«А хто любить брата свого, той пробуває у світлі і в ньому спотикання немає» (1 Ів. 2: 10).

Срібна земля

ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСНА ГАЗЕТА

www.sz.uz.ua

№1 (970) від 4 лютого 2016 року / ВИХОДИТЬ ЩОТИЖНЯ

ЧИТАЙТЕ НАС НА САЙТІ: sz.uz.ua

«ДЕРЖАВА – ЦЕ МИ»

Настав новий рік в житті нашої країни. Багато подій позаду, ще більше – попереду. Адже суспільні виклики, з якими зіткнулася наша ненька-Україна, нікуди не зникли, навпаки, з кожним днем їх більшає, адже ми з вами живемо в період, про який буде написано не в одному параграфі шкільних підручників з історії та суспільствознавства, якому буде присвячена, певно, чимала кількість наукових робіт спеціалістів… Виклики, які нам посилає Бог, стосуються як загалом країни та її керівників, так і кожного з нас зокрема.

Стор.: 4

ДЕНЬ СОБОРНОСТІ В КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ 22 СІЧНЯ 1939 РОКУ

Від самого ранку поїзд за поїздом вбігає, українське населення спішить до столиці на маніфестації. Довжезний ряд селянських возів з близької околиці, вантажні самоходи з дальших сіл, а поїзди з найдальших закутин привозять учасників. Тисячі возів, роверів, авт заповнили бічні вулиці. Сотні, ба тисячі синьо-жовтих прапорів по вулицях, ці дві барви сьогодні домінують. Уніформи, народні одяги з різних околиць по хустських вулицях маком цвітуть. Зразу можна розрізнити з одягу: Гуцульщина, Хустщина, Волівщина, Севлющина і т. д. Навіть із далекої Ужанщини та Середняцщини людей повно. Це ж річниця української соборності, велике свято! Під синьо-жовтими прапорами маршують із різних напрямків, найбільше від станції, з піснями на устах. Волівщина заступлена сильно; саме тільки Волове послало аж трьома величезними вантажними авто своїх заступників, щось біля двісті людей.

Стор.: 6

ДІЇ ТА РЕЗУЛЬТАТИ

ЗО «УКРАЇНА СОБОРНА» ВІДЗНАЧИЛО ДЕНЬ СОБОРНОСТІ ТА ДЕНЬ ВІДНОВЛЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ

Стор.: 3

КУЛЬТУРА

ПОЕТЕСА З ВЕРХНІХ ВОРІТ

Стор.: 5

ІСТОРИЧНІ ОБРИСИ

ЧИ БУЛО ЗАКАРПАТТЯ СКЛАДОВОЮ ЧАСТИНОЮ РУСІ-УКРАЇНИ НА ПОЧАТКАХ КНЯЖОЇ ДОБИ?

Стор.: 7

НОВИНИ ЮРИСПРУДЕНЦІЇ

Стор.: 8

ОСВІТА

ПРЕЗИДЕНТ МІЖНАРОДНОЇ АКАДЕМІЇ БОГОСЛОВСЬКИХ НАУК ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ УЗЯВ УЧАСТЬ У ВСЕУКРАЇНСЬКОМУ НАУКОВОМУ ФОРУМІ З УТВЕРДЖЕННЯ ХРИСТИЯНСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ В ОСВІТІ ТА НАУЦІ

Стор.: 9

ДУХОВНІСТЬ

УКРАЇНЦІ, БУДЬМО ЄДИНІ НАЦІОНАЛЬНО, ДЕРЖАВНО І ЦЕРКОВНО!

Стор.: 11

НАШ КАЛЕНДАР

4 лютого – Всесвітній день проти раку;
9 лютого – Міжнародний день стоматолога;
11 лютого – Всесвітній день хворого.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

8 лютого 1106 р. – Володимир Мономах склав «Повчання» – перший дидактично-художній твір княжої Русі;
9 лютого 1648 р. – Богдана Хмельницького обрано гетьманом України;
9 лютого 1918 р. – УНР підписала Берестейський мирний договір;
10 лютого 1936 р. – народився Богдан Миколайович Горинь, політичний і громадський діяч, журналіст, мистецтвознавець, колишній дисидент.

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС: 61159

РЕКОМЕНДОВАНА ЦІНА 2.00 грн.

ЦІКАВІ ФАКТИ ПРО НОВОГО ЗАСТУПНИКА ГЕННАДІЯ МОСКАЛЯ

Нещодавно регіональні ЗМІ облетіла інформація, що новим заступником «губернатора» нашого краю став Віктор Петрович Мікулін.

Український науковець, доктор юридичних наук, професор, член Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, ректор Національної академії Служби безпеки України (2006–2009). Народився 7 вересня 1960 року в Закарпатській області у с. Свобода Берегівського району. 1988 року закінчив юридичний факультет Військового інституту МО СРСР. До сьогоднішнього призначення був завідувачем кафедри кримінального права та процесу Національного педагогічного університету ім. М. Драгоманова, м. Київ.

Цікавим є той факт, що в 2010 році пан Мікулін балотувався на посаду міського голови м. Ірпінь від політичної партії «Єдиний центр» Віктора Балоги. 2009 року з українських ЗМІ стало відомо, що 9 липня Мікулін Віктор став учасником ДТП, де, будучи напідпитку, насмерть збив пішохода. Вина на той час ректора академії СБУ не була доведена. Проте після цього випадку Віктора Мікуліна було відсторонено з посади ректора академії, а невдовзі – звільнено.

Крім того, син Віктора Мікуліна є суддею, який вів справу скандального екс-ректора Мельника. Навзамін позитивному для Мельника рішенню екс-ректор допомагав Вікторові Петровичу Мікуліну з агітацією на мерських перегонах 2010 року в м. Ірпінь. За інформацією ЗМІ, новий заступник Москаля закінчив школу КДБ.

Закарпатський Інсайдер

КОШТИ ЕКОЛОГІЧНОГО ПОДАТКУ НА ЗАКАРПАТТІ ПЛАНУЮТЬ ЗАЛУЧАТИ НА РОЗЧИСТКУ РУСЕЛ

У вівторок відбулося засідання регіональної комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій.

Першим питанням під час засідання розглянули готовність до весняної повені, льодоходу та паводків.

Як повідомив начальник Басейнового управління водних ресурсів річки Тиса Володимир Чіпак, у рамках заходів із підготовки та пропуску повені й паводків водогосподарські організації області підготували до роботи стаціонарні та пересувні насосні станції, мотопомпи, автотранспорт та плавзасоби. 50 автоматизованих вимірювальних станцій у режимі реального часу забезпечують отримання даних для оперативного прогнозування паводків на річках області.

«У краї визначено населені пункти та території, які залишаються незахищеними і можуть підтоплюватись через відсутність захисних споруд. Це 107 населених пунктів та понад 5 тисяч гектарів територій, – поінформував Володимир Чіпак, – уточнено близько 70 ймовірних місць щорічних утворень заторів льоду. Ці дані отримали органи місцевого самоврядування, аби спільно з рятувальниками попередити ці явища».

За його словами, сучасні методи моделювання паводкових ситуацій показують, що внаслідок незавершених робіт із реконструкції водозахисних споруд на річці Тиса можливе виникнення катастрофічних надзвичайних ситуацій державного масштабу, які лише в низинній частині області призведуть до затоплення значних територій та близько тридцяти населених пунктів у Берегівському, Виноградівському та Іршавському районах. «Можливі локальні підтоплення ділянок у гірській місцевості, як це показали наслідки останніх паводків листопада минулого та січня цього року в басейні річок Тересва та Верхня Тиса», – наголосив Володимир Чіпак.

Удосконалено та відпрацьовано порядок доведення до районних адміністрацій, сільських та селищних рад штормових попереджень і даних аналізу можливих наслідків погіршення погодних умов відповідно до схем оповіщення. «На жаль, під час останніх паводків новообрані голови місцевих рад не відреагували належно на попередження і не підготували громади сіл, їх неможливо було розбудити вночі», – констатував фахівець.

Володимир Чіпак також поінформував про виконання державних та регіональних програм протипаводкового захисту. За його словами, протягом останніх трьох років протипаводкові заходи в області з державного бюджету не фінансувалися, проектні та будівельні роботи не виконувалися. Законом про Державний бюджет на 2016 рік фінансування державної програми за напрямком комплексного протипаводкового захисту в басейні р. Тиса також не передбачено. Водночас у рамках виконання заходів «Регіональної цільової програми розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Тиса у Закарпатській області на 2013–2021 роки» протягом минулого року за рахунок коштів місцевих бюджетів укріплено понад 4,5 кілометра берегів, розчищено майже 30 кілометрів русел.

«Нині на рахунках бюджетів місцевих рад зосереджено понад 16,5 мільйона гривень цільових коштів, які можуть бути використані на природоохоронні та протипаводкові заходи. Крім того, понад 2 мільйони в обласному бюджеті, – каже Володимир Чіпак. – Тож для раціонального використання цих коштів до райрад та райдержадміністрацій водне господарство подало пропозиції заходів Регіональної програми в 2016 році на суму близько 4 мільйонів гривень».

Відтак, згідно з рішенням, ухваленим на засіданні регіональної комісії з ТЕБ та НС, райони та міста краю повинні вирішити питання залучення коштів місцевих бюджетів, одержаних від надходжень екологічного податку для фінансування робіт із розчистки у межах населених пунктів русел малих річок, канав і потічків, а також забезпечити належну готовність аварійних бригад у населених пунктах, що залишаються незахищеними. Особливу увагу на виконання зазначених заходів слід звернути в Іршавському, Берегівському та Виноградівському районах, які залишаються найбільш критичними у протипаводковому плані.

Прес-служба Закарпатської ОДА

ЯК МЕР МІСТА УЖГОРОДА БОГДАН АНДРІЇВ ОСВЯЧУВАВ ВОДУ З СЕПАРАТИСТОМ ДМИТРОМ СИДОРОМ

19 січня всі християни відзначали велике свято Богоявлення. Цього дня традиційно відбувається й урочисте освячення води. Новообраний мер міста Ужгорода Богдан Андріїв приєднався до святкування, надавши перевагу колу духовенства УПЦ Московського патріархату, а правильніше філії Російської Церкви в Україні, московське керівництво якої відкрито проводить антиукраїнську пропаганду і благословляє московсько-путінський режим, військових Російської армії та різного роду терористів на окупаційну війну проти нашої держави. Внаслідок цієї війни на сьогодні загинули десятки тисяч наших мирних співвітчизників та найкращих синів і дочок. У ці святкові дні триває оборона Сходу України від московських ординців та сепаратистів. Тож присутність Богдана Андрієва у відповідному колі «церковників» яскраво засвідчила політичні погляди нового керманича Ужгорода.

Відтак, на березі річки Уж відбувалось освячення води за участі «свідомих» громадян, священнослужителя РПЦ МП на Закарпатті, а точніше путінослужителя, сепаратиста і державного злочинця протоієрея Дмитра Сидора. А ось що там загубив «патріот» України, голова Ужгородської міської ради Богдан Андріїв? Важко сказати. Та певно, регіонал і залишається регіоналом, як і комуняка – комуняком, навіть і перед лицем Божим!

Ми запитуємо, чому безлад? Чому жодних реформ на користь громади? Чому ми розділені національно і духовно? Чому на сміх усього світу не маємо, як усі нормальні народи, єдиної Помісної Автокефальної Української Церкви? Так почнімо шукати відповідь на ці запитання з найпростішого. Може, через те, що маючи свою Українську Державу й Українську Церкву, ми дозволяємо, щоб нами обрана влада, зокрема мер міста, на очах усієї української громади засвідчував свою прихильність до тих, хто сіє розбрат серед нас і своєю діяльністю сприяє країні-агресору та її безбожному режиму вести війну проти України.

Невже пан Богдан не читає газети, не переглядає сайтів, не слухає і не дивиться телебачення і не знає про антиукраїнські прояви та висловлювання керівництва РПЦ (Московський Патріарх Кирило Гундяєв) та її філії в Україні – УПЦ Московського патріархату (митрополити Онуфрій Березовський, Антоній Паканич) проти України української нації та Української Армії? Чи, може, пан Богдан десь чув хоч одне офіційне слово осуду московсько-путінської військової агресії проти України, з боку керівництва РПЦ чи УПЦ МП, чи керівництва Мукачівської (єпископ Федор Мамасуєв) чи Хустської (єпископ Марк Петровцій) єпархії УПЦ Московського патріархату на Закарпатті? Бо громадськість такого засудження щодо дій московського агресора не чула і не чує… А в цей час, з благословення Російської Православної Церкви, на нашій рідній українські землі щоденно московські ординці вбивають наших співвітчизників, й одночасно в церквах Московського патріархату ряд священиків та єпископів проводить промосковську політику, засуджуючи українську владу, а не московську, і тим самим сіє розбрат та паніку.

Під час вище зазначеного освячення вод річки Уж з-поміж перших, майже як архієрей, красувався поряд із Ужгородським міським головою настоятель Кафедрального собору Воздвиження Хреста Господнього Мукачівської єпархії УПЦ Московського патріархату (єпископ Федор Мамасуєв) сепаратист Дмитро Сидор, який у своїх проповідях і виступах сіє нетерпимість, зневагу до всього українського, проте з любов'ю щебече про московсько-путінський режим та московського Патріарха Кирила Гундяєва. Священик Дмитро Сидор десятиріччями є провідником антиукраїнської політики на Закарпатті та проповідує путінсько-гундяєвські ідеї «лжерусского мира», а також, будучи самозванцем, видає себе за голову «Сойму підкарпатських русинів». До того ж він офіційно вважається державним злочинцем, стосовно якого винесено офіційний вирок у кримінальній справі. Але, як бачимо, це не турбує ні Ужгородського міського голову Богдана Андрієва, ні керівника Мукачівської єпархії єпископа Федора Мамасуєва, ні главу УПЦ Московського патріархату Митрополита Онуфрія Березовського…

Свого часу Дмитро Сидор за антидержавну і сепаратистську діяльність на користь Москви був притягнутий до кримінальної відповідальності, щоправда, умовно… При цьому Дмитро Сидор і надалі залишається настоятелем найбільшого собору в Ужгороді, який належить Московському патріархату, і навіть удостоєний главою УПЦ МП Митрополитом Онуфрієм Березовським другого хреста з прикрасами. До того ж мукачівський єпископ Федор Мамасуєв проголошує антидержавника Сидора найбільш авторитетним і достойним священиком єпархії. Це при тому, що Асоціація русинських організацій Закарпаття «Сойм підкарпатських русинів» є сепаратистською організацією, яка безкарно діє в Закарпатській області та проводить відкриту антиукраїнську пропаганду.

За інформацією деяких ЗМІ, така антиукраїнська діяльність фінансується російськими урядовими організаціями (спецслужбами Російської Федерації) та підтримується низкою нацистських політичних організацій Угорщини, за участі Москви, з метою дестабілізації ситуації як на Закарпатті, так і в Східній Європі. Тож на чиєму боці Ужгородський міський голова?

Народ наш наче блукає в пустелі і ніяк не знайде шлях істинний, щоб згадати про те, що має свою Українську Державу і свою Українську Церкву, які й повинен любити, шанувати і підтримувати! І замість того, щоб підтримувати свою прабатьківську Українську Церкву та гнати копняками під зад подібних сидорів-запроданців, ми і надалі, як сліпі й глухі раби, ходимо до храмів, у яких сидить відкритий ворог, одягнутий в московські попівські ризи!

Тож, може, вже настав час пригадати слова великого українського пророка Тараса Шевченка:

Любітеся, брати мої,
Украйну любіте
І за неї, безталанну,
Господа моліте
(В казематі)

Пригадати і, нарешті, утвердити свою Українську владу і свою прабатьківську Українську Церкву…

Голова координаційного комітету Закарпатського національно-патріотичного об'єднання «Україна Соборна» Орест ДІДУХ

УКРАЇНСЬКА АВТОКЕФАЛЬНА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА
КАРПАТСЬКА ЄПАРХІЯ
КАФЕДРАЛЬНИЙ ХРАМ
АПОСТОЛА УКРАЇНСЬКОГО АНДРІЯ ПЕРВОЗВАНОГО

Розклад богослужінь:
Четвер – Вечірнє богослужіння **16.00**
П'ятниця – Божественна літургія **07.40**
Субота – Всенічна **16.00**
Неділя – Божественна літургія **09.30**

У великі свята
Напередодні свят – Всенічна 16.00
У день свята вранці – Божественна літургія 09.30
Звершуються всі види треб та молебнів
м. Ужгород, вул. Гойди, 4

+ 38 066 077 39 60, (0312) 61 20 08; тел./факс: (0312) 61 29 45
www.keuapc.org; www.uuba.org.ua; e-mail: aau_2006@ukr.net

ЗО «УКРАЇНА СОБОРНА» ВІДЗНАЧИЛО ДЕНЬ СОБОРНОСТІ ТА ДЕНЬ ВІДНОВЛЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ

22 січня близько 12-ї години громадські активісти, духовенство та мешканці міста Ужгорода зібралися біля пам'ятника Т. Шевченку. Поклали до монумента квіти й молитовно вшанували пам'ять усіх полеглих за Україну.

Із промовою виступив голова координаційного комітету ЗО «Україна Соборна» Орест Дідух. У зверненні до громади закликав, аби, йдучи на святкування з патріотичними гаслами та прапорами, не забули зберегти цей прапор у серцях і донесли його до своїх родин та дітей. Бо яка ж користь із святкувань і стометрових прапорів, якщо одразу після цього забуваємо про Україну та молимось у чужих церквах!

Далі слово було надано голові громадської організації «Молодь Закарпаття» Василеві Банку, який закликав кожного зробити свій внесок у майбутнє держави, щоб більше не доводилося кров'ю вибоpювати соборність, якої наразі Україна не має.

Відтак молитву відслужив Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви.

1918 року, а саме 22 січня Українська Народна Республіка проголосила УНР «...самостійною, ні від кого не залежною, вільною суверенною державою українського народу...» Роком пізніше цього ж дня відбулося об'єднання Української Народної Республіки і Західноукраїнської Народної Республіки та утворилася соборна Українська Держава.

Варто пам'ятати, що 22 січня 2014 року пролилася перша кров під час Революції Гідності. Вранці цього дня двох активістів Майдану, Сергія Нігояна та Михайла Жизневського, прицільним вогнем застрелив снайпер. Цей вчинок був доказом того, що тодішня, контрольована Кремлем влада не брала до уваги не тільки волю народу, а навіть не цінувала людського життя. І ось тепер наша соборність під загрозою, адже герої ціною свого життя побороли кремлівську маріонетку – Віктора Януковича, проте справжній ворог і досі проливає кров українців у боротьбі за вплив та контроль на наших землях.

Закарпатське національно-патріотичне об'єднання «Україна Соборна» вітає всіх українців з Днем соборності!

Молімося разом за Україну та борімось за незалежність і соборність!

Прес-служба ЗО «Україна Соборна»

ВЕДУТЬСЯ СПРОБИ ОБ'ЄДНАТИ ВСІ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНІ СИЛИ НА ЗАКАРПАТТІ

28 січня представники патріотично налаштованих і небайдужих громадських організацій провели спільні збори. Метою співпраці є згуртування зусиль на громадсько-політичній арені в Закарпатській області та боротьба за відновлення й утвердження України як правової й соборної держави.

На зустрічі були голова координаційного комітету Закарпатського національно-патріотичного об'єднання «Україна Соборна» Орест Дідух, голова ГО «Молодь Закарпаття» Василь Банк, голова ГО «Карпатська Січ» Тарас Деяк, представники ГФ «Народна Самооборона» Сергій Шокарев і Віталій Попадюк, активіст Київського Євромайдану Гаспарян Вануш, представник Закарпатської обласної громадської організації «Центр громадянського представництва» Валерій Федорчук, волонтер-координатор батальйону «Айдар» Віталій Грегор, співзасновник ГО «Спілка учасників бойових дій в АТО міста Ужгород «Побратими України м. Ужгород» Микола Марчишак, правозахисник Юрій Кардош, боєць батальйону «Айдар» Олексій Кєсов, боєць батальйону «Донбас» Валерій Маринець і представник громадськості Іван Сайник.

Усі учасники зустрічі одноголосно ухвалили рішення 29 січня, в День пам'яті Героїв Крут, прийти до пам'ятника політично репресованим, який знаходиться у сквері ім. Героїв Майдану в м. Ужгороді, та схилити голови перед усіма, хто став жертвою політичних репресій в історії Батьківщини й нині.

Тепер формується потужна сила, яка не належить сімейно-олігархічним кланам, а готова працювати тільки в інтересах українського народу.

ЗАКАРПАТСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ «УКРАЇНА СОБОРНА» ВЗЯЛО УЧАСТЬ У ВШАНУВАННІ ПАМ'ЯТІ ГЕРОЇВ КРУТ

29 січня 1918 року поблизу села Пам'ятне на залізничній станції Крути в 5-годинному протистоянні 4-тисячній Червоній Гвардії загинуло близько чотирьохсот юнаків, 27 із яких потрапили в полон та були розстріляні з криком «Слава Україні». Мужність героїв важко оцінити, а тим паче описати словами. Січові Стрільці, які формувалися зі студентів, у нерівному бою змогли затримати окупанта на чотири дні ціною свого життя. Це дозволило делегації УНР укласти Брест-Литовський мирний договір, згідно з яким УНР було визнано незалежною, рівноправною державою.

Героїзм студентського куреня слугує символом патріотизму і готовності до самопожертви в боротьбі за незалежну Україну. Тож сьогодні, коли Україна знову відстоює свою соборність і, за іронією долі, проти того ж московського окупанта, як ніколи важливо пам'ятати та шанувати цю трагічну, але водночас повчальну дату.

Близько 17-ї години 29 січня біля пам'ятника жертвам політичних репресій у сквері ім. Героїв Майдану в м. Ужгороді низка патріотичних громадських організацій і небайдужа громада Ужгорода зібралися, щоб схилити голови перед полеглими побратимами, які віддали своє життя за Україну та її соборність. Зупокійну Літію відслужив отець Віктор Української Православної Церкви (Київського патріархату). Далі з короткими промовами виступили громадські активісти, зокрема голова координаційного комітету Закарпатського національно-патріотичного об'єднання «Україна Соборна» Орест Дідух, голова ГО «Карпатська Січ» Тарас Деяк, волонтер-координатор батальйону «Айдар» Віталій Грегор, співзасновник ГО «Спілка учасників бойових дій в АТО міста Ужгород «Побратими України м. Ужгород» Микола Марчишак та інші.

Після покладання поминальних лампад учасники заспівали Державний гімн України та, сподіваємось, розійшлися по домівках із посиленим патріотичним духом і любов'ю до Батьківщини.

Прес-служба ЗО «Україна Соборна»

ПЕРШ НІЖ БУТИ УКРАЇНСЬКИМ НАЦІОНАЛІСТОМ, ТРЕБА НАВЧИТИСЯ БУТИ УКРАЇНЦЕМ!

Націоналізм є дуже тонким питанням, проте не потрібно його перетворювати у «прикриття» своїх незаконних дій і в той бруд, яким наразі обростає націоналізм на Закарпатті завдяки тим чи іншим силам. Через це прості мешканці краю зневіряються в українській національній ідеї, в протистоянні антидержавним і промосковським силам тими, хто намагається, незважаючи ні на що, боротися за стабільність і правопорядок на Закарпатті. Багато тих, хто називають себе націоналістами, залучені до низки спроб розхитати єдність у народі на руку московській агентурі. Але ж націоналізм не вчить нас «гастролерити» і обзивати свій народ «бидлом», що часто чую від декотрих «націоналістів». Перш ніж висловлювати таку позицію стосовно своїх земляків, запитайте себе, що ви дали взамін людям, щоб вони не були блукаючими у пітьмі на політичній, громадській та економічній картах Закарпаття? Замість боротьби з проросійськими русинами та церквою на Закарпатті націоналістів тривожать питання, які аж ніяк не вирішать реальні проблеми людей. А їм не вистачає правопорядку. Народу в Україні не вистачає України. Простим людям не вистачає гідної заробітної плати і бачення сили, за якою вони готові навіть, якщо буде потреба, виходити на вулиці та протестувати на захист прав та інтересів громадян України. Наш народ, по суті, має свої мову, державу, церкву, одну з найбагатших історій у світі. Проте не маємо того, на що заслуговуємо, – бути достойними громадянами, знаючи, що наші права захищені. Ось про що ми, націоналісти, маємо піклуватися.

Тож повертаюся до коротких і таких влучних визначень, які надруковані в книзі видатного та справді гідного українця Левка Лук'яненка «Від хохла до українця».

ЩО Є ХОХОЛ?

«Хохол – асимилированная часть этноса, потерявшая свой родной язык, обычаи, религию, культуру, духовность (Толковый словарь московського наречия Русского языка, В.Даль)».

Мова – це початок початку будь-якої держави. Хіба в Україні не втрачається рідна українська мова? Ввімкнімо телевізор, хіба часто ми чуємо українську мову на українських телеканалах? Чи, може, то канали не зовсім українські за своєю сутністю, і якщо так, то що вони роблять на нашій Українській землі?

ЩО Є НАЦІОНАЛІСТ?

«Націоналіст – це людина, особистість, яка ставить на перше місце права та інтереси своєї нації, своєї держави, не заперечуючи при цьому прав та інтересів інших націй і держав (Тлумачний словник української мови. – Харків: Прапор, 2006)».

Усе дуже просто і зрозуміло, але чи багато з наших націоналістів, Ярошів, Тягнибоків і т. п., вже не кажучи про доморощених місцевих націоналістів, готові прийняти те, що потрібно поставити Україну та український народ вище за свої інтереси та амбіції? Спостерігаючи за останніми подіями, в яких фігурують націоналісти, не схоже, що інтереси українського народу та України поставлені вище, ніж інтереси доморощених олігархів та сімейно-олігархічних кланів.

ЩО Є НАЦІОНАЛІЗМ?

«Націоналізм є любов до історичної подоби і творчого акту свого народу в усій його своєрідності. Націоналізм є воля до того, щоб мій народ творчо і вільно розвивався в Божім саду народів. Націоналізм є споглядання свого народу перед лицем Божим. Споглядання його душі, його недоліків, його історичної проблематики, його небезпек і його спокус.

Націоналізм є система вчинків, що випливає з цієї волі і з цього споглядання (Російський філософ Іван Ільїн)».

Мало хто з нас може сказати про себе, що він є прикладом, який можна ототожнити із цим коротким і влучним визначенням.

Насамкінець останнє визначення, яке є відповіддю на багато непорозумінь та запитань, які навіть через що публікацію можуть виникнути.

Що є українець? – Це людина, яка усвідомлює себе українцем.

Дорогі співвітчизники, будьмо Українцями і тоді матимемо ту Україну, про яку мріємо, заради якої найкращі сини та доньки віддають життя, за яку стільки людей закатовано, заморено голодом і за яку пролито безліч материнських та дівочих сліз.

Перш ніж бути націоналістом, демократом, радикалом, правим чи лівим, будь українцем, шануй батька і матір свою, шануй та знай свою рідну українську мову, шануй свою рідну Українську церкву, люби побратима-співвітчизника свого, землю, по якій ступають твої ноги, яка годує нас з Вами. Любіть боротьбу за те, щоб наш український народ мав достойне життя в мирі і благодаті з добром у серці.

Із подякою та натхненний подарунком від хрещеного батька голова координаційного комітету ЗО «Україна Соборна» Орест ДІДУХ

ДЕРЖАВА – ЦЕ МИ

Настав новий рік в житті нашої країни. Багато подій позаду, ще більше – попереду. Адже суспільні виклики, з якими зіткнулася наша ненька-Україна, нікуди не зникли, навпаки, з кожним днем їх більшає, адже ми з вами живемо в період, про який буде написано не в одному параграфі шкільних підручників з історії та суспільствознавства, якому буде присвячена, певно, чимала кількість наукових робіт спеціалістів... Виклики, які нам посилає Бог, стосуються як загалом країни та її керівників, так і кожного з нас зокрема.

Колись король Франції Луї XIV сказав: «Держава – це я!» Тепер ця теза має стати життєвим орієнтиром для кожного громадянина, бо якщо у XVII столітті держава асоціювала себе з однією людиною – правителем, то тепер надворі XXI століття, в якому держава – це не одна особа, не група людей і навіть не клас, держава – механізм реалізації суспільного договору між вільними та рівними людьми з метою комфортного співжиття та реалізації особистих, групових та надгрупових (етнічних, національних, релігійних) інтересів. Однак спостерігаючи на поведінку суб'єктів суспільно-владних відносин в Україні, стає зрозумілим, що в більшості громадян нашої Батьківщини погано розвинене розуміння сутності поняття суспільного договору як модерної моделі соціальної організації цивілізованих країн.

У головах переважної більшості моїх співгромадян, очевидно, до цього часу живе «совок». Саме «совок» не дозволяє українцям, навіть після Революції Гідності, подивитися на світ під іншим кутом зору, не таким, як заповідав той, що «з чолом високим та ясним».

Тому явним є той факт, що для розуміння актуальних проблем сьогодення необхідно підходити саме з оціночно-ментальної точки зору. В нашій газеті вже традиційно аналізуємо більшість питань та подій з інституційного, юридичного та ще частіше з історичного погляду. В першому випуску цього року дозволимо собі розширити методологію вивчення та аналізу актуальної суспільно-політичної проблематики і податися в глибини емпіричної психології.

Мова йтиме про психологічний експеримент, що проводився в США, де, варто сказати, психологічний метод вивчення політичних явищ був і наразі є найбільш поширеним, однак піку свого досяг у середині та другій половині XX століття.

СТЕНФОРДСЬКИЙ ТЮРЕМНИЙ ЕКСПЕРИМЕНТ

Це психологічний експеримент, який 1971 року здійснив американський психолог Філіп Зімбардо, досліджуючи як впливає обмеження свободи та тюремне оточення на психіку людини, а також як впливає нав'язана людині соціальна роль на її поведінку.

Добровольці грали ролі в'язнів та охоронців в імпровізованій в'язниці, влаштованій у корпусі кафедри психології. Учасники швидко адаптувались до своїх ролей. Ніхто не сподівався, проте почали виникати по-справжньому небезпечні ситуації. Кожен третій охоронець виявився схильним до садизму, а в'язні були надто морально травмовані, двоє з них завершили експеримент достроково. Незважаючи на очевидну втрату контролю над експериментом, тільки один із 50 спостерігачів – Христина Маслач висловилася про необхідність припинення експерименту. Зімбардо припинив експеримент достроково, через шість днів після його початку.

Філіп Зімбардо

Дослідження учасників військово-морський флот США, щоб розібратись, чому виникають конфлікти у їхніх виправних закладах і в морській піхоті.

Учасників набрали за оголошенням у газеті. Їм пропонували 15 доларів на день (з урахуванням інфляції станом на 2007 рік це приблизно 75 доларів) за два тижні участі. Із 70 осіб, що відгукнулись на оголошення, Зімбардо та його команда вибрали 24 найбільш здорових і психологічно стійких. Це були переважно білі чоловіки, представники середнього класу. Усі вони були студентами (аспірантами коледжів).

Двадцяти чотирьох молодих людей поділили на «охоронців» та «в'язнів». І хоча їх ділили цілком випадково, «в'язням» потім здавалося, що в «охоронці» беруть за великий зріст. Насправді жодних відмінностей у фізичних даних не було. Імпровізовану в'язницю влаштували на базі кафедри психології Стенфорду. Лаборант-старшокурсник був «наглядачем», а сам Зімбардо — директором в'язниці.

Зімбардо створив для в'язнів такі умови, які мали би сприяти дезорієнтації, втраті почуття реальності й самоідентифікації. Охоронцям видали дерев'яні кийки й уніформу кольору хакі військового зразка, яку вони самі обрали в магазині. Їм також видали дзеркальні сонцезахисні окуляри, за якими не видно було очей. На відміну від в'язнів, вони мали працювати позмінно й повертатись додому на вихідні, хоча згодом багато хто брав участь у неоплачуваних понаднормових чергуваннях.

Стенфордський тюремний експеримент

В'язні мусили вдягатись тільки в навмисно погано підібрані міткалеві халати, без спідньої білизни та гумові пантофлі. Зімбардо стверджував, що такий одяг змусить їх тримати незвичну поставу, вони будуть відчувати дискомфорт, а це сприятиме їхній дезорієнтації. Називали в'язнів тільки за номерами, які їм надали замість імен. Ці номери були пришиті на їхніх халатах. Крім того, вони мали носити тугі капронові шапочки на голові, що символізували новобранців, які проходять початкову військову підготовку в армії. Ще вони носили на кісточках маленькі ланцюжки як нагадування про їхнє ув'язнення.

За день до експерименту охоронцям влаштували короткі установчі збори, але їм не дали жодних вказівок, окрім неприпустимості фізичного насильства. Їхній обов'язок — обхід в'язниці. Їм запропонували це здійснювати у будь-який зручний для них спосіб. На зборах Зімбардо запропонував для охоронців таку лінію поведінки:

«Змусьте в'язнів відчути тугу, страх, відчуття сваволі через те, що їхнє життя повністю контролюється системою, вами, мною й у них немає жодного особистого простору... Ми різними способами забиратимемо в них індивідуальність. Усе це разом має викликати у них почуття безсилля. Тобто у цій ситуації в нас буде вся влада, а в них — жодної».

Майбутнім в'язням було сказано чекати вдома, поки їх не викличуть для проведення експерименту. Їх арештували без попередження, звинувативши у збройному пограбуванні. Арешти проводила справжня поліція Пало Альто, яка брала участь у цій стадії експерименту.

Вони пройшли повну процедуру поліцейського огляду: повідомлення про права, фотографування, зняття відбитків пальців. Їх привезли у підготовлену в'язницю, де провели огляд, роздягли догола, «очистили від вошей» і надали ідентифікаційні номери.

Над експериментом швидко втратили контроль. В'язні потерпали від садистського ставлення охоронців, і наприкінці в багатьох спостерігався сильний емоційний розлад.

Під час експерименту декілька охоронців все більше й більше перетворювались на садистів, особливо вночі, коли їм здавалось, що і камери спостереження вимкнено. Експериментатори стверджували, що приблизно кожен третій охоронець виявляє справжні садистські схильності. Коли експеримент, урешті-решт, було достроково припинено, багато охоронців засмутились.

Згодом ув'язненим запропонували вийти на волю за умови, якщо вони відмовляться від оплати, більшість згодилась на це. Зімбардо використовує цей факт, щоб показати, наскільки сильно учасники звикли до ролі. Але в результаті їм усе одно відмовили, і ніхто не полишив експеримент.

В одного з в'язнів розвинулась психосоматична висипка по всьому тілу, коли він дізнався, що його заява про звільнення без винагороди була відхилена (Зімбардо відхилив його, бо вважав, що той намагається схитрувати й симулює хворобу). Сплутане мислення й сльози стали звичайною справою серед в'язнів. Двоє з них пережили такий сильний шок, що їх вивели з експерименту й замінили.

Один із в'язнів, що прийшов на заміну, № 416, був шокований ставленням охоронців й оголосив голодування. Його на три години закрили в тісній комірчині для одиночного ув'язнення. У цей час охоронці змушували його тримати в руках сосиски, які він відмовлявся їсти. Інші ув'язнені вважали його хуліганом. Щоб зіграти на цих почуттях, охоронці запропонували в'язням вибір: або вони відмовляться від покривал, або № 416 перебуватиме в одиночній камері цілу ніч. В'язні вибрали покривала. Пізніше Зімбардо втрутився й випустив № 416 і вирішив припинити експеримент достроково.

* * *

Як стосується цей експеримент порушеної на початку статті тематики про модель соціального устрою, держави та ролі громадянина – запитаєте ви? Насправді вищеописаний експеримент найяскравіше відображає модель держави, яку почали будувати Ленін із Троцьким та в ореолі якої живемо досі ми. Держави – в'язниці. Багато людей в Америці та по всьому світі критикувало і критикує експеримент Зімбардо за аморальність, що більше дивуються, чому в'язні погодилися бути його учасниками лише за невелику матеріальну винагороду.

Однак є речі страшніші, які виглядають з цього дослідження. Озирніться навколо, погляньте, врешті-решт, у дзеркало – і ви побачите людей, які щодня за мізерні матеріальні блага погоджуються бути учасниками реального експерименту в рамках цілої країни, де громада продовжує бути поділена на дві частини – в'язнів та наглядачів. Наглядачі, яких ми самі обираємо, щодня все більше і більше втрачають контроль над власним сумлінням, а в'язні продовжують їх міняти.

Наглядачі міняються, міняються, в'язні щоразу жаліються на них, хтось так, щоб ніхто не чув, хтось уголос, однак це не дає жодного результату. Соціальні ролі закріплені, і там, де є в'язні та наглядачі, завжди буде тільки тюрма.

Модель подібної організації, як вже було написано, успішно апробована радянськими керівниками. Саме вони прищепили нам і нашим батькам всепоглинаючу суть держави, яка існує всюди, яка все вирішує замість вас: що добре, а що погано, що можна одягти, а що ні, що їсти, пити, як жити взагалі. І перетворила нас, вас і весь український люд на в'язнів власної інфантильності. Не дивно, що більшість із нас продовжує чекати манни небесної від міфічної держави. Ми завжди, як в'язні Стенфордського експерименту, чекаємо на подачки чиновників, які обіцяють скромний обід (стипендію, пенсію, зарплату) взамін на покірність та обіцянки вічної стабільності й опіки, наче малолітні діти. А наглядачі, отримавши від нас самих необмежену владу, швидко проявляють найгірші ознаки тваринної суті людини.

Окремо про наглядачів. Щоб вас переконати в тому, що живемо ми у подібній до експерименту Зімбардо соціальній організації, згадайте, коли ви востаннє були в будь-яких державних установах, можливо, найнижчого рівня, і зосередьте свою увагу на поведінці найдрібнішого чиновника-держслужбовця, його ставленні до вас, якщо, звичайно, ви йому не кум-брат-сват-батечко-стрийко. Його ставлення, мова до громадян нагадує більше соціальну роль – найманого вами працівника, який має ефективно виконувати функцію забезпечення певної сфери державних послуг, чи наглядача, який ще трішки – і відчує себе володарем вашого смертного життя і долі?.. Причому, як не парадоксально, але інколи чим нижчий чиновник, тим вище перед вами він може себе відчути. Це психологія в'язниці...

Найстрашніше, що ви, так, саме ви, якимось чином отримавши його місце і повноваження, будете поводитись ідентично. І проблема не у вас і ваших моральних якостях, проблема в тому, що ви – людина, істота недосконала, що живе в ще більш недосконалому суспільному ладі, де кожен наглядач думає, як ним лишитися, а найжахливіше – кожен в'язень думає, як стати наглядачем.

Тому цей експеримент із політичної та просто моральної точки зору показує, що не можна жити обмеженими й постійними соціальними ролями. Досить міняти наглядачів – їх взагалі бути не має, та й давно вже настав час вийти з в'язниці власних фетишів минулого та зрозуміти нарешті, що держава – це МИ!

І останнє, ще раз озирніться, можливо, ті, кого ви вважали хуліганами, – це в'язні №416...

Станіслав ДАНКО

ПОЕТЕСА З ВЕРХНІХ ВОРІТ

Верховинська поетична скарбниця поповнилася ще одним іменем, поетесою з Верхніх Воріт на Воловеччині — Софією Михайлівною Малильо. Народилася 3 грудня 1926 року в с. Верхні Ворота. Ще в дитинстві Софія відчувата потяг до поезії. Вчителька-просвітянка Василина Божук високо оцінила перші спроби дівчини. Після закінчення сільської початкової школи волею випадку восени 1937 року опинилася в державній українській гімназії в містечку Ржевниці неподалік Праги. Тим "випадком" стало те, що директор сільської школи Йосип Баланчук посилав до знаменитої української гімназії свого сина Мирослава, і в погодженні з батьками відправив із ним і Софію Малильо. Та згодом гімназію з Ржевниці перевели в Модржани зовсім біля Праги.

Навесні 1938 року Софія приїхала до батьків на канікули у Верхні Ворота, а далі знову повернулася в Модржани. Там майже 8 років, до липня 1945-го, не мала зв'язку з рідними, почувалася сиротою. Директором гімназії був колоритний кубанський козак Григорій Омельченко, а після окупації Закарпаття угорськими фашистами очолив навчальний заклад Августин Штефан.

Коли навесні 1945 року гімназію з Модржан перевели до Німеччини, Софія в липні повернулася додому на Закарпаття. Шкільний навчальний 1945 – 1946 рік розпочала ученицею Свалявської середньої школи, яку 1947 року закінчила з золотою медаллю і вислала атестат зрілості до Львівського державного університету на французьке відділення філологічного факультету. Проте студенткою другого курсу була заарештована, і розпочалися її тюремні й табірні страждання. В тюрмі захворіла на серце і в Магадан на 10-річну каторгу їхала немічною, щоб там, у таборі Хеніканджа, працювати в шахті, де видобувалась олов'яна руда.

ЗА ЩО СУДИЛИ СОФІЮ МАЛИЛЬО НА 10 РОКІВ?

Виявилось, що в роки війни вона добиралась додому через німецьку територію, і за це її звинуватили в "міжнародному шпигунстві". Про свою каторгу вона писала:

Я була в далекій стороні,
На яку, насправді, не у сні,
В тім краю, що зветься Колимою.
Що душа моя шукала там,
Де природа віддана вітрам
Та морозам грізною зимою?

Непосильна праця, суворі умови Півночі підірвали здоров'я верховинки, та не вбили любові до рідного краю. З цієї любові і народжувалася її поезія.

Фізичні страждання, непосильність існування не забарились обернутися духовним занепадом в умовах безнадії. В 1954 році Софію як інваліда вивезли з Колими до Тайшетських таборів в Іркутській області на лікування. Комісія Президії Верховної Ради СРСР 5 липня 1956 року звільнила її з повною реабілітацією. З документом "безпідставно засуджена" завдяки клопотанню професора Івана Крип'якевича її поновили на другому курсі французької філології Львівського університету. І тут народилася нова поезія:

Я вернулось в дитинства колиску підгірну
З-під неба чужого, з далеких доріг,
І впала, щаслива, на рідний поріг,
І вибігла сива, мов горлиця, мати,
Ввела, мов маленьку, до рідної хати.
І сльози полились, полились з очей,
І я пригорнулось до зболілих грудей.

Поновлену в університеті, її через три роки знову виключено без права проживання в гуртожитку. Та той же Іван Крип'якевич допоміг їй завершити навчання в університеті у 1960 році.

Одначе тих, хто раз потрапив у сталінсько-берїівські лещата, система не відпускала так просто від себе. Не полишили Софію Малильо в спокої й після закінчення університету.

ПЕДАГОГІЧНИЙ ШЛЯХ СОФІЇ МАЛИЛЬО

1960—1964 роки: село Миколаївка Бердянською району Запорізької області; 1964— 1967: село Жденієво Воловецького району на Закарпатті; 1967—1972: Дрогобицький педінститут ім. І. Франка; 1972—1975: село Четвертинівка Тростянецького району Вінницької області; 1975—1999: село Мощурів Тальнівського району Черкаської області.

У цьому селі в 1982 році вийшла на пенсію, але продовжувала працювати в школі, викладала французьку й англійську мови.

Софія Малильо пригадує, що найдобріші, найлагідніші і найвихованіші діти з усіх, із якими їй довелося працювати, були в степовому селі Миколаївка Запорізької області. У своїй біографії вона пише: "З огляду на поганий стан моєї нервової системи і здоров'я взагалі, всі довгі роки моєї педагогічної діяльності мені довелось працювати поза межею своїх сил. І не було у мене увесь той час радості від праці, хоча я ставилась до неї максимально сумлінно й відповідально. Не було і радості життя, бо воно було постійно непосильним. На жаль, зарадити такому своєму становищу, знайти з нього вихід — я не вміла. І час педагогічної праці запам'ятався мені як друга каторга за непосильністю й безрадісністю існування".

До поезії Софія Малильо повернулася в 1990 році. В одному зі своїх віршів просить щастя для рідної України, любити яку ніколи не переставала:

О, Боже, не презри моїх молінь:
Дай мудрості мені малу краплину,
Спаси від згуби нашу Україну
І людство збережи від потрясінь,
І нині, і в прийдешності. Амінь.

Поезія Софії Малильо часом буває настільки несподіваною, асоціативною, що лише викликає подив. Підкуповує щирість, із якою поетеса звіряє свої найпотаємніші чуття:

Я мушу помститися, мушу
Мерзенній, злочинній добі —
Наївну свою, зачаровану душу
Я не захистила в собі.

Перший вірш "Жертвам голодомору" був для неї, як вона каже, великою несподіванкою. Такими були й наступні. Вірш "Душа" відобразив характер несподіванок у процесі відродження, спонтанний і стихійний плин явищ, суть природи того процесу.

Перша висока хвиля духовного піднесення тривала повні два роки. У 1994 році часопис "Краянка" в серії "Славні доньки України" видав першу збірку поезії Софії Малильо "Іди і вір". А через 5 років, у 1999 році, вийшла друга — "Воскресіння пам'яті" (Детройт—Ужгород) на кошти засновниці фундації д-ра Марії Балтарович-Кричфалушій з передмовою Юлії Зейкан. Третя збірка "Через терни — до зір", підготована за хронологічним принципом, але ще не видана.

За клопотанням громадських організацій Ужгорода Софія Малильо в серпні

1999 року отримала в Мукачеві квартиру, де проживала до останніх своїх днів. Її кредо:

Я жити знову хочу, щоб знову і знову
Вдихати бальзам материнської мови,
Щоб бачити в щасті і славі Вкраїну
І слухати пісню її солов'їну.

Поетеса пережила пекло ГУЛАГів, у своїх віршах засуджує тирана, який спричинився до того, що тисячі людей пройшли муки концтаборів, а також присвятила сотні поезій безмежній любові до України. Талановита жінка губила свої кращі літа по концтаборах, та Всевишній допоміг їй повернутись у рідний край і дочекатися української державності. Вона висловлювалася:

"Вдячна Господу за те, що уберіг мене і допоміг піднятися духом та самоусвідомитись! Вдячна добрим людям за прихильність до мене і всяку допомогу та підтримку! Вдячна й собі за довготерпеливість! Вдячна рідній Державі за те, що попри всі труднощі дбає про своїх громадян! Нехай береже її Господь!» І ще:

Я днів своїх на спогади не трачу —
вже їх поглинула років імла.
Не над своїм я безталанням плачу,
мовляв, що доля щастя не дала:
На те мізерних сил своїх не трачу.

Ось така вона, поетеса-верховинка, народжена під Бескидами.

Василь ПАГИРЯ

ЗАКАРПАТСЬКІ КОЛЕКТИВИ ПРЕДСТАВЛЯТИМУТЬ НАШУ КУЛЬТУРУ МЕШКАНЦЯМ ДОНЕЧЧИНИ І ЛУГАНЩИНИ

27 січня в Ужгороді відбулася планова нарада за участі керівників і спеціалістів управління культури Закарпатської ОДА й обласного комітету профспілки працівників культури, представників міськрайвідділів та управлінь культури, директорів обласних концертних установ і закладів.

У ході наради учасники обговорили низку робочих питань, серед яких зміни до деяких галузевих законодавчих актів, стан та перспективи впровадження адміністративних реформ у державі та їхній вплив на діяльність установ і закладів культури Закарпаття. Йшлося і про необхідність залучення додаткових джерел фінансування закладів культури шляхом стимулювання позабюджетного фінансування, фандрейзингу, розширення переліку платних послуг, зокрема з організації дозвілля населення з використанням новітніх технологій, створення на базі бібліотек центрів доступу громадян до публічної інформації тощо.

Однією з найважливіших цілей зустрічі стало обговорення ходу виконання наказу Міністерства культури України від 30.12.2015 року № 1126, відповідно до якого започатковано Загальноукраїнський проект культурної інтеграції «Український Донбас». Одним із елементів цього проекту є встановлення міжрегіональної партнерської взаємодії структурних підрозділів у сфері культури обласних адміністрацій із закладами культури відповідних районів та міст обласного значення Донецької і Луганської областей.

Іншими словами, згідно з документом найближчим часом має розпочатися гастрольна діяльність наших колективів на сході України, а саме в закріплених за Закарпаттям Великоновосілківському районі Донецької області та Лисичанському районі Луганської області.

За словами начальника управління культури Закарпатської ОДА Юрія Глеби, наші колективи справді можуть якнайкраще репрезентувати не тільки західноукраїнське, а й європейське мистецтво, а в їхній творчій і моральній готовності нанести подібний культурний візит співвітчизникам на сході – сумніватись не доводиться. Та оскільки в наказі йдеться про те, що фінансова підтримка таких гастролей лягає на місцеві бюджети, то необхідно звести витрати до мінімуму. Наприклад, заощадити на організації власного виїзного виступу можна, долучившись до вже існуючих традиційних тамтешніх свят чи масових дійств. Перелік таких заходів представили учасникам нинішньої конференції.

Натомість начальники міськрайвідділів та управлінь культури і директори обласних концертних установ та закладів упродовж тижня повинні надати більш конкретні пропозиції, аби вже 5 лютого управління культури Закарпатської ОДА подало на розгляд профільного міністерства план участі нашого краю в проекті «Український Донбас».

Управління культури Закарпатської ОДА

СЦЕНОЮ ОБЛМУЗДРАМТЕАТРУ ВПЕРШЕ ЗА 30 РОКІВ ПОХОДЖАВ «СВІЙ» ШВЕЙК

31 січня в Ужгороді презентували виставу «Пригоди бравого вояка Швейка» за однойменним романом чеського письменника Ярослава Гашека.

Востаннє Закарпатський облмуздрамтеатр ставив цей прославлений сценою твір майже 30 років тому в прочитанні запрошеного словацького режисера Ярослава Сисака. Про це розповів під час допрем'єрної прес-конференції художній керівник театру Василь Шершун, який колись також грав у тій постановці, нині ж виступив у ролі режисера. Каже, якщо порівнювати вистави, то і Сисакова, і та, яку привозила до Ужгорода столична трупа за участі Богдана Бенюка й Анатолія Хостікоєва, більш драматичні, натомість «шерегіївці» представили музичну комедію в такій собі «балаганності», що все ж дає глядачеві чимало нагод і для філософських роздумів.

«Фінал, як і в оригіналі, ми залишили відкритим: глядач не знатиме напевно, чи загинув Швейк, а чи вижив, – розповідає Василь Шершун. – Але, безсумнівно, Швейки мають жити! На таких людях тримається світ – простих та добрих. Звісно ж, і вони мають за собою деякі грішки, але ж то грішки, а не гріхи, через які, наприклад, цілі держави потрапляють у безвихідь, розв'язуючи війни. Твір Гашека нам видався вельми актуальним, і не тільки через сатиру на воєнні реалії, але й через прагнення розбудити любов до звичайної людини, до того Швейка, який частково є в кожному з нас».

«Пригоди бравого вояка Швейка» – третя прем'єра облмуздрамтеатру в цьому сезоні. Для Василя Шершуна – восьма режисерська робота. Крім того, на рахунку заслуженого артиста

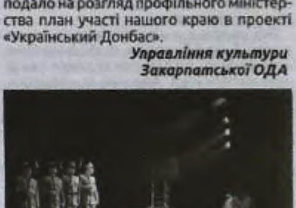

України – більше сотні ролей. 29 січня діячеві виповнилось 60 років, із яких театру віддано – майже 35.

Привітав свого творчого колегу директор Василь Марюхнич. Принагідно розповів і про інший знаковий ювілей – 70-річчя театру, що його колектив відзначатиме одночасно з професійним святом 27 березня – Міжнародним днем театру. Планується чимало цікавих заходів як урочистих, так і мистецьких. Бажали б артисти і причепурити до свята фойє театру, що не змінювало свій вигляд десятиліттями. У вирішенні цього питання керівництво театру покладає надії на владу краю. Що ж до фінансового забезпечення роботи установи на цей рік, воно залишилось на рівні торішнього та покриває захищені статті, каже директор, тож далі справа за тим, наскільки успішно творитимуть і господарюватимуть самі працівники театру.

Управління культури Закарпатської ОДА

ДЕНЬ СОБОРНОСТІ В КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ 22 СІЧНЯ 1939 РОКУ

(зі щоденника В. Ґренджі-Донського мовою оригіналу)

Від самого ранку поїзд за поїздом вбігає, українське населення спішить до столиці на маніфестації. Довжезний ряд селянських возів з близької околиці, вантажні самоходи з дальших сіл, а поїзди з найдальших закутин привозять учасників. Тисячі возів, роверів, авт заповнили бічні вулиці. Сотні, ба тисячі синьо-жовтих прапорів по вулицях, ці дві барви сьогодні домінують. Уніформи, народні одяги з різних околиць по хустських вулицях маком цвітуть. Зразу можна розрізнити з одягу: Гуцульщина, Хустщина, Волівщина, Севлющина і т. д. Навіть із далекої Ужанщини та Середнянщини людей повно. Це ж річниця української соборності, велике свято! Під синьо-жовтими прапорами маршують із різних напрямків, найбільше від станції, з піснями на устах. Волівщина заступлена сильно; саме тільки Волове послало аж трьома величезними вантажними авто своїх заступників, щось біля двісті людей.

День Злуки в Ясінях. 22 січня 1939 року

Десята година. Перед катедралею на величезній площі тісно. Близько тридцяти тисяч учасників зійшлося з цілої Карпатської України. Це найбільші збори, які я під цими зеленими Карпатами бачив за останнє двадцятиріччя. Колись просвітянські збори в Ужгороді були справді величавими, але сьогоднішні збори — рекорд!

Яка шкода, що наших міністрів немає в Хусті. Було б бажаним, щоб і вони були присутніми, бодай показатися такій імпозантній масі. Але нам приобіцяли, що вони на час повернуться. Через те навмисно і протягаємо.

Десь близько одинадцятої години пісня Богослужби сформувався величезний похід, замаяли сотні рідних прапорів, і ми перейшли з площі Волошина на головну вулицю. Оркестри заграли українські походові пісні. Старинний Хустський замок ще не бачив такого величавого всенародного здвигу! Під звуки маршових пісень легко маршувати; радість, утіха і якась невимовна гордість підносить душу. [...]

Три години тривав похід вулицями нашої столиці, і аж близько чотирнадцятої години розпочались святочні збори на площі. Вже речники промовляли з півтора години, як з'явився прем'єр Волошин, що якраз прибув з подібних зборів у Білках. Від його супроводу довідуюся, що в Білках було також вище за 11 000 учасників та що маніфестаційні збори відбулися так само величаво, хіба ж із тою різницею, що на хустських маніфестаціях не вимовилось ні одного разу ім'я Прхали, щоб не забруднити достойність соборницького свята... А в Білках маніфестації перетворилися в протипрхалівські демонстрації. Учасники вигукували: «Геть з чехом міністром, хочемо міністра українця!»

Вже кінчалися збори, як влетіло авто міністра Ревая, що повернувся із великих маніфестаційних зборів у Сваляві. Це колишня твердиня фенциківщини, тепер, ось, часи змінилися, і святкує і Свалява з нами.

Ледве закрили збори, як волівські вантажні авто поспішають назад у дорогу, бо ізяни можуть в темноті наробити якоїсь несподіванки.

Ізя, єдина Ізя, як виродок з-поміж інших українських сіл, робить якийсь чудернацький спротив. Зранку спиняли по дорозі маршуючих, прийшли чутки, що напали на Горівчан, постала між ними бійка, було кілька побитих на обох сторонах. Селяни з Нанкова, що взяли напрям на Ізу, мусили вертатися полями, а інші, слабші групи, приневолені були обходити це гадюче гніздо.

Ще ми не встигли сісти до столу, щоб щось закусити, бо від рана нічого не їли, як прийшли тривожні вісті, що волівські вантажні авто лежать у ровах, учасники маніфестаційних зборів побиті на жах, а навіть є мертві...

«Веселий гомін-спів най несеться в Київ – Львів». Карпатська Україна, 22 січня 1939 року

Біжу на команду жандармерії, звідки вислано поготівлю. З різних джерел довідуюся, що чехами збаламучені ізяни зробили напад на вантажні самоходи. Чеські й чехофільські агітатори ще вчора розагітували Ізу, збиралися навіть на демонстрації до Хуста, щоб гучно привітати «русскаво генерала Прхалу». Хочу конче знати, хто вбитий і хто ранений, бо на тих авто і мої рідні брати... Опісля привозять до лічниці раненого Тарковича, брата колеги-редактора, що стратив око... Мертвих нема, але ранених багато, бо вулична бійка тривала довго.

Комендант ізької жандармерії, чех, знав про напад, а навіть є підозріння, що він сам і приготовив. Бо звідки могли мати нападники ручні гранати? Коменданта наша влада зараз і суспендувала і вислала туди слідчу комісію.

Ще не встиг занотувати напад в Ізі, а вже довідуюся про новий злочин чеської сваволі. В Королеві над Тисою чеські жандарми напали на січовиків.

Десь перед тижнем головна команда «Січі» організувала в Королеві новий гарнізон січовиків, біля півсотні люда. Вишколом і командою повірила поручника Свободу.

Перед кількома днями настало одне «непорозуміння» між жандармерією і січовиками. Жандарми супроти українських січовиків поводяться в безличний, агресивний спосіб, а цієї ночі прийшло до зудару.

Як відомо, на пограниччя нападають мадярські терористи, то ж команда гарнізону понаставляла стійки. Вночі ті стійки комендант січовиків поручник Свобода пішов сконтролювати, тим більше, бо розпочалась стрілянина. Свобода думав, що стріляють мадяри, а виявилося, що кілька стрілів на січовиків дали самі місцеві чеські жандарми.

Між комендантом січовиків та жандармською розвідкою прийшло до сварки, поручника Свободу жандарми почали бити і хотіли його арештувати, але на поміч своєму комендантові прийшли січовики, щоб оборонити перед брутальними побоями та арештуванням. Чеські жандарми почали стріляти з кулеметів, а вислід: два тяжко ранені січовики.

[...]

Деякі наші панове, особливо з галицької і наддніпрянської еміграції, що поженилися з чешками, проповідують можливість співпраці з чехами. Так ось тут маєте вашу співпрацю! Чехи були і є запеклі вороги українства. На українську автономну державність вони добровільно не погодяться, хіба ж тоді, коли їм кріси вирвемо із рук!

Тяжко ранених січовиків відвезено до лічниці, але коменданта гарнізону, поручника Свободу чеські жандарми таки арештували і відвели до Хуста в тюрму.

Розслідження розпочато негайно. Суспендовано коменданта жандармської станції (на жаль, тільки суспендовано! Покарають його хіба ж тим, що замість до криміналу дадуть його в найгіршому випадку до диспозиції Праги...)

Карпатська Січ на святі Злуки. 22 січня 1939 року

На коменданта жандармерії в Королеві призначено нашого жандарма, гуцула Шорбея, якого чехи за його українство із жандармського стану перед роками прогнали.

Події в Королеві та Ізі нас сильно турбують. Чехи дотепер демонстрували кокардами, а тепер, здається, перейшли в наступ. Просто в нашій державі проти нас провадять і організують напади! Нині-завтра вже вулицею не можна буде перейти перед нападами. Прхаліада розвивається буйно, шалено.

На січовиків чехи дивляться з найбільшою ненавистю. Не маємо, на жаль, ні зброї, ні уніформи, все ж таки «Карпатська Січ» є червоним полотном в їхніх очах. Без січовиків була б наша влада вповні віддана на їхню ласку й неласку.

Чехи всі однакі. На шпальтах нашої преси появляються лояльні проголошення чеських кар'єристів (і вони думають, що ми їм повіримо!), а тим часом, як я сам бачив і чув на власні вуха, на вулиці підбурюють проти нас чеську воячню.

Курманович і керівництво Карпатської Січі виступають перед народом у День Злуки. Хуст, 22 січня 1939 року

Гостинний двір, в якому містилася штаб-квартира Карпатської Січі

Мітинг на День Злуки. Хуст, 22 січня 1939 року

Друкується за виданням: Ґренджа-Донський В. С. Щастя і горе Карпатської України: Щоденник. Мої спогади / Упорядкування та примітки Д. М. Федаки; вступна стаття В. І. Ільницького, Д. М. Федаки. — Ужгород: ВАТ "Видавництво "Закарпаття", 2002. — 516 с.

ЧИ БУЛО ЗАКАРПАТТЯ СКЛАДОВОЮ ЧАСТИНОЮ РУСІ-УКРАЇНИ НА ПОЧАТКАХ КНЯЖОЇ ДОБИ?

Проблему входження території Закарпаття до Київської Держави не раз обговорювали на сторінках наукових і періодичних видань. Розглядали соціально-економічні та політичні передумови включення регіону до Давньоруської Держави, вплив останньої на матеріальну і духовну культуру місцевого населення. В окремих працях акцентовано на тому, що білі хорвати тісно пов'язані з такими племінними союзами, як поляни, древляни, уличі, тиверці, об'єднував їх зі східним слов'янством внутрішній розвиток і міжнародне становище.

У IX ст. білі хорвати, свідомі своєї етнічної належності й маючи тісні зв'язки з іншими східними слов'янами, ввійшли до складу Київської Держави. Проблема сягає корінням другої половини I тисячоліття н. е. На нашу думку, до неї потрібно підходити з дещо інших концептуальних позицій, змістивши акцент аналітико-пошукової роботи – до якого чи яких державних утворень входило Закарпаття до приходу в Тисо-Дунайську низовину угорських племен (від VI–VII до X – початку XI ст.). Без сумніву, треба ретельно проаналізувати історичні, археологічні та лінгвістичні джерела до заселення слов'янами Карпато-Дунайського регіону, виникнення перших ранньофеодальних державних утворень.

ПРОЦЕСИ ОСВОЄННЯ КАРПАТСЬКОГО РЕГІОНУ СЛОВ'ЯНСЬКИМИ УГРУПОВАННЯМИ

До кінця V ст., за винятком невеликих груп, слов'яни переважно проживали на північ і схід від Карпат. Тільки в VI ст. розпочалося їхнє розселення на південь, насамперед у балканські володіння Візантійської імперії. Подальше проникнення слов'ян до Середнього Подунав'я і Потисся, яке тоді займали північно-фракійські та германські племена, припадає на другу половину VI ст. У процесах освоєння Карпатського регіону брали участь два слов'янські угруповання, відомі в археології як носії празької і пеньківської культур. Перші відповідають згаданим в «Історії готів» Йордана племенам склавінів (західна група), а другі – антів (східна група). Верхнє Потисся, як свідчать археологічні дані, заселили носії празької культури, датованої V–VII ст.

До празької культури на Закарпатті належать, наприклад, поселення в Берегові, Галочі, Холмоку, могильник і поселення в Ужгороді, датовані кінцем V – початком VI ст. н. е. з найпершими достовірними слов'янськими артефактами регіону. Перебування на нових територіях серед неслов'янських етносів потребувало від переселенців певної суспільної організації, якими стали численні славінії. Російський історик Геннадій Літаврін справедливо підкреслив, що поняття «славінія» треба розглядати у взаємозв'язку з проблемою становлення в ранньофеодальної державності слов'ян. У повідомленні складеної на початку VII ст. першої книги «Чудес святого Дмитра» архієпископа Фесалонік Іоана про облогу міста слов'янами та аварами наприкінці VI ст. уперше вжито це поняття. Для походу каган зібрав «все нечестя славіній».

«Аннали Франкські», «Баварський Географ» та інші джерела дозволяють висловити думку, що в VII–IX ст. у Верхньому Потиссі могли існувати місцеві славінії. Тут насамперед згадаємо союз ободритів (на річці Бодрог), названий в «Анналах» під 824 р. як незалежний. Про вірогідність славіній свідчать десятки слов'янських поселень VII–IX ст., зафіксованих на Закарпатті та суміжних територіях Східної Словаччини, Північно-Східної Угорщини, Північно-Західної Румунії (Трансильванії).

Велика Моравія IX ст.

Безпосередньо зі славініями пов'язаний інститут жупанів. Це був етносоціальний організм перехідного періоду від територіального союзу племен часів воєнної демократії до ранньофеодальної держави та від певної етнічної спільноти споріднених племен до ранньосередньовічної народності. Деякі вчені вважають, що жупани були вождями (старійшинами), влада яких поширювалася тільки на невеликі родоплемінні об'єднання, інші стверджують, що вони були вождями територіальних організацій, пов'язаних із общинним землеробством і входженням до більших союзно-племінних утворень, очолюваних архонтами (ігомонами, рексами).

Не менш важливою, на нашу думку, є відповідь на запитання – до якої держави належало Верхнє Потисся, як і територія сучасного Закарпаття, після утворення у карпато-дунайських землях перших слов'янських державних об'єднань? Угорські вчені, беручи до уваги повідомлення писемного джерела XII ст. невідомого автора «Геста Гунгарорум» («Хвала угорцям»), стверджують, що перед приходом угорців до Карпатського басейну Верхнє Потисся входило до складу Болгарської Держави. Як відомо, у середині VII ст. «Велика Болгарія» розпалася під ударами хозарів. Тікаючи на захід на чолі з ханом Аспарухом, болгари опинилися у межиріччі Дністра, Прута та Дунаю. Звідси вони робили походи за Дунай, де на той час на правах федератів проживало слов'янське населення. Навесні 680 р. болгари розгромили війська візантійського імператора Константина IV, увірвалися до Мезії і дійшли до Варни. Тут вони підкорили низку славіній, зокрема й одну з найбільших – «Семи родів».

Формувалася нова етнічна спільнота, а під час прийняття християнства у Болгарії (864) процес слов'янізації протоболгар вступив до завершальної фази. Вирішальний перелом у зближенні етнонімів «слов'яни» та «болгари», як вважають, відбувся за правління царя Симеона (893–937), коли країна досягла найвищого розквіту слов'янської культури та авторитету серед сусідніх народів. Болгарська Держава впродовж IX ст. розширила свої володіння не тільки від пониззя Дунаю до верхів'я Тиси, а, ймовірно, і до водорозділу полонинських Карпат. Тоді, вірогідно, колишні славінії східної частини Карпатського басейну, як і Верхнього Потисся, опинилися під політичною зверхністю Болгарії.

МЕРЕЖА ГОРОДИЩ У БОЛГАРСЬКІЙ ДЕРЖАВІ

У Тисо-Дунайському басейні болгари звели мережу городищ: поблизу сучасної столиці Сербії – Белграда на річці Саві – град Зимонь (сербський Земум). Чимало градів-замків споруджено на території майбутніх угорських комітатів Новград, Піліш, Абауй, Земплин, Унг, Саболч, Чонград, Темеш, Зоранд тощо. За даними угорського дослідника Едуарда Мора, у гирлі Драви було закладено град Брана. За часів династії Арпадів він став центром комітату Бараня. Неподалік від сучасного міста Печ в Угорщині зведено Новград. Найголовнішою стратегічною територією болгар вважалося так зване коліно Дунаю, де тоді знаходився Белеград (угорський Фегервар). Звідси, як вважають деякі вчені, болгари разом зі своїми союзниками-баварцями нападали на Великоморавську Державу.

Крім того, щоб закрити шлях на рівнину, тут споруджено ще два гради: Вишеград – згодом центр комітату Піліш і Новград, що став центром Новградського комітату. Вірогідно, цій меті слугував також град, залишки якого виявлено на північ від міста Мішкольц у назві Гарадна (Градіна), який незабаром став центром комітату Абауй.

Система городищ зведена й у Верхньому Потиссі. Це два городища, очевидно, болгарського пограниччя біля підніжжя Карпат – Земплин і Унг-град. Біля сучасного угорського містечка Тісобеч знаходився ще один Белеград, розташований

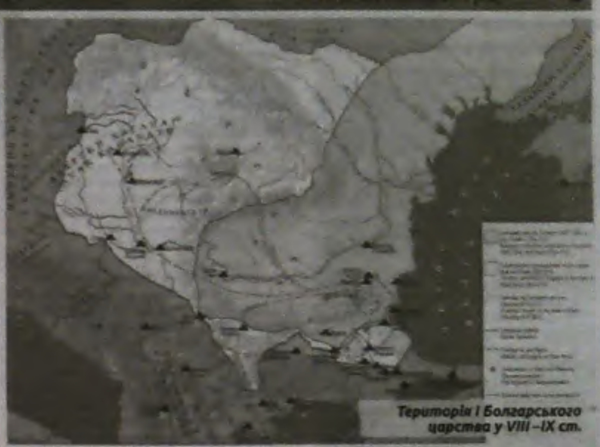

Територія І Болгарського царства у VIII –IX ст.

на малому острові, що його утворила Тиса. Південніше, на лівому березі річки, є урочище Белеград. На правому березі Тиси, трохи нижче Ніредьгази, є містечко Чонград (Чернград). Слов'янськими (болгарськими) градами, на думку вчених, могли бути урочища з назвами Городиштя, Градоц, про які є згадки у колишніх комітатах Темеш, Зорандт, Крашшо у Трансильванії. Деякі топоніми теж, імовірно, були співзвучними із назвою Белград, наприклад, Дюлофегервар (румунською мовою Алба-Юлія). Немає підстав заперечувати, що йдеться про сліди слов'яно-болгар, які добували сіль і торгували нею.

Отже, Болгарська Держава для управління великими територіями (від пониззя Дунаю до водорозділу Карпат) створила своєрідний орган управління – інститут городищ (градів). В останніх зосереджувалися адміністративні, політичні та військові функції. Гради стали центрами територіальних одиниць – жуп, які очолювали жупани. Думку про політичну зверхність Болгарської Держави над Верхнім Потиссям, як і Закарпаттям, доводять ще деякі цікаві моменти із «Геста Гунгарорум». Ідеться про жупана (дуку) Лаборця (Лоборц), який, за повідомленням літопису, був підлеглим болгарського хана Салана (мабуть, царя Симеона). «Фулдські аннали» 892 р. повідомляють, що король Арнульф, воюючи проти Великої Моравії, звернувся до болгарського князя Володимира, аби той не давав моравам сіль. Із околиці Пряшева (Солівар), Солотвина на Тисі чи Мароша в Трансильванії? Напевно, йшлося про всі три родовища, які були тоді у володінні болгаро-слов'ян. До речі, етимологію імені Лаборець пов'язували з давньою болгарською традицією. На думку відомого угорського лінгвіста Яноша Меліха, ім'я Лаборець має болгаро-тюркське походження з двоскладовим утворенням. Перша частина корінь «алп» (герой, героїчний), друга – «барс» (хижак із родини котячих), тобто Албарс – «героїчний барс». У давнину в тюркських мовах подібні імена були звичайним явищем. Із болгаро-тюркського Албарса і виникло, як вважав Я. Меліх, болгаро-слов'янське Лаборсь. У старомадярській вимові це ім'я звучало як Лоборсу чи Лаборсу, а згодом і Лаборц (Лаборець).

Деякі угорські історики першої половини XX ст. заперечували державність у слов'ян Карпатського басейну до приходу сюди угрів у IX ст., акцентували на тому, що основи своєї державності угорці запозичили від західноєвропейських країни. Однак такі твердження суперечать історичним фактам. Ранньофеодальна держава Арпадовичів формувалася на основі слов'яно-болгарської: угорці запозичили жупну організацію (жупа-медьє, жупан-ішпан, двор-удвор, дворник-удворнок), правову систему.

ПРО ВХОДЖЕННЯ ЗАКАРПАТТЯ ДО СКЛАДУ ВЕЛИКОЇ МОРАВІЇ

Як відомо, у другій чверті IX ст. на території Західної Словаччини з центром у Нітрі виникло князівство, яке очолив князь Прибіна.

Незабаром він у союзі з франками виступив проти моравського правителя Моймира (818–846). Приблизно 833 р. Моймир вигнав войовничого Прибіну з Нітранського князівства і приєднав ці території до своїх володінь. Так у Північному Подунав'ї утворюється політичне об'єднання слов'ян, відоме як Велика Моравія. До неї ввійшли Чехія, Сілезія, сербо-лужицькі землі, частина Паннонії.

Не схвалюючи самостійну антибаварську політику Моймира, Людовик Німецький у 846 р. напав із великим військом на Моравію і посадив на княжий престол його племінника Ростислава (846–870). Та всупереч сподіванням франків новий князь намагався вийти з-під їхнього впливу. Впродовж 862–863 рр. він налагодив зв'язки з Візантією і просив імператора Михаїла III, який був водночас і главою східної християнської Церкви, надіслати до Моравії проповідників. Сюди прибули солунські просвітителі Кирило і Мефодій, які переклали християнські книги і створили нову абетку – кирилицю.

Князь Лаборець, с. Габура, Словаччина

У 863–864 рр. моравани прийняли християнство східного обряду. Нас цікавить відповідь на запитання – наскільки доведеною є теза про Закарпаття як частину Великоморавської Держави? Чеські та словацькі вчені висловлювали різні думки з цього приводу. Наприклад, Євген Перфецький та Іржи Крал вважали, що регіон у IX ст. частково належав Великій Моравії, а саме його західна частина, а східна і південна – Болгарському царству.

Словацький історик і археолог академік Богуслав Хроповський вказував, що оскільки матеріальній культурі Східної Словаччини були притаманні західнословацькі й моравські ознаки, то вона була частиною Великої Моравії. Іржі Неуступний та Ян Капрас стверджували, що землі Східної Словаччини, Північної Чехії, Підкарпатської Русі (від Попрада до Тиси) не були в складі Великоморавської Держави, навіть не перебували під її політичним впливом. Із цією проблемою чеський архітектор Андрій Свобода пов'язував побудову Горянської ротонди, яку, на його думку, споруджували в перехідний період від візантійського до романського архітектурних стилів, тобто в той час, коли Закарпаття входило до складу Великої Моравії – перед 906 р.

Продовження в наступному номері.

Павло ПЕНЯК
Інститут українознавства імені Івана Крип'якевича НАН України

АНТИКОРУПЦІЙНЕ БЮРО СПІВПРАЦЮВАТИМЕ З ФБР

Національне антикорупційне бюро України та Федеральне бюро розслідувань США планують найближчим часом підписати Меморандум про співпрацю у частині спільних розслідувань доларових потоків.

Про це повідомив директор НАБУ Артем Ситник в інтерв'ю «Голос Америки», інформували «ЗіБ» у НАБУ.

«Великі корупційні схеми рідко завершуються в межах держави. Без участі американців, ФБР дуже важко буде самостійно знайти виведені активи та повернути їх в Україну», – наголосив А. Ситник.

Директор Антикорупційного бюро додав, що вже відпрацьований алгоритм пошуку та повернення цих активів.

А. Ситник повідомив, що ухвалено рішення про передачу НАБУ техніки для запуску системи електронного документообігу під час ведення кримінальних проваджень.

Зауважимо, що з 19 по 21 січня 2016 р. директор Національного антикорупційного бюро України А. Ситник перебував із робочим візитом у Вашингтоні.

ЩОДО ЗМІН ДО КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ

Запропоновані зміни до Конституції України в частині так званих децентралізації та судової реформи підлягають відхиленню з таких причин:

1. В Україні з 2014 року дійсно триває війна з Російською Федерацією (московсько-путінським режимом), хоча формально органами державної влади війна і неоголошена. В умовах війни внесення будь-яких змін до Конституції держави є недопустимим, що, зокрема, передбачено ч. 2 ст. 157 Конституції України.

2. Україна є унітарною державою, відповідно, надання особливого політико-правового статусу окремим адміністративно-територіальним областям, районам, регіонам є неправомірним і має велику загрозу щодо збереження територіальної цілісності держави надалі.

3. Запропонована конституційна реформа судової влади є тільки імітацією та зберігає правовий режим керування суддями в ручному режимі обмеженим колом осіб високопосадовців. Законопроект не передбачає правові механізми впливу народу, головного носія влади в державі, на формування та переобрання суддів. Відсутня дієва система обрання і відкликання судді виборцями, зберігається й надалі корумпована процедура притягнення суддів до відповідальності та пожиттєве їхнє призначення, не передбачено заміну скомпрометованого за минулі десятиріччя суддівського корпусу.

4. У частині права на захист і представництва запропоновано ввести монополію лише для адвокатів. Законопроект про судову реформу передбачає тільки право, зокрема, адвокатам (особам, які мають свідоцтво на право зайняття адвокатською діяльністю) здійснювати захист та представництво громадян у судах, органах державної влади та місцевого самоврядування, що є грубим порушенням конституційних прав і свобод людини, фактичним обмеженням свободи вибору людини та порушує положення ч. 1 ст. 157 Конституції України. Таке обмеження щодо права самої людини визначати, хто може бути її захисником чи представником у судах, органах державної влади та місцевого самоврядування призведе до посилення державного контролю у правозахисті, відповідно, і до порушення прав і свобод людини. Норма щодо визначення кола осіб, які можуть бути захисниками чи представниками в судах, органах державної влади чи місцевого самоврядування взагалі не повинна бути нормою Конституції України, а підлягає врегулюванню на рівні законів.

5. Бентежить також поспішність і відсутність широкого обговорення змін до Конституції України, які силоміць нав'язуються суспільству.

Віктор БЕДЬ,
доктор богословських наук,
доктор юридичних наук,
професор
1.02.2016 р.

ВІДБУЛОСЯ ЗАСІДАННЯ ЗАКАРПАТСЬКОГО ВІДДІЛЕННЯ АСОЦІАЦІЇ НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ УКРАЇНИ

27 січня в Ужгороді з ініціативи голови Асоціації депутатів Закарпатської області всіх рівнів, народного депутата України I скликання (1990–1994) Михайла Юрійовича Волощука відбулося чергове засідання Закарпатського відділення Асоціації народних депутатів України. Участь у засіданні також узяли Віктор Васильович Бедь (Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський УАПЦ), народний депутат України I скликання (1990–1994), Дмитро Іванович Кельман, народний депутат України I скликання (1990–1994), Михайло Дмитрович Данча, народний депутат України II скликання (1994–1998), Василь Георгійович Улинець, народний депутат України II скликання (1994–1998), Сергій Іванович Устич, народний депутат України II скликання (1994–1996), Іван Іванович Баранчик, народний депутат України III скликання (1998–2002), Іван Васильович Іванчо, народний депутат України IV скликання (2002–2006).

У ході засідання народні депутати України минулих скликань обговорили сучасний стан політичного, соціально-економічного та духовно-культурного розвитку Закарпатської області, поточні питання діяльності Закарпатського відділення Асоціації народних депутатів України та узгодили план роботи відділення на 2016 рік. Зокрема, учасники зібрання ухвалили рішення надалі проводити засідання відділення не рідше, ніж один раз на квартал.

Народні обранці у Верховній Раді України минулих скликань привітали Івана Івановича Баранчика з ювілеєм – 65-річчям з дня народження.

Інф. «СЗ»

ОПРИЛЮДНЕНІ ПРАВОВІ ПОЗИЦІЇ ЩОДО ДОСТУПУ ДО ПУБЛІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

В Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини проаналізували законодавство про доступ до публічної інформації та зазначили найбільш популярну практику його застосування.

Як повідомили «ЗіБ» у омбудсмена, відповідний системний аналіз проводили працівники Секретаріату Уповноваженого спільно з представниками громадських організацій.

Результати роботи Секретаріату Уповноваженого у справах щодо захисту права на доступ до публічної інформації викладені у виданні «Правові позиції Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та судова практика щодо реалізації права на доступ до публічної інформації».

Видання поділено на дві частини. Перша частина книги присвячена висвітленню правових позицій Уповноваженого Верховної Ради з прав людини в сфері забезпечення доступу до публічної інформації.

У другій – висвітлена судова практика щодо застосування законодавства в цій сфері. Зокрема, представлені правові позиції щодо роз'яснення терміна публічної інформації, суспільно необхідної інформації, підстав віднесення публічної інформації до інформації з обмеженим доступом, надання доступу до документа, який містить службову інформацію, доступу до інформації про розпорядження комунальним майном, висвітлюється питання неправомірності віднесення інформації про розпорядження бюджетними коштами до конфіденційної інформації та інші проблемні питання застосування законодавства в сфері реалізації права на доступ до публічної інформації.

КСУ СХВАЛИВ СУДОВУ РЕФОРМУ

Конституційний Суд України оприлюднив висновок щодо відповідності законопроекту про внесення змін до Конституції (про правосуддя) вимогам ст. 157, 158 Конституції. Як і очікувалося – висновок був позитивний.

Про це повідомляє «ЗіБ» з посиланням на інформацію в твіттері Адміністрації Президента. Відповідне рішення щодо висновку було ухвалено на засіданні суду 20 січня 2016 р.

Судді виконали план, який заздалегідь озвучили на вул. Банковій: дати зелене світло проекту №3524 до 25 січня, аби парламент устиг попередньо схвалити його ще на цій сесії.

Вимоги ст. 157, 158 Конституції передбачають таке:

– Конституція не може бути змінена, якщо зміни передбачають скасування чи обмеження прав та свобод людини і громадянина або якщо вони спрямовані на ліквідацію незалежності чи на порушення територіальної цілісності України;

– Конституція не може бути змінена в умовах воєнного або надзвичайного стану;

– законопроект про внесення змін до Конституції, який розглядався ВР, і закон не був прийнятий, може бути поданий до ВР не раніше ніж через рік із дня прийняття рішення щодо цього законопроекту;

– ВР протягом строку своїх повноважень не може двічі змінювати одні й ті самі положення Конституції.

Зауважимо, під час відкритої частини засідання судді КСУ висловлювали низку зауважень до проекту змін до Конституції. Зокрема, їх хвилювали питання юрисдикції, права на судових захист, призначення та звільнення суддів.

В УКРАЇНІ СТВОРИЛИ АСОЦІАЦІЮ РОЗВИТКУ СУДДІВСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Активні служителі Феміди створили громадську організацію — Асоціацію розвитку суддівського самоврядування. Вони планують допомагати 33 членам Ради суддів, яким не завжди вистачає часу для реалізації всіх задумів. Нова асоціація контролюватиме діяльність Вищої кваліфікаційної комісії суддів, Вищої ради юстиції, Державної судової адміністрації, уряду, президента, парламенту. Зокрема, останньому пропонуватимуться шляхи усунення законодавчих недоліків.

Повідомлення про намір створити АРСС окремі представники суддівської спільноти сприйняли вороже. Одні наголошували, таких асоціацій і так уже забагато, а користі мало. Інші ж натякали, що організація буде конкурентом РСУ, так би мовити тіньовою радою.

Та 21 січня 2016 р., коли відбулися установчі збори асоціації, таке припущення не знайшло свого підтвердження. До речі, на зібрання мала завітати голова РСУ В. Сімоненко. Але з певних причин їй не вдалося прийти. Привітання від її імені зачитувала член ради, суддя Вищого адміністративного суду Т. Чумаченко. «Переконана, від наших спільних та наполегливих зусиль залежить удосконалення діяльності судової гілки влади, утворення її авторитету в суспільстві та ставновлення справедливого суду. РСУ сподівається на подальші партнерські відносини з асоціацією та прагне до їхнього зміцнення», — зачитала Т. Чумаченко. Зі свого боку, представниця ВАС погодилася з позицією В. Сімоненко. «Дійсно, рада сподівається, що найактивніші судді, фахівці в галузі права долучаться до асоціації, і ми зможемо плідно працювати. Адже робота РСУ на громадських засадах у складі 33 членів — це замало для великої судової системи. Тому ми надіємося, що ви відразу почнете з нами співпрацювати. У нас дуже багато роботи, яку хочемо розділити з вами», — зазначила Т. Чумаченко.

Учасники зібрання неодноразово акцентували на тому, що асоціація не є альтернативою органам суддівського самоврядування, а має намір стати їхньою надійною опорою. Самі служителі Феміди повинні активно захищати свої права, а не сподіватися тільки на РСУ, Верховний і вищі суди. «Ми не претендуємо замінити Раду суддів, стати її альтернативою чи конкурувати з нею», — наголосив один із ініціаторів створення нового об'єднання, суддя Тернопільського окружного адміністративного суду А. Жук.

На зібранні обрали президента асоціації. Ним став В. Кравчук із Львівського окружного адмінсуду. Визначилися і з основними напрямками роботи організації на 2016—2017 роки. Так, окрім підтримки починань РСУ, активні володарі мантій «наглядатимуть» за роботою органів судової влади: ВККСУ, ВРЮ та ДСАУ. Сподіваються знайти спільну мову й з Кабінетом Міністрів, главою держави та народними депутатами. Ще одне із завдань АРСС — «висловлення позиції щодо всіх ключових ідей, законодавчих ініціатив і правовових рішень у державі, які стосуються судової влади». Займатимуться члени організації й питаннями комунікації людей у мантії між собою, з суспільством, зі ЗМІ. Представники асоціації хочуть стати спостерігачами під час проведення первинного кваліфікаційного оцінювання служителів Феміди та домагатимуться неухильного дотримання професійних прав суддів.

Зауважимо, Асоціація створена на кошти її засновників-суддів, без фінансової підтримки інших осіб.

Адвокатське бюро «Срібна Земля»
НАДАННЯ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ
ФІЗИЧНИМ ТА ЮРИДИЧНИМ ОСОБАМ
Адреса: 88000, Закарпатська область, м. Ужгород, вул. Гойди, 4, т./ф.: 8 (0312) 61-28-01; 8 (03122) 3-31-32;
моб.: 050 611 38 24; 099 757 74 93; E-mail: szz_2006@ukr.net.ua

ПРЕЗИДЕНТ МІЖНАРОДНОЇ АКАДЕМІЇ БОГОСЛОВСЬКИХ НАУК ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ УЗЯВ УЧАСТЬ У ВСЕУКРАЇНСЬКОМУ НАУКОВОМУ ФОРУМІ З УТВЕРДЖЕННЯ ХРИСТИЯНСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ В ОСВІТІ ТА НАУЦІ

22 грудня 2015 року у Верховній Раді України, за організаційної участі Міжфракційного депутатського об'єднання «За духовність, моральність та здоров'я України», Ради молодих учених при Міністерстві освіти і науки України та Інституту модернізації змісту освіти, відбувся Всеукраїнський круглий стіл «Освіта і наука: формування особистості на основі християнських цінностей».

Близько 100 вчених різних наукових галузей знань з усіх регіонів України приїхали до столиці з метою презентації своїх наукових досліджень із питань впливу християнства на розвиток України та інших країн світу, оцінки християнських цінностей як фактора впливу на розвиток науки й освіти у світі та формування цінностей у громадян України.

Науковий форум привітала голова Комітету Верховної Ради України з питань науки й освіти Лілія Гриневич, яка у своєму виступі, зокрема, зазначила, що основною складовою при здобутті освіти є формування системи цінностей, які слід базувати і на християнських цінностях. Церква й освіта у питаннях виховання особистості й громадянина повинні між собою взаємодіяти, бо «виховання людини є найкращим полем такої взаємодії», – підкреслила народний депутат.

Від Міжнародної академії богословських наук, Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії участь у круглому столі взяв Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, голова Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви, ректор КаУ та УБА, президент МАБН, доктор богословських наук, доктор юридичних наук, професор. Владика Віктор виступив із доповіддю на тему «95-річчя відродження прабатьківської Української Автокефальної Православної Церкви та роль Помісної Церкви в утвердженні Української державності». У своєму виступі доповідач зупинився на історичному значенні відродження та утвердження Української Автокефальної Православної Церкви в процесі українського церковного будівництва та утвердження Української державності. В 2015 році українські православні та національно свідомі українці святкують 95-річчя відродження Української Автокефальної Православної Церкви (5 травня 1920 року), 25-річчя третього етапу відродження УАПЦ (5–6 червня 1990 року), 25-річчя проголошення Київського Патріархату та обрання першого Патріарха Київського і всієї України, Предстоятеля УАПЦ Святійшого Мстислава Скрипника (5–6 червня 1990 року), 25-річчя проголошення та утвердження єдності єпископату УАПЦ і УАПЦ в США та діаспорі (16 листопада, 18 грудня 1990 року) та 100-річчя з дня народження другого Патріарха Київського і всієї України, Предстоятеля УАПЦ Святійшого Димитрія Яреми (9 грудня 1915 року), але, на превеликий жаль, доленосні в новітній історії українського церковного і державного будівництва зазначені ювілеї в діяльності вищих органів державної влади, освітніх, наукових установ, широкого кола української громадськості та наукової інтелігенції залишилися непомітними. Тож чи можна виховати і сформувати високодуховну, високоінтелектуальну і високопатріотичну особистість, якщо не пам'ятати і не шанувати свою власну українську історію, духовність та культуру. Звичайно, що ні. Відповідно, формування особистості в системі освіти і науки повинно відбуватися на засадах загальнолюдських і християнських цінностей у поєднанні з вивченням, примноженням й утвердженням історичної, духовної та культурної спадщини української нації, як наголосив владика Віктор Бедь.

У процесі ухвалення резолюції круглого столу єпископ Віктор Бедь запропонував доповнити її зміст окремим пунктом: «Процес розвитку вітчизняної освіти і науки повинен сприяти формуванню високоінтелектуальної особистості на основі збереження і примноження християнських цінностей, патріотизму, історичної, духовної, культурної, релігійної, мовної спадщини української нації з урахуванням етнічної, культурної, мовної та релігійної самобутності всіх корінних народів і національних меншин України».

Участь у круглому столі також взяв Преосвященніший Борис Харко, єпископ Херсонський і Миколаївський Української Автокефальної Православної Церкви, заступник декана економічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка, кандидат економічних наук, доцент. Владика Борис виступив із доповіддю на тему «Досвід УАПЦ у вихованні патріотизму», а також єпископ Борис Харко вніс пропозиції про доповнення резолюції наукового форуму положенням про історичну роль Української Автокефальної Православної Церкви та Української Греко-Католицької Церкви у відновленні державної незалежності України наприкінці 80-х – початку 90-х рр. минулого століття.

Загалом із короткими доповідями виступило та взяло участь в обговоренні близько 60 науковців.

У ході засідання круглого столу науковці дискутували і пропонували шляхи вирішення нагальних проблем у науці й освіті з позиції християнських цінностей:

- лобіювання законопроектів, які захищають загальнолюдські й християнські цінності, зокрема родинні;
- упровадження в освітні програми дошкільного виховання, навчання в школах, училищах, коледжах і вищих навчальних закладах поглибленого вивчення історичної, духовної та культурної спадщини українського народу;
- упровадження в освітніх закладах предмета «Християнська етика», «Християнська культура». У вишах України запровадити курси християнської філософії, економіки, політології, родинознавства та утворити факультети богослов'я, які є в більшості університетах Європи;
- на міжнародному рівні варто поглиблювати співпрацю з християнськими сусідами, у яких на державному рівні можемо побачити чіткі християнські позиції;
- надати можливість ефірного часу на державних телеканалах для пропагування християнських цінностей.

Підсумком круглого столу стало рішення створити Асоціацію вчених-християн, проводити щорічний форум, на якому презентувати дослідження і проекти з поглиблення науки й освіти на основі християнських цінностей, розширити взаємодію з міжнародними науковими й освітніми закладами, що поділяють християнський світогляд.

Прес-служба МАБН

РЕКТОР КаУ ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ УЗЯВ УЧАСТЬ У ЗАСІДАННІ СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ УжНУ ЩОДО ЗАХИСТУ ДИСЕРТАЦІЙНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ІЗ ПРАВА

29 грудня 2015 р. Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, голова Комісії з духовності, освіти і катехізації Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, взяв участь у черговому засіданні спеціалізованої вченої ради Ужгородського національного університету щодо захисту дисертаційних досліджень із права.

На порядок денний засідання спеціалізованої вченої ради було винесено такі дисертаційні дослідження на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук:

1. Мирослава Володимирівна Громовчук, «Державно-церковні відносини в першій Чехословацькій Республіці: конституційно-правовий аспект», спеціальність – 12.00.02, конституційне право; муніципальне право.
2. Володимир Володимирович Плинка, «Адміністративно-правовий механізм забезпечення прав і свобод громадянина у сфері запобігання та протидії корупції», спеціальність – 12.00.02, конституційне право; муніципальне право.
3. Лідія Вікторівна Ємчук, «Конституційно-правове регулювання особистого та сімейного життя людини і громадянина», спеціальність – 12.02.02, конституційне право; муніципальне право.
4. Степан Степанович Калинюк, «Інститут адвокатури в механізмі реалізації права людини і громадянина на правову допомогу: конституційно-правовий аспект», спеціальність – 12.00.02, конституційне право; муніципальне право.

У ході засідання спеціалізованої вченої ради єпископ Віктор Бедь, доктор богословських наук, доктор юридичних наук, професор, виступив першим опонентом під час захисту Мирослави Громовчук, а також узяв активну участь в обговоренні та науковій дискусії з інших дисертаційних досліджень.

За результатами відкритого захисту і під час таємного голосування всім здобувачам було присвоєно наукові ступені кандидата юридичних наук.

Прес-служба КаУ

КЕРУЮЧИЙ КАРПАТСЬКОЮ ЄПАРХІЄЮ, РЕКТОР КаУ ТА УБА ПРОФЕСОР ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ ЗУСТРІВСЯ З УЧИТЕЛЯМИ МИСТЕЦТВОЗНАВСТВА ЗАКАРПАТСЬКИХ ШКІЛ

14 січня після відслужения Божественної літургії в Кафедральному храмі апостола українського Андрія Первозваного Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, провів зустріч із учителями мистецтвознавства закарпатських шкіл, які в рамках підвищення педагогічної кваліфікації в Закарпатському інституті післядипломної педагогічної освіти під керівництвом старшого викладача Марії Дмитрівни Жабляк відвідали богослужіння в єпархіальному храмі та ознайомились із основними напрямками підготовки бакалаврів і магістрів в КаУ та УБА (за напрямами з філософії, богослов'я, правознавства, психології, економіки, фінансів, ІР-технологій).

Під час зустрічі професор єпископ Віктор Бедь коротко розповів про історію християнізації та церковного будівництва в Україні від апостольської місії апостола українського Андрія Первозваного до наших днів. Керуючий Карпатською єпархією, ректор університету й академії владика Віктор відповів на низку запитань педагогів та розповів про підготовку бакалаврів і магістрів у Карпатському університеті імені Августина Волошина та Українській богословській академії за різними спеціальностями.

Відтак усім присутнім на зустрічі було вручено іконку Різдва Христового, брошуру з історії християнізації і церковного будівництва в Україні, настольні календарі на 2016 рік та інформаційний буклет про КаУ та УБА.

Прес-служба КаУ та УБА

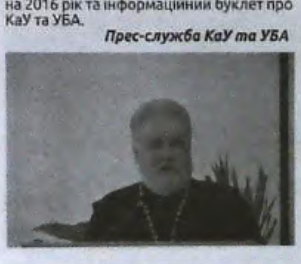

КМУ СКАСУВАВ БЕЗКОШТОВНЕ ХАРЧУВАННЯ УЧНІВ

Кабінет Міністрів скасував безкоштовне харчування для школярів 1–4-х класів, залишивши безкоштовним лише харчування для дітей із малозабезпечених сімей. Про це з посиланням на відповідну урядову постанову повідомляє «Українська правда».

Згідно із постановою, Кабмін уніс зміни до порядку надання послуг із харчування дітей у дошкільних, учнів у загальноосвітніх і професійно-технічних навчальних закладах, операції з надання яких звільняються від обкладення податком на додану вартість.

Так, згідно із документом, триразове безкоштовне харчування (сніданок, обід, вечеря) отримуватимуть учні професійно-технічних навчальних закладів із-поміж дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, дітей-інвалідів/інвалідів I–III груп і дітей із сімей, які отримують допомогу відповідно до закону «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям».

Крім того, як зазначається у постанові, органи місцевого самоврядування можуть забезпечувати харчування учнів інших категорій і передбачати на зазначену мету відповідні видатки з місцевих бюджетів.

ПАРАФІЯ СВЯТИХ КИРИЛА І МЕФОДІЯ В УЖГОРОДІ ПЕРЕЙШЛА З УПЦ МП ДО СКЛАДУ КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ

Відповідно до Свідоцтва про реєстрацію Статуту релігійної громади, виданого Закарпатською обласною адміністрацією за № 19/2870 від 22 січня 2016 року, парафія на честь рівноапостольних Кирила і Мефодія у м. Ужгороді офіційно вийшла зі складу Мукачівської єпархії УПЦ Московського патріархату і ввійшла до складу Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви.

Таким чином, розпочатий іще 18 серпня 2015 року процес переходу релігійної громади – парафії на честь рівноапостольних Кирила і Мефодія у м. Ужгороді з УПЦ Московського патріархату до прабатьківської Української Автокефальної Православної Церкви офіційно завершено.

У КАРПАТСЬКІЙ ЄПАРХІЇ УАПЦ ОСВЯТИЛИ ВОДИ РІЧКИ УЖ В УЖГОРОДІ

19 січня, в дванадесяте свято Хрещення Господа нашого Ісуса Христа, після відслуження Божественної літургії у Кафедральному храмі апостола українського Андрія Первозваного Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви духовенство та вірники хресною ходою вирушили до річки Уж в Ужгороді, де відслужили водосвятний молебень та освятили води річки.

Молебень очолив Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією, у співслужінні архімандрита Діонісія Федорова, протоієрея Олександра Смоліна, протоієрея В'ячеслава Бубнюка та диякона Романа Бобая.

Після завершення освячення води річки Уж Преосвященніший владика Віктор освятив усіх присутніх і привітав зі святом Богоявлення.

Відтак відбулася святкова трапеза.

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР БЕДЬ ОЧОЛИВ РІЗДВЯНЕ БОГОСЛУЖІННЯ У КАФЕДРАЛЬНОМУ ХРАМІ КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ

7 січня, в день Різдва Христового, у Кафедральному храмі Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в Ужгороді відслужили Божественну літургію.

Богослужіння очолив Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією УАПЦ у співслужінні протоієрея Олександра Смоліна, протоієрея Василя Кмітя та диякона Романа Бобая.

Під час богослужіння поминались імена православних ієрархів – Всесвятійшого Варфоломія, архієпископа Константинополя – Нового Риму, Вселенського Патріарха, Блаженнійшого Макарія, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, Преосвященнійшого Віктора, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ.

У молитві до Господа Бога владика Віктор і духовенство просили миру, щастя і благополуччя для українського народу та України, якнайшвидшої перемоги Української Армії над підступними московсько-путінськими окупантами і терористами, за збереження життя кожного українського воїна, добровольця, волонтера і мирних громадян, які у наші дні боронять Вітчизну від московських ординців на сході України, за дарування українцям національної єдності та єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви.

За заслуги перед Українською Автокефальною Православною Церквою з благословення Блаженнійшого Макарія, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, керуючий Карпатською єпархією Преосвященніший владика Віктор удостоїв кліриків єпархії протоієрея Олександра Смоліна та протоієрея Василя Кмітя правом носіння хреста з прикрасами.

Із проповіддю до парафіян звернувся протоієрей Василь Кміть, який проінформував про початок спасіння роду людського з народження Спасителя нашого Ісуса Христа.

А владика Віктор у вітальному слові розповів про зміст і значення головних Заповідей Спасителя нашого Ісуса Христа і закликав

цього дня кожного переосмислити своє земне життя та задуматися, чи виконує кожний із нас те найменше, що заповідав Христос.

Хід богослужіння супроводжував спів кафедрального хору під керівництвом регента читця Юрія Ропонича, який наприкінці служби проспівав для вірників українські колядки, привітавши усіх із Різдвом Христовим.

По завершенні літургії до парафіян храму з архіпастирським словом звернувся Преосвященніший владика Віктор, який привітав усіх із Різдвом Христовим і закликав жити за Заповідями Божими.

Після цілування хреста та помазання освяченою олією відбулася святкова трапеза, перед початком якої наймолодшому паламарю Денисові було вручено різдвяний подарунок.

Прес-служба Карпатської єпархії УАПЦ

НА СВЯТО БОГОЯВЛЕННЯ В КАФЕДРАЛЬНОМУ ХРАМІ КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ В МІСТІ УЖГОРОДІ ВІДСЛУЖЕНО БОЖЕСТВЕНУ ЛІТУРГІЮ

19 січня, в дванадесяте свято Хрещення Господа нашого Ісуса Христа, у Кафедральному храмі апостола українського Андрія Первозваного Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в Ужгороді відслужили Божественну літургію.

Богослужіння очолив Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією УАПЦ, у співслужінні архімандрита Діонісія Федорова, протоієрея Олександра Смоліна, протоієрея В'ячеслава Бубнюка та протодиякона Романа Бобая.

Під час богослужіння поминались імена православних ієрархів – Всесвятійшого Варфоломія, архієпископа Константинополя – Нового Риму, Вселенського Патріарха, Блаженнійшого Макарія, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, Преосвященнійшого Віктора, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ.

У молитві до Господа Бога владика Віктор та духовенство просили миру, щастя і благополуччя для українського народу й України, якнайшвидшої перемоги Українського війська над підступними московсько-путінськими окупантами і терористами, молилися за збереження життя кожного українського воїна, добровольця, волонтера і мирних громадян, які нині боронять Вітчизну нашу від московських ординців на сході України, за досягнення українцями національної і духовної єдності та утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви.

Під час заупокійної ектенії владика Віктор просив прощення всіх земних провин, допущених із власної волі чи з примусу, полеглими і спочилими патріотами під час Революції Гідності, молилися за всіх полеглих українських воїнів, добровольців, волонтерів та мирних співвітчизників, які віддали своє життя в обороні нашої земної, Богом даної нам Вітчизни України від московських ординців, за всіх раніше спочилих наших рідних, учителів, друзів та близьких, щоб Всемилостивий Господь Бог дарував їхнім душам вічного спокою і життя у піднебессі.

За заслуги перед Святою Православною Церквою керуючий Карпатською єпархією Преосвященніший владика Віктор возвів кліpика єпархії диякона Романа Бобая в протодиякона.

Після заамвонної молитви у храмі було відслужено великий водосвятний молебень та освячено святою водою всіх парафіян.

Із вітальним словом та повчальною проповіддю до вірників храму звернувся владика Віктор, який привітав присутніх зі Святом Богоявлення та наголосив на його духовній основі.

Хід богослужіння супроводжувався співом кафедрального хору під керівництвом регентів читця Юрія Ропонича та Марії Жебляк, який наприкінці богослужіння проспівав Духовний гімн «Боже Великий, Єдиний, нам Україну храни...»

Після цілування хреста, отримання з архієрейським благословенням іконок на честь Богоявлення та настольних календарів на 2016 рік, спільного видання Карпатської єпархії та Української богословської академії Карпатського університету, духовенство та парафіяни Кафедрального храму на честь апостола українського Андрія Первозваного хресною ходою пішли до річки Уж, де відслужили водосвятний молебень та освятили води річки.

ФОТОФАКТ

20 грудня 2015 року Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, освятив іконостас у Свято-Миколаївському чоловічому монастирі смт Чинадійово Мукачівського району.

Намісник обителі – архімандрит Миколай Реківчак.

У КАРПАТСЬКІЙ ЄПАРХІЇ УАПЦ ВІДСВЯТКУВАЛИ ПОТРІЙНЕ ЦЕРКОВНЕ СВЯТО: ОБРІЗАННЯ ГОСПОДНЬОГО, ДЕНЬ ПАМ'ЯТІ СВЯТИТЕЛЯ ВАСИЛІЯ ВЕЛИКОГО ТА СТАРИЙ НОВИЙ РІК ЗА ЮЛІАНСЬКИМ КАЛЕНДАРЕМ

14 січня, в день потрійного церковного свята: Обрізання Господнього, день пам'яті святителя Василія Великого та старого Нового року за юліанським календарем, у Кафедральному храмі апостола українського Андрія Первозваного Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в Ужгороді відслужили Божественну літургію.

Богослужіння очолив Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією УАПЦ, у співслужінні архімандрита Діонісія Федорова, протоієрея Василія Бритвака, протоієрея Олександра Смоліна та диякона Романа Бобая.

Під час богослужіння поминались імена православних ієрархів – Всесвятійшого Варфоломія, архієпископа Константинополя – Нового Риму, Вселенського Патріарха, Блаженнійшого Макарія, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, Преосвященнійшого Віктора, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією.

У молитві до Господа Бога владика Віктор та духовенство просили миру, щастя і благополуччя для українського народу й України, якнайшвидшої перемоги Українського війська над підступними московсько-путінськими окупантами і терористами, молилися за збереження життя кожного українського воїна, добровольця, волонтера і мирних громадян, які в наші дні боронять Вітчизну від московських ординців на сході України, за дарування українцям національної єдності та єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви.

За заслуги перед Святою Православною Церквою керуючий Карпатською єпархією Преосвященніший владика Віктор удостоїв кліpика єпархії диякона Романа Бобая правом носіння подвійного орарця.

Із проповіддю на Євангельську тему до парафіян звернувся протоієрей Олександр Смолін.

Із вітальним словом та повчальною проповіддю до вірників храму звернувся і владика Віктор, який розповів про прообраз обрізання Господнього як збереження традицій прабатьків та про подвижницьке життя святителя Василія Великого. Відтак владика привітав всіх присутніх зі старим Новим роком за юліанським календарем, а Василів – із днем ангела. Владика Віктор привітав також й протоієрея Василя Бритвака з днем ангела та побажав йому духовної кріпості в несінні пастирського служіння.

Хід богослужіння супроводжувався співом кафедрального хору під керівництвом регентів читця Юрія Ропонича та Марії Жебляк, який наприкінці богослужіння проспівав Духовний гімн «Боже Великий, Єдиний, нам Україну храни…», а по закінченні літургії – й українські колядки.

Після цілування хреста та помазання освяченою олією відбулася святкова трапеза.

УКРАЇНЦІ, БУДЬМО ЄДИНІ НАЦІОНАЛЬНО, ДЕРЖАВНО І ЦЕРКОВНО!

Тоді й Бог буде з нами і світ нас шануватиме, і житимемо добротно!

Процес визнання єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви підступно і з порушенням Заповідей Божих та церковних канонів уже майже 300 років поспіль блокує Московія та Російська Православна Церква лише зі своїх імперсько-ординських інтересів.

Та поряд із цим, як бачимо на виставленому 26 січня фото Першоієрархів Автокефальних Помісних Православних Церков, у ході наради в Швейцарії (Шамбез, 22–28 січня 2016 року) митрополита Онуфрія Березовського, розрекламованого московськими та промосковськими ЗМІ, немає... І не повинно бути, бо митрополит Онуфрій Березовський на цій нараді був тільки одним із членів делегації РПЦ у супроводі Московського Патріарха Кирила Гундяєва, оскільки УПЦ Московського патріархату є лише одним зі структурних підрозділів московсько-імперської Російської Православної Церкви.

До цього ж процесу подальшого блокування Української Церкви у світі належать також усі ті, хто на сьогодні в умовах відкритої війни московсько-путінського режиму проти України продовжує підтримувати Російську Православну Церкву та її структурний підрозділ в Україні – УПЦ Московського патріархату.

Це гірка правда, але правда...

Представлене фото якраз дає вичерпну відповідь на всі запитання щодо правдивого (а не надуманого) статусу та місця Української Православної Церкви Московського патріархату (УПЦ МП) та її керманича митрополита Онуфрія Березовського в системі Вселенської Православної Церкви – лише як структурного підрозділу Російської Православної Церкви і не більше. Тож коли мова заходить про канонічно-правовий статус УПЦ Московського патріархату, всі повинні знати, розуміти і пам'ятати: мова йде про Російську Православну Церкву в Україні.

А правдивою, майже 2000-літньою прабатьківською нашою Церквою є відроджена ще 5 травня 1920 року, за часів Української Народної Республіки, Українська Автокефальна Православна Церква (втретє відроджена 5–6 червня 1990 року, після десятиріч гонінь і заборон московського комуністично-радянського безбожного режиму, скорочена назва – Київський патріархат).

Тож, українці, не піддавайтеся на лукаву і брехливу пропаганду Московії і Московського патріархату та їхніх адептів в Україні, представників країни-агресора проти нашого українського народу, наших Української Держави й Української Церкви.

Гуртуймося та утверджуймо свої, Богом дані нам багатотисячолітню Українську Державу і майже 2000-літню прабатьківську єдину Помісну Автокефальну Українську Православну Церкву!

Будемо єдиними національно і духовно – тоді будемо єдиними і державно, і церковно, а отже, будемо з Богом, а

Бог – із нами! Адже Бог не приймає і не благословляє тих, хто не поважає батьків і прабатьків своїх, забуває багатовікову історію народу свого, зневажає свій рід і націю свою, не має любові до ближніх і співвітчизників своїх, а натомість служить ворогам народу свого і Богом даної нам Української Держави!

Коли ж будемо єдиними – тоді й світ нас визнає, й агресор відступить, і житимемо заможно!

Пам'ятаймо: Українська Нація, Українська Держава й Українська Церква починаються та утверджуються волею та вірою кожного громадянина України!

Українці, не будьмо байдужими до своєї долі!

Шануймося і світ нас шануватиме!

Будьмо єдині! Тоді і Бог нам допоможе!

+ ВІКТОР Бедь,
єпископ Мукачівський і Карпатський,
голова Комісії з духовності,
освіти та катехізації
Української Автокефальної
Православної Церкви
28 січня 2016 р.,
м. Ужгород

ПІД ГОЛОВУВАННЯМ ЄПИСКОПА ВІКТОРА БЕДЬ ВІДБУЛОСЯ ЗАСІДАННЯ ЄПАРХІАЛЬНОЇ РАДИ КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ

29 січня під головуванням Преосвященнійшого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, відбулося чергове засідання єпархіальної ради. В ході наради було розглянуто такі питання порядку денного:

- стан розвитку Карпатської єпархії станом на 29 січня 2016 року;
- хід реєстрації Статутів новостворених релігійних громад Карпатської єпархії УАПЦ у Закарпатській області;
- підготовка до рукоположення в сан диякона та священика нових кандидатів;
- дисциплінарні провадження та виведення за штат кліриків єпархії.

Участь у засіданні єпархіальної ради, крім правлячого архієрея Віктора Бедь, узяли такі члени єпархіальної ради: читець Сергій Урста, секретар консисторії, голова парафіяльної ради релігійної громади на честь святих Кирила і Мефодія в м. Ужгороді; протоієрей Ігор Ковальчук, голова інформаційно-просвітницького відділу, керівник прес-служби; протодиякон Роман Бобай, економ консисторії; читець Максим Бережний, старший референт керуючого єпархією; читець Орест Дідух, голова відділу в справах молоді, голова парафіяльної ради релігійної громади на честь апостола українського Андрія Первозваного в м. Ужгороді.

Із інформацією про розвиток Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в Закарпатській області станом на 29 січня 2016 року виступив владика Віктор Бедь, який повідомив таке:

1. До структури новоствореної Карпатської єпархії (Закарпатська область), створеної рішенням Архієрейського Собору Української Автокефальної Православної Церкви 3 червня 2015 року, належать: духовний клір у складі 1 архієрея, 8 священнослужителів; загальні збори єпархії; єпархіальна рада у складі 6 членів; консисторія (єпархіальне управління) у складі 7 членів; 11 єпархіальних відділів; 1 вищий духовно-богословський навчальний заклад; 1 духовно-богословський коледж; 1 чоловічий монастир; 15 парафій (із них зі статусом юридичної особи – 4, без статусу юридичної особи – 11), створених у м. Ужгороді, м. Берегові, Ужгородському, Перечинському, Воловецькому, Іршавському, Виноградівському, Тячівському районах; 1 братство (зі статусом юридичної особи); 1 друкований ЗМІ; 1 електронний ЗМІ; 2 веб-сайти.

2. Завершено реєстрацію в Закарпатській обласній державній адміністрації 4 Статутів парафій релігійних громад (1 – шляхом переходу з УПЦ Московського патріархату, 3 – новостворені шляхом переходу частини вірних із УПЦ Московського патріархату); 3 Статути новостворених парафій релігійних громад (шляхом переходу частини вірних із УПЦ Московського патріархату) знаходяться на розгляді в Закарпатській ОДА. Щодо реєстрації ще 8 Статутів новостворених парафій релігійних громад (шляхом переходу частини вірних із УПЦ Московського патріархату), то вони перебувають у стадії завершення оформлення документації для подальшої подачі на розгляд Закарпатської ОДА. Проводиться подальша робота щодо створення нових парафій релігійних громад УАПЦ у всіх районах області.

3. Підготовлено до рукоположення у духовний сан священика 1 протодиякона, у сан диякона – 2 кандидатів. Таїнство рукоположення у відповідні духовні сани планується провести до кінця січня та протягом лютого ц. р.

Надану керуючим Карпатською єпархією єпископом Віктором Бедь інформацію про стан розвитку єпархії за 7 місяців було взято до відома та схвалено.

Єпархіальна рада схвалила також рішення правлячого архієрея про виведення за штат Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви архімандрита Діодора Муратова за систематичне порушення Статуту Української Автокефальної Православної Церкви, неналежне виконання священицьких обов'язків і негідну поведінку.

Прес-служба
Карпатської єпархії УАПЦ

У СВЯТО-МИКОЛАЇВСЬКОМУ ЧОЛОВІЧОМУ МОНАСТИРІ В СМТ ЧИНАДІЙОВІ ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР БЕДЬ ЗДІЙСНИВ СВЯЩЕНИЦЬКУ ХІРОТОНІЮ

31 січня, в день пам'яті святителів Афанасія і Кирила, архієпископів Олександрійських, Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, відслужив Божественну літургію у Свято-Миколаївському чоловічому монастирі смт Чинадійово Мукачівського району.

Владикові Віктору співслужили намісник обителі архімандрит Миколай Реківчак та ієрей Роман Бобай.

Під час богослужіння поминались імена православних ієрархів – Всесвятійшого Варфоломія, архієпископа Константинополя – Нового Риму, Вселенського Патріарха, Блаженнійшого Макарія, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, Преосвященнійшого Віктора, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ.

За богослужінням Преосвященнійший владика Віктор підніс сугубу молитву за даровану нам Отцем нашим Небесним земну Вітчизну Україну, за перемогу Українського війська над московсько-путінськими окупантами і терористами, за мир на нашій святій українській землі та благополуччя українського народу, за подолання розділення православних та утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви.

Під час заупокійної ектенії було піднесено молитви за спасіння душ полеглих патріотів під час Революції Гідності та українських воїнів, добровольців, волонтерів і мирних співвітчизників, які у наші дні віддали своє життя в обороні України від московсько-путінських ординців, та за душі раніше спочилих наших рідних, учителів, друзів та близьких.

Відтак після Великого входу Преосвященнійший владика Віктор рукоположив випускника Ужгородської української богословської академії імені святих Кирила і Мефодія (нині – Українська богословська академія) протодиякона Романа Бобая в священнослужителі з правом носіння жовтого наперсного хреста.

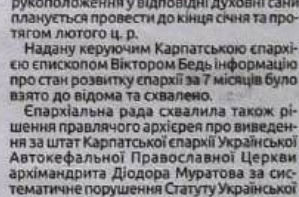

Після відпусту владика Віктор звернувся до парафіян із вітальним і повчальним архіпастирським словом, закликавши вірників дотримуватися Заповідей Божих і любити одне одного, як заповідав нам Господь і Спаситель наш Ісус Христос, а також привітав ієрея Романа Бобая з возведенням у сан священика.

Прес-служба Карпатської єпархії УАПЦ

СПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА УКРАЇНСЬКИМ ПАТРІОТОМ І СПІВАКОМ АНДРІЄМ КУЗЬМЕНКОМ (КУЗЬМОЮ СКРЯБІНИМ) ДО 1-Х РОКОВИН ЙОГО ТРАГІЧНОЇ ЗАГИБЕЛІ

2 лютого Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді, відслужив ранкову заупокійну Літію за українським патріотом, громадським діячем, співаком, письменником, актором Андрієм Вікторовичем Кузьменком (Кузьмою Скрябіним) (17.08.1968 – 02.02.2015) до 1-х роковин з дня його трагічної загибелі.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх земних гріхів, допущених небожчиком із власної волі чи з примусу, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебесся.

Біографічна довідка

Андрій Вікторович Кузьменко (псевдонім — Кузьма Скрябін), (17 серпня 1968, Самбір, Львівська область — 2 лютого 2015, Лозуватка, Дніпропетровська область) — український патріот, громадський діяч, співак, письменник, телеведучий, продюсер, актор. Лідер гурту «Скрябін».

КЕРУЮЧИЙ КАРПАТСЬКОЮ ЄПАРХІЄЮ УАПЦ ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ ВІДЗНАЧИВ УКРАЇНСЬКИХ ВІЙСЬКОВИХ ДОБРОВОЛЬЦІВ ОРДЕНОМ «20 РОКІВ ВІДНОВЛЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ»

22 січня, у День 97-річчя Соборності України, Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, у своїй резиденції в Ужгороді провів зустріч із офіцерами окремого українського штурмового 34-го батальйону: заступником командира з роботи з особовим складом підполковником Маратом Сулеймановим та заступником командира з роботи з цивільно-військових відносин старшим лейтенантом Миколою Вовканичем, підрозділи яких обороняють Україну від підступних московсько-путінських окупантів і терористів. У ході зустрічі військові офіцери розповіли про героїчну самопожертву українських воїнів, добровольців, волонтерів і мирних співвітчизників, які на сході України ціною власного життя зупинили військову агресію Московії. Зі свого боку, владика Віктор розповів про ту духовну і матеріальну допомогу, яку надає Українська Автокефальна Православна Церква, зокрема і Карпатська єпархія, українським захисникам на сході України, про те, що в храмах УАПЦ на всіх богослужіннях виголошуються молитви за Українське військо та збереження життя кожного українського воїна, проводяться також заупокійні богослужіння за полеглими Героями України, які загинули у боях із московськими ординцями та в чужій ворожій неволі.

Під час зустрічі за вияв особистого героїзму в обороні України від московсько-путінських окупантів і терористів у 2014–2016 роках Преосвященнійший владика Віктор Бедь нагородив командирів 34-го окремого штурмового батальйону підполковника Марата Сулеймановa та старшого лейтенанта Миколу Вовканича орденом «20 років відновлення державної незалежності України».

Участь у зустрічі також взяли віцересктор Карпатського університету імені Августина Волошина доцент Валерія Сіка, декан Української богословської академії доцент Сергій Урста, голова Координаційного комітету Закарпатського національно-патріотичного об'єднання «Україна Соборна» Орест Дідух та керівник прес-служби єпархії протоієрей Ігор Ковальчук.

ВІТАННЯ

Колектив Карпатського університету імені Августина Волошина вітає з черговим Днем народження *Юрія Петровича Сіку*. Бажає міцного здоров'я, сімейного благополуччя, достатку та всіх земних благ.

Хай завжди і всюди всміхається доля,
Несуть тільки радість з собою роки.
Хай щастя й здоров'я не зрадить ніколи,
Хай збудуться мрії, бажання й думки.

Святкуватиме День народження методист відділу студентського контингенту, аспірантури і докторантури *Вікторія Володимирівна Луговa*, яка перебуває у декретній відпустці. З цієї нагоди колектив Карпатського університету вітає зі святом та дарує такі рядки:

Посмішливий успіх, радість і достаток
Хай сяятиметься, немов зимовий сніг.
Хай твориться із будніх свято
На сотню зим, на сотню літ!

Відсвяткувала День народження директор Ужгородського гуманітарно-економічного коледжу, доцент кафедри правознавства та канонічного права Карпатського університету імені Августина Волошина *Наталія Михайлівна Бедь*. Колектив університету долучається до привітань близьких і рідних та бажає:

Хай квітує доля у роках прекрасних,
Хай відходить вдалеч горе і біда.
Хай не будуть щастя і здоров'я ясних
Радість і любов'ю на многії літа.

30 січня відсвяткувала День народження завідувач приймальною ректора Карпатського університету імені Августина Волошина *Ольга Михайлівна Карпуша*. Колектив університету щиро вітає з особистим святом і бажає:

Хай будуть із Вами здоров'я та сили,
Хай доля буде ласкава і щира!
На тяжкі хвилини Ви стоїте сміливо!
Хай мир і злагода будують у домі,
Хай Господь дарує мудрість і тепло
На довгі літа, на щастя й добро!

13 січня святкував 30-річний ювілей *Кирило Бедь*, енергійна, весела, неповторна особистість. Колектив газети «Срібна Земля» щиро вітає ювіляра і зичить:

Хай щастя плоскінь сміхом,
А радість б'є фонтаном!
Бажаємо скоріш здійснитися
Мріям і новим планам!
І щоб завжди в Твоєму крузі,
була любов і вірні друзі.

24 січня День народження відсвяткувала *Владислава Сливка*, колишня колега «Срібної Землі». Від душі вся редакція вітає Владиславу і бажає:

Хай у лютому холодній зими
Неповторне щастя усе стукає в вікнище,
І Ти його у душу пропусти,
Щоб зігрівало так, немовби сонце.
Хай день дарує усміхку Тобі,
а вечір – затишок й тепло коханих.

15 січня – День народження у гандболіста *Віталія Уманця*. Хай усе у житті вдається, здоров'я ніколи не буде поза грою, а ще:

Бажаємо миру і світлої долі,
Запасу енергії, сили довкіл,
Творчого вогнику, віри й наснаги,
Щедрості серця, людської поваги.

Гандбольної колеги
та редакція «СЗ»

«ТЕМА РОЗМОВИ»

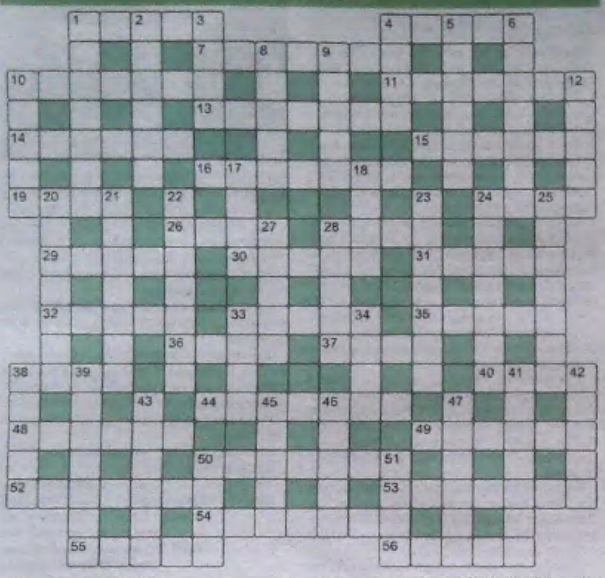

Горизонтально: 1. Голосисте мистецтво. **4.** Судно, яке очолює колону. **7.** Батьківщина кориди. **10.** Настій із лікувальних трав. **11.** Вклад у банку. **13.** Військовий блок під час Першої світової війни. **14.** Неопалима... **15.** Знаряддя теслі. **16.** Відеоконтрольний пристрій. **19.** Застільна промова. **24.** Курочка з народної казки. **26.** Грецький футбольний клуб. **28.** Палиця для гри у бейсбол. **29.** Канава для стоку води, яка іде вздовж дороги. **30.** Країна у Європі, батьківщина гандболу. **31.** Музичний лад. **32.** Ріка на Тернопільщині. **33.** Складна заплутана судова справа. **35.** Автор казки про Незнайка. **36.** Ім'я футболіста Яремчука. **37.** Морська міра довжини. **38.** Український живописець-імпресіоніст. **40.** Верхня кінцівка. **44.** Сатиричне наслідування. **48.** Піщаний пагорб у пустелі. **49.** Останній дарунок Золотої Рибки. **50.** Бавовняна тканина з густим ворсом. **52.** Український художник, автор картини «Місячна ніч на Дніпрі». **53.** Найвища вершина на нашій планеті. **54.** Слово, близьке за значенням з іншим словом. **55.** Шоколадні вафлі. **56.** Доручення по векселю.

Вертикально: 1. Сузір'я Північної півкулі. **2.** Ігральний заклад. **3.** Столиця Перу. **4.** Дверцята у льох. **5.** Документ про вищу освіту. **6.** Результат дії віднімання. **8.** Великий змій. **9.** Ансамбль з дев'яти виконавців. **10.** Набір квітів. **12.** Димний слід від польоту літака. **17.** Денна трапеза. **18.** Рослинний жир. **20.** Музичний колектив. **21.** Друг, приятель. **22.** Радянський воєначальник під час Другої світової війни. **23.** Видавництво у Львові. **24.** Постановник фільму. **25.** Білий гриб. **27.** Французька письменниця, автор роману «Здрастуй, печаль!» **28.** Смолиста речовина, яку застосовують у дорожньому будівництві. **33.** Страва з круп. **34.** «... в гаю перекликались, ніхто ніде не гомонів» (Т. Шевченко). **38.** Упаковка для зубної пасти. **39.** Велика європейська держава. **41.** Працівник школи. **42.** Команда собаці. **43.** Небезпечний злочинець. **45.** Згорнутий у трубку папір. **46.** Вид м'яких меблів. **47.** Спосіб життя частини творчої інтелігенції. **50.** Продукт бджільництва. **51.** Основа розмови.

ВІДПОВІДІ НА КРОСВОРД "КРАЇНА ПІРАМІД"

Горизонтально:

1. Абат. 5. Літопис. 8. Парі. 12. Модуль. 13. Анорак. 14. Улан. 15. Єпископ. 18. Сапа. 19. Реміз. 20. Папір. 21. Франція. 22. Кок. 26. Жах. 28. Аналог. 30. Курага. 31. Седан. 32. Ольвія. 33. Гродно. 34. Колос. 36. Алабай. 37. Карцер. 38. П'єр. 41. Мед. 44. Кабальє. 46. Ситар. 48. Політ. 51. Опал. 52. Цейтнот. 54. Міла. 55. Верона. 56. Арагон. 57. Атон. 58. Полігон. 59. Сага.

Вертикально:

1. Амур. 2. Болеро. 3. Адам. 4. Туніс. 5. Льох. 6. Оксана. 7. Сап. 8. Посаг. 9. Арап. 10. Папіра. 11. Ікар. 16. Портос. 17. Опікун. 22. Конотоп. 23. Кальмар. 24. Рафінад. 25. Матриця. 26. Жандарм. 27. Коровод. 29. Герой. 30. Каток. 34. Карате. 35. Сальто. 39. Єгипет. 40. Кантрі. 42. Епілог. 43. Балон. 45. Томас. 46. Сова. 47. Таро. 49. Ліга. 50. Тана. 42. Цап. 53. Тан.

Шеф-редактор
Віктор БЕДЬ
Головний редактор
Анатолій КОСТЮК
Літредактори
Марина ГАЗА
Наталка ГУМЕН-БІЛАНИЧ
Редактори відділів:
Ігор КОВАЛЬЧУК
Олексій ПАНДА
Олексій ШАФРАНЬОШ
Станіслав ДАНКО
Верстка
Ігор ТОКАЧ
ЗАСНОВНИК
ПП «Адвокатське бюро «Срібна Земля».
ВИДАВЕЦЬ
Християнсько-народна спілка Закарпаття.
Ідентифікаційний код 20444130.
Номер зверстано в інформаційному медіа-центрі Карпатського університету ім. А.Волошина.
Друк: Відкрито акціонерне товариство "Аспект" ТОВ "Дім", м. Тернопіль, вул. Текстильна, 28, тел.: 52 27 37, моб. тел.: (067) 350 17 94, a-print.com.ua
РЕДАКЦІЯ
Ужгород, вул. Гойди, 4; тел.: (0312) 61-36-22
e-mail: bit_SZ@ukr.net
архів в Інтернеті: www.sribnazemlja.narod.ru
сайт: www.sz.uz.ua
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації - серія КВ № 5468 від 11.09.2001 р.
Передплатний індекс – 61159.
Умовний друк. арк. 12.
Тираж – 2400
Номер замовлення: 36
Виходить один раз на тиждень.
Розповсюдження: Закарпатська область
Редакція залишає за собою право на публікацію та редагування матеріалів, яких не повертає, на них не відповідає і не пересилає до інших інстанцій. Редакція не завжди поділяє думку автора. При передрукуванні посилання на «Срібну Землю» обов'язкове.

ВІТАННЯ

Любляча родина вітає берегиню домашнього вогнища *Світлану Іванівну Костюх* із Днем народження.

Щастя, радості, добра,
Здоров'я, успіхів, тепла,
Благополуччя та достатку,
Щоб справи всі були в порядку.
Хай посміхається життя
Та буде кращим майбуття.

Колектив «Срібної Землі» вітає з черговим Днем народження нашу колегу *Наталію Гумен-Біланич*, на роботі – енергійну й креативну особистість, удома – кохану дружину та дбайливу маму двох синочків.

Зичимо Тобі міцного здоров'я, сімейного благополуччя, невичерпної енергії і наснаги, здійснення всіх планів та сподівань. Нехай Тебе завжди на життєвій дорозі супроводжує успіх, постійно зігріває тепло людської вдячності, а будні й свята наповнюються радістю, світлом, любов'ю рідних та близьких.

6 лютого святкуватиме День народження *Денис Володимирович Кійкіч*. Із цієї нагоди колектив вашу долучається до привітань близьких і рідних та бажає:

Хай кожен день якийсь небом частинам,
Світанки сповнять, скупані в росі,
У серці радість розквітає іскристо,
І мрії хай збуваються усі.
Нехай кожне Ваше починання
Буде успішно втілене в життя.
І людська повага і визнання
Крокують поруч з Вами в майбуття.

ОГОЛОШЕННЯ

Міністерство освіти і науки України
КАРПАТСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Августина Волошина
(вищий навчальний заклад)

Підготовка бакалаврів і магістрів за напрямами:
– Правознавство;
– Міжнародне право та філософія права;
– Фінанси і кредит;
– Туризм;
– Психологія; Медична психологія;
– Філософія;
– Богослов'я (теологія);
– Аналітика та захист інформації;
– Магістерські програми (на базі будь-якої базової чи повної вищої освіти);
– Друга вища освіта;
– Програма подвійного європейського диплома;
– Підготовка офіцерів запасу (додаткова кваліфікація)

Ужгородський гуманітарно-економічний коледж
Підготовка молодших спеціалістів (молодших бакалаврів) (на базі 9 класів) за спеціальностями:
– Правознавство;
– Фінанси і кредит.

Міністерство освіти і науки України
УКРАЇНСЬКА БОГОСЛОВСЬКА АКАДЕМІЯ
Карпатського університету
(вищий православний духовно-богословський навчальний заклад)

Підготовка бакалаврів і магістрів за напрямами:
– Богослов'я (священнослужитель; християнський місіонер);
– Теологія (християнський педагог);
– Регент церковного хору;
– Вищі курси дяків;
– Військове капеланство (додаткова спеціалізація);
– Друга вища освіта;
– Програма подвійного європейського диплома.

Ужгородський богословський коледж
Підготовка молодших спеціалістів (молодших бакалаврів) (на базі 9 класів) за спеціальностями:
– Катехизатор із православного богослов'я, дяк (з одночасним здобуттям другої освіти за спеціальностями «Правознавство» або «Фінанси і кредит»).

(Студенти академії при здобутті вищої духовної освіти одночасно здобувають і вищу світську освіту)

ПРИ УНІВЕРСИТЕТІ ТА АКАДЕМІЇ ДІЄ АСПІРАНТУРА І ДОКТОРАНТУРА
м. Ужгород, вул. Гойди, 4; тел.: + 38 099 369 33 77; (0312) 61 20 08; 61 29 45; www.kau.com.ua; www.uuba.org.ua

Шановні читачі! Редакція приймає для друку на шпальтах нашої газети ***рекламу, оголошення,*** а також ***вітальні слова*** на адресу близьких і рідних вам людей. За детальною інформацією звертайтеся за адресою: вул. Гойди, 4, 4-й поверх, кабінет 403 (Карпатський університет імені Августина Волошина) або телефонуйте: 066-53-38-745 (Станіслав) у будні (9:00 – 17:00).

АФОРИЗМИ

- Часом доводиться збирати тріски там, де інший рубає дрова.
- Багатство бідняка – його діти, а багача – його батьки.
- Будівельник ховає свої помилки під штукатуркою, кухар – у підливі, хірург – у землі…
- Будь справедливим – не тримай зла на образженого тобою підлеглого.
- Влада над людьми починається з влади над собою.
- Від тяжкої праці скоріше будеш горбатий, ніж багатий.
- Героями бувають секундами, порядною людиною треба бути все життя.
- Гроші щастя не приносять, але поліпшують настрій.

(Із книжки Йосипа ГАНИЧА «Фрази з вулиці»)

«Як лань прагне до водних потоків, так душа моя прагне до Тебе, Боже» (Пс. 42, 2).

Срібна земля

ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСНА ГАЗЕТА

www.sz.uz.ua

№2 (971) від 11 лютого 2016 року / ВИХОДИТЬ ЩОТИЖНЯ

ЧИТАЙТЕ НАС НА САЙТІ: http sz.uz.ua

НА ЗАКАРПАТТІ ЗРОСТАЄ РИЗИК ЗАХВОРІТИ НА ТУБЕРКУЛЬОЗ У РАННЬОМУ ДИТЯЧОМУ ВІЦІ – НЕМАЄ ВАКЦИНИ

На Закарпатті – гострий дефіцит на вакцину проти туберкульозу для новонароджених – БЦЖ. Батьки б'ють на сполох – у пологових будинках, де б новонародженим діточкам мали робити обов'язкове щеплення, таких щеплень просто немає. За інформацією «СЗ», пологові будинки в більшості районів області, серед них, наприклад, Виноградівський, Іршавський, Воловецький, Великоберезнянський (перелік можна продовжувати), або взагалі не мають вакцини, або ж її кількість на критично низькому рівні.

Стор.: 4

ЧЕРГОВА СЕСІЯ ЧИ ЧЕРГОВИЙ «ДЕРИБАН»?

4 лютого відбулася чергова сесія Ужгородської міської ради, на якій депутати «відкрили» новий політичний сезон. Яким він буде – комічним, трагікомічним, драматичним чи гостросюжетним – покаже час, а поки що міська рада на чолі з мером міста Богданом Андрієвим невпинно, майже дві години підряд, голосувала за законопроекти, заявлені в порядку денному.

Стор.: 3

ДІЇ ТА РЕЗУЛЬТАТИ

ГОНІННЯ ПАТРІОТІВ В УКРАЇНІ

Стор.: 3

КУЛЬТУРА

ПОБАЧИЛА СВІТ КНИЖКА «ЛЕГЕНДИ СРІБНОЇ РУСІ» ОЛЕКСАНДРА ГАВРОША

Стор.: 5

ІСТОРИЧНІ ОБРИСИ

ЧИ БУЛО ЗАКАРПАТТЯ СКЛАДОВОЮ ЧАСТИНОЮ РУСІ-УКРАЇНИ НА ПОЧАТКАХ КНИЖОЇ ДОБИ?

Стор.: 7

НОВИНИ ЮРИСПРУДЕНЦІЇ

РОЗРОБЛЕНО ПРОЕКТ ДИСЦИПЛІНАРНОГО СТАТУТУ ПОЛІЦІЇ

Стор.: 8

ОСВІТА

ВИКЛИКИ ЧАСУ – ДУХОВНЕ САМОВИЗНАЧЕННЯ ТА САМОЗБЕРЕЖЕННЯ ЛЮДИНИ

Стор.: 9

ДУХОВНІСТЬ

СПИСКОП ВИКТОР БЕДЬ: КОЛИ В ДЕРЖАВІ ВІЙНА І БІДА, А З ТЕЛЕЕКРАНІВ 24 ГОДИНИ НА ДОБУ ЛУНАЮТЬ ПІСНІ І ЖАРТИ, ПРИЧОМУ ПЕРЕВАЖНО МОВОЮ ОКУПАНТА, ТО ЦЕ СВІДЧИТЬ ПРО ТЕ, ЩО НАЦІОНАЛЬНА СВІДОМІСТЬ І СУСПІЛЬНА МОРАЛЬ С ВАЖКО ХВОРОЮ...

Стор.: 11

НАШ КАЛЕНДАР

13 лютого – Всесвітній день радіо;
14 лютого – День комп'ютерника;
15 лютого – День вшанування учасників бойових дій на території інших держав; Всесвітній день онкохворої дитини.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

12 лютого 1939 р. – відбулися вибори до першого Сойму Карпатської України;
12 лютого 1871 р. – народився Лесь Мартович, український письменник і громадський діяч.

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР

12 лютого – Трьох Святителів: Василія Великого, Григорія Богослова, Іоана Золотоустого;
15 лютого – Стрітення Господнє.

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС: 61159

РЕКОМЕНДОВАНА ЦІНА 2.00 грн.

КАРАНТИН БЕЗ ВІДПРАЦЮВАННЯ

Чиновники порадили вчителям наздогнати програму, ущільнюючи подачу матеріалу, навчати дистанційно, давати школярам більше завдань для самостійного опрацювання.

Школи в Україні можуть переносити початок весняних та літніх канікул через карантин.

«МОН звертає увагу керівників навчальних закладів на те, що навчальні заклади не повинні перевищувати тижневого гранично допустимого навчального навантаження на учнів, визначеного Державними санітарними правилами, та врахувати, що тривалість канікул протягом навчального року не може бути меншою, ніж 30 календарних днів, а навчальний рік у загальноосвітніх навчальних закладах закінчується не пізніше 1 липня», – зазначили у відомстві.

Школи водночас мають право змінити розклад занять, не збільшуючи при цьому кількість уроків на тиждень.

У МОН також підкреслюють, що карантин не є причиною зменшувати заробітну плату вчителям за умови, що вони виконували іншу організаційно-педагогічну роботу.

За планом 2015–2016 року весняні канікули мають розпочатися 26 березня і тривати 9 днів – до 3 квітня.

Нагадаємо, що з 8 лютого в Ужгороді та Хусті вже розпочали навчальний процес. У Мукачеві вирішили продовжити карантин ще на тиждень.

Джерело: http://karpatnews.in.ua

НЕБЕЗПЕКА СХОДЖЕННЯ ЛАВИН

«Підрозділи гірської пошуково-рятувальної частини Аварійно-рятувального загону спеціального призначення Управління ДСНС України у Закарпатській області з початку року на аварійно- та пошуково-рятувальні роботи здійснили 72 виїзди та виходи у гори, в ході яких врятовано 72 осіб, котрі потрапили в небезпеку. Ще 62 громадянам надано невідкладну долікарську допомогу. 420 туристичним групам (загальною чисельністю 5758 людей) надано консультації, зареєстровано та супроводжено туристичними маршрутами», – йдеться у повідомленні.

У середині лютого у Закарпатській області очікується підвищена лавинна небезпека. Про це повідомили в прес-службі Українського гідрометцентру. Зокрема, у зв'язку з відлигою та опадами, очікується III (підвищений) ступінь лавинної небезпеки (з V ступенів за міжнародною шкалою).

При підвищеному (помаранчевому) ступені лавинної небезпеки сніговий покрив на крутих схилах недостатньо закріплений (помірно або слабо закріплений) і нещільнений. Сходження лавин можливе при незначному додатковому навантаженні на крутих схилах. Можливе спонтанне обвалення окремих середніх і одиничних великих лавин і карнизів. Відносно несприятливі умови. Необхідно уникати руху в районі вказаних схилів.

НА ПОРЯДКУ ДЕННОМУ – ПТУ

Минулого четверга Верховна Рада України ухвалила законодавчі зміни, за якими надійдуть кошти з державного бюджету для фінансування професійно-технічних закладів (ПТУ), котрі за законом про держбюджет на цей рік опинилися в залежності від виділення грошей місцевими бюджетами.

Однак за цими законодавчими змінами ситуація змінилася лише для ПТУ, які знаходяться в містах обласного значення – їх передали на фінансування обласним бюджетам, а обласні центри, зокрема й Ужгород, дістали лише невелику частку (25%) коштів і фактично повинні самі утримувати такі навчальні заклади.

Якщо ПТУ Мукачева, Хуста, Берегова та інших міст обласного значення Закарпаття тепер чекають гроші з обласного бюджету, то громаду Ужгорода поставили перед необхідністю відмовитися від ремонтів доріг, тротуарів, фасадів історичного центру, інфраструктуру, розвитку міста й фінансувати ПТУ, де з-поміж студентів ужгородці становлять менше ніж 40%.

8 лютого ситуацію розглянули на засіданні депутатської комісії з питань освіти, науки і культури, молодіжної політики і спорту, розвитку туризму та міжнародного співробітництва, міжнаціональних і міжконфесійних відносин, законності, правопорядку, регламенту й депутатської етики.

Джерело: http://uzhgorod.net.ua/

УКРАЇНСЬКА АВТОКЕФАЛЬНА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА
КАРПАТСЬКА ЄПАРХІЯ
КАФЕДРАЛЬНИЙ ХРАМ
АПОСТОЛА УКРАЇНСЬКОГО АНДРІЯ ПЕРВОЗВАНОГО
Розклад богослужінь:
Четвер – Вечірнє богослужіння 16.00
П'ятниця – Божественна літургія 07.40
Субота – Всенічна 16.00
Неділя – Божественна літургія 09.30
У великі свята
Напередодні свят – Всенічна 16.00
У день свята вранці – Божественна літургія 09.30
Звершуються всі види треб та молебнів
м. Ужгород, вул. Гойди, 4

+ 38 066 077 39 60, (0312) 61 20 08; тел./факс: (0312) 61 29 45
www.keuapc.org; www.uuba.org.ua; e-mail: aau_2006@ukr.net

МИСЛИВСЬКА ЗБРОЯ НА ЗАКАРПАТТІ

До кінця лютого триває сезон полювання на хижаків – вовка, лисицю та єнотовидну собаку. Аби полювання приносило лише позитивні емоції, перевірку мисливської зброї та профілактичні зустрічі в мисливських колективах краю проводять у ці дні працівники дозвільної служби поліції.

Зокрема, працівники Ужгородського районного відділення поліції провели робочу зустріч із представниками мисливського колективу «Прикордонник». Відповідальна за дозвільну систему в Ужгородському районі майор поліції Оксана Русин зустрілася з представниками мисливського колективу «Прикордонник», який налічує 32 мисливців.

Працівник поліції розповіла мисливцям про вимоги законодавства щодо дозвільної системи, наголосила на техніці безпеки при поводженні зі зброєю та нагадала про відповідальність за неналежне зберігання власниками зброї.

Мукачівські правоохоронці теж проводять аналогічні зустрічі в мисливських товариствах і закликають мисливців дотримуватись правил полювання.

На території Мукачівщини проводяться спільні рейди правоохоронців із представниками природоохоронних органів, спрямовані на здійснення належного контролю за безпечним використанням мисливської зброї, попередження надзвичайних подій, недопущення порушень правил полювання, охорону тваринного світу і боротьбу з браконьєрством.

За словами старшого інспектора поліції Михайла Менчика, на території Мукачівщини нараховується 10 мисливських угідь, де й відбувається тепер полювання на хижаків. Нерідко правоохоронці виявляють порушення мисливського законодавства. Так, у с. Пістрялово поліцейським попався 42-річний житель Мукачева, який прийшов на полювання без відповідного дозволу. На запитання, де документ,

мисливець пояснив, що забув його вдома... Проте таке пояснення не звільняє чоловіка від відповідальності. Стосовно правопорушника складено відповідний адміністративний протокол.

Правоохоронці й надалі перевірятимуть наявність у мисливців усіх необхідних документів, знання ними правил поводження зі зброєю та правил безпеки на полюванні. Адже нехтуючи правилами зберігання та застосування зброї, людина наражається на небезпеку та ставить під загрозу життя й здоров'я інших.

«Такі профілактичні зустрічі нині проводяться в усіх мисливських колективах краю. Адже все, що стосується зброї, вимагає значної уваги з боку правоохоронців, – коментує начальник сектору з контролю за обігом зброї ГУНП в Закарпатській області майор поліції Михайло Січка. – Невдовзі завершується зимовий сезон полювання, тож зброя не повинна застосовуватись для браконьєрства, а належним чином зберігатися. Водночас рушниця в будинку – це об'єкт підвищеної небезпеки, тому слід дотримуватися всіх вимог законодавства, щоб не наразити на небезпеку себе та членів сім'ї.

14 134 гладкоціївковими мисливськими рушницями та 4378 карабінами володіє на Закарпатті 15 951 власник мисливської зброї.

Джерело: відділ комунікації ГУНП в Закарпатській області

ЗА ПРИДБАННЯ ЧИ ЗБУТ РАННІХ КВІТІВ ШТРАФУВАТИМУТЬ

Масовий збір ранньоквітучих рослин (шафрану Гейфеля, рябчика шахматного, проліска дволистового, підсніжника білосніжного, білоцвіту весняного, первоцвіту весняного, нарцису) став головною причиною швидкого скорочення їхнього ареалу та занесення до Червоної книги України.

Попереду свята – День святого Валентина та Міжнародний жіночий день, на які припадає пік продажу квітів, проте захоплення закарпатців першоцвітами і надалі викликає загрозу для зникнення цих тендітних квітів.

У департаменті екології та природних ресурсів нагадують: збір, транспортування та торгівля першоцвітами заборонені й караються законом.

Реалізовувати заборонено не тільки першоцвіти, зібрані в природі, а й вирощені в штучних умовах, оскільки збирання насіння, частин рослин, занесених до Червоної книги України, здійснюється у виняткових випадках лише з науковою і селекційною метою, зокрема для розмноження і розведення у спеціально створених умовах за дозволом Міністерства екології та природних ресурсів України. Екологи також закликають краян не купувати підсніжники.

Боротьбою з незаконною торгівлею ранніми квітами займаються природоохоронні органи спільно з правоохоронцями. За порушення порядку придбання чи збуту першоцвітів передбачена адміністративна відповідальність у вигляді штрафу на суму до 510 гривень із конфіскацією самих рослин. Передбачена компенсація за шкоду, заподіяну внаслідок добування, знищення або пошкодження червонокнижних рослин, а також за знищення чи погіршення середовища їхнього зростання – від 49 гривень за кожну рослину, повідомили в ОДА.

«КМІТЛИВІ» МИТНИКИ

Прокуратурою Закарпатської області розпочато кримінальне провадження стосовно службових осіб МП «Тиса» Закарпатської митниці ДФС за фактом зловживання службовим становищем (ч.2 ст. 364 КК України).

За матеріалами управління власної безпеки ГУ ДФС в області встановлено, що на початку грудня позаминулого року службовими особами МП «Тиса» в режимі імпорт оформлено баштовий кран 1980 року випуску, при цьому згідно з листом Національної Податкової та Митної адміністрації Угорщини за цими документами з Угорщини на територію України переїздив транспортний засіб з алкогольними напоями.

Як відомо, при ввезені алкогольних напоїв в Україну слід обов'язково сплатити усі митні платежі, у випадку, про який ідеться, ця сума становила понад 1 млн. грн. Проте митники, ймовірно

задля уникнення сплати вказаної суми коштів перевізником, із метою отримання неправомірної вигоди на користь третіх осіб, з порушенням митного законодавства України, допустили незаконне переміщення товарів у режимі імпорт на територію України, оформивши автомобіль з алкоголем як баштовий кран.

Прес-служба прокуратури Закарпатської області

ДЕНЬ ГЕРОЇВ НЕБЕСНОЇ СОТНІ

22 лютого о 16:00 відбудеться Марш Гідності вулицями м. Ужгорода (**початок на пл. Народна**), приурочений до дня Героїв Небесної Сотні.

Мета заходу – вшанування пам'яті полеглих героїв, які без вагань віддали своє життя за Україну в боротьбі проти антидержавного та антиукраїнського режиму Януковича.

Тож приєднуйтеся всі, хто хоче вшанувати пам'ять полеглих побратимів!

Після закінчення маршу духовенство Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви відслужить заупокійну Літію та молитву за Україну!

Шануймо кожного героя Небесної Сотні та пам'ятаймо мету, заради якої вони поклали своє життя!

Не дозвольмо, щоб їхні жертви були марними!

Прес-служба ЗО «Україна Соборна»

ЗАКАРПАТСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ

УКРАЇНА СОБОРНА

ГОНІННЯ ПАТРІОТІВ В УКРАЇНІ

Із початку 2016 року по всій Україні, а особливо в Закарпатській області, лунає безліч новин і коментарів про політв'язнів і репресії стосовно патріотів із боку влади. Найгучнішою справою є інцидент, який стався 10 січня на гірськолижному курорті «Драгобрат». Тоді 4 представники «Правого сектору» та один волонтер потрапили у сутичку з персоналом ресторану «Хата магната». Думки з приводу інциденту суперечливі. Учасники конфлікту з боку ПС зауважують, що бійку спровокували неадекватні вислови охоронця закладу щодо «якихось» слів із Державного гімну, а керівництво Закарпатської ОДА заявляє, що «правосекторівці» ввірвалися до турбази й примусили кухаря і бармена готувати їм їжу та відмовлялися платити.

На чиєму боці правда і хто її приховує, знають лише самі учасники сутички. Проте в найгіршому випадку учасників бійки можна притягнути до відповідальності за фактом «хуліганства» або у завданні «тілесних пошкоджень». В умовах справедливого розслідування всі винуватці конфлікту повинні відповісти за скоєне. Ті, хто влаштували криваву бійку, мають нести покарання за свої дії. З іншого боку, важко не звернути увагу й на той факт, що бійців ПС ледве відпустили під заставу, і то не всіх. Однак усі мовчать про другу сторону конфлікту, з якої жодна особа не була затримана і проти якої не ведеться слідство.

Останній факт дратує хоча б через те, що колишніх працівників «Беркуту», яких підозрюють у розстрілі мирних протестувальників під час Революції Гідності, відпускали без особливих запобіжних заходів. Більше того, тих, хто вчинив злочин проти власного народу та проливав кров хоробрих патріотів своєї, Богом даної землі, досі не покарано, ні замовників, ні виконавців.

Зі свого боку, націоналістичні та патріотичні організації заявляють про «гоніння» патріотів і політичні репресії проти тих, хто бореться за соборність і незалежність України. А українському народові доводиться «фільтрувати», хто є дійсно політв'язнем, а кого намагаються «відмазати» від своїх неадекватних і негідних українському націоналістові вчинків, називаючи їх політично репресованими.

Отже, хулігани повинні відбувати покарання за завдану ними шкоду, а патріоти мають проявляти свою любов до Батьківщини у законних і правомірних діях, а не в сумнівних сутичках. Перш ніж когось назвати політв'язнем, потрібно це ретельно обґрунтувати.

Водночас всю Україну обурюють численні випадки «нерівного» ставлення з боку теперішньої влади. Наприклад, сепаратистам часто все «сходить із рук», а до патріотів правоохоронні органи ставляться з надмірною «обережністю» та ворожістю. Тож неможливо ставити всіх «під один капелюх», називаючи їх або «політв'язнями», або «бандитами».

Проблему ускладнює ще й те, що за два роки після Революції Гідності в Україні так і не маємо «революційної» влади, яка би дійсно представляла й захищала інтереси свого українського народу. Натомість є та ж корупція, яка була за всі часи незалежності, сімейно-олігархічний вид управління державою, заангажованість ЗМІ та, що, певно, найсумніше, вороги усередині держави. Це все однаково присутнє як на рівні центральної влади, так і в областях України.

Усі ці факти наочно демонструють нам, що в Україні, вільній і незалежній державі, дійсно проводиться гоніння патріотів. Очевидно, ідейні люди не вигідні тим, хто керує нашою Батьківщиною.

Прес-служба ЗО «Україна Соборна»

ЧЕРГОВА СЕСІЯ ЧИ ЧЕРГОВИЙ «ДЕРИБАН»?

4 лютого відбулася чергова сесія Ужгородської міської ради, на якій депутати «відкрили» новий політичний сезон. Яким він буде – комічним, трагікомічним, драматичним чи гостросюжетним, – покаже час, а поки що міська рада на чолі з мером міста Богданом Андрієвим невпинно, майже дві години підряд, голосувала за законопроекти, заявлені в порядку денному.

Варто зазначити, на початку засідання міської ради був голова обласної ради Михайло Рівіс, який пообіцяв матеріальну підтримку місту з боку облради та, за всіма канонами української політики, своєю непоказною промовою висловив очікуваний «одобрямс» меру та депутатам.

Перед початком розгляду питань порядку денного міський голова зосередив увагу присутніх депутатів, представників ЗМІ та громадськості на тому, що не збирається займатися питанням універмагу «Україна», який, нагадуємо, постраждав від пожежі на початку тижня, бо його долею опікуватимуться органи НС і самі підприємці.

Опісля дискусію серед депутатів, як і очікувалося, викликали питання приватизації та викупу земельних ділянок несільськогосподарського призначення. Частина депутатів і громадськості зауважила, що наразі міська рада некомпетентна розглядати такі питання через заборону суду. Зокрема, депутат від фракції «Самопоміч» у міській раді Микола Сюсько наголосив: «Проекти рішення не були оприлюднені за 20 робочих днів до дати їхнього ухвалення, як того вимагає ч.3 ст. 15 Закону України «Про доступ до публічної інформації». Міська рада повинна діяти за чітко визначеними законодавством правилами й ухвалювати рішення, законність яких не викликатиме сумнівів. Крім того, відповідно до законодавства, у разі відсутності плану зонування або детального плану території, затвердженого відповідно до вимог Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності», передача (надання) земельних ділянок із земель державної або комунальної власності у власність чи користування фізичним та юридичним особам для містобудівних потреб забороняється. Ухвалою суду призупинена дія містобудівної документації. Саме тому фракція «Об'єднання «Самопоміч» виступила з ініціативою не голосувати за ці рішення і відкласти їхній розгляд».

Проте юридичний відділ міськради висловив протилежну думку, а отже, розгляд питань триває. Мер Андріїв попросив не сприймати ці рішення як «дерибан», однак, напевно, як їх сприймати – все ж вирішувати громада міста.

Наступну сесію міської ради анонсовано на 25 лютого. Чи депутати продовжуватимуть розглядати питання, які якнайменше є досить спірними та викликають у пересічних громадян чимало запитань щодо їхньої законності, чи ні – дізнаємося тільки на самій сесії. Можна з точністю констатувати факт того, що нова міська рада залишила у своїй роботі «найкращі» політичні традиції попередників – розгляд суперечливих питань і проектів рішень без огляду на позицію меншості та відповідності кодексам відкритості та публічного обговорення. Ми не можемо давати остаточну оцінку законності чи незаконності того чи іншого рішення міськради, бо оцінки такого типу може давати тільки суд, але вже тепер можемо говорити про те, що подібні питання не мають ставати темами кулуарних домовленостей та «просуватися» всупереч їхній відвертій неоднозначності.

У таких випадках взагалі мова має йти про не просто юридичний, а громадський мораторій на розгляд будь-яких земельних питань в Ужгороді. І навіть якщо депутати міської ради вважають себе «оновленими» і від цього повноважними ухвалювати певні рішення, то це не означає, що вони отримали повну легітимність від громади на затвердження відверто дискусійних і неоднозначних питань передачі земельних ділянок приватним фізичним та юридичним особам.

Адже варто згадати лише, як подібні рішення «просувала» попередня міська рада на чолі з мером Погорєловим, коли під вигуки «Ганьба» затверджувала генеральний план міста. Наразі це рішення перебуває на розгляді в суді щодо його законності. І навіть якщо, на думку юридичного відділу міської ради, й існують юридичні нюанси та обходи для можливості легального ухвалення рішень, то, враховуючи суспільний резонанс справи, легітимної можливості та права депутати поки що не отримали, принаймні до того моменту, поки суд не поставить остаточну крапку в цьому питанні та не дасть об'єктивні роз'яснення як для депутатів й активістів, так і для всієї громади нашого міста.

Потрібно також згадати, що 23 грудня 2015 року ця ж міська рада ухвалила рішення (№71) про введення тимчасового мораторію на передачу у власність і користування вільних від забудови земельних ділянок у м. Ужгороді, певно, з метою саме уникнення суспільного резонансу та невдоволення.

На всі ці питання ми продовжимо шукати відповіді в наступному номері газети, а також спробуємо отримати офіційні коментарі від повноважних осіб міської ради, які б пояснили як юридичні нюанси, так і дали б оцінку з суспільно-політичного погляду.

Насамкінець публікуємо поіменні результати голосування за «земельні» рішення на сесії 4 лютого, які були розміщені на публічній сторінці фракції «Самопоміч» у соціальних мережах.

Станіслав ДАНКО

42. № 107) Про приватизацію земельної ділянки несільськогосподарського призначення шляхом викупу (ПП "[illegible]") **в цілому**

№ п/п	Прізвище, Ім'я, По-батькові	Вибір
1	Андріїв Богдан Євстафійович	НЕ ГОЛОСУВАВ
2	Афанасьєва Олеся Вікторівна	ЗА
3	Бабидорич Валерій Васильович	ЗА
4	Білоцка Володимир Іванович	НЕ ГОЛОСУВАВ
5	Богуславський Роман Ярославович	НЕ ГОЛОСУВАВ
6	Борисенко Олександр Олександрович	ЗА
7	Варцаба Сергій Васильович	ЗА
8	Верес Павло Михайлович	ЗА
9	Гомонай Василь Васильович	ЗА
10	Горват Мирослав Васильович	ЗА
11	Готра Віталій Вікторович	ЗА
12	Губкович Василь Михайлович	ЗА
13	Ігнат Олександр Володимирович	НЕ ГОЛОСУВАВ
14	Камінська Олена Анатоліївна	НЕ ГОЛОСУВАВ
15	Ковальський Анатолій Володимирович	ЗА
16	Козак Василь Андрійович	НЕ ГОЛОСУВАВ
17	Купар Золтан Золтанович	ЗА
18	Ломага Юрій Юрійович	ЗА
19	Лобар Віктор Михайлович	ЗА
20	Мацич Юрій Васильович	ЗА
21	Пакан Дмитро Сергійович	НЕ ГОЛОСУВАВ
22	Пономарьов Станіслав Борисович	ЗА
23	Пронер Євгеній Ігорович	ЗА
24	Риба Андрій Юлійович	НЕ ГОЛОСУВАВ
25	Росада Іван Михайлович	НЕ ГОЛОСУВАВ
26	Станко Юрій Юрійович	ЗА
27	Сушко Андріана Антонівна	ЗА
28	Сюсько Микола Михайлович	НЕ ГОЛОСУВАВ
29	Фрінт Сергій Людвигович	ЗА
30	Хомонець Володимир Васильович	ЗА
31	Шанта Сергій Іванович	НЕ ГОЛОСУВАВ
32	Шевчук Григорій Васильович	ЗА
33	Шацей Віктор Іванович	НЕ ГОЛОСУВАВ
34	Якубик Іван Іванович	ЗА
УСЬОГО: 34		

УСЬОГО ПРОГОЛОСУВАЛО: 34

З НИХ:
"ЗА": 22
"ПРОТИ": 0
"УТРИМАЛОСЬ": 0
"НЕ ГОЛОСУВАЛО": 12

НА ЗАКАРПАТТІ ЗРОСТАЄ РИЗИК ЗАХВОРІТИ НА ТУБЕРКУЛЬОЗ У РАННЬОМУ ДИТЯЧОМУ ВІЦІ – НЕМАЄ ВАКЦИНИ

На Закарпатті – гострий дефіцит на вакцину проти туберкульозу для новонароджених – БЦЖ. Батьки б'ють на сполох – у пологових будинках, де б новонародженим діточкам мали робити обов'язкове щеплення, таких щеплень просто немає. За інформацією «СЗ», пологові будинки в більшості районів області, серед них, наприклад, Виноградівський, Іршавський, Воловецький, Великоберезнянський (перелік можна продовжувати), або взагалі не мають вакцини, або ж її кількість на критично низькому рівні.

ДЕ ВАКЦИНА?

До редакції «Срібної Землі» звернувся чоловік, батько двомісячної дитини. Він зазначає, що щеплення в пологовому будинку не робили, оскільки вакцини не було: «Лікарі направляють батьків у Мукачево чи в Ужгород. Там, зрозуміло, треба домовлятися, це буде не безкоштовно. З іншого боку, ризиковано везти маленьку дитинку в лікувальні заклади, які наразі і так переповнені хворими. Якщо дитині до 2–3-місячного віку не дадуть вакцину БЦЖ, то вже потім їй треба буде робити пробу манту, щоб перевірити, чи дитинка вже, не дай, Боже, не заразилася. В мене є знайомі, дітям яких уже 7–10 місяців, але необхідну вакцину вони так і не отримали».

Дефіцит вакцини БЦЖ є у всіх регіонах України. Причому не перший рік, як зазначив міністр охорони здоров'я О. Квіташвілі у серпні 2015-го. Причина, на думку міністра, – вакцина останні роки не закуповувалася взагалі або в менших об'ємах, ніж було потрібно. Міністр також зауважив, що обласні органи влади повинні ухвалювати рішення про закупку лікарських засобів за рахунок місцевих бюджетів. Хоча забезпечення вакциною – прямий обов'язок вітчизняного МОЗ.

ІСТОРІЯ ПИТАННЯ

Проблеми з вакцинацією в Україні розпочалися не тепер. Насправді це дуже болісна тема як з вакциною від туберкульозу для дітей (БЦЖ), так і з іншим вакцинуванням. Узяти б до уваги хоча б той самий поліомієліт, сплах якого нібито виявили на Закарпатті влітку 2015 року. «Срібна Земля» вже порушувала це питання, так само як і проблему закупівлі вакцини, до якої не було би зайвих запитань від людей. На жаль, сфера охорони здоров'я в нас не надто користується довірою простих українців і недарма.

У 2008 році в країні спалахнула антивакцинальна кампанія, спричинена фактом смерті підлітка Антона Тищенка у Краматорську. Причиною була начебто вакцина від кору та краснухи, яку йому перед тим ввели. Незважаючи на те що три фахові медичні експертизи не виявили зв'язку між смертю дитини і вакциною, питання перейшло в сферу політичну, до розборок між тодішніми політичними силами. До думки компетентних медичних фахівців тоді не дослухалися, країною рознеслася істерія щодо вакцини, розпочалася антивакцинальна кампанія. Її результати відчутні й дотепер.

Багато батьків свідомо не роблять щеплення своїм дітям, вважаючи, що вони становлять однозначну небезпеку життю і здоров'ю. Але, як зазначають лікарі, така практика матиме катастрофічні наслідки вже у найближчому майбутньому. 10–15 років мине, вакцинальний щит буде знято, і сотні тисяч, якщо не мільйони українців зіткнуться зі страхітливими хворобами, які були давно забуті і відправлені в медичні підручники, довідники та пробірки.

Перші випадки подібного явища ми бачимо – це діти, які захворіли на Закарпатті на гострий в'ялотекучий параліч влітку 2015 року. Цей випадок ВОЗ представило спалахом дикого поліомієліту. На щастя, це був не він, діти повністю одужали, без ускладнень. Подібних випадків в Україні фіксується більше сотні щороку, і значною мірою вони зумовлені тим, що діти не були вакциновані, а спілкуючись із дітьми, які мали вакцину, «підхопили» її від них. Мали б діти щеплення – подібних захворювань не виникало б.

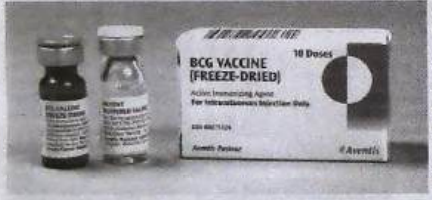

Здавалося б, потрібно проводити роз'яснювальну роботу, вакцинальну кампанію, і все буде гаразд. Але ні. Щодо БЦЖ є ще один аспект – сама вакцина. Точніше, її відсутність.

ВІЙНА, ВАКЦИНА І ДІТИ

До 2012 року Україна була забезпечена власною вакциною, виготовленою в Харкові, також закуповувала за необхідності додаткові партії, тому із наявністю вакцини було все нібито нормально. Але український виробник втратив ліцензію, і ми перейшли на вакцину від росіян. Проблеми з вакцинуванням розпочалися з весни 2014 року. Російська вакцина потрапила під карантин, через те що вона «по-перше, російського виробництва, по-друге, була незадоволеність від якості препарату», як повідомляли восени 2014 року джерела у МОЗ для журналу «Кореспондент». Дефіцит препарату не змусив себе довго чекати. Вже влітку розпочався дефіцит БЦЖ, навіть у Києві, не кажучи вже про районні пологові будинки та лікарні. Тоді чиновники обіцяли організувати вакцину з Данії, але обіцяного…

Купити вакцину просто в аптеці неможливо, її постачають тільки в медичні заклади. Інтернет переповнений історіями молодих батьків та матусь, які розповідають, як їм лікарі майже пошепки, наче страшну таємницю, передають номери телефонів та контакти лікарів, «у яких є» і які можуть зробити вакцинацію.

Зрозуміло, що й ціна такої вакцини суттєво битиме по гаманцю батьків. **Ось тільки фрагменти переписки між користувачами Інтернет-форуму, де батьки діляться своїми переживаннями, час: травень – червень 2015 року.**

– Підкажіть, будь ласка, де в Києві за адекватну ціну можна зробити вакцину БЦЖ? У пологовому не зробили, у поліклініці нема вакцини… і хто робив, яка реакція? Були ускладнення?

– У «Добробуті» є вакцина – 110 грн. + обов'язкова консультація 395 грн.

– Ми вчора в «Добробуті» робили, нам 9 місяців, робили через манту, інакше – ніяк, за все заплатили 1100 грн.

Ситуація вкрай неприємна, ненормальна, зважаючи на те що введення малюку вакцини БЦЖ бажано зробити до двох місяців із дня народження. В іншому випадку щомісяця треба буде робити дитинці пробу манту для перевірки. Лікарі переконують тих батьків, які ще сумніваються, робити щеплення чи ні: краще свідомо організувати зустріч організму з ослабленою бактерією і виробити імунітет, ніж, не маючи щеплення, зустрітися з активною бактерією. При тому, що зустрітися з нею можна будь-де: в автобусі, магазині, школі й т.д.

Розв'язання ситуації – закупівля необхідної партії за кордоном або реанімація власного виробництва, яке донедавна в нас було. Чиновники з МОЗ поки що не спішать із вирішенням проблеми і, як ми бачимо зі слів міністра, хочуть її переадресувати іншим органам влади чи місцевого самоврядування. Водночас в Україні народжуються тисячі маленьких діток, яким не роблять щеплення, які, відтак, більш уразливі перед агресивним зовнішнім середовищем, поставлені в дуже ризикову та однозначно небезпечну ситуацію.

І це все при тому, що в Україні, за даними Всесвітньої організації охорони здоров'я, – один із найнижчих показників лікування туберкульозу в світі. Україна на сьогодні є на другому місці в Європі з захворюваності й смертності від туберкульозу: щогодини в країні помирає чотири людини, а хворобу виявляють у нового пацієнта.

Коли в державі десятиліттями йде епідемія туберкульозу, а для найменших діток, які особливо чутливі до інфекцій, виявляється, немає вакцин – це більше, ніж злочин.

Олексій ШАФРАНЬОШ

ПОСЛАННЯ ПУТІНУ, А В ЙОГО ОСОБІ – ВСЬОМУ «РУССКОМУ МИРУ»

Колись Володимир Великий охрестив Русь, нині Володимир малий намагається поставити на ній хрест…

Хотів сказати «шановний», та чомусь комок застряг у горлянці. Тому скажу просто: «Вовка, на місці пам'ятників колишньому вождю пролетаріату, твоєму тезці, пропоную встановити твої. Бо ти, не знаючи сам, об'єднав Україну іменем Степана Бандери. Хоча ти не Вовка, не Вовчик, не Вован, ти справжній вовк-перевертень, якого дресирували у «спецпсарні» зневажати і, знищувати всіх, хто посягає на більше ніж кинута з панського столу кістка, а тим паче – право бути нацією. У час твого, Вовче, «навчання» під нацменшини (як тоді іменували всіх, хто не «русский») потрапили й українці. Нині ж настав час запитати Історію і світ: а чи не є «нацменшиною» російський етнос, який, розчинившись в азійських етнокультурах, бере на себе місію продовжувати справу Володимира Великого, Ярослава Мудрого і всього, що залишила нам у спадщину велика європейська держава Київська Русь? Невже не розумієш, що, посягнувши на святиню, ти знищуєш те, за що боролися наші предки (хоча є сумнів, що і твої)?

Запам'ятай, поганцю, що, піднісши руку на святу Україну, ти позбудешся не лише руки, але й того місця, на якому поки що сидиш! Ти думав, що вліпив нам ляпаса, відібравши по-злодійськи Крим? Помиляєшся, бо тим самим ти забив черговий цвях у власну труну, що йменується «Російська руїна». Вдаривши матір, ти став тим, кого прокляла не вона, а наступні покоління тих, хто ще, можливо, залишається на окресленій тобою території її дітьми, але які навік вже будуть позбавлені права спадщини і родинних зв'язків. Ти це чудово розумієш, намагаючись історично переписати родовід. Започаткована тобою нова історія «Древнерусского государства» не що інше як «Краткий курс истории ВКПБ». Вклавши у несформовані мізки сьогоднішніх російських тинейджерів аксіому, що «в начале была Москва, а Киев – это окраина земель русских, где живут продажные бандеровцы», ти підеш далі (якщо вчасно не зупинити). Наприклад, учергове зустрівшись із Берлузконі десь у Криму чи деінде, напишеш у підручниках, що Юлій Цезарь, перейшовши Рубікон, пішов на Рим, аби відновити російські «скрепи», позаяк Апеннінський півострів – «исконно русская земля», яка споконвіків належала етрускам, що нині тобою може трактуватись як «этнические русские». І повірять, і понесуть далі в наступні покоління, що саме вони є першоджерелом усього родоводу Європи, Америки, а там, дивись, і Азії з Австралією. Лишається хіба що вільними від вашого безпосереднього «сім'євиверження» Місяць і Марс, але і там, думаю, ти щось придумаєш… Ти хочеш нині, як і твої попередники, зґвалтувати Україну, але вже без українців, яких ви морили голодом, знищували у сталінських катівнях, мільйонами кидали під молох Третього Рейху, аби вберегти свій «другий Рим»? Не вийде, бо Україна без українців неможлива. Вона виживала у найскладніші періоди свого існування, отже, виживе і сьогодні. І не просто виживе, а доведе світові (хоч тебе, певно, тоді вже не буде), що вона є його світочем і опорою, берегинею і запорукою процвітання, миру і справжньої любові.

Україна без Росії проживе, але Росія без неї – ніколи. Це розумів навіть твій тезка Ленін, чому і чіплявся за неї з останніх сил. Твої сьогоднішні потуги недолугі, бо ти сам, не знаючи того, сформував найпотужнішу націю в Європі, яка згодом стане запорукою її врівноваження, гарантом спокою і добробуту, процвітання та безпеки. У нас – надплодюча земля, зерно, вкинуте в неї, невмируще. Як і люди, яких як не знищуй, а вони живі.

Ти – сучасний Атілла, який, підкоривши собі всю Європу, залишив по собі в історії лише клеймо руйнівника і варвара-вандала. По сьогодні триває пошук його могили разом із незліченними награбованими скарбами. Моя порада сучасним археологам: не потрібно шукати могили тих, хто рив їм своїм сучасникам, зрошуючи рясно землю людською кров'ю, – краще об'єднати свої зусилля, аби доправити в небуття (необов'язково фізично) тих, хто хоче йти у майбутнє знову по чиїхось кістках, яке на них не збудуєш.

Своєю недалекоглядністю і зухвалістю ти досягнув одного: в Україні нині росіян у всій її масі йменують «новою ордою». На жаль, серед «ординців» є і наші близькі по крові брати і сестри. Ймовірно, вони хочуть того ж, що і ми, але поки що бояться навіть і думати про це. Думайте, допоки не пізно, бо «завтра» буде у нас, а у вас не буде навіть власного «вчора»…

Хто не боїться – має право на життя і завтра, хто наляканий – уже й сьогодні мертвий.

Слава Україні, яка вже не боїться! Слава її героям, які дають нам силу ніколи і нікого не боятися!!!

Олесь ЛАДИЖЕЦЬ

ПОБАЧИЛА СВІТ КНИЖКА «ЛЕГЕНДИ СРІБНОЇ РУСІ» ОЛЕКСАНДРА ГАВРОША

Видання містить шість оповідань за сюжетами наших легенд (власне – авторські версії цих переказів), кожен текст присвячено окремому закарпатському замкові. Книжка народжувалася довгі три роки. Спершу 2012-го окремими брошурами вийшли два з цих оповідань із ілюстраціями М. Копанської і Т. Сопільняк. Побачило світ «Чорне вино любові» і в «Лірі» з ілюстраціями Тетяни Бартош. Виноградівські бібліотекарі навіть створили за цією книжкою кіноролик. Але О. Гаркуша, видавець, художниця, продовжувала шукати нових варіантів оформлення і нарешті утнула оце неймовірне диво. Воно мало з'явитися як вибух яскравості посеред сірості. Такого у закарпатському книжковому світі давно вже не було. Найближчий аналог – укладена 1959 р. П. Лінтуром збірка народних балад із ілюстраціями А. Кашшая і Ф. Манайла.

Легенди про закарпатські замки видавалися кілька разів – у складі «Легенд Карпат» (Ужгород, 1968, упорядник Г. Ігнатович), шеститомного збірника Ю. Чорі (одна з його книжок, до речі, майже так і називалася «Легенди Срібної землі»), «Закарпатських замків у легендах, переказах та літературних творах» (два видання І. Хланти), нещодавньої книжки П. Сови «Седые замки повествуют: авторские легенды и исторические рассказы».

Ця книжка має 22 кольорові ілюстрації та близько сотні малюнків. Поліхромні малюнки стилізовано під розпис кахляних плиток, близько сотні яких було відкрито під час розкопок Невицького замку, здійснених О. Дзембасом, Й. Кобалем, І. Прохненком (значно менше, але подібні кахлі виявлено також в Ужгородському і Хустському замках). Щось запозичено художницею також від пізніших гуцульських кахлів. На роботах О. Гаркуші палають замки у кривавому вечірньому небі, рясніє зелень на схилах замкових гір, вимахують кулаками і зброєю воїни, цілуються закохані. Ще 18 «кахлів» уміщено на обкладинці – фігурні композиції (зокрема кінне військо), геральдичні птахи, репліка середньовічного гербу «Погоня», вовки, полювання, купання. Таке враження, ніби торкнувся до гаряче натопленої грубки. У подібній стилістиці виконано також форзац, авантитул і титул видання.

«Поган-дівча» запрошує у Невицький замок: воєвода Борис, його донька Ката, її наречений барон Коломан. І дух Катиної матері, що по-шекспірівськи оберігає її доньку. У новій версії історія набула ознак інтелектуального детективу і принципової двозначності. Окремі дотепи звідси врізаються у пам'ять назавжди: «Навіщо старому квітку до капелюха? Йому й будяка вистачить!"

«Таємниця Замкової гори» – про Федора Корятовича, котрий уже має багатющу белетристичну традицію (М. Попович, В. Густі і ще добрий десяток авторів). Ця історія – про спір князя із чортом на предмет копання замкового колодязя, залучення до цього спору княжого бранця, долю княжого персня. Про неї ще за чеської доби знято німий фільм «Чарівний перстень Карпат» (1922), після цього Галькову площу в Ужгороді перейменовано на Корятовича. Далі легенду опубліковано у празькому збірникові 1946 р. «Повісті з Закарпатської України» Й. Душанека – Ф. Габріела, відтак у багатьох радянських збірниках. Поки готувалася книжка, О. Гаврош розробив той самий сюжет і у формі п'єси «Князь Корятович» (опубліковано у журналі «Дукля» №4 за 2015 р.). Авторові вдалося почати перетворювати цього найвідомішого князя закарпатської історії із пам'ятника (хто ж його посадить!) у щось більш людське – із власною вдачею, добрими і поганими звичками.

«Біла панна» присвячена Ужгородському замкові. Граф Янош Другет, його донька Анна, польський лицар Жигмунд Ольшавський – різновид типового трикутника. Напад на край князя Любомирського (таке мало місце 1657 р.). І типово середньовічне рішення графа. Цей сюжет уперше був оприлюднений 1932 р. у «Нашому рідному краї» – правда, без жодної конкретики. Тому письменник наповнює легенду плоттю і кров'ю: «Ладний собою молодий поляк: сірі очі, сміливий погляд, тонкі брови, чутливі уста».

«Три сестриці» – про Середнянський замок. Воєвода Добош, його доньки Ілона, Розалія, Божена. Брюнетка, руда, блондинка. Їхні наречені Янош Бетлен, лицарі з Моравії і Задунав'я. Типова історія – не поділили парубків. Злочин і кара: «Що тут сталося! Воєвода рве і мече довкола, як знавіснілий бик. Воєводиха ридма ридає не своїм голосом».

Найбільший твір збірки «Прокляття князя Чорногора» – про князя-розбійника з Бронецького замку, його антагоніста воєводу Драгоша з Боржавського замку, короля Владислава (прототип – Ласло І), князівну Мілену, візантійського посла Мануїла, воєводу Хуста, Касим-бея, барона Перені. В основі – легенди зі збірників П. Сови і Ю. Чорі, але тут уже авторська фантазія максимально розкута – на всі дванадцять епізодів.

«Чорне вино любові» – це вже суто авторська легенда (без фольклорної основи), реконструкція рандеву, що відбулося 8 січня 1682 р. міжІлоною Зріні й Імре Текелі у Чинадіївському замку та їхнє пишне весілля 15 червня 1682 р. у Паланку. Стиль чимось нагадує Петра Угляренка, Наталену Королеву.

Книжку хочеться гортати постійно, щораз повертатися до неї у новому настрої. Безперечно, наші замки того варті, але ж і подали їх так, як вони того заслуговують, – з усією аурою їхньої старовини, завиванням вітру через бійниці, кажанами під склепіннями і привидами у підвалах. Творчий тандем двох Саш виявився напрочуд вдалим і подарував нашому краєві чудову книжку про рідну минувшину.

Сергій ФЕДАКА,
http://zakarpattya.net.ua/

ВИБРАНЕ ВАСИЛЯ ДІЯНИЧА «ГОРИ ВИ МОЇ МАЛЬОВАНІ» ПРЕЗЕНТУВАЛИ НА ПЕРЕЧИНЩИНІ

У Перечинській центральній районній бібліотеці у рамках акції «Письменник сільській бібліотеці – бібліотека письменнику» проведено презентацію книги вибраних творів Василя Діянича – поета і журналіста, одного з найпопулярніших крайових літераторів, ліриків, піснярів.

Директор бібліотеки Любов Герцег привітала учасників акції та запросила за допомогою відеофільму помандрувати «мальованими» горами, де жив і творив Василь Діянич.

Опісля голова крайового осередку НСПУ письменник Василь Густі розповів про підготовку книги та згадав тих, хто посприяв її виходу.

Своїми споминами про поета і враженнями про його творчість поділились письменники Надія Панчук, Юрій Шип, Василь Мулеса, дочка Василя Діянича Мирослава, вчителька Ганна Мегела, начальник відділу культури Перечинської райдержадміністрації Марія Пекар, завідувач відділу обласного організаційно-методичного центру культури Віталій Рац.

Родзинкою акції став виступ солістки районного будинку культури Тетяни Кречко та народного вокального ансамблю «Вербиченька» будинку культури с. Зарічево з композиціями на слова Василя Діянича. Працівниками бібліотеки також оформлено книжково-ілюстративну виставку «Василь Діянич – один із найліричніших поетів Закарпаття».

Як зауважив на презентації збірки в Ужгороді Василь Густі, «творчість Василя Діянича потрібна і минулим поколінням, і сучасним. Важливо, щоб люди дізналися, що така книжка вийшла. Адже поет живе доти, доки він живе у людській пам'яті. У збірку ввійшли кращі вірші з усіх книжок, які побачили світ при житті письменника. Вміщено спогади Петра Ходанича, Юрія Шипа, Мирослави Галиця-Діянич. Підібрані цікаві фотографії. Першими підтримали ідею видати книжку донька поета Мирослава та зять Іван Галиця, які стали головними меценатами видання. Інші доброчинці: Іван Качур, Василь Мулеса, Іван Король, Марина Мошак, Наталія Товтин».

Петро Ходанич, який знав поета особисто, зазначив, що Василь Діянич – один із найліричніших поетів, які працювали у 60–70-ті роки. «Василь Діянич навчався з моїм вуйком. Він став першим «живим поетом», якого я побачив, – зауважив пан Петро. – І перші консультації я отримав саме від нього. Поет дуже хотів, щоб з Перечинщини було багато письменників. Василь Діянич започаткував локальну турянську літературу, представники якої тепер є членами спілки». За словами Петра Ходанича, Василь Діянич був майстром ліричної поезії, міг побачити ліричний образ, знайти епітет, метафору.

Книгу Василя Діянича «Гори ви мої мальовані» й видання інших закарпатських письменників передано бібліотекам району.

Акція «Письменник сільській бібліотеці – бібліотека письменнику», що торік уже охопила Міжгірський, Воловецький, Хустський район, триватиме і впродовж цього року, повідомляють в управлінні культури Закарпатської ОДА.

Довідка

Василь Діянич – поет, народився 15 липня 1925 року в с. Тур'я-Бистра Перечинського району в сім'ї хлібороба. У 1943 році закінчив Ужгородську гімназію, а в 1949 році – відділення журналістики партійної школи при ЦК КПУ в Києві. Працював у редакції газети «Закарпатська правда». Як поет дебютував у колективній збірці «Тройка» (1942). Після визволення Закарпаття виступав із поезіями в обласній та республіканській пресі, в альманахах і журналах. Вийшли окремі збірки поезій: «З піснею щодня» (1958), «Там, де річка Тур'я» (1961), «Земле, ти чудесна!» (1966), «Смереки осені не знають» (1975), «Цвіт папороті» (1985).

Вірші Василя Діянича беруть свої витоки з народнопоетичної творчості. Не випадково чимало його поезій покладено на музику, яка ввійшла в золотий фонд репертуару заслуженого Закарпатського народного хору. Василь Діянич – автор багатьох статей і нарисів. Написав також низку рецензій на вистави, кінофільми, збірки поезій. Окремі поезії В. Діянича перекладені російською, осетинською, угорською мовами. Член Спілки письменників України з 1962 року.

Помер 19 червня 1980 року в Ужгороді, похований на кладовищі Кальварія.

За інформацією «СЗ»,
zakarpattya.net.ua

У ПЕРЕДДЕНЬ РІЗДВЯНИХ СВЯТ – ГОСТІ З НІМЕЧЧИНИ

Голова Іршавської районної ради Віктор Симканинець та засновник ГО «Наша Батьківщина – Україна» Михайло Менчук гостинно приймали 6 січня партнерів із Європи. Цей візит став продовженням акції «Промінчики надії», що охопив турботою найменших мешканців нашого району. Цього разу новорічні подарунки отримали діти з багатодітних сімей сіл Ільниці, Сільця, Приборжавського та міста Іршави. Меценати приготували для малят цікаву розважально-навчальну програму та вручили подарунок кожному присутньому.

Девізом програми стали слова голови волонтерської організації «Рейнджери» Юліана Кіршмера: «Ми покликані творити добро, тому що так робив Христос».

Віктор Симканинець розповів партнерам про наш район, успіхи та проблеми маленьких іршавчан. Разом зі Станіславом Когуткою, директором ГО «Допомога сиротам» з Ужгорода, домовилися про продовження співпраці та втілення проекту допомоги малозабезпеченим на 2016 рік. Вокальний ансамбль з Ільниці «Ільничанка» порадував гостей колядками та щедрівками про народження Ісуса у Вифлеємі.

Веселі дітлахи та вдячні батьки поспішили додому зустрічати першу вечірню зірку, яка несе у кожну родину звістку про народження Спасителя Ісуса Христа. Поважні гості, зігріті посмішками маленьких закарпатців, повернулися у свої родини, щоб продовжувати творити добро. Сподіваємось, що кожен небайдужий почне творити добро, бо так чинив Той, чиє народження ми святкуємо.

ЄВГЕН ЧІЗМАР: СНІЖНИЙ БАРС КАРПАТ ПРО АЛЬПІНІЗМ ТА РЯТУВАЛЬНУ СЛУЖБУ В УКРАЇНІ

Часто на Боржаві можна побачити невисокого сивого чоловіка. Його характерний вигляд і погляд одразу впадають у вічі. «Дивись, дивись, це Сніжний Барс!» – нашіптує на вухо товариш під час чергового походу.

Непересічна особистість, підкорювач усіх найвищих вершин колишнього Радянського Союзу, Північної та Південної Америк, живе в провінційному Мукачеві на Закарпатті. Йому 63 роки, але він не зупиняється. Свої вміння використовує не тільки для задоволення – Євген Чізмар працює гірським рятувальником. У фізичному стані він може дати фору навіть молодим спортсменам.

– Розкажіть про Ваш перший похід у гори?

– Мені було 8 років, я ходив у другий клас. А недалеко від нас була лижна фабрика, й одного разу друг каже мені, що там, на смітнику, є класні лижі. Ми тихенько туди пробралися і взяли собі по парі. Спочатку спускалися в Мукачеві на невеличких гірках, а потім ми дізналися, що далі залізницею є станція «Бескид», де навколо справжні гори, і там можна кататися і кататися.

От одного разу ми з ним «сачканули» школу і поїхали в гори. Взяли з собою тільки бутерброди, навіть чаю не брали, а там 20-градусний мороз. От наїздилися собі, змерзли як бурульки. Але в школі про-

зрадили, де ми, батьки в паніці. Перший мій похід закінчився тим, що батько чекав на мене з ременем на вокзалі.

– Але ремінь Вас не зупинив...

– Так, потім уже ми стали ходити в Карпати, мене вабили все вищі і вищі вершини. В 1977 році я записався на секцію альпінізму в Ужгороді, там мені організували путівку в Приельбрусся на Кавказі. На той момент я вже встиг прочитати не одну книгу з альпінізму, мене то дуже вабило. Сподобалося, і якось воно пішло далі.

– Як ставилися батьки до Вашого дещо небезпечного хобі?

– Я їм казав, що їду на море відпочивати. І коли приїжджав вони завжди дивувалися, чому ж я не загорілий. Проте вони поступово звикли.

– А потім дружина, діти?

– Вона в мене сама займалася альпінізмом, дійшла до 2-го розряду. А син займався гірськими лижами, скелелазінням. Переживають, звичайно, але ставляться з розумінням, вже звикли. Адреналін – це як наркотик. Хочеться постійно далі і далі. В якийсь момент ти вже розумієш, що не можеш зупинитися і все.

– Сьогодні багато людей займається походами й альпінізмом самостійно. Що Вам на той час дала секція?

– Була можливість організовувати дешеві путівки в альптабори. Там нас вчили серйозно: техніці скелелазіння, виживання в складних умовах, основи медицини. Коли ми отримували 1-й розряд з альпінізму, то нам давали жетон гірського рятувальника. В Радянському Союзі альпінізм і рятувальник було майже те саме.

Одночасно почав виступати на чемпіонатах Союзу за збірну України, вибирався все вище і вище. Зайнявся висотними снігово-льодовими сходженнями. Найактивніше я цим займався до 1990-х.

– Які Ваші досягнення?

– Найбільш престижне звання я отримав у 1990 році – Сніжний Барс. Його давали тим, хто підкорив усі семитисячники СРСР. Це пік Комунізму (7495 м), пік Перемоги (7439 м), пік Леніна (7134 м), пік Корженевської (7105 м), пік Хан-Тенгрі (7010 м). Усього я здійснив 9 сходжень на них. Але якраз у 80-х були нюанси з видачею цього звання – пік Перемоги був закритий для сходжень, оскільки коефіцієнт підкорення становив 1:1, тобто кожен другий підкорювач там залишався. Відтак, звання присвоювалося за 3 вершини, і таких Барсів жартівливо називали «кастрованими». Я ж «кастрованим Барсом» бути не хотів і вже дочекався, коли зміг ту вершину підкорити. Вона ж була дуже екстремальною – це найпівнічніший семитисячник планети, і там украй складні погодні умови.

– Яка вершина Вам запам'яталася найбільше?

– Мабуть, гора Маккінлі на Алясці. Ми здійснили сходження на неї весною 2005 року. Найвища гора Північної Америки і найпівнічніший шеститисячник планети. Найважче було з погодними умовами. На вершині стовпчик термометра опускався до 50 градусів нижче за нуль, страшні, майже ураганні вітри. В стандартному варіанті сходження триває місяць, ми ж це зробили за 13 днів і в альпійському стилі (всі речі несуть на собі). За складністю умов деякі восьмитисячники сховаються перед нею. Особливістю там є те, що льодовики починаються практично від рівня моря. Оскільки це вже за полярним колом, там тільки полярний день і полярна ніч. Організму дуже складно підлаштуватися до таких суворих умов.

Ми неодноразово з друзями літали в Південну Америку – Перу, Болівію, Аргентину. Там, здійснювали сходження на найвищу вершину Південної Америки – Аконкагуа. Анди мені дуже сподобалися. Особливо в Перу. Дуже привітна і толерантна країна, дешева і водночас багата звичаями і традиціями. Там ми підкорили найвищу вершину країни – гору Уаскаран, будучи одними з перших після скасування заборони на сходження. Річ у тому, що в 1970 під час великого землетрусу в Перу від вершини гори відкололася гігантська брила гірської породи і знесла на своєму шляху ціле місто. В трагедії тоді загинуло понад 20 000 людей, і гору закрили. Для інків вона була священною. З нею пов'язана не одна трагедія в Перу.

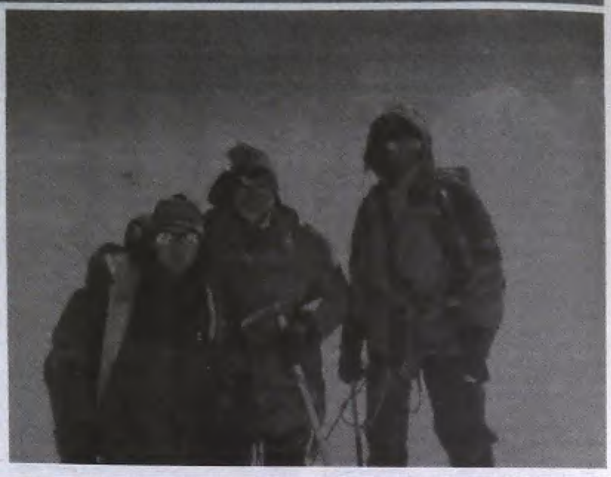

– Із ким Ви тепер ходите в експедиції?

– Це мої друзі, з якими ми виступали ще на чемпіонатах Союзу й України. Один із нас виїхав до США, де відкрив свою фірму, але гори та нас не забув. Із 2001 ми щороку стараємося кудись поїхати разом. У 2012 році їздили в Гімалаї, в район Евересту. Цього року теж збираємося туди – в район Аннапурни. Компанія в нас дуже досвідчена і перевірена. Один із нас покорив Еверест, наприклад.

– У Вас не виникало бажання вилізти й собі на Еверест?

– Воно б то, може, і хотілося, але занадто дорого. Один дозвіл на сходження коштує не одну тисячу доларів, а ще спорядження, переліт, перебування в Непалі, в сумі назбирається 20–30 тисяч доларів, а то й більше. Такої розкоші ми, на жаль, собі дозволити не можемо.

– Між іншим, про гроші. Ціни на альпспорядження непомірно великі...

– Так, у мене, наприклад, одна тільки палатка фірми North Face (найменш престижний американський виробник) коштує 800 доларів. Ми на цьому не економимо – то твоя безпека і твоє життя. Справді, альпінізм дуже недешеве задоволення. Нам пощастило зі спонсорами: товариш зі США сильно допомагає в цьому плані. Ці ж ціни багато в чому гальмують розвиток альпінізму в Україні. На Кавказ і Альпи ще вистачить спорядження середньої ціни, а от на вищі гори потрібен серйозніший підхід.

За Радянського Союзу підхід був інший. Це було через воєнні потреби. У Другій світовій Союз катастрофічно програв усі висотні бої німцям на Кавказі, втрати були колосальні і доходили до 100:1. Після того з'явилася причина готувати цивільних через альпінізм до можливих протистоянь у високогір'ї. Експедиція на Кавказ, наприклад, мені обходилася максимум у 100 рублів. Тепер у цьому потреба відпала, відповідно, напрям розвивається самостійно.

– Як Вам після таких високих гір потім повертатися в Карпати?

– Мені, навпаки, приємно. Я коли довго не ходжу в експедиції, то жінка вже мені каже, що я не на своєму місці. Сни починають снитися про гори, відчуваю примітивність міської суєти. А в горах панує спокій і свобода. Зрештою, я і свою роботу вирішив поєднати з горами, адже працюю гірським рятувальником у Карпатах. Тому практично постійно десь у горах. Дуже люблю бувати на Стої. Говерла і Піп-Іван – теж неймовірно красиві.

І не такі вже вони й прості як видаються на перший погляд. Перші свої обмороження я отримав саме тут. Бувало й таке, що на Гембу (вершина на Боржавському хребті, 1491м) вилазив тільки на своїх чотирьох. На тій же Боржаві загинув під лавиною мій товариш, теж Сніжний Барс. Перед тим він казав мені: «Це ж Карпати, це великий парк, що тут може статися...» До гір ставитися треба завжди з повагою, ніколи їх не недооцінюйте.

– Ви вірите в забобони?

– Насправді так, я забобонний. Наприклад, альпіністи кажуть, що ніколи не можна прикурювати від свічки, бо то на покійника. Під час рятувальних операцій я ніколи не сідаю на ноші, бо, як-то кажуть, можуть потім самого на них понести. Але поміж тим я стараюся завжди дотримуватися правил безпеки й об'єктивно оцінювати ризики. Тоді й не треба до забобонів вдаватися. Зрештою, робота така, що місця забобонам не залишається.

– А що скажете про Блуд та інші містичні вірування горян?

– Важко сказати. Є місця, де дійсно блудиш. Була в нас одного разу операція в районі Гемби та Магура-Жиде. Навколо густий туман, ми дістали компас і помітили, що у всіх він показував по-різному. Потім вже влітку за ясної погоди ми перевірили, і, дійсно, в тому місці компас показує одне, відходиш декілька метрів – вже інше. Це пояснюють виходом порід, які місять велику кількість заліза.

Із компасом треба бути акуратним. Стрілка може відхилятися навіть якщо поряд мобільний телефон. У ньому є динамік, де знаходиться магніт, і він вже впливатиме на стрілку навіть на відстані 30 см. Щоб переконатися в цьому, просто проведіть телефоном під компасом і побачите, як поводиться стрілка.

Далі буде...

Назар БЕЛЕЙ,
веб-портал ua.igotoworld.com

ЧИ БУЛО ЗАКАРПАТТЯ СКЛАДОВОЮ ЧАСТИНОЮ РУСІ-УКРАЇНИ НА ПОЧАТКАХ КНЯЖОЇ ДОБИ?

Закінчення. Початок у минулому номері

Якщо проаналізувати етапи становлення і падіння Великоморавської держави, то найімовірнішим видається припущення, що Верхнє Потисся за правління Святоплука (871–894) могло перебувати під зверхністю Великої Моравії. У ті часи Святоплук завдав декілька поразок болгаро-слов'янам на середньому Дунаї, значно розширивши кордони своєї держави. На жаль, крім теоретичних узагальнень, достовірних джерел щодо порушеної проблеми виявити дотепер не вдалося. У першій половині І тисячоліття н. е. в Карпатському басейні проживали кочівники (язиги, сармати, гуни, болгари, авари), а також окремі германські племена (маркомани, вандали, готи, гепіди, лангобарди). У другій половині І тисячоліття н. е. тут оселилися слов'яни східного (анти) і західного (склавіни) угруповань.

Костел у с. Копчани (Словаччина) – єдина уцілілa пам'ятка архітектури Великої Моравії

Дві слов'янські держави – Болгарське царство і Велика Моравія у IX ст. фактично володіли всіма землями Тисо-Дунайського басейну. Остання хвиля кочівників-угрів у кінці IX ст., переслідуваних печенігами, ввірвалася до Карпатського басейну. Вони зайняли степову частину між Тисою і Дунаєм, придатну для традиційного скотарсько-землеробського господарства, та розпочали воювати зі сусідами. Близько 899 р. мадяри захопили Задунав'я (Паннонію), заселену слов'янами. У 902–906 рр. угри загарбали Велику Моравію. Крім вторгнень у володіння германців, які дали їм гідну відсіч при Аугсбурзі в 955 р., мадяри здійснили декілька походів на Болгарське царство (927, 938, 1003 рр.), у результаті яких воно втратило володіння у Карпатському басейні.

Закарпатський учений Олександр Мицюк вважав, що гірські Карпати, після того як через них пройшли угорські племена, тривалий час були «нічийною територією» («res nullis»). Кожне з семи угорських племен на початковому етапі "придбання батьківщини" (так в угорській історіографії називають період вторгнення і розселення угорців у Тисо-Дунайському басейні) починало племінними тамгами придбані поля і пасовиська. Зайняті території укріплювали засіками й сторожками. До наших днів у давніх топонімах збереглися згадки про такі сторожки і засічні лінії. Вони були своєрідними кордонами Угорської держави до початку XI ст. Поза засічною лінією знаходилися землі, непідладні угорській знаті. Такою незайманою територією для угорців у X ст., як свідчать джерела, були закарпатські землі. На підставі давніх топонімів фахівці з'ясували, що перша засічна лінія у північно-східній частині Тисо-Дунайського басейну проходила від Токайських гір до Тиси, до городища Саболч, а звідти – до болота Лап і річок Самош і Красна. З-поміж відповідних топонімів назвемо поселення, які, крім назви, мають ще префікс «Ер» (угорське «Ог», що означає сторож, сторожка). Наприклад, біля містечка Мандок знаходилося поселення Ер-Мезеь, на березі Тиси – Ер-Ладань, між Тисою і містечком Кішварда – Ер-Патрог. Тобто засічна лінія проходила південніше сучасного кордону між Україною (Закарпаття) й Угорщиною. Однак і на південь від засічної лінії проживали слов'янські племена. Наприклад, тільки в околиці міста Вашарошнаменя (Північно-Східна Угорщина) угорські археологи зафіксували понад десяток слов'янських поселень IX–XI ст. Отже, політична зверхність угорського союзу племен від їхнього приходу до Карпатського басейну (кінець IX ст.) і до початку XI ст. не поширювалася на терени сучасного Закарпаття. Ця територія була «terra indagines», тобто буферною зоною між ранньофеодальними державами Центральної і Східної Європи.

Тоді виникає запитання: до якого політичного об'єднання належав регіон у цей проміжок часу, якщо спочатку болгарська, а згодом і великоморавська державності під ударами угорців занепали?

ПРОБЛЕМА ВХОДЖЕННЯ ЗАКАРПАТТЯ ДО СКЛАДУ РУСІ-УКРАЇНИ

На жаль, писемних джерел про це немає. Як свідчать археологічні артефакти, у другій половині І тисячоліття н. е. етнічну ситуацію у Верхньому Потиссі змінили носії корчаксько-празької культури (кінець V–VII ст.), які тоді уособлювали західне, ще не розчленоване угруповання давніх слов'ян.

Фреска угорського воїна, X століття, Італія

Упродовж VIII–IX ст. слов'яни Верхнього Потисся, територіально й етнічно пов'язані з населенням Прикарпаття, Волині, Поділля, сформували на основі корчаксько-празьких старожитностей східнослов'янський (праукраїнський) варіант культури Лука-Райковецької. Зауважимо, що задовго до

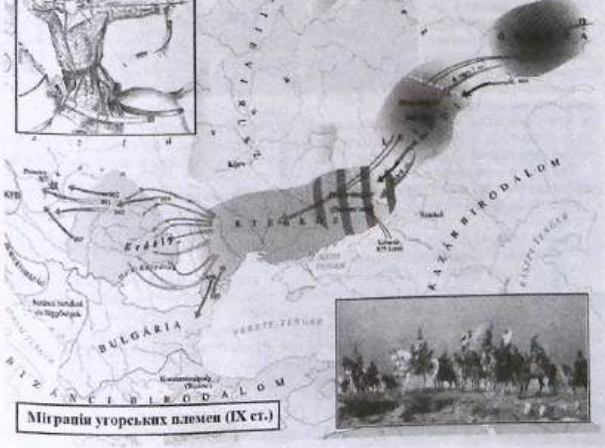

Міграції угорських племен (IX ст.)

Території, контрольовані Великою Моравією в IX ст.

вивчення археологічних джерел видатний український історик, громадсько-політичний діяч Михайло Грушевський висловив слушну думку щодо руської (української) колонізації південних відрогів Карпат у VI–VIII ст. паралельно із просуванням давніх слов'ян на Балкани і до Центральної Європи.

Не менш важливими для визначення етнічної належності населення є також лінгвістичні джерела. Наприклад, закарпатський мовознавець Йосип Дзендзелівський, укладаючи атлас українських народних говірок Закарпаття, довів, що українці (праукраїнці) у місцевості на південь від Карпатського хребта проживали задовго до X ст.

М. Грушевський допускав, що в IX ст. землі Верхнього Потисся перебували «в певній залежності від Великоморавської держави; в X ст. вони, правдоподібно, разом з північним узгір'ям Карпат стояли в залежності від Руської держави, й тут, за Карпатами, при кінці X і на початку XI ст. держава Володимира стикалася з землями Стефана Угорського і Андрика чеського». Як відомо, впродовж IX–XI ст. на півночі й сході сформувалися дві слов'янські держави – Давня Русь і Польща. Де пролягали їхні кордони, які землі карпатського регіону належали кожній із них – запитання доволі дискусійні. З польських джерел відомо, що король Болеслав (1003–1018) вступив у боротьбу з угорським королем Іштваном I.

На той час кордони Польщі простягалися до Дунаю, до міста Егер. Межі Русі, Польщі та Угорщини стикалися біля фортеці Саліс (Соляна фортеця?) Історичні джерела свідчать, що через неї проходив давній торговий шлях із Прибалтики до Причорномор'я. Крім того, тут найнижчий у лісистих Карпатах Дуклянський перевал (570 м над рівнем моря). Виникає цілком слушне запитання: де вона знаходилася?

Як відомо, на території Східної Словаччини було декілька «соляних фортець». Одна з них розташована на південний схід від міста Кошице і відома під назвою Сланець. Друга – неподалік від Ужгорода і в Середньовіччі її називали «Каструм Галліс» (сучасне містечко Сечовце на території Східної Словаччини). Біля Пряшева була третя фортеця – Саліс, що нині зветься Солівар. Отже, є всі підстави вважати, що закарпатські землі, які ще знаходилися поза першою засічною лінією, потрапили під політичну зверхність Київського князя Володимира Святославовича. Міцнючій державі, яку непокоїли напади кочівників і спротив старої родоплемінної верхівки, годі було думати про одноплемінників на північному і південному узгір'ях Карпат.

Однак князівсько-боярська верхівка, без сумніву, знала про закарпатські землі, заселені етнічно близьким населенням. У літописі під 898 р. зазначено: «І, прийшовши зі сходу, ринулися вони (угри – П. П.) через гори великі, що прозвалися горами Угорськими, і стали воювати проти слов'ян і волохів, які тут жили».

Варто згадати про похід князя Володимира в 993 р. на хорватів, після чого у літописах більше немає згадок про них. У зв'язку з цими подіями М. Грушевський зробив таке припущення: «Може, ся хорватська війна лишилася відгомоном боротьби з Польщею? Але так само вона може бути відгомоном і якоїсь іншої війни, з Чехією або Угорщиною за Карпатську Україну». Розвиваючи цю думку, вчений підкреслив: «…з українськими землями на їх (Карпат – П. П.) північних згір'ях землі закарпатські в'язались органічно, і приручення перших було приручленням, певно, і тих, і других до Київської держави…»

Від правління короля Іштвана I (1000–1038) кордони Угорського королівства поступово перенесено на північ, до водорозділу Карпатського хребта. Між старою (південною) і новою (північною) засічними лініями угорські королі в XI–XII ст. дарували великі земельні володіння насамперед угорській і місцевій руській служилій знаті. Джерела не зафіксували жодного випадку, коли б такі наділи отримували вихідці зі старовинних угорських родин, що було притаманним для X ст. Отже, в другій половині X ст. закарпатські землі не належали угорській феодальній знаті.

Ще один цікавий факт: 1031 року вперше у писемних джерелах трапляється назва «dux Ruizorum» – "князь руський". Це був син угорського короля Іштвана I Генріх, який трагічно загинув під час полювання.

ІСТОРИЧНІ ЕТАПИ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ВЕРХНЬОГО ПОТИССЯ ЗАГАЛОМ І ЗАКАРПАТТЯ ЗОКРЕМА

Упродовж першого (VI–VIII ст.) після заселення регіону слов'янами виникла одна, можливо, декілька слов'янських держав. Наступний етап формування та зміцнення Першого Болгарського царства (VIII–IX ст.), із розширенням державних кордонів якого до нього включена й східна частина Карпатського басейну, зокрема Верхнє Потисся. Внаслідок експансії аварів у VIII ст. західна частина регіону опинилася під зверхністю їхнього каганату. В останній чверті IX ст., яку ми відносимо до третього етапу, – це час розквіту

Пам'ятник великоморавському князю Святоплуку I в Братиславі

Великоморавської держави – її юрисдикція поширилася на Словаччину і, ймовірно, західну частину Закарпаття.

Упродовж четвертого етапу (кінець IX – початок XI ст.), завдавши поразки окремим слов'янським державним об'єднанням, угорські племена перемістилися до Карпатського басейну, а з другої половини X ст. розпочалося формування Угорської ранньофеодальної держави. Зміцнюється і Русь-Україна. За часів князювання Володимира Святославовича вона, напевно, поширила свій вплив на закарпатські землі. Отже, категоричне заперечення перебування Закарпаття під політичною зверхністю Давньоруської держави наприкінці X – на початку XI ст. не відповідає сучасному стану історичних досліджень.

Павло ПЕНЯК,
Інститут українознавства імені Івана Крип'якевича НАН України

ДЕПУТАТИ ПРАЦЮВАТИМУТЬ В ЕЛЕКТРОННИХ КАБІНЕТАХ

В українському парламенті планують запровадити персональний електронний кабінет народного депутата, який дозволить йому дистанційно брати участь у роботі свого Комітету Верховної Ради, зокрема працювати з проектами законів і висновків, узгоджувати порядок денний, проводити дискусії, формувати спільний план дій тощо.

Про це розповів голова ВРУ Володимир Гройсман під час презентації можливостей нового електронного парламенту.

Як пояснили «ЗіБ» у ВР, електронний парламент передбачає низку нових можливостей, серед яких:

– доступні, розумні інтерфейси, які дозволять отримати будь-яку інформацію щодо роботи Верховної Ради;

– он-лайн контроль за роботою парламенту та депутатів, а також можливість безпосереднього впливу на рішення самої Верховної Ради через інструменти електронних петицій, звернень та обговорень.

В. Гройсман стверджує, що у парламенті вже встановили 50 швидкісних сканерів для оцифровування документації, щодня скануться 2,5 тисячі документів, модернізували 1 тисячу робочих місць, проклали 7,5 км оптоволоконного кабелю, адміністративні будинки оснащено триста чотирнадцятьма точками бездротового доступу Wi-Fi до мережі Інтернет, а також збільшили у 15 разів, до 600 ТБ, потужність системи збереження даних.

Окрім того, у майбутньому всі комітети Верховної Ради планується забезпечити унікальним обладнанням з використанням новітніх програмно-апаратних рішень. Нові технології дадуть можливість колективно, в режимі електронної взаємодії, працювати над законопроектами, зокрема дозволить запровадити електронне голосування в комітетах.

Планують оновити сайти Комітетів ВР, що передбачатиме публікацію стенограм, ведення електронного протоколу за прикладом запровадженого для пленарних засідань Верховної Ради, нові можливості роботи у процесі обговорення законопроектів громадянами та он-лайн трансляції.

За словами В. Гройсмана, найближчим часом Верховна Рада повністю перейде на безпаперову роботу та незабаром почнеться робота народних депутатів на їхніх персональних портативних пристроях.

У ВГС ПРОПОНУЮТЬ ВИЗНАЧИТИ НОВИЙ КРИТЕРІЙ РОЗПОДІЛУ СПРАВ МІЖ СПЕЦІАЛІЗАЦІЯМИ

Над проектом нової редакції Господарського процесуального кодексу нині працюють в Адміністрації Президента. Звісно, не могли залишитись осторонь і судді господарських судів, адже зміни стосуватимуться їх безпосередньо. До того ж нововведення дають шанс розв'язати низку проблем, із якими зіштовхується спеціалізація. Ключова з них — розмежування спорів між видами юрисдикції. Водночас не всі судді готові довірити вирішення цих питань політикам і тому наполягають на розробленні власного проекту.

ПОВЕРНЕННЯ ДО ПІДСУДНОСТІ

Круглий стіл, під час якого розглядались особливості змін до ГПК, було організовано Вищим господарським судом, ВГО «Асоціація суддів України» та проектом USAID «Справедливе правосуддя». Судді, котрі взяли участь в обговоренні, сподіваються, що нововведення дозволять подолати проблеми, які виникають у судовій системі.

Секретар пленуму ВГС Лариса Рогач звернула увагу на той факт, що особа часто не може отримати необхідного вердикту, звернувшись тільки до одного суду, і змушена подавати кілька позовів у різних установах. «Наприклад, спершу необхідно визнати договір недійсним у господарському суді, а потім — звертатися до адміністративного для скасування реєстрації договору. Це не забезпечує нормального захисту прав. Тому однією з пропозицій є створення умов, за яких особа могла б отримати захист, звертаючись до одного суду», — наголосила вона.

Головним же питанням, на яке могла б дати відповідь нова редакція кодексу, може стати розмежування підсудності справ між видами юрисдикції. При цьому цілком можливо, що певні категорії справ, які нині розглядають «адміністративники», будуть передані до господарської спеціалізації. «Багато говорять про те, що в адміністративних судах надмірне навантаження порівняно з господарськими, тому може бути доцільним певний перерозподіл справ між спеціалізаціями», — підкреслила Л. Рогач.

Частина суддів переконана, що підвідомчість має визначатися за предметним, а не суб'єктним критерієм. Частково таку позицію відтворює й підготовлений проект, відповідно до якого передбачено змішаний підхід: справи визначаються як господарські в деяких випадках за суб'єктною, але переважно за предметною ознакою.

ТРИВАЛА ДИСКУСІЯ

Суддя ВГС у відставці Віктор Москаленко нагадав, що дискусії про визначення юрисдикції тривають уже впродовж 10 років. І хоча на сьогодні кількість дискусійних питань зменшилась і в багатьох випадках удалось узгодити практику, але сказати, що проблем немає, все ще не можна.

Юрисдикція має визначатися відповідно до тої галузі права, яку переважно застосовує суд, наголосив В. Москаленко. «Для господарських судів — це господарське право і господарські відносини», — підкреслив він. При цьому колишній заступник голови ВГС зауважив, що в господарській системі вже тепер спори розглядаються не тільки тоді, коли сторони рівні між собою, а й коли спори є публічно-правовими. «Господарські відносини — це виробничо-господарські, організаційно-господарські та внутрішньогосподарські відносини. Організаційно-господарські — це саме ті відносини, які складаються між суб'єктом господарювання і державним органом, який здійснює контроль чи нагляд за господарською діяльністю. І доти, доки ми не визначимо юрисдикцію, виходячи з відповідних норм і відповідного завдання господарського суду, належним чином розмежувати юрисдикцію не вдасться», — переконаний В. Москаленко.

У складності розмежування підсудності переконаний начальник правового управління Вищого адміністративного суду Вадим Демченко. За його словами, не можна чітко визначити, що таке адміністративний чи господарський спір, адже існує дуже багато пунктів, які перетинаються між собою. «Філософія права настільки широка, що я доводитиму, що спір адміністративний, а ви наполягатимете, що він господарський, і теж матимете обґрунтовані аргументи», — додав пан Демченко.

Невизначеність же призводить до випадків, коли справа проходить усі три інстанції адміністративної юстиції, а рішення скасовується Верховним Судом, і матеріали для розгляду повертаються до першої інстанції «господарників». Хоча саме рішення, зазначив В. Демченко, в такому випадку може бути абсолютно правильним, і господарському суду залишатиметься лише ухвалити його наново. Однак особа змушена захищати свої інтереси роками.

Із цієї ситуації керівник правового управління бачить два виходи. Так, повноваження щодо визначення підсудності міг би отримати певний незалежний орган, наприклад міжсудовий арбітраж. Можна було б законодавчо визначити, що в тих випадках, коли сторона звернулася до будь-якої зі спеціалізацій і пройшла всі інстанції, ВС не може повертати справу на новий розгляд до іншої спеціалізації.

На думку В. Демченка, якщо суддям не вдається встановити розмежування підсудності справ, то визначитися з їхнім розподілом могли б керівники установ. Свій варіант вирішення цього питання запропонував В. Москаленко. На його погляд, в адміністративних судах могли б залишитися податкові і, можливо, митні справи, а інші спори за участі бізнесу мали б розглядатися «господарниками». Щоправда, осіб, які хоча б теоретично могли б затвердити цей розподіл, на засіданні не було.

ДОДАТКОВІ РИЗИКИ

Водночас, як з'ясувалося під час круглого столу, не всі судді господарських судів підтримують розширення повноважень спеціалізації. Зокрема, в тому, що стосується допуску до господарського процесу фізичних осіб, як це передбачається проектом. Нині фізособи беруть участь у процесі лише як треті особи в корпоративних спорах і справах про банкрутство. Якщо ж це коло розширятиметься, то виникатимуть проблеми із повідомленням та викликом цих осіб і, як наслідок, зі строками розгляду та ефективністю судового захисту.

До того ж, хоча й залишаються невирішеними окремі питання, робота над чітким розмежуванням юрисдикції тривала впродовж років, і її розширення може призвести до чергового колапсу у визначенні підсудності.

Під час круглого столу було вирішено сформувати робочу групу, яка працюватиме над пропозиціями щодо проекту ГПК. Водночас, за словами судді ВГС Олександра Сибіги, якщо представники спеціалізації справді хочуть впливати на процес законотворення й готові відстоювати свою позицію, вони мали б підготувати власний проект ГПК і спробувати внести його до парламенту за допомогою когось із нардепів.

Такої ж позиції дотримується й В. Москаленко, який вважає, що це дозволить суддям бути впевненими, що ініціатива містить саме ті норми, які застосовуватимуться з максимальною ефективністю. Тому можна очікувати, що робота над змінами до кодексу просуватиметься у кількох напрямах. Головне, щоб в стінах парламенту всі пропозиції вдалось узгодити.

Олексій ПИСАРЕВ

РОЗРОБЛЕНО ПРОЕКТ ДИСЦИПЛІНАРНОГО СТАТУТУ ПОЛІЦІЇ

На розгляд парламенту Кабмін запропонував проект дисциплінарного статуту Національної поліції України, яким визначаються види заохочень і дисциплінарних стягнень, а також порядок їхнього застосування та оскарження.

Це передбачено законопроектом №3857 «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України». До схвалення цього документа та набрання ним чинності на поліцейських поширюється дія Дисциплінарного статуту органів внутрішніх справ, який діятиме до того, як запрацює новий статут.

Згідно з документом, службова дисципліна зобов'язує поліцейського:

1) бути вірним Присязі поліцейського, мужньо і вправно служити суспільству та державі;

2) знати закони, інші нормативно-правові акти, які визначають повноваження поліції, а також свої посадові (функціональні) обов'язки;

3) виконувати накази керівників, видані в межах наданих їм повноважень;

4) вживати заходів до негайного усунення причин та умов, які ускладнюють виконання обов'язків поліцейського, та негайно інформувати про це безпосереднього керівника;

5) утримуватися від дій, що перешкоджають іншим поліцейським виконувати їхні обов'язки, а також підривають авторитет Національної поліції України;

6) знати і виконувати заходи безпеки під час несення служби та дотримуватися правил внутрішнього розпорядку;

7) підтримувати рівень підготовки (кваліфікації), необхідний для виконання службових повноважень;

8) утримувати в постійній готовності до застосування зброю та спеціальні засоби, а також берегти службове майно;

9) поважати честь та гідність інших поліцейських і працівників поліції, надавати їм допомогу та утримувати від вчинення правопорушень;

10) дотримуватися правил носіння однострою та знаків розрізнення;

11) сприяти керівникові в організації дотримання службової дисципліни, інформувати його про виявлені порушення.

Законопроект передбачає певні заохочення для поліцейських, які успішно виконують свої обов'язки, а також за інші заслуги перед державою та суспільством.

Так, до поліцейських можуть бути застосовані такі види заохочень:

– дострокове зняття дисциплінарного стягнення;

– занесення на дошку пошани;

– заохочення грошовою винагородою;

– заохочення цінним подарунком;

– заохочення відомчими заохочувальними відзнаками НПУ чи МВС, «Вогнепальна зброя», «Холодна зброя»;

– дострокове присвоєння чергового спеціального звання;

– присвоєння спеціального звання, вищого на один ступінь від звання, передбаченого займаною штатною посадою.

Забороняється внесення підлеглими подання про заохочення їхнього керівника.

Окрім заохочень до працівників НПУ можуть застосовуватись і дисциплінарні стягнення у вигляді:

- зауваження — протягом двох місяців;
- догани — протягом трьох місяців;
- суворої догани — протягом чотирьох місяців;
- попередження про неповну службову відповідність — протягом шести місяців;
- пониження в спеціальному званні на один ступінь і звільнення з посади — протягом одного року;
- звільнення зі служби в поліції — протягом трьох років.

Адвокатське бюро «Срібна Земля»

НАДАННЯ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ ФІЗИЧНИМ ТА ЮРИДИЧНИМ ОСОБАМ

Адреса: 88000, Закарпатська область, м. Ужгород, вул. Гойди, 4, т./ф.: 8 (0312) 61-28-01; 8 (03122) 3-31-32; моб.: 050 611 30 24; 099 257 74 93; E-mail: aau_2006@ukr.net.ua.

ВИКЛИК ЧАСУ – ДУХОВНЕ САМОВИЗНАЧЕННЯ ТА САМОЗБЕРЕЖЕННЯ ЛЮДИНИ

3 лютого на базі Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти відбулася міжнародна зустріч за круглим столом із проблеми «Духовне самовизначення та самозбереження людини в часи випробувань». Організаторами виступили: Міністерство освіти і науки України, Департамент освіти і науки Закарпатської обласної державної адміністрації, Закарпатський інститут післядипломної педагогічної освіти, кафедра суспільно-гуманітарної та етико-естетичної освіти ЗІППО у співпраці з Генеральним консульством Словацької Республіки у м.Ужгороді, ДВНЗ «Ужгородський національний університет», Карпатським університетом імені Августина Волошина, Українською богословською академією, Міжнародною академією богословських наук, Ужгородським коледжем культури і мистецтва, Обласним організаційно-методичним центром культури, Державним заслуженим академічним Закарпатським народним хором, Меморіальним музеєм Президента Карпатської України Августина Волошина, Всеукраїнським товариством «Лемківщина» та іншими.

Чільне місце у проведенні зустрічі за круглим столом було відведене унікальній історичній особистості – Левку Довговичу, колишньому політв'язню, уродженцю м. Ужгорода, нині диригенту українського народного хору «Карпати», голові Європейського конгресу українців (Словаччина). Активними учасниками наукового зібрання стали заступники директорів загальноосвітніх шкіл із виховної роботи, які проходили курсову перепідготовку на базі ЗІППО.

Завдяки реалізації програми зустрічі за круглим столом були розкриті змістові положення особливо значущої у наш час теми духовного самовизначення та самозбереження людини в часи випробувань.

Кожна з 30 виокремлених тем, із якими виступили учасники науково-практичного діалогу, засвідчує про особливий запит як наукової аудиторії, так і широко представленого педагогічного, культурно-мистецького, духовно-церковного загалу Закарпаття і Словаччини до пошуків інтелектуально значимих шляхів щодо духовного самовизначення та самозбереження людини в умовах сьогодення: з одного боку – наростаючих глобалізаційних процесів, бездуховності, нищівного тероризму, з іншого – утвердження стержневозначущих загальнолюдських цінностей.

Особливий інтерес викликали доповіді, виступи, які були підготовлені й концептуально викладені:

• ***Марією Романівною Баяновською***, кандидатом педагогічних наук, доктором філософії, доцентом, членом-кореспондентом Міжнародної академії богословських наук, завідувачем кафедри суспільно-гуманітарної та етико-естетичної освіти ЗІППО, відмінником освіти України, – з проблеми *«Філософсько-педагогічна детермінація духовного самовизначення і самозбереження людини»*;

• ***Преосвященнійшим Віктором Бедь***, єпископом Мукачівським і Карпатським УАПЦ, ректором Карпатського університету імені Августина Волошина, Української богословської академії, президентом Міжнародної академії богословських наук, доктором богословських наук, доктором юридичних наук, професором, академіком, відмінником освіти України, – з проблеми *«Утвердження єдиної Помісної Української Автокефальної Церкви як першооснова національної і духовної єдності української нації»*;

• ***Майєю Георгіївною Артьомовою***, доктором філософських наук, професором, академіком МАБН, директором НДІ філософії, богослов'я та аналітики КаУ, вченим секретарем МАБН, відмінником освіти України, – щодо *«Філософсько-теологічних та історико-культурних витоків духовного самовизначення і самозбереження людини в умовах глобалізації»*;

• ***Янкою Бур'яновою***, генеральним консулом Словацької Республіки в м. Ужгороді, – з питання *«Сучасний стан та перспективи словацько-українських зв'язків у галузі культури і освіти»*;

• ***Михайлом Михайловичем Басарабом***, кандидатом історичних наук, доцентом, заступником директора з науково-дослідної роботи та міжнародної діяльності ЗІППО, – з проблеми *«Формування громадянської компетенції у сучасному світі»*;

• ***Петром Михайловичем Ходаничем***, кандидатом педагогічних наук, доцентом кафедри суспільно-гуманітарної та етико-естетичної освіти ЗІППО, членом Національної спілки письменників України, Національної спілки майстрів народного мистецтва України, Національної спілки краєзнавців України, – з питання *«Проблемний характер становлення літератури Закарпаття в умовах культурної політики сталінізму»*;

• ***Миколою Івановичем Зимомрею***, доктором філологічних наук, професором, літературознавцем, критиком, перекладачем, педагогом, відмінником освіти України, академіком АН вищої школи України, членом Національної спілки журналістів України, лауреатом Міжнародних літературних премій імені І. Кошелівця та Б. Лепкого, – з питання *«Доля українців на теренах Польщі в середині ХХ століття в оцінках Олександра Колянчука та Романа Дрозди»*;

• ***Богданом Михайловичем Коперльосом***, кандидатом фізико-математичних наук, доцентом кафедри прикладної фізики ДВНЗ «Ужгородський національний університет», – з проблеми *«Духовне самовизначення студентів-фізиків природничих спеціальностей УжНУ в умовах суспільних викликів»*;

• ***Наталією Йосипівною Петій-Поталчук***, художнім керівником, головним диригентом Державного заслуженого академічного Закарпатського народного хору, заслуженим працівником культури України, кавалером ордена княгині Ольги, доцентом, – щодо *«Збереження духовних національних традицій в умовах глобалізації»*;

• ***Романом Левковичем Довговичем***, перекладачем, співзасновником організації Союзу скаутів «Пласт» українсько-русинської молоді у Словаччині, – з питання *«Духовна діяльність Союзу скаутів «Пласт» українсько-русинської молоді у Словаччині»*;

• ***Валентиною Іванівною Сивохоп***, методистом кабінету координаційно-методичної діяльності ЗІППО, – з питання *«Патріотична складова у духовному самовизначенні особистості»*;

• ***Юрієм Юрійовичем Шимоном***, методистом кабінету суспільно-гуманітарних та художньо-естетичних дисциплін ЗІППО, – з питання *«Історична характеристика переходу від часів «відлиги» до «застою» в СРСР та людські долі (50–60-х рр. ХХ ст.)»*;

• ***Іваном Івановичем Пайдою***, учителем фізики та інформатики Ужгородської ЗОШ І – ІІІ ст. №7 Ужгородської міської ради, учасника АТО, – з проблеми *«Духовний світ сучасного школяра крізь призму викликів інформаційно-духовного середовища»* та інших.

Змістовно значущими були виступи:

• науковців ДВНЗ «Ужгородський національний університет» – ***Тетяни Іванівни Росул***, кандидата педагогічних наук, доцента, заступника декана історичного факультету; ***Магдалини Василівни Опачко***, кандидата педагогічних наук, доцента; ***Олексндра Михайловича Бокотея***, кандидата біологічних наук, доцента, директора Інституту еколого-релігійних студій;

• викладачів Ужгородського коледжу культури і мистецтв ***Марії Петрівни Стойки, Оксани Василівни Шип;***

• поета, письменника, члена Національної спілки письменників Закарпаття, лауреата крайових премій (імені Ф. Потушняка, Героя України Августина Волошина), Всеукраїнських премій (імені Л. Глібова, Зореслава, І. Сварника) ***Юрія Васильовича Шипа***;

• катехита Мукачівської греко-католицької єпархії, наукового співробітника Закарпатського краєзнавчого музею ***Михайла Михайловича Біланича***;

• пастора Чопської та Ужгородської Християнсько-Євангелістської Церкви «Місто життя» ***Олександра Вікторовича Федулова***;

• директора Обласного організаційно-методичного центру культури ***Ганни Василівни Дрогальчук***;

• поетеси, керівника Ужгородського районного відділення ГО «МАЛІЖ» ***Маріанни Йосипівни Салай-Пак***;

• вчителя музичного мистецтва Чопської ЗОШ І–ІІІ ступенів Ужгородської районної ради, волонтерки ***Анжели Йосипівни Федулової*** та інших.

Духовно значимою для учасників круглого столу стала зустріч із ***Левком Довговичем***. Учасники з хвилюванням і емоційним захопленням сприйняли презентовані Янкою Бур'яновою, генеральним консулом Словацької Республіки в м. Ужгороді, Оленою Довгович, дружиною Л. Довговича, книгу *«Хроніка життя політичного в'язня № 2А 424»* та відеофільм *«Диригент ГУЛАГу»* словацького телебачення.

Самобутніми стали музичні вітання учасникам і гостям Міжнародного круглого столу від фольклорного гурту с. Дубриничі Перечинського району (керівник Лариса Магада), ***Олександра Товта***, соліста Закарпатської обласної філармонії, Державного заслуженого академічного Закарпатського народного хору, викладача Ужгородського державного музичного училища імені Д. Задора. Співзвучними до розглянутої проблеми стали виступи ***Івана Івановича Ороса***, завідуючого відділом Меморіального музею Президента Карпатської України Августина Волошина, – з питання *«Чотирнадцятирічний «терорист»*, керівник табірного хору, подвижник-патріот», ***Василини Романівни Касинець***, директора Лінцівської ЗОШ І–ІІІ ступенів Ужгородської районної ради, ***Віталія Юлійовича Раца***, завідуючого відділом міжнародних зв'язків у галузі культурно-освітньої діяльності та народної творчості Обласного організаційно-методичного центру культури, – з проблеми *«Багатогранність життєтворчості Левка Довговича»*.

Учасники Міжнародного круглого столу були одностайні у тому, що в умовах поглиблення глобалізаційних процесів питання духовного самовизначення та самозбереження людини, молоді, дитини є обов'язковою складовою духовно-морального спрямування як у культурно-освітньому просторі, так і на державному, міждержавному рівнях, важливою складовою духовного розвитку особистості, її духовної життєдіяльності та життєтворчості.

Новий часопростір епохи маркує «одухотворення» української нації, яке є нагальною потребою сьогодення. У сучасному освітньому закладі повинні бути три універсалії: знання (світські й богословські), виховання, наука як плід продуктивного спілкування зі світом й з Богом на основі глибинного прагнення до істини, краси, справедливості, християнської любові, софійності, гармонізації суспільно-релігійних відносин у багатоконфесійній Україні.

Символіко-тематичним рядом, структурними складовими для усіх етносів та націй була і залишається трійця: **«Дім»** як символ святого довкілля, де людина займає чільне місце, **«Поле»** – життєвий топос, природа, продукти на столі, **«Храм»** – святиня. Перед нами нескінченна дорога творчості, радості, любові.

Учасники Міжнародного круглого столу звертаються до усіх зі словами українського письменника, члена-засновника Української Гельсінської групи ***Олександра Бердника***: *«Ідімо, сіймо зерната блага та миру, знання й дружби, збираймо Плоди Правди та Кохання. Саме Материнський Сад, посаджений з правіку, збережений, доглянутий в найскрутніші віки темряви, очікує нас!»*

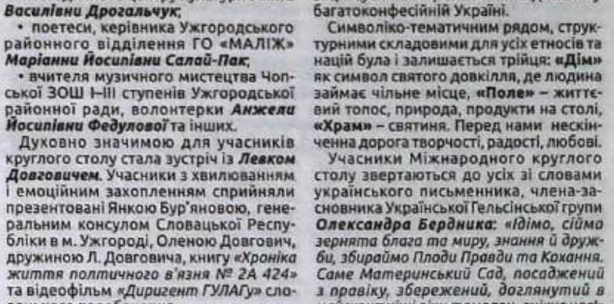

ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА УКРАЇНСЬКИМ ПАТРІОТОМ І ВЛАДИКОЮ ІВАНОМ МАРГІТИЧЕМ ДО 95-річчя З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ

4 лютого Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді, відслужив вечірню заупокійну Літію за українським патріотом, політично репресованим угорським окупаційним режимом (1942) та московським комуністично-радянським режимом СРСР (1951–1955), учасником національно-визвольних змагань за відновлення державної незалежності України кінця 80-х – початку 90-х рр. минулого століття, громадським і релігійним діячем, Преосвященнішим єпископом Мукачівської греко-католицької єпархії Іваном Маргітичем (04.02.1921–07.09.2003) з нагоди 95-річчя з дня його народження.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх земних провин, допущених небіжчиком із власної волі чи з примусу, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

Владика Віктор Бедь був особисто знайомий із вічнопам'ятним єпископом Іваном Маргітичем, разом із ним брав участь у національно-визвольних змаганнях на Закарпатті в кінці 80-х – початку 90-х рр. XX ст. та до останніх днів життя спочилого, перебував із ним у близьких дружніх стосунках.

Прес-служба
Карпатської єпархії УАПЦ

БІОГРАФІЧНА ДОВІДКА

Іван Антонович Маргітич (4 лютого 1921, с. Боржавське, Закарпаття — 7 вересня 2003, с. Пилипець, Закарпаття) — український патріот, політично репресований комуністично-радянським режимом СРСР, учасник національно-визвольних змагань на Закарпатті в кінці 80-х – початку 90-х рр. XX ст., громадський і релігійний діяч, єпископ Мукачівської греко-католицької єпархії.

Народився 4 лютого 1921 р. у родині Антона Маргітича та Терезії Костак у с. Велика Чингава (1946-го перейменовано в с. Боржавське) Виноградівського району. Здобув початкову освіту в рідному селі, 1932 р. продовжив навчання у Севлюській горожанській школі. Під час навчання в Хустській реальній гімназії долучився до Пласту.

1941 року закінчив її на відмінно і вступив до Ужгородської духовної семінарії.

В липні 1942 під час окупації Карпатської України (Закарпаття) гортівською Угорщиною Івана Маргітича було заарештовано за належність до юнацтва Організації українських націоналістів, перебував у мадярському концлагері «Ковнер-каштелі», 22 липня засуджений угорським трибуналом до 1 року ув'язнення. В грудні того ж року помилуваний регентом Угорщини Міклошом Горті. Після виходу з тюрми Іван Маргітич продовжив навчання в Ужгородській семінарії, яку закінчив 1946-го, висвячений єпископом Теодором Ромжею. З початком реалізації московським комуністично-радянським режимом СРСР плану ліквідації Греко-Католицької Церкви до березеня 1951 року о. І. Маргітич перебував у нелегальному становищі, проводив богослужіння, готував молодих священиків.

5 березня 1951 р. заарештований каральними органами московського комуністично-радянського режиму СРСР під час обряду вінчання в рідному селі. 18 вересня 1951 р. судова колегія з кримінальних справ Закарпатського обласного суду на підставі ст. 54-10 ч. 2 і КК УРСР засудила о. Івана Маргітича на 25 років позбавлення волі з поразкою у правах терміном на 5 років і конфіскацією майна. Чотири роки провів у концтаборах ГУЛАГу під Омськом, після смерті комуністично-радянського диктатора Йосипа Сталіна відпущений на волю у вересні 1955 року.

Із 1955 до 1989 рр. працював у колгоспі, нелегально проводив богослужіння. 10 вересня 1987 року висвячений владикою Софроном Дмитерком на єпископа Мукачівської греко-католицької єпархії, входив до ініціативної групи з відновлення УГКЦ. 1987 року був учасником першої делегації УГКЦ у Москві. В 1992 році повністю реабілітований Верховним судом України вже за державної незалежної України.

Після легалізації Греко-Католицької Церкви 20 листопада 1989 року владика Іван як єпископ-помічник бере активну участь у відродженні греко-католицьких громад і парафій Мукачівської єпархії на Закарпатті.

Папа Іван Павло II своєю буллою від 5 січня 1991 року призначив Івана Маргітича титулярним єпископом та іменував єпископом-помічником владики Івана Семедія, керуючого Мукачівською єпархією.

Борець проти сепаратизму серед тогочасного керівництва Мукачівської греко-католицької єпархії, за єдність греко-католиків України та входження Мукачівської єпархії до складу Української Греко-Католицької Церкви, за впровадження в богослужіння рідної української мови, за здобуття Україною державної незалежності та надалі за утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Церкви.

Незважаючи на хвороби, до кінця життя їздив по парафіях області, проводив активну громадську та просвітницьку роботу, помер 7 вересня 2003 року під час відправи в с. Пилипець Міжгірського району.

Похований у крипті збудованого ним Свято-Покровського храму в рідному селі Боржавське Виноградівського району.

ГРУПА ВІРУЮЧИХ СЕЛА СТОРОЖНИЦЯ НА ЗАКАРПАТТІ ПЕРЕЙШЛА З УПЦ МОСКОВСЬКОГО ПАТРІАРХАТУ ДО УКРАЇНСЬКОЇ АВТОКЕФАЛЬНОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ

Закарпатською обласною державною адміністрацією видано Свідоцтво за № 19/2868 від 22 січня 2016 року про реєстрацію Статуту релігійної громади Української Автокефальної Православної Церкви парафії на честь святого великомученика Георгія Переможця у с. Сторожниця Ужгородського району Закарпатської області. Раніше засновники цієї парафії УАПЦ належали до УПЦ МП.

Таким чином, станом на 22 січня завершено канонічно-правовий процес переходу групи віруючих села Сторожниця Ужгородського району з Мукачівської єпархії Української Православної Церкви Московського патріархату до Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви (скорочена назва – Київський патріархат).

Українська Автокефальна Православна Церква є історично та канонічно прабатьківською Українською Церквою, яка має апостольське походження від святого апостола українського Андрія Первозваного (33–70 рр. I ст.) та перебуває у духовно-молитовній єдності зі Вселенським Патріархатом. Після знищення Української Церкви Московським царством за участі Московської Церкви в 1721 році Українська Автокефальна Православна Церква заново була офіційно відроджена 5 травня 1920 року в Українській Народній Республіці. Відтак, після окупації України московсько-комуністичним режимом у 1921–1991 рр. УАПЦ було піддано переслідуванню, репресіям та забороні. Натомість у 1942–1944 рр. Польською Православною Церквою (колишньою частиною Української Церкви), з благословення Вселенського Патріарха, було висвячено новий єпископат для Української Автокефальної Православної Церкви, канонічна спадковість від якого зберігається в УАПЦ до сьогодні. 5–6 червня 1990 року в Києві відбувся Всеукраїнський Православний Помісний Собор, на якому було проголошено новітнє відродження нашої прабатьківської Української Автокефальної Православної Церкви в Україні (скорочена назва – Київський патріархат). Собор також проголосив створення Київського Патріархату та обрав першим Патріархом Київським і всієї України, Предстоятелем УАПЦ Святійшого Мстислава Скрипника, який одночасно був і Першоієрархом УАПЦ у США та діаспорі. Восени 1990 року Святійший Мстислав Скрипник, Патріарх Київський і всієї України, проголосив канонічне і соборне об'єднання єпископату та церковних структур УАПЦ в Україні, США та діаспорі в єдиній соборній прабатьківській апостольській Українській Автокефальній Православній Церкві. На сьогодні УАПЦ у США та діаспорі входять до складу Вселенського патріархату.

Проте подальше подолання розділення православних в Україні та утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви на сьогодні й надалі блокується на міжцерковному рівні політичною владою Московії (Російської Федерації) за активної участі Російської Православної Церкви (Московського патріархату), які використовують церковні структури РПЦ та її структурний підрозділ в Україні – УПЦ МП для проведення своєї колонізаційної ординсько-імперської політики у світі.

Але, як бачимо, православні в Україні, усвідомлюючи свою відповідальність перед Богом, своїми прабатьками та майбутніми поколіннями, повертаються в лоно своєї історичної, канонічної, прабатьківської, апостольської Української Автокефальної Православної Церкви.

Прес-служба
Карпатської єпархії УАПЦ

РЕПЛІКА НА ВИСТУП МИТРОПОЛИТА ОНУФРІЯ БЕРЕЗОВСЬКОГО, КЕРМАНИЧА СТРУКТУРНОГО ПІДРОЗДІЛУ РПЦ В УКРАЇНІ – УПЦ МП, НА АРХІЄРЕЙСЬКОМУ СОБОРІ РПЦ У МОСКВІ 2 ЛЮТОГО

Митрополит Онуфрій Березовський у вислузі перед Москвою вчергове заплутався у двох соснах і перекреслив більшість із того, що було здобуто в УПЦ МП за Блаженнійшого митрополита Володимира Сабодана. І жодного слова щодо засудження військової агресії Російської Федерації проти України та злочинної анексії московсько-путінським режимом Автономної Республіки Крим... При цьому так званий український архієрей не забув вилити чергове відро бруду на адресу України, української нації та Українських Церков (УАПЦ, УПЦ КП, УГКЦ)...

Поряд із цим у низці цілих абзаців виступаючий голослівно і бездоказово (чисто у стилі московського шельмування неугодних) згадав про мене грішного, і чомусь вирішив, що може мене як клірика іншої Помісної Православної Церкви (зокрема станом на 2014 р.) забороняти, ніби я у нього наймит...

А ще заборонив визнавати дипломи релігійної організації під назвою «Українська богословська академія імені святих Кирила і Мефодія Української Православної Церкви Московського патріархату», яка була створена та діяла згідно з рішенням Синоду УПЦ МП (від 29 грудня 2003 року) у період з 2002 по 2014 рр. (зокрема, за яке голосував свого часу і сам митрополит Онуфрій Березовський). Далі ліквідували, правда, після смерті фундатора цієї релігійної організації Блаженнійшого митрополита Володимира Сабодана та уже за ректора архієпископа Мукачівського й Ужгородського Федора Мамасуєва (з червня 2014 року), а не мене грішного... Але про факт, за якого саме ректора було ліквідовано (знищено) вище зазначену релігійну організацію УПЦ МП, митрополит Онуфрій Березовський скромно промовчав чи забув, чи йому забули про це написати у тексті виступу...

А загалом приємно, як-не-як, на цілому архієреському соборі РПЦ, до якої давно не маю жодного офіційного стосунку, про мене, простого українця, пам'ятають. Отже, щось зробив доброго для України, української нації та Української Церкви і при цьому не став рабом та запроданцем Московії. І це їх, певно, добряче муляє... Бо інакше б і не згадали...

Хоча які вони далекі і від Бога, і від людей як в Україні, так і в Російській Федерації та у світі... Та, як розумію, їх це не турбує...

Буває... Але і це пройде...

Єпископ ВІКТОР Бедь,
03.02.2016 р.
м. Ужгород
http://news.church.ua/2016/02/02/doklad-predstoyatelya-upc-na-arxierejskom-sobore-rpc/

МОСКОВСЬКА РОЗКОЛЬНИЦЬКА СТРУКТУРА РПЦ В УКРАЇНІ В ОСОБІ СВОГО ПІДРОЗДІЛУ УПЦ МП ЗА ПРАВЛІННЯ МИТРОПОЛИТА ОНУФРІЯ БЕРЕЗОВСЬКОГО ТА МИТРОПОЛИТА АНТОНІЯ ПАКАНИЧА РІЗКО ВТРАЧАЄ ПАРАФІЇ, СВЯЩЕНСТВО ТА МОНАХІВ...

Куди зникли парафії, ченці й черниці Української Православної Церкви?

Подивився статистику, яку озвучив у доповіді на Соборі єпископів УПЦ Митрополит Онуфрій. Деякі цифри здивували.

11 949 парафій станом на 1 січня 2016.

Пам'ятаю, що митрополит Володимир цю саму цифру озвучував у 2012 році на Ювілейному Соборі УПЦ. Потім у 2013-му він же говорив про 12 500 парафій.

Переглянув статистику Держкомрелігій (цифри, які озвучував попередній Блаженніший не відрізнялися).

01.01.2011 – 11 952 парафії;
01.01.2012 – 12 230 парафій;
01.01.2013 – 12 485 парафій;
01.01.2014 – 12 714 парафій;
01.01.2015 – 12 241 парафія;

Цікаво, яку статистику озвучить цьогоріч держава. Але вже зрозуміло, що тільки протягом 2014 року УПЦ втратила близько 500 парафій. Якщо цифри з доповіді Митрополита Онуфрія і нового звіту Держкомрелігій співпадуть, то можна буде говорити, що УПЦ втратила понад 700 парафій і кількісно повертається до 2011 року.

Звичайно, все можна списати на недосконалість державної і церковної статистики. Але порядок треба наводити і бачити реальну, а не паперову кількість парафій (і не тільки в УПЦ).

Не менш цікавою виявилася статистика ченців і черниць.

У 2012 році, згідно з доповіддю митрополита Володимира, в УПЦ у 211 монастирях перебувало 1747 ченців і 3079 черниць.

У 2016-му, згідно з доповіддю митрополита Онуфрія, у 247 монастирях перебуває 1603 ченця і 2515 черниць.

Запитання: куди зникли за 4 роки 144 ченці й 564 черниці?

До речі, за даними Держкомрелігій, на 1 січня 2015 року в УПЦ було 4869 ченців і черниць. Якщо порівняти їх з озвученими Церквою, то не вистачає 751 особи!

Де ці люди? Померли? Покинули монастирі? Були вигнані? Чи знову ніхто не знає, скільки їх насправді?

Георгій КОВАЛЕНКО, Главком

КОНСТАНТИНОПОЛЬ НЕ ПОГОДИВСЯ З ІНТЕРПРЕТАЦІЄЮ МОСКВОЮ ЙОГО ПОЗИЦІЇ ЩОДО УКРАЇНИ

Архідиякон Іван Хрисавгіс, богословський радник Вселенського Патріарха Варфоломія, опублікував 3 лютого в журналі First Things статтю «Про Великий собор Православної Церкви», в якій спростував нещодавні заяви Патріарха Кирила і його оточення про дипломатичну перемогу РПЦ на Синаксисі глав Православних Церков у Шамбезі, повідомляє «Релігія в Україні».

Відповідаючи на запитання, чи дійсно Україна є каменем спотикання на Синаксисі, архідиякон Іван Хрисавгіс пише:

«Дійсно, для Москви це так, проте не для багатьох інших. На відкритті Синаксису Патріарх Кирило в приголомшливій тираді порушив питання про статус Української Церкви, навколо якого точаться дискусії, на що Варфоломій відповів спокійно і без виправдань. Відповідно, питання про Україну не виносилося на подальші переговори, не ухвалювалося в офіційних рішеннях і не було згадане на завершальних обговореннях.

Правда полягає в тому, що в результаті останнього Синаксису, який відбувся минулого тижня, Москва може видавати бажану реакцію предстоятелів за дійсну, подаючи власні ідеї за нібито рішення предстоятелів. Наприклад, Москва хотіла б змусити нас повірити, що Константинополь піддався російському тиску, визнавши, що московський представник в Україні, якого Патріарх Кирило вирішив зарахувати до своєї свити з двох членів, очолює канонічну Церкву в цій країні.

Однак з боку Константинополя не прозвучало жодних виправдань щодо будь-якої його діяльності в Україні, як і жодного компромісу щодо його шляхетного бажання припинити церковне політиканство в Україні, як і жодної обіцянки послабити свої взаємини з православними вірючими в Україні. Вселенський Патріарх Варфоломій дійсно підкреслив своє історичне і канонічне право реагувати на звернення або відповідати на запитання православних вірючих в Україні як «дочірньої церкви» Константинополя».

Продовжуючи спростовувати інтерпретацію Московською патріархією результатів Синаксису, богословський радник Вселенського Патріарха відповідає і на запитання, чому Всеправославний Собор відбудеться на Криті:

«Ще до завершення Синаксису Предстоятелів Москва пишалася своєю відмовою від пропозиції Константинополя провести Святий і Великий собор у церкві Святої Ірини в Стамбулі – місці проведення Другого Вселенського собору, – яка з VI століття слугувала імператорською церквою, і її ніколи не перетворювали на мечеть.

Причиною зміни місця проведення Святого і Великого собору було бажання допомогти Москві взяти у соборі участь у зв'язку з політичними суперечками між Росією і Туреччиною, а також міркування безпеки, спричинені недавніми терористичними атаками в Стамбулі. Ця зміна є прикладом благородності й великодушної відповідальності Вселенського Патріарха, – скріпленого Святим Духом, – необхідних, для того щоб забезпечити скликання Собору в червні цього року».

КОЛЕКТИВ КаУ ТА УБА ВИСЛОВЛЮЄ СПІВЧУТТЯ РОДИНІ СПОЧИЛОГО У БОЗІ МИКОЛАЯ ІВАНОВИЧА БЕДЕЯ

5 лютого на 75-му році життя відійшов у вічність колишній Тячівський міський голова (1986–1989), почесний громадянин Тячева (2010) Микола Іванович Бедей, батько завідуючої канцелярією та відділом кадрів Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії Наталії Миколаївни Бедей (наразі перебуває у декретній відпустці).

У зв'язку зі смертю Миколая Івановича Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, професорсько-викладацький склад, співробітники та студенти університету та академії висловлюють щире співчуття родині померлого і моляться за прощення всіх земних провин, допущених небіжчиком із власної волі чи з примусу, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

Прес-служба УБА – КаУ

МИТРОПОЛИТ ОНУФРІЙ ОЗВУЧИВ СВОЮ ВЕРСІЮ ПРИЧИНИ СТРАТИ ХРИСТА

Митрополит Онуфрій, який нещодавно закликав духовенство підвищувати свій освітній рівень «у зв'язку з підвищеною увагою з боку громадськості та ЗМІ» до УПЦ, озвучив свою версію причини страти Христа. Тим самим знову привернув увагу громадськості та ЗМІ, оскільки висловлена версія не узгоджується з християнською традицією та історичними даними, повідомляє кореспондент порталу «Релігія в Україні».

Продовжуючи пояснювати своє негативне ставлення до використання української та інших національних мов у богослужінні, глава УПЦ в інтерв'ю Союзу православних журналістів (фейкова організація, зареєстрована донецьким бізнесменом Віктором Вишневецьким) підкреслив: «Наша церква – Божа. І у нас главою Церкви є Христос... Ми не ділимо людей ні за ознакою мови, ні за кольором шкіри, ні за національністю – ми всіх людей об'єднуємо».

Щоб переконати слухачів, владика Онуфрій, який має вчений ступінь кандидата богослов'я (МДА, 1988), звернувся до новозавітної історії і навів як аргумент причину вбивства Ісуса Христа: «Коли Христос прийшов на землю, іудейський народ сприйняв це із захопленням. Бо прийшов той Цар, який поставить царство ізраїльське і зробить ізраїльський народ владикою над усіма народами. Але Христос сказав, що прийшов для всіх. І це вже їм не сподобалося. І вони розіп'яли Христа. Він прийшов усіх врятувати, і церква рятує всіх».

Версія про те, що іудеї розіп'яли Христа за те, що Він прийшов урятувати всіх, а не тільки один єврейський народ, суперечить курсу Святого Письма Нового Завіту, який викладається в православних духовних закладах, а також у навчальних закладах інших християнських конфесій.

Богослови, історики, екзегети давно дійшли узгодженого пояснення причин страти Христа і не ведуть дебатів з цього питання. Христа засудили до смерті за звинуваченням у богохульстві (суд синедріону) і вимоги на політичну владу римського імператора в Іудеї (суд прокуратора Понтія Пілата). Інші підстави для страти Христа євангельській історії не відомі.

Питання проповіді іншим народам або порятунку ісусом неіудеїв синедріон і римський прокуратор теж не розглядали.

Говорячи про духовну причину неприйняття Ісуса Христа, апостол Іоанн Богослов пише: «Було Світло істинне... але світ не пізнав. До своїх Воно прибуло, та свої відцурались Його» (Ін. 1: 9–11) і наводить слова самого Ісуса Христа, що пояснюють невіру в Нього людей тим, що «люди ж темряву більш полюбили, як світло» (Ін. 3: 16–19).

Богословсько-історичні дослідження, озвучені митрополитом Онуфрієм, близькі до «народного богослов'я» минулих століть. Подібні оповіді циркулювали серед неосвічених народних мас, які наділяли євреїв додатковими зловісними характеристиками.

Раніше митрополит Онуфрій уніс плутанину в дискусію про богослужбові мови народів світу, а також розповідав дивні духовні історії, які невідомі ні в церковному середовищі, ні широкій громадськості.

ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА ПОЕТОМ І СПІВАКОМ ВОЛОДИМИРОМ ВИСОЦЬКИМ ДО 78-річчя З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ

25 січня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді, відслужив ранкову Літію за радянським актором, співаком, поетом, критиком комуністично-радянського тоталітарного режиму Володимиром Семеновичем Висоцьким (25.01.1980 – 25.07.1980) з нагоди 78-річчя з дня його народження.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення небіжчику всіх-земних провин, допущених із власної волі чи з примусу, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

Прес-служба Карпатської єпархії УАПЦ

ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ: КОЛИ В ДЕРЖАВІ ВІЙНА І БІДА, А З ТЕЛЕЕКРАНІВ 24 ГОДИНИ НА ДОБУ ЛУНАЮТЬ ПІСНІ І ЖАРТИ, ПРИЧОМУ ПЕРЕВАЖНО МОВОЮ ОКУПАНТА, ТО ЦЕ СВІДЧИТЬ ПРО ТЕ, ЩО НАЦІОНАЛЬНА СВІДОМІСТЬ І СУСПІЛЬНА МОРАЛЬ Є ВАЖКО ХВОРОЮ...

Перегляд телеканалів, особливо за нещодавні дні, вражає своєю примітивністю, розважально-жартівливою насиченістю. Абсолютно переважна кількість концертів, шоу, кварталів, кавеенів, фільмів, інтерв'ю є низькопробними і при цьому лунають переважно російською мовою... З огляду на зміст телепередач і постійність російської мови взагалі складається враження, що ми перебуваємо в реаліях не України і не на українській землі, а в якійсь із губерній країни окупанта і агресора – Московії...

Жодної згадки про те, що в ці дні найкращі сини і дочки ціною власного життя боронять нашу, Богом дану нам земну Вітчизну Україну від підступних московсько-путінських окупантів і терористів (окрім дуже коротких повідомлень в інформаційних новинах). Таке враження нібито не у нас іде війна з Московією, нібито не у нас щоденно гинуть українські воїни, добровольці, волонтери і мирні співвітчизники. Нібито не у нас за межею бідності проживає більше половини населення країни, а значна частина із них через різні причини недоїдають і мерзнуть у неопалюваних домівках...

Жодної молитви за Україну, український народ, українських військових, українських полонених і дарування нам миру та благополуччя...

Жодної духовно-виховної та патріотично-виховної телепередачі...

Жодної патріотичної пісні, вірша чи розмови на тему любові до ближнього, Вітчизни України і святості обов'язку щодо її захисту від окупанта...

Жодного поминання за душами тих наших захисників, що у ці дні полягли смертю хоробрих на сході України у війні з московсько-путінським окупантами і терористами...

А дивлячись на мовну політику переважної більшості телеканалів доходиш висновку, що для тих, хто керує українським телеефіром, українська мова є другосортною, не державною, поза пошаною і поза законом...

Коли в державі війна і біда, а більшість її громадян розважаються у радості споглядання примітивних шоу-телепрограм, які при цьому ведуться і звучать переважно мовою окупанта, то це свідчить про те, що національна свідомість і суспільна мораль є важко хворою...

+ ВІКТОР Бедь,
єпископ Мукачівський і Карпатський,
голова Комісії з духовності, освіти та катехізації
Української Автокефальної
Православної Церкви,
м. Ужгород

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР БЕДЬ ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА МИТРОПОЛИТОМ УАПЦ ІЛАРІОНОМ ОГІЄНКОМ ДО 134-річчя З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ

14 січня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський Української Автокефальної Православної Церкви, відслужив вечірню заупокійну Літію за українським політичним, державним і громадським діячем, ученим, істориком, педагогом, митрополитом УАПЦ Іларіоном Огієнком (02 (14).01.1882 – 29.03.1972) з нагоди 134-річчя з дня народження.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх земних провин, допущених небіжчиком із власної волі чи з примусу, дарування його душі вічного спокою і життя у піднебессі.

Біографічна довідка

Митрополит Іларіон (світське ім'я Іван Іванович Огієнко; 2 (14) січня 1882, Брусилів, Київська губернія, Українські землі в складі Російської імперії — 29 березня 1972, Вінніпег, Манітоба, Канада) — український політичний, державний і громадський діяч, учений, історик, педагог, митрополит УАПЦ (від 1944), дійсний член Наукового товариства імені Тараса Шевченка (від 1922). Перший ректор Кам'янець-Подільського державного українського університету (нині — Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка).

Прес-служба Карпатської єпархії УАПЦ

АФОРИЗМИ

• Для інших створюються правила, для себе – винятки.

• Добре бути сміливим, але страшно.

• Життя, як і байка, вимірюється не довжиною, а змістом.

• Зірки світять для тих, хто не спить.

• Кожний здатний на щось таке, на що здатний далеко не кожний.

• Кому потрібна совість, яка безперервно гризе?

• На пам'ять свою скаржаться кожен, а на розум – ніхто.

• Не будь солодким, щоб не проковтнули, і не дуже гірким, щоб не виплюнули.

• Не кажи: «Зроблю!» А кажи: «Зробив!»

• Не купуйте непотрібних речей через їхню дешевизну: ця звичка буде вам дорого коштувати.

• Не потрібно виправдовувати довір'я: воно ні в чому не винне.

• Не лякайте злодія тюрмою: то його хата.

• Нерви – це інструмент, на якому може грати будь-хто.

• Нічого не відкладай на завтра, краще відкладай на післязавтра: матимеш два вільні дні.

• Одвічні спірні запитання: Шрифт потрапляє у заголовок, тому що жирний? Чи він жирний, тому що потрапив у заголовок?

(Із книжки Йосипа ГАНИЧА «Фрази з вуличі»)

ЩИРА МОЛИТВА

Боже, кріпи у бою з ворогами,
Наступ московітів Ти відверни,
Не дай ширитись пеклу між нами
І у спокусу нас не введи.

Як винуватцям нашим прощаєм,
Так у час суду нас, Боже, прости.
Наші провини забудь, ми благаєм,
І всі гріхи Ти нам, Боже, прости.

Щохвилини українці просять:
Хліб наш щоденний подай нам днесь.
Вся Україна взір свій підносить
И тиху молитву шепоче днесь.

На землі нашій, в Україні,
Буде хай воля, Боже, Твоя,
Хай же вона у кожній родині
Буде незмінна і вічна, й одна.

Всі ми благаєм: Предвічний Отче,
Хай же буде між нами Царство Твоє.
Кожен наш крок робитимем гоже –
Як Твоє око спогляне святе.

Наша молитва хай в Небо зліта,
Хай же святиться Ім'я Твоє
И славою повниться небо й земля,
И серце людське для Тебе хай б'є.

З наших грудей молитву цю щиру
Просим, благаєм приймі, Отче наш,
В сильній любові до Всесвіту-миру
Ти на хресті відкупив нас і спас.

Василь ЩОМАК

22 ЛЮТОГО О 16:00 ГОД.
ПЛ. НАРОДНА,
М. УЖГОРОД

VIVALDI
YOUR EVENT TEAM

Організація та координація незабутніх свят:

Весілля "під ключ"
Дитячі свята
Корпоративні заходи
Дні народження
Оригінальні привітання з днем народження
Романтичні побачення
Дівчвечора та холостяцькі вечірки
Випускні вечори
Календарні свята

тел: +38 (095) 580-07-75
+38 (068) 879-00-14

Міністерство освіти і науки України
КАРПАТСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Августина Волошина
(вищий навчальний заклад)

Підготовка бакалаврів і магістрів за напрямами:
– Правознавство;
– Міжнародне право та філософія права;
– Фінанси і кредит;
– Туризм;
– Психологія; Медична психологія;
– Філософія;
– Богослов'я (теологія);
– Аналітика та захист інформації;
– Магістерські програми (на базі будь-якої базової чи повної вищої освіти);
– Друга вища освіта;
– Програма подвійного європейського диплома;
– Підготовка офіцерів запасу (додаткова кваліфікація).

Ужгородський гуманітарно-економічний коледж
Підготовка молодших спеціалістів (молодших бакалаврів) (на базі 9 класів) за спеціальностями:
– Правознавство;
– Фінанси і кредит.

Міністерство освіти і науки України
УКРАЇНСЬКА БОГОСЛОВСЬКА АКАДЕМІЯ
Карпатського університету
(вищий православний духовно-богословський навчальний заклад)

Підготовка бакалаврів і магістрів за напрямами:
– Богослов'я (священнослужитель; християнський місіонер);
– Теологія (християнський педагог);
– Регент церковного хору;
– Вищі курси дяків;
– Військова капеланство (додаткова спеціалізація);
– Друга вища освіта;
– Програма подвійного європейського диплома.

Ужгородський богословський коледж
Підготовка молодших спеціалістів (молодших бакалаврів) (на базі 9 класів) за спеціальностями:
– Катехизатор із православного богослов'я, дяк (з одночасним здобуттям другої освіти за спеціальностями «Правознавство» або «Фінанси і кредит»).

(Студенти академії при здобутті вищої духовної освіти одночасно здобувають і вищу світську освіту)

ПРИ УНІВЕРСИТЕТІ ТА АКАДЕМІЇ ДІЄ АСПІРАНТУРА І ДОКТОРАНТУРА
м. Ужгород, вул. Гойди, 4; тел.: + 38 099 369 33 77; (0312) 61 20 08; 61 29 45; www.kau.com.ua; www.uuba.org.ua

Шеф-редактор
Віктор БЕДЬ
Головний редактор
Анатолій КОСТЮХ
Літредактори
Марина ГАЗА
Наталка ГУМЕН-БІЛАНИЧ
Редактори відділів:
Ігор КОВАЛЬЧУК
Олексій ПАЙДА
Олексій ШАФРАНЬОШ
Станіслав ДАНКО
Верстка
Ігор ТОКАЧ
ЗАСНОВНИК
ПП «Адвокатське бюро «Срібна Земля».
ВИДАВЕЦЬ
Християнсько-народна спілка Закарпаття.
Ідентифікаційний код 20444130.
Номер зверстано в інформаційному медіа-центрі Карпатського університету ім. А.Волошина.
Друк: Відокремлено видавництвом "А-прінт" ТОВ "ДМ". м. Тернопіль, вул. Текстильна, 28. тел.: 52 27 37. Моб. тел: (067) 350 17 94. a-print.com.ua
РЕДАКЦІЯ
Ужгород, вул. Гойди, 4; тел.: (0312) 61-36-22
e-mail: txt_SZ@ukr.net
архів в Інтернет: www.sribnazemlja.narod.ru
сайт: www.sz.uz.ua
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації – серія КВ № 5468 від 11.09.2001 р.
Передплатний індекс – 61159.
Умовний друк. А3 арк. 12.
Тираж – 2400
Номер замовлення: 46
Виходить один раз на тиждень.
Розповсюдження: Закарпатська область
Редакція залишає за собою право на публікацію та редагування матеріалів, яких не повертає, на них не відповідає і не пересилає до інших інстанцій. Редакція не завжди поділяє думку автора. **При передруку посилання на «Срібну Землю» обов'язкове.**

ОГОЛОШЕННЯ

Шановні читачі! Редакція приймає для друку на шпальтах нашої газети ***рекламу, оголошення,*** а також ***вітальні слова*** на адресу близьких і рідних вам людей. За детальною інформацією звертайтеся за адресою: вул. Гойди, 4, 4-й поверх, кабінет 403 (Карпатський університет імені Августина Волошина) або телефонуйте: 066-53-38-745 (Станіслав) у будні (9:00 – 17:00).

Комп'ютерна допомога:
– перевстановлення операційної системи на вибір;
– лікування від вірусів, програмна чистка;
– встановлення драйверів;
– встановлення офісних програм;
– встановлення антивірусу;
– встановлення інших програм.

За детальною інформацією звертайтеся за адресою: вул. Гойди, 4, 4-й поверх, кабінет 403 (Карпатський університет імені Августина Волошина) або телефонуйте: 095-56-13-299 (Ігор) з 10:00 до 17:00 у будні.

***

Король не голий — в шоколаді,
Йому вкрайінці були раді.
Вручивши основні клейноди,
Забув обіцяні чесноти.
Як президентський зайняв трон,
Забув і право, і закон.
А Цар-Король наш шоколадний,
Одітий модно, не голодний,
А ситий голому — не брат,
Цю істину зна всяк жебрак.
На бунт не йде ошуканий народ,
Мовчить, набрав немов води у рот.
А нині шахраї при владі,
Купаються у шоколаді.
Народні обранці — олігархи
і московські патріархи,
В парламенті, уряді — вони,
Іще й демагоги-брехуни.
Закон для них, немов те дишло,
Всі урядовці в нас пихаті,
Ще й руки мають волохаті,
А очі злі і всевидющі,
Натури дикі, загребущі.
Хабарники великі і малі —
із досвідом піратів Сомалі.
Народ в заручники беруть,
Катують — плакать не дають.
Багаті бісяться від жиру,
А голодні стали по ранжиру.
Чорнобильці, пенсіонери
Всім бюрократам — стук у двері:
«Зарплати, пенсії підвищіть,
Бо в шлунках наших вітер свище!»
Чинуші їм хором в відповідь:
«Ви ще не вмерли, потерпіть!»
Народ дістали — жде він змін,
Щоб по хабарниках ударив дзвін!

20.12.2015 р.
Іван ТЕГЗА

«... чим переповнене серце, те говорять уста» (Мт. 12, 34).

Срібна земля

ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСНА ГАЗЕТА

www.sz.uz.ua

№3 (972) від 18 лютого 2016 року / ВИХОДИТЬ ЩОТИЖНЯ

ЧИТАЙТЕ НАС НА САЙТІ: sz.uz.ua

ЧЕРГОВА СЕСІЯ ЧИ ЧЕРГОВИЙ «ДЕРИБАН»: ПРОДОВЖЕННЯ ЕПОПЕЇ

Місто Ужгород – західні ворота України до жаданої Європи. Що говорити, коли одна з найбільших вулиць міста прямо таки закінчується кордоном зі Словаччиною, нашою доброю сусідкою та однією з країн великої сім'ї європейських народів. Відповідно, не викликає здивування у більшості з нас те, що вислів «рукою подати до Європи» для деяких ужгородців розуміється в прямому, а не в переносному сенсі. Ми – ті, які, як ніхто інший, можемо впевнено сказати, що не заочно, з фільмів чи телепередач знайомі з європейською цивілізацією, наші діди-прадіди як-не-як були підданими та громадянами саме великих європейських держав та носіями європейської культури. Ми – ті, які мали би стати локомотивом європейських поривань української нації, бути прикладом європейськості у всіх сферах суспільного буття, від буденного до соціально-активного, політичного.

Стор.: 3

НАРОДНА СИМВОЛІКА БОЙКІВ-ВЕРХОВИНЦІВ КАРПАТСЬКОГО АРЕАЛУ

У бойків-верховинців Закарпаття є своя прадавня, праархаїчна і старожитня історія. На теренах Західної України – це особливий устрій життя горян. Усе, що творилося у душах простого народу, стало відбитками у символічних космогонічних знаках у народному і примітивному мистецтвах, які як один, так і другий є спорідненими напрямками образотворчості, що критиці не підлягають, оскільки це сокровенна духовність народу.

Стор.: 6

АКТУАЛЬНО

ЛЯПАС УСІМ ХРИСТИЯНАМ-УКРАЇНЦАМ

Стор.: 3

КУЛЬТУРА

ПОЕТ СМЕРЕКОВОГО КРАЮ

Стор.: 4

АКТУАЛЬНЕ ІНТЕРВ'Ю

ВІКТОР БЕДЬ: ОСОБИСТО У МЕНЕ ЖОДНОГО КОНФЛІКТУ З УПЦ МП НЕ БУЛО І НЕМАЄ

Стор.: 7

НОВИНИ ЮРИСПРУДЕНЦІЇ

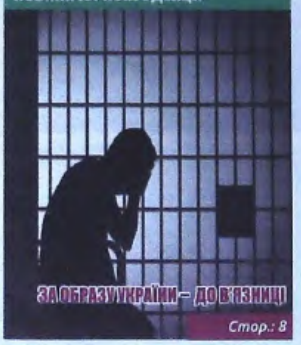

ЗА ОБРАЗ УКРАЇНИ – ДО В'ЯЗНИЦІ

Стор.: 8

ОСВІТА

СПІВПРАЦЯ З ПОЛЬСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИМ УНІВЕРСИТЕТОМ

Стор.: 9

ДУХОВНІСТЬ

ДЕКАНА УКРАЇНСЬКОЇ БОГОСЛОВСЬКОЇ АКАДЕМІЇ СЕРГІЯ ВАСИЛЬОВИЧА УРСТУ В КАРПАТСЬКІЙ СПАРХІЇ УПЦ ВИСВЯТИЛИ В ДИАКОНИ

Стор.: 11

НАШ КАЛЕНДАР

20 лютого – Всесвітній день соціальної справедливості; День Героїв Небесної Сотні;

21 лютого – Міжнародний день рідної мови;

22 лютого – Міжнародний день підтримки жертв злочинів.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

19 лютого 1992 р. – Верховна Рада України затвердила Тризуб як малий герб України, вважаючи його головним елементом великого Державного герба України;

19 лютого 2002 р. – із конвеєра зійшов перший український гелікоптер «Ангел»;

22 лютого 1945 р. – РНК СРСР ухвалила постанову про будівництво у Києві метро;

23 лютого 1878 р. – народився Казимир Малевич, український художник-абстракціоніст.

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС: 61159

РЕКОМЕНДОВАНА ЦІНА 2,00 грн.

ТРЕТІЙ ТУР ВАКЦИНАЦІЇ ПРОТИ ПОЛІОМІЄЛІТУ

У перших двох раундах додаткової імунізації проти поліомієліту вакцинувалися діти від двох місяців до шести років. Третій – охопить усіх дітей до 10 років. У першому турі, який відбувався з 19 жовтня по 9 листопада 2015 р., удалося вакцинувати приблизно 65% дітей по всій Україні. В другому, який проходив із 30 листопада до 18 грудня 2015 р., цей показник зріс до 75%. Третій тур розпочався 25 січня. За його результатами, рівень охоплення щепленнями дитячого населення по Україні становить 50%. Третій тур вакцинації проти поліомієліту продовжено до кінця лютого. Таке рішення було ухвалено членами Оперативного штабу МОЗ України з попередження циркуляції вакциноспоріднених поліовірусів сьогодні 12 лютого та зумовлене неповним проведенням туру в деяких регіонах України через складну епідеміологічну ситуацію зі захворюваністю на грип та ГРВІ в Україні. Нагадаємо, кампанія вакцинації почалася через виявлення двох випадків захворювання на поліомієліт у Закарпатській області, які були підтверджені ВООЗ.

Довідково:

Поліомієліт – інфекційне захворювання, при якому уражається центральна нервова система, шлунково-кишковий тракт і лімфатична система. Хвороба є найпоширенішою причиною виникнення у дітей фізичних недоліків. Вірус поліомієліту, потрапивши в організм, проникає в нервову систему через кров, уражає різні відділи, переважно рухові клітини спинного мозку, а також рухові корінці, які відповідають за рухи. Він поширюється повітряно-крапельним шляхом (чхання, кашель) або за типом кишкової інфекції (через фекалії хворого). Основний засіб профілактики хвороби – вакцинація дітей.

Джерело: vsim.ua

УЖГОРОД УЧЕТВЕРТЕ ПОСПІЛЬ ПРИЙМЕ КУБОК УКРАЇНИ З ХУДОЖНЬОЇ ГІМНАСТИКИ

Наприкінці тижня в Ужгороді відбудеться масштабна і знакова подія – Кубок України з художньої гімнастики. Участь у заході візьмуть майже 200 спортсменок із усієї країни, зокрема з Луганської та Донецької областей.

«Щоразу на змагання такого рівня приїжджають зіркові спортсменки. Цього разу це будуть: Аня Різатдінова, Вікторія Мазур, Настя Мульміна, а особливо очікуваними гостями є Альбіна Миколаївна та Ірина Іванівна Дерюгіни. Дуже добре, що маємо нагоду спілкуватися з такими людьми, почути їхні зауваження і побажання. Це для нас дуже важливо», – прокоментувала президент Закарпатської обласної федерації з художньої гімнастики та співорганізатор заходу Валентина Плавайко. За її словами, Чемпіонат України з художньої гімнастики проводиться в Ужгороді вже вчетверте поспіль. І саме тут збирається еліта цього виду спорту, проходить обмін досвідом, народжуються нові зірки. «Те, що Ужгород знов приймає такого рівня змагання, – свідчить про те, що можемо створити комфортні умови і провести захід на високому рівні», – додала вона.

Валентина Плавайко зазначила, що Кубок для національної збірної команди гімнасток є генеральною репетицією перед Кубком світу, який проходитиме у Фінляндії. Туди дівчата відлітають одразу ж після завершення змагань в Ужгороді.

Розпочнуться змагання 19 лютого о 9:00. Цього ж дня о 14:30 відбудеться урочистий парад-відкриття. Загалом же змагання проходитимуть 19, 20 та 21 лютого з 9:00 до 20:00.

Місце проведення – спорткомплекс «Юність» (м. Ужгород, вул. Заньковецької, 5).

Джерело: 7dniv.info

МАТЕРІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ НА ПЕНСІЇ ПЕРЕРАХУЮТЬ БЕЗ ЇХНІХ ОСОБИСТИХ ЗВЕРНЕНЬ

Зокрема, на підставі списків уповноважений орган у місячний термін має подати довідки про нове грошове забезпечення на кожного пенсіонера до головного управління Пенсійного фонду України.

У 2016 році набула чинності низка законодавчих актів, якими внесено зміни до Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» (далі Закон) щодо порядку проведення перерахунків пенсій військовослужбовцям.

Зокрема, Законом України від 15.07.2015 року № 614-VIII, який набув чинності з 01.01.2016 року, доповнено статтю 51 Закону частиною третьою.

Відповідно до внесених доповнень, перерахунок пенсій у зв'язку зі зміною розміру хоча б одного з видів грошового забезпечення відповідних категорій військовослужбовців, осіб, які мають право на такий перерахунок, згідно з цим Законом або у зв'язку із введенням для зазначених категорій осіб нових щомісячних додаткових видів грошового забезпечення, непроведений із вини органів Пенсійного фонду України або державних органів, які видають довідки для перерахунку пенсії, провадиться з дати виникнення права на нього без обмеження строком.

Тобто до внесення вказаних змін, якщо особа мала право на перерахунок, але такий не був своєчасно здійснений із вини органів Пенсійного фонду або уповноваженого органу, який подає довідки на перерахунок, провести доплату за попередній період було можливо не більше як за 12 місяців. Проте із внесенням цих змін, якщо особа має право на перерахунок, а такий не проведений їй вчасно – доплата проводитиметься без обмеження строком із дня набуття права на підвищення пенсії.

Таким чином, Закон України № 614-VIII від 15.07.2015 року не передбачає здійснення перерахунку пенсій з 01.01.2016 р., а визначає строки проведення перерахунків у разі настання обставин (тобто коли Кабінет Міністрів України ухвалить рішення про підвищення грошового забезпечення).

Зважаючи на викладене, порядок проведення перерахунку військових пенсій на сьогодні лишається незмінним і визначений абзацом 3 статті 63 ЗУ «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб», згідно з яким усі призначені за цим Законом пенсії підлягають перерахунку в зв'язку зі зміною розміру хоча б одного з видів грошового забезпечення відповідних категорій військовослужбовців.

Перерахунок здійснюється на момент виникнення права і провадиться у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Кабінет Міністрів України визначив порядок проведення перерахунку органами Пенсійного фонду України та затверджено його Постановою № 45 від 13.02.2008 року.

Відповідно до Порядку, в разі ухвалення Кабінетом Міністрів України рішення про зміну хоча б одного з видів грошового забезпечення військовослужбовців державні органи (Міністерство оборони України, Міністерство внутрішніх справ, Державна прикордонна Служба, Служба безпеки України й інші) повідомляють у п'ятиденний строк Пенсійному фонду України про підстави перерахунку пенсій військовослужбовцям офіційним листом.

Пенсійний фонд України у п'ятиденний строк повідомляє свої головні управління (в цьому випадку головне управління Пенсійного фонду України в Закарпатській області) про надходження такої інформації.

Головні управління у десятиденний строк складають списки пенсіонерів, відповідної категорії та подають їх в уповноважені органи (Міністерство оборони України, Міністерство внутрішніх справ, Державна прикордонна Служба, Служба безпеки України та інші).

На підставі списків уповноважений орган у місячний термін подає довідки про нове грошове забезпечення на кожного пенсіонера до головного управління Пенсійного фонду України.

За довідками централізовано без особистих звернень пенсіонера проводиться перерахунок пенсії.

На сьогодні повідомлень щодо перерахунку пенсій колишнім військовослужбовцям, які отримують пенсію відповідно до ЗУ «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб», до головного управління Пенсійного фонду України в Закарпатській області не надходило.

У разі надходження повідомлення перерахунок буде проведено у строки, визначені ст. 51 Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб», тобто з дати виникнення права на нього без обмеження строком.

Джерело: Uzhgorod.net.ua

ПРЕЗИДЕНТ ВИЗНАЧИВ, НАД ЯКИМИ ВІЙСЬКОВИМИ ЧАСТИНАМИ ЗДІЙСНЮВАТИМЕ ШЕФСТВО ЗАКАРПАТСЬКА ВЛАДА

Президент Петро Порошенко підписав Указ «Про шефську допомогу військовим частинам Збройних сил України, Національної гвардії України та Державної прикордонної служби України».

Глава держави повідомив про це на першому цього року засіданні Ради регіонального розвитку.

Документом затверджується перелік з'єднань і військових частин Збройних сил України, Національної гвардії України, Державної прикордонної служби України, над якими здійснюється шефство місцевими державними адміністраціями та органами місцевого самоврядування.

У рамках шефства місцеві державні адміністрації надаватимуть допомогу в забезпеченні військових частин продовольством, паливно-мастильними матеріалами, матеріально-технічними засобами, у розв'язанні соціально-побутових проблем, задоволенні культурних і духовних потреб військовослужбовців, військово-патріотичного виховання молоді та її підготовки до виконання військового обов'язку, для чого, зокрема, буде утворено відповідні координаційні ради.

Зокрема, відповідно до вищезазначеного Указу Президента України, Закарпатська обласна державна адміністрація надаватиме шефську допомогу військовим частинам – польовим поштам Во124, В4673, В4742, а Виноградівська РДА – військовій частині – польовій пошті В4890, повідомляють у Закарпатській ОДА.

КУДИ ЗНИКЛИ ПРИВАТИЗАЦІЙНІ СПРАВИ З МІСЬКРАДИ?

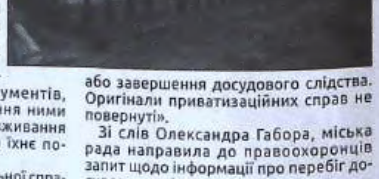

В Ужгородської міської ради наразі немає оригіналів приватизаційних справ, які стосуються низки колишніх об'єктів комунальної власності – цінної землі та нерухомості.

Зникли приватизаційні справи стосуються, зокрема, продажу приміщень колишнього військового містечка у Горянах, приміщення магазину «Абетка» на вул. Волошина, приміщення санепідемстанції на Київській набережній, чаші басейну «Спартак» у Підзамковому парку, двох земельних ділянок на вул. Фединця у центрі.

Усі ці об'єкти вже колишньої муніципальної нерухомості, як детально інформувало «Варто ЗНАТИ!» на «Ні корупції!», пов'язані з родиною та самим колишнім міським головою Ужгорода Сергієм Ратушняком. Власне, за його каденції 2006–2010 років ці об'єкти й перейшли у приватну власність.

Заступник міського голови Ужгорода Олександр Габор у відповіді на звернення журналіста поінформував: «У результаті зникнення приватизаційних справ Ужгородською міською радою було направлено відповідне звернення до Прокуратури міста Ужгорода (...). За результатами проведеної перевірки була порушена кримінальна справа за ознаками злочину, передбаченого ч. 1 ст. 357 КК України (викрадення, привласнення, вимагання документів, штампів, печаток, заволодіння ними шляхом шахрайства чи зловживання службовим становищем або їхнє пошкодження).

Згодом матеріали кримінальної справи були направлені прокуратурою міста до Ужгородського МВ УМВС України в Закарпатській області для проведення досудового слідства, зокрема, вжиття заходів щодо пошуку приватизаційних та інвентаризаційних справ щодо вказаних об'єктів та повернення їх у володіння Ужгородської міської ради.

Однак на сьогодні відсутня інформація про результати проведення або завершення досудового слідства. Оригінали приватизаційних справ не повернуті».

Зі слів Олександра Габора, міська рада направила до правоохоронців запит щодо інформації про перебіг досудового слідства.

«Враховуючи зазначені обставини, тільки після отримання відповіді на вказаний запит Ужгородська міська рада зможе визначити перелік, доцільність та ефективність подальших дій і заходів щодо вивчення обставин відчуження об'єктів комунальної власності», – резюмував заступник міського голови.

Джерело: Бюро журналістських розслідувань «Варто ЗНАТИ!»

ЛЯПАС УСІМ ХРИСТИЯНАМ-УКРАЇНЦЯМ

12 лютого відбулася історична зустріч між патріархом всія Русі духовним наставником терористів і «лжерусского мира», агентом ФСБ Кирилом Гундяєвим та Папою Римським Франциском.

Уже сам факт такої зустрічі доволі дивний, адже Кирило Гундяєв відкрито підтримує терористів на сході України та благословляє вбивства й окупацію не тільки на території нашої держави. А ще взагалі важко збагнути те, як тепло прийняв його Папа, знаючи про велику кількість католиків на Закарпатті, яких гнали та катували саме під патронатом таких лжесвящеників, як Кирило Гундяєв.

Але що тут скажеш – імперіалізм в ідеології як однієї сторони, так й іншої, напевно, добряче єднає духовно і перед Богом.

А якщо говорити правду – це ганьба!

Папа Римський своїми діями та теплим прийомом убивць і окупантів просто знущається над усіма християнами-українцями. Наші побратими воюють не шкодуючи свого здоров'я і життя в обороні України від путінських терористів. А Кирило Гундяєв благословляє та всіляко підтримує цих же терористів, виконуючи вказівки Путіна.

Ці теплі обійми між головними наставниками та слугами Божими як католицизму, так і москальського православ'я, нагадують поцілунок Іуди в торжестві над мученицею – Україною та Українською Церквою. Наче їм байдуже до всіх тих, чиї діти віддали життя за нашу, Богом дану українську землю, за нашу правду, єдину соборну і неподільну Україну. Представники двох чужих для нас церков обговорюють стан їхніх церков в Україні, у той час як ми маємо свою Українську Церкву, яка може обійтися як без московської, так і без римської церков.

Висновок можна зробити лиш один: не шукати в чужому краї добра, не шукати в чужій культурі благодаті для власного народу! Бо що є чуже, завжди буде чужим і не стане рідним. Отож нас із Вами зневажає не тільки Кирило Гундяєв, але й Папа Римський. А все тому, що Папа Римський, а не Український! А Гундяєв Кирило патріарх всія Русі – не України! То з цього логічно виникає запитання: коли ми з вами йдемо до церкви, то до кого ми йдемо? До Бога? Так, до Бога. А Бог учить нас шанувати батька і матір свою, а відтак, і свою прабатьківську церкву. Натомість із нас сміються і нас зневажають. А ми, наче ті раби, знову до чужого, ніби свого немає.

Голова координаційного комітету
ЗО «Україна Соборна» Орест ДІДУХ

ЗАКАРПАТСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ

ЧЕРГОВА СЕСІЯ ЧИ ЧЕРГОВИЙ «ДЕРИБАН»: ПРОДОВЖЕННЯ ЕПОПЕЇ

Місто Ужгород – західні ворота України до жаданої Європи. Що говорити, коли одна з найбільших вулиць міста прямо таки закінчується кордоном зі Словаччиною, нашою доброю сусідкою та однією з країн великої сім'ї європейських народів. Відповідно, не викликає здивування у більшості з нас те, що вислів «рукою подати до Європи» для деяких ужгородців розуміється в прямому, а не в переносному сенсі. Ми – ті, які, як ніхто інший, можемо впевнено сказати, що не заочно, з фільмів чи телепередач знайомі з європейською цивілізацією, наші діди-прадіди як-не-як були підданими та громадянами саме великих європейських держав та носіями європейської культури. Ми – ті, які мали би стати локомотивом європейських поривань української нації, бути прикладом європейськості у всіх сферах суспільного буття, від буденного до соціально-активного, політичного.

На жаль, наразі Закарпаття та й місто Ужгород зокрема нагадують Європу тільки пунктами пропуску на кордоні з трьома європейськими країнами, частиною історичних будівель, а також якісною чехословацькою бруківкою, яка своєю довговічністю гнітить, напевно, не одне покоління працівників місцевого автодору. Все більше і більше за формою і змістом Срібна Земля уподібнюється депресивним районам Донбасу, де і в житті загалом, і в політиці зокрема діють зовсім не європейські норми та правила поведінки. А які правила діють, можна наочно проаналізувати і вивчити на прикладі нашого колишнього «легітимного» представника східноєвропейських земель, який вже життя жив «па панятіях», «рішав па панятіях» та й тікав, певно, також «па панятіях».

У цьому контексті на Закарпатті лакмусовим папірцем може бути якраз обласний центр, тобто наше рідне місто Ужгород та ті суспільно-політичні процеси, що в ньому відбуваються.

У попередньому номері ми писали про те, що 4 лютого відбулася, здавалося б, чергова і нічим не примітна сесія Ужгородської міської ради, на якій депутати розглянули чимало важливих питань. У цьому розрізі хотілося б додати, що чимало ужгородців покладало на новий депутатський склад та нового голову міста пана Андрієва немалі сподівання. Принаймні хоча би в тому, що нова місцева влада покінчить із тими негативними тенденціями та процесами, які досягли апогею в кінці каденції попереднього мера Погорєлова. Це стосується відкритості публічної влади і її рішень, впливу громади та активних небайдужих жителів міста, ігнорування елементарної політичної етики та, врешті-решт, того «роздерибанювання», яке стало стійкою асоціацією із періодом другої каденції пана Погорєлова.

Однак можемо з упевненістю сказати й наголосити на тому, що нова влада, як і новий мер, не проявляють у своїх публічних політичних діях та рішеннях бажання залишити в минулому всі гірші ознаки попередньої влади, а навпаки, їх закріпити, «роблячи успіх у цьому напрямку».

На вищезгаданій сесії депутати з ініціативи мера та юридичного відділу міськради ухвалили неоднозначні рішення щодо приватизації земельних ділянок несільськогосподарського призначення. Варто підкреслити, що ці рішення були винесені на розгляд усупереч негативній оцінці депутатської комісії з законності та регламенту, голова якої Микола Сюсько зауважив, що на сьогодні у міста немає містобудівної документації, тобто генплану, оскільки суд скасував рішення попередньої ради з його ухвали, і відповідно до статті 24 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» передача (надання) земельних ділянок із земель державної або комунальної власності у власність чи користування фізичним та юридичним особам для містобудівних потреб забороняється.

Однак слід зазначити, що спеціалізовані відділи міської ради мають власну оцінку та трактування вищеописаної норми, яка виходить із роз'яснення Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунальних господарств України. В цьому документі, як зазначає начальник відділу землекористування міської ради міста Олександр Чепкий, іде мова про те, що викуп земельної ділянки, яка до того була орендована, може відбуватися без обов'язкового підтвердження містобудівною документацією. Олександр Олексійович підкреслив також, що в статті 24 вищезгаданого закону мовиться тільки про землі для містобудівних потреб, тобто призначені для зведення нових нерухомих об'єктів, а на ділянках, що приватизовані, такі об'єкти вже зведені, через що орендарі й отримали юридичне право викупу цих ділянок.

Із такою думкою не погоджується Наталка Майстренко, юрист. Вона вже подала позов до суду щодо скасування резонансної містобудівної документації, ухваленої в останні дні «мерства» Погорєлова під крики активістів «Ганьба!» у «вибуховій» міськраді. Саме через цей позов суд і скасував генплан міста, який, нагадуємо, передбачав зникнення в місті численних зелених зон, що забезпечують ужгородцям генерацію свіжого повітря та можливість приємного відпочинку. Пані Майстренко наголошує, що роз'яснення профільного міністерства, – не юстиції, не суду, – в цьому контексті не має жодної юридичної сили в судовому порядку, і посилання апарату міської ради на цей документ є нічим іншим, як доказом необґрунтованості ухвалених рішень та їхньої суперечності чинним нормам законодавства.

Начальник відділу землекористування
Олександр Олексійович Чепкий

Юрист додає, що для реалізації будь-яких рішень про приватизацію, викупи та інші дії в місті на землях несільськогосподарського призначення має бути розроблений загальний стратегічний план благоустрою міста, який був би підтриманий громадою та посадовцями, в якому чітко було б визначено межі забудов, зелених зон і від якого б відштовхувалися б під час затвердження генерального плану зонування.

Загалом, під час вирішення подібних питань місцева влада передусім має думати про загальне благо громади, а вже в розрізі забезпечення загального блага ухвалювати рішення про розподіл землі, її оренди та приватизації.

Згадуючи про загальне благо громади, було би неправильним не згадати і такий факт. За оренду ділянок до міського бюджету надходить від 3% до 15% річних від ціни ділянки – після продажу землевласник платить тільки 1% земельного податку, який до того ж ще й розщеплюється між місцевим та центральним бюджетом. Повертаючись до питання блага громади, очевидним з простої економічної точки зору є те, що міській владі вигідніше здавати в оренду землі й отримувати від цього постійні перспективні доходи до місцевого бюджету, ніж остаточно розпродавати для одноразового поповнення бюджету без отримання вигоди в подальшому. Але це зрозуміло, якщо перейматися благом бюджету та громади. Якщо ж дивитися під кутом неправомірної вигоди для посадових осіб, то їхнє жагуче бажання продавати державні землю та майно стає повністю логічним та очевидним. Особливо якщо продавати за заниженою ціною, яка в кілька разів нижча за середню ринкову, а всю різницю ховати у власні кишені…

І це беззаперечний факт. Приватизовані на сесії ділянки на вулиці Богомольця та І. Франка у рішеннях міської ради продані за ціною в п'ять–сім разів нижчій від її ринкової ціни в цих районах. Готуючи матеріал, ми поцікавилися у кількох ріелтерських фірм міста, скільки тепер можуть коштувати подібні ділянки в цих районах. Суми, які нам називали, сягали більше тисячі гривень за 1 кв. м, в той час як у рішеннях максимальна сума – близько 250 гривень. Наприклад, ціна 1 кв. м ділянки на вул. Богомольця стартує від 370 гривень, а на вул. Івана Франка – від 750 гривень. У рішеннях міської ради від 4 лютого ціна 1 кв. м на вул. Богомольця становить 91 грн. за 1 кв. м, а на вул. І. Франка – 251 грн. Можна лише здогадуватися, чому міська влада так дешево продає землі комунальної власності або – більш реалістичний сценарій – в чиї кишені потрапляє різниця між ринковою ціною та ціною в документах…

Та на цьому епопея із приватизацією в місті не закінчується. Вже на наступну сесію анонсовано нову хвилю розпродажу, але вже комунального майна. Ми, зі свого боку, обіцяємо слідкувати за діяльністю та рішеннями місцевої влади, а також максимально об'єктивно повідомляти вас, шановні читачі, про всі події та факти, які, на нашу думку, заслуговують вашої уваги. І все це для того, щоб кожен із вас міг сформувати власну думку та позицію свідомого громадянина своєї країни та краю.

Станіслав ДАНКО

УЖГОРОДСЬКА МІСЬКА РАДА

1 сесія VII скликання
(1-е пленарне засідання)

РІШЕННЯ

04 лютого 2016 року м. Ужгород № 114

Про приватизацію земельної ділянки несільськогосподарського призначення шляхом викупу

З метою сприяння соціально-економічному розвитку міста Ужгород, керуючись Конституцією України, статтею 26 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні", статтями 127, 128 Земельного кодексу України, рішення IV сесії міської ради V скликання від 11.07.2008 року № 763 "Про перелік земельних ділянок несільськогосподарського призначення, які [illegible] продажу шляхом викупу",

міська рада ВИРІШИЛА:

1. Затвердити вартість земельної ділянки (кадастровий номер 2110100000:20:001:0274) площею 0,5000 га по вул. Богомольця у сумі 455700,00 грн. з розрахунку 91,14 грн. за 1 кв.м відповідно до висновку експерта від 21.05.2015 року.

2. Продати товариству з обмеженою відповідальністю «[illegible]» земельну ділянку площею 0,5000 га для [illegible] [illegible] будівель та споруд [illegible] [illegible] по вул. Богомольця [illegible] 546840,00 грн.

3. Департаменту міського господарства [illegible] договір купівлі-продажу [illegible] земельної ділянки.

4. Рекомендувати товариству з обмеженою відповідальністю «[illegible]» звернутися у департамент міського господарства для укладення договору купівлі – продажу земельної ділянки [illegible] Земельного кодексу України.

Міський голова Б. Андріїв

ПОЕТ СМЕРЕКОВОГО КРАЮ

До 80-річчя від дня народження Степана Жупанина

У Закарпатській обласній бібліотеці для дітей та юнацтва відбулося літературне свято «Поет смерекового краю», присвячене 80-й річниці від дня народження знаного закарпатського літератора та лауреата низки премій, заслуженого працівника освіти України Степана Жупанина (1936–2005).

Ушанувати пам'ять свого земляка завітали народна артистка України Клара Попович-Лабик, заслужений діяч мистецтв України, академік Академії наук вищої освіти України Іван Хланта, голова обласного осередку НСПУ письменник Василь Густі, літератор і педагог Лідія Повх, методист Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти Катерина Турок, а також учні 4-Б класу Ужгородської ЗОШ І-ІІІ ст. № 1 ім. Т. Шевченка (вчитель Марина Манзулич).

Ведучі свята розповіли присутнім чимало цікавих фактів із життя та творчості Степана Жупанина, доробок якого нараховує майже 30 збірок віршів, казок, загадок, скоромовок, оповідань і пісень. Поетичний хист митця слова неповторний, адже автор дивовижним чином завжди залишався своїм у світі дитинства.

Під час свята школярі декламували відомі вірші нашого земляка про миле серцю Закарпаття, малу Батьківщину – Іршаву, про родинні цінності та неповторні миті дитинства, такі як «Карпати», «Барвінкові зорі», «Виноградів», «Співаночка», «До школи», «Моя Іршава», «Чабанова сестра», «Мамині руки», «Мама і сонечко». Поетові чудово вдавалися скоромовки, в основі яких – випадкові пригоди, цікаві сюжети про помисли та вчинки школярів, маленьких хитрунчиків-витівників: «Приблуда», «Гриць і горобець», «Троє раків». Працював Степан Жупанин і в доволі рідкісному жанрі віршованого оповідання. Такі твори автора, як правило, невеликі, написані добірною художньою мовою і легкі для запам'ятовування. Діти виразно прочитали віршоване оповідання «Мандрівка».

Якщо в серці живе пісня, то в ньому немає місця для байдужості, бездуховності. Цією істиною надихався і надихав інших Степан Жупанин. У виконанні народної артистки України Клари Попович-Лабик прозвучала пісня «Смерековий камінь», а у виконанні дітей – «Едельвейс», «Пісня випускників», «Мамині руки».

Учасники свята переконалися, що творчість Степана Жупанина багатогранна й неповторна. І хоча видатний закарпатець відійшов у вічність, він продовжує жити в своїх чудових творах, серцях та уявах усе нових і нових читачів, у теплих спогадах побратимів по перу.

Інна ХМАРА

В УЖГОРОДІ РОЗКРИВАЛИ ТАЄМНИЦІ УКРАЇНСЬКОГО ЯДЕРНОГО РОЗЗБРОЄННЯ

Нещодавно в місті було презентовано видання «Історія ядерного роззброєння». Автором унікальної книги є український політик та громадський діяч Юрій Костенко. Це перша книга в Україні, яка дає відповіді на питання, що давно турбують чи не кожного українця щодо ядерного роззброєння України, особливо в нинішніх умовах військової агресії Росії на Сході.

Презентація відбулася для студентської молоді у стінах наукової бібліотеки ужгородського вишу. Представив гостя проректор із науково-педагогічної роботи Ігор Король. Пан Юрій був дуже радий бачити повну читальну залу молодого покоління, яке, як нікото, повинно знати правду про історичне ядерне роззброєння України і яких помилок було допущено вже в незалежній Україні.

Стимулом для написання такої праці стало вторгнення Росії в Україну 2014 року. Як розповів сам автор, ці події були передбачені ще на зламі епох. «Процес ядерного роззброєння у нашій країні відбувся у період 1991–1996 рр. У виданні подано повну реконструкцію подій того часу, а також біографічні дані близько 50 політиків та військових, які були дійовими особами цього періоду», – зазначає автор видання.

Книга дає вичерпну відповідь на актуальні нині питання, а також якою мала би бути реальна державна політика України. «Після проголошення Незалежності у 1991 році Україна володіла третім у світі ядерним потенціалом. У нашій країні на той час було близько двох тисяч ядерних боєголовок стратегічних, а також більше трьох тисяч боєголовок тактичної зброї. Цією зброєю можна було захистити свою територію й національні інтереси. До того ж наявність такої зброї на території України не дозволила б нікому навіть подумати про якісь дії щодо України», – розповідає Юрій Іванович.

Окрім величезної кількості ядерної зброї, у 1991 році Україна мала в Європі першу армію за своєю чисельністю, а це 700 тисяч військових. Коли Росія напала на Україну в 2014 році, то держава виявилась абсолютно не готовою до відсічі цієї агресії, на відмінну від першої.

Отже, що відбулося в українській політиці за цей період, зважаючи на наявність у 1991 році такого збройного потенціалу, який виокремлював нас з-поміж інших пострадянських республік? «Ще на початку 90-х найбільший німецький банк зробив економічні обрахунки потенціалів усіх радянських республік і спрогнозував, що український стан економіки, ресурсне забезпечення та інтелектуальний потенціал можуть Україну зробити однією з найбагатших країн у Європі. А нині ми – на останньому місці за розвитком в цьому переліку», – резюмує Юрій Костенко.

Під кінець зустрічі автор відповів на запитання студентів, поділився власними настановами, охочі ж могли придбати книгу з автографом на згадку.

Ярміла ГАРМАСІЙ, студентка відділення журналістики УжНУ

СВЯТКОВІ «ЛЮБОВАННЯ» ДО ДНЯ СВЯТОГО ВАЛЕНТИНА,

або сучасна ода коханню крізь призму місцевого фольклору

У Закарпатському облмуздрамтеатрі представили перші «Любовання по-ужгородськи». Святкове дійство тривалістю майже 4 години вмістило найрізноманітніші розваги: тематичний концерт від музичних, співочих і танцювальних колективів Ужгородщини, поетичні виступи, символічні загадування на любов, різноманітні конкурси і запальні танці під живий інструментальний супровід. «Підсолодити» й без того яскраві враження охочі могли чималим асортиментом смаколиків та глінтвейном.

У програмі свята знайшли власні цікавинки як дорослі, так і діти. Примітно, що контингент відвідувачів був досить розмаїтий. Відтак, подібний формат таких собі народних гулянь виявився доволі затребуваним серед містян.

Як розповіла організаторка, керівник ГО «Інститут регіонального розвитку місцевих громад» Вікторія Слюсаренко, мета цього проекту – пропагувати народне мистецтво краю для якомога більшої аудиторії, адже справедливо кажуть: «не цінуєш, коли маєш, але плачеш, як втрачаєш». «Ми не повинні чекати моменту, коли наш фольклор стане рідкісним, виродженим явищем, щоби почати ним захоплюватись. Навпаки, насолоджуватись цими цінними надбаннями варто просто зараз, тим паче, що маємо чимало талановитих артистів, котрі дбайливо зберігають і майстерно демонструють перлини народного мистецтва. Подібними заходами ми також прагнемо підтримати наших артистів, котрі, представляючи свій справді конкурентноспроможний продукт, не завжди можуть похвалитися відповідними гонорарами. На жаль, у нашому суспільстві глибоко вкоренився стереотип, що в культурі працюють одні ентузіасти, проте – це фахівці, роботу яких потрібно цінувати та заохочувати і матеріально», – каже Вікторія Слюсаренко.

Організаторка відзначила суттєву підтримку проекту як із боку профільних відомств краю та Ужгорода, так і з боку меценатів. Сподівається, що подальші заходи залучать не меншу кількість партнерів і ще більшу кількість відвідувачів – і місцевих, і гостей з-за меж області. Наступне дійство, до слова, планується вже на початок квітня з нагоди Міжнародного дня сміху.

Управління культури Закарпатської ОДА

«СТРІТЕНСЬКІ ЗУСТРІЧІ» – ПІД ТАКОЮ НАЗВОЮ ВПЕРШЕ В КРАЇ ПРЕДСТАВИЛИ НЕПЕРЕСІЧНЕ ЯВИЩЕ ВІТЧИЗНЯНОГО ІКОНОПИСУ

У Закарпатському обласному музеї народної архітектури та побуту відкрили виставку робіт учасників іконописної майстерні «Небо на землі» з Миколаєва.

Майстерня заснована в 2004 році з ініціативи отців-богословів Михайла Шполянського та Сергія Павелка й нині об'єднує плеяду талановитих іконописців: Марію Павелко, Катерину Цирулік, Костянтина Самойленка й Наталю Соболєву. Майстри працюють за старовинними технологіями та з використанням лише натуральних матеріалів, значну частину з яких виготовляють власноруч.

Експозиція складається з понад півсотні робіт, серед яких і канонічний іконопис, виконаний у традиційній техніці яєчної темпери, і сучасні авторські інтерпретації прийомів українських та зарубіжних шкіл іконописання. В останній збірці, зокрема, представили ікони, написані на камені та створені у техніці гарячої емалі. Це направду виняткові роботи, які змістовим та енергетичним наповненням навертають до духовних першоджерел, але в більш актуальному формальному вирішенні.

«Ми наполягаємо на тому, що ікона – це не лише святиня, але й мистецтво, а отже, має відповідати своєму часу, набувати нових тлумачень і розвиватись у новій естетиці», – пояснила представниця іконописної майстерні Марія Павелко. Висткиня висловила також надію, що для закарпатських цінителів прекрасного «Стрітенські зустрічі» стануть зустрічами не просто з мистецтвом, а й із Богом та, зрештою, з самими собою.

На високій мистецькій вартості представлених ікон та на доречності їхньої презентації саме в ці святкові для християн дні наголосили і представники культурно-мистецької спільноти краю та духовенства й, зі свого боку, теж закликали мешканців і гостей Закарпаття відвідати виставку до 20 березня.

Управління культури Закарпатської ОДА

ЄВГЕН ЧІЗМАР: СНІЖНИЙ БАРС КАРПАТ ПРО АЛЬПІНІЗМ І РЯТУВАЛЬНУ СЛУЖБУ В УКРАЇНІ

(закінчення)

– Що можна запропонувати людям, які би хотіли займатись альпінізмом, але не знають, як почати?

– В Україні наразі альпінізм розвивається лише у великих містах, де люди мають гроші. Це в основному Київ, Харків, Дніпропетровськ, Львів, Одеса. Але секції туризму функціонують у кожному обласному центрі, а часто і в районних. Потрібно знайти секцію туризму або ж спортивного орієнтування і поступово тренуватися, починати з тривалих походів у Карпати, з часом переходити на зимові сходження, а відтак відправлятися в експедиції в Альпи чи на Кавказ. У великих містах діють альпстінки – чудове місце для тренування. Ми свого часу такої можливості не мали, тому домовилися з директором музею в Мукачівському замку, розчистили частину муру від чагарників і тренувалися на ній, вихідними вибиралися на Соколець, Обавський Камінь чи Оноківські скелі біля Ужгорода. Влітку для цього підходять скельні масиви. Звичайно, в горах їх більше, але і на рівнинній території України теж достатньо.

В Інтернеті є багато комерційних пропозицій щодо сходжень. Переважно гіди в них – хороші спеціалісти. Але зрозуміло: без досвіду походів у Карпати вас на Кавказ не візьмуть, не візьмуть на 7-тисячники без сходжень хоча б на висоту 5 тисяч метрів. Перепон, щоб займатись альпінізмом, немає. Все залежить від матеріальних можливостей.

– Ви працюєте рятувальником у горах. Якого характеру виклики найчастіше бувають?

– Шукаємо заблукалих, восени це грибники. Зимою роботи традиційно більше. Орієнтування складне, нерідко тумани на вершинах, і люди губляться. В зимовий період ще маємо багато проблем із лавинами. В основному це фрірайдери-сноубордисти або лижники. З цим найскладніше, бо якщо вже людина потрапила під лавину і її накрило, то допомогти їй може тільки той, хто поруч. Часто такі операції з рятувальних перетворюються в пошукові. Особливо небезпечно спускатися з гори, коли сніг випав тільки недавно. Він ще не встиг достатньо скріпитися з попереднім шаром, тому коли сноубордисти підсікають його, то ніби відрізають цілий пласт снігу і, не помічаючи цього, потрапляють під лавину, з якої вибратися дуже складно.

– Розкажіть про найбільш пам'ятну для вас рятувально-пошукову операцію.

– Мабуть, найтяжчою поки що для нас часом була зима 2013 року. Тоді під лавину потрапили два хлопці з Полтави, фрірайдери. Один із них вижив, але рухатися не міг – ноги вщент переламані лавиною. Йому чудом удалося повідомити своїх близьких про трагедію, а вони зв'язалися з нами. Труднощів додавало те, що ми зовсім не знали його навіть приблизне місцезнаходження. Операція тривала добу, поки ми його не знайшли. Його товариш загинув під лавиною, цьому ж пощастило вижити.

Це справжня історія, гідна того, щоб бути екранізованою. Хлопчина вибрався з лавини. Ступінь травм був колосальним – лікарі діагностували 13 гвинтоподібних переломів, з-поміж них були і відкриті, він втратив немало крові. Погода тоді була морозна, можете собі уявити умови, в яких він опинився. Зв'язку в тій ущелині не було. Для того щоб дати звістку про себе, він набирав повідомлення на телефоні, натискав кнопку «Надіслати» і підкидував телефон угору. Це вдалося йому не з першої спроби, і телефон не завжди падав йому в руки. Уявіть, які ж це були муки заради одного повідомлення.

Таким чином він відправив близько 5 смс і зорієнтував нас у пошуках. Через добу ми його знайшли, він був ледве живий – значна крововтрата, больовий шок, загальне охолодження. Але жага до життя його врятувала. Ми його евакуювали і доставили до Свалявської ЦРЛ, а звідти він потрапив до Ужгорода. Лікарі змушені були ампутувати йому обидві ноги через численні пошкодження.

Хлопчина знову став на ноги – його друзі-фрірайдери зібрали кошти на протези, навіть почав їздити на велосипеді. Найщасливішою була його дружина – на момент катастрофи з її чоловіком, вона була вагітною.

– Як бути з психологічною стороною вашої професії? Далеко не завжди вдається врятувати людей...

– Тяжке запитання. Найкраще про це написав мій товариш Микола Дроботенко в статті «Лавина». Він описує в ній усі нюанси. Йому самому вдалося вижити після сходження лавини, а от іншому нашому спільному другу – Сергієві Ляхимцю, на жаль, ні. До речі, теж Сніжний Барс. На Боржаві загинув один із моїх найкращих друзів Віктор Грищенко, мій учитель і наставник. Йому було вже за 70, майстер міжнародного класу з альпінізму. Їм прийшло нове спорядження, яке вони вирішили випробувати на зимовій Боржаві. Був туман, вони випадково зайшли на сніговий карніз, який відвалився і спровокував лавину, в якій вони загинули.

– Ви самі потрапляли в такі ситуації?

– Небезпек багато. Про ті, де все було гладко, я не говорю. Одного разу я зірвався зі скелі на Тянь-Шані, але врятувала страховка. Був навіть випадок проведення рятувальних робіт під час сходження. Це трапилося в Перу. На наших очах француз-альпініст зірвався із кілометрової прямовисної стіни. Ми в той час за ними спостерігали, вивчали маршрут. Цей француз спочатку піднімався у зв'язці із двома іспанцями, але вони йшли повільніше і він вирішив продовжити сходження соло. Піднявся на вершину, але на спуску зірвався. Ми тільки встигли побачити його падіння. Але іспанці кричать, що він живий, ворушиться. Ми, як тільки могли швидко, підійшли до місця трагедії, він дійсно був ще живий, проте на ньому лиця не було від численних травм. Його врятувало те, що він упав на снігову подушку, завдяки якій вижив. Підійти до нього ми змогли аж увечері, надали першу допомогу, транспортували в табір. Потім уже вдалося його евакуювати в лікарню. Француз після того вижив і до сьогодні вдячний нам за свій порятунок, запрошує до нього в Альпи (сміється).

– Як Ви оцінюєте українську рятувальну службу? Що б Ви змінили в ній?

– Насправді вона працює добре. Спекпсис тут зайвий. У нас є багато висококласних спеціалістів, які добре знають свою роботу. Єдина біда – фінансування. Наші послуги є безплатними. В більшості країн витрати покриваються страховим полісом. Коли йдемо в експедиції, то кожен з нас страхується на 100 тисяч доларів. Це основна відмінність. А в методах роботи – ми нічим не поступаємося.

Але проблема з кадрами все одно є. Важко втримати за державну зарплату висококваліфікованого спеціаліста. Для порівняння: у Франції рятувальник за годину роботи в складі пошукової бригади отримує до 200 євро. Ми ж стільки за місяць можемо й не мати. Тому молодь не дуже до нас йде. Ще, звичайно, є нюанси в підпорядкуванні. За останні десятиліття ми змінили з дюжину відомств від Міністерства оборони до Міністерства внутрішніх справ. І все рівно нікому немає до нас справи. На ті гроші, які виділяють, замовляють не надто якісне китайське спорядження, тому в рятувальні операції ходимо зі своїм особистим. Ноші, наприклад, я сам змайстрував. Деколи буває таке, що доводиться на рятувальні виїзди самому оплачувати дорогу.

– Часто люди, коли чують слово гірський рятувальник, одразу асоціюють його з гелікоптером. Чи є можливість ним користуватися?

– У фільмах воно, звичайно, ефектно виглядає. Нам би він дуже допоміг, але можливостей для цього немає. Тут проблема полягає не тільки у грошах. Нерідко операції проходять у вкрай складних погодних умовах, коли виліт просто неможливий. Необхідні висококласні пілоти, які б вміли виконувати деякі специфічні маневри, без яких рятувально-пошукова операція не може обійтися, а на це здані не всі. Таких асів готують не один рік. Зрештою, є один технічний момент – західні моделі краще пристосовані до таких завдань: дно під кабіною прозоре, і пілот бачить, що відбувається під ним. У наших же гелікоптерах пілот бачить тільки те, що перед ним. Але, можливо, в майбутньому і в нас буде така розкіш, як рятувальний гелікоптер.

– Який у вас штат працівників на службі?

– У різних загонах по-різному. Але в найскладніший зимовий період буває дуже непросто. Тільки повернувся з одних пошукових робіт, не встиг відійти, як уже викликають на інші. Складно, коли одночасно декілька операцій проводиться. Було і таке, що колег із Івано-Франківської і Львівської областей залучали.

Дуже допомагають волонтери. Ми тісно співпрацюємо з Асоціацією фрірайдерів України. Вони активно долучаються до пошуків і допомагають, чим можуть. Проте водночас це і великий ризик – брати когось із собою вперше в далеко не найкращу погоду зимою. Не дай, Боже, операція перетвориться в ще одну трагедію.

– Специфіка Вашої рятувальної служби полягає тільки в наданні допомоги в горах?

Ми насправді універсальні, виконуємо всі висотні роботи, зокрема ті, де потрібні навички промислового альпінізму. Під час повеней і паводків теж ми рятуємо людей. А це додає навантаження. Наприклад, якщо поділити зону відповідальності нашого загону, то на мене одного припадає близько 50 квадратних кілометрів. Ми ж займалися, наприклад, вивезенням різдвяної ялинки до Ватикану. Ми цілий день її чіпляли мотузками до вертольота, щоб вивезти її.

– Як можна стати рятувальником? Що для цього потрібно?

– Необхідно звертатися в головне управління області. Там організують співбесіду. Обов'язкова вимога – вміння кататися на лижах. Якщо ж ви займаєтеся альпінізмом, то вам узагалі ціни немає. Після співбесіди – навчання тривалістю 2–3 місяці, далі – іспити, і вас приймають. Але треба бути готовим до всього.

– Що Ви порадите людям, які йдуть у походи в гори, особливо зимою?

– Обов'язково слід мати при собі «джентельменський набір», як я називаю, – термос із гарячим чаєм, карта і компас, якщо є GPS, та ліхтарик. Важливо, щоб туристи повідомляли комусь із друзів про свій маршрут, це значно полегшує нашу роботу. Взагалі ідеально – це зв'язатися із нами перед виходом на маршрут. Ми надаємо повну інформацію про лавинонебезпечні ділянки, куди краще не йти, де є якась небезпека. При цьому ми самі знатимемо у разі чого, де шукати заблукалу групу.

Назар БЕЛЕЙ,
веб-портал ua.igotoworld.com

НАРОДНА СИМВОЛІКА БОЙКІВ-ВЕРХОВИНЦІВ КАРПАТСЬКОГО АРЕАЛУ

У бойків-верховинців Закарпаття є своя прадавня, праархаїчна і старожитня історія. На теренах Західної України – це особливий устрій життя горян. Усе, що творилося у душах простого народу, стало відбитками у символічних космогонічних знаках у народному і примітивному мистецтвах, які як один, так і другий є спорідненими напрямками образотворчості, що критиці не підлягають, оскільки це сокровенна духовність народу.

Візьмемо коротенький історичний відрізок на теренах Карпато-Австро-Угорщини другої половини XIX ст. Досліджуючи Карпатський багатонаціональний край, дійшов висновку: впродовж століть відбувалися взаємовпливи і взаємозбагачення культурницьких наслідувань слов'янських народів, особливо це стосується народних вжиткових нашарувань мистецтв.

Легенди, притчі, казки, найрізноманітніші вірування, серед них ворожіння, прокльони, босоркунство, Біла і Чорна магії – і все це відбувалося навколо біблійно-релігійного віросповідання, вкоріненого у мудрості народу, перемогти якого нечистим силам не вдалося.

Беремо інший аспект – найпростіший. Релігійні свята (основні!), за якими визначалися майже точні прогнози погоди на цілий рік. У добу сьогодення – це нереально. Життя людини за два останні століття настільки змінилося технократично, екологічно, що найближчі десятиліття вимагатимуть від людського розуму не стільки абстракцій і утопій розкішного життя, скільки неупереджених та невідкладних способів виживання. Людина віроломно порушує Закони Природи, водночас ігноруючи Всемудрість Неба, добре розуміючи, що Природа жорстоко наказує.

Я не торкаюся далекої минувшини, тобто археологічних знахідок (Палеоліт, Мезоліт, Неоліт), які свідчать про життя прадавньої людини в Карпатах. Бо ж із усвідомлення і самоусвідомлення в боротьбі за виживання з потойбічними силами й через страх смерті людина змушувала себе шукати порятунок, замислювалася, як і коли рятувати родину та своїх прародичів від хвороб і нещасних випадків?

Засобів переконання не було, залишався один вихід: молитися Небу, тобто богам – вищим силам, які б тебе врятували. Язичництво не випадковість, а усвідомлена боротьба за мудрість Буття і Небуття. Вічність не на Землі, а в Небесах. Тут ми із землі вийшли і в землю повернулись і... так довічно.

Наше життя – біологічна біотрансформаційність, еволюційність переходу або ж переходів з одного виміру в багатовимірність, яку людський розум не може ревізувати як Вічність. Безкінечність як Початок і Кінець – це Таїна Всесвіту.

Знову повертаюсь до своєрідної філософії мистецтва і буття простих горян-бойків. Чому я згадав період Австро-Угорщини. Саме тоді широкомасштабно будувалися дерев'яні храми в низовинних і гірських районах Карпатського краю. Звичайно, на пустому місці нічого геніального не виростає, якими б міфами не обростали чи хитрощами не прикривалися. Вплив архітектурних стилів дерев'яної архітектури (церкви, каплиці, дзвіниці, придорожні хрести і надмогильні пам'ятники) – це і є сукупна складова християнської віросповідності.

Уявлення, творча й інженерна конструктивність вражають своєю майстерністю будівництва дерев'яних храмів, порівняно з сусідніми народами Карпатського ареалу Валахія (Румунія), Хорватія, Болгарія, Угорщина, Словаччина, Польща, Моравія, Чехія. Вивчаючи, прискіпливо почав аналізувати, чому народна ікона бойків й ікони сусідніх народів такі близькі за сюжетами і тематикою композицій і чому так відрізняються за малюнком і кольоровим вирішенням? Виявляється, все просто. Горянин-бойко живе у суворих умовах клімату, його оточує краса гір і полонин. Одяг, пісня, народна музика, дерев'яний посуд і знаряддя праці – інші, тобто більша чи менша вираженість проявів ставлення до себе й оточуючих, зосередженість і взаємоповага до краси дикого тваринного світу.

У народів низовинного розселення все інакше. З одного боку, краще – широкомасштабніше, з іншого – менше правічної краси пралісів, хижих тварин і хижих птахів, орлів, яструбів, воронів, круків і т. д. Це ж непідробна, незрівнянна краса Природи.

Діти народжуються янголятками, а середовище їх виховує добрими, злими, мудрими або потенційними злочинцями. Такими ж бувають і відбитки духовності, покаліченої на бездуховності.

Людина в житті багато робить учинків, часом непрогнозованих. Зокрема, вибір залежить від її свідомості й любові до навколишнього світу і життя, від середовища, де ти народився, де ходив босоніж по землі, в якій довічно лежать твої предки. Чому горянин, крім того, що щоденно молиться до Всевишнього, скупими засобами придумує собі зображувальну красу (символіку), яку образотворчо трансформує у знаковість, символічність, що оточує його в природі. Це споконвічний потяг душі, серця, любові – творити красу духовну. Це в людині, як у частині Природи, закладено генетично. Ми бачимо, як етногенезис праетносів еволюціонує в нас самих, скільки б не минуло поколінь.

За яку б мотивацію тієї чи іншої теми з життя не взявся горянин – понад усе свою мрію хоче втілити в красу зображувальну: в орнаментику вишивок одягу, писанок, скатертин, ліжників, взуття, посуду для їжі й збереження збіжжя... дерев'яних, різьблених вівтарів і вівтарників, скринь, столів, рушників, елементів символіки на возах, ярмах, гелетах, дійницях, бербеницях, сопілках, трембітах і т. д. Автентичність, архетипність іноді вражають своєю досконалістю, майже логотипністю символів, сплетених із силуетів рослин: папороті, листочків, квітів, дерев, овочів, фруктів, китиць хвої, кореневищ і т. д., створюючи орнаментику та ритміку сотень варіантів повторів різних за величинами елементів.

Передісторія зібрання (колекціонування) сталася в моєму житті не випадково. Повіки буду вдячний художникові Ф. Манайлу, який змінив мої помисли молодого художника на святе ставлення і розуміння народного духу в мистецтвах горян.

Свого часу, будучи студентом Ужгородського художнього училища (1966–1970 рр.), мені таланило (де б я не вчився) на чудових вчителів у Києві, Москві, а згодом й на відомих професорів Ужгородського національного університету. З 1966 по 1968 роки за завданням Ф. Манайла ми, студенти художнього училища бойки-верховинці, збирали багатющий різновидністю етнографічний матеріальний крам для майбутнього Закарпатського музею народної архітектури і побуту в м. Ужгороді. В той час я зібрав понад триста великих предметів, зокрема одяг чоловічий, жіночий і дитячий, господарські знаряддя праці, особливо теслярські сокири (планкачі), долота, свердла, дерев'яний і металевий триножник, посуд, вівчарські й ковальські «причандалля»; окремі з народними символами вишивки, писанки, музичні інструменти, ложки, примітивні меблі; народні ікони на дереві й склі; із дрібних речей – люльки (піпи великі й малі, дерев'яні і керамічні), ґудзики, пояси, застібки, стрічки, шапки-бирьки, кресані, нагайки для коней, вівчарські паличці-поплювашці, ножі-скребла, ремені, тайстри, бесаги і т. д.

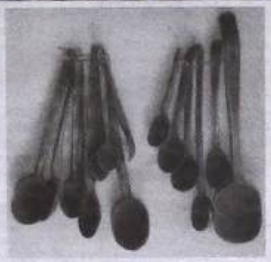

Ватазькі ложки. Символічна різьба на держаках. Перша половина XX ст. Іршавщина (Приватна колекція М. Беленя 1993 р.)

Водночас не можу оминути чехословацький період (1920–1939 рр.) у житті горян-бойків Саме тоді відбулося своєрідне відродження в усіх напрямках суспільного життя завдяки демократичному і мудрому політику – президенту Чехословаччини Т. Г. Масарику. А саме: в цей період зростала нова генерація зі своїми досягненнями – наукова, освітня, історична, педагогічна, церковно-богословська, господарська, громадсько-політична і культурна еліта русинів-українців, здобуваючи фахову освіту в університетах і гімназіях Праги, Будапешта, Бухареста, Львова, Кракова, Варшави, Рима, Кошиць, Ужгорода і т. д., що привносило новітні погляди на архаїчну цнотливість буття горян-бойків. Особисті фотографи Т. Г. Масарика на віки зафіксували у сотнях світлин багатющу народну церковну архітектуру, і ми знаємо, скільки їх було і скільки знищено за період радянщини. Навіть важко собі уявити, скільки безцінних творів церковного мистецтва пограбовано заїжджими «фахівцями-реставраторами» та служаками-псевдоісториками з нашого краю, тобто аби минуще — нетямуще?.. Чи змінився наш внутрішній духовний світ до святого збереження і відродження, створеного народом у Карпатському ареалі, який творився впродовж не просто століть, а виринає з глибин тисячоліть величезними пластами-килимами карбів-віків етногенезисом народної культури? Все ж таки настає епоха в душах інтелігенції, час порозумітися з самим собою, аби позбутися здичавілої моралі лжепророків і брудного бізнесу, вторинного ринку торгашів над святими речами...

Продовження в наступному номері.

М. БЕЛЕНЬ 17.04 2013 р. м. Ужгород

Бойківська символіка. Вівчарські ложки. Початок XX ст. (Приватна колекція М. Беленя 1993 р.)

Бойківська символіка. Вівчарські ложки. Початок XX ст. (Приватна колекція М. Беленя 1993 р.)

ВІКТОР БЕДЬ: ОСОБИСТО У МЕНЕ ЖОДНОГО КОНФЛІКТУ З УПЦ МП НЕ БУЛО І НЕМАЄ

Інтерв'ю з Преосвященнішим Віктором Бедь, єпископом Мукачівським і Карпатським, керуючим Карпатською єпархією, головою Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви

– Давайте підіб'ємо підсумки 2015 року. Яким він був для Вас особисто та для єпархії?

– Стосовно себе, то минулий рік став для мене визначальним у питанні подальшої церковної юрисдикційної приналежності на своїй, Богом даній нам усім українській землі, зокрема на рідному Закарпатті. Від переїзду до Греції чи інших країн світу я відмовився, хоча мені й пропонували продовжити свою церковну кар'єру за кордоном. Після смерті Блаженнішого митрополита Володимира Сабодана, з яким я по-синівськи та партнерськи співпрацював до останнього його подиху в земному житті (навіть тоді, коли з 2013 року, з його благословення, вже перебував у клірі Елладської Православної Церкви), я вийшов офіційно за штат Лангадської митрополії Елладської Православної Церкви й отримав відповідне церковне благословення на подальше продовження своєї богословської діяльності в Україні. Зрозуміло, що на своїй рідній українській землі я і надалі мав і маю намір проводити в церковному житті України ту саму церковно-канонічну лінію, яку проводив упродовж 2002–2014 рр., зокрема за Блаженнішого митрополита Володимира Сабодана, – на відновлення правдивої історії українського церковного будівництва, українізації церковного життя, дієвого, а не вдаваного, подолання розділення українських православних та утвердження нашої історичної прабатьківської, майже 2000-літньої єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви. Відповідно, вивчивши всі «за» і «проти», дослідивши новітню історію церковного відродження в Україні, маючи особисті зустрічі та спілкування з високоповажними представниками УПЦ КП та УАПЦ, зокрема безпосередньо з Патріархом Філаретом Денисенком і майбутнім Блаженнішим Митрополитом Макарієм Малетичем, у травні 2015 року я ухвалив рішення долучитися до лона відродженої прабатьківської апостольської Української Автокефальної Православної Церкви. 14 серпня минулого року в Кафедральному соборі апостола українського Андрія Первозваного мене було висвячено в єпископа Мукачівського і Карпатського та призначено керуючим новоствореною Карпатською єпархією УАПЦ на Закарпатті. Тож дякую Господу Богу за все у минулому році.

Карпатська єпархія Української Автокефальної Православної Церкви в Закарпатській області була створена рішенням Архієрейського Собору УАПЦ 3 червня 2015 року. Хоча і до цього, в кінці 80-х – на початку 90-х рр. минулого століття на Закарпатті вже було розпочато процес відновлення нашої прабатьківської Церкви. Тільки 14 серпня минулого року, як я вже зазначав вище, мене було висвячено в єпископа Мукачівського і Карпатського. Тож зрозуміло: за період близько 8 місяців досягнути того рівня розвитку єпархії, порівняно з тими, які діють на Закарпатті не одне десятиріччя, неможливо. Загалом 2015-й для нашої єпархії був роком становлення, структуризації та поетапного розвитку. Вважаю його успішним.

На сьогодні до структури новоствореної Карпатської єпархії УАПЦ (Закарпатська область) належать: духовний клір у складі 1 архієрея, 8 священнослужителів; загальні збори єпархії; єпархіальна рада у складі 6 членів; консисторія (єпархіальне управління) у складі 7 членів; 11 єпархіальних відділів; 1 вищий духовно-богословський навчальний заклад; 1 духовно-богословський коледж; 1 чоловічий монастир; 15 парафій (із них зі статусом юридичної особи – 4, без статусу юридичної особи – 11), створених відповідно у м. Ужгороді, м. Берегові, Ужгородському, Перечинському, Воловецькому, Іршавському, Виноградівському, Тячівському районах; 1 братство (зі статусом юридичної особи); 1 друкований ЗМІ; 1 електронний ЗМІ; 2 веб-сайти. Завершено реєстрацію в Закарпатській обласній державній адміністрації 4 Статутів парафій релігійних громад (1 – шляхом переходу з УПЦ Московського патріархату, 3 – новостворені шляхом переходу частини вірних із УПЦ Московського патріархату). Водночас 3 Статути новостворених парафій релігійних громад (шляхом переходу частини вірних із УПЦ Московського патріархату) знаходяться на розгляді в Закарпатській ОДА. До ряду новостворених парафій шляхом переходу долучилися також і деякі представники Мукачівської греко-католицької єпархії. Щодо реєстрації ще 8 Статутів новостворених парафій релігійних громад (шляхом переходу частини вірних із УПЦ Московського патріархату), то вони перебувають на стадії завершення оформлення документації для подальшого подання на розгляд Закарпатської ОДА. Триває робота зі створення нових парафій релігійних громад УАПЦ у всіх районах області. Підготовлено до рукоположення у сан диякона 2 кандидатів. Таїнство рукоположення планується провести протягом найближчого часу.

До цього ж у січні поточного року за штат єпархії було виведено двох кліриків: одного – за порушення Статуту УАПЦ і неналежну поведінку, іншого – в зв'язку з переїздом на постійне місце проживання за межі Закарпатської області.

Наразі маємо тільки три храми, які належать до Карпатської єпархії УАПЦ. Інші новостворені парафії вирішують питання обладнання тимчасово домових храмів і поряд із цим планують роботу щодо подальшого будівництва нових каплиць й церков.

Політику про насильницьке захоплення чи роз'єднання вірників релігійних громад інших єпархій, незалежно до якої церковної структури вони належать, я категорично не приймаю, відкидаю і забороняю. Вірю в те, що не за горами той час, коли з допомогою Господа Бога українські православні нарешті подолають насаджене чужинцями церковне розділення і в Україні буде утверджено єдину Помісну Автокефальну Українську Православну Церкву.

– Історія УАПЦ у XX ст. видалась дуже складною, вона кілька разів була знищена і знову відроджувалася. Українські медіа до останнього часу доволі рідко згадували про УАПЦ, отож розкажіть, будь ласка, про сучасний стан Церкви.

– Так, Ви маєте рацію. Історія відродження нашої прабатьківської Української Автокефальної Православної Церкви, яка бере свої початки від апостольської місії апостола українського Андрія Первозваного (33–70 рр. I ст.), є тернистою, але правдивою і благодатною. Після нищення нашої прабатьківської Української Церкви різними політичними режимами чужинських імперій і держав, особливо впродовж кінця XVI–XX ст.ст., за участі підконтрольних їм Помісних Церков, офіційне проголошення відродження Української Автокефальної Православної Церкви відбулось 5 травня 1920 року в Києві за часів відновлення нашої історичної державності – Української Народної Республіки. Та подальша окупація УНР військами комуністичної Московії призвела до того, що в умовах СРСР відновлену УАПЦ було піддано репресіям і забороні. Натомість у 1942–1944 рр., в умовах Другої світової війни, Польська Православна Церква (єпархії та парафії якої раніше були у складі Української Церкви), за згодою Вселенського Патріархату, відновила і висвятила новий єпископат для відродженої прабатьківської Української Автокефальної Православної Церкви, єпископська спадковість від якого зберігається в УАПЦ й до сьогодні. Серед висвячених у 1942 році Польською Православною Церквою був, до речі, і майбутній перший Патріарх Київський і всієї України, Предстоятель УАПЦ Святійший Мстислав Скрипник (на патріаршій кафедрі: 1990–1993 рр.). Після 1945 року до 1990 року діяльність УАПЦ знову була заборонена комуністично-радянським режимом СРСР. І тільки з піднесенням нової хвилі національно-визвольного руху наприкінці 80-х – початку 90-х рр. минулого століття за відновлення історичної державної незалежності України, безпосередню участь у якому брав і я особисто, розпочався і рух за новітнє відродження УАПЦ в Україні (яка до того часу діяла в діаспорі). 5–6 червня в Києві відбувся Всеукраїнський Православний Помісний Собор, на якому було проголошено відродження прабатьківської Української Автокефальної Православної Церкви (скорочена назва – Київський патріархат) та обрано першого Патріарха Київського і всієї України, Предстоятеля УАПЦ Святійшого Мстислава Скрипника, який на той час був і Першоієрархом УАПЦ у США та діаспорі. Святійший Патріарх Мстислав Скрипник восени 1990 року проголосив об'єднання єпископату та всієї повноти УАПЦ в Україні, УАПЦ в США та УАПЦ у діаспорі в єдиній соборній апостольській Українській Автокефальній Православній Церкві. Наразі УАПЦ у США та діаспорі входить до складу Вселенського Патріархату, а УАПЦ в Україні перебуває в духовно-молитовній єдності зі Вселенським Патріархом як Першоієрархом Матері-Церкви для України.

На сьогодні Українська Автокефальна Православна Церква, як канонічно та історично прабатьківська Українська Церква, представлена в усіх регіонах України. Діяльність Церкви визнана офіційно державою. До єпископату УАПЦ входять канонічно висвячені 12 єпископів: 3 митрополити, 4 архієпископи та 5 єпископів (два з них вікарні). 4 червня 2015 року новим Предстоятелем УАПЦ на Помісному Соборі у Києві було обрано Блаженнішого Макарія Малетича, Митрополита Київського і всієї України.

– Які, на Вашу думку, перспективи розвитку УАПЦ у межах України та Закарпаття?

– Українська Автокефальна Православна Церква, Церква-Мучениця українського народу, відродила свою історичну, канонічну й апостольську місію в Україні. Історія початків і розвитку Української Церкви на нашій землі має близько 2000 років, але у нас цю історію вкрали і змусили народ про неї забути. Навіть на рідному Закарпатті мало хто пам'ятає про те, що до 1946 року православні єпархії і парафії в нашому краї ніколи не мали жодного офіційного стосунку до Московського Патріархату, який був насаджений нам тільки 70 років тому і відігравав за часів СРСР, як відіграє і сьогодні, далеко не останню роль у проведенні московсько-імперської антиукраїнської пропаганди, зокрема у поширенні ідей «лжерусского мира». З пам'яті закарпатців різного роду чужинцями й ординцями, правлячими режимами їхніх держав було стерто навіть згадку про багатовікову належність православних віруючих Закарпаття до нашої первинної прабатьківської апостольської Української Церкви, зокрема до Вселенського Патріархату. Так само як бачимо і різного роду політичні спекуляції щодо національної приналежності українців Закарпаття, приховування правдивої історії нашого державного будівництва та подальшого насильницького розділення, чужинської анексії наших земель, замовчування багатовікової духовної та культурної спадщини нашого народу. Але шлях до правди і відродження історичної пам'яті народу зупинити не можна. Звичайно, в умовах відновленої державної незалежності України український народ неодмінно відродить і свою прабатьківську, майже 2000-літню Українську Автокефальну Православну Церкву. Бо, відродивши свою церковну єдність, ми тим самим утвердимо і єдність національну та державну. Тож на шляху до єдності українських православних Українська Автокефальна Православна Церква виступає за об'єднання УАПЦ, УПЦ КП та української частини УПЦ МП.

– Українські медіа досить широко висвітлювали події довкола переговорів про об'єднання УАПЦ і УПЦ КП. Коли ж воно так і не відбулося, то УПЦ КП звинуватила у зриві переговорів УАПЦ. Чи знаєте, як було насправді? Чи справа об'єднання – це вже минуле?

– Об'єднання українських православних і утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви – це майбутнє Української Церкви. Альтернативи цьому немає. На сьогодні автокефальними і канонічно чинними Помісними Українськими Церквами в нашій державі є тільки дві – прабатьківська, майже 2000-літня апостольська Українська Автокефальна Православна Церква (відроджена 5 травня 1920 року, скорочена назва – Київський патріархат) і Українська Православна Церква Київського патріархату (проголошена у червні 1992 року). При цьому слід пам'ятати, що канонічність Церкви перед Богом, а не земними князями, визначається її належністю до Вселенської Церкви Христової через апостольську спадковість, чистоту дотримання святих церковних догматів і канонів, а не через політичні спекуляції та зловживання на церковній ниві, в імперських інтересах тієї чи іншої держави та підконтрольних їм церковних структур. Відповідно, Українська Православна Церква Московського патріархату (до 1990 року під назвою Український Екзархат РПЦ) як структурний підрозділ Російської Православної Церкви в Україні не є самостійною Церквою та не визнається як автокефальна Помісна Церква на міжцерковному рівні. На сьогодні в умовах державної незалежності України УПЦ Московського патріархату є розкольницькою церковною структурою, яка всупереч святим церковним догматам та канонам умисно розділяє поміж собою український народ, зокрема українських православних, в ординсько-імперських інтересах Московії (Російської Федерації). Але цю правду від українських православних умисно приховують. Тож для майбутнього Української Церкви наразі важливим є те, щоб найперше УАПЦ та УПЦ КП знайшли між собою порозуміння та відновили діалог щодо пошуку шляхів до об'єднання. Бо порозуміння між УАПЦ та УПЦ КП пришвидшить переговорний процес української частини кліру і вірників з УПЦ МП.

Щодо процесу пошуку шляхів до порозуміння та об'єднання УАПЦ і УПЦ КП, то, по-перше, обом сторонам слід виявити добру і чесну волю. По-друге, – відмовитися від власних амбіцій і непотрібних взаємних докорів. І по-третє, – не говорити, а зібратися духом і якнайшвидше створити високопрофесійні робочі групи з відновлення діалогу (для початку) та напрацювання проектів пропозицій щодо канонічно-правового механізму об'єднання Українських Церков, які приведуть до позитивного результату. За один тиждень чи декілька місяців такий процес не можна завершити, бо, крім бажання, є ціла низка канонічно-правових питань, які потребують узгодження та підготовки як на рівні кожної, окремо взятої церковної структури, так і на рівні спільних засідань і державної реєстрації. Тому поспішність, яку в односторонньому порядку в 2015 році виявляло керівництво УПЦ КП, не могла призвести до позитивного завершення розпочатого минулоріч діалогу. Думаю, це розуміли і розуміють всі, хто безпосередньо брав участь у цих переговорах, чи хто спостерігав за ними. Шуму і піару було багато, навіть занадто, а результативність – нульова. УАПЦ, яка нещодавно пережила смерть свого Предстоятеля та тільки-но обрала нового главу Церкви, не була винуватою у зриві переговорів із цього питання. До того ж УАПЦ не заявляла про вихід із переговорного процесу. Так чи інакше, але діалог неодмінно потрібно продовжити, шляхи об'єднання (а не приєднання) слід шукати і якнайшвидше знайти. Цього чекає від нас і Отець наш Небесний, цього чекають від нас співвітчизники в Україні, цього потребує і наша Українська Держава та прабатьківська, майже 2000-літня апостольська Українська Церква.

Продовження у наступному номері.

«Закарпаття релігійне»

ЗА ОБРАЗУ УКРАЇНИ – ДО В'ЯЗНИЦІ

Парламенту пропонують установити кримінальну відповідальність за публічну наругу та образу на адресу України як суверенної держави, а також історичної пам'яті українського народу.

Такі зміни нардеп Костянтин Матейченко пропонує внести до ст. 338 Кримінального кодексу. Відповідний законопроект №4029 «Про внесення змін до Кримінального кодексу України (щодо захисту авторитету держави)» зареєстрували у ВР минулого тижня.

Проектом передбачається, що за образу України та історичної пам'яті каратимуть штрафом до 50 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арештом на строк до шести місяців, або позбавленням волі на строк до трьох років.

Свою ініціативу нардеп аргументує ситуацією, яка склалася в країні. Водночас, за винятком роздумів у пояснювальній записці, він не пояснює, що слід розуміти під образою на адресу України чи наругою над історичною пам'яттю.

АНТИКОРУПЦІЙНЕ БЮРО ФОРМУЄ ДОСЬЄ НА 1,5 ТИСЯЧІ СУДДІВ

Інформація буде використана для реєстрації кримінальних проваджень, якщо будуть ознаки злочину, та для передачі до Вищої кваліфікаційної комісії суддів та Вищої ради юстиції.

Про це повідомив директор НАБУ Артем Ситник під час презентації звіту про роботу, інформували «ЗіБ» у НАБУ.

Наразі детективи Національного антикорупційного бюро України розслідують 13 кримінальних проваджень стосовно українських суддів.

«Боротьба з корупцією в судовій гілці влади є одним із наших пріоритетів. За останні два місяці ми викрили вже чотирьох суддів на отриманні неправомірної вигоди. Під час розслідувань здобуті дані, які не можуть не шокувати. Зокрема, це стосується кількості майна та закордонних поїздок представників Феміди», – зазначив директор Бюро.

ВИЩИЙ АДМІНСУД ЗАБИВ НА СПОЛОХ

Вищий адміністративний суд просить народних депутатів узяти до уваги його зауваження та пропозиції до законопроекту про внесення змін до Конституції в частині правосуддя. ВАС вважає, що окремі положення документа можуть загрожувати незалежності системи адміністративної юстиції. А це, зі свого боку, призведе до порушення прав і свобод громадян, інтересів юридичних осіб.

ВИОКРЕМЛЕННЯ НЕ БУДЕ

Про це ВАС застерігає у висновку, наділеному Голові Верховної Ради, очільнику Комітету ВР з питань правової політики та правосуддя і народним депутатам. У ньому, зокрема, наголошується: запропонованими в законопроекті «Про внесення змін до Конституції (щодо правосуддя)» (№3524) змінами фактично ліквідовується Верховний Суд України та утворюється Верховний Суд, роль якого значно посилюється в системі судоустрою. При цьому поза увагою залишилася рекомендація Венеціанської комісії про виділення адміністративних судів у автономну систему.

«Редакцією ч. 4 ст. 125 законопроекту передбачено, що з метою захисту прав, свобод та інтересів особи у сфері публічно-правових відносин діють адміністративні суди. Відповідно… визначено лише існування самих адміністративних судів і жодним чином не згадано про окрему систему таких судів», — зазначається у висновку.

Під час усного слухання в Конституційному Суді голова ВС, відповідаючи на запитання, як він особисто уявляє судоустрій за умови, що проектом передбачене існування адмінсудів і при цьому повинна бути забезпечена їхня автономія, сказав: «Окружні та апеляційні адмінсуди мають залишитися, а касаційною інстанцією в справах, які вони розглядають, повинен бути ВС».

«Таким чином, жодної автономії адміністративних судів в Україні не буде», — робить висновок ВАС.

РОЗ'ЯСНЕННЯ ТА РИЗИКИ

Яку інституцію для підвищення ефективності здійснення судочинства адмінсуди повинні були виокремити в автономну систему? Очолювати вертикаль повинен один касаційний адмінсуд, який буде наділений повноваженнями перевіряти внутрішню організацію роботи всіх адмінустанов, визначати методичну, статистичну, методологічну складові діяльності «храмів» Феміди, напрацьовувати єдині підходи та правові позиції в окремих категоріях справ.

«Моноцентрична організація судової системи на чолі з ВС, над чим тепер активно працюють фахівці Адміністрації Президента та Верховного Суду, лише послаблюватиме системність адміністративних судів, що, зі свого боку, не дозволить зміцнити їхню автономію в судовій системі, а призведе до уніфікації всіх судових процесів (крім кримінального), що є процесуальним абсурдом», — вважає ВАС.

Він пояснює: відповідно до закону, «адміністративники» — активні учасники процесу, вони не просто арбітри, як володарі мантій судів цивільної та господарської юрисдикції, а можуть самостійно витребувати докази, навіть коли цього не вимагають сторони, не приймають відмову від позову, якщо мають сумнів, що така відмова порушить права третіх осіб. А це є додатковою процесуальною гарантією захисту законних прав людини.

«Запропонований законопроектом підхід до побудови системи адмінсудів не ґрунтується на конституційних принципах і приписах, в яких людина визнається в Україні найвищою соціальною цінністю, а визнання, дотримання та захист прав і свобод людини і громадянина — обов'язком держави», — переконані служителі Феміди з ВАС.

Тому прогнозують, що в кінцевому результаті таке формування системи судоустрою призведе до підпорядкування адмін'юстиції принципам загальної юрисдикції та повністю знівелює можливість її існування на основі саме європейських принципів і стандартів.

ЗАГРОЗА КОНСТИТУЦІЙНИМ ГАРАНТІЯМ

На думку ВАС, автономна система адмінсудів повинна забезпечувати можливість розгляду справ у сфері публічно-правових відносин, починаючи з першої інстанції (з можливістю апеляційного перегляду рішення) та завершуючи касаційною інстанцією, «вердикт» якої буде остаточним, а не переглядатиметься ВС, як це відбувається наразі.

«Автономна система адмінсудів на чолі з вищим касаційним адмінсудом забезпечить можливість реального захисту прав, свобод і законних інтересів у сфері публічно-правових відносин та створить реальний, дієвий механізм забезпечення незалежності адмінсудів від будь-якого політичного впливу, а також від впливу та свавілля виконавчої та законодавчої влади», — наголошують володарі мантій.

До речі, на хибність підходу в законопроекті щодо визначення статусу Вищого адмінсуду неодноразово вказувала Венеціанська комісія, рекомендації якої полягають у необхідності посилення процесуальної ролі ВАС, закріпленні за ним статусу єдиного касаційного суду, найвищого суду в автономній адмінсистемі, як це є в багатьох європейських країнах.

Тому у висновку від 26.10.2015 Європейська комісія «За демократію через право» підтримала свою попередню позицію, яка передбачає існування системи спеціалізованих адмінсудів, указавши на доцільність автономії системи цих установ. «Венеціанці» вважають: закріплення в Конституції норми про адмінсуди є доречним, адже, з точки зору прав людини, адмін'юстиція є важливим елементом у процесі контролю за ефективністю державного управління.

«Запропоновані законопроектом організаційні основи системи адмінсудів порушують цілісність цієї системи, містять суттєві загрози конституційним гарантіям права громадян на судовий захист від неправомірних дій суб'єктів владних повноважень», — такого висновку дійшов ВАС.

Оксана КОВАЛЕНКО, http://zib.com.ua

АДВОКАТИ РОЗТЛУМАЧИЛИ ЗАСТОСУВАННЯ «ЗАКОНУ САВЧЕНКО»

Закон України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України (щодо удосконалення порядку зарахування судом строку попереднього ув'язнення у строк покарання)», або «Закон Савченко» передбачає таку формулу розрахунку відбування покарання: 1 день СІЗО = 2 дням колонії, 1 день СІЗО = 4 дням обмеження волі, 1 день СІЗО = 6 дням виправних робіт і 1 день = 16 годинам громадських робіт.

На цьому акцентував екс-голова Державної пенітенціарної служби Сергій Старенький на семінарі Ради адвокатів Київської області на тему «Закон Савченко»: що потрібно знати адвокату», повідомили «ЗіБ» у Раді адвокатів Київської області.

Суть Закону полягає в тому, що суди зобов'язані враховувати засудженим кожен день, проведений у слідчих ізоляторах, як два дні відбуття покарання.

Відповідно до Прикінцевих положень Закону він стосується лише тих, стосовно кого набрали законної чинності вироки і покарання, за якими не відбуте покарання станом 24.12.2015 року. Іншим особам ніхто перераховувати строк тримання під вартою не буде. З одного боку, Закон виписаний так, що він начебто не виглядає як закон «однієї дії» (адже зміни внесені до Кримінального кодексу без будь-яких приміток). Із іншого – ця приписка у прикінцевих положеннях дає надзвичайно широкі можливості для того, щоб маніпулювати тими, кого саме мають «відпустити» раніше, а кого вже взагалі не відпустять, навіть якщо така особа повністю підпадає під дію норм «Закону Савченко», відзначили на семінарі.

Але за будь-яких умов, зарахування судом строку попереднього ув'язнення з розрахунку один день попереднього ув'язнення за два дні позбавлення волі можливе лише за однієї умови – у разі засудження до позбавлення волі за тим самим кримінальним провадженням, у межах якого до особи було застосовано попереднє ув'язнення. Якщо ж особа перебувала в СІЗО з інших причин – таке зарахування не проводиться.

При цьому в строк попереднього додається строк:

а) затримання особи без ухвали слідчого судді, суду;

б) затримання особи на підставі ухвали слідчого судді, суду про дозвіл на затримання;

в) тримання особи під вартою як запобіжний захід, обраний суддею, судом на стадії досудового розслідування або під час судового розгляду кримінального провадження;

г) перебування обвинуваченого у відповідному стаціонарному медичному закладі під час проведення судово-медичної або судово-психіатричної експертизи;

ґ) перебування особи, яка відбуває покарання, в установах попереднього ув'язнення для проведення слідчих дій або участі у судовому розгляді кримінального провадження.

Згідно з законом, суд має звільнити засудженого від відбування покарання, якщо строк попереднього ув'язнення, відбутий засудженим у межах кримінального провадження, дорівнює або перевищує фактично призначене йому основне покарання, передбачене частиною першою статті 72 КК України. Інакше кажучи, якщо злочинця засуджено до штрафу або до нього застосовані службові обмеження для військовослужбовців, то таку особу просто звільнять.

С. Старенький звернув увагу на норму Прикінцевих положень, за якою «цей Закон застосовується за клопотанням засудженої особи, членів її сім'ї або захисника, суду, який виніс зазначений обвинувальний вирок, протягом двох тижнів з дня отримання відповідного клопотання судом або за власною ініціативою суду». «Не звертатимемо увагу на занадто широке формулювання «членів сім'ї», якого немає в кримінальному законодавстві. Але як розуміти те, що закон застосовується «за клопотанням суду»?! Ймовірно, законодавець хотів сказати, що «закон застосовується судом, який виніс обвинувальний вирок». І це було б розумно, адже за місцем відбування покарання інколи дуже важко з'ясувати, скільки саме часу засуджена особа перебувала у СІЗО, особливо якщо судові засідання відбувалися в іншій області. «Цей закон не виписаний так, як має бути виписаний закон. Незрозуміло, до якого суду потрібно звертатися. Наприклад, Зварич і Слюсарчук, обидва вони подавали апеляцію. Зварича Оболонський суд відпустив, а Львівський суд, куди звертався Слюсарчук, відмовив – мовляв, звертайтеся до суду за місцем відбування покарання», – коментує ситуацію Сергій Старенький. Із огляду на це зазначалося, що адвокатам нічого не залишається як подавати відповідні клопотання одночасно одразу в два суди – за місцем винесення обвинувального вироку та за місцем відбування покарання.

Адвокатське бюро «Срібна Земля»
НАДАННЯ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ ФІЗИЧНИМ ТА ЮРИДИЧНИМ ОСОБАМ
Адреса: 88000, Закарпатська область, м. Ужгород, вул. Гойди, 4, т./ф.: 8 (0312) 61-28-01; 8 (03122) 3-51-32; моб.: 050 611 38 24; 099 257 74 93; E-mail: aou_2006@ukr.net.ua.

СПІВПРАЦЯ З ПОЛЬСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИМ УНІВЕРСИТЕТОМ

11 лютого на запрошення ректорату Карпатського університету імені Августина Волошина в Ужгороді перебувала делегація Вищої школи бізнесу (National-Louis University) Польсько-Американського університету з міста Новий Сонч (Польща) на чолі з проректором із міжнародної роботи, деканом факультету суспільних наук й інформатики WSB-NLU доктором Дар'юшом Возьняком.

У ході зустрічі, яка відбулася за участі ректора Карпатського університету імені Августина Волошина професора, єпископа Віктора Бедь, віце-ректора доцента Валерії Сіки, декана гуманітарно-економічного факультету доцента Арпада Драшковці, завідуючого кафедрою інформаційних технологій та аналітики доцента Василя Кута, керівника прес-служби доцента, протоієрея Ігоря Ковальчука, старшого референта ректора Максима Бережного та представників польської сторони, було обговорено питання міжнародної освітньої та наукової діяльності між університетами.

За результатами зустрічі, на підставі меморандуму, підписаного 2015 року між ректорами університетів – професором, єпископом Віктором Бедь і професором Чеславом Б'єнковським, сторони погодили базову угоду щодо початку із 2016–2017 н. р. спільної підготовки бакалаврів та магістрів із профільних спеціальностей за міжнародною програмою подвійного диплома між Карпатським університетом імені Августина Волошина та Вищою школою бізнесу (National-Louis University) Польсько-Американського університету у м. Новий Сонч (Польща). Спільна підготовка фахівців із вищою освітою за міжнародними стандартами проводитиметься за спеціальностями: «Міжнародна економіка», «Міжнародний туризм», «Міжнародний менеджмент», «Міжнародні фінанси», «Міжнародна політологія», «Психологія» та інших.

Новим напрямком підготовки спеціалістів із вищою освітою для Карпатського університету імені Августина Волошина за міжнародною програмою подвійного диплома стане підготовка висококваліфікованих бакалаврів і магістрів із IT-спеціальностей («Системне адміністрування комп'ютерних машин», «Комп'ютерне графічне моделювання», «Комп'ютерне програмування»).

Реалізація угоди про освітньо-наукову співпрацю з міжнародної програми подвійного диплома надасть можливість студентам Карпатського університету імені Августина Волошина одночасно навчатися у Вищій школі бізнесу (National-Louis University) Польсько-Американського університету м. Новий Сонч (Польща) з подальшим отриманням, відповідно, українського і польського державних дипломів про вищу освіту, які визнаються в Євросоюзі та США.

Прес-служба КаУ

ПОРТРЕТИ ЧИНОВНИКІВ У ШКОЛАХ НЕПРИПУСТИМІ

Школа не повинна прививати учнів до культу керівних осіб. Про це заявив міністр освіти і науки у відповідь на факти розміщення портретів міністра освіти і науки та інших державних службовців у закладах освіти. Відповідна заява Сергія Квіта оприлюднена прес-службою МОН.

За словами міністра, школа має закладати в дітях здатність критично і незалежно мислити. Вона не повинна прививати учнів до улесливості, чинопошанування чи культу керівних осіб.

Він також повідомив, що МОН рекомендує розміщувати у навчальних закладах державні символи, портрети історичних діячів і випускників, якими потрібно пишатися.

«Це можуть бути, зокрема, ті, хто відзначився, захищаючи територіальну цілісність і незалежність України», – наголосив міністр.

Як відомо, на початку лютого головний редактор інтернет-видання Цензор.Нет Юрій Бутусов розповсюдив інформацію про те, що у навчальних закладах Харківщини встановлені стенди з державною символікою, на яких розміщені портрети Президента, міністра та обласних чиновників.

АПРОБАЦІЯ ВСТУПУ НА МАГІСТРАТУРУ ЧЕРЕЗ ЗНО

Міністерство освіти реалізує пілотний проект з проведення вступних іспитів на магістратуру в формі ЗНО. Про це під час брифінгу щодо пріоритетів освіти на 2016 рік повідомила перший заступник міністра освіти і науки України Інна Совсун.

«Це проект, який ми реалізуємо спільно з Американською організацією розвитку USAID та ОБСЄ в Україні. Це фактичне пілотування вступних іспитів на магістратуру у вигляді ЗНО», – зазначила Інна Совсун.

«Проект стосується вступу на спеціальність «Право». Наразі близько 10 університетів приєдналися до цього проекту, працюємо над розробкою єдиної тестової бази, для того щоб уже цього року абітурієнти, які захочуть вступати на магістратуру після завершення бакалаврату з «Права», проходили ЗНО», – зазначила пані Інна.

Вона також повідомила, що міністерство отримує дуже багато скарг щодо наявності проблем під час вступу після бакалаврату на магістратуру.

«На жаль, ця практика є, ми про неї знаємо, не варто її замовчувати, а потрібно шукати механізми боротьби з нею. Ми впевнені, що це започаткує нові підходи і щодо забезпечення якості освіти, і щодо боротьби з корупцією на інших етапах, окрім вступної кампанії», – сказала перший заступник міністра.

«Я впевнена, що це буде дуже великим кроком, для того щоб, з одного боку, забезпечити прозорість вступної кампанії на рівні магістратури, а з іншого, — гарантувати, що студенти вчитимуться заради вступу на магістратуру, а не шукатимуть механізми, як домовитися з кимось на кафедрі чи в деканаті», – підкреслила Інна Совсун.

СТВОРЮЄТЬСЯ РЕПОЗИТАРІЙ АКАДЕМІЧНИХ ТЕКСТІВ

Міністерство освіти і науки працює над репозитарієм академічних текстів із метою боротьби з плагіатом. Про це під час брифінгу щодо пріоритетів освіти на 2016 рік повідомила перший заступник міністра освіти і науки України Інна Совсун.

«На сьогодні процедура є такою, що для того щоб підтвердити, що ось ці два тексти є однаковими і фактично підпадають під визначення плагіату, міністерство надсилає роботи, в яких є підозри щодо плагіату, на вивчення у вчені ради. Тому, над чим ми працювали останні декілька місяців, — ми розробляли можливості для створення єдиного національного репозитарію академічних текстів», — підкреслила заступник міністра.

Вона зазначила, що репозитарій потрібен для завантаження всіх письмових робіт (курсових, дипломних, бакалаврських, магістерських, дисертацій), що пишуться в університетах та в академічних установах, де ці тексти будуть зберігатися. У такому випадку за допомогою різного програмного забезпечення, котре на ринку є, можна буде автоматизувати перевірку на плагіат.

«Міністерство вважає, що саме системний підхід і створення єдиного репозитарію для перевірки на плагіат є критично важливим, щоб забезпечити системну роботу», — сказала Інна Совсун.

Заступник міністра також зазначила, що запрацював ще один з механізмів для перевірки на плагіат — це вимога про обов'язковість розміщення дисертації он-лайн. Після того як цю норму було впроваджено, ми бачимо, наскільки посилилася увага до перевірки дисертацій серед академічної, журналістської спільноти, тому що вперше громадськість отримала можливість побачити тексти, зокрема завчасно, перед тим як відбуваються захисти. Це попередній механізм, вочевидь для системної роботи необхідна єдина база для перевірки, і ми над цим працюємо.

ГРАФІК ПРОВЕДЕННЯ ДПА ШКОЛЯРІВ У 2016 РОЦІ

У 2016 році державна підсумкова атестація учнів загальноосвітніх навчальних закладів відбуватиметься відповідно до наказу Міністерства освіти і науки № 94 від 8 лютого 2016 року, яким, зокрема, визначено вимоги до оформлення атестаційної роботи.

Державна підсумкова атестація учнів шкіл I, II і III ступенів відбуватиметься у такі строки:

- початкова школа (4-й клас) – із 12 по 21 травня з трьох предметів: української мови, літературного читання та математики;
- основна школа (9-й клас) – із 1 по 8 червня з трьох предметів: української мови, математики та предмета за вибором навчального закладу;
- старша школа (11-й клас) – із трьох предметів обов'язково для всіх випускників: 5 травня у пунктах проведення зовнішнього незалежного оцінювання – з української мови у формі зовнішнього незалежного оцінювання (ЗНО); 11 травня у пунктах проведення зовнішнього незалежного оцінювання – з математики 13 травня у пунктах проведення зовнішнього незалежного оцінювання з історії України у формі ЗНО; 20 травня у навчальному закладі – з іноземної мови за завданнями Міністерства освіти і науки України.

Результати державної підсумкової атестації будуть виставлені у додатки до свідоцтв про базову загальну середню освіту та до атестатів про повну загальну середню освіту, а також враховуватимуться під

час визначення середнього бала атестата.

Результати зовнішнього незалежного оцінювання зараховуються як результат державної підсумкової атестації за курс повної загальної середньої освіти для всіх випускників старшої школи загальноосвітніх навчальних закладів 2016 року.

ІНТЕРАКТИВНІ ПІДРУЧНИКИ

9 лютого в Міністерстві освіти і науки України відбувся інструктаж експертів із регіонів для здійснення експертизи електронних версій проектів підручників для учнів 8-го класу загальноосвітніх навчальних закладів «Науково-методологічні засади створення сучасного підручника». Про це повідомляє прес-служба Міносвіти.

У заході взяли участь заступник міністра освіти і науки Павло Хобзей, президент Національної академії педагогічних наук України Василь Кремень і директор Інституту модернізації змісту освіти МОН Наталія Вяткіна.

Як ідеться у повідомленні МОН, Павло Хобзей висловив сподівання, що підручники для 8-го класу будуть цікавими та інтерактивними.

На думку заступника міністра, підручники повинні обирати саме вчителі, а оцінюватимуть їх експерти. «Ви повинні дати «добро», що підручник відповідає всім критеріям. Від вашого вибору залежить якість освіти», — звернувся до присутніх експертів Павло Хобзей.

Зі свого боку, директор Інституту модернізації змісту освіти МОН Наталія Вяткіна закликала експертів об'єктивно оцінювати рукописи підручників – зміст, методологію, правильність поставлених запитань наприкінці підручника тощо. «Дитина повинна творчо розвиватися, навчитися критичному мисленню, а також правильно формулювати відповіді на запитання», – вважає директор Інституту. Вона додала, що експертам у рецензіях потрібно враховувати всі зауваження рукопису.

У Міносвіти також зазначають, що Національною академією педагогічних наук України у співпраці з Міністерством освіти і науки, а також Інститутом модернізації змісту освіти МОН уперше розроблено посібник «Експертиза шкільних підручників», який містить інструктивно-методичні матеріали для експертизи електронних версій проектів підручників для 8-го класу загальноосвітніх навчальних закладів.

КЕРУЮЧИЙ КАРПАТСЬКОЮ ЄПАРХІЄЮ УАПЦ ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ НАГОРОДИВ ХОРИСТА СЕРГІЯ ХАРЧУКА ОРДЕНОМ ГЕОРГІЯ ПЕРЕМОЖЦЯ III СТУПЕНЯ

1 лютого славний ювілей – 60-річчя з дня народження відсвяткував хорист Кафедрального храму на честь апостола українського Андрія Первозваного в Ужгороді Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви Сергій Адамович Харчук.

У зв'язку з цією урочистою подією 7 лютого перед початком Божественної літургії в Кафедральному храмі в Ужгороді Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, привітав ювіляра та за заслуги перед прабатьківською Українською Автокефальною Православною Церквою і з нагоди 60-річчя з дня народження нагородив Сергія Адамовича Харчука орденом Георгія Переможця III ступеня.

Духовенство та вірники Карпатської єпархії УАПЦ вітають ювіляра зі славною датою. Нехай сила Божа, заступництво Пресвятої Богородиці і всіх святих завжди будуть Вам, дорогий наш Сергію Адамовичу, на поміч у всіх Ваших добрих починаннях, в особистому житті і на добро нашого боголюбивого українського народу, Вітчизни нашої України та утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви!

Прес-служба Карпатської єпархії УАПЦ

БОГОСЛОВСЬКО-ВИДАВНИЧА КОМІСІЯ УКРАЇНСЬКОЇ БОГОСЛОВСЬКОЇ АКАДЕМІЇ РОЗГЛЯНУЛА ОСТАТОЧНУ РЕДАКЦІЮ УКРАЇНОМОВНОГО ТЕКСТУ ЧИНУ ПРОЩЕННЯ

11 лютого богословсько-видавнича комісія Української богословської академії Карпатського університету в Ужгороді під головуванням Преосвященнійшого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, голови Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви, ректора університету та академії, розглянула остаточну редакцію тексту чину прощення у перекладі українською мовою.

Участь у засіданні комісії також узяли декан академії доцент Сергій Урста (голова комісії), доцент протоієрей Ігор Ковальчук, магістр богослов'я Олександр Паламар, магістр богослов'я Юрій Ропонич, магістр богослов'я Ілля Михайлов, магістр богослов'я Дмитро Беник, магістр богослов'я Ростислав Довінчук, бакалавр богослов'я, магістрант Максим Бережний і бакалавр богослов'я, магістрант Юрій Шаринський.

Прес-служба УБА – КаУ

У ДЕНЬ ПАМ'ЯТІ СВЯТИТЕЛЯ ГРИГОРІЯ БОГОСЛОВА, АРХІЄПИСКОПА КОНСТАНТИНОПОЛЬСЬКОГО, У КАФЕДРАЛЬНОМУ ХРАМІ КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ ВІДСЛУЖИЛИ БОЖЕСТВЕННУ ЛІТУРГІЮ

7 лютого, у день пам'яті святителя Григорія Богослова, архієпископа Константинопольського, у Кафедральному храмі апостола українського Андрія Первозваного Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в Ужгороді було відслужено Божественну літургію.

Із благословення Преосвященнійшого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ, богослужіння відслужили протоієрей Олександр Смолін та ієрей Роман Бобай.

Під час богослужіння поминались імена православних ієрархів – Всесвятійшого Варфоломія, архієпископа Константинополя, Нового Риму, Вселенського патріарха; Блаженнійшого Макарія, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, та Преосвященнійшого Віктора, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ.

Духовенство піднесло молитви до Господа Бога з проханням дарувати українському народу мир, національну і духовну єдність, благополуччя, єдину Помісну Автокефальну Українську Православну Церкву, а також перемогу Українського війська над московсько-путінськими окупантами і терористами. Особливі молитви до Господа Бога були за збереження життя кожного українського воїна, добровольця і волонтера, які у наші дні

боронять святу українську землю від підступного московського ординця.

Перед завершенням Божественної літургії в храмі традиційно було проспівано Духовний гімн України «Боже Великий, Єдиний, нам Україну храни...»

Із проповіддю з нагоди свята до парафіян звернувся протоієрей Олександр Смолін.

Хід богослужіння супроводжувався церковним співом під керівництвом регента Марії Жабляк.

Прес-служба Карпатської єпархії УАПЦ

ПРЕЗИДЕНТ МІЖНАРОДНОЇ АКАДЕМІЇ БОГОСЛОВСЬКИХ НАУК ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ ПРОВІВ РОБОЧУ НАРАДУ З ВІЦЕ-ПРЕЗИДЕНТОМ І ВЧЕНИМ СЕКРЕТАРЕМ АКАДЕМІЇ

11 лютого президент Міжнародної академії богословських наук професор, єпископ Віктор Бедь провів робочу нараду з віце-президентом академії професором Миколою Павловичем Стрельбицьким в он-лайн режимі.

В ході наради було обговорено такі питання:

– про розгляд пропозицій щодо створення Київського наукового центру Міжнародної академії богословських наук;

– про підготовку до проведення чергового засідання президії академії в березні ц. р.;

– різне.

Цього ж дня президент академії в своїй резиденції в Ужгороді зустрівся з Майєю Георгіївною Артьомовою, вченим секретарем МАБН професором, з якою було обговорено та узгоджено такі питання:

- про зведення звітності наукової діяльності членів академії за 2015 рік та винесення на затвердження президії МАБН;
- про підготовку порядку денного та визначення дати, місця і часу проведення чергового засідання президії Міжнародної академії богословських наук, запланованого на березень ц. р.;
- про підготовку та проведення наукового круглого столу, приуроченого до 77-річчя Карпатської України та початку святкування 25-річчя відновлення державної незалежності України;
- про підготовку до розгляду заяв та особових справ кандидатів на прийом у члени академії;
- про кадрові заміщення;
- різне.

За результатами нарад було ухвалено відповідні рішення. Зокрема, вирішено провести відповідні засідання наукового круглого столу та президії академії 14–16 березня в м. Ужгороді з виїздом по історичних місцях Карпатської України.

Прес-служба МАБН

КЕРУЮЧИЙ КАРПАТСЬКОЮ ЄПАРХІЄЮ УАПЦ ОСВЯТИВ ДОШКУ НА ЧЕСТЬ МАЙОРА-РОЗВІДНИКА 128-Ї БРИГАДИ ВІТАЛІЯ ПОСТОЛАКІ, ВСТАНОВЛЕНУ ДО ПЕРШИХ РОКОВИН ЙОГО ЗАГИБЕЛІ В ОБОРОНІ УКРАЇНИ ВІД МОСКОВСЬКИХ ОКУПАНТІВ

12 лютого, за ініціативою Закарпатського крайового товариства «Просвіта» (голова Павло Михайлович Федака), в Ужгороді відбулися поминальні заходи з ушанування світлої пам'яті українського патріота, депутата Закарпатської обласної ради V скликання, голови громадського об'єднання «Карпатська Батьківщина», просвітянина, майора, командира розвідувального підрозділу 128-ї гірсько-піхотної бригади Збройних сил України Віталія Андрійовича Постолакі (20.02.1965 – 12.02.2015), який смертю героя загинув у наші дні, захищаючи Україну від підступних московсько-путінських окупантів на сході України.

Цього дня в рамках пам'ятних заходів на будинку Закарпатської крайової «Просвіти» в Ужгороді було встановлено меморіальну дошку на честь полеглого героя Віталія Постолакі, який був відомий за позивним «Апостол».

Із цієї нагоди біля будинку крайової «Просвіти» зібралося чимало небайдужих громадян нашого краю, серед яких мама, дочка та друзі полеглого героя, просвітяни, військовослужбовці, активісти українських національно-патріотичних організацій, представники Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, Закарпатського відділення Спілки журналістів України, духовенство Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви та Мукачівської греко-католицької єпархії.

Відкрив і вів громадське поминальне зібрання Павло Павлович Федака, голова управи Закарпатського крайового товариства «Просвіта», близький друг полеглого Віталія Постолакі, який доклав чимало зусиль для пошуку тіла полеглого героя та його повернення на рідне Закарпаття.

Чин освячення меморіальної дошки очолив і звершив Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський Української Автокефальної Православної Церкви, у співслужінні ієрея Романа Бобая. Освячення супроводжувалося церковним співом за участі представників Української богословської академії Карпатського університету під керівництвом регента Юрія Ропонича.

Після звершення чину освячення меморіальної дошки Преосвященнійший владика Віктор звернувся до родичів полеглого українського воїна та присутніх з архіпастирським словом, в якому зупинився на високій і героїчній оцінці життєвого шляху і самопожертві спочилого у Господі Віталія Постолакі, подвижницький шлях якого заслуговує наслідування у відданості Заповідям Божим, своїй землі, Богом даній нам Вітчизні України та рідному своєму українському народу.

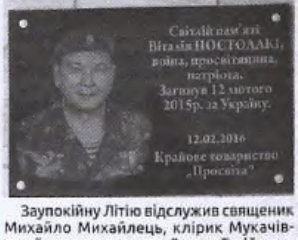

Заупокійну Літію відслужив священик Михайло Михайлець, клірик Мукачівської греко-католицької єпархії, військовий капелан.

До присутніх також звернулись Ужгородський військовий комісар, майор Микола Журавльов і мама спочилого у Бозі Віталія – Калина Миколаївна Постолакі, учителька Ужгородської середньої школи № 5.

Український воїн і Герой майор Віталій Постолакі загинув від московсько-путінських окупантів під Дебальцевим 12 лютого 2015 року.

Прес-служба Карпатської єпархії УАПЦ

ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА УКРАЇНСЬКИМ ПАТРІОТОМ, ІСТОРИКОМ І ГРОМАДСЬКИМ ДІЯЧЕМ ЗАКАРПАТТЯ ІГУМЕНОМ АНАТОЛІЄМ КРАЛИЦЬКИМ

12 лютого Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді, відслужив вечірню заупокійну Літію за українським патріотом, істориком, громадським і церковним діячем ігуменом Анатолієм Кралицьким (12.02.1835 – 11.02.1894) до 181-річчя з дня його народження.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх земних провин, допущених небіжчиком із власної волі чи з примусу, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

Прес-служба Карпатської єпархії УАПЦ

БІОГРАФІЧНА ДОВІДКА

Анатолій Федорович Кралицький (хрещене ім'я Олександр; 12 лютого 1835, село Вишні Чабини історичного Закарпаття, тепер Межилабірський округ, Словаччина — 11 лютого 1894, Мукачево) — український священик-василіянин, літератор-прозаїк, етнограф, історик, фольклорист, журналіст, громадський діяч; один із закарпатських «будителів» за національну незалежність українців-русинів Закарпаття другої половини XIX століття. Виступав за українську національну і державну єдність та незалежність.

Народився Анатолій Кралицький у багатодітній сім'ї священика. Навчався у монастирських школах і в Ужгородській духовній семінарії. З 1858 року працював учителем, а з 1869-го і до кінця життя — ігуменом Мукачівського Свято-Миколаївського монастиря.

Анатолій Кралицький зібрав велику бібліотеку. Багато книг подарував йому Михайло Драгоманов.

Помер 1894 року в Мукачівському монастирі.

Бібліографія наукових, публіцистичних і літературних праць Анатолія Кралицького налічує понад 400 позицій. 1874 року він опублікував уривок із Мукачівського літопису XV ст. (сам літопис не знайдений) і статтю «Северно-Восточная Угорщина», в якій дав топографічно-географічний опис усіх закарпатських комітатів із характеристикою міст і сіл, національного складу їхніх мешканців тощо.

Підтримував творчі стосунки з багатьма діячами культури та науки, зокрема з А. Будиловичем, Б. Дідицьким, А. Дешком, Ф. Езберовим, О. Петровим, К. Сушкевичем, І. Срезневським, М. Раєвським, І. Франком, листувався з Я. Головацьким і М. Драгомановим, які надрукували зібрані ним фольклорні матеріали.

Заслуговує на увагу серія статей у «Науковому сборнику галицко-руской матіи» (1866, вип. I—IV), залишив нариси про Олександра Духновича, Арсенія Коцака, Василя Поповича та ін. Автор багатьох оповідань з життя рідного краю, закарпатських лемків. Видав повість «Князь Лаборець» (1863) і низку інших.

За матеріалами ЗМІ

НАМІСНИК СВЯТО-МИКОЛАЇВСЬКОГО ЧОЛОВІЧОГО МОНАСТИРЯ смт ЧИНАДІЙОВО АРХІМАНДРИТ МИКОЛАЙ РЕКІВЧАК НАГОРОДЖЕНИЙ ОРДЕНОМ ПОКРОВА ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ У РІЧНИЦЮ СВОЄЇ ХІРОТОНІЇ

14 лютого, у переддень Стрітення Господнього, Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, відслужив Божественну літургію у єпархіальному Свято-Миколаївському чоловічому монастирі смт Чинадійово Мукачівського району.

Преосвященнійшому владикові Віктору співслужили намісник обителі архімандрит Миколай Реківчак та ієрей Роман Бобай.

Під час богослужіння поминались імена православних ієрархів – Всесвятійшого Варфоломія, архієпископа Константинополя, Нового Риму, Вселенського Патріарха, Блаженнійшого Макарія, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, Преосвященнійшого Віктора, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ.

За богослужінням Преосвященнійший владика Віктор підніс сугубу молитву за даровану нам Отцем нашим Небесним земну Вітчизну Україну, за перемогу Українського війська над московсько-путінськими окупантами і терористами, за мир на нашій святій українській землі та благополуччя українського народу, за подолання розділення православних та утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви.

Під час заупокійної ектенії було піднесено молитви за спасіння душ полеглих патріотів під час Революції Гідності та українських воїнів, добровольців, волонтерів і мирних співвітчизників, які у наші дні віддали своє життя в обороні України від московсько-путінських ординців, та раніше спочилих рідних, учителів, друзів та близьких наших.

Після відпусту владика Віктор звернувся з вітальним і повчальним архіпастирським словом до парафіян, під час якого закликав вірників дотримуватися Заповідей Божих і любити одне одного, як заповідав нам Господь і Спаситель наш Ісус Христос. Владика Віктор привітав також намісника святої чернечої обителі архімандрита Миколая з черговими річницями з дня його дияконської та священицької хіротоній, які припадають на свято Стрітення Господнього – 15 лютого.

Відтак, за заслуги перед прабатьківською Українською Автокефальною Православною Церквою та з нагоди визначних дат – 48 років дияконської та 46 років священицької хіротонії, настоятель єпархіального Свято-Миколаївського чоловічого монастиря смт Чинадійово архімандрит Миколай Реківчак був удостоєний Преосвященнійшим владикою Віктором ордена Покрова Пресвятої Богородиці II ступеня.

Хід богослужіння супроводжувався церковним співом хору храму згаданої обителі під керівництвом єпархіального регента Юрія Ропонича.

Після завершення Божественної літургії на запрошення намісника обителі архімандрита Миколая Реківчака відбулась братня трапеза.

Прес-служба Карпатської єпархії УАПЦ

ДЕКАНА УКРАЇНСЬКОЇ БОГОСЛОВСЬКОЇ АКАДЕМІЇ СЕРГІЯ ВАСИЛЬОВИЧА УРСТУ В КАРПАТСЬКІЙ ЄПАРХІЇ УАПЦ ВИСВЯТИЛИ В ДИЯКОНИ

15 лютого, у дванадесяте свято Стрітення Господнього, в Кафедральному храмі апостола українського Андрія Первозваного Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в Ужгороді була відслужена Божественна літургія.

Богослужіння очолив Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією УАПЦ, у співслужінні протоієрея Олександра Смоліна, ієрея Романа Бобая та диякона Сергія Урсти.

Під час богослужіння поминались імена православних ієрархів – Всесвятійшого Варфоломія, архієпископа Константинополя, Нового Риму, Вселенського Патріарха, Блаженнійшого Макарія, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, Преосвященнійшого Віктора, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ.

У молитві до Господа Бога владика Віктор і духовенство просили миру, щастя і благополуччя для українського народу й України, якнайшвидшої перемоги Української Армії над підступними московсько-путінськими окупантами і терористами, за збереження життя кожного українського воїна, добровольця, волонтера і мирних громадян, які у наші дні боронять нашу Вітчизну від московських ординців на сході України, за дарування українцям національної єдності та єдиної Помісної Автокефальної Української Церкви. В ході богослужіння у День Збройних сил України було піднесено сугубу молитву за всіх українських військовослужбовців, які святкують професійне свято.

Під час літургії Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, звершив дияконську хіротонію над деканом Української богословської академії Карпатського університету, канцлером (секретарем) єпархії доцентом Сергієм Васильовичем Урстою.

Після завершення Божественної літургії владика Віктор у співслужінні духовенства здійснив освячення свічок, які, за переказами, після освячення у день Стрітення Господнього охороняють віруючих від негод і нечистої сили.

Надалі Преосвященнійший владика Віктор Бедь звернувся з архієрейською проповіддю до духовно-богословського зупинився на духовно-богословському змісті свята Стрітення Господнього, привітав диякона Сергія Урсту з таїнством висвяти у диякони та зупинився на догматичних і канонічних засадах заснування, розвитку та відродження нашої прабатьківської, майже 2000-літньої Української Автокефальної Православної Церкви.

Після цілування хреста та отримання освячених свічок усі присутні були запрошені на братську святкову трапезу.

Прес-служба Карпатської єпархії УАПЦ

У КАРПАТСЬКІЙ ЄПАРХІЇ УАПЦ ВІДСЛУЖИЛИ ЛІТІЮ ЗА УКРАЇНСЬКИМ КНЯЗЕМ КОСТЯНТИНОМ-ВАСИЛЕМ ОСТРОЗЬКИМ ДО 490-річчя З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ

12 лютого Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, відслужив вечірню заупокійну Літію за українським князем, політичним, військовим і культурним діячем, політичним провідником Руської (Української) держави часів Речі Посполитої Костянтином-Василем Острозьким (02 (12).02.1526 – 28 (23)/13 (23). 02.1608) до 490-річчя з дня його народження.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх земних провин, допущених із власної волі чи з примусу небіжчиком, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

Прес-служба Карпатської єпархії УАПЦ

Біографічна довідка

Костянтин-Василь Острозький (2 (12) лютого 1526 — 28 (29) / 13 (23) лютого 1608) — український князь, магнат, політичний, військовий і культурний діяч, політичний провідник Руської (Української) держави часів Речі Посполитої. Один із найзаможніших і найвпливовіших магнатів Руської (Української) держави, сенатор Речі Посполитої, «некоронований король Руської (Української)» держави, засновник Острозької академії. Син Великого Гетьмана литовсько-руського князя Костянтина Івановича Острозького.

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР БЕДЬ ВІДСЛУЖИВ МОЛЕБЕНЬ ДО МЧЧ.: ВІКТОРИНА, ВІКТОРА, НИКИФОРА, КЛАВДІЯ, ДІОДОРА, СЕРАПІОНА І ПАПІЯ

13 лютого Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, відслужив вечірній молебень до святих мучеників: Вікторина, Віктора, Никифора, Клавдія, Діодора, Серапіона і Папія, які в часи страшних гонінь на християн у Римській імперії були закатовані до смерті 251 року за стійкість і непохитність у вірі Христовій, у день пам'яті про них.

У молитві до святих владика Віктор просив молитовного заступництва святих мучеників перед Всемилостивим Господом Богом за мир і благополуччя в Україні, перемогу Українського війська над московсько-путінськими окупантами і терористами, збереження життя кожного українського воїна, добровольця, волонтера та мирних співвітчизників, які боронять Богом дану нам землю Вітчизну від підступних ординців.

Прес-служба Карпатської єпархії УАПЦ

Церковно-історична довідка

Святі мученики Вікторин, Віктор, Никифор, Клавдій, Діодор, Серапіон і Папій постраждали в Коринфі в часі гоніння імператора Декія (249 – 251) 251 року. Святі Вікторин, Віктор і Никифор були посаджені в кам'яну ступу і померли від ударів величезного кам'яного товкача. Святий Клавдій помер після відсікання рук і ніг. Святий Діодор був спалений, святий Серапіон – обезголовлений, а святий Папій втопили в морі.

ВІТАННЯ

Відсвяткував День народження завідувач кафедри фінансів та економіки доцент Карпатського університету імені Августина Волошина *Роман Ілліч Маздавук*. З цієї нагоди колектив вище згаданої кафедри долучається до привітань близьких і рідних й дарує таю рядки:

Нехай вітчизняні цвітуть літа прекрасні,
Нехай здійснюють часті бажань,
Щоб доля дарувала тільки щастя,
Ні грама бід, ні краплинки страждань.

12 лютого відсвяткувала День народження *Лариса Іванівна Павлюк*. З цієї нагоди щиросердечно вітання висловлюють любляча чоловік Валера, сини та донька, а також вірні друзі.

Нехай цвітуть під небом сильноликим
Ще довго-довго дні й літа,
А ваша радість чиста і висока,
Щоденно хай до хати завітає!
Багацько здоров'я, сонця у зеніті,
Любові, доброти і щастя повен дім.

ЖИВІМО В ЛЮБОВІ

Любов є тією силою, яка надає життю цінності, робить його вартісним.
Ансельм Грюм. «Жити в домі любові»

Я хочу і прагну в тобі розчинитись,
У солоді-меді твоєму втопитись,
На віях-метеликах радо гойдатись,
За брамами брів твоїх любо ховатись.

Кричу щиро серцем: кохаю, кохаю,
Суничку-слова у долоні збираю
І ангелом білим тебе пригортаю,
Жагою любові горю, не згораю.

Притулю, пригорну, лічу на край світу,
Перейду все поле пшениці і жита,
Щоб бути з тобою, кохати і жити…
Повір, моя мила, я вмію любити.

Обсиплю тебе білим цвітом калини,
Обійму руками малої дитини,
Які б ми не були і що б не робили –
Живімо в любові, якщо полюбили.

Василь ЩОМАК

***

Ніколи не пізно поставити кому,
Забути образу, простити сльозу,
Прогнати із серця тривогу та втому,
За хмари у далеч прогнати грозу.

Ніколи не пізно поставити крапку,
Залишити пісню у струнах душі,
Згадати мелодію рідного дому,
Промчатись галопом по срібній росі.

Життя – це правопис, де коми і крапки,
Суцільні рівняння з одним невідомим.
Це нариси свята, буденні нотатки,
Де вибору права: чи крапка, чи кома?

Любов ШЕНДЕРОВСЬКА

22 ЛЮТОГО О 16:00 ГОД.
ПЛ. НАРОДНА,
М. УЖГОРОД

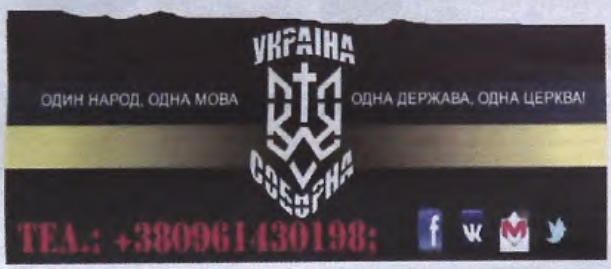

Шеф-редактор
Віктор БЕДЬ
Головний редактор
Анатолій КОСТЮХ
Літредактори
Марина ГАЗА
Наталка ГУМЕН-БІЛАНИЧ
Редактори відділів:
Ігор КОВАЛЬЧУК
Олексій ПАНДА
Олексій ШАФРАНЬОШ
Станіслав ДАНКО
Верстка
Ігор ТОКАЧ
ЗАСНОВНИК
ПП «Адвокатське бюро «Срібна Земля».
ВИДАВЕЦЬ
Християнсько-народна спілка Закарпаття.
Ідентифікаційний код 20444130.
Номер звернено в Інформаційному медіа-центрі Карпатського університету ім. А.Волошина.
Друк: Відділ оперативного видавництва "А-прінт" ТОВ "ДМ", м. Тернопіль, вул. Текстильна, 28, тел.: 52 27 37, Моб. тел: (067) 350 17 94, a-print.com.ua
РЕДАКЦІЯ
Ужгород, вул. Гойди, 4; тел.: (0312) 61-36-22
e-mail: txt_52@ukr.net
архів в Інтернеті: www.sribnazemlja.narod.ru
сайт: www.sz.uz.ua
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації – серія КВ № 5468 від 11.09.2001 р.
Передплатний індекс – 61159
Умовний друк: А3 арк. 12.
Тираж – 2400
Номер замовлення: 55
Виходить один раз на тиждень.
Розповсюдження: Закарпатська область
Редакція залишає за собою право на публікацію та редагування матеріалів, яких не повертає, на них не відповідає і не пересилає до інших інстанцій. Редакція не завжди поділяє думку автора. **При передруку посилання на «Срібну Землю» обов'язкове.**

ОГОЛОШЕННЯ

Шановні читачі! Редакція приймає для друку на шпальтах нашої газети ***реклами, оголошення,*** а також ***вітальні слова*** на адресу близьких і рідних вам людей. За детальною інформацією звертайтеся на адресу: вул. Гойди, 4, 4-й поверх, кабінет 403 (Карпатський університет імені Августина Волошина) або телефонуйте: 066-53-38-745 (Станіслав) у будні (9:00 – 17:00).

Комп'ютерна допомога:
– перевстановлення операційної системи на вибір;
– лікування від вірусів, програмна чистка;
– встановлення драйверів;
– встановлення офісних програм;
– встановлення антивірусу;
– встановлення інших програм.

За детальною інформацією звертайтеся на адресу: вул. Гойди, 4, 4-й поверх, кабінет 403 (Карпатський університет імені Августина Волошина) або телефонуйте: 095-56-13-299 (Ігор) з 10:00 до 17:00 у будні.

АФОРИЗМИ

- У горі та в лиху годину пізнаєш вірну людину.
- Прагни до мети, але повнокровно живи сьогодні, щоб не було запізно завтра.
- Праця позбавляє нас трьох бід: нудьги, людських вад і нестатків.
- Прибутки та збитки на одному подвір'ї живуть.
- Питання сумління вирішуються серцем і душею.
- Повір у себе – і в тебе повірять інші.
- Погода: коли економіка в тіні – в країні морок.
- Побажання дармоїда: «Нехай би всі працювали краще, тоді б і мені жилося ліпше».
- П'ять днів не робимо, а два – відпочиваємо.
- Рідну землю за те й любимо, що в ній заріто стільки талантів!
- Риба псується із голови, а чистять її із хвоста…
- Робити є що, а заробити – ніде.
- Скупий платить двічі! Наймусь працювати до скупого…
- Скупі живуть, як жебраки, а вмирають, як багачі.
- Слабшого перемагає сильний, а сильного – хитромудрий.
- Слухай розумнішого, шануй старшого, а допомагай слабшому.
- Сонце на ялині, а ми ще у перині.
- Старався не сваритися на дрібницях – сили берігся для великого скандалу.
- Те, що в юності видається трагедією, у зрілому віці здається драмою, а в старості – просто комедією.

(Із книжки Йосипа ГАНИЧА «Фрази з вулиці»)

Міністерство освіти і науки України
КАРПАТСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Августина Волошина
(вищий навчальний заклад)

Підготовка бакалаврів і магістрів за напрямами:
– Правознавство;
– Міжнародне право та філософія права;
– Фінанси і кредит;
– Туризм;
– Психологія; Медична психологія;
– Філософія;
– Богослов'я (теологія);
– Аналітика та захист інформації;
– Магістерські програми (на базі будь-якої базової чи повної вищої освіти);
– Друга вища освіта;
– Програма подвійного європейського диплома;
– Підготовка офіцерів запасу (додаткова кваліфікація).

Ужгородський гуманітарно-економічний коледж
Підготовка молодших спеціалістів (молодших бакалаврів) (на базі 9 класів) за спеціальностями:
– Правознавство;
– Фінанси і кредит.

Міністерство освіти і науки України
УКРАЇНСЬКА БОГОСЛОВСЬКА АКАДЕМІЯ
Карпатського університету
(вищий православний духовно-богословський навчальний заклад)

Підготовка бакалаврів і магістрів за напрямами:
– Богослов'я (священнослужитель; християнський місіонер);
– Теологія (християнський педагог);
– Регент церковного хору;
– Вищі курси дяків;
– Військове капеланство (додаткова спеціалізація);
– Друга вища освіта;
– Програма подвійного європейського диплома.

Ужгородський богословський коледж
Підготовка молодших спеціалістів (молодших бакалаврів) (на базі 9 класів) за спеціальностями:
– Катехизатор із православного богослов'я, дяк (з одночасним здобуттям другої освіти за спеціальностями «Правознавство» або «Фінанси і кредит»).

(Студенти академії при здобутті вищої духовної освіти одночасно здобувають і вищу світську освіту)

ПРИ УНІВЕРСИТЕТІ ТА АКАДЕМІЇ ДІЄ АСПІРАНТУРА І ДОКТОРАНТУРА
м. Ужгород, вул. Гойди, 4; тел.: + 38 099 369 33 77; (0312) 61 20 08; 61 29 45; www.kau.com.ua; www.uuba.org.ua

«Господь із землі ліки виводить, і розумний муж не нехтує ними» (Сир. 38; 4).

Срібна земля

ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСНА ГАЗЕТА

www.sz.uz.ua

№4 (973) від 25 лютого 2016 року / ВИХОДИТЬ ЩОТИЖНЯ

ЧИТАЙТЕ НАС НА САЙТІ: http://sz.uz.ua

МАРШ ГІДНОСТІ ВУЛИЦЯМИ УЖГОРОДА

У другі роковини кривавого розстрілу Небесної Сотні під час Революції Гідності (18–20 лютого) Закарпатське об'єднання «Україна Соборна», за участі інших громадських організацій, зокрема командира Закарпатського підрозділу 7-ї сотні самооборони Київського Майдану Віталія Грегора, закарпатського активіста Київського Євромайдану Вануша Гаспаряна та свідомих ужгородців, пройшлося вулицями Ужгорода.

Стор.: 3

QUO VADIS, АБО КУДИ ПРЯМУЄМО?

Два роки минуло з часу кривавих подій 18–20 лютого 2014 року. Між цими двома роками така відстань, що деколи десятиліття видаються меншими, ніж ці два роки – найважчі для України та українців. Поки що. Два роки, за які вже варто підбити певні підсумки, проміжні, але як-не-як підсумки.

Стор.: 3

НОВИНИ ЮРИСПРУДЕНЦІЇ

ПРАВИЛА ЕТИЧНОЇ ПОВЕДІНКИ ДЕРЖСЛУЖБОВЦІВ

Стор.: 8

ОСВІТА

У ЗАКАРПАТСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ АВГУСТИНА ВОЛОШИНА ПРОВЕДЕНО ВРУЧЕННЯ ДИПЛОМІВ МАГІСТРАМ 18-ГО ЗИМОВОГО ВИПУСКУ 2016 РОКУ

Стор.: 9

ДУХОВНІСТЬ

ДЕКАНА УКРАЇНСЬКОЇ БОГОСЛОВСЬКОЇ АКАДЕМІЇ, СЕКРЕТАРЯ СПАРХІАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УПЦ ДИЯКОНА СЕРГІЯ УРСУ ВИСВЯТИЛИ В СВЯЩЕНИКИ

Стор.: 11

НА ЧАСІ

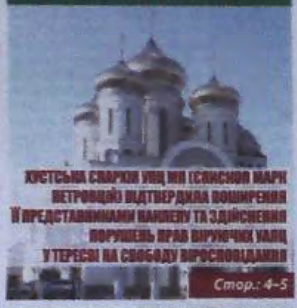

ХРИСТИЯНСЬКА СПАРХІЯ УПЦ МП (СИНОНІМ МАРІЇ ПЕТРОВЦІЇ) ПІДТВЕРДИЛА ПОШИРЕННЯ І ПРЕДСТАВНИКАМИ НАПЕЛУ ТА ЗДІЙСНЕННЯ ПОРУШЕНЬ ПРАВ ВІРУЮЧИХ УПЦ У ТЕРЕСІ НА СВОБОДУ ВІРОСПОВІДАННЯ

Стор.: 4–5

КУЛЬТУРА

НАРОДНА СИМВОЛІКА БОЙКІВ-ВЕРХОВИНЦІВ КАРПАТСЬКОГО АРЕАЛУ

Стор.: 6

АКТУАЛЬНЕ ІНТЕРВ'Ю

ВІКТОР БЕДЬ: ОСОБИСТО У МЕНЕ ЖОДНОГО КОНФЛІКТУ З УПЦ МП НЕ БУЛО І НЕМАЄ

Стор.: 7

НАШ КАЛЕНДАР

1 березня – Всесвітній день цивільної оборони; Міжнародний день боротьби з наркоманією та наркобізнесом.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

25 лютого 1573 р. – Іван Федоров заснував у Львові одну з перших українських друкарень;

25 лютого 1871 р. – народилася Леся Українка (справжнє ім'я та прізвище Лариса Петрівна Косач-Квітка), українська письменниця;

27 лютого 1494 р. – Великий литовський князь Олександр надав Києву магдебурзьке право, в результаті якого місто здобуло статус самоврядування;

2 березня 1993 р. – було засновано Академію медичних наук України, яка стала головною медичною науковою установою країни.

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС: 61159

РЕКОМЕНДОВАНА ЦІНА 2,00 грн.

НЕ СТВОРИ СОБІ КУМИРА

У цьому номері ми продовжимо серію статей, де розглядатимемо актуальні соціально-політичні проблеми та явища в українському суспільстві крізь призму експериментальної психологічної науки. Саме психологічна наука дає змогу відповісти на фундаментальні питання, на які не здатні дати відповідь жодні інші точні інституційні та історичні гуманітарні науки – питання людської особистості, природи та мотивів тих чи інших дій. Розуміння мотивів, зі свого боку, є опорою до вирішення світоглядних протиріч як між кількома людьми, так і всередині великої соціальної спільності.

Україна тепер якраз таки переживає серію соціокультурних потрясінь, ментальних розломів і проявів усіх колись латентних виразок на тілі української нації. В контексті недавніх подій, а саме відзначення другої річниці трагічних подій на Майдані, ми спробували проаналізувати одне з явищ, яке багато хто намагається оминути, забути, взагалі не згадувати, проте це аж ніяк не значить, що його не існує, як не існує проблем, які з'являються через відсутність адекватної оцінки в суспільстві. Мова йде про роль органів правопорядку та мотивів їхньої різкої трансформації у жорсткі каральні органи влади – процес, який ми часто спостерігаємо в Україні та спостерігали взимку 2013–2014 років. Чому людина, яка у житті може бути чудовим сім'янином, лагідним чоловіком і люблячим батьком, іноді так легко перетворюється у жорстокого робота без адекватної межі своєї агресії стосовно інших людей тільки від одного слова: «Наказ!?.. На це запитання і мав відповісти черговий психологічний експеримент, який провели у США ще всередині XX століття і про який піде мова у нашій статті.

Експеримент Мілґрема — серія класичних експериментів із соціальної психології, які провів Стенлі Мілґрем — психолог із Єльського університету, в якому була показана готовність учасників підкорятися «керівнику» і виконувати накази, навіть якщо їхня совість протестує. Мілґрем уперше описав свої дослідження 1963 року в статті, опублікованій у журналі «Journal of Abnormal and Social Psychology» і пізніше глибше обдумав свої висновки в 1974-му в книзі «Obedience to Authority: An Experimental View».

Експеримент почався в липні 1961 року, три місяці після того, як почався процес над нацистським військовим злочинцем Адольфом Ейхманом в Єрусалимі. Мілґрем задумав експеримент, щоб дати відповідь на запитання: «Чи міг Ейхман і мільйони його спільників по Голокосту просто виконувати накази? Чи можемо ми їх всіх називати спільниками?»

У 2008 році американські дослідники повторили експеримент і отримали такі самі результати.

В експерименті беруть участь три людини: експериментатор, піддослідний (доброволець) і актор, який вдає іншого піддослідного. Ці три людини виконують три різні ролі: Експериментатор (авторитетна роль), Вчитель (має підкорятися наказам експериментатора) та Учень (одержує стимули від Вчителя). Доброволець та актор отримують згорнуті аркуші паперу, щоб визначити їхньої ролі нібито за жеребом, але насправді на обох написано «вчитель». Актор завжди стверджує, що на його аркуші написано "учень", що гарантує, що піддослідний завжди буде «вчителем». Після цього «вчитель» і "учень" ідуть до різних кімнат, де вони можуть спілкуватися, але не бачать один одного. За однією з версій експерименту, актор має перед цим сказати піддослідному, що у нього хвороба серця.

«Вчитель» отримує незначний електричний шок від електрошокового генератора як зразок того шоку, який «учень» приблизно отримуватиме в ході експерименту. Після цього «вчитель» отримує список пар слів, яких він повинен навчити «учня». «Учитель» починає з читання списку пар слів «учню». Згодом «учитель» говорить перше слово кожної пари і читає чотири варіанти відповіді. «Учень» має натиснути кнопку, щоб обрати свою відповідь. Якщо відповідь хибна, «вчитель», натиснувши певну кнопку електрошокового генератора, вдарить «учня» струмом. Після кожної неправильної відповіді «вчитель» має збільшувати напругу на 15 Вольт. Якщо ж відповідь правильна, вчитель переходить до наступного запитання.

Піддослідні вважають, що за кожну неправильну відповідь "учень" отримує справжні удари струмом. Насправді жодних електричних ударів нема. Після розміщення піддослідного й актора по різних кімнатах, актор вмикає магнітофон, під'єднаний до електрошокового генератора, який грає попередньо записані звуки для кожного рівня шоку. По збільшенні сили струму актор починає барабанити в стіну, яка відділяє його від піддослідного. Після декількох ударів об стіну і скарг на сердечну хворобу «учень» припиняє відповідати на запитання.

На цьому етапі багато людей заявляло про своє бажання припинити експеримент і перевірити стан «учня». Деякі піддослідні

Стенлі Мілґрем

зупинилися на 135 Вольт і починали сумніватися в меті експерименту. Більшість продовжувала, переконана, що вони не несуть відповідальність. Кілька піддослідних почали нервово сміятися чи виявляти інші ознаки крайнього стресу, коли вони чули крики болю «учня».

Якщо в певний час піддослідний висловлював бажання зупинити експеримент, «експериментатор» відповідав по черзі однією з таких фраз (саме в такому порядку):

1. Будь ласка, продовжуйте.
2. Для експерименту необхідно, щоб ви продовжували.
3. Абсолютно необхідно, щоб ви продовжували.

УКРАЇНСЬКА АВТОКЕФАЛЬНА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА
КАРПАТСЬКА ЄПАРХІЯ
КАФЕДРАЛЬНИЙ ХРАМ
АПОСТОЛА УКРАЇНСЬКОГО АНДРІЯ ПЕРВОЗВАНОГО

Розклад богослужінь:

Четвер – Вечірнє богослужіння **16.00**
П'ятниця – Божественна літургія **07.40**
Субота – Всенічна **16.00**
Неділя – Божественна літургія **09.30**

У великі свята
Напередодні свят – Всенічна 16.00
У день свята вранці – Божественна літургія 09.30

Звершуються всі види треб та молебнів
м. Ужгород, вул. Гойди, 4

+ 38 066 077 39 60, (0312) 61 20 08; тел./факс: (0312) 61 29 45
www.keuapc.org; www.uuba.org.ua; e-mail: aau_2006@ukr.net

Експеримент Мілґрема

4. У вас немає іншого вибору, ви повинні продовжувати.

Якщо піддослідний хотів зупинитися навіть після четвертої фрази, експеримент припинявся. В іншому разі, експеримент зупинявся, коли піддослідний давав максимальну (450 Вольт) травму «учню» три рази поспіль.

«Експериментатор» також відповідав спеціальними заготовленими фразами, якщо «вчитель» висловлював конкретні зауваження. Якщо піддослідний запитує, чи може «учню» бути завдана незворотна фізична шкода, «експериментатор» відповідав: «Хоча шок може бути болісним, немає жодного постійного ушкодження тканин, тому, будь ласка, продовжуйте». Якщо «вчитель» казав, що «учень» явно хоче зупинити експеримент, «експериментатор» відповідав: «Чи подобається це учню, чи ні, Ви повинні продовжувати, поки він не вивчить усі пари слів правильно, тому, будь ласка, продовжуйте».

В одній серії дослідів основного варіанту експерименту 26 досліджуваних з 40, замість того щоб змилосердитися над жертвою, продовжували збільшувати напругу (до 450 Вольт) до того часу, поки дослідник не віддавав розпорядження закінчити експеримент. Лише п'ятеро піддослідних (12,5%) зупинилися на напрузі 300 Вольт, коли в жертви з'явилися перші ознаки невдоволення (стукіт у стіну) і відповіді перестали надходити. Ще четверо (10%) зупинилися на напрузі 315 Вольт, коли жертва вдруге стукала в стіну, не даючи відповіді. Двоє (5%) відмовилися продовжувати на рівні 330 В, коли від жертви перестали надходити як відповіді, так і стуки. По одній людині — на трьох наступних рівнях (345 Вольт, 360 Вольт і 375 Вольт). Решта 26 з 40 дійшли до кінця шкали.

Для пояснення виявленої випробуваними жорстокості було висловлено кілька припущень.

- випробовуваних гіпнотизував авторитет Єльського університету;
- усі піддослідні були чоловіками, тому мали біологічну схильність до агресивних дій;
- випробовувані не розуміли, наскільки сильної шкоди, не кажучи про біль, могли заподіяти «учням», наскільки потужні електричні розряди;
- випробовувані просто мали схильність до садизму і насолоджувалися можливістю завдати страждання;
- усі, які брали участь в експерименті, були людьми, схильними до підпорядкування авторитету «експериментатора» і заподіяння страждань випробуваному, оскільки інші просто відмовилися брати участь в експерименті відразу або дізнавшись його подробиці. Природно, що ті, які відмовилися від участі в експерименті, до статистики не потрапили.

Під час наступних експериментів жодне з цих припущень не підтвердилося. Мілґрем повторив експеримент, знявши приміщення в Бріджпорті (штат Коннектикут) під вивіскою «Дослідницька асоціація Бриджпорта» і відмовившись від будь-яких посилань на Єльський університет. «Дослідницька асоціація Бриджпорта» представлялася комерційною організацією. Результати змінилися не сильно: дійти до кінця шкали погодилися 48% піддослідних. Інший експеримент показав, що стать випробуваного не має вирішального значення. «Вчителі»-жінки поводилися так само, як і чоловіки в першому експерименті Мілґрема. Це спростувало міф про чуйність жінок.

У наступному експерименті вивчалося припущення, що випробовувані недооцінювали потенційну фізичну шкоду, яку завдають жертві. Перед початком додаткового експерименту «учневі» була дана інструкція заявити, що у нього хворе серце і він не витримає сильних ударів струмом. У процесі експерименту «учень» починав кричати: «Все! Випустіть мене звідси! Я говорив вам, що у мене хворе серце. Моє серце починає мене турбувати! Я відмовляюся продовжувати! Випустіть мене!» Проте поведінка «вчителів» загалом не змінилася; 65% випробовуваних сумлінно виконували свої обов'язки, доводячи напругу до максимуму. Припущення про те, що випробовувані мають порушену психіку (або особливу схильність до підпорядкування) також було відкинуто, оскільки не має підстав. Люди, які відгукнулися на оголошення Мілґрема і виявили бажання взяти участь в експерименті з вивчення впливу покарання на пам'ять, за віком, професією і освітнім рівнем були середньостатистичними громадянами. Навіть більше відповіді випробовуваних на запитання спеціальних тестів, які дозволяють оцінити особистість, довели, що ці люди були цілком нормальними і мали досить стійку психіку. Фактично вони нічим не відрізнялися від звичайних людей або, як сказав Мілґрем, «вони і є ми з вами».

Припущення, що випробовувані отримували насолоду від страждань жертви, тобто були садистами, було спростовано кількома експериментами:

- коли експериментатор ішов, а в кімнаті залишався його «асистент», лише 20% погоджувалися на продовження експерименту;
- коли випробуваному давали право самому вибрати напругу, 95% залишалися в межах 150 Вольт;
- коли вказівки давалися по телефону, послух суттєво зменшувався (до 20%). При цьому багато випробовуваних удавали, що продовжують експерименти.

Якщо випробуваний опинявся перед двома дослідниками, один з яких наказував зупинитися, а інший – наполягав на продовженні експерименту, випробуваний припиняв експеримент.

Ще в одному випадку він вніс до сценарію істотні зміни. Тепер дослідник велів «вчителю» зупинитися, в той час як жертва сміливо наполягала на продовженні експерименту. Результат говорить сам за себе: коли продовжувати вимагав усього лише такий же випробуваний, як і вони, випробовувані в 100% випадків відмовилися видати хоч один додатковий електричний розряд.

В іншому випадку дослідник і другий випробовуваний мінялися ролями таким чином, що прив'язаним до крісла виявлявся «експериментатор». При цьому другий випробовуваний наказував «вчителю» продовжувати, в той час як дослідник бурхливо протестував. І знову ні один випробуваний не доторкнувся до кнопки.

На думку самого Мілґрема, дослідження показало надзвичайно сильно виражену готовність нормальних дорослих людей йти невідомо як далеко, дотримуватися вказівок авторитету.

Чого вчить нас цей експеримент? Нічого нового, крім того, що вже було написано: не створи собі кумира і не сподівайся на князів людських... Здавалося б такий простий посил, проте історія продовжує наповнюватися трагічними сторінками, написаними жорстокістю в ім'я земних авторитетів і благ, адже більшість із нас завжди шукає авторитетів десь ззовні, далеко, на верху чи навіть у матеріальних предметах, не задумовуючись, що найголовніший авторитет кожного з нас у голові й серці – це сама Людина.

Станіслав ДАНКО
(використано матеріли з Вільної Енциклопедії)

МАРШ ГІДНОСТІ ВУЛИЦЯМИ УЖГОРОДА

У другі роковини кривавого розстрілу Небесної Сотні під час Революції Гідності (18–20 лютого) Закарпатське об'єднання «Україна Соборна», за участі інших громадських організацій, зокрема командира Закарпатського підрозділу 7-ї сотні самооборони Київського Майдану Віталія Грегора, закарпатського активіста Київського Євромайдану Ваnуша Гаспаряна та свідомих ужгородців, пройшлося вулицями Ужгорода.

Марш Гідності розпочався близько 16:00 на пл. Народній, біля Закарпатської обласної державної адміністрації. Захід відкрив голова координаційного комітету Закарпатського об'єднання «Україна Соборна» Орест Дідух. Після короткої промови активісти рушили організованою колоною по набережній Незалежності, через площу Б. Хмельницького й зупинилися біля Кирило-Мефодіївського собору на просп. Свободи.

На воротах собору активісти почепили плакат, який нагадує, що настоятель храму Христа Спасителя Дмитро Сидор – сепаратист, безпосередньо пов'язаний із ворожим окупантом – Російською Федерацією та активно веде антидержавну пропаганду на своїх «богослужіннях».

Орест Дідух у зверненні закликав: «Для того щоб не втратити найосновніше – своє коріння, ми повинні здобути правову державу. Як ми збираємося цього досягнути, не маючи української церкви? А натомість у храмах Московського патріархату сидять сепаратисти, які освячують зброю, котрою вбивають наших співвітчизників».

Далі через вулицю Швабську та пішохідний міст колона прибула під стіни Ужгородської міської ради. Орест Дідух кількома словами звернувся до присутніх. Нагадав, що ті, хто тепер при владі, прийшли туди завдяки жертвам Небесної Сотні, проте як у міськраді, так і в ОДА при владі досі особи, які свого часу були на боці «антимайдану».

Опісля колона рухалася до скверу ім. Героїв Майдану до пам'ятника політрепресованим, де заупокійну Літію відслужило духовенство Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви на чолі з Преосвященнійшим Віктором Бедь, єпископом Мукачівським і Карпатським, керуючим Карпатською єпархією УАПЦ.

Надалі виступили громадські активісти, зокрема голова ГО «Молодь Закарпаття» Василь Банк, голова ужгородського осередку ВГО «Сокіл» Томаш Лелекач. Василь Банк у зверненні до громади відзначив: «Жертви Героїв Небесної Сотні можуть бути марними, якщо більша частина громади й надалі стоятиме осторонь. На нас із небес дивляться Герої і говорять нам: ми свою роботу зробили – тепер ваша черга!»

Голова координаційного комітету Закарпатського об'єднання «Україна Соборна» Орест Дідух насамкінець зауважив, що доки живуть справжні українці та в їхніх серцях – любов до Батьківщини, доти ніхто не зможе розколоти Україну: ані Путін із Гундяєвим руками Сидора, Гецка та Маєвського, ані Орбан руками «ЙОББІКА» та продажних нардепів на кшталт Брензовича!

Опісля академічний хор Української богословської академії виконав лемківську народну пісню «Пливе кача…», яка вже стала невід'ємною частиною вшанування пам'яті українських Героїв.

Завершився захід хвилиною мовчання та виконанням Державного гімну України.

Прес-служба ЗО «Україна Соборна»

QUO VADIS, АБО КУДИ ПРЯМУЄМО?

Два роки минуло з часу кривавих подій 18–20 лютого 2014 року. Між цими двома роками така відстань, що деколи десятиліття видаються меншими, ніж ці два роки – найважчі для України та українців. Поки що. Два роки, за які вже варто підбити певні підсумки, проміжні, але як-не-як підсумки.

РІВЕНЬ ЖИТТЯ

Перелік жертв, які терпить український народ із грудня 2013 року, не вміститься в жодну статтю, а втрату людського життя не перевершать жодні зовнішньополітичні чи економічні успіхи. Однак навіть цих успіхів немає.

Станом на кінець 2015 року загалом по Україні рівень реальних доходів громадян упав на 43%. Основна причина – гіперінфляція. На Закарпатті середня заробітна плата становить близько 2600 грн., падіння реального доходу – 42% (за даними «Економічної правди»). За купівельною спроможністю українці знаходяться на 41-му місці в світі з показником 1641 євро на рік. Порівняйте: Білорусь – 2365 євро, Угорщина – 4949 євро, Німеччина – 21 579 євро. В 2015 році, за даними аналітичної компанії Gallup, за шкалою від 0 до 10 (де 10 є найкращим показником) у середньому українці оцінили свій рівень життя в 4.0.

Оптимізм українців щодо свого майбутнього також упав, як і в 2014 році. Минулого року показник серед українців, які очікують позитивних змін у своєму житті протягом п'яти наступних років, упав до нового мінімуму – 5,2 бала. Отже, відсоток населення, задоволеного своїм рівнем життя, скоротився з 27% до 17% за минулий рік, у той час як відсоток українців, які розглядають економічну ситуацію в країні як «бідну», злетів із 62% в 2014 році до 79% в 2015 році. На тлі заяв про погіршення рівня життя все менше українців зараховують себе до числа «процвітаючих» людей. У 2015 році до таких себе зарахували тільки 9% українців, тоді як в 2011 році число таких респондентів було помітно більше (21%).

В економічній сфері 2015 рік визначений фахівцями Кабміну як «дно», після якого відбудеться повільний економічний підйом, але поки що його не спостерігається, інфляція в країні й надалі зростає, зменшуючи й без того, як ми бачимо, мізерні доходи населення.

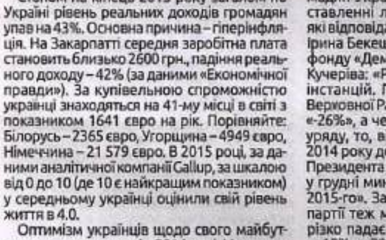

Оцінка українцями власного рівня життя (Gallup)

Виходом з існуючого стану справ для активного населення видається міграція. Для закарпатців це чи не єдиний вихід. До консульств Угорщини, Словаччини, особливо «Центру візової підтримки» (Польща, Чехія, Австрія), щоранку вишиковуються черги бажаючих подати на оформлення документи й отримати візу до європейської країни. Особливо гнітюче враження справляє відтік кваліфікованих фахівців – науковців, інженерів, які залишають Україну назавжди чи, як кажуть, «до кращих часів».

ПОЛІТИЧНИЙ АСПЕКТ

Рівень життя стосується більшості громадян України, і немає нічого дивного в ставленні людей до владних інституцій, які відповідальні за цей рівень. Як зазначає Ірина Бекешкіна, директор соціологічного фонду «Демократичні ініціативи» ім. Ілька Кучеріва: «Різко впала довіра до владних інстанцій. При цьому баланс довіри до Верховної Ради у грудні 2014 року становив «-26%», а через рік «-74%». Що стосується уряду, то, відповідно, від «-18%» у грудні 2014 року до «-67%» у грудні 2015 року. До Президента рейтинг довіри становив «+5%» у грудні минулого року та «-40%» у грудні 2015-го». За словами соціолога, політичні партії теж мають суттєвий антирейтинг, і різко падає довіра до місцевої влади від «+10%» у 2012 році до «-15%» у грудні 2014 року і «-24%» у грудні 2015 року.

Щодо змін, то в Україні їх відбувається безліч, але рухаються вони в неправильному руслі. Так вважають 60% українців, і тільки 21% упевнений, що країна розвивається в потрібному напрямку. Головними аргументами на користь того, що ми йдемо хибним шляхом, жителі країни називають той факт, що війна на Сході все ще не закінчилася, ціни ростуть, а зарплати падають. Особливо негативним фактором, що впливає на настрої українців, є корупція.

Здавалося б, в такій ситуації влада, що зуміла за неповні два роки весь кредит довіри розгубити, в надзвичайно важкий час мала б зробити висновки. Але ні, навпаки. Початок 2016-го відзначився гучними корупційними звинуваченнями представників оточення прем'єра (справа Мартиненка, звинувачення Авакова) та Президента (звинувачення «сірого кардинала» БПП І. Кононенка). Як результат – показові відставки міністрів із Кабміну, зокрема міністра економічного розвитку Айвараса Абромавичуса – дзвіночок для всієї владної команди, який переріс у масштабну кризу політичну, кризу довіри. Потім невдала відставка Кабміну, і маємо сьогоднішню ситуацію – з непритомною коаліцією і реальністю нових виборів.

Амбіції понад усе, влада, незважаючи на відсутність довіри, необхідність виживання «корупційного спрута» – ці фактори визначають політичні метання в українських верхах. Це руйнівне розгойдування човна, в якому ми з вами опинилися. Сама філософія українських можновладців, які дориваються до владних крісел, не перестає змінюватися. Поведінка Яценюка, Порошенка нічим наразі не відрізняється від мотивів і поведінки інших посадовців, які перебували свого часу на тих самих посадах (який-небудь Янукович чи Кучма, наприклад).

Для нашого сьогодення характерне небажання робити реформи, зацікавленість у контролі фінансових потоків, використання держресурсів, держпідприємств у власних інтересах, потурання і захист власного оточення, яке успішно посіло ресурсні та фінансові потоки, які звільнилися після вимушеного відходу від справ «смотрящіх» від Януковича.

Типовим для української влади останніх десятиліть є фатальне нерозуміння своєї ролі в державі, нерозуміння інтересів власного народу, недовіра та несприйняття громадської думки. Це доводило конфліктну ситуацію до кризової як в 2013 році, так і тепер.

Наразі економіка країни тримається на зовнішніх кредитах та фінансуванні Заходу. Складається враження, що демократичні перетворення і реформи в країні, боротьба з корупцією цікавить лише західні країни. Мені, як громадянину України, соромно за державу, коли посол США Джефрі Пайетт закликає наших посадовців справді боротися з корупцією чи звинувачує суддівську гілку влади, генпрокуратуру у корупційності. Так само соромно, коли США закликають Президента звільнити одіозного ручного генерального прокурора Шокіна, який зупиняє реформування генпрокуратури, покриває прокурорів-хабарників і переслідує тих, хто пробує зламати рух системи.

Як не парадоксально, але війна на Сході тримає владу. Певний час це було суттєвою відмовкою від країн Заходу щодо гальмування реформ. Осідлавши лозунги захисту країни, можна звинувачувати в зраді тих, хто владі не підходить. Державний механізм силового апарату оклигав після важкого 2014 року і знову набуває своїх характерних ознак. Це з одного боку. З іншого – відсутність політичної волі призвела до неприпустимого затягування зі справою розстрілів на Майдані. Основним дійовим особам дали можливість утекти, тому судити, зрештою, нема кого, як і у всіх резонансних справах в Україні, починаючи зі справи В'ячеслава Чорновола чи Георгія Гонгадзе.

Олексій ШАФРАНЬОШ

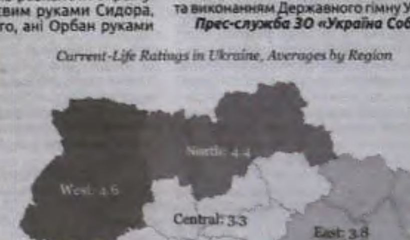

Рівень задоволеності життям по регіонах (Gallup)

ГОЛОВА АПЕЛЯЦІЙНОГО СУДУ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ ВИЯВИВСЯ ВЛАСНИКОМ НІЧНОГО КЛУБУ

Про це в мережі Фейсбук повідомляє громадський активіст Лариса Ступак.

Статутний капітал товариства «НК Фантом» становить 2 691 784 гривні й розділений між головою Апеляційного суду Закарпатської області Віталієм Дроботею та його донькою Алісою. Частка судді становить 1 387 284 гривень.

«Трибуна» дослідила декларацію судді та встановила, що у декларації про доходи за 2014 рік у графі «Розмір внеску до статутного капіталу товариства» Віталій Дроботя вказав суму 691 619 грн. і 39 419 внесених цього року. Ще 652 500 грн. значиться у його родини. Сумарна сума приблизно збігається з сумою, яка фігурує в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб. Можливо, суддя переписав частину прав на свою дружину.

Щоб уникнути непорозумінь із цього приводу, пропонуємо голові Апеляційного суду Закарпатської області Віталію Дроботі дати роз'яснення по суті питання.

«Трибуна»

ХУСТСЬКА ЄПАРХІЯ УПЦ МП (ЄПИСКОП МАРК ПЕТРОВЦІЙ) ПІДТВЕРДИЛА ПОШИРЕННЯ ЇЇ ПРЕДСТАВНИКАМИ НАКЛЕПУ ТА ЗДІЙСНЕННЯ ПОРУШЕНЬ ПРАВ ВІРУЮЧИХ УАПЦ У ТЕРЕСВІ НА СВОБОДУ ВІРОСПОВІДАННЯ

17 лютого прес-служба Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви повідомила про те, що представники Хустської єпархії УПЦ Московського патріархату (правлячий єпископ Марк Петровцій), зокрема священики Іван Хрипта, його зять Олексій Шутко, Віталій Кошілка, за співучасті церковного активіста Павла Вантюха та секретаря Тересвянської селищної ради Дмитра Світлика, грубо порушуючи конституційні права громадян на свободу віровизнання, почали приходити на роботу і додому до тих вірних УАПЦ, які підписали заяву про реєстрацію релігійної громади на честь апостола українського Андрія Первозваного Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в селищі Тересва Тячівського району. При цьому представники Хустської єпархії УПЦ Московського патріархату та їхні поплічники звертались до парафіян УАПЦ із погрозами, забобонними залякуваннями та відверто тероризували їх та їхніх рідних. Такі дії представників Московського патріархату та їхніх співучасників, зокрема окремих представників органів державної влади та місцевого самоврядування, грубо порушили положення ст. 35 Конституції України (право на свободу світогляду і віросповідання), основні положення Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» та Закону України «Про захист персональних даних». Відповідно, таку неправомірну поведінку вище зазначених осіб, які належать до УПЦ Московського патріархату, можна кваліфікувати як кримінальне правопорушення згідно зі статтею 161 Кримінального кодексу України «Порушення рівноправності громадян залежно від їх расової, національної належності, релігійних переконань, інвалідності та за іншими ознаками», санкції якої при обтяжуючих обставинах передбачають позбавлення волі строком до восьми років.

19 лютого прес-служба Хустської єпархії УПЦ Московського патріархату (правлячий єпископ Марк Петровцій) на офіційному сайті виступила вчергове з нападками і поширила черговий наклеп на адресу Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви (офіційно і канонічно діючої прабатьківської Помісної Церкви в Україні), її віруючих і керуючого єпархією, Преосвященнійшого єпископа Мукачівського і Карпатського Віктора Бедь. **При цьому, напевно, не розуміючи про що пишуть, представники прес-служби Хустської єпархії УПЦ Московського патріархату та її правлячого єпископа, московського адепта, Високопреосвященнійшого митрополита Хустського і Виноградівського Марка Петровція засвідчили таке:**

– «…З боку священиків (Хустської єпархії УПЦ Московського патріархату – авт.) таки мали місце відвідини СВОЇХ парафіян, а не парафіян «УАПЦ»;

– «…коли надійшла інформація про нібито перехід до них (до УАПЦ – авт.) парафіян УПЦ (Московського патріархату – авт.), священики відвідали своїх парафіян, щоб дізнатися про причини переходу…»;

– «…виявилося, що Віктор Бедь… обманним шляхом заволодів підписами десяти парафіян УПЦ (Московського патріархату – авт.)…»;

– «…Віктор Бедь звернувся з листом до сільського голови, чи той не буде проти, щоб на території села була організована громада УАПЦ… У письмовій відповіді «владиці» Віктора офіційно повідомили про те, що громада села не може погодитися на таку пропозицію…»;

– «…однак через деякий час на адресу сільської ради надійшли папери з списками 10 (десяти) чоловік, які нібито готові заснувати нову парафію у Тересві. Оскільки були вказані прізвища та імена парафіян УПЦ (Московського патріархату – авт.), священики (Хустської єпархії УПЦ Московського патріархату – авт.) зустрілись з ними, щоб дізнатись, чи це правда…»;

– «…список «десятки» – двоє з них узагалі живуть у Свалявському районі, а двоє планують виїхати з села. Інші шестеро, коли дізналися, що їх обманули, написали заяви про відкликання своїх підписів. Копії цих шести заяв є в Хустській єпархії (УПЦ Московського патріархату – авт.)»;

– «…Віктор Бедь або хтось із його оточення вмовили десяток жителів поставити свої підписи, які начебто необхідні для будівництва каплички. Коли підписи було отримано, виявилося, що вони «хочуть» організувати розкольницьку (на думку самих розкольників українського народу і українських православних із Московського патріархату – авт.) парафію»;

– «…шестеро з 10 написали заяви-відмови… оскільки підписи були отримані шляхом обману, сільська рада відмовила у реєстрації… парафії УАПЦ»;

– «…Це чомусь обурило «єпископа прабатьківської церкви» Віктора Бедь… він…, уже й статтю підібрав, куди бажає «підігнати» дії місцевих священиків УПЦ (Московського патріархату – авт.) як протизаконні»;

– «1. Сільська рада у листі повідомила «єпископа» Віктора Бедь про недоцільність відкриття парафії УАПЦ…»;

– «2. Не задовольнившись відповіддю, Віктор Бедь обманним шляхом ніби для будівництва каплички збирає 10 парафіян…»;

– «3. Священики Хустської єпархії УПЦ (Московського патріархату – авт.) відвідали своїх парафіян і з'ясували, що підписи вони поставили… для будівництва каплички»;

– «4. Хустська єпархія (УПЦ Московського патріархату – авт.) має копії шести заяв про відкликання своїх підписів»;

– і т. д.

Тож із аналізу офіційної заяви прес-служби Хустської єпархії УПЦ Московського патріархату (керуючий – московський єпископ Марк Петровцій) можна зробити такі висновки:

1. Грубо порушуючи конституційні права і свободи громадян, зокрема ст. 35 Конституції України (право на свободу світогляду та віросповідання), основні положення Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» та Закону України «Про захист персональних даних» за участі окремих посадових осіб Закарпатської обласної державної адміністрації та Тересвянської селищної ради, які допустили зловживання своїми посадовими повноваженнями, представники Хустської єпархії УПЦ Московського патріархату (священики Іван Хрипта, Олексій Шутко, Віталій Кошілка) та їхні поплічники (Павло Вантюх, Дмитро Світлик та інші) незаконно заволоділи персональними даними 10 громадян України, які у належний спосіб підписали заяву про реєстрацію Статуту релігійної громади парафії на честь апостола українського Андрія Первозваного Української Автокефальної Православної Церкви в селищі Тересва Тячівського району, та вчинили на них тиск із метою змушення їх до певних дій.

2. Окремі службові особи Закарпатської обласної державної адміністрації й Тересвянської селищної ради (зокрема заступник селищного голови Володимир Половко та секретар ради Дмитро Світлик), грубо порушуючи положення ст. 35 Конституції України, Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» та Закону України «Про захист персональних даних», незаконно передали третім особам, зокрема представникам Хустської єпархії Московського патріархату (правлячий – московський єпископ Марк Петровцій), відомості про персональні дані громадян України, які підписали офіційну заяву, адресовану Закарпатській обласній державній адміністрації, про реєстрацію Статуту релігійної громади парафії на честь апостола українського Андрія Первозваного Української Автокефальної Православної Церкви в селищі Тересва Тячівського району. Внаслідок незаконної передачі окремими посадовими особами Закарпатської обласної державної адміністрації й Тересвянської селищної ради персональних даних громадян України, ці громадяни та керівництво Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви були піддані безпідставному переслідуванню та шельмуванню з боку представників Хустської єпархії УПЦ Московського патріархату.

3. Окремі службові особи Тересвянської селищної ради, зловживаючи своїм посадовим становищем, незаконно передали представникам Хустської єпархії УПЦ Московського патріархату (правлячий – московський єпископ Марк Петровцій) копії офіційної переписки між Карпатською єпархією УАПЦ та радою. При цьому представники Хустської єпархії УПЦ МП висвітлили зміст цієї переписки у викривленому світлі, всупереч положенням ст. 35 Конституції України та положенням Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації».

4. Із метою введення в оману широкої громадськості представники Хустської єпархії УПЦ Московського патріархату (правлячий – московський єпископ Марк Петровцій), діючи традиційно для Московського окупанта з використанням старих комуністично-кадебістських методів очорнення української історії, українців та Української Церкви, поширили вчергове наклеп щодо діяльності Української Автокефальної Православної Церкви та, зокрема, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ, Преосвященнійшого єпископа Мукачівського і Карпатського Віктора Бедь, про що свідчать такі факти:

– релігійна громада УАПЦ у смт Тересва Тячівського району була створена 2015 року та діє надалі з власної волі групи православних громадян, які вважають, що в Україні повинна функціонувати наша прабатьківська Українська Автокефальна Православна Церква, витоки якої сягають від апостола українського Андрія Первозваного з 33–70 рр. І століття, а не тільки окупаційна і розкольницька Московська Церква, яка за участі Московської держави (імперії) століттями нищила українську історію, українську націю, українську державність і нашу прабатьківську, майже 2000-літню Українську Церкву. До 1949 року православні єпархії та парафії, зокрема на Закарпатті, ніколи не належали до Московської Церкви та не перебували в її підпорядкуванні. Століттями православні єпископи, священики, монастирі, духовні школи та вірні Закарпаття були у складі нашої прабатьківської Української Церкви, зокрема під омофором Вселенського Патріарха, а відтак тимчасово в 1920–1949 рр. в складі Сербського патріархату. Московська Церква на Закарпатті офіційно була насаджена московсько-комуністичним режимом в 1949 року, при цьому в 1945–1955 рр. чимало наших закарпатських православних священиків і монахів було убито та засуджено до тюремного ув'язнення саме за те, що не приймали безбожного московського комуністично-радянського режиму. І сьогодні, коли новітній російський московсько-путінський режим розпочав війну проти України, Російська Православна Церква та її структурний підрозділ УПЦ Московського патріархату жодним словом і жодного разу не осудили московського агресора та російські війська, які вбивають наших співвітчизників на сході України й окупували частину території нашої держави. Тож зрозуміло, що саме Російська Православна Церква в Україні та її структурний підрозділ УПЦ МП на сьогодні сприймаються свідомими та істинно віруючими українцями як основне джерелом розколу і розбрату серед вірників в Україні на користь московського окупанта та його церковної структури в Україні. Ті, які й надалі належать до УПЦ Московського патріархату, можливо, самі цього не розуміючи, порушують Заповіді Божі та Святе Писання, бо служать чужинцям, які розділяють наш народ, нашу прабатьківську Церкву і хочуть знову поневолити нашу державу. При цьому московські адепти та їхні ставленики, лукаво прикриваючись іменем Спасителя нашого Ісуса Христа, умисно протидіють утвердженню відродженої, майже 2000-літньої Української Автокефальної Православної Церкви – Церкви наших прабатьків (у той час як державно-імперська Московська Церква, яка історично та канонічно не належить до України, офіційно на сьогодні має тільки 427 років). Тож зрозуміло, що ті українські православні, які істинно сповідують вчення Спасителя нашого Ісуса Христа, знайомі зі змістом Святого Писання та дотримуються Заповідей Божих, усвідомлюють те, що для спасіння душі, збереження національної і духовної єдності українського роду, утвердження нашої, Богом даної нам Вітчизни України необхідно належати до лона своєї

прабатьківської Української Церкви, бо інакше не виконаємо Заповіді Божі, зокрема любити ближніх своїх, шанувати батьків і прабатьків своїх, берегти і захищати свою рідну Українську Націю, Державу і Церкву;

– жодних підписів у селищі Тересва Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, щодо створення релігійної громади особисто не збирав, а отже, не міг нікого й у нічому обманути. Збір підписів провели самі ініціатори створення релігійної громади УАПЦ в смт Тересва Тячівського району і ніхто інший;

– офіційно подана до Закарпатської обласної державної адміністрації заява про реєстрацію Статуту релігійної громади парафії на честь апостола українського Андрія Первозваного УАПЦ в смт Тересва Тячівського району чітко засвідчує те, що в заяві йде мова саме про реєстрацію Статуту парафії, а не про будівництво каплички (хоча і таку планується збудувати в Тересві);

– Українська Автокефальна Православна Церква як прабатьківська Церква українського народу свої початки бере від апостольського благословення апостола українського Андрія Первозваного (33–70 рр. І ст.), надалі розвивалась за створення та діяльності Скіфської єпархії (II – середина IX ст.), в 862 році офіційно була проголошена під назвою Руська (на сьогодні Українська) Церква з центром Митрополії у Києві за блаженного князя Київського Оскольда з династії Кия та святителя Фотія, Патріарха Константинопольського, з кінця XVI по XX ст.ст. була піддана гонінню та нищенню з боку сусідніх держав-імперій та їхніх Церков (Берестейська унія 1596 р. під примусом Польщі та Римо-Католицької Церкви, а відтак – Австро-Угорської Церкви; Ужгородська унія 1646 р. під примусом Угорщини, Австро-Угорщини та Римо-Католицької Церкви; знищення Московським царством, Російською імперією за участі Російської Православної Церкви в 1721–1920 рр.), 5 травня 1920 року Українська Автокефальна Православна Церква офіційно і канонічно була відроджена за часів Української Народної Республіки, в 1927–1937 рр. Українська Автокефальна Православна Церква була розстріляна та заборонена Московським комуністично-радянським режимом, у 1942–1944 рр. Польська Православна Церква (колишня частина Української Церкви), з благословення Вселенського Патріарха, канонічно висвятила новий єпископат для відродженої Української Автокефальної Православної Церкви, в 1945–1990 рр. діяльність УАПЦ знову була піддана переслідуванню та забороні московським комуністично-радянським режимом; із 1945 р. – по сьогодні УАПЦ продовжує свою канонічну церковну місію у Європі, США, Канаді та інших державах світу (у складі Вселенського Патріархату). 5–6 червня 1990 року Всеукраїнський Православний Помісний Собор у Києві знову відродив діяльність прабатьківської, майже 2000-літньої Української Автокефальної Православної Церкви, проголосив Київський патріархат і обрав першим Патріархом Київським і всієї України, Предстотелем Української Автокефальної Православної Церкви Святійшого Мстислава Скрипника (канонічно висвяченого Польською Православною Церквою в 1942 році та надалі Першоієрарха УАПЦ в США та Діаспорі). Восени 1990 року Святійший Мстислав Скрипник, Патріарх Київський і всієї України, Предстоятель УАПЦ і Першоієрарх УАПЦ в США та діаспорі, об'єднав канонічно висвячений єпископат УАПЦ в Україні, УАПЦ в США та Діаспорі в єдиній прабатьківській, майже 2000-літній Українській Автокефальній Православній Церкві. Тож неправдиві і безграмотні заяви представників та адептів Російської Православної Церкви в Україні, зокрема її структурного підрозділу УПЦ МП, щодо канонічно-правового статусу відродженої нашої прабатьківської Української Автокефальної Православної Церкви є відвертим наклепом та поширенням неправдивої інформації з метою подальшого розділення українських православних, а відтак – і української нації шляхом церковно-релігійного зомбування віруючих і духовенства УПЦ Московського патріархату у збереженні політично-окупаційного контролю над Україною й українським народом. У той час як, відповідно до Святого Писання, Заповідей Божих, святих догматів та канонічного права Вселенської Церкви Христової, саме відроджена Українська Автокефальна Православна Церква є історично і канонічно прабатьківською Церквою українських православних. Натомість Російська Православна Церква та її структурний підрозділ УПЦ МП, відповідно до Святого Письма, Заповідей Божих, святих догматів та канонів Вселенської Церкви Христової, не є історичною та канонічною Церквою українських православних. Російська Православна Церква на міжцерковному рівні вважається такою, що з порушенням церковних канонів, за допомогою політичної влади Московського царства, Російської імперії, а надалі московського комуністично-радянського режиму СРСР захопила канонічну територію України, яка належить до духовної опіки Вселенського Патріархату. Відповідно, на сьогодні згідно з церковними канонами та своєю промосковською діяльністю, саме УПЦ Московського патріархату як структурний підрозділ РПЦ в Україні є розкольницькою структурою в церковному житті України;

– незважаючи на явні правопорушення з боку окремих представників Хустської єпархії УПЦ Московського патріархату (правлячий московський єпископ Марк Петровцій), які є на межі кримінальних злочинів, Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, засуджуючи такі неправомірні дії, рекомендував релігійній громаді парафії на честь апостола українського Андрія Первозваного УАПЦ в смт Тересва Тячівського району відмовитися від подачі офіційної заяви до правоохоронних органів. Владика Віктор добре усвідомлює те, що певна частина духовенства УПЦ Московського патріархату є слабо освіченою

Єпископ Марк Петровцій

з правдивої історії Української Держави і Української Церкви (правдиву історію України в духовних семінаріях та академіях РПЦ, зокрема і в УПЦ МП, просто не вивчають), є релігійно зазомбованими московсько-церковними імперськими ідеологами «лжерусского мира», перебувають наразі в залежності від свого промосковського єпископату та живуть у страху перед ним і тому інколи роблять дії за які рано чи пізно їм буде дуже соромно. Водночас владика Віктор Бедь переконаний, що в Україні, як це вимагають від нас Святе Письмо, Заповіді Божі, святі догмати і канони Вселенської Церкви Христової, таки буде подолано розділення українських православних і всі ми об'єднаємось в лоні єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви. Тож наразі Преосвященнійший єпископ Мукачівський і Карпатський Віктор Бедь молиться за мир і благополуччя в Україні, за подолання розділення українських православних і утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Церкви;

– відповідно до положень Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» реєстрацію статутів (положень) релігійних громад проводять обласні державні адміністрації, а не органи місцевого самоврядування. Єдиною підставою для відмови у реєстрації статуту (положення) релігійної громади, відповідно до ч. 1 ст. 15 Закону, може бути «якщо її статут (положення) або діяльність суперечить чинному законодавству». Отже, суб'єктивні побажання окремих представників тієї чи іншої церковної структури чи органів місцевого самоврядування, наразі Хустської єпархії УПЦ Московського патріархату (керуючий московський єпископ Марк Петровцій) та Тересвянської селищної ради (заступник селищного голови Володимир Половко, секретар ради Дмитро Світлик), не можуть бути підставою для відмови в реєстрації статутів релігійних громад як УАПЦ так й інших церков;

– станом на день підписання і день подання заяви до Закарпатської обласної державної адміністрації про реєстрацію Статуту релігійної громади парафії на честь апостола українського Андрія Первозваного в смт Тересва Тячівського району всі 10 (десять) підписантів, як це вимагає Закон, офіційно проживали в цьому населеному пункті та діяли відповідно до своїх конституційних прав на свободу світогляду та віросповідання;

– на сьогодні від вірників тієї чи іншої релігійної громади Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви, де б вони не проживали, до керівництва громад або керівництва єпархії не надійшло жодної заяви (усної чи письмової) про вихід із лона УАПЦ.

5. 19 лютого загальні збори релігійної громади парафії на честь апостола українського Андрія Первозваного УАПЦ в смт Тересва Тячівського району засудили незаконні дії представників Хустської єпархії УПЦ Московського патріархату (правлячий московський єпископ Марк Петровцій) та їхніх поплічників щодо залякування парафіян УАПЦ. Збори провели переобрання керівного складу парафії та ухвалили рішення щодо виведення з-під переслідування московськими попами окремих парафіян, про заміну частини осіб, які офіційно підпишуть заяву про реєстрацію в Закарпатській обласній державній адміністрації Статуту цієї релігійної громади в смт Тересва.

6. Одночасно прес-служба Карпатської єпархії УАПЦ уповноважена заявити і про те, що Російською Православною Церквою в Україні, її структурним підрозділом УПЦ МП, проводиться широкомасштабна неправдива і наклепницька пропаганда серед громадян України з метою паплюження української влади, української історії, правди про нашу, майже 2000-літню прабатьківську Українську Автокефальну Православну Церкву. Московсько-путінський режим та його духовні покровителі на чолі із Московським Патріархом Кирилом Гундяєвим відкрито використовують церковні структури, єпископат і духовенство РПЦ, зокрема і УПЦ МП, у веденні антиукраїнської війни та поширенні ідей «лжерусского мира». Поширення неправдивої інформації та наклепу через друковані та електронні ЗМІ (*єпархіальні сайти, сайт «Закарпаття релігійне» та інші*), різного роду листівки (що здебільшого нагадують сектантські заклинання), зокрема і щодо діяльності Карпатської єпархії УАПЦ в Закарпатській області, стали вже нормою як для Хустської єпархії (правлячий московський єпископ Марк Петровцій), так і для Мукачівської єпархії (правлячий московський єпископ Федор Мамасуєв) УПЦ Московського патріархату. В числі «передових» на сьогодні проповідників «лжерусского мира» та очорнення УАПЦ такі відомі горе-проповідники Московського патріархату на Закарпатті, як московські єпископи Марк Петровцій (Хуст), Федор Мамасуєв (Мукачево), протоієрей Дмитро Сидор (Ужгород), архімандрит Митрофан Шимон (Ракошино), протоієрей Олександр Монич (Мукачево – Ужгород – Дубриничі) та інші. Тож потрібно бути дуже обережним, щоб не потрапити в їхні лукаві промосковські сіті…

7. Щодо порушення положень ст. 35 Конституції України, Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» та Закону України «Про захист персональних даних» із боку окремих посадових осіб Закарпатської обласної державної адміністрації, зокрема Тересвянської селищної ради, внаслідок чого було порушено конституційні права віруючих УАПЦ в смт Тересва та спровоковано протистояння між віруючими різних церковних юрисдикцій, – керівництвом Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви після належного вивчення та оцінки всіх матеріалів із цього питання буде внесено відповідні подання до органів державної влади.

Прес-служба
Карпатської єпархії УАПЦ
22 лютого 2016 р.,
м. Ужгород

НАРОДНА СИМВОЛІКА БОЙКІВ-ВЕРХОВИНЦІВ КАРПАТСЬКОГО АРЕАЛУ

Продовження. Початок у минулому номері

Що стосується колекції дерев'яних ложок, – кінець XIX ст., – які добре збереглися на горищі старих будівель, то, очевидно, майстер-горянин не встиг її вигідно продати. Ложкарі і бондарі були майже в кожному селі, й це не дивно, а навпаки, – економічно. **На таблиці 3** (мал. автора) – графічні зображення шести (полонинських) ложок, різних за розміром. На кожній із них своєрідна хрестоподібна орнаментальна, оздоблювальна символіка, яка складається з умовних китиць хвої, маленьких хрестиків і подвійних хрестиків, крапочок, трикутників, Г-подібної (низ і верх) орнаментальної різьби. Це ложки-мірки під час приготування бринзи і сиру, житниці, пареніці. Нетрадиційна форма ложок свідчить про особливе (ритуальне) ставлення чабанів до Божого дару — молока овець. Хрестоподібність — це нескінченна віра в небеса, оберіг овець від ураження блискавкою та нападу диких звірів. Завершення щасливого літнього періоду полонинського життя – єдиного цілого в природі – людина і свійська тварина...

На таблиці 1 (мал. автора) – ложки-псалтирні, так звані сербалки, для одночасного вживання ритуальної молитовно-заговорної їжі односельцями і родичами небіжчика. Ложки набагато меншого розміру, ніж полонинські. Надто чітка різьба. На кінці держака (ручки) ложки зубці — це кількість овець, кіз і рогатої худоби того чи іншого ґазди. Поряд під кутом майже 30 градусів (мал. 1, 2, 4, 5) – різки, що означає кількість дітей у родині. Якщо знизу – різки перехресні, з загостреними трикутничками всередині, то це свідчить про кількість дочок, які вийшли заміж. Під ними – зображення прадавнього старогрецького хреста з зерном пшениці, всередині якого продовгастий отвір – символ здорової родючості з оберегом того ж хреста.

На малюнку 8 – дві різки, поперечно з'єднані, означають, що в родині народилися близнята, проте одне передчасно народилося мертвим, збоку вирізьблений один зубач. Хрестик архаїчний і складається з двох дзьобів птахів (низ і верх) і прямого перетину вертикальної лінії хрестика з коротенькими кінчиками вверх.

Малюнок 10 ускладнений символом трагізму в родині. Дві різки довгі й дві короткі під кутом (однаково!), збоку два зубчики – це дві смерті в родині. Хрестик архаїчний, знизу новий місяць (серп), вертикаль завершується симетрією пташиних дзьобів. Замість горизонтальної перекладини обабіч мертві зернини, тобто хліба – Божого дару небіжчики не вживатимуть вже ніколи...

Малюнок 6 – на держаку ложки чотири трикутники (по два). Між ними шість зубчиків. Хрестик завершується перекладинками, три кінці яких нагадують роздвоєність, четверта – початок (півколо). Тлумачення такої символіки проста (бо в гірських селах – один одного знають усі: в родині було шість чоловіків, а від старших двох синів чи дочок чекають по двоє онуків від кожного.

Малюнок 7 – у родині було чотири чоловіки. З них залишилося двоє дорослих онуків, інші померли. Тут хрестик, у якого всі чотири кінці роздвоюються. Висновок: селянин, який щорічно чи раз у три роки проводив у своїй оселі з односельцями читання з дяками псалтиря; закінчували читання і молитви словами: «Вічная пам'ять, блаженний покой». Виявляється, на псалтирних ложках сплітали дисятками аналогічних символікою варіантів, зміст яких зразу прочитувався горянином. Беручи в руки таку ложку для споживання їжі, кожен молив Всевишнього, щоб у кожній родині було щастя і добро, а не так, як сталося в родинах небіжчиків, тобто пам'ять про них житиме вічно.

На вівчарських ложках (великі), що на таблиці 2 на двох малюнках (1, 2), зображені вишукані за візерунками хрестики. Вертикальна лінія – два крила і два дзьоби птахів, горизонтальний перетин (2). На малюнку 1 по три крила на вертикалі – символ Трійці, по горизонталі роздвоєні кінці перекладинки, але з двома лініями – знаками попередження, щоб не було того нещастя чи випадку, що трапився колись... **На малюнку 3** сплетено складний набір символіки з ліній і різок: трьохраменний хрестик із зубчиками, повернутими вверх, і завершеної трикутниками вертикалі. Під хрестиком стародавня літера «Я», всередині якої чотирикутна зірка – чотири сторони світу, над якою сім трикутничків (півколо). Слід зауважити, що цифра 7 – постулатна філософія Біблії. 7x3=21. 21 – це Трійця.

Вище над літерою «Я» – ромб-оберіг, наповнений восьмикутним хрестиком-зіркою подвоєного розміру. Над ромбиком – дві великі різки і дві малі, перехрещені, які нагадують літеру «Х», а символічно – «Дах Неба», вищі потаємні сили. Під ромбиком – різка-півколо з гострими зубчиками, повернутими до землі, тобто Божа благодать від землі, невичерпні сили до життя і мудрості Небес.

Погляньмо на таблицю 2 (мал. автора). На малюнку 1 – великодні ложки, які використовувалися один раз на рік для приготування тіста паски, припічок та іншого їства на святковий стіл. Хрестик по вертикалі складений із чотирнадцяти голок хвої з поділом обабіч по сім (знову символ цифри 7), перекладинка по горизонталі із роздвоєними кінчиками. Під хрестиком архаїчне, схематичне, символічне зображення людини з розпростертими руками, оточеної віночком із трикутничків – сійте, посівайте на світлий празник Воскресіння в серцях і душах на істину Добра. Вселяти святу Благу вість – Благовість у совість, а саме Благо і Вість – у з'єднання мудрості з істинною Совістю!..

Серії малюнків на аркушах (малюнки символів) «Космогонія народного мистецтва бойків», «Космогонічні Знаки Бойківщини», «Космогонія бойків» я збирав десятиліттями, аби переконати і доказати світові, якими були мої пращури бойки, якою була їхня духовність незаперечної культури і мудрість життя, і любов до навколишнього світу, земної краси – фауни і флори. Бойки знали, що є сокровенність і відступництво. Людина за своєю сутністю ніколи не перестане вірити у надсили Всесвіту, бо у цьому нескінченність Мудрості Істини, Буття і Небуття. Є поняття, які не коментуються тому, що це Таїна Небес, і вона ніколи не буде розгадана.

Звичайно, для того щоб я розтлумачив сотні символів бойківської культури потрібне порівняння з іншими слов'янськими народами. Завжди постає одвічне запитання: Що таке форма (символ) і її змістовність?

Земним світом правлять нумерологія (числа, математика) і символи. Через числа розуміємо зміст, а форма – символ того ж змісту. Замкнуте коло руху (еволюційність) всього того, що твориться у нескінченному Всесвіті, людина може тільки гіпотезувати.

Людина складається з тонких семи оболонок (аури, біополя) сили духу від Вседержителя – фізичної, астральної, біологічно-генезисної, ментальної, ефірної, казуальної, екстрасенсорної, і коли вони в людині об'єднані – людина як біоістота стає простою в житті, мудрою в помислах і високодуховною, тобто наділяється божественною силою святого всеосяжного провидіння.

Михайло БЕЛЕНЬ,
17.04.2013 р., м. Ужгород

Псалтирні ложки (малюнок до таблиці №1 (1, 2, 3, 4, 5))

Псалтирні ложки (малюнок до таблиці №1 (6, 7, 8, 9, 10))

Великодні ложки (малюнок до таблиці №2)

Полонинські ложки (малюнок до таблиці №3)

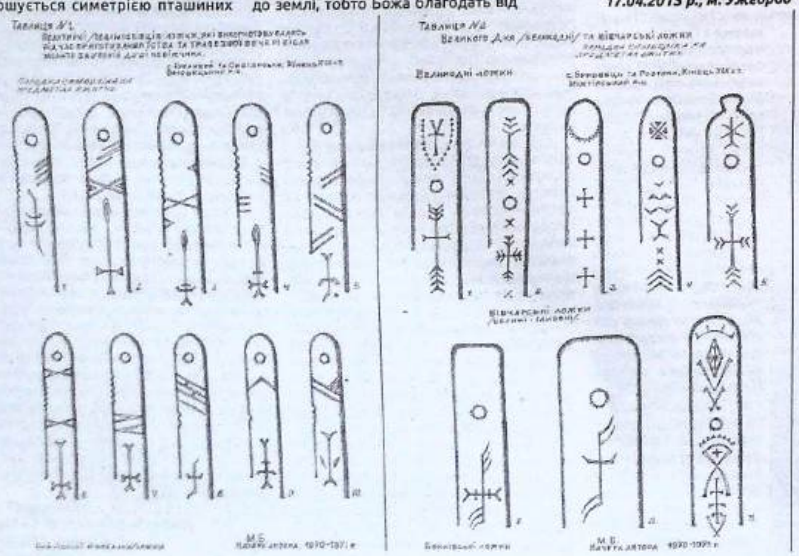

ВІКТОР БЕДЬ: ОСОБИСТО У МЕНЕ ЖОДНОГО КОНФЛІКТУ З УПЦ МП НЕ БУЛО І НЕМАЄ

Продовження. Початок у минулому номері

Інтерв'ю з Преосвященнійшим Віктором Бедь, єпископом Мукачівським і Карпатським, керуючим Карпатською єпархією, головою Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви

– Окремі церковні діячі намагаються підірвати історичну основу УАПЦ, мовляв, це церковна формація, котра виникла у 1993 р. і не має нічого спільного з УАПЦ початку і середини XX ст.

– Ті, хто це говорять, або не знають історію Української Церкви, зокрема відродження УАПЦ, або є провідниками «лжерусского мира», які й надалі прагнуть дурити український народ.

Коротко про тернистий шлях УАПЦ до свого відродження в XX ст. я виклав вище. Щодо подій 1992–1995 рр. навколо УАПЦ, то ці роки вчергове стали великим випробовуванням для нашої Церкви. У червні 1992 року посткомуністична влада на чолі з тогочасним президентом України Леонідом Кравчуком (колишнім комуністичним ідеологом, другим секретарем ЦК КПУ – КПРС), порушуючи Конституцію України, Закон України «Про свободу совісті та релігійні організації» та Статут Української Автокефальної Православної Церкви, свавільно зняла з державної реєстрації Статут УАПЦ. Натомість зареєструвала Статут новопроголошеної церковної організації – Української Православної Церкви Київського патріархату. УАПЦ з таким рішенням посткомуністичної влади не погодилась, а Святійший Мстислав Скрипник, Патріарх Київський і всієї України, Предстоятель УАПЦ, відповідно, оскаржив незаконні дії влади. Відновити реєстрацію Статуту відродженої прабатьківської Української Автокефальної Православної Церкви вдалося тільки в 1995 році, після необрання Леоніда Кравчука Президентом України на новий термін. Та внаслідок таких свавільних і незаконних дій тогочасної політичної влади України на чолі з президентом Леонідом Кравчуком було штучно породжено нове розділення між українськими православними, а відроджена прабатьківська УАПЦ була зловмисно зупинена на шляху входження до складу Вселенського Патріархату і, відтак, подальшого визнання та здобуття повної автокефалії на міжцерковному рівні. Інформацію про ці чорні сторінки з новітньої історії посткомуністичної влади, причетної до поглиблення процесу розділення українських православних, в Україні тривалий час, навіть до сьогодні, просто замовчували.

Українська Автокефальна Православна Церква офіційно належить до історичної прабатьківської канонічної апостольської Української Церкви, яка після знищення Московським царством і Московською Церквою у 1721 році відродилась 5 травня 1920 року за часів Української Народної Республіки; далі після знищення комуністично-радянським режимом СРСР в 1927–1941 рр. відновила свій єпископат через Польську Православну Церкву за згодою Вселенського Патріарха в 1942–1944 рр., через чергові гоніння Московського комуністично-радянського режиму у повоєнні роки вимушено діяла в діаспорі й заново відродилась в Україні у 1989–1990 рр. та діє до сьогодні. Канонічно-церковну та духовну спадковість УАПЦ веде від апостольської місії в Скіфії-Русі-Україні апостола українського Андрія Первозваного, заснування і діяльності Скіфської єпархії (II – середина IX ст.ст.) та заснування Української (Руської) Церкви з центром Митрополії у Києві за правління блаженного князя Київського Оскольда з династії Кия і святителя Фотія, Патріарха Константинопольського. Інші церкви в Україні, незалежно від їхньої юрисдикції, такої канонічно-церковної і догматичної історичної традиції Української Церкви не проголошують та не дотримуються.

Щодо Вашої згадки про 1993 рік, то це рік упокоєння першого Патріарха Київського і всієї України, Предстоятеля УАПЦ Святійшого Мстислава Скрипника, який відійшов у вічність 11 червня. Ця смерть була важкою втратою для УАПЦ і для всієї України та української діаспори. Наступником Святійшого Мстислава Скрипника Помісний Собор УАПЦ обрав Святійшого Дмитра Ярему, і Церква, незважаючи на різного роду перепони, продовжила свою спасительну місію в Україні та продовжує до сьогодні.

– Тепер чимала кількість священнослужителів перебуває на Сході. Чи є там і представники УАПЦ?

– Так, Українська Автокефальна Православна Церква разом із усім українським народом надає посильну матеріальну допомогу та проводить душпастирську опіку в зоні військових дій на сході України. Неодноразово з душпастирською та гуманітарною місією в зоні бойових дій на сході України перебував і Блаженніший Макарій Малетич, Митрополит Київський і всієї України, Предстоятель УАПЦ. Періодично до наших українських захисників їздять священнослужителі УАПЦ. Є в зоні військового конфлікту і військові капелани, які належать до нашої Церкви. Особисто мною на потреби українських воїнів на сході України адресно передано близько 60 000 грн. На єпархіальному рівні здійснюємо душпастирську опіку як над тими нашими захисниками, які перебувають на фронті, так і над тими, які повертаються додому. Окрім того, на пільгових умовах в очолюваних мною університеті та академії на сьогодні здобуває вищу освіту (на заочній та дистанційній формах навчання) цілий ряд наших військових та добровольців.

– Дані ЗМІ свідчать, що кількість парафіян «Московського патріархату» зменшується. Якою є динаміка на Закарпатті стосовно парафіян УАПЦ?

– Процес відродження та повернення українців у лоно своєї прабатьківської Української Церкви є неминучим. І ніхто його не зупинить, як би не старались провідники «лжерусского мира». Щодо нашого рідного Закарпаття, то на сьогодні в складі єпархій УАПЦ і УПЦ КП вже діє близько 60 парафій (як зі статусом юридичної особи, так і без статусу юридичної особи) як новостворених, так і тих, що перейшли із УПЦ Московського патріархату. Динаміка повернення православних на Закарпатті в лоно своєї прабатьківської Української Церкви зростає. І, на мою думку, вона буде тільки зростати. Це закономірно, бо всі ми є один український народ та духовні спадкоємці однієї прабатьківської Української Церкви Христової. Тож за Заповідями Божими, маємо бути єдиними, а не розділеними поміж ворогів.

– Читав, що священиків по Україні просили визнати Російську Федерацію – державою-агресором. Чи звертались до Вас із таким проханням?

– Із таким проханням до мене особисто чи до єпархії офіційно ніхто не звертався, і в цьому немає потреби. Бо УАПЦ вважає Російську Федерацію на чолі з московсько-путінським режимом країною-агресором проти України. Як священнослужитель я засудив агресивну політику президента Російської Федерації Володимира Путіна щодо України ще на початку травня 2014 року, про що заявив відкрито.

– Чимало дискусій точиться навколо створення єдиної Помісної Церкви. Чи можливо створити єдину Помісну Українську Православну Церкву?

– Створення єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви є закономірним і неминучим в Україні. Це відповідає багатотисячолітній історії нашого національного, державного і церковного будівництва, а також святим догматам і канонам Вселенської Церкви Христової. Церковна єдність, як це нас учить і Святе Писання, є запорукою єдності національної і державної та благополуччя української нації.

Українську Церкву тривалий час умисно нищили чужинські держави та імперії з метою духовного та національного розділення українців, відповідно, легшого захоплення наших земель і розділення Української Держави. Таке нищення Української Церкви у різні часи проводилось як із Заходу, так і зі Сходу. Політика розділення українців на церковному підґрунті проводиться і сьогодні московсько-путінським режимом за участі Московського патріархату в Україні, в умовах так званої окупаційної гібридної війни. Подібна ситуація, не приведи Боже, може виникнути у майбутньому й у відносинах із державами Заходу, як це вже не раз було в трагічній історії України. Тому нам необхідно якнайшвидше подолати розділення українських православних і утвердити єдину Помісну Автокефальну Українську Православну Церкву, виконати Заповіді Божі й об'єднати свій народ. Згодом, вірю у це, до процесу об'єднання Української Церкви мала би долучитись й Українська Греко-Католицька Церква та Мукачівська греко-католицька єпархія.

Духовна і церковна єдність української нації – це запорука національної і державної єдності, могутності та благополуччя нашого народу. Тож нехай Всемилостивий Господь Бог допоможе нам утвердитись на шляху до духовної, національної і державної єдності.

– Наразі говорять про єдину дату святкування Різдва! Як Ви вважаєте, це можливо?

– Християни у світі мають бути єдині, до цього закликає Спаситель наш Ісус Христос! Я за те, щоб всі християни у світі та, зокрема, в Україні святкували Різдво Христове та Пасху Божу в одні і ті ж дні. Розбіжність у днях святкування полягає тільки у тому, який саме календар – Григоріанський чи Юліанський – використовується тією чи іншою Церквою. Фактично, всі й так святкують ці свята у ті самі дні, тільки з різницею у датах, що штучно створюється через застосування різного літочислення. Але ухвалювати рішення щодо єдиних дат потрібно злагоджено, щоб не породити нового розбрату та розділення. При цьому не руйнувати вікові традиції свого народу. Відповідно, необхідно провести просвітницьку і роз'яснювальну роботу серед віруючих, щоб запропоновані зміни були сприйняті без нарікань та заперечень.

– Не можемо не запитати про Ваш конфлікт минулого року з УПЦ МП!

– Особисто у мене жодного конфлікту з УПЦ МП не було і немає. З відходом у вічність 5 липня 2014 року Блаженнійшого Володимира Сабодана, митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля УПЦ МП, всі мої офіційні контакти з цією церковною структурою були припинені. Ще в 2013 році, з благословення Блаженнійшого митрополита Володимира Сабодана, я офіційно перейшов до кліру Лангадської митрополії Елладської Православної Церкви (в лоні якої 20 березня 2010 року в храмі святої Феодори однойменного монастиря в Салоніках Солунської митрополії прийняв чернечий постриг та був возведений в архімандрити Всесвятійшим Анфімом Руссасом, митрополитом Солунським).

У 2014 році новообране керівництво на сьогодні розкольницької УПЦ Московського патріархату (митрополит Онуфрій Березовський і митрополит Антоній Паканич) просто переплутало поняття релігійної організації «Українська богословська академія імені святих Кирила і Мефодія Української Православної Церкви Московського патріархату» з правовим статусом вищих навчальних закладів, зокрема Української богословської академії (попередня назва УУБА) у складі Карпатського університету імені Августина Волошина, до створення яких вони не мали жодного стосунку. Щоправда, у грудні 2014 року, вже за правління митрополита Онуфрія Березовського та активної участі митрополита Антонія Паканича (відставки якого з усіх церковних посад свого часу вимагав спочилий у Бозі Блаженніший митрополит Володимир Сабодан), вище зазначену релігійну організацію, УУБА УПЦ МП, ліквідовують (саме як релігійну організацію). Це буде зроблено вже після смерті Блаженнійшого митрополита Володимира Сабодана, почесного доктора, почесного професора та фундатора Ужгородської академії. При цьому ліквідовують уже за перебування на посаді ректором УУБА УПЦ МП як релігійної організації не мене, який на той час не перебував у клірі УПЦ МП, а архієпископа Мукачівського й Ужгородського Федора Мамасуєва (з червня 2014 року). Але про це в УПЦ МП забувають згадувати…

Із останніх посад в УПЦ МП – ректора релігійної організації УУБА УПЦ МП (січень 2002 – червень 2014) та Уповноваженого УПЦ МП з вищої освіти та науки (червень 2011 – червень 2014), – на які я свого часу був призначений спочилим у Бозі Блаженнійшим митрополитом Володимиром Сабоданом, мене було очікувано звільнено митрополитом Онуфрієм Березовським на Синоді 19 червні 2014 року. Цим звільненням між мною та УПЦ Московського патріархату було припинено будь-які офіційні відносини, оскільки з 2013 року я вже належав до кліру Лангадської митрополії Елладської Православної Церкви (Греція). Після 19 червня 2014 року жодних надалі офіційних і канонічно-правових стосунків до мене УПЦ МП не мала і не могла мати. Про що, зокрема, Елладська Православна Церква офіційно повідомила Московську Патріархію РПЦ на початку 2015 року у відповіді на їхній офіційний запит (надісланий митрополитом Іларіоном Алфеєвим за дорученням Московського Патріарха Кирила Гундяєва). А вже 3 червня 2015 року мене було зараховано до кліру прабатьківської Української Автокефальної Православної Церкви.

Тож який конфлікт міг бути між мною і новим промосковським керівництвом УПЦ МП, якщо на момент його призначення та подальшого обрання в 2014 році я уже тривалий час не належав до кліру цієї церковної структури? Зрозуміло, що з мого боку, жодного…

Водночас зауважу, що із більшістю раніше знайомих мені кліриків і віруючих УПЦ Московського патріархату в Україні, як і в РПЦ загалом, у мене залишились добрі взаємини. Спілкуємось і надалі та підтримуємо дружні стосунки. Причому більшість із них переконана в тому, що не за горами той час, коли породжене чужинцями розділення українських православних буде подолано і в Україні буде утверджено єдину Помісну Автокефальну Українську Православну Церкву.

– Які особистісні та єпархіальні плани на 2016 рік у Вас як владики?

– На церковній і душпастирській ниві, з допомогою Господа Бога, – і надалі розбудовувати парафії та інші церковні структури Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви на Закарпатті, проводити роботу щодо подолання розділення серед українських православних та боротись за утвердження нашої історичної прабатьківської канонічної апостольської єдиної Помісної Української Автокефальної Православної Церкви.

На ниві освітньої та наукової роботи – працювати в рамках освітніх і наукових програм у Карпатському університеті імені Августина Волошина та Українській богословській академії, а також у Міжнародній академії богословських наук.

В особистому житті – те, на що благословить мене Господь Бог як його служителя та монаха.

Планів багато, і всі вони є богоугодні, мирні та на славу української нації, Української Держави та Української Церкви, чого зичу і Вам!

«Закарпаття релігійне»

ЯКА ГРОШОВА ДОПОМОГА НЕ ВРАХОВУЄТЬСЯ ПРИ РОЗРАХУНКУ ПЕНСІЇ?

Одноразова грошова допомога під час виходу на пенсію у розмірі 10 посадових окладів не може бути включена до розрахунку при обчисленні пенсії позивача, оскільки страхові внески з допомоги, яка була виплачена громадянці при звільненні, не стягувалися.

Такого висновку дійшов Вінницький апеляційний адміністративний суд, відмовивши держслужбовцю у задоволені позову до УПФ України у м. Хмельницькому про визнання протиправними дій щодо відмови включити до заробітної плати, з якої обчислюється пенсія, суму одноразової грошової допомоги.

Як пояснили «ЗіБ» у ВААС, громадянка звернулася до органу Пенсійного фонду України з заявою здійснити перерахунок призначеної пенсії з урахуванням суми грошової допомоги, яка виплачується при виході на пенсію, розмір якої становив 10 посадових окладів. До заяви позивач додала довідку Департаменту соціального захисту населення Хмельницької облдержадміністрації про склад заробітної плати. Однак орган Пенсійного фонду України відмовив у перерахунку пенсії.

Законні підстави для врахування грошової допомоги при виході на пенсію в розмірі десяти посадових окладів для обчислення пенсії відповідно до наданої довідки відсутні, оскільки зазначена допомога не є надбавкою або премією. Тому громадянка, сприймаючи відповідь як відмову, апелювала до суду за відновленням своїх прав.

ВААС зазначив, що, відповідно до Закону «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», отримувані застрахованою особою суми виплат, із яких були фактично нараховані та сплачені страхові внески або збір на обов'язкове державне пенсійне страхування, враховуються у заробіток (дохід) застрахованої особи для обчислення пенсії, незалежно від того, чи входять вони до структури заробітної плати.

Водночас суд зауважив, що до виплат, на які не нараховується єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, належить одноразова допомога працівникам, які виходять на пенсію згідно із законодавством і колективними договорами (включаючи грошову допомогу державним службовцям і науковим (науково-педагогічним) працівникам), військовослужбовцям при звільненні з військової служби.

Тому суд дійшов висновку, що одноразова грошова допомога при виході на пенсію у розмірі 10 посадових окладів не може бути включена до розрахунку при обчисленні пенсії позивача, оскільки страхові внески з допомоги, яка була виплачена громадянці при звільненні, не стягувалися.

ПРАВИЛА ЕТИЧНОЇ ПОВЕДІНКИ ДЕРЖСЛУЖБОВЦІВ

Уряд затвердив правила етичної поведінки державних службовців, дія яких також поширюється на керівників державних підприємств.

Відповідну постанову Кабміну від 11 лютого 2016 р. № 65 було опубліковано на урядовому порталі.

Державні службовці у своїй діяльності відповідно до правил керуються принципами етики державної служби, яка ґрунтується на положеннях Конституції України, законодавства про державну службу та запобігання корупції, а саме:

1. **Служіння державі та суспільству:** забезпечення державних інтересів під час виконання завдань і функцій держави; сприяння реалізації прав і законних інтересів людини і громадянина; формування позитивного іміджу держави.

2. **Гідна поведінка:** повага до гідності інших осіб; ввічливість та дотримання високої культури спілкування; доброзичливість і запобігання виникненню конфліктів у стосунках з громадянами; недопущення, зокрема поза державною службою, дій і вчинків, які можуть зашкодити інтересам держслужби чи негативно вплинути на репутацію держслужбовця.

3. **Доброчесність:** спрямованість дій на захист публічних інтересів, забезпечення пріоритету загального блага громадян над особистими, приватними або корпоративними інтересами; неприпустимість використання державного майна в особистих цілях; недопущення наявності конфлікту між публічними і особистими інтересами; нерозголошення та невикористання інформації, що стала відома у зв'язку з виконанням державним службовцем своїх обов'язків, зокрема після припинення державної служби.

4. **Лояльність:** добросовісність щодо виконання рішень ВР, Президента, Кабміну та державного органу, в якому працює держслужбовець, незалежно від своїх власних переконань і політичних поглядів; утримання від будь-яких проявів публічної критики діяльності держорганів, їх посадових осіб; коректне ставлення до керівників і співробітників держоргану під час виконання державним службовцем своїх обов'язків.

5. **Політична нейтральність:** недопущення впливу політичних інтересів на дії та рішення державного службовця; відмова від публічної демонстрації політичних поглядів і симпатій; уникнення використання символіки політичних партій під час виконання своїх обов'язків.

6. **Прозорість й підзвітність:** відкритість та доступність інформації про діяльність державного службовця, крім випадків, визначених Конституцією та законами України.

Водночас **для державних службовців першої та другої категорії передбачено:**

- ведення обліку телефонних розмов та особистих зустрічей з представниками політичних партій, народними депутатами України, суб'єктами господарювання або їхніми уповноваженими особами, а також надання інформації про такі розмови та зустрічі у порядку, встановленому законодавством про доступ до публічної інформації;
- ведення обліку фактів використання транспортних засобів, майна, інших матеріальних та нематеріальних активів, наданих за рахунок фізичних чи юридичних осіб у службових цілях.

7. **Сумлінність:** добросовісне, чесне та професійне виконання державним службовцем своїх обов'язків, виявлення ініціативи і творчих здібностей; постійне підвищення рівня своєї професійної компетентності; недопущення ухилення від ухвалення рішень і відповідальність за свої дії та рішення.

Під час прийняття на державну службу особа ознайомлюється з цими правилами та зобов'язана їх дотримуватися у своїй подальшій службовій діяльності.

За порушення цих правил державні службовці несуть дисциплінарну відповідальність відповідно до закону.

ЯК ОФОРМИТИ ЗАЯВУ ПРО ПРИЄДНАННЯ ДО ДОГОВОРУ ПОСТАЧАННЯ ГАЗУ?

Згідно з положеннями п. 4 розділу III Правил для забезпечення приєднання до умов договору постачання природного газу побутовим споживачам усіх діючих побутових споживачів, об'єкти яких знаходяться в межах закріпленої території постачальника зі спеціальними обов'язками, останній надсилає кожному споживачеві заяву-приєднання до умов договору постачання природного газу побутовим споживачам (із персоніфікованими даними стосовно споживача та його об'єкта) разом із супровідним листом за формами, встановленими додатками 1 та 2 до Типового договору постачання природного газу.

На це вказує Національна комісія, яка здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг у своєму роз'ясненні (лист НКРЕКП від 16.02.2016 № 1332/16.3.2/7-16), повідомляє «ЗіБ» із посиланням на Комісію.

Комісія звертає увагу на схвалені нею 30.09.2015 Правила постачання природного газу (постанова НКРЕКП №2496) та Типовий договір постачання природного газу побутовим споживачам (постанова НКРЕКП № 2500).

Заява-приєднання є письмовою заявою-приєднанням до умов договору і складається побутовим споживачем відповідно до вимог договору. Заява-приєднання містить персоніфіковані дані стосовно споживача та є невід'ємною частиною договору.

Розрахунки споживача за договором здійснюються за рахунками, які виписують постачальником, та/або квитанціями абонентської книжки постачальника. Спосіб оплати визначається побутовим споживачем в заяві-приєднанні. При цьому побутовий споживач не обмежується у праві здійснювати оплату за цим договором через банківську платіжну систему, шляхом он-лайн переказу, поштового переказу, внесення готівки через касу постачальника та в інший не заборонений законодавством спосіб.

НКРЕКП звертає увагу газопостачальних підприємств, що порушення вищезазначених вимог законодавства можуть бути підставами для застосування Комісією до ліцензіатів штрафних санкцій, передбачених положеннями статті 59 Закону про ринок природного газу, зокрема, у вигляді накладення штрафу в сумі до 850 тис. гривень.

ЗАПРОВАДЖЕННЯ ПРИНЦИПУ НАЙКРАЩИХ ІНТЕРЕСІВ ДИТИНИ

До Закону про охорону дитинства запроваджують механізм ухвалення рішень стосовно дитини на основі принципу «забезпечення найкращих інтересів дитини».

Такі зміни передбачені Законом (проект №2254) «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення соціального захисту дітей та підтримки сімей з дітьми», який підписав Президент України.

Текст Закону наразі відсутній, тому нижче вказані відомості стосуються редакції документа до другого читання. Відповідно до змін, у Законі про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб кожна дитина, зокрема та, яка прибула без супроводження батьків, інших законних представників, отримує довідку про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи.

Суть основних змін полягає в такому:

- до Закону «Про охорону дитинства»: визначено державні гарантії щодо захисту дітей, які постраждали внаслідок воєнних дій чи збройних конфліктів. Зміни також акцентують, що державна політика у сфері охорони дитинства має насамперед передбачати заходи з розвитку послуг для підтримки сімей із дітьми.
- до Закону «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб»: удосконалюється процедура обліку та соціального захисту дітей, які є внутрішньо переміщеними особами, зокрема дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування.
- до Сімейного кодексу: запровадження інституту «патронату над дітьми», який передбачає перебування дитини в спеціально підготовленій сім'ї (терміном до трьох, в окремих випадках – до шести місяців), а не потрапляння до інтернатного закладу.

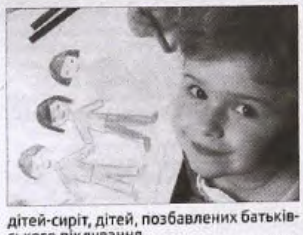

СУДДІВ ХОЧУТЬ КАРАТИ ЗА НЕВНЕСЕННЯ В РЕЄСТР КОПІЙ РІШЕНЬ

Електронна копія судового рішення надсилається до Єдиного державного реєстру судових рішень суддею, який ухвалив (постановив) судове рішення, або головуючим суддею, якщо розгляд справи був колегіальним, не пізніше за день, що є наступним за днем ухвалення (постановлення) судового рішення. За невиконання цих вимог суддів притягуватимуть до дисциплінарної відповідальності.

Відповідну пропозицію містить проект Закону від 17.02.2016 №4089 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо забезпечення доступу до судових рішень)».

Проект передбачає додаткову підставу притягнення судді до дисциплінарної відповідальності, а саме – систематичне ненаправлення у встановлений законодавством строк електронної копії судового рішення до Єдиного державного реєстру судових рішень.

Ініціатори цього законопроекту вважають, що у разі схвалення відповідних змін документ сприятиме більш ефективній роботі та постійному наповненню Єдиного державного реєстру судових рішень, а також сприятиме своєчасному ознайомленню громадян із судовими рішеннями.

Нагадаємо, нещодавно ДСАУ визначила порядок направлення до Реєстру копій судових рішень. Окрім того, в січні парламенту запропонували передбачити кримінальну відповідальність для суддів за затягування розгляду справ, зокрема за зволікання з виготовленням рішення та ненаправлення відповідної електронної копії до Реєстру.

Адвокатське бюро «Срібна Земля»
НАДАННЯ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ ФІЗИЧНИМ ТА ЮРИДИЧНИМ ОСОБАМ
Адреса: 88000, Закарпатська область, м. Ужгород, вул. Гойди, 4, т./ф.: 8 (0312) 61-28-01; 8 (03122) 3-31-32; моб.: 050 611 38 24; 099 257 74 93; E-mail: aau_2006@ukr.net.ua

У КАРПАТСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ АВГУСТИНА ВОЛОШИНА ПРОВЕДЕНО ВРУЧЕННЯ ДИПЛОМІВ МАГІСТРАМ 18-го ЗИМОВОГО ВИПУСКУ 2016 РОКУ

18 лютого в Карпатському університеті імені Августина Волошина в Ужгороді відбулись урочистості, присвячені 18-му зимовому випуску та врученню дипломів випускникам-магістрам 2016 року.

Урочистості було розпочато з молитви та Державного гімну України.

Відтак ректор університету Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, голова Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви, оголосив урочисте зібрання відкритим, привітав усіх присутніх і передав найщиріші вітання та благословення всім випускникам університету від Блаженнійшого Макарія Малетича, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви.

У виступі владика Віктор повідомив про те, що випускниками Карпатського університету імені Августина Волошина під час зимового випуску в 2016 році стали 42 випускники-магістри, які навчалися за спеціальностями з правознавства, фінансів і психології. 15 випускників отримали дипломи з відзнакою.

Після закінчення магістратури всі випускники мають можливість продовжити навчання в аспірантурі та докторантурі університету або здобути другу вищу освіту за магістерськими програмами, з іншої спеціальності. Крім того, на підставі міжнародних освітніх договорів із провідними університетами Європи, зокрема Польщі, студенти та випускники Карпатського університету імені Августина Волошина можуть навчатися за програмою подвійного диплома та здобувати одночасно другу вищу освіту й отримувати, окрім українських дипломів державного зразка, і дипломи державного зразка європейських університетів. При Карпатському університеті імені Августина Волошина діє військова кафедра, навчання на якій надає можливість студентам здобувати військовий фах і бути атестованим у офіцери запасу (молодшого лейтенанта).

Із вітальними словами до випускників університету також звернулися віце-ректор доцент Валерія Василівна Сіка та декан гуманітарно-економічного факультету доцент Арпад-Роберт Арпадович Драшкоці.

Відтак відбулось урочисте вручення довгоочікуваних дипломів магістра державного зразка.

У підсумковому слові владика ректор ще раз привітав усіх випускників із врученням дипломів і побажав їм та їхнім рідним міцного здоров'я, мирного неба над головою, успіхів у житті та Божого благословення на життєвій ниві.

Після молитви та Державного гімну України урочисте зібрання було оголошено закритим.

Прес-служба КаУ

РЕФОРМУВАННЯ. ЩО ЗМІНЮЄТЬСЯ У ВИЩІЙ ОСВІТІ?

Упродовж останніх двох років роботи у Міністерстві освіти і науки більшість моїх зусиль були спрямовані на реформу вищої освіти. Спершу – на ухвалення, а потім – імплементацію нового Закону «Про вищу освіту».

Зміни у цій сфері завжди проходять повільно. І з-поміж усього потоку новин ці зміни можуть пройти майже непомітними. Тому я хочу подати стислий progress report, окресливши все, що нам удалось зробити, чим ми займаємось тепер, що плануємо.

ЩО ЗРОБЛЕНО?

1. Змінилася процедура вступу до ВНЗ. Ми зробили її автоматизованою, а отже – більш прозорою. Система себе виправдала: нам вдалося зарахувати 85% абітурієнтів у першу «хвилю» вступу – це дуже хороший показник. Адже раніше в окремих ВНЗ до 40% вступників зараховувались після завершення офіційних процедур проведення рейтингових списків, тобто непрозоро.

2. Затверджено новий перелік галузей знань і спеціальностей. Ми намагалися максимально розширити спеціальності та наблизити їхній перелік до міжнародних класифікацій. Навіщо? Це полегшує процедури визнання кваліфікацій, дає можливості ВНЗ створювати нові міждисциплінарні програми, відкриває для випускників кращі перспективи для подальшого працевлаштування (адже спеціальності стають більш широкими) тощо.

Розмови про необхідність ревізії переліку велися роками. Але при формуванні нового переліку мали місце потужні лобістські інтереси. Бо зберегти старий – означало «законсервувати» чинний баланс у розподілі впливів в університетах.

3. Забезпечили закріплений у новому законі принцип університетської автономії – адміністративної, фінансової, академічної. Скасування типових штатних розписів створило передумови для кадрової автономії. Університети здобули можливість реалізації закладеної в новому Законі «Про вищу освіту» норми для розміщення коштів на банківських рахунках.

Міністерство довірило університетам самостійно формувати навчальні програми, знявши вимоги щодо обов'язкової окремих навчальних дисциплін.

4. Створили умови для більш інтенсивної міжнародної співпраці, затвердивши нове «Положення про академічну мобільність» та спростивши процедуру визнання іноземних дипломів (нострифікації).

Приєдналися до «Горизонту-2020». Це відкрило хороші можливості для студентів і науково-педагогічних працівників у плані міжнародного досвіду. Це дає нам змогу інтегруватися у світовий освітній та науковий простір.

Звісно, законодавчі зміни — це найперше завдання Міносвіти, проте необхідно також працювати з самою академічною громадою.

5. Започаткували серію тренінгів для студентських активістів із роз'ясненням прав та можливостей студентів у нових умовах. Такі тренінги вже пройшли в Одесі, Кіровограді, Харкові.

26 лютого в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка – перший із запланованої серії тренінг для викладачів та аспірантів на тему «Як публікуватися у міжнародних рецензованих виданнях».

Завдяки офісу Програми «Фулбрайт в Україні» ми залучили до участі іноземних дослідників, які тимчасово перебувають в Україні.

На тренінгах виступатимуть також українські науковці, котрі мають відповідний досвід. Уже погоджено проведення таких тренінгів у березні у Харкові та Львові.

НОВИЙ ЗМІСТ ОСВІТИ

Ключовим завданням на 2016 рік є оновлення змісту освіти. Для цього ми створюємо Науково-методичну раду при Міністерстві на конкурсних засадах. Наразі оголошено конкурс до науково-методичних комісій, котрі будуть розробляти нові стандарти вищої освіти. Активно запрошуємо долучитись до цього процесу людей, які володіють знаннями та мають досвід, для розробки стандартів нового покоління.

РЕФОРМА ДЕРЖАВНОГО ЗАМОВЛЕННЯ

Чи не найбільш кардинальні зміни, які МОН планує здійснити найближчим часом, стосуються зміни фінансування вищої освіти. Ми хочемо відійти від традиційної радянської схеми розподілу державного замовлення і перейти на більш сучасну, європейську систему, що базуватиметься на показниках успішності діяльності ВНЗ. Міністерство спільно з представниками ВНЗ та експертами вже напрацювало загальну концепцію та пакет законодавчих змін.

Зміни передбачають, що розподіл державного фінансування вищої освіти буде здійснюватися за формулою, яка враховує як «витратні» показники діяльності ВНЗ (передусім кількість студентів із числа найкращих, які захотіли навчатись у ньому), так і показники, що ілюструють ефективність діяльності університету (наукові результати, інтернаціоналізація, внутрішня система забезпечення якості, рівень працевлаштування випускників тощо).

Показники ефективності мають збиратися через моніторингові системи, для того щоб ця інформація була об'єктивною та надійною.

Ключове завдання — створити систему розподілу коштів, яка буде прозорою, зрозумілою, обґрунтованою та матиме довіру суспільства.

КІЛЬКІСТЬ ВНЗ

Боротьба за якість освіти неможлива без закриття тих навчальних закладів, які не забезпечують належну якість (а деякі з них існують взагалі лише на папері). Щоб студенти, які навчалися за кошти держзамовлення за тією освітньою програмою, яка втратила акредитацію, могли продовжити своє навчання, ми розробили та затвердили спеціальний порядок їхнього переведення. Тепер вони можуть продовжувати своє навчання за кошти держбюджету в іншому – кращому навчальному закладі, а університети перестануть спекулювати тим, що у разі втрати акредитації випускники опиняться без дипломів державного зразка, на які вони розраховували при вступі.

За два роки майже 80 ВНЗ (переважно — приватних) втратили ліцензії на ведення освітньої діяльності. П'ять державних ВНЗ було приєднано до інших, більш потужних університетів. В усіх цих випадках студенти продовжували навчання на тих же умовах, що і раніше. Звісно, скорочення кількості ВНЗ не є метою саме по собі.

Важливо створити оптимальну мережу університетів, котра б відповідала на потреби суспільства, враховувала б економічні, суспільні та демографічні тенденції розвитку.

БОРОТЬБА ЗА АКАДЕМІЧНУ ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Плагіат, списування чи просто недбале ставлення до продукування академічних текстів стали нормою в українській освіті. Найпростішим рішенням є перевірка на плагіат усіх робіт — починаючи з курсових і завершуючи докторськими дисертаціями.

Проблема із функціонуванням антиплагіатних програм не в тому, щоб встановити саму програму, яка здійснюватиме перевірку, а в тому, що наразі немає з чим звіряти.

Тепер наше завдання – створити єдиний національний репозитарій академічних текстів, доступ до якого буде в усіх ВНЗ. Вони завантажуватимуть туди нові тексти, написані у рамках навчання чи роботи у ВНЗ, перевірятимуть їх на плагіат і поповнюватимуть репозитарій. Таким чином, база даних буде завжди актуальною. Робота над створенням такої бази вже розпочалась, і це буде потужний поштовх для автоматизації перевірок на плагіат. Проте важливо усвідомлювати, що перевірка на плагіат — це лише один із багатьох елементів просування академічної доброчесності. Попри технічні складнощі, він є найпростішим, але не достатнім для вирішення проблеми академічної недоброчесності.

Міжнародна практика показує, що ключовою залишається зміна цінностей, підходів і практик в університетах. Це ілюструють матеріали Ради Європи, підготовлені у рамках діяльності Загальноєвропейської платформи з етики, прозорості та доброчесності в освіті. Такий процес складніший і триваліший, проте без цього неможливо подолати проблему.

У 2016 році Міністерство освіти і науки України в партнерстві з Американськими радами з міжнародної освіти та за підтримки Посольства США запускає Проект сприяння академічній доброчесності в Україні. До участі у проекті зголосились 10 університетів по всій країні. Завдання проекту — просвітницька та роз'яснювальна робота для студентів та викладачів, сприяння у розробці кодексу честі, допомога у створенні курсу Академічного письма.

ЗНО ПРИ ВСТУПІ НА МАГІСТРАТУРУ: ПІЛОТНИЙ ПРОЕКТ

Ще один амбітний крок, запланований на 2016 рік, — запровадження тестування юристів при вступі на магістратуру.

Зовнішнє незалежне оцінювання, яке справедливо вважається однією з найуспішніших освітніх реформ, дозволяє уникнути корупційних ризиків. Але подібні проблеми зі вступом до магістратури, особливо на юридичні спеціальності, залишаються не вирішеними.

Зовнішня оцінка знань абітурієнтів при вступі на магістратуру — питання, яке давно обговорюється. Звісно, такий іспит можна проводити лише за умови значної схожості у програмах підготовки в різних вишах. Водночас ключова ідея реформи вищої освіти — розширення автономії університетів, зокрема, при формуванні навчальних програм. Тому для багатьох спеціальностей єдиний іспит при вступі на магістратуру є неможливим, адже означатиме значну уніфікацію навчальної програми бакалаврату. Проте є і чимало спеціальностей, для яких єдиний тест є не просто можливим, але й бажаним. Право – одна з таких спеціальностей: ступінь схожості програм є високим, бо вони всі відштовхуються від вивчення єдиної законодавчої бази.

Важливо відзначити, що залучення до проекту з пілотного тестування відбувається на добровільних засадах. Міністерство надає комунікаційний майданчик, проте ініціатива йде від самих вищих навчальних закладів. Адже, відповідно до Закону «Про вищу освіту», університети самі обирають метод та форму складання вступного іспиту на магістратуру. Наразі до проекту приєдналося 11 ВНЗ, які погодилися не тільки розробляти тести, а й провести цього року як експеримент таке тестування на своїх юридичних факультетах.

Триває відповідальна, кропітка і надзвичайно важлива робота над розробкою іспитових завдань, яка була б неможлива без наших стратегічних партнерів – Проекту USAID «Справедливе правосуддя» та Координатора проектів ОБСЄ в Україні. За їхньою допомогою було проведено серію тренінгів з основ тестології для представників вишів та відбувається загальна координація роботи окремих робочих груп усередині проекту. Окрема увага приділяється його конфіденційності, що є запорукою успішності всього проекту.

Із одного боку, розробники розуміють свою відповідальність і письмово зафіксували свої зобов'язання щодо нерозголошення завдань. Із іншого боку, ми попросили Український центр оцінювання якості освіти адмініструвати проведення такого зовнішнього оцінювання, що забезпечить якісний друк тестових матеріалів і їхню доставку до місць проведення вступних випробувань.

Роботи попереду ще дуже багато. Зміни потребують часу та активної участі усіх сторін — МОНу, місцевих органів влади, ректорів, викладачів, студентів. Адже лише спільні зусилля дадуть результат.

Інна СОВСУН, перший заступник міністра освіти і науки України, «Українська правда. Життя»

БОГОСЛОВСЬКО-ВИДАВНИЧА КОМІСІЯ УКРАЇНСЬКОЇ БОГОСЛОВСЬКОЇ АКАДЕМІЇ З МЕТОЮ ДРУКУ РОЗПОЧАЛА РОЗГЛЯД ТЕКСТУ ПРО ЖИТТЯ СВЯТОЇ МАРІЇ ЄГИПЕТСЬКОЇ У ПЕРЕКЛАДІ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

12 лютого богословсько-видавнича комісія Української богословської академії Карпатського університету в Ужгороді під головуванням Преосвященнішого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, голови Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви, ректора університету та академії, з метою друку розпочала розгляд тексту про життя святої Марії Єгипетської у перекладі українською мовою, який читається в п'яту неділю Великого посту.

Участь у засіданні комісії узяли також декан академії доцент Сергій Урста (голова комісії), доцент, протоієрей Ігор Ковальчук, магістр богослов'я, ієрей Роман Бобай, магістр богослов'я Олександр Паламар, магістр богослов'я Юрій Попович, магістр богослов'я Ілля Михайлов, магістр богослов'я Дмитро Беник, магістр богослов'я Ростислав Дзвінчук, бакалавр богослов'я, магістрант Максим Бережний та бакалавр богослов'я, магістрант Юрій Шаринський.

Прес-служба УБА та КаУ

В УКРАЇНСЬКІЙ БОГОСЛОВСЬКІЙ АКАДЕМІЇ ГОТУЄТЬСЯ ДО ДРУКУ ПЕРШИЙ ТОМ ТРЕБНИКА У ПЕРЕКЛАДІ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

17 лютого богословсько-видавнича комісія Української богословської академії Карпатського університету в Ужгороді під головуванням Преосвященнішого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, голови Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви, ректора університету та академії, розпочала розгляд тексту до друку першого тому Требника у перекладі українською мовою.

Участь у засіданні комісії також узяли декан академії доцент, диякон Сергій Урста (голова комісії), магістр богослов'я, ієрей Роман Бобай, магістр богослов'я Олександр Паламар, магістр богослов'я Ілля Михайлов, магістр богослов'я Ростислав Дзвінчук, бакалавр богослов'я, магістрант Максим Бережний і бакалавр богослов'я, магістрант Юрій Шаринський.

Після опрацювання та схвалення тексту Требника його буде передано до друку.

Прес-служба УБА – КаУ

ПОТРІБНО НЕ ТІЛЬКИ ГОВОРИТИ ПРО НЕОБХІДНІСТЬ ЄДНОСТІ, А ВЗЯТИ Й ОБ'ЄДНАТИСЯ...

Саме ми, українці, винні в тому, що, маючи майже 2000-літню історію християнізації Скіфії-Русі-України від апостола українського Андрія Первозваного (33–70 рр. І ст.), близько 1990 років із дня початку будівництва та подальшої діяльності на теренах нашої України однієї з перших у світі Скіфської єпархії (ІІ – середина ІХ ст.ст.), 1154 роки заснування Української Церкви (862 р. – під назвою Руська Церква) за правління блаженного князя Київського Оскольда з династії Кия та святителя Фотія, Патріарха Константинопольського, 96 років офіційного відродження прабатьківської Української Автокефальної Православної Церкви (5 травня 1920 року, УНР) після її знищення Московським царством і Московською Церквою (з порушенням церковних канонів), – нині в ХХІ столітті залишаємося байстрюками і невизнаними на міжнародному міжцерковному рівні. А все тому, що рабська психологія та продажність в інтересах чужинців і ворогів, які за допомогою саме знищення Української Церкви та насадження нам своїх церковних інституцій, на століття розділили українську націю і розділяють й надалі.

Ми хочемо, щоб світ визнав нас і нашу Українську Церкву?

Ми хочемо, щоб нашу славну національну, державну, духовну, культурну та церковну історію не крали і не підмінювали?

Ми хочемо єдності національної, державної і церковної?

Тож хто нам може зарадити в цьому? Ті, що цього століттями не хотіли і розділяли нас, ті, що не хочуть цього і сьогодні та надалі розділяють нас, ті, що паплюжать нас і нашу історію, мріють тільки про те, щоб і надалі панувати над Україною та українцями? Ні – ці цього не зроблять… І зубами гризтимуть землю, щоб і надалі тримати українську націю розділеною, насамперед церковно. Бо церковне розділення розділяє українську націю і національно, і державно, і духовно, і ментально. А з розділеним народом можна робити що хочеш… Бо серед розділеного народу завжди дуже легко знайти запроданців і зрадників, які за 30 срібників, посаду та славу з легкістю служать чужим завойовникам та панам…

А там, де запроданство і зрада, там і Бога немає…

Край підміні понять Українська Церква та Московська Церква в Україні чи інша чужинська церковна структура під прикриттям терміна «Українська» повинна бути поставити державна влада… Але наша доморощена влада з цього питання постійно хитрує… Більшість років, після 24 серпня 1991 року, наша посткомуністична «українська» влада відверто в церковному питанні підігрувала саме Московії та Московській Церкві, а наразі виявляє політичну сліпоту та кон'юнктурність, а може, і чергове запроданство, при цьому не тільки Москві…

Свій голос з цього питання мали би сказати українські науковці, передусім гуманітарії, але і вони не можуть знайти між собою спільної мови, залишаючись поділеними між різними групами політичного, церковного та грошового впливу… А частина з них так любить українську націю, що тільки те і робить, щоб своїми науковими «умозаключеннями» і надалі затьмарювати розум народу.

І що ж маємо робити ми, українці, щоб нас не топтали надалі чужинці й за нас не вирішували жодних питань у світі, зокрема і з церковного будівництва та історії Української Церкви теж?

Навернутися до правди. Згадати, чиї ми сини та дочки, ким були наші прабатьки. Відкинути химери чужинських учень і домислів про нас, нашу націю, нашу Державу і нашу Церкву. Розібратися самі в собі та об'єднатись, незважаючи на те, хто, що і де про нас думає. І те, що належить українцям, – називати українським. Називати українським на ввесь голос та увесь світ і так, щоб він здригнувся, коли хтось знову колотитиме чергову неправду проти нас.

Шлях до належного відродження та утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Церкви, як і Держави нашої, повинен розпочатись із правди, найперше правди про нашу державну та церковну історію. Правди гіркої, але правди, без якої єдності не здобудемо. І без якої і Бог нас не чутиме. А коли ж не здобудемо єдності на національному рівні, то так і залишимося свідками того, як нас не помічають та наші історичні національні скарби, державні, духовні, культурні, і надалі розділяють чужинці, сміючись над нами, нашими прабатьками і нашими майбутніми поколіннями.

+ ВІКТОР Бедь,
єпископ Мукачівський і Карпатський Української Автокефальної Православної Церкви
18.02.2016 р.,
м. Ужгород

ПРЕДСТАВНИКИ МОСКОВСЬКОГО ПАТРІАРХАТУ НА ЗАКАРПАТТІ СТАЛИ НА ШЛЯХ ВІДКРИТОГО ЗЛОЧИНУ, ПОГРОЖУЮЧИ ТА ЗАЛЯКУЮЧИ ВІРНИХ КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УКРАЇНСЬКОЇ АВТОКЕФАЛЬНОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ

На адресу Преосвященнішого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, надходять скарги від віруючих низки парафій єпархії, яких почали переслідувати священнослужителі УПЦ Московського патріархату на Закарпатті за те, що вони перейшли до лона відродженої прабатьківської УАПЦ. Зокрема, настоятель Свято-Михайлівського храму Хустської єпархії УПЦ МП в смт Тересва Тячівського району протоієрей Іван Хрипта, його зять протоієрей Олексій Шутко, молодий священик Віталій Кошілка, церковний активіст Павло Вантюх та секретар Тересвянської селищної ради Дмитро Світлик, грубо порушуючи конституційні права громадян на свободу віросповідування, почали приходити на роботу і додому до тих вірних УАПЦ, які підписали заяву про реєстрацію Статуту релігійної громади на честь апостола українського Андрія Первозваного Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви. Подібне має місце і в інших населених пунктах області. Московські священики погрожують і залякують парафіян УАПЦ та відверто їх тероризують. Такі дії представників Московського патріархату підлягають кваліфікації як кримінальне правопорушення згідно зі статтею 161 Кримінального кодексу України «Порушення рівноправності громадян залежно від їх расової, національної належності, релігійних переконань, інвалідності та за іншими ознаками», санкції якої передбачають при обтяжуючих обставинах позбавлення волі строком до восьми років.

За цими фактами владика Віктор Бедь надіслав відповідного листа голові Закарпатської обласної державної адміністрації Геннадію Москалю з вимогою вжити заходів щодо припинення грубого порушення конституційних прав віруючих УАПЦ у Закарпатській області та виявити і притягнути до відповідальності тих посадових осіб ОДА, через яких списки віруючих Української Автокефальної Православної Церкви передаються до Мукачівської та Хустської єпархій УПЦ Московського патріархату.

Тож, як бачимо, представники Російської Православної Церкви, зокрема її структурного підрозділу в Україні УПЦ МП, в особі безкарно діючих на нашій землі провідників «лжерусского мира», не цураються жодних брудних і злочинних методів із метою подальшого обману наших співвітчизників в інтересах чужих нам Московської Церкви та московсько-путінського агресора. І це зрозуміло, адже саме структурний підрозділ РПЦ в Україні, УПЦ МП, на сьогодні є розкольницькою церковною структурою в Україні, яка, порушуючи святі догмати та канони Вселенської Православної Церкви, розділяє український народ і протидіє утвердженню відродженої прабатьківської, майже 2000-літньої єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви. Саме РПЦ та її філія в Україні УПЦ МП штовхають обманутих українських вірників на шлях порушення Заповідей Божих та Святого Писання, в яких чітко прописано обов'язок кожного християнина любити, поважати і захищати своїх близьких, свою націю, свою Державу та свою Помісну Церкву. Святе Писання вказує на те, що той народ, який розділиться, буде знищений, а держава його – розореною і розділеною. Тож, використовуючи Церкву в імперських політичних цілях, Московська політична влада та РПЦ, опираючись на своїх адептів в УПЦ МП, роблять все можливе, щоб залишити за собою вплив на душі й розум українських православних, не допустити об'єднання Українських Церков та утвердження автокефалії Української Церкви, а відтак – знищити державну незалежність України. Прикладом є те, що Московська патріархія, її єпископат і духовенство відверто благословляють московсько-путінський режим та російських терористів убивати наших співвітчизників (братів і сестер) на сході України.

Про подальший розвиток подій буде повідомлено додатково.

Прес-служба
Карпатської єпархії УАПЦ

ПАРАФІЯ АПОСТОЛА УКРАЇНСЬКОГО АНДРІЯ ПЕРВОЗВАНОГО УАПЦ У СМТ ТЕРЕСВА ЗАСУДИЛА ГАНЕБНІ ДІЇ ПРЕДСТАВНИКІВ ХУСТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УПЦ МП ТА ОНОВИЛА КЕРІВНИЙ СКЛАД

19 лютого, з благословення Преосвященнішого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, загальні збори релігійної громади на честь апостола українського Андрія Первозваного Української Автокефальної Православної Церкви обговорили та засудили ганебні дії щодо фактів переслідування її парафіян із боку окремих священнослужителів та активістів Хустської єпархії УПЦ Московського патріархату.

За рекомендацією владики Віктора, загальні збори парафії вирішили не передавати до правоохоронних органів заяву щодо фактів вчинення кримінального правопорушення в частині переслідування парафіян за належність до Української Автокефальної Православної Церкви з боку окремих священиків і активістів Хустської єпархії УПЦ Московського патріархату та їхніх поплічників із органів місцевого самоврядування, залишаючи таку ганебну поведінку на їхньому сумлінні.

У ході засідання також було вирішено вивести зі складу офіційних засновників релігійної громади низку парафіян, яких піддали відвертому терору і залякуванню московські церковники, та таким чином позбавити їхні сім'ї незаконного переслідування, зокрема переслідування з боку окремих роботодавців і представників місцевого самоврядування, які в інтересах Московського патріархату долучилися до гонінь на вірних Української Автокефальної Православної Церкви в смт Тересва.

За результатами голосування, загальні збори релігійної громади парафії на честь апостола українського Андрія Первозваного Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в селищі Тересва вирішили:

1. Провести заміну персонального складу засновників парафії, які уповноважені підписати заяву про реєстрацію Статуту релігійної громади в Закарпатській обласній державній адміністрації.

2. Відкликати раніше подану заяву про реєстрацію Статуту релігійної організації з Закарпатської обласної державної адміністрації.

3. Подати нову заяву про реєстрацію Статуту релігійної громади до Закарпатської обласної державної адміністрації.

4. Обрати новий склад керівних органів релігійної громади.

Прес-служба
Карпатської єпархії УАПЦ

ДЕКАНА УКРАЇНСЬКОЇ БОГОСЛОВСЬКОЇ АКАДЕМІЇ, СЕКРЕТАРЯ ЄПАРХІАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ ДИЯКОНА СЕРГІЯ УРСТУ ВИСВЯТИЛИ В СВЯЩЕНИКИ

21 лютого, у неділю про митаря та фарисея, в Кафедральному храмі апостола українського Андрія Первозваного Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в Ужгороді була відслужена Божественна літургія, яку очолив Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією УАПЦ, у співслужінні протоієрея Олександра Смоліна, ієрея Романа Бобая та майбутнього ієрея Сергія Урсти.

Під час богослужіння поминались імена православних ієрархів – Всесвятійшого Варфоломія, архієпископа Константинополя, Нового Риму, Вселенського Патріарха, Блаженнійшого Макарія, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, Преосвященнійшого Віктора, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ.

У молитві до Господа Бога владика Віктор та духовенство просили миру, щастя і благополуччя для українського народу й України, якнайшвидшої перемоги Української Армії над підступними московсько-путінськими окупантами і терористами, збереження життя кожного українського воїна, добровольця, волонтера і мирних громадян, які у наші дні боронять Вітчизну нашу від московських ординців на сході України, дарування українцям національної єдності та єдиної Помісної Автокефальної Української Церкви.

Під час богослужіння Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський УАПЦ, звершив священицьку хіротонію над деканом Української богословської академії Карпатського університету, секретарем єпархіального управління (канцлером Консисторії) дияконом Сергієм Урстою.

Звертаючись до парафіян із повчальною проповіддю, Преосвященніший владика Віктор зупинився на духовному змісті притчі про митаря та фарисея, привітав ієрея Сергія Урсту з таїнством висвяти у священика та зупинився на догматичних і канонічних засадах заснування, розвитку та відродження нашої прабатьківської, майже 2000-літньої Української Автокефальної Православної Церкви. У своїй проповіді владика наголосив на тому, що згідно зі святими Заповідями Божими, Святим Писанням та канонами Вселенської Церкви Христової кожний народ і кожний християнин повинен належати до лона своєї прабатьківської Помісної Церкви, якою для українських християн є відроджена 5 травня 1920 року наша прабатьківська Українська Автокефальна Православна Церква. Належність до Церкви своїх прабатьків є запорукою дотримання Заповідей Божих та істинного наслідування Слова Спасителя нашого Ісуса Христа жити у мирі та любові до ближніх своїх. Чужинці, які століттями намагались розділяти українську націю та Українську Державу, досягали цього, зокрема, через розділення єдиної Помісної Української Церкви, діючи за принципом «розділяй та володарюй». Саме через церковне розділення нашого народу по церковній лінії вороги Української державності та Української Церкви намагались і намагаються надалі недопустити національної і духовної єдності української нації, протидіють подоланню розділення православних в Україні та утвердженню єдиної Автокефальної Української Православної Церкви, історія якої починається з апостольської місії апостола українського Андрія Первозваного в 33–70 рр. І ст. Слід також пам'ятати і про те, що відповідно до святих догматів та канонів Вселенської Церкви Христової, в умовах відновлення державної незалежності України та відродження нашої історичної прабатьківської Української Церкви, Російську Православну Церкву в Україні та її структурний підрозділ УПЦ МП слід розглядати як розкольницьку церковну структуру, яка всупереч Заповідям Божим розділяє поміж собою український народ та служить лише імперсько-ординським інтересам чужої держави – Російської Федерації. Тож сьогодні, в умовах відкритої військової агресії московсько-путінського режиму проти українського народу, яка благословляється і підтримується керівництвом Російської Православної Церкви на чолі з Московським Патріархом Кирилом Гундяєвим, ми повинні бути єдиними національно і духовно та просити Божого заступництва в лоні своєї відродженої прабатьківської, майже 2000-літньої Української Автокефальної Православної Церкви – зауважив керуючий Карпатською єпархією УАПЦ, Преосвященніший єпископ Мукачівський і Карпатський Віктор Бедь.

Хід богослужіння супроводжувався співом кафедрального хору під керівництвом регента Марії Жабляк.

Співи духовенства та іподияконів у вівтарі здійснювався під керівництвом регента Юрія Ропонича.

Після закінчення літургії відбулася традиційна братська трапеза.

Прес-служба Карпатської єпархії УАПЦ

У КАФЕДРАЛЬНОМУ ХРАМІ АПОСТОЛА УКРАЇНСЬКОГО АНДРІЯ ПЕРВОЗВАНОГО УАПЦ В УЖГОРОДІ ВІДБУЛОСЯ ВІНЧАННЯ ОРЕСТА ДІДУХА З НАРЕЧЕНОЮ КАТЕРИНОЮ

20 лютого у Кафедральному храмі на честь апостола українського Андрія Первозваного в Ужгороді Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, у співслужінні протоієрея Олександра Смоліна та ієрея Романа Бобая звершив чин заручин і вінчання над молодим подружжям – Орестом і Катериною.

Чин вінчання було відправлено українською мовою у супроводі церковного співу академічного хору Української богословської академії на чолі з регентом читцем Юрієм Ропоничем.

На таїнстві вінчання були батьки, рідні, близькі, колеги по навчанню та роботі наречених.

Відтак у вітальному слові-проповіді до молодят владика Віктор наголосив на величі таїнства шлюбу та дав архієрейське благословення на подальше сімейне життя.

Прес-служба Карпатської єпархії УАПЦ

ДУХОВЕНСТВО КАРПАТСЬКОЇ ТА ЗАКАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЙ УАПЦ МОЛИТОВНО ДОЛУЧИЛОСЯ ДО ГРОМАДСЬКОГО ВШАНУВАННЯ ГЕРОЇВ НЕБЕСНОЇ СОТНІ В УЖГОРОДІ

20 лютого на площі Театральній у місті Ужгороді представники небайдужої громадськості, за ініціативою національно-патріотичних і молодіжних організацій, молитовно вшанували світлу пам'ять полеглих під час Революції Гідності Героїв Небесної Сотні.

Близько 18.00 на площі зібралось чимало ужгородців та гостей міста, які у скорботному мовчанні запалили лампадки і хвилиною мовчання вшанували Героїв Небесної Сотні. Під мелодію пісні «Пливе кача…» присутні на Театральній площі зі сльозами на очах читали прізвища полеглих Героїв, які транслювалися на великому екрані.

Представники духовенства Карпатської та Закарпатської єпархій Української Автокефальної Православної Церкви за участі Преосвященнійшого Кирила Михайлюка, єпископа Ужгородського і Закарпатського, у супроводі протоієрея Богдана та присутніх, із благословення Преосвященнійшого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, присутніх ієрея Романа Бобая, диякона Сергія Урсти, студентів Української богословської академії Карпатського університету Юрія Шаринського, Ярослава Пантлика, Івана Зеленька, Владислава Лазаря відслужили заупокійну Літію за всіма полеглими Героями Небесної Сотні під час Революції Гідності.

По завершенні заупокійної Літії люди ще довго не розходилися з площі, а молодь, згуртувавшись, заспівала Державний гімн України.

Прес-служба Карпатської єпархії УАПЦ

У КАРПАТСЬКІЙ ЄПАРХІЇ УАПЦ МОЛИТОВНО ВШАНУВАЛИ ПАМ'ЯТЬ ГЕРОЇВ НЕБЕСНОЇ СОТНІ У ДЕНЬ 2-х РОКОВИН

18 лютого в Кафедральному храмі апостола українського Андрія Первозваного в Ужгороді Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви, за участі представників єпархіального духовенства, парафіян, ректорату, професорсько-викладацького складу, студентів Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, Ужгородського гуманітарно-економічного та Ужгородського богословського коледжів, Закарпатського національно-патріотичного об'єднання «Україна Соборна», громадської організації «Молодь Закарпаття», Християнсько-народної спілки Закарпаття, відбулося молитовне вшанування світлої пам'яті полеглих Героїв Небесної Сотні під час Революції Гідності у боротьбі з антиукраїнським режимом Віктора Януковича та його уряду. Саме два роки тому, 18 лютого 2014 року, антиукраїнський і промосковський режим в Україні розпочав масові вбивства мирних протестувальників на Київському Майдані.

Поминальні заходи розпочалися з заупокійної Літії за всіма полеглими Героями Небесної Сотні, які були підступно вбиті на Майдані в Києві, загинули в подальшому від численних поранень чи були закатовані представниками антиукраїнських сил під час Революції Гідності. Літію очолив Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський та Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, ректор університету та академії, у співслужінні протоієрея Олександра Смоліна, ієрея Романа Бобая та диякона Сергія Урсти.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх земних провин, допущених із власної волі чи з примусу небіжчиками, дарування їхнім душам вічного спокою та життя у піднебессі. Було також піднесено молитви і за спасіння душ усіх полеглих українських патріотів, які віддали своє життя за державну і національну незалежність України у попередні віки.

Після співу «Вічная пам'ять…» на завершення Літії Преосвященніший Віктор Бедь закликав усіх присутніх згадати, пом'янути хвилиною мовчання всіх полеглих Героїв України, які віддали свої життя за національну і державну незалежність України, захищаючи конституційні права і свободи українських громадян.

У своєму архіпастирському повчальному слові владика Віктор наголосив, що, як вчить нас Святе Писання та Заповіді Божі, немає більшого достоїнства, як у час небезпеки віддати своє життя за спасіння

та свободу своїх близьких, друзів, нації та Держави.

До присутніх звернулися також безпосередні учасники кривавого Майдану у Києві, які пережили не один день із тих страшних подій під час Революції Гідності та вистояли: голова координаційного комітету ЗО «Україна Соборна» Орест Дідух та голова ГО «Молодь Закарпаття» Василь Банк. Вони коротко розповіли про ті високі, чисті і патріотичні почуття, якими керувалися на Майдані у Києві учасники Революції Гідності, та закликали пам'ятати про важливу роль кожного українця у відстоюванні наших прав і свобод та необхідності національного єднання, оскільки Україна може зберегти свою незалежність, соборність та цілісність тільки за умов збереження національної і духовної єдності.

Прес-служба Карпатської єпархії УАПЦ

ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА ПОБРАТИМОМ ЯКОВОМ ЗАЙКОМ

18 лютого Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський Української Автокефальної Православної Церкви, відслужив вечірню за упокійну Літію за українським патріотом, політичним, державним і громадським діячем, журналістом, побратимом по національно-визвольній боротьбі кінця 80-х – початку 90-х рр. минулого століття, народним депутатом України I скликання (1990–1994), співзасновником і членом антикомуністичної позиції у Верховній Раді України і скликання (1990–1994) Яковом Яковичем Зайком (04.04.1940–18.02.2014) до 2-х роковин його убивства антиукраїнським режимом на Майдані в Києві під час Революції Гідності.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх земних провин, допущених небіжчиком із власної волі чи з примусу, дарування його душі вічного спочинку та життя у піднебессі.

ВІТАННЯ

Учора, 24 лютого, відсвяткувала День народження заступник завідувача кафедри філософії та гуманітарних наук, старший викладач **Олена Сергіївна Якименко**. Колектив Карпатського університету ім. Августина Волошина щиро приєднуються до привітань на Вашу адресу і бажає міцного здоров'я, щастя, благополуччя, подальших успіхів у добрих починаннях, щоденних справах, сміливих планах та сподіваннях.

Хай Вас підтримують та надихають рідні люди, розуміють та допомагають колеги, минають негаразди та непорозуміння.

Хай доля обдарує Вас життєвою мудрістю, енергією, натхненням та радістю спілкування.

Сьогодні, 25 лютого, своє 25-річчя відзначає референт ректора Карпатського університету ім. Августина Волошина **Максим Вадимович Бережний**.

Із вдячністю Вас вітаєм,
Всього лиш кращого бажаєм:
Щастя, радості, добра,
Здоров'я, успіхів, тепла,
Благополуччя та достатку,
Щоб справи всі були в порядку.

Колектив університету

26 лютого святкуватиме День народження **Антоніна Іванівна Вчорашня**. З цієї нагоди співробітники Карпатського університету ім. Августина Волошина вітають такими словами:

Хай щастя панує у Вашому домі
І радість щоденна у ньому живе,
Здоров'я міцного і щирої долі
Хай Бог посилає і Вас береже.
Бажаєм прожити у сонці і здоров'ї
Много літ і в мирній все долі!

Помічник ректора Карпатського університету ім. Августина Волошина **Андрій Олексійович Кислий** дніми святкуватиме черговий День народження. З нагоди особистого свята приймуть від колективу університету такі побажання:

Хай добро й достаток оселя огорта,
Омивають Вас негоди і біда,
Хай весну приносять лебедині крила,
А Матір Божа надає опіку й сили.

Днями свято святкуватиме День народження черговий Карпатського університету ім. Августина Волошина **Тарас Олексійович Вакула**. Співробітники університету бажають міцного здоров'я, наснаги у роботі, завжди гарного настрою та оптимізму, а ще:

Бажаємо пісень, що лиш весна співає,
І музики, що вигравають ліси.
І квітів тих, що раз лиш розквітають,
І повні пригорщі любові та краси.

Менеджер Карпатського університету ім. Августина Волошина **Михайло Михайлович Мозговий** 28 лютого відзначатиме 18-річчя. Колектив університету щиро вітає молодого співробітника і бажає:

Хай життєвий шлях буде кришталевим,
Завжди частим, рівним, як струна,
А добра щодень гостює в хаті
І в душі завжди буде весна.

ОГОЛОШЕННЯ

VIVALDI
YOUR EVENT TEAM

Організація та координація незабутніх свят:

- Весілля «Під ключ»
- Дитячі свята
- Дні народження
- Оригінальні привітання з днем народження
- Романтичні побачення
- Дівич-вечори та холостяцькі вечірки
- Випускні вечори
- Календарні свята
- Корпоративні заходи

тел: +38 (095) 580-07-75
+38 (068) 879-00-14

Комп'ютерна доломога:

– перевстановлення операційної системи на вибір;
– програмна чистка;
– встановлення драйверів;
– встановлення офісних програм;
– встановлення антивірусу.

За детальною інформацією звертайтеся на адресу: вул. Гойди, 4, 4-й поверх, кабінет **403** (Карпатський університет імені Августина Волошина) або телефонуйте: **095-56-13-299** (Ігор) з **10:00** до **17:00** у будні.

Шановні читачі!

Редакція приймає для друку на шпальтах нашої газети ***рекламу, оголошення,*** а також ***вітальні слова*** на адресу близьких і рідних вам людей.

За детальною інформацією звертайтеся на адресу: вул. Гойди, 4, 4-й поверх, кабінет **403** (Карпатський університет імені Августина Волошина) або телефонуйте: **066-53-38-745** (Станіслав) у будні **(9:00 – 17:00)**.

Шеф-редактор **Віктор БЕДЬ**
Головний редактор **Ангеліна КОСТЮХ**
Літредактори **Марина ГАЗА**, **Наталка ГУМЕН-БІЛАНИЧ**
Редактори відділів: **Ігор КОВАЛЬЧУК**, **Олексій ПАЙДА**, **Олексій ШАФРАНЬОШ**
Станіслав ДАНКО
Верстка **Ігор ТОКАЧ**
ЗАСНОВНИК
ПП «Адвокатське бюро «Срібна Земля».
ВИДАВЕЦЬ
Християнсько-народна спілка Закарпаття.
Ідентифікаційний код 20444130.
Номер зверстано в інформаційному медіа-центрі Карпатського університету ім. А.Волошина.
Друк: Віддруковано видавництвом "Інприт" ТОВ "ДМ", м. Тернопіль, вул. Текстильна, 28, тел.: 52 27 37.
Моб. тел: (067) 350 17 94, a-print.com.ua
РЕДАКЦІЯ
Ужгород, вул. Гойди, 4; тел: (0312) 61-36-22
e-mail: txt_SZ@ukr.net
архів в Інтернеті: www.sribnazemlja.narod.ru
сайт: www.sz.uz.ua
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації – серія КВ № 5468 від 11.09.2001 р.
Передплатний індекс – 61159.
Умовний друк: А3 арк.:12.
Тираж – 2400
Номер замовлення: 65
Виходить один раз на тиждень.
Розповсюдження: Закарпатська область

Редакція залишає за собою право на публікацію та редагування матеріалів, яких не повертає, на них не відповідає і не переслідує до інших інстанцій. Редакція не завжди поділяє думку автора. **При передруку посилання на «Срібну Землю» обов'язкове.**

ЗНАЙМО ТИХ СИНІВ

До роковин героя-патріота Віталія Постолакі

Для людей, які розуміють смерть, – це безсмертя.
(за «Доброголюбієм»)

Нам варто знати всім, як мати
Молилася за сина плачучи,
Чекала, не могла і спати:
«Вернись з Донбасу, синуу», – кажучи.

А син мовчав на полі неживий,
Не міг утішить матір, заспокоїть,
Не міг він і гукнути, бо... мертвий,
І рани вже лише земля загоїть.

Та вороги, немов оті жуки,
Неначе дика поместь, наступали...
Тож пам'ятаймо ці страшні роки –
Гіркі часи, жахливі і криваві.

Укрила очі тьмяная імла
В ту мить, як падав Постолакі вбитий,
І сильний страх перед обличчям зла
Прорізався у крик несамовитий.

Та краще героями вмирати,
Ніж у путах Москви жити, як роби,
Не треба нам ні слави, ні плати,
Бо нагорода нам – гідність боротьби.

Тож знайомо в Україні тих синів,
Які живі й які вже мертві нині!
Хай пам'ять не згасає навіки,
А душі йдуть у Боже небо синє...

Василь ЩОМАК

АФОРИЗМИ

- Ті, які внутрішньо почуваються рабами, не стануть вільними і без ланцюгів.
- Тільки порожній колос тримає голову догори.
- Тільки ті думки життєздатні, що пронизані чуттєвістю.
- Той, хто хоче, робить більше, ніж той, хто може.
- Торгували – веселились, полічили – засмутились.
- Туди, де збираються грішити, священика не запрошують.
- У вічі – як лис, а позаочі – як біс.
- У всякої пташки свої «замашки».
- У мене совість чиста, бо нею не користуюсь.
- У того, хто нічого не робить, завжди багато помічників.
- У комерції немає дружби – є конкуренція.
- У житті все буває, але не кожному припадає.
- У нас було би набагато менше бажань, якби ми точно знали, чого хочемо.
- Хороших людей більше, але зустрічаються вони чомусь рідше.

(З книжки Йосипа ГАНИЧА «Фрази з вулиці»)

Міністерство освіти і науки України
КАРПАТСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Августина Волошина
(вищий навчальний заклад)

Підготовка бакалаврів і магістрів за напрямами:
– Правознавство;
– Міжнародне право та філософія права;
– Фінанси і кредит;
– Туризм;
– Психологія, Медична психологія;
– Філософія;
– Богослов'я (теологія);
– Аналітика та захист інформації;
– Магістерські програми (на базі будь-якої базової чи повної вищої освіти);
– Друга вища освіта;
– Програма подвійного європейського диплома;
– Підготовка офіцерів запасу (додаткова кваліфікація).

Ужгородський гуманітарно-економічний коледж
Підготовка молодших спеціалістів (молодших бакалаврів) (на базі 9 класів) за спеціальностями:
– Правознавство;
– Фінанси і кредит.

Міністерство освіти і науки України
УКРАЇНСЬКА БОГОСЛОВСЬКА АКАДЕМІЯ
Карпатського університету
(вищий православний духовно-богословський навчальний заклад)

Підготовка бакалаврів і магістрів за напрямами:
– Богослов'я (священнослужитель; християнський місіонер);
– Теологія (християнський педагог);
– Регент церковного хору;
– Вищі курси дяків;
– Військове капеланство (додаткова спеціалізація);
– Друга вища освіта;
– Програма подвійного європейського диплома.

Ужгородський богословський коледж
Підготовка молодших спеціалістів (молодших бакалаврів) (на базі 9 класів) за спеціальностями:
– Катехизатор із православного богослов'я, дяк (з одночасним здобуттям другої освіти за спеціальностями «Правознавство» або «Фінанси і кредит»).

(Студенти академії при здобутті вищої духовної освіти одночасно здобувають і вищу світську освіту)

ПРИ УНІВЕРСИТЕТІ ТА АКАДЕМІЇ ДІЄ АСПІРАНТУРА І ДОКТОРАНТУРА

м. Ужгород, вул. Гойди, 4; тел.: +38 099 369 33 77; (0312) 61 20 08; 61 29 45; www.kau.com.ua; www.uuba.org.ua

«Вкажи мені, о Господи, Твої дороги, навчи мене, де Твої стежки» (Пс. 25, 4).

Срібна земля

ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСНА ГАЗЕТА

www.sz.uz.ua

№5 (974) від 3 березня 2016 року / ВИХОДИТЬ ЩОТИЖНЯ

ЧИТАЙТЕ НАС НА САЙТІ http:// sz.uz.ua

ПРО ПАТРІОТИЗМ

Уже більше двох років в Україні відбуваються події, об'єктивно оцінити наслідки яких зможе, напевно, не друге і навіть не третє покоління після нас за їхню значущість, вплив на світові глобальні процеси та загалом за наслідками для українців. Кожен із нас може по-різному ставитися до них, оцінювати – хтось може всіма своїми потугами проклинати те, що відбулося на Майдані й мало такі далекосяжні наслідки для українського народу та світової спільноти, а дехто може благословляти явище революції та подвигу, зробленого нацією, яка дорослішає, але факт залишається фактом, який нікуди сховати: те, що відбулося і відбувається, було невідворотне, як сам плин часу. Сьогоднішні події мають за свою мету вирішення столітніх історичних конфліктів і протиріч, соціокультурних і політичних навантажень, які багато років були тягарем у свідомості переважної більшості українців і не давали змоги їм рухатися далі, дивитися далі, розвиватися у загальному потоці цивілізаційного процесу та не відставати від іншого світу.

Стор.: 2

«ЩАСТЯ І ГОРЕ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ» ВАСИЛЯ ҐРЕНДЖІ-ДОНСЬКОГО

Кінець лютого, початок березня 1939 року – надзвичайно важливий період закарпатської історії. Чехословаччина «розсипалася» на очах, лік існування держави вже йшов на години й хвилини. Водночас поширювалися сепаратистські тенденції як у Словаччині, так і серед прихильників Великої Угорщини. Закарпаттям ширилися звістки про чергові теракти на стратегічних комунікаціях, загальна атмосфера напруженості. Про це яскраво свідчить щоденник видатного письменника Василя Ґренджі-Донського, який перебував у той час у серці подій і яскраво зафіксував їх для нас.

Стор.: 6–7

АКТУАЛЬКО

ЗО «УКРАЇНА СОБОРНА» ЗВЕРНУЛОСЯ ДО ВИЩОГО КЕРІВНИЦТВА УКРАЇНИ ЩОДО СЕПАРАТИСТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАРОДНОГО ДЕПУТАТА УКРАЇНИ БРЕНЗОВИЧА В. І.

Стор.: 3

ТЕМА

ПРИКАРПАТСЬКА ПОВІНЬ: ПРИЧИНИ, НАСЛІДКИ ТА ВИСНОВКИ

Стор.: 4

КУЛЬТУРА

МІЖНАРОДНА КОНФЕРЕНЦІЯ З НАГОДИ ЮВІЛЕЮ МИКОЛИ МУШИНКИ

Стор.: 5

НОВИНИ ЮРИСПРУДЕНЦІЇ

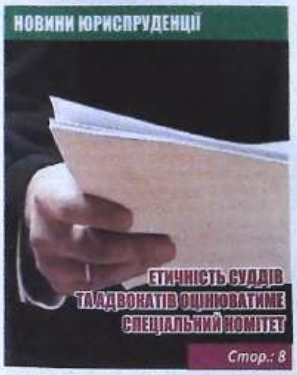

ЕТИЧНІСТЬ СУДДІВ ТА АДВОКАТІВ ОЦІНЮВАТИМЕ СПЕЦІАЛЬНИЙ КОМІТЕТ

Стор.: 8

ОСВІТА

РЕФОРМА ОСВІТИ НЕ Є ПЕРШОЧЕРГОВОЮ ДЛЯ УКРАЇНЦІВ

Стор.: 9

ДУХОВНІСТЬ

ЗВЕРНЕННЯ АРХІЄРЕЙСЬКОГО СОБОРУ ТА ПАТРІАРШОЇ РАДИ УАПЦ ДО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

Стор.: 10

НАШ КАЛЕНДАР

3 березня – Всесвітній день письменника; День дикої природи;

6 березня – Міжнародний день дитячого телебачення і радіомовлення;

8 березня – Міжнародний жіночий день.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

3 березня 1866 р. – у Києві відкрили першу публічну бібліотеку;

5 березня 1827 р. – народився Леонід Глібов, український байкар;

6 березня 2003 р. – Верховна Рада ухвалила Закон «Про Державний гімн України», згідно з яким головною піснею стала «Ще не вмерла України і слава, і воля»;

9 березня 1814 р. – народився Тарас Шевченко, український поет і художник.

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС: 61159

РЕКОМЕНДОВАНА ЦІНА 2.00 грн.

ПРО ПАТРІОТИЗМ

Уже більше двох років в Україні відбуваються події, об'єктивно оцінити наслідки яких зможе, напевно, не друге і навіть не третє покоління після нас за їхню значущість, вплив на світові глобальні процеси та загалом за наслідками для українців. Кожен із нас може по-різному ставитися до них, оцінювати – хтось може всіма своїми потугами проклинати те, що відбулося на Майдані й мало такі далекосяжні наслідки для українського народу та світової спільноти, а дехто може благословляти явище революції та подвигу, зробленого нацією, яка дорослішає, але факт залишається фактом, який нікуди сховати: те, що відбулося і відбувається, було невідворотне, як сам плин часу. Сьогоднішні події мають за свою мету вирішення столітніх історичних конфліктів і протиріч, соціокультурних і політичних навантажень, які багато років були тягарем у свідомості переважної більшості українців і не давали змоги їм рухатися далі, дивитися далі, розвиватися у загальному потоці цивілізаційного процесу та не відставати від іншого світу.

Загалом Майдан та війна чітко показують, що можуть ефективно своїми «жорнами історії» змітати та зчищати все «лишнє», яке накопичилося на тілі української нації й тривалий час не давало їй стати модерною. Звичайно, що «жорнам історії» ще працювати й працювати, адже за багато років назбиралося багато соціальної «плісняви» в головах пересічних українців, яка не дає їм стати пересічними європейцями, але процес запущений і його вже не зупинити. І лихо тим, хто думає, що своєю значимістю посади чи матеріальними благами зможе, ба навіть на певний короткий період, зупинити гігантську машину під назвою рух історії.

Стає очевидним, що навіть тепер, попри всю повільність і недосконалість того, що робиться в країні її керманичами, відбуваються і відбулися процеси, непідвладні жодному «князю людському», – процеси у свідомості цілої нації. Таким, на мою думку, довершеним і показовим процесом руйнування фетишів, які формувалися не одним поколінням наших предків, була мантра російського імперіалізму про «братні народи», «однаковість, спільність». Хоч на початку 2000-х навіть президент Кучма, якого важко запідозрити у схильності до українського націоналізму, усвідомив, що «Україна не Росія» і написав про це цілу однойменну книжку. Однак до висновку Кучми переважна більшість самих українців починає доходити тільки тепер. Але так чи інакше, саме тоді, коли українці усвідомлюють, що Україна не Росія, починає тріщати по швах вся цивілізаційна ідеологема «Русского мира».

Але все ж, якщо бути чесними, Україна не Росія, чи точніше українці не ті самі росіяни? Хтось може засумніватися, але в цій статті я спробую остаточно, не перевантажуючи сентенціями, переконати вас у тому, що між двома згаданими народами, чи пак націями, існує глибока цивілізаційна відмінність, захована у відповіді на запитання: «Що для вас патріотизм?»

Просте, здавалося б, запитання, і відповідь як в українця, так і в росіянина була, напевно, однакова: любити свою країну. Але саме тут починається весь смисл, де і проявляється майже вся основоположна суть російської ментальності, трансформованої у концепт «Русского мира». Історично склалося, що якщо в Європі поняття патріотизм, тобто любов до країни, базувалося навколо ідеї етнічної нації, часто перетворювалося у ліберальний націоналізм, у Сполучених Штатах Америки патріотизм вибудовувався на базі політичних цінностей свободи й справедливості, тобто навколо ідеї політичної нації, то в Росії патріотизм являв собою ніщо інше як лояльність до влади. Тобто російський патріотизм був, по суті, державницьким, а держава – уособленням уряду та панівної ідеології. Тому тривалий час як у Російській імперії, так і в СРСР усіх інакомислячих, дисидентів, нелояльних режиму клеймували «зрадником народу», оскільки народ – це держава, а держава – це цар (вождь).

В Росії донині, як показує реальність, цей принцип не те що діє, а навіть вдосконалюється. Росія не росіяни, не простори від Балтійського моря до Тихого океану, ба навіть не територія поширення російської мови, Росія – це правитель, влада та межі її інтересів. А тому і концепт держави в теорії «Русского мира» завжди гіпертрофований до концепту майже платонівської «ідеальної тоталітарної всеохоплюючої матриці», яка заповнює всю область поняття Батьківщини, країни, та й народу. Це призводить до того, що суспільна свідомість індивідуального або групового сегмента атрофується до масштабів, які ми бачимо наразі, коли індивідуальна воля чи навіть колективна воля у соціально-політичній сфері повністю подавлена волею держави-правителя. В такій системі мислення та суспільної організації вже майже неможливими стають будь-які процеси, вектор яких направлений знизу вверх.

На відміну від вище описаного механізму ментальної асоціації себе з державним апаратом і правителем, в українців діє протилежний – на межі американського та європейського типу. З одного боку, він зав'язаний на етнічно-культурній спорідненості українців між собою та усвідомленням себе етнічною нацією, з іншого – довершення себе політичними ідеалами у політичну націю, де ознака етнічної приналежності не грає принципову роль. Доказом сказаного може слугувати безпосереднє явище Майдану, тобто ментальне протиставлення «Я – правитель» в розумінні «Я є Держава – Правитель». Підтвердженням такої суспільної організації є існування потужного добровольчого та волонтерського руху, яке взяло на себе роль Держави всупереч правителям, які показали і показують нездатність стати Державою або хоча б ефективним державним апаратом.

І наостанок… Зауважте, що критика на адресу Путіна та загалом російської влади завжди переважною більшістю росіян сприймається як критика Росії чи навіть особисто кожного з них. Проте до критики Порошенка та Яценюка більшість українців сама може долучитися із задоволенням. В цьому і вся відмінність між нами, «братами». Притому хороша…

Станіслав ДАНКО

УЖГОРОД ПОГЛИНАЮТЬ КОМУНАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ

Мешканцям Закарпаття майже щодня доводиться стикатися з комунальним свавіллям, яке можна спостерігати у себе за вікном, на дорогах, у житлових будинках і на вулиці. Відсутність асфальтного покриття доріг, нормального освітлення у дворах житлових будинків, наявність відкритих люків, зруйнований тротуар – це чи не найперші проблеми вулиць рідного Ужгорода.

Не всі багатоповерхівки є сучасними, як новобудови, що красуються своїм дизайнерським фасадом в елітних районах міста. Багато житлових будинків подекуди «пережили» піввіку і перебувають в аварійному стані: штукатурка обвалюється, цегла тримається на доброму слові, а під'їзди просто жахають. Чимало у нашому місті «хрущовок», збудованих у 80-х роках минулого століття. Всі вони потребують уже не просто косметичного, а капітального ремонту заради найперше безпеки їхніх мешканців та звичайних перехожих.

Комунальні служби проводили середні ремонти багатоквартирних будинків та під'їздів років із 10-15 тому, а косметичні ремонти такої низькопробної якості, що й слів бракує. Нині ж кількість облуплених стін і засмічених «парадних» значно зросла. Їхній стан уже досягнув критичної межі. Найбільше таких будинків в Ужгороді на вулицях Белінського, Заньковецької, Одеській, Сечені та на проспекті Свободи. Будівлі мають давні тріщини, які важко не помітити, осипаються стіни, прогниває козирок під'їздів, і вся дощова або тала вода стікає перед будинком, утворюючи непрохідні калюжі. На одній із вулиць у трьох багатоповерхівках (малосімейках) у під'їздах узагалі відсутнє освітлення.

Однією з постійних наболілих проблем кожного міста є погані дороги у дворах та зруйноване дорожнє покриття тротуарів. Якщо міська влада Ужгорода іноді й виділяє кошти для ямкового чи косметичного ремонту автодоріг по місту, то дороги у дворах та між будинками вже десятиліттями не ремонтують. А щороку їх дедалі більшає.

Винятком можна назвати місцеві вибори 2015 року. Восени в кількох дворах Нового району на вулицях Грушевського, 8 Березня та деяких інших із великим ентузіазмом утрамбували нове асфальтне покриття і, що важливо, робили це швидко і ніби якісно. Вирізнялись тільки «доброчинці» цих робіт,

адже кожен хотів «засвітитись» на своєму округу та особисто почути подяку мешканців, таким чином підвищуючи свій рейтинг.

До цієї тези варто додати й те, що нещодавно мережу облетіла інформація про те, як у Мукачеві стрімко «розповзається» «передвиборний» асфальт. Мукачівці нарікають на ремонт, який був виконаний лише кілька місяців тому. Депутат Мукачівської міської ради Олег Казибрід оприлюднив фотографії тротуару, який був відремонтований напередодні виборів, пише «Depo.Закарпаття» з посиланням на PMG.ua.

27 лютого у Закарпатському обласному художньому музеї ім. Й. Бокшая відбулась зустріч міського голови Богдана Андрієва з ужгородськими громадськими активістами та громадою міста, де було підбито підсумки його перших 100 днів роботи. Серед гострих запитань, яких було чимало, в бік мера лунало й безліч претензій. Богдан Андріїв розповів, що цьогоріч на благоустрій міста виділили 100 мільйонів гривень, з них близько 25 млн. піде на дороги, 15 – на ремонт освітніх та медичних закладів, 45 – на відновлення історичного центру тощо. Постають запитання, чи вистачить 25 мільйонів на ремонт доріг та які саме дороги ремонтуватимуть першочергово? Безперечно, що полагодити дороги у всьому місті одночасно неможливо. Ями утворюватимуться постійно, створюючи незручності мешканцям будинків, а найбільше дітворі та власникам автомобілів. Отож ні на автівці нормально заїхати у двір немає змоги, ні пішоходу – пройти додому, бо під ногами зруйноване роками асфальтне покриття. На жаль, в умовах нинішньої економіки місцевий бюджет не може собі дозволити розкіш для громади Ужгорода у вигляді капітального ремонту доріг, а тільки часткового і не дуже якісного.

Ще одна проблема в місті – відкриті каналізаційні люки. Металеві покришки зникають за невідомих обставин уже роками і не тільки на Закарпатті. Це, до речі, проблема всеукраїнського масштабу. Безліч відкритих каналізацій знаходиться у дворах будинків, поблизу дитячих майданчиків, дошкільних закладів, біля шкіл і просто на проїзній частині дороги. Комунальники прикривають отвори автошинами, гіллям, дерев'яними конструкціями з вказівними стрічками або звичайними дошками, аби ніхто не впав у каналізаційне провалля.

У міській раді кажуть, мовляв, побачили відкритий люк чи дірку в асфальті, то одразу звертатись до них із письмовим інформаційним запитом. Але ж це смішно звучить. Відповідь на запит розпорядник має надати не пізніше п'яти робочих днів із дня його отримання, хоча може надати відповідь і до 20 робочих днів із обґрунтуванням такого продовження. За цей термін навряд чи будуть прикриті усі дірки на дорогах, зате буде час обдумати це питання, і знову ж таки нічого не буде зроблено. Будь-який ужгородець за день може подати до міськради близько сотні (а може, й більше) фотографій, де саме у нашому місті відкритті люки. Очевидно, що владі міста давно настав час придумати оптимальний варіант металевого покриття, аби його не вкрали і щоб було на роки.

Проте ніхто з комунальників навіть не береться за виправлення ситуації щодо накопичених проблем районного центру. А все через те, що підпорядковуються вони тій же Ужгородській міській раді. Остання, зі свого боку, не надто активно реагує на проблеми міста та його жителів, які щодня б'ють на сполох. А що вже говорити про покращення умов життя? Сподіваємося, що наше місто таки дочекається колись обіцяного покращення на користь громади, а не заради чиновницького крісла.

Ярміла ГАРМАСІЙ,
студентка відділення журналістики УжНУ

УКРАЇНСЬКА АВТОКЕФАЛЬНА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА
КАРПАТСЬКА ЄПАРХІЯ
КАФЕДРАЛЬНИЙ ХРАМ
АПОСТОЛА УКРАЇНСЬКОГО АНДРІЯ ПЕРВОЗВАНОГО

Розклад богослужінь:

Четвер – Вечірнє богослужіння **16.00**
П'ятниця – Божественна літургія **07.40**
Субота – Всенічна **16.00**
Неділя – Божественна літургія **09.30**

У великі свята
Напередодні свят – Всенічна 16.00
У день свята вранці – Божественна літургія 09.30
Звершуються всі види треб та молебнів
м. Ужгород, вул. Гойди, 4

+ 38 066 077 39 60, (0312) 61 20 08; тел./факс: (0312) 61 29 45
www.keuapc.org; www.uuba.org.ua; e-mail: aau_2006@ukr.net

ЗО «УКРАЇНА СОБОРНА» ЗВЕРНУЛОСЯ ДО ВИЩОГО КЕРІВНИЦТВА УКРАЇНИ ЩОДО СЕПАРАТИСТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАРОДНОГО ДЕПУТАТА УКРАЇНИ БРЕНЗОВИЧА В. І.

Ми, Закарпатське національно-патріотичне об'єднання «Україна Соборна», вже неодноразово коментували резонансне засідання Об'єднання прикордонних органів самоврядування (ОПОСЗ) й Товариства угорської культури Закарпаття (КМКС), яке відбулося 12 грудня 2015 року в місті Берегові. Народний депутат України від «Блоку Петра Порошенка» Василь Іванович Брензович, який одночасно є головою КМКС, заявив, що 114 населених пунктів готуються до створення окремого адміністративно-територіального угорського району на території Закарпатської області з центром у м. Берегові. До цього ж Брензович цинічно зауважив: «...тепер у регіоні та й Україні в цілому немає політичної сили, яка б завадила цьому процесу».

Варто зазначити, що представники КМКС на своє виправдання ґрунтуються на «обіцянку» Президента України Петра Олексійовича Порошенка. «Наш очільник Ласло Брензович є депутатом ВР від БПП «Солідарність». Коли Петро Порошенко був кандидатом у Президенти, угорці Закарпаття підтримали його. Він, зі свого боку, обіцяв сприяти утворенню окремого району для компактного проживання угорців. Наразі маємо надію, що пан Президент дотримає своєї обіцянки». З цього випливає, що, на думку КМКС, Президент особисто сприяє дестабілізації на Закарпатті.

Голова координаційного комітету ЗО «Україна Соборна» Орест Дідух це прокоментував так: «Певно, якщо пан Порошенко і давав якісь обіцянки посприяти у вигідних для угорців умовах при об'єднанні територіальних громад, то це повинно відбутися тільки у рамках чинного законодавства й Конституції України. В протилежному випадку, зі слів Брензовича, маємо робити припущення, що гарант Конституції сприяє дестабілізації в краї?»

Такі висловлювання народного депутата України Брензовича відразу знайшли підтримку в представників вищого політичного керівництва Російської Федерації. 26 січня на щорічній підсумковій прес-конференції в Москві глава МЗС РФ Сергій Лавров заявив про утиски угорців Закарпаття. Спільні інтереси Угорщини та Російської Федерації простежуються вже тривалий час. Відомо, що Росія фінансує та інформаційно підтримує низку антиукраїнських і сепаратистських організацій, зокрема так званих політичних русинів, комуністів та Угорську націоналістичну праворадикальну партію «ЙОББІК», яка відкрито заявляє про наміри приєднати Закарпаття до Угорської Республіки.

Такі організації періодично організовують провокаційні акції, конференції та заяви, які «відображають» бажання русинського або угорського народу від'єднати область від материнської України, утиски національних меншин і недотримання їхніх конституційних прав. Зі свого боку, російські ЗМІ та представники влади РФ «прикрашають», драматизують і подають це своїм зазомбованим громадянам, висвітлюючи події у вигідному для себе форматі. Так само було з промосковським лжесвящеником Дмитром Сидором, відомим сепаратистом Петром Гецком і редактором більшовицької газети Анатолієм Маєвським.

Така антидержавна і деструктивна політична діяльність В. І. Брензовича призводить до активізації антиукраїнських сепаратистських сил на Закарпатті проросійського та проугорського спрямування і провокує міжнаціональне протистояння в нашому краї.

Із огляду на вище викладене, ми відправили офіційні листи Президенту України, Голові Верховної Ради України, Генеральному прокурору України, голові СБУ та голові фракції «Блок Петра Порошенка» з таким проханням: «ужити заходів, згідно з чинним законодавством, щодо припинення народним депутатом України, членом фракції «Блок Петра Порошенка «Солідарність» у Верховній Раді України Василем Івановичем Брензовичем сепаратистської діяльності на Закарпатті, яка призводить до дестабілізації політичної та міжнаціональної ситуації в регіоні й загрожує національній безпеці України».

Василь БАНК, прес-служба ЗО «Україна Соборна»

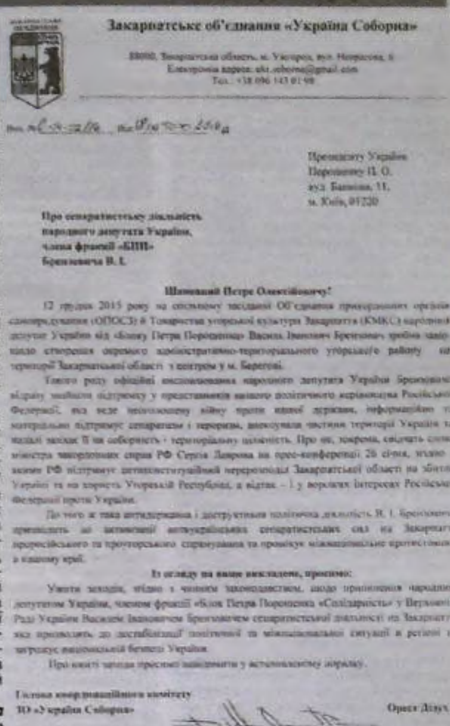
Закарпатське об'єднання «Україна Соборна»

88000, Закарпатська область, м. Ужгород, вул. Некрасова, 6
Електронна адреса: ukr.soborna@gmail.com
Тел.: +38 096 143 01 99

Вих. № ... від ...

Президенту України
Порошенку П. О.
вул. Банкова, 11,
м. Київ, 01220

Про сепаратистську діяльність народного депутата України, члена фракції «БПП» Брензовича В. І.

Шановний Петре Олексійовичу!

12 грудня 2015 року на спільному засіданні Об'єднання прикордонних органів самоврядування (ОПОСЗ) й Товариства угорської культури Закарпаття (КМКС) народний депутат України від «Блоку Петра Порошенка» Василь Іванович Брензович зробив заяву щодо створення окремого адміністративно-територіального угорського району на території Закарпатської області з центром у м. Берегові.

Такого роду офіційні висловлювання народного депутата України Брензовича відразу знайшли підтримку у представників вищого політичного керівництва Російської Федерації, яка веде неоголошену війну проти нашої держави, інформаційно та матеріально підтримує сепаратизм і тероризм, анексувала частину території України та надалі загрожує її соборності і територіальній цілісності. Про це, зокрема, свідчать слова міністра закордонних справ РФ Сергія Лаврова на прес-конференції 26 січня, згідно з якими РФ підтримує антиконституційний перерозподіл Закарпатської області на збиток України та на користь Угорській Республіці, а відтак – і у вирішенні інтересах Російської Федерації проти України.

До того ж така антидержавна і деструктивна політична діяльність В. І. Брензовича призводить до активізації антиукраїнських сепаратистських сил на Закарпатті проросійського та проугорського спрямування та провокує міжнаціональне протистояння в нашому краї.

Із огляду на вище викладене, просимо:

Ужити заходів, згідно з чинним законодавством, щодо припинення народним депутатом України, членом фракції «Блок Петра Порошенка «Солідарність» у Верховній Раді України Василем Івановичем Брензовичем сепаратистської діяльності на Закарпатті, яка призводить до дестабілізації політичної та міжнаціональної ситуації в регіоні та загрожує національній безпеці України.

Про вжиті заходи просимо повідомити у встановленому порядку.

Голова координаційного комітету
ЗО «Україна Соборна» Орест Дідух

«ПРИКРО, ЩО ПОСОЛ УГОРЩИНИ НЕ ЗНАЄ ІСТОРІЇ СВОЄЇ БАТЬКІВЩИНИ»

26 лютого на закарпатському Інтернет-ресурсі «Закарпаття онлайн» з'явилося інтерв'ю посла Угорщини в Україні Ерно Кешкень. У ньому посол проявив підтримку в утворенні антидержавного окремого угорського району, сказав, що «у Берегівському районі Закарпаття проживає 80% угорців, які хотіли б розширитися і включити в нього ще інші угорські села».

Кешкень також підтвердив, що Президент України Петро Олексійович Порошенко під час президентських виборів дав обіцянку представникам Товариства угорської культури Закарпаття (КМКС) надати автономію для угорців Закарпаття в обмін на його підтримку угорцями на виборах. «Це так і було підписано сім пунктів Угоди, – сказав Ерно Кешкень, – з обіцяного виконано лише один пункт: керівник Партії угорців України (KMKSZ) Ласло Брензович потрапив до парламенту».

На думку Закарпатського національно-патріотичного об'єднання «Україна Соборна», такі висловлювання сіють ворожнечу між мирним і багатонаціональним населенням Закарпаття та провокують на конфлікти. Цю позицію поділяє більшість жителів Угорської Республіки. Підтвердженням цього є мітинг на підтримку українського народу в його боротьбі проти диктатури, за права і гідність людей, який відбувся у січні 2014 року в Будапешті. Провокаційні й антиукраїнські висловлювання простежуються від окремих осіб, які мають особисті або маразматично-імперські амбіції та тісно пов'язані з режимом окупанта – путінською Російською Федерацією.

Ерно Кешкень

ПОРОШЕНКО ПООБІЦЯВ НАДАТИ АВТОНОМІЮ УГОРЦЯМ ЗАКАРПАТТЯ

Заяви про те, що Президент підписом скріпив обіцянку надати автономію для угорців Закарпаття в обмін на підтримку під час президентських виборів, розцінюємо як провокаційні, антидержавні й такі, що підривають і без того не найкращу репутацію гаранта Конституції. Адже це би означало, що Порошенко підтримує сепаратизм в Україні.

«Українців не цікавить, хто й про що домовився, – відзначив Орест Дідух, – ми не товар, яким можна торгувати».

СЕПАРАТИСТИ СПЕКУЛЮЮТЬ ЗАКОНОМ ПРО ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЮ

Закон України про децентралізацію надає можливість об'єднати територіальні громади, але жодним чином не дає змогу створити «окремий угорський район», який є кроком до сепаратизму. Голова відділу агітацій і пропаганди ЗО «Україна Соборна» Василь Банк прокоментував це так: «Звісно, прямого сепаратизму в утворенні окремого угорського району немає. Це як приставити комусь до голови зарядженого пістолета й сказати: «Яке ж це вбивство?» Так і посол Угорщини разом із представниками КМКС, зокрема Василем Брензовичем і Кароліною Дорчі, які затіяли цю ідею, говорять: «Який же це сепаратизм?» Хоча після цього залишається тільки натиснути на гачок. Спочатку відмежування територій, де компактно проживають громадяни України, які є етнічними угорцями, потім референдум із залученням понад 100 тисяч подвійних громадян, а далі перехід під управління Будапешта. Все це нагадує «кримський сценарій», який, як відомо, завершився анексією півострова й спровокував війну на Сході. Сьогодні посол Угорщини говорить в унісон із вищим керівництвом РФ: «Це самі люди вирішують. В угорській Конституції прописано, що держава повинна підтримувати прагнення угорців, які проживають за кордоном».

ПОСОЛ УГОРЩИНИ ПРОЯВИВ НЕГРАМОТНІСТЬ У ЗНАННЯХ ІСТОРІЇ ВЛАСНОЇ ДЕРЖАВИ

Далі Кешкень заявив, що на землях, «населених закарпатськими угорцями, споконвічно жили угорці (раніше це була територія Угорщини). Просто кордони змінилися». Орест Дідух висловив свою думку щодо цього: «Прикро, що посол Угорщини не знає історії своєї Батьківщини, адже Закарпаття ніколи не належало до Угорщини, як він заявляє, – воно належало до Австро-Угорщини. В обличчі окремих осіб, які своїми заявами не відображають думку всієї Угорщини або угорців в Україні, а тим паче жителів Закарпаття, проявляється маразматичний імперіалізм, схожий на той, що відрізняє прихильників «руського мира» та самопроголошених терористичних «ЛНР» і «ДНР». Такими виступами угорські політичні діячі плюють в очі тим жителям Угорщини, які виступили з солідарністю до України».

Ми, ЗО «Україна Соборна», не допустимо проявів імперіалізму, які можуть відобразитися на соборності й територіальній цілісності України. Всіма доступними нам законними способами захищатимемо інтереси нашої Батьківщини й сприятимемо відродженню національної свідомості.

Прес-служба ЗО «Україна Соборна»

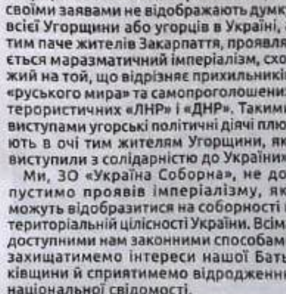
Ласло Брензович

РОСІЯ СФОРМУВАЛА 40-тисячне ВІЙСЬКО НА ДОНБАСІ

Під час виступу на черговому засіданні Радбезу ООН, яке відбулося в понеділок, 29 лютого, постійний представник України при ООН Володимир Єльченко заявив, що Росія сформувала та забезпечила сучасним озброєнням майже 40-тисячну армію.

За словами українського дипломата ця так звана армія отримала складне сучасне російське озброєння, яке широко застосовується незаконними військовими формуваннями на сході України. З цього випливає цілком очевидне запитання: звідки в стихійно утворених бойових загонах «ДНР» і «ЛНР» з'явилося дороге військове обладнання, а головне, хто саме навчив їх правильно його застосовувати? Проте це запитання є, найімовірніше, риторичним, адже ні для кого не таємниця, що саме Росія є щедрим «спонсором» тероризму на Донбасі.

Водночас В. Єльченко від імені України закликав посилити міжнародну присутність на Донбасі: розгорнути загони миротворців ООН і поліцейську місію ОБСЄ. При цьому він підкреслив, що необхідно підвищити можливості місії ОБСЄ та підкріпити її діяльність спеціальною поліцейською місією під егідою ОБСЄ, що може стати ефективним засобом для відновлення миру на сході України та гарантією подальшої стабільності в регіоні.

«Ми вважаємо, що неконтрольований сегмент російсько-українського кордону робить вплив міжнародних заходів обмеженими, оскільки збройні угруповання, які отримують зброю, можуть прибувати з Росії», – додав пан Володимир.

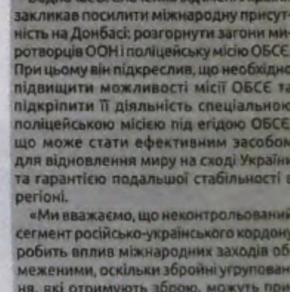

ПРИКАРПАТСЬКА ПОВІНЬ: ПРИЧИНИ, НАСЛІДКИ ТА ВИСНОВКИ

Причини цього лиха встановлені. Наслідки ліквідовано далеко не повністю. Висновки, які б конкретними спільними заходами центральної і місцевої влади вневможливлювали повторення цього лиха, не зроблені. Воно може трапитися знову. Отже, маємо повернутися до цієї проблеми та застерегти суспільство від нової біди, викликаної жадібністю деяких нерозумних наших громадян.

Для Закарпаття останніх десятиліть повінь – звичне явище. 2008 року в Карпатському регіоні сильні дощі спричинили катастрофічну повінь. Із того часу в ЗМІ та фахових виданнях з'явилися статті, які умовно можна поділити на дві великі групи: одна обґрунтовувала лихо, що сталося, наслідками від вирубки лісів, а друга — навпаки, заперечувала вплив вирубок на посилення наслідків повені. З огляду на це широка громадськість, журналісти, державні органи та науковці дотичних до лісівників спеціальностей були дезорієнтовані та плутались у висновках спеціалістів-гідрологів, лісників та екологів. Усі ці проблеми аналітичний центр «Академія» мав намір ще восени 2004 року обговорити на засіданні круглого столу з залученням Держкомлісгоспу, Мінприроди, Мінфіну, Мінекономіки, Укрдержліспроекту і науковців (лісівників та екологів). Свою участь у цьому заході підтвердила більшість цих держустанов. Проте тогочасні буремні події у Києві завадили здійсненню цих планів.

Оскільки я, автор цієї статті, з березня 2001 року займаюся проблемами лісогосподарського та лісопромислових комплексів Карпатського регіону і накопичив чималий арсенал офіційних документів, які висвітлюють проблему впливу лісів на посилення або послаблення сили повеней, вже можу зробити глибокий аналіз того, що трапилося в кінці липня 2008 року на Прикарпатті.

ЩО СПРИЧИНИЛО ПОВЕНІ?

Отже, головна причина катастрофічної повені на Прикарпатті в липні 2008 року – вода. Це аксіома. Головними факторами, які безпосередньо впливають на об'єм води, що її вбирають ліси на схилах гір Карпатського регіону та посилюють негативні наслідки повеней, є: зменшення лісистості території; зміни вікової структури лісів (нагадаю, що структура, яка зобов'язана дбати про збільшення площ лісів і не допускати їхньої дострокової вирубки, а саме Держкомлісгосп України, неодноразово намагалася знизити вік рубки ялинових насаджень під виглядом уточнення віку рубки); збільшення площ вирубок лісових насаджень; суцільні вирубки лісових площ; зниження верхньої межі лісу в горах; штучне збільшення площ полонин на вершинах гір; ущільнення лісових ґрунтів між деревами під час випасу свійської худоби; захаращення русел потічків і річок сміттям та гілками дерев біля лісосік; замулення річок та потічків продуктами селевих потоків (каміння, мул, лісова підстилка, гілки дерев).

Заперечувати ці факти нерозумно, навіть смішно. Адже закони природи ще ніхто не відміняв. Вода, як відомо, тече зверху донизу, а не навпаки. Щодо заборони суцільних вирубок лісів, то розмови на цю тему ведуться в наукових колах України ще з 1960-х років, тобто майже півсторіччя. Проте далі розмов справа не йде. Інколи ситуація доходить до абсурду: на водозборі басейну річки вирубували лісові площі, а вже через декілька років відбувалася ерозія ґрунтів та замулення русел потічків і річок. Тому в таких місцях виникла потреба спорудження гідротехнічних споруд. Хоча до проведення суцільних вирубок лісів такі місця не потребували зведення гідротехнічних комунікацій.

ПРО ВИРУБКУ ЛІСІВ

У спеціальних фахових виданнях лісівники-науковці часто заперечують цілком очевидні факти. Наприклад, Український центр менеджменту землі зробив порівняння космічних знімків Закарпатської області за 1988 та 2000 роки і встановив зменшення площ лісів області більш ніж на 7 тисяч гектарів. Проте фахові довідники стверджують, нібито площа лісів Закарпатської області, навпаки, збільшилася з 50% до 50,8%. Крім того, у 1990-х роках у Карпатському регіоні щорічно вирубували 3,6 млн. кубометрів деревини, хоча в офіційних відповідях керівництва Держкомлісгоспу України стверджується, що вирубували нібито 1,5 млн. кубометрів деревини.

У статті (див. «Трибуна» 7—8 за 2004 рік) я згадував про існування документа профільного Комітету Верховної Ради України під назвою: «Рішення 94/1 від 06.07.2000 року «Про стан лісокористування в Україні». У ньому зазначається, що в Карпатському регіоні щорічно вилучали нібито 25,3% середнього приросту деревини, або 2,3 млн. кубометрів деревини. Хоча офіційно Держкомлісгосп України заявляв про 40 відсотків використання середнього приросту деревини, або 3,6 млн. кубометрів. Тобто маємо три офіційні документи, в яких фігурують три різні цифри (1,5; 2,3 та 3,6 млн. кубометрів) одного показника заготівлі деревини. Причому документ («Рішення...») профільного Комітету Верховної Ради України є дуже важливим для фахового аналізу і містить у собі основні показники, які фігурують в офіційних звітах Держкомлісгоспу України та пов'язані між собою таким чином, що ймовірності технічної або друкарської помилки немає. Тобто хтось навмисно спотворив офіційні документи. Адже замість науково обґрунтованої норми щорічного вилучення деревини об'ємом у 1,5 млн. кубометрів по Карпатському регіону (дані Держкомлісгоспу України), фактично у 1990-х роках щороку вирубували 3,6 млн. кубометрів деревини, а це в 2,4 раза більше, ніж дозволялося. Тому й не дивно, що це сприяло посиленню повеней на Закарпатті у 1998 та 2001 роках.

Ліси Карпатського регіону у 1990-ті роки посилено вирубували, що й підтверджується відповідними документами. В одній з доповідей 1996 року Міністерства охорони навколишнього середовища України зазначалося: «...У цілому по Україні обсяги заготівлі деревини в порядку рубок головного користування за період з 1992 по 1996 рр. щорічно падають. Водночас розрахункова лісосіка зростає, що пояснюється віковою структурою лісів». Хоча існуюча наукова доктрина заперечує

збільшення розрахункової лісосіки по площі. Насправді вирубка молодших лісів супроводжувалася зростанням площ вирубок.

Існують й інші документи, які свідчать про зростання апетиту Держкомлісгоспу України. Наприклад, у збірнику «Лісове господарство України. 2003 рік» на 10-й сторінці є таблиця, яка містить інформацію щодо збільшення площ суцільних рубок в Карпатському регіоні з 5890 га у 1995 році до 7575 га у 2002-му. Тому твердження про нібито невиснажливе лісокористування в Карпатському регіоні цілковито абсурдне. Науковці-лісоводи наголошують на тому, що в глибоку давнину в Карпатському регіоні були повені, забуваючи про те, що сила повеней та наслідки від них у середньовіччі були не такими катастрофічними. За масштабністю різняться навіть повені 1992, 1993 років та 1998, 2001 і 2008 років.

Звертає на себе увагу той факт, що науковці-лісівники в Україні ще в 1960-ті роки застерігали про необхідність припинити варварські суцільні вирубки лісів у Карпатах. До речі, коли 200 років тому в Швейцарії сталася катастрофічна повінь, у країні відмовилися від суцільних вирубок лісів. І тепер швейцарці вже не мають проблем з катастрофічними повенями. Наші ж науковці-лісоводи писали про недопустимість лісоповалів у Карпатському регіоні у 1950-ті, 1960-ті роки. Наразі про ці висновки вже не хочуть згадувати, а ніби шаблонно пишуть наукові статті, що нагадують промови адвокатів, і в унісон повторюють тези та заяви керівництва Держкомлісгоспу України щодо нібито відсутності порушень при вирубці лісів Карпатського регіону.

Наслідки катастрофічної повені на Прикарпатті у липні 2008 року просто жахливі: 30 людей загинуло, понад 1000 сіл підтопило, збитки оцінені у 10 млрд. гривень прямих втрат. Тому заяви про те, що суцільні вирубки лісів у Карпатському регіоні й надалі все-таки проводитимуться, є просто цинічними. Адже лісові ділянки (вирубки) після суцільної рубки не можуть виконувати водорегулюючу функцію протягом 25—40 років. Прибутки від зрубаної деревини є меншими, ніж збитки від ліквідації наслідків посилення повеней. Та й зсуви ґрунтів часто виникають саме після суцільних вирубок лісів на схилах гір. Згадую, у 1980-ті роки нас, студентів-лісівників, у стінах сільгоспакадемії (м. Київ) науковці-лісоводи навчали того, що в горах (і не тільки Карпатах!) суцільно вирубувати ліси просто не можна. Нині на це ні влада, ні вчені, ні бізнесмени не зважають, дбаючи лише про короткочасні прибутки.

ПОРЯТУНОК ПОТОПАЮЧИХ — СПРАВА РУК САМИХ ПОТОПАЮЧИХ

Отже, перспектива у населення Карпатського регіону вимальовується неприваблива. Надія, що нинішні чиновники ставитимуть суспільні інтереси вище за власні, марна. Тому населенню районів, які зазнали збитків, слід усвідомити: обирати до місцевих органів влади слід людей, які не дозволять глумитися над лісами. А науковцям-лісоводам слід нагадати, що хліб, який вони їдять, оплачують платники податків. Збитки від непродуманих дій владних структур уже вимірюються мільярдами гривень щорічно. А прибуток від продажу лісових ділянок для рубок є просто смішним, порівняно зі збитками від збільшення кількості води, що стікає з гір, та посиленням сили повеней. Страждає й туристична галузь України, бо потенційні інвестори не наважуються вкладати кошти у регіон, який періодично потопає від води та брехні.

Ситуація у Карпатському регіоні була й залишається критичною. Аналітичний центр «Академія» ще у 2004 році попереджав про загрозу виникнення катастрофічної повені на Прикарпатті уже в найближчі роки. Проте до нас тоді не прислухалися. А ось тепер змушені слухати. Адже ситуація в лісах Карпатського регіону лише загострюватиметься та погіршуватиметься. І рано чи пізно винуватці злочинів будуть покарані.

Із цього приводу я звернувся до Верховної Ради і одержав відповідь заступника голови Верховної Ради М. В. Томенка: «Шановний Петре Львовичу! Ваше звернення щодо порушення пунктами ЗО, 39 та 44 Постанови Кабінету Міністрів України №559 від 27. 07. 1995р. (із змінами згідно постанов КМУ №1751 від 29.11.2000р. та №929 від 22.10.2008 р.) вимог статей 3, 4 Закону України «Про мораторій на проведення суцільних рубок на гірських схилах в ялицево-букових лісах Карпатського регіону» та заперечення фактів такого порушення Міністерством охорони навколишнього природного середовища України та Держкомлісгоспом України направлено у профільний парламентський комітет з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи для розгляду і визначення пропозицій щодо законодавчого врегулювання зазначеної проблеми. Відповідно до цих проблем будуть вжиті необхідні заходи».

Але коли? Не запізнитись би.

П. ВОЛОШИН,
інженер лісового господарства, член аналітичного центру «Академія»

В ОБЛАСНІЙ ДИТЯЧО-ЮНАЦЬКІЙ КНИГОЗБІРНІ ЯСКРАВО ПРЕЗЕНТУВАЛИ КНИГУ ВОЛОДИМИРА ЛАДИЖЦЯ

У Закарпатській обласній бібліотеці для дітей та юнацтва відбулася зустріч із новою книгою для дітей, яка нещодавно побачила світ у Всеукраїнському державному видавництві «Карпати». Це – збірка вибраних, улюблених дітьми віршів Володимира Ладижця, відомого закарпатського поета та прозаїка, перекладача, члена Національної спілки письменників України, лауреата премії ім. Лесі Українки. Назву цій збірці дав знаменитий вірш письменника, направду, народний – «Ой болить у мене зуб…»

Дитяча поезія Володимира Ладижця – феномен української дитячої літератури. Адже писати для дітей може тільки наповнена любов'ю та щирістю душа. На його віршах виросло не одне покоління хлопчиків і дівчаток, для яких поезія Володимира Ладижця – спогад про веселе безтурботне дитинство. Й ось – маленькі читачі отримали новий чудовий подарунок від видавництва «Карпати».

На презентацію завітали:

– наймолодші читачі бібліотеки – першокласники Ужгородської ЗОШ № 1 (учитель Тетяна Переш);

– народна артистка України, почесний громадянин Ужгорода, вчитель музики у згаданій школі Клара Попович-Лабик;

– студенти І курсів Ужгородського коледжу культури та мистецтв спеціалізацій «Видовищно-театралізовані заходи» та «Бібліотечна справа» (викладач Олена Надворна);

– головний редактор видавництва «Карпати», заслужений працівник культури України Борис Кушнір;

– голова обласної організації Національної спілки письменників України Василь Густі;

– головний спеціаліст управління культури Закарпатської ОДА Оксана Дурунда;

– онука відомого автора, талановита художниця, вмілий ілюстратор книг, котра, до речі, є автором малюнків книги «Ой болить у мене зуб…» Ольга Ладижець.

Мультимедійна презентація, яку підготували бібліотечні працівники, ознайомила гостей свята з життям і творчістю Володимира Ладижця. Були представлені унікальні фото автора з сімейного альбому.

Активними учасниками дійства стали студенти коледжу культури та мистецтв, які майстерно представили театралізовану інсценізацію віршів «Бім-Боль» і «Сторож». Як виявилося, вірші поета актуальні й нині…

Особливо порадували наймолодші учасники свята. Неповторне декламування малечею веселих і життєрадісних, жартівливих і повчальних віршів Володимира Ладижця не залишило нікого байдужим.

Головний редактор видавництва «Карпати» Борис Кушнір у виступі поділився спогадами про знайомство з Володимиром Ладижцем, із цією надзвичайно талановитою, мудрою людиною, «очі якого були повні щирої радості до дітей». Згадав і знамениту фразу автора: «Не переривай розмову мудреців!», коли йшлося про розмову з дітьми. Гість відзначив відмінний акторський рівень учасників свята книги й нагородив його найкращих декламаторів і студентів Ужгородського коледжу культури та мистецтв ексклюзивними дипломами видавництва «Карпати» та Обласної бібліотеки для дітей та юнацтва.

«Дуже добре, що книжка вийшла за кошти Державної програми «Українська книга» на замовлення Державного комітету телебачення і радіомовлення України, а відтак – вона надійде не лише до книгозбірень нашого краю, а й до бібліотек різних областей України. Шкода тільки, що тираж обмежений – всього 1000 примірників», – відмітила головний спеціаліст управління культури облдержадміністрації Оксана Дурунда.

Справжньою прикрасою читального залу бібліотеки стали представлені широкому загалу малюнки онуки поета – Ольги Ладижець. У них – неповторний образний світ, який віддзеркалює сюжети дитячих віршів.

Від гостей свята прозвучало ще чимало хороших, теплих слів про Володимира Ладижця як поета, друга, колегу, про творця сотень живих, насичених теплом і радістю творів, які завжди знаходять нового читача. Адже поет продовжує жити, поки є хоча б один читач його рядків.

Інна ХМАРА, заступник директора Закарпатської обласної бібліотеки для дітей та юнацтва

МІЖНАРОДНА КОНФЕРЕНЦІЯ З НАГОДИ ЮВІЛЕЮ МИКОЛИ МУШИНКИ

В Ужгороді урочисто відкрили дводенну Міжнародну науково-практичну конференцію, присвячену 80-річчю від дня народження видатного наукового, культурного та громадського діяча Миколи Мушинки.

Через наукові погляди та творчі інтереси, активну патріотичну позицію Микола Мушинка зазнав переслідувань і на тривалий час був відсторонений від наукового та літературного процесів. Упродовж майже двадцяти років був змушений працювати пастухом, потім – кочегаром. У 1990-му дійча реабілітували і поновили на посаді завідувача Науково-дослідного відділу кафедри україністики в Пряшівському університеті. Тоді ж Микола Мушинка засновує Асоціацію україністів Словаччини та Наукове товариство ім. Т. Шевченка у Словаччині, продовжує дослідницьку роботу, займається збереженням архівів зарубіжних українців, переймається долею незаслужено забутих чи заборонених митців, повертає їхню спадщину українському народу, видаючи та популяризуючи її в Україні, Європі й Америці.

«Йому випало справді бути людиною енциклопедичних зацікавлень і знань, він, по суті, став головним репрезентантом русинів-українців, людей, які опинилися за межами України, але належали і належать до українського народу. Він бачив, як відбуваються оті неминучі процеси асиміляції, коли русини-українці приживаються в інших державах: у Словаччині, Польщі, Румунії й інде – і, ясна річ, його дуже тривожило, як зберегти культуру, як зберегти мову, як зберегти цю багатющу народну спадщину, яка насправді має неоціненне значення не тільки для нас, а й для цілого світу. На щастя, Микола Мушинка відчув особисту відповідальність за цю важливу справу і цілком присвятив себе їй. На мою думку, він є одним із найавторитетніших фольклористів-етнографів, дослідників народної культури українців», – зазначив у виступі академік, доктор філологічних наук, професор, директор Інституту літератури ім. Т. Шевченка НАН України Микола Жулинський.

Участь у конференції взяли понад 70 учених і культурно-мистецьких діячів із різних областей України, а також зі Словаччини, Чехії, Угорщини та Швейцарії.

Наукові ж статті конференції традиційно надрукують окремим числом Вісника Закарпатського художнього інституту. Крім того, розповіли керівники вишу, в планах записати компакт-диск із лекціями Миколи Мушинки, котрий, як відомо, також викладає спецкурси в ЗХІ й очолює кафедру культури та суспільно-гуманітарних дисциплін.

Довідково:

Доробок Миколи Мушинки вражає: автор близько 200 наукових розвідок, більше 1000 статей, 350 рецензій, півсотні книг, серед яких і відомі праці – «З українського фольклору Східної Словаччини» (1963р.), «Фольклор русинів Войводини» (1976р., 1987р.), «Українська усна словесність» (1973р.) та інші, дослідник творчості Володимира Гнатюка, Івана Панькевича, Тараса Шевченка, Івана Югасевича, Олександра Духновича, Флоріана Заплетала, Степана Клочурака, Фердинанда Колесси, Франтишека Главачека, Олекси Новаківського, Степана Рудницького, Оленни Теліги, Степана Папа та ще багатьох знакових постатей.

Управління культури Закарпатської ОДА

В УЖГОРОДІ ЕКСПОНУЮТЬ ТВОРИ НАРОДНОГО ХУДОЖНИКА УКРАЇНИ ЮРІЯ ГЕРЦА

В обласному художньому музеї ім. Й. Бокшая відкрили виставку «IN MEMORIAM», присвячену 85-річчю від дня народження видатного образотворця Закарпаття Юрія Герца.

Вклонитися талантові митця прийшло чимало гостей – представників влади і дипломатії, культури та мистецтв, родини художника.

Зали прикрасили понад 80 полотен, на яких й оподаткована традиції закарпатців, творчо осмислена душа нашого народу, народжена століттями, втілена в яскравих святах і колоритному побуті, обрамлена чудовими краєвидами та багата мистецтвом, зокрема пісенним. Артисти заслуженого академічного Закарпатського народного хору своїм виступом одразу ж додали урочистому заходу душевності.

Особистими незабутніми спогадами про обдаровану, працьовиту, мудру і чуйну людину ділилися численні охочі, при цьому – щиро дякуючи чарівній жінці, вірній берегині домашнього вогнища, а нині берегині творчого спадку свого чоловіка. За це, зокрема, Наталії Герц вручили спільну нагороду Закарпатської ОДА та обласної – нагрудний знак «За розвиток Закарпаття». Вдові митця передали ухвалене влітку торік рішення Мукачівської районної ради про присвоєння імені Юрія Герца його рідній школі в селі Лохово на Мукачівщині.

Виставка корифея закарпатського малярства триватиме до середини березня.

Управління культури Закарпатської ОДА

УЧНІ ВІДДІЛІВ СТРУННО-СМИЧКОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ ІЗ УСІЄЇ ОБЛАСТІ ЗМАГАЛИСЯ В ОБЛАСНОМУ ЦЕНТРІ

Нещодавно на базі Ужгородської музичної школи №21 ім. П. Чайковського відбувся традиційний обласний конкурс виконавської майстерності серед учнів молодших класів відділів струнно-смичкових інструментів шкіл естетичного виховання області.

Участь у змаганні взяли 45 школярів із усіх районів. Найчисленніше були представлені Воловеччина, Хустщина, місто Ужгород, Виноградівський, Тячівський і Берегівський райони.

Що ж до інструментів, то незмінним фаворитом виявилася скрипка, на віолончелі грала лише одна конкурсантка.

Оцінювали виступи викладачі Ужгородського державного музичного училища ім. Д. Задора на чолі з головою комісії «Оркестрові струнні інструменти» Наталією Шіпош. У підсумковому слові очільниця журі дала чимало слушних рекомендацій викладачам і напутніх слів – малим музикантам, але загалом зауважила, що нарешті конкурсанти демонструють не просто гарний академконцерт, а справжню мистецьку боротьбу.

Отож переможцями стали:

Категорія А (8–9 років):

• І місце – Каміла Фізер (Виноградівська ДШМ ім. Б. Бартока);

• ІІ місце – Естер Панна Молнар (Батівська ДШМ);

• ІІІ місце – Олеся Рябінчак (Перечинська ДМШ), Євгенія Титичко (Великоберезнянська ДШМ), Дарина Лавришин, Олеся Половко (Тересвянська ДШМ).

Категорія В (10–11 років):

• І місце – Юліанна Чокнадій (Нижньоворітська ДМШ), Ксенія Шляхта (Ужгородська ДМШ №1 ім. П. Чайковського);

• ІІ місце – Назарій Рябінчак (Нижньоворітська ДМШ), Оксана Гойберг (Ужгородська ДМШ №1 ім. П. Чайковського);

• ІІІ місце – Ірина Ференц, Олександр Шепета (Рахівська ДМШ), Марк Ковач (Вилоцька ДШМ), Валерія Кілб (Іршавська ДШМ), Давід Ковач, Томаш Бардош (Берегівська ДШМ), Анастасія Плоскіна (Свалявська ДШМ), Софія Павлючок (Ужгородська ДМШ №1 ім. П. Чайковського).

Переможців нагороджено грамотами управління культури облдержадміністрації та заохочувальними призами, інших конкурсантів – подяками за участь.

Управління культури Закарпатської ОДА

«ЩАСТЯ І ГОРЕ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ» ВАСИЛЯ ҐРЕНДЖІ-ДОНСЬКОГО

(Подається мовою оригіналу)

Кінець лютого, початок березня 1939 року – надзвичайно важливий період закарпатської історії. Чехословаччина «розсипалася» на очах, лік існування держави вже йшов на години й хвилини. Водночас пожвавилася сепаратистські тенденції як у Словаччині, так і серед прихильників Великої Угорщини. Закарпаттям ширилися звістки про чергові теракти на стратегічних комунікаціях, загальна атмосфера напруженості. Про це яскраво свідчить щоденник видатного письменника Василя Гренджі-Донського, який перебував у той час у серці подій і яскраво зафіксував їх для нас.

24-го ЛЮТОГО 1939

Поволі почав цікавитись Карпатською Україною і чужий капітал. Прибуло багато підприємців із-за кордону і шукають можливості рентабельного уложення свого капіталу. Найбільше цікавиться заграниця нашим деревом, сіллю й овочами. Німці хочуть поставити фабрики на целюлозу. Також у Хусті перебувають заступники великої німецької фірми з Відня і цікавляться концесією на поставлення кілька фабрик для обробки карпатоукраїнських овочів (яблука на мармеляду). Наміряють побудувати велику фабрику м'ясову і м'ясових консерв. Зокрема фірма "Батя" хоче поставити фабрику на вироблювання колит і дерев'яних закабluків.

* * *

Це факт, що з будуванням державності в перші часи потерпить культурна діяльність. Колись наша "Просвіта" це була ненька, нею ми старались, опікувались, щотижня відбувались засідання, сходини, тут-там і по книжці видали, а тепер наша культурна праця стоїть. Ні одного разу не зробили ми бодай одне засідання, не маємо часу, бо ставили ми основи під нашу державність.

Але годі вже так далі! "Просвіту" мусимо відновити, нехай вона провадить свою діяльність далі. "Просвіта" колись видавала сотні книжок у мільйонових накладах, а цього року не спромоглася на один календар. В бібліотеці мала добру десятку тисяч томів книжок, нею послуговувалася наша публіка, особливо молодь, майже безплатно, сьогодні книжки "Просвіти" припадають порохи по стрихах та скринках. Мусимо привести це до порядку і впорядкувати бібліотеку.

* * *

Цікаво переглянути світову пресу, що вона пише про наші вибори. Мадярська преса про наші вибори писала подразненим тоном, огірчено і розчаровано. Не віримо, щоб і після цього вимагали плебісцит, бо випав би не в їх користь. Італійська преса мовчить або перебирає статті за підшептом мадярським. Взагалі, Італія зробила українському народові велику кривду... Колись вільна Україна це макаронникам пригадає... Польська преса виливає на нас цілу злість. Пише про терор якихось "волошинівських бандитів", про насильство, хоч закордонні журналісти самі на місці переконалися про чистоту виборів.

Чеська преса про вибори в Карпатській Україні писала холодно і дуже скупо. Виходить, гейби наш успіх чехів занадто болів.

Зате німецька преса відгукнулася дуже широко. БЕРЛІНЕР БЕРЗЕНЦАЙТУНГ пише, що "Боротьба одного народу за самовизначення за останні два десятиріччя стверділа, що Сойм має стати майбутнім репрезентантом державної суверенності Карпатської України..." НАЦІОНАЛЦАЙТУНГ пише, що неділя виборів є історичною датою, бо ж від упадку західноукраїнської державності в 1920 р. відбуваються вперше в одній українській етнографічній частині вибори до власного законодавчого парламенту, що має стати символом державної самостійності. ДОЙЧЕ АЛГЕМАЙНЕ ЦАЙТУНГ присвятила на першій сторінці окрему статтю значенню виборів, протиставляючи стабілізуючому значенню виборчої перемоги перервання поляками останнього залізничного сполучення з Карпатською Україною. ФЕЛЬКІШЕР БЕОБАХТЕР пише таке:

"...Ніхто не може заперечити, що ця сильна участь у виборах випливала тільки з готовості, яку мусимо назвати національним прокиненням українства..." ФРАНКФУРТЕР ЦАЙТУНГ питає, чи Прага чогось навчилася з вирішального виборчого успіху об'єднаної листи Волошина? Остаточно зникне всякий грунт для спроб різного чеського саботажу... МЮНХЕНЕР НОЄСТЕ НАХРІХТЕН: "... вислід виборів є недвозначною відповіддю на спроби празьких централістичних кіл поставити Карпатську Україну наново під чеське панування...." Віденський ФЕЛЬКІШЕР БЕОБАХТЕР обурюється проти мадярської поведінки і способів пропаганди...

Та мадяри свою пропаганду провадять далі. На коротких хвилях радіо роблять скалічену рутенською мовою спроби перевернути душу нашого американського емігранта. Закликають, щоб емігранти з Карпатської України на зборах домагалися прилучення Карпатської України до Мадярщини...

* * *

Уряд Карпатської України призначив двісті тисяч на будування возової дороги до Лозянського. Півмільйона корон призначив на харчову акцію бідних дітей.

Наші ремісничі учні, що вчаться в Чехії, підпадають найбільше чехізації. Коли вивчаться ремесла, то багато з них залишається там, а решта повертається з покаліченою мовою. Щоб ці учні не почували такої відірваності від рідного краю, як дотепер, наш уряд видаватиме для них і майже задурно посилатиме спеціальний часопис під титулом "Вісті з рідного краю". Редакцію часопису обняв повіренний молодий педагог, вибраний посол Сойму Микола Мандзюк.

25-го ЛЮТОГО 1939

Державний секретар німецької меншини в Словаччині, інж. Кармазін, запросив до Братислави на нараду наших людей, представників організацій: від політичних партій — Михайла Тулика, посла Сойму; від "Карпатської Січі" — заступника головного коменданта Івана Романа, а від поліції — директора Юрка Білея.

Сьогодні повернулися вони з Братислави і говорять, що німці їм відкрито заявили, що Словаччина проголосить самостійність, а на осамочену Карпатську Україну будуть нападати мадяри. Завізвав їх, щоб подбали про оборону держави.

Але люди легковажать собі справу і просто не хочуть вірити, щоб мадяри відважилися нападати, коли на нашій границі стоять війська. Врешті, як Німеччина одно слово скаже, мадяри не посміють ногою ступити на нашу землю.

* * *

Степан Клочурак бігає, інтервенює, впливає, щоб Сойм був скликаний до Рахова. Він, як гуцул, хоче заімпонувати чужим гостям красою Гуцульщини. Змобілізував кілька депутацій, щоб вимагали цього; гуцульські села готові навіть покрити масу видатків, щоб тільки перше відкриття Сойму відбулося в серці Гуцульщини.

Ми розуміємо локальний патріотизм Клочурака, але ми тої думки, що перше історичне засідання Сойму повинно відбутися в столиці краю. В Рахові не було б можливо навіть примістити гостей, а з заграниці прибуде маса людей.

Вже нетерпливо чекаємо, щоб президент скликав засідання. Але щось там у Празі спекулюють, відтягають скликання Сойму. Закордонна преса подала, що відкриття буде 9-го березня, але наші урядові кола про це не знають нічого. Наш уряд та УНО предложили день скликання на 2-го березня цього року.

* * *

До Хуста прибув американський журналіст, заступник "Асошіейтед Прес" з Нью-Йорка. Переїхав відступлені Мадярщині краї і заявив, що там завмерло все господарське життя. Мадяри настрашили його, що в нас вмре з голоду, і перша ліпша куля вб'є його із-за плота. Американець просто здивований порядком у Карпатській Україні і подостатком харчу і товарів. Це вже другого заграничного журналіста мадяри так підвели. Першим був італієць, що приніс два повні чемодани харчів...

26-го ЛЮТОГО 1939

Може, міністр Ревай і мав правду, коли настоював на тому, щоб за нову столицю не брати Хуст, але Довге. По-перш, що Довге не є так близько границі, по-друге — воно чисто українське село, нема там мадярів і жидів небагато, нема жодних національних меншостей, які роз'їдають кожну державу. Подивіться тільки на вислід виборів: У Довгому 2071 голосів за УНО, а тільки 7 проти, тоді, коли в Хусті за нами голосувало 6208, а вороже поставилось 2122!

Хуст мав би тішитися, що з паршивого містечка, мадярсько-жидівського гнізда, зробили ми столицю, але Хуст невдячний. Будинки і ціни парцель вже підскочили удесятеро, за помешкання деруть сьому шкіру, всі продукти купуємо за всяку ціну, про працю стараємось; хоч і зима, але безробітних нема в Хусті, а з весни, як почнуть будуватись, Хуст ростиме, як на дріжджах... Що тоді хоче Хуст?

Правда, тут повно мадярні. Не так мадяри, як змадяризовані німці, а вони гірші від мадярів. Дуже маленька частина признається німцями, а все решта б'ється в груди за малярство. Мадяри їх "швабами" прозивають, але перевертня не переконаєш.

* * *

Сьогодні відбувся січовий здвиг у Сваляві, на який прибули тисячі січовиків Свалявські українки вишили чудовий шовковий прапор, який посвячено і передано місцевій команді.

Під час самих зборів прибули на кількох тягарових автах чоти вояків. Січовики вже думали про демонстрацію, як вояки почали підкидувати шапки вгору і вигукувати: "Слава Україні!"

Виявилося, що це українські вояки. Вони вимогли у своєї команди, щоб їх пустили на січові збори.

* * *

Мадяри урядово проголосили, що розпустили терористів, і ми вже тішились, що раз і назавжди позбудемося пригранічної небезпеки.

До Мадярщини вислали ми найкращого нашого звітодавця Яремчука і той сконстатував, що мадяри розв'язали тільки організацію т. зв. гунгаристів, які вигружували февдалам революцію, а терористи у прикордонній полосі гуляють собі далі, тільки деякі одержали відпустку. Правда, від деякого часу не нападають.

Але за те мадяри переводять тайну мобілізацію до п'ятдесят років і підсилюють гарнізони побіля наших границь... Пощо це вони роблять? Може, у зв'язку з подіями в Словаччині? З Братислави приходять вісті, що словаки бажають сепаруватися від федерації.

Робимо запит один одному: що буде з нами, як словаки проголосять самостійність? Рогач твердить, що це найменша проблема — попросимо німецький протекторат. Навіть німці того бажають. Щоб мадяри посміли нас зачіпати?!

Ну, панове, ви знаєте ліпше, пробували між німцями, вели переговори, нехай...

В Ужгороді лишилися такі типи, як знаний п'яниця малорос Ольховський, болгарин Писанський, що походить із Одеси і в Ужгороді працює в літографа Музики; колишній листоноша дефравдантп'яниця Таршовський і відомий мадярон-бандит, управитель доманинської школи — Малець. Ці темні душі роблять доноси на наших людей у мадярських урядах і багато наших попалося до в'язниць, де їх б'ють, катують, чисто за їх українське переконання. Ольховського мадяри вислали навіть до Хуста шпигувати, але наші люди його здемаскували і він попався до "Іванової хати"...

27-го ЛЮТОГО 1939

В Братиславі щось діється. Приходять вісті про заворушення, багато словацьких автономістів втекло до Відня і починає працювати проти федерації. З Відня висилають щодня словацькі авдиції. Вчора вночі спікер віденської словацької авдиції завізвав слухачів сидіти і слідкувати за вістями, бо скоро мають зробити історичне проголошення. Ми з великою нетерпеливістю чекали до третьої години ранку, але нічого не сталося. Здається, відлежено.

Щоденник "Нова Свобода" вже був зложенний, як подав мені д-р Комариський, що президент федеративної республіки скликав Сойм Карпатської України на день 2-го березня, в четвер, о годині 17-й до Хуста.

Хоч прийшлося переламувати цілу сторінку, робимо це з радою душею, щоб читачам (а є їх, слава Богу, десятки тисяч) першим подати цю радісну вістку.

Тішимося, що Прага все-таки респектувала волю і бажання нашого уряду, і президент скликав Сойм на бажаний нами день.

28-го ЛЮТОГО 1939

З вісткою про скликання Сойму на 2-го березня вийшов блямаж. Д-р Комариський ще не мав у руках урядового повідомлення, коли мені зателефонував подати цю вістку. А ось виходить, що другого березня Сойм не буде скликаний, бо тоді, — твердять з Праги, — відбудуться дуже важні міністерські наради в Празі і заступники центрального уряду

не могли б бути присутніми на відкритті нашого Сойму.

Отаке подавання вісток не є солідне, служить тільки для збаламучення населення.

Це скандал, що того дня засідання Сойму не відбудеться. З тієї нагоди замовлено поштові марки, які вже перейначити на інший день неможливо. То значило б знищити всі вальці і спричинити сімдесят тисяч корон шкоди нашій пошті.

Центральний празький уряд також не лінший від тутешніх чеських саботажників. Карпатська Україна просить скликати Сойм на 2-го березня, а Прага навмисне — гейби "на труп" (на спротив) — не скликає! Чехи крутять, вертять, щоб віддалювати. Тут можуть наспіти події величезної ваги, ми маємо вибраних послів, а за Бога не можна їх скликати, бо чехи того собі не бажають!

Кажуть, що президент федерації запропонував скликати між днями 6 і 9 березня ц. р. Що в тому правди, не знаю.

* * *

Статистичний уряд подав цікаві дані про так важну галузь нашого народнього господарства. Із півтретя мільйона овочевих дерев лишилось нам після передачі мадярських околиць 2 016 902 дерева, в тому півмільйона сливок і майже мільйон яблунь. Збір винограду мали ми двісті вісім тисяч квінталів, осталось нецілих п'ятдесят чотири, збір вина був 113 474 гектолітрів, в нових границях лише 27 809 гектолітрів.

1-го БЕРЕЗНЯ 1939

Наші патріоти в Празі, Брні і Пільзні зібрали на "Карпатську Січ" сто тисяч чеських корон. Закуплено за ту суму сто п'ятдесят повних одностроїв, включно до чобіт, білизни й плащів. Вже й одягнено людей. З уніформою, що мали раніше, маємо три сотні вповні умундированих січовиків у Хусті. Сотні умундировались без допомоги, купили собі самі однострій, хто тільки мав можливість. На Гуцульщині, в Сваляві, в Березному сотні умундированих січовиків, частинно із власних засобів, частинно з допомоги місцевих українських організацій та збірок.

Аж любо подивитись на це наше сіре військо. Ще коли б так зброї було, а то за ніщо в світі від чехів зброї не видобути.

Та ми озброюємось, як тільки можемо. Ви не вірили б, що багато наших січовиків з пригранічних полос пішло і голосилося в Мукачеві й інде тільки через те, щоб від мадярів дістати і перепачкувати зброю, навіть кулемети. Купуємо цілими масами браунінгів та набоїв до них просто з фабрики. Не хочеться вірити, скільки військових рушниць знаходиться по селах ще із світової війни. Люди поховали по стодолах, по хлівах за кіздами, а тепер зброя нам придається. Але шкода, що нема до них набоїв. Навіть маємо кілька десяток рушниць колишньої російської армії, також без набоїв.

* * *

Пан прем'єр, а також міністр Ревай поінформували провід УНО про політичний стан і їх переговори в Празі. Нічого певного не принесли, пана Прхалу Прага не хоче відкликати і вимагає для нього призначення ресорту.

Наша боротьба з генералом Прхалою є, здається, безприкладною в історії урядів. Шість тижнів тому іменували його міністром, і він ще як міністр не вступив ногою до урядового будинку. Шість тижнів крутимо, вертимо, протестуємо і не можна цієї людини позбутися. Прага невмолима, невпросима, робить з того престиж, але і ми в поганій ситуації, бо в якому світлі показались би ми перед нашим народом, коли б ми попустили і прийняли його всупереч волі цілого народу? Та ж у знамені прхаліади відбувались десятки маніфестацій, в атмосфері протипрхалівщини переводились вибори, і ми половинили б зраду проти свого народу, коли народові говоримо, що Прхала перейде лиш через наш труп, а самі приймаємо його запанібрата. Мусимо бути консеквентними і витримати до кінця.

Але, доки ще це буде тягнутися, невідомо. Струни натягнені до безконечності, чехи зараз після виборів трохи зніяковіли, перелякались, а тепер знову демонструють своїми кокардами, на вулицях поводяться провокативно. А Прхалу провожають по три панцирні броневики, що вже смішно стає.

2-го БЕРЕЗНЯ 1939

Місяць тому, чи й більше, команда жандармерії і жандармська школа знаходилася у владному будинку. Будинок, одначе, стає затісний, і команда жандармерії — разом зі школою — перейшла у новий, дерев'яний будинок. Забула, одначе, перенести склад зброї, що була змагазинована в партері будинку.

Новий комендант жандармерії, Вака, поволі все перебирав, списував інвентар і відкрив, що має бути десь магазин із зброєю. Відчинили двері — а склад порожній... Бракує щось 70 рушниць, револьверів і десятки скринь набоїв.

Комендант жандармерії, чех, очевидно, біжить до чеха — "міністра" генерала Прхали — поскаржитись, що українці викрали йому цілий арсенал.

Хто вкрав кріси з магазину? Очевидно, нікого не підозрівають, тільки "Січ". Той украв, що найбільше потребує.

[...]

Узнаю тяжке положення уряду, бо про ту крадіж зброї вже знає й Прага... Коли був би комендант жандармерії своя людина, то, по-перше, не був би робив жодного крику, бо либонь не пішло до ворожих рук, а по-друге, можна було ту справу затушувати, ніхто був би не знав. Але Вака розтрубив усюди, довідався генерал Прхала, довідались чехи і грозять нашому урядові.

Ох, учимось і дурнями зістанемо ми до смерті! Стократ помститься на нас те, що довіряємо чужинцям. Подивіться тільки: чехи до свого генерального штабу не допускають навіть словака! Там мусить сидіти свій... Французький, німецький, а навіть мадярський офіцер чи урядовець дипломатії не сміє одружитися з чужинкою... А ми такі добродушні, що на українського письменника доноси писав за українську "ідеденту"... Пан прем'єр цим разом зробив помилку, посягнув він лівою рукою, коли вибирав цього коменданта жандармерії.

* * *

Були часи, що в Карпатській Україні виходило нараз і по шістнадцять самих тільки українських часописів, між тим багато партійних. Тепер держава в наших руках, але не маємо стільки газет. На перший вид здавалося б, що це занепад, але навпаки. Заникли партії і перестали виходити їх органи. Тепер усе концентрується біля одної партії і її щоденника "Нова Свобода". Колись газетки мали по кількасот передплатників (едине "Українське Слово" мало біля тисячки), а наша "Нова Свобода" виходить у звичайний день у 8500 примірників, а в неділю часом і 16 000 замало.

Крім щоденника, для селян випускаємо "Карпатську Україну"; редагує її молодий, талановитий журналіст Таркович. Журналістика розвивається і в новій столиці. Націоналістична молодь видає свій орган "Наступ" (д-р Росоха), літературно-мистецька громада випускає журнал "Говерля" (д-р Кандиба), драматична група державного театру видає ілюстрований місячник "Нова Сцена" (брати Шерегії). Виходить також і релігійний місячник "Благовісник" під редакцією письменника Зореслава. В Рахові виходить тижневик "Нація" (д-р Юськів). Урядовий видає "Урядовий Вістник", де містяться усі розпорядження влади.

У скорому часі має вийти гумористичний часопис "Прочухан", для карикатур маємо добрих митців. Пластова молодь видаватиме "Молоде Життя", а в Севлюші виходитиме "Вістник з рідного краю", призначений для тих, що живуть поза межами Карпатської України.

Будуємо Карпатську Україну культурно, беремось також і до розбудови господарського життя. Випускаємо газети, журнали, маємо свій державний театр, бібліотеки, культурно-освітні товариства. Цілий ряд письменників, музиків, режисерів напружить свої сили, і скоро здогонимо те, що втратили.

Інженери виготовляють плани, виготовляють прекрасні проекти, як-от, наприклад, інж. Коллард виробив план дерев'яних будов в українському стилі... В цілому краї кипить життя муравлиної державотворчої праці. Люди справді засукали рукави, кинулись до праці з оптимізмом, з любов'ю до рідної справи, з витривалістю та захопленням. Добру десятку років отак попрацювати, побачите наслідки!

5-го БЕРЕЗНЯ 1939

Чехи зі скликанням нашого Сойму в нечуваний спосіб саботують. Не скликали його на другого березня, то ж скличте його на шостого, чи на дев'ятого, але скликайте! А то на всілякі наші пропозиції — як каменем у воду!

* * *

До Хуста приїхав фільмовий продуцент із Брна, українець д-р Роман Мишкевич, щоб сфільмувати історичне відкриття першого Сойму Карпатської України.

Вітаю його, як старого знайомого. Радиться мене, куди їхати, поки дійде до засідання Сойму, щоб вибрати місце під два фільми, яких зміст мені оповів. Раджу йому їхати на Гуцульщину, і він туди збирається.

Ще перед тим, як ми розпрощались, зробив д-р Мишкевич княжий дар для "Карпатської Січі". Вийняв п'ять тисяч корон і дав на цілі "Січі" до рук заступника головного коменданта Івака Романа.

Сотні вітальних телеграм приходять від українців з цілого світу: Америки, Аргентини, Бразилії, а навіть із Харбіна — то з приводу успішних виборів, то протести проти нарушення чехами наших прав. Українці цілого світу обіцяють нам підтримку, головно матеріальну.

6-го БЕРЕЗНЯ 1939

Десь біля полудня поїхав Степан Клочурак до Праги, здається, був визваний туди. Чого він туди поїхав — ніхто не знає, але й не питається. Він і перед тим був тижнями в Празі.

Розв'язка прийшла сама вечором, коли почули ми вісті з празького радіо. Одна вістка впала між нас як бомба. Президент Гаха позбавив Юліяна Ревая виконування міністерських функцій, а міністром господарства назначив Степана Клочурака. Клочурак, як секретар аграрної партії, добре знався з Бераном, лідером чеських, аграрів.

Клочурак став міністром — не біда, свій чоловік, старий український борець, організатор колишнього гуцульського повстання. Він давно мав стати третім міністром. Саме населення подекуди вимагало, посилаючи телеграми, щоб третім міністром був він. Справді тішимось його номінацією.

Але нещастя в тому, що відсунено таку активну людину, рухливого, енергійного, розумного і під кожним оглядом знаменитого провідника, як Юліян Ревай! І то ще в час найважливіших переговорів у Німеччині! Тепер зв'язані йому руки, позбавлений можливості виступати від нашої влади урядово.

Ревая чехи не любили, занадто боронив він інтереси Карпатської України проти чеської сваволі. Ще кілька днів тому домандрували з Карпатської України сотні чехів, яких дали ми до диспозиції празького уряду.

Замість чеських службовців до самої тільки пошти прийнято 70 українців та українок, але це ще замало. В пресі появився заклик до колишніх українських резервових вояків-телефоністів, щоби голосилися на поштову службу. Також завізвали ми українців, спеціалістів різних фахів у Чехословаччині, щоби негайно зголошували свої адреси. Візьмемо їх замість чехів.

Це є наша відповідь на прхаліаду, і саме через це чехи так страшно ненавидять міністра Ревая.

Побоюємось, що Клочурак не буде таким радикальним, а нам конче тепер потрібно сильної руки. Мусимо бути такими, інакше не позбудемося чеської опіки, а головно — чеського урядництва. Особливо тепер, коли хочемо привести наш бюджет до рівноваги і зредукувати урядництво.

Та найбільшим нещастям є, що Прхала залишився і далі міністром, а вже просто катастрофою є для нас, що міністерські ресорти розділила Прага сама, незаконно, проти нашої конституції. Розділювання ресортів має перевести голова міністрів, отже, прем'єр Волошин. Тут Прага грубо порушила наші права. Президент з паном Бераном полишили Волошина прем'єром і надалі, залишивши йому тільки ресорт шкільництва й судівництва, а найважливіший ресорт — міністерство внутрішніх справ, комунікацію, безпеку, пошту й телеграфи — віддано генералові Прхалі. Розпорядженням нашої влади урегульовано, що ресорт внутрішніх справ належить до прем'єра. А тепер усе те перевернено.

8-го БЕРЕЗНЯ 1939

Засідання Української Національної Ради та Українського Національного Об'єднання триває далі з послами Сойму, які майже в повному числі далися змобілізувати і прибули до Хуста.

Напруження нестерпне, неначе бочка із стрільним порохом, тільки іскру вкинути. Як тільки довідалась наша провінція про усунення міністра Ревая і нового призначення генерала Прхали, то буквально бурилься.

Перша Українська Національна Рада видала свій протест, в якому з найбільшим обуренням відсуджує нарушення наших конституційних прав і протестує проти назначення міністром чеха генерала Прхали. Національна Рада звертається до цілого культурного світу з найрішучішим протестом і в імені цілого українського народу вимагає негайного відкликання генерала Прхали з поста міністра, яким може бути тільки українець.

Українське Національне Об'єднання також видало свій протест і опублікувало заяву, що не визнає жодної реконструкції уряду Карпатської України. Це є нарушення конституційного закону нашого краю, і зарядження празького уряду є політичною неможливістю.

По вулицях появилися летючки: "Геть з генералом Прхалою, хочемо українського міністра!"

В редакції на наказ УНО потиснули ми пера, але прокуратор "вибілив" нам цілу газету. Поконфіскував не тільки статті, але й протести і проголошення УНО та Центральної Національної Ради.

Телефонували ми до Праги, що є зі скликанням Сойму, але довірник нашого уряду д-р Шандор відповів, що чехи крутять.

Тут наступають такі важливі події, а Прага саботує!

На засіданні УНО порушено що справу. Є пропозиції, щоб Сойм скликав голова Української Національної Ради, нашого найвищого політичного форуму. Але рішено ще день — два почекати. На всякий випадок Прагу повідомлено, що коли президент федерації не скличе Сойму, то скличемо його ми самі.

* * *

До Хуста прибув із Америки фільмовий продуцент, українець Каленик Лисюк із сином. Хоче накрутити кілька фільмів. Карпатська Україна тепер у моді, особливо українці захоплюються нею. Є вже рідний куток, хоч поки що і маленький. Пан Лисюк приніс український фільм "Запорожець за Дунаєм", якого незабаром побачимо на екрані.

* * *

Шевченківське свято відложено на 15-го березня. Ще не приготовані наші, а хочемо його відсвяткувати величаво, якнайдостойніше. Так і годиться, маємо свою державу! Святкували ми його й дотепер, але ця річниця буде справді величава.

9-го БЕРЕЗНЯ 1939

Напруження триває далі. Протести сиплються як із провінції, так і з самої столиці. Голова празького уряду Беран либонь мав заявити, що він з прем'єром Волошином говорив і цей мав погодитись на реконструкцію уряду Карпатської України. Але це брехня. Сам прем'єр Волошин послав президентові Гахові, Беранові, як також і чехословацькому заграничному міністрові Хвальковському телеграфічний протест, в якому підкреслив, то він ніколи не погодився і не погодиться в майбутньому на іменування міністра неукраїнця. А вже найгостріше протестує проти того, що Прага передала генералові Прхалі й ресорт міністерства внутрішніх справ, який має належати голові уряду, як то було урегульовано і заведено давніш. Компетенції має розділювати голова міністрів Карпатської України, а ніколи празький уряд!

Українське Національне Об'єднання також послало всюди свій рішучий протест. Заявило, що стоїть на становищі конституційного закону і веде дальшу боротьбу. У своєму протесті до президента і до голови міністрів Берана підкреслює, що ніколи не погодиться на усунення із карпато-українського уряду міністра Ревая і полишення в ньому генерала Прхали.

Цікаво, що чеська преса пише одним тоном (очевидно з одного джерела), що "реконструкція уряду випливає, по-перш, із конструкційних передумов (розумій так, що в очах чехів міністр Ревай був "деструктором" — нищителем...), а по-друге, "лоялні відносини до сусідів Польщі й Мадярщини..." Виходить, що причиною цілої дотеперішньої ворожнечі з боку цих держав був... Ревай... Вбий його, то й ворожнеча мине... От, логіка!

Місцеві чехи радіють, що між українцями постав розкол чи якась-то незгода. Думають вони, що існують дві групи: ревайщина і клочуркавщина. Але надармо тішаться, не пощастить им вдарити між нас клин. Наша єдність не нарушена. Ми є за Клочураком, але є ми і за міністром Реваєм, ми є тільки проти генерала Прхали.

* * *

Вже двадцять років, що я журналіст, але в моїй практиці ще не було випадку, щоби двічі конфіскували те саме число газети, а сьогодні це сталося! Прокуратор вибілив мою передовицю п. н. "Заберіть чеських емігрантів". Ми вже були на кінці друкування, як прийшли вояки з детективами і вже раз конфісковані числа щоденника забрали і вдруге. Генерал Прхала наказав сконфіскувати мою статтю ще раз, тепер уже вповні.

Але була купа надрукованих чисел в куті, що вояки не побачили (біля 6000 примірників). Я не дав знищити ці примірники, а переслав січовикам їх до головної команди "Січі", а вже січовики постарались, щоб газета попала в руки українського населення.

Але хтось із чеського персоналу друкарні доніс генералові Прхалі що "крадіж сконфіскованих газет" і він від сьогодні зарядив, щоб у друкарні доглядали вояки, і без дозволу прхалівських агентів не сміємо пустити машини, аж доки не перейде цензуру. Це утруднює справу випуску, бо друкуємо тисячами, а пани цензори спізнюються.

Ще раз це нам наука, мати всюди своїх людей. Були складачі свої, українці, але панам потрібен "запрацьований персонал", що складався майже з самих чехів, а чехи ще й тут саботують!

(Одно дуже важливе урядове розпорядження про виписання виборів набираю у нас український складач, друкувала його на малій машині німка, що не ознайомлена з кирилицею, і лише так вдалося нам його задержати в тайні).

Публікується за джерелом: litopys.org.ua

УРЯД УРЕГУЛЮВАВ ПИТАННЯ ОБОВ'ЯЗКОВОГО ДЕРЖСТРАХУВАННЯ

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, в установленому порядку видаватиме ліцензії на проведення 2 видів страхування: обов'язкового державного страхування та обов'язкового особистого страхування.

Це передбачено постановою КМУ від 18.02.2016 р. №87 «Про внесення змін до пункту 1 Постанови Кабінету Міністрів України від 28 листопада 2007 р. №1372 та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України».

Нацкомфінпослуг видаватиме такі ліцензії до затвердження закону з урегулювання питань заміни обов'язкового державного страхування на безпосереднє здійснення компенсаційної виплати з державного бюджету головними розпорядниками бюджетних коштів за цільовими платежами за місцем роботи потерпілих.

Відповідні ліцензії видаватимуться:

а) на обов'язкове державне страхування:

– посадових осіб органів державного архітектурно-будівельного контролю;

– спортсменів вищих категорій;

б) на обов'язкове особисте страхування:

– медичних і фармацевтичних працівників (крім тих, які працюють в установах і організаціях, що не фінансуються з державного бюджету) на випадок інфікування вірусом імунодефіциту людини під час виконання ними службових обов'язків;

– працівників відомчої (крім тих, які працюють в установах і організаціях, що не фінансуються з державного бюджету) та сільської пожежної охорони і членів добровільних пожежних дружин (команд).

Документом визначається також перелік постанов КМУ, які втратили чинність.

ЕТИЧНІСТЬ СУДДІВ ТА АДВОКАТІВ ОЦІНЮВАТИМЕ СПЕЦІАЛЬНИЙ КОМІТЕТ

В Україні розпочинає свою роботу комітет етики правосуддя, який розглядатиме звернення з приводу дотримання суддями, адвокатами і прокурорами вимог етики. Звернутись до комітету зможе кожен.

Відповідна презентація комітету днями вже мала місце в Києві. Очікується, що за місяць відбудеться перше засідання комітету, на якому розглядатимуть поведінку конкретних осіб. Кого саме – наразі невідомо.

Комітет створюється за ініціативи громадської організації «Відкрита Україна» в рамках проекту «Відкритий суд». Комітет діятиме у складі 9 експертів на чолі з надзвичайним і повноважним послом України, суддею Міжнародного кримінального трибуналу з колишньої Югославії Володимиром Василенком. До складу комітету також увійшли Станіслав Батрин, Василь Кисіль, Микола Козюбра, Данило Курдельчук, Віктор Шишкін, Олег Березюк.

Передбачається, що Комітет розглядатиме звернення фізичних та юридичних осіб, органів державної влади та місцевого самоврядування з приводу дотримання вимог етики та професіоналізму суддями, прокурорами та адвокатами. Суб'єктом звернення зможуть виступати і судді, яких навіть заохочують реагувати на всі ті події, що відбуватимуться в залі суду. Очевидно, скаржитися зможуть як прокурори, так і адвокати.

Комітет за результатами розгляду звернення ухвалюватиме рішення: підлягає особа дисциплінарній відповідальності чи ні. Відповідний висновок надсилатимуть до органів, уповноважених ухвалювати рішення щодо відповідальності суддів, прокурорів та адвокатів. Експертний висновок комітету, за словами учасників презентації, повинен надати більшої ваги словам скаржників.

Наталія ШНИР

АДВОКАТ ІЗ ГАРАНТІЄЮ: ЗА ПОРУШЕННЯ ПРАВ ЗАХИСНИКА МОЖУТЬ УВЕСТИ КРИМІНАЛЬНУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

Захисники конституційних прав і свобод українців самі почуваються беззахисними у зв'язку з вразливістю окремих гарантій їхньої професійної діяльності та відсутністю дієвого механізму вбезпечення. Адвокати вважають: поки норми законодавства щодо закріплення відповідних гарантій залишаються декларативними, їх будуть порушувати. Тож реакція професійної спільноти має бути системною й продуманою.

ПРОЦЕСУАЛЬНА НЕРІВНІСТЬ

Загострення криміногенної обстановки та численні факти загибелі й травмування адвокатів під час виконання ними своїх професійних обов'язків пов'язують із нестабільною політичною ситуацією в Україні. Але є й такі адвокати, які вбачають у різкому погіршенні стану дотримання гарантій адвокатської діяльності правоохоронними органами planомірний тиск силових структур.

Чинне законодавство ставить адвоката в нерівні умови з іншими учасниками кримінального судочинства. Адже захист службових осіб органів державної влади, зокрема працівників судів та правоохоронних органів, передбачений законодавчими актами. Натомість адвокат залишається вразливим до погроз з боку зацікавлених осіб, ким би вони не були, адже небезпеку й необхідність охорони в процесі довести майже неможливо.

НЕБЕЗПЕЧНИЙ ПРИВІЛЕЙ

На думку деяких правників (зокрема керуючого партнера АО «Адвокатська група «Солодко і партнери» Євгенія Солодка), ситуацію поліпшить надання адвокатам права на носіння та застосування вогнепальної зброї для забезпечення їхньої професійної діяльності. Як і будь-яка подібна ініціатива, ця ідея знайшла як своїх прибічників, так і противників. Злі язики кажуть, що незнання закону не звільняє від відповідальності, а знання — навпаки. Однак саме професійна обізнаність і правова культура ставлять адвоката в привілейоване становище порівняно з пересічним громадянином, коли йдеться про обіг зброї.

Із другого боку, серед адвокатів є багато колишніх правоохоронців, що викликає певні нарікання в їхніх колег. Лунають і заклики до самоочищення. Зокрема, йдеться про пропозицію заборонити адвокатську практику особам, які перебували на посаді судді, прокурора, слідчого, проходили службу в міліції, Національній поліції, Службі безпеки, системі органів і установ виконання покарань – протягом трьох років із дня звільнення.

ДОСЬЄ ЗАХИСТИТЬ

Правоохоронні органи, незважаючи на адвокатську таємницю, прослуховують розмови захисників із клієнтами, вилучають документи, які становлять ту ж саму таємницю, допитують адвокатів та безпідставно порушують проти них кримінальні провадження. Тобто порушення прав адвокатів та гарантій адвокатської діяльності нині мають системний характер і відбуваються мало не щодня.

Регулярні загрози з боку правоохоронців не тільки призвели до консолідації адвокатської спільноти, а й навчили правників педантичності. Зокрема, в мережі можна знайти пам'ятку для адвокатів на випадок перешкоджання правомірній професійній діяльності та практичні поради, як поводитися під час обшуку, допиту адвоката як свідка.

Серед низки корисних рекомендацій щодо захисту адвокатської таємниці — формування адвокатського досьє. Хоча українське законодавство не дає тлумачення відповідного терміна, зазвичай позначки на папці та підписаного договору про надання адвокатських послуг на перших сторінках такого «досьє» вистачає, для того щоб правоохоронці утрималися від подальшого ознайомлення з ним. Якщо ж ні — регіональними радами адвокатів сформовані відповідні комітети, представники яких виїжджають на виклики колег та документують порушення.

За результатами такої діяльності формуються "чорні" списки злісних порушників та реєстри відповідних порушень. Зокрема, такий список можна знайти на сайті Ради адвокатів Київської області. Він складений на випадок, якщо відповідна інформація не потрапить до Єдиного реєстру досудових розслідувань, що буває доволі часто.

Переймаються проблемою адвокатських гарантій і в Асоціації правників України, де відповідним наробкам присвятили круглий стіл, у рамках якого було сформовано робочу групу. Результатом її діяльності має стати внесення змін до Кримінального процесуального кодексу в частині забезпечення належної реалізації прав адвокатів.

Серед інших нагальних питань, що турбують правників, — посилення відповідальності за ігнорування запитів, забезпечення права першочергового прийому в держорганах та внесення законодавчих змін у частині віднесення злочинів щодо адвокатів до компетенції Державного бюро розслідувань. Тож у правників попереду ще багато роботи.

Олег Рачук, президент ААУ, керуючий партнер АО «Нацина Рачук»:

— Сучасна адвокатура знає чимало випадків, які можна навести як приклад порушення професійних прав та навіть посягань на життя та здоров'я адвокатів. Постає питання про захист законних інтересів, протидію безладу й свавіллю, які відбуваються стосовно наших колег. Потрібно групуватися, консолідуватися, для того щоб забезпечити належний захист наших прав. Саме для цього й була створена робоча група, яка напрацьовуватиме дієві механізми для нормалізації ситуації. Це можуть бути круглі столи, брифінги, відповідні звернення та відкриті листи. Будуть також проведені публічні мирні акції протесту: мітинги, пікети під органами прокуратури, Верховним Судом, Адміністрацією Президента. А ще – парламентські слухання щодо внесення змін до відповідних законопроектів, зокрема щодо дозволу на володіння зброєю, страхування життя адвокатів, посилення відповідальності за відмову в наданні інформації на адвокатські запити, визнання недопустимими доказів у разі порушення прав адвоката чи права на захист тощо.

Зоя Ярош, керуючий партнер АК «Маршаллер та партнери»:

— Унести зміни до кримінально-процесуального законодавства потрібно для того, щоб права адвокатів не виникали з прав клієнта, як це відбувається сьогодні, щоб адвокат став повноцінним процесуальним суб'єктом і мав відповідні права. Наразі в кримінальному судочинстві коли адвокат виступає на захист потерпілих, його право на збирання доказів обмежується тим, що він вносить відповідні клопотання слідчому, а той їх розглядає. Хотілося б урегулювати законодавство в цій частині й встановити більшу відповідальність за порушення прав адвокатів, аж до кримінальної.

Поки що в Україні ухвалений тільки один вирок за перешкоджання адвокатській діяльності, який набув чинності, тобто відповідні норми практично не працюють. Дотепер єдності в цьому питанні в адвокатському співтоваристві не було. Робоча група збере й проаналізує розрізнені адвокатські ініціативи, після чого про необхідність їхнього ухвалення буде донесено до громадськості та парламенту.

Катерина БУТОВЧЕНКО

ЗАПРАЦЮЄ АДМІНІСТРУВАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПАЛЬНОГО

Із 1 березня запроваджується Система електронного адміністрування реалізації пального (СЕАРП), через яку юридичні особи та фізичні особи – підприємці, які здійснюватимуть реалізацію пального, зможуть зареєструватися як платники акцизного податку з реалізації пального до початку здійснення реалізації пального.

Як повідомили «ЗіБ» у ДФС, для реєстрації платником податку до початку здійснення реалізації пального необхідно подати заяву про реєстрацію платника акцизного податку з реалізації пального за формою J (F) 1310301.

Заява надсилається до контролюючого органу за основним місцем обліку лише в електронному вигляді засобами електронного зв'язку з дотриманням умови щодо реєстрації у порядку, визначеному законодавством, з електронним цифровим підписом відповідальних осіб.

Електронні формати заяви та інших документів у рамках СЕАРП розміщені на офіційному веб-порталі ДФС у розділі «Електронна звітність» / Платникам податків про електронну звітність / Інформаційно-аналітичне забезпечення / Реєстр електронних форм податкових документів.

Заява може бути сформована та надіслана через особистий кабінет електронного сервісу «Електронний кабінет платника» (оновлена версія). Вхід до оновленого кабінету здійснюється за адресою: cabinet.sfs.gov.ua, а також через офіційний веб-портал ДФС України. Для формування заяви в електронному вигляді платник податків самостійно на власний розсуд може також обрати будь-яке програмне забезпечення, яке формує вихідний файл відповідно до затвердженого формату (стандарту).

Підтвердженням про отримання контролюючим органом заяви є перша квитанція (квитанція про доставку). Після автоматичної обробки заяви платнику не пізніше наступного робочого дня надсилається друга квитанція, де зазначається інформація про результати розгляду, а саме: повідомлення про реєстрацію особи платником податку шляхом включення її до Реєстру платників акцизного податку з реалізації пального або повідомлення про необхідність подання нової заяви у разі виявлення порушень вимог щодо електронного цифрового підпису, дотримання форми, порядку заповнення і подання заяви.

Звертаємо увагу, що у разі подання заяви до 01.03.2016 датою реєстрації платником податку осіб, якими подані такі заяви, є дата, що відповідатиме першому дню перехідного періоду, – 01.03.2016.

Особа, яка зареєстрована платником податку, може направити до ДФС засобами електронного зв'язку в електронному вигляді запит для отримання витягу з Реєстру платників за формою J (F) 1302501.

Не пізніше наступного робочого дня після отримання запиту ДФС надсилає особі засобами електронного зв'язку в електронному вигляді витяг із Реєстру платників. Витяг є дійсним до внесення відповідних змін до Реєстру платників.

Інформація про реквізити відкритого електронного рахунка ДФС буде надіслана платнику податку не пізніше операційного дня, що настає за днем його відкриття у вигляді повідомлення.

Адвокатське бюро «Срібна Земля»
НАДАННЯ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ ФІЗИЧНИМ ТА ЮРИДИЧНИМ ОСОБАМ
Адреса: 88000, Закарпатська область, м. Ужгород, вул. Гойди, 4, т./ф.: 8 (0312) 61-28-01; 8 (03122) 3-31-32; моб.: 050 611 38 24; 099 257 74 93; E-mail: aau_2006@ukr.net.ua.

ВОЛОДИМИР БЄЛИЙ: ФОРМАЛІЗМ І ОДИН ШКІЛЬНИЙ МІФ

ЗМІСТ ПРОБЛЕМИ

Одного разу на ЗНО з математики було завдання: спростити вираз, у якому 8a^2 b^4:2ab^2 (значки означають степінь). Минуло і ЗНО, і чималий період його обговорення, а з усіх учителів України лише одна вчителька заявила: «Але ж у запропонованих варіантах відповіді до цієї вправи не має виразу 4a^3 b^6, тобто правильного!» Чому замість 4a^3 b^6 як правильного рішення чи не для всіх «очевидним» стало неправильне 4ab^2?

Причина у тому, що у нашому освітньому середовищі, на жаль, досі здебільшого панує формалізм. Наша проблема формалізму, підживлювана тотальним бюрократизмом, давно потребує енергійної роботи із запровадження нових форм діяльності, тобто принципово нової формалізації та процедур.

У нашому математичному випадку якби запис відображав і ті символи, які за замовчуванням прийнято не записувати (8×a×b:2×a×b^2), то практично б усі на всі 100% відповіли правильно.

Тому цінність вправ і завдань такого типу є надзвичайно високою, бо мета освіти полягає саме у тому, щоб сформувати вміння щоразу безпомилково враховувати неочевидні, наче невидимі, але безумовно діючі фактори реального життя.

Усі роки проведення ЗНО аналітика його результатів була на вкрай примітивному відсотковому вимірі або взагалі у більшості розрізів діяльності відсутньою. «Висновки», що нехтують залученням аналітики щодо абсолютних значень тих чи інших індикаторів стану справ, а опираються лише на відсоткові зрізи, є одним із прикладів формального дійства.

Принципово іншою склалася ситуація на ЗНО 2015 року, коли було вперше запропоновано конкретний абсолютний вимір прохідного порога «склав – не склав», ...але як тільки УЦОЯО почав надавати перші аналітичні показники успішності / неуспішності на ЗНО з української мови у розрізі конкретики, тут же Генпрокуратура України цю тенденцію відкритості, публічності і цільової аналітичної конкретності припинила.

У результаті система поки так і залишилася у стані «каламутної водички», яка завжди є живильною базою до суспільно-економічних освітніх міфів.

Одним із них є міф про «ефективність» спеціалізованих шкіл, які наче саме заради цієї «ефективності» мають «право» самостійно відбирати собі так званих найкращих учнів, за співвесідою з 1-го класу. В Україні близько тисячі шкіл, що спеціалізуються на поглибленому вивченні тих чи інших дисциплін.

Для аналітики давайте візьмемо ті, наприклад, три спеціалізовані школи одного з обласних центрів, котрі мають імідж найкращих і у яких учні вивчають математику за поглибленою програмою. Подивимося, на скільки ж вагомою є відповідь цих шкіл на очікування громадою міста гарних результатів своїх випускників на ЗНО з математики. З причини відомої «активної» позиції Генпрокуратури щодо УЦОЯО доводиться взяти показники ЗНО-2014. Очевидно, гарними є результати у діапазоні 183,5 – 200 балів.

Протягом уже другого десятиліття поспіль маємо приблизно такі показники діяльності цих шкіл (оптимальна кількість учнів класу становить 28 осіб):

- у першій школі щороку близько 900 учнів «пихтять» та «гризуть граніт науки», щоб у результаті вийти на ЗНО з математики у кількості дещо меншій за один клас і мати дійсно високий результат в одного учня;
- у другому закладі, що працює також із 900 учнями, учасниками ЗНО з математики стають учні менш ніж двох класів, із яких високі конкурентні результати отримують п'ять учнів;
- у третій школі, наче найкращій з-поміж усіх, охоплює 1200 учнів у ЗНО з математики наприкінці року беруть участь також менш ніж два класи, отримуючи при 47,73 відсотковому показнику 21 високий результат.

Натомість один із ліцеїв міста як заклад для старшокласників при загальній кількості «суб'єктів пихтіння» майже у півтора та вдвічі менший від спеціалізованих шкіл виводить на ЗНО з математики більше від семи класів –64 майбутніх студентів ВНЗ із високим рівнем математичної підготовки при ніби скромному своєму 30-відсотковому показнику високої якості.

У сегменті результатів дещо нижчого, але також гідного рівня кількісні показники успішності ліцею вже не утричі, а у десятки разів більш вагомі для громади щодо перспектив університетського майбутнього їхніх дітей, ніж у «найкращої» у місті спеціалізованої школи, та ще й за її офіційного природничо-математичного спрямування.

НЕОЧЕВИДНА ОЧЕВИДНІСТЬ

У суто цифровому вимірі ліцей, далекий навіть ще до справжнього ліцею, є для громади більш продуктивним, ніж найпрестижніша (у свідомості багатьох) спеціалізована школа.

Ліцей за втричі більшої кількості високих результатів при вдвічі меншому валовому показнику дає вшестеро вищу підсумкову рентабельність щодо державних фінансово-матеріальних витрат.

Якщо провести аналіз (кількість / якість) доцільності витрат на підготовку випускників у розрізі інших, менш масштабних за кількісними потребами громади предметів, то матимемо ще більш вражаючі цифри.

Мова йде про актуальність проблеми «сліпоти» суспільства щодо міфу про «високу» доцільність продовження розвитку мережі спеціалізованих шкіл. Особливо якщо врахувати прагнення їхніх директорів перейменуватися у «спеціалізовані школи наукового спрямування», щоб апріорі зробити безперспективною ідею системного, тобто збалансованого творення мережі профільних ліцеїв для старшокласників як окремого сегмента загальної середньої освіти.

ВІРОГІДНІ ВИСНОВКИ

Думати, що я один такий «розумний», хто бачить неможливість повноцінної профільної освіти старшокласників в умовах збереження старої радянської моделі, яка поєднує в одній школі класи основного (II) і старшого (III) ступенів, було б украй наївним. Очевидність цього розуміють і бачать чи не всі. Проте більшість бажає видати її за неочевидність. Так, видається, і простіше, і безпечніше, і зовсім не варте

того, щоб ризикувати і втягуватися у процес складних змін. Однак простота часом буває гіршою за злодійство.

Наприклад, ось що за всю історію останніх двох років офіційної програми реформування галузі ми маємо на різних рівнях освітнього менеджменту в цій ситуації конфлікту інтересів між керівництвом шкіл (не тільки спеціалізованих) і залитом громади, університетської спільноти та роботодавців зі сфери послуг та технологій на освітню підготовку випускників у новому якісному форматі: по-перше, жодного керівника місцевої громади, який би взявся просувати модель окремої профільної освіти своїх старшокласників; по-друге, жодного керівника управління освіти обласної державної адміністрації, який би мав щодо цього чітку конструктивну позицію; по-третє, лише два Павла (Полянський та Хобзей) та один Василь Кремінь із рівня вищого державного освітнього менеджменту визнавали / визнають, що профільна освіта старшокласників без відокремлення від основної школи буде черговою профанацією, а не конструктивно-якісним її реформуванням.

Чи можна з огляду на ті абсолютні (не плутаймо відсоткові) показники, що були викладені вище, оцінити рівень ефективності використання державно-народного бюджетного фінансування сегмента загальної середньої освіти через структуру спеціалізованих шкіл хоча на «задовільно»? Точно, що ні. Такий стан справ можна охарактеризувати швидше як недбале ставлення до організації процесу освоєння державних коштів на освіту громадян або як байдужість до реалізації управлінських повноважень, що несе у собі ознаки злочинності.

Звісно, що сьогодні така площина висновків спричинить саркастичну усмішку більшості. Втім, не факт, що така ситуація збережеться і завтра чи післязавтра, адже проблема вибору форм організації діяльності між екстенсивною, тобто деградуючою, та інтенсивною, тобто прогресивною, давно має правильне, науково обгрунтоване рішення. А кому ще як не освітянському менеджменту опиратися на науку, а не на міфи?

Здавалося б, що запитання риторичне, проте у нас чимало тих, хто вважає, що не тільки успішні практики із-за кордону нам ні до чого, а й навіть ті, хто «сильно вумний». Зазвичай перемагає тренований, морально спотворений розум-хитрість (зло), але не остаточно. І ніхто не знає, коли саме настає момент отого «ніколи».

Володимир БЄЛИЙ, заступник директора з НВР, фізико-технічний ліцей м. Херсона

ОПОРНИХ ШКІЛ ПОКИ БУДЕ ПО ОДНІЙ НА ОБЛАСТЬ

За словами міністра освіти і науки, на початковому етапі створення мережі опорних шкіл заплановано устаткування зразкових опорних шкіл по одній на кожну область, включно з містом Києвом. Про це він повідомив під час засідання колегії МОН.

«Створюватимуться опорні школи у різний спосіб. Для цього вже закладено кошти у бюджет, також Міністерство має донорський проект для створення цієї мережі», – сказав Сергій Квіт.

Він також зазначив, що впродовж 2016 року триватиме робота з обладнання у загальноосвітніх навчальних закладах кабінетів для викладання фізики, хімії та біології.

Як відомо, раніше у Міністерстві освіти заявляли, що кількість опорних шкіл у кожній області становитиме від 3 до 5. Передбачається, що навчальні мають бути забезпечені шкільними автобусами, лабораторіями, енергозберігаючими технологіями тощо.

Osvita.UA

РЕФОРМА ОСВІТИ НЕ Є ПЕРШОЧЕРГОВОЮ ДЛЯ УКРАЇНЦІВ

Лише 2% українців вважає реформу освіти важливою у 2016 році. Про це свідчать результати січневого он-лайн дослідження «Моніторинг сприйняття прогресу реформ», що проведене компанією TNS спільно з Національною радою реформ.

Водночас на важливості освітньої реформи наголосили 38% українців. Результати опитування доводять, що важливість реформування освітньої сфери не є пріоритетом серед громадської думки. Українці поставили реформу освіти на 10-те місце з 19 запропонованих.

Найбільш важливою реформою у 2016 році, на думку опитаних, є боротьба з корупцією – 50%, реформа фінансової системи – 6%, децентралізація – 6% та реформа державного управління – 6%.

15% опитаних назвали дуже корумпованими українські школи, 16% – дитячі садки та вищі навчальні заклади – 29%. Варто зазначити, що українці вважають заклади освіти не найкорумпованішими інституціями країни. Найбільш корумпованими, на думку громадян, є суди (62%), прокуратура (56%) та міліція (52%).

Опитування проводилося методом он-лайн і з 26.01.2016 – 04.02.2016. Географія дослідження – вся Україна (крім АРК), міське населення, чоловіки і жінки у віці 18–55 років.

Osvita.UA

СЕРЕДНЯ ТА ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА – ОДИН ІЗ ПРІОРИТЕТІВ МІНІСТЕРСТВА НА 2016 РІК

26 лютого під головуванням міністра освіти і науки Сергія Квіта відбулося засідання колегії МОН України.

Під час засідання Сергій Квіт зазначив, що у 2016 році першими за пріоритетністю для Міністерства будуть питання середньої освіти, професійної освіти, а також усіх перспектив, пов'язаних із ухваленням законопроекту «Про освіту», включно зі створенням профільної школи.

Як повідомив міністр, одним із головних організаційних завдань, які МОН має втілити у 2016 році, є створення мережі опорних шкіл.

Сергій Квіт зауважив, що для законопроекту «Про професійну освіту», який тепер розробляється, важливі повна кореляція та узгодження з базовим законом «Про освіту». Міністр повідомив, що імплементація Закону «Про вищу освіту» триває і починається імплементація Закону «Про наукову і науково-технічну діяльність». «Наразі Міністерство спільно з Національною академією наук створює аналог фізико-технічного університету, в якому основою бакалаврату буде програма фізичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка, а магістерські програми будуть побудовані на основі найкращих українських академічних інститутів», – поінформував Сергій Квіт.

Голова Державної інспекції навчальних закладів України Руслан Гурак доповів членам колегії МОН про результати моніторингу окремих питань функціонування системи освіти України. За його словами, під час моніторингу у сфері дошкільної освіти було зафіксовано позитивну динаміку щодо збільшення мережі дошкільних навчальних закладів і чисельності дошкільників у всіх регіонах України. У сфері загальної середньої освіти моніторинг виявив різну середню вартість навчання одного учня у відсотках до валового регіонального продукту: від 9,8% до 91,4%. Моніторинг засвідчив потребу шкіл у сучасному обладнанні навчальних кабінетів природничо-математичного циклу, над забезпеченням якої МОН наразі працює. У сфері професійно-технічної освіти виявлено потребу в удосконаленні порядку формування державного замовлення на підготовку робітничих кадрів, а також приведення системи профтехосвіти у відповідність до потреб ринку праці. Крім того, Руслан Гурак повідомив, що у сфері вищої освіти зафіксовано перевищення в середньому втричі співвідношення кількості вищих навчальних закладів в Україні до чисельності населення, порівняно з європейськими країнами.

Директор Інституту модернізації змісту освіти Наталія Вяткіна поінформувала учасників засідання про висунення підручників на здобуття Державної премії України в галузі науки і техніки 2016 року. Як зазначила Наталія Вяткіна, на здобуття Державної премії було подано 7 робіт для вищої школи і 1 підручник для 2-го класу середньої загальноосвітньої школи. Представлені підручники було надіслано провідним фахівцям для проведення незалежної експертизи. Всі 7 підручників

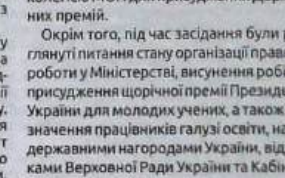

для вищої школи були рекомендовані колегією МОН для присудження Державних премій.

Окрім того, під час засідання були розглянуті питання стану організації правової роботи у Міністерстві, висунення робіт на присудження щорічної премії Президента України для молодих учених, а також відзначення працівників галузі освіти, науки державними нагородами України, відзнаками Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України.

Офіційний сайт Міністерства освіти і науки

ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА УКРАЇНСЬКОЮ ПАТРІОТКИНЮ І ПОЕТЕСОЮ ЛЕСЕЮ УКРАЇНКОЮ (КОСАЧ-КВІТКОЮ) ДО 145-РІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ

25 лютого Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді, відслужив вечірню заупокійну Літію за українською патріоткою, борцем за національну і державну незалежність України, письменницею, культурним та громадським діячем Лесею Українкою (Ларисою Петрівною Косач-Квіткою) до 145-річчя з дня її народження.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх земних провин, допущених із власної волі чи з примусу небіжчицею, дарування її душі вічного спокою та життя у піднебессі.

Прес-служба Карпатської єпархії УАПЦ

ЗВЕРНЕННЯ АРХІЄРЕЙСЬКОГО СОБОРУ ТА ПАТРІАРШОЇ РАДИ УАПЦ ДО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

Багатостраждальний, великий український народе! Українська Автокефальна Православна Церква, яка в усі часи відстоювала ідею Незалежності й Соборності Української Держави, стурбована подіями, що відбуваються як у самій владі, так і в стосунках між владою та народом. Хоча теперішня влада називає себе демократичною і європейською, проте вона не плекає загальноєвропейських моральних цінностей, оскільки нерівноцінно ставиться до своїх громадян в Україні, зокрема і до християнських спільнот у ній.

Нам боляче спостерігати за тим, що четвертий місяць храм апостола Андрія Первозванного в Києві, який є головною святинею нашої Церкви та Кафедральним її собором, зачинено на ремонт, хоча він відбувається не всередині храму, а ззовні. Це не створює жодних перепон для проведення богослужінь у церкві. Можна було б дати дозвіл на забезпечення доступу вірних до храму: встановити тимчасові дерев'яні сходи, паралельно до основних сходів, які реставруються, а також захисний дерев'яний перехід поряд із будівельним риштуванням із доступом до храму, щоб дотримуватись заходів безпеки та технічних норм. УАПЦ готова це зробити власним коштом. Ми усвідомлюємо, як технічно проводиться ремонт вуличних будинків та їхніх фасадів: тротуари не перекриваються, а влаштовуються дерев'яні переходи для безпечного проходу людей.

Наша влада заборонила звершувати богослужіння навіть у приміщенні так званої каретної, яке розташоване під сходами Андріївської церкви. Фасад всієї «каретної» заклали риштуванням, але ремонтні роботи так і не розпочалися досі. УАПЦ змушена служити Божественну літургію перед вхідною брамою просто неба. УАПЦ зверталася до дирекції НЗ «Софія Київська» з усним проханням на право встановити палатку для богослужінь, на що отримала відмову. Натомість цими днями стало відомо, що влада дозволила звершувати богослужіння УПЦ КП у колишній трапезній церкві Софіївського монастиря – Малій (Теплій) Софії.

Духовенство та вірні УАПЦ стурбовані таким ставленням демократичної влади до громадян України, значну частину яких становлять вірні УАПЦ. У зв'язку з реставраційними роботами, які розпочалися в Андріївській церкві, українська влада могла б надати дозвіл для тимчасового служіння у тому ж храмі Малої (Теплої) Софії УАПЦ. Предстоятель, священики і вірні якої на цей час змушені молитися взагалі на вулиці. УПЦ КП не мала такої нагальної потреби, щоб їй був наданий дозвіл для богослужінь у згаданій Софіївській церкві. Тим самим для громадян України та всього цивілізованого світу стає очевидним, що, на превеликий жаль, теперішня влада штучно й цілеспрямовано ділить громадян України на своїх і чужих. Незважаючи на те що українська влада зі зневагою й цинічною зверхністю ставилася до УАПЦ, починаючи від часу очолювання УАПЦ бл.п. Патріархом Мстиславом, наша Церква сміливо викривала й викриватиме недоліки та помилки можновладців.

УАПЦ не є кишеньковою, керованою та підвладною тимчасовим інтересам можновладців Церквою, оскільки є Церквою Христовою, Церквою народу України та тих мучеників, які, відстоюючи та відбудовуючи Українську Церкву за сталінського режиму, віддали своє життя, починаючи від славного мученика за віру й патріотизм митрополита УАПЦ Василя Липківського. На жаль, влада не хоче цього усвідомити!

Де справедливість? Державні мужі, згадуючи історію української національної Церкви, ігнорують трагічні історичні, церковні події 20-х років минулого століття: страждання друге відродженням УАПЦ у часі Другої світової війни і, нарешті, могутнє патріотичне, духовно-національне піднесенням 1989 року за часів радянського режиму, коли втретє відродилася УАПЦ, – і починають відлік становлення Незалежної Церкви з 1992 року. А це вже стає дуже схожим на духовний геноцид у сучасній демократичній європейській Україні.

УАПЦ мовчати не буде, тому що багатостраждальна Матір-Церква достатньо перетерпіла в минулому, зокрема в час становлення Незалежності України та правління попередніх президентів. За Патріарха Димитрія, 100-річчя від дня народження якого цього року вшановуємо, Церкву було знято з державної реєстрації, а телетрансляції Різдвяних та Пасхальних богослужінь переносилися на пізній нічний час, щоб менше людей бачили й чули Патріарха, який завжди говорив правду, якою б вона не була гіркою для влади.

Але що ми бачимо? Те саме теперішня, вже така європейська, українська влада повторює і сьогодні, забувши про жертви, які УАПЦ поклала на вівтар національно-духовного відродження. УАПЦ та дух автокефалії неможливо зламати – пам'ятайте про це, чиновники та недруги нашої Церкви.

Президент України, виступаючи на Володимирській гірці в день Хрещення України 28 липня 2015 року, висловив думку про те, що Автокефальна Церква буде в Україні, незважаючи на те, чи цього хтось хоче, чи ні. У словах Президента міститься істина, бо по-іншому бути не може. Це також підтвердив у своїй промові й гість із Канади – митрополит Юрій.

УАПЦ завжди була і є готова брати участь у процесі об'єднання всіх Православних гілок України в єдину Помісну Українську Православну Церкву. У 2015 році були спроби об'єднати дві гілки УАПЦ та УАПЦ КП, проте вони не увінчались успіхом, тому що УПЦ КП говорила про об'єднання, а насправді бажала приєднання, чому сприяла й теперішня влада. Зате УАПЦ прагне й надалі реального об'єднання, але справедливим шляхом, а не через приєднання.

Наша Церква не хоче вдаватися до радикальних дій, однак якщо й надалі в діях влади вбачатиметься зневага до УАПЦ та її утиски, що є очевидним сьогодні, УАПЦ відстоюватиме свої конституційні права відповідно до чинного законодавства України.

Блаженніший МАКАРІЙ,
Митрополит Київський і всієї України,
Предстоятель УАПЦ

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ УАПЦ ВІКТОР БЕДЬ ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА УКРАЇНСЬКИМ ПАТРІОТОМ, ЗАКАРПАТЦЕМ ОЛЕКСАНДРОМ ОРОСОМ

24 лютого Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, перебуваючи у відрядженні в Тернополі, відслужив ранкову заупокійну Літію за українським патріотом, в'язнем сумління комуністично-радянського режиму, борцем за національну і державну незалежність України, учасником національно-визвольних змагань кінця 80-х – початку 90-х рр. минулого століття, вченим, політичним і громадським діячем Олександром Михайловичем Оросом (24.02.1933 – 23.02.2014) до 83-річчя з дня народження та 2-х роковин із дня його смерті.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх провин, допущених із власної волі чи з примусу небіжчиком, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

Прес-служба Карпатської єпархії УАПЦ

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР БЕДЬ ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА УКРАЇНСЬКИМ, ЗАКАРПАТСЬКИМ ПАТРІОТОМ СТЕПАНОМ ПАПОМ

25 лютого Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді, відслужив вечірню заупокійну Літію за українським, закарпатським патріотом, одним із організаторів Пласту на Закарпатті, членом екзекутиви Організації українських націоналістів у Карпатській Україні, вояком Карпатської Січі, політв'язнем угорського окупаційного режиму, науковцем, істориком, громадським і релігійним діячем Степаном Папом (11.03.1917, с. Березове Хустського району – 25.02.1990, м. Кошице, Словаччина) до 26-х роковин із дня його смерті.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх земних провин, допущених із власної волі чи з примусу небіжчиком, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

Прес-служба Карпатської єпархії УАПЦ

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР БЕДЬ ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА УКРАЇНСЬКИМ, ЗАКАРПАТСЬКИМ ПАТРІОТОМ СТЕПАНОМ КЛОЧУРАКОМ

27 лютого Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді, відслужив вечірню заупокійну Літію за українським закарпатським політичним і державним діячем, президентом Гуцульської Республіки, послом Сойму та міністром Карпатської України, політичним в'язнем московського комуністично-радянського режиму, борцем за національну і державну незалежність України Степаном Степановичем Клочураком (27.02.1895, Ясіня, Закарпаття у складі Австро-Угорської імперії – 08.02.1980, Прага, Чехословацька Республіка) до 121-річчя з дня його народження.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх земних провин, допущених із власної волі чи з примусу небіжчиком, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

Прес-служба Карпатської єпархії УАПЦ

КЕРУЮЧИЙ КАРПАТСЬКОЮ ЄПАРХІЄЮ УАПЦ ВЛАДИКА ВІКТОР БЕДЬ ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА УКРАЇНСЬКИМ, ЗАКАРПАТСЬКИМ ПИСЬМЕННИКОМ ФЕДОРОМ ПОТУШНЯКОМ

27 лютого Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді, відслужив вечірню заупокійну Літію за українським, закарпатським письменником, науковцем, етнографом та археологом Федором Михайловичем Потушняком (27.02.1910, Осій, Закарпаття у складі Австро-Угорської імперії – 12.02.1960, Ужгород, Україна) до 106-річчя з дня його народження.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх земних провин, допущених небіжчиком із власної волі чи з примусу, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

Прес-служба Карпатської єпархії УАПЦ

ВСЕСВЯТІЙШОМУ ВАРФОЛОМІЮ І, ВСЕЛЕНСЬКОМУ ПАТРІАРХУ, – 76!

29 лютого 76-й рік із Дня народження святкує Всесвятійший Варфоломій І, Архієпископ Константинополя – Нового Риму, Вселенський Патріарх!

Із цієї радісної нагоди духовенство, вірники Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви, а також професорсько-викладацький склад і студенти Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, науковий склад Міжнародної академії богословських наук сердечно вітають Першосвятителя Вселенської Православної Церкви та зичать дорогому Отцю нашому міцного здоров'я, духовної і тілесної кріпості та Божої допомоги на ниві архіпастирського служіння Церкві Христовій!

За дорученням колективів, з любов'ю у Христі

+ ВІКТОР Бедь,
єпископ Мукачівський і Карпатський
Української Автокефальної Православної Церкви,
ректор Карпатського університету імені Августина Волошина
та Української богословської академії,
президент Міжнародної академії богословських наук
м. Ужгород, 29 лютого 2016 р.

ГРУПА ВІРУЮЧИХ У БЕРЕГОВІ НА ЗАКАРПАТТІ ПЕРЕЙШЛА З УПЦ МОСКОВСЬКОГО ПАТРІАРХАТУ ДО УКРАЇНСЬКОЇ АВТОКЕФАЛЬНОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ

Закарпатською обласною державною адміністрацією видано Свідоцтво за №61/2872 від 18 лютого 2016 року про реєстрацію Статуту релігійної громади Української Автокефальної Православної Церкви парафії на честь Успіння Пресвятої Богородиці у м. Берегові Закарпатської області. Раніше засновники цієї парафії УАПЦ належали до УПЦ МП.

Таким чином, станом на 18 лютого завершено канонічно-правовий процес переходу групи віруючих у місті Берегові з Мукачівської єпархії Української Православної Церкви Московського патріархату до Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви (Київський патріархат).

Українська Автокефальна Православна Церква є історично та канонічно прабатьківською Української Церквою, що має апостольське походження від святого апостола українського Андрія Первозваного (33–70 рр. І ст.) та перебуває у духовно-молитовній єдності зі Вселенським Патріархатом. Після знищення Української Церкви Московським царством за участі Московської Церкви в 1721 році Українська Автокефальна Православна Церква заново була офіційно відроджена 5 травня 1920 року в Українській Народній Республіці. Відтак після окупації України московсько-комуністичним режимом у 1921–1991 рр. УАПЦ було піддано переслідуванню, репресіям та забороні. Натомість у 1942–1944 рр. Польською Православною Церквою (колишньою частиною Української Церкви), з благословення Вселенського Патріарха, було висвячено новий єпископат для Української Автокефальної Православної Церкви, канонічна спадковість від якого зберігається в УАПЦ й по сьогодні. 5–6 червня 1990 року в Києві відбувся Всеукраїнський Православний Помісний Собор, на якому було проголошено новітнє відродження нашої прабатьківської Української Автокефальної Православної Церкви в Україні (Київський патріархат). Собор також проголосив створення Київського патріархату й обрав першим Патріархом Київським і всієї України, Предстоятелем УАПЦ Святійшого Мстислава Скрипника, який одночасно був і Першоієрархом УАПЦ в США та діаспорі. Восени 1990 року Святійший Мстислав Скрипник, Патріарх Київський і всієї України, проголосив канонічне і соборне об'єднання єпископату та церковних структур УАПЦ в Україні, США та діаспорі в єдиній соборній прабатьківській апостольській Українській Автокефальній Православній Церкві. На сьогодні УАПЦ в США та діаспорі входить до складу Вселенського Патріархату.

Однак подальше подолання розділення православних в Україні та утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви надалі блокується на міжцерковному рівні політичною владою Москви (Російської Федерації) за активної участі Російської Православної Церкви (Московського патріархату), які використовують церковні структури РПЦ та її структурний підрозділ в Україні – УПЦ МП для проведення своєї колонізаційної ордынсько-імперської політики у світі.

Але, як бачимо, православні в Україні, усвідомлюючи свою відповідальність перед Богом, своїми прабатьками та майбутніми поколіннями, повертаються в лоно своєї історичної, канонічної, прабатьківської, апостольської Української Автокефальної Православної Церкви (Київський патріархат).

Прес-служба
Карпатської єпархії УАПЦ

КАРПАТСЬКУ ЄПАРХІЮ УАПЦ ВІДВІДАВ ДОСЛІДНИК ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕРКВИ ТА ВІРНИК УПЦ У КАНАДІ У СКЛАДІ ВСЕЛЕНСЬКОГО ПАТРІАРХАТУ ЯРОСЛАВ ЛОЗОВЧУК

26–27 лютого до Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви прибув дослідник з історії Українського Православ'я, громадський і релігійний діяч в українській діаспорі Канади, парафіянин Української Православної Церкви в Канаді у складі Константинопольського патріархату – Ярослав Лозовчук.

Під час перебування в Ужгороді пан Ярослав провів робочу зустріч із Преосвященнійшим Віктором Бедь, єпископом Мукачівським та Карпатським, керуючим Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, ректором Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді.

У ході зустрічі було обговорено низку актуальних питань з історії державного і церковного будівництва, заснування, розвитку, нищення та відродження майже 2000-літньої прабатьківської Української Автокефальної Православної Церкви в Україні. Сторони обмінялись також думками щодо пошуку дієвих шляхів із подолання розділення українських православних, об'єднання Українських Церков, зокрема УАПЦ і УПЦ КП, та утвердження на їхній основі єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви. Було проаналізовано й причини припинення переговорів між Українською Автокефальною Православною Церквою та Українською Православною Церквою Київського патріархату в 2015 році, які виникли не з вини УАПЦ. Сторони обговорили і питання міжнародної співпраці на ниві богословської вищої освіти та науки.

Участь у зустрічі взяли канцлер Карпатської єпархії ієрей Сергій Урста, керівник прес-служби протоієрей Ігор Ковальчук, голова єпархіального відділу з міжконфесійних та міжнародних відносин читець Ілля Михайлов та старший референт керуючого єпархією читець Максим Бережний.

Відтак владика Віктор надає панові Ярославу низку друкованих матеріалів та копії історичних документів, які свідчать про історичність і канонічність відродження прабатьківської Української Автокефальної Православної Церкви у три етапи протягом XX ст.: 1918–1937 рр., 1942–1990 рр., 1990-й по сьогодні, а також про спроби знищення

УАПЦ в Україні у новітні часи, а саме за правління посткомуністичної влади на чолі із президентом Леонідом Кравчуком у 1992–1995 рр. минулого століття.

За результатами перемовин сторони домовились підтримувати і надалі дружні взаємовідносини між Карпатською єпархією УАПЦ, університетом, академією та українською діаспорою в Канаді, зокрема православними громадами Української Православної Церкви в Канаді у складі Константинопольського патріархату. Преосвященнійший владика Віктор Бедь просив передати найкращі вітання Блаженнійшому Юрію Каліщуку, Архієпископу Вінніпега та Середньої єпархії, митрополиту Канади, Предстоятелю Української Православної Церкви в Канаді у складі Константинопольського патріархату, з яким особисто знайомий.

Прес-служба
Карпатської єпархії УАПЦ

КЕРУЮЧИЙ КАРПАТСЬКОЮ ЄПАРХІЄЮ ВЛАДИКА ВІКТОР БЕДЬ УЗЯВ УЧАСТЬ У СПІЛЬНОМУ ЗАСІДАННІ АРХІЄРЕЙСЬКОГО СОБОРУ ТА ПАТРІАРШОЇ РАДИ УАПЦ

24 лютого в резиденції Консисторії Тернопільської єпархії (м. Тернопіль) відбулося чергове засідання Архієрейського Собору та Патріаршої ради Української Автокефальної Православної Церкви. Засідання проходило під головуванням Блаженнійшого Макарія Малетича, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви.

У ході роботи Архієрейського Собору та Патріаршої ради було розглянуто низку важливих питань із життя УАПЦ, за результатами яких було ухвалено відповідні рішення.

Участь у спільному засіданні Архієрейського Собору та Патріаршої ради Української Автокефальної Православної Церкви взяв і Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією УАПЦ.

Прес-служба
Карпатської єпархії УАПЦ

УШАНУВАННЯ ПЕРШИХ РОКОВИН ІЗ ДНЯ УПОКОЄННЯ БЛАЖЕННІЙШОГО МЕФОДІЯ КУДРЯКОВА, МИТРОПОЛИТА КИЇВСЬКОГО І ВСІЄЇ УКРАЇНИ, ПРЕДСТОЯТЕЛЯ УАПЦ

24 лютого, у день перших роковин з дня упокоєння Блаженнійшого Мефодія Кудрякова (11.03.1949 – 24.02.2015), митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, у Кафедральному соборі Різдва Христового в м. Тернополі звершили Божественну літургію. Богослужіння очолив Блаженнійший Макарій Малетич, Митрополит Київський і всієї України, Предстоятель УАПЦ. Його Блаженству співслужили Єпископат УАПЦ та численні представники духовенства різних єпархій УАПЦ. Під час богослужіння була піднесена молитва за мир в Україні, за здоров'я учасників АТО, за упокій душі спочилого Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви митрополита Мефодія.

Після відпусту Блаженнійший владика Макарій звернувся до віруючих зі словом проповіді, в якій закликав віруючих підносити свої молитви за спочилого в Бозі Блаженнійшого митрополита Мефодія. По завершенні проповіді відбувся хресний хід до могили спочилого митрополита Мефодія, де соборно було відслужено панахиду.

Участь у вшануванні перших роковин із дня упокоєння Блаженнійшого Мефодія Кудрякова, митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, взяв і єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією УАПЦ Преосвященнійший Віктор Бедь.

Прес-служба
Карпатської єпархії УАПЦ

ВІТАННЯ

Днями відзначив День народження черговий Карпатського університету імені Августина Волошина *Михайло Юрійович Павлолинець*. До привітань близьких і рідних долучається колектив видання, даруючи такі рядки:

Дозвольте Вас нам привітати,
Думкою вчення не спинять,
Минулих днів не помічати,
А з кожним роком молодіть.
У радощах земних купайтесь,
Життєво радійте, усміхайтесь.

Доктор богословських наук, професор, архімандрит *Гавриїл* (Ярослав Васильович Кризина) днями святкуватиме День народження.

Із цієї нагоди Українська богословська академія й увесь Карпатський університет імені Августина Волошина вітає та щиро бажає богоспасібному архімандриту міцного здоров'я, щоденної наснаги та подвижницьких сил на ниві служіння Всевишньому та людям.

Милосердний Бог із Неба
Знає всі Ваші потреби.
Хай же ласк Вам посилає
І в житті все направляє.
Хай душа мирно в Бозі
З кожним кроком по дорозі.

АФОРИЗМИ

- Хочете грати у дорослі ігри, звикайте до синяків.
- Хочеш бути щасливим, то не будь лінивим.
- Хочеш пізнати людину – наділи її владою, тобто постав її хоча б малим начальником.
- Хто не зазнав біди, той не знає і щастя.
- Хто робить – голий не ходить.
- Хто замолоду працює, той на старість панує.
- Хто питає, той не блукає.
- Цілий день косив сіна, а коза за вечір з'їла.
- Чим більшу яму копаєш, тим важче з неї вибратися.
- Чим темніше, тим легше стати зіркою.
- Чим ближче до зарплати, тим важче до неї дотягти.
- Чим слабкіші докази, тим сильніші висловлювання.
- Чого не маєш, того не загубиш.
- Що не купується за гроші, те купується за великі гроші.
- Щоб напакостити взаємовідносинам, достатньо почати їх з'ясовувати.
- Якщо ти хочеш, щоб тобі завжди догоджали, прислуговуй собі сам.

(Із книжки Йоганна ГАНІЧА «Фрази з вулиці»)

Шановні читачі!

Редакція приймає для друку на шпальтах нашої газети ***рекламу, оголошення,*** а також ***вітальні слова*** на адресу близьких і рідних вам людей.

За детальною інформацією звертайтеся на адресу: вул. Гойди, 4, 4-й поверх, кабінет **403** (Карпатський університет імені Августина Волошина) або телефонуйте: **066-53-38-745** (Станіслав) у будні **(9:00 – 17:00).**

ОГОЛОШЕННЯ

ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСНА ФІЛАРМОНІЯ

Музика вихідного дня!

6 березня

16:00

Заслужений академічний Закарпаський народний хор

Головний диригент – Наталія ПЕТИЙ-ПОТАПЧУК

Балетмейстер-постановник – Михайло САЧКО

Квитки продаються в касі філармонії
www.philarmonia.uz.ua
тел.: 63-05-44; 63-05-43; 61-33-22

Комп'ютерна допомога:
– перевстановлення операційної системи на вибір;
– програмна чистка;
– встановлення драйверів;
– встановлення офісних програм;
– встановлення антивірусу.

За детальною інформацією звертайтеся на адресу: вул. Гойди, 4, 4-й поверх, кабінет **403** (Карпатський університет імені Августина Волошина) або телефонуйте: **095-56-13-299** (Ігор) з **10:00** до **17:00** у будні.

Міністерство освіти і науки України
КАРПАТСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Августина Волошина
(вищий навчальний заклад)

Підготовка бакалаврів і магістрів за напрямами:
– Правознавство;
– Міжнародне право та філософія права;
– Фінанси і кредит;
– Туризм;
– Психологія; Медична психологія;
– Філософія;
– Богослов'я (теологія);
– Аналітика та захист інформації;
– Магістерські програми (на базі будь-якої базової чи повної вищої освіти);
– Друга вища освіта;
– Програма подвійного європейського диплома;
– Підготовка офіцерів запасу (додаткова кваліфікація).

Ужгородський гуманітарно-економічний коледж
Підготовка молодших спеціалістів (молодших бакалаврів) (на базі 9 класів) за спеціальностями:
– Правознавство;
– Фінанси і кредит.

Міністерство освіти і науки України
УКРАЇНСЬКА БОГОСЛОВСЬКА АКАДЕМІЯ
Карпатського університету
(вищий православний духовно-богословський навчальний заклад)

Підготовка бакалаврів і магістрів за напрямами:
– Богослов'я (священнослужитель; християнський місіонер);
– Теологія (християнський педагог);
– Регент церковного хору;
– Вищі курси дяків;
– Військове капеланство (додаткова спеціалізація);
– Друга вища освіта;
– Програма подвійного європейського диплома.

Ужгородський богословський коледж
Підготовка молодших спеціалістів (молодших бакалаврів) (на базі 9 класів) за спеціальностями:
– Катехизатор із православного богослов'я, дяк (з одночасним здобуттям другої освіти за спеціальностями «Правознавство» або «Фінанси і кредит»).

(Студенти академії при здобутті вищої духовної освіти одночасно здобувають і вищу світську освіту)

ПРИ УНІВЕРСИТЕТІ ТА АКАДЕМІЇ ДІЄ АСПІРАНТУРА І ДОКТОРАНТУРА

м. Ужгород, вул. Гойди, 4; тел.: + 38 099 369 33 77; (0312) 61 20 08; 61 29 45; www.kau.com.ua; www.uuba.org.ua

Шеф-редактор
Віктор БЕДЬ
Головний редактор
Анатолій КОСТЮХ
Передредактори
Марина ГАЗА
Наталка ГУМЕН-БІЛАНИЧ
Редактори відділів:
Ігор КОВАЛЬЧУК
Олексій ПАЙДА
Олексій ШАФРАНЬОШ
Станіслав ДАНКО
Верстка
Ігор ТОКАЧ
ЗАСНОВНИК
ПП «Адвокатське бюро «Срібна Земля».
ВИДАВЕЦЬ
Християнсько-народна спілка Закарпаття.
Ідентифікаційний код 20444130.
Номер зверстано в інформаційному медіа-центрі Карпатського університету ім. А.Волошина.
Друк: Віддруковано видавництвом "А-прінт" "ТОВ "ДІМ", м. Тернопіль, вул. Текстильна, 28, тел.: 52 27 37, Моб. тел: (067) 350 17 94, a-print.com.ua
РЕДАКЦІЯ
Ужгород, вул. Гойди, 4; тел.: (0312) 61-36-22
e-mail: txt_52@ukr.net
адрес в інтернеті: www.sribnazemlja.narod.ru
сайт: www.sz.uz.ua
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації – серія КВ № 5468 від 11.09.2001 р.
Передплатний індекс – 61159.
Умовний друк: А3 арк. 12.
Тираж – 2400
Номер замовлення: 74
Виходить один раз на тиждень.
Розповсюдження: Закарпатська область
Редакція залишає за собою право на публікацію та редагування матеріалів, яких не повертає, на них не відповідає і не пересилає до інших інстанцій. Редакція не завжди поділяє думку автора. **При передруку посилання на «Срібну Землю» обов'язкове.**

СИНОВІ СЛОВ'ЯНСЬКОГО СВІТУ МИКОЛІ МУШИНЦІ – 80

Таким на цьому світі стався,
Навік з минулим побратався,
У праці нам усім зізнався.

У Часі, Долі, Волі – плин...
Звучить соборний клавесин,
З світів слов'янства стався Син.

Нам не збагнути велич-Вічність
І мегалітів гір – цю міцність,
Земного розуму довічність.

У арфах Музи, Богиня – Коло...
Органний спів – священне соло,
Правічний дух – це Ви, Миколо!

Сірен жіночий символ Птах,
Лелек сріберний крик-розмах
Шукає з Істин Неба дах.

З Води й Коліс – в пісенний плин.
Каплиць, дзвіниць, дитинства тин...
З слов'ян, Наук – і да вершин.

Наш працюр в пам'яті живе,
З карбів-віків нас береже...
Нащадків геній стереже.

У нім минуле з передзвонів,
Із казательниць і амвонів
І до Всевишнього поклонів.

Бо в Правді сонячне проміння,
Із боротьби – міцне коріння.
Ми з родоводів покоління.

Живу, люблю і не жалію,
Щедрот Душі я не розвію
Й сестру природу – мою Мрію.

Я ще багато не зробив,
Втрачав, молився, недолюбив...
І не піддався на чийсь зрив...

Моє життя є карб для всіх,
Для душ маленьких, Краси-втіх.
Писав, творив – інакше гріх...

Не минеться Правди кроки,
Й серце б'ється в нас, допоки
Були, є й будуть в нас Пророки...

***

З століть – віки, і так щоднини,
Небесна синь, З хвилин – години.

Зупинів мить – свята хвилинка,
З щедрот, чесноти – злетів Мушинка.

Любов сокровенна, з Волі і Долі,
Дарує здоров'я, наснаги Миколі.

І все воєдино: Початку й Кінця...
Ми тінь всюдисуща – це Мудрість Творця!

Михайло БЕЛЕНЬ

«Господь – то моя сила й щит мій!..» (Пс. 28.7).

Срібна земля

ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСНА ГАЗЕТА

www.sz.uz.ua

№6 (975) від 10 березня 2016 року / ВИХОДИТЬ ЩОТИЖНЯ

ЧИТАЙТЕ НАС НА САЙТІ: sz.uz.ua

КУЛЬТУРНА ПОЛІТИКА АБО ЇЇ ВІДСУТНІСТЬ

Політика «вирощування» культурної меншовартості до хорошого ще нікого не доводила, особливо якщо ця меншовартість стосується власної культури. В поєднанні з відсутністю державної культурної політики виходить гримуча суміш, яка може вибухнути. Жорстока українська реальність як один із реальних результатів.

Стор.: 3

«СХОДЖЕННЯ АЗІЙСЬКОГО ТИГРА», АБО РЕФОРМИ ПО-СІНГАПУРСЬКИ

Реформи, реформи і ще раз реформи. Під таким гаслом до керма нашої країни підпускалися ті, хто тепер святкує свій перший мільярд в іноземній одиниці, звичайно, бо вітчизняна валюта проходить «шокову терапію» від нескінченних «реформ». Нескінченні реформи стали візитівкою цього уряду, який, за словами його глави Арсенія Яценюка й одночасно новоспеченого доларового мільярдера, зробив за 2 роки такий скачок, який Польща робила протягом 22 років.

Стор.: 4

НОВИНИ ЮРИСПРУДЕНЦІЇ

СУДДІВ-КОРУПЦІОНЕРІВ ХОЧУТЬ ПОЖИТТЄВО ПОЗБАВЛЯТИ ВОЛІ

Стор.: 8

ОСВІТА

КАРПАТСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ АВГУСТИНА ВОЛОШИНА ТА «ЛЮБЛІНСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» ПІДПИСАЛИ ДОГОВІР

Стор.: 9

ДУХОВНІСТЬ

БЛАГОСЛОВЕННЯ БЛАЖЕННІЙШОГО МАКАРІЯ, МИТРОПОЛИТА КИЇВСЬКОГО І ВСІЄЇ УКРАЇНИ, ПРЕДСТОЯТЕЛЯ УАПЦ, МОЛИТИСЯ ЗА СПАСІННЯ НЕЗАКОННО УВ'ЯЗНЕНИХ У ТЮРМАХ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ПАТРІОТІВ УКРАЇНИ

Стор.: 11

СОЦІО

МИКОЛА МИКОЛАЙОВИЧ ЯРИЛОВ

Стор.: 5

МИКУВШИНА

РОСВИГОВО. ЗАПЕКЛИЙ СВЯТВЕЧІР 1939 РОКУ

Стор.: 6

СТОРІНКАМИ ІСТОРІЇ

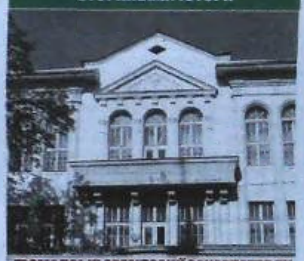

ГРОМАДСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ ЗАКАРПАТТЯ ЯК ПРОЯВ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В МІЖВОЄННІЙ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ

Стор.: 7

НАШ КАЛЕНДАР

12 березня – День землевпорядника;

15 березня – Всесвітній День прав споживача.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

10 березня 1861 р. – помер Тарас Григорович Шевченко, український поет, художник;

10 березня 1863 р. – народився Володимир Вернадський, український учений, організатор і перший голова Української академії наук;

14 березня 1654 р. – народився Данило Апостол, гетьман України;

15 березня 1939 р. – у Хусті проголосили незалежність Карпатської України.

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС: 61159

РЕКОМЕНДОВАНА ЦІНА 2.00 ГРН.

УКРАЇНЦІ Б'ЮТЬ НА СПОЛОХ: ПОЧАЛИ СКАСОВУВАТИ СУБСИДІЇ

Усіх, кого зловимо на внесенні неправдивих даних, субсидії позбавимо – погрожують у Міністерстві соцполітики. В українців забирають субсидії. Соцінспектори почали масштабні перевірки.

Шукають тих, хто збрехав під час заповнення декларації і приховав свої доходи. Їх не тільки позбавляють пільг на комуналку, але й зобов'язують повернути суму, нараховану як субсидію. Це може бути і декілька сотень, і декілька тисяч. А є сім'я, для якої це більше ста тисяч гривень. Що може не сподобатися соцінспектору? І чому постраждають не тільки люди, які обманювали навмисне, але і ті, хто помилився.

Оксана Хоменко ледь не втратила свідомість, побачивши розмір своєї субсидії. Чотири тисячі гривень щомісяця протягом усього опалювального сезону.

Субсидію оформила недавно. Чому тягнула? – Каже, що боялася. Мовляв, ну не може тут бути без підступу. Але до кінця зими зрозуміла – виходу немає. Платити п'ять тисяч за газ нереально. І це при жорсткій економії. Навіть у морози ставила котел на мінімум.

Тепер у квартирі тепло. Таку величезну субсидію жінка ніколи б не отримала, якби жила сама. Але в будинку зареєстровані ще троє онуків, безробітна донька і чоловік-пенсіонер. Допомога виділена на всіх. У декларації Оксана Петрівна вказала, що доходи сім'ї – це її пенсія, а також пенсія і зарплата чоловіка.

Якщо щось приховуєте, а ми виявимо – чекайте проблем – попередили жінку в управлінні соцзахисту. Наразі соцзабези активно перевіряють заяви одержувачів субсидії. Шукають приховані доходи. І ось за що можуть покарати.

У декларації не вказані люди, які прописані в квартирі або будинку, але при цьому мають високий дохід.

Але чи всі українці пам'ятають, хто зареєстрований у них удома? Юристи в цьому сумніваються. Чоловік прописаний за однією адресою, але ніколи там не жив або давним-давно виїхав, – для України це типова ситуація.

Перевірка встановлює, що зареєстровані в квартирі родичі отримують високу зарплату, отже, на субсидію не мають права.

А ось другий привід для штрафу – приховування зарплати. Під час оформлення субсидії багато людей запевняло, що вони безробітні. Наразі в управліннях праці відправляють запити до фіскальної служби. І виявляють тих, у кого насправді робота є. Отже, є і доходи. Перевіряють так і пенсіонерів.

Покарати людину можуть і за те, що не вказала будь-яку допомогу від держави, наприклад допомогу при народженні дитини до трьох років, допомогу самотній матері тощо.

Здаєте в оренду квартиру, будинок або землю, але не повідомили про це в управління соцзахисту, – теж чекайте проблем.

І ще один привід для позбавлення субсидії – купівля людиною чого-небудь дорожчого за 50 тисяч гривень за останній рік. Виявити таких людей соцінспекторам неважко.

Раніше хотіли вилучати суму в подвійному розмірі, але від цієї ідеї відмовилися. Наразі в Україні є чимало сімей, у яких ця держдопомога сягає п'яти тисяч і навіть більше. Десятки тисяч людей отримують субсидію вже багато років. Якщо виникнуть проблеми, то доведеться повертати величезні гроші.

Є люди, які визнають, що намагалися обдурити. І спокійно віддають гроші. Але деякі реагують дуже болісно.

Субсидію сьогодні отримує майже кожна третя сім'я в Україні – п'ять із половиною мільйонів домогосподарств, це близько п'ятнадцяти мільйонів осіб. І більшість з них оформила її недавно і майже одночасно.

При цьому претендентів на субсидії не встигли належним чином перевірити. А тепер соцінспектори візьмуться за це.

Але у Мінсоцполітики запевняють, що їхня головна мета – виявити саме людей із високими доходами.

Міністр соцполітики навіть пропонує вивішувати в під'їздах списки з номерами квартир, мешканці яких отримують субсидії. Адже сусіди знають, хто їздить на дорогих авто або літає відпочивати за кордон, і побачать, що при цьому людина отримує пільгу на оплату комуналки.

Ось тільки вивішування таких листів буде розголошенням особистих даних, що можна оскаржити в суді. Та й закликати людей доносити на сусіда, який живе на широку ногу, – це якось у дусі радянських часів. Хоча люди пишуть анонімні заяви на сусідів, особливо

у селах, де всі одне одного знають. Таких випадків більшає.

Хто може не переживати – це люди, у кого в банку депозит, нехай навіть на більшу суму. Їх субсидії не позбавлять. Навіть якщо ви отримуєте тисячі гривень за відсотками щомісяця – на пільги по комуналці право все одно маєте. Так ще влітку вирішив Кабмін.

Не відмовляють у допомозі й власникам кількох машин або будинків. Адже єдиний критерій видати людині субсидію або відмовити це її доходи. Парадокс, але директор приватної фірми може офіційно отримувати півтори тисячі гривень. А решта – платити собі в конверті. І теж отримувати субсидію. Мінсоцполітики розводить руками. Мовляв, можемо виходити тільки з офіційних заробітків. У соцзабезах не на камеру кажуть, що часто бачать, як люди приїжджають оформляти субсидію на дорогих іномарках. Їм тепер не потрібно навіть прибіднятися. Адже все законно.

Business UA

НА ЗАКАРПАТТІ СТАТУС МАТЕРІВ-ГЕРОЇНЬ МАЮТЬ ПОНАД 5 ТИСЯЧ БАГАТОДІТНИХ ЖІНОК

У четвер, 3 березня, в обласній адміністрації відбулося засідання колегії департаменту соціального захисту населення. На порядку денному засідання – підсумки роботи за минулий рік і завдання на поточний.

Доповідаючи про результати роботи відомства за 2015 рік, директор департаменту соціального захисту облдержадміністрації Ганна Морозюк зазначила, що минулоріч ситуація на ринку праці в області в цілому погіршилася. За інформацією Мінсоцполітики, протягом 2015-го на підприємствах усіх форм власності створено 7470 робочих місць, що становить 39,9 відсотка річного завдання Програми зайнятості населення, яка реалізується в області. Згідно з програмою, минулого року передбачалося створення 18 711 нових робочих місць, проте 6839 ліквідовано. Послугами центрів зайнятості 2015 року скористалися 28,5 тисячі закарпатців, працевлаштовано 19,5 тисячі краян. «Середньомісячна заробітна плата найманих працівників, зайнятих в економіці, збільшилася з 2652 гривень у січні 2015 року до 4535 гривень у грудні, тобто на 1883 гривні, або 71 відсоток, та перевищила рівень законодавчо встановленої мінімальної заробітної плати та розмір прожиткового мінімуму для працездатних осіб (що становить 1378 грн.) у 3,3 раза», – каже пані Ганна.

На Закарпатті в повному обсязі виплачено компенсації підприємствам, установам та організаціям у межах середнього заробітку їхніх мобілізованих працівників у загальній сумі 26,5 мільйона гривень.

Для виплат державних допомог на поточний рік визначено субвенції з Державного бюджету в сумі 2173,2 мільйона гривень. Це на 275 мільйонів більше, ніж минулого року. «За рахунок підвищення прожиткового мінімуму розширилося коло претендентів на отримання соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям, до складу яких входять діти, інваліди або ж пенсіонери. Тож минулоріч суттєво збільшилися і видатки бюджету на виплату цього виду державної соціальної допомоги. Одержали її понад 12 з половиною тисячі сімей, а сума нарахованої та виплаченої допомоги становила 412 мільйонів гривень», – повідомила посадовець. Серед одержувачів державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям 44 відсотки – багатодітні родини, середньомісячний розмір допомоги у таких сім'ях становив 4047 гривень, що на 586 гривень більше, ніж 2014 року.

Минулого року департамент соціального захисту населення ОДА опрацював близько тисячі нагородних матеріалів на багатодітних матерів області на присвоєння їм почесного звання України «Мати-героїня». Наразі статус матерів-героїнь на Закарпатті мають 5013 багатодітних жінок. Із них 640 нагородили минулоріч.

Прес-служба Закарпатської ОДА

УКРАЇНСЬКА АВТОКЕФАЛЬНА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА
КАРПАТСЬКА ЄПАРХІЯ
КАФЕДРАЛЬНИЙ ХРАМ
АПОСТОЛА УКРАЇНСЬКОГО АНДРІЯ ПЕРВОЗВАНОГО

Розклад богослужінь:
Четвер – Вечірнє богослужіння **16.00**
П'ятниця – Божественна літургія **07.40**
Субота – Всенічна **16.00**
Неділя – Божественна літургія **09.30**

У великі свята
Напередодні свят – Всенічна 16.00
У день свята вранці – Божественна літургія 09.30
Звершуються всі види треб та молебнів
м. Ужгород, вул. Гойди, 4

+ 38 066 077 39 60, (0312) 61 20 08; тел./факс: (0312) 61 29 45
www.keuapc.org; www.uuba.org.ua; e-mail: aau_2006@ukr.net

СЕЛЯНИ СТАЛИ НА ЗАХИСТ ЛІСУ

Мешканці села Луги Рахівського району вийшли на акцію протесту проти масової вирубки дерев у навколишніх лісах. Селяни звинувачують місцеве керівництво ДП «Рахівське ЛДГ» у корупції та варварському знищенні флори.

У виступах протестуючі заявляють, що директор з підлеглими розкрадають ліс і, перебуваючи на посадах, уже стали мільйонерами. Крім того, жителі повідомляють, що кожен з лісничих має у власності більше трьох одиниць лісозаготівельної техніки, вартість якої сягає понад 100 тисяч доларів, і мають у власності по два джипи вартістю 150 тисяч умовних одиниць. Питання вирубки лісів у Карпатах турбує не тільки місцевих жителів і мандрівників, але й екологів. «Проблема полягає не тільки в об'ємах, але й у невідповідності реальній екологічній ситуації. Серед наслідків таких дій – повені, посуха влітку в долинах, зменшення фауни аж до зникнення окремих популяцій, ерозія ґрунтів. Наразі на місцевому та обласному рівні вплинути на проблему ніяк не вдасться, потрібні зміни до законодавства», – зазначив Валентин Волошин, голова громадської ради при держекоінспекції в Закарпатській області.

Яким рубкам у Карпатах бути та яким має бути наближене до природи ведення лісового господарства, ми вирішили дізнатися у експертів. Як зазначили спеціалісти, наразі, згідно з чинним законодавством, на території державних лісогосподарських підприємств області, підпорядкованих Державному агентству лісових ресурсів України та інших постійних лісокористувачів, найпоширеніші декілька видів рубок, а саме рубки головного користування. Ці рубки не можуть плануватись та проводитись в лісах національних парків і заповідників та інших лісових ділянках, що віднесені до природно-заповідного фонду.

Проводять рубки формування й оздоровлення лісів: догляду, санітарні, лісовідновні, переформування, пов'язані з реконструкцією, ландшафтні; рубки догляду в молодняках, середньовікових і пристигаючих насадженнях (освітлення, прочистка, проріджування і прохідні рубки тощо – планові) та суцільні й вибіркові санітарні рубки.

У насадженні такі рубки плануються, згідно зі Санітарними правилами в лісах України, на підставі матеріалів лісовпорядкування державним спеціалізованим лісозахисним підприємством, територіальним органом Держлісагентства України, а також постійним лісокористувачем на підставі спеціальних обстежень і оцінки санітарного стану насадження та затвердженого у встановленому порядку плану проведення санітарно-оздоровчих заходів.

«Гірська екосистема Карпат має надзвичайно розгалужену мережу струмків, потоків річок та інших водних об'єктів, які існують завдяки цим гірським екосистемам, зайнята переважно лісами природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення, рекреаційно-оздоровчими та захисними лісами.

Ці гірські екосистеми надзвичайно вразливі. У зв'язку з тим, що ліси відіграють дуже багато важливих соціальних і екологічних функцій (водорегулювальні функції, протиерозійні, протизсувні, депонування вуглецю, збереження біорізноманіття, пом'якшення екстремальних стихійних явищ тощо), для Закарпатської області (як і для гірської частини Івано-Франківської, Львівської та Чернівецької областей) найкращою системою лісогосподарювання є так зване наближене до природи ведення лісового господарства.

Воно передбачає більш уважний догляд і вирощування стійких (до стихійних природних явищ, шкідників і хвороб, техногенних й інших шкідливих впливів) лісів, більш часті, але менш інтенсивні вибіркові втручання в лісове середовище, вищу продуктивність лісів та якість деревини, постійний лісовий покрив і збереження біорізноманіття.

У Карпатах потрібно звести до мінімуму суцільні рубки лісу (застосовувати тільки суцільні санітарні рубки для усунення згаданих вище наслідків стихійних природних явищ, техногенних впливів й інших шкідливих впливів) із огляду на різке порушення такими рубками захисних та регулювальних функцій лісів та посилення негативних наслідків зміни клімату», – зазначив Юрій Дербаль, інженер лісового господарства, експерт ГО «ФОРЗА».

На Закарпатті цьогоріч зафіксовано уже 30 фактів незаконної вирубки дерев. Торік закарпатська поліція зареєструвала понад 90 фактів незаконної рубки лісу: найбільше – у Рахівському (20) та Тячівському (15) районах.

Цьогоріч ситуація ще критичніша. Як зазначили у прес-службі ГУ НП у Закарпатській області, за два місяці поточного року зареєстровано понад 30 звернень щодо незаконної вирубки дерев, з яких, зокрема, 6 – на Міжгірщині і 5 – на Рахівщині.

На обласному рівні втручатися у питання вирубок лісів фактично неможливо, адже управління лісового господарства в Закарпатській області безпосередньо підпорядковується Державному агентству лісового господарства.

Джерела: rionews.com.ua, firstsocial.info

КУЛЬТУРНА ПОЛІТИКА АБО ЇЇ ВІДСУТНІСТЬ

Політика «вирощування» культурної меншовартості до хорошого ще нікого не доводила, особливо якщо ця меншовартість стосується власної культури. В поєднанні з відсутністю державної культурної політики виходить гримуча суміш, яка може вибухнути. Жорстока українська реальність як один із реальних результатів.

БУДИНОК КУЛЬТУРИ

Так сталося, що часто розвиток української культури відбувався не завдяки державі, а всупереч їй, на межі й за межею фізичного виживання окремих особистостей, творців культури. Тривалий недержавний період життя українського народу, чергові поділи його землі між сусідами щоразу визначали той шматок, на якому українській культурі було відведено життя.

У цьому контексті надзвичайно цікаву думку висловив публіцист, культуролог Зеновій Мазурик: «На найглибшому рівні українського народу, на рівні культури протягом століть його недержавного буття зберігалась і передавалася з покоління в покоління найвища цінність – свобода. В умовах неволі цінність свободи набувала різноманітних форм культурного вираження і поширення у різних верствах народу. Це впливало на якість стосунків із зовнішнім світом, на розвиток інших цінностей, які відображали сенс життя, на поведінковий модус і на організаційні форми, виражалось у героїзації борців за свободу і міфологізації боротьби як способу визволення. На рівні культури формувалися й транслювалися культурні форми та способи захисту своєї ідентичності від зовнішнього політичного, ідеологічного і релігійного тиску. Знамените «хуторянство» є однією з таких форм».

Отже, як тільки наступали якісь послаблення зовнішньої несвободи, хоч найменша політична лібералізація, тоді активізувалися культурні події, формувалися громадські організації, утворювалися культурні інституції, які перебирали на себе ті функції, що придушувалися панівними режимами, щоб надолужити відсутність державних функцій. Такі послаблення тиску на культурну сферу сприяли інституційному розвитку, що впливало на формування національної свідомості, породжувало політичні ідеї, в основі яких була незалежна держава. Згадати хоча б «Просвіту», яка утворилася 1868 року в Галичині, а потім уже з 1905-го поширилася й на Наддніпрянщину.

Подібна ситуація спостерігалася в Україні у 20-х роках XX століття. Тут за відносно ліберального ставлення до українського руху ми дістали цілу плеяду авторів, які творили українську культуру як невід'ємну частку актуальної європейської культури. Подальша доля Європи в Україні відома всім – «розстріляне відродження» стало нагадуванням тим, хто вижив, скільки коштує свобода.

Наступна сталінська політика зробила з української культури манекен, мумію, зовні подібну на живу субстанцію, але це тільки зовні. Вихолощений зміст віршів великих авторів, плазування перед авторитетом, убивство свободи і вільнодумства, а також «вирізання» цілих шкіл творців культури з пам'яті радянських людей робило культуру плоскою, однобарвною, нецікавою на фоні цікавішої і фривольнішої російської. Так виховувалися покоління, закладалась вибухівка, хлопці й дівчата йшли на танці в будинок культури.

ВАЛІЗА БЕЗ РУЧКИ

Система культурного виховання радянського громадянина була побудована чітко, патріотично і за своєю функцією працювала відповідно. Ось вам і героїка вітчизняної війни, ось і романтика освоєння цілинних земель і безкрайніх просторів «родіни», з юнацьким коханням, пристрастю та вірою в "світле завтра".

Жива культура не могла не пробитися через цю стіну «світлого завтра», адже навіть квіти пробиваються через стіни й асфальт. Коли ж настала «перебудова», як і в попередні епохи лібералізації, ми отримали цілий культурний шторм, новий виток, потік життя і творчості. Виявилося, що є культура, вона жива й цікава. Правда, не для всіх українців, і цей спалах, хоча й надзвичайно потужний, але все ж загруз у нових економічних і політичних реаліях на зорі незалежності.

Будинок культури, с. Лисичово, поч. XXI ст.

Відкриття широти культури, авторів, поява нової хвилі творчості, до неможливості актуальної та сильної, зіштовхнулося відразу з декількома викликами.

Перший – важко перейматися культурою, коли твоя зарплата коливається в межах 9–20 доларів, її не виплачують, і треба виживати.

Другий – хто займатиметься донесенням культури в маси? Сама система культури залишилася старою, отже, намагалася і намагається «пережати» нові реалії в старі форми, які давно ні для чого не годяться.

Ще раз процитую Зеновія Мазурика: «Радянська культурно-політична спадщина залишилась у вигляді таких нових стереотипів, як служіння державотворенню, державний патерналізм, тобто зобов'язання української незалежної держави утримувати культуру з бюджетних коштів, залежність культури від «мудрого і патріотичного» керівника по всій вертикалі державного управління. А найбільше – у статичному розумінні культури».

Загалом для нової влади в Україні культура стала занадто важкою, але й остаточно кинути її не можна, бо ж щось у ній та цінне є. Культура стала валізою без ручки.

БУДЕМ РІЗАТЬ ЧИ НЕХАЙ ЖИВЕ?

Склалася ситуація, коли українська культура в опозиції в Україні. І до іноземного культурного продукту, який займає значну частину найбільш доступного масового простору, і до «українського радянського» культурного офіціозу. Режисерам, письменникам, музикантам увесь цей апарат нічого доброго не приніс, головне ж, як кажуть, «аби не зашкодив». Є чимало свідчень, що саме «зашкодив».

Культурна політика та розумний протекціонізм без «рознарядок трек-листів» по ФМ-радіостанціях чи публікації «добрих своїх» визначили б багато для зростання, поширення та зацікавлення молодою українською культурою. Поки що виглядає так, що політикою в галузі культури в Україні займаються, але аж ніяк не українською.

«Лагідна українізація», можете називати як хочете, не відбулася, і в частині України виросло покоління дітей, підлітків, юнаків із цінностями Радянського Союзу. Передусім ж іде «війна в головах».

На жаль, ми знаємо, що настає потім.

Олексій ШАФРАНЬОШ

Весілля (1972), Марія Приймаченко

Галя і козак (1947), Марія Приймаченко

Два орли-соколи на могилі (1965), Марія Приймаченко

Пташка (1962), Марія Приймаченко

БДЖОЛИ ПРОТИ МЕДУ, АБО ЯК ЗМУСИТИ ЧИНОВНИКІВ КАЗАТИ ПРАВДУ ПРО СВОЇ СТАТКИ?

Наразі 15 із 30 депутатів Верховної Ради написали у своїх деклараціях, що живуть на одну зарплату. Близько 30 депутатів Верховної Ради із 450 вже оприлюднили свої декларації про доходи. Із них 15 заявили, що увесь минулий рік жили виняткове на зарплату народного обранця. А загалом за цей час депутати офіційно заробили від 73 тисяч до майже 28 мільйонів гривень. Кримінальна відповідальність за подання неправдивих відомостей у деклараціях чиновників не настає: закон щодо електронних декларацій, нещодавно ухвалений Радою, але досі не підписаний Президентом, упровадження цієї норми відтерміновує.

Наразі найбільший дохід у Верховній Раді оприлюднили Юлія та Сергій Льовочкіни з «Опозиційного блоку», які задекларували в Україні два мільйони дев'ятсот тридцять три тисячі та два мільйони сімдесят дві тисячі відповідно. Водночас у деклараціях зазначено також, що за кордоном Юлія Льовочкіна заробила майже 25 з половиною мільйона гривень, а її брат – майже 22 мільйони.

На третьому місці – Віктор Развадовський, обраний на мажоритарному округу у Житомирській області. Наразі депутат входить до групи «Воля народу», а раніше був членом Партії регіонів. За наданою ним інформацією, у 2015-му він збагатився більш ніж на 3 мільйони 900 тисяч гривень, в основному через відчуження майна. Дійсно, за даними сайта Верховної Ради, порівняно з попереднім роком у його власності стало на одну квартиру й один гараж менше, а його дружина позбулася всієї наявної у неї нерухомості: будинку, ділянки і дачі, не заробивши, якщо вірити декларації, на цьому ані копійки.

Щонайменше 15 депутатів натомість зазначили у своїх деклараціях, що не мали інших доходів, окрім зарплати. Зокрема, про це заявила лідерка фракції «Батьківщина» Юлія Тимошенко. Водночас її чоловік, відповідно до оприлюднених на сайті Верховної Ради даних, заробив у Чехії 3 мільйони гривень. Нерухомості у родини немає: Тимошенки орендують будинок і мають право на користування квартирою.

Колега Юлії Тимошенко по фракції Олександра Кужель вказала у своїй декларації, що на її депутатську зарплату живе вся родина, утримується 3 квартири і 4 автомобілі.

Ще у «Батьківщині» живуть лише на зарплату Сергій Євтушок, Вадим Івченко та Сергій Соболєв.

Жодних доходів, крім зарплати, не задекларували депутатки від БПП Наталія Агафонова та Оксана Продан, а також їхні колеги по фракції Богдан Матківський та Владислав Голуб.

Із «Народного фронту» такі самі джерела доходів вказали Людмила Денисова, Світлана Войцеховська, Олена Масоріна та Ірина Єфремова.

Від «Опозиційного блоку» серед «скромних депутатів» одна Наталія Королевська. За поданою нею інформацією, у неї є вклад у «Приватбанку» і земельна ділянка, а машину цього року родина продала.

Позафракційний депутат Борислав Береза також задекларував тільки зарплату. Одночасно у його власності перебуває дві квартири, дачний будинок (у 2014-му він декларував споруду такої ж площі як житловий будинок) та земельна ділянка, ще одна квартира – у власності дружини. Дружина Борислава Берези Наталя при цьому заробила значно більше за чоловіка – понад чотири мільйони: частина задекларована як результат підприємницької діяльності, а більше трьох мільйонів записано як «дарунки, призи, виграші». У деклараціях Борислава Берези за 2014 та 2013 роки її доходи не вказані.

Сам Береза вже встиг прокоментувати це у Facebook, зазначивши, що три мільйони у декларації дружини – це спадщина. Усі ці декларації подані депутатами за так званим старим зразком. 16 лютого Рада ухвалила зміни до закону про запобігання корупції, який запроваджує, зокрема, нову форму декларування статків, але відтерміновує настання кримінальної відповідальності за брехню у таких деклараціях. Проти цієї редакції закону протестували громадські антикорупційні організації.

Внести зміни щодо електронного декларування закликав парламент і посол Європейського Союзу в Україні Ян Томбінський. За словами заступника голови парламентського антикорупційного комітету, депутата від Радикальної партії Ігоря Попова, наразі депутати спільно з представниками ЄС розробляють нову редакцію цього закону, щоб ухвалити його ще раз. Технологічно це найшвидший спосіб внести зміни, зауважує він.

«Якщо намагатися встигнути до чергового звіту Єврокомісії щодо виконання Україною рекомендацій та наближення до лібералізації візового режиму, то треба поспішати саме в цьому плані. Але вже дії жодної він (закон щодо електронного декларування – ред.) не матиме. Він набуде чинності, найімовірніше, по закінченні періоду декларування, тобто фактично це все одно буде з 2017-го. Закон зворотної сили не має», – вважає Попов.

На думку депутата, навіть із внесеними змінами закон мало на що вплине, тому що кримінальну відповідальність запровадять за помилки у декларації, тоді як значна частина майна та доходів може бути просто «записана» на підставних осіб.

Із такою позицією категорично не погоджується голова правління Центру протидії корупції Віталій Шабунін. «Закон, який має бути ухвалений на вимогу ЄС, якщо ми хочемо безвізовий режим, міститиме пряму норму, що всі, хто встиг подати декларацію до 1 квітня у старій формі, муситиме переподати декларацію у новій формі», – зазначає експерт.

Окрім того, за його словами, щодо кримінальної відповідальності у законі йдеться не про «помилки», а про «завідомо неправдиві дані». «Можна помилитися і не внести у декларацію шкарпетки чи, наприклад, книги. Але вибачте, у нас судді «забувають» внести по п'ять квартир, по чотири машини, – каже Шабунін. – І тут окреме «вітання» нашій коаліції. Депутати не просто відклали кримінальну відповідальність на рік, вони ще й забрали статтю Кримінального кодексу за брехню у деклараціях в Антирупційного бюро і повернули її геніальній Генеральній прокуратурі».

Сьогодні боротьба з корупцією відбувається на трьох фронтах, зауважив у коментарі «Радіо Свобода» голова правління українського представництва Transparency International Андрій Марусов. Із одного боку, за його словами, йдеться про законопроект про електронні декларації, з іншого – створення Національного агентства із запобігання і протидії корупції, оскільки саме ця установа має затвердити своїм наказом нову форму декларації. «Закон про запобігання корупції визначає головні, ключові дані, які мають бути у новій формі декларації. Але саме НАЗК має ці законодавчі положення перетворити у діючий інструмент», – зауважує експерт.

Є ще третя сторона, звідки можна чекати спротиву, додає Марусов: майже 50 депутатів звернулися до Конституційного суду, бо переконані, що декларування статків їхніх родин порушує право на приватність.

Анастасія МОСКВИЧОВА, «Радіо Свобода»

«СХОДЖЕННЯ АЗІЙСЬКОГО ТИГРА», АБО РЕФОРМИ ПО-СІНГАПУРСЬКИ

Реформи, реформи і ще раз реформи. Під таким гаслом до керма нашої країни підпускалися ті, хто тепер святкує свій перший мільярд в іноземній одиниці, звичайно, бо вітчизняна валюта проходить «шокову терапію» від нескінченних «реформ». Нескінченні реформи стали візитівкою цього уряду, який, за словами його глави Арсенія Яценюка й одночасно новоспеченого доларового мільярдера, зробив за 2 роки такий скачок, який Польща робила протягом 22 років. І тепер, коли українці вже більше року безперешкодно навідуються до європейських країн без віз, коли ті ж поляки йдуть до нас, щоб обміняти якісь євро на більш стійку міжнародну валюту – гривню, Меркель із черговим візитом приїжджає, для того щоб просити немалий кредитний транш для Німеччини, – наших успішних міністрів запрошують працювати і проводити такі ж «успішні» реформи, які маємо в Україні, в інших країнах світу. Час прокинутися від цього психоделічного сну, усвідомити жорстоку реальність та згадати ще раз, що таке успішні реформи.

Загалом, як показує досвід успішних, реформи у сусідніх (і не тільки) країнах – це не болісний процес, що триває 5–10 років, а за наявності реальної політичної волі їх утілювати – це кілька рішень, що руйнують підвалини старої системи та дають простір для побудови нової. Та й розказувати українцям, які отримали недавні платіжки за комунальні послуги, про біль та якість болісні процеси в економіці вже морального права не має ніхто, особливо інтелігентні злодюжки, які уявили себе Рейганами, Тетчерами, але в момент, коли доля ставить перед ними вибір: або стати багатим, увійти в історію і, можливо, заслужити від вдячної нації прижиттєвий пам'ятник, або нажитися ще на мільярд доларів; однак через свій недалекоглядний «совковий» мозок вони чомусь обирають друге. Саме тут і постає різниця між елітою і псевдоелітою, а за суттю – люмпеном.

У цій статті хотілося б розповісти про людину, яка стала символом справжньої еліти не тільки для свого народу, а й для всього світу, бо між вибором увійти в історію багатим, зробивши багатим свій народ, та просто стати багатим за рахунок свого народу і бути ним ще прижиттєво проклятим ця людина, як не дивно (для наших міністрів), вибрала перший варіант. Мова йтиме про колишнього семиразового прем'єр-міністра Сінгапуру Лі Куан Ю та його реформи, які перетворили середньовічне азійське місто у футуристичний мегаполіс.

Лі Куан Ю народився в 1923 році. Він із відзнакою закінчив школу і Раффлз-коледж (сьогодні це Національний університет Сінгапуру), після чого поїхав навчатися в Кембридж.

Після закінчення університету Лі Куан Ю повернувся на батьківщину і став працювати в адвокатській конторі, паралельно з тим вступивши в партію «Народна дія». Через п'ять років він став її генеральним секретарем, а ще через п'ять – прем'єр-міністром країни.

У 1965 році Сінгапур, який належав на той момент до Федерації Малайзії, дістав незалежність. Главі уряду довелося вирішувати одночасно безліч питань: від постачання водою до вибору політичного устрою.

Лі Куан Ю з труднощами впорався. Як йому це вдалося?

«Історія нашого фінансового центру – це історія того, як ми зміцнювали довіру до Сінгапуру як до місця, де бізнес ведеться чесно. Це історія того, як ми виховували чиновників, які мали своїми знаннями і навичками так регулювати і здійснювати нагляд за фінансовими установами та біржовими організаціями, щоб звести до мінімуму ризик збоїв у фінансовій системі», – Лі Куан Ю, «Сінгапурська історія. З «третього світу» – в перший».

Істотну частина успіхів було досягнуто шляхом залучення іноземних інвестицій за допомогою пільгового оподаткування. Діючі ставки – одні з найнижчих у світі, з масою податкових звільнень і досить високими порогами доходу для нарахування.

Наприклад, як наголошується в одній зі статей фінансового інтернет-порталу TRUST.UA, для розвитку бізнесу на перші три роки діяльності встановлено щорічне податкове звільнення на суму 60.000 доларів США. При цьому на наступні 60.000 прибутку нараховується лише 50% від податкової ставки.

А для фізичних осіб перші 12.000 (в еквіваленті американської валюти) доходу податком узагалі не обкладаються. Для окремих високотехнологічних іноземних компаній, залучених до науково-дослідної та проектної роботи, діють особливі пільги, зокрема 10-літнє звільнення від податків. До речі, за індексом економічних свобод Сінгапур входить у першу трійку світу.

ПЕРШІ КРОКИ РЕФОРМУВАННЯ

Одним з перших рішень Лі Куан Ю на посаді прем'єр-міністра стала заборона азартних ігор. Кажуть, що пристрастю до них свого часу страждав батько політика, програючи гроші сім'ї. Крім того, в країні були підвищені ціни на алкоголь. У Сінгапурі продається алкоголь тільки за нереально високими цінами в спеціальних магазинах.

Лі Куан Ю також жорстко взявся за боротьбу з корупцією і злочинністю. Він пояснив це тим, що Сінгапур не має жодних природних багатств, тому їхнім багатством стала прозорість доходів і високий рівень життєвої безпеки.

Коли прем'єра запитали, з чого починати реформи, він відповів: «Почніть із того, що ув'язните трьох своїх друзів. Ви точно знаєте за що, і вони знають за що». Боротьба з корупцією почалася зі спрощення процедур ухвалення рішень, скасування величезного переліку дозволів та ліцензій для бізнесу і видалення будь-якої двозначності в законах. Закони були переписані в формі простих правил із чіткими формулюваннями. «Корупція є однією з ознак азіатського способу життя. Люди відкрито брали винагороду, це було частиною їхнього життя», – зазначає Лі Куан Ю.

Були різко підвищені зарплати суддів, на суддівські посади були залучені «кращі приватні адвокати». Зарплата сінгапурського судді досягла кількох сотень тисяч доларів на рік. Держслужбовцям, що займають відповідальні пости, були підвищені зарплати до рівня топ-менеджерів приватних корпорацій.

Був створений незалежний орган із метою боротьби з корупцією у вищих ешелонах влади (розслідування були ініційовані навіть проти близьких родичів Лі Куан Ю).

Ряд міністрів і вищих чиновників, викритих у корупції, були засуджені до різних термінів ув'язнення або втекли з країни, або покінчили життя самогубством (так сталося з міністром соціального розвитку, спійманим на хабарі в розмірі 315 тисяч доларів. Перш ніж передати його прокуратурі, з ним віч-на-віч переговорив прем'єр. Після цього міністр прийшов додому і наклав на себе руки).

Ці унікальні в своєму роді заходи привели до того, що корупцію в Сінгапурі викорінили швидко.

Результат:

Із 1967 по 2002 рр. дохід на душу населення в Сінгапурі виріс більш ніж в 11 разів з $ 2200 до $ 25400. Реальне зростання ВВП за період із 2004–2007 рр. в середньому становив 7%.

Валовий національний продукт на душу населення в Сінгапурі – один із найвищих у світі (в 2009-му – $ 50 тис.). У світовому рейтингу конкурентоспроможності економіка Сінгапуру за останні роки незмінно займає перші місця.

ЦІНА РЕФОРМ, АБО ДЕЯКІ ЦІКАВІ ФАКТИ

1. У Сінгапурі живе близько 5 мільйонів осіб, тобто менше, ніж в українській столиці.

2. Лі Куан Ю – правитель Сінгапуру з 1959 по 1990 рік, мав там практично необмежену владу, що дозволило йому створити державу-комп'ютер: тоталітарна держава в стилі Оруелла. Чимало посприяло цьому й острівне положення Сінгапуру.

3. Сінгапур складається з трьох зон: туристичної, економічної та спальної. Кожна зона відокремлена від іншої кордоном із бездоганним газоном шириною в п'ять кілометрів.

4. Порушення громадського порядку суворо карають штрафом:

- за плювок на землю – 500 доларів;
- за куріння в громадських місцях – 500 доларів;
- за викидання сміття у не призначених для цього місцях (типу клаптика паперу) – 500 доларів;
- за залишення води в блюдцях під горщиками під час поливу квітів – 500 доларів (вода приваблює комарів).

5. Число автомобілів у Сінгапурі штучно обмежується. Щоб завести собі автомобіль, потрібно спочатку купити на спеціальному аукціоні дозвіл на автомобіль (дозвіл дається на 10 років). Цей дозвіл обійдеться в кілька десятків тисяч доларів. Потім потрібно купити сам автомобіль, який обкладається ввізним митом у 41% від вартості. І, нарешті, потрібно заплатити збір за постановку на облік 140% від вартості автомобіля. Таким чином, покупка, наприклад, скромною Toyota Corolla вилітеся не менш ніж у 100 000 доларів.

6. Якщо собака гавкає ночами, їй обрізають голосові зв'язки. Чоловіки повинні завжди носити брюки, незважаючи на пору року чи погодні умови. Жінки також повинні завжди носити панчохи, навіть якщо на вулиці плюс тридцять п'ять.

7. Кожен автомобіль забезпечується вбудованою сиреною, яка глушить водія, якщо той перевищує швидкість – 80 км / год.

8. Після 18.00 заборонено їздити в автомобілі самому. Ви повинні підвозити колег по роботі або попутників, інакше – штраф 500 доларів.

9. Кожен сінгапурський водій зобов'язаний розмістити спеціальний датчик під днищем автомобіля, щоб поліція завжди була в курсі всіх його пересувань. Поліція відстежує дорожній рух на спеціальних моніторах.

10. На виборчих бюлетенях у Сінгапурі вказуються паспортні дані голосуючих.

11. Серйозні злочини – крадіжка, насильство, наркотики, хабарі – караються стратою у вигляді повішення. За більш легкі злочини передбачені покарання батогом. Ці закони поширюються і на туристів.

12. Преса підцензурна. Писати про секс і політику категорично заборонено.

Лі Куан Ю

Як бачимо, задля проведення економічної реформи Лі Куан Ю ввів жорсткий контроль над усіма іншими сферами життя міста-держави, насамперед політикою. За словами журналістів ВВС, Сінгапур – все ж одна з найбільш регульованих спільнот у світі. Опоненти Лі опинялися у в'язниці без суду і слідства, пресі «затуляли» рота й обмежували доступ інформації з-за кордону, багато журналістів були заарештовані. «Свобода преси, свобода ЗМІ має бути підпорядкована першорядним потребам цілісності Сінгапуру», – говорив пан Лі. Свої дії він виправдовував тим, що газети фінансувалися закордонними недоброзичливцями Сінгапуру.

Лі Куан Ю вважав, що в країні, що розвивається, деякі свободи мають бути принесені в жертву. Альтернативою антикомунізму був комунізм, і для західної концепції ліберальної демократії, в уявленні пана Лі, просто не лишалося місця.

А ще він вірив в ефективність тілесних покарань, випробувавши їх на собі в шкільні роки. «Я нахилився через стілець і… отримав три незабутніх удари по тому самому місцю, – згадував потім пан Лі. – Я ніколи не розумів, чому західні педагоги-методисти виступають проти тілесних покарань. Нічого страшного ані зі мною, ані з моїми однокашниками не сталося», – дивувався прем'єр-міністр Сінгапуру.

До того часу, коли пан Лі покинув свій пост, тілесні покарання стали невід'ємною частиною судової системи Сінгапуру, до них засуджують за більш ніж 40 статтями місцевого кримінального кодексу.

Незважаючи на більш високі стандарти життя і зростання добробуту, молоді виборці виступали проти Лі Куан Ю і надавали перевагу головній опозиційній партії. Саме тому у січні 1985 року пан Лі ввів до Кабінету Міністрів молодих технократів, і це дозволило йому здобути чергову переконливу перемогу на виборах, хоча економіка переживала тоді важкі часи.

Як бачимо, реформи Лі Куан Ю показали, що можна порушувати закони Маркса і переходити від натурального первіснообщинного ладу до інформаційного суспільства без рабовласницьких, феодальних чи ранньобуржуазних формацій. Звичайно, ці результати були досягнуті шляхом, що не зовсім відповідає демократичним стандартам, але сам творець сінгапурського дива сказав: «У питаннях демократії важливо пам'ятати, що для створення відкритої політичної конкуренції і вільних ЗМІ потрібно, щоб 40-50% населення належало до середнього класу, тобто мали дохід вище $ 5000 в місяць і були добре освічені». Та все це було б неможливим без високого кредиту довіри нації, яка була виправдана майже відразу не високими комунальними тарифами, а високим рівнем життя. Є чому повчитися нашим клептоманам. Хоча «горбатого…

Станіслав ДАНКО

МИКОЛА МИКОЛАЙОВИЧ КРИЛОВ

Народився Микола Миколайович у верховинському селі Жденієво на Воловеччині 15 березня 1926 року. П'ятирічним хлопчиком пішов до першого класу народної школи в с. Перехресне, де його батько був директором. Після закінчення п'ятого класу став учнем Мукачівської реальної гімназії, яку закінчив 1945-го.

Коли було створено перший в історії Закарпаття державний університет 1945-го, Микола Миколайович проходив підготовчі курси до вступу в університет, працював лаборантом на кафедрі нормальної анатомії людини і був зарахований студентом 1-го курсу медичного факультету. Навчаючись і працюючи на кафедрі загальної хірургії, одержав диплом лікаря в 1952 році, призначений лікарем-ординатором у дільничну лікарню с. Довге Іршавського району в туберкульозне відділення легеневого туберкульозу. Через рік направлений на спеціалізацію з хірургії в мукачівську лікарню, продовжуючи навчання під керівництвом висококваліфікованих лікарів: хірурга Вітенбергера, терапевта Ясинецького, кандидата медичних наук Руденка, рентгенолога Мішкольці, які допомогли йому розвинути практичні навички в медицині.

По завершенні практичного навчання повернувся в с. Довге на попереднє місце роботи, де його призначили головним лікарем. Крім лікувальної справи, займався будівництвом нової дільничної лікарні, в якій було відкрито пологове, дитяче, загальне для дорослих відділення, операційну, лабораторію, рентгенкабінет й інші медичні кабінети, де надавалася допомога мешканцям с. Довге та навколишніх сіл.

Обирався депутатом сільської та районної рад, головою комісії з охорони здоров'я району. Був добре знайомий із композитором Михайлом Машкіним, із яким організував ансамбль дільничної лікарні.

Після 9 років у Довгому його переведено на посаду завідувача тубдиспансеру міської лікарні в Мукачеві, де працював лікарем-фтизіатром району на сільських дільницях з 1961 по 1970 рік. У липні 1970-го Микола Крилов – головний лікар Мукачівської ЦРЛ, яку реорганізовано в 1978 році як для міста, так і для району. Він обирався депутатом міської ради, членом міськкому партії. Працював головним лікарем ЦРЛ до 1986 року. Будучи головним лікарем у Мукачеві, займався будівництвом і добудовою поліклініки, нового пологового будинку на 100 ліжок, нового районного терапевтичного корпусу, нової стоматологічної поліклініки на території ЦРЛ, нового корпусу для допоміжних служб (лабораторії, аптеки, фізіотерапії та урологічного відділення), які знаходилися в тісних приміщеннях. Збудовано газову котельню, пральню. Доведено лікувальні приміщення до 1300 ліжкомісць.

Під керівництвом Миколи Крилова колектив ЦРЛ посідав призові місця серед колективів охорони здоров'я області з надання висококваліфікованої медичної допомоги людям міста і району, впровадження добросовісного ставлення до хворого. Була добре організована спортивна робота, художня самодіяльність, змішаний хор із 50 хористів.

За досягнуті успіхи на ниві охорони здоров'я Микола Крилов нагороджений орденом «Знак пошани», медалями «За доблестный труд» «Ветеран праці», ювілейною медаллю до 50-річчя «Общества Красного креста и Красного полумесяца СРСР», «Відмінник охорони здоров'я» та багатьма грамотами області, району, міста. Йому присвоєно звання почесного громадянина Мукачева.

«ХРОНІКИ ЖИТТЯ ПОЛІТИЧНОГО В'ЯЗНЯ № 2А 424»

ВСТУПНЕ СЛОВО

Попросили мене, як найстаршого з синів, написати вступне слово для вас, майбутніх читачів, до хроніки життя людини, яка від 14 років прожила стільки всяких перипетій, котрих би вистачило не на одну, але й на чотири людські долі. Можливо, моє вступне слово буде здаватися нетрадиційним, прошу, однак, взяти в увагу (до уваги – ред.), що пише син автора.

Прочитавши вірша «Сповідь», яким закінчено слогади мого татка Левка Довговича про його мандри по «сталінських курортах», сиджу, роздумую і згадую, коли вперше дізнався про те, що тато пережив. І соромно, що не пам'ятаю. Можливо, тоді, коли в нас вдома чи на нашому городі зустрічалися наші друзі і тато згадував окремі страхіття, які довелося йому пережити. Можливо, тоді, коли не зрозумів, чого нас цілу сім'ю так докладно перевіряють на кордоні під час поїздки з Ужгород: «Ти ж їдеш додому, в Україну, на Закарпаття»! Можливо, тоді, коли їздили за татком у Високі Татри, де він лікувався на туберкульоз (від туберкульозу – ред.) легенів, який його мучив уже і в «сталінських рекреаційних осередках». Можливо, тоді, як тато просив з ніким не говорити про те, про що вдома час від часу говоримо. І це спочатку не було для нас зрозумілим. Тільки після якогось часу здогадався, про що мамка з татком говорили потихеньку на кухні, так щоб навіть ми, діти, не чули. І чому татко просив нас бути обережними в розмовах з приятелями чи однокласниками. Був під постійною «охороною» державної безпеки, яка з непохитною закономірністю «запрошувала» його на допити, навіть і нашу мамку з метою розкрити «антидержавну» діяльність, – якою, за їхнім міркуванням, була його безмежна любов до свого народу, який терпів під утиском московської імперії. Час від часу він це навіть обертав на жарт кажучи: «Та це ж великий привілей. Цілодобовим доглядом не може кожний похвалитися...»

Не забули ми ані прохання тата: «Сини мої, мусите вчитись на відмінно, щоб легше поступали (вступали – ред.) до вищих шкіл... Щоб не мусили здавати (складати – ред.) вступних екзаменів». Спочатку не розуміли, чому це так. А згодом, коли вже був у четвертому класі гімназії, мріяв про те, що моїм майбуттям стане музика. Був непоганим піаністом, працював з хором, хотів займатися музичними науками. Мої мрії не сповнились (здійснились – ред.). Комуністичні власті дали про себе чути, і мені було сказано: «Найкраще буде поступати (вступати – ред.) в таку школу, де вас приймуть без вступних екзаменів. Бо коли б ви їх і здали (склали – ред.) успішно, ваш кадровий «профіль» буде на перешкоду». Так і сталося, що насамперед поступив (вступив – ред.) на політехнікум на студії технічної кібернетики і аж після двох років, коли у 1989 році змінились політичні обставини, перейшов на Педагогічний факультет УПІШ у Пряшеві на студії музичного виховання.

Згадав і на перші мої зустрічі з «українським буржуазним націоналізмом», коли тато дав мені прочитати деякі книги. Само собою не ті, які нам щорічно надсилали на основі замовлення з видавництва «Радянська книга», але такі, яких я б як «вірний син Чехословацької Соціалістичної Республіки» навіть бачити не мав.

Згадую і на те, що зразу після того, як тоталітарний режим відійшов у минуле, ми вдома говорили, що було б гріхом перед майбутніми поколіннями, коли б пережите в'язнем № 2А 424 залишилося для них таємницею. Навіть з нагоди одного дня народження подарували йому і диктофон, мовляв: «Мусиш продиктувати свої спогади. Ми в разі чого перепишемо в книгу».

Дякуючи Всевишньому вийшло так, що встиг написати їх особисто і тепер вони у вас в руках. Переконаний, що незаперечний талант розповідача в сполученні з фактами «Хроніки» захопить не лише тих, які більш чи менш пережили страхіття «найдемократичнішої» системи, доведеної в «досконалість» Сталіним (до «досконалості» Сталіном – ред.) та його поплічниками, але й тих, для яких це вже давня історія. Бо навіть після більш ніж шістдесяти років від післявоєнних подій, які для сотні тисяч українців принесли незабуте страждання, аж моторошно стає від того, як могли з чотирнадцятилітньої дитини зробити зрадника не своєї, але «чужої держави», радянського народу і відсудити (засудити – ред.), крім іншого, і за абсурдне обвинувачення ніби він – син священика – діставав листи із самого Ватикану.

Признаюсь (зізнаюсь – ред.), що і я багато нового довідався і багато зрозумів. Зрозумів, чому ми як діти, приходячи додому із словацької школи, брали в руки підручники (з – ред.) української мови, щоб проробити домашні завдання з української мови, і аж після того сідали за домашні завдання для словацької школи. Хоч нам, як дітям, не завжди це подобалося, належить за це татові і мамці велика подяка. Бо змалку ми знали, хто ми є. Навіть і листа Ісусикові перед різдвяними святами з проханням принести нам вимріяні подаруночки ми закінчували проханням, щоб «приніс волю Україні».

І для мене «Хроніка» є більш ніж захоплюючою. Розкрились переді мною нюанси, котрі дали зрозуміти, які люди і які події формували незламний характер мого тата, його безмежну любов до сотнями літ каліченого нашого українського народу і його культурної спадщини. Зрозумів, чому після такого «вишколу», і наперекір тому, що весь час тато і ціла наша сім'я були під доглядом (наглядом – ред.) державної безпеки, він ніколи не здався своїх ідеалів (не зрадив своїм ідеалам – ред.). Незважаючи на здоровельні проблеми (проблеми зі здоров'ям – ред.), які є спадщиною більш ніж шестирічних «сталінських курортів» і навіть на всякі перешкоди й непризнання (невизнання – ред.) з боку окремих чільних представників русинів-українців, уже повних 50 років відданою працею намагається зберегти, на жаль, вже лише залишки культури і традицій колишнього кількасоттисячного автохтонного українського населення Пряшівщини.

Хочеться висловити надію, що «Хроніка» стане не тільки дальшою фактографічною книгою, написаною про радянські гулаги (ГУЛАГи – ред.) чи безглуздість кожного виду диктатури, але не дозволить забути про людину, яка все своє життя пожертвувала боротьбі за кращу долю свого народу. Тато завжди говорив: «Сини мої, я не доживусь (не доживу до часів – ред.) Незалежної України, але вірю, що ви доживетеся!» Дожився і він, та, на жаль, констатує, що «дожився Незалежної України де-юре, але не де-факто»! Хочеться вірити, що безмежна любов мого тата до нашого народу послужить прикладом передусім для молодих читачів.

Тож пропоную і вам познайомитися з хронікою життя людини, яку маю честь називати своїм татом.

Святослав ДОВГОВИЧ

«МОЛОДІЖНІ ОРГАНІЗАЦІЇ РУСИНІВ-УКРАЇНЦІВ НА СЛОВАЧЧИНІ 1928–2008»

ВСТУПНЕ СЛОВО

Керівництво української скаутської молодіжної організації «Пласт» Словаччини, яка є членом Конференції українських пластових організацій (КУПО), тобто найвищого органу пластових організацій у світі, вже десять років тому намагалося здійснити науковий семінар до 70-річчя заснування української скаутської молодіжної організації «Пласт» у Словаччині, але з різних об'єктивних причин цей задум не був здійснений.

З фінансовою допомогою Міністерства культури Словаччини (посередник Мгр. Петро Кимак-Фейко), Міністерства закордонних справ України (посередник Генеральне консульство України в Пряшеві) і при підтримці (за підтримки – ред.) прихильників «Пласту», довгорічний задум, нарешті, реалізовано. З нагоди 80-річного ювілею організації здійснено (відбувся – ред.) в Словаччині Міжнародний науковий семінар «З діяльності організацій українсько-русинської молоді в Словаччині від 1928 року по сучасність». Пропонуємо увазі зацікавлених збірник доповідей, фотознімків, статистичних даних та дальших інформацій про діяльність не тільки «Пласту», але й дальших українських молодіжних організацій у Словаччині.

Окремі доповіді збірника не є надрукованими в хронологічному порядку. Перші з них інформують про діяльність «Пласту», дальші торкаються молодіжних організацій виключно (лише – ред.) українського напряму. Йдеться про ті об'єднання, які виникали в складних історичних умовах, певний час працювали, щоб їх, нарешті, зліквідували представники тогочасної політичної верхівки.

Матеріали збірника не претендують на повний історичний огляд, проте можуть стати поштовхом для істориків, ентузіастів і дальших дослідників до глибшого аналізу питань молодіжного руху в рамках українського автохтонного населення Східної Словаччини.

Першою «ластівкою» про пластовий рух на Закарпатті і частково на Пряшівщині був «Пластовий альманах» непересічного діяча «Пласту» о. Степана Папа-Пугача, виданий у 1976 році в Римі з нагоди 50-річчя «Пласту» на Закарпатті (1921–1971). Нами пропонований збірник матеріалів Міжнародного наукового семінару з нагоди 80-річчя в Словаччині, який зорганізувала Крайова пластова старшина, нехай стане другою, але не останньою «ластівкою» в досліджені українського молодіжного руху Словаччини.

Мгр. Левко ДОВГОВИЧ

РОСВИГОВО. ЗАПЕКЛИЙ СВЯТВЕЧІР 1939 РОКУ

77 років тому біля Мукачева відбувся запеклий бій, який аж до березневої окупації Карпатської України був найбільшим збройним конфліктом на її території.

ПЕРЕДІСТОРІЯ

Із жовтня 1938 року Чехословаччина перетворилася на федеративну державу чехів, словаків і підкарпатських русинів-українців. Уряд автономії, який на той час уже очолював Августин Волошин, перейменував Підкарпатську Русь у Карпатську Україну. Та невдовзі рішеннями Першого Віденського арбітражу значна частина автономії з Ужгородом і Мукачевом включно були передані Угорщині. Угорці анексованою територією не задовольнилися і продовжували тактику нагнітання напруги й провокування збройних інцидентів на кордонах демократичної Чехословаччини. Терористи з «Сабадчапоток» (Szabadczapatok) та «Рондьош гарди» (тобто гвардії обідранців – спеціально створених диверсійних підрозділів угорської армії) підривали мости, лінії електропередачі та зв'язку, вбивали службовців, жандармів і солдатів.

Найбільш криваве зіткнення сталося на початку нового року біля Мукачева. Ось як написав про цей бій Василь Гренджа-Донський, на той час редактор «Урядового вісника Правительства Карпатської України»: *«В день Святвечора 6.01.1939 біля Росвигова угорський терористичний загін напав на нашу прикордонну сторожу, і вона відстрілювалась. До сутички замішалося і військо з обох сторін і розпочалася формальна фронтова битва. Будапештянське радіо повідомляло, що наші гармати розбили в Мукачеві кільканадцять будинків, між ними й кав'ярню «Чіллаг» («Зірка»), а теж і міський театр. Поранених багато, мертвих десятки.*

Фактом є, що цей інцидент випровокували мадяри, бо ж вони від місяця постійно лиш провокують. Між військом є багато і наших хлопців. А коли гортівці такі безличні, що нашу пограничну сторожу напали на самий Святий вечір, наші вояки відповіли тим, що почали «гатити» з гармат, аби мадярським терористам відбішла охота робити дальші напади. І так між нашим і угорським військом велась кількагодинова війна. Наші магнали мадярів аж до самого міста Мукачева. Але робили це дуже неловко, бо в Мукачеві залишили один пошкоджений танк, і гортівці з цього зробили крик на цілу Європу. Хоч вони самі цей інцидент випровокували, але мають «корпус деліктi» в руках. Від жовтня дотепер напали вони на нашу границю не менше як вісімнадцять разів!..»

Деталі бою знаходимо на сторінках сучасних чеських історичних видань. Читаємо про те, що угорці зайняли Росвигово всупереч рішенням Віденського арбітражу. Звісно, що чехословацька сторона неодноразово висловлювала свою незгоду з цим. Тож коли ввечері 5 січня 1939 мадяри неподалік Росвигова обстріляли прикордонний патруль і поранили сержанта жандармерії Франтішка Дворжака, на це оперативно відреагували військові. На прохання командира першого батальйону 36-го піхотного полку командування 12-ї дивізії оперативно надіслало зі Сваляви підрозділ броньованих машин. Вже того ж вечора три броньовики Татра-30 під керівництвом Іржі Часталовіца приєдналися до піхотинців у Кольчині. На світанку перша (командир капітан Іржі Маха) і друга (командир надпоручик Ярослав Ржига) роти спільно з кількома загонами прикордонників розпочали штурм Росвигова. Штаб тих, які наступали, розмістився у монастирі на Чернечій горі. Звідси аж до Паланку вдень добре проглядалися всі околиці Мукачева. Наступ піхоти кулеметним вогнем повинні були підтримувати броньовики, але, зважаючи на їхню недостатню броню, було ясно, що підтримка ця більшою мірою моральна. У Росвигово увійшли в повній темряві. Вже на його вузьких вулицях потрапили під щільний вогонь ворога. Під час бою перший броньовик був пошкоджений зв'язкою ручних гранат, а його командир поранений. Передав командування жандарму Ванькові, а сам повернувся до командного пункту. Третій бронемашині, що своїм вогнем ефективно підтримувала піхоту, не пощастило найбільше. Розвертаючись, вона злетіла з обледенілої дороги і безпорадно застрягла в глибокій канаві! Машину намагалися врятувати, але, зважаючи на сильний вогонь ворога, були змушені залишити, попередньо забравши з неї кулемети.

Після ворожої контратаки чехословацькі частини змушені були відступити. Єдина група, яка домоглася успіху, був загін прикордонників – Stráže obrany státu (StOS) – під командуванням Кондри. Цей підрозділ зумів пробитися до мосту через Латорицею. Але коли вони були вже під мостом, надійшов наказ відступити, тому що вони були вже за демаркаційною лінією. Для прикриття відступу о 5.45 ранку 5-та батарея 12-го артилерійського полку, якою командував поручик Вілем Свобода, відкрила загороджувальний вогонь. Батарея, що була розташована на пагорбах біля Підгорян, стримувала наступ переважаючих сил угорців вогнем своїх 100-міліметрових гаубиць. Деякі зі снарядів розірвалися у безпосередній близькості від росвигівського мосту. Від прямого попадання одного з них прямо посередині моста утворилася велика діра. Надалі бій на вулицях Росвигова йшов із перемінним успіхом, та коли від розвідки надійшла інформація про прибуття до Мукачева угорського підкріплення, гармати знов відкрили вогонь. Цього разу снаряди падали вже в місті. Пошкоджені були театр, готель «Чіллаг», кінотеатр та інші об'єкти. Несподівана артилерійська пальба зупинила атаку угорців і дозволила до пів на восьму більшій частині захисників кордону Карпатської України відійти за демаркаційну лінію.

О 9-й ранку мадяри розпочали штурм василіанського монастиря, в якому ще до конфлікту розташувалися підрозділи чехословацької армії. Село Підмонастир декілька разів переходило з рук в руки і тільки після потужної контратаки ворога було нарешті відкинуто.

На 16.00 після перемовин про припинення вогню ситуація стабілізувалася, але окремі перестрілки було чути ще аж до ранку 7 січня.

Міжнародна комісія, що розслідувала цей інцидент, провину за його початок поклала на підрозділ «Сабадчапоток» (Szabadczapatok), який напав на прикордонників. Після переговорів вздовж демаркаційної лінії була встановлена демілітаризована зона завширшки 1,5 кілометра.

У результаті бою чехословаки втратили 5 солдат убитими, ще 4 були важко пораненими. Серед загиблих у Росвигові був і воїн 1-ї роти 36-го пішого полку закарпатець Еліяш Колачук, який народився у Розтоці поблизу Рахова.

Більші втрати, однак, зазнала угорська сторона, хоча офіційно визнала факт загибелі лише чотирьох офіцерів і п'яти солдатів – свідки військових похоронів у Мукачеві говорили про набагато більші втрати, доповнені великою кількістю травмованих угорських солдатів.

Поховання солдатів на цвинтарі в Чинадійові 13 січня

Угорці над тілами чехословацьких воїнів у Росвигові

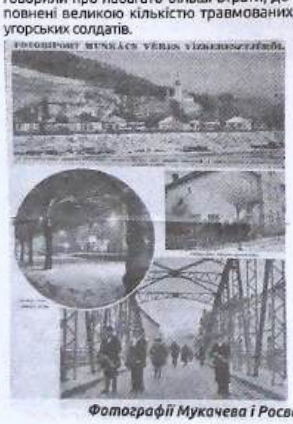

Фотографії Мукачева і Росвигова з угорських газет січня 1939 року

ГРОМАДСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ ЗАКАРПАТТЯ ЯК ПРОЯВ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В МІЖВОЄННІЙ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ

Місцеве населення Закарпаття, діставши можливість демократичного розвитку суспільства після входження до складу Чехословаччини, почало створювати різноманітні політичні партії та громадські організації, які б виступали гарантами їхніх політичних, громадських, господарських, культурних та інших прав та свобод. Якщо політичні організації знаходилися під впливом урядових та антиурядових настроїв, що впливало на можливість маніпулювання громадською думкою під час виборчих процесів, то формат неполітичного спектра громадських організацій повною мірою забезпечував вільний доступ до самозбереження громадських, культурно-національних та професійних інтересів, що гарантувалося конституційними засадами від 1920 року. Отож характер мережі громадських організацій практично не мав правових обмежень.

Серед найвідоміших громадських організацій того часу були Товариство «Просвіта» та Общество ім. Александра Духновича. Товариство «Просвіта» – українська громадська організація культурно-освітянського спрямування – виникла в Галичині, у Львові в 1868 році, і діяла тут до 1939 року. Подібне товариство існувало на Закарпатті у міжвоєнний період (1920–1939 роки). Великі надії місцевих жителів були покладені на заснование Культурно-просвітнє товариство «Просвіта». Установчі збори «Просвіти» відбулися 9 травня 1920 року в Ужгороді у приміщенні міського жупанату. На них були 119 делегатів – прихильників українського напряму в краї. Головою товариства одноголосно було обрано Юлія Бращайка, який незмінно очолював «Просвіту». Його заступником став Августин Волошин. До «Головного виділу» ввійшли: В. Гаджега, В. Желтвай, П. Медвідь, М. Стрипський, М. Творидло, А. Штефан, М. Долинай, С. Клочурак, В. Шуба, М. Полянський, І. Чуляк, А. Товт, П. Яцко, И. Бокшай. Згідно зі Статутом, головна мета товариства полягала в «культурному й економічному піднесенні підкарпатсько-руського народу, передусім виховання його в моральнім і патріотичнім дусі».

«Головний виділ» створив цілу низку комісій, які відповідали за різні напрямки роботи: організаційна комісія, комісія зі спорудження в Ужгороді Народного Дому, аматорський драматичний гурток, музейно-бібліотечна, видавнича, театральна, музична комісії, літературно-науковий відділ, комісію щодо назв місцевостей Підкарпатської Русі. Організаційні структури «Просвіти» постійно змінювалися і на 1936 рік нараховували, крім «централі» (центральний орган), 13 філій і 234 читальні – всього 248 одиниць, із них 9 – знаходились на терені Пряшівщини, у Празі, Братиславі та інших місцевостях. При товаристві станом на 1937 рік діяло 135 театральних гуртків, 94 хори, 44 спортивно-молодіжні організації, 12 духових оркестрів. Уже у перші роки існування (1920–1924) товариством було проведено сотні святкових вечорів, присвячених закарпатським та в цілому українським громадсько-культурним діячам, театральних і танцювальних вистав, хорових виступів та інших акцій культурно-освітнього характеру.

ДІЯЛЬНІСТЬ ТОВАРИСТВА «ПРОСВІТА»

У роботі Всепросвітянського з'їзду в Ужгороді (17 жовтня 1937 року) та в маніфестаційному поході взяло участь близько 15 тисяч закарпатських українців, які представляли понад 300 населених пунктів краю. Товариство проводило змістовну просвітницьку діяльність через активну видавничу справу. Особливою популярністю серед народу користувалися щорічні календарі «Просвіти», часописи «Пчілка», «Просвіта», «Світло» та ін. При товаристві діяв «Руський театр товариства «Просвіта», який за неповні 10 років існування дав понад 1200 вистав, переважно української класики. Після захоплення Карпатської України військами гортистської Угорщини «Просвіта» була ліквідована, й активні просвітяни опинилися в угорських в'язницях і концентраційних таборах. Були розстріляні деякі керівники просвітянських осередків (С. Фігура, Я. Завальницький, І. Вашшин, І. Грига та інші). Упродовж існування товариство зуміло залучити до своїх лав найкращих національно свідомих представників краю й надалі сприяло більш згуртованій участі у суспільно-політичному житті.

Громадсько-культурні діячі того часу брали активну участь у суспільно-політичних процесах. Так, головою Руської хліборобської (Земледільської) партії став Андрій Товт, відомий просвітянин, член «головного виділу» Крайової «Просвіти», засновник читальні «Просвіти» в с. Драві, що поблизу Ужгорода. Секретарем партії обрали адвоката Юлія Бращайка, голову Крайового товариства «Просвіта», а заступниками – Юрія Добея, Івана Деяка, Василя Джомурата, Августина Волошина. Всі вищезазначені діячі були активістами культурно-просвітньої організації «Просвіта». Це і визначило чітко направлену співпрацю партії й товариства в різних сферах діяльності. Серед членів «Просвіти» були й представники інших політичних партій, які розгорнули свою діяльність у краї, – Соціал-демократичної партії Підкарпатської Русі, крайкому Комуністичної партії Чехословаччини, Аграрної партії. Зокрема, до керівного органу СДППР входили такі діячі-просвітяни, як Яцко Остапчук, Евген Пуза, Степан Клочурак та ін. Потрібно відзначити й те, що офіційні друковані органи партій «Руська Нива», «Свобода», «Вперед» регулярно висвітлювали на своїх шпальтах життя «Просвіти».

Просвітяни організовували масові акції, які торкалися всіх сфер суспільного життя, вони виступали за єдність українського народу по різні боки Карпат, відстоюючи українську мову, культуру. Впродовж 1920–1930-х років Товариство «Просвіта» активно розбудовувало мережу культурних інститутів. Справжнім національно-культурним центром закарпатців став Народний дім «Просвіта» в Ужгороді. Активна діяльність Товариства «Просвіта», його осередків, філій сприяла неабиякому зрушенню в суспільній та національній свідомості краян. Таким чином, «Просвіта» відіграла значну роль у процесі консолідації проукраїнських національних і політичних сил у культурній сфері, що мало важливе значення в тогочасних умовах. Товариство виступало добре організованою культурно-національною базою згаданих партій, об'єднавчим ядром українців — членів різних політичних організацій.

ШЛЯХИ КОНСОЛІДАЦІЇ ПРОУКРАЇНСЬКИХ СИЛ

На фоні активності партій і Товариства «Просвіта» логічним був процес пошуку шляхів консолідації проукраїнських політичних сил краю у національно-політичній сфері. Ситуація, яка склалася в краї у 1938 році, все ближче підводила національно свідомих діячів українського руху до думки про об'єднання політичних сил української орієнтації в єдину національну організацію, беручи за приклад «Просвіту». Проведення 17 жовтня 1937 року Величного Всепросвітянського з'їзду в Ужгороді показало реальну можливість об'єднання всіх українських сил краю в одну могутню культурно-політичну лаву. Тоді дня чи не вперше зникли (хоч і на один день) непорозуміння між політичними партіями української орієнтації. На всепросвітянське свято спільно зійшлися, крім первинних осередків «Просвіти», «Січі», «Пласту», різних національних товариств та союзів, і члени та лідери ХНП, УСП, українських гілок СДППР, Аграрної та Комуністичної партій.

РУСОФІЛЬСЬКА ТЕЧІЯ. СТВОРЕННЯ ОБЩЕСТВА ім. ДУХНОВИЧА

Процес становлення та розвитку русофільської політично-культурної течії сягає XIX століття. Особливого поширення вона набула в міжвоєнний період. У цей час виникають перші громадські організації, у тому числі й найпотужніша русофільська культурно-просвітня організація – Общество ім. Александра Духновича. Впродовж свого існування її пріоритетним завданням була національно-культурна єдність руських жителів Закарпаття. Формально Общество ім. О. Духновича діяло до 1944 року. Відправною точкою у справі створення Общества ім. О. Духновича були рішення, ухвалені на партійній нараді Руської земледільської автономної партії (РЗАГ) 5 серпня 1922 року в Мукачеві. Саме на цьому з'їзді вперше офіційно було оголошено про створення культурно-просвітницької організації, яка б слугувала допоміжним інструментом політичної течії, але й виконувала важливі культурно-освітні функції. Учасники зібрання вирішили у майбутньому створити у краї культурно-просвітницьке товариство з іменем Будителя краю Олександра Духновича.

Безпосередньо до створення товариства оргкомітет приступив 22 березня 1923 року на Руському народному конгресі в Мукачеві, коли 163 прихильники цього напряму заснували «Русское культурно-просветительское общество имени Александра Духновича». Є. Сабов, який очолив товариство, та його однодумці, серед яких яскраво виділялися С. Фенцик, Й. Камінський, С. Сабов, М. Бескид, О. Бескид, Ю. Гаджега, були обрані до Головної ради організації. Реально товариство протиставляло себе іншій потужній у краї громадській організації – «Просвіті», яка була лідером українофільської течії. Таким чином, у міжвоєнний період розпочалася боротьба як двох провідних течій – русофільської й українофільської, так і наймасовіших громадських культурно-просвітницьких організацій – Общества ім. О. Духновича і «Просвіти». Товариство оголосило себе продовжувачем справи Общества св. Василія Великого. Упродовж своєї діяльності Общество ім. О. Духновича очолювали кращі представники русофільського громадсько-політичного і культурного напрямку Є. Сабов (1923–1934), Й. Камінський (1934–1935), С. Фенцик (1934), Є. Бачинський (1935–1937), В. Анталовський (1937–1938), І. Гаджега (1939–1941).

Основною метою товариства був культурний розвиток «русского народа», його виховання в моральному і патріотичному дусі. Структуру товариства складали секції: організаційна, науково-літературна, театральна, музична і хорова, бібліотечна, російських жінок, народних домів, санітарно-гігієнічна та спортивна. В межах громадської організації діяла також Руська народна бібліотека. Для виконання окремих цілей створювалися також тимчасові організаційні утворення. В центральному товаристві та його філіях працювали активісти – місцеві русофіли та російські емігранти, а опорними пунктами в селах слугували читальні, які мали значну кількість прихильників. За сприяння товариства в регіоні також було відкрито низку пам'ятників визначним національним діячам. Найбільш відомі з них пам'ятники О. Духновичу в Севлюші (тепер Виноградово) (1925), в Ужгороді (1929), в Хусті (1931), в Пряшеві (1933), Є. Фенцику в Ужгороді (1926), О. Митраку в Мукачеві (1931), О. Пушкіну в Чинадієві (1937).

Общество ім. О. Духновича брало активну участь у літературному та науковому процесі на Закарпатті міжвоєнного періоду, видавало значну кількість російськомовної літератури, запроваджувало в школах російськомовні підручники, організовувало щорічні літературні конкурси тощо. Товариство провадило й активну видавничу діяльність. Наукова діяльність членів товариства була зосереджена на питаннях історії, мистецтва та мови Закарпаття. Лейтмотивом цих праць були спроби довести, що Закарпаття є складовою частиною загальноросійського історичного та мовного процесу. Постійну увагу приділяло товариство й театральній та музичній роботі. Було підготовлено значну кількість вистав, в основному із репертуару російських авторів, які ставилися театральними гуртками в читальнях та російським театром під керівництвом О. Хованець та В. Свободіна.

Таким чином, створення Общества ім. О. Духновича стало логічним виявом волі частини інтелігенції та громадсько-політичних діячів русофільського спрямування, які відстоювали ідеї збереження самобутності історії, культури й мови місцевих жителів Закарпаття. Русофільські ідеї розвивалися упродовж другої половини XIX – першої половини XX століть і вказали на певні суперечності в суспільній думці того часу.

ПОЛІТИЧНА МОТИВАЦІЯ ОБЩЕСТВА ім. ДУХНОВИЧА

Важливим є й те, що створення товариства мало й політичну мотивацію. Його діяльність повинна була слугувати опорою для політичних сил русофілів, його суспільно-громадським індикатором. На початку жовтня 1938 року був затверджений склад першого автономного уряду Підкарпатської Русі, де головними дійовими особами стали представники русофільських політичних партій краю: А. Бродій, Е. Бачинський, С. Фенцик, І. П'єщак. У виграшному становищі повинно було опинитися й Общество ім. О. Духновича, перед яким відкривалися хороші перспективи в плані структурно-організаційної розбудови та кращих можливостей реалізації своїх завдань. Однак після розпуску першого автономного уряду на чолі з А. Бродієм діяльність русофільських організацій завмерла. Проте товариство продовжувало існувати де-факто і в часи угорського панування. Його останній голова І. Гаджега помер 14 жовтня 1941 року. А до 1944 року виходили щорічні календарі-альманахи товариства.

МЕНШІ ТОВАРИСТВА

Крім названих громадських організацій, які, безперечно, були гегемонами у вказаний період, існували й діяли структурно й кількісно менші товариства. Серед них слід назвати Товариство інвалідів «Надія» (1920), Жіночий Союз (1921), «Пласт» (1921), Общество карпаторусских студентов та ін.

Особливої уваги заслуговує і діяльність молодіжної організації «Пласт». Із перших років входження Закарпаття до Чехословаччини «Пласт» розгорнув мережу своїх структур по всьому краю. Так, лише в 1934 році в структурі цієї організації існувало 88 куренів із 3280 пластунами. «Пласт» виховував молодь в українському патріотичному дусі, на українських національних і моральних ідеалах, культурних цінностях. До його лав залучалась переважно шкільна молодь, котра отримувала світоглядний вишкіл. За час існування «Пласт» виховав тисячі активних національно свідомих громадян і відіграв помітну роль у громадсько-політичному житті краю.

ФАХОВІ ОРГАНІЗАЦІЇ

Мережу так званих фахових організацій найкраще представляли педагогічні товариства. Серед них варто назвати «Школьная помощь» (1919), Педагогічне товариство Підкарпатської Русі (1920), Учительське товариство Подкарпатської Русі (1920). Товариство учительства горожанських школ Подкарпатской Руси (1924), «Шкільна матка русинів Чехословацькой Республіки» (1926), Учительська громада (1929) та ін.

Існували й спортивні громадські організації «Сокіл», «Русь», «Ужгородський атлетичний клуб» та інші. Зокрема, значних успіхів досягли спортсмени першого національного спортивного клубу на Закарпатті СК «Русь» (тенісна і футбольна секції), який був утворений в Ужгороді 15 серпня 1925 року. Футбольна команда стала легендою не тільки в межах краю. Її виступи прикрашали спортивні майданчики Чехословаччини, Угорщини й Галичини. СК «Русь» – переможець чемпіонату Підкарпатської Русі і Східної Словаччини (1929–1933), чемпіон Словаччини серед слов'янських команд (1933 та 1936). Саме в 1936 році СК «Русь» стали називати командою «літаючих учителів», оскільки в її складі грало багато педагогів за фахом. Тож ці організації також відіграли важливу роль у громадському житті Підкарпатської Русі. Діяли й окремі організації національних меншин, зокрема євреїв – «Дерево життя» (1923), угорців, німців тощо.

Охарактеризовані вище товариства порізному брали участь у суспільно-політичному житті краю. Це пояснюється цілою низкою причин. По-перше, вони мали різні фінансові можливості. По-друге, була не однакова можливість поширення організаційної структури, агітації членів. По-третє, кожна із них мала специфічні програмні завдання. Незважаючи на це, громадські організації в демократичному суспільстві могли вільно конкурувати між собою й відкрито розгортати свою діяльність. Але саме дві вище наведені громадські організації яскраво лідирували серед інших у 1920 – 1930-ті роки XX століття й відіграли найпомітнішу роль у культурному пробудженні місцевого населення. Вони слугували акумулятором культурно-духовного розвитку закарпатців і залучали їх до більш активної участі в суспільно-громадському житті.

Отже, процес демократичного плюралізму в Чехословацькій Республіці мав об'єктивно позитивний характер, а приклад практичної реалізації демократичних повноважень через призму участі широких верств населення у діяльності громадських організацій підіймав на високий рівень можливості формування громадянського суспільства в тогочасних умовах. Яскравим прикладом цьому є й життєдіяльність товариств на Закарпатті.

Мар'ян ТОКАР, zakarpatia.com

СПРОЩЕНО ДОСТУП ДО ДАНИХ ІЗ РЕЄСТРУ НОРМАТИВНИХ АКТІВ

Уряд спростив доступ до інформаційного фонду Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів. Віднині будь-яка особа може вільно копіювати інформацію з реєстру, публікувати, поширювати, використовувати, зокрема, в комерційних цілях, у поєднанні з іншою інформацією або шляхом внесення до складу власного продукту.

Відповідне рішення про віднесення інформації з фонду реєстру до публічної інформації у формі відкритих даних передбачено постановою Кабміну від 24 лютого 2016 р. №122. Зміни внесено до Порядку ведення Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів та користування ним, затвердженого постановою КМУ від 23 квітня 2001 р. №376.

Раніше за право доступу, користування та одержання відповідної інформації вносилася плата.

Згідно зі змінами, інформація з інформаційного фонду Реєстру є публічною інформацією у формі відкритих даних, що підлягає оприлюдненню і регулярному оновленню на єдиному державному вебпорталі відкритих даних та на офіційному веб-сайті Мін'юсту. Доступ до інформації є вільним та безоплатним.

Інформація з інформаційного фонду Реєстру підлягає наданню на запит відповідно до Закону «Про доступ до публічної інформації».

За одержання копій еталонних текстів нормативно-правових актів з інформаційного фонду Реєстру на паперових носіях вноситься плата відповідно до граничних норм витрат на копіювання або друк документів, що надаються за запитом на інформацію, затверджених постановою КМУ від 13 липня 2011 р. № 740.

Як зауважують у Кабміні, в еталонному фонді Реєстру зберігається 82 тисячі еталонних текстів нормативно-правових актів у контрольному стані та в попередніх редакціях. Щоденно Реєстр поповнюється текстами нових нормативно-правових актів.

ОГОЛОШЕННЯ

22 грудня 2015 року IV сесія VII скликання I засідання ухвалила **рішення №27 Онoківської сільської ради.** Керуючись ст. 12 Земельного кодексу України, ст.ст. 26, 33, Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», ст. 17 Закону України «Про плату за землю», ст.ст. 269, 288 Податкового кодексу України, заслухавши висновки постійних комісій про збільшення відсоткової ставки щодо сплати орендної плати за земельні ділянки, які перебувають у користуванні фізичних та юридичних осіб із метою стимулювання ефективного та раціонального використання земель, приведення у відповідність до чинного законодавства місцевих податків і зборів, сесія сільської ради **вирішила:**

I. Установити відсоткові ставки щодо сплати орендної плати за земельні ділянки, які перебувають у користуванні, згідно з договорами оренди, таким фізичним та юридичним особам:

1.ПАТ «Закарпаттяобленерго» (ідентифікаційний код юридичної особи 00131529) – земельна пл. 3,3936 га (землі промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення для розміщення, будівництва, експлуатації та обслуговування будівель і споруд, об'єктів передачі електричної та теплової енергії), зареєстрованому в Державному земельному кадастрі та визначеному кадастровим номером 2124884800:11:017:0052; адреса: с.Онoківці вул. Головна,57, у розмірі 10%.

2.ПП Біленю Ярославові Миколайовичу – земельна ділянка пл. 0,0800 га в с. Оріховиця, вул. Оріхова, б/н, для будівель торгового комплексу у розмірі 10%.

II.Рішення набуває чинності з 01.01.2016 року.

ПОВЕРНЕННЯ НА СЛУЖБУ

У парламенті наголошують, що позбавлення помічників суддів статусу державних службовців може відкрити перед ними «комерційні» перспективи та призвести до зростання корупційних ризиків у судах. Хоча, можливо, така аргументація — відволікаючий маневр, який має зберегти за помічниками їхні нинішні гарантії.

НЕВИПРАВДАНЕ ПОНИЖЕННЯ

Уже 1 травня цього року набуде чинності закон «Про державну службу». Відповідно до його положень, особи, які обіймають посади помічників суддів у судах усіх видів юрисдикції, а також наукових консультантів у Конституційному Суді, втратять статус держслужбовців.

Ухвалений наприкінці минулого року документ ще на етапі підготовки викликав критику і застереження саме через позбавлення помічників суддів їхнього статусу. «Законодавча пропозиція щодо виведення зі сфери дії закону помічників суддів є необґрунтованою», — наголошував голова Державної судової адміністрації Зеновій Холоднюк. Зокрема, він зауважував, що міністри та нардепи, чиїх помічників також пропонувалося позбавити статусу держслужбовців, є політиками, на відміну від суддів.

Так само на недоречності обмеження статусу помічників суддів наголошували експерти головного науково-експертного управління ВР. «Дію цього закону пропонується поширювати на посади в апараті судів і водночас не поширювати її на помічників суддів, які здійснюють функцію правосуддя», — зазначали вони у своєму висновку.

Із цього ж приводу виникали риторичні запитання і в самих помічників суддів. «Незрозуміло, як усі інші працівники апарату (секретарі судових засідань, консультанти, судові розпорядники тощо) відповідно до законопроекту є державними службовцями, а помічник судді як працівник органу державної влади, який займається безпосередньою роботою щодо забезпечення виконання функцій держави щодо здійснення судочинства, підготовки справ до розгляду та проектів рішень, може не бути державним службовцем», — ішлось, зокрема, у заяві помічників суддів Вищого адміністративного суду. Отже, запровадження змін, на їхню думку, призведе до дискримінації та обмеження прав, а отже, суперечить Конституції.

Як зазначали у ВАС, багато помічників суддів обирали цю професію саме через приналежність її до державної служби, що давало певні соціальні гарантії, впевненість у майбутньому. Як розповідали помічники суддів, запровадження змін може спричинити те, що вони залишать свої посади і третя гілка влади втратить кадри.

ІНШИЙ ПІДХІД

Як показали результати голосування щодо закону, більшість нардепів не прислухались ні до зауважень експертів, ні до попереджень працівників апарату. Водночас парламентарям запропонували повернутись до питання й відкоригувати акт.

Нардепи Артем Ільюк та Олег Кулініч (обоє — члени депутатської групи «Партія «Відродження») підготували проект «Про внесення змін до «Прикінцевих та перехідних положень» Закону України «Про державну службу» (щодо запобігання корупції у судовій системі)» (№4076). В ініціативі пропонується доповнити перелік державних службовців, на яких поширюється дія закону, помічниками і науковими консультантами суддів КС, а також помічниками суддів загальних судів.

У пояснювальній записці до проекту немає жодного слова про те, що недавно ухвалений закон обмежує права працівників апарату, суперечить нормам Конституції чи може призвести до відтоку кадрів. Замість цього автори документа вказали, які неоднозначні можливості відкриються перед працівниками апарату і які це може мати наслідки, зокрема, як зрозуміло з назви законопроекту, у вигляді корупційних ризиків.

Парламентарі наголошують, що на помічників суддів не поширюватимуться обмеження, пов'язані зі статусом держслужбовця. Як наслідок, помічником судді

зможе стати його близький родич. До того ж помічники отримають можливість поєднувати свою роботу з іншими видами оплачуваної діяльності, наприклад надавати юридичні консультації або ж здійснювати підготовку позовних заяв, які згодом розглядатимуться в тому ж суді, де він працює. «Таке сумісництво з великою ймовірністю може мати шкідливий вплив на об'єктивність та незалежність суду», — роблять висновок парламентарі.

Більше того, помічники суддів, зазначають народні обранці, зможуть брати активну участь у політичній агітації та вчиняти інші дії, які свідчитимуть про їхнє особливе ставлення до певних політичних партій. А також отримають право страйкувати. Такими діями, підкреслюють ініціатори змін, помічники завдадуть шкоди авторитету суду, в якому працюють.

Крім цього, нардепи звернули увагу на певні труднощі, які найближчим часом можуть виникнути у всієї системи судочинства. Закон «Про державну службу» містить норму про те, що під час виконання своїх обов'язків держслужбовець не зобов'язаний виконувати доручення працівників патронатної служби. «За таких умов справу з архіву помічнику судді можуть і не видати, оскільки працівники суду, відповідальні за ведення архіву, збережуть статус держслужбовця, а помічники судді — ні», — попереджають парламентарі.

Можливо, автори ініціативи свідомо змістили акценти критики нововведень і після того як попередні аргументи не дали результату, використали альтернативний підхід. Щоправда, гарантій того, що ці доводи почують у сесійній залі, також ніхто не може дати.

Євген БЕРЕЗОВСЬКИЙ

ДОЗВІЛ НА СЛІДЧІ ДІЇ СТОСОВНО АДВОКАТІВ ЗМОЖЕ ДАТИ ЛИШЕ АПЕЛЯЦІЯ?

Будь-які заходи забезпечення кримінального провадження, оперативно-розшукові заходи та слідчі (розшукові) дії, зокрема, негласні, стосовно адвоката, застосування до нього запобіжного заходу, затримання або будь-яке обмеження свободи пересування адвоката здійснюються лише на підставі рішення апеляційного суду.

Такі зміни до ст. 23 Закону про адвокатуру (Гарантії адвокатської діяльності) містить відповідний законопроект, розроблений робочою групою при Раді з питань судової реформи. Чинний Закон таких обмежень не містить.

Вищевказане рішення стосовно адвоката ухвалюватиметься за клопотанням Генерального прокурора України, його заступників, прокурора Автономної Республіки Крим, області, міста Києва та міста Севастополя та винятково у зв'язку із кримінальними правопорушеннями, у вчиненні яких підозрюється адвокат.

Проект передбачає також заборону:

1) проникнення в житло або інше володіння адвоката, приміщення, в якому він здійснює адвокатську діяльність, проведення в них огляду, обшуку чи інших слідчих дій, а також проведення особистого обшуку адвоката, огляду, витребування чи вилучення речей та документів, пов'язаних зі здійсненням адвокатської діяльності, крім випадків, передбачених законом;

2) збирання інформації в будь-якій формі щодо спілкування, листування, інших комунікацій (до того ж з використанням засобів зв'язку) адвоката, помічника адвоката з клієнтом.

У випадку, якщо таке спілкування було зафіксовано, відповідні записи повинні бути негайно знищені, а їхнє будь-яке використання є незаконним.

Згідно з проектом, у разі проведення обшуку чи огляду житла, іншого володіння адвоката, приміщень, де він здійснює адвокатську діяльність, тимчасового доступу до речей і документів адвоката слідчий суддя, суд у своєму рішенні в обов'язковому порядку зазначає вичерп-

ний перелік речей, документів, що планується відшукати, виявити чи вилучити під час проведення слідчої дії чи застосування заходу забезпечення кримінального провадження.

Відомості, предмети (речі) та документи, отримані в ході здійснення заходів забезпечення кримінального провадження, оперативно-розшукових заходів або слідчих дій стосовно адвоката, не можуть бути використані як докази обвинувачення стосовно його клієнта. Вказані заборони не стосуються знаряддя (засобів) злочину, а також предметів (речей), заборонених до обігу або обіг яких обмежений відповідно до законодавства України.

СУДДІВ-КОРУПЦІОНЕРІВ ХОЧУТЬ ПОЖИТТЄВО ПОЗБАВЛЯТИ ВОЛІ

Парламенту пропонують значно посилити кримінальну відповідальність для суддів та правоохоронців за отримання неправомірної вигоди в особливо великому розмірі — аж до пожиттєвого позбавлення волі. Бо така корупція, на їхню думку, — це державна зрада.

У проекті «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо боротьби з хабарництвом» (№4109) пропонується посилити покарання, передбачене ст. 368 Кримінального кодексу («Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою»). Тепер санкція за «винагороду» в особливо великому розмірі (понад 500 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян) становить 8—12 років позбавлення волі. Натомість законотворці вважають, що за такий злочин судді та правоохоронці мають бути позбавлені волі пожиттєво з конфіскацією майна.

Крім того, передбачається змінити закон про амністію та вилучити хабарників із переліку осіб, до яких вона може бути

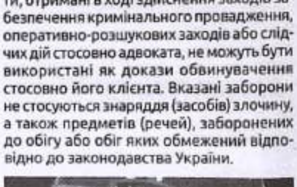

застосована. Автори проекту, зокрема, звертають увагу на те, що хабарництво серед правоохоронців є особливо небезпечною формою корупції і навіть порівнюють його із державною зрадою.

Утім, попри 50 підписів на документі, шанси на його ухвалення ВР не такі вже й великі. Адже чергова ініціатива – карати найвищою мірою чиновників швидше нагадує політичний популізм. Адже відомо, що проблема корупції має розв'язуватися не стільки тяжкістю покарання, скільки його невідворотністю.

Адвокатське бюро «Срібна Земля»
НАДАННЯ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ ФІЗИЧНИМ ТА ЮРИДИЧНИМ ОСОБАМ
Адреса: 88000, Закарпатська область, м. Ужгород, вул. Гойди, 4, т./ф.: 8 (0312) 61-28-01; 8 (03122) 3-31-32; моб.: 050 611 38 24; 095 257 74 93; E-mail: aau_2006@ukr.net.ua.

РЕКТОР ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ ПРИВІТАВ ЖІНОЧИЙ КОЛЕКТИВ КаУ, УБА ТА РЕДАКЦІЇ «СРІБНА ЗЕМЛЯ» З МІЖНАРОДНИМ ЖІНОЧИМ ДНЕМ!

4 березня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді, разом із чоловічою частиною професорсько-викладацького складу урочисто привітав жіночий колектив університету, академії та редакції газети «Срібна Земля» з наближенням свята весни і Міжнародним днем жінки.

У вітальному слові владика ректор побажав усім присутнім жінкам та їхнім близьким миру, злагоди, сімейного затишку, любові, справжнього людського щастя та Господнього благословення.

За вагомі здобутки в роботі, високий професіоналізм і відповідальність, материнське ставлення до студентів усі співробітниці університету, академії та редакції «Срібна Земля» були вдостоєні премії.

Представники духовенства та студентів-богословів прослівали жіночому колективу «Многая літа...» та низку інших духовних пісень.

Відтак відбулася братня вітальна трапеза за солодким столом.

Прес-служба КаУ

КАРПАТСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ АВГУСТИНА ВОЛОШИНА ТА ВИЩА ШКОЛА БІЗНЕСУ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ЛУЇСА У ПОЛЬЩІ СПІВПРАЦЮВАТИМУТЬ ІЗ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У ГАЛУЗІ ІТ-ТЕХНОЛОГІЙ

2 березня в рамках міжнародного співробітництва в галузі вищої освіти і науки ректор Карпатського університету імені Августина Волошина професор, єпископ Віктор Бедь і ректор Вищої школи бізнесу Національного університету Луїса професор Чеслав Бінковський (Новий Сонч, Польща) у місті Новий Сонч підписали договір про співпрацю та спільну підготовку за міжнародною програмою подвійного диплома фахівців із вищою освітою у галузі інформаційних технологій.

Участь під час підписання договору також узяли від української сторони віце-ректор доцент Валерія Сіка, проректор із міжнародної роботи професор Олена Шимко, референт ректора Юрій Дранчак і від польської строни декан факультету інформатики професор Дарюш Возняк.

Делегація Карпатського університету імені Августина Волошина, перебуваючи у Польщі, відвідала новітній технологічний центр у м. Новий Сонч, на базі якого, зокрема, студенти, які навчаються за програмою подвійного диплома, проходять навчальну і виробничу практику.

Випускники, які навчатимуться за міжнародною програмою подвійного диплома, здобуватимуть відповідну вищу освіту та дипломи українського і польського (європейського) державного зразка.

Прес-служба КаУ

КАРПАТСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ АВГУСТИНА ВОЛОШИНА ТА «ЛЮБЛІНСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» ПІДПИСАЛИ ДОГОВІР

1 березня делегація Карпатського університету імені Августина Волошина в рамках міжнародного освітнього та наукового співробітництва відвідала Державний університет «Люблінська політехніка» (Люблін, Польща), де було завершено переговори щодо реалізації міжнародної освітньої програми подвійного диплома в галузі технічної інформатики. В ході перемовин, участь в яких узяли від Карпатського університету імені Августина Волошина ректор професор, єпископ Віктор Бедь, віце-ректор доцент Валерія Сіка, проректор із міжнародної роботи професор Олена Шимко, референт ректора Юрій Дранчак і від «Люблінської політехніки» – ректор професор Петро Кацейко, декан факультету основ техніки професор Клаудіуш Ленік, було узгоджено питання спільної підготовки фахівців із вищою освітою за міжнародною програмою подвійного диплома та наукової співпраці.

За результатами зустрічі ректори університетів підписали договір про міжнародну співпрацю в галузі вищої освіти і науки.

Випускники, які навчатимуться за міжнародною програмою подвійного диплома, здобуватимуть відповідну вищу освіту та дипломи українського і польського (європейського) державного зразка.

Прес-служба КаУ

РЕЄСТРАЦІЯ НА ЗОВНІШНЄ НЕЗАЛЕЖНЕ ОЦІНЮВАННЯ

4 березня завершено реєстрацію на основну сесію зовнішнього незалежного оцінювання цього року, повідомляється на офіційному сайті Українського центру оцінювання якості освіти (УЦОЯО).

За попередніми даними Центру, виявили бажання пройти ЗНО цьогоріч більше 222 тисяч осіб.

В УЦОЯО нагадують, що у разі відмови в реєстрації документи можна повторно надіслати до 18 березня.

Графік основної сесії ЗНО виглядає так:

- 5 травня – українська мова та література;
- 11 травня – математика;
- 13 травня – історія України;
- 3 червня – російська мова;
- 6 червня – іспанська мова;
- 7 червня – англійська мова;
- 8 червня – німецька мова;
- 9 червня – французька мова;
- 10 червня – біологія;
- 13 червня – фізика;
- 15 червня – географія;
- 17 червня – хімія.

Окремі категорії осіб, які не мають можливості пройти зовнішнє оцінювання під час основної сесії, можуть у межах часу, відведеного на реєстрацію (перереєстрацію), зареєструватися для участі в додатковій сесії зовнішнього оцінювання.

Для цього разом із реєстраційними документами такі особи мають також подати заяву щодо надання можливості пройти зовнішнє оцінювання з певного (-их) навчального (-их) предмета (-ів) під час додаткової сесії, в якій має бути вказана причина, що внеможливлює участь в основній сесії, та відповідний підтверджуючий документ.

Учасники антитерористичної операції, особи, які проживають на тимчасово окупованій території або в населених пунктах, зазначених у Переліку населених пунктів, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження, Переліку населених пунктів, що розташовані на лінії зіткнення та які не мали змоги здійснити реєстрацію в основний період, можуть зареєструватися в додатковий період (19 березня – 20 травня).

Реєстрація на зовнішнє незалежне оцінювання розпочалася 1 лютого. Випускні шкільні іспити з української мови і літератури, математики та історії України, які в 2016 році будуть проведені у формі ЗНО і результати яких за бажанням абітурієнтів можуть бути використані для вступу до ВНЗ, відбудуться у травні. Зокрема, основна сесія ЗНО розпочнеться 5 травня тестуванням з української мови і літератури. Тестування з математики буде проведено 11 травня, а з історії України – 13 травня.

Зовнішнє незалежне оцінювання з інших предметів відбуватиметься після завершення навчального року в період з 3 до 17 червня. Впродовж цього часу абітурієнти матимуть можливість скласти тести, результати з яких будуть необхідні для вступу до вищих навчальних закладів.

Освітній портал

ПРЕЗИДЕНТ МАБН ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ ПРИВІТАВ ГОЛОВНОГО РЕДАКТОРА ІСТОРИКО-ЛІТЕРАТУРНОГО ЖУРНАЛУ «СТРАННИКЪ» КОСТЯНТИНА ЗАБЕЛІНА З ДНЕМ НАРОДЖЕННЯ

Шановний Костянтине Вікторовичу!

Президія Міжнародної академії богословських наук, а також колективи Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді сердечно вітають Вас із Днем народження!

Зичимо Вам міцного здоров'я, творчих успіхів і Божої допомоги у редагуванні та виданні очолюваного Вами міжнародного історико-літературного журналу «Странникъ» (Смоленськ, РФ) та на життєвій ниві!

Із води та роси Вам, дорогий Костянтине Вікторовичу!

На многая та благая літ!

За дорученням колективів, із повагою

+ ВІКТОР Бедь,
єпископ Мукачівський і Карпатський,
голова Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви,
ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії,
Президент Міжнародної академії богословських наук
Ужгород,
6 березня 2016 р.

ВІТАННЯ ВІД КОЛЕКТИВІВ КаУ, УБА ТА МАБИ ПРОФЕСОРУ, АРХІМАНДРИТУ ГАВРИЇЛУ КРИЗИНІ ДО ДНЯ НАРОДЖЕННЯ!

Ваше Високопреосвященство! Дорогий архімандрите Гавриїле!

6 березня Ви святкуєте 43-й рік із Дня свого земного народження!

Релігійна громадськість, представники богословської вищої школи та академічної науки високо цінують Ваш чернечий подвижницький шлях та особистий внесок в розвиток вітчизняної богословської вищої освіти і науки. Як учений-богослов, доктор богословських наук, професор, академік, архімандрит, Ви досягли багатьох висот і при цьому залишилися простою і доступною людиною та благочестивим монахом!

Із нагоди Вашого Дня народження прийміть від професорсько-викладацького складу і студентів Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, а також Президії Міжнародної академії богословських наук найщиріші вітання та побажання творчих успіхів і належного служіння Церкві Христовій на благо нашого боголюбивого українського народу і даної нам Господом Богом земної Вітчизни України!

Щастя та Божого благословення Вам!

За дорученням колективів,
із любов'ю у Христі

+ ВІКТОР Бедь,
єпископ Мукачівський і Карпатський,
голова Комісії з духовності,
освіти і катехізації
Української Автокефальної
Православної Церкви,
ректор Карпатського університету
імені Августина Волошина
та Української богословської академії,
президент Міжнародної академії
богословських наук

ВІТАННЯ ЧИТЦЮ ЮРІЄВІ РОПОНИЧУ, РЕГЕНТОВІ АКАДЕМІЧНОГО ХОРУ УКРАЇНСЬКОЇ БОГОСЛОВСЬКОЇ АКАДЕМІЇ ДО 25-річчя З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ!

7 березня молодий ювілей – двадцятип'ятиріччя з Дня народження відзначував регент академічного хору Української богословської академії Карпатського університету, голова відділу з благодійності, соціального служіння та біоетики Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви, магістр богослов'я читець Юрій Юрійович Ропонич.

Ректорат, професорсько-викладацький склад, співробітники та студенти Карпатського університету імені Августина Волошина й Української богословської академії, а також духовенство і вірники Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви сердечно вітають Вас шановний пане Юрію зі славним ювілеєм!

Нехай сила Божа, заступництво Пресвятої Богородиці та всіх святих завжди будуть Вам на поміч у всіх Ваших добрих починаннях на ниві подальшого розвитку української богословської вищої освіти й науки, в особистому житті та на добро нашої боголюбивої української нації, Вітчизни України та утвердження

єдиної Помісної Автокефальної Української Церкви!

Многая і благая літ!

За дорученням колективів,
із повагою і любов'ю у Христі

+ВІКТОР Бедь,
єпископ Мукачівський і Карпатський,
керуючий Карпатською єпархією
голова Комісії з духовності,
освіти та катехізації
Української Автокефальної
Православної Церкви,
ректор КаУ та УБА

УКРАЇНСЬКА БОГОСЛОВСЬКА АКАДЕМІЯ КАРПАТСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ СПІВПРАЦЮВАТИМЕ З ЖЕШІВСЬКИМ УНІВЕРСИТЕТОМ

2 березня в рамках міжнародної освітньої і наукової співпраці делегація Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії відвідала Жешівський університет (Жешів, Польща), де було проведено переговори щодо підготовки та подальшого укладення міжнародного договору за програмою подвійного диплома в галузі філософії та релігієзнавства. Участь у переговорах узяли від української сторони ректор професор, єпископ Віктор Бедь, віце-ректор доцент Валерія Сіка, проректор із міжнародної роботи професор Олена Шимко, референт ректора Юрій Дранчак і від польської сторони – директор Інституту філософії професор Пшемислав Пачковський.

За результатами переговорів укладено протокол про наміри та узгоджено основні положення з підготовки базового договору щодо міжнародної освітньої і наукової співпраці між Українською богословською академією Карпатського університету та Інститутом філософії Жешівського університету в галузі філософії та релігієзнавства.

Прес-служба УБА

В УКРАЇНСЬКІЙ БОГОСЛОВСЬКІЙ АКАДЕМІЇ В УЖГОРОДІ ВІДБУВСЯ ПОПЕРЕДНІЙ ЗАХИСТ МАГІСТЕРСЬКИХ РОБІТ ВИПУСКНИКІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Із 29 лютого по 4 березня, з благословення Преосвященнійшого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського та Карпатського Української Автокефальної Православної Церкви, ректора Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, було проведено чергову весняну сесію для студентів заочної форми навчання 6-го курсу за спеціальністю «Богослов'я» (спеціалізації: «Священнослужитель», «Християнський місіонер» та «Християнський педагог») та освітньо-кваліфікаційним рівнем магістра.

2 березня під головуванням декана Української богословської академії Карпатського університету, завідувача кафедри богослов'я доцента, ієрея Сергія Урсти відбулося засідання кафедральної комісії з попереднього захисту магістерських робіт студентів заочної форми навчання.

За результатами роботи комісії ухвалено рішення про схвалення проектів магістерських робіт із зауваженнями та рекомендовано їх до друку.

До 1 травня поточного року магістерські роботи повинні бути здані на кафедру богослов'я для подальшого рецензування і винесення на захист.

Прес-служба УБА – КаУ

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР БЕДЬ ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА ГЕРОЄМ УКРАЇНИ ГЕНЕРАЛ-ХОРУНЖИМ РОМАНОМ ШУХЕВИЧЕМ

5 березня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді відслужив вечірню заупокійну Літію за українським патріотом, політичним, державним і військовим діячем, борцем за державну й національну незалежність України, головнокомандувачем Української повстанської армії, Героєм України, генерал-хорунжим Романом Осиповичем-Зиновієм Шухевичем (30.06.1907 – 05.03.1950) до 66-х роковин з дня його загибелі від московських комуністично-радянських окупантів.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх провин, допущених небіжчиком із власної волі чи з примусу, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

Прес-служба
Карпатської єпархії УАПЦ

Біографічна довідка

Роман Осипович-Зіновій Шухевич (псевдоніми: Білий, Дзвін, Роман Лозовський, Степан, Чернець, Чух, Тур, Тарас Чупринка; 30 червня 1907, м. Львів — 5 березня 1950, с.Білогорща, нині у складі м. Львова) — український політичний, державний і військовий діяч. Член галицького крайового проводу Організації українських націоналістів. Командир

українського військового підрозділу «Нахтігаль» у складі іноземних легіонів Вермахту (1941–1942). Генерал-хорунжий, головнокомандувач Української повстанської армії, голова Секретаріату Української головної визвольної ради (1943–1950). Борець за державну і національну незалежність України в першій половині XX ст.

Романові Шухевичу посмертно присвоєне звання "Герой України" з удостоєнням ордена держави.

За матеріалами ЗМІ

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР БЕДЬ У ДЕНЬ ВСЕЛЕНСЬКОЇ БАТЬКІВСЬКОЇ СУБОТИ ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА ВСІМА РАНІШЕ СПОЧИЛИМИ БАТЬКАМИ І ПРАБАТЬКАМИ

5 березня, у день Вселенської батьківської суботи, Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, відслужив ранкову заупокійну Літію за раніше спочилими нашими батьками, прабатьками, рідними, учителями, друзями і всіма людьми, які відійшли у вічність.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх провин, допущених небіжчиками із власної волі чи з примусу, дарування їхнім душам вічного спокою і життя у піднебессі.

Православна Церква встановила особливі Вселенські дні поминання спочилих християн. Одним із таких є М'ясопусна батьківська субота, коли люди підносять молитви за всіх віруючих, які відійшли до Господа Бога, – від Адама і до наших днів.

Адже тільки молитва за душі раніше спочилих є істинним проявом любові. Християни беруть участь у загальній молитві про спасіння душ покійних близьких і рідних людей. У дні поминання спочилих православні християни передають у храм записки з іменами своїх померлих родичів, ставлять свічки, також традиційно приносять хліб, вино, олію та інші продукти як милостиню в ім'я прощення гріхів рабів Божих.

Прес-служба
Карпатської єпархії УАПЦ

У НЕДІЛЮ ПРО СТРАШНИЙ СУД У КАФЕДРАЛЬНОМУ ХРАМІ КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ В УЖГОРОДІ ВІДСЛУЖИЛИ БОЖЕСТВЕННУ ЛІТУРГІЮ

6 березня, в М'ясопусну неділю та про Страшний суд, у Кафедральному храмі апостола українського Андрія Первозваного Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в Ужгороді було відслужено Божественну літургію.

Із благословення Преосвященнійшого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ, богослужіння очолив секретар єпархії ієрей Сергій Урста у співслужінні протоієрея Олександра Смоліна та ієрея Романа Бобая.

Під час богослужіння поминались імена православних ієрархів – Всесвятійшого Варфоломія, архієпископа Константинополя – Нового Риму, Вселенського Патріарха; Блаженнійшого Макарія, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви та Преосвященнійшого Віктора, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ.

У ході богослужіння духовенство піднесло молитви до Господа Бога з проханням дарувати українському народу мир, національну і духовну єдність, благополуччя та єдину Помісну Автокефальну Українську Православну Церкву, а також перемогу Українського війська над московсько-путінськими окупантами і терористами. Особливі молитви до Господа Бога лунали за збереження життя кожного українського воїна, добровольця і волонтера, які у наші дні боронять святу українську землю від підступного московського ординця.

Перед завершенням Божественної літургії в храмі традиційно було проспівано Духовний гімн України «Боже Великий, Єдиний, нам Україну храни...»

Із проповіддю до парафіян із нагоди свята звернувся протоієрей Олександр Смолін.

Хід богослужіння супроводжував церковний спів на клиросі під керівництвом регента Марії Жабляк та у вівтарі під керівництвом регента Юрія Ропонича.

Прес-служба Карпатської єпархії УАПЦ

БЛАГОСЛОВЕННЯ БЛАЖЕННІЙШОГО МАКАРІЯ, МИТРОПОЛИТА КИЇВСЬКОГО І ВСІЄЇ УКРАЇНИ, ПРЕДСТОЯТЕЛЯ УАПЦ, МОЛИТИСЯ ЗА СПАСІННЯ НЕЗАКОННО УВ'ЯЗНЕНИХ У ТЮРМАХ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ПАТРІОТІВ УКРАЇНИ

Усьому духовенству і кліру Української Автокефальної Православної Церкви!

Благословляю всьому духовенству та кліру Української Автокефальної Православної Церкви підносити свої молитви за патріотку України, незаконно ув'язнену льотчицю Надію Савченко та усіх інших політично ув'язнених та засуджених українців у Російській Федерації. Божої опіки для Надії та інших українських полонених. Українська Автокефальна Православна Церква пишається мужністю справжніх українців. А російська влада повинна усвідомлювати, що український дух не зламати. І якщо деякі колишні українські чиновники і політики покірно підпорядковувались російській владі, то мужня українська жінка показала свою українську гідність та любов до України!

Слава Україні та її патріотам!

Блаженнійший Макарій, Митрополит Київський і всієї України, Предстоятель Української Автокефальної Православної Церкви
м. Київ, Патріархія УАПЦ, 06.03.2016 р.

ЩО КАЖЕ ЦЕРКВА ПРО БІОМЕТРИЧНІ ПАСПОРТИ?

Із початку нового року громадяни України мають змогу придбати біометричний паспорт. Від звичного новий документ відрізняється наявністю електронного чіпа, у якому міститься інформація про людину в цифровому вигляді.

Окрім традиційних даних, туди заносяться ще й відбитки пальців. Упроваджуючи біометричні паспорти, Україна виконує один із пунктів договору з Європейським Союзом про безвізовий режим. Коли для українців настане таке щастя, сьогодні сказати ще важко, а от біометричний паспорт уже можна замовляти.

Та не всі сприймають нововведення як прогрес. Дехто лякається перспективи бути закодованим у паспортних даних, здебільшого через релігійні переконання. Як ставляться до запровадження біометричних паспортів представники різних християнських спільнот, дізнавалася журналіст газети «20 хвилин».

– Із релігійної точки зору, немає жодних пересторог для отримання такого документа, – вважає настоятель Семінарійського костьолу Святого Йоанна з Дуклі отець Мирослав. – Це просто новий, сучасний засіб підтвердити особу людини. Ми ж користуємося звичайними паспортами, і нічого, вартого осуду, в тому немає. Вважаю, що віруючі повинні більше уваги звертати на свої вчинки у повсякденному житті, а не боятися біометричних паспортів.

Однак людина повинна мати вибір: отримувати такий документ чи ні, вважає клірик Житомирської єпархії Української Православної Церкви Московського патріархату отець Сергій:

– Боятись треба не паспорта, а гріха, який, на превеликий жаль, існує в нас. Оскільки ми живемо в демократичній країні, то держава зобов'язана надавати людям можливість за їхнім бажанням замість біометричного одержати інший документ. Саме так у свій час зробили з ідентифікаційним кодом, і ніхто від того не постраждав.

Суджень про біометричні паспорти, які відверто лякають вірян, безліч. Кажуть, що запровадження документів з електронним чіпом є передостаннім кроком до цілковитого підкорення людей темним силам. Запевняють, що далі слідуватиме примусове вживляння електронного чіпа в людське тіло, що, вважають віруючі, є нанесенням знаку диявола.

«А чи не зрікаємося ми Христа, отримуючи біометричний паспорт?» – запитують люди.

Тих, хто сумнівається, заспокоює настоятель Кафедрального Свято-Михайлівського собору УПЦ Київського патріархату отець Богдан:

– Христа ми таким чином не зрікаємось. Біометричний паспорт – це просто документ, який безпосередньо не стосується нашого тіла. У повсякденному житті ми легко, без усякого страху надаємо свої персональні дані. І нічого.

Варто згадати один з описаних у Біблії епізодів. Спокушаючи Ісуса Христа, у Нього запитали, чи потрібно платити податки

кесарю. Спаситель узяв монету і сказав: «Подивіться на монету. Чи є тут зображення кесаря? То віддайте кесарю кесареве, а Богові – Боже». Ми повинні про це пам'ятати. А ось коли чіп, на якому буде закодовано інформацію про людину, вимагатимуть вживляти в тіло, тоді це насправді буде зречення Христа, сатанізм.

На думку отця Богдана, не можна сказати, що чіп у паспорті є печаттю сатани, більш очевидно це підготовка до пришестя зла. Багато людей, які у свій час відмовлялись від ідентифікаційного коду, навіть не замислювались, що номер їхнього звичайного паспорта вже є таким.

Знову звернемося до Євангелія: про кінець світу запитували і в Ісуса Христа, на що Він відповів: «Ніхто не знає: ні я, ні ангели – лише Отець Небесний». Нам частіше треба замислюватись над іншими питаннями: як живе людство, чи дотримуємось ми Заповідей Божих?

Одержувати чи ні біометричний закордонний паспорт, кожен має вирішити сам. Та навряд чи наявність або відсутність його вплине на вчинки людини, змінить її ставлення до навколишніх, додасть чистоти до душі.

ЩО ДОБРОГО СЛІД ОЧІКУВАТИ ВІД ВСЕПРАВОСЛАВНОГО СОБОРУ? ВІДПОВІДЬ НЕДОБРОЗИЧЛИВЦЯМ

Константинопольський патріархат активно займається підготовкою до Всеправославного Собору, який повинен зібрати разом предстоятелів усіх чотирнадцяти самостійних Православних Церков. У той час як Собор має своє коло прихильників, усередині Православної Церкви існує і впливова група тих, хто протистоїть Собору через політичні або богословські причини. Що це за причини? Чому Собор сприймають як загрозу? Навіщо потрібен сьогодні цей собор Православної Церкви? Ці запитання вимагають об'єктивного розгляду.

Політичні причини супротивників Собору можна поділити на три категорії.

По-перше, деякі лідери, такі як настоятель Російської Православної Церкви Патріарх Кирило, побоюються того, що Собор сприятиме посиленню позиції Вселенського Патріарха Варфоломія, який є головним організатором Собору. Москва стурбована тим, що Собор може підтримати історичні претендування Константинопольського Патріарха на положення першого серед рівних на християнському Сході. Деякі глави Церков у ході недавніх екуменічних обговорень про різні ступені першості розпізнали приховану спробу Константинополя набути статусу Східного папства «м'якої сили».

По-друге, деякі предстоятелі опираються участі в процесі, який надасть легітимності владі, що перевершує їхню. Православний принцип соборності передбачає, що жоден єпископ, незважаючи на рівень в ієрархії, не може стояти над зборами єпископів і народу Божого. У той час як теоретично соборність є однією з властивостей Церкви, єпископи на практиці часто претендують на необмежену владу в своїх єпархіях, схожу на владу монарха. Собор може вплинути на обмеження такої влади і зачепити їхній «статус-кво».

По-третє, Собор може мати політичні наслідки для церковно-державних відносин. Останнім часом деякі Церкви в посткомуністичних країнах розвинули особливо тісні відносини з державою. Наприклад, Московський патріархат дуже тісно пов'язаний з урядом президента Путіна. Концепція «русского мира» як «духовного простору», що об'єднує віруючих Росії, України і Білорусі, забезпечила виправдання для російського вторгнення на південний схід України. Оскільки Всеправославний собор не підзвітний владі жодної з держав, дорадчий процес, найімовірніше, похитне тісні церковно-державні зв'язки і буде сприяти зміцненню більш незалежного положення церкви в громадянському суспільстві.

Богословські причини протистояння Собору беруть свій початок із традиціоналістських православних кіл, які часто пов'язані з чернечими елітами. На недавніх зборах київського духовенства предстоятель Української Православної Церкви (Московського патріархату) Митрополит Онуфрій (Березовський) висловив думку, що Собор є небажаним і водночас небезпечним. Згідно з поширеною традиціоналістською точкою зору, з огляду на те що сім Вселенських соборів засвідчують повноту православної віри, восьмий собор не потрібен. Восьмий Собор може призвести тільки до пошкодження істинної віри, собою уособлює спокусу, бісівську підступність, яка може пришвидшити прихід антихриста. Митрополит Онуфрій побоюється, що восьмий собор може похитнути віру і призвести до розколів. Це побоювання абсолютно невиправдане, тому що про перегляд догматів семи Вселенських соборів узагалі не йдеться. Деякі питання на порядку денному Собору, як наприклад, другий шлюб духовенства або практика посту, можуть торкнутися питань канонічного права, а не основних догматів.

Багато традиціоналістів вважає, що чистота віри порушується вже через саму участь в екуменічному діалозі. Якщо на Соборі хоча б постане питання про можливість єдності з неправославними християнами, то це може призвести до розколу всередині Православ'я між тими, хто допускає екуменізм, і тими, хто вважає його небезпечною єрессю. Дійсно, сьогодні в Православній Церкві зустрічаються, а часто навіть і зіштовхуються різні погляди на екуменізм. Але саме тому соборний розгляд такого важливого спірного питання був би бажаним.

Позиція традиціоналістів, на яку спирається митрополит Онуфрій, у своїй основі помилкова, оскільки вона заснована на хибному розумінні того, що Святий і Великий собор планується як Вселенський. Собор не може бути Вселенським без: 1) загального представництва; 2) участі папських легатів; 3) сповідання важливих доктринальних істин; 4) подальшій рецепції усією Церквою. Святий і Великий собор може бути кроком у напрямку до вселенського зібрання Собору, який відповідатиме всім чотирьом необхідним умовам. Крім того, традиціоналістське твердження про неможливість восьмого Вселенського собору, оскільки вся повнота віри передана в науці перших семи Вселенських соборів, засноване на неадекватному розумінні дії Святого Духа в Церкві. Святий Дух продовжує керувати Церквою в розмаїтті її служінь, залучаючи й місіонерську діяльність, учительство, проповідь, соціальну роботу і звершення таїнств. Локальні собори місцевих церков зостаються дієвим знаряддям Святого Духа. Заявляти, нібито восьмий Собор може тільки призвести до апостазії, – значить обмежувати дію Святого Духа в прояві єдності Помісних Православних Церков і через це в зміцненні єдиного православного свідчення світові. Відкидати будь-яку можливість того, що Святий Дух може діяти через зібрану на Собор Церкву, – це означає хулити Духа Святого.

Нарешті, більш позитивно: для чого сьогодні потрібен Собор? Передусім Собор важливий як процес, який покладе початок відновленню зв'язків між різними помісними Церквами, для того щоб вони вийшли зі своєї націоналістичної ізоляції. Іншими словами, Собор стане головним знаряддям відновлення соборності або кафоличності. До того ж Собор може забезпечити механізм для вирішення юрисдикційних розбіжностей. Такий механізм не буде досконалим і спочатку може загострити існуючі розбіжності. Але якщо Святому Духу дозволять діяти на Соборі, то в довгостроковій перспективі соборний процес стане сприяти відновленню єдності або хоча б проясненню питань, через які виявилися розірвані узи спілкування. Нарешті, Собор надасть змогу Церкві благовістити єдиним голосом, якого світ не чув останні тисячу років. Будемо ж молитися про те, щоб практика, а не тільки теорія соборності повернулися в сучасне світове православ'я.

Павло ГАВРИЛЮК

ВІТАННЯ

Родина вітає з днем народження чудового чоловіка, сина, батька *Василя Івановича Спічка*. Бажає йому в цей світлий день щастя, здоров'я та довгих років життя!

Бажаємо Вам щастя і достатку,
Ясного неба, сонця і тепла,
В житті щоденно лиш злагоди й порядку,
Щоб доля Ваша сяяла у вас.

АФОРИЗМИ

- Я вже більше забув, ніж ти знаєш.
- Я не долар, щоб усім подобатися.
- Я не забобонний. Тьху-тьху-тьху...
- Якщо дорогою до мети оглядатимешся і кидатимеш каменем у кожного собаку, що на тебе гавкає, не дійти тобі до мети.
- Якщо порада хороша, неважливо, хто її дав.
- Якщо хочеш жити сам, то давай жити й іншому.
- Цінуйте час: він – тканина, з якої зіткане життя.
- Біг від вовка – натрапив на ведмедя.
- Боротьба за власні переконання ніколи не буває настільки запеклою, як боротьба за хибні міркування.
- Разок і без півня настане.
- Велике горе не буває надто тривалим, а малі негаразди не варті уваги.
- Шаленою стає людина, якщо душу продає нечистому, а смиренною і лагідною серцем – якщо віддає душу Богові.
- Насолоджуйтеся тією справою, якою займаєтеся, не вдаючись у порівняння, бо ж ніколи не буде щасливий той, хто потерпає страждаючи від споглядання великого щастя іншого.
- Коли замислюєшся над тим, скільки людей іде попереду тебе, то краще задумайся, скільки їх позаду тебе.

(Із книжки Йосипа ГАНИЧА «Фрази з вулиці»)

Шановні читачі!

Редакція приймає для друку на шпальтах нашої газети ***рекламу, оголошення,*** а також ***вітальні слова*** на адресу близьких і рідних вам людей.

За детальною інформацією звертайтеся на адресу: вул. Гойди, 4, 4-й поверх, кабінет **403** (Карпатський університет імені Августина Волошина) або телефонуйте: **066-53-38-745** (Станіслав) у будні **(9:00 – 17:00)**.

Вітання єпископа Мукачівського і Карпатського Преосвященнійшого Віктора Бедь жінкам до Міжнародного жіночого дня

Дорогі жінки, матері, бабусі, дружини, дочки, сестри, внучки, подруги!

Прийміть щирі вітання з Міжнародним жіночим днем! Днем всесвітнього вшанування Вашої краси, турботи і любові стосовно всіх нас!

По-різному сьогодні оцінюють це свято, але повага, вдячність і любов, які у своєму серці зберігає кожен чоловік змалечку і до кінця днів свого земного життя до матері, бабусі, дружини, дочки, сестри, подруги, є щирими і незабутніми та закликають нас до привітання кожного жіноцтва! Звичайно, кожна жінка хоче, щоб щира любов до неї випромінювала з наших душ і сердець не тільки раз на рік, 8 Березня, а щохвилини, щогодини, щодня, щомісяця і щороку! Тож любімо і шануймо всіх наших жінок щоденно. А в дні жіночих свят: 8 Березня, на День матері чи жінок-мироносиць по-особливому шанобливо уклонімося їхній красі!

Зі святом Вас, дорогі й чарівні, неперевершені українські жінки!

І нехай Всемисловий Господь Бог і Покрова Пресвятої Богородиці будуть завжди з Вами!

Із повагою, вдячністю і любов'ю

+ ВІКТОР Бедь,
єпископ Мукачівський і Карпатський,
голова Комісії з духовності, освіти і катехізації
Української Автокефальної Православної Церкви
м. Ужгород,
8 березня 2016 р.

ОГОЛОШЕННЯ

Тренування Закарпатського національно-патріотичного об'єднання «Україна Соборна»

Ми проводимо тренування та вишкільні табори для всіх молодих патріотів віком від 16 років, які прагнуть будувати гідне майбутнє для України і виховувати в собі як силу духу, так і здорове та міцне тіло.

Усіх, хто має бажання долучитися до нашого спортивно-патріотичного або ж громадсько-політичного руху, щоб боротися за рідні прабатьківські українські цінності, за які боролися наші предки, запрошуємо до нас, і ми разом очистимо Україну!

Прес-служба ЗО «Україна Соборна»

Комп'ютерна допомога:

– перевстановлення операційної системи на вибір;
– програмна чистка;
– встановлення драйверів;
– встановлення офісних програм;
– встановлення антивірусу.

За детальною інформацією звертайтеся на адресу: вул. Гойди, 4, 4-й поверх, кабінет **403** (Карпатський університет імені Августина Волошина) або телефонуйте: **095-56-13-299** (Ігор) з **10:00** до **17:00** у будні.

Міністерство освіти і науки України
КАРПАТСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Августина Волошина
(вищий навчальний заклад)

Підготовка бакалаврів і магістрів за напрямами:
– Правознавство;
– Міжнародне право та філософія права;
– Фінанси і кредит;
– Туризм;
– Психологія; Медична психологія;
– Філософія;
– Богослов'я (теологія);
– Аналітика та захист інформації;
– Магістерські програми (на базі будь-якої базової чи повної вищої освіти);
– Друга вища освіта;
– Програма подвійного європейського диплома;
– Підготовка офіцерів запасу (додаткова кваліфікація).

Ужгородський гуманітарно-економічний коледж
Підготовка молодших спеціалістів (молодших бакалаврів) (на базі 9 класів) за спеціальностями:
– Правознавство;
– Фінанси і кредит.

Міністерство освіти і науки України
УКРАЇНСЬКА БОГОСЛОВСЬКА АКАДЕМІЯ
Карпатського університету
(вищий православний духовно-богословський навчальний заклад)

Підготовка бакалаврів і магістрів за напрямами:
– Богослов'я (священнослужитель; християнський місіонер);
– Теологія (християнський педагог);
– Регент церковного хору;
– Вищі курси дяків;
– Військове капеланство (додаткова спеціалізація);
– Друга вища освіта;
– Програма подвійного європейського диплома.

Ужгородський богословський коледж
Підготовка молодших спеціалістів (молодших бакалаврів) (на базі 9 класів) за спеціальностями:
– Катехизатор із православного богослов'я, дяк (з одночасним здобуттям другої освіти за спеціальностями «Правознавство» або «Фінанси і кредит»).

(Студенти академії при здобутті вищої духовної освіти одночасно здобувають і вищу світську освіту)

ПРИ УНІВЕРСИТЕТІ ТА АКАДЕМІЇ ДІС АСПІРАНТУРА І ДОКТОРАНТУРА

м. Ужгород, вул. Гойди, 4; тел.: + 38 099 369 33 77; (0312) 61 20 08; 61 29 45; www.kau.com.ua; www.uuba.org.ua

Шеф-редактор
Віктор БЕДЬ
Головний редактор
Анатолій КОСТЮХ
Літредактори
Марина ГАДА
Наталка ГУМЕН-БІЛАНИЧ
Редактори відділів:
Ігор КОВАЛЬЧУК
Олексій ПАЙДА
Олексій ШАФРАНЬОШ
Станіслав ДАНКО
Верстка
Ігор ТОКАЧ
ЗАСНОВНИК
ПП «Адвокатське бюро «Срібна Земля».
ВИДАВЕЦЬ
Християнсько-народна спілка Закарпаття.
Ідентифікаційний код 20444130.
Номер зверстано в інформаційному медіа-центрі Карпатського університету ім. А.Волошина.
Друк ВД друкованою видавництвом "Аспект" ТОВ "ДІМ", м. Тернопіль, вул. Текстильна, 28, тел.: 52 27 37, моб. тел: (067) 350 17 94, a-print.com.ua
РЕДАКЦІЯ
Ужгород, вул. Гойди, 4; тел.: (0312) 61-36-22
e-mail: txt_52@ukr.net
архів в Інтернеті: www.sribnazemlja.narod.ru
сайт: www.52.uz.ua
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації – серія КВ № 5468 від 11.09.2001 р.
Передплатний індекс – 61159.
Умовний друк. А3 арк. 12.
Тираж – 2400
Номер замовлення: 84
Виходить один раз на тиждень.
Розповсюдження: Закарпатська область
Редакція залишає за собою право на публікацію та редагування матеріалів, яких не повертає, на них не відповідає і не пересилає до інших інстанцій. Редакція не завжди поділяє думку автора. **При передруку посилання на «Срібну Землю» обов'язкове.**

ГЕНІЮ УКРАЇНИ І ВСЬОГО СВІТУ

Національному пророку
Тарасові Шевченку до Дня народження

У псалмах, курганах козацьких могил,
В молитвах, престолах із ангельських крил,
У синьому небі – слов'янства світів,
Великий Пророче, від Бога узрів,
З лелечого крику до злетів вершин.
Козацького роду, безсмертя Ти син,
В душі українства – Господь розпростер,
Із роду й природу, братів і сестер.
Не дав Ти, Тарасе, душі воротця
І ствердив у Слові своє майбуття
З пташиного сліву в гаях і садах...
В бандурах і кобзах – волі розмах
З осіннього суму в сущвіття весни,
У муках-стражданнях – наспіви і сни,
Степи і лани з колоссям пшениці,
Очі Предтечі й Любові зіниці.
Ти синій Дніпро – Дух-велет ріки.
Минають століття й прийдешні віки.
Премудрість святая нам грішним рече...
Все міниться в долях, живе і тече...
Із всесвіту людства – мудрості даля,
Тебе не забудуть – Всевишнього воля.
Богу Ти вірив – войстину –
І в сокровенну Вічності Істину.
Є у молитвах ритми і коло
В одвічних піснях, ангельське соло...
Священна любов не знатиме міри
У дзвонах відлуння, бандури і ліри...
Геній Ти світу – писав, малював.
У Правді святій любові зазнав.
Прощури славні пісень не зреклись
З прадавніх-давен, тепер і колись.
Могутні душі у храми звелись.
У співах-відспівах за предків молись,
За матір і батька, – сльозьми притулись, –
За те, що на світі ми возвелись
Великі й малі... не розбрелись.
Хай знають народи наше вкраїнство,
Бо тайна Землі – це Неба Таїнство.
Стокриллям живі думи, Тарасе, Твої,
Відтині й довіку несемо святі
Пам'яті квіти – слово і славу Тобі!

Михайло БЕЛЕНЬ

«Господь творить правосуддя...» (Псалом 102).

Срібна земля

ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСНА ГАЗЕТА

www.sz.uz.ua

№7 (976) від 17 березня 2016 року / ВИХОДИТЬ ЩОТИЖНЯ

ЧИТАЙТЕ НАС НА САЙТІ: sz.uz.ua

ШИЛО НА МИЛО

Того дня ніщо не віщувало біди... Був прекрасний весняний ранок. Сонце вже досить високо піднялося над Ужем і починало пускати йому свої яскраві промені, які ніжно відбивалися від водяної поверхні та наповнювали простір теплим світлом. По вулицях і шосе вже впевнено їхали автомобілі та маршрутки, піднімаючи пил та примушуючи примружуватися від їхніх насичених потоків обабіч цих самих вулиць. Хоч сакури ще не цвіли, але всім своїм виглядом наче промовляли, що не за горами той час, коли вони спокушатимуть нас, західців, жителів європейського міста, своїми сходними ароматами та неперевершеної краси пелюстками. Пересічні містяни спокійно йшли хто на роботу, хто на навчання, зажурено розмірковуючи кожен про свої проблеми. Хтось думав про день учорашній, хтось про день завтрашній, хтось про любов, хтось про гроші, а хтось про прийдешню п'ятницю, яка завжди вабить собою ще з понеділка як фієста й закінчення цього самого робочого тижня...

Стор.: 3

ІСТОРИЧНА ПАМ'ЯТЬ І ПРОФАНАЦІЯ

Цього тижня ми святкуємо 77-му річницю Карпатської України. «Срібна Земля» акцентує увагу читача на цій темі української історії, публікуючи рідкісні, унікальні матеріали, спогади очевидців та аналітичні матеріали. Ця публікація стосуватиметься не стільки архівних матеріалів, історичного аспекту, скільки сучасності й особливостей святкування на державному, офіційному рівні пам'ятних дат української історії.

Стор.: 4

АКТУАЛЬНО

УКРАЇНА СОБОРНА

ЗВЕРНЕННЯ КООРДИНАЦІЙНОГО КОМІТЕТУ ЗАКАРПАТСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ОБ'ЄДНАННЯ «УКРАЇНА СОБОРНА» ДО ЗАКАРПАТЦІВ!

Стор.: 3

КУЛЬТУРА

ФЕСТИВАЛЬ СТРІЛЕЦЬКОЇ ПІСНІ «КРАСНЕ ПОЛЕ»

Стор.: 5

СТОРІНКАМИ ІСТОРІЇ

«ЩАСТЯ ТА ГОРЕ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ» ВАСИЛЯ ГРЕКДЖИ-ДОНСЬКОГО

Стор.: 7

НОВИНИ ЮРИСПРУДЕНЦІЇ

ВНЕСЕНО ЗМІНИ ДО ПОЛОЖЕННЯ ПРО ПОМІЧНИКА СУДДІ

Стор.: 8

ОСВІТА

ПРЕДСТАВНИКИ КАРПАТСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМ. А. ВОЛОШИНА, УКРАЇНСЬКОЇ БОГОСЛОВСЬКОЇ АКАДЕМІЇ ТА ГРОМАДСЬКОСТІ ВСТАНОВИЛИ ВІНОК ДО ПАМ'ЯТНОЇ ДОШКИ НА БУДИНКУ ПОДРУЖЖЯ АВГУСТИНА І ІРИНИ ВОЛОШИНИХ В УЖГОРОДІ ДО 77-Ї РІЧНИЦІ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ

Стор.: 9

ДУХОВНІСТЬ

У КАРПАТСЬКІЙ СПАРХІЇ УЛПЦ ВІДСЛУЖИЛИ БОЖЕСТВЕННУ ЛІТУРГІЮ ЗА ГЕРОЯМИ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ (1938–1939) ДО 77-Ї РІЧНИЦІ ПРОГОЛОШЕННЯ ЇЇ ДЕРЖАВНОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТІ

Стор.: 11

НАШ КАЛЕНДАР

18 березня – День працівника податкової та митної справи України;

20 березня – Міжнародний день щастя; День працівників житлово-комунального господарства і побутового обслуговування населення;

20 березня – День планетаріїв;

21 березня – Всесвітній день поезії; Всесвітній день людей із синдромом Дауна.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

18 березня 1917 р. – у Києві за ініціативи Товариства шкільної освіти було відкрито першу українську гімназію;

19 березня 1895 р. – народився Максим Рильський, український поет;

20 березня 1639 р. – народився Іван Мазепа, гетьман України;

22 березня 1842 р. – народився Микола Лисенко, український композитор.

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС: 61159

РЕКОМЕНДОВАНА ЦІНА 2.00 грн.

НЕ ПАЛІТЬ СУХУ ТРАВУ!

Уже перше потепління нагадало вогнеборцям про початок весняно-літнього пожежонебезпечного сезону. Тільки-но пригріло сонечко... – як почалося. Лише за останні два дні закарпатські пожежники вісім разів виїжджали на гасіння сухої трави. Найбільше сухостою горіло на Мукачівщині (3 випадки). Усього ж із початку року червоно-білі машини служби «101» уже 27 разів виїжджали до місць загорання сухої трави, чагарників та сміття. А бум весняно-польових робіт ще попереду. За статистикою, в регіоні з кожним роком дедалі гостріше постає проблема пожеж в екосистемах. Так, у 2014 році таких було зафіксовано 442, а вже минулоріч 1062 випадки.

Люди, займаючись упорядкуванням присадибних та дачних ділянок, просто забувають про елементарні правила пожежної безпеки. Намагаючись позбутися опалого минулорічного листя, сухої трави чи іншого мотлоху найменш трудомістким способом – спалюванням, горе-прибиральники не переймаються, що для вогняної стихії потрібно дуже мало, щоб «вирватися» з-під людської опіки й почати нищити все на своєму шляху, завдаючи численних матеріальних збитків або ж навіть травмуючи самих ініціаторів прибирання. На підтвердження цього – випадок, який трапився 8 березня в селі Тисаашвань Ужгородського району. Під час прибирання власного обійстя дістав термічні опіки сам господар.

А про непоправну шкоду, яку завдають самопали навколишньому середовищу, фауні та флорі рідного краю, й годі говорити. З точки зори екології, будь-яке горіння, якщо воно, звісно, не є екстраординарним, – шкідливе. Передусім через те, що в повітря потрапляють речовини та леткі сполуки, не дуже корисні для здоров'я людини.

Окрім того, як стверджують науковці, випалювання шкодить не тільки повітрю, до речі, яким ми з вами дихаємо, а й ґрунту. Точніше, саме тому гумусному прошарку, який відповідає за його родючість.

Отож укотре рятувальники звертаються до всіх закарпатців із застереженням і проханням: перед тим як розпочинати прибирання території приватного обійстя чи підприємства, варто ще раз подумати про можливі негативні наслідки, і якщо виникають найменші сумніви щодо безпеки, то краще багаття не розкладати, тоді ні здоров'я, ні кишеня не постраждають.

І все ж, якщо ви ніяк не хочете відмовитися від спалювання, то робити це треба у безвітряну погоду і на відстані не менше ніж 15 метрів від будь-яких споруд, не кажучи вже про житлові будинки. Забороняється підпалювати сміття за допомогою бензину чи інших легкозаймистих речовин. Не варто за допомогою спалювання очищувати від стерні й минулорічні посівні масиви.

А під час відпочинку на природі багаття потрібно розкладати тільки в дозволених та спеціально обладнаних місцях і в жодному разі не залишати його без нагляду!

Шановні краяни! Пам'ятайте: дотримання елементарних правил пожежної безпеки допоможе уникнути лиха вогняної стихії.

ДСНС України у Закарпатській області

ПОХОДЖЕННЯ НАЗВИ СЕЛА ТОРУНЬ

Кожен населений пункт має свою історію, однак саме їхні назви викликають неабиякий інтерес як у дослідників, так і в жителів того чи іншого села. Досліджувати історію села Торунь досить важко, тому що архівних матеріалів, окрім метричних книг греко-католицької церкви (т. зв. шематизмів) про село не збереглося. Тому основним джерелом для дослідження минулого села є усна історія, коли з уст в уста передаються тільки оповіді, перекази, легенди про село і його назву. Немає єдиної думки, чому воно так називається. Тому існує кілька версій про походження назви поселення.

Старожили кажуть, що ще не було Волового (Міжгір'я) і територію вкривали дрімучі ліси, а через Карпатські перевали – Ялинкуватий, Торунський – пролягав шлях із Русі в Угорщину. По ньому йшли і їхали купці. Дорога була важкою, бо в лісах їх могла підстерігати небезпека. Подолавши перевали, деякі купці, не маючи сил далі подорожувати, поселились біля підніжжя гір і заснували поселення, назвавши його Торунь, що означало «важко проторований шлях через гори».

Інший переказ оповідає нам, що, можливо, за часів Австро-Угорщини на території села були володіння пана Тороні (таке прізвище поширене серед угорців й тепер).

Ще одна легенда говорить, що колись батько-купець брав із собою сина, щоб навчити його азам торгівлі. Але, торуючи шлях через перевали, важкі гірські дороги, раптом вони вийшли на рівнинну місцевість – долину річки. Син запитав батька: «Що це?» Батько відповів: «То – рунь». Так ця назва поширилась на місцевість. І справді, в селі й понині є місцина, яка називається Руні.

За писемними джерелами, перша згадка про село Торунь належить до першої половини XVII століття, але перші поселення з'явились значно раніше. Як ми вже знаємо, через село проходив торговельний шлях із Русі в Угорщину. Напевно, хтось із купців уподобав собі місцевість і залишився тут.

Масово почало заселятися Міжгір'я і Торунь зокрема у XVII–XVIII століттях утікачами від панщини з одного і другого боку Карпат. Це були сміливі люди, які наважилися поселитись у невідомій місцевості, вкритій густими лісами, і починати життя заново.

Ось такою виявилася історія походження назви села Торунь. Не будьте байдужими, цікавтесь історією рідного села, передавайте її наступним поколінням.

Марина КУРИН, Інтернет-портал «Міжгір'я»

ДОВІРЛИВІ ПОТЕРПАЮТЬ ВІД ШАХРАЇВ

34-річний мешканець села Заболотне вирішив купити через Інтернет-мережу трактора. Чоловік знайшов відповідний варіант на Київщині, вартість транспорту сягала 2065 доларів США. Продавець обіцяв сам привезти трактор на Закарпаття, лише покупцеві потрібно хоча би частину сплатити. Як не дивно, таке пояснення та далека відстань не відлякали покупця, й іршавчанин чесно переказав на вказаний шахраєм рахунок гроші в сумі 20 000 грн. У результаті ж зв'язок із «продавцем» обірвався, а сам трактор так і не доїхав до Іршавщини...

Подібно до свого земляка, потрапив на гачок аферистів і молодий іршавчанин. Юнак виявив бажання придбати через мережу Інтернет на сайті «OLX» мотоцикл. Хлопець кілька днів вибирав, на якій саме моделі зупинитись. Дізнавшись, що мотоцикл можна придбати у кредит від чернігівця, одразу зв'язався з продавцем. Той назвав умови продажу в кредит та суму першого внеску. Ціна була прийнятною, тож хлопець на пропозицію погодився. На рахунок шахрая довірливий іршавчанин перерахував перший внесок – 4500 грн. та гроші на бензин у сумі 2350 грн. для доставки на Закарпаття.

Занадто довірливим виявився і мешканець села Вільхівка. Пенсіонер вирішив полагодити свою мисливську зброю. Запчастину він вже давно шукав на Закарпатті, але купити її не зміг. Після цього йому порекомендували пошукати в Інтернеті. Чоловік, переглянувши кілька сайтів, знайшов потрібну річ аж у Сумській області. Він зв'язався із «продавцем» і домовився про покупку, а далі перерахував йому гроші у сумі 1000 грн. Як і в інших випадках, після перерахунку коштів зв'язок із невідомим перервався.

Щоб убезпечити себе від шахраїв, не варто купувати «кота у мішку». А тим громадянам, котрі не можуть відмовитись від Інтернет-шопінгу, іршавські поліцейські радять таке:

– не платіть за товар наперед, бо свого замовлення можете не дочекатися. Спершу отримайте товар, перевірте його стан та якість, а потім пересилайте кошти;

– завжди перевіряйте авторитет продавця, прочитайте відгуки про його діяльність.

При купівлі товарів через всесвітню мережу Інтернет варто бути більш пильними та відповідальними.

Інформація Іршавського відділення поліції

УКРАЇНСЬКА АВТОКЕФАЛЬНА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА
КАРПАТСЬКА ЄПАРХІЯ
КАФЕДРАЛЬНИЙ ХРАМ АПОСТОЛА УКРАЇНСЬКОГО АНДРІЯ ПЕРВОЗВАНОГО

Розклад богослужінь:

Четвер – Вечірнє богослужіння **16.00**
П'ятниця – Божественна літургія **07.40**
Субота – Всенічна **16.00**
Неділя – Божественна літургія **09.30**

У великі свята
Напередодні свят – Всенічна 16.00
У день свята вранці – Божественна літургія 09.30

Звершуються всі види треб та молебнів
м. Ужгород, вул. Гойди, 4

+ 38 066 077 39 60, (0312) 61 20 08; тел./факс: (0312) 61 29 45
www.keuapc.org; www.uuba.org.ua; e-mail: aau_2006@ukr.net

АБИ СТАТИ НЕЗАЛЕЖНИМИ, ЗАКАРПАТЦІ ВСТАНОВЛЮЮТЬ СОНЯЧНІ БАТЕРЕЇ НАВІТЬ НА КУРЯТНИКАХ

Із різким здорожчанням газу та електроенергії закарпатці почали думати про енергетичну незалежність – зростає попит на сонячні колектори та батареї.

Колектори встановлюють для підігріву води та підтримки опалювальної системи, а сонячні батареї виробляють власну електроенергію, причому зайву – за «зеленим тарифом» – можна навіть продавати державі.

За останній час сонячні батареї почали з'являтися не лише на «крутих» приватних будинках, а й на дахах свиноферм, курятників і навіть церквах.

Скажімо, в Ужгороді, на РЦ «Maximus» установлено 8 сонячних колекторів і 22 сонячні батареї (потужністю 5,5 кВт).

120 сонячних батарей можна побачити на даху приватного будинку в селі Руське Поле Тячівського району. Власна електростанція має потужність 30 кВт/год та підключена до «зеленого тарифу».

20 сонячних батарей (5 кВт) є й тепер на даху піцерії у Виноградові, а 40 батарей – у Буштині на Тячівщині.

40 сонячних батарей потужністю 10 кВт/год і 20 колекторів фірми «Viessmann» має Карачинський греко-католицький ліцей ім. єпископа Стойки на Виноградівщині.

«Ціна одного колектора на 10 вакуумних трубок становить 340 євро. Трьох колекторів вистачає для підтримки опалення та нагріву гарячої води у баку на 200 літрів.

Звісно, сонячні батареї є значно дорожчими. 1 кВт системи для підключення до «зеленого тарифу» коштує близько 1,5 тисячі доларів. Тобто система потужністю 10 кВт на годину обійдеться у 15 000 доларів. Це вартість обладнання та монтажних робіт.

У цілому за рік така система виробить близько 11 000 кВт/год електроенергії. Всю електроенергію, яку ви не спожили, закуповує держава за тарифом 4,8 грн. за кВт», – розповідає представник компанії, яка займається встановленням приватного «сонця на даху» на Закарпатті.

2015 року в Україні кількість домогосподарств, які облаштували власні сонячні електростанції і отримали «зелений тариф», зросла в 10 разів – до 244. Вони разом виробили понад 410 000 кВт/год.

Mukachevo.net

ПРИКОРДОННИКИ УКРАЇНИ ТА РУМУНІЇ ЗАТРИМАЛИ ПОРУШНИКІВ У ГІДРОКОСТЮМАХ

На Закарпатті в результаті оперативної взаємодії українських і румунських прикордонників було виявлено і затримано порушників, які могли займатися контрабандною діяльністю.

Прикордонників Мукачівського загону про появу невідомого у прикордонні повідомили румунські колеги. Група реагування затримала чоловіка, який був у гідрокостюмі, за 200 метрів від кордону на березі річки Тиса. В ході подальшої перевірки прикордонники відділу «Великий Бичків» спіймали ще двох «водолазів», які були у такому ж спорядженні на березі цієї річки.

Крім того, прикордонним нарядом відділу «Солотвино», за інформацією місцевого жителя, за кілька десятків метрів від лінії кордону також на березі річки Тиса затримано громадянина України без документів. А під час подальших пошукових дій на цьому напрямку «зелені берети» виявили ще одного українця та знайшли неподалік берегової відмілини 2 пакунки з тисячею пачок сигарет. Про це правопорушення було повідомлено румунських прикордонників. Триває перевірка.

Прес-служба Мукачівського прикордонного загону

ЗВЕРНЕННЯ КООРДИНАЦІЙНОГО КОМІТЕТУ ЗАКАРПАТСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ОБ'ЄДНАННЯ «УКРАЇНА СОБОРНА» ДО ЗАКАРПАТЦІВ!

Шановні співвітчизники, мешканці рідного Закарпаття!

Звертаємося до вас, щоб, не зважаючи на всі труднощі сьогодення, ви свідомо й осмислено звернули увагу на реальні причини, які породжують негаразди у нашому житті й українському суспільстві загалом. Чому нам так уміло «промивають мізки» будь-чим, аби лишень ми не думали про те, що насправді має турбувати суспільство? Нам «забивають баки» тим, як поліція оштрафувала когось на автодорозі, до кого нам, по суті, жодного стосунку немає. Але всі ми, як зазомбовані, читаємо про це в ЗМІ і гучно обговорюємо. Хоча це не є тією подією, про яку взагалі нам варто думати. А влада на місцях найвищими своїми досягненнями вважає встановлення смітників, що вона і так повинна робити, і при цьому і надалі безсоромно розкрадає бюджетні кошти, привласнює земельні ділянки, «прихватизовує» залишки державної і комунальної власності, культивує корупцію та хабарництво, бездіє в питаннях соціального захисту населення. І хизується собою, і сміється над нами з того, що вчергове «взула» своїх співвітчизників, мовляв, «он які ми хороші, ми встановили смітники». Люди добрі, чим тут хизуватись? Нам розповідають будь про що, аби лише ми не поверталися до реального життя.

Але опустімося на землю і подивімося на реальні проблеми!

Уявіть, наприклад, ситуацію, що ви захворіли і не маєте коштів на лікування, яке наразі недешеве. Натомість лікар, який отримує мізерну зарплату, до того ж із наших із вами кишень і податків, виписує вам рецепт на кількасот гривень, а то й на тисячі. При цьому ви сплачуєте податки і мали б бути забезпечені належною медичною допомогою за рахунок держави чи місцевого бюджету, але цього не відбувається. Не маючи таких грошей, ви або ваші близькі просто-на-просто не зможете лікуватись, навіть якщо ваше життя під загрозою. Наразі не чіпаємо питання про умови перебування в лікарнях і дуже часто занадто низьку кваліфікацію самих лікарів. Хіба це не та проблема, на яку нам потрібно звертати увагу? Проте ми не звертаємо на це увагу, чи нам не дають цього робити.

Ще одне нагальне питання, яке є одним із найважливіших для всіх громадян України.

Нам усім надходять квитанції з тарифами «по-новому» за газ, світло, «комуналку», воду, сміття тощо. А хто з влади подумав про те, чи може за цих умов проста сім'я з дітьми, батьками похилого віку прожити на мінімальну заробітну плату? Рівень зарплат узагалі ставить на край життя і смерті багатьох із наших співвітчизників. За квартиру в Ужгороді, яку винаймає молода сім'я, в середньому треба сплатити 2000–2500 гривень, комунальні послуги та газопостачання – 1000, світло – до 250-300, крім цього всього, дитину в школу треба зодягнути, нагодувати і, звісно, за самих себе не забути. А загальний дохід сім'ї з двох дорослих становить щонайменше 3000–4000 гривень на місяць! Натомість нам затуманили очі субсидіями, але чи можуть субсидії компенсувати реальні витрати людей на життя? Всі ми знаємо, що ні. Чому ж ми так живемо, коли одні (одиниці), як правило, ті, які при владі й біля бюджетного корита, жирують, а переважна більшість народу ледь зводить кінці з кінцями? Чому все, що можна було «прихватизувати» і відібрати від народу, «прихватизували» і прибрали до рук колишні комуняки, регіонали, корупціонери, запроданці, чужоземці та їхні ненажерливі спадкоємці? Чому стратегічні національні багатства, об'єкти і виробництва, зокрема обласні структури постачання світла і газопостачальні магістралі, опинились у ненажерливих руках олігархів, які не сіючи і не виробляючи, наприклад, енергоносії, дорожче у десятки разів перепродують їх нашому збіднілому народу? Чи не тому, що наші «красені»-депутати, передусім ті, які делеговані нашими голосами до Верховної Ради України, або за якими стоять олігархи, тримають у руках чималу частину, за приблизними даними 75-80 відсотків регіональних засобів масової інформації (зокрема телебачення), а решта ЗМІ – в руках інших доморощених олігархів, місцевих або теперішніх, або колишніх казнокрадів. Тому вони нам «промивають мізки» різною непотрібною маячнею, щоби ненароком ми не схаменулись і не замислились над тим, що за всі негаразди слід відповідати тим, кого ми обрали до влади (чи на користь кого продались під час чергових виборів) або кого тепер терпимо на призначених посадах. Тож аби змінити життя на краще і будувати Європу в себе вдома, нам потрібно уважно придивитись до того, чим займаються, що нам «лапшать» і яку політику проводять обрані від Закарпаття народні депутати у Верховній Раді України, депутати місцевих рад (зокрема обласної, районних, міських), можновладці в обласній та районних державних адміністраціях. Звернути увагу і суворо вимагати звіту їхньої діяльності чи бездіяльності! Бо, як бачимо, вони «працюють» над усім тим, що у їхніх інтересах, але аж ніяк не над тим, як би захисти наші конституційні права і свободи, підвищити рівень життя простого народу, побороти корупцію та хабарництво. Чому жодного з тих, хто перебуває при владі й кого знаємо в обличчя і не тільки, ми з вами не запитаємо: «А що Ви там робите, шановні Балоги, Горват, Ланьо, Пацкан, Чижмарь та Бринзович?», «Що робите Ви, шановні Москаль, Андріїв, інші домовладці?», «Чому Вам добре і затишно, а народ бідує?» Так звані народні обранці від Закарпаття та можновладці з обласної та районних державних адміністрацій, мери міст, голови районних рад жодного разу не були запрошені на відкриту зустріч із громадськістю, привселюдну, а не келійну, та з підібраними прес-службами. Жодного разу це панство не відзвітувало за свою діяльність на велелюдних майданах, бо боїться власного народу…

Тож чому ми не хочемо думати? Чому не розуміємо, що, окрім нас – самого народу, – лад у державі й, зокрема, на Закарпатті не наведе ніхто? Чому ніхто не порушує питання про те, що на Закарпатті чимала кількість сепаратистів, які діють в інтересах московсько-путінського режиму, та крайніх нацистських сил Угорщини? А служби та органи влади, які відповідальні за цей напрямок, чомусь бездіють. Чи, може, нам хочеться і на Закарпатті спровокувати щось подібне до путінських «ДНР» та «ЛНР» на сході України? А судова система? Скажіть: ви як звичайний громадянин маєте змогу просто прийти до судді й запитати про щось його чи порадитись із ним? Тоді виникає запитання: чому суддів не обирає та не знімає народ? Чому судді обираються за незрозумілими для простих людей схемами, і чому ми не маємо змоги прийти і запитати в судді, що часом стоїть йому на заваді здійснювати справедливе правосуддя? Чи вірите ви в те, що сьогодні без протекції та хабарів можна захистити свої права в суді чи прокуратурі? Ні, не вірите… Зате ті, хто «узаконюють» корупцію і свавілля, за наші з вами бюджетні кошти оточили себе купою охорони, їздять на броньованих авто і жирують! Чому влада, судді, прокурори в часи розгулу злочинності та корупції турбуються про власну охорону за рахунок народу, а народ залишається віч-на-віч з усіма бідами і при цьому не може потрапити на прийом до можновладців, які, за Конституцією України, вважаються «слугами народу»? Напевно, тому що увесь цей безлад і свавілля стосовно нас ми самі ж і дозволяємо чинити.

ТОЖ ПИТАЙМО ІЗ ТИХ, КОМУ ДОВІРЯЛИ ВЛАДУ

Тож, шановні співвітчизники, перш ніж піддаватись на масову маніпуляцію з нашою свідомістю з боку доморощених і чужинських олігархів, які контролюють більшість (або ж усі) засоби масової інформації, політичні партії та громадські організації, подумаймо над тим, що насправді заважає нам жити гідно, в мирі й добробуті. Нам самим – народу – давно слід згадати, що ми є влада, що за нами – правда і сила. Найперше вимагаймо звіту від тих, кого обрали чи призначили до влади на всіх рівнях! Питаймо у них і вимагаймо відповідальності за вчинене! А якщо їм не під силу виправдати довіру народу, то їх потрібно гнати й обирати тих, хто свою совість не продає ні перед народом, ні перед Богом! І розпочати це варто з організації народного віча, на якому повинні регулярно привселюдно звітуватись ті, кому довірили ми владу!

За дорученням
Орест ДІДУХ,
голова координаційного комітету
Закарпатського об'єднання
«Україна Соборна»
м. Ужгород,
9 березня 2016 р.

ШИЛО НА МИЛО

Того дня ніщо не віщувало біди… Був прекрасний весняний ранок. Сонце вже досить високо піднялося над Ужем і починало пускати йому свої яскраві промені, які ніжно відбивалися від водяної поверхні та наповнювали простір теплим світлом. По вулицях і шосе вже впевнено їхали автомобілі та маршрутки, піднімаючи пил та примушуючи примружуватися від їхніх насичених потоків обабіч цих самих вулиць. Хоч сакури ще не цвіли, але всім своїм виглядом наче промовляли, що не за горами той час, коли вони спокушатимуть нас, западенців, жителів європейського міста, своїми східними ароматами та неперевершеної краси пелюстками. Пересічні містяни спокійно йшли хто на роботу, хто на навчання, зажурено розмірковуючи кожен про свої проблеми. Хтось думав про день учорашній, хтось думав про день завтрашній, хтось про любов, хтось про гроші, а хтось про прийдешню п'ятницю, яка завжди вабить собою ще з понеділка як фієста й закінчення цього самого робочого тижня…

Тільки на площі Поштовій, наче хмари, збирались люди, неспокійні, стурбовані, частково зневірені… Серед цих людей можна було впізнати і журналістів, і пересічних ужгородців, небайдужих до долі рідного міста, і молодь, і осіб похилого віку, і людей невеликого достатку, одягнених у куртку п'ятирічної давнини або легке пальто ще радянського крою, і людей, які у відверто нелегкий час можуть дозволити собі костюм з останньої колекції Вороніна та автомобіль S-класу і, наголошую, не на «словацьких» номерах. Та попри все ніщо не віщувало біди цього дня, але люди в костюмах від Вороніна думали інакше…

Йдеться про 10 березня, коли відбулася досить показова подія у політичному житті нашого міста – остаточна реінкарнація старої ради в «тіло» нової, що відразу дало про себе знати рішеннями, які майже дублювали поведінку колишньої місцевої влади, а в дечому за нахабністю навіть її переплюнули. Дух Системи не тільки реінкарнувався, але й удосконалився, що є для містян дуже поганим знаком.

У сесійній залі люди в костюмах майже відразу дали зрозуміти людям у куртках те, що зважати на їхнє побажання, ба навіть благання вони не будуть. Звичайно, ми не можемо дозволити собі рівняти всіх під один «костюм» заради справедливості і честі тих обранців, які не голосували за авантюристські рішення мера Андрієва. А такі були, що дає нам можливість лишатися у вірі й надії на те, що не все в цій країні втрачено, і боротися навіть за тих умов, які склалися, усе ж варто. Показово, що саме в ці дні 9–10 березня вся Україна відзначала «шевченківські» дні, а сам Кобзар нам заповідав дуже багато корисних порад, особливо щодо суспільно-політичного буття та поведінки: «Борітеся – поборете, Вам Бог помагає…»

Проте в день проведення сесії переважній більшості депутатів на чолі з мером було наплювати і на заповіді Шевченка, і на заклики активістів, а тим паче на містян – на порядку денному стояло питання затвердження генерального плану, відсутність якого не дозволяла «земельній комісії» й особисто пану Андрієву впевнено повертати собі кошти, витрачені на підкуп виборців під час передвиборної кампанії. Продовжилась вся ця епопея ще вульгарніше – мер вирішив виділити самому собі (сподіваюсь усі розуміють, що після «чесних» тендерів Богдан Євстахійович і друзі отримали монополію на маршрутні перевезення ужгородців, що доводить у своєму публічному розслідуванні Ярослав Гулан) компенсацію на пільгові перевезення, які існують у тому самому міфічному просторі, що і «чесні» тендери. Варто наголосити, що секретар міської ради виносив це питання двічі на голосування, всупереч регламенту

та здоровому глузду, чим перестрибнув у нахабності й прямолінійності навіть Погорєлова.

Узагалі, варто відзначити, що в сесійній залі майже за всі сумнівні рішення, які просуваються, – коли на минулій сесії приватизовували ділянки, і нині, коли перезатвердили всіма проклятий генеральний план, який навіть наш «самий гуманний суд в мірє» визнав, м'яко кажучи, недосконалим, – ухвалюються стабільною більшістю в 20-22 голоси. Тобто у міській раді сформувалася стабільна «більшість», яка може ухвалити будь-яке рішення, необхідне нашим керманичам задля обкрадання тих людей, які в дешевому пальті чи куртці. Звичайно, що інколи навіть така перевірена більшість дає збій, як це трапилось у той момент, коли пан Андріїв вирішив докинути собі 13,5 мільйона на пільгові перевезення (про які найкраще, певно, йому б розповіла стара бабуся, що мусить дати водію маршрутки разом із посвідченням ще гривню або дві, щоб не зостатися знадвору), але з першого разу не вийшло. На золотий унітаз, звичайно, ще не вистачить, але для басейну, більшого, ніж у Ратушняка, чи картини із зображенням себе у ролі Цезаря (або якщо колоритніше то якогось Ференца Ракоці) достатньо. Можливо, мер вирішив реалізувати «фейкову» ідею Ле Шаркань і купити собі все ж золоту бензопилу, щоб особисто займатися благоустроєм міста. А то раптом «Обозреватель» знову закине на свій сайт і цю новину, а вдруге розчаровувати загальноукраїнський солідний Інтернет-ресурс якось не правильно. Тому якщо трамвай в Ужгороді так і залишиться поки що мрією і «фейком», то золота бензопила має шанс стати суворою реальністю для ужгородців…

І наостанок, цікавий випадок, який яскраво загалом ілюструє реалії перевезень в Ужгороді, трапився з нашою співробітницею, коли вона поспішала до лікаря, а водій маршрутки нахабно відмовив їй у перевезенні на одну зупинку. Перевізникам очевидно потрібно покращувати не тільки матеріально-технічну базу, але й моральний аспект у відборі обслуговуючого персоналу. Віримо, що 13 мільйонів вистачить на усунення цих недоліків.

Станіслав ДАНКО

ІСТОРИЧНА ПАМ'ЯТЬ І ПРОФАНАЦІЯ

Цього тижня ми святкуємо 77-му річницю Карпатської України. «Срібна Земля» акцентує увагу читача на цій темі української історії, публікуючи рідкісні, унікальні матеріали, спогади очевидців та аналітичні матеріали. Ця публікація стосуватиметься не стільки архівних матеріалів, історичного аспекту, скільки сучасності й особливостей святкування на державному, офіційному рівні пам'ятних дат української історії.

ДЕНЬ ПАМ'ЯТІ

14–15 березня 1939 року закарпатці відзначали День пам'яті. Незважаючи на небезпеку репресій з угорської сторони, перше відзначення відбулося в березні 1940 року. Тоді активісти з Хуста спорудили на Красному Полі імпровізований пам'ятний знак, принесли квіти, а на Хустському замку підняли український стяг. Таким чином ушанували пам'ять полеглих борців за незалежність Української Держави, а водночас показали угорським окупантам про тимчасовість їхнього перебування тут.

У часи СРСР, як і за час угорської окупації, святкування було під забороною, так само як і будь-яка позитивна згадка про Карпатську Україну. На цю тему не говорили, за доцільніше вважали промовчати, коли хтось її зачіпав. Але пам'ять про подію, – бій на Красному Полі, – зберігалася, надто у сім'ях учасників українського руху. Тому щороку, хай таємно, але все ж річниця святкувалася.

Перебудова і рання незалежність не додала до цього процесу нічого нового, крім того, що він став відкритим, і можна було принести квіти на Красне Поле, не боячись за те, що хтось на тебе доповість чи помітить «добрим оком». Владна верхівка в Україні ще остаточно не сформувалася, до подій культури і пам'яті долучалися люди за покликом душі, активісти, Народний рух України, громадські товариства, які за це не отримували грошей чи преференцій.

Отож на громадських засадах святкування Дня пам'яті з року в рік розвивалося, долучалися нові люди, тема активно досліджувалася в науковій спільноті, світ побачила ціла плеяда фундаментальних популярних праць з історії Закарпаття середини XX століття.

ПРОФАНАЦІЯ

Зміна пріоритетів почалася з початку 2000-х, як не дивно, з приходом до влади «помаранчевої команди». На загальнодержавному рівні було декларовано про початок культурної політики, було створено Інститут національної пам'яті, розпочалися масштабні святкування річниць Голодомору, важливих історичних подій. Це саме стосувалося й річниці Карпатської України.

Але внесення події до рангу загальнодержавного святкування мало своєї тонкощі. Оскільки чиновницька братія, яка взялася виконувати відповідні розпорядження, не могла, не знала й не хотіла знати інакшого стилю організаційної роботи, ніж золота «радянська культмасова робота», то й результат виявився відповідним. Потроху свято перетворилося на обов'язковий згін бюджетників, вчителів Хустського, Виноградівського, Іршавського районів під партійними лозунгами та транспарантами. До вшанування пам'яті справа просто не доходила. Тому й не дивно, що люди, які займалися збереженням пам'яті дистанціювалися від владних ініціатив, відповідно збиралися на Красному Полі в інші дні, в той час коли владних мужів не було видно на горизонті.

Примусовість радянських першотравневих чи листопадових мітингів на честь великої соціалістичної революції почала переноситися на подію, яка нічого з цим спільного не мала, в нових соціальних та політичних реаліях.

Подібна політика продовжилася в роки регіоналів. Тільки колір і надписи на прапорах змінилися, але «першотравнева» сутність так і залишилася. Так само було й після Революції гідності. Тільки знову змінилися прапори, тепер вже переважали партійні стяги «Єдиного центру». Притому, що функціонери не розуміли ні сутності свята, не знали чітко його історію, були організаторами й учасниками події для «галочки». От, мовляв, провели і забули.

МОЖЛИВОСТІ

Кожна країна, яка себе поважає, з надзвичайною увагою ставиться до власної національної пам'яті, згадаймо хоча б американців, символами боротьби за незалежність яких наповнений культурний простір світового масштабу. Угорці розбудовують символіку власної державності на території інших – сусідніх країн, десь вдається менше, десь більше, але розбудовують. В Україні їм вдається більше – оскільки тут не заважають. І це притому, що українці в себе на власну національну пам'ять і символічність забувають.

Слід розуміти, що без міцного фундаменту національної пам'яті, яка цементує й об'єднує різні покоління нашої держави, неможливий ефективний поступ у майбутньому. Варто чітко усвідомити, що завдяки спільним знакам, символам, кодам ми зможемо набагато міцніше і вільніше почуватися в світі, який ці коди і символи давно має.

Беззаперечно, в цьому сенсі є важливою громадська діяльність, не прив'язана до державного чиновницького апарату. Але громадський сектор потребує підтримки, і в стратегічних інтересах держави – цю підтримку йому надати. Ми спостерігаємо ефективний симбіоз побудови стратегії національної пам'яті, наприклад, в Польщі.

Держава відіграє значну роль у фінансуванні культурних ініціатив цього напрямку, розуміючи їхню важливість, але водночас залучає громадські організації, церкву, науковців, засоби масової інформації до спільного відновлення і творення фундаменту національної пам'яті.

Щодо Карпатської України, то маємо низку сильних та доступних матеріалів про неї як в друкованому, так і в електронному форматах, чудовий документальний фільм Тараса Химича «Срібна Земля», який об'єднав у собі величезний масив фактажу у простій і доступній для широкого загалу формі. До цього всього потрібен чіткий культурний менеджмент, управління не насильством, а можливостями. Переконаний, що тільки завдяки спільній роботі можливий ефективний результат. Головне – щоб було бажання.

Олексій ШАФРАНЬОШ

КОРУПЦІЯ ЖИВИТЬ ПОПУЛІЗМ І ГАЛЬМУЄ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ

На популізм в Україні «хворіють» фактично всі політичні партії та політики, для багатьох із них популізм перетворився на стрижень виборчих кампаній та основу політичної діяльності. Ба більше, навіть обіцяна керівництвом держави боротьба проти корупції часто є нічим іншим, як популізм, вважає член уряду, міністр юстиції Павло Петренко. Такою думкою він поділився з журналістами газети «Урядовий кур'єр».

Як зазначив в ефірі «Радіо Свобода» політолог Михайло Мінаков, популізм потрібен політикам (і не тільки їм) для отримання влади або контролю за певним ресурсом. При цьому політики не гребують ані використанням неправдивої інформації чи то відвертої брехні, ні піаром на тій ситуації, яка склалася на сході України через військову агресію Росії.

На його думку, «можна було б моралізаторствувати, вважати, що от політики всі брехуни, але не варто перебільшувати. Політики так само іноді намагаються зробити краще цій країні, але щоразу, як починається нова виборча кампанія, вони стають перед дилемою: бути відповідальними політиками і наражатися на невдачу або ж гратися у найгірший популізм, коли ці «маги від піару» приносять вам голоси», – зауважив Мінаков.

Ще одна проблема, на яку звернув увагу Мінаков, полягає у тому, що після Майдану не зріс рівень економічної свободи, що дозволило би багатьом українцям позбутися залежності від держави та впливу політиків, які багато обіцяють бідним людям.

Проблема полягає у тому, що не збільшився простір свобод економічних. Тут ми залишились однією з найбільш невільних економічних систем.

Політики використовуватимуть популізм доти, допоки їм це дозволятиме суспільство, вважає експерт «Реанімаційного пакету реформ» Ярослав Юрчишин. За його словами, Україні наразі бракує міцного середнього класу, який ставитиметься до держави і до влади як до механізму захисту своїх прав, який готовий докласти зусиль, щоб державна машина працювала максимально ефективно. Середній клас в Європі консолідований, йому не потрібні подачки від влади, йому потрібна добре налагоджена система державного управління, пояснив фахівець. В Україні ж – все навпаки, зазначив Юрчишин.

У нас здебільшого існують партії так званого масового типу, які спрямовані більше на охоплення максимально широких мас населення.

«У нас нині – серйозне майнове розшарування. Тобто це коли існує дуже невеликий прошарок дуже багатих людей і дуже великий прошарок дуже бідних людей. Тож у нас здебільшого існують партії так званого масового типу, які спрямовані більше на охоплення максимально широких мас населення. Тому вони апелюють до тих, кого можна найлегше сконцентрувати: незабезпечених людей, пенсіонерів, соціально незахищених українців, яким обіцяють чергові дива», – сказав Юрчишин «Радіо Свобода».

Українські інтелектуали – представники ініціативної групи «Першого грудня» і «Несторівської групи» – вважають, що популізм має глибше коріння, і то не лише економічне, а і психологічне. Так, учасники ініціативи «Першого грудня» відзначили, що «корупція і патерналізм, тобто цілковита надія не на себе, а на когось іншого, – це дві глибокі ментальні проблеми, які не дають нам повірити у власні сили». Про це йшлося на презентації проекту суспільного договору під назвою «Слово про свободу та відповідальність».

Учасник команд «Першого грудня» та «Несторівської групи», дисидент, правозахисник і публіцист Мирослав Маринович зазначив, що керівництво держави і влада повинні діяти зрозуміло й аргументовано, вести постійний діалог із громадянами і не для психологічного заспокоєння, а для підзвітності та контролю. Але найголовніше – знищити корупцію, яка живить популізм і серйозно гальмує політичні та соціально-економічні реформи в Україні.

«Ворогом України дуже часто є на першому місці навіть не російський президент Путін, а корупція. І дотепер у нас, в Україні, сформувалась ситуація корупційного консенсусу, коли всі сторони більш-менш задоволені тим станом, в якому вони живуть, зловживаючи законом. Ми пропонуємо інший суспільний договір, договір на основі відкритого доступу, на основі сталого розвитку та нової ціннісної бази», – повідомив Маринович журналістам.

Новий договір враховує той факт, що Україна не має дешевих природних ресурсів, а її робоча сила перестала бути дешевою.

Тому якщо країна хоче модернізуватися, то мусить вибрати іншу модель розвитку – модель, яка базується на розкритті людського потенціалу. Але за будь-яких обставин необхідною вимогою здійснення змін є політична воля еліт і суспільства, які разом змінюватимуть свою країну, і популістські посилання на «історично-культурні обставини» не може виправдовувати брак цієї волі, наголошують Маринович і його колеги.

Подібний договір у разі його реалізації дозволить подолати корупцію, а політики поступово позбуватимуться популізму. Зі свого боку, як зазначив Маринович, суспільство повинно відмовитися брати участь у політичному підкупі й подолати патерналізм.

Тим часом Ярослав Юрчишин пропонує: щоб подолати політико-бюрократичну «хворобу популізму» українське суспільство, бодай його активна меншість, повинно підштовхувати владу до проведення реформ і подолання корупції. І зробити це повинні ті, кого називають «активною меншістю» – найбільш консолідована частина української громади.

«Поки активна меншість не консолідується і не матиме свого політичного представника, який нарешті почне говорити правду про тарифи, про субсидії, – у нас популізм і далі превалюватиме», – стверджує експерт.

Богдана КОСТЮК, «Радіо Свобода»

УНІКАЛЬНА ВИСТАВКА КАМ'ЯНИХ І ПІСОЧНИХ МОЗАЇК

Близько півсотні робіт презентував на першій персональній виставці з нагоди 65-річного ювілею умілець Йосип Маркуш із села Вишково, що на Хустщині.

Автор експозиції – митець не за освітою, а за покликанням – досконало володіє дивовижним мистецтвом викладання мозаїки з каменю, піску, морських мушель. Кожна робота – копітка ручна праця й абсолютно ніяких фарб.

У минулому пан Йосип – столяр-будівельник. Ось уже протягом двох десятків років займається незвичним ремеслом, аналогів якому важко відшукати не те що на Закарпатті, але й по всій Україні. Митець створює декоративні композиції з каменю та піску. Зокрема, основними компонентами його робіт є тверді гірські породи, які перетирає на порох. Вишківчанину вдається, використовуючи природні кольори матеріалу, створювати цілі картини, здебільшого пейзажі. Чимало робіт присвячує морській тематиці.

«Я дуже люблю нашу природу. Вона надихає і водночас надає матеріал для роботи. Крім кам'яних і пісочних мозаїк, захоплююся виготовленням інших декоративних композицій, наприклад, виготовляю з дерева фігури різних тварин, підсвічники, рами для люстерок тощо. Але особливо подобається оздоблювати кам'яними орнаментами фасади будинків, створювати панно», – ділиться з «Голосом Карпат» Йосип Павлович.

Пан Йосип – автор і масштабних просторових фресок. Першою творчою роботою, яка надихнула на подальшу мистецьку діяльність, стало оздоблення одного з дошкільних закладів селища декоративною веселкою, викладеною з різнокольорових камінців. Опісля було чимало приватних проектів.

«Вишково багате на обдарованих непересічних особистостей: художників, різьбярів, майстринь із кукурудзоплетіння. Їхні роботи не залишають байдужими серця багатьох. Щиро пишаємося талановитим земляком, бажаємо подальших творчих успіхів, які прославляють наше мальовниче селище далеко за межами України», – зазначив голова творчого об'єднання «Арт-Вишково» Міклош Штець.

«Голос Карпат»

ФЕСТИВАЛЬ СТРІЛЕЦЬКОЇ ПІСНІ «КРАСНЕ ПОЛЕ»

Протягом 11–13 березня Хуст фестивалив. У місті відбувся VII Відкритий фестиваль-конкурс стрілецької пісні «Красне поле».

Слід зазначити, що цього року захід зібрав на сцені Хустського РБК чотири десятки колективів та індивідуальних виконавців із дев'яти областей України, зокрема, з Київської, Львівської, Запорізької, Хмельницької, Волинської, Чернівецької, Івано-Франківської, Сумської та Закарпатської.

Мистецька атракція відбулася у рамках святкування 77-ї річниці Карпатської України. Спеціальними гостями стала чоловіча хорова капела «Дзвін» Бурштинської ТЕС Івано-Франківської області – володарі минулорічного гран-прі.

Оцінювало майстерність виконавців компетентне журі у складі професора Київського національного університету культури і мистецтв, заслуженого працівника культури України Петра Андрійчука, в.о. начальника управління культури Закарпатської ОДА Івана Канюки, заслуженого працівника культури України Наталії Петій-Потапчук, заслуженого діяча мистецтв України Степана Галябарди, заслуженого діяча естрадного мистецтва України Ігоря Білика та інших.

Тож саме вони й назвали імена переможців під час гала-концерту, який відбувся у неділю, 13 березня.

– Цього року учасники показали надзвичайно високий виконавський рівень, – зазначив голова журі Петро Андрійчук. – Були між конкурсантами й такі, які постійно приїжджають на «Красне поле», і відрадно, що з року в рік вони виступають усе краще. Нові ж колективи поставилися до заходу також із великою відповідальністю, що не може не тішити. Позитивним є те, що фестиваль переростає рамки «відкритого» і стає всеукраїнським, адже географія учасників дуже широка. І це не тільки захід, але й схід і північ України.

Тож лауреатами III ступеня стали: народний жіночий хор «Червона калина» Самбірського міського будинку культури, хор працівників культури Іршавського району, Копальський колектив національно-культурного центру національних меншин, народна хорова чоловіча капела «Дзвін» із Самбора, народний фольклорний колектив «Богатіряни» Рівненського БК і дозвілля, народний аматорський козацький ансамбль «Веселі музики» з Хмельницької області, вокальний ансамбль «Любисток» відділу культури, релігій та у справах національностей Бородянської РДА, вокальне тріо Хмельницької ДШМ «Райдуга», вокальне тріо «Оксамит» Нижньоселищенської ДШМ, солістка Свалявського районного БК Ганна Молиар, учень Мукачівської ДШМ №1 імені Степана Мартона Дмитро Зібер.

Дипломи лауреатів II ступеня отримали: хоровий аматорський колектив викладачів Великолучківської ДШМ, народний аматорський хор «Лужанські козаки» Лужанського будинку народної творчості та дозвілля, вокальний ансамбль відділу культури Тячівської РДА, вокальний ансамбль «Патріоти» Сергіївської ДШМ, ансамбль народної пісні «Джерельце» Хмельницької ДШМ «Райдуга», народний вокальний ансамбль «Ільниччанка» села Ільниця, учениця Вікторія Боровканич з Іршави.

А перемогу здобули: народний хор та чоловічий вокальний гурт «Гетьман» Куйбишівського РБК, народна аматорська хорова капела «Дзвін» БК села Яблицька, народний вокальний ансамбль Ужгородського коледжу культури і мистецтв, вокальний дует «Мрія» із міста Самбора, вокальний дует учнів школи мистецтв м. Хуст у складі Ярослава Ракушинця та Ярослава Коцана, вихованка студії естрадного співу «Фортуна» Хустського РБК Кароліна Борис.

Головна ж нагорода – гран-прі VII Відкритого фестивалю-конкурсу стрілецької пісні «Красне поле» дісталася народному аматорському чоловічому вокальному ансамблю «Посульські козаки» Пустовійтівського сільського будинку культури.

Джерело: «Карпатський об'єктив»

ЗАКАРПАТСЬКА ВИШИВАНКА ВІДРІЗНЯЛАСЯ ТЕХНІКАМИ – НИЗИНКА ТА КУЧЕРЯВИЙ СТІБ

Вишивка – символ, який зберігає коріння, ідентичність, розуміння себе. Це наша історія: міфологія, релігія, давнє мистецтво наших предків, душа нашого народу. У вишивці зашифровано наш генетичний код.

В Україні вишивати вміли у всіх регіонах. Кожна область, інколи навіть село, володіла своєю унікальною технікою вишивання. Дівчаток із наймолодшого віку привчали до вишивання. У деяких областях це ремесло любили навіть чоловіки.

Проаналізувавши старовинні та сучасні зразки вишивок, можна умовно скласти своєрідний атлас регіонів України за типовими для них візерунками, орнаментами і символами, техніками і кольорами. І хоч чітких меж використання певної техніки вишивки ніколи не було (бо люди, спілкуючись, передавали, навчали одне одного особливостей ремесла свого краю), та все ж спробуємо виокремити ті головні ознаки, які відрізняли кожну область від іншої.

Закарпатська вишивка – це дуже різнобарвна та густа вишивка. Традиційними тут були більше десятка кольорів. Чи не кожне село тут мало свою «улюблену» гаму: від чорно-фіолетової та вишневої до зелено-блакитної. Якщо червоний поєднувався з чорним – один колір обов'язково виділявся.

Найпоширеніші техніки: низинка, кучерявий стіб, пряма та коса гладь… Основні фігури – ромб, який прикрашався іншими елементами – і так звані кривульки (зигзаг). Найдавніша закарпатська вишивка – це геометричні форми, та вже у XX столітті сюди проникають рослинні мотиви.

«ВЕСНА НАРОДІВ» – ЗАКАРПАТСЬКИЙ ВАРІАНТ

Початок березня в історії нашого краю не один раз ставав тлом історичних баталій. За останні 200 років щонайменше дві значні події відбулися в цей час і мали безпосередній стосунок до Закарпаття. Найближчою до нас і суттєво вирішальною для історії краю в XX столітті була Карпатська Україна. Але не слід забувати також і про інші давніші події, які сколихнули всю Європу і ввійшли до всесвітньої історії як Революції 1948–1949 років, або ж «Весна народів». Для Закарпаття революція, яка відбулася в Австрійській імперії, мала суттєве значення, але в тому сенсі, що закарпатці в своїй більшості разом із «будителями» – свідомою інтелігенцією підтримали австрійську владу, а не революцію «по-угорськи». І на те були свої причини.

ФРАНЦІЯ І ВЕСНА

Традиційно для XIX століття революційний рух розпочався з Франції. Нова революція була зумовлена посиленням протиріч між фінансово-урядовою верхівкою й іншими верствами населення, її прихід прискорився неврожаями 1845—1846 рр. та економічною кризою 1847 р. Почалися масові банкрутства, звільнення та зростання безробіття. Влітку1847 р. розпочався рух так званих банкетів: щоб пропагувати реформи і при цьому обійти суворі заборони спілок і зборів у Парижі та великих провінційних містах організовувались обіди. Під час них гучно говорили про реформи і різко критикували уряд. Розлючений уряд заборонив черговий такий банкет, призначений на 22 лютого 1848 р. Це стало

А. Добрянський

безпосереднім приводом до революції. Почалися масові заворушення. Король відправив уряд у відставку, розпустив палату депутатів і погодився провести реформу. Армія не підтримала Луї-Філіпа. Коли він на коні у супроводі синів під'їхав до військ, які захищали його палац, то вони не відповіли на його привітання, а національна гвардія кричала: «Реформи!» 24 лютого Луї-Філіп зрікся престолу і втік до Англії, а 25 лютого 1848 р. було проголошено II Республіку.

Як полум'я, революція з Франції перекинулася на інші європейські країни, насамперед німецькі держави, Італію, Австрійську імперію.

Особливістю революції в Австрії було те, що вона виникла як результат протидії феодальному, національному та релігійному гнобленню. Тому головним її завданням було знищення щодо земельної залежності селян, станових привілеїв, абсолютизму та національного гноблення.

Революційні події в імперії почалися після звістки про зречення французького короля. 13 березня 1848 р. почалося повстання у Відні. Повстанці вимагали відставки канцлера Меттерніха, який очолював уряд понад 30 років. Імператор наступного дня змушений був задовольнити цю вимогу. Утворився новий уряд, який оприлюднив проект нової конституції та новий виборчий закон. Проте ці проекти мали недемократичний характер і викликали нову хвилю невдоволення народу, демонстрації та будівництво барикад. Імператор змушений був тікати зі столиці до Інсбрука.

ЗАКАРПАТТЯ ПРОТИ РЕВОЛЮЦІЇ

15 березня 1848 р. почалася революція в Угорщині. Під тиском маніфестацій угорський сейм ухвалив низку постанов: про скасування дворянських привілеїв, скасування панщини (але за викуп). Був сформований національний угорський уряд.

Але, незважаючи на те що панщина була теоретично скасована законом угорського сейму, вона насправді існувала аж до 1853 р. У цьому основна причина, чому українське населення Закарпаття не підтримало мадярське повстання й залишилося лояльним Австрії. Закарпатська інтелігенція, яка складалася з духовенства, домагалася автономії для своєї країни в межах Угорщини. Однак, переконавшись, що уряд Лайоша Кошута не думає задовольнити потреби слов'янських народів, на чолі з Адольфом Добрянським (1817—1891) і священиком Олександром Духновичем (1803—1865) висунула ідею автономної Угорської Русі й об'єднання її з українською частиною Галичини.

Із приходом на трон Франца-Йосифа на початку 1849 р. А. Добрянський виїхав на чолі української делегації до Відня і вручив цісареві прохання — створити автономну Угорську Русь й об'єднати всі українські землі під Австрією в одну адміністративно-політичну одиницю.

Після проголошення березневої конституції в 1849 р. Добрянський розвинув широку діяльність з метою об'єднання Закарпаття з Галичиною. Він підготував декларацію про наміри і, зібравши під нею підписи на Закарпатті, відправився до Львова, де представив свій план Головній Руській Раді (громадська організація українців-русинів на Галичині). Вона його схвалила і 20 квітня 1849 р. вручила губернаторові Галичини графові Агеноровi Голуховському, для того щоб він передав його цісареві.

Ідея такого об'єднання Закарпаття з Галичиною в одне «Руське воєводство» знайшла широкий розголос з обох сторін Карпат. Найкраще обґрунтування ідеї дав Олександр Духнович у статті в першій україномовній газеті «Зоря Галицька» – «Состояние русинів в Угорщині». Згадуючи

19 березня 1848 р., барикади в Берліні

Національна гвардія на площі Ам Хоф у Відні в 1848 р.

про те, як «мадяри-азіяти» прийшли в долину ріки Тиси, відірвали «забескидських русинів» від інших руських племен, які проживали на схід від Карпат, він зазначив, що вони свобідних 700 тисяч русинів перетворили на рабів Угорщини.

Визначивши основні пункти, чому необхідне територіальне об'єднання Закарпаття з Галичиною, Духнович закінчив свою статтю словами: «Русини угорські давніше з галицькими з'єднані були в самій Угорщині, як самобутній нарід визнаний, бо в XIV ст. руським воєводою обдарований. Русь Угорська має історичні права на бажаний союз і для того вважала за потрібне про те до Головної Ради Руської у Львові, як і до Його Імператорської Величності просьбу подати в надії, що уряд просьбу ласкаво прийме і обіцяну всім народам рівноправність і на угро-руське племя із волить».

Однак об'єднання всіх українських земель під Австрією в одну адміністративну провінцію не вдалося реалізувати через значний вплив польських аристократів у Відні, які хотіли зберегти у своїх руках усі галицькі землі й виступили проти поділу Галичини на українську на сході та польську на заході. У цьому вони дістали беззаперечну підтримку від мадярів і румунів, які теж не хотіли втратити українських територій. Але австрійський уряд поставився прихильно до першого проекту закарпатських русинів-українців і в 1850 р. створив «Руський Дистрикт» із заселених українцями земель Угорщини зі столицею в Ужгороді.

Уже в 1849 р. у Відні назначили Адольфа Добрянського заступником наджупана цього «Руського Дистрикту», й на тому пості він був у 1850—1851 роках. «Руський Дистрикт» не мав визначеного герба, але сам А. Добрянський і його прибічники вважали синьо-жовті кольори національними барвами Закарпаття. 1855 р. у Марамороській жупі введено також синьо-жовті кольори, тому що, як записано в протоколі Марамороської жупи, «добрі дві третини населення жупи є русини, а з уваги на те, що й на інших руських землях синя і жовта барви є прийняті, хай так буде і в Мармороші».

Цікаво, що Мукачівська греко-католицька єпархія більше як 150 років використовувала синьо-жовті барви як власні кольори. Коли 1818 р. із Мукачівської єпархії виокремили Пряшівську єпархію, вона так само дістала синьо-жовті барви. Це свідчить, що населення Закарпаття завжди вважало себе складовою частиною русько-українського народу.

25 листопада 1849 р. А. Добрянський, виступаючи в жупанаті (нині художній музей ім. Бокшая), вперше зачитав австрійську конституцію місцевою українською говіркою. Він став видавати офіційні документи та відозви рідною мовою. Його брат Віктор Добрянський став шкільним інспектором Ужгородського округу і почав запроваджувати українську мову у школах, отримав дозвіл на відкриття «руської гімназії». 1850 р. у Будапешті почала виходити газета «Вісник для Русинов Австрійської держави», яку видавали галичани і закарпатці. Будитель Іван Раковський у ній писав: «Мало ще часу минуло, відколи почали знатися з галицькими нашими родичами, а що далі, то ясніше бачимо, що один дух народності, один намір устремлінь». О.Духнович же у звернутому до львівського єпископа Г.Яхимовича вірші «Голос радості» писав:

Бо свої то за горами – не чужі,
Русь єдина, мисль одна у всіх в душі.

В Ужгороді вулиці дістали руські назви і таблички, поряд із угорською назвою «Унгвар» набувала поширення назва «Ужгород». Однак 28 березня 1850 р. Руський округ було ліквідовано. Ця подія ввійшла в історію як «ужгородська катастрофа». А. Добрянського перевели спершу до Будапешта, а через кілька років узагалі відправили на пенсію.

ПОРАЗКА І НАСЛІДКИ РЕВОЛЮЦІЇ

У той час в Австрійській імперії відбувалися вкрай драматичні події. Розпочалася війна між угорською державою, яка проголосила незалежність, та австрійськими військами. Спочатку угорська армія здобула низку перемог, захопила Будапешт і наблизилася до австрійського кордону. Австрійський імператор попрохав допомоги в російського імператора Миколи І. У травні 1849 р. до Угорщини ввійшло дві російські армії чисельністю 140 тис. солдатів. Австрійська армія нараховувала 127 тис., а угорська — 170 тис. Угорські війська зазнали поразки, Кошута відсторонили від керівництва країною. 13 серпня угорська

О. Духнович

армія капітулювала, хоча останні осередки опору було придушено в кінці вересня 1849 р. Почалися репресії. Було страчено 13 генералів угорської армії та кілька сотень найактивніших учасників революції, більше 10 тис. ув'язнено.

Незважаючи на перемогу, австрійський уряд уже не зміг досягнути такої політичної консолідації, яка була до революційних подій. 21 грудня 1867 року імператор Франц-Йосиф І (1848–1916) затвердив австро-угорську угоду і конституцію Австрії. Австрійська імперія була перетворена на двоєдину (дуалістичну) державу, яка дістала назву Австро-Угорська імперія. Угорщина отримала політичну та адміністративну автономію, власний уряд і парламент — сейм.

Історичне Закарпаття опинилося в її складі без жодних ознак автономного устрою і потрапило під тиск мадяризації, йому була визначена роль глухої економічної провінції в рамках держави. Водночас революційні події засвідчили новий рівень політичної свідомості західних українців, закарпатців та галичан. Ідея єдності, висловлена вперше під час «весни народів», згодом знаходила дедалі більше прихильників на західноукраїнських землях.

«ЩАСТЯ ТА ГОРЕ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ» ВАСИЛЯ ГРЕНДЖІ-ДОНСЬКОГО

(Подається мовою оригіналу)

Продовження, початок у №5 (974) від 3 березня 2016 року

Кінець лютого, початок березня 1939 року – надзвичайно важливий період закарпатської історії. Чехословаччина «розсипалася» на очах, лік існування держави вже йшов на години й хвилини. Водночас поширювалися сепаратистські тенденції як у Словаччині, так і серед прихильників Великої Угорщини. Закарпаттям ширилися звістки про чергові теракти на стратегічних комунікаціях, загальна атмосфера напруженості. Про це яскраво свідчить щоденник видатного письменника Василя Ґренджі-Донського, який перебував у той час у серці подій і яскраво зафіксував їх для нас.

10-го БЕРЕЗНЯ 1939

На енергійний протест УНО, Національної Ради та сотні інших протестів з цілого краю Прага гейби пом'якла. Президент Гаха іменував міністром без портфелю д-ра Юлія Бращайка, а державними секретарями – судового радника д-ра Юрія Перевузника і д-ра Миколу Долиная.

Празькі централісти думають, що іменуванням цих людей «задоволять» українське населення. Новими міністрами та державними секретарями ми не дамо собі засліпити очі. Ціле населення Карпатської України якнайгостріше протестує проти генерала Прхали і вимагає, щоби він негайно покинув територію Карпатської України як небажаний чужинець.

* * *

Прага поставила безличну вимогу, щоб усунути і Федора Ревая, позбавити його керівництва в партії УНО. Це хтось штуркав у Празі, намовив празьких централістів поставити цю вимогу. Не досить було одного Ревая — Прага вимагає і голову другого Ревая! Про це телефонічно повідомив також міністр Клочурак, заявляючи, що Прага з цим в'яже скликання Сойму. Поки прем'єр Волошин не відкличе Федора Ревая, до того часу президент федерації Сойму не скличе. Це умова Праги. Клочурак вимагає, щоб за нового керівника УНО був призначений державний секретар Перевузник. Колись в аграрній партії і в газеті «Земля і Воля» вони співпрацювали.

* * *

Приходять непотверджені вісті, що на Словаччині заворушення. В Братиславі вуличні бої, наслідком чого лягло кілька трупів. Це твердять пасажири, що прибули зі Словаччини.

Радіо голосить, що словацьку владу, на чолі з Тісом, президент відкликав, призначив іншу словацьку владу, а Тісо втік до Відня.

* * *

На фонд Всенародного Національного датку вплинуло дотепер сто тисяч корон. Громадянство відгукнулося в краю дуже гарно. З-за кордону ще не вспіли вплинути суми, але вже повідомляють, що у Франції за кілька днів зібрали 85 000 франків. Залишають збірку і переходять наші емігранти в Франції на обов'язкове оподаткування. В Бельгії наші колонії гарно розвинені, звідти прийде також поважна сума. До Америки думаємо когось вислати. Найліпше надавався б міністр Ревай, його знають, і вже самі чехи постаралися, щоб його слава росла, а не впадала.

* * *

Із Перечина голосять, що члени словацької Глінкової Гарди переступили нашу границю, обсадили перечинську залізнодорожну станцію і хочуть зайняти залізничну лінію до Ужка під галицькою границею. Що це має значити? Словаки поставили такі аспірації?

Ця лінія одна з найважливіших стратегічних точок. Без огляду на те що репрезентує величезні мільйони — коли її будували, було то чудом техніки, — але тягнеться вона чисто українською територією. Не тільки ця, але й далеко на захід — це наші землі, де живе з діда-прадіда двісті тисяч нашого населення! Чого тоді хочуть словаки?

Одначе цей замір словаків наші січові відділи унеможливили, і словаки подалися назад.

11-го БЕРЕЗНЯ 1939

Зараз після обіду зійшлись соймові посли на спільне засідання з проводом УНО.

Федір Ревай зреферував про політичну ситуацію останніх 24-х годин і заявив, що комусь він стоїть на дорозі. Прага зажадала, щоби він уступив з керівництва УНО. Тому що стоїмо на базі авторитаризму, він добровільно не уступає, але голова Національної Ради, який є рівночасно і головою партії УНО, може його відкликати.

Із огляду на те що Ревай добровільно не схотів резигнувати, секретар прем'єра й УНО Іван Рогач перечитав декрет пана прем'єра Волошина, як голови Національної Ради, яким Федора Ревая звільнено з функції провідника УНО, при повному узнанні його заслуг. Рогач ще й усно пояснив, що пан прем'єр два дні бився з Прагою, пояснював, переконував, але Прага не попускала, і відкликання Федора Ревая Прага в'яже зі скликанням Сойму. Думалося й про те, що Федора затримаємо всупереч Праги, і Сойм скличемо самі, але можуть постати для нас дуже небажані комплікації.

Рівночасно Рогач перечитав другий декрет, яким голова Національної Ради іменує другого керівника УНО, судового радника і державного секретаря д-ра Юрія Перевузника.

* * *

У Словаччині щось діється. Начальник Глінкових Гард Сідор зарядив гостру поготівлю і видає щопівгодини накази. Прокламування словацької самостійності висить у повітрі. А що буде з нами? Чи ми на той випадок приготовані? Наші націоналісти нас запевняють, що в такому разі беруть нас німці в свою опіку. У Відні все приготовано, будемо і ми самостійними. Слухаючи віденські українські та неукраїнські радіоавдиції, інше не можна й думати.

* * *

Вечір — це час надачі радієвих вістей. Не робимо нічого іншого, тільки слідкуємо за світовими подіями, що котяться, наче лавина.

Почули ми з Праги про усунення Федора Ревая. Якось терпко, боляче стало, бо це ж другий наш великий неуспіх, це ж диктують другі.

Почули ми нову вістку, що Сойм буде скликаний 21-го березня 1939 р. Уже стільки раз нас колотили з подібними вістками, що вже не хочемо вірити їм, доки не побачимо декрету президента республіки.

12-го БЕРЕЗНЯ 1939

Новий керівник УНО, державний секретар д-р Перевузник, наказав відвідати його в міністерстві внутрішніх справ.

Тут він мені заявив, що він є призначений веденням міністерства внутрішніх справ. Це потішило мене, що він веде цей ресорт, а не генерал Прхала. Тільки не знаю, чи то сталося за згодою генерала, чи без його згоди.

Найперше наказав мені, що від сьогодні щоденник має редагуватися так, щоб прокуратор не мав причини конфіскувати. Не сміємо нападати на генерала Прхалу і на чехів, бо є нечуваним, щоб у своїй державі так би мовити державну газету треба конфіскувати.

Я на те відповів, що газета не моя, а партії УНО і я писав, і редагував так, як партія наказала. Врешті, цілий протичеський виступ Ревая я вповні одобрюю, як також ототожнююся з дотеперішньою радикальною політикою УНО. Коли пан державний секретар, як начальник міністерства внутрішніх справ, бажає назначити іншого шеф-редактора замість мене, то я, як урядовець міністерства, повернуся назад до уряду пропаганди.

Карпатська Січ на святі Злуки. 22 січня 1939 року. В першій лаві Роман Шухевич

Моєї резигнації однак д-р Перевузник не прийняв, але як керівник Українського національного об'єднання наказав, щоб я редагував щоденник далі в поміркованому дусі.

* * *

Міністр Клочурак сьогодні сполудні виголосив у празькому радіо першу свою промову як міністр. Його промова була висловом цілком іншої політики, яку провадили ми дотепер: замирення з чехами, «з нашими слов'янськими братами...» Вони нам допоможуть фінансово, для покриття бюджетового недобору одержимо від центральної влади 305 мільйонів без якої-небудь гарантії чи гіпотекарного покриття. Двадцять мільйонів уже дали, які він несе додому.

Це була промова наскрізь угодова, ми вже бачили, що Беран поніс над нами повну перемогу; колишнє аграрництво добилось до керми і погодилось на прхалівщину.

Серед старшин ОНОКС промова Клочурака викликала величезне огірчення і розчарування.

Один професор, відомий сатирик запримітив, що двадцять мільйонів готівки — це значить 500 корон на кожне наше село. Чотириста сіл запропастили ми за дурних п'ятсот корон...

А я подумав: воліли б ми їсти сухий хліб і печену бараболю, як терпіти дальше сваволю чеських шовіністів.

* * *

Чехи знову підняли голови. Генерал Прхала знову «міністром» урядує в Хусті. Плюють вони на розпорядження української влади, роблять, що самі хочуть. Вищий урядовець фінансової дирекції пан Црга видав у самій столиці своїм підлеглим наказ: урядувати знову по-чеськи... Чеський поліцай, що забирає хліб українця, відповідає послові українського Сойму інж. Романюкові в безличний спосіб, що по-українськи він говоритиме завтра, а сьогодні говорить по-чеськи...

Гратулюю вам, панове міністри і державні секретарі, до вашого слов'янофільства!

* * *

Неділя. Виходжу на вулицю, обсервую чеські лиця: веселі, щасливі. Поначіплювали кокарди і провокують українців. На станції побили одного інженера, а двом нашим студентам позривали українські відзнаки.

За те українські студенти здорово помстились: зловили собаку, поприв'язували та поначіплювали стяжки чеського трикольору, ще й до хвоста прив'язали невеликий чеський прапор. Переляканий пес біг вулицями. Чехи скаженіли, а наші регочуться, як коні. Весела сценка. Може, трохи несмачна, але хіба ж чехи інше роблять, коли зривають наші відзнаки і топчуть ногами?!. Я є того погляду, що за свинство відплачуймо таким же самим свинством. Дурний той, що, як дістане в одно лице, наставляє й друге. Ні! Візьми каменюку і дай йому так, щоби він оглух, коли тебе зачіпає! Та філософія, що «коли в тебе хтось кине каменем, кинь ти у нього хлібом», і привела нас до того, що над нами кожний чорт смішкується!

13-го БЕРЕЗНЯ 1939

Із Словаччини приходять дальші вісті про заворушення. Але також і в столиці Карпатської України за ворожими кулісами щось робиться. Дармо реконструкція уряду, даремні мирні промови та заяви наших деяких міністрів, генерал Прхала таки пре до військової диктатури. «Словаччина стремить до самостійності — треба здавити. Карпатська Україна бажає вільніше дихнути — положимо їй ніж на горло». Отак думає Прага.

Із військових касарень доносять нам наші хлопці, що чехи приділені в окремі відділи, озброєні по зуби і тільки ждуть наказу.

— Зброї, зброї нам давайте! — голосить бідна «Січ», переконує, що буде нещастя лишитись без зброї. — Хоч і з-під землі, але зброю нам давайте!

Але звідки її взяти, коли в нас нема арсеналів?!

Чеське військо в окремих павільйонах касарень, поготівлі. Вночі сподіялись ми нападу. «Відвідини» і вдень можливі, але особливо боїмось ночі.

НІЧ З 13-го НА 14-го БЕРЕЗНЯ 1939

Звечора прийшла тривожна вістка, що мадяри напали на наші границі біля Мукачева і вже зайняли одно село.

Ситуація дуже поважна. Слідкуючи за віденськими вістями та за подіями в Братиславі, сьогодні чи завтра буде проголошена словацька самостійність, а в нас нема зброї! В магазині жандармерії повно рушниць, мусимо їх дістати за всяку ціну. Мадяри вже нападають, а можуть ще й поляки робити напади.

Уночі біля першої години вислала команда ОНОКС делегацію старшин до прем'єра Волошина, а то: заступника головного коменданта Івана Романа, полковника Ґузара та Івана Рогача, щоби пан прем'єр видав наказ краєвій команді жандармерії видати зброю. Негайно треба узброїти відділи січовиків і вислати на мадярську границю.

Прем'єра Волошина старшини переконали, і він дав письмовий наказ комендантові жандармерії. Листа до підполковника Ваки понесла та сама делегація старшин.

Поки делегація клопоталася у вищих чинників, інспекційний старшина чотар Волянський та чотар Кріс несли наказ до Коша поручникові д-рові Сулятицькому, щоб вислав одну сотню по зброю до владного будинку. Рівночасно вислано зв'язкового до коменданта залізничої сотні поручника інж. Щеснюка, щоб він вислав автобуси під головну команду, які мають відвезти узброєні січові сотні на мадярський фронт.

Ледве делегація старшин залишила хату підполковника Ваки, хтось постарався негайно сповістити генерала Прхалу, що прем'єр видає січовикам зброю.

Ще відділ січовиків не прибув по кріси, а вже поденервовані жандармські стійки крилися за плотами з рушницями, на яких блищали напнуті штики.

Два відділи січовиків із Коша наближались до владного будинку, щоб перебрати зброю. Нараз посипались на них стріли з рушниць і зі скорострілів, причому був тяжко ранений один січовик.

Січовики відстрілювалися з револьверів, накинулися на чеських жандармів і виперли чехів та зайняли будинок, причому був дальший ранений з нашої сторони, а один із чехів.

Інцидент був скоро ліквідований, видано близько сорок крісів і сто револьверів з набоями. Все те автом відвезено до Коша.

Одно нас цікавить: хто міг так швидко сповістити генерала Прхалу і чехів у місті? Коли о другій годині переходили наші старшини головною вулицею, то з вікон поштового будинку стріляли на них чехи з револьверів...

Публікується за джерелом: litopys.org.ua

ВНЕСЕНО ЗМІНИ ДО ПОЛОЖЕННЯ ПРО ПОМІЧНИКА СУДДІ

Помічник судді є працівником апарату суду. Він має посвідчення, що підтверджує його особу та повноваження.

Відповідні зміни до Положення про помічника судді суду загальної юрисдикції (рішення РСУ від 25.03.2011 №14) визначені рішенням Ради суддів України від 03.03.2016 №20.

Оплата праці помічника судді регулюється та встановлюється відповідно до Закону «Про судоустрій і статус суддів», іншими нормативно-правовими актами.

У разі тривалої відсутності судді, а також у період із моменту закінчення (припинення) повноважень судді з відправлення правосуддя до моменту поновлення цих повноважень або звільнення судді, помічник судді може тимчасово виконувати обов'язки помічника іншого судді.

Крім того, у вказаних вище випадках помічника судді за його згодою наказом керівника апарату суду може бути переведено на іншу посаду працівника апарату суду на строк до припинення тривалої відсутності судді або поновлення повноважень судді. У разі відсутності згоди помічника виконувати обов'язки помічника іншого судді або працівника апарату суду його може бути звільнено з посади.

У разі припинення повноважень судді відповідного суду та звільнення судді з займаної посади у встановленому законом порядку помічник судді звільняється із займаної посади з дотриманням гарантій, передбачених законодавством.

ЧИ МОЖНА ЗВІЛЬНИТИ МОБІЛІЗОВАНОГО ПРАЦІВНИКА?

Чинне законодавство не передбачає можливості розірвання трудових відносин із працівником, призваним на військову службу, за жодних обставин.

На це у своєму роз'ясненні від 26.11.2015 р. № 4979/0/4.1-06/6/ДП-15 щодо можливості розірвання трудових відносин із працівником, призваним на військову службу, звертає увагу Державна служба України з питань праці, передає видання «ЗіБ».

Так, відповідно до статті 119 Кодексу законів про працю України, за працівниками, призваними на строкову військову службу, військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період або прийнятими на військову службу за контрактом у разі виникнення кризової ситуації, що загрожує національній безпеці, оголошення рішення про проведення мобілізації та (або) введення воєнного стану на строк до закінчення особливого періоду або до дня фактичної демобілізації, – зберігаються місце роботи, посада і компенсується із бюджету середній заробіток на підприємстві, в установі, організації, в яких вони працювали на час призову, незалежно від підпорядкування та форми власності. Виплата таких компенсацій із бюджету в межах середнього заробітку проводиться за рахунок коштів Державного бюджету України в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Припинення трудового договору на підставі п. 2 ст. 36 КЗпП України у зв'язку із закінченням строку трудового договору з працівниками, призваними на військову службу, можливе тільки після закінчення проходження військової служби. Для цього роботодавець має в день закінчення строку трудового договору видати відповідний наказ та вжити заходів щодо ознайомлення працівника з цим наказом, наприклад, шляхом направлення його копії поштою на відому адресу.

АДВОКАТИ ХОЧУТЬ ЗАХИСТИТИСЯ ВІД ПОРУШНИКІВ СВОЇХ ПРАВ

Останнім часом адвокати все частіше стали скаржитися на порушення своїх прав, зокрема на фізичне насильство стосовно них. Та способів захисту в них не так багато, крім правових, які наразі не дають належного результату. З огляду на це адвокати намагаються хоча б не пропустити до своїх лав осіб з іншого боку барикад.

СТОРОННІМ ВХІД ЗАБОРОНЕНО?

Саме такі думки виникли у членів Ради адвокатів України під час розгляду питань щодо проходження стажування особами, які перебувають на посадах у поліції, суді, прокуратурі тощо. Як відзначали присутні, для таких людей оформлення адвокатського свідоцтва є свого роду страховкою. Саме тому, зауважують окремі члени РАУ, не можна допустити їх до професії.

Попри такі думки, закон про адвокатуру не забороняє особам ні отримувати свідоцтво, ні проходити стажування. Водночас, зазначають у РАУ, навіть за таких умов особа не може отримати адвокатське свідоцтво, якщо наявні порушення вимог несумісності. Однак, на думку адвокатів, цього недостатньо, тому слід виробити єдиний підхід до стажування осіб, які працюють у судах, прокуратурі, поліції.

Охочим отримати свідоцтво адвоката пропонують як варіант натякнути на ймовірний конфлікт інтересів, якщо стажисти (наприклад, адвокат та слідчий) зустрінуться в одному процесі. Можливо, це трохи зменшить бажання окремих осіб стати адвокатами.

Крім того, є проблеми з дотриманням адвокатської таємниці та доступу до неї. Адже стажист може ознайомлюватися з відповідними документами. Хоча в цьому випадку все впирається в керівника стажування, котрий, як стверджують окремі члени РАУ, може не тільки обмежити доступ особи до таких матеріалів, а й змусити її проходити стажування в робочий час (нині закон дозволяє це робити в позаробочий час — прим. ред.).

У РАУ погоджуються, що не можна заборонити особі складання кваліфікаційного іспиту та водночас наполягають: жодного свідоцтва адвоката до усунення вимог несумісності, передбачених ст.7 закону. Що ж стосується стажування, то для опрацювання відповідного роз'яснення створено робочу групу. Ймовірно, відповідний проект винесуть на обговорення на наступному засіданні ради.

Зауважимо: адвокати неодноразово пропонували максимально обмежити видачу свідоцтв колишнім правоохоронцям, які виступали суб'єктами порушень прав адвокатів і їхніх клієнтів. Проте такі ідеї, як правило, залишаються на рівні розмов.

ЛИШЕ ФАКТИ

Питання обмеження доступу до адвокатської професії викликало жваве обговорення. Зокрема, завдяки тому, що на цьому засіданні РАУ затвердила звіт про порушення прав адвокатів та гарантій адвокатської діяльності в Україні в 2015—2016 роках. Документ висвітлює не всі факти порушення прав адвокатів, яких дуже багато, а тільки найбільш кричущі — розправи, тиск та втручання в професійну діяльність.

«Починаючи із середини 2013 року, адвокати зазнавали все більшого тиску та переслідування у своїй діяльності з боку правоохоронних органів. Як наслідок, у 2015—2016 рр. порушення прав адвокатів набуло загрозливого характеру», — йдеться у звіті.

Члени РАУ майже без зауважень підтримали висновки, викладені в документі. Зокрема, відзначено, що основним джерелом порушень є правоохоронна система, а Генеральну прокуратуру звинуватили у створенні підґрунтя та заохоченні таких порушень, оскільки вона не вживає заходів для притягнення винних до відповідальності. В результаті проголошується необхідність реформування правоохоронних органів та прокуратури й покарання винних.

Як уже повідомляв «ЗіБ», свої заклики адвокати адресують Президенту. Водночас сподіваються на зміни, пов'язані з особою нового Генпрокурора.

Член Вищої кваліфікаційної комісії суддів Павло Луцюк, обраний до її складу з'їздом адвокатів, виступив із пропозицією узагальнити практику притягнення до відповідальності суддів за порушення прав та гарантій адвокатської діяльності. На його думку, це буде належним підкріпленням звіту конкретними фактами. Оскільки ідея членам РАУ сподобалась, то, схоже, незабаром звіт отримає свого роду доповнення — окремий збірник рішень ВККС.

ЯК «ПОЗБУВАЮТЬСЯ» АДВОКАТІВ?

Серед способів виведення адвоката з гри фігурують мало не всі можливі незаконні дії — від пошкодження майна, погроз та вбивств до порушення кримінальних проваджень, негласних слідчих дій, обшуків, втручання в правову позицію

та ігнорування адвокатських запитів.

Спочатку, звісно, адвоката намагаються витіснити з процесу «цивілізованими» методами, наприклад шляхом звернення до дисциплінарних органів про притягнення до відповідальності. Підставою для таких скарг, стверджують автори звіту, часто служить лише той факт, що адвокат не погоджується з позицією прокурора чи суду.

Висловлюються невдоволення також випадками порушення адвокатської таємниці. Причому це відбувається як за допомогою закону (йдеться про зміни до закону про запобігання відмиванню доходів, згідно з якими адвоката зобов'язують подавати інформацію про злочинну діяльність щодо фінансування тероризму про свого клієнта), так і за участю інших осіб. Наприклад, коли під час відвідування слідчих ізоляторів працівники цих установ перевіряють, які документи приносить із собою адвокат та чи мають вони стосунок до кримінального провадження. Або в тих же СІЗО забезпечується прослуховування бесід захисника із клієнтом.

Окремий розділ звіту присвячений нерівності прав та преференціям для сторони обвинувачення. Так, адвокати стоять у черзі на реєстрацію, щоб потрапити у приміщення суду, а слідчі й прокурори проходять за посвідченням. У судах не обладнано кабінети для роботи адвокатів, їх невчасно повідомляють про засідання. Судді приймають усі пропозиції прокурорів і водночас виставляють на обговорення ініціативи адвокатів щодо проведення експертиз, залучення свідків тощо. Скаржаться адвокати й на періодичне «щезання» матеріалів досудового розслідування та затягування розгляду клопотань адвокатів.

Документ також містить інформацію про вбивства та побиття адвокатів, обшуки їхніх офісів, прослуховування розмов, підпали автомобілів, порушені кримінальні провадження, допити.

Очікується, що звіт буде доопрацьовано та перекладено, для того щоб з ним могли ознайомитися міжнародні професійні організації, до яких апелює НААУ.

Наталія ШНИР

ОГОЛОШЕННЯ

22 грудня 2015 року IV сесія VII скликання I засідання ухвалила рішення №26 Оноківської сільської ради.

Керуючись ст.12 Земельного кодексу України, ст.26, 33 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», ст.17 Закону України «Про плату за землю», ст.ст. 269, 288 Податкового кодексу України, заслухавши висновки постійних комісій про збільшення відсоткової ставки щодо сплати земельного податку за земельні ділянки, які перебувають у користуванні фізичних та юридичних осіб згідно з державними актами на право постійного користування, з метою стимулювання ефективного та раціонального використання земель, приведення у відповідність до чинного законодавства місцевих податків і зборів, сесія сільської ради **вирішила:**

I. Встановити відсоткові ставки щодо сплати земельного податку за земельні ділянки, які перебувають в користуванні згідно з державними актами на право постійного користування, таким фізичним та юридичним особам, як:

1. Ужгородський науково-технологічний центр матеріалів оптичних носіїв інформації – земельна ділянка пл. 0,20 га для досліджень і розробок – 10%.

2. ПАТ «Ужгородський ПМК Агробуд» – земельна ділянка пл. 1,8075 га для розміщення існуючої виробничої бази, яка розташована в с. Оноківці, вул. Головна, 2 в, – 12% від нормативно-грошової оцінки земельної ділянки.

3. Ужгородський коньячний завод:

– земельна ділянка пл. 4,8892 га для розміщення заводу, підсобного господарства та допоміжних споруд, яка розташована в с. Оноківці, вул. Тімірязєва, – 10% від нормативно-грошової оцінки земельної ділянки;

– земельна ділянка пл. 1,5 га для будівництва свердловини з водопостачання свинарника та для вирощування зеленої маси, яка розташована в с. Оріховиця, – 12% від нормативно-грошової оцінки земельної ділянки.

4. Українське державне підприємство поштового зв`язку «Укрпошта» – земельна ділянка пл. 0,08 га для обслуговування існуючої пошти, яка розташована с. Онківці, вул. Головна, 27, – 10% від нормативно-грошової оцінки земельної ділянки.

5. ПАТ «Закарпаттяобленерго» – під дериваційним каналом у межах н.п. з/д пл. 3,3 га – 3% від нормативно-грошової оцінки земельної ділянки.

6. Відокремлений підрозділ Ужгородської дистанції водопостачання Державного територіально-галузевого об'єднання «Львівська залізниця» – земельна ділянка пл. 0,2233 га для обслуговування споруд насосної станції (кадастровий номер 2124884801:01:001:0231) – 12% від нормативно-грошової оцінки земельної ділянки.

7. Ужгородський науково-технологічний центр матеріалів оптичних носіїв інформації Інституту реєстрації інформації НАН України – земельна ділянка пл. 0,55 га для будівництва центру комп'ютерної інформації, яка розташована в с. Оноківці, – 10% від нормативно-грошової оцінки земельної ділянки.

8. ТОВ «Оріяна» – земельна ділянка пл. 0,63 га для будівництва медичного, торговельного центрів, адміністративно-господарської оселі, офіса електронно-комп'ютерної газети «Все всім», яка розташована в с. Оноківці, – 10% від нормативно-грошової оцінки земельної ділянки.

9. Рай С.Т. – земельна ділянка пл. 0,08 га для розміщення торгових та складських приміщень – 10% від нормативно-грошової оцінки земельної ділянки.

10. Білень Ілдіко Антонівна – земельна ділянка пл. 0,0222 га під розміщенням кафе-бару «Біла акація» – 6% від нормативно-грошової оцінки земельної ділянки.

11. ПП «АЛТ-УЖ» – земельна ділянка пл. 4,5 га для будівництва цеху з виробництва автомобільних джгутів і цеху макаронних виробів, яка розташована в с. Оріховиця, вул. Оріхова, – 6% від нормативно-грошової оцінки земельної ділянки.

12. Ужгородське відділення Львівської залізниці для вантажного парку «Доманинці» – земельна ділянка пл. 9,5 га для вантажно-розвантажувальних робіт – 10% від нормативно-грошової оцінки земельної ділянки.

13. Державне територіально-галузеве об'єднання «Львівська залізниця», відокремлений підрозділ «Станція Ужгород» – земельна ділянка пл. 8,2107 га для розташування вантажного двору (кадастровий номер 2124884800:05:002:0003) – 10% від нормативно-грошової оцінки земельної ділянки.

II. Рішення набуває чинності з 01.01.2017 року.

Адвокатське бюро «Срібна Земля»
НАДАННЯ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ ФІЗИЧНИМ ТА ЮРИДИЧНИМ ОСОБАМ
Адреса: 88000, Закарпатська область, м. Ужгород, вул. Гойди, 4, т./ф.: 8 (0312) 61-28-01; 8 (03122) 3-31-32; моб.: 050 611 38 24; 099 257 74 93; E-mail: aau_2006@ukr.net.ua.

ПРЕДСТАВНИКИ КАРПАТСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМ. А. ВОЛОШИНА, УКРАЇНСЬКОЇ БОГОСЛОВСЬКОЇ АКАДЕМІЇ ТА ГРОМАДСЬКОСТІ ВСТАНОВИЛИ ВІНОК ДО ПАМ'ЯТНОЇ ДОШКИ НА БУДИНКУ ПОДРУЖЖЯ АВГУСТИНА Й ІРИНИ ВОЛОШИНИХ В УЖГОРОДІ ДО 77-Ї РІЧНИЦІ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ

13 березня в рамках відзначення 77-ї річниці Карпатської України (14.03.1939–15.03.1939) та 142-ї річниці від дня народження Президента Карпатської України, Героя України, доктора отця Августина Івановича Волошина (17.03.1874–19.07.1945) представники професорсько-викладацького складу і студентів Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, а також Закарпатського національно-патріотичного об'єднання «Україна Соборна», громадської організації «Молодь Закарпаття» й Християнсько-народної спілки Закарпаття на знак ушанування світлої пам'яті подружжя Августина та Ірини Волошиних установили на фасаді будинку в Ужгороді, що раніше їм належав, вінок із квітів.

Участь у церемонії встановлення вінка також узяв Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський Української Автокефальної Православної Церкви, та священнослужителі єпархії. Під час цієї події владика Віктор розповів про подвижницьке життя Президента Карпатської України, Героя України отця Августина Волошина та його дружини Ірини Волошин (у дівоцтві Петрик), про утримання ними у своїй оселі та за власні кошти дітей-сиріт. Владика Віктор Бедь також поділився спогадами про встановлення на фасаді будинку подружжя Волошиних в Ужгороді пам'ятної дошки 1991 року Закарпатською крайовою організацією Народний Рух України, яку на той час він очолював, за участі громадськості та представників різних релігійних конфесій.

Прес-служба КаУ

СИСТЕМА ДЕРЖЗАМОВЛЕННЯ Є ЗАСТАРІЛОЮ

Система державного замовлення є застарілою та не ґрунтується на об'єктивних даних й наукових методиках, а також дає привід звинувачувати державних замовників у «ручному розподілі». Про це під час презентації проекту нового механізму фінансування вищої освіти повідомила перший заступник міністра освіти і науки Інна Совсун.

За її словами, в умовах ринкової економіки, коли приватні компанії становлять більшість на ринку праці, державне замовлення не відповідає запитам суспільства і потребам ринку праці.

Інна Совсун також зазначила, що останні 25 років, усупереч демографічним тенденціям, коли кількість випускників зменшується, в країні спостерігається зростання кількості ВНЗ і студентів. Сьогодні до 80% випускників потрапляють до університетів. Із одного боку, такий стан речей сприяє підвищенню рівня охоплення вищою освітою, з іншого – знижує її якість.

«Треба відмовитися від терміна «державне замовлення» та говорити про фінансування вищих навчальних закладів. Ідеться не про припинення державного фінансування, а про створення нової зрозумілої моделі», – підкреслила перший заступник міністра.

Вона висловила переконання, що нова модель фінансування повинна бути прозорою й ефективною у використанні бюджетних коштів, а також розширювати свободу вищих навчальних закладів самим розпоряджатися грошима.

Запропонована МОН модель фінансування вищої освіти складається з чотирьох елементів.

Перший ключовий елемент – це базове (блочне) фінансування ВНЗ. Другий – соціальний фонд. Третій – фонд розвитку (фонд капітальних видатків). Четвертий – фонд державної цільової підтримки, де будуть закладені гроші на підтримку тих категорій населення, яким держава надає додаткову підтримку на здобуття вищої освіти.

Відповідно, до базового, або блочного фінансування вищий навчальний заклад отримуватиме 80% гарантованого фінансування від минулорічних коштів. Це надасть можливість університету планувати свою роботу на наступний рік. Решта 20% фінансування буде розподілена за показниками результативності роботи ВНЗ. Сьогодні за цими показниками пропонується враховувати кількість студентів, які обрали той чи інший університет. При цьому важливо звернути увагу на фінансування студента залежно від обраної ним спеціальності.

Інна Совсун зазначила, що інженерні спеціальності повинні отримувати більше фінансування, адже потребують використання лабораторій і додаткового обладнання.

Серед інших показників результативності роботи університету перший заступник міністра назвала наукові публікації, науково-дослідну діяльність закладу, рівень інтернаціоналізації, показники працевлаштування випускників, залучення інших джерел фінансування для наукових досліджень.

Як пояснила Інна Совсун, соціальний фонд дозволить відокремити фінансування роботи університетів від стипендій.

«Державою на стипендії в різні роки виділялося 30–40% від загальних видатків на вищу освіту. Нині ці видатки становлять майже 6 млрд. гривень. Звісно, 60% студентів не може мати найкращі показники успішності», – зауважила перший заступник міністра.

Завдання четвертого елемента нової моделі фінансування – фонду розвитку (капітальних видатків) – полягає у спрямуванні коштів на проекти розвитку університету або на його капітальні інвестиції.

Згідно з запропонованою Міністерством освіти і науки моделлю фінансування вищої освіти, приватні вищі навчальні заклади теж зможуть отримувати державне фінансування на студентів із-поміж найкращих абітурієнтів, якщо вони виявили бажання навчатися у приватному закладі.

У МОН заявляють, що представлена відомством модель фінансування вищої освіти відкрита до широкого обговорення, а також пропозицій від громадськості та експертів.

Osvita.UA

В УКРАЇНІ ОНОВЛЯТЬ СКЛАД ВИКЛАДАЧІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Для забезпечення якісного процесу викладання англійської мови необхідне оновлення особистого складу вчителів і викладачів англійської мови. Про це йдеться у плані заходів щодо підсилення вивчення англійської мови на період до 2020 року, що, за повідомленням прес-служби МОН, був ухвалений на засіданні уряду 10 березня.

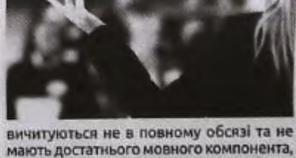

Зокрема, у плані заходів щодо підсилення вивчення англійської мови зазначається, що інтеграція вітчизняної освіти до європейського та світового освітнього простору потребує володіння іноземними мовами на якісно новому рівні.

У Міносвіти зауважують, що затверджений план заходів складений з урахуванням вимог сучасного глобалізованого, інформаційно-технологічного суспільства та зорієнтований на модернізацію системи підготовки педагогічних працівників, удосконалення системи післядипломної освіти вчителя, запровадження міжнародних стандартів оцінювання для учнів, студентів, вчителів і викладачів.

У МОН підкреслюють, що існує нагальна потреба оновлення системи методичної підготовки майбутнього вчителя, що передбачає насамперед розроблення нових стандартів для всіх рівнів вищої освіти.

«Для забезпечення якісного процесу викладання англійської мови як у загальноосвітніх навчальних закладах, так і вищих навчальних закладах необхідне оновлення особистого складу вчителів/викладачів англійської мови як іноземної, що мають достатній рівень володіння англійської для викладання (рівень В2 і вище) та знайомі з сучасними методиками викладання англійської мови», – йдеться у плані заходів щодо підсилення вивчення англійської мови на період до 2020 року.

На сьогодні в Україні обов'язкове проходження курсів підвищення кваліфікації для вчителів проводиться один раз на 5 років. У той час як світова практика розвинутих країн рекомендує 2-3 рази на рік.

У Міносвіти наголошують, що програми з підвищення кваліфікації є застарілими, вичитуються не в повному обсязі та не мають достатнього мовного компонента, який би підвищував або перевіряв рівень володіння іноземною мовою вчителя тієї чи іншої категорії.

Кваліфікація та рівень володіння іноземною мовою методистів інститутів післядипломної освіти потребує постійного вдосконалення та підтвердження через проходження міжнародної сертифікації.

«Вивчення іноземної мови потребує постійного моніторингу рівня навченості учнів, що дозволить вчасно виявити прогалини у системі навчання, скоригувати навчальний процес, переглянути навчальні матеріали з метою осучаснення та урізноманітнення форм і методів вивчення англійської мови», – повідомляють у Міністерстві освіти.

Запропоновані заходи щодо реалізації основних напрямів модернізації системи освіти зорієнтовані на вирішення таких основних завдань, як модернізація системи підготовки педагогічних працівників, удосконалення системи післядипломної освіти, запровадження міжнародних стандартів оцінювання для учнів, студентів, вчителів і викладачів вищих навчальних закладів, поглиблення міжнародного співробітництва, ознайомлення з англомовними дистанційними ресурсами для учнів і вчителів, створення англомовного середовища через запровадження освітніх теле- та радіопрограм із вивчення англійської мови для різних категорій населення, організацію та проведення літніх мовних таборів, курсів тощо.

ВИГОТОВЛЕННЯ АТЕСТАТІВ ПЕРЕДАНО ІНСТИТУТУ МОН

Кабінет Міністрів вніс зміни до Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для виготовлення випускних документів про освіту, згідно з яким тепер питанням збору, обробки та створення графічного файла про загальну середню освіту займатиметься державна наукова установа «Інститут освітньої аналітики». Про це повідомляє прес-служба МОН з посиланням на відповідну постанову уряду.

У Міністерстві освіти повідомляють, що реалізація зазначеного рішення забезпечить вчасне виготовлення документів про освіту та належну організацію їхньої видачі випускникам навчальних закладів.

У відомстві нагадують, що підготовка документів про загальну середню освіту складається з виготовлення бланків документів про загальну середню освіту державного зразка (свідоцтв та атестатів) і додатків до них, а також інформації, яка збирається за допомогою інформаційно-комунікаційної системи.

УКРАЇНСЬКА АВТОКЕФАЛЬНА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА
КАРПАТСЬКА ЄПАРХІЯ

СЛУЖБА ДОВІРИ

Тобі важко і ти не знаєш що робити, до кого звернутися, якщо виникли непорозуміння з рідними та близькими, проблеми на роботі чи службі, в школі чи у виші та взагалі в житті – НЕ ВПАДАЙ У ВІДЧАЙ!
Тобі допоможуть словом і порадою в православній службі довіри.
Наші телефони цілодобово:

066-75-63-630 – МТС
068-48-11-600 – Київстар

На лінії служби довіри допомогу надають православні [illegible]
Є можливість отримати консультацію [illegible]
[illegible]
Пам'ятай, відчай – не гріх? [illegible]

Служба довіри
[illegible]
м. Ужгород, вул. [illegible]

ГРОМАДСЬКІСТЬ ТА ДУХОВЕНСТВО УАПЦ УШАНУВАЛИ СВІТЛУ ПАМ'ЯТЬ ВЕЛИКОГО УКРАЇНСЬКОГО ПРОРОКА І ПОЕТА ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

9 березня представники ужгородської громадськості, Закарпатського національно-патріотичного об'єднання «Україна Соборна», Закарпатського крайового товариства «Просвіта», громадських організацій «Молодь Закарпаття», Християнсько-народної спілки Закарпаття, професорсько-викладацького складу і студентів Карпатського університету імені Августина Волошина, Української богословської академії, Ужгородського гуманітарно-економічного та Ужгородського богословського коледжів Карпатського університету за участі єпископату і духовенства Карпатської та Закарпатської єпархій Української Автокефальної Православної Церкви вшанували в Ужгороді 202-гу річницю з дня народження великого українського пророка і Кобзаря Тараса Григоровича Шевченка.

Представники громадськості та духовенства пройшли хресною ходою вулицями Ужгорода до пам'ятника Великому Кобзарю, біля підніжжя якого було покладено кошик із живими квітами, запалено поминальні лампадки та відслужлено заупокійну Літію за видатним українським поетом, художником, мислителем, громадським діячем та пророком Тарасом Григоровичем Шевченком.

Заупокійну Літію очолив Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський УАПЦ, у співслужінні Преосвященнійшого Кирила Михайлюка, єпископа Ужгородського і Закарпатського УАПЦ, та представників духовенства Карпатської та Закарпатської єпархій Української Автокефальної Православної Церкви.

Після завершення заупокійної Літії з архіпастирським словом до громадськості звернулися Преосвященнійші владики Віктор та Кирило, які закликали пам'ятати подвиг великого українського пророка і поета Тараса Шевченка, який пройшов тернистий і жертовний шлях свого земного життя, віддавши його заради свободи і національної незалежності української нації та Української Держави.

Відтак із промовою до громади звернулися представники громадських організацій: голова координаційного комітету ЗО «Україна Соборна» Орест Дідух, відповідальний секретар Християнсько-народної спілки Закарпаття, учасник національно-визвольних змагань кінця 80-х–початку 90-х років на Закарпатті, літературознавець Антоніна Вчорашня та інші громадські активісти, які прийшли вшанувати світлу пам'ять українського Кобзаря.

Захід завершився співом присутніми Державного гімну України.

Прес-служба Карпатської єпархії УАПЦ

ДУХОВЕНСТВО УАПЦ НА ЗАКАРПАТТІ ПІДНЕСЛО МОЛИТВИ ЗА УКРАЇНУ І ЗА СВОБОДУ УКРАЇНСЬКИХ ПАТРІОТІВ – НАДІЇ САВЧЕНКО ТА ІНШИХ ПОЛІТИЧНО УВ'ЯЗНЕНИХ У МОСКОВСЬКО-ПУТІНСЬКИХ КАТІВНЯХ

9 березня, у день ушанування 202-ї річниці з дня народження великого українського пророка і поета Тараса Григоровича Шевченка, в Ужгороді біля підніжжя пам'ятника Великому Кобзарю представниками духовенства Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви за участі широкої громадськості було піднесено молитви за мир і благополуччя в Україні, за перемогу Українського війська над московсько-путінськими окупантами і терористами, за збереження життя кожного українського воїна, добровольця, волонтера і мирних співвітчизників, які *боронять нашу земну, Богом дану нам Вітчизну Україну від московських ординців. Особливі молитви було виголошено за* звільнення з московсько-путінських катівень політично ув'язнених українських патріотів – Надії Савченко та інших наших співвітчизників.

Молебень очолив та виголосив Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, за участі представників духовенства єпархії.

Участь у молебні за ув'язненими з політичних мотивів у тюрмах московсько-путінського режиму Російської Федерації українськими патріотами узяли представники Закарпатського національно-патріотичного об'єднання «Україна Соборна», громадських організацій «Молодь Закарпаття», Християнсько-народної спілки Закарпаття, Закарпатського крайового товариства «Просвіта», професорсько-викладацького складу і студентів Карпатського університету імені Августина Волошина, Української богословської академії, Ужгородського гуманітарно-економічного та Ужгородського богословського коледжів Карпатського університету, небайдужі громадяни Ужгорода, а також Преосвященнійший Кирило Михайлюк, єпископ Ужгородський і Закарпатський, керуючий Закарпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, у супроводі представників єпархіального духовенства.

Прес-служба Карпатської єпархії УАПЦ

ЧОТИРИ МІСЯЦІ св. ЛІТУРГІЇ ПІД ВІДКРИТИМ НЕБОМ

6 березня Предстоятель УАПЦ Блаженнійший Митрополит Київський і всієї України Макарій очолив св. Літургію біля Андріївського Собору м. Києва.

Владиці співслужили клірики Андріївського собору м. Києва: митр. прот. Віталій Даньчак, прот. Іван Сімаков, прот. Юрій Стельмащук.

У ході св. Літургії Блаженнійший Макарій підніс молитви до Всевишнього за український народ та його добробут, за мир у державі та припинення війни.

Нагадаємо, що Кафедральний храм УАПЦ Андріївський собор у м. Києві зачинений владою вже 4 місяці через ремонтні роботи, які до цього часу так і не розпочалися. Незважаючи на складні погодні умови взимку, богослужіння відправляються щонеділі та в усі свята.

Як зазначив у коментарі ключар храму митр. прот. Віталій Даньчак: «Це випробування ми пройдемо! Вже 4-й місяць під відкритим небом щоразу при молитві споглядаємо на величавий і намолений століттями Андріївський Собор – духовний символ УАПЦ. Всю зиму: в мороз, сніг, дощ.., але з Богом у серці – й нічого не страшно. Дивує лиш одне: як люди, використовуючи різні методи, воюють із Церквою, тобто із Богом. Історія УАПЦ написана мучениками землі української, які своїм життям та подвигом благочестя в минулому столітті зберегли історію та показали, що Церкву знищити неможливо. Нам прикро, що дехто думає, що сьогодні УАПЦ можна зламати».

КЕРУЮЧИЙ КАРПАТСЬКОЮ ЄПАРХІЄЮ УАПЦ ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ УЗЯВ УЧАСТЬ У ВЕЧОРІ ЗАКАРПАТСЬКОГО КРАЙОВОГО ТОВАРИСТВА «ПРОСВІТА», ПРИУРОЧЕНОМУ ДО 202-Ї РІЧНИЦІ НАРОДЖЕННЯ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА ТА 77-Ї РІЧНИЦІ НЕЗАЛЕЖНОСТІ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ

12 березня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією, голова Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді, взяв участь у вечорі Закарпатського крайового товариства «Просвіта», присвяченому 202-й річниці з дня народження геніального українського поета, художника, мислителя і пророка Тараса Григоровича Шевченка (09.03.1814–10.03.1861) та 77-й річниці проголошення державної незалежності Карпатської України (14.03.1939 –15.03.1939).

Насамперед після співу Державного гімну України та молитви «Царю небесний,...» Преосвященнійший владика Віктор поблагословив урочисте зібрання.

Із історичною доповіддю виступив голова Закарпатського крайового товариства «Просвіта», доктор історичних наук громадсько-політичний діяч Павло Михайлович Федака. Відтак військовий комісар Ужгорода майор Микола Журавльов нагородив бойовими орденами учасників бойових дій на сході України, які боронили й боронитимуть нашу земну Вітчизну від московсько-путінських окупантів та терористів.

Із архіпастирським словом до присутніх звернувся і керуючий Карпатською єпархією єпископ Мукачівський і Карпатський Української Автокефальної Православної Церкви Віктор Бедь, який зупинився на значимості постаті Тараса Шевченка в житті української нації, а також на героїчній боротьбі наших прабатьків у роки Другої світової війни в обороні й захисті національних і державних інтересів Карпатської України (Закарпаття) від підступних мадярських окупантів та їхніх німецько-фашистських союзників.

Музичним привітанням від Карпатської єпархії УАПЦ та Української богословської академії учасникам урочистого зібрання стало виконання низки українських і духовних пісень регентом читцем Юрієм Ропоничем та студентом академії Миколою Скрипом.

Із декламуванням віршів Тараса Григоровича Шевченка виступив просвітянин Михайло Михайлович Федака.

Відтак концертну програму представила самодіяльна народна хорова чоловіча капела «Боян» Ужгородського національного університету.

Прес-служба Карпатської єпархії УАПЦ

У КАРПАТСЬКІЙ ЄПАРХІЇ УАПЦ ВІДСЛУЖИЛИ БОЖЕСТВЕННУ ЛІТУРГІЮ ЗА ГЕРОЯМИ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ (1938–1939) ДО 77-Ї РІЧНИЦІ ПРОГОЛОШЕННЯ ЇЇ ДЕРЖАВНОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТІ

Олександр Смолін, який закликав усіх присутніх цього дня пробачити одне одного і з чистими почуттями ввійти в Великий піст, щоб з радістю і хвалою зустріти Воскреслого Христа.

Хід богослужіння супроводжував спів кафедрального хору під керівництвом регента Марії Жабляк.

Прес-служба Карпатської єпархії УАПЦ

13 березня, у прощену неділю, коли згадується вигнання Адама з раю, в Кафедральному храмі апостола українського Андрія Первозваного Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в Ужгороді була відслужена Божественна літургія, під час якої поминалися Герої Карпатської України (1938–1939) до 77-ї річниці проголошення її державної незалежності. Офіційне вшанування проголошення державної незалежності Карпатської України та її Героїв проводиться в нашій державі щорічно 14–15 березня.

Богослужіння очолив Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією УАПЦ, у співслужінні майбутнього протоієрея Сергія Урсти, протоієрея Олександра Смоліна, протоієрея Романа Бобая та диякона Івана Жабляка.

Під час богослужіння поминались імена православних ієрархів – Всесвятійшого Варфоломія, архієпископа Константинополя – Нового Риму, Вселенського Патріарха, Блаженнійшого Макарія, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, Преосвященнійшого Віктора, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ.

За заслуги перед Українською Автокефальною Православною Церквою ієрей Сергій Урста та ієрей Роман Бобай були вдостоєні сану протоієрея з правом носіння палиці.

У молитві до Господа Бога владика Віктор і духовенство просили миру, щастя і благополуччя для українського народу та України, якнайшвидшої перемоги Української Армії над підступними московсько-путінськими окупантами і терористами, за збереження життя кожного українського воїна, добровольця, волонтера і мирних громадян, які нині боронять нашу Вітчизну від московських ординців на сході України, за дарування українцям національної єдності та єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви.

Під час богослужіння Преосвященнійший владика Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський УАПЦ, звершив дияконську хіротонію над іподияконом Іваном Жабляком.

Із проповіддю на Євангельське благовістя до парафіян звернувся протоієрей Олександр Смолін, який закликав усіх присутніх цього дня пробачити одне одного і з чистими почуттями ввійти в Великий піст, щоб з радістю і хвалою зустріти Воскреслого Христа.

Хід богослужіння супроводжував спів кафедрального хору під керівництвом регента Марії Жабляк.

Прес-служба Карпатської єпархії УАПЦ

У КАРПАТСЬКІЙ ЄПАРХІЇ УАПЦ ЗА УЧАСТІ ГРОМАДСЬКОСТІ ВШАНУВАЛИ СВІТЛУ ПАМ'ЯТЬ ІРИНИ ВОЛОШИН (ПЕТРИК) – ДРУЖИНИ ПРЕЗИДЕНТА КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ ДО 80-х РОКОВИН ІЗ ДНЯ ЇЇ СМЕРТІ

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх провин, допущених із власної волі чи з примусу небіжчиками, дарування їхнім душам вічного спочинку та життя у піднебессі.

Відтак учасники поминальних заходів відвідали архітектурну пам'ятку церковного будівництва XVIII ст., духовну спадщину лемківської архітектури – старовинний закарпатський дерев'яний храм на території Закарпатського музею народної архітектури та побуту.

Прес-служба Карпатської єпархії УАПЦ

13 березня в рамках відзначення 77-ї річниці проголошення державної незалежності Карпатської України (14.03.1939–15.03.1939) представники духовенства Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви, Карпатського університету імені Августина Волошина, Української богословської академії, Закарпатського національно-патріотичного об'єднання «Україна Соборна», громадської організації «Молодь Закарпаття» та Християнсько-народної спілки Закарпаття відвідали місце старого цвинтаря, розташованого на території Закарпатського музею народної архітектури та побуту в Ужгород (зруйнованого за часів комуністично-радянського режиму СРСР), де встановлено меморіальні надгробні плити в районі колишнього поховання дружини Президента Карпатської України, Героя України отця Августина Івановича Волошина (1874–1945) – Ірини Іванівни Волошин (у дівоцтві Петрик, 1878–1936).

Ірина Іванівна Волошин (Петрик) відійшла у вічність 13 березня 1936 року і була похована на міському цвинтарі в Ужгороді на Замковій горі. У своєму заповіті Президент Карпатської України Августин Волошин просив після свого упокоєння поховати його поряд із дружиною. Але не судилося... Місце поховання Августина Волошина, який був закатований до смерті у катівнях комуністично-радянського режиму СРСР в Москві, залишається невідомим по сьогодні. А могила Ірини Петрик поряд із іншими могилами та похованнями на цвинтарі Замкової гори в Ужгороді була зруйнована за часів панування того ж таки безбожного московського комуністично-радянського режиму СРСР в Україні.

У новітні часи після відновлення історичної державної незалежності України на зруйнованому цвинтарі було встановлено меморіальні надгробні плити подружжю Августинові Івановичу Волошину та Ірині Іванівні Волошин (Петрик).

Відповідно, біля цих меморіальних надгробних плит і зібралися 13 березня представники духовенства Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви та небайдужої громадськості у день 80-х роковин із дня смерті Ірини Іванівни Волошин (Петрик), де було покладено кошик із квітами, запалено поминальні лампадки та відслужено запокійну Літію.

Заупокійну Літію за Іриною Іванівною Волошин та її чоловіком Августином Івановичем Волошином очолив Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією УАПЦ, у співслужінні протоієрея Сергія Урсти, протоієрея Олександра Смоліна та протоієрея Романа Бобая.

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР БЕДЬ ОЧОЛИВ ЧИН ПРОЩЕННЯ

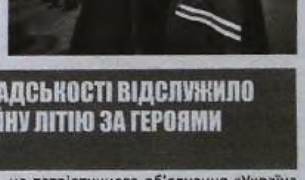

13 березня, в прощену неділю, духовенством Кафедрального храму апостола українського Андрія Первозваного Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в Ужгороді на чолі з Преосвященнійшим Віктором Бедь, єпископом Мукачівським і Карпатським, керуючим єпархією, було звершено чин прощення.

Під час чину прощення було піднесено покаянні молитви до Господа Бога за прощення між близькими, а також мир, щастя і благополуччя українського народу та України. Участь у богослужінні, крім владики Віктора, взяли протоієрей Сергій Урста, протоієрей Олександр Смолін, протоієрей Роман Бобай та диякон Іван Жабляк.

Із проповіддю до парафіян звернувся Преосвященнійший єпископ Віктор Бедь, який попросив в усіх присутніх вибачення за свої провини та гріхопадіння, привітав із початком Великого посту та закликав підносити молитви до Господа Бога за український народ, Україну, Українську Автокефальну Православну Церкву, подолання розділення православних в Україні, мир, спокій і любов у Христі між співвітчизниками.

Владика Віктор привітав нового клірика Карпатської єпархії УАПЦ диякона Івана Жабляка, який цього дня був висвячений у дияконський сан, і подарував йому на благословення святу просфору.

Відтак за давнім християнським звичаєм парафіяни, як одна сім'я, попросили одне в одного вибачення за свої негідні вчинки чи помисли, для того щоб із чистою душею ввійти в Великий піст.

Прес-служба Карпатської єпархії УАПЦ

У ПРОЩЕНУ НЕДІЛЮ КЕРУЮЧИЙ КАРПАТСЬКОЮ ЄПАРХІЄЮ УАПЦ ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ ЗДІЙСНИВ ДИЯКОНСЬКУ ХІРОТОНІЮ

13 березня, у прощену неділю, коли згадується вигнання Адама з раю, в *Кафедральному храмі апостола українського Андрія Первозваного Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в Ужгороді була відслужена Божественна літургія, яку очолив Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською* єпархією УАПЦ, у співслужінні протоієрея Сергія Урсти, протоієрея Олександра Смоліна та протоієрея Романа Бобая.

Під час Божественної літургії Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, звершив дияконську хіротонію над іподияконом Іваном Жабляком.

Прес-служба Карпатської єпархії УАПЦ

ДУХОВЕНСТВО КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ ЗА УЧАСТІ ГРОМАДСЬКОСТІ ВІДСЛУЖИЛО В УЖГОРОДІ ПОДЯЧНИЙ МОЛЕБЕНЬ ЗА УКРАЇНУ ТА ЗАУПОКІЙНУ ЛІТІЮ ЗА ГЕРОЯМИ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ (1938–1939)

14 березня в рамках відзначення 77-ї річниці Карпатської України (14.03.1939–15.03.1939) духовенство Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви на чолі з Преосвященнійшим Віктором Бедь, єпископом Мукачівським і Карпатським, керуючим Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, біля пам'ятника Президенту Карпатської України, Герою України, доктору отцю Августинові Волошину в місті Ужгороді відслужило подячний молебень за Україну та заупокійну Літію за Героями Карпатської України.

Преосвященнійшому владиці Віктору співслужили протоієрей Сергій Урста, протоієрей Роман Бобай і диякон Іван Жабляк.

У подячному молебні до Господа Бога владика Віктор просив миру та благополуччя для українського народу, дарування якнайшвидшої перемоги Українського війська над московсько-путінськими окупантами і терористами, збереження життя кожного українського воїна, добровольця, волонтера та мирних співвітчизників, які боронять нашу земну Вітчизну Україну від московських ординців, а також утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви.

Під час заупокійної Літії у молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх провин, допущених із власної волі чи з примусу полеглими українськими Героями часів Карпатської України, а також всіма українцями, які віддали своє життя у боротьбі за національну і державну незалежність України у різні часи та віки, дарування їхнім душам вічного спокою та життя у піднебессі.

Участь у вшануванні світлої пам'яті Героїв Карпатської України, окрім духовенства Карпатської єпархії УАПЦ, узяли представники Карпатського університету імені Августина Волошина, Української богословської академії, Ужгородського гуманітарно-економічного та Ужгородського богословського коледжів Карпатського університету, Закарпатського національно-патріотичного об'єднання «Україна Соборна», Закарпатського крайового товариства «Просвіта», громадської організації «Молодь Закарпаття» та Християнсько-народної спілки Закарпаття, а також небайдужої громадськості міста.

Від учасників поминального зібрання до пам'ятника Августинові Волошину було покладено кошик із живими квітами.

У архіпастирському слові владика Віктор розповів про перебіг історичних подій на Закарпатті часів проголошення Карпатської України та наголосив на великому значенні цього подвигу наших земляків для подальшої боротьби української нації за відновлення національної та державної незалежності України.

Виступили також голова Закарпатського крайового товариства «Просвіта» доктор історичних наук, громадсько-політичний діяч Павло Михайлович Федака, віцеректор Карпатського університету імені Августина Волошина доцент Валерія Сіка та голова Закарпатського національно-патріотичного об'єднання «Україна Соборна» Орест Дідух.

Прес-служба Карпатської єпархії УАПЦ

ВІТАННЯ

Нещодавно відзначила День народження хоробра і вірна подруга *Оксанка Кенйс.*

Нехай з Тобою буде порад
Веселий сміх і ніжний погляд,
Хороший друг і тепла тиша,
Щоденне тепло й ніжна ласка,
Очей казкових два озерця,
Несподівані думки Твого серця,
Хай вчиняє Тебе нещастя,
Живи і вір! Бажаєм щастя!

Друзі

АФОРИЗМИ

- Старші люди тому так люблять давати добрі поради, бо їм уже не личить подавати дурних прикладів.
- Так міцно взяв ініціативу у свої руки, що задавив її.
- Такий побожний, що другий день святкує.
- Табуретка засвідчує, що всі люди схожі.
- Переважно люди скільні страждати, ніж боротися, аби усунути причину страждань.
- У борг давати – дружбу втрачати.
- У трьох речах нема дріб'язковості: ворог, вогонь, хвороба.
- В усміхнене обличчя стрілу не випускають.
- У житті варто прагнути переганяти не інших, а самого себе.
- Шкідливий засіб здобування авторитету в людей – бути їм корисними.
- Надмірна ситість – гордість.
- Величний подвиг людини – зазнати поразки і не падати духом.
- Увесь секрет продовження життя полягає в тому, щоб не вкорочувати його.
- Горілка, хоч і біла та прозора, однак фарбує ніс та очорнює репутацію.
- Вік людини – це її мислення.
- Усі сусіди погані, проте верхні усе ж гірші за нижніх.

(З книжки Йосипа ГАНИЧА «Фрази з вузлиці»)

Шановні читачі!

Редакція приймає для друку на шпальтах нашої газети ***рекламу, оголошення,*** а також ***вітальні слова*** на адресу близьких і рідних вам людей.

За детальною інформацією звертайтеся на адресу: вул. Гойди, 4, 4-й поверх, кабінет **403** (Карпатський університет імені Августина Волошина) або телефонуйте: **066-53-38-745** (Станіслав) у будні **(9:00 – 17:00).**

ДОЛЕНОСНІ КРОКИ ІСТОРІЇ

Конституційний Закон ч. 1.

§ 1. Карпатська Україна є незалежна Держава.
§ 2. Назва Держави є: КАРПАТСЬКА УКРАЇНА.
§ 3. Карпатська Україна є республікою з президентом, вибраним Соймом Карпатської України, на чолі.
§ 4. Державна мова Карпатської України є українська мова.
§ 5. Барва державного прапору Карпатської України є синя і жовта, при чому барва синя є горішня, а жовта є долішня.
§ 6. Державним гербом Карпатської України є дотеперішній краєвий герб: медвідь у лівім червонім півколі і чотири сині та три жовті смуги у правому півколі і ТРИЗУБ св. Володимира Великого з хрестом на середньому зубі. — Переведення цього місця закону полишається окремому законові.
§ 7. Державний гимн Карпатської України є "Ще не вмерла Україна".
§ 8. Цей закон обов'язує зараз від його прийняття.

В Хусті, дня 15. березня 1939.

Підписали :

Президент Карпато-Української Респ.

Председатель Сойму К.У.

Письмовод Сойму К.У.

Секретар Сойму К.У.

Комп'ютерна допомога:
– перевстановлення операційної системи на вибір;
– програмна чистка;
– встановлення драйверів;
– встановлення офісних програм;
– встановлення антивірусу.

За детальною інформацією звертайтеся на адресу: вул. Гойди, 4, 4-й поверх, кабінет **403** (Карпатський університет імені Августина Волошина) або телефонуйте: **095-56-13-299** (Ігор) з **10:00** до **17:00** у будні.

Міністерство освіти і науки України
КАРПАТСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Августина Волошина
(вищий навчальний заклад)

Підготовка бакалаврів і магістрів за напрямами:
– Правознавство;
– Міжнародне право та філософія права;
– Фінанси і кредит;
– Туризм;
– Психологія, Медична психологія;
– Філософія;
– Богослов'я (теологія);
– Аналітика та захист інформації;
– Магістерські програми (на базі будь-якої базової чи повної вищої освіти);
– Друга вища освіта;
– Програма подвійного європейського диплома;
– Підготовка офіцерів запасу (додаткова кваліфікація).

Ужгородський гуманітарно-економічний коледж
Підготовка молодших спеціалістів (молодших бакалаврів) (на базі 9 класів) за спеціальностями:
– Правознавство;
– Фінанси і кредит

Міністерство освіти і науки України
УКРАЇНСЬКА БОГОСЛОВСЬКА АКАДЕМІЯ
Карпатського університету
(вищий православний духовно-богословський навчальний заклад)

Підготовка бакалаврів і магістрів за напрямами:
– Богослов'я (священнослужитель: християнський місіонер);
– Теологія (християнський педагог);
– Регент церковного хору;
– Вищі курси дяків;
– Військове капеланство (додаткова спеціалізація);
– Друга вища освіта;
– Програма подвійного європейського диплома.

Ужгородський богословський коледж
Підготовка молодших спеціалістів (молодших бакалаврів) (на базі 9 класів) за спеціальностями:
– Катехизатор із православного богослов'я, дяк (з одночасним здобуттям другої освіти за спеціальностями «Правознавство» або «Фінанси і кредит»).

(Студенти академії при здобутті вищої духовної освіти одночасно здобувають і вищу світську освіту)

ПРИ УНІВЕРСИТЕТІ ТА АКАДЕМІЇ ДІЄ АСПІРАНТУРА І ДОКТОРАНТУРА

м. Ужгород, вул. Гойди, 4; тел.: + 38 099 369 33 77; (0312) 61 20 08; 61 29 45; www.kau.com.ua; www.uuba.org.ua

Шеф-редактор
Віктор БЕДЬ
Головний редактор
Анатолій КОСТЮХ
Літредактори:
Марина ГАЗА
Наталка ГУМЕН-БІЛАНИЧ
Редактори відділів:
Ігор КОВАЛЬЧУК
Олексій ПАЙДА
Олексій ШАФРАНЬОШ
Станіслав ДАНКО
Верстка
Ігор ТОКАЧ
ЗАСНОВНИК
ПП «Адескатське бюро «Срібна Земля».
ВИДАВЕЦЬ
Християнсько-народна спілка Закарпаття.
Ідентифікаційний код 20444130.
Номер зверстано в інформаційному медіа-центрі Карпатського університету ім. А.Волошина.
Друк: Віддруковано видавництвом "А-принт" ТОВ "ДМ", м. Тернопіль, вул. Текстильна, 28. тел.: 52 27 37.
Моб. тел: (067) 350 17 94, a-print.com.ua
РЕДАКЦІЯ
Ужгород, вул. Гойди, 4; тел.: (0312) 61-36-22
e-mail: txt_SZ@ukr.net
архів в Інтернеті: www.sribnazemlja.narod.ru
сайт: www.sz.uz.ua
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації – серія КВ № 5468 від 11.09.2001 р.
Передплатний індекс – 61159.
Умовний друк: А3 арк. 12.
Тираж – 2400
Номер замовлення: 97
Виходить один раз на тиждень.
Розповсюдження: Закарпатська область
Редакція залишає за собою право на публікацію та редагування матеріалів, яких не повертає, на них не відповідає і не пересилає до інших інстанцій. Редакція не завжди поділяє думку автора. **При передруку посилання на «Срібну Землю» обов'язкове.**

«КОБЗАР»

І чужому научайтесь,
і свого не цурайтесь...
Тарас Шевченко

Про гірку годину,
Українці, для нас
Написав був книгу
Шевченко Тарас.
Тую книгу гортав
Ужгородський школяр.
Не читав, а співав,
А ця книга – «Кобзар».
Там тримала дівчина
Розмайтую вітЬ,
Де цвіте калина
І пам'ятник стоїть.

Василь ЩОМАК

Я ВІРЮ

Я сьогодні Шевченка читаю,
Скільки мудрості в його рядках!
Мов на ангельських крилах літаю,
Як тримаю «Кобзар» у руках...

Мені вчителька подарувала
В день народження книгу свяТу,
Щоб її я щоденно читала,
(Душу має й сама золоту).

І тепер я з любов'ю читаю,
Вчу напам'ять премудрі вірші.
Наче кадри, Шевченка гортаю,
Й озиваються струни в душі...

Що за велет! Титан був та й годі!
Він життя нам пророчив нове.
І ходили чутки у народі,
Що не вмер він, а й досі живе...

І він бачить усі наші справи,
Хто є друзі, а хто – вороги.
Бачить біди і злети держави
Й додає нам і сили, й снаги...

Щоб жили ми і вчились, як треба,
Й пам'ятали свій корінь завжди,
Щоб любили і землю, і небо
Й не було щоб чужої біди.

Щоб ми разом ходили на свято,
Вкупі завжди з братами були,
Мали друзів завжди і багато,
Щоб боротись уміли й могли.

І я вірю: подякують люди
І згадають, я вірю, про нас.
І тоді нам не соромно буде
За життя, що пророчив Тарас.

ТАЇСІЯ

«Не стримуй добро потребуючому, коли у силі твоєї руки це вчинити» (Пр. 3, 27).

Срібна земля

ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСНА ГАЗЕТА

www.sz.uz.ua

№8 (977) від 24 березня 2016 року / ВИХОДИТЬ ЩОТИЖНЯ

ЧИТАЙТЕ НАС НА САЙТІ: www.sz.uz.ua

о.СТЕПАН ПАП: НАЗВИ ЗАКАРПАТТЯ В ІСТОРІЇ

Пишучи історію Закарпаття, вживаємо термін «Історичне Закарпаття». Якби ми використовували лише термін «Закарпаття», читач, який не знає історії Закарпаття, під цією назвою міг би розуміти лише сучасну Закарпатську область України. Історичне Закарпаття, історію якого подаємо, не лише сучасна Закарпатська область чи Карпатська Україна (колишня Підкарпатська Русь).

Стор.: 7

ЕСТОНСЬКА РІШУЧІСТЬ

У цьому номері продовжуємо розглядати шляхи реформ у країнах, які так чи інакше можуть стати прикладом їхньої успішної реалізації, і зупинимось на країнах, що знаходяться ближче за Сінгапур, про який мова йшла у попередніх номерах, країнах, що, попри відносно недалеке розташування від України, пов'язані з нами співіснуванням у єдиній і неподільній «тюрмі народів» майже півстоліття, що робить їхній досвід подолання залишків «совка» у своїх структурах ще більш неоціненним для нас із вами. Йтиметься про балтійські країни, зокрема Естонію, як найяскравіший приклад успішних реформ.

Стор.: 4

АКТУАЛЬНО

ЗО «УКРАЇНА СОБОРНА» ВЗЯЛО УЧАСТЬ У ТРИДЕННОМУ ВШАНУВАННІ ПАМ'ЯТІ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ

Стор.: 3

КУЛЬТУРА

НОВЕ ЖИТТЯ НОВОГО ПРАГНЕ СЛОВА

Стор.: 5

КУЛЬТУРА

У КАФЕДРАЛЬНОМУ ХРАМІ КАРПАТСЬКОЇ СПАРХІЇ УЩЕ ПРОЗВУЧАЛИ ДУХОВНІ ТВОРИ У ВИКОНАННІ ЗАСЛУЖЕНОГО АКАДЕМІЧНОГО ЗАКАРПАТСЬКОГО НАРОДНОГО ХОРУ

Стор.: 5

ДІЇ

АСПІРАНТ УКРАЇНСЬКОЇ БОГОСЛОВСЬКОЇ АКАДЕМІЇ ВЗЯВ УЧАСТЬ У СЕМІНАР-ТРЕНІНГУ З ПСИХОЛОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ПОСТТРАВМАТИЧНОГО СТРЕСОВОГО РОЗЛАДУ

Стор.: 8

ОСВІТА

У МІЖНАРОДНІЙ АКАДЕМІЇ БОГОСЛОВСЬКИХ НАУК ПРОВЕДЕНО НАУКОВИЙ КРУГЛИЙ СТІЛ, ПРИУРОЧЕНИЙ ДО 77-Ї РІЧНИЦІ ПРОГОЛОШЕННЯ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ

Стор.: 9

ДУХОВНІСТЬ

ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ ВІДСЛУЖИВ ПОДЯЧНИЙ МОЛЕБЕНЬ ІЗ НАГОДИ 6-Ї РІЧНИЦІ З ДНЯ ПРИЙНЯТТЯ ЧЕРНЕЧОГО ПОСТРИГУ

Стор.: 11

НАШ КАЛЕНДАР

24 березня – День фтизіатра;

25 березня – День Служби безпеки України;

26 березня – День Національної гвардії України;

27 березня – Міжнародний день театру.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

28 березня – народився Дмитро Гнатюк, український співак і режисер, Герой України;

29 березня 1724 р. – народився Кирило Розумовський, останній гетьман України (1750–1764);

30 березня 1865 р. – помер письменник-будитель, громадсько-культурний діяч, педагог, публіцист, фольклорист Олександр Духнович.

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС: 61159

Реалізація вільна 2.00 грн.

ПЕРЕСЕЛЕНЦІ В УЖГОРОДІ ОТРИМУЮТЬ НОВІ РОБОЧІ МІСЦЯ

Чимало людей змушені покинути рідні домівки, улюблену роботу, родичів, друзів, знайомих і все, що створювалося роками для затишку та комфорту. Трагічні події, які відбуваються у зоні проведення АТО, залишили без даху та опори мільйонів людей. Лише до Закарпатської області переїхало більше 4 тис. переселенців зі Сходу.

Водночас кожному з них доводиться стикатися з великою кількістю проблем. Це і потреби в їжі та одязі, відсутність житла, доступ до ліків і медичного обслуговування. Та однією з найголовніших проблем залишається можливість працевлаштуватися для постійного заробітку.

Проблема працевлаштування переселенців є наразі однією з найважливіших. Людині, котра нещодавно переїхала з зони проведення АТО, не так легко знайти роботу. Серед типових причин відмов у працевлаштуванні, які отримували вимушені переселенці від роботодавців, є: відсутність вільних робочих місць, небажання брати людину із зони АТО, невідповідність критеріям посади, відсутність досвіду роботи тощо.

Із квітня минулого року стартувала спільна пілотна ініціатива Проекту ПРООН в Україні «Швидке реагування на соціальні та економічні проблеми внутрішньо переміщених осіб в Україні» та Міжрайонної громадської організації «Неємія». Головна мета – допомогти внутрішньо переміщеним особам (ВПО) знайти роботу на новому місці проживання, а також надати соціальну та правову підтримку ВПО, які перебувають у Закарпатській області, та допомогти адаптуватися до нових умов проживання.

Ірина Капко переїхала з Горлівки до Ужгорода майже півтора року тому. З двома дітками їй тут дуже непросто. Проте каже, що Ужгород краще, ніж інші міста України, налаштований допомагати переселенцям. Ірина вже тут і друзів знайшла, влаштувала дітей до школи та садочка. Знайти роботу Ірині було непросто, хоч і має 2 вищі освіти та хороший досвід.

«Без роботи не те що важко, а взагалі неможливо прожити, – розповідає переселенка з Горлівки Ірина Капко. – Тут ми не маємо підтримки рідних та близьких, тому доводиться в усьому покладатися тільки на себе: батьки залишилися на Донеччині, а чоловік працює в Дніпропетровську. На Батьківщині я залишила свою улюблену роботу і не думала, що так складно тут буде влаштуватися за спеціальністю. Зараз працюю вихователем в дитсадочку, мені дуже подобається. Завдячую цим Тетяні Михайлівні, директору Міжрайонної громадської організації «Неємія». Вона повірила в мене, підтримала. Діток я дуже люблю і водночас постійно відвідую заняття з навчання педагогів-вихователів, які проводяться в «Неємії».

«Люди, які були вимушені покинути свої домівки, рятуючись від обстрілів, часто перебувають у пригніченому психологічному стані, втрачають соціальні зв'язки, не мають потрібних документів, навичок пошуку роботи, – розповідає Тетяна Мачебелі, виконавчий директор Міжрайонної громадської організації «Неємія». – Ми також організовуємо різні програми, які спрямовані на розвиток взаєморозуміння та соціальну інтеграцію: це семінари, тренінги, зустрічі... Тобто головною метою, яку ми ставимо перед собою, стає можливість для тимчасових переселенців самим собі давати раду, звертатися до установ, залагоджувати свої документальні справи та інші питання, які на сьогодні не є вирішеними».

ЧАРДАШ ПІД МУЗИКУ КРЕМЛЯ

Частина І

В Євросоюзі немає єдності в питанні прочитання Мінських угод, повідомив цього тижня в інтерв'ю Euractiv головний дипломат Литви Л. Лінкявічус. А це означає, що обговорення Євросоюзом продовження антиросійських санкцій у червні може бути досить непростим. За нашою інформацією, щонайменше чотири країни — Угорщина, Словаччина, Італія і Греція — виступають за якнайшвидше скасування обмежувальних заходів проти Росії. Найгучніше в цьому хорі лунає голос Угорщини. Угорський прем'єр В. Орбан, який недавно побував у Москві, заявив, що «наприкінці першого півріччя в ЄС очікуються серйозні дебати щодо виконання Мінських домовленостей, іншими словами, автоматичного продовження санкцій проти Росії не буде». Очевидно, саме позиція Будапешта щодо санкцій і стала основним приводом для Петра Порошенка зустрітися минулого четверга з прем'єром Орбаном у Брюсселі, де український Президент перебував із візитом для переговорів із керівництвом ЄС.

ПОЗИЦІЯ БУДАПЕШТА

Своє прагнення знизити або навіть скасувати європейський санкційний тиск на РФ Будапешт наполегливо аргументує нібито величезними втратами для угорського бізнесу й економіки, часом називаючи фантастичні цифри збитків. Однак, як ми вже докладно писали (див. «Угорщина. Найкращі друзі Росії», DT.UA №24 від 03.07.2015 р.), річ не тільки й не стільки в санкціях. Навіть російський лідер на зустрічі з угорським прем'єром пояснив слід у взаємній торгівлі «кон'юнктурними чинниками» нестабільністю валютних курсів, цін на енергоносії, ну й антиросійськими санкціями, звісно. «Винні не ми, а несприятлива міжнародна обстановка, — підтакнув Орбан. — Усе хороше в наших відносинах зроблено нами, а все погане — іншими». Справді, експорт Угорщини в РФ торік упав на 39%, а взаємний товарообіг — на 40%.

ТОРГОВЕЛЬНІ ВІДНОСИНИ РФ

Але негативні тенденції, спричинені глибокою економічною кризою в РФ, пов'язаною передусім із низькими цінами на нафту й нереформованістю російської економіки, спостерігалися в торгівлі Росії з більшістю держав світу. Візьмімо хоча б Китай, оборот із яким у РФ найбільший і становить 12% її зовнішньої торгівлі. Торік експорт Китаю в Росію впав на 33% (з 50,9 млрд. дол. у 2014-му до 34,1 млрд. – у 2015-му), а російський імпорт у Піднебесну знизився на 27% (з 37,4 млрд. дол. до 27,3 млрд.). І це без жодних санкцій. Тож, мабуть, річ не в них.

ЩО З В. ОРБАНОМ?

Прибувши до Москви у точно призначений день, рівно через рік, після того як Путін урочисто відвідав Будапешт, 17 лютого, В. Орбан щосили демонстрував свою прихильність хазяїнові Кремля. «Я впевнений, що Росія не ворог Угорщини, а партнер. Росія нашій країні, нашій батьківщині не загрожує, а пропонує партнерські хороші взаємини. Угорщина і Росія зацікавлені в тому, щоб безпека в Європі змінювалася, нормалізувалися відносини між Європейським Союзом і РФ, — повідомив Орбан після переговорів з Путіним. — Угорщина — лояльний член ЄС. І якщо Росія і ЄС не зможуть налагодити економічне регіональне співробітництво, союз, тоді ми всі разом програємо у змаганні світової економіки. Здоровий глузд говорить про те, що ми повинні співпрацювати. Досі санкції автоматично продовжувалися, але цей період уже позаду».

Очевидно, після цих слів В. Орбану, який не звик виправдовуватися і який завжди впевнений у своїй правоті, нічого було сказати українському міністрові закордонних справ П. Клімкіну, який прибув із візитом до Будапешта через тиждень після поїздки Орбана до Москви. І хоча переговори з угорським прем'єром до останнього значилися у програмі візиту очільника українського МЗС, цю зустріч скасували під приводом участі Орбана в терміновій нараді з проблем міграції. Багато хто, зокрема, в Євросоюзі, не може зрозуміти, що ж сталося з В. Орбаном. Адже колись він вважався одним із найбільш «антиросійських» політиків у Європі, а тепер виступає в ролі мало не «найліпшого друга» Путіна, який раніше тривалий час не приймав угорця в Москві.

ПРИЧИНИ ТРАНСФОРМАЦІЇ УГОРСЬКОГО ЛІДЕРА

Причин експерти називають принаймні дві. Диктаторові за натурою Орбану Путін, мабуть, симпатичний, він ним навіть захоплюється. І заздрить умінню тримати в руках скручену в баранячий ріг країну й зухвало ігнорувати вимоги Європи і США.

Орбан, якого очільник Єврокомісії Ж.-К. Юнкер на одному з самітів якось зустрів словами «Привіт, диктаторе», явно прагне перейняти манеру поведінки Путіна як у внутрішній, так і в зовнішній політиці. Феноменом Орбана в тому, що як лідер держави, що є членом ЄС, він іноді примудряється робити речі, які не снилися навіть Януковичу, вважають деякі спостерігачі. Наприклад, у 2009 р., знову прийшовши до влади, угорський прем'єр розпорядився звільнити близько 500 журналістів із державної телерадіокомпанії. Обмеження демократичних свобод, зокрема й свободи преси, неодноразово спричиняли в Угорщині народні протести. Намагаючись демонструвати незалежність, Орбан не тільки публічно критикує Брюссель і Вашингтон, а й часто чинить наперекір їм, порушуючи усталені у пристойному західному співтоваристві правила і навіть ігноруючи основоположні цінності.

Можна довго перераховувати угорські закони, починаючи з конституції і закону про ЗМІ, ухвалення яких із подачі Орбана спричинило різке невдоволення партнерів. Останній камінь спотикання — небажання Будапешта приймати біженців і його категорична незгода з планом розподілу квот на розміщення мігрантів по всіх країнах ЄС. Ці квоти керівник канцелярії угорського прем'єра Я. Лазар назвав «моральним імперіалізмом Німеччини». Як і Путін, Орбан — талановитий популіст. Уже сьогодні, замислюючись про майбутні вибори, він будує в Угорщині «нелібералну демократію» («ліберальна держава не змогла б зменшити рахунки на газ і електрику») і робить ставку на низькі тарифи на компослуги для населення. А для цього йому необхідна Росія. І в цій необхідності — друге пояснення зближення Орбана з Путіним. Одним з головних питань на зустрічах двох лідерів як у Будапешті, так і нещодавно в Москві було розширення єдиної в Угорщині АЕС «Пакш», що виробляє близько 40% електроенергії в країні.

Нагадаємо: контракти на будівництво п'ятого і шостого енергоблоків, на їхнє сервісне обслуговування й поставки ядерного палива Будапешт без проведення тендера уклав із «Росатомом» наприкінці 2014 р. А рік тому угорський парламент, ухваливши спеціальний закон, засекретив цю угоду на 30 років. Однак відомо, що розширення «Пакш», назване Орбаном у Москві «проектом століття», коштуватиме понад 12 млрд. євро, а Росія надасть Угорщині державний кредит на 10 млрд. євро. Проект викликав велике невдоволення Брюсселя, який уже заявив, що укладання угод на розширення АЕС «Пакш» без проведення міжнародного тендера не відповідає правилам ЄС із держзакупівель.

У листопаді минулого року Єврокомісія розпочала процедуру розслідування ознак державної фінансової підтримки цього проекту. Як писала місяць тому угорська «Мадяр Ідек», у США і ЄС у проекті вбачають не тільки засіб зміцнення особистої влади Орбана, а й шлях поширення корупції. Але Будапешт уже в передчутті надходження російських коштів. За інформацією угорських ЗМІ, гроші з Росії мають надійти вже всередині цього року — перші транші заплановано в розмірі приблизно 0,9 і 1,8 млрд. дол. І немає жодних сумнівів, що прем'єр Орбан затято відстоюватиме цей проект, який не тільки дозволить йому втримувати низькі тарифи для населення і забезпечити голоси на виборах, а й «підживить» оточення, дасть потужний поштовх для розвитку угорської промисловості.

Тетяна СИДІНА, dt.ua

УКРАЇНСЬКА АВТОКЕФАЛЬНА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА
КАРПАТСЬКА ЄПАРХІЯ

СЛУЖБА ДОВІРИ

Тобі важко і ти не знаєш що робити, до кого звернутися, якщо виникли непорозуміння з рідними та близькими, проблеми на роботі чи службі, в школі чи у вищі та взагалі в житті – НЕ ВПАДАЙ У ВІДЧАЙ!
Тобі допоможуть словом і порадою в православній службі довіри.
Наші телефони цілодобово:

066-75-63-630 – МТС
068-48-11-600 – Київстар

На лінії служби довіри допомогу надасть православний священик.
Є можливість отримати консультацію та пораду висококваліфікованого юриста та психолога.
Пам'ятай, відчай – це гріх! За потреби дзвони!

Служба довіри
Карпатської єпархії УАПЦ
м. Ужгород, вул. Гойди, 4

ЗО «УКРАЇНА СОБОРНА» ВЗЯЛО УЧАСТЬ У ТРИДЕННОМУ ВШАНУВАННІ ПАМ'ЯТІ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ

Україна щорічно відзначає проголошення державної незалежності Карпатської України та її героїв, які ціною свого життя боронили рідний край від союзників гітлерівської Німеччини – Австро-Угорської імперії. 14–15 березня 1939 року Сойм Карпатської України проголосив державну незалежність, через що вночі з 13 на 14 березня війська гортистської Угорщини вчинили збройне вторгнення та окупували частину території. Проте 15 березня поблизу села Рокосово, що на Хустщині, під час спроби угорських військ перетнути ріку Тиса, наштовхнулися на запеклий опір військ Карпатської України. Незважаючи на те що окупанти мали значну перевагу над українцями як військом, так і технікою, півтори тисячі хоробрих героїв, озброєних лише невеликою кількістю гармат і протитанкових рушниць, зуміли протистояти 20–25 тисячам, знищили низку ворожих танків та навіть збили один літак. Герої Карпатської України відчайдушно боронили свій край до 17 березня, але через підсилений артилерійський і авіаційний обстріл з боку Угорщини опір був придушений. Австро-Угорська імперія здобула тактичну перемогу й окупувала Карпатську Україну, хоч і втратила 5–8 тисяч своїх вояків.

Герої Карпатської України проявили неабияку мужність і хоробрість, показали всьому світові, що вільний духом народ не зламати і не залякати. Один із трьох членів Генерального штабу Карпатської Січі Михайло Колодзінський сказав: «Коли вже немає розумного виходу з тяжкого становища, то треба вміти вмерти по-геройськи, щоб така смерть була джерелом сили для молодих поколінь». Михайло Колодзінський та решта хоробрих юнаків так і зробили. Їхня пам'ять донині слугує прикладом для всіх патріотів не лише Закарпаття, але й всіх українців.

Закарпатське національно-патріотичне об'єднання «Україна Соборна» щорічно збирає небайдужу громаду, духовенство й інтелігенцію краю, щоб схилити голови перед Героями, яким завдячуємо своєю свободою. Адже їхній дух був і є з нами в усіх національно-визвольних змаганнях. Нині, коли частина території України анексована й тимчасово окупована ординським московсько-путінським режимом та наші співвітчизники-сучасники гинуть за свободу, пам'ять трагічних подій на Красному Полі як ніколи актуальна.

ЗО «Україна Соборна» взяло участь у триденному вшануванні пам'яті 77-річчя проголошення державної самостійності Карпатської України та 142-ї річниці від дня народження Президента Карпатської України, Героя України, доктора отця Августина Івановича Волошина.

13 березня, у прощену неділю, коли згадується вигнання Адама з раю, в Кафедральному храмі апостола українського Андрія Первозваного Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в Ужгороді представники ЗО «Україна Соборна» взяли участь у Божественній літургії, під час якої поминалися Герої Карпатської України.

Богослужіння очолив Преосвященний Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією УАПЦ, у співслужінні протоієрея Сергія Урсти, протоієрея Олександра Смоліна, протоієрея Романа Бобая та диякона Івана Жабляка.

У молитві до Господа Бога владика Віктор і духовенство просили миру, щастя і благополуччя для українського народу та України, якнайшвидшої перемоги Української Армії над підступними московсько-путінськими окупантами і терористами, молилися за збереження життя кожного українського воїна, добровольця, волонтера і мирних громадян, які нині боронять нашу Вітчизну від московських ординців на сході України, за дарування українцям національної єдності та єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви.

Після богослужіння представники ЗО «Україна Соборна», громадських організацій «Молодь Закарпаття» та Християнсько-народної спілки Закарпаття, професорсько-викладацького складу і студентів Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії хресною ходою вирушили на знак ушанування світлої пам'яті подружжя Августина та Ірини Волошиних установити на фасаді будинку в Ужгороді, що раніше їм належав, вінок із квітів. Участь у церемонії встановлення вінка взяв Преосвященний Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський Української Автокефальної Православної Церкви, та низка священнослужителів єпархії. Владика Віктор розповів присутнім, як жили Президент Карпатської України, Герой України отець Августин Волошин і його дружина Ірина Волошин, про благі вчинки стосовно дітей-сиріт, яких подружжя утримувало за власні кошти у своїй оселі.

Владика Віктор Бедь поділився також спогадами про встановлення на фасаді будинку подружжя Волошиних в Ужгороді пам'ятної дошки 1991 року

Закарпатською крайовою організацією «Народний Рух України», яку на той час очолював, за участі громадськості та представників різних релігійних конфесій.

Опісля присутні попрямували до Закарпатського краєзнавчого музею архітектури та побуту до меморіальних надгробних плит поблизу колишнього місця поховання Ірини Волошин (Петрик). Духовенство Карпатської єпархії УАПЦ відслужило заупокійну Літію за Іриною Іванівною Волошин та її чоловіком Августином Івановичем Волошиним.

Августин Волошин у своєму заповіті просив поховати його поряд із дружиною. На превеликий жаль, справжнє місце поховання Августина Волошина, якого закатували до смерті у катівнях радянського режиму СРСР в Москві, невідоме. А могила Ірини Петрик на цвинтарі Замкової гори була зруйнована тим самим безбожним комуністично-радянським режимом. Тож їхні надгробні плити є символічним місцем поховання подружжя.

Урочисті заходи в рамках відзначення 77-ї річниці Карпатської України продовжилися 14 березня. Духовенство Карпатської єпархії УАПЦ відслужило подячний молебень за Україну та заупокійну Літію за Героями Карпатської України. Участь у вшануванні світлої пам'яті Героїв Карпатської України взяли ЗО «Україна Соборна», Закарпатське крайове товариство «Просвіта», громадські організації «Молодь Закарпаття», Християнсько-народна спілка Закарпаття, представники Карпатського університету імені Августина Волошина, Української богословської академії, Ужгородського гуманітарно-економічного та Ужгородського богословського коледжів Карпатського університету, а також небайдужа до історії й сьогодення громадськість Ужгорода.

Надалі 15 березня учасники заходу автобусом подалися відвідати пам'ятні місця часів Карпатської України. Духовенство відслужило заупокійну Літію в меморіальному парку «Красне Поле» поблизу с. Рокосово на Хустщині. З промовою до присутніх звернулися голова координаційного комітету ЗО «Україна Соборна» Орест Петрович Дідух і доктор педагогічних наук, доктор теології Галина Михайлівна Сагач.

Наступним місцем зупинки став пам'ятник Августинові Волошину в його рідному селі Келечині Міжгірського району. Після заупокійної Літії виступили голова громадської організації «Молодь Закарпаття» Василь Васильович Банк і доктор філософських наук, професор, академік МАБН, директор НДІ ФБА КаУ, вчений секретар МАБН, відмінник освіти України Майя Георгіївна Артьомова.

Далі колона вирушила до могили батька Августина Волошина – отця Івана Волошина. Присутні поклали на могилу квіти й вінки та, схиливши голови, просили у Господа Бога прощення свідомих і несвідомих гріхів спочилого у Бозі, спокій його душі та висловили вдячність за те, що виростив й виховав сина у незламній вірі в Бога та любові до рідної Батьківщини.

Події 14–17 березня 1939 року є прикладом героїзму, мужності, патріотизму і жертовності. Дух героїв Карпатської України завжди присутній із українським народом і ще віками слугуватиме джерелом сили та натхнення для багатьох майбутніх поколінь.

Прес-служба ЗО «Україна Соборна»

ЕСТОНСЬКА РІШУЧІСТЬ

У цьому номері продовжуємо розглядати шляхи реформ у країнах, які так чи інакше можуть стати прикладом їхньої успішної реалізації, і зупинимось на країнах, що знаходяться ближче за Сінгапур, про який мова йшла у попередніх номерах, країнах, що, попри відносно недалеке розташування від України, пов'язані з нами спів-снуванням у єдиній і неподільній «тюрмі народів» майже півстоліття, що робить їхній досвід подолання залишків «совка» у своїх структурах ще більш неоціненним для нас із вами. Йтиметься про балтійські країни, зокрема Естонію, як найяскравіший приклад успішних реформ.

Після того як прибалтійські республіки здобули незалежність, як зазначає видання «Дело», МВФ у своїй доповіді зазначив, що вони навряд чи зможуть продемонструвати значне економічне зростання. Головним аргументом Фонду було те, що економіки цих країн дуже залежні від Росії, зокрема в енергетичній сфері, а також мають застарілу промисловість та інфраструктуру.

Проте влада трьох республік зробила ставку на кілька важливих реформ. По-перше, було введено рівні для всіх умов інвестування і зроблено відкритою економіку. Це призвело до значного притоку грошей з-за кордону, оскільки виробнича база, що дісталася Прибалтиці від радянського минулого, ще не встигла остаточно застаріти, а умови ведення бізнесу були краще, ніж в інших країнах. Крім того, ринок робочої сили в цих країнах був більш гнучким, що давало можливість інвесторам розвивати тут бізнес.

Другим важливим кроком стало урізання витрат на держапарат. Литва, Латвія й Естонія взяли за основу доктрину Північної Європи, яка включає в себе невеликий Кабінет Міністрів, що складається з професіоналів, а не політиків. Із1995 року витрати на виконавчу владу в Естонії скоротилися на 56% і продовжують знижуватися.

По-третє, республіки зробили прозорою свою банківську систему, що посприяло приходу до країн Балтії скандинавських банків. У результаті це (і той факт, що дефіцит бюджету не перевищував 30% ВВП, а уряд стримував зростання інфляції) допомогло сформувати стабільну банківську систему.

Окремо варто відзначити реформи в енергетичній сфері. У 90-х країни Прибалтики були орієнтовані на постачання газу з Росії, але коли Москва почала використовувати це як важіль для політичного тиску, Прибалтика негайно вдалася до реформування цієї сфери. «Реформи проводилися в двох напрямках: енергозбереження (коли зростаючі рахунки на комунальні послуги змушували домогосподарства економити на опаленні), а також створення альтернативних джерел енергії, таких як видобуток нафти на шельфі й будівництво власних електростанцій у сфері альтернативної енергетики», – зазначає Арі-Веіко Антіроіко з університету Тампере. Більше того, коли Росія вперше відключила газ Латвії, влада країни заявила, що готова потерпіти, але не піде на поступки.

Зазначені реформи допомогли країнам Балтії побудувати відкриту і стабільну економіку. Посприяло їм і те, що коли цей процес завершився, в Європі почався кредитний бум, і багато банків та інвестиційних компаній шукало нові ринки. В результаті напередодні вступу в ЄС економіки прибалтійських республік зростали в середньому на 10% у рік.

Проте це лише загальні тенденції, які можна простежити з будь-якого питання. Для того ж щоб зрозуміти глибинну суть, відчути всі ці процеси зсередини, пропонуємо вам уривок зі статті батька економічних реформ в Естонії, двічі прем'єр-міністра цієї маленької, але гордої країни Марта Лаара.

НАЙРАДИКАЛЬНІШІ РЕФОРМИ

Улітку 1992 р. на всенародному референдумі було затверджено нову Конституцію. На ухвалення чекало рішення, чи обривати начисто всі кінці з «совєтським» минулим і проводити рішучі реформи, чи ж рухатися трохи повільніше.

Друге гасло фірма «Nike» подала у своєму рекламному слогані – «Просто зроби це!» Реформатори мають діяти рішуче, ухвалюючи реформи та дотримуючись їх, попри ті короткотермінові незручності, котрі вони можуть спричиняти. Згідно з Лешеком Бальцеровичем (1994), період «надзвичайної політики» триває зазвичай два роки. Коротка тривалість цього виняткового періоду означає, що радикальна реформа, запущена якнайшвидше після подібного політичного прориву, має значно більші шанси на те, що її приймуть люди, ніж відтермінована радикальна реформа або ж нерадикальна її альтернатива, що запроваджує болючі заходи невеличкими частинками. Тобто, коротше, без болю немає перемоги.

Швидкість є ключовою. З цього випливає чимало інших наслідків. Якщо на проведення суттєвих реформ є мало часу, відповідно, мало часу можна використати на підготовку до них. Таким чином, закони мають бути якомога простішими. Це значить, що будуть помилки, але важливішим є діяти швидко, оскільки зачекати – означає програти.

Наш уряд не гаяв часу на переговори щодо компромісів з опозицією, котра б опиралася нашій політиці за будь-яких умов. Було життєво необхідно отримати більшість у парламенті, але навіть більшістю з різницею в одне місце ми були здатні проштовхнути наші рішення. Ми спромоглися схвалити понад 300 законів упродовж першого року нашої каденції. Ми дізналися, що реформи треба проштовхувати не шматочок за шматочком, а якнайкрупнішими шматками, оскільки політичний опір, що його доводилося долати, був однаковим, незалежно від розміру реформи.

Щодо питання вибору між «поступовим» підходом чи «шоковою терапією»: країни, де спробували проводити реформи повільно й поетапно, зіштовхнулися з серйозними труднощами. Соціальна ціна тих реформ була такою ж високою, а то й вищою, як і в країнах, де діяли рішучіше, і все одно наступав момент, коли доводилося так чи інакше вдаватися до елементів «шокової терапії». Ми скористалися порадою Бальцеровича (1994), котрий писав, що «гірку пігулку краще проковтнути всю зразу, ніж розтягувати на дози».

Щоб знизити роль держави, перехідна країна повинна мати сильний та ефективний уряд. Ефективний уряд – значить маленький уряд. Таким чином, нашими першими діями було реформувати сам уряд.

Ми намагалися відійти від системи ухвалення рішень на основі особистих стосунків та політичної маніпуляції, таких характерних для «совєтської» доби, котрі мали місце також і під час переходу. Соціалістичне керівництво старого гарту було замінено представниками молодшого покоління, не зіпсованого минулим. Персонал було змінено шляхом реорганізації міністерств, кількість яких скоротили на 30%. Не лише їхня структура, але й функції було змінено. Місцевий адміністративний рівень ліквідовувався, органи місцевої

Март Лаар

влади перетворювалися на однорівневі інституції.

На жаль, влада не змогла провести люстрацію, як це було зроблено в Чехії, тому що наш президент боявся критики Ради Європи, як уже траплялося, і він заветував цю ініціативу. Попри те, Естонія таки пройшла крізь глибоку зміну поколінь.

Лібералізація економіки була першим кроком для усіх перехідних економік Центральної та Східної Європи. У багатьох випадках саме через розвал попередньої командної економіки, а не навмисний вибір такої політики відбувалася лібералізація. Як наслідок, слідувало різке, іноді дуже сильне зростання темпів інфляції та різке погіршення стану економіки, як і сталося в Естонії.

Невеличка відкрита економіка надає чимало переваг для м'якого та швидкого переходу до ринкової системи. Вона надає раціональний набір ринково-орієнтованих процесів для розподілення ресурсів, збільшує конкуренцію, дає можливість країнам спеціалізуватися відповідно до їхніх конкурентних переваг, а також дає ринкові, а не урядові обирати найкращих гравців. Політика відкритості також створює середовище прозорості з чіткими сигналами, що їх дає ринок виробникам. Відкритість також сприяє субконтрактуванню, що надає можливість скористатися порівняно висококваліфікованою, але дешевою робочою силою, яка існує в перехідних економіках.

Естонія лібералізувала свою торговельну політику ще на початку: майже всі експортні обмеження було усунуто станом на 1992 рік. Заохочувалося зростання експорту та надавалася країні можливість заробляти іноземну валюту, котру вона так потребувала для імпорту. Естонія також прибрала усі тарифи на імпорт, за винятком тютюну, алкоголю та палива, на які було запроваджено мито.

Попри досягнуті успіхи, естонський уряд звинувачували як у самій Естонії, так і за її межами у надмірному лібералізмі та підриванні економіки. Насправді ж політика відкритої економіки дала повністю позитивний ефект через п'ять основних причин.

По-перше, аргументи, що їх зазвичай наводять для запровадження тарифів із метою «захистити економіку», якось не в'яжуться із законом порівняльних переваг і, таким чином, ґрунтуються на хибних припущеннях. У довготерміновій перспективі економіка стає не стільки захищеною, скільки загалом неконкурентоспроможною. Головним ефектом тарифного захисту є надання переваг одним секторам вітчизняної економіки перед іншими. Захист часто надають політично краще зорганізованим секторам, а не таким, які найбільше його потребують. Подібні чинники також роблять м'яке скасування таких «тимчасових» тарифів маловірогідним, оскільки тиск із метою подовжити їхню дію буде величезним.

По-друге, тарифи можуть полегшувати бюджетний тиск упродовж перехідного періоду, але та залежність від пов'язаних із тарифами доходів, що виникне в результаті, робить їхнє подальше скасування важким. Знизивши торговельні податки на початку реформ, коли запровадження альтернативних джерел доходів є політично легшим, має як перевагу можливість послабити обмеження у майбутній політиці.

По-третє, у країнах, де вартість робочої сили та її кваліфікованість суттєво відрізняються від сусідніх країн, субконтрактування відіграє важливу роль у промисловій торгівлі. Продукція переміщується туди й назад між країнами на різних стадіях обробки. Така торгівля була особливо важливою тим, що дає підприємствам можливість залишатися на плаву й розпочати невеличку перебудову. Складний набір торговельних бар'єрів робить таку торгівлю більш проблематичною.

По-четверте, у часи перехідної економіки держава занадто слабка, щоб чинити ефективне втручання. Тарифна політика тяжіє до виродження у короткозору, безсистемну моду, на яку рентозбирання чинитиме більший вплив, ніж здоровий аналіз. Випадок Росії – чудовий тому приклад.

Задекларована мета податків та квот на експорт сировини – «полегшити перехід до ринкової економіки». Насправді ж усе вилилося у масивне хабарництво, злочинність та корупцію, а також у надзвичайне збагачення невеличкої купки добре один з одним пов'язаних осіб за рахунок того ж народу, якого б ця політика нібито мала захистити. Іншим таким прикладом є надання дешевих кредитів Центробанком Росії, котре, схоже, було продиктовано корупцією, ніж якоюсь економічно оптимальною політикою.

По-п'яте, політика відкритої торгівлі та втрата тарифів мають певні значущі позитивні ознаки. Вони посилюють конкуренцію та примушують бізнес переорієнтовуватися. Тарифи створюють «бар'єри попиту», котрі можуть стати значною перешкодою на шляху переорієнтації торгівлі. Спершу підприємства скаржилися на слабкий внутрішній попит в умовах нової макроекономічної та валютообмінної політики. Потім до них дійшло, що рефляції не буде, вони відчули стусани жорсткої фінансової політики і подалися на Захід у пошуку нових ринків.

* * *

Як бачимо із наведених вище сентенцій політика Марта Лаара, який відіграв провідну роль у реформуванні Естонії, головне гасло їхнього вдалого проведення – «Швидше, радикальніше, вільніше». Тому якщо на пострадянському просторі характерною ознакою балтійських народів у жартівливому варіанті була повільність та скрупульозність, то в реальності вони, зокрема естонці, якраз показали всьому пострадянському простору, що таке швидкість та рішучість, коли мова йде про успішне майбутнє своєї країни та нації. Саме цьому слід повчитися, напевно, і нам...

БІОГРАФІЧНА ДОВІДКА

Март Лаар (ест. Mart Laar; нар. 22 квітня 1960) — естонський політик та історик, прем'єр-міністр країни з 1992 до 1994 та з 1999 до 2002 року.

Закінчив Тартуський університет 1983 року й отримав ступінь магістра при тому ж університеті 1995-го. Працював учителем історії в Таллінні. Лаар є головою партії «Союз Вітчизни». Будучи політиком, Лаар написав кілька книг з історії Естонії та Росії. Був головою Ради істориків при Фонді естонської спадщини, Товариства за збереження естонської історії й Товариства естонських студентів.

За час перебування при владі було відновлено право власників на приватну власність, націоналізовану 1940 року, а також вжито спроб щодо продажу іноземному капіталу двох найбільших у республіці підприємств: електростанції у Нарві та Естонської залізниці. За врядування Лаара було ухвалено закони про громадянство, про іноземців, про вибори та про реформу загальноосвітньої школи.

У квітні 2008 року був нагороджений міжнародною премією Мілтона Фрідмана за проведення реформ в Естонії.

Із травня 2006 року Март Лаар працював у Тбілісі як радник президента Грузії Міхеїла Саакашвілі з реформ на громадських засадах.

Станіслав ДАНКО

Таллінн

НОВЕ ЖИТТЯ НОВОГО ПРАГНЕ СЛОВА...

Закарпатський музично-драматичний театр ім. братів Є. та Ю-А. Шерегіїв із року в рік у творчій співдружності з місцевими драматургами поповнює діючий репертуар новими прем'єрами – цього разу «В Парижі гарне літо» О. Гавроша, якою і відкрив свій 70-й сезон. Це вже другий твір молодого ужгородського драматурга, репрезентований обласним театром.

Нова прем'єра – продовження вистав так званого театрального літопису про минуле і сучасне краю, видатних політичних і культурологічних діячів Срібної Землі. До їхнього числа входять: «Автограф у вічність» В. Руснака, «Таємниця Ужгородсього замку» Ю. Чорі, «Микола Шугай» І. Стецюри, «Судний день» І. Козака та інші. Названі сценічні полотна мають пізнавальну якість, особливий етнічний колорит, пронизливу національну ідею, любов до рідного краю.

П'єсу «В Парижі гарне літо» О. Гаврош присвятив пам'яті українського художника-експресіоніста, одного із засновників закарпатської школи живопису Адальберта Ерделі.

Матеріалами драматичного твору слугували сторінки щоденників та автобіографічна проза, в яких прослідковується філософія Ерделі: основою всього у світі є дух – вільна творча праця художника, що криється у його глибокій самотності, виразити яку можна насамперед за допомогою інтуїції.

Життєві колізії побутових негараздів, особистісні стосунки в коханні та в розлуці з красунями Лілет та Женев'єв під час удосконалення художнього письма в Мюнхені й Парижі, злиденне життя на післявоєнному Закарпатті, любов-агапе танцівниці Розі, приховані спостереження спецслужб (Молодик) та «стукачів» за художником, що широко практикувалося владою радянського тоталітарного режиму стосовно митців, творчість яких не вписувалася в рамки соціалістичного реалізму, – все це і становить основу інтелектуальної драми, запропонованої автором обласному театру.

Режисерське вирішення вистави народним артистом України Анатолієм Філіповим за принципом поєднання в дії двох часових вимирів: екскурс до минулого і сучасного життя головного героя Маестро-Адальберта з розподілом на двох виконавців (Маестро – Анатолій Філіпов, Адальберт – Михайло Фіщенко), з одного боку, надає дійству стрімкого темпоритму, з іншого – виконання головної ролі акторами різного сценічного темпераменту певною мірою відбивається на стильових ознаках та художній цілісності вистави. Виконавець ролі Маестро (А. Філіпов) постав перед непростим завданням. Його герой прикований до крісла-возика, це обмежувало актора у підборі засобів виразності. Допоміг чималий професійний досвід володіння словом та майстерність ведення психологічних пауз, коли із кожної фрази виливається стан душі героя, акцентування уваги на тому, що його розлука з коханими не результат зла, а лише пережите, усвідомлене відчуття вільного вибору художника, де свобода творчості вічна й абсолютна, а зло лише тимчасове і відносне.

Друга дія п'єси починається з мюнхенських спогадів Маестро-Адальберта (М. Фіщенко) про дівчину з художньою душею, котру помітив у середовищі багатих людей. «У неї був гарний червоний капелюшок, вона завжди одягала щось нове. У цій мюнхенській школі вона відрізнялася серед студентів». Це була Лілет.

У театрі цю зустріч перенесено на концертний майданчик, де Лілет виступає з солоспівом. Виконавиця ролі – Жанна Баранович, акторка з добрими вокальними даними, іде від зовнішньої характеристики образу, де гарне личко блондинки, модний червоний капелюшок, вишукані манери поведінки створюють приємне враження від молодої мрійливої дівчини з глибоким і щирим почуттям до Адальберта. Після смерті багатих батьків дівчина готова до тягот убогого життя, щоб допомагати творчим звершенням коханої людини. Для виконавця ролі Адальберта – М. Фіщенка це ключовий епізод. Актор проводить його спрощено, без внутрішніх сумнівів і переживань, без експресії.

Розірвавши стосунки з Лілет, Адальберт їде до Парижа, де збираються відомі майстри пейзажу, щоб осягнути глибину краси людського існування у єдності з довкіллям. Його вабить екологія, жива природа світу. «У крилі метелика, – розмірковує, – більше краси, ніж у п'ятьох томах філософії... Найбільший гріх у житті не оцінювати красу».

У літньому Парижі він зустрічає красуню Женев'єв – дочку старшого радника щодо забудови французької столиці. Часті зустрічі при вдосконаленні письма портрету і пейзажу переросли у велике кохання. Женев'єв у виконанні акторки Едіти Чорної – поміркована, рафінована француженка, позбавлена всяких комплексів, готова до будь-якого вчинку, якщо навіть він не співпадає з волею батьків. Настирливо наполягає, щоб Адальберт привселюдно попросив у батьків її руки і згоди на шлюб. Не склалося. В Ерделі вчергове спрацювало правило свободи, в результаті – коротка фраза «Прощавайте, Женев'єв!»

Театр, на відміну від драматурга, відкидає у виставі розвиток таких подій, виносячи на суд глядачів свою версію. Адальберт просить руки Женев'єв. Батьки Женев'єв у виконанні акторів Василини Грицак та Степана Барабаша зовнішніми ознаками нагадують французьких аристократів XIX століття. Адальберт отримує відмову, компенсовану батьківським чеком.

Серед кола друзів Маестро досить помітний, колоритний образ Йовжика у виконанні досвідченого у сценічному житті актора Анатолія Мацака, який вміло поєднує зовнішню характеристику схожості відомого закарпатського художника з глибоким емоційним багатством експресії, людини щирої вдачі, так званого на ті часи мовчуна.

...Найбільш тривалими у Маестро виявились взаємини з Розі, котра поклала на вівтар свого життя безкорисливу любов. Колишня танцівниця з досконалою фігурою, покинувши цивілізовану Європу, опинилася разом із коханою людиною у складних побутових умовах рідного дому художника. У виконанні акторки Катерини Якубик-Гамаги Розі – це міцний сплав юнки і досвідченої жінки, оптимістки з вірою у найкращі часи.

На жаль, не знаходимо у виставі реалізованих у драматургії соціальних мотивів, так званого ідеологічного контролю влади над творчою інтелігенцією в образах Молодика (від спецслужб), Тоні та Боні (від студентського середовища). Річ у тому, що Маестро в своїй педагогічній практиці ігнорував традиційні підходи до викладання художнього письма, а навчав майбутніх художників за власною методикою. Тоні – носій епохи і традицій свого учителя. Боні – традиційний того часу «стукач», бо це може стати в пригоді йому у майбутній кар'єрі.

Для Маестро наблизився час, коли увага кожної людини зосереджена на вразливих і пам'ятних миттєвостях пройденого життя.

Олександрові Гаврошу вдалося створити цікаву драматичну ситуацію, вносячи до неї потужні соціальні та особистісні конфлікти, які живлять головну ідею творчості кожного митця. Маестро, зрештою, визнає у спричиненому болю та стражданнях Розі за всі роки істину власної гріховності. Смерть вважає не кінцем існування, а лише переходом у новий світ вищої якості. На решту днів земного життя, а отже, назавжди пропонує Розі руку і серце, щоб разом увійти у вищий вимір. Земне життя – коротке, мистецтво – вічне.

Інтелектуальна драма О. Гавроша «В Парижі гарне літо», написана автором в модерністичному стилі, розглядається театром як любовна драма, що складається з трьох ліричних етюдів: спогадів Адальберта Ерделі, трансформованих у реалістичне русло, де окремі монологи Маестро (А. Філіпов) набувають романтичних відтінків, бо колективу легше працювати в традиційних для театру формах із виразними зовнішніми ефектами; спогадів Адальберта Ерделі у стосунках із Лілет, Женев'єв та Розі на фоні класичної і народної музики (Василь Кобаль) у супроводі добре налагодженого звучання оркестру (диригент Анастасія Жужгова) з піснями, танцями і слайдами, що наближає сценічне дійство до жанру літературно-музичної композиції, яка сприймається глядачем як у плані згадуваного «літопису», так і в творчих поступах театру, нової сторінки його історії.

Нове життя нового прагне слова...

Василь АНДРІЙЦЬО,
кандидат мистецтвознавства

У КАФЕДРАЛЬНОМУ ХРАМІ КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ ПРОЗВУЧАЛИ ДУХОВНІ ТВОРИ У ВИКОНАННІ ЗАСЛУЖЕНОГО АКАДЕМІЧНОГО ЗАКАРПАТСЬКОГО НАРОДНОГО ХОРУ

14 березня після завершення ранкової Божественної літургії в Кафедральному храмі на честь апостола українського Андрія Первозваного Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в Ужгороді в рамках відзначення 77-ї річниці проголошення державної незалежності Карпатської України (14–15 березня 1939) Заслужений академічний Закарпатський народний хор обласної філармонії під керівництвом художнього керівника, головного диригента доцента Наталії Петій-Потапчук виконав низку духовних творів-молитов: «Отче наш» Михайла Вербицького, «Аллилуя» Станіслава Людкевича, «Святий Боже» в обробці Олександра Кошиця, «Богородице Діво, радуйся» Сергія Рахманінова, «Благослови, душе моя, Господа» Кирила Стеценка та інші духовні піснеспіви.

Із нагоди відзначення 77-ї річниці проголошення Карпатської України за багаторічну духовно-мистецьку діяльність, особистий внесок у збереження та розвиток пісенної культурної спадщини української нації Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, нагородив художнього керівника та солістів Заслуженого академічного Закарпатського народного хору, а саме:

– художнього керівника, головного диригента Наталію Петій-Потапчук – орденом Покрови Пресвятої Богородиці II ступеня;

– народного артиста України, соліста Петра Матія – орденом «20 років відновлення Державної незалежності України»;

– соліста Олександра Товта – орденом «20 років відновлення Державної незалежності України»;

– солістку Ольгу Свиду – медаллю «Знамення Пресвятої Богородиці» І ступеня.

Прес-служба
Карпатської єпархії УАПЦ

ІВАН ХЛАНТА – ЛАУРЕАТ ПРЕМІЇ ІМЕНІ ІРИНИ КАЛИНЕЦЬ

Наш земляк, доктор мистецтвознавства, академік Академії наук вищої освіти України, заслужений діяч мистецтв України Іван Васильович Хланта став лауреатом премії імені Ірини Калинець за перемогу в номінації «Білі плями» історії України». Щиро вітаємо лауреата з високою нагородою і бажаємо рясних успіхів в ім'я відродження духовності України.

Міжнародний освітній фонд імені Ярослава Мудрого

НАГОРОДЖУЄТЬСЯ

ХЛАНТА
ІВАН ВАСИЛЬОВИЧ

ДЕ ПОЧИНАЄТЬСЯ ЗАКАРПАТТЯ?

Із найдавніших часів Закарпаття було зазвичай об'єктом, а не суб'єктом історичного процесу. Спершу його землі завойовували й дарували, а з народженням європейського націоналізму питання власності Закарпаття перейшло з феодально-силової в радше ідеологічну площину. Всі, хто претендував на ці території, мусили відшукати або придумати історичну легітимізацію експансії. З цим завданням дуже ґрунтовно впоралася Угорщина. Спочатку вона випрацювала героїчну концепцію переходу племен Алмоша і його сина Арпада через Верецький перевал. Згодом підкріпила її вже неприховано міфічним орлом-турулом, який нібито саме в Карпатах скинув Алмошеві меча. Це означало, що буцімто саме з карпатських хребтів починається Угорщина. Угорці відчутно асимілювали місцеве населення, намагалися зробити з нього gens fidelissima (лат. «найвірніший народ» – ред.) та нав'язати йому візію відрубної від українців «угро-русскості». Ця концепція виявилася такою дієвою, що навіть сьогодні, коли на Закарпатті за всіма законами вже мали б загоїтися постколоніальні рани, на місцевих замках відновлюють скульптури бронзових турулів, символів угорської державності, а також аж на кордоні з Львівською областю споруджують пам'ятники на честь hanfoglalas, тобто віднайдення угорцями батьківщини.

БОРОТИСЯ З МІФАМИ – СПРАВА НЕВДЯЧНА

Адже спочатку треба довести міфічність фактів, а щодо подій тисячолітньої давнини це зробити непросто. Однак тут не можна не дооцінювати можливостей археології, аргументи якої не раз руйнували усталені стереотипи. Нещодавно НДІ карпатознавства при Ужгородському національному університеті зайнявся комплексним дослідженням проблеми приходу угорців на терени сучасного Закарпаття. Результати виявилися сенсаційними, адже вони руйнують усталену концепцію середньовічної історії краю. Про це «Тижню» розповів старший науковий співробітник інституту Ігор Прохненко.

Зазвичай кожна країна прагне зробити свою історію кращою, ніж вона була насправді, та героїзувати минуле. Така ситуація не оминула й середньовічної історії Закарпаття. Науковці держав, до складу яких у різні часи входили землі краю, намагалися створити свої концепції, які не завжди відповідають дійсності. Вагомим джерелом міфотворчості стає туристична індустрія, яка свідомо робить пам'ятки (передусім замки) більш давніми. Реальна наукова історична картина зазвичай лежить узагалі в іншій площині. Тому на сьогодні дуже важливо розмежувати заполітизовану, туристичну та наукову історії Закарпаття. Працюючи над останньою, треба докладати багато зусиль, щоб очистити її від нашарувань перших двох.

ПИТАННЯ ПРИХОДУ УГОРЦІВ НА ЗАКАРПАТТЯ

Письмове джерело, у якому найдокладніше викладені ці події, – це хроніка «Геста гунґарорум» про походження угорців, написана на межі XII–XIII ст. н.е. анонімним нотаріалієм угорського короля Бейли III. У цьому творі наведена героїчна історія угорців: проходження їхніх племен на чолі з Алмошем біля Києва, розгром війська князя Олега, перехід через території, які потім увійшли до складу Галицько-Волинського князівства, та подальше проникнення на землі сьогоднішнього Закарпаття.

Подана у хроніці «Геста гунґарорум» історична канва задовольняла вчених різних країн. Угорців вона влаштовує тим, що тут змальовано славетне проходження їхніх пращурів через Закарпаття, під час якого нібито були завойовані городища Унґ (сучасний Ужгород) і Боржава (с. Варієво Берегівського району), а місцевий слов'янський князь Лаборець був страчений. Наших дослідників задовольняло інше: якщо угорці прийшли на ці території наприкінці IX ст. і вступили в збройні сутички з Лаборцем, то цим підтверджувався факт існування на той час закарпатського слов'янського князівства.

Однак на підставі археологічних даних вимальовується зовсім інша картина. Археологічні експедиції НДІ карпатознавства Ужгородського національного університету розпочали пошук слов'янських городищ – центрів «закарпатського» князівства, які згадав Анонімус. Град Унґ, за однією з версій, знаходився на місці Ужгородського замку. Але тут відсутні шари VIII–IX ст. н.е., а середньовічний горизонт датується не раніше ніж X ст. н.е. Отже, на момент імовірного приходу угорців укріпленого пункту на замковій горі не було. Друга ймовірна локалізація городища Унґ у селі Горяни, що під Ужгородом, де розташована славнозвісна Ротонда, яку деякі дослідники, аби пояснити існування городища Унґ, датують IX–X ст. н.е. З результатів розкопок стало зрозуміло, що жодного городища в Горянах узагалі не було. Якби там розміщувався центр князівства Лаборця, то був би присутній потужний культурний шар цього часу. А на доволі значній площі виявлено лише експонати часів неоліту, фрагменти кераміки епохи пізньої бронзи та ліпний і кружальний посуд III–IV ст. н.е. Середньовічне ж заселення цієї місцевості починається з XII ст. н.е. Отож про існування тут центру князівства також говорити не можна, а тому «захоплене» угорцями городище Унґ є міфічним.

Інший укріплений пункт – Боржава, за даними Анонімуса, був здобутий військами Арпада, сина Алмоша, 903 року після кількаденної облоги. Археологічна експедиція Ужгородського університету «розрізала» вал городища у двох місцях. Результати розкопок дають підстави стверджувати, що Боржавське городище було зведено лише наприкінці XI ст. н.е. Тож і Боржаву угорці не могли здобути бодай лише тому, що 903 року її просто не існувало.

Як висновок, описаний в угорській хроніці збройний конфлікт між угорцями та слов'янами вигаданий, а князь Лаборець – легендарна особа, яка має залишатися тільки у міфах і художній літературі.

Денця ліпних слов'янських горщиків із могильника VIII–IX ст. н.е. в с. Червеньово Мукачівського району

Археологічно не підтверджено сам факт проходження угорців на чолі з Алмошем наприкінці IX ст. н.е. через територію Закарпаття. Ймовірний маршрут, яким скористався вождь кочовиків, – це Дунайський коридор (територія між Південними Карпатами і Дунаєм), який номади використовували споконвіків.

Міф про подолання племенами Алмоша Верецького перевалу серйозно спотворив історію. Адже загальноприйнятним стало зараховувати всі городища до слов'янських, а всі поховання кочовиків приписувати давнім уграм. Насправді ж ситуація дещо складніша. Всі одиничні поховання і могильники номадів, які належали до часів проникнення військ Алмоша на територію Закарпаття, виявилися щонайменше на 80 років старішими. У комплексах поховань наявні речі, яких аж ніяк не могли мати угорські воїни, тому що знайдені артефакти були виготовлені набагато пізніше, як наприклад, арабські монети – дірхеми другої половини X ст. н.е. Щоб знівелювати цей факт, угорські вчені висунули гіпотезу про торгове походження цих грошей. Але монети знайдені лише в 23 пунктах північної частини Карпато-Дунайського ареалу, тільки в похованнях кочовиків. Вони були пробиті й перероблені на прикраси, тобто вийшли з торгового обігу. Їхнє знаходження, призначення, а головне – датування і походження свідчать про належність цих знахідок не угорцям, а печенігам, які наприкінці X ст. н.е. рухалися з Причорномор'я. Причому це було не просто переселення, а втеча від погрому доволі непопулярним маршрутом через незручний для кочовиків гірський перевал.

ХВИЛЯ ПРОНИКНЕННЯ ПЕЧЕНІГІВ

Як відомо, на початку 80-х років X ст. печеніги наважилися напасти на київського князя Святослава та вбили його на Дніпровських порогах, коли той повертався з нечисленною дружиною з Болгарії. Речі, які забрали в норманської дружини князя, великою кількістю представлені в закарпатських матеріалах і знахідках зі суміжних територій сучасних Словаччини та Угорщини. Норманський стиль особливо яскраво простежується у свалявських, берегівських і земплинських знахідках, які раніше вважалися суто угорськими. На території Верхнього Потисся також спостерігається концентрація поховань вершників-кочовиків із мечами норманського типу, які також взяті як військові трофеї під час розгрому дружини київського князя. Найімовірніше, керманичі Русі у відповідь на смерть Святослава завдали низки ударів по печенігах та змусили їх рятуватися втечею за Карпати.

Ці самі загони печенігів устигли відзначитися й агресивними нападами на слов'ян-тиверців, розгромивши городища Екімауци та Алчедар, що знаходить підтвердження в археологічному матеріалі. Коли ж племена номадів відчули небезпеку з боку Києва, вони відступали за Карпати, про що свідчать виявлені речові та грошові скарби з награбованими прикрасами й арабськими монетами. За цими скарбами можна простежити маршрут втечі – він іде з Волині на Галич, а потім за Верецький перевал на Хуст і далі на захід.

Саме печеніги, а не угорці в X ст. оселяються на території від Братислави до Закарпаття. Зарубіжні вчені у своїх роботах відзначають, що пам'ятки з цих земель характеризуються чимось неугорським і пов'язують їх із кабарами, які приєдналися до племен Алмоша наприкінці IX ст. н.е. Хроноіндикатори поховань кочовиків змушують переглянути ці тези й усвідомити, що жодного переходу ні давніх угорців, ні інших племен через Верецький перевал у цей час не було, а пам'ятки, які ввійшли в наукову літературу як суто угорські з початку X ст. н.е., належать печенігам кінця цього самого сторіччя.

Отже, на території Закарпаття у VIII–IX ст., незважаючи на значне слов'янське заселення, державне утворення (князівство) сформоване ще не було, а люди вели спокійний, розмірений спосіб життя до приходу печенігів. Відповідно, не було й переходу угорських племен на чолі з Алмошем через Верецький перевал. Територія сучасного Закарпаття ввійшла до складу Угорського королівства вже в XI ст., і угорська колонізація, ймовірно, відбувалася із заходу, а не зі сходу.

Запропонована нами гіпотеза повинна привести до цілої низки ревізій середньовічної історії Закарпаття та суміжних територій. Зрозуміло, все це неможливо зробити за один день. Угорці мають визнати хвилю проникнення печенігів і відмовитися від героїчної історії розгрому слов'янських городищ Верхнього Потисся військами Алмоша.

Складніші питання, які чекають на своє вирішення, – це племінна ідентифікація населення Закарпаття, яке тут жило до приходу печенігів. Значна кількість науковців ототожнює цей слов'янський масив із племенами білих хорватів. Утім, дослідники, які детально аналізують особливості похованого обряду та житлобудівництва, знаходять паралелі в дулібських племен Волині, звідки, напевно, слов'яни й проникли на територію Закарпаття. Ще важче встановити, чи входили землі краю до печенізького проникнення до складу певного державного утворення, а якщо так, то до якого саме.

Усі ці питання в найближчому майбутньому неодмінно знайдуть свої відповіді!

Олександр ГАВРОШ, УТ

Стремено та інші знахідки з поховань печенізького некрополя II пол. X ст. у с. Чома Берегівського району

Пам'ятник першому Анонімусу – ймовірного автора художнього твору «Діяння угорців»

о.СТЕПАН ПАП: НАЗВИ ЗАКАРПАТТЯ В ІСТОРІЇ

Пишучи історію Закарпаття, вживаємо термін «Історичне Закарпаття». Якби ми використовували лише термін «Закарпаття», читач, який не знає історії Закарпаття, під цією назвою міг би розуміти лише сучасну Закарпатську область України. Історичне Закарпаття, історію якого подаємо, не лише сучасна Закарпатська область чи Карпатська Україна (колишня Підкарпатська Русь). Історичне Закарпаття – це всі закарпатсько-українські території, споконвіку заселені українцями, а саме:

• сучасна Закарпатська область України;

• Пряшівщина й Татранщина аж до теперішніх середньословацьких гір включно (тепер у Словаччині);

• Нирьщина – все Среднє і Нижнє Потисся з усіма притоками Тиси аж до її гирла, історична Мархіа Рутгенорум – «Руська країна» з «дуксом рутенорум» – «вождем русинів» X ст. із західним кордоном вздовж Дунаю (тепер у Мадярщині);

• ціле Залісся – колишня Трансильванія – Семигород (тепер у Румунії).

Ця первісна етнічна територія українців Закарпаття — це і є Історичне Закарпаття, заселене слов'янами, предками теперішніх українців, уже перед V ст. після Христа, тепер здебільшого змадяризоване, зрумунізоване, зісловакізоване. Але назви урочищ-готарів, топоніміка, прізвища, східний обряд релігії — руська віра, врешті, археологія й історія доводять первісну українську належність населення до цих територій.

ВЕРХНЄ ПОТИССЯ

Українські вчені територію, іменовану нами Історичним Закарпаттям, називають Верхнє Потисся. Верхнє Потисся – це північно-східна частина Карпатського басейну, яка займає нинішню територію Закарпатської області України, східнословацький край Чехословаччини, північну частину Саболч-Сатмарської області Угорщини і Бая-Марську область Румунії (Е. Балагурі, С. Пеняк. Закарпаття — земля слов'янська. Ужгород. – 1976. — С. 71).

Відтоді як Історичне Закарпаття заселили слов'яни — предки українського народу, його історія – історія українського народу. Українці заселяли Історичне Закарпаття без боротьби, тихо, мирно. Ані історія, ані закарпатські перекази не згадують про боротьбу, однак, не кажуть, що українців на Історичному Закарпатті не було – «по мнозіх же временах сіли суть Словени по Дунаєві, де єсть нині Угорская земля і Болгарская... Пришедше от востока Уфи і устремишася через гори великія, яки прозвашася гори Угорьския, і почата воєвати на живящия ту...» (Літопис Нестора).

Українців нищили, виганяли із земель Історичного Закарпаття, а вони захищалися і залюднювали їх вдруге, втретє, постійно. Важливо знати, що українці на Історичному Закарпатті осіли спочатку на долинах, в гори їх витісняли протягом віків. «Колись наші землі Закарпаття не обмежувалися вузьким гірським поясом; на півночі й на полудні наші території простиралися широко, заходили і в Семигородську височину, і в наддунайські краї по лівому боці Дунаю. Втрати ми понесли на заході – на пограниччю з поляками, словаками, уграми і волохами».

Не можна аналізувати історичного життя Закарпаття без включення до Закарпаття всіх первісно українських закарпатських земель. Це ж бо Історичне Закарпаття.

ПОТИСЬКА РУСЬ

Історичне Закарпаття спочатку мало різні назви. Називали його землею «східних слов'ян», землею «руських слов'ян», точніше, «білих хорватів»; деякі вчені зараховували до них уличів, тиверців і дулібів; після визволення від аварів народ, який населяв ці землі, називали «болгарськими слов'янами», тому що вони належали до Болгарської держави. З приходом у 862-863 рр. Константина-Кирила і Методія на Історичному Закарпатті з'явилася нова назва «Русь», точніше Потиська Русь. Про достовірність цього твердження свідчить те, що франкські латинські хроніки називали Потисся «Мархіа Рутгенорум» — «руська країна, країна русинів». Отже, найдавнішою офіційною назвою Історичного Закарпаття є Мархіа Рутгенорум – Руська країна. Про це чеський історик Халоупецкі пише так: «Рівночасно з проникненням відомостей про «болгарських слов'ян» у горішньому Потиссі в історичних джерелах є відомості про слов'ян руських в тій країні. Могло б здаватися, що означення «слов'яни болгарські» торкалося лише їхньої політичної належності до старої Болгарської держави, не є властиво, ті самі слов'яни перебували на горішнім Потиссі, і лише їхнього означення в джерелах змінилося відповідно до часу і обставин. Є це особливо важливе і майже непомічене повідомлення десь з 1184 року — тоді єпископство Вихорське назване єпископством руським».

Очевидно, історики назвали Потисся руським тому, що так називали себе мешканці Потисся. Чеський історик далі пише: «Зрозуміло, чому вже в 1031 році воєвода Емерик називається «дукс Руїзорум» — князь русинів». Але «Руською країною» звалося Потисся ще раніше. Літопис Нестора року 996 пише, що київський князь Володимир Великий жив у мирі із сусідніми князями Болеславом Лядським, Стефаном Угорським і Ондроником Чеським. Отже, частина Історичного Закарпаття (теперішня Закарпатська область), Пряшівщина й частина Нирьщини належали до Київської Русі Володимира Великого. Зустрічі трьох володарів — Володимира Великого, польського Болеслава і мадярського Стефана відбулася в Сольнограді (теперішній Сольник — Солнок) в Потиссі як у прикордонному пункті, що вказує на належність згаданих закарпатських територій до Київської Русі».

ВЖИВАННЯ НАЗВИ УКРАЇНА НА ЗАКАРПАТТІ

Так територія Історичного Закарпаття увійшла в історію під назвою Русь (в значенні Потиської Русі), а після зайняття Потиської Русі мадярами — під назвою Руська країна, Рутенія, Русинско.

У пізніших історичних документах знаходимо інші назви Історичного Закарпаття. У листуванні польського короля Зигмунта III з канцлером С. Жолкевським у 1596–1619 роках назву «Україна» й «українці» вжито понад сто разів. Україною називали Київщину, Поділля, Брацлавщину, Покуття, Прикарпаття. У листі 1619 року король називає Закарпаття «Україна Венгерська», «Україна Мадярська». У Левассера де Боплана, французького інженера, що жив в Україні в 1630–1647 роках і в 1650 році видав у Руані «Опис України» (Дескріпсіон д'Україне), визначено межі України: від «меж Московії до меж Трансильванії». У доданих до «Опису України» географічних картах знаходимо назву «Україна». На карті Покуття подано також Закарпаття, і все названо: «Украіне парс, кве Покутя вулго діцітур» — «Частина України, яка по-народному зветься Покуття». Отже, в XVII ст. Закарпаття було відоме під назвою «Україна». Єзуїт Себастіян Міллей у листі (3.10.1662) так писав до краківського єзуїта Матвія Мітковича: «Новіт Реверенціа вестраганк Мункачієнзем Украінам, квантакумкве еа ест, адгук ессе схізматікам» – «Знала ваша превелебність, що така Мукачівська Україна, яка велика вона є, до цього часу є цілком схизматичною». У географії Івана Северінія від 1777 року двічі названо частини території Закарпаття Україною. При Земплині читаємо назву «Україна вишня», а Ужгородський комітат автор називає «Україною нижньою». (Решту інформації про це подає «Українське Слово». — Ужгород, 23. V. 1935, та Ілько Борщак: Ідея соборної України в Європі в минулому. – Париж, 1923, 16). У латинській літературі, коли йдеться про територію теперішньої Словаччини у XVIII ст., говориться і про українців — «Украніколі Русі» (Елегіарум лібер унікус а ргеторіка Тирнавіенсі 1752. Алберт Пражак: Доіни спісовне словенштіни до добу Штурову. – Прага, 1922, 270).

Використовували назву «Україна» і закарпатські вчені. У виданій у 1799 році латинською мовою історії Іоаникія Базилевича, ігумена Василіянського монастиря на Чернечій горі біля Мукачева, під назвою «Бревіс нотіціа фундаціоній Тгеодорі Коріятович», складеній, як зазначає автор, на основі старовинних джерел, написано, що в 1241 році Батий з 600-тисячним військом увірвався в Польщу, Сілезію, Мораву, Мадярщину та інші землі України, а Україна і все Поділля вже були під його владою (I. гл. 11, 1).

ФЕЛВІДИЙК (ВЕРХОВИНА)

Протягом багатьох століть поневолення мадярами Закарпаття не мало спеціальної офіційної назви. У літописах із найдавніших часів Закарпаття згадується як «Руська країна», але пізніше мадяри навмисне уникали цієї назви, використовуючи назви Фелвідийк (Верховина), деколи Рутен филд — Руська земля, пізніше Карпатольйо (Підкарпаття), а надалі – лише Фелвідийк (Верховина). Назва Фелвідийк (в буквальному перекладі – Горішня земля) стала географічним терміном, під яким мадяри розуміли лише теперішню Закарпатську область і Пряшівщину. Середнє Потисся й Залісся мадяри включили до Мадярщини, називаючи ці території за назвами комітатів.

УГОРСЬКА РУСЬ

Після розпаду Австро-Мадярщини в 1918 році мадярське міністерство, бажаючи схилити українців Закарпаття до того, щоб вони домагалися приєднання Закарпаття не до Чехословаччини чи України, але до Мадярщини, ввело законом X від 17. XII. 1918 для Закарпаття назву «Руська країна».

Українські вчені з-за меж Закарпаття називали Закарпаття «Угорською Руссю», відносячи сюди усі землі Мадярщини, заселені українцями, або територію, заселену греко-католиками, або територію, що належала до колишньої великої Мукачівської єпархії, тобто всю територію Історичного Закарпаття. У середині XIX століття закарпатський політик Адольф Добрянський домагався, щоб цю «Угорську Русь» приєднати до Галицької Русі й Буковини. Українські вчені до Першої світової війни також називали Закарпаття «Карпатською Руссю». Одночасно в Галичині виникло народне позначення Закарпаття — українська етнічна територія за Карпатами, яка входила до складу Мадярщини, а пізніше до Чехословаччини, Мадярщини й Румунії. Народна назва «Закарпаття» згодом поширилася і на Закарпатті та й у всіх українських землях.

ПІДКАРПАТСЬКА РУСЬ

Після утворення Чехословаччини в 1918 році Історичне Закарпаття було розділене між трьома державами. Залісся забрала Румунія, Потисся залишилося в межах Мадярщини, а та частина, що припадала до Чехословаччини, була поділена надвоє: зі східної частини було створено так звану Підкарпатську Русь, а західну частину (Пряшівщину й Татранщину) без назви було підпорядковано адміністративному управлінню Словаччини. Ці дві частини розділяла ріка Ух. Отже, назва «Підкарпатська Русь» 1918 року стає узаконеною.

Назва «Підкарпатська Русь» – це політичний і адміністративний термін. Вона була взята з поезії Олександра Духновича: «Підкарпатськії русини, оставте глибокий сон...», яка стала офіційним гімном Закарпаття з часів поневолення Чехословаччиною. Назва «Підкарпатська Русь» не є історичним терміном. Цей термін закарпатські українці завжди вважали лише як адміністративний, а не етнографічний, що визначав би етнографічні межі укра-

їнців Закарпаття, бо ці межі були далеко всередині Словаччини.

СХІДНА СЛОВАЧЧИНА

В умовах приєднання Закарпаття до Чехословаччини було зазначено, що до Підкарпатської Русі належить і Пряшівщина, але президент Масарик не дотримав цієї умови, і чехи приєднали Пряшівщину до Словаччини. Тепер у цій західній частині Закарпаття офіційні чеські і словацькі кола користувалися адміністративним терміном «Східна Словаччина». Але в народі виникло своє позначення для цієї території

Назва «Пряшівщина» походить від міста Пряшів, яке було культурним центром українського населення цієї частини Закарпаття. Словацькі політичні кола вороже ставилися до назви «Пряшівщина» ще в період Домюнхенської Республіки. У 1968 році було заборонено вживати термін «Пряшівщина». Його замінила назва «Зиходне словенско», або «Виходословенскі край» (Східна Словаччина, або Східнословацька область). Ми в цій праці, для того щоб краще вирізнити роздроблювані українські території, користуватимемося терміном «Пряшівщина».

Інші складові частини Історичного Закарпаття залишилися під Мадярщиною (Потисся – Нирьщина) і під Румунією (Залісся).

Слід зазначити, що хоч у XIX ст. українські землі Історичного Закарпаття іменувалися за назвами комітатів, до яких вони належали, щоб таким чином приховати «руськість» цих комітатів, всі закарпатоугорські землі вважались єдиним цілим.

КАРПАТСЬКА УКРАЇНА ТА ЗАКАРПАТТЯ

Українська закарпатська інтелігенція називала Підкарпатську Русь Підкарпаттям, пізніше – Закарпаттям. У 1939 році сейм Закарпаття закріпив за цією територією офіційну назву Карпатська Україна. Географічно щодо столиці України – Києва Карпатська Україна є Закарпаттям. Тому будемо тут уживати назву Закарпаття, Закарпатська Україна, Карпатська Україна. Після приєднання Закарпаття до УРСР Закарпаття називається Закарпатською областю України, Закарпатською Україною, або й Карпатською Україною.

Історичні кордони Історичного Закарпаття такі: в Заліссі й Потиссі на півдні – по лінії Бистриця-Дунай, на заході – по лінії Вац-Тренчин – ріка Грон, на півночі – хребет Татранських і Карпатських гір.

Терміном «закарпатські українці» називаємо українську людність в усіх частинах етнічного Історичного Закарпаття. Інколи, кажучи про давні часи, вживатимемо слово «русин» або «руський» (в значенні «український») — так, як його в давнину й досі на цих землях розуміє українське населення. Мадярів називаємо не «уграми, угорцями», а мадярами, як вони самі себе називають.

о. Степан ПАП

Друкується за виданням: Пап Степан. Історія Закарпаття. – Книга 1. – Івано-Франківськ: «Нова Зоря», 2001. – 556 с.

АСПІРАНТ УКРАЇНСЬКОЇ БОГОСЛОВСЬКОЇ АКАДЕМІЇ ВЗЯВ УЧАСТЬ У СЕМІНАРІ-ТРЕНІНГУ З ПСИХОЛОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ПОСТТРАВМАТИЧНОГО СТРЕСОВОГО РОЗЛАДУ

7–11 березня у Львові було проведено навчально-науковий семінар-тренінг «Запобігання посттравматичному стресовому розладу (ПТСР) в Україні». Захід відбувся на базі Українського католицького університету та духовної семінарії Української Греко-Католицької Церкви у Львові.

Семінар проводив відомий учений у галузі психології, спеціаліст зі США – Френк П'юселік, доктор психологічних наук, один із засновників напряму про виведення учасників бойових дій із психічної травми, консультант, тренер, у минулому військовий лікар, ветеран в'єтнамської війни. Опираючись на власний досвід, учений презентував учасникам семінару методи праці з особами, які зазнали травм унаслідок війни.

Із благословення Преосвященнійшого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, голови Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви, ректора Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді, участь у семінарі-тренінгу взяв аспірант Української богословської академії та магістрант факультету психології Карпатського університету імені Августина Волошина магістр богослов'я Ростислав Дзвінчук.

У семінарі брало участь близько 200 учасників із усієї України, серед них переважна більшість психологи, священнослужителі, волонтери та студенти, яким не байдуже майбутнє нашого суспільства та воїнів, які внаслідок бойових дій на сході України потребують духовної підтримки та кваліфікованої психологічної допомоги.

Семінар тривав 5 днів, у ході проведення заходу було багато практичних групових завдань та завдань у парах, під час навчання обговорювалося чимало різних тем, пов'язаних із консультуванням військовослужбовців та їхніх родин, а також порушувалися питання про методику роботи з наркотично та алкогольно залежними. Кожен з учасників мав змогу поставити своє запитання спеціалісту-психологу.

Головна увага на семінарі-тренінгу приділялася таким методикам: «Правила бою», «Контроль станів», «Калібрування», «Маркування», «Систематичне використання заперечень». Розглядалися «Комплексні еквіваленти», «Робота півкуль», техніка «Човник», «Репрезентативні системи». Детально були розібрані та пояснені основні симптоми ПТСР.

За підсумками семінару-тренінгу Ростислав Дзвінчук відзначає: «Для мене участь у такому семінарі-тренінгу дуже важлива й актуальна. Адже ситуація в нашій країні вимагає, щоб кожен громадянин усвідомлював, що війна – великий біль і наша спільна справа. Солдати, які проявили мужність і відвагу, пішовши захищати свою Батьківщину від підступного ворога, повернуться додому вже іншими. Тому всі ми несемо відповідальність за кожного воїна, і від нас залежить, яке буде майбутнє нашої країни. Бо, як наголосив у своєму виступі на семінарі Френк П'юселік, – наша байдужість до солдатів убиває їх, убиває кращих людей суспільства.

Знання, здобуті на семінарі, допомогли мені краще зрозуміти процеси, що відбуваються з солдатами, які зазнали психологічних травм унаслідок військового конфлікту на сході України.

Френк П'юселік своїм власним багатим досвідом допоміг усвідомити, що переживають солдати на війні. Я зрозумів, що кожне слово, яке ми вживаємо у спілкуванні з солдатами, є дуже важливе, тому що одним словом ми даємо їм енергію, стимул, який веде до успіху, даємо надію на краще. Іншим словом несемо розчарування, хвилювання і навіть руйнацію. Задля уникнення таких явищ, нам потрібні відповідні знання і навички комунікації, та надзвичайно тонке чуття людини, солдата.

Для себе особисто я зробив важливий висновок, що солдат – Мудра Людина, яка здобула безцінний життєвий досвід виживання в пекельних умовах. Усе суспільство України має збагнути те, що солдатам доведеться жити з цим гірким досвідом війни, вони його вже ніколи не забудують, і наше спільне завдання – сприяти трансформації солдатів, допомогти їм повернутися до повноцінного життя в мирних умовах».

По закінченні семінару-тренінгу всі учасники отримали сертифікати про підвищення кваліфікації.

Прес-служба УБА та КаУ

ФОРМУЛА АКУНІНА–БОРОВОГО

Ні для кого не є таємницею, що Росія давно погрузла в бездонній «санкційній ямі». Однак, незважаючи на нову «залізну завісу», організовану країнами Заходу, росіяни «боготворять» Путіна та все, що з ним зв'язано. На думку відомого російського письменника Бориса Акуніна, народ Росії приймає «імперський наркотик», котрий сприяє їхньому переконанню в тому, що вони «граждане великой страны, которую все должны бояться». На думку письменника, теперішня ситуація в Росії нагадує період із 1097 року, коли стихли актиурядові рухи по всій країні, по 1917 рік, коли імперія рухнула. «Разочарование гражданского общества, экономический кризис... Правительство пытается отвести взгляд людей от внутренних проблем за счет внешнего врага. Уже не осталось шансов для мирной демократизации», – вважає Б. Акунін.

Підтвердженням «теорії» Акуніна є діяльність російського опозиційного політика, лідера політичної партії «Западный выбор» Костянтина Борового, який разом із десятками політичних біженців, опозиціонерів та правозахисників з РФ 10 березня приїхав до столиці Литви на «Форум вільної Росії». «В разных странах мира, в особенности в Европе, собралось довольно большое количество российских эмигрантов, и мы считаем, что необходимо их консолидировать – в идеале создать некую общую структуру и попытаться организовать совместную работу с остающимися в России правозащитниками в направлении поддержки Европой российских политзаключённых», – зазначає політик.

Водночас на офіційній сторінці в соціальній мережі «Facebook» Боровий розмістив «ультиматум» очільнику Кремля:

«Человечеству необходимо осознать, что сегодня речь идет не о спасении человеческих жизней, а о спасении жизни на Земле. Форум призывает лидеров демократического сообщества предъявить Владимиру Путину следующий ультиматум:

Если в течение ближайшего же времени

- *не будет начато освобождение оккупированных территорий Грузии, Молдовы, Украины;*
- *не будут освобождены все незаконно удерживаемые заложники;*
- *не будет начат вывод российских войск из Сирии;*
- *не будет прекращена антигуманная российская пропаганда в России и по всему миру;*
- *не будет начато восстановление конституционных демократических основ устройства России,*

то стране будет объявлена тотальная блокада. Будут прекращены все политические, экономические, транспортные, информационные отношения с Россией до момента полного выполнения всех условий ультиматума».

Очевидно, що росіяни потроху оговтуються від агресивної кремлівсько-путінської пропаганди й починають тверезо дивитися на події, що відбуваються навколо них. Тож сподіваємося, що в найближчому майбутньому в Росії усе ж відбудуться довгоочікувані політичні зміни.

Михайло БЕРЕЗОВИЙ

ДЕПУТАТИ ВРЕГУЛЮЮТЬ ПИТАННЯ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ПРОБАЦІЇ

Парламент погодив низку змін щодо запровадження в Україні механізму пробації. Зокрема, змінами до Кримінального процесуального кодексу передбачається участь представника органу, що реалізує державну політику у сфері пробації, у судовому засіданні та складення ним досудової доповіді стосовно обвинуваченого.

Відповідний Закон (проект №2490а) «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення виконання кримінальних покарань та реалізації прав засуджених» ухвалено за основу.

Зауважимо: Закон про пробацію П. Порошенко підписав у лютому минулого року.

ПРОБАЦІЯ

Змінами до КПК передбачаються права та обов'язки представника центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері пробації, зокрема, його участь у судовому засіданні, складення досудової доповіді тощо.

Досудова доповідь складається за рішенням суду стосовно особи, обвинуваченої у вчиненні злочину невеликої або середньої тяжкості. Доповідь складається на основі проведених бесід та документальної інформації про особу обвинуваченого.

Якщо представник органу, що реалізує політику в сфері пробації, не прибув на судове засідання, суд відкладає судовий розгляд. Однак якщо причина неприбуття є неповажною, суд порушує питання про відповідальність такої особи.

Ухвалюючи вирок, суд повинен вирішити питання про застосування пробації. Пробацію може бути застосовано при ухваленні судом рішення про обрання стосовно обвинуваченої особи покарання у вигляді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, громадських робіт, виправних робіт, обмеження волі або звільнення його від відбування покарання з випробуванням відповідно до статей 75–79, 104 КК.

ПРАВА ЗАСУДЖЕНИХ

Визначається, що засуджені до арешту мають право:

– витрачати гроші, які є у них на особових рахунках, без обмеження у їхній кількості для придбання продуктів харчування, одягу, взуття, літератури, письмового приладдя та предметів першої потреби;

– одержувати і надсилати листи та телеграми без обмеження у їхній кількості;

– раз на місяць на короткострокове побачення, а неповнолітні засуджені мають право на короткострокові побачення без обмеження у їхній кількості –з родичами або іншими особами у присутності представника колонії.

Окремо врегульовано питання загальнообов'язкового державного соціального страхування і пенсійного забезпечення засуджених до обмеження та позбавлення волі.

Визначається, що засудженим надається право користуватися глобальною мережею Інтернет виняткова для перегляду інформації, висвітленої на веб-сайтах, під контролем адміністрації. Електронні поштові скриньки засудженими не заводяться.

Під час користування глобальною мережею Інтернет засудженим забороняється:

– вносити будь-яку інформацію, зокрема відсилати листи, коментарі, знаки тощо та реєструватися на веб-сайтах;

– формувати будь-які бази даних та накопичувальні диски, зокрема віртуальні;

– відвідувати веб-сайти соціальних мереж, сайти, що пропагують жорстокість, насильство, еротичного або порнографічного змісту, переглядати сайти, які можуть негативно вплинути на психічний стан засудженого;

– грати в он-лайн ігри.

Користування Інтернетом можливе протягом дня у вільний від роботи час та поза часом, передбаченим для споживання їжі та безперервного сну.

Користування глобальною мережею Інтернет оплачується з особистих коштів засуджених.

ОПУБЛІКОВАНО ЗАКОН ПРО ЕЛЕКТРОННЕ ДЕКЛАРУВАННЯ ДОХОДІВ ПОСАДОВЦІВ

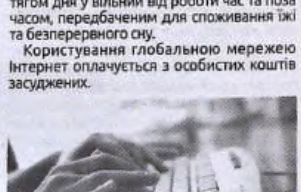

Система електронного декларування доходів посадовців повинна запрацювати вже в 2016 р. Особи, які займають відповідальне та особливо відповідальне становище, матимуть 60 днів, для того щоб подати декларації за минулий рік.

Такі зміни передбачені оновленою редакцією Закону (проект №3755) «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо особливостей подання службовими особами декларацій про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру у 2016 році», яку 17 березня опублікували в «Голосі України». Закон набуває чинності з дня, наступного за днем опублікування.

Слід зауважити, що до числа осіб, які повинні будуть прозвітувати в 60-денний термін після початку роботи системи, належать також судді, прокурори та слідчі. Повний перелік передбачено ст. 50 Закону про запобігання корупції.

Закон, зокрема, передбачає таке:

– встановити адміністративну відповідальність за подання завідомо недостовірних відомостей у декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, передбаченої Законом «Про запобігання корупції», або умисне неподання суб'єктом декларування зазначеної декларації передбачено покарання у вигляді штрафу від 2500 до 3000 неоподаткованих мінімумів доходів громадян або громадських робіт на строк від 150 до 240 годин, або позбавлення волі на строк до 2 років із позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до 3 років.

Зауважимо: у депутатів була низка зауважень до тексту проекту, зокрема, це стосується запровадження адміністративної та кримінальної відповідальності за недостовірні дані в декларації. Відзначалось, що попри суму, яка повинна розмежовувати відповідальність, з'являється можливість для маніпуляцій.

Адвокатське бюро «Срібна Земля»
НАДАННЯ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ ФІЗИЧНИМ ТА ЮРИДИЧНИМ ОСОБАМ
Адреса: 88000, Закарпатська область, м. Ужгород, вул. Гойди, 4, т./ф.: 8 (0312) 61-28-01; 8 (03122) 3-31-32; моб.: 050 611 38 24; 099 257 74 93; E-mail: asu_2006@ukr.net.ua.

У МІЖНАРОДНІЙ АКАДЕМІЇ БОГОСЛОВСЬКИХ НАУК ПРОВЕДЕНО НАУКОВИЙ КРУГЛИЙ СТІЛ, ПРИУРОЧЕНИЙ ДО 77-Ї РІЧНИЦІ ПРОГОЛОШЕННЯ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ (14–15 БЕРЕЗНЯ 1939)

14 березня в рамках відзначення 77-ї річниці Карпатської України (14.03.1939 – 15.03.1939) на базі Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді Міжнародною академією богословських наук було організовано та проведено науковий круглий стіл на тему «Карпатська Україна й українське державотворення в історико-політичному, духовно-культурному, правовому та міжнародному вимірах».

Участь у науковому засіданні взяли (очно та заочно) представники Міжнародної академії богословських наук, Карпатського університету імені Августина Волошина, Української богословської академії, Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви, Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, Херсонського національного технічного університету, Херсонської академії неперервної освіти, Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти, Навчально-наукового інституту євроінтеграційних досліджень, ДВНЗ «Ужгородського національного університету», Науково-дослідного інституту інформатики і права Національної академії правових наук України, Науково-дослідного інституту філософії, богослов'я та аналітики Карпатського університету, Всеукраїнського народного університету імені Григорія Сковороди, Закарпатського крайового культурно-освітнього товариства «Просвіта», Закарпатського обласного осередку Наукового товариства імені Тараса Шевченка, Закарпатської обласної філармонії, Закарпатської обласної організації Національної спілки письменників України, Закарпатського обласного осередку Спілки дизайнерів України, єпископату та духовенства Української Автокефальної Православної Церкви.

Після молитви та співу Державного гімну України наукове зібрання відкрив і виступив із вітальним словом Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією, голова Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, президент Міжнародної академії богословських наук. Владика Віктор привітав усіх та передав учасникам наукового зібрання найщиріші вітання від Блаженнійшого Макарія Малетича, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля УАПЦ, і благословив початок засідання круглого столу.

Із вітальним словом до учасників наукового круглого столу також звернувся Преосвященнійший Кирило Михайлюк, єпископ Ужгородський і Закарпатський, керуючий Закарпатською єпархією, голова Комісії з канонізації святих Української Автокефальної Православної Церкви.

За конфесійною приналежністю участь у круглому столі взяли науковці та студенти, які є вірниками Української Автокефальної Православної Церкви, Української Православної Церкви Київського патріархату, Української Православної Церкви Московського патріархату, Мукачівської греко-католицької єпархії, Римо-Католицької Церкви та низки протестантських церков.

За круглим столом було заслухано низку актуальних виступів і повідомлень із питань проблеми «Карпатська Україна й українське державотворення в історико-політичному, духовно-культурному, правовому та міжнародному вимірах».

Високі нагороди отримали:

• історик, громадсько-політичний діяч Павло Федака – орден «20 років відновлення Державної незалежності України»;

• професор Михайло Белень – орден «20 років відновлення Державної незалежності України»;

• поет Василь Густі – орден «20 років відновлення Державної незалежності України»;

• професор Майя Артьомова – орден Августина Волошина II ступеня;

• професор Галина Сагач – орден Августина Волошина II ступеня;

• професор Володимир Мартиненко – медаль Рівноапостольного князя Київського Володимира Великого I ступеня;

• доцент Маріанна Кляп – орден Августина Волошина II ступеня;

• доцент Валентин Петрик – орден «20 років відновлення Державної незалежності України»;

• музикознавець Марія Жабляк – медаль «Знамення Пресвятої Богородиці» II ступеня.

Науковий круглий стіл було завершено молитвою та співом Державного гімну України.

Прес-служба МАБН

ДУХОВЕНСТВО КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ І ВИКЛАДАЧІ ЗІ СТУДЕНТАМИ КаУ ПОМОЛИЛИСЯ НА КРАСНОМУ ПОЛІ ТА В с. КЕЛЕЧИН ЗА ГЕРОЯМИ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ

15 березня в рамках відзначення 77-ї річниці Карпатської України (14.03.1939–15.03.1939) представники кліру Карпатської єпархії УАПЦ, професорсько-викладацького складу та студентства Карпатського університету імені Августина Волошина, Української богословської академії, Міжнародної академії богословських наук, а також Закарпатського національно-патріотичного об'єднання «Україна Соборна», громадської організації «Молодь Закарпаття», Християнсько-народної спілки Закарпаття та патріотичної громадськості здійснили поїздку до пам'ятних місць часів проголошення та героїчної боротьби Карпатської України: с. Рокосово Хустського району, меморіал Героїв Карпатської України на Красному Полі, с. Келечин Міжгірського району – місце народження Президента Карпатської України, Героя України, доктора отця Августина Волошина та поховання його батька – отця Івана Волошина.

На Красному Полі активісти поклали квіти та запалили поминальні лампадки біля пам'ятного Хреста, що увіковічує безсмертний подвиг полеглих українських Героїв Карпатської України. Представники духовенства Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви на чолі з Преосвященнійшим Віктором Бедь, єпископом Мукачівським і Карпатським, керуючим Карпатською єпархією УАПЦ, відслужили заупокійну Літію за Героями Карпатської України та піднесли молитву за Україну.

Із промовами виступили владика Віктор, голова координаційного комітету Закарпатського об'єднання «Україна Соборна» Орест Дідух і радник президії Міжнародної академії богословських наук професор Галина Сагач.

Відтак учасники зібрання поїхали до села Келечин Міжгірського району, де 17 березня 1874 року народився майбутній Президент Карпатської України, Герой України, доктор отець Августин Іванович Волошин (17.03.1874–19.07.1945). У селі Келечин біля пам'ятного знака на честь Президента Карпатської України Августина Волошина (встановленого 1990 року Міжгірською районною організацією Народного Руху України, голова організації на той час – Михайло Лях, і за участі представників крайової організації НРУ, народних депутатів від Народної Ради у Верховній Раді України) та біля могили його батька – отця Івана Волошина (05.01.1838–10.07.1894) було покладено квіти та запалено поминальні лампадки, а духовенством відслужено заупокійну Літію, яку очолив владика Віктор.

Біля пам'ятного знака Августинові Волошину в с. Келечин до активістів звернулися єпископ Віктор Бедь, професор Карпатського університету імені Августина Волошина, заслужений художник України, академік Михайло Белень, директор Науково-дослідного інституту філософії, богослов'я та аналітики Карпатського університету професор Майя Артьомова та голова громадсько-патріотичної організації «Молодь Закарпаття» Василь Банк. Було виголошено короткі промови і біля могили батька Августина Волошина, з якими виступили владика Віктор, професор Михайло Белень і громадсько-політичний діяч Орест Дідух. Тут же учасники ходи заспівали Державний гімн України.

В УЖГОРОДІ ВІДБУЛОСЯ ЗАСІДАННЯ ПРЕЗИДІЇ МІЖНАРОДНОЇ АКАДЕМІЇ БОГОСЛОВСЬКИХ НАУК

14 березня в Ужгороді під головуванням президента Міжнародної академії богословських наук єпископа Віктора Бедь відбулося чергове засідання президії академії.

У ході засідання було розглянуто такі питання порядку денного:

1. Обрання почесних членів Міжнародної академії богословських наук (надалі – МАБН).
2. Структура МАБН (зі змінами та доповненнями).
3. Положення про секції та відділення МАБН (зі змінами та доповненнями).
4. Київський регіональний науковий центр МАБН.
5. Концепція розвитку МАБН.
6. Реалізація Концепції розвитку МАБН за 2012–2015 рр.
7. Заснування друкованого вісника МАБН.
8. Затвердження звітів наукової діяльності академіків, членів-кореспондентів МАБН за 2015 р.
9. Остаточне затвердження плану роботи МАБН на 2016 р.

Участь в обговоренні питань порядку денного взяли академіки: професор єпископ Віктор Бедь, професор Майя Артьомова, професор Михайло Белень, професор Галина Сагач, професор Володимир Мартиненко, професор Олена Шимко; член-кореспонденти: протоієрей, доцент Сергій Урста, протоієрей, доцент Ігор Ковальчук, доцент Валерія Сіка, доцент Валентин Петрик та інші.

За результатами засідання було ухвалено відповідні рішення.

Прес-служба МАБН

У КАРПАТСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ВІДКРИТО МОВНІ КУРСИ

17 березня після успішного завершення мовних курсів Інституту іноземних мов Карпатського університету імені Августина Волошина у виші було видано перші мовні сертифікати з англійської мови за рівнем В2 (комплексний).

Серед перших здобувачів відповідного сертифіката міжнародного зразка став Йожеф Вереш, громадянин Угорщини, випускник Інституту імені Яноша Везлеї, соціальний працівник Інституту по догляду за безпритульними (м. Будапешт, Угорщина).

Вручення сертифіката провела віцеректор доцент Валерія Сіка за участі директора Інституту іноземних мов університету Моріки Берешни Дюри.

Прес-служба КаУ

СОБОР КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ УХВАЛИВ СТАТУТ ЄПАРХІАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ

18 березня в м. Ужгороді під головуванням Преосвященнішого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, було проведено чергове зібрання Собору єпархії, повідомляє прес-служба Карпатської єпархії УАПЦ.

У ході наради було обговорено поточні питання розвитку єпархії в Закарпатській області та ухвалено Статут Консисторії (єпархіального управління) Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви з доопрацюваннями та доповненнями.

ЗУСТРІЧ ЄПИСКОПА МУКАЧІВСЬКОГО І КАРПАТСЬКОГО ВІКТОРА БЕДЬ ІЗ ВІДОМИМ ЗАКАРПАТСЬКИМ ХУДОЖНИКОМ ВІТАЛІЄМ ЛИБОЮ

16 березня в резиденції єпархіального управління Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в Ужгороді відбулася дружня зустріч владики Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, з відомим закарпатським художником Віталієм Либою, повідомляє прес-служба Карпатської єпархії УАПЦ.

У ході зустрічі пан Либа розповів про свою багаторічну мистецьку діяльність, зокрема з написання полотен на церковно-духовну тематику. Владика Віктор, зі свого боку, наголосив митцеві на історії зародження, розвитку та утвердження нашої прабатьківської, майже 2000-літньої Української Автокефальної Православної Церкви. Відтак владика Віктор і пан Віталій відвідали Кафедральний храм апостола українського Андрія Первозваного в Ужгороді Карпатської єпархії УАПЦ.

За багаторічну духовно-мистецьку і художню діяльність, а також за заслуги перед Святою Православною Церквою та з нагоди 77-ї річниці проголошення Карпатської України Преосвященнійший єпископ Віктор Бедь удостоїв художника Віталія Івановича Либу ордена Августина Волошина II ступеня.

Віталій Іванович подарував свою книгу-альбом «Живопис», де автор ознайомлює з найкращими традиціями закарпатської художньої школи живопису. В своїх художніх роботах пан Віталій розкриває біблійні мотиви та демонструє глибину бачення і розуміння цієї тематики, показуючи, що головне в реальному житті – це Божественний початок та любов до ближнього. Загалом за своє життя художник намалював понад 1000 робіт.

Насамкінець зустрічі владика Віктор благословив Віталія Либу та побажав йому творчих успіхів і Божої допомоги на ниві художнього мистецтва.

У НЕДІЛЮ ТОРЖЕСТВА ПРАВОСЛАВ'Я КЕРУЮЧИЙ КАРПАТСЬКОЮ ЄПАРХІЄЮ УАПЦ ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ ОЧОЛИВ БОЖЕСТВЕННУ ЛІТУРГІЮ

20 березня, у першу неділю Великого посту – Торжества Православ'я, в Кафедральному храмі апостола українського Андрія Первозваного Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в Ужгороді було відслужено Божественну літургію.

Богослужіння очолив Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією УАПЦ, у співслужінні протоієрея Сергія Урсти, протоієрея Олександра Смоліна, протоієрея Романа Бобая та диякона Івана Жабляка.

Під час богослужіння поминались імена православних ієрархів – Всесвятійшого Варфоломія, архієпископа Константинополя – Нового Риму, Вселенського Патріарха, Блаженнійшого Макарія, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, Преосвященнійшого Віктора, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ.

У молитві до Господа Бога владика Віктор і духовенство просили миру, щастя і благополуччя для українського народу та України, якнайшвидшої перемоги Української Армії над підступними московсько-путінськими окупантами і терористами, молилися за збереження життя кожного українського воїна, добровольця, волонтера і мирних громадян, які нині боронять нашу Вітчизну від московських ординців на сході України, за дарування українцям національної і духовної єдності та утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви.

Під час заупокійної ектенії владика Віктор підніс молитви за спасіння душ усіх раніше полеглих українських патріотів, які у різні часи, віки та у наші дні віддали своє життя за національну і державну незалежність України, за всіх раніше спочилих наших прабатьків, батьків, учителів, друзів і близьких, а також за вічнопам'ятного видатного гетьмана України, благодійника Православної Церкви, праведника Івана Мазепу, якому цього дня виповнилося 377 років із дня народження, та за всіх тих, кого заупокійно поминали у храмі.

Із проповіддю з історії започаткування свята Торжества Православ'я до парафіян звернувся протоієрей Сергій Урста.

За багаторічну педагогічну діяльність і внесок у збереження та примноження українського музичного мистецтва та з нагоди 45-річчя з дня народження Преосвященнійший єпископ Віктор нагородив хористку Кафедрального храму на честь апостола українського Андрія Первозваного Аллу Товт медаллю рівноапостольного князя Київського Володимира Великого II ступеня.

Хід богослужіння супроводжувався співом кафедрального хору під керівництвом регента Марії Жабляк.

Спів духовенства та іподияконів у вівтарі здійснювався під керівництвом регента читця Юрія Ропонича.

Після закінчення літургії було відслужено чин Торжества Православ'я та заупокійну Літію за Гетьманом України, праведником Іваном Мазепою. Відтак відбулася традиційна братська трапеза.

Прес-служба Карпатської єпархії УАПЦ

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР БЕДЬ ОЧОЛИВ ЧИТАННЯ ПЕРШОЇ ЧАСТИНИ ВЕЛИКОГО ПОКАЯННОГО КАНОНУ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

14 березня, у понеділок першої седмиці Великого посту, Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, звершив читання першої частини Великого покаянного канону преподобного Андрія Критського у Кафедральному храмі на честь апостола українського Андрія Первозваного в Ужгороді.

Преосвященнійшому єпископу Віктору Бедь співслужили протоієрей Сергій Урста, протоієрей Олександр Смолін та протоієрей Роман Бобай.

Читання канону було здійснено українською мовою в академічному перекладі науковцями-богословами Української богословської академії Карпатського університету.

У КАФЕДРАЛЬНОМУ ХРАМІ КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ В УЖГОРОДІ ВІДСЛУЖИЛИ ЧИН ТОРЖЕСТВА ПРАВОСЛАВ'Я

20 березня, в неділю Торжества Православ'я, після Божественної літургії в Кафедральному храмі апостола українського Андрія Первозваного Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в Ужгороді було відслужено чин Торжества Православ'я.

Чин Торжества Православ'я очолив Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, у співслужінні протоієрея Сергія Урсти, протоієрея Олександра Смоліна, протоієрея Романа Бобая та диякона Івана Жабляка.

Відтак Преосвященнійший владика Віктор звернувся з проповіддю до присутніх у храмі, в якій привітав усіх із Торжеством Православ'я, закликав кожного щоденно підносити молитви за мир і благополуччя в Україні, вшановувати святих подвижників Церкви Христової, а також наголосив на необхідності дотримання та виконання кожним християнином у своєму житті Заповідей Божих.

Прес-служба Карпатської єпархії УАПЦ

У КАФЕДРАЛЬНОМУ ХРАМІ КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ В УЖГОРОДІ ЗВЕРШИЛИ ЛІТУРГІЮ ПЕРЕДОСВЯЧЕНИХ ДАРІВ ТА ОСВЯТИЛИ КОЛИВО

18 березня, у п'ятницю першого тижня Великого посту, в Кафедральному храмі апостола українського Андрія Первозваного Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви відслужили літургію Передосвячених Дарів.

Богослужіння, з благословення Преосвященнійшого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, очолив протоієрей Олександр Смолін у співслужінні протоієрея Романа Бобая та диякона Івана Жабляка.

Під час богослужіння підносились імена Всесвятійшого Варфоломія, Архієпископа Константинополя – Нового Риму, Вселенського Патріарха, Блаженнійшого Макарія, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, Преосвященнійшого Віктора, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви.

У ході літургії духовенство молилося за мир і благополуччя в Україні та утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви.

Насамкінець літургії було звершено молебень до святого великомученика Федора Тирона та освячено коливо.

Богослужіння супроводжувалося співом церковного хору під керівництвом регента читця Юрія Ропонича.

Прес-служба Карпатської єпархії УАПЦ

У СВЯТО-МИКОЛАЇВСЬКОМУ МОНАСТИРІ СМТ ЧИНАДІЙОВО ЗВЕРШИЛИ ЛІТУРГІЮ ПЕРЕДОСВЯЧЕНИХ ДАРІВ І МОЛЕБЕНЬ ДО ВЕЛИКОМУЧЕНИКА ФЕДОРА ТИРОНА

18 березня, у п'ятницю першого тижня Великого посту, в храмі Свято-Миколаївського чоловічого монастиря Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви відслужили літургію Передосвячених Дарів.

Богослужіння очолив намісник монастиря архімандрит Миколай Реківчак у співслужінні протоієрея Василя Кмітя.

Під час богослужіння підносились імена Всесвятійшого Варфоломія, Архієпископа Константинополя – Нового Риму, Вселенського Патріарха, Блаженнійшого Макарія, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, Преосвященнійшого Віктора, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви.

У ході літургії духовенство молилося за мир і благополуччя в Україні та утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви.

Насамкінець було звершено молебень до святого великомученика Федора Тирона та освячено коливо.

Богослужіння супроводжувалося співом церковного хору.

Прес-служба Карпатської єпархії УАПЦ

ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ ВІДСЛУЖИВ ПОДЯЧНИЙ МОЛЕБЕНЬ ІЗ НАГОДИ 6-Ї РІЧНИЦІ З ДНЯ ПРИЙНЯТТЯ ЧЕРНЕЧОГО ПОСТРИГУ

20 березня Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський Української Автокефальної Православної Церкви, відслужив ранковий подячний молебень із нагоди 6-ї річниці з дня прийняття чернечого постригу.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив миру, благополуччя та розквіту для України, українського народу та утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви.

Біографічна довідка

Чернечий постриг владика Віктор Бедь прийняв 20 березня 2010 року в храмі монастиря святої Феодори Солунської митрополії Елладської Православної Церкви (Греція). Чернечий постриг здійснив Всесвятійший Анфім Руссас, митрополит Солунський Елладської Православної Церкви, який одночасно перебуває у підпорядкуванні Вселенського Патріарха. Ним же на той час уже іеромонах Віктор Бедь був возведений у сан архімандрита. Після прийняття чернечого постригу, з благословення Всесвятійшого митрополита Анфіма Руссаса, архімандрит Віктор був направлений до Іверського монастиря на Святій Горі Афон для отримання духовних настанов. Згодом у встановленому церковно-канонічному порядку архімандрит Віктор Бедь був зарахований до кліру монастиря рівноапостольних Кирила і Мефодія Лангадської митрополії Елладської Православної Церкви (правлячий архієрей – Високопреосвященніший Іоанніс Тассіас, митрополит Лангадський, Екзарх Вселенського Патріарха у Центральній Македонії), яка одночасно перебуває у підпорядкуванні Вселенського Патріарху.

У липні 2014 року архімандрит Віктор Бедь за власним бажанням вийшов за штат Лангадської митрополії Елладської Православної Церкви й отримав відповідне благословення на подальшу богословську, місіонерську та наукову діяльність у рідній Україні.

З червня 2015 року архімандрит Віктор Бедь, згідно з поданою заявою, був зарахований до кліру відродженої прабатьківської Української Автокефальної Православної Церкви, яка історично та канонічно перебуває у духовно-молитовній єдності зі Вселенським Патріархом.

14 серпня 2015 року архімандрит Віктор Бедь був висвячений у Кафедральному соборі апостола українського Андрія Первозваного Української Автокефальної Православної Церкви м. Києва на єпископа Мукачівського і Карпатського та призначений керуючим Карпатською єпархією УАПЦ в Закарпатській області. Таїнство висвячення у єпископа здійснили Блаженніший Макарій Малетич, Митрополит Київський і всієї України, Предстоятель Української Автокефальної Православної Церкви, Високопреосвященніший Андрій Абрамчук, митрополит Галицький, керуючий Івано-Франківською єпархією, Високопреосвященніший Володимир Шлапак, архієпископ Житомирський і Поліський, керуючий Житомирською єпархією, Високопреосвященніший Афанасій Шкурупій, архієпископ Харківський і Полтавський, керуючий Харківсько-Полтавською

єпархією, та Високопреосвященніший Мстислав Гук, архієпископ Тернопільський і Подільський, керуючий Тернопільською єпархією.

Прес-служба Карпатської єпархії УАПЦ

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ УАПЦ ВІКТОР БЕДЬ ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА ГЕТЬМАНОМ УКРАЇНИ, ПРАВЕДНИКОМ ІВАНОМ МАЗЕПОЮ

20 березня після завершення Божественної літургії в Кафедральному храмі на честь апостола українського Андрія Первозваного Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в Ужгороді було відслужено заупокійну Літію за видатним українським політичним, державним і військовим діячем, благодійником Української Православної Церкви та низки інших Помісних Православних Церков, князем Римської священної імперії, гетьманом України, праведником Іваном Мазепою (20.03.1639–22.09.1709) з нагоди 377-річчя з дня його народження. Заупокійне богослужіння очолив Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією УАПЦ, у співслужінні протоієрея Сергія Урсти, протоієрея Олександра Смоліна, протоієрея Романа Бобая та диякона Івана Жабляка.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх провин, допущених небіжчиком із власної волі чи з примусу, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

Світла пам'ять про великого українського достойника, благодійника Української Православної Церкви та низки Помісних Православних Церков, князя Римської священної імперії, гетьмана України, праведника Івана Мазепу століттями вшановується Українською Автокефальною Православною Церквою, Константинопольською Православною Церквою, Румунською Православною Церквою, Антіохійською Православною Церквою, Олександрійською Православною Церквою, Єрусалимською Православною Церквою та Польською Православною Церквою.

Прес-служба Карпатської єпархії УАПЦ

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР БЕДЬ ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА ПРЕЗИДЕНТОМ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ АВГУСТИНОМ ВОЛОШИНИМ ДО 142-річчя З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ

17 березня Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді, відслужив вечірню заупокійну Літію за українським патріотом, Президентом Карпатської України, Героєм України, доктором отцем Августином Івановичем Волошином (17.03.1874–19.07.1945) до 142-ї річниці з дня його народження.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх земних провин, допущених небіжчиком із власної волі чи з примусу, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

Прес-служба Карпатської єпархії УАПЦ

ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА УКРАЇНСЬКИМ ПАТРІОТОМ ПАВЛОМ ДОРОЖИНСЬКИМ ДО ПЕРШИХ РОКОВИН ІЗ ДНЯ ЙОГО СМЕРТІ

18 березня Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді, відслужив вечірню заупокійну Літію за українським патріотом, політичним і громадським діячем, головою Центрального Проводу Об'єднання українських націоналістів (державників) (2005–2015) Павлом Миколайовичем Дорожинським (03.08.1926, с. Товсте Заліщицького району Тернопільської області – 18.03.2015, м. Мюнхен, Німеччина) до перших роковин із дня його смерті.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення за всі провини, допущені небіжчиком із власної волі чи з примусу, дарування його душі вічного спочинку і життя у піднебессі.

Прес-служба Карпатської єпархії УАПЦ

ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА СПОЧИЛИМИ У БОЗІ ЗАКАРПАТЦЯМИ, ЯКІ ЗАЗНАЛИ НАРУГИ ТА КАТУВАНЬ ЗА ЧАСІВ ЗАКРІПАЧЕННЯ У СКЛАДІ УГОРЩИНИ ТА АВСТРО-УГОРСЬКОЇ ІМПЕРІЇ

18 березня Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Церкви, відслужив вечірню заупокійну Літію за всіма спочилими у Бозі земляками-закарпатцями, які у період із початку XIV століття до 1848 року були насильно поневолені в кріпацтві та зазнали обмеження в правах, свободі, пережили століття наруги та приниження людської гідності в період вимушеного входження Закарпаття до складу Угорщини та Австро-Угорської імперії.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх провин, допущених небіжчиками з власної волі чи з примусу, дарування їхнім душам вічного спокою та життя у піднебессі.

Історична довідка

17 квітня 18148 року під тиском буржуазної революції 1848 року в Європі австрійський імператор Фердинанд I підписав закон про скасування кріпосного права в Австро-Угорській імперії. На виконання цього закону 18 березня 1848 року парламент Угорщини скасував кріпосне право на своїй території і, зокрема, на Закарпатті (що на той час іще перебувало у складі Угорщини, яка була частиною Австро-Угорської імперії).

Прес-служба Карпатської єпархії УАПЦ

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР БЕДЬ ВІДСЛУЖИВ МОЛЕБЕНЬ ДО СВЯЩЕННОМУЧЕНИКА ВАСИЛЯ ЛИПКІВСЬКОГО, МИТРОПОЛИТА КИЇВСЬКОГО І ВСІЄЇ УКРАЇНИ

19 березня Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, відслужив ранковий молебень до святого українського священномученика Василя Липківського (09 (19).03.1864–27.11.1937), митрополита Київського і всієї України (1921–1937), духовного провідника відродженої прабатьківської, майже 2000-літньої Української Автокефальної Православної Церкви в 20-х–30-х рр. минулого століття, громадсько-релігійного діяча, педагога, богослова, розстріляного за відданість українській нації, Українській Державі та Українській Церкві 27 листопада 1937 року безбожним московським комуністично-радянським режимом СРСР, прославленого Помісним Собором УАПЦ 27 листопада 1997 року серед святих українських новомучеників із нагоди 152-ї річниці з дня його народження.

У молитві до святого владика Віктор просив його молитовного заступництва перед Господом Богом за багатостраждальний і боголюбивий український народ, Україну та Українську Церкву. За дарування Всемилостивим і Всемогутнім Отцем нашим Небесним миру та благополуччя в Україні, за якнайшвидшу перемогу Українського війська над московсько-путінськими окупантами і терористами та збереження життя кожного українського воїна, добровольця, волонтера та мирних співвітчизників, які у наші дні боронять Богом дану нам земну Вітчизну Україну від московських ординців, за національне і духовне об'єднання української нації та утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви.

Прес-служба Карпатської єпархії УАПЦ

У СВЯТО-МИКОЛАЇВСЬКОМУ МОНАСТИРІ смт ЧИНАДІЙОВО КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ ЗВЕРШИЛИ БОЖЕСТВЕННУ ЛІТУРГІЮ З ЧИНОМ ТОРЖЕСТВА ПРАВОСЛАВ'Я

20 березня, у неділю Торжества Православ'я, в храмі Свято-Миколаївського чоловічого монастиря Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в смт Чинадійово Мукачівського району відслужили Божественну літургію з чином Торжества Православ'я.

Богослужіння очолив намісник монастиря архімандрит Миколай Реківчак у співслужінні протоієрея Василя Кмітя.

Під час богослужіння підносились імена Всесвятійшого Варфоломія, Архієпископа Константинополя – Нового Риму, Вселенського Патріарха, Блаженнійшого Макарія, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, Преосвященнійшого Віктора, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви.

У ході літургії духовенство молилося за мир і благополуччя в Україні та утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви.

Відтак після Божественної літургії було відслужено чин Торжества Православ'я.

Прес-служба Карпатської єпархії УАПЦ

ВІТАННЯ

21 березня ювілейний День народження – 65-річчя відзначив дорогий кум і хрещений батько *Василь Петрович Густі.*

Ваш ювілей – поважна дата,
Про це нагадувать не слід.
А краще щиро привітати
І побажать щасливих літ.
Щоб завжди Ви жили у мирі,
У колі рідної сім'ї.
Нехай тісні вести й щирі
Для Вас співають солов'ї.

Від хрещеної дочки та сім'ї Богаш із Новосіниці

27 березня відзначатиме День народження люблячий брат, турботливий хрещений батько, веселий і енергійний *Андрійко Зубанич.*

Хай кілечне доля у роках прекрасних,
Господь дарує радість і здоров'я,
Хай кожен ранок з неба сонцем ясним
Тебе осяє світлом і любов'ю!

Від Ангелінки, її батьків та любимої родини

Колектив університету й академії вітає з чудовим ювілеєм лікаря-терапевта *Вероніку Василівну Фіцай.*

На кришці життя, немов чарівна м'ята,
Розквітла Ваша ювілейна дата.
Хай цвіт життя повік не одцвітає,
Нехай добро до Вас щоденно прибуває,
Хай Матір Божа Вас оборонює.
А Бог літа щасливі подовжує.

24 березня відзначає ювілей – 30-річчя редактор відділу газети та Інтернет-видання «Срібна Земля», талановитий журналіст, об'єктивний політолог *Олексій Шафраньош.* Редакція газети сердечно вітає ювіляра і бажає насамперед терпіння, безперервного творчого порину, радості щоденно, сімейного затишку й Божої благодаті, а ще:

Хай доля Тобі шле добрі миттєвості,
Міцне здоров'я, море благ земних,
А щедрі дні, мов рушники квітчасті,
В житті хай стелються до ніг.

25 березня черговий День народження відзначатиме головний редактор газети та Інтернет-видання «Срібна Земля», креативна й позитивна особистість, завзятий та енергійний керівник *Анатолій Костюх.* Із цієї нагоди колектив редакції щиро вітає керманича і бажає подальших успіхів у щоденних справах, а головне:

Здоров'я міцного і довголіття.
Хай завжди у всьому щастить.
Весь вік – калинове сузір'яття –
В любові і щасті прожить!

Комп'ютерна допомога:

– перевстановлення операційної системи на вибір;
– програмна чистка;
– встановлення драйверів;
– встановлення офісних програм;
– встановлення антивірусу.

За детальною інформацією звертайтеся на адресу: вул. Гойди, 4, 4-й поверх, кабінет **403** (Карпатський університет імені Августина Волошина) або телефонуйте: **095-56-13-299** (Ігор) з **10:00** до **17:00** у будні.

ВІТАННЯ ПРЕЗИДІЇ МІЖНАРОДНОЇ АКАДЕМІЇ БОГОСЛОВСЬКИХ НАУК ДО ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ВИСОКОПРЕОСВЯЩЕННІЙШОГО ОЛЕКСАНДРА ДРАБИНКА, МИТРОПОЛИТА ПЕРЕЯСЛАВ-ХМЕЛЬНИЦЬКОГО І ВИШНЕВСЬКОГО

18 березня Високопреосвященнійший Олександр Драбинко, митрополит Переяслав-Хмельницький і Вишневський Української Православної Церкви Московського патріархату, доктор богослов'я, член-кореспондент Міжнародної академії богословських наук, відсвяткував черговий День народження.

Із цієї нагоди президія Міжнародної академії богословських наук щиросердечно вітає владику Олександра з цим радісним днем! Бажаємо Вам, Ваше Високопреосвященство, земних благ, творчих успіхів, сил духовних і тілесних, заступництва Пресвятої Богородиці та Божої допомоги на ниві істинного архіпастирського служіння на благо нашого боголюбивого українського народу, Святої Православної Церкви та земної нашої Вітчизни України!

Із роси та води Вам, дорогий владико Олександре!

За дорученням

+ ВІКТОР Бедь,
єпископ Мукачівський і Карпатський
Української Автокефальної Православної Церкви,
президент Міжнародної академії богословських наук
18 березня 2016 р.

ВСТУПАЙ І ЗМІНЮЙ

УКРАЇНА

ОЧИСТИМО УКРАЇНУ РАЗОМ

+380961430198

е-пошта: ukr.soborna@gmail.com

Шеф-редактор **Віктор БЕДЬ**
Головний редактор **Анатолій КОСТЮХ**
Літредактори **Марина ГАЗА, Наталка ГУМЕН-БІЛАНИЧ**
Редактори відділів: **Ігор КОВАЛЬЧУК, Олексій ПАЙДА, Олексій ШАФРАНЬОШ, Стаіслав ДАНКО**
Верстка **Ігор ТОКАЧ**
ЗАСНОВНИК
ПП «Адвокатське бюро «Срібна Земля»
ВИДАВЕЦЬ
Християнсько-народна спілка Закарпаття.
Ідентифікаційний код 20444130.
Номер зверстано в інформаційному медіа-центрі Карпатського університету ім. А.Волошина.
Друк: Відруковано видавництвом "А-принт" ТОВ "ДМ". м. Тернопіль, вул. Текстильна, 28. тел.: 52 27 37. Моб. тел: (067) 350 17 94. a-print.com.ua
РЕДАКЦІЯ
Ужгород, вул. Гойди, 4; тел.: (0312) 61-36-22
e-mail: txt_SZ@ukr.net
архів в Інтернеті: www.sribnazemlja.narod.ru
сайт: www.sz.uz.ua
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації – серія КВ № 5468 від 11.09.2001 р.
Передплатний індекс – 61159.
Умовний друк. А3 зрк. 12.
Тираж – 2400
Номер замовлення: 106
Виходить один раз на тиждень.
Розповсюдження: Закарпатська область
Редакція залишає за собою право на публікацію та редагування матеріалів, яких не повертає, на них не відповідає і не переслає до інших інстанцій. Редакція не завжди поділяє думку автора. **При передруку посилання на «Срібну Землю» обов'язкове.**

ВІТАННЯ

Старший методист кафедри фінансів та економіки, заступник завідувача кафедри психології та педагогіки, доцент *Олена Миколаївна Ярема* святкуватиме черговий День народження 26 березня. Із нагоди святкової дати колектив Карпатського університету ім. А. Волошина бажає Вам здоров'я, людського щастя, а також:

Хай світлі будуть дні усі в житті
І незгоди завжди оминають,
Хай буде легко Вам перед тим,
І словом добрим люди хай стрічають.

27 березня доцент кафедри правознавства та канонічного права *Іван Володимирович Рущак* відзначатиме День народження. Приєднуючись до привітань рідних і близьких, колеги колективу Карпатського університету ім. А. Волошина бажають:

Бажаєм успіхів, досягнень у роботі
Й побільше творчих Вам натхнень,
Хай оминають труднощі й турботи
І тільки радість сяється щоден.

Нещодавно відсвяткував ювілей адвокат Адвокатського бюро «Срібна Земля» *Михайло Михайлович Феделенш.* Із цієї нагоди колектив університету дарує такі рядки:

Багато буде хай любові і тепла.
І кожен день стає яскравим і веселим,
Щоб доля ніжною, прихильною була,
А ще безхмарним, ясним небо.

Шановні читачі!

Редакція приймає для друку на шпальтах нашої газети ***рекламу, оголошення,*** а також ***вітальні слова*** на адресу близьких і рідних вам людей.

За детальною інформацією звертайтеся на адресу: вул. Гойди, 4, 4-й поверх, кабінет **403** (Карпатський університет імені Августина Волошина) або телефонуйте: **066-53-38-745** (Станіслав) у будні **(9:00 – 17:00).**

Закарпатський обласний клінічний онкологічний диспансер оголошує про намір передати майно обласної комунальної власності в оренду, а саме:

Вбудовані нежитлові приміщення будівлі загальною площею 78,1 кв. м за адресою:

м. Ужгород, вул. Бродлаковича, 2.

Заяви приймаються протягом 10 робочих днів після опублікування оголошення за адресою:

м. Ужгород, вул. Бродлаковича, 2, 1-й поверх, кабінет головного лікаря.

Додаткову інформацію можна отримати за тією ж адресою; кабінет головного лікаря, **тел. 61-70-36.**

Міністерство освіти і науки України
КАРПАТСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Августина Волошина
(вищий навчальний заклад)

Підготовка бакалаврів і магістрів за напрямами:
– Правознавство;
– Міжнародне право та філософія права;
– Фінанси і кредит;
– Туризм;
– Психологія; Медична психологія;
– Філософія;
– Богослов'я (теологія);
– Аналітика та захист інформації;
– Магістерські програми (на базі будь-якої базової чи повної вищої освіти);
– Друга вища освіта;
– Програма подвійного європейського диплома;
– Підготовка офіцерів запасу (додаткова кваліфікація).

Ужгородський гуманітарно-економічний коледж
Підготовка молодших спеціалістів (молодших бакалаврів) (на базі 9 класів) за спеціальностями:
– Правознавство;
– Фінанси і кредит.

Міністерство освіти і науки України
УКРАЇНСЬКА БОГОСЛОВСЬКА АКАДЕМІЯ
Карпатського університету
(вищий православний духовно-богословський навчальний заклад)

Підготовка бакалаврів і магістрів за напрямами:
– Богослов'я (священнослужитель; християнський місіонер);
– Теологія (християнський педагог);
– Регент церковного хору;
– Вищі курси дяків;
– Військове капеланство (додаткова спеціалізація);
– Друга вища освіта;
– Програма подвійного європейського дипломв.

Ужгородський богословський коледж
Підготовка молодших спеціалістів (молодших бакалаврів) (на базі 9 класів) за спеціальностями:
– Катехизатор із православного богослов'я, дяк (з одночасним здобуттям другої освіти за спеціальностями «Правознавство» або «Фінанси і кредит»).

(Студенти академії при здобутті вищої духовної освіти одночасно здобувають і вищу світську освіту)

ПРИ УНІВЕРСИТЕТІ ТА АКАДЕМІЇ ДІЄ АСПІРАНТУРА І ДОКТОРАНТУРА

м. Ужгород, вул. Гойди, 4; тел.: + 38 099 369 33 77; (0312) 61 20 08; 61 29 45; www.kau.com.ua; www.uuba.org.ua

«Будьте сильні, і хай буде міцне ваше серце...» (Пс. 31, 25).

Срібна земля

ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСНА ГАЗЕТА

www.sz.uz.ua

№9 (978) від 31 березня 2016 року / ВИХОДИТЬ ЩОТИЖНЯ

ЧИТАЙТЕ НАС НА САЙТІ: www.sz.uz.ua

ПОЛЬСЬКА «ШОКОВА ТЕРАПІЯ»

На початку цього місяця, коли політична криза в Україні стала очевидною, різні політичні діячі пропонували свої шляхи її подолання. З огляду на те що криза була пов'язана зі зростаючою недовірою особисто до прем'єр-міністра та його «рішучих» реформ не тільки з боку більшості громадян України, а й депутатського корпусу Верховної Ради, то логічним було те, що єдиним ефективним рішенням у цьому плані має стати призначення на посаду прем'єр-міністра нової людини, яка б мала високий кредит довіри в суспільно-політичному середовищі.

Стор.: 2

ІНСТИТУТ ЦЕРКОВНОЇ ІСТОРІЇ

Навколо чуємо хвилюючі запитання: чому Українські Церкви не об'єднаються? Чому немає єдиної Помісної Церкви? Чому Московський патріархат і його структура в Україні – УПЦ МП є розкольницькою? Але ці запитання лунають насамперед серед віруючих, а серед духовенства – рідко, і, більше того, церкви не об'єднуються, а навпаки, церковний хаос, який підтримується Російською Православною Церквою та її структурним підрозділом – УПЦ Московського патріархату в Україні, стає все масштабнішим і неконтрольованим. На очах мільйонів і мільйонів українців московсько-путінський режим Російської Федерації все відкритіше і нахабніше використовує Російську Православну Церкву та її підрозділ УПЦ МП для розділення і протиставлення українців поміж собою, породжуючи недовіру до Української Держави, Українських Церков та української влади. І все це діється в часи підступної війни, яку проти України розпочала Російська Федерація. Отже, які причини того, що українці, на відміну від інших народів світу, до сьогодні залишаються розділеними національно і церковно?

Стор.: 6–7

НОВИНИ ЮРИСПРУДЕНЦІЇ

ЯКІ НЕДОЛІКИ СИСТЕМИ ВІДШКОДУВАННЯ ШКОДИ, ЗАВДАНОЇ СУДОМ?

Стор.: 8

ОСВІТА

ВІДОМИЙ ХУДОЖНИК ВІТАЛІЙ ЛИБА ПОДАРУВАВ УКРАЇНСЬКІЙ БОГОСЛОВСЬКІЙ АКАДЕМІЇ В УЖГОРОДІ ЦІННИЙ ЖИВОПИС «ДОРОГА У ВІЧНІСТЬ»

Стор.: 9

ДУХОВНІСТЬ

СПИСКОМ УЛЩ ВІКТОР БЕДЬ: РУЙНУВАННЯ ПОКЛОННОГО ХРЕСТА В УЖГОРОДІ – ВИЯВ БЕЗДУХОВНОСТІ ТА ЛАДНЯ СУСПІЛЬНОЇ МОРАЛІ

Стор.: 10

АКТУАЛЬНО

СЕПАРАТИЗМ У ХРАМАХ МОСКОВСЬКОГО ПАТРІАРХАТУ В УКРАЇНІ

Стор.: 3

ДОСВІД МИНУЛОГО

ВІКЕНТІЙ ШАНДОР: ЦЕ НАЙТЯЖЧА ДОРОГА

Стор.: 4

СЬОГОДЕННЯ

ОБЛАСНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ЛЯЛЬОК ВІДСВЯТКУВАВ 35-РІЧЧЯ

Стор.: 5

НАШ КАЛЕНДАР

1 квітня – Міжнародний день птахів;

2 квітня – Всесвітній день поширення інформації про проблему аутизму;

2 квітня – Міжнародний день дитячої книги;

3 квітня – День геолога;

4 квітня – Міжнародний день Інтернету;

6 квітня – Міжнародний день спорту на благо розвитку та миру.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

3 квітня 1918 р. – народився Олесь Гончар, український письменник;

3 квітня 1973 р. – засновано літературну премію імені П. Г. Тичини;

5 квітня 1710 р. – Пилип Орлик у Бендерах підписав першу українську Конституцію.

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС: 61159

РЕКОМЕНДОВАНА ЦІНА 2.00 грн.

ПОЛЬСЬКА «ШОКОВА ТЕРАПІЯ»

На початку цього місяця, коли політична криза в Україні стала очевидною, різні політичні діячі пропонували свої шляхи її подолання. З огляду на те що криза була пов'язана зі зростаючою недовірою особисто до прем'єр-міністра та його «рішучих» реформ не тільки з боку більшості громадян України, а й депутатського корпусу Верховної Ради, то логічним було те, що єдиним ефективним рішенням у цьому плані має стати призначення на посаду прем'єр-міністра нової людини, яка б мала високий кредит довіри в суспільно-політичному середовищі. Серед різних висловлювань та інформаційних закидів пролунала і пропозиція запросити на вище згадану посаду «батька» польських реформ Лєшека Бальцеровича. Хоча відразу і було спростовано цю заяву самим Бальцеровичем, інтерес до досвіду поляків у виведенні своєї країни із «совкової» ями лише зростає. До того ж саме Бальцерович у Польщі є автором «шокової терапії», яка тепер видається майже єдиним можливим рятівним кругом для української економіки, особливо на фоні «рішучих» реформ Яценюка–Порошенка.

Другим важливим фактором, який, певно, найбільше стимулює активних українців до вивчення польського досвіду, стала також не дуже давня чи то заява, чи то жарт того ж таки Яценюка про те, що за два роки йому вдалось провести такі реформи, які Польща проходила за 22 (!)... Для того щоб зрозуміти, чим саме була ця заява: цинічним жартом стосовно українців чи справді констатацією реальності, ми і спробуємо розібратися у суті польської «шокової терапії».

Почнемо з того, що в 1989 році Польща мала гірші умови, ніж Україна. За короткі строки Польща вирвалася з глибини соціалістичного провалля до сучасної ринкової економіки. І все завдяки швидким реформам. Наша найближча західна сусідка, як й Україна, здобувши незалежність, успадкувала від СРСР економіку з великим потенціалом до зростання, але і з величезними проблемами.

У вересні 1989 року в Польщі відбулися перші демократичні вибори. Єгор Морозов у своїй статті «Урок справжніх реформ від Польщі: «Шокова терапія» Лєшека Бальцеровіча» так описує тодішній стан економіки Польщі: 39 млн. поляків переважно бідні і не бачать у найближчій перспективі надій на зміни. Річна інфляція досягла гігантських розмірів – 640% і продовжувала зростати. Промислове виробництво впало на третину. 40% підприємств важкої і легкої промисловості опинилися на межі банкрутства. Більшість державних монополій і компаній були неефективними і повністю застарілими з огляду на використані технології. Економіка дефіциту призвела до відсутності в магазинах навіть найосновніших продуктів харчування. Від голодного бунту країну, що встала на шлях капіталізму, рятували всім миром. Щоб ліквідувати дефіцит, з-за кордону потекла продовольча допомога. Країни Великої сімки виділили Польщі 1 млрд. доларів на підтримку нацвалюти.

У 1989 році Бальцерович, який займав тоді пост віце-прем'єра і міністра фінансів, доручив п'яти незалежним інститутам провести дослідження стану економіки. Експерти дійшли висновку: стабільності країни загрожує колосальна невідповідність між вкрай високими темпами росту споживання і зарплат з одного боку і незначним збільшенням валового внутрішнього продукту з іншого.

Вирвавшись із голодного соціалізму, поляки взялися задовольняти свої швидкозростаючі потреби, при цьому не гребуючи кредитами під божевільні банківські відсотки. Обсяг грошової маси загрозливо зростав, що невблаганно вело до гіперінфляції.

Щоб вибратися з економічної ями, на думку Бальцеровича, країна потребувала не стільки іноземної допомоги, скільки проведення радикальних реформ. Для проведення заходів із порятунку економіки ще у вересні 1989 року була створена експертна комісія під головуванням того ж таки Лєшека Бальцеровича. Серед членів комісії був Джордж Сорос і підтримувані ним Джеффрі Сакс, Станіслав Гомулка, Стефан Кавалец і Войцех Місенг. Комісія підготувала план широкомасштабних реформ, які повинні були забезпечити інтенсивне перетворення економіки Польщі, перехід від застарілої та неефективної системи централізованого планування до капіталізму за зразком держав Західної Європи та Америки.

6 жовтня відбулася презентація програми на державному телебаченні, і в грудні Сейм ухвалив пакет із 11 антикризових актів, підписаних президентом 31 грудня 1989. До них належали:

Закон про фінансову економію в державних компаніях, що дозволив державним підприємствам оголошувати банкрутство. Таким чином, було покладено край фікції, завдяки якій могло існувати підприємство навіть за відсутності ефективності та підзвітності.

Закон про банківську діяльність, який заборонив національному центральному банку фінансувати дефіцит державного бюджету і заборонив випуск нової валюти.

Закон про кредити, який скасував пільгове кредитування державних компаній і прив'язав проценти до інфляції.

Закон про оподаткування надмірного підвищення заробітної плати, що вводив так званий попівек (пол. Popiwek) – податкові обмеження на зростання заробітної плати в державних компаніях для обмеження гіперінфляції.

Закон про нові правила оподаткування, який стосувався введення однакових правил оподаткування для всіх компаній і скасування спеціальних податків, що раніше застосовувалися до приватних компаній за допомогою ухвалення адміністративних рішень.

Закон про господарську діяльність іноземних інвесторів, завдяки якому іноземні компанії та приватні особи отримали змогу інвестувати в польську економіку й експортувати свій прибуток за кордон.

Закон про іноземні валюти, який вводив внутрішню конвертованість національної валюти і скасовував державну монополію на міжнародну торгівлю.

Закон із митного права, який запроваджував єдині ставки мита для всіх компаній.

Закон про зайнятість, яким регулювалися обов'язки установ по виплаті допомоги з безробіття.

Закон про особливі обставини, за яких працівник може бути звільнений, впроваджував захист працівників державних компаній від масових звільнень і гарантував виплати допомоги по безробіттю.

Втілюючи свій план, Бальцерович і його команда найперше відпустили практично всі ціни на продовольство. Під контролем держави залишилися тільки житлово-комунальні тарифи і громадський транспорт. При цьому енергоресурси для населення подорожчали вчетверо. Підприємства вугледобувної та продовольчої галузей позбулися держсубсидій і держінвестицій. Соціалістичну слабку непідготовлену Польщу миттєво поглинув жах капіталізму. Платою за лібералізм стало стрімке зростання цін і безробіття.

— У Польщі в 1989 році була величезна бюджетна діра, яка заповнювалася додруковуванням грошей, їх друкували дуже швидко, і це, зі свого боку, призводило до гіперінфляції. Тож завдання було цілком зрозуміле: обмежити витрати, — каже Лєшек Бальцерович.

Зміни сильно вдарили по поляках: із 1 січня 1990 року ціни на вугілля і газ зросли на 400%, ціни на електроенергію — на 300%,

Міністр економіки і фінансів Росії Єгор Гайдар та віце-прем'єр і міністр фінансів Польщі Лєшек Бальцерович на прес-конференції 1991 р.

а залізничні тарифи — на 250%.

— Відсилаю геть тих, хто вважає, що соціалізм був поганий, але усі державні підприємства були добрі. Я зустрічаю таких. Нехай вони подивляться на Білорусь — чи хотіли б вони там жити? — запитує Лєшек Бальцерович.

Наразі професор Бальцерович в інтерв'ю Польському радіо визнав, що йому справді шкода було людей, які працювали на заводах, шахтах і державних рільничих господарствах (PGR), бо багато з них було ліквідовано, але водночас праця знову набула сенсу, поляки створювали власні фірми, які вже діяли в умовах конкуренції. Бальцеровича ще й нині звинувачують у тому, що тисячі людей залишилися без роботи і засобів для існування, але колишній міністр фінансів наполегливо стверджує, що зміни були необхідні, й вони врятували країну від катастрофи.

Лєшек Бальцерович, коментуючи назву реформ «шокова терапія», наголошує, що люди бояться слова «шок». Вислів цей вживають вороги реформ. Тут ідеться про швидкість «лікування». Реформи – це «лікування проблем». І суть питання полягає у тому, що краще: зволікати з лікуванням чи таки лікувати? А якщо вже лікувати – то лікувати повільно чи швидко?

І досвід (причому не лише у медицині) показує, що якщо є складні проблеми, то відкладання лікування призводить до того, що вони стають ще більш складними, ніж якби одразу почати їх лікувати. Так було в Польщі, так було у прибалтійських країнах, у Словаччині за діяльності урядів Фіцо і Мечіара.

Є однозначні результати міжнародних досліджень: країни, які пішли на екстрені комплексні реформи, перебувають у значно кращій ситуації, ніж країни, які з різних причин відкладали їх.

– Ми, Польща й Україна, у 1989 році мали схожий рівень життя, нині у Польщі рівень життя вдвічі-втричі вищий – лише тому, що ми не піддалися на цей вислів «шокова терапія», – зрештою, я його ніколи не вживав, – і швидко запроваджували реформи. Але чому це було можливим? Бо сформувалася команда, яку я зібрав ще на початку 1989 року. Я не пророк і не спрогнозував падіння соціалізму, однак ми були готові і могли рухатися швидко. Україна сьогодні перебуває у кращій ситуації, ніж Польща тоді. За останні 25 років у Польщі, в Словаччині, в країнах Прибалтики нагромадився досвід, з якого чітко видно, яка стратегія погана, бо тільки поглиблює проблеми, а яка – добра, бо дає шанси на розв'язання проблем. Та стратегія, яка дає шанс, полягає у швидкій розробці та впровадженні в життя програми вирішення головних проблем. Особливо важлива швидкість в умовах надзвичайної ситуації, такої, як наприклад, нині в Україні через вторгнення Росії. Те, що тепер діється, – це додатковий аргумент для зміцнення економіки шляхом реформ, а не зволікання з цим, – наголошує професор Бальцерович, палкий прихильних кардинальних реформ, і таким він залишається й до сьогодні.

— Ті поступові зміни, які, наприклад, відбувалися в Україні, були приречені на поразку, адже там усе зростала інфляція, і система діяла дедалі гірше. Найбільшу ціну повільної трансформації платили такі суспільства, як українське чи румунське, які погрузли у соціалізмі або у поганій системі. Тож аби оцінити польські досягнення, необхідно порівнювати нашу економічну ситуацію з іншими країнами.

І те, що мені допомагало інколи в складних рішеннях, то це власне порівняння: а як буде виглядати Польща? Якщо ми відмовимося від реформ або якщо зробимо їх занадто мало, або якщо ми будемо ці зміни затягувати?.. І висновок був такий: Польща у такому разі виглядатиме набагато гірше, ніж коли б ми рішуче пішли широким фронтом уперед, у напрямку економіки, яка дає шанс підприємливості і порядної роботи, — каже Лєшек Бальцерович.

Експерт Кшиштоф Собчак наголошує, що якби не реформи, організовані Лєшеком Бальцеровичем, то в Польщі була б така ж економічна ситуація, як у Білорусі, Росії чи в Україні. А представник консалтингової компанії Рафал Антчак стверджує: «Нинішній економічний успіх Польщі — це наслідок плану Бальцеровича. Добре проведена приватизація не призвела до створення у Польщі класу олігархів, як це сталося в Україні та в Росії».

Лєшек Бальцерович згадує початок 90-х, коли його команда реформаторів побачила перші ознаки одужання польської економіки: «На щастя, дуже швидко зникли масові черги, інфляція почала знижуватися, ціни вже зростали повільніше. Згодом ми помітили, що зростає сектор приватного виробництва. Для людей, які жили в системі соціалізму, відсутність черг — це була величезна зміна. Гроші можна було обмінювати, вже не треба було писати заяви до влади, щоб вона ласкаво дозволила обміняти оті горезвісні сто доларів... А щодо певних протестів, то кожний, хто хоче бути пожежником, повинен завчасно усвідомити, що буде гаряче. Якщо хтось проводить реформи, то повинен знати, що будуть певні протести, бо це означає, що змінюється структура економіки. Звичайно, можна було залишитися з тими рільничими державними господарствами (PGR), з великими підприємствами у соціалізмі, повертаючись назад», — Лєшек Бальцерович.

Яка ж була мотивація активної дії урядової команди тодішнього міністра фінансів Польщі Лєшека Бальцеровича 25 років тому?

— Я думав про Польщу, чи вона вийде з жахливого режиму і почне вперше за останні 300 років швидше розвиватися, ніж Захід, чи ні. Це була епохальна справа. І до сьогодні Польщі це вдається, звичайно, з різними відхиленнями, але на тлі інших країн у нас справи кращі, — каже Лєшек Бальцерович.

Варто зазначити, що Захід на це перетворення Польщі відреагував стрімко. Паризький і Лондонський клуби (об'єднання країн-кредиторів та іноземних банків-кредиторів) погодилися на списання половини зовнішнього боргу держави. У 1991 році Варшава була у великому боргу перед цими клубами – 48,5 млрд. доларів.

Станіслав ДАНКО
(за матеріалами ЗМІ)

Лєшек Бальцерович і Тадеуш Мазовецький 1989 р.

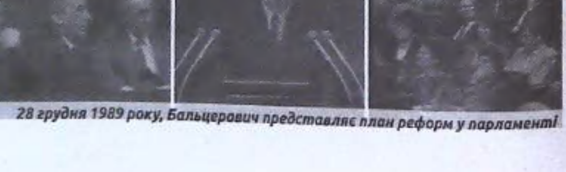

28 грудня 1989 року, Бальцерович представляє план реформ у парламенті

СЕПАРАТИЗМ У ХРАМАХ МОСКОВСЬКОГО ПАТРІАРХАТУ В УКРАЇНІ

У Свято-Успенській Почаївській лаврі УПЦ МП продають літературу, яка пропагує ідеї «новоросії» і сепаратизму.

Про це ЗМІ повідомила прочанка, яка щорічно їздить до лаври для духовного очищення і моральної підготовки до свята Воскресіння Христового. Мова йде, зокрема, про «Розкольницькі рухи в українському православ'ї у XX–XXI століттях», яка видається з благословення митрополита Почаївського. В цій книзі серед використаних джерел зазначений сайт «новоросії». Цікаво те, що антиукраїнська книга з очевидною сепаратистською пропагандою виходить друком ще з 2009 року. У той час пересічний українець навіть подумати не міг би про військову агресію Російської Федерації проти України. Проте це видання прославляє ідеологію «новоросії» в тій формі, в якій нині подають терористичні угруповання «ЛНР» і «ДНР», вище керівництво РФ та антиукраїнська Російська Православна Церква на чолі зі скандальним Кирилом Гундяєвим.

Голова координаційного комітету ЗО «Україна Соборна» висловив свою думку з цього приводу:

– Шановні земляки, дорогі мої українці та патріоти, ходіть і далі до чужих храмів, забувайте свою прабатьківську Українську Православну Церкву й цілуйте руки московських священиків цілунком Іуди. Ідьте до Почаєва, який, до речі, знаходиться поблизу патріотичного Тернополя. Водночас відправляйте своїх дітей, братів, батьків на війну з путінсько-гундяєвськими окупантами, на війну, яку благословляють ті ж самі московські священики, котрим узагалі немає місця на нашій рідній Українській землі.

Усе через те що ми ніяк не можемо полюбити, належним чином цінувати та підтримувати своє. Бо ж ми, маючи неймовірну історію та прекрасну мову, ніяк не припиняємо розмовляти мовою путінсько-гундяєвських окупантів. Гріш ціна вигуку «Слава Україні», якщо в неділю ми йдемо до московського священика на службу.

Отже, якщо ми називаємо себе націю – то будьмо нацією, а не стадом баранів!

Наведемо лише кілька прикладів, як московські священики «зомбують» своїх парафіян через фальсифікацію історій, налаштовуючи їх на «святу війну»:

«...В последние времена в России будет монархия. Это вызовет во всем мире враждебную реакцию. Враги поползут на Россию, яко прузи (саранча). Разве это война? Вот будет война, когда на Россию весь мир вооружится. И действительно, антихрист представит Россию как врага мира...»

«...Как нельзя разделить Пресвятую Троицу Отца и Сына и Святого Духа, это един Бог, так нельзя разделить Россию, Украину и Белоруссию. Это вместе Святая Русь. Знайте, помните, не забывайте. В городе Киеве никогда не было Патриарха. Патриархи были и жили в Москве...»

Тепер українцям слід задуматися, як сепаратистська і пропагандистсько-антиукраїнська книга може друкуватися у столиці України (ПГО «Тандем», м. Київ) та безкарно розповсюджуватися в українських храмах, особливо в умовах військової агресії тих самих авторів?

Це вкотре доводить тісний зв'язок церкви з московсько-путінським режимом, а також тривалу підготовку до анексії та окупації частини території Незалежної України.

Прес-служба ЗО «Україна Соборна» (за матеріалами тернопільського Інтернет-видання «Реально»)

ЗАКАРПАТСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ

УКРАЇНА СОБОРНА

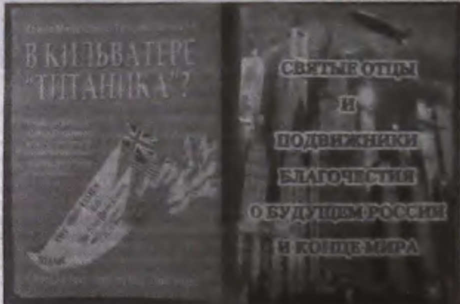

ЧАРДАШ ПІД МУЗИКУ КРЕМЛЯ

Частина II

ЧЕРГОВА ЗВ'ЯЗНА ЛАНКА

Ще один важливий для Орбана спільний проект із росіянами — оновлення парку вагонів Будапештського метро. Тендер виграв російський «Метровагонмаш», який протягом трьох років має відремонтувати 222 вагони. Контракт на 220 млн. євро — це, звичайно, дещиця, порівняно з «проектом століття» Пакш-2 на 12 млрд., але для масштабів Угорщини теж досить значна угода. А головне, що вона також чудово вкладається у плани Орбана з підготовки до виборів.

Старе й аварійно небезпечне будапештське метро гостро потребує оновлення, і до початку електоральної кампанії через два роки жителі угорської столиці отримають капітально відремонтовані росіянами вагони для своєї підземки. Але Москва теж бажає щось мати натомість. За своє «благодіяння» (в основному щодо «Пакшу») вона хоче отримати якусь компенсацію. Так народилася ідея продати Угорщині близько 30 російських вертольотів приблизно на 400 млн. дол. НАТО давно критикує Будапешт за зрив програми розвитку сил спеціальних операцій, що зумовлений багато в чому саме відсутністю потрібної кількості багатофункціональних вертольотів. Але «вирішувати проблему» купівлею російських Мі-8 — це очевидний виклик Орбана Брюсселю і Вашингтону.

Щоправда, шлях російсько-угорській «вертолітній» угоді перетинають європейські санкції. І, як стверджують деякі експерти, саме купівля вертольотів (як плата за російський кредит), а не горезвісні проблеми угорського бізнесу — основний мотив для Орбана постійно критикувати антиросійські санкції і закликати до їхнього скасування. Очевидно, що за такого розкладу коштів та інтересів у відносинах Будапешта з Москвою Києву дуже непросто працювати з Будапештом і наївно розраховувати на його підтримку (або хоча б скромне мовчання) у питанні санкцій.

ВІДСУТНІСТЬ ПОСЛА ТИМЧАСОВА

В Угорщині ось уже два роки поспіль немає українського посла. Для будь-якої держави такий факт щодо неї — свідчення неповаги. Для країни-сусіда, яка ще й значиться у списку стратегічних партнерів України, — привід затаїти образу. Минулого тижня уповноважений угорського уряду І. Грежа, перебуваючи на Закарпатті, несхвально зауважив, що тривала відсутність українського посла в Угорщині — це «досить незрозуміла й дивна позиція». «Ми сподівалися, що під час недавнього візиту до нашої країни міністра закордонних справ України П. Клімкіна буде, нарешті, представлено Надзвичайного і Повноважного Посла, але цього не сталося, і посада залишається вакантною», — сказав Грежа. Але, сподіваємося, Будапешт невдовзі таки побачить нового українського посла. За нашою інформацією, документи на отримання агреману Київ угорській стороні вже відправив, а майбутня очільниця української дипмісії не тільки вибирає сукню для вручення вірчих грамот, а й готується, закатавши рукави, до розгрібання завалів, що накопичилися за два роки. Латати проломи ни й рихтувати шорсткості у двосторонніх відносинах нашим дипломатам не звикати. А от зі зведенням міцного фундаменту справи складніші.

НЕМА ВЕЛИКИХ СПІЛЬНИХ ПРОЕКТІВ, ПРОТЕ...

На жаль, Україна й Угорщина не мають великих спільних проектів (схожих на проект із модернізацією будапештського метро), які могли б не тільки зблизити сторони, а й допомогти знайти спільну мову і в інших питаннях. Україна вдячна Угорщині за те, що та у важкий для нашої держави час стала першою країною, яка забезпечила реверсні поставки газу з Європи і довела, що це можливо зробити. Київ вдячний угорцям за підтримку запровадження безвізового режиму для українських громадян, за лікування й реабілітацію поранених в АТО й оздоровлення дітей, чиї батьки загинули або були поранені під час бойових дій у Донбасі, за обмін студентами.

...ПРОБЛЕМ У «ДВОСТОРОНЦІ» ВИСТАЧАЄ

Цього року угорська сторона різко скоротила кількість дозволів для українських вантажоперевізників: замість потрібних 45 250 (на рівні 2014 р.) Києву запропонували лише 6,5 тис. на перший квартал, а пакет на весь рік навряд чи перевищить половину необхідної українській стороні кількості, що явно не відповідає потребам українських перевізників. Позиція Будапешта зумовлена, очевидно, тим, що угорські перевізники нині неохоче їздять на Схід (їм вигідніше працювати в Євросоюзі) і не вибирають свою квоту, надану Україною, а отже, і для українців вони хочуть дзеркально знизити кількість дозволів. Але тоді виникає запитання: якщо з початку цього року нарешті запрацювала довгоочікувана зона вільної торгівлі між Україною і ЄС і це має привести до зростання торгівлі, то хто перевозитиме ці вантажі? Не йдуть угорці назустріч і в питанні спільного контролю на кордоні, який значно знизив би витрати обох сторін. А заодно й дозволив би виявити громадян України, які мають подвійне громадянство і які нині, проходячи український контроль, показують український паспорт, а на угорському виймають із «широких штанин» — угорський.

ЩОДО СПІЛЬНОГО МИТНОГО КОРДОНУ

На початку січня віце-прем'єр Угорщини Ж. Шем'єн миттєво відреагував на повідомлення Павла Клімкіна про плани запровадити спільний митний кордон: «Пан український міністр закордонних справ може бути абсолютно впевнений у тому, що Угорщина не буде партнером у справах, які могли б поставити під щонайменшу загрозу інтереси угорців на Закарпатті». Це правда. Будапешт жорстко відстоює інтереси закарпатських угорців, навіть закликаючи Київ не відправляти їх у Донбас для участі в АТО. І якщо на рівні уряду це робиться відносно дипломатично, то політики з партії «Йоббік», яка набирає популярності, цілком відверті: «На жаль, офіційна позиція уряду Угорщини полягає в тому, що угорців, які проживають в Україні, не мають мобілізовувати в українську армію в більшому співвідношенні до загального населення України. Наша ж позиція в тому, що жодного угорця не повинні призивати в українську армію і змушувати боротися в чужій війні. Це не їхня війна і не війна Угорщини. Має бути встановлений мир. Але цього можна домогтися тільки тиском на Київ, який повинен поважати меншини і перестати вести війну проти власного населення», — заявив у лютому 2015-го в інтерв'ю російській «Свободной прессе» заступник голови комітету з закордонних справ угорського парламенту і депутат ПАРЄ Мартон Дьєндьєші. Проте Закарпаття, схоже, «угорські» угорці дедалі більше вважають «своїм».

Останнім часом на Закарпатті побувало близько 30 угорських держсекретарів, причому часто про їхні візити Будапешт навіть не повідомляв українське МЗС. Уповноважений уряду Угорщини з питань співробітництва з Закарпаттям І. Грежа ще не знайшов часу відвідати Київ, однак на Закарпатті вже побував. Угорщина фінансово допомагає українським угорцям, виділяючи кошти на їхні освітні й культурні потреби. І в цьому не було би нічого поганого (особливо враховуючи скромні можливості українського бюджету), якби за закликами Будапешта до співгромадян та обласних центрів Угорщини «взяти відповідальність за долю закарпатської угорської громади» не проступали й інші, ніж «запобігання гуманітарній катастрофі», цілі...

ПИТАННЯ АВТОНОМІЇ ДЛЯ «ЗАКОРДОННИХ» УГОРЦІВ

Ще на початку свого третього прем'єрського терміну (2014 р.) В. Орбан заявив у парламенті про необхідність автономії для етнічних угорців, які живуть за кордоном, і надання їм подвійного громадянства. Поки що Будапешт відкрито не вимагає від Києва надати автономію закарпатським угорцям. Але минулої осені він був украй незадоволений «нарізкою» округів перед місцевими виборами, яка не відповідала бажанням як Будапешта, так і угорської громади Закарпаття створити «угорський виборчий округ». Перед виборами на об'єднавчому з'їзді (для консолідації зусиль) двох угорських партій (Товариства угорської культури та Демократичної спілки угорців України) був і високий гість із Будапешта — віце-прем'єр Ж. Шем'єн. А після виборів у грудні 114 населених пунктів Закарпаття оголосили про бажання створити «окремий угорський район» із центром у Берегові. Впадає в око, наскільки часто російські ЗМІ пишуть про Закарпаття, як ретельно й прискіпливо відслідковують тамтешні сучасні тенденції і вдаються до великих історичних екскурсів, як наголошують на особливостях цього краю, його «неукраїнськості» й відмінностях від «решти України», як підкидають і намагаються роздмухати жаринки сепаратизму. І немає жодних сумнівів: якщо Донбас таки отримає свій спеціальний статус згідно з Мінськими угодами, Москва продовжить «розхитувати» Україну і з Заходу, наполегливо вкладаючи в голови закарпатців думку: «І чим ми гірші за Донбас?» А Будапешт їй допоможе?..

Тетяна СИЛІНА, dt.ua

ВІКЕНТІЙ ШАНДОР: ЦЕ НАЙТЯЖЧА ДОРОГА

Національну й політичну роль Закарпаття в Центрально-Східній Европі (Європі – ред.) вже від давніх-давен визначали гори Карпати. Засада, що не можна робити політику, ігноруючи географію, дає чимало доказів її практичного примінення (застосування – ред.). Крім інших причин політичного і мілітарного характеру, і ця геополітична обставина відіграла певну роль, що Закарпаття попало (потрапило – ред.) від Київської Руси під окупацію Угорщини.

Хоча в початках Київський княжий двір був споріднений із угорським та мав на нього релігійний і культурний вплив, то ця спорідненість в історичному аспекті не розвинулась в дальших (у наступних – ред.) століттях в добросусідську чи навіть родинну дружбу. Причиною, мабуть, було те, що обидва народи у своїм дальшім (подальшому – ред.) розвитку керувались відмінною державною філософією. Русини-українці демократичною, а угорці – феодальною із сильним централізмом. Така система з певними змінами тривала в Угорщині до кінця Першої світової війни.

Центральне географічне положення Закарпаття на мапі Европи (Європи – ред.) відігравало поважну стратегічну роль для Угорщини. Це й було властивою причиною того, що Угорщина при своїм розпаді в 1918 р. старалась за всяку ціну задержати собі (утримати при собі – ред.) Закарпаття, цю «стратегічну перлину».

Керувати чужими народами належить до великого політичного вміння, яким мадяри не грішать. Вони своєю агресивною вдачею зуміли вдержатись при житті в слов'янськім морі, але не зуміли зискати собі серед слов'ян приязні, що наглядно показалось в 1918 та 1939 рр.

Після приєднання краю до Чехословаччини настали в нашім народі великі зміни. Чехи принесли інший стиль та форму державної системи, демократичного духа, нарід це відчув і позитивно сприймав. Демократичний стиль життя відповідає життєвій філософії нашого народу.

Задля правди треба ствердити (наголосити – ред.), що Чехословаччина із всіх держав в Европі (Європі – ред.) найкраще поставилась до української еміграції після Першої світової війни. Вона довгі роки утримувала Український вільний університет в Празі, Українську господарську академію в Подєбрадах, Педагогічний інститут в Празі, Українську гімназію та ін. А студіююче еміграційне студентство зі всіх українських земель діставало в Чехословаччині на університетах приблизно до років економічної депресії стипендії й кінчало студії (завершувало студіювання – ред.). В Чехословаччині студіювало більше студентів з Галичини, як, наприклад, у Варшаві. В практичному житті виглядало якось так, що можна було бути українцем у Празі, але не в Ужгороді.

Чехословаччина виконала свої автономні зобов'язання щойно Конституційним законом ч. 328, Збірником законів і розпоряджень від 22 листопада 1938 р. зміною дотеперішньої централістичної форми держави на федеративну трьох народів: чехів, словаків і русинів-українців.

Віденським диктатом Німеччини та Італії дня 2 листопада 1938 р. відірвано від Карпатської України головне місто Ужгород і дальші два міста – Мукачів (Мукачево – ред.) і Берегово, чим поперетинано в краю залізниці та комунікаційні шляхи. До всіх обмежень, зв'язаних із таким станом, нарід поставився з вирозумінням й помагав своєму урядові поборювати початкові труднощі.

Є правдою, що Німеччина Гітлера робила розголос українській справі у світі, та було це виключно (винятково – ред.) у власнім загарбницькім інтересі Гітлера. В Україні бачив Гітлер не політичного союзника, а тільки життєвий простір, «Лебенсраум» для Німеччини. Хоча умови життя українців в Совєтському Союзі були добре відомі Німеччині, вона ніколи не виступала в обороні українського народу. Навіть в справі голоду в Україні в рр. 1932–1933 Ґеббельс в 1936 р. в промові на з'їзді партії в Нюренберґу говорив з докором на адресу большевизму, що голодом винищує російський нарід, хоча добре знав, що голодував народ український. Поведінка державних органів Гітлера в Україні під час Другої світової війни є яскравим доказом його нелюдського й ворожого ставлення до України й українського народу та його визвольної справи. Була це европейська (європейська – ред.) преса, головним чином (в основному – ред.) англійська й французька, та дипломатичний світ, що тоді вважали Карпатську Україну зародком для створення соборної і незалежної Української держави.

Дня 14 березня 1939 р. в полудневих годинах Словаччина проголосила повну незалежність, а зразу за нею і уряд Карпатської України проголосив незалежність. На телефонічне (телефонне – ред.) доручення прем'єр-міністра Карпатської України о. Авґустина Волошина її Представник в Празі повідомив про цей акт окремою нотифікацією амбасадорам поодиноких держав: ЗСА, Англії, Франції, Німеччині, Югославії, Польщі, Румунії і телефонічно (телефоном – ред.) бувшому (колишньому – ред.) Центральному уряду в Празі. Наступного дня Сойм Карпатської України затвердив це проголошення незалежности та прийняв (ухвалив – ред.) відповідні закони. Передаючи Мадярщині Карпатську Україну, Гітлер разом з нею дорого продав і українську справу Сталінові та ціною української справи уклав зі Сталіним в 1939 р. договір про ненапад.

Безкомпромісовою (безкомпромісною – ред.) боротьбою Гітлера проти комунізму в Німеччині створювалось в світі враження (склалося враження – ред.), що перший удар буде проти Совєтського Союзу, що не сталось. Сталін, відчуваючи для себе небезпеку, відкинув особистий престиж, на що він був дуже чутливий, та покористувався (скористався – ред.) простою життєвою філософією: якщо ідеш зі своїм ворогом коло безодні, і щоб він тебе до неї не кинув, то візьми його дружньо попід руку. І так коштом української справи (завдяки українській справі – ред.) обидва вони спільно пройшли попід руку коло безодні.

Після окупації Карпатської України Мадярщиною в березні 1939 р. американський журналіст Роберт Паркер запитав прем'єр-міністра Мадярщини графа Павла Телекі, чи зайняття (окупація – ред.) Карпатської України Мадярщиною сталось за згодою Гітлера, чи проти його волі. Телекі відповів: «Кажучи відкрито, нам було сказано займати… Це була ціна, яку заплатив Гітлер за право говорити зі Сталіним. Після того як ми забрали Підкарпатську Україну, як доказ, Гітлер дав слово Сталінові, що Німеччина не є більше зацікавлена планом з російською Україною. Фюрер наголосив, що включення території (Карпатської України – В. Ш.) до Мадярщини, відмова від української збройної сили, розігнання українського уряду вказує, що Россія (Росія – ред.) не має чого його боятися».

І так українська справа знову грала (вже не вперше) визначну стратегічну й економічну роль в Центрально-Східній Европі (Європі – ред.) та в політичних комбінаціях великодержав. Саме таку важливу роль України Москва, а з нею і її прихильники в західному світі свідомо приховували та замовчували, вважаючи українську справу внутрішньою справою Москви.

Приєднання Карпатської України до Української ССР в 1944–1945 роках уможливило (надало змогу – ред.) Сталіну здійснювати контроль над Центральною Европою (Європою – ред.).

Екзильний уряд Чехословаччини і його президент д-р Едвард Бенеш провели підготовчу справу приєднання без відома колишнього уряду Карпатської України, якого п'ять членів були на той час в еміграції й доступні для евентуальної консультації. До самого приєднання колишній уряд Карпатської України в той час не заняв становища (не займав певного положення – ред.). Це сталось щойно в 1972 р. в ЗСА на З'їзді членів уряду й Сойму Карпатської України, Представника уряду в Празі, та чисельного землячтва з ЗСА та Канади – Братства Карпатської Січи (Січі – ред.), скликанім Карпатським Союзом в ЗСА. На нім прийнято (ухвалено – ред.) наступну (таку – ред.) резолюцію: «В процесі історичного розвитку українського народу, в якому національна територія України була розділена і довгими віками окупована сусідніми державами, приєднання Карпатської України до України вважаємо доконаним історичним фактом, який відповідає віковим змаганням українського народу до національної та суверенно-державної соборности».

Державно-визвольна справа України є одною з найбільших досі політично невирішених проблем Европи (Європи – ред.). Своїм стратегічним положенням та економічною силою займає Україна ключеву (ключову – ред.) політичну позицію в просторі Центрально-Східньої Европи (Європи – ред.). Тому не є випадком, що обидві світові війни велися у великій мірі (великою мірою – ред.) на державній території України та задля неї. Котрий з агресорів забезпечив за собою посідання України, виходив переможцем.

Карпатська Україна є невід'ємною частиною незалежної Української Держави. Це визначає її вагу, бо через неї стає Україна членом центральноевропейських (центральноєвропейських – ред.) держав та має доступ до Дунайського басейну і на Балкан. Україна, яка майже триста років веде свою державно-визвольну боротьбу, стане в цім просторі стабілізуючим мировим чинником та створить порушену після Другої світової війни політичну рівновагу сил в Европі (Європі – ред.).

Архітектом політичного упорядкування Европи (Європи – ред.) після Першої світової війни був прем'єр-міністр Франції Джордж Клемансо, який поставився (висловився – ред.) проти визнання державного статусу за Україною. Клемансо знайшов підтримку в Американській Місії на Мирову конференцію, а саме у президента Вудро Вілсона. На упорядкування Центрально-Східної Европи (Європи – ред.) висунув Клемансо свою концепцію – створення ланцюга держав від Фінландії (Фінляндії – ред.) по Грецію, як забороли (виступила – ред.) проти просякання комунізму до Европи (Європи – ред.) та проти можливости (можливої – ред.) майбутньої атаки Німеччини на Схід. Як життя показало, концепція Клеманса не витримала іспиту історії власне через те, що в ній бракувало незалежної Української Держави.

Метою Мирової конференції було об'єднати розділені досі народи, що вона осягнула в Чехословаччині, Польщі, Югославії та Румунії. І як на глум долі, державна територія України була Мировою конференцією розділена між чотирма державами: СССР, Польща, Чехословаччина й Румунія.

Замість підтримати Україну в її боротьбі проти большевизму (більшовизму – ред.), Мирова конференція завела (розпочала – ред.) проти неї гостру блокаду, що навіть за золото не було можна довозити (не дозволено було завозити – ред.) в Україну ліків проти тифу, який тисячами нищив населення й армію, котра боролась проти смертельного ворога цілого волелюбного людства. Німеччина й Австро-Угорщина, які були визнані спричинниками (винуватцями – ред.) світової війни, за що мали бути в змислі рішення (з огляду на рішення – ред.) Мирової конференції покарані, ніколи не зазнали такої нелюдської та негуманної блокади.

Протягом сімдесятлітнього (сімдесятилітнього – ред.) панування російського большевизму (більшовизму – ред.) в Україні знаходився (перебував – ред.) цей режим багато разів перед розвалом в тяжкій кризі, і завше знаходився «хтось», що його рятував. Велику прислугу (послугу – ред.) большевицькій (більшовицькій – ред.) системі робили саме ті міжнародні чинники, що свідомо заперечували або приховували всякого роду злочинні вияви цієї системи, зокрема в Україні, та їх виправдовували.

Не можна вважати нормальним явищем штучні голодомори, масове фізичне винищування української інтелігенції й селянства засланням (через заслання – ред.) у північні пустки, де люди гинули, розстрілювання культурних діячів, знищенння українських церков – православної і греко-католицької, єпископів, священиків, вірних, палення стародавніх бібліотек і нищення церковних будинків України з XI ст. й багато інших траґедій (трагедій – ред.). Все це не знаходило потрібного відгомону в европейських (європейських – ред.) та світових політичних, культурних, гуманних і часто навіть церковних колах. В Америці одинокий пресовий концерн Віліяма Рандолфа Ґерста в Каліфорнії послідовно атакував большевицьку (більшовицьку – ред.) систему, Сталін старався дипломатичною дорогою (шляхом – ред.) цей голос заглушити або припинити, але це йому не вдалось. Вина є і в нас самих, що ми ці злочини не розкривали вчасно і систематично та з належною силою не представляли їх світові в нашій інтерпретації, а могли!

Вороги української державности працюють у три зміни і не грішать моральними оглядами та почуттям людської справедливости, і це їм значно улегшує (полегшує – ред.) їхню чорну працю. Легше видумувати нові неправди, як обороняти стару правду, бо правду можна сказати тільки одним способом, а неправду – многими (багатьма – ред.).

Вважаємо, що не помиляємось, коли ствердимо, що невизнання державного статусу для України Мировою конференцією в Парижі є в своїх наслідках найбільшою політичною помилкою першої половини XX ст. Ця помилка дала ґрунт для Другої світової війни з усіма її наслідками, як окупацію половини Европи (Європи – ред.) Совєтами («совєтами» – ред.), В'єтнам, Корею, Кубу, Авґаністан (Афганістан – ред.), Нікараґуа та ін. А по відношенню до (щодо – ред.) України Антанта сама в зародку надщербила власну політичну засаду «права народів на самовизначення».

Світ прагне миру, який буде забезпечений в Центрально-Східній Европі (Європі – ред.) тільки при існуванні соборної Української Держави. Вона ослабить російсько-совєтського (російсько-«совєтського» – ред.)

агресора та скріпить оборонну спроможність існуючого між обома агресорами ланцюга держав, чим буде виправлена помилка Мирової конференції.

Історія не йде манівцями, її не можна зупинити, бо вона має свої строгі закони, за порушення яких немилосердно мститься. Зате вона дає кожному народові нагоду в певний переломовий (переломний – ред.) час його історії взяти керму (кермо – ред.) свого життя у власні руки. Історія не обійшла ані український народ.

Історики твердять, що держави будуються століттями, а програються за один день. З цього виходить (випливає, слідує – ред.), що український нарід в своїй визвольній боротьбі не був в минулому на той один день належно приготований (підготовлений – ред.). Надходить (настає – ред.) доба, в якій історія знову поставить нас перед іспитом політичної зрілости. Буде дуже багато залежати від нас самих: чи і як ми на той «воскресний» день приготовані (підготовлені – ред.). До того «воскресного» дня можемо дійти тільки об'єднаними силами, створенням одного центрального політичного авторитету, отже, одного речника нашої справи у вільному світі. Ми можемо роз'єднано йти, але можемо тільки об'єднано побідити (перемогти – ред.). Брак одного речника нашої справи сьогодні негативно відбивається у вільному світі.

Державно-визвольні процеси інших народів доказують (дводять – ред.), що народи доходять до остаточної перемоги тільки через свою власну силу. Є це найтяжча дорога, в якій кожний політичний діяч мусить бути в рівновазі зі своїм сумлінням та відчувати на собі відповідальність за націю. Маючи чотири роки досвіду консолідаційних переговорів з рамени (з боку – ред.) Державного Центру Української Народної Республіки в екзилі з українськими політичними партіями, смію твердити, що нема між ними засадничого державницького характеру перешкод, що оправдували би наше сучасне політичне роз'єднання. В еміграційній дійсності жадна (жодна – ред.) політична партія чи рух не має підстав приписувати собі абсолютну правду та в ім'я тої власної правди поборювати своїх політичних опонентів на шкоду загальної справи.

Сучасний стан нашої справи вимагає не тільки національної й економічної обнови, але й морально-релігійної, що робить нашу визвольну боротьбу особливо складною. Для її успіху всі сили нації мусять бути зосереджені в однім центральнім авторитеті, який повинен бути спільним речником народу в міжнароднім політичнім світі. Це є можливе тим більше, що всі політичні партії в'яже одна соборно-державна ідея, та жадна (жодна – ред.) з них не є спроможна сама перебрати провід визвольної боротьби й нести за нього повну відповідальність.

Ми або зрозуміємо вимоги доби, в якій живемо, або будемо діяти роз'єднано, чим можемо дати початок (поштовх – ред.) до дальших катастроф нашого народу з непередбачуваними наслідками. Історія дає нам знову можливість, не легковажмо її законами і не порушуймо їх.

Навчені історичним досвідом минулого, в сучасній критичній добі мусимо всі одностайно і однозгідно заявити й доказати (довести – ред.) світові, що Україна ставить свої вимоги до державного незалежного життя на тій самій основі Божого – природного й міжнародного права, яким користуються всі вільні народи світу, включно до великих потуг, та що Україна не хоче бути й не буде виїмком (винятком – ред.) із цього правила.

Д-р Вікентій ШАНДОР

Публікується за джерелом:
ЕКЗИЛЬ 2007/8: Науково-мистецький часопис. – Ужгород: Гражда, 2007. – 40 с.

ХУДОЖНИК-ЮВІЛЯР ВАСИЛЬ СКАКАНДІЙ ПРЕДСТАВИВ РІЗНІ ГРАНІ СВОЄЇ ТВОРЧОСТІ

У галереї «Ужгород» експоновано вибрані твори народного художника України Василя Скакандія. Привітати ювіляра з 75-річчям прибули керівники обласної і міської влади, представники культури краю, спілчани, колеги-педагоги, численні шанувальники.

Представлено близько півсотні робіт, які знайомлять зі знахідками митця у різних видах, жанрах і техніках образотворчості всіляких періодів.

Як пригадав сам автор, його шлях у мистецтві розпочався ще в шкільні роки з Палацу піонерів, продовжився на графічному факультеті Київського державного художнього інституту. Далі була праця у видавництві «Карпати», де художник оформив десятки книг класиків українського письменства (О. Кобилянської, В. Стефаника, М. Томчанія, П. Скунця та ін.). Опісля – входження до лав обласного осередку Спілки художників України, яким із 1985-го по 1991-й Василь Скакандій керував. Поміж тим митець активно бере участь у пленерах, а його твори експонуються не лише вдома, а й в Угорщині, Румунії, Словаччині, Югославії, Франції, Канаді та США. В останні ж 15 років Василь Скакандій реалізовує себе і як педагог, викладаючи спершу в Ужгородському коледжі мистецтв ім. А. Ерделі, а згодом – у Закарпатському художньому інституті.

«Кожен із цих етапів життя по-своєму розвинув і збагатив мене й на кожному з них мені трапилися надзвичайно цікаві, талановиті, мудрі та добрі люди. Я вдячний долі за всі ці зустрічі, а також за мою чудову родину, яка завжди розуміє і підтримує мене», – поділився ювіляр.

Управління культури Закарпатської ОДА

ОЧІЛЬНИК ЗАКАРПАТСЬКОГО ПИСЬМЕНСТВА ВІДЗНАЧИВ 65-РІЧЧЯ

24 березня у переповненому читальному залі Закарпатської обласної універсальної наукової бібліотеки ім. Ф. Потушняка відбулося святкування ювілею знаного крайового літератора, заслуженого працівника культури України Василя Густі.

«Королівське слово поета» – назва літературного вечора, певно, пов'язана з малою Батьківщиною митця – селом Королево на Виноградівщині. Та все ж чимало направду «королівських» рис властиві й самому поетові. Це – мудрість, духовність, шляхетність і якесь особливе відчуття відповідальності перед минулим та майбутнім.

Свій хист поет однаково майстерно втілив у збірках пейзажної, інтимної, філософської лірики, віршах-роздумах на історичну, краєзнавчу, релігійну тематику. Відзначився Василь Густі і як прозаїк, драматург, перекладач, публіцист. Окремої уваги варта діяльність на посаді голови крайової організації Національної спілки письменників України, що дозволила втілити в життя низку важливих культурно-просвітницьких задумів, проведення різноманітних літературних заходів – від молодіжних конкурсів до зустрічей із іменитими вітчизняними та зарубіжними письменниками, а також видання книг, серед яких і антології сучасників, і доробки призабутих авторів.

Вечір був присвячений не лише життєвому ювілею, а й 50-річчю творчої діяльності Василя Густі, що оце минає з часу першої публікації вірша в періодиці. Детально про творче становлення поета розповіла модератор зустрічі Олександра Ігнатович, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української літератури філологічного факультету ДВНЗ «УжНУ».

Далі Василь Густі озвучив для присутніх і нові вірші. Доповнив атмосферу вечора співочий земляк поета, народний артист України Петро Матій, презентувавши в такий спосіб збірку власних пісень на слова Василя Густі «Затисянська околиця». У рамках вечора також відбулася відеопрезентація бібліографічного покажчика «Василь Густі», що надрукують незабаром.

На адресу ювіляра прозвучало багато щирих вітань від представників творчої і вченої інтелігенції, влади Закарпаття. Нагадаємо, що власне в день народження 21 березня до численних відзнак Василя Густі додалась і найвища у краї спільна нагорода облдержадміністрації та облради – нагрудний знак «За розвиток Закарпаття».

Управління культури Закарпатської ОДА

ОБЛАСНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ЛЯЛЬОК ВІДСВЯТКУВАВ 35-РІЧЧЯ

Закарпатський академічний обласний театр ляльок відбув урочистості на честь свого ювілею. На сцені театру з концертною програмою виступили як досвідчені актори, так і малі студійці театру.

Колектив із нагоди потрійного свята – свого 35-річчя, Міжнародного дня лялькаря і Міжнародного дня театру – одержав численні нагороди. Зокрема, від Закарпатської облдержадміністрації вручили почесну грамоту головному режисерові театру Наталії Орєшніковій і подяку завідувачу літературно-драматургічної частини Ніні Малишці, а від облради почесну грамоту адресували директору театру Мирославу Петію та подяку всьому колективу «Бавки». Власними нагородами ще низку творчих, адміністративних і технічних працівників відзначили керівники Ужгорода, представники обласного та міського управлінь культури, галузевої профспілки та самого театру. Крім того, компліменти на адресу «Бавки» та вдячність за плідну і приємну співпрацю висловили присутні учасники творчих колективів області та письменники, за творами яких театр створив чимало блискучих вистав.

За час існування «Бавку» сформувало чимало майстрів сцени, а вона, зі свого боку, – не одне покоління дітлахів. Нести сценічне мистецтво дітям – найзахопливіше і водночас найвідповідальніше завдання для актора. По-перше, завоювати й утримати увагу малого глядача – справа не з легких, яка вимагає від артиста грандіозних умінь перевтілюватись і зовнішньо, і внутрішньо, адже, як-то кажуть, до рівня дитини не опускаються, а дотягуються. По-друге, саме лялькарям належить зацікавити дітей театром настільки, щоб це захоплення не полишало їх і в дорослому віці, щоб сьогоднішні діти вже завтра відвідували «дорослі» вистави, а післязавтра – приводили знову ж таки до лялькового театру власних дітей. Отже, перше театральне враження здебільшого і визначає зацікавленість глядачів театральним мистецтвом як таким.

До свого ювілею «Бавка» прийшла з плеядою талановитих акторів, репертуаром із півсотні вистав за творчістю крайових авторів, вітчизняних і світових класиків, унікальним на теренах України фестивалем «Інтерлялька», престижними нагородами і багатим гастрольним досвідом, а також цікавим виданням про історію та сучасність театру.

Управління культури Закарпатської ОДА

ДЕНЬ ПТАХІВ

Міжнародний день птахів відзначають щорічно 1 квітня. Саме цього дня 1906 року була підписана Міжнародна конвенція з охорони птахів. Радянський Союз приєднався до неї в 1927 році. Метою Конвенції було привернути увагу людства на проблеми збереження пернатих. Ця дата була вибрана невипадково: саме в цей час масово повертаються птахи з вирію, а отже, настає справжня весна. Наразі вже повернулися горихвістки чорні, вільшанки, лелеки білі. Вони активно облаштовують свої домівки: мостять нові гнізда або ж, як наприклад лелеки, ремонтують старі. Нещодавно ми спостерігали за воронами сірими, які оселилися в парку Ужгородського замку. Птахи дзьобом та кігтями відламували гілки з дерев і кидали їх на землю. А звідти підбирали ті, які можна було використати для будівництва гнізда.

Щороку Українське товариство охорони птахів спільно з Національним еколого-натуралістичним центром учнівської молоді проводить акцію «Птах року», започатковану 1995 р., завданням якої є зосередження уваги на певному виду птахів. Її «героями» було понад 20 видів: сиворакша, чайка, шпак, лелека білий, ластівка сільська, горобець польовий, одуд, бджолоїдка та інші. Цьогоріч птахом року оголошено повзика.

Повзик – рухлива пташка розміром із горобця. Зустрічається в лісах Євразії, від її західних кордонів до Камчатки, у старих листяних та змішаних лісах із великою кількістю дубів, в'язів і буків. Зустріти її можна і в старих парках, міських садках або на липах, що ростуть обабіч дороги. На Закарпатті – це осілий вид, побачити його можна також і на території Ужгородського замку.

Період гніздування триває з квітня по червень. У цей час птахи тримаються парами. Гнізда будують в покинутих дуплах, у природних заглибленнях у стовбурах дерев або в шпаківнях (на висоті 3-10 метрів від землі). Щоб уберегти потомство від хижаків, повзики ретельно «штукатурять» отвір, що веде до дупла, залишаючи вузенький льоток. Самка висиджує пташенят 23-25 днів. Протягом весняно-літнього періоду харчуються виключно комахами, восени ласують ягодами, взимку, а також восени та навесні смакують жолудями, насінням ялин та сосен, горішками ліщини, кедру чи бука.

Повзик – дуже розумна пташка. Він може закріпити у щілині кори дерева горіх і бити по ньому дзьобом, поки не розіб'є тверду шкаралупу і не добереться до смачної м'якоті горіха.

Характерною особливістю їхньої поведінки є запасання корму, який за-тискують чи буквально забивають у щілини й зморшки кори.

Розпізнати в природі повзика та спостерігати за ним досить просто й легко. Забарвлення верхнього боку тіла в нього сірувато-синюватого кольору, нижнього – бруднувато-біле з рудуватим відтінком. У самців боки тіла і підхвістя яскраво-каштанового кольору. Від кута дзьоба назад через око тягнуться бокові чорні смуги. Характерна ознака – здатність легко рухатися по стовбуру дерева як уверх, так і вниз головою.

Свої спостереження за цим птахом цьогоріч можна надіслати Українському товариству охорони птахів. Отож спостерігаймо, охороняймо і допомагаймо птахам. За це вони віддячать нам своїм співом і красою.

Руслана ДЖАХМАН,
Закарпатський обласний краєзнавчий музей ім. Т. Легоцького

ІНСТИТУТ ЦЕРКОВНОЇ ІСТОРІЇ

ПОХОДЖЕННЯ МОСКОВСЬКОГО ПАТРІАРХАТУ ТА РОЛЬ РОСІЙСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ У НИЩЕННІ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕРКВИ Й РОЗДІЛЕННІ УКРАЇНИ

Навколо чуємо хвилюючі запитання: чому Українські Церкви не об'єднаються? Чому немає єдиної Помісної Церкви? Чому Московський патріархат і його структура в Україні – УПЦ МП є розкольницькою? Але ці запитання лунають насамперед серед віруючих, а серед духовенства – рідко, і, більше того, церкви не об'єднуються, а навпаки, церковний хаос, який підтримується Російською Православною Церквою та її структурним підрозділом – УПЦ Московського патріархату в Україні, стає все масштабнішим і неконтрольованим. На очах мільйонів і мільйонів українців московсько-путінський режим Російської Федерації все відкритіше і нахабніше використовує Російську Православну Церкву та її підрозділ УПЦ МП для розділення і протиставлення українців поміж собою, породжуючи недовіру до Української Держави, Українських Церков та української влади. І все це діється в часи підступної війни, яку проти України розпочала Російська Федерація. Отже, які причини того, що українці, на відміну від інших народів світу, до сьогодні залишаються розділеними національно і церковно?

А причини такі:

1. У 862 році за правління блаженного князя Київського Оскольда з династії Кия та святителя Фотія, Патріарха Константинопольського, було створено Руську (Українську) Церкву з центром Митрополії в Києві. Київські митрополити мали титул – Митрополит Київський і всієї Русі. До цього Українська Церква дістала апостольське благословення в 33–70 рр. І ст. від першого з учнів Спасителя нашого Ісуса Христа, апостола українського Андрія Первозваного (офіційно проголошеного апостолом українським на Київському церковному Соборі 1621 р.) та успадкувала духовно-церковну спадщину Скіфської єпархії, яка діяла з-поміж перших єпархій у світі на теренах нашої прабатьківської держави Скіфії-Русі-України в II – середині IX ст.ст.

2. У 1448 році, порушуючи святі церковні канони за наказом московського князька Василя II, підлеглого хану Золотої Орди, в Москві було самовисвячено «митрополита» Іоана. Цей московський самосвят був обраний і висвячений московськими розкольниками, що відкололися від древньої канонічної Української (Руської) Церкви, а отже, від усієї повноти Вселенської Церкви Христової. Самочинно проголошена Московська Церква та її самосвятці в «єпископських» і «духовних» санах не були визнані жодною Помісною Церквою впродовж 141 року (1448–1589).

3. У 1458 році Константинопольський Патріарх висвятив нового митрополита Григорія II для Української Церкви та Української (Руської) Держави з титулом – Митрополит Київський, Галицький і всієї Русі. Московія та самосвяти Московської Церкви були визнані розкольниками і 141 рік залишалися поза Вселенською Церквою Христовою та не визнавалися жодною Помісною Церквою.

4. За часи правління в Московії князя Бориса Годунова до Москви було запрошено Константинопольського Патріарха Ієремію II Траноса, де він, фактично, потрапив у полон. У Москві його насильно утримували, доки він не погодився висвятити Московського патріарха. З примусу та під загрозою фізичного знищення, а також в обмін на свободу і дорогі подарунки Константинопольський Патріарх був вимушений у 1589 році висвятити для Московської Церкви патріарха. Так шляхом обману, погроз, насильства та підкупу Московська Церква, досі перебуваючи 141 рік у розколі та маючи самосвятців серед своїх «архієреїв» і «духовенства» (1448–1589), здобула статус Московського патріархату, що, згідно з церковними канонами, вважається святотатством. При цьому Московська патріархія не була наділена правами церковно-духовної опіки над Україною й Українською Церквою, бо Матір'ю-Церквою для України й українських православних і надалі канонічно залишалася та залишається по сьогодні Константинопольська Православна Церква на чолі зі Вселенським Патріархом.

Пам'ятник святому апостолу Андрію Первозваному в Києві

Всеукраїнська Рада Церков і релігійних організацій

5. У 1721 році московський цар Петро I, який проголосив створення Російської імперії та, зокрема, окупував значну частину України, порушуючи святі канони Вселенської Церкви Христової, самочинно ліквідував Патріаршество Московської Церкви, підпорядкував її управління безпосередньо російським імператорам та імператрицям (1721–1917), а також як чужоземний окупант знищив Українську Церкву (1721–1917), перетворивши Київську Митрополію у звичайну єпархію Російської Православної Церкви. Такі дії московської імперської влади та керівництва Московської Церкви щодо нищення Української Церкви були і є неканонічними, безбожними та ніколи не визнавалися Константинопольською Православною Церквою – Матір'ю-Церквою для України, а також Українською Автокефальною Православною Церквою.

6. Канонічно-правове відродження прабатьківської Української Автокефальної Православної Церкви після нищення Московією протягом 1721–1917 рр. розпочалось у період розпаду Російської та Австро-Угорської імперій (1917 та 1918 рр.), за часів відновлення історичної української державності, Української Народної Республіки (1918–1921) і правління Гетьмана України Павла Скоропадського в 1918 році. 1 січня 1919 року Директорія Української Народної Республіки проголосила Закон України про Автокефалію Української Церкви. 5 травня 1920 року в Києві на площі Святої Софії за участі чинних, канонічно висвячених єпископів, православного духовенства та мирян, а також представників української державної влади було офіційно проголошено відродження майже 2000-літньої прабатьківської Української Автокефальної Православної Церкви.

7. 14–30 жовтня 1921 року відбувся Всеукраїнський Помісний Православний Собор, який ухвалив рішення про підтвердження проголошеного відродження 5 травня 1920 року Української Автокефальної Православної Церкви, затвердив Статут УАПЦ, підтвердив вірність святим канонам Вселенської Православної Церкви, проголосив відновлення соборноправності у церковному житті, а також, діючи в умовах війни (на той час комуністично-радянська Московія проводила широкомасштабну окупаційну війну проти України), за прикладом Олександрійської Церкви, обрав керівні органи Церкви.

8. У період із 1921 по 1937 рр. після окупації Української Народної Республіки московським комуністично-радянським режимом та насильницького включення основної частини українських земель до складу СРСР відроджена прабатьківська Українська Автокефальна Православна Церква була піддана черговим гонінням із боку нової безбожної комуністичної влади та фізично знищена (розстріляна), а відтак і заборонена.

9. У 1942–1944 рр. Польська Православна Церква (колишня частина Української Церкви, що дістала в 1924 році автокефалію від Константинопольської Православної Церкви на теренах Польської Республіки), з благословення Вселенського Патріарха, канонічно висвятила (відновила) для відродженої Української Автокефальної Православної Церкви новий єпископат, канонічна спадковість якого зберігається в УАПЦ по сьогодні.

10. У період із 1945 по 1990 рр. відроджена і канонічна прабатьківська Українська Автокефальна Православна Церква знову була піддана репресіям і забороні з боку московського комуністично-радянського імперського режиму СРСР, що дозволив під своїм контролем діяльність тільки Російської Православної Церкви, реанімованої у 1943 році комуністичним вождем Йосипом Сталіним і КПРС. Натомість Російська Православна Церква проголосила лояльність до безбожного московського комуністично-радянського режиму, підтримувала його діяльність, прославляла комуністичних вождів і катів українського народу, замовчувала переслідування віруючих та нищення церков, монастирів у СРСР на міжнародному рівні, а керівництво (єпископат) Московського патріархату безпосередньо співпрацювало з Комуністичною партією Радянського Союзу, Комітетом державної безпеки СРСР та виконувало їхні доручення.

11. Щодо православних єпархій та парафій на Закарпатті, то у різні часи (II ст. – 1920) вони належали до історично прабатьківської Української (Руської) Церкви та її підрозділів у складі Вселенського Патріархату, за винятком окремих історичних періодів, зокрема з 1920 по 1944 рр., – у складі Сербського патріархату. У період із 1733 по 1918 рр. Православна Церква на Закарпатті була піддана політичним репресіям та забороні з боку Австро-Угорської імперії (особливо починаючи від імператриці Марії Терезії) та Угорського королівства за активної участі Римо-Католицької Церкви та її підрозділу – Греко-Католицької Церкви (зокрема Мукачівської греко-католицької єпархії).

12. До складу Російської Православної Церкви православні єпархії та парафії на Закарпатті вперше були «добровільно-примусово» приєднані після жовтня 1944 року, коли Закарпаття було визволено від угорської окупації та німецько-фашистських військ у роки Другої світової війни та возз'єднано з Україною у складі комуністично-радянського СРСР. Натомість інші Церкви на Закарпатті, зокрема й Українська Автокефальна Православна Церква, московським комуністично-радянським режимом були заборонені, а десятки православних священиків, монахів були вбиті та позбавлені волі. До 1944/1949 рр. православні єпархії та парафії на Закарпатті ніколи майже за 2000-літню історію Української Церкви не належали і не входили до складу Російської Православної Церкви (Московського патріархату).

13. Із 1945 р. й по сьогодні Українська Автокефальна Православна Церква діяла і діє в США, діаспорі та Канаді, зберігаючи єпископську спадковість від канонічної висвяти Польською Православною Церквою в 1942–1944 рр. На сьогодні УАПЦ у США та діаспорі, а також УАПЦ Канади є у складі Вселенського Патріархату і визнаються всіма Помісними Церквами у світі (навіть Московським патріархатом).

14. 5–6 червня 1990 року в Києві в часи новітнього етапу боротьби за відновлення історичної державної незалежності України відбувся Всеукраїнський Помісний Православний Собор, на якому було проголошено чергове відродження діяльності майже 2000-літньої прабатьківської Української Автокефальної Православної Церкви в Україні, обрано першого Патріарха Київського і всієї України, Предстоятеля УАПЦ Святійшого Мстислава Скрипника (який одночасно був і Першоієрархом УАПЦ у США та діаспорі). Саме 5–6 червня 1990 року Українською Автокефальною Православною Церквою було вперше проголошено й утверджено Київський патріархат в Україні (скорочена назва УАПЦ – Київський патріархат). Участь

у Соборі взяли канонічно висвячені та чинні 7 єпископів, один архімандрит, 247 священиків, 5 дияконів і 287 мирян.

15. 2 жовтня 1990 року Рада у справах релігій при Раді Міністрів УРСР офіційно зареєструвала Статут відродженої прабатьківської Української Автокефальної Православної Церкви.

16. У 1990 році також було відроджено діяльність прабатьківської Української Автокефальної Православної Церкви і на Закарпатті та створено єпархію УАПЦ на чолі з єпископом Ужгородським і Виноградівським. 3 червня 2015 року рішенням Архієрейського Собору Української Автокефальної Православної Церкви на території Закарпатської області створено дві єпархії – Карпатську та Закарпатську єпархії УАПЦ, які, відповідно, очолюють єпископи Мукачівський і Карпатський та Ужгородський і Закарпатський.

17. 16 листопада 1990 року в Києві під головуванням Святійшого Мстислава Скрипника, Патріарха Київського і всієї України, Предстоятеля УАПЦ, відбувся спільний Архієрейський Собор, участь у якому взяли всі чинні єпископи УАПЦ в Україні, УАПЦ у США та діаспорі. На цьому Архієрейському Соборі було проголошено єдність усієї повноти відродженої, майже 2000-літньої прабатьківської Української Автокефальної Православної Церкви у світі. Архієрейський Собор утворив єдиний Священний Архієрейський Собор УАПЦ, до якого ввійшли 14 єпископів. Серед учасників цього Собору був і нинішній архієрей УАПЦ в Україні – Високопреосвященніший Андрій Абрамчук, митрополит Галицький, керуючий Івано-Франківською єпархією УАПЦ.

18. 18 листопада 1990 року в святому Софійському соборі м. Києва відбулась інтронізація першого Патріарха Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви Святійшого Мстислава Скрипника.

Князь Василь II

19. Із червня 1992 по червень 1995 рр., за правління комуніста (головного комуністичного ідеолога і богоборця в Україні, який перебував на ідеологічній роботі в КПУ – КПРС з 1960 по 1991 рр.) президента Леоніда Кравчука (1990–1994), Українську Автокефальну Православну Церкву було піддано черговому переслідуванню та спробі заборонити. В липні 1992 року, порушуючи Конституцію України, чинне законодавство держави і без згоди керівних органів УАПЦ, її Статут посткомуністичним режимом Леоніда Кравчука було незаконно знято з державної реєстрації та заблоковано повноцінну діяльність Церкви і, зокрема, внаслідок таких дій тимчасово призупинено її визнання на рівні Вселенського Патріархату. Державну реєстрацію Статуту Української Автокефальної Православної Церкви було відновлено тільки в червні 1995 року, після того як Леонід Кравчук програв перевибори на пост Президента України.

Тож зрозуміло, що і на сьогодні відроджена прабатьківська, майже 2000-літня Українська Автокефальна Православна Церква, у складі якої діє канонічно висвячений єпископат, своєю діяльністю надзвичайно бентежить московські, промосковські та антиукраїнські сили, які блокують століттями подолання розділення української нації та, зокрема, українських православних. Саме відроджена прабатьківська Українська Автокефальна Православна Церква наразі піддається черговому шельмуванню з боку представників «лжерусского мира» та їхніх адептів в Україні, оскільки в Москві та Московському патріархаті добре знають і усвідомлюють, що саме УАПЦ є історичною, правдивою і канонічною Церквою українських православних, із надр якої свого часу (1448) відкололася й надалі постала сама Російська Православна Церква (1589). На жаль, і сьогодні ворожі щодо України, української нації і відродженої УАПЦ сили, зокрема з-поміж керівництва Російської Православної Церкви та її структурного підрозділу – УПЦ Московського патріархату, і надалі проводять промосковську імперську політику і з політичних міркувань усіма силами, а найперше – відвертою брехнею, протидіють утвердженню єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви в Україні. Бо недруги та загарбники Української Держави добре усвідомлюють, що церковна й духовна єдність українців є запорукою національної і державної єдності, а отже, могутності й сили України.

Відповідно, як не прикро про це говорити, але на сьогодні, коли Україна відновила свою історичну, багатовікову державність і національну незалежність, свою майже 2000-літню прабатьківську Українську Автокефальну Православну Церкву та веде важку війну з московсько-путінськими окупантами, ми знову, як і раніше, є свідками того, як новітній московський тоталітарний

Святійший Патріарх Київський і всієї Руси-України Мстислав І

імперський режим використовує одержавлену Російську Православну Церкву (очільник – Патріарх Кирило Гундяєв) та її структурний підрозділ – УПЦ Московського патріархату (очільники–митрополити Онуфрій Березовський та Антоній Паканич) проти українців, Української Держави й Української Церкви, одурманюючи неправдою душі, серця і розум багатьох наших співвітчизників. Тож, не усвідомлюючи того, українські православні, духовенство і єпископи, які й надалі належать до лона Московського патріархату в Україні, порушуючи святі Заповіді Божі та церковні канони, на сьогодні є розкольниками, бо розділяють своїх близьких, свою українську націю, державу і прабатьківську Українську Церкву, діючи в інтересах чужинців та чужих (ворожих) держав. А чи може врятуватися душа людини, яка, догоджаючи неправдивим чужинцям, розділяє свою націю (рід) та зневажає своїх прабатьків, батьків, історію держави та прабатьківської Церкви? Напевно, що ні... Бо коли людина (свідомо чи ні) своїми неправдивими діями допомагає заздрісним і злим ворогам нищити та розділяти свою Українську Державу й уподібнюється до старозавітного Хама, який насміхався над наготою свого батька Ноя, то, мабуть, її душа приречена на тривалі й важкі блукання у темряві та в тенетах підступних ворогів, бо не чує вона голосу Отця нашого Небесного, який закликає всіх найперше – жити за Заповідями Божими, а отже, у любові до своїх близьких, своєї української нації, у відданості та вірності своїм, Богом даним нам Вітчизні Україні та Українській Церкві, у повазі до батьків, прабатьків та до історії свого народу.

При цьому не потрібно підміняти поняття віри Христової, збереження Православ'я та українських церковних традицій із насадженим нашому народу московським ідолопоклонством, яке не має жодного стосунку до Вселенської Церкви Христової та спасіння душі. Сьогодні ще значна частина єпископату і духовенства УПЦ Московського патріархату, будучи забобонно зазомбованою, перебуває у полоні самообману та московського одурманення, не знаючи правди ні з історії української нації, ні українського державного і церковного будівництва. Частина з них живе у страху і залежності від одержавленої Російської Православної Церкви та спецслужб Російської Федерації, але і це все минуще.

При цьому слід знати і пам'ятати, що протягом століть Московія (Московське царство, Російська імперія, СРСР, Російська Федерація) використовувала і використовує церковні структури Московського патріархату найперше з політичною метою розділення чужих держав і поневолення інших народів, зокрема й українців. Для цього Московія завжди намагалася нищити Помісні Церкви тих народів, які вона насильно підпорядковувала собі. Така важка доля московського поневолення протягом останніх 300 років випала і на українську націю, Українську Державу і Українську Церкву. Ця ж політика розділення української нації, Української Держави і Української Церкви проводиться московсько-путінським режимом Російської Федерації за участі церковних структур Московського патріархату, зокрема і його підрозділу УПЦ МП, в Україні й сьогодні.

Відповідно до Святого Писання та церковних канонів, саме керівництво Російської Православної Церкви в Україні та її структурного підрозділу – УПЦ Московського патріархату (після упокоєння Блаженнійшого Володимира Сабодана, Митрополита Київського і всієї України), а також їхні адепти і послідовники на сьогодні є реальними розкольниками в українському суспільстві, серед українських православних та в цілому серед української нації, діючи з власної волі чи з примусу або несвідомо в інтересах московського агресора – московсько-путінського режиму Російської Федерації.

Але Божу волю не можна зупинити, і як не сьогодні, то завтра українські православні прозріють і подолають поміж собою розділення та, об'єднавшись, утвердять свою, майже 2000-літню прабатьківську єдину Помісну Автокефальну Українську Православну Церкву, бо цього вимагають Заповіді Божі, церковні канони, історична правда та цього чекає від нас Господь Бог!

Петро СКЕЛЯ

УКРАЇНСЬКА АВТОКЕФАЛЬНА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА
КАРПАТСЬКА ЄПАРХІЯ
КАФЕДРАЛЬНИЙ ХРАМ
АПОСТОЛА УКРАЇНСЬКОГО АНДРІЯ ПЕРВОЗВАНОГО

Розклад богослужінь:
Четвер – Вечірнє богослужіння **16.00**
П'ятниця – Божественна літургія **07.40**
Субота – Всенічна **16.00**
Неділя – Божественна літургія **09.30**

У великі свята
Напередодні свят – Всенічна 16.00
У день свята вранці – Божественна літургія 09.30
Звершуються всі види треб та молебнів
м. Ужгород, вул. Гойди, 4

+ 38 066 077 39 60, (0312) 61 20 08; тел./факс: (0312) 61 29 45
www.keuapc.org; www.uuba.org.ua; e-mail: aau_2006@ukr.net

УКРАЇНСЬКА АВТОКЕФАЛЬНА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА
КАРПАТСЬКА ЄПАРХІЯ

СЛУЖБА ДОВІРИ
Тобі важко і ти не знаєш що робити, до кого звернутися,
якщо виникли непорозуміння з рідними та близькими,
проблеми на роботі чи службі, в школі чи у виші
та взагалі в житті – НЕ ВПАДАЙ У ВІДЧАЙ!
Тобі допоможуть словом і порадою в православній службі довіри.
Наші телефони цілодобово:

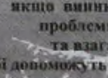

066-75-63-630 – МТС
068-48-11-600 – Київстар

На лінії служби довіри допомогу надасть православний священик.
Є можливість отримати консультацію та пораду
висококваліфікованого юриста та психолога.
Пам'ятай, відчай – це гріх! За потреби дзвони!

Служба довіри
Карпатської єпархії УАПЦ
м. Ужгород, вул. Гойди, 4

НАРДЕПИ ХОЧУТЬ БОРОТИСЬ ІЗ РЕЙДЕРАМИ ЗА ДОПОМОГОЮ НОТАРІУСІВ

Запропоновано законодавчі зміни щодо боротьби з рейдерством. Планується врегулювати питання щодо обов'язкового нотаріального посвідчення угод, предметом яких є розпорядження корпоративними правами.

У парламенті зареєстровано проект «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії протиправному поглинанню та захопленню господарських товариств» (№4216). Зокрема, пропонується в Цивільному кодексі визначити, що справжність підпису на заяві про вихід із товариства підлягає нотаріальному посвідченню. Передбачено також встановити, що правочини щодо передання учасником товариства своєї частки іншій або третій особі вчиняються в письмовій формі й підлягають нотаріальному посвідченню.

Аналогічні зміни вносяться і до Закону «Про господарські товариства».

Крім того, проектом пропонується внести зміни до Закону «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань», де визначити, що для держреєстрації змін до відомостей про юрособу, які містяться в єдиному реєстрі, зокрема зміни до установчих документів, подається заява фізособи про вихід зі складу засновників (учасників), справжність підпису на якій нотаріально посвідчена.

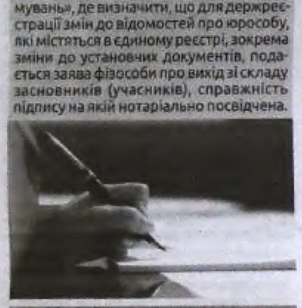

КАБМІН СХВАЛИВ ВИМОГИ ДО БУДІВЕЛЬ І СПОРУД

Уряд погодив розроблений Мінрегіоном законопроект «Про основні вимоги до будівель та споруд, а також умови розміщення на ринку будівельних виробів, гармонізовані з нормами законодавства Європейського Союзу». Проект спрямовано на захист інтересів споживачів та виробників будматеріалів.

Як пояснили «ЗіБ» у Мінрегіоні, документ усуває виконавчі органи влади з процесу ухвалення рішень. Опрацювання та видачу технічних свідоцтв здійснюватимуть фахові організації. Погодження центральними органами виконавчої влади буде вилучено з процедури отримання технічного свідоцтва.

Основними завданнями проекту є забезпечення безпеки будівель та споруд, створення умов для добросовісної конкуренції на ринку будівельних виробів, підвищення ефективності заходів державного ринкового нагляду, перехід на декларативний принцип оцінки відповідності будівельних виробів, сприяння зняттю технічних бар'єрів у торгівлі.

Такі завдання реалізовуватимуть через законодавче встановлення основних вимог до будівель та споруд, механізмів визначення технічних показників суттєвих характеристик будівельних виробів у разі відсутності національних стандартів визначення схем оцінки стабільності їхніх технічних показників, а також через розподіл функцій учасників ринку.

ЯКІ НЕДОЛІКИ СИСТЕМИ ВІДШКОДУВАННЯ ШКОДИ, ЗАВДАНОЇ СУДОМ?

Інструменти відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями суду, прокуратури, органів, що здійснюють досудове розслідування, оперативно-розшукову діяльність, складно назвати ефективними, оскільки матеріальна і моральна шкоди підлягають відшкодуванню відповідно до різних порядків (позасудового і судового), що ускладнює розгляд судами об'єднаних вимог у порядку позовного провадження.

На це звернула увагу суддя Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних та кримінальних справ, член Вищої ради юстиції Алла Олійник під час участі в роботі IV Міжнародного судово-правового форуму, повідомляє «ЗіБ» із посиланням на ВССУ.

НЕДОСКОНАЛІ ЗАКОНИ

За словами судді, аналіз відповідної судової практики свідчить про недосконалість та неузгодженість законодавства про відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями органу, що здійснює ОРД, досудове розслідування, прокуратури або суду.

Так, із ухваленням у 2003 році Цивільного кодексу України регулювання вже зазначених відносин відшкодування шкоди зазнало змін. Проте, підкреслила А. Олійник, виникає низка питань щодо застосування норм матеріального та процесуального права.

Зауважимо, право на відшкодування шкоди передбачено Конституцією України, Конвенцією про захист прав людини й основоположних свобод, Протоколом №7 до Конвенції, Міжнародним пактом про громадянські та політичні права, ЦК, Законом «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянинові незаконними діями органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури і суду» (далі – Закон), Положенням про застосування Закону «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянинові незаконними діями органів дізнання, попереднього слідства, прокуратури і суду».

На сьогодні українське законодавство не передбачає права учасників процесу оскаржувати надмірну тривалість провадження у справі та не гарантує права на відшкодування шкоди, завданої внаслідок необґрунтованого затягування розгляду справи в суді. На необхідність існування у національному праві спеціальних правових інструментів, за допомогою яких заявник міг би оскаржити тривалість провадження, ЄСПЛ звернув увагу у справах «Смірнова проти України» 8 листопада 2005 року, «Кудла проти Польщі» 26 жовтня 2000 року.

Та все ж, суддівські рішення в основному ґрунтуються на законах, ухвалених парламентом, а тому законодавець повинен забезпечити, щоб законодавство було чітке та просте у застосуванні, а також відповідало Конвенції, зазначає суддя.

СУПЕРЕЧЛИВА ПРАКТИКА

Суддя звертає увагу на окремі аспекти застосування національними судами пункту 5 статті 5 Конвенції, відповідно до якого кожен, хто є потерпілим від арешту або затримання, здійсненого всупереч положенням цієї статті, має право на відшкодування, а також практики ЄСПЛ у вказаній категорії справ. «У справах «Світлорусов проти України», «Нечипорук і Йонкало проти України», «Корнейкова проти України», «Мироненко і Мартенко проти України» ЄСПЛ констатував порушення п. 5 ст. 5 Конвенції з огляду на неможливість для заявників отримати відшкодування шкоди, завданої національними органами у контексті провадження в їхніх кримінальних справах», – зауважила А. Олійник.

При вирішенні спорів про відшкодування шкоди суди не завжди звертають увагу на те, що відповідно до прецедентної практики ЄСПЛ право на відшкодування виникає і тоді, коли національний суд встановить позбавлення особи свободи за умов, які суперечили пунктам 1, 2, 3 і 4 Конвенції.

Окремо відзначалось, що національне законодавство не передбачає відшкодування шкоди на підставі прямої дії Конвенції. Водночас п.5 ст. 5 Конвенції покладає на державу обов'язок визначити в національному праві ефективну можливість такої компенсації, якщо в цьому праві Конвенція не має прямої дії. А. Олійник стверджує, що в окремих випадках судді не звертають увагу на те, що право на відшкодування матеріальної шкоди не залежить від повної реабілітації особи, про що свідчить прецедентна практика ЄСПЛ та положення Закону. Згідно з прецедентною практикою ЄСПЛ, право на відшкодування, закріплене в п. 5 ст. 5 Конвенції, виникає після того, як національний орган або ЄСПЛ виявив порушення одного з пунктів цієї статті.

На думку судді, судова практика у цій категорії спорів є непослідовною та неоднаковою в частині дотримання спеціального порядку звернення потерпілої особи за відшкодуванням шкоди.

ДЕРЖРЕЄСТРАТОРІВ МОЖУТЬ ПОЗБАВИТИ ВИНАГОРОДИ ЗА СУМЛІННУ РОБОТУ

Із законодавства України пропонується вилучити норму, за якою за сумлінне виконання повноважень щодо державної реєстрації державні реєстратори мають право на винагороду за рахунок коштів, отриманих за стягнення адміністративного збору за державну реєстрацію в розмірі не менше ніж 10 відсотків адміністративного збору.

Відповідну пропозицію містить проект Закону від 18.03.2016 №4278 «Про внесення змін до Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців» (щодо відміни сплати адміністративного збору окремим групам громадян)», авторами якого є народні депутати Ірина Сисоєнко та Андрій Шинькович.

Законопроектом передбачається також звільнити від сплати адміністративного збору при здійсненні реєстраційних дій громадські об'єднання інвалідів, фізичних осіб-підприємців, які є інвалідами, й осіб, які постраждали внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС.

Так, за державну реєстрацію символіки, змін до відомостей (прізвище, ім'я по батькові або місцезнаходження) громадського об'єднання інвалідів та осіб, які постраждали внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС, адміністративний збір не буде сплачуватися. Не потрібно буде також сплачувати адміністративний збір за держреєстрацію самого громадського об'єднання інвалідів та осіб, які постраждали внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС.

ОНОВЛЕНО ПОРЯДОК ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ АДВОКАТІВ

Якщо адвокат призупинив свою роботу на термін більше року, він зобов'язаний пройти курси з підвищення кваліфікації.

Рада адвокатів України дозволила адвокатам, які не встигли протягом 3 років набрати 30 балів для отримання свідоцтва про підвищення кваліфікації, добрати їх до 1 червня 2016 р. Вища школа адвокатури має розробити для таких адвокатів відповідні програми спецкурсів.

Це передбачено рішенням РАУ від 26 лютого 2016 р. №67, опублікованим на сайті НААУ. Тим рішенням також внесено зміни до Порядку підвищення кваліфікації адвокатів України, зокрема, в новій редакції затверджено додаток до Порядку «Діяльність, що зараховується як підвищення кваліфікації адвокатів».

Змінами також визначено, що на адвокатів, право на зайняття адвокатською діяльністю яких зупинено, обов'язок щодо підвищення кваліфікації не поширюється. У разі поновлення адвокатської діяльності, право на зайняття якою було зупинено на рік і більше, адвокат протягом шести місяців із моменту поновлення права на зайняття адвокатською діяльністю проходить спеціальні курси підвищення кваліфікації за програмою та у порядку, розробленими Вищою школою адвокатури НААУ.

Адвокати, які не виконують обов'язку щодо підвищення свого професійного рівня, не виконують вимог цього Порядку, можуть бути притягнуті до дисциплінарної відповідальності в порядку, передбаченому чинним законодавством, за невиконання або неналежне виконання своїх професійних обов'язків.

Передбачено також, що ради адвокатів регіону організовують та проводять заходи з підвищення кваліфікації на регіональному рівні (не менше одного заходу на рік та загальною тривалістю не менше ніж п'ять годин).

Окрім того, з переліку видів підвищення кваліфікації адвокатів, що забезпечують його безперервність, вилучено положення щодо участі у заходах, що організовуються або проводяться Координаційним центром з надання правової допомоги або центрами з надання безоплатної вторинної правової допомоги.

Юридичні та фізичні особи, які організовують та/або проводять заходи з підвищення кваліфікації адвокатів на постійній основі (два і більше заходів на рік), отримують сертифікат про допуск до організації таких заходів. Не потребують отримання сертифіката про допуск НААУ, ВКДКА, Вища школа адвокатури НААУ, ради адвокатів регіону, КДКА регіонів, центри підвищення кваліфікації, засновниками яких є ВША.

Незалежно від організатора заходу, всі доповідачі (лектори, тренери, експерти) повинні бути попередньо сертифіковані Експертною радою НААУ.

Адвокатське бюро «Срібна Земля»
НАДАННЯ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ ФІЗИЧНИМ ТА ЮРИДИЧНИМ ОСОБАМ
Адреса: 88000, Закарпатська область, м. Ужгород, вул. Гойди, 4, т./ф.: 8 (0312) 61-28-01; 8 (03122) 3-31-32; моб.: 050 611 38 24; 099 257 74 93; E-mail: aau_2006@ukr.net.ua.

ВІДОМИЙ ХУДОЖНИК ВІТАЛІЙ ЛИБА ПОДАРУВАВ УКРАЇНСЬКІЙ БОГОСЛОВСЬКІЙ АКАДЕМІЇ В УЖГОРОДІ ЦІННИЙ ЖИВОПИС «ДОРОГА У ВІЧНІСТЬ»

28 березня в Карпатському університеті імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді, за участі представників професорсько-викладацького складу, студентів та єпархіального управління Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви, відбулася зустріч із відомим українським, закарпатським художником Віталієм Івановичем Либою.

Із вітальним словом до митця звернувся Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією УАПЦ, ректор університету та академії, який представив пана Віталія та надав йому слово.

Художник презентував свою духовно-мистецьку картину «Дорога у вічність», розповів про історію її малювання та передав у дар Українській богословській академії, на базі якої вже 14 років проводиться підготовка православних богословів і священнослужителів.

Владика ректор подякував художнику Віталію Либі за цінний духовно-мистецький подарунок, а віце-ректор університету доцент Валерія Сіка подарувала букет троянд. Відтак усі присутні прослівали автору картини «Многая і благая літ».

Прес-служба УБА-КаУ

ПРОФТЕХОСВІТА В УКРАЇНІ – «СИРОТА ПРИ ЖИВИХ БАТЬКАХ»

«Нині ситуація в профтехосвітній галузі просто катастрофічна, такого не було в попередні роки», – каже в інтерв'ю DW віце-президент Асоціації працівників професійно-технічної освіти України Катерина Мірошниченко. Фінансування позбавили без попередження, без обговорення, коли місцеві бюджети вже були сформовані.

Одним натиском кнопки у грудні депутати залишили без централізованого фінансування майже 900 професійно-технічних навчальних закладів. 300 тисяч учнів і 40 тисяч викладачів стали проблемою для місцевих бюджетів. Щоправда, згодом депутати внесли зміни до Бюджетного кодексу, передбачивши при цьому 1,3 мільярда гривень державної субвенції на забезпечення здобуття середньої освіти в професійно-технічних навчальних закладах (ПТНЗ). Але президент ще не підписав ці зміни. Загалом же для фінансування професійно-технічної освіти потрібно 5,8 мільярда гривень щороку, принаймні таку суму було закладено в минулорічному бюджеті.

Аби розвантажити державний бюджет, планується передати професійно-технічні навчальні заклади в комунальну власність. Із огляду на порожні місцеві бюджети цього робити категорично не можна, переконана Мірошниченко. До того ж, припускає вона, перехід у комунальну власність привезде до закриття багатьох училищ, а їхнє майно та землі буде продано задля наповнення бюджету міст. «Більшість будівель училищ є доволі ласим шматком, бо розташовані в центральній частині міст. Такі тривожні сигнали вже надходять з різних міст», – пояснює віце-президент Асоціації.

НАЙБІЛЬШІ ПРОБЛЕМИ У РАЙОНАХ ОБЛАСТЕЙ

Не оминула проблема з фінансуванням училищі Львівщину, де нараховується більше 50 професійно-технічних закладів. За словами керівника департаменту освіти й науки Львівської обласної держадміністрації Олександри Небожук, в області є кілька міст, які абсолютно не в стані фінансувати професійно-технічну освіту.

Так, наприклад, Дрогобич і Стрий ледве знайшли гроші на січневі проплати, а вже березень. Відсутність фінансування лише додає проблем закладам, яким і так непросто виживати, пояснює Небожук.

Плинність кадрів дуже висока, бо ніхто не хоче навчати зі ставкою 1,5 тисячі гривень. Матеріально-технічна база морально застаріла й потребує оновлення в більшості закладах. «Виробничі майстерні модернізувати – справа не дешева. Це можливо за підтримки відомих виробників. У нас є лише кілька таких прикладів», – додала керівник департаменту освіти й науки Львівської обласної державної адміністрації.

А ДЕ РЕФОРМИ?

Галузь уже багато років потребує реформ, бо мережі підприємств, яка працювала раніше, немає, а радянська модель роботи училищ залишилася, кажуть експерти. Але спершу держава має розробити стратегію з перехідним періодом, зазначає Катерина Мірошниченко. На її думку, фінансування повинно бути змішаним: державний і місцеві бюджети. Або німецький варіант, коли професійно-технічну освіту фінансують одразу з трьох джерел: торговельні палати, федеральні землі та державний бюджет, наводить приклад Мірошниченко.

Директор училища №48 Роман Федчишин пропонує заради ефективнішого використання коштів також створити окремі новітні центри виробничого навчання, якими б могли користуватися відразу кілька закладів. До речі, це училище, яке готує робітничих майстрів для автомобільної, будівельної та комп'ютерної галузей, є радше винятком. Навчальному закладу цього року хоча збільшили фінансування з міського бюджету, але грошей вистачає тільки на основні статті витрат, а саме: стипендії, зарплати, оплату енергоносіїв, а от уже про модернізацію виробних майстерень говорити не доводиться.

ЧОМУ БІЗНЕС УТРАТИВ ІНТЕРЕС ДО ПТНЗ?

На думку Федчишина, сприяти вирішенню багатьох фінансових проблем могло б укладання угод із працедавцями на підготовку фахівців. Але фірми на таку ідею реагують доволі стримано. «Причина проста: училища не здатні підготувати кадри потрібної кваліфікації, не маючи при цьому відповідної матеріально-технічної бази, а вкладати в базу не спроможні ані заклади, ані бізнес», – пояснює голова Асоціації роботодавців Львівщини Зиновій Бермес. Як наслідок, працедавці не надто зацікавлені брати на роботу випускників ПТНЗ.

Більше того, підприємці навіть на виробничу практику не хочуть і бояться брати молодь, бо за це треба офіційно заплатити. Якщо немає розрахунку, то це кримінальна відповідальність і перевірки, а значна частина бізнесу працює в тіні, каже голова Асоціації. Заключити контракти з ПТНЗ і вмонтувати на базі закладу свою матеріально-технічну базу для підготовки фахівців можуть собі дозволити одиниці підприємств, здебільшого це іноземні інвестори, додає він.

Крім того, пояснює далі Бермес, економічні реалії такі, що основна маса бізнесу в Україні задіяна у сфері послуг і торгівлі, тому працюють й виживають ті ПТНЗ, які готують фахівців у цих сферах.

КРОКИ ДЛЯ РЕФОРМУВАННЯ

Бермес переконаний, аби врятувати професійно-технічну освіту в Україні, треба розмежувати виробничо-технічну базу та здобуття загальної освіти учнями в училищах, відкривши при цьому сучасні навчально-виробничі центри. «Але це потребує додаткових грошей, яких держава не має», – припускає голова Асоціації.

Експерт освітніх програм аналітичного центру CEDOS Єгор Стадний вважає, що реформування професійно-технічної освіти мало б передбачати також об'єднання професійно-технічних навчальних закладів з коледжами та технікумами. Бо, фактично, всі вони виконують одну й ту ж функцію, готуючи спеціалістів робітничих професій.

І в жодному разі ПТНЗ не слід роздержавлювати, наполягає експерт. «Із огляду на високу економічну нестабільність, турбулентність, коли бізнес живе без планування, коли не зрозуміло, які кадри будуть завтра затребувані, – схема з роздержавленням не спрацює», – пояснив Євген Стадний.

Галина СТАДНИК, Deutsche Welle

ІЗ ЗОНИ АТО І КРИМУ ПЕРЕМІЩЕНО 18 ВИШІВ

Упродовж двох років із зони АТО і Криму було переміщено 28 навчальних закладів, серед яких 18 вишів. Відповідні дані були оприлюднені під час прес-конференції, присвяченій результатам першого засідання Ради ректорів переміщених із Донбасу і Криму вищих навчальних закладів.

Зокрема, нині кількість студентів переміщених ВНЗ становить понад 40 тисяч осіб, а навчальний процес забезпечують 3,4 тисячі науково-педагогічних працівників.

Під час прес-конференції міністр освіти Сергій Квіт зазначив, що вирішення питань діяльності та навчального процесу переміщених вищих навчальних закладів з Донбасу та окупованого Криму є одним із пріоритетних завдань МОН.

Він також повідомив, що у 2016 році до переміщених навчальних закладів приєднався Таврійський національний університет ім. Вернадського, який наступного навчального року вже має розпочати набір студентів у Києві.

«На цей навчальний заклад ми орієнтуємо насамперед кримчан», – зауважив міністр.

Окрім того, відповідно до Закону «Про забезпечення прав і свобод громадян і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України», міністерство дістає можливість установити порядок визнання кваліфікації осіб із окупованих територій.

Цьогоріч для мешканців із Криму при вступі до українських закладів будуть запроваджені квоти.

Ocaima.UA

У МОН ЗАПЕВНЯЮТЬ, ЩО УРЯД ОПІКУЄТЬСЯ ЗАРПЛАТАМИ ОСВІТЯН

Уряд забезпечує зростання соціальних стандартів громадян, зокрема підвищення зарплат бюджетникам і в галузі освіти. Про це, з посиланням на Урядовий портал, повідомляє прес-служба Міносвіти.

У відомстві нагадують, що протягом 2015 року двічі, у вересні та грудні, відбувалося підвищення посадових окладів Єдиної тарифної сітки.

«Цьогоріч для працівників бюджетної сфери, зокрема і для освітян, виходячи з наявних фінансових ресурсів, Держбюджетом передбачено неодноразове підвищення розміру мінімальної заробітної плати», – зазначають у Міносвіти.

Повідомляють, що вдосконалення оплати праці педагогічних працівників передбачається новим Законом «Про освіту», що поданий урядом до парламенту.

«Зарплата педагогічних працівників підвищуватиметься з урахуванням надбавки за кваліфікаційні категорії (для вчителя та вихователя другої категорії – на 15% від посадового окладу; першої категорії – на 30%; вищої категорії – на 50%)», – повідомляють у Міносвіти.

Водночас науковим і педагогічним працівникам закладів вищої освіти встановлюватимуться надбавки за наукові ступені та вчені звання відповідно до законодавства. Крім того, виші зможуть збільшувати розмір доплат за рахунок власних надходжень.

«Законопроектом передбачається можливість установлювати педагогічним і науково-педагогічним працівникам доплати, надбавки, премії за використання в освітньому процесі іноземних мов, сучасних технологій, реалізацію інноваційних проектів тощо», – наголошується у повідомленні Міністерства освіти і науки.

Як відомо, нещодавно у Профспілці працівників освіти і науки запропонували внести до законопроекту «Про освіту» норми, згідно з якими найнижчий розмір посадового окладу педагогічного працівника має становити 4134 грн.

Ocaima.UA

ВІТАННЯ ГОЛОВИ ДУХОВНО-ОСВІТНЬОЇ КОМІСІЇ УАПЦ КОЛЕКТИВОВІ ЧАСОПИСУ «УСПЕНСЬКА ВЕЖА» ДО 25-річчя ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Шановні добродії, браття і сестри у Христі редакційного колективу газети «Успенська вежа» у Львові!

Цьогоріч виповнюється 25 років із того часу, як стараннями та жертовністю колективу журналістів, науковців, духовенства та благодійників у березні 1991 року вийшов у світ перший друкований номер духовно-просвітницької православної газети «Успенська вежа». За цей час, що так швидко проминув, на ниві українського духовного і церковного відродження вами зроблено чимало, але найголовніше – стараннями і чесною працею збережено і примножено історичну пам'ять та правду про нашу прабатьківську, майже 2000-літню Українську Автокефальну Православну Церкву, Церкву-Мученицю і Церкву-Матір української нації та Української Держави!

Із нагоди славного ювілею прийміть найщиріші вітання, а також побажання всьому колективу газети «Успенська вежа» та її засновнику – Львівському ставропігіальному

ЩОМІСЯЧНА ВСЕУКРАЇНСЬКА ГАЗЕТА СТАВРОПІГІЙНОГО БРАТСТВА СВ. АП. АНДРІЯ ПЕРВОЗВАНОГО

За віру і єдність!

УСПЕНСЬКА ВЕЖА

братству апостола українського Андрія Первозваного подальших творчих успіхів, життєвих благ та Божої допомоги на славу і добро української нації, Вітчизни України та Української Церкви!

Нехай Вселюблячий Господь Бог та Покрова Пресвятої Богородиці будуть і надалі з вами!

Із роси та води вам, дорогі ювіляри!

Із повагою і любов'ю у Христі

+ ВІКТОР Бедь,
єпископ Мукачівський і Карпатський,
голова Комісії з духовності,
освіти та катехізації
Української Автокефальної
Православної Церкви
23 березня 2016 р.,
м. Ужгород

ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА УКРАЇНСЬКИМИ КОЗАКАМИ ДО 365-річчя РОЗГРОМУ ПОЛЬСЬКОГО ОКУПАЦІЙНОГО ВІЙСЬКА ПІД ВІННИЦЕЮ

25 березня Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді, відслужив ранкову заупокійну Літію за українськими козаками на чолі з полковником Іваном Богуном (1618–17.02.1664), які 25 березня 1651 року переможно розгромили окупаційне польське військо під Вінницею.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх провин, допущених небіжчиками з власної волі чи з примусу, дарування їхнім душам вічного спокою та життя у піднебессі.

Прес-служба
Карпатської єпархії УАПЦ

Історична довідка

25 березня 1651 року українське військо на чолі з полковником Іваном Богуном розбило польські окупаційні війська під Вінницею.

У березні 1651 року польські війська на чолі з М. Калиновським і С. Лянцкоронським підступили до Вінниці, взяли її в облогу і зробили спробу захопити. Вінницький полковник Іван Богун зумів організувати всі українські сили та засоби міста: «...і міщани, і шляхта, і все населення міста стало під знамена свого полковника...»

У перший день бою Богун, залишивши частину козаків свого полку в місті, провів феноменальну маневрову кінну контратаку в напрямку лівого флангу польських військ. Козацька кіннота змогла потіснити знамениту та непереможну в Європі елітну ударну силу Речі Посполитої (Польщі). Але під натиском значно важчих гусарів українські козаки, прорвавши ліве крило, почали поспішно відходити, щоб перейти Буг по кризі і вийти до монастиря, який був на протилежному березі. Поляки, побачивши «панічну втечу», кинулись навперейми. Але відступ Богуна був маневром, військовою хитрістю. Він заманив їх на ту частину річки, де козаки навмисно прорубали ополонки у льоду і притрусили їх снігом і сіном (такі ж воєнні трюки маневрувань Богун повторював і під Пилявцями тільки із загостреними частоколами). Налетівши на ці «прорубі», значна частина польської кінноти пішла під кригу. Додав ворогу втрат і вогонь із засідок обіч річки. Кількасот знатних кіннотників Речі Посполитої (Польщі) пішло під воду. Серед загиблих під Вінницею був, наприклад, брат київського воєводи Адама Киселя, черкаський підстароста. Сам командир польської кінноти, знатний шляхтич Лянцкоронський ледь вибрався з води. «Льодяна купіль Богуна» дуже вразила цього, безумовно, хороброго воїна. Вже згодом під Берестечком він навіть не виконав наказ передостаннього дня битви завадити козакам налагодити переправу через болото для запланованого організованого відступу з оточення. Лише дізнавшись про підхід «козаків Богуна», Лянцкоронський поспішно відступив, маючи приблизно рівні сили. А козаки спокійно продовжили налагодження переправи.

Після підходу додаткових сил Калиновського військо Богуна разом із міщанами мужньо витримало двотижневу облогу, під час якої в одній нічній розвідці Богуна ледь не схопили поляки, впізнавши його за сталевим обладунком, що зблиснув під місячним світлом. Але полковник на чолі свого кінного загону вирвався з оточення та вдало повернувся до табору. А вже коли до Вінниці рушили два прислані Хмельницьким полки, то Богун провів вдалу «інформаційну атаку», навівши паніку на ворога чутками про «великі сили козаків». Після чого поляки спішно рушили до Кам'янця.

«Вінницьке льодове побоїще» 25 березня 1651 року, безперечно, входить до числа з найбільш блискучих і оригінальних тактичних перемог в історії українського війська.

За матеріалами ЗМІ

ПАРАФІЯЛЬНІ ЗБОРИ РЕЛІГІЙНОЇ ГРОМАДИ КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ У МІСТІ БЕРЕГОВІ

23 березня у місті Берегові відбулися парафіяльні збори релігійної громади на честь Успіння Пресвятої Богородиці Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви. З благословення Преосвященнішого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ, у парафіяльних зборах узяв участь секретар єпархіального управління протоієрей Сергій Урста, який призначений настоятелем цієї релігійної громади.

На розгляд парафіяльних зборів було винесено низку питань щодо подальшого розвитку та діяльності парафії. Загальні збори схвалили кандидатуру протоієрея Сергія Урсти, який був призначений указом правлячого архієрея настоятелем парафії. Розглянуто питання про керівні органи релігійної громади. У ході обговорення було ухвалено одноголосне рішення про обрання головою парафіяльної управи, згідно зі статутом, настоятеля протоієрея Сергія Урсту. Скарбником парафіяльної управи обрано Євгенія Лазаря. У ході засідання було вирішено низку інших організаційних питань.

Насамкінець секретар єпархії, настоятель парафії протоієрей Сергій Урста подякував усім парафіянам за участь у зборах та побажав усім Божої допомоги та сил на достойне проходження днів святої Чотиридесятниці.

Прес-служба
Карпатської єпархії УАПЦ

ЄПИСКОП УАПЦ ВІКТОР БЕДЬ: РУЙНУВАННЯ ПОКЛОННОГО ХРЕСТА В УЖГОРОДІ – ВИЯВ БЕЗДУХОВНОСТІ ТА ПАДІННЯ СУСПІЛЬНОЇ МОРАЛІ

24 березня на вулиці Закарпатській у місті Ужгороді невідомі зруйнували поклонний Хрест.

Жильці дому, поряд із яким стояв Хрест, стверджують, що вандали хотіли зірвати розп'яття з Хреста, і хрест, не витримавши тиску, впав на землю разом із розп'яттям, після чого розбите розп'яття Господа було притулене до огорожі.

На думку мешканців, це все через дві цілодобові «розливайки», де завжди збираються алкоголіки та ніким не керована молодь, які після вживання спиртних напоїв, перебуваючи у нетверезому стані, надалі займаються бешкетуванням. При цьому слід звернути увагу, що цілодобові заклади з розливу та продажу алкоголю встановлені та діють біля дитячих садків, навчальних закладів освіти та студентських гуртожитків, що заборонено чинним законодавством, але ні правоохоронні органи, ні виконавчий комітет Ужгородської міської ради цього не бачать упродовж тривалих років.

Щодо цієї події ми звернулися за коментарем до Преосвященнішого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, який відзначив таке: «Руйнування поклонного Хреста в Ужгороді на вулиці Закарпатській є виявом бездуховності та падіння суспільної моралі... Важко на це дивитись і сприймати такі події у наші дні. Але вина за цей прикрий випадок лежить не тільки на винуватцях пригоди, але й на суспільстві загалом – сім'ї, школі, владі, Церкві. Бо ті особи, які допустили це святотатство, живуть серед нас, а отже, стали на шлях вандалізму через нашу байдужість і бездуховність. Ми занадто матеріалізували свої душі, внаслідок чого забули про духовне і святе. Це ми закриваємо очі на соціально-економічні проблеми молоді, не бачимо, як підростаюче покоління цілодобово споюють і накачують наркотиками, не маємо часу на своїх рідних і близьких у постійній погоні тільки за матеріальними благами світу цього. Як наслідок – наше загальне духовне і моральне падіння...

Роками на очах усіх ужгородців повсюдно відкрито цілодобові торгові точки з вільного розливу та продажу алкоголю. В цілій низці розважальних закладів Ужгорода, і не тільки Ужгорода, продаються наркотики і різні психотропні препарати. І що? Суспільство, громада виступили чи виступають проти цього? Ні. А хіба ми не розуміємо, що безконтрольне споювання та привчання до наркотиків підростаючого покоління неодмінно призводить до повної деградації людини, серед яких є і наші близькі. Розуміємо, але мовчимо та бездіємо... Ви скажете, що з цією проблематикою повинні боротися правоохоронні органи і влада. Так. А якщо вони цього не роблять або заробляють на цьому гроші? То всі маємо з цим погоджуватись і спостерігати за падінням духовності та людської моралі й чекати, коли це призведе до повної деградації особистості, людей, які нас оточують? Мабуть, ні. Отже, висловлюючи глибокий жаль і занепокоєння щодо руйнування поклонного Хреста на вулиці Закарпатській в Ужгороді, найперше, до чого хочу закликати, – не будьмо байдужими до власного життя та життя людей, які нас оточують, зокрема нашої молоді, залишеної сьогодні сам на сам із усіма соціально-економічними і культурними бідами, тоді не будемо і свідками вандалізму».

«Срібна Земля»

ЧИН ПОХОВАННЯ ГЕРОЯ УКРАЇНИ ГЕОРГІЯ ГОНГАДЗЕ ОЧОЛИВ БЛАЖЕННІЙШИЙ МАКАРІЙ, МИТРОПОЛИТ КИЇВСЬКИЙ І ВСІЄЇ УКРАЇНИ, ПРЕДСТОЯТЕЛЬ УАПЦ

22 березня в м. Києві Блаженніший Макарій Малетич, Митрополит Київський і всієї України, Предстоятель Української Автокефальної Православної Церкви, здійснив чин поховання українського патріота, громадського діяча, журналіста, Героя України убієнного Георгія Гонгадзе (21.05.1969 – 17.09.2000).

Предстоятелю співслужили Преосвященніший Володимир Черпак, єпископ Вишгородський і Подільський, вікарій Київської єпархії та духовенство Києва.

Поховання Георгія Гонгадзе відбулось на території храму святителя Миколи Чудотворця Набережного на Подолі в Києві.

Прес-служба
Карпатської єпархії УАПЦ

ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА УКРАЇНСЬКИМ ПАТРІОТОМ, ГЕРОЄМ УКРАЇНИ В'ЯЧЕСЛАВОМ ЧОРНОВОЛОМ ДО 17-х РОКОВИН ІЗ ДНЯ ТРАГІЧНОЇ ЗАГИБЕЛІ

25 березня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді, відслужив ранкову заупокійну Літію за українським патріотом, правозахисником, політично репресованим московським комуністично-радянським режимом СРСР, борцем за національну і державну незалежність України, народним депутатом України декількох скликань, одним із лідерів Народного руху України, Героєм України В'ячеславом Максимовичем Чорноволом (24.12.1937, с. Єрки Київської області – 25.03.1999, Бориспіль Київської області) до 17-х роковин з дня його трагічної загибелі.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх земних провин, допущених із власної волі чи з примусу небіжчиком, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

Прес-служба Карпатської єпархії УАПЦ

ГОЛОВА ДУХОВНО-ОСВІТНЬОЇ КОМІСІЇ УАПЦ ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА МИТРОПОЛИТОМ ІЛАРІОНОМ ОГІЄНКОМ ДО 44-х РОКОВИН ЙОГО УПОКОЄННЯ

29 березня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, голова Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви, відслужив ранкову заупокійну Літію за українським патріотом, політичним, громадським і церковним діячем, колишнім міністром освіти (1919) та віросповідань (1919–1920) Української Народної Республіки, науковцем, істориком Української Церкви, митрополитом Української Автокефальної Православної Церкви (від 1944 року), Предстоятелем Української Православної Церкви Канади (1951–1972). Блаженнійшим митрополитом Іларіоном Огієнком (14.01.1882, Брусилів, Київщина, анексована Україна в складі Російської імперії – 29.03.1972, Вінніпег, Манітоба, Канада) до 44-х роковин із дня його упокоєння.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх земних провин, допущених небіжчиком із власної волі чи з примусу, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

Прес-служба Карпатської єпархії УАПЦ

ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА УКРАЇНСЬКИМ ПАТРІОТОМ МИХАЙЛОМ СОРОКОЮ ДО 105-річчя З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ

27 березня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський Української Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді, відслужив ранкову заупокійну Літію за українським патріотом, борцем за національну і державну незалежність України, політично репресованим московським комуністично-радянським режимом СРСР, провідником Крайової екзекутиви Організації українських націоналістів на західноукраїнських землях Михайлом Михайловичем Сорокою (27.03.1911–16.06.1971) до 105-річчя з дня його народження.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх земних провин, допущених небіжчиком із власної волі чи з примусу, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

Прес-служба Карпатської єпархії УАПЦ

Біографічна довідка

Михайло Михайлович Сорока (27 березня 1911, с. Гнилиці Великі, Королівство Галичини і Володимирії (західноукраїнські землі) у складі Австро-Угорської імперії, нині с. Гнилиці, Підволочиський район, Тернопільська область — 16 червня 1971, Озьорний, Дубравлаг, Мордовія, Російська Федерація у складі СРСР) — провідник Крайової екзекутиви Організації українських націоналістів на західноукраїнських землях (1934—1936), член Крайового Проводу ОУН (1940). Протягом 34 років був в'язнем московських комуністично-радянських таборів, організатором руху спротиву політичних в'язнів «ОУН-Північ».

Народився 27 березня 1911 року в с. Гнилиці Великі на Тернопільщині. Навчання розпочинав у Тернопільській українській державній гімназії. Від 1926 року перебував у Чехословаччині, де закінчив Українську реформовану реальну гімназію в Ржевицях біля Праги у Чехії. Після гімназії вступає на архітектурний факультет Празької політехніки, який закінчує 1936 р.

Член Організації українських націоналістів (ОУН).

9 січня 1937 року австро-угорська влада його арештовує і ув'язнює у Чортківській, Станіславській («Діброва») і Гродненській тюрмах, а згодом — у концтаборі в Березі Картузькій. У вересні 1939 року після чергового поділу Польщі виходить на волю і в листопаді одружується з Катериною Зарицькою.

У січні 1940 року вступив на перший курс математичного факультету Львівського політехнічного інституту, паралельно працював «бібліотекарем і рисівником при бібліотеці фізико-математичного факультету Львівського університету», а з березня того ж року почав навчатися на мистецьких курсах. 1940 року М. Сорока став членом Крайового Проводу ОУН.

22 березня 1940 року щасливих чотири місяці подружнього життя М. Сороки і К. Зарицької знову обриває арешт і тюрма, але цього разу здійснені новими окупантами Західної України — московським комуністично-радянським режимом СРСР. Більше в житті вони не зустрінуться.

Усіх, хто був поляками репресований чи тільки взятий під нагляд польського поліцію, спецоргани московського комуністично-радянського режиму вважали небезпечними і ненадійними для СРСР. Таких чекісти «викликали на розмову», а тоді заарештовували і підбирали статті радянського кримінального кодексу, за якими звинувачували і судили. З польських архівів довідалися про судимість Катерини Зарицької і прийшли її заарештувати. Михайло Сорока заступився за дружину і його теж заарештували, а коли перевірили його за польськими архівами, то причиною арешту М. Сороки стало те, що «был одним из активных деятелей ОУН». Це ж звинувачення стосувалося і К. Зарицької. М. Сороку відправили у 2-гу Львівську тюрму, а К. Зарицьку — в тюрму «Бригідки». Згодом, так і не дізнавшись, що він був членом Крайової Екзекутиви ОУН, М. Сороку засудили на 8 років концтаборів і відправили етапом до Владивостока, а потім до Воркути.

У пересильній Самарстинівській тюрмі Михайло довідується, що у Львівській тюрмі — «Бригідках», де була ув'язнена дружина, народився син Богдан (нині — відомий художник-графік).

На Воркуті знання М. Сороки використовують для роботи в геологічних розвідках. Маючи змогу пересуватися, він утворює підпільну організацію «ОУН-Північ». Одним із головних її завдань було моральне та фізичне збереження українців у таборах і поселеннях.

Навесні 1949 року М. Сорока повертається до Львова, але вже у червні був схоплений органами НКВС просто на вулиці та засуджений «особым совещанием г. Москвы» на поселення в Красноярський край за зв'язок із ОУН.

Там 1952 року його знову арештують і звинувачують у зраді СРСР, антирадянській агітації, організації підпілля та підготовці повстання, що за його відсутності відбулося у Воркутинських таборах. Після нечувано жорстокого слідства (деякі в'язні, які проходили в цій справі, наклали на себе руки, один збожеволів, а багато оббрехало себе, не витримавши знущань), М. Сороку засуджують до смертної кари, яку замінили на 25 років неволі.

1954 року — Сорока, перебуваючи у Степлагу, брав участь у Кенгірському повстанні політв'язнів, написав гімн повстанців «У гарячих степах Казахстану».

Остання фотографія М. Сороки із його слідчої справи. 70-ті роки

Від 60-х років він відбував покарання у Мордовських таборах Російської Федерації. Скрізь, де був Михайло Сорока, він організовував літературні, історичні, релігійні вечори, підтримував в'язнів духовно та ідеологічно, за що його вважали ідейним патріархом політв'язнів радянських концтаборів. Помер Михайло Сорока у Мордовії 17 червня 1971 на 34-му році ув'язнення. 21 вересня 1992 року його прах було перевезено й перепоховано з Мордовії Російської Федерації в Україну на Личаківському цвинтарі у Львові, на полі № 67.

Із 60 прожитих літ Михайло Сорока був ув'язнений чужинськими режимами (Австро-Угорщини, Польщі та Московії) 34 роки.

За матеріалами ЗМІ

У НЕДІЛЮ СВЯТИТЕЛЯ ГРИГОРІЯ ПАЛАМИ У КАФЕДРАЛЬНОМУ ХРАМІ УАПЦ В УЖГОРОДІ ВІДСЛУЖИЛИ БОЖЕСТВЕННУ ЛІТУРГІЮ

27 березня, у неділю святителя Григорія Палами, у Кафедральному храмі апостола українського Андрія Первозваного Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в Ужгороді було відслужено Божественну літургію.

Із благословення Преосвященнійшого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ, богослужіння очолив протоієрей Олександр Смолін у співслужінні протоієрея Романа Бобая та диякона Івана Жабляка.

Під час богослужіння поминались імена православних ієрархів – Всесвятійшого Варфоломія, архієпископа Константинополя – Нового Риму, Вселенського Патріарха, Блаженнійшого Макарія, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, та Преосвященнійшого Віктора, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ.

Під час богослужіння духовенство піднесло молитви до Господа Бога з проханням дарувати українському народу мир, національну і духовну єдність, благополуччя та утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви, а також перемогу Українського війська над московсько-путінськими окупантами і терористами. Особливі молитви до Господа Бога лунали за збереження життя кожного українського воїна, добровольця і волонтера, які нині боронять нашу святу українську землю від підступного московського ординця.

Перед завершенням Божественної літургії в храмі традиційно було прослівано Духовний гімн «Боже Великий, Єдиний, нам Україну храни...»

Із проповіддю до парафіян звернувся протоієрей Олександр Смолін.

Хід богослужіння супроводжувався церковним співом на клірос під керівництвом регента Марії Жабляк.

Після цілування хреста відбулася традиційна братська трапеза.

Прес-служба Карпатської єпархії УАПЦ

ПРЕДСТАВНИКИ ДУХОВЕНСТВА УАПЦ УЗЯЛИ УЧАСТЬ У СХІДНОУКРАЇНСЬКОМУ ФОРУМІ ОБСЄ «ВІДНОВЛЕННЯ ЧЕРЕЗ ДІАЛОГ»

23 березня у Маріуполі Донецької області на базі Маріупольського державного університету відбувся Східноукраїнський форум ОБСЄ «Відновлення через діалог».

Із благословення Блаженнійшого Макарія Малетича, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, участь у форумі взяв настоятель парафії Святого апостола Андрія Первозваного м. Слов'янська архімандрит Сава Фризюк у супроводі диякона Костянтина Новакова.

Головним організатором форуму виступив координатор проектів ОБСЄ в Україні посол Вайтодас Верба. В заході взяли участь державні, громадські та церковні діячі, дипломатии та вчені з різних держав.

На форумі обговорювали питання розвитку регіону, інфраструктури, розмінування території, бізнес-клімату та подальшої нормалізації життя на сході України.

Прес-служба Карпатської єпархії УАПЦ

ВІТАННЯ

31 березня відзначає ювілейний – 65-річчя черговий Карпатського університету імені Августина Волошина **Іван Олексійович Васильник**. Співробітники університету вітають ювіляра:

Хай будуть із Вами здоров'я та сила,
Хай довго буде ласкавим і щирим!
Щоб ніколи не знали Ви втоми!
Хай мир і злагода будуть у домі,
Хай Господь дарує надію й тепло
На довгі літа, на щастя й добро!

Колектив Карпатського університету імені Августина Волошина вітає з черговим Днем народження начальника юридичного відділу, завідувача кафедри правознавства та канонічного права доцента **Олексія Миколайовича Пайду** і дарує такі рядки:

Нехай волошками цвітуть літа прекрасні,
Нехай здійсняться тисячі бажань,
Щоб доля дарувала тільки щастя,
Ні грама бід, ні краплини страждань.
Життя хай квітне, мов вишневий сад,
І кожен день успішно радіє,
А доля подарує зорепад
Здоров'я, миру, успіхів, надій.

ДОРОГА ДО ХРАМУ

Тільки Бог дає віру,
але ти дай свідчення.
Бруно Феррера

Повільно ступав крок за кроком
У сумнівах, муках, вагання,
Цю віру Христові глибоку
Приніс на вівтар покаяння.

Зазнав у зневазі й любові
Життя світлу радість і драму.
Проханочи душу і совість,
Давно вже ішов я до храму.

Вела по слізних лабіринтах
Нас доля чужинська зрадлива.
Про те, що усі ми лиш євинтик,
Навчала Москва нас брехливо.

Та силою Духа Святого
Ішов я до Божого храму.
Слова молитов і дорогу
Я знав ще від батька і мами.

Молитва – душевная пісня,
Яка все веде нас до храму,
Щоб вчути Христа благовістя
Й ввійти крізь сердечную браму.

Василь ЩОМАК

Комп'ютерна допомога:

– перевстановлення операційної системи на вибір;
– програмна чистка;
– встановлення драйверів;
– встановлення офісних програм;
– встановлення антивірусу.

За детальною інформацією звертайтеся на адресу: вул. Гойди, 4, 4-й поверх, кабінет **403** (Карпатський університет імені Августина Волошина) або телефонуйте: **095-56-13-299** (Ігор) з **10:00** до **17:00** у будні.

Шановні читачі!

Редакція приймає для друку на шпальтах нашої газети ***рекламу, оголошення,*** а також ***вітальні слова*** на адресу близьких і рідних вам людей.

За детальною інформацією звертайтеся на адресу: вул. Гойди, 4, 4-й поверх, кабінет **403** (Карпатський університет імені Августина Волошина) або телефонуйте: **066-53-38-745** (Станіслав) у будні **(9:00 – 17:00).**

Міністерство освіти і науки України
КАРПАТСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Августина Волошина
(вищий навчальний заклад)

Підготовка бакалаврів і магістрів за напрямами:
– Правознавство;
– Міжнародне право та філософія права;
– Фінанси і кредит;
– Туризм;
– Психологія; Медичне психологія;
– Філософія;
– Богослов'я (теологія);
– Аналітика та захист інформації;
– Магістерські програми (на базі будь-якої базової чи повної вищої освіти);
– Друга вища освіта;
– Програма подвійного європейського диплома;
– Підготовка офіцерів запасу (додаткова кваліфікація).

Ужгородський гуманітарно-економічний коледж
Підготовка молодших спеціалістів (молодших бакалаврів) (на базі 9 класів) за спеціальностями:
– Правознавство;
– Фінанси і кредит.

Міністерство освіти і науки України
УКРАЇНСЬКА БОГОСЛОВСЬКА АКАДЕМІЯ
Карпатського університету
(вищий православний духовно-богословський навчальний заклад)

Підготовка бакалаврів і магістрів за напрямами:
– Богослов'я (священнослужитель; християнський місіонер);
– Теологія (християнський педагог);
– Регент церковного хору;
– Вищі курси дяків;
– Військове капеланство (додаткова спеціалізація);
– Друга вища освіта;
– Програма подвійного європейського диплома.

Ужгородський богословський коледж
Підготовка молодших спеціалістів (молодших бакалаврів) (на базі 9 класів) за спеціальностями:
– Катехизатор із православного богослов'я, дяк (з одночасним здобуттям другої освіти за спеціальностями «Правознавство» або «Фінанси і кредит»).

(Студенти академії при здобутті вищої духовної освіти одночасно здобувають і вищу світську освіту)

ПРИ УНІВЕРСИТЕТІ ТА АКАДЕМІЇ ДІЄ АСПІРАНТУРА І ДОКТОРАНТУРА

м. Ужгород, вул. Гойди, 4; тел.: + 38 099 369 33 77; (0312) 61 20 08; 61 29 45; www.kau.com.ua; www.uuba.org.ua

Шеф-редактор **Віктор БЕДЬ**
Головний редактор **Анатолій КОСТЮХ**
Літредактори **Марина ГАЗА**, **Наталка ГУМЕН-БІЛАНИЧ**
Редактори відділів: **Ігор КОВАЛЬЧУК**, **Олексій ПАЙДА**, **Олексій ШАФРАНЬОШ**, **Станіслав ДАНКО**
Верстка **Ігор ТОКАЧ**
ЗАСНОВНИК
ПП «Адвокатське бюро «Срібна Земля».
ВИДАВЕЦЬ
Християнсько-народна спілка Закарпаття.
Ідентифікаційний код 20444130.
Номер звернено в інформаційному медіа-центрі Карпатського університету ім. А.Волошина.
Друк: Віддруковано видавництвом "А-прінт" ТОВ "ДІМ". м. Тернопіль, вул. Текстильна, 28, тел.: 52 27 37. Моб. тел: (067) 350 17 94, a-print.com.ua
РЕДАКЦІЯ
Ужгород, вул. Гойди, 4; тел.: (0312) 61-36-22
e-mail: txt_SZ@ukr.net
архів в Інтернеті: www.sribnazemlja.narod.ru
сайт: www.sz.uz.ua
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації – серія КВ № 5468 від 11.09.2001 р.
Передплатний індекс – 61159.
Умовний друк. А3 арк. 12.
Тираж – 2400
Номер замовлення: 117
Виходить один раз на тиждень.
Розповсюдження: Закарпатська область
Редакція залишає за собою право на публікацію та редагування матеріалів, яких не повертає, на них не відповідає і не пересилає до інших інстанцій. Редакція не завжди поділяє думку автора. **При передруку посилання на «Срібну Землю» обов'язкове.**

АФОРИЗМИ

- Усю правду сказати не може – нічого мені не зостанеться.
- Успішний знає своє маневрування – на війні і в мастковім дворі.
- Кожен правду любить, та не кожен скаже.
- Природа тому наділила людину двома вухами й одним язиком, аби більше слухати і менше говорити.
- Набагато важливіша не доля людини, а те, як людина сама її сприймає.
- Дії не завжди дарують щастя, але не буває щастя без дій.
- Гроші, як перегній: якщо їх не розкидувати, то від них мало буде користі.
- Дискусія: Баран висловив загальну необізнаність, заєць – переживання, потім підрізся Лев і висловив загальну думку.
- Для того щоб вивести усіх злодюг на чисту воду, потрібні усі запаси чистої води.
- Для метелика-одноденки зовсім не байдуже, яка нині погода.
- Друзі можуть бути фальшивими, однак вороги завжди справжні.
- Якщо не віддати честь начальнику, він її від тебе відбере.
- Якщо тобі дуже складно впоратися з чимось, дозволь це зробити іншим.
- Якщо неправильно застебнутий перший гудзик, то і всі наступні попрямують за ним.
- Якщо доля стукає у твої двері, не треба вдавати, ніби нікого нема вдома.

(Із книжки Йосипа ГАНИЧА «Фрази з вулиці»)

ДУХ УКРАЇНИ У СЕРЦІ ВАСИЛЯ ГУСТІ

До 65-річчя поета

Дух України – слов'янські світи
З Трипілля Дажбога і до Руси,
У дзвонах, бандурах і лірах краси...
Боже великий, в Любові єси.

Із болю у волі усіх бережи,
Гріхи вонми... прости і спаси,
В молитвах і пісні дух сохрани,
Оранті-Софії у дар принеси.

Престоли століть, князів віддаля...
Голод і холод – страждання Земля.
Вовіки віків безсмертне ім'я.
Хай мудре, здорове росте немовля...

У струнах бандури народ піднеси.
Ужгород – Київ в віках вознеси,
І в синього Неба щиро проси
Щастя і долю з води і роси...

Сиві фортеці – мури і стіни...
І Слово, і Слава – дух України...
Хай щезнуть наїзки горя руїни.
Молімось за волю всієї країни.

В трембітах, сопілках – Ти звідусіль,
Не скорить Тебе зла заметіль.
Бойківський танець – священний «Крутіль».
Співа Україні – Густі Василь.

Михайло БЕЛЕНЬ

«Господні слова – слова чисті, як срібло, очищене в глиняній горні...» (Пс. 12, 7).

Срібна земля

ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСНА ГАЗЕТА

www.sz.uz.ua

№10 (979) від 7 квітня 2016 року / ВИХОДИТЬ ЩОТИЖНЯ

ЧИТАЙТЕ НАС НА САЙТІ sz.uz.ua

П'ЯТА ХВИЛЯ

Більше ста років тому Василь Стефаник написав один із найвідоміших своїх творів, роботу, яка чітко передавала дух свого часу. Актуальність «Камінного хреста» не зменшилася, а навпаки. Останні роки впевнено показують тенденцію – все більше українців покидають свою країну. Для Закарпаття традиційно характерним є трудове заробітчанство, але зростає також частка тих, які покидають рідний край назавжди.

Стор.: 3

ЇДЕ МАРШРУТКА...

Остання проблема, довкола якої дискутують експерти та пересічні жителі нашого міста в соціальних мережах, – це якість перевезень у міських маршрутках. Особливо актуалізувалось обговорення після підвищення тарифу, яке перевізники в особі «головного перевізника» – міського голови Андрієва мотивували оновленням автопарку, встановленням GPS-навігаторів у кожному транспортному засобі, а також розширенням пільгових категорій та включенням туди школярів.

Стор.: 3

НОВИНИ ЮРИСПРУДЕНЦІЇ

Стор.: 8

ОСВІТА

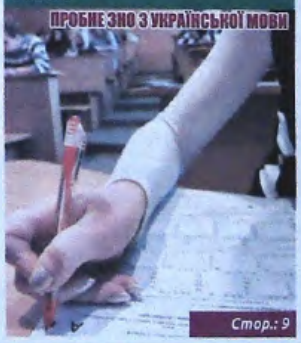

Стор.: 9

ДУХОВНІСТЬ

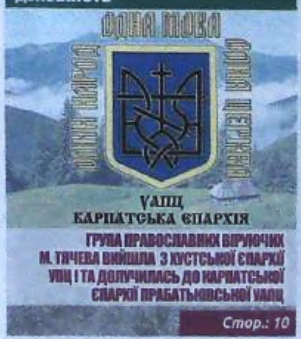

Стор.: 10

АКТУАЛЬНО

В УКРАЇНІ ВІДБУВАЮТЬ ПОКАРАННЯ ЛИШЕ 10% ЧИНОВНИКІВ-КОРУПЦІОНЕРІВ

Стор.: 4

КУЛЬТУРА

НА ГОЛОВНІЙ КОНЦЕРТНІЙ СЦЕНІ КРАЮ ЗАЗВУЧАЛА «МУЗИКА БЕЗ КОРДОНІВ»

Стор.: 5

ОСОБИСТІСТЬ

«ВІН ГОВОРИТЬ ІЗ МАЙБУТНІМИ ВІКАМИ...», АБО ПАСХА СЕРЦЯ МИХАЙЛА БЕЛЕНЯ

Стор.: 6–7

НАШ КАЛЕНДАР

7 квітня – Міжнародний день пам'яті євреїв – жертв фашизму; Всесвітній день здоров'я.

11 квітня – Міжнародний день визволення в'язнів фашистських концтаборів; Всесвітній день боротьби з хворобою Паркінсона;

12 квітня – Міжнародний день польоту людини в космос; Всесвітній день авіації та космонавтики; День працівників ракетно-космічної галузі України

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

10 квітня 1864 р. – у Львові відкрився перший професійний музично-драматичний український театр «Руська Бесіда»;

12 квітня 2002 р. – помер Юрій Шевельов, славіст-мовознавець, історик української літератури (нар. 1908.

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР

7 квітня – Благовіщення Пресвятої Богородиці.

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС: 61159

РЕКОМЕНДОВАНА ЦІНА 2.00 ГРН.

СТРУКТУРА УПРАВЛІННЯ ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ УКРАЇНИ В ЗАКАРПАТСЬКІЙ ОБЛАСТІ ЗМІНИЛАСЯ

Постановою Кабінету Міністрів від 16 грудня 2015 №1055 «Деякі питання функціонування територіальних органів Пенсійного фонду України» передбачено реорганізувати деякі територіальні органи Пенсійного фонду України шляхом злиття окремих органів.

У Закарпатській області з 1 квітня реорганізовані шляхом злиття:

– управління Пенсійного фонду України в м. Ужгороді та управління Пенсійного фонду України в Ужгородському районі – в Ужгородське об'єднане управління Пенсійного фонду України в Закарпатській області. Керівник установи – Анна Михайлівна Сухар, юридична адреса: м. Ужгород, вул. Загорська, 2;

– управління Пенсійного фонду України в Перечинському районі та управління Пенсійного фонду України в Великоберезнянському районі – в Перечинське об'єднане управління Пенсійного фонду України в Закарпатській області. Керівник установи – Василь Іванович Кирик, юридична адреса: м. Перечин, пл. Народна, 6;

– управління Пенсійного фонду України у Воловецькому районі та управління Пенсійного фонду України в Міжгірському районі – в Міжгірське об'єднане управління Пенсійного фонду України в Закарпатській області. Керівник установи – Федір Михайлович Рошкович, юридична адреса: смт Міжгір'я, вул. Шевченка, 56.

Це об'єднання жодним чином не створить труднощів для соціально незахищених верств населення за зверненнями до органів Пенсійного фонду України.

Пенсіонери, страхувальники та застраховані особи Ужгорода, Ужгородського, Перечинського, Великоберезнянського, Воловецького та Міжгірського районів зможуть і надалі звертатися до відділів із обслуговування громадян із питань пенсійного забезпечення, подавати документи для призначення (перерахунку) та виплати пенсій, отримувати довідки про розмір пенсії, отримувати розрахунки доплати до мінімального страхового внеску за неповні місяці роботи застрахованої особи, подавати звітність із окремих видів господарських операцій та отримувати роз'яснення з інших питань, віднесених до компетенції органів Фонду, які продовжуватимуть свою роботу на базі старих управлінь, а саме:

- м. Ужгород, вул. Швабська, 126;
- м. Ужгород, вул. Загорська, 2;
- м. Перечин, пл. Народна, 6;
- смт Великий Березний, вул. Шевченка, 45;
- смт Воловець, вул. Карпатська, 31;
- смт Міжгір'я, вул. Шевченка, 56.

Головне управління Пенсійного фонду України в Закарпатській області

«ЗАКАРПАТТГАЗ» ОБІЦЯЄ ВСТАНОВИТИ БЕЗКОШТОВНІ ЛІЧИЛЬНИКИ НА СУМУ ПОНАД 4 МЛН. ГРН.

У 2016 році в рамках виконання інвестпрограми ПАТ «Закарпаттгаз» планує встановити в оселях закарпатців 2,4 тисячі безкоштовних лічильників газу. На реалізацію програми передбачено спрямувати понад 4,2 мільйона гривень.

Відповідно до Закону України «Про забезпечення комерційного обліку природного газу» від 16.06.2011 року №3533-VI до 2018 року всі споживачі повинні бути забезпечені лічильниками газу. З 1 січня 2016 року до 1 січня 2018 року триватиме третій (останній) етап реалізації вимог Закону: встановлення лічильників споживачам, що використовують газ тільки для приготування їжі, тобто у помешканнях яких встановлена лише газова плита.

«Стрімке підвищення ціни на природний газ і встановлення заниження норм споживання газу минулоріч демотивувало закарпатців установлювати лічильники газу, навіть безкоштовні. Нині ж, навпаки, ми спостерігаємо суттєве збільшення попиту на встановлення газових лічильників. Наші клієнти впевнились у тому, що лише стовідсотковий комерційний облік газу є гарантом ощадливого використання енергоресурсу і економії коштів», – сказав заступник голови правління з комерційної діяльності та обслуговування клієнтів ПАТ «Закарпаттгаз» Євген Полуницький.

Графіки встановлення безкоштовних лічильників газу на 2016 рік оприлюднені на корпоративній сторінці компанії для того, щоб споживачі могли дізнатися, коли саме до них прийдуть фахівці підприємства для встановлення приладів обліку. В графіку можливі зміни. Якщо в зазначений термін представники газорозподільної компанії не зв'язалися зі споживачами та не розпочали установку лічильників, просимо зателефонувати до Центру обслуговування клієнтів за номерами: (0312) 61-94-48 або (067) 244-32-66 для з'ясування причини та узгодження часу встановлення приладу обліку.

У «Закарпаттгазі» наголошують, що відмова від встановлення лічильника газу з ініціативи і за кошти ПАТ «Закарпаттгаз», відповідно до ст. 5 Закону України «Про забезпечення комерційного обліку природного газу» та п. 6 «Правил надання населенню послуг з газопостачання», є підставою для припинення газопостачання. При цьому його відновлення проводитиметься після встановлення приладу обліку за рахунок споживача та оплати за роботи з від'єднання та приєднання газопостачання.

Довідка:

Станом на 1 квітня 2016 року понад 270,8 тисячі домогосподарств Закарпатської області використовують природний газ. Із них 98,2% домогосподарств оснащені лічильниками газу. За рівнем забезпечення житлового фонду приладами обліку блакитного палива Закарпаття посідає перше місце серед областей України.

ДУХОВЕНСТВО КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ ЗДІЙСНЮВАТИМЕ ДУШПАСТИРСЬКУ ОПІКУ В ЗАКАРПАТСЬКОМУ ОБЛАСНОМУ НАРКОЛОГІЧНОМУ ДИСПАНСЕРІ В УЖГОРОДІ

29 березня в рамках налагодження духовно-пастирської опіки у Закарпатському обласному наркологічному диспансері в Ужгороді, з благословення Преосвященнійшого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, відбулася зустріч секретаря єпархіального управління протоієрея Сергія Урсти з головним лікарем диспансеру Василем Кручаницею. Участь у зустрічі також узяв голова єпархіального відділу з благодійності, соціального служіння та біоетики читець Юрій Попович.

У ході зустрічі сторони узгодили питання щодо організації та надання душпастирської опіки з боку духовенства і єпархіального відділу з благодійності, соціального служіння та біоетики Карпатської єпархії УАПЦ колективу та хворим Закарпатського обласного наркологічного диспансеру. Під час розмови головний лікар диспансеру Василь Кручаниця зосередив увагу на важливості та вагомості соціальної й духовної місії Церкви Христової в закладах охорони здоров'я і подякував за молитовно-духовну підтримку.

Відтак за багаторічну добросовісну і жертовну роботу на ниві охорони здоров'я секретар єпархіального управління Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви протоієрей Сергій Урста, з благословення та за дорученням Преосвященнійшого єпископа Мукачівського і Карпатського Віктора Бедь, нагородив головного лікаря Василя Васильовича Кручаницю медаллю Преподобного Мойсея Угрина II ступеня.

Прес-служба Карпатської єпархії УАПЦ

УКРАЇНСЬКА АВТОКЕФАЛЬНА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА
КАРПАТСЬКА ЄПАРХІЯ
КАФЕДРАЛЬНИЙ ХРАМ
АПОСТОЛА УКРАЇНСЬКОГО АНДРІЯ ПЕРВОЗВАНОГО
Розклад богослужінь:
Четвер – Вечірнє богослужіння 16.00
П'ятниця – Божественна літургія 07.40
Субота – Всенічна 16.00
Неділя – Божественна літургія 09.30
У великі свята
Напередодні свят – Всенічна 16.00
У день свята вранці – Божественна літургія 09.30
Звершуються всі види треб та молебнів
м. Ужгород, вул. Гойди, 4

+ 38 066 077 39 60, (0312) 61 20 08; тел./факс: (0312) 61 29 45
www.keuapc.org; www.uuba.org.ua; e-mail: aau_2006@ukr.net

ЛІСИ У ЗОНІ ОСОБЛИВОЇ УВАГИ ОПЕРГРУПИ

У Закарпатській області створено оперативний штаб для швидкого реагування для боротьби з «чорними» лісорубами і нелегальною вирубкою лісів.

За розпорядженням начальника Закарпатського обласного управління лісового та мисливського господарства Валерія Мурги, в усіх районах почнуть роботу мобільні опергрупи, які складатимуться з представників лісового господарства та патрульної поліції.

Як повідомив перший заступник начальника управління та куратор оперативної групи Ігор Коцур, у їхні обов'язки входить щоденне обстеження лісів, виявлення і фіксація порушень, координація сил і засобів із боротьби з «чорними» лісорубами.

– Ми змушені були створити мобільні оперативні групи, тому що у самих лісників немає повноважень зупинити вантажівку з краденим лісом, а завдяки злагодженим діям наглядових органів лісового господарства і поліції із Закарпатського краю нам вдасться навести лад у лісах.

Інспектори будуть мобільними, працюватимуть по декілька чоловік. Маршрути та тривалість рейдів змінюватимуться залежно від ситуації. Перевагою такої системи охорони є охоплення більшої території, ніж це зможе зробити лісівник, і можливість швидкого реагування в екстрених ситуаціях.

«Дуже важливо, щоб порушників вдалося затримати на місці злочину, щоб зафіксувати речові докази і вилучити заготовлену деревину, лісозаготівельну техніку і бензопили. Тоді будуть всі підстави для порушення кримінального провадження і доведення справи до суду, «чорним» лісорубам не вдасться, таким чином, уникнути відповідальності, – каже Ігор Коцур. – Найближчим часом, сподіваємося, припиниться процес незаконної вирубки лісів, оскільки вже з'явився штат, охорона, а значить – налагоджується повноцінний контроль за всією територією лісів Закарпаття, складовою 694 тис. гектарів. Наразі їхня охорона здійснюється за чималої підтримки громадських природоохоронних організацій. Ми вдячні лісівникам, поліції, громадськості та місцевим жителям, яким не байдужа доля Карпатських лісів», – резюмував куратор опергрупи Ігор Коцур.

Закарпатське ОУЛМГ

В ОБЛАСТІ ЗРОСЛА ЗАБОРГОВАНІСТЬ ІЗ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ

Індекс реальної заробітної плати у січні 2016 р., порівняно з груднем 2015-го, становив 73,4%, а порівняно з січнем торік – 86,9%

Соціально-економічне становище Закарпатської області за січень–лютий 2016 року характеризувалося низкою показників.

Рівень зареєстрованого безробіття в цілому по області залишився на рівні попереднього місяця і на кінець лютого становив 1,2% населення працездатного віку.

У січні поточного року середня номінальна заробітна плата одного штатного працівника становила 3419 грн., що на 24,6% менше, ніж у грудні минулоріч, і на 28,9% більше, ніж у січні 2015 р. Її розмір у 2,5 раза перевищував рівень законодавчо встановленого державного соціального стандарту (з 1 вересня 2015 р. установлена мінімальна заробітна плата у розмірі 1378 грн.).

Загальна сума заборгованості з виплати заробітної плати протягом січня поточного року збільшилась на 10,2% і станом на 1 лютого – 6565,5 тис. грн. У структурі загальної суми невиплаченої заробітної плати 85,5% припадало на економічно активні підприємства.

Джерело: «Заголовок»

П'ЯТА ХВИЛЯ

Більше ста років тому Василь Стефаник написав один із найвідоміших своїх творів, роботу, яка чітко передавала дух свого часу. Актуальність «Камінного хреста» не зменшилася, а навпаки. Останні роки впевнено показують тенденцію – все більше українців покидають свою країну. Для Закарпаття традиційно характерним є трудове заробітчанство, але зростає також частка тих, які покидають рідний край назавжди.

ДОБРЕ ТАМ, ДЕ НАС НЕМА?

Із Ігорем ми зустрілися в маленькому ужгородському кафе. Молодий чоловік показує фото зі своєї останньої мандрівки до Німеччини, показує фото машини, яку недавно придбав: «Мітцубіші, найдешевше корито, шоб можна було пересуватись». Розповідає Ігор про своє життя в Німеччині, каже, що для себе остаточно вирішив осісти в Німеччині, розпочати власну маленьку справу, тепер збирає потроху гроші, працює в магазині, у вільний час займається відеозйомкою.

Ігор має дві вищі освіти: політолога, економіста; стаж роботи в одному з українських банків. Працював також у студії, яка займається фото- і відеозйомкою. Каже: в країні ще можна було так-сяк жити, хоча й не дуже солодко, але після 2014 року настав якийсь «кінець світу». «Я мав певні надії в часи Революції, що ми дійсно зможемо зробити власну державу, як слід. Але швидко ці надії випарувалися, по суті, нікому з владних і бізнес-«чинуш» зміни не потрібні, адже вони не зможуть собі «мутити» величезний капітал, а змушені будуть працювати за правилами. Я не бажаю брати участь у цій грі, безкінечній і нещадній. Я хочу нормально жити, а не виживати».

Така позиція не тільки одного Ігоря. Подібна точка зору мотивує десятки тисяч українців, які покидають свою державу. Цю позицію можна засуджувати, але від того сам факт не зміниться – державу масово покидають активні, молоді, розумні люди. Покидають, щоб «не загнити» тут, «побудувати» себе в іншій державі, розбудовуючи, відповідно, її.

За статистикою ООН, від початку війни на Донбасі в квітні 2014 року по кінець червня 2015 року Україну покинуло близько 900 тисяч осіб. Таким чином, на 2016 рік ми маємо втрати більше мільйона осіб.

Емігранти з Закарпаття у Північній Америці, перша половина XX століття

ХВИЛІ

Отже, за підсумками 2014 року вже можна говорити про початок п'ятої хвилі української еміграції. Складна економічна ситуація в країні, військові дії на Сході змушують все більше число українців звертати свій погляд у бік інших – надійних, безпечних берегів. Фахівці кажуть: п'ята хвиля української еміграції буде відрізнятися від попередніх важливою деталлю – портретом української емігранта, оскільки сучасний українець шукає не тільки кращий дохід і безпеку для себе та своєї сім'ї, але й прагне інтегруватися в іноземне співтовариство, а не бути дешевою робочою силою.

Перші незгодні з твердженням «добре там, де нас немає» українці виїхали за межі батьківщини ще в 1877 році. Вже давно не terra incognita для європейців, але все ще загадковий і багатообіцяючий берег для жителів України – США зустріли перших українських трудових емігрантів дружелюбно. Через два роки емігранти потяглися до Бразилії, Канади та Сибіру. Канада, наприклад, виявилася, більш ніж гостинною. Українцям і емігрантам з інших країн були надані незаселені канадські місцевості практично даром. Працьовиті українці швидко облаштувалися і створили тут свої громади. Після чого «мішок розв'язався», і жителі України розсипалися по всій земній кулі, включаючи Аргентину, Нову Зеландію і навіть Австралію. Все ще не популярною для міграції залишалася Європа.

Це виправила друга хвиля еміграції, яка сталася в період між Першою і Другою світовими війнами. Цього разу українці звернули увагу на сусідні держави. Багато виїхало до Польщі, Чехословаччини, Румунії, Болгарії, Австрії, Франції і Німеччини. Трудові шляхи в США і Канаду залишалися актуальними. Третій раз українці «сколихнулися» з рідних місць у кінці Другої світової війни.

Причинами перших трьох еміграційних хвиль були нестача землі, політичні, соціальні та економічні біди, що спіткали Україну в довоєнний, міжвоєнний і воєнний періоди.

Четверта хвиля еміграції все ще в близькій пам'яті українців. «Суворі 90-ті», грандіозний обвал курсу, малинові піджаки, розквіт злочинних угруповань, тотальне безробіття. Західний світ здавався людям ошатною цукеркою, важкодоступною, за склом вітрини під назвою «державний кордон». Однак близько 7 млн. українців змогли подолати цю перешкоду й успішно виїхали до Європи, Північної Америки і навіть до сусідньої Росії.

Однак, на відміну від попередніх хвиль, українці цього разу намагалися не виділятися з оточення і якнайскоріше асимілюватися. Нова хвиля, викликана економічними обставинами та неефективною корумпованою політикою, має всі шанси повторити цей досвід.

Олексій ШАФРАНЬОШ

ЇДЕ МАРШРУТКА...

У минулих номерах нашої газети на перших її шпальтах ми публікували багато збірних аналітичних матеріалів про те, як відбувалися реформи в різних країнах світу – від далекого Сінгапуру до нашого найближчого сусіда Польщі. В цих матеріалах було показано, запропоновано у пізнавальному плані, вивчено чимало механізмів реалізації реформ у політичній, економічній та соціальній сферах. Зрештою, весь висновок із підготовлених матеріалів полягає в одному – не важливо, як проводяться реформи: жорсткими авторитарними амбіціями «батька нації» чи ліберальними доктринами європейських «технократів». Визначальним у проведенні цих реформ є дуже простий, але основоположний критерій – відсутня, на жаль, поки що в українській еліти воля (бажання). Можна безкінечно сперечатися у символах суто українського реформістського дискурсу – від «зради» до «перемоги», але факт залишається фактом: у людей, які взялися за реформування країни, абсолютно відсутня будь-яка воля й бажання їхнього реального здійснення. А без бажання хоча б іти в цьому напрямку можна безкінечно залучати різних експертів: грузинів, американців, литовців – усе одно результату буде рівно нуль... Завжди буде лише гра в імітацію, чим, по суті, і займаються наразі всі без винятку українські політики різного рангу.

На цьому фоні особливо «радує» та неймовірна кількість експертів, які завелися на різних поверхах суспільної думки, особливо в соціальних мережах. Ці експерти, як вони самі себе називають, неймовірною кількістю дописів та відвертої «водички» намагаються нас, вас і всіх небайдужих українців переконати у тому, що реформи відбуваються – які б не були, але відбуваються... Проблема ж у тому, що в країнах, де йшло реформування, експерти займалися не тим, щоб переконувати в реальності та доцільності реформ, а їхнім безпосереднім здійсненням.

У цьому плані знову і знову доводиться апелювати не стільки до загальноукраїнських реалій, скільки до наших місцевих, які безпосередньо так чи інакше щодня торкаються кожного з нас.

Остання проблема, довкола якої дискутують експерти та пересічні жителі нашого міста в соціальних мережах, – це якість перевезень у міських маршрутках. Особливо актуалізувалось обговорення після підвищення тарифу, яке перевізники в особі «головного перевізника» – міського голови Андрієва мотивували оновленням автопарку, встановленням GPS-навігаторів у кожному транспортному засобі, а також розширенням пільгових категорій та включенням туди школярів.

Узагалі-то ця проблема вже давно турбує жителів міста Ужгорода, тому що так чи інакше, а маршрутка займає особливе місце в житті переважної більшості мешканців міста. З нею пов'язані найважливіші моменти життя кожного ужгородця – від малого до великого: школа, університет, робота, пенсія. Можливо, це стало ще одним фактором у виборі мером міста пана Андрієва на останніх виборах. Адже логіка загалом зрозуміла і суто проукраїнська, постмайданівська: хочеш багато якісного шоколаду – обираєш керманичем країни власника найбільшої кондитерської компанії. Ужгородці, напевно, захотіли не тільки якісного шоколаду в масштабах усієї країни, але і якісних маршруток у масштабах хоча б власного міста – вибрали його керманичем, відповідно, власника АТП. Не варто згадувати, що і в першому, і в другому випадку логіка дала збій, щоправда, у другому – відвертий.

Очевидно, що підвищення тарифу на перевезення без помітного покращення якості обслуговування, крім кількох нових маршруток, які тепер стали ще активніше підстрибувати на все тих же ямах, не назвеш успіхом логіки «мер-перевізник – хороші перевезення». Як не назвеш успіхом і те, що ще більше загострилася ситуація морально-етичного плану щодо маршрутних перевезень. За останні кілька тижнів із моменту впровадження нових тарифів усе більше і більше ужгородців скаржаться на те, що водії маршруток дедалі грубіше реагують на пільговиків, просто не зупиняючись їм на місцях зупинок, а інколи навіть відверто зачиняючи двері перед носом потенційних пасажирів-пільговиків. Про цю ситуацію ми вирішили поспілкуватися із представником фірми «Транс-Уж», що надає послуги перевезення в місті Ужгороді, Ярославом Михайловичем Якубишином. Він пояснив, що єдиним шляхом покращення ситуації є вирішення кожного конкретного випадку порушення прав пасажирів, і закликав звертатися до відповідних відділів у міській раді. Саме через такі звернення громадян минулого року, зі слів пана Ярослава, було звільнено 6 водіїв маршруток, які неналежним чином виконували свої функції, грубіянили пасажирам чи ставали причиною конфлікту та непорозумінь. Погоджуючись зі словами представника товариства, закликаємо всіх громадян, які постраждали від зверхнього ставлення до себе з боку водіїв маршруток, звертатися до компетентних органів або до нашої редакції для публічного висвітлення процесу, попередньо зафіксувавши номер маршрутки, час і місце цього випадку.

Щодо питання системного вирішення цієї проблеми, ми вирішили звернутися до заступника міського голови Іштвана Юліусовича Цапа. Ми запропонували таку ініціативу: скасувати загалом пільгові перевезення та відшкодування цих перевезень перевізникам, а кошти, передбачені на цю компенсацію, спрямувати у вигляді адресної допомоги особисто кожному громадянину, який зарахований до пільгових категорій. Як не дивно, пан Іштван підтримав висловлену ініціативу, однак поки що не готовий говорити про її практичне втілення міською владою через нестачу ініціативи з боку громади та підтримки такого рішення громадою у випадку виникнення стику компетенції з боку центральної влади. Тому закликаємо всіх небайдужих громадян, які хочуть нарешті покінчити із вічною проблемою, із цим дамокловим мечем, що вже тривалий час тяжіє над нашим рідним містом, проявити підтримку міській владі у вирішенні цього питання та впровадження ініціативи адресних допомог пільговикам на маршрутні перевезення. Створюйте ініціативні групи, приходьте на сесії міської ради, а в приймові дні – до мера та його заступників й особисто виявляйте цілковиту підтримку реалізації корисних для міста ініціатив.

Саме так вчинили перевізники, які особисто зустрілися з мером, після чого мер не тільки дав зелене світло на підвищення тарифу перевезення, але й двічі (особисто ризикуючи, порушуючи регламент) виносив на голосування питання про компенсацію з міського бюджету пільгових перевезень. Ось що значить особиста підтримка, воля...

Станіслав ДАНКО

БІЗНЕС НА МІГРАНТАХ: ХТО ЗАРОБЛЯЄ НА НЕЛЕГАЛЬНИХ БІЖЕНЦЯХ В ЄС

Угорщина направляє більше військ на кордон зі Сербією. Македонія, Словенія і Хорватія перекривають «Балканський маршрут», а низка країн на півострові посилили правила перетину кордону.

Бельгія слідом за Францією, Австрією, Німеччиною, Хорватією, Грецією і Данією відновила тимчасовий прикордонний контроль. На турецькому кордоні тисячі сирійців, які втекли від прихильників халіфату і режиму Башара Асада, очікують відкриття воріт. Анкара поки що відмовляє сирійцям, стверджуючи, що країна не в змозі вторатися з такою кількістю біженців.

Можливо, навести порядок удасться в рамках досягнутих угод між Туреччиною і ЄС, де перші можуть отримати довгоочікуваний безвізовий режим, фінансову допомогу і шанс на майбутній вступ до Євросоюзу, а другі – жорсткий контроль над морським кордоном з Грецією і зменшення потоку біженців.

І все ж поки що говорити про вирішення проблеми не доводиться – кількість людей, які бажають почати нове життя в Європі, зростатиме.

Минулого року берегів європейського континенту досягли більше мільйона гостей з країн Близького Сходу та Північної Африки.

Хвиля біженців виявилася холодним потоком води для Європи, і цією кризовою ситуацією скористався кримінал.

Як випливає зі звіту Європолу (поліцейської служби ЄС), злочинна мережа розширюється. Мафія використовує відчай і вразливість мігрантів.

Цифри говорять самі за себе: понад 90% мігрантів прибули до Європи, користуючись послугами злочинного світу.

В Європейському Союзі підкреслюють, що правоохоронні органи зіткнулися з серйозною проблемою, яку не вдасться вирішити найближчими роками.

За минулий рік злочинний світ заробив на біженцях майже стільки, як «ісламська держава» на торгівлі нафтою – від 3 до 6 млрд. євро. Криза біженців вигідна не тільки державам, які мріють підірвати стабільність Європейського Союзу, а й різним угрупованням – від малих рибальських груп до мафіозних кланів.

На різних ділянках маршруту мігрантів як в ЄС, так і за його межами розташовані кримінальні пункти. Сьогодні налічується близько 230 подібних локацій.

Вони як магніт притягують людей, які прагнуть до європейської мрії. Цілком імовірно, що мережа кримінальних «офісів послуг» розширюватиметься – все залежить від змін уже існуючих шляхів нелегальних мігрантів.

Нині Європол підозрює понад 40 тисяч осіб у причетності до доправлення мігрантів у європейські країни морем.

Це цілий міжнародний злочинний бізнес, де працюють громадяни понад 100 країн світу.

Кримінальні мережі надають низку послуг. За їхньою допомогою, по-перше, мігранти дістаються до ЄС. Найпопулярніший, але водночас і небезпечний маршрут – через Середземне море.

В африканських містах і Туреччині мігранти знаходять агентів, які займаються відправленням людей.

Далі бажаючих «подорожувати» розселяють по орендованих квартирах, де вони чекають, поки набереться необхідна група. Такий період зазвичай триває кілька ночей, але може затягнутися і на тижні. У потрібний момент до місця дислокації під'їжджає бусик, який відвозить біженців на узбережжя, де вже відбувається черговий етап відправки – посадка в човни.

Якщо на шляху не зустрінеться поліція чи прикордонники – є шанс досягти мети. Але все може закінчитися дуже трагічно.

Знайти того, хто доправить до Європи, можна навіть через соціальні мережі. Деякі бандити використовують для реклами своїх послуг Інтернет.

Європейські правоохоронці наводять для прикладу одне з таких повідомлень: «Вартість туристичного пакета з Туреччини до Лівії літаком і подальший повітряний шлях із Лівії до Італії становить $ 3700. Перевезення морем для дорослих коштує $ 1000. Для дітей – $ 500».

Також, залишивши мафії немаленьку суму грошей, в Європу можна і долетіти. Є варіант забронювати готель чи орендувати автомобіль, обміняти або заробити гроші. Якщо дрібні злочинці обмежуються трафіком, то серйозні гравці на цьому ринку працюють набагато масштабніше.

Від торгівлі наркотиками і підробки документів – до торгівлі людьми і продажу органів. 55% мігрантів і біженців – діти та жінки, значна кількість неповнолітніх прибула без супроводу дорослих.

Ця група – ідеальний варіант для трудової та сексуальної експлуатації. У межах ЄС, як ідеться у звіті Європолу, безвісти зникли вже понад 10 тисяч дітей-біженців. У Великій Британії минулого року поліція навіть врятувала 12-річного хлопчика та 30-річну жінку, які були доставлені на острів для трансплантації органів.

За даними Федеральної поліції Німеччини, тільки в самій країні за минулий рік зникли 4749 неповнолітніх. Німці називають ті ж причини – проституція і продаж на органи. За межами ЄС ситуація ще гірша. Міжнародні організації зафіксували випадок, коли сирійський біженець у Лівані, намагаючись заробити грошей, продав свою нирку за $5 тис.

Усе це є черговим доказом того, що пекло на Близькому Сході і спрагли крові невірних прихильники «ісламської держави» – вже не просто страшні сюжети у вечірніх новинах, а причина цілком відчутних проблем, які стосуються кожного європейця. Потік біженців – це не єдине випробування для Європейського Союзу. Небезпеку має і зло, що його супроводжує, наживаючись на війні й біді інших людей – кримінал.

Євген ПРИХОДЬКО
для «Європейської правди»

В УКРАЇНІ ВІДБУВАЮТЬ ПОКАРАННЯ ЛИШЕ 19% ЧИНОВНИКІВ-КОРУПЦІОНЕРІВ

Про це на прес-конференції повідомили представники Громадської організації «Transparency International Україна» та сайта «Перша інстанція».

Повідомляється, що в Україні збільшуються обсяги хабарництва. Дані наведено на основі аналізу близько 1 тис. справ за ст. 368 Кримінального кодексу («вимагання/одержання неправомірної вигоди») в період із березня 2014 року по лютий 2016 року.

«Середній розмір хабара в минулому році склав приблизно 40 тис. грн., тоді як в 2014 році нечисті на руку чиновники брали в середньому 30 тис. грн. Загальна ж сума хабарів у 2015 році становила 19 млн. грн. У 2014-му – на 3 млн. менше», – йдеться в повідомленні.

Лише п'ята частина чиновників (19%), яких судили за вимагання або отримання хабара, відбувають покарання у виправних установах.

«Це дуже низький показник, враховуючи, що кожна частина статті 368 КК передбачає можливість позбавлення свободи для хабарника. Середній термін позбавлення волі становив 4 роки 7 місяців. Як відомо, максимальний термін покарання за неправомірне збагачення — 12 років в'язниці. Такого терміну за останні два роки не отримав жоден хабарник. 9% засуджених було виправдано. 38% – отримали випробувальний термін. Середній термін – 2 роки 2 місяці. А 34% злочинців були оштрафовані – середня сума штрафу ледь перевищила 20 тис. грн.», – повідомляється.

За словами редактора «Першої інстанції» Федора Орищука, в українських судах відсутня узагальнена практика покарання хабарників.

«Так, наприклад, штрафом у 17 тисяч гривень суди карали тих, хто отримав хабар у розмірі менше однієї тисячі гривень, так і тих, хто отримував більше 20 тисяч. Минулого року середній розмір штрафу виявився навіть нижчим, ніж середній розмір неправомірної вигоди», – зазначив він.

Згідно з проведеним дослідженням, чим більший розмір хабара, який фігурує у кримінальній справі, тим більша ймовірність, що чиновник залишиться на волі.

«Так, із п'ятірки найбільших хабарників, чиї «апетити» перевищили 1 і 2 млн. грн., суди відправили за грати лише одного. Решта були виправдані або отримали випробувальний термін», – зазначають у «Transparency International Україна».

Аналітик «ТІ Україна» Ірина Рибакова наголосила, що середній розмір хабара, вимагання або отримання якого не змогли довести у суді, – 90 тис. гривень. А розмір вигоди, за яку зловмиснику присудили штраф, – близько 15 тис. гривень.

«До в'язниці потрапили чиновники, які в середньому отримали 85 тис. грн. Якщо апелювати цими цифрами, то можна дійти висновку: чим більший хабар, тим вище шанси на безкарність», – зазначила Рибакова.

Популярним механізмом для пом'якшення покарання для хабарників стала перекваліфікація статті 368 («одержання неправомірної вигоди») на менш суворі статті 190 («шахрайство») або 364 («зловживання владою»), завдяки чому судді можуть замінити тюремне ув'язнення випробувальним терміном. Таким чином, ув'язнення уникли близько 7% засуджених.

Крім того, згідно з даними дослідження, найбільше за корупцію в Україні було засуджено працівників правоохоронної сфери – 14% від усіх справ, зокрема за закриття кримінальних справ. На другому місці за рівнем корумпованості виявилася земельна сфера – 10%. Найчастіше чиновники отримували хабарі за виділення земельних ділянок або сприяння цьому. 8% справ пов'язані з медичною сферою, 7% – з освітньою галуззю. Ще 7% – справи, що стосуються нерухомості, 6% справ пов'язані з податковою сферою. Справ проти суддів виявилося небагато – всього 1%.

Нагадаємо, «Transparency International Україна» закликала Порошенка подати правдиву інформацію про доходи.

ЗОЛОТОВАЛЮТНІ РЕЗЕРВИ В БЕРЕЗНІ СКОРОТИЛИСЯ ДО 12,7 МІЛЬЯРДА

За попередніми даними міжнародні резерви України на 1 квітня 2016 року становили 12,722 млрд. доларів в еквіваленті.

Про це йдеться у повідомленні регулятора.

За перший квартал року обсяг резервів зменшився на 4,4%, або на 578 млн. дол.

Порівняно з березнем 2015 року, резерви зросли на 27,6%, йдеться у повідомленні.

Як зазначили, скорочення резервів у березні відбулося насамперед через платежі уряду з погашення та обслуговування державного та гарантованого держборгу в іноземній валюті.

На цю мету за місяць було витрачено 853,2 млн. дол. Зокрема, 473,3 млн. дол. – обслуговування за ОЗДП.

Нацбанк також повернув кошти за операцією swap у сумі 436 млн. дол. (сальдо) та сплатив 11,4 млн. дол. на користь Міжнародного валютного фонду.

«Чистий продаж валюти Нацбанком для згладжування коливань на міжбанківському валютному ринку становив 2,1 млн. дол. у березні і не мав значного впливу на обсяг міжнародних резервів. Продаж валюти під час валютних аукціонів становив 131,2 млн. дол., купівля валюти – 129,1 млн. дол.», – зазначили у прес-службі.

Водночас НБУ повідомляє, що протягом місяця до резервів надійшло 36 969,0 млн. японських єн (близько 334 млн. дол. в еквіваленті). Ці кошти уряд отримав від Японського агентства міжнародного співробітництва.

За результатами місяця обсяг міжнародних резервів України покриває 3,4 місяці імпорту та є достатнім для виконання зобов'язань і поточних операцій уряду та Нацбанку України.

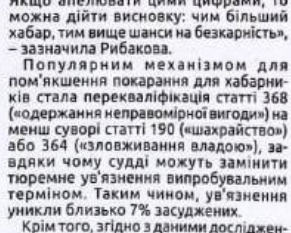

ГАЗ ДЛЯ УКРАЇНЦІВ: СУД ВИЗНАВ ПОДОРОЖЧАННЯ ЗАКОННИМ

Київський апеляційний адміністративний суд скасував рішення Окружного адміністративного суду Києва і визнав законним рішення НКРЕ про підвищення тарифів на природний газ для населення.

Про це йдеться в постанові суду від 21 березня, оприлюдненому в Єдиному державному реєстрі судових рішень, інформують «Українські Новини».

Таким чином, Київський апеляційний адміністративний суд скасував рішення Окружного адміністративного суду Києва від 3 листопада 2015 року і визнав законним рішення НКРЕ, яким комісія збільшила ціни на природний газ для населення до 3,6 грн./куб. м і 7,2 грн./куб. м, починаючи з 1 квітня того ж року.

Суд першої інстанції визнав, що на той момент у виконувача обов'язків голови комісії Дмитра Вовка не було повноважень підписувати постанову №583, оскільки НКРЕ не передбачає наявність такої посадової особи, як «виконувач обов'язки голови».

Суд апеляційної інстанції ці доводи спростував, зазначивши, що комісія мала всі повноваження ухвалювати таку постанову.

Апеляція була подана від НКРЕ і НАК «Нафтогаз України».

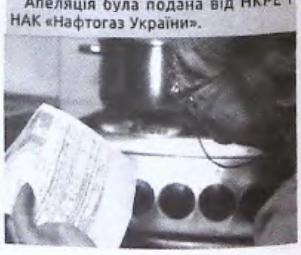

ФІЛЬМ ЗАКАРПАТЦЯ ВІДІБРАНО НА МІЖНАРОДНИЙ КІНОФЕСТИВАЛЬ

Ідеться про стрічку «Її хліб насущний» В'ячеслава Бігуна. Категорія відзнаки – документальне кіно. Фестиваль завершився наприкінці березня. Як розповів Mukachevo.net сам В'ячеслав, героїня фільму – 95-річна Лідія, яка розповідає про виживання в часи Голодомору та розкриває таємниці свого життя.

Допрем'єрний показ фільму відбувся в Естонії під час відзначення Дня пам'яті жертв Голодоморів. Наступний показ стрічки – під час III Міжнародного кінофестивалю історичного кіно в Києві 7–10 квітня, на який її відібрано. В'ячеслав Бігун – професійний правник і кіномитець, родом із Закарпаття. Народився в Тячеві, навчався й працював у провідних університетах і наукових установах світу (Львівський університет ім. І. Франка, Інститут держави і права НАН України, Гейдельберг, Сорбонна та ін.), юристом – в Європейському суді з прав людини. Автор більше 500 публікацій. Очолював всеукраїнські об'єднання студентів-правників і молодих юристів.

Як режисер, В'ячеслав Бігун відомий такими стрічками, як «Мати. В ім'я мільйонів» (за мотивами оповідання О. Довженка), «Я і є вона» (історія партизанки Василини), «Пенальті правосуддя» (про боротьбу за справедливість скаліченого футболіста) та «Серце мами Гонгадзе» (епічний кінопортрет легендарної Лесі Гонгадзе).

ЗАЛИ ОБЛАСНОГО ХУДОЖНЬОГО МУЗЕЮ ПІД ВЛАДОЮ ВЛАДИСЛАВА ГАБДИ

1 квітня в Ужгороді відкрили виставку робіт провідного творця сучасного мистецтва в краї, заслуженого художника України Владислава Габди. На виставку завітали численні шанувальники, колеги митця, науковці та дипломати, а також – очільники культури краю, котрі вручили авторові почесну грамоту Закарпатської облдержадміністрації.

Презентація присвячена 55-річчю, яке художник відзначав наприкінці лютого, однак через щільний виставковий графік в Обласному художньому музеї ім. Й. Бокшая нагода «виставитись» з'явилася лише тепер. Можливо, воно й на краще, адже весна, яка нині вже на повну вступила у свої права, асоціюється з оновленням, свіжістю і непередбачуваністю, що їх у поважно-стриману атмосферу мистецького храму можуть вдихнути саме такі модерні роботи.

Художник представив близько 70 полотен, написаних у різні роки нового тисячоліття. Це – цікаві шукання й особливо вдалі знахідки творчо розкутої і водночас загадкової, складної натури, котра намагається осягнути емоційну, глибинну суть речей, оминаючи поверхневих описів. Одночасно на полотнах образотворця можна впізнати і квітковий оберемок, і старий рояль, і писанку – знову ж в оригінальному та символічному втіленні, що, безумовно, варте уваги й роздумів глядача.

«Далеко не кожен художник може назвати свою творчість, як Владислав Габда, «грою». А тим часом маємо справу з дуже серйозними переживаннями, серйозним світоглядом. Щоразу, знаючи, що на виставці будуть представлені бодай дві-три його нові роботи, відчуваю певне хвилювання – це завжди бажана несподіванка», – каже мистецтвознавець Михайло Сирохман.

«Можливо, комусь не подобається, що в творах Владислава Габди нема отої традиційної нотки закарпатської – чічка-Марічка, контрастом намальована жалива на передньому плані, кролики.., – іронізує ректор Закарпатського художнього інституту професор Іван Небесник. – Але він нас дивує тими результатами, які дали батьківське виховання, навчальний заклад, самоосвіта і самопізнання, власні розуміння культури кольору та відчуття композиції. Саме таким, як є цей художник, цікавить багатьох знавців і шанувальників мистецтва як в Україні, так і за кордоном».

Зрештою, у своєму слові, відкриваючи виставку, сам Владислав Габда підсумував: «Я – закарпатський художник, і це назавжди. Як і те, чим займаюсь. – продовжуватиму все життя, не зраджуючи своєму творчому підходу: мистецтво повинне змінюватись, воно постійно має рухатись уперед і ні кроку назад».

Виставка триватиме до 18 квітня.

Управління культури Закарпатської ОДА

КАРТИНИ ЗАКАРПАТСЬКОГО МІЛІЦІОНЕРА ОЦІНИВ НАВІТЬ СУВОРИЙ ГЕНЕРАЛ

У біографії цієї людини надзвичайно багато подій, які сформували його характер і людську натуру. Під час зустрічей він потискує руку так, що відчуваєш і твердість, і строгість, і професійну хватку. Іван Кіндрат (серед друзів та колег впізнаваний як Янош Яношович) — людина добре відома в правоохоронних колах краю, бо тривалий час працювала в органах внутрішніх справ.

Нині колишній полковник міліції у відставці, проте ще за час роботи в Управлінні міліції відкрив для себе світ живопису. Задовго до того, як стати на шлях правозахисника та митця, наш співрозмовник працював і електриком, і шофером, і токарем, а вправно тримати пензель навчився тільки у зрілому віці.

У своїх полотнах Янош Кіндрат відтворює живописну техніку старих майстрів. Головні напрямки його робіт — пейзаж і натюрморт. Художник відображає неповторну красу Закарпаття: його старовинні хатини, мальовничі краєвиди, природу тощо. Саме такі мотиви відображені на полотнах: «Михайлова хата», «Панує весна», «Симфонія осені», «Куточок Міжгір'я», «Зимовий мотив», «Бескиди» і т. д.

Надихає автора згаданих шедеврів природа і хороший настрій. Ліс у зимову пору особливо приваблює митця. Коли душа і тіло потребують відпочинку, він бере пензлі, японську масляну пастель, мольберт – і йде на пленер. Зізнається, що у майстерні творити важче, бо здоров'я вже «немолоде», тому регламент там чіткий — три години до обідньої сонцестояння. А от під відкритим небом може творити і довше: «Там і з однодумцями поговориш, і щось нове для себе дізнаєшся!»

Велику увагу приділив Іван Кіндрат пейзажам Воловеччини, де працював.

Із дитинства, розповідає, завжди має фотографічну пам'ять, яка йому і по сьогодні допомагає у написанні картин. На полотно лягають найкращі моменти життя,котрі яскраво запам'яталися і стали одкровенням. Уперше він узяв до рук пензля у 45. Талант передався, можливо, від матері, яка вміло вишивала. Це трапилося спонтанно, під впливом інших визнаних майстрів закарпатського живопису, таких як Василь Свалявчик, Степан Шолтес, Іван Шутєв. А першу японську масляну пастель, якою зроблені більшість його робіт, подарував Кіндрату саме Іван Шутєв. «З того часу я малюю тільки цією японською пастеллю, вона ніби соковита і плавно лягає на поверхню, створюючи ефект справжньої олійної фарби»,— додає пан Янош.

Художник побоювався зізнатися керівництву про свій потяг до художнього мистецтва, аби це не завадило його репутації. Каже, це б викликало підозру, що він не повністю присвячує себе правозахисній справі. З часом Янош Кіндрат наважився представити на виставці кілька своїх робіт і не пошкодував. Виставку тоді оцінив навіть суворий генерал міліції. Високопосадовець вказав не тільки на успішність міліціонера у виконанні службових обов'язків, але й нагородив його почесною відпусткою, щоб декілька днів присвятив себе творчості у майстерні.

Під час розмови з нами гість пригадав і про свого першого вчителя — художника, так само правоохоронця Віктора Динника, який уперше взяв його з собою на пленер і з того часу прищепив йому любов до мистецтва.

«Мистецтво — це розмова віч-на-віч. Власне, живопис допомагає мені зняти стрес, без якого не обходиться міліцейське життя, навіть будучи вже на пенсії. Та й не завжди скажеш уголос те, про що можуть сказати твої картини. Для мене найкращий подарунок, який я можу зробити близьким, — власні роботи, – ділиться співрозмовник. – Пригадую, як подарував жінці натюрморт «Квіти кохання», де було зображено композицію з троянд. Це той букет, який не зав'яне ніколи!»

Відділ комунікації ГУНП у Закарпатській області

НА ГОЛОВНІЙ КОНЦЕРТНІЙ СЦЕНІ КРАЮ ЗАЗВУЧАЛА «МУЗИКА БЕЗ КОРДОНІВ»

В Ужгороді вже вчетверте стартував фестиваль, що покликаний дарувати насолоду справжнім меломанам, долаючи будь-які кордони – і географічні, мовлячи про композиторів та виконавців, і жанрово-стильові.

Розпочали музичне свято, яке триватиме до 20 квітня, з концерту «MESSA» за участі заслуженого академічного Закарпатського народного хору, камерного оркестру та солістів обласної філармонії. Урочисто відкрили фестиваль начальник управління культури Закарпатської ОДА Вікторія Фролова і директор філармонії Іван Микита, котрі наголосили на високому мистецькому рівні цьогорічного фестивалю та важливості проведення його саме в ці дні – так би мовити, між двома Великодніми, адже у програмі передбачено виконання світових шедеврів, зокрема, духовної тематики.

Перший концерт артисти присвятили одному з основоположників професійної музичної школи в краї, члену Спілок композиторів України та Угорщини, заслуженому діячеві мистецтв України Іштвану Мартонові. З філармонією видатного музиканта пов'язує багаторічна професійна діяльність як очільника колективів і художнього керівника установи. В січні минуло 20 літ, як митець відійшов у вічність, а в травні філармонія святкуватиме 70-річчя, тож закономірно, що на межі цих пам'ятних дат колектив вирішив віддати данину шани своєму творчому розбудовнику.

Наступними в рамках фестивалю виступлять солістка Національної філармонії України Каріна Кондрашевська (сопрано, м. Київ), народна артистка України Етелла Чуприк (фортепіано, м. Ужгород) та симфонічний оркестр Закарпатської обласної філармонії під керівництвом Вікторії Свалявчик-Цанько.

Загалом, фестиваль подарує шанувальникам 7 концертних програм. Старовинну музику, добірні класичні й естрадні твори виконуватимуть як вітчизняні зірки сцени, так і запрошені, серед яких і маестро з Аргентини. Більше про подальші концерти «Музики без кордонів» охочі дізнаються з анонсів філармонії.

Управління культури Закарпатської ОДА

«ВІН ГОВОРИТЬ ІЗ МАЙБУТНІМИ ВІКАМИ...», АБО ПАСХА СЕРЦЯ МИХАЙЛА БЕЛЕНЯ

Nosce tempus! Пізнай час!
Лат. афоризм
На світі є кого любить. І без користі.
Тарас Шевченко
Нікого в світі — час і ти...
Микола Вінграновський
Я продовжую йти, допоки маю силу від Бога.
Михайло Белень

...Благословенне Закарпаття — чарівний край високих гір і міцних духом людей, активних і творчих особистостей, знакових постатей, світочів науки, культури, освіти, мистецтва, про яких великий філософ Микола Лоський сказав би як «субстанціальних діячів», бо увесь світ побудований так, що все іманентне усьому, тобто усі істоти свідомо чи несвідомо мають при собі життя одне одного.

Благословенне Закарпаття – оаза соборності віри і моралі, слова і діла, матеріального та ідеального в смерековій колисці полікультурності, поліетнічності, полірелігійності нашого світу.

Висота древніх Карпатських гір, краса вічнозеленого смерекового краю, осонценість щедрих полонин і непрості умови життя закарпатців (бойків, лемків, гуцулів, русинів) сформували їхню особливу гуманітарну ауру — великих серцями і трудами перед Небом і Землею, пам'яттю предків і хвалою нащадків.

Тут кожен змалку прагне до міцних зв'язків із Богом, родоводом, народом, своїм корінням, аби досягти повноти буття у Богові, Який є Істина, Життя, Шлях, Добро, Правда, Краса...

За Миколою Лоським, особистість є істота, яка володіє творчою силою і свободою, вона вільно творить своє життя, здійснюючи дії у часі і просторі. В особистості слід розрізняти першодану Богом створену сутність і творені нею самою вчинки. Глибинна сутність особистості, її Я є істота надчасова і надпросторова: тільки своїми проявами, своїми вчинками особистість надає форму тимчасову (психічні прояви) чи просторово-тимчасову (матеріальні прояви). Тільки особистості здатні здійснювати абсолютно досконале життя, діяльнісно приєднуючись до Божественної повноти буття. Такі благословенні субстанціальні діячі творять усі свої життєві прояви на основі любові до Бога, більшої, ніж до себе, і любові до людей у світі — такі особистості живуть у Царстві Божім. Ці думки Миколи Лоського закладають міцний духовно-моральний фундамент нашого осмислення себе у цьому світі, сенсу буття й творчості у Часопросторі для Вічності.

Особистість є центральний онтологічний елемент світу. Творчі особистості – Божі діти, благословенні дарами Божими, вони прагнуть творити Царство Боже, здійснюючи абсолютну повноту життя як неповторні, унікальні, незамінні індивідуальності. Ніхто й ніколи не повторить субстанціального діяча! Вони – істоти вільні, духовно багаті, наділені життєвою силою, творчою потенцією, бо прагнуть до абсолютної повноти життя на основі любові до Бога і людей, а не до себе. Кожен субстанціальний діяч живе життям цілого світу, має чуттєвий, інтелектуальний, містичний інтуїтивізм.

Творці усіх жанрів мистецтва – Богообрані особистості, часом «білі ворони» у нашому паралельному, секулярному, прагматичному, раціоцентричному світі з його тяжінням до «лідерства», матеріального багатства, комфорту і розкошів, «успіху», а не істинного щастя у «сродній праці», за Григорієм Сковородою. Він написав натхненні Богом рядки:

Хто дасть мені посрібленні крила голубині?
Хто дасть крила орла великого мені?
Хай лечу довго, всюди до Бога
З земного краю, навіть до раю –
І спочину.

Серед сузір'я закарпатських знакових постатей субстанціальних діячів яскраво виділяється ім'я Михайла Олексійовича Беленя, світоча української та європейської культури. Він досяг висот у творчому визнанні як скульптор, графік, медальєр, живописець. Він – доктор мистецтвознавства, професор, академік Української академії оригінальних ідей, член-кореспондент МАБН, заслужений художник України, член Національних спілок України художників, журналістів, дизайнерів; в.о. академіка-секретаря відділення церковного мистецтва МАБН, професор кафедри церковного мистецтва Української богословської академії Карпатського університету імені Августина Волошина.

Михайло Олексійович Белень – академічний скульптор-монументаліст, художник, педагог, культуролог, письменник. Михайло Белень є автором понад п'яти сотень медалей, більшість із яких присвячена видатним діячам історії, науки та світової культури. Вперше на Закарпатті проілюстрував життєвий шлях Т. Г. Шевченка та будителя-просвітника О. Духновича у графіці.

Ним виконано і встановлено понад сімдесят меморіальних дошок і гербів у містах і селах Закарпаття, зокрема Г. Сковороді, А. Волошину, Ф. Лісту, І. Добо, Н. Плотені, преп. єпископам А. Бачинському, Т. Ромжі, А. Кабалюку.

Він є автором 27 пам'ятників, зокрема Олександрові Духновичу (2007 р., м. Мукачево), Міхаю Мункачі (2004 р., м. Мукачево), воїнам-афганцям (2008 р., м. Мукачево), Шандору Петефі (2008 р., м. Мукачево, замок «Паланок») та ін.

Мистецькі твори Михайла Беленя експонувалися на обласних, республіканських (всесоюзних), міжнародних і всесвітніх художніх виставках. Він може підписатися під словами великого поета-земляка Дмитра Кременя: «Я в століттях живу. Відчуваю: і я молодію». Або: «А завтра буде всеприсутність Всенезбагненної краси».

Народився М. Белень у мальовничому селі Ляховець (нині Лісковець) між горами Близницею та Кливами, біля потоків студених вод гірських річок, у дружній родині бойків-верховинців Єви та Олексія, під гарячі подячні молитви Богові батьків за прихід у світ дев'ятого синочка із десяти дітей – майбутньої гордості не лише родини, але й України.

Працьовитий рід Михайла Беленя славився вправною майстерністю батька Олексія Беленя — майстра із виготовлення музичних інструментів: скрипок, трембіт, сопілок, бубнів. Творчу енергію малого Михайлика плекали тихі молитви матусі Єви, яка до похилого віку співала у церковному хорі, її ніжні колискові й народні пісні, а також захоплення від її дару ткати унікальні покривці.

Від дідуся Михайла, татового батька, Михайлик назавжди успадкував великі здібності майстра ручної праці, бо той був славетним ковалем на всю округу, а зроблений його золотими руками сільський реманент і досі служить вдячним землякам-горянам.

Юний Михайлик із найраніших літ золотого дитинства відзначався особливим, натхненним поглядом на Божий світ: постійно споглядав його красу, надихався його величчю і благодаттю, тому в Голятинській середній школі в якому прокинувся хист художника як зачарованої душі, яка прагнула гармонії, краси, довершеності в усьому. Спочатку М. Белень вчився в Ужгородському училищі прикладного мистецтва на відділенні художньої обробки дерева, але цього йому було замало. Дорослого Михайла Беленя покликав до себе в обіймі златоглавий Київ на навчання в Київському художньому інституті на скульптурному факультеті під керівництвом видатних скульпторів: Василя Бородая, Валентина Борисенка, Макара Вронського, Івана Макогона. У 1986–1989 рр. навчався в академічних майстернях Академії мистецтв (СРСР).

Міцну основу професіоналізму майбутнього видатного скульптора заклали його закарпатські наставники: скульптор Іван Гарапка, мистецтвознавець Ілько Чепа, живописці Федір Манайло, Андрій Коцка, Антон Кашшай.

Найсердечнішу і невгасиму вдячність за прищеплення любові до мистецтва, української прадавньої культури М. Белень зберігає в своєму серці до свого мудрого вчителя, благородного мецената, народного художника України, лауреата Державної премії України імені Тараса Шевченка – Валентина Борисенка. Він благословив свого талановитого учня до вершин творчості.

Великий скульптор, академік Академії мистецтв України Василь Бородай написав статтю «Талант, який народили піднебесні Карпати», в якій своєму талановитому учневі М. Беленю дав найвищу професійну оцінку як самородку Карпатських гір, таланту Карпатської Срібної Землі, філософу і патріоту України.

Божі дари послідовно викристалізовувалися у творчій майстерні М. Беленя. Видатний поет Петро Скунць, лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка, земляк і однодумець Михайла Беленя, називає його першорядним скульптором, непересічним графіком, видатним представником медальєрного мистецтва. Але всі ці епітети різних представників культури і мистецтва України не породили гордині у скромноаскетичного життям і долею М. Беленя. Він продовжував напружено трудитися, шукаючи свій шлях до висот визнання Богом і народом. Тому його покликала ще й науково-письменницька діяльність із метою осмислення ролі минулих епох, які окрилюють сучасне й майбутнє світові та національні генії: Леонардо да Вінчі, Мікеланджело, Рафаель, Тінторетто,

Ель Греко, Рубенс, Ван-Дейк, Данте Аліг'єрі, Вільям Шекспір, Григорій Сковорода, Тарас Шевченко, Леся Українка, Іван Франко, Михайло Коцюбинський.

Мудрий верховинець М. Белень – великий патріот рідного краю, рідного працьовитого народу, тому всі сили, енергію свого Божого дару майстра скульптури, надлюдську працьовитість, творчу інтуїцію та прозорливість він щедро дарує Україні та світу, відливаючи в бронзі і муруючи в камені образи видатних земляків: Федора Корятовича, Юрія Гуци-Венеліна, Олександра Духновича, Міхая Мункачі, Августина Штефана, Івана Сільвая, Олександра Митрака, Григорія Тарковича, Автустина Волошина, Василя Гренджі-Донського, Йосипа Бокшая, Золтана Шолтеса, Гаврила Глюка, Антона Кашшая, Федора Манайла, Дмитра Климпуша, чеха Івана Ольбрахта, народних месників Миколи Шугая, Ілька Липея та багато інших.

Універсальний філософсько-етичний тип мислення М. Беленя, християнські цінності свідомості сприяють його творчому зростанню, формуванню інноваційної мистецької творчості, виробленню історіософського світогляду, особливого синтезу класичного і модерного в українському мистецтві, зокрема в скульптурі, вишуканій графіці, неперевершеному медальєрному мистецтві.

Його життя струменить постійними пошуками нових образів, тем, сюжетів, предметів архаїчної культури бойків, лемків, гуцулів – Карпатських скарбів, увічнених безмежною любов'ю великого сина цього краю. Він як провідник національного ідеалу говорить із майбутніми віками прекрасно-таємничими ночами, росяними ранками, сонячними днями, сакральними вечорами, прокладаючи Україні шлях до світової культури.

Відзначимо філософську глибину серії графічних робіт М. Беленя із неосферною назвою «Людина – Світ Душі – Всесвіт», укорінених в етнографічні підвалини народу і спрямованих у безмежне Піднебесся Часопростору України і світу.

Мистецька родина Беленів сяє творчим тандемом талановитих Михайла і дружини Магдалини, благословенних Господом на Щастя і Любов. Донечка-красуня Олександра – надія мудрих батьків, їхніх люблячих сердець. Ця родина – християнський взірець гармонії душ і доль. Їхнє життя — проповідь служіння Богові, Україні, рідному народові, благословенному Закарпаттю.

Віруюче серце глядача найперше трепетно відгукується на низку творів, присвячених священнослужителям різних християнських Церков, але об'єднаних Христоцентризмом та Україноцентризмом як сакральною місією: оригінальні, вишукані меморіальні дошки о. Еміляну Мустяновичу, о. Іоану Дулішковичу (штучний камінь і бронза) та ін.

Кожна з них – молитва у камені чи бронзі, проповідь християнських чеснот і цінностей, закарбованих на віки вічні, оберіг серця народу, лицар Віри, Надії, Любові. Це гімн-хвала Господу та Його вірним служителям, які жертовно уславлюють велич християнської віри, це духовно-творчий плід християнського серця великого патріота, це його... десятина Богу.

Творчим генератором багатоманітного мистецтва, естетичних поглядів М. Беленя є його діамантова віра, чисте християнське серце, воістину ангельська душа, яка ніколи не знає відлочинку, бо весь час ніби ходить перед Самим Богом — вічним джерелом сакрального натхнення.

Пафос етнічної приналежності, національної свідомості та високої громадянськості, особливої соціокультурної енергії демонструють його твори, присвячені рідному народові, благословенному Закарпаттю, його знаковим постатям, – це меморіальні дошки Феодосію Злоцькому, Федору Потушняку, герб селища Ясіня, меморіальна дошка легендарному чабану Струку. Вона залишає у глядачів незабутнє враження через майстерне виконання у динаміці руху і пластики, у силі духу і думки чабана Струка, засновника селища Ясіня, будівничого першої дерев'яної Церкви. Спокійна сила, духовно-моральна велич цього простого чабана корелюється із біблійними образами пастухів, які волею Божою увічнювалися в історії християнства та в наших серцях. Про це хотілося б сказати словами геніальної Лесі Українки:

Проти вічності неба були ми малі,
Але небо схилялось над нами!

Місія великого митця — завжди сакральна й патріотична, державотворча: врятувати державу, зберегти країну, рідний народ чи етнос, душу у Вічності. Саме тому скульптор і державотворець М. Белень уславлює Україну Вічну, дивовижне прекрасне осонценне Закарпаття, закарбовуючи на віки постаті світочів рідного краю, бо «зірками в душу небо загляда», за словом великого поета, родом із Закарпаття, лауреата Національної премії імені Тараса Шевченка Дмитра Кременя.

Митець Михайло Белень віддає особливу шану майстрам і колегам рідного Закарпаття. Він створив галерею чудових образів художників, скульпторів, письменників, державних діячів Срібної Землі. Одна з особливо яскравих, талановитих робіт скульптора є меморіальна дошка видатному художнику Адальберту Ерделі (улюбленому художнику Михайла Беленя), яка виконана із надзвичайно потужною творчою енергією. У позі художника передано процес натхненної діяльності із палітрою в одній руці, довгим пензлем – у другій, легкий жест якої передає стрімкий політ смичка в руці музиканта.

М. Белень – генератор сили національного духу, осередченого розуму, йому близький всепереможний християнський етос, патріотичний пафос, які ніби відчиняють нам небеса творчості і життя своїх персонажів; скульптор потужно й незламно індукує свій мистецький потенціал у маси, стимулює у народу й молоді духовно-моральні сили, скріплює вольові процеси, гармонізує ауру життя в єдності з Богом, Вічними Істинами, окреслює місію народу у вимірах Добра і Краси. Своїми мистецькими творами мислитель і художник Белень молиться Богу, бо Україна — Пасха його серця, тому він закликає до Горніх Вершин тих, хто заблукав у тенетах Інтернету, в темряві атеїзму чи проявах асоціальності. Творчість митця-християнина, скульптора-патріота об'єднує людей у Дусі й Правді, у Вірі й Добрі, в Істині та Красі.

Ми милуємося меморіальною дошкою славетному Юрію Гуці-Венеліну, одному із основоположників європейської славістичної науки, лікарю, історику, письменнику, народовольцю слов'ян. Його мудрий образ передає висоту думки, красу серця, духовну силу, а сумний погляд спрямований у наші душі й Вічність.

Меморіальна дошка Григорію Сковороді прикрашає братню Братиславу, де у XVIII ст. перебував геній України, Європи і світу, наша Мандрівна Академія. Гарно, чітко продумана архітектоніка, в якій органічно сплетені християнський, науково-просвітницький, ціннісно-смисловий універсум ноосферного генія й українського первороздуму Григорія Сковороди.

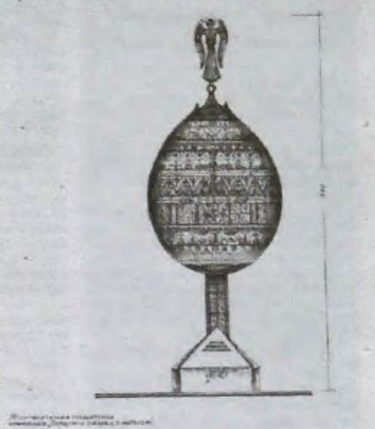

Медальєрне мистецтво М. Беленя — золота сторінка його творчості, енциклопедія України і світу в постатях, його духовна боротьба за ідеал, до якого він прагне влади, а миру й любові. Він роз'єднане з'єднує, втрачене віднаходить, мале збільшує, невідоме уславлює, холодне утеплює, мертве оживлює, час і простір увічнює. Думаю, що різцем Беленя водять Ангели!

Згадується афористичне зізнання М. Беленя: «Не настільки престижно бути митцем, наскільки соромно ним не відбутися».

Михайло Олексійович Белень відбувся і відбувається у часопросторі України і світу. Він ішов і йде у Вічність з ангельською посмішкою на осяйному любов'ю і скромною стриманістю обличчі, навіки закарбовуючи у камені й бронзі спогади дитинства й аксіологію життя про смерекові храми, смерекову колиску, смерекову хату, смерекові надмогильні хрести, смерекові трембіти, які сурмлять у Вічність про велич людини Богоподібної – від легендарного чабана Струка до геніального Шевченка, від горянина Федора Фекети до безсмертних Гомера і Данте Аліг'єрі. Він веде в Небеса свій працьовитий народ, його зоряний код Серця, закарбований у благословенному камені і бронзі як Мистецьку Візитівку Людства.

Господи! Благослови Свого вірного сина Михайла на многії і благії літа!

Галина Михайліана САГАЧ, доктор педагогічних наук, доктор теології, професор, дійсний член Академії наук Вищої освіти України, дійсний член 4-х Міжнародних академій, проректор Всеукраїнського народного університету українознавства імені Г. С. Сковороди, лауреат Міжнародної премії імені Григорія Сковороди

СПРОЩЕНО ПОРЯДОК ОТРИМАННЯ ГРОМАДЯНСТВА ІНОЗЕМЦЯМИ-ВІЙСЬКОВИМИ

Для реалізації порядку зарахування до громадянства України іноземців та осіб без громадянства, котрі проходять військову службу у Збройних силах, Петро Порошенко затвердив перелік необхідних документів, що подаються для надання відповідним особам громадянства України.

Це передбачено Указом Президента України від 29.03.2016 №120/2016 «Про внесення змін до Указу Президента України від 27 березня 2001 року № 215».

Нагадаємо, що 28 січня поточного року Верховною Радою було ухвалено Закон «Про внесення змін до статті 9 Закону України «Про громадянство України» щодо зарахування до громадянства України іноземців та осіб без громадянства, які проходять військову службу у Збройних силах України. Ним було унормовано порушене питання, зокрема скорочено термін безперервного проживання на законних підставах на території України з 5 до 3 років із моменту набрання чинності контракту про проходження військової служби у Збройних силах.

Як інформували «ЗіБ», у Президента, у зв'язку з ухваленням зазначеного Закону, виникла необхідність внесення відповідних змін до Порядку провадження за заявами і поданнями з питань громадянства.

Раніше питання надання українського громадянства іноземцям, які захищали або захищають територіальну цілісність, суверенітет та незалежність України, порушувалося у петиції Президенту № 22/000504-еп «Дать гражданство иностранцам, которые защищали и защищают Украину в зоне боевых действий» від 3 листопада 2015 року. У відповіді на електронну петицію П. Порошенко наголошував, що питання надання українського громадянства таким особам розглядатимуться невідкладно.

КЛОПОТАННЯ ПРО ЗАПОБІЖНІ ЗАХОДИ РОЗГЛЯДАТИМУТЬ ШВИДШЕ?

Клопотання про застосування або зміну запобіжного заходу розглядається слідчим суддею, судом протягом двадцяти годин із моменту надходження такого клопотання, але не пізніше за сімдесят дві години з моменту фактичного затримання підозрюваного, обвинуваченого.

Відповідну пропозицію містить проект Закону від 25.03.2016 №4305 «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України (щодо строків розгляду клопотання про застосування запобіжного заходу)», автором якого є народний депутат Андрій Тетерук.

Так, законопроектом передбачається, що у разі якщо після надходження до суду клопотання про застосування або зміну запобіжного заходу підозрюваний, обвинувачений, його захисник подає до суду клопотання про реалізацію прав, передбачених статтею 42 КПК, строк розгляду такого клопотання не зараховується до загального строку розгляду клопотання про застосування запобіжного заходу.

У разі якщо після надходження до суду клопотання про застосування або зміну запобіжного заходу, за вимогою підозрюваного, обвинуваченого, йому забезпечується невідкладне надання медичної допомоги, перебування у медичному чи психіатричному стаціонарі в порядку, визначеному КПК, строк надання такої допомоги чи перебування на стаціонарному лікуванні не зараховується до загального строку розгляду клопотання про застосування запобіжного заходу.

У цих випадках суд оголошує перерву в судовому засіданні з обов'язковим фіксуванням часу початку та закінчення такої перерви в порядку, встановленому КПК.

ВХІД ТІЛЬКИ ДЛЯ АДВОКАТІВ

Чи приведе введення адвокатської монополії до покращення якості правничих послуг? Справжня «битва» довкола цього питання розгорнулася в рамках форуму Асоціації адвокатів України «Київська весна». Підігрівали дискусію й обіцянки гостей заходу звернутись до КДКА.

ФАХОВІСТЬ І ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

Як з'ясували модератори заходу віце-президент ААУ, адвокат Зоя Ярош та заступник головного редактора «ЗіБ» Валентин Богунов, більшість прихильників монополії вважають, що вона забезпечить високий професійний рівень надання правничих послуг. Водночас опоненти не розуміють, яким чином молодий юрист, який ніколи не брав участі в судових процесах, зможе, отримавши свідоцтво, якісно захищати клієнтів. На їхню думку, навіть стажування не врятує такого фахівця від помилок. Адже не можна порівнювати практичний досвід і допомогу в складанні процесуальних документів.

Кожна особа, яка надає послуги юриста чи адвоката, апріорі підвищуватиме свій фаховий рівень, вважає адвокат, патентний повірений Марія Ортинська. «Коли людина може звернутися лише до адвоката, в останнього буде менше стимулів підвищувати свою кваліфікацію», — каже правник.

«Гидке каченя знайдеться як серед адвокатів, так і серед юристів, і вирішити це нав'язуванням свідоцтва неможливо», — вважає херсонський адвокат Дмитро Марченко. Мовляв, якщо в людини є життєві принципи, вона надаватиме якісні послуги, незважаючи на наявність свідоцтва, а якщо на першому місці – корисливі інтереси… Слід відзначити, що в Херсоні на одного адвоката припадає близько тисячі потенційних клієнтів. За такого навантаження Д. Марченко сумнівається в якості надання адвокатських послуг.

Хочеш практикувати — стань адвокатом. Саме у цьому вбачають суть монополії її противники. І вважають таку вимогу формою тиску: якщо нині адвокат може виступати представником у суді, то монополія перетворить рішення дисциплінарних органів про позбавлення свідоцтва на заборону професії.

Попри сумніви колег, прихильники монополії сприймають її як інструмент для підвищення довіри до професії в суспільстві. Адже нині громадяни часто сприймають адвоката швидше як посередника в переданні хабара судді.

Важко сказати, чи підвищить введення адвокатської монополії правову культуру в країні. Особливо з огляду на те що введення лише адвокатського представництва має іншу, менш глобальну мету. Водночас не можна вилучати й можливості побічної позитивної дії реформування адвокатури на суспільство в цілому, адже, крім розкритикованої опонентами адвокатської фаховості, введення монополії передбачає й посилення відповідальності за помилки.

ОКРЕМИЙ ОРГАН ЮСТИЦІЇ

Щоб переконати учасників форуму, їм на конкретному прикладі продемонстрували переваги права адвокатів на представництво в суді. Про німецький досвід розповіла адвокат Крістіна Майєр.

Згідно з п.1 §78 цивільного процесуального кодексу Федеративної Республіки Німеччини адвокатська монополія поширюється на представництво у Вищому земельному суді та у Верховному федеративному суді республіки. Крім цього, адвокати мають представляти клієнтів у майнових спорах, ціна позову в яких перевищує €5000, а також у сімейних справах. Якщо сторона в таких справах з'явиться на засідання без адвоката, суддя може винести заочне рішення не на її користь. Якщо позивач, обов'язкове представництво якого в суді вимагає закон, самостійно подасть заяву, це не матиме жодних юридичних наслідків, зокрема не перериватиме перебігу строку позовної давності тощо.

Відповідно до §78 федерального закону про адвокатуру адвокат у Німеччині є окремим органом юстиції. За словами К. Майєр, це дає німецьким адвокатам значний кредит довіри. Зокрема, вони не пред'являють у суді ліцензію і мають спрощений порядок вручення повісток.

На відміну від німецьких колег, яким довіряють судді, українські адвокати скаржаться на служителів Феміди, котрі дивляться на них згори, спогорда. Водночас нерідко вітчизняні правники виступають проти запозичення позитивного закордонного досвіду, пояснюючи це тим, що Україна як самобутня держава повинна запроваджувати власні правничі традиції.

ВККС НЕ ПСИХОЛОГ

«Ефективно» скаржитися на суддів (щоб не ставилися зверхньо й дотримувалися принципів і норм етичної поведінки) адвокатів закликали голова Вищої кваліфікаційної комісії суддів Сергій Козьяков та виконавчий партнер ЮФ «Лавринович і партнери» Станіслав Скрипник.

При цьому останній зауважив, що головний ефект від скарги полягає не стільки в притягненні судді до відповідальності, скільки у відкритті дисциплінарного провадження. За його словами, вже сам цей факт змушує суддів ставитися до адвокатів із повагою.

Зі свого боку, С. Козьяков наголосив на хибному ставленні адвокатів до дисциплінарного провадження як до інструменту притягнення судді до відповідальності. Так, склалося враження, що адвокати використовують ВККС швидше як психологічну допомогу: виплескують у скаргах весь накопичений негатив, не добираючи при цьому висловів і вочевидь не сподіваючись на об'єктивний розгляд справи. «За всю свою адвокатську діяльність я написав до ВККС лише одну скаргу. Мені відмовили, і я заспокоївся», — розповів С. Козьяков.

Однак, як з'ясувалося, в тому, що судді уникають дисциплінарної відповідальності, винні не лиха доля й не лояльність кваліфкомісії, а недотримання скаржниками викладених у регламенті ВККС вимог. Якщо адвокати й надалі надсилатимуть касаційні та апеляційні скарги у справі, голова ВККС пообіцяв реагувати на це зверненнями до Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури.

Під час дискусії, яка торкнулася питань дисциплінарної відповідальності служителів Феміди, в аудиторії перебував суддя Окружного адміністративного суду м. Києва Богдан Санін. Він закликав не скаржитися до ВККС, а з розумінням ставитися до спірних питань у відправленні судочинства, зокрема до питання розмежування видів юрисдикції, та наполегливо доводити до відома суддів свою правову позицію. Потім у своїй доповіді законник зупинився на оскарженні дій органів Державної архітектурно-будівельної інспекції.

Крім нюансів адміністративного судочинства та питань цивільного права та процесу, правники мали змогу розглянути проблеми господарського права та альтернативного вирішення спорів. Таке широке охоплення організатори пояснюють саме згадуваними аспектами розмежування юрисдикції та галузевого синтезу. Врешті-решт, такий підхід себе виправдав, адже, щоб не пасти задніх, сучасний адвокат повинен підходити до будь-якого професійного виклику комплексно, цікавитися як новелами своєї спеціалізації, так і глобальними законодавчими трендами в цілому.

Катерина ГРИНЬОВА

УРЕГУЛЬОВАНО ПИТАННЯ ВІДКЛИКАННЯ ДЕРЖСЛУЖБОВЦЯ З ВІДПУСТКИ

Підставою для відкликання державного службовця зі щорічної відпустки є необхідність виконання невідкладного завдання, про яке не було і не могло бути відомо під час надання щорічної відпустки, за умови неможливості виконання такого завдання іншою уповноваженою на це особою.

Механізм такого відкликання визначено відповідним порядком, затвердженим постановою Кабміну від 25.03.2016 №230. Постановою КМУ від 25.03.2016 №231 врегульовано порядок відшкодування непередбачуваних витрат держслужбовця у зв'язку з його відкликанням із відпустки.

Обидві постанови набирають чинність із 1 травня цього року, тоді ж, коли і новий Закон про держслужбу.

До щорічних відпусток, із яких може бути відкликано державного службовця, належать основна та додаткова оплачувані відпустки.

Порядком визначено механізм відкликання держслужбовця залежно від категорії посади, яку вони займають. Наприклад, відкликання із відпустки держслужбовця, який займає посаду категорії «А», здійснюється за рішенням суб'єкта призначення, яке реалізується шляхом видання наказу (розпорядження).

Проект наказу про відкликання службовця готується службою управління персоналом держоргану. Зазначення в документі невідкладного завдання, яке стало підставою для відкликання, є обов'язковим.

Про ухвалене рішення особу повідомляє служба управління персоналом із використанням засобів телефонного та електронного зв'язку, а також поштового зв'язку не пізніше ніж за п'ять календарних днів до такого відкликання. Для виконання особливо важливих завдань допустимо повідомлення не пізніше ніж за 2 дні.

Підставою для відшкодування непередбачуваних витрат є рішення про відкликання держслужбовця зі щорічної основної або додаткової відпустки:

1) для державного службовця, який займає посаду категорії «А», — наказ (розпорядження) суб'єкта призначення;

2) для державного службовця, який займає посаду категорії «Б» чи «В», — наказ керівника державної служби або особи, яка виконує його обов'язки.

Відшкодування таких витрат здійснюється в разі відкликання особи з відпустки під час її перебування в санаторно-курортному закладі, іншому місці відпочинку (лікування) як у межах України, так і за кордоном, у зв'язку з чим держслужбовець змушений здійснити непередбачувані витрати, пов'язані з прибуттям на роботу.

До непередбачуваних витрат, які підлягають відшкодуванню, належать:

1) у разі відкликання державного службовця довід'зду на відпочинок (лікування):

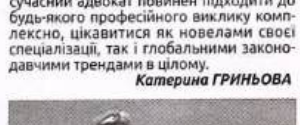

• витрати на придбання невикористаних проїзних документів;

• витрати у зв'язку з розірванням цивільно-правових договорів щодо організації відпочинку (лікування);

• витрати, пов'язані з бронюванням проїзних документів, місць проживання та надання інших послуг;

• документально оформлені витрати, пов'язані з правилами в'їзду та перебування в місці відпочинку (оформлення візи, страхування, дозволів, сплати зборів тощо);

2) у разі відкликання державного службовця, який перебуває на відпочинку (лікуванні):

• витрати на придбання невикористаних проїзних документів;

• витрати, пов'язані із заміною проїзних документів чи придбанням нових (у разі неможливості повернути попередні проїзні документи), та інші витрати, пов'язані з поверненням до місця проживання залізничним, повітряним, водним і автомобільним транспортом загального користування (крім таксі);

• витрати, пов'язані з невикористаними днями відпочинку (лікування) в разі неповернення (часткового повернення) коштів надавачем послуг, зокрема за цивільно-правовими договорами.

Адвокатське бюро «Срібна Земля»
НАДАННЯ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ ФІЗИЧНИМ ТА ЮРИДИЧНИМ ОСОБАМ
Адреса: 88000, Закарпатська область, м. Ужгород, вул. Гойди, 4, т./ф.: 8 (0312) 61-28-01; 8 (03122) 3-31-32; моб.: 050 611 38 24; 099 257 74 93; E-mail: sau_2006@ukr.net.ua.

У НАПН РОЗРОБИЛИ НОВУ КОНЦЕПЦІЮ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ

Інститут педагогіки Національної академії педагогічних наук розробив проект Концепції середньої загальноосвітньої школи України. Документі з метою його громадського обговорення оприлюднений на сайті інституту.

Автори проекту Концепції зазначають, що метою запропонованого документа є визначення основних засад функціонування середніх загальноосвітніх шкіл в умовах реформування української освіти в цілому та оновлення освітнього законодавства і нормативно-правової бази національної системи освіти.

Концепція має стати основним документом, який відображає ті пріоритети розвитку загальноосвітніх шкіл України, що мають забезпечити якомога повнішу й ефективнішу реалізацію її функцій як основної інституції щодо здобуття громадянами України загальної середньої освіти. Ці пріоритети визначено на основі виокремлення й аналізу актуальних проблем нинішньої шкільної освіти, урахування вітчизняних багаторічних освітніх традицій і визначальних тенденцій розвитку освітніх систем провідних країн світу.

У Концепції зазначається, що нові зовнішні та внутрішні чинники зумовлюють потребу коригування низки принципових положень щодо діяльності загальноосвітньої школи України. Зокрема, глобалізаційні виклики сьогодення спричиняють необхідність наднаціонального узгодження головних параметрів функціонування загальноосвітньої школи (мети, змісту, організації та результатів навчання) відповідно до міжнародних тенденцій розвитку освіти.

Автори Концепції наголошують, що до внутрішніх чинників модернізації діяльності школи передусім слід віднести недостатню відповідність змісту й організації шкільного навчання стратегічній потребі виховання інноваційної, патріотично налаштованої особистості, здатної до сприйняття і творення продуктивних змін і нововведень у різних галузях економіки і суспільного життя як запоруки конкурентоспроможності України в динамічному світі і, власне, її існування як незалежної держави.

«Нині ці фактори не справляють належного впливу на діяльність школи, що істотно позначається на її результативності. Участь українських школярів у міжнародних дослідженнях якості природничо-математичної освіти TIMSS у 2007 і 2011 роках засвідчила невміння переважної більшості з них (понад дві третини) застосовувати набуті знання у практичній діяльності, реальних життєвих ситуаціях, пояснювати природні явища, розв'язувати завдання комплексного характеру, залучати для цього необхідну додаткову інформацію», – йдеться у Концепції.

У документі зазначається, що далеко не повністю реалізується компетентнісний підхід у навчанні, неефективно здійснюється формування ключових компетентностей, зокрема здатності вчитися, що є причиною більшості навчальних невдач школярів і низької результативності навчання.

Потребує вдосконалення також зміст загальної середньої освіти. Як показав аналіз, здійснений ученими НАПН України, він переобтяжений другорядним, фактологічним матеріалом, у багатьох випадках нераціонально структурованим, надмірно регламентованим для обов'язкового вивчення особливо в початковій і старшій школі, недостатньо сприяє формуванню цілісної свідомості, цілісного образу світу, розкриттю місії і місця людини в ньому.

«Застосовувані в масовій шкільній практиці дидактичні системи і технології не завжди відповідають сучасним тенденціям розвитку освіти. Процеси трасформації домінуючого поки що інформаційно-репродуктивного навчання відбуваються недостатньо інтенсивно. Потребує радикальної модернізації зміст і організація навчання в старшій профільній школі. У зв'язку з децентралізаційними процесами в країні нові підходи мають бути покладені в основу управління школою та її фінансування з метою розширення автономності закладу в реалізації його функцій», – зазначається у документі.

Автори Концепції звертають увагу, що зазначене зумовлює необхідність нової цілісної характеристики середньої школи, основних засад її діяльності.

Запропонованою концепцією також визначено мету, завдання і засади діяльності школи, описано структуру школи та вимоги до змісту загальної середньої освіти, організацію освітнього процесу в школі, вимоги до інформатизації середньої освіти та психологічний супровід освітнього процесу.

За визначенням авторів Концепції, перехід на нову структуру української школи й оновлений зміст освіти можливий у такі терміни: початкова освіта з 2018/2019 навчального року; базова середня освіта з 2022/2023 навчального року; профільна середня освіта з 2019/2020 навчального року, якщо Закон України «Про освіту» буде ухвалений до 1 липня 2016 року.

Проектом Концепції передбачено, що з 2017/2018 навчального року в системі післядипломної освіти має розпочатися підвищення кваліфікації вчителів початкової школи відповідно до нових навчальних програм початкової школи; з 2018/2019 навчального року – учителів, що працюватимуть у ліцеях.

Автори документа вважають за необхідне взяти розробку середньострокової державної програми переходу шкіл на нову структуру і зміст освіти з відповідним фінансовим забезпеченням запланованих заходів.

ПРОБНЕ ЗНО З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

У суботу, 2 квітня, регіональними центрами оцінювання якості освіти було проведено пробне зовнішнє незалежне оцінювання з української мови і літератури. Участь у пробному тестуванні мали можливість взяти ті абітурієнти, які пройшли відповідну процедуру реєстрації.

Головною метою проведення пробного тестування є відтворення умов і технології проведення ЗНО, а також психологічна підготовка майбутніх абітурієнтів до участі в основній сесії тестування.

Цього року за традицією відбудуться дві сесії пробного тестування. 2 квітня було проведено тестування з загальнообов'язкового предмета – української мови і літератури. 9 квітня – пробні тестування з інших навчальних предметів: історії України, математики, біології, географії, фізики, хімії, а також з англійської, іспанської, німецької, російської та французької мов.

Запрошення на пробне тестування, в якому вказано інформацію про пункт і час проведення тестування, учасникам ПЗНО необхідно роздрукувати зі своєї персональної сторінки.

Після виконання тестових робіт усім учасникам пробного зовнішнього незалежного оцінювання буде видано інформаційний бюлетень із відповідями на тестові завдання та схемами підрахунку тестових балів.

Як відомо, за результатами обробки реєстраційних документів учасників зовнішнього незалежного оцінювання, станом на 29 березня зареєстровано 267 172 особи, які братимуть участь у цьогорічному тестуванні. Переважна частина учасників ЗНО є випускниками шкіл поточного року, їхня кількість становить 75% від загального числа учасників, 18% учасників тестування – випускники минулих років, 7% – учні професійно-технічних або вищих навчальних закладів.

Основна сесія ЗНО розпочнеться 5 травня тестуванням із української мови і літератури. Тестування з математики буде проведено 11 травня, а з історії України – 13 травня.

ПРОФІЛЬНА ШКОЛА МОЖЕ ЗНИЩИТИ РЕПЕТИТОРСТВО

Профільна школа дасть можливість позбутися такого явища, як репетиторство. Таку думку під час розширеного засідання профільного Комітету ВР із обговорення проекту Закону «Про освіту» висловив заступник міністра освіти і науки Павло Хобзей.

Зокрема, він зазначив, що репетиторство є вимушеним кроком батьків для того, щоб надолужити кількість годин із необхідного учню предмета.

Окрім того, за словами заступника міністра, в профільній школі буде задіяна професійно-технічна освіта, а це стане запобіжником того, в якому стані нині опинилася ця сфера.

Osvima.UA

ВНЗ ПОТРЕБУЮТЬ РОЗШИРЕННЯ ФІНАНСОВИХ ПОВНОВАЖЕНЬ

Вітчизняні ВНЗ потребують розширення фінансових повноважень, зокрема права на встановлення рівня оплати праці, визначення необхідної кількості співробітників. Про це під час круглого столу «Роль грантхолдера в реалізації міжнародних проектів у контексті університетської автономії» сказала перший заступник міністра освіти Інна Совсун.

За словами заступника міністра, наразі потрібно здійснити реформи у питанні фінансування вищих навчальних закладів державою, зокрема, реформувати державне замовлення.

Вона зазначила, що модель державного замовлення є застарілою і потребує перегляду.

«Студенти повинні здобувати якісну освіту незалежно від того, чи підуть вони у майбутньому працювати у державну установу або у приватну організацію», – зауважила перший заступник міністра.

Совсун зазначила, що нині університети готують фахівців з огляду на потреби суспільства в цілому, а не лише держави як роботодавця.

У контексті запланованої реформи державного замовлення нова модель фінансування ВНЗ передбачатиме блочне фінансування університетів. Кожен ВНЗ матиме гарантоване фінансування до 80%, порівняно з минулим роком, та 20% – на основі результатів діяльності. Інна Совсун зауважила, що така модель стимулюватиме університети до підвищення якості освітніх послуг, які вони надають.

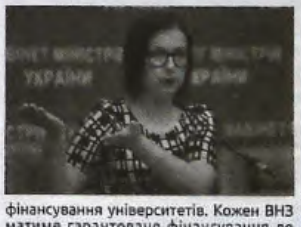

11 КВІТНЯ ВИЗНАЧАТЬ ПОРІГ ПЗНО З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Оприлюднення порогового бала «склав/не склав» пробного тестування з української мови і літератури, що відбулося минулої суботи, заплановане на 11 квітня. Про це повідомляє прес-служба Українського центру оцінювання якості освіти.

За інформацією Центру, при кожному регіональному центрі оцінювання якості освіти вже створені експертні групи з визначення порогового бала. Затвердження порогового бала, що визначить склав учасник пробне тестування або ні, відбудеться на підставі регіональних даних.

Як відомо, 2 квітня відбулося пробне зовнішнє незалежне оцінювання з української мови і літератури, участь у якому взяли 94 350 осіб, що становить 96,9% від загальної кількості зареєстрованих учасників.

Osvima.UA

УРЯД ПРОПОНУЄ ПОЧИНАТИ РЕФОРМУ ШКОЛИ У 2018 РОЦІ

Уряд пропонує починати реформу школи у 2018 році з 1-го класу. Про це повідомив заступник міністра освіти Павло Хобзей.

За його словами, Міністерство освіти і науки також наполягає, щоб зміни у старшій школі розпочалися з 1 вересня 2018 року.

Павло Хобзей повідомив, що такий погляд пояснюється кількома причинами. Перша – учні, які навчаються нині у 7-му класі, у 2018 році закінчать 9-й клас. Тоді для них потрібно буде розробляти нові програми і підручники, якщо вони продовжуватимуть навчатися за старою системою. І це не дає можливості відтягнути початок реформи старшої школи на більш пізній час, адже підручники мають змінювати лише через 5 років.

Але основною причиною початку змін є те, що суспільство дійсно на них чекає. «Батьків найбільше цікавлять зміни у початковій школі, коли відбувається соціалізація дитини, а також у старшій школі. Саме тоді порушується питання, які подальші траєкторії — кар'єрні чи навчання матимуть їхні діти», – пояснив Павло Хобзей.

Він також висловив переконання, що починати готувати мережу шкіл до змін потрібно вже тепер. В суспільстві є розуміння того, що старша школа має бути профільною. Водночас, за словами Хобзея, неможливо робити профільну освіту, якщо в паралелі є тільки два класи.

«Треба надати право дітям обирати кілька профілів, а це можна забезпечити тільки тоді, коли є достатня кількість учнів в одній паралелі, де можна формувати різні групи», – додав заступник міністра.

ГРУПА ПРАВОСЛАВНИХ ВІРУЮЧИХ м. ТЯЧЕВА ВИЙШЛА З ХУСТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УПЦ І ТА ДОЛУЧИЛАСЬ ДО КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ ПРАБАТЬКІВСЬКОЇ УАПЦ

Відповідно до Свідоцтва про реєстрацію Статуту релігійної громади за № 101/2886 від 18 березня 2016 року, виданого Закарпатською обласною державною адміністрацією, офіційно зареєстровано Статут релігійної громади Української Автокефальної Православної Церкви парафії на честь Різдва Пресвятої Богородиці у м. Тячеві.

Із цієї нагоди свої вітання вищезазначеним парафіянам надіслав Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією УАПЦ.

Раніше частина вірників новостворено парафії УАПЦ на честь Різдва Пресвятої Богородиці в м. Тячеві входили до релігійних громад Хустської єпархії УПЦ МП, але ухвалили рішення про вихід із Московського патріархату та повернення в лоно відродженої прабатьківської, майже 2000-літньої Української Автокефальної Православної Церкви.

Історична довідка

Українська Автокефальна Православна Церква має апостольське походження від благословення та місії першого з учнів Спасителя нашого Ісуса Христа – апостола українського Андрія Первозваного, який проповідував слово Боже на теренах нашої Вітчизни Скіфії-Русі-України та благословив заснування майбутньої Української Церкви в 33–70 рр. І ст. Відтак з II по середину IX ст.ст. було створено та діяла Скіфська єпархія, на базі якої у 862 році, за правління блаженного князя Київського Оскольда з династії Кия та святителя Фотія, Патріарха Константинопольського, постала Українська (на той час під назвою – Руська) Церква з центром Митрополії у Києві. Українська Церква діяла до 1721 року, доки з порушення церковних канонів не була самочинно ліквідована Московським царством, за правління царя-імператора Петра I та участі Московської Церкви на українських землях, що на той час перебували під московським поневоленням. Після розпаду Російської (1917) та Австро-Угорської (1918) імперій, 5 травня 1920 року в Києві, за часів відновлення Української державності – Української Народної Республіки (1918–1921), офіційно було проголошено відродження прабатьківської Української Автокефальної Православної Церкви. Внаслідок подальшої військової агресії та окупації УНР московським комуністично-радянським режимом, починаючи з кінця 1921 року, відроджена Українська Автокефальна Православна Церква була піддана політичному переслідуванню та заборони в СРСР. До кінця 1937 року керівництво УАПЦ було розстріляно, переважна більшість духовенства була заарештована і кинута по тюрмах, масово переслідувались і віруючі, які належали до своєї Української Церкви. В ході Другої світової війни єпископатом Польської Православної Церкви, із благословення Вселенського Патріарха, було відновлено і висвячено новий канонічний єпископат для УАПЦ. Після 1945 року УАПЦ вчергове було піддано політичному переслідуванню та заборони на теренах СРСР, зокрема в УРСР і на Закарпатті.

5–6 червня 1990 року Всеукраїнський Помісний Православний Собор у Києві втретє у XX столітті проголосив про відродження діяльності нашої прабатьківської, майже 2000-літньої Української Автокефальної Православної Церкви в Україні і проголосив створення Київського патріархату. Першим Патріархом Київським і всієї України, Предстоятелем УАПЦ було обрано Святійшого Мстислава Скрипника, який посідав на той час одночасно і посаду Першоієрарха УАПЦ в США та УАПЦ в діаспорі (які наразі перебувають у складі Вселенського патріархату). 16 листопада 1990 року канонічно висвячений єпископат УАПЦ в Україні, УАПЦ в США та УАПЦ в діаспорі під керівництвом Святійшого Мстислава Скрипника, Патріарха Київського і всієї України, Предстоятеля УАПЦ, було об'єднано в єдиній прабатьківській Українській Автокефальній Православній Церкві. В 1992–1994 рр., за Президента України Леоніда Кравчука (колишнього головного комуністичного ідеолога в УРСР, 2-го секретаря ЦК КПУ-КПРС) та участі агентури спецслужб Російської Федерації, було здійснено спробу чергової ліквідації та заборони УАПЦ (посткомуністичною владою з порушенням Конституції та законодавства України незаконно було знято з реєстрації Статут УАПЦ), однак безуспішно. Реєстрацію Статуту УАПЦ було відновлено в першій половині 1995 року.

Українська Автокефальна Православна Церква виступає за подолання розділення українських православних та утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви, якій на сьогодні вже майже 2000 років від апостольського благословення апостола українського Андрія Первозваного.

Історично і канонічно Українська Автокефальна Православна Церква перебуває в духовно-молитовній єдності зі Вселенським Патріархом, ім'я якого підноситься під час усіх богослужінь в УАПЦ.

На Закарпатті свою історичну та канонічну діяльність у новітній час Українська Автокефальна Православна Церква відродила ще у квітні 1990 року. 3 червня 2015 року рішенням Архієрейського Собору УАПЦ на Закарпатті, зокрема, створено Карпатську єпархію Української Автокефальної Православної Церкви, правлячим архієреєм якої обрано Преосвященнійшого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського.

ДЕЛЕГАЦІЯ ЄПАРХІАЛЬНОГО ВІДДІЛУ З СОЦІАЛЬНОГО СЛУЖІННЯ КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ ВІДВІДАЛА ХВОРИХ НАРКОЛОГІЧНОГО ДИСПАНСЕРУ В УЖГОРОДІ

25 березня, з благословення Преосвященнійшого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, представники єпархіального відділу з благодійності, соціального служіння та біоетики провели благодійний захід у Закарпатському обласному наркологічному диспансері міста Ужгорода.

Участь у соціально-благодійному заході від Карпатської єпархії УАПЦ узяли секретар єпархіального управління протоієрей Сергій Урста, голова вище зазначеного єпархіального відділу Юрій Попович та активіст Микола Скрип, а також референт правлячого архієрея Ілля Михайлов.

У ході відвідування диспансеру було проведено духовно-богословську бесіду з хворими, передано хворим фрукти та солодощі, а також роздано іконки.

Відтак протоієрей Сергій Урста, Юрій Попович і Микола Скрип виконали низку духовних великопісних пісень, які радісно були сприйняті присутніми.

Насамкінець представники делегації Карпатської єпархії УАПЦ побажали всім хворим якнайшвидшого одужання, і всі разом заспівали «Многая і благая літ».

У СУБОТУ 3-Ї СЕДМИЦІ ВЕЛИКОГО ПОСТУ ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР БЕДЬ ВІДСЛУЖИВ РАНКОВУ ЛІТІЮ ЗА ВСІМА СПОЧИЛИМИ У БОЗІ

2 квітня, у суботу 3-ї седмиці Великого посту, день особливого поминання спочилих, Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, відслужив ранкову заупокійну Літію за всіма раніше спочилими у Бозі нашими прабатьками, батьками, учителями, друзями, близькими і всіма тими, кого ми заупокійно згадуємо.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх земних провин, допущених небіжчиками з власної волі чи з примусу, дарування їхнім душам вічного спокою та життя у піднебессі.

ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА УКРАЇНСЬКИМ ВІЙСЬКОВИМ ДІЯЧЕМ ГЕНЕРАЛОМ МИКОЛОЮ КАПУСТЯНСЬКИМ ДО 135-річчя З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ

30 березня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді, відслужив заупокійну Літію за українським патріотом, політичним і військовим діячем, генерал-хорунжим Армії Української Народної Республіки, одним із керівників Організації українських націоналістів Миколою Олександровичем Капустянським (30.03.1881, с. Чумаки на Дніпропетровщині – 19.01.1969, м. Мюнхен, Німеччина) з нагоди 135-річчя з дня його народження.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх земних провин, допущених із власної волі чи з примусу небіжчиком, дарування його душів вічного спокою та життя у піднебессі.

ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА ПОЛІТИЧНИМ І ДЕРЖАВНИМ ДІЯЧЕМ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ МИКОЛОЮ ДОЛИНАЄМ ДО 46-х РОКОВИН ІЗ ДНЯ СМЕРТІ

30 березня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді, відслужив ранкову заупокійну Літію за українським, закарпатським патріотом, громадсько-політичним і державним діячем, міністром охорони здоров'я Карпатської України (1939–1944), політично репресованим та в'язнем московського комуністично-радянського режиму СРСР, лікарем Миколою Петровичем Долинаєм (22.06.1894, Довге Поле (на сьогодні – Кимпулунг-ла-Тиса, Румунія) на Закарпатті, на той час анексованому Угорським королівством та Австро-Угорською імперією – 30.03.1970, Прага, Чеська Республіка) до 46-х роковин із дня його смерті.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення усіх земних провин, допущених із власної волі чи з примусу небіжчиком, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР БЕДЬ ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА о. ОЛЕКСАНДРОМ ДУХНОВИЧЕМ – БОРЦЕМ ЗА ПРАВА ЗАКАРПАТЦІВ ТА ЄДНІСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ

30 березня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді, відслужив ранкову заупокійну Літію за українським, закарпатським патріотом, борцем за політичні, національні та соціально-економічні права українців Закарпаття під час анексії краю Угорським королівством (XIV–1918), Австрією (середина XVI–1867) та Австро-Угорською імперією (1867–1918), проповідником єдності української нації, письменником, громадським, церковним і культурним діячем о. Олександром Васильовичем Духновичем (24.04.1803, с. Тополя на Пряшівщині – 30.03.1865, м. Прящів) до 151-х роковин із дня його смерті.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх земних провин, допущених із власної волі чи з примусу небіжчиком, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

Сторінка підготовлена прес-службою Карпатської єпархії УАПЦ

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР БЕДЬ ЗВЕРШИВ ЧИТАННЯ АКАФІСТА ДО БОЖЕСТВЕННИХ СТРАСТЕЙ ХРИСТОВИХ

3 квітня, перебуваючи з робочим візитом у Львові, Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський Української Автокефальної Православної Церкви, звершив келійно ранкове читання акафіста до Божественних Страстей Христових. Саме у третю неділю Великого посту православні християни схиляють свої голови і душі перед святим хрестом, на якому було розіп'ято Спасителя нашого Ісуса Христа. Тому ця неділя називається Хрестопоклонною та нагадує християнам про те, що святий хрест, на якому було розіп'ято Спасителя, став символом перемоги Світла над тьмою та всіма злими силами світу цього.

У молитві до Господа і Спасителя нашого Ісуса Христа владика Віктор просив:

«На Хресті прицвяхований за нас, Ісусе Христе, Єдинородний Бога Отця нашого, Сину, милості, любові і щедрот невичерпна безодне! Світло від Світла! Бог істинний від Бога істинного! Знаю, що ради гріхів моїх і всього людства, з невимовного чоловіколюбства, кров свою пролляти на Хресті Ти зволив, яку я, невдячний, своїми ділами недобрими зневажав і нехтував. Тому сьогодні припадаю до Тебе і смиренно волаю з глибини беззаконня і падіння свого до Тебе, розп'ятого на Хресті Відкупителя свого, і всіх людей Твоїх, дивлячись зі смиренням і вірою в глибину ран, Твого милосердя сповнених, себе картаю та за провини свої Твого прощення прошу. Милостивим будь до мене, Владико і Суддя мій, милостивим будь, Владико і Суддя, до всіх людей Твоїх, милостивим будь, Владико і Суддя, до народу українського і Вітчизни нашої України. Не відкинь мене і народ український від Лиця Свого, але всесильною Твоєю рукою Сам мене до Себе наверни і на шлях істинного покаяння настанови, щоб віднині поклав я спасінню своєму початок. Наверни, Всемилостивий Спасителю наш, боголюбивий український народ до духовної і національної єдності, даруй нам і земній Вітчизні нашій Україні мир, благополуччя та утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви. Божественними стражданнями Твоїми приборкай мої плотські пристрасті. Пролитою Твоєю Кров'ю очисти мої душевні провини. Розп'яттям Твоїм розіпни мене для світу з його спокусами і похотями. Хрестом Твоїм охорони мене від невидимих ворогів, що ловлять душу мою. Пробитими ногами Твоїми ходити всякою дорогою лукавою заборони ногам моїм. Пробитими руками Твоїми руки мої від усякого неугодного Тобі діла стримай. Прицвяхований тілом, прибий до страху Твого тіло моє, щоб, ухилившись від зла, я творив благо перед Тобою та Отцем нашим Небесним. Ти, Що схилив голову Свою на Хресті, до землі смиренням прихили високо піднесену гординю мою. Вінцем Твоїм терновим охорони вуха мої, щоб не чути нічого, крім богоугодного. Ти, Що жовчі устами Своїми покуштував, постав сторожу для нечистих уст моїх. Тобі серце отверзли копієм, – серце чистим створи в мені. Всіма Твоїми ранами всього мене солодкою любов'ю Твоєю порань, щоб Тебе, Господа нашого, любив я всією душею, всім серцем, всією силою і всіма помислами. Дай мені Себе, Подорожнього, Що не мав де голову прихилити. Дай мені Себе, Всеблагого, Що визволяєш душу мою від смерті. Дай мені Себе, Найсолодшого, Що усолоджуєш мене в скорботах і напастях Своєю любов'ю, – аби Тебе возлюбив, радісно прийняв і гідно Хрест Твій до кінця життя свого ніс. Не дай, щоб віднині, о Всеблагий Відкупителю мій, будь-яка зла воля у мені чи через мене звершувалось, аби знову не потрапив я у тяжке рабство гріха, але Твоя блага воля, що спасти мене бажає, нехай звершується в мені завжди. Їй же себе віддаючи, Тебе, Розп'ятого Господа мого, духовними очима серця свого уявляючи, молю з глибини душі, щоб і в час розлучення душі моєї з тлінним моїм тілом лише Тебе на Хресті Твоїм бачити, коли Ти під захист рук Своїх прийматимеш душу мою і від повітряних духів злоби охоронятимеш, і оселятимеш душу мою з грішниками, які покаянням Тобі добре догодили. Амінь».

Інформаційна довідка

«Хресту Твоєму поклоняємось, Владико, і святеє Воскресення Твоє славимо» (Тропар утрені).

Святий Великий піст — це час особливого внутрішнього й зовнішнього вмертвіння і покути. Оскільки ця духовна боротьба триває довгий час, то звичайно буває так, що перші дні чи тижні посту ми практикуємо його ревно й мужньо, але відтак помалу фізично й душевно вичерпуємося, ослаблюємося і знеохочуємося. Свята Церква, знаючи про немічність і нестійкість людської природи, ставить посеред посту перед нашими очима надзвичайно могутню спонуку до витривалої духовної боротьби, якою є святий хрест.

У третю неділю посту, у середлістя, свята Церква для збадьорення і підкріплення нашого духа наказує по-особливому почитати святий Господній хрест. Звідси й назва цієї неділі — Хрестопоклонна.

Святий хрест має пригадати безкінечну Божу любов до нас, Христові страждання задля нас і наш обов'язок мужньо нести свій хрест щоденного життя. До всіх нас звертається Ісус Христос: «Коли хто хоче йти за мною, нехай себе зречеться, візьме щодня на себе хрест свій і йде за мною... Хто не несе хреста свого і не йде слідом за мною — не може бути моїм учнем» (Лк. 9, 23 і 14, 27).

ГОЛОВА ДУХОВНО-ОСВІТНЬОЇ КОМІСІЇ УАПЦ УЗЯВ УЧАСТЬ У СВЯТКУВАННІ 25-річчя ЗАСНУВАННЯ І ВИХОДУ ЧАСОПИСУ «УСПЕНСЬКА ВЕЖА» У ЛЬВОВІ

3 квітня, з благословення Блаженнійшого Макарія Малетича, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, голова Комісії з духовності, освіти і катехізації Української Автокефальної Православної Церкви, узяв участь у святкуванні 25-річчя заснування і виходу першого номера часопису «Успенська вежа» у Львові.

Урочистості відбувалися в приміщенні Львівської єпархії УАПЦ. Участь у ювілейному зібранні узяли представники духовенства, православної інтелігенції, громадських організацій і науковці.

Організатором ювілейного зібрання виступило Львівське крайове ставропігійне братство святого апостола Андрія Первозваного, яке є засновником газети «Успенська вежа».

Відкрив та вів засідання голова братства, член редакційної колегії газети «Успенська вежа» диякон Юрій Федів. На початку засідання слово було надано Преосвященнійшому владиці Віктору Бедь, який привітав і благословив присутніх, а також відзначив важливий внесок редакційного колективу газети в розвиток української журналістики, відродження Української Автокефальної Православної Церкви та в проведенні православного просвітництва.

Надалі з вітальними словами та спогадами виступили: перший редактор Святослав Ярема, чинний редактор Марія Горбаль, релігієзнавець Микола Хмільовський, кореспондент і один із ініціаторів заснування часопису протоієрей Ігор Бурмило, ректор Львівської духовної семінарії та віце-президент Всеукраїнського біблійного товариства протоієрей Василь Луцишин, доктор історичних наук Микола Бандрівський. Зворушливим був виступ Віри Маркович, яка єдина 25 років є незмінним кореспондентом і працівником газети «Успенська вежа».

Братський хор «Ставрос» під керівництвом регента Руслана Ляшенка виконав декілька духовних пісень, а також церковним співом супроводжував молитви при відкритті та закритті урочистого зібрання.

На заході були представники інформаційних відділів Львівської, Тернопільської та Карпатської єпархій УАПЦ, а також місцевих ЗМІ.

За багаторічні заслуги в розвитку української журналістики, відродженні Української Автокефальної Православної Церкви, проведенні православного просвітництва та з нагоди 25-річчя заснування і виходу часопису «Успенська вежа» Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, голова Комісії з духовності, освіти і катехізації УАПЦ, нагородив ювілярів орденом та медалями:

1. Редакцію газети «Успенська вежа» – орденом «20 років відновлення Державної незалежності України».
2. Святослава Ярему – медаллю святого Нестора Літописця I ст.
3. Віру Маркович – медаллю святого Нестора Літописця I ст.
4. Марію Горбаль – медаллю святого Нестора Літописця I ст.
5. Диякона Юрія Федова – медаллю святого Нестора Літописця I ст.

Після завершення урочистого зібрання відбулось братнє спілкування.

Прес-служба Комісії з духовності, освіти і катехізації УАПЦ

У ХРЕСТОПОКЛОННУ НЕДІЛЮ У КАФЕДРАЛЬНОМУ ХРАМІ КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ В УЖГОРОДІ ВІДСЛУЖИЛИ БОЖЕСТВЕННУ ЛІТУРГІЮ

3 квітня, у Хрестопоклонну неділю, що вшановується у третю неділю Великого посту, в Кафедральному храмі апостола українського Андрія Первозваного Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в Ужгороді, було відслужено Божественну літургію.

Із благословення Преосвященнійшого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ, богослужіння очолив протоієрей Роман Бобай у співслужінні протоієрея Олександра Смоліна та диякона Івана Жабляка.

Під час богослужіння поминались імена православних ієрархів – Всесвятійшого Варфоломія, архієпископа Константинополя – Нового Риму, Вселенського Патріарха, Блаженнійшого Макарія, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, та Преосвященнійшого Віктора, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ.

Під час богослужіння духовенство піднесло молитви до Господа Бога з проханням дарувати українському народу мир, національну і духовну єдність, благополуччя та утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Православної

Церкви, а також перемогу Українського війська над московсько-путінськими окупантами і терористами. Особливі молитви до Господа Бога лунали за збереження життя кожного українського воїна, добровольця і волонтера, які нині боронять нашу святу українську землю від підступного московського ординця.

Перед завершенням Божественної літургії в храмі традиційно було проспівано Духовний гімн «Боже Великий, Єдиний, нам Україну храни...»

Із проповіддю до парафіян звернувся протоієрей Олександр Смолін.

Хід богослужіння супроводжувався церковним співом на клиросі під керівництвом регента Марії Жабляк.

Після цілування хреста відбулася традиційна братська трапеза.

ЗАСІДАННЯ КОМІСІЇ З ДУХОВНОСТІ, ОСВІТИ І КАТЕХІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ АВТОКЕФАЛЬНОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ

2 квітня в приміщенні Львівської духовної семінарії у Львові відбулося планове засідання Комісії з духовності, освіти і катехізації Української Автокефальної Православної Церкви.

Участь у засіданні взяли: Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, ректор Української богословської академії Карпатського університету, голова комісії, протоієрей Василь Луцишин, ректор Львівської духовної семінарії, протоієрей Євген Толочкевич, інспектор Львівської духовної семінарії, та протоієрей Анатолій Залізницький, представник ректорату Тернопільської духовної академії і семінарії, члени комісії.

У ході засідання було розглянуто такі питання порядку денного:

1. Стан духовних навчальних закладів УАПЦ.
2. Про план роботи Комісії з духовності, освіти і катехізації УАПЦ на 2016 рік.
3. Різне.

Станом на 2016 рік у системі духовної освіти УАПЦ діють чотири навчальні заклади: Українська богословська академія Карпатського університету (ректор – Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією), Івано-Франківська православна богословська академія (ректор – Високопреосвященніший Андрій Абрамчук, митрополит Галицький, керуючий Івано-Франківською єпархією), Тернопільська духовна академія і семінарія (ректор – Високопреосвященніший Мстислав Гук, архієпископ Тернопільський і Подільський) та Львівська духовна семінарія (ректор – протоієрей Василь Луцишин).

За результатами засідання, зокрема, було ухвалено рішення провести за участі представників духовних навчальних закладів УАПЦ у 2016 році два наукові круглі столи:

1. Святительська діяльність Святійшого Димитрія Яреми, Патріарха Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви.
2. 95-річчя підтвердження Всеукраїнським Помісним Православним Собором проголошення 5 травня 1920 року відродження Української Автокефальної Православної Церкви (до 95-річчя Помісного Собору УАПЦ 14–30 жовтня 1921 року).

Було також обговорено питання співвідношення навчальних програм духовних навчальних закладів УАПЦ і дипломів їхніх випускників при продовженні навчання.

Прес-служба Комісії з духовності, освіти і катехізації УАПЦ

Сторінка підготовлена прес-службою Карпатської єпархії УАПЦ

ВІТАННЯ

7 квітня святкує День народження президент Російського національного медико-хірургічного центру імені Пирогова професор, протоієрей *Юрій Леонідович Шевченко*. Професорсько-викладацький склад Карпатського університету імені Августина Волошина щиро приєднується до привітань такими словами:

Доброї сонце сяйність з висоти,
Щебечуть пташки, зацвітають квіти,
Ми Вам бажаєм твердо йти
І дню прийдешньому в душі радіти.
Хай щастя супроводжує все Вас,
Людська повага й шана не минають.
Хай ласки з неба Вам дарує Спас
І Матір Божа все оберігає!

КАЙСЯ БОГУ ЗА СВІЙ ГРІХ

Сумління – це Бог присутній в нас.
Джованні Мартінетті

Не інших, а себе ти сповідай.
За себе ближній відповість.
Щоб бути прощеним, ти сам прощай
І не приховуй свою злість.

Гріхи учинені й з яких причин –
Усе у Сповіді назви.
Не виправдовуйся і тих провин
На плечі інших не клади.

У сповідальницю нам слід нести
Не сором інших і той блуд,
А власні прогріхи – згадай їх ти
І пам'ятай про Божий Суд.

Вужа поводки не чини,
Проступки свої перевір,
Не інших, а себе вини
І у житті не лицемір.

Ти можність у собі знайди,
Бог – милосердний, любить всіх.
До Сповіді відважно йди
І Богу кайся за свій гріх.

Василь ЩОМАК

Керуючий Карпатською єпархією УАПЦ єпископ Віктор Бедь привітав владику Бориса Харка, єпископа Херсонського і Миколаївського, керуючого Таврійською єпархією, з Днем народження

4 квітня День народження відсвяткував Преосвященнійший Борис Харко, єпископ Херсонський і Миколаївський, керуючий Таврійською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви.

Із цієї нагоди Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією УАПЦ, надіслав привітання Преосвященнійшому владиці Борисові Харку з Днем народження!

У вітанні владика Віктор побажав міцного здоров'я, успіхів та Божої допомоги на ниві архіпастирського служіння на славу нашого боголюбивого українського народу, Вітчизни України та Церкви Христової!

Прес-служба Карпатської єпархії УАПЦ

Шеф-редактор
Віктор БЕДЬ
Головний редактор
Анатолій КОСТЮХ
Літредактори
Марина ГАЗА
Наталка ГУМЕН-БІЛАНИЧ
Редактори відділів:
Ігор КОВАЛЬЧУК
Олексій ПАЙДА
Олексій ШАФРАНЬОШ
Станіслав ДАНКО
Верстка
Ігор ТОКАЧ
ЗАСНОВНИК
ПП «Адвокатське бюро «Срібна Земля».
ВИДАВЕЦЬ
Християнсько-народна спілка Закарпаття.
Ідентифікаційний код 20444130.
Номер звернення в інформаційному медіа-центрі Карпатського університету ім. А.Волошина.
Друк: Віддруковано видавництвом "А-прінт" ТОВ "ДІМ". м. Тернопіль, вул. Текстильна, 28. тел.: 52 27 37. Моб. тел: (067) 350 17 94. a-print.com.ua
РЕДАКЦІЯ
Ужгород, вул. Гойди, 4; тел.: (0312) 61-36-22
e-mail: txt_SZ@ukr.net
архів в Інтернеті: www.sribnazemlja.narod.ru
сайт: www.sz.uz.ua
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації – серія КВ № 5468 від 11.09.2001 р.
Передплатний індекс – 61159.
Умовний друк: А3 арк. 12.
Тираж – 2400
Номер замовлення: 131
Виходить один раз на тиждень.
Розповсюдження: Закарпатська область
Редакція залишає за собою право на публікацію та редагування матеріалів, яких не повертає, на них не відповідає і не пересилає до інших інстанцій. Редакція не завжди поділяє думку автора. **При передруку посилання на «Срібну Землю» обов'язкове.**

УКРАЇНСЬКА АВТОКЕФАЛЬНА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА
КАРПАТСЬКА ЄПАРХІЯ

СЛУЖБА ДОВІРИ

Тобі важко і ти не знаєш що робити, до кого звернутися, якщо виникли непорозуміння з рідними та близькими, проблеми на роботі чи службі, в школі чи у вищі та взагалі в житті – НЕ ВПАДАЙ У ВІДЧАЙ!
Тобі допоможуть словом і порадою в православній службі довіри.
Наші телефони цілодобово:

066-75-63-630 – МТС
068-48-11-600 – Київстар

На лінії служби довіри допомогу надасть православний священик.
Є можливість отримати консультацію та пораду висококваліфікованого юриста та психолога.
Пам'ятай, відчай – це гріх! За потреби дзвони!

Служба довіри
Карпатської єпархії УАПЦ
м. Ужгород, вул. Гойди, 4

ОЧИСТИМО УКРАЇНУ РАЗОМ
ОДИН НАРОД, ОДНА МОВА — УКРАЇНА СОБОРНА — ОДНА ДЕРЖАВА, ОДНА ЦЕРКВА
+380961430198

Комп'ютерна допомога:
– перевстановлення операційної системи на вибір;
– програмна чистка;
– встановлення драйверів;
– встановлення офісних програм;
– встановлення антивірусу.
За детальною інформацією звертайтеся на адресу: вул. Гойди, 4, 4-й поверх, кабінет **403** (Карпатський університет імені Августина Волошина) або телефонуйте: **067-52-66-884** (Ігор) з **10:00** до **17:00** у будні.

Шановні читачі!
Редакція приймає для друку на шпальтах нашої газети ***рекламу, оголошення,*** а також ***вітальні слова*** на адресу близьких і рідних вам людей.
За детальною інформацією звертайтеся на адресу: вул. Гойди, 4, 4-й поверх, кабінет **403** (Карпатський університет імені Августина Волошина) або телефонуйте: **066-53-38-745** (Станіслав) у будні **(9:00 – 17:00)**.

Міністерство освіти і науки України
КАРПАТСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Августина Волошина
(вищий навчальний заклад)

Підготовка бакалаврів і магістрів за напрямами:
– Правознавство;
– Міжнародне право та філософія права;
– Фінанси і кредит;
– Туризм;
– Психологія: Медична психологія;
– Філософія;
– Богослов'я (теологія);
– Аналітика та захист інформації;
– Магістерські програми (на базі будь-якої базової чи повної вищої освіти);
– Друга вища освіта;
– Програма подвійного європейського диплома;
– Підготовка офіцерів запасу (додаткова кваліфікація).

Ужгородський гуманітарно-економічний коледж
Підготовка молодших спеціалістів (молодших бакалаврів) (на базі 9 класів) за спеціальностями:
– Правознавство;
– Фінанси і кредит.

Міністерство освіти і науки України
УКРАЇНСЬКА БОГОСЛОВСЬКА АКАДЕМІЯ
Карпатського університету
(вищий православний духовно-богословський навчальний заклад)

Підготовка бакалаврів і магістрів за напрямами:
– Богослов'я (священнослужитель; християнський місіонер);
– Теологія (християнський педагог);
– Регент церковного хору;
– Вищі курси дяків;
– Військове капеланство (додаткова спеціалізація);
– Друга вища освіта;
– Програма подвійного європейського диплома.

Ужгородський богословський коледж
Підготовка молодших спеціалістів (молодших бакалаврів) (на базі 9 класів) за спеціальностями:
– Катехизатор із православного богослов'я, дяк (з одночасним здобуттям другої освіти за спеціальностями «Правознавство» або «Фінанси і кредит»).

(Студенти академії при здобутті вищої духовної освіти одночасно здобувають і вищу світську освіту)

ПРИ УНІВЕРСИТЕТІ ТА АКАДЕМІЇ ДІЄ АСПІРАНТУРА І ДОКТОРАНТУРА
м. Ужгород, вул. Гойди, 4; тел.: + 38 099 369 33 77; (0312) 61 20 08; 61 29 45; www.kau.com.ua; www.uuba.org.ua

АФОРИЗМИ

• Якщо ви очікуєте Мойсея, який би вивів вас із «пустелі», ви не рушите й на крок із місця.

• Якщо ти шкодуєш, що не насолодився життям сповна, то навіть проживши і тисячу літ, будеш відчувати ніби твоє життя схоже на короткий сон.

• Якщо вовк видається добрим, слід бути насторожі.

• Якщо шукатимемо щастя, не знаючи, де воно, ризикуємо з ним розминутися.

• Якщо хочеш міцно спати, візьми з собою в ліжко чисте сумління.

• Якщо кава вилилася на одяг – це вже не кава, а бруд.

• Є пиріжок – є і дружок.

• Існують дві форми життя: гниття і горіння (загнивання і стремління).

• Ще класики вважали, що бідне життя є наслідком примітивної свідомості.

• Бажаючого доля веде, а небажаючого – волочить за собою.

• Життя – наче коробка цукерок «Асорті»: ніколи не знаєш, яку потягнеш.

• Життя не погане і не хороше, воно – оригінальне.

(Із книжки Йосипа ГАНИЧА «Фрази з вулиці»)

***

Цей ліс живий. У нього добрі очі.
Шумлять вітри у нього в голові.
Старезні пні, кошлаті потороч,
літопис тиші пишуть у траві.

Дубовий Нестор дивиться крізь пальці
на білі вальси радісних беріз.
І сонний гриб в смарагдовій куфайці
дощу напився і за день підріс.

Багряне сонце сутінню лісною
у просвіт хмар показує кіно,
і десь на пні під сивою сосною
ведмеді забивають доміно.

Малі озерця блискають незлісно,
колишні хмара втомлені громи.
Поїдемо поговорити з лісом,
а вже тоді я можу і з людьми.

Ліна КОСТЕНКО

«Бог для нас – охорона та сила, допомога в недолях, що часто трапляються» (Пс. 46, 2).

Срібна земля

ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСНА ГАЗЕТА

www.sz.uz.ua

№11 (980) від 14 квітня 2016 року / ВИХОДИТЬ ЩОТИЖНЯ

ЧИТАЙТЕ НАС НА САЙТІ: http:// sz.uz.ua

КРАЙОВА ПОЛІТИКА «НА ГРАНІ»!

Знаєте, на початку цієї статті хочеться зацитувати класиків, які говорять, що погано, коли влада вважає людей рабами, але ще гірше, коли самі люди з цим без краплини сумніву погоджуються. Але оскільки ми живемо в Україні, місці, де кожен загальновживаний факт набуває специфічних ознак, хотілося б переформатувати вищезгадану цитату і підлаштувати її під суто українські реалії суспільно-політичного буття – погано, коли влада вважає людей дурними, але ще гірше, коли люди з цим погоджуються. І тут проблема постає, як не дивно, в двох вимірах. Перший вимір загальновідомий – коли люди погоджуються зі своєю роллю безглуздої маси, якою воротять політики різного штибу з метою задоволення своїх меркантильних інтересів. Проте є в цієї монети й інший бік, на який ніхто не звертає уваги, бо не хоче скинути корону з голови тих же політиків, які вважають себе дуже розумними від змоги щоразу на виборах чи мітингах переконувати, як вони вважають «наївний і глупий» народ у тому, що цього разу точно буде краще. Сприймають себе обранцями долі, бо зуміли «накрутити» ще один мільйон на тому, що відібрали чергову сотню від пенсіонерів, «порішали» чергове підвищення тарифів для всього населення, крім своїх друзів, таких же «мудрих», на їхню думку. Але зараз я хочу всіх розчарувати: в нашій системі координат суспільно-політичних відносин, реалій України апріорі за законами соціальних наук та за законами простої логіки не може бути певної маси чи верстви розумних людей. І якщо серед політично активного населення живуть ті розумні люди, які усвідомили всю абсурдність системи, в якій існують, то переважна більшість, яку ця система задовольняє, як серед звичайного населення, так і в структурі влади аж ніяк не представляє розумних людей. Тому аби вибирати одних і тих же клептоманів протягом двадцяти п'яти років на владні посади й аби за рахунок пересічних громадян та незахищених верств наживати собі великі статки багато розуму не треба.

Стор.: 3

ЗАЯВА ЗАКАРПАТСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ОБ'ЄДНАННЯ «УКРАЇНА СОБОРНА» ЩОДО АНТИУКРАЇНСЬКОЇ ПРОПАГАНДИ ГОЛОВИ ТОВАРИСТВА УГОРСЬКОЇ КУЛЬТУРИ ЗАКАРПАТТЯ, НАРОДНОГО ДЕПУТАТА УКРАЇНИ ВАСИЛЯ БРЕНЗОВИЧА ТА БЕЗПІДСТАВНИХ ЗВИНУВАЧЕНЬ НА АДРЕСУ УКРАЇНСЬКИХ ПАТРІОТІВ

Нещодавно в закарпатських засобах масової інформації було опубліковано виступ у Верховній Раді України народного депутата України від блоку Петра Порошенка «Солідарність», голови Товариства угорської культури Закарпаття (надалі – ТУКЗ-КМКС) Василя Брензовича. У виступі нардеп дозволив собі висловити зневагу і безпідставні звинувачення щодо «Маршу Слави Героїв Карпатської України», який відбувся 13 березня цього року в місті Ужгороді та був проведений представниками українських національно-патріотичних організацій. Певно, Василю Брензовичу не сподобалося, що українська патріотична громадськість Закарпаття пам'ятає свою історію й шанує світлу пам'ять своїх українських національних героїв – Героїв Карпатської України (1939–1944), які виступили в обороні рідної української землі від окупаційного угорського гортівсько-фашистського режиму.

За словами Василя Брензовича, «ці дії є суспільно небезпечними та містять склад злочину, передбаченого статтею 161 Кримінального кодексу України». Тож виходить, що, за словами горе-нардепа Василя Брензовича, ми дожилися до того, що вшанування своїх українських національних героїв є порушенням закону?! Звісно, що ні! Тож про що і в чиїх інтересах волає так званий народний депутат України Василь Брензович? Чи він вважає себе народним депутатом не в Українській Державі?

Стор.: 3

КАРПАТСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Августина Волошина

Підготовка бакалаврів і магістрів за спеціальностями:
– Правознавство;
– Фінанси і кредит;
– ІТ-технології та програмування;
– Основи техніки та інженерного програмування;
– Філософія;
– Богослов'я;
– Психологія;
– Медична психологія;
– Підготовка офіцерів запасу.

Міжнародна програма подвійного диплома з університетами Євросоюзу за спеціальностями:
– Інформаційні технології (ІТ);
– Основи техніки та інженерного програмування;
– Міжнародні відносини та зовнішня торгівля;
– Управління бізнесом;
– Філософія;
– Психологія;
– Соціальна педагогіка;
– Англійська мова та література;
– Німецька мова та література;
– Туризм і готельна справа.

Ужгородський гуманітарно-економічний коледж
Підготовка молодших спеціалістів (на базі 9 класів) за спеціальностями:
– Правознавство;
– Фінанси і кредит.

ПРИ УНІВЕРСИТЕТІ ТА АКАДЕМІЇ ДІЄ АСПІРАНТУРА І ДОКТОРАНТУРА

м. Ужгород, вул. Гойди, 4; тел.: + 38 099 369 33 77; (0312) 61 20 08; 61 29 45; www.kau.com.ua; www.uuba.org.ua

ТЕМА

ДОДОМУ НА СВЯТА – ТРУДОВА МІГРАЦІЯ

Стор.: 2

АКТУАЛЬНО

ПЕРЕСЕЛЕНЦІ ЗІ СХОДУ ТА ПІВДНЯ УКРАЇНИ НА ЗАКАРПАТТІ: ПРОБЛЕМИ ЗІТКНЕННЯ ТА АДАПТАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНИХ МЕНТАЛЬНИХ КУЛЬТУР

Стор.: 4

ОСОБИСТІСТЬ

ЩОБ БУЛО ПРИЄМНО ЖИТИ

Стор.: 6

НАШ КАЛЕНДАР

15 квітня – Міжнародний день культури; День працівників карного розшуку України;

16 квітня – День довкілля;

17 квітня – День пожежної охорони;

18 квітня – Міжнародний день пам'яток і визначних місць.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

14 квітня 1768 р. – під проводом Максима Залізняка та Івана Гонти розпочалося повстання гайдамаків проти поляків, яке в історії дістало назву Коліївщина;

16 квітня 1710 р. – Пилипа Орлика обрано гетьманом України.

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС: 61159

РЕКОМЕНДОВАНА ЦІНА 2.00 грн.

ДОДОМУ НА СВЯТА – ТРУДОВА МІГРАЦІЯ

Куди ж без неї, без трудової міграції! Знайомство з Євросоюзом і, так би мовити, асоціація з ним у багатьох закарпатців відбувається саме завдяки закордонним заробіткам. У минулому номері ми писали про еміграцію, переселення з України, тепер подивимось, які в нас справи з трудовою міграцією. До речі, трудові мігранти – найбільший інвестор в економіку України. Жодна з іноземних країн чи компаній не вкладає в економіку держави стільки, скільки наші заробітчани.

ТРИ ІСТОРІЇ

Саша – молодий хлопець, йому недавно виповнилося 22 роки. Вирішив заробити нормальні гроші, не тинятися по низькооплачуваних роботах, а декілька місяців попрацювати, «повкалувати» за кордоном. Мав їхати з батьком до Німеччини, але поїздка через певні причини не вдалася. Знайомий підкинув йому контакт клієнта, який організовував бригаду будівельників до Чехії. Так Саша потрапив у невеличке містечко Ош на кордоні з Німеччиною. «Розумієш, там всьо було легально, наркотики, проституція, алкоголь – все, що хочеш. Крім нас, і нашої роботи». Через два тижні роботи мали заплатити завдаток, але не заплатили.

Потім дали близько 100 доларів і про інші гроші не згадували. Робітники почали говорити про «розводняк». Попрацювали трохи більше місяця, і грошей ніхто не збирався платити. Саша вирішив повернутися в Україну. Розраховуватися й тут ніхто не збирався, але, у зв'язку з розголосом ситуації у ЗМІ, змушений був усе ж таки заплатити. Таким чином, Саша отримав свої, кровно зароблені 800 доларів. Такий був перший досвід заробітчанства, і поки що на другий «захід» хлопець їти не хоче.

Василь, юрист за фахом, працює на державній службі. Каже, що грошей катастрофічно не вистачає, змушений заробляти приватною практикою, отже, вільного часу практично немає. На заробітках був, але більше їхати не хоче. «Я рік пропрацював у Пітері. Надивився там на їхні вілли, маєтки, життя. Мій батько там на заробітках уже 7 років підряд, приїжджає по святах додому і потім їде назад». Запитую його, чого ж не хоче їхати на заробітки: «Та не життя то, особливо якщо одружений. На прикладі своєї сім'ї бачу – коли тато приїжджає, то з мамою їм навіть змістовно поговорити не виходить. Чужі якісь стали. Тим більше, що вона привикає без нього жити, а батько зразу свої порядки починає наводити. Раз чув'им маму: «Но, коли вже знов поїде?!» Не хочу я такого, якщо вже кудись їхати, то зі своєю дружиною, щоб бути разом».

Юра з гірського села, в якому кожен другий чоловік на заробітках уже традиційно, надовго і, як-то кажуть, «в поколіннях». На Чехи, в Росію Юра почав їздити з 17 років, заробив грошей, знайшов дівчину, одружився, народився синочок – і знову на заробітки. Їздить разом із тестем в Росію. «От тепер я вже три тижні тут, роблю ремонт, господарські справи і чекаю дзвінка. Можуть сьогодні передзвонити, а завтра вже треба їхати». Дружина Юри вже звикла до такого розпорядку, каже ще треба грошей, щоб довести ремонт до пуття, ось машину купили, меблі і всячину. «Звичайно, то погано, що з чоловіком не бачимося довго, але все ж гроші є, а як без них жити?»

Таких історій на Закарпатті десятки тисяч, і всі об'єднані одною ідеєю – в нас заробити неможливо, а тому треба їхати на певний час заробити гроші й повернутися.

СКІЛЬКИ ЇХ?

Дослідники кажуть, що, за різними оцінками, від 2 до 7 млн. осіб. Близько 80% трудових мігрантів працюють за кордоном нелегально, хоча з тринадцятьма країнами світу Україна підписала двосторонні міждержавні угоди щодо працевлаштування мігрантів, а з п'ятнадцятьма – ведуться переговори.

За даними статистичних опитувань, наші мігранти досить освічені. 75% із них мають вищу чи незакінчену вищу освіту. Той факт, що за кордоном респонденти працюють зазвичай не за фахом, не є фактором, що стримує міграцію. Тобто досить кваліфіковані фахівці з різних сфер, освічені люди, на підготовку яких витрачені значні, переважно державні кошти, не можуть реалізуватись у власній країні, а отже, і кошти, витрачені на їхню підготовку, залишаються невідпрацьованими державі.

До того ж значний відсоток із-поміж мігрантів становить молодь. Серед громадян віком 15–70 років, які шукали іншу основну або додаткову роботу в 2006 році, кожен третій був молодою людиною віком 15–29 років.

ЕКОНОМІЧНА КРИЗА І МІГРАЦІЯ

Масштабність трудової міграції українців безпосередньо пов'язана з економічним становищем країни. ВВП на душу населення з урахуванням купівельної спроможності в Україні, за даними Світового банку, суттєво поступається країнам призначення українських працівників. У 2013-му цей показник в Україні був меншим, ніж в Італії, Іспанії в 4 рази, в Чехії – в 3 рази, в Росії, Польщі – більш ніж в 2,5 раза.

У 2014 р. економічна ситуація внаслідок війни та зовнішньої агресії значно погіршилася, стагнація переросла в глибоку кризу. Промислове виробництво, за підсумками року, скоротилося на 10,7%. Поквартальне падіння ВВП (у постійних цінах у відсотках до відповідного кварталу попереднього року, без урахування тимчасово окупованої території) становило в першому кварталі – 1,2%, у другому – 4,6%, в третьому – 5,3%, а у четвертому кварталі 2014 р. – 14,8%.

У контексті трудової міграції більш ніж красномовним виглядає порівняння української зарплатні з заробітками в країнах призначення працівників-мігрантів. Так, середня зарплата в Україні, що ледь перевищує 100 євро, є майже у 20 разів меншою, ніж в Італії, в 6 разів меншою, ніж у Польщі, майже в 4 рази – ніж в Росії.

УКРАЇНСЬКА АВТОКЕФАЛЬНА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА
КАРПАТСЬКА СПАРХІЯ
КАФЕДРАЛЬНИЙ ХРАМ
АПОСТОЛА УКРАЇНСЬКОГО АНДРІЯ ПЕРВОЗВАНОГО

Розклад богослужінь:

Четвер – Вечірнє богослужіння 16.00
П'ятниця – Божественна літургія 07.40
Субота – Всенічна 16.00
Неділя – Божественна літургія 09.30

У великі свята
Напередодні свят – Всенічна 16.00
У день свята вранці – Божественна літургія 09.30
Звершуються всі види треб та молебнів
м. Ужгород, вул. Гойди, 4

+ 38 066 077 39 60, (0312) 61 20 08; тел./факс: (0312) 61 29 45
www.keuapc.org; www.uuba.org.ua; e-mail: aau_2006@ukr.net

За такої ситуації все більше українців опиняються за межею бідності. Бідних в Україні, за оцінками, не менше 25% (за національним критерієм бідності), що становить 75% медіанних доходів). У нинішній ситуації спостерігається ще й таке явище, як «нові бідні». Тобто люди, які втратили майно і заощадження в результаті війни, внутрішньо переміщені особи, а також мешканці районів, постраждалих від військових дій.

Не лише за рахунок внутрішньо переміщених осіб зростає чисельність українців, позбавлених можливості власною працею забезпечити собі отримання хоча б мінімальних доходів. Рівень безробіття (за методологією МОП) збільшився з 7,3% в 2013 р. до 9,3% в 2014-му. Причому рівень безробіття молоді до 24 років сягнув 23%. Зростає й такий показник, як рівень зареєстрованого безробіття: на 1 березня 2015 минулоріч на обліку в Державній службі зайнятості перебувало 521,3 тис. громадян, тоді як середньорічний показник у 2014 р. становив 460 тис.

За даними загальноукраїнського соціологічного моніторингу, який щорічно проводиться Інститутом соціології НАН України, в 2014 р. 85,5% українців вважали, що знайти пристойну роботу, тобто таку, яка відповідала б їхньому рівню кваліфікації і забезпечувала достатній заробіток, в населеному пункті, де вони проживають, украй складно (в 2008 р. так думали 74% респондентів). А на думку 60% опитаних, важко знайти не лише пристойну, а й будь-яку роботу (в 2008 р. таких було 38%).

ЗІ СХОДУ НА ЗАХІД

Фахівці з питань міграції зазначають, що поряд із наростанням обсягів у найближчій перспективі вірогідні зміни деяких суттєвих характеристик трудової міграції. Передовсім можна передбачити її подальшу географічну переорієнтацію. Традиційно зі зрозумілих причин найважливішим партнером України з обміну населенням була Росія. Російсько-український міграційний коридор належить до числа найінтенсивніших у світі. Саме до Росії спрямовувався й найчисленніший потік тимчасової трудової міграції з України. За даними обстеження Держстату України з питань трудової міграції 2008 р., в Росії працювала приблизно половина працівників-мігрантів. Водночас дані аналогічного обстеження 2012 р. показали, що, хоча Росія залишалася основною країною призначення, її частка скоротилася до 43,2%. Натомість зросло значення країн Європейського Союзу, передовсім Польщі (з 8% в 2008 р. до 14,3% в 2012 р.)

Поступову переорієнтацію потоку трудової міграції з України зі східного на західний напрямок підтверджують і російські джерела. Впродовж нульових років частка українців серед іноземних працівників, які мали дозволи на працевлаштування в Росії, як і їхня чисельність, постійно скорочувалися. Якщо в 2000 р. громадяни України становили 30% іноземних працівників в Росії, то в 2005-му – 20%, а в 2010 р. – 10%. В 2012 р. громадянами України були 11% іноземців, які мали на кінець року чинні дозволи на працевлаштування, і менше 3% тих, хто мав патенти на роботу в фізичних осіб. Подальше зменшення обсягів трудової міграції з України до Росії можна очікувати у зв'язку з більш жорсткими законодавчими нормами, введеними в РФ з січня торік. На думку деяких експертів, вони призведуть до скорочення чисельності українців, які працюватимуть у Росії, на 20–30%.

Цьому явищу є кілька причин. По-перше, заробітки в європейських країнах суттєво вищі, ніж в Росії, по-друге, порівняння умов життя та праці, рівня гарантій трудових прав також не на користь Російської Федерації.

Якщо раніше переважання російського напряму трудової міграції пояснювалося міграційними традиціями колишніх часів, численними особистими і діловими зв'язками населення, відсутністю мовного бар'єру, то після понад 20 років незалежності Української Держави та її відкритості до зовнішнього світу вагомість цих чинників урівноважилася розвитком міграційних зв'язків з іншими країнами, передовсім європейськими. Так, за даними Євростату, в 2013 р. у країнах ЄС проживав 634 851 громадянин України. Українська громада в ЄС за чисельністю посідає п'яте місце після вихідців із Туреччини, Марокко, Китаю та Індії. І хоча українці становили лише 3% від загальної чисельності іноземців із третіх країн, ураховуючи відносно нетривалий період, коли міграція стала для них можливою, їхня присутність в Європі значна.

Здебільшого вона завдячує трудовій міграції. Лише протягом 2013 р. в європейських країнах громадянам України було оформлено 236 тис. дозволів на перебування, тобто більше, ніж громадянам будь-якої іншої країни. 64,7% з них, або 151,7 тис., були видані для працевлаштування.

ІНВЕСТОРИ

Динаміка переказів мігрантів своїм сім'ям на Батьківщину стабільно зростала, і в 2013 р. вони перевищили, за підрахунками Національного банку України, 8,5 млрд. доларів США. Проте в 2014-му зафіксовано скорочення обсягів переказів на 24%. Частково така динаміка була наслідком спроби Національного банку встановити виплату валютних переказів у гривнях, причому за нижчим курсом від ринкового. Незважаючи на те що такий порядок проіснував менше місяця, це підірвало й без того невисоку довіру мігрантів до фінансових інституцій держави, змусило багатьох із них утриматися від переказів або скористатися неформальними каналами передачі грошей.

Для українських працівників-мігрантів типовим є легальний в'їзд і перебування за кордоном, проте нелегальним є працевлаштування. Про це свідчить і той факт, що під час обстеження 2012 р. частина мігрантів визнала, що працювали в зарубіжних державах, маючи лише короткотермінові візи, які права на працевлаштування не дають. За таких умов запровадження безвізового режиму поїздок до ЄС може сприяти подальшому поширенню працевлаштування українців на «сірому» ринку праці впродовж дозволеного тримісячного протягом кожних півроку перебування. Опосередковано про можливість зростання обсягів нелегального працевлаштування за кордоном свідчить також й факт різкого збільшення чисельності українців, які подають в зарубіжних державах клопотання про надання притулку. Зокрема, лише в Польщі протягом 2014 р. було подано 23 тис. таких клопотань. Більшість із них надходить не від утікачів із України, а від осіб, які вже перебували за кордоном і в такий спосіб намагаються використати ситуацію для набуття належного правового статусу.

Динаміка процесу яскраво свідчить про те, що кількість трудових мігрантів збільшуватиметься, так само, як і кількість тих, що їдуть з метою залишитися в іншій країні.

Олексій ШАФРАНЬОШ

У статті використано матеріал з порталу migraciya.com.ua

ЗАЯВА ЗАКАРПАТСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ОБ'ЄДНАННЯ «УКРАЇНА СОБОРНА» ЩОДО АНТИУКРАЇНСЬКОЇ ПРОПАГАНДИ ГОЛОВИ ТОВАРИСТВА УГОРСЬКОЇ КУЛЬТУРИ ЗАКАРПАТТЯ, НАРОДНОГО ДЕПУТАТА УКРАЇНИ ВАСИЛЯ БРЕНЗОВИЧА ТА БЕЗПІДСТАВНИХ ЗВИНУВАЧЕНЬ НА АДРЕСУ УКРАЇНСЬКИХ ПАТРІОТІВ

Початок на першій сторінці.

Водночас Василь Брензович не помічає або не хоче помічати того, що своїми діями й висловлюваннями стає на шлях сепаратизму та антиукраїнської діяльності, породжує на Закарпатті міжнаціональну напругу та політичне протистояння, при цьому сам відкрито підтримує угорську сепаратистську і пронацистську політичну партію «Йоббік», яка, зі свого боку, проводить відкриту антиукраїнську політику.

Поруч із цим не меншого здивування викликає той факт, що перший заступник голови Закарпатської обласної ради, член фракції й один із керівників ТУКЗ-КМКС Йосип Борто та голова Закарпатської обласної державної адміністрації Геннадій Москаль підписали ганебне звернення щодо вищезазначеного «Маршу Слави Героїв Карпатської України» та надіслали його прокурору Закарпатської області Володимирові Янку з вимогою порушити кримінальну справу проти українських патріотів. Відтак за повідомленням офіційної прес-служби прокуратури Закарпатської області розпочато кримінальне провадження за фактом нібито порушення рівноправності громадян, залежно від їхньої расової, національної приналежності, релігійних переконань та за іншими ознаками (ч. 1 ст. 161 КК України), яке доручено провести генеральному управлінню національної поліції в області.

Із огляду на викладене вище, координаційний комітет ЗО «Україна Соборна» заявляє:

Закарпатське національно-патріотичне об'єднання «Україна Соборна» глибоко стурбоване та висловлює своє занепокоєння щодо розгортання, фактично, антиукраїнської діяльності з боку керівництва ТУКЗ-КМКС на чолі з народним депутатом України від Блоку Петра Порошенка «Солідарність» Василем Брензовичем і, на жаль, за участі більшості депутатів Закарпатської обласної ради та голови Закарпатської ОДА Геннадія Москаля, спрямованої на приниження світлої пам'яті Героїв Карпатської України, вияву зневаги до українських жертв, що полягли внаслідок окупаційних дій проти Карпатської України (Закарпаття) в 1939–1944 рр. з боку угорського гортівсько-фашистського режиму, та очорнення української патріотичної громадськості, яка в березні цього року вшанувала 77-му річницю проголошення державної незалежності Карпатської України.

Поруч із цим координаційний комітет Закарпатського об'єднання «Україна Соборна» звертає увагу на те, що з невідомих причин прокуратура Закарпатської області та управління Служби безпеки України в Закарпатській області не помічають низку правопорушень, які грубо суперечать Конституції України і несуть небезпеку для державної незалежності та територіальної цілісності держави з боку відкрито антиукраїнських сил, зокрема діяльності проросійського і промадярського угруповання «політичного русинства» на Закарпатті, фактично багаторічного підрозділу спецслужб чужинських держав; сепаратиської діяльності та заяв голови ТУКЗ-КМКС, народного депутата України від блоку Петра Порошенка «Солідарність» Василя Брензовича з вимогою щодо створення на Закарпатті окремого адміністративно-територіального «угорського району»; систематичних і безконтрольних вояжів по Закарпаттю представників угорської сепаратистської і пронацистської політичної партії «Йоббік» та низки високопосадовців уряду Угорщини, які пропагують сепаратизм та поширюють антиукраїнські настрої в краї.

Закарпатське об'єднання «Україна Соборна» неодноразово повідомляло державні та правоохоронні органи про сепаратистську й антиукраїнську діяльність Василя Брензовича, який, дискредитуючи Українську Державу та її Президента, неодноразово заявляв про те, що нібито Президент України Петро Порошенко пообіцяв надати автономію угорцям Закарпаття в обмін на підтримку під час президентських виборів. Зрозуміло, що такі безвідповідальні і провокаційні висловлювання та заяви Василя Брензовича викликають занепокоєння і стурбованість серед українського населення Закарпаття та породжують міжнаціональну напругу.

Зважаючи на вищевикладене, Закарпатське національно-патріотичне об'єднання «Україна Соборна» вимагає від Президента України, Верховної Ради України, Генерального прокурора України, Служби безпеки України, Закарпатської обласної державної адміністрації, Закарпатської обласної ради та Закарпатської обласної прокуратури:

1. Припинити безпідставне та ганебне паплюження й переслідування українських патріотів, які 13 березня 2016 року провели в місті Ужгороді «Марш Слави Героїв Карпатської України» з ушанування світлої пам'яті полеглих Героїв Карпатської України та жертв угорської гортівсько-фашистської окупації Закарпаття в 1939–1944рр.

2. Ужити заходів щодо припинення антиукраїнської пропаганди та сепаратистської діяльності в Закарпатській області голови ТУКЗ-КМКС, народного депутата України від блоку Петра Порошенка «Солідарність» Василя Брензовича та його послідовників.

ЗАКАРПАТСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ

3. Ужити заходів щодо припинення безконтрольного проникнення на територію України, зокрема на Закарпаття, представників угорської сепаратистської і пронацистської політичної партії «Йоббік», а також окремих представників уряду Угорщини, які проводять сепаратистську політику та поширюють антиукраїнські настрої на Закарпатті.

Слава Україні! Героям Слава!

Координаційний комітет Закарпатського національно-патріотичного об'єднання «Україна Соборна»

КРАЙОВА ПОЛІТИКА «НА ГРАНІ»

Початок на першій сторінці.

Зараз же я скажу, для чого цей розум потрібен. Передусім для того, щоб тим мужам, які після Революції Гідності опинилися на різних щаблях влади, усвідомити всю важливість та історичність часу, в якому вони живуть. І найголовніше – можливість не просто зостатися в пам'яті своїх дітей та внуків, майбутнє яких вони, напевно, вже забезпечили, але й у пам'яті цілого народу, багатьох поколінь українців. Але наші «вожді», стоячи перед вибором: мати багато, м'яко кажучи, нечесно нажитих мільярдів у офшорах або отримати ще за життя золотий пам'ятник від вдячного і багатого народу, маючи при цьому ті самі мільярди, але не в офшорах, а в Україні, – вибрали, як не дивно, «найкращий» варіант – перший. Роль історичних постатей їм не сподобалась, що вказує на неймовірну «далекоглядність» наших політиків та рівень свідомості-інтелекту. Українці воістину вибрані Богом, якщо в такій надзвичайно складній ситуації можуть виживати, воювати і не програвати…

Ці надзвичайно філософські, але насправді достатньо буденні сентенції, з якими в житті безпосередньо або опосередковано стикається кожен українець, були навіяні останніми подіями, які відбулися саме в нашій області. І тут хочеться знову і знову повторювати фразу, що Закарпаття, як і місто Ужгород, майже завжди як лакмусовий папір відображає повну картину суспільно-політичного буття чи не всієї України. Судіть самі: за останній рік відбулася чи не справжня війна зі стріляниною в Мукачеві, що закінчилася тільки зміною облич, які контролюють незаконні потоки в області, і аж ніяк не їхнім припиненням, вибори, на яких активісти Майдану через свою наївну недалекоглядність із тріском програли, і тепер ми маємо обласну раду, яка закривається у замінованій раді для того, щоб ухвалювати незрозуміло які рішення.

Узагалі, говорячи про нашу обласну раду та її останнє засідання, про яке не плліткували хіба що старі гуцули на полонині (бо параболи не мають) варто наголосити, що схоже це засідання було на конклав кардиналів, які зі своєї волі закриваються і без зайвих очей мають ухвалити важливе рішення. Але якщо у випадку з конклавом після білого диму з димаря всі знають про рішення, то у нашому випадку рішення, які були ухвалені на сесії обласної ради лишилися такі ж засекречені, як і сама сесія. Нагадую, що 5 квітня поточного року своє чергове засідання обласна рада проводила у начебто замінованому приміщенні. Пізніше шквал негативних коментарів викликало загалом не тільки те, що ситуація в облраді дуже нагадувала останні сесії міської ради Ужгорода часів Погорєлова, а й те, які рішення були затверджені на ній під шум замінування. Насамперед це стосується найдискусійнішого рішення про звернення до центральної влади з вимогою внесення змін до Конституції України про відновлення на Закарпатті спеціальної економічної зони та надання в рамках децентралізації широких повноважень місцевим органам самоврядування. Ось неповний текст заяви, опублікований на сайті Uzhorod.in:

«На двадцять п'ятому році існування сучасної Української держави питання, пов'язані із формуванням та належним нормативним забезпеченням державного устрою зберігають свою гостроту.

Крім іншого, це стосується і результатів Закарпатського обласного референдуму 1 грудня 1991 року, на якому 546 450 виборців Закарпатської області, або 78,6%, віддали свої голоси «за» проголошення Закарпатської області України спеціальною самоврядною територією як суб'єкта в складі незалежної України. Ще 24 січня 1992 року Закарпатська обласна рада своїм рішенням затвердила і схвалила звернення до Верховної Ради України «Про внесення змін і доповнень до Конституції України», у якому в порядку законодавчої ініціативи звернулась до Верховної Ради України щодо внесення змін та доповнень до Конституції України.

Стратегією сталого розвитку «Україна-2020», яка схвалена Указом Президента України від 12 січня 2015 року №5, передбачено реалізацію конституційної реформи, зокрема в частині децентралізації.

З огляду на зазначене, Закарпатська обласна рада просить невідкладно внести зміни до Конституції України та законів України з метою відходу від централізованої моделі управління, забезпечення спроможності та широких повноважень місцевого самоврядування, побудови ефективної системи територіальної організації влади в Україні, реалізації повною мірою положень Європейської хартії місцевого самоврядування, принципів субсидіарності, повсюдності, фінансової та матеріальної самодостатності місцевого самоврядування».

Аналізуючи цей текст, важко не помітити, що депутати облради цим рішенням зробили спробу зупинити тенденції переформатуваня функціональних органів, які є джерелом незбагненних для простого обивателя фінансових потоків. Мова йде про невідомий широкому загалу намір центральної влади об'єднати фіскальні та митні органи сусідніх областей із нашою у єдину систему Карпатського регіону з центром у … Львові. Цього ніяк не може допустити наша патріотична місцева владна еліта, яка не один красивий трьохповерховий котедж побудувала за рахунок цих самих фінансових потоків у нашому рідному місті Ужгороді – обласному центрі Закарпатського регіону.

Однак такі зрозумілі, на жаль, для нас чисто меркантильні інтереси стали реалізовуватися на грані з дуже небезпечною грою у «місцевих князьків»: вищезгадане рішення чітко посилається на референдум 1991 року, на який до цього часу у своїх пропагандистських текстах посилалися або «русини» з Гецком, або представники угорської меншини, все ще зачаровані мріями про «Велику Угорщину» до Карпат. Така гра є дуже небезпечною не стільки з юридичної, скільки із політичної точки зору, адже для того щоб вимагати у «Києва» децентралізації, не обов'язково посилатися на закарпатський референдум, тим паче що децентралізація – процес загальнодержавний і торкається усіх регіонів нашої Батьківщини. А якщо наші депутати хочуть тим самим показати «свої м'язи» Києву, щоб бути більш переконливими у бажанні залишити старі грошові потоки під своїм «чесним» наглядом, то виникає запитання: а нащо нам такі депутати?

Підсумовуючи свою думку щодо ситуації з останньою сесією облради, хочу згадати момент із власного студентського життя, коли я вперше зіткнувся з тим, як вульгарно деякі «політики» ставляться до потенційного виборця. На 3-му курсі мого навчання ввечері до нас у кімнату завітав один із кандидатів у депутати обласної ради, людина, як мені сказали, інтелігентна, з вищою юридичною освітою, науковим ступенем тощо. Зрозуміло, що завітав він, щоб агітувати нас проголосувати за нього. Його проблемою було те, що того ж дня, зранку, він уже ходив зі своїми агітаційними матеріалами до нас на пару, тоді то ми прочитали один із пунктів його програми, в якій ішлося про автономію Закарпаття. Вже ввечері, зрозуміло, я згадав йому про вищеописаний пункт і дав зрозуміти, що мені та моїм колегам, а також співмешканцям у гуртожитку зовсім не подобається така позиція, яка, даруйте на слові, пахне «сидорівським» сепаратизмом. Тоді цей учений чоловік почав переконувати мене, що мова не йде про сепаратизм, автономію, а тільки про децентралізацію. Я ж, третьокурсник-політолог, трохи побліднівши від такого невігластва з уст правника та ще й викладача, сказав йому, що дуже не гоже так обманювати та маніпулювати на необізнаності своїх виборців, адже автономія та децентралізація принципово різні речі: в першому випадку регіону надається право формувати власний законодавчий орган – парламент, який ухвалює закони цього регіону, а в другому – мова йде тільки про розширення економічних повноважень. Це знаю я – студент-політолог на 3-му курсі й не уявляю, як не знає юрист-викладач. Зрозуміло, що після цього кандидат у депутати поспішно покинув нашу кімнату, показавши не тільки слабкі знання в галузі юриспруденції, а й відсутність навичок спілкування з виборцями.

Чому я згадав цей випадок? Він наочно показав мені тоді і показує тепер вам, як не дуже обдаровані політики ставляться до своїх виборців – як до дуже необдарованих особистостей. Так само, напевно, як і більшість депутатів нашої обласної ради, ухвалюючи такі безглузді й неоднозначні рішення. Звичайно, чи це була така гра, чи вся ця ахінея із замінуванням та референдумом робилась для того щоб під потужний інформаційний шум «провести» інші, поки що нам не відомі, але важливі рішення – покаже час. А нам із вами треба вірити в себе, бо всі ми не такі глупі, як думають можновладці, просто про це їм треба частіше нагадувати.

Станіслав ДАНКО

ПЕРЕСЕЛЕНЦІ ЗІ СХОДУ ТА ПІВДНЯ УКРАЇНИ НА ЗАКАРПАТТІ: ПРОБЛЕМИ ЗІТКНЕННЯ ТА АДАПТАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНИХ МЕНТАЛЬНИХ КУЛЬТУР

Події 2014–2015 років в Україні безпосередньо пов'язані з активністю російських окупаційних військ, які спільно зі сепаратистами сходу України виконують чітко спланованому офіційною московською владою деструктивну і дестабілізуючу роль. Унаслідок цього «мала» війна за незалежність України спричинила масову міграцію населення в інші, менш вразливі для війни території держави. Переселенці на нових територіях зіштовхуються з чималими проблемами, щоправда, не завжди вони викликані побутовими і трудовими негараздами, а мають і соціально-психологічний, національно-культурний і ментальний характер. Адже за будь-яких умов відбувається процес зіткнення регіональних ментальних культур, і внутрішні переселенці змушені адаптовуватися до нових умов життя.

Згідно з даними, на 1 березня 2015 року з тимчасово окупованої території України та районів, де проводиться антитерористична спецоперація, до інших регіонів держави переселено 766 тис. 578 осіб. із них 138 тис. 638 дітей і 346 тис. 157 інвалідів, із Донецької, Луганської областей – 746 тис. 293 особи, з яких 133 тис. 28 дітей і 344 тис. 605 інвалідів, а також громадяни, які переселені з Автономної Республіки Крим і міста Севастополя – 20 тис. 285 осіб, з яких 5 тис. 610 дітей та 1 тис. 552 інваліди.

За логікою територіального межування більше внутрішньо переміщених осіб переселено до Харківської (145 тис. 52 особи, з яких 16 тис. 997 дітей та 97 тис. 494 інваліди), Луганської (136 тис. 945 осіб, з яких 10 тис. 941 дитина та 110 тис. 741 інвалід), Донецької (100 тис. 752 особи, з яких 21 тис. 578 дітей і 30 тис. 176 інвалідів), Дніпропетровської (80 тис. 115 осіб, з яких 14 тис. 866 дітей і 38 тис. 412 інвалідів), Запорізької (59 тис. 346 осіб, з яких 15 тис. 94 дитини та 18 тис. 148 інвалідів), Київської (35 тис. 341 особа, з яких 8 тис. 60 дітей та 1 тис. 369 інвалідів) областей та м. Києва (39 тис. 47 осіб).

Найменша кількість розселених у Тернопільській (2 тис. 395 осіб, із яких 636 дітей і 794 інваліди), Чернівецькій (2 тис. 491 особа, з яких 796 дітей та 368 інвалідів), Івано-Франківській (3 тис. 127 осіб, з яких 978 дітей і 407 інвалідів), Закарпатській (3 тис. 494 особи, з яких 950 дітей і 1 тис. 45 інвалідів), Волинській (3 тис. 548 осіб, з яких 1 тис. 18 дітей і 720 інвалідів) та Рівненській (3 тис. 621 особа, з яких 1 тис. 74 дитини та 987 інвалідів) областях.

Отже, Закарпаття в цьому переліку є серед тих регіонів, які готуються зустріти найменшу кількість внутрішньо переселених осіб. Це викликано й тим, що Закарпатська є найзахіднішою областю України і знаходиться найдалі від території російсько-української війни. Проте ця кількість переселенців аж ніяк не зменшує перелік і зміст проблем, які виникають унаслідок цього.

Чи важливі умови та наслідки адаптації переселенців у новому для них регіональному середовищі? Чи варто говорити про характерні особливості неоднорідності процесів регіональної соціалізації та культурної адаптації, а також ймовірних загроз зіткнення ментальних та політичних культур для стабільного розвитку громадянського суспільства? Історія України, на наш погляд, дає однозначну ствердну відповідь на ці запитання.

Очевидно, фахівцям удасться оперативно встановити ключові напрями проблем конфлікту, з якими в новому регіоні, ймовірно, зіткнуться переселенці й місцеві жителі відповідно. Ми ж хотіли наголосити, що поруч із адаптацією побутовою, трудовою, психологічною важливою є й просвітницька, яка містить у собі ознайомлення переселенців із культурою та історією нового для них регіону. Ми впевнені, що таким чином удасться уникнути багатьох негативних наслідків зіткнення ментальних культур громадян сходу і заходу України. Адже культурно-історичний аспект стабільного співжиття носіїв різних регіональних культур є надзвичайно важливим.

Зауважимо, що структура жителів неоднорідна за соціальними і демографічними ознаками, тому й існують деякі розходження в ментальності різних соціально-демографічних і соціальних груп. Проте важливою умовою наслідування традицій регіону є регіональна соціалізація, яка забезпечує становлення регіональної громадянської культури, сприяє ідентифікації мешканців регіону з регіоном і формуванню відчуття єдності з громадою. Регіональна свідомість, яка формується завдяки соціалізації, є запорукою відтворення урбаністичного способу життя та способу думки. Бажаною моделлю і кінцевою метою процесу регіональної соціалізації є людина з високим рівнем розуміння громадського обов'язку, усвідомлення своїх прав і свобод, здатністю до самозвіту. Це є гарантією громадянських правил життя регіону.

Що ж варто знати про Закарпаття переселенцям і яким чином слід знаходити ключі до адаптації в нових умовах? Щодо найзахіднішого регіону сучасної України, то тут поколіннями вироблені особливі ментальні риси місцевого населення, які є наслідком синтезу багатонаціонального, поліконфесійного, мирного співжиття, адаптованого до суспільно-політичних змін через історичні обставини – приналежності до різних політичних систем і політичних культур.

Саме це і стало головним чинником формування особливої регіональної культури закарпатця та його регіональної ідентифікації, що вибудувало системну сукупність соціокультурних цінностей, пов'язаних із поняттям «Мала Батьківщина». Ідентифікація себе з регіоном є джерелом єдності всіх ментально-генетичних особливостей, які виступають природним феноменом поступового зростання рівня регіональної соціалізації, регіональної культури, регіональної громадянськості.

Отже, яким чином відбувається сприйняття/несприйняття переселенцями умов нової малої Батьківщини. Насамперед слід виходити з того, що одним із ключових елементів регіональної ідентифікації є регіональна соціалізація. Під нею розуміється засвоєння норм, цінностей, звичаїв, прийнятих у місцевому співтоваристві. Це своєрідне «правило номер один». Особливо важлива регіональна соціалізація для мігрантів, переселенців, які недавно оселилися в новому регіоні. Для місцевого населення соціалізація виступає як поступове засвоєння регіональної ментальності з дитинства. Це процес зазвичай стихійний, і він самоорганізується. Для переселенців можлива розробка нових соціальних технологій регіональної соціалізації з метою більш швидкої адаптації до нових умов життя.

У нашій ситуації важливою є природна мета регіональної соціалізації – формування повноцінного члена регіональної громади, який засвоїв норми регіонального життя, ідентифікує себе з регіоном і відтворює цінності громади. Для цього й потрібною є просвітницька адаптація переселенців у новому регіональному середовищі та формування відносин, пов'язаних із соціальними ролями, які характерні для регіону. Варто припустити, що основні принципи регіонального співжиття не виживуть, якщо вони цілеспрямовано не передаватимуться наступним поколінням. Адже у процесі соціалізації мешканці регіону з дитинства засвоюють комплекс цінностей та ролей, які притаманні мешканцю регіону, що забезпечує входження його у соціальне середовище громади.

Наука свідчить: у регіоні реалізуються механізми соціального контролю, що забезпечує дотримання у поведінці індивіда певних норм регіонального життя. Регіональна соціалізація може розглядатися як складова частина такого процесу, під час якого відбуваються відтворення і подальший розвиток суспільних якостей суб'єктів. Крім того, регіональна соціалізація охоплює процес становлення громадянина як суб'єкта соціальних відносин у регіоні й регіональної діяльності, насамперед шляхом оволодіння ним відповідних знань, цінностей, норм, орієнтацій, зразків регіональної поведінки. Однак регіональна соціалізація – це не лише засвоєння певних зразків відносин, знань, але й зміни їх на особисті орієнтири та настанови, внаслідок чого формується регіональна свідомість, позиція, зрілість, тобто певний рівень регіональної культури.

Одним із її ключових напрямків виступає і формування регіональної громадянської культури. Це своєрідне «правило номер два». Зокрема, існує три типи такої культури й вони реалізуються залежно від участі «нових» членів регіонального соціуму в соціально-політичному житті регіону. Ця типологія неабияк підходить до нашого прикладу.

Отже, знайомлення переселенців із новим регіоном породжує щонайменше такі типи регіокультур. Вони реалізуються в залежності від участі «нових» членів регіонального соціуму (переселенців) у соціально-політичному житті «нового» регіону. **Перший тип характеризується наявністю у прибулого нерозвинутої регіональної культури, яка відзначається відсутністю у громадян-переселенців інтересу до регіонального життя.** Він визначається байдужістю до нового середовища й відсутністю бажання до просвітницької адаптації. Культура й історія нового регіону можуть сприйматися переселенцем як байдуже, так і зневажливо.

Другий тип характеризується пасивністю регіокультури. Вона відображає характерну незацікавленість громадян-переселенців у регіональних процесах і їхню слабку участь у функціонуванні регіональної системи. Цей тип визначається обмеженням вирішення побутових проблем, працевлаштуванням тощо.

Третій тип – активна регіокультура, для якої притаманна зацікавленість громадян у справах регіону та активна участь у громадському житті регіону. Цей тип рекрутує і регіональні еліти з середовища «не місцевих». Він властивий для громадських і політичних активістів, учених, бізнесменів.

Досить поширеною є емоційна типологія. Характерно, що в регіоні часто поділяють людей на «наших» і «не наших»- «чужих». Свій регіон теж належить до категорії «наших», що є підставою для формування почуття жителя регіону не формально, а на емоційному рівні. Але ця типологія є найпростішою і сприймається громадянами як буденна.

Продовження в наступному номері.

Маріан ТОКАР, директор Науково-дослідного інституту політичної регіоналістики (Ужгород)

РІЗНІ ГРАНІ ТВОРЧОГО ОДУХОТВОРЕННЯ АРТУРА ТИВОДАРА – НА ОДНІЙ ВИСТАВКОВІЙ ПЛОЩІ

В обласному музеї народної архітектури та побуту відкрито виставку робіт ужгородського художника Артура Тиводара «Яблучний Спас». Назву експозиції дала однойменна картина, на якій автор одразу ж акцентував увагу відвідувачів, усипавши її підніжжя пелюстками троянд. Так само символічно художник виокремив іще один образ – «Маленької Терезки». Це – присвята дітям, які загинули на сході України.

Добірка об'єднує роботи, створені протягом останніх трьох років. Майже половина з них – живописні. Власне, як розповів сам автор, особлива любов до цього різновиду образотворчості прокинулась у спілкуванні з заслуженим художником України Іваном Шутєвим, а помножена на власну любов до рідної природи – свого часу дала неабиякий поштовх до написання пейзажів. Та не менш успішно художник опанував інші різновиди, техніки, жанри. Так, на виставці представлено і канонічний іконопис темперою на дерев'яній основі, і роботи з натуральної шкіри та напівкоштовного каміння. Останні вважають творчою візитівкою митця.

Незважаючи на те що Артур Тиводар не вчився на художника, не колекціонує звання і регалії та не входить до жодної творчої спілки, його мистецтво знаходить шанувальників як за кордоном (наприклад, у Німеччині), так і вдома – неодноразово відбувалися виставки в Ужгороді, Рівному, Києві, Вінниці, Одесі, Ялті). Зокрема, з Вінницею художника пов'язують тісні дружні та колегіальні взаємини із тамтешніми митцями. Вже восени Артур Тиводар планує презентувати вінничанам десяту за ліком персональну виставку (в центрі сучасного мистецтва «Арт-Шик»), яку землякам покаже опісля.

Поки ж – «Яблучний Спас». Виставка, яка представлена в Ужгороді вперше, діятиме до 5 травня.

Управління культури Закарпатської ОДА

ШЕВЧЕНКІВСЬКУ АЛЕЮ НА УЖГОРОДЩИНІ ПОПОВНИЛИ ДВОМА СОТНЯМИ ДЕРЕВЦЯТ

На території села Нижнє Солотвино підростає єдина в Україні Шевченківська алея, що була висаджена у квітні 2014-го. В такий оригінальний спосіб вирішили відзначити знаменну дату – 200-річчя від народження Кобзаря – закарпатські літератори на чолі з Василем Густі в співпраці з керівництвом держпідприємства «Ужгородське лісове господарство». Тоді було висаджено символічно 200 деревцят.

Цього ж року письменники навідали алею і подвоїли її чисельність – так само туями і ялицями. Участь в акції взяли такі письменники, як Василь Густі, Галина Малик, Надія Панчук, Володимир Товтин та Олександр Гаврош, науковець Дмитро Федака, представники управління культури облдержадміністрації і телеканалу Тиса-1, а також голова Руськокомарівської сільради (до якої входять села Руські Комарівці, Нижнє Солотвино та Глибоке) й самі лісівники.

Як розповів директор Ужгородського лісівництва Василь Кий, у рамках місячника «Майбутнє лісу – в твоїх руках», що триває з 21 березня по 21 квітня, традиційно відбуваються обрізки догляду, планові вирубки старих дерев і висадження нових. Тож попередньо підготувавши територію, запросили письменників до приємної місії – розширення й озеленення алеї. «Ми усвідомлюємо, що необхідно бути відкритими для громадськості й показувати свою роботу, адже, на жаль, в інформаційному просторі зазвичай ширяться повідомлення лише про вирубки лісів, а про нові насадження мовиться мало. Тим часом вони відбуваються постійно. Отож аби розділити наші звичні клопоти з охочими та подарувати їм нагоду самостійно посадити дерева, ми залучаємо то представників влади, то учнівську молодь або, як тепер, письменників», – розповідає господар.

Зі свого боку, враженнями від участі в культурно-екологічній акції поділилися самі трудівники.

Дмитро Федака: «Для нас Шевченко – живий, а тому ми створили йому живий пам'ятник, пам'ятник, який дихає і біля якого дихається. Думаю, що ця алея – чи не найкращий спосіб ушанування нашого Кобзаря.»

Галина Малик: «Відчуваю неабияку

душевну єдність із цією акцією, позаяк творю дитячу літературу, найважливіше завдання якої – виховання мудрих і добрих людей, нинішня ж висадка дерев теж є інвестицією в майбутнє – нашого лісу, природи, екології. Іще дуже тішить, що нині я прийшла сюди не сама, а зі своєю онучкою: споглядаючи, як завзято і відповідально вона садила ці деревцята, вчергове переконалася, що вкрай важливо, аби саме діти долучалися до таких акцій, бо ж дитина, яка власноруч облагороджує ліс, – уже ніколи йому не нашкодить».

Василь Густі: «Закарпатські письменники знову довели, що вони не тільки люди слова, але й діла. Я дуже вдячний своїм колегам за участь і друзям-лісівникам за надану можливість. Вірю, що з часом розростатиметься не тільки наш ліс, а й наша акція, можливо, вже на третій день народження Шевченківської алеї проведемо тут якісь літературні читання або ж ініціюємо конкурс для юних літераторів на найкращий твір пейзажної лірики. Словом, для розвитку нашої акції є цілий ліс можливостей! Сподіваємося втілити їх не менш вдало і злагоджено, ніж тепер».

Окрім туї і ялиці, ліс повниться дубом, буком, липою, калиною, дугласією, гінкго та ще низкою видів, серед яких і червонокнижні. Милуватися цією красою постійно прибувають як мешканці околиць, так і відпочивальники санаторіїв поблизу, тож молода Шевченківська алея в перспективі неодмінно стане місцевою туристичною цікавинкою, впевнені організатори.

Управління культури Закарпатської ОДА

ПРО НЕКВАПЛИВЕ ЧИТАННЯ ТА СОЦІАЛЬНУ САТИРУ ДІККЕНСІВСЬКОЇ «КРИХІТКИ ДОРРІТ»

Коли душа просить тривалого, неквапливого читання, варто звертатися до Діккенса, бо читати його потрібно неспішно, смакуючи кожну фразу. Діккенс – незрівнянний майстер слова, письменник, який створив не тільки свій унікальний художній світ, а «оформив» цей світ відповідними висловами.

«Крихітка Дорріт» багатьох може злякати своїм немалим обсягом: не в кожного є час на книжки, що складаються з двох частин по 400 сторінок. Але якщо налаштувати себе правильно, то виважене читання цього роману з кожною главою неабияк прискорюватиметься, а останні сторінок сто будуть прочитані на одному диханні за кілька годин. Щоправда, я не розумію, чому цей роман не мав такого успіху, як, наприклад, «Девід Копперфільд», бо якраз останній читати цікаво, але особисто для мене він так і залишився чимось на зразок великої автобіографії Діккенса у вигляді літературного твору, тоді як «Крихітка Дорріт» полонила не лише сюжетом і характерами, а й широтою проблематики. Цей роман – одна суцільна сатира на устрій вікторіанського суспільства, який, по суті, і є головним героєм. Все, що там відбувається, все, з ким це відбувається, – це лише способи автора показати цей устрій і спробувати проаналізувати його. Тут ми бачимо всі верстви населення: від найбідніших і пригноблених, до тих, хто покоїться на вершині суспільної драбини і на яких автор відіграється в своєму фірмовому стилі – він наділяє їх характерними прізвищами (наприклад, клан Поліпів, які «обліпили» всі найбажаніші місця, зайняли всі найбажаніші посади) або ж, навпаки, показує, що прізвище не має значення, адже Товариство все одно в людині бачить тільки Цвіт Адвокатури, Стовп Церкви або Лікаря, а дружину одного з найбагатших людей Лондона автор називає не інакше, як Бюст, бо основною її заслугою є зовнішня привабливість ідеального для діамантів бюста; сам же багатій містер Мердл користується величезною повагою вершків суспільства, хоча ніхто насправді й не знає, звідки у нього гроші, головне – знати, що вони є. Верхівкою цього тонкого діккенсівського сарказму стає Міністерство Тяганини – установа, головною заслугою якої є уроки, як не робити того, що потрібно: «Бо в Міністерстві Тяганини постійно, безупинно, день у день працював цей чудодійний універсальний двигун державного управління: не робити того, що потрібно. І якщо раптом виявлялося, що якийсь нездогадливий чиновник має намір щось зробити, виникало найменше побоювання, як би непередбачений випадок чого доброго не допоміг йому в цьому, Міністерство Тяганини завжди вміло за допомогою циркуляра або розпорядження вчасно погасити його запал. Саме дух суспільної користі, настільки сильний в Міністерстві Тяганини, спонукав його втручатися рішуче в усе. Механіки, натуралісти, солдати, моряки, укладачі прохань, автори мемуарів, скаржники, відповідачі на скарги, баришники, жертви баришників, ті, кому не вдалося отримати заслуженої нагороди, і ті, кому вдалося не понести заслуженого покарання, – всі без розбору виявлялися похованими в паперових надрах Міністерства Тяганини».

Вам нічого не нагадує? Недарма спочатку Діккенс назвав роман «Ніхто не винен»: докопатися до суті проблеми провини одних перед іншими – держави перед бідняками, а гнобителів перед пригнобленими практично неможливо саме через такі установи. Ось і виходить, що «ніхто не винен».

Роман розділений на 2 частини: «Бідність» та «Багатство», в яких описуються відповідні періоди в житті родини Дорріт. Але, по суті, автор показує нам кругообіг і хиткість того та іншого в суспільстві, адже і перед бідністю зустрічаємо багатство (благополуччя сім'ї до того, як містер Дорріт потрапив у боргову в'язницю), а в кінці багатства спостерігаємо бідність (розорення Фанні, Тіпу і самої Крихітки Дорріт). А мораллю цього виступають Емі (вона ж Крихітка Дорріт) і Артур Кленнем, які доводять, що справжнє щастя полягає зовсім не в грошах і не в цій клятій циклічності.

Персонажі книги мають типову діккенсівську схематичність, але їх і не потрібно показувати в якомусь колосальному розвитку, бо вони виступають тут носіями тих чи інших ознак, що підкреслюють соціально-сатиричну спрямованість твору. Особливо виділяється, звичайно, образ Крихітки Дорріт, який оповитий казковістю (як і більшість позитивних жіночих образів у романах Діккенса), але тут вже спостерігаємо надто суворі реалії навкруги, аби та казковість розвинулася до масштабів, наприклад, тієї ж Нелл із роману Діккенса «Лавка старожитностей». Сила і витримка Крихітки Дорріт змушують захоплюватися, адже ми вже бачимо людину, яка не просто народилася й зросла у в'язниці, а змушена утримувати себе та свою родину, зчепивши зуби, наскільки б складно не було. Коли починаєш розуміти, що є такі люди, які кладуть на свої маленькі вузенькі плечі такий важкий тягар і роблять свою роботу без будь-яких нарікань, то починаєш захоплюватися їхньою силою волі й непохитним оптимізмом.

Не залишає байдужим і опис самої боргової в'язниці Маршалсі, який представлений із неймовірною реалістичністю, адже вона зіграла важливу роль у житті письменника: його батько був там в'язнем, а Чарльз відвідував його, коли був маленьким хлопчиком. І хоч роман писався, коли Діккенсу було вже 43 роки

і сам він перебував у той час у Парижі, спогади ці, безумовно, були яскравими й болючими.

Крім того, неможливо не звернути увагу на готичні елементи роману: всі ці постукування й посвистування в будинку Кленнемів, таємничість і похмурі лондонські пейзажі тільки розпалюють інтерес читача й примушують буквально ковтати сторінку за сторінкою. Хоча, варто сказати, що читати «Крихітку Дорріт» не так вже і легко, тому що персонажів тут багато (спочатку в них дуже плутаєшся), сюжетних ліній теж, але коли входиш у смак – відірватися неможливо.

Загалом, якщо ви бажаєте поринути в унікальний і неповторний світ діккенсівської Англії, якщо вас приваблює соціальна сатира, актуальна, як на мене, в усі часи, і якщо ви прагнете повірити в чудо і в те, що все може бути добре, – цей роман для вас.

Владислава СЛИЧКО

ЩОБ БУЛО ПРИЄМНО ЖИТИ

До 75-річчя Івана Хланти

Основою основ і суттю життя стали для Івана Хланти слова, сказані батьком у ветхій селянській хаті: ніколи не роби з людей ворогів, будь їм другом весь свій вік, у радощах і труднощах.

ВИТОКИ

А починалося його життя далекого, а втім і не дуже, 1941 року, 20 квітня, коли народився в селі Копашново на Хустщині в багатодітній сім'ї. Можна би написати кілька романів про тодішнє життя з долями дітей, підлітків, молодих і убілених сивиною, зігнутих старістю, однак не будемо тепер говорити про це, – вже багато сказано, та ще буде більш правдиво сказано, – нас зацікавить доля хлопчини, який входив у світ Божий і між люди важко і довго, але наполегливо і плідно: з убогої оселі вступив до Ужгородського державного університету на філологічний факультет. Пішов сюди не просто так, бо легше було вступити, – він добре знав біологію і фізику, хімію і географію, історію, його притягали мова й література, народна творчість. Як і в усіх молодих, були виписані епіграфи й цитати про високі ідеали й помисли, але в нього виписано одне, та на все життя, воно пов'язане зі спеціальністю, творчістю, мистецтвом і самим життя, його глибинами й висотами. Навіть тоді, коли все руйнувалося, як від шаленства вулкана, він витримував, дужчав, ішов уперед, не падав. Ось воно, написане усім, щоб пам'ятали, що «Споконвіку було Слово, і з Богом було Слово, і Слово було Бог. З Богом було воно споконвіку. Ним постало все, і ніщо, що постало, не постало без нього. В ньому було життя, і життя було – світло людей».

Життя і слово – подаровані Богом і мені, казав собі щодня, впродовж десятиліть. І має сто з лишком написаних власноручно книг про життя і творчість людей не лише Закарпаття, України, держав Європи...

Учився на філологічному і писав наукові статті з літературознавства та фольклористики. Це важка праця, про себе називав її каторжною, але, хоч і молодим був, вважав, що потрібна людям, закарпатському краю, щоб не тільки зберегти народну творчість, традиції, звичаї, обряди, примножити їх, зміцнити, усталити, дати їм силу, енергію, міць і снагу в прихованій боротьбі з розперезаним атеїзмом, прийшлими й нашвидку вирощеними в місцевих умовах ентузіастами, які продавали все закарпатське, взагалі — українське, щоб самим видертися на верхівку влади, бо іншого таланту вони не мали, запроданство стало основою їхнього буття.

Він закінчив університет. Як і всім юнакам, довелося спершу попрацювати. Йому – вчителем на Донеччині, відтак – служити в армії в Харкові. Після строкової став учителювати в селі Лази на Тячівщині, потім був директором Броварської восьмирічки в цьому ж районі, два роки – інспектором районо, асистентом, доцентом кафедри української літератури Ужгородського держуніверситету...

НАУКОВА НИВА

Його наукові роботи з літературознавства й фольклористики з'являються у збірниках «Українське літературознавство», «Слов'янське літературознавство і фольклористика», «Українські Карпати», у багатьох журналах, закарпатських та республіканських виданнях. Закінчує аспірантуру Інституту мовознавства, фольклору та етнографії ім. М. Т. Рильського Академії наук України, стає кандидатом філологічних наук... Нехай не складеться в неупереджених людей хибне враження, що Хланті бодай щось далося легко (чи за хабарі!). Деколи ледве вистачало на хліб і щось до скибки, але він сприймав усі негаразди терпеливо, бо так було повсюдно в Союзі, хоча самим серцем розумів, що це жорстоко, коли люди при всіх багатствах землі й живому потенціалі мусять жити в скруті, без потрібної їм енергії для розвитку. Але і в тяжкі часи не ставили на коліна.

Іван Васильович пише літературні розвідки про письменників Закарпаття, фольклористів, літературознавців. Серед них – творчі люди різних поколінь і сучасники – Юрій Керекеш, Семен Панько, Петро Угляренко, Василь Вовчок... Виношує думку написати книгу про всіх письменників і творців краю. Підрахував: це буде добрих тисяча сторінок! Він бачить книгу – літературне Закарпаття у ХХ столітті! Але таку книгу краянам треба. На сьогодні й назавжди. Він напише її. Та чи вдасться видати?

Але братися. Не зупинятись перед труднощами. Книга потрібна людям, як повітря, щоб дихати і жити. І письменники, і просто літератори – всі мають бути в цій великій книзі! Та спершу необхідно закінчити початі роботи, передусім казки. Діти чекають!

І він їде в долини і гори. Бере з собою незмінну сумку з товстими зошитками, знаходить оповіді сивих-пресивих людей – слухає їх, записує, впорядковує. Немає в нього ні вихідних, ні свят. До творів і передмови пише, прізвища й дані про оповідачів, про пошуки й знахідки. Так з'являються збірники народнопоетичної творчості «Правда і кривда» (1981), «Казки Карпат» (1989), «Розумниця» (1992), «Казки про бідних і багатих» (1994)... Зацікавили його співанки, працює над народними піснями, записаними на Іршавщині. Не хоче залишатися в боргу — був у відрядженні в Румунії – назбирав там чимало фольклору – треба окремими виданнями пустити у світ, тим більше, що чимало в нас спільного! Написав і кілька статей до білоруської енциклопедії та сучасної енциклопедії України. І водночас просилося розповісти про виявлених ним на Закарпатті оповідачів – їх було чимало. Але найбільш талановитий із них – Юрій Баняс. Записані від нього твори ввійшли до збірника «Казки та легенди з-під Хустського замку» (2016). А ще – про коломийкарів, їхні твори він збирав і публікував у різних збірниках, журналах, газетах. І готував окремі видання. Працював над ними сумлінно, кожну подію виписував старанно, не дозволяв собі схибити навіть у дуже дрібному, непомітному людському окові. Цю рису виробив у собі ще в студентські роки, вважав, що все має будуватися на правді й точності. Тепер «на черзі» були фольклористичні книги «Коли собі заспіваю», «Закарпатські замки у легендах, переказах та літературних творах», «Казкар», а ще уклав бібліографічні покажчики творчості кількох письменників, написав широкі розповіді про життєвий і творчий шлях Василя Пагирі, Миколи Рішка, Омеляна Довганича, склав «Програму з літературного краєзнавства для шкіл Закарпаття», 10–11 класи, Хрестоматію для учнів старшого шкільного віку «Сині хвилі гір». Його перу належать також монографії «Тернистий шлях до храму» – літературні портрети письменників Закарпаття, «До джерел» – фольклористичні статті, «Пісня над Карпатами» – про Державний заслужений Закарпатський народний хор.

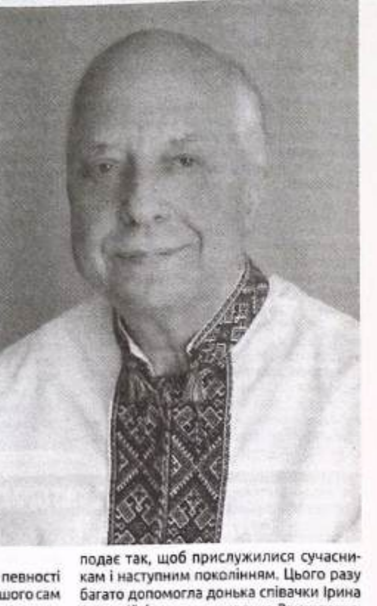

ТИТАНІЧНА ПРАЦЯ

А скільки вже було його літературознавчих і фольклористичних праць – важко й сказати: десятки їх з регіону і всієї України. Кожна праця вивірена простою народною мовою. Додало певності й те, що Іван Васильович здебільшого сам був редактором книг, а часто і коректором. Це викликане тим, що не вистачало на видання коштів (раніше видавництва платили авторові, тепер автори платять, якщо мають власні кошти – добре, а ні – виручають спонсори). Іван Васильович знаходив час на матеріали, на видання і кошти для видавництв, для нього головне – дати людям і майбуттю усталені й народжені перлини народної творчості. З цих міркувань характерна книга, яка має майже тисячу сторінок, – «Літературне Закарпаття у ХХ столітті» (1995). Це справді титанічна праця Івана Хланти. Він не лише написав чи впорядкував творчі біографії письменників і літераторів Закарпаття ХХ століття, а й подав найважливіші відомості з життя, трудового й творчого розмаїття, твори, що вийшли окремими виданнями, рецензії на них, а якщо твори вийшли іноземними мовами – й це відображено. Подано й матеріали про літературний процес. Зробив іменний покажчик, де виписано й сторінки книги, на яких сказано про авторів. Хланта писав цю книгу так, щоб могли долучитися всі шанувальники письменництва, літературознавства, фольклористики, наукові працівники, викладачі вишів, студенти, вчителі, учні, бібліотекарі, звичайні люди.

НАРОДНІ ПІСНІ, ЗІБРАНІ, ВПОРЯДКОВАНІ...

Окремо треба говорити про народні пісні, записані Іваном Хлантою на Закарпатті в усіх його куточках, в інших областях України, Сербії, Румунії... Він збирач, записувач, упорядник, до кожної пісні обов'язково подаються ноти, сказано, від кого, де й коли записано, ким. Внести такі дані у кожну книгу впродовж багатьох років – повірте – це дуже важка праця... Пошук, вивчення, систематизація, узагальнення, популяризація пісенних природних джерел – ці одвічні цінності, надання духовної краси у всій творчості Івана Васильовича, зокрема у збірках «Коли собі заспіваю» (1993), «Вчора була неділенька» (2001), «Ой видно село» (2003), «Пісні Іршавщини» (2005), «Співайте Богові нашому, співайте» (2008). Особливо примітна багатотекстова, з нотами, книжка «Пісня – то моє життя» (2013). Вона з голосу простої людини, співачки від природи Анни Опришко. Іншими словами, це результат кількарічної праці Івана Васильовича. Він зробив старанний запис текстів і мелодій, упорядкував книжку, написав ґрунтовну вступну статтю. Треба відзначити одну з десятка особливо цінних рис митця – у всьому, що торкається справжнього мистецтва, покладається й на інших людей, які вносять у його дослідження щось певне, цінне для людей. Він шукає для них народні перлини, записує їх в доступній формі, подає так, щоб прислужилися сучасникам і наступним поколінням. Цього разу багато допомогла донька співачки Ірина Гармасій (тепер – жителька Закарпаття, яка має кілька поетичних книжок, член Національної спілки журналістів України). Творчу допомогу подали у розшифруванні мелодії митці Василь Кобаль, Микола Попенко та інші. Багато книг із різними творами, розвідками й дослідженнями, рецензіями написав Іван Васильович на Мукачівщині. Зокрема, пам'ятна його книжка «Богородичні пісні» (до речі, на підготовку і видання пішло понад десять років). Особливо багато часу віддав записам пісень і їхній підготовці до друку. А якої шани серед людей заслужила антологія «Співанки закарпатських гір і долин» (2009). У збірнику справжнє багатство почуттів, емоцій, образів! Ці риси характерні усьому творчому життю Івана Хланти.

Немало вражень від книги «Літературно-мистецьке життя Копашнова», власне, поки що тільки першої її частини, що подає історично-біографічні матеріали та культурно-мистецькі спостереження, вміщує панораму краю з допомогою педагогів, письменників.

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ МУЗЕЙ

А який невичерпний матеріал у народному літературно-мистецькому музеї, який він створив у рідному селі Копашново! Тут багато книг, творів фольклору, старовини. Музей крайовий, і це багато що значить у розвитку культури, літератури й мистецтва. Буде ще й другий том згаданої праці. Іван Васильович зацікавить людей чимось оригінальним, незвичайним, як у книгах про власну творчість за піввіку – «Карпатський діамант» (1915) та про народні пісні русинів (українців) «Пісня над Дунаєм» (2014). Ті твори, що Іван Васильович зібрав на 792 сторінках книжки з розгорнутою, власноруч написаною передмовою. Не випадковий запис – русини (українці) походили з теренів, що належали Мукачівській єпархії. Дуже багато спільного знайшов Іван Васильович у творчості і житті наших братів і сестер у минулому й сучасному житті.

Незабутній, вагомий інтерес викличуть і книги «Легенди та перекази Міжгірщини» (2010), «Народні пісні українців Банату (Румунія)» (2009), «Рідна мова – дар Божий» (2012) та інші.

Такий він, Іван Васильович Хлатна. Простий, як орач-сівач, людина, яка починає кожен Божий світанок і трудиться до темної ночі – по крупиці, золотій, вносить у свої книжки для людей. Такий він, доктор мистецтвознавства, академік Академії наук вищої освіти України, кандидат філологічних наук, заслужений діяч мистецтв України. Нині йому – 75. Час широкого розквіту його таланту, при доброму здоров'ї.

Василь ГРЕБА, письменник;
Василь ТАНЧИНЕЦЬ, журналіст

СТЕПАН ПАП: МАДЯРИЗАЦІЯ

(Подається мовою оригіналу)

На території Мадярщини жили різні народи: румуни, хорвати, серби, німці, словаки, українці. Вони всі разом складали дві третини населення Мадярщини, отже, мадярів була лише одна третина. Мадяри вирішили ці національності зліквідувати і то через мадяризацію. Українців вони мадяризували протягом століть. Мадяри мріяли створити 30-мільйонний мадярський народ. Це гасло висунув мадярський шовініст Ракоші Снив, засвоїли його мадярські уряди і до тої мети ішли всіма засобами. Змадяризуванням меншин вони вирішили створити великий мадярський народ. Так дійшло до змадяризування великих українських областей в Потиссі, Заліссі і південних частинах Історичного Закарпаття. «В учительській семінарії, – пише в своїх споминах Павло Яцко, – заскіплювали нам у душу, що найсвятішим нашим завданням, як майбутніх народних учителів, має бути: всіми силами причинитись до витворення 30-мільйонового мадярського народу».

Більші національні меншини, як хорвати, румуни, словаки захищалися меншбільш успішно, але і в них великі області були змадяризовані. Русини, не маючи жодної помочі, не маючи своєї шляхти, яка захищала б інтереси народу, були цілковито видані в руки мадярів.

Мадяризація проходила протягом століть, все ж таки закарпатські русини протягом століть не здавались, захищались, особливо зберіганням своєї віри й мови. Віра й національність у русинів Закарпаття були єдиним, тим самим. Хто втратив віру, втратив і національність. Тому… насамперед мадяри накинулись на руську віру. Але одночасно з поборюванням віри мадяри поборювали всі прояви українськості.

Мадяризація ширилась з низин, так що першими впали її жертвою русини Потисся і Залісся. <…> Проводила її мадярська шляхта, монаші ордени, монастирі, латинська Церква, реформація і контрреформація – нова латинізація. Тепер поглянемо на легальну і нелегальну мадяризацію, яку реалізували мадярські уряди.

Від 1790 року збереглося багато документів з мадяризаційними розпорядженнями, що їх видавали окремі комітати і в сфері урядування, судівництва, шкіл, торгівлі, церкви тощо. Хоч ці розпорядження видавали окремі комітати, один комітат наслідував інший, ба часто якийсь комітат, який увів мадяризаційні розпорядження, закликав інші комітати, щоби його наслідували і видали такі самі розпорядження в своїх комітатах. Врешті, комітати змагались вже у видаванні мадяризаційних розпоряджень, у мадяризації. Тут не будемо наводити мадяризаційні розпорядження в кожній вище згаданій галузі, подаємо їх за часом появи, як були опубліковані, бо так маємо повніший образ, а особливо увесь шлях до «створення великого мадярського народу». Так постане перед нами ціла картина того, як поволі було вбиване все, що утримувало українськість комітатів, околиць, сіл, і, як внаслідок тих акцій, були змадяризовані українські області Історичного Закарпаття.

Мадяризаційні розпорядження видавались лише в комітатах немадярських та в комітатах з немадярською більшістю. Наводимо їх стислі змісти; юридичним стислим витягом розпорядження:

I.

– До мадярської Намісничої Ради можна звертатись лише по-мадярськи (4-й відступ закону 1805 р.).

– Мова в обох палатах сейму повинна бути мадярською.

– Вводиться мадярська мова в урядуванні, рахівництві і судах. Наказується селам, щоби в подальшому приймали учителями лише осіб, які знають мадярську.

– Всі міста повинні урядувати по-мадярськи.

– Судові вироки мають виголошуватися по-мадярськи.

– Мадярську мову в народі мають поширювати органи, які є з народом у певному стосунку: священство, вчителі й урядники. Тому при зайнятті вакантних місць належні посадовці повинні перевірити, чи цей претендент знає мадярську.

– Вчителі й сільські нотарі, які вже є при посаді, якщо вони не знають мадярської, повинні навчитись цієї «спільної матірної мови», щоби мадярській мові могли навчати в сільських школах.

– Урядники (окружні урядовці) повинні впливати на священство, щоби у селах, де частина вірних знає мадярську, відправляли богослужіння щонеділі по-мадярськи.

– Священству наказано проповідувати по-мадярськи та взагалі поширювати мадярську мову в народі.

– Коли молодь хоч трохи почне розуміти мадярську мову, священик повинен навчати релігії по-мадярськи.

– Священиком може бути затверджений лише той, хто знає мадярську.

– Села і вчителі, які відзначаться в навчанні мадярської мови, будуть винагороджені над очікування.

Усі ці накази Ужанського, Забовчського, Сатмарського і Землинського комітатів (І. 397/1806).

– Прохання та інші клопотання можуть бути подавані урядам лише по-мадярськи.

– Адвокати повинні до двох років навчатися по-мадярськи.

– Щоби мадярська мова (наказ називає її: «наша материнська мова») могла поширюватись між місцевим руським, словацьким, хорватським і німецьким населенням, вчителі повинні навчати дітей цього населення мадярської мови, внаслідок цього і вчителями можуть бути прийняті лише особи, що знають мадярську.

– Кожний, хто їсть мадярський хліб, мусить стати зсередини і ззовні, спереду і ззаду, тілом і душею мадяром, тобто мусить засвоїти мадярську мову та звичаї та вдягатись у мадярський одяг (Док. №6).

– Хто не хоче навчитись мадярської мови, таким треба пригрозити виключенням з уряду (Док. №23).

– Закон № 4 від 1805 року проголошує мадярську мову «народною» мовою Мадярщини (Док. №21).

У період видання них мадяризаційних розпоряджень мадярські «патріоти» та уряди від 1802 року різними письмовими відозвами заохочували до більшої мадяризації: лише поширення мадярської мови забезпечить повернення давньої слави, блиску, гідності і золотих часів мадярського народу (Док. №1, 2 Забовчського, №19 Землинського комітатів); «Надіємось, що немадярські міста чимскоріше добровільно введуть у себе мадярську мову» (Там само); «Поширювати мадярську – це діло патріотичне» (Документ усіх комітатів); «Всі національності Мадярщини повинні сплинути в один народ мадярський» (Шариський комітат, Док. №6); «Мадярська мова – це мова батьківщини» (Док. №19 Землинського комітату); «Мадярська мова є «материнською мовою» мадярської країни (Док. №19), рідною мовою батьківщини» (Док. №26, 146, 4, 18, 9); «Не занедбаємо жодної нагоди, яка нам уможливила б співпрацювати на осягненні такої величної мети» (Рішення Прот. детерм. 1803, №222); «Мадярський народ був завжди людяний, великодушний і розумний. Він завжди нищив лише ворогів, але хто понукнув йому своє приятельство, того він лишив у спокої і прийняв його не за підданого, але за свого друга, поділився з ним своїми привілеями і злучився з ним в один народ» (Док. №26).

Це все агітаційні гасла повні обману, історичної неправди, гасла, які супроводжували мадяризаційні розпорядження, дані з метою зактивізувати мадяризацію.

На сеймах у 1807 і 1811–1812 роках мадяри домагаються повної мадяризації шкіл, попри протести, вони насильно вводять мадярську мову в народних школах, видавши ряд розпоряджень, притому знову повторили й вже існуючі. Закликають єпископів наказати священству, щоби те і в руських селах проповідувало по-мадярськи: доки вірні не звикнуть до мадярської мови – час від часу, а пізніше – виключно лише нею (Прот. №2145/1820).

Проти розпорядження щодо мадярських проповідей та мадярських шкіл

українці подавали протести до імператора, імператор вказував комітатам на незаконність тих розпоряджень, але безрезультатно. Комітати не брали до уваги потреби чи домагання немадярського населення. Щодо немадярського населення комітати визнавали лише один свій обов'язок: постаратися, щоби немадярське населення навчилося по-мадярськи (Документ №1, 2 Забовчського комітату).

– Службовці повинні кожного року подавати дані про поширення мадярської мови в їх районах;

– Початок навчання релігії по-мадярськи встановлено на I.XI.1829. Вже з другого класу народної школи без знання мадярської мови ніхто не сміє вступити у вищий клас;

– До всіх сіл призначаються нотарі і вчителі, які знають по-мадярськи;

– Учителі, священики, професори, що прислужилися в поширенні мадярської мови, мають бути винагороджувані.

Мадярський Сейм у 1825–1827 рр. старається поширювати мадяризацію урядово. Вказується на нову причину того: російська небезпека. А змадяризоване населення Закарпаття має бути певною фортецею проти тої небезпеки. Страх у мадярів ще зріс внаслідок народних рухів немадярських народів у 30-х і 40-х роках. У мадяризації немадярського населення вони вбачають створення нових кордонів Мадярщини, які будуть міцніші від кордонів природних.

У 1830–1832 роках мадярські Сейми прийняли нові мадяризаційні закони:

– До урядів надалі не сміє бути допущений ніхто, хто не знає по-мадярськи.

– Церковні метрики мають бути ведені по-мадярськи.

– Закладаються «Народні установи» для поширення мадяризації. Мадяризація має здійснювати передусім посередництвом шкіл. Складаються мадяризаційні плани, обговорюють проекти способів мадяризації, вводять їх у життя, нагороджують учителів і учнів, успішних в мадярській мові, поширюють мадярські книжки.

– Має бути заснований Алумнеум для виховання дівчат, які тут були б виховувані по-мадярськи, які після того всюди пропагували б мадярську мову.

У тих роках уже цілком відкрито вживається термін «мадяризація». «В цій першій половині століття треба покласти найсильніші основи майбутньої величі Мадярщини, коли зуміємо осягнути, що 10 мільйонів населення країни буде розмовляти по-мадярськи. Методом цього не є половинне, але цілковите змадяризовання немадярського населення і злиття більше національностей в одну цілість (Док. №43). Це нові кличі й гасла мадяризації.

Виходили дальші розпорядження:

– Має спрощуватися зміна прізвища, бо це великий успіх мадяризації (Док. №36).

– Пряшівському греко-католицькому єпископові Тарковичеві докоряється, що українське гр.-кат. населення епархії зістає у своїй українській мові і тим спричиняє немалу перешкоду мадяризації. Уряд комітату причину цього бачить у тому, що навчання мадярської мови є тут занедбуване і «ясні промені мадярської мови не можуть проникнути густим туманом української мови, нагромадженої народженням і щоденним уживанням» (А. Турч. №1714/1832).

З розпоряджень тих часів довідуємося, що багато українських сіл у тому періоді вже цілком змадяризовані і богослужіння відбуваються там уже виключно лише по-мадярськи. Окремі комітати хваляться, скільки вони змадяризували, наводять змадяризовані села, нападають на ті околиці, де мадяризація проходить поволі (Док. №43). Найвідповіднішим засобом мадяризації вважають народну школу. Вказують, що треба дуже дбати про виховання: «бо як кожне немовля вже з матірним молоком буде ссати до себе мадярство під час цілого свого виховання аж до доспівання, ба аж до мужнього віку, нема сумніву, що за короткий час народ осягне, за чим тужить (Док. №43). Посередництвом виховання народний мадярський дух натривало просякає в молоді серця. Тому вчителі – це найліпші мадяризатори (Док. №48). Тому треба заснувати окрему, виключно з тим наміренням, Учительську препарандію (Док. №48).

– Всі предмети в школі мають викладатися мадярською.

– Шкільні підручники можуть бути лише мадярською (не мішані, як дотепер), а що стосується їх ціни, то дешевші, як немадярські.

– Немадярська мова допускається при навчанні мадярській мові як пояснююча, де діти мадярської ще взагалі не розуміють.

– По-мадярськи має вивчатися й релігія (Док. №43, 35, 32). Учитель перед прийняттям мусить отримати від урядника свідоцтво, що знає мадярську. Прийняті не на основі цього розпорядження мусять бути зразу звільнені (Док. №34).

– Школярам забороняється розмовляти інакше, ніж по-мадярськи (Док. №35).

– Повинні бути зорганізовані комісії, які мають слідкувати за поступом мадяризації, вчителі і священики, що прислужилися в поширенні мадяризації, мають бути винагороджені. Священики – передусім призначенням до ліпших парафій і вищим достоїнством (відзначенням, титулом), а вчителі – передусім похвалою, але й грошовими й іншими матеріальними винагородами (Док. №37, 38, 31).

Декотрі комітати для винагородження учителів, які найбільш успішно проводять мадяризацію, дали викарбувати золоті медалі трьох ступенів за ціною від двох до шести дукатів. На одній стороні медалі був герб комітету, на другій – надпис «Старанному вчителеві мадярської мови».

– Хід навчання мадярській мові мають контролювати урядовці, й вони мають бути присутні на великодніх шкільних іспитах (Док. №37).

Вчителям за мадяризацію окремі нагороди давала мадярська шляхта, яка й засновувала фонди для цієї нагороди. Вона також закуповувала мадярські книги для шкіл.

о. Степан ПАП

(Продовження в наступному номері)

Публікується за виданням: Пап С. Велика боротьба / Передмова охад. Миколи Мушинки. – Ужгород: Гражда, 2015. – 380 с.

ЗДОБУТУ НА ОКУПОВАНІЙ ТЕРИТОРІЇ ОСВІТУ МОЖНА ПІДТВЕРДИТИ В УКРАЇНІ

Громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які постійно проживають в Україні, біженці і т. д., які завершили здобуття вищої освіти на тимчасово окупованій території після 20 лютого 2014, мають право на проходження атестації для визнання здобутих кваліфікацій, результатів навчання та періодів навчання у порядку, визначеному Міносвіти.

Відповідний Закон (законопроект №3832) «Про внесення зміни до статті 7 Закону «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» (щодо забезпечення права на здобуття освіти)» опубліковано в «Голосі України». Закон набирає чинності з дня, наступного за днем опублікування.

Документом визначено, що іноземці та особи без громадянства, які постійно проживають в Україні, особи, яким надано статус біженця в Україні, особи, які потребують додаткового або тимчасового захисту, та особи, яким надано статус закордонного українця, які перебувають в Україні на законних підставах та проживають на тимчасово окупованій території, мають право на здобуття або продовження здобуття певного освітнього рівня на території інших регіонів України в порядку, визначеному Законом України «Про вищу освіту».

Такі особи, а також громадяни України, які проживають на окупованій території, які не завершили здобуття повної загальної середньої освіти в загальноосвітніх навчальних закладах на тимчасово окупованій території, мають право продовжити навчання та пройти державну підсумкову атестацію в загальноосвітніх навчальних закладах на території інших регіонів України.

ВІДТЕПЕР МІСЦЕ ПРОЖИВАННЯ РЕЄСТРУВАТИМЕ МІСЦЕВА ВЛАДА

Із 4 квітня Україні змінюється система реєстрації місця проживання. Відповідно до закону, органом реєстрації визначено виконавчий орган сільської, селищної або міської ради, сільського голову (у разі, якщо виконавчий орган сільської ради не утворено).

Такі зміни пов'язані з набранням чинності окремих положень Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розширення повноважень органів місцевого самоврядування та оптимізації надання адміністративних послуг».

Як пояснили «ЗіБ» у ДМС, загальна процедура та вимоги щодо переліку документів, які необхідні для реєстрації, суттєво не змінилися. Адреси, за якими можна буде отримати послугу з реєстрації місця проживання, розміщені на інформаційних стендах у всіх підрозділах ДМС України.

Штампи до паспортів громадянина України проставлятимуть органи реєстрації, за винятком випадків відновлення втрачених документів та оформлення першого паспорта громадянина України. Місцеві громади передаватимуть інформацію про реєстрацію місця проживання для внесення до Єдиного державного демографічного реєстру.

Із метою координації дій щодо здійснення реєстрації місця проживання місцевими громадами Державною міграційною службою розроблено правила реєстрації місця проживання та порядок передачі органами реєстрації інформації до Єдиного державного демографічного реєстру (постанова КМУ від 02.03.2016 № 207).

ДМС поінформувала Київську та обласні державні адміністрації про необхідність забезпечення виконання зазначених функцій та створила веб-портал, призначений для здійснення місцевими громадами реєстрації та передачі даних до Єдиного державного демографічного реєстру, а також надано необхідні роз'яснення щодо отримання доступу та використання ресурсу.

ДОСТУП ДО РЕЄСТРУ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ

Витяг із Єдиного державного реєстру Міністерства внутрішніх справ щодо зареєстрованих транспортних засобів надається на запит будь-якої фізичної або юридичної особи за умови ідентифікації цієї особи. Такі витяги надаватимуть як у паперовій, так і в електронній формі.

Відповідний порядок надання фіз- та юрособам інформації з Реєстру МВС щодо зареєстрованих транспортних засобів затверджено Постановою Кабміну від 25 березня 2016 р. №260 «Деякі питання надання інформації про зареєстровані транспортні засоби та їх власників».

Постановою також затверджено порядок надання інформації з цього реєстру посадовим особам органів державної влади, місцевого самоврядування, адвокатам, нотаріусам тощо та форму запиту на отримання інформації з реєстру. Мова йде не лише про доступ до інформації щодо зареєстрованих транспортних засобів, а й про їхніх власників.

За надання відомостей із реєстру про марку, модель транспортних засобів, рік їхнього випуску, об'єм (потужність) двигуна та дату державної реєстрації у разі здійснення запиту про зареєстровані за юридичною чи фізичною особою транспортні засоби плата не здійснюється. За надання інших відомостей про марку, модель, рік випуску, об'єм (потужність) двигуна, дату державної реєстрації, колір, тип пального, кількість власників, кількість сидячих місць із місцем водія, проходження обов'язкового технічного контролю, наявність інформації про страхування, участь у ДТП та їхню кількість здійснюється плата в такому розмірі:

- 60,9 грн. – за інформацію в паперовій формі;
- 45,68 грн. – за інформацію в електронній формі.

Зауважимо, подання запиту про надання витягу з реєстру є підтвердженням згоди особи, яка звернулася з таким запитом, на надання власнику чи іншому правоволодільцю транспортного засобу інформації про ПІБ такої особи та зміст запиту.

Витяг із реєстру в електронній формі надається через офіційний веб-сайт МВС за умови ідентифікації особи з використанням електронного цифрового підпису чи іншого альтернативного способу ідентифікації, зокрема електронної системи ідентифікації «Bank ID».

Щодо доступу до інформації з реєстру посадових осіб органів державлади, органів місцевого самоврядування, адвокатів, нотаріусів, то відповідний порядок стосується також судів, органів прокуратури, СБУ та, відповідно, МВС і поліції.

Такий доступ до реєстру надається вище вказаним особам у зв'язку зі здійсненням ними повноважень, визначених законом. Доступ до реєстру надається (припиняється) користувачеві на підставі

договору, укладеного між ним та адміністратором реєстру.

Користувач під час здійснення своїх повноважень користується відомостями з реєстру про зареєстровані транспортні засоби та їхніх власників, зокрема проводить пошук за суб'єктом чи номерним знаком транспортного засобу.

Отримання посадовими особами органів державної влади, зокрема органів МВС, органів Національної поліції, органів місцевого самоврядування, судів, органів прокуратури, органів СБУ, відомостей, які містяться в реєстрі, з метою здійснення повноважень, визначених законом, провадиться в електронній формі на безоплатній основі. За надання адвокатам та нотаріусам відомостей із реєстру шляхом доступу до нього, крім відомостей про марку, модель транспортного засобу, рік його випуску та об'єм (потужність) двигуна, дату державної реєстрації, здійснюється плата у вказаному вище розмірі.

У відомостях, що надаються з реєстру, не зазначається номерний знак запитуваного транспортного засобу.

ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ КОНКУРСУ ДЛЯ ДЕРЖСЛУЖБОВЦІВ

Проведення конкурсу на посади державних службовців здійснюється відповідно до визначених вимог щодо професійної компетентності кандидата на вакантну посаду на основі оцінювання його особистих досягнень, знань, умінь і навичок, моральних і ділових якостей для належного виконання посадових обов'язків.

Відповідний порядок проведення конкурсу на заміщення посад державної служби затверджено постановою Кабміну від 25 березня 2016 р. №246. Постанова набирає чинності одночасно з новим Законом про державну службу, тобто з травня цього року.

Зауважимо, з 1 січня 2017 р. від кандидатів, які хочуть узяти участь у конкурсі, вимагатимуть посвідчення атестації щодо вільного володіння державною мовою.

Попередній порядок проведення конкурсу, затверджений Постановою КМУ від 15 лютого 2002 р. №169, застосовується під час прийняття на службу в органи місцевого самоврядування.

Згідно з порядком конкурс проводиться поетапно:

1) ухвалення рішення про оголошення конкурсу;

2) оприлюднення рішення про оголошення конкурсу;

3) приймання документів від осіб, які бажають узяти участь у конкурсі;

4) попередній розгляд поданих документів щодо відповідності вимогам, встановленим законом;

5) проведення тестування та визначення його результатів;

6) розв'язання ситуаційних завдань та визначення їхніх результатів (окрім категорії «В»);

7) проведення співбесіди та визначення її результатів;

8) проведення підрахунку результатів конкурсу, визначення переможця конкурсу та другого за результатами конкурсу кандидата;

9) оприлюднення результатів конкурсу.

Конкурс на заміщення вакантної посади державної служби категорії «А» проводить Комісія з питань вищого корпусу державної служби, а для проведення конкурсу на заміщення вакантних посад категорій «Б» і «В» керівником держслужби утворюється відповідна конкурсна комісія.

Порядком також передбачено проведення відеофіксації конкурсу (для категорії «А») та аудіофіксації (для категорії «Б» та «В»).

Окрім того, відповідно до порядку, служба управління персоналом держоргану веде реєстр других за результатами конкурсу кандидатів на заміщення вакантних посад. Другий за результатами конкурсу кандидат має право на призначення на таку посаду протягом одного року з дня проведення конкурсу, якщо така посада стане вакантною, а також у разі, коли переможець конкурсу відмовився від заміщення посади, складення Присяги державного службовця, якщо виявлено обставини обмежень щодо призначення на посаду або йому відмовлено у призначенні на посаду за результатами спеціальної перевірки.

Окремо порядком визначено проведення закритого конкурсу. Мова йде про посади, пов'язані з питаннями державної таємниці, мобілізаційної підготовки, оборони та національної безпеки.

ЛІЦЕНЗІЙНІ УМОВИ З БУДІВНИЦТВА ОБ'ЄКТІВ IV І V КАТЕГОРІЙ

Уряд затвердив ліцензійні умови та перелік видів робіт провадження господарської діяльності з будівництва об'єктів IV і V категорій складності.

Відповідні ліцензійні умови та перелік видів робіт затверджені постановою Кабміну від 30 березня 2016 р. №256.

Як пояснюють у КМУ, порівняно з попередніми ліцензійними умовами, новий документ більш ніж удвічі зменшив кількість робіт у сфері будівництва, які підлягають ліцензуванню.

Зокрема, зі списку вилучені:

– роботи з проектування, оскільки сьогодні виконавці цих робіт проходять професійну атестацію (сертифікацію);

– роботи з будівництва об'єктів I-III категорій складності;

– роботи інжинірингової діяльності, виконавці частини яких також отримують сертифікати.

Нові ліцензійні умови та перелік робіт спрощують також ведення господарської діяльності для проектантів, забудовників, які будують нескладні об'єкти, та для надавачів інженерно-консультативних послуг.

Згідно з ліцензійними умовами, здобувач ліцензії повинен підтвердити попередній досвід роботи на об'єктах будівництва нижчої категорії складності для будівництва таких об'єктів:

– IV категорії складності — попереднє виконання робіт із будівництва не менше трьох об'єктів III категорії складності;

– V категорії складності — попереднє виконання робіт із будівництва не менше трьох об'єктів IV категорії складності або не менше п'яти об'єктів III категорії складності.

Суб'єктам господарювання, які мають намір провадити господарську діяльність із будівництва об'єктів IV і V категорій складності та отримують ліцензію вперше, право виконувати роботи на таких об'єктах без попереднього досвіду роботи надається за умови дотримання організаційних, кадрових і технологічних вимог, установлених цими ліцензійними умовами, та підтвердження досвіду роботи фахівців суб'єкта господарювання за попереднім місцем їхньої роботи.

Адвокатське бюро «Срібна Земля»
НАДАННЯ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ ФІЗИЧНИМ ТА ЮРИДИЧНИМ ОСОБАМ
Адреса: 88000, Закарпатська область, м. Ужгород, вул. Гойди, 4, т./ф.: 8 (0312) 61-28-01; 8 (03122) 3-31-32; моб.: 050 651 38 24; 099 257 74 93; e-mail: sao_2000@ukr.net.ua

ПРО ЗМІНУ СТАНДАРТІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Звичайно, зміна стандартів, ініційована МОН, є серйозним кроком на шляху реформи вищої освіти. Цей захід був неминучий з урахуванням ухвалення нового переліку галузей знань і спеціальностей. Зміну стандартів слід оцінювати в основному позитивно хоча б тому, що нові стандарти, як обіцяють, вже не будуть тими малозрозумілими багатослівними фоліантами з ірраціонально деталізованими вимогами. Має відбутися, так би мовити, лібералізація стандартів, в яких повинні залишитися лише вимоги до результатів навчання й основних компетентностей.

Усе це налаштовує на оптимізм, якби не деякі особливості організації самого процесу. Формування на конкурсних засадах науково-методичних комісій (НМК) для розробки нових стандартів — така собі демократична процедура за принципом, хто захотів, той прийшов. У результаті з майже тисячі учасників комісій маємо 134 декани та заступники деканів, 63 директори інститутів, 482 завідувачі кафедр, 103 професори, 122 доценти. НМК у повному своєму складі — це представники навчальних закладів (лише один учасник представляє громадську фахову організацію у сфері медицини). Власне, сам підхід до формування цих комісій нічого іншого і не передбачав.

Звичайно, більшість із цих розумних людей без усіляких сумнівів швидко засвоять нові правила гри і зможуть непогано оформити нові документи. Думаю, для них це буде хороший спосіб узагальнити свій багаторічний досвід роботи. Але слід розуміти, що домінування тільки однієї зацікавленої групи та ще й людей із регаліями має всі шанси перетворити розробку стандартів на політичний процес. Адже від того, що написано в стандарті, залежать реальні робочі місця, викладацькі ставки і години. Не треба тішитися думкою, що, прописуючи в стандарті «лише результати навчання і компетентності», можна уникнути цього.

Те, що у НМК практично зовсім не представлені ні професійні (фахові) асоціації, ні роботодавці, жодні інші стейкхолдери, показує, що шанс на розгерметизацію нашої вищої школи, найімовірніше, знову буде втрачено. Нові стандарти, як і старі, будуть зорієнтовані лише на бачення і потреби викладачів і керівників ВНЗ. Таким чином, ізольованість університетів від ринку праці, від потреб і очікувань студентів так і не вдасться подолати.

До того ж існує ще один аспект питання. Стандарт навіть за умови дуже вдалого і професійного підходу до його підготовки не може бути раз і назавжди досконалим. Вимоги ринку освітніх послуг динамічно змінюються. Хто, коли і як буде переглядати стандарти? Які механізми вдосконалення якості, рецензування і критичної оцінки (переоцінки) стандартів передбачені? Адже зрозуміло, що таку процедуру

формування НМК, як цього року МОН не зможе організовувати часто. А стандарти таки потребуватимуть змін.

Розумним було б у загальному курсі реформи рухатися не лише до зміни стандартів, але й до створення нової системи інституцій, які б опікувалися якістю тих самих стандартів та проблемами їхнього дотримання. Вони могли б існувати у вигляді незалежних агенцій оцінювання якості освіти, створених на основі залучення широких груп стейкхолдерів вищої світи або ж фахових професійних асоціацій. Було б, напевно, логічно принаймні бачити такі інституції у політичному полі зору, давати їм зелене світло.

Утім, поки що нашим полісмейкерам у сфері освіти так і не вдається поглянути на проблему стандартів у більш широкій перспективі. Тому і реформа виглядає половинчастою і непослідовною.

Олена ПАНІЧ,
кандидат історичних наук,
Національний педагогічний університет ім. Драгоманова

МІНІСТР: ВИДАТКИ НА СТИПЕНДІЇ НЕ ЗМЕНШУВАТИМУТЬСЯ

«Довідався про те, що студентськими профспілками робляться заходи щодо організації акції протесту «проти скасування стипендій у 2016 році». Офіційно заявляю: ці видатки зменшуватися не будуть», – зазначив міністр освіти Сергій Квіт.

Він також висловив переконання, що студентські профспілки мають очолюватись лише студентами, а також повинні оприлюднювати фінансову звітність про свою діяльність в Інтернеті.

Водночас перший заступник міністра Інна Совсун повідомила, що наразі Міністерством освіти розробляється законопроект, яким планується змінити модель фінансування вищої освіти.

«У рамках цієї зміни планується виділити гроші на стипендії в окремий соціальний фонд, щоб гроші на стипендії йшли окремо від грошей на зарплати/комуналку/інші потреби університетів з метою уникнення маніпуляцій на кшталт «треба менше хороших оцінок поставити, інакше гроші з зарплат заберуть і перекинуть на стипендії», – додала Совсун.

За її словами, нині із 12 мільярдів грн. держбюджету на стипендії виділяється 4–5 млрд. (30–40%).

«Наразі не планується зменшення обсягу грошей на стипендії, йдеться тільки про чітке розрізнення між академічними (за навчальні досягнення) та соціальними (для соціальної підтримки студентів) виплатами», – наголосила Інна Совсун.

Будь-які зміни щодо моделі нарахування стипендій у разі їхнього ухвалення не стосуватимуться студентів, які вже навчаються, зауважила пані Совсун.

МОН ПРОСИТЬ НЕ ЗАКРИВАТИ ПОЗАШКІЛЬНІ ЗАКЛАДИ

Міністерство освіти і науки звертається до голів обласних державних адміністрацій із проханням не допустити ліквідації або реорганізації позашкільних навчальних закладів в умовах обмеженого фінансування освітньої галузі. Відповідний лист підписаний міністром освіти Сергієм Квітом.

Зокрема, у МОН повідомляють, що в окремих регіонах почастішали випадки ухвалення місцевою владою рішень щодо реорганізації, ліквідації або перепідпорядкування позашкільних навчальних закладів.

У відомстві наголошують, що, крім навчально-виховної функції, позашкільні заклади здійснюють важливу соціальну функцію, забезпечуючи змістовним дозвіллям дітей, які опинились у складних життєвих обставинах.

На сьогодні позашкільні заклади відвідують майже 7 тис. дітей з особливими освітніми потребами; понад 10,5 тис. дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування; понад 43 тис. дітей із малозабезпечених сімей.

«Мережа позашкільних закладів в Україні лише на 40 відсотків сьогодні задовольняє потреби населення у позашкільній освіті. Попри це, нерідко рішення місцевих органів влади про реорганізацію позашкільних закладів ухвалюються без урахування освітніх потреб і соціальних запитів громади, аналізу рівня дитячої злочинності та бездоглядності, необхідності підтримки та забезпечення змістовним дозвіллям дітей, які вимушено переселені із зони антитерористичної операції, та інших показників», – зазначають у Міносвіти.

У відомстві також повідомляють, що під час реорганізаційних процесів, як правило, порушуються трудові права

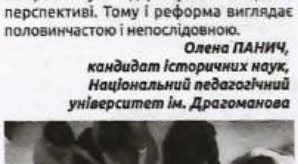

педагогічних працівників позашкільних закладів, які й так мають найнижчий тарифний розряд для оплати праці.

Із метою збереження мережі позашкільних навчальних закладів у Міністерстві освіти і науки радять керівникам регіонів розглядати можливість залучення альтернативних, додаткових джерел фінансування, посилити співпрацю з недержавним сектором, бізнесом, установами і організаціями, які готові підтримувати талановитих, обдарованих дітей.

СТУДЕНТІВ ПРИВЧАЮТЬ ДО ПЛАГІАТУ

Школярів і студентів фактично привчають до плагіату, даючи завдання, які зазвичай виконуються методом копіювання матеріалів з Інтернету без відповідного контролю. Про це йдеться у зверненні українських науковців до керівництва держави щодо розповсюдження в Україні такого явища, як плагіат.

Зокрема, науковці зауважують, що формальні вимоги до студентів і викладачів за будь-яку ціну імітувати наукову діяльність без належної експертної оцінки також призводять до масової імітації наукової роботи та плагіату, а самі студенти починають думати, що саме так наука й робиться.

«У таких умовах ефективність системи оцінки результатів навчання та наукових досліджень втрачається разом із довірою до наукових результатів та кваліфікаційних документів. Масштаби розповсюдження плагіату та поблажливого ставлення до нього в українській освіті та науці вже стали загрожувати всій освітній системі, яка в деяких галузях поступово втрачає будь-який зміст», – зазначають автори звернення.

Вони також зауважили, що оголошені заходи щодо політики академічної доброчесності до цього часу є декларативними, а обіцянки впровадити антиплагіатне програмне забезпечення чи навіть їхнє виконання не вирішать цієї проблеми, якщо очевидний плагіат та особи, які його захищають, не будуть покарані.

Osvita. UA

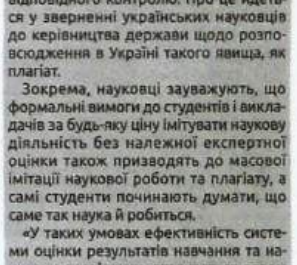

ВІДБУЛАСЯ ДРУГА СЕСІЯ ПРОБНОГО ЗНО

У суботу, 9 квітня, регіональні центри оцінювання якості освіти провели пробне зовнішнє незалежне оцінювання з математики, історії України, біології, географії, фізики, хімії, англійської, німецької, іспанської, французької та російської мов.

Після виконання тестових робіт усі учасники пробного зовнішнього незалежного оцінювання отримали інформаційні бюлетені з правильними відповідями на тестові завдання та схемами підрахунку тестових балів.

Інформацію щодо способів визначення результатів пробного тестування буде розміщено на сайті відповідного регіонального центру оцінювання якості освіти у розділі «Особистий кабінет учасника ПЗНО».

Крім того, визначено поріг пробного ЗНО з української мови і літератури, який становить 25 балів. Про це повідомили у прес-службі Українського центру оцінювання якості освіти.

Для визначення порогового бала тесту при регіональних центрах були створені експертні групи, до складу яких було включено представників вишів та шкіл. Загалом Українським центром оцінювання якості освіти були опрацьовані висновки 64 експертів-предметників.

Тест ЗНО з української мови і літератури 2016 року складається із завдань трьох форм: завдань із вибором однієї правильної відповіді, завдань на встановлення відповідності та завдання з розгорнутою відповіддю.

Тест містить 58 завдань, на виконання яких буде відведено 180 хвилин. Результати виконання частини завдань цього тесту, що торкаються мовних завдань, будуть зараховані як державна підсумкова атестація з української мови. Результат виконання всіх завдань тесту з української мови та літератури братиметься до уваги під час прийому до вищих навчальних закладів.

Тестування з української мови і літератури відбудеться 5 травня.

ЯК ГОТУВАТИМУТЬ ДОКТОРІВ ФІЛОСОФІЇ ТА ДОКТОРІВ НАУК?

Кабінетом Міністрів затверджений новий Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступенів доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах).

Порядок визначає механізм підготовки здобувачів вищої освіти на третьому – освітньо-науковому та науковому рівнях вищої освіти з метою здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії та доктора наук відповідно (далі — здобувачі).

Документом упорядковано прийом до вищого навчального закладу або наукової установи здобувачів вищої освіти ступенів доктора філософії та доктора наук.

Порядком передбачаються вступні випробування та виконання особою відповідної освітньо-наукової програми університету за певною спеціальністю та проведення власного наукового дослідження. Іспитів на кшталт кандидатських не передбачається.

Новий порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступенів доктора філософії та доктора наук встановлює, що підготовка в аспірантурі (ад'юнктурі) та докторантурі завершується захистом наукових досягнень аспіранта (ад'юнкта) або докторанта у спеціалізованій вченій раді.

Спрощується також процедура в частині визначення готовності дисертації та дисертанта до атестації спеціалізованою вченою радою – лише за рішенням наукового керівника.

У Міністерстві освіти і науки зазначають, що документом реалізується принцип автономії вищих навчальних закладів у частині набуття закладом права на підготовку наукових кадрів за власним рішенням, а не за рішенням МОН.

ДО ПИТАННЯ МОСКОВСЬКИХ ЦЕРКОВНИХ СПЕКУЛЯЦІЙ НАВКОЛО УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕРКВИ ТА 1000-ЛІТТЯ УКРАЇНСЬКОГО ЧЕРНЕЦТВА НА СВЯТІЙ ГОРІ АФОН

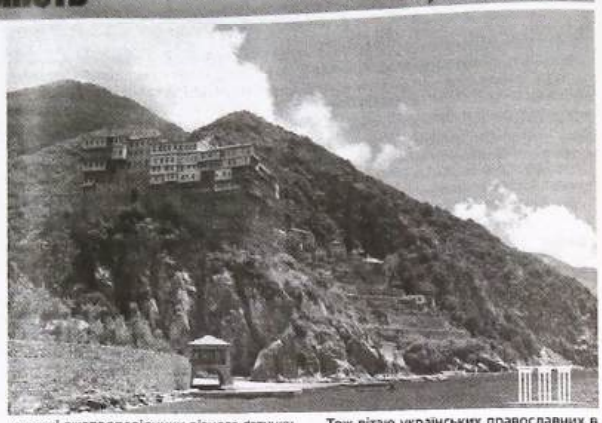

Сьогодні віруючі і громадськість широко обговорюють питання утвердження Української Церкви та, зокрема, святкування 1000-ліття українського чернецтва на Святій горі Афон. При цьому спокон-вічні недруги України й Української Церкви, найперше з новітньої Московської імперії (Російської Федерації) за участі Російської Православної Церкви та її структурного підрозділу в Україні – УПЦ Московського патріархату, подають 1000-літній ювілей українського чернецтва, як нібито 1000-літній ювілей «російського чернецтва»… А Українську Церкву, яка має апостольське походження від апостола українського Андрія Первозваного і майже 2000-літню церковну історію, ці чужинці і недруги всього українського – забобонно іменують розкольницькою, хоча саме через відхід у розкол свого часу постала та ж Московська Церква (1448–1589) і такою ж розкольницькою за своєю сутністю залишається на сьогодні стосовно інших народів і Церков.

Так, Українська Церква й українські православні роками не можуть подолати наслідки церковного розколу, що принесли на нашу українську землю Римо-Католицька Церква (Берестейська унія 1596 та Ужгородська унія 1646 років, за участі Польщі, Угорщини, Австро-Угорської імперії) та Московська Церква (насильницька і неканонічна ліквідація Української Церкви Московським царством у 1721 році та ліквідація і заборона УАПЦ в 1927–1941 та 1945–1990 рр. московським комуністично-радянським режимом).

Цей же курс на подальше розділення українських православних чужинцями продовжується і сьогодні, особливо з боку розкольницького Московського патріархату та його структури в Україні – УПЦ МП.

Московська Церква, проводячи століттями московську імперську політику, трималась і тримається на поширенні брехні… І це трагічно, бо брехня ніколи не вела і не веде до спасіння душі людської. Навіть з приводу відзначення 1000-ліття руського (українського) чернецтва на Святій горі Афон Московський патріархат та його структура – УПЦ МП в Україні подають неправдиву інформацію, висвітлюють цю подію так, ніби до неї мала і має стосунок Російська Православна Церква. В той час як РПЦ (МП) офіційно була визнана Константинопольським патріархатом тільки в 1589 році – 427 років тому. Тож яке 1000-ліття «російського» чернецтва на Святій горі Афон може святкувати Московська Церква??? Зрозуміло, що тільки 1000-ліття українського чернецтва, але про це московські лжепророки та ними куплені лжепроповідники різного гатунку мовчать…

Але, слава Богу, в українців є своя прабатьківська, майже 2000-літня Українська Автокефальна Православна Церква, Церква-мученица, Церква Христова, Церква, що має апостольське походження від апостола українського Андрія Первозваного, Церква, що канонічно і законно проголосила своє відродження ще 5 травня 1920 року і надалі відродилась в Україні в 1942–1945 рр. та в червні 1990 року і діє по сьогодні!

Тож вітаю українських православних в усьому світі, українську націю, Українську Державу й Українську Автокефальну Православну Церкву з одним зі славних ювілеїв нашої прабатьківської історії – 1000-літтям українського чернецтва на Святій горі Афон (хоча і ця дата є неповною, дещо звуженою та не точною)!

+ ВІКТОР Бедь,
єпископ Мукачівський
і Карпатський УАПЦ,
м. Ужгород,
6 квітня 2016 р.

У ДВАНАДЕСЯТЕ СВЯТО БЛАГОВІЩЕННЯ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ КЕРУЮЧИЙ КАРПАТСЬКОЮ ЄПАРХІЄЮ УАПЦ ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ ОЧОЛИВ БОЖЕСТВЕННУ ЛІТУРГІЮ

7 квітня, у дванадесяте свято Благовіщення Пресвятої Богородиці, в Кафедральному храмі апостола українського Андрія Первозваного Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в Ужгороді було відслужено Божественну літургію.

Богослужіння очолив Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією УАПЦ, у співслужінні протоієрея Олександра Смоліна, протоієрея Романа Бобая та диякона Івана Жабляка.

Під час богослужіння поминались імена православних ієрархів – Всесвятійшого Варфоломія, архієпископа Константинополя – Нового Риму, Вселенського Патріарха, Блаженнійшого Макарія, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, Преосвященнійшого Віктора, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ.

У молитві до Господа Бога владика Віктор і духовенство просили миру, щастя і благополуччя для українського народу й України, якнайшвидшої перемоги Української Армії над підступними московсько-путінськими окупантами і терористами, молилися за збереження життя кожного українського воїна, добровольця, волонтера і мирних громадян, які нині боронять нашу Вітчизну від московських ординців на сході України, за дарування українцям національної і духовної єдності та утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви.

Під час заупокійної ектенії владика Віктор підніс молитви за спасіння душ усіх раніше полеглих українських патріотів, які у різні часи, віки та у наші дні віддали своє життя за національну і державну незалежність України, за всіх раніше спочилих наших прабатьків, батьків, учителів, друзів і близьких, а також за всіх тих, кого заупокійно поминали у храмі.

Із євангельського проповіддю з нагоди свята Благовіщення до парафіян звернувся протоієрей Олександр Смолін.

Відтак Преосвященнійший владика Віктор виголосив проповідь до присутніх у храмі, в якій привітав усіх із великим дванадесятим святом Благовіщення Пресвятої Богородиці, а також звернув увагу на необхідність дотримання та виконання кожним християнином у своєму житті Заповідей Божих.

Групу дяків очолив регент читець Юрій Ропонич. Хід богослужіння супроводжувався співом кафедрального хору під керівництвом регента Марії Жабляк.

Після святкового помазання освяченою оливою та цілування хреста відбулася традиційна братська трапеза.

У НЕДІЛЮ ПРЕПОДОБНОГО ІОАННА ЛЕСТВИЧНИКА У КАФЕДРАЛЬНОМУ ХРАМІ КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ В УЖГОРОДІ ВІДСЛУЖИЛИ БОЖЕСТВЕННУ ЛІТУРГІЮ

10 квітня, у день пам'яті преподобного Іоанна Лествичника, що вшановується у четверту неділю Великого посту, в Кафедральному храмі апостола українського Андрія Первозваного Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в Ужгороді було відслужено Божественну літургію.

Із благословення Преосвященнійшого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ, богослужіння очолив протоієрей Олександр Смолін у співслужінні протоієрея Романа Бобая, ієромонаха Антонія Хвіца та диякона Івана Жабляка.

Під час богослужіння поминались імена православних ієрархів – Всесвятійшого Варфоломія, архієпископа Константинополя – Нового Риму, Вселенського Патріарха, Блаженнійшого Макарія, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, та Преосвященнійшого Віктора, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ.

Духовенство піднесло молитви до Господа Бога з проханням дарувати українському народу мир, національну і духовну єдність, благополуччя та утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви, а також перемогу Українського війська над московсько-путінськими окупантами і терористами. Особливі молитви до Господа Бога лунали за збереження життя кожного українського воїна, добровольця і волонтера, які нині боронять нашу святу українську землю від підступного московського ординця.

Перед завершенням Божественної літургії в храмі традиційно було прослівано Духовний гімн «Боже Великий, Єдиний, нам Україну храни…»

Із проповіддю до парафіян звернувся протоієрей Олександр Смолін.

Хід богослужіння супроводжувався церковним співом на кліросі під керівництвом регента Марії Жабляк.

Богослужбовий спів духовенства в алтарі проходив під керівництвом регента читця Юрія Ропонича.

Після богослужіння відбулас традиційна братська трапеза.

Сторінка підготовлена прес-службою Карпатської єпархії УАПЦ

ПРИВІТАННЯ ЄПИСКОПА МУКАЧІВСЬКОГО І КАРПАТСЬКОГО ВІКТОРА БЕДЬ ВИСОКОПРЕОСВЯЩЕННІЙШОМУ АНДРІЮ АБРАМЧУКУ, МИТРОПОЛИТУ ГАЛИЦЬКОМУ, РЕКТОРУ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ БОГОСЛОВСЬКОЇ АКАДЕМІЇ УАПЦ, ІЗ 26-річчям АРХІЄРЕЙСЬКОЇ ХІРОТОНІЇ

Ваше Високопреосвященство!
Дорогий Владико Андрію!

У цей святковий день, День Благовіщення Пречистої Діви Марії, духовенство та вірні Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви, а також професорсько-викладацький склад, співробітники і студенти Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії щиро вітають Ваше Високопреосвященство з 26-річчям архієрейської хіротонії!

Бажаємо Вам, дорогий Владико, міцного здоров'я, сил духовних і тілесних, Божої милості та допомоги, заступництва Пресвятої Богородиці у всіх Ваших архіпастирських починаннях та справах на славу й утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви, української нації та Вітчизни нашої України!

Із повагою і любов'ю у Христі

+ВІКТОР Бедь,
єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією,
голова Комісії з духовності, освіти та катехізації
Української Автокефальної Православної Церкви,
ректор Карпатського університету імені Августина Волошина
та Української богословської академії

У СЕЛІ МИНАЙ НА УЖГОРОДЩИНІ ЗАРЕЄСТРОВАНО НОВОСТВОРЕНУ РЕЛІГІЙНУ ГРОМАДУ КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ НА ЧЕСТЬ РІЗДВА ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ

Відповідно до свідоцтва про реєстрацію статуту релігійних громад, виданого Закарпатською обласною державною адміністрацією за №101/2888 від 18 березня 2016 року, в селі Минай Ужгородського району зареєстровано новостворену релігійну громаду Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви на честь Різдва Пресвятої Богородиці.

Із цієї нагоди керуючий Карпатською єпархією УАПЦ єпископ Віктор Бедь надіслав свої вітання парафіянам і побажав їм Божої допомоги на ниві служіння Церкві Христовій.

КЕРУЮЧИЙ КАРПАТСЬКОЮ ЄПАРХІЄЮ УАПЦ ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ ВІДВІДАВ МІЖГІРСЬКИЙ РАЙОН ІЗ ДУШПАСТИРСЬКИМ ВІЗИТОМ

9 квітня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, відвідав із душпастирським візитом низку населених пунктів Міжгірського району Закарпатської області.

У ході візиту було проведено зустріч з православними віруючими, які мають бажання ввійти до складу прабатьківської Української Автокефальної Православної Церкви та організувати відповідні релігійні громади УАПЦ. Владика Віктор також зустрівся з мобілізованими співвітчизниками, що незабаром будуть направлені на схід України для оборони нашої, Богом даної нам земної Вітчизни України від підступних московсько-путінських окупантів і терористів. Під час душпастирської зустрічі владика Віктор помолився за збереження життя мобілізованих захисників, благополуччя їхніх родин і дав їм архієрейське благословення.

Керуючого Карпатською єпархією УАПЦ владику Віктора Бедь у поїздці до Міжгірського району супроводжували ієромонах Антоній Хвіц, старший референт єпископа читець Максим Бережний та іподиякон Назар Дякович.

КЕРУЮЧИЙ КАРПАТСЬКОЮ ЄПАРХІЄЮ УАПЦ ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ ПРОВІВ РОБОЧУ ЗУСТРІЧ ІЗ ЗАСТУПНИКОМ ГОЛОВИ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОДА – КЕРІВНИКОМ АПАРАТУ НА ЙОГО ЗАПРОШЕННЯ

4 квітня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, провів робочу зустріч із заступником голови Закарпатської обласної державної адміністрації – керівником апарату Олександром Петіком.

У ході зустрічі, яка відбулася в приміщенні Закарпатської ОДА, було обговорено актуальні питання становища релігійного життя на Закарпатті, а також порушено проблемні питання про реєстрацію статуту релігійних громад Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви.

Участь у зустрічі також узяли начальник відділу національностей і релігій Закарпатської ОДА Анатолій Салай, секретар єпархіального управління Карпатської єпархії УАПЦ протоієрей Сергій Урста і старший референт керуючого єпархією читець Максим Бережний.

Під час обговорення шляхів подолання розділення українських православних в Україні участь у зустрічі взяв єпископ Варсонофій Руднік, керуючий Закарпатською єпархією УПЦ КП, і секретар єпархіального управління цієї єпархії протоієрей Сергій Ємець.

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР БЕДЬ ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА СВЯТІЙШИМ МСТИСЛАВОМ СКРИПНИКОМ, ПАТРІАРХОМ КИЇВСЬКИМ І ВСІЄЇ УКРАЇНИ, ПРЕДСТОЯТЕЛЕМ УАПЦ, ДО 118-річчя З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ

10 квітня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, відслужив вечірню заупокійну Літію за Святійшим Мстиславом Скрипником (10.04.1898–11.06.1993), Патріархом Київським і всієї України, Предстоятелем УАПЦ (1990–1993), Першоієрархом УАПЦ у США та діаспорі (1971/1969–1993), з нагоди 118-річчя з дня його народження.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх земних провин, допущених небіжчиком із власної волі чи з примусу, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

БІОГРАФІЧНА ДОВІДКА

Святійший Мстислав Скрипник, Патріарх Київський і всієї України, Предстоятель Української Автокефальної Православної Церкви, Першоієрах УАПЦ у США та діаспорі (у миру Степан Іванович Скрипник; 10 квітня 1898, Полтава, окупована Україна в складі Російської імперії — 11 червня 1993, Грімсбі, Канада) – хорунжий Армії Української Народної Республіки, визначний український громадський і церковний діяч, перший Патріарх Київський і всієї України, Предстоятель відродженої Української Автокефальної Православної Церкви (1990–1993), Першоієрарх УАПЦ у США і діаспорі (1971/1969–1993). Помер у канадському місті Грімсбі. Похований у крипті собору святого Андрія в Саут-Баунд-Бруку, США.

ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА УКРАЇНСЬКИМ ВІЙСЬКОВИМ ДІЯЧЕМ І ПРОВІДНИКОМ СЕВЕРИНОМ НАЛИВАЙКОМ ДО 419-х РОКОВИН ІЗ ДНЯ ЙОГО СТРАТИ

11 квітня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, голова Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви, відслужив вечірню Літію за українським військовим діячем, одним із провідників української нації, борцем за національну і державну незалежність України та її звільнення від польської окупації в другій половині XVI століття, страченого польською владою через четвертування, Северином Наливайком (?, Гусятин, Тернопільщина, Україна – 11.04.1597, Варшава, Польща) до 419-річчя з дня його страти.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх провин, допущених небіжчиком із власної волі чи з примусу, дарування його душі вічного спокою і життя у піднебессі.

ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА ЖЕРТВАМИ ФАШИСТСЬКИХ І КОМУНІСТИЧНИХ РЕЖИМІВ ДО МІЖНАРОДНОГО ДНЯ ВИЗВОЛЕННЯ В'ЯЗНІВ НАЦИСТСЬКИХ КОНЦТАБОРІВ

11 квітня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, голова Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви, відслужив вечірню заупокійну Літію за всіма полеглими жертвами фашистських і комуністичних режимів у XX столітті до Міжнародного дня визволення в'язнів нацистських концтаборів, який щорічно відзначається у світі 11 квітня.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх провин, допущених небіжчиками з власної волі чи з примусу, дарування їхнім душам вічного спокою та життя у піднебессі.

Прес-служба Комісії з духовності,
освіти та катехізації УАПЦ

Сторінка підготовлена прес-службою Карпатської єпархії УАПЦ

УКРАЇНСЬКА БОГОСЛОВСЬКА АКАДЕМІЯ
Карпатського університету
(вищий православний духовно-богословський навчальний заклад)

Підготовка бакалаврів і магістрів за спеціальностями:
- Богослов'я (священнослужитель; християнський місіонер);
- Теологія (християнський педагог);
- Регент церковного хору;
- Вищі курси дяків;
- Військове капеланство (додаткова спеціалізація).

Ужгородська богословська академія

Підготовка молодших спеціалістів (на базі 9 класів) за спеціальностями:
- Катехізатор із православного богослов'я, дяк (із одночасним здобуттям другої вищої освіти за спеціальностями:
- Правознавство;
- Фінанси і кредит).

(Студенти академії при здобутті вищої духовної освіти одночасно здобувають і вищу світську освіту)

ПРИ УНІВЕРСИТЕТІ ТА АКАДЕМІЇ ДІЄ АСПІРАНТУРА І ДОКТОРАНТУРА

м. Ужгород, вул. Гойди, 4; тел.: + 38 099 369 33 77; (0312) 61 20 08; 61 29 45; www.kau.com.ua; www.uuba.org.ua

Шеф-редактор **Віктор БЕДЬ**
Головний редактор **Анатолій КОСТЮХ**
Літредактори **Марина ГАЗА, Наталка ГУМЕН-БІЛАНИЧ**
Редактори відділів: **Станіслав ДАНКО, Орест ДИДУХ, Ігор КОВАЛЬЧУК, Олексій ПАЙДА, Катерина ЧОМБОКОШ, Олексій ШАФРАНЬОШ**
Верстка **Ігор ТОКАЧ**
ЗАСНОВНИК
ПП «Адвокатське бюро «Срібна Земля».
ВИДАВЕЦЬ
Християнсько-народна спілка Закарпаття.
Ідентифікаційний код 20444130.
Номер звернувся в Інформаційному медіа-центрі Карпатського університету ім. А.Волошина.
Друк: Відділ оперативного видавництва "А-прінт" ТОВ "ДМ". м. Тернопіль, вул. Текстильна, 28. тел.: 52 27 37. Моб. тел: (067) 350 17 94. a-print.com.ua
РЕДАКЦІЯ
Ужгород, вул. Гойди, 4; тел.: (0312) 61-36-22
e-mail: bst_52@ukr.net
архів в інтернеті: www.sribnazemlja.narod.ru
сайт: www.sz.uz.ua
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації – серія КВ № 5468 від 11.09.2001 р.
Передплатний індекс – 61159.
Умовний друк: А3 арк. 12.
Тираж – 2500
Номер замовлення: 143
Виходить один раз на тиждень.
Розповсюдження: Закарпатська область
Редакція залишає за собою право на публікацію та редагування матеріалів, яких не повертає, на них не відповідає і не переслідує до інших інстанцій. Редакція не завжди поділяє думку автора. **При передруку посилання на «Срібну Землю» обов'язкове.**

ВІТАННЯ

У час цвітіння сакур, квіткових пахощів і ароматів ювілейний День народження святкуватиме наша невтомна, вишукана у висловлюваннях і манері спілкування мисткиня слова, просто хороша і світла людина – висококваліфікований літературний редактор «Срібної Землі» ***Наталя Вікторівна Дяченко***.

Шановна ювілярко, Ваша невтомна праця на благо редакції, тактовність і вдумливий підхід до будь-якої справи завжди викликали повагу людей. Нехай Ваша щирість і надалі чарує людські серця, зустрічайте весни ще багато літ, нехай вони приносять Вам натхнення творити.

Хай Господь Бог завжди допомагає, дарує потрібних Вам ласк та Свого благословення, а Мати Божа заступається за Вас, оберігає від душевної небезпеки.

Кроскуйте жаннтям у здоров'ї і силі,
Все будете веселі, все будете щасливі.
Душевна скарбниця у мовних перлинах
Хай квітує повік в напоєгливих дитинах.
А твій діамант, що у слові буяє,
Хай Васі всіх нас красотою втішає.
З росні та води –
Вам душевного росту!

Із найкращими побажаннями
срібназемельці

Колектив вашу вітає з нинішнім касира-організатора Ідальні Карпатського університету імені Августина Волошина *Мар'яну Олександрівну Гаркавенко* і дарує такі рядки:

Щоб проліском ніжним життя Ваше квітло,
Весною буяла в душі доброта.
Любові, добра Вам, чистого неба
І просто людського тепла!

АФОРИЗМИ

- Життя надто швидкоплинне, щоб марнувати його на депресію та нудьгування.
- Життя – гра у шахи: тільки вона завершується, як усі фігури, не залежно від рангу та величі, кладуть у ящик.
- Життя – це те, що люди найбільше прагнуть зберегти і найменше бережуть.
- Життя – це тимчасова прогулянка перед вічним сном.
- Життя не може бути настільки обтяжливим, щоб його не можна було обмінювати своїм ставленням до нього.
- Життя – гора: піднімаєшся повоні, спускаєшся стрімголов.
- Життя – це не ті дні, що проминули, а ті, що запам'яталися.
- Життям слід насолоджуватися, наче випущеним вином: ковток за ковтком, з переочуванням. Нашій найкраще вино втрачає для нас усяку цінність, коли в нього його не воду.
- Завдання життя не в тому, щоби бути на боці більшості, а в тому, щоби жити у згоді з внутрішнім, усвідомленим тобою законом.
- Занижена самооцінка – сутність перешкода на шляху до бажаного результату.

(Із книжки Йосипа ГАНИЧА «Фрази з вулиці»)

УКРАЇНСЬКА АВТОКЕФАЛЬНА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА
КАРПАТСЬКА ЄПАРХІЯ

СЛУЖБА ДОВІРИ

Тобі важко і ти не знаєш що робити, до кого звернутися, якщо виникли непорозуміння з рідними та близькими, проблеми на роботі чи службі, в школі чи у виші та взагалі в житті – НЕ ВПАДАЙ У ВІДЧАЙ!
Тобі допоможуть словом і порадою в православній службі довіри.
Наші телефони цілодобово:

066-75-63-630 – МТС
068-48-11-600 – Київстар

На лінії служби довіри допомогу надасть православний священик. Є можливість отримати консультацію та пораду висококваліфікованого юриста та психолога. Пам'ятай, відчай – це гріх! За потреби дзвони!

Служба довіри
Карпатської єпархії УАПЦ
м. Ужгород, вул. Гойди, 4

Шановні читачі!

Редакція приймає для друку на шпальтах нашої газети ***рекламу, оголошення,*** а також ***вітальні слова*** на адресу близьких і рідних вам людей.

За детальною інформацією звертайтеся на адресу: вул. Гойди, 4, 4-й поверх, кабінет **403** (Карпатський університет імені Августина Волошина) або телефонуйте: **066-53-38-745** (Станіслав) у будні **(9:00 – 17:00)**.

Комп'ютерна допомога:

- перевстановлення операційної системи на вибір;
- програмна чистка;
- встановлення драйверів;
- встановлення офісних програм;
- встановлення антивірусу.

За детальною інформацією звертайтеся на адресу: вул. Гойди, 4, 4-й поверх, кабінет **403** (Карпатський університет імені Августина Волошина) або телефонуйте **067-52-66-884** (Ігор) з **10:00** до **17:00** у будні.

***

Природа мудра: все створила мовчки...
Тихенько втерла березню сльозу,
Долила воду у весняний горщик,
Вербі плакучій спушила косу.

Лелекам двері сонцем відчинила,
Небесну синь над світом простягла.
На сонце гляньте, ма премудру силу
(Закиньте в шафу «треба» і «пора»),

На квітку, що до неба горда пнеться,
На їжачка, що шурхотить в гіллі.
Ой людоньки, чого вам так «нейметься»?
Чому все похапцем і прихапцем в житті?

Все ніколи, невчасно і запізно,
Не чуєм і не бачим – все чуже.
Бо все нема коли, бо все запізно –
А в небі – зоряниця над усе...

Любов ШЕНДЕРОВСЬКА

БОГ ІЗ НАМИ – ПОРЯД

Бог допомагає при потребі,
Всім допоміг би, та не кожен зве,
Не шукаймо Бога тільки в Небі –
Він в Україні, з нами тут живе.

Кожного проводить Він до Себе,
Аби не загубились ми в імлі,
Кожного запрошує на Небо
З цієї грішної, на жаль, землі.

Та від нас залежить, чи приймемо
Той провід і запрошення оте,
А чи самотужки ми підемо,
Куди природа грішна поведе.

З'явиться Бог зримо чи незримо
Подалі нас відвести від гріха.
Нині – нас, а завтра – Москву, може,
Хоч навіть там є братія лиха.

Допоможе Бог нести у скруті, –
Коли сміється зло і не стиха, –
Наших доль хрести, що ними скуті,
І врятувати душі від гріха.

Бог нас кличе до любові й згоди
І відмовляє від спокус земних.
З нами Він на суші і у водах,
І на майданах, й вулицях гучних.

Він посе невидимо отари –
Це душі наші в селах і містах.
Не шукаймо Бога лише в хмарах
Або десь у захмарних Небесах...

Василь ЩОМАК

«і твердиною буде Господь для пригніченого» (Пс. 9, 11).

Срібна земля

ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСНА ГАЗЕТА

www.sz.uz.ua

№12 (981) від 21 квітня 2016 року / ВИХОДИТЬ ЩОТИЖНЯ

ЧИТАЙТЕ НАС НА САЙТІ: http://sz.uz.ua

СЕСІЯ З «ВИБУХІВКОЮ»

14 квітня міський голова з депутатами спробували провести чергове засідання сесії міської ради, на якій за планом, що був оприлюднений раніше, мали розглянути чимало дискусійних питань. Ці питання, зокрема, стосувалися ухвалення нового регламенту, приватизації комунальної власності, а також, як повідомляли активісти, розпуску Громадської ради. Загалом у списку підготовлених проектів фігурувало більше, ніж три десятка питань, які торкались різних аспектів життя нашого міста, і без перебільшення можна було сказати, що ця сесія мала стати найефективнішою за останній час.

Стор.: 3

НЕМА ВОДИ, АБО ПІДСТУПНИЙ ДУБ

Село Велика Копаня відоме далеко за межами Виноградівщини і навіть Закарпаття. Славетне чудодійною водою, від якої народжуються близнята. Люди приїздять із України, щоб попити водички, і потім чекають поповнення близняток. Але цьогоріч у Великій Копані трапилося ще одне цілком надприродне явище. Виявляється, в селі ріс дуб, який знищує воду. Свята правда.

Стор.: 2

КАРПАТСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Августина Волошина

Підготовка бакалаврів і магістрів за спеціальностями:

– Правознавство;
– Фінанси і кредит;
– ІТ-технології та програмування;
– Основи техніки та інженерного програмування;
– Філософія;
– Богослов'я;
– Психологія;
– Медична психологія;
– Підготовка офіцерів запасу.

Міжнародна програма подвійного диплома з університетами Євросоюзу за спеціальностями:

– Інформаційні технології (ІТ);
– Основи техніки та інженерного програмування;
– Міжнародні відносини та зовнішня торгівля;
– Управління бізнесом;
– Філософія;
– Психологія;
– Соціальна педагогіка;
– Англійська мова та література;
– Німецька мова та література;
– Туризм і готельна справа.

Ужгородський гуманітарно-економічний коледж

Підготовка молодших спеціалістів (на базі 9 класів) за спеціальностями:

– Правознавство;
– Фінанси і кредит.

ПРИ УНІВЕРСИТЕТІ ТА АКАДЕМІЇ ДІЄ АСПІРАНТУРА І ДОКТОРАНТУРА

м. Ужгород, вул. Гойди, 4; тел.: + 38 099 369 33 77; (0312) 61 20 08; 61 29 45; www.kau.com.ua; www.uuba.org.ua

АКТУАЛЬНО

ПЕРЕСЕЛЕНЦІ ЗІ СХОДУ ТА ПІВДНЯ УКРАЇНИ НА ЗАКАРПАТТІ: ПРОБЛЕМИ ЗАТИШЕННЯ ТА АДАПТАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНИХ МЕНТАЛЬНИХ КУЛЬТУР

Стор.: 4

КУЛЬТУРА

ЕНТОНІ ДОРР І ЙОГО «ВСЕ ТЕ НЕЗРИМЕ СВІТЛО»

Стор.: 5

ОСОБИСТІСТЬ

МИХАЙЛО БЕЛЕНЬ: ТВОРЧЕ КРЕДО – ЦЕ ПОШУКИ ІСТИНИ ЗІ СПОКОНВІЧНОЇ КРАСИ

Стор.: 6

НАШ КАЛЕНДАР

23 квітня – Всесвітній день книги й авторського права; Всеукраїнський день психолога;
25 квітня – Всесвітній день боротьби проти малярії; Міжнародний день ДНК;
26 квітня – Міжнародний день інтелектуальної власності; Міжнародний день пам'яті жертв радіаційних аварій.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

22 квітня 1838 р. – викуп Т. Г. Шевченка з кріпацтва;
23 квітня 1959 р. – створено Спілку журналістів України;
26 квітня 1840 р. – у Петербурзі вийшло перше пожиттєве видання творів Т. Г. Шевченка «Кобзар»;
26 квітня 1986 р. – сталася Чорнобильська катастрофа.

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР

24 квітня – Вхід Господній в Єрусалим.

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС: 61159

РЕКОМЕНДОВАНА ЦІНА 2,00 грн.

НЕМА ВОДИ. АБО ПІДСТУПНИЙ ДУБ

Село Велика Копаня відоме далеко за межами Виноградівщини і навіть Закарпаття. Славетне чудодійною водою, від якої народжуються близнята. Люди приїздять із України, щоб попити водички, і потім чекають поповнення близняток. Але цьогоріч у Великій Копані трапилося ще одне цілком надприродне явище. Виявляється, в селі ріс дуб, який знищує воду. Свята правда.

ВОДА

Це було б усе жартом, якщо б не було так сумно. Більше двох тижнів у Великій Копані: в школі, дитячому садку, а також у 45 домогосподарствах немає води. Люди не можуть забезпечити елементарні гігієнічні, господарські потреби. Діти не відвідують садок, батьки змушені якось викручуватися з цих умов, брати відпустки. Причому вихід із ситуації найближчим часом не передбачається.

У чому ж причина? Вчитель Великокопанівської школи Андрій Лисак розповідає: «Вода зникла 1 квітня, а за день до того, 31 березня, пан Павло Федоранич, жінка якого є власником фірми «Копанські джерела», розпочав роботи екскаватором безпосередньо біля джерела води. Роботи велися без будь-якого погодження з місцевим самоврядуванням, екологічними інспекціями. Ця територія, де є джерело і в безпосередній близькості до нього, є санітарною зоною під назвою «Чоргів». Вони там почали роботи, для того щоб збільшити свій власний водозабірний бак. За чутками, вони хотіли продавати воду розкрученого бренда «Копанська вода».

Земельні роботи вони так провели, що вкопалися біля старого водозабірного бака, з якого текла вода до школи, дитячого садка. Результатом робіт стало те, що вода з джерела змінила свою течію і почала стікати до громадянина Федоранича в бак. За словами копанських активістів, 1 квітня завгосп разом із комісією пішли робити огляд водозабірного баку, з якого повинна була постачатися вода до школи. «Є акт огляду, де встановили причину, чому вода не йде до школи. Чітко встановлено, що причиною є земельні роботи фірми «Копанські джерела», – розповідає Андрій Лисак.

Наводимо уривок із акта огляду водозабірника Великокопанівської ЗОШ I–III ступенів: «Під час проведення огляду було виявлено таке: біля водозабірника, з якого йде постачання питної води до школи, було викопано екскаватором великий котлован, що призвело до пошкодження джерел, із яких відбувається наповнення шкільного водозабірника. В результаті цього водопостачання школи відсутнє. Було також встановлено, що земельні роботи, які призвели до виникнення цієї надзвичайної ситуації, проводило підприємство «Копанські джерела» без будь-яких дозвільних документів».

8 квітня селяни зробили пікет на вулиці у Великій Копані у напрямку Виноградів–Хуст. Зазначають, що з одного боку, недобре перекривати дорогу, з іншого – тільки після цього проблему помітили в районі, взяли до уваги звернення, які селяни писали раніше, але на які не було відповіді. Адже директор школи і дитсадка писали багато подань – і голові виноградівської РДА Русанюку, і в управління освіти, і т. д. Була б відповідь від районної влади раніше – жодних доріг перекривати не довелося б. До активістів сільської громади приїхав Михайло Русанюк, було ухвалено рішення Виноградівського виконкому, на якому вирішили об'єднати баки, з яких іде водозабір із джерела, відновити водопостачання насамперед до дитсадка і школи, залишки ж води віддати господарствам на вулиці Молодіжній і «Копанським джерелам».

Слід також зазначити, що до недавнього часу школа з садиком отримували з джерела таку велику кількість води, що могли нею ділитися і цілою вулицею Молодіжною, з 45 домогосподарствами.

На пікет селян звернув увагу місцевий телеканал «ТРК Виноградів». У сюжеті власниця фірми «Копанські джерела» Марія Федоранич зауважила, що вона всіляко сприятиме відновленню водопостачання і причиною відсутності води зазначила дуб, який упав на водогін, пошкодив його, і вода в зв'язку з цим зникла.

Активісти заперечують такий варіант розвитку подій: «У Копані ріс дуб, якому було більше 300 років, може, більше й півтисячі, точно того ніхто не знав. У січні 2016 року він упав. Але зовсім не там, де є джерело чи бак з водою, чи водогін». Наводять на доказ цього фотографію, на якій видно, де є джерело, а де дуб.

Історія на цьому не закінчилася. 13 квітня завгосп школи взяла персонал для відновлення водопостачання. Активісти кажуть: «До них вийшла Федоранич Марія Федорівна, яка не зовсім цензурними словами пояснила, що підходити до джерела і робити якісь роботи біля нього не можна. Завгосп ж показала рішення виконкому Великокопанівської сільської ради, за яким вона є однією з трьох відповідальних осіб за санітарну зону «Чоргів». А Марія Федорівна відповіла: «Можеш взяти то рішення, взяти його в рамочку і поставити його над ліжком, з якому спиш». Вони явно дали зрозуміти, що виконувати закон не збираються».

Учителі школи організували збори профспілки, на яких ухвалили рішення їхати до Ужгорода. Жителі села написали звернення очільнику ОДА Г. Москалю від сільської громади, а також зареєстрували заяви в обласному управлінні Національної поліції та обласній прокуратурі. Вже 18 квітня, коли активісти були в Ужгороді, в школу Великої Копані прийшла перевірка, явно не з метою поновлення водопостачання.

Олексій ШАФРАНЬОШ

ЦІНИ НА ВОДУ ДЛЯ УЖГОРОДЦІВ ЗНОВУ ЗРОСТУТЬ

Мешканцям міста Ужгорода потрібно готуватися до чергового підвищення тарифів на комунальні послуги – цього разу на воду. Чи зможе більшість ужгородців оплачувати квитанції – над цим варто задуматись особам, які впроваджують такі «ініціативи»...

Комунальне підприємство «Виробниче управління водопровідно-каналізаційного господарства міста Ужгорода» доводить до відома споживачів інформацію щодо змін тарифів на послуги централізованого водопостачання та водовідведення у плановому періоді.

«Існуючі тарифи на водопостачання і водовідведення встановлені постановою НКРЕКП №888 від 26.03.2015 року і з того часу не переглядалися. Зростання ціни ресурсу щодо основних складових собівартості послуг підприємства з того часу призвело до того, що тільки за рахунок цього фактора середньомісячна нестача коштів становить 1422,45 тис. грн.», – повідомляють в адміністрації КП «Водоканал м. Ужгорода».

КП «Водоканал м. Ужгорода» обрахувало економічно обґрунтовані витрати на послуги з централізованого постачання холодної води, водовідведення. В результаті очікувана вартість надання одиниці послуг із централізованого водопостачання становить – 11,18 грн./м³ з ПДВ, водовідведення – 5,21 грн./м³ з ПДВ. Разом за водопостачання і водовідведення ужгородський «Водоканал» хоче встановити тариф у сумі 16.39 грн. за куб. м.

Комунальне підприємство «Водоканал м. Ужгорода» підготувало матеріали та розрахунки планових витрат на послуги з централізованого водопостачання та водовідведення й подало їх на розгляд до Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», – зазначає директор КП «Водоканал м. Ужгорода» С. Карташов. Нинішній тариф на водопостачання та водовідведення в Ужгороді становить 13,75 грн. за куб. м.

ГОТУЙТЕ ДОВІДКИ, ЩОБ «ЗНЯТИ» ГРОШІ

Нацбанк вимагає від банків ретельніше проводити фінансовий моніторинг карткових операцій українських компаній і простих громадян, а саме: заморожувати рух грошей по рахунках і блокувати зняття готівки в банкоматах і касах. Про це йдеться в телеграмі НБУ.

Працівники Нацбанку повідомили, що останнім часом збільшується кількість операцій зі зняття готівки. У моніторингу врахували показники минулого року.

За новими правилами, банк блокуватиме карткові рахунки під час зняття коштів.

«Банк повинен спочатку зупинити рух по рахунку, аби не дати людині, яка отримала велику суму грошей, ні перевести її далі, ні зняти в банкоматі або через касу. Потім зв'язатися з власником рахунку і запитати у нього детальну інформацію про мету такої операції. Якщо людина повідомить, що компанія виділила їй матеріальну допомогу для лікування, то вона має надати адресу медустанови і рахунок за послуги. Тільки якщо банк отримає всі ці документи, то розблокує рахунок. І дозволить перевести гроші за призначенням або зняти їх готівкою», – пояснив директор департаменту казначейства Євробанку Василь Невмержицький.

Банкіри говорять, що дотримуватимуться інструкцій Нацбанку.

«Банки, звичайно, виконуватимуть нові детальні інструкції регулятора. Тому клієнтам потрібно бути готовими до того, що їм ставитимуть більше запитань. І на звичні операції може знадобитися трохи більше часу. Але якщо операції не схемні і пройдуть фінансовий моніторинг, то проводитимуться банком», – запевнив член правління Промінвестбанку Владислав Кравець.

Однак це точно подовжить час операції. Платежі та видача готівки займатимуть більше часу. Імпортерами займуться силовики. Водночас імпортерам стане ще складніше отримати дозвіл Нацбанку на покупку валюти на міжбанку. З 14 квітня НБУ при видачі компанії або банку дозволу на купівлю безготівкового долара або євро має право запитувати додаткову інформацію про покупця і його контракти у держструктурах, зокрема й силових.

Джерело: gazeta.ua

НА ЗАКАРПАТТІ ПРОДОВЖУЮТЬ РУБАТИ ЛІСИ – ВЛАДА РЕАГУЄ З ЗАПІЗНЕННЯМ

Проблема вирубки лісів на Закарпатті не нова, однак останнім часом стала ще актуальнішою через те, що навіть прості громадяни почали бити на сполох – карпатські вершини майже всі «полисіли», а дорогами продовжують курсувати вантажівки з вирубаною деревиною. Влада, як завжди, реагує з властивим запізненням та «м'якістю».

Як повідомляє прес-служба прокуратури Закарпатської області, тільки тепер Господерським судом Закарпатської області підтримано позицію прокуратури області як представника інтересів держави та Державної екоінспекції в Закарпатській області – позивача у господарській справі зі спору щодо незаконного використання лісових ресурсів в Ужанському національному природному парку адміністрацією цієї установи.

Пріоритетом для нашого краю залишається збереження лісових ресурсів та законності їхнього використання, особливо що стосується об'єктів природно-заповідного фонду.

Прокуратурою встановлено, що посадовими особами Ужанського НПП у ході проведення санітарних рубок на ввірених їм територіях допущено порушення вимог природоохоронного законодавства, зокрема незаконну вирубку 285 дерев на заповідній території, чим спричинено шкоду в розмірі майже 630 тис. грн.

Добровільно Ужанським НПП визнано та сплачена грандіозна сума – лише 1234 грн., решту коштів у сумі стягнуто до бюджету в примусовому порядку за позовом прокурора, який задоволено рішенням Господарського суду.

ДО КІНЦЯ КВІТНЯ В ОБЛАСТІ ВІДКРИЮТЬ ЧОТИРИ ДОДАТКОВІ ПУНКТИ ШВИДКОЇ ДОПОМОГИ

Менше ніж за півтора тижні у Лопухові (Тячівський район), Кобилецькій Поляні (Рахівський район), Липчі (Хустський район) та Нижньому Коропці (Мукачівський район) відкриють пункти постійного базування бригад екстреної медичної допомоги. Додаткові 32 штатні одиниці персоналу та необхідне фінансування для цих пунктів уже виділені.

– Названі села – найвіддаленіші в своїх районах, про необхідність відкриття пунктів швидкої допомоги тут говорили вже більше десяти років, – повідомляє голова ОДА Геннадій Москаль. – Під час моїх робочих поїздок по області люди особливо наголошували на важливості своєчасного прибуття «карет» швидкої допомоги, тому я зробив максимум, для того щоб вирішити цю проблему.

Радіус обслуговування викликів населення бригадами відкритих пунктів становитиме 10–15 кілометрів, медики надаватимуть допомогу близько 40 тисячам осіб.

Прес-служба Закарпатської ОДА

СЕСІЯ З «ВИБУХІВКОЮ»

14 квітня міський голова з депутатами спробували провести чергове засідання сесії міської ради, на якій за планом, що був оприлюднений раніше, мали розглянути чимало дискусійних питань. Ці питання, зокрема, стосувалися ухвалення нового регламенту, приватизації комунальної власності, а також, як повідомляли активісти, розпуску Громадської ради. Загалом у списку підготовлених проектів фігурувало більше, ніж три десятка питань, які торкались різних аспектів життя нашого міста, і без перебільшення можна було сказати, що ця сесія мала стати найефективнішою за останній час.

Однак із самого початку все пішло шкереберть. Ми вже писали, що теперішня міська рада за своєю ефективністю дуже успішно слідує традиціям попередньої. Вранці перед початком сесії було відновлено ще одну традицію – «мінування», через яке сесія почалася майже на годину пізніше. Ще через годину мер знову повідомив про замінування вже під час сесії, після чого депутати пішли на перерву для обіду та, очевидно, з метою «напрацювання» голосів для проведення необхідних мер рішень. Однак після оголошення третього за день замінування (говорили про гранату в стінах мерії, яка пізніше виявилася муляжем) стало очевидним, що «напрацювання» проходить не

дуже гладко, а тому сесію перенесли на наступний тиждень. Сесія, яка мала стати сутнісною за наповненням та підготовленими до розгляду питаннями, стала натомість прикладом фарсу, який твориться в органах влади загалом та місцевого управління міста Ужгорода зокрема.

Якщо все ж таки повертатися до того, що відбулося в четвер за ті кілька обірваних годин роботи депутатського корпусу, то хочеться наголосити на декількох найважливіших моментах.

Після «першого розмінування» та початку роботи в сесійній залі найперше, що зробили депутати, це заслухали доповідь місцевого прокурора, який мав розповісти про роботу місцевої прокуратури, а найголовніше – реальні результати її роботи, розглянуті провадження проти посадових осіб тої ж таки міської влади за позовом активістів щодо того безладу, який відбувався ще за каденції попереднього мера, коли незаконно ухвалювали містобудівну документацію тощо. І, врешті-решт, прокурор усім своїм виступом мав довести і посадовцям, і громаді хоча б часткову доцільність утримання свого органу та апарату за рахунок наших із вами численних податків та зборів, яким би за потреби кожен із нас знайшов ефективне використання. Проте прокурор не зміг чітко відповісти на жодне з поставлених активістами запитань. По-перше, щодо тих же «замінувань», що вже «запатентоване» як інструмент політичної гри ще за попередньої міської влади. Міська прокуратора не змогла дотепер знайти відповідальних за ці порушення та перешкоджання роботі місцевої влади. Хоча, як наголосив прокурор, за такі дії слідує кримінальна відповідальність. Ще одне запитання стосувалось проваджень проти посадовців міської ради за позовом активістів. Але й тут представник прокуратури не зміг зрозуміло пояснити присутнім, чому до цього часу жодного провадження не розпочато, адже доказів порушень достатньо. Тому, якщо коротко схарактеризувати доповідь прокурора, усе було, як кажуть на Закарпатті, «з пустого в порожнє»...

Ще одне питання, яке викликало жваву дискусію ще до початку його розгляду на сесії, – це ухвалення нового регламенту міської ради. Проект регламенту справив більш «вибуховий» ефект, ніж всі «замінування», які реєструвала поліція. Суть у тому, що деякі пункти, прописані в проекті, безпосередньо суперечать принципам публічності, гласності, Конституції та й загалом законам елементарної логіки. І найголовніше – одні пункти суперечать іншим. Ось лише деякі «перли», на які наша редакція звернула особливу увагу:

«Стаття 2. Основні принципи діяльності ради

2.1. Рада здійснює свою діяльність на принципах:

1) народовладдя;

2) законності;

3) гласності;..»

Загальна, на перший погляд, стаття, яка мала б закладати основи (фундамент) самого регламенту. Але вже практично в наступній статті цього ж документа всі принципи законності і гласності зводяться до абсолютного нуля. «Стаття 5.1. Рада проводить засідання у сесійній залі ради за адресою: м. Ужгород, пл. Поштова, 3. Засідання ради у разі необхідності можуть також проводитися в іншому місці за розпорядженням міського голови». Якої необхідності? Такою необхідністю для кожного може бути будь-що: від нападу сусідньої держави до потреби «провести» певні рішення...

«Стаття 6.5. Члени територіальної громади міста Ужгорода можуть бути присутніми в сесійній залі під час відкритих пленарних засідань сесій міської ради. Документом, яким підтверджується належність особи до територіальної громади міста Ужгорода, є паспорт громадянина України з відміткою про місце реєстрації на території міста Ужгорода». Цим самим депутати нашої міської ради хочуть обмежити присутність громадян, які наразі проживають у нашому місті, цікавляться його проблемами, зокрема тими, які торкаються їх безпосередньо, але прописані деінде. Чи, може, мер боїться неочікуваного візиту, наприклад, Віктора Балоги з Мукачева?

Одначе всі ці статті та посягання на гласність просто бліднюють порівняно зі статтею цього проекту регламенту про «закриті» засідання:

«Стаття 7. Закриті пленарні засідання ради

7.1. У разі необхідності, за рішенням

ради, яке ухвалюється більшістю голосів депутатів ради від загального складу ради, проводяться закриті пленарні засідання для розгляду конкретно визначених питань.

7.2. На закритому пленарному засіданні ради можуть бути присутніми прокурор, а також особи, присутність яких необхідна для розгляду відповідного питання.

7.3. Учасникам закритого пленарного засідання забороняється використовувати засоби фото-, відеофіксації, засоби зв'язку, звукозапису та обробки інформації.

7.4. Підготовка протоколу закритого пленарного засідання ради здійснюється апаратом ради в режимі, що унеможливлює розголошення обговорюваних на засіданні питань».

Уся ця стаття є квінтесенцією повної політичної безграмотності та безглуздості, а також відсутності хоча б крихти відповідальності з боку людей, які цей документ готували, особливо вищезгадану статтю. Почнемо з того, що поняття «необхідність» тут вживається дуже часто для легітимації абсурдних пунктів, однак у документі жодного разу не уточнено, повторюються, суть необхідності: це оголошення військового стану, часті «замінування» ради чи просто тому, що мер зранку прокинувся із поганим настроєм?!

Наступні пункти ж просто вражають своєю цинічністю та антиконституційністю. Таке враження, що писалися вони не в Україні після Революції Гідності, де люди вмирали і продовжують вмирають саме за принципи, знівельовані цим документом, а в канцелярії Третього Рейху. В контексті історичному варто додати, що навіть «сталінська конституція» 1937 року виглядає світочем демократії порівняно зі сучасним проектом регламенту міської ради Ужгорода. Історія ж незалежної України знає тільки один випадок, коли принципи демократії були нівельовані схожим чином, – відбулось це ухваленням «диктаторських законів» 16 січня 2014 року в залі Верховної Ради України, і ми знаємо, чим усе закінчилося.

Отож зрозуміло, чому за трибуною міської ради захищати цей регламент погодився Еміл Ландовський, мер Ужгорода в 1990–1994 роках, людина, яка була першим заступником секретаря Закарпатського обкому СДПУ(о), берегла комуністичний устрій. Дивно, чому в одному з пунктів сучасні гідні послідовники вчення «великого вождя» не запропонували «по-совєцьки» розправлятися з усіма, хто завважатиме їм ухвалювати потрібні їм рішення.

Ну і наостанок: «Стаття 32.7. Розміщення будь-яких плакатів, банерів з закликами, висловлюваннями, образами тощо на трибуні сесійної зали забороняється». Очевидно, намагання активістів хоч якось оновити застарілий декор сесійної зали плакатами із закликами до совісті депутатів, більшості з народних обранців явно не сподобалися.

Із приводу коментарів щодо цих усіх пунктів ми вирішили звернутися до секретаря міської ради Андріани Антонівни Сушко. Пані Сушко уточнила, що стаття 6.5. не витримала критичних зауважень із боку комісій, *а тому її викреслили із проекту регламенту*. Щодо статті 7, найбільш дискусійної і «гласної», то вона міститиме уточнення, відповідно до якого причиною проведення закритих засідань буде оголошення надзвичайного або військового стану, а також антитерористичної операції в регіоні. Однак щодо статті 5, у якій ідеться про виїзні засідання, секретар не змогла чітко пояснити, як депутати голосуватимуть у приміщенні, не призначеному для цього, якщо таке засідання буде проводитися. Андріана Антонівна, проте, наголосила, що засідання такого плану лише «гіпотетичні», хоча однією з причин їхнього проведення є, зокрема, ті ж «замінування».

Загалом, підбиваючи підсумки, можемо сказати, що на наступній сесії нас очікує цікава дискусія щодо регламенту. Чи ухвалять депутати допрацьований проект регламенту з «гіпотетичними» виїзними засіданнями чи ні? Цього знати не може ніхто, крім людини, яка постійно повідомляє поліцію про «замінування» і яку не може (не хоче) вирахувати жодна служба правопорядку...

Станіслав ДАНКО

ПЕРЕСЕЛЕНЦІ ЗІ СХОДУ ТА ПІВДНЯ УКРАЇНИ НА ЗАКАРПАТТІ: ПРОБЛЕМИ ЗІТКНЕННЯ ТА АДАПТАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНИХ МЕНТАЛЬНИХ КУЛЬТУР

Продовження. Початок у минулому номері

Регіональним ідентифікатором виступає і регіональна громадянськість. Це своєрідне «правило номер три». Його обґрунтування полягає в тому, що стрижень регіональної соціалізації – це формування специфічних комунікативних потреб, змістом яких є прагнення бути в контакті з місцевою громадою. Такі контакти свідомо регулюються індивідом, залежно від особливостей рівня задоволення потреб, індивідуальної ідентичності.

Я веду до того, що індикатором успішності регіональної соціалізації є сформована регіональна ідентичність, усвідомлення себе членом регіональної громади.

Більшість закарпатців глибоко ідентифікує себе з регіоном, любить його, пишається ним. Проте в їхній свідомості поняття патріота регіону та члена громади розрізняється. Можна бути патріотом, але не почувати себе членом громади. Одна з причин – це не тільки аморфність регіонального співтовариства, але й різниця у ментальності.

Соціалізація відбувається на тлі специфічної регіональної ментальності та є засобом відтворювання цієї ментальності. Ментальність жителів регіону можна визначити як цілісні ознаки колективної свідомості й почуття громади, що виявляються в однотипних поведінкових реакціях і оцінках різних сторін життєдіяльності регіону.

Оскільки структура жителів неоднорідна за соціальними і демографічними ознаками, то й існують деякі розходження в ментальності різних соціально-демографічних і соціальних груп. Розуміння особливостей ментальності як у цілому мешканців регіону, так і окремих груп населення дозволить більш усвідомлено здійснювати соціальне управління, враховувати потреби й нестатки мешканців регіону, адекватно діяти в різних ситуаціях регіонального життя з урахуванням очікуваних реакцій. У демократичному суспільстві соціально адекватний менеджмент є гуманістично орієнтованим і більш ефективним.

Одним із важливих компонентів ментальності жителів регіону є їхнє особисте ставлення до регіону. Якщо людина любить регіон, отже, вона визнає його значущим для себе, визнає його як об'єкт, гідний себе, і себе, гідною йому. Тут також виявляються емоційні умови регіональної ідентифікації. Ідентифікувати себе як жителя конкретного регіону легше, якщо любиш його. Це також умова громадської активності, емоційна основа бажання взяти на себе відповідальність за долю регіону. Доля регіону і людини переплітається в позитивному аспекті цього взаємовпливу, якщо людина любить свій регіон. Той, хто любить регіон, готовий бачити в ньому більше позитивного, ніж ті, які регіон не люблять.

Виходячи зі синтезу понять любові й гордості за свою малу Батьківщину, можна виділити типологію жителів за характером регіональної ідентифікації.

До першого типу належать громадяни, які люблять регіон і пишаються ним, – це повна позитивна ідентифікація.

До другого типу – ті, які люблять регіон, але не пишаються ним, – це амбівалентна ідентифікація.

До третього типу – ті, котрі не люблять і не пишаються, – це негативна ідентичність.

До четвертого типу – так звані нейтральні, тобто ті, котрі не визначилися, мають розмиту, нечітку ідентифікацію.

Переселенці ж можуть потрапляти в різні типові групи, й з ними слід працювати в напрямку просвітницької адаптації.

Варто пам'ятати, що негативно на рівень регіональної ідентичності впливає і соціально-економічне становище регіону. Якщо регіон не здатний задовольняти потреби людини, то вичерпується ресурс ідентичності. Навіть якщо людина має високу регіональну ідентичність у результаті успішної соціалізації, може виникнути ситуація, коли при постійному незадоволенні потреб відбувається криза ідентичності без втрати загального рівня соціалізації.

У цьому контексті відповідь на постановку проблеми дає поняття «регіональна громадянськість». Це активне і свідоме включення громадян у справи регіонального життя, прихильність до інтересів регіону, готовність відстоювати їх. Але формування регіональної громадянськості залежить від рівня регіональної соціалізованості.

Незважаючи на це, регіональна громадянськість є елементом загальнодержавної громадянськості. Однак слід наголосити, що без регіональної громадянськості не може бути міцною і повноцінною загальна громадянськість. І навпаки, регіональна громадянськість не може сформуватися без міцного підґрунтя загальної громадянськості. Протилежністю громадянськості є байдужість. Мова йде про тих громадян, рівень регіональної соціалізації яких знижений, тобто у них слабко виражена така частина регіональної свідомості, як громадянськість. Рівень регіональної громадянськості певною мірою може бути емпірично представлений ступенем активності у справах регіонального самоврядування.

Отже, варто погодитися, що регіональна громадянськість є характеристикою особистості, яка відображає певну позицію щодо рідної землі, регіону, природи, історії краю. Регіональна громадянськість включає культурно-національні цінності, суверенність, почуття єдності громади. Громадянин відчуває відповідальність за долю регіону, емоційно переживає його проблеми. На першому етапі становлення громадянськості формується почуття причетності до регіону, особиста ідентифікація з регіоном. На більш високих етапах регіональної соціалізації людина розглядає цінності регіону як власні.

Отож внутрішньою умовою становлення громадянськості є розвинена особистість індивіда, яка сприймає новий регіон під впливом зовнішньої термінології, такої як «край», «батьківщина», «регіональність», «національність» тощо. Регіональна ідентичність і громадянськість є виявом регіональної суверенності.

Проте ці поняття можуть неадекватно політизуватися і подаватися як посильна залежність від «Центру», що подекуди розглядається пересічними громадянами регіону як обмеження їхнього права. Рівень почуття суверенності та регіонального патріотизму може перебувати в межах від активного відстоювання до пасивної позиції. Ця важлива якість може не усвідомлюватися, але проявляється під час появи надлишкової політичної загрози для регіонального суверенітету від «Центру» чи від бізнес-груп інших регіонів.

Таким чином, бажаною моделлю і кінцевою метою процесу регіональної соціалізації є людина з високим рівнем розуміння громадянського обов'язку, усвідомлення своїх прав і свобод, здатністю до самозвіту. Це – гарантія громадських чеснот самого регіону і громадсько-суспільних відносин у ньому, зокрема в усвідомленні загальнодержавних, національних цінностей. У цьому процесі вимальовується й динамічний аспект регіональної свідомості, що є сприйняттям суб'єктом тієї частини реальності, яка пов'язана з регіоном. Знання та уявлення про регіон не є продуктами індивідуальної свідомості. Особистість здобуває їх із навколишнього середовища в ході регіональної соціалізації, формує регіональну громадянську культуру, громадянську компетентність, сприяє ідентифікації жителів з регіоном і відчуттям єдності з громадою.

Підсумовуючи, наголосимо, що, попри стереотипну та інформаційно-зомбовану думку східноукраїнців про «нетолерантні» та «радикально-націоналістичні» настрої в регіонах Західної України, реальний стан речей є об'єктивно іншим. Так склалося історично, що ментальний сегмент регіональної культури західноукраїнця (і особливо закарпатця) сформований генетично в умовах співжиття різних національностей та народностей і має цікаві регіональні особливості, які вкоренилися в регіональному просторі й вплинули на визрівання особливого ліберального формату регіонального соціуму західноукраїнського зразка. Проте неможливо відкидати своєрідність і відмінність регіональних культур українського «східняка» та «західняка».

Багатонаціональний склад західноукраїнських регіонів – це симбіоз соціокультурного міксу з ментально-ліберальними рисами місцевих жителів, які навчилися з повагою ставитися одні до одних, з одного боку, але з іншого – нетерпляче до зневаги політичними елітами «Центру» до своїх традицій. Тому важливим компонентом мирного співжиття є знову ж таки виважена етнонаціональна політика правлячих кіл щодо регіональних культур. Толерантне співіснування різноманітних культур – індикатор людяності та гуманності західноукраїнського співтовариства, а отже, й умова цивілізаційного та організаційного єднання зі справжніми світовими демократичними цінностями у перспективі.

Але через обставини, пов'язані з війною на сході України, з'явилися вимушені внутрішні переселенці, яким необхідно враховувати особливості неоднорідності процесів регіональної соціалізації та культурної адаптації з метою уникнення ймовірних загроз зіткнення ментальних і політичних культур для стабільного розвитку громадянського суспільства.

Маріан ТОКАР, директор Науково-дослідного інституту політичної регіоналістики (Ужгород)

ІВАН ХЛАНТА ЗУСТРІВСЯ З ТВОРЧОЮ ІНТЕЛІГЕНЦІЄЮ ЗАКАРПАТТЯ

7 квітня в Закарпатській обласній бібліотеці для дітей та юнацтва відбулася творча зустріч із відомим фольклористом-науковцем, літературознавцем, етнографом, мистецтвознавцем, провідним методистом Обласного організаційно-методичного центру культури Іваном Хлантою.

Наукові статті з літературознавства та фольклористики друкував у збірниках як в Україні, так і за кордоном. Його перу належать розвідки про життєвий і творчий шлях письменників Закарпаття та рецензії на їхні книги, а також збірники народнопоетичної творчості. Окремими виданнями вийшли написані та упорядковані ним понад 90 книг.

Іван Хланта – досвідчений науковець. Його книги відзначаються жанровим багатством і розмаїтістю тематики, мають велике пізнавальне і виховне значення, здобули широку популярність у читача, дістали позитивну оцінку професійної критики. Вони потрібні у навчально-виховній роботі.

Зустріч із науковцем України, відомим далеко за її межами, розпочалася з в'язанки закарпатських народних мелодій (обробка Володимира Короленка), які виконала директор Ужгородського районного будинку культури Леся Дубенко. Вона зауважила, що пишається давнім знайомством із Іваном Васильовичем і глибоко його поважає за подвижницьку роботу.

Вероніка Хланта, учениця Ужгородської загальноосвітньої школи I–III ступенів № 6 імені Василя Гренджі-Донського, продекламувала вірш Івана Гарастея «З Копашнова, від отчого порога».

Естафету перейняла Ганна Дрогальчук, директор Обласного організаційно-методичного центру культури, яка ознайомила присутніх із творчим доробком фольклориста, відзначила, що надзвичайно цінним і багатющим внеском у скарбницю української фольклористики є зібрані та опубліковані ним народнопісенні твори. Вказала на особливу працездатність Івана Васильовича, побажала міцного здоров'я і здійснення усіх задумів.

Марія Жабляк, викладач Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти, поділилася з присутніми враженнями про співпрацю з Іваном Хлантою.

Марія Стойка, викладач Ужгородського коледжу культури і мистецтв, відзначила важливість роботи науковця, зокрема як бібліографа, що своїми працями значною мірою допомагає молоді у вивченні творчості письменників Закарпаття.

Щире слово про Івана Хланту сказали й давній його товариш, громадський діяч Іван Тегза та вчителі української мови і літератури Наталія Данканич із села Підгірне Іршавського району та Зінаїда Гасинець із села Нересниця Тячівського району.

Насамкінець фольклорист подарував усім присутнім свою книжку «Пісня над Карпатами» (1994) — про Державний заслужений академічний Закарпатський народний хор. Нині це раритетне видання, яке не можна вже купити у вільному продажу.

Провела творчу зустріч заступник директора бібліотеки Тетяна Вудмаска.

Володимир МИШАНИЧ, провідний методист Обласного організаційно-методичного центру культури

ЕНТОНІ ДОРР І ЙОГО «ВСЕ ТЕ НЕЗРИМЕ СВІТЛО»

Усі ми народжуємося з єдиної клітини, меншої за пилинку. Набагато меншої. Ділення. Множення. Додавання й віднімання. Матерія переходить із рук у руки, атоми міняються місцями, молекули обертаються, склеюються білки, пластосоми віддають накази про окиснення; ми зароджуємося з мікроскопічного електричного рою. Легені, мозок, серце. Через сорок тижнів шість трильйонів клітин стискаються в материнських родових шляхах, і ми заходимося криком. А тоді за нас береться світ.

Образ Світла в літературі, звичайно, не новий, але наскільки ж цікаво спостерігати за тим, як письменники різних часів та національностей використовують його у своїх творах. Якщо говорити про українську літературу, то образ світла у багатьох асоціюється з п'єсою Івана Кочерги «Свіччине весілля», де розповідається про заборону київськими воєводами на початку XVI століття запалювати світло в будинках ремісників і де мотив світла заявлений як в імені головного героя (Іван Свічка), так і в символіці боротьби: Світло там уже неодмінно переростає у Вогонь.

Сучасний американський письменник Ентоні Дорр також вирішив поставити образ світла в центрі своєї книги. Мотив Світла зустрічається тут всюди й використовується настільки майстерно, що часом лише заднім числом розумієш, що насправді напис на обкладинці: «Дивовижна і неймовірно життєрадісна книга» повністю відповідає істині, навіть незважаючи на те що розповідається в ній про жорстокості Другої світової війни. Для мене вся книга, мабуть, звелася до висновку, що Світло є в кожному з нас, і тільки від нас самих залежить – поділимося ми ним зі світом або заховаємо глибоко в собі. Навіть у такі складні часи, коли наше життя та вчинки від нас ніби й не залежать. Цю світлотінь і показує автор на прикладі двох головних героїв – французької сліпої дівчинки Марі-Лор і німецького хлопчика Вернера, чиїм життям, здавалося б, ніколи не перетнутися, якби не дивна круговерть подій та рішення Долі.

Варто відзначити, що тема війни в літературному світі (та й узагалі в світі мистецтва) практично безпрограшна. Саме тому багато читачів досить прискіпливо ставляться до книг на цю тематику (особливо серед сучасної літератури), адже стільки вже було сказано та написано талановитими письменниками, що повертатися до цієї теми в наш час майже небезпечно: завжди є ризик написати щось другосортне, написати щось, що спричинить лише розмови про намагання автора використовувати серйозну тему, аби викликати жалість читача, тоді як таланту на її розкриття йому не вистачає. Слава Богу, і в наш час трапляються письменники, наділені справжнім талантом, який вони розвивають, і пишуть чудові книжки, використовуючи зазначену тематику. Тут варто згадати улюблений багатьма роман австралійського письменника Маркуса Зузака «Крадійка книжок», а поруч із ним на одному щаблі стає Ентоні Дорр та його «Все те незриме світло». Роман читається на одному диханні: сюжет захоплює настільки, що відірватися неможливо. Спочатку деяка хаотичність сюжетних ліній трохи збиває з пантелику, але дуже швидко все стає на свої місця, а хаотичність перетворюється на добре продуману композицію. Ми бачимо двох головних героїв, бачимо те, як на їхні такі нескожі на перший погляд долі впливає війна, а ще бачимо Таємницю, яка закономірно розкривається лише в кінці книги, викликаючи при цьому божевільну цікавість.

Наостанок варто сказати кілька слів про українське видання. Особисто у мене деякий подив викликав вибір шрифту – літери настільки тоненькі й вузенькі, що після тривалого читання текст стає однією розмитою плямою, тому час від часу очам потрібно було відпочити. Зате велике задоволення викликав переклад.

Отже, Ентоні Дорр узяв безпрограшну воєнну тематику, включив до неї не менш безпрограшний вічний образ Світла та написав талановитий роман, який, на мою думку, абсолютно заслужено отримав Пулітцерівську премію в 2015 році! Хочеться сказати, що загалом ця книга цілком очевидно може стати бальзамом для душі книголюба, який знудьгувався за якісною сучасною літературою.

Владислава СЛИЧКО

УЖГОРОДЦІ, ЛЬВІВ'ЯНИ ТА ШВЕЙЦАРЦІ СПІЛЬНО ВИКОНУВАЛИ «МЕСУ» ІШТВАНА МАРТОНА

Днями в атріумі будівлі Закарпатської облдержадміністрації відбулась унікальна музична подія: кількасотній слухацькій аудиторії академічний камерний хор «Кантус» представив духовну перлину з доробку видатного закарпатського композитора Іштвана Мартона.

«Меса», написана музикантом у далеких 1940-х, через заборону подібної творчості радянською владою пережила майже півстоліття забуття. Після знайомства з окремими частинами, повернути до життя величний твір свого талановитого наставника ще на початку 90-х узявся диригент хору «Кантус» Еміл Сокач. Робота тривала майже 20 років. Зокрема, торік у співпраці зі львівською колегою композитором Богданою Фролак була створена оркестровка для симфонічного оркестру, що вже нині дозволило представити «Месу» в цілісному звучанні – у виконанні хору «Кантус», співаків-учасників майстер-класів зі Швейцарії та академічного симфонічного оркестру Львівської філармонії.

Цьогоріч «Месі» виповнюється 70 років, а також минає 20 літ, як її автор відійшов у вічність, тому відродження твору й така потужна його презентація – чи не найдостойніший спосіб ушанування цих річниць. На цьому наголосив заступник голови облдержадміністрації Віктор Мікулін, висловивши вдячність Емілу Сокачу за подарований концерт і гордість за те, що наш край зродив визначного для всієї України композитора Іштвана Мартона, котрий якісно збагатив музичну скарбницю Срібної Землі й відіграв помітну роль у розбудові низки колективів та закладів культури в нашому краї.

До вітальних слів приєдналась і начальник управління культури облдержадміністрації Вікторія Фролова, яка до того ж запевнила, що знакові культурно-мистецькі події в атріумі будівлі облдержадміністрації на пл. Народній відбуватимуться й надалі. Зокрема, вже 20 травня управління культури під патронатом голови обласної державної адміністрації уперше проводитиме благодійний бал «Європейська весна» – назустріч Міжнародному дню Європи. Свято матиме яскраве мистецьке наповнення: музичні та вокальні виступи місцевих і запрошених артистів, класичні танці, арт-аукціон й іще чимало цікавинок. А всі благодійні внески будуть спрямовані на потреби Вільшанського будинку-інтернату.

Управління культури Закарпатської ОДА

МИХАЙЛО БЕЛЕНЬ: ТВОРЧЕ КРЕДО – ЦЕ ПОШУКИ ІСТИНИ ЗІ СПОКОНВІЧНОЇ КРАСИ!

Михайло Белень – відомий український скульптор, художник, педагог, і представляти його широкій громадськості немає потреби.

Скульптор Михайло фанатично любить образотворчість, тому він стався співзвучний часові. Це універсальний митець, динамічний, скрупульозний і витонченний академічний скульптор. Має статичний, вишуканої майстерності медальєр, класичного ґатунку портретист і графік. Науковець і дослідник народної етнокультури Карпат. Письменник, журналіст, дизайнер.

Не казати про творче кредо митця — означає бути нещирим і приховувати правду його мистецтва. Багатогранність і різносторонність талантів бойка Михайла Беленя гідно оцінена видатними діячами культури сучасної України.

Митець захистив дисертацію на ступінь доктора мистецтвознавства, дістав звання заслуженого художника України та професора Української богословської академії імені святих Кирила і Мефодія (нині – Українська богословська академія), у численних часописах і журналах виокремлені справедливі думки низки авторів, що у всебічностях професіоналізму, інтелектуального розвитку серед художників сучасності скульптор насправді сягнув певних вершин у творчості.

Пан Михайло – непохитна і цільна натура, зайнятий у праці горянин-бойко. Світогляд, предметність, аналітичність, виокремленість, прагматизм і безмежна любов до історії рідного краю зробили митця не тільки втіленням яскравої індивідуальної творчості, але і мудрим філософом-сучасником. Про це свідчать написані ним книги, зокрема величезна дослідницька праця «Карби віків», яка найближчим часом вийде у світ. Це афоризми, поезія, наукові статті, портрети творців Карпатської України, діячів світової культури та європейської педагогічної науки; етнографічні дослідження Карпатського ареалу; різноманітні портрети особистостей культури сучасності; символи і космогонічність у народному та слов'янських витоках сакрального мистецтва; семантика, логографія, символіка і знаковість зі світових культур.

Глибоко усвідомлюючи системність образотворчих перевтілень у власній душі, скульптор переосмислює духовність надбань, які еволюційно творилися людством відколи існує світ, що є головною щоденною молитвою для автора. «Історія виставляє свої рахунки, а фальшивомонетники роблять своє». «Заїздких кривдників, фальсифікаторів, зокрема щодо культури, більшає й більшає, а справедливість історизму в Небо кричить» (Михайло Белень – далі М. Б.).

Із Михайлом Олексійовичем можна вести цікаву розмову в площині передбачуваної, дещо загадкової філософської лінії, розкриленої, йому ж притаманні світ оглядності потаємністю.., цілковитістю глобального розуміння не тільки історії світового образотворчого мистецтва, але й системності проблем образотворення, які ніколи не зникатимуть, як і феномени Природи, в яких людина може тільки навчатися бути людиною в цьому проблемному і грішному світі...

М. Белень не старається переконувати чи нав'язувати щось особисте... Логіка його звершень, поміркованості, розсудливості, без сумніву, серед митців виокремлюється енциклопедичністю знань, вливається в узагальненість і всебічність почуттів гармонії, найтонші струни душі з великою людяністю торкаються філософсько-біблійної правди і справедливості.

Про історію і мистецтво у Карпатському краї митець говорить із надзвичайною гордістю й одночасно з внутрішнім душевним болем. Скульптора понад усе непокоїть те, що нинішній технократичний шлейф (він неминучий за законами розвитку і прогресу) «занесеного» інформативним простором пустопорожнього модерну знівельовує чи пак робить навмисно паратизацію святого, автохтонного, національного. І все це небезуспішно... ворожнечість робить все...

Поетапно, навіть свідомо знищується етнокультурне, пракультурне, національне коріння, яке збереглося тисячоліттями у Карпатському краї. Зрозуміло, що на противагу змінам життєвих цінностей (цивілізаційність розвитку, світовий бізнес, військові доктрини, узурпація влади диктаторами та політиками, потоки криміналітету і Вічна Мудрість над псевдоголовами) – віра у Бога. Останнє дещо пригальмовує пришвидшене самознищення ортодоксів в усіх галузях сучасного життя.

Слухаючи пана Михайла, я записував його влучні та мудрі думки про світи духовності на слов'янських землях:

• «Час пожирає все, невже це основа всіх вічних змін і жорстокості?..»

• «Практичне самовизначення українства – це глибинний вияв слов'янського культурологічного, етногенезисного універсуму у сакральності, космогонічності, всюдисущої приналежності народно-епосного духу».

• «Незнищенність генія завжди була і є прихована у просто людяності. Нам не потрібно шукати синтези між Сходом і Заходом індоєвропейства – краще б завершувати і поглиблювати гармонію синтезу, яку залишили пращури».

• «Вічносуще завжди говоритиме мовою архетипів Істини, а декому надто хочеться, щоб страх тотемний вселити у страх Любові».

• «Світоосягнення є світоосвоєнням ознак спорідної буттєвості праетногенезисів і до ідентифікації автотенності націй, яке чітко прослідковується у поліхромних і монохромних розписах керамічного посуду VII–III тис. до н.е. – Трипілля».

• «Виникнення символів і форм: хрест, шар, коло, зірка, квадрат, куб і трикутник відбувалося одночасно на всіх континентах світу. Те ж саме простежується у виникненні космогонічних знаків (печерні, наскельні розписи)» (М. Б.).

Із прочитаного у пресі про творчість Михайла поціновувачі мистецтва, патріоти, знавці-професіонали всілякo підтримують скульптора, добре розуміючи, які процеси взаємовпливів, взаємозбагачення культур, що творилися на південно-західних землях Європи, і які в душі відстоює автор на Закарпатті, без яких немислимий рух уперед. Знаємо великих українських талантів, однак «ділки» мистецтва знівельовують, перерізують святе, топчуться на місці і мавпують, і що з того?..

• «Генетична, історична пам'ять схильна пробуджуватися й через тисячоліття; це неповоротний, непроминальний хрест – опора в образотворчому мистецтві, хрест, в якому міститься незбагненна нескінченність опори гармонії Краси».

• «Як кажуть розбещені вселавою конформісти про псевдолітературу: немає сенсу полемізувати – мистецтво ж вічне!» (М. Б.).

• «Пам'ятки матеріальної та духовної культури є віковічною спадщиною розвитку в художніх ремеслах і в маленькому світі Бойківщини на Закарпатті. Однак є велика кількість збережених народноживиткових мистецьких речей, аналогів яким і досі не знайдено в жодному регіоні Західної України. Нині ведуться пошуки в курганах і могильниках, тому трансформація, трансплантація (поза чуженаціональними інвазіями) неодмінно залежні об'єнуючими генетичними концепціями людини у смислотворчості ідей» (М. Б.).

Звісно, аби краще заглибитись у те, про що говорить скульптор, пропонуємо усім тим, хто любить еволюційність світових культур, порозмірковувати через історизм витоків над таким:

• «Подорож у часі... Людство у майбутньому повторюватиме минуле. Ми, – Людство, – що можемо, окрім святої духовності, запропонувати паралельним світам зі Всесвіту?»

• «Самодури, кар'єристи і диктатори були й будуть, однак культура носить у собі всі можливості говорити з Вічністю останньою» (М. Б.).

А ще Михайло підкреслює: «Реальність і міфи, Колесо вчення. Субстанційність пізнання і виникнення новітніх думок – нас ділить Нескінченний Час... Хто керує Нескінченністю і Рухом?» «Мудролюбність – це власний мікрокосмос, ранок розкутої душі, скарб місіонерів волі...» (М. Б.).

А тепер вдумайтеся, як, про кого і що повинен творити професійний художник сьогодення для майбутнього, щоразу нагадуючи живучим: предки наші лежать у землі, по якій ходимо і грішимо... «Художник як творча особистість повинен усвідомлювати про існування в духовному світі легенди, містицизму, чорної і білої магії, заклинань, шаманства, окультності... Паранормальні явища, яких без внутрішньої духовної медитації не пізнати... Духовне зцілення має свій постійний рух». «Слово, яке зійшло з Неба, прийшло для перемоги!» (М. Б.).

Слухняність лицемірної поведінки призводить нині у рабство, говорить Михайло. «Хто придумав лабіринти і хто ж модернізує?.. Інтернетизація, світове електронне павутиння зробило величезну кількість зомбованих бовдурів ще більшими спекулянтами на тлі Земних Сил живої природи Людства» (М. Б.).

У колі друзів Михайла Беленя називають щедрим філософом майбутнього. Багато є таких колег по мистецтву, які потайки заздрять, але очевидно його творчі здобутки говорять самі за себе.

Скульптор уперше масштабно в образотворчому мистецтві Закарпаття створив цілі галереї (скульптура, графіка, медальєрне мистецтво) портретів найвидатніших світочів Карпатського краю. До кожного із них написав статті. Автором виготовлено понад п'ятсот медалей. Низка медалей поповнила Ватикан, Третьяковську галерею, Державний «Ермітаж», Петербурзький монетний двір у Росії, а також десятки музеїв України.

Найбільшим успіхом автора було створення серії медалей, присвячених руху «Всесвітніх молодіжних фестивалів», починаючи з Празького 1947 року і по Московський 1985 рік. Авторський тираж отримали керівники делегацій зі 130 країн світу, поповнивши свої попередні колекції фестивальних рухів.

Усе, про що читав і що вивчав у двох академіях, бачив митець у великих європейських музеях. Від Фінляндії до Єгипту – все об'їздив. Маючи щирого друга – лікаря і колекціонера мистецтв, який працював у найбільшому госпіталі «Авіцени» в Парижі, зумів відвідати шістдесят музеїв великого космополітичного мегаполіса. У всесвітньовідомий «Лувр» митець ходив десять днів підряд, аби побачити все, що його цікавило.

На сьогодні пан Михайло розробив понад сто композицій у свої знаменитій серії («Графічні аркуші») – «Людина, Світ Душі і Всесвіт». Мені приємно слухати й аналізувати гіпотези про паранормальні явища та паранормальну віртуальність філософських думок, про вічні закони Буття і Небуття художника-філософа: «Народження і Смерть на цій Землі людським розумом не ревізуються». «Мені не потрібно відстоювати себе у мистецтві – я певною мірою у ньому стався».

«Скажімо, умовно, із сотні віршів, присвячених Вічній Весні людського кохання, один із них найкращий, філософський, пронизаний вищими цінностями духовності людини. Зрештою, тільки великою працею можна надолужити світоглядні прогалини, наповнюючи себе безцінними знаннями, які залишили нам геніальні митці минулого. Інакше неможливо себе реалізувати перед майбутнім художником-філософом» (М. Б.).

Я не можу не погодитись із думками знаного митця. Мені важко перерахувати назви художніх творів у його роботі. Всі вони, на мій погляд, художньо-мистецьки довершені.

Спілкуючись із інтелігенцією краю, помічаю, як всі ніби в один голос відгукуються позитивно про Михайла Беленя. Хто ж не знає про цього художника – кривить душею або ж черствий до історії Карпатського краю. Повертаючись із майстерні Михайла та його дружини Магдалини, теж універсальної художниці, подумав: і треба такому статися по волі Господній, щоб цей тандем професіоналів був настільки масштабно талановитим і різностороннім у мистецтві!

Микола СТОРОЖЕНКО, художник-монументаліст, графік, живописець, лауреат Національної премії України ім. Т. Г. Шевченка, академік-секретар Академії мистецтв України, професор Національної академії образотворчого мистецтва та архітектури, народний художник України,
м. Київ,
28.03.2007 р.

СТЕПАН ПАП: МАДЯРИЗАЦІЯ

(Продовження. Початок у №11 (980) від 14 квітня2016 року. Подається мовою оригіналу)

Після 1840 року видається менше мадяризаційних приписів. По-перше, тому що мадярська мова була всюди введена і комітати вже не мали, що наказувати. По-друге, мадяри вирішили зліквідувати всі прояви національного життя русинів різними загальнодержавними акціями: ліквідацією руських шкіл, мадяризацією назв сіл, прізвищ ліквідацією руських культурних товариств, залякуванням провідних діячів-русинів, а то й спробами вбивства, насиллям над греко-католицькою Церквою, мадяризацією богослужінь, ліквідацією руської азбуки, зміною календаря, створенням груп ренегатів, агентів, недопущенням автономії греко-кат. Церкви, акцією в Сполучених Штатах Америки русинів в користь Мадярщини, ліквідацією назви «русин», а врешті – терором.

Розглянемо ці акції, керовані владою Мадярщини:

1. Влада Лойоша Кошута. У жовтні 1847 року засів у Братиславі мадярський Сейм, на якому русини були представлені Олександром Духновичем. Він у своїй промові схвалював боротьбу мадярів за свободу, але такої самої свободи домагався для русинів. Кошут відкинув домагання русинів і заклав такі принципи: Мадярщина – це велика мадярська держава, в якій є лише одна нація – мадярська. Під короною святого Стефана, короля Мадярщини, можуть жити лише мадяри. В Мадярщині панує тільки одна мова – мадярська, лише вона повноправна, і кожний житель Мадярщини має її навчитись і нею вдома і всюди користатися. Ті, що мадярської мови не знають, або її навчаться, або згинуть. Коли Духнович вказав на зубожіння русинів, експлуатованих шляхтою, Кошут відповів, що русини аж тоді заслужать собі ліпше життя, коли стануть мадярами, інакше згинуть. Кошут ніколи не визнавав під мадярською короною іншого народу або національності, крім мадярської. А посли Сейму вирішили, що вони в Мадярщині не дають розвиватись ані мові, ані культурі інших народів, ані користатися своєю рідною мовою в суспільнім житті.

14 квітня 1848 року мадярський Сейм детронізував Габсбургів з мадярського трону й проголосив самостійність Мадярщини. Мов скажені, накинулись мадяри на русинів: Духновича заарештували, побили й відвели з Пряшева босого до Кошиць, щоб там його повісити, брати Адольф і Віктор Добрянські та пряшівський канонік Шолтес втекли в Галичину. В такій ситуації русини хочеш не хочеш мусили шукати допомоги в імператора у Відні. Духнович сказав: «Ми живемо і хочемо жити. Але коли б Кошут переміг, це б означало смерть русинів Закарпаття». Війська Кошута капітулювали 13 серпня 1849 року під Вілагошем.

Минула одна катастрофа для національного життя русинів Закарпаття, а вже прийшли інші.

2. Австро-мадярським вирівнянням в Габсбурзькій імперії витворилась дуалістична державна система, яка від 1868 року називалася Австро-Мадярщина. Мадярський прем'єр Деак визнавав у Мадярщині лише один політичний народ – мадярів. За часів прем'єра Коломана Тіссо існування русинів цілком негувалось. Кожного, хто насмілився захищати права русинів, об'являли панславістом, панславістичмим агітатором, зрадником вітчизни тощо. Отже, не можна було захищати руську мову, тим більше в школі й церкві, або домагатись прав для руського народу. Панславізмом було все, що хоч трохи ставилось проти мадяризації і надволодіння мадярів. Наступний прем'єр Ванфі Дезидер заснував у своєму міністерстві спеціальний відділ, метою якого було відстежувати національний рух русинів і оперативно йому протидіяти. Ванфі запровадив цензуру руських газет. Призначив нові вибори до парламенту, які брутальністю, обманами, підкупами та насиллям перевершили всі попередні вибори. Після виборів мадярська влада ще посилила мадяризацію: активізувала мадярські установи й товариства з метою мадяризації, видала закон про мадяризацію назв сіл і прізвищ (1888), вирішила насильно внести в богослужіння греко-католицької Церкви мадярську мову та утворила мадярське греко-католицьке єпископство, створила Державний комітет з русинів-ренегатів, які мали вести мадяризацію і поборювати будь-які прояви руськості, заснувала мадярофільські газети, редаговані тими ж ренегатами, надаючи їм державну субвенцію і роздаючи ті газети задармо, тобто настав так званий період темноти на Закарпатті.

3. Термін «закон Аппоні» був дуже відомий на Закарпатті. Аппоні – це міністр культури в кількох мадярських урядах. У 1907 році було прийнято запропонований ним закон про повну ліквідацію руських шкіл. У 1871 році було на Закарпатті 618 шкіл, у яких навчання проходило по-руськи. А в 1914/15 році, після реалізації закону Аппоні, на Закарпатті зістало всього 18 шкіл з руською мовою навчання і 1672 дітьми. Всі інші українські діти мусили ходити до мадярської школи.

Хвиля мадяризації охоплювала комітат за комітатом. Наводимо заклики в тогочасних промовах в мадярському сеймі і в газетах, висловлених мадярськими високими урядовцями, письменниками, послами, редакторами тощо:

«Немадяр або змадяризується між нами, або умре з голоду» (II, 55); «передусім маймо на увазі, щоби мадярська мова була першою і загальною і щоби її вчились однаково німецькі, слов'янські й румунські діти» (II, 55); «головною метою кожного мадяра тепер мусить бути вивищення й розквіт мадярської мови» (II, 59). Ці прояви мадяризації реєструють усі мадярські часописи (II, 62). «Чисельних німців і слов'ян, які живуть у Мадярщині, треба змадяризувати» (II, 71); «бо ця благословенна вітчизна заслуговує на те, щоби чужі народи, яких вона у своєму лоні тримає, засвоїли її мову та звичаї, коли бажають користатись її дарами й свободою» (II, 71); «треба зробити обов'язковим ношення мадярського національного одягу» (II, 75). А от крик мадярської шляхти в парламенті: «Ми шаблями посічемо кожного на куски, хто б поставився проти мадяризації» (II, 97), «Хто любить мадярський хліб, нехай любить і шанує і мадярську мову, а з тим і мадярський народ. Кожний зобов'язаний покорятись законам країни. Чому не було б можливим примусити жителів Мадярщини, щоби вони навчилися мови країни, сало котрої їх живить» (II, 277) (Даніел Рапант: К початкам мадяризації I і II том, Братислава, 1927 і 1931).

Мадяризація провадилась легально і нелегально. З боку закарпатських українців виникали протести: «Примушувати когось приймати чужу мову проти його волі – це явна ознака поневолення. Нехай собі прихильники мадярської мови згадають на добу Йосифа II, коли їх примушували вивчати німецьку мову, як вони проти того поставились, а тепер вони роблять те саме, насилуючи мадярську мову нам» (11,146).

В історії народи домагались своїх прав або революцією, або домаганням у володаря. На Закарпатті сталося друге. Закарпатські єпископи, як патріархи народу, звертались до імператора. Хоч в Унії руське священство було урівнене в правах з латинським, цього не здійснилося, але хоч дало правову законну підставу, щоби єпископи тих прав домагались: «Обов'язком володаря є поширити людські й громадянські права на всіх членів суспільства і не допустити, щоби одна її частина утискувала другу. Та ж і ми даємо свої маєтки і труд державі в податі. Ми мали права, свободу, але ті від нас забрали». Але тут був слабим і імператор. «Якщо імператор Мадярщини закони не прийме, відмовимо йому слухняність, евентуально покличемо на трон іншу лінію» (II, 98), – погрозили мадяри.

«Національностей було в Мадярщині більше, але звичайно згадувались лише мадяри, німці і слов'яни» (II, 367). «Слов'яни – це спільна назва для словаків, чехів, хорватів, сербів, словенців і русинів, уважаних в тому часі лише за галузки одного народу, їх мови – лише за діалектичні види слов'янської мови, подібно як у німецького народу, до якого відносили австрійців, штирійців, баварців, швабів, франків і сасів» <...> «В Мадярщині, якщо не беремо до уваги різні малі національності, є сім головних: мадяри, німці, словаки, хорвати, русини, серби й румуни. Статистики щодо національностей, які сказали б нам, яким є чисельне їх співвідношення, з XVIII століття не маємо. Пізніші й сучасні спроби означити те відношення на XVIII століття є лише більш-менш правдоподібними здогадами. Повний перепис населення в Мадярщині маємо тільки з періоду імператора Йосифа II, але й той перепис не врахував національний склад, як це не роблять і часткові переписи попередніх періодів. На основі підрахунків Ачаді, наприкінці XVIII століття число мадярів творило лише одну третину всього населення» (I, 64). Тому мадяри хотіли осягнути більшість мадяризацією, насамперед русинів, які були цілком беззахисні.

«Пануючі класи Мадярщини у листопаді 1868 року провели через парламент закон про національність. Він встановлював, що в Мадярщині є лише одна політична нація – єдина, неподільна мадярська нація. Цей закон відкрито встановив над русинами подвійний гніт – національний і соціальний. Мадяри проводили через парламент все нові закони, щоб з їх допомогою зміцнити своє політичне панування і здійснювати асиміляцію немадярських народів. Щоб покласти край національно-культурним рухам, у 1878 році мадярський парламент прийняв закон № 5, згідно з яким всякий, хто виступатиме проти національного гніту, підлягатиме покаранню у вигляді штрафу і тюремного ув'язнення» (Гончаренко О. Стан шкільництва на Закарпатті // Дукля. – № 2. –1963. – С. 76 і дальші).

Із архівних матеріалів державного архіву в Пряшеві за 1876 рік видно, що греко-кат. священики вважалися панславістами й були під державним наглядом. Так, наприклад: Стефан Родкович (Дриниця), Алойсій Мраз (Кийов), Олександр Павлович (Свидник), Антон Висловецький (Вишний Орлик), Йосиф Павлович (Хмельова), Іван Капішинський (Варадка), Юлій Смолигович (Водружаль), Микола Гвоздович (Варганівці), Михаїл Хамила (Грабське), Стефан Молчані (Снаків), Олександр Яницький (Макальців) (Наук. зб. музею укр. культ. у Свиднику. – 1967. – С. 248).

І державні службовці: «В 1871 р., коли мій дід був ще хлопцем, учителів ужгородської гімназії, що тоді були передовиками в руському національному русі, мадярське міністерство розкидало в Сегедин, Пейч, Пешт... Мій стрий Кирило попався в Сегедин» (Євм. Сабов. Перед 60 роками (1871–1874). Спомин // Рус. Слово. – Пряшів. – № 1. –1931. – С. 3).

МАДЯРИЗАЦІЯ НАЗВ СІЛ, ПОСЕЛЕНЬ, РІК, ХОТАРІВ ТОЩО

Мадяризацією назв сіл, поселень, рік, хотарів тощо мадяри старалися стерти й закрити свідків того, що українці були першими поселенцями Історичного Закарпаття, бо ці назви сіл, осель, поселень, хотарів свідчили, що вони українські, а тим самим що первісними жителями на Історичному Закарпатті були українці.

Історичні документи доказують, що мадяри, на території історичного Закарпаття до нападу монголів (татарів) в 1241 році не творили компактне населення, бо в поселеннях декотрих комітатів Історичного Закарпаття ще в другій половині XIV століття вони числяться як «госпітес» (Бідерман І., Грушевський І.). Навпаки, на цих територіях всюди бачимо назви слов'янські, дуже давні (Нідерле І.). Мадярські назви знаходимо дуже рідко, і вже в пізніших документах, публікаціях і мапах аж наприкінці XIX століття. Навіть на мапах XIX століття і то аж до 1875 року знаходимо зовсім мало мадярських і змадяризованих назв. Вже після 1875 року на мапах назви українських поселень замінено або дослівним перекладом первісної української, або вільним перекладом, або заміною назви, або зміною мадярських закінчень. Як приклад, наведемо декілька назв:

а) дослівно перекладені, наприклад, назви гір, потоків, рік: Чорна гора (Фекетегеды), Велика гора (Нодьгеды), Студений потік (Гідеклоток), Велика Ріка (Нодьаг) та ін.; із назв селищ, наприклад: Пасіка Турянська (Турйовагаш), Турянська Бистра (Турйошебеш), Буковець (Унгбіккиш), Кострина (Чонтош), Волосянка (Гоязд), Луг (Лігетеш), Голубине (Голомбош), Ізвор (Берегфорраш), Терново (Кикийнеш), Річка (Кішпоток) та ін.;

б) змінене закінчення мають, наприклад: Страбичево (Страбічо), Ракошино (Ракош), Іванівці (Іваньі), Клячаново (Клочоно), Кольчино (Килчийнь), Червеньово (Черлено) та ін.;

в) додаванням слова «фолво» (тобто «село») мадяризували первісну українську назву, наприклад: Лецовиця (Лийцфолво), Обава (Дункофолво), Бистре Мале (Шебешфолво), Золотарево (Итвишфолво) та ін.;

г) додаванням слова «ґазо» (тобто «дім»): Пістрялово (Пістроґазо), Давидково (Давідґазо), Андрашовці (Ондрашґазо), Арданово (Ордонґазо) та ін.;

ґ) додаванням слова «поток» (тобто «потік»): Буковець (Біккишпоток); Сухий (Сугопоток) та ін.;

д) додаванням слова «мезив» (тобто «поле»): Вучкове (Бучкомезив), Волове (Икирмезив), Лисичево (Ровкомезив), Кошельово (Кешольмезив), Ясіня (Киришмезив) та ін.;

е) додаванням слова «саллаш» (тобто «оселя»): Косино (Коцкосаллаш), Солочин (Кіральфісаллаш), Ляховець (Лендєлсаллеш) та ін.;

є) додаванням слова «сиг» (тобто «кут»): Мала Туриця (Кіштурйосиг), Велика Туриця (Нодьтурйосиг) та ін.;

ж) вільно перекладені або етимологічно хибно замінені: Оленово (Сор- вошкут), Глибоке (Милькут), Забродь (Рийвгель), Люта (Говошкяз), Загорб (Готаргедь), Свалява (Сольво), Уклин (Оклош) та ін.;

з) штучно витворені назви, за значенням цілком інші, ніж первісна, українські назви: Княгиня (Чіллогфолво), Пасіка (Кішгідвег), Бистра (Готарсиг), Дубрівка (Черголом), Скотарське (Кішсольво), Лозянське (Чирийиш) та ін. (др. Іржі Крал. Осідлені Карпатске Русі. – Прага, 1923. – С. 5–6).

Навіть професор університету в Будапешті ренегат др. Гіядор Стрипський пише, що документи минувшини Закарпаття є в хотарних назвах (Др. Г. Стрипський: Гді документи исторії Підк. Руси). Тут ще додаймо, що питання хотарних назв мадяри навмисне оминали, не хотіли про це згаду-вати, оскільки значна більшість хотарних назв в теперішнім середнім і нижнім Потиссі в Мадярщині – українська. А це вказує, що і ті терени первісно заселяли українці, бо назву дає той, хто перший прийшов на цю територію, а ті, що пізніше приходять, її перебирають.

о. Степан ПАП

(Продовження в наступному номері)

Публікується за виданням: Пап С. Велика боротьба / Передмова акад. Миколи Мушинки. – Ужгород: Гражда, 2015. – 380 с.

ВІДОМОСТІ ДЕКЛАРАЦІЇ ПРО МАЙНО, ДОХОДИ, ВИТРАТИ І ЗОБОВ'ЯЗАННЯ ФІНАНСОВОГО ХАРАКТЕРУ ЗА 2015 РІК

1. ПІБ: Сіка Василь Петрович 2373309115 ВО 699216

2. Місце проживання: 89421 Закарпатська обл. Ужгородський р-н. с. Сторожниця, вул. Миру 27

3. Посада: сільський голова

4. Члени сім'ї декларанта:

дружина – Сіка Г.Т. 2573210941

донька – Сіка В.В. 3275715243

Відомості про доходи, одержані з усіх джерел в Україні (грн)

5. Загальна сума сукупного доходу – 94425,43, членів сім'ї – 110268,01

6. Заробітна плата – 79731,38, членів сім'ї – 102808,01

10. Матеріальна допомога – 10389,60, членів сім'ї – 7460,00

19. Дохід від передачі в оренду (строкове володіння та/або користування) майна – 4304, 45

Відомості про нерухоме майно:

Майно, що перебуває у власності, в оренді чи на іншому праві користування декларанта, та витрати декларанта на придбання такого майна або на користування ним

23. Земельні ділянки:

Україна, Закарпатська обл., Ужгородський р-н., с. Сторожниця – 8700 кв.м.

24. Житлові будинки:

Україна, Закарпатська обл., Ужгородський р-н., с. Сторожниця, вул.. Миру 27 – 200 кв.м.

Транспортні засоби

Транспортні засоби, що перебувають у власності, в оренді чи на іншому праві користування декларанта

35. Автомобіль легковий: Шевролет «АВЕО», рік випуску – 2005, SKODA «Octavia» 1,9 куб. см., рік випуску – 2004.

Відомості про фінансові зобов'язання та інші витрати (грн)

Фінансові зобов'язання декларанта та інші його витрати (грн)

56. Утримання зазначеного у розділах III-V майна – 28500,00

59. Інші не зазначені у розділах III–V витрати – 25400,00

Примітка: у ненадрукованих позиціях форми декларації відомості відсутні.

ВІДОМОСТІ ДЕКЛАРАЦІЇ ПРО МАЙНО, ДОХОДИ, ВИТРАТИ І ЗОБОВ'ЯЗАННЯ ФІНАНСОВОГО ХАРАКТЕРУ ЗА 2015 РІК

1. ПІБ: Мацко Єва Андріївна

3. Посада: секретар Сторожницької сільської ради

Відомості про доходи, одержані з усіх джерел в Україні (грн)

5. Загальна сума сукупного доходу – 74895,79, членів сім'ї – 60997,10

6. Заробітна плата – 66138,99

10. Матеріальна допомога – 8756,80

Відомості про нерухоме майно

Майно, що перебуває у власності, в оренді чи на іншому праві користування членів сім'ї декларанта

29. Земельні ділянки:

Україна, м. Ужгород, вул. Гагаріна – 0,6717 га;

Україна, с. Сторожниця, ур «Чонкаш», Ужгородського р-н. – 0,33 га;

Україна с. Розівка, земельний пай – 2,0572 га;

Україна, с. Тарнівці ФГ «Агія» – 1,499 га;

30. Житлові будинки: Україна, м. Ужгород, вул. Гагаріна – 154,7 кв. м

Транспортні засоби

Транспортні засоби, що перебувають у власності, в оренді чи на іншому праві користування членів сім'ї декларанта

40. Автомобіль легковий: Opel Omega, 1998 куб. см. 1994 р.в.; УАЗ 31512, 2445 куб. см., 1990 р.в.

44. Інші засоби: трактор, Weituo TY 254, 1417 куб. см. 2005 р.в.; трактор, МТЗ-80, 4750 куб.см. 1988 р.в.

Відомості про фінансові зобов'язання та інші витрати (грн)

Фінансові зобов'язання членів сім'ї декларанта (грн)

60. Добровільне страхування – 1408,26

62. Утримання зазначеного у розділах III–V майна – 8341,06

Примітка: у ненадрукованих позиціях форми декларації відомості відсутні.

СПРАВИ НАКАЗНОГО ПРОВАДЖЕННЯ МОЖУТЬ ПЕРЕДАТИ НОТАРІУСАМ

На сьогодні є взаєморозуміння з Верховним Судом України щодо доцільності передачі справ наказного провадження до компетенції нотаріусів для їхнього вирішення в межах безспірного провадження шляхом вчинення виконавчого напису.

На цьому наголосила президент Нотаріальної палати України Наталія Василина під час Міжнародної науково-практичної конференції «Національні та міжнародні стандарти становлення професії нотаріуса: тенденції та перспективи розвитку», яка відбулася 7 квітня 2016 р. у Києві.

Вона зазначила, що оскарження дій або бездіяльності нотаріусів має розглядатися лише за правилами адміністративного судочинства, зважаючи на публічність делегованих нотаріусу повноважень на вчинення нотаріальних дій і використання ним гербової печатки.

МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ

Як зауважив Давід Кьонінг, нотаріус із м. Фільсбібург (Баварія), серед завдань Федеральної палати нотаріусів у Німеччині визначено забезпечення електронного документообігу нотаріального діловодства та архіву, ведення центрального реєстру довіреностей і спадкових справ, підвищення кваліфікації нотаріусів та проведення фахових випробувань тощо.

На запитання щодо відповідальності нотаріусів за несплату членських внесків експерт відзначив, що несплата членських внесків у них рідкість, бо стосовно неплатників застосовуються санкції у вигляді дисциплінарного покарання (штрафів). Окрім того, є право звернення до суду за вирішенням питання щодо примусового стягнення. Зі свого боку, суд за наслідками такого розгляду може вирішити питання про позбавлення нотаріуса права на здійснення нотаріальної діяльності.

У таких справах проста логіка – якщо нотаріус не сплачує внески до Нотаріальної палати, виникає підозра стосовно його неспроможності отримувати гонорари за вчинення нотаріальних дій, що може бути результатом або недостатнього рівня його кваліфікації, або відсутності потреби у нотаріальному обслуговуванні саме в цьому регіоні. «Слід зазначити, що пригадати можна лише один такий випадок», – повідомив Давід Кьонінг.

Президент Нотаріальної палати Грузії Ніно Хоперія, коментуючи запроваджені у Німеччині санкції, зауважила, що така проблема існувала в Грузії лише на початку утворення самоврядування. А зважаючи на те що сьогодні Нотаріальною палатою Грузії організовано ведення окремих електронних реєстрів, необхідних під час здійснення нотаріальної діяльності, вони мають можливість відключати таких недобросовісних нотаріусів від доступу до цих реєстрів.

НОТАРІУС ЯК ДЕРЖРЕЄСТРАТОР

Обговорюючи питання нотаріуса-державного реєстратора, Юстизрат Ріхард Бок, віце-президент Федеральної нотаріальної палати Німеччини, зауважив, що «проблеми, які зібрали нас тут, існують не лише в Україні, а й у багатьох країнах латинського нотаріату».

За його словами, у Німеччині вносити записи до інформаційного реєстру має можливість кожен громадянин, тому достовірність такого реєстру може бути сумнівна. Інша справа – публічний реєстр, за достовірність якого відповідає держава. «Щодо української ідеї надання права так само всім громадянам вносити дані до інформаційного реєстру, то я не впевнений в її ефективності, оскільки дивлюся на це з точки зору німецького права. У нас вже є певні законодавчі основи для ведення таких реєстрів, у вас таких напрацювань немає», – зазначив експерт.

Він додав, що в Німеччині існує земельний кадастр як основа ведення земельної книги, який нічого спільного з такою книгою не має. Земельний кадастр – це технічний реєстр, земельна книга – правовий реєстр.

Присутні на конференції нотаріуси відзначили недостатню роботу електронних реєстрів, їхню незахищеність і великий ризик несанкціонованого втручання.

Коментуючи ситуацію в Німеччині, директор Департаменту з питань нотаріату Мін'юсту Олена Мартинюк пояснила, що в Україні дещо схожа система реєстрації прав на земельну ділянку. Однак у нас виникають системні проблеми з кадастром і реєстром прав при їхній реєстрації. «Вони пояснюються тим, що до 2013 року права на земельні ділянки реєструвалися в окремій системі. Нині земельні права на земельні ділянки та на об'єкти нерухомості реєструються в одній системі», – сказала О. Мартинюк.

Вона також додала, що в Україні нотаріуси вже є державними реєстраторами, до чого німецькі колеги ще тільки прагнуть: «У нас нотаріуси є державними реєстраторами і вже реєструють права на об'єкти нерухомості незалежно від нотаріальної дії, тобто ви на шляху до цього, а ми вже працюємо в такому режимі».

ЕЛЕКТРОННІ ДОКУМЕНТИ Й АРХІВИ

Про використання інформаційних технологій у роботі нотаріусів Литви розповів президент Нотаріальної палати Литовської Республіки Марюс Страч-

кайтіс. Так, у Литві з 2009 року всі угоди з нерухомості проходять через систему електронного документообігу, тобто договір складається та заповнюється нотаріусом в електронному вигляді. «У нас уже створений електронний нотаріальний регістр, в якому реєструються всі вчинені нотаріальні дії. Найближчим часом відповідний паперовий регістр для реєстрації нотаріальних дій ми плануємо замінити на електронний», – розповів М. Страчкайтіс.

Натомість експерти з Грузії похвалилися своїм ноу-хау, адже вони вже мають право вчиняти окремі нотаріальні дії по Skype-зв'язку. За словами президента Нотаріальної палати Грузії Ніно Хоперії, за 2014 рік було вчинено близько 8 тисяч нотаріальних дій по Skype-зв'язку, а в 2015-му – 48, 663.

СТРАХУВАННЯ

За литовським законом про нотаріат, нотаріальні дії здійснює лише той, хто має обов'язкове страхування професійно-громадської відповідальності нотаріуса. До 2003-го кожен нотаріус страхував свою відповідальність індивідуально, а з цього року вони страхуються за принципом колективного страхування: Закон про нотаріат зобов'язує органи нотаріального самоуправління – Нотаріальну палату Литви – страхувати нотаріусів.

У Грузії також запроваджено обов'язкове страхування. За Наказом міністра юстиції Грузії від 17 березня 2010 року, визначені істотні умови обов'язкового професійного страхування нотаріусів і мінімальний обсяг страхової суми, розмір якої становить 100 тисяч ларі на рік.

Окрім того, нотаріус у Грузії має право отримати і зберігати на депозитному рахунку гроші, цінні папери та інші цінності, вартість яких більша ніж 1 мільйон ларі, якщо мінімальний розмір суми обов'язкового професійного страхування нотаріуса визначений в розмірі не менш 200 тисяч ларі на рік, у разі 300 тисяч ларі на рік – нотаріус має право отримати на депозит 2 мільйони ларі. Для кожного страхового ліміту визначена різна сума страхової премії, яка обирається нотаріусом.

НА РАХУНКИ ФІЗОСІБ ДОЗВОЛИЛИ ЗАРАХОВУВАТИ ВАЛЮТУ ВІД РОДИЧІВ

Національний банк розширив можливості зараховувати в межах України на власний поточний рахунок фізичної особи кошти в інвалюті, отримані від родичів у безготівковій формі.

Це передбачено постановою Правління Національного банку України №256 від 12 квітня 2016 року «Про внесення зміни до постанови Правління Національного банку України від 16 вересня 2013 року № 365», яка набула чинності від 14 квітня 2016 року.

Надходження в іноземній валюті в межах України на поточний рахунок в іноземній валюті фізичної особи зараховуються лише такого походження:

– проценти, нараховані за залишками коштів на власному або вкладному (депозитному) рахунках;

– кошти, які надходять із іншого власного рахунку цієї фізичної особи;

– кошти, які вносяться готівкою власником цього рахунку.

Зарахування інших надходжень в межах України (за окремими винятками) на поточний рахунок в іноземній валюті досі не здійснювалося.

Відтепер на власний поточний рахунок фізичної особи можуть зараховуватись і кошти в інвалюті з інших джерел. Зокрема:

- кошти, отримані від родичів у безготівковій формі;
- кошти, отримані за рішенням суду або за рішенням інших органів (посадових осіб), яке підлягає примусовому виконанню;
- кошти, отримані за операціями з цінними паперами іноземних емітентів, що в установленому порядку допущені до обігу в Україні, серед них і виплата доходу за

цими цінними паперами (подвійний лістинг).

Нагадаємо, 29 лютого 2016 року Правління НБУ затвердило Постанову № 123 «Про внесення змін до Правил здійснення за межами України та в Україні переказів фізичних осіб за поточними валютними неторговельними операціями та їх виплати в Україні», якою чітко окреслило коло осіб, які розуміються як «родичі». Починаючи з 2 березня поточного року, це поняття охоплює батька, матір, вітчима, мачуху, сина, дочку, пасинка, падчерку, бабу, діда, прабабу, прадіда, внуків, правнуків, брата, сестру (повнорідних і неповнорідних), двоюрідних братів і сестер, тітку, дядька, племінницю, племінника, усиновлювача, усиновленого опікуна чи піклувальника, особу, яка перебуває під опікою або піклуванням, чоловіка, дружину.

Адвокатське бюро «Срібна Земля»

НАДАННЯ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ ФІЗИЧНИМ ТА ЮРИДИЧНИМ ОСОБАМ

Адреса: 88000, Закарпатська область, м. Ужгород, вул. Гойди, 4, т./ф.: 8 (0312) 61-28-01; 8 (03122) 3-31-32; моб.: 050 611 38 24; 099 257 74 93; E-mail: aau_2006@ukr.net.ua.

РЕКТОР КАРПАТСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ АВГУСТИНА ВОЛОШИНА ВЗЯВ УЧАСТЬ У ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРАХ СПІЛКИ РЕКТОРІВ ВНЗ УКРАЇНИ

15 квітня на базі Київського національного університету імені Тараса Шевченка відбулися загальні збори Спілки ректорів вищих навчальних закладів України.

Про підсумки роботи Спілки ректорів за звітний період (з 1 грудня 2014 р. по 1 квітня 2016 р.) і основні завдання щодо розвитку вищої школи та її інтеграції в європейський освітній простір доповів президент Спілки ректорів ВНЗ України, ректор Київського національного університету імені Тараса Шевченка професор Леонід Губерський.

Аналізу стану і завданням щодо подальшого впровадження Закону України «Про вищу освіту» була присвячена доповідь першого заступника міністра освіти і науки України Інни Совсун.

Директор департаменту вищої освіти МОН Олег Шаров доповів про особливості організації вступної кампанії 2016 року та основні завдання вищих навчальних закладів щодо забезпечення її проведення.

Результати дослідження якості конкурсного відбору студентів вищих навчальних закладів за результатами зовнішнього незалежного тестування проаналізував заступник директора Інституту вищої освіти Національної академії педагогічних наук України Володимир Ковтунець.

Відтак учасники зібрання провели обговорення доповідей та інших питань порядку денного.

Від Карпатського університету імені Августина Волошина участь у зборах узяв ректор професор, єпископ Віктор Бедь.

На загальних зборах Спілки ректорів вищих навчальних закладів України було розглянуто низку організаційних питань.

Учасники зборів затвердили:

1. Основні напрямки роботи Спілки на новий період.
2. Статут Громадської організації Спілки ректорів вищих навчальних закладів України (в новій редакції).
3. Емблему Спілки ректорів та її опис.
4. Положення про нагороду Спілки ректорів «Відзнака Спілки ректорів вищих навчальних закладів України», опис нагороди і зразок посвідчення;
5. Зразок посвідчення члена (почесного члена).

Прес-служба КаУ

АТЕСТАТИ ВИДАДУТЬ ЗА СТАРОЮ ПРОЦЕДУРОЮ

Міністерство освіти і науки цього року повернеться до перевіреної процедури видачі документів про освіту, щоб усі діти змогли вчасно отримати свої атестати. Про це у своєму Facebook написала міністр освіти Лілія Гриневич.

За її словами, у МОН було проведено нараду, на якій відбулось обговорення питання щодо виготовлення атестатів і свідоцтв про освіту для випускників 9-х і 11-х класів.

«Є реальна загроза не видати вчасно документи випускникам. Місяць тому МОН раптово змінило електронну базу, в яку мають вноситися дані про випускників для подальшого друку документів. На засіданні з'ясувалося, що нова база даних не пройшла тестування, не сертифікована, немає підтвердження, що в ній будуть захищені персональні дані випускників, немає гарантії, що база витримає навантаження, коли до неї звертатимуться тисячі шкіл. І найстрашніше – при роботі з цією базою атестати випускникам можуть бути видані не раніше липня» – повідомила Гриневич.

Міністр зазначила, аби цього не допустити, міністерство буде вимушено повернутися до перевіреної процедури і зробити все можливе, щоб всі діти вчасно отримали свої документи.

«Ми обіцяємо, що атестати і свідоцтва будуть видані вчасно, щоб діти не мали проблем із поданням документів на вступну кампанію. Вартість документів буде значно здешевлено», – наголосила міністр.

Водночас вона висловила переконання щодо необхідності руйнування монополії і старих схем.

«Вважаю, що бази даних освіти мають бути в державній, а не в приватній власності, але не можна ставити експерименти на дітях, змінюючи процедури видачу атестатів за два місяці до випускних», – зазначила Гриневич.

Вона зауважила, що одразу по закінченні навчального року буде розпочато зміни в роботі з базами даних освіти.

«Будуть проведені прозорі конкурсні процедури і в спокійному – не авральному! – режимі запроваджені необхідні зміни», – запевнила міністр освіти і науки Лілія Гриневич.

ЯК УРЯД РОЗВИВАТИМЕ ОСВІТУ: ПРОГРАМА ДІЯЛЬКОСТІ

Новостворений уряд підготував Програму діяльності Кабінету Міністрів України, відповідно до положень якої зосереджуватиметься діяльність міністерстві на освіті – повідомляє Освіта. UA.

Зокрема, в уряді обіцяють спрямувати свою діяльність на забезпечення доступності дошкільної освіти, розвиток ринку дошкільних навчальних закладів усіх форм власності шляхом спрощення дозвільних процедур і нормативів, надання їм підтримки з бюджетів різних рівнів.

Якість середньої освіти планується підвищувати за рахунок створення ефективної системи освітніх округів, запровадження стимулюючих виплат для вчителів, розширення автономії шкіл із метою реалізації проектів державно-приватного партнерства, залучення інвестицій та розширення переліку освітніх послуг, оновлення освітніх стандартів з метою формування в учнів необхідних для життя компетентностей.

Програма діяльності уряду в освітній сфері також передбачає сприяння розвитку загальноосвітніх навчальних закладів усіх форм власності, зокрема шляхом надання державної фінансової підтримки.

Планується стимулювання оновлення інфраструктури закладів освіти та культури, позашкільного навчання та спорту шляхом утворення об'єднаних центрів розвитку дитини та їхнього фінансування в рамках освітньої субвенції або з місцевих бюджетів.

Передбачається також переведення системи підготовки робітничих кадрів на професійні стандарти, розроблені з урахуванням потреб і прогнозування розвитку ринку праці, стимулювати інвестиції роботодавців у матеріально-технічну базу професійно-технічних навчальних закладів, зокрема в рамках проектів державно-приватного партнерства. Розроблення та запровадження ефективних програм професійної орієнтації.

Кабінет Міністрів займатиметься вдосконаленням системи оцінювання якості освіти. Запланована зміна системи розміщення державного замовлення, зокрема, фінансування вищих навчальних закладів залежно від кількості абітурієнтів (система адресності).

У Програмі діяльності КМУ задекларованне надання реальної фінансової та академічної автономії вищим навчальним закладам і лібералізація доступу на український освітній ринок іноземних вищих навчальних закладів.

В уряді також обіцяють запровадити ефективну систему атестації наукових установ, грантову систему фінансування наукових досліджень, сприяти комерціалізації результатів наукових робіт і створити дієву систему трансферу технологій.

УРЯД ПЕРЕРОЗПОДІЛИВ КОШТИ НА ПІДРУЧНИКИ

Уряд здійснив перерозподіл деяких видатків державного бюджету, передбачених Міністерством освіти і науки на 2016 рік. Відповідне розпорядження оприлюднено на сайті Урядового порталу.

Згідно з рішенням Кабінету Міністрів, зменшено обсяг видатків освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на 290 102,8 тис. гривень.

Водночас збільшено обсяг на забезпечення діяльності Малої академії наук України, надання позашкільної освіти державними позашкільними навчальними закладами, ведення заходів з позашкільної роботи, здійснення методичного та матеріально-технічного забезпечення діяльності навчальних закладів, проведення всеукраїнських і міжнародних олімпіад у сфері освіти, Всеукраїнського конкурсу «Учитель року».

Кошти планується направити на проведення міжнародних та всеукраїнських заходів із виявлення та підтримки обдарованих і талановитих дітей та молоді та проведення всеукраїнських масових заходів з національно-патріотичного виховання, зокрема Форуму українських патріотичних справ «Ми – Українці!», ІІІ фінального етапу гри «Сокіл» («Джура»), забезпечення участі команди України у міжнародній учнівській олімпіаді з інформатики.

Окрім того, цей перерозподіл забезпечує видатки на видання, придбання, зберігання і доставку підручників і посібників для учнів загальноосвітніх навчальних закладів державної та комунальної власності у 2016 році.

Освіта. UA

ГРОМАДСЬКІСТЬ ЗАПРОШУЮТЬ ОБГОВОРИТИ РЕФОРМУ ОСВІТИ

Громадська рада при Міністерстві освіти і науки запрошує на громадське обговорення концепції реформування середньої школи. Про це йдеться у повідомленні Громадської ради у Facebook.

До участі в обговоренні запрошуються освітяни, батьки, представники громадськості, влади та ЗМІ.

«Кожен із нас є небайдужим до процесів реформування освітньої галузі і певною мірою бажає бути залученим до її розвитку. Законопроект «Про освіту» доопрацьований, погоджений Комітетом із питань науки і освіти Верховної Ради України та вже внесений до розгляду Верховною Радою. Питання наступного пакета документів, шляхів імплементації стає дуже актуальним», – зазначається у повідомленні.

У Громадській раді при Міносвіти зауважують, що під час ІІ Національної конференції для шкільних педагогів EdCamp Ukraine-2016 була проведена стратегічна сесія, на якій обговорювалася візія нової школи. Також у раді зазначають, що багато інших структур формують своє бачення розвитку і навчання дитини. Саме тому Громадська рада при Міністерстві освіти і науки виступає з ініціативою формування нових підходів до системи громадських обговорень і пошуку консенсусу.

Обговорення концепції реформування середньої школи відбудеться 12 травня.

КАРПАТСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Августина Волошина

Підготовка бакалаврів і магістрів за спеціальностями:

– Правознавство;
– Фінанси і кредит;
– ІТ-технології та програмування;
– Основи техніки та інженерного програмування;
– Філософія;
– Богослов'я;
– Психологія;
– Медична психологія;
– Підготовка офіцерів запасу.

Міжнародна програма подвійного диплома з університетами Євросоюзу за спеціальностями:

– Інформаційні технології (ІТ);
– Основи техніки та інженерного програмування;
– Міжнародні відносини та зовнішня торгівля;
– Управління бізнесом;
– Філософія;
– Психологія;
– Соціальна педагогіка;
– Англійська мова та література;
– Німецька мова та література;
– Туризм і готельна справа.

Ужгородський гуманітарно-економічний коледж

Підготовка молодших спеціалістів (на базі 9 класів) за спеціальностями:

– Правознавство;
– Фінанси і кредит.

ПРИ УНІВЕРСИТЕТІ ТА АКАДЕМІЇ ДІЄ АСПІРАНТУРА І ДОКТОРАНТУРА

м. Ужгород, вул. Гойди, 4; тел.: + 38 099 369 33 77; (0312) 61 20 08; 61 29 45; www.kau.com.ua; www.uuba.org.ua

У КАРПАТСЬКІЙ ЄПАРХІЇ УАПЦ ВІДБУЛОСЯ НАГОРОДЖЕННЯ ВОЛОНТЕРІВ БЛАГОДІЙНОЇ АКЦІЇ ДЛЯ ДІТЕЙ-СИРІТ «МИКОЛАЙ ЗДІЙСНЮЄ БАЖАННЯ»

6 квітня, з благословення Преосвященнійшого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, у великій залі Української богословської академії в м. Ужгороді відбулася зустріч голови єпархіального відділу з благодійності, соціального служіння та біоетики читця Юрія Ропонича з волонтерами, які взяли участь у різдвяних благодійних заходах, що проводилися за організаційної участі Карпатської єпархії УАПЦ, Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, Ужгородського гуманітарно-економічного та Ужгородського богословського коледжів Карпатського університету, а також небайдужої ужгородської молоді.

У зверненні до учасників зібрання, серед якого були представники студентства та ужгородської молоді, голова вищезазначеного єпархіального відділу читець Юрій Ропонич від імені правлячого архієрея привітав усіх присутніх і акцентував на важливості допомоги ближнім, а також закликав й надалі брати участь у благодійних акціях.

За активну участь у підготовці та проведенні різдвяної благодійної акції для дітей-сиріт «Миколай здійснює бажання» голова відділу з благодійності, соціального служіння та біоетики Карпатської єпархії УАПЦ, з благословення Преосвященнійшого владики Віктора Бедь, провів нагородження волонтерів єпархіальними відзнаками.

Участь у зібранні також узяли віцеректор Карпатського університету імені Августина Волошина доцент Валерія Сіка, проректор із навчальної роботи доцент Марина Дуб і директор студентського містечка університету Іван Машкаринець.

– Насамкінець усі присутні проспівали «Многая літ» усім благодійникам, які долучилися до акції «Миколай здійснює бажання».

ПРЕОСВЯЩЕННІЙШИЙ ВЛАДИКА ВІКТОР БЕДЬ ЗДІЙСНИВ ТАЇНСТВО ХРЕЩЕННЯ НАД НОВОНАРОДЖЕНОЮ ДАРИНОЮ БОБАЙ

17 квітня в Кафедральному храмі на честь апостола Українського Андрія Первозваного Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви було звершено Таїнство Хрещення новонародженої Дарини, що народилась у сім'ї клірика єпархії протоієрея Романа Бобая та його матушки Лілії.

Таїнство Хрещення очолив Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископа Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією УАПЦ, у співслужінні протоієрея Сергія Урсти, протоієрея Олександра Смоліна, протоієрея Романа Бобая та ієромонаха Антонія Хвіца.

Хрещеними батьками новонародженої Даринки при здійсненні Таїнства Хрещення названі: Максим Бережний і Людмила Моролян, Крістіан Рущак і Наталія Боринська, Вадим Бережний та Катерина Перебзяк.

Після звершення Таїнства Хрещення владика Віктор звернувся з вітальним і повчальним архіпастирським словом до батьків, хрещених батьків і всіх присутніх у храмі.

Духовенство Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви, професорсько-викладацький склад Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії сердечно вітають сім'ю протоієрея Романа Бобая та матушки Лілії з народженням доньки Дарини та прийняттям нею Таїнства Хрещення.

УКРАЇНСЬКА АВТОКЕФАЛЬНА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА
КАРПАТСЬКА ЄПАРХІЯ

СЛУЖБА ДОВІРИ

Тобі важко і ти не знаєш що робити, до кого звернутися, якщо виникли непорозуміння з рідними та близькими, проблеми на роботі чи службі, в школі чи у вищі та взагалі в житті – НЕ ВПАДАЙ У ВІДЧАЙ!
Тобі допоможуть словом і порадою в православній службі довіри.
Наші телефони цілодобово:

066-75-63-630 – МТС
068-48-11-600 – Київстар

На лінії служби довіри допомогу надасть православний священик. Є можливість отримати консультацію та пораду висококваліфікованого юриста та психолога.
Нам'ятай, відчай – це гріх! За потреби дзвони!

Служба довіри
Карпатської єпархії УАПЦ
м. Ужгород, вул. Гойди, 4

МІСЬКИЙ ГОЛОВА м. БЕРЕГОВА ЗОЛТАН БАБЯК ПРИЙНЯВ ДЕЛЕГАЦІЮ ПАРАФІЇ КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ НА ЧЕСТЬ УСПІННЯ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ

11 квітня делегація релігійної громади Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви парафії на честь Успіння Пресвятої Богородиці відвідала Берегівську міську раду, де зустрілася з міським головою Золтаном Бабяком.

Під час зустрічі представники влади та громади УАПЦ обговорили питання щодо розбудови Української Церкви в м. Берегові й виділення земельної ділянки під будівництво храму.

Відтак, з благословення Преосвященнійшого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, представники громади подарували міському голові ікону Пресвятої Богородиці, книжечки з коротким нарисом про історичний розвиток прабатьківської УАПЦ і православні церковні календарі.

До складу делегації, яка відвідала Берегівську міську раду, ввійшли: скарбник парафії Євгеній Лазар, секретар парафії Станіслав Бернікевич і студент Української богословської академії в м. Ужгороді Владислав Лазар.

Сторінка підготовлена прес-службою Карпатської єпархії УАПЦ

ГОЛОВА ДУХОВНО-ОСВІТНЬОЇ КОМІСІЇ УАПЦ ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА УКРАЇНСЬКИМ ІСТОРИКОМ І МИСЛИТЕЛЕМ МИКОЛОЮ КОСТОМАРОВИМ ДО 131-х РОКОВИН ІЗ ДНЯ ЙОГО СМЕРТІ

19 квітня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, голова Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді, відслужив ранкову заупокійну Літію за українським істориком, мислителем, етнопсихологом, громадським діячем і борцем проти московської імперської тиранії, одним зі співзасновників і діячів Українського національно-визвольного Кирило-Мефодіївського братства (кінець 1845 – початок 1846) Миколою Івановичем Костомаровим (04 (16).05.1817–07 (19).04.1885) до 131-х роковин із дня його смерті.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх земних провин, допущених небіжчиком із власної волі чи з примусу, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

Прес-служба Комісії з духовності, освіти та катехізації УАПЦ

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР БЕДЬ ВІДСЛУЖИВ ЗАУПОКІЙНУ МОЛИТВУ ЗА ПОЛЕГЛИМИ ГЕРОЯМИ НЕБЕСНОЇ СОТНІ НА КИЇВСЬКОМУ МАЙДАНІ

15 квітня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, перебуваючи у відрядженні, відслужив заупокійну молитву на місці вшанування Героїв Небесної Сотні біля Майдану Незалежності в Києві.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх провин, допущених небіжчиками з власної волі чи з примусу, дарування їхнім душам вічного спокою та життя у піднебессі.

ЄПАРХІАЛЬНА РАДА КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ ОБГОВОРИЛА ПОТОЧНІ ПИТАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ЄПАРХІЇ В ЗАКАРПАТСЬКІЙ ОБЛАСТІ

12 квітня в м. Ужгороді під головуванням Преосвященнішого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, було проведено розширене засідання єпархіальної ради.

У ході засідання було обговорено поточні питання стану справ та розвитку Карпатської єпархії в Закарпатській області, зокрема:

- про роботу єпархіальних відділів із духовності, освіти та катехізації (голова – протоієрей Сергій Урста), з духовної опіки в правоохоронних органах, пенітенціарній системі та Збройних силах України (голова – протоієрей Олександр Смолін), із благодійності, соціального служіння та біоетики (голова – читець Юрій Попович), у справах молоді (голова – Орест Дідух);
- про створення православного молодіжного літнього табору;
- про ремонтні роботи з облагородження території Кафедрального храму на честь апостола українського Андрія Первозваного в м. Ужгороді та низку інших питань.

Участь у розширеному засіданні єпархіальної ради, крім владики Віктора, взяли такі члени ради: протоієрей Сергій Урста, канцлер Консисторії (єпархіального управління), декан Української богословської академії; протоієрей Ігор Ковальчук, голова інформаційно-просвітницького відділу, керівник прес-служби єпархії; протоієрей Роман Бобай, економ Консисторії; читець Максим Бережний, старший референт керуючого єпархією; Орест Дідух, голова єпархіального відділу в справах молоді, а також запрошені – протоієрей Олександр Смолін, голова єпархіального відділу з духовної опіки в правоохоронних органах, пенітенціарній системі та Збройних силах України, та голова єпархіального відділу з благодійності, соціального служіння та біоетики читець Юрій Попович.

РОБОЧА ЗУСТРІЧ БЛАЖЕННІЙШОГО МИТРОПОЛИТА МАКАРІЯ З КЕРУЮЧИМ КАРПАТСЬКОЮ ЄПАРХІЄЮ УАПЦ

14 квітня Блаженнійший Макарій Малетич, Митрополит Київський і всієї України, Предстоятель Української Автокефальної Православної Церкви, прийняв із робочим візитом Преосвященнішого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією, голову Комісії з духовності, освіти та катехізації УАПЦ.

Було обговорено поточні питання діяльності та розвитку єпархії в Закарпатській області, а також роботу Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви.

Зустріч відбулася в резиденції Патріархії УАПЦ у м. Києві.

У НЕДІЛЮ ПРЕПОДОБНОЇ МАРІЇ ЄГИПЕТСЬКОЇ У КАФЕДРАЛЬНОМУ ХРАМІ КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ В УЖГОРОДІ ВІДСЛУЖИЛИ БОЖЕСТВЕННУ ЛІТУРГІЮ

17 квітня, у неділю Преподобної Марії Єгипетської, що вшановується у п'яту неділю Великого посту, в Кафедральному храмі апостола українського Андрія Первозваного Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в Ужгороді було відслужено Божественну літургію.

Із благословення Преосвященнішого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ, богослужіння очолив протоієрей Олександр Смолін у співслужінні протоієрея Романа Бобая, ієромонаха Антонія Хвіца та диякона Івана Жабляка.

Під час богослужіння поминались імена православних ієрархів – Всесвятійшого Варфоломія, архієпископа Константинополя – Нового Риму, Вселенського Патріарха, Блаженнійшого Макарія, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, та Преосвященнійшого Віктора, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ.

Під час богослужіння духовенство піднесло молитви до Господа Бога з проханням дарувати українському народу мир, національну і духовну єдність, благополуччя та утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви, а також перемогу Українського війська над московсько-путінськими окупантами і терористами. Особливі молитви до Господа Бога лунали за збереження життя кожного українського воїна, добровольця і волонтера, які нині боронять нашу святу українську землю від підступного московського ординця.

Перед завершенням Божественної літургії в храмі традиційно було проспівано Духовний гімн «Боже Великий, Єдиний, нам Україну храни...»

Із проповіддю до парафіян звернувся протоієрей Роман Бобай.

Хід богослужіння супроводжувався церковним співом на клиросі під керівництвом регента Марії Жабляк.

Після цілування хреста відбулася традиційна братська трапеза.

Сторінка підготовлена прес-службою Карпатської єпархії УАПЦ

УКРАЇНСЬКА БОГОСЛОВСЬКА АКАДЕМІЯ
Карпатського університету
(вищий православний духовно-богословський навчальний заклад)

Підготовка бакалаврів і магістрів за спеціальностями:
- Богослов'я (священнослужитель; християнський місіонер);
- Теологія (християнський педагог);
- Регент церковного хору;
- Вищі курси дяків;
- Військове капеланство (додаткова спеціалізація).

Ужгородський богословський коледж

Підготовка молодших спеціалістів (на базі 9 класів) за спеціальностями:
- Катехізатор із православного богослов'я, дяк (із одночасним здобуттям другої вищої освіти за спеціальностями:
- Правознавство;
- Фінанси і кредит).

(Студенти академії при здобутті вищої духовної освіти одночасно здобувають і вищу світську освіту)

ПРИ УНІВЕРСИТЕТІ ТА АКАДЕМІЇ ДІЄ АСПІРАНТУРА І ДОКТОРАНТУРА

м. Ужгород, вул. Гойди, 4; тел.: + 38 099 369 33 77; (0312) 61 20 08; 61 29 45; www.kau.com.ua; www.uuba.org.ua

Шеф-редактор **Віктор БЕДЬ**
Головний редактор **Анатолій КОСТЮК**
Літредактори **Марина ГАЗА**, **Наталка ГУМЕН-БІЛАНИЧ**
Редактори відділів: **Ігор КОВАЛЬЧУК**, **Олексій ПАЙДА**, **Олексій ШАФРАНЬОШ**, **Станіслав ДАНКО**
Верстка **Ігор ТОКАЧ**
ЗАСНОВНИК ПП «Адвокатське бюро «Срібна Земля».
ВИДАВЕЦЬ Християнсько-народна спілка Закарпаття.
Ідентифікаційний код 20444130.
Номер зверстано в інформаційному медіа-центрі Карпатського університету ім. А.Волошина.
Друк: Відруковано видавництвом "А-прінт" ТОВ "ДІМ", м. Тернопіль, вул. Текстильна, 28. тел.: 52 27 37. Моб. тел: (067) 350 17 94. a-print.com.ua
РЕДАКЦІЯ
Ужгород, вул. Гойди, 4; тел.: (0312) 61-36-22
e-mail: txt_SZ@ukr.net
архів в Інтернеті: www.sribnazemlja.narod.ru
сайт: www.sz.uz.ua
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації – серія КВ № 5468 від 11.09.2001 р.
Передплатний індекс – 61159.
Умовний друк. А3 арк. 12.
Тираж – 2400
Номер замовлення: 154
Виходить один раз на тиждень.
Розповсюдження: Закарпатська область
Редакція залишає за собою право на публікацію та редагування матеріалів, яких не повертає, на них не відповідає і не пересилає до інших інстанцій. Редакція не завжди поділяє думку автора. **При передрукуванні посилання на «Срібну Землю» обов'язкове.**

ВІТАННЯ

Срібноземельці вітають завзяту й енергійну, цілеспрямовану й активну **Анастасію Пензову** з Днем народження. Бажаємо Тобі запаморочливого кар'єрного зростання, творчого натхнення, незмінно позитивного настрою! Нехай Тебе накриє фінансова лавина, закрутить вир удач!

Нехай сяють очі з ніжністю,
А серце розквітне радістю,
Хай доля красива, як сонливник,
Дарує Тобі щастя райдугу.
Хай сонечко світить із ясного неба,
Бажаєм усього, чого тільки треба.
Хай доля дарує довгого віку,
Добре здоров'я і щастя без ліку.

Колектив університету й академії вітає з Днем народження диякона Кафедрального храму апостола українського Андрія Первозванного Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви *Івана Михайловича Жабляка*. Долучаючись до привітань близьких і рідних, даруємо такі рядки:

З днем народження вітаємо,
Багато щастя бажаємо,
Щоб в домі все було гаразд,
Приходить радість хай не раз.
Розквітне хай в душі весна,
Вам мрію хай несе вона.
Нехай приходять знов і знов
Надія, віра і любов.

Відзначає черговий День народження доцент кафедри філософії та гуманітарних наук Карпатського університету імені Августина Волошина *Юрій Михайлович Шикула*. Професорсько-викладацький склад університету долучається до привітань такими рядками:

Щастя, радості, добра,
Здоров'я, успіхів, тепла,
Благополуччя та достатку,
Щоб справи всі були в порядку.
Хай посміхається життя
Та буде кращим майбуття.

21 березня святкує День народження доцент кафедри філософії та гуманітарних наук *Євген Володимирович Ніколський*. Із цієї нагоди співробітники Карпатського університету імені Августина Волошина вітають такими словами:

Нехай завжди Вам всміхається доля,
Несуть тільки радість з собою роки,
Хай щастя й здоров'я не зрадять ніколи,
Хай збудуться мрії, бажання й думки!

26 березня святкує прекрасний ювілей – 75-річчя дня Кафедрального храму апостола українського Андрія Первозванного Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в м. Ужгород *Івана Васильовича Хланта*. Співробітники Карпатського університету імені Августина Волошина, Української богословської академії щиро вітають шановного диякона, доктора мистецтвознавства, академіка Академії наук вищої освіти України з ювілеєм і хочуть:

Хай оминають Вас тривоги,
Хай Бог дасть щастя на путі,
Хай світла, радісна дорога
Щасливо стелиться в життя!
Ні хмаринонька не знайде
В житті за смутку, ані біль.
У серці молодість плекайте,
Живіть до сота щасливих літ!

УКРАЇНСЬКА АВТОКЕФАЛЬНА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА
Карпатська єпархія
Кафедральний храм апостола українського Андрія Первозванного
(м. Ужгород, вул. Гойди, 4)

Богослужіння Страсного тижня
(28. 04. — 29. 04. 2016 р.)
Пасхальне богослужіння
(30. 04. — 01. 05. 2016 р.)

День/дата		Назва богослужіння	Початок
Четвер	28.04.16	Літургія свт. Василія Великого	07:40
Четвер	28.04.16	Страсті Господа нашого Ісуса Христа	16:00
П'ятниця	29.04.16	Царські Часи	08:00
П'ятниця	29.04.16	Вечірня Великої суботи з виносом Плащаниці	14:30
Субота	30.04.16	Світле Христове Воскресіння Пасха	23:30
Неділя	01.05.16	Освячення пасок	02:30

ОДИН НАРОД, ОДНА ЛЮБОВ, ОДНА ЦЕРКВА!

Благочинний кафедрального храму прот. Сергій Урсів, тел. +380677433679

Гетьману, Генералісимусу Козацтва Віктору Гоголю – 84!

25 квітня відзначатиме 84-й День народження ***Генералісимус Козацтва Віктор Петрович Гоголь***, Гетьман Всеукраїнського громадського об'єднання «Гвардії Гетьманське Козацтво», нащадок козацького роду гетьмана України Остапа (Євстафія) Гоголя, кавалер п'яти Золотих Зірок «Герой Козацтва» та багатьох інших військових, козацьких і цивільних нагород, ветеран праці і воєн, академік трьох міжнародних академій, віце-президент Міжнародної академії Козацтва, директор Західного науково-дослідного інституту МАК, голова Федерації Солідарних профспілок України.

Вельмишановний гетьмане, Вікторе Петровичу!

Щиросердечно вітаємо Вас із Днем народження! Дай, Боже, Вам козацького кругового здоров'я, сімейного затишку, достатків та ще багато-багато років плідного життя на благо Батьківщини і Козацтва.

Із великою повагою до Вас
Всеукраїнське громадське об'єднання «Гвардії Гетьманське Козацтво», Міжнародна академія Козацтва, ВГО «Соборне Гетьманське Козацтво», Західний науково-дослідний інститут МАК, Федерація Солідарних профспілок України, ще 12 всеукраїнських і обласних організацій, родина, друзі, побратими

Шановні читачі!

Редакція приймає для друку на шпальтах нашої газети ***рекламу, оголошення,*** а також ***вітальні слова*** на адресу близьких і рідних вам людей.

За детальною інформацією звертайтеся на адресу: вул. Гойди, 4, 4-й поверх, кабінет **403** (Карпатський університет імені Августина Волошина) або телефонуйте: **066-53-38-745** (Станіслав) у будні (**9:00 – 17:00**).

Комп'ютерна допомога:

– перевстановлення операційної системи на вибір;
– програмна чистка;
– встановлення драйверів;
– встановлення офісних програм;
– встановлення антивірусу.

За детальною інформацією звертайтеся на адресу: вул. Гойди, 4, 4-й поверх, кабінет **403** (Карпатський університет імені Августина Волошина) або телефонуйте: **067-52-66-884** (Ігор) з **10:00** до **17:00** у будні.

До дня Чорнобильської катастрофи

...вся в напрузі приєднується

***

Стоять озера в пригорщах долин,
Луги цвітуть у придорожній смузі.
І царственний цибатий чорногуз
Поважно ходить в ранній кукурудзі.
Дівча козу на вигоні пасе,
Машини мчать, баранки крутять оси.
Малина спіє… І на все, на все
Лягає пил чорнобильської траси.
Жаркими на чорнобильській дорозі
Вже другий рік, як струмують біду.
Прозорий жах обмацує ворота –
Чи можна людям в хату увійти?
Роса – як смертний піт на травах,
на горіхах.
Але найбільше стронцію – у стріхах.
Хто це казав, що стріхи – традиційні?
У нас і стріхи вже радіаційні.
Летючі кроти голубих дерев.
І рожу в рік донести до неділі.
Ріка. Палатка. Озеро. Курінь.
Аборигени острова Надії.
Босоногі дітки бігають малі.
Пройшла гроза і не була озонною.
А де тепер не зона на землі?
І де межа між зоною й не зоною?

Ліна КОСТЕНКО

Петру Скунцю присвячується

***

З усіх сторін Всевишній бачить,
Стокриллям Духу Небо голосить,
Сповідуй душу – Бог пробачить,
Хай меч дамоклів не висить…
В земних чеснотах доля суща,
І Ти у ній вершин узрів,
Краса природу невмируща,
Цю сокровенність Ти довів.
Не всім дано оце збагнути,
Чому у світі так буває?
Як черству заздрість оминути?
Та вічність думки не минає.
То що нам знати про Творця?
Від першої посудини, що з глини
В брехні розчавлюють серця,
Так не визнавши провини…
Не може статись фальш великий,
Бо розсуд – в докір ворогам,
Підступність хитра і безлика.
Та не для неї – Білий Храм.
З глибин віків ти чуєш зойки.
Яка доба і часу плин?.
Так жили славні мирні бойки,
Й Ти стався – мудрий їхній син!
Ти не ходив кудись в екзилі
Повз чолобитні всіх лакеїв.
У правді слова – весь у силі
Й не визнавав лжекорифеїв.
По волі долі – по прямій
Пішов у світ із предків роду,
З стежин століть – і по своїй
У спів пташиних хороводів.
Й доповз світ, і крутиться Земля,
І всі ми смертні і прості,
І вічна пісня – духу немовля –
Все йде по колу, по осі…
Віки ж зголосяться стократ:
Увись, у Всесвіт – без кінця…
Без буреломів – зеленню Карпат
Душа з пером і болями Скунця!..

Михайло БЕЛЕНЬ

«...Бог спасіння моє! Безпечний я і не боюсь, бо Господь... сила моя та мій спів, і спасінням для мене Він став» (Ісая 12, 2).

Срібна земля

ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСНА ГАЗЕТА

www.sz.uz.ua

Додаток до №12 (981) від 21 квітня 2016 року

ЧИТАЙТЕ НАС НА САЙТІ: http://sz.uz.ua

ЗАКАРПАТСЬКЕ УКРАЇНА СОБОРНА ОБ'ЄДНАННЯ

НАВЕДЕМО ЛАД В УКРАЇНІ РАЗОМ!

Закарпатське національно-патріотичне об'єднання «Україна Соборна» – це громадсько-політична та спортивно-патріотична громадська організація. Її робота спрямована на боротьбу проти всіх політичних та ідеологічних ворогів Української Держави. Їх на сьогодні представляють ті ж самі доморощені та продажні політики, які, скориставшись вашими голосами та ставши чиновниками, зовсім забули про все, що обіцяли вам, дорогі співвітчизники, йдучи на вибори (обіцяли представляти саме інтереси народу, тобто наші з вами) ті, хто у Верховній Раді України голосують за ганебний бюджет або ж не голосують за закони, які б спростили наше життя та наблизили нашу країну до Євросоюзу; чиновники та депутати на місцях, які грабують ваші землі, ваші господарства та ваші податки, чиновники, які не зрозуміло, яким чином займають керівні посади, колишні «комуняки», які зараз перефарбувалися під інші партії, регіонали та всі ті, які переслідували й убивали наш народ; провокатори; проросійські політичні русини; сепаратисти на кшталт представників КМКС та всі прибічники маразматичної імперської політики РФ і терористичних угруповань; судді та прокурори...

Ми – нова та молода сила на Закарпатті, діємо виключно на території Закарпатської області. Ми не зараховуємо себе до націоналістів та інших політичних ідеологій, ми не ховаємось за різнобарвними прапорами, бо ж, як ви помітили, дуже швидко всі потім перефарбовуються і продаються. Тому нашим прапором є Державний прапор України з Гербом нашого рідного Закарпаття. І найголовніше – ми передусім українці та громадяни України! Любимо свою країну, своє Закарпаття, територіальну цілісність, шануємо мову, культуру та історію свого народу й намагаємося досягти справедливості в краї та протидіяти ворогам нашої держави. Наша ідеологія миролюбна та демократична стосовно всіх громадян нашої країни. Проте всі антиукраїнські, проросійські, проугорські сили, які підтримують терористів та окупаційний режим Путіна, всі хабарники, корупціонери, чинуші, які обкрадають наш народ, – є нашими ворогами, тому що вони вороги України та українського народу! Бо настав час на політичній карті області діяти тій силі, яка дійсно думає про людей, а не про свої амбіції та кишені. Через нашу любов та тверду позицію до ворогів нас часто називають фашистами, нацистами, бандерівцями, фанатиками і ким завгодно... Тож хочемо сказати: в кого що болить, про те і говорить. А нас болить те, до якого рівня спустилося наше з вами життя, наша українська мова, історія, культура... Адже в Україні нині не існує української влади, яка б працювала у вище представлених нами інтересах. Їм байдуже, дорогі мої закарпатці. Тож нехай називають нас, як хочуть, але ми найперше – українці.

Закарпатське об'єднання «Україна Соборна» не підвладне жодному сімейно-олігархічному, мафіозному клану Закарпаття: ні Балогам, ні Блюкам, ні Ратушнякам, ні Ледидам чи комунебудь іншому, хто причетний до того, що ми зараз живемо над прірвою війни, безробіття та корупції. До складу Закарпатського об'єднання «Україна Соборна» входять викладачі вищих навчальних закладів, працівники, спеціалісти, будівельники, студенти, спортсмени та свідомі громадяни нашої держави, тобто пересічні люди, які хочуть порядку в своїй державі Україні. Їм так само, як і вам, дорогі земляки, набридли одні й ті ж огидні обличчя при владі, які з продажних телеканалів вішають нам із вами локшину в куплених ток-шоу, щоби й надалі обкрадати і без того зубожілу Україну та її Боголюбивий народ...

Невже пройшовши «Революцію Гідності», поховання багатьох тих, хто віддав життя за порядок та мир, ми все ще не бачимо, що зміни відбуватимуться не тоді, коли прийде до влади наступний олігарх і скаже: «житимемо по-новому». А коли ми з вами скажемо тому олігарху, що настав час і йому жити по-новому.

Закарпатське об'єднання «Україна Соборна»
Ми кажемо – досить!

Чому ви про нас не чули?

Ви про нас не чули тому, що наразі більшість (якщо не всі) регіональних і всеукраїнських ЗМІ належать доморощеним олігархам, мафіозникам та колишнім регіоналам-перевертням (що вже говорити про державне медіа?), які через нашу реальну незалежність за нас не агітують. Жодному корупціонерові не вигідна наша діяльність, яка спрямована на відновлення конституційного ладу в області та перешкоджання правового свавілля чиновників й інших продажних політичних партій. Ми не вигідні нікому, окрім самого українського народу, який вже давно втомився від того політичного цирку, що панує на території Закарпаття й по всій Україні. А кримінальні елементи, які добралися до владних структур і тримають у своїх руках майже всі засоби масового зомбування, всіляко блокують висвітлення нашої діяльності. Наш шлях – це правда, а не піар.

Приєднуйтеся!

Наші двері відчинені для всіх, хто хоче і також готовий сказати: досить! Хто готовий розділити з нами боротьбу задля України, задля наших дітей, батьків та задля всієї Української нації. Все, що вас цікавить про нас, можете дізнатися на наших сторінках у соціальних мережах і на сторінках газети й сайта «Срібна Земля».

Координаційний комітет
Закарпатського об'єднання «Україна Соборна»

Закарпатське національно-патріотичне об'єднання
УКРАЇНА СОБОРНА

Тел.: +380961430198

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС: 61159

БІЛЬШЕ УКРАЇНСЬКИХ ГЕРОЇВ, МЕНШЕ КОМУНІСТІВ!

Із листопада минулого року в Ужгороді розпочалося виконання Закону «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки». Таким чином, із 9 листопада 2015 року, згідно з розпорядженням Ужгородського міського голови «Про проведення громадських слухань», проводяться засідання робочої групи з питань перейменувань вулиць.

ЗО «Україна Соборна» одразу відреагувало й листом звернулося до Управління містобудування та архітектури зі своїми пропозиціями, а згодом наші представники були на робочих засіданнях.

Нещодавно, 20 січня, в приміщенні Ужгородської міської ради продовжилися громадські слухання. Робоча група раніше проголосувала назвати декотрі вулиці іменами Петра Скунця та Івана Чендея, тож близькі родичі були на зібраннях і наполягали на тому, щоб іменами цих видатних закарпатців назвали саме ті вулиці, на котрих вони жили.

Загалом, проголосували за перейменування 22 вулиць. Проте ще низка назв залишається незадіяною і також потрапляє під закон декомунізації.

Прес-служба ЗО «Україна Соборна»

ПРО ВЖЕ ТРАДИЦІЙНО «ВИБУХОВО-НЕБЕЗПЕЧНУ» СЕСІЮ УЖГОРОДСЬКОЇ «МІНної» РАДИ

14 квітня в місті Ужгороді відбулася VII пленарна сесія Ужгородської міської ради і, як часто буває, без «замінування» не обійшлося.

Знаковим був виступ-звіт керівника Ужгородської міської прокуратури Дмитра Кириленка. Виступаючи серед тих депутатів і чиновників, через яких власне процвітає злочинність і, можливо, прикриваючи їх, прокурор розповідав, як професійно прокуратура бореться зі злочинністю. Сміх і годі! Щоправда, він навіть словом не обмовився про те, як саме прокуратура бореться проти злочинності та чи взагалі помічає діяльність проросійських і проугорських сепаратистських угруповань, які діють на території області та міста. А реагуючи на запитання щодо розслідування обставин так званих замінувань, які вже стали постійним явищем на сесіях Ужгородської міської ради, він чомусь професійно «з'їхав». Хоча у світі сучасних технологій не так-то і важко встежити, хто заміновує будівлю або здійснює фальшиві дзвінки-повідомлення.

Варто задуматися, кому вигідно «заміновувати» Ужгородську міську раду? Не потрібно бути ясновидцем, щоби зрозуміти – це вигідно насамперед самим депутатам на чолі з регіоналом, промосковським мером Богданом Андрієвим. Словом, нам знову «заливають баки», виставляють нас ідіотами. Тож робімо правильні висновки, шановні співвітчизники!

Коротко про роботу депутатів Ужгородської міської ради VII скликання. Нічого нового ми не побачили. Все як завжди. На мешканців міста їм просто начхати. Адже там, у депутатських кріслах, сидять продажні й перефарбовані регіонали та комуняки, яким лишень добратися до влади і байдуже, під яким прапором. А якщо і є там порядні депутати – то їх так мало, що вплинути на якісь процеси їм бракує можливостей та голосів. Хоч саме поєднання слів «порядний» і «депутат», на жаль, викликає тільки скептичний сміх. Схоже, ніби зібралися царі, для яких ми, прості громадяни, – холопи і раби, потрібні лише на виборах.

Підтвердженням цих слів служить те, що наразі депутати розглядають питання про так званий регламент, який заборонить присутність громадськості на сесіях Ужгородської міської ради. Їх, певне, не бентежить той факт, що це порушує Конституцію України про права і свободи громадян. Депутати обрані народом, і народ має право стежити за тим, як вони піклуються про добробут своїх виборців і за що голосують. Насправді депутати на чолі з регіоналом, промосковським мером Богданом Андрієвим дбають лише про розкрадання міста, розпродаж державного й комунального майна та подальше процвітання корупції. Нам же замилюють очі кількома смітниками та клумбами перед будівлею міської ради.

Якщо говорити про мера Ужгорода Богдана Андрієва: як може дбати про народ і його добробут людина, яка підтримувала так званий антимайдан і представляла антинародний режим Януковича? Ніяк, шановні читачі! Ось вам і результат політичної байдужості та продажності громади на виборах.

Ще більше обурює те, як шанобливо зустріли колишнього мера міста Ландовського Еміла Федоровича, який був першим заступником секретаря Закарпатського обкому СДПУ(о). Це людина, яка почала розвивати корупцію, розкрадати Ужгород і, замаскувавшись під СДПУ(о), берегла комуністичний устрій.

У виступі Еміл Ландовський розповідає, що громадяни України, мешканці Ужгорода, не мають права перебувати на сесіях міської ради, адже «це не прохідний двір». А тих представників громадськості, які висловлюють свою думку в сесійній залі, він узагалі запропонував «виводити із зали». На вашу думку, це нормально? Звісно – ні! Ще б додав, що з українськими громадянами потрібно чинити так, як чинили в 30-х роках XX ст. Можливо, нас із вами взагалі варто розстріляти?

Найбільша біда в тому, шановні співвітчизники, що, як завше, ми ніяк не навчимося простих істин: влада – це НАРОД, а не зборисько депутатів…

Прес-служба ЗО «Україна Соборна»

ЗАЯВА ЗАКАРПАТСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ОБ'ЄДНАННЯ «УКРАЇНА СОБОРНА» ЩОДО АНТИУКРАЇНСЬКОЇ ПРОПАГАНДИ ГОЛОВИ ТОВАРИСТВА УГОРСЬКОЇ КУЛЬТУРИ ЗАКАРПАТТЯ, НАРОДНОГО ДЕПУТАТА УКРАЇНИ ВАСИЛЯ БРЕНЗОВИЧА ТА БЕЗПІДСТАВНИХ ЗВИНУВАЧЕНЬ НА АДРЕСУ УКРАЇНСЬКИХ ПАТРІОТІВ

Нещодавно в закарпатських засобах масової інформації було опубліковано виступ у Верховній Раді України народного депутата України від блоку Петра Порошенка «Солідарність», голови Товариства угорської культури Закарпаття (надалі – ТУКЗ-КМКС) Василя Брензовича. У виступі нардеп дозволив собі висловити зневагу і безпідставні звинувачення щодо «Маршу Слави Героїв Карпатської України», який відбувся 13 березня цього року в місті Ужгороді та був проведений представниками українських національно-патріотичних організацій. Певно, Василю Брензовичу не сподобалося, що українська патріотична громадськість Закарпаття пам'ятає свою історію й шанує світлу пам'ять своїх українських національних героїв – Героїв Карпатської України (1939–1944), які виступили в обороні рідної української землі від окупаційного угорського гортівсько-фашистського режиму.

За словами Василя Брензовича, «ці дії є суспільно небезпечними та містять склад злочину, передбаченого статтею 161 Кримінального кодексу України». Тож виходить, що, за словами горе-нардепа Василя Брензовича, ми дожилися до того, що вшанування своїх українських національних героїв є порушенням закону?! Звісно, що ні! Тож про що і в чиїх інтересах волає так званий народний депутат України Василь Брензович? Чи він вважає себе народним депутатом не в Українській Державі?

Водночас Василь Брензович не помічає або не хоче помічати того, що своїми діями й висловлюваннями стає на шлях сепаратизму та антиукраїнської діяльності, породжує на Закарпатті міжнаціональну напругу та політичне протистояння, при цьому сам відкрито підтримує угорську сепаратистську і пронацистську політичну партію «Йоббік», яка, зі свого боку, проводить відкриту антиукраїнську політику.

Поруч із цим не меншого здивування викликає той факт, що перший заступник голови Закарпатської обласної ради, член фракції й один із керівників ТУКЗ-КМКС Йосип Борто та голова Закарпатської обласної державної адміністрації Геннадій Москаль підписали ганебне звернення щодо вищезазначеного «Маршу Слави Героїв Карпатської України» та надіслали його прокурору Закарпатської області Володимирові Янку з вимогою порушити кримінальну справу проти українських патріотів. Відтак за повідомленням офіційної прес-служби прокуратури Закарпатської області розпочато кримінальне провадження за фактом нібито порушення рівноправності громадян, залежно від їхньої расової, національної приналежності, релігійних переконань та за іншими ознаками (ч. 1 ст. 161 КК України), яке доручено провести генеральному управлінню національної поліції в області.

Із огляду на викладене вище, координаційний комітет ЗО «Україна Соборна» заявляє:

Закарпатське національно-патріотичне об'єднання «Україна Соборна» глибоко стурбоване та висловлює своє занепокоєння щодо розгортання, фактично, антиукраїнської діяльності з боку керівництва ТУКЗ-КМКС на чолі з народним депутатом України від Блоку Петра Порошенка «Солідарність» Василем Брензовичем і, на жаль, за участі більшості депутатів Закарпатської обласної ради та голови Закарпатської ОДА Геннадія Москаля, спрямованої на приниження світлої пам'яті Героїв Карпатської України, вину зневаги до українських жертв, що полягли внаслідок окупаційних дій проти Карпатської України (Закарпаття) в 1939–1944 рр. з боку угорського гортівсько-фашистського режиму, та очорнення української патріотичної громадськості, яка в березні цього року вшанувала 77-му річницю проголошення державної незалежності Карпатської України.

Поруч із цим координаційний комітет Закарпатського об'єднання «Україна Соборна» звертає увагу на те, що з невідомих причин прокуратура Закарпатської області та управління Служби безпеки України в Закарпатській області не помічають низку правопорушень, які грубо суперечать Конституції України і несуть небезпеку для державної незалежності та територіальної цілісності держави з боку відкрито антиукраїнських сил, зокрема діяльності проросійського і промадярського угруповання «політичного русинства» на Закарпатті, фактично багаторічного підрозділу спецслужб чужинських держав; сепаратиської діяльності та заяв голови ТУКЗ-КМКС, народного депутата України від блоку Петра Порошенка «Солідарність» Василя Брензовича з вимогою щодо створення на Закарпатті окремого адміністративно-територіального «угорського району»; систематичних і безконтрольних вояжів по Закарпаттю представників угорської сепаратистської і пронацистської політичної партії «Йоббік» та низки високопосадовців уряду Угорщини, які пропагують сепаратизм та поширюють антиукраїнські настрої в краї.

Закарпатське об'єднання «Україна Соборна» неодноразово повідомляло державні та правоохоронні органи про сепаратистську й антиукраїнську діяльність Василя Брензовича, який, дискредитуючи Українську Державу та її Президента, неодноразово заявляв про те, що нібито Президент України Петро Порошенко пообіцяв надати автономію угорцям Закарпаття в обмін на підтримку під час президентських виборів. Зрозуміло, що такі безвідповідальні і провокаційні висловлювання та заяви Василя Брензовича викликають занепокоєння і стурбованість серед українського населення Закарпаття та породжують міжнаціональну напругу.

Зважаючи на вищевикладене, Закарпатське національно-патріотичне об'єднання «Україна Соборна» вимагає від Президента України, Верховної Ради України, Генерального прокурора України, Служби безпеки України, Закарпатської обласної державної адміністрації, Закарпатської обласної ради та Закарпатської обласної прокуратури:

1. Припинити безпідставне та ганебне паплюження й переслідування українських патріотів, які 13 березня 2016 року провели в місті Ужгороді «Марш Слави Героїв Карпатської України» з ушануванням світлої пам'яті полеглих Героїв Карпатської України та жертв угорської гортівсько-фашистської окупації Закарпаття в 1939–1944 рр.

2. Ужити заходи щодо припинення антиукраїнської пропаганди та сепаратистської діяльності в Закарпатській області голови ТУКЗ-КМКС, народного депутата України від блоку Петра Порошенка «Солідарність» Василя Брензовича та його послідовників.

3. Ужити заходи щодо припинення безконтрольного проникнення на територію України, зокрема на Закарпаття, представників угорської сепаратистської і пронацистської політичної партії «Йоббік», а також окремих представників уряду Угорщини, які проводять сепаратистську політику та поширюють антиукраїнські настрої на Закарпатті.

Слава Україні! Героям Слава!

Координаційний комітет Закарпатського національно-патріотичного об'єднання «Україна Соборна»

ЗВЕРНЕННЯ КООРДИНАЦІЙНОГО КОМІТЕТУ ЗАКАРПАТСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ОБ'ЄДНАННЯ «УКРАЇНА СОБОРНА» ДО ЗАКАРПАТЦІВ!

Шановні співвітчизники, мешканці рідного Закарпаття!

Звертаємося до вас, щоб, незважаючи на всі труднощі сьогодення, ви свідомо й осмислено звернули увагу на реальні причини, які породжують негаразди у нашому житті й українському суспільстві загалом. Чому нам так уміло «промивають мізки» будь-чим, аби лишень ми не думали про те, що насправді має турбувати суспільство? Нам «забивають баки» тим, як поліція оштрафувала когось на автодорозі, до кого нам, по суті, жодного стосунку. Але всі ми, як зазомбовані, читаємо про це в ЗМІ і гучно обговорюємо. Хоча це не є тією подією, про яку взагалі нам варто думати. А влада на місцях найвищими своїми досягненнями вважає встановлення смітників, що вона і так повинна робити, і при цьому і надалі безсоромно розкрадає бюджетні кошти, привласнює земельні ділянки, «прихватизовує» залишки державної і комунальної власності, культивує корупцію та хабарництво, бездіє в питаннях соціального захисту населення. І хизується собою, і сміється над нами з того, що вчергове «взула» своїх співвітчизників, мовляв, «он які ми хороші, ми встановили смітники». Люди добрі, чим тут хизуватись? Нам розповідають будь про що, аби лише ми не поверталися до реального життя.

Але опустімося на землю і подивімося на реальні проблеми!

Уявіть, наприклад, ситуацію, що ви захворіли і не маєте коштів на лікування, яке наразі недешеве. Натомість лікар, який отримує мізерну зарплату, до того ж із наших із вами кишень і податків, виписує вам рецепт на кількасот гривень, а то й на тисячі. При цьому ви сплачуєте податки і мали б бути забезпечені належною медичною допомогою за рахунок держави чи місцевого бюджету, але цього не відбувається. Не маючи таких грошей, ви або ваші близькі просто-напросто не зможете лікуватись, навіть якщо ваше життя під загрозою. Наразі не чіпаємо питання про умови перебування в лікарнях і дуже часто занадто низьку кваліфікацію самих лікарів. Хіба це не та проблема, на яку нам потрібно звертати увагу? Проте ми не звертаємо на це увагу, чи нам не дають цього робити.

Ще одне нагальне питання, яке є одним із найважливіших для всіх громадян України.

Нам усім надходять квитанції з тарифами «по-новому» за газ, світло, «комуналку», воду, сміття тощо. А хто з влади подумав про те, чи може за цих умов проста сім'я з дітьми, батьками похилого віку прожити на мінімальну заробітну плату? Рівень зарплат узагалі ставить на край життя і смерті багатьох із наших співвітчизників. За квартиру в Ужгороді, яку винаймає молода сім'я, в середньому треба сплатити 2000–2500 гривень, комунальні послуги та газопостачання –1000, світло – до 250-300, крім цього всього, дитину в школу треба зодягнути, нагодувати і, звісно, за самих себе не забути. А загальний дохід сім'ї з двох дорослих становить щонайменше 3000–4000 гривень на місяць! Натомість нам затуманили очі субсидіями, але чи можуть субсидії компенсувати реальні витрати людей на життя? Всі ми знаємо, що ні. Чому ж ми так живемо, коли одні (одиниці), як правило, ті, які при владі й біля бюджетного корита, жирують, а переважна більшість народу ледь зводить кінці з кінцями? Чому все, що можна було «прихватизувати» і відібрати від народу, «прихватизували» і прибрали до рук колишні комуняки, регіонали, корупціонери, запроданці, чужоземці та їхні ненажерливі потомки? Чому стратегічні національні багатства, об'єкти і виробництва, зокрема обласні структури постачання світла і газопостачальні магістралі, опинились у ненажерливих руках олігархів, які не сіючи і не виробляючи, наприклад, енергоносії, дорожче у десятки разів перепродують їх нашому збіднілому народу? Чи не тому, що наші «красені»-депутати, передусім ті, які делеговані нашими голосами до Верховної Ради України, або за якими стоять олігархи, тримають у руках чималу частину, за приблизними даними 75-80 відсотків регіональних засобів масової інформації (зокрема телебачення), а решта ЗМІ – в руках інших доморощених олігархів, місцевих або теперішніх, або колишніх казнокрадів. Тому вони нам «промивають мізки» різною непотрібною маячнею, щоби ненароком ми не схаменулись і не замислились над тим, що за всі негаразди слід відповідати тим, кого ми обрали до влади (чи на користь кого продались під час чергових виборів) або кого тепер терпимо на призначених посадах. Тож аби змінити життя на краще і будувати Європу в себе вдома, нам потрібно уважно придивитись до того, чим займаються, що нам «лапшать» і яку політику проводять обрані від Закарпаття народні депутати у Верховній Раді України, депутати місцевих рад (зокрема обласної, районних, міських), можновладці в обласній та районних державних адміністраціях. Звернути увагу і суворо вимагати звіту їхньої діяльності чи бездіяльності! Бо, як бачимо, вони «працюють» над усім тим, що у їхніх інтересах, але аж ніяк не над тим, як би захисти наші конституційні права і свободи, підвищити рівень життя простого народу, побороти корупцію та хабарництво. Чому жодного з тих, хто перебуває при владі й кого знаємо в обличчя і не тільки, ми з вами не запитаємо: «А що Ви там робите, шановні Балоги, Горват, Ланьо, Пацкан, Чижмарь та Бринзович?», «Що робите Ви, шановні Москаль, Андріїв, інші домовладці?», «Чому Вам добре і затишно, а народ бідує?» Так звані народні обранці від Закарпаття та можновладці з обласної та районних державних адміністрацій, мери міст, голови районних рад жодного разу не були запрошені на відкриту зустріч із громадськістю, привселюдну, а не келійну, та з підібраними прес-службами. Жодного разу це панство не відзвітувало за свою діяльність на велелюдних майданах, бо боїться власного народу...

Тож чому ми не хочемо думати? Чому не розуміємо, що, окрім нас – самого народу, – лад у державі й, зокрема, на Закарпатті не наведе ніхто? Чому ніхто не порушує питання про те, що на Закарпатті чимала кількість сепаратистів, які діють в інтересах московсько-путінського режиму, та крайніх нацистських сил Угорщини? А служби та органи влади, які відповідальні за цей напрямок, чомусь бездіють. Чи, може, нам хочеться і на Закарпатті спровокувати щось подібне до путінських «ДНР» та «ЛНР» на сході України? А судова система? Скажіть: ви як звичайний громадянин маєте змогу просто прийти до судді й запитати про щось його чи порадитись із ним? Тоді виникає запитання: чому суддів не обирає та не знімає народ? Чому судді обираються за незрозумілими для простих людей схемами, і чому ми не маємо змоги прийти і запитати в судді, що часом стоїть йому на заваді здійснювати справедливе правосуддя? Чи вірите ви в те, що сьогодні без протекції та хабарів можна захистити свої права в суді чи прокуратурі? Ні, не вірите... Зате ті, хто «узаконюють» корупцію і свавілля, за наші з вами бюджетні кошти оточили себе купою охорони, їздять на броньованих авто і жирують! Чому влада, судді, прокурори в часи розгулу злочинності та корупції турбуються про власну охорону за рахунок народу, а народ залишається віч-на-віч з усіма бідами і при цьому не може потрапити на прийом до можновладців, які, за Конституцією України, вважаються «слугами народу»? Напевно, тому що увесь цей безлад і свавілля стосовно нас ми самі ж і дозволяємо чинити.

Тож, шановні співвітчизники, перш ніж піддаватись на масову маніпуляцію з нашою свідомістю з боку доморощених і чужинських олігархів, які контролюють більшість (або ж усі) засоби масової інформації, політичні партії та громадські організації, подумаймо над тим, що насправді заважає нам жити гідно, в мирі й добробуті. Нам самим – народу – давно слід згадати, що ми є влада, що за нами – правда і сила. Найперше вимагаймо звіту від тих, кого обрали чи призначили до влади на всіх рівнях! Питаймо у них і вимагаймо відповідальності за вчинене! А якщо їм не під силу виправдати довіру народу, то їх потрібно гнати й обирати тих, хто свою совість не продає ні перед народом, ні перед Богом! І розпочати це варто з організації народного віча, на якому повинні регулярно привселюдно звітуватись ті, кому довірили ми владу!

За дорученням
Василь БАНК,
голова відділу пропаганди й агітації Закарпатського об'єднання «Україна Соборна»,
м. Ужгород,
9 березня 2016 р.

ПЕРШ НІЖ БУТИ УКРАЇНСЬКИМ НАЦІОНАЛІСТОМ, ТРЕБА НАВЧИТИСЯ БУТИ УКРАЇНЦЕМ!

Націоналізм є дуже тонким питанням, проте не потрібно його перетворювати у «прикриття» своїх незаконних дій і в той бруд, яким наразі обростає націоналізм на Закарпатті завдяки тим чи іншим силам. Через це прості мешканці краю зневірюються в українській національній ідеї, в протистоянні антидержавним і промосковським силам тими, хто намагається, незважаючи ні на що, боротися за стабільність і правопорядок на Закарпатті. Багато тих, хто називають себе націоналістами, залучені до низки спроб розхитати єдність у народі на руку московській агентурі. Але ж націоналізм не вчить нас «гастролерити» і обзивати свій народ «бидлом», що часто чую від декотрих «націоналістів». Перш ніж висловлювати таку позицію стосовно своїх земляків, запитайте себе, що ви дали взамін людям, щоб вони не були блукаючими у пітьмі на політичній, громадській та економічній картах Закарпаття? Замість боротьби з проросійськими русинами та церквою на Закарпатті націоналістів тривожать питання, які аж ніяк не вирішать реальні проблеми людей. А їм не вистачає правопорядку. Народу в Україні не вистачає України. Простим людям не вистачає гідної заробітної плати і бачення сили, за якою вони готові навіть, якщо буде потреба, виходити на вулиці та протестувати на захист прав та інтересів громадян України. Наш народ, по суті, має свої мову, державу, церкву, одну з найбагатших історій у світі. Проте не маємо того, на що заслуговуємо, – бути достойними громадянами, знаючи, що наші права захищені. Ось про що ми, націоналісти, маємо піклуватися.

Тож повертаюся до коротких і таких влучних визначень, які надруковані в книзі видатного та справді гідного українця Левка Лук'яненка «Від хохла до українця».

ЩО Є ХОХОЛ?

«Хохол – асимилированная часть этноса, потерявшая свой родной язык, обычаи, религию, культуру, духовность (Толковый словарь московського наречия Русского языка, В. Даль)».

Мова – це початок початку будь-якої держави. Хіба в Україні не втрачається рідна українська мова? Ввімкнімо телевізор, хіба часто ми чуємо українську мову на українських телеканалах? Чи, може, то канали не зовсім українські за своєю сутністю, і якщо так, то що вони роблять на нашій Українській землі?

ЩО Є НАЦІОНАЛІСТ?

«Націоналіст – це людина, особистість, яка ставить на перше місце права та інтереси своєї нації, своєї держави, не заперечуючи при цьому прав та інтересів інших націй і держав (Тлумачний словник української мови. – Харків: Прапор, 2006)».

Усе дуже просто і зрозуміло, але чи багато з наших націоналістів, Ярошів, Тягнибоків і т. п., вже не кажучи про доморощених місцевих націоналістів, готові прийняти те, що потрібно поставити Україну та український народ вище за свої інтереси та амбіції? Спостерігаючи за останніми подіями, в яких фігурують націоналісти, не схоже, що інтереси українського народу та України поставлені вище, ніж інтереси доморощених олігархів та сімейно-олігархічних кланів.

ЩО Є НАЦІОНАЛІЗМ?

«Націоналізм є любов до історичної подоби і творчого акту свого народу в усій його своєрідності. Націоналізм є воля до того, щоб мій народ творчо і вільно розвивався в Божім саду народів. Націоналізм є споглядання свого народу перед лицем Божим. Споглядання його душі, його недоліків, його історичної проблематики, його небезпек і його спокус.

Націоналізм є система вчинків, що випливає з цієї волі і з цього споглядання (Російський філософ Іван Ільїн)».

Мало хто з нас може сказати про себе, що він є прикладом, який можна ототожнити із цим коротким і влучним визначенням.

Насамкінець останнє визначення, яке є відповіддю на багато непорозумінь та запитань, які навіть через цю публікацію можуть виникнути.

Що є українець? – Це людина, яка усвідомлює себе українцем.

Дорогі співвітчизники, будьмо Українцями і тоді матимемо ту Україну, про яку мріємо, заради якої найкращі сини та доньки віддають життя, за яку стільки людей закатовано, заморено голодом і за яку пролито безліч материнських та дівочих сліз.

Перш ніж бути націоналістом, демократом, радикалом, правим чи лівим, будь українцем, шануй батька і матір свою, шануй та знай свою рідну українську мову, шануй свою рідну Українську церкву, люби побратима-співвітчизника свого, землю, по якій ступають твої ноги, яка годує нас з Вами. Любіть боротьбу за те, щоб наш український народ мав достойне життя в мирі і благодаті з добром у серці.

Із подякою та натхненний подарунком від хрещеного батька
голова координаційного комітету ЗО «Україна Соборна»
Орест ДІДУХ

ЗАКАРПАТСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ

УКРАЇНА СОБОРНА

БЕЗКАРНІСТЬ МОСКОВСЬКОЇ АГЕНТУРИ НА ЗАКАРПАТТІ ЗАГРОЖУЄ НАЦІОНАЛЬНІЙ БЕЗПЕЦІ ТА МИРУ В УКРАЇНІ

Упродовж тривалого періоду, більше двадцяти років, на Закарпатті вільно діють та залишаються безкарними відверті сепаратисти і противники Української державності. Жоден сепаратист, що закликає до розділення території України та сіє національне протистояння на Закарпатті, не поніс заслуженого (а не удаваного чи умовного) покарання за свої антидержавні та антиконституційні дії. Найактивнішими антиукраїнськими діячами є представники так званого провокаційного «політичного русинства», організованого в кінці 80-х – 90-х рр. минулого століття КПРС і КДБ СРСР та підтриманого надалі окремими нацистськими політичними силами в Угорщині з метою протидії національно-визвольним змаганням українців за свою державну незалежність. Саме ці «горе-політики» по сьогодні залишаються провідниками «лжерусского мира» та прибічники московсько-путінського режиму на Закарпатті.

Нині ми є свідками того, що особи, які проводять відверто антиукраїнську і антидержавну політику, безкарно і вільно засідають в органах місцевого самоврядування, Верховній Раді України, в правоохоронних органах і судах. Агресивна промосковська політика проти України відкрито пропагується у церковних храмах УПЦ Московського патріархату (Російської Православної Церкви в Україні). Про це всі мовчать і всіх все влаштовує, а представники влади часто й «кришують» таку антидержавну діяльність антиукраїнських сил на Закарпатті.

Тож виникає логічне запитання: чи не наше мовчання та бездіяльність породжують загрозу сепаратизму, що за підтримки антиукраїнських політичних кіл із-за меж нашої держави може призвести до таких негативних наслідків, яких бачимо сьогодні на сході України?

Хто ще не був, то сходіть до кафедрального собору Воздвиження Хреста Господнього Мукачівської єпархії УПЦ Московського патріархату (єпископ Федор Мамасуєв) в Ужгороді і послухайте проповіді настоятеля Дмитра Сидора, які проникнуті ненавистю до всього українського, проте з любов'ю до

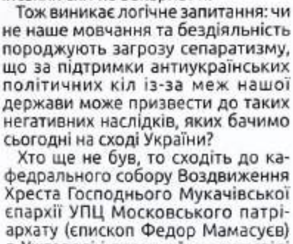

московсько-путінського режиму та московського Патріарха Кирила Гундяєва. І дивуватись не потрібно, бо священик Дмитро Сидор десятиріччями є провідником антиукраїнської політки на Закарпатті і проповідує путінсько-гундяєвські ідеї «лжерусского мира» та одночасно є самозваним головою «Сойму підкарпатських русинів».

Свого часу Дмитро Сидор за антидержавну і сепаратистську діяльність на користь Москви, був притягнутий до кримінальної відповідальності, але умовно... При цьому, будучи притягнутим до кримінальної відповідальності за антиукраїнську і антидержавну діяльність, Дмитро Сидор і надалі залишається настоятелем найбільшого собору в Ужгороді, що належить Московському патріархату і навіть удостоєний главою УПЦ МП митрополитом Онуфрієм Березовським другого хреста з прикрасами. До того ж мукачівський єпископ Федор Мамасуєв проголошує антидержавника Сидора найбільш авторитетним і достойним священиком єпархії. Це все в той час, коли асоціація русинських організацій Закарпаття «Сойм підкарпатських русинів» тривалий час є сепаратистською організацією, що безкарно діє в Закарпатській області.

За інформацією деяких ЗМІ, така антиукраїнська діяльність фінансується російськими урядовими організаціями (спецслужбами Російської Федерації) та підтримується низкою нацистських політичних організацій Угорщини з метою дестабілізації ситуації як на Закарпатті, так і в Східній Європі.

Ще одним прикладом поблажливого ставлення до відкритих сепаратистів та агентів московсько-путінського режиму на Закарпатті є діяльність Анатолія Маєвського, редактора антиукраїнської газети «Рабоче-крестьянская правда».

Чи можливо це назвати правосуддям та боротьбою проти антидержавних сил, котрі роздмухують міжнаціональну ворожнечу в Україні і несуть загрозу територіальній цілісності нашої держави на користь країни агресора – Російської Федерації чи Угорщини? Адже саме через безкарну антидержавну діяльність таких запроданців і злочинців як Дмитро Сидор, Анатолій Маєвський та їм подібних на сьогодні проливається кров найкращих синів і дочок на сході України. Не менш ганебною і небезпечною для національної безпеки України є заява народного депутата України від Блоку Петра Порошенка, очільника угорської політичної організації КМКС Василя Брензовича, який закликав до територіального переформатування України та, всупереч Конституції України, створення на Закарпатті окремого угорського адміністративно-національного району (такої собі міні-угорської автономії). При цьому цей «політик» наголосив, що, зважаючи на той безлад, що робиться в державі, наразі немає таких українських сил, які могли б зашкодити проведенню такого сепаратистського плану на Закарпатті. До того ж цей же «нардеп» відкрито закликав громадян відмовлятись отримувати повістки від військових комісаріатів під час військової мобілізації, яка проводиться для захисту України від московсько-путінських окупантів, якщо таку повістку принесли не за адресою проживання військовозобов'язаного. Найцікавіше те, що жодний орган державної влади, Служба безпеки чи прокуратура, зокрема і Блок Петра Порошенка у Верховні Раді України, жодним словом не засудили антидержавні висловлювання Василя Брензовича. Маєвський був притягнутий до кримінальної відповідальності та надалі арештований ще наприкінці листопада минулого року. Йому було висунуто обвинувачення за ст. 110 (посягання на цілісність України) та ст. 161 (порушення рівноправності громадян) Кримінального кодексу України. Анатолій Маєвський одночасно є секретарем Комуністичної партії (більшовиків) України та Молдови. Правоохоронні органи вважають, що і сама партія, і матеріали органу партії газети «Рабоче-крестьянская правда» мають антиукраїнський характер і дійсно несуть загрозу національній безпеці України. Отже, на часі мав би бути заслужений вирок згідно з кримінальною справою. Нещодавно вирок винесли, суддя Андрій Ференц оголосив Анатолія Маєвського державним злочинцем і за антидержавну діяльність присудив йому позбавлення волі – умовно. Антидержавника звільнили з-під варти прямо в залі суду, навіть не дочекавшись апеляційного рішення цієї кримінальної справи. Цікаво, що така позиція суду влаштовує і представників державного обвинувачення – Закарпатську прокуратуру. А в цей же час українських патріотів, борців з антинародним режимом Януковича та захисників України від московсько-путінських окупантів десятками тримають по в'язницях.

Чи відомі широкій громадськості, ЗМІ, владі і правоохоронним органам (зокрема Службі безпеки України та її територіальним підрозділам) інші особи, що проводять антидержавну діяльність на Закарпатті на користь країни агресора Російської Федерації? Відомі давно,

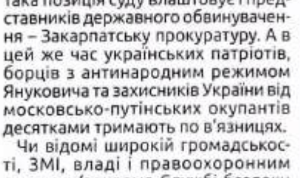

РАБОЧЕ-КРЕСТЬЯНСКАЯ ПРАВДА

але жодної реакції на таку антиукраїнську й антидержавну діяльність доморощених сепаратистів з боку компетентних органів державної влади.

Серед сепаратистів на Закарпатті тривалий період відкрито діють такі особи, як Микола Буряк (голова виконкому об'єднання «ЗНО-СубКарпатія») і Василь Заяць. Одним із місць відкритого зібрання цих антидержавників та їхніх поплічників роками є приміщення обласного Товариства «Знання» та обласного комітету профспілок що на площі Народній в Ужгороді, під самим носом Закарпатської обласної державної адміністрації, Закарпатської обласної ради, неподалік від Закарпатського відділення СБУ та Управління МВС України в Закарпатській області.

Зрозуміло, всі про все знають, але бездіють і дозволяють чужинським запроданцям та агентам обливати брудом нашу національну гідність та сіяти розбрат. А все тому, що ми, наче блукаючі діти, ніяк не можемо дати гідну відсіч усім антиукраїнським і антидержавним силам, що вчергове хочуть посіяти біду на нашій святій українській землі, зокрема на Закарпатті, розділити нас та окупувати Україну.

Та, незважаючи на злі задуми ворогів, запроданців та агентури чужих держав, Україна була, є і буде! Українська нація та її найкращі сини і дочки не допустять розчленування своєї земної Вітчизни. Ми не допустимо розвитку і розгулу антиукраїнських та антидержавних сил на теренах нашого рідного Закарпаття на догоду чужинцям та чужим державам! Якщо влада бездіє у питаннях антидержавній діяльності сепаратистів в нашому краї, то українська громадськість та українські національно-патріотичні сили на Закарпатті зуміють захисти свою національну і державну незалежність.

Слава Україні! Героям Слава!

Орест ДІДУХ,
голова координаційного комітету
ЗО «Україна Соборна»
09.01.2016 р., м. Ужгород

ЧИТАЙТЕ НАС НА САЙТІ: sz.uz.ua

Шеф-редактор
Віктор БЕДЬ
Головний редактор
Анатолій КОСТЮК
Літредактори
Марина ГАЗА
Наталка ГУМЕН-БІЛАНИЧ
Редактори відділів:
Станіслав ДАНКО
Орест ДІДУХ
Ігор КОВАЛЬЧУК
Олексій ПАЙДА
Катерина ЧОМБОКОШ
Олексій ШАФРАНЬОШ
Верстка
Ігор ТОКАЧ
ЗАСНОВНИК
ПП «Адвокатське бюро «Срібна Земля»
ВИДАВЕЦЬ
Християнсько-народна спілка Закарпаття

Ідентифікаційний код 20444130
Номер зверстано в інформаційному медіа-центрі Карпатського університету ім. А.Волошина
Друк: Віддруковано видавництвом "А-прінт" ТОВ "ДІМ", м. Тернопіль, вул. Текстильна, 28, тел.: 52 27 37. Моб. тел: (067) 350 17 94. a-print.com.ua
РЕДАКЦІЯ
Ужгород, вул. Гойди, 4; тел.: (0312) 61-36-22
e-mail: cxt_SZ@ukr.net
архів в Інтернеті: www.sribnazemlja.narod.ru
сайт: www.sz.uz.ua
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації – серія КВ № 5468 від 11.09.2001 р.
Передплатний індекс – 61159.
Умовний друк: А3 арк. 4.
Тираж – 1000
Номер замовлення: 154
Розповсюдження: Закарпатська область.
Редакція залишає за собою право на публікацію та редагування матеріалів, яких не повертає, на них не відповідає і не пересилає до інших інстанцій. Редакція не завжди поділяє думку автора. **При передруку посилання на «Срібну Землю» обов'язкове.**

«...Бог спасіння моє! Безпечний я і не боюсь, бо Господь... сила моя та мій спів, і спасінням для мене Він став!» (Ісая 12, 2).

Срібна земля

ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСНА ГАЗЕТА

www.sz.uz.ua

Додаток до №12 (981) від 21 квітня 2016 року

ЧИТАЙТЕ НАС НА САЙТІ: http://sz.uz.ua

ЗАКАРПАТСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНА СОБОРНА

НАВЕДЕМО ЛАД В УКРАЇНІ РАЗОМ!

Закарпатське національно-патріотичне об'єднання «Україна Соборна» – це громадсько-політична та спортивно-патріотична громадська організація. Її робота спрямована на боротьбу проти всіх політичних та ідеологічних ворогів Української Держави. Їх на сьогодні представляють ті ж самі доморощені та продажні політики, які, скориставшись вашими голосами та ставши чиновниками, зовсім забули про все, що обіцяли вам, дорогі співвітчизники, йдучи на вибори (обіцяли представляти саме інтереси народу, тобто наші з вами) ті, хто у Верховній Раді України голосують за ганебний бюджет або ж не голосують за закони, які б спростили наше життя та наблизили нашу країну до Євросоюзу; чиновники та депутати на місцях, які грабують ваші землі, ваші господарства та ваші податки, чиновники, які не зрозуміло, яким чином займають керівні посади, колишні «комуняки», які зараз перефарбувалися під інші партії, регіонали та всі ті, які переслідували й убивали наш народ; провокатори; проросійські політичні русини; сепаратисти на кшталт представників КМКС та всі прибічники маразматичної імперської політики РФ і терористичних угруповань; судді та прокурори...

Ми – нова та молода сила на Закарпатті, діємо виключно на території Закарпатської області. Ми не зараховуємо себе до націоналістів та інших політичних ідеологій, ми не ховаємось за різнобарвними прапорами, бо ж, як ви помітили, дуже швидко всі потім перефарбовуються і продаються. Тому нашим прапором є Державний прапор України з Гербом нашого рідного Закарпаття. І найголовніше – ми передусім українці та громадяни України! Любимо свою країну, своє Закарпаття, територіальну цілісність, шануємо мову, культуру та історію свого народу й намагаємося досягти справедливості в краї та протидіяти ворогам нашої держави. Наша ідеологія миролюбна та демократична стосовно всіх громадян нашої країни. Проте всі антиукраїнські, проросійські, проугорські сили, які підтримують терористів та окупаційний режим Путіна, всі хабарники, корупціонери, чинуші, які обкрадають наш народ, – є нашими ворогами, тому що вони вороги України та українського народу! Бо настав час на політичній карті області діяти тій силі, яка дійсно думає про людей, а не про свої амбіції та кишені. Через нашу любов та тверду позицію до ворогів нас часто називають фашистами, нацистами, бандерівцями, фанатиками і ким завгодно... Тож хочемо сказати: в кого що болить, про те і говорить. А нас болить те, до якого рівня спустилося наше з вами життя, наша українська мова, історія, культура... Адже в Україні нині не існує української влади, яка б працювала у вище представлених нами інтересах. Їм байдуже, дорогі мої закарпатці. Тож нехай називають нас, як хочуть, але ми найперше – українці.

Закарпатське об'єднання «Україна Соборна» не підвладне жодному сімейно-олігархічному, мафіозному клану Закарпаття: ні Балогам, ні Блюкам, ні Ратушнякам, ні Ледидам чи комунебудь іншому, хто причетний до того, що ми зараз живемо над прірвою війни, безробіття та корупції. До складу Закарпатського об'єднання «Україна Соборна» входять викладачі вищих навчальних закладів, працівники, спеціалісти, будівельники, студенти, спортсмени та свідомі громадяни нашої держави, тобто пересічні люди, які хочуть порядку в своїй державі Україні. Їм так само, як і вам, дорогі земляки, набридли одні й ті ж огидні обличчя при владі, які з продажних телеканалів вішають нам із вами локшину в куплених ток-шоу, щоби й надалі обкрадати і без того зубожілу Україну та її Боголюбивий народ...

Невже пройшовши «Революцію Гідності», поховання багатьох тих, хто віддав життя за порядок та мир, ми все ще не бачимо, що зміни відбуватимуться не тоді, коли прийде до влади наступний олігарх і скаже: «житимемо по-новому». А коли ми з вами скажемо тому олігарху, що настав час і йому жити по-новому.

Закарпатське об'єднання «Україна Соборна»
Ми кажемо – досить!

Чому ви про нас не чули?

Ви про нас не чули тому, що наразі більшість (якщо не всі) регіональних і всеукраїнських ЗМІ належать доморощеним олігархам, мафіозникам та колишнім регіоналам-перевертням (що вже говорити про державне медіа?), які через нашу реальну незалежність за нас не агітують. Жодному корупціонерові не вигідна наша діяльність, яка спрямована на відновлення конституційного ладу в області та перешкоджання правового свавілля чиновників й інших продажних політичних партій. Ми не вигідні нікому, окрім самого українського народу, який вже давно втомився від того політичного цирку, що панує на території Закарпаття й по всій Україні. А кримінальні елементи, які добралися до владних структур і тримають у своїх руках майже всі засоби масового зомбування, всіляко блокують висвітлення нашої діяльності. Наш шлях – це правда, а не піар.

Приєднуйтеся!

Наші двері відчинені для всіх, хто хоче і також готовий сказати: досить! Хто готовий розділити з нами боротьбу задля України, задля наших дітей, батьків та задля всієї Української нації. Все, що вас цікавить про нас, можете дізнатися на наших сторінках у соціальних мережах і на сторінках газети й сайта «Срібна Земля».

Координаційний комітет Закарпатського об'єднання «Україна Соборна»

Закарпатське національно-патріотичне об'єднання
УКРАЇНА СОБОРНА

Тел.: +380961430198

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС: 61159

БІЛЬШЕ УКРАЇНСЬКИХ ГЕРОЇВ, МЕНШЕ КОМУНІСТІВ!

Із листопада минулого року в Ужгороді розпочалося виконання Закону «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки». Таким чином, із 9 листопада 2015 року, згідно з розпорядженням Ужгородського міського голови «Про проведення громадських слухань», проводяться засідання робочої групи з питань перейменувань вулиць.

ЗО «Україна Соборна» одразу відреагувало й листом звернулося до Управління містобудування та архітектури зі своїми пропозиціями, а згодом наші представники були на робочих засіданнях.

Нещодавно, 20 січня, в приміщенні Ужгородської міської ради продовжилися громадські слухання. Робоча група раніше проголосувала назвати декотрі вулиці іменами Петра Скунця та Івана Чендея, тож близькі родичі були на зібраннях і наполягали на тому, щоб іменами цих видатних закарпатців назвали саме ті вулиці, на котрих вони жили.

Загалом, проголосували за перейменування 22 вулиць. Проте ще низка назв залишається незадіяною і також потрапляє під закон декомунізації.

Прес-служба ЗО «Україна Соборна»

ПРО ВЖЕ ТРАДИЦІЙНО «ВИБУХОВО-НЕБЕЗПЕЧНУ» СЕСІЮ УЖГОРОДСЬКОЇ «МІННОЇ» РАДИ

14 квітня в місті Ужгороді відбулася VII пленарна сесія Ужгородської міської ради і, як часто буває, без «замінування» не обійшлося.

Знаковим був виступ-звіт керівника Ужгородської міської прокуратури Дмитра Кириленка. Виступаючи серед тих депутатів і чиновників, через яких власне процвітає злочинність і, можливо, прикриваючи їх, прокурор розповідав, як професійно прокуратура бореться зі злочинністю. Сміх і годі! Щоправда, він навіть словом не обмовився про те, як саме прокуратура бореться проти злочинності та чи взагалі помічає діяльність проросійських і проугорських сепаратистських угруповань, які діють на території області та міста. А реагуючи на запитання щодо розслідування обставин так званих замінувань, які вже стали постійним явищем на сесіях Ужгородської міської ради, він чомусь професійно «з'їхав». Хоча у світі сучасних технологій не так-то і важко вистежити, хто заміновує будівлю або здійснює фальшиві дзвінки-повідомлення.

Варто задуматися, кому вигідно «заміновувати» Ужгородську міську раду? Не потрібно бути ясновидцем, щоби зрозуміти – це вигідно насамперед самим депутатам на чолі з регіоналом, промосковським мером Богданом Андрієвим. Словом, нам знову «заливають баки», виставляють нас ідіотами. Тож робімо правильні висновки, шановні співвітчизники!

Коротко про роботу депутатів Ужгородської міської ради VII скликання. Нічого нового ми не побачили. Все як завжди. На мешканців міста їм просто начхати. Адже там, у депутатських кріслах, сидять продажні й перефарбовані регіонали та комуняки, яким лишень добратися до влади і байдуже, під яким прапором. А якщо і є там порядні депутати – то їх так мало, що вплинути на якісь процеси їм бракує можливостей та голосів. Хоч саме поєднання слів «порядний» і «депутат», на жаль, викликає тільки скептичний сміх. Схоже, ніби зібралися царі, для яких ми, прості громадяни, – холопи і раби, потрібні лише на виборах.

Підтвердженням цих слів служить те, що наразі депутати розглядають питання про так званий регламент, який заборонить присутність громадськості на сесіях Ужгородської міської ради. Їх, певне, не бентежить той факт, що це порушує Конституцію України про права і свободи громадян. Депутати обрані народом, і народ має право стежити за тим, як вони піклуються про добробут своїх виборців і за що голосують. Насправді депутати на чолі з регіоналом, промосковським мером Богданом Андрієвим дбають лише про розкрадання міста, розпродаж державного й комунального майна та подальше процвітання корупції. Нам же замилюють очі кількома смітниками та клумбами перед будівлею міської ради.

Якщо говорити про мера Ужгорода Богдана Андрієва: як може дбати про народ і його добробут людина, яка підтримувала так званий антимайдан і представляла антинародний режим Януковича? Ніяк, шановні читачі! Ось вам і результат політичної байдужості та продажності громади на виборах.

Ще більше обурює те, як шанобливо зустріли колишнього мера міста Ландовського Еміла Федоровича, який був першим заступником секретаря Закарпатського обкому СДПУ(о). Це людина, яка почала розвивати корупцію, розкрадати Ужгород і, замаскувавшись під СДПУ(о), берегла комуністичний устрій.

У виступі Еміл Ландовський розповідає, що громадяни України, мешканці Ужгорода, не мають права перебувати на сесіях міської ради, адже «це не прохідний двір». А тих представників громадськості, які висловлюють свою думку в сесійній залі, він узагалі запропонував «виводити із зали». На вашу думку, це нормально? Звісно – ні! Ще б додав, що з українськими громадянами потрібно чинити так, як чинили в 30-х роках XX ст. Можливо, нас із вами взагалі варто розстріляти?

Найбільша біда в тому, шановні співвітчизники, що, як завше, ми ніяк не навчимося простих істин: влада – це НАРОД, а не збориська депутатів...

Прес-служба ЗО «Україна Соборна»

ЗАЯВА ЗАКАРПАТСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ОБ'ЄДНАННЯ «УКРАЇНА СОБОРНА» ЩОДО АНТИУКРАЇНСЬКОЇ ПРОПАГАНДИ ГОЛОВИ ТОВАРИСТВА УГОРСЬКОЇ КУЛЬТУРИ ЗАКАРПАТТЯ, НАРОДНОГО ДЕПУТАТА УКРАЇНИ ВАСИЛЯ БРЕНЗОВИЧА ТА БЕЗПІДСТАВНИХ ЗВИНУВАЧЕНЬ НА АДРЕСУ УКРАЇНСЬКИХ ПАТРІОТІВ

Нещодавно в закарпатських засобах масової інформації було опубліковано виступ у Верховній Раді України народного депутата України від блоку Петра Порошенка «Солідарність», голови Товариства угорської культури Закарпаття (надалі – ТУКЗ-КМКС) Василя Брензовича. У виступі нардеп дозволив собі висловити зневагу і безпідставні звинувачення щодо «Маршу Слави Героїв Карпатської України», який відбувся 13 березня цього року в місті Ужгороді та був проведений представниками українських національно-патріотичних організацій. Певно, Василю Брензовичу не сподобалося, що українська патріотична громадськість Закарпаття пам'ятає свою історію й шанує світлу пам'ять своїх українських національних героїв – Героїв Карпатської України (1939–1944), які виступили в обороні рідної української землі від окупаційного угорського гортівсько-фашистського режиму.

За словами Василя Брензовича, «ці дії є суспільно небезпечними та містять склад злочину, передбаченого статтею 161 Кримінального кодексу України». Тож виходить, що, за словами горе-нардепа Василя Брензовича, ми дожилися до того, що вшанування своїх українських національних героїв є порушенням закону?! Звісно, що ні! Тож про що і в чиїх інтересах волає так званий народний депутат України Василь Брензович? Чи він вважає себе народним депутатом не в Українській Державі?

Водночас Василь Брензович не помічає або не хоче помічати того, що своїми діями й висловлюваннями стає на шлях сепаратизму та антиукраїнської діяльності, породжує на Закарпатті міжнаціональну напругу та політичне протистояння, при цьому сам відкрито підтримує угорську сепаратистську і пронацистську політичну партію «Йоббік», яка, зі свого боку, проводить відкриту антиукраїнську політику.

Поруч із цим не меншого здивування викликає той факт, що перший заступник голови Закарпатської обласної ради, член фракції й один із керівників ТУКЗ-КМКС Йосип Борто та голова Закарпатської обласної державної адміністрації Геннадій Москаль підписали ганебне звернення щодо вищезазначеного «Маршу Слави Героїв Карпатської України» та надіслали його прокурору Закарпатської області Володимирові Янку з вимогою порушити кримінальну справу проти українських патріотів. Відтак за повідомленням офіційної прес-служби прокуратури Закарпатської області розпочато кримінальне провадження за фактом нібито порушення рівноправності громадян, залежно від їхньої расової, національної приналежності, релігійних переконань та за іншими ознаками (ч. 1 ст. 161 КК України), яке доручено провести генеральному управлінню національної поліції в області.

Із огляду на викладене вище, координаційний комітет ЗО «Україна Соборна» заявляє:

Закарпатське національно-патріотичне об'єднання «Україна Соборна» глибоко стурбоване та висловлює своє занепокоєння щодо розгортання, фактично, антиукраїнської діяльності з боку керівництва ТУКЗ-КМКС на чолі з народним депутатом України від Блоку Петра Порошенка «Солідарність» Василем Брензовичем і, на жаль, за участі більшості депутатів Закарпатської обласної ради та голови Закарпатської ОДА Геннадія Москаля, спрямованої на приниження світлої пам'яті Героїв Карпатської України, вияву зневаги до українських жертв, що полягли внаслідок окупаційних дій проти Карпатської України (Закарпаття) в 1939–1944 рр. з боку угорського гортівсько-фашистського режиму, та очорнення української патріотичної громадськості, яка в березні цього року вшанувала 77-му річницю проголошення державної незалежності Карпатської України.

Поруч із цим координаційний комітет Закарпатського об'єднання «Україна Соборна» звертає увагу на те, що з невідомих причин прокуратура Закарпатської області та управління Служби безпеки України в Закарпатській області не помічають низку правопорушень, які грубо суперечать Конституції України і несуть небезпеку для державної незалежності та територіальної цілісності держави з боку відкрито антиукраїнських сил, зокрема діяльності проросійського і промадярського угруповання «політичного русинства» на Закарпатті, фактично багаторічного підрозділу спецслужб чужинських держав; сепаратиської діяльності та заяв голови ТУКЗ-КМКС, народного депутата України від блоку Петра Порошенка «Солідарність» Василя Брензовича з вимогою щодо створення на Закарпатті окремого адміністративно-територіального «угорського району»; систематичних і безконтрольних вояжів по Закарпаттю представників угорської сепаратистської і пронацистської політичної партії «Йоббік» та низки високопосадовців уряду Угорщини, які пропагують сепаратизм та поширюють антиукраїнські настрої в краї.

Закарпатське об'єднання «Україна Соборна» неодноразово повідомляло державні та правоохоронні органи про сепаратистську й антиукраїнську діяльність Василя Брензовича, який, дискредитуючи Українську Державу та її Президента, неодноразово заявляв про те, що нібито Президент України Петро Порошенко пообіцяв надати автономію угорцям Закарпаття в обмін на підтримку під час президентських виборів. Зрозуміло, що такі безвідповідальні і провокаційні висловлювання та заяви Василя Брензовича викликають занепокоєння і стурбованість серед українського населення Закарпаття та породжують міжнаціональну напругу.

Зважаючи на вищевикладене, Закарпатське національно-патріотичне об'єднання «Україна Соборна» вимагає від Президента України, Верховної Ради України, Генерального прокурора України, Служби безпеки України, Закарпатської обласної державної адміністрації, Закарпатської обласної ради та Закарпатської обласної прокуратури:

1. Припинити безпідставне та ганебне паплюження й переслідування українських патріотів, які 13 березня 2016 року провели в місті Ужгороді «Марш Слави Героїв Карпатської України» з ушануванням світлої пам'яті полеглих Героїв Карпатської України та жертв угорської гортівсько-фашистської окупації Закарпаття в 1939–1944 рр.

2. Ужити заходи щодо припинення антиукраїнської пропаганди та сепаратистської діяльності в Закарпатській області голови ТУКЗ-КМКС, народного депутата України від блоку Петра Порошенка «Солідарність» Василя Брензовича та його послідовників.

3. Ужити заходи щодо припинення безконтрольного проникнення на територію України, зокрема на Закарпаття, представників угорської сепаратистської і пронацистської політичної партії «Йоббік», а також окремих представників уряду Угорщини, які проводять сепаратистську політику та поширюють антиукраїнські настрої на Закарпатті.

Слава Україні! Героям Слава!

Координаційний комітет Закарпатського національно-патріотичного об'єднання «Україна Соборна»

ЗВЕРНЕННЯ КООРДИНАЦІЙНОГО КОМІТЕТУ ЗАКАРПАТСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ОБ'ЄДНАННЯ «УКРАЇНА СОБОРНА» ДО ЗАКАРПАТЦІВ!

Шановні співвітчизники, мешканці рідного Закарпаття!

Звертаємося до вас, щоб, незважаючи на всі труднощі сьогодення, ви свідомо й осмислено звернули увагу на реальні причини, які породжують негаразди у нашому житті й українському суспільстві загалом. Чому нам так уміло «промивають мізки» будь-чим, аби лишень ми не думали про те, що насправді має турбувати суспільство? Нам «забивають баки» тим, як поліція ошрафувала когось на автодорозі, до кого нам, по суті, жодного стосунку. Але всі ми, як зазомбовані, читаємо про це в ЗМІ і гучно обговорюємо. Хоча це не є тією подією, про яку взагалі нам варто думати. А влада на місцях найвищими своїми досягненнями вважає встановлення смітників, що вона і так повинна робити, і при цьому і надалі безсоромно розкрадає бюджетні кошти, привласнює земельні ділянки, «прихватизовує» залишки державної і комунальної власності, культивує корупцію та хабарництво, бездіє в питаннях соціального захисту населення. І хизується собою, і сміється над нами з того, що вчергове «взула» своїх співвітчизників, мовляв, «он які ми хороші, ми встановили смітники». Люди добрі, чим тут хизуватись? Нам розповідають будь про що, аби лише ми не повертalися до реального життя.

Але опустімося на землю і подивімося на реальні проблеми!

Уявіть, наприклад, ситуацію, що ви захворіли і не маєте коштів на лікування, яке наразі недешеве. Натомість лікар, який отримує мізерну зарплату, до того ж із наших із вами кишень і податків, виписує вам рецепт на кількасот гривень, а то й на тисячі. При цьому ви сплачуєте податки і мали б бути забезпечені належною медичною допомогою за рахунок держави чи місцевого бюджету, але цього не відбувається. Не маючи таких грошей, ви або ваші близькі просто-напросто не зможете лікуватись, навіть якщо ваше життя під загрозою. Наразі не чіпаємо питання про умови перебування в лікарнях і дуже часто занадто низьку кваліфікацію самих лікарів. Хіба це не та проблема, на яку нам потрібно звертати увагу? Проте ми не звертаємо на це увагу, чи нам не дають цього робити.

Ще одне нагальне питання, яке є одним із найважливіших для всіх громадян України.

Нам усім надходять квитанції з тарифами «по-новому» за газ, світло, «комуналку», воду, сміття тощо. А хто з влади подумав про те, чи може за цих умов проста сім'я з дітьми, батьками похилого віку прожити на мінімальну заробітну плату? Рівень зарплат узагалі ставить на край життя і смерті багатьох із наших співвітчизників. За квартиру в Ужгороді, яку виймає молода сім'я, в середньому треба сплатити 2000–2500 гривень, комунальні послуги та газопостачання ~1000, світло – до 250-300, крім цього всього, дитину в школу треба зодягнути, нагодувати і, звісно, за самих себе не забути. А загальний дохід сім'ї з двох дорослих становить щонайменше 3000–4000 гривень на місяць! Натомість нам затуманили очі субсидіями, але чи можуть субсидії компенсувати реальні витрати людей на життя? Всі ми знаємо, що ні. Чому ж ми так живемо, коли одні (одиниці), як правило, ті, які при владі й біля бюджетного корита, жирують, а переважна більшість народу ледь зводить кінці з кінцями? Чому все, що можна було «прихватизувати» і відібрати від народу, «прихватизували» і прибрали до рук колишні комуняки, регіонали, корупціонери, запроданці, чужоземці та їхні ненажерливі потомки? Чому стратегічні національні багатства, об'єкти і виробництва, зокрема обласні структури постачання світла і газопостачальні магістралі, опинились у ненажерливих руках олігархів, які не сіючи і не виробляючи, наприклад, енергоносії, дорожче у десятки разів перепродують їх нашому збіднілому народу? Чи не тому, що наші «красені»-депутати, передусім ті, які делеговані нашими голосами до Верховної Ради України, або за якими стоять олігархи, тримають у руках чималу частину, за приблизними даними 75-80 відсотків регіональних засобів масової інформації (зокрема телебачення), а решта ЗМІ – в руках інших доморощених олігархів, місцевих або теперішніх, або колишніх казнокрадів. Тому вони нам «промивають мізки» різною непотрібною маячнею, щоби ненароком ми не схаменулись і не замислились над тим, що за всі негаразди слід відповідати тим, кого ми обрали до влади (чи на користь кого продались під час чергових виборів) або кого тепер терпимо на призначених посадах. Тож али змінити життя на краще і будувати Європу в себе вдома, нам потрібно уважно придивитись до того, чим займаються, що нам «лапшать» і яку політику проводять обрані від Закарпаття народні депутати у Верховній Раді України, депутати місцевих рад (зокрема обласної, районних, міських), можновладці в обласній та районних державних адміністраціях. Звернути увагу і суворо вимагати звіту їхньої діяльності чи бездіяльності! Бо, як бачимо, вони «працюють» над усім тим, що у їхніх інтересах, але аж ніяк не над тим, як би захистити наші конституційні права і свободи, підвищити рівень життя простого народу, побороти корупцію та хабарництво. Чому жодного з тих, хто перебуває при владі й кого знаємо в обличчя і не тільки, ми з вами не запитаємо: «А що Ви там робите, шановні Балоги, Горват, Ланьо, Пацкан, Чижмарь та Бринзович?», «Що робите Ви, шановні Москаль, Андрії, інші домовладці?», «Чому Вам добре і затишно, а народ бідує?» Так звані народні обранці від Закарпаття та можновладці з обласної та районних державних адміністрацій, мери міст, голови районних рад жодного разу не були запрошені на відкриту зустріч із громадськістю, привселюдну, а не келійну, та з підібраними прес-службами. Жодного разу це панство не відзвітувало за свою діяльність на велелюдних майданах, бо боїться власного народу...

Тож чому ми не хочемо думати? Чому не розумісмо, що, окрім нас – самого народу, – лад у державі й, зокрема, на Закарпатті не наведе ніхто? Чому ніхто не порушує питання про те, що на Закарпатті чимала кількість сепаратистів, які діють в інтересах московсько-путінського режиму, та крайніх нацистських сил Угорщини? А служби та органи влади, які відповідальні за цей напрямок, чомусь бездіють. Чи, може, нам хочеться і на Закарпатті спровокувати щось подібне до путінських «ДНР» та «ЛНР» на сході України? А судова система? Скажіть: ви як звичайний громадянин маєте змогу просто прийти до судді й запитати про щось його чи порадитись із ним? Тоді виникає запитання: чому суддів не обирає та не знімає народ? Чому судді обираються за незрозумілими для простих людей схемами, і чому ми не маємо змоги прийти і запитати в судді, що часом стоїть йому на заваді здійснювати справедливе правосуддя? Чи вірите ви в те, що сьогодні без протекції та хабарів можна захистити свої права в суді чи прокуратурі? Ні, не вірите... Зате ті, хто «узаконюють» корупцію і свавілля, за наші з вами бюджетні кошти оточили себе кулою охорони, їздять на броньованих авто і жирують! Чому влада, судді, прокурори в часи розгулу злочинності та корупції турбуються про власну охорону за рахунок народу, а народ залишається віч-на-віч з усіма бідами і при цьому не може потрапити на прийом до можновладців, які, за Конституцією України, вважаються «слугами народу»? Напевно, тому що увесь цей безлад і свавілля стосовно нас ми самі ж і дозволяємо чинити.

Тож, шановні співвітчизники, перш ніж піддаватись на масову маніпуляцію з нашою свідомістю з боку доморощених і чужинських олігархів, які контролюють більшість (або ж усі) засоби масової інформації, політичні партії та громадські організації, подумаймо над тим, що насправді заважає нам жити гідно, в мирі й добробуті. Нам самим – народу – давно слід згадати, що ми є влада, що за нами – правда і сила. Найперше вимагаймо звіту від тих, кого обрали чи призначили до влади на всіх рівнях! Питаймо у них і вимагаймо відповідальності за вчинене! А якщо їм не під силу виправдати довіру народу, то їх потрібно гнати й обирати тих, хто свою совість не продає ні перед народом, ні перед Богом! І розпочати це варто з організації народного віча, на якому повинні регулярно привселюдно звітуватись ті, кому довірили ми владу!

За дорученням
Василь БАНК,
голова відділу пропаганди й агітації Закарпатського об'єднання «Україна Соборна», м. Ужгород,
9 березня 2016 р.

ПЕРШ НІЖ БУТИ УКРАЇНСЬКИМ НАЦІОНАЛІСТОМ, ТРЕБА НАВЧИТИСЯ БУТИ УКРАЇНЦЕМ!

Націоналізм є дуже тонким питанням, проте не потрібно його перетворювати у «прикриття» своїх незаконних дій і в той бруд, яким наразі обростає націоналізм на Закарпатті завдяки тим чи іншим силам. Через це прості мешканці краю зневірюються в українській національній ідеї, в протистоянні антидержавним і промосковським силам тими, хто намагається, незважаючи ні на що, боротися за стабільність і правопорядок на Закарпатті. Багато тих, хто називають себе націоналістами, залучені до низки спроб розхитати єдність у народі на руку московській агентурі. Але ж націоналізм не вчить нас «гастролерити» і обзивати свій народ «бидлом», що часто чую від декотрих «націоналістів». Перш ніж висловлювати таку позицію стосовно своїх земляків, запитайте себе, що ви дали взамін людям, щоб вони не були блукаючими у пітьмі на політичній, громадській та економічній картах Закарпаття? Замість боротьби з проросійськими русинами та церквою на Закарпатті націоналістів тривожать питання, які аж ніяк не вирішать реальні проблеми людей. А ім не вистачає правопорядку. Народу в Україні не вистачає України. Простим людям не вистачає гідної заробітної плати і бачення сили, за якою вони готові навіть, якщо буде потреба, виходити на вулиці та протестувати на захист прав та інтересів громадян України. Наш народ, по суті, має свої мову, державу, церкву, одну з найбагатших історій у світі. Проте не маємо того, на що заслуговуємо, – бути достойними громадянами, знаючи, що наші права захищені. Ось про що ми, націоналісти, маємо піклуватися.

Тож повертаюся до коротких і таких влучних визначень, які надруковані в книзі видатного та справді гідного українця Левка Лук'яненка «Від хохла до українця».

ЩО Є ХОХОЛ?

«Хохол – асимилированная часть этноса, потерявшая свой родной язык, обычаи, религию, культуру, духовность (Толковый словарь московського наречия Русского языка, В. Даль)».

Мова – це початок початку будь-якої держави. Хіба в Україні не втрачається рідна українська мова? Ввімкнімо телевізор, хіба часто ми чуємо українську мову на українських телеканалах? Чи, може, то канали не зовсім українські за своєю сутністю, і якщо так, то що вони роблять на нашій Українській землі?

ЩО Є НАЦІОНАЛІСТ?

«Націоналіст – це людина, особистість, яка ставить на перше місце права та інтереси своєї нації, своєї держави, не заперечуючи при цьому прав та інтересів інших націй і держав (Тлумачний словник української мови. – Харків: Прапор, 2006)».

Усе дуже просто і зрозуміло, але чи багато з наших націоналістів, Ярошів, Тягнибоків і т. п., вже не кажучи про доморощених місцевих націоналістів, готові прийняти те, що потрібно поставити Україну та український народ вище за свої інтереси та амбіції? Спостерігаючи за останніми подіями, в яких фігурують націоналісти, не схоже, що інтереси українського народу та України поставлені вище, ніж інтереси доморощених олігархів та сімейно-олігархічних кланів.

ЩО Є НАЦІОНАЛІЗМ?

«Націоналізм є любов до історичної подоби і творчого акту свого народу в усій його своєрідності. Націоналізм є воля до того, щоб мій народ творчо і вільно розвивався в Божім сад народів. Націоналізм є споглядання свого народу перед лицем Божим. Споглядання його душі, його недоліків, його історичної проблематики, його небезпек і його спокус.

Націоналізм є система вчинків, що випливає з цієї волі і з цього споглядання (Російський філософ Іван Ільїн)».

Мало хто з нас може сказати про себе, що він є прикладом, який можна ототожнити із цим коротким і влучним визначенням.

Насамкінець останнє визначення, яке є відповіддю на багато непорозумінь та запитань, які навіть через цю публікацію можуть виникнути.

Що є українець? – Це людина, яка усвідомлює себе українцем.

Дорогі співвітчизники, будьмо Українцями і тоді матимемо ту Україну, про яку мріємо, заради якої найкращі сини та доньки віддають життя, за яку стільки людей закатовано, заморено голодом і за яку пролито безліч материнських та дівочих сліз.

Перш ніж бути націоналістом, демократом, радикалом, правим чи лівим, будь

ЗАКАРПАТСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ

УКРАЇНА СОБОРНА

українцем, шануй батька і матір свою, шануй та знай свою рідну українську мову, шануй свою рідну Українську церкву, люби побратима-співвітчизника свого, земляка, по якій ступають твої ноги, яка годує нас з Вами. Любіть боротьбу за те, щоб наш український народ мав достойне життя в мирі і благодаті з добром у серці.

Із подякою та натхненний подарунком від хрещеного батька
голова координаційного комітету ЗО «Україна Соборна»
Орест ДІДУХ

БЕЗКАРНІСТЬ МОСКОВСЬКОЇ АГЕНТУРИ НА ЗАКАРПАТТІ ЗАГРОЖУЄ НАЦІОНАЛЬНІЙ БЕЗПЕЦІ ТА МИРУ В УКРАЇНІ

Упродовж тривалого періоду, більше двадцяти років, на Закарпатті вільно діють та залишаються безкарними відверті сепаратисти і противники Української державності. Жоден сепаратист, що закликає до розділення території України та сіє національне протистояння на Закарпатті, не поніс заслуженого (а не удаваного чи умовного) покарання за свої антидержавні та антиконституційні дії. Найактивнішими антиукраїнськими діячами є представники так званого провокаційного «політичного русинства», організованого в кінці 80-х – 90-х рр. минулого століття КПРС і КДБ СРСР та підтриманого надалі окремими нацистськими політичними силами в Угорщині з метою протидії національно-визвольним змаганням українців за свою державну незалежність. Саме ці «горе-політики» по сьогодні залишаються провідниками «лжерусского мира» та прибічники московсько-путінського режиму на Закарпатті.

Нині ми є свідками того, що особи, які проводять відверто антиукраїнську і антидержавну політику, безкарно і вільно засідають в органах місцевого самоврядування, Верховній Раді України, в правоохоронних органах і судах. Агресивна промосковська політика проти України відкрито пропагується у церковних храмах УПЦ Московського патріархату (Російської Православної Церкви в Україні). Про це всі мовчать і всіх все влаштовує, а представники влади часто й «кришують» таку антидержавну діяльність антиукраїнських сил на Закарпатті.

Тож виникає логічне запитання: чи не наше мовчання та бездіяльність породжують загрозу сепаратизму, що за підтримки антиукраїнських політичних кіл із-за меж нашої держави може призвести до таких негативних наслідків, яких бачимо сьогодні на сході України?

Хто ще не був, то сходіть до кафедрального собору Воздвиження Хреста Господнього Мукачівської єпархії УПЦ Московського патріархату (єпископ Федор Мамасуєв) в Ужгороді і послухайте проповіді настоятеля Дмитра Сидора, які проникнуті ненавистю до всього українського, проте з любов'ю до московсько-путінського режиму та московського Патріарха Кирила Гундяєва. І дивуватись не потрібно, бо священик Дмитро Сидор десятиріччями є провідником антиукраїнської політки на Закарпатті і проповідує путінсько-гундяєвські ідеї «лжерусского мира» та одночасно є самозваним головою «Сойму підкарпатських русинів».

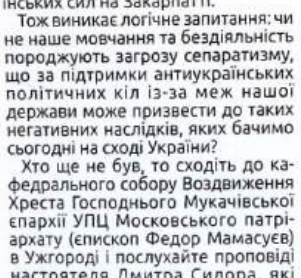

Свого часу Дмитро Сидор за антидержавну і сепаратистську діяльність на користь Москви, був притягнутий до кримінальної відповідальності, але умовно... При цьому, будучи притягнутим до кримінальної відповідальності за антиукраїнську і антидержавну діяльність, Дмитро Сидор і надалі залишається настоятелем найбільшого собору в Ужгороді, що належить Московському патріархату і навіть удостоєний главою УПЦ МП митрополитом Онуфрієм Березовським другого хреста з прикрасами. До того ж мукачівський єпископ Федор Мамасуєв проголошує антидержавника Сидора найбільш авторитетним і достойним священиком єпархії. Це все в той час, коли асоціація русинських організацій Закарпаття «Сойм підкарпатських русинів» тривалий час є сепаратистською організацією, що безкарно діє в Закарпатській області.

За інформацією деяких ЗМІ, така антиукраїнська діяльність фінансується російськими урядовими організаціями (спецслужбами Російської Федерації) та підтримується низкою нацистських політичних організацій Угорщини з метою дестабілізації ситуації як на Закарпатті, так і в Східній Європі.

Ще одним прикладом поблажливого ставлення до відкритих сепаратистів та агентів московсько-путінського режиму на Закарпатті є діяльність Анатолія Маєвського, редактора антиукраїнської газети «Рабоче-крестьянская правда».

Чи можливо це назвати правосуддям та боротьбою проти антидержавних сил, котрі роздмухують міжнаціональну ворожнечу в Україні і несуть загрозу територіальній цілісності нашої держави на користь країни агресора – Російської Федерації чи Угорщини? Адже саме через безкарну антидержавну діяльність таких запроданців і злочинців як Дмитро Сидор, Анатолій Маєвський та їм подібних на сьогодні проливається кров найкращих синів і дочок на сході України. Не менш ганебною і небезпечною для національної безпеки України є заява народного депутата України від Блоку Петра Порошенка, очільника угорської політичної організації КМКС Василя Брензовича, який закликав до територіального переформатування України та, всупереч Конституції України, створення на Закарпатті окремого угорського адміністративно-національного району (такої собі міні-угорської автономії). При цьому цей «політик» наголосив, що, зважаючи на той безлад, що робиться в державі, наразі немає таких українських сил, які могли б зашкодити проведенню такого сепаратистського плану на Закарпатті. До того ж цей же «нардеп» відкрито закликав громадян відмовлятись отримувати повістки від військових комісаріатів під час військової мобілізації, яка проводиться для захисту України від московсько-путінських окупантів, якщо таку повістку принесли не за адресою проживання військовозобов'язаного. Найцікавіше те, що жодний орган державної влади, Служба безпеки чи прокуратура, зокрема і Блок Петра Порошенка у Верховні Раді України, жодним словом не засудили антидержавні висловлювання Василя Брензовича. Маєвський був притягнутий до кримінальної відповідальності та надалі арештований ще наприкінці листопада минулого року. Йому було висунуто обвинувачення за ст. 110 (посягання на цілісність України) та ст. 161 (порушення рівноправності громадян) Кримінального кодексу України. Анатолій Маєвський одночасно є секретарем Комуністичної партії (більшовиків) України та Молдови. Правоохоронні органи вважають, що і сама партія, і матеріали органу партії газети «Рабоче-крестьянская правда» мають антиукраїнський характер і дійсно несуть загрозу національній безпеці України. Отже, на часі мав би бути заслужений вирок згідно з кримінальною справою. Нещодавно вирок винесли, суддя Андрій Ференц оголосив Анатолія Маєвського державним злочинцем і за антидержавну діяльність присудив йому позбавлення волі – умовно. Антидержавника звільнили з-під варти прямо в залі суду, навіть не дочекавшись апеляційного рішення цієї кримінальної справи. Цікаво, що така позиція суду влаштовує і представників державного обвинувачення – Закарпатську прокуратуру. А в цей же час українських патріотів, борців з антинародним режимом Януковича та захисників України від московсько-путінських окупантів десятками тримають по в'язницях.

Чи відомі широкій громадськості, ЗМІ, владі і правоохоронним органам (зокрема Службі безпеки України та її територіальним підрозділам) інші особи, що проводять антидержавну діяльність на Закарпатті на користь країни агресора Російської Федерації? Відомі давно,

але жодної реакції на таку антиукраїнську й антидержавну діяльність доморощених сепаратистів з боку компетентних органів державної влади.

Серед сепаратистів на Закарпатті тривалий період відкрито діють такі особи, як Микола Буряк (голова виконкому об'єднання «ЗНО-СубКарпатія) і Василь Заяць. Одним із місць відкритого зібрання цих антидержавників та їхніх поплічників роками є приміщення обласного Товариства «Знання» та обласного комітету профспілок що на площі Народній в Ужгороді, під самим носом Закарпатської обласної державної адміністрації, Закарпатської обласної ради, неподалік від Закарпатського відділення СБУ та Управління МВС України в Закарпатській області.

Зрозуміло, всі про все знають, але бездіють і дозволяють чужинським запроданцям та агентам обливати брудом нашу національну гідність та сіяти розбрат. А все тому, що ми, наче блукаючі діти, ніяк не можемо дати гідну відсіч усім антиукраїнським і антидержавним силам, що вчергове хочуть посіяти біду на нашій святій українській землі, зокрема на Закарпатті, розділити нас та окупувати Україну.

Та, незважаючи на злі задуми ворогів, запроданців та агентури чужих держав, Україна була, є і буде! Українська нація та її найкращі сини і дочки не допустять розчленування своєї земної Вітчизни. Ми не допустимо розвитку і розгулу антиукраїнських та антидержавних сил на теренах нашого рідного Закарпаття на догоду чужинцям та чужим державам! Якщо влада бездіє у питаннях антидержавної діяльності сепаратистів в нашому краї, то українська громадськість та українські національно-патріотичні сили на Закарпатті зуміють захисти свою національну і державну незалежність.

Слава Україні! Героям Слава!

Орест ДІДУХ,
голова координаційного комітету ЗО «Україна Соборна»
09.01.2016 р., м. Ужгород

ЧИТАЙТЕ НАС НА САЙТІ: sz.uz.ua

Шеф-редактор Віктор БЕДЬ
Головний редактор Анатолій КОСТЮХ
Літредактори Марина ГАЗА, Наталка ГУМЕН-БІЛАНИЧ
Редактори відділів Станіслав ДАНКО, Орест ДІДУХ, Ігор КОВАЛЬЧУК, Олексій ПАЙДА, Катерина ЧОМБОКОШ, Олексій ШАФРАНЬОШ
Верстка Ігор ТОКАЧ
ЗАСНОВНИК ПП «Адвокатське бюро «Срібна Земля».
ВИДАВЕЦЬ Християнсько-народна спілка Закарпаття

Ідентифікаційний код 20444130.
Номер зверстано в інформаційному медіа-центрі Карпатського університету ім. А.Волошина.
Друк: Віддруковано видавництвом "А-принт" ТОВ "ДІМ". м. Тернопіль, вул. Текстильна, 28. тел.: 52 27 37, Моб. тел: (067) 350 17 94. a-print.com.ua
РЕДАКЦІЯ
Ужгород, вул. Гойди, 4; тел.: (0312) 61-36-22
e-mail: txt_52@ukr.net
архів в Інтернеті: www.sribnazemlja.narod.ru
сайт: www.sz.uz.ua
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засо-

Тираж – 1000
Номер замовлення: 154
Розповсюдження: Закарпатська область

Редакція залишає за собою право на публікацію та редагування матеріалів, яких не повертає, на яких не відповідає і не переслає до інших інстанцій. Редакція не завжди поділяє думку автора. **При передруку посилання на «Срібну Землю» обов'язкове.**

«Блаженні милосердні, бо вони зазнають милосердя» (Мт. 5, 7).

Срібна земля

ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСНА ГАЗЕТА

www.sz.uz.ua

№13 (982) від 28 квітня 2016 року / ВИХОДИТЬ ЩОТИЖНЯ

ЧИТАЙТЕ НАС НА САЙТІ: http:// sz.uz.ua

ВОЗЛЮБЛЕНІ У ХРИСТІ БРАТТЯ І СЕСТРИ! ДОРОГІ СПІВВІТЧИЗНИКИ! ЛЮБІ ЗАКАРПАТЦІ! ХРИСТОС ВОСКРЕС! ВОІСТИНУ ВОСКРЕС!

У ці радісні та святкові Великодні дні 2016 року, в дні світлого Христового Воскресіння, весь православний світ святкує перемогу Спасителя і Господа нашого Ісуса Христа над гріхом і смертю!

Чудо Христового Воскресіння об'єднує всіх нас вірою у перемогу світла над темрявою, добра над злом, життя над смертю. Сьогодні ми відкриваємо Богові свої душі, просимо наповнити їх духовною любов'ю, силою і надією. Цього дня ми по-особливому радісно дякуємо Отцю нашому Небесному за те, що у дні найбільших випробувань ми відчували і відчуваємо його батьківський захист і підтримку. Великдень нагадує нам про духовне відродження, яке потрібне всім нам: боголюбивій українській нації, земній Вітчизні України та Українській Церкві.

Із великою надією і радістю сьогодні ми вигукуємо – Христос Воскрес, сподіваючись на утвердження миру, злагоди, благополуччя, духовної і національної єдності в Україні. Підносячи хвалу і подяку до Бога, щоденно молимося за перемогу українського війська над підступними московсько-путінськими окупантами і терористами. У день Воскресіння Христового, як і у всі інші дні, просимо збереження життя кожного українського воїна, добровольця, волонтера, всіх мирних співвітчизників, які нині за Заповідями Отця нашого Небесного героїчно і жертовно боронять український народ, державу Україну й Українську Церкву від московських ординців.

У дні світлого і радісного великого Торжества – Великодня 2016 року молитовно згадаймо і всіх тих наших українських патріотів і співвітчизників, які у різні часи і віки, зокрема і під час Революції Гідності, віддали своє життя за національну і державну незалежність України та панування добра на нашій українській землі.

І головне – навчімось жити за Заповідями Воскреслого Спасителя нашого Ісуса Христа, який, зокрема, заповідав – живіть у любові одне до одного, як до самого себе! Чого так часто нам усім не вистачає.

Через молитви до Пресвятої Богородиці, богоносних прабатьків наших і святих угодників Божих коліноприклонно звернемося до Отця Нашого Небесного з проханням дарувати всім нам миру, здоров'я, добробуту, злагоди, національної, духовної і церковної єдності, утвердження правової держави, збереження територіальної цілісності й державної незалежності України та прискорення того дня, коли ми всі, українці, як закликає нас до цього Господь Бог, об'єднаємось в єдиній соборній прабатьківській Українській Автокефальній Православній Церкві в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа!

ХРИСТОС ВОСКРЕС!
ВОІСТИНУ ВОСКРЕС!

Із повагою і любов'ю у Христі
+ ВІКТОР Бедь,
єпископ Мукачівський і Карпатський,
керуючий Карпатською єпархією,
голова Комісії з духовності, освіти та катехизації
Української Автокефальної Православної Церкви

АКТУАЛЬНО

СТОП ПРИСУТНОСТІ «ЛОББІстів» НА ЗАКАРПАТТІ

Стор.: 3

КУЛЬТУРА

ПРО ЦІКАВІСТЬ ЖИТТЯ У КНИЗІ «МІЙ ДІДУСЬ БУВ ЧЕРЕШЕЮ»

Стор.: 5

НОВИНИ ЮРИСПРУДЕНЦІЇ

ДЕПУТАТИ ЛЕГАЛІЗУЮТЬ ДЕТЕКТИВІВ

Стор.: 8

ОСВІТА

НАУКОВЦІ КАРПАТСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ АВГУСТИНА ВОЛОШИНА ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У МІЖНАРОДНІЙ НАУКОВІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ З РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ СИСТЕМ

Стор.: 9

ДУХОВНІСТЬ

У ДВАНАДЕСЯТЕ СВЯТО ВХОДУ ГОСПОДНЬОГО В ЄРУСАЛИМ КЕРУЮЧИЙ КАРПАТСЬКОЮ ЄПАРХІЄЮ, УАПЦ ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ ОЧОЛИВ БОЖЕСТВЕННУ ЛІТУРГІЮ

Стор.: 10

НА ЧАСІ

ВІКТОР БЕДЬ: ЗРАДА КОДИЛА БУКВАЛЬНО У НАС ЗА ПЛЕЧИМА

Стор.: 6

КАРПАТСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Августина Волошина

Підготовка бакалаврів і магістрів за спеціальностями:
– Правознавство;
– Фінанси і кредит;
– ІТ-технології та програмування;
– Основи техніки та інженерного програмування;
– Філософія;
– Богослов'я;
– Психологія;
– Медична психологія;
– Підготовка офіцерів запасу.

Міжнародна програма подвійного диплома з університетами Євросоюзу за спеціальностями:
– Інформаційні технології (ІТ);
– Основи техніки та інженерного програмування;
– Міжнародні відносини та зовнішня торгівля;
– Управління бізнесом;
– Філософія;
– Психологія;
– Соціальна педагогіка;
– Англійська мова та література;
– Німецька мова та література;
– Туризм і готельна справа.

Ужгородський гуманітарно-економічний коледж
Підготовка молодших спеціалістів (на базі 9 класів) за спеціальностями:
– Правознавство;
– Фінанси і кредит.

ПРИ УНІВЕРСИТЕТІ ТА АКАДЕМІЇ ДІЄ АСПІРАНТУРА І ДОКТОРАНТУРА

м. Ужгород, вул. Гойди, 4; тел.: + 38 099 369 33 77; (0312) 61 20 08; 61 29 45; www.kau.com.ua; www.uuba.org.ua

НАШ КАЛЕНДАР

28 травня – Всесвітній день охорони праці; Міжнародний день астрономії; День пам'яті жертв застосування хімічної зброї;
1 травня – День Міжнародної солідарності трудящих;
3 травня – Всесвітній день свободи друку;
5 травня – Міжнародний день акушерства;
8 травня – Міжнародний день Червоного Хреста та Червоного Півмісяця;
8–9 травня – Дні пам'яті та примирення, присвячені пам'яті жертв Другої світової війни;
9 травня – День Перемоги над нацизмом у Другій світовій війні.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

28 квітня 1947 р. – польська влада почала операцію «Вісла» з примусового виселення українців Лемківщини та Холмщини до Західної Польщі.
9 травня 1945 року – Радянська армія ціною мільйонів життів здобула перемогу над фашистською Німеччиною.

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР

1 травня – Світле Христове Воскресіння.

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС: 61159

РЕКОМЕНДОВАНА ЦІНА 2.00 грн.

ПІДВИЩЕННЯ ТАРИФІВ НА ГАЗ ІЗ 1 ТРАВНЯ ПОТЯГНЕ Й ВАРТІСТЬ ОПАЛЕННЯ ТА ГАРЯЧОЇ ВОДИ: ПРО ЦИФРИ ТА ПРИЧИНИ

Опалення та гаряча вода мають здорожчати на 80%, бо тариф на газ для підприємств теплокомуненерго також зростає.

«Тарифи на газ мають відповідати ринковій вартості», – про це заявив прем'єр Володимир Гройсман. Він повідомив, що Україна має дотримуватися зобов'язань перед МВФ, які були підписані. Це означає, що з 1 травня слід очікувати підвищення ціни на газ для населення.

Голова уряду Володимир Гройсман наголосив на необхідність дотримання плану взаємодії з Міжнародним валютним фоном і що це є планом реформ, який забезпечить економічне зростання.

Нині загальний тариф для населення – 7 гривень 19 копійок за один кубометр газу, пільговий тариф для тих, хто використовує газ для індивідуального опалення, – 3 гривні 60 копійок. Підвищення торкнеться пільгового тарифу – з 1 травня він становитиме 5 гривень 50 копійок за кубометр газу.

СКІЛЬКИ ПЛАТИТИМУТЬ УКРАЇНЦІ ЗА ПОСЛУГИ ПІСЛЯ ПІДВИЩЕННЯ?

Підвищення мало відбутися ще 1 квітня, як і рік тому. Але Арсеній Яценюк відтермінував це підвищення на місяць, тим самим передав естафету наступнику. МВФ тоді виявив стурбованість із цього приводу, що не виконується погоджена програма.

Програма розрахована на підвищення тарифу протягом кількох років. За рік, у 2017-му, ціна на газ для населення має вирівнятись і стати однаковою для всіх – 7 гривень 19 копійок за один кубометр газу.

За програмою, яку було погоджено з МВФ, опалення та гаряча вода мають здорожчати також на 80%, бо тариф на газ для підприємств теплокомуненерго також зростає – з 3-х гривень до 5 гривень 50 копійок.

Якими стануть ціни для українців – в коментарі «Радіо Свобода» розповідає Тарас Галайда, аналітик ГО «Публічний аудит». Ціну на газ для теплокомуненерго він вказує за тисячу кубометрів.

«Зросте ціна газу для тепловиробляючих підприємств, які виробляють тепло та гарячу воду для населення. Наразі ця ціна становить 2994 гривні, вона також має зрости до 5500. Це потягне за собою зростання вартості опалення та гарячої води на 80%:

– на сьогодні середня ціна по країні за 1 гігакалорію становить 650 гривень, вона зросте приблизно до 1100–1200 гривень. В нас є області, в яких при сьогоднішній ціні газу вартість опалення становить 1000 грн. за гігакалорію, для таких областей ця вартість може зрости до 1600–1700 гривень;

– приблизно 50–55% населення використовують опалення без лічильника. Середня вартість опалення без лічильника на сьогодні – 18 гривень (за 1 квадратний метр площі), а має зрости приблизно до 32 гривень. У деяких областях вона може досягати 45–50 гривень;

– вартість гарячої води по Україні на сьогодні – в середньому 40 гривень, а після зростання становитиме приблизно 72 гривні (за 1 кубометр), в деяких областях може досягати і 100 гривень», – пояснює Тарас Галайда.

«Рівень життя українців, починаючи з 2013 року, особливо у 2014-му, дуже сильно впав. Падіння 2014 року не може бути компенсоване», – вважає Дмитро Дмитрук, директор центру «Соціальний моніторинг».

«Є програма підвищення соціальних стандартів. Вона передбачає, що мінімальні зарплати, пенсії і виплати зростуть на 12,5%. Але не слід забувати, що колишній уряд планував інфляцію на рівні 12%. Якщо все б склалося за планом, то вдалося б компенсувати лише поточну інфляцію. А ті 40% інфляції, які були в 2014 році, і падіння рівня життя в 3 рази, жодним чином не було компенсовано. Відповідно зростання тарифів ще більше позначиться на рівні життя населення», – відзначає соціолог.

З падінням рівня життя населення соціологи пов'язують зростання соціальної напруженості в країні. Але ніхто не береться прогнозувати, що саме може спричинити вибухи протестів, зазначає Дмитро Дмитрук та додає, що рівень невдоволеності у суспільстві зростає, про що свідчить падіння довіри до колишнього уряду, Верховної Ради та очільників держави. Так само соціологи фіксують незадоволення українців діяльністю комунальних служб, що свідчить про низьку задоволеність якістю життя громадян.

А ЯК ЖЕ ДОХОДИ УКРАЇНЦІВ?

Аналітики 14 дослідницьких центрів проаналізували перспективи розвитку країни на найближчі три роки. Аналітик Міжнародного центру перспективних досліджень Олександр Жолудь, який брав участь у підготовці прогнозу, розповідає, що кардинальних змін у найближчі 3 роки не буде. Цього року очікують відновлення економічного зростання, проте воно буде доволі незначним, і це зростання дещо посилиться у наступні два роки.

Аналітик зауважує, що загальні темпи зростання залишатимуться досить низькими, адже якщо дивитись на 2014 і 2015 роки, то падіння ВВП сумарно за два роки склало майже 17%. За прогнозами експертів, наступні 3 роки темпи зростання економіки не будуть такими, які зможуть подолати таке падіння.

Можна очікувати, що окремі категорії домогосподарств не відчують зростання, навіть якщо в середньому по економіці воно відбуватиметься.

«Зростання економіки пов'язане з ростом доходів населення. Середні доходи зростають більш-менш зіставно зі зростанням економіки в цілому. Але важливо враховувати розподіл цих доходів. Тобто якщо в однієї людини доходи зросли вдвічі, а в іншої не змінилися, то начебто зростання і відбулося, але не всі його відчують.

Але значного навантаження на доходи громадян із подорожчанням комунальних послуг очікувати не слід, вважає експерт. Це пов'язано із наданням субсидій.

«Субсидії значною мірою покривають витрати на газ. Більш того, через те що механізм не є ідеальним, деякі групи населення сплачують менше за газ, ніж сплачували до підвищення цих тарифів. Одна з речей, якою треба займатися цього року, – вдосконалення механізму надання субсидій. Така система, яка є нині, – це перекладання проблеми з однієї кишені, яка була «Нафтогазова», в кишеню державного бюджету», – наголошує аналітик.

Зазвичай в європейських країнах домогосподарства отримують газ за ціною вищою, ніж цей газ отримує промисловість. Це пов'язано з тим, що в ціну газу для домогосподарств входить не лише ціна його купівлі на кордоні, а й його доставка. Бо відносно дешево доставляти магістральними газогонами до великого споживача, але доставляти розподільчими газогонами до домогосподарств значно дорожче, розповів «Радіо Свобода» Олександр Жолудь і додав, що зараз наші тарифи є нижчими за більшість країн, окрім Російської Федерації, де інші умови.

«Радіо Свобода»

У КаУ ТА УБА ВШАНУВАЛИ ЗАГИБЛИХ І ПОМЕРЛИХ ГЕРОЇВ-ЛІКВІДАТОРІВ ТА ЖЕРТВ АВАРІЇ НА ЧОРНОБИЛЬСЬКІЙ АЕС ДО 30-х РОКОВИН ТЕХНОГЕННОЇ КАТАСТРОФИ В УКРАЇНІ

26 квітня, з благословення Преосвященнішого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, в Карпатській єпархії вшанували 30-ті роковини техногенної катастрофи на Чорнобильській АЕС.

Представники духовенства Кафедрального храму на честь апостола українського Андрія Первозваного в м. Ужгороді, професорсько-викладацького складу, співробітників і студентів Української богословської академії та Карпатського університету імені Августина Волошина, Закарпатського національно-патріотичного об'єднання «Україна Соборна», ГО «Молодь Закарпаття» хресною ходою пройшли до пам'ятника ліквідаторам аварії на ЧАЕС в місті Ужгороді. Біля пам'ятника всім загиблим і померлим Героям-ліквідаторам аварії на Чорнобильській АЕС було покладено вінок із живими квітами та відправлено заупокійну Літію, яку очолив канцлер (секретар) Карпатської консисторії (єпархіального управління) протоієрей Сергій Урста у співслужінні протоієрея Олександра Смоліна та протоієрея Романа Бобая.

Відтак із промовою до громади звернулися віце-ректор Карпатського університету доцент Валерія Сіка, учасник ліквідації на Чорнобильській АЕС Юрій Петрович Келемен і представники громадських організацій – голова координаційного комітету ЗО «Україна Соборна» Орест Дідух і голова координаційного комітету «Молодь Закарпаття» Василь Банк.

Прес-служба Карпатської єпархії УАПЦ

МУЖІЄВО: В РУДНИКАХ УСЕ-ТАКИ ВИДОБУВАЮТЬ ЗОЛОТО?

Віталій Захарченко та єдина золота копальня в Україні

Єдиний в Україні золотий рудник розташований у селі Мужієво в Берегівському районі. Тему видобутку золота з місцевих надр чиновники на початку 2000-х бадьоро відрапортували і відзначили, що видобуток із золоторудника припинений.

Однак із застереженням – окремі спроби незаконного видобутку ще трапляються. У районі, де навколо чистого золота фактично крутиться життя, до цієї заяви ставляться з іронією.

Аби побачити на власні очі, як виглядає тепер золоторудник і заодно поспілкувалися з місцевими жителями, журналісти вирушили на Берегівщину.

Мужіївський золоторудник – перше в Україні золоторудне підприємство. З місцевої руди видобувають золото вищої проби – 999,9. Його ще називають банківським, тому що в злитках воно потрапляє в фінансові установи, стабілізуючи фінансову систему України.

Золотоносне родовище поблизу села Мужієва вважається серед українських геологів одним з найперспективніших, попри те що промисловий видобуток золота почався відносно недавно – за часів незалежності України.

Із історичних джерел відомо, що цей благородний метал добували тут ще в XVIII столітті на Великій Берегівській горі. Мужіївське золото добували на Закарпатті кельти і римляни. До його офіційного закриття за допомогою сучасних технологій добували більше однієї тонни благородного металу на рік.

Тільки в шахті № 2 залягають запаси руди потужністю 200–280 тис. тонн. Глибина залягання – 180 метрів. У 2003 році на підприємстві з однієї тонни породи витягували майже 6 грамів золота. Собівартість одного грама на той час становила 48 гривень, підприємство, за результатами першого кварталу 2003 року, отримало більше мільйон гривень прибутку. А в 2013-му отримала понад 48 мільйонів гривень. А якщо врахувати «приховані» заробітки і «відкати» від видобутку, то виходить дуже пристойна сума.

Протягом 2000 року та на початку 2001-го Мужіївський золотополіметалічний рудник простоював.

На будівництво другої черги виробництва в 2006 році – збагачувальної фабрики – було виділено 11 мільйонів гривень. Потім же, за однією з версій, мала продуктивність і невисокі ціни на дорогоцінні метали зробили підприємство нерентабельним. За іншою – компанія збанкрутувала через підступи рейдерів, які вирішили прибрати до рук родовище. До цього варіанту схилялися ліквідатори «Закарпатполіметали» – компанії, яка викупила борги підприємства, сподіваючись на відновлення золотодобування. 30 грудня 2011 року Закарпатська обласна рада ухвалила рішення погодити клопотання публічного акціонерного товариства «НАК» Надра України» щодо надання спеціального дозволу на користування надрами з метою розробки Мужіївського золоторудника. Мета практично була досягнута. Потім за чітко налагодженою в 90-х роках схемою оберти видобутку золотої руди «спустили» до нуля, підприємство збанкрутувало, і його і продали «за копійки». За рядом «договірних» судів майно підприємства «Закарпатполіметали», землі й навіть хвостосховища із залишками руди були передані в приватні структури, близькі до колишнього міністра МВС Віталія Захарченка.

Сьогодні, попри розголос, який свого часу піднявся в ЗМІ навколо цієї справи, ставленики міністра продовжують контролювати золотоносну шахту, а головні кредитори – компанія «Cengart Financial Inc».

Після закриття рудника у місцевого бюджету залишилося зовсім небагато джерел доходу: плата за оренду землі та податки.

Заробітки від туризму невеликі, отже, їх в розрахунок не беруть. Близько сотні жителів села втратили роботу, причому нову знайшли ще не всі – ці люди сподіваються на відновлення роботи рудника. Хоча і його майно потихеньку розкрадається. Та й борги перед людьми, які досі рахуються на його балансі, не гасять. Але, як стверджують місцеві жителі, в рудниках все-таки видобувають золото в ...копанках.

«Новини Закарпаття»

СТОП ПРИСУТНОСТІ «ЙОББІКам» НА ЗАКАРПАТТІ

Закарпатське національно-патріотичне об'єднання «Україна Соборна» відправило офіційне звернення до СБУ та МЗС із вимогою вжити необхідних заходів щодо заборони в'їзду на територію України представників угорської шовіністичної, пронацистської та сепаратистської політичної партії «Йоббік».

Закарпатськими засобами масової інформації було опубліковано, що 2 квітня в місті Берегові Закарпатської області відбулася XVII Конференція Товариства угорської культури Закарпаття (ТУКЗ-КМКС). Як повідомляє регіональний портал, на конференції були високопосадовці з Угорщини та представники угорської політичної партії «Йоббік» («Рух за кращу Угорщину», Угорська Республіка), яка за своєю ідеологією є сепаратистською та пронацистською.

Партія «Йоббік» відома тим, що своїм головним завданням визначає створення русинсько-угорської автономії, а надалі – відділення Закарпаття від України та приєднання області до Угорщини. Представники партії «Йоббік» вільно зазіхають на територіальну цілісність України, називаючи Закарпаття частиною «Великої Угорщини». Відомо, що партія «Йоббік» має зв'язок із вищим керівництвом країни-окупанта Російською Федерацією, а також терористичними угрупованнями «ДНР» і «ЛНР», що на Сході вбивають наших співвітчизників, зокрема й закарпатців. Відомо також, що представники політичної партії «Йоббік» були як «офіційні спостерігачі» на псевдореферендумі під час анексії українського Криму, на антиконституційних виборах «ДНР» і «ЛНР» на території окупованого Донбасу. За такі дії у жовтні 2015 року Європарламент позбавив недоторканності депутата від Угорщини та представника партії «Йоббік» Белу Ковача, його звинувачено також у шпигунстві проти інститутів ЄС на користь Російської Федерації.

У зв'язку з вищенаведеними фактами координаційний комітет ЗО «Україна Соборна» звернувся до голови Служби безпеки України Василя Сергійовича Грицака та міністра закордонних справ Павла Антоновича Клімкіна з вимогою:

1. Визнати діяльність угорської пронацистської політичної партії «Йоббік» недружньою щодо України й такою, що загрожує національній і державній безпеці, а також територіальній цілісності держави України.

2. Заборонити в'їзд і перебування на території України, зокрема на Закарпатті, будь-яких офіційних представників та членів угорської сепаратистської політичної партії «Йоббік».

3. Ужити заходів щодо профілактики та локалізації на території України, зокрема на Закарпатті, антиукраїнської діяльності з числа громадян України, що є прихильниками та членами угорської пронацистської політичної партії «Йоббік» та проводять за її дорученням антиукраїнську політику.

Прес-служба ЗО «Україна Соборна»

ЗАКАРПАТСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ

УКРАЇНА СОБОРНА

Закарпатське об'єднання «Україна Соборна»

88000, Закарпатська область, м. Ужгород, вул. Некрасова, 6.
Електронна адреса: [illegible]@gmail.com
Тел.: +38 096 143 01 98

Вих. № [illegible] від [illegible]

Міністру Закордонних справ
Клімкіну П. А.
01018, м. Київ,
Михайлівська площа, 1

ПРО АНТИУКРАЇНСЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ ПРЕДСТАВНИКІВ УГОРСЬКОЇ ПРОНАЦИСТСЬКОЇ ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ «ЙОББІК» (УГОРСЬКА РЕСПУБЛІКА) НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ

Нещодавно на одному із регіональних ЗМІ було повідомлено про те, що 2 квітня 2016 року в місті Берегові Закарпатської області відбулась XVII Конференція Товариства угорської культури Закарпаття (надалі ТУКЗ-КМКС). Хочемо звернути увагу на те, що у конференції ТУКЗ-КМКС в Берегові, взяли участь і представники угорської, сепаратистської і пронацистської за своєю ідеологією політичної партії «Йоббік» («Рух за кращу Угорщину», Угорська Республіка).

Одним із головних завдань угорської політичної партії «Йоббік» є створення русинсько-угорської автономії на території українського Закарпаття та подальше приєднання Закарпатської області до Угорщини. Таким чином, керівники та члени партії «Йоббік» не приховують своїх зазіхань на територіальну цілісність України, зокрема нашого краю, називаючи Закарпаття частиною «Великої Угорщини». Також керівництво сепаратистської політичної партії «Йоббік» не приховує своїх зв'язків із проросійськими терористичними угрупованнями «ДНР» та «ЛНР» на сході України. Представники політичної партії «Йоббік» були присутніми як «офіційні спостерігачі» від проросійських сепаратистів на псевдореферендумі в українському Криму та на незаконних виборах проросійських терористичних організацій «ЛНР» та «ДНР». Внаслідок таких неправомірних дій 14 жовтня 2015 року Європарламент позбавив недоторканності депутата від Угорщини та представника партії «Йоббік» Белу Ковача, якого звинувачено в шпигунстві проти інститутів ЄС на користь країни-агресора – Російської Федерації.

Зважаючи на вищевикладене, можемо констатувати, що антиукраїнська діяльність представників угорської політичної партії «Йоббік» та їхніх представників на теренах України, зокрема на Закарпатті, реально загрожує національній та державній безпеці, а також територіальній цілісності України. Така їхня діяльність має ознаки кримінального правопорушення, передбаченого ст. 110 ККУ «Посягання на територіальну цілісність і недоторканість України» та статті 109 ККУ «Дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади».

Із огляду на наведені факти, вимагаємо:

1. Визнати діяльність угорської пронацистської політичної партії «Йоббік» недружньою щодо України та такою, що загрожує національній та державній безпеці, а також територіальній цілісності держави України.

2. Заборонити в'їзд та перебування на території України, зокрема на Закарпатті, будь-яких офіційних представників та членів угорської сепаратистської політичної партії «Йоббік».

3. Ужити заходів щодо профілактики та локалізації на території України, зокрема на Закарпатті, антиукраїнської діяльності з числа громадян України, що є прихильниками та членами угорської пронацистської політичної партії «Йоббік» та проводять за її дорученням антиукраїнську політику.

Про розгляд цього звернення просимо повідомити письмово.

Голова координаційного комітету ЗО «Україна Соборна» **Орест ДІДУХ**

ХАЙЛЬ, АНДРІЇВ!

21 квітня продовжила свою роботу в рамках чергової сесії міська рада Ужгорода. Нагадаємо, що нещодавно депутатам не вдалось повноцінно попрацювати, через те що тричі було повідомлено про замінування будівлі міської ради, причому третього разу правоохоронці повідомили, що знайшли макет осколкової гранати в туалеті ради.

Ми вже писали про те, що встигли ухвалити депутати, а що не встигли. Тому не будемо зупинятися на деталях усіх рішень, так само без затримки ухвалених на останній сесії. Ці рішення стосуються насамперед приватизації комунальної власності. Проте, незважаючи на те що такі питання зазвичай викликають найбільше дискусій, адже торкаються законної і незаконної економічної вигоди окремих осіб чи груп інтересів, в Ужгородській міській раді під час ухвалення вищезгаданих рішень серйозної затримки та обговорення, на диво, не виникало. Найгарячішу дискусію викликало інше питання, «страва дня», яку депутати залишили на «гаряче» ще після попередньої сесії, а саме питання нового регламенту, за яким функціонуватиме міська рада нашого міста.

У попередньому номері ми досить детально спробували розібратися із проектом, запропонованим компетентними відділами міської ради (хоча після прочитання та аналізу цього проекту компетентними їх назвати дуже важко). Ми наголошували на тому, що кілька статей проекту регламенту прямо суперечать не тільки законам, а й Конституції України, оскільки безпосередньо обмежують доступ громади до засідань виборчого колегіального органу міста та дозволяють проводити засідання в іншому місці, незрозуміло за яких причин та порядку. В коментарях до цих статей нашій газеті секретар міської ради Андріана Антонівна Сушко повідомила, що кілька суперечливих пунктів з огляду на критичні зауваження профільних комітетів були уточнені для уникнення різного роду спекуляцій. Однак тоді ж пані Сушко сказала, що стаття, в якій мова йде про те, що на засідання міської ради допускатимуться тільки громадяни, які пред'явили паспорт із реєстрацією в місті Ужгороді, була видалена з проекту. Повторимось, що про це секретар міської ради сказала особисто, кілька разів на цьому наголосивши.

Її коментарі ми отримали у вівторок, 19 квітня, а вже в четвер, 21-го, на сесії Ужгородський міський голова Богдан Андріїв шокував усіх присутніх, зокрема й деяких депутатів із регламентної комісії, тим, що жодне (!) критичне зауваження враховане не було, і на ухвалення пропонується той проект, який суперечить усім нормам законів України та здорової логіки. Більше того, не були взяті до уваги і ті зауваження, які окремі депутати намагались долучити до проекту вже під час розгляду самого регламенту. «Стабільна» коаліція з 21 депутата, в основі якої – депутати партії «Відродження» та «Нашого краю», а також їхні поплічники, які, нагадуємо, утворилися як рудименти Партії регіонів, не врахувала жодної поправки та зауваження, натомість як годинниковий механізм ухвалювала неприйнятні для жителів міста рішення.

Отож на сьогодні маємо міську раду, яка потенційно може ухвалити будь-яке рішення, що прийде в голову певним особам для покращення їхнього особистого матеріального благополуччя. І не має значення, чи будуть відповідати ці рішення законам держави, в якій ми всі живемо, її Конституції і так далі, адже на сесію завжди можна буде запросити або прокурора, який розповідатиме про справи «у процесі» і відсотки «ефективності» його відомства, або начальника поліції, який переконуватиме у тому, що всі порушення розглядатимуться у рамках чинного законодавства з таким понурим голосом і трепетом перед мером, наче місцевий відділ поліції складається з однієї людини – нього самого. І звичайно, що Василь Васильович Гомонай, як справжній юрист, останнім аргументом може сказати: «Звертайтесь до суду». Ми ж усі, як і Василь Васильович, знаємо, що у нас «самый гуманный суд в мире».

Окремо варто написати про цирк із «замінуванням». Якщо минулого тижня всі розуміли, що фейкові замінування є не що інше як засіб політичних маніпуляцій, то на останній сесії стала зрозумілою ціль цих маніпуляцій, а відповідно – і потрійних «замінувань». Адже саме ситуація на сесії 14 квітня та штучна атмосфера небезпеки і насилля, викликана «замінуванням», і стала лейтмотивом легітимації та виправдання «драконівського» регламенту (який, нагадую, навіть кращий від Вінницького). Очевидно, що правоохоронні органи не знайдуть відповідальних за ці дії. Так само очевидно, що наші місцеві бариги-можновладці перестали нехтувати найницішими методами досягнення власних політичних цілей.

В історії подібне завжди закінчувалося досить сумно, причому саме для осіб, які мали в своєму арсеналі такі методи. Наприклад, у 1933 році в Німеччині нацисти підпалили рейхстаг і, звинувативши представників лівих сил, почали політичний терор проти них, усуваючи, таким чином, опонентів. У нас же сьогодні хтось «мінує» міську раду і відразу це починає використовуватися для того, щоб обмежити присутність громадян на сесіях. Виникає риторичне запитання: а що завтра використає влада, для того щоб боротися з тиском громади, політичними опонентами, активістами та й просто «неугодними» людьми та ідеями?

На закінчення додамо, що вже на наступній сесії «більшість» на чолі із Андрієвим планує «відформатувати» Громадську раду, яка залишається останньою барикадою для нинішньої влади міста на шляху до повернення «дореволюційного» ладу беззаконня та містечкового авторитаризму.

Станіслав ДАНКО

МАРІАН ТОКАР: У ПОЛІТИЦІ ТРЕБА ДАВАТИ ШАНС ЛЮДЯМ НОВОГО ПОКОЛІННЯ, НОВОГО ТИПУ МИСЛЕННЯ

На 23-му році незалежності в України почали нахабно відбирати частину її території. Загальна картина, ясна річ, є невтішною і тривожною, загрожує серйозними наслідками для суверенітету держави і життя її громадян. Попри те що «штормить» поки що Крим і схід України, осторонь подій не залишаються і західні регіони. Найважливіше запитання на сьогодні – як далеко зайде Росія у своїх імперських амбіціях та як її зупинити? Чимало роздумів викликають дії нової влади, реакція світу на українські проблеми, а також підготовка до майбутніх президентських виборів в умовах кризової ситуації й практично воєнного стану.

Тож про революційні події, можливості та реалії нашої держави, а також перспективи найзахіднішого регіону – у розмові з Маріаном Токарем, директором Науково-дослідного інституту політичної регіоналістики, кандидатом історичних наук, професором.

– Розкажіть, будь ласка, про роботу Науково-дослідного інституту політичної регіоналістики. Наскільки події в Україні додають роботи?

– Інститут політичної регіоналістики за своїм змістовим і програмовим форматом вивчає переважно проблеми історичного та політичного розвитку Закарпаття і суміжних із ним регіонів, передусім Львівської, Івано-Франківської, Чернівецької областей України, а також у сусідніх державах – Польщі, Румунії, Словаччині, Угорщині. Безперечно, проблеми регіоналізації, які аналізують працівники інституту, є актуальними в контексті політичної кризи, що склалася в нашій державі. Понад усе, вважаю, сучасній владі вкрай важливо звертати увагу на постійний і прагматичний зв'язок між центром і регіонами. Це проблема не сьогоднішня і потребує вирішення вже давно.

Жодна держава, яка переживає кризові або революційні події, відразу не може стабілізувати весь спектр суспільних відносин: політичних, економічних чи соціальних. Це потрібно розуміти і з цим розумінням ставитися до спроб нової влади стабілізувати ситуацію в державі. На це потрібен час. Але, на жаль, є зовнішній фактор... На моє переконання, Україна в цій ситуації втратила час. Передусім це пов'язано з тим, що був порушений політичний, економічний, соціальний контакт із регіонами. Багатонаціональна, багатоконфесійна, багатомовна держава повинна була враховувати всі дрібниці при розробці та впровадженні регіональної політики, реалізація якої мала мати прагматично-практичну проекцію.

Питання Криму – це питання не сьогоднішнє. Попередні представники влади не спромоглися в цьому контексті виробити чіткий механізм співпраці автономії та центру. Це стосується й інших регіонів, зокрема Закарпаття. Наш регіон теж поліетнічний, і всі політичні процеси завжди будуть торкатися мовно-культурних питань, міжетнічних взаємин тощо. Комусь здається, що вони поза політичною сферою, однак насправді є масштабними детонаторами політичних змін.

Цих та інших конфліктів можна уникнути тільки виробивши ефективну та відповідальну регіональну політику держави. На це варто звертати увагу і сучасній, і майбутній владі.

Зверну увагу на ще один момент. Важливий наслідок сучасних подій – уже традиційна поразка України в інформаційних війнах. Медіа-простір – це одна з базових основ поширення та пропаганди сучасної політики, зокрема регіональної. «Четверта влада» повинна працювати і на національну безпеку держави, бути інтегративним чинником, а не виконувати, як ми могли спостерігати останнім часом, свою антинаціональну функцію. Ці та інші сучасні проблеми у центрі уваги співробітників нашого інституту.

– Яка ймовірність того, що долю Криму повторять східні регіони України?

– Усе залежить від того, які дії вживатиме центр, як відпрацьовуватиме контакти з регіонами. Не хочу говорити про провокаційні речі, які сьогодні в авангарді кризових подій. Однозначно, що ситуацію потрібно розглядати об'єктивно. Політичний режим Януковича тільки тепер для більшості громадян розкрив свою сутність. Зрозуміло, що режим цей був антиукраїнським, і відповідати за відцентрові процеси повинні всі політичні партії і сили, які підтримували його. Однак і нині спостерігаємо, що комуністи й регіонали не надто активні в питанні подолання кризи та стабілізації ситуації в державі. Зверніть увагу, що східні регіони України – це основне електоральне поле саме названих політичних сил!

Сьогодні вкотре заговорили про автономію та федералізацію регіонів. Наскільки реальна автономія для Закарпаття?

– Зважаючи на такі розмови щодо Криму, Закарпаття, Галичини чи інших регіонів України, потрібно звертати увагу і на їхню історію. Минуле регіонів – це фактор їхньої спроможності у майбутньому. Історія Закарпаття впродовж останніх 100 років ілюструє незаперечний факт того, що політично край не був і не є самодостатній, і це наслідок інших процесів – соціальних, економічних тощо. Автономія краю сьогодні поза межею здорового глузду. Це радше пропагандистсько-провокаційна теза, яка практичну реалізацію навряд чи матиме. Більш небезпечним для Закарпаття є знову ж таки варіант із зовнішнім чинником та «вічним» статусом безперспективної периферії...

– Відповідно до історичних особливостей нашої країни, чого сьогодні варто очікувати?

– Досить важко щось прогнозувати, а конкретно стверджувати – і поготів. Є думки, що Крим уже втрачений для України... Питання в тому, наскільки влада і суспільство готові зберегти свою державу. Дехто занадто сподівається на допомогу Заходу. Сказати словами відомого вітчизняного класика суспільно-політичної думки Юрія Липи, що ні Сходи, ні Заходи не допоможуть Україні в становленні своєї держави. Понад усе – сполягання на власні сили. Сьогодні бачимо, що підтримка ЄС, НАТО, США є більш моральною, ніж реально прагматичною у надскладній українській ситуації. І практичної допомоги очікувати від них, на мій погляд, особливо немає сенсу. На жаль, принцип «багатий бідного не розуміє» може спрацювати...

Хочу наголосити, що вся історія України показує «хвилеподібність» державотворчих процесів. У процесі націотворення українці живуть за традиційною книгою буття внутрішніх потуг і зовнішньополітичного втручання. Нинішні події – це підтвердження існування своєрідного коду нації. Київська Русь як перший важливий етап державотворення протоукраїнської нації, Козаччина, період національного відродження XIX століття, події української національної революції 1917–1920 років, незалежність Карпатської України 1939 року, процес творення новітньої незалежної України з 1991 року – всі ці етапи мають подібні ознаки в контексті проблем державотворення, боротьби за незалежність. Втрата державності на кожному з етапів теж мала свої специфічні особливості. Назвемо хоча б таку ознаку, як деградація політичної еліти, переважання у її середовищі приватних інтересів над колективними, національними. Зайвий раз згадуємо і про зовнішній фактор.

– Найважливішою рушійною силою останніх місяців в Україні був і залишається Майдан. Можливо, саме він змінить ту «хвилеподібну» історію чи вона триватиме й надалі?

– Я думаю, вона триватиме, тому що вкотре потрібно розпочинати все з початку. Будь-яке політичне відродження ставало наслідком культурного й духовного відродження. Це питання освіти і виховання молоді. Нова генерація з'явилася, це молоді люди, які не відчули «переваг» Радянського Союзу, тіні якого так важко позбувається Україна. І таких людей, очевидно, вже складно загнати в колишні рамки існування суспільства. З іншого боку, це питання вчителів, педагогів, школи, університету, врешті, сім'ї. Це ті соціальні центри, які формують і стабільність громадсько-політичного формату держави, виховують патріотично здорову національну генерацію, яка спроможна вибудувати чіткі й незмінні правила гри в умовах громадянського суспільства.

– Яку роль виконують політичні еліти в таких політичних процесах?

– Я б сказав, що до сьогодні політичної еліти як такої в нашій державі не існувало. Ті, хто себе так називав, скомпрометували сутність цього поняття. Варто радше говорити про панівний клас. Політична еліта і взагалі формат еліти – це набуття певних ознак відповідальності, ефективності, спроможності на важливі для суспільства і держави рішення, які дозволяють організовувати соціум в цілому і спрямовувати його до розвитку. Останні роки режиму Януковича і його падіння зайвий раз підтвердили думку про існування у нас саме панівного класу. Адже елітам притаманна не тільки причетність до влади, а й авторитет, відповідальність, ефективність, певна ціннісна шкала та інше. Але проблема еліт для України є традиційною й історичною. Чому Михайло Грушевський, відомий історик, учений, а не професійний політик став президентом УНР? Це ж парадоксальна ситуація. Невже на той час не було політиків-практиків, які активно проявили себе в громадсько-політичному житті? Вочевидь, це питання авторитету! Подібна ситуація, вважаю, відбувається й нині. На жаль, людей, які б фахово підходили до розуміння проблеми політичної інтеграції нації, побудови модерної національної держави в цілому, обмаль.

– Наближаємося до президентських виборів. Кого бачите на цій посаді?

– Такого лідера складно визначити і в стабільній ситуації, а не те що в такій кризовій, як нині. Очевидно, претендентів буде багато. Але, на моє глибоке переконання, треба давати шанс людям нового покоління, нового типу мислення, тобто тим, які не були до цього на політичному олімпі України. Важливо, щоб така особа відповідала запитам сучасної української громади. Пріоритет – патріотизм і суспільна жертовність.

– А як бути з питанням досвіду?

– Досвід – це коли людина допомагає. Але він не повинен слугувати шляхом до влади, засліплюючи інші здорові ідеї суспільного загалу. На мій погляд, Євромайдан показав, що визріває нове покоління людей, які потребують нових лідерів. Вони не сприймають тих, хто був учора.

– Як оцінюєте люстраційні процеси, що сьогодні відбуваються? Що взагалі потрібно розуміти під люстрацією?

– Як на мене, питання люстрації як феномену суспільного очищення варто розглядати з двох позицій. Перша – полягає у тому, що професіонали потрібні в будь-яких сферах на будь-яких місцях, тим паче, коли людина проявила себе як здібний фахівець. Такого профі слід оберігати від ідеологічно-партійних утисків різних політичних режимів. Згадаю відомого мислителя Дмитра Донцова, котрий в одній зі своїх праць писав, що партійний плюралізм в контексті боротьби за владу – це добрий ідеологічний струмінь для державотворення. Але коли представник тієї чи іншої політичної сили приходить до влади, то він повинен позбутися партійництва, а відповідно й інтересів певної ідеологічної групи людей. Він переходить від статусу носія ідеологічних, партійних інтересів до статусу носія інтересів держави і суспільства. Це був би для України найкращий вихід із політичного хаосу, який сьогодні триває.

Із іншого боку, не хочеться бачити людей, які політично збанкрутували. Це логічне і бажане право суспільства позбутися політиків, державних службовців різних рівнів, працівників інших державних установ, які заплямували себе в минулому. Непрофесіоналізм, хабарництво, масштабна корупція... Підлабузництво і зрадництво... Я вже не говорю про причетність до жертв. Перспектива таких політиків – «смітник» історії. Це пройшла Чехія, частково інші держави Центрально-Східної Європи. Їхній приклад засвідчив позитивний аспект у вирішенні такої проблеми.

– Які Ваші прогнози щодо політичної кризи в Україні?

– Криза триває і, вочевидь, буде тривати. Вважаю, що одним із перших переломних моментів мають стати президентські вибори в Україні. Вони повинні б позитивно вплинути на стабілізацію в державі та заспокійливо – на суспільство. А далі потрібні поступові кроки від повного перезавантаження влади до конкретних реформ у проблемних сферах. Сподіваюся, що це матиме добрі наслідки для майбутнього розвитку України.

Наталія КАРАЛКІНА,
Медіа-центр «УжНУ»

ПРО ЦИКЛІЧНІСТЬ ЖИТТЯ У КНИЗІ «МІЙ ДІДУСЬ БУВ ЧЕРЕШНЕЮ»

Якщо слухати уважно і зосередитися, то можна побачити кулу всякої всячини – так, ніби очі в тебе відкриті. А зараз послухай, як дихає черешня.
Анджела Нанетті

Деякі книги мають майже чарівну здатність переносити нас у дитинство. Вони викликають ніби облиті сонячним світлом спогади про те, як ми відкривали для себе цей великий та незрозумілий світ, як намагалися його зрозуміти: часом це виходило, а часом створювало кумедні ситуації. Книга Анджели Нанетті «Мій дідусь був черешнею» саме така. Варто відзначити, що у 2003 році письменниця отримала національну премію Андерсена в номінації «Кращий письменник Італії». Ця премія вручається кращим дитячим письменникам або художникам, і вона є найпрестижнішою в світі дитячої літератури, її ще називають «Мала Нобелівська премія».

У книжці з трохи дивною назвою «Мій дідусь був черешнею» ми бачимо історію, яку розповідає маленький хлопчик на ім'я Тоніно. У нього є батьки, що періодично сперечаються, як це часто буває серед батьків. А ще у нього є дідусь і бабуся міські й сільські: «Міських дідуся з бабцею звали Луїджі й Антоньєтта, і були вони точнісінько такі ж, як і решта міського люду. Сільські дідусь із бабцею називалися Оттавіано й Теодолінда і не були подібні ні на кого, навіть зі своїх сусідів». Хоч хлопчик мешкає з батьками у місті, проте душею він ближче до сільського життя, воно ніби цікавіше йому, бо відкриває стільки нового!

У письменниці, безумовно, є дивовижний талант описувати історію зі щирою дитячою безпосередністю. Під час читання не виникає сумнівів, що історію про стосунки з батьками, з бабусями й дідусями дійсно розповідає маленький хлопчик, якому так цікаво відкривати для себе це життя. Дуже тонко авторка передає протиставлення сірого міста та яскравого села в дитячій уяві, й найкраще це протиставлення відчувається у ставленні Тоніно до дідусів та бабусь – наскільки йому цікавіше проводити час з Оттавіно й Теодоліндою! У світі села живуть дивовижні мешканці, образи. Наприклад, тут є Альфонсина, улюблена гуска бабусі, яку дідусь пестив і плекав після смерті дружини зі зворушливою теплотою і любов'ю. Тут є найсмачніший у світі десерт сабайон – яєчний крем із додаванням вина, який дідусь у селі готував для Тоніно щоранку. А ще тут є образ черешні, яка навіть має ім'я – Фелічія, тобто «Щаслива», і яка стає символом циклічності цього життя. Це дерево росте разом із мамою Тоніно, воно бачить смерть бабусі Теодолінди, співпереживає разом із дідусем під час негараздів у його житті і, врешті-решт, стає дійсно невід'ємною частиною родини й родинної історії: «Якось він мені наснився: ми з ним гойдалися на гілках і перекидалися через голову, а черешня ціла аж трусилася – ніби від сміху. То був тільки сон, це права: але якщо дерева дихають, то хто сказав, що вони не можуть сміятися?»

Протиставлення міста й села, циклічність життя виявляється також і в абсолютно дивовижних ілюстраціях художниці Анастасії Стефурак удалося не лише надати тексту казково гарного «обличчя», а й передати всю глибину й образність цієї книги.

Тож видання вийшло напрочуд вдалим: прекрасна історія, оформлена неймовірно красивими ілюстраціями, надрукована на цупкому папері досить великим шрифтом. Це – книжка про надважливі речі: про любов до своїх рідних, про любов до природи, про безмежне щастя й про смуток, коли від нас ідуть близькі люди. А ще про дитинство і про те, що «доки тебе хтось любить, померти неможливо». Книга тепла, затишна, «своя, рідна», світла, навіть незважаючи на те що сумного в ній більш ніж достатньо.

І дитина, і доросла людина однаково знайдуть у ній щось цікаве й близьке своєму серцю.

Владислава СЛИЧКО

ПЕРЕМОЖЦІВ «КНИГОМАНІЇ-2016» НА ЗАКАРПАТТІ ВИЗНАЧЕНО

Напередодні Всесвітнього дня книги й авторського права визначено переможців обласного етапу Всеукраїнського конкурсу дитячого читання «Книгоманія-2016». У головній дитячій книгозбірні краю зібралися лідери дитячого читання, найактивніші, найерудованіші діти області – переможці міських і районних конкурсів, організатори дитячого читання, працівники дитячих бібліотек районів та міст Закарпаття.

Ініціатором проведення є Форум видавців. Організовують конкурс на території області – Закарпатська обласна бібліотека для дітей та юнацтва, центральні бібліотеки для дітей міст і районів області за підтримки управління культури облдержадміністрації, крайової організації Національної спілки письменників України, Всеукраїнського державного багатопрофільного видавництва «Карпати».

Розпочалося свято з привітання майбутніх «найкращих читачів України – учнів 1-А класу ЗОШ І ст. №1 м. Ужгорода.

Почесний гість, відомий письменник, журналіст, драматург, член Національної спілки письменників України Олександр Гаврош привітав юних книгоманів області зі святом книги й побажав перемоги. Презентував також учасникам конкурсу свою нову книгу «Легенди Срібної Русі», яка побачила світ нещодавно у видавництві Олександри Гаркуші. Збірка вийшла напрочуд цікавою, неординарною й неповторною, про те, як виникла ідея написати її, розповів автор. Юних читачів цікавило й те, над чим працює письменник тепер, що його надихає писати, які задуми він планує реалізувати.

Оцінювало конкурсантів поважне журі: голова – Василь Густі, очільник крайової організації Національної спілки письменників України, відомий прозаїк, поет, перекладач; члени журі: Оксана Дурунда – головний спеціаліст управління культури облдержадміністрації, Борис Кушнір – головний редактор Всеукраїнського державного багатопрофільного видавництва «Карпати», заслужений працівник культури України; Наталія Ребрик – проректор Закарпатського художнього інституту, доцент, кандидат філологічних наук, Нателла Терещенко – завідувач відділу обслуговування учнів 5–9-х класів обласної дитячої бібліотеки.

За умовами конкурсу критеріями оцінювання було:

– ведення читацького щоденника;

– кількість прочитаних книг із позашкільної програми;

– кількість прочитаних книг закарпатських авторів (зокрема Всеукраїнського державного багатопрофільного видавництва «Карпати»);

– власна думка про прочитане;

– загальна ерудиція (за результатами літературної вікторини).

Оскільки це вже переможці районних і міських етапів, то кожна дитина отримала подарунок і диплом за активну участь у конкурсі «Книгоманія-2016», які вручили головний спеціаліст управління культури Оксана Дурунда та директор бібліотеки Валентина Чіка.

Голова журі Василь Густі відмітив здібності й обдарування кожного з конкурсантів, оголосив рішення, згідно з яким «Найкращими читачами України-2016» у Закарпатській області стали учениця 6-го класу з с. Підполоззя Воловецького району Євгенія Тербан та учениця 7-го класу з м. Іршави Вікторія Тинта.

Ще одного переможця – «Лицаря книги видавництва «Карпати» – оголосив головний редактор видавництва «Карпати» Борис Кушнір. Ним стала учениця 6-го класу з с. Ракова Перечинського району Інна Свистак. Усі переможці отримали подарунки і дипломи. Книгами з автографами письменників журі відзначило також Ніколь Грецьку, Ігоря Гулея та Крістіана Бодока.

«Майбутньою елітою нашого краю» назвала конкурсантів Наталія Ребрик. Від імені журі побажала всім і надалі «пірнати в морську глибину» книги й діставати задоволення від читання.

Переможці вже 12 травня представлять Закарпаття на Фестивалі дитячого читання «Книгоманія-2016» у Львові, де матимуть можливість подискутувати про улюблені книжки, зустрітись із відомими авторами, ознайомитися з історією та культурою міста Лева, більше дізнатися про сучасну українську літературу. Організатори конкурсу обіцяють учасникам цікаві пригоди, нові враження та нагороди – книжкові новинки від українських видавців і подарунки від партнерів.

Управління культури Закарпатської ОДА

«СВІТ ПИСАНКИ»: В УЖГОРОДІ ВЖЕ ВДРУГЕ ПРЕДСТАВИЛИ РОЗКІШНУ ВЕЛИКОДНЮ АТРАКЦІЮ

В Ужгороді відкрили виставку «Світ писанки», що знайомить із творчістю 30 майстрів із різних куточків Закарпаття, а також зі Львівщини, Івано-Франківщини та Києва. Представлено понад 300 робіт, виконаних як у традиційних, так і в сучасних техніках із курячих і навіть страусиних яєць, деревини, ниток та низки декоративних матеріалів.

Як розповів куратор проекту мистецтвознавець і викладач Закарпатського художнього інституту Роман Пилип, значна частина учасників – його нинішні чи колишні студенти, котрі надали для виставки справді ексклюзивні писанки у власному творчому трактуванні. Крім того, завдяки підтримці Закарпатського обласного організаційно-методичного центру культури своїми роботами, що особливо цінні рідкісною автентичною орнаментикою, долучилися до виставки майстрині з глибинок, зокрема, перечинських. І, нарешті, основний організатор експозиції – Обласний музей народної архітектури та побуту – також вельми посприяв залученню талановитих авторів, а це доповнив роботи конкурсантів експонатами з власних фондів.

«У колекції музею тепер налічується близько 350 писанок із усього Закарпаття та з інших регіонів. Це не така вже й велика кількість, порівнюючи із Музеєм етнографії і художнього промислу у Львові, Київським скансеном і єдиним спеціалізованим в Україні Музеєм писанкового розпису в м. Коломиї, – розповідає завідувач відділу експозиції Закарпатського обласного музею народної архітектури та побуту Василь Коцан. – Поповнити нашу колекцію цікавими зразками допоможе саме виставка-конкурс «Світ писанки», позаяк однією з умов є передання учасниками хоча би двох-трьох писанок до музейної колекції. Власне, для нас це стане корисним надбанням, а для авторів, сподіваємось, почесною місією. Так, цьогорічна учасниця з Києва – заслужений майстер народної творчості України Оксана Білоус подарувала всі 12 своїх експонатів, що відтворюють писанкарські традиції Східного Поділля».

Василь Коцан із гордістю повідомив, що в Лондонському королівському музеї, етнографічних музеях Будапешта, Праги зберігаються закарпатські писанки, зокрема, з Рахівщини, а отже, наша писанка шанована у світі.

Насолодитися красою великодніх атрибутів ужгородці та відпочивальники краю зможуть до середини травня.

Результати ж конкурсу такі:

1. Номінація «Традиційна писанка»: Оксана Білоус (м. Київ), Марія Хававка (с. Тур'я-Ремета, Перечинщина), Наталія Ковач (м. Хуст).

2. Номінація «Авторська писанка»: Наталя Янішевська (м. Золочів, Львівщина), Ольга Жулій (м. Львів), Тереза Варга (м.Ужгород).

3. Номінація «Новаторська писанка»: Ксенія Рибалко (м. Ужгород), Терезія Якоб (с. Крайниково, Хустщина), Христина Герц (смт Чинадійово, Мукачівщина).

Переможців та учасників виставки нагородили науково-просвітницькими виданнями й художніми альбомами від музею, видавництва Олександри Гаркуші, а також солодкими пасхальними композиціями від минулорічного учасника виставки, відомого шоколатьє Валентина Штефаня.

Управління культури Закарпатської ОДА

ВІКТОР БЕДЬ: ЗРАДА ХОДИЛА БУКВАЛЬНО У НАС ЗА ПЛЕЧИМА

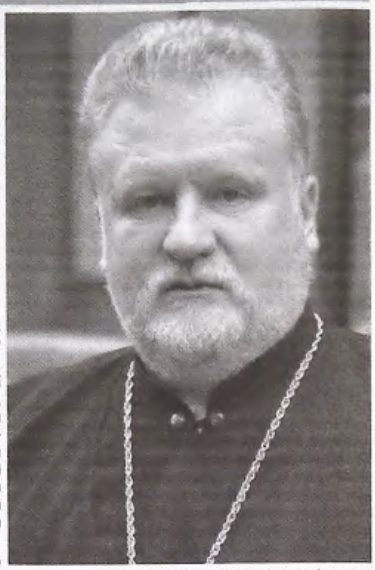

До 52-го Дня народження Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ, ми подаємо його спогади про доленосні роки здобуття Україною незалежності, коли він був молодим активістом, революціонером, який із запалом боровся проти комуністичної номенклатури, ламав шаблони в сприйнятті людей, відстоював українську державотворчу ідею у важких умовах тоталітарної радянської системи. Цю роботу Віктор Бедь успішно продовжує вести і в наш час, акцентуючи увагу на тому, що небезпека, яка постала перед нами в 1989–1991 роках нікуди не поділася, а навпаки, проявила наразі своє справжнє лице.

«Ковток свіжого, демократичного повітря в умовах комуністичного диктату дав життєву силу, для того щоб страх залишив людей. Почали порушувати питання давньої історії, прав людини. Активно розвивала свою діяльність Гельсінська спілка, оскільки Україна і Радянський Союз приєдналися до міжнародних договорів із захисту прав людини.

Якщо ще в 1989 році в умовах існування Радянського Союзу і панування Комуністичної партії Народний Рух України за Перебудову переймався питанням економічної незалежності України, демократичних виборів до вищого законодавчого органу, демократизацією процесів, захисту прав людини, то з часом він радикалізується і визначає більш чіткі цілі щодо відновлення незалежності України.

Слід нагадати тим, хто забув, і проінформувати тих, хто не знає, – це була нелегка справа. Тому що ті, хто пережив радянську систему, прекрасно знають, що ця система була чітко налагоджена, вона вміла себе боронити, вона базувалася на основі розгорнутої сітки Комуністичної партії, у своєму резерві мала бойовий загін, що називався Комітет державної безпеки Радянського Союзу, який проник у всі щілини тогочасного радянського суспільства.

Був надзвичайно сильний тиск влади, і звичайно, я відчув усе це на собі. Сьогодні можу сказати, для багатьох моїх знайомих, близьких це не є секретом, – я пережив три реальні замахи на життя, і тільки завдяки збігу певних обставин, завдяки Волі Божій я залишився живий. Це відбувалося вже навіть тоді, коли я був обраний у 1990 році народним депутатом України.

Так само не буду зупинятися на характеристиці окремих методів, але хочу вам сказати, що під постійним, дуже пильним контролем Комітету державної безпеки перебував і перший голова Народного Руху на Закарпатті Петро Скунць. Стосовно нього вживалися найрізноманітніші маніпуляції впливу, для того щоб послаблювати його діяльність у тій ролі, яку він виконував. А він був духовним і національним лідером на Закарпатті.

Петро Скунць при своїй тонкості і тілесній, і душевній, але при чистій душі був найбільш духовно стійкий і незламний. Є такий парадокс: хто виглядає, з одного боку, найбільш уразливим, той інколи найбільш духовно сильний, бо в нього є той стрижень, який зламати неможливо. Не проблема, коли людина падає. Проблема, чи вона здатна підвестись і не зламатись при падінні? Чи вона здатна далі йти і нести правду, вести за собою людей? Чи вона здатна не продати свій народ, навіть якщо сама впаде? У Петра Скунця були ці якості. Він був геніальний, видатний поет, але й, крім цього, він був надзвичайно чистою людиною, щирою у своїй любові і відданості своєму народу як народу свого рідного Закарпаття, так і України в цілому. Це відчували всі.

Можливо, якби вибори голови Народного Руху, організації, яка в той час могла частково впливати на владу після відновлення державності, відбувалися за інших умов, я думаю, претендентів було б дуже багато. А в умовах 1989 року очолювання опозиційної структури щодо правлячої комуністичної системи, партії було не лаврами, а могло завершитися заграттями Сибіру або й розстрілом. Тому не кожен із тих, хто, можливо, і бажав би надягнути ці лаври слави, хотів би це зробити, оскільки переживав за своє життя. Петро Скунць, я б так сказав, поет, по-дитячому наївний у своїй чистоті у той момент не переживав за своє життя. Він переживав за пошук правди, істини і за свій народ.

Зрада ходила буквально у нас за плечами. З цього дивуватися не потрібно. Це була боротьба ідеологій, світоглядів, боротьба систем за майбутнє України. Причому ця зрада не завжди була, тому що хтось хотів зраджувати, хтось був готовий до цього, хтось ні. На когось знаходили певні важелі впливу, хтось був пов'язаний із минулими діями, через які змушені були чинити саме так. Але переважна більшість закарпатців-активістів кінця 80-х – початку 90-х років зрадниками не була.

До речі, тільки тоді я дізнався, скільки моїх земляків пережили репресії 30-х років. Цих людей було дуже багато по всіх селах. Я почав знаходити тих старших людей, які були задіяні у національно-патріотичному русі 1939 року і брали участь в уряді Августина Волошина і в боях за волю Карпатської України. Серед таких видатних людей я пригадую Василя Цеха, який нічого не боявся до кінця своїх днів, був особистим охоронцем Августина Волошина.

Щодо організації Руху, то в жовтні 1989 року ми охопили основні великі населені пункти Тячівського району, що дозволило створити потужну Тячівську районну організацію Народного Руху за Перебудову. Враховуючи специфіку юридичного факультету, на якому я навчався, і моєї спеціалізації, за якою я навчався, я дуже добре розумів, із чим ми маємо справу, які методи і ресурси можуть бути застосовані проти того, хто виступатиме проти держави, на що вони можуть піти.

Знання, безумовно, мені допомогли більш професійно займатися створенням організації, яка б не мала втрат активістів, зважаючи на те що в той період, у 1989–1990 році «комуністичний звір» був при владі і був дуже сильним, він вживав багато заходів, щоб знищувати лідерів, дискредитувати, по змозі робити все, для того щоб у ці організації, зокрема організації опору, передусім проштовхувати своїх агентів.

Після з'їзду відбулися дуже дивні речі – радикальна частина на чолі з В'ячеславом Чорноволом порушила питання про необхідність розпуску Верховної Ради, обрання нової ВРУ на хвилі національного підйому, очищення від комуністичної номенклатури, а відповідно, це вело за собою зміну Ради міністрів. Україна могла провести дуже швидко очищення влади в умовах відсутності зовнішньої агресії, особливо з боку Москви, оскільки Москва в той час була зайнята своїми проблемами.

Але частина опозиції, на жаль, пішла за закликом Кравчука, мовляв, давайте разом будувати Україну. Це був перший поштовх до того, що фактично національно-патріотична опозиція у Верховній Раді, а відтак і Народний Рух України розкололися на тих, хто виступав за радикальні зміни і перевибори до ВРУ в 1991 році, і тих, які пішли на співпрацю з комуністами, номенклатурою, «за розбудову» відновленої Української Держави.

Партноменклатура зберегла в своїх руках усю повноту державної влади, матеріальні ресурси. Вона обманула народ, обікрала його, провела нечесну «прихватизацію», в результаті якої всі ми з вами отримали папірчики-сертифікати невідомо на що, а власниками основних стратегічних об'єктів, сировини, енергетичних об'єктів в Україні стали представники високих ешелонів комуністичної номенклатури.

Я вважаю, що Народний Рух України як громадсько-політична коаліція, або громадсько-політичне широке об'єднання, відіграв свою важливу історичну роль у період із 1989 року до початку 1992 року, виконав свою історичну місію у відстоюванні національних інтересів української нації щодо формування свідомості українського народу, підняття його національного духу. Народний Рух вплинув на те, що у Верховній Раді в критичній ситуації було кому протистояти спробі зробити антиконституційний переворот під час ГКЧП. Він відіграв колосальну роль в ухваленні надзвичайно важливого законопроекту, про який несправедливо забувають, – Декларації про державний суверенітет, яка передувала акту про відродження української державності і де вже були закладені її основи.

Ми з вами засмучені наразі війною і тим, що замість поступу до Євроінтеграції, кроків до оновлення наших кадрів через очищення українськими майданами, які ми пройшли шляхом утрат людських життів, ми знову опинилися в ситуації, до якої не були готові і не вірили, що таке може статися. Але наша помилка сягає ще 1991 року. І поясню чому – нікуди радянська система зі своєю номенклатурою не поділася. Вона зачаїлася. Вона вичекала свого часу, всі центри були зосереджені в Москві, накопичувалися ресурси. І те, що я бачу сьогодні з боку політичної діяльності Російської Федерації проти України, – не те, що хтось бореться за якісь інтереси, права російськомовних чи проти фашизму. Я бачу, що шляхом цієї агресії відбувається чергова, а може, й остання як для України, так і для Російської Федерації спроба старої комуністично-кадебістської номенклатури реанімувати колишній Радянський Союз у новій формі і реанімувати панування тут московської тоталітарної системи, яка вже тут була втрачена.

Слід зрозуміти, ці кадри перебувають при владі і мають надзвичайно сильні матеріальні, військові ресурси. Я вам рекомендую оглянути сайт ради Федерації Росії, і ви побачите список осіб, яким зараз за 60-70 років, подивіться їхні прізвища і біографії: практично весь список складається з верхівки колишнього СРСР і Комуністичної партії. То невже ви думаєте, що ці люди, погляди яких завжди були ординсько-імперські і комуністичні, люди, які втратили все, заради чого вони жили, змінили на старість років свої погляди!?

Ні, вони не змінились. Тепер вони, не називаючи себе офіційно комуністами провадять ту саму ідеологію, яку сповідували все своє свідоме життя».

Джерело: Телепрограма «Майдан розкутого народу», телеканал Тиса-1, 2014 рік

БІОГРАФІЧНА ДОВІДКА

Преосвященніший єпископ Мукачівський і Карпатський Віктор Бедь (Віктор Васильович Бедь) народився 5 травня 1964 р. у м. Тячеві та виріс у смт Тересві Тячівського району в сім'ї інженерів Василя Івановича і Катерини Кирилівни. Після народження прийняв Таїнство святого Хрещення в Православній Церкві у селищі Тересві на Закарпатті.

Дитинство та юність минули у рідній Тересві. Тут закінчив середню школу і набув перший трудовий досвід, працюючи протягом 1981–1982 рр. столяром Тересвянського деревообробного комбінату-тресту «Закарпатліс».

Від 1982 до 1983 рр. навчався на відділенні правознавства Київського технікуму готельного господарства, а з 1983 р. став студентом юридичного факультету Львівського державного (на сьогодні національного) університету імені Івана Франка, який закінчив із відзнакою 1988 р.

Після закінчення університету Віктор Васильович до 1994 р. працював у Закарпатській обласній колегії адвокатів на посадах стажиста адвоката (1988 р.), а з 1989 р. – адвокатом Тячівської, а згодом Ужгородської районних юридичних консультацій.

Одночасно у 1992 році Віктор Бедь засновує адвокатське бюро (об'єднання) «Срібна Земля» (м. Ужгород), президентом якого є і сьогодні.

Наприкінці 80-х – початку 90-х років минулого століття брав активну участь у національно-патріотичних змаганнях за здобуття державної незалежності України. Був одним зі співзасновників і лідерів Народного Руху України за перебудову на Закарпатті. Від 1989 до 1991 рр. обирався головою Тячівської районної організації, а з січня 1991 р. по травень 1992 р. – головою Закарпатської крайової організації НРУ та з 1990 р. по 1992 р. – членом Центрального Проводу та Великої Ради Руху. Після реорганізації НРУ на IV З'їзді в політичну партію, в грудні 1992 року, добровільно припинив членство в організації, оскільки сповідував християнсько-демократичні цінності.

У 1992 році виступив співзасновником та очолив Християнсько-народну спілку Закарпаття, головою якої є і сьогодні.

На березневих виборах 1990 р. обраний народним депутатом України від Тячівського мажоритарного виборчого округу № 176 Закарпатської області. У Верховній Раді України був одним зі співзасновників і членом антикомуністичної опозиції «Народна Рада» та відповідальним секретарем її радикальної фракції під головуванням В'ячеслава Максимовича Чорновола, входив до складу Комітету Верховної Ради України з питань діяльності правоохоронних органів і правопорядку, а згодом – Комітету з питань державної безпеки й оборони.

Восени 1990 року на знак солідарності та недопущення застосування силових методів щодо протестуючих студентів народний депутат України Віктор Бедь узяв безпосередню участь у політичній акції-протесті студентського голодування в місті Києві, також оголосивши голодування.

ПЕРЕЯСЛАВСЬКА РАДА: ЧИ ЖИВА ЩЕ ЦЯ МІФОЛОГЕМА?

18 січня виповнилося 362 роки так званій Переяславській раді — події, подробиці й наслідки якої набули в історії України, передусім у радянські часи, значної міфологізації.

Не зайве нагадати деякі цитати зі статті доктора історичних наук Віктора Горобця:

«...Перед українською елітою постала трагічна дилема: або відмовитися від досягнутих здобутків у царині державотворення та визнати владу польського короля, або спробувати заручитися підтримкою третьої сторони, навіть за рахунок певного обмеження власного суверенітету.

Для Хмельницького найбільш вірогідними кандидатурами на роль протектора України на той час виступали московський цар і турецький султан. Прийняття протекції як одного, так і другого тягло за собою як певні переваги, так і певні недоліки.

Москва, як завжди, зволікала з ухваленням рішення. І перший обнадійливий сигнал надійшов зі Стамбула...

Здавалося, що тактична мета Хмельницького (абсолютна незалежність) була досягнута. Втім, гетьман не поспішав із остаточним рішенням.

Що перешкоджало цьому? Сьогодні важко на це відповісти. Можливо, негативне сприйняття в Україні султана-магометанина. Можливо, тверезе прорахування Хмельницьким військових дивідендів від цього альянсу, адже Порта в той час була втягнута у виснажливу війну з Венецією і навряд чи могла надати серйозну військову допомогу.

А може, стримувало те, що поголос про українсько-турецьке зближення змусив московських політиків врешті-решт припинити зволікання і вже в червні 1653 р. повідомити в Україну про намір царя взяти їх під своє покровительство.

Прикметно, що в рішеннях Земського собору 1653 р. увага акцентувалася саме на небажання їх відпустити в підданство турецькому султану чи кримському хану...

Але, хоч як би там було, на осінь 1653 р. сторони визначилися зі своїм напрямом руху до Переяслава. Щоправда, московська сторона наполягала на тому, аби проголошення акта взяття України під крило царської протекції сталося в Києві, біля стін Святої Софії. Це було б вельми символічно для практики «збирання руських земель» Москвою.

Але гетьман вказав на Переяслав. І тут ми можемо лише будувати певні здогади: а чи не тому він так учинив, що розглядав цей акт саме як тактичний успіх, а не реалізацію своєї стратегічної мети?»

І ще:

«...Не можна вірити й твердженню відомого козацького літописця Самійла Величка, що на раді гетьман зачитував статті договору з царем. Цей сюжет пізніше увійшов у праці не менш відомого історика Миколи Костомарова і витворив цілу історіографічну традицію.

Богдан не міг цього зробити вже хоча б тому, що до цього часу не лише не було укладено українсько-російського договору, але й навіть не розпочато переговорів щодо його змісту. Єдине, що на раді справді відбулося, так це формальне проголошення доцільності укладення союзу саме з московським царем, а не з якимись іншими володарями».

«Розмова союзників після повернення із собору та вручення гетьману царського прапора, булави та символічного одягу — ферезеї була нетривалою. Надто багато емоцій було витрачено за цей важкий день, а попереду проглядалися не менш важкі переговори щодо наповнення обіцянок, даних царським боярином, реальним змістом й їхньої реалізації на практиці».

Власне, «наповнення обіцянок» і їхня реалізація — предмет окремої розмови. Ми наразі хочемо торкнутися питання живучості послідовно насаджуваних радянською владою стереотипів.

Варто зауважити, що розвінчуванню міфу «всенародного зібрання» і «возз'єднання» присвятило свої праці чимало фахових істориків, тож у науковому середовищі ця тема, очевидно, вже мала б перебувати поза полем дискусій. Водночас чи є настільки незашореною суспільна свідомість?

«День» запитав, як сприймається Переяславська рада сьогодні з огляду на попередньо виконану істориками роботу.

Михайло СЛАБОШПИЦЬКИЙ, письменник, виконавчий директор Ліги українських меценатів:

– Міфологія Переяславської ради йде від покоління до покоління і ніяк не може вмерти, хоча вже мала б. Про цей історичний апокриф абсолютно точно Віктор Горобець у «Дні» сказав, що це день, якого не було, а мій молодший син Святослав говорить так: «Це міф із загробного життя».

Назвіть мені хоч одного ученого, який би прочитав цю угоду? Ми знаємо все тільки в різних інтерпретаціях. Юрій Тинянов сказав парадоксальну фразу: «Документи брешуть, як люди». А тут основного першодокумента немає, але є довкола нього велика брехня.

Я пам'ятаю підручники з історії СРСР, за якими навчалися мої дядьки. Вони виходили ще в часи Сталіна. І там ішлося про те, що «из всех зол Богдан Хмельницький выбрал меньшее зло», тобто іго російського царя.

І раптом у часи мого школярування, 1954 року, ми довідуємося, що була «вікопомна, важлива для життя українського народу подія, і відбулося єднання». Тобто такі дві парадигми — на одній людській біографії!

Я ще пам'ятаю розділи з історії України в старих підручниках з історії СРСР, де писалося, що повстання Богдана Хмельницького було задля возз'єднання з братнім російським народом. Для цього випадку я не можу не зацитувати відому фразу Шекспіра: «Історія — це купа анекдотів, які розповів ідіот».

Якби ми не жили в Радянському Союзі, якби нас не привчили до того, що історія — це обернена в минуле політика, то ми б сприймали як божевільне марення Переяславську раду і все, що довкола неї.

Сьогодні це може бути хіба що політичним секонд-хендом, а не історичним, для політичних лузерів. Навіть на предмет поважної дискусії після всього, що сказали українські історики, це не дотягує. Соромно за те, що ще хтось в Україні намагається про це поважно говорити.

Микола ЖУЛИНСЬКИЙ, академік НАН України, директор Інституту літератури ім. Шевченка НАН України:

– На жаль, міфологема, яка була передусім витворена ще за часів Російської імперії, а потім нарощена, відповідно, пропагандивною риторикою за часів комуністичного режиму, до сьогодні не вивітрилася до кінця із суспільних настроїв.

Це викликано насамперед тим, що так звана Переяславська рада зазнала дуже серйозних деформувань.

Оскільки до сьогодні ніхто не бачив оригіналу цих угод і остаточно не визначено, яку процедуру їхнього затвердження було здійснено, говорити серйозно, що це було «добровільне возз'єднання», абсолютно немає підстав. Це була одна із форм військового союзу, якими характеризувалися на той час відносини багатьох європейських держав.

Україна як козацька держава шукала шляхів убезпечення своїх прав, і союз із Московією був на той час для Богдана Хмельницького, можливо, варіантом такого політично-спекулятивного підходу до розв'язання проблем.

Мені здається, що ми самі в Україні ще багато чого не доопрацювали, не давши чіткого пояснення суспільству, що ж тоді насправді відбулося.

Ще в 1960-х наші історики робили перші кроки, щоб дати максимально наближену до істини оцінку тим подіям, і ми знаємо, яких репресій вони зазнали: як-от Брайчевський, Апанович, не кажучи вже про тих учених, які на той час були вилучені з наукового і культурного життя, — Грушевський, Антонович, Крип'якевич. Тепер у нас є всі можливості сказати повну правду.

Володимир ПАНЧЕНКО, літературознавець, професор Національного університету «Києво-Могилянська академія»:

– Тему Переяславської ради 1654 року історики, як на мене, висвітлили вичерпно. Особливо багато було зроблено в 2003–2004 рр., коли дослідники зуміли запобігти намірам тодішньої влади в Україні відзначити 350-річчя того, що сталося в Переяславі. Виходили грунтовні наукові праці, відбувалися конференції, багато було представлено інформації для широкого загалу в ЗМІ.

Давно спростовано радянські міфи про те, що українці начебто тільки тим й робили, що боролися за те, щоб побутися власної незалежності заради «возз'єднання» з Московією. Для мене свого часу одкровенням був той факт, що Богдан Хмельницький, який ще встиг із жахом побачити, що «возз'єднання» дуже швидко обертається поглинанням козацької держави, намагався якось вирватися з «братніх обіймів».

Налагоджував контакти і готував угоди з трансільванським князем, зі шведським королем — проте було пізно: цар уже не вважав, що Україна є суб'єктом міжнародного права. Про цей драматичний момент писав ще історик Д. Бантиш-Каменський у далекому 1822 році!

Олег ОЛЬЖИЧ («Дух руїни», 1940 р.):

«У нашому суспільстві велася жорстока боротьба всіх проти всіх. У нас, коли з'являвся якийсь авторитет, — а фактично завдаток на авторитета, — його негайно стягали на долину й тут мотлошили усіма способами й засобами, щоб тільки він не став, не дай Боже, авторитетом для ширших мас громадянства.

У політичному житті повставали щораз нові партії, групи, фронти тощо. Наше політичне життя за останнє десятиріччя можна порівняти з робітничою майстернею, в якій учні навчалися на челядників, а згодом, опанувавши ремесло, «визволялися», покидали «майстра» і відбирали власну «майстерню» або просто викидали «майстра» й самі приміщувалися у його «майстерні».

Дві речі (руїна й бунт) йшли завжди у парі й приходили гейби на замовлення в найкритичніший для народу момент, перетворюючи на ніщо всі його надбання, створюючи для ворогів українського народу вимріяну нагоду поглибити внутрішній його розклад, використавши його для своїх ворожих цілей».

Підготувала Ольга ХАРЧЕНКО, «Історична Правда»

СУДДІ ПОЯСНЮВАТИМУТЬ, ЗВІДКИ У НИХ ЗБРОЯ ТА СЕЙФИ

Під час кваліфоцінювання суддів Вища кваліфкомісія у рамках співпраці з Національним антикорупційним бюро має поцікавитися походженням майна, наявність якого викликає сумніви у доброчесності судді. Зокрема, у випадку якщо такий суддя має цінну зброю, вартість якої перевищує вартість автомобіля, або є користувачем банківського сейфа на підставі довіреності тощо.

Про таку практику в роботі ВККСУ судді довідалися в рамках Харківського регіонального форуму, повідомляє кореспондент «ЗіБ».

При цьому НАБУ формує досьє на суддів із відкритих джерел, зокрема, з реєстрів майна, відомостей органів РАЦС тощо.

Після складання тесту в рамках кваліфікаційного оцінювання перед співбесідою суддя має право ознайомитися з копією його досьє НАБУ, наявною у ВККСУ, та надати комісії пояснення щодо джерел походження сумнівного майна під час співбесіди.

У ВККСУ радять скористатися такою можливістю, тому що НАБУ цікавитиметься наданими Комісії поясненнями та ініціюватиме дисциплінарні процедури стосовно «сумнівних» суддів у разі, якщо такі пояснення бюро не задовольнять.

Зауважимо, з квітня по червень триває кваліфоцінювання суддів апеляційних судів.

ЧИ ВИДАЛЯТИМУТЬ ОБРАЗЛИВІ ПОСТИ В ІНТЕРНЕТІ ЗА РІШЕННЯМ СУДУ?

Судам хочуть надати право забороняти поширення інформації про особу в Інтернеті, а також зобов'язувати вилучати повідомлення, які паплюжать чиюсь честь, гідність і ділову репутацію. Для цього планується внести зміни до ст. 278 Цивільного кодексу.

Нині чч.1 та 2 ст. 278 ЦК допускає судову заборону на поширення відповідної інформації, якщо вона порушує немайнове право фізичної особи й міститься в газеті, книзі, кінофільмі, теле-, радіопередачі тощо, котрі готуються до випуску. З цих самих підстав може бути заборонене (припинене) їхнє розповсюдження до усунення цього порушення, а якщо це неможливо — тираж вилучається та знищується.

Проект закону «Про внесення змін до Цивільного кодексу України (щодо заборони поширення в мережі Інтернет інформації, якою порушуються особисті немайнові права)» (№4401) доповнює цю статтю ч. 3, яка регламентує випадки порушення законних прав фізичних та юридичних осіб у мережі.

Якщо такий закон буде ухвалений, то фізична особа здобуде право вимагати не тільки спростування поширених в Інтернеті відомостей, а й видалення повідомлень, які порочать її честь, гідність чи ділову репутацію. Втім, не уточнюється, чи стосуватиметься така вимога збережених пошуковими сервісами копій сторінок, які підлягатимуть вилученню.

ДЕПУТАТИ ЛЕГАЛІЗУЮТЬ ДЕТЕКТИВІВ

Після невдалого голосування за законопроект про приватну детективну (розшукову) діяльність депутати знову вирішили повернутися до цього питання. Голосування виявилося вдалим.

Мова йде про законопроект №3726 «Про приватну детективну (розшукову) діяльність». Наразі передбачається, що документ набирає чинності з 1 січня 2017 р.

Згідно з проектом, суб'єктами приватної детективної (розшукової) діяльності визнаються:

1) приватні детективи – громадяни України, які отримали свідоцтво про право на зайняття приватною детективною (розшуковою) діяльністю;

2) приватні детективні підприємства (агентства).

На суб'єктів приватної детективної (розшукової) діяльності не розповсюджується дія законів, що регулюють правовий статус працівників правоохоронних органів.

Приватним детективом може бути громадянин України, який володіє державною мовою, має вищу юридичну освіту, пройшов спеціальну підготовку з метою здійснення приватної детективної (розшукової) діяльності чи має стаж роботи в оперативних підрозділах або органах досудового розслідування не менше трьох років та отримав у встановленому порядку свідоцтво про право на зайняття приватною детективною (розшуковою) діяльністю.

Видача свідоцтв про право на зайняття приватною детективною діяльністю здійснюється органами Національної поліції.

Приватна детективна діяльність здійснюється з метою пошуку, збирання та фіксації інформації, розшуку предметів, майна, людей і тварин, установлення фактів і з'ясування різних обставин на замовлення клієнтів та згідно з договором про надання приватних детективних (розшукових) послуг. **Для цього детективи можуть надавати такі види приватних детективних послуг:**

– збирання, фіксування та дослідження відомостей, необхідних для розгляду справ у цивільному, господарському й адміністративному судочинстві, на договірній основі зі сторонами судового процесу;

– вивчення ринку, пошук і збір інформації з відкритих джерел із метою підготовки ділових переговорів клієнта, з'ясування фінансової платоспроможності, майнового стану та благонадійності потенційних ділових партнерів;

– з'ясування біографічних та інших даних, що характеризують особу, стосовно окремих громадян (за їхньою письмовою згодою) при укладенні ними трудових та інших договорів із замовником (клієнтом) приватних детективних (розшукових) послуг (зайняття в нього відповідної вакантної посади), виявлення їхніх ділових зв'язків, зокрема з конкурентами клієнта в регіонах і за кордоном;

– пошук осіб, місцезнаходження яких невідоме, з'ясування причин і обставин зникнення, можливостей і умов їхнього повернення, розшук осіб, які втратили родинні та дружні зв'язки;

– розшук зниклого (втраченого або викраденого) майна, предметів і тварин;

– пошук, збирання та фіксація відомостей в кримінальному провадженні на договірній основі зі стороною кримінального провадження;

– реалізація заходів щодо відтворення втраченої (зниклої) інформації з питань

законних прав та інтересів клієнтів;

– пошук і збір даних, які можуть бути приводом або підставою для звернення замовником приватних детективних (розшукових) послуг до правоохоронних органів або до суду, з метою захисту законних прав та інтересів такого замовника;

– виявлення фактів незаконного (несанкціонованого) збирання з метою використання відомостей, які становлять комерційну таємницю замовника або її розголошення, а також фактів незаконного (несанкціонованого) збирання стосовно фізичних осіб конфіденційної інформації;

– пошук, виявлення та фіксація фактів незаконного використання прав інтелектуальної власності, що належать клієнту, а також випадків недобросовісної конкуренції;

– пошук боржників та осіб, які ухиляються від виконання своїх договірних обов'язків, вирішення в порядку, встановленому законодавством України, питань щодо повернення боргів і виконання договірних обов'язків;

– забезпечення захисту інформації з обмеженим доступом (комерційної, промислової, професійної таємниці) замовника приватних детективних (розшукових) послуг.

УРЕГУЛЬОВАНО ОКРЕМІ ПИТАННЯ ЩОДО ГУРТОЖИТКІВ

Житлова площа в гуртожитку надається самотнім громадянам і сім'ям, які мають право проживати у гуртожитках, за рішенням адміністрації підприємства, установи, організації або органу місцевого самоврядування, яким належить гуртожиток.

Це передбачено Законом (проект №1076) «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо уточнення сфери застосування та удосконалення окремих положень передачі гуртожитків у власність територіальних громад і забезпечення реалізації житлових прав законними мешканцями гуртожитків)».

Згідно зі змінами до Закону «Про забезпечення реалізації житлових прав мешканців гуртожитків» цим законом також регулюються питання щодо особливостей забезпечення реалізації права на житло громадян, які за відсутності власного житла тривалий час на законних підставах мешкають у гуртожитках, призначених для проживання самотніх громадян або для проживання сімей, жилі приміщення в яких після передачі гуртожитків у власність територіальних громад можуть бути приватизовані.

Законні мешканці гуртожитку, які проживають у гуртожитках, на які поширюється дія цього Закону (державної форми власності, а також у гуртожитках, включених до статутних капіталів товариств, зокрема тих, що в подальшому були передані до статутних капіталів інших юридичних осіб або відчужені в інший спосіб), набувають право на приватизацію жилих приміщень у таких гуртожитках після їхньої передачі у власність відповідної територіальної громади згідно з цим Законом та Загальнодержавною цільовою програмою передачі гуртожитків у комунальну власність.

Зазначене право поширюється на дітей законних мешканців гуртожитків, які народилися під час проживання їхніх батьків у гуртожитках, на які поширюється дія цього Закону.

Після створення власниками житлових і нежитлових приміщень у гуртожитку об'єднання співвласників багатоквартирного будинку, відповідно до закону, зміна статусу гуртожитку забороняється.

Гуртожитки державної форми власності передаються у власність територіальних громад відповідно до цього Закону на безкомпенсаційній основі.

Зауважимо, спори, пов'язані з порушенням майнових прав територіальних громад і власників гуртожитків, на які поширюється дія цього Закону, незалежно від форми власності розглядаються та вирішуються в судовому порядку, якому може передувати (за згодою сторін) досудовий (договірний) розгляд.

Із метою захисту житлових прав мешканців гуртожитків запроваджується мораторій на виселення з гуртожитків законних мешканців гуртожитків протягом строку реалізації Загальнодержавної цільової програми передачі гуртожитків у власність територіальних громад, але не менше 11 років із дня опублікування цього Закону.

НАРДЕПИ СХВАЛИЛИ ПРОЕКТ ЩОДО ОБМЕЖЕННЯ ДОСТУПУ ДО ІНТЕРНЕТУ

У комітеті парламенту позитивно оцінили законопроект щодо боротьби з кіберзлочинністю, який, зокрема, містить положення щодо обмеження доступу абонентів до ресурсів мережі Інтернет.

Мова йде про законопроект №2133а «Про внесення змін до деяких законів України щодо посилення відповідальності за вчинені правопорушення у сфері інформаційної безпеки та боротьби з кіберзлочинністю», який комітет ВР із питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності рекомендує взяти за основу.

Нагадаємо, згідно з проектом оператори телекомунікацій зобов'язані на підставі рішення НКРЗІ обмежувати доступ своїх абонентів до ресурсів мережі Інтернет, через які здійснюється розповсюдження інформації, поширення якої суперечить закону. Поновлення доступу можливе на підставі відповідного рішення у разі видалення зазначеної інформації або на підставі судового рішення, яким скасовано обмеження доступу абонентів до ресурсів Інтернету.

Оператори телекомунікацій також зобов'язані надавати на вимогу уповноваженого органу інформацію про своїх абонентів та споживачів / надані ними / ним послуги.

Проектом до загроз національним інтересам і безпеці України віднесено:

• загрозу використання з терористичною метою кіберпростору;

• можливість втягування України в збройні конфлікти чи в протистояння з іншими державами, зокрема через використання кіберпростору;

• використання кіберпростору для підготовки та здійснення збройної агресії проти України;

• використання ЗМІ, а також кіберпростору для поширення культу насильства, жорстокості, порнографії, пропаганди сепаратизму за етнічною, мовною, релігійною та іншими ознаками;

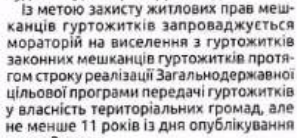

• розголошення інформації, яка становить державну або іншу, передбачену законом таємницю, а також службової і конфіденційної інформації, спрямованої на забезпечення потреб та національних інтересів суспільства і держави;

• неналежний рівень надійності та захищеності національної інформаційної інфраструктури в умовах надзвичайних ситуацій;

• несанкціоновані дії, спрямовані на порушення цілісності та доступності державних інформаційних ресурсів.

Як пояснили «ЗіБ» у прес-службі ВР, необхідність ухвалення законопроекту під час обговорення обґрунтовувалася тим, що нормами законодавства не охоплюються контррозвідувальним забезпеченням об'єкти у сфері зв'язку та інформатизації, а також не передбачено необхідність здійснення контррозвідувального захисту інформаційного простору держави та об'єктів телекомунікаційної системи.

Адвокатське бюро «Срібна Земля»
НАДАННЯ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ ФІЗИЧНИМ ТА ЮРИДИЧНИМ ОСОБАМ
Адреса: 88000, Закарпатська область, м. Ужгород, вул. Гойди, 4, т./ф.: 8 (0312) 61-28-01; 8 (03122) 3-31-32; моб.: 050 611 38 24; 099 257 74 93; E-mail: asu_2006@ukr.net.ua.

НАУКОВЦІ КАРПАТСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ АВГУСТИНА ВОЛОШИНА ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У МІЖНАРОДНІЙ НАУКОВІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ З РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ СИСТЕМ

15–16 квітня на базі туристичного комплексу «Богольвар» у селі Анталовці Ужгородського району було проведено Міжнародну науково-практичну конференцію «Регіональні проблеми розвитку територіальних систем: теорія, практика, перспективи».

Серед організаторів конференції – Міністерство освіти і науки України, Ужгородський торговельно-економічний інститут Київського національного торгово-економічного університету, ДВНЗ «Ужгородський національний університет», Карпатський університет ім. Августина Волошина, Інститут аграрної економіки НАН України, Інститут регіональних досліджень ім. М. І. Долішнього НАН України, низка наукових і вищих навчально-освітніх інституцій Словаччини, Угорщини, Болгарії, Польщі та Румунії.

Із вітальним словом і благословенням від Преосвященнійшого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, до учасників конференції звернувся канцлер Консисторії Карпатської єпархії УАПЦ протоієрей Сергій Урста.

На конференції було представлено 173 наукові доповіді й повідомлення та випущено у світ три томи наукових праць загальним обсягом 581 сторінка.

На пленарних і восьми секційних засіданнях зацікавлено обговорювалися питання сучасного стану української економіки та шляхи трансформації управління національним господарством, соціально-економічні й екологічні проблеми

розвитку територіальних економічних систем, проблеми розвитку підприємництва і сільських територій, інноваційно-інвестиційні стратегії розвитку економіки територіальних систем. У центрі уваги – проблеми природокористування та сучасні аспекти охорони навколишнього середовища, транскордонного співробітництва і зовнішньоекономічної діяльності. Мова йшла також про роль рекреаційно-туристичного комплексу в системі економічного розвитку й про

фінансово-облікове забезпечення розвитку економіки.

Від Карпатського університету імені Августина Волошина участь в обговоренні актуальних питань взяли віце-ректор університету доцент Валерія Сіка та доцент кафедри фінансів та економіки Ольга Мадяр.

Прес-служба КаУ

ВІДБУЛАСЯ ТВОРЧА ЗУСТРІЧ ІЗ УКРАЇНСЬКИМ ФОЛЬКЛОРИСТОМ І НАУКОВЦЕМ ІВАНОМ ХЛАНТОЮ З НАГОДИ 75-РІЧЧЯ З ДНЯ ЙОГО НАРОДЖЕННЯ

20 квітня у великій актовій залі Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді зібралися представники закарпатської науки, освіти, культури, духовенства та студентської молоді для зустрічі з видатним українським, закарпатським фольклористом, літературознавцем, мистецтвознавцем, бібліографом, дяком Кафедрального храму апостола українського Андрія Первозваного Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви, заслуженим діячем мистецтв України, доктором мистецтвознавства Іваном Васильовичем Хлантою з нагоди 75-річчя від дня його народження. Під час творчої зустрічі також були рідні та близькі ювіляра.

За період своєї багаторічної наукової та творчої діяльності Іван Хланта впорядкував і видав 18 збірників казок. Цього року побачили світ «Казки та легенди з-під Хустського замку», до яких ввійшло понад 210 текстів казок, записаних у 1982 році від талановитого казкаря Юрія Банасяка зі села Бороняво на Хустщині. Іван Васильович провів кропітку і багатогранну роботу із запису та збереження сотень народних пісень як у рідному краю, так і в інших областях України та далеко за її межами, де проживають українці, а саме: Кубані, румунської частини Мараморощини, Сербії. Загалом упорядкував і видав понад 20 збірників пісень, а також опублікував кілька десятків змістовних статей про різні мистецькі хорові колективи Закарпаття.

Перед початком творчої зустрічі бібліотекою університету та академії було розгорнуто виставку написаних, упорядкованих і виданих Іваном Васильовичем книг, а також газетно-журнальних статей і фотоматеріалів, які розповідають про 50-літній творчий шлях й доробок ювіляра.

Із благословенням і словом привітання до присутніх та ювіляра звернувся Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією, голова Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії. Владика Віктор також передав ювіляру благословення і вітання від Блаженнійшого Макарія Малетича, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля УАПЦ. За особистий внесок у збереження і примноження українського, закарпатського фольклору, духовної та культурної спадщини та з нагоди 75-річчя від дня народження Преосвященнійший владика Віктор удостоїв Івана Васильовича Хланту ордена Августина Волошина II ступеня.

Відтак зі словами вітання звернулися: заступник Ужгородського міського голови Олександр Білак, начальник управління у справах культури, спорту, сім'ї та молоді Ужгородської міської ради Євгеній Бобров, директор обласного організаційно-методичного центру культури Ганна Дрогальчук, голова Закарпатської організації Національної спілки письменників України Василь Густі, відомий український, закарпатський художник Віталій Либа, регент церковного хору Кафедрального храму Карпатської єпархії УАПЦ Марія Жабляк, громадський діяч і письменник Василь Мулеса та інші.

Солістка народного ансамблю народної пісні «Розмарії» Мирослава Копинець, співчі колективи Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви під керівництвом регента читця Юрія Ропонича та регента Марії Жабляк виконали для Івана Васильовича низку народних пісень, а учениця восьмого класу Ужгородської загальноосвітньої школи № 6 імені Василя Гренджі-Донського Вероніка Хланта, внучка ювіляра, продекламувала вірш Василя Вовчка «У Копашнові на згірку».

Творчий вечір було завершено словом подяки від ювіляра Івана Васильовича Хланти та співом многоліття.

Прес-служба Карпатської єпархії УАПЦ

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ КАРПАТСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ АВГУСТИНА ВОЛОШИНА ВІДЗНАЧИЛА СВОЄ ПРОФЕСІЙНЕ СВЯТО

21 квітня викладачі кафедри психології та студенти Карпатського університету імені Августина Волошина відзначили День психолога.

Урочисті заходи відкрив ректор Карпатського університету професор, єпископ Віктор Бедь, який привітав психологів із їхнім професійним святом та побажав продуктивної праці в тренінгах.

На свято були запрошені представники з Ужгородського міського центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, був і професорсько-викладацький склад університету, який брав активну участь у тренінгах.

Тематика Дня зосереджувалася на командній роботі між викладачами та студентами, яка базувалася на позитивному настрої та відбувалася креативно, науково, повчально. Найактивніші учасники були відзначені грамотами.

Сподіваємося, і надалі у нашому чудовому виші відбуватимуться різного роду заходи, науково-практичні конференції, тренінги, цікаві зустрічі.

Прес-служба КаУ

ГОЛОВА ДУХОВНО-ОСВІТНЬОЇ КОМІСІЇ УАПЦ ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ УЗЯВ УЧАСТЬ У МІЖНАРОДНІЙ НАУКОВІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ «КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВЕ БУДІВНИЦТВО НА ЗЛАМІ ЕПОХ: ПОШУКИ ОПТИМАЛЬНИХ МОДЕЛЕЙ»

22–23 квітня в Ужгороді на базі ДВНЗ «Ужгородський національний університет» відбулася Міжнародна науково-практична конференція «Конституційно-правове будівництво на зламі епох: пошуки оптимальних моделей». Співорганізаторами наукового зібрання виступили ДВНЗ «Ужгородський національний університет», Інститут держави і права імені В. М. Корецького Національної академії наук України, Національна академія правових наук України, Національна школа суддів України, Карпатський університет імені Августина Волошина, низка вищих навчальних закладів Польщі, Угорщини, Словаччини та інших вітчизняних установ.

Співголовами організаційного комітету стали: В. І. Смоланка, ректор ДВНЗ «Ужгородський національний університет», доктор медичних наук, професор; Ю. В. Баулін, голова Конституційного Суду України, доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України; В. В. Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, голова Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, доктор богословських наук, доктор юридичних наук, професор, академік; Ю. Ковач, перший проректор Пан'європейської вищої школи (Словаччина), доктор юридичних наук, професор; М. В. Оніщук, ректор Національної школи суддів України, доктор юридичних наук; О. В. Петришин, президент Національної академії правових наук України, академік НАПрН України, доктор юридичних наук, професор; Ю. С. Шемшученко, директор Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України, доктор юридичних наук, професор.

Під час пленарного засідання, що відбулося 22 квітня під головуванням Юрія Михайловича Бисаги, завідувача кафедри

конституційного права та порівняльного правознавства юридичного факультету ДВНЗ «УжНУ», доктора юридичних наук, професора, з вітальним словом і благословенням, а відтак із доповіддю на тему «Актуальні питання конституційного реформування в Україні» виступив Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, голова Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, доктор богословських наук, доктор юридичних наук, професор, академік.

Прес-служба КаУ

УКРАЇНА–УГОРЩИНА: ПРЕЗИДЕНТ МІЖНАРОДНОЇ АКАДЕМІЇ БОГОСЛОВСЬКИХ НАУК ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ ПРОВІВ ЗУСТРІЧ ІЗ ПРЕДСТАВНИКАМИ УГОРСЬКОГО ВІДДІЛЕННЯ АКАДЕМІЇ В БУДАПЕШТІ

25 квітня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський Української Автокефальної Православної Церкви, президент Міжнародної академії богословських наук, перебуваючи з коротким робочим візитом у Будапешті, провів зустріч із представниками угорського відділення академії.

У ході зустрічі було обговорено питання щодо підготовки до реєстрації офіційного представництва Міжнародної академії богословських наук у Будапешті (Угорщина) та планування роботи відділення в 2016 році.

Прес-служба МАБН

ПОХОВАЛИ ХОРИСТА КАФЕДРАЛЬНОГО ХРАМУ КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ СЕРГІЯ АДАМОВИЧА ХАРЧУКА

16 квітня відійшов у вічність хорист Кафедрального храму на честь апостола українського Андрія Первозваного Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви, у минулому диригент військового оркестру Сергій Адамович Харчук (01.02.1956 – 16.04.2016).

Чин похорону спочилого у Бозі Сергія Харчука було проведено в Ужгороді (траурний зал міського цвинтаря «Кальварія» та поховання на цвинтарі «Барвінок») 19 квітня.

1 лютого Сергій Адамович відзначив ювілей – 60-річчя з дня народження, але через важку недугу передчасно відійшов у вічність.

Із благословення Преосвященнійшого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, чин поховання очолив протоієрей Сергій Урста у співслужінні протоієрея Романа Бобая.

Правлячий єпископ, духовенство та парафіяни Карпатської єпархії УАПЦ висловлюють щире співчуття рідним і близьким покійного та моляться за прощення всіх земних провин, допущених небіжчиком із власної волі чи з примусу, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

КЕРУЮЧИЙ КАРПАТСЬКОЮ ЄПАРХІЄЮ УАПЦ ВЛАДИКА ВІКТОР БЕДЬ ОСВЯТИВ ЦЕРКОВНУ КРАМНИЦЮ ТА БЛАГОСЛОВИВ СТВОРЕННЯ НОВОЇ ПАРАФІЇ У ВИНОГРАДОВІ

19 квітня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, з архіпастирським візитом відвідав віруючих УАПЦ у м. Виноградові.

У ході візиту владика Віктор освятив нововідкриту церковну крамницю та благословив ініціативну групу православних віруючих на створення нової парафії Карпатської єпархії УАПЦ у м. Виноградові.

Під час візиту у м. Виноградів владику Віктора супроводжували протоієрей Василь Кміть, старший референт керуючого єпархією читець Максим Бережний, голова єпархіального відділу в справах молоді та іподиякон Назар Дякович.

ВІТАННЯ ДИЯКОНУ КАФЕДРАЛЬНОГО ХРАМУ КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ ІВАНОВІ ЖАБЛЯКУ ДО ДНЯ НАРОДЖЕННЯ

20 квітня 52-річчя відсвяткував диякон Кафедрального храму на честь апостола українського Андрія Первозваного Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в Ужгороді отець Іван Жабляк.

Із цієї святкової нагоди духовенство та парафіяни кафедрального храму єпархії щиросердечно вітають Вас, дорогий отче Іване, з Днем народження!

Зичимо Вам щастя, міцного здоров'я, успіхів у житті та Божого благословення на ниві служіння Церкві Христовій на благо української нації та Української Держави!

Нехай Всемилостивий Господь Бог та Пресвята Богородиця завжди будуть із Вами і Вашими рідними в земному житті!

За дорученням духовенства та парафіян із любов'ю у Христі

+ ВІКТОР Бедь,
єпископ Мукачівський і Карпатський,
керуючий Карпатською єпархією
Української Автокефальної
Православної Церкви,
20 квітня 2016 року,
м. Ужгород

УКРАЇНСЬКОГО, ЗАКАРПАТСЬКОГО ФОЛЬКЛОРИСТА ІВАНА ХЛАНТУ ВДОСТОЄНО ОРДЕНА УКРАЇНСЬКОЇ АВТОКЕФАЛЬНОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ СВЯТОГО АПОСТОЛА УКРАЇНСЬКОГО АНДРІЯ ПЕРВОЗВАНОГО

24 квітня, у дванадесяте свято – Вхід Господній в Єрусалим, після Божественної літургії в Кафедральному храмі на честь апостола українського Андрія Первозваного Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви, Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський УАПЦ, керуючий Карпатською єпархією, привітав відомого українського, закарпатського фольклориста, науковця, літературознавця, бібліографа, дяка кафедрального храму, доктора мистецтвознавства, заслуженого діяча мистецтв України Івана Васильовича Хланту з його славним ювілеєм – 75-річчям із дня народження, який він відсвяткував 20 квітня.

За багаторічну творчу робота, за заслуги перед Українською Державою і Українською Церквою та з нагоди ювілею, з благословення Блаженнійшого Макарія Малетича, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, Преосвященнійший єпископ Віктор Бедь удостоїв Івана Васильовича Хланту високої церковної нагороди – ордена святого апостола українського Андрія Первозваного. А всі парафіяни кафедрального храму під керівництвом регента читця Юрія Ропонича та регента Марії Жабляк проспівали ювіляру «Многая літ»

КЕРУЮЧИЙ КАРПАТСЬКОЮ ЄПАРХІЄЮ УАПЦ БЛАГОСЛОВИВ УЧАСНИКІВ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ З РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ СИСТЕМ

15–16 квітня на базі туристичного комплексу «Богольвар» у селі Анталовці Ужгородського району було проведено Міжнародну науково-практичну конференцію «Регіональні проблеми розвитку територіальних систем: теорія, практика, перспективи».

Організаторами конференції виступили Міністерство освіти і науки України, Ужгородський торговельно-економічний інститут Київського національного торгово-економічного університету, ДВНЗ «Ужгородський національний університет», Карпатський університет ім. Августина Волошина, Інститут аграрної економіки НАН України, Інститут регіональних досліджень ім. М. І. Долішнього НАН України, низка наукових і вищих навчально-освітніх інституцій Словаччини, Угорщини, Болгарії, Польщі та Румунії.

Із вітальним словом і благословенням від Преосвященнійшого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, до учасників конференції звернувся канцлер Консисторії Карпатської єпархії УАПЦ протоієрей Сергій Урста.

У центрі уваги учасників наукового зібрання були проблеми природокористування та сучасні аспекти охорони навколишнього середовища, транскордонного співробітництва і зовнішньоекономічної діяльності. Мова йшла також про роль рекреаційно-туристичного комплексу в системі економічного розвитку й про фінансово-облікове забезпечення розвитку економіки.

ВІДБУЛОСЯ РОЗШИРЕНЕ ЗАСІДАННЯ КОНСИСТОРІЇ КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ

18 квітня в м. Ужгороді під головуванням Преосвященнійшого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, було проведено розширене засідання Консисторії Карпатської єпархії.

У ході засідання було розглянуто такі питання порядку денного:

- про організацію роботи Консисторії;
- про особливості проведення богослужінь у Страсний тиждень;
- про організацію богослужінь і святкування Воскресіння Христового;
- про 30-ті роковини з дня аварії на Чорнобильській АЕС та вшанування пам'яті жертв Чорнобильської катастрофи;
- про благодійну діяльність;
- різне.

Із усіх питань порядку денного ухвалено відповідні рішення.

Участь у засіданні, крім владики Віктора, взяли співробітники Консисторії та відповідних єпархіальних відділів: канцлер протоієрей Сергій Урста, протоієрей Ігор Ковальчук, протоієрей Олександр Смолін, протоієрей Роман Бобай, читці Максим Бережний, Юрій Ропонич, Ростислав Дзвінчук, Дмитро Беник, Юрій Шаринський та інші.

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР БЕДЬ ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА МІНІСТРОМ УРЯДУ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ ЮЛІЄМ БРАЩАЙКОМ ДО 137-річчя З ДНЯ ЙОГО НАРОДЖЕННЯ

19 квітня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді, відслужив вечірню заупокійну Літію за українським, закарпатським патріотом, політичним, державним і громадським діячем, організатором Хустської Народної Ради 1919 року, одним із провідників руху за входження Закарпаття до складу Української Народної Республіки (1918–1921), міністром фінансів і комунікацій уряду Карпатської України (1939–1944), політично репресованим угорським гортівсько-фашистським і московським комуністично-радянським режимами Юлієм Михайловичем Бращайком (19.04.1879, с. Глибоке, Ужгородський район, Закарпаття – 09.10.1955, м. Ужгород) до 137-річчя з дня його народження.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх земних провин, допущених небіжчиком із власної волі чи з примусу, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

У СУБОТУ ПРАВЕДНОГО ЛАЗАРЯ У КАФЕДРАЛЬНОМУ ХРАМІ КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ В УЖГОРОДІ ВІДСЛУЖИЛИ БОЖЕСТВЕННУ ЛІТУРГІЮ

23 квітня, у суботу праведного Лазаря, у Кафедральному храмі апостола українського Андрія Первозваного Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в Ужгороді було відслужено Божественну літургію.

Із благословення Преосвященнійшого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ, богослужіння очолив протоієрей Олександр Смолін у співслужінні протоієрея Сергія Урсти, протоієрея Романа Бобая та диякона Івана Жабляка.

Під час богослужіння поминались імена православних ієрархів – Всесвятійшого Варфоломія, архієпископа Константинополя – Нового Риму, Вселенського Патріарха, Блаженнійшого Макарія, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, та Преосвященнійшого Віктора, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ.

Духовенство піднесло молитви до Господа Бога з проханням дарувати українському народу мир, національну і духовну єдність, благополуччя та утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви, а також перемогу Українського війська над московсько-путінськими окупантами і терористами. Особливі молитви до Господа Бога лунали за збереження життя кожного українського воїна, добровольця і волонтера, які нині боронять нашу святу українську землю від підступного московського ординця.

Із проповіддю до парафіян звернувся протоієрей Олександр Смолін.

Хід богослужіння супроводжувався церковним співом на кліросі під керівництвом регента Марії Жабляк.

Після літургії відбувся чин Єлеопомазування вірних.

Сторінка підготовлена прес-службою Карпатської єпархії УАПЦ

ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ ВІДСЛУЖИВ ЗАУПОКІЙНУ ЛІТІЮ ЗА ГЕНЕРАЛ-ХОРУНЖИМ АРМІЇ УНР ЮРІЄМ ТЮТЮННИКОМ ДО 125-річчя З ДНЯ ЙОГО НАРОДЖЕННЯ

20 квітня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді, відслужив вечірню заупокійну Літію за українським військовим діячем, борцем за національну і державну незалежність України, політично репресованим і розстріляним московським комуністично-радянським режимом, генерал-хорунжим армії Української Народної Республіки Юрієм Йосиповичем Тютюнником (20.04.1891, с. Будище, Звенигородський район, Черкаська область – 20.10.1930, м. Москва) до 125-річчя з дня його народження.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх земних провин, допущених небіжчиком із власної волі чи з примусу, дарування його душі вічного спокою і життя у піднебессі.

У ДВАНАДЕСЯТЕ СВЯТО ВХОДУ ГОСПОДНЬОГО В ЄРУСАЛИМ КЕРУЮЧИЙ КАРПАТСЬКОЮ ЄПАРХІЄЮ УАПЦ ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ ОЧОЛИВ БОЖЕСТВЕННУ ЛІТУРГІЮ

24 квітня, у дванадесяте свято Входу Господнього в Єрусалим, за українською традицією – Вербну неділю, в Кафедральному храмі апостола українського Андрія Первозваного Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в Ужгороді було відслужено Божественну літургію.

Богослужіння очолив Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський УАПЦ, керуючий Карпатською єпархією, у співслужінні протоієрея Сергія Урсти, протоієрея Олександра Смоліна, протоієрея Романа Бобая та диякона Івана Жабляка.

Під час богослужіння поминались імена православних ієрархів – Всесвятійшого Варфоломія, архієпископа Константинополя – Нового Риму, Вселенського Патріарха, Блаженнійшого Макарія, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, Преосвященнійшого Віктора, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ.

У молитві до Господа Бога владика Віктор та духовенство просили миру, щастя і благополуччя для українського народу й України, якнайшвидшої перемоги Української Армії над підступними московсько-путінськими окупантами і терористами, молилися за збереження життя кожного українського воїна, добровольця, волонтера і мирних громадян, які сьогодні боронять Вітчизну нашу від московських ординців на сході України, за дарування українцям національної і духовної єдності та утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви.

Під час заупокійної ектенії владика Віктор підніс молитви за спасіння душ усіх раніше полеглих українських патріотів, які у різні часи, віки та у наші дні віддали своє життя за національну і державну незалежність України, за всіх раніше спочилих наших прабатьків, батьків, учителів, друзів та близьких, а також за всіх тих, кого заупокійно поминали у храмі. Цього дня заупокійно пом'янули також спочилого у Бозі хориста кафедрального храму Сергія Адамовича Харчука, який відійшов у вічність 16 квітня цього року.

Із євангельською проповіддю до парафіян звернувся протоієрей Олександр Смолін.

Хід богослужіння супроводжувався співом кафедрального хору під керівництвом регента Марії Жаблак, а духовенства в алтарі – під керівництвом регента читця Юрія Ропонича.

Відтак Преосвященнійший владика Віктор у співслужінні духовенства провів освячення вербних гілок, які після архіпастирського слова Преосвященнійшого єпископа Віктора Бедь, помазання освяченою оливою та цілування спасительного хреста були роздані у благословення парафіянам кафедрального храму.

Із архіпастирським благословенням та вітанням до присутніх у храмі звернувся владика Віктор, який наголосив на духовному значенні свята – Вхід Господній у Єрусалим у житті кожного християнина.

У ході своєї проповіді керуючий Карпатською єпархією, з благословення Блаженнійшого Макарія Малетича, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, удостоїв відомого українського, закарпатського фольклориста, науковця, діяка кафедрального храму, заслуженого діяча мистецтв України Івана Васильовича Хланту високої церковної нагороди – ордена апостола українського Андрія Первозваного, яким він був нагороджений за заслуги перед українським народом та Українською Церквою та нагоди 75-річчя з дня народження.

Після завершення Божественної літургії відбулась традиційна святкова трапеза.

ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ ВІДСЛУЖИВ У БУДАПЕШТІ ЗАУПОКІЙНУ МОЛИТВУ ЗА ЖЕРТВАМИ ОКУПАЦІЙНОГО УГОРСЬКОГО ГОРТІВСЬКО-ФАШИСТСЬКОГО РЕЖИМУ ЧАСІВ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ (1939–1944)

25 квітня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, перебуваючи з коротким робочим візитом у Будапешті (Угорщина), відслужив ранкову заупокійну молитву за всіма полеглими і закатованими українцями, що загинули внаслідок політичних репресій із боку окупаційного угорського гортівсько-фашистського режиму на території Карпатської України (Закарпаття) в 1939–1944 рр.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх земних провин, допущених небіжчиками з власної волі чи з примусу, дарування їхнім душам вічного спокою та життя у піднебессі.

ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ ВІДСЛУЖИВ МОЛЕБЕНЬ ДО БЛАГОВІРНОГО ГЕТЬМАНА УКРАЇНИ ПЕТРА КОНАШЕВИЧА-САГАЙДАЧНОГО ДО 394-х РОКОВИН ЙОГО УПОКОЄННЯ В ЗЕМНОМУ ЖИТТІ

20 квітня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, відслужив вечірній молебень до святого благовірного Гетьмана України Петра Конашевича-Сагайдачного (1582–10 (20).04.1622) до 394-х роковин з дня його упокоєння в земному житті.

У молитві до святого владика Віктор просив його молитовного заступництва перед Всемилостивим Господом Богом за українську націю, Українську Державу й Українську Церкву.

Біографічна довідка

Петро Кононович Конашевич-Сагайдачний (бл. 1582, Кульчиці, тепер село Самбірського району Львівської області — 10 квітня (20 квітня) 1622, Київ) — український полководець і політичний діяч, гетьман реєстрового козацтва, кошовий отаман Запорізької Січі, Гетьман України. Організатор успішних походів Українського козацького війська проти Кримського ханства, Османської імперії та Московського царства. Меценат православних братств та братських шкіл. За його безпосередньої активної участі та правління в Україні в 1620 році Єрусалимський Патріарх, з благословення Вселенського Патріарха, відновив і висвятив нову православну ієрархію для Української Церкви з центром Митрополії в Києві, що була ліквідована Річчю Посполитою (Польщею) за участі Римо-Католицької Церкви в результаті проголошення Берестейської унії 1596 року.

У 2011 році рішенням Архієрейського собору Української Автокефальної Православної Церкви Петро Сагайдачний був канонізований у чині «благовірний гетьман».

За матеріалами ЗМІ

ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА ДІЯЧЕМ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ ВАСИЛЕМ ГРЕНДЖЕЮ-ДОНСЬКИМ ДО 119-річчя З ДНЯ ЙОГО НАРОДЖЕННЯ

24 квітня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді, відслужив вечірню заупокійну Літію за українським, закарпатським письменником, журналістом, громадським, культурним і політичним діячем Карпатської України (1939–1944), редактором газети «Урядовий Вісник Правительства Карпатської України» (1938–1939), політично репресованим угорським гортівсько-фашистським окупаційним режимом, борцем за національну і державну незалежність України Василем Степановичем Гренджею-Донським (24.04.1897, с. Волове, поневолене Закарпаття у складі Угорського королівства та Австро-Угорської імперії (на сьогодні – смт Міжгір'я, Закарпаття, Україна) – 25.11.1974, м. Братислава, Словаччина) до 119-річчя з дня його народження.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх земних провин, допущених небіжчиком із власної волі чи з примусу, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР БЕДЬ ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА ОЛЕКСАНДРОМ ДУХНОВИЧЕМ ДО 213-річчя З ДНЯ ЙОГО НАРОДЖЕННЯ

24 квітня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді, відслужив вечірню заупокійну Літію за українським закарпатським письменником, науковцем, педагогом, церковним, громадським і культурним діячем, письменником, борцем за національну незалежність русинів-українців Закарпаття та єдність української нації, політично переслідуваним угорським та австро-угорським імперським урядом, священиком Олександром Васильовичем Духновичем (24.04.1803, с. Тополя, Пряшівщина, поневолене Закарпаття у складі Угорського королівства та Австро-Угорської імперії (на сьогодні Словаччина) – 30.03.1865, Пряшів, нині Словаччина) до 213-річчя з дня його народження.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх земних провин, допущених небіжчиком із власної волі чи з примусу, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР БЕДЬ ВІДСЛУЖИВ У ПРАЗІ ЗАУПОКІЙНУ МОЛИТВУ ЗА ЖЕРТВАМИ АВАРІЇ НА ЧОРНОБИЛЬСЬКІЙ АЕС ДО 30-х РОКОВИН ТЕХНОГЕННОЇ КАТАСТРОФИ

26 квітня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, перебуваючи з робочим візитом у Празі (Чехія), відслужив ранкову заупокійну молитву за всіма жертвами аварії на Чорнобильській атомній електростанції до 30-х роковин техногенної катастрофи в Україні.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх провин, допущених небіжчиками з власної волі чи з примусу, дарування їхнім душам вічного спокою та життя у піднебессі.

Сторінка підготовлена прес-службою Карпатської єпархії УАПЦ

УКРАЇНСЬКА БОГОСЛОВСЬКА АКАДЕМІЯ
Карпатського університету
(вищий православний духовно-богословський навчальний заклад)

Підготовка бакалаврів і магістрів за спеціальностями:
– Богослов'я (священнослужитель; християнський місіонер);
– Теологія (християнський педагог);
– Регент церковного хору;
– Вищі курси дяків;
– Військове капеланство (додаткова спеціалізація).

Ужгородський богословський коледж

Підготовка молодших спеціалістів
(на базі 9 класів) за спеціальностями:
– Катехізатор із православного богослов'я, дяк
(із одночасним здобуттям другої
вищої освіти за спеціальностями:
– Правознавство;
– Фінанси і кредит).

(Студенти академії при здобутті вищої духовної освіти одночасно здобувають і вищу світську освіту)

ПРИ УНІВЕРСИТЕТІ ТА АКАДЕМІЇ ДІЄ АСПІРАНТУРА І ДОКТОРАНТУРА

м. Ужгород, вул. Гойди, 4; тел.: + 38 099 369 33 77; (0312) 61 20 08; 61 29 45; www.kau.com.ua; www.uuba.org.ua

ВІТАННЯ

1 травня святкуватиме і Великдень, і День народження **Михайла Юрійовича Павлолінця**, черговий Карпатського університету ім. Августина Волошина. Із найкращими побажаннями з нагоди особистого свята звертаються до пана Михайла співробітники університету: нехай Ваша доля буде довгою та щасливою, хай у Вашому домі завжди панують мир і злагода, у серці — доброта, а у справах — мудрість та виваженість.

Професор кафедри богослов'я **архімандрит Василій Содварій** у день Пасхальних свят відзначатиме ще й особисте свято – День народження. Духовенство, професорсько-викладацький склад Української богословської академії та Карпатського університету ім. Августина Волошина долучаються до привітань і щиро бажають міцного здоров'я, щастя, невичерпної енергії і наснаги у всіх добрих справах, Божого благословення та постійного заступництва Божої Матері.

Молодший науковий співробітник Науково-дослідного інституту філософії, богослов'я та аналітики **Мар'яна Іванівна Жабляк** разом із Великоднем святкуватиме і День народження. Колектив університету вітає з особистим святом і бажає:

Хай плине щастям Ваш життєвий човен
І любові буде хай завжди він повен,
Хай омине легко береги круті,
Хай лад, гармонія панують у житті.

4 травня доцент кафедри богослов'я Української богословської академії **протоієрей Петро Грига** святкуватиме День народження. Колектив Української богословської академії та Карпатського університету приєднується до сердечних привітань рідних та близьких і, зі свого боку, бажає міцного здоров'я, злагоди, миру, радості, добра, успіхів у щоденному служінні на ниві Євангельської правди; Хай Бог надихає на творчість, керує справами зі Своєї волі, а Богородиця вкриває невидимим омофором захисту на земному шляху.

8 травня відзначатиме День народження **іподиякон Кирило Логінов**. Із цієї нагоди колектив Української богословської академії та Карпатського університету вітає зі святом та бажає здоров'я, добра, родинного затишку, духовних і тілесних сил, невичерпної енергії та благодатної Божої допомоги у всьому, злагоди, миру, Божої ласки та благословення. Нехай завжди Вас супроводжує удача у всіх Ваших добрих справах, і кожен день у житті наповнюється радістю та, зокрема любові рідних.

Колектив Карпатського університету вітає з Днем народження доктора юридичних наук, професора ДВНЗ «Ужгородський національний університет» **Юрія Михайловича Бисагу** такими віршованими рядками:

Хай дороги стелляться крилато,
Будуть чисті, рівні, як струна,
А добро не оминає хату,
Як не обминає цвіт весна.

12 травня відзначатиме День народження отець **Іоан Молнич**. Колектив Української богословської академії та Карпатського університету бажає: нехай ни Вашій життєвій дорозі все Вам вдасться, Бог нагороджує міцним здоров'ям, щастям, благополуччям, дарує душевну силу, родинне тепло і затишок. Хай усе добро, яке Ви робите у житті для людей, повертається завжди сторицею. Наснаги Вам, мирного неба та Божого благословення на многая і благая літ.

13 травня прийматиме вітання від близьких і рідних **Юрій Володимирович Шиплак**, черговий Карпатського університету ім. Августина Волошина. Колектив вишу й академії бажає:

Хай несуть літання райдуги з собою роки,
Хай збуваються бажання, мрії й думки,
Щоб райдужні настрої у серці не згас,
А мудра доля усміхалась весь час.

ВІТАЄМО!

Ректорат, професорсько-викладацький склад, співробітники і студенти Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді вітають із Днем народження єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією, голову Комісії з духовності, освіти та катехізації УАПЦ, настоятеля академічного храму апостола Українського Андрія Первозваного, ректора Карпатського університету імені Августина Волошина, президента Міжнародної академії богословських наук, доктора богословських наук, доктора юридичних наук, професора, академіка **Вікторa Бедь**.

Із нагоди цього свята прийміть від нас, владико Вікторе, найщиріші вітання та побажання добра, здоров'я, щастя, Господнього благословення та Божої опіки. Хай Господня благодать осяває всі Ваші добрі задуми і плани та успішною буде щоденна праця на Славу Божу.

За Словом Божим Ви прийшли у світ,
Щоб за собою нас вести незрадно.
Для Вас же нині – яблуневий ніжний цвіт
І людська повага щира і доладна.
Хай вірою Божий у душі сія,
Христова віра множиться з роками,
Хай Ваше добре і шановане ім'я
Як символ миру буде поміж нами.

УКРАЇНСЬКА АВТОКЕФАЛЬНА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА
КАРПАТСЬКА ЄПАРХІЯ

СЛУЖБА ДОВІРИ

Тобі важко і ти не знаєш що робити, до кого звернутися, якщо виникли непорозуміння з рідними та близькими, проблеми на роботі чи службі, в школі чи у вищі та взагалі в житті – НЕ ВПАДАЙ У ВІДЧАЙ! Тобі допоможуть слово і порадою в православній службі довіри. Наші телефони цілодобово:

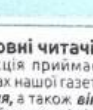

066-75-63-630 – МТС
068-48-11-600 – Київстар

На лінії служби довіри допомогу надасть православний священик. Є можливість отримати консультацію та пораду висококваліфікованого юриста та психолога. Пам'ятай, відчай – це гріх! За потреби дзвони!

Служба довіри
Карпатської єпархії УАПЦ
м. Ужгород, вул. Гойди, 4

Шановні читачі!

Редакція приймає для друку на шпальтах нашої газети ***рекламу, оголошення,*** а також ***вітальні слова*** на адресу близьких і рідних вам людей.

За детальною інформацією звертайтеся на адресу: вул. Гойди, 4, 4-й поверх, кабінет **403** (Карпатський університет імені Августина Волошина) або телефонуйте: **066-53-38-745** (Станіслав) у будні **(9:00 – 17:00)**.

Комп'ютерна допомога:

– перевстановлення операційної системи на вибір;
– програмна чистка;
– встановлення драйверів;
– встановлення офісних програм;
– встановлення антивірусу.

За детальною інформацією звертайтеся на адресу: вул. Гойди, 4, 4-й поверх, кабінет **403** (Карпатський університет імені Августина Волошина) або телефонуйте: **067-52-66-884** (Ігор) з **10:00** до **17:00** у будні.

Шеф-редактор
Віктор БЕДЬ
Головний редактор
Анатолій КОСТЮХ
Літредактори
Марина ГАЗА
Наталка ГУМЕН-БІЛАНИЧ
Редактори відділів:
Станіслав ДАНКО
Катерина ДІДУХ
Орест ДІДУХ
Ігор КОВАЛЬЧУК
Олексій ПАЙДА
Олексій ШАФРАНЬОШ
Верстка
Ігор ТОКАЧ
ЗАСНОВНИК
ПП «Адвокатське бюро «Срібна Земля».
ВИДАВЕЦЬ
Християнсько-народна спілка Закарпаття.
Ідентифікаційний код 20444130.
Номер зверстано в інформаційному медіа-центрі Карпатського університету ім. А.Волошина.
Друкує Відділ розмноження видавництвом "А-прінт" ТОВ "ДІМ", м. Тернопіль, вул. Текстильна, 28, тел.: 52 27 37. Моб. тел: (067) 350 17 94, a-print.com.ua
РЕДАКЦІЯ
Ужгород, вул. Гойди, 4
e-mail: txt_SZ@ukr.net
архів в Інтернеті: www.sribnazemlja.narod.ru
сайт: www.sz.uz.ua
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації – серія КВ № 5468 від 11.09.2001 р.
Передплатний індекс – 61159.
Умовний друк: А3 арк. 12.
Тираж – 2500
Номер зановлення: 166
Виходить один раз на тиждень.
Розповсюдження: Закарпатська область

Редакція залишає за собою право на публікацію та редагування матеріалів, яких не повертає, на них не відповідає і не пересилає до інших інстанцій. Редакція не завжди поділяє думку автора. **При передрукуванні посилання на «Срібну Землю» обов'язкове.**

НА ХРЕСТІ

Хрест є найбільшим доказом
любові Бога до людей.
Ж. Круасан

Хрест – це знак Божої смерті.
В нім Старий Завіт роздертий.
Кров Христа – з ребра водою,
Світ увесь укрився тьмою.

«Не згадай їм, Отче, того» –
І віддав Ісус Духа Свого…
Христос за грішників благав
У мить оту, як помирав.

Мати з Сином там прощалась,
Серце в Неї розривалось.
Під хрестом Пречиста Мати –
На хресті Ісус розп'ятий.

Як прийде, Отче, година,
Нас прийми, як Свого Сина.
Ти ж не дай, о Божа Мати,
Нам від ворога вмирати.

ВЕЛИКДЕНЬ

А дзвони засріблилися завзяті
І ніби заспівали між людьми:
«Христос Воскрес!» Й на Закарпатті
Душевно оновляємося ми.

– Христос Воскрес! – Воістину Воскрес!
Тобі твій ближній писанку підносить –
Малюнок сонця мов, а чи Небес!..
Великдень всіх нас на гостину просить.

І повниться старання добротою
На ранішнім пасхальному столі.
Душа стає в цю днину молодою,
Забувши, що слова бувають злі.

До хреста, що переможно сяє,
Весна підводить волошкові очі.
«Христос Воскрес!» – немовби промовляє,
Красуючись в вишиваній сорочці.

Василь ЩОМАК

СПАСЕННЕ ТОРЖЕСТВО

Отець небесних всіх світил,
Творець усього на Землі
Послав Спасіння… Божий Син
Здолав пекельні сили зли.
Месія Богочоловік –
Дорога Правди у житті…
За це на тридцять третій рік
Прибитий людом на хресті.
Помер за всіх, воскрес для всіх,
Розп'ятою любов'ю стяв;
Здоливши смертю смерть і гріх –
Життя нам вічне даровав…
Радіє нині вдячно в Нім
Спасенний людський рід увесь
Врочисто в поклику святім:
Божий Син – Христос – Воскрес!

Юрій ШИП

«Господь милостивий та справедливий...» (Пр. 116, 5).

Срібна земля

ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСНА ГАЗЕТА

www.sz.uz.ua

№14 (983) від 19 травня 2016 року / ВИХОДИТЬ ЩОТИЖНЯ

ЧИТАЙТЕ НАС НА САЙТІ: sz.uz.ua

«МАЛА СЦЕНА», НАРОДЖЕНА У ВЕРБНУ НЕДІЛЮ

спадкоємець

Нові документальні фільми В'ячеслава Бігуна «Найближчі до Бога» та «Лист Тарковському» відібрані для показу на новий Міжнародний кінофестиваль документального кіно «КіноДок». Про це повідомляють організатори фестивалю, які включили ці стрічки до 20 фільмів-номінантів.

Стор.: 5

УГОРСЬКИЙ УРЯД ВИЗНАВ СВОЮ СПІВУЧАСТЬ У ГОЛОКОСТІ ЗАКАРПАТСЬКИХ ЄВРЕЇВ, АЛЕ ЗАБУВ ВИБАЧИТИСЬ ТА ПЕРЕПЛУТАВ ТЕРЕНИ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ З УГОРЩИНОЮ...

19 квітня в с. Білки Іршавського району на Закарпатті відбулася важлива історична подія – відкрито пам'ятник жертвам Голокосту, які були вивезені із с. Білки. Як засвідчує надпис на гранітній плиті монумента, цей пам'ятний знак «Встановлено угорським урядом і громадою с. Білки»...

Стор.: 3

КАРПАТСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Августина Волошина

Підготовка бакалаврів і магістрів за спеціальностями:
– Правознавство;
– Фінанси і кредит;
– ІТ-технології та програмування;
– Основи техніки та інженерного програмування;
– Філософія;
– Богослов'я;
– Психологія;
– Медична психологія;
– Підготовка офіцерів запасу.

Міжнародна програма подвійного диплома з університетами Євросоюзу за спеціальностями:
– Інформаційні технології (ІТ);
– Основи техніки та інженерного програмування;
– Міжнародні відносини та зовнішня торгівля;
– Управління бізнесом;
– Філософія;
– Психологія;
– Соціальна педагогіка;
– Англійська мова та література;
– Німецька мова та література;
– Туризм і готельна справа.

Ужгородський гуманітарно-економічний коледж
Підготовка молодших спеціалістів (на базі 9 класів) за спеціальностями:
– Правознавство;
– Фінанси і кредит.

ПРИ УНІВЕРСИТЕТІ ТА АКАДЕМІЇ ДІЄ АСПІРАНТУРА І ДОКТОРАНТУРА

м. Ужгород, вул. Гойди, 4; тел.: + 38 099 369 33 77; (0312) 61 20 08; 61 29 45; www.kau.com.ua; www.uuba.org.ua

ТЕМА

ГРУЗИНСЬКА МРІЯ

Стор.: 4

ОСОБИСТІСТЬ

ЯКИМ ВІН Є – МИХАЙЛО БЕЛЕНЬ

Стор.: 6

ДУХОВНІСТЬ

КОРОТКА РЕПЛІКА ЩОДО ЗВЕРНЕННЯ АРХІЄРЕЙСЬКОГО СОБОРУ УПЦ КП ВІД 13 ТРАВНЯ 2016 РОКУ В ЧАСТИНІ ІСТОРИЧНОЇ ТА КАНОНІЧНОЇ СПАДКОВОСТІ

Стор.: 11

НАШ КАЛЕНДАР

19 травня – День вишиванки;
20 травня – День банківських працівників;
21 травня – Всесвітній день культурного різноманіття в ім'я діалогу та розвитку; День науки;
22 травня – Міжнародний день біологічного різноманіття;
24 травня – День слов'янської писемності й культури; Європейський день парків;
25–31 травня – Тиждень солідарності з народами несамоврядних територій;
25 травня – Всесвітній день щитовидної залози; День філолога; День зниклих безвісти дітей.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

20 травня 1961 р. – заснована Державна премія імені Т. Г. Шевченка;
22 травня 1861 р. – на Чернечій горі перепоховали Т. Г. Шевченка.

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС: 61159

РЕКОМЕНДОВАНА ЦІНА 2.00 грн.

НА ЗАКАРПАТТІ ШУКАЮТЬ ОСТАННІХ КОМУНІСТІВ У НАЗВАХ ВУЛИЦЬ І ПЛОЩ

На Закарпатті змінили всі комуністичні назви вулиць, площ та провулків, запевняє обласна влада. При цьому якщо сусідні західноукраїнські області активно позбувалися радянського минулого у топонімах ще у середині 90-х, то Закарпатська область тягнула до останнього. Місцеві громади спочатку не могли зважитися на нові назви, а тепер навіть вимагають повернути попередні – радянські.

«Дев'ять місяців було в органів місцевого самоврядування, щоб провести декомунізацію власними силами на власний розсуд. Вони ці перші півроку взагалі нічого не робили. Потім, коли Москаль, голова облдержадміністрації, пригрозив, що він поназиває вулиці Юних алкоголіків чи Червоних ліхтарів, щоб трішки стимулювати обговорення в громадах, почався процес повільно. І маса вулиць залишилася на третій етап, коли повноваження щодо перейменування вулиць у селищних і міських радах закінчилися 22 лютого», – пояснює керівник департаменту.

256 вулиць, а також 4 площі та 3 провулки дістали нові назви завдяки рішенням органів місцевого самоврядування. 182 топоніми змінено вже згідно з розпорядженнями Геннадія Москаля.

За словами Ярослава Галаса, під час вибору нових назв, крім старих історичних назв і визначних осіб, враховували також етнічний склад населення. В угорськомовних селах, наприклад, вже є вулиці Ілони Зріні, Ференца Ракоці, в румунських – румунських національних героїв. Закарпаття стало єдиною областю України, де названі вулиці на честь майже всіх загиблих на сході країни героїв.

Найбільш прокомуністичним виявився Тячівський район – тут змінили понад 100 назв. На Закарпатті знайшлися 32 вулиці імені Валентини Терешкової, їх теж змінили. Бо Терешкова, за словами Ярослава Галаса, хоча й не підпадає під дію закону, є чинним депутатом Держдуми Росії, яка голосувала за анексію Криму.

ЯК У ЗАКАРПАТСЬКИХ СЕЛАХ БОРЮТЬСЯ ЗА РАДЯНСЬКЕ

Уже після змін топонімів Геннадієм Москалем закарпатці та місцева влада активізувалися і почали протестувати. Пручалися, наприклад, жителі села Жовтневе. Вони почали надсилати листи з поясненнями походження назви села від гори з жовтою глиною. Хоча в архівних документах чітко вказано: назву у 1967 році село дістало на честь 50-річчя Жовтневої соціалістичної революції. Ярослав Галас додає: «Є купа звернень від людей, які протестували проти перейменування вулиць на честь загиблих в АТО героїв. Наприклад, Великий Березний, де є вулиця Івана Локоти. Це комуніст періоду Чехословаччини, і Москаль перейменував на Василя Наливайка – боєць 128-ї бригади, який загинув. Він народився у Великому Березному, жив там. У селі Клячановому (Мукачівський район) вулиці Ворошилова і Калініна Москаль перейменував на честь загиблих в АТО уродженців села, які пішли добровольцями – ДУКу «Правого сектору», інший «Айдару». А сільська рада перейменовує на нейтральні назви. Це показує, наскільки люди слабко оцінюють те, що відбувається нині на Донбасі».

Тривалий час вагалися у селі Минай, доки своїм розпорядженням Геннадій Москаль не перейменував центральну площу села з Жовтневої на площу Енді Воргола.

«Батьки Воргола мають корені зі словацько-українського русинського села. Батьки жили у той період, коли Словаччина і Закарпаття були в одній країні. Це від нас близько 100 кілометрів. Ми подумали, чому б не увіковічнити такого визначного художника, який має українсько-русинське походження», – додає Ярослав Галас.

Деякі закарпатські вулиці могли випадково потрапити під декомунізацію. Зокрема, український філолог, літературний редактор Олександра Козоріз приєдналась до активного обговорення перейменування вулиці Руської в Ужгороді. Каже, під приводом декомунізації Ужгород могли позбавити історії.

«Адже слово «руський» не має жодного стосунку до назви «російський». На Закарпатті є такі топоніми, як Руська Мокра, Руські Комарівці, Руське Поле. Нікому не спадає на думку перейменовувати у Львові вулицю Руську, на якій жили українці-русини», – пояснює Олександра Козоріз. За її словами, міськрада прислухалась до аргументів і Руська в Ужгороді залишилась.

НА ЗАКАРПАТТІ ЛИШИЛОСЯ ДОСИТЬ БАГАТО ПРИХИЛЬНИКІВ КОМУНІСТИЧНОЇ ІДЕЇ

Доцент кафедри політології факультету суспільних наук ДВНЗ «Ужгородський національний університет» Іван Стряпко пов'язує небажання закарпатців до перейменування з кількома факторами.

«У нас ніколи не були настільки сильними націоналістичні чи патріотичні тенденції, як в Галичині, – каже політолог. – У містах населення більше освічене і вимагало процесу, по селах не вимагали. Людей задовольняло те, що є. Вони не бачили потреб у змінах, краще не жилося. Є ще один момент: багато макінацій на тему, скільки це коштуватиме. Що це великі гроші, якщо ви змінюватимете документи, право власності на землю, будинок, прописку. Боялися цієї тяганини документальної. На Закарпатті також досить багато лишилося прихильників комуністичної ідеї, постійно при владі чи будучи частиною влади».

На думку Івана Стряпка, радянський патріотизм у старших людей зміна назв навряд чи викоренить, але для молоді такі речі необхідні.

«Назви вулиць, пам'ятники, події мають бути прив'язані до України, а не до міфічної держави, якої не існує. Коли радянська влада зайшла на Закарпаття, вона перейменувала все, зокрема населені пункти», – додає політолог.

У Закарпатській облдержадміністрації закликають жителів області все-таки бути пильними, можливо, десь ще залишився увіковічнений прихований комуніст. Обіцяють одразу взятися за справу. Адже повноваження голови області Геннадія Москаля щодо перейменування вулиць закінчуються 21 травня.

«Радіо Свобода»

ПОНАД ТРИ МІСЯЦІ ВІВЧАРІ ПРОБУДУТЬ НА ПОЛОНИНАХ

Аж до вересня тварини під пильним оком вівчарів пробудуть у горах. Там їх випасатимуть, видоюватимуть, готуватимуть овечий сир, бринзу і вурду.

Отарою в півтисячі овець опікуються четверо вівчарів – один старший і троє помічників. Та кажуть, головне мати доброго собаку. Саме пильний пес – головна зброя проти вовків. Він і галас здійме, і тримає овець в купі, і вівчара про небезпеку сповістить.

Вівчарам своїх тварин довіряють мешканці кількох довколишніх сіл. За одну голову сплачують 250 гривень. У разі якщо вівчар не вбереже тварину – саме йому доведеться заплатити збитки. Місцеві жителі кажуть, нині вівчарів дуже мало. Молодь узагалі не хоче опановувати цей фах.

Досвідчені вівчарі теж бідують – кажуть, нема кому передати свої знання. Молодь краще іде на заробітки до Києва, Росії, Чехії та Італії. Тому через покоління професія вівчара взагалі може зникнути. Хоча місцеві повідомляють, що для села платять непогано – кожному по 4 тисячі гривень за місяць.

Селяни ж теж переймаються, якщо зникнуть вівчарі, то тримати цих тварин стане невигідно. Адже так догляду вони потребують переважно взимку, якщо не буде кому випасати овець, доведеться це робити самим господарям, а це займає чимало часу. Бо вівчарі не тільки випасають і пильнують тварин на полонині, але й видоюють їх і виготовляють готову продукцію. Самі ж господарі всього раз на тиждень приїздять до підніжжя полонини, аби забрати продукцію.

«Це важка праця. Ми спимо по кілька годин на добу. Весь час треба пильнувати вовків і ведмедів, бо ми мусимо вберегти кожну вівцю, якщо ні, то вся наша робота буде марна. Ми встаємо ще до сходу сонця, видоюємо тварин, далі ведемо їх на пасовисько, в обід знову збір молока, далі знову пастись і вже надвечір знову доїння. Тричі на день ми збираємо молоко. А ввечері готуємо сир. І так щодня аж до осені», – розповідає старший вівчар Дмитро Омелян.

Попри складність і відповідальність, вівчарі запевняють, в цій роботі є певна романтика, адже краса Карпат і особлива гірська природа додають наснаги. А щоранку зустрічати сонце першими високо в горах – це особливий плюс цієї роботи.

«Pахів news»

УКРАЇНСЬКА АВТОКЕФАЛЬНА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА
КАРПАТСЬКА ЄПАРХІЯ
КАФЕДРАЛЬНИЙ ХРАМ
АПОСТОЛА УКРАЇНСЬКОГО АНДРІЯ ПЕРВОЗВАНОГО

Розклад богослужінь:

Четвер – Вечірнє богослужіння **16.00**
П'ятниця – Божественна літургія **07.40**
Субота – Всенічна **16.00**
Неділя – Божественна літургія **09.30**

У великі свята
Напередодні свят – Всенічна 16.00
У день свята вранці – Божественна літургія 09.30

Звершуються всі види треб та молебнів
м. Ужгород, вул. Гойди, 4

+ 38 066 077 39 60, (0312) 61 20 08; тел./факс: (0312) 61 29 45
www.keuapc.org; www.uuba.org.ua; e-mail: aau_2006@ukr.net

ІСТОРИЧНУ БОРЖАВСЬКУ ВУЗЬКОКОЛІЙКУ МОЖУТЬ «УБИТИ» ПОДАТКАМИ

Цього року набули чинності нові правила оподаткування землі для об'єктів інфраструктури (в цій таблиці наведено приклад щодо вузькоколійної залізниці в межах Іршавського району) – збільшено ставку з 0,25% до 3% в межах населених пунктів і поза межами з 0,02% до 5% від грошової оцінки землі (це максимальні ставки, які встановлюються місцевими радами).

«Так, у межах Іршавського району минулоріч сума становила 25 147,49 грн., а в 2016 році податок становитиме максимально 290 255,99 грн. Тобто збільшення відбудеться більш ніж у 10 разів. У додатку таблиця в розрізі сільських рад і міської ради. Там, правда, є дуже цікаві цифри щодо Довжанської та Ільницької сільських рад. Приклад фінансової залежності існування (або неіснування) інфраструктури на територіях певних громад показує одне: джерела наповнення місцевого бюджету. Правда, одного разу можна встановити максимальну ставку… і наступного року не отримати нічого», – констатує Денис Добра.

«Минулого тижня спілкувався з мером м. Іршави з приводу компромісу щодо встановлення нових ставок податку на землю для вузькоколійки. Цього року по місту Іршава податкове навантаження зросло з 3 686,10 грн. до 91 564,69 грн… Для залізниці це може бути аргументом для закриття взагалі колії – тому шукаємо копроміс: щоб і податки були для міста, і не таке суттєве збільшення для УЗ», – пише Денис Добра.

«Закарпаття онлайн»

ГО «БОРЖАВСЬКА ІНІЦІАТИВА»

1	Іршавська м/р	0.25	0.02	1	5	3 686.10	91 564.69	
2	Зарічанська с/р		0.02		5	11.69	3 508.26	
3	Дубрівська с/р		0.02		5	27.15	8 203.52	
4	Кам'янська с/р		0.02		5	97.25	34 185.72	
5	Сілецька с/р	0.25	0.02	3	5	2 794.14	70 767.24	
6	Приборжавська с/р	0.25	0.02	3	5	3 396.67	40 207.38	
7	Білківська с/р	0.25	0.02	3	5	12 319.27	29 395.87	
8	Ільницька с/р	0.25	0.02	0.5	5	5 015.60	11 619.08	
9	Довжанська с/р	0.25		3		14.60	217.62	
Всього по Іршавському району						25 147.49	290 255.99	

ЗАКАРПАТСЬКЕ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ОБ'ЄДНАННЯ «УКРАЇНА СОБОРНА»

Закарпатське національно-патріотичне об'єднання «Україна Соборна» – це громадсько-політична та спортивно-патріотична громадська організація. Її робота спрямована на боротьбу проти всіх політичних та ідеологічних ворогів Української Держави. Їх на сьогодні представляють ті ж самі доморощені та продажні політики, які, скориставшись вашими голосами та ставши чиновниками, зовсім забули про все, що обіцяли вам, дорогі співвітчизники, йдучи на вибори (обіцяли представляти саме інтереси народу, тобто наші з вами), ті, хто у Верховній Раді України голосують за ганебний бюджет або ж не голосують за закони, які б спростили наше життя та наблизили нашу країну до Євросоюзу; чиновники та депутати на місцях, які грабують ваші землі, ваші господарства та ваші податки, чиновники, які незрозуміло яким чином займають керівні посади, колишні «комуняки», які тепер перефарбувалися під інші партії, регіонали та всі ті, які переслідували й убивали наш народ; провокатори; проросійські політичні русини; сепаратисти на кшталт представників КМКС та всі прибічники маразматичної імперської політики РФ і терористичних угруповань; судді та прокурори…

Ми – нова та молода сила на Закарпатті, діємо лише на території Закарпатської області. Ми не зараховуємо себе до націоналістів та інших політичних ідеологій, ми не ховаємось за різнобарвними прапорами, бо ж, як ви помітили, дуже швидко всі потім перефарбовуються і продаються. Тому нашим прапором є Державний прапор України з Гербом нашого рідного Закарпаття. І найголовніше – ми передусім українці та громадяни України! Любимо свою країну, своє Закарпаття, територіальну цілісність, шануємо мову, культуру та історію свого народу й намагаємося досягти справедливості в краї та протидіяти ворогам нашої держави. Наша ідеологія миролюбна та демократична стосовно всіх громадян нашої країни. Проте всі антиукраїнські, проросійські, проугорські сили, які підтримують терористів та окупаційний режим Путіна, всі хабарники, корупціонери, чинуші, які обкрадають наш народ, є нашими ворогами, тому що вони вороги України та українського народу! Настав час на політичній карті області діяти тій силі, яка дійсно думає про людей, а не про свої амбіції та кишені. Через тверду позицію до ворогів нас часто називають фашистами, нацистами, бандерівцями, фанатиками і ким завгодно… Тож хочемо сказати: в кого що болить, про те і говорить. А нас болить те, до якого рівня спустилося наше з вами життя, наша українська мова, історія, культура… Адже в Україні нині не існує української влади, яка б працювала у вище представлених нами інтересах. Їм байдуже, дорогі мої закарпатці. Тож нехай називають нас, як хочуть, але найперше, ми – українці!

Закарпатське об'єднання «Україна Соборна» не підвладне жодному сімейно-олігархічному, мафіозному клану Закарпаття: ні Балогам, ні Блюкам, ні Ратушнякам, ні Ледидам чи кому-небудь іншому, хто причетний до того, що ми тепер живемо над прірвою війни, безробіття та корупції. До складу Закарпатського об'єднання «Україна Соборна» входять викладачі вищих навчальних закладів, працівники, спеціалісти, будівельники, студенти, спортсмени та свідомі громадяни нашої держави, тобто пересічні люди, які хочуть порядку в своїй державі Україні. Їм так само, як і вам, дорогі земляки, набридли одні й ті ж огидні обличчя при владі, які з продажних телеканалів вішають нам із вами локшину в куплених ток-шоу, щоби й надалі обкрадати і без того зубожілу Україну та її Боголюбивий народ…

Невже пройшовши Революцію Гідності, поховання багатьох тих, хто віддав життя за порядок та мир, ми все ще не бачимо, що зміни відбуватимуться не тоді, коли прийде до влади наступний олігарх і скаже: «Житимемо по-новому». А коли ми з вами скажемо тому олігарху, що настав час і йому жити по-новому.

Закарпатське об'єднання «Україна Соборна»

Ми кажемо – досить!

ЗАКАРПАТСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ

УКРАЇНА СОБОРНА

ПРЕДСТАВНИКИ ЗАКАРПАТСЬКОГО ОБ'ЄДНАННЯ «УКРАЇНА СОБОРНА» ВЗЯЛИ УЧАСТЬ В УШАНУВАННІ ПАМ'ЯТІ ЖЕРТВ ПОЛІТИЧНИХ РЕПРЕСІЙ

15 травня, у День ушанування жертв політичних репресій комуністично-радянського режиму в Україні, представники Закарпатського національно-патріотичного об'єднання «Україна Соборна» спільно з духовенством Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви, Закарпатським крайовим Товариством політичних в'язнів і репресованих, а також небайдужими громадянами зібралися біля пам'ятника жертвам політичних репресій у сквері Героїв Майдану в місті Ужгороді.

Після покладання до пам'ятника кошика з квітами та запалення поминальних лампадок духовенством Карпатської єпархії УАПЦ було відслужено заупокійну Літію за всіма полеглими і спочилими жертвами політичних репресій комуністично-радянського режиму в Україні (1918–1991).

Із поминальним і повчальним архіпастирським словом до учасників зібрання звернувся єпископ Віктор Бедь, який зупинився на жертовності наших співвітчизників, які віддали своє життя за прабатьківську віру, національну та державну незалежність української нації і Української Держави у протистоянні з безбожним комуністично-радянським режимом СРСР й закликав хвилиною мовчання згадати всіх жертв червоного тоталітаризму в XX столітті.

Відтак поминальне слово до присутніх виголосив голова Закарпатського крайового Товариства політичних в'язнів і репресованих Іван Коршинський.

Голова координаційного комітету Закарпатського національно-патріотичного об'єднання «Україна Соборна» Орест Дідух у зверненні до громадян наголосив: «Наразі ми маємо такий рівень життя саме через усі так звані труди комуністично-радянського режиму, адже всі колишні комуняки-перевертні й досі займають важливі керівні посади в органах державної влади. І поки ми не викорінимо замаскований комунізм, який наче ракова пухлина вкоренився в усі гілки життєдіяльності суспільства, ми не матимемо здорового правового українського суспільства та гідного рівня життя».

УГОРСЬКИЙ УРЯД ВИЗНАВ СВОЮ СПІВУЧАСТЬ У ГОЛОКОСТІ ЗАКАРПАТСЬКИХ ЄВРЕЇВ,

але забув вибачитись та переплутав терени Карпатської України з Угорщиною…

19 квітня в с. Білки Іршавського району на Закарпатті відбулася важлива історична подія – відкрито пам'ятник жертвам Голокосту, які були вивезені із с. Білки. Як засвідчує надпис на гранітній плиті монумента, цей пам'ятний знак «Встановлено угорським урядом і громадою с. Білки»…

Добра, потрібна і гуманна подія. Вшановано пам'ять невинних жертв фашизму часів Другої світової війни – закарпатських євреїв (на той час – карпатоукраїнських), які були знищені в горнилі Голокосту в 1941–1945 рр. Із цієї нагоди до с. Білки Іршавського району прибули та виступили з палкими промовами високі державні посадовці з Угорщини та Закарпаття: державний секретар управління прем'єр-міністра Угорщини з питань європейських справ Саболч Токач, уповноважений уряду Угорщини з питань координації співпраці Саболч-Сатмар-Берег області доктор Іштван Грежа, голова Закарпатської обласної державної адміністрації Геннадій Москаль, заступник голови Закарпатської обласної ради Йожеф Барто та інші.

У своїй промові угорський урядовець Саболч Токач, зокрема, наголосив: «…Ми сьогодні вшановуємо пам'ять наших співвітчизників, які були членами тієї частини угорського народу, що мала найтривожнішу долю. Їхнє знищення стало однією з найбільших трагедій нашої Батьківщини, за що несе відповідальність і тодішня Угорщина…» Правда, на самому пам'ятнику чомусь не зазначено, уряд якої саме держави, під чиїм керівництвом та в які роки здійснив злочин Голокосту проти євреїв Карпатської України (Закарпаття), зокрема с. Білки…

Пізніше низка ЗМІ, до того ж промадярської орієнтації, висвітлюючи цю подію, додала також, що мова йде про часи окупації Закарпаття німецько-фашистською Німеччиною, що, звичайно, не відповідає дійсності.

Річ у тім, що Закарпаття часів Другої світової війни (на той час Карпатська Україна) ніколи не було окуповане Німеччиною. Із 2 листопада 1938 по 28 жовтня 1944 рр., поетапно (відповідно після Віденського міжнародного арбітражу 02.11.1938 року та проголошення Карпатської України 14–15.03.1939 року) наш край, Карпатська Україна, насильно і з кровопролиттям був окупований фашистською Угорщиною (фашистською за ознаками офіційної належності до гітлерівського альянсу, визнання і підтримки нацистської ідеології та дотримання відповідних нацистських політично-репресивних принципів в управлінні державою). Саме фашистсько-угорський уряд на чолі з регентом тогочасного Угорського королівства Міклошом Горті, який підписав низку міжнародних договорів про політично-військовий союз із фашистською Німеччиною та її союзниками, впродовж усього періоду окупації та Другої світової війни на теренах Карпатської Ураїни (листопад 1938 – жовтень 1944) і здійснив масові злочини проти закарпатських українців та представників інших національностей, зокрема Голокост проти євреїв. Жахливим, нелюдським і жорстоким убивствам, тортурам, ув'язненню, побиттю, позбавленню прав та переслідуванню було піддано сотні тисяч корінного населення нашого краю – українців Карпатської України. Понад п'ять тисяч українських патріотів Закарпаття за підтримку та участь у діяльності Карпатської України (1938–1944) були розстріляні й убиті представниками окупаційного фашистсько-угорського гортівського режиму.

Щодо масової депортації та вивезення карпатоукраїнських євреїв до фашистських концентраційних таборів смерті, то відповідальність за цей злочин Голокосту найперше лежить на уряді тогочасного Угорського королівства на чолі з регентом Міклошом Горті, бо саме цей угорський уряд і проводив каральні операції впродовж 1941–1944 рр. як на теренах Карпатської України (Закарпаття), так і самого королівства. Число жертв серед карпатоукраїнських євреїв вражаюче: за різними даними, – від 85 000 до 115 000, включаючи всі вікові категорії чоловіків, жінок, дітей і людей похилого віку. Після Голокосту живими залишилось тільки близько 20% людей.

Тож цікаво, чому угорський уряд, що вирішив встановити вищезазначений пам'ятник у с. Білки, забув викарбувати на ньому слова вибачення за вище вчинений злочин проти людства та не зазначив інформацію про те, що яка саме держава, під чиїм керівництвом і в які роки організувала та провела Голокост на теренах Карпатської України, зокрема, проти мирних євреїв с. Білки?

Поряд із цим хотілось би запитати угорський уряд, а чи не бажає він встановити на теренах Закарпаття й Угорщини пам'ятники масово розстріляним, закатованим і доведеним до смерті українським жертвам того ж таки окупаційного фашистсько-угорського режиму на теренах Карпатської України впродовж листопада 1938 – жовтня 1944 рр.? І, цікаво, чи зверталисьі з такою пропозицією до угорського уряду представники української влади, зокрема керівництво Закарпатської обласної державної адміністрації та Закарпатської обласної ради?

Цікаво також було би запитати, коли у своїй промові угорський урядовець Саболч Токач назвав полеглі жертви з Карпатської України частиною угорського народу та спільної Батьківщини Угорщини, то чи не переплутав він на сьогодні суверенну територію України, зокрема тогочасну Карпатську Україну (1938–1944), з Угорщиною? Якщо не переплутав, то чи не свідчить це про те, що певні нацистські та шовіністичні політичні кола Угорщини, серед яких чимало симпатиків сьогоднішнього московсько-путінського режиму Російської Федерації, і надалі розглядають частину української землі суверенної України, зокрема Закарпаття, як свою вотчину. Вотчину, яку так кортить будь-яким чином знову повернути під своє панування шляхом новітньої окупації чи анексії…

Набагато більше, однак, запитань щодо порушеної проблематики до представників української влади, зокрема керівництва Закарпатської обласної державної адміністрації та депутатського корпусу Закарпатської обласної ради, Адміністрації Президента

України, Міністерства закордонних справ, Міністерства інформаційної політики та Служби безпеки України, які так безвідповідально дозволяють уряду чужої держави встановлювати свої пам'ятники на теренах суверенної держави України без належного правдивого висвітлення та увіковічення правдивої історії українського народу.

А на новововідкритому пам'ятнику в с. Білки, якщо ми шануємо самих себе, своїх прабатьків, свою українську націю, історію та Українську Державу, потрібно буде встановити додаткову меморіальну дошку, на якій викарбувати правдиву інформацію про справжніх катів окупаційного фашистсько-угорського режиму, який, зокрема, і здійснив Голокост на теренах Карпатської України часів Другої світової війни. Тоді це дійсно буде пам'ятник правдивого вшанування жертв Голокосту, і мертві спочиватимуть з миром…

А щодо вшанування світлої пам'яті всіх полеглих жертв фашистсько-угорського окупаційного режиму на теренах Карпатської України (Закарпаття), у період із листопада 1938 по жовтень 1944 рр., незалежно від їхньої національності – вічна їм пам'ять і блаженний спокій.

Історію свого народу, своєї держави і свого краю слід знати, шанувати і пам'ятати. Правдиву історію, а не ту, яку нам насаджують чужинці в своїх окупаційних інтересах.

Українцю, будь пильним!

Іван ФІШКАРОШ, м. Ужгород

ГРУЗИНСЬКА МРІЯ

Грузія – невелика держава на Кавказі. Територією в 9 разів менша за Україну – 69 700 км². З населенням близько 4,45 млн. чоловік, із яких у містах та містечках живе близько 2,35 млн. осіб, у селах – 2,1 млн. Після отримання незалежності в 1991 році Грузія зіштовхнулася з цілою низкою глибинних проблем, які не давали змоги поставити країну на рейки реформування державного управління та економіки.

Як наголошує Богдан Ференс, член Координаційної ради ВГО «Інститут демократії та соціальних процесів» у 2012 році, за часів існування Радянського Союзу Грузія була однією з найбагатших республік. Тому недаремно в народному вжитку завжди користувалися високою популярністю анекдоти про матеріальну спроможність грузинів.

Однак на початку 90-х Грузія перетворилася на слабку та відсталу державу. Економіка практично перестала існувати – за темпами падіння ВВП Грузія «змагалася» із Таджикистаном, а до середини 1990-х випуск продукції впав до рівня 1960 року. Інфраструктура, господарські зв'язки, традиційні галузі – усе виявилося зруйнованим. Ситуація ускладнювалася постійними громадянськими й міжнаціональними війнами, у ході яких країна втратила понад 20% своєї території.

Такі зміни сприяли укоріненню корупційних схем на усіх рівнях, розширенню бюрократичного апарату, який в основному формувався з чиновників радянського формату, а загалом вели до зневіри населення в структурні реформи, котрі здатні оздоровити внутрішньополітичну та економічну ситуацію.

Переломним етапом у новітній історії Грузії стала Революція Троянд у листопаді 2003 року. Її передумовою було невдоволення управлінням державою Едуардом Шеварднадзе. На зміну Шеварднадзе прийшов новий амбітний та дещо агресивний Міхеїл Саакашвілі, випускник Київського інституту міжнародних відносин та Колумбійського університету Нью-Йорку.

Таким чином, у 2003 році новий лідер отримав від народу повний мандат на кардинальні внутрішньополітичні та економічні зміни, нехай навіть досягнуті найрадикальнішим шляхом.

Загалом напередодні виборів 2004 року Грузія була напівзруйнованою державою, з глибокою економічною та фінансовою кризою.

Відсутні дороги. Міста країни мали величезні хронічні проблеми з постачанням електроенергії, води, газу. Громадяни пригнічені відчуттям безперспективності. Глибока криза моралі. Характерним для розуміння цінностей молодих грузинів того часу є опитування, проведене у 2002 році в школах Кутаїсі (колишньому центрі злочинного світу Грузії). Тоді 25% хлопчиків хотіли стати злодіями в законі, а 35% дівчат – дружинами злодіїв у законі.

Правоохоронна система зрослася з криміналом. Ефективним варіантом захисту громадяни обирали звернення до «злодіїв у законі». Смішними видавалися ті, хто намагався шукати захист у правоохоронців (міліції, прокуратурі) та в судах.

Державтоінспекція від імені держави здійснювала пограбування водіїв на дорогах. Поширеним бізнесом того часу було викрадення людей. За словами багаторічного куратора економічних реформ в Грузії Кахи Бендукідзе, країна на межі 1990– 2000-х років розглядалась як «failed state», тобто безуспішна країна.

Надзвичайний та повноважний посол Грузії в Україні (до кінця 2012 р.) Григол Катамадзе відзначав, що «єдине, з чим країна не мала проблем, – це з національною ідентичністю».

Коротше, вкрай не приваблива картина. Глибину та всеосяжність кризи підтвердила Революція Троянд у листопаді–грудні 2003 року. Навіть не так сама революція, як понад 96% підтримки на президентських виборах у січні 2004 року Міхеїлу Саакашвілі. Як зазначає Іван Варченко, радник міністра внутрішніх справ України, новообраний президент, звичайно, мав вибір: або продовжувати згадані вище «традиції державотворення», або зробити спробу збудувати нову країну. Саакашвілі не змарнував шанс на зміни.

Протягом кількох наступних років нова команда провела справді глибокі та ефективні перетворення.

Після приходу до влади команди президента Саакашвілі реформування країни почалося з усіх фронтів.

РАДИКАЛЬНЕ СКОРОЧЕННЯ ДЕРЖАВНОГО АПАРАТУ

Заради оптимізації системи державного управління та боротьби з корупцією уряд та президент не боялися скорочувати цілі міністерства та відомства. Поширеною практикою того часу було звільнення усіх працівників та набір на конкурсній основі нових, у значно меншій кількості і зі значно більшою зарплатнею.

Найвідоміший приклад у цій сфері – ДАІ. В один день були звільнені усі працівники цього відомства, а за два наступних місяці з нуля була створена патрульна поліція нового типу. Заради перевірки вже нових поліцейських працювали спеціально-навчені волонтери, які пропонували хабарі та виявляли корупціонерів. Ті поліцейські, які не могли втриматись перед корупційною спокусою, потрапляли у в'язницю на 10 років.

Повністю відмінені були пожежна інспекція, антимонопольна служба, інспекція цін, інші відомства. При цьому у кожній зі сфер, де відбувалося скорочення державного апарату, відбувалося покращення показників. Наприклад, число померлих при пожежах після розпуску пожежної інспекції тільки знизилось, а кількість ДТП після відміни обов'язкового техогляду авто знизилась майже вдвічі. Звісно, це не означає, що причина пожеж або ДТП була у державних структурах, проте наочно показує, що ці структури давно перестали бути органами контролю і перетворилися на розплідники побутової корупції.

ДЕБЮРОКРАТИЗАЦІЯ ТА СПРОЩЕННЯ ВЕДЕННЯ БІЗНЕСУ

Була введена добровільна стандартизація продукції, скасована обов'язкова сертифікація. Принцип обов'язкового нотаріального завірення документації також був законодавчо скасований. Лібералізація митного законодавства включала в себе скасування імпортних та експортних квот та спрощення тарифів: замість 16 різних митних тарифів, максимальний із яких дорівнював 35%, було введено три – 0%, 5% і 12%. Значно спрощена була процедура отримання дозволів на будівництво.

Для виведення бізнесу з тіні була оголошена податкова амністія. Кількість податків було зменшено з 22 до 7, а ставка податку на прибуток була зменшена до 15%. Відбулося також об'єднання соціального податку з податком на прибуток зі встановленням єдиної ставки на рівні 20%. Після лібералізації оподаткування доходи від податків лише збільшилися, адже ті підприємства, які раніше приховували власні доходи або платили зарплати у конвертах, остерігаючись надто великих податків, тепер змогли почати чесну гру.

Спрощено було і реєстрацію громадських об'єднань. Повний цикл реєстрації ОГС займав уже не більше 10 хвилин.

Іло Глонті

Вигляд на місто Батумі

РЕФОРМА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ТА СОЦІАЛЬНИХ ВИПЛАТ

Сфера охорони здоров'я також була радикально переглянута. Держава взяла курс на передачу бізнесу лікарень у власність із зобов'язанням не змінювати профіль діяльності протягом тривалого часу. Замість утримання усієї громіздкої та корумпованої системи охорони здоров'я на балансі держави були введені ваучери на оплату послуг незахищеним верствам населення. Лікування соціально значущих захворювань здійснюється за рахунок держави, також повністю оплачуються медичні послуги дітям до трьох років і людям, старших за 60. Була введена програма «Дешеве страхування», що допомагає середньому класу придбати страховку, інші самі купують медичну страховку або медичні послуги. Якщо раніше громадяни оплачували медицину у вигляді хабарів, поборів та оплати медикаментів (як це має місце і в Україні), то тепер вони платять лише за страховий поліс. Водночас незахищені верстви населення, діти та пенсіонери можуть розраховувати на дійсно безкоштовне лікування.

Була кардинально переглянута й оптимізована система адресної допомоги та пільг. Усі пільги були монетизовані, незахищені верстви населення отримували кошти, а не знижки чи безкоштовні послуги. У Грузії, щоб відокремити бідних від небідних, використовуються 150 досить простих у перевірці показників. Сім'я подає заяву, потім приходить агент і оцінює ступінь достовірності інформації. У 10% випадків агента перевіряють. Перевірка здійснюється в середньому раз на два роки. При цьому літні самотні люди в маленьких селах у горах, як правило, не перевіряються, адже шанси на те, що вони раптом казково розбагатіють, невеликі.

До того ж у Грузії взагалі відсутній розподіл фондів на пенсійний, фонд соціального страхування тощо. Усі оплати здійснюються через універсальний державний соціальний фонд.

Однак незважаючи на всі згадані вище позитивні зрушення, що відбулися в Грузії за правління Саакашвілі та його команди, тепер вони є, по суті, вигнанцями в рідній країні. Чому? Частково на це запитання відповів Іло Глонті, наймолодший радник Саакашвілі, на одній із зустрічей з українськими студентами, передають «Волинські новини»: «В нашому уряді були люди, які з цього зробили висновок: реформатори не переобираються. На перевибори працювати не можна. Реформи не вийдуть. Щоразу, як ви думатимете про перевибори, ви будете популістами. Ми могли повернути те саме, що було, але в нас люди досі б помирали з голоду. І проти нас голосували звільнені ДАІшники. А ті, кому ми допомагали, – не ходили на вибори».

Пенсійна реформа в Грузії була теж. Що зробив уряд Саакашвілі? Вони відмінили всі пенсії, і всі почали отримувати одну пенсію, незалежно від досвіду чи стажу роботи. І пенсія в Грузії дорівнює практично прожитковому мінімуму. Власне, на початках у Грузії хотіли взагалі відмінити пенсії і платити соцвиплати тільки тим, кому це потрібно.

«Пенсія – це міф, вигаданий СРСР, що люди все життя платять податки і потім мають отримувати назад гроші. Це брехня. Ви читали Макіавеллі, Хобса, Локка? Хто-небудь говорить про те, що попереднє покоління має платити майбутнім поколінням? СРСР змінив моральне обличчя людей. Ми чомусь вважаємо, що зобов'язані комусь платити. Ми можемо допомагати, але не зобов'язані платити. Це дві різні речі. Неважливо, яке виправдання ми вигадаємо для збору грошей – вік, колір волосся. Ви думаєте, що когось зобов'язувати сплачувати податки і вбивати за расу – це різні речі? Насправді це одне й те ж. Ми хотіли відмінити пенсії і перейти на іншу систему. Ми ж знали, скільки в кого грошей. Наприклад, якщо ви на пенсії й у вас 3 будинки, які ви здаєте, – вам не потрібна ні пенсія, ні соціальна допомога. І взагалі держава має давати лише соціальні виплати – допомагати тим, хто не може без них вижити. А іншим – не зобов'язана. Максимальна моральність держави – допомагати тим, хто без держави помре. А допомагати депутатам, які хочуть у Швейцарії відпочити, – неморально», – пояснює Іло Глонті.

У Грузії створили антикорупційну службу. На чиновницькі посади взяли нещодавніх випускників, тих, хто пройшов тести. Звільнили суддів, прокурорів.

«Як ми жили без них? А як ви гадаєте, як ми жили без бандитів? Всі держзакупівлі зробили електронними. Всі плати в держструктурах – електронні. Непотрібні міністерства скоротили. Наприклад, було міністерство, яке займалося отруйними і дуже отруйними речовинами. Скоротили чиновників на 50% і набрали нових людей без досвіду. Не звільнили 50%, а звільнили 99% і набрали 49% нових людей без досвіду. Як без професіоналів? Без професіоналів красти – складно. Ми розуміли, що цих людей буде багато, вони стоятимуть перед парламентом, кидатимуться помідорами. Вони проголосують проти вас на наступних виборах, але ж головне – результат. Зарплату чиновникам збільшили в 15 разів. Яка зарплата в українських чиновників? 1500 гривень. Ми знаємо, що за ці гроші він не зможе прожити, і знаємо, що він автоматично піде красти. Але якщо він при вищій зарплаті буде красти, то його з легкістю можна відправляти у місця, не надто віддалені», – розповідає радник міністра здоров'я України.

Усіх ДАІ-шників Грузії звільнили одним наказом. Це зробила саме та Ека Згуладзе. Одного ранку працівники ДАІ всі прокинулися безробітними. Деякий час у країні жили без них. Тим часом рівень криміналу за 2 місяці без міліції зменшився на 7%. Потім до лав працівників ДАІ поступово вербували людей. У 2009 році в Грузії була найпрозоріша поліція в світі.

Перше, що роблять працівники дорожнього патрулю в Грузії, – зважуються. Якщо в нього буде відхилення від стандарту на кілограм, він йде на день у тренажерний зал, а не на роботу. Але якщо він тричі не проходить тест – його звільняють. Державна установа з найвищим довір'ям – поліція.

* * *

Отже, Грузія стала першою країною на пострадянському просторі, крім Балтійських держав, яка зрушила із мертвої точки «совкового» минулого і та позбулася багатьох його фетишів. За це, як ми пам'ятаємо, їй довелося заплатити дорогу ціну, адже у 2008 році Росія, яка втрачала ще одного сателіта на Кавказі, вторглася у Грузію, намагаючись повернути її у свою орбіту. Проте ті реформи, які вже відбулися на той час, не дозволили Грузії та грузинській нації повернутися в минулі «братські» обійми «Русского мира». І навіть в період правління проросійської політичної партії Грузія вже аж ніяк не вважається російським «братом» на Кавказі, як наприклад Вірменія. В цьому, напевно, і полягає основне досягнення уряду Саакашвілі та його команди.

Станіслав ДАНКО

НОВІ ФІЛЬМИ ЗАКАРПАТЦЯ В'ЯЧЕСЛАВА БІГУНА НОМІНОВАНІ НА МІЖНАРОДНОМУ КІНОФЕСТИВАЛІ «КІНОДОК»

Нові документальні фільми В'ячеслава Бігуна «Найближчі до Бога» та «Лист Тарковському» відібрані для показу на новий Міжнародний кінофестиваль документального кіно «КіноДок». Про це повідомляють організатори фестивалю, які включили ці стрічки до 20 фільмів-номінантів.

Показ фільму В'ячеслава Бігуна «Найближчі до Бога» стане прем'єрним в Україні. Герої стрічки – внучка Настя та дід Саша з Дніпропетровська, які залишилися на самоті з двох сімей після війни на сході України: батько Насті добровольцем загинув у Донецькому аеропорті, а відтак за ним в інший світ пішла його мама – дружина Саші. Фільм намагається зрозуміти, що трапилося, чому така доля спіткала забезпечену родину юристів зокрема та Україну загалом. Цей фільм – про сімейне жертвоприношення нової європейської війни.

«Лист Тарковському» – стисле кіно-ессе в формі дружнього звернення автора до Андрія Тарковського. На фоні ілюстрацій із різних країн, місць і стрічок автор розмірковує над питаннями життя і смерті, кінематографу як джерела натхнення і надії. Це вже п'ята кінофестивальна номінація нової стрічки В'ячеслава Бігуна впродовж останніх двох місяців.

В'ячеслав Бігун – кіномитець і вчений-юрист, родом із Закарпаття. Народився в Тячеві, навчався й працював у провідних університетах і установах світу (Львівський університет, Інститут держави і права НАН України, Гейдельберг, Сорбонна та ін.), юристом – в Європейському суді з прав людини. Автор більше 500 публікацій. Як режисер, В'ячеслав Бігун відомий такими стрічками, як «Серце мами Гонгадзе», «Мати. В ім'я мільйонів», «Пенальті правосуддя» та «Її хліб насущний», які неодноразово відзначалися на українських і міжнародних кінофестивалях.

Фестиваль «КіноДок» проводиться з метою пропаганди неігрового кіно, формування його високого соціально-культурного статусу. До конкурсної комісії кінофестивалю входять: Кшиштоф Зануссі (голова журі), Богдан Бенюк, Михайло Іллєнко, Сергій Маслобойщиков та інші. На стрічки очікують перемоги в номінаціях Гран-прі, 1-ше, 2-ге, 3-тє місця, Приз журі, Приз глядацьких симпатій. Перший «КіноДок» відбудеться 20–22 травня в Чернігові.

ПРЕЗЕНТАЦІЯ ДЕБЮТНОГО РОМАНУ ІРИНИ СТЕФАНЮК «ТИ ХОЧЕШ ЯБЛУКО?»

19 травня о 17:00 у Закарпатській обласній універсальній науковій бібліотеці ім. Ф. Потушняка відбудеться прем'єра книги Ірини Стефанюк «Ти хочеш яблуко?»

Він і вона... Світ емоцій її очима. Зародження і розвиток почуттів... Історія кохання у кожного своя і неповторна, а цінності – незмінні у всіх. Як утримати та зберегти стосунки? На ці запитання відповідає авторка у своєму дебютному романі і спонукає замислитися над цим читачів.

«Ти хочеш яблуко?» – книга про кохання та пристрасть, довіру і зраду, шквал емоцій і глибину почуттів. Герої роману переживають різні події свого життя у м. Ужгороді, який Ірина Стефанюк змалювала в своїй книзі з особливим шармом.

ДОВІДКОВО:

Ірина Вікторівна Стефанюк народилася 27 листопада 1970 року в м. Долині Івано-Франківської області. В 1993 році закінчила навчання на філологічному факультеті Прикарпатського університету ім. Стефаника, за спеціальністю вчитель української мови, літератури та німецької мови. Заміжня. Щаслива у сімейному житті. Виховує двох донечок, 1992 та 1999 років народження. У 2005-му сім'я Ірини переїхала з м. Івано-Франківська на постійне проживання до Ужгорода, де і мешкає наразі.

Захопилася йогою, мала змогу опановувати основні її практики за кордоном. Тепер працює інструктором йоги.

У 2014 році спробувала свої сили у письменницькій діяльності, в результаті чого народився твір «Ти хочеш яблуко?»

Євгенія НАПУДА,
головний бібліотекар відділу обслуговування Закарпатської ОУНБ ім. Ф. Потушняка

«МАЛА СЦЕНА», НАРОДЖЕНА У ВЕРБНУ НЕДІЛЮ

На околиці Парижа, де природну тишу розривають перегуки швидких потягів, на світанку літнього дня на подвір'я невеликого захаращеного дворика з похідною валізою заходить молодий чоловік, шукаючи за оголошенням у пресі адресу житла для тимчасового помешкання. Його увагу привертає невеличка кімната, притулена, як пташине гніздо, до високого муру, а внизу під нею господарський сарайчик.

Згодом після його відходу на подвір'я в'їжджає на велосипеді вродлива юнка-поштарка, вкладає в поштову скриньку невеликий за розміром конверт і зникає. Таких листів згодом буде декілька; вони у виставі виконують роль своєрідного локомотива руху сценічної дії у потязі життя, є наче збудниками притуплені алкоголем та цигарковим димом пам'яті за сімейних перепітій життя молодих років господаря помешкання.

Відлежавшись від чергового перепою, на подвір'ї з'являється господар, шукаючи у порожніх пляшках для похмілля недопите вино. Самотній і, вочевидь, нікому вже не цікавий і нежаданий середнього віку чолов'яга.

...Так починається вистава за творчим проектом акторів Закарпатського обласного музично-драматичного театру імені братів Шерегіїв «Спадкоємець» у постановці провідного актора театру Михайла Фіщенка (режисерський дебют) за п'єсою відомого французького драматурга Лео Е. Манна, якою у Вербну неділю відкрито так звану Малу сцену – новітню форму спілкування колективу з глядачем.

Новизна ця полягає в тому, що вистави Великої сцени ми дивимось на певній відстані з глядової зали, де у такий спосіб актор по один бік рампи зливається в єдиному і неповторному витворі мистецтва, який подається глядачу по другий бік рампи, на досить віддаленій відстані. Вистава Малої сцени знімає цей бар'єр, впритул наближає глядача до місця дії, подій, дає неабияке емоційне відчуття обставин життя героя, атмосферу образу, робить його активним співучасником творіння.

Попри те що облмуздрамтеатр ставить опери і оперети, тяжіє до музичної комедії і сучасної драматичної п'єси, акторський склад підбирається, формується за цим критерієм. Перший крок Малої сцени підказує, що в колективі є цікаві і драматичні актори, які можуть привабити ще більш широке коло сучасного глядача, який тяжіє не тільки до музичного, але й до інтелектуального театру, бажає бачити на сцені не тільки митців із хорошими вокальними даними і поставленим голосом, а й хвилюватися хвилюванням актора за суть та істину перипетій сценічного героя.

Отже, в обласному театрі чимало висококваліфікованих митців – своєрідних творчих індивідуальностей, які вкладають свою потужну лепту у витворення театрального продукту – вистави як єдиного і неповторного образу колективних зусиль. Прем'єра «Спадкоємець» засвідчує, що колектив і надалі перебуває у стані творчих пошуків, цікавих й успішних сценічних знахідок. Задум і реалізація режисера М. Фіщенка за участі заслуженого артиста України Степана Барабаша (Жана), акторів Олесі Дзуринець (Летиція), Рудольфа Дзуринця (Леонардо), сценографа Віри Степчук, завдяки вдалому музичному оформленню М. Фіщенка вистава сприймається глядачем як різнобарвне сценічне полотно, що викликає живе контактне дихання сцени і безбар'єрної глядацької зали. Вочевидь, це тому, що вистава необтяжена накрученими мізансценами, танцювальними номерами, музичними вставками, яскравими фарбами декорацій, тому і пластичні, і музичні, і живописні образи стають повноцінною складовою особистісних пристрастей, дум і вчинків, дзеркалом атмосфери життєдіяльності героїв.

Переповнена глядацька зала Малої сцени на виставі «Спадкоємець» засвідчує, що керівництво театру (директор Василь Марюхнич) зробило правильний і виважений крок назустріч глядачу. Творча група, очолювана на виставі Михайлом Фіщенком, вийшла на цю зустріч підготовано і відповідально.

...Виконавець ролі Жана – С. Барабаш знає все про свого героя, про його розпущеність, малодушність, невміння і небажання контролювати свої нахили, пристрасті, легке піддавання всяким спокусам, нереагування на біль близьких йому людей. Тому і змушує молоду дружину зробити аборт, позбавити життя ненародженого спадкоємця, що і стає причиною їхньої розлуки.

Актор розкриває характер свого персонажа поступово, на перший погляд, занадто раціонально, але обґрунтовано. Сумління як усвідомлення та відчуття відповідальності за власну поведінку, зокрема і перед самим собою, зі здатністю до самооцінки з'являється в нього тільки після смерті дружини і сина. Емоції, які вибухають більше в душі, як зовні подаються актором на півтонах, що ще більше зближує його героя у спільних переживаннях із глядацькою залою. Поява в кінці вистави внука (маленького позаштатного актора театру із сім'ї Дзуринців) чи не вперше за останні роки робить обличчя Жана щасливим.

Син Жана – у виконанні Рудольфа Дзуринця – активна і цілеспрямована сучасна молода людина з чітко визначеною метою та методами її досягнення – знайти блудного батька, допомогти йому очистити грішну душу, щоб згодом опікати і вивести у життя новонародженого внука, оскільки сам Леонардо смертельно хворий.

На першому плані у виконавця ролі Леонардо – толерантність, позитивна моральна якість материнського виховання, терпеливе ставлення до батька, очищення його душі від негативних пристрастей. Коли це не дуже виходить, обирає примусовий характер, моральних, матеріальних, фінансових заходів і навіть шантажу. Актор досконало володіє пластикою, вміє сказати слово тихо, але дохідливо, що, на жаль, рідко зустрічається в сучасному театрі.

Йому також не бракує сценічного темпераменту, який раціонально вплітає в складову характеру свого героя.

У сценічній парі з Олесею Дзуринець, що виступає в ролі Летиції, вони гармонійно і напрочуд органічно вписуються в дійство кожного епізоду вистави, своїми почуттями вивищують високі людські цінності в сучасному непростому життєвому просторі і часі, підносять дружбу, кохання і вірність до висотних мірил людського роду, вчать на власному прикладі цінувати кожну мить життя, дарованого волею Всевишнього.

...Талановитою виставою «Спадкоємець» Мала сцена обласного театру, народжена у Вербну неділю, і розпочала своє творче життя. Будемо надіятись, що воно буде тривалим і безхмарним.

Василь АНДРІЙЦЬО,
кандидат мистецтвознавства

ЯКИМ ВІН Є – МИХАЙЛО БЕЛЕНЬ

Із нагоди 65-річчя Михайла Олексійовича Беленя – талановитого закарпатського скульптора, художника, митця, гідного сина карпатських гір, нашого рідного краю, патріота, маємо честь представити увазі читачів матеріали, присвячені цій величній особистості. Переконані, що вони складають лише невелику частину того, що сказано, написано про Михайла Олексійовича як творчу особистість та про його роль у розвитку мистецтва не тільки на Закарпатті, а й в Україні загалом.

ПРО ЛЮДИНУ І ТВОРЦЯ МАСШТАБНОГО МИСЛЕННЯ

Михайло Белень – один із найяскравіших і неординарних творчих особистостей нашого часу, формування якого відбувалося у переломні й вікопомні роки національного відродження, повернення української творчої інтелігенції до витоків історичної пам'яті народу, до здобутків нації минулих століть.

Якщо вивчити і достеменно проаналізувати все те, що Михайло Белень зробив за 45 років творчої праці, то буде яскрава повість про людину і творця масштабного мислення, людини ерудованої, чистої і щирої, душа і серце якої налаштовані на розбудову національної культури, на відтворення нашої складної і героїчної історії.

Величні монументальні пам'ятники, меморіальні дошки, філософські трактати, глибокі, розумні й щирі рядки його поезії, присвячені просвітителям, митцям і будівничому багатостраждальному народу України, є яскравою сторінкою вітчизняної культури, де високий професіоналізм митця поєднується з почуттям любові і патріотизму до своєї країни, співвітчизників.

Михайло КРИВОЛАПОВ,
академік Академії мистецтв України,
заслужений діяч мистецтв України,
доктор мистецтвознавства,
професор

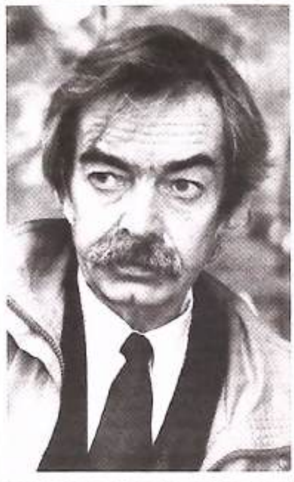

НОВЕ ВТІЛЕННЯ ДУХНОВИЧЕВОГО ДУХУ

У видавництві «Мистецька лінія» побачила світ книга Михайла Беленя «Олександр Духнович». Скажемо відразу, що нічого подібного у нашій книговидавничій справі ще не було. Напрошується аналогія з книгою Михайла Сирохмана «Церкви України. Закарпаття», рівень якої, здавалося, не скоро буде повторено, тим паче перевершено. Але ж перевершено. Чим саме? Різнобічністю підходу до теми, цього разу до постаті закарпатського будителя. Композиція книги надзвичайно складна, але настільки чітко продумана, що стає з набору різних компонентів єдиним організмом, де не можна нічого ні додати, ні відняти. Починає М. Белень зі самих коренів, що живили цей організм. Перший розділ книги – «Еволюція виникнення кирилиці і глаголиці». І все подано не через нудний опис, а через графічні видозміни різних писемних систем. Маємо можливість наочно простежити довгу дорогу через світові пошуки до свого слов'янського письма, від якого, до речі, декотрі занадто європейські голови готові відмовитися на користь латиніки, а тим часом чехи, словаки, які це зробили, змушені були ту латину обладнати всілякими гачками та іншими позначками, аби передати звукову систему своїх мов.

Другий розділ книги – то графічні роботи Михайла Беленя, присвячені Олександрові Духновичу, які цілком природно зживаються з текстами самого Духновича. Третій розділ називається «Основні віхи життя і творчості Олександра Духновича». До висвітлення залучено як розвідки наших попередників (Ф. Аристова, М. Бескида, А. Волошина), так і нашого сучасника Д. Данилюка. Розділ не зведено до таких собі наукових тирад, його оживлюють продумано підібрані ілюстрації – дерев'яні храми Закарпаття, герби, фрагменти давніх рукописів, афоризми самого Духновича тощо. Величезний науково-ілюстративний матеріал зібрано в розділі «Граматика Івана Ужевича. Перша граматика української мови». Діячі науки і культури про життя і творчість Духновича – це ще два розділи книги. А всього їх дев'ять. Завершальний – «З нашої історії».

Книга Михайла Беленя «Олександр Духнович» – це ще одна пам'ятка будителю. Мабуть, кращої у рік його 200-річного ювілею придумати неможливо. Сама по собі книга – то естетична цінність, на яку ми дещо несподівано здобулися завдяки невтомному Михайлові Беленю та видавництву «Мистецька лінія». Але книга – то й висока наукова цінність. Згодьмося, що наука з естетикою під одним дахом вживаються рідко.

Тираж книги становить всього-на-всього 300 примірників. Отже, вже з самого народження вона стала раритетом. Мені автор подарував примірник – вважаю це за високу честь.

Петро СКУНЦЬ,
поет, редактор, перекладач,
лауреат Національної премії України
ім. Т. Г. Шевченка,
громадсько-культурний діяч.
Газета «Карпатська Україна»,
м. Ужгород,
05.05.2003 р.

ДУХОВНА МУДРІСТЬ І МАЙСТЕРНІСТЬ У ТВОРЧОСТІ МИХАЙЛА БЕЛЕНЯ

Власне, ми багато говорили про загальноєвропейські естетичні та формотворчі критерії української духовності. Мені хотілося раніше сказати добрі слова про світоглядні розуміння та усвідомлення історії у творах ужгородця. Звісно, у нас, творчих людей, завжди бракує часу, а якщо й знаходимо, то все виходить ніби на поспіх...

Не перераховуватиму, як статист, назви творів М. Беленя, оскільки їх багато. І представляти його, діяча української культури, немає потреби, і так усі знають цю особистість... Не використовуватиму мистецтвознавчі терміни, натомість хочу простою мовою констатувати, що Михайло Белень – всесторонніх обдарувань художник, володіє, на рідкість, поглибленими знаннями зі світової культури. Він – чудовий сучасник-співрозмовник. Професіонал високої майстерності. Володіє собою як достойний інтелектуал, і в цьому я неодноразово переконувався, адже це зрозуміло з його творів, за викладеним змістом наукових праць як дослідника.

Доброзичливий вдачею та поведінкою, відкритий у спілкуванні. Що стосується висвітлення ідей у тематиці творів – це справжній митець, наповнений патріотизмом до незабутніх сторінок славної історії мистецтва українського народу. Від архаїки Трипілля до сучасної Руси-України. Скульптор, майстер високого мистецтва у багатьох жанрах. У його душі вмістилася епохальність глибокообізнаного філософа зі світових загальнолюдських цінностей, а головне – простий і зрозумілий. Індивідуальна неповторність прочитується одразу. На багатьох творах скульптора можна вчитися професіоналізму як створення художніх образів, так і високої майстерності виконання. Його славні вчителі – Василь Бородай і Валентин Борисенко (Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури) – підготували у широкий світ мистецтва талановитого художника-філософа, який поєднав у собі таланти до патріархального, класичного і модерного мистецтва сучасної України. Насамперед хочу ще раз підкреслити, що Михайло Белень ствердився у багатьох видах та напрямках образотворчості, а саме: мініатюрній пластиці, скульптурі малих форм, медальєрному мистецтві, у монументальних пам'ятниках у скульптурних (станкових) і графічних портретах, меморіальних таблицях і геральдичних гербах та науково-дослідних працях, що є незаперечним свідченням неординарного таланту в українському образотворчому мистецтві. І останнє: поглиблений аналіз творчості М. Беленя вимагає ґрунтовної наукової праці, тому припустився до узагальненого викладу думок про скульптора.

Борис ВОЗНИЦЬКИЙ,
Герой України, лауреат Національної премії України ім. Т. Г. Шевченка,
доктор мистецтвознавства,
академік Академії мистецтв України,
директор Львівської картинної галереї, історик,
лауреат міжнародних премій,
серпень, 2011 р., м. Львів

ІЗ ЮВІЛЕЄМ!

19 травня відзначає прекрасний ювілей – 65-річчя надзвичайно талановита і невтомна творча особистість, справжній митець, сповнений життєвої мудрості і творчої снаги, знаний у нашому краї та за його межами художник, скульптор, подвижник культурної спадщини закарпатців, наполегливий дослідник давнини, а також активний дописувач «Срібної Землі» – **Михайло Олексійович Белень**. Долучаючись до привітань рідних, друзів, колег і просто знайомих ювіляра, редакція газети, зі свого боку, вітає такими рядками:

Хай з Божої волі Вам все удається
І праця титана приносить свій плід.
Щодня крізь віконце хай сонце сміється
І сяйвом плекає букет Ваших літ.
Творити й надалі й надалі любити.
В насназі щомиті рости і рости.
Бажаємо Вам у здоров'ї все жити
І мудрість свою в покоління нести.

БІОГРАФІЧНА ДОВІДКА

Михайло Олексійович Белень – скульптор, художник, педагог, доктор мистецтвознавства, заслужений художник України, етнограф, поет, письменник, журналіст.

Народився 19 травня 1951 року в с. Лісковець Міжгірського району. Навчався в Ужгородському училищі прикладного мистецтва (нині Коледж мистецтв) із 1967 по 1971 рр. і Київському державному художньому інституті (нині Всеукраїнська академія мистецтв і архітектури) в 1977–1983 рр. Вчителі: В. Бородай, В. Борисенко, І. Макогон, В. Швецов. Кафедрою скульптури КДХІ був рекомендований, а згодом зарахований аспірантом академічних майстерень Академії мистецтв СРСР (із 1986 по 1989 рр.). Керівник майстерень – академік В. Бородай. Постійні рекомендації надавали російські скульптори: академіки М. Анікушин, В. Цигаль, О. Комов, живописець О. Грицай і графік Д. Бісті. Має значні досягнення в живописі та графіці.

Був членом Республіканської художньої ради зі скульптури Художнього фонду України. Працював головним художником Закарпатського художньо-виробничого комбінату. Обирався членом правління Закарпатської організації Спілки художників України. Був першим організатором зі створення секції скульптури, а згодом її головою при ЗОСХ. Член Спілки художників України з 1983 р, член Спілки журналістів із 1996 р., голова Закарпатського осередку Спілки дизайнерів України з 2014 р., лауреат республіканської премії ім. М. Островського та Обласної ім. Д. Вакарова (1989). Твори скульптора зберігаються в Росії: Державному Ермітажі, Третьяковській галереї, Санкт-Петербурзькому Монетному Дворі, у Ватикані, а також в музеях України, колишнього СРСР і в найбільших колекціях нумізматів багатьох країн світу.

Учасник багатьох міжнародних, республіканських та обласних науково-практичних конференцій. Написав десятки наукових статей про творчу і громадсько-культурну діяльність видатних діячів в історії Закарпаття. Крім художнього доробку, часто виступає в пресі з поетичними і прозаїчними творами.

Друкувався в журналах «Радянський Союз» шістдесятьма мовами світу: Рада Ланд (Індія). – 1979. – №8: Факля (Угорщина). – 1979. – №4–8: Біля Рад (Польща). – 1979. – №3–11: Аврора (Румунія). – 1979. – №8 і багатьох інших.

Надрукував книги: календар, проілюстрований автором і присвячений Т. Г. Шевченку (1977), «Смерековий хрест» (1995), «Карпатська Україна в портретах» (1998), «А. Духновича» (2003) і «Скарби предків» (2000). Брав участь у багатьох республіканських, всесоюзних і міжнародних молодіжних фестивалях. Створив серію графічних творів «Етнографія Карпат». Розробив понад сорок портретних композицій про князів і гетьманів з історії України.

ДВА ОБЛИЧЧЯ ОДНІЄЇ ВІЙНИ

Усі імперії тримаються не в останню чергу на історичній брехні та вигаданих героях. Російська та радянська тут не є винятковими.

Так, казки про Київську Русь як колиску трьох братніх слов'янських народів – це міф ще дореволюційної російської історіографії, а відверті татаро-монгольські посіпаки Олександр Невський та Дмитро Донський – її вигадані герої.

«Нацистський злочин» у Катині та «відання інтернаціонального боргу» в Афганістані – міфи історіографії радянської, а Павлик Морозов чи Борис Громов – її герої.

Якщо сучасний російський вояка не віритиме в ці казки, то він просто не зміг би відстоювати «рідну державу» в Чечні або наводити лад у Грузії, як не зможе силоміць (уже вкотре!) приєднувати до метрополії ту саму «колиску братніх народів». У цій системі імперських цінностей брехня про Велику Вітчизняну війну посідає особливе місце. І всяка спроба її розвінчання викликає в апологетів сучасної російської історіографії погано приховану лють і роздратування до тих людей, які на це зважилися. Тому, думаю, ще цікавіше буде дати об'єктивну характеристику тому, що сталося на теренах України та пострадянського простору 70 років тому.

Перша брехня про ту війну закралася вже в реакції Сталіна на події ранку 22 червня 1941 року, яку озвучив по радіо Левітан: «Відмобілізована і до зубів озброєна німецька армія... зрадливо напала на миролюбну країну (тобто СРСР – І. М.)».

І це було сказано про країну, яка ще наприкінці 1939 року як агресор (за її напади на Польщу, країни Балтії та Фінляндію) була виключена з Ліги Націй!

Є великі сумніви щодо «зрадливості» Вермахту та його «озброєності до зубів» порівняно з армією Червоною. Так, на початок Великої Вітчизняної війни остання дещо переважала перший разом із його союзниками у живій силі, у 3,4 (!) раза переважала за кількістю танків та в 4 (!) рази – за кількістю літаків.

Брешуть радянські та новітні російські історики і про те, що німецька військова техніка при цьому була більш сучасною. Таких танків, як Т-34, КВ та винищувачі МіГ-3, у нападників у 1941 році й близько ще не було.

Дехто з нас знав про це вже з часів перебудови, але навіть тоді нам брехали, що це співвідношення склалося приблизно на початку 1943 року. Тобто навіть тоді правда була в СРСР дозованою.

Навіть якщо уявити собі, що Сталін і К° не помітили розгортання на своїх західних кордонах тримільйонної ворожої армії, при такому співвідношенні сил перелам у війні на користь Червоної армії, на думку військових фахівців, мав настати не через два роки після початку війни, а вже через два-три місяці.

ЩО Ж НАСПРАВДІ СТАЛОСЯ У 1941-му?

Брехав Сталін і про те, що Вермахт втратив до 1942 року 4,5 мільйона живої сили. Брехав, як кажуть, по-чорному, бо насправді його втрати були вп'ятеро меншими.

А от Червона армія втратила за той самий час тільки полоненими 3,8 мільйона людей. Достовірної цифри загиблих тоді червоноармійців нині, на жаль, досі ще немає (Кремль, маючи за плечима досвід українського Голодомору, наказав навіть не вести облік загиблих червоноармійців у перший рік війни), але про те, що рахунок тут ведеться на мільйони, нема жодного сумніву.

Ганьбою для будь-якої армії є кидання напризволяще своїх поранених. Так-от, таких нещасних у Червоній армії тільки за 1941 рік було близько 1 мільйона (!). Щось не пригадаю цього явища як такого ані в численних радянських, ані в не менш численних російських фільмах про Велику Вітчизняну війну.

Але з ганьбою тут ще не все. Виявляється, тільки дезертирів, і лише в 1941 році, в Червоній армії було до 1,5 мільйона людей. А це приблизно кожен четвертий-п'ятий солдат та офіцер її особового складу. Теж якось дуже поверхово розроблена ця тематика у вищезгаданих кінематографах.

«За зраду Батьківщині» розстріляно 23 радянські генерали, ще десятки генералів дістали за цей злочин табірне ув'язнення.

Загальна кількість поліцаїв на окупованих німцями територіях та зрадників, що служили у Вермахті під час Великої Вітчизняної війни, перевищує 800 тисяч осіб. Тільки у військах СС служили 450 тисяч колишніх радянських громадян.

Ворошиловська «зачистка» командного складу Червоної армії напередодні війни, погодьтеся, лише частково може пояснити причини її майже повного фізичного та морального краху в 1941 році.

Підрив Хрещатика радянськими партизанами

Більш повно цей крах пояснюють репресії проти власного народу, ініційовані Сталіним, унаслідок яких, за офіційними даними МВС Росії, за час правління цього тирана загинуло більш як 50 мільйонів (!) наших колишніх співгромадян.

І не треба прибічникам цього людожера волати про те, що саме це чудовисько виграло Велику Вітчизняну війну. Бо якби по той бік лінії фронту не було б не менш огидного монстра, ця війна і Друга світова в цілому закінчилися би зовсім по-іншому.

ЧИМ БУВ ЗУМОВЛЕНИЙ ПЕРЕЛОМ У ВІЙНІ?

«Біснуватий фюрер» замість очікуваного звільнення від червоного терору приніс радянським людям не менш кривавий нацистський терор, який був притому ще більш відверто цинічний до його жертв, ніж сталінський. Чого варте тільки оголошення Гітлером усіх слов'ян «недолюдами», які повинні в кінцевому підсумку стати лише добривом для арійців.

Від нелюдських умов утримання в німецьких концтаборах і таборах для військовополонених (які більш нагадували погано обладнанні ферми для утримання худоби) померли 2 мільйони радянських солдатів.

Усім антибільшовицьким національним силам було заборонене створення власних військових формувань, що призвело до того, що найбільш послідовні з них (ОУН-УПА) повернули свою зброю проти Вермахту.

Німецькі окупанти практично зберегли ненависну для селян сталінську колгоспну систему, не маючи жодного бажання при цьому повертати хліборобам-хазяям їхню землю та худобу. Сотні тисяч радянських юнаків і дівчат було силою відправлено на примусові роботи до Німеччини.

У місцях дій партизанських загонів за кожного загиблого німця розстрілювали 10 українців, білорусів чи росіян із-поміж цивільного населення. Жертвами цього нацистського терору ставали зазвичай жінки, літні люди та навіть діти.

Загалом за роки Великої Вітчизняної війни німецькі нацисти розстріляли таким чином від 5 до 6 мільйонів цивільного населення колишнього СРСР. Тільки радянських євреїв серед них було 2,5 мільйона.

Саме ці нацистські злодіяння, а зовсім не радянська пропаганда, дали розуміння абсолютній більшості радянських людей того, що врятувати себе та своїх дітей від неминучої в майбутньому смерті може тільки перемога над ворогом. Якраз тоді Велика Вітчизняна війна стала насправді загальнонародною війною проти окупантів, які після цього ментального перелому вже не відчували себе переможцями.

За свою перемогу Радянський Союз заплатив найбільшу в світі ціну. За різними оцінками – від 23 до 25 мільйонів загиблих. При цьому жертви серед цивільного населення становлять приблизно 40 відсотків від цього страшного числа. Німеччина заплатила значно меншу ціну – всього 9 мільйонів загиблих, серед яких цивільних близько 25 відсотків.

Ці втрати переможених можна порівняти хіба що з втратами України – також 9 мільйонів людей, – яка втратила найбільше свого населення серед усіх колишніх республік СРСР, включно з Росією.

Але наші українські втрати ще жахливіші від того, що цивільного населення серед них майже 78 відсотків. А всього Україна втратила тоді 20 відсотків свого населення; це найвищий показник серед усіх країн світу під час Другої світової війни.

НАСЛІДКИ БРЕХНІ ПРО ВЕЛИКУ ВІТЧИЗНЯНУ ВІЙНУ ДЛЯ УКРАЇНИ

От така вона – гірка правда Великої Вітчизняної для нас, українців. Але пострадянська брехня про війну в Україні з погрозливими закликами не дозволити переписування начебто нашої спільної з Росією історії – це питання не стільки нашої історичної пам'яті, скільки нашого сьогодення загалом.

Бо брехлива історія для зовсім не імперської України має дещо інші наслідки, ніж для її амбітної сусідки. Усі ці міфічні герої Великої Вітчизняної війни на зразок солдатських м'ясників Жукова чи Конєва, совково-червоні прапори (які знов замайоріли на всіх державних установах півдня та сходу України, як кажуть росіяни, – «всерьёз и надолго»), георгіївські стрічки на машинах «совків»-невігласів (навіть на їхніх авто марки «Фольксваген»), поновлювані на урядовому рівні суботники та військова гра «Зарніца» виховують у кінцевому підсумку не тільки зневагу до США та інших країн-учасниць Другої світової війни. Вони разом з цим виховують у наших співвітчизників зневагу до західних цінностей як таких. Унаслідок такої громадянської позиції українців маємо «найгуманніші» суди у світі, «найбільш моральну» в усій Європі політичну еліту та цілком «совкові» системи освіти та охорони здоров'я.

Саме законсервована в Україні таким чином система «совкових цінностей» із її африканським рівнем корупції повністю внеможливлює проведення в нашій країні будь-яких реформ.

І поки ми й надалі святкуватимемо чужі свята, шануватимемо чужих героїв та захищатимемо чужу й до того ж майже суцільно брехливу історію, ми й надалі залишатимемося посміховиськом для всього цивілізованого світу, таким собі ментальним центральноафриканським укріпленням у самому центрі Європи.

Ірина МАГРИЦЬКА,
кандидат філологічних наук, доцент Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля, журналіст, громадський діяч, «Радіо Свобода»

Загороджувальний загін

Успенський собор Києво-Печерської Лаври, підірваний партизанами

МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ БОГОСЛОВСЬКИХ НАУК СПІВПРАЦЮВАТИМЕ З МІСІЄЮ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В ЧЕСЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ

26 квітня в ході робочого візиту до Праги (Чехія) президент Міжнародної академії богословських наук академік єпископ Віктор Бедь зустрівся із головою Місії Української Православної Церкви в Чеській Республіці ієромонахом Афанасієм Шрамком. Під час зустрічі було обговорено питання співпраці й підписано міжнародну угоду між академією та Місією на предмет:

– проведення спільних просвітницьких заходів і наукових досліджень;

– участі в наукових і культурологічних зібраннях (конференціях, симпозіумах тощо);

– організації спільних видань;

– обміну результатами досліджень, публікаціями, іншою науковою та просвітницькою інформацією;

– відкриття спільних місій, представництв тощо;

– обміну делегаціями.

Прес-служба МАБН

ЗАСІДАННЯ КАФЕДРИ ПРАВОЗНАВСТВА ТА КАНОНІЧНОГО ПРАВА

27 квітня в Карпатському університеті імені Августина Волошина відбулося засідання кафедри правознавства та канонічного права.

На порядку денному було розглянуто низку питань, серед яких:

1. Аналіз роботи кафедри за березень.

2. Про результати заліково-екзаменаційної сесії студентів заочної форми навчання.

3. Про стан дисципліни в академгрупах.

4. Про затвердження екзаменаційних білетів та програм із навчальних дисциплін: «Теорія держави і права», «Конституційне право України», «Трудове право України» до державної атестації студентів денної форми навчання за напрямом 0304 «Право» зі спеціальності 5.03040101 «Правознавство», «Теорія держави і права», «Сімейне право», «Кримінальне право України», «Кримінальний процес», «Цивільне право України», «Цивільний процес», до державної атестації студентів денної форми навчання за напрямом 6.030402 «Правознавство», галузь знань 0304 «Право», «Актуальні проблеми теорії держави і права», «Актуальні питання конституційного права та процесу», «Актуальні питання адміністративного судочинство в Україні», до державної атестації за галуззю знань 0304 «Право» зі спеціальності 7.03040101 «Правознавство».

5. Різне.

Прес-служба КаУ

СТУДЕНТИ КаУ ТА УБА БРАТИМУТЬ УЧАСТЬ У МІЖНАРОДНОМУ ВОЛОНТЕРСЬКОМУ РУСІ У СПІВПРАЦІ З МІСІЄЮ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В ЧЕХІЇ

26 квітня в Празі (Чехія) ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії професор єпископ Віктор Бедь і голова Місії Української Православної Церкви в Чеській Республіці ієромонах Афанасій Шрамко підписали міжнародну угоду про освітню, наукову, просвітницьку та волонтерську співпрацю.

Згідно з підписаною угодою, зокрема, передбачено залучення студентів університету та академії до міжнародного волонтерського руху.

Прес-служба КаУ та УБА

РЕКТОР КАРПАТСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ АВГУСТИНА ВОЛОШИНА ВЗЯВ УЧАСТЬ У ЗАСІДАННІ СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ ДВНЗ «УжНУ» З ПРАВА

28 квітня ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії професор єпископ Віктор Бедь узяв участь у засіданні спеціалізованої вченої ради ДВНЗ «Ужгородський національний університет» із права.

У ході засідання доктор богословських наук, доктор юридичних наук, професор єпископ Віктор Бедь виступив першим офіційним опонентом під час захисту дисертаційних досліджень на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук (12.00.02 – конституційне право; муніципальне право):

– Миколи Миколайовича Смука, тема дисертації «Народна законодавча ініціатива: конституційно-правовий аспект»;

– Андрія Степановича Багряка, тема дисертації «Конституційні засади права вето Президента України»;

– Олександра Олександровича Бернзюка, тема дисертації «Конституційно-правовий статус допоміжних органів при вищих органах державної влади України»;

– Василя Васильовича Хромея, тема дисертації «Конституційне право людини на працю та гарантії його реалізації».

Офіційними опонентами з цих дисертаційних досліджень також виступили: кандидати юридичних наук Руслана Натурчак, Ірина Алмаші та Мирослав Алмаші.

Участь в обговоренні взяли: доктор юридичних наук, професор Юрій Бисага, доктор юридичних наук, професор Олександр Рогач, доктор юридичних наук, доцент Ян Берназюк, доктор юридичних наук, доцент Ярослав Лазур, доктор юридичних наук, доцент Дмитро Белов та інші.

За результати відкритого і привселюдного захисту та під час таємного голосування всім здобувачам було присуджено наукові ступені кандидата юридичних наук за вищезазначеною спеціальністю.

Прес-служба КаУ

Адвокатське бюро «Срібна Земля»
НАДАННЯ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ ФІЗИЧНИМ ТА ЮРИДИЧНИМ ОСОБАМ
Адреса: 88000, Закарпатська обл., м. Ужгород, вул. Гойди, 4, тел.: + 38 (0312) 61-28-01; + 38 (0312) 33-31-32; моб.: 050 611 38 34; 099 257 74 69; E-mail: ava_2006@ukr.net.ua

КАРПАТСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Августина Волошина

Підготовка бакалаврів і магістрів за спеціальностями:
– Правознавство;
– Фінанси і кредит;
– ІТ-технології та програмування;
– Основи техніки та інженерного програмування;
– Філософія;
– Богослов'я;
– Психологія;
– Медична психологія;
– Підготовка офіцерів запасу.

Міжнародна програма подвійного диплома з університетами Євросоюзу за спеціальностями:
– Інформаційні технології (ІТ);
– Основи техніки та інженерного програмування;
– Міжнародні відносини та зовнішня торгівля;
– Управління бізнесом;
– Філософія;
– Психологія;
– Соціальна педагогіка;
– Англійська мова та література;
– Німецька мова та література;
– Туризм і готельна справа.

Ужгородський гуманітарно-економічний коледж
Підготовка молодших спеціалістів (на базі 9 класів) за спеціальностями:
– Правознавство;
– Фінанси і кредит.

ПРИ УНІВЕРСИТЕТІ ТА АКАДЕМІЇ ДІЄ АСПІРАНТУРА І ДОКТОРАНТУРА
м. Ужгород, вул. Гойди, 4; тел.: + 38 099 369 33 77; (0312) 61 20 08; 61 29 45; www.kau.com.ua; www.uuba.org.ua

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ УАПЦ ВІКТОР БЕДЬ ІЗ РОБОЧИМ ВІЗИТОМ ВІДВІДАВ МІСІЮ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В ЧЕСЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ ТА ПІДПИСАВ НИЗКУ МІЖНАРОДНИХ УГОД

26 квітня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, президент Міжнародної академії богословських наук, із робочим візитом відвідав Місію Української Православної Церкви в Чеській Республіці на запрошення її керівництва.

Перебуваючи в Празі, владика Віктор провів зустрічі із головою Місії ієромонахом Афанасієм Шрамком, представниками української діаспори та ділових кіл у Чеській Республіці. В ході зустрічі було обговорено питання співпраці та підписано низку міжнародних угод між Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, Комісією з духовності, освіти та катехизації УАПЦ, Карпатським університетом імені Августина Волошина, Українською богословською академією, Міжнародною академією богословських наук та Місією Української Православної Церкви в Чеській Республіці щодо:

– проведення спільних духовно-просвітницьких заходів, богослужінь, молебнів тощо;

– відкриття спільних місій, представництв тощо;

– надання душпастирської опіки представникам української діаспори в Чеській Республіці;

– співпраці з реалізації міжнародної програми з організації «Християнської пошти»;

– створення спільних безкоштовних юридичних консультацій для українських трудових мігрантів у країнах Європейського Союзу;

– проведення спільних просвітницьких і наукових заходів, досліджень тощо;

– співпраці у сфері вищої освіти і науки;

– обміну делегаціями;

– направлення волонтерів до Місії в Чеській Республіці для реалізації спільних гуманітарних і соціальних проектів.

У ході візиту Преосвященнійшого єпископа Віктора Бедь до Праги та участі в переговорах із Місією Української Православної Церкви в Чеській Республіці його супроводжували голова єпархіального відділу з міжконфесійних і міжнародних відносин, завідувач канцелярії Консисторії Карпатської єпархії читець Ілля Михайлов та помічник ректора Карпатського університету імені Августина Волошина Віктор Бедь.

КЕРУЮЧИЙ КАРПАТСЬКОЮ ЄПАРХІЄЮ УАПЦ ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ ОЧОЛИВ БОГОСЛУЖІННЯ ДО ДНЯ СВІТЛОГО ВОСКРЕСІННЯ ХРИСТОВОГО

У Великодню ніч із 30 квітня на 1 травня в Кафедральному храмі на честь апостола українського Андрія Первозваного в м. Ужгороді Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви відбулося урочисте Великоднє богослужіння з хресним ходом навколо храму, під час якого радісно і дзвінко лунали великодні піснеспіви та гучне «Христос Воскрес!» – «Воістину Воскрес»!

Богослужіння очолив Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, у співслужінні протоієрея Сергія Урсти, протоієрея Олександра Смоліна, протоієрея Романа Бобая та ігумена Антонія Хвіца.

Богослужіння супроводжувалось співом хору під керівництвом регента читця Юрія Попонича.

Під час богослужіння поминались імена православних ієрархів – Всесвятійшого Варфоломія, архієпископа Константинополя – Нового Риму, Вселенського Патріарха, Блаженнійшого Макарія, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, Преосвященнійшого Віктора, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ.

У молитві до Господа Бога владика Віктор та духовенство просили миру, щастя і благополуччя для українського народу й України, якнайшвидшої перемоги Української Армії над підступними московсько-путінськими окупантами і терористами, молилися за збереження життя кожного українського воїна, добровольця, волонтера і мирних громадян, які у наші дні боронять Вітчизну від московських ординців на сході України, за дарування українцям національної і духовної єдності та утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви.

За заслуги перед Святою Православною Церквою та з нагоди Світлого Христового Воскресіння Преосвященнійший владика Віктор провів низку церковних нагороджень духовенства єпархії, а саме: протоієрей Олександр Смолін удостоєний носіння митри; протоієрей Сергій Урста та протоієрей Роман Бобай – носіння хреста з прикрасами; ієромонах Антоній Хвіц возведений в ігумени.

У ході святкового богослужіння, згідно з православною церковною традицією, духовенством було освячено артос, паски та дари у великодніх кошиках, які з любов'ю у Христі принесли парафіяни.

Із архіпастирським вітальним та повчальним словом до парафіян звернувся керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви Преосвященнійший Віктор Бедь, який наголосив на святості і значущості великодного свята – Світлого Воскресіння Христового!

По завершенні святкової Божественної літургії відбулась братська святкова трапеза.

У цей же період святкові богослужіння відбулися в усіх храмах та монастирях Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви.

КЕРУЮЧИЙ КАРПАТСЬКОЮ ЄПАРХІЄЮ УАПЦ ВЛАДИКА ВІКТОР БЕДЬ ОСВЯТИВ ПАСКИ ТА ВЕЛИКОДНЮ ЇЖУ ДЛЯ НАЦГВАРДІЙЦІВ У М. УЖГОРОДІ

1 травня, в Світле Христове Воскресіння, Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, з архіпастирським візитом відвідав військову частину 3002 Західного оперативно-територіального об'єднання Національної гвардії України в Ужгороді. В ході архіпастирського великоднього візиту владика Віктор у співслужінні канцлера Консисторії Карпатської єпархії протоієрея Сергія Урсти, голів єпархіальних відділів із духовної опіки в правоохоронних органах, пенітенціарній системі та Збройних силах України протоієрея Олександра Смоліна, інформаційно-просвітницького відділу, керівника прес-служби протоієрея Ігоря Ковальчука, відділу з міжнародних та конфесійних відносин читця Іллі Михайлова, у справах молоді Ореста Дідуха, старшого референта керуючого єпархією читця Максима Бережного, іподиякона читця Крістіана Рущака, іподиякона Назара Дяковича благословив та освятив привезені паски та крашанки для нацгвардійців, а також на прохання командування освятив приміщення військової частини.

У ході святкового богослужіння керуючим Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви було виголошено молитву за Україну та український народ.

У своєму архіпастирському зверненні до молодих нацгвардійців владика Віктор закликав їх завжди жити та діяти за Заповідями Божими і в межах Конституції України, мужньо і незламно захищати Богом дану нам земну Батьківщину Україну та український народ як від зовнішнього, так і від внутрішнього ворога.

Хід святкового богослужіння супроводжувався церковним співом під керівництвом регента читця Юрія Попонича.

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ КАНАЛ ВІДМОВИВ УАПЦ У ТРАНСЛЯЦІЇ ВЕЛИКОДНЬОГО БОГОСЛУЖІННЯ

Українська Автокефальна Православна Церква стурбована ситуацією, що склалася на державному каналі – UA: Перший. Громадянське суспільство обурене забороною показу ювілейного концерту народної артистки України О. Білозір – людини, творчість якої заслуговує особливої поваги.

А трансляція Великоднього богослужіння однієї із трьох гілок Православних Церков України на UA: Першому теж «не формат»?!

Від Патріархії Української Автокефальної Православної Церкви було надіслано листа до Аласанія Зураба (вих. ном. 79 по Патріархії УАПЦ) з проханням висвітлити Пасхальну службу, як це відбувалося впродовж багатьох років. Офіційної відповіді ми не отримали, однак телефоном керівництво каналу мені словістило, що трансляція відміняється і причину озвучити поки не можуть... Аналогічна ситуація була і минулого Різдва.

Тепер ми розуміємо, що, як би канал не називали, великих змін годі чекати. Потрібно змінювати систему телепростору в державі, особливо в час війни.

УАПЦ вимагає справедливості й однакового ставлення керівництва державного телеканалу до православних конфесій країни.

Віталій ДАНЬЧАК,
секретар Патріархії УАПЦ,
митр. прот.
м. Київ, 28 квітня 2016 р.

Сторінка підготовлена прес-службою Карпатської єпархії УАПЦ

КЕРУЮЧИЙ КАРПАТСЬКОЮ ЄПАРХІЄЮ УАПЦ ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ ПРОВІВ ЗУСТРІЧ ІЗ УЖГОРОДСЬКИМ ВІЙСЬКОВИМ КОМІСАРОМ ПІДПОЛКОВНИКОМ МИКОЛОЮ ЖУРАВЛЬОВИМ

7 травня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, провів у своїй резиденції робочу зустріч із Ужгородським військовим комісаром підполковником Миколою Журавльовим.

У ході зустрічі сторони обговорили питання співпраці між консисторією Карпатської єпархії та Ужгородським військовим комісаріатом щодо духовної опіки над сім'ями полеглих і поранених воїнів АТО, духовно-патріотичного виховання призивної молоді та організації капеланської служби.

Участь у зустрічі також узяли старший референт керуючого єпархією читець Максим Бережний, завідувач канцелярії єпархії читець Ілля Михайлов, голова єпархіального відділу в справах молоді Орест Дідух та ін.

ВІТАННЯ МАТЕРЯМ УКРАЇНИ ВІД ГОЛОВИ КОМІСІЇ З ДУХОВНОСТІ, ОСВІТИ ТА КАТЕХІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ АВТОКЕФАЛЬНОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ

Возлюблені і благословенні у Господі українські матері!

8 травня усе прогресивне людство радісно відзначає Міжнародний день матері! День ушанування і прославлення найдорожчої людини у світі – мами!

Із волі Господа Бога саме на матерів покладено безсмертний подвиг збереження і продовження людського життя, саме материнська любов, доброта і турбота благословенно зрощують новонароджене дитя і готують його до життя у світі.

Тож прийміть, дорогі наші і любимі матусі, з нагоди свята найщиріші вітання та побажання міцного здоров'я, щастя, радості і благополуччя!

Нехай Всещедрий Господь Бог буде завжди милостивий до долі українських матерів, зберігаючи і примножуючи їхнє життя. Особливі побажання шлемо українським матерям, сини і дочки яких сьогодні героїчно і жертовно захищають нашу земну Вітчизну Україну від підступних московсько-путінських окупантів і терористів. Коліноприклонно просимо всім миром: збережи, Отче Небесний, життя кожного українського воїна і полоненого, добровольця і волонтера та поверни їх до рідної домівки живими і неушкодженими на радість їхніх матерів та сімей.

Зі святом Вас, наші любі мами!

І нехай Покрова Пресвятої Богородиці завжди буде з Вами, дорогі наші українські матері!

Із любов'ю у Христі
та глибокою синівською повагою
+ ВІКТОР Бедь,
єпископ Мукачівський і Карпатський,
голова Комісії з духовності, освіти та катехізації
Української Автокефальної
Православної Церкви
м. Ужгород,
8 травня 2016 р.

У НЕДІЛЮ АПОСТОЛА ФОМИ В КАФЕДРАЛЬНОМУ ХРАМІ КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ В УЖГОРОДІ ВІДСЛУЖИЛИ БОЖЕСТВЕННУ ЛІТУРГІЮ

8 травня, у неділю апостола Фоми, у Кафедральному храмі апостола українського Андрія Первозваного Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в Ужгороді було відслужено Божественну літургію.

Із благословення Преосвященнійшого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ, богослужіння очолив протоієрей Олександр Смолін у співслужінні протоієрея Романа Бобая та диякона Івана Жабляка.

Під час богослужіння поминались імена православних ієрархів – Всесвятійшого Варфоломія, архієпископа Константинополя – Нового Риму, Вселенського Патріарха, Блаженнійшого Макарія, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, та Преосвященнійшого Віктора, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ.

Духовенство піднесло молитви до Господа Бога з проханням дарувати українському народу мир, національну і духовну єдність, благополуччя та утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви, а також перемогу Українського війська над московсько-путінськими окупантами й терористами. Особливі молитви до Господа Бога лунали за збереження життя кожного українського воїна, добровольця і волонтера, які нині боронять нашу святу українську землю від підступного московського ординця, а також молилися за всіх українських матерів.

Із проповіддю до парафіян звернувся протоієрей Олександр Смолін.

Хід богослужіння супроводжував церковний спів на клірості під керівництвом регента Марії Жабляк.

Після літургії відбулася братська трапеза.

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР БЕДЬ ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА ВОЇНАМИ І БОРЦЯМИ, ЯКІ ПОЛЯГЛИ У БОРОТЬБІ З ФАШИЗМОМ У РОКИ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ

9 травня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, відслужив ранкову заупокійну Літію за всіма воїнами Карпатської Січі, Радянської Армії, Української Повстанської Армії, партизанами, підпільниками, зв'язковими, трудівниками тилу та в'язнями концентраційних таборів, які віддали своє життя у боротьбі з фашистсько-німецькими окупантами та країнами гітлерівської коаліції (фашистського альянсу) в роки Другої світової війни (15 березня 1939–2 вересня 1945) до 71-ї річниці Великої Перемоги над фашистською Німеччиною та її військово-політичними союзниками.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх провин, допущених із власної волі чи з примусу небіжчиками, дарування їхнім душам вічного спокою і життя у піднебессі.

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР БЕДЬ ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА УКРАЇНСЬКИМИ ЖЕРТВАМИ ПЕРШОГО ГОЛОКОСТУ В XX ст. ДО 99-х РОКОВИН ЗАКРИТТЯ КОНЦТАБОРУ «ТАЛЕРГОФ» У АВСТРО-УГОРСЬКІЙ ІМПЕРІЇ

10 травня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, відслужив вечірню заупокійну Літію за українськими жертвами першого Голокосту в XX столітті, що був організований на теренах Австро-Угорської імперії (за участі Австрії, Німеччини, Польщі та Угорщини) для ув'язнення та геноциду українців (русинів) Галичини, Прикарпаття, Буковини та Закарпаття за етнічною належністю, – до 99-х роковин закриття концтабору «Талергоф» (04.09.1914–10.05.1917).

У період Першої світової війни (28 липня 1914–11 листопада 1918) до спеціально створених перших у Європі, в Австро-Угорській імперії концентраційних таборів смерті «Талергоф» (район м. Граца (Штирія), Австрія), Терезін (м. Терезін, Чехія) та інших було ув'язнено близько 120 000 українців (русинів) західноукраїнських земель за етнічною належністю, які піднімались за своє національне самовизначення та визволення з-під ярма Австро-Угорської імперії. Значна частина в'язнів була страчена та убита шляхом нелюдських катувань, знущань, мору і страт. Ця ганебна сторінка в історії Європи стала першим відритим Голокостом за етнічною ознакою, зокрема стосовно українців (русинів) західноукраїнських земель.

17 травня 1917 року концентраційний табір для українців (русинів) «Талергоф», під тиском світової громадськості, було закрито останнім австро-угорським імператором Карлом I (після смерті імператора Франца Йосифа, який відкрив цю катівню

смерті 4 вересня 1914 року).

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх провин, допущених із власної волі чи з примусу небіжчиками, дарування їхнім душам вічного спокою та життя у піднебессі.

ЗАРЕЄСТРОВАНО ЩЕ ОДНУ РЕЛІГІЙНУ ГРОМАДУ КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ НА ЧЕСТЬ АПОСТОЛА І ЄВАНГЕЛІСТА ІВАНА БОГОСЛОВА

Закарпатською обласною державною адміністрацією видано чергове свідоцтво за № 149/2890 від 5 квітня 2016 року про реєстрацію статуту релігійної громади Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви парафії на честь святого апостола і євангеліста Івана Богослова в м. Ужгороді (в районі вулиць Гвардійської, Закарпатської та Загорської).

Із цієї нагоди Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, привітав вірників новоствореної парафії на честь святого апостола і євангеліста Івана Богослова з реєстрацією статуту релігійної організації та побажав їм Божої допомоги у служінні Церкві Христовій.

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР БЕДЬ НАГОРОДИВ ВОЛОНТЕРА МАРІАННУ СУХОЛОВУ МЕДАЛЛЮ «ЗНАМЕННЯ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ»

11 травня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією, голова Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви, в рамках духовно-патріотичної співпраці з Ужгородським об'єднаним міським військовим комісаріатом відвідав Ужгородський коледж культури і мистецтв. У ході відвідання цього навчального закладу владика Віктор звернувся до викладачів і студентів із короткою проповіддю, в якій наголосив на важливості дотримання Божої Заповіді про любов до ближніх, свого народу та Вітчизни України. Було сказано також про те, що захист своїх ближніх, свого українського народу і своєї держави України є святим обов'язком кожного громадянина. «Саме в наші дні найкращі сини і дочки українського народу жертовно захищають нашу земну, Богом дану нам Вітчизну Україну від підступних московсько-путінських окупантів і терористів. Велику допомогу в цій боротьбі нашим воїнам і добровольцям надають мирні співвітчизники, які живуть і працюють серед нас, яких ми іменуємо волонтерами. Однією з таких волонтерів, яка заслуговує поваги, подяки і підтримки, є викладач Ужгородського коледжу культури і мистецтв Маріанна Анатоліївна Сухолова», – додав владика Віктор. Тож, зважаючи на вияв високого українського патріотизму, мужність, жертовність і неоднократову волонтерську допомогу українським воїнам і добровольцям у зоні бойових дій на сході України, Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією, голова Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви, удостоїв Маріанну Анатоліївну Сухолову високої церковної нагороди – медалі «Знамення Пресвятої Богородиці» I ступеня.

Під час нагородження також був Ужгородський міський військовий комісар підполковник Микола Вікторович Журавльов, який звернувся до присутніх зі словами подяки та патріотичними настановами.

У ході відвідання Ужгородського коледжу культури і мистецтв владику Віктора супроводжували старший референт керуючого єпархією читець Максим Бережний і помічник керуючого прес-службою єпархії читець Юрій Шариньский.

Сторінка підготовлена прес-службою Карпатської єпархії УАПЦ

КОРОТКА РЕПЛІКА ЩОДО ЗВЕРНЕННЯ АРХІЄРЕЙСЬКОГО СОБОРУ УПЦ КП ВІД 13 ТРАВНЯ 2016 РОКУ В ЧАСТИНІ ІСТОРИЧНОЇ ТА КАНОНІЧНОЇ СПАДКОВОСТІ

Шлях до подолання розділення українського Православ'я та утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви повинен розпочинатися з правди!

Тому звернення Архієрейського собору УПЦ КП від 13 травня цього року в частині історичної та канонічної спадковості викликає чергове розчарування і розуміння того, що не всі, хто так кричить за українську церкву, наразі дорослі до розуміння правди та її бажання... А без правди нічого не вийде...

Цитата абсурду і неправди:

ЗАЯВА АРХІЄРЕЙСЬКОГО СОБОРУ Української Православної Церкви Київського патріархату

«Про деякі питання канонічного положення Київського патріархату та шляхи подолання церковного розділення»

(13 травня 2016)

«...6. Таким чином, у нашій державі зараз діє одна справді Українська Православна Церква – нею є Київський патріархат, – яка є канонічною та історичною наступницею давньої православної Київської митрополії Константинопольського патріархату, що існувала до 1686 р. Також Київський патріархат є правдивим спадкоємцем як Української Автокефальної Православної Церкви, що в різних формаціях діяла в Україні у 1919–1992 роках, так і Української Православної Церкви, що з умов зовнішньої необхідності підлягала Московському патріархату, але на своєму Соборі 1–3 листопада 1991 р. ухвалила рішення про повну автокефалію.

Релігійна організація, яка іменує себе «Українська Православна Церква», є неканонічним витвором Московського патріархату в Україні, плодом самозванного Харківського псевдособору 1992 р. та спецслужб, які його організували і провели.

Релігійні спільноти в Україні, які відділилися від Київського патріархату в 1992–1993 рр., привласнивши собі найменування «Українська Автокефальна Православна Церква», так само є неканонічним утворенням, яке підпадає під визначення «самочинного зібрання», відповідно до 1-го правила святителя Василія Великого...»

По-перше, слід зазначити, що чинна, майже 2000-літня прабатьківська Українська Автокефальна Православна Церква (офіційно відроджена 5 травня 1920 року за часів Української Народної Республіки та за новітніх часів 5–6 червня 1990 року напередодні відновлення державної незалежності України) ніколи не мала жодного стосунку до новопроголошеної в 1992 році УПЦ Київського патріархату.

Вперше Київський патріархат був проголошений саме УАПЦ 5–6 червня 1990 року в м. Києві Всеукраїнським Православним Церковним собором. Саме цим Собором було проголошено та обрано Першого Патріарха – Святійшого Мстислава Скрипника, Патріарха Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви. Тож зрозуміло, що відроджена історична, майже 2000-літня прабатьківська УАПЦ не могла «віддалитись» від УПЦ Київського патріархату, яка стала самопроголошеною тільки 25 червня 1992 року.

Незважаючи на злочинне і незаконне з політичних міркувань зняття з державної реєстрації в 1992–1995 рр. Статуту УАПЦ, відроджена прабатьківська Українська Автокефальна Православна Церква не припинила свою діяльність і домоглася відновлення своєї реєстрації в 1995 році. При цьому чинна УАПЦ законно зберігає свою історичну, канонічну і спадкову церковну назву – Українська Автокефальна Православна Церква з 1919 року, часів Української Народної Республіки і від жодної іншої церковної структури, тим паче самопроголошеної тільки 25 червня 1992 року УПЦ КП, іншої назви собі не привласнювала. Правда, у період із червня 1992-го по червень 1995 року посткомуністичним режимом президента-комуняки Леоніда Кравчука за співучасті керівництва УПЦ Київського патріархату (зокрема сьогоднішнього Патріарха Філарета Денисенка, фактичного керманича цієї церковної структури від початку її самопроголошення) Української Автокефальній Православній Церкві було завдано значну шкоду: нищились парафії, під тиском влади духовенство та парафії УАПЦ змушували переходити до УПЦ КП, відбирались храми, будівлі, майно тощо. Про що всі так намагаються забути...

По-друге, Українська Автокефальна Православна Церква, яка ніколи не належала до лона УПЦ Київського патріархату і не могла належити, не уповноважувала УПЦ КП представляти інтереси УАПЦ...

По-третє, відповідно до церковних канонів та історичної правди, а також законодавства України, прабатьківська, майже 2000-літня Українська Автокефальна Православна Церква, початки якої ідуть від апостольської місії апостола українського Андрія Первозваного, заснування і діяльності Скіфської єпархії (II–IX стст.), Української (Руської) Церкви (862–1721 рр.), відродженої УАПЦ (1920 р. – по наші дні), – є історичною і канонічною Українською Православною Церквою. Поряд із УАПЦ в Україні на сьогодні з-поміж Православних Церков діють також Українська Православна Церква Київського патріархату (1992 р. – по сьогодні) та Українська Православна Церква Московського патріархату як структурний підрозділ Російської Православної Церкви в Україні (1921 р. – по сьогодні). Тож УПЦ Київського патріархату є тільки однією із офіційно та канонічно чинних в Україні Православних церковних структур. При цьому УПЦ Київського патріархату є наймолодшою Православною церковною структурою в Україні, який цього року виповнюється 24 року з офіційного самопроголошення.

На жаль, у тексті представленого звернення, з церковної, історичної та канонічної точки зору, міститься ще багато ляпсусів та неправдивих тверджень. Поряд із цим хотілось би нагадати і про те, що Святійший Мстислав Скрипник, Патріарх Київський і всієї України, Предстоятель УАПЦ, Першоієрарх УАПЦ США та УАПЦ в діаспорі, як і колегіальні органи управління УАПЦ, ніколи не визнавали так зване об'єднання частини УПЦ МП та УАПЦ в 1992 році на чолі з нинішнім Патріархом Філаретом Денисенком (УПЦ КП) за державно-політичної участі президента України, колишнього головного комуністичного ідеолога Леоніда Кравчука. Спочилий у Бозі Святійший Патріарх Мстислав Скрипник ніколи не визнавав себе главою самопроголошеної УПЦ Київського патріархату та не провів жодної служби із Патріархом Філаретом Денисенком і його послідовниками після 25 червня 1992 року.

Поряд із вище викладеним саме злочинне і незаконне зняття з державної реєстрації Статуту відродженої, майже 2000-літньої прабатьківської УАПЦ на користь самопроголошеної УПЦ Київського патріархату призвело до того, що Українська Автокефальна Православна Церква насильно була зупинена на шляху до визнання та входження до складу Вселенського патріархату, а відтак до цілковитої автокефалії...

Тож будьмо правдиві, коли хочемо бути з Богом та світовим церковним співтовариством і якщо щиро бажаємо подолати розділення українських православних та утвердити єдину Помісну Автокефальну Українську Православну Церкву.

Мир всім!

+ ВІКТОР Бедь,
єпископ Мукачівський і Карпатський,
керуючий Карпатською єпархією,
голова Комісії з духовності,
освіти та катехізації
Української Автокефальної
Православної Церкви
м. Ужгород,
14 травня 2016 року

У НЕДІЛЮ ЖІНОК МИРОНОСИЦЬ ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР БЕДЬ ОЧОЛИВ БОЖЕСТВЕННУ ЛІТУРГІЮ

15 травня, у неділю жінок мироносиць, у Кафедральному храмі апостола українського Андрія Первозваного Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в Ужгороді було відслужено Божественну літургію.

Богослужіння очолив Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією УАПЦ, у співслужінні протоієрея Сергія Урсти, протоієрея Олександра Смоліна, протоієрея Романа Бобая та диякона Івана Жабляка.

Під час богослужіння поминались імена православних ієрархів – Всесвятішого Варфоломія, архієпископа Константинополя – Нового Риму, Вселенського Патріарха, Блаженнійшого Макарія, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, Преосвященнійшого Віктора, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ.

У молитві до Господа Бога владика Віктор і духовенство просили миру, щастя і благополуччя для українського народу й України, якнайшвидшої перемоги Української Армії над підступними московсько-путінськими окупантами і терористами, молилися за збереження життя кожного українського воїна, добровольця, волонтера і мирних громадян, які нині боронять землю, Богом дану нам Вітчизну Україну від московських орд, за дарування українцям національної і духовної єдності та утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви.

Під час заупокійної ектенії владика Віктор підніс молитви за спасіння душ усіх раніше полеглих українських патріотів, воїнів і добровольців АТО, які у різні віки та у наші дні віддали своє життя за національну й державну незалежність України, за всіх раніше спочилих наших прабатьків, батьків, учителів, друзів, близьких, а також за всіх тих, кого заупокійно поминали у храмі.

Зважаючи на те, що нині в Україні вшановується світла пам'ять за всіма жертвами політичних репресій, то заупокійна молитва також була піднесена і за всіх полеглих і спочилих жертв комуністично-радянського режиму в Україні.

Євангельську проповідь до парафіян виголосив протоієрей Роман Бобай.

Хід богослужіння супроводжувався співом кафедрального хору під керівництвом регента Марії Жабляк, а духовенства в алтарі – під керівництвом регента читця Юрія Попонича.

Із архіпастирським словом до парафіян звернувся Преосвященнійший єпископ Віктор Бедь, який привітав жінок із їхнім святом жінок мироносиць і наголосив на духовному значенні цього свята у житті кожного християнина. Владика Віктор нагадав усім вірникам кафедрального храму про те, що нині в нашій державі вшановується День пам'яті жертв політичних репресій комуністично-радянського режиму та закликав всіх пам'ятати і молитися за спасіння душ усіх загиблих, репресованих.

Відтак парафіяни храму привітали Преосвященнійшого владику Віктора з Днем народження, яке він нещодавно відсвяткував.

Після завершення Божественної літургії відбулася братня трапеза.

КЕРУЮЧИЙ КАРПАТСЬКОЮ ЄПАРХІЄЮ УАПЦ ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ ЗВЕРШИВ ЧИН ОСВЯЧЕННЯ АНТИМІНСІВ

15 травня, у неділю жінок мироносиць, Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, перед початком Божественної літургії звершив чин освячення антимінсів у Кафедральному храмі Карпатської єпархії на честь апостола українського Андрія Первозваного в м. Ужгороді для парафій і монастирів єпархії.

Участь у звершенні чину освячення антимінсів також узяли протоієрей Сергій Урста, протоієрей Олександр Смолін, протоієрей Роман Бобай і диякон Іван Жабляк.

Перед початком богослужіння на Святий Престол було покладено підготовлені антимінси. Після прочитання молитов на освячення антимінсів владика Віктор тричі окропив плати трояндовою водою, помазав Святим Миром і вклав у кожний із них часточку освячених мощей. Нові антимінси стануть на заміну старим, а також будуть покладені на Престоли храмів парафій і монастирів Карпатської єпархії.

Сторінка підготовлена прес-службою Карпатської єпархії УАПЦ

УКРАЇНСЬКА БОГОСЛОВСЬКА АКАДЕМІЯ
Карпатського університету
(вищий православний духовно-богословський навчальний заклад)

Підготовка бакалаврів і магістрів за спеціальностями:
- Богослов'я (священнослужитель; християнський місіонер);
- Теологія (християнський педагог);
- Регент церковного хору;
- Вищі курси дяків;
- Військове капеланство (додаткова спеціалізація).

Ужгородський богословський коледж

Підготовка молодших спеціалістів (на базі 9 класів) за спеціальностями:
- Катехізатор із православного богослов'я, дяк (із одночасним здобуттям другої вищої освіти за спеціальностями:
- Правознавство;
- Фінанси і кредит).

(Студенти академії при здобутті вищої духовної освіти одночасно здобувають і вищу світську освіту)

ПРИ УНІВЕРСИТЕТІ ТА АКАДЕМІЇ ДІЄ АСПІРАНТУРА І ДОКТОРАНТУРА

м. Ужгород, вул. Гойди, 4; тел.: + 38 099 369 33 77; (0312) 61 20 08; 61 29 45; www.kau.com.ua; www.uuba.org.ua

ВІТАННЯ

18 травня ювілейний День народження відзначає старший викладач кафедри філософії та гуманітарних наук **Оксана Володимирівна Барбій**. З цієї нагоди колектив Карпатського університету ім. А. Волошина та Української богословської академії щиросердечно вітає ювілярку та бажає міцного здоров'я, щедрої насолоди, добра і благополуччя, професійних успіхів та Господнього благословення на многі і благі літа.

Нехай обминають Вас тривоги,
Хай Бог дасть щастя на путі.
Хай світла, радісна дорога
Завжди Вам стелиться в житті.

Колектив Карпатського університету ім. А. Волошина та Української богословської академії вітає з Днем народження директора Науково-дослідного інституту філософії, богослов'я та аналітики КаУ, вченого секретаря Міжнародної академії богословських наук, доктора філософських наук, професора кафедри філософії та гуманітарних наук, академіка **Майю Георгіївну Артьомову**. Із цієї нагоди на вашу адресу, шановна Майе Георгіївно, лунають побажання щастя, миру, професійних успіхів, злагоди й добробуту у Вашій оселі.

Нехай кожне Ваше починання
Буде успішно втілене в життя.
І людська повага і визнання
Крокують поруч з Вами в майбуття.
Нехай життя весняним цвітом розквітає
Ісус Христос з небес благословляє
І Матір Божа Вас завжди оберігає
На щедрі щастям, многії літа!

21 травня прийматиме вітання з нагоди Дня народження викладач кафедри філософії та гуманітарних наук **Ольга Валентинівна Шершун**. Колектив Карпатського університету ім. А. Волошина та Української богословської академії вітає такими рядками:

Нехай щастя і сонця вітрила
Мчать Ваш човен до тої землі,
Де таїть вам радості сила,
Де зодягнеться мрій усі.
Хай доля щле добро і радість,
Міцне здоров'я, море благ земних.
А щедрі дні на зорепад удачі
Нехай щедрять в житті завжди.

22 травня святкуватиме День народження старший методист деканату Карпатського університету ім. А. Волошина **Ірина Василівна Ткач**. Із нагоди особистого свята колектив університету зичить міцного здоров'я, щастя, радості, сердечного тепла та ніжності, а ще:

Хай для Вас пролягає вічне розцвіття,
Хай у щоденному житті горя не буває,
А Ваша усмішка теплом хай зігріває,
А кожна мить добром хай надихає,
Хай гарного буде за довгого життя,
Будьте, Ірино, завжди щастячі!

Прекрасний зрілий ювілей – 60-річчя – святкуватиме **Петро Петрович Дюра**. Із цієї нагоди прийміть, ювіляре, найщирші вітання від колег та рідних Вам людей.

Бажаємо вам здоров'я міцного,
Безхмарного, мирного неба,
Душевної злагоди, щастя людського
І все, що до щастя Вам треба.
Весняна хай днина дозволить Вам пісню,
Натхнення хай сповнюється серце.
Бажаємо знайти в усьому добра.
З роси і води Вам! Хай радо живеться!

Любляча родина

ІЗ ЮВІЛЕЄМ!

Колективи КаУ та УБА вітають доктора богослов'я, доцента, протоієрея Івана Моланича з 75-річчям із Дня народження

12 травня 75-річчя з Дня народження відсвяткував благочинний міста Ужгорода, священнослужитель Спасо-Преображенського храму Мукачівської єпархії УПЦ МП в м. Ужгороді, знаний богослов і заслужений педагог, високодостойна і шанована на Закарпатті людина, доктор богослов'я, доцент, протоієрей Іван (Янош) Елекович Моланич.

Із цієї урочистої нагоди ректорат, професорсько-викладацький склад, співробітники та студенти Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії сердечно вітають дорогого ювіляра!

Зичимо Вам, дорогий отче Іване, міцного здоров'я, земного щастя, радості та довгих років життя на ниві подальшого служіння на славу нашої земної Вітчизни України, боголюбивого українського народу та Української Церкви!

Із роси та води Вам!

І нехай Всемилостивий Господь Бог та Покрова Пресвятої Богородиці завжди будуть із Вам і Вашими рідними!

За дорученням колективів,
з повагою та любов'ю у Христі
+ ВІКТОР Бедь,
єпископ Мукачівський і Карпатський
Української Автокефальної Православної Церкви,
ректор Карпатського університету імені Августина Волошина
та Української богословської академії
м. Ужгород, 12 травня 2016 р.

УКРАЇНСЬКА АВТОКЕФАЛЬНА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА
КАРПАТСЬКА ЄПАРХІЯ

СЛУЖБА ДОВІРИ

Тобі важко і ти не знаєш що робити, до кого звернутися, якщо виникли непорозуміння з рідними та близькими, проблеми на роботі чи службі, в школі чи у вищі та взагалі в житті – НЕ ВПАДАЙ У ВІДЧАЙ!
Тобі допоможуть словом і порадою в православній службі довіри.
Наші телефони цілодобово:

066-75-63-630 – МТС
068-48-11-600 – Київстар

На лінії служби довіри допомогу надасть православний священик. Є можливість отримати консультацію та пораду висококваліфікованого юриста та психолога. Пам'ятай, відчай – не гріх! За потреби дзвони!

Служба довіри
Карпатської єпархії УАПЦ
м. Ужгород, вул. Гойди, 4

Шановні читачі!

Редакція приймає для друку на шпальтах нашої газети ***рекламу, оголошення,*** а також ***вітальні слова*** на адресу близьких і рідних вам людей.

За детальною інформацією звертайтеся на адресу: вул. Гойди, 4, 4-й поверх, кабінет 403 (Карпатський університет імені Августина Волошина) або телефонуйте: 066-53-38-745 (Станіслав) у будні (9:00 – 17:00).

Комп'ютерна допомога:

– перевстановлення операційної системи на вибір;
– програмна чистка;
– встановлення драйверів;
– встановлення офісних програм;
– встановлення антивірусу.

За детальною інформацією звертайтеся на адресу: вул. Гойди, 4, 4-й поверх, кабінет 403 (Карпатський університет імені Августина Волошина) або телефонуйте: 067-52-66-884 (Ігор) з 10:00 до 17:00 у будні.

Шеф-редактор
Віктор БЕДЬ
Головний редактор
Анатолій КОСТЮХ
Літредактори
Марина ГАЗА
Наталка ГУМЕН-БІЛАНИЧ
Редактори відділів:
Станіслав ДАНКО
Катерина ДІДУХ
Орест ДІДУХ
Ігор КОВАЛЬЧУК
Олексій ПАЙДА
Олексій ШАФРАНЬОШ
Верстка
Ігор ТОКАЧ
ЗАСНОВНИК
ПП «Дворкатське бюро «Срібна Земля».
ВИДАВЕЦЬ
Християнсько-народна спілка Закарпаття.
Ідентифікаційний код 20444130.
Номер зверстано в інформаційному медіа-центрі Карпатського університету ім. А.Волошина.
Друк: Відруковано видавництвом "А-принт" ТОВ "ДІМ". м. Тернопіль, вул. Текстильна, 28. тел.: 52 27 37. Моб. тел: (067) 350 17 94. a-print.com.ua
РЕДАКЦІЯ
Ужгород, вул. Гойди, 4
e-mail: txt_SZ@ukr.net
архів в Інтернеті: www.sribnazemlja.narod.ru
сайт: www.sz.uz.ua
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації – серія КВ № 5468 від 11.09.2001 р.
Передплатний індекс – 61159.
Умовний друк: А3 арк. 12.
Тираж – 2500
Номер замовлення: 198
Виходить один раз на тиждень.
Розповсюдження: Закарпатська область

Редакція залишає за собою право на публікацію та редагування матеріалів, яких не повертає, на них не відповідає і не переклає до нашої інстанції. Редакція не завжди поділяє думку авторів. **При передруку посилання на «Срібну Землю» обов'язкове.**

СПІВЧУТТЯ РОДИНІ ПРОРЕКТОРА З ФІНАНСІВ КАРПАТСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ЛАРИСІ ЛУГОШ У ЗВ'ЯЗКУ ЗІ СМЕРТЮ БАТЬКА

13 травня відійшов у вічність батько проректора з фінансів Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії доцента кафедри фінансів та кредиту університету Лариси Миколаївни Лугош – новопреставлений Миколай.

У зв'язку зі смертю батька Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, ректор вишу, професорсько-викладацький склад, співробітники і студенти університету та академії висловлюють щирі співчуття родині померлого і моляться за прощення всіх земних провин, допущених із власної волі чи з примусу небіжчиком, дарування йому вічного спокою та життя у піднебесся.

Прес-служба КаУ та УБА

МОЛИТВА

Благословенна Свята Трійце,
Скріпляй нашу Віру й Любов.
Небесна Мати захисти нас,
Скриваючи під святий покров.

О бережи нас в Україні
І поможи нам, Боже, всім,
Кріпи здоров'я душі й тіла,
Прийди в серця, у кожний дім.

Маріє Діво, будь із нами
Щодня і в цей буремний час.
Свого Ти Сина молитвами
Проси за край наш і всіх нас.

Задуму нашу і натхнення
О Боже, Ти благослови
Молитву нашого смирення
В годину цю від нас прийми.

Так незбагненна Божа Сила
Нас над буденністю несе,
Як ми приходимо до храму –
Там Бога мілість понад все.

Василь ЩОМАК

ОГОЛОШУЄМО

Викладач Ужгородської школи мистецтв набирає учнів на відділення духових і ударних інструментів (тромбон, труба, кларнет, флейта, валторна, тенор, туба, саксофон) на наступний навчальний рік. Тел.: 097-610-66-81, Юрій Юрійович.

«Люби Господа Бога всім серцем своїм...» (Мт. 22, 37).

Срібна земля

ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСНА ГАЗЕТА

www.sz.uz.ua

№15 (984) від 26 травня 2016 року / ВИХОДИТЬ ЩОТИЖНЯ

ЧИТАЙТЕ НАС НА САЙТІ: http://sz.uz.ua

МИКОЛА МУШИНКА: «МИ ПОВИННІ РОЗУМІТИ, ЩО ДЕРЖАВА – ЦЕ МИ»

Микола Мушинка – людина абсолютно непересічна і багатогранна. З одного боку – всесвітньо відомий фольклорист, україніст, доктор філологічних наук, академік НАН України, голова Асоціації україністів і Наукового товариства ім. Т. Шевченка у Словаччині – всі титули й регалії його годі й перерахувати. З іншого – неймовірно цікавий співрозмовник, простий у своїй людяності. Спілкуючись на теми, які дійсно тебе цікавлять, бачиш глибину думки, ідеї, вираженої декількома легкими й простими словами. Але й так десята частина з того, про що хочеться поговорити, залишається невисловленим.

Стор.: 6

НОВИНИ

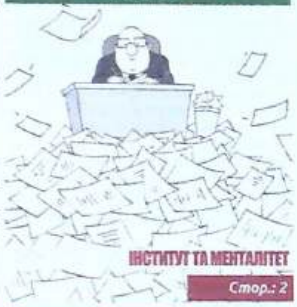

ІНСТИТУТ ТА МЕНТАЛІТЕТ

Стор.: 2

АКТУАЛЬНО

ЯК МОСКОВСЬКА ТА АВСТРО-УГОРСЬКА ІМПЕРСЬКІ ВЛАДИ, ЗА УЧАСТІ РОСІЙСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ ТА РИМО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ, КИЩИЛИ УКРАЇНСЬКУ МОВУ, А ОТЖЕ – УКРАЇНСЬКУ НАЦІЮ ТА УКРАЇНСЬКУ ДЕРЖАВНІСТЬ (НАЙБІЛЬШ ВАЖЛИВІ ТА ТРАГІЧНІ ДАТИ)

Стор.: 3

НОВИНИ ЮРИСПРУДЕНЦІЇ

ПОЗБАВЛЕНИК БАТЬКІВСЬКИХ ПРАВ ЗОБОВ'ЯЖУТЬ СПЛАЧУВАТИ АЛІМЕНТИ

Стор.: 8

ОСВІТА

ОСОБЛИВОСТІ ВСТУПНОЇ КАМПАНІЇ-2016

Стор.: 9

ДУХОВНІСТЬ

У СВЯТО-МИКОЛАЇВСЬКОМУ ЧОЛОВІЧОМУ МОНАСТИРІ В СМТ ЧИНАДІЄВО КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ ОСВЯЧЕНО СВЯТИЙ ПРЕСТОЛ І ХРАМ

Стор.: 11

ТЕМА

«ПОВНА КАНОНІЧНА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ – ЦЕ ЄДИНИЙ ШЛЯХ...»

Стор.: 4

КАРПАТСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Августина Волошина

Підготовка бакалаврів і магістрів за спеціальностями:

- Правознавство;
- Фінанси і кредит;
- ІТ-технології та програмування;
- Основи техніки та інженерного програмування;
- Філософія;
- Богослов'я;
- Психологія;
- Медична психологія;
- Підготовка офіцерів запасу.

Міжнародна програма подвійного диплома з університетами Євросоюзу за спеціальностями:

- Інформаційні технології (ІТ);
- Основи техніки та інженерного програмування;
- Міжнародні відносини та зовнішня торгівля;
- Управління бізнесом;
- Філософія;
- Психологія;
- Соціальна педагогіка;
- Англійська мова та література;
- Німецька мова та література;
- Туризм і готельна справа.

Ужгородський гуманітарно-економічний коледж

Підготовка молодших спеціалістів (на базі 9 класів) за спеціальностями:

- Правознавство;
- Фінанси і кредит.

ПРИ УНІВЕРСИТЕТІ ТА АКАДЕМІЇ ДІЄ АСПІРАНТУРА І ДОКТОРАНТУРА

м. Ужгород, вул. Гойди, 4; тел.: + 38 099 369 33 77; (0312) 61 20 08; 61 29 45; www.kau.com.ua; www.uuba.org.ua

НАШ КАЛЕНДАР

28 травня – День прикордонника; День працівників видавництв, поліграфії і книгорозповсюдження;

29 травня – Міжнародний день миротворців; День миротворців в Україні; День хіміка;

31 травня – Всесвітній день проти тютюну;

1 червень – Всесвітній день батьків; Міжнародний день захисту дітей.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

28 травня 1916 р. – помер Іван Франко, письменник, громадсько-політичний діяч, публіцист.

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС: 61159

РЕКОМЕНДОВАНА ЦІНА 2.00 грн.

ІНСТИТУТ ТА МЕНТАЛІТЕТ

Кілька днів тому, переглядаючи стрічку новин в одній із соціальних мереж, мою увагу привернули дві, здавалося б, різні за змістом та джерелом новини – одне повідомлення стосувалось важливої події у світі, а саме другого успішного вертикального приземлення шатла американської приватної космічної компанії «Space X», інше – заява українського міністра соціальної політики Розенка із рекомендаціями жителям сіл щодо відмови від використання газу. Чому саме на них варто звернути увагу? Ці новини найяскравіше підкреслюють колосальну різницю і відставання між цивілізацією Заходу, яка тепер знаходиться на вістрі передових технологій та розвитку, та українським суспільством, яке застрягло десь у XIX–XX століттях і там собі «успішно» існує. Ми не будемо аналізувати зміст заяви міністра, бо вона вже вдовж і впоперек проаналізована всіма можливими експертами. Прошу звернути увагу тільки на форму. Саме форма тут і показує, як сказано вище, сумну, але невідворотну реальність.

У пошуках причин, а найголовніше механізмів подолання всіх негативних явищ, які властиві українському суспільству, думки експертів, як завжди, дуже різноманітні. Буквально кожен представник експертного середовища, яке після Революції Гідності як ефективного соціального ліфта дуже розширилося, має своє бачення, свій підхід, свою думку щодо того чи іншого суспільно-політичного питання. Однак, здавалося б ,особиста думка кожного з цих експертів у 90% випадків побудована на давно клішованих реченнях та висловах, які вже багато разів були передані з уст в уста. Їх успішно використовують і безпосередньо самі політики та політикани, вказуючи на «авторитетність» джерела.

Останнім часом такою занадто клішованою темою стала тема децентралізації, про яку говорять чи не в усіх ефірах, її згадують у своїх програмах майже всі партії і т. д. Загалом, особи, які торкаються цієї тематики, цілком правильно наголошують на необхідності її проведення, на світових тенденціях регіоналізації, надання громаді більших повноважень тощо. Однак в українському просторі децентралізація почала сприйматися чи не найголовнішою проблемою, вирішення якої перетворить Україну просто на рай. Таке бачення подолання суспільно-політичної перманентної кризи дуже вписується у загальноукраїнську тенденцію, коли всі явища та проблеми аналізуються суто із інституційного підходу. Це дуже модно, адже саме такий підхід був популярний у країнах Західного світу… двісті років тому.

Для розуміння суті інституційного підходу наведемо приклад, який, до речі, дуже популярний і неновий. Отже, інституційний підхід вважає, що базовими елементами життя суспільства є інститути – держава, закон тощо. За цим підходом, якщо закон написаний і розписаний правильно, детально гарантує своє безперечне функціонування. Проте вже на початку XX століття багато вчених – філософів, соціологів, політологів звертало увагу на те, що ті самі закони чи правила по-різному корелюються у різних країнах. Адже, наприклад, у Пуерто-Ріко і Мексиці основний закон, тобто конституція, повністю скопійований від США, а українська Конституція досить подібна до конституції Франції, яка базується на Декларації прав та свобод людини і громадянина. Однак очевидно, що закони США не реалізовуються у латиноамериканських країнах, як і чудова конституція західного типу не реалізується в Україні. Саме тому сто років тому суспільствознавці відійшли від однобокого розуміння державницьких процесів і почали звертати увагу на такі явища, як поведінка, традиція, менталітет, клімат, географічне розташування, релігія, культура, пасіонарність.

Найгірше ж те, що питання інституційної площини в Україні перетворилось у виправдання бездіяльності влади як у центрі, так і на місцях. То закони їм не підходять, то Конституція, то повноважень мало і так далі – одним словом, те, що українці чують уже 25 років підряд. Кожен Президент приходить і кожен змінює Конституцію, однак не змінює країну. Наші політики, взявши на озброєння мантри інституційного підходу (хоча вони, напевно, про це і не здогадуються), постійно намагаються самі себе легалізувати, забуваючи про легітимність. А між цими двома речами існує принципова різниця. Згадаймо, що 20 лютого 2014 року Янукович був за юридичними процедурами ще легальним президентом, але вже не мав визнання більшості населення, змушений був тікати і переховуватися, а тому не був легітимний. Слідуючи за прикладом Януковича, а якщо глибше зануритися, – за прикладом «матки» сучасного українського політикуму КПРС, наші можновладці завжди намагаються змінити «папір», не змінюючи реальність. Саме тому на «папері» ми можемо борознити простори Марса, давно подолали корупцію, а насправді – до цього часу в Україні спокійно собі живуть негазифіковані села (це так, про всяк випадок, нагадуємо міністрові Розенку).

Однак при великому бажанні, особливо коли йдеться про реалізацію власних інтересів та примноження капіталу, український політикум, на диво, дуже успішно долає власні ж уявлення про інституалізацію та пріоритет норми. Згадаймо лише те, як зовсім недавно призначали генерального прокурора Юрія Луценка. Такої ефективної роботи український парламент зроду-віку не бачив. І той момент, коли нашому вельмишановному президенту потрібно було призначити чергового кума на чергового прокурора, ніщо не могло завадити – ні МВФ, ні «сліпий» траст, ні Мінські домовленості, ні «недосконала» Конституція, ні російські війська на кордоні, які от-от нападуть уже точно. Біда, що все це завжди заважає, коли мова заходить про виконання власних передвиборних обіцянок.

Але гріх спекуляції на інституційному підході властивий не тільки можновладцям на Печерських пагорбах. Кожен ужгородець, відвідавши хоча б одну сесію міської ради, може на власні очі переконатися в тому, як радо міський голова та більшість депутатів згадують різні норми законів та підзаконних актів, щоб не ухвалювати важливі, але непопулярні в їхніх колах рішення і як різко про них забувають, коли мова йде про рішення, важливі для благоустрою життя мера Андрієва чи наближених до нього депутатів. Та що якісь інститути, коли депутати не бояться працювати у «замінованій» раді!

Тут цікаво, що **«мінера», який тричі мінував міську раду, так і не знайшли, проте старшокласника, який «мінував» школу в Ужгороді**, вичислили миттєво, підключивши навіть водолазів. Ось що означає – справи «на папері» та реальні дії. Ось що означає – інститут та менталітет.

Станіслав ДАНКО

ДИПЛОМАТИЧНО-ЦИГАРКОВИЙ СКАНДАЛ: ОПРИЛЮДНЕНО ЛИСТ ПОСОЛЬСТВА У СЛОВАЧЧИНІ

Перший секретар Посольства України у Словацькій Республіці пані Оксана Ліщишин у листі просить силовиків не перевіряти дипломатичний вантаж згідно з Віденською конвенцією.

Згідно з документом, із «21.05 по 24.05 2016 року на дипломатичній машині Volkswagentransporter EE 24 158 перевозиться дипломатичний вантаж. Відповідно до Віденської конвенції, він не підлягає контролю».

Затримали VIP-контрабанду в суботу, 21 травня, ввечері близько 19:00, на українсько-угорському кордоні. Цікаво, що повідомлення ДФС і прикордонників різняться у важливих деталях. Так, прикордонники нічого не згадують про те, що контрабандистом виявився громадянин України з дипломатичним паспортом. Водночас прикордонники наполягають, що власне авто з контрабандою марки Volkswagentransporter EE 24 158 був на словацькій реєстрації.

Кермував автомобілем українець, який пред'явив дипломатичний паспорт і, за неофіційною інформацією, є працівником Посольства України в Словаччині.

За повідомленням ДФС, водій обрав «зелений коридор» на КПП «Лужанка» і пред'явив лист одного з посольств України, що в автомобілі перевозиться дипломатичний вантаж, який, відповідно до конвенції, не підлягає контролю.

Однак на посту авто пропустити відмовилися, оскільки працівники КПП не змогли провести бодай візуальний огляд авто, оскільки скло на ньому було повністю затонованим. Відтак водію було запропоновано провести огляд авто, але водій спершу заявив, що в транспортному засобі знаходиться дипломатичний вантаж і без дозволу та присутності представника МЗС відмовляється надавати доступ, а тоді спробував поїхати з КПП. Прикордонники уточнюють, що водій відверто намагався втекти, і його «завернули» спільними зусиллями прикордонників, митників та СБУ, і як тільки взялися за поглиблений огляд авто і відкрили задні двері мікроавтобуса, то виявили, що авто вщерть забите цигарками з українськими акцизами.

Загалом було виявлено 56 890 пачок цигарок українського виробництва з акцизними марками України – 25 090 пачок «LD RED», 24 610 пачок «LD BLUE», 490 пачок «LD BLUE LIMITED», 6700 пачок «PALL MALL LOW SMOKE SMEL».

Як уточнюють у ДФС, наразі складено протокол про порушення митних правил, цигарки та транспортний засіб загальною вартістю 881 084 грн. вилучено. До слова, цими вихідними на Закарпатті святкують дні українсько-словацького добросусідства.

МЗС має запитання до посла Гаваші через дипломатично-контрабандний інцидент. Про це повідомив на брифінгу в Києві заступник міністра закордонних справ, керівник апарату МЗС Вадим Пристайко, коментуючи так званий цигарковий скандал.

– Посол мав бути в курсі всього, що відбувається в його посольстві, якщо не був у курсі, то це окреме запитання до посла. Але ще гірше, радикально гірше, якщо він був в курсі. Тоді будемо ставити питання до Президента (про ротацію), – наголосив посадовець МЗС, зауваживши, що сам Олег Гаваші спростовує будь-яку причетність до скандалу.

– Наш дипломат так само є громадянином України, як і ви. І так само є відповідальність перед законом. Якщо це (наявність листа, тобто співучасть дипломата у контрабанді) підтверджується, то ми відкликаємо цього дипломата, – додав Пристайко.

Джерело: Mukacheva.net

УКРАЇНСЬКА АВТОКЕФАЛЬНА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА
КАРПАТСЬКА ЄПАРХІЯ
КАФЕДРАЛЬНИЙ ХРАМ
АПОСТОЛА УКРАЇНСЬКОГО АНДРІЯ ПЕРВОЗВАНОГО

Розклад богослужінь:
Четвер – Вечірнє богослужіння **16.00**
П'ятниця – Божественна літургія **07.40**
Субота – Всенічна **16.00**
Неділя – Божественна літургія **09.30**

У великі свята
Напередодні свят – Всенічна 16.00
У день свята вранці – Божественна літургія 09.30
Звершуються всі види треб та молебнів
м. Ужгород, вул. Гойди, 4

+ 38 066 077 39 60, (0312) 61 20 06; тел./факс (0312) 61 20 45
www.keuapc.org; www.uapc.org.ua

ЯК МОСКОВСЬКА ТА АВСТРО-УГОРСЬКА ІМПЕРСЬКІ ВЛАДИ, ЗА УЧАСТІ РОСІЙСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ ТА РИМО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ, НИЩИЛИ УКРАЇНСЬКУ МОВУ, А ОТЖЕ – УКРАЇНСЬКУ НАЦІЮ ТА УКРАЇНСЬКУ ДЕРЖАВНІСТЬ (НАЙБІЛЬШ ВАЖЛИВІ ТА ТРАГІЧНІ ДАТИ)

1622 р. — наказ Московського царя Михайла з подання Московського Патріарха Філарета спалити в державі всі примірники надрукованого в Україні «Учительного Євангелія» (1619) українського архімандрита Кирила Ставровецького (Транквілліона);

1696 р. — ухвала польського Сейму про запровадження польської мови в судах і установах Правобережної України;

1720 р. — указ Московського царя Петра I про заборону книгодрукування українською мовою і вилучення українських текстів із церковних книг;

1721 р. – ліквідація та заборона Української Православної Церкви, здійснена з грубими порушеннями церковних канонів, Московським царем імператором Петром I та Московським імперським синодом;

1729 р. — наказ Московського царя-імператора Петра III переписати з української мови російською всі державні постанови і розпорядження;

1731 р. – Московська цариця-імператриця Анна Іванівна вимагала вилучити книги старого українського друку, а «науки вводить на собственном российском языке». У таємній інструкції правителеві України князю О. Шаховському 1734 р. наказувала всіляко перешкоджати українцям одружуватися з поляками та білорусами, «а побуждать их и искусным образом приводить в свойство с великоросами» (москалями);

1733 р. – посилення політичних репресій і заборона Австро-угорською імператрицею Марією Терезією Української Православної Церкви на Закарпатті та підпорядкування її Греко-Католицькій Церкві – підрозділу Римо-Католицької Церкви. Вбивство (доведення до смерті у тюрмі Хустського замку) закарпатського православного святителя Досифея Феодоровича, архієпископа Мараморошського, мадярськими жандармами за доносом Мукачівського греко-католицького єпископа;

1763 р. — наказ Московської цариці-імператриці Катерини II про заборону викладати українською мовою в Києво-Могилянській академії;

1764 р. — інструкція Московської цариці-імператриці Катерини II князеві О. В'яземському про посилення зросійщення України, Смоленщини, Прибалтики та Фінляндії;

1766 р. — суворий наказ Московського синоду Російської імперії за ініціативою Російської Православної Церкви Києво-Печерській лаврі друкувати лише ті книги, які видаються в московській друкарні, випробувані й затверджені Московським імперським Синодом;

1769 р. — сувора заборона Московським Синодом Російської імперії за ініціативою Російської Православної Церкви Києво-Печерській лаврі друкувати буквареві української мовою та розпорядження вилучити ті букварі, що вже були розповсюджені й використовувалися;

1782 р. — постанова московської імперської влади про створення спеціальної комісії для запровадження в усіх навчальних закладах Російської імперії, зокрема на підконтрольній частині України, єдиної форми навчання та викладання російської мови;

1783 р. — запровадження московською імперською владою в Київській Академії та українських колегіях в Україні навчання російською мовою. Було видано наказ «О непременном и неукоснительном соблюдении как учителями, так и учащимися правил российского правописания», а дяки та священики мали читати молитви і правити Службу Божу «голосом, свойственным российскому наречию»;

1784 р. — наказ Московського імперського синоду Митрополитові Київському й Галицькому Самуїлу карати студентів і звільняти з роботи викладачів Києво-Могилянської академії, які послуговувалися українською мовою;

1786 р. — наказ Московського імперського синоду Митрополитові Київському й Галицькому контролювати Києво-Печерську лаврську друкарню, щоб не було жодних відмінностей із московськими виданнями, а в Києво-Могилянській академії запровадити в систему навчання мову, узаконену для всієї імперії – російську. Видано «Порівняльний словник усіх мов», у якому українська мова значиться як російська, спотворена польською;

1817 р. — закриття Московським імперським синодом Києво-Могилянської академії, головного центру української культури;

1817 р. - запроваджено австро-угорською імперською владою викладання польською мовою в усіх початкових і вищих народних школах на українських землях Галичини у складі Австро-Угорської імперії;

1834 р. — відкриття Московським імперським синодом наукового осередку зросійщення «Юго-Западного края» — Київського імператорського університету;

8 лютого 1838 р. – було ухвалено рішення московської імперської влади про відкриття комітету внутрішньої цензури в Києві. Цей орган діяв при університеті св. Володимира і тримав під контролем усі друкарні, що входили до Київського навчального округу. Дійшло до того, що почали забороняти окремі літери з української абетки;

1859 р. — заміна австро-угорською імперською владою української абетки латиною на українських землях у Східній Галичині та на Буковині;

12 червня 1862 р. – розпорядженням міністра освіти Російської імперії було закрито безплатні та недільні школи — останній осередок української початкової освіти для дорослих в Україні;

18 липня 1863 р. – міністр внутрішніх справ Російської імперії П. Валуєв у таємному циркулярі зазначав, що «никакого особенного малороссийского языка не было, нет и быть не может, и наречие их, употребляемое простонародием, есть тот же русский язык, только испорченный влиянием на него Польши». Забороняло ся на українських землях у складі Московської імперії навчання в освітніх закладах усіх рівнів, друкування книг духовного змісту, навчальних та для народного читання українською мовою;

1864 р. — флігель-ад'ютант Московського царя-імператора Олександра II барон Корф розробив програму протидії впливу українофілів в Україні шляхом «наводнения края до чрезвичайности дешевими русскими книгами», що, на його думку, «лишило би малороссийскую литературу шансов сколько-нибудь существенно расширить круг читателей». И отримав схвальну резолюцію імператора: «Дельно. Мысль весьма хорошая. Сообразить, как ее исполнить».

1869 р. — указ московської імперської адміністрації про доплату чиновникам «в 10 Юго-Западних губерниях лицам русского происхождения, исключая, однако, местних уроженцев», за успіхи у зросійщенні України. Це заохочення було без змін продубльовано ще й 1886 року;

1881 р. — заборона Московським імперським синодом духовенству в Україні виголошувати церковні проповіді українською мовою;

1881 р. – початок поетапної заборони австро-угорською імперською владою викладання українською (руською) мовою в навчальних закладах Закарпаття. Впровадження викладання в навчальних закладах Закарпаття угорською мовою;

1883 р. — заборона ставленикам московської імперської влади київським генерал-губернатором Дрентельном театральних вистав українською мовою на підпорядкованих йому територіях (Київщина, Полтавщина, Чернігівщина, Волинь і Поділля);

1888 р. — указ Московського царя-імператора Олександра III про заборону використання української мови в офіційних установах і хрещення дітей українськими іменами. Відтак на Україні почали з'являтися Серьожи, Колі, Сені, Петі, Вані, Міши, Даши, Маши;

1895 р. — заборона Московським імперським синодом друкування українських книжок для дітей;

1903 р. — заборона виголошення промов на честь відкриття пам'ятника українському письменнику І. Котляревському в Полтаві (всі без винятку присутні на знак протесту залишили міську думу);

1907 р. — московським імперським урядом зліквідовано українську періодичну пресу, конфісковано видану в роки революції (1905–1907) українську літературу;

1907 р. – повна ліквідація угорською (австро-угорською) владою викладання українською (руською) мовою в усіх навчальних закладах Закарпаття;

1908 р. — указ Сенату Російської імперії про «шкідливість» української культурної та освітньої діяльності в Україні, «могущей вызвать последствия, угрожающие спокойствию и безопасности»;

1914 р. – заборона московською імперською владою святкування 100-річчя від дня народження українського поета і пророка Т. Шевченка;

1914 р. – указ Московського царя-імператора Миколи II про скасування української преси; заборона в окупованих російською армією українських землях Галичини й Буковини використання української мови, друкування книг і часописів українською; розгром Товариства «Просвіта»; зруйнування бібліотеки Наукового товариства ім. Т. Шевченка у Львові;

1927–1938 рр. – політичні репресії та заборона московською комуністично-радянською імперською владою СРСР відродженої Української Автокефальної Православної Церкви в Україні;

1929–1930 рр. — арешт і суд московською комуністично-радянською імперською владою СРСР 45 діячів української науки, літератури, культури, Української Автокефальної Православної Церкви — за належність до Спілки визволення України;

1932 р. — ліквідація московською комуністично-радянською імперською владою СРСР усіх літературних організацій та утворення єдиної Спілки письменників СРСР, підконтрольної КПРС;

1934–1941 рр. — знищення московською комуністично-радянською імперською владою СРСР архітектурно-культурних пам'яток в Україні, арешт і страта 80% української національної інтелігенції;

1934 р. — розстріл московською комуністично-радянською імперською владою СРСР у Харкові 34 українських літераторів, серед яких були К. Буревій, О. Близько, І. та А. Крушельницькі, Г. Косинка, Д. Фальківський, М. Яловий та інші за стандартним на той час обвинуваченням «в организации подготовки террористических актов»;

1938 р. — постанова московської комуністично-радянської імперської влади СРСР «Про обов'язкове вивчення російської мови в національних республіках СРСР» і посилення русифікації України згідно зі спеціальним рішенням XIV з'їзду КП(б)У – філії Московської комуністичної партії більшовиків;

кінець 1944–1945 рр. – початок чергових політичних репресій та заборона московською комуністично-радянською імперською владою СРСР Української Автокефальної Православної Церкви та підпорядкування її Російській Православній Церкві (Московському патріархату);

1945 р. – початок політичних репресій і заборона московською комуністично-радянською імперською владою СРСР Карпатоукраїнської (Карпаторуської) Православної Церкви на Закарпатті, підпорядкування її Російській Православній Церкві (Московському патріархату);

1946 р. — початок політичних репресій та ліквідація Московською комуністично-радянською імперською владою СРСР Греко-Католицької Церкви й підпорядкування її Російській Православній Церкві (Московському патріархату);

1946 р. – постанова пленуму ЦК КП(б)У – філії Московської комуністичної партії більшовиків «Про перекручення і помилки у висвітленні історії української літератури, різка критика часописів «Вітчизна» й «Перець», критика висвітлення правдивої української історії та української мови;

1946–1949 рр. — ліквідація українських культурних здобутків та утиски української мови — «ждановщина»;

1947 р. — комуністичний керманич в Україні Л. Каганович проводить нову «чистку» серед українських культурницьких кадрів, звинувачуваних в «українському буржуазному націоналізмі»;

1951 р. — погромні статті в московській комуністичній газеті «Правда» проти «націоналістичних ухилів в українській літературі та мистецтві»;

1958 р. — ухвалено постанову московського пленуму ЦК КПРС «Про зміцнення зв'язку школи з життям і про подальший розвиток народної освіти». На виконання постанови КПРС Верховна Рада Української Радянської Соціалістичної Республіки ухвалила закон від 17 квітня 1959 р., спрямований на посилення зросійщення України (зокрема про необов'язкове, а «за бажанням батьків» вивчення української мови в російських школах України);

1961 р. — нова програма КПРС проголосила політику «злиття націй» і подальше зросійщення союзних республік;

1964 р. — умисний підпал Державної публічної бібліотеки Академії наук УРСР;

1965 р. — нова велика хвиля арештів московською комуністично-радянською імперською владою СРСР українських дісчів (П. Заливаха, Б. та М. Горині, С. Караванський, В. Мороз та ін.);

1967–1971 рр. — арешти московською комуністично-радянською імперською владою СРСР українських патріотів В. Чорновола, А. Лупиноса, ініціаторів «Листа творчої молоді Дніпропетровська» проти зросійщення, убивство А. Горського, підпал Видубицького монастиря, нищення могил Січових стрільців у Львові;

1972 р. — друга велика хвиля політичних арештів московською комуністично-радянською імперською владою СРСР українських патріотів (В. Чорновіл, Є. Сверстюк, Іван та Надія Світличні, І. Дзюба, М. Осадчий, В. Стус, Ігор та Ірина Калинці, О. В. Романюк — згодом патріарх Володимир УПЦ КП та десятки інших);

1977 р. — арешт і суд московською комуністично-радянською імперською владою СРСР членів Української Гельсінської групи та ін. (М. Руденко, О. Тихий, М. Матусевич, М. Маринович, Г. Снегірьов, Л. Лук'яненко та ін.);

1978 р. — директива колегії Міносвіти УРСР про «Удосконалення вивчення російської мови в загальноосвітніх школах республіки»;

1979 р. — чергова хвиля арештів московською комуністично-радянською імперською владою СРСР українських патріотів (О. Бердник, Ю. Бадзьо, Ю. Литвин, М. Горбаль — усі вони отримали максимальний термін ув'язнення в таборах суворого режиму з подальшим засланням);

1979 р. – убивство московською комуністично-радянською імперською владою СРСР під Львовом українського композитора В. Івасюка. Ухвала Ташкентською комуністично-радянською конференцією нових русифікаторських заходів щодо неросійських народів СРСР;

1983 р. — постанова московського ЦК КПРС про посилення вивчення російської мови у школах і виплату 16% надбавки до платні вчителям російської мови й літератури («Андроповський указ») та директива колегії Міносвіти УРСР «Про додаткові заходи по удосконаленню вивчення російської мови в загальноосвітніх школах, педагогічних навчальних закладах, дошкільних і позашкільних установах республіки», спрямована на посилення зросійщення;

1989 р. — постанова московського пленуму ЦК КПРС про єдину офіційну загальнодержавну мову в СРСР – російську;

1990 р. — постанова московської Верховної Ради СРСР про надання російській мові статусу офіційної мови в СРСР;

2012 р. – антиукраїнський Закон України «Про засади державної мовної політики» (03.07.2012 р., № 5029 – VI), ухвалений промосковською більшістю за часів режиму Віктора Януковича Верховною Радою України. Закон спрямований на фактичне згортання української мовної політики та обмеження української мови в Україні.

Петро СКЕЛЯ, ЗО «Україна Соборна»

ЗАКАРПАТСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ

«ПОВНА КАНОНІЧНА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ – ЦЕ ЄДИНИЙ ШЛЯХ...»

Розмова з митрополитом Переяслав-Хмельницьким і Вишневським Олександром (Драбинком) — про Помісну Церкву та єднання Українського Православ'я.

Не один рік в українському релігійному середовищі активно обговорюють питання Помісної Церкви. Є багато пропозицій і думок, чимало залишається непочутим. У нашій розмові з владикою Олександром (Драбинком) зосереджуємо увагу на багатовимірності проблеми єднання, а також на можливих перспективах її вирішення.

— Преосвященніший владико, нещодавно в одному з виступів Ви представили свою ідею щодо можливого подолання розколу в православ'ї. Як для Вас особисто виглядає модель Помісної Церкви, особливо у тих реаліях, які є? Що варто розуміти під поняттям «Зарубіжна церква у складі Московського патріархату», про яке Ви згадуєте?

— Відновлення єдності Православної Церкви в Україні — головне історичне завдання, яке стоїть нині перед православними християнами нашої країни. Стан існуючого розколу — трагічний і абсолютно неприйнятний для нас як для християн і громадян України. Думаю, що за сучасних історичних умов може існувати лише один шлях відновлення єдності: на основі нового канонічного статусу Української Церкви. Давня Київська митрополія має всі канонічно обумовлені права на незалежне, тобто автокефальне, буття. Я вчився у Московській духовній семінарії і добре пам'ятаю, що наші викладачі вчили, що Українська Церква має всі права на автокефальне буття, а єдиним аргументом «проти» є тільки відсутність одностайності серед єпископату, кліриків і церковного народу нашої Церкви з цього питання. Українська Церква має нарешті посісти належне їй місце у родині Помісних Православних Церков. І за цей час було озвучено чимало сценаріїв подолання розколу, які були б альтернативні ідеї помісності Української Церкви. Чому жоден із них не був реалізований за ці 25 років? Запитання риторичне, бо абсолютно зрозуміло: ані сучасне українське суспільство, ані Українська Держава, ані паства УПЦ КП та УАПЦ уже ніколи не погодяться на такий статус Української Церкви, який передбачав би будь-які форми юрисдикційної залежності від Московського патріархату. Питання автокефалії постало ще 1991 року, коли необхідність повної канонічної незалежності нашої Церкви в нових історичних умовах була констатована Собором УПЦ 1—3 листопада в Києві. До речі, цьому Собору передувало обговорення ідеї автокефалії в єпархіях. І тоді на єпархіальних зборах у різних регіонах України ідея законної автокефалії набула значної підтримки духовенства і мирян. Не відкидали ідею автокефалії й учасники Харківського собору. До 20-річчя цього Собору було видано всі його документи. Опубліковано й фотокопію звернення Харківського собору єпископів УПЦ до президента України Леоніда Кравчука. Дозволю собі процитувати це історичне звернення, під яким стоять підписи тодішнього єпископату УПЦ.

«Ми не лише одностайно схвалюємо і підтримуємо устремління української православної пастви до повної незалежності, тобто канонічної автокефалії, а й здійснюємо всі заходи, щоб законним шляхом вирішувалось це життєве питання нашої Церкви». Про це йшлося і в документах УПЦ наступних років. Нині в Україні тільки ліниві не критикує Святішого патріарха Кирила. Одним не подобається його екуменічна відкритість, іншим — його позиція у питанні української автокефалії. Але давайте спробуємо зрозуміти ситуацію, в якій перебуває Святіший патріарх Кирило. Політичні еліти та народ Росії марять імперією, мріють відновленням величної радянської державності. Надати автокефалію Українській церкві в таких умовах було би рівнозначно виклику російській владі та настроям більшості церковного народу в Росії. Погляньмо на реакцію фундаменталістських церковних кіл у Росії на зустріч патріарха з Папою. А тепер уявіть, що патріарх завтра порушуватиме питання про повну канонічну незалежність Української Церкви. Реакція може бути абсолютно деструктивною та руйнівною для єдності російського православ'я. Ми маємо забути про звичний аргумент «Москва заважає» та усвідомити: відновлення єдності не станеться без нашої участі та без наших пастирських трудів. Ми — канонічні православні єпископи України — маємо усвідомити нині свою історичну відповідальність за майбутнє та єдність Українського Православ'я. Важливо й інше. Розкол в Україні вже давно перестав сприйматися світовим православ'ям як «внутрішня справа» Московського патріархату. Восени 2008 року Блаженніший митрополит Володимир звернувся до глав Помісних Православних Церков із проханням соборними зусиллями світового православ'я допомогти віднайти найоптимальніший шлях зцілювання розколу в Україні. «Українська Православна Церква, — писав у цьому зверненні Блаженніший митрополит Володимир, — потребує на єдину позицію усіх Помісних Православних Церков з питання щодо способу зцілювання церковних розділень в Україні. Ми сподіваємося, що просвітлений Духом Святим соборний розум Вселенської Церкви вкаже шлях до відновлення богозаповіданої церковної єдності». Минуло вісім років. Але з плином часу це звернення лише набуло актуальності.

Росія та Україна нині де-факто перебувають у стані гібридної війни. Анексовано Крим, триває збройне протистояння на Донбасі, де присутні російські військові. В умовах, що склалися, абсолютно зрозуміло, що подолання розколу не відбудеться зусиллями ієрархів лише однієї Помісної Церкви. Зрозуміло й інше — відкладати відновлення церковної єдності на «кращі» історичні часи не можна, бо це суперечить інтересам українського народу. Згадаємо слова духовного заповіту митрополита Володимира: в сучасних історичних умовах Українська Православна Церква «не має права бездіяльно дивитися на теперішнє розділення». З одного боку, в Україні є мільйони прихильників автокефалії. З іншого — чимало тих, хто хоче лишитися в юрисдикції Московського патріархату. Позиції обох сторін уже перевірені часом і чітко сформовані. Тому розраховувати на те, що якась із сторін в осяжному майбутньому зречеться своїх принципів, не варто. Що ж робити у цій ситуації? Миритися з фактом церковного розділення ще чверть століття? Але митрополит Володимир у Заповіті чітко зазначив свою пастирську позицію: «Ситуація, коли третина православних християн у нашій країні перебуває у розколі зі Вселенським Православ'ям, є абсолютно ненормальною і вимагає негайного вирішення». У пошуках способу розв'язання цієї складної історичної ситуації нам варто згадати про фундаментальні цінності християнства — свободу, любов і прощення. Ієрархи і громади, які хочуть лишитися в складі Московського патріархату, мають дістати таку можливість зберегти свою канонічну юрисдикційну приналежність.

Структури Руської Православної Церкви існують в багатьох європейських країнах, а також у США, Канаді, Латинській Америці... Чому ж ми не існуватимемо в Україні, керівництво яких проголошує свою відданість європейським цінностям? Зрештою Київ є європейським багатьма століттями раніше, ніж Москва. Ми маємо нарешті усвідомити: відновлення єдності можливе лише на базі помісного статусу Української Церкви. Я розумію дипломатичну позицію багатьох архієреїв УПЦ. Багато з нас вчилися в Московських духовних школах, у всіх нас є безліч друзів у Росії. Але важливо усвідомити: повна канонічна незалежність — це єдиний сьогодні шлях подолати церковне розділення. Перед нами не стоїть вибір: широка автономія у складі Московського патріархату або автокефалія. Моральний, пастирський аспект нашого вибору дещо інший. Ми маємо обрати між збереженням статусу-кво, тобто збереженням стану розколу, та відновленням церковної єдності на базі автокефалії.

— У церковних колах чимало говорять про Всеправославний собор, зокрема частина духовенства сподівається, що впродовж цього часу розглянуть українське питання, і ця подія буде II Ватиканським собором, своєрідним «провітруванням» для православ'я. Інші, навпаки, нічого ефективного від Собору не очікують. Які Ваші міркування?

— Всеправославний собор не стане аналогом II Ватиканського собору для православ'я. Так само не розглядатиметься на ньому й українське церковне питання. Історичне завдання цього Собору полягає в іншому. Він має вивести православний світ на новий рівень. Собори такого всеправославного рівня не збиралися вже багато століть. Цей Собор — перший за довгі віки. Тому головне його завдання — розпочати нову «соборну» добу у житті сучасного православ'я. Тобто продемонструвати єдність православ'я з одного боку і забезпечити скликання наступних соборів з другого. Сучасний православний світ — доволі «строкате» явище. Тут є і свої «реформатори», і свої «консерватори», свої прихильники удосконалення канонічного статусу Української Церкви (тобто автокефалії) і ті, які за будь-яку ціну прагнуть зберегти існуючий статус-кво. Саме тому жодних «революційних» рішень на Соборі не ухвалюватимуть. Буде ухвалено рішення про спосіб надання автономії. Коли ж вести мову про створення нових автокефалій, то наразі на розгляд Собору навіть не виноситимуть документ, який має зафіксувати процедуру проголошення нових автокефалій. Адже з цього питання Константинополь та Церковна Москва досі не змогли домовитися.

Юліана ЛАВРИШ,
«ДЕНЬ» №86–87, (2016)

МУЗЕЙНА НІЧ В УЖГОРОДІ

21 травня Ужгород долучився до європейської акції «Ніч у музеї». Мешканці міста на кілька годин поринули у неповторну нічну атмосферу, яка панувала у п'яти музейних установах обласного центру.

До акції приєдналися Закарпатський обласний краєзнавчий музей ім. Тиводара Легоцького, Закарпатський музей народної архітектури і побуту, кафе-музей «Під замком», Закарпатський обласний художній музей ім. Бокшая та мистецький центр «Галерея ІЛЬКО». Організатори акції радували своїх відвідувачів цікавими та насиченими програмами, а гості, яких, до слова, зібралося чимало, незабутньо провели час в атмосфері нічних музеїв.

Цікавою була культурна програма у мистецькому центрі «Галерея ІЛЬКО», яка на момент нашого візиту зібрала 520 відвідувачів і працювала до останнього. Після 21:00 вхід був вільним для всіх гостей. Як зазначив адміністратор закладу Віктор Мігалиско, «Галерея ІЛЬКО» вже другий рік поспіль долучається до подібного заходу. Проте на відміну від минулого року цьогорічну акцію мала всеукраїнський характер. Програму заходів відкривала презентація книги Вікторії Амеліної зі Львова під назвою «Синдром листопаду». В цій книзі молода письменниця висвітлила актуальні проблеми сучасного українського суспільства, зокрема проблему декомунізації особистості. На думку Вікторії, декомунізованими повинні бути не лише назви населених пунктів та вулиць, а й насамперед голови більшості людей, в яких і донині панує «совок». Далі гості галереї спілкувалися з представником Данської школи фотожурналістики Сергієм Полежакою, слухали класичну музику, гурти Tango Tempo та Johny Rides, інших виконавців із Ужгорода. Хуста та побачили хореографію від БЛІЦ і загалом чудово провели час в атмосфері нічної галереї.

Неймовірне поєднання атмосфери середньовіччя та духовності панувало тієї ночі у Закарпатському обласному краєзнавчому музеї. За словами завідувача відділу науково-освітньої роботи Закарпатського обласного краєзнавчого музею ім. Тиводара Легоцького Андрої Ронай, готувалися до цієї акції дуже ретельно, аби максимально порадувати власних відвідувачів. Основною «фішкою» «Ночі у музеї» у Закарпатському обласному краєзнавчому музеї ім. Тиводара Легоцького був показ унікального експонату — «Королівського Євангелія» 1401 року. Крім того, гостей запросили оглянути нічний інтер'єр Ужгородського замку та послухати концертну програму. Ужгородці насолоджувалися музикою у виконанні струнного квартету «Dolce vita» та молодіжного хору Ужгородської парафії всіх святих (з мікрорайону Шахта). Пані Андрея зазначила, що Ужгородський замок має бути своєрідною домівкою для всіх ужгородців та гостей міста і висловила сподівання, що подібна акція сприятиме залученню більшої кількості

відвідувачів у музей, бо ж тієї ночі багато хто потрапив до музею вперше.

За словами нашої співрозмовниці, у замку протягом вечора побувало близько 5000 людей.

Директор Закарпатського музею народної архітектури і побуту заслужений працівник культури України Габріела Андел висловилася, що європейська «Ніч у музеї» — хороший привід, аби залучити того відвідувача, який ще ніколи не був у музеї.

«Занурити відвідувача у всю глибинну суть сільського буття, там, де дійсно народжувалися свята, обряди, традиції, бо вони завжди були тісно пов'язані з господарською діяльністю кожної етнічної групи нашого краю. І враховуючи цей етноландшафт Закарпаття, програму будували так само, щоб підняти фонди музею і одягову тканиною всіх етносів показати цей надзвичайно багатий колоритний національний одяг український у всій його стилістичній своєрідності», — зазначила пані Габріела.

Відвідувачі музею відчували душу та неповторність нашої минувшини у всіх її проявах. Протягом «Ночі у музеї» у Закарпатському музеї народної архітектури і побуту показали в дії живе музейне село, яке дихає, працює і приносить радість усім відвідувачам, які хочуть знати нашу історію, традиції, і, вивчаючи, передавати наступним поколінням. Родзинкою цієї ночі була дегустація страв, які символізують душу народу. Бограч, кіфлики, фанки – це далеко не весь список страв, якими мали змогу поласувати відвідувачі. Всі страви готувалися за давніми традиційними рецептами, за якими колись готувала закарпатська господиня. Закарпатський музей народної архітектури і побуту відвідала рекордна кількість відвідувачів близько 2 тисяч.

Богдан МИХАЛЬЧУК

За інформацією prozak.info

МУКАЧІВКА ІРИНА ГАЛАЙ ПІДКОРИЛА ЕВЕРЕСТ І СТАЛА ПЕРШОЮ УКРАЇНКОЮ, ЯКА ЦЕ ЗРОБИЛА

На самісіньку вершину найвищої гори планети Ірина Галай піднялася у супроводі гіда Віктора Бобкова. Цікаво, що зробила це Ірина на День народження, який відсвяткувала 18 травня.

Своє сходження і підкорення найвищої точки планети Ірина Галай присвятила всім жінкам України:

– Я хочу присвятити цю вершину всім жінкам України! Найсильнішим, найвідважнішим, найвитриваліша у світі! Моїй рідній сестричці Марії Іванчо, мамочці Ганні Галай, всім подружкам, які мене підтримували! Ми найкращі, головне – вірити в себе і ніколи не здаватися! Слава Україні! Слава Мукачеву! – написала Ірина у своєму Facebook.

20 травня 4:00 за тибетським часом (23:00 19 травня за київським) 28-річна Ірина Галай із Мукачева на Закарпатті дісталася до вершини гори Еверест. Стала першою українкою, яка підкорила найвищу гору світу висотою 8848 м. У сходженні Ірина випередила співвітчизницю – 35-річну Тетяну Яловчак з Донецька. Висоту Евересту подолали 410 жінок.

До підйому Ірина готувалася. Несла найнеобхідніше і кисневий балон. Під час зупинки готувала закарпатську страву бограч. Продукти везла з України.

– Гірська хвороба проявилася у вигляді відсутності апетиту, – розповідає Ірина. –

Навіть печиво не могла запхати до рота. Тільки солодкий чай пила.

На поїздку Галай витратила понад $ 65 тис. – 1,6 млн. грн. Хоче підкорити сім найвищих вершин світу. Альпінізмом захопилася три роки тому, коли піднялася на кавказький Казбек.

– Тоді послеречалася з колегою, що подолаю вершину. Була новачком. Взяла з собою 40 кілограмів всякого мотлоху. Підналася на одному диханні, – додає Ірина.

Ірина займається боксом, живе в столиці, є аспіранткою Національного авіаційного університету.

19 градусів морозу досягає температура на вершині Евересту влітку. У січні опускається до -60°С.

За інформацією Mukachevo.net

ГУЦУЛЬСЬКИЙ ОРКЕСТР ІЗ ЗАКАРПАТТЯ ВИСТУПАМИ ДОПОМАГАВ ДІТЯМ ІЗ РОЗЛАДАМИ У ЧЕХІЇ

Із 11 по 15 травня у містах краю Високіна Чеської Республіки відбувалися Тринадцятий благодійний концерт «Діти – дітям» (м. Тршебічі) і Другий благодійний концерт «Діти для дітей» (м. Намєшті над Ославов), в яких узяв участь зразковий оркестр гуцульських народних інструментів Великобичківської дитячої музичної школи.

Мета заходів – допомогти дітям-аутистам, розумово відсталим та іншим хворим в ефективному лікуванні їхніх хвороб. На благодійні кошти планують придбати високоточне медичне обладнання для дитячого відділення лікарні міста Тршебічі та спортмайданчика дитячого садочка міста Намєшті над Ославов.

За чеськими традиціями у переддень концертних виступів проводиться вечір знайомств із організаторами, спонсорами, учасниками-виконавцями, де у невимушеній дружній атмосфері діляться думками про проведення концерту, планами на майбутнє тощо. Традицію не порушили і цього разу. Про зустріч надрукував статтю західноморавський часопис «Горянські новини», який повідомив, що у пансіоні «На Пилці» недалеко від міста Тршебічі розмістилися юні музиканти із закарпатського містечка Великий Бичків, які даруватимуть своє мистецтво на запланованих концертах. Вони також зустрілися з організаторами концерту, керівниками колективів Тршебіцької дитячої школи мистецтв, меценатами (вихідцями з Раківщини) української фірми MBM TRADE s.r.o., словацькою артисткою Магдою Вашаровою.

Гуцульська музика, сповнена енергією карпатських гір, у виконанні дітей із Великого Бичкова сколихнула душі всіх присутніх, які прийшли послухати їхній виступ.

Ідея запросити учасників зразкового оркестру гуцульських народних інструментів Великобичківської дитячої музичної школи до Чехії виникла несподівано. Декілька років тому до родини Петра Чічака приїхали в гості чех Ян Угер та знайомі і друзі дітей пана Петра. Річ у тому, що син Іван Чічак із дружиною Світланою та донька Леся із чоловіком Борисом працюють і проживають у краї Високіна. Завдяки їхнім стараннням і підтримці дитячому колективу організували запрошення для виїзду за кордон, посприяли у виготовленні віз, а також повністю профінансували транспортні витрати, проживання та харчування.

До слова, великобичківські краяни у Чехії проводили з колективом увесь вільний час, підтримували юних музикантів на концертах, а під час відпочинку знайомили дітей із пам'ятками архітектури Високіни, сприяли культурному відпочинку й в інших містах краю. Хоча колектив добре харчувався у пансіоні-ресторані «На Пилці», бичківські спонсори організували ще й обіди і в ресторанах із традиційною чеською та екзотичною китайською кухнями.

Перший серйозний виступ зразкового оркестру гуцульських народних інструментів відбувся 12 травня у місті Тршебічі на сцені міського театру «Пасаж», де проходив Тринадцятий благодійний концерт «Діти – дітям». Сюди з різних куточків Чехії і сусідньої Словаччини з'їхалися десятки заробітчан із Закарпаття (серед них багато родичів і знайомих дітей-учасників), щоб побачити і підтримати українців і насолодитися їхньою вправною грою, мелодіями рідного краю. Запальні гуцульські коломийки інструментальних композицій «Полонинські наспіви» та «Аркан» зачарували слухачів. Кожен номер великобичківських музикантів супроводжували гучні овації і вигуки «Браво!»

Але справжній фурор дитячий оркестр пережив 13 травня під час виступу в місті Намєшті над Ославов на Другому благодійному концерті, який відбувся у бібліотеці старовинного місцевого замку.

На концерт класичної та фольклорної музики прийшли справжні поціновувачі музичного мистецтва, а також ті чеські глядачі, які спеціально приїхали з Тршебіча та інших прилеглих населених пунктів, щоб послухати українців, про успіхи яких уже прокотилася добра слава.

Цього разу юні музиканти виконали три твори, серед яких і «Бичківські весільні мелодії». Після кожного виступу глядачі аплодували ім стоячи, вигукуючи слова вдячності. «На біс» вони з емоційним піднесенням утнули запальний «Аркан». Виконання творів у середньовічному залі з бездоганною акустикою та розписаними п'ятсотрічними фресками ще більше заворожували і водночас чарували звучанням.

Після завершення концерту дітей і їхніх керівників привітали мер міста Намєшті над Ославов, директор школи мистецтв, організатори благодійного концерту в Тршебічі та інші. Ансамбль запросили до Німеччини у місто Кьотен, щоб наступного року взяти участь у Міжнародному музичному фестивалі.

14 травня родини Чічаків-Молдованів організували для дітей ознайомчу поїздку-екскурсію музеями краю, а під вечір – пікнік, на який приїхали журналіст Ян Угер з дружиною, засновник благодійних концертів у Тршебічі, які подарували збірник із народними піснями Моравії та газету «Гірські новини» зі статтею про виступи на благодійних концертах. А уродженець Голландії Франк Спекгорст подарував блок-флейту сопілкарю, скрипкові струни – скрипалям, нотну літературу – баяністам, ударні палички і тарілку – бубнашу, оздоблений камінцями сваровського ключик – цимбалістці). Від українських спонсорів дісталися грошові винагороди.

Завершився вечір чесько-української дружби співом бичківських весільних коломийок і патріотичних українських народних пісень під супровід баяна.

15 травня мікроавтобус із дітьми виїхав до Праги для виступу на найбільшому ринку в Празі на вулиці Колбенова, де на вихідні збираються українські заробітчани. Саме там прозвучав клич гуцульської трембіти, який зібрав воєдино українських заробітчан, аби відчути подих рідного дому в чужій країні. «Шквальний вітер і рясний холодний дощ не дали нам можливості відіграти повноцінний концерт. Однак 15 хвилин, які звучала музика, були щирими і відвертими», – повідомив заслужений працівник культури України, директор Великобичківської дитячої музичної школи Василь Попович.

За інформацією «Закарпаття онлайн»

МИКОЛА МУШИНКА: «МИ ПОВИННІ РОЗУМІТИ, ЩО ДЕРЖАВА – ЦЕ МИ»

Микола Мушинка – людина абсолютно непересічна і багатогранна. З одного боку – всесвітньо відомий фольклорист, україніст, доктор філологічних наук, академік НАН України, голова Асоціації україністів і Наукового товариства ім. Т. Шевченка у Словаччині – всі титули й регалії його годі й перерахувати. З іншого – неймовірно цікавий співрозмовник, простий у своїй людяності. Спілкуючись на теми, які дійсно тебе цікавлять, бачиш глибину думки, ідеї, вираженої декількома легкими й простими словами. Але й так десята частина з того, про що хочеться поговорити, залишається невисловленим.

Цьогоріч Миколі Мушинці виповнилося 80 років, але для нього це не показник, він живе в активному темпі. Протягом декількох днів – тур Україною – Ужгород, Львів, Дрогобич. В кожному з міст – лекції, відкриття виставок, участь у конференціях.

Розмову з Миколою Івановичем ми розпочали відразу з конкретної теми про Степана Клочурака, оскільки саме завдяки роботі Мушинки ще в 70-х роках XX століття видатний закарпатський політик написав свої спогади «До волі» – надзвичайно важливу роботу для розуміння історії Закарпаття.

– Пане Миколо, розкажіть про Вашу співпрацю з президентом Гуцульської Республіки Степаном Клочураком. Наскільки я знаю, Ви допомогли йому підготувати книгу спогадів «До волі», яка була видана в Америці ще в 70-х роках.

– Ми зі Степаном Клочураком були в тісних стосунках. Він 30 років не писав, не тримав перо в руках і якось сказав: «Я вже ніколи не буду повертатися до писання», але я його переконав, щоб він усе ж таки написав спогади. Він дуже ревно взявся за цю роботу. Його внучка вивчала українську мову в Карловому університеті, приносила йому літературу, ту, яку забрало КДБ після його арешту. Він був дуже добре обізнаний із літературою і написав першу частину спогадів «До волі». Надіслав її мені для редагування, я тоді працював кочегаром. Потім після редакції слід було вислати текст до Америки, оскільки не було абсолютно жодних можливостей для публікації тут – Клочурак не був реабілітований. Сталося так, що його внучка мала подругу, яка вийшла заміж за італійця. І завдяки ній ми змогли переправити текст до Нью-Йорка. Так вийшла перша частина.

Клочурак мені показував другу частину, яка мала охоплювати період 20–30-х років, його політичну, видавничу діяльність (газети «Народ», «Вперед», «Нова свобода»). Він взявся дуже серйозно за написання цієї частини. Крім неї, мала бути третя книга – про радянські табори. Він почав в окрему папку збирати матеріали для третьої частини, але коли вийшла перша частина, в 1978 році, то його відвідали троє працівників чехословацької безпеки. Один з них говорив поганою чеською мовою, інші мовчали, між собою розмовляли по-російськи – тому, напевно, вони були з органів КДБ. Зробили детальний обшук цілої квартири; забрали те, що не забрали 17 листопада 1945 року, коли заарештували. Ретельно «вичистили» всі документи. Сказали «ми протокол не будемо писати, прийдіть на Бартоломейську вулицю, до будівлі держбезпеки ми через пару днів опрацюємо документи і випишемо протокол». Він приїхав за тією адресою, але про жоден протокол там ніхто не знав. Отже, він був радий, що його не заарештували.

Його внучка, яка потім була генеральним консулом Чеської Республіки в Парижі, розповідала, що намагалася за посередництвом органів безпеки з'ясувати, де ж поділися документи. Але ніде жодного сліду не збереглося. Таким чином, світ не побачили друга й третя частини спогадів.

– Багато сильних, талановитих людей віддали здоров'я, життя за ідею Української Держави. Тепер ми бачимо, що держава є, але далеко не все в ній є таким, яким мало б бути.

– Мені важко про це говорити, адже я громадянин іншої країни. Але мені це дійсно не подобається, теперішня ситуація. Але від кожного залежить, як він до того ставиться. Мій особистий приклад – я, крім фольклористики, займаюся мистецтвознавством, маю велику колекцію картин Олекси Новаківського, видатного українського художника. Це 50 оригіналів картин. Я б їх міг продати, адже є багато підприємців, які інвестують у це кошти. Але я знаю генерацію діячів, наприклад родину Клочураків, інших. Знаю, як вони хотіли цієї України! І тому для мене було б гріхом, якщо б я заробляв на цьому. Тому я ці картини подарував Україні.

Вони через декілька днів будуть виставлятися у Львові. Це моє особисте ставлення, моральний внесок. Значна частина картин Новаківського була спалена в 1952 році, щоб хоч частково надолужити це, поширити інформацію про це, я видав власним коштом каталог робіт Олекси Новаківського.

– Багато хто каже, що держава повинна зробити так, щоб усім було добре.

– Держава – то ми, народ. Вважаю, все дійсно залежить від самих людей. На жаль, в Україні багато що пішло не так, як очікувалося при відродженні держави. Але я – оптиміст і вірю в те, що стільки випробувань, скільки мала Україна, і Майдан, все ж її духовно зміцнили. Хоча б такий факт: раніше, років 3-4 тому, коли запитували «куди їдеш? – в Росію», так казали за Україну. Тепер після Майдану вже ніхто не скаже про Україну – «Я йду в Росію».

– Пане Миколо, як тепер будуються стосунки в Словаччині між етнічними українцями, які споконвіків проживають там на своїх землях?

– Я з самого початку був прихильником погляду, що русини-українці – одна нація. Це назва одного народу. Русинська назва – традиційна стара назва, українці – нова назва. Остання моя робота, яку ми з сином видали словацькою мовою, про 260 сіл у Словаччині, в яких при попередніх переписах населення переважна більшість голосилася до русинської національності. Там описано, коли ці села були засновані, статистичні дані. Немає жодних сумнівів, що наша батьківщина є на сході, Русь. Уся культура, орієнтація будителів XIX століття була загалом на Україну.

Із 90-х років є така течія «Русинська оброда», яка каже, що українського на Словаччині ніколи не було, ми є русини і нічого спільного не хочемо мати з українцями. Ясна річ, я не погоджуюся з цією думкою.

Але, на жаль, є протистояння в одному народі між русинською і українською течіями. Наразі національна меншість у Словаччині збільшується, а українська – зменшується.

– Цікаво, доки сягає простір заселення в Карпатах українцями – міста Стара Любовня чи ще далі?

– Тепер крайнім селом на заході є село Остурня, округ Спішська Нова Весь, це під Татрами. Там цікавий діалект, близько польські поселення, тому люди розмовляють своєрідним, близьким до гуральського діалектом. Це старше покоління, молоде – в цьому поселенні та й в багатьох інших вже говорить літературною словацькою мовою. Важливо затримати цей діалект, щоб він жив і серед молодого покоління.

Розмовляв
Олексій ШАФРАНЬОШ

ДОВІДКОВО:

Микола Іванович Мушинка (нар. 20 лютого 1936, село Курів, Бардіївський округ (Східна Словаччина, Пряшівщина) — словацький фольклорист та українознавець, мистецтвознавець, літературознавець, бібліограф українського походження. Кандидат філологічних наук (із 1967 р.), доктор філологічних наук (1992 р.). Член Міжнародної комісії з дослідження національної культури Карпат і Балкан, дійсний член НТШ (з 1989 р.), Президент НТШ у Словаччині, голова Асоціації українців у Словаччині (від 1990 р.), іноземний академік Національної академії наук України (від 1997 р.).

Досліджує лемківський фольклор в Югославії, Румунії, Польщі, Україні, Західній Чехії та Моравії. Дослідник українсько-словацьких літературних зв'язків.

Закінчив Руську гімназію у Пряшеві. Вищу освіту здобув у Карловому університеті в Празі, де під керівництвом І. Панькевича та Є. Врабцової почав вивчати фольклор південних лемків. Від 1960 р. працював у кабінеті україністики Кошицького університету (Пряшів). Вчився в аспірантурі у Празькому університеті та Київському ім. Т. Г. Шевченка (1964–1966). У 1967 р. здобув ступінь кандидата наук. Висланий з СРСР через контакти з дисидентами.

Під час роботи в Пряшівському університеті (1960–1972 роки) опублікував понад 200 наукових робіт, науково-популярних статей, рецензій (розвідки про В. Гнатюка, Ф. Колессу, Ф. Главачека та інших). Допомагав створювати експозицію етнографічно-меморіального музею Володимира Гнатюка, спорудити пам'ятник на запущеній могилі Володимира Гнатюка у Львові.

За протест проти введення військ Варшавського договору в Чехословаччину зазнав переслідувань (1968), був відлучений від наукового і літературного життя.

Попри висилку з СРСР, успішно завершив у Празі дисертацію і 1967 року захистив її в Карловому університеті. Він очолив щойно створений у Пряшівському університеті кабінет народної словесності, який буквально за кілька років перетворив на один зі світових центрів українознавства, отримав для його бібліотеки понад дві тисячі видань українською мовою з Українського вільного університету в Мюнхені.

У 1968 року СРСР силою придушив «Празьку весну». Мушинка разом зі своїми студентами зустрічав непроханих «визволителів» плакатами «У нас нет контрреволюции» та «Оккупанты, убирайтесь домой!»

У 1971 році його звільнили з університету з неофіційною забороною займатися науковою, викладацькою та будь-якою творчою роботою і навіть позбавили права відвідувати... бібліотеки. Це тривало майже 20 років, хоча пан Микола мав змогу повернутися до університету вже за рік-два. Для цього треба було «лише» підписати заяву про відмову від своїх політичних поглядів і лояльність до комуністичної влади.

Із 1971 р. був змушений працювати пастухом, кочегаром (1972–1990). Продовжує публікації своїх досліджень за кордоном, зокрема в США, Канаді, Франції. У 1990 р. був реабілітований і повернувся в Пряшівський університет.

У 1991 р. його поновлено на посаді завідувача Науково-дослідним відділом кафедри україністики Пряшівського університету. В 1992 р. захистив докторську дисертацію в Києві в Інституті мистецтвознавства, фольклору та етнографії ім. М. Рильського. У Пряшеві заснував Асоціацію україністів Словаччини та Наукове товариство ім. Т. Шевченка у Словаччині. Збирає і досліджує фольклор українського населення Східної Словаччини.

Автор близько 200 наукових розвідок, більше 1000 статей, 350 рецензій, 50 книг.

Краєвид з найзахіднішого українського села в Словаччині, с. Остурня, окр. Спішська Нова Весь

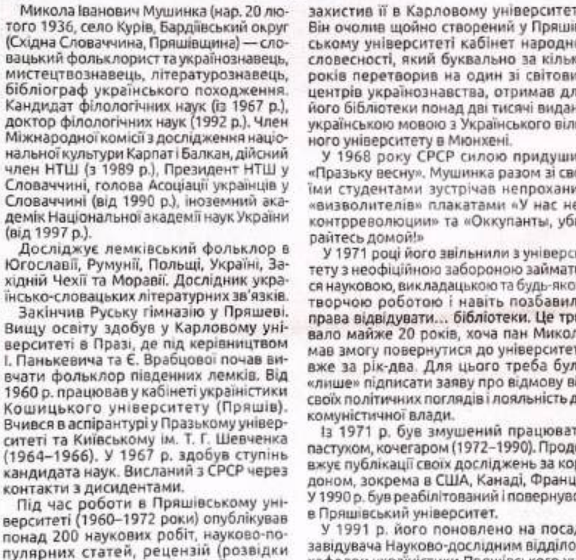

«КОЛИ ПОСТАЛО ПИТАННЯ ПРО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НОВОБРАНЦІВ, ГЕОРГІЙ ЖУКОВ ЗАЯВИВ: «ОБМУНДИРОВУВАТИ І ОЗБРОЮВАТИ ЦИХ ХОХЛІВ? ВСІ ВОНИ ЗРАДНИКИ! ЧИМ БІЛЬШЕ В ДНІПРІ ПОТОПИМО, ТИМ МЕНШЕ В СИБІР ПІСЛЯ ВІЙНИ ЗАШЛЕМО»

Маловідомим залишається той факт, що за кілька важких місяців боїв на території звільнених районів України польові військкомати мобілізували сотні тисяч людей, які, за заявами радянського командування, власною кров'ю повинні були «змити ганьбу перебування на окупованій території». Саме про долю цих людей, прозваних у народі «піджачниками», «чорнобушлатниками», або «чорною піхотою», розповів доктор історичних наук, професор Віктор Король.

«ПІДЛІТКІВ СИЛОЮ ЗАБИРАЛИ НА ФРОНТ, НЕ ПИТАЮЧИ ПАСПОРТА, – НА ОКО»

– Що представляли собою так звані польові військкомати?

– У ці структури входив взвод солдатів і два-три офіцери. Фактично вони виникли з ініціативи генерала Миколи Ватутіна, якого в народі називали «генерал-облава». Подібні формування діяли в тих краях, де воював Ватутін, особливо багато було таких «військкоматів» під час звільнення Лівобережної України, зокрема Києва і Київської області. На всіх етапах битви за Дніпро війська Першого Українського фронту зазнавали величезних втрат. І від Миколи Ватутіна надійшла пропозиція набирати в армію молодь із навколишніх сіл. Його підтримав Георгій Жуков, який мав статус заступника Верховного головнокомандувача, що давало йому величезні повноваження. Офіційним же приводом став наказ Ставки Верховного головнокомандувача №089 від 9 лютого 1942 року, згідно з яким військовим радам армій і командирам дивізій було дано право необмеженого призову людей, «які проживають на звільнених від окупації територіях», на військову службу.

– Хто в той час підлягав мобілізації?

– Припустимо, звільнялося село. Відразу після цього в нього входив так званий польовий військкомат, члени якого ходили по домівках у пошуках молодих хлопців, які вже підросли за два з половиною роки окупації. І, не питаючи паспорта, відбирали «на око». Бачать: дорослим виглядає такий підліток (а йому, може, і 16 років не виповнилося, і він ніяк не підходить під категорію призовника) – мобілізують. Польові військкомати забирали також колишніх солдатів Південно-Західного фронту, відпущених німцями з полону в 1941 році (всього їх набралося близько 277 тисяч). Документи свідчать про те, що вони не були колаборантами, а просто повернулися до своїх родин.

Під час поїздок по місцях роботи польових військкоматів мені довелося спілкуватися з місцевою мешканкою Тетяною Барабаш, яка брала участь у боях за Дніпро в районі Букрина, була санінструктором. «Вриваючись в будинки, забирали не тільки підлітків, але і дивом уцілілих чоловіків. І кожен, йдучи воювати, як правило, одягав стару фуфайку, сподіваючись, що нова ще стане в нагоді в господарстві. Всі думали, що повернуться додому. З їжі брали з собою кусень хліба і шмат старого сала. А через день-два ми вже ховали їх у братських могилах по 200 чоловік із цими ж торбинками і в цих же чорних фуфайках. У тих місцях були глиняні яри, а по краях ярів стікали струмочки, повні крові», – розповідає жінка.

До моменту битви за Дніпро набралося близько 300 тисяч таких мобілізованих, а всього в процесі звільнення України із сіл закликали 900 тисяч непідготовлених і ненавчених бійців.

Перед початком форсування Дніпра в селі Требухів відбулося засідання Військової ради штабу фронту. Спогади про нього збереглися завдяки офіцеру з особливих доручень командувача Першим Українським фронтом Миколи Ватутіна – Юрію Коваленку. Коли на цьому засіданні вирішувалося питання, у що одягнути і чим озброїти 300 тисяч мобілізованих новобранців, як їх хоч трохи підготувати, навчити заряджати гвинтівку, майбутній «маршал Перемоги» Георгій Жуков заявив: «Як у що одягати? У чому прийшли, в тому і воювати будуть! Автоматичною зброєю цих людей не озброювати! У них же за спиною загороджувальні загони! Дай їм 300 тисяч автоматів – і від загороджувальних загонів нічого не залишиться. Вони всіх перекосять і чкурнуть до німців. Трьохлінійки їм зразка 1891 року!»

Тоді заступник командувача Першим Українським фронтом в питаннях тилу генерал Кулешов повідомив, що на складах є в наявності тільки 100 тисяч трьохлінійок, а генерал Костянтин Рокосовський запропонував відправити в Москву кур'єра, щоб описати в Ставці Верховного головнокомандувача ситуацію і попросити допомогти з озброєнням і формою. І тут Жуков не витримав і заявив: «Навіщо ми, друзі, тут голови морочимо. Нах... обмундировувати і озброювати цих хохлів? Всі вони зрадники! Чим більше в Дніпрі потопимо, тим менше доведеться в Сибір після війни засилати. У відповідь Рокосовський сказав, що це – геноцид і дав вказівку повідомити про подібні плани в Генштаб. Однак Ватутін перехопив цю ініціативу, заявивши, що «не хоче псувати відносини з Жуковим через цю молодь».

«ОЗБРОЄНИХ ЦЕГЛОЮ ДІТЕЙ КИДАЛИ В АТАКУ, ЩОБ ЗМУСИТИ НІМЦІВ ВИТРАТИТИ СВІЙ БОЄЗАПАС»

– Як склалася в подальшому доля цих новобранців?

– Наведу спогади письменника-фронтовика Анатолія Дімарова, який скуштував всі тяготи, що випали на долю солдата «чорнобушлатника». «Жодних медкомісій не було. На фронт забирали калік і хворих. Я вже в 20 років був інвалідом, сліпий і глухий від контузії – все одно взяли. І погнали нас на німецькі кулемети, знаєте, з чим? Із половинками цегли! Ми не були обмундировані, озброєні. Нас гнали цілий день по лютому морозу і пригнали в містечко, зруйноване дощенту. Видали половинки цегли, показали величезне озеро, скуте льодом, і сказали чекати сигналу – ракети. А коли вона злетить, дружно висипати на кригу й бігти на ворога, який засів на протилежному боці за міцною огорожею, і вибивати його звідти... половинками цегли! А він хай думає, що то... гранати.

Назад повернути ніхто не міг, тому що нам показали добре обладнані шанці, в яких через кожні три кроки сиділи смершівці з націленими нам у спину кулеметами. Мене врятувало лише те, що я вже порох нюхав і біг не в першому ряду, а в п'ятому. Ми добігли метрів за сто від тієї огорожі, німці нас підпустили. Ви уявляєте, голий лід, сховатися ніде! І як вдарили з кулеметів кинджальним вогнем! Хлопці переді мною падали, як підкошені, я теж впав і лежав, а солдат переді мною аж крутився від куль, які в нього потрапляли. Весь час на мене наповзав... Потім німці почали стріляти з мінометів. Чули про такі міни, які називали «жаба»? Падає, вдаряється об лід, не вибухає, а підскакує вгору метрів на чотири-п'ять, тоді вибухає, і осколки падуть вниз. Як мене тими осколками не вбило?.. Потім вибух – і чорна яма, в яку я провалився. Мене санітари так і підібрали: з намертво затиснутою цеглою в руках».

Польовий воєнкомат

Дімарову дуже пощастило. Адже майже всі хлопці, яких забирали польові військкомати, гинули в першому ж бою. З якою метою все це робилося? Так виявляли вогневі точки ворога, провокуючи німців вистріляти в беззбройних людей свої боєприпаси перед початком основної битви.

Під час зйомок документального фільму «Ціна Перемоги» мені доводилося спілкуватися з німецькими ветеранами, які приїжджали в Україну досліджувати свої солдатські поховання. Коли ми запитували їх про ці бої, у відповідь звучало одне й те саме: «Навіть нам було шкода підлітків. Коли бачили, що їх стадом женуть, без зброї, рука не піднімалася. А ті, хто сидів із кулеметами і змушений був стріляти, намагалися потрапити по ногах. Інші божеволіли або відпрошувалися від такої бойні, цієї страшної місії». Ось так це діяло навіть на ворога, враженого подібною жорстокістю.

– Великі втрати в битві за Дніпро пояснювалися бажанням домогтися перемоги за всяку ціну...

– Проте у Червоній армії була можливість звільнити Київ без таких жахливих втрат. Тоді війська Центрального фронту під командуванням Костянтина Рокосовського вже захопили плацдарми в районі Лютежа і Вишгорода загальною протяжністю 22 кілометри. Столицю Радянської України з мінімальними втратами готові були взяти безпосередньо бійці 60-ї армії під командуванням нашого земляка генерала Івана Черняховського, про що Рокосовський доповів Йосифу Сталіну. Вождь подзвонив Жукову, члену Військової ради Хрущову і генералу Ватутіну. Всі троє висловилися категорично проти пропозиції Рокосовського. Адже на кону стояла честь взяття Києва. Тоді Сталін повідомив Рокосовському: «Їм на місці видніше», – і наказав зробити розмежувальну смугу. В результаті цього частина України, що включала Київ, дісталася Воронезькому фронту під командуванням Ватутіна з подальшим його перейменуванням у Перший Український фронт.

Згадуючи про засідання військової ради в Требухові, Юрій Коваленко розповідав, що, коли постало питання про можливість взяття Києва військами Черняховського, Жуков заявив: «Героєм Києва має бути росіянин, а не якийсь красень-хохол! Героя за Київ отримає не Черняховський, а Ватутін! Тому слід негайно дати команду Черняхівському збити запал наступу».

Ватутін був теж родом з України. За його зізнанням, під час навчання в Полтавській школі піхоти йому порадили змінити прізвище з Ватутя на російське – Ватутін як більш перспективне для військової кар'єри.

Свого часу я спілкувався з Героєм Радянського Союзу Петром Брайком, який командував партизанським загоном у з'єднанні Ковпака. Він мені так і казав: «Наше командування поклало за Київ півмільйона людей!» До початку м'ясорубки на Дніпрі 60-тисячна армія Ковпака розташувалася на північному заході від Києва. Бійці щойно повернулися з рейду по Західній Україні і, за словами Брайка, «нудилися від неробства». А могли ж налагодити переправи і переправити величезну кількість бійців непомітно від німців, яких у той момент на північному заході було не дуже багато. Для порівняння, під час переправи через Дніпро в районі Букрина та Лютежа у наших солдатів не було понтонів. Вони змушені були плисти під вогнем противника на плащах-наметах, набитих соломою, які вбирали воду і йшли на дно через сотню метрів.

– Польові військкомати працювали тільки на території України?

– Абсолютно правильно. Ні при звільненні Росії, ні в Білорусі, крім поодиноких випадків, такої практики не було. Не варто забувати про те, що набір «чорнобушлатників» відбувався і на Правобережній Україні. По суті, це був геноцид українського народу, адже було поголовно винищено багато молоді, що підросла за роки окупації. Фактично українців оголосили зрадниками, що жили на окупованій території. Хоч вони опинилися під німцями не з власної волі, їх кинули.

Варто було тільки «зверху» оголосити зрадниками цілий народ, як у всіх структурах, особливо у відповідальних за агітполітику, українців стали називати зрадниками. Уявіть, що відчували ці мобілізовані хлопці?! Як правило, перед боєм виступав політичний керівник. У тих же в руках навіть зброї не було, а їм казали: «Ви зрадники і повинні спокутувати свою зраду кров'ю. Зброю добудете в бою!» До речі, досі офіційно «чорнобушлатники» так морально і не реабілітовані.

Андрій ТОПЧІЙ

Джерело: ichkeriainfo.com

Штурм Києва 1943

Штурм Києва 1943

ПОЗБАВЛЕНИХ БАТЬКІВСЬКИХ ПРАВ ЗОБОВ'ЯЖУТЬ СПЛАЧУВАТИ АЛІМЕНТИ

При задоволенні позову щодо позбавлення батьківських прав суд одночасно ухвалює рішення про стягнення аліментів на дитину. В разі якщо мати, батько або інші законні представники дитини відмовляються отримувати аліменти від такої особи, то відповідні кошти надходитимуть на особистий рахунок дитини в Державному ощадному банку.

Відповідний Закон (проект №0950) «Про внесення змін до Сімейного кодексу України (щодо невідворотності обов'язку утримувати дитину особами, які позбавлені батьківських прав)» було ухвалено ВР у цілому.

Окрім того, Закон виключає ч.2 ст. 192 Сімейного кодексу, відповідно до якої розмір аліментів може бути зменшено, якщо дитина перебуває на утриманні держави, територіальної громади або юридичної особи, за заявою батьків, уповноваженого територіальної громади, юридичної особи, на утриманні якої перебуває дитина, та за згодою органу опіки і піклування.

У КАБМІНІ РОЗПОВІЛИ, КОГО СТОСУВАТИМЕТЬСЯ СКАСУВАННЯ ПОДАТКУ З ПЕНСІЙ

Скасування оподаткування пенсій з 1 травня, яке передбачене урядовим законопроектом №4542, стосуватиметься близько 350 тисяч українських громадян. Про це в ефірі «Громадського радіо» заявив віце-прем'єр-міністр України Павло Розенко, повідомляє Урядовий портал.

«Найбільші категорії – це шахтарі, чорнобильці, військові пенсіонери, науково-технічні працівники. Це люди, які мали тривалий стаж роботи і йшли на пенсію із середніх заробітних плат», – сказав він.

Зауважимо, що Верховна Рада взяла за основу законопроект №4542 «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо звільнення від оподаткування пенсій». До другого читання проект мають доопрацювати в частині оподаткування надвисоких пенсій, скасування податку на пенсії працюючих пенсіонерів тощо.

У Кабміні сподіваються, що вже наступного пленарного тижня доопрацьований законопроект ухвалять в цілому.

Оскільки у законопроекті передбачено набрання чинності з 1 травня 2016 року, то закон доведеться виконувати «заднім числом».

СУМНІВНИЙ ПОСЕРЕДНИК

Уряд пропонує законодавчо закріпити порядок призначення, функції та повноваження бізнес-омбудсмена і встановити штрафи за ігнорування його запитів. Втім, експерти не дуже вірять у справжню ефективність роботи нового інституту.

Уряд зареєстрував у парламенті проект «Про установу бізнес-омбудсмена» (№4591). Документ визначає установу бізнес-омбудсмена як недержавну неприбуткову організацію, яка сприятиме суб'єктам підприємництва у веденні господарської діяльності, а також захищатиме їх від корупції та недобросовісної поведінки з боку органів влади.

Передбачається, що діяльність установи контролюватиме наглядова рада, до складу якої ввійдуть представники Кабінету Міністрів, міжнародних фінансових установ і бізнесу. При цьому якщо щодо процедури призначення членів ради від КМУ, швидше, питань не виникатиме, то з формуванням другої та третьої груп можуть виникати проблеми, адже невідомо, хто і за яким принципом до них увійде.

Наглядовою радою одноголосно ухвалюються рішення щодо обрання бізнес-омбудсмена та його заступників.

Установа прийматиме скарги підприємців щодо дій або бездіяльності органів влади та чиновників щодо недобросовісної поведінки у сфері підприємництва, а також надаватиме держорганам рекомендації, подаватиме запити щодо реалізації таких рекомендацій. Крім того, вона має проводити експертизи законопроектів і проектів нормативно-правових актів, які регулюють відносини між органами державної влади та суб'єктами підприємництва.

Передбачається встановити адміністративну відповідальність за неправомірну

відмову в наданні інформації або наданні її в неповному обсязі на запит установи бізнес-омбудсмена у вигляді штрафу в 25–50 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. А також кримінальну відповідальність за втручання в діяльність бізнес-омбудсмена у вигляді штрафу в 200–500 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавлення волі на строк до 3 років.

ВНЕСЕНО ЗМІНИ ДО ЗАКОНУ ПРО ТИМЧАСОВІ ЗАХОДИ НА ПЕРІОД АТО

Проведення реєстраційних дій, пов'язаних із зміною складу засновників (учасників) і керівника юридичної особи, що знаходиться в населених пунктах, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження, та в населених пунктах, розташованих на лінії зіткнення, на період проведення антитерористичної операції забороняється.

Відповідний Закон (законопроект №4048) «Про внесення змін до Закону України «Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції» (щодо безперешкодної діяльності органів місцевого самоврядування) ВР ухвалила в цілому.

Зауважимо, попередня редакція Закону передбачала, що проведення відповідних реєстраційних дій забороняється стосовно тих юросіб, які перебувають на території АТО, на період її проведення.

Перелік населених пунктів, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження, та населених пунктів, розташованих на лінії зіткнення, затверджується Кабміном, який забезпечує своєчасну актуалізацію цього переліку.

Під час проведення АТО в населених пунктах, розташованих на лінії зіткнення, на території яких органи державної влади здійснюють свої повноваження, можливе проведення реєстраційних дій для юридичних осіб публічного права, пов'язаних із зміною складу засновників (учасників) та керівника, та для юридичних осіб приватного права, пов'язаних із зміною складу засновників (учасників) та керівника за умови, що документи подаються у паперовій формі особисто засновниками (учасниками) та керівником такої юридичної особи приватного права.

Законом передбачено звільнити

суб'єктів господарювання від плати за користування земельними ділянками державної та комунальної власності в населених пунктах на лінії зіткнення та населених пунктах, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження.

Окрім того, скасовується для суб'єктів господарювання орендна плата за користування державним і комунальним майном, що знаходиться в населених пунктах, вказаних вище.

КЛОПОТАТИ ПРО ПОМИЛУВАННЯ ЗМОЖУТЬ РОДИЧІ ЗАСУДЖЕНИХ

Президент вніс зміни в порядок про здійснення помилування. Зокрема, визначено, що право клопотати про помилування має захисник, один із батьків, дружина (чоловік), дитина, інший член сім'ї, законний представник засудженого.

Відповідні зміни передбачені Указом Президента України від 14 травня 2016 р. №211/2016 «Про внесення змін до Положення про порядок здійснення помилування».

У виняткових випадках за наявності надзвичайних обставин клопотання про помилування також може бути подано головою або іншим членом Комісії при Президентові України у питаннях помилування, уповноваженим Верховної Ради України з прав людини, уповноваженим Президента України з прав дитини, уповноваженим Президента України з прав людей з інвалідністю, уповноваженим Президента України у справах кримськотатарського народу.

Вони подають клопотання про помилування безпосередньо до Адміністрації Президента України. До такого клопотання долучаються будь-які документи, які мають значення для застосування помилування.

Зауважимо, згідно з положеннями попередньої редакції порядку, право клопотати про помилування має особа, яка:

– засуджена судом України і відбуває покарання в Україні;

– засуджена судом іноземної держави

і передана для відбування покарання в Україну без умови про незастосування помилування, вирок суду стосовно якої приведено у відповідність із законодавством України;

– засуджена в Україні і передана для відбування покарання іноземній державі, якщо ця держава погодилася визнати і виконати ухвалене в Україні рішення про помилування.

НАРДЕПИ ЗГОДНІ НЕ ПЛАТИТИ СУДДЯМ У РОЗШУКУ

Суддя, який перебуває у міждержавному та/або міжнародному розшуку, не має права на отримання суддівської винагороди.

Такою нормою Закон про судоустрій пропонується доповнити законопроектом №3541 «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» (щодо заборони виплати суддівської винагороди у разі оголошення судді у міждержавний та/або міжнародний розшук)», який Комітет із питань правової політики та правосуддя рекомендує Верховній Раді взяти за основу.

Зауважимо, згідно з проектом рішення про зупинення виплат ухвалює Вища кваліфікаційна комісія суддів України на підставі вмотивованого клопотання Генерального прокурора України.

«За інформацією Генеральної прокуратури України, перебувають у розшуку десятки суддів. Як відомо, є судді, що перебувають у розшуку понад пів року, рік та

необґрунтовано отримують із державного бюджету заробітну плату», – стверджує автор документа нардеп С. Міщенко, який зареєстрував відповідний законопроект ще в листопаді минулого року.

Відповідно до чинного Закону, відзначалось на засіданні комітету, суддя, який не здійснює правосуддя або ж відсторонений від посади (крім випадків тимчасової непрацездатності, перебування судді у щорічній оплачуваній відпустці), не має права на отримання доплат до посадового окладу, тобто позбавляється тільки права на отримання доплат до посадового окладу.

В УКРАЇНІ ГОТУЮТЬСЯ УХВАЛИТИ ЗАКОН ПРО МЕДІАЦІЮ

Комітет із питань правової політики та правосуддя парламенту розглянув два законопроекти про медіацію. За результатами обговорення нардепи дійшли висновку, який проект підтримати.

Як пояснили «ЗіБ» у ВР, на засіданні 12 травня 2016 р. члени комітету розглянули законопроекти за №3665 і №3665-1. Зокрема, було вирішено рекомендувати ВР узяти за основу проект №3665, врахувавши при доопрацюванні до другого читання окремі пропозиції альтернативного проекту.

Законопроектами пропонується запровадити на законодавчому рівні інститут медіації в Україні та визначити правові основи надання послуг медіації на професійних засадах. Очікується, що запровадження медіації дозволить розвантажити суди.

Згідно з проектом №3665, медіація може застосовуватися у будь-яких конфліктах (спорах), зокрема цивільних, сімейних, трудових, господарських, адміністративних, а також у кримінальних провадженнях (справах щодо адміністративних правопорушень.

Сторони мають право домовитися про включення письмового медіаційного за-

стереження в договір, згідно з яким вони погоджуються передати на медіацію всі або певні спори, які можуть виникнути між ними в зв'язку з будь-якими конкретними правовідносинами, незалежно від того чи мають вони договірний характер, чи ні. Наявність медіаційного застереження в договорі не є перешкодою для звернення в суд або третейський суд.

Слід відзначити, що, за проектом, медіатором може бути фізична особа, яка досягла двадцяти п'яти років, має вищу або професійно-технічну освіту та пройшла професійне навчання медіації, що має включати 90 академічних годин початкового навчання, зокрема не менше 45 академічних годин навчання практичним навичкам.

Адвокатське бюро «Срібна Земля»
НАДАННЯ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ ФІЗИЧНИМ ТА ЮРИДИЧНИМ ОСОБАМ

ДОКТОРА МИКОЛУ МУШИНКУ ОБРАНО АКАДЕМІКОМ МІЖНАРОДНОЇ АКАДЕМІЇ БОГОСЛОВСЬКИХ НАУК ТА УДОСТОЄНО ОРДЕНА АВГУСТИНА ВОЛОШИНА ДО 80-річчя З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ

20 травня у великій актовій залі Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді відбулася зустріч представників професорсько-викладацького складу і студентів університету та академії, а також Міжнародної академії богословських наук із українським, закарпатським фольклористом, українознавцем, бібліографом, істориком, науковцем і педагогом, доктором філологічних наук, професором, членом Міжнародної комісії з дослідження національної культури Карпат та Балкан, головою Асоціації українців у Словаччині, іноземним академіком Національної академії наук України та академіком Міжнародної академії богословських наук Миколою Івановичем Мушинкою, якому 20 лютого цього року виповнилося 80 років із дня народження.

Зі вступним словом і благословенням до присутніх та ювіляра звернувся Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією, голова Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, президент Міжнародної академії богословських наук, який привітав доктора Миколу Мушинку з його славним ювілеєм – 80-річчям із дня народження. За заслуги перед Українською Державою та Українською Церквою, особистий внесок у розвиток української культури і науки та з нагоди ювілею Прео-священніший владика Віктор удостоїв Миколу Івановича Мушинку ордена Августина Волошина I ступеня. Владика Віктор також оголосив, що рішенням президії Міжнародної академії богословських наук Миколу Івановича Мушинку обрано дійсним членом (академіком) цієї академії та вручив йому відповідний диплом академіка.

Представник секретаріату президії Міжнародної академії богословських наук Марія Жабляк зачитала коротку біографічну довідку академіка Миколи Мушинки.

Зі свого боку, за європейськими традиціями академік Микола Мушинка виступив з інавгураційною доповіддю на тему «Життєвий і творчий шлях сім'ї Станіслава та Софії Дністрянських», пам'ять про яких вшановується в Карпатському університеті імені Августина Волошина та Українській богословській академії, а кафедра державного та канонічного права університету щорічно проводить наукові тематичні читання та опікується могилами Станіслава та Софії Дністрянських, які поховані на цвинтарі «Кальварія» в Ужгороді.

Відтак Микола Іванович подарував бібліотеці Карпатського університету імені Августина Волошина низку своїх рідкісних наукових видань і каталогів, а хористи Кафедрального храму Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви під керівництвом регента читця Юрія Ропонича виконали для Миколи Івановича та його дружини низку пісень.

Зустріч з академіком було завершено співом многоліття.

БІОГРАФІЧНА ДОВІДКА

Микола Іванович Мушинка народився 20 лютого 1936 року в селі Курів (історична територія Закарпаття – Карпатської України), на сьогодні Бардіївський округ, Пряшівщина, Словаччина. Згодом закінчив Руську (Українську) гімназію у Пряшеві. Вищу освіту здобув у Карловому університеті в Празі. Вчився в аспірантурі у Празькому університеті та Київському імені Тараса Шевченка. У 1967 році здобув науковий ступінь кандидата наук. Надалі був висланий із УРСР через зв'язки з українськими дисидентами. Під час роботи в Пряшівському університеті (1960–1972) опублікував понад 200 наукових робіт, науково-популярних статей, рецензій. За протест проти введення військ Варшавського договору в Чехословаччину в 1968 році зазнав політичних переслідувань. Із політичних підстав із 1971 року був звільнений з роботи і позбавлений права на наукову і педагогічну діяльність. Із 1972 по 1990 рр. вимушений працювати пастухом та кочегаром. В 1990 році був реабілітований і повернувся на викладацьку роботу до Пряшівського університету. В 1992 році захистив докторську дисертацію в Інституті мистецтвознавства, фольклору та етнографії імені М. Рильського в Києві. Заснував у Пряшеві Асоціацію україністів Словаччини та Словацьке відділення Наукового товариства імені Тараса Шевченка. В 1991 році обраний професором Українського вільного університету в Мюнхені (Німеччина), є почесним професором Кам'янець-Подільського державного університету та почесним доктором наук ДВНЗ «Ужгородський національний університет». У 2016 році обраний дійсним членом (академіком) Міжнародної академії богословських наук.

Усе своє свідоме та творче життя Микола Іванович присвятив дослідженню лемківського фольклору в Україні, Югославії, Румунії, Польщі, Західній Чехії та Моравії, а також українсько-словацьких літературних зв'язків. На рахунку науковця близько 200 наукових розвідок, більше 1000 статей, 350 рецензій, 50 книг.

Прес-служба КаУ

ОСОБЛИВОСТІ ВСТУПНОЇ КАМПАНІЇ-2016

Під час брифінгу в Кабінеті Міністрів заступник міністра освіти і науки Інна Совсун розповіла про особливості вступної кампанії 2016 року.

Цьогоріч вступна кампанія до вищих навчальних закладів стартує 11 липня і триватиме до 28 липня. 2016-го востаннє здійснюватиметься набір на освітньо-кваліфікаційні рівні вищої освіти молодшого спеціаліста та спеціаліста. Відповідно до нового закону «Про вищу освіту», вже з наступного року випускники бакалаврату вступатимуть тільки на магістерські програми підготовки, адже ступінь «спеціаліста» буде замінено «магістром».

Окрім того, набір студентів до вищих навчальних закладів здійснюватиметься за новим єдиним переліком галузей і спеціальностей. Як пояснила Інна Совсун, коли абітурієнт вступав на дуже вузьку спеціальність, його мобільність, можливість зміни освітньої траєкторії у майбутньому була суттєво звужена. За вузькою спеціальністю при зміні кон'юктури ринку праці випускнику ВНЗ важко працевлаштуватися.

«Ідеологія нового переліку полягає в запровадженні підходів європейських країн. Бакалаврат має більш широку спеціальність, студент, провчившись у магістратурі протягом 1,5–2 років, може спеціалізуватися на більш вузькій темі», – зауважила перший заступник міністра.

Вона наголосила, що цьогоріч вступники подають заяви тільки в електронній формі. Винятком є особи, які вступають за результатами вступних екзаменів або за співбесідою. Документи в паперовому вигляді до вищого навчального закладу потрібно подавати лише після зарахування.

Вступники можуть подати до 15 заяв. При цьому не встановлюється обмеження щодо кількості університетів, до яких подаються заяви вступників, натомість встановлюється обмеження за кількістю спеціальностей – до п'яти. Для кожної з них необхідно визначити пріоритетність. Подання заяв у електронній формі на освітні програми, на яких не передбачається прийом за державні кошти, не обмежується.

Як повідомила Інна Совсун, вступники можуть подати сертифікат ЗНО тільки 2016 року.

«Але через проведену роботу зі стандартизації тестів, ми очікуємо, що надалі – з 2017 року можна буде використовувати сертифікати впродовж декількох років», – додала перший заступник міністра. Вищі навчальні заклади самі встановлюватимуть кількість балів сертифіката ЗНО.

Особливістю вступної кампанії є те, що цьогоріч скасовані позаконкурсний вступ і цільовий прийом. Таким чином, враховується конституційна норма щодо рівного доступу до вищої освіти на конкурсних засадах.

Водночас окремі категорії вступників можуть брати участь у конкурсі за результатами вступних іспитів. До однієї з таких категорій належать особи, які мають захворювання, що є перешкодою для проходження зовнішнього незалежного оцінювання. Це діти, для яких Український центр оцінювання якості освіти не може створити технічні умови для складання тестів. Наступна категорія – учасники антитерористичної операції, які захищали незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України, демобілізувалися цього року і не встигли зареєструватися на зовнішнє незалежне оцінювання. Ще одна категорія – це діти-сироти.

За словами Інни Совсун, громадяни, які проживають на тимчасово окупованій території Криму, мають право на здобуття вищої освіти на конкурсних засадах за кошти державного бюджету в межах квот, які визначатимуться Міністерством освіти і науки. Відповідний закон був розроблений за ініціативою Міністерства та ухвалений парламентом кілька місяців тому. Створюються також додаткові можливості щодо вступу до вищих навчальних закладів осіб, які проживають на території проведення антитерористичної операції, до університетів Луганської та Донецької областей, де здійснюють свої повноваження обласні військово-цивільні адміністрації, а також до евакуйованих університетів із зони АТО.

Перший заступник міністра повідомила, що нині вже сформовано пропозиції щодо обсягів державного замовлення та надіслано на погодження Міністерству економіки. При формуванні пропозицій Міністерство освіти і науки враховало демографічну ситуацію, зокрема зменшення чисельності випускників, порівняно з минулим роком на 15%, а також пропозиції вищих навчальних закладів.

«За пропозиціями скорочення становить 10,8%. Особливо за тими спеціальностями, де є надлишок на ринку праці. Насамперед це спеціальності суспільно-гуманітарні», – зауважила Інна Совсун. За інженерно-технічними та природничо-математичними галузями знань обсяги державного замовлення збережено.

Освіта.UA

У МОН ХОЧУТЬ СТВОРИТИ ЯКІСНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ

У Міністерстві освіти відбулася нарада, у ході якої представники відомства, Інституту модернізації змісту освіти, громадськості, IT-компаній і науковці обговорили можливість створення якісних електронних підручників для навчальних закладів, а також навчального контенту для української школи.

За словами заступника міністра освіти Павла Хобзея, одним із пріоритетних завдань МОН є модернізація змісту освіти. Він підкреслив, що таку модернізацію потрібно проводити, активно використовуючи сучасні інформаційні комп'ютерні технології та усуваючи во перешкоди.

Зокрема, необхідно переглянути санітарно-епідеміологічні норми для використання комп'ютерної техніки у школах, зробити ревізію нормативно-правової бази, положення про електронні освітні ресурси та положення про дистанційне навчання, створити доступний для всіх якісний навчальний контент.

«У проекті закону «Про освіту» ключовою компетентністю є інформаційна як складова фахової компетентності вчителя. І якщо закон буде ухвалено, то потрібно створити передумови для розвитку інформаційно-комунікаційних технологій», – наголосив заступник міністра.

Як повідомила директор з фінансово-економічних питань Інституту модернізації змісту освіти Марія Богуслав, усі країни зосередили свою увагу на інформатизації освіти, а деякі з них поставили це питання в державний пріоритет. Так, Естонія зобов'язалася забезпечити електронними носіями до 2020 року всіх учасників навчального процесу: електронними підручниками, робочими зошитами, додатковими матеріалами. У Сербії розроблені відеоуроки, якими можна користуватися вдома.

Вона також зазначила, що слід звернути увагу на проект Угорщини – державний освітній портал, який було запущено кілька місяців тому. Портал розроблявся три роки та побудований на програмному забезпеченні компанії «Майкрософт». На ньому розміщений офіційно рекомендований контент – це єдиний за державними стандартами Угорщини підручник і матеріали, якими діляться вчителі. Серед матеріалів – 4 тисячі відео, 4 тисячі інтерактивних завдань, 10 тисяч інших різних матеріалів. Користувач порталу під час вибору певного класу, відповідного предмета і необхідної компетенції може знайти завдання, тести, які відповідають цій компетенції.

Завдяки цій платформі вчителю дуже зручно формувати свої уроки, використовуючи розміщений матеріал. На порталі за рейтингами можна визначити найкращого вчителя, учня, а також порівняти між собою регіони за успішністю. На цьому майданчику вчителі спілкуються з батьками, ведуть щоденники он-лайн.

У майбутньому Міністерство освіти і науки також планує розробити та створити державну платформу навчального контенту. Заступник директора Інституту модернізації змісту освіти Юрій Завалевський зазначив, що велику роль у процесі запровадження електронного навчального контенту відіграє вчитель. Саме тому розпочинати підготовку майбутніх вчителів з інформаційних технологій потрібно на останніх курсах навчання в університетах. До цієї роботи мають активно долучитися обласні інститути післядипломної підготовки вчителів.

Водночас, зазначають у МОН, необхідно вирішити питання доступу навчальних закладів до Інтернету і ліцензійного програмного забезпечення.

Освіта.UA

ГОЛОВА ДУХОВНО-ОСВІТНЬОЇ КОМІСІЇ УАПЦ ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ УЗЯВ УЧАСТЬ У МІЖНАРОДНІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ «КАНОНІЧНІСТЬ УКРАЇНСЬКОГО ПРАВОСЛАВ'Я: ІСТОРІЯ ПРОБЛЕМИ»

17 травня в будинку Митрополита Київського, Галицького і всієї Русі історичного комплексу святої Софії у Києві відбулася Міжнародна науково-практична конференція «Канонічність Українського Православ'я: історія проблеми». Головним організатором високого наукового форуму виступила ГО «Європейський християнський конгрес» (президент Володимир Авер'янов) за участі Київської православної богословської академії УПЦ КП, Волинської православної богословської академії УПЦ КП, Дніпропетровської духовної семінарії УПЦ КП, Інституту української археології та джерелознавства імені М. С. Грушевського, відділення філософії імені Г. С. Сковороди НАН України, Національного університету «Острозька академія», Комісії з духовності, освіти та катехізації УАПЦ, Карпатського університету імені Августина Волошина, Української богословської академії Карпатського університету, кафедри релігієзнавства філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Міжнародної академії богословських наук та громадської організації «Київське богоявленське ставропігійне братство».

У ході пленарного засідання та круглого столу учасники наукового зібрання обговорили актуальні питання історії та канонічного права з історії зародження, становлення та розвитку Українського Православ'я.

Із вітальним словом до учасників круглого столу звернувся директор Департаменту релігій та національностей Міністерства культури України Андрій Юраш. Головуючим (модератором) під час роботи цього наукового зібрання був провідний науковий співробітник Інституту філософії імені Г. С. Сковороди НАН України доктор філософських наук, професор Олександр Назарович Саган.

Під час пленарного засідання з доповідями виступили:

– ***Високопреосвященніший Мішель Ларош***, митрополит Паризький і всієї Франції Української Православної Церкви Київського патріархату, доктор богослов'я, Бухарестська православна богословська академія.

Тема доповіді «Еклезіологічний аналіз Томосу 1924 р. про Автокефалію Православної Церкви Польщі у зв'язку з перспективами автокефалії УПЦ КП та майбутнього Всеправославного Собору»;

– ***Преосвященніший Віктор Бедь***, єпископ Мукачівський і Карпатський Української Автокефальної Православної Церкви, доктор юридичних наук, доктор богословських наук, професор, академік, голова Комісії з духовності, освіти та катехізації УАПЦ, президент Міжнародної академії богословських наук, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії.

Тема доповіді «Апостольське походження та канонічно-правовий статус Української Автокефальної Православної Церкви»;

– ***священик Михайло Димид***, доктор східного церковного права, доцент кафедри пастирського богослов'я філософсько-богословського факультету Українського католицького університету.

Тема доповіді «Еклезіологічно-канонічний погляд на поняття «благодатності» та «канонічності» Церков;

– ***протоієрей Володимир Вакін***, кандидат богословських наук, доцент, ректор Волинської православної богословської академії УПЦ КП.

Тема доповіді «Еклезіологічне осмислення поняття автокефалії та вихідні канонічні умови її отримання»;

– ***Ірина Преловська***, доктор церковно-історичних наук, кандидат історичних наук, страший науковий співробітник Інституту української археології та джерелознавства імені М. С. Грушевського НАН України, професор Київської православної богословської академії УПЦ КП.

Тема доповіді «Київські канони» 1921 р. Української Автокефальної Православної Церкви як основа церковної ідіосинкразії у XX столітті»;

– ***протоієрей Сергій Колот***, кандидат богословських наук, учений секретар Київської православної богословської академії УПЦ КП.

Тема доповіді «Канонічні правила і сучасні проблеми устрою Вселенського Православ'я»;

– ***протоієрей Петро Зуєв***, клірик Київської єпархії Української Православної Церкви Московського патріархату, громадська організація «Київське богоявленське ставропігійне братство».

Тема доповіді «Концепція «законної/канонічної Церкви» і її вплив на християнську ідентичність у сучасній Україні»;

– ***Олександр Саган***, доктор філософських наук, професор, провідний науковий співробітник Інституту філософії імені Г. С. Сковороди НАН України, голова громадської організації «Київське богоявленське ставропігійне братство».

Тема доповіді «Канони православної Церкви: необхідність перегляду й уніфікації та нинішня обумовленість маніпуляцій»;

– ***Андрій Смирнов***, кандидат історичних наук, доцент кафедри історії Національного університету «Острозька академія».

Тема доповіді «Роль митрополита Діонісія Валединського в конституюванні УАПЦ формації 1942 року»;

– та інші.

Участь у роботі конференції також узяли: протоієрей Георгій Коваленко, клірик Київської єпархії УПЦ МП, Антоній Яновський, представник комісії РКЦ в Україні, старший референт керуючого Карпатською єпархією УАПЦ читець Максим Бережний та інші.

У другій половині дня після пленарного засідання Міжнародної науково-практичної конференції «Канонічність Українського Православ'я: історія проблеми» під головуванням Володимира Авер'янова відбулося засідання круглого столу «Церква та суспільство: взаємовідносини, виклики, відповідальність».

Участь у дискусії круглого столу взяли: Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський УАПЦ, професор Олександр Саган, Володимир Авер'янов, професор Костянтин Липківський, онук святого Митрополита Василя Липківського, першого Предстоятеля УАПЦ, професор Слава Антонович, Києво-Могилянська академія, священик Михайло Дамид, УГКЦ, професор Ірина Преловська, доцент Андрій Смирнов, Національний університет «Острозька академія», диякон Сергій Башинський, УПЦ КП та інші.

Усі учасники наукової конференції та наукового круглого столу дійшли висновку, що на основі поваги до правдивої історії зародження, розвитку та відродження Української Церкви, у період з I по XXI стст., слід шукати шляхи до подолання розділення серед українських православних та утвердження єдиної Помісної Автокефальної Православної Церкви.

Прес-служба Комісії з духовності, освіти та катехізації УАПЦ

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР БЕДЬ ЗУСТРІВСЯ З ВНУКОМ свмч. МИТРОПОЛИТА ВАСИЛЯ ЛИПКІВСЬКОГО – КОСТЯНТИНОМ ЛИПКІВСЬКИМ

17 травня під час проведення Міжнародної конференції «Канонічність Українського Православ'я: історія проблеми», що відбулася в історичному будинку київських митрополитів Софії Київської, Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, зустрівся з внуком священномученика митрополита Василя Липківського – Костянтином Олександровичем Липківським, доктором технічних наук, професором.

У ході зустрічі Костянтин Олександрович коротко розповів про подвижницьке і мученицьке життя свого діда – священномученика Василя Липківського (07 (19).03.1864–27.11.1937), митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви (21.10.1921–27.11.1937).

Усе своє свідоме життя, незважаючи на політичні гоніння з боку колишнього комуністично-радянського режиму СРСР, Костянтин Олександрович, як і його родина, зберігає світлу пам'ять про рідного їм святого Василя Липківського та докладає багато зусиль, для того щоб достойне ім'я подвижника Божого назавжди залишилось в історії України та Української Церкви.

Насамкінець зустрічі владика Віктор побажав Костянтину Олександровичу міцного здоров'я, успіхів, Божої допомоги та подарував ікону Воскресіння Христового. Сторони домовилися підтримувати відносини з метою увіковічення і примноження світлої пам'яті священномученика митрополита Василя Липківського.

ПРЕДСТАВНИКИ ГРОМАДСЬКОСТІ УЖГОРОДА ТА КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ ПРИВІТАЛИ ВИДАТНОГО СКУЛЬПТОРА І АКАДЕМІКА МИХАЙЛА БЕЛЕНЯ З 65-річчям ІЗ ДНЯ НАРОДЖЕННЯ

19 травня в малій актовій залі Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді зібралися представники Ужгородської міської ради, закарпатської влади, науки, освіти, культури, духовенства та студентської молоді для зустрічі з видатним українським скульптором, художником, науковцем, педагогом, доктором мистецтвознавства, професором, академіком Михайлом Олексійовичем Беленем із нагоди 65-річчя від Дня його народження.

За свої 65 років Михайло Олексійович пройшов достойний життєвий шлях, став знаним і визнаним в Україні та за її межами видатним художником, скульптором, науковцем, педагогом і мислителем. При цьому завжди залишався гідним сином свого рідного Закарпаття і палким патріотом України. Протягом свого свідомого і творчого життя ювіляр завжди займав і понині займає активну громадсько-мистецьку позицію. Був членом Республіканської художньої ради зі скульптури Художнього фонду України. Працював головним художником Закарпатського художньо-виробничого комбінату. Обирався членом правління Закарпатської організації Союзу художників України. Був першим організатором зі створення секції скульптури, а згодом її головою при ЗОСХ. Михайло Белень – лауреат республіканської премії імені М. Островського і обласної імені Д. Вакарова (1989), автор багатьох пам'ятників та меморіальних дошок на честь визначних діячів історії та культури, зокрема вихідців із Закарпаття – Ф. Корятовича, О. Духновича, А. Волошина, Т. Ромжі, М. Мункачі, И. Бокшая, Ф. Манайла та інших.

Із благословенням і словом привітання до ювіляра та присутніх звернувся Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією, голова Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, президент Міжнародної академії богословських наук. За особистий внесок у збереження, примноження української культури, багаторічну добросовісну і [illegible] діяльність [illegible] 65-річчя від Дня народження Преосвященніший владика Віктор удостоїв Михайла Олексійовича Беленя ордена «20 років відновлення Державної Незалежності України».

Відтак зі словами вітання до ювіляра звернулися заступник Ужгородського міського голови Олександр Білак, народна артистка та режисер Закарпатського українського музично-драматичного театру імені братів Шерегіїв Лариса Білак, голова Закарпатської організації Національної спілки письменників України Василь [illegible], поет та співак [illegible] Закарпатського академічного народного хору Закарпатської обласної філармонії Василь Матола, професор ДВНЗ «Ужгородський національний університет» [illegible] Сергій Федака та інші.

[illegible]

Прес-служба МАБН

Сторінка підготовлена прес-службою Карпатської єпархії УАПЦ

ЄПАРХІАЛЬНИЙ ВІДДІЛ ІЗ БЛАГОДІЙНОСТІ КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ НАДАВ БЛАГОДІЙНУ ДОПОМОГУ МАЛОЗАБЕЗПЕЧЕНІЙ СІМ'Ї З МУКАЧЕВА

29 квітня, напередодні святкування Світлого Христового Воскресіння, з благословення Преосвященнішого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, голова єпархіального відділу з благодійності, соціального служіння та біоетики читець Юрій Ропонич, голова інформаційно-просвітницького відділу протоієрей Ігор Ковальчук і помічник керівника прес-служби єпархії читець Юрій Шариньский відвідали з благодійною місією малозабезпечену сім'ю Анни Гасинець у м. Мукачеві.

У пасхальному кошику представники Карпатської єпархії передали для пані Анни продукти для приготування великодньої паски, крупи та м'ясні страви, а також ікону Пресвятої Богородиці.

Із благословення Преосвященнішого єпископа Віктора, сім'я Гасинець була взята під опіку відділу з благодійності, соціального служіння та біоетики Карпатської єпархії УАПЦ і щоквартально отримуватиме благодійну допомогу.

У СВЯТО-МИКОЛАЇВСЬКОМУ ЧОЛОВІЧОМУ МОНАСТИРІ В СМТ ЧИНАДІЙОВО КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ ОСВЯЧЕНО СВЯТИЙ ПРЕСТОЛ І ХРАМ

22 травня, у день перенесення мощей святителя Миколая Чудотворця із Мир Лікії в Бар, у Свято-Миколаївському чоловічому монастирі Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в смт Чинадійово Мукачівського району була відслужена Божественна літургія, яку очолив Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією УАПЦ.

Його Преосвященству співслужили: архімандрит Миколай Реківчак (намісник монастиря), протоієрей Сергій Урста (канцлер Консисторії єпархії), протоієрей Валерій Фозикош, протоієрей Василь Кміть та протоієрей Роман Бобай.

Перед початком Божественної літургії Преосвященнійший єпископ Віктор звершив чин освячення престолу та храму на честь святителя Миколая Чудотворця.

Розділити радість із намісником обителі прибула велика кількість духовенства та вірників з різних куточків Закарпаття, які з процесіями пройшли вулицями смт Чинадійово до Свято-Миколаївського чоловічого монастиря.

Під час богослужіння поминались імена православних ієрархів – Всесвятійшого Варфоломія, архієпископа Константинополя – Нового Риму, Вселенського Патріарха, Блаженнішого Макарія, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, Преосвященнійшого Віктора, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ.

У молитві до Господа Бога владика Віктор і духовенство просили миру, щастя і благополуччя для українського народу в Україні, якнайшвидшої перемоги Української Армії над підступними московсько-путінськими окупантами і терористами, молилися за збереження життя кожного українського воїна, добровольця, волонтера і мирних громадян, які нині боронять земну, Богом дану нам Вітчизну Україну від московських ординців, за дарування українцям національної і духовної єдності та утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви.

Після відслужения Божественної літургії духовенство та вірники обійшли хресною ходою освячений Свято-Миколаївський храм із читанням Євангелій та під радісний спів «Христос Воскрес!»

Із архіпастирським словом до парафіян звернувся Преосвященнійший єпископ Віктор Бедь, який привітав намісника монастиря з Днем ангела та побажав довгих років життя у служінні Господу Богу на благо даній нам земній Батьківщині Україні. А також звернув увагу громади на велику працю та молитовний подвиг архімандрита Миколая Реківчака, який зміг збудувати обитель і духовно окормляти паству, незважаючи на всі гоніння, перешкоди та незгоди.

Після завершення Божественної літургії відбулась братня трапеза.

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР БЕДЬ ВІДСЛУЖИВ АКАФІСТ ДО СВЯТОГО АПОСТОЛА ТА ЄВАНГЕЛІСТА ІВАНА БОГОСЛОВА

21 травня, у день ушанування святого апостола і євангеліста Івана Богослова (98–117), Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, відслужив ранковий акафіст до святого апостола і євангеліста Івана Богослова.

У молитві до святого владика Віктор, зокрема, молився:

О великий апостоле, євангелісте громогласний, Богослове і таємновидче невимовних одкровень, дівственнику і улюбленій наперснику Христів Іване! Приими щиру молитву нашу, щодо мнього заступництва твого звертаємося. Випроси у Всещедрого Чоловіколюбця Христа Бога нашого, бо Він перед очима твоїми Кров Свою за нас пролив, щоб не пам'ятав беззаконь наших, а помилував нас і вчинив з нами по милості Своїй; нехай дарує нам здоров'я душевне і тілесне, благоденственне життя і достаток, наставляючи нас звертати все це на славу Його, Спасителя і Господа нашого, а після закінчення тимчасового життя нашого, щоб досягли ми молитвами твоїми Небесного Єрусалиму, щоб ж славу ти в одкровенні бачив і нею в нескінченній радості насолоджуєшся. О великий Іване! Проси молитовно Отця нашого Небесного зберегти український народ і Вітчизну нашу Україну, дарувати нам мир та благополуччя, перемогу Українського війська над підступними московсько-путінськими окупантами і терористами. Просимо тебе, о святий апостоле і євангелісте Іване, мали Бога за дарування нам національної і духовної єдності, утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви, за всі міста і країни, церковні храми та всіх, хто служить і молиться в них, за збереження боголюбивого українського народу від голоду, мору, землетрусу і потопу, вогню і меча, нашестя іноплемінників та міжусобної боротьби; щоб визволитись нам від усякої біди та напасті. Молитвами твоїми відверни, святий отче, від нас праведний гнів Божий, а Його милосердя нам випроси, щоб разом з тобою сподобились прославляти Пресвяте Ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа навіки-віків. Амінь.

БЛАЖЕННІЙШИЙ МИТРОПОЛИТ МАКАРІЙ, ПРЕДСТОЯТЕЛЬ УАПЦ, ПРИЙНЯВ ІЗ РОБОЧИМ ВІЗИТОМ КЕРУЮЧОГО КАРПАТСЬКОЮ ЄПАРХІЄЮ ЄПИСКОПА ВІКТОРА БЕДЬ

18 травня Блаженнійший Макарій Малетич, Митрополит Київський і всієї України, Предстоятель Української Автокефальної Православної Церкви, прийняв у своїй резиденції в Києві з робочим візитом Преосвященнішого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ.

У ході зустрічі було обговорено поточні питання щодо діяльності та розвитку Карпатської єпархії в Закарпатській області.

ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ ВІДСЛУЖИВ ЗАУПОКІЙНУ МОЛИТВУ ЗА ГЕРОЯМИ РЕВОЛЮЦІЇ ГІДНОСТІ НА КИЇВСЬКОМУ МАЙДАНІ

18 травня під час перебування у відрядженні Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський Української Автокефальної Православної Церкви, відслужив на Київському Майдані заупокійну молитву за всіма полеглими Героями Революції Гідності, що полягли смертю хоробрих від підступного і запроданського режиму Віктора Януковича (22.12.2013–22.02.2014).

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх провин, допущених небіжчиками з власної волі чи з примусу, дарування їхнім душам вічного спокою і життя у піднебессі.

ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА ГЕОРГІЄМ ГІЯ ГОНГАДЗЕ ДО 47-РІЧЧЯ З ДНЯ ЙОГО НАРОДЖЕННЯ

21 травня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, відслужив вечірню заупокійну Літію за українським громадсько-політичним діячем, опозиційним журналістом, правозахисником, убитим представниками правлячого режиму президента України Леоніда Кучми з політичних мотивів Георгієм (Гія) Русламовичем Гонгадзе (21.05.1969, Тбілісі, Грузія – 17.09.2000, Київщина, Україна) до 47-річчя з дня його народження.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх провин, допущених із власної волі чи з примусу небіжчиком, дарування його душі вічного спокою і життя у піднебессі.

Сторінка підготовлена прес-службою Карпатської єпархії УАПЦ

УКРАЇНСЬКА БОГОСЛОВСЬКА АКАДЕМІЯ
Карпатського університету
(вищий православний духовно-богословський навчальний заклад)

Підготовка бакалаврів і магістрів за спеціальностями:
– Богослов'я (священнослужитель; християнський місіонер);
– Теологія (християнський педагог);
– Регент церковного хору;
– Вищі курси дяків;
– Військове капеланство (додаткова спеціалізація).

Ужгородський богословський коледж
Підготовка молодших спеціалістів
(на базі 9 класів) за спеціальностями:
– Катехізатор із православного богослов'я, дяк
(із одночасним здобуттям другої
вищої освіти за спеціальностями:
– Правознавство;
– Фінанси і кредит).

(Студенти академії при здобутті вищої духовної освіти одночасно здобувають і вищу світську освіту)
ПРИ УНІВЕРСИТЕТІ ТА АКАДЕМІЇ ДІЄ АСПІРАНТУРА І ДОКТОРАНТУРА
м. Ужгород, вул. Гойди, 4; тел.: + 38 099 369 33 77; (0312) 61 20 08; 61 29 45; www.kau.com.ua; www.uuba.org.ua

Шеф-редактор
Віктор БЕДЬ
Головний редактор
Анатолій КОСТЮХ
Літредактори
Марина ГАЗА
Наталка ГУМЕН-БІЛАНИЧ
Редактори відділів:
Станіслав ДАНКО
Орест ДІДУХ
Ігор КОВАЛЬЧУК
Олексій ПАЙДА
Олексій ШАФРАНЬОШ
Катерина ЧОМБОКОШ
Верстка
Ігор ТОКАЧ
ЗАСНОВНИК
ПП «Адвокатське бюро «Срібне Земля».
ВИДАВЕЦЬ
Християнсько-народна спілка Закарпаття.
Ідентифікаційний код 20444130.
Номер зверстано в інформаційному медіацентрі Карпатського університету ім. А.Волошина.
Друк: Відруковано видавництвом "А-принт" ТОВ "ДМ". м. Тернопіль, вул. Текстильна, 28. тел.: 52 27 37. Моб. тел: (067) 350 17 94. a-print.com.ua
РЕДАКЦІЯ
Ужгород, вул. Гойди, 4
e-mail: txt_SZ@ukr.net
архів в Інтернеті: www.sribnazemlja.narod.ru
сайт: www.sz.uz.ua
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації – серія КВ № 5468 від 11.09.2001 р.
Передплатний індекс – 61159.
Умовний друк. А3 арк. 12.
Тираж – 2500
Номер замовлення: 210
Виходить один раз на тиждень.
Розповсюдження: Закарпатська область

Редакція залишає за собою право не публікацію та редагування матеріалів, яких не повертає, на них не відповідає і не пересилає до інших інстанцій. Редакція не завжди поділяє думку автора. **При передруку посилання на «Срібну Землю» обов'язкове.**

Вітаємо

Ювілейний День народження – 40-річчя відзначить захисник, голова громади Рівнопостольних княгині Ольги і князя Володимира **Іван Степанович Ворон**. З цієї нагоди щиро вітаємо ювіляра здоров'я, добра, духовних і тілесних сил, невичерпної енергії та благодатної Божої допомоги у всьому. Будьте щасливі, й нехай Божа благодать осяює Ваші всі задуми та плани.

Хай поруч з Вами Ангел Ваш летить,
Убереже Вас від біди повсюди.
Нехай все Вам радість кожна мить
І благодать Господня з Вами буде.

Від громади

Днями святкує День народження любимий чоловік, турботливий батько двох синів-патріотів і дбайливий господар **В'ячеслав Петрович Басюк**. З цією святковою нагоди любима родина від усього серця бажає міцного здоров'я, наснаги у роботі, радісного настрою та Божої благодати, а ще:

Хай щастя приходить і гнеться рікою,
Хай горе обходить завжди стороною,
Хай доля дарує предовгі літа,
А в серці завжди хай живе доброта!

ВЕСЕЛКОВИЙ РІДНИЙ КРАЮ!

Веселковий рідний краю,
Щирий спів у серці маю.
З ним у радості й журбі
Низько кланяюсь тобі.
Твоя пісня невмируща,
Як Господнє слово — сущa.
Пісні мудрі й чарівні,
Як цимбали голосні.
З піснею встаєм, лягаєм,
Бо душа того бажає.
У піснях – увесь народ.
Генетичний його код.
Бережем пісенне диво,
Аби рясно скрізь родило.
В ньому велич і краса,
Як Господні небеса.
Розквітай, казковий краю,
У пісенному розмаю.
Серце наше звеселяй,
Україну прославляй!

Іван ТЕГЗА

Шановні читачі!
Редакція приймає для друку на шпальтах нашої газети ***рекламу, оголошення***, а також ***вітальні слова*** на адресу близьких і рідних вам людей.
За детальною інформацією звертайтеся на адресу: вул. Гойди, 4, 4-й поверх, кабінет **403** (Карпатський університет імені Августина Волошина) або телефонуйте: **066-53-38-745** (Станіслав) у будні (**9:00 – 17:00**)

Викладач Ужгородської школи мистецтв набирає учнів на відділення духових і ударних інструментів: труба, баритон, альт, кларнет, флейта, валторна, тенор, туба. Телефонуйте на наступний навчальний рік. Тел.: 067-619-66-81 Юрій Юрійович.

УКРАЇНСЬКА ХРИСТОЦЕНТРИЧНА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА
КАРПАТСЬКА ЄПАРХІЯ

СЛУЖБА ДОВІРИ

Тобі важко і ти не знаєш що робити, до кого звернутися, якщо виникли непорозуміння з рідними та близькими, проблеми на роботі чи службі, в школі чи у вищі та взагалі в житті – НЕ ВПАДАЙ У ВІДЧАЙ!
Тобі допоможуть словом і порадою в православній службі довіри.
Наші телефони цілодобово:

066-75-63-630 – МТС
068-48-11-600 – Київстар

На лінії служби довіри допомогу надасть православний священик.
Є можливість отримати консультацію та пораду висококваліфікованого юриста та психолога.
Пам'ятай, відчай – це гріх! За потреби дзвони!

Служба довіри
Карпатської єпархії УАПЦ
м. Ужгород, вул. Гойди, 4

АФОРИЗМИ

• Хто навчає інших і не виконує того, чому навчає, подібний до курки, яка має крила та не літає.

• Хто добре усвідомлює, що має робити, той прирічає долю.

• Хто не вміє берегти малого, той не вибереже великого.

• Дарове щастя буває різне: одне йде на вінки слави, а інше – на кухню.

• Особистість характеризується не тільки тим, що вона робить, але й тим, що вона не робить.

• Лише той достойний життя і волі, хто щодня за них іде у бій.

• Краще вчити, ніж пригадувати.

• Краще недовіти, ніж переїсти. Ось чому кішка з'їдає мишку, а не навпаки.

• Люди, які оцінки надмірною славою, схожі на кораблі, вщерть перевантажені, навантаженні, й відповідно більше за інших підлягають небезпеці потонути.

• Людям властиво користатися у власних інтересах слабостями інших.

(Із книжки Йосипа ГАНІЧА «Фрази і вислови»)

ПЕРШИЙ ЧИТАЧ

Ти – мій найперший вдячний читач,
Ти – перший компліменті моєму слову
І я не раз казав тобі: «Пробач», –
А ти все пробачав знову й знову.

Ти – мій найперший вдячний читач,
Бо половина творів – то про тебе,
Бо тільки ти мій чуєш тихий плач,
Бо тільки ти молився до неба.

За нас. За мене. І за всі гріхи,
Яким, можливо, і нема прощення.
Ти поряд і в хороші час, й в лихий,
Любов – велике таїнство і вічення.

Знайти своє – найбільша із удач,
А кажуть, що фортуна в сліпачки стане.
Ти – мій найперший вдячний читач,
І цей наш вірш далеко не останній.

Сергій ЗАВАЛКО

Комп'ютерна допомога:
– перевстановлення операційної системи на вибір;
– програмна чистка;
– встановлення драйверів;
– встановлення офісних програм;
– встановлення антивірусу.
За детальною інформацією звертайтеся на адресу: вул. Гойди, 4, 4-й поверх, кабінет **403** (Карпатський університет імені Августина Волошина) або телефонуйте: 067-52-56-884 (Ігор) з **10:00** до **17:00** у будні.

«Моє серце бринить добрим словом...» (Пс. 45, 2).

Срібна земля

ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСНА ГАЗЕТА

www.sz.uz.ua

№16 (985) від 2 червня 2016 року / ВИХОДИТЬ ЩОТИЖНЯ

ЧИТАЙТЕ НАС НА САЙТІ: sz.uz.ua

ВІЙНА ПОЛЬЩІ ТА ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ – УРОКИ ДЛЯ УКРАЇНИ

Коли ми опинилися перед лицем анексій і військової загрози від нашого «східного брата», то перше, що відчули в реакції державної влади, – це розгублення. Спротив загарбницьким намірам московської імперії робився мобілізацією громадянського суспільства, активних людей, які не хотіли і не бажали віддати свій край, область на поталу чужоземцям. Де активних громадян було більше, де вони краще організувалися, там не «розхитати» ситуацію не вдалося. Активна громада, активісти Євромайдану, футбольні фанати, патріотично налаштовані військові не дали свою землю загарбникові. Ці події характерними були в Харкові, Одесі, Запоріжжі, де наміри «розхитати» ситуацію були найбільш явними та радикальними. Там, де активна громада була слабшою, не мала достатнього ресурсу, а мовчазна більшість воліла зберегти свій спокій і не втручатися, мовляв, байдуже, під ким ми будемо, – там розпочалася війна. Росії не вдалося виконати свої злочинні плани щодо України, але частину вона все ж таки зробила. І її політика не була чимось новим у міжнародних відносинах. Навпаки, ця політика окупації, анексії, «псевдореферендумів», «виборів» під прикриттям «зелених чоловічків» є характерною практикою в Європі.

Стор.: 7

НОВИНИ

«Я ВАС НЕ БОЮСЯ»

Стор.: 2

АКТУАЛЬНО

БІЦІ ЗАКАРПАТСЬКОГО ОБ'ЄДНАННЯ «УКРАЇНА СОБОРНА» СПРОВОКУВАЛИ КОНФЛІКТ ІЗ НАЦІОНАЛЬНОЮ ГВАРДІЄЮ УКРАЇНИ НА СПІЛЬНИХ НАВЧАННЯХ

Стор.: 3

НОВИНИ ЮРИСПРУДЕНЦІЇ

СПРОЩУЮТЬСЯ ОКРЕМІ ПРОЦЕДУРИ НА ВАЛЮТНОМУ РИНКУ

Стор.: 8

ОСВІТА

ПИТАННЯ ФІНАНСУВАННЯ ВНЗ ПОТРЕБУЄ ЗМІН

Стор.: 9

ДУХОВНІСТЬ

У КАРПАТСЬКІЙ ЄПАРХІЇ УПЦ ВІДЗНАЧИЛИ НАГОРОДАМИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ І ВОЛОНТЕРІВ, ЯКІ БОРОНЯТЬ УКРАЇНУ ВІД МОСКОВСЬКО-ПУТІНСЬКИХ ОКУПАНТІВ

Стор.: 11

ОСОБИСТІСТЬ

МІСІЯ КОЖНОЇ ЛЮДИНИ — ЖИТИ Й ПРАЦЮВАТИ ДЛЯ УКРАЇНИ

Стор.: 6

КАРПАТСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Августина Волошина

Підготовка бакалаврів і магістрів за спеціальностями:

- Правознавство;
- Фінанси і кредит;
- ІТ-технології та програмування;
- Основи техніки та інженерного програмування;
- Філософія;
- Богослов'я;
- Психологія;
- Медична психологія;
- Підготовка офіцерів запасу.

Міжнародна програма подвійного диплома з університетами Євросоюзу за спеціальностями:

- Інформаційні технології (ІТ);
- Основи техніки та інженерного програмування;
- Міжнародні відносини та зовнішня торгівля;
- Управління бізнесом;
- Філософія;
- Психологія;
- Соціальна педагогіка;
- Англійська мова та література;
- Німецька мова та література;
- Туризм і готельна справа.

Ужгородський гуманітарно-економічний коледж

Підготовка молодших спеціалістів (на базі 9 класів) за спеціальностями:

- Правознавство;
- Фінанси і кредит.

ПРИ УНІВЕРСИТЕТІ ТА АКАДЕМІЇ ДІЄ АСПІРАНТУРА І ДОКТОРАНТУРА

м. Ужгород, вул. Гойди, 4; тел.: + 38 099 369 33 77; (0312) 61 20 08; 61 29 45; www.kau.com.ua; www.uuba.org.ua

НАШ КАЛЕНДАР

4 червня – Міжнародний день безневинних дітей – жертв агресії; День господарських судів України;

5 червня – Всесвітній день навколишнього середовища; День працівників водного господарства; День працівників місцевої промисловості;

6 червня – День журналіста;

8 червня – Всесвітній день океанів.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

5 червня 1990 р. – Всеукраїнський Православний Собор у Києві проголосив відродження Української Автокефальної Православної Церкви (УАПЦ).

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС: 61159

РЕКОМЕНДОВАНА ЦІНА 2.00

«Я ВАС НЕ БОЮСЯ»

31 травня в Ужгородській міській раді відбулася чергова сесія депутатів, на якій обранці активно ухвалювали корисні для себе, інколи для міста рішення. Цього разу таких рішень, вагомих і не дуже, назбиралося аж близько сорока. Проте всі вони були ухвалені протягом досить короткого часу та не викликали особливо бурхливих дискусій ні в колі депутатів, ні в колі активістів. Та й сесія, про яку йтиме мова, скоріше за все, запам'ятається не ухваленими рішеннями, а тим, що відбувалася вона вже у звичній атмосфері соціального напруження, яке було спровоковане якраз мером міста та його натхненною роботою.

Найперше, про що слід зазначити, це те, що цього разу, на подив усіх присутніх, сесія відбулася без жодного замінування (!). Здавалося б, дрібниця, але яка приємна. Адже за останній час склалося враження, що в Ужгороді було створене спеціальне терористичне, злочинне угруповання таких собі політичних «пранкерів», яке ставило собі за мету зривати роботу місцевої ради. І жодний орган правопорядку – ні Служба безпеки, ні поліція, ні прокуратура – не в змозі були припинити ці акти беззаконня щодо влади в місті. І тільки після того як міський голова оголосив про розробку нового «геніального» регламенту (про його геніальність ми писали в попередніх номерах), дзвінки про замінування, на диво, припинилися, адже тепер, коли депутати можуть проводити визні засідання сесії, встановлювати обмеження на присутність у залі, потреба у «вибуховій» раді відразу зникла. «Совпаденіє?...»

Натомість на сесії у вівторок замість завуальованої міни у вигляді муляжу гранати в туалеті вибухнула нова «міна» – соціальна. Перед самим початком сесії на площі Поштовій почали збиратися активісти, які принесли плакати з написами «Ні – європейським тарифам без європейського рівня життя», «Жодної бюджетної гривні – Водоканалу», «Зупинимо тарифний геноцид українського народу» та інші. Активісти виступили зі зверненням до депутатського корпусу з проханням почати виконувати свої обов'язки. «Люди не виживають, не вигрібають, бо не можуть оплачувати компослуги за такими тарифами. Міська рада може звернутися до уряду і ВР. Чим більше буде міськрад звертатися, тим більшим буде тиск. Тому ви маєте нас вислухати і звернутися до вищого керівництва», – заявила пізніше на сесії активістка Ілдика Терлецька.

Тим часом депутати розпочали розглядати питання порядку денного. Перед цим до приміщення міської ради почали запускати журналістів. На вході стояло кілька працівників поліції, які просили показувати вміст сумок. Загалом хочеться вчергове наголосити, що весь цирк із мінуванням вже довго і досить яскраво показує те, що влада у нашому місті ставиться до пересічних ужгородців як до відвертих ідіотів, намагаючись, цитуючи класиків, «розвести, как котят». Бо в іншому разі виходить, що на керівні посади наших органів правопорядку призначають осіб, які іспит із логіки складали явно не з першого разу. Але, звичайно, такий варіант малоймовірний, адже майже два роки вже ми живемо по-новому, із цілком реформованою і переатестованою поліцією, де немає місця старим корумпованим кадрам, що йдуть на злочинний зговір та договорняки для власного збагачення тощо. Нашого міністра Авакова кличуть у різні країни бути радником із реформи правоохоронних органів, а його роботу ставлять у приклад усім як першу реформу, реалізовану тільки безпосередньо дописами у відомій соціальній мережі. Пишуться відповідні наукові статті, захищаються наукові роботи... І останнім аргументом компетентності безпосередньо ужгородських органів правопорядку є їхнє знешкодження «мінера» 19-ї школи протягом кількох годин. Процесу ЗНО, напевно, щастить більше, ніж черговим сесіям міської ради, адже у нашій реальності розслідування «замінувань» ради ведеться до цього часу. Жаль тільки хлопця, який із такими навичками міг стати гідним наступником мера Андрієва.

Викликала чимало запитань і зміна «інтер'єру» в сесійній залі – зник мікрофон для виступів присутніх на сесії. На закиди активістів, чому із залу засідань забрали мікрофон, мер Ужгорода Богдан Андріїв відповів: «З технічних причин. Мікрофон поламаний». Однак відсутність мікрофона не зупинила поважну активістку, яка нагадала меру та присутнім депутатам, для кого вони ухвалюватимуть рішення і до кого хоча б трохи варто прислухатися у процесі своєї роботи. Та мер відразу знайшов гідну відповідь усім активістам та загалом громаді, яка його вибирала, – «Я вас не боюся!» – заявив він і з «чистим» сумлінням продовжив ігнорувати заклики ухвалити звернення до центральних органів влади та вплинути на місцеву тарифікацію.

З інших рішень, що були ухвалені на сесії, можна згадати й рішення про ліквідацію КП «Служба пасажирських перевезень». У цьому контексті сподіваємось на продовження епопеї з улаштування «приватного» бізнесу «мера та компанії» щодо маршрутних перевезень, однак не за рахунок чергового підвищення тарифу на перевезення, а шляхом усунення недоліків у вигляді водіїв-грубіянів та маршруток із позаминулого століття.

Крім цього, депутати своїм рішенням виділили 24 земельні ділянки учасникам АТО. Площа ділянок становить від 6 до 1 га. Вони будуть надані для будівництва та обслуговування житлового будинку, господарських будівель і споруд. Ухвалено також рішення «Про надання пільг», відповідно до якого було надано 100% пільгу зі сплати земельного податку об'єднанням співвласників багатоквартирних будинків та житлово-будинковим комітетам. Зробили приємне депутати й апарату міської ради, збільшивши штат на 9 осіб. Тепер тут буде створено ще чотири нові відділи: відділ реєстрації місця проживання, відділ реєстрації речових прав на нерухоме майно та їхніх обтяжень, відділ реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців та відділ державного архітектурно-будівельного контролю. Як бачимо, європейські реформи скорочення бюрократичних апаратів у дії.

Отже, такою ми побачили останню сесію Ужгородської міської ради. Наприкінці хочеться сказати, що сесія не закінчилася, а мер оголосив про перерву до наступного тижня, перенісши кілька важливих питань на розгляд. Ми продовжуватимемо слідкувати за політичною ситуацією в місті та за сесіями міської ради зокрема й ознайомлюватимемо з їхнім актуальним аналізом.

Станіслав ДАНКО

ЯК ДІЯТИ ПІД ЧАС ЗЕМЛЕТРУСУ?

За інформацією сейсмічної станції «Ужгород», щороку в області трапляється від 25 до 70 землетрусів. Здебільшого вони мають поверхневий характер, оскільки виникають на глибині 2–15 км. Потужність землетрусів може доходити до 7 балів за 12-бальною шкалою MSK-64, коли утворюються тріщини в стінах кам'яних будівель. Отож аби навчити населення, як діяти у випадку виникнення землетрусів, Управління ДСНС України у Закарпатській області нагадує громадянам основні правила поведінки під час підземних поштовхів.

Дії у випадку загрози виникнення землетрусу:

1) уважно слухайте інформацію про ситуацію та інструкції про порядок дій, не користуйтеся без потреби телефоном;

2) зберігайте спокій, попередьте сусідів, надайте допомогу інвалідам, дітям і людям похилого віку;

3) навчіть дітей, як діяти під час землетрусу;

4) дізнайтеся про місце збору мешканців для евакуації. Завчасно вирішіть, де буде місце зустрічі вашої родини у разі евакуації;

5) одягніться, візьміть документи та зберіть найбільш необхідні речі, невеликий запас харчів на декілька днів, питну воду, медикаменти, кишеньковий ліхтарик;

6) від'єднайте всі електроприлади від мережі, вимкніть газ та систему нагрівання;

7) поставте на підлогу більш важкі та великі речі. Закріпіть речі, які можуть впасти і спричинити травми. Не ставте ліжко біля вікна з великим склом;

8) зберігайте у зручному місці один або декілька вогнегасників;

9) з'ясуйте, чи не знаходиться ваше житло або місце роботи під загрозою затоплення (у разі руйнування греблі), зсуву або дії іншого стихійного лиха;

10) виведіть худобу на більш безпечну місцевість.

Дії під час землетрусу:

1) зберігайте спокій, уникайте паніки;

2) дійте негайно, як тільки відчуєте коливання ґрунту або споруди. Головна небезпека, яка вам загрожує, – це предмети й уламки, що падають;

3) швидко вийдіть з будинку і відійдіть від нього на відкрите місце, якщо ви знаходитесь на першому-другому поверсі;

4) негайно покиньте кутові кімнати, якщо ви перебуваєте вище другого поверху;

5) перейдіть у більш безпечне місце, якщо ви знаходитесь у приміщенні. Станьте в отворі внутрішніх дверей або в кутку кімнати, подалі від вікон і важких предметів;

6) якщо можливо, сховайтеся під стіл – він захистить вас від падіння важких предметів та уламків;

7) не кидайтесь до сходів або до ліфта, якщо ви знаходитесь у висотній споруді вище п'ятого поверху. Вихід зі споруди буде заповнений людьми, а ліфти вийдуть з ладу;

8) не запалюйте сірники, свічки й не користуйтеся запальничками під час та одразу після підземних поштовхів, оскільки може статися пожежа або вибух через витік газу, бензину чи інших легкозаймистих речовин;

9) вибігайте з будинку швидко, але обережно. Остерігайтесь уламків, електричних дротів та інших джерел небезпеки;

10) відійдіть подалі від високих споруд, шляхопроводів, мостів та ліній електропередач;

11) зупиніться, якщо ви їдете автомобілем, відчиніть двері та залишайтесь у машині до припинення коливань.

Дії після землетрусу:

1) зберігайте спокій, заспокойте дітей і тих, хто отримав психічну травму в результаті землетрусу, оцініть ситуацію;

2) допоможіть по змозі постраждалим, викличте медичну допомогу тим, хто її потребує;

3) переконайтесь, що ваше житло не пошкоджене. Будьте дуже обережні: може статися раптове обвалення, загрожує небезпека від витоку газу, від ліній електромереж, розбитого скла;

4) перевірте, оглянувши, стан мереж електро-, газо- та водопостачання;

5) обов'язково кип'ятіть питну воду – вона може бути забруднена;

6) перевірте чи немає загрози виникнення пожежі;

7) не користуйтеся відкритим вогнем, освітленням, нагрівальними приладами, газовими плитами і не вмикайте їх до того часу, доки не будете впевнені, що немає витоку газу;

8) не користуйтеся довго телефоном, окрім як для повідомлення про серйозну небезпеку;

9) не поспішайте оглядати місто, не відвідуйте зони руйнувань, якщо там не потрібна ваша допомога;

10) уникайте морського узбережжя, де може виникнути небезпека від морських хвиль, спричинених сейсмічними поштовхами;

11) будьте готові до повторних поштовхів. Часто вони спричиняють додаткові руйнування;

12) дізнайтеся у місцевих органах державної влади адреси організацій, які відповідають за надання допомоги потерпілому населенню.

У ДСНС України у Закарпатській області

ЗАКАРПАТСЬКІ ПТУ МОЖУТЬ ЗАЛИШИТИСЯ БЕЗ ФІНАНСУВАННЯ

У понеділок, 30 травня, відбулося засідання постійної депутатської комісії з питань освіти, науки, культури, духовності, молодіжної політики, фізкультури і спорту, національних меншин та інформаційної політики, яку очолює Ільдіко Орос.

Депутати обговорили листи і звернення до профільної комісії та порядок денний другого пленарного засідання III сесії, яка запланована на 14 червня ц. р.

Жваве обговорення в обранців викликало питання про стан фінансування професійно-технічних училищ краю. Як повідомила директор департаменту освіти і науки Закарпатської ОДА Ганна Солкова, для координації дій з цього болючого питання у краї створено регіональну раду професійної освіти обласної державної адміністрації та робочу групу, куди ввійшли представники виконавчої та самоврядної влади, освітньої галузі, центру зайнятості, роботодавці. Вони напрацюють відповідні рекомендації.

[illegible]

[illegible] нізацію. Для цього, як поінформувала Ганна Іванівна, на сьогодні всі майнові об'єкти та земельні ділянки ПТУ на Закарпатті мають необхідні документи. Будучи профільна комісія [illegible] на тому, що це питання не потрібно форсувати, а [illegible] до висновків [illegible] регіональної [illegible] рекомендацій [illegible]

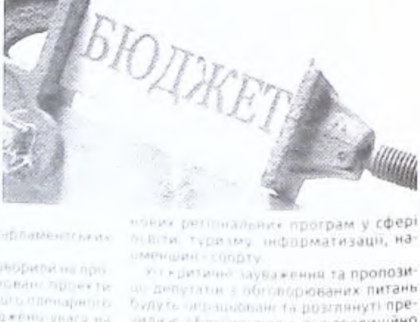

[illegible] активно обговорили на профільній комісії [illegible] проекти [illegible] до порядку денного пленарного засідання сесії. Зосередження увагу на змінах і доповненнях до [illegible] програм, ухвалених рішеннями попередніх сесій, та до затвердження [illegible] нових регіональних програм у сфері освіти, туризму, інформатизації, нацменшин і спорту.

[illegible] критичні зауваження та пропозиції депутатів з обговорюваних питань будуть опрацьовані та розглянуті президією обласної ради, яка традиційно відбудеться напередодні другого пленарного засідання третьої сесії.

«Про Захід»

ЗАЯВА ЗАКАРПАТСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ОБ'ЄДНАННЯ «УКРАЇНА СОБОРНА» ЩОДО ЗАСУДЖЕННЯ БУДЬ-ЯКОЇ ПОЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ТЕРИТОРІЇ ЗАКАРПАТТЯ ПРОРОСІЙСЬКОЇ, СЕПАРАТИСТСЬКОЇ, АНТИУКРАЇНСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ «ЗУБР»

25 травня на регіональних ЗМІ була опублікована інформація про приїзд і створення в Закарпатській області осередку проросійської, сепаратистської організації «За Україну, Білорусію, Росію».

Ця організація виступає за відновлення колишнього комуністично-радянського режиму та возз'єднання трьох держав – Росії, України і Білорусі. У вересні 2001 року «ЗУБР» брав участь у провокаційному проекті, спрямованому на визнання Україною захопленого Росією Придністров'я як окремого територіального утворення та створення українського консульства в Тирасполі. В розпал російської агресії проти України 9 травня 2014 року представники «ЗУБРу», які вийшли у Києві на заходи з ушанування Перемоги у Великій Вітчизняній війні разом із Комуністичною партією України, носили георгіївські стрічки, які вже тоді були ідентифікатором проросійських терористів, котрі окупували Крим та східну частину України.

Згідно з «Вікіпедією», керівник організації Мазур Олена Анатоліївна (нар. 23 січня 1969, Біле, Лутугинський район, Луганська область) – український політик, депутат Верховної Ради України III скликання від Соціалістичної партії України, заступник директора відокремленого структурного підрозділу Національного авіаційного університету «Центр наукових ініціатив», голова Всеукраїнського громадського об'єднання «За Україну, Білорусію, Росію».

Нами, Закарпатським об'єднанням «Україна Соборна», було скликано екстрене засідання координаційного комітету, де було вирішено, що ми, молодь та громадськість краю, не стоятимемо осторонь і не дозволимо ворогу проводити будь-які антидержавні засідання, збори тощо... Гостро засуджуємо будь-яку діяльність на території Закарпаття організації «За Україну, Білорусію, Росію» як такої, чия ідеологія спрямована на зазіхання на територіальну цілісність України і дестабілізацію політичної та громадсько-суспільної ситуації на Закарпатті.

Тому вимагаємо від правоохоронних органів, Служби безпеки України в Закарпатській області та відповідних органів державної влади негайної правомірної та жорсткої реакції, а саме:

1. Заборонити будь-які засідання представників проросійської, сепаратистської організації «За Україну, Білорусію, Росію».

2. Заборонити на території Закарпаття будь-яку політичну діяльність вищезгаданих осіб і надалі всіх осіб, які мають будь-який стосунок до проросійської, сепаратистської організації «За Україну, Білорусію, Росію».

3. Регіональним органам юстиції не проводити реєстрації осередків вказаної організації!

4. Звертаємось до Міністерства юстиції України скасувати у судовому порядку свідоцтво про реєстрацію вказаного об'єднання!

Координаційний комітет ЗО «Україна Соборна»

ЗАКАРПАТСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ
УКРАЇНА СОБОРНА

ЯКЩО УГОРСЬКІ ПРОРОСІЙСЬКІ ПРОВОКАТОРИ ХОЧУТЬ ТАК ЗВАНОГО ПОВЕРНЕННЯ ДОДОМУ, ТОБТО НА ЗАКАРПАТТЯ, ТОДІ УГОРЦЯМ СЛІД ПОВЕРТАТИСЯ В РАЙОН БАШКИРІЇ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ДО ПУТІНА!

Їхні предки прийшли з тих країв у далекі часи...

Нещодавно в засобах масової інформації було опубліковано інформацію про те, що угорська шовіністична, пронацистська та сепаратистська політична партія «Йоббік» готує чергову провокацію на Верецькому перевалі.

З червня на Верецькому перевалі угорська шовіністична, пронацистська та сепаратистська політична партія «Йоббік» має намір організувати акцію «Повернення додому. Угорці на Верецькому перевалі».

Закарпатське національно-патріотичне об'єднання «Україна Соборна» вже неодноразово підіймало питання щодо вищезазначеної партії і її відверто антиукраїнської діяльності.

Закарпатським об'єднанням «Україна Соборна» було відправлено офіційне звернення до СБУ та МЗС із вимогою вжити необхідних заходів щодо заборони в'їзду на територію України представників угорської шовіністичної, пронацистської та сепаратистської політичної партії «Йоббік».

Партія «Йоббік» відома тим, що своїм головним завданням вбачає створення русинсько-угорської автономії, а надалі – відділення Закарпаття від України та приєднання області до Угорщини. Представники партії «Йоббік» вільно зазіхають на територіальну цілісність України, називаючи Закарпаття частиною «Великої Угорщини». Відомо, партія «Йоббік» має зв'язок із вищим керівництвом країни-окупанта Російською Федерацією, а також терористичними угрупованнями «ДНР» і «ЛНР», що на Сході вбивають наших співвітчизників, зокрема закарпатців. Відомо також, що представники політичної партії «Йоббік» були «офіційними спостерігачами» на псевдореферендумі під час анексії українського Криму, на антиконституційних виборах «ДНР» і «ЛНР» на території окупованого Донбасу. За такі дії у жовтні 2015 року Європарламент позбавив недоторканності депутата від Угорщини та представника партії «Йоббік» Белу Ковача, його також звинуватили в шпигунстві проти інститутів ЄС на користь Російської Федерації.

У зв'язку з вищенаведеними фактами координаційний комітет ЗО «Україна Соборна» звернувся до голови Служби безпеки України Василя Сергійовича Грицака та міністра закордонних справ Павла Антоновича Клімкіна з вимогою:

– визнати діяльність угорської пронацистської політичної партії «Йоббік» недружньою щодо України й такою, що загрожує національній і державній безпеці, а також територіальній цілісності держави України;

– заборонити в'їзд і перебування на території України, зокрема на Закарпатті, будь-яких офіційних представників та членів угорської сепаратистської політичної партії «Йоббік»;

– ужити заходів щодо профілактики та локалізації на території України, зокрема на Закарпатті, антиукраїнської діяльності з числа громадян України, що є прихильниками та членами угорської пронацистської політичної партії «Йоббік» та проводять за її дорученням антиукраїнську політику.

Громадськість Закарпаття з нетерпінням очікує відповідної реакції та виконання вищезазначених вимог і застосування їх щодо угорської шовіністичної, пронацистської та сепаратистської політичної партії «Йоббік».

Ми, Закарпатське об'єднання «Україна Соборна», наполегливо рекомендуємо «йоббікам» не відвідувати із недружніми візитами територію нашого українського рідного патріотичного Закарпаття!

Прес-служба ЗО «Україна Соборна»

ЧИ ЗАБУВАЄТЕ ВИ ОСЛІПЛЕНІ ЗЛОБОЮ УГОРЦІ, ЩО ВИЗНАЧЕННЯ КОРДОНІВ З НАЦІОНАЛЬНОМУ ГОЛОСУВАННІ ВІДСУНУЛО ВАШІ ОБ'ЄДНАННЯ ВІД ВАШОЇ ВІТЧИЗНИ?

Адже якщо в разі потреби доведеться вийти на вулиці міста, щоб допомогти нейтралізувати будь-яку загрозу та спроби дестабілізувати ситуацію в області.

Ми, Закарпатське об'єднання «Україна Соборна», готові в будь-який час усіма можливими силами допомагати у збереженні спокою на нашому українському патріотичному Закарпатті, його цілісності та мирного неба.

Але цього разу ми стоятимемо із Національною гвардією України не навпроти один одного, а плече-в-плече. Адже, ми найперше — українці і маємо єднатися саме як українці. Бо ж у нас одна мова — українська! Одна держава — Україна! Один прапор та одна земля — Україна!

Так, 26 травня бійці Закарпатського об'єднання «Україна Соборна» взяли участь у антисепаратистських навчаннях тероборони, чим допомогли заспокоїти активну діяльність спецслужб РФ на території Закарпаття!

Від себе особисто хочу звернутися до всіх ворогів, які зазіхають на спокій на нашому Закарпатті. Шановні путінські підстилки, шановні «ЗУБРи», угорські агенти кремля «йоббіки» та усі продажні депутати, олігархи, які виконують на Закарпатті завдання дестабілізації політичної та громадсько-суспільної ситуації в області: одьте до Російської Федерації, до Угорщини... Але руки геть від Закарпаття! Не намагайтеся сіяти в нашому рідному краю розбрат «ужеруським миром» із його «лжеруською церквою», «угорські чи русинські автономії» і тому подібне... Адже сценарій Донбасу тут не пройде.

Орест ДІДУХ,
голова координаційного комітету ЗО «Україна Соборна»
Фото: Катерини ЧОМБОКОШ

УСПІХ УКРАЇНИ У РЕФОРМАХ МОЖЕ ПОСИЛИТИ САНКЦІЇ ПРОТИ РОСІЇ (СВІТОВА ПРЕСА)

Нью-Йоркський часопис «The New York Times» наголошує на необхідності подальших реформ в Україні. Британський тижневик ділових кіл «The Economist» розглядає Харків як лакмусовий тест української революції. Одне з найпопулярніших періодичних видань Великої Британії «The Guardian» пише про негативну реакцію Москви на призначення колишнього керівника НАТО радником Президента України – повідомляє Радіо Свобода.

Американський часопис «The New York Times» містить матеріал «Успіх України у реформах може посилити санкції проти Росії». У статті зазначається, що Україні буде легше переконати країни Європейського Союзу утримувати надалі санкції проти Росії цього літа, якщо Київ продемонструє прогрес у плані реформ і боротьби з корупцією. Саме на цьому наголосив колишній генеральний секретар НАТО Андерс Фог Расмуссен. Американське видання нагадує, що у червні ЄС вирішуватиме, чи залишати чинними санкції проти Москви, для чого буде потрібно одностайне рішення всіх 28 країн-членів. Водночас газета додає, що санкції, вочевидь, будуть подовжені, попри дедалі більшу опозицію щодо цього кроку певних держав-членів ЄС.

Видання додає, що Расмуссен вважає, що санкції і надалі залишаються дієвим механізмом тиску на Росію, щоб та припинила підтримку проросійських сепаратистів на сході України. Екс-керівник НАТО зазначив, що бажання західних лідерів утримувати санкції проти Москви напряму залежить від бажання керівництва у Києві здійснювати необхідні Україні реформи. Американський часопис нагадує, що Расмуссена було призначено радником Президента України Петра Порошенка у доволі складний час, коли в українському суспільстві зростає розчарування повільним темпом реформ і невиконанням цілей Революції Гідності на Майдані. На додаток, популярність Президента Порошенка, якого, власне, і привів до влади Майдан, стрімко падає, а кілька міністрів-реформістів змушені були піти у відставку.

Расмуссен озвучив занепокоєння лідерів країн Заходу рівнем корупції в Україні і додав, що, попри все, українське керівництво досягло помітного поступу в боротьбі з цим ганебним явищем. Колишній генеральний секретар НАТО наголосив, що уряд Петра Порошенка здійснив більше реформ за той короткий час, який він перебуває при владі, ніж Україна бачила за останні 20 років. На думку Андерса Фога Расмуссена, життєво важливо продовжувати процес реформ, що, зі свого боку, забезпечуватиме подальшу підтримку України країнами Заходу.

Британський тижневик ділових кіл «The Economist» друкує статтю «Місто проводить бета-тестування української революції». У матеріалі повідомляється про Миколу Рідного, харківського відеодизайнера, який пригадує, як 2 роки тому його рідне місто Харків ледь не потрапило до рук підтримуваних Росією бойовиків, які нині контролюють низку міст на південному сході України. Сьогодні, як пише британський тижневик, Харків залишається лакмусовим папірцем тесту: чи зможе Україна задовольнити російськомовних громадян і перетворитися на цілком функціональну країну? Думка розділяється, як пише видання, у тому, наскільки близьким був Харків до того, щоб стати ще одним центром сепаратизму в Україні. Більшість жителів міста вважає, що спалахи насильства два роки тому було інспіровано й організовано ззовні, коли хтось платив кримінальним елементам, яких завозили автобусами з Росії, для того щоб вони нападали на активістів проєвропейського Майдану у Харкові.

Британський тижневик пише далі, що для молодих інженерів, яких випускають місцеві виші, новим напрямком діяльності є інформаційні технології. Нині понад 200 компаній у цій царині мають 14 тисяч програмістів та розробників. Далі видання наводить як приклад Павла Науменка, колишнього директора авіаційного заводу, який нині випускає електронні прилади для дронів. Науменко, як пише тижневик, бачить Харків технологічним магнітом для усієї України. І цей магніт, на думку Науменка, обіцяє яскраве майбутнє. Утім, як пише тижневик, головні перешкоди на шляху до цього майбутнього – погане врядування та мер міста Геннадій Кернес. Засуджений за шахрайство на початку 90-х, Кернес нині має прибутки від телебачення, телекомунікацій та нерухомості. Завдяки витратам на комунальні потреби та побудові нового православного храму і парку дитячих атракціонів Кернес минулого жовтня здобув на місцевих виборах 66% голосів.

«The Economist» пише, що реальна політика у Харкові ведеться за лаштунками і є помітною лише тоді, коли призводить до насильства. Тижневик нагадує, що 2 роки тому Кернес спочатку підтримав росіян, проте згодом змінив позицію і перейшов у проукраїнський табір. Видання нагадує, що в Кернеса стріляли 2 роки тому, і він нині пересувається в інвалідному візку, а одного з його найдавніших друзів і його персонального банкіра було застрелено на цвинтарі.

У Харкові, як і скрізь в Україні, реформи наштовхуються на корупцію. Представники Харківської правозахисної групи кажуть, що половину всіх суддів варто замінити і навіть більшу кількість прокурорів зняти з посад. Британський тижневик додає: дивлячись на те, як сепаратизм зруйнував економіку Донеччини та Луганщини, ніхто у Харкові не вважає, що у цьому місті може бути «народна республіка». З іншого боку, Харків ніколи не був таким ідеалістичним, як Київ, щодо сміливих обіцянок революції на Майдані. Розчарований, сповнений потенціалу, проте стримуваний поганим керівництвом, Харків у багатьох випадках нагадує Україну в мініатюрі.

Популярне періодичне видання Великої Британії «The Guardian» містить матеріал «Росія негативно висловлюється щодо нової посади колишнього керівника НАТО в Україні». У статті повідомляється, що Президент України призначив колишнього генерального секретаря НАТО своїм особливим радником, що, зі свого боку, викликало обурення в Росії. Часопис пише, що російські парламентарі, які розглядають розширення НАТО на Схід як загрозу своїй безпеці, одразу ж почали критикувати це рішення президента сусідньої держави. Далі видання наводить слова Леоніда Калашникова, заступника голови комітету із закордонних справ нижньої палати російського парламенту, який назвав це рішення українського Президента «ворожим кроком». А Костянтин Косачов, голова комітету із закордонних справ верхньої палати російського парламенту, назвав призначення Расмуссена радником Порошенка «демонстративним шоу» без будь-якого військового чи практичного сенсу.

Британське видання додає: за словами Косачова, Москва не задоволена фактом того, що українське керівництво консультуватиме така, за словами російського політика, «антиросійська» постать, як Расмуссен. Далі часопис пише, що лідери семи найрозвиненіших країн світу на саміті у Японії заявили, що санкції проти Росії не буде скасовано аж доти, доки Москва не виконає повністю умови Мінських угод щодо врегулювання ситуації на сході України. Газета нагадує: президент Росії Путін заявив, що Польща та Румунія можуть стати цілями за те, що на територіях тих країн розміщуються американські протиповітряні бази.

«The Guardian» зазначає, що наразі незрозуміло, на чому концентруватиметься Расмуссен у своїй роботі на посаді радника українського керівництва. Втім, він заявив, що докладе всіх зусиль, аби пропагувати безпеку і реформи в Україні, включно з боротьбою проти корупції. Він також визначив ситуацію з безпекою у східній Україні, де, як пише британський часопис, угоду про припинення вогню часто порушують проросійські бойовики.

З ПОЧАТКУ 2016 РОКУ НА СХОДІ УКРАЇНИ ЗАГИНУЛО 42 ВІЙСЬКОВИХ, ПОРАНЕНО – 350

Про це повідомив перший заступник секретаря РНБО Михайло Коваль під час засідання Міжпарламентської асамблеї Верховної Ради, Сейму Литви і сенату Польщі. Він зазначив, що з початку року зафіксовано 6380 обстрілів, а також наголосив, що Росія не виконує Мінські домовленості. «На сьогодні шлях умиротворення агресора замість посилення санкцій та інших реальних дій призводить лише до зростання жертв серед українських військових та мирних жителів, а також посилює небезпеку розв'язання повномасштабних військових дій у Європі», – сказав Коваль.

За його словами, за понад два роки «бойовиками і їхніми російськими господарями» вбито 10 тисяч українців, понад 20 тисяч поранено і близько 2 мільйонів людей вимушені були покинути свої домівки, зазначає УНІАН.

Коваль підкреслив, що Росія перетворила Донецьк і Луганськ «на величезний полігон для відпрацювання тактичних прийомів і випробування новітньої зброї останнім часом відбувається нарощування угруповань Збройних сил Росії на західному і південно-західному стратегічних напрямках, зокрема безпосередньо поблизу державного кордону України.

«Наразі російське військове угруповання на тимчасово окупованій території України становить 15 батальйонних тактичних груп, 8 ротних тактичних груп та окрему мотострілкову бригаду», – повідомив перший заступник секретаря РНБО.

Він додав, що загальна чисельність особового складу становить близько 36 тисяч військовослужбовців, які мають на озброєнні до 300 танків, 1002 бойові машини, 285 артилерійських систем, 149 реактивних систем залпового вогню, 4 тактичних реактивних комплексів «Точка У», 461 бойовий літак, 303 вертольоти, 23 бойові кораблі та 2 підводні човни.

Коваль наголосив на необхідності посилення санкцій щодо Росії, оскільки йдеться про зовнішню агресію, а не про громадянський конфлікт».

РАДА РІЗКО ЗНИЗИЛА АКЦИЗ НА ВЖИВАНІ МАШИНИ

Зниження ставок на б/у машини не стосується автомобілів з Росії. Ставки акцизного збору на б/у автомобілі знизили для мінімізації використання схем «тимчасового ввезення» для ухилення від сплати податків.

Як повідомляє dt.ua, Верховна Рада схвалила закон про тимчасове зниження ставок акцизного збору на вживані легкові автомобілі. Проект №3251 у другому читанні і в цілому підтримали 226 народних депутатів. Відповідно до ухваленого закону, ставки акцизного збору знижуються на період до 31 грудня 2018 року. При цьому норми закону не стосуються автомобілів з країни, визнаної агресором (Російської Федерації).

Найбільше зниження ставки акцизного збору передбачено для автомобілів з об'ємом циліндра двигуна 1–1,5 л: в 22 рази – до 0,063 за 1 куб. см об'єму двигуна. У пояснювальній записці до законопроекту, авторами якого є близько 100 народних депутатів, зазначалося, що на тлі девальвації національної валюти і падіння купівельної спроможності населення значно знизилися продажі автотранспортних засобів, що призводить до скорочення робочих місць як у виробництві, так і в продажах авто і зниження надходжень до бюджету.

«Споживачі не можуть купувати нові імпортні авто через їхню високу вартість у гривні, а старі імпортні – через високі ставки акцизного збору, що робить їхню ціну неконкурентоспроможною», – йдеться в пояснювальній записці. У цих умовах громадяни, особливо в прикордонних областях, купують авто в Європі та використовують їх в Україні без сплати податків. Зокрема, широко поширені схеми тимчасового ввезення нерезидентами та використання авто в митному режимі транзиту.

НЕОРГАНІЗОВАНЕ КНИГОРОЗПОВСЮДЖЕННЯ ТА НЕПЛАТОСПРОМОЖНА ЕЛІТА ЗАЛИШАЮТЬСЯ ОСНОВНИМИ ПРОБЛЕМАМИ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

У краї розпочалася традиційна, вже п'ята за ліком виставка, що представляє літературно-видавничий потенціал Закарпаття й інших областей та держав, – «Книга-фест». Окрім презентацій стендів, цьогорічною програмою фесту передбачено чимало цікавих тематичних зустрічей. Такі вже відбулись у приміщенні Закарпатської організації НСПУ.

Спочатку за участі представників культури та письменства двох держав провели акцію «Літературне добросусідство» – презентацію книг словацьких авторів, виданих на Закарпатті, та творів закарпатських письменників, перекладених словацькою мовою. Виставку представив очільник крайового письменницького осередку Василь Густі, котрий відзначив, що інтерес закарпатців і словаків до літератур одне одного – очевидний та вже втілений у солідній колекції перекладних видань окремих авторів, двомовних антологіях і спеціалізованій періодиці. Крім того, зазначила начальник управління культури ОДА Вікторія Фролова, сприяє зближенню двох літератур і українсько-словацький фестиваль «Карпатська ватра», який у найближчій перспективі сподіваються відновити після дворічної перерви.

Присутня ж на зустрічі консул Генконсульства Словацької Республіки в Ужгороді Янка Бурianова запевнила, що далеко не всякі сусіди можуть похвалитись такими плодами співпраці на літературній ниві. «Наші дружні культурні взаємини – беззаперечні, але така духовна цінність завжди потребує і матеріального втілення. Всі ці книги є промовистими свідченнями нашого добросусідства, які назавжди залишаться з нами».

Далі фахівці зібрались за круглим столом для обговорення актуальних питань розвитку книговидання на книгорозповсюдження на Закарпатті. Участь у дискусії взяли письменники, літературознавці, видавці, бібліотекарі, представники управління культури облдержадміністрації. Зустріч ініційована департаментом інформаційної діяльності та комунікацій із громадськістю Закарпатської ОДА, заступник директора якого Василь Комарницький навів чимало статистичних даних, не вельми втішних для галузі. Зокрема, якщо торік на Львівщині було видано 1379 найменувань книг, то на Закарпатті це лише 197 назв, загальний тираж видань становив 97 тисяч примірників, а це – 0,1 книги на одного мешканця краю. Причиною такого стану речей не тільки на Закарпатті, а й у багатьох областях є відсутність загальнодержавної стратегії розвитку книговидання.

Доповнив літературознавець Дмитро Федака, зауваживши, що в 70-х роках минулого століття цей показник становив 4,5 книги на одного закарпатця, та, на превеликий жаль, із усамостійненням України система книговидання і книгорозповсюдження розвалилась.

Як свідчили доповідачі, крім Ужгорода та Мукачева, книгарень на Закарпатті практично не залишилось або ж їх загнали в невеличкий куточок усілякі торговельно-розважальні точки. Отож книга гостро потребує відвоювання свого простору в районах, аби в книгарнях можна було достойно представити вітчизняну літературу.

Однією з проблем сучасних книгарень присутні також назвали засилля неякісного чтива – і за змістом, і за втіленням, яке, однак, спокушає ціною. Натомість варті уваги книги закарпатських авторів, видані талановитими поліграфістами – задоволення не з дешевих. А оскільки читає в основному інтелігенція – це за сучасних обставин відчутно позначається на продажах.

Наразі в області діє програма з книговидання, та вона передусім дбає про донесення до читачів сладку класиків, серед яких і донедавна забуті чи й заборонені імена. На видання всіх вартісних книжок внутрішнього фінансування не вистачає, тож одним із нагальних питань є залучення додаткових інвестицій.

Так, за результатами роботи круглого столу учасники планують розробити пропозиції щодо розширення мережі книгорозповсюдження в районах. Стало відомо, що днями було розроблене розпорядження Кабміну «Про затвердження плану заходів щодо реалізації концепції державної політики розвитку національної видавничої справи та популяризації читання до 2020 року», яке теж мало б об'єднаяти письменників і видавців. Крім іншого, необхідно передбачити і можливість проведення презентацій закарпатської літератури в інших областях та державах близького зарубіжжя, які нині переважно відбуваються завдяки ентузіастам і особистим знайомствам, але, знову ж таки, суттєво потребують державної підтримки.

Управління культури Закарпатської ОДА

ЗАВЕРШАЛЬНА ВИСТАВА ЦЬОГОРІЧНОЇ ЕТНО-ДІА-СФЕРИ В МУКАЧЕВІ

Добіг кінця XVII фестиваль етнічних театрів національних меншин України, СНД та Карпатського Єврорегіону «Етно-Діа-Сфера», що тривав із 20 травня.

За тиждень на сцені Закарпатського обласного театру драми та комедії виступили господарі свята і їхні колеги з обласного українського музично-драматичного театру ім. братів Шерегіїв та академічного обласного театру ляльок «Бавка». Гостями ж фесту стали Коломийський академічний український драматичний театр ім. І. Озаркевича, Львівський академічний український драматичний театр ім. Ю. Дрогобича, Києво-Могилянський театральний центр «Пасіка», Київський академічний театр юного глядача на Липках, Київський новий український театр, а також Національний академічний український драматичний театр ім. М. Заньковецької, виставою якого врочисто завершили цьогорічний фестиваль.

28 травня в залі обласного театру драми та комедії представлено виставу «Катерина» – композицію за поемою Т. Шевченка. Режисер-постановник Богдан Ревкевич про виставу каже: «Мене вражає тонке відчуття жінки, її внутрішній світ, пориви, переживання. «Катерина» – це узагальнення того, що доля жінки – віддзеркалення долі нашої держави, така собі сумна паралель. Якщо уважно простежити за твором Шевченка, все пронизане словами: «люди серця не побачать, скажуть ледащо», «люди не простять», «свої люди як чужії тощо – всі ці слова свідчать про нашу ментальність. Біда у нас самих, адже лише ми господарі свого дому, і доки ми не наведемо в ньому лад, доти не матимемо спокою».

До уваги глядачів – особлива історія особливої жінки, яка шукала дивних скарбів, а знайшла тяжку ношу. Доля – це шлях, і чи готові ми прийняти усі покарання за наші вчинки і пройти всі випробування, щоб досягти раю? Чи відповідаємо ми за свої дії не перед людьми, а найперше перед собою? – риторично запитують театрали.

Варто зазначити, що в рамках фестивалю, окрім власне театрального дійства, відбулися й інші цікаві заходи, зокрема науково-практична конференція на тему «Сучасна драматургія в провідних театрах України» та тематичні майстер-класи «Біомеханіка Всеволода Мейєрхольда» і «Грим зістарювання та шрамування».

Загалом за час свого існування фестиваль «Етно-Діа-Сфера» здобув чималу популярність та заслужено вважається однією з театральних візитівок не лише Закарпаття, а й всієї України. Організатори пишаються, що в попередні роки близько 30 колективів із різних країн презентували понад 150 різнопланових вистав для більш як 50-тисячної глядацької аудиторії і запевняють: це не межа.

Управління культури Закарпатської ОДА

[illegible]

Нещодавно в галереї «Ужгород» розгорнулася виставка в рамках п'ятого обласного книжкового свята «Книга-фест». На подвір'ї перед галереєю естрадно-духовий оркестр обласної філармонії під керівництвом заслуженого артиста України Володимира Співака й актори академічного обласного театру ляльок «Бавка» дарували піднесений настрій, приваблюючи численних перехожих.

Відкрив свято Геннадій Москаль, котрий, попередньо оглянувши виставку, похвалився кількома придбаннями, наголосив на важливості розвитку книговидання на Закарпатті, обличчям якого є саме «Книга-фест». Керівник краю вручив також подяки окремим працівникам галузі.

Зі свого боку, голова крайового осередку Національної спілки письменників України Василь Густі висловив вдячність усім, хто в такий непростий час, усе ж знаходить можливість підтримати книгу на всіх етапах її «подорожі» до читача, від владних кабінетів – до видавництв, книгарень, бібліотек.

Як розповіла директор обласної книгозбірні Олена Канюка, на цьогорічній виставці свої здобутки представили 14 видавництв, із яких 3 – з-за меж області. Крім оглядання стендів та можливості придбання книг за цінами видавців, відвідувачі змогли не покидаючи галереї, побувати і на презентаціях видавничих новинок. А ще всі небайдужі змогли приєднатися до благодійної акції «Бібліотека українського воїна» та передати книгу нашим захисникам.

До іншої, не менш актуальної акції долучилися самі видавці. Назустріч Міжнародному дню захисту дітей соціокультурний проект «Все Закарпаття читав дітям» завітав до дітей із вадами розвитку та вручив їм подарунки від видавництв-учасників «Книги-фесту». Як зазначила координатор проекту письменниця Галина Малик, приємно, що всі без винятку видавництва

відгукнулись на таке прохання і вибрали зі своїх стендів цікаві та якісні книги. Зокрема, зокрема «TIMPANI», «Ліра», «Гражда», «Карпатська вежа», «ІВА» й Ужгородська міська друкарня, подарували навіть більш ніж одну книгу. Тож, зрештою, вдалося сформувати бібліотечку з 24 чудових сучасних книг для дітей і юні.

Наприкінці фестивального дня відбулося підбивання підсумків виставки та нагородження видавців-призерів конкурсу на найкращу книгу, яких визначило поважне журі.

Управління культури Закарпатської ОДА

МІСІЯ КОЖНОЇ ЛЮДИНИ — ЖИТИ Й ПРАЦЮВАТИ ДЛЯ УКРАЇНИ

*Людина відчуває
зміст власного життя лише тоді,
коли відчуває, що потрібна іншим.*
С. Цвейг

Його знають як цілісну особистість, досвідченого педагога, безмежно відданого ідеалам соборності України, її Державності, що робить усе для того, щоб відродити в українцях, особливо молоді, нашу історичну пам'ять, наш український дух, наш розум і завзяття до праці.

ВИТОКИ

Михайло Юрійович Лісіцкі народився 20 листопада 1957 року в селі Онік Виноградівського району в багатодітній сім'ї. Шестеро дітей: троє дівчат і троє хлопців, середній із них Михайло. Звичайна сільська сім'я тих часів. Якщо батько своїм прикладом прищеплював повагу до правди та справедливості, то мати, сама того не розуміючи, — смиренності й покори. Тобто у взаємостосунках були християнські цінності. Тодішні проблеми села далися взнаки, бо із дітей більше ніхто не здобув вищої освіти, хоча розумовими здібностями наділені були всі.

Після закінчення в 1972 році Оніцької восьмирічної школи Михайло вступив до Виноградівського політехнічного технікуму, по закінченні якого працював згідно з державним замовленням техніком-інспектором в енергонагляді селища Ігра Удмуртської автономної республіки. Восени 1977 року був призваний до збройних сил Радянського Союзу і через два роки в грудні почав навчатися на підготовчому відділенні Львівського політехнічного інституту. У серпні 1980 року був зарахований студентом першого курсу електроенергетичного факультету, який закінчив у червні 1985 року. Десь на підсвідомому рівні йому хотілося навчати інших. Коли на п'ятому курсі виявилося, що буде працювати викладачем зі спеціальних дисциплін у технікумі, то був здивований і приємно вражений. Так, із серпня 1985 р. працював і понині працює викладачем у Виноградівському політехнічному технікумі, який тепер має назву Виноградівський державний коледж.

Навчальний заклад має незабутню історію і традиції. Започаткований у 20-х роках минулого століття як школа для механізаторів, тепер же коледж при Мукачівському державному університеті, має вісім акредитованих спеціальностей, де молодь регіону може здобувати освіту. Заклад живе повноцінним насиченим позитивом життям: наукові конференції, спортивні змагання, концерти, поїздки в гори. Позаяк енергетичні спеціальності закладу започатковані ще в 1946 році, то вони забезпечені дещо більшою матеріально-технічною базою. Спеціалісти закладу при стабільній економіці надзвичайно затребувані. Воно і не дивно, адже енергетика була і залишається провідною галуззю народного господарства

Кожний із цих періодів життя Михайла формував його характер на всі майбутні роки. Якщо в період раннього дитинства не пригадує таке, щоб відрізнявся від своїх гамірних ровесників, то в шостому класі вперше і собі, і багатьом на диво став відмінником у школі. У подальшому приділяв навчанню значну увагу. Був навіть момент, коли директор школи М. Левдар запропонував батькам віддати хлопця в інтернат-школу для дітей у Києві з поглибленим вивченням математики. Батьки не погодилися, тож закінчив восьмирічку на відмінно і за співбесідою вступив до технікуму.

Зізнається, що навчання в технікумі, на жаль, не було для нього на першому місці. Пригадує, що якось тато прийшов додому із батьківських зборів і повідомив, що йому вчителі казали: якби у технікумі платили стипендію тільки відмінникам, то тоді син був би відмінником. Це було правдою, бо в ті часи більше уваги приділяв спорту: два тренування на тиждень із легкої атлетики, майже регулярна участь у весняних та осінніх кросах, часто обласного рівня.

Заняття легкою атлетикою допомагало зручно почувати себе у футбольній команді села Онік, яка на той час грала по області. Це ж у подальшому стосувалося і його перебування в лавах збройних сил СРСР. Там доводилося виступати з багатоборства за Львівську бригаду залізничних військ. Узагалі спорт замолоду був для Михайла способом самореалізації. Перестав активно займатися спортом після тридцяти, думає, через те що не було мотивації на належному рівні.

АКТИВНА ПОЗИЦІЯ

Безумовно, на його теперішнє бачення соціальних проблем і на ставлення до них вплинуло навчання у Львові. У нього склалося враження, що галичани більше шанують правду і справедливість, як його земляки-закарпатці. Там здебільшого з повагою ставляться до тих, хто намагається закликати владу до совісті. Але відверто почав висловлювати свою думку про владу і займатися більш активно громадською діяльністю після випадку у відділі соціального забезпечення, де звертався за субсидією і де один зі співробітників прирівняв багатодітні сім'ї до циганських. Це був шок-удар, у результаті якого дав собі слово, що більше його ноги там не буде. Думка спонтанно якось сама з'явилася: «Хіба дітей мені дала держава, щоб я на неї покладався?» Перший подібний шок-удар був, коли потрапив за кордон спочатку в Угорщину, потім у Югославію і Туреччину. Тоді вперше у його свідомість почали закрадатися думки про злодійкуватість влади і її зневагу до свого народу.

Уже коли був відкритий доступ до архівних матеріалів про голодомор та терор у 1937 році, методику слідства і розстрілу українців, відтоді його ніяк не покидає чиясь вдала думка про порівняння Радянського Союзу з великою кошарою худоби. До якого низького рівня духовної жеброти можна довести людину, коли вона вже не може тишком-нишком тішитися своєю дурнотою, а прагне, щоб то бачили всі?! Переконаний, що рід чи нація не можуть мати майбутнього, якщо немає поваги до минулого. А воно все в підручниках історії спотворене і викривлене. Навіть недавнє минуле, яке не складно перевірити, не співпадає з історією, яка пропонується в підручниках і якими ще донедавна необхідно було користуватися в школах.

Вважає, що його нетрадиційність у ставленні до проблем – від батька. Коли в 1946 році прийшли радянські війська зі своїми порядками в село і від усіх позабирали землі, реманент та худобу, на нього активісти водночас влаштували полювання, щоб записати до колгоспу. Мав неабияку потіху, коли через деякий час знайшов собі роботу за 40 км від села в м. Берегові на цегельному заводі.

ОСНОВНІ ДУМКИ ТА МІРКУВАННЯ

Що стосується поетичної творчості, то скоріше, вважає він, це процес поступової зміни поглядів на навколишнє середовище. Причина цього — намагання щиро виконувати логічні обов'язки. Поштовхом, безумовно, стала християнська наука. На сьогодні дотримується тої думки, що він є практикуючим християнином. Переконаний, що у духовному зростанні людини, як і в її падінні, межі немає, існують тільки орієнтири. Непримітні слова: «Віра без діл — мертва» належать до основних стимулів його діяльності.

Нині Україна, вважає М. Лісіцкі, знаходиться на такому рівні свого розвитку, що кожний її мислячий громадянин зобов'язаний докладати чимало зусиль для побудови цивілізаційних взаємостосунків у суспільстві. Етапи руху цим шляхом: думка–слово–справа; є простими і вічними. Перші віршовані його твори, тобто міркування, виникли після неабияких переживань. Спершу жодного бажання їх записати і ними поділитися з навколишніми не було. Воно виникло після осмисленої думки, що це не його. Події в країні, проблеми в суспільстві, незручності в гуртуванні і ставлення до них є надбанням усіх. Адже кожен є частиною цієї спільноти, яка, на жаль, ще залишається такою недосконалою. Безумовно, що прихильне ставлення до віршованих творів, як і до творчості Т. Шевченка, йому прищеплено ще в рідній школі вчителем української мови та літератури В. Костаком. Що стосується правил віршування, то чув про них, але не засвоїв. Прикро, але ними не користується, бо не володіє необхідними базовими навиками в цій справі. Якщо хтось відчуває у віршах мелодійність, то він від цього далекий. Співати любить і від гарної музики отримує задоволення. Ці здібності йому передалися у спадок від батька, але зі творчістю та віршуванням їх не пов'язує. Вже шкодує, що після виходу в 2010 році своєї невеликої книжечки «Я піднімаюся з колін» із окремими віршами та статтями, які друкувалися в ЗМІ, не приділив належної уваги віршуванню.

Кожному віршованому твору передує подія і, відповідно, переживання. Наприклад, «Я, Тарасе, наче плачу...» написав після сутички демократичних сил із владою у Києві при покладанні останньою квітів до пам'ятника Кобзареві. Дивно, але здебільшого влада своїми діями підштовхувала автора, щоб розвивав свої здібності у віршуванні.

Задоволений з того, що змінюється і йде шляхом пізнання. Переконаний, що кожна людина на диво є унікальною, але на шляху реалізації своїх здібностей знаходяться генетичні і набуті риси характеру та спадкові огріхи. Більше того, людина має матеріальну і духовну складові, посередником між якими є розум. Ним людина керується в своїй діяльності. Протистояння добра і зла є вічним. Особа, ухвалюючи певне рішення, є знаряддям одного або іншого. Наслідки дій існують завжди. Чим менше людина напружує свій мозок, тим складніше їй ці наслідки узріти. Необхідно визнати, що чимала категорія людей ігнорує розумову працю. Такі особи є використовуваними.

Мислячих можна розділити на мудрих і прагматичних. Це шлях розвитку, який обирають вони для себе. Прагматичні можуть стати мудрими, але мудрі прагматичними – ніколи. Мудрі не є прив'язаними до матеріальних цінностей, а для прагматичних — це джерело натхнення. Водночас багатство не є пороком, гроші для людини стають небезпечними тоді, коли вона вже через них втрачає дар логічного мислення. Середовище прагматиків для спільноти є непередбачуваним, адже там можуть формуватися особистості з ознаками одержимості чи біснуватості. Ця категорія людей, опираючись на тих, що зневажають розумову працю, зазвичай приносить лихо в спільноту. На це вказує історія. Окрім того, ми всі між собою взаємопов'язані як у просторі, так і в часі. Баланс невидимий, але відчутний, існує завжди. Безвідповідальність і гріховність одних компенсується милосердям та стражданням інших.

Працюючи більше 30 років у сфері освіти, пан Михайло переконаний, що вона є в боргу перед суспільством, позаяк не є ефективними критерії оцінки, як наслідок, здавалося б, освічена еліта нації перетворюється, з моральної точки зору, на суспільний непотріб. Знання, як і матеріальні цінності, кладуть на їхніх володарів печать відповідальності, чим їх більше, тим відповідальність вища. Незручно також спостерігати за обдарованими поетами чи прозаїками, які на презентаціях своїх творів змішують усіх політиків воєдино поливають брудом. Якщо їм складно збагнути, що політика регламентує норми взаємостосунків у суспільстві, від яких залежить майбутнє країни, то як це донести до тих, які належать до тієї категорії громадян, що не звикла напружувати свій мозок. Внаслідок цього маємо ситуацію тотальної безвідповідальності. У всьому винуваті політики, а той, наприклад, хто ігнорував вибори, заробляв на них чи був свідком, як інші заробляли, і мовчав через свою обмеженість чи деградацію, не розумів, сердешний, що вони торгують його майбутнім. Хтось вчиться на чужих помилках, а той, хто ігнорує розумову працю, – і на своїх не спроможний. Зараз плоди збираємо разом. Це вже істина.

ФУНДАМЕНТАЛЬНІ ПРИНЦИПИ

Михайло Лісіцкі має чимало справжніх друзів, які виявляють співчуття, терпеливість і готовність прощати. Саме завдяки цим якостям дружба приносить глибоке задоволення. Він дотримується принципу: «Хто з мудрим ходить, той стане мудрим». Любить народні пісні, кращих її виконавців, любить народне мистецтво, його творців.

У навчально-виховній роботі зі студентами нагадує їм, що найкращим мірилом чесності є засади моралі, записані в Біблії, яка подає надійне керівництво у питаннях сімейного життя, роботи, моралі. Біблія пройшла випробування часом. Роздумуючи над її словом та застосовуючи її поради, він вчить студентів бути чесними і правдивими. А чисте сумління, душевний спокій і самоповага — це винагорода, яка варта того, щоб бути чесним.

ПОЗИЦІЯ ГРОМАДЯНИНА-ПАТРІОТА

Михайло Лісіцкі стверджує, що нинішнє завдання тих, які люблять Україну, належать до її активних патріотів, – на кожному кроці, скрізь і всюди вести боротьбу за зміцнення української мови в суспільстві, захист її інтересів як найбільшого національного скарбу народу. Тому не дивно, що він любить читати книжки рідною мовою, яка, переконаний, додає сили, снаги працювати, допомагає за будь-яких обставин залишатися Людиною. До цього спонукає і своїх чотирьох дітей, яких виховує разом із дружиною Наталією Іванівною.

Як щирий патріот, Михайло не міг пройти мовчки повз біду, що 2014 року окопила Україну чорним крилом, — агресію путінської Росії проти нашої держави. Він наголошує, що ми переживаємо такий історичний час, коли література і мистецтво повинні чітко визначитися і задекларувати свою позицію, тобто творчість має бути патріотичною. Навіть якщо в ній прямо не оспівується Україна, не оспівуються герої, вона має бути проукраїнською у своїй основі, переконаний автор. У вірші «В грудях біль і жах страшенний» М. Лісіцкі закликає до боротьби проти ненависного ворога, який топче нашу святу землю на сході України.

Пан Михайло добре усвідомлює, що його місія, як і кожного з нас, — жити й працювати для утвердження волі й справедливості в рідній державі до повної перемоги над путінсько-московськими окупантами.

Від колег я довідався про працелюбство, душевну щедрість і теплоту Михайла Юрійовича до тих, із ким пліч-о-пліч трудиться, про його принциповість та вимогливість до справи. Він завше цінує у людях не лише професіоналізм, а в студентах — бажання вчитися, але й добросердечність, простоту, щирість, українськість — ті постулати, якими живе сам і які сповідують його найкращі друзі.

Іван ХЛАНТА,
доктор мистецтвознавства,
академік Академії наук
вищої освіти України,
заслужений діяч мистецтв України

ВІЙНА ПОЛЬЩІ ТА ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ – УРОКИ ДЛЯ УКРАЇНИ

Коли ми опинилися перед лицем анексій і військової загрози від нашого «східного брата», то перше, що відчули в реакції державної влади, – це розгублення. Спротив загарбницьким намірам московської імперії робився мобілізацією громадянського суспільства, активних людей, які не хотіли і не бажали віддати свій край, область на поталу чужоземцям. Де активних громадян було більше, де вони краще організувалися, там не «розхитати» ситуацію не вдалося. Активна громада, активісти Євромайдану, футбольні фанати, патріотично налаштовані військові не дали свою землю загарбникові. Ці події характерними були в Харкові, Одесі, Запоріжжі, де наміри «розхитати» ситуацію були найбільш явними та радикальними. Там, де активна громада була слабшою, не мала достатнього ресурсу, а мовчазна більшість воліла зберегти свій спокій і не втручатися, мовляв, байдуже, під ким ми будемо, – там розпочалася війна. Росії не вдалося виконати свої злочинні плани щодо України, але частину вона все ж таки зробила. І її політика не була чимось новим у міжнародних відносинах. Навпаки, ця політика окупації, анексії, «псевдореферендумів», «виборів» під прикриттям «зелених чоловічків» є характерною практикою в Європі.

До вашої уваги – один із епізодів стосунків між двома «братніми слов'янськими народами»: чехами і поляками в 1918–1920 роках. Війна між новоствореними державами, які знову з'явилися на історичному полотні через розпад імперій у кінці Першої світової війни. Польща, яка сформувалася внаслідок розпаду Російської, Австро-Угорської та Німецької імперії, і Чехословаччина, яка почала формуватися після розпаду Австро-Угорщини. Держави ще не встигли народитися, інституційно оформитися, а вже розпочали військові дії одна проти іншої. Жодні міжнародні переговори, союзники чи гаранти незалежності не важать нічого, коли діє право сили. І вміння відстояти силою своє – це основа державності.

ТЕШИНСЬКИЙ КОНФЛІКТ

Історично чесько-польські відносини не були обтяжені такою безліччю проблем, як, скажімо, відносини чесько-німецькі або польсько-російські.

Цешинська (згодом Тешинська) Сілезія – це історична область в Південно-Східній Сілезії, розташована в межиріччі Вісли й Одри. Під владою польських королів Цешинська Сілезія перебувала з 992 по 1038 роки і з 1050 по 1331 роки. Хоча чехи стверджують, що до 985 року ця земля належала чеським правителям. Якщо бути точним, то не в X ст., а в XIII ст. чеський король Пшемисл Отокар II підпорядкував своїй владі значну частину Польщі. Двісті років потому на трон в Празі зійшов Владислав Ягеллон, з польської династії.

Розташований над річкою Ользен місто з польською назвою Цешин – це центр південно-східної частини Сілезії. Згідно з польською легендою, це місто було засноване саме їхніми князями. Місто було споруджене на перетині торгових шляхів. Тому завдяки вигідному положенню стало адміністративним і торговельним центром і уже в 1290 році дістало статус і права міста.

У 1327 році герцог Цешинський Казимир I визнав себе сюзереном короля Богемії (так тоді називалася Чехія) Іоанна Люксембурзького. З цього часу Цешинське герцогство фактично стало автономним феодальним володінням в складі Богемії.

У XVIII–XIX стст. Тешинський регіон досягає високого рівня промислового розвитку, приваблює мешканців інших австрійських володінь, зокрема поляків із Князівства Галичини і чехів із корінних земель. У цьому регіоні розмовляли змішаним польсько-чеським діалектом, який чехи зараховують до чеської мови, а поляки – до польської.

До кінця XIX ст. тут не було переваги якої-небудь групи населення – чехів, поляків, сілезців, але потім польські емігранти почали масово приїжджати з Галичини в пошуках роботи.

У 1907 році офіційними мовами в Тешинській області були визнані чеська і польська. Однак населення Тешина й околиць розмовляло своїм діалектом й називало себе [illegible] – сілезцями.

[illegible] перепис 1910 року, проведений [illegible] Австро-Угорської [illegible], що близько 54% жителів [illegible] мовою спілкування польську, понад 26% – чеську і майже 18% – німецьку.

Відносини польської і чеської громад у регіоні були стабільними і непоганими – існували відповідні школи, газети та громадські організації. Ось тільки вирішальну роль у наближенні трагічної розв'язки грав інший фактор: економічний.

5 листопада 1918 року після розпаду Австро-Угорської імперії польський уряд Тешинського регіону – Національна рада Тешинська – підписав договір із чеським Національним комітетом по Сілезії про розподіл Тешинської Сілезії, погодивши часові межі. Його мали ратифікувати центральні органи влади (уряду) Польщі і Чехословаччини. Однак цього не сталося.

Першим яблуком розбрату послужило те, що чеська сторона обумовлювала своє претендування на територію Тешинської Сілезії на чотирьох факторах: історичному, стратегічному, економічному й етнічному:

– по-перше, область належала Богемії з 1339 року;

– по-друге, через область проходила залізниця, що з'єднує Чехію зі Східною Словаччиною, а доступ до залізниці був важливий для чехів: недавно створена країна перебувала в стані війни з Угорської Радянської Республікою на чолі з Белою Куном;

– по-третє, регіон мав розвинену промисловість і вважався найбільш індустріалізованим регіоном всієї Австро-Угорської імперії; тут були розташовані великі заводи, що мали стратегічну важливість для Чехословаччини. Крім того, ця область багата на кам'яне вугілля;

– по-четверте, поляки, які жили на території Тешина, були в основному приїжджими.

Польща ж базувала свою аргументацію на володіння територією регіону на польській етнічній більшості (відповідно, більша частина населення спілкується польською мовою).

Слід зауважити, що не тільки Тешинська область була предметом суперечки між Чехословаччиною та Польщею.

Другим яблуком розбрату стали спірні території – Спіш і Орава.

Спіш – історична область Словаччини і частково Польщі. Розташована на території сучасних районів Спіська Нова Весь, Стара Любовня, Попрад, Кежмарок, Левочка, Ґелниця, Татри, Нови Тарг. Область Спіш багата численними історичними середньовічними містами, селами та іншими поселеннями, є тут й українське лемківське населення.

Орава – історична область у Словаччині, спочатку входила до складу Угорського королівства. Центр – Дольний Кубін. Розташована на території сучасних районів Дольний Кубін, Твердошин, Наместово. Ця область розташована на північ від гірського хребта Мала-Фатра на кордоні з Польщею. Протягом століть Орава була «забутим регіоном», настільки бідним, що солдати литовської армії, які прямували через цей край до Відня, спалили більшість сіл у помсту за відсутність там продовольства.

ПОЧАТОК

28 жовтня 1918 року чехословацький Національний комітет оголосив про взяття влади в свої руки і проголосив створення незалежної Чехословацької держави.

Рух за виділення чеських і словацьких земель зі складу Австро-Угорщини очолив Томаш Гарік Масарик – чеський соціолог і філософ, громадський і державний діяч, один із лідерів руху за незалежність Чехословаччини, обраний згодом першим

Т. Г. Масарик

Легіонери з Італії в Тешині

президентом Чехословацької Республіки.

Включення Спіша й Орави до складу нової держави – Чехословаччини вітала більшість жителів цих земель. На початку листопада 1918 року в Яблунці була заснована Національна рада поляків у Верхній Ораві і пропольська Спіська Народна Рада в Старій Любовні.

У кінці 1918 року в Тешині виник Польський національний комітет, який зажадав приєднання області до Польщі. Місцеві чехи відповіли створенням аналогічної організації. Німці, зі свого боку, виступили за приєднання Тешина до Німеччини.

5 листопада 1918 року була досягнута угода про демаркацію майбутнього кордону між Польщею та Чехословаччиною.

Порушуючи буквально на наступний день – тобто 6 листопада 1918 року – угоду, польські військові частини вступили в Спіш.

11 листопада 1918 року Регентська рада в Варшаві передала Юзефу Пілсудському військову, а 14 листопада – цивільну владу і проголосила його «начальником держави». Ю. Пілсудський, який пройшов Першу світову війну, був польським політичним і державним діячем, маршалом Польщі, потім керівником держави.

14 листопада 1918 року в Празі, за активної підтримки країн Антанти, Тимчасові Національні збори проголосили Чехословацьку Республіку на чолі з президентом Т. Г. Масариком.

У листопаді 1918 року польські війська зайняли Ораву, а в грудні – Спіш. Однак ці польські дії суперечили рішенню Антанти від 5 грудня 1918 року про те, що межа між польськими і словацькими землями пройде за колишнім адміністративним кордоном між угорськими та австрійськими землями всередині Австро-Угорщини.

ВИБОРИ?

Польською владою було оголошено, що на окупованих територіях Орави і Спіша в кінці січня 1919 року буде проведено вибори до польського сейму. Оскільки подібні дії означали б фактичний польський суверенітет над цими землями і дали б згодом сильний козир на переговорах про кордон, чехословацька влада постаралася перешкодити проведенню цих виборів. Вона звернулася до представників Антанти в Будапешті, які переконливо вимагали від польської влади звільнити зайняті території до 13 січня 1919 року.

7 грудня 1918 року польські частини змушені були відступити після поразки від чехословацьких військ під Кежмароком, а також через тиск Антанти.

До середини січня практично весь спірний регіон перейшов під чехословацький контроль. Власне кажучи, судити занадто строго з правової точки зору про цей конфлікт не можна – угод між Прагою і Варшавою на той момент не було, чітко проведеного кордону між чеськими та польськими селами теж. Тому було змагання, в якому в хід пішли будь-які засоби.

10 грудня 1918 року польський уряд призначив на 26 січня 1919 року проведення плебісциту про територіальну приналежність Тешинської області і виборів до варшавського парламенту.

Уже 17 грудня 1918 року розпочалося зосередження польських частин уздовж розмежувальної лінії. Очевидно, що проведення виборів до польського Сейму свідчило б про те, що регіон є невід'ємною частиною Речі Посполитої. Празький Град, природно, допустити цього не міг. Тим часом у грудні 1918 року з Франції та Італії стали прибувати перші полки чехословацьких легіонерів, укомплектовані з колишніх військовополонених, які воювали на боці Австро-Угорщини проти Антанти. Міністерство національної оборони Чехословаччини негайно розробило оперативний план захоплення й утримання стратегічно важливого району, який став каменем спотикання між двома молодими державами.

Чехословацький уряд в Празі попросив поляків припинити свою підготовку до національних парламентських виборів в області, оскільки жодне суверенне право не повинно виконуватися в спірних областях.

22 січня 1919 року уряд Чехословаччини заявив про свої права на частину Польської Сілезії, направивши ультиматум уряду Польщі з вимогою виведення з цієї області польських військ.

Польський уряд не пішов на поступки, і чеська сторона вирішила зупинити процес підготовки до виборів силою.

23 січня 1919 року, після закінчення терміну ультиматуму, Прага віддала своїм військам наказ зайняти спірний регіон, що перебуває під керівництвом польського тимчасового уряду. Почалася війна, що тривала тиждень. Раптовим ударом чехословацькі війська вибили польські частини з прикордонного міста.

Чеські війська взяли верх над більш слабкими польськими частинами, тому що більшість польських військ у той час була задіяна в боротьбі з військами Західноукраїнської Народної Республіки.

СОЮЗНИКИ Й АРБІТРАЖ

Однак під натиском західних союзників (Антанти) командування чехословацької армії в ніч на 31 січня 1919 року було змушене ухвалити рішення припинити наступ в Сілезії. 3 лютого 1919 року бойові дії були припинені, а регіон – переданий під міжнародний контроль.

5 лютого 1919 року в Парижі, за посередництвом представників Антанти в Тешинській області, підписанням обома сторонами перемир'я і визначенням нової лінії демаркації врегулювався польсько-чехословацький прикордонний конфлікт.

У квітні 1919 року маршал Ю. Пілсудський звернувся до етнічних поляків Тешинської Сілезії зі словами: «Ви – частина нас і пов'язані з нами в радості і горі!.. Чекайте з вірою і витримкою... ми ніколи не відречемося від вас!» Власне, ці слова «залізного маршала» постійно декларувалися як політична стратегічна програма на все міжвоєнне двадцятиліття.

Утім, навряд чи Варшаву цікавили тільки метафізичні причини. У чеській частині регіону знаходилося 16 вугільних шахт, 4 коксових заводів, кілька металургійних підприємств і т. д. Річ Посполита явно демонструвала політику подвійних стандартів. Адже вона насильно приєднувала Західні Україну і Білорусь, Вільнюський край, але заперечувала права Чехословаччини на Тешинську Сілезію.

27 вересня 1919 року в Парижі Вища Військова рада Антанти ухвалює рішення винести на плебісцит суперечку між Польщею і Чехословаччиною про приналежність частини Тешинської Сілезії, а також щодо спірних північно-словацьких Спіша й Орави. Обидва уряди обіцяють провести плебісцити із запитанням, де люди хочуть жити: в Польщі або в Чехословаччині?

Підготовка до плебісциту відбувалася в умовах взаємного терору і страйків, проте до голосування так і не дійшло, оскільки Чехословаччина виступила проти плебісциту, погодившись на міжнародний арбітраж. У січні 1919 року після підписання договору між Польщею і Чехословаччиною польські війська були виведені зі Спіша й Орави. Подальше загострення конфлікту відбулося в 1920 році, коли чехи знову були змушені ввести війська до області. 28 липня 1920 року за рішенням «західних союзників» Польща все ж отримала 20% території Орави і 4,2% території Спіша. Але ні залізниця, ні індустрія в польську частину не потрапили. Чехословацька сторона визнала новий кордон того ж дня, польська – 31 липня 1920 року.

Олексій ШАФРАНЬОШ

[illegible]

ПИТАННЯ ОБШУКУ В ПОМІЧНИКІВ НАРДЕПІВ УРЕГУЛЮЮТЬ ЗАКОНОМ?

Парламенту пропонують визначити, що проведення стосовно помічника-консультанта народного депутата оперативно-розшукових заходів чи слідчих дій, що можуть відбуватися тільки з дозволу суду, здійснюється на підставі судового рішення, ухваленого за клопотанням Генпрокурора, його заступників, прокурора АР Крим, області, міст Києва та Севастополя.

Це передбачено законопроектом №4698 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо забезпечення належних прав народних депутатів та їх помічників-консультантів)».

За допомогою пропозицій, передбачених проектом, автори проекту збираються унеможливити вплив на депутатів через їхніх помічників.

Проектом пропонується також заборонити проведення огляду, розголошення, витребування чи вилучення документів, пов'язаних зі здійсненням помічником-консультантом народного депутата діяльності. Орган або посадові особи, які затримали помічника-консультанта народного депутата або застосували до нього запобіжний захід, зобов'язані негайно повідомити про це народного депутата.

Повідомлення про підозру помічника-консультанта народного депутата у вчиненні кримінального правопорушення, згідно з проектом, може бути здійснене лише Генпрокурором, його заступником, прокурором АР Крим, області, міста Києва та міста Севастополя.

Окремо проектом передбачені особливості проведення слідчих дій та заходів забезпечення кримінального провадження стосовно помічника-консультанта нардепа. Зокрема, суд у своєму рішенні про проведення обшуку чи огляду житла, іншого володіння, тимчасового доступу до речей і документів в обов'язковому порядку зазначає перелік речей, документів, що планується відшукати, виявити чи вилучити. Окрім того, під час проведення вказаних дій має бути народний депутат. Неявка народного депутата за умови завчасного повідомлення не перешкоджає проведенню відповідної процесуальної дії.

Водночас, згідно з проектом, помічник-консультант народного депутата при пред'явленні посвідчення користується правом безперешкодно відвідувати органи державної влади та органи місцевого самоврядування. Вимоги про пред'явлення чи оформлення інших документів забороняються, якщо інше не встановлено законом.

АВАРІЯ В НОРМАХ

Типовою є ситуація, коли внаслідок дорожньо-транспортної пригоди ремонт авто або технічно неможливий, або економічно недоцільний. Це питання врегульовує ст. 30 Закону «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів». Однак підзаконні акти не були приведені у відповідність до цієї норми, що спричинило низку негативних наслідків.

ЗМІН НЕ ПОМІТИЛИ

Стандартним є алгоритм дій, коли після ДТП оцінювач надає звіт про визначення вартості автомобіля та його відновлювального ремонту, в якому вказується, що ремонт є економічно необґрунтованим, оскільки перевищує ринкову вартість транспортного засобу. А тому він прирівняний до вартості останнього на момент дослідження.

На підставі цього документа страхова компанія здійснює страхову виплату потерпілому. Можливі також варіанти продовження історії: або ж страхова може подати позов до особи, яка завдала шкоди, в порядку регресу/суброгації, або його подасть сам потерпілий — для стягнення різниці між фактичним розміром шкоди і страховою виплатою в разі недостатності останньої, згідно зі ст. 1194 Цивільного кодексу.

Звернемо увагу на деякі недоліки законодавства, виявлені шляхом аналізу норм права та судової практики. Практика застосування ст. 30 Закону «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» заслуговує на критику та вимагає особливої уважності як від учасників страхових правовідносин, так і від сторін процесу, а головне — суду. Зокрема, слід звертати увагу на те, що згадана стаття була змінена і з 4.02.2013 діє в новій редакції (див. «Авто визнається знищеним без згоди власника» – ред.).

Нововведеннями змінено порядок визначення й компенсації шкоди, пов'язаної із фізичним знищенням транспортного засобу. При цьому аналіз документів (пояснювальних записок, проектів і висновків до них), що стосуються внесення змін до ст. 30 Закону, не дозволив з'ясувати чітких причин і мотивів ініціативи законодавця. Поряд із цим було виявлено, що такі зміни законодавства не були враховані відповідними суб'єктами.

Так, у постанові пленуму Вищого спеціалізованого суду з розгляду цивільних і кримінальних справ «Про деякі питання застосування судами законодавства при вирішенні спорів про відшкодування шкоди, завданої джерелом підвищеної небезпеки» від 1.03.2013 №4 такі зміни дотепер не враховані. Зокрема, абзаци п. 15 повністю викладені відповідно до старої редакції ст. 30 Закону.

У Методиці товарознавчої експертизи та оцінки колісних транспортних засобів, затвердженій Мін'юстом та Фондом державного майна, також є застарілі положення, зокрема п. 8.2. Крім того, зміни не враховуються адвокатами й судами, котрі свої вимоги й рішення обґрунтовують із посиланням на п. 15 постанови пленуму ВСС.

Як свідчить огляд і аналіз звітів оцінювачів, а також рішень, наявних у ЄРСР, суди уваги на це майже не звертають, зокрема й касаційна інстанція. Свої рішення вони обґрунтовують посиланням на пп.14, 15 постанови пленуму ВСС, а за основу визначення розміру відшкодування беруть звіт про оцінку.

Натомість зміни, що відбулися в порядку визначення та компенсації шкоди, пов'язаної із фізичним знищенням ТЗ, полягають у такому. Нині для визнання авто фізично знищеним згода власника ТЗ, фактично, не потрібна, оскільки вказівку на це вилучено зі ст. 30.1 закону, а п. 30.2 взагалі виключено. Передбачено лише дві підстави, коли ТЗ вважається фізично знищеним: у випадку, якщо його ремонт є технічно неможливим чи економічно необґрунтованим.

Розширено також перелік суб'єктів та документів, якими може бути встановлено економічну необґрунтованість ремонту. Це не тільки експертиза, а й аварійний сертифікат (рапорт), звіт (акт) чи висновок про оцінку, виконані аварійним комісаром, оцінювачем або експертом. Передбачено інший порядок визначення шкоди, якщо ТЗ вважається знищеним: його власнику має відшкодовуватися різниця між вартістю ТЗ до та після ДТП, а не повністю розмір, який відповідає вартості ТЗ до ДТП, як було раніше. Крім того, особа, яка компенсувала шкоду потерпілому (страховик, МТСБ, винний у ДТП), право на залишки ТЗ не отримує.

ПРАКТИЧНІ НАСЛІДКИ

Які ж наслідки того, що пп. 14, 15 постанови пленуму ВСС та методика не приведені у відповідність до закону? Так, у суду відсутні підстави разом із ухваленням рішення про компенсацію шкоди за ст. 1194 ЦК зобов'язати потерпілого передати залишки ТЗ особі, яка застрахувала свою цивільну відповідальність (винному). Адже постанова пленуму ВСС у цьому роз'ясненні не відповідає чинному законодавству. Хоча такі судові рішення є.

Недоцільно береться до уваги згода / незгода власника ТЗ зі звітом про оцінку в частині економічної необґрунтованості відновлювального ремонту, тобто в питанні визнання ТЗ фізично знищеним. Хоча такі рішення теж є, наприклад ухвала ВСС від 20.01.2016, прийнята у справі №6-16895ск15. Виникають зайві суперечки щодо надання переваги експертизі, на відміну від документів про оцінку, складених комісарами або оцінювачами.

Порядок визначення розміру матеріального збитку потерпілому за методикою (п. 8.2) не відповідає вимогам ч. 2 ст. 30 Закону. Через указану невідповідність методики закону на особу, яка застрахувала свою цивільну відповідальність (винному в ДТП), покладається більший фінансовий

тягар, оскільки при правильному визначенні шкоди розмір останньої був би менший. Існують також обґрунтовані підстави для сумнівів у допустимості взяття до уваги як доказів – звітів про оцінку.

Зауважимо, що уповноважені суб'єкти, обчислюючи розмір збитків, заподіяних власнику автомобіля, керуються методикою. Тому на практиці у випадку, коли відновлювальний ремонт ТЗ є економічно необґрунтованим, тобто ТЗ є фізично знищеним, цей суб'єкт визначає суму збитків на рівні ринкової вартості ТЗ на момент ДТП (або навіть на час дослідження), а не як різницю між вартістю ТЗ до та після ДТП, що передбачено ч. 2 ст. 30 Закону.

Така ситуація несправедлива й неправильна, адже цей розмір шкоди істотно більший. Наприклад, ударений і зім'ятий зад авто навіть попри встановлення вартості ремонту більшою, ніж ринкова вартість останнього, не виключає можливості використання чи реалізації інших його непошкоджених частин.

Зокрема, відповідно до п. 7.17, п. 7.18 методики, якщо транспортний засіб є фізично знищеним, визначається вартість його утилізації, що обчислюється як сума ринкової вартості технічно справних складників та вартості брухту складників, які залишилися. Можна почути пояснення юристів, що цей процес доволі копіткий, тому оцінювачі й експерти неохоче беруться за таку роботу. Однак не виникає сумнівів, що за такого підходу ТЗ після ДТП мав би якусь вартість і різниця, про яку йдеться у ч. 2 ст. 30 Закону, була б значно меншою, ніж та, що вказана у звітах про оцінку, складених на основі попередньої редакції цієї статті акта.

***

Із викладеного напрошується висновок щодо необхідності приведення методики у відповідність до положень ч. 2 ст. 30 Закону, а також внесення пленумом ВСС змін до постанови №4 (хоча останнє залежить не стільки від пленуму, скільки від компетентності судів).

Недоліки у методиці можуть бути використані також у страхових та пов'язаних із ними спорах, оскільки звіти про оцінку шкоди, фактично, можуть бути складені не відповідно до порядку, встановленого законом. Це, зі свого боку, потягне за собою визнання їх недопустимими як доказів у судочинстві.

Ростислав САДОВИЙ,
помічник судді, м. Червоноград,
Львівська область

СПРОЩУЮТЬСЯ ОКРЕМІ ПРОЦЕДУРИ НА ВАЛЮТНОМУ РИНКУ

Відтепер клієнти уповноважених банків, які бажають здійснити валютну операцію, зможуть не подавати документи, які знаходяться у публічному доступі, а саме: виписку з ЄДРПОУ та копію сертифіката суб'єкта оціночної діяльності, виданого Фондом державного майна України.

Це передбачено постановою правління НБУ від 24 травня 2016 року №331 «Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України». Постанова набула чинності з 25 травня 2016 р.

Як пояснили «ЗіБ» в НБУ, постанова спрямована на лібералізацію на валютному ринку та, зокрема, визначає таке:

– клієнти уповноважених банків зможуть не надавати переклад SWIFT повідомлень та документів, текст яких викладено водночас іноземною та українською (або російською) мовами;

– спрощуються валютні операції за кредитними договорами, укладеними резидентами з міжнародними фінансовими організаціями.

До валютних операцій за такими договорами уповноважені банки відтепер не будуть застосовувати додаткові заходи для виявлення ознак фінансових операцій, які можуть призвести до здійснення уповноваженим банком ризикової діяльності, що загрожує інтересам вкладників чи інших кредиторів банку.

Нацбанк також спрощує порядок повернення іноземних інвестицій. Раніше іноземні інвестори, які мали намір повернути інвестиційний вклад, повинні були подавати до уповноваженого банку виписку (довідку) уповноваженого банку про фактичне надходження іноземної валюти в Україну або документи, що підтверджували формування інвестиційного вкладу за рахунок реінвестиції. Відтепер ця вимога скасовується.

Зміни вносяться до:

– Положення про порядок отримання резидентами кредитів, позик в іноземній валюті від нерезидентів і надання резидентами позик в іноземній валюті нерезидентам, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 17 червня 2004 року №270;

– Положення про порядок видачі індивідуальних ліцензій на переказування іноземної валюти за межі України для оплати банківських металів та проведення окремих валютних операцій, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 17 червня 2004 року №266;

– Положення про порядок та умови торгівлі іноземною валютою, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 10 серпня 2005 року №281.

Адвокатське бюро «Срібна Земля»
НАДАННЯ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ ФІЗИЧНИМ ТА ЮРИДИЧНИМ ОСОБАМ
Адреса: 88000, Закарпатська область, м. Ужгород, вул. Гайди, 4, т./ф.: 8 (0312) 61-28-01; 8 (03122) 3-31-92; моб.: 050 611 38 26; 099 257 74 93; E-mail: aso_2006@ukr.net.ua.

КОЛЕГІЯ МОН РОЗГЛЯНУЛА СТРАТЕГІЧНІ ПИТАННЯ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ

26 травня у Міністерстві освіти і науки України під головуванням міністра Лілії Гриневич відбулося засідання колегії МОН. Були розглянуті підсумки науково-технічної діяльності вишів і наукових установ, заслухана інформація про стан підготовки до вступної кампанії 2016 року, питання видруку шкільних підручників.

Про підсумки науково-технічної діяльності вищих навчальних закладів і наукових установ за 2015 рік доповів заступник міністра Максим Стріха. За першими результатами участі України як асоційованого члена у програмі Європейського Союзу «Горизонт-2020» на початок року було подано 394 пропозиції щодо проектів від 556 українських команд.

Максим Стріха також повідомив, що у 2015 році підвідомчими МОН вищими навчальними закладами було отримано 4526 охоронних документів (з яких 890 патентів на винахід, 12 – за кордоном), продано 55 ліцензій, видано 1851 монографію, опубліковано 8206 статей у наукометричних базах даних Scopus та Web of science, отримано понад 144 тисячі цитувань у міжнародних наукометричних базах, підготовлено понад 100 тисяч публікацій у фахових виданнях.

Заступник міністра зауважив, що обсяги фінансування наукових і науково-технічних робіт за проектами міжнародного співробітництва в 2015 році зросли порівняно з 2014 роком більш ніж удвічі – до 384 00,9 тисяч гривень. За словами Стріхи, Міністерство забезпечувало максимально ефективне цільове використання державних коштів на одержання наукових і науково-прикладних результатів від проведення наукових досліджень і розробок, зокрема у сфері національної безпеки, оборони та озброєння.

Максим Стріха зазначив, що МОН запровадив систему фінансування досліджень, засновану на оцінюванні продуктивності. Вона передбачає процедуру експертизи проектів досліджень та розробок і аналізу заключних звітів.

Директор департаменту вищої освіти МОН Олег Шаров доповів про стан підготовки до проведення вступної кампанії 2016 року. Він зазначив, що Міністерство опрацювало низку питань щодо вступної кампанії: скасовано цільовий прийом, триває робота щодо визначення обсягу державного замовлення. Завершилося громадське обговорення змін до Умов прийому. На деяких спеціальностях державне замовлення розміщуватиметься за спеціалізаціями. Нововведення стосуватиметься низки педагогічних, філологічних і транспортних спеціальностей.

Міністерство ухвалило рішення, за яким було змінено порядок розгляду акредитаційних справ, що дозволить прискорити та систематизувати цю процедуру. Це дозволить вищим навчальним закладам вчасно видати своїм випускникам документи про здобуту освіту. Олег Шаров також зазначив, що у МОН триває робота з забезпечення освітніх прав мешканців тимчасово окупованих територій України та зони АТО, зокрема, щодо надання таким громадянам можливості отримати визнання в Україні своїх знань та кваліфікацій як неформальної освіти.

Виконуючий обов'язки директора Інституту модернізації змісту освіти Юрій Завалевський поінформував членів колегії щодо питання затвердження переліку підручників, які можуть друкуватися за кошти державного бюджету, за результатами II етапу конкурсного відбору проектів підручників для учнів 8-го класу загальноосвітніх навчальних закладів.

Як повідомив Завалевський, у першому турі II етапу Конкурсу загальноосвітні навчальні заклади з 29 квітня по 11 травня 2016 року ознайомлювалися з електронними версіями оригінал-макетів підручників та заповнювали спеціальну форму вибору електронних версій оригінал-макетів підручників із кожного навчального предмета в Репозитарії навчального контенту. Результати відбору шкіл проаналізувала Конкурсна комісія і надала пропозиції щодо підручників, які можуть друкуватися за кошти державного бюджету.

Юрій Завалевський повідомив, що, за результатами вибору електронних версій оригінал-макетів, до переліку підручників, які можуть друкуватися за держкошт, увійшли ті, які набрали тираж не менше 2 тисяч примірників. Із навчальних предметів, сумарний результат вибору яких становить менше двох тисяч, до переліку входив один підручник, який дістав найкращий результат. 13 травня конкурсними комісіями було оголошено висновки щодо переліку підручників, які можуть друкуватися за кошти державного бюджету. Скорочений перелік (152 назви) було передано до органів управління освітою обласних і Київської міської державних адміністрацій, і з 14 до 18 травня 2016 року загальноосвітні навчальні заклади заповнювали спеціальну форму вибору електронних версій оригінал-макетів підручників на Репозитарії та передавали її до структурного підрозділу освіти місцевої державної адміністрації для узагальнення. Узагальнені результати другого туру II етапу Конкурсу було передано до Інституту модернізації змісту освіти.

За результатами роботи конкурсних комісій Конкурсу та узагальнених результатів Інститутом модернізації змісту освіти спільно з департаментом загальної середньої та дошкільної освіти МОН було підготовлено перелік підручників для учнів 8-го класу загальноосвітніх навчальних закладів, які можуть друкуватися за кошти державного бюджету. Запропонований перелік було схвалено колегією МОН.

Водночас Колегія Міносвіти доручила міністру Лілії Гриневич порушити перед Кабінетом Міністрів питання про необхідність внесення змін до Постанови Кабінету Міністрів щодо порядку друку підручників за державний кошт, щоб уможливити вчасний видрук підручників для 8-х класів і забезпечити підручниками школи до початку нового навчального року.

Під час засідання було розглянуто питання щодо визначення кандидатів на здобуття стипендій імені Тараса Шевченка учням загальноосвітніх навчальних закладів. Колегія ухвалила рішення визначити кандидатів із-поміж переможців IV етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з української мови та літератури 2015–2016 навчального року, які показали найкращі результати.

Міністерство освіти і науки України

ПИТАННЯ ФІНАНСУВАННЯ ВНЗ ПОТРЕБУЄ ЗМІН

В умовах ринкової економіки, коли приватні компанії становлять більшість на ринку праці, державне замовлення не відповідає запитам суспільства і потребам ринку праці. Про це під час презентації проекту нового механізму фінансування вищої освіти зазначила перший заступник міністра освіти Інна Совсун.

За її словами, останні 25 років всупереч демографічним тенденціям, коли кількість випускників зменшується, в країні спостерігається зростання кількості ВНЗ і студентів.

«Нині до 80% випускників вступають до університетів. Із одного боку, такий стан речей сприяє підвищенню рівня охоплення вищою освітою, з іншого – знижує її якість», – зазначила перший заступник міністра.

Вона також наголосила, що нова модель фінансування повинна бути прозорою й ефективною у використанні бюджетних коштів, а також розширювати свободи вищих навчальних закладів самим розпоряджатися грошима.

Як повідомила Інна Совсун, запропонована МОН модель фінансування вищої освіти складається з чотирьох елементів. Перший ключовий елемент – це базове фінансування ВНЗ. Другий – соціальний фонд. Третій – фонд розвитку (фонд капітальних видатків). Четвертий – фонд державної цільової підтримки, де будуть закладені гроші на підтримку тих категорій населення, яким держава надає додаткову підтримку на здобуття вищої освіти.

Відповідно, до базового, або блочного фінансування, вищий навчальний заклад отримуватиме 80% гарантованого фінансування від минулорічних коштів. Це надасть можливість університету планувати свою роботу на наступний рік. Решта 20% фінансування будуть розподілені за показниками результативності роботи ВНЗ. Нині за цими показниками пропонується враховувати кількість студентів, які обрали той чи інший університет. Серед інших показників результативності роботи університету перший заступник міністра назвала наукові публікації, науково-дослідну діяльність закладу, рівень інтернаціоналізації, показники працевлаштування випускників, залучення інших джерел фінансування для наукових досліджень.

Як пояснила Інна Совсун, соціальний фонд дозволить відокремити фінансування роботи університетів від стипендій.

За її словами, потрібно розділити академічні стипендії, за результатами навчання студентів, від соціальних.

«Державою на стипендії в різні роки виділялося 30-40% від загальних видатків на вищу освіту. Ці видатки становлять майже 6 млрд. гривень. Звісно, що 60% студентів не можуть мати найкращі показники успішності», – зауважила перший заступник міністра.

Завдання третього елемента нової моделі фінансування – фонду розвитку (капітальних видатків) – полягає у спрямуванні коштів на проекти розвитку університету або на його капітальні інвестиції. Приватні вищі навчальні заклади теж можуть отримувати державне фінансування на студентів із числа найкращих абітурієнтів, якщо вони виявили бажання навчатися у приватному закладі.

Освіта.UA

ВІДБУВСЯ ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ СЕМІНАР ІЗ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ

26 травня в Міністерстві освіти і науки України відбувся Всеукраїнський семінар відповідальних за організацію роботи з національно-патріотичного виховання обласних та Київського міського центрів туризму і краєзнавства учнівської молоді, станцій юних туристів, організований спільно з Українським державним центром туризму і краєзнавства учнівської молоді, Міністерством соціальної політики, Інститутом модернізації змісту освіти та ДП «Український дитячий центр «Молода гвардія». На семінарі були представники від усіх областей і від м. Києва.

На семінарі розглядалися питання організації національно-патріотичного виховання в регіонах України. Особливу увагу було приділено питанням проведення у 2016 році районних і обласних фінальних етапів Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»), зокрема підготовки до III (Всеукраїнського) етапу гри. Розглянуто кращі приклади роботи з національно-патріотичного виховання в Україні, презентовано методичні рекомендації «Гра «Джура» у дитячих таборах, закладах оздоровлення та відпочинку», що були розроблені спільно Міністерством освіти і науки та Міністерством соціальної політики.

Було розглянуто результати проведення I (районних, міських) та II (обласних) етапів Всеукраїнської гри «Сокіл» («Джура»), які відбуваються у квітні–червні ц.р. по всій Україні, наголошено на необхідності залучення до таборувань представників громадських патріотичних організацій та воїнів АТО, особливо відмічено якісне проведення обласних етапів в Одеській і Чернігівській областях.

Начальник відділу неформальної та інформальної освіти дітей Інституту модернізації змісту освіти презентувала кращі методичні напрацювання Інституту модернізації змісту освіти з позашкільної освіти та виховної роботи, плани інституту та майбутні конкурси з питань національно-патріотичного виховання.

Заступник генерального директора ДП «Український дитячий центр «Молода гвардія» з виховної роботи В. М. Бездень розповів про особливості проведення тематичних змін, правила прийому та перебування учасників тематичних змін у ДП «Український дитячий центр «Молода гвардія».

Головний спеціаліст відділу організації оздоровлення та відпочинку дітей департаменту оздоровлення та санітарно-курортного лікування Міністерства соціальної політики України А. А. Редько розповіла про порядок надання та розподілу путівок до ДП «Український дитячий центр «Молода гвардія», категорії дітей, яким надаються безоплатні путівки.

У рамках круглого столу кожен учасник семінару мав змогу поставити питання щодо організації III (Всеукраїнського) етапу дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») у 2016 році безпосередньо організаторам гри, обмінятися досвідом роботи, отримати контакти, перелік необхідної документації та ін. Кожен учасник семінару висловив свої пропозиції щодо Умов проведення III (Всеукраїнського) етапу Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») – «Джура-2016: Хаджибейська Січ», який відбудеться цього року в Одесі з 6 по 26 серпня.

Міністерство освіти і науки України

У КАРПАТСЬКІЙ ЄПАРХІЇ УАПЦ ВІДЗНАЧИЛИ НАГОРОДАМИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ І ВОЛОНТЕРІВ, ЯКІ БОРОНЯТЬ УКРАЇНУ ВІД МОСКОВСЬКО-ПУТІНСЬКИХ ОКУПАНТІВ

28 травня об 11-й годині на площі Театральній у місті Ужгороді, за співорганізації Ужгородського об'єднаного міського військового комісаріату (військовий комісар підполковник М. В. Журавльов) та Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви (керуючий єпархією єпископ Мукачівський і Карпатський Віктор Бедь), було організовано і проведено урочисті заходи з відзначення нагородами воїнів та волонтерів, які обороняють нашу землю Вітчизну від підступних і віроломних московсько-путінських окупантів та терористів.

Із благословення Преосвященнійшого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, участь у заходах від єпархії взяли: канцлер Консисторії єпархії, декан богословсько-філософського факультету Української богословської академії Карпатського університету доцент, протоієрей Сергій Урста та голова відділу з духовної опіки в правоохоронних органах, пенітенціарній системі, Збройних силах України старший викладач академії протоієрей Олександр Смолін, старший референт керуючого єпархією читець Максим Бережний і помічник керівника прес-служби читець Юрій Ропонич.

У своєму слові протоієрей Сергій Урста передав усім присутнім благословення від Пресвященнійшого владики Віктора та наголосив на неоплатному боргу кожного українця, який нині у теплі та ситості перебуває на мирній території України, перед нашими захисниками та волонтерами.

За вияв високого патріотизму, героїзму та хоробрості у період захисту України від московсько-путінських окупантів низку військовослужбовців і волонтерів-добровольців було відзначено високими церковними орденами та медалями, вручення яких провів протоієрей Сергій Урста.

Особливим орденом «Честі та Доблесті» посмертно було нагороджено полеглого Героя-воїна Михайла Петровича Вольнюка, який привселюдно вручили його дружині.

У рамках цього урочистого заходу військовим комісаром підполковником Миколою Журавльовим також було проведено нагородження відзнаками учасників АТО та волонтерів державними військовими відзнаками.

Відтак на честь Героїв АТО та волонтерів відбувся театралізований концерт.

ПАЛОМНИКИ З ВОЛИНІ ВІДВІДАЛИ СВЯТО-МИКОЛАЇВСЬКИЙ ЧОЛОВІЧИЙ МОНАСТИР КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ У СМТ ЧИНАДІЙОВО МУКАЧІВСЬКОГО РАЙОНУ

28 травня відбулася паломницька поїздка вірян парафії храму святого Димитрія міста Луцька на чолі з настоятелем отцем Олександром до Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви, в ході якої прочани відвідали єпархіальний Свято-Миколаївський чоловічий монастир смт Чинадійово Мукачівського району.

Із благословення Преосвященнійшого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, паломників зустрів намісник монастиря архімандрит Миколай Реквічак.

Участь у зустрічі також узяли голова єпархіального відділу з благодійності, соціального служіння та біоетики читець Юрій Ропонич, інок Андрій і студент Української богословської академії Микола Скрип.

Під час зустрічі був відслужений акафіст до Почаївської ікони Божої Матері, а також Божественна літургія Іоанна Златоустого.

У проповіді архімандрит Миколай Реквічак передав прочанам архіпастирське благословення від керуючого Карпатською єпархією УАПЦ владики Віктора та розповів про історію монастиря.

Віряни мали змогу прикластися до святинь монастиря – копії Почаївської ікони Божої Матері, мощей святого Великомученика і цілителя Пантелеймона, святої великомучениці Варвари та преподобного Іова Почаївського.

Насамкінець відбулася братська трапеза

Читець Юрій РОПОНИЧ, голова відділу з благодійності, соціального служіння та біоетики Карпатської єпархії УАПЦ

У КАФЕДРАЛЬНОМУ ХРАМІ АПОСТОЛА УКРАЇНСЬКОГО АНДРІЯ ПЕРВОЗВАНОГО УАПЦ В УЖГОРОДІ ВІДБУВСЯ ЧИН ВІНЧАННЯ НАД ДМИТРОМ І ТЕТЯНОЮ ГЛАНЕР

28 травня у Кафедральному храмі на честь апостола українського Андрія Первозваного Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в місті Ужгороді було відслужено чин вінчання над молодим подружжям – Дмитром та Тетяною Гланер.

Із благословення Преосвященнійшого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, чин вінчання здійснив канцлер Консисторії Карпатської єпархії, благочинний храму протоієрей Сергій Урста у співслужінні протоієрея Романа Бобая.

Чин вінчання було відправлено українською мовою у супроводі церковного співу хору кафедрального храму.

На Таїнстві вінчання були: батьки, рідні, близькі, колеги по навчанню та роботі наречених.

У своєму вітальному слові-проповіді до молодят отець Сергій наголосив на величі Таїнства шлюбу та благословив подружжя на подальше сімейне життя.

СВЯЩЕННИЙ ВІКТОР БЕДЬ ВІДСЛУЖИВ [illegible] ЗА ВИДАТНИМ УКРАЇНСЬКИМ ПАТРІОТОМ ДО 100-Х РОКОВИН [illegible] ЗА ЙОГО ВІЧНИЙ СПОКІЙ

28 травня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, голова Комісії з духовності, освіти та катехизації Української Автокефальної Православної Церкви, відслужив ранкову заупокійну Літію за видатним українським патріотом, письменником, поетом, філософом, науковцем, громадським і політичним діячем, борцем за національну і державну незалежність України, доктором Іваном Яковичем Франком (27.08.1856, Нагуєвичі Західноукраїнські землі під окупацією Австро-Угорської імперії та Польщі, на сьогодні Дрогобицький район Львівської області, Україна – 28.05.1916, Львів, Західноукраїнські землі під окупацією Австро-Угорської імперії та Польщі, на сьогодні Україна) до 100-х роковин із дня його передчасної і загадкової смерті.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх земних провин, допущених небожчиком із власної волі чи з примусу, даруванння його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

28 травня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський Української Автокефальної Православної Церкви, відслужив вечірню заупокійну Літію за українським патріотом, полковником Армії Української Народної Республіки, комендантом Української військової організації, головою Проводу українських націоналістів (1927), першим головою Організації українських націоналістів (1929), одним із провідних ідеологів українського націоналізму, борцем за національну і державну незалежність України Євгеном Михайловичем Коновальцем (14.06.1891, Зашків Західноукраїнські землі під окупацією Австро-Угорської імперії та Польщі, нині [illegible] Україна – 23.05.1938, Роттердам, Нідерланди) до 78-х роковин передчасної і підступної загибелі від рук агентів московського комуністично-радянського режиму.

Євгена Коновальця було вбито агентами московського комуністично-радянського режиму 23 травня 1938 року в м. Роттердам, Нідерланди.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх провин, допущених небожчиком із власної волі чи з примусу, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

Сторінка підготовлена прес-службою Карпатської єпархії УАПЦ

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР БЕДЬ ВІДСЛУЖИВ МОЛЕБЕНЬ ДО КАРПАТОУКРАЇНСЬКИХ (КАРПАТОРУСЬКИХ) СВЯТИХ

29 травня, у день ушанування пам'яті Карпатоукраїнських (Карпаторуських) святих (перехідне святкування в 1-шу неділю після 24 травня, дня пам'яті рівноапостольних Кирила і Мефодія), Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, відслужив ранковий молебень до Карпатоукраїнських (Карпаторуських) святих.

У молитві владика Віктор просив у Божих угодників молитовного заступництва за український народ, Україну, рідне Закарпаття і увесь Карпатський регіон. Особливі молитви були піднесені за Божу милість і дарування українцям і Україні миру, благополуччя і якнайшвидшої перемоги українського війська над підступними і віроломними московсько-путінськими окупантами та терористами. Владика молитовно просив допомоги у святих та Господа Бога щодо подолання розділення серед українських православних та утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Церкви.

ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА ГЕТЬМАНОМ УКРАЇНИ КРИШТОФОМ КОСИНСЬКИМ ДО 423-Х РОКОВИН ЙОГО СМЕРТІ

30 травня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, голова Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви, відслужив вечірню заупокійну Літію за українським військовим, політичним і державним діячем, дипломатом, організатором військового повстання проти окупації України Річчю Посполитою (Польщею), борцем за національну і державну незалежність України, гетьманом України Криштофом Косинським (1545, Західноукраїнські землі Підляшшя під окупацією Речі Посполитої (Польща), на сьогодні Польща – травень 1593, Черкаси, Україна) до 423-х роковин його смерті, що припадають на травень.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх земних провин, допущених небіжчиком із власної волі чи з примусу, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

У ДЕНЬ УШАНУВАННЯ ПАМ'ЯТІ КАРПАТОУКРАЇНСЬКИХ СВЯТИХ У КАФЕДРАЛЬНОМУ ХРАМІ КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ В УЖГОРОДІ ВІДСЛУЖИЛИ БОЖЕСТВЕННУ ЛІТУРГІЮ

29 травня, у день ушанування пам'яті Карпатоукраїнських (Карпаторуських) святих, у Кафедральному храмі апостола українського Андрія Первозваного Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в Ужгороді було відслужено Божественну літургію.

Із благословення Преосвященнійшого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ, богослужіння очолив протоієрей Сергій Урста у співслужінні протоієрея Романа Бобая, протоієрея Олександра Смоліна та диякона Івана Жабляка.

Під час богослужіння поминались імена православних ієрархів – Всесвятійшого Варфоломія, архієпископа Константинополя – Нового Риму, Вселенського Патріарха, Блаженнійшого Макарія, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, та Преосвященнійшого Віктора, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ.

Духовенство піднесло молитви до Господа Бога з проханням дарувати українському народу мир, національну і духовну єдність, благополуччя та утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви, а також перемогу Українського війська над московсько-путінськими окупантами і терористами. Особливі молитви до Господа Бога лунали за збереження життя кожного українського воїна, добровольця і волонтера, які нині боронять нашу святу українську землю від підступного московського ординця.

Із проповіддю до парафіян звернувся протоієрей Сергій Урста.

Хід богослужіння супроводжувався церковним співом під керівництвом регента Марії Жабляк.

Після літургії відбулася братська трапеза.

АКТУАЛЬНІ РЕЗУЛЬТАТИ СОЦІОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ «РЕЛІГІЯ І ЦЕРКВА В УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ: КОНФЕСІЙНИЙ РОЗПОДІЛ»

проведено соціологічною службою Центру Разумкова з 25 по 30 березня в Україні

Дослідження, яке здійснювалося за підтримки українського представництва Фонду Конрада Аденауера (Німеччина), відбулося в усіх регіонах України, за винятком Криму та окупованих територій Донецької та Луганської областей, і показало рівень «воцерковленості», толерантності та суспільно-політичної залученості парафіян різних конфесій. Опитано 2018 респондентів віком від 18 років. Теоретична похибка вибірки не перевищує 2,3%.

Залежно від конфесійної приналежності респондентів, відповіді на запитання розподілилися таким чином.

На запитання «Чи довіряєте Ви Церкві?» схвальну відповідь, зокрема, дали 65,5% парафіян УПЦ (МП), 70,8% – УПЦ КП, 91,6% – УГКЦ.

На запитання «Наскільки важлива для Вас Релігія?» відповідь «дуже важливо» дали 32,7% парафіян УПЦ (МП), 28,7% – УПЦ КП, 55,4% – УГКЦ.

На запитання, чи відвідують респонденти богослужіння і релігійні зібрання, відповіді розподілилися таким чином:

УПЦ (МП) – 78,3%
УПЦ КП – 73,9%
УГКЦ – 96,2%

У ставленні до духовенства більшість парафіян-респондентів погодилась, що «священнослужителі такі самі, як більшість із нас – з усіма достоїнствами і гріхами».

На запитання «Чи довіряєте Ви наведеним нижче ієрархам церков» одержані такі відповіді:

Предстоятелю УПЦ (МП) митрополиту Онуфрію повністю або скоріше довіряють:
УПЦ (МП) – 51%
УПЦ КП – 43,3%
УГКЦ – 36,9%

Патріарху УГКЦ КП Філарету повністю або скоріше довіряють:
УПЦ (МП) – 39,6%
УПЦ КП – 56%
УГКЦ – 79,4%

Главі УГКЦ Верховному архієпископу Святославу повністю або скоріше довіряють:
УПЦ (МП) – 29,5%
УПЦ КП – 37,2%
УГКЦ – 83,4%

Патріарху Московському Кирилу повністю або скоріше довіряють:
УПЦ (МП) – 55,4%
УПЦ КП – 13,3%
УГКЦ – 9,2%

Предстоятелю УАПЦ митрополиту Макарію повністю або скоріше довіряють:
УПЦ (МП) – 30,2%
УПЦ КП – 33,1%
УГКЦ – 38,5%
інші православні – 17,8%

У ставленні до інших релігій та релігійних течій з'ясувалося, що найменш толерантними до інших глюк християнства є парафіяни УПЦ (МП). Водночас парафіяни УГКЦ виявилися найменш толерантними до ісламу та іудаїзму. Найбільш толерантними до інших виявилися парафіяни УПЦ КП.

Так, до православ'я позитивно ставляться 77,7% парафіян УГКЦ. До греко-католицизму позитивне ставлення у 62,1% парафіян УПЦ КП і лише у 38,5% –УПЦ (МП).

До римо-католицизму позитивно ставляться 35,3% парафіян УПЦ (МП), 57,2% – УПЦ КП і 69,2% – УГКЦ.

До протестантизму позитивно ставляться:
УПЦ (МП) – 16,2%
УПЦ КП – 24,8%
УГКЦ – 21,5%

До ісламу позитивно ставляться:
УПЦ (МП) – 18,8%
УПЦ КП – 20,4%
УГКЦ – 10,0%

До іудаїзму позитивно ставляться:
УПЦ (МП) – 16,2%
УПЦ КП – 20,0%
УГКЦ – 10,0%

Щодо свободи совісті та релігійних переконань, то більшість респондентів-парафіян УПЦ (МП) (50,2%) і УПЦ КП (58,0%) обрали відповідь «Людина може бути просто віруючою і не сповідувати якоїсь конкретної релігії». А більшість парафіян УГКЦ (38,5%) вважає, що «Віруюча людина повинна обов'язково сповідувати тучи іншу релігію».

На запитання «Як Ви вважаєте, чому в Україні відбуваються конфлікти між вірними різних Церков?» більшість респондентів вказаних конфесій зійшлася на тому, що:

УПЦ (МП) – такі конфлікти є суто політичними (40,9%);

УПЦ КП – такі конфлікти пов'язані з майном і жадобою влади церковних ієрархів (28% і 29%);

УГКЦ – такі конфлікти пов'язані з майном (33,8 %).

У ставленні до подолання церковного розділення в Україні більшість православних країн виступає за єднання навколо місцевої Церкви, яка не пов'язана з Москвою. При цьому парафіяни УПЦ (Московського патріархату) розділилися у своїх поглядах на дві великі групи: 41,9% опитаних хочуть залишитися у складі РПЦ, тобто у юрисдикції Московського патріархату; водночас 37,3% – не хочуть бути у складі РПЦ, серед них 14,2% – пропонують гуртуватися навколо УПЦ Київського патріархату, а 23,1% – виступають за єднання всіх у єдину незалежну (автокефальну) Церкву.

Перехід усіх українських церков з юліанського на григоріанський календар (або зі старого на новий стиль) в УПЦ (МП) більшість не підтримує – 38,4%. Проте підтримує більшість опитаних в УПЦ КП і УГКЦ – 34,7% і 50,8%.

У блоці запитань щодо ставлення віряни до політики і суспільства одержані результати, з яких випливає, що найбільш політично і суспільно активними є віряни УГКЦ.

Так, на запитання «Наскільки важлива для Вас політика» відповіді «скоріше важливо» або «дуже важливо» дали 22,7 % парафіян УПЦ (МП), 29,9% – УПЦ КП, 45,4% – УГКЦ.

Із твердженням «Церква не повинна втручатися у відносини між людиною і владою» згодні респонденти всіх церков – приблизно по 50%.

У ставленні влади до церков більшість парафіян конфесій (приблизно по 30%) обрали таку відповідь: «Є Церкви, до яких влада ставиться краще, ніж до інших».

Із твердженням «Свобода совісті і рівність віросповідань в Україні декларується, але не здійснюється» повністю або скоріше згодні:
УПЦ (МП) – 42,7%
УПЦ КП – 35,5%
УГКЦ – 19,8%

Більшість опитаних схвально відповіли на запитання «Чи потрібні українським Збройним силам капелани (військові священики)?»:
УПЦ (МП) – 68,1%
УПЦ КП – 86,1%
УГКЦ – 94,7%

За найтісніші стосунки з державою (наприклад, користування підтримкою держави; отримання певних переваг; порівняно з іншими релігійними організаціями; сплата церковного податку на утримання державної церкви) виступають:
УПЦ (МП) – 8,3%
УПЦ КП – 19,2%
УГКЦ – 22,9%

На запитання «Чи згодні Ви з тим, що відокремлення церкви від держави і школи від церкви є необхідною передумовою демократичності держави і забезпечення права особи на свободу совісті?» позитивно відповіли:
УПЦ (МП) – 38,0%
УПЦ КП – 40,6%
УГКЦ – 29,2%

У запитанні «Чи впливає на Ваші політичні переконання позиція релігійної організації, до якої Ви себе відносите?» відповіді «частково впливає» або «прислухаюся» до думки ієрархів обрали:
УПЦ (МП) – 13,9%
УПЦ КП – 8,6%
УГКЦ – 10,8%

Серед найбільш важливих якостей, які можна виховати в сім'ї у дітей, парафіяни усіх конфесій найперше назвали «працелюбність». При цьому така якість, як «релігійність» залишилася в аутсайдерах відповідей респондентів УПЦ (МП) і УПЦ КП, тоді як у респондентів УГКЦ вона посіла третє місце.

Респондентам ставилися й інші запитання, з відповідями можна ознайомитися на сайті Центру Разумкова.

Сторінка підготовлена прес-службою Карпатської єпархії УАПЦ

УКРАЇНСЬКА БОГОСЛОВСЬКА АКАДЕМІЯ
Карпатського університету
(вищий православний духовно-богословський навчальний заклад)

Підготовка бакалаврів і магістрів за спеціальностями:
– Богослов'я (священнослужитель; християнський місіонер);
– Теологія (християнський педагог);
– Регент церковного хору;
– Вищі курси дяків;
– Військове капеланство (додаткова спеціалізація).

Ужгородський богословський коледж
Підготовка молодших спеціалістів
(на базі 9 класів) за спеціальностями:
– Катехізатор із православного богослов'я, дяк
(із одночасним здобуттям другої
вищої освіти за спеціальностями:
– Правознавство;
– Фінанси і кредит).

(Студенти академії при здобутті вищої духовної освіти одночасно здобувають і вищу світську освіту)
ПРИ УНІВЕРСИТЕТІ ТА АКАДЕМІЇ ДІЄ АСПІРАНТУРА І ДОКТОРАНТУРА
м. Ужгород, вул. Гойди, 4; тел.: + 38 099 369 33 77; (0312) 61 20 08; 61 29 45; www.kau.com.ua; www.uuba.org.ua

ВІТАЄМО

4 червня святкуватиме чудовий ювілей бухгалтер-касир Карпатського університету імені Августина Волошина **Любов Іванівна Зазулинець**. Колектив університету щиро вітає ювілярку і зичить:

Бажаєм здоров'я, сонця в зеніті,
Любові й добробуту – повен Ваш дім.
Душа хай уваги буде зігріта
І сяяхам квітне повік золотим.
Хай Бог щедрим Вас ще років багато,
Дарує Вам щастя і долю кришталь,
І благодать, і море добра
На многі, благі літа!!!

1 червня відзначає День народження **Василь Іванович Данко**. Із цієї нагоди рідні вітають голову сім'ї такими рядками:

Хай омина(ють) Вас тривоги,
Хай Бог дасть щастя на путі.
Хай сопілка, радісна дорога
Щастю стелиться в житті!
Хай кожне Ваше починання
Буде успішно втілене в життя,
Людська повага і визнання
Крокують поруч в майбуття.

ДИТИНО!

Вдягни, дитино, рідну вишиванку
І українцем йди у білий світ.
Дивуйся світу в росяним серпанку
Й люби цю землю вже з дитячих літ.
А щире й рідне українське слово
Ти гордо через все життя неси.
Живи активно, гідно, веселково
І милостиню в ката не проси.
Вдягни, дитино, рідну вишиванку
І з чистим серцем в білий світ іди.
Вона зігріє сонцем на світанку
І оберегом стане від біди.

Надія КРАСОТКІНА

ПЕРЕВАГИ КОНТРАКТНОЇ АРМІЇ

ЗАРПЛАТА

- СОЛДАТ СТРОКОВОЇ СЛУЖБИ – 7000 грн.
- СЕРЖАНТ, має вищу освіту – 8500 грн
- ОФІЦЕР – від 11 000 до 14 000 грн.

СОЦПАКЕТ

- БЕЗКОШТОВНЕ НАВЧАННЯ НА ЗАОЧНІЙ ФОРМІ (для цього потрібно укласти перший контракт і відслужити три роки),
- БЕЗКОШТОВНЕ ЛІКУВАННЯ;
- САНАТОРНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ:

для військових – 75% для членів сім'ї – 50%

ДОДАТКОВІ БОНУСИ

- ЗБЕРЕЖЕННЯ МІСЦЯ РОБОТИ
- КОМПЕНСАЦІЯ СЕРЕДНЬОМІСЯЧНОЇ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ
- ОДНОРАЗОВА ГРОШОВА ДОПОМОГА:

(якщо військовослужбовець призваний за мобілізацією і укладає контракт)

ДЛЯ СОЛДАТА:	ДЛЯ СЕРЖАНТА:	ДЛЯ ОФІЦЕРА:
8 мінімальних заробітних плат	9 мінімальних заробітних плат	10 мінімальних заробітних плат
(11 000 грн)	(12 400 грн)	

УКРАЇНСЬКА АВТОКЕФАЛЬНА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА
КАРПАТСЬКА ЄПАРХІЯ

СЛУЖБА ДОВІРИ

Тобі важко і ти не знаєш що робити, до кого звернутися, якщо виникли непорозуміння з рідними та близькими, проблеми на роботі чи службі, в школі чи у вищі та взагалі в житті – НЕ ВПАДАЙ У ВІДЧАЙ!
Тобі допоможуть словом і порадою в православній службі довіри.
Наші телефони цілодобово:

066-75-63-630 – МТС
068-48-11-600 – Київстар

На лінії служби довіри допомогу надасть православний священник.
Є можливість отримати консультацію та пораду висококваліфікованого юриста та психолога.
Пам'ятай, відчай – це гріх! За потреби дзвони!

Служба довіри
Карпатської єпархії УАПЦ
м. Ужгород, вул. Гойди, 4

ОГОЛОШЕННЯ

Шановні читачі!
Редакція приймає для друку на шпальтах нашої газети ***рекламу, оголошення,*** а також ***вітальні слова*** на адресу близьких і рідних вам людей.
За детальною інформацією звертайтеся на адресу: вул. Гойди, 4, 4-й поверх, кабінет **403** (Карпатський університет імені Августина Волошина) або телефонуйте: **066-53-38-745** (Станіслав) у будні **(9:00 – 17:00)**.

Викладач Ужгородської школи мистецтв набирає учнів на відділення духових і ударних інструментів (тромбон, труба, кларнет, флейта, валторна, тенор, туба, саксофон) на наступний навчальний рік. Тел.: 097-610-66-81, Юрій Юрійович.

Студентський квиток, виданий на ім'я **Віталія Михайловича Вакарова** 01.09.2013 р., серія **АК 09617379**, ПВНЗ «КаУ ім. А. Волошина», вважати недійсним.

Студентський квиток, виданий на ім'я **Дмитрія Леонідовича Кір'янова** 01.09.2013 р., серія **АК 09817380**, ПВНЗ «КаУ ім. А. Волошина», вважати недійсним.

Студентський квиток, виданий на ім'я **Дарини Василівни Москаль** 01.09.2013 р., серія **АК 09617115**, ПВНЗ «КаУ ім. А. Волошина», вважати недійсним.

Шеф-редактор
Віктор БЕДЬ
Головний редактор
Анатолій КОСТЮК
Літредактори
Марина ГАЗА
Наталка ГУМЕН-БІЛАНИЧ
Редактори відділів:
Станіслав ДАНКО
Орест ДІДУХ
Ігор КОВАЛЬЧУК
Олексій ПАЙДА
Олексій ШАФРАНЬОШ
Катерина ЧОМБОКОШ
Верстка
Ігор ТОКАЧ
ЗАСНОВНИК
ПП «Адвокатське бюро «Срібна Земля».
ВИДАВЕЦЬ
Християнсько-народна спілка Закарпаття.
Ідентифікаційний код 20444130.
Номер зверстано в інформаційному медіа-центрі Карпатського університету ім. А.Волошина.
Друк: Віддруковано видавництвом "А-принт" ТОВ "ДМ", м. Тернопіль, вул. Текстильна, 28. тел.: 52 27 37, Моб. тел: (067) 350 17 94, a-print.com.ua
РЕДАКЦІЯ
Ужгород, вул. Гойди, 4
e-mail: txt_52@ukr.net
архів в Інтернеті: www.sribnazemlja.narod.ru
сайт: www.sz.uz.ua
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації – серія КВ № 5468 від 11.09.2001 р.
Передплатний індекс – 61159.
Умовний друк: А3 арк. 12.
Тираж – 2500
Номер замовлення: 220
Виходить один раз на тиждень.
Розповсюдження: Закарпатська область
Редакція залишає за собою право на публікацію та редагування матеріалів, яких не повертає, на них не відповідає і не пересилає до інших інстанцій. Редакція не завжди поділяє думку автора. **При передруку посилання на «Срібну Землю» обов'язкове.**

АФОРИЗМИ

- Маленьким човнам слід триматися берега.
- Маленька брехня породжує велику недовіру.
- Махнути на курорт легше за все рукою.
- Чи можна говорити про любов до людства в цілому, коли не любиш одну людину?
- Мовчання не завжди доводить наявність розуму, але однозначно свідчить про відсутність глупства.
- Багато говорити і багато сказати – не одне і те ж.
- Мужність – сила для спротиву, хоробрість – для нападу на зло.
- На чужий коровай рот не розявляй, а вставай раненько і замішуй свій хутенько.
- Наука й любов – формула життя.
- Не розумію, як бідність може бути сестрою високого розуму.
- Не буває великих справ без великих перешкод.
- Не варто казати всього, що знаєш, але завжди слід знати, що кажеш.

(З книжки Йосипа ГАНИЧА «Фрази з вулиці»)

А Я ЛЮБЛЮ, КОЛИ СМІЮТЬСЯ ДІТИ...

А я люблю, коли сміються діти,
Коли на личку радість виграє.
А усмішка ясним промінням світить...
І в цьому мудрість виховання є.
Коли любов'ю сповнене сердечко,
Турботою за маму й татуся.
І за тих, хто поруч, далі й недалечко –
У тому мудрість виховання вся.
Коли дитина змалку розуміє,
Що від любові розпочався світ,
Добро і злобу розрізнити вміє
І має доброту з маленьких літ.
В своїй душі і намірах хороші,
А світло серця людям роздає.
Від щедрості людської, не за гроші...
Ось в цьому мудрість виховання є.

Надія КРАСОТКІНА

Комп'ютерна допомога:

– перевстановлення операційної системи на вибір;
– програмна чистка;
– встановлення драйверів;
– встановлення офісних програм;
– встановлення антивірусу.

За детальною інформацією звертайтеся на адресу: вул. Гойди, 4, 4-й поверх, кабінет 403 (Карпатський університет імені Августина Волошина) або телефонуйте 067-52-66-884 (Ігор) з 10:00 до 17:00 у будні.

«Будьте милосердні, як і Отець ваш милосердний» (Лк. 6. 36).

Срібна земля

ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСНА ГАЗЕТА

www.sz.uz.ua

№17 (986) від 9 червня 2016 року / ВИХОДИТЬ ЩОТИЖНЯ

ЧИТАЙТЕ НАС НА САЙТІ: http:// sz.uz.ua

БІБЛЕЙСЬКІ ВИКЛИКИ ПЕРЕД УКРАЇНОЮ

5 червня 1990 року Всеукраїнський Православний Собор у Києві проголосив відродження Української Автокефальної Православної Церкви, відновив церковну структуру у вигляді патріархату й обрав першим українським патріархом митрополита Мстислава Скрипника. Ця дата є дуже важливою у контексті не тільки відновлення Української Церкви як альтернативи кадебістській російській «православній» церкві, що на той час уже була повністю структуризована як частина партапарату та органів держбезпеки СРСР. Важлива вона також у тому плані, що знаменує собою остаточний пік українського ренесансу та невідворотність патріотичних процесів, що врешті-решт призвели до відновлення державної незалежності України.

Стор.: 4

АКТУАЛЬНО

ЗАКАРПАТСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ «УКРАЇНА СОБОРНА» – ОБ'ЄДНАНІ УКРАЇНОЮ ЗАРАДИ УКРАЇНЦІВ!

Стор.: 3

СЬОГОДЕННЯ

УЗАГАЛЬНЮЮЧА ДУМКА З ПРИВОДУ «КРИЗОВИХ ПЛІНІВ, НЕ ДАЙ ГОСПОДИ І ШЛЯХІВ ЇХ ПОДОЛАННЯ»

Стор.: 4

НОВИНИ ЮРИСПРУДЕНЦІЇ

УКРАЇНЦЯМ ДОЗВОЛЯТЬ НА ВЛАСНИЙ РОЗСУД ЗМІНЮВАТИ ПО БАТЬКОВІ

Стор.: 8

ОСВІТА

РЕКТОР НУУ ПРОФЕСОР ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ УЗЯВ УЧАСТЬ У ЗАСІДАННІ СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ З ПРАВА ДВНЗ «УжНУ»

Стор.: 9

ДУХОВНІСТЬ

ВЕРХОВИЧИЙ КАРПАТСЬКОЮ ЄПАРХІЄЮ УАПЦ ПРИВІТАВ БЛАЖЕННІЙШОГО МАКАРІЯ МАЛЕТИЧА, МИТРОПОЛИТА КИЇВСЬКОГО І ВСІЄЇ УКРАЇНИ, ПРЕДСТОЯТЕЛЯ УАПЦ, ІЗ ПЕРШОЮ РІЧНИЦЕЮ ІНТРОНІЗАЦІЇ

Стор.: 11

ІСТОРІЯ

НЕ ВАРТО ЗАБУВАТИ

Стор.: 6–7

КАРПАТСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Августина Волошина

Підготовка бакалаврів і магістрів за спеціальностями:
– Правознавство;
– Фінанси і кредит;
– ІТ-технології та програмування;
– Основи техніки та інженерного програмування;
– Філософія;
– Богослов'я;
– Психологія;
– Медична психологія;
– Підготовка офіцерів запасу.

Міжнародна програма подвійного диплома з університетами Євросоюзу за спеціальностями:
– Інформаційні технології (ІТ);
– Основи техніки та інженерного програмування;
– Міжнародні відносини та зовнішня торгівля;
– Управління бізнесом;
– Філософія;
– Психологія;
– Соціальна педагогіка;
– Англійська мова та література;
– Німецька мова та література;
– Туризм і готельна справа.

Ужгородський гуманітарно-економічний коледж
Підготовка молодших спеціалістів (на базі 9 класів) за спеціальностями:
– Правознавство;
– Фінанси і кредит.

ПРИ УНІВЕРСИТЕТІ ТА АКАДЕМІЇ ДІЄ АСПІРАНТУРА І ДОКТОРАНТУРА

м. Ужгород, вул. Гойди, 4; тел.: + 38 099 369 33 77; (0312) 61 20 08; 61 29 45; www.kau.com.ua; www.uuba.org.ua

НАШ КАЛЕНДАР

9 червня – Міжнародний день друзів;
12 червня – Всесвітній день боротьби з дитячою працею; День працівника фондового ринку; День працівників легкої промисловості;
14 червня – Всесвітній день донора крові.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

10 червня 1951 р. – народився Василь Шкляр, український письменник, «батько» українського бестселера;
13 червня 1874 р. – народився Марко Черемшина, український письменник і громадський діяч.

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР

9 червня – Вознесіння Господнє.

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС: 61159

РЕКОМЕНДОВАНА ЦІНА 2.00 грн.

МІКЛОШ РОЗПОВІВ, ЩО БУДЕ З ПЕНСІЙНОЮ РЕФОРМОЮ В УКРАЇНІ

Співголова Стратегічної групи радників з підтримки реформ в Україні Іван Міклош висловився про те, що з технічної точки зору в плані підвищення пенсійного віку МВФ має рацію. Про це він заявив в інтерв'ю УНІАН.

«Якщо Україна не підніме вік виходу на пенсію, то система обвалиться. Не обов'язково робити це відразу, але в середньостроковій і довгостроковій перспективі цей крок необхідний. Це не тільки технічне, але і політичне питання. Цілком нормально, коли політики говорять, що не зроблять це тепер, оскільки наразі проводяться інші складні зміни», – сказав Міклош.

Реформатор наголосив на тому, що уряд пропонує провести інші реформи пенсійної системи замість підняття пенсійного віку. «Наприклад, скасувати достроковий вихід на пенсію для окремих професій. Це нормальний процес переговорів. Якщо в МВФ побачать, що пропонуються інші кроки, що теж є реформами, вони погодяться», – зазначив він.

УКРАЇНА ПРИЗУПИНИЛА ІМПОРТ ГАЗУ ЧЕРЕЗ УГОРЩИНУ

Україна призупинила імпорт природного газу з Європи через територію Угорщини з червня. Про це свідчать дані оператора газотранспортної системи Угорщини компанії FGSZ.

У травні імпорт через Угорщину здійснювався в режимі близько 1–1,5 млн. куб. м/добу.

Імпорт через Польщу в червні також не здійснюється через планові ремонтні роботи на газопроводі.

Через Словаччину по газопроводу «Вояни – Ужгород», який є основним напрямком імпорту, газ імпортується в мінімальному обсязі – близько 0,5 млн. куб. м/добу.

Як повідомлялося, за словами голови правління НАК «Нафтогаз України» Андрія Коболєва, НАК (основний імпортер газу) має намір відновити його імпорт в 3-му кварталі поточного року.

Мінпром

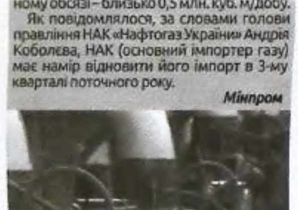

ІЗ ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ АЕС ПОВНІСТЮ ВІДВАНТАЖИЛИ ЯДЕРНЕ ПАЛИВО

6 червня завершено вивантаження відпрацьованого ядерного палива з енергоблоків Чорнобильської АЕС. Про це заявив міністр екології та природних ресурсів України Остап Семерак, повідомляють в очолюваному ним відомстві.

«Роботи з вивантаження блоків від відпрацьованого ядерного палива тривали 9 років. До завершення будівництва сховища СВЯП-2, яке фінансується за рахунок міжнародної технічної допомоги, паливо тимчасово зберігатиметься у сховищі СВЯП-1», – каже міністр.

За його словами, після звільнення блоків ЧАЕС від відпрацьованого ядерного палива рівень екобезпеки в зоні відчуження суттєво зросте.

У результаті виконаного вивантаження відпрацьованого ядерного палива статус блоків №1 і №2 буде змінений – вони вже не вважатимуться ядерними установками. Після оформлення та затвердження відповідної документації блоки дістануть статус об'єктів із поводження з радіоактивними відходами.

Статус «ядерної установки» залишиться у сховища відпрацьованого ядерного палива (СВЯП-1), в якому наразі зберігається кондиційне паливо з трьох блоків ЧАЕС.

«Еспресо»

В УЖГОРОДІ ПОВІТРЯ У КРИТИЧНОМУ СТАНІ

У лідери міст із найбільш забрудненим повітрям знову таки вирвався Ужгород, який опинився на другому місці за індексом забруднення атмосфери.

Вищий, ніж в Ужгорода, цей показник лише в Маріуполі. На третьому місці – Горлівка з Донецької області. Чому в маленькому місті на Заході України таке важке повітря, попри те що воно захищене горами і лісами, розбиралися журналісти zakarpattya.net

На рівень забруднення атмосфери в різних містах і регіонах впливають різні фактори, основні з яких – викиди забруднюючих речовин і парникових газів від автотранспорту та промисловості. Правда, промислових підприємств в Ужгороді таки немає, але з року в рік повітря в Ужгороді, на превеликий жаль, не стає чистішим, а навпаки, дихати ним стає все важче.

ЧОМУ УЖГОРОД?

Цьому сприяє насамперед географічне розташування Ужгорода: в місті 70 відсотків днів у році спостерігається штиль. Немає вітрів, які би видували забруднені маси. Ще одна причина такого стану – надзвичайно багато, порівняно з іншими містами України, автомобілів, які використовують метан. Екологи стверджують, із формальдегідами навчилися боротися в Європі, і їхній досвід варто б перейняти українцям. Спеціалісти кажуть: вирішити проблему можна, якщо зобов'язати бодай основних забруднювачів (а це пасажирський транспорт міста) встановити каталізатори на авто. Наразі ситуація критична. Через погане повітря кількість онкохворих постійно зростає, адже у 2011 році Ужгород посідав 5-те місце щодо концентрації формальдегіду в повітрі серед міст України.

Про те, що в обласному центрі Закар-

паття повітря в жахливому стані, свідчать й дані, які надала лабораторія спостережень за забрудненням атмосферного повітря (ЛСЗА) при Закарпатському ЦГМ, на двох стаціонарних постах спостережень відібрано та проаналізовано 874 проби атмосферного повітря Ужгорода. Перевищення максимальної разової гранично допустимої концентрації забруднюючих речовин в атмосферному повітрі міста виявлено при аналізі проб атмосферного повітря на вміст формальдегіду (4,96 ГДК м. р.) та діоксиду азоту (2,41 ГДК м. р.) – повідомляє Голос Карпат.

ТРИВАЄ ПРИЗОВ НА СТРОКОВУ ВІЙСЬКОВУ СЛУЖБУ

Військовослужбовці строкової служби за жодних умов направлятись і залучатись до участі в проведенні антитерористичної операції на територіях Донецької та Луганської області не будуть.

Ужгородським об'єднаним міським військовим комісаріатом завершено комплектування та виконано планове завдання щодо поповнення молоддю військових частин Збройних сил України в рамках призовної кампанії «ВЕСНА-2016».

У червні 2016 року триває призов громадян на строкову військову службу до Державної прикордонної служби України, Національної гвардії України та Державної спеціальної служби транспорту. Після проходження підготовки в навчальних центрах більшість прикордонників і залізничників будуть повернені для проходження військової служби в Закарпатську область і матимуть можливість проходити військову службу, на відміну від тих призовників, хто призивався до лав Збройних сил України на Закарпатті.

Ті призовники, що будуть призвані до Національної гвардії України, проходитимуть військову службу в елітних підрозділах м. Запоріжжя, де зможуть оволодіти сучасними видами озброєння та військової техніки. Проходження військової служби дасть можливість розширити спектр умінь, знань і навичок, сформувати такі якості, як почуття товариства, взаємодопомоги, толерантності. Період строкової служби дозволить знайти нових бойових, а тому надійних друзів, перевірити себе на міцність. Маючи бажання, призовник через 3 місяці строкової служби може укласти контракт. Крім того, армія надає можливість безкоштовного навчання у військових коледжах або вищих військових навчальних закладах.

Ті, хто відслужив строкову службу, мають переваги при прийнятті на роботу

в охоронні агентства, правоохоронні органи (або будь-які інші силові відомства). Крім того, відповідно до постанови Кабінету Міністрів України (від 12 серпня 2015 року № 587 «Про затвердження Порядку виплати грошової допомоги громадянам України, які призиваються на строкову військову службу»), призовникам буде виплачено матеріальну допомогу в розмірі двох мінімальних заробітних плат, що становить 2900 гривень.

Підполковник М. В. ЖУРАВЛЬОВ, військовий комісар Ужгородського ОМВК

ЕКСПЕРТ РОЗПОВІВ, ЧОМУ УКРАЇНСЬКІ БАНКИ ПРОДОВЖУЮТЬ МАСОВО БАНКРУТУВАТИ

Основною причиною банкрутства українських банків є небажання їхніх власників рятувати ці фінансові установи.

Таку точку зору в коментарі кореспонденту ГолосUA висловив глава Ради Незалежної асоціації банків України Роман Шпек.

«Причина банкрутства українських банків проста – криза поставила перед учасниками ринку нові виклики і не всі власники банківських установ готові надавати адекватну підтримку та допомогу в кризових умовах своїм банкам. Ті фінансові установи, які отримують підтримку, виходять із кризи і продовжують кредитувати, не масово, але продовжують», – розповів Роман Шпек.

Експерт уточнив, що банкрутують ті українські банки, власники яких створювали їх для продажу або інших цілей, вони «йдуть з ринку».

«Нам потрібно розуміти, що не від розміру банку залежить, чи може він продовжувати працювати і залишатися на ринку. Фінансові установи повинні бути «здорові», оскільки не маємо права ризикувати засобами населення, підставляти довіру до банківської системи, якщо

власники не готові допомагати своїм фінансовим установам або використовують гроші українців для кредитування власного бізнесу. Але потрібно розуміти, що банки, які мають капітал менше 120 мільйонів гривень, повинні докапіталізуватися, або об'єднатися, або піти з ринку», – резюмував пан Роман.

В УЖГОРОДІ ЗАПРАЦЮВАВ ОНОВЛЕНИЙ КОЛЛ-ЦЕНТР ПОЛІЦІЇ

Диспетчери Головного управління Національної поліції у Закарпатській області з 12-ї години почали приймати всі дзвінки на телефон «102» у режимі єдиного вікна, пише відділ комунікації ГУНП у Закарпатській області. Відкрив колл-центр в. о. начальника ГУНП у Закарпатській області полковник Степан Довгунь.

Очільник правоохоронців краю наголосив, що робота з користувачами сервісу здійснюватиметься трьома мовами: українською, угорською та англійською. Степан Довгунь зауважив, що Закарпаття стало третьою областю, де запущено таку оновлену систему реагування на виклики.

Від колишньої лінії «102» оновлений сервіс відрізнятиметься насамперед тим, що в Ужгороді опрацьовуватимуть інформацію, яка надходитиме зі всіх куточків області, та оперативно передаватимуть її до чергової частини й нарядів поліції. Диспетчери вноситимуть інформацію про виклики в єдину базу, яка виводитиметься на карту. Всі дані про потенційні небезпеки правоохоронці автоматично отримуватимуть на електронні носії і зможуть швидко на них реагувати. Така практика має суттєво скоротити час між викликом і прибуттям поліції.

В. о. начальника ГУНП у Закарпатській області Степан Довгунь зазначив, що колл-центр розширюватиметься, осо-

бливо до співпраці запрошуватимуть тих закарпатців, які вільно володіють угорською та англійською мовою і зможуть без проблем спілкуватися з іноземцями, котрі потрапили у скрутну ситуацію.

G7 ВИМАГАЄ ВІД КАБМІНУ НОВОГО ПІДВИЩЕННЯ ТАРИФІВ НА ГАЗ

За підсумками останньої зустрічі в Японії міністрів енергетики G7 був випущений Звіт про виконану роботу. В доповіді «Велика Сімка» закликала український уряд «продовжити і завершити реформи енергетичного ринку, зокрема подальше збільшення цін на газ, електрику і цін на інше паливо».

Про це в інтерв'ю Interfax.com.ua повідомив Карлос Паскуаль – віце-президент IHS, яка минулого року на запрошення Мінфіну аналізувала альтернативні податкові режими для приватного сектору газовидобутку.

«Населення та комунальні підприємства не платитимуть вищі ціни в 2016 році, ніж вони заплатили б, наприклад, в 2012-му в доларовому вираженні, – пояснив Паскуаль. – Низькі ціни для населення створювали мало стимулів для підвищення ефективності (галузі. – Ред.)».

За словами експерта, завдяки подальшій «лібералізації до ринкового рівня» внутрішніх цін на газ для населення компанія «Нафтогаз» нарешті зможе

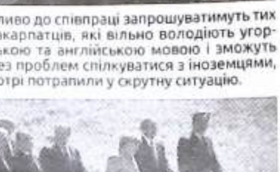

стабілізувати свою фінансову ситуацію.

У новій доповіді G7 викладено основні програмні заходи та пріоритетні галузі для подолання енергетичної вразливості України, зокрема реалізація Третього енергетичного пакета ЄС.

Znaj.ua

ЗАКАРПАТСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ «УКРАЇНА СОБОРНА» – ОБ'ЄДНАНІ УКРАЇНОЮ ЗАРАДИ УКРАЇНЦІВ!

Дорогий читачу, закликаємо тебе замислитись:

• якщо в твоїх жилах тече кров нескореного, дух борця та вільної людини, а не раба;

• якщо твоя совість не дозволяє серцю та розуму стояти осторонь і спокійно спостерігати, як наш Закарпатський край віддають на поталу ворогам;

• якщо ти хочеш підняти меч боротьби, бо бачиш як тебе і твою рідну українську закарпатську землю продають через особисті політичні інтереси олігархи та політичні «повії»;

• якщо тобі набридло спостерігати за всіма політично-продажними процесами в Україні й на Закарпатті;

• якщо ти обурений тим фактом, що на сьогодні в нашій державі через горе-діяльність чинуш-запроданців і депутатів-казнокрадів немає жодної політичної сили, яка б захищала інтереси винятково громадян України, що є нічим іншим, як знущанням, проявом найбільшої неповаги та глузуванням перед усією світовою спільнотою, а передусім з тебе, дорогий мій побратиме-українцю, дорогий мій народе;

• якщо ти, шукаючи правди і справедливості, чомусь не бачиш її;

• якщо твоя воля, душа, розум і серце в пошуках давно забутих принципів та якостей чоловіка, таких як мужність, честь, гідність та вірність батьківщині й своїм побратимам, своєму рідному українському народу, – тоді тобі до нас, адже Закарпатське національно-патріотичне об'єднання «Україна Соборна» – громадсько-політична, спортивно-патріотична сила, яка готова єднатися, відстоюючи інтереси українських громадян, сила, яка не опинилася під впливом жодних сімейно-олігархічних кланів. Ми не проміняли власні амбіції, бажання популяризації на правду, честь і гідність, щоби залишитися на стежці справедливості та правди, яку заслуговують наші земляки. Ми, Закарпатське об'єднання «Україна Соборна», прямо і непохитно відстоюємо національні та державні інтереси України, правопорядок та моральні цінності на користь українських громадян.

Закарпатське об'єднання «Україна Соборна» закликає до братерської єдності українців, щоб нагадати насамперед самим собі, своїм родичам, сусідам, усім закарпатцям, що «носієм суверенітету і єдиним джерелом влади в Україні є народ. Народ здійснює владу безпосередньо і через органи державної влади та органи місцевого самоврядування». Тож давайте покажемо, що ми з вами народ, який має право на гідне життя, а не стадо робочої сили для збагачення олігархів!

ЗО «Україна Соборна»

ЗАКАРПАТСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ

УКРАЇНА СОБОРНА

ПРО ЧЕРГОВУ СЕСІЮ МІСЬКОЇ РАДИ УЖГОРОДА

7 червня продовжила свою роботу сесія міської ради, на якій були розглянуті питання, які депутати не встигли опрацювати минулого вівторка.

Депутатами Ужгородської міської ради було розглянуто рішення «Про передачу будівлі у користування (ГО «Закарпаття-Донбас»)». Рішення стосується будівлі колишньої котельні на вулиці Артилерійській, яку громадська організація, що займається допомогою переселенцям, хоче використати з метою будівництва житла для 78 сімей переселенців.

Однак депутати відклали проект рішення на довивчення у зв'язку з відсутністю списку осіб, які претендують на цю будівлю. Загалом, цікаво спостерігати за логікою більшості депутатів, які так легко можуть погодитися на порушення регламенту, норм права, рішень суду, коли мова йде про «приватизацію», «компенсацію», особливо там, де можуть збагатитися мер і ті ж депутати, і так важко, слідкуючи за всіма юридичними нюансами та чіпляючись за них, не бажають просто ухвалити рішення на благо громади без того ж таки особистого зиску.

Програму надання дотації на відшкодування витрат товариств із обмеженою відповідальністю «Наш Добробут», «Житло-Сервіс» та «Підзамок», які звернулися з клопотанням про це, затверджено на сесії Ужгородської міської ради.

Товариства надали фінансово-економічні розрахунки витрат від збільшення вартості електроенергії для послуг із енергопостачання ліфтів та освітлення місць загального користування, підвалів, що входять до складу послуг з утримання будинків, споруд та прибудинкових територій, затверджені рішенням виконкому ще 25 березня 2009 р. №82.

Із того часу тарифи на послуги з утримання будинків, споруд і прибудинкових територій не переглядалися, хоча, наприклад, вартість електроенергії, підвищувалася уже кілька разів.

Наразі тарифи на послуги з утримання житлового фонду Ужгорода є нижчими від розміру економічно обґрунтованих витрат на їхнє виробництво, повідомляють в Ужгородській міській раді.

ТРЕНУВАЛЬНИЙ СПОРТИВНО-ПАТРІОТИЧНИЙ ТАБІР «ОЧИСТИМО УКРАЇНУ РАЗОМ» ЧЕКАЄ НА ТЕБЕ!

Запрошуємо всіх бажаючих віком від 15 до 27 років до спортивно-патріотичного табору «Очистимо Україну разом», який діятиме на базі пейнтбольного клубу «СТРІЛОК» в с. Бедевля Тячівського району, де протягом п'яти днів кожен, хто зголоситься, зможе пройти дуже цікаві та непрості тренування й здобути базові знання та навики, які допоможуть у разі виникнення надзвичайних ситуацій.

Адже ворог в обличчі спецслужб РФ не спить і вичікує момент для дестабілізації політичної, економічної та громадсько-суспільної ситуацій в області, щоб принести на наше мирне Закарпаття «руський мір».

Тому ми, Закарпатське об'єднання «Україна Соборна», організовуємо спортивно-патріотичні табори та різного роду тренування, оскільки живемо в той час, коли завжди потрібно бути напоготові, щоб у разі потреби вміти та мати сміливість уберегти свою сім'ю, рідних, землю та все, що так свято любимо.

У спортивно-патріотичних таборах ми навчаємося і навчаємо інших плекати в собі міцний, непохитний дух українця, сміливість та чоловічу честь і гідність у гармонії з кваліфікованою фізичною підготовкою.

Заявки на участь приймаються до 13 липня 2016 року.

Щоби дізнатися про умови участі в таборі та зареєструватися, телефонуйте на номер +380961430198 – Орест.

Пишіть нам на наші сторінки в соціальних мережах «Вконтакті» або «Фейсбук».

Наша електронна адреса: ukr.soborna@gmail.com

ВІЙСЬКОВИЙ ЕКСПЕРТ ПОЯСНИВ, НАВІЩО РОСІЯ РОЗГОРТАЄ БАЗИ БІЛЯ КОРДОНІВ БІЛОРУСІ ТА УКРАЇНИ

Росія серйозно готується до тривалого протистояння і агресивних дій – про це, зокрема, свідчить розгортання російських військових баз уздовж кордону Росії з Білоруссю.

Таку думку висловив співдиректор програм зовнішньої політики та міжнародної безпеки Центру Разумкова Олексій Мельник.

Коментуючи останні повідомлення спільноти «InformNapalm», експерт сказав:

– Це може свідчити тільки про те, що Росія серйозно готується до тривалого протистояння і якихось агресивних дій.

– Щодо України і Білорусі? – попросив уточнити «Обозреватель».

– Не щодо Білорусі – територія Білорусі наразі використовується для цього. Білорусь поки що розглядається як союзник Росії; не знаю, наскільки з цим згодна сама Білорусь, – відповів Мельник і додав: – Ситуація в Україні парадоксальна в тому плані, що Україна використовується Росією для протистояння з колективним Заходом, вона може бути використана Росією як майданчик для демонстрації своїх рішучих намірів Вашингтону і Брюсселю».

«Facenews»

УКРАЇНСЬКА АВТОКЕФАЛЬНА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА
КАРПАТСЬКА ЄПАРХІЯ

СЛУЖБА ДОВІРИ

Тобі важко і ти не знаєш що робити, до кого звернутися, якщо виникли непорозуміння з рідними та близькими, проблеми на роботі чи службі, в школі чи у виші та взагалі в житті – НЕ ВПАДАЙ У ВІДЧАЙ! Тобі допоможуть словом і порадою в православній службі довіри. Наші телефони цілодобово:

066-75-63-630 – МТС
068-48-11-600 – Київстар

На лінії служби довіри допомогу надасть православний священик. Є можливість отримати консультацію та пораду висококваліфікованого юриста та психолога. Пам'ятай, відчай – це гріх! За потреби дзвони!

Служба довіри
Карпатської єпархії УАПЦ
м. Ужгород, вул. Гойди, 4

ЗАКАРПАТСЬКЕ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ОБ'ЄДНАННЯ

УКРАЇНА СОБОРНА

СПІЛЬНО ІЗ КЛУБОМ АКТИВНОГО ВІДПОЧИНКУ «СТРІЛОК»

15-20 ЛИПНЯ

СТРІЛОК
КЛУБ АКТИВНОГО ВІДПОЧИНКУ
WWW.STRILOK.COM

ЗАПРОШУЄМО ВСІХ ОХОЧИХ ВЗЯТИ УЧАСТЬ В СПОРТИВНО-ПАТРІОТИЧНОМУ ТАБОРІ «ОЧИСТИМО УКРАЇНУ РАЗОМ»

0961430198

е-пошта: ukr.soborna@gmail.com

БІБЛЕЙСЬКІ ВИКЛИКИ ПЕРЕД УКРАЇНОЮ

Архангел Михаїл на Майдані Незалежності (м. Київ)

5–6 червня 1990 року Всеукраїнський Православний Собор у Києві проголосив 3-й етап відродження Української Автокефальної Православної Церкви, вперше проголосив створення Київського патріархату й обрав першим українським Патріархом святійшого Мстислава Скрипника. Ця дата є дуже важливою у контексті не тільки відновлення 2000-літньої Української Церкви як альтернативи кадебістській російській «православній» церкві, що на той час уже була повністю структуризована як частина партапарату КПРС та органів держбезпеки СРСР. Важлива вона також у тому плані, що знаменує собою остаточний пік українського ренесансу та невідворотність патріотичних процесів, що врешті-решт привели до відновлення державної незалежності України.

Проте, як бачимо, в Україні про такі історичні події знає невелике коло осіб, принаймні менше, ніж могло би з огляду на значущість у суспільно-політичному та культурному житті країни та нації названої дати. Крім, очевидно, вірників самої УАПЦ та істориків, а також людей, які безпосередньо цікавляться цією проблематикою, ніхто із високоповажної еліти не згадує про таку, на їхню думку, непринципову річ, як відродження майже 2000-літньої духовної традиції. Тому як тоді, 26 років тому, духовенство Української Церкви у своїх духовно-творчих потугах мало враховувати позицію «совкової» прокомуністичної еліти, яка обгорнула себе синьо-жовтим саваном без найменшого розуміння його значення, так і тепер мусить відроджувати українське православ'я, сплюжене «руським міром», без жодної уваги не те що вищого керівництва, яке так само як десятиліття тому все ще перебуває в ореолі «совка» та «русского мира», але й суспільства загалом, що воліє відгородитися від очевидних змін. Змін, які, наче вода, повільно, але невпинно точать соборну душу українського народу, руйнуючи раз за разом, здавалося б, надстійкі фетиші та міфи пострадянського суспільства.

У минулому номері ми надрукували досить актуальний матеріал про соціальні тенденції в українських конфесіях із результатами соціологічного дослідження «РЕЛІГІЯ І ЦЕРКВА В УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ: КОНФЕСІЙНИЙ РОЗПОДІЛ», проведеного соціологічною службою Центру Разумкова. Проте, крім цифр і самих результатів, а також загалом даних і соціологічних висновків, поданий матеріал яскраво відображає ситуацію ігнорування значної частини українського духовно-церковного пласту з боку не те що політиків та політиканів, але і науковців. Все це вказує на той масштаб ментальних блоків, які українцям треба подолати на шляху до усвідомлення власної значущості, а відповідно, і власного місця в світовому співтоваристві.

Загалом, чому проблема духовного відродження української православної традиції настільки важлива? Спробуємо відповісти на це запитання.

Уже більше двох років, як в Україні тривають процеси падіння «совкових» ідолів, що останнім часом інституалізувались у законодавчий процес «дерадянізації», знесення істуканів радянським вождям та діячам, перейменування вулиць тощо. Разом зі «совковим» минулим залишають терени України і віковічні ідоли «русского мира». Українська нація постала перед світом у новому вимірі, дістала історичний шанс на облаштування свого місця на цій планеті не просто як об'єкта «великої шахівниці», а як реального суб'єкта, здатного до самостійних рішень і дій.

У рамках такого підходу та бачення подій з упевненістю констатуємо, що перед Україною та українською нацією постали виклики, які можна поділити на чотири групи:

1) побутові виклики – сюди віднесемо всі буденні проблеми, з якими можемо зіштовхнутися щодня: від ям на дорозі до нормального водопостачання, цін на тарифи тощо;

2) державницькі – подолання корупції, захист кордонів і т. д.;

3) історичні – відновлення історичної справедливості, актуалізація історично-політичної спадщини Русі, творення національної ідеї;

4) біблійні – віднайдення власного місця та ролі, а головне створення власного ідейного та матеріального продукту, який ми зможемо запропонувати світу.

Очевидно, що ні теперішні керманичі, ні більшість суспільства не здатні усвідомити цілі навіть першої групи. Вершиною політико-управлінських рішень для наших лідерів є питання, наприклад, приватизації якогось великого державного підприємства та створення механізму відкатів із метою власного збагачення. Громадянське суспільство в міру власної прогресивності пішло далі і мало-помалу вирішує частину побутових питань за допомогою самоорганізації. Але, як бачимо, вийти на другий рівень, а тим більше на третій або четвертий поки не під силу людям, які принаймні за власним бажанням погодилися взяти на себе керування країною у такий відповідальний історичний момент. Хоча, слухаючи чи дивлячись на них, складається враження, що за два роки вони так нічого і не зрозуміли ні про відповідальність, ні про історичність.

Так ось, беручи до уваги виклики, які постали перед нашою країною, варто зрозуміти, що вирішити історичні та біблійні виклики ми не зможемо без вирішення питань церковного відродження. Церква як відігравала, так і відіграватиме провідну роль у становленні кожного українця, у його світогляді, ставленні до ближнього, до соціуму та держави. Тепер же агресор в обличчі російського керівництва активно використовує свою останню зброю, що лишається недоторканою в Україні – Російську Православну Церкву, для того щоб вести підривну пропагандистську діяльність від Ужгорода до Донецька, розповідаючи про вибраність «русского народа», «трієдінство», «царя» та інші постулати «русского мира». З українського боку, попри благозвучні декларації, питання відродження українського православ'я, об'єднання, створення єдиної Помісної Церкви ігнорується. Хоча не треба багато писати, що така позиція сприяла б не тільки становленню власної національної ідеї, творенню власних постулатів життя, соціальних відносин, але й нівелювала б домінування Росії у православному світі, що історично склалося після падіння Константинополя. Це, зі свого боку, повністю б зруйнувало міфологеми, на яких тримається різнорідне і грубе російське суспільство: «Москва – третій Рим» тощо. А це відриває всю сьогоднішню ідею російської державності та її імперські «замашки».

Але реальність не знає умовного способу, а ми будемо сподіватись, що вітер змін принесе нам всім усвідомлення таких важливих для виживання історичних та біблійних викликів.

Станіслав ДАНКО

УЗАГАЛЬНЮЮЧІ ДУМКИ

з приводу «Кризових явищ педагогіки і шляхів їх подолання»

Юрій Дмитрович Руденко — нині доктор педагогічних наук, академік Академії наук вищої освіти України, професор Київського національного педагогічного університету ім. М. Драгоманова — навчався у 60-х роках на філологічному факультеті Ужгородського державного університету (нині ДВНЗ «УжНУ»), постійно підтримує зв'язки з Закарпаттям. Так, у травні 2012 р. відвідав Ужгород, виступив на обласному радіо й по телебаченню, ознайомився з педагогічним життям міста, відвідав Мукачево, Хустщину, зокрема народний літературно-мистецький музей, що розташований у середній школі с. Копашново, мав задушевну розмову з учнями та вчителями школи. Він належить до провідних педагогів України, про що свідчать написані ним книжки та опубліковані статті.

В умовах глобалізаційних процесів, коли недооцінюються, нівелюються самобутні ознаки народів і країн, педагогічна наука має цілеспрямовано і постійно застосовувати високоефективні ідеї, підходи, форми організації національного життя дітей і молоді, етнічної аури, в якій вони повинні жити, виховуватися і розвиватися. Попередні покоління різних народів століттями і тисячоліттями формувалися в природних, рідних для них етнічних умовах. Тому автор книжки «Кризові явища педагогіки і шляхи їх подолання» (2015) Ю. Руденко має рацію в тому, що саме цей доленосний чинник забезпечував розвиток самобутньої культури кожного народу, сприяв створенню національних систем освіти і виховання.

Закономірно, що усім змістом і духом книжки Ю. Руденко аргументує українську національну ідею як головний орієнтир вітчизняних педагогів. Рецензована книжка, на нашу думку, вигідно вирізняється серед інших педагогічних праць саме тим, що автор не поверхово і формально, а вглиб і вшир системи важливих навчально-виховних проблем, насамперед теорії виховання, реалізує українську національну ідею, її морально-духовні цінності, пов'язані з фундаментальними і доленосними поняттями «рідна мова»,«рідна культура»,«нація»,«держава»,«духовність»,«Батьківщина» та ін.

Автор переконливо доводить, що сучасна науково-педагогічна теорія залишилася з багатьох причин (основні причини розкриваються в першому підрозділі) на пострадянських позиціях. Вона послаблена не пізнаними більшістю педагогів, насамперед керівним складом МОН України і НАПН України, та, фактично, знехтуваними нині провідними ідеями, положеннями і підходами вітчизняних класиків-педагогів К. Ушинського, П. Юркевича, І. Огієнка, В. Сороки-Росинського, Г. Ващенка, С. Русової, С. Сірополка, психологів О. Потебні, І. Сікорського, О. Кульчицького, В. Янева, Я. Яреми, цінностями галицької педагогіки 20-х і 30-х років XX ст. Сучасна педагогічна наука рясно наснажена посткомуністичними анахронізмами, стереотипами мислення, псевдоідеями і лжецінностями, антинауковими положеннями і навіть антиукраїнськими твердженнями.

У підрозділі книжки «Деякі штрихи еволюції кризових явищ педагогіки» Ю. Руденко показує, як поступово приблизно з середини 90-х років минулого століття гальмувався розвиток наукових позицій, національних засад, які активно і плідно досліджувалися в перші роки незалежності України. Все менше уваги приділялося МОН України і НАПН України проблемам національного, національно-патріотичного виховання, формуванню політичної культури учнівської і студентської молоді. Все більшою мірою нехтувалася велика ідея пріоритетності науково-педагогічних знань, інформації про український народ, нашу Батьківщину, принижувалася (нерідко до прямого заперечення) доленосна роль українознавства в житті особистості та зростаючих поколінь. А ще К. Ушинський і М. Драгоманов, враховуючи європейський освітньо-виховний досвід, знання про рідний народ, Вітчизну вважали «педагогічною аксіомою».

Нині, без перебільшення, у занепаді ідейне, політичне (звичайно, в жодному разі не партійне) виховання, яке твердо відстоювали педагоги-класики А. Дістервег, М. Драгоманов, Г. Ващенко, С. Русова та ін. Ю. Руденко слушно підкреслює, що учнівська і студентська молодь не може зростати безідейною і аполітичною, інакше в неї недостатньо формуватимуться націотворчі і державотворчі якості, готовність спростовувати антинародні, ворожі псевдоцінності, здатність зі зброєю в руках захищати незалежну Україну.

Про кризові явища в педагогічній теорії та практиці, слушно зауважує Ю. Руденко, свідчить і те, що в педагогічному лексиконі, наукових працях і практичній роботі майже у всіх навчально-виховних закладах не вживаються фундаментальні та дієві, духовно наснажені терміни «національне виховання», «національно-патріотичне виховання», «національно-державницьке виховання», «виховання національного характеру», «виховання українського патріотизму», «політична освіта», «політичне виховання» (ще раз підкреслимо, не партійне, а в дусі демократичної, гуманістичної політики, політики зміцнення Української Держави та ін.), «ідейне виховання», «світоглядне виховання», «формування спрямованості особистості» тощо. Ці та багато інших фактів свідчать, наголошує автор, про численні білі плями, пустоти, занедбані фактично найважливіші сфери, ділянки педагогічної теорії і практики.

Сумні за своїм змістом і характером факти нинішнього педагогічного життя, низькі результати виховного впливу на молодь ведуть Ю. Руденка до висновку, що одна з місій педагогіки, системи освіти – боротися науковими засобами зі шкідливими ідеями, лжецінностями, які поширює ворожий політичний режим путінської Росії та ідейно, політично і морально розкладає нашу молодь.

Сучасна педагогіка, основні напрямки розвитку якої визначають МОН України і НАПН України, віддалена і відірвана від природних потреб, соціального замовлення і суворих викликів сьогодення. Тому не дивно, що вона збіднена й обікрадена нашою безтурботністю, невіглаством, байдужістю і безвідповідальністю за долю зростаючих поколінь, за низьку підготовку національних кадрів. Недаремно творчі педагоги, педагоги-новатори називають таку педагогічну науку офіційною, міністерсько-академічною та бюрократично-чиновницькою. Така педагогіка заслуговує найгострішої критики і потребує не те що ґрунтовного і рішучого, а кардинального оновлення.

Проросійськість – одна з найголовніших причин послаблення і втрати в багатьох планах самобутності української педагогіки, її національного змісту, характеру спрямованості. Необхідне рішуче очищення, звільнення від проросійськості як нав'язаного нам у попередні періоди чужорідного іноземного нашарування. У міру звільнення від нього, резонно вважає Ю. Руденко, почнеться оздоровлення українського «національного організму» вітчизняної педагогічної науки і практики (поглиблення їхньої оригінальності, змісту і духу, підвищення ефективності впливу на молодь та ін.).

Чільне місце в книзі Ю. Руденка виділяється розкриттю особливостей національної психології, характеру української молоді. Він справедливо твердить, що фактичне нехтування сучасною педагогікою цієї фундаментальної проблеми вкрай негативно позначається на якості та ефективності навчально-виховного процесу в масштабах всієї країни. Це одна з найхарактерніших прикмет рецензованої книжки.

Сучасна педагогіка, відмовившись від ідеалів тоталітарних і авторитарних часів, не культивує і глибоко не обґрунтовує ідеалів української людини. Віддамо належне автору книжки: він і тут, і в інших наукових працях розкриває шляхи і засоби формування високих якостей ідеалів української людини – воїна-оборонця свободи народу, патріота-професіонала в будь-якій сфері праці, сучасного державотворця з лицарськими морально-духовними якостями.

Ю. Руденко правильно стверджує, що в багатьох педагогічних працях відсутній культ ідеалу людини-воїна, культ зброї з метою оборони рідної землі, своєї держави від ворогів-загарбників, а також Збройних сил, силових структур незалежної України. У цьому нам треба творчо перейняти досвід Швейцарії, Ізраїлю, деяких інших країн, у яких військово-патріотичне, героїко-патріотичне виховання на високому рівні.

Бажано, щоб у процесі підготовки книжки до другого видання автор виокремив істотні прогалини, вади, ненаукові підходи, які мають місце в теоретичному осмисленні і практичній реалізації таких доленосних проблем, як українознавство, формування в молоді наукового і національного світогляду, вироблення в неї лідерських якостей, умінь і готовності боротися з російським шовінізмом, відстоювати скрізь і всюди українські національні інтереси.

Іван ХЛАНТА,
доктор мистецтвознавства,
академік Академії наук
вищої освіти України,
заслужений діяч мистецтв України

В УЖГОРОДІ ВІДБУВСЯ МАЙСТЕР-КЛАС «ТРАДИЦІЙНА ЗАКАРПАТСЬКА ІГРАШКА»

1 червня на внутрішньому подвір'ї Ужгородського замку відбулося яскраве свято з нагоди Міжнародного дня захисту дітей, яке вже третій рік поспіль організовують управління культури та служба у справах дітей Закарпатської ОДА.

Участь у святі взяли більш як півсотні вихованців дитячих будинків та будинків сімейного типу з різних районів, серед них і два дитячі будинки сімейного типу, які переїхали на Закарпаття з тимчасово окупованої Луганщини.

Представники обласної влади й уже згаданих відомств, а також керівники крайового осередку Національної спілки майстрів народної творчості України, Закарпатського краєзнавчого музею та Академічного обласного театру ляльок відкрили зустріч вітальним словом. Зокрема, наголосили, що першочерговеве свято – надзвичайно радісне, це самісінький початок літа, а отже, попереду багато сонячних днів, сповнених цікавими подіями і новими знайомствами. Водночас сама назва свята нагадує про те, що, на жаль, далеко не для всіх дитинство – найбезтурботніша пора. Значна частина маленьких українців нині потребує захисту як від особистих життєвих труднощів, так і від соціальних негараздів загальнодержавного характеру. Звісно ж, головне, чого бажають цього дня і діти, і дорослі, щоб в Україні нарешті припинилась війна. З такими думками символічно присутні випустили в небо голубів – провісників миру.

Після врочистого вступу актори «Бавки» залучили дітей до танцювально-ігрової програми, далі стартував майстер-клас. Виготовленню іграшок в оригінальних техніках і з різних матеріалів (тканина, пап'є-маше, солоне тісто тощо) дітей навчали відомі закарпатські майстрині, а саме: Людмила Губаль, Наталія Стегура, Олександра Гаркуша, Марія Купарь, Антоніна Дурда, Вікторія Сімкович і Яна Микита. Охочі мали можливість спробувати себе в різних видах ляльківства та дізнатися про традиції виготовлення тієї чи іншої іграшки, її оберегове значення.

Власні витвори, а також подарунки від організаторів діти забрали з собою на згадку. Завершилося свято музейною екскурсією і святковим обідом.

Управління культури Закарпатської ОДА

НА ВИНОГРАДІВЩИНІ ПРЕЗЕНТУВАЛИ ФАКСИМІЛЬНЕ ВИДАННЯ «КОРОЛІВСЬКОГО ЄВАНГЕЛІЯ»

5 червня в Королівській ЗОШ I–III ступенів №1 відбулася науково-практична конференція на тему «Презентація факсимільного видання «Королівське Євангеліє» та відзначення його 615-ї річниці», в якій узяв участь керівник апарату районної державної адміністрації Юрій Продан і низка науковців.

Зі вступним словом перед учасниками конференції виступив Королівський селищний голова Павло Фабріці.

Завідувач кафедри дизайну Закарпатської академії мистецтв кандидат мистецтвознавства, доцент Одарка Сопко поінформувала про основні етапи реставрації книги.

«Королівське Євангеліє» було створене у 1401 році на Закарпатті у смт Королево, що на Виноградівщині. У кодексі вміщено Євангелія від Матвія, Марка, Луки, Іоанна, передмови, пости, проповіді, глави переписані церковнослов'янською мовою, післямова Станіслава Граматика та дарча грамота Стефана Винца, які засвідчують найдавніші зразки документів із Закарпаття, переписані українською літературною мовою початку XV ст. Робота проводилася у рамках наукового прикладного дослідження: «Рукописна спадщина Закарпаття». Проект «Факсимільне видання «Королівського Євангелія» 1401 р.» здійснювався з метою відтворення пам'ятки для подальшого дослідження та системного вивчення в контексті різних явищ і тенденцій, які мали найбільший вплив на її створення», – зазначила у виступі Одарка Сопко.

Факсимільне видання «Королівського Євенгелія» належить до особливих творів книжкового мистецтва, повідомляють у Виноградівській РДА.

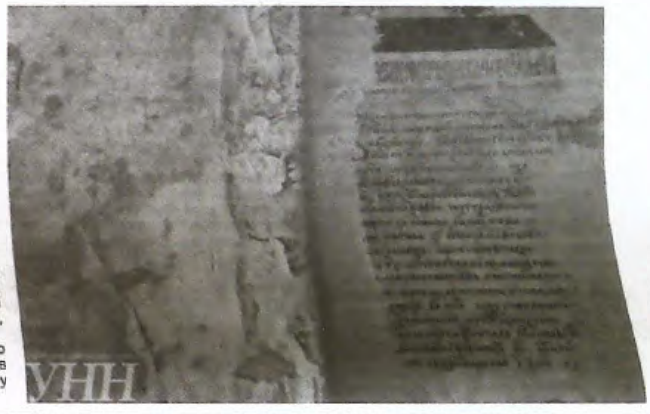

ПАМ'ЯТІ ВЧИТЕЛЯ

Минув уже майже рік, як не стало відомого в нашому краї ботаніка, флориста — Командаря Василя Івановича. Народився він 2 березня 1926 р. у смт Буштино Тячівського району. Навчався спочатку в рідному селі, з 1936 р. по 1939 р. — у Празі, а з 1939 р. по 1945 р. — в Хустській гімназії. Після її закінчення вступає до Ужгородського університету на біологічний факультет. Спеціалізується на кафедрі ботаніки і під керівництвом професора Х. Ю. Руденка вивчає лікарські рослини Закарпаття. У 1951 році Василь Іванович вступає до аспірантури у відділ геоботаніки Інституту ботаніки АН УРСР. З роки досліджує високогірну рослинність Чорногірського хребта і в 1954 році захищає кандидатську дисертацію на тему «Растительность горного хребта Черногора в Восточных Карпатах и ее значение в народном хозяйстве». Після захисту дисертації повертається до Ужгорода на рідну кафедру ботаніки, якою керує протягом 1962–1992 рр.

У 1970 році захистив докторську дисертацію на тему «Приполонинские леса и сланники Украинских Карпат, их трансгенез, структурно-генетические связи с высокогорьем системы Карпат, Альп и Балкан», а в 1971-му отримав звання професора. У 1955 р. на схилі полонини Рівної кафедрою ботаніки разом із Перечинським лісокомбінатом на площі 30 га закладені унікальні досліди способів відновлення верхньої межі лісу для посилення захисних функцій лісів Карпат. Результати досліджень верхньої межі лісу опубліковані в монографії «Форпосты горных лесов», яка побачила світ у 1966 році. Ця книга є в бібліотеці Закарпатського обласного краєзнавчого музею ім. Т. Легоцького. За досліди на полонині Рівній він разом із професором Степаном Федором отримав патент «Способи відновлення верхньої межі лісу».

Із 1978 р. по 1982 р. Василь Іванович був деканом біологічного факультету УжДУ, а в 1993 році з його ініціативи на біологічному факультеті було засновано науково-дослідну лабораторію охорони природних екосистем, якою керував до смерті.

Усе своє життя вчений працював у сфері охорони довкілля і збереження біологічного різноманіття. П'ятнадцять років (1960–1975 рр.) він очолював Закарпатське обласне відділення Товариства охорони природи УРСР. Стільки ж боровся з чиновниками за унікальну Долину нарцисів поблизу Хуста. Понад 30 публікацій присвятив Василь Іванович цій квітці. Він є співавтором книг «Квітка з легенди» (2007) та «Запрошення на бал весни у Долину нарцисів» (2007), які теж присвячені Долині нарцисів. Своє пиклувальне ставлення до природи прищеплював також студентам біологічного факультету УжНУ. Особисто я часто згадую його лекції. Завжди усміхнений, спокійним тоном, він розповідав про рідкісні рослини Закарпаття. Він був єдиним викладачем, який дозволяв собі спізнюватися на пари. Але студенти не зловживали цим, тому що лекції Василя Івановича були надзвичайно цікавими і змістовними.

Як справжній буштинець, уболівав за збереження дубових лісів, що зростають в околицях його рідного села. Це ліси льодовикового походження. Тут ростуть такі червонокнижні рослини, як шафран банатський, білоцвіт весняний, нарцис вузьколистий, півники сибірські, шафран Гейфелів та інші. Наразі з метою охорони цих унікальних для науки об'єктів розроблено проект ботанічного заказника місцевого значення «Буштинський парк Льодовикового періоду», який уже погоджено з місцевими громадами. Ці ліси мають також важливе гідрологічне значення, бо підтримують нормальний режим вологості в навколишній місцевості.

Улюбленими місцями Василя Івановича були також Говерла та скелі Близниці, на яких ще можна побачити білотку альпійську (едельвейс), або шовкову косицю, як її ще називають у народі. Сьогодні ця рослина на межі повного знищення. Вона занесена до Червоної книги України та Міжнародної Червоної книги. Він пропонував надати едельвейсу статус священної квітки, як у деяких країнах Азії – там священними вважають дикорослих представників рідкісної флори і фауни, яким загрожує знищення.

На Закарпатті повністю зникла одна з найкрасивіших диких орхідей — венерині черевички. Із сумом згадував вчений також рослини, які на межі знищення, зокрема лілію цибулинконосну, еритроній собачий зуб (кандик), ковилу закарпатську. До речі, Чорна Гора поблизу м. Виноградова — єдине місце зростання ковили закарпатської в Україні. Місцеві жителі називають її «волоссям сиріткиі».

Науковий доробок Василя Івановича становить близько 600 наукових публікацій. Остання книга його «Подорожі близькі та далекі» вийшла друком у 2014 році. Науковець постійно висвітлював проблеми охорони природи на сторінках місцевої преси. Він брав участь у створенні Червоної книги України. Першого червня 1977 року у газеті «Закарпатська правда» відкрили рубрику «До Червоної книги». Всі любителі природи могли надсилати фото та повідомлення про рідкісні види тварин та рослин Закарпатської області. Василь Іванович редагував ці матеріали і написав багато заміток до цієї рубрики. Він був автором 38 нарисів про рослини для другого видання Червоної книги України, яке побачило світ у 1996 році.

Василь Іванович помер 24 червня 2015 року в Ужгородській лікарні, де перебував на реабілітації після операції на суглоби. Похований на кладовищі на горі Кальварія.

На згадку про вчителя в експозиції відділу природи Закарпатського обласного краєзнавчого музею ім. Т. Легоцького створено виставку «Рослини Закарпаття в Червоній книзі України». Гості Ужгородського замку мають змогу побачити світлини та гербарій рослин, які потрібно особливо охороняти, всі видання Червоної книги України, а також фото, грамоти, буклети, плакати та листівки вченого із фондів музею. Прикрасою виставки є художній портрет В. І. Командаря, який написав кандидат біологічних наук, викладач ДВНЗ «УжНУ» С. І. Фаринець. Більшість туристів чула, а то й відвідала Долину нарцисів. Але не всім відомо, хто зберіг її для нас.

Руслана ДЖАХМАН, завідувач відділу природи Закарпатського обласного краєзнавчого музею ім. Т. Легоцького

НЕ ВАРТО ЗАБУВАТИ

Боротьба націй за свободу – важкий і трагічний процес. Українській нації випало на долю підтвердити своє право на існування, і воно виборювалося в безжальній боротьбі з іншими, тими, хто хотів забрати від неї все: людей, землю, мову і навіть ім'я. Історія українсько-польських відносин – характерний приклад трагічних і складних відносин між народами, коли один народ не міг позбавитися думки заграбастати інший, будь-якими методами та шляхами. Початок XX століття – боротьба за незалежність і поляків, і українців. Але тоді, коли українці хотіли дістати свою державу на своїй землі, то поляки так само ту ж землю хотіли забрати, а українців у кращому разі використовувати як своїх слуг. Не варто про це забувати.

БЕЗДЕРЖАВНІСТЬ

Територія, де живуть українці, – надзвичайно благодатна земля. Тому, мабуть, і ставала вона ласим шматочком для всіх сусідів, особливо коли на українській землі між самими українцями справи не йшли так, як мали б йти. Розбрат і чвари були на руку багатьом, підтримувалися за логікою «чим гірше, тим краще». Так народ опинився роздертим у XVII столітті між поляками та московитами, угорцями та волохами. Наприкінці XVIII ст. український народ втратив залишки колись славної козацької державності й став населенням двох імперій – Російської та Австрійської. Поляки державність теж втратили, але ось претензії – ні. Таким чином, в очах одної імперії ми були полонізованими росіянами, а в очах іншого, імперського народу – русифікованими поляками.

Така ситуація була станом на початок XX століття і стала визначальною темою боротьби між українцями і поляками аж до середини століття. Станом на 1901 рік етнічні польські землі були розділені між Німецькою, Австро-Угорською та Російськими імперіями. З боку поляків боротьба за незалежність означала не тільки звільнення етнічних земель. Їхньою метою було відновлення Речі Посполитої з українськими і білоруськими землями, і причому, чим їх буде більше, тим краще. Отже, це такий собі образ Середньоєвропейської польської імперії «від моря до моря» – від Балтики до Чорного моря. Стовідсотково своєю поляки вважали Галичину з «польським коронним містом» Львів.

Усе було б для них добре, якщо б не хвиля українського національного піднесення в кінці XIX століття. Нова молода генерація українських діячів, масовий український рух на Галичині стали серйозним супротивником для поляків. До початку Першої світової війни поляки програли Галичину – і в ідеологічному впливі, і в плані організованості, і на виборах до Австрійського парламенту. Закінчення Першої світової війни принесло таку омріяну свободу обом народам. Поляки, ще не встигнувши побудувати свою державу, почали душити українську. Західну Україну їм удалося за допомогою «європейських союзників» собі відібрати, і почався 20-річний період приручення, замирення (пацифікації) українців. Не вийшло, навпаки. В 1929 році народилася ОУН, і український рух ставав дедалі радикальнішим та впевненішим.

Розв'язка наступила в 40-х роках XX століття, які виявилися найбільш кривавими з усієї сучасної історії українсько-польських відносин.

КАТ

У 2011 році в Польщі була видана книга спогадів учасника польського підпілля Стефана Дембського під назвою «Кат» (Egzekutor). Автор виріс у селянській родині, закінчив школу в Львові, а в 1942-му 17-річним хлопцем потрапив до спецпідрозділу польської Армії Крайової, завданням якого були страти гітлерівців і колабораціоністів. Після визволення Польщі підрозділ страчував представників нової комуністичної влади, а також етнічних українців. У Польщі цієї теми в діяльності Армії Крайової воліють не торкатися. Ми пропонуємо вам перечитати декілька уривків із цієї книги про «темні» сторони польського підпілля.

«Наші операції були за своїм типом близькі до українських із тією лише різницею, що ми обирали села, де переважало польське населення, бо завдяки цьому нам було легше прикінчити українців.

Не було в цих акціях жодної жалості, жодних вибачень. Не міг я нарікати і на своїх товаришів по зброї. Тільки «Твардий», який мав особисті претензії до українців, перевищував сам себе.

Коли ми входили до українського будинку, наш «Вілусько» ставав буквально шаленим. Статурою як добре розвинена горила, коли тільки бачив українців, очі виходили йому з орбіт, з відкритих губ починала капати слина, і він справляв враження скаженого.

Я з «Луїсом» переважно ставали під двері та вікна, натомість напівпритомний «Твардий», старий ножевик зі львівських Пасік, кидався на скам'янілих українців та різав їх на шматки. З нечуваною вправністю розпорював їм животи чи розрізав горлянки, аж кров бризкала на стіни. Неймовірно сильний, часто замість ножа використовував звичайну лавицю, якою розколював черепи, наче макові головки.

Одного разу зібрали три українські родини в одному домі й «Твардий» вирішив прикінчити їх «весело». Вдягнув знайдений на полиці капелюх і, взявши зі столу скрипку, почав грати на ній. Поділив українців на чотири групи та при звуках музики наказав їм співати «Тут узгір'я, там долина, в дупі буде Україна...» І під загрозою мого пістолета бідаки співали, аж шибки у вікнах дрижали.

Це була їхня остання пісня. Після закінчення концерту «Твардий» так жваво взявся до праці, що ми з «Луїсом» втікли до сіней, щоб і нас часом помилково не зарізав [...]

В ліквідації українців нам допомагала також місцева Громадянська міліція. Ми мали один «свій» відділок, розташований в околиці Динова, близько Сяна, який допомагав нам тим, що після арешту українців, які підозрювалися в підпалі польських сіл, просто віддавали нам їх для розстрілу.

Замість відвозити їх до головної комендатури чи до судів, давали нам знати через зв'язківця, що такий і такий українець чекає на нас у відділку та може бути забраний. Тоді була робота лише для мене та «Твардого».

Йшли туди переважно ввечері і потім – понад річку. Тут ставили людину на підвищення і для певності дірявили її кулями з автоматів так, що вже мертве тіло падало до води [...] Ці тіла випливали на поверхню тільки через тиждень. Пливли за течією, роздуті, наче вагітні, сині, повні дірок [...]

У диверсійному підрозділі робилися часом речі, які навіть мені самому не подобалися. Не раз під час війни треба було за якусь зраду жінку під стіну поставити і вирок виконати.

Сам брав участь в таких ліквідаціях і до того не маю претензій; тоді вважав це справою нормальною. Але «Твардий», що любив катувати українців, не робив для жінок жодних поблажок.

Одного разу, йдучи через село з «Твардим» та «Луїсом», увійшли до будинку, де жили три дівчини. Під час розмови з'ясувалося, що одна з них – українка. Оскільки вона була молода і дуже гарна, «Твардий» вирішив, що кращою карою за її українське походження буде, якщо ми всі троє зґвалтуємо її.

Я був цією ідеєю неприємно здивований, але зробив кам'яне обличчя, бо нема нічого гіршого для 19-річного хлопця, ніж зізнатися, що «боїться задниці». Ніхто не протестував. Дівчину відвели до окремої кімнати, в якій першим з нею лишився як ініціатор капрал «Твардий». Вийшов до нас спітнілий через десять хвилин і «Луїс» зайняв його місце. Зрештою настала моя черга.

Увійшовши до спальні, застав бідну дівчину, що лежала голою на ліжку й істерично здригалася. Я почувався по-дурному, почав її шкодувати та не знав, що робити. Зрештою сів на краю ліжка та почав делікатно гладити її по довгому чорному, як оксамит, волоссю. Почав її просити, щоб перестала плакати, й навіть пробував її умовити, що може ще все добре закінчиться, хоч в глибині душі, знаючи вже добре «Твардого», знав, яким той кінець буде. Однак мені стало дуже прикро.

Стефан Дембський (судячи з уніформи – у вартових сотнях американської армії у західній окупаційній зоні Німеччини - Joanerges)

Дівчина була вродлива та ще така молода, що в житті, певно, нікому шкоди не зробила та мала таке саме право на життя, як кожний з нас. Єдине, що мала невдачу народитися українкою – через це її доля була вже визначена.

Я занадто переймався своєю партизанською кар'єрою та своїм «патріотизмом», щоб тоді вийти й заявити «Твардому» прямо в очі, що ми робимо велике свинство і що ту дівчину слід помилувати. Я мав те саме військове звання, що й «Твардий», тож про жодні накази мови не було.

От тільки мій спосіб мислення тоді був таким простим... Вважав, що перша сходинка до героїзму – це бути твердим, як «Твардий». Дотримуючись цієї засади, не думав у цілому про порятунок дівчини.

Я не зґвалтував її третім, це правда, але головним чином тому, що ґвалтування не діяло на мене збуджуюче, а істеричний плач дівчини діяв на мене швидше депресивно. Збуривши собі волосся, «витираючи від поту» сухе чоло, вийшов до кімнати, де колеги розважалися розмовою з двома польками.

Підтвердив, що вже все зробив і що віддаю дівчину на розсуд «Твардого», з легким, однак, натяком, щоб їй подарувати життя. «Твардий», хоч і глянув на мене, як на божевільного, несподівано погодився на це легко, але зазначив: «Ти, «Жбік», завжди маєш ідіотські ідеї».

Однак самим зґвалтуванням не закінчилось, і хоч «Твардий» подарував їй життя, але перед тим витягнув її голу на кухню та, розгрівши до червоного кочергу, прикладав її до тіла дівчини, поки не з'являлися червоні смуги. І в такому стані, повністю голу, викинув бідну дівчину на двір. Рятуючи життя, по коліна в снігу, в тріскучий мороз, вона побігла до сусідів.

Після того випадку з дівчиною я переконався, що «Твардий» мав винятково добрий «нюх» до українців. Бо ж ту дівчину розпізнав одразу, хоча мешкала з двома польками. Впевнив мене у цьому його талані ще один випадок, два дня опісля.

Коли ми поверталися ввечері на своє помешкання у Ласкувці, [«Твардий»] зачепив чужого перехожого, що спокійно йшов, і запитав його, чи той випадково не українець. Той, хоч і мав трохи дивний акцент, з абсолютною впевненістю сказав: «Я, панове, греко-католик, я не українець!»

«Твардий», однак, попросив мене, щоб потримав його під дулом пістолету, сам зняв ремінь від штанів та почав немилосердно його бити по обличчю. Спочатку бідака навіть протестував та кричав, що, мовляв, що це за порядки, що ми його атакуємо, коли він не українець, а тільки греко-католик. Але «Твардий» бив його щоразу сильніше.

Зрештою біль, схоже, був несамовитий, що перехожий, підскокуючи на одній нозі, як поранений заєць, погодився з нами в усьому: «Так, я українець, курвин син я...» В цей момент допит закінчився, а вирок було виконано «Твардим», який звичним рухом перерізав приреченому горлянку [...]

ЗАВЕРШЕННЯ

[...] Коли стріляєш до людини, яка говорить тією ж мовою, що й я, якого не раз навіть знаєш багато років, складно це було якось пояснити власному сумлінню. В ім'я чого і що нас схиляло до вчинків, які в цивілізованому світі прирівнювалися до вбивств? Чи робилося це «в ім'я Вітчизни», чи було це в рамках військових дій?

Нашим обов'язком була сліпа слухняність, пов'язана з вродженим патріотизмом. Нашим обов'язком було показати світові, що поляк ніколи не здається і що за «вашу і нашу свободу» загине з усміхом на устах. А в реальності також часто, поки жив, вбивав усіх, які не були на його боці чи теж не погоджувалися з нашими ідеями, а точніше з рішеннями нашого командування.

Розумію, що, читаючи це, можна не довіряти та звинувачувати мене в грубому перебільшенні. Це зрозуміло, якщо взяти до уваги, що жоден учасник партизанської боротьби нічого на цю тему не написав.

Ніхто сьогодні не хоче брати відповідальність за повне фіаско наших військових дій, сучасні «діячі» віддають перевагу фальшувати історію та подавати усе в неправдоподібний спосіб, аніж проливати світло на дійсні події та застерігати майбутнє покоління від вчинення подібної помилки.

Із кожної історії можна зробити висновки та чогось навчитися, якщо опиратися тільки на правду. Для того в цій книжці пишу тільки про бойові дії, в яких брав безпосередню участь. Не пишу про речі, про які мені розповідали і яких свідком не був. Подаю тут факти з життя простого вояка Армії Крайової.

Через роки після закінчення війни я пробував аналізувати самого себе і наприкінці вирішив, що дійшов до звірячої стадії передусім через своє виховання замолоду – в атмосфері надміру патріотизму.

Кожен із нас народжується як простий камінь, який можна обтесати за власними уподобаннями. Кожен із нас, без огляду на національність, є такий самий. Коли дитині втовкмачується від колиски, наскільки важлива Вітчизна і що треба за неї воювати з противником аж до смерті чи перемоги, то дитина, коли виросте, воюватиме згідно з наказом і стрілятиме в кожного, хто має інші погляди чи іншу національність.

Пишучи нині ці спогади, намагаюся, подаючи різні приклади, виправдати себе і таких, як я, коли йдеться про величезні кривди, які ми тоді заподіяли роду людському. Надто пізно тепер, щоб просити у когось вибачення, цим людям життя не повернути.

Нехай це буде ще одна пересторога для майбутніх поколінь та різних політичних організаторів. Нехай пам'ятають, що кожна війна – це

трагедія, що в ній завжди гинуть молоді люди, маючи ціле життя перед собою, і гинуть марно [...]»

До АК мене залучив мій добрий довоєнний знайомий [Станіслав Палац], старший за мене, який мав у підпіллі звання підпоручника. Належав не до «Чотирнадцятки» [спецпідрозділ зі львівських поляків, створений у 1943 р., спеціалізувався на стратах українців – Перекладач], яка в мій жешувський регіон прийшла значно пізніше, а до другого відділу «Юзефа». «Стах» був моїм безпосереднім керівником і «контактом». Він прийняв у мене присягу в малій селянській хаті, при запаленій на Біблії свічці.

Аж через два тижні після присяги я вперше зустрівся з нашими хлопцями з підпілля. Я був швидше здивований. Вони не носили зброї. Не проходили жодного навчання. Їхнім завданням була тільки доставка повідомлень. З того почав і я.

Вступивши до АК, я сподівався на більше акцій та емоцій, мріяв про славу. А тут протягом перших трьох тижнів нічого не відбувається. Щодва дні вирушав з повідомленнями, які брав з-під одного каменя для того, щоб віднести і покласти під камінь, що знаходився на 15 кілометрів далі [...]

Я жив тоді у селі з братом і тіткою, почав мріяти про те, щоб піти з дому та перейти до диверсійного підрозділу. Знав, що на мене чекають тяжкі умови в лісі, але відчував також, що там буде різноманітне життя, сповнене сильних вражень, яких завжди шукав.

Вирішити було легко, але потрапити до спецпідрозділу – інша річ. Про «Юзефа» вже чув, але доступу до нього не мав жодного, а також не знав, де його шукати. Мені став у пригоді чистий випадок.

Мав приятеля Юрка. Хлопець до танця й до молитви. Цікаво, що хоч сам до АК не належав, але завжди аківців собі за друзів обирав. Аж тут бомба вибухнула! Одного дня пополудні приходить до мене «Стах» і каже, щоб зважав на те, що кажу Юркові, бо виявилося, що він щотижня регулярно спілкується з Гестапо.

Просив мене, щоб я тимчасово бачився з Юрком, як і раніше, аж до прибуття хлопців з диверсійного підрозділу, які проведуть ліквідацію.

Побачив натомість свій великий шанс. Сказав «Стахові», що маю схований у себе під ліжком польський карабін та попросив, щоб дозволив мені покінчити з Юрком. Сказав, що запропоную йому полювання на сарн, на яких справді потайки полював, і справа зроблена.

На початку «Стах» не хотів нічого про те чути, кажучи, що в мене немає досвіду, що якщо Юрко щось відчує, то може бути поважна проблема, бо цей хлопець «має чотири ноги». Після годинної суперечки погодився на все, хоча й з небажанням.

Після уходу «Стаха» я тяжко зітхнув [...] Мені якось не прийшло до голови, що через кілька годин маю застрелити людину, що мушу позбавити життя не просто людину, а свого друга, з яким не одну пляшку самогону випив. Вважав це нормальною справою, справою, яку слід зробити, вважав це виконанням звичайного патріотичного обов'язку. Те, що запропонував свої послуги добровільно, не було важливо.

Наступним після моєї розмови зі «Стахом» прийшов Юрек. Тітка пішла до костьолу. Ми були самі в помешканні. Юрко, веселий як завжди, розповідав новини за останні два дні. Витягнув з шафи пляшину, налив до склянок і почалася п'янка.

Коли вже були досить веселі, почав я делікатно зізнаватися, наче по-п'яному, як сильно люблю полювання, що маю навіть схований у домі карабін і, якщо він бажає, з радістю візьму його ще сьогодні ввечері на полювання [...] Погодився одразу. Оглянув з подивом мій карабін, похвалив, що він в такому доброму стані, наче щойно з фабрики.

Випили на дорогу стременну, я заховав карабін під полу та за неповні півгодини ми вийшли на першу лісову галявину.

Йшов першим з готовою до пострілу зброєю. Згадав останні слова «Стаха»: «Не забудь виголосити йому вирок, нехай знає, за що гине!» Почав пригадувати слова того вироку: «Іменем Уряду Польської Республіки та іменем Командування АК...» Фігня – подумав – ось саме зараз йому той вирок для щастя потрібний!

Пройшли другу лісову галявину. Знав тут кожен поворот, кожне дерево. Обернувся швидко. Юрек йшов усміхнений. З такої близької відстані не мусив прицілюватися. Вистрілив блискавично. Юрек зробив ще один крок уперед, усміхка згасла на вустах і без слова рухнув, як колода, на землю [...]

Ми мали джерела у Гестапо та польській поліції. У більшості випадків нас попереджали ті пани про майбутні облави та арешти. Ці люди були для нас на вагу золота. Їх не було багато [...] Одним з таких дорогоцінних джерел був ніхто інший, як комендант польської поліції в Тичині, дрібному містечкові, розташованому за 8 кілометрів на південний схід від Жешува.

Пех хотів, щоб, коли я піду з «Вілком» [Яном Гонсьорем] і «Маєранкем» на роботу [виділення мої – Перекладач] до Жешува, ми зайшли на сніданок до одного відкритого в тому місці ресторану, де ми замовили хліб з маслом та взялися жваво до їжі, п'ючи каву. А тут двері відчиняються і входять троє поліцаїв у синіх мундирах польської поліції. Одним з них (про що ми не знали), був сам комендант, який – побачивши чужі обличчя – вирішив попросити у нас документи.

Бачачи, що один з поліцаїв поклав руку на пістолет, ми всі троє одночасно вирвали пістолети з-за поясів. «Маєраник» одним пострілом поклав коменданта, а я з «Вілком» падаємо на підлогу та відкриваємо вогонь по двох інших. Вся пригода тривала не довше п'яти секунд. Лише за два тижні, після повернення до відділу, я дізнався, що один з вбитих поліцаїв працював на АК [...]

РОБОТА

30 кілометрів на південь від Жешува знаходилося мале село, яке називалося Гарта. Місцеве населення складалося переважно з дрібних землевласників, головною проблемою яких було прогодувати родини.

Політикою не займалися, щонеділі ходили до костьолу та чекали кращого завтра. У цьому ж селі народилася та виросла чудова дівчина, Ядзя Пєрожанська. Закінчила 7-класну школу, тож на рівні села мала так зване майбутнє перед собою.

Мала світле волосся, блакитні очі та фігуру не з цієї землі. Після смерті батька, який загинув внаслідок нещасного випадку на лісопилці, жила з матір'ю та молодшою сестрою. Було зрозумілим, що за прихильністю чарівної Ядзі змагалися хлопці не тільки з Гарти, але й з усіх навколишніх сіл.

Ядзя любила розваги, тож ходила на всі місцеві забави, які не всі закінчувалися щасливо. Не раз траплялося, що хтось зі слабших претендентів повертався додому з робитою головою, в яку поцілив більш міцний. Ядзя, однак, любила показних чоловіків. Одним з них був Бронек Пєньовський [...]

Любив співати, і це Ядзі подобалося найбільше. Але остаточно втратила від Бронка голову, коли на весіллі у знайомих, оточена, як завжди, роєм шанувальників, побачила, як Бронек, вражений браком місця для себе біля коханої, піднявся з крісла і, ставши перед оркестром, сказав міцним, чистим голосом: «Відійдіть діди, відійдіть фраєра, бо повиганяю до ясної холєри! Як ви танцювали, то я вам не перешкоджав, а тепер буду вами вікна вибивати».

Закінчивши, підійшов урочисто в кут хати, з якого витягнув добре заховану оглоблю, оббиту залізом. Ця картина дала усім зрозуміти, що це кінець забави і наступні танці відбудуться тільки на поправинах [обід для ближчих родичів наступного дня після весілля – Перекладач]. Протягом хвилини в хаті було пусто, бо ті, хто не вийшов через двері, втік через вікна.

Почалався великий роман між Бронком та чарівною Ядзею. [...] Бронек вважав, однак, що не лише коханням живе людина [...] Що подружжя можна перенести на потім, а Вітчизна потребує його зараз, бо війну відкласти не можна.

Не допомогли Ядзі прохання, сльози та спокушаючі усмішки [...] Бронек вже вирішив. Кохав свою дівчину та розповів їй усе. Сказав, що йде до диверсійного підрозділу воювати за Вітчизну.

Бронек Пєньовський потрапив до нашого відділу восени 1943 р. Полюбив його за щирість, відвертість, навчав його у вільний час багатьох партизанських хитрощів [...] Про Ядзю розповів мені усе. Я віддавав шану його коханню.

Тимчасом після відходу Бронка Ядзю охопив відчай. Не бачила мети в житті [...] Почала шукати помсти для нареченого [...] Пішла до місцевого Гестапо та все розповіла. Що Бронек пішов у партизани, що має зброю...

Гестапо одразу вислало каральну експедицію, яка ліквідувала усю родину Бронка. Розстріляли його мати, батька, двох братів та сестру, навіть дядька, який приїхав в гості та ночував у батьків Бронка.

Командир Управління диверсій (Кедив) Головного командування АК підполковник Ян Мазуркевіч

За два тижні після трагедії доля Ядзі була вирішена. Виходжу з квартири перед сходом сонця, маю автомат під плащем. Заходжу по дорозі до «Маєранка». Йдемо до Гарти. Цілий день в дорозі, на місці – біля шостої вечора. Зараз пам'ятаю, як по дорозі думав про Бронка. Хлопець навіть не знав, що це я пішов на цю роботу.

На місці знаходимо хлопця з місцевого підпілля. Вже темно. Приводить нас під дім Ядзі та йде. Ми під вікнами. Бачимо три силуети... Вона вдома – думаю. Стукаємо та, не чекаючи на відповідь, входимо в середину. Ядзю впізнаю одразу. Стільки чув про неї від Бронка. Що за чарівна дівчина! Це довге волосся і ці великі блакитні очі... Побачила нас і зробилася біла, як папір.

– Ядзя Пєрожанка? – питаю, дивлячись їй прямо в очі.

– Так, це я [...]

Чую, як дрижить її голос; пробує володіти собою до кінця. Її молодша сестра стоїть, мов скам'яніла, мати пада зомліла на підлогу. Читаю вирок.

– Вас засуджено на смерть за зраду Польської держави, вирок буде виконано негайно. Даю Вам десять хвилин на молитву та прощання з родиною.

Великі, як горох, сльози з'явилися на очах Ядзі. Сестра зі спазматичним плачем висне у неї на шиї, вони підіймають мати з підлоги та кладуть на ліжко. Бачу, як Ядзя робить знак хреста на грудях, і чую, як шепоче молитву. Так проходить кілька хвилин.

Беру Ядзю за руку і веду її до дверей, проходжу «Маєранка», який стоїть в дверях, як скам'янілий. Бачу, що в нього сльози на очах. Ще кілька кроків – і стодола. Ставлю попід неї напівпритомну зі страху Ядзю, обличчям до себе, роблю один крок назад та підіймаю автомат. Цілюся в голову.

Ніч місячна, бачу це чарівне тіло перед собою та в останню мить відчуваю певного роду жаль. Знижую приціл й одночасно натискаю на гачок. Аби не в голову – думаю – як вона буде виглядати в труні. Друга серія... і кінець всього! Ядзя Пєрожанка перестала існувати... І чому? Це було питання, яке ятрило мене потім тижнями.

Воїни відділу Кедиву «Лонка» з Новогрудського округу АК

Матеріал підготував
Олексій ШАФРАНЬОШ,
використаний переклад із польської: http://joanerges.livejournal.com/1209653.html

УКРАЇНЦЯМ ДОЗВОЛЯТЬ НА ВЛАСНИЙ РОЗСУД ЗМІНЮВАТИ ПО БАТЬКОВІ

Тепер фізична особа, яка досягла шістнадцяти років, отримає право на власний розсуд змінити своє прізвище та (або) власне ім'я та (або) по батькові. Чинна редакція Цивільного кодексу передбачає право на зміну по батькові лише у випадку зміни батьком свого власного імені або виключення відомостей про нього як батька дитини з актового запису про її народження.

Відповідний законопроект №2018 «Про внесення змін до Цивільного кодексу України (щодо права на зміну по батькові)» було ухвалено за основу. Проект було погоджено після низки голосувань та повернень до нього. Як не дивно, справа зовсім не у розбіжностях думок щодо його положень, а лише у відсутності депутатів у залі ВР.

Згідно з документом, фізична особа, яка досягла 14 років, має право змінити своє прізвище та (або) власне ім'я та (або) по батькові за згодою батьків або одного з них у разі, якщо другий із батьків помер, визнаний безвісно зниклим, оголошений померлим, визнаний обмежено дієздатним, недієздатним, позбавлений батьківських прав стосовно цієї дитини, а також якщо відомості про батька (матір) дитини виключено з актового запису про її народження або якщо відомості про чоловіка як батька дитини внесені до актового запису про її народження за заявою матері.

У разі якщо над фізичною особою, яка досягла чотирнадцяти років, встановлено піклування, зміна прізвища та (або) власного імені та (або) по батькові такої особи здійснюється за згодою піклувальника.

Необхідність схвалення таких норм нардепи пояснюють необхідністю виконання рішення Європейського суду з прав людини у справі «Гарнага проти України» (Garnaga v. Ukraine), рішення від 16 травня 2013 року, заява №20390/07).

ЧОРНОЗЕМИ «З-ПІД МОЛОТКА»

У проекті земельної реформи пропонується передбачити можливість продажу та застави прав на оренду сільгоспземлі. Це допоможе визначити реальну ціну чорноземів та надасть доступ дрібним і середнім аграріям до кредитування.

У ході земельної реформи необхідно дозволити продаж та заставу прав на оренду землі сільськогосподарського призначення. Таку думку висловив новий міністр аграрної політики та продовольства Тарас Кутовий. За його словами, подібний підхід допоможе залучити капітал та врегулювати ринок. Крім того, він додав, що кожному власнику паю важливо стати учасником процесу ціноутворення і запустити галузь. Це, зі свого боку, зніме напруження у суспільстві, пов'язане з побоюваннями, що із запуском ринку чорноземів землі будуть скуплені за копійки.

За словами Т. Кутового, можливість застави прав на оренду сільгоспземлі надасть аграріям доступ до дешевих кредитів.

Наразі МінАПК планує обговорити проект щодо ринку землі з Міністерством фінансів, після чого передати його на обговорення з громадськими організаціями та профільним парламентським комітетом. При цьому Т. Кутовий прогнозує, що документ проголосують у першому читанні у вересні, а в цілому — вже до кінця року.

ПРО РОЛЬ І ПОВНОВАЖЕННЯ ГОЛІВ СУДІВ, СТРОКИ ТА СИСТЕМУ ОБРАННЯ, ПОТРЕБУ В ОБ'ЄДНАННІ – КОНФЕРЕНЦІЯ В ЗАПОРІЖЖІ

Верховенство права можливе за незалежності судової влади, кожного суду та судді, незалежності як зовнішньої, так і внутрішньої – від впливу інших гілок влади, маніпулювання громадською думкою через засоби масової інформації, залежності суддів від голів судів.

Як цього досягти, обговорили під час міжнародної конференції «Європейські стандарти та роль голів судів», яка відбулася у Запоріжжі 26–27 травня. До обговорення нагальних питань долучилися голови всіх апеляційних та Вищих спеціалізованих судів України, представники Ради суддів України, Адміністрації Президента України, міжнародні експерти.

«Проведення дискусії під час реформування – це унікальний досвід. Коли не диктують, а намагаються знайти компромісне рішення, – зазначив Пламен Ніколов, радник із юридичних питань правового співробітництва Ради Європи. – Діалог з цього питання – найважливіше. Всі сторони мають брати участь у ньому, щоб у подальшому бути зацікавленими у впровадженні. Але дуже важливими для судової реформи є політична воля і політична культура, ще важливіше – культура поваги незалежності».

«Незалежність суддів є вирішальним аспектом правосуддя, – зазначила Діана Ковачева, міжнародний експерт Ради Європи. – Існує два типи незалежності: зовнішня – охорона від впливу інших гравців держави (влади, ЗМІ, суспільства – соціальна логіка може відрізнятися від правової) і внутрішня – охорона від інших елементів судової системи. Є також чотири складові суддівської незалежності: призначення, перебування на посаді, запорука від зовнішнього тиску (наприклад, бюджетний тиск з боку влади) і неупередженість правосуддя... Ключова роль голови суду – відстоювання незалежності суддів».

РОЛЬ ТА ПОВНОВАЖЕННЯ ГОЛІВ СУДІВ

Представницькі функції, забезпечення здійснення правосуддя і роботи суду, контроль за дотриманням термінів розгляду справ (моніторинг та реагування при порушенні) виділяли як основні. Але при цьому акцентували увагу, що основною має бути управлінська функція. Це – європейський досвід. Крім цього, Джон Каббон, стратегічний радник із питань судової реформи Консультаційної місії Євросоюзу, вказав на необхідність вирішення кадрових і бюджетних питань з боку голів судів.

У практиці Канади, за словами Дональда Чіассона, керівника правових та освітніх програм Національного суддівського інституту, серед функцій голови суду – освітня (затверджувати питання для навчання менеджерів суду, яке є добровільним) та комунікаційна (не дають пояснення щодо конкретних справ, але пояснюють громаді, що робить судова гілка влади). Голова також розподіляє справи для розгляду; в Канаді, наприклад, це відбувається в ручному режимі відповідно до спеціалізації суддів. І це, стверджує експерт, добре працює.

Голова суду має виконувати представницькі функції і бути речником судової влади, при цьому бути незалежним очільником, доповідає Діана Ковачева, міжнародний експерт Ради Європи. Саме він має спілкуватися з іншою владою, громадськістю у випадках нападів, критики проти суддів. Однак голова суду має бути обмежений у повноваженнях щодо притягнення до дисциплінарної відповідальності суддів (може тільки звертатися до Ради суддів) та відбору суддів, але мати право голосувати при оцінці діяльності суддів. Внутрішня незалежність вимагає невтручання керівника в ухваленні рішень за конкретними справами, надавати будь-які вказівки (допустимі лише роз'яснення). Голова суду також не може впливати на розподіл матеріальних заохочень, будь-яких бонусів для суддів – для цього мають бути розроблені прозорі та зрозумілі критерії.

ПРИЗНАЧЕННЯ ЧИ ОБРАННЯ?

Система призначення голів судів – тема, якій була приділена під час конференції значна увага. «Два роки тому я була впевнена, що збори мають обирати голову, – доповідає голова ради суддів Валентина Симоненко. – Тепер же, маючи перед очима результати такого підходу, я вважаю, що хоча б на перехідний період, тимчасово голів судів треба призначати... Є приклади, коли судді перебувають у конфлікті між собою через вибори голови. Це відбувається через відсутність авторитету голови... Від суддів починають надходити скарги, і Рада суддів має втручатися для вирішення конфлікту».

Із іншого боку, обрані зборами голови, як показує практика, не завжди спроможні виконувати доручені їм обов'язки. «У суді, де працює 5 суддів із досвідом роботи від 5 до 20 років, вибрали головою того, у кого досвід 9 місяців. Подібне відбувається через пасивну позицію колективу, небажання суддів брати на себе відповідальність», – зазначив Віктор Городовенко, голова Апеляційного суду Запорізької області.

Щоб уникнути подібного, присутні пропонували від виборів голови колективом перейти до призначення. Канадський досвід призначення голів судів довів свою ефективність. «Голів судів наймає міністерство юстиції із заступників голів. Це як навчання», – розповів Дональд Чіассон. При цьому призначаються безстроково (точніше – до 75 років), залишаючи право за людиною піти з посади або повернутися до суддівства за бажанням.

Голова Апеляційного суду Луганської області Володимир Гаврилюк пропонує не обмежувати право колективу на обрання керівника. Обрану зборами кандидатуру пропонує подавати на вищий рівень для призначення. Але зауважив, що є необхідність створення кадрового резерву голів і заступників. При цьому Володимир Гаврилюк вважає, що не варто обмежувати кількість термінів призначення. Подібну позицію підтримали й інші учасники конференції, аргументуючи тим, що потрібен час, щоб вникнути в суть проблем.

СТРОКИ ПЕРЕБУВАННЯ НА ПОСАДІ

У новій редакції закону «Про судоустрій і статус суддів», за словами голови Вищого господарського суду Богдана Львова, прописані чіткі терміни: голови місцевих і апеляційних судів можуть займати посаду протягом трьох років не більше двох термінів, касаційних інстанцій – не більше двох термінів по чотири роки, а Верховного суду – тільки один термін протягом чотирьох років.

У таких обмеженнях вбачають політичну складову, втручання законодавчої влади в незалежність суду. «Займати посаду голова повинен доти, доки справляється зі своїми обов'язками», – переконаний суддя Верховного суду України Олександр Волков.

НАВЧАННЯ

Для більш ефективного виконання своїх обов'язків пролунала пропозиція розробити курс навчання суддів-керівників при Академії суддів. «У багатьох країнах Європи немає вимоги для претендентів на посаду голови суду про спеціальну

освіту, але суддя повинен мати досвід і навчатися – отримувати спеціальні знання управління», – зауважив Віктор Городовенко, представник України в Консультаційній раді європейських суддів, голова Апеляційного суду Запорізької області. А навчати необхідно комунікації (як всередині колективу, так і з органами влади, громадськістю та журналістами), управлінню, складанню і контролю формування бюджету, антикризовому менеджменту, який особливо актуальний у ситуації конфлікту на Донбасі.

ВЗАЄМОДІЯ З ЖУРНАЛІСТАМИ ТА ГРОМАДОЮ

Комунікація з громадою та засобами масової інформації задля донесення об'єктивної інформації та відновлення довіри до судової влади – одна з функцій голів судів. Тому як один із заходів дводенної конференції був організований дискусійний майданчик, під час якого судді та представники громадянського суспільства мали змогу почути одне одного. «Напрямок спілкування представників судової влади з громадськістю та засобами масової інформації новий у роботі судового корпусу, – зазначила голова Ради суддів України Валентина Симоненко. – Тому є певні труднощі, недоліки, які мають поступово бути усуненими». Наприклад, брак людей, які би могли зрозумілою мовою донести до суспільства юридичні питання.

Для цього вже запропоновано вищим навчальним закладам спецкурс «Судова журналістика». Для налагодження взаємодії проводяться брифінги, у судах працюють прес-секретарі, призначуються судді-спікери, організована робота порталу «Судова влада».

На місцевому рівні ініціатива взаємодії надійшла від громадськості ще в 2000 році. Повільними темпами, але на сьогодні вже є певні результати діалогу та співпраці. Апеляційний суд Запорізької області у грудні 2014 р. підписав Меморандум про співпрацю органів судової влади та громадських інституцій щодо спільних дій із проведення очищення судової влади.

ПОТРЕБА В ОБ'ЄДНАННІ

Виникає в роботі голів судів і багато інших питань. Значною проблемою для здійснення правосуддя, незалежності і забезпечення безпеки суддів є відсутність охорони у значній кількості судів. Персональні дані служителів Феміди, які розкривають при прямій трансляції співбесід на засіданнях кваліфікаційної комісії, відкриті реєстри з адресами проживання ставлять під загрозу здоров'я та життя суддів і членів їхніх сімей. За цими питаннями присутні вирішили розробити звернення до відповідних органів влади.

Для швидкого ж реагування на зовнішні виклики висловились про необхідність створення координаційного дорадчого органу. «Рада голів судів існує в багатьох країнах, – зауважив Віктор Городовенко. – У 2010 році при Вищому спеціалізованому суді була створена рада голів судів, але на той момент не закріпилася. Сьогодні в цьому є потреба». «Рада голів апеляційних судів може бути при Раді суддів», – запропонував голова Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ Борис Гулько.

«Усі пропозиції будуть передані до Консультативної ради європейських суддів, де їх до листопада поточного року розглянуть», – зазначив голова Апеляційного суду Запорізької області Віктор Городовенко, який є представником України в цій Консультативній раді.

Адвокатське бюро «Срібна Земля»
НАДАННЯ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ
ФІЗИЧНИМ ТА ЮРИДИЧНИМ ОСОБАМ

РЕКТОР КаУ ПРОФЕСОР ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ УЗЯВ УЧАСТЬ У ЗАСІДАННІ СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ З ПРАВА ДВНЗ «УжНУ»

2 червня ректор Карпатського університету імені Августина Волошина доктор богословських наук, доктор юридичних наук, професор єпископ Віктор Бедь узяв участь у черговому засіданні спеціалізованої вченої ради з права ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

На порядок денний ради було винесено такі дисертаційні дослідження на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук:

– Михайла Михайловича Греня «Адміністративно-правовий статус державної казначейської служби України», спеціальність 12.00.07 – адміністративне право і процес;

– Наталії Святославівни Кіріченко «Конституційно-правовий механізм забезпечення єдності правового простору», спеціальність 12.00.02 – конституційне право; муніципальне право;

– Сергія Петровича Козодаєва «Захист конституційних прав і свобод людини у процесі проведення біометричних досліджень», спеціальність 12.00.02 – конституційне право; муніципальне право.

У ході засідання спеціалізованої вченої ради професор єпископ Віктор Бедь виступив офіційним опонентом з дисертаційного дослідження Н. С. Кіріченко «Конституційно-правовий механізм забезпечення єдності правового простору».

За результатами відкритого захисту всім здобувачам було присвоєно науковий ступінь кандидата юридичних наук.

Прес-служба КаУ

НА БАЗІ КАРПАТСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ АВГУСТИНА ВОЛОШИНА ТА УКРАЇНСЬКОЇ БОГОСЛОВСЬКОЇ АКАДЕМІЇ В м. УЖГОРОДІ ВІДБУДЕТЬСЯ ВСЕУКРАЇНСЬКА СТУДЕНТСЬКА ОЛІМПІАДА «НОВІТНІ ТА НЕТРАДИЦІЙНІ РЕЛІГІЇ І МІСТИЧНІ РУХИ УКРАЇНИ»

20–21 жовтня 2016 року, з благословення Преосвященнійшого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського Української Автокефальної Православної Церкви, на базі Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії Карпатського університету (м. Ужгород, вул. Гойди, 4) відбудеться Всеукраїнська студентська олімпіада «Новітні та нетрадиційні релігії і містичні рухи України».

До участі запрошуються студенти духовних і світських навчальних закладів.

Мета олімпіади:

1. Розгляд широкого спектру питань, пов'язаних із історією, віровченням і культовою практикою новітніх та нетрадиційних релігій і містичних рухів України (далі новітніх і нетрадиційних культів).

2. Розглянути спектр проблем, пов'язаних з діяльністю в Україні новітніх і нетрадиційних культів.

3. Розробити рекомендації щодо навчально-методичного і наукового забезпечення навчальної дисципліни «Релігієзнавство», спецкурсу «Новітні та нетрадиційні релігії і містичні рухи України» та навчальної дисципліни «Інформаційна безпека держави».

Регламент олімпіади:

20 жовтня 2016 року:

- від 9:30 до 10:00 – реєстрація учасників;
- від 10:00 до 13:00 – індивідуальні змагання студентів і курсантів (захист рефератів);
- від 13:00 до 14:00 – обід;
- від 14:00 до 16:00 – індивідуальні змагання студентів і курсантів (захист рефератів);
- від 16:00 до 17:00 – (для викладачів ВНЗ) – обговорення проблем навчально-методичного і наукового забезпечення навчального процесу при викладанні навчальної дисципліни «Релігієзнавство», спецкурсу «Новітні та нетрадиційні релігії і містичні рухи України» та навчальної дисципліни «Інформаційна безпека держави». Обмін програмами, придбання навчальних посібників і підручників з цієї проблематики;
- від 17:00 до 18:00 – вечеря.

21 жовтня 2016 року:

- від 10:00 до 13:00 – командні змагання студентів і курсантів;
- від 13:00 до 14:00 – обід;
- від 14:00 до 15:00 – обговорення результатів олімпіади з визначенням переможців.

Для участі в олімпіаді потрібно до 30 вересня 2016 року надіслати список учасників. Максимальна кількість учасників від навчального закладу три особи та 1 викладач (за бажанням). Кожному учаснику до 7 жовтня 2016 року потрібно надіслати в електронному вигляді реферати доповідей за темою олімпіади на електронну адресу vmp2012@rambler.ru.

Максимальна кількість команд-учасниць 9, які будуть вибрані за конкурсом рефератів з 12 найкращих команд. Організаційний внесок сплачується на місці проведення.

Організаційний внесок за участь у олімпіаді становить 150 грн. із одного учасника, який включає дві доби проживання у гуртожитку університету, обід, вечерю (20.10.2016), обід (21.10. 2016).

За довідками звертатися:

– з питань проїзду, проживання, харчування до протоієрея Сергія Урсти, декана богословсько-філософського факультету Карпатського університету імені Августина Волошина, т. 0677433679, e-mail:usv-uuba@ukr.net;

– з організаційних питань до Валентина Михайловича Петрика, т. 067-246-29-10, e-mail: vmp2012@rambler.ru.

Із положеннями та методичними рекомендаціями для участі в олімпіаді можна ознайомитися на офіційних сайтах КаУ (kau.com.ua) та УБА (uuba.org.ua).

МОН РОЗПОЧИНАЄ РОЗВАНТАЖЕННЯ ПРОГРАМ

МОН сформує робочі групи з розвантаження навчальних програм початкової школи.

Міністерство освіти і науки отримало понад 250 заяв від бажаючих долучитися до процесу розвантаження й осучаснення навчальних програм для початкової школи.

Як повідомляють у Міносвіти, на основі поданих заяв будуть сформовані робочі групи і призначені модератори за навчальними предметами. Усі члени робочих груп отримають на електронну пошту, вказану в он-лайн формі, інструкції щодо подальшої спільної роботи. Робота відбуватиметься на громадських засадах.

6 червня всі навчальні програми початкової школи з українською мовою навчання будуть викладені на соціальній он-лайн платформі EdEra (https://www.ed-era.com/).

У всіх учасників віртуальних робочих груп та бажаючих буде можливість коментувати та надавати свої пропозиції до кожного розділу обраної навчальної програми. Модератори робочих груп узагальнюватимуть подані пропозиції та готуватимуть порівняльні таблиці.

У МОН також зазначають, що Міністерством освіти розпочато роботу з підготовки Концепції нової української школи. Вона передбачатиме нові стандарти, програми, підручники, оновлену підготовку вчителів. Зазначена концепція буде впроваджуватися з 2018 року після ґрунтовної підготовки та апробації в експериментальному режимі.

«Але діти вчаться вже тепер і не можуть чекати 2018 року. Тому нинішній спільний проект Міносвіти і EdEra, який ми пропонуємо, – це не кардинальна зміна програм, і ми всі маємо це усвідомлювати. Це спроба й необхідність розвантажити чинні програми від обтяжливої інформації та застарілих підходів. Це прагнення залучити до процесу оновлення змісту освіти небайдужих освітян і експертів. Це спроба дати вже тепер у межах чинного Державного стандарту приклади компетентнісного підходу та поширення кращих вчительських практик. Це спроба зробити програми зрозумілішими і більш наближеними до вікових особливостей дітей і сучасного життя», – йдеться у повідомленні МОН.

У відомстві також зазначають, що зміна стандартів та підходів до навчання у всіх розвинених країнах, які успішно здійснили реформу шкільної освіти, тривала не менше 10 років.

«Процес розвантаження програм для початкової школи – лише один із перших кроків у цьому напрямку. Велика реформа попереду, але ми вважаємо за необхідне вже тепер згуртувати навколо цієї роботи небайдужих освітян, експертів та активістів, які готові ділитися своїм досвідом заради покращення освіти українських дітей», – підкреслили у Міністерстві освіти і науки.

НОВИНИ ЗНО

В Українському центрі оцінювання якості освіти радять учасникам зовнішнього незалежного оцінювання у разі сумнівів щодо правильності встановлення результату тестування з певного навчального предмета скористатися можливістю порівняння своїх результатів он-лайн.

Для цього учаснику ЗНО достатньо порівняти результати, зазначені в інформаційній картці, що оприлюднена на інформаційній сторінці учасника ЗНО, з бланком відповідей, який можна замовити на цій самій сторінці.

Станом на 3 червня послугою вже скористалися майже 23 тисячі учасників ЗНО з української мови і літератури, 11 тисяч учасників із історії України та майже 10 тисяч учасників ЗНО з математики.

У центрі повідомили, що у п'ятницю відбулося перше засідання апеляційної комісії, на якому розглядалися заяви абітурієнтів про повторне визначення результатів зовнішнього незалежного оцінювання з історії України. Всього на розгляд було винесено 230 заяв, з них 3 заяви було задоволено, 227 заявникам було відмовлено в задоволені апеляції.

3 червня відбулося зовнішнє незалежне оцінювання з російської мови, до участі в якому було допущено 2191 особу.

За оперативною інформацією, наданою Українським центром оцінювання якості освіти, у зовнішньому незалежному оцінюванні з російської мови взяло участь 67,5%.

Не прийшли на тестування 32,4%, не були допущені до участі в тестуванні через відсутність необхідних для допуску документів 0,1%.

Для дистанційної підготовки до тестування абітурієнти можуть використовувати сервіс ЗНО-он-лайн, що містить найбільшу базу тестових завдань, а також коментарі фахівців до правильних відповідей до завдань тестів із різних предметів.

ВІДБУЛАСЯ ЗУСТРІЧ ПРЕДСТАВНИКІВ ДУХОВНОЇ МІСІЇ КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ У ЧЕХІЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ СУБОТНЬОЇ ШКОЛИ В ПРАЗІ

22 травня в Празі відбулася зустріч голови Духовної місії Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в Чехії при Місії Української Православної Церкви в Чеській Республіці (надалі Духовна місія) та Місії УПЦ в Чеській Республіці (надалі Місія) ієромонаха Афанасія Шрамка з директором Української суботньої школи «Ерудит» пані Марією Гаврилюк.

Ієромонах Афанасій Шрамко передав благословення та найкращі побажання колективу та учням Української суботньої школи «Ерудит» в Празі від Преосвященнійшого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією, голови Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви. В ході зустрічі сторони обговорили питання співпраці в духовно-просвітницькій галузі між Духовною місією, Місією та суботньою школою «Ерудит». Темою зустрічі було також ознайомлення із напрацьованими проектами, зокрема, в найближчих планах Духовної місії та Місії є відкриття недільної православної школи в м. Прага Чеської Республіки.

За особистий внесок у заснування та розвиток Української суботньої школи «Ерудит» в Празі голова Духовної місії та Місії ієромонах Афанасій Шрамко нагородив пані Марію Гаврилюк, директора школи, Благословенною грамотою Місії.

У зустрічі взяли також участь заступник голови Духовної місії та Місії ієрей

Тарас Михайлів, а також голова наукового комітету Місії Олександр Юдін та меценат Євгеній Марков.

Прес-служба Духовної місії Карпатської єпархії УАПЦ у Чехії

ПРЕДСТАВНИКИ ДУХОВНОЇ МІСІЇ КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ У ЧЕХІЇ ПРИВІТАЛИ ВИПУСКНИКІВ УКРАЇНСЬКОЇ СУБОТНЬОЇ ШКОЛИ В ПРАЗІ

29 травня голова Духовної місії Карпатської єпархії УАПЦ у Чехії та Місії Української Православної Церкви в Чеській Республіці ієромонах Афанасій відвідав свято останнього дзвоника в Українській суботній школі, яке відбулось у приміщенні Будинку національних меншин у Празі. На сьогодні Українська суботня школа «Ерудит» під керівництвом директора Марії Іванівни Гаврилюк – єдиний осередок української освіти в столиці Чехії.

Голова Духовної місії передав усім присутнім педагогам, випускникам, учням та їхнім батькам благословення та вітання від Преосвященнійшого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією, голови Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви, з нагоди свята останнього дзвоника. Відтак ієромонах Афанасій звернувся до всіх присутніх із теплими словами вітання та подяки за їхні старання зі збереження на чужині своєї приналежності до української нації та пропаганди української культури в Чехії. Окрему подяку висловив педагогічному колективу за їхній професіоналізм, велике натхнення та витримку у вихованні та навчанні дітей українських мігрантів, за формування особистостей із усвідомленою громадською позицією та з почуттям патріотичної самосвідомості.

За багаторічну сумлінну працю, досягнуті успіхи у справі навчання і виховання підростаючого покоління української діаспори в Чеській Республіці в дусі любові до України та з нагоди свята останнього дзвоника ієромонах Афанасій від імені Місії Української Православної Церкви в Чеській Республіці вручив директору школи Марії Іванівні Гаврилюк, завдяки старання якої існує навчальний заклад, орден Покрови Пресвятої Богородиці, а заступника директора школи – Наталію Ігорівну Фаркаш відзначив Благословенною грамотою.

До нагороджень також приєднався і Благодійний фонд на допомогу українцям, який надає підтримку в реалізації громадських заходів і проектів щодо поліпшення життя та статусу українців, незалежно від місця їхнього проживання. Насамперед Фонд зосереджується на підтримці культурно-освітніх і соціальних заходів для українців за кордоном, реалізації проектів, які покращують статус української громади в Чехії, акцентуючи увагу на поточних проблемах і потребах українців.

Заступник Голови Благодійного фонду доцент Лідія Миколаївна Кришталь, подякувавши вчителям за виховання національно-свідомої молоді, спадкоємців і продовжувачів українських національних традицій, вручила пам'ятні медалі за безкорисне служіння Батьківщині «З Україною в серці» таким учителям школи: Ганні Михайлівні Мельник, Олені Дмитрівні Оляpник, Наталії Володимирівні Соловчук, Олені Анатолівні Молотківській, Ларисі Іванівні Подольській та Наталії Василівні Лагетко.

Солодкі подарунки від спонсорів Місії – А. Гуля та Є. Маркова, посвідчення та нагрудні значки «За любов до України» отримали й найкращі учні школи, які презентували школу й Україну на культурних акціях українських діаспорних організацій в Чехії, брали активну участь у культурних вечорах школи: Сандра Коломієць (1-й клас), Анна Потапович та

Яна Дідоха (3-й клас), Анастасія Сорока (5-й клас), Ілона Павлів (10-й клас), Анастасія Ільченко, Анастасія Балагура та Яна Гераймович (11-й клас).

Прес-служба Духовної місії Карпатської єпархії УАПЦ у Чехії при Місії УПЦ у Чеській Республіці

ДЕЛЕГАЦІЯ БОГОСЛОВІВ АКАДЕМІЇ ЛАНГАДСЬКОЇ МИТРОПОЛІЇ ЕЛЛАДСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ (ГРЕЦІЯ) ВІДВІДАЛА УКРАЇНСЬКУ БОГОСЛОВСЬКУ АКАДЕМІЮ В УЖГОРОДІ

31 травня–2 червня в рамках міжнародного освітньо-наукового співробітництва між Українською богословською академією Карпатського університету (ректор професор єпископ Віктор Бедь) та Академією філософії і богослов'я імені рівноапостольних Кирила та Мефодія Лангадської митрополії Елладської Православної Церкви (ректор професор митрополит Іоанніс Тассіас) делегація грецьких богословів відвідала Ужгород. До складу грецької делегації ввійшли: протопресвітер Анастасій Парутоглу, протопресвітер Георгій Матурелі, студенти Парутоглу Пантелісанастасіос та Георгій Пантелісанастасіос.

У рамках міжнародної програми мобільності студентів і подвійного диплома студент-випускник бакалаврату Української богословської академії Карпатського університету з Греції Парутоглу Пантелісанастасіос успішно склав державні випускні іспити та здобув кваліфікацію бакалавра філософії (Карпатський університет імені Августина Волошина) та бакалавра богослов'я (Українська богословська академія Карпатського університету). Після успішного складання випускних іспитів ректор університету та академії професор єпископ Віктор Бедь у присутності представників грецької делегації та професорсько-викладацького складу урочисто вручив диплом бакалавра богослов'я випускнику Парутоглу Пантелісанастасіосу, який надалі продовжить навчання в магістратурі ужгородського вишу. Вручення диплома бакалавра філософії випускнику відбудеться на початку липня в Греції після присвоєння реєстраційного номера Міністерством освіти і науки України.

У рамках візиту також було обговорено питання подальшого поглиблення міжнародної співпраці між Українською богословською академією Карпатського університету та Академією філософії і богослов'я Лангадської митрополії Елладської Православної Церкви. Наразі в рамках такої співпраці в Українській богословській академії в Ужгороді навчаються два студенти та два докторанти з Греції, а студенти з Ужгорода мають можливість проходити мовну та богословську практику на базі Академії в Лангаді (Греція).

Перебуваючи на Закарпатті, делегація грецьких богословів відвідала Кафедральний храм апостола українського Андрія Первозваного в Ужгороді та Свято-Миколаївський чоловічий монастир у смт Чинадійово Мукачівського району Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви.

Насамкінець перебування представників Академії Лангадської митрополії Елладської Православної Церкви в Ужгороді Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, передав найкращі вітання та побажання Високопреосвященнійшому Іоаннісу Тассіасу, митрополиту Лангадському, Літійському та Рентіївському, Почесному Екзарху Вселенського Патріарха в Центральній Македонії, ректору Академії філософії і богослов'я рівноапостольних Кирила і Мефодія в Лангаді, доктору богослов'я, професору, члену-кореспонденту Міжнародної академії міжнародних наук, і висловив сподівання, що найближчим часом із волі Господа Бога та благословення Вселенського Патріарха Всесвятійшого Варфоломія буде подолано штучно створене чужинцями розділення українських православних і відбудеться утвердження нашої прабатьківської, майже 2000-літньої єдиної Помісної Української Автокефальної Православної Церкви. Зі свого боку, представники делегації грецьких богословів передали найкращі побажання від владики Іоанніса Тассіаса владиці Віктору Бедь, який із 2013 по 2014 рр. перебував у клірі Лангадської митрополії Елладської Православної Церкви в числі братії монастиря рівноапостольних Кирила і Мефодія в Лангаді (Греція).

Участь у зустрічі делегації грецьких богословів та їхньому супроводі також узяли: канцлер Консисторії Карпатської єпархії УАПЦ, декан богословсько-філософського факультету Української богословської академії Карпатського університету протоієрей Сергій Урста, керівник прес-служби єпархії протоієрей Ігор Ковальчук, старший референт керуючого єпархією та ректора читець Максим Бережний, голова єпархіального відділу міжконфесійних і міжнародних відносин читець Ілля Михайлов та представники професорсько-викладацького складу академії.

Прес-служба УБА

Сторінка підготовлена прес-службою Карпатської єпархії УАПЦ

У КОНСИСТОРІЇ КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УКРАЇНСЬКОЇ АВТОКЕФАЛЬНОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ ПІДБИЛИ ПІДСУМКИ ЗА ПЕРШИЙ РІК ДІЯЛЬНОСТІ

3 червня, в першу річницю заснування Архієрейським Собором Української Автокефальної Православної Церкви в Закарпатській області Карпатської єпархії (рішення Архієрейського Собору від 3 червня 2015 року, м. Київ), після ранкової Божественної літургії під головуванням Преосвященнішого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ в м. Ужгороді, відбулось розширене засідання єпархіальної ради та Консисторії (єпархіального управління).

На початку засідання владика Віктор передав усім присутнім благословення та вітання від Блаженнійшого Макарія Малетича, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, з нагоди першої річниці з дня заснування єпархії.

Відтак Преосвященнійший владика Віктор виступив з інформацією про розвиток Карпатської єпархії в Закарпатській області за перший рік своєї діяльності. Станом на 1 червня 2016 року Карпатська єпархія УАПЦ нараховує: духовний клір у складі 1 архієрея, 11 священиків, 1 диякона, 1 інока. До структури єпархії входять: єпархіальна рада у складі 6 членів, 11 єпархіальних відділів, 17 парафій, 2 монастирі, 1 скит, 1 Духовна місія в Чехії, 1 вищий духовно-богословський навчальний заклад (академія), 1 духовно-богословський коледж, 1 братство. За рік діяльності структурні підрозділи єпархії створено та розміщено в м. Ужгороді, м. Берегові, Мукачівському, Перечинському, Міжгірському, Свалявському, Виноградівському, Тячівському районах Закарпатської області. Діяльність єпархії щотижнево висвітлюється на сторінках 1 друкованого ЗМІ (2 тематичні сторінки в газеті «Срібна Земля»), 1 електронного ЗМІ («Срібна Земля») та 3 веб-сайтах (Карпатської єпархії УАПЦ, Української богословської академії та Богословської думки в Україні).

Протягом року відбулись 3 дияконські і 2 священицькі хіротонії. Двох священослужителів було виведено за штат Карпатської єпархії УАПЦ та відраховано з кліру.

У штаті Консисторії (єпархіального управління), окрім осіб у духовному сані, працює п'ять читців – випускників Української богословської академії.

Наданому керуючим Карпатською єпархією єпископом Віктором Бедь інформацію щодо стану розвитку єпархії за період із 3 червня 2015 по 3 червня 2016 рр. було взято до відома та схвалено.

Надалі присутні обмінялись думками та внесли свої пропозиції щодо подальшого розвитку єпархії.

Відтак відбулась братська святкова трапеза.

ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ ВІДСЛУЖИВ ЛИТІЮ ЗА ВСІМА ПОЛЕГЛИМИ УКРАЇНСЬКИМИ ВОЇНАМИ-КОЗАКАМИ У БИТВІ ПІД БАТОГОМ ПРОТИ ВІЙСЬК РЕЧІ ПОСПОЛИТОЇ (ПОЛЬЩІ) ДО 364-річчя ВЕЛИКОЇ ПЕРЕМОГИ

2 червня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, відслужив вечірню Літію за полеглими українськими воїнами-козаками, які на чолі з гетьманом України Богданом Хмельницьким під горою Батіг (на сьогодні біля села Четвертинівка Тростянецького району Вінницької області) 1–2 червня 1652 року розбили окупаційні війська Речі Посполитої (Польщі), до 364-річчя Великої Перемоги. Ця перемога битва стала однією з головних військових битв під час національно-визвольної війни українців у середині XVII століття проти польських окупантів і поневолювачів.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх провин, допущених небіжчиками із власної волі чи з примусу, дарування їхнім душам вічного спокою та життя у піднебессі.

КЕРУЮЧИЙ КАРПАТСЬКОЮ ЄПАРХІЄЮ УАПЦ ПРИВІТАВ БЛАЖЕННІЙШОГО МАКАРІЯ МАЛЕТИЧА, МИТРОПОЛИТА КИЇВСЬКОГО І ВСІЄЇ УКРАЇНИ, ПРЕДСТОЯТЕЛЯ УАПЦ ІЗ ПЕРШОЮ РІЧНИЦЕЮ ІНТРОНІЗАЦІЇ

5 червня Блаженнійший Макарій Малетич, Митрополит Київський і всієї України, Предстоятель Української Автокефальної Православної Церкви, керуючий Львівською єпархією УАПЦ, у день першої річниці своєї інтронізації як глави УАПЦ відслужив Божественну літургію в Ставропігійному Успенському храмі м. Львова. Блаженнійшому Митрополиту Макарію співслужили Преосвященнійший Кирило Михайлюк, єпископ Ужгородський і Закарпатський, Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, та представники духовенства Львівської єпархії УАПЦ.

Після завершення Божественної літургії Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією, голова Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви, урочисто привітав Блаженнійшого Макарія Малетича, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля УАПЦ, із першою річницею його інтронізації. Після виголошення вітання владика Віктор подарував Блаженнійшому Митрополиту Макарію панагію та букет білих троянд, а владика Кирило – ікону священномученика Макарія Київського (1497).

Відтак Блаженнійшого Митрополита Макарія привітали Львівський міський голова Андрій Садовий, начальник відділу внутрішньої політики Львівської міської ради Євген Бойко, представники духовенства, парафіян Львівської єпархії УАПЦ та широкої громадськості Львівщини.

Нагадаємо, 4 червня 2015 року Помісний собор Української Православної Церкви у Києві переважною більшістю голосів, обрав новим Предстоятелем УАПЦ Блаженнійшого Макарія Малетича, Митрополита Київського і всієї України, на той час – митрополита Львівського, керуючого Львівською єпархією. 5 червня 2015 року, в Патріаршому соборі апостола українського Андрія Первозваного в м. Києві відбулась офіційна інтронізація Блаженнійшого Макарія Малетича, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви.

ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ ВІДСЛУЖИВ ЛИТІЮ ЗА ПРЕЗИДЕНТОМ ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ ЄВГЕНОМ ПЕТРУШЕВИЧЕМ

З червня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді, відслужив вечірню Літію за українським патріотом, громадським, політичним і державним діячем, президентом Західноукраїнської Народної Республіки доктором права Євгеном Омеляновичем Петрушевичем (03.06.1863, Буськ, Західноукраїнські землі Королівства Галичини і Володимирії під окупацією Австро-Угорщини та Польщі, на сьогодні Львівська область, Україна – 29.08.1940, Берлін, Німеччина) до 153-річчя з дня його народження.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх провин, допущених небіжчиком із власної волі чи з примусу, дарування його душі вічного спокою і життя у піднебессі.

ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ ВІДСЛУЖИВ ПОДЯЧНИЙ МОЛЕБЕНЬ ДО 26-Ї РІЧНИЦІ ПРОГОЛОШЕННЯ ТРЕТЬОГО ЕТАПУ ВІДРОДЖЕННЯ УАПЦ ТА ОБРАННЯ ПЕРШОГО ПАТРІАРХА КИЇВСЬКОГО І ВСІЄЇ УКРАЇНИ СВЯТІЙШОГО МСТИСЛАВА СКРИПНИКА

6 червня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією, голова Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви, відслужив подячний молебень до 26-ї річниці проведення Всеукраїнського Православного Собору в м. Києві, проголошення цим Собором третього етапу відродження прабатьківської, майже 2000-літньої прабатьківської Української Автокефальної Православної Церкви (5–6 червня 1990 р.) та обрання першого Патріарха Київського і всієї України, Предстоятеля УАПЦ Святійшого Мстислава Скрипника (6 червня 1990 р.).

У молитві владика Віктор дякував Господу Богу за дарування нашому боголюбивому українському народу правдивого відновлення та відродження багатотисячолітньої Української Держави та 2000-літньої Української Церкви. Владика молитовно просив у нашого Отця Небесного миру, благополуччя та щастя для українців і України, якнайшвидшої перемоги Українського війська над підступними московсько-путінськими окупантами та терористами, дарування мудрості, духовної і національної єдності української нації та утвердження єдиної Помісної Української Автокефальної Православної Церкви.

Історична довідка

5–6 червня 1990 року в Києві відбувся Всеукраїнський Православний Собор, на якому було проголошено третій етап офіційного відродження прабатьківської Української Автокефальної Православної Церкви та обрано першого Патріарха Київського і всієї України, Предстоятеля УАПЦ (6 червня 1990 р.) Святійшого Мстислава Скрипника (10.04.1898, Полтава, Україна під окупацією Російської імперії – 11.06.1993, Грімсбі, Канада, похований на цвинтарі у Саунд-Бруку, США). Рішенням цього ж Собору, а саме відродженою Українською Автокефальною Православною Церквою, 6 червня 1990 року було вперше в Україні проголошено Київський патріархат.

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР БЕДЬ ВІДСЛУЖИВ ЛИТІЮ ЗА ЗАКАРПАТСЬКИМ ІГУМЕНОМ ІОАНИКІЄМ БАЗИЛОВИЧЕМ ДО 274-річчя З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ

6 червня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді, відслужив вечірню заупокійну Літію за українським, закарпатським громадським і церковним діячем, істориком, науковцем, богословом ігуменом Іоаникієм Базиловичем (06.06.1742, с. Гливище Ужанського комітату, українські землі Закарпаття під окупацією Австро-Угорської імперії та Угорщини, на сьогодні Гливіштя району Собранці Кошицького краю, Словаччина – 18.10.1821, Мукачево, на сьогодні Закарпатська область, Україна) до 274-річчя з дня його народження.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх провин, допущених небіжчиком із власної волі чи з примусу, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

РОБОЧА ЗУСТРІЧ КЕРУЮЧОГО КАРПАТСЬКОЮ ЄПАРХІЄЮ УАПЦ ЄПИСКОПА ВІКТОРА БЕДЬ ІЗ ЗАСТУПНИКОМ ГОЛОВИ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОДА ОЛЕКСАНДРОМ ПЕТІКОМ

6 червня в приміщенні Закарпатської обласної державної адміністрації відбулася робоча зустріч Преосвященнійшого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, із заступником голови – керівником апарату Закарпатської ОДА Олександром Петіком. У ході зустрічі було обговорено низку проблемних питань, які виникають у процесі проведення реєстрації та перереєстрації статутів релігійних громад УАПЦ на Закарпатті. Владика Віктор звернув увагу на недопустимість порушення Конституції України та Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» з боку окремих посадових осіб Закарпатської обласної державної адміністрації, районних державних адміністрацій і місцевого самоврядування при проведенні реєстрації та перереєстрації статутів релігійних громад УАПЦ, зокрема щодо розголошення та пересилання третім особам персональних даних на осіб, які подали заяву та відповідні документи для реєстрації статуту релігійної громади, та здійснення неправомірного тиску на них. Зі свого боку, заступник голови – керівник апарату Закарпатської обласної державної адміністрації Олександр Петік завірив, що керівництво ОДА в питаннях реалізації конституційних прав на свободу віросповідування дотримується чинного законодавства України та вимагає цього ж від усіх підлеглих їм посадових осіб. У разі виникнення певних непорозумінь чи порушень чинного законодавства керівництво області готове вжити всіх законних заходів щодо усунення допущених недоліків.

Під час зустрічі також були: начальник відділу національностей і релігій ОДА Анатолій Салай, начальник юридичного відділу ОДА Віктор Свистак, старший референт керуючого Карпатською єпархією УАПЦ Максим Бережний та інші.

За результатами зустрічі сторони домовилися проводити у необхідних випадках регулярні консультації з питань забезпечення реалізації конституційних прав на свободу віросповідування та церковної діяльності.

Сторінка підготовлена прес-службою Карпатської єпархії УАПЦ

УКРАЇНСЬКА БОГОСЛОВСЬКА АКАДЕМІЯ
Карпатського університету
(вищий православний духовно-богословський навчальний заклад)

Підготовка бакалаврів і магістрів за спеціальностями:
– Богослов'я (священнослужитель; християнський місіонер);
– Теологія (християнський педагог);
– Регент церковного хору;
– Вищі курси дяків;
– Військове капеланство (додаткова спеціалізація).

Ужгородський богословський коледж
Підготовка молодших спеціалістів
(на базі 9 класів) за спеціальностями:
– Катехізатор із православного богослов'я, дяк
(із одночасним здобуттям другої
вищої освіти за спеціальностями:
– Правознавство;
– Фінанси і кредит).

(Студенти академії при здобутті вищої духовної освіти одночасно здобувають і вищу світську освіту)
ПРИ УНІВЕРСИТЕТІ ТА АКАДЕМІЇ ДІЄ АСПІРАНТУРА І ДОКТОРАНТУРА
м. Ужгород, вул. Гойди, 4; тел.: + 38 099 369 33 77; (0312) 61 20 08; 61 29 45; www.kau.com.ua; www.uuba.org.ua

ВІТАЄМО

6 червня відзначив чудовий ювілей – 30-річчя доцент кафедри правознавства та канонічного права Карпатського університету ім. А. Волошина **Юрій Юрійович Бисага**. Приєднуючись до численних привітань близьких і рідних, колектив університету вітає ювіляра такими рядками:

Ювілей – це не просто свято,
Це здобутки всіх років в житті,
Так хай у Вас їх буде ще багато,
Щоб здійснитися задуми всі!
Щастя хай цілюще сприяє
Мати успіх, достаток й добро,
Серце радість й любов зігріває,
Друзі й рідні дарують тепло!

4 червня **сім'я Руслана і Марії Ярош** поповнилася другою дитиною – гарненьким представником сильної статі. З цієї нагоди вітаємо щиро щасливих батьків і бажаємо сили, натхнення, терпіння у нелегкому труді вихователів дитяти. А новонародженому хлопчику бажаємо міцніти, рости здоровим на радість татуся і матусі, а також усієї великої родини.

Хай обережають ваше немовлятко
Із простору небесного Божі ангелятка,
Хай добру долю Господь дівчинці дитині
На всі прийдешні дні віднині!
Від сім'ї Костюків

ЯК ПАХНЕ ЛИПА

Як пахне липа сонячно, медово...
І аромат на цілий світ летить.
А на душі так світло, пречудово…
Така зворушлива і світанкова мить.
Почався червень, а вже липа квітне,
Скрізь бджоли в'ються та на цвіт летять.
Усе в природі мудре і привітне,
Все хоче небо й сонце привітать
За дощ рясний і промінці тепленькі,
За вітри й за веселку угорі.
За дні погожі і хмарки легенькі,
За все-усе, що є у цій порі.
Так пахне липа сонячно, медово,
У тім цвітінні стільки є тепла…
І на душі чарівно, світанково…
А в небі біла хмарка проплила
І враз розтанула в ясній блакиті.
Дощу не буде. Спека надворі.
Люблю ці надзвичайні літні миті,
Красу природи, сонечка вгорі,
Вітрець м'який, ріки цілющі води,
Цвіт липи, аромат її п'янкий…
Душею навертаюсь до природи
І дякую я за блаженство їй.

Надія КРАСОТКІНА

ОГОЛОШЕННЯ

Шановні читачі!

Редакція приймає для друку на шпальтах нашої газети **рекламу, оголошення,** а також **вітальні слова** на адресу близьких і рідних вам людей.

За детальною інформацією звертайтеся на адресу: вул. Гойди, 4, 4-й поверх, кабінет **403** (Карпатський університет імені Августина Волошина) або телефонуйте: **066-53-38-745** (Станіслав) у будні **(9:00 – 17:00)**.

ВІТАННЯ

Вітання керуючого Карпатською єпархією, голови духовно-освітньої комісії УАПЦ єпископа Віктора Бедь Блаженнійшому Макарію Малетичу, Митрополиту Київському і всієї України, Предстоятелю Української Автокефальної Православної Церкви, до першої річниці з дня обрання та інтронізації

Ваше Блаженство! Дорогий Владико!

4–5 червня цього року виповнюється перша річниця з дня Вашого обрання Предстоятелем відродженої прабатьківської, майже 2000-літньої Української Автокефальної Православної Церкви та Вашої офіційної інтронізації з титулом Блаженнійший Митрополит Київський і всієї України. Здається, тільки вчора, 4 червня 2015 року, Помісний Собор УАПЦ ухвалив рішення про обрання свого нового Предстоятеля, згідно з яким абсолютною більшістю голосів було обрано саме Вас, дорогий Владико, а вже 5 червня в історичному Патріаршому соборі апостола українського Андрія Первозваного Української Автокефальної Православної Церкви м. Києва під радісні і гучні вигуки «Аксіос! Аксіос! Аксіос!» відбулась урочиста інтронізація Вашого Блаженства.

У важкий час випало на Вашу долю очолити прабатьківську Українську Церкву-Мученицю, але Ви з апостольською покірливістю та відчуттям синівського обов'язку прийняли цей важкий Хрест, який достойно несете заради і на благо нашої боголюбивої української нації, земної, Богом даної нам Вітчизни України та прабатьківської Української Автокефальної Православної Церкви.

У дні першої річниці з дня Вашого обрання та інтронізації на чолі Української Автокефальної Православної Церкви приймість, Ваше Блаженство, найщиріші вітання від духовенства, кліру та парафіян Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви, всієї повноти Комісії з духовності, освіти та катехізації УАПЦ, професорсько-викладацького складу, співробітників та студентів Карпатського університету імені Августина Волошина, Української богословської академії, Ужгородського гуманітарно-економічного коледжу та Ужгородського богословського коледжу Карпатського університету, а також наукового корпусу Міжнародної академії богословських наук. Вітаючи, бажаємо Вашому Блаженству міцного здоров'я, успіхів та Божої допомоги на ниві Першоєвятительського утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви.

Нехай Всемилостивий Господь Бог і Покрова Пресвятої Богородиці завжди будуть із Вами, дорогий наш Батьку і Владико!

Із повагою і любов'ю у Христі

+ВІКТОР Бедь,
єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією,
голова Комісії з духовності, освіти та катехізації
Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії,
президент Міжнародної академії богословських наук
м. Ужгород, 4 червня 2016 року

ВІТАННЯ ГОЛОВИ ДУХОВНО-ОСВІТНЬОЇ КОМІСІЇ УАПЦ

Шановні українські журналісти!

Приймість найщиріші вітання до Дня вашого професійного свята – Дня журналіста, яке щорічно відзначаємо 6 червня!

Завдячуючи професійній праці журналістів, українське суспільство має не тільки доступ до відкритої інформації в тій чи іншій галузі політичного, економічного, культурного, духовного, освітнього та наукового життя, але і належним чином може змогу захистити свої природні та конституційні права.

Професія журналіста є важкою та небезпечною, але водночас чесний журналіст та його правдиве слово завжди цінувались і будуть цінуватись в людському суспільстві як ковток чистого повітря, без яких людська душа і людський організм не можуть повноцінно існувати.

Нехай Всемилостивий Господь Бог та Пресвята Богородиця завжди будуть із вами та вашими рідними на життєвій ниві та ниві правдивої і відкритої української журналістики!

Із повагою
+ ВІКТОР Бедь,
єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією, голова Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви, член Національної спілки журналістів України
м. Ужгород, 6 червня 2016 р.

Шеф-редактор **Віктор БЕДЬ**
Головний редактор **Анатолій КОСТЮК**
Літредактори **Марина ГАЗА**
Наталка ГУМЕН-БІЛАНИЧ
Редактори відділів:
Станіслав ДАНКО
Орест ДІДУХ
Ігор КОВАЛЬЧУК
Олексій ПАЙДА
Олексій ШАФРАНЬОШ
Катерина ЧОМБОКОШ
Верстка **Ігор ТОКАЧ**
ЗАСНОВНИК
ПП «Адвокатське бюро «Срібна Земля».
ВИДАВЕЦЬ
Християнсько-народна спілка Закарпаття.
Ідентифікаційний код 20444130.
Номер звернення в інформаційному медіа-центрі Карпатського університету ім. А.Волошина.
Друк: Відділ оперативного видавництва "А-принт" ТОВ "ДМ". м. Тернопіль, вул. Текстильна, 2В. тел.: 52 27 37. Моб. тел: (067) 350 17 94. a-print.com.ua
РЕДАКЦІЯ
Ужгород, вул. Гойди, 4
e-mail: txt_57@ukr.net
архів в Інтернеті: www.sribnazemlja.narod.ru
сайт: www.sz.uu.ua
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації – серія КВ № 5468 від 11.09.2001 р.
Передплатний індекс – 61159.
Умовний друк: А3 арк. 12.
Тираж – 2500
Номер замовлення: 232
Виходить один раз на тиждень.
Розповсюдження: Закарпатська область
Редакція залишає за собою право на публікацію та редагування матеріалів, яких не повертає, на них не відповідає і не переслає до інших інстанцій. Редакція не завжди поділяє думку автора. **При передруку посилання на «Срібну Землю» обов'язкове.**

АФОРИЗМИ

- Не варто шкодувати за тим, чого не можна виправити.
- Не нарікайте на погоду: дев'яносто відсотків людства не зможе б розпочати жодної бесіди, якби погода не змінювалася б.
- Не все, про що говорить на кухні, має донестися у вітальню.
- Нема такої загнуздяної теми, яку б не можна було б ще раз загнуздати.
- Нема прав без обов'язків, нема обов'язків без прав.
- Не можна стати великою людиною малою цивою.
- Ні в кого не буває стабільного щастя.
- Ніколи не думайте, що ви усе вже знаєте; і як би високо не цінували вас, завжди маєте можність сказати про себе: невіпас.
- Слід говорити голосно, щоб нас почули. Слід говорити тихо, щоб нас послухали.
- Треба багато чому вчитися, щоб небагато знати.
- Обганяючи час, не випереджай події.

(Із книжки Йосипа ГАНИЧА «Фрази з вулиці»)

ЛІТО

У відчинене віконце
Зазирнуло зранку сонце
І лоскоче ніжно носик
І маленькі ніжки босі.
Сяйвом сонця все залито,
В нас гостює справжнє літо
Кольорове та яскраве,
Запашне, смішне, цікаве!
Мама літечку радіє,
Літо всіх малят зігріє,
Щоб росли вони здорові,
Наш «сонечка» чудові!

О. РОГОВЕНКО

ОГОЛОШЕННЯ

Викладач Ужгородської школи мистецтв набирає учнів на відділення духових і ударних інструментів (тромбон, труба, кларнет, флейта, валторна, тенор, туба, саксофон) на наступний навчальний рік. Тел.: 097-610-66-81, Юрій Юрійович.

«Нехай буде слава Господня навіки...» (Пс. 104, 31).

Срібна земля

ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСНА ГАЗЕТА

www.sz.uz.ua

№18 (987) від 16 червня 2016 року / ВИХОДИТЬ ЩОТИЖНЯ

ЧИТАЙТЕ НАС НА САЙТІ http:// sz.uz.ua

ЧЕРГОВИЙ РЕВАНШ РЕГІОНАЛІВ НА ЗАКАРПАТТІ

Фото Наталії Боднар

14 червня відбулася сесія Закарпатської обласної ради, на якій депутати ухвалили кілька важливих для політичного життя краю та одночасно суперечливих рішень. Зокрема, голосуванням після перерви Закарпатська обласна рада обрала заступника голови ради. Ним став екс-регіонал, а нині – обласний депутат від партії «Відродження» Петро Грицик.

Стор.: 2

АКТУАЛЬНО

ДАВАЙТЕ «СПУСТИМОСЯ» НА ЗЕМЛЮ ТА ЗГАДАЄМО, ЩО МИ НАРОД І УКРАЇНЦІ

Стор.: 3

КУЛЬТУРА

В УЖГОРОДІ ПРЕЗЕНТУВАЛИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРО ЗВИЧАЙНИХ СОЛДАТ

Стор.: 5

ОСВІТА

ДЕРЖАВА СПЛАТИТЬ 70% ВАРТОСТІ ШКІЛЬНИХ АВТОБУСІВ

Стор.: 8

ДУХОВНІСТЬ

ПРО АГРЕСІЮ МОСКОВСЬКОГО ПАТРІАРХАТУ НА ВСЕПРАВОСЛАВНОМУ ЦЕРКОВНОМУ ПРОСТОРІ ТА ПРОТИДІЮ МОСКОВІЙ АВТОКЕФАЛІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕРКВИ

Стор.: 9

ДУХОВНІСТЬ

ПРЕДСТАВНИКИ СПИСКОПАТУ УАПЦ УЗЯЛИ УЧАСТЬ У МІЖНАРОДНІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ «КОНСТАНТИНОПОЛЬСЬКИЙ ПАТРІАРХАТ В ІСТОРІЇ УКРАЇНИ: МИНУЛЕ, СУЧАСНЕ, МАЙБУТНЄ»

Стор.: 10

ІСТОРІЯ

ОРШАНСЬКА БИТВА: ІСТОРІЯ І СЬОГОДЕННЯ

Стор.: 6

КАРПАТСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Августина Волошина

Підготовка бакалаврів і магістрів за спеціальностями:

– Правознавство;
– Фінанси і кредит;
– ІТ-технології та програмування;
– Основи техніки та інженерного програмування;
– Філософія;
– Богослов'я;
– Психологія;
– Медична психологія;
– Підготовка офіцерів запасу.

Міжнародна програма подвійного диплома з університетами Євросоюзу за спеціальностями:

– Інформаційні технології (ІТ);
– Основи техніки та інженерного програмування;
– Міжнародні відносини та зовнішня торгівля;
– Управління бізнесом;
– Філософія;
– Психологія;
– Соціальна педагогіка;
– Англійська мова та література;
– Німецька мова та література;
– Туризм і готельна справа.

Ужгородський гуманітарно-економічний коледж

Підготовка молодших спеціалістів (на базі 9 класів) за спеціальностями:
– Правознавство;
– Фінанси і кредит.

ПРИ УНІВЕРСИТЕТІ ТА АКАДЕМІЇ ДІЄ АСПІРАНТУРА І ДОКТОРАНТУРА

м. Ужгород, вул. Гойди, 4; тел.: + 38 099 369 33 77; (0312) 61 20 08; 61 29 45; www.kau.com.ua; www.uuba.org.ua

НАШ КАЛЕНДАР

17 червня – Всесвітній день боротьби з опустелюванням і засухою;

19 червня – День медичного працівника;

20 червня – Всесвітній день біженців.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

17 червня 1946 р. – перший виступ Закарпатського ансамблю пісні й танцю (Державний заслужений академічний Закарпатський народний хор).

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР

19 червня – День Святої Трійці. П'ятидесятниця.

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС: 61159

Рекомендована ціна 2.00 грн.

ТРАДИЦІЙНІ ОБОРУДКИ ІЗ ЗЕМЛЕЮ

Ось не можуть наші чиновники так просто взяти і виділити землю. Це не вписується в кодекс честі, не вкладається в поняття і суперечить здоровому глузду в їхньому розумінні. Навіть якщо питання стосується «болючої» теми виділення землі для учасників антитерористичної операції. Причому кількість повідомлень про махінації із землею збільшується, так само як географія оборудок.

Першим відзначився обласний центр. Ще 16 жовтня 2015 року під тиском громадськості сесія міської ради ухвалила рішення №1861 про виділення для потреб бійців АТО цілого земельного масиву на вулиці Собранецькій в обласному центрі. Ці землі ще 2009 року в судовому порядку були вилучені з місцевого радгоспу та передані Ужгородській міській раді.

Однак радість учорашніх фронтовиків від того, що їм удасться колись звести власну домівку для родини, була передчасною. Працівники Головного управління Держгеокадастру на Закарпатті (в. о. начальника Б. Хранюк) 15 січня внесли масив №1 у Державний кадастр як державну власність загальною площею 16.346 га і незаконно передали державному підприємству «Ужгородський радгосп», яке нині перебуває у процесі ліквідації, позбавивши майже сотню учасників українсько-російської війни вже виділених ділянок.

Дії чиновників призвели до збурення у середовищі фронтовиків, більшість із яких — учасники кровопролитних боїв під Іловайськом, у Дебальцевому, Луганському та Донецькому аеропортах, пройшли крізь тортури російського полону, мають важкі поранення і контузії.

На цьому прикрощі з виділенням землі не закінчилися, проблема є, а крайніх у ній знайти не можуть і, очевидно, не хочуть. Чиновники плутано виправдовуються. Земельне питання стало одним з центральних на останньому засіданні обласної ради.

«В основному незаконне виділення землі мало місце у 2015 році. За результатами порушено справи, наприклад, у Воловецькому районі. Втім, ні законодавство, ні Конституція не обмежує право українців з будь-яких областей отримувати ділянки на території Закарпаття», – доповідав в. о. начальника Головного управління Держгеокадастру у Закарпатській області Богдан Хранюк. Він додав, що у разі якщо людина, українець, звертається до сільради і остання погоджує надання землі, то тут все законно.

Наразі виникла проблема з виділенням землі в селах Велика Добронь, Стеблівка. «Інформація про земельні ділянки, які призначені для учасників АТО, розміщена на сайті Геокадастру. Заяви надійшли з посвідченнями учасників АТО. Працівники їх перевірили і виділили землю, але вони не перевіряли, чи були там якісь попередні державні акти... Ми керувалися тими відомостями, які внесені після інвентаризації 2013 року до кадастрової карти», – зауважив чиновник.

Що цікаво, сільський голова тої ж Великої Доброні погодив виділення землі учасникам АТО.

Богдан Хранюк пояснив, що інформація про ділянки для учасників АТО є на публічній карті «Атлас», таким чином вона доступна не лише закарпатцям.

«Але це поодинокі випадки, коли землю отримали мешканці інших областей. Там переважна більшість — учасники АТО та члени їхніх сімей», – виправдовувався чиновник.

Багато запитань викликало земельне питання в Стеблівці, де землю віддали мешканцям іншого села. Богдан Хранюк заявив, що наказ щодо передачі землі уже і підписаний, а тому скасувати його можна лише у судовому порядку. Причому в залі обласної ради активно обговорювалася думка про те, що передача землі «кришувалася» певними особами. Б. Хранюк, втім, зауважив, що сільрада із 1991 року мала можливість оформити цю землю, внести її у Генплан, залучити інвесторів, а тому це їхня проблема.

Зійшлися депутати на тому, що підготують питання повністю і детально по кожному району до наступної сесії. Тоді і спробують вирішити проблему із незрозумілим виділенням земель.

До слова, на сесію прийшли і самі мешканці Стеблівки, які звинуватили Б. Хранюка у потуранні незаконній передачі землі. Жителі села зазначили, що земля у Стеблівці була виділена під пасовисько. «А потім нам кажуть, що цю землю вже виділили якомусь новому власникові. І невідомо, що там буде... Люди просто так не віддадуть свою землю. Стеблівка не лишиться осторонь», – запевнила присутніх у сесійному залі активістка із села.

Врешті питання таки перенесли, а Б. Хранюк не витримав жартів депутатів і покинув трибуну.

Жителі населеного пункту не даремно мають підозри щодо об'єктивності чиновників-земельників. Махінації в цій сфері давно вже стали нормальною практикою і, вочевидь, дуже непогано фінансуються зацікавленими сторонами. Нещодавно працівницю Головного управління Держгеокадастру в Закарпатській області зловили на хабарі розміром 25 тисяч гривень. Хоча подібні «улови» корупціонерів, як ми знаємо, скоріше виняток, як правило.

Олексій ШАФРАНЬОШ

ЧЕРГОВИЙ РЕВАНШ РЕГІОНАЛІВ НА ЗАКАРПАТТІ

14 червня відбулася сесія Закарпатської обласної ради, на якій депутати ухвалили кілька важливих для політичного життя краю та одночасно суперечливих рішень. Зокрема, голосуванням після перерви Закарпатська обласна рада обрала заступника голови ради. Ним став екс-регіонал, а нині – обласний депутат від партії «Відродження» Петро Грицик.

За часів режиму Януковича Петро Грицик обіймав посаду керівника Перечинської РДА, на яку був призначений Віктором Януковичем наприкінці березня 2013 року.

Народився 12 липня 1965 року в м. Ужгороді. Закінчив ПТУ №5, Міжрегіональну академію управління персоналом за спеціальністю «Правознавство», Національну академію державного управління при Президентові України та здобув кваліфікацію магістра управління суспільним розвитком. Відтак працював інспектором дорожньо-патрульної служби РВ УМВС України в Закарпатській області.

За кандидатуру Петра Грицика на посаді заступника Михайла Рівіса проголосували 35 депутатів.

Таким чином, політична «еліта» краю вчергове довела, що не збирається у процесі своєї роботи опиратися на вимоги суспільства та громадян, яких вона представляє. Адже основною потребою в українському суспільстві після трагічних подій початку 2014 року стала потреба в люстрації та покаранні тих людей, які були причетні до функціонування злочинного режиму Януковича та «регіоналів». Натомість, що відбувається тепер? Ті самі регіонали повертаються на старі посади, а в окремих випадках навіть забезпечують собі підвищення політичної кар'єри, як у випадку Грицика.

Уже стає очевидним той факт, що у Закарпатській облраді неофіційно створено широку коаліцію за участі Блоку Петра Порошенка, партії «Відродження», Опозиційного блоку та депутатів-угорців. Це стало можливим завдяки тому, що саме Г. Москаль як голова Закарпатської ОДА відкрив політичні шлюзи для шаленого підкупу з боку представників «Відродження», завдяки чому партія змогла провести в облраду низку своїх депутатів. А куратором облорганізації «Відродження» на Закарпатті є народний депутат Михайло Ланьо (кримінальна кличка «Блюк»), саме той Ланьо, який був причетний до минулорічної стрілянини в Мукачеві.

Політичний тандем «колишніх» і «теперішніх» яскраво ілюструє тенденції реваншу та остаточного відходу від гасла «жити по-новому», яке було слоганом передвиборної кампанії команди Порошенка. Призначення на посади одіозних представників партії «президента-втікача» також засвідчує і те, що вся вертикаль добре напрацьованої корупційної системи продовжує діяти. Ба більше, старі схеми вдосконалюються, потоки перерозподіляються, а українцям, зокрема закарпатцям, лишається тільки спостерігати, як їх учергове обманюють все новими і новими імітаціями «важких і болючих» (реформ), та думати, звідки взяти гроші на оплату чергової квитанції за тарифи.

Закарпаття в цьому плані знову і знову стає чи не найяскравішим лакмусовим папірцем загальнодержавних процесів. Обіцяного подолання контрабанди не відбулося, проте ми можемо здогадуватися, що саме контрабанда є чи не найважливішим питанням у політичних домовленостях, наслідком яких і є призначення, подібні останньому.

Що буде далі? Навряд чи хтось зможе спрогнозувати. Однак ми можемо сказати, чого не буде, – не буде люстрації, не буде подолання корупції, контрабанди, інвестицій, розвитку туризму, зупинки незаконного вирубування карпатських лісів тощо. Нічого цього не буде, як не буде багатої й успішної України та Закарпаття зокрема, як транскордонного регіону та туристично привабливого краю.

Станіслав ДАНКО

НА ЗАКАРПАТТІ ГРУБО ПОРУШУЮТЬ ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ЗВЕРНЕННЯ ГРОМАДЯН»

У половині областей України досі порушується право громадян на подання особливої форми колективного звернення до органу місцевого самоврядування – електронної петиції. Закарпатська область входить в це число. Такі висновки дослідження щодо реалізації права на колективне звернення громадян до органів місцевого самоврядування, яке провели активісти громадської ініціативи прямої дії #ВКЛЮЧАЙСЯ.

Як повідомляє «Karpatnews», група громадських активістів проаналізувала веб-сайти обласних і міських рад у обласних центрах України на наявність можливостей подання громадянами електронних петицій. Виявилося, що у 12 з 24 такий сервіс узагалі відсутній, а у трьох тільки налагоджують цей процес.

Закарпатська обласна рада не забезпечила на своєму сайті можливість громадянам колективно звертатися. Натомість міська рада Ужгорода зробила це.

Згідно з результатами моніторингу, електронні петиції не запроваджені обласними радами Закарпатської, Івано-Франківської, Луганської, Львівської, Одеської, Полтавської, Сумської, Тернопільської, Харківської, Черкаської, Чернігівської та Чернівецької областей. У Вінницькій обласній адміністрації сервіс існує, але працює незадовільно. У Донецькій і Запорізькій – системи у розробці чи у тестовому режимі.

Майже рік тому, 2 липня 2015 р., Верховна Рада України ухвалила Закон «Про звернення громадян», згідно з яким, особливою формою колективного звернення громадян до органу місцевого самоврядування є електронна петиція. Її подача відбувається через офіційний веб-сайт органу, якому вона адресована. Законом було передбачено, що ця можливість у громадян має з'явитись через три місяці після його опублікування.

«Минув уже рік, і виявляється, що половина України живе поза Законом «Про звернення громадян». Влада на місцях закрита для спілкування з громадянами, які її обирають. Це антидемократично і є порушенням прав громадян», – підкреслила Жанна Соловйова, одна з ініціаторів #ВКЛЮЧАЙСЯ.

Для пришвидшення впровадження інструменту електронних петицій в Україні громадські активісти #ВКЛЮЧАЙСЯ розробили шаблон звернення до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини Валерії Лутковської, в якому громадяни зможуть вимагати реалізації конституційного права на колективне звернення у формі електронної петиції та притягти до адміністративної відповідальності чиновників, винних у гальмуванні впровадження Закону «Про звернення громадян».

Громадські активісти звернулись до народних депутатів з вимогою проконтролювати органи виконавчої влади та пришвидшити процес виконання чинного законодавства у частині електронних петицій. Так, народний депутат Остап Єднак звернувся до Президента України Петра Порошенка та прем'єр-міністра України Володимира Гройсмана і надав список обласних рад, які не впровадили можливість для громадян звертатися до місцевої влади через електронні петиції.

ЕЛЕКТРОННІ ПЕТИЦІЇ В УКРАЇНІ

В яких областях України порушується право громадян на звернення до органів місцевого самоврядування через подання електронних петицій*

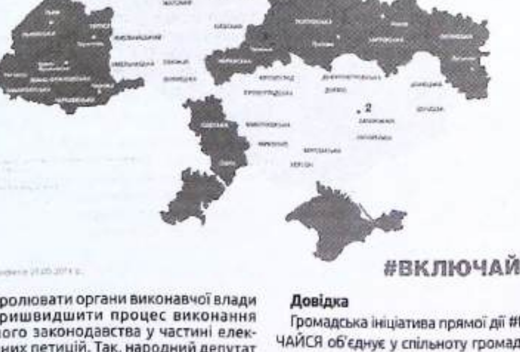

#ВКЛЮЧАЙСЯ

Довідка

Громадська ініціатива прямої дії #ВКЛЮЧАЙСЯ об'єднує у спільноту громадян, що уособлюють енергію громадянського суспільства України. До цієї ініціативи можуть долучитися всі небайдужі українці, які готові включатися у реальні дієві зміни, незалежно від їхньої партійної приналежності, ідеологічних поглядів, професії, віку тощо.

ДАВАЙТЕ «СПУСТИМОСЯ» НА ЗЕМЛЮ ТА ЗГАДАЄМО, ЩО МИ НАРОД І УКРАЇНЦІ

Дорогі українці, чи не здається вам, що ми занадто часто задивляємося кудись далеко за Карпатські гори і живемо у створеній для нас лжереальності, створеній олігархами, злодійкуватими політиками, горе-депутатами та чинушами, яким через свою не українську сутність байдуже на нас із вами. Головне для них, щоби ми ходили обідрані, бідні, без рівності прав, гідності, самосвідомості, належного рівня життя та забували про свою українську національну самосвідомість. А ми з вами часто, як те стадо баранів без пастуха, як собаки, яким кинули кістку. І гризіться собі, дорогі українці, поки чужинці розкрадають все, що тільки можна вкрасти від нас із вами.

А коли ми «спустимося» на землю і більше думатимемо про реальні речі, про те, чим ми маємо бути забезпечені належно на власній українській землі? Для кого і для чого ми платимо податки, притому немалі. Чому національні багатства країни стали джерелом збагачення для мізерної групи осіб з числа корумпованої влади? Чому одні в Україні отримують заробітну плату чи доходи мільйони гривень доходів на місяць, а більшість має зводити кінці з кінцями за 1400–2000 грн.?

Може, тому, що ми знову ж таки, як стадо баранів, легко ведемося на інформаційну пропаганду та власне одурачення, коли через телебачення, радіо, друковані засоби інформації нас спрямовують перейматися репліками Савченко чи інших політиків, гей-парадами, якимись мордобоями і показовими сварками між високопосадовцями, які належать до одного і того ж політичного клубу казнокрадів. Нас більше цікавлять міжусобні олігархічні війни або ж те, як погано живуть громадяни Російської Федерації.

От і виходить, що чужою і уміло спланованою режисурою нашу увагу постійно відволікають від вирішення насущних, щоденних, життєво важливих питань: чому в Україні масове безробіття; чому розмір мінімальної заробітної плати і пенсій є таким, що реально проста людина не може вижити; чому корупція, неповага до прав людини і закону, хабарництво і надалі процвітають у всіх владних кабінетах; чому медична допомога і освіта стали 100% платними, чому урізають соціальні виплати на підтримку новонароджених і матерів; чому тільки ті, які шляхом обману, підкупу та різних маніпуляцій, «пролазять» до влади і на всіх рівнях збагачуються, а переважна більшість населення України перетворюється на жебраків і вимушених трудових мігрантів. І таких чому безліч...

Скажіть мені, що ми за нація така? Нас оклали непомірними тарифами, які простий українець не може реально оплатити. При цьому за несплату цих тарифів тепер українців розпочали позбавляють права на житло. За таких порядків у країні та безкарного панування різного роду корупціонерів і чужинців ми скоро доживемося до того, що нас узагалі не стане – вимремо, як мамонти, або вимушено виїдемо за межі своєї земної Батьківщини України у пошуках кращого життя на чужині.

Цього ми хочемо? Думаю, ні! Але давайте подивимося з іншого боку. А хто нам винен? Ніхто! Ми самі дозволяємо опускати нас до такого рівня. Ми самі приводимо до влади тих, кого потім проклинаємо, нас ніхто примусом не заставляє брати іудівські гроші за голоси на виборах, нас ніхто не заставляє бути наче рабами на своїй землі.

Ми самі зробили з себе дешеву робочу силу, призначення якої – жити для збагачення олігархів, корупціонерів і чужинців.

А що нас чекає в майбутньому? Нас чекає велике нічого. Або велика війна, адже наша країна стоїть на порозі «великого шухера». Тож настав час перестати бути байдужими до власного життя і розпочати боротьбу за свої права, людську гідність та благополуччя. Адже такий безлад, який панує на Україні, добром не закінчиться, і цьому є безліч прикладів у світовій історії.

Перестаньмо дурити самі себе захмарними мріями, нав'язаними нам, що хтось чужий прийде і наведе лад у нас удома. Так думають раби. Невже ми не розуміємо простої істини, ясної, як білий день: якщо ми самі не почнемо активно та рішуче наводити лад на своїй українській землі, будучи вільними людьми і громадянами України, то цей лад замість нас ніхто не наведе. Доки ми не почнемо діяти рішуче та спільно, як українська нація, доти будемо стадом баранів, яких ведуть на бойню під наші власні вигуки «Слава Україні!» А для утвердження України як правової, соціально зорієнтованої та заможної держави нам потрібна національна єдність, принципова чесність та спільна протидія злу.

ЗАКАРПАТСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ

Закарпатське національно-патріотичне об'єднання «Україна Соборна» – об'єднане Україною заради українців. Долучайтеся до спільної праці заради гідного життя на теренах нашої, Богом даної нам земної Вітчизни України! Чекаємо на вас, бо настав час діяти згуртовано. Настав час діяти разом як українцям!

Орест ДІДУХ,
голова координаційного комітету ЗО «Україна Соборна»
м. Ужгород, 14.06.16 р.

НЕБЕЗПЕЧНИЙ ПЕРШИЙ ПОСТ: У ЧОМУ НЕДОЛІК ПОСТРАДЯНСЬКОГО ІНСТИТУТУ ПРЕЗИДЕНСТВА

Два роки тому Президентом України став Петро Порошенко. Наразі вже багато факторів вказують на те, що і цього разу президентський інститут перемагає в боротьбі з парламентом і прем'єр-міністром (Кабміном) і продовжує консолідувати владу. Що змушує всіх українських президентів витрачати величезні ресурси на боротьбу і підпорядкування інших гілок влади і чи є нині загроза встановлення персоналістичного режиму в Україні?

За бажання історію незалежної України можна окреслити в досить похмурих тонах. За чверть століття з моменту розпаду СРСР в Україні змінилося 17 урядів, було декілька значних політичних криз, а економіка так і не змогла істотно вирости. Більш того, Україна втратила частину території в результаті агресії Росії і сьогодні перебуває в стані війни.

Водночас чверть століття існування незалежної України – це надихаюча історія про волелюбних і гордих українців, які попри все продовжують боротися з владою. Змінюються уряди і президенти, міняються впливові олігархічні групи, але коли влада переходить межу – українці виходять на вулиці і повертають владу громадянам.

Історія новітньої України – це історія боротьби українців із низкою авторитарних режимів. І поки в цій боротьбі немає явного переможця. Змінюються президенти і прем'єри, змінюються покоління активістів та опозиціонерів. Але двадцять п'ять років потому в Україні все ще немає стабільних політичних партій зі зрозумілими ідеологічними позиціями і практично відсутні незаплямовані національні лідери.

ПО КОЛУ

Політична нестабільність в Україні давно набула системного характеру.

Чергова політична криза приводить до влади нові (а іноді не дуже) сили, включаючи президента і прем'єра, які урівноважують один одного і починають боротьбу один з одним. Іноді боротьба заходить у глухий кут, партії при владі втрачають підтримку, і до влади приходять нові сили, починаючи цикл із початку. А іноді президент все-таки перемагає прем'єра в перші кілька років після приходу до влади і підсилює свої позиції. Згодом сильний президент еволюціонує в авторитарного правителя, чиї дії призводять до Майдану і нової зміни сил при владі після тривалих протестів.

Спостерігаючи збоку за ситуацією в країні, можна зауважити, що небезпека сценарію встановлення правління сильного президента присутня і нині.

У грудні та січні багато міністрів попереднього уряду оголосило про відставку. Найбільш яскравою була відставка міністра економіки Айвараса Абромавичуса, який звинуватив оточення Президента в тиску. Політична криза тривала всю зиму та коштувала Україні уповільнення реформ і, зокрема, порушення умов програми МВФ і, як наслідок, затримки нового траншу.

14 квітня був обраний новий прем'єр Володимир Гройсман, якого багато хто вважає більш лояльним до Президента, ніж попередній прем'єр-міністр Арсеній Яценюк.

Цікаво, що обрання нового глави уряду відбулося з великою кількістю істотних порушень законодавства. Це важливо, тому що такі порушення означають послаблення важливості правил і демонтаж системи стримувань і противаг. Зокрема, суспільство побачило незвичайний акт законодавчого закріплення договору політичних сил у вигляді «пакета» Постанови №4423. Ця постанова прямо суперечить Конституції, декільком законам (про регламент ВРУ і про Кабмін) і логіці парламентсько-президентської моделі, що діє в Україні. Взаємна недовіра сторін, що домовилися, призвела до того, що в одному документі були ухвалені рішення, які могли бути узаконені за досить різними процедурами.

Так, призначення складу Кабміну відбулося за відсутньої коаліції (з поіменним списком депутатів-коаліціантів), яка єдина могла зробити пропозицію Президенту щодо складу КМУ (без міністрів президентської квоти). Однак згадана постанова подана всього лише главами двох фракцій, що не становлять більшості в парламенті. Тут порушена ч. 3 ст. 114 Конституції.

Постанова порушує право Президента подати кандидатуру прем'єра на затвердження ВРУ (ч. 2 ст. 114 КУ).

Ще одне порушення пов'язане з ухваленням рішення в одному акті про відставку одного прем'єра, призначення іншого й пропозиції за «президентськими» міністрами (ст. 14 і 115 КУ).

Цікавим є і призначення новими міністрами ще незвільнених членів попереднього Кабміну, а також скасування рішення про незадовільну роботу уряду Яценюка.

FULL HOUSE

12 травня парламент обрав третього постмайданного прокурора Юрія Луценка, який до цього був головою пропрезидентської фракції у ВР. Парламент ухвалив зміни до законодавства, які прибрали перешкоди для перебування пана Луценка на цій посаді. Крім того, альтернативний законопроект від опозиції був протиправно проігнорований, а сам закон був миттєво затверджений та опублікований у надзвичайно короткі терміни.

І, нарешті, нещодавно парламент проголосував за низку законів, які посилюють контроль президента над суддями (на перехідний період, завершення якого випадково збігається з президентськими виборами в Україні).

Таким чином, судова і виконавча гілки влади стають більше підконтрольні Президенту. Нові антикорупційні відомства, що знаходяться в президентській вертикалі, ще не показали результатів боротьби з корупцією, але вже можуть бути ефективними інструментами контролю над фінансовими й політичними елітами. Місцева влада, незважаючи на обіцянки на Майдані, так і не стала противагою всемогутньому Центру. Нинішнє послаблення парламенту з гіперлояльним до Президента спікером, безіменною коаліцією і роз'єднаною опозицією усуває єдину національну легітимну противагу президентському інституту влади. На жаль, на сьогодні момент можна стверджувати, що відновлення парламентсько-президентської системи, яке відбулося 21–22 лютого 2014 року в результаті перемоги Євромайдану, більше не дійсне.

ЛОТЕРЕЯ

Звичайно, консолідація влади Президентом не означає, що ця влада неминуче буде використана в розріз з інтересами суспільства. Водночас якщо президент стає непідконтрольним парламенту, пропадають гарантії та механізми обмеження використання влади в особистих цілях або в цілях третіх осіб.

На жаль, нехай і недовгий, але відчайдушно багатий досвід незалежної України показує, що одним із головних джерел загрози для свободи й гідності громадян є президентський інститут. Сила олігархічних кланів минулого і нинішніх фінансово-політичних груп полягає в підтримці президентського авторитаризму на певних умовах. Разом формальний президентський інститут і неформальні фінансово-політичні об'єднання легко підпорядковують судову, виконавчу та законодавчу гілки влади і вбудовують їх у єдину вертикаль, використовуючи її в своїх цілях, а не в цілях суспільства.

Щоразу на пострадянському просторі авторитарна загроза виникає з надр президентського інституту. У пізньорадянському контексті президентський пост був винайдений для виведення глави держави з-під контролю політбюро і ЦК. Після розвалу СРСР президентський інститут у міжвидовій боротьбі з іншими політичними інститутами розвинув авторитарну складову до рівня домінуючої. Завдяки цьому, який би демократ не потрапляв у прокрустове ложе президентського крісла, за півтора-два роки він перетворювався в чемпіона авторитарного персоналізму.

Така небезпека є і нині. Суспільству слід розпочати дискусію на національному рівні про те, як можна мінімізувати ризики повернення авторитарного режиму і використовувати консолідовану владу з метою трансформації, модернізації та демократизації України.

Михайло МІНАКОВ,
президент Фонду якісної політики,
Тимофій МИЛОВАНОВ, в.о. президента Київської школи економіки, професор Пітсбурзького університету

СТРАХ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Не так давно в нашій газеті ми торкалися серії соціально-психологічних експериментів, через призму яких намагалися пояснити та проаналізувати різні актуальні суспільно-політичні, ментальні явища в українському суспільстві. Адже розуміючи природу таких поведінкових штампів, що охоплюють цілі суспільні верстви, а то й націю, легше знайти шляхи коригування, нівелювання та трансформування їх для суспільних потреб, удосконалення соціальної та політичної системи загалом. Урешті-решт, оздоровлення українського соціуму та перетворення його на приклад сучасного здорового суспільства.

У цій статті хотілося б продовжити таку трохи призабуту тематику і звернути увагу на досить актуальну і до сьогодні проблему в українському суспільстві, яка називається дифузією відповідальності. Цей термін став уживаний якраз після проведення нижчеописаного експерименту, який, до речі, поряд зі згаданими у нашій газеті експериментами Мілгрема та Зімбардо вважається класичним експериментом у соціальній психології. Дифузія відповідальності, правду кажучи, не є унікальною властивістю українців, оскільки узагальнює в цілому недоліки людської природи, однак для українського суспільства вона є лакмусовим папірцем у намаганнях стати більш цивілізованим та дорослим поряд із західними сусідами, які цей етап трансформації вже пройшли.

* * *

Реальна життєва історія, яка трапилася в Нью-Йорку в 1964 р, багато разів була описана в усіх підручниках із соціальної психології. Кітті Дженовезе, власниця бару на Манхеттені, поверталася додому опівночі (до району Квінс, в якому проживають американці середнього класу). Коли вона вийшла з машини, на неї напав невідомий чоловік із ножем і завдав їй кілька ран. Кітті відчайдушно кликала на допомогу. Один із сусідів відчинив вікно і закричав: «Відчепися від дівчини!» Нападник схаменувся і почав тікати, однак за мить повернувся і, поваливши поранену жінку на землю, завдав їй нові рани. Жінка продовжувала кричати. Хтось із сусідів зателефонував у поліцію. Бригада приїхала через дві хвилини, однак нещасна жертва вже була мертва, а нападник зник. Напад на жінку тривав 35 хвилин. Свідками, за даними поліції, було 38 чоловік із навколишніх будинків, із яких тільки один викликав поліцію. Одна подружня пара, будучи повністю впевненою, що поліцію викличе будь-хто інший, сіла біля вікна і спостерігала жахливу картину. Вбивця Кітті Дженовезе так і не був знайдений.

Ця історія вразила всю Америку. Було очевидно, що якби жінка отримала допомогу, у неї був би шанс залишитися живою. Однак пасивність усіх свідків цієї історії, їхня відстороненість, небажання зупинити насильство стали причиною такого трагічного фіналу.

Історія з Кітті Дженовезе стала поштовхом для вивчення аспектів людської поведінки, пов'язаних із наданням допомоги іншим людям.

Кітті Дженовезе

Поведінка, спрямована на надання допомоги іншим людям, називається просоціальною. У психологічних експериментах робилися спроби визначити її чинники. Джон Дарл з Нью-Йоркського університету і Бібб Латане з Колумбійського університету запропонували термін для опису поведінки людини, що стала свідком критичної ситуації, коли виникає необхідність надати допомогу, – «втручання / невтручання свідка».

Дослідники встановили, що в житті людини виникає ймовірність зустрітися принаймні з шістьма критичними ситуаціями. Вони дійшли висновку, що причинами невтручання людей були не брак досвіду чи відстороненість, не брак співчуття або нездатність надавати допомогу, а велика кількість учасників подій. Учені вирішили експериментально довести свою гіпотезу: чим більше очевидців, тим менша ймовірність у критичній ситуації, що хтось із них надасть допомогу. Феномен розподілу відповідальності полягає в тому, що зі

Джон Дарл

зростанням кількості свідків у критичних ситуаціях імовірність надання допомоги зменшується.

Теоретичною основою експерименту стала теорія розподіленої відповідальності.

Учені вирішили змоделювати критичну ситуацію таким чином, щоб спостерігати поведінку свідків. Учасниками дослідження були студенти підготовчого курсу психології Нью-Йоркського університету, їх попросили взяти участь у дискусії про адаптацію до висококонкурентного університетського життя і розповісти про особисті проблеми, які у них виникають. Студентам запропонували обговорити свої проблеми між собою, щоб ніхто не відчував збентеження і незручності. Учасники перебували в окремих кімнатах і мали можливість спілкуватися один з одним по телефону. Студентам пояснили, що по телефону вони можуть спілкуватися лише з однією людиною. Кожен учасник мав можливість говорити в мікрофон дві хвилини, а потім мікрофон перемикали на іншого.

Така організація дослідження соціальної поведінки дозволила створити природну ситуацію і приховати зміст дослідження.

Студентів поділили на три групи. Перша група була переконана, що вони говорять тільки з однією людиною. У другій групі кожен думав, що спілкується з двома людьми. У третій групі учасники вважали, що розмовляють із п'ятьма людьми. Насправді ж у всіх групах досліджувані розмовляли самі з собою, а всі інші голоси були записані на плівку.

В експериментальних умовах змінювали розмір групи і створювали критичну ситуацію. Дослідники вважали, що раптовий приступ епілепсії сприйматиметься людьми як нещасний випадок, що і відбувається насправді. На початку дослідження перший учасник розповідав про те, що йому важко пристосуватися до життя в Нью-Йорку і що він не може зосередитися на навчанні. Потім зізнавався, що у нього трапляються напади хвороби після пережитого стресу. Далі розмова переключалася на іншого студента. У першій групі наступним був студент-досліджуваний, в інших групах студент чув розмову і голоси, перед тим як надходила його черга висловитися. Після розповіді досліджуваного знову озивався перший студент, і в цей момент відбувався нещасний випадок: у першого студента нібито починався напад (який був записаний на аудіоплівці).

Для випробуваних це переконливо виглядало як нещасний випадок. Студент, учасник дослідження, – в біді, і йому потрібна допомога. Дослідники фіксували, скільки членів команди допомогли студенту в біді (тобто залишали свою кімнату і повідомляли про напад експериментатору). Показники враховували час, необхідний випробуваним, щоб ухвалити рішення про необхідність надання допомоги. Експериментатор очікував реакції учасників 4 хвилини, після цього дослідження зупиняли.

Гіпотеза експериментаторів підтвердилася. Кількість піддослідних, які прийшли на допомогу, залежала від різної чисельності групи. Чим більшою була чисельність групи, тим менше її учасників поспішали на допомогу. Затримка в часі також була тривалою там, де було більше учасників. У першій групі (двоє учасників) надали допомогу приблизно 100%, затримка в ухваленні рішення була менше хвилини. У групі з трьох учасників надали допомогу 85%, затримка в часі була більше 3 хвилин. У третій групі (шість учасників) надали допомогу 60%, затримка в часі – 4 хвилини.

Дані можуть підштовхнути нас до думки, що в дослідженні взяли участь люди, які не здатні до співчуття і байдужі до страждань, проте Дарл і Латане з'ясували, що всі студенти пережили незвичайне хвилювання і рознервувались, коли почався напад хвороби. Дослідники дійшли висновку, що поведінка людей зумовлена їхньою чисельністю, яка спричиняє явище дифузії відповідальності. Коли зростає кількість людей у групі, досліджуваний відчуває меншу особисту відповідальність за надання допомоги. Студент, який вважав, що він діє один, не затримувався з допомогою. Коли випробовувані вважали, що поруч є ще інші учасники, їм легше було подумати, що хтось інший повинен прийти на допомогу і вирішити проблему. Крім відповідальності, існує також вина й осуд. Коли нема з ким ділити відповідальність, людина намагається діяти таким чином, щоб уникнути осуду, і розуміє, що тягар провини буде витримати дуже важко. Коли ж учасників подій досить багато, тоді присутнім легше думати, що вони зможуть уникнути осуду або перенести негативні наслідки.

Іншим стримуючим фактором є страх оцінки. Дарл і Латане з'ясували, що коли є багато інших свідків, людина боїться, що буде висміяною або зазнає критики з-за можливої неадекватності (допомога не потрібна, а з мене будуть сміятися, чого я вчинив так нерозумно). Життєвий досвід багатьох із нас навчив не поспішати з допомогою, оскільки інші маніпулюють нашими почуттями, і в кожній ситуації слід краще розібратися.

РЕЗУЛЬТАТИ ЕКСПЕРИМЕНТУ

55% учасників, які були на самоті, повідомили експериментатору про дим протягом перших двох хвилин. З інших груп так діяло лише 12% учасників. Через 4 хвилини 75% одиночних учасників сповістили про небезпеку. В інших експериментальних групах кількість учасників, які почали діяти, не змінилася.

(із книги: Л. Колець «Класичні експерименти в психології»)

* * *

Хоча вищезгаданий експеримент і проведений для моделювання соціальної поведінки, його результати та загалом тенденції, які він показав, можуть стати основою для аналізу актуальних політичних явищ у суспільстві, зокрема українському. Мова йде про явище, яке в політології називається абсентеїзм – ухилення від участі у виборах, зборах тощо. Виправданням такої поведінки у потенційних виборців служать гештальти, типу: «Мій голос нічого не вирішує». І якщо раціонально мозок намагається актуалізувати та виправдати логічними зв'язками те, що все давно куплено, проплачено і т. д., то на ірраціональному рівні неусвідомленого все насправді починається зі страху взяти на себе навіть невелику частку відповідальності, зі страху поразки у виборі, розчарування невідповідністю своїх дій і, зрештою, ігнорування вибору загалом та перенесення відповідальності на уявну множину «інших».

Найстрашніше те, що така модель здатна розвиватися у дуже небезпечний тип поведінки громадянина, коли він торгує власною відповідальністю. Виправдання та аргументація, як не дивно, виходять із того ж джерела ірраціонального – «мій голос нічого не вирішує» (що підсвідомо означає «нехай вирішують інші»). Але водночас виборець готовий власну безвідповідальність оцінювати у грошовому еквівалентні...

Як ремарку хотілося б вставити коротку історію з власного студентського життя. Якось перед виборами (ймовірно, 2012 року) сиділи ми в кімнаті гуртожитку в сусідів. І тут дівчина починає розповідати, що взяла 200 гривень за те, що проголосує за потрібного кандидата. Пояснення було популярне: «Мій голос і так нічого не вирішить». Тоді я їй поставив логічне запитання: «Якщо він нічого не вирішує, як думаєш, чому тоді його купують?» Таке просте запитання загнало у логічний тупик мою співрозмовницю. Напевно, поведінку цієї дівчини мені змінити не вдалося, але ситуація змусила мене ще більше задуматися над тим, як банальні нав'язані фетиші та ірраціональні гештальти, типу дифузії відповідальності, блокують логічні зв'язки у представників homo sapiens.

Останні соціологічні дослідження показують, що навіть такі соціальні збурення, як Революція Гідності та війна майже не позначилися на моделях політичної поведінки пересічних українців. Більшість українців готова голосувати за грошову винагороду на місцевих виборах восени цього року. Про це свідчать результати опитування у рамках спільного проекту «SocioStream AG» та видання «Ділова столиця», які були оприлюднені у червні 2015 року під час прес-конференції в УНІАН. «22% оцінюють свій голос у межах 200–300 гривень, 16% відповіли, що це може бути менше 200 гривень, і 13,2% оцінюють свій голос у 300–500 гривень», – про це під час прес-конференції сказала керівник «SocioStream AG» Олена Бояркіна.

Отже, очевидно, що на шляху трансформації нашого суспільства єдиним, із чим найперше треба боротися кожному українцю тепер, є не зовнішній ворог, а ворог усередині кожного з нас – страх. Страх відповідальності, страх свідомого вибору та його наслідків. Проте варто пам'ятати, що передусім ми люди, а людиною стають саме в той момент, коли роблять самостійний вибір: між добром і злом, добрим і поганим, між життям вільного громадянина і життям раба.

Станіслав ДАНКО

РОДЗИНКОЮ ФЕСТИВАЛЮ «VIRVAR» У СЛОВАЧЧИНІ СТАЛА ПРЕМ'ЄРА ВИСТАВИ ЗА УЧАСТІ ЗАКАРПАТСЬКОЇ «БАВКИ»

У словацькому місті Кошице відбувся щорічний Міжнародний фестиваль лялькового театру та ігор і розваг для дітей із батьками «VIRVAR», у рамках якого, зокрема, відбулася прем'єра театральної постановки «Чарівна повітряна куля». Вистава є спільним творчим проектом Закарпатського академічного обласного театру ляльок в Ужгороді та Театру ляльок у Кошицях.

В українсько-словацькій постановці висвітлюються місцеві легенди та історії, прив'язані до конкретних історичних туристично привабливих місць. Загалом, Міжнародний мистецький проект «Мандрівні ляльки» вже назвали театрів і їхніх партнерів складається з двох частин: десяти телевізійних екранізацій регіональних легенд зі Східної Словаччини і Закарпатської України (цією частиною проекту опікується словацька сторона) та українсько-словацької театральної постановки «Чарівна повітряна куля» (за реалізацію якої відповідають закарпатські лялькарі). Прем'єрні покази вистави будуть відіграні у всіх місцях, де відбуваються події сюжету.

Метою проекту «Мандрівні ляльки», який дістав підтримку норвезького фінансового механізму для співробітництва з Україною і відбувається під гаслом «Норвезькі Гранти – Співпрацею до загальних цінностей», є підвищення обізнаності про прикордонні регіони України та Словаччини, а також презентація спільної культурної спадщини.

Вистава «Чарівна повітряна куля», зі свого боку, теж складається з двох окремих частин – словацької та української. П'єсу на основі сюжетів вищезгаданих телевізійних постановок написали драматург Іван Согел разом із режисером постановки Павлом Угером (Словаччина), художнє оформлення здійснила художник-постановник Ольга Філончук, музику написав композитор Олександр Ухач (Україна). Всі декорації, ляльки, реквізит виконані в майстернях Закарпатського академічного обласного театру ляльок, костюми пошиті у майстерні Оксани Вовчик. Слід підкреслити, що, попри складність завдання та велику кількість непередбачуваних обставин, робота була виконана вчасно та якісно. Репетиції української частини вистави відбувалися в Ужгороді із закарпатськими лялькарями – акторами Оленою Пишкою, Юлією Чеховською, Миколою Карпенком, Дмитром Малим, Андрієм Опіоком, асистентом режисера Наталією Орешніковою, а словацької частини – відповідно, в Кошицях за участі колег Міріами Ришави, Юрая Фотула, Еріки Оргован Молнарови, Мирослава Колбаскі, Петера Крек Оргована (котрий одночасно був і асистентом режисера).

Перипетії вистави розпочинаються, коли двоє школярів цуплять із аерокосмічної лабораторії повітряну кулю, що здатна рухатися у просторі й часі, і летять на пошуки скарбів, про які мріяли. Аби повернути дітей, за ними вирушають батьки. Але чарівність побачених місць вражає і дорослих, котрі захоплюються грою. Результатом стає направду

авантюрна подорож із притаманними їй несподіванками та розвагами.

Повітроплавання триває доти, доки мандрівники не опиняються на кордонах Карпатських гір. Мандрівка закінчується там, звідки й почалася. Повітряна куля повертається до ангару в аеропорті, а всі учасники збагачені досвідом неймовірної подорожі різними історичними місцевостями. Скарби, які двоє маленьких школярів знаходять на своєму шляху до минулого, поринаючи в історії про взаєморозуміння, мужність і любов, – це вічні цінності, втративши які світ не зможе існувати.

Вистава, розрахована на найширшу цільову аудиторію, побудована на грі акторів і використанні ляльок різних систем, технічно передбачає виконання не лише на сцені, а і за межами театральних будівель – у відкритому просторі.

Отже, прем'єра вистави «Чарівна повітряна куля» відбулася у Кошицях 5 червня на фестивалі «VIRVAR», а наступного дня у місті Рожнява. Презентували проект його керівники та учасники як від словацької, так і від української сторони. Зокрема, були начальник управління культури Закарпатської ОДА Вікторія Фролова, директор Закарпатського академічного обласного театру ляльок Мирослав Петій, сценограф вистави, київська художниця Ольга Філончук.

Глядачі схвально зустріли цікаву постановку, а вже незабаром відбудуться наступні презентації проекту. В Ужгороді прем'єрний показ вистави запланований на 10 вересня.

Ніна МАЛИШКА, театрознавець

В УЖГОРОДІ ПРЕЗЕНТУВАЛИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРО ЗВИЧАЙНИХ СОЛДАТ

9 червня в Закарпатській обласній універсальній науковій бібліотеці імені Ф. Потушняка презентували військово-історичне дослідження про Першу світову війну кандидата медичних наук хірурга-практика Юрія Фатули «Поклічу ми так і не поховали...»

Не історик за фахом зробив якісне перше дослідження бойового шляху 85-го Мараморосько-Угочанського полку австро-угорської армії, в якому воювали і закарпатці. Автор хотів більше дізнатися про долю свого прадіда Томаша Фатули, солдата австро-угорської армії, який загинув 1918 року на італійському фронті Першої світової війни, якому й присвячена книга. Перегляд рідкісних архівних матеріалів, документів із приватних колекцій, мемуарів, спогадів, зрештою, вилився у написання книги.

За словами Юрія Фатули, ця книга не про генералів, а про солдатів, не про відомих, а про невідомих, про тих, котрі страждали.

Модерував презентацію кандидат історичних наук завідувач відділу Закарпатського обласного краєзнавчого музею ім. Т. Легоцького Йосип Кобаль. Відомий історик допомагав автору збирати матеріали й відзначив ґрунтовність і необхідність праці. Так склалося, що через ідеологічні та часові причини історія Першої світової війни, братовбивчої на території Закарпаття зокрема, коли українці були з обох боків фронту, є фактично білою плямою.

За словами Йосипа Кобаля, в Ужгороді є поховання тих часів поблизу залізничного вокзалу, готелю «Закарпаття» тощо, але радянська влада там збудувала житлові масиви, проклала дороги і т. ін. Історик навів приклади масових смертей у 30-градусні морози, у двометрових снігах і через виконання наказів тощо.

«Цією книжкою віддамо шану дідам, прадідам, які незаслужено загинули і які досі не поховані», – вважає видавець, директор ТДВ «Патент» Іван Ключевський, який видав дослідження за кошти видавництва.

Книга цінна й тим, що у ній наведено кількатисячний мартиролог (перелік солдат, які загинули). Тому родичі можуть знайти інформацію про свої рідних.

Практикуючий хірург Юрій Фатула каже, що планує активно займатися хірургією, але дослідження, ймовірно, продовжить, бо досі не знайшов відомостей про свого прадіда.

Закарпатська обласна універсальна наукова бібліотека ім. Ф. Потушняка

ПРЕЗЕНТАЦІЯ ВИСТАВКИ «МУЗИКА ПОВІТРЯ»

У п'ятницю, 10 червня, в художній галереї «Ужгород» персональну виставку представила закарпатська мисткиня, член Національної спілки художників України Юлія Єгорова-Рогова.

Кілька десятків полотен і витворів із кераміки, представлених у виставковій залі, яскраво ілюструють творче кредо художниці як експериментатора в царині живопису.

Відразу впадає в око легкість кольорів і композицій, зображених на картинах. Відомий закарпатський живописець Василь Вовчок каже: «Головне у творчості Юлії Єгорової-Рогової – це її індивідуальність. Художниця має свій власний почерк, її роботи неможливо не впізнати. Картини легкі, «непереобтяжені», лаконічні, і саме тим вони й підкуповують поціновувача мистецтва. У її роботах мені імпонує чесне бачення світу художницею, прозорість кольору, настрій, який вона вловлює: не багатослівно, але влучно. Тут є і вітер, і сонце, і повітря, і дихання, тобто жива, позитивна енергетика».

Окрім власне живопису, Юлія Єгорова-Рогова вже понад двадцять років експериментує і з керамікою. Вона не тільки створює мистецькі витвори з глини, але й залюбки навчає гончарному ремеслу малечу.

Говорячи про наставників, Юлія каже, що її завжди надихала творчість Адальберта Ерделі і, зокрема, те, що маестро малював поруч із Сезаном на

Монмартрі. Художниця ж завжди захоплювалася французькою культурою, живописом, історією. Крім того, Юлія захоплюється і японською культурою, знайома із писаннями самураїв. Тож якась часточка цього захоплення не могла не позначитися і на її творчості.

На запитання, чому виставка називається «Музика повітря», художниця зізнається: «Тому що все зроблене на повітрі і з музикою в душі. А ще я люблю іноді співати, і мені дуже хочеться, аби й кожна моя робота також заспівала».

Оксана ДУДАШ, «День»

ВІДКРИТО ЖИВОПИСНУ ВИСТАВКУ-ПУТІВНИК ДЛЯ ТУРИСТІВ

9 червня у Закарпатському обласному музеї народної архітектури та побуту заслужений художник України Василь Свалявчик представив тематичну добірку творів, об'єднану під назвою «Дерев'яна храмова архітектура Закарпаття».

На 27 полотнах зображені найкращі свідчення духовної культури краю. Це, зокрема, пам'ятки Великоберезнянщини, Мукачівщини, Свалявщини, Воловеччини, Тячівщини, Рахівщини та Міжгірщини й Хустщини.

Виокремити якусь із церков художник не може, каже, що всі вони рівні та рідні для нього, писав їх із однаковим завзяттям, деякі – на пленерах, за іншими приїздив окремо. Загалом, це чи не найповніша збірка, присвячена церковній архітектурі, серед доробків закарпатських художників. Над нею Василь Свалявчик працював не одне десятиліття і з прикрістю зауважує, що за цей час окремих церков уже не стало або ж вони втратили свій первозданний вигляд, тож ті, які вцілілі, слід особливо цінувати. Власне, мета презентації, за словами митця, – зацікавити храмовою архітектурою відпочивальників, аби, оглянувши виставку, вони захотіли

побачити змальоване наживо.

Настрій виставки доповнюють і колоритні замальовки з сільського життя – старі хати, копиці тощо.

Побачити роботи можна протягом двох тижнів.

Управління культури Закарпатської ОДА

ОРШАНСЬКА БИТВА: ІСТОРІЯ І СЬОГОДЕННЯ

Те, що тепер у нас відбувається на теренах Донбасу, з геополітичної точки зору насправді набагато більше, ніж «антитерористична операція» (АТО). Інша річ, що українська влада через низку причин мусить вдаватися до такої риторики. Не є це й «внутрішнім конфліктом», «громадянською війною», як представляють російські та проросійські мас-медіа. Не є це навіть неоголошеною війною між Росією й Україною, про що нині все частіше й частіше говорять в Україні. Це щось набагато більше.

Звісно, в нинішніх подіях на Донбасі маємо елементи «антитерористичної операції», є й там (чого гріха таїти!) елементи громадянської війни, а ще більше – військового протистояння між Росією й Україною, адже Росія не лише засилає на територію України сучасну зброю, добре підготовлених найманців, зокрема й кадрових військових, а також безпосередньо веде обстріл українських військових зі своєї території. Насправді на Донбасі маємо черговий спалах давнього цивілізаційного конфлікту, який умовно можна означити як конфлікт між «Європою» та «Росією».

Українська поштова марка на честь битви під Оршею

У минулому столітті польський автор українського походження Франтішек Духінський говорив про цивілізаційний розлам, який проходить теренами Східної Європи. Це розлам, за його визначенням, між європейською цивілізацією та цивілізацією туранською, власне, російською. Умовним кордоном цього розламу він вважав Дніпро. Правда, цей цивілізаційний кордон може відхилятися на схід чи на захід. Твори Духінського були достатньо популярними в країнах Західної Європи, зокрема у Франції. Навіть під впливом цього дослідника було перероблено підручники з історії для французьких шкіл, де Україну почали відрізняти від Росії. Звісно, погляди Духінського не подобалися російським та проросійським теоретикам. Вони ладні навіть говорити про «божевілля» цього автора. Безперечно, в поглядах Духінського було чимало наївного, «ненаукового», де геніальні здогади змішувалися з різного роду історичними «натяжками». Однак ці погляди в цілому не втратили своєї цінності. Наприклад, тепер набула поширення теорія Самуеля Гантінгтона про «війни цивілізацій», яка подекуди перегукується з поглядами Духінського.

Узагалі, якщо розібратися, історія Центральної і Східної Європи за останні століття — це історія змагань між Європою та «московською Азією». Звісно, форми цих змагань змінювалися. Це не обов'язково були збройні конфлікти. Були і торгові війни, й інформаційні, і культурна експансія...

Певно, не варто ідеалізувати Європу як цивілізаційну модель. Вона має свої плюси і свої мінуси. Але європейське суспільство — це суспільство, де панує не стільки право сили, скільки закон; де існують визначені правила гри і де людина, граючи за цими правилами, відчуває себе вільною і захищеною. Модель же «московської Азії» — це право сили, а не сила права. Там людина, фактично, безсила перед «сильними світу цього». Розумію, що, характеризуючи ці моделі, вдаюся до спрощення. Але, як на мене, саме це є засадничою відмінністю між цими двома цивілізаційними світами.

Країни «московської Азії», – власне, царська Росія, Радянський Союз, – могли демонструвати більшу ефективність порівняно з країнами Європи, особливо у військовій сфері. Досягати навіть перемог над Європою. Однак у країнах «московської Азії» людина — лише гвинтик державного механізму. І повинна поділяти «колективну думку». Інакше — вона єретик, «розкольник», дисидент... І не місце їй у суспільстві.

«Війни цивілізацій», зокрема, для Східної Європи — це не лише день сьогоднішній. Історія повторюється. І тепер ми маємо дещо схожу ситуацію з тією, що мала місце 500 років тому, коли під білоруським містечком Орша на Дніпрі відбулася велика цивілізаційна битва.

Про цю історичну битву майже не знають в Україні. На жаль...

У той час, тобто на початку XVI ст., значна частина нашої землі, зокрема й Київ, входила до складу Великого князівства Литовського. Слідуючи за російською історіографією, в українських підручниках часто можна зустріти думку, ніби ця держава була для нас «чужою» і загарбала наші землі. Хоча насправді її варто розглядати як наступницю Київської Русі. І територія її переважно була руською і мова державна теж руською іменувалася. Зрештою, руські, власне, українські, можновладці мали в ній сильні позиції. Навіть відбувалася своєрідна «русифікація» литовських княжих родів, представники яких засвоювали і руську мову, й руську культуру. Та й саме Вільно, теперішній Вільнюс, було руським містом, де жили предтечі сучасних білорусів.

У той час набирає сили Московія, яку, до речі, не вважали «правдивою» Руссю. У плані політичному вона продовжувала більше традиції Золотої Орди, а не Давньоруської держави. Московити з другої половини XV ст. починають здійснювати активну експансію на Захід. 1478 р. під їхніми ударами впала Новгородська республіка, яка й економічно, й культурно була пов'язана з європейськими землями. У 1512 р. московський цар Василь III починає війну з Великим князівством Литовським. Військо московітів бере в облогу Смоленськ. Тоді-то це місто й уся Смоленщина була частиною Білорусі, чи, як тоді говорили, — Литви. Лише пізніше Смоленськ, як Псков та Новгород, були помосковщені. Василь III вирішує завдати смертельного удару Великому князівству Литовському. У червні 1514 р. йому вдається зібрати величезне військо. 31 липня впав Смоленськ. Щоправда, чи не головним чинником падіння міста стала не військова майстерність московських вояків, а зрада міської верхівки, яка вирішила перейти на бік окупантів. Смоленський воєвода Юрій Сологуб здався на милість Василя III. Варто також нагадати, що серед руської аристократії Великого князівства Литовського знаходилися люди, які ладні були перейти на службу до московітів. Чи не нагадує вам це ситуацію в Криму, на Донбасі, деяких інших регіонах України, де представники місцевих еліт, заражені вірусом русофільства, надали підтримку проросійським сепаратистським рухам?

Після падіння Смоленська дорога до столиці Великого князівства Литовського стала відкритою. У князівстві сформували арміо, яка мала дати відсіч ворогові. У ній були загони з Білорусі, України, Литви, Польщі (у той час вона знаходилася в унії з Великим князівством Литовським). Очолював це військо український князь Костянтин Іванович Острозький, який обіймав посаду гетьмана литовського. Князівству не вдалося зібрати співмірне московітам військо. Інша річ, що воно було краще озброєне, використовуючи досягнення тогочасної європейської військової техніки. А військо московське мало застаріло зброю, притаманну татарам. Щоправда, московіти намагалися використовувати іноземних спеціалістів із Західної Європи, щоб модернізувати озброєння своєї армії. Чи не робила те саме сучасна Росія, закуповуючи військове озброєння на Заході? Одна історія з «Містралями» чого варта!

Ще один фрагмент картини – панцирна кавалерія, переправившись через Дніпро, вирушається в бойові порядки

Попри певну модернізацію, московське військо майже не відрізнялося від війська татарського. Принаймні про це свідчать тогочасні описи.

Вирішальна битва під Оршею відбулася на початку вересня 1514 р. Її кульмінація та завершення припадають на 8 вересня. Армія московітів, як свідчать тогочасні джерела, помітно переважала об'єднане військо Великого князівства Литовського та Королівства Польського. Називають різні цифри. Загалом же в джерелах переважає думка, ніби військо московітів було утричі більшим. Його чисельність становила близько 80 тисяч. Щодо об'єднаного війська Великого князівства Литовського та Корони Польської, то воно становило близько 25 тисяч. Зокрема, такі цифри називає тогочасний хроніст Мацей Стрийковський, який був професійним вояком. При цьому він уточнює, що «литовського» війська було 16 тисяч, а польського — 9.

Звісно, ці цифри, які фігурують в тогочасних хроніках, могли бути завищеними. Однак можна не сумніватися: це була грандіозна битва. Недаремно про неї заговорили в усій Європі. Так само не варто сумніватися і в чисельній перевазі московського війська.

Героєм цієї битви був князь Костянтин Острозький, завдячуючи військовому таланту якого була й забезпечена перемога. Незадовго перед цим він опинився в московському полоні. Там мав можливість вивчити психологію московітів, зокрема їхніх воєначальників.

Князь вдався до незвичних кроків. Зі своїм військом переправився через Дніпро. Це була ризикована затія. Адже поряд знаходилось численне московське військо. Воно могло розбити частину війська, яка переправилась через ріку, а потім переслідувати другу частину війська. Проте князь Острозький вважав (і, виявляється, цілком справедливо), що московіти не будуть атакувати його воїнів, поки ці всі не переправляться. Їм потрібна була остаточна перемога, розгром усього війська, після чого Велике князівство Литовське стало би беззахисним і могло б капітулювати як частина Московії.

Перейшовши Дніпро, Острозький зі своїм військом, здавалось, опинився у невигідній позиції. Відступати не було куди — позаду водний рубіж. Попереду — московське військо. Тут або перемога, або смерть.

Московські воєводи Булгаков та Челядин сподівалися на перемогу. Адже в них було більше сил. Здавалось, їм легко вдасться зім'яти військо Острозького. Між воєводами не було злагоди. Кожен із них хотів, аби слава дісталася йому. І тільки йому!

Під час битви князь Острозький вдався до хитрого маневру. Використовуючи самовпевненість московських воєвод, він почав імітувати відступ частини свого війська, за якою кинулись московіти, в результаті чого опинилися в засідці. Ті, як ніби відступали, заманили московітів до ліска, де були замасковані гармати, з яких московітів фактично впритул почали розстрілювати. Ряди московського війська були порушені. Почався навальний наступ на московітів, який завершився їхнім повним розгромом.

Події Оршанської битви знайшли відображення в багатьох документах, історичних хроніках, творах художнього плану, а також у фольклорі.

Із боку росіян, закономірно, спостерігалося намагання замовчувати інформацію про цю битву або хоча б применшити її значення. Адже це була нищівна поразка «російської зброї», яка тимчасово призупинила експансію московітів на Захід. Велике князівство Литовське, куди входили землі Литви, Білорусі й частково України, зберегло свою самостійність, не ввійшло, як Псков та Новгород, до складу Московії. Завдячуючи цьому, ці землі зберігалися як частина Європи.

Литовська артилерія перетинає Дніпро понтонним мостом. Фрагмент картини «Битва під Оршею» невідомого автора XVI сторіччя, мабуть, очевидця битви

Популярністю серед російських дослідників користується наразі монографія Олексія Лобіна «Битва під Оршею», що побачила світ у Санкт-Петербурзі в 2011 р. Автор, використовуючи переважно російські джерела, намагається розвіяти «міфи» Оршанської битви. Самій битві у монографії приділено буквально кілька сторінок. В основному ведеться мова про можливу кількість військ як з одного, так і другого боку під час битви. Виявляється, на думку автора, жодної переваги з боку московітів не було. Сили, мовляв, були рівні й становили з кожного боку приблизно по 12 тисяч воїнів. Багато уваги автор приділяє подіям, які відбувалися перед битвою, зокрема, взяттю московітами Смоленська. Йдеться тут і про події після битви. Битва, на думку Лобіна, не мала якогось великого значення, а розгром московітів не був таким уже й жахливим. І все це подається під таким собі науковим «соусом об'єктивності».

Однак у післямові автор відкидає цю «науковість» і вдається до відвертої пропаганди. Дозволю собі процитувати мовою оригіналу уривок з цієї післямови: «В 2014 году исполняется 500 лет сражению. Можно предположить, что на небольшом Оршанском поле вновь будут проводиться концерты и народные гуляния, и некоторые политические деятели снова будут эмоционально извещать о «грандиозной победе над 80 тысячами московитов». Подобные празднования таких дат никак не могут способствовать интеграции народов. В настоящее время не найти более близких по культуре народов, чем русские, украинцы и белорусы. В истории отношений этих народов немало было сложных эпизодов, однако изложение совместной истории только в виде противостояния является попыткой представить Россию исконным врагом белорусов и украинцев. В тезисе о «вековом противоборстве» больше политики, нежели истории».

Не знаю, чи вірить і далі пан Лобін у те, що Росія не є ворогом України? Особливо в світлі останніх подій — анексії Криму, кривавої бійні, яку влаштувала «братня Росія» для українців на Донбасі.

Словом, події п'ятсотлітньої давності лишаються актуальними й сьогодні. Як п'ятсот літ тому наші далекі предки, фактично, відстоювали європейський цивілізаційний вибір на Дніпрі під Оршею, так сьогодні наші сучасники відстоюють цей вибір на Донбасі. І так само, як тоді, ми маємо справу з противником, який переважає нас кількісно. Але ми тоді перемогли. Переможемо й тепер!

Джерело: Петро КРАЛЮК

Князь Костянтин Острозький

ПЕРЕЯСЛАВСЬКА УГОДА 1654 РОКУ: ІСТОРИЧНІ УРОКИ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

Початок, закінчення в наступному номері

У середині XVII ст. Європа ввійшла в нову епоху суспільного й політичного розвитку, що характеризувалася створенням національних держав та утвердженням буржуазних відносин. Україна не була винятком із загальноєвропейських процесів. У ній активно розгорталася визвольна боротьба, спрямована на розв'язання найголовніших завдань — створення незалежної Української Держави й запровадження нових соціально-економічних відносин на основі дрібної (фактично фермерського типу) козацької власності на землю.

Становлення Української Держави відбувалося в надзвичайно складних внутрішньо- та зовнішньополітичних умовах. Тому непростим і водночас кардинальним моментом у політиці гетьмана України Богдана Хмельницького стала Переяславська рада 8 (18) січня 1654 року. Ця подія принципово вплинула на всю подальшу історію українського народу та Європи в цілому.

Безпосередніми наслідками Переяславської угоди для України стало утвердження Української козацької Держави як правової автономії та суб'єкта міжнародних відносин, її легітимація; відбувся розрив стосунків з польсько-литовською Річчю Посполитою. Створено передумови поглиблення процесів інституалізації державного устрою та системи влади в Україні. Незважаючи на свою суперечливість, зазначені процеси розвивалися до першої третини XVIII ст. у конструктивному руслі. Пізніше посилилися процеси колонізації Української козацької Держави, відбулася її повна ліквідація. Почався процес русифікації українського етносу, його денаціоналізації, трансформації Української Православної Церкви, втрати її автономності.

Переяславські події істотно вплинули на розвиток геополітичних процесів, розстановку сил на карті Європи. Істотно зміцнилися позиції Московської держави. Виникли передумови її перетворення на одну зі світових імперій, посилення російської експансії на Захід і Південь. Почався занепад Речі Посполитої. Водночас відбулося істотне послаблення політичної сили та ваги Оттоманської Порти та її васала — Кримського ханства, посилення впливу Священної Римської імперії. Започатковано політичний переустрій Балкан.

Особливих ідеологічних викривлень зазнала оцінка Переяславської угоди за часів Радянського Союзу: вся історія українського народу подавалася як «віковічне прагнення возз'єднатися з російським». Цей міф був створений ще ідеологічним апаратом Російської імперії та суттєво скорегований радянським суспільствознавством у 1954 році — до 300-річчя події. Специфічне розуміння Переяславської ради як акту «возз'єднання України з Росією» протягом 1950—1980-х років було однією з підвалин радянської імперської ідеології поряд з ідеологемами «Київської Русі — колиски трьох братніх народів», «нової історичної спільноти — радянського народу» тощо.

Загалом для українського народу конче важливим є досягнення суспільного компромісу в переосмисленні своєї історії, подолання стереотипів, що не лише за років тоталітаризму, а й задовго до цього насаджувалися в суспільній свідомості. Маємо ґрунтовніше розібратися самі в собі, пізнати самих себе, усвідомити свою цінність. Народ без історії є історичним безбатченком. Такий народ не лише втрачає основи національної свідомості, а й бачення перспективи. Вчені Національного інституту стратегічних досліджень вбачають свою місію в тому, щоб, використовуючи всі наявні можливості, упереджувати таку ситуацію. Аналітичні оцінки історичних уроків Переяславської угоди 1654 року для українського народу, зроблені інститутом, мають розглядатися саме в такому контексті.

ПРИЧИНИ УКЛАДАННЯ ПЕРЕЯСЛАВСЬКОЇ УГОДИ ТА ЇЇ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ ЗМІСТ

1. У XV—XVI ст. у Подніпров'ї на козацьких «слобідських» землях остаточно викристалізувалася військово-старшинська система організації суспільно-політичного життя, яка мала всі основні ознаки державного управління. Вона містила у собі елементи архаїчного, первинного демократизму, була розрахована на впорядкування внутрішнього життя відносно невеликих і соціально однорідних мілітаризованих спільнот. Поряд із цим у тодішній Україні існувала ієрархія польської шляхти й магнатів, яка мала певний обсяг легітимної влади. Загалом політична система українського суспільства в період Визвольної війни та Руїни тільки почала формуватися. Підставою успішного завершення цього процесу мала стати зовнішня стабільність, якої бракувало постійно воюючій Україні. У перспективі політичний устрій Козаччини виявився досить життєздатним: він став основою державної організації Гетьманщини навіть під протекторатом Росії.

2. Протягом другої половини XVI — першої половини XVII ст. розвиток українського народу відбувався в умовах політичного домінування польської шляхти, культурно-релігійного тиску та дискримінації, насаджування непритаманного Україні укладу торговельно-господарського життя, «розмивання» й полонізації національної еліти. У цій ситуації, яка ускладнювалася постійною загрозою з Півдня, козацтво поступово ставало однією з основних форм соціально-політичної самоорганізації суспільства, а згодом перетворилося на його авангард у поступі до політичного суверенітету та створення власної державно-адміністративної й політичної системи.

Внутрішня соціально-економічна ситуація та становище України в світі вимагали організації дієвого функціонування всіх ланок (знизу догори) виконавчої влади, а отже — зміцнення гетьманської влади. Важливу роль у цьому відіграли «Статті про устрій Війська Запорозького» Б. Хмельницького, якими визначалися основи розбудови незалежної Української Держави, передбачалася недоторканність державного устрою в політико-адміністративній, судовій сферах, сфері соціальних відносин тощо. Спираючись на це, Б. Хмельницький вимагав від полкових і сотенних органів виконавчої влади беззаперечного виконання своїх розпоряджень і наказів. Гетьман скликав ради, брав активну участь в обговоренні й ухваленні рішень, контролював судочинство, організовував фінанси, очолював військо та визначав зовнішньополітичний курс уряду. В своїх державотворчих задумах Б. Хмельницький спирався, з одного боку, на українські традиції, елементи громадянського суспільства та республікансько-демократичні засади Запорозької Січі, а з другого — на передові європейські здобутки. Фактично йшлося про створення в Україні президентської (гетьманської) республіки. Гетьман залишався виборною особою, хоча деякі з них, зокрема сам Богдан Хмельницький, Іван Самойлович, Іван Мазепа та Кирило Розумовський, виразно тяжіли до монархічної моделі влади. Виборність панувала й на інших рівнях і гілках державної влади. Самого гетьмана обирала Генеральна рада, вона ж могла й позбавити його повноважень. Б. Хмельницький усі свої здібності, силу й авторитет використовував для зміцнення державності України, утвердження її незалежності.

У цілому соціально-економічний устрій Української козацької Держави був розвиненішим, ніж у Московській державі, де існувало кріпацтво, та в Речі Посполитій. За роки Визвольної війни було ліквідовано жахливу кріпосну залежність селян, їхню примусову підневільну працю. В 1648 р. в Україні було проголошено економічний устрій, що базувався на засадах «вільної праці та занять». На історичну арену вийшли дрібний власник-козак, міщанин і звільнений від панської залежності холоп, праця яких базувалася на матеріальних стимулах. Розвивалося ремісництво, почала складатися козацька буржуазія. Що стосується державної служби, то вона спиралася на землю, яка давалася тому чи іншому урядникові за виконання чиновницьких функцій. Загалом, за наявними оцінками, Хмельниччина не лише переконує в можливості відтворення на той час в Україні буржуазно-демократичної держави європейського зразка, а й вказує на шлях, яким могла би розвиватися Українська козацька Держава. Підпорядкування України Московській державі унеможливило саме такий перебіг подій на майбутніх теренах нашої держави. У подальшому Російська імперія трансформувала українську суспільно-політичну реальність в елемент великоруської шовіністичної системи.

3. У середині XVII ст. Україна, знекровлена й виснажена тривалою боротьбою з Польщею, оточена з усіх боків економічно та військово потужнішими ворогами, змушена була шукати союзників. Улітку 1653 р. Польща утворила антиукраїнську коаліцію з Валахією, Молдавією й Трансільванією. Союз України з татарами вичерпав себе. Із впливових сусідів лишилася тільки Московська держава. Б. Хмельницький зрозумів, що Україна опинилася в пастці: якби їй навіть удалося дати відсіч Польщі, ситуацією негайно скористалася б Порта чи те ж саме Московське царство. (Аналізуючи ситуацію, обов'язково слід взяти до уваги різницю в людських та природних ресурсах Війська Запорозького й держав, з якими йому доводилося найбільше контактувати. Населення Речі Посполитої, наприклад, становило близько шести мільйонів осіб, тоді як на території Війська Запорозького проживало трохи більше мільйона виснажених багаторічними війнами, повстаннями та грабунками (адже саме українські землі були основним театром воєнних дій) мешканців. У цій ситуації було вирішено спробувати домовитися з Москвою про спільні дії проти Польщі, а відтак і інших вороже налаштованих сусідів. Із цією метою й було укладено угоду 1654 року, умови якої містилися в «Березневих Статтях» і трьох «Жалуваних грамотах» того ж року.

4. Укладаючи союз із Росією, Б. Хмельницький насамперед розраховував об'єднаними зусиллями нейтралізувати Польщу й у такий спосіб (через досягнення принципово нового «розкладу сил» в регіоні) дістати можливість подальшого військово-політичного та дипломатичного маневру та на цій основі зміцнити міжнародно-правовий статус Війська Запорозького. Московська держава, зі свого боку, була зацікавлена в поширенні впливу на захід, у виході до Чорного моря, створенні плацдарму для боротьби з Портою та Річчю Посполитою. Безпосередніми ж мотивами укладення Договору 1654 року для неї стали різке загострення відносин із Польщею та побоювання зближення Війська Запорозького з Портою. Враховувалася й перспектива зміцнення позицій Московської православної церкви, яку відкривав їй альянс з Україною.

5. При оцінці Переяславської угоди слід враховувати і таке. На тлі активної дипломатичної діяльності тогочасного українського проводу домовленість з Москвою 1654 року була важливим, але не єдиним тактичним дипломатичним заходом у низці не менш масштабних договорів з іншими державами. Ось деякі з них:

— у лютому 1648 року Б. Хмельницький уклав договір із кримським ханом про спільні воєнні дії;

— у лютому 1649 року було укладено аналогічний договір із турецьким султаном;

— 8 серпня 1649 року було підписано мирну угоду між Б. Хмельницьким і королем Яном II Казимиром — Зборівський договір;

— в листопаді 1650 року укладено договір про нейтралітет між Б. Хмельницьким і семиградським князем;

— 18 вересня 1651 року укладено Білоцерківський договір між Б. Хмельницьким і Польщею;

— у серпні 1652 року укладено молдавсько-український воєнний союз;

— 8 жовтня 1654 року укладено такий самий союз із князем Семигорода Юрієм II Ракоці;

— у жовтні 1657 року І. Виговський уклав воєнний альянс зі Швецією;

— 6 вересня наступного року ним же підписано Гадяцьку угоду з Річчю Посполитою, за якою, зокрема, передбачалася широка автономія так званого Князівства Руського в складі Польщі.

Однак усім цим угодам не судилося стати визначальними міжнародно-правовими чинниками для подальшої долі України. Лише Московській державі вдалося скористатися альянсом 1654 року як правовою підставою для посилення свого політичного впливу на Військо Запорозьке, а згодом для нарощування своєї військової, адміністративної та фінансово-економічної влади в Україні.

6. На момент альянсу 1654 року Україна та Московська держава об'єктивно були двома якісно різними, хоча й багато в чому схожими країнами. Слід зважати, що основні ознаки майбутнього російського імперіалізму було закладено в період монгольської зверхності. У 1237—1480 роках руські землі політико-структурально входили до складу Монгольської імперії Чингізидів. Відомим фактом є й те, що Московське князівство сприйняло монгольську зверхність як природний факт. Хан Золотої Орди став для неї верховним правителем, а московські князі зробилися його легальними намісниками. У суспільно-політичній сфері успадкованими від монгольського етносу ознаками стали: тоталітарність влади, принципове невизнання індивідуальної особистості, знищення приватної власності тощо. Продовженням цих ознак стало кріпацтво та общинний устрій, які впродовж кількох століть виявилися соціально-економічним фундаментом московської державності. Ці принципово значущі оцінки підтверджуються й російською історіографією, зокрема й сучасною. «За роки тісного контакту з татарами, — підкреслюється у виданні «Наш путь. Стратегические перспективы развития России» (М, 1999. — С. 19), — росіяни переймають від них централістську адміністративну модель, агресивну територіальну інтеграційну динаміку, геополітичну місію об'єднання земель Євразії».

Зрозуміло, що за цих умов наші народи не мали значущих глибинних мотивів для «возз'єднання». Відповідний політичний крок був вимушеним для гетьмана. Водночасінші перспективи для Української козацької Держави були ще гіршими. У промові на Переяславській раді (ретельно продуманій і адресованій «людності», «посполитим», а не дипломатам) Б. Хмельницький жодного разу не згадує про зв'язок Московського царства з Київською Руссю чи про етнічну спорідненість двох народів. Єдиний аргумент, висунутий гетьманом на користь союзу, — це віра.

7. Очевидно, що і з московського, і з українського боку альянс був суто політичною акцією: пафосна тональність та піднесена фразеологія міждержавних актів й листування диктувалися дипломатичним етикетом і формальними вимогами міжнародного права. Маючи за спиною непростий кількарічний досвід офіційних дипломатичних відносин, чітко усвідомлюючи різницю в інтересах, Військо Запорозьке і Московське царство ставилися одне до одного прагматично й обережно. Згідно з домовленостями 1654 року, Військо Запорозьке вступало «під високу руку» московського царя на засадах широкої автономії, повністю зберігаючи не тільки можливості внутрішнього самоуправління, але й основи свого суверенітету (гетьманський уряд мав практично необмежені повноваження у сфері міжнародних відносин, Москва зносилася з Чигирином через Посольський наказ тощо).

8. Низку запитань викликає процедура й договірно-правове оформлення українсько-російських домовленостей. Не збереглися оригінали письмових документів, що спонукало до численних спекуляцій, якими поступово «обріс» договір. Угода в Переяславі була усною й передбачала обопільну присягу: як козаки присягали на вірність царю, так і монарх (або уповноважений ним представник) зобов'язувався гарантувати права й вільності українського народу. Однак російський посол В. Бутурлін у останній момент заявив, що таких повноважень не дістав. Переговори мало не зайшли в глухий кут. Проте козацька старшина на чолі з гетьманом вирішила не розривати відносин, котрі так важко налагоджувалися, й поклалася на передане В. Бутурліним «слово» царя, що той підтверджує всі домовленості. У наступні місяці 1654 року між Україною та Московською державою було укладено письмову угоду, що відповідало тодішній дипломатичній практиці.

9. В Україні далеко не всюди одразу згодилися присягати московському цареві. Відомі факти збройних заворушень, які відбувалися в Києві, на Київщині, у Полтавському, Кропив'янському, Уманському та Брацлавському полках. Негативно сприйняла альянс частина козацької старшини та української шляхти. Вкрай негативно поставилося до «об'єднання» духовенство на чолі з ієрархами Української Православної Церкви, які, будучи підпорядкованими Константинопольському, а не Московському патріархові, передбачали майбутні ускладнення й баталії на церковній ниві. Понад тридцять років вони ще противилися «об'єднанню» з Москвою.

Джерело:
***Анатолій ГАЛЬЧИНСЬКИЙ**, професор, доктор економічних наук, «День»*

УКРАЇНА РОЗРОБИТЬ МІЖНАРОДНИЙ ІСПИТ ІЗ УКРАЇНСЬКОЇ

«Україна має розробити міжнародно визнаний іспит із української мови та сучасне методичне забезпечення для вивчення української мови як іноземної», – зазначила Лілія Гриневич.

Україна повинна вирішити низку питань щодо підтримки українського шкільництва за кордоном – від видачі міжнародно визнаних сертифікатів про знання української мови, до навчально-методичної підтримки українських вчителів і закладів за кордоном. Про це йшлося на засіданні робочої групи з розробки Плану заходів щодо підтримки та розвитку українського шкільництва за кордоном на 2016–2020 роки, яке відбулося 8 червня у приміщенні Міносвіти.

За словами міністра освіти Лілії Гриневич, потрібно сприяти розробці якісних підручників, навчальних матеріалів і міжнародно визнаних інструментів підтвердження знань української мови.

«Нині відсутні якісні підручники та програми для викладання української мови як іноземної. Крім того, дуже гостро стоїть питання про запровадження єдиного міжнародно визнаного іспиту з української мови. Звісно, є напрацювання в цьому плані Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Львівського національного університету імені Івана Франка, Інституту українознавства, однак потрібно зосередити зусилля і нарешті створити такий екзамен», – повідомила Гриневич.

Нагальним питанням, на думку експертів, є вироблення стандартів, за якими потрібно викладати та оцінювати володіння українською мовою. Іноземці, що вивчають українську мову, повинні мати можливість засвідчити та підтвердити свої знання.

«Вивчення української мови як другої іноземної, іспит із української мови і відповідна сертифікація та ліцензування, визначення закладів, які зможуть видавати відповідні сертифікати, – це питання престижу держави, і воно має бути вирішено», – заявила Ірина Ключковська, директор Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою НУ «Львівська політехніка».

Як відомо, під час робочого візиту міністра освіти і науки Лілії Гриневич до Канади у травні цього року канадські вчителі української мови звернулися до неї з проханням сприяти розробці міжнародно визнаного іспиту з української мови. Під час конференції українських вчителів у Торонто неодноразово порушувалося питання створення сучасних і якісних підручників та програм для вивчення української мови як іноземної.

ДЕРЖАВА СПЛАТИТЬ 70% ВАРТОСТІ ШКІЛЬНИХ АВТОБУСІВ

Уряд підтримав ініціативу Міністерства освіти і науки України щодо збільшення долі державного співфінансування в цьогорічній закупівлі шкільних автобусів для сільських територій. Про це повідомляє прес-служба Міністерства освіти і науки.

Із запровадженням нового розподілу органи місцевого самоврядування мають півтора місяця, щоб оголосити тендери на закупівлю автобусів.

«Нова пропорція спільної закупівлі виглядає так: не більше 70% коштів виділяє держбюджет і не менше 30% – місцеві бюджети. Якщо ж органи місцевого самоврядування зволікатимуть із закупівлею шкільних автобусів, які потрібні учням до початку навчального року, – їхні кошти будуть перерозподілені на користь тих органів місцевого самоврядування, що готові закуповувати автобуси і витрачати на це кошти з власних бюджетів», – зауважила міністр освіти і науки Лілія Гриневич.

Як повідомили у Міносвіти, на сьогодні, за інформацією виробників, вартість автобусів на 31 посадочне місце (28 дітей + 3 супроводжуючі особи), які відповідають екологічним нормам «Євро-4» та «Євро-5», варіюється від 1,4 млн. грн. до 1,6 млн. грн. На придбання шкільних автобусів у держбюджеті на 2016 рік закладено 600 млн. грн.

РОЗПОЧАТО ОБГОВОРЕННЯ НОВИХ ПРОГРАМ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Міністерство освіти та науки розмістило для громадського обговорення чинні програми для учнів початкових класів загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання (1–4 класи). Програми опубліковані на соціальній платформі EdEra (https://www.ed-era.com/).

У Міністерстві освіти і науки зазначають, що вперше обговорення навчальних програм є публічним та прозорим процесом.

«Спільний проект Міносвіти і порталу EdEra започатковано з метою зробити навчальні програми зрозумілішими і більш наближеними до вікових особливостей дітей та сучасного життя, розвантажити програми від обтяжливої інформації та застарілих підходів та залучити до роботи над оновленням змісту освіти небайдужих освітян і експертів», – повідомляють у відомстві.

Як зазначають у МОН, розвантаження навчального процесу початкової школи – це один із оперативних кроків, які здійснює Міносвіти паралельно створенню Концепції нової української школи, що стане фундаментом реформи всієї середньої освіти.

Після анонсу проекту МОН отримало понад 300 заяв з мотиваційними листами від охочих долучитися до процесу оновлення навчальних програм і методичних рекомендацій для початкової школи. Вже сформовані робочі групи по кожній програмі та визначені їхні модератори, які координуватимуть роботу, узагальнюватимуть подані пропозиції, організовуватимуть подальшу роботу групи.

«Усі, хто не подавав заяв, але хоче висловити свої зауваження чи має конструктивні пропозиції щодо розвантаження чи вдосконалення програм, може зробити це на платформі EdEda – в розділі «Розвантаження програм» розміщена докладна інструкція, як зареєструватися і як залишати коментарі», – повідомили в МОН.

Наприкінці липня оновлені програми мають бути розглянуті й затверджені Колегією Міносвіти.

У відомстві наголошують, що розвантаження програм – це лише перша частина проекту. На основі оновлених програм для початкової школи на платформі EdEra будуть створені відеоуроки, майстер-класи та розміщені навчальні матеріали від учителів-практиків, які допоможуть зробити навчання найменших учнів цікавим і таким, що мотивує і заохочує.

За дорученням міністра освіти і науки Лілії Гриневич до 1 вересня будуть внесені суттєві зміни в критерії оцінювання та орієнтовні вимоги до оцінювання навчальних досягнень учнів початкових класів і будуть надані відповідні методичні рекомендації.

ШКОЛИ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У КОНКУРСІ З ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ

7 червня у Києві за участі представників Держенергоефективності відбулася церемонія нагородження переможців конкурсу на зменшення споживання електроенергії, що проводився у школах 16 українських міст.

У рамках конкурсу, який тривав із 29 лютого до 28 квітня, 78 шкіл-учасників заощадили понад 41 тис. кВт/год. електроенергії. Найкращих показників досягли освітні заклади Кам'янець-Подільського (33,5%) і Хмельницького (20,5%).

«Результати конкурсу приємно вражають. Буквально за два місяці 78 шкіл у середньому зменшили споживання електроенергії на 17,8%. Більше того, своєю активною діяльністю ви, шановні учасники конкурсу, показали, що Україна може бути енергонезалежною лише у тому разі, якщо ми всі разом ощадливо використовуватимемо енергоносії. І головне – залучати до цього представників різних поколінь», – наголосив начальник управління заміщення традиційних видів палива Держенергоефективності Юрій Шафаренко.

За його словами, Агентство всебічно підтримує проведення подібних заходів у навчальних закладах.

«Проводячи цей конкурс, було обрано правильний вектор дій. Адже саме молодь зможе продовжити ті напрацювання у сфері енергоефективності, які сьогодні вже досягнуто. Переконаний, що з такою творчою, ініціативною та активною молоддю ми швидко збудуємо сильну європейську країну з високою культурою енергоспоживання», – зазначив Шафаренко.

Переможці конкурсу отримали від Проекту USAID сертифікати на проведення енергетичного аудиту шкільних будівель. За словами Діани Корсакайте, керівника Проекту USAID, такі енергоаудити розпочнуться вже цього року та стануть основою для впровадження різних енергоефективних заходів.

На церемонії також були відзначені учні-автори кращих відеороликів і малюнків на тему енергозбереження.

Конкурс проводився Проектом USAID «Муніципальна енергетична реформа в Україні» та Інститутом місцевого розвитку за підтримки Держенергоефективності. У конкурсі взяли участь представники 78 шкіл 16 міст-партнерів Проекту USAID: Вінниця, Дніпро, Запоріжжя, Івано-Франківськ, Кривий Ріг, Краматорськ, Кам'янець-Подільський, Луцьк, Львів, Павлоград, Рівне, Суми, Тернопіль, Херсон, Хмельницький і Чернігів.

ЄФО ДОПОМОЖЕ З ЗАКОНОМ «ПРО ПРОФЕСІЙНУ ОСВІТУ»

Експерти Європейського фонду освіти (ЄФО) нададуть МОН рекомендації щодо фінансування та управління в сфері професійної освіти на підставі досвіду країн Європейського Союзу. Про це в ході засідання робочої групи з обговорення проекту Закону України «Про професійну освіту» повідомила фахівець із питань управління та фінансування у галузі професійної освіти і навчання ЄФО Марі Дорлін.

«Фінансування – це завжди складне питання, його логіка має ґрунтуватися на тих реаліях, що нині існують, та результатах, які ви хочете досягти. Однак, очевидно, що фінансування професійної освіти не можна покладати повністю на регіони, адже в таких питаннях, як формування кадрів, держава теж має власний інтерес», – зазначив старший фахівець з систем кваліфікацій ЄФО Ар'єн Дей.

Він також наголосив, що дуже важливо на законодавчому рівні забезпечити гнучкість формування змісту професійної освіти, зберігши при цьому високі стандарти навчання. Не менш важливо, на думку експерта, забезпечити вплив на зміст освіти для всіх зацікавлених сторін, зокрема роботодавців, адже кадри готуються саме для них.

За словами керівника проектів Європейського фонду освіти в Україні Маргарети Ніколовської, професійна освіта – це цілісний підхід до розвитку особистості, що повинен забезпечити громадянам можливість удосконалювати свої навички впродовж усього життя.

МОН та ЄФО планують провести ще низку зустрічей, у рамках яких експерти зможуть надати додаткові пропозиції до проекту закону «Про професійну освіту».

У Міністерстві освіти зазначили, що модернізація професійно-технічної освіти – один із пріоритетних напрямків роботи для МОН у 2016 році. Так, у пропозиціях до нового проекту закону «Про професійну освіту» було закладено ідею фінансування професійно-технічної освіти з декількох джерел. Зокрема, субвенція

на здобуття загальної середньої освіти, державне замовлення на гостродефіцитні спеціальності національного значення, а також регіональне замовлення (для потреб регіонального ринку праці) і галузеве замовлення (від міністерств, відомств або бізнесу).

Пріоритетом Європейського фонду освіти є розвиток професійної освіти в різних країнах світу. У 2010 році ЄФО започаткував Туринський процес для модернізації, прогнозування тенденцій та обміну досвідом у галузі професійної освіти, що є аналогом Болонського процесу в сфері вищої освіти. Нині учасниками Туринського процесу є 27 країн, зокрема й Україна.

В УЦОЯО З'ЯСУЮТЬ, ЯК УМОВИ ВПЛИВАЮТЬ НА НАВЧАННЯ

На інформаційних сторінках учасників зовнішнього незалежного оцінювання, які є цьогорічними випускниками шкіл, розміщено питальник щодо впливу соціально-економічного середовища учнів на результати їхнього навчання.

Метою опитування є з'ясування, як пов'язані умови, в яких живуть і навчаються учні, з успішністю навчання в школі.

В Українському центрі оцінювання якості освіти повідомили, що результати опитування будуть враховані під час формування та реалізації державної політики у сферах, що належать до компетенції Міністерства освіти і науки.

Анкета, запропонована випускникам шкіл, є анонімною. Результати опитування будуть представлені в узагальненому вигляді, тобто дані про школу чи окремих учнів не оприлюднюватимуться.

Знеособлені дані, отримані на підставі проведеного опитування випускників, і результати зовнішнього незалежного оцінювання будуть передані Інституту освітньої аналітики для детального аналізу. До опрацювання даних також долучаються незалежні освітні експерти, представники університетів, Національної академії педагогічних наук та інші науковці.

За результатами опитування в Інституті освітньої аналітики буде підготовлено звіт «Вплив соціально-економічного середовища на результати навчання учнів (вихованців) загальноосвітніх навчальних закладів».

«Дослідження щодо зв'язку навчальних результатів і соціально-економічного оточення випускників загальноосвітніх

навчальних закладів проводяться у всіх розвинутих країнах. Забезпечення доступу до однаково якісної освіти, незалежно від будь-яких факторів, зокрема походження, місця проживання тощо, є однією з цілей ООН для сталого розвитку. Міжнародне дослідження якості освіти PISA, до якого у 2018 році долучиться й Україна, також матиме блок питань, які стосуються навчального оточення учнів – адміністрації школи, вчителів, родини тощо», – повідомили в УЦОЯО.

ПРО АГРЕСІЮ МОСКОВСЬКОГО ПАТРІАРХАТУ НА ВСЕПРАВОСЛАВНОМУ ЦЕРКОВНОМУ ПРОСТОРІ ТА ПРОТИДІЮ МОСКОВІЇ АВТОКЕФАЛІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕРКВИ

Москва, в особі Російської Православної Церкви (Московського патріархату) надзвичайно зацікавлена «протягнути» на Всеправославному Соборі рішення про те, що автокефалія Церквам може надаватися лише за згодою всіх чинних на сьогодні Помісних Православних Церков. Головна мета – цілковито заблокувати на тривалий час надання автокефалії Українській Церкві. У разі ухвалення такого рішення для блокування питання про надання автокефалії Українській Церкві достатньо буде одного голосу проти – це голосу лукавої Московії в особі політизованої та одержавленої на сьогодні Російської Православної Церкви (Московського патріархату). Цей підступний задум розгадали в Константинопольській Православній Церкві і наразі недопустили розгляду такого питання. На цьому підґрунті проти Вселенського Патріарха Варфоломія I московськими політцерковними силами, спецслужбами Російської Федерації та їхньою агентурою по всьому світу розпочато відверте блокування ініційованого Всеправославного Собору.

Водночас Московський патріархат виявляє невдоволення тим, що всі Помісні Православні Церкви, згідно зі встановленим регламентом, матимуть рівну кількість голосів під час роботи та ухвалення рішень на Всеправославному Соборі. На думку керівництва Російської Православної Церкви, право вирішального голосу слід надати всім єпископам чинних Помісних Православних Церков. Зрозуміло, що у такий спосіб керівництво Московського патріархату хотіло б у разі необхідності заблокувати роботу Всеправославного Собору або простою арифметичною більшістю голосів ухвалити рішення, які є політично вигідними саме Російській Православній Церкві та новітній Московській імперії (Російській Федерації). У цьому контексті прописано і рішення Архієрейського Собору Сербської Православної Церкви від 26 травня 2016 року, яка перебуває у давніх і міцних взаємовідносинах із Московським патріархатом.

Що буде завтра – побачимо...

Наразі ми стали свідками того, як політична влада Російської Федерації та вкрай політизована й одержавлена Російська Православна Церква (Московський патріархат) та її філії за межами Російської держави діють виняткою у власних московських егоїстичних ординсько-імперських планах. Москва здійснює на очах усього світу відкриту і цинічну агресію на Всеправославному церковному просторі, при цьому свідомо руйнуючи єдність Вселенського Православ'я...

Питання здобуття єдності та автокефалії Українською Церквою надзвичайно бентежить і лякає сьогоднішніх політичних правителів новітньої Московської імперії (Російської Федерації) та церковних керманичів, які ідеологічно й релігійно обслуговують ординсько-імперські інтереси Російської Православної Церкви (Московського патріархату). Питання утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви викликає у Московії панічний страх – страх неминучого краху Московської імперії зла...

Тож робімо належні висновки, єднаймося, будьмо мудрими і непохитними в питаннях утвердження своєї української національної самоідентифікації, національної і духовної єдності, утвердження Української Держави і єдиної прабатьківської, майже 2000-літньої Помісної Української Автокефальної Православної Церкви! Чим швидше ми цього досягнемо, тим швидше на нашій святій, Богом даній нам українській землі запанує мир, благополуччя та любов поміж людьми.

І нехай у цьому допоможе нам Всемилостивий і Всемогутній Господь Бог!

+ ВІКТОР Бедь,
єпископ Мукачівський і Карпатський
Української Автокефальної
Православної Церкви
12.06.2016 р.,
м. Ужгород

Святий Архієрейський Собор
Сербської Православної Церкви
№62 / зап.164
25 травня 2016 року
Белград
Послання Святого Архієрейського Собору
Сербської Православної Церкви

Першоієрархам і Священним Синодам помісних Православних Церков

У дні найрадіснішого християнського свята, яке наповнює кожну людину і кожну тварину соборним змістом і благою звісткою спасіння у Христі, вітаємо скликання Автокефальних Православних Церков на Святий і Великий Собор, який, дасть Бог, відбудеться в Православній академії на Криті в П'ятидесятницю з 17 по 26 червня 2006 року.

У братській любові, з відповідальністю і великою надією розмірковуючи про цей Святий і Великий Собор під час соборного зібрання нашої Помісної Церкви, нагадуємо собі й іншим про те, що Церква Православна є Собором, скликаним від Бога у Христі і Його Духом натхненним, яким і був Собор святих апостолів. Апостоли керувалися словами: «Бо вгодно Святому Духові, і ми не накладатимемо на вас жодного тягаря, крім цього необхідного» (Дії 15, 28).

Радіємо початку Святого і Великого Собору в свято Зішестя Святого Духа, оскільки він є і повинен бути святодухівською, п'ятидесятницькою подією єдності (κοινωνία) Церков. Зібрані, щоб «одностайно славити Всесвятого Духа», ми віримо, що «там, де Церква, там і Дух Божий; і де Дух Божий, там Церква і всяка благодать, а Дух є істина» (святий Іриней Ліонський, «Проти єресі» – 3, 2, 4, 1).

Із цим розумінням величі й значення Собору ми зі священним трепетом запитуємо себе, чи відповідатиме майбутній Собор критеріям справжніх соборів з історії Православної Церкви, чи виражатиме єдність Церкви Христової в Дусі Святому, на славу Бога Отця, ту єдність, про яку ми постійно свідчимо і яку прикликаємо у Святій літургії. Нагадуємо собі й іншим: це є конкретна єдність на зразок Святої Трійці (Ін. 17, 21), єдність Тіла Христового, «благоволінням Отця... єдністю Духа Святого». Ця єдність в Одному Христі як Одному і Єдиному Главі Богочоловічого Тіла Церкви – дому Отчого, житла Духа Святого і Тіла Христа Спасителя.

Усвідомлюючи історичне значення цього Великого Собору для свідоцтва і місії Церкви Православної в сучасному світі, Святий Архієрейський Собор Сербської Православної Церкви виносить на розгляд Предстоятелів та Священних Синодів Помісних Православних Церков такі свої твердження:

1. Щодо питання ухваленого регламенту організації роботи Святого і Великого Собору Православної Церкви вважаємо, що з ним вводиться практика, невідома колишнім соборам Православної Церкви через неодинаковість і нерівноправність усіх єпископів на Соборі. Ніхто в історії заздалегідь не наказував і не прописував регламент роботи, а сам Святий Собор своєї соборністю це здійснював. А святий апостол Павло вчить: «Будьте братолюбні один до одного з ніжністю; в шанобливості один одного випереджайте» (Рим. 12, 10). Якщо ж цим регламентом заздалегідь передбачається і контролюється соборна робота, мало простору залишається для свободи членів Собору в Дусі Святому

2. Зазначені слабкості цього Регламенту ведуть нас до питання про роль і статус єпископів на Соборі. Єпископи на Соборі – учасники або спостерігачі? Крім невиправданого обмеження числа учасників Собору, вважаємо невиправданим і те, що не всі єпископи мають право голосу. Ми віримо, що право голосу не вступає в протиріччя з заявленим початком консенсусу (якому, за правилом, передують консультації), і вважаємо, що вільне і відповідальне голосування єпископів не завадить одноголосному свідченню Православної Церкви на славу Бога, в Трійці прославленого. Соборне Передання Єдиної Церкви передбачає право голосу кожного єпископа на соборі, від регіонального до вселенського. Цей Собор – добра нагода, щоб виявити чисельність Помісних Церков (більшості з них) на радість Матері-Церкви – першопрестольної Церкви Константинополя – як і Матері всіх Церков, Сіонської Церкви.

3. Із урахуванням того, що питання спілкування між Автокефальними Церквами має вирішальне значення для місії Православної Церкви в світі, ми вважаємо, що необхідно розглянути питання автокефалії, на чому наша Церква постійно наполягала. Цей Собор має досить богословських і пастирських підстав, щоб констатувати, що на сьогодні існує чотирнадцять Автокефальних Церков, і цього достатньо, щоб підтвердити їхній статус. На передсоборних заходах, що відбувалися дотепер, детально опрацьоване питання автокефалії, а також спосіб її проголошення, крім процедури її підписання. Тому абсолютно виправдано і доцільно, аби те, що готувалося протягом десятиліть, було ухвалено і проголошено на Соборі.

4. Сповідуючи єдність і безперервне соборне Передання Православної Церкви, вважаємо неточним твердження, що протягом довгих століть у Православній Церкві не було соборів, тобто жодного Всеправославного або загального собору. Беручи до уваги їхню догматично-еклезіологічну важливість і всеправославне визнання, наша Помісна Церква пропонує підтвердити вселенське значення Святого Собору 879–880 рр. за часи святого Фотія Цареградського, а також ісихастичного Собору 1351 р.

5. У дусі рішення всіх найсвятіших Помісних Православних Церков про те, що кожна з них покликана активно і безперервно брати участь у соборній діяльності Церкви, стверджуємо, що шість підготовлених текстів по суті добрі, але вимагають доповнень і доопрацювання, для того щоб відповідати вимогам життя і місії Церкви. Текст «Місія Православної Церкви в сучасному світі» необхідно збагатити Євангелієм, тобто сотеріологічним і космологічним планом спасіння. З приводу тексту «Відносини Православної Церкви з іншим християнським світом» вважаємо, що вкрай поблажливе ставлення до інших релігій не повинно приглушувати усвідомлення необхідності євангелізації цього світу. Підкреслюємо, що питання діаспори треба вирішувати соборно, за рахунок Всеправославного консенсусу та посередництва Першоієрарха Константинопольського, але за рівноправної участі співпрестольників, православних Першоієрархів і їхніх Священних Соборів.

Святий і Великий Собор Православної Церкви є і закликом усіх до покаяння, подібно до Христового заклику: «І кажучи, що збулися часи, і Боже Царство наблизилось, покайтеся і вірте в Євангеліє» (Марк 1, 15). Так цей Святий і Великий Собор Православної Церкви буде оновленням і підтвердженням живої, істинної і спасительної віри, «одного разу переданої святим» (Юда 1,3), і підтвердить справжню Богољудську вселенськість (екуменічність) Православ'я в часі і просторі, бо «Ісус Христос вчора, сьогодні і навіки Той же» (Євр. 13, 8).

ІРИНЕЙ, архієпископ Печський,
митрополит Белградсько-Карловацький і Патріарх Сербський,
голова Святого Архієрейського Собору
Офіційний сайт
Сербської Православної Церкви

ВІДБУЛАСЯ РОБОЧА ЗУСТРІЧ КЕРУЮЧОГО КАРПАТСЬКОЮ ЄПАРХІЄЮ УАПЦ ІЗ ДИРЕКТОРОМ ДЕПАРТАМЕНТУ У СПРАВАХ РЕЛІГІЙ ТА НАЦІОНАЛЬНОСТЕЙ МІНІСТЕРСТВА КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ

10 червня у Києві в приміщенні Департаменту у справах релігій та національностей Міністерства культури України відбулася робоча зустріч Преосвященнійшого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, з директором вищезазначеного Департаменту Андрієм Юрашем.

У ході результативної та конструктивної зустрічі було обговорено поточні питання щодо процесу реєстрації статутних документів релігійних організацій Карпатської єпархії та проведено обмін думками з приводу пошуку шляхів подолання розділення українських православних і Українських Церков.

Під час зустрічі також були завідувач сектору реєстрації статутів та статистичного обліку релігійних організацій Департаменту Іван Палавяні та старший референт керуючого Карпатською єпархією читець Максим Бережний.

ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА ПРОВІДНИКОМ ОУН ПОЛКОВНИКОМ ЄВГЕНОМ КОНОВАЛЬЦЕМ ДО 125-річчя З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ

14 червня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, відслужив ранкову Літію за українським патріотом, полковником Армії Української Народної Республіки (1918–1921), ініціатором створення і головою Української військової організації (серпень 1920–03.02.1929), головою Проводу українських націоналістів (із 1927), першим головою Організації українських націоналістів (03.02.1929–23.05.1938), борцем за національну і державну незалежність України Євгеном Михайловичем Коновальцем (14.06.1891, Зашків, Західноукраїнські землі під окупацією Австро-Угорської Імперії та Польщі, на сьогодні Жовківський район Львівської області, Україна – 23.05.1938, Роттердам, Нідерланди) до 125-річчя з дня його народження.

23 травня 1938 року український патріот, військовий, політичний і громадський діяч, незламний борець за національну і державну незалежність України полковник Євген Коновалець підступно був убитий співробітником спецслужб комуністично-радянського режиму Союзу Радянських Соціалістичних Республік Павлом Судоплатовим у Роттердамі, Нідерланди.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх земних прогрішень, допущених небіжчиком із власної волі чи з примусу, дарування його душі вічного спокою і життя у піднебессі.

ГОЛОВА ЄПАРХІАЛЬНОГО ВІДДІЛУ КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ ПРОТОІЄРЕЙ ОЛЕКСАНДР СМОЛІН ВІДСЛУЖИВ МОЛЕБЕНЬ ДЛЯ БІЙЦІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ В УЖГОРОДІ

7 червня у військовій частині 3002-го Західного оперативно-територіального об'єднання Національної гвардії України в Ужгороді розпочато військово-тактичні навчання. Перед початком військових навчань у частині відбулось урочисте зібрання та душпастирська зустріч із представниками Карпатської єпархії УАПЦ.

Із благословення Преосвященнійшого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, на запрошення керівництва військової частини цей підрозділ Національної гвардії України відвідав голова відділу з духовної опіки в правоохоронних органах, пенітенціарній системі та Збройних силах України Карпатської єпархії УАПЦ протоієрей Олександр Смолін.

У ході душпастирського відвідування військової частини отець Олександр відслужив молебень перед початком військово-тактичних навчань і звернувся з напутнім словом до новобранців та всіх військовослужбовців, в якому передав благословення від Преосвященнійшого владики Віктора та закликав бути вірними захисниками українського народу та земної, Богом даної нам Вітчизни України.

Насамкінець молебню всіх присутніх військовослужбовців було окроплено святою водою.

ПРЕДСТАВНИКИ ЄПИСКОПАТУ УАПЦ УЗЯЛИ УЧАСТЬ У МІЖНАРОДНІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ «КОНСТАНТИНОПОЛЬСЬКИЙ ПАТРІАРХАТ В ІСТОРІЇ УКРАЇНИ: МИНУЛЕ, СУЧАСНЕ, МАЙБУТНЄ»

10 червня в м. Києві в приміщенні «Українського дому» відбулася Міжнародна науково-практична конференція «Константинопольський патріархат в історії України: минуле, сучасне, майбутнє». Організаторами конференції виступили: відділення релігієзнавства Інституту філософії імені Г. С. Сковороди Національної академії наук України, Національний університет «Острозька академія», громадські організації «Київське Богоявленське ставропігійне братство» та «Європейський християнський конгрес».

Участь у роботі конференції взяли: представники Адміністрації Президента України, департаменту в справах релігій і національностей Міністерства культури України, Української Автокефальної Православної Церкви, Української Православної Церкви Київського патріархату, Української Православної Церкви Канади Вселенського Патріархату, Української Православної Церкви Московського патріархату, Української Греко-Католицької Церкви у складі Римо-Католицької Церкви, вітчизняні й закордонні науковці: богослови, релігієзнавці, філософи, політологи, історики та представники широкої громадськості.

Від Української Автокефальної Православної Церкви участь у роботі конференції взяли: Високопреосвященнійший Герман Семанчук, архієпископ Чернівецький і Хотинський, голова Комісії з зовнішньо-церковних відносин УАПЦ, Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, голова Комісії з духовності, освіти та катехізації УАПЦ, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, президент Міжнародної академії богословських наук, і Преосвященнійший Борис Харко, єпископ Херсонський і Миколаївський.

Відкрив пленарне засідання та головував на ньому Олександр Саган, провідний науковий співробітник Інституту філософії імені Г. С. Сковороди Національної академії наук України, голова організаційного комітету, доктор філософських наук, професор. Відтак із вітальними словами виступили: Ростислав Павленко, заступник голови Адміністрації Президента України, Андрій Юраш, директор департаменту в справах релігій і національностей, Анатолій Колодний, заступник директора – керівник відділення релігієзнавства Інституту філософії імені Г. С. Сковороди Національної академії Наук України, Роман Єринюк, директор Центру українсько-канадських досліджень Університету Манітоби, професор історії церкви Коледжу Святого Андрія у Вінніпезі (Канада), парафіянин Української Православної Церкви Канади Вселенського Патріархату та інші.

У ході пленарного засідання було виголошено такі доповіді:

- Олександр Саган, Інститут філософії імені Г. С. Сковороди НАН України, доктор філософських наук, професор, – «Константинопольський патріархат у системі Вселенського православ'я: проблеми та прогнози розвитку»;
- Високопреосвященнійший Олександр Драбинко, митрополит Переяслав-Хмельницький і Вишневський, вікарій Київської Митрополії Української Православної Церкви Московського патріархату, доктор богослов'я, доцент, – «Участь Константинополя у розв'язанні сучасної канонічної кризи у православ'ї України»;
- Високопреосвященнійший Євстратій Зоря, архієпископ Чернігівський, голова Інформаційного управління Української Православної Церкви Київського патріархату, кандидат богослов'я, доцент, – «Константинопольський патріархат: роль і місце у поділанні існуючого розділення українського православ'я. Погляд Київського патріархату»;
- протоієрей Петро Зуєв, Київська єпархія Української Православної Церкви Московського патріархату, заступник голови громадської організації «Київське Богоявленське ставропігійне братство», – «Київське міжрим'я. Українське церковне питання і стосунки у трикутнику Київ – Москва – Константинополь».

Надалі учасники конференції взяли участь у роботі чотирьох тематичних секцій:

Секція 1. Київська православна митрополія під омофором Константинопольського патріархату та особливості їхніх подальших взаємовідносин.

Секція 2. Константинопольський патріархат і проблема автокефалії Українського православ'я.

Секція 3. Відзначення 1000-ліття присутності українських ченців на Афоні. Спекулятивні спроби російських пропагандистів переписати історію.

Секція 4. Мирянський рух і його роль у збереженні Українського православ'я. Українські православні Церкви діаспори у юрисдикції Константинопольського патріархату – особливості розвитку.

У ході секційних засідань представники Української Автокефальної Православної Церкви виступили з такими доповідями:

- Високопреосвященнійший Герман Семанчук, архієпископ Чернівецький і Хотинський, голова Комісії з зовнішньо-церковних відносин УАПЦ, – «Взаємовідносини із Вселенською Патріархією у новітній історії УАПЦ» (секція № 2);
- Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, голова Комісії з духовності, освіти та катехізації УАПЦ, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, президент Міжнародної академії богословських наук, доктор богословських наук, доктор юридичних наук, професор, – «Українська Автокефальна Православна Церква та Вселенський Патріархат: історія зародження, розвитку та взаємодії» (секція № 1);
- Преосвященнійший Борис Харко, єпископ Херсонський і Миколаївський, кандидат економічних наук, доцент, – «Відродження УАПЦ і Константинопольський патріархат».

Загалом на конференції було виголошено 34 наукові доповіді та повідомлення.

КЕРУЮЧИЙ КАРПАТСЬКОЮ ЄПАРХІЄЮ УАПЦ ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ ОБГОВОРИВ ІЗ НАРОДНИМ ХУДОЖНИКОМ УКРАЇНИ АНАТОЛІЄМ ГАЙДАМАКОЮ КОНЦЕПЦІЮ МУЗЕЙНОГО КОМПЛЕКСУ «КОРОЛІВСЬКЕ ЄВАНГЕЛІЄ»

10 червня в «Українському домі» м. Києва Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією, голова Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви, зустрівся з народним художником України Анатолієм Гайдамакою. В ході зустрічі Анатолій Гайдамака розповів про художній задум і духовно-просвітницький проект можливої побудови музейного комплексу «Королівське Євангеліє» у Виноградівському районі.

Саме на Закарпатті до наших днів збереглось унікальне рукописне «Королівське Євангеліє», датоване 1401 роком і написане давньоукраїнською мовою. Його цінність полягає в тому, що на ньому зберігся автограф переписувача Станіслава Граматика. Зважаючи на безцінність збереженої духовної і культурної пам'ятки кінця XIV–початку XV стст., Анатолій Гайдамака пропонує спорудити музейний комплекс «Королівське Євангеліє» саме на тому місці, де воно було написано. З метою реалізації такого задуму народний художник України декілька років тому розробив відповідний проект і сподівається на підтримку з його реалізації з боку представників місцевих органів влади, науковців, богословів і широкої громадськості.

Проект музейного комплексу передбачає побудову на підвищенні живописної місцевості парку, дзвіниці з престолом для богослужінь і спеціального сховища для «Королівського Євангелія» (з урахуванням клімат-контролю). Навколо дзвіниці – 365 кам'яних брил із текстами кожної сторінки Євангелія, що дасть змогу прочитати кожному охочому весь текст. На стінах основного залу дзвіниці також пропонується розмістити інформацію про всі відомі на сьогодні українські Євангелія.

За результатами обговорення сторони домовилися продовжити з цього питання консультації та об'єднати зусилля з метою пошуку шляхів для побудови на Закарпатті музейного комплексу «Королівське Євангеліє».

Сторінка підготовлена прес-службою Карпатської єпархії УАПЦ

ГОЛОВА ДУХОВНО-ОСВІТНЬОЇ КОМІСІЇ УАПЦ ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ НАГОРОДИВ ПИСЬМЕННИКА ТА ІСТОРИКА ВОЛОДИМИРА БІЛІНСЬКОГО ОРДЕНОМ «20 РОКІВ ВІДНОВЛЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ»

10 червня в «Українському домі» м. Києва Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, голова Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви, за вияв високого патріотизму та багаторічну добросовісну діяльність на ниві відродження правдивої історії України та з нагоди 80-річчя з дня народження провів урочисте нагородження українського письменника, історика та дослідника Володимира Броніславовича Білінського. Нагородження було проведено за присутності низки учасників Міжнародної науково-практичної конференції «Константинопольський патріархат в історії України: минуле, сучасне, майбутнє» та представників Української Автокефальної Православної Церкви.

Володимир Броніславович Білінський народився 18 травня 1936 року в смт Дунаївці Хмельницької області. Після закінчення у 1959 році факультету «Мости і тунелі» Дніпропетровського інституту інженерів залізничного транспорту був направлений на роботу за фахом до Казахстану. Працюючи в Казахстані, досягнув високих професійних і посадових успіхів у будівельній галузі. Після виходу на пенсію в 1999 році повернувся в Україну і проживає в м. Києві.

Володимир Броніславович тривалий період присвятив вивченню та дослідженню правдивої історії України, яка в інтересах Російської імперії та її політичних спадкоємців, Союзу Радянських Соціалістичних Республік та Російської Федерації, була переписана та викривлена. За результатами дослідницької діяльності Володимир Білінський підготував до друку та видав низку науково-популярних історичних книг: «Страна Моксель» (2002), «Отрытие Великороссии» (2004), «Страна Моксель, или открытие Великороссии» у трьох книгах (2006), «Країна Моксель, або Московія» у трьох книгах (2008), «Москва ординська» (2011), «Москва ординська. Книга друга» (2012), «Україна-Русь» – «Споконвічна земля» (2013), «Україна-Русь» – «Князі Галицькі-Острозькі» (2015). Друкується в газетах «Літературна Україна», «Українське слово», «Столиця», «Нація та держава».

18 травня Володимирові Броніславовичу Білінському виповнилося 80 років із дня народження.

Після нагородження Володимир Броніславович подякував за нагороду та звернувся з коротким словом до присутніх, в якому наголосив на важливості утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви. Зі свого боку, владика Віктор подякував ювіляру за його працю та дослідницьку діяльність на ниві відродження правдивої історії України, побажав йому міцного здоров'я, подальших творчих успіхів та Божого благословення, а також запросив Володимира Білінського відвідати Карпатську єпархію УАПЦ та провести низку історичних лекцій для студентської молоді Закарпаття.

ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА СВЯТІШИМ МСТИСЛАВОМ СКРИПНИКОМ ДО 23-х РОКОВИН ЙОГО УПОКОЄННЯ

11 червня Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, відслужив заупокійну Літію за українським патріотом, громадським і церковним діячем, борцем за національну і державну незалежність України, незламним подвижником за відродження і утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви Святійшим Мстиславом Скрипником (10.04.1898, Полтава, Україна під окупацією Російської імперії, на сьогодні Україна – 11.06.1993, Грімсбі, Канада, похований у крипті собору святого апостола українського Андрія Первозваного в Саут-Баунд-Бруку, США), першим Патріархом Київським і всієї України, Предстоятелем УАПЦ (6.06.1990–11.06.1993), Першоієрархом УАПЦ у США (1971–1993) та діаспорі (1969–1993), до 23-х роковин з дня його упокоєння.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх провин, допущених небіжчиком із власної волі чи з примусу, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ БОГОСЛОВСЬКИХ НАУК ТА УКРАЇНСЬКА БОГОСЛОВСЬКА АКАДЕМІЯ ВИДАЛИ ПІДРУЧНИК «НОВІТНІ ТА НЕТРАДИЦІЙНІ РЕЛІГІЇ І МІСТИЧНІ РУХИ УКРАЇНИ»

У червні 2016 року, за загальною редакцією доктора богословських наук, доктора юридичних наук, професора, академіка, єпископа Віктора Бедь і кандидата з державного управління, доцента, член-кореспондента Міжнародної академії богословських наук Валентина Петрика, Міжнародною академією богословських наук та Українською богословською академією Карпатського університету видано підручник «Новітні та нетрадиційні релігії і містичні рухи України» (Київ, ДНУ «Книжкова палата України, 2016. – 342 с.).

У підручнику висвітлюються основні засади віровчення, культової та позакультової практики значної частини нетрадиційних релігійних і містичних об'єднань: християнських груп, культів східного типу, синкретичних культів, сатанинських сект, наукологічних культів, езотеричних учень, неоязичництва, ісламських культів та інших. Розглянута діяльність релігійних і містичних культів як в Україні, так і поза її межами. Автори спираються на широке коло наукових, науково-популярних і релігійних видань.

У додатку міститься програма навчальної дисципліни «Новітні та нетрадиційні релігії і містичні рухи України» з методичними рекомендаціями та впровадження його у навчальний процес.

Участь у підготовці підручника взяли: Віктор Васильович Бедь, Дмитро Васильович Базик, Валентин Михайлович Петрик, Сергій Валерійович Сьомін, Єфрем Вікторович Ліхтенштейн, Константин Олександрович Москалюк, Володимир Васильович Остроухов, Сергій Васильович Урста.

Видання рекомендоване до друку Президією Міжнародної академії богословських наук і Вченою радою Карпатського університету імені Августина Волошина.

Рецензентами виступили: доктор юридичних наук, професор, академік М.П. Стрельбицький і доктор юридичних наук, професор, академік В. Г. Пилипчук.

Підручник буде корисним для застосування у навчальному процесі при викладанні навчальних дисциплін релігієзнавчого, богословського (теологічного) циклів у вищих навчальних закладах, вищих духовних навчальних закладах і при викладанні релігієзнавчого компонента у навчальних закладах загальної середньої освіти України.

Прес-служба МАБН

ІМПЕРСЬКО-ПРАВОСЛАВНА МІФОЛОГІЯ ВІД КОМУНІСТА ЗЮГАНОВА

Те, що лідер російських комуністів Зюганов вдався до православної риторики й запропонував День Росії перенести на 28 липня, коли відзначається хрещення Русі, і те, що цю ініціативу підтримали деякі православні священнослужителі, мені не видається чимось незвичним. Між російським православ'ям і російським комунізмом існує генетичний зв'язок. Ще в 1933 р. український мислитель Арсен Річинський у роботі «Проблеми української релігійної свідомості» показав, що більшовизм виріс на російському ґрунті й чимало взяв від «російської духовності». Пізніше про це також говорив відомий російський філософ українського походження Микола Бердяєв.

Справді, якщо уважно проаналізувати більшовизм, чи то російський комунізм, і російське православ'я (особливо синодального періоду), то побачимо чимало схожих моментів і в організаційній діяльності, і на рівні символіки. Російське православ'я, як і більшовизм, були ідеологіями, котрі служили російській імперськості. І якщо в міжвоєнний період російське православне духовенство зазнало гонінь від більшовиків, то це радше була боротьба конкурентів. Не будемо забувати, що в цей же міжвоєнний період діяла в середовищі Російської Православної Церкви доволі численна група «обновленців», яка намагалася поєднати ідеї більшовизму й православ'я. Зрештою, в 1943 р. під егідою Йосифа Сталіна був досягнутий своєрідний компроміс між російським православ'ям та радянською більшовицькою владою. Російська Православна Церква, незважаючи на декларoване відокремлення церкви від держави, фактично стала напівдержавною структурою, керівництво якою часто здійснювали радянські чиновники. До речі, чимало церковних ієрархів демонстрували тоді зразки радянського мислення. Нарешті в сучасній Росії, де комунізм перестав бути офіційною ідеологією, його замінило російське православ'я.

Та повернемося до пропозиції Зюганова щодо перенесення Дня Росії на день хрещення Русі. Це одне зі свідчень того, що росіяни, точніше їхні політичні лідери, намагаються присвоїти собі українську історію. Адже хрещення відбулося в Києві, на Русі. А під Руссю в той час переважно розуміли терени Київської землі. Та й загалом осередям давньої Руської держави переважно були сучасні українські землі – Київщина, Чернігівщина, Волинь, Галичина, де проживало слов'янське населення. Щодо інших територій тодішньої Русі, які тепер є російськими й білоруськими територіями, то там переважало угро-фінське й летто-литовське населення. Щоправда, ті терени колонізували слов'яни з нинішніх українських земель. Стосувалося це й т. зв. Заліcся, де згодом сформувалося Московське князівство. Взагалі цікаво відзначити, що на колонізованих русинами, власне предками сучасних українців, землях християнство приживалося з великими проблемами. Так, опір християнізації чинив Новгород, хоча це місто було тісно пов'язане з Києвом, а самі новгородці культурно й мовно нагадували киян. Навіть у XIX ст. на Новгородщині в сільській місцевості зберігалися діалекти, близькі до української мови. Ще складніше утверджувалося християнство на Заліссі. Тобто «справжні» російські землі до Володимирового хрещення 988 року не мають стосунку. Це не їхня історія.

Інша річ, що в часи існування Російської імперії їхні правителі, щоб сформувати собі позитивний імідж в очах європейців, «доводили», що вони є спадкоємцями не Московського улусу татарської Золотої Орди, а європейської й християнської Русі, заснованої до того ж германомовними варягами-скандинавами. Ці міфи культивувалися як істориками (Микола Карамзін, Володимир Соловйов та інші), так і відомими російськими літераторами, наприклад Олександром Пушкіним. Культивувався цей міф також російським православ'ям. Закономірно, ідея, що Росія – це нащадок давньої Русі з центром у Києві, стала для росіян своєрідною аксіомою. Як і те, що Володимирове хрещення – це «їхнє», а Київ – російське місто. Звісно, ніхто росіянам не говорить, що терміни Русь і Росія в період Середньовіччя використовувалися для позначення переважно українських і білоруських земель. Щодо корінної Росії

(Московії), то навіть у кінці XIV ст. її часто продовжували іменувати Заліссям. Щоб переконатись у цьому, варто хоча б звернутися до такої відомої пам'ятки давньої російської літератури, як «Задонщина». А назва Росія, власне, в «справжній» Росії утвердилася за часів Петра І, коли виникла Російська імперія.

Враховуючи те, що в нинішній Росії існують вищезазначені міфи, пропозиція Зюганова виглядає для росіян цілком «логічною». Та росіяни росіянами. Наразі нам складно розвіювати їхні міфи. Проте, на жаль, ці міфи активно культивуються в Україні. Зокрема, цим займається духовенство т. зв. Української Православної Церкви, що підпорядкована Московському патріархату. Послухаєш їхніх батюшок, то жодної України не було й нема, а є одна Росія і князь Володимир був істинно російський князь, і хрещення в Києві було російським. Тому, певно, варто розвіювати міфи не лише від православно-комуністичного Зюганова, а й від наших доморощених адептів російського православ'я.

Петро КРАЛЮК, day.kyiv.ua

УКРАЇНСЬКА БОГОСЛОВСЬКА АКАДЕМІЯ
Карпатського університету
(вищий православний духовно-богословський навчальний заклад)

Підготовка бакалаврів і магістрів за спеціальностями:
- Богослов'я (священнослужитель; християнський місіонер);
- Теологія (християнський педагог);
- Регент церковного хору;
- Вищі курси дяків;
- Військове капеланство (додаткова спеціалізація).

Ужгородський богословський коледж

Підготовка молодших спеціалістів (на базі 9 класів) за спеціальностями:
- Катехізатор із православного богослов'я, дяк (із одночасним здобуттям другої вищої освіти за спеціальностями:
- Правознавство;
- Фінанси і кредит).

(Студенти академії при здобутті вищої духовної освіти одночасно здобувають і вищу світську освіту)

ПРИ УНІВЕРСИТЕТІ ТА АКАДЕМІЇ ДІЄ АСПІРАНТУРА І ДОКТОРАНТУРА

м. Ужгород, вул. Гойди, 4; тел.: + 38 099 369 33 77; (0312) 61 20 08; 61 29 45; www.kau.com.ua; www.uuba.org.ua

ВІТАЄМО

14 червня відзначила День народження професор кафедри філософії та гуманітарних наук *Тетяна Іванівна Хоменко*. Долучається до привітань близьких та рідних і колектив Карпатського університету імені Августина Волошина.

Від щирого серця Вас ми вітаєм,
Міцного здоров'я і щастя бажаєм.
Хай зірка із неба в день Вашого свята
Несе лише радість до дому, до хати.
Хай щастя вікує у Вашому домі
І благодать буде завжди,
Сповна і щиру, і щедрої долі
Хай Бог посилає на довгі роки.

16 червня святкує День народження черлова у гуртожитку *Марія Федорівна Рішко*. З цієї нагоди хочеться вічати:

Хай доля дарує Вам довголіття,
Щоб щастя й здоров'я Вам стало довіку.
Хай Вас обминають різні тривоги,
Хай стелиться рівна життєва дорога.
Нехай кожен день Вам сил додає,
А сива хазяїна сто літ вікує.

16 червня чудовий ювілей відзначає *Ірина Михайлівна Данко*. Із цієї нагоди любляча родина вітає турботливу матусю, відданну дружину і бажає міцного здоров'я, щоденної радості, натхненної праці на благо сім'ї, а також дарує такі рядки:

На калині жовтня, немов чарівна м'ята,
Розквітла довгождана сімейна дата.
Добра ми щиро зичимо словця,
Щоб Ти повік щасливою була
Нехай Господь дарує нам небесних
Й багато світлих днів чудесних!

ЩАСЛИВІ

Щасливі ті, хто мають що сказати,
Коли здається, що весь світ затих.
Щасливі ті, хто пам'ятають дати,
Які колись сказали все за них.

Щасливі ті, хто засинають разом
І пошепки бажають добрих снів,
А зранку прокидаються відразу
Від найтепліших, найщирішних слів.

Щасливі ті, для кого перешкоди –
Це досвід пережитих вже років.
Щасливі ті, кому зовсім не шкода,
Що гіркуватий пил перегорів.

Щасливі ті, хто можуть неозлучно
Пройти вогонь і воду, й навпаки.
Щасливі ті, хто можуть дуже гучно
Сміятися, не дивлячись в роки.

Сергій ЗАВАЛКО

ОГОЛОШЕННЯ

Шановні читачі!

Редакція приймає для друку на шпальтах нашої газети ***рекламу, оголошення***, а також ***вітальні слова*** на адресу близьких і рідних вам людей.

За детальною інформацією звертайтеся на адресу: вул. Гойди, 4, 4-й поверх, кабінет **403** (Карпатський університет імені Августина Волошина) або телефонуйте: **066-53-38-745** (Станіслав) у будні (**9:00 – 17:00**).

ВІТАННЯ

Вітання Високопреосвященнійшому Мстиславу Гуку, архієпископу Тернопільському і Подільському, керуючому Тернопільською єпархією, голові фінансово-ревізійної комісії УАПЦ, ректору Тернопільської духовної академії і семінарії, з нагоди Дня народження

Ваше Високопреосвященство!

Дорогий Владико Мстиславе!

У цей святковий день духовенство та вірні Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви, а також професорсько-викладацький склад, співробітники і студенти Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії щиро вітають Ваше Високопреосвященство з Днем народження!

Бажаємо Вам, дорогий Владико, міцного здоров'я, сил духовних і тілесних, Божої милості та допомоги, заступництва Пресвятої Богородиці у всіх Ваших архіпастирських починаннях та справах на славу й утвердження єдиної Помісної Української Автокефальної Православної Церкви, Українського Народу та Вітчизни нашої України!

Із повагою і любов'ю у Христі

+ ВІКТОР Бедь,
єпископ Мукачівський і Карпатський,
керуючий Карпатською єпархією,
голова Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви,
ректор Карпатського університету імені Августина Волошина
та Української богословської академії
м. Ужгород,
14 червня 2016 р.

УКРАЇНСЬКА АВТОКЕФАЛЬНА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА
КАРПАТСЬКА ЄПАРХІЯ

СЛУЖБА ДОВІРИ

Тобі важко і ти не знаєш що робити, до кого звернутися, якщо виникли непорозуміння з рідними та близькими, проблеми на роботі чи службі, в школі чи у вищі та взагалі в житті – НЕ ВПАДАЙ У ВІДЧАЙ!
Тобі допоможуть словом і порадою в православній службі довіри.
Наші телефони цілодобово:

066-75-63-630 – МТС
068-48-11-600 – Київстар

На лінії служби довіри допомогу надасть православний священик. Є можливість отримати консультацію та пораду висококваліфікованого юриста та психолога. Пам'ятай, відчай – це гріх! За потреби дзвони!

Служба довіри
Карпатської єпархії УАПЦ
м. Ужгород, вул. Гойди, 4

Шеф-редактор **Віктор БЕДЬ**
Головний редактор **Анатолій КОСТЮХ**
Літредактори **Марина ГАЗА**, **Наталка ГУМЕН-БІЛАНИЧ**
Редактори відділів: **Станіслав ДАНКО**, **Орест ДІДУХ**, **Ігор КОВАЛЬЧУК**, **Олексій ПАЙДА**, **Олексій ШАФРАНЬОШ**, **Катерина ЧОМБОКОШ**
Верстка **Ігор ТОКАЧ**
ЗАСНОВНИК
ПП «Адвокатське бюро «Срібна Земля».
ВИДАВЕЦЬ
Християнсько-народна спілка Закарпаття.
Ідентифікаційний код 20444130.
Номер зареєстрано в інформаційному медіацентрі Карпатського університету ім. А.Волошина.
Друк: Відруковано видавництвом "Ліра+" ТОВ "ДІМ", м. Тернопіль, вул. Текстильна, 28, тел.: 52 27 37, моб. тел: (067) 350 17 94, a-print.com.ua
РЕДАКЦІЯ
Ужгород, вул. Гойди, 4
e-mail: txt_SZ@ukr.net
архів в Інтернет: www.sribnazemlja.narod.ru
сайт: www.sz.uz.ua
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації – серія КВ № 5468 від 11.09.2001 р.
Передплатний індекс – 61159.
Умовний друк: А3 арк. 12.
Тираж – 2500
Номер замовлення: 244
Виходить один раз на тиждень.
Розповсюдження: Закарпатська область

Редакція залишає за собою право на публікацію та редагування матеріалів, яких не повертає, на них не відповідає і не переслідує до інших інстанцій. Редакційне завдання поділяє думку автора. При передруку посилання на «Срібну Землю» обов'язкове.

* * *

Дай мені, Боже, Духа любові!
Непереможний буду з Тобою,
Стану на чатах Слова Твойого
Від легковажності, погляду злого…
Хай воно в темряві душ наших світить,
Хай воно буде, як світло для світу,
Хай воно кличе людей до спокути, —
Як же без Нього нам жити й бути?
Дай мені, Боже, Духа, що в Тебе,
Щоби душа моя прагнула неба,
Щоб від гріха вона вільною стала,
В вірі до Тебе щоденно зростала
І не томилася в темряві ночі…
Дай мені Духа Святого, мій Отче!

Сергій РАЧИНЕЦЬ

П'ЯТИДЕСЯТНИЦЯ

День п'ятдесятий, як воскрес Господь…
Всі учні в очікуванні дива.
Молитва їхня, щира і гориза,
Як фіміам, струмує до висот.
Він говорив… Так-так, Він говорив:
«Не йдіть з Єрусалима, любі діти,
Бо скоро Духом буду вас хрестити
І приготую до великих жнив».
Так-так, казав Він: силою одягне
І свідками пошле по всій землі
Робити чуда, утішать жалі
І напоїти всіх, хто неба прагне.
І раптом шум. Здиводані зінниці.
Знялася буря? Вітер? Ніби, ні…
З'явились язики, як огняні,
Й на голови осіли поодинці.
О, що це? Радість. Як її втаю?
Слова із вуст. Я вперше їх промовив…
Це Дух Святий, це Дух тебе наповнив, —
Бог виконав обітницю Свою.

Василь МАРТИНЮК

ОГОЛОШЕННЯ

Викладач Ужгородської школи мистецтв набирає учнів на відділення духових і ударних інструментів (тромбон, труба, кларнет, флейта, валторна, тенор, туба, саксофон) на наступний навчальний рік. Тел.: 097-610-66-81, Юрій Юрійович.

«Шукайте ж найперш Царства Божого й правди Його...» (Мт. 6, 33).

Срібна земля

ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСНА ГАЗЕТА

www.sz.uz.ua

№19 (988) від 23 червня 2016 року / ВИХОДИТЬ ЩОТИЖНЯ

ЧИТАЙТЕ НАС НА САЙТІ: sz.uz.ua

«ГІБРИДНА» ЕКСПАНСІЯ

Як повідомляє Інтернет-видання «Медіа-Хуст», у суботу, 18 червня, біля руїн Хустського замку відбулися урочистості з нагоди відкриття стели відомому угорському поету, автору угорського гімну Ференцу Келчеї. На відкритті пам'ятника були запрошені гості – Генеральний консул Угорщини в м. Берегові Ендре Салінскі та народний депутат України Ласло Брензович, які розповіли про літературну спадщину майстра слова, який жив на початку XIX століття.

Стор.: 3

НОВИНИ

УЖГОРОДЦЯМ ВАРТО ОЧІКУВАТИ ЗРОСТАННЯ ТАРИФУ НА ВОДУ

Стор.: 2

СУСПІЛЬСТВО

АНСАМБЛЮ «БЕРЕГИНЯ» – 20 РОКІВ

Стор.: 5

ОСВІТА

У КАРПАТСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ АВГУСТИНА ВОЛОШИНА ВІДБУЛАСЯ ТВОРЧА ЗУСТРІЧ ІЗ ПИСЬМЕННИЦЕЮ ЮЛІЄЮ ДРАГУН

Стор.: 7

ДУХОВНІСТЬ

ВІЗАНТІЙСЬКА ВСЕЛЕНСЬКОГО ПАТРІАРХА ВАРФОЛОМІЯ НАДАТИ АВТОКЕФАЛІЮ ПРАВОСЛАВНІЙ ЦЕРКВІ УКРАЇНИ

Стор.: 9

ДУХОВНІСТЬ

КЕРУЮЧИЙ КАРПАТСЬКОЮ ЄПАРХІЄЮ ВІКТОР БЕДЬ У ПРАЗНИК СВЯТОЇ ТРІЙЦІ В ДОМОВОМУ ХРАМІ УАЦЬ М. БЕРЕГОВА ВІДСЛУЖИВ БОЖЕСТВЕННУ ЛІТУРГІЮ

Стор.: 11

ІСТОРІЯ

ПЕРЕЯСЛАВСЬКА УГОДА 1654 РОКУ: ІСТОРИЧНІ УРОКИ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

Стор.: 8

КАРПАТСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Августина Волошина

Підготовка бакалаврів і магістрів за спеціальностями:

- Правознавство;
- Фінанси і кредит;
- ІТ-технології та програмування;
- Основи техніки та інженерного програмування;
- Філософія;
- Богослов'я;
- Психологія;
- Медична психологія;
- Підготовка офіцерів запасу.

Міжнародна програма подвійного диплома з університетами Євросоюзу за спеціальностями:

- Інформаційні технології (ІТ);
- Основи техніки та інженерного програмування;
- Міжнародні відносини та зовнішня торгівля;
- Управління бізнесом;
- Філософія;
- Психологія;
- Соціальна педагогіка;
- Англійська мова та література;
- Німецька мова та література;
- Туризм і готельна справа.

Ужгородський гуманітарно-економічний коледж

Підготовка молодших спеціалістів (на базі 9 класів) за спеціальностями:

- Правознавство;
- Фінанси і кредит.

ПРИ УНІВЕРСИТЕТІ ТА АКАДЕМІЇ ДІЄ АСПІРАНТУРА І ДОКТОРАНТУРА

м. Ужгород, вул. Гойди, 4; тел.: + 38 099 369 33 77; (0312) 61 20 08; 61 29 45; www.kau.com.ua; www.uuba.org.ua

НАШ КАЛЕНДАР

23 червня – День державної служби;

26 червня – Міжнародний день боротьби зі зловживанням наркотиками і їхнім незаконним обігом; День молодіжних і дитячих громадських організацій; День молоді;

28 червня – День Конституції України.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

25 червня 1931 р. – народився Віталій Русанівський, український науковець, мовознавець, доктор філологічних наук, академік НАН України;

28 червня 1951 р. – народився Петро Михайлович Ходанич, письменник, учений-педагог, кандидат педагогічних наук, лауреат Обласної літературної премії ім. Ф. Потушняка.

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС: 61159

РЕКОМЕНДОВАНА ЦІНА 2.00

СЕЛО НА РАХІВЩИНІ МОЖЕ СТАТИ НАЙКРАЩИМ В УКРАЇНІ

Лазещина, що на Рахівщині, потрапило у фінал конкурсу «Неймовірні села України-2016» і тепер змагається за таке звання із дев'ятьма населеними пунктами.

Конкурс «Неймовірні села України-2016» проводить Агропортал. Мета проекту – сприяння розвитку дрібного і середнього бізнесу, сільських територій і громад, популяризація життя в селі та відродження історико-культурної спадщини української глибинки. Стартувало змагання ще в квітні, а вже до 15 липня включно, за результатами он-лайн-голосування, визначиться переможець. Призовий фонд у розмірі 50% від спонсорських благодійних внесків будуть направлені на розвиток села.

На сайті Агропортал пишуть: «Село Лазещина розкинулося біля підніжжя Говерли і є одним із найбільш високогірних в Україні. Перша письмова згадка про село датується 1555 роком. Походження назви пов'язують зі словами «лаз», «тин», «лазити»: пастухи зі стадами через перелази сучасної Лазещини перебиралися з сіл Галичини через дрімучі ліси Яблуницького перевалу, щоб випасати худобу на закарпатських полонинах і луках, які в ті часи належали угорським феодалам.

Лазещину можна назвати справжнім «кексом», якщо говорити про її «родзинки»:

1. Село – своєрідні ворота між двома західними областями України.

2. Лазещина лежить на перетині туристичних маршрутів, тому є надзвичайно привабливою і зручною для туристів.

3. Тут добре збереглися місцеві традиції і обряди святкування релігійних та традиційних свят.

4. У Лазещині проживає відомий коломийкар, ветеран Другої світової війни Степан Степанович Молдавчук, в активі якого багато сотень етнічних коломийок.

5. Серед історичних пам'яток села – Церква Преображення Господнього, побудована в 1780 р., і Петро-Павлівська церква, побудована в 1827 році.

6. Лазещина – одне з найбільш високогірних сіл в Україні».

ЩЕ ОДНЕ ДИПЛОМАТИЧНЕ АВТО, ЗАПОВНЕНЕ КОНТРАБАНДНИМИ ЦИГАРКАМИ, ЗАТРИМАЛИ НА КОРДОНІ

Ще одні дипломати попалися при виїзді з України на перевезенні контрабанди. Як повідомляє прес-служба ДФС у Закарпатській області, працівники Закарпатської митниці ДФС спільно з працівниками обласного управління СБУ на митному пропуску «Дяково» перекрили черговий канал контрабанди.

На пункт пропуску заїхав автомобіль «Mercedes-Benz Vito» з російськими дипломатичними номерами, який прямував до Румунії. У мікроавтобусі їхали двоє громадян Монголії: водій та пасажир, котрий пред'явив дипломатичний паспорт та лист-клопотання посольства Монголії в Російській Федерації про сприяння в безперешкодному проходженні дипломатичного вантажу.

За документами, машина повинна була перевозити 8 валіз із матеріалами та технічними засобами для проведення парламентських виборів 29 червня цього року. Однак при огляді, який вирішили провести через підозру у несправжності цих документів (вони не відповідали взірцю, затвердженому Віденською Конвенцією), виявилося, що у валізах знаходяться 29 145 пачок цигарок, серед яких «Rothmans» українського виробництва з акцизними марками України, а також «Комплімент вінс», «NZ», «Lifa» – без акцизних марок.

Підтвердила інформацію про затримання дипломатичної контрабанди і прес-служба Мукачівського прикордонного загону. Однак там повідомили, що прикордонники заздалегідь отримали оперативну інформацію про можливе перевезення контрабанди, а цигарки при зовнішньому огляді машини «занюхав» службовий собака.

УЖГОРОДЦЯМ ВАРТО ОЧІКУВАТИ ЗРОСТАННЯ ТАРИФУ НА ВОДУ

У місцевому «Водоканалі», однак, переконують, що якість водопостачання таки покращиться.

Ужгородські депутати 17 червня на позачерговій сесії дозволили «Водоканалу» брати участь у програмі кредитування. Сума, яку планують взяти в борг у Європейського інвестиційного банку, – 25 мільйонів євро під одну цілу три десятих відсотка річних, інформує 21канал.

На освоєння коштів у підприємства буде від 5 до 8 років. На погашення кредиту – до 30. Які роботи необхідно зробити – вивчить комісія Мінрегіонбуду, але у підприємства вже є список найнеобхіднішого – оновити системи мереж водопостачання та водовідведення.

А от повертати позичене будуть із кишень споживачів. Складова кредиту вкладатиметься в тариф! Наразі точних цифр нема, щоправда, у підприємстві обіцяють: подорожчання буде незначне, мовляв, за рахунок модернізації зменшаться витрати.

Головна умова надання Європейських коштів – прибутковість підприємства хоча б на 10%. Наразі «Водоканал» збитковий. Тому, найімовірніше, для отримання кредиту тарифи таки підійматимуть, попри те, що вода на Закарпатті – одна з найдорожчих в Україні.

Загалом, тарифи на гаряче водопостачання в Україні зростуть з 1 липня цього року до 63–78 гривень за кубометр. Про це йдеться у постанові Національної комісії, що здійснює держрегулювання у сфері енергетики і комунальних послуг.

Згідно з постановою, вартість 1 кубометра води залежатиме від постачальника послуги і наявності рушникосушки в квартирі.

ЗАКАРПАТСЬКІ ПРАВООХОРОНЦІ: У ЛІТНЮ ПОРУ ЗЛОЧИНЦІ АКТИВІЗУЮТЬСЯ

Головне управління Національної поліції у Закарпатській області звертає увагу краян на те, що в літню пору активізуються злочинці, які намагаються заволодіти чужим майном.

У сезон найбільшої спеки майно закарпатців, які залишають відкритими вікна, двері своїх будинків, дверцята автомобілів, стає легкою здобиччю злодіїв. Навіть за умови підвищення температури повітря до високих позначок не варто провітрювати квартири, будинки та авто, залишаючи їх без нагляду. Більшість крадіжок у літню пору здійснюється саме з таких місць – повідомляє «Голос Карпат».

Нагадаємо, в Ужгороді затримали 4 серійних злодіїв, які тільки 19 червня обчистили 2 квартири. Затриманими є один мукачівець та троє ужгородців. На вул. Швабській один із них виходив із тамтешнього банку, а решта співучасників чекала його в автівці. Саме тоді оперативники розпочали затримання. Злочинці зачинилися в автомобілі, тому працівники поліції були вимушені розбити скло транспортного засобу та застосувати фізичну силу і спеціальні засоби…

Як повідомила речник ужгородського відділу поліції Ганна Дан, 19 червня зловмисники пограбували дві квартири. Крадії проникали до помешкань громадян шляхом підбору ключа. Забравши все те,

що в подальшому можна продати, злочинці навіть замикали після себе вхідні двері. Наразі правоохоронці перевіряють їхню причетність до аналогічних злочинів, скоєних на території міста. У правоохоронних органах міста стверджують, що на рахунку серійних злодіїв 12 пограбованих квартир ужгородців.

33 га ЗЕМЛІ БІЛЯ КОРДОНУ ПОВЕРНУЛИ У ДЕРЖАВНУ ВЛАСНІСТЬ

Як повідомляє сайт Держприкордонслужби, прикордонники разом із прокуратурою Закарпатської області працюють над поверненням у державну власність земельних ділянок, розташованих уздовж лінії державного кордону, однак розданих місцевою владою фізичним особам.

Чергові 33 га землі вартістю понад 1 млн. грн. повернув апеляційний суд Закарпатської області. Таким чином, Державна прикордонна служба знову може користуватися цією землею для охорони кордону.

Для того аби надати суду докази, правоохоронці активно працювали в Центральному державному архіві вищих органів влади та управління України, галузевому державному архіві Держприкордонслужби та інших архівних установах України. Після цього було подано відповідні позови до Берегівського районного суду Закарпатської області стосовно фізичних осіб, а також Головного управління Держземагентства в Закарпатській області, Берегівського районного управління юстиції про скасування низки наказів Головного управління Держземагентства в Закарпатській області та повернення у державну власність земельних ділянок з незаконного володіння – повідомляє «Прозахід».

На сьогодні 28 земельних ділянок загальною площею 54 га вже повернуто у державну власність. Водночас Мука-

чівський прикордонний загін спільно з військовою прокуратурою Ужгородського гарнізону подав 6 позовів до суду щодо оскарження незаконних рішень про передачу в довгострокову оренду майже 80 гектарів земель, розташованих у безпосередній близькості до кордону. По трьом із них вже винесено судові рішення про скасування договорів оренди.

НА РОБОТУ ЗА КОРДОН: ГОЛОВНІ ПРИЧИНИ ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ

Якщо рік тому головними причинами переїзду за кордон українці називали нестабільну політичну ситуацію і відсутність відчуття безпеки, то сьогодні на перший план виходять інфляція, зростання цін тощо. Про це — в результатах опитування Міжнародного кадрового порталу hh.ua.

Однією з головних проблем українського ринку праці є «відтік інтелекту». Високооплачувані спеціалісти залишають країну в пошуках цікавої й високооплачуваної роботи. Але у теперішній час, порівняно з 2014–2015 роками, кількість тих, хто має серйозні наміри виїхати за кордон, скоротилася приблизно вдвічі.

Незважаючи на відносне зниження кількості трудових емігрантів, досі є значна частина українців, котрі рішуче налаштовані на переїзд. На сьогодні це кожен шостий співробітник. Ще дещо більше половини час від часу думають про еміграцію. Що ж підштовхує українців до пошуків роботи за межами країни?

Практично троє із п'яти опитаних зізналися, що не бачать свого майбутнього в Україні. Кожен другий незадоволений розміром зарплати і рівнем розвитку економіки. Трохи менше половини вважають за неможливе залишатися в країні, де не дотримуються законів і процвітає корупція. І ще двоє із п'яти стурбовані нестабільною політичною ситуацією.

Третина українців їде за якістю життя — хорошою медициною, освітою, доступною страховкою. Дещо менше третини впевнені, що за кордоном можна значно більше заробляти, виконуючи навіть непрестижну роботу. А ось відчуття безпеки, можливість професійної самореалізації та спрощену процедуру реєстрації власної справи українці згадали в останню чергу.

Варто зазначити, що на переїзд за кордон офісні співробітники погодяться лише за певних умов. Дещо менше половини поїдуть у тому разі, якщо роботодавець надасть хороші фінансові й кар'єрні можливості. Чверть — якщо зацікавить компанія і посада, а також якщо буде можливість переїзду разом із сім'єю. Кожен п'ятий поїде лише до країни, де вищий рівень життя і якщо вирішиться питання із житлом. Цікаво, що на переїзд у межах України погодяться лише четверо зі ста опитаних.

Як Ви вважаєте, чому багато українців їдуть працювати за кордон?

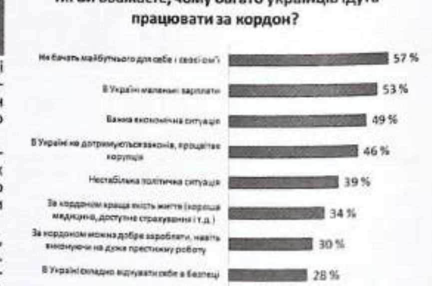

Якби Вам запропонували хорошу роботу, яка передбачає переїзд, Ви б погодились?

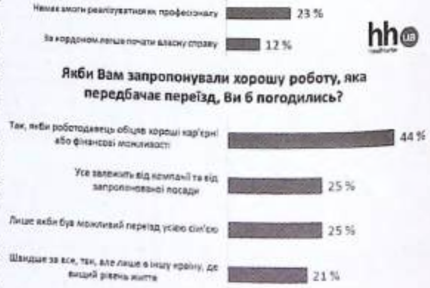

«ГІБРИДНА» ЕКСПАНСІЯ

Як повідомляє Інтернет-видання «Медіа-Хуст», у суботу, 18 червня, біля руїн Хустського замку відбулися урочистості з нагоди відкриття стели відомому угорському поету, автору угорського гімну Ференцу Келчеї.

На відкритті пам'ятника були запрошені гості – Генеральний консул Угорщини в м. Берегові Ендре Саліпскі та народний депутат України Ласло Брензович, які розповіли про літературну спадщину майстра слова, який жив на початку XIX століття.

Вихованці Хустської ЗОШ І–ІІ ст. з угорською мовою навчання Анна та Ріхард Міллери ознайомили присутніх із віршем Ференца Келчеї «В мури твої непривітні я, Хустський замку, вдивлявся», який оздоблює встановлений ще у 2013 році пам'ятний знак видатному угорцю біля підніжжя Замкової гори.

«Відомий поет часто бував у Хусті та у Вишкові. Саме тут він написав чимало творів зі свого доробку. Замкова гора зачаровувала його величчю й надихнула на чудову поезію. Краяни та туристи повинні знати нашу історію і, думаю, ще один пам'ятник тільки привабить до нас відвідувачів», – наголосив депутат міськради, голова Хустської організації КМКС, яка, власне, й профінансувала роботи, пов'язані з виготовленням та встановленням меморіальної дошки, Йосип Козьма.

Стелу угорцю освятили настоятель римо-католицького костелу святої Анни о. Олександр Сулінчак та пастор Єлизаветинського костелу Лойош Йовзан.

Слід зазначити, що автором меморіальної плити є скульптор із Великої Доброні Ендре Гіді-молодший, а виконавцем робіт зі зведення декоративного муру та встановлення пам'ятника – хустський депутат Михайло Грабар. Як додає місцевий Інтернет-ресурс, написи на дошці зроблено двома мовами – угорською та українською, що не може не тішити.

Чому ми вирішили почати з цієї статті в хустському медіа-просторі та акцентувати на ній увагу? Тому що вищеподаний матеріал дуже яскраво та наочно ілюструє так звану гібридну експансію нашого «сусіда» і «партнера», розпочату досить давно, але, як свідчать останні два роки, трансформовану в активну фазу.

* * *

Угорщина – чи не остання країна, яка у європейській спільноті ще не перехворіла на «великодержавну лихоманку». Своїми мріями про «Велику Угорщину» до Карпат правляча еліта вносить чимало деструктивності у загальноєвропейську політику толерантності щодо державного суверенітету навіть такої поки що нестабільної держави, як наша Україна. Своїми амбіціями не вписується Угорщина і в стратегію побудови східноєвропейськими країнами так званого Балто-Чорноморського союзу як вісі стримування Росії.

Навпаки, Угорщина у своїй політиці досить непогано бере приклад із концепції «русского мира», бачачи в ньому, напевно, поки що найуспішніший механізм перекроювання карти Європи. А споглядаючи реакцію на такі дії «сильних світу цього», зокрема Німеччини, Франції та США, упевненість у президента Орбана росте з кожним днем.

Закарпаттю в політиці відновлення «Великої Угорщина» відведена основна роль. Адже саме на Закарпатті угорські стратеги можуть апробувати всі можливі рамкові механізми так званої гібридної експансії. «Гібридна» експансія, або інтеграція – сукупність заходів, які, зрештою, мають стати підґрунтям для остаточного перекроювання кордону та приєднання території. Ця стратегія була успішно реалізована Росією в Криму протягом останніх 20 років, а її результати можемо оцінювати вже тепер. Гібридна інтеграція є довготривалою за мірками звичайної людини, але в рамках глобальної історії – короткою й достатньо успішною. Її можна розділити на три етапи:

- культурна інтеграція;
- економічна інтеграція;
- політична інтеграція.

Подія, описана на початку статті, є яскравим прикладом культурної інтеграції регіону. Як підґрунтя використовується велика нацменшина, яка має відігравати в цьому процесі ключову культурну та політико-економічну роль. Згадаймо, що в Криму двигуном усіх сепаратистських процесів була саме російська меншина, яка меншиною себе, звичайно, не вважала, а тому ставала засобом маніпуляції з боку проросійських сил. На етапі культурної експансії важливим елементом також є нав'язування контрнаціональних фетишів, міфів та пантеону героїв: «Севастополь – город русской славы», «Верецький перевал – місце переходу славних пращурів-угорців» або «Пройдуся я по Петефі, поверну я на Ракоці... » і так далі.

Ще однією подією, яка заслуговує на увагу в рамках аналізу стратегії Угорщини, є відкриття пам'ятника Марії-Терезії в Ужгороді. 5 січня 2015 року в Ужгороді за участі міністра закордонних справ Павла Клімкіна урочисто відкрили та освятили сквер і пам'ятник австро-угорській імператриці Марії-Терезії.

«Я, дійсно, хотів почати цей рік посправжньому, по-європейськи, і цей початок не в Парижі, не в Берліні, він насправді саме тут – в Ужгороді, – цитує Павла Клімкіна «Заголовок». – Сьогоднішня подія більше, ніж символ. Саме тут в Ужгороді, на Закарпатті, в географічному центрі Європи ми сьогодні відкриваємо пам'ятник Марії-Терезії. Для мене це непересічна подія, що уособлює і втілює європейські цінності. І серед них головне – це свобода».

Незрозуміло, як пам'ятник правительці однієї з імперій, до складу якої входили українські землі, може наблизити нас до Європи? Однак очевидно, що потурання власній історії, гідності та плазуванню перед «господарями» в Європі ніколи не цінувалось.

Наступний етап – економічна експансія, метою якої є остаточний відрив економіки регіону від національного центру та узалежнення її від економіки «інтегратора». Така політика особливо легко реалізується, коли економіка об'єкта експансії є вже підірваною, а цільовий регіон знаходиться на периферії та використовується лише як сировинний придаток. Угорщина в цьому напрямку досягла ще більших успіхів, адже прикордонні регіони вже майже не можуть вижити від грантів та вливань із боку угорського уряду, за угорські гроші будуються школи, музеї, заводи. То чому ми ще не в Угорщині?

Цей етап останній – політична інтеграція, що починається із декларативних вимог автономії для нацменшини, закінчується референдумом із вже наперед визначеним результатом. Звичайно, хтось скаже, що для українців це найшвидший шлях приєднання до Європейського Союзу. Але якщо відкинути будь-яку сатиру чи сарказм, то вищеописана стратегія – найшвидший шлях втрати власної державності.

Станіслав ДАНКО

ЗАКАРПАТСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ

ДЕЖАВЮ: НІБИ І НЕ МИНУЛО 75 РОКІВ...

Днями виповнюється 75 років від початку німецько-радянської війни, яка стала основною складовою Другої світової, її головним фронтом, котрий і вирішив результат глобального протистояння.

Для України та війна тривала понад три роки – від 22 червня 1941 р. до середини листопада 1944 р., коли завершилися бої за Чоп. Потім ще близько десятиліття тлів конфлікт на Західній Україні.

Як показали події останніх десятиліть, результат 1945 р. був далеко не кінцевим, а все ж він визначив новий світовий порядок на добрих 45 років. По суті, та війна не закінчилася миром, а одразу переросла у холодну війну (зараз би сказали – гібридну) між нещодавніми союзниками поневолі.

Тож XX століття було одним суцільним протистоянням, яке тяглося від його початку до самого завершення, де більш криваві фази чергувалися з менш кривавими. Події 1941–1945 рр. були піком цієї епохальної катастрофи. При цьому впродовж XX ст. Україна двічі ставала епіцентром світових війн. На початку XXI ст. вона знову в центрі глобального конфлікту через своє розташування між західною і євразійською цивілізаціями. Україна, власне, є коридором зі сходу на захід, через який двом геополітичним утворенням найбільш зручно діставати одне одного.

Перша світова війна завершилася для України проголошенням власної державності, яку не вдалося відстояти. Друга світова війна призвела до суттєвого збільшення території, відновлення республіканського МЗС, вступу до ООН. Холодна війна забезпечила відновлення суверенітету і незалежності. Тепер триває чергова фаза того самого конфлікту, який або надасть повнокровного характеру українській державності, або ж призведе до її чергового краху.

Упродовж обох світових війн західні демократії відверто не знали, що їм чинити з Україною, як реагувати на її появу й існування. Обидва рази Захід обрав варіант із поверненням України у лоно «русского мира». Цього разу ситуація принципово інша, хоча рецидиви старих підходів (злити нас) вряди-годи даються взнаки і нині. Ясно, що без втручання Заходу нічого не завершиться, оскільки нинішня війна має характер не сусідського конфлікту, а глобального, цивілізаційного. Вона ведеться за те, чи приросте західна цивілізація Україною, чи ми залишимося у сфері впливу Кремля.

Західний політикум робить ставку на розвиток демократії – у цьому його сила, але і слабкість теж. Російський – ставить на авторитаризм із перспективою тоталітаризму (де-факто там давно відновлено монархію, не виключено, що це станеться і де-юре). Знову ж таки – у цьому сила, але і слабкість. Два шляхи розвитку несумісні між собою. Україна довго намагалася балансувати між цими протилежностями, але, врешті-решт, мусила зробити вибір – десь навіть поза власною волею.

Багато тепер залежить від президентських виборів у США – країни, яка найбільше виграла від обох світових, а тим більше від холодної війни. Її благополуччя оплачене, зокрема, й українцями. Інша справа, що американці звикли перекладати європейські проблеми на плечі самих європейців, але ЄС нині роздирається внутрішніми суперечностями і навряд чи готовий до чіткої реакції.

Росія тепер перебуває на роздоріжжі. Схоже, що навколо В. Путіна борються різні групи впливу, тому його політика максимально хаотична і не прогнозована. Нафтогазовому лоббі (і загалом бізнесові) вигідне завершення війни, силовики – категорично проти. Ідеологи – теж за продовження. Для широких російських мас це все як фільм жахів для підлітків, допоки воно не торкнулося кожного персонально, як-то було під час війни 1941–1945 рр. У результаті по всій лінії зіткнення відновилися дуелі, єдине призначення яких – просто забезпечувати інформаційні приводи для ЗМІ. Ситуацію поставлено на тривалу паузу на цілком невизначений час. Росія завжди сприймала Україну як державу з обмеженим суверенітетом, тому наша спроба іти власним шляхом розцінюється як зрада з усіма подальшими наслідками.

Натомість Крим нічого не виграв від нинішнього конфлікту – тільки втратив. Донбас – так само. Під час Другої світової війни Крим був під окупацією два з половиною роки, Донеччина – менше двох, Луганщина – півроку. Тепер ситуація стає більш в'язкою у часі. І все ж таки 2017 рік обіцяє бути для Росії кризовим, соціальні і культурні програми згортаються, імпортозаміщення провалилося, внутрішні проблеми загострюються. Час все-таки грає не на Кремль. Росія впродовж чверті століття еволюціонувала від повноцінної економіки до єдиної галузі – експорту вуглеводнів. Тому стала максимально вразливою, хоча на якийсь рік її потуги все ще вистачатиме.

Сергій ФЕДАКА,
zakarpattya.net.ua

ТВОРЧА ЗУСТРІЧ БІБЛІОТЕКАРІВ УЖГОРОДЩИНИ З ІВАНОМ ХЛАНТОЮ

У центральній районній бібліотеці с. Тийглаш на Ужгородщині відбулася творча зустріч бібліотекарів району з Іваном Хлантою — видатним українським фольклористом, літературознавцем, доктором мистецтвознавства, академіком Академії наук вищої освіти України, заслуженим діячем мистецтв України, провідним методистом Обласного організаційно-методичного центру культури.

Протягом п'яти десятиліть він провів копітку і багатогранну роботу з запису та збереження кількох тисяч народних пісень як у рідному краю, так і в інших областях України й далеко за її межами, де проживають українці. Він написав, упорядкував і видав понад 90 книг. Нещодавно побачив світ унікальний збірник «Казки та легенди з-під Хустського замку» (на 914 с.!), до якого ввійшли різні жанри народної прози.

На цій зустрічі Іван Васильович презентував нові книги, які районна бібліотека придбала для своїх користувачів. Із знання справи зупинився на характеристиці фундаментальних збірників пісень «Ой видно село» (2003), «Пісні Іршавщини» (2005), «Співайте Богові нашому, співайте» (2008), «Народні пісні українців Банату (Румунія)» (2009), «Співанки закарпатських гір і долин» (2009). «Пісня — то моє життя» (2013), «Пісенна хвиля Оглядова» (2015).

Поринаючи у фольклорні матеріали, записані й опубліковані І. Хлантою, дістаєшся витоків нашого національного самоусвідомлення, засвоюєш досвід попередніх поколінь у сенсі національного духовного пробудження. Народнопоетичні твори матимуть значний інтерес не тільки для фахівців — дослідників української пісенності, а й найширших кіл шанувальників вітчизняної культури.

Особливо запам'яталися нам із виступу І. Хланти думки про те, що у наш скрутний, комп'ютеризований, прагматичний час, де художнє мислення мимохіть відходить на задній план, народнопоетичні твори будять уяву читача, налаштовують струни його душі на прекрасне, на неповторність світу, на розуміння його душею і серцем, на збереження цієї неповторної краси, даної нам Богом.

Зустріч минула у цікавій, невимушеній атмосфері: бібліотекарі ставили багато запитань, на які діставали вичерпні відповіді. Науковець звернувся до працівників культури з проханням записувати народнопоетичну творчість від старожилів тих місцевостей, де їм доводиться з ними спілкуватися. У майбутньому з тих матеріалів можуть з'явитися нові фольклорні збірники.

Подарунком для митця був виступ дітей із сіл Чабанівка та Ірлява Ужгородського району (вихованців бібліотекаря с. Чабанівка Марти Желізняк) з виставою «Сучасні сватанки».

Наприкінці свого виступу Іван Хланта щиро подякував директору Ужгородської районної бібліотеки Валентині Валісвій за вдало організовану й проведену творчу зустріч, а також усім присутнім, що уважно вислухали змістовну розповідь науковця, яка збагатила, поглибила й розширила наші знання в ознайомленні з багатющими матеріалами народнопоетичної творчості Закарпаття.

Владислава КОСТА

ТРОЄ ЗАКАРПАТЦІВ – СЕРЕД НАЙКРАЩИХ ІЗ МАЙЖЕ ПІВТИСЯЧІ ФОТОХУДОЖНИКІВ РІЗНИХ КРАЇН

У фойє головної адмінбудівлі краю врочисто відкрили виставку «Карпатський Драг», яку вже вп'яте організовує Спілка фотохудожників Закарпаття під патронатом Міжнародної федерації фотомистецтва та за сприяння управління культури Закарпатської ОДА.

Добірка об'єднала близько п'ятдесяти світлин від авторів із різних країн – Китаю, Грузії, України, Словаччини, Угорщини, Італії, Фінляндії та ін.

Представлені роботи здобули відзнаки Другого міжнародного салону художньої фотографії. Цьогоріч участь у ньому взяли 470 митців із 62 країн, надавши для конкурсу майже 7000 світлин.

Оцінювали роботи журі трьох країн – України, Молдови та Грузії. Кожне визначило для себе по кільканадцять фаворитів у чотирьох секціях: «Колір», «Монохром», «Краєвид» і «Люди».

Примітно, що на такому потужному творчому змаганні в списках лідерів фігурують 13 українців, троє з них – члени Спілки фотохудожників Закарпаття: Микола Поцко, Василь Фіцколинець і Ярослав Дуленко.

Організатори привітали переможців, окремим митцям принагідно вручили відзнаки Другого міжнародного салону художньої фотографії, Міжнародної федерації фотомистецтва, Національної спілки фотохудожників України, Асоціації фотографів Грузії, Всесвітньої організації угорських фотографів і Спілки фотохудожників Закарпаття.

Детальні результати конкурсу, а також повну галерею світлин переможців можна побачити на сайті Спілки фотохудожників Закарпаття. Оглянути ж виставку вибраних робіт в Ужгороді охочі матимуть нагоду до кінця червня.

В УЖГОРОДІ ВІДКРИЛАСЯ ФОТОВИСТАВКА ПРО СТЕРЕОТИПИ

У Закарпатській обласній універсальній науковій бібліотеці ім. Федора Потушняка своє бачення людських стереотипів представили учасники фотовиставки «Стереотип», організованій ВОБО «Рідність дитинства».

Як вважають організатори оригінального проекту, фінансованого Європейським молодіжним фондом, через мистецтво, а зокрема, й через фотографії можна вирішувати чимало соціальних проблем. Наприклад, стереотипні рефлексії у суспільстві часом роблять негативний вплив на людей. І хоча в сучасному світі люди тривалий час намагаються не зважати на стереотипи, вони все ж мають місце у нашому житті.

Проект-менеджер та одна з організаторів проекту Тома Пащук із Волині каже, що з Ужгорода виставка переїде до Львова та Києва. Учасники – лідери своїх регіонів, деякі навчаються чи працюють у громадських організаціях та мають активну громадянську позицію, були відібрані відкритим набором по всій Україні. «Ми вирішили зробити фото з різних регіонів як наочний приклад того, про що люди думають, що їх турбує. Плануємо зробити брошури зі світлин. А ще оголосили Всеукраїнський конкурс дизайнерів, для того аби обрати кращі фото зі стереотипності, які ми використовуватимемо для друку листівок, адже нині листівка повертається в наше життя», – говорить Тома.

Роботи Яни з Києва присвячені темі бездомних людей. Фотоаматор зізнається, що у нашому суспільстві звикли ставитися до цих людей зневажливо: «Ми вважаємо, що вони брудні й від них смердить. Проте коли я разом із однодумцями налагодила контакт із групою бездомних у Києві, ми зрозуміли, що вони також нормальні люди, тільки зі своїми проблемами та іншим способом життя. А ще один із них завжди просив випрати його одяг. І він завжди був чистим та охайним. Це лише один із стереотипів, які нам вдалося подолати».

Упродовж тренінгів учасники дискутували про стереотипи та чи можливо позбутися їх узагалі. Анна з Харкова зазначає: «Вони настільки вкоренилися в наше життя, що навіть освіченим людям важко з ними боротися. Гендерні, расові, національні, релігійні стереотипи часом отруюють людське життя».

Максим із Чернівеччини ділиться: «Цей проект дав мені зрозуміти, що боротися зі стереотипами насправді дуже важко. Наприклад, як змінити стереотипні рефлекції мешканців сходу та заходу України один про одного: «кровожерливі бандерівці-западенці» і «обмоскалені пропиті східняки». І це замість того, аби шукати спільну мову, зрозуміти, що ми є діти і громадяни однієї країни, яким насправді однаково болить і яким насправді хочеться миру. Я би збрехав, якби сказав, що за п'ять днів можна зламати всі свої стереотипи, стати вільною людиною, проте ми зізналися собі в тому, що всі ми сповнені стереотипів, які треба долати».

Оксана ДУДАШ, газета «День»

ЗАКАРПАТСЬКИХ ЛЯЛЬКАРІВ ВІДЗНАЧИЛИ НА ФЕСТИВАЛІ «ЗОЛОТИЙ ТЕЛЕСИК» У ЛЬВОВІ

Для участі у X Міжнародному фестивалі театрів ляльок «Золотий Телесик», який тривав у м. Львові з 8 по 10 червня, колектив Закарпатського академічного обласного театру ляльок вирушив щойно повернувшись зі словацького міста Кошице, де взяв участь у фестивалі «Virvar» та одночасно представляв прем'єру міжнародного проекту «Мандрівні ляльки – виставу «Чарівна повітряна куля».

Фестиваль «Золотий Телесик» започаткований Львівським академічним обласним театром ляльок, управлінням культури Львівської облдержадміністрації та Національною спілкою театральних діячів України у 1996 році. Двадцять років тому закарпатські лялькарі зіграли виставу «Усмішка клоуна» Юхима Чеповецького (режисер – Олександр Куцик), а вже відтоді побували на «Золотому Телесику» з такими виставами, як «Сніговички і сонечко» Олега Веселова (2001 р.), «Принцеса-стрибунка» Ладислава Дворського (2003 р.), «Недотепа із Вертепа» Дмитра Кешелі (2009 р.), «Коняги» Ради Москови (2011 р.).

Цього разу на львівському фестивалі колектив із Ужгорода презентував виставу «У нашім раї на землі» (дитячий Кобзарик) за творами Тараса Шевченка. Вистава відібрана для показу не випадково, адже не так давно, у ювілейний шевченківський рік, ця постановка одержала найвищу обласну нагороду – Премію в галузі театрального мистецтва імені фундаторів театру на Закарпатті братів Євгена та Юрія-Августина Шерегіїв у номінації «Режисерсько-постановочна група» (у складі: режисера-постановника Олександра Куцика, художника-постановника Тетяни Улинець).

Відібравши саме цю виставу, художнє керівництво театру не прогадало, адже до неї була прикута чи не найбільша увага учасників і критиків, під час перегляду в залі було багато театралів, представників львівської інтелігенції. За словами професора Леоніда Попова, завідувача кафедри акторського мистецтва та режисури театру ляльок Київського національного університету театру, кіно і телебачення ім. І. Карпенка-Карого, заслуженого артиста України, якщо фестиваль проводився б на конкурсній основі, то вистава закарпатців, безумовно, лідирувала б у творчих перегонах.

Окремо відзначали режисерську вигадливість постановника, адже поставити Шевченка на театральній сцені для маленьких дітей – завдання не з легких. Візуальний образ вистави, який створила художник-сценограф Тетяна Улинець, знайшовши справді оригінальні матеріали для втілення задуму, – одержав чимало схвальних відгуків. Витримана, стильна, органічна сценографія – значна заслуга головної художниці театру, а також художниці по світлу Ірини Осокіної. У виставі задіяні актори: заслужена артистка України Світлана Кобзиста, Микола Карпенко, Андрій Опіок, Олександр Бєліков. Робота колективу за допомогою театральних засобів, візуалізації, музики, співу, акторського втілення та ляльки оживила поетичні образи, наблизила поезію Кобзаря до сучасної дитини.

Участь у фестивалях, крім презентації свого мистецтва, дає театралам унікальну можливість побачити роботи колег, обмінятися досвідом. На «Золотому Телесику» цього разу закарпатці побачили вистави: «Снігова квітка» Київського муніципального академічного театру ляльок, «Коза-Дереза» Львівського академічного обласного театру ляльок, «Оленка та Іванко» Хмельницького академічного обласного театру ляльок, «Котик та півник» Чернівецького академічного обласного театру ляльок, «Микита Кожум'яка» Запорізького обласного театру ляльок. Були також представлені роботи зарубіжних колективів: «Казкі з коляскі» Брестського театру ляльок (Білорусь); «Весняна пісня дрозда» Республіканського театру ляльок «Лікуріч», м. Кишинів (Молдова); «Витівки лиса Віталіса» театру «Логос» з м. Лодзь (Польща).

Поряд із таким представницьким складом учасників фестивалю тим паче приємно, що виставу закарпатських лялькарів «У нашім раї на землі» критики високо оцінили під час заключного обговорення.

Участь «Бавки» у львівському форумі стала можливою завдяки сприянню і фінансовій підтримці управління культури обласної державної адміністрації, як результат – Закарпатська область була гідно презентована на ювілейному Міжнародному фестивалі театрів ляльок «Золотий Телесик».

Ніна МАЛИШКА, театрознавець

АНСАМБЛЮ «БЕРЕГИНЯ» – 20 РОКІВ

Хвилюють до сльози мелодій переливи,
слова прості, та на віки значущі.
В них дихає життям минувшість сива,
і ми перейдем в них у дні грядущі.
Софія Малильо

Ось уже два десятиліття пісня і музика допомагають співачкам знайти красу в найбуденніших речах та вчинках. Вони виростили в собі ідеальне чуття міри і негучний чесний голос – усе те, чого не вистачає самозакоханій сучасній культурі. У їхній праці все для людини і все зводиться до людини. І трудяться вони винятково з великої любові до людей, бо відчувають здатність насолоджуватися дивовижним плетивом зорових і звукових образів. Пісні в їхньому виконанні надихають на великі, добрі справи, вагомі вчинки, запалюють вогник у серці й душі, пробуджують синівську любов до рідної землі, вселяють віру в перемогу добра.

ІЗ ЧОГО ПОЧИНАЛОСЯ?..

А все почалося з того, що в один пам'ятний день у бібліотечних працівників Свалявщини виникла ідея створити колектив, який би вмів поєднати літературу і пісню, поезію і музику. Цю ідею у травні 1996 року підтримали закохані у книгу та пісню працівники: завідувач бібліотеки с. Плав'я П. Павлович, завідувач бібліотеки с. Голубине М. Лизанець, заслужений учитель України М. Молнар, методист ЦРБ І. Бідзіля і заступник директора з роботи з дітьми І. Бобота, а також Н. Добрик, О. Гопак, Н. Коневич, М. Котубей, Р. Марочко. Так спільними зусиллями був створений літературно-мистецький ансамбль «Берегиня».

Із великою відповідальністю і любов'ю готували свій перший сценарій, до якого ввійшли вірші відомих поетів України. Особливу увагу приділено поетам-землякам: А. Патрусу-Карпатському, В. Вовчку, П. Скунцю, В. Пагирі, Н. Панчук, С. Сороці та ін. Як усе було відшліфовано до найменших дрібниць, почалися виступи в санаторіях Свалявщини, у військових частинах, школах, на сільських сценах. Усюди їх радо зустрічали, а вони намагалися якнайглибше розкрити красу поезії і пісні, поглибити гідність, гордість патріота і громадянина України, заслужено вивищити особистість у власних очах і в очах усіх чесних людей. Із перших днів метою їхньої діяльності є утвердження української національної ідеї, державної української мови, національної культури, формування національної свідомості та піднесення духовності.

У 1997 році літературно-пісенному ансамблю «Берегиня» присвоєно почесне звання «народний». Це визнання наполегливої і самовідданої праці окрилило артистів. До колективу влилося нове поповнення. В ансамблі нараховувалося п'ятнадцять самодіяльних аматорів. Керівником-організатором ансамблю, його душею була закохана в художнє слово та музику директор Центральної районної бібліотеки Анастасія Лефтер.

ВИКОНАВЦІ ТА РЕПЕРТУАР

Усі разом працюють над тим, щоб урізноманітнити й поповнити свій репертуар новими оригінальними творами. Тому, крім пісень, є сценарії до визначних пам'ятних дат у житті нашого народу, до ювілеїв поетів і прозаїків України, видатних композиторів. Насамперед намагаються враховувати широту і різноманітність запитів населення, щоб кожний захід викликав живий відгук у людини, ніс великий морально-естетичний заряд.

Приємно відзначити, що їхня творча й цілеспрямована робота двічі записувалася на обласному телебаченні, транслювалася по області в циклі «Духовні обереги». А квартет «Берегині» у складі Е. Ганькович, Н. Павлій, М. Котубей, Н. Мигович став дипломантом III Міжнародного фестивалю імені Михайла Машкіна, за активну роботу в пропаганді української літератури і народознавства отримав чимало подяк від райдержадміністрації. Ансамбль з успіхом виступав в обласній філармонії, взявши участь в авторському концерті композитора І. Керецмана.

Співачки «Берегині» добре усвідомлюють, що пісні допомагають глибше пізнати національний характер, самокритично поглянути на самих себе, оцінити свої позитивні та негативні якості і, нарешті, взятися за самоочищення і самовиховання, за велику і тривалу просвітницьку роботу серед народу. Для них пісня – це як хліб і вода для голодної людини.

Відомо, що робота будь-якого мистецького колективу залежить від художнього керівника. А. Лефтер не помилилася, коли запросила керувати ансамблем знавця народної пісні, самодіяльного композитора Василя Циганина.

Анастасія Лефтер із задоволенням відзначає: «В. Циганин – талановитий музичний керівник. Із його ініціативи доповнено початковий репертуар програми, а ще він робить чимало для того, аби ми були кращими серед кращих. Він вдало поєднує в собі майстерність музиканта, режисера і актора». Так, ансамбль «Берегиня» з успіхом виконує його пісні «Розмова з річкою», «Душа співає», «Пісня про Сваляву», «Смерекова печаль», «Пісня мамі», «Рідна мова моя» та ін. Варто нагадати, що «Пісня про Сваляву» ввійшла у десяток кращих творів, які були репрезентовані на обласному конкурсі й надруковані у збірнику «Мелодії Карпат». Із 1999 року В. Циганин – член Спілки національної ліги українських композиторів, що є важливим професійним об'єднанням.

Мистецький колектив «Берегині» на Свалявщині – явище непоминуще. Бо ж слухачі ідуть на поклик його пісні, щиро й віддано радіють, що тяжка й наполеглива праця його хормейстера на ниві пісні дістає визнання в шанувальників пісенних скарбів народу.

Учасники ансамблю прагнуть глибше вивчати й використовувати місцевий фольклор, який допоможе колективу знайти своє власне творче обличчя, активно працювати над тим, щоб не погасла естафета пам'яті поколінь. Вони мріють мати такий репертуар, щоб для кожної аудиторії вибрати ті твори, які найбільше відповідають її смакам, уподобанням, щоб спів дійшов до глибини душі. І справді, хто слухав пісні у виконанні «Берегині», неодмінно скаже: «Які любі почуття зринають у душі від щирого, сердечного співу».

До ансамблю ввійшли одухотворені, натхненні співачки, палкі патріоти, для яких пісня – не лише слова, а найбільше добро. Їм не треба пояснювати очевидні речі про любов до рідного краю, духовних цінностей, всі розуміють одне одного з півслова чи погляду. В ансамблі видно образи нової України: країни, народ якої живе в гармонії з Природою та Всесвітом, люди в ньому – щасливі, духовно багаті. Вони належать до тих, що творять сучасну державу.

НАРАЗІ

Своє 20-річчя літературно-пісенний ансамбль «Берегиня» зустрічає з новим творчим піднесенням. На сьогодні повністю змінився склад учасників. Колектив продовжує включати в свій репертуар нові літературні та музичні твори поетів і композиторів Закарпаття та всієї України. По-новому зазвучали в виконанні учасників пісні Миколи Попенка, Петра Рака, Василя Кобаля, Івана Керецмана, Івана Сльоти, Анатолія Пашкевича, Володимира Верменича та керівника колективу Василя Циганина закарпатські, словацькі та українські народні пісні. У репертуарі продовжує домінувати поезія Тараса Шевченка, Андрія Патруса-Карптського, Івана Ірлявського, Ліни Костенко, Дмитра Павличка, Софії Сороки, Василя Кобаля, Василя Густі, Юрія Мегели та ін.

Розпочату справу Анастасії Лефтер гідно продовжує новий директор ЦБС Марія Бітлянин. Вона зуміла залучити в колектив нових учасниць, є ініціатором проведення різних творчих заходів у центральній районній бібліотеці та сільських бібліотеках-філіях. У районі без ансамблю «Берегиня» не відбувається жоден творчий захід. «Берегиня» є лауреатом і дипломантом пісенного фестивалю імені Михайла Машкіна, обласного фестивалю фольклору й етнографії «На Синевир трембіти кличуть», районного фестивалю ковальського мистецтва та народних промислів «Гамора», обласного свята словацького народного мистецтва «Словенска веселіца», фестивалю мінеральної води «Сила життя – у джерелах Карпат». Неодноразово колектив виступав на вечорах творчих особистостей Закарпаття, в обласній філармонії, в Закарпатській обласній універсальній науковій бібліотеці та в різних райцентрах області. Щорічно бере участь у районному звіті колективів художньої самодіяльності Свалявщини.

СПІВУЧІ ПЕРЛИНИ

За голосами і місцем проживання учасники літературно-пісенного ансамблю «Берегиня» нині розподіляються так: перше сопрано – Надія Павлів, соліст, читець, завідувач бібліотеки-філії с. Стройне; Емма Ганькович – солістка, бібліотекар бібліотеки-філії с. Уклин; Оксана Мигович – бібліотекар районної бібліотеки для дітей; друге сопрано – Ольга Матушак, бібліотекар бібліотеки-філії с. Родникова Гута; Ярослава Куштан – завідувач бібліотеки-філії с. Плоске; перший альт – Оксана Фенинець, бібліотекар бібліотеки с. Ганьковиця; Світлана Мигович, завідувач бібліотеки-філії с. Росош; другий альт – Валентина Годя, завідувач бібліотеки-філії с. Дусино; Надія Мигович – солістка, читець, завідувач бібліотеки-філії с. Плав'я; Мар'яна Пензештадлер – завідувач бібліотеки-філії с. Родниківка.

Учасниці ансамблю задоволені теплою атмосферою творчого й людського спілкування, яке панує на репетиціях. Василь Васильович уміє переконувати співаків і робить це так, що ні в кого з них не виникає сумніву, що може бути інакше. Він пропонує їм більше читати про народні пісні, знайомитися з іншими мистецькими колективами, їхньою майстерністю виконання.

Співачки переконані, що багатство, розмаїття національних і вселюдських моральних, духовних цінностей (глибоких почуттів і думок, переживань, переконань та ідеалів, якостей національного характеру та ін.) відображені, сконденсовані найглибше і найповніше в народних піснях та художній літературі як складових української культури. Саме вони можуть позбавити слухачів різного віку емоційно-естетичної, моральної бідності та обмеженості, егоїзму, малодушності, нездатності глибоко переживати, відчувати страждання іншої людини тощо.

ПОКЛИК ДУШІ

Ансамбль «Берегиня» – це данина поваги і захоплення її учасників національним духом пісень, без яких не було б повноцінної України, а можливо, й нас, українців, таких, якими є сьогодні. Згадані сподвижниці духовного відродження співають не тільки голосом, а й душею, живуть почуттями й турботами, радощами та печалями. Своїми виступами послідовно та самовіддано виховують нові покоління носіїв високої пісенної культури, формують засади взаєморозуміння і культурного збагачення, нагадують не бути убогим духом, бо убогий духом не може бути багатий, незважаючи на те, скільки грошей він має.

Учасниці ансамблю закохані в пісні насамперед тому, що вони містять у собі ідеал людини-українця. Починаючи з сивої давнини, наш народ плекав свій національний ідеал людини, що знайшло відображення у фольклорі, зокрема в піснях. Їхній ліричний герой втілює в собі кращі, вищі риси українського національного характеру. Вони служать для молоді високими орієнтирами, зразками в житті та діяльності, а для деякої частини юнаків і дівчат – порятунком від беззмістовного життя, аморальності й бездуховності та від багатьох інших збочень.

Для виступів перед слухачами Надія Павлів та Надія Мигович як декламатори підбирають не лише твори, у яких звучать вияви добра і краси. Їхній зір не оминає явищ суперечливих, відразливих, аморальних, асоціальних. Зі сцени гострим словом із творів *П. Глазового, Ю. Шипа* та ін. оперізують лиходіїв, словоблудів, корупціонерів, бюрократів, доморощених манкуртів та псевдопатріотів, тупоголових неуків та інших наших антиподів. Їхнє постійне прагнення – викликати зацікавлення до української книжки.

Ансамбль пережив різні карколомні історичні перипетії і далі житиме й об'єднуватиме серця людей піснею й художнім словом. А це означає, що наш співучий, щедро піснетворчий народ продовжується в роду, простує у віки з гордо піднесеною головою. У часи новітньої русифікаторської загрози такий мистецький колектив, як «Свалявські берегині» та й інші колективи, мала б активно підтримувати і держава, і небайдужі меценати. Але поки що про це залишається лише мріяти.

Орієнтація діяльності ансамблю на слухача тягне за собою зміни в підходах до збирання, збереження, дослідження і популяризації народної пісні. Це, звичайно, неповний перелік проблем, на яких необхідно зосередитись сучасним співакам, щоб змінитись. Ансамбль мусить дбати і про те, що зберігає неповторність і вирізняє його серед інших мистецьких колективів області. А працюють вони не задля подяк, нагород, просто завжди бачать, до чого можуть докласти зусиль. Якщо зародилася якась ідея, то вже не дасть їм спокою. Хочуть жити змістовно і красиво. Їхнє мистецтво – це шлях, що веде до людей, несе людям тепло та великий образно-емоційний зміст творів, наближуючи автора слів та музики до слухача.

Іван ХЛАНТА,
доктор мистецтвознавства,
академік Академії наук
вищої освіти України,
заслужений діяч мистецтв України

ПОЛІЦЕЙСЬКИМ ЗАБОРОНЯТЬ ЗАТРИМУВАТИ ОСІБ БЕЗ ДОКУМЕНТІВ?

Відсутність у громадянина документів не вважатиметься підставою для його затримання «до з'ясування». Відповідне положення пропонують прописати в законі. Водночас підстави, з яких правоохоронці вимагатимуть документи, розширять.

Відрегулювати повноваження поліцейських пропонується в проекті «Про внесення змін до Закону України «Про Національну поліцію» (щодо виконання рекомендацій, які містяться у коментарях Генерального директорату з прав людини та верховенства права Ради Європи)» (№4753), який підготувала група народних депутатів.

Відповідно до ініціативи планується змінити правила перевірки документів. Так, передбачено, що «відсутність документів, які посвідчують особу, не є підставою для затримання особи, яка не вчинила правопорушення».

Крім цього, визначається, що вимагати документи працівник поліції може «тільки після пояснення причин такої перевірки». Водночас такі причини пропонується розширити. Якщо нинішнє законодавство передбачає, що такою підставою може бути наявність в особи зброї чи наркотичних засобів, то відповідно до проекту достатньо буде «підозри або достатніх підстав вважати», що особа має такі речі. А підстави вважати саме так можна завжди знайти.

Проектом пропонується вилучити зі складу поліції органи досудового розслідування та поліцію охорони.

Передбачається також, що поверхнева перевірка здійснюється з обов'язковою відеофіксацією усього процесу. Поліцейський зобов'язаний повністю показати особі відеозапис поверхневої перевірки цієї особи, її речей чи транспортного засобу.

Про затримання особи має бути негайно повідомлено її родичів або інших, вказаних затриманим близьких осіб. Згідно з проектом, особа має право повідомити про це особисто.

Законопроект також:

– обмежує застосування водометів не лише за температури повітря нижче за+10°C, а й тиском струменя 10 і більше атмосфер, а також забороняється направляти струмінь водомета в голови людям;

– визначає, що вогнепальну зброю поліцейські можуть застосовувати для затримання особи, яку застали під час вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину і яка намагається втекти, а іншими способами її затримати неможливо.

БАНКИ ЗМОЖУТЬ ЗМІНЮВАТИ КУРС ВАЛЮТ ПРОТЯГОМ ДНЯ

Банки та фінансові установи, які здійснюють обмін валют, відтепер можуть змінювати курси купівлі та продажу іноземної валюти протягом операційного (робочого) дня.

Це передбачено постановою Правління НБУ від 7.06.2016 №341 «Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України». Слід відзначити, що правління НБУ ухвалило також постанову від 7.06.2016 №342 «Про врегулювання ситуації на грошово-кредитному та валютному ринках України».

Як пояснили «ЗіБ» в НБУ, цими постановами дозволено встановлювати різні курси купівлі та продажу іноземної валюти у касі банку, фінансової установи, їхніх відокремлених підрозділах, пунктах обміну валюти, які розташовані за різними адресами. Водночас при здійсненні готівкових операцій конвертації однієї іноземної валюти в іншу банкам дозволено використовувати власний комерційний курс, а не офіційний курс НБУ.

НБУ розширює перелік іноземних валют, які банки та фінансові установи можуть конвертувати. Відтепер вони можуть здійснювати конвертацію готівки іноземної валюти не лише 1-ї групи, а й 2-ї групи Класифікатора іноземних валют.

Нацбанк також спростив документообіг при проведенні валютообмінних операцій. Як і раніше, фізична особа, яка бажає придбати іноземну валюту, має пред'явити документ, що посвідчує особу та її резидентність. Але відтепер касир має здійснювати копіювання сторінок відповідного документа та зберігати його у документах дня лише у випадках, коли сума купівлі іноземної валюти перевищує 150 тис. грн.

Національний банк переглянув й обмеження на обсяг видачі готівки з рахунків клієнтів банків. Відповідно до постанови №342, відтепер клієнти банків можуть знімати з рахунків готівку в іноземній валюті та банківських металах на суму до 100 тис. грн. на добу замість 50 тис. грн. на добу. Знято й обмеження на обсяг видачі готівки в національній валюті, яке досі становило 500 тис. грн. на добу.

Із метою поліпшення інвестиційного клімату Правління НБУ ухвалило рішення дозволити репатріацію дивідендів, нарахованих іноземним інвесторам за 2014–2015 рр. Постанова №342 передбачає, що повернути такі дивіденди за кордон зможуть емітенти корпоративних прав та акцій, за якими виплачуються дивіденди, або депозитарна установа, що обслуговує рахунок у цінних паперах іноземного інвестора, або безпосередньо іноземний інвестор. Для повернення за кордон дивідендів одна особа може обрати лише один уповноважений банк. Порядок зміни уповноваженого банку, що обслуговує ці операції, аналогічний до порядку, передбаченого для операцій з імпорту товарів.

Для нівелювання впливу репатріації дивідендів на стан валютного ринку Національний банк встановив граничну суму дивідендів, яку дозволяється повертати за кордон. Протягом календарного місяця особа може повернути за кордон дивіденди лише у межах загальної суми, що не перевищує граничні значення – 1 млн. дол. США (в еквіваленті) або 10% від загального обсягу дивідендів, що підлягають/підлягали поверненню за кордон такою особою. Якщо ці 10% становлять понад 5 млн. дол. США (в еквіваленті), то максимальна сума репатріації дивідендів протягом календарного місяця не може перевищувати 5 млн. дол. США (в еквіваленті).

У подальшому Нацбанк має на меті дозволити репатріацію дивідендів за попередні роки до 2014 року, а також за 2016 рік.

Національний банк також пом'якшує вимогу до обов'язкового продажу надходжень в Україну в іноземній валюті на користь юридичних осіб з 75% до 65% та підвищує максимальну суму продажу готівкової іноземної валюти та банківських металів з 6 тис. до 12 тис. гривень в еквіваленті. Крім того, обмеження щодо суми операції з продажу банківських металів не буде поширюватись на монети, вироблені з дорогоцінних металів (зокрема інвестиційні монети України).

Зміни, окреслені в постанові №342, окрім змін щодо репатріації дивідендів, набули чинності 9 червня 2016 року і діятимуть до 14 вересня 2016 року включно. Норми щодо репатріації дивідендів набули чинності 13 червня 2016 року. Зміни, окреслені в постанові №341, набули чинності 15 червня 2016 року і не мають строку дії.

ТЕ, В ЯКИХ ВИПАДКАХ ОСОБА МОЖЕ СТАТИ УЧАСНИКОМ ТОВ БЕЗ ЗГОДИ ІНШИХ ВЛАСНИКІВ, ВИЗНАЧИТЬ КС

Судова практика пішла різними шляхами в питанні встановлення права особи на участь у товаристві з обмеженою відповідальністю, якщо таке право передається у спадок. В одних випадках вважається, що для цього потрібна згода інших учасників, а в інших – вказується: можна обійтися й без цього. Тому визначити єдину правову позицію попросили Конституційний Суд.

ЧАСТКА ЧИ УЧАСТЬ?

Необхідність звернутися до єдиного органу конституційної юрисдикції виникла в громадянина, після того як, отримавши частку в статутному капіталі товариства з обмеженою відповідальністю, він спробував домогтися змін у складі учасників. Суд першої інстанції таку вимогу підтримав. Зокрема, вказав: статутом ТОВ не передбачено отримання для цього згоди інших учасників, а тому набуття спадкоємцем таких прав не залежить від їхньої позиції. «Отже, частка учасника товариства переходить до спадкоємців на підставі документів, що посвідчують право на спадщину».

Водночас апеляційна та касаційна інстанції дійшли інших висновків. «Особисте немайнове право участі в товаристві припиняється в разі смерті фізичної особи — учасника, а спадкоємцем спадкується не право на участь у товаристві, а лише право на частку в статутному капіталі», — йдеться у постанові Вищого господарського суду від 18.11.2015 №53732746. У касаційній інстанції також вказали: після набуття права власності на частку в статутному капіталі у спадкоємців виникає переважне право вступу до товариства, що передбачено ст. 55 закону «Про господарські товариства», але про автоматичне набуття права участі не йдеться.

КАСАЦІЙНА АЛЬТЕРНАТИВА

Водночас, як зазначається в конституційному зверненні, ВГС не завжди дотримувався такої точки зору. Так, у постанові від 27.03.2013 №30330379 Вищий спецсуд наголосив: якщо статутом ТОВ не встановлено, що перехід частки в статутному капіталі до спадкоємців допускається лише за згодою інших учасників товариства, то особа разом із часткою отримує й право на участь у товаристві. Що ж стосується приписів ст. 55 закону «Про господарські товариства», які визначають, що обов'язковою умовою вступу до складу учасників товариства є надання на це згоди загальних зборів, то вони застосовуються у випадку, коли правонаступництво відбулося до набрання чинності Цивільним кодексом.

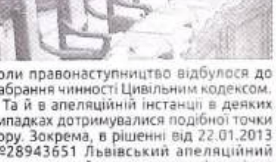

Та й в апеляційній інстанції в деяких випадках дотримувалися подібної точки зору. Зокрема, в рішенні від 22.01.2013 №28943651 Львівський апеляційний господарський суд указував: відповідно до аналізу ч. 5 ст.147 ЦК, учасники ТОВ мають можливість передбачити у статуті обмеження щодо спадкування участі у товаристві. А значить, якщо вони цього не зробили заздалегідь, то згодом жодних обмежень застосовуватися вже не повинно. Тому на підставі різних вердиктів у зверненні до КС наголошується на неоднаковій практиці вирішення подібних спорів. Крім цього, на переконання громадянина, нинішня ситуація не тільки обмежує можливість судового захисту, а й не дозволяє захистити право на вільне користування майном, що передбачено ст. 41 Конституції.

Одночасно існує ризик того, що КС відмовиться від розгляду подання. Олексій ПИСАРЕВ

ЕКСПЕРТИ РАДЯТЬ ЗАДУМАТИСЯ НАД СТВОРЕННЯМ ГІБРИДНИХ СУДІВ

Президенту та уряду радять продовжити реформування правоохоронної та судової систем із фокусом на можливе запровадження так званих гібридних судових механізмів, зокрема, гібридних судів із законодавчо закріпленою процедурою залучення до їхнього складу іноземних суддів.

Таку пропозицію містять рекомендації, сформовані за результатами круглого столу з питань правосуддя перехідного періоду в Україні, повідомляє «ЗіБ» із посиланням на УГСПЛ.

За результатами обговорення, учасники заходу дійшли висновку, що в Україні слід імплементувати принципи правосуддя перехідного періоду у практику державного управління. Зокрема, Президенту та уряду пропонують для розгляду наведені нижче рекомендації, а саме:

• ініціювати на рівні провідних наукових установ аналіз світового досвіду з одночасною оцінкою потреб та ключових проблем України, що потребують розробки національного підходу до імплементації принципів правосуддя перехідного періоду. Окрім того, слід здійснити оцінку наявності елементів правосуддя перехідного періоду, а також оцінити ресурси та програми, що можуть бути залучені до їхнього подальшого розвитку;

• підтримати ініціативи у сфері документування воєнних злочинів та порушень міжнародного гуманітарного права, надаючи сприяння у створенні національної бази злочинів та порушень прав людини, вчинених у ході збройного конфлікту;

• забезпечити якість процесу та механізмів досудового розслідування з тим, аби особи, винні у вчиненні воєнних злочинів, не могли уникнути переслідування, передбаченого законодавством;

• визначити на рівні правоохоронної та судової системи необхідність єдиних підходів щодо визнання осіб, постраждалих від подій на сході України, жертвами збройного конфлікту, забезпечивши їм ефективні національні компенсаторні засоби правового захисту;

• ініціювати на рівні вищих судових інстанцій проведення узагальнень судової практики у справах, пов'язаних зі збройним конфліктом, із метою вироблення єдиної позиції держави для зазначеної категорії справ.

Зауважимо, ВР вже погодила зміни до Конституції в частині правосуддя та Закон про судоустрій, якими, зокрема, передбачається ліквідація вищих спеціалізованих судів, які, по суті, діятимуть у складі Верховного Суду.

Рекомендації підготовлені за результатами проведеного 25 травня цього року в Міністерстві юстиції України міжнародного круглого столу «Перспективи застосування правосуддя перехідного періоду в Україні».

Адвокатське бюро «Срібна Земля»
НАДАННЯ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ ФІЗИЧНИМ ТА ЮРИДИЧНИМ ОСОБАМ
Адреса: 88000, Закарпатська область, м. Ужгород, вул. Гойди, 4, т./ф.: 8 (0312) 61-26-01; 8 (03122) 3-31-32; моб.: 050 611 36 24; 099 257 74 93; E-mail: aav_2006@ukr.net.ua

ПРОФЕСОР ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ ВИСТУПИВ ІЗ ЛЕКЦІЄЮ ПЕРЕД УЧИТЕЛЯМИ – СЛУХАЧАМИ ЗАКАРПАТСЬКОГО ІНСТИТУТУ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

14 червня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, у великій актовій залі університету й академії виступив із лекцією «Історичні етапи зародження, розвитку, поневірянь та відродження Української Автокефальної Православної Церкви» перед учителями загальноосвітніх шкіл Закарпаття – слухачами Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти.

Слухачі з цікавістю сприйняли лекцію доктора богословських наук, доктора юридичних наук, професора, академіка єпископа Віктора Бедь та збагатили свої знання з історії вітчизняного національного, державного і церковного будівництва в Україні у період із І століття й до наших днів.

Після закінчення лекції та відповідей на запитання владика Віктор розповів присутнім про напрямки і спеціальності з підготовки фахівців із вищою освітою в Карпатському університеті імені Августина Волошина та Українській богословській академії.

Прес-служба КаУ та УБА

ГОЛОВА ДУХОВНО-ОСВІТНЬОЇ КОМІСІЇ УАПЦ УЗЯВ УЧАСТЬ У ЗУСТРІЧІ МІНІСТРА ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ З ПРЕДСТАВНИКАМИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ РАДИ ЦЕРКОВ

17 червня, з благословення Блаженнійшого Макарія Малетича, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, голова Комісії з духовності, освіти та катехізації УАПЦ, узяв участь у зустрічі міністра освіти і науки України Лілії Гриневич із представниками Всеукраїнської Ради Церков.

Участь у зустрічі взяли, крім міністра, профільні посадові особи Міністерства освіти і науки України, представники всіх офіційно чинних в Україні Церков та релігійних організацій, членів Всеукраїнської Ради Церков, а також Громадської ради при Міністерстві освіти і науки України зі співпраці з Церквами і релігійними організаціями.

У ході зустрічі міністр освіти і науки України Лілія Гриневич розповіла про основні напрямки реформування дошкільної, середньої, професійно-технічної та вищої освіти в Україні, з урахуванням і пропозицій Всеукраїнської Ради Церкві, а також відповіла на запитання учасників зібрання.

Під час зустрічі Преосвященнійший єпископ Віктор Бедь як представник Української Автокефальної Православної Церкви порушив низку актуальних питань щодо реалізації Закону України «Про вищу освіту» та відповідних підзаконних нормативно-правових питань у частині визнання дипломів вищих духовних навчальних закладів про вищу освіту, наукові ступені та вчені звання, порядку формування та діяльності відповідних комісій, а також науково-методичних комісій і комісій із розробки державних стандартів за спеціальностями «Богослов'я» та «Релігієзнавство».

Насамкінець міністр Лілія Гриневич подякувала всім присутнім за участь у зустрічі та завила, що Міністерство освіти і науки України і надалі є відкритим до співпраці з усіма офіційно чинними в Україні Церквами та релігійними організаціями.

Прес-служба Комісії з духовності, освіти та катехізації УАПЦ

У КАРПАТСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ АВГУСТИНА ВОЛОШИНА ВІДБУЛАСЯ ТВОРЧА ЗУСТРІЧ ІЗ ПИСЬМЕННИЦЕЮ ЮЛІЄЮ ДРАГУН

14 червня у великій актовій залі Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді відбулася творча зустріч із поетесою-пісняркою, прозаїком, драматургом, учителем-етнографом Юлією Юріївною Драгун. Участь у зустрічі взяли представники Карпатського університету імені Августина Волошина, Української богословської академії, Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти, зокрема учителі української мови та літератури, вихователі груп продовженого дня загальноосвітніх навчальних закладів, керівники позашкільних навчальних закладів та творчих спілок області.

Із вітальним словом та архіпастирським благословенням відкрив урочисте зібрання Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією, голова Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви, ректор вищезазначених університету та академії.

Творчу зустріч організувала і провела завідувачка методичним кабінетом Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти, голова єпархіального відділу з питань церковного мистецтва і духовної культури, регент Кафедрального храму апостола українського Андрія Первозваного в м. Ужгороді Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви Марія Жабляк.

Під час творчої зустрічі письменницю привітали: Іван Хланта, фольклорист, літературознавець, бібліограф, доктор мистецтвознавства, кандидат філологічних наук, академік Академії наук вищої освіти України, заслужений діяч мистецтв України; Віктор Браславець, директор Всеукраїнського державного видавництва «Карпати» (м. Ужгород); Василь Густі, поет, прозаїк, перекладач, голова Закарпатської обласної організації Національної спілки письменників України, заслужений працівник культури України; Христина Керита, поетеса, член Національної спілки письменників України; Марія Баяновська, завідувачка кафедри суспільно-гуманітарної та етико-естетичної освіти ЗІППО, доктор філософії, кандидат педагогічних наук, доцент; Микола Палінчак, декан факультету міжнародних відносин ДВНЗ «Ужгородський національний університет», доктор політичних наук, професор; Клара Лабик-Попович, співачка, Народна артистка України та інші.

Творча зустріч супроводжувалась виконанням пісень, які написані здебільшого на слова поетеси Юлії Драгун.

За багаторічну творчу діяльність на літературній ниві та духовне просвітництво Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, голова Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви, удостоїв Юлію Юріївну Драгун медалі «Знамення пресвятої Богородиці» І ступеня. Почесними грамотами владика Віктор нагородив школярів, які взяли участь у презентації книги Юлії Драгун «Мереживо чудесних мрій».

Прес-служба КаУ

БІОГРАФІЧНА ДОВІДКА

Юлія Юріївна Драгун народилася 25 червня 1955 р. в с. Новоселиця, що на Тячівщині, в сім'ї колгоспників. Часи були важкі, і вона рано пізнала сирітство та тяжку працю.

Юлія в школі вчилась добре, весь свій вільний час читала книжки, потім із натхненням переказувала прочитане, відвідувала літературні гуртки, не було жодного свята, щоб вона не розказувала вірші, любила співати. Її пристрасть до слова переростала в любов до літературної творчості.

Після закінчення восьмирічки пішла в вечірню середню школу. Вдень тяжко працювала, а вечорами кожну вільну хвилину віддавала книжкам, які приносила додому з бібліотеки.

У 17 років вийшла заміж. Разом із чоловіком Михайлом виховала двох синів, Володимира та Михайла. Згодом родину Юлії Юріївни поповнили невістки Поліна, Тетяна та шестеро онуків.

Складати пісні, вірші, твори для діточок почала у юному віці. Минули роки, багато з написаного не збереглося на папері, але на все життя закарбувалося в пам'яті.

У літературу прийшла вже у зрілому віці. Після важкої і тривалої хвороби разом із фізичним зціленням організму почалося її духовне відродження. Проявилося воно через поетичне слово. На чистому аркуші паперу її перо вимережило віршовані рядки. Живі. Одухотворені. Проникливі. У потоці клопітких жіночих буднів прокинулася її непоборна жага до літературної творчості, її девіз – «ні дня без вірша». На сьогодні друком видала одинадцять книг різного літературного жанру.

У Всеукраїнському багатопрофільному видавництві «Карпати» вийшли її дев'ять книг: «Хто раніше всіх встає?», «Зернятка мудрості», «Горнятко доброти», «Посміхайтесь добрим людям», «Веселіться, верховинці», «Карпатська цілюща криниця», «Кошик повний доброти» – чеською мовою, а до ювілею з'явилася друком книга «Дорога до криниці доброти» та в 2015 році – «Мереживо чудесних мрій».

Має 6 дипломів Лауреата книжкових конкурсів.

У 2015 році у видавництві «Посвіт» м. Дрогобича вийшли дві пісенні книги «Сяйво моїх думок» та «Перли Верховини».

У рамках видавництва «Карпати» презентувала свої книги на 21-му міжнародному книжковому ярмарку «Book World Prague-2015», який відбувся в чеській столиці з 14 по 17 травня.

Отримала сертифікат визнання заслуг за сприяння справі створення в Європі єдиного економічного, культурного та інформаційного простору за зміцнення дружби між європейськими народами.

Отримала Диплом – Спеціальну відзнаку журі Літературного конкурсу ім. І. Франка за поезію, що базується на багатому фольклорному матеріалі у книжці «Карпатська цілюща криниця».

Нагороджена дипломом Лауреата V літературного конкурсу імені Володимира Дроцика у номінації «Краєзавство» м. Червоноград.

25 червня 2015 року нагороджена нагрудним знаком Тячівського району за розвиток Тячівщини.

1 грудня 2015 року Указом Президента України за значний особистий внесок у культурно-освітній розвиток Української Держави нагороджена медаллю «За працю і звитягу».

У лютому цього року нагороджена дипломом II ступеня на II Всеукраїнському літературному конкурсі імені Леся Мартовича в номінації «Поезія. Книга».

За матеріалами ЗМІ

ПЕРЕЯСЛАВСЬКА УГОДА 1654 РОКУ: ІСТОРИЧНІ УРОКИ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

Продовження, початок у минулому номері

ПОЧАТОК РОСІЙСЬКОЇ ЕКСПАНСІЇ

1. Надавши Війську Запорозькому воєнну та дипломатичну допомогу, Московська держава одразу ж почала активно, хоча й обережно, здійснювати експансіоністську політику щодо України. Додатковим каталізатором московських намірів стала тогочасна внутрішня соціально-економічна нестабільність Козацької держави, а також побоювання, що Україна вийде з-під московського контролю. Такого повороту подій за умов перерозподілу сфер впливу в Східній Європі та на Балканах Московська держава як впливовий міжнародний «гравець» допустити не могла. Під тиском Москви вже 17 жовтня 1659 року гетьманський уряд Ю. Хмельницького підписав нові «Переяславські статті», які помітно звужували його повноваження в альянсі. Фактично документ заклав перші підвалини ліквідації виборено ї в 1648—1654 рр. широкої української автономії. У подальшому царська дипломатія успішно застосовувала практику укладання окремих договорів про поділ повноважень зі щойно обраними гетьманами, що призводили до зменшення обсягу їхньої влади і, відповідно, посилення московського впливу в Україні. За винятком хіба що «Рішительних пунктів» Д. Апостола 1728 року в усіх інших «Статтях» (услід за Переяславськими статтями 1659 року з'явилися Батуринські (1663) та Московські (1665) І. Брюховецького, Глухівські (1669) Д. Многогрішного, Конотопські (1672) та Переяславські (1674) І. Самойловича, Коломацькі (1687) І. Мазепи, Решетилівські (1709) І. Скоропадського і, нарешті, «Рішительні пункти» (1728) Д. Апостола) виразно проглядається тенденція до нівелювання не лише політичної, а й соціально-економічної автономії Гетьманщини в складі Московського царства.

2. Однією з головних причин такого розвитку подій стала незавершеність і неструктурованість політичної системи українського суспільства, його внутрішня роз'єднаність та неконсолідованість. На початку XVIII століття фактично втратило свою об'єднувальну функцію українське козацтво. Для ствердження національної державності, солідаризації суспільства тоді була конче необхідна хоча б відносна зовнішньополітична стабільність, послаблення експансії й тиску з боку потужних сусідів, у результаті чого Україні, розташованій на перетині їхніх геополітичних інтересів, доводилося постійно воювати. Особливо руйнівною для української державності була тактика Москви, спрямована на розпалювання ворожнечі в середовищі української шляхти й козацької старшини, розколотої на угруповання з різними (російськими, польськими, кримськими, турецькими, шведськими) «орієнтаціями».

3. Посилено інспірована ззовні боротьба шляхетсько-старшинських партій щоразу (до початку XVIII століття) призводила до руйнівних для народу й держави повномасштабних громадянських воєн (гетьманування І. Виговського, П. Дорошенка, І. Мазепи), а точніше до однієї такої війни, що, періодично спалахуючи, жевріла в українському суспільстві протягом кількох десятиліть. Ці внутрішні чвари швидко виснажили Україну до критичної межі, що було абсолютно неприпустимим у тій ситуації.

Уже в 1667 році, користуючись слабкістю гетьманського уряду, Московська держава просто проігнорувала його позицію й уклала з Польщею Андрусівське перемир'я (в основах своїх закріплене «Вічним миром» 1686 року), в якому, зокрема, був зафіксований поділ сфер впливу обох держав на українських територіях. В умовах внутрішньої неконсолідованості й нестабільності України це практично одразу призвело до її довгострокового розколу на Правобережну та Лівобережну з окремими урядами, повнота влади яких ставала дедалі примарнішою. Цілком очевидно, що все це істотно загальмувало націогенез і державотворчі процеси. Зазначені процеси й досі впливають на баланс політичних сил і визначення ними геостратегічних орієнтирів України.

4. Свою позицію у відносинах із Україною Москва яскраво продемонструвала в 1768 році, коли селяни й козаки Правобережної України здійснили спробу самостійно звільнитися від панування Польщі. Головну роль у придушенні повстання відіграла саме Росія. Скориставшись довірою керівників повстання, росіяни заарештували їх і видали полякам. Спільними зусиллями російських і польських військ повстання було жорстоко придушене, а панування Польщі на Правобережжі – повністю поновлено. Загалом, уже в другій половині XVII – на початку XVIII ст. Росія завдала Україні смертельного удару: значно звузила її суверенітет, розколола навпіл і віддала (з власних геополітичних міркувань) значну її частину під владу Польщі. Саме тоді Україна, ставши південно-західним форпостом Росії, вперше виступила в незавидній ролі плацдарму воєнних дій Російської імперської держави, яка завжди воювала за свої, а не за українські інтереси.

ІМПЕРСЬКА ПОЛІТИКА ДЕНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

1. Імперська політика Росії в Україні мала катастрофічні наслідки — народжена в національно-визвольній боротьбі українського народу Українська козацька Держава перестала існувати. Однією з причин цього стала втрата державницьких ідеалів насамперед керівною верхівкою України, яка з часом розірвала зв'язок зі своїм народом і поступово злилася з загальноімперськими елітами. Приватизація української еліти і передусім козацької знаті шляхом надання їй дворянського стану та інших привілеїв стала наріжним каменем російської політики в Україні, яка в різних формах здійснювалася впродовж багатьох століть, зосібна й в умовах колишнього СРСР.

2. Починаючи з другої половини XVII ст., в умовах демонтажу української державності російська влада не без підтримки частини українських можновладців продовжувала посилювати політико-адміністративний, а з часів Катерини II і фінансово-економічний тиск на Україну, використовуючи її економічний і демографічний потенціали у власних цілях. Ідеться про перетворення частини козацтва на кріпаків, використання українців на будівельних роботах на російських теренах, обмеження «вільностей та привілеїв» козацтва, а згодом і його знищення, закріпачення селянства, руйнування економічної самодостатності України та своєрідного укладу її торговельно-господарського життя, знищення митних кордонів між Гетьманщиною і Росією та введення на території першої загальноімперського політико-адміністративного устрою тощо.

Специфічною ознакою культурно-освітнього розвитку Московського царства в цей період було активне використання українських, на той час більш розвинених й численних, інтелектуальних і культурних осередків, освітніх закладів (колегіумів, академій). Почала здійснюватися модернізація православного культу шляхом поширення українських церковних новацій, використання тогочасного київського книжного «реченія» для розробки російської літературної мови тощо. Як писав М. Грушевський, «український нарід був на той час значно освіченішим». «З України ціле століття надходили на Московщину люди, що там заводили школи, бібліотеки, вчили писати і друкувати. Довгий час усі вищі наукові особи в Московщині були з українців, бо своїх учених там не було». З кінця XVIII—початку XIX ст. розпочалася цілеспрямована політика русифікації українського народу, який у той період (не кажучи про XVII ст.) усе ще був цілком самодостатнім в етнокультурному аспекті та мав достатній потенціал для подальшого повноцінного розвитку. Впродовж століть Росія послідовно та цілеспрямовано здійснювала політику знищення самобутності України відповідно до принципів загальноімперської культури. Ще у 1720 р. указом Петра І було заборонено видавати в Україні будь-які книжки, крім богослужбових, «дабы никакой розни и особаго наречия не было», що було підкріплено й «розвинено» подальшими урядами Росії. Продовженням цієї політики стало видання у 1753 р. царського Указу про заборону викладання української мови в Києво-Могилянській академії, заборона у 1769 р. Синодом Російської Православної Церкви друкування українського букваря, видання у 1863 р. Валуєвського циркуляра про заборону книг «малоруською» мовою духовного змісту, навчальних і взагалі призначених для початкового читання народу. Йдеться також про затвердження у 1874 р. Статуту про початкові народні школи, в якому визначалося навчання учнів цих шкіл лише російською мовою; про Емський указ 1876 р. щодо заборони ввезення до імперії будь-яких книжок і брошур «малороссийским наречием», заборону сценічних вистав, співу, читання та друкування текстів українською мовою. Після захоплення у 1914 р. Галичини російська військова адміністрація заборонила всю українську пресу, українські навчальні заклади та відповідні громадські організації. Цей перелік можна продовжити. М. Драгоманова за статтю «О педагогическом значении малорусского языка» було звільнено з посади доцента Київського університету.

У цьому контексті безпідставними й недоречними видаються дискусії з приводу того, яка культурна спадщина (російська чи українська) була розвиненішою та «хто кого окультурив», оскільки духовні й культурні цінності кожної нації визначають її місце, значення та роль в історії людства. У цьому зв'язку не можна вважати компенсацією за втрату власних духовних цінностей навіть якнайширший та спрощений доступ до будь-якої, нехай і значної, проте не своєї (в цьому випадку — російської) культури. Такий вимушено іншомовний та іншокультурний стан позбавляє будь-яку націю творчого духу, а з ним — й історичної перспективи. За часів російського панування це сталося й з українською нацією. Українському народові (після зруйнування його культурно-духовного життя) було відмовлено в можливості відтворення власних культурних цінностей. Потрібно додати, що в зазначеному питанні російські політики різних переконань, чиновники й інтелігенти завжди виявляли одностайність.

3. Історичні дані свідчать, що країни-метрополії зазвичай обмежувалися формуванням у колоніях колабораціоністської адміністрації з представників місцевих етнічних груп, але ніколи не знищували їхню національну самобутність. Особливістю колоніальної політики Росії XIX—XX ст. було прагнення до знищення національної самобутності колонізованих народів, що внеможливлювало розвиток її провінцій як самостійних, а в майбутньому — як незалежних національних держав. Щодо України така політика призвела до денаціоналізації значної частини її народу, глибоких деформацій у його духовно-культурному розвитку, деградації й розпорошення українських елітних прошарків, величезних викривлень в етносоціальній структурі суспільства та тенденціях його демографічного розвитку.

Після 1917 року імперська політика царизму була продовжена в особливий спосіб. УРСР створювала лише видимість певної державності.

У дійсності УРСР не була й не могла бути повноцінним утіленням ідеї та принципів української державності, суверенною державою українського народу, інструментом його національного відродження. І це природно. Розбудований на принципах більшовизму, Радянський Союз, до складу якого входила УРСР, насправді став наступником російського імперіалізму, головною засадою якого завжди була політика територіальної експансії. Зі здобуттям незалежності перед нашою державою з усією гостротою постало завдання цілеспрямовано, крок за кроком подолати всі жахливі наслідки політики денаціоналізації, яка впродовж багатьох століть насаджувалась українському народові. Треба бути коректними й визнати: нами зроблено багато в цих питаннях. Але реалізоване жодною мірою не зіставляється з потребами часу.

Загалом, маємо виходити з того, що український народ і досі не зміг повною мірою відновити свій політичний, економічний, інтелектуальний та духовний потенціал після випробувань останніх сторіч і остаточно подолати комплекс національної меншовартості, міцно вкорінений у суспільну свідомість. Відчуття національної гідності та гордості й нині відсутнє у значної частини українських громадян, зокрема й інтелігенції. Об'єктивними характеристиками нинішнього українського суспільства продовжують залишатись ідейно-духовна розпорошеність і недостатня розвиненість суто українських еліт. Наше суспільство й досі значною мірою лишається зрусифікованим, продовжує перебувати в «силовому полі» російської політики, економіки та культури. Досить поширене скептичне ставлення до української історії та культури, їхньої значущості та гідного майбутнього. Відчуваються дефіцит самоповаги в політичних та економічних справах, недостатня рішучість при визначенні власних геополітичних стратегій та при захисті національних інтересів. Утім, із кожним роком суверенного буття в українського народу зростає стійке та ясне відчуття своєї самодостатності й унікальності в розмаїтому світі інших націй, що є міцним підґрунтям для формування в майбутньому конструктивної, адекватної самоідентифікації.

ВИСНОВКИ

1. Відновленням Україною 1991 року незалежності й суверенітету завершено черговий етап у формуванні та житті українського народу. Попри багатовікові намагання різних сусідів денаціоналізувати й асимілювати Україну, а також незважаючи на важкі історичні випробування, що випали на її долю, Українська Держава продовжує існувати й розвиватися. Значні складнощі нинішнього процесу становлення української політичної нації та Української Держави не в останню чергу спричинені соціально-економічною та культурно-релігійною імперською політикою впродовж XVII—XX ст.

2. Сьогоднішня Україна, як і Росія, переживає складний і найбільш відповідальний період у своїй історії — період переходу від тоталітаризму до суспільства, що базується на принципах демократії та ринкової економіки. Це водночас і період подолання самоізоляції, інтеграції країни у структури сучасного цивілізаційного процесу, в світове співтовариство демократичних держав. Мабуть, жодна з країн світу не зацікавлена такою мірою в успіхах Росії на цьому шляху, як наша держава. Ми об'єктивно зацікавлені у відродженні великої демократичної Росії. Україна та Росія як дві сусідні суверенні держави, держави, що мають багато спільного в історичній долі своїх народів, завжди були й залишатимуться залежними одна від одної. Ця обопільна залежність значною мірою детермінує наш суспільний прогрес і в майбутньому: успіхи в розбудові демократичної Росії — це водночас і важливий чинник демократизації України. Саме такі відносини відкривають для нас найширші можливості державного та національного самоутвердження, реалізації визначального завдання стратегії нашого розвитку — євроінтеграційного курсу України.

3. Нині, маючи власну державу, Україна мусить повною мірою використати державотворчий потенціал свого народу, скористатися своїми геополітичними та геоекономічними перевагами лише за критерієм власних національних інтересів.

4. Потрібно чітко визначити коридор можливостей у наших відносинах з Росією. Ці можливості даються нам нелегко, протягом минулого десятиліття вони були і ще довго лишатимуться найскладнішими в усьому комплексі зовнішньополітичних відносин нашої держави.

За останні 500—600 років Україна неодноразово виявлялася тією визначальною ресурсною базою, приєднання й використання якої забезпечувало геополітичне домінування Литви, Польщі, Росії в регіоні або й на континенті. Ця ситуація є вже архетиповою для нашої історії, й пам'ятати про неї необхідно, адже існує загроза її повторення й у нинішній час. Лише на шляху консолідації української політичної нації, зміцнення свого суверенітету та соборності Українська Держава може й повинна перетворитися з об'єкта чужоземного впливу на повноправний суб'єкт сучасної міжнародної політики. Тому значення уроків Переяславської угоди для усвідомлення цього важко переоцінити.

Джерело:
Анатолій ГАЛЬЧИНСЬКИЙ, професор, доктор економічних наук, «День»

ВР ЗАКЛИКАЛА ВСЕЛЕНСЬКОГО ПАТРІАРХА ВАРФОЛОМІЯ НАДАТИ АВТОКЕФАЛІЮ ПРАВОСЛАВНІЙ ЦЕРКВІ УКРАЇНИ

Верховна Рада України ухвалила звернення до архієпископа Константинополя, Вселенського Патріарха Варфоломія із закликом видати Томос щодо автокефалії Православної Церкви в Україні.

Як передає кореспондент агентства «Інтерфакс-Україна», за відповідний проект постанови (№4793) «Про звернення Верховної Ради України до Святості Варфоломія, Архієпископа Константинополя і Нового Риму, Вселенського Патріарха, про надання автокефалії Православної Церкви в Україні» на пленарному засіданні в четвер проголосували 245 нардепів.

У своєму зверненні Верховна Рада закликає Варфоломія визнати недійсним акт 1686 року, згідно з яким «в порушення канонів» Київська митрополія була приєднана до Московського патріархату.

«Український парламент закликає Вселенського Патріарха взяти активну участь у подоланні наслідків церковного розділення шляхом скликання під егідою Вселенського Патріарху Всеукраїнського об'єднавчого собору, який вирішив би всі спірні питання і об'єднав українське православ'я», – йдеться у зверненні.

ЗВЕРНЕННЯ

Верховної Ради України до Всесвятості Варфоломія, Архієпископа Константинополя і Нового Риму, Вселенського Патріарха щодо надання автокефалії Православній Церкві в Україні

Його Всесвятості Варфоломію, Архієпископу Константинополя і Нового Риму, Вселенському Патріарху Ваша Всесвятосте!

Звертнутися до Вас, Глави Святої Церкви Константинополя та Вселенського Патріарха, нас спонукають особливі обставини, що склалися сьогодні у житті України. Ось вже два роки, як Україна потерпає від збройної агресії з боку Російської Федерації, яка визнана «державою-агресором» рішенням Верховної Ради України від 27 січня 2015 р. Всупереч усім міжнародним нормам права, анексовано Крим. Триває розв'язана і щедро підтримувана сьогодні Росією війна на Донбасі. В умовах, що склалися, народ України вже не сприймає ідею церковного єднання з Блаженнійшим Патріархом Московським Кирилом, який не лише не виступив на захист православних християн України, що потерпають від російської агресії, але й став одним із чільних ідеологів «русского мира», а отже, й одним з архітекторів нинішньої гібридної війни Росії проти України.

26 липня 2008 р., перебуваючи з візитом у нашій країні з нагоди святкування 1020-ї річниці хрещення Київської Русі, Ви, Ваша Всесвятосте, у своєму Зверненні до української нації на Софійській площі чітко окреслили кілька питань, що мають особливе значення для розв'язання української церковної проблеми: виняткову відповідальність і обов'язкову місію дбати про дотримання канонічного порядку; виплекані історією материнські права Константинопольської Церкви щодо Православної Церкви в Україні; ставлення до акту 1686 р., або, як Ви висловилися, «анексії [Української Церкви] до Російської держави».

У цій історичній промові містилося ще одне дуже важливе для українського народу послання. Згадуючи про реакцію Вселенського Патріархату на бажання автокефалії з боку урядів новостворених держав Балканського півострова, Ваша Всесвятість зауважила, що, керуючись інтересами національної цілісності цих народів і йдучи навіть усупереч інтересам власної юрисдикції, Константинополь благословив утворення чотирьох автокефальних Церков: Грецької (1850), Сербської (1831), Болгарської (1945) й Албанської (1937). Лишилися у серці нашого народу й інші, сповнені пастирської відповідальності слова Вашої Святості, що були сказані Вами на Софійській площі з сумної нагоди церковного розділення в Україні: «Церква-Мати має не тільки право, а й обов'язок підтримувати в межах усталеної Православної традиції будь-яку конструктивну і перспективну пропозицію, яка б якнайшвидше ліквідовувала небезпечні поділи в церковному тілі, «щоб зло не стало більшим» для Святої Церкви в Україні і Церкви взагалі».

Згадуючи ці слова та шануючи Константинополь як Перший Престол у Православній Церкві, звертаємося до Вашої Всесвятості з проханням невідкладно використати наявні у вас канонічні повноваження для подолання існуючого у нашій країні церковного розподілу та нормалізації канонічного статусу Української Церкви у дусі Вашого історичного Звернення до української нації 26 липня 2008 р., а також канонічних дій Вселенського Патріархату з нормалізації церковного життя у Православних Церквах Естонії (1996), Болгарії (1998) та Чехії і Словаччини (2014).

Упродовж усього XX століття в Україні тривала боротьба за помісний автокефальний статус давньої Київської митрополії, яка протягом семи століть перебувала у складі Вселенського Патріархату, а 1686 р. з грубим порушенням канонів була приєднана до патріархату Московського. Історична тяглість цієї боротьби, що ведеться упродовж такого значного часу, а також динамічне зростання в нашій країні структур Української Православної Церкви Київського патріархату яскраво свідчать, що Москва даремно сподівається на подальше втримання України в орбіті впливу Російської Православної Церкви. Сучасний Московський патріархат надто тісно пов'язаний із пануючим у Росії політичним режимом, щоби сприйматися українським суспільством саме як Церква, а не «міністерство ідеології» Російської Федерації. Довіра до цієї церковної структури в нашій країні сьогодні мінімальна. А всі її зусилля самотужки, ігноруючи Вселенський Патріархат та світове православ'я, подолати наявну в Україні канонічну кризу — абсолютно безперспективні. Це було очевидно ще 16 років тому, коли Ваша Всесвятість писали про це у своєму Зверненні на ім'я тодішнього Київського і всієї України Митрополита Володимира (від 2 серпня 2000 р.). І це стало цілком зрозумілим сьогодні, коли в сучасній Україні Московський патріархат, на жаль, сприймається багатьма громадянами нашої країни як моральний співучасник російської агресії та гібридної війни проти України.

Після подій 2014 р. Україна вже ніколи не буде ані політичною, ані церковною колонією Росії. Як свідчить стан Православної Церкви в Україні, вона вже давно за всіма належними критеріями готова до статусу Помісної Автокефальної Церкви:

- сучасна Україна — це самостійна держава, суверенітет якої визнається усім світом;
- український народ має власну самобутню культуру, яка плекає його ідентичність;
- кількісні показники життя Православної Церкви в Україні свідчать, що ця Церква не лише досягла необхідного для автокефального буття рівня, але й стане найчисленнішою Православною Церквою світу, якщо зможе подолати поділ.

Як показав досвід проголошення автокефалій у XX столітті з боку Московської патріархії (США, 1970, Чехословаччина, 1951), а також досвід врегулювання канонічного положення низки новозаснованих Помісних Православних Церков, канонічна (тобто чинна і законна) автокефалія Православній Церкві в Україні може бути надана лише Вселенським Патріархатом, який єдиний має для цього відповідні канонічні повноваження. З огляду на це, а також чітко розуміючи, що лише автокефальний статус може стати основою для подолання існуючого нині в нашій країні церковного поділу, просимо Вас як Вселенського Патріарха, Предстоятеля Святійшої Константинопольської Церкви, яка була і лишається Церквою-Матір'ю для Київської митрополії, а також Голови Всеправославного Собору, який невдовзі відбудеться, в інтересах утвердження православ'я в нашій країні застосувати всі наявні канонічні повноваження та:

- визнати нечинним акт 1686 р. як такий, що був ухвалений з порушенням священних канонів Православної Церкви;
- взяти активну участь у подоланні наслідків церковного поділу шляхом скликання під егідою Вселенського Патріархату Всеукраїнського об'єднавчого Собору, який би вирішив усі суперечливі питання та об'єднав Українське православ'я;
- заради блага Православної Церкви в Україні та цілісності українського народу видати Томос про автокефалію Православної Церкви в Україні, на основі якого вона б могла посісти належне місце у родині Помісних Православних Церков.

Уболіваючи за долю Першого Престолу в православному світі та нашої давньої Київської Церкви, щиро сподіваємося, що завдяки участі Вашої Всесвятості у врегулюванні церковної кризи та становленню єдиної Помісної Церкви в нашій країні між Києвом та Константинополем у майбутньому складуться абсолютно унікальні відносини, які дозволять подолати чимало негативних тенденцій у житті сучасного православ'я.

16 червня 2016 р., м. Київ

КЕРУЮЧИЙ КАРПАТСЬКОЮ ЄПАРХІЄЮ УАПЦ ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ УЗЯВ УЧАСТЬ У КОНФЕРЕНЦІЇ «ДУХОВНІ ПРОВІДНИКИ ЗАКАРПАТТЯ XX–XXI СТОЛІТТЯ: ЦІННІСНІ ОРІЄНТАЦІЇ ДЛЯ МАЙБУТНЬОГО» В УЖГОРОДІ

15 червня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією, голова Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, доктор богословських наук, доктор юридичних наук, професор, академік, узяв участь у роботі II Закарпатської обласної науково-методичної конференції «Духовні провідники Закарпаття XX–XXI століття: ціннісні орієнтації для майбутнього», що відбулася на базі Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти в Ужгороді.

Організаторами конференції виступили Департамент освіти і науки Закарпатської обласної державної адміністрації, Закарпатський інститут післядипломної педагогічної освіти, кафедра суспільно-гуманітарної та етико-естетичної освіти ЗІППО за участі Інституту екологo-релігійних студій ДВНЗ «Ужгородський національний університет», Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії.

До участі в роботі конференції було запрошено представників єпископату Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви (єпископ Віктор Бедь, керуючий єпархією), Закарпатської єпархії Української Православної Церкви Київського патріархату (єпископ Варсонофій, керуючий єпархією), Мукачівської греко-католицької єпархії у складі Римо-Католицької Церкви (єпископ Ніл, помічник єпископа єпархії), учителів загальноосвітніх шкіл Закарпаття та науковців.

Програма науково-практичної конференції передбачала: пленарне засідання, концертну програму, роботу в секції 1 «Історико-культурні засади творення української державності», секції 2 «Духовне утвердження української нації», секції 3 «Гуманістична парадигма освіти у контексті духовного виміру», секції 4 «Ціннісні орієнтації для майбутнього», презентацію творчості письменниці Юлії Драгун, засідання круглого столу «Тенденції та шляхи духовного розвитку особистості в складних суспільно-економічних, соціокультурних та освітніх умовах» і підсумкове засідання.

Пленарне засідання, засідання круглого столу та підсумкове засідання конференції відбулися під головуванням завідувача кафедри суспільно-гуманітарної та етико-естетичної освіти Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти, кандидата педагогічних наук, доктора філософії, доцента Марії Романівни Баяновської.

Під час пленарного засідання після привітання та благословення із доповіддю «Духовність і патріотизм – дві складові відродження та утвердження Української Держави і Української Церкви» виступив Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський Української Автокефальної Православної Церкви. У виступі владика Віктор висвітлив історично-духовний шлях української нації з І століття по наші дні та життєвий подвижницький шлях українських духовних провідників і праведників, зокрема і на Закарпатті, в XX столітті (священномученик Митрополит Василь Липківський, Святійший Мстислав Скрипник, Патріарх Київський і всієї України, Предстоятель УАПЦ, преподобний Олексій Карпатоукраїнський (Кабалюк), доктор отець Августин Волошин, єпископ Іван Маргітич та інші). Після завершення доповіді, владика Віктор відповів на низку запитань, які поставили учасники конференції.

БЛАЖЕННІЙШИЙ МАКАРІЙ, МИТРОПОЛИТ КИЇВСЬКИЙ І ВСІЄЇ УКРАЇНИ, ПРЕДСТОЯТЕЛЬ УАПЦ, ПРИЙНЯВ ІЗ РОБОЧИМ ВІЗИТОМ КЕРУЮЧОГО КАРПАТСЬКОЮ ЄПАРХІЄЮ

17 червня Блаженнійший Макарій Малетич, Митрополит Київський і всієї України, Предстоятель Української Автокефальної Православної Церкви, в першій половині дня прийняв із робочим візитом у резиденції Патріархії в Києві Преосвященнійшого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією, голову Комісії з духовності, освіти та катехізації УАПЦ.

У ході зустрічі було обговорено такі питання:

– про Звернення Верховної Ради України до Всесвятійшого Варфоломія I, Архієпископа Константинопольського, Нового Риму, Вселенського Патріарха, щодо надання автокефалії Православній Церкві в Україні від 16 червня 2016 року;

– про участь у зустрічі з міністром освіти і науки України;

– про стан справ у Карпатській єпархії (Закарпатська область);

– про завершення 2015/2016 навчального року в Українській богословській академії Карпатського університету та Ужгородському богословському коледжі Карпатського університету;

– різне.

Із усіх обговорених питань Блаженнійший Митрополит Макарій дав відповідні доручення та благословення.

Сторінка підготовлена прес-службою Карпатської єпархії УАПЦ

ЛІТІЯ ЗА УКРАЇНСЬКИМ ПАТРІОТОМ МИХАЙЛОМ СОРОКОЮ ДО 45-х РОКОВИН ЙОГО ЗАГИБЕЛІ У МОСКОВСЬКІЙ КОМУНІСТИЧНО-РАДЯНСЬКІЙ В'ЯЗНИЦІ

16 червня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, перебуваючи у відрядженні у Києві, відслужив заупокійну молитву за українським патріотом, громадським і політичним діячем, провідником Крайової екзекутиви Організації українських націоналістів на Західноукраїнських землях, що перебували під анексією Польщі (1934–1936), членом Крайового Проводу Організації українських націоналістів в Західноукраїнських землях Української Радянської Соціалістичної Республіки у складі Союзу Радянських Соціалістичних Республік (1940), політв'язнем польського (1937–1939) та московського комуністично-радянського (1940–1949; 1952–1971) окупаційних режимів, незламним борцем за національну і державну незалежність України, замордованого 16 червня 1971 року до смерті на 34-му році ув'язнення в Мордовському концтаборі Російської Радянської Федеративної Соціалістичної Республіки у складі СРСР, – Михайлом Михайловичем Сорокою (27.03.1911, Гнилиці Великі, Західноукраїнські землі під окупацією у складі Королівства Галичини і Володимирії, Польща та Австро-Угорська імперія, на сьогодні Підволочийський район Тернопільської області, Україна – 16.06.1971, Озьорний, Дубравлаг, Мордовія, Російська Радянська Федеративна Республіка у складі Союзу Радянських Соціалістичних Республік, на сьогодні Російська Федерація) до 45-х роковин із дня його загибелі.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх провин, допущених із власної волі чи з примусу небіжчиком, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА ПОЛЕГЛИМ УКРАЇНСЬКИМ КОШОВИМ ГЕТЬМАНОМ ІВАНОМ ПІДКОВОЮ ДО 438-х РОКОВИН ІЗ ДНЯ ЙОГО СТРАТИ ПОЛЬСЬКИМИ ПОНЕВОЛЮВАЧАМИ

16 червня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді, відслужив заупокійну Літію за українським патріотом, військовим і державним діячем, козацьким кошовим гетьманом, молдовським господарем Іваном Підковою (1533, Українські землі Поділля під окупацією Польщі, на сьогодні Україна – 16.06.1578, Львів, Українські землі під окупацією Речі Посполитої (Польщі), на сьогодні Україна), підступно страченого за наказом польського короля Стефана Баторія на вимогу султана Османської імперії Мурада III 16 червня 1578 року в Львові.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх провин, допущених небіжчиком із власної волі чи з примусу, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

ЗАУПОКІЙНА МОЛИТВА ЗА УКРАЇНСЬКИМ ПАТРІОТОМ МИХАЙЛОМ ГОРИНЕМ ДО 86-річчя З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ

17 червня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, перебуваючи у відрядженні в Києві, відслужив заупокійну молитву за українським патріотом, громадським і державним діячем, політв'язнем московського комуністично-радянського режиму Союзу Радянських Соціалістичних Республік (1965–1971; 1981–1987), правозахисником, борцем за національну і державну незалежність України, одним із лідерів Народного Руху України (1989–1992), народним депутатом України I скликання (1990–1994), членом антикомуністичної опозиції «Народна Рада» у Верховній Раді України (1990–1994) Михайлом Миколайовичем Горинем (17.06.1930, Кнісело, Західноукраїнські землі під анексією Польщі, на сьогодні Жидачівський район Львівської області, Україна – 13 січня 2013, Львів, Україна) до 86-річчя з дня його народження.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх провин, допущених небіжчиком із власної волі чи з примусу, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

ВЛАДИКА ВІКТОР БЕДЬ ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА ПОЛЕГЛИМИ УКРАЇНСЬКИМИ КОЗАКАМИ ДО 214-х РОКОВИН ЗНИЩЕННЯ МОСКОВСЬКОЮ ІМПЕРІЄЮ ЗАПОРОЗЬКОЇ СІЧІ

16 червня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді, відслужив заупокійну Літію за полеглими українськими козаками до 214-х роковин підступного і віроломного знищення військами Російської імперії, за наказом Московської цариці-імператриці Катерини II, Запорозької Січі в Україні (16 червня 1775 року).

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх провин, допущених із власної волі чи з примусу небіжчиками, дарування їхнім душам вічного спокою та життя у піднебессі.

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ УАПЦ ВІКТОР БЕДЬ ВІДСЛУЖИВ У КИЄВІ ЗАУПОКІЙНУ МОЛИТВУ ЗА ГЕРОЯМИ РЕВОЛЮЦІЇ ГІДНОСТІ

17 червня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський Української Автокефальної Православної Церкви, перебуваючи у відрядженні в Києві, відслужив біля пам'ятного меморіалу алеї Героїв Небесної Сотні заупокійну молитву за всіма полеглими Героями Революції Гідності (21 листопада 2013–лютий 2014).

У молитві до Господа Бога владика просив прощення всіх провин, допущених небіжчиками з власної волі чи з примусу, дарування їхнім душам вічного спокою та життя у піднебессі.

КЕРУЮЧИЙ КАРПАТСЬКОЮ ЄПАРХІЄЮ ВІКТОР БЕДЬ ВІДСЛУЖИВ ЗАУПОКІЙНУ ЛІТІЮ ЗА УКРАЇНСЬКИМ БОГОСЛОВОМ І РЕЛІГІЙНИМ ДІЯЧЕМ АРХІЄПИСКОПОМ ФЕОФАНОМ ПРОКОПОВИЧЕМ

18 червня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, голова Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, президент Міжнародної академії богословських наук, відслужив в Ужгороді заупокійну Літію за українським богословом, філософом, письменником, поетом, релігійним діячем, ректором Києво-Могилянської академії (1711–1716) архієпископом Феофаном Прокоповичем (18.06.1681, Україна, Київ – 19.09.1736, Санкт-Петербург, похований у Софійському соборі в Новгороді, Російська імперія, на сьогодні Російська Федерація) до 335-річчя з дня його народження.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх провин, допущених із власної волі чи з примусу небіжчиком, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

У ТРОЇЦЬКУ ПОМИНАЛЬНУ СУБОТУ – ЗАУПОКІЙНА ЛІТІЯ ЗА РАНІШЕ СПОЧИЛИМИ У БОЗІ РІДНИМИ ТА СПІВВІТЧИЗНИКАМИ

18 червня, у Трійцьку поминальну суботу, Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, відслужив келійно заупокійну Літію за всіма раніше спочилими рідними, учителями, друзями, близькими, полеглими українцями, які у різні часи, віки й у наші дні віддали своє життя за національну і державну незалежність України та утвердження прабатьківської, майже 2000-літньої Української Автокефальної Православної Церкви, а також за всіма спочилими у Бозі співвітчизниками.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення усіх провин, допущених із власної волі чи з примусу небіжчиками, дарування їхнім душам вічного спокою та життя у піднебессі.

Сторінка підготовлена прес-службою Карпатської єпархії УАПЦ

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР БЕДЬ УДОСТОЇВ ПОЕТЕСУ ТА ПЕДАГОГА ЮЛІЮ ДРАГУН МЕДАЛІ «ЗНАМЕННЯ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ» І СТУПЕНЯ

14 червня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією, голова Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви, під час творчої зустрічі у великій актовій залі Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді за багаторічну творчу діяльність на літературній ниві та духовне просвітництво удостоїв медалі «Знамення Пресвятої Богородиці» і ступеня українську закарпатську поетесу-піснярку, прозаїка, драматурга, вчителя-етнографа Юлію Драгун.

У своєму вітальному слові та архіпастирському благословенні владика Віктор побажав письменниці і педагогу Юлії Драгун подальших творчих успіхів, щастя та Божої допомоги на життєвій ниві.

ВЛАДИКА ВІКТОР БЕДЬ УДОСТОЇВ НАРОДНУ АРТИСТКУ УКРАЇНИ КЛАРУ ЛАБИК-ПОПОВИЧ МЕДАЛІ «ЗНАМЕННЯ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ» І СТУПЕНЯ

14 червня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією, голова Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви, під час творчої зустрічі у великій актовій залі Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді за багаторічну творчу діяльність на ниві сольного і хорового співу та духовне просвітництво удостоїв українську закарпатську співачку, солістку Закарпатського народного хору Закарпаття, народну артистку України Клару Лабик-Поповичмедалі «Знамення Пресвятої Богородиці» і ступеня.

У своєму вітальному слові та архіпастирському благословенні владика Віктор побажав співачці Кларі Лабик-Попович подальших творчих успіхів, щастя та Божої допомоги на життєвій ниві.

КЕРУЮЧИЙ КАРПАТСЬКОЮ ЄПАРХІЄЮ ВІКТОР БЕДЬ У ПРАЗНИК СВЯТОЇ ТРІЙЦІ В ДОМОВОМУ ХРАМІ УАПЦ м. БЕРЕГОВА ВІДСЛУЖИВ БОЖЕСТВЕННУ ЛІТУРГІЮ

19 червня, у день Святої Трійці, – П'ятидесятниці, – в домовому храмі парафії на честь Успіння Пресвятої Богородиці Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в м. Берегові була відслужена Божественна літургія, яку очолив Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією.

Його Преосвященству співслужили: протоієрей Сергій Урста та протоієрей Роман Бобай.

Під час богослужіння поминались імена православних ієрархів – Всесвятійшого Варфоломія, архієпископа Константинополя, Нового Риму, Вселенського Патріарха, Блаженнійшого Макарія, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, Преосвященнійшого Віктора, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією.

У молитві до Господа Бога владика Віктор та духовенство просили миру, щастя і благополуччя для українського народу й України, якнайшвидшої перемоги Української Армії над підступними московсько-путінськими окупантами і терористами, збереження життя кожного українського воїна, добровольця, волонтера і мирних громадян, які у наші дні боронять землю, Богом дану нам Вітчизну Україну від московських ординців, молилися також за дарування українцям національної і духовної єдності та утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви.

Із архіпастирським словом до парафіян звернувся Преосвященнійший владика Віктор, який привітав присутніх із дванадесятим святом – сходженням Святого Духа на апостолів; 1983-річчям початку заснування Вселенської Церкви Христової та Української Автокефальної Православної Церкви у її складі.

Богослужіння супроводжувалось церковним співом під керівництвом регента читця Юрія Попонича.

У ДЕНЬ СВЯТОЇ ТРІЙЦІ В КАФЕДРАЛЬНОМУ ХРАМІ КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ В УЖГОРОДІ ВІДСЛУЖИЛИ БОЖЕСТВЕННУ ЛІТУРГІЮ

19 червня, в дванадесяте свято – день Святої Трійці, у Кафедральному храмі апостола українського Андрія Первозваного Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в Ужгороді було відслужено Божественну літургію.

Із благословення Преосвященнійшого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією, богослужіння очолив протоієрей Олександр Смолін у співслужінні ігумена Антонія Хвіца та диякона Івана Жабляка.

Під час богослужіння поминались імена православних ієрархів – Всесвятійшого Варфоломія, архієпископа Константинополя, Нового Риму, Вселенського Патріарха, Блаженнійшого Макарія, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, та Преосвященнійшого Віктора, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ.

Духовенство піднесло молитви до Господа Бога з проханням дарувати українському народу мир, національну і духовну єдність, благополуччя та утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви, а також перемогу Українського війська над московсько-путінськими окупантами і терористами. Особливі молитви до Господа Бога були піднесені за збереження життя кожного українського воїна, добровольця і волонтера, які у наші дні боронять нашу святу українську землю від підступного московського ординця.

Із проповіддю до парафіян звернувся протоієрей Олександр Смолін, який доніс до вірників історію свята та привітав усіх зі Сходженням Святого Духа на апостолі, початком християнської проповіді апостолами та заснуванням Вселенської Церкви Христової.

Хід богослужіння супроводжувався церковним співом під керівництвом регента Марії Жабляк.

У КАРПАТСЬКІЙ ЄПАРХІЇ УАПЦ МОЛИТОВНО ВШАНУВАЛИ ПАМ'ЯТЬ ПОЛЕГЛИХ УКРАЇНСЬКИХ ВОЇНІВ-УЖГОРОДЦІВ СЕРГІЯ МАРТИНА ТА ОЛЕКСАНДРА ПОПАДИНЦЯ ДО 2-Х РОКОВИН ЇХНЬОЇ ЗАГИБЕЛІ У ВІЙНІ З МОСКОВСЬКО-ПУТІНСЬКИМИ ОКУПАНТАМИ

18 червня, з благословення Преосвященнійшого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, голова єпархіального відділу з духовної опіки в правоохоронних органах, пенітенціарній системі та Збройних силах України протоієрей Олександр Смолін на цвинтарі «Кальварія» (Пагорб Слави) в Ужгороді відслужив заупокійну Літію за полеглими у війні з московсько-путінськими ординцями українськими воїнами Сергієм Васильовичем Мартином (21.05.1991–17.06.2014) та Олександром Юрійовичем Попадинцем (06.02.1992–17.06.2014) до 2-х роковин із дня їхньої героїчної загибелі на полі бою. Обидва воїни загинули 17 червня 2014 року в смт Металіст Слав'яносербського району Луганської області, захищаючи нашу землю, Богом дану нам Вітчизну Україну від віроломних московсько-путінських окупантів та терористів. Поховані на військовому Пагорбі Слави цвинтаря «Кальварія» в Ужгороді.

Участь у молитовному вшануванні світлої пам'яті українських воїнів, окрім представників Карпатської єпархії УАПЦ, також узяли рідні, друзі, близькі та представники Закарпатського національно-патріотичного об'єднання «Україна Соборна».

У ДЕНЬ СВЯТОЇ ТРІЙЦІ ГОЛОВА ЄПАРХІАЛЬНОГО ВІДДІЛУ КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ ПРОТОІЄРЕЙ ОЛЕКСАНДР СМОЛІН ВІДВІДАВ БІЙЦІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ В УЖГОРОДІ

19 червня, з благословення Преосвященнійшого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, у день Святої Трійці, голова єпархіального відділу з духовної опіки в правоохоронних органах, пенітенціарній системі та Збройних силах України протоієрей Олександр Смолін відвідав військову частину 3002 Західного оперативно-територіального об'єднання Національної гвардії України в Ужгороді. В ході душпастирського візиту до військової частини отець Олександр передав архіпастирське вітання та благословення владики Віктора всім військовослужбовцям із нагоди величного свята Святої Трійці, П'ятидесятниці, та відслужив водосвятний молебень.

Відтак відбулася братська бесіда про історію та значення празника Святої Трійці у житті кожного християнина, а також відповів на хвилюючі богословські питання нацгвардійців.

У СВЯТО ДНЯ СВЯТОГО ДУХА В КАФЕДРАЛЬНОМУ ХРАМІ КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ В УЖГОРОДІ ВІДСЛУЖИЛИ БОЖЕСТВЕННУ ЛІТУРГІЮ

20 червня, у свято дня Святого Духа, у Кафедральному храмі апостола українського Андрія Первозваного Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в Ужгороді було відслужено Божественну літургію, яку очолив Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією УАПЦ, у співслужінні протоієрея Олександра Смоліна, ігумена Антонія Хвіца, протоієрея Романа Бобая та диякона Івана Жабляка. Під час богослужіння поминались імена православних ієрархів – Всесвятійшого Варфоломія, архієпископа Константинополя – Нового Риму, Вселенського Патріарха, Блаженнійшого Макарія, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, та Преосвященнійшого Віктора, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ.

Духовенство піднесло молитви до Господа Бога з проханням дарувати українському народу мир, національну і духовну єдність, благополуччя та утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви, а також перемогу Українського війська над московсько-путінськими окупантами і терористами. Особливі молитви до Господа Бога лунали за збереження життя кожного українського воїна, добровольця і волонтера, які нині боронять нашу святу українську землю від підступного московського ординця. З проповіддю до парафіян звернувся протоієрей Олександр Смолін, який доніс до вірників історію свята та привітав усіх із днем Святого Духа.

Після проповіді протоієрея Олександра Смоліна та прийняття Святого Причастя до вірних храму з архіпастирською проповіддю звернувся Преосвященнійший владика Віктор, в якій привітав парафіян з святом дня Святого Духа та 1983-річчям початку заснування Вселенської Церкви Христової та Української Автокефальної Православної Церкви в її складі, яке ми всі відсвяткували 19 червня, святкуючи день П'ятидесятниці.

Владика Віктор також привітав з Днем ангела парафіянку храму віце-ректора Карпатського університету імені Августина Волошина Валерію Сіку, благословив її та подарував ікону Почаївської Пресвятої Богородиці і святу просфору.

Хід богослужіння супроводжувався церковним співом під керівництвом регента Марії Жабляк.

Сторінка підготовлена прес-службою Карпатської єпархії УАПЦ

УКРАЇНСЬКА БОГОСЛОВСЬКА АКАДЕМІЯ
Карпатського університету
(вищий православний духовно-богословський навчальний заклад)

Підготовка бакалаврів і магістрів за спеціальностями:
- Богослов'я (священнослужитель; християнський місіонер);
- Теологія (християнський педагог);
- Регент церковного хору;
- Вищі курси дяків;
- Військове капеланство (додаткова спеціалізація).

Ужгородський богословський коледж

Підготовка молодших спеціалістів
(на базі 9 класів) за спеціальностями:
– Катехізатор із православного богослов'я, дяк
(із одночасним здобуттям другої
вищої освіти за спеціальностями:
– Правознавство;
– Фінанси і кредит).

(Студенти академії при здобутті вищої духовної освіти одночасно здобувають і вищу світську освіту)

ПРИ УНІВЕРСИТЕТІ ТА АКАДЕМІЇ ДІЄ АСПІРАНТУРА І ДОКТОРАНТУРА

м. Ужгород, вул. Гойди, 4; тел.: + 38 099 369 33 77; (0312) 61 20 08; 61 29 45; www.kau.com.ua; www.uuba.org.ua

ВІТАЄМО

20 червня відзначив 30-річчя старший викладач кафедри правознавства та канонічного права *Михайло Михайлович Лупак*. Колектив Карпатського університету з нагоди ювілею дарує таке вітання:

Бажаємо миру і світлої долі,
Запалу, енергії, сили довкіл.
Творчого вогнищу, віри й наснаги,
Щедрості серця, людської поваги.
На довгих стежках Вашої ниви
Будьте завжди здорові й щасливі!

21 червня відзначила День народження проректор за економічних питань *Лариса Миколаївна Лугош*. Колектив Карпатського університету вітає Вас, шановна Ларисо Миколаївно, і бажає міцного здоров'я, життєвої наснаги, миру та удачі, професійних успіхів та Господнього благословення на многая і благая літа.

Хай омминають Вас тривоги,
Хай Бог дасть щастя на путі.
Хай світла, радісна дорога
Щасливо спеленає в житті!

24 червня святкуватиме *День народження* справжній патріот, який наразі щиро виконує обов'язок громадянина України на сході, *Олександр В'ячеславович Костюх*. Із цієї нагоди усі любляча родина вітає Олександра такими рядками:

Мирного здоров'я та мирного неба —
Це все, що для щастя насправді всім треба.
Бажаємо успіхів, творчих натхнень,
Із оптимізмом іти у щодень.
Радості мати чимало в житті,
І перемоги стрічать в майбутні.

25 червня професор кафедри психології та педагогіки *Іван Петрович Стецик* відзначатиме День народження. Колектив Карпатського університету приєднується до щирих привітань родичів та близьких і дружньо бажає:

Хай життєвий Ваше квітне розмаєм
І помножиться щастя мов цвіт!
Від родини усі Вам бажаємо
Здоров'я, кохання і мирних літ!!!

Доцент кафедри психології та педагогіки *Світлана Іванівна Хоркава* відзначатиме День народження 25 червня. З нагоди особистого свята колектив Карпатського університету вітає Вас, пані Світлано, такими рядками:

Щастя, радості, добра,
Здоров'я, успіхів, тепла,
Благополуччя та достатку,
Щоб справи всі були в порядку.
Хай посміхається усміхом,
Та втішить краще майбуття.

Прекрасний ювілей відзначатиме 26 червня проректор із міжнародних питань, завідувач кафедри філософії та гуманітарних наук професор *Олена Володимирівна Шимко*. Професорсько-викладацький склад та співробітники Карпатського університету щиро вітають ювіляра і бажають:

Щоб ніжних життєвих буя шарфини,
Щоб мало було перешкод,
Щоб юності стрімкість осінній
Й не знали сумну ти турботи!
Ми рабо Вас усі вітаєм,
Добра Вам личного сповна,
Багато світлих днів бажаєм!
І довгі, довгі літа...

ВІТАННЯ

Керуючий Карпатською єпархією УАПЦ єпископ Віктор Бедь привітав Високопреосвященнійшого Володимира Шлапака, архієпископа Житомирського і Поліського, з 7-ю річницею архієрейської хіротонії

21 червня 7-му річницю з дня архієрейської хіротонії відсвяткував Високопреосвященнійший Володимир Шлапак, архієпископ Житомирський і Поліський, керуючий Житомирською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви.

Із цієї нагоди Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією, голова Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, надіслав вітальний адрес владиці Володимиру, в якому духовенство, клір та парафіяни Карпатської єпархії УАПЦ та особисто владика Віктор побажали Високопреосвященнійшому владиці Володимиру примноження сил духовних і тілесних, подальших успіхів та Божого благословення на ниві архіпастирського служіння нашій відродженій прабатьківській, майже 2000-літній Українській Автокефальній Православній Церкві на славу боголюбивої української нації та земної Вітчизни України!

ОГОЛОШЕННЯ

Шановні читачі!

Редакція приймає для друку на шпальтах нашої газети ***рекламу, оголошення,*** а також ***вітальні слова*** на адресу близьких і рідних вам людей.

За детальною інформацією звертайтеся на адресу: вул. Гойди, 4, 4-й поверх, кабінет **403** (Карпатський університет імені Августина Волошина) або телефонуйте: **066-53-38-745** (Станіслав) у будні **(9:00 – 17:00)**.

УКРАЇНСЬКА АВТОКЕФАЛЬНА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА
КАРПАТСЬКА ЄПАРХІЯ

СЛУЖБА ДОВІРИ

Тобі важко і ти не знаєш що робити, до кого звернутися, якщо виникли непорозуміння з рідними та близькими, проблеми на роботі чи службі, в школі чи у вищі та взагалі в житті – НЕ ВПАДАЙ У ВІДЧАЙ! Тобі допоможуть словом і порадою в православній службі довіри. Наші телефони цілодобово:

066-75-63-630 – МТС
068-48-11-600 – Київстар

На лінії служби довіри допомогу надасть православний священник. Є можливість отримати консультацію та пораду висококваліфікованого юриста та психолога. Пам'ятай, відчай – це гріх! За потреби дзвони!

Служба довіри
Карпатської єпархії УАПЦ
м. Ужгород, вул. Гойди, 4

Шеф-редактор
Віктор БЕДЬ
Головний редактор
Анатолій КОСТЮХ
Літредактори
Марина ГАЗА
Наталка ГУМЕН-БІЛАНИЧ
Редактори відділів:
Станіслав ДАНКО
Орест ДІДУХ
Ігор КОВАЛЬЧУК
Олексій ПАЙДА
Олексій ШАФРАНЬОШ
Катерина ЧОМБОКОШ
Верстка
Ігор ТОКАЧ
ЗАСНОВНИК
ПП «Адвокатське бюро «Срібна Земля».
ВИДАВЕЦЬ
Християнсько-народна спілка Закарпаття.
Ідентифікаційний код 20444130.
Номер зареєстрований інформаційному медіа-центрі Карпатського університету ім. А.Волошина.
Друк: Віддруковано видавництвом "А-принт" ТОВ "ДМ", м. Тернопіль, вул. Текстильна, 28, тел.: 52 27 37, моб. тел: (067) 350 17 94, a-print.com.ua
РЕДАКЦІЯ
Ужгород, вул. Гойди, 4
e-mail: bc_52@ukr.net
архів в Інтернеті: www.sribnazemlja.narod.ru
сайт: www.sz.uz.ua
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації – серія КВ № 5468 від 11.09.2001 р.
Передплатний індекс – 61159.
Умовний друк: А3 арк. 12.
Тираж – 2500
Номер замовлення: 257
Виходить один раз на тиждень.
Розповсюдження: Закарпатська область
Редакція залишає за собою право на публікацію та редагування матеріалів, яких не повертає, на них не відповідає і не переглядає до інших інстанцій. Редакція не завжди поділяє думку автора. **При передруку посилання на «Срібну Землю» обов'язкове.**

АФОРИЗМИ

- Очікування щасливих днів буває навіть кращим за сам їх день.
- Він так міцно тримав своє слово, що воно зомліло.
- Від кулі можна ухилитися, смерті – уникнути, а від сумління нікуди не втечеш.
- Від обачності ніколи буває більше, ніж від незнання.
- Від грошей і незалежність залежить.
- Відкидаючи – пропонуй, пропонуючи – дій.
- Помилятися – це людська вдача, а пробачати – Божественна. Людині слід прагнути Божественного.
- Якийсь поет сказав: «Перед великим розумом я схиляю голову, а перед великим серцем – коліна».

(Із книжки Йосипа ГАНИЧА «Фрази з вуалі»)

НЕПРАВДА ВСЮДИ

Чогось все важче в світі стало жити,
Неправда всюди, заздрість і брехня.
І кожен хоче якось надурити,
Принизити, образити щодня...
От просто так, як нічого робити,
Щоб взяти верх, щось довести своє...
Зробити зло та матюками вкрити –
Такі сьогодні чорні душі є.
Дивіться диву... Нащо це потрібно?
Хіба не краще жити в тишині,
На сонце світле бути всім подібним
І зірку світлу бачити в вікні,
І до людей завжди іти з душею,
Нести промінчик світла й доброти,
І поведінкою хорошою своєю
Любов і щастя в білий світ нести?!
Ой, люди, люди, що ж це нині з вами?
Чи вам не страшно за свої діла?
Живете вік з поганими думками
І в серденьку не маєте тепла...
Це вас не красить. Аж дивитись страшно,
Як деградують душі і тіла.
Оглянеться і зупиниться вчасно
Й почніть робити добрі діла.
Бо ж котитесь ви під укіс із гірки,
Все швидше й швидше. А той час прийде –
І буде вам ще соромно і гірко,
Та співчуття не знайдете ніде...

Надія КРАСОТКІНА

МОСТИ

Мости горять. Було це неминучим.
Минуле залишається позаду.
Я сам собі всі вироки озвучив,
І сам у себе відібрав посаду.
Тут – роздоріжжя, там – прямі маршрути.
Куди піти? А серце щось не каже.
В нас, друже, на руках найті дискусії,
Те, що в душі – ото лише і наше.
Хтось істину знайде в сім'ї, в любові,
А хтось – знайде у повному стакані.
Нема різниці в відстані чи мові,
Якщо ці руки теплі і кохані.
Тут – літо, там – зима. Яка різниця?
Рік в людях, і ніяк не у погоді
Комусь мить щастя зараз тільки сниться,
А комусь щастя – це життя. Та й годі.

Сергій ЗАВАЛКО

«І твердиною буде Господь для пригніченого, в час недолі – притулком» (Пс. 9, 10).

Срібна земля

ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСНА ГАЗЕТА

www.sz.uz.ua

№20 (989) від 30 червня 2016 року / ВИХОДИТЬ ЩОТИЖНЯ

ЧИТАЙТЕ НАС НА САЙТІ: http://sz.uz.ua

ЛІСИ ПРОДОВЖУЮТЬ РУБАТИ...

За інформацією ДСНС України в Закарпатській області, 26 червня внаслідок сильної локальної зливи в районі с. Луги Рахівського району сформувався інтенсивний місцевий стік із потужними селевими потоками, який за рахунок захаращеності відходами лісу та побутовим сміттям спричинив підтоплення прибережних смуг та 33 дворогосподарств у населених пунктах Рахівського р-ну.

Стор.: 2

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР БЕДЬ МОЛИТОВНО БЛАГОСЛОВИВ ВІДКРИТТЯ МЕМОРІАЛУ УКРАЇНСЬКИМ ВОЇНАМ ІЗ УЖГОРОДЩИНИ, ГЕРОЇЧНО ПОЛЕГЛИМ У РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКІЙ ВІЙНІ НА СХОДІ УКРАЇНИ

28 червня, в День Конституції України, в Ужгороді на площі імені Віталія Постолакі відбулось урочисте відкриття меморіалу, встановленого на честь загиблих українських воїнів, котрі героїчно загинули в обороні України від підступних московсько-путінських окупантів і терористів на сході нашої держави впродовж 2014–2016 рр.

На 12:00 біля меморіалу зібралося чимало військовослужбовців Ужгородського гарнізону, Ужгородського об'єднаного військового комісаріату, учасників бойових дій на сході України, рідних полеглих воїнів-героїв, представників Ужгородської міської ради, громадських організацій, зокрема Закарпатського національно-патріотичного об'єднання «Україна Соборна», крайової «Просвіти», Християнсько-народної спілки Закарпаття, небайдужої громадськості, патріотично налаштованої української молоді та журналісти.

(продовження на 2-й сторінці)

КАРПАТСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Августина Волошина

Підготовка бакалаврів і магістрів за спеціальностями:

- Правознавство;
- Фінанси і кредит;
- ІТ-технології та програмування;
- Основи техніки та інженерного програмування;
- Філософія;
- Богослов'я;
- Психологія;
- Медична психологія;
- Підготовка офіцерів запасу.

Міжнародна програма подвійного диплома з університетами Євросоюзу за спеціальностями:

- Інформаційні технології (ІТ);
- Основи техніки та інженерного програмування;
- Міжнародні відносини та зовнішня торгівля;
- Управління бізнесом;
- Філософія;
- Психологія;
- Соціальна педагогіка;
- Англійська мова та література;
- Німецька мова та література;
- Туризм і готельна справа.

Ужгородський гуманітарно-економічний коледж

Підготовка молодших спеціалістів (на базі 9 класів) за спеціальностями:
- Правознавство;
- Фінанси і кредит.

ПРИ УНІВЕРСИТЕТІ ТА АКАДЕМІЇ ДІС АСПІРАНТУРА І ДОКТОРАНТУРА

м. Ужгород, вул. Гойди, 4; тел.: + 38 099 369 33 77; (0312) 61 20 08; 61 29 45; www.kau.com.ua; www.uuba.org.ua

АКТУАЛЬНО

ЗАКАРПАТСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ «УКРАЇНА СОБОРНА» ВІТАЄ ВСІХ ІЗ ДНЕМ КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ!

Стор.: 3

АКТУАЛЬНО

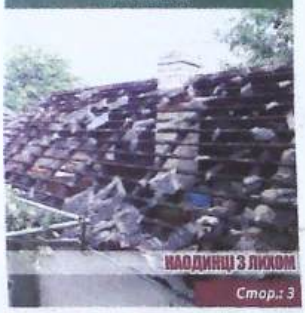

НАОДИНЦІ З ЛІСОМ

Стор.: 3

ДЕРЖАВА

ДО 75-РІЧЧЯ АКТА ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ

Стор.: 4

НАШ КАЛЕНДАР

30 червня – Міжнародний день дружби;
1 липня – Всесвітній день архітектури; День архітектури України;
2 липня – Міжнародний день спортивного журналіста;
3 липня – День працівників морського та річкового флоту.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

30 червня 1907 р. – народився Роман Шухевич (псевдоніми: Тарас Чупринка, Тур, Роман Лозовський, Чернець, Туча, Степан, Щука, Дзвін), головний командир УПА, генерал-хорунжий;
1 липня 2014 р. – Верховна Рада України заснувала орден Героїв Небесної Сотні;
4 липня 1958 р. – народився Ігор Римарук, український поет, шевченківський лауреат, багаторічний головний редактор журналу «Сучасність».

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС: 61159

Рекомендована ціна 2.00

«ОФІЦІЙНІ» ЗАКАРПАТСЬКІ ЗАРОБІТЧАНИ В ІТАЛІЇ МОЖУТЬ ОТРИМАТИ ПІЛЬГИ

Отримати податкові знижки в Італії можна за утримання родичів не лише в Італії, а й за кордоном.

Як пише «Українська газета», близькими родичами, як зазначають у виданні, вважаються діти, чоловік і дружина. Члени сім'ї перебувають на утриманні, якщо вони отримали протягом попереднього року прибуток, що дорівнює або менший € 2,840,51.

Громадяни країн, що не входять в ЄС, зокрема й українці, які бажають отримати зниження розміру сплати податків в Італії за утримання родичів на батьківщині, повинні мати документи, що підтверджують їхні родинні стосунки.

Можна подавати такі документи: оригінал документації, виданої консульською установою Італії в Україні, перекладеної італійською мовою і завіреної компетентним префектом; документація з апостилем, для громадян із країн, які підписали Гаазьку конвенцію від 5 жовтня 1961, перекладена італійською мовою і сертифікована на відповідність оригіналу в італійському консульстві в країні походження; документи, отримані в Україні, перекладені італійською мовою і завірені на відповідність оригіналу в італійському консульстві.

Розмір зменшення відрахувань залежить від загальної суми прибутків платника податку і розраховується з місяця, в якому виникнуть умови для сплати (наприклад, народження дитини).

ЛІСИ ПРОДОВЖУЮТЬ РУБАТИ...

За інформацією ДСНС України в Закарпатській області, 26 червня внаслідок сильної локальної зливи в районі с. Луги Рахівського району сформувався інтенсивний місцевий стік із потужними селевими потоками, який за рахунок захаращеності відходами лісу та побутовим сміттям спричинив підтоплення прибережних смуг та 33 дворогосподарств у населених пунктах Рахівського р-ну, а саме:

– с. Луги: підтоплено 23 дворогосподарства, з них 15 житлових будинків, частково пошкоджено 2 мости;

– с. Богдан: підтоплено 2 дворогосподарства, з них 1 житловий будинок;

– с. Видричка: підтоплено 8 дворогосподарств.

У результаті негоди було знеструмлено 4 населені пункти Рахівського району, а саме: с. Розтоки, с. Видричка, с. Богдан, с. Луги.

Місцеві жителі у соцмережах публікують фотографії та відео. А ще з упевненістю стверджують: страшні потоки майже після кожного сильного дощу – наслідок бездумної вирубки лісу. «В селах Луги та Видричка Рахівського району через недбалість лісників місцеві мешканці залишаються без житла та руйнуються дороги. Невже і тепер керівництво району буде їх покривати!» – пише Василь Шемота.

Ми вже давно звертаємо увагу читачів на те, що проблема незаконної вирубки лісів на Закарпатті є актуальною і важливою не тільки тому, що дозволяє «зацікавленим» чиновникам заробляти немалі кошти, а й тому, що ігнорування може призвести до небезпечних для життя й здоров'я наших краян наслідків – що і відбулося на початку тижня на Рахівщині.

Проте тимчасом як жителі рахівських сіл страждають від прямих наслідків беззаконня у карпатських лісах та відвертого потурання головних лісівників краю, у своєму інтерв'ю виданню Depo.ua головний лісівник Закарпаття Валерій Мурга заявляє, що більшість публікованих у мережах порушень у сфері лісового господарства – просто «накрутка» ситуації. «На сьогодні управління реагує на будь-яку статтю чи будь-яку фотографію в Інтернеті. Хоча це складно. Люди виїжджають на місце, багато роботи, збирають інформацію, ухвалюємо рішення. Прикро, що у багатьох випадках, які описані в соцмережах, не завжди об'єктивні дані. Хоча для управління це добре. Якщо є проблема, її треба показувати і вирішувати. А здебільшого це просто «накрутка» ситуації, мовляв, як усе погано», – так пояснює катастрофічну ситуацію пан Мурга. Багато є випадків, коли зупиняють ліс і всі, у кого є смартфон, легко можуть перевірити у телефоні за номером чіпа, що це за продукція, звідки і так далі. А бувають випадки, коли зупиняють машину, яку ще не занесли до електронної бази, бо майстер лісу працює у зоні без зв'язку. До бази ліс потрапить лише тоді, коли працівник добереться до зони з покриттям, на це може піти кілька годин, майстер лісу за раз може відпускати декілька машин. Ці машини зупиняють активісти чи правоохоронні органи, інформація вже з'являється у соцмережах».

Головний лісівник Закарпаття додав також, що за останній квартал притягнуто до відповідальності 77 осіб. Шістьох уже звільнено, матеріали передано у правоохоронні органи. Це за порушення ведення лісового господарства, за безконтрольність щодо незаконних рубок, які були виявлені при проведенні перевірок. Порушення знаходили й управління лісового господарства, і правоохоронні органи. Але чому попри такі «ефективні» заходи боротьби із незаконною вирубкою лісів на Закарпатті, здорового лісу в краї стає все менше, а селеві потоки змивають цілі населені пункти? Відповідь не це запитання пан Мурга, очевидно, не знає або не хоче знати. Адже це не його будинок затопило водою у перемішку із багнюкою, це не йому доведеться забути про цьогорічний врожай, який би його мав годувати впродовж року, і не він витрачатиме весь свій заробіток, для того щоб навести лад у помешканнях, хоча б до настання холодів. Це все доведеться робити жителям Рахівщини та інших населених пунктів, які постраждали й опинилися сам на сам зі своїм лихом – тим лихом, що живуть у країні, де ніхто ні за що не відповідає і найближчим часом, напевно, не відповість.

Станіслав ДАНКО

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР БЕДЬ МОЛИТОВНО БЛАГОСЛОВИВ ВІДКРИТТЯ МЕМОРІАЛУ УКРАЇНСЬКИМ ВОЇНАМ ІЗ УЖГОРОДЩИНИ, ГЕРОЇЧНО ПОЛЕГЛИМ У РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКІЙ ВІЙНІ НА СХОДІ УКРАЇНИ

Урочисте зібрання відкрив та провів підполковник Микола Журавльов, військовий комісар Ужгородського об'єднаного військового комісаріату, учасник бойових дій на сході України.

Участь у відкритті меморіалу узяли й Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, у супроводі представників єпархіального кліру, а також представники духовенства Мукачівської греко-католицької єпархії.

Захід розпочався з підняття Державного прапору та виконання Державного гімну України.

Зі вступним словом до присутніх звернулися підполковник Микола Журавльов, Ужгородський військовий комісар, та Богдан Андріїв, Ужгородський міський голова.

Відтак Преосвященнійший владика Віктор, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, молитовно благословив відкриття меморіалу та у співслужінні протоієрея Сергія Урсти, канцлера Консисторії єпархії, настоятеля храму на честь апостола українського Андрія Первозваного у м. Ужгороді, відслужив заупокійну Літію за всіма полеглими українськими воїнами-героями, які в різні часи та віки віддали своє життя у боротьбі за національну і державну незалежність України, а також за полеглими українськими воїнами, добровольцями, волонтерами і мирними співвітчизниками, які в наші дні віддали своє життя в обороні земної, Богом даної нам Вітчизни України від підступних московсько-путінських окупантів та терористів на сході нашої держави в 2014–2016 рр. Під час поминання полеглих воїнів-героїв владика Віктор виголосив імена 18 вихідців із Ужгородщини, на честь яких і відкрито посмертний меморіал в Ужгороді.

Заупокійний молебень за полеглими українськими воїнами-героями також відслужили і представники духовенства Мукачівської греко-католицької єпархії.

Після заупокійного молебню у своєму зверненні до рідних полеглих воїнів-героїв та всіх присутніх владика Віктор наголосив на тому, якою особливо важкою і невиліковною душевною і сердечною раною є втрата у земному житті батьками їхніх рідних молодих синів і дочок. Ця втрата водночас є важкою і для всієї української нації, що повинна поважати себе та своїх воїнів-героїв.

– Але поряд із втратами нам слід розуміти, що коли віроломний і підступний ворог зазіхає на нашу національну і державну незалежність, свободи і права наших рідних, близьких, співвітчизників, територіальну цілісність України, то священним обов'язком кожного українця, і особливо українського воїна, є зі зброєю в руках захистити свою земну, Богом дану Вітчизну Україну від віроломного і підступного агресора. Немає більшої честі перед своїми рідними, близькими, нацією, немає більшої святості перед Господом Богом, як у час військової агресії і війни віддати своє життя заради захисту і збереження свободи, життя, благополуччя і щастя своїх рідних, близьких, друзів та земної Вітчизни України.

Ми повинні пам'ятати, що маємо подякувати нашим полеглим українським воїнам-героям, зокрема і нашим землякам, яким відкрили цей меморіал за те, що ходимо під мирним небом та радуємося життю. Ми зобов'язані пам'ятати ціну жертв як минулих віків, так і теперішніх часів, а також не забувати родини полеглих героїв, – наголосив Преосвященнійший владика Віктор.

За вияв високого патріотизму, особисту хоробрість та героїзм при захисті України від підступних московсько-путінських окупантів та терористів владика Віктор посмертно нагородив усіх 18 полеглих воїнів-героїв, вихідців із Ужгородщини, благословенною медаллю Святого рівноапостольного Великого князя Київського Володимира І ступеня. Нагороди було вручено присутнім рідним полеглих воїнів, а за їхньої відсутності медалі передано Ужгородському військовому комісару для подальшого вручення родинам адресатів.

Преосвященнійший владика Віктор Бедь оголосив також про те, що для сімей полеглих українських воїнів-героїв, за його рішенням як ректора вишу, в Карпатському університеті імені Августина Волошина та Українській богословській академії з 2016/2017 н.р. відкрито програму безкоштовного навчання за всіма спеціальностями, а для інших воїнів – учасників бойових дій в АТО та їхніх родин – введено пільгові умови в оплаті за надання освітніх послуг.

У ході заходу Ужгородським військовим комісаром та Ужгородським міським головою було проведено низку нагороджень українських воїнів, добровольців, волонтерів та будівничих зведеного меморіалу відповідними медалями, почесними грамотами і подяками.

На завершення урочистого зібрання відбувся короткий концерт патріотичної пісні та покладання квітів до меморіального монумента.

Прес-служба
Карпатської єпархії УАПЦ

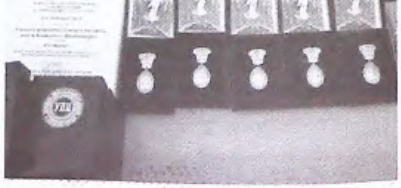

ЗАКАРПАТСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ «УКРАЇНА СОБОРНА» ВІДЗНАЧИЛО ДЕНЬ СКОРБОТИ І ВШАНУВАННЯ ПАМ'ЯТІ ЖЕРТВ ВІЙНИ В УКРАЇНІ ТА СВІТЛУ ПАМ'ЯТЬ 45 МІЛЬЙОНІВ УКРАЇНСЬКИХ ЖЕРТВ ЧУЖИНСЬКИХ ВІЙН ХХ – поч. ХХІ стст.

22 червня координаційний комітет Закарпатського об'єднання «Україна Соборна» зібрався в ужгородському сквері Героїв Небесної Сотні біля пам'ятника жертвам політичних репресій, аби вшанувати пам'ять як предків, так і тих, що тепер боронять Україну від кровожерливого режиму путінської РФ.

Варто наголосити саме на тому, що всі жертви українців втрачені в чужинських війнах на теренах і за межами України забрали десятки мільйонів життів українців у ХХ – поч. ХХІ ст.ст. Адже ми, українці, ніколи не зазіхали на чужу територіальну цілісність чи незалежність, ніколи не йшли вбивати, щоби загарбати собі чуже, ні від кого не крали ані історії, ані культури, ані своєї рідної української землі. Натомість ми змушені захищатися то від одного чужинського імперського режиму, то від іншого. Але окупанти завжди не враховують того, що режими падуть, а право людини рано чи пізно стає вищим від будь-якого тоталітаризму, імперіалізму і будь-кого, хто уособлює в собі окупанта. Отже, режими впадуть, а Україна житиме завжди!

Духовенством Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви була відслужена поминальна Літія, яку очолив єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви Віктор Бедь.

Після закінчення Літії з поминальним і патріотичним словом до присутніх звернувся голова координаційного комітету Закарпатського національно-патріотичного об'єднання «Україна Соборна» Орест Дідух.

У своєму зверненні Орест наголосив саме на тому, що нам, українцям, настав час опуститися на землю і задуматися над тим, чи достойні ми громадяни, адже самі із себе зробили немічну націю через свою байдужість. Нас обдирають із усіх боків, Україною керують євреї, москалі, мадяри, поляки, грузини, вірмени тощо... Звісно, нічого проти інших національностей він не має, на чому сам же і наголосив, але висловив природне та справедливе бажання того, що Україною мають керувати українці.

Важливий акцент у зверненні був саме на тому, що вже давно слід українцям розпочати наводити лад на своїй землі, адже ніколи чужинці не зроблять усе за нас.

Надалі слово взяла Антоніна Вчорашня, учасниця українських національно-визвольних змагань на Закарпатті кінця 80-х – початку 90-х рр. ХХ ст., літературознавець.

Прес-служба ЗО «Україна Соборна»

ЗАКАРПАТСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ

УКРАЇНА СОБОРНА

ЗАКАРПАТСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ «УКРАЇНА СОБОРНА» ВІТАЄ ВСІХ ІЗ ДНЕМ КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ!

На сьогодні немає що святкувати, окрім вдячності і поваги до тих, хто в ті часи боровся за ухвалення Конституції України. Адже відзначаючи вже 20-ту річницю ухвалення 28 червня 1996 року Основного Закону України, ми з вами ще не навчилися розуміти ті поняття і повноваження, якими як громадяни України наділені через задекларовані пункти Конституції України.

Тому і бідні, тому і принижені на власній землі перед усією світовою спільнотою. Якщо б ми свідомо сприймали її, то не стали б настільки немічною нацією, не чекали б, коли прийде чужинець на нашу рідну землю, щоб навести лад в Україні. Ми б не стали настільки бідними як духовно, так і матеріально, не стали б нацією, яка не спроможна вказати, де знаходиться місце злодіїв при владі, які обкрадають і доводять нас до відчаю.

Адже дозволяємо олігархам, горе-депутатам і чинушам нехтувати своїми правами, які надані нам, щоби ми, українці, були владою в Україні. Натомість саме сьогодні бачимо на телеекранах, читаємо зі стрічок новин у соціальних мережах, на шпальтах газет, як нас вітатимуть ті, хто нехтує всім, що задекларовано в Конституції України, щоб ми з вами ненароком не почали жити гідно.

Усі ми прагнемо, щоб задекларовані права стали реальністю, щоб люди почували себе захищеними і впевнено дивилися у майбутнє. Коли кожен українець відчує, що його життя, здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека дійсно визнані найвищою цінністю, тоді ми зможемо з гордістю заявити: Україна стала демократичною, правовою, вільною та гідною державою.

Але самих прагнень замало, щоб здобути всі цінності, на які заслуговує людина у правовій державі.

Закарпатське об'єднання «Україна Соборна» закликає нагадати найперше самим собі, своїм родичам, сусідам, усім закарпатцям: «Носієм суверенітету і єдиним джерелом влади в Україні є народ. Народ здійснює владу безпосередньо і через органи державної влади та органи місцевого самоврядування».

Тож давайте показувати на прикладі те, що ми народ, який має право на гідне життя, а не дешева робоча сила для збагачення олігархів! Відзначаючи День Конституції України, не забуваймо про основні її положення – цінність людини: її честь, гідність, право на гідне життя.

Зі святом!

Координаційний комітет ЗО «Україна Соборна»

НАОДИНЦІ З ЛИХОМ

Минулого тижня Закарпаття сколихнуло природне лихо: в низинних районах краю випав град.

21 червня над ранок Виноградівщиною пронісся шквал: район засипало градом розміром до 5 сантиметрів у діаметрі. За інформацією ЗМІ, сильний град і шквал пронісся всією затисянською Виноградівщиною. Зокрема, надійшло повідомлення з Текова про розбиті від граду вікна будинків та скло на автомобілях. У Королеві навіть старожили не пам'ятають такого великого граду. Льодяний дощ тривав там близько 15 хвилин. Місцеві жителі розповідають про сотні побитих дахів та вікон, кажуть: «падали з неба шматки льоду, як кулак».

Того ж таки ранку від негоди постраждали і кілька населених пунктів Хустщини.

– Сьогодні зранку два села Хустщини (Липецька Поляна та Липовець) опинилися «під обстрілами» граду. У людей пошкодило вікна і дахи будинків, а також автомобілі, які знаходилися на вулицях, – розповідає місцева журналістка Анна Перец. – Зокрема, на автівці моєї свекрухи розбито заднє скло, а дах увесь у дірках. Град розміром із куряче яйце завдав лиха й урожаю. Від аномалії сади та городи краян опинилися під білою крижаною ковдрою, пише «Медіахуст».

За кілька днів до цього стихія встигла наробити лиха і на Тячівщині. Падав град недовго, однак встиг пошкодити урожай та навіть побити дахи будинків місцевих мешканців, адже крижані кулі сягали розмірів волоського горіха.

Після такої негоди, яка пройшлася Закарпаттям усього за кілька днів, чимало жителів нашого краю у постраждалих районах почали рахувати збитки від завданої шкоди. Адже град знищив не тільки майже весь урожай, який саме в цих районах є основним джерелом виживання населення, а й просто зрешетив дахи будинків, які наразі потребують капітального ремонту. Більшість громадян уже почала за власний кошт відновлювати побиті будинки, але що робити тим людям, які не мають коштів для ремонту, наприклад самотнім пенсіонерам? Що робити людям, які опинилися сам на сам із наслідками стихії?

Подібні запитання зазвичай ставлять представникам влади, у яких мусить бути сценарій такого негативного розвитку подій. Однак стосовно наших чиновників, зокрема закарпатських, актуальним залишається анекдот: «1 грудня – зима прийшла неочікувано».

Ні, безперечно, владні бюрократи відразу ж традиційно відзвітували про проведення моніторингу постраждалих районів та про приготування виплати визначеної одноразової допомоги. Але в Україні одноразова допомога завжди чомусь доходить щонайкраще до голови села, а в більшості випадків «зникає» ще на рівні районної адміністрації. Саме тому всі мислячі люди (крім, звичайно, самих чиновників) розуміють її повну неефективність та застарілість.

У Європі ефективною альтернативою такій радянській системі є давно вироблена цивілізованим капіталістичним світом система страхування. На жаль, в Україні і на Закарпатті така система прижилася тільки щодо автомобілів. До речі, автомобілі також постраждали від негоди, точніше їхнє скло, і тут повне страхування стане у пригоді багатьом нашим краянам, щоб на ремонт машини не чекати подачки від держави чи «траншу» з Чехії. Тому як бачимо, страхування є досить корисною річчю при непередбачуваних обставинах. Саме тому на страхуванні побудована чимала частина західної економіки, і саме страхування є тепер чи не єдиним ефективним механізмом соціального захисту.

Однак у нас люди, які повинні займатися вирішенням таких проблем, воліють постійно на них заробляти. Адже після подій 1998 та 2001 років у нашому Карпатському регіоні, коли повінь завдала мільйонних збитків було багато часу, для того щоб виробити систему страхування майна громадян, стимулювати працювати страхові компанії, напрацьовувати кредит довіри до таких страхувальників, зрештою, співпрацювати з ними. Але нічого подібного не робиться, владна адміністрація, як і раніше, заплющує очі на очевидні проблеми, а найогидніше – на готові й давно напрацьовані у сусідніх країнах механізми вирішення таких проблем. Ринок страхування майна розвивається слабко і знайомий тільки приватним підприємцям, які таким чином страхують себе від незапланованих збитків. А пересічний громадянин до цього часу не знайомий із простим способом вберегти себе від стресу та матеріальних збитків.

Однак проблема в тому, що навіть якби громадянин і хотів застрахувати власне життя, майно тощо, то зробити йому це, в принципі, важко. Причина – у простій економіці. Адже, цитуючи Маркса, економіка – це базис суспільного буття. Так-от, страхування можливе тоді, коли є постійне і стабільне вливання. Такі вливання можливі тільки при постійному і стабільному доході. Але скільки українців живе на постійному і стабільному доході? А закарпатців? Таких нараховується щонайбільше 450, і то в Києві.

Але природа не вибирає, де показати свою силу, і не чекає, коли у нас почнуть серйозно ставитися до таких болючих питань. Уже цього тижня закарпатці зіштовхнулися з новим викликом: селеві потоки почали руйнувати населені пункти та інфраструктуру. Ігнорувати закарпатські проблеми буде все важче і важче.

Отже, ми повертаємося до тих речей, із яких мусимо постійно починати. Джерелом більшості негараздів є докорінно неправильна економічна політика урядів, яка не дозволяє українцям мати стабільний дохід, належну зарплату, примушуючи шукати долю за кордоном чи вдаватися іноді до ризикованих способів отримання одноразового прибутку. Все це призводить до того, що в ХХІ столітті закарпатці мусять важко оговтуватися від природного катаклізму, внаслідок якого знищено дахи над головою, і знову чекати на уявну допомогу уявної держави...

Станіслав ДАНКО

ДО 75-річчя АКТА ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ

30 червня 1941 р. – день, який назавжди ввійшов в історію українського державотворення. Саме цього дня у Львові було проголошено Акт відновлення Української Держави. Про цю подію, на жаль, мало відомо широкому загалу, а також їй приділяється дуже незначна увага в середовищі вітчизняної освіти.

Як відомо, 22 червня 1941 р. вибухнула радянсько-німецька війна, а буквально за тиждень радянські війська відступили з території Західної України. Німецькі війська кинулися добивати деморалізованих червоноармійців, а на залишених останніми територіях утворився режим безвладдя. Річ у тому, що німецька цивільна адміністрація ще не встигла зайти на захоплені території. І саме тоді настав час українських патріотів із ОУН.

Члени Організації українських націоналістів (Бандери) заздалегідь готувалися до акції. В середовищі ОУН були добре поінформовані про можливий спалах німецько-радянської війни. А тому, аби ця війна не захопила українських націоналістів зненацька, було розроблено конкретний план дій, а також започатковано процес формування українського війська. Це військо мало складатися з числа повстанських та партизанських частин, а в майбутньому – з українських частин Червоної армії, які мали виступити проти Москви. Вже на початку травня 1941 р. розпорядженням крайового провідника Івана Климіва-Легенди були визначені на кожну область Українські Національні Революційні Проводи (голова обласного управління, комендант міліції, військовий комендант, голова обласної господарської управи, керівник транспорту, народної освіти тощо). На кожний район було призначено національний провід. До 20 травня 1941 р. всі ці уряди вже було сформовано, а також і керівників сільських управ, місцевої міліції. 22 червня, як тільки спалахнула німецько-радянська війна, оунівські похідні групи вирушили з Кракова на схід із метою відновлення української державності. У складі цих груп діяли такі визначні діячі українського визвольного руху, як Ярослав Стецько, Ярослав Старух, Іван Равлик, Василь Кук, Лев Ребет, Дмитро Яців, Іван Вітошинський, Володимир Хомів-Лімницький та ін. Близько 05:05 ранку 30 червня 1941 р. перша оунівська група вступила до Львова, а вже о 06:35 на Ратуші замайоріли українські прапори. Окрім того, весь Львів того дня майорів проукраїнськими транспарантами.

Після прибуття членів Проводу ОУН у місті Лева розпочалися заходи з організації української влади. Саме тоді було ухвалено рішення про скликання репрезентативних зборів громадянства задля проголошення відновлення держави. Членам Проводу ОУН доводилося організовувати водночас і владу, і відновлення нормального життя цивільного населення. Перший заступник провідника ОУН С. Бандери був зайнятий переважно розмовами з видатними громадськими діячами Львова, котрих збиралися запросити до участі у Народних Зборах, а згодом і до українського уряду чи місцевої влади. Тоді ж він мав розмову з митрополитом Андреєм Шептицьким, якому докладно розповів про німецьку політику щодо України, про становище в ОУН, а також про намір скликати Народні Збори для проголошення Акта відновлення Української Держави.

Після з'ясування намірів ОУН митрополит відповів: «Честь України вимагає робити те, що ви задумали сьогодні. Робіть в ім'я Боже, я благословляю». З огляду на своє здоров'я митрополит вибачився, що не зможе особисто взяти участь, але відправив свого заступника отця Йосипа Сліпого, який передасть привітання зборам від митрополита і поблагословить.

30 червня 1941 р. у другій половині дня в будинку «Просвіти» відбулися збори, на яких вибрано професора Юрія Полянського посадником міського управління. Після цього Ярослав Стецько відразу ж прийняв від нього присягу на вірність Українській Державі. Таку ж присягу склали й інші члени вибраного міського управління.

Тим часом до будинку «Просвіти» почали сходитися скликані на Народні Збори відомі громадяни. Відкрив зібрання Ярослав Стецько. До президії запрошено о. Йосипа Сліпого та професора Юрія Полянського. На пропозицію головуючого присутні погодилися оформити себе як Українські Національні Збори. Після того Ярослав Стецько прочитав доповідь, у якій переконливо засвідчив, що «українська нація протягом усього історичного існування була державницькою нацією, а сучасної доби свого поневолення змагається до відновлення власної державності. Оскільки сьогодні, тобто 30 червня 1941 р., трапляється щаслива нагода для відновлення державності, то ОУН звертається до Національних Зборів з проханням схвалити її рішення про це». Нижче подаємо текст Акта про проголошення відновлення Української Держави, який зачитав був на зборах Я. Стецько:

«1. Волею Українського народу Організація Українських Націоналістів під проводом Степана Бандери проголошує відновлення Української Держави, за яку поклали свої голови цілі покоління найкращих синів України.

Організація Українських Націоналістів, яка під проводом її творця і вождя Євгена Коновальця вела в останніх десятиліттях кривавого московсько-більшовицького поневолення завзяту боротьбу за свободу, взиває український народ не скласти зброї так довго, доки на всіх українських землях не буде створена Українська Суверенна Держава.

Суверенна Українська Влада запевнить Українському Народові лад і порядок, всесторонній розвиток усіх його сил та заспокоєння його потреб.

2. На західних землях України твориться Влада, яка підпорядковується Українському Національному Урядові, що створиться в столиці України – Києві з волі українського народу.

3. Українська Національна Революційна Армія, що творитиметься на українській землі, боротиметься далі спільно з союзною німецькою армією проти московської окупації за Суверенну Соборну Українську Державу і новий справедливий лад у цілому світі.

Хай живе Суверенна Соборна Українська Держава!

Хай живе Організація Українських Націоналістів!

Хай живе Провідник Організації Українських Націоналістів

Степан Бандера!

Слава Україні! Героям Слава!

Ярослав Стецько, в. р.

Голова Національних Зборів»

Наступними днями оунівці взялися за розбудову державного апарату, зокрема було сформовано склад Українського Державного Правління, головою якого було обрано Ярослава Стецька. До складу УДП ввійшли відомі діячі українства, зокрема крайовий провідник ОУН Іван Климів-Легенда. Розпочалося встановлення дипломатичних відносин з іншими державами. Так, Володимир Горбовий повинен був діяти на теренах Великонімеччини, Гриць Барабаш відповідав за контакти з Румунією, Леонід Мосендз – зі Словаччиною, полковник Ріко-Ярий – з Японією, Івахнюк – із Хорватією. Окрім того, похідні групи ОУН в липні 1941 р. вирушили на Схід, за Збруч, для встановлення української влади та пропагування державності у Наддніпрянській Україні.

Реакція гітлерівців на подібні дії українських націоналістів не забарилася. Вже в перші дні липня 1941 р. були заарештовані С. Бандера, Я. Стецько та інші члени Проводу ОУН (спочатку були поміщені під домашній арешт); а після взяття Києва Вермахтом 19 вересня 1941 р. сп'янілі від воєнних успіхів німці вирішили повністю поквитатися з українським визвольним рухом. Після масових репресій ОУН повністю переходить у підпілля.

30 червня 1941 р. можна сміливо вважати ще одним Днем незалежності України, поруч з 22 січня 1918 р., 1 листопада 1918 р., 15 березня 1939 р. та 24 серпня 1991 р. На жаль, як вже зазначалося, поки що більша частина нашого суспільства (за винятком істориків) мало що знає про цю подію. Подію, яка вчергове показала прагнення українського народу до власної державності. Нині ми зобов'язані про це пам'ятати, аби в майбутньому не довелося боротися за ще один день незалежності. Утвердження національної пам'яті українців – одна з основних передумов цілісності та успішності сучасної України.

Богдан МИХАЛЬЧУК, історик

ЕКСПЕРТ: ТЕ, ЩО ЗАПИСАНЕ В НАШІЙ КОНСТИТУЦІЇ, ДОСИТЬ ВІДІРВАНЕ ВІД ПРАКТИКИ

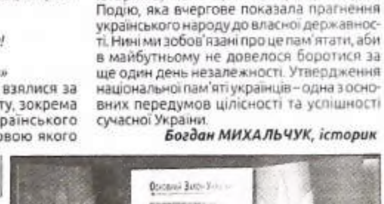

«Конституція України незабаром може зазнати чергових змін. Конституційна комісія підготувала нову редакцію другого розділу Основного закону щодо прав людини. Пропонована ревізія досить радикальна, і це правильно, бо зараз частина прав декларується, але не виконується», – заявила голова Центру інформації про права людини Тетяна Печончик в ефірі «Радіо Свобода». Вона звернула увагу, що й ухвалені Верховною Радою 2 червня зміни до Конституції в частині правосуддя також стосуються прав людини.

– У нас триває конституційний процес, і Конституційна комісія під керівництвом Володимира Буткевича тепер працює над змінами до Конституції саме в системі прав людини. Проте вони ще не внесені у парламент, нині відбуваються дискусії.

Але інші зміни, які були проголосовані у Верховній Раді 2 червня і стосувалися правосуддя та судочинства, також певною мірою стосуються прав людини, і теж можна аналізувати, яким чином вони можуть вплинути на права людини.

– А яким саме – позитивним чи негативним? Тому що оцінок щодо змін до Конституції у частині правосуддя лунало багато. Зокрема щодо інституту адвокатури, що інтереси людини в суді може захищати лише адвокат.

– Власне, яким чином вони вплинуть, сказати тепер дуже важко, тому що у Конституції, у тих змінах, які були внесені, дуже багато бланкетних норм або таких норм, які відсилають до законів, які потім будуть ухвалені.

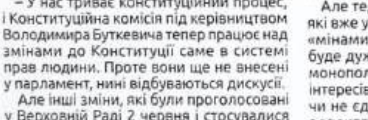
Тетяна Печончик

Тобто ці закони можуть бути як в інтересах прав людини, так вони можуть і обмежувати права людини. І дуже багато залежатиме від того, яким буде парламент, яка буде кон'юнктура у Верховній Раді, наскільки депутати будуть зацікавлені у тому, щоб захищати права людини, ухвалювати закони в інтересах прав людини.

Але те, про що ви згадали, ті недоліки, які вже у Конституції закладені, є такими «мінами уповільненої дії», які справді буде дуже важко обійти. Насамперед це монополія адвокатів на представництво інтересів клієнтів у судах. І це, я вам скажу, чи не єдина країна у світі, де монополія адвокатури прямо прописана на рівні Конституції. І, власне, це є серйозною загрозою доступу людей до правосуддя, тому що якщо така монополія буде реалізована і прописана в законах, то це означатиме, що людям звузиться доступ до правосуддя.

Це – перша річ, а друга – це відкладення ратифікації Римського статуту на три роки, що також сильно критикували правозахисні організації.

– Як, на Вашу думку, можна виправити, зокрема, ці недоліки? Чи є якісь домовленості, пошуки компромісу, допрацювання змін із депутатським корпусом?

– Власне, виправити їх можна двома шляхами. Перший шлях – це знову внести зміни до Конституції і забрати звідти ці критичні положення. І ми на цьому наголошували, коли відбувалися дискусії навколо Конституції, що не можна цього вносити.

Інший шлях – це ухвалення законів, які мінімізують шкідливий вплив цих уже внесених до Конституції норм. Ну, наприклад, що стосується адвокатури, там є така норма, що монополія адвокатури може не стосуватися малозначущих якихось справ, і от прописування якомога ширшого переліку таких справ, можливо, якимось чином дозволить уникнути цього шкідливого впливу. Хоча я вважаю, що це – абсолютно не панацея. Тепер адвокатура в Україні має багато проблем: внутрішніх проблем, проблем із якістю надання адвокатських послуг. Тобто нині передчасно говорити про те, що ми надаємо право всім адвокатам представляти інтереси людини в судах не тільки у кримінальних справах, як це встановлено тепер на рівні кримінального процесу, але і в адміністративних справах, цивільних справах. У будь-яких справах, коли людина або органи державної влади йдуть до суду, вони змушені наймати адвокатів, і це – підвищення цін.

Мінімізація, може, й можлива, але я сумніваюсь, що вона буде достатньо ефективною і що вона дасть можливість великій кількості людей отримувати доступ до правосуддя.

– Якщо загалом говорити про вже внесені зміни до Конституції і ті, що розробляються, то які ще можуть бути «підводні камені» і наслідки змін щодо прав людини?

– Тепер є новий проект закону про внесення змін до Конституції, який був підготовлений Конституційною комісією. Він пропонує досить радикальну ревізію розділу про права людини. Я вважаю, що це правильно, тому що нині те, що записане в нашій Конституції, досить відірване від практики. Особливо в тій частині, яка стосується забезпечення різних соціальних прав. Дуже багато прав залишилися декларативними. Наприклад, право на безкоштовну медицину, права на житло або ще якісь – вони просто не працюють. Тому, справді, в суспільстві потрібна досить ґрунтовна дискусія щодо того, що має бути в Конституції, що Конституція повинна гарантувати людині, таким чином, щоб вона не перетворилася потім у якусь порожню, непрацюючу норму.

Тривають дискусії, зокрема, щодо того, чи має бути в Конституції прописане право на зброю, так як це є в Сполучених Штатах Америки. Багато людей говорить, що після того як в Україні почався збройних конфлікт, вже і так є певна кількість зброї у населення. Тривають дискусії довкола того як прописати в Конституції, наприклад, право на шлюб і захист від дискримінації для різних груп, включаючи ЛГБТІ-спільноту. Тобто багато нових питань стоїть на порядку денному, і хочеться сподіватися, що процес внесення змін до цього розділу Конституції збере для обговорення більше зацікавлених організацій, сторін. Тому що той процес, який відбувся зі змінами в частині правосуддя, був більш закритим. І, на жаль, ми не мали змоги бути почутими народними депутатами в процесі конституційних змін.

«Радіо Свобода»

КОД ЕРДЕЛІ

Нова книжка О. Гавроша «Таємниця Ерделі» (100 с.) – третя в його авторській серії «Post scriptum» (після подібних видань про О. Духновича й І. Фірцака), вона містить п'ять авторських матеріалів, низку текстів самого художника, статтю мистецтвознавця Г. Островського.

Видання покликане дати початкову інформацію про метра студентам або туристам, заінтригувати їх, показати, що і тут люди не ликом шиті й здатні поставити не одну загадку. Задля цього одразу подаються 50 фактів із життя митця – кожний як цвях у голову. Отак-от, живеш-живеш, а лишається від тебе всього п'ятдесят блискіток. П'ятдесят анекдотів у кривому дзеркалі людської пам'яті. І добре ще, що бодай вони. Від більшості не лишається і стільки.

Тут також є інтерв'ю з одним із київських колекціонерів і галеристів Миколою Білоусовим, де подається цікавий погляд збоку. Сама книжка побачила світ за сприяння відомих ужгородських колекціонерів М. і А. Манів. Інтерв'ю важливе тим, що привідкриває завісу в цей теж по-своєму загадковий світ: як побутує класичний живопис в сучасній Україні, через які кола пекла він змушений проходити. Багато чого, звісно, лишилося між рядками – мабуть, так воно і мало бути. Бо ж не кожному дано на увазі й трагічну загибель М. Ерделі, й неможливість продажу викрадених від неї картин, і багато чого іншого.

Натомість є уривки з нотаток-щоденників Ерделі, велика добірка його афоризмів і навіть його вірші (білі) у перекладі з угорської П. Балли. Є огляд дванадцяти книжкових видань про Ерделі.

До книжки, на жаль, не ввійшла п'єса О. Гавроша про А. Ерделі «В Парижі гарне літо», яка тут дуже очікувана і цілком доречна (авторський варіант суттєво різниться від сценічного). Щодо неї виникає така асоціація. Великий сталінський терор в українській літературі стартував у ніч із 11 на 12 травня 1933 р., коли арештували харківського письменника Ю. Шпола. Відтоді арешти стали ледь не щоденними. Ще до того Шпол постійно наспівував:

Скоро солнечное лето,
Скоро сбудутся мечты,
Покупайте у Сюзетты
Ароматные цветы.

Типу передчував, що все збудеться з точністю до навпаки, тому треба любити життя, поки воно ще триває. Це фактично варіант тієї самої улюбленої пісеньки Ерделі, за якою названо п'єсу. Нашому художникові не судилося бути репресованим, хоча балансував на тій межі не раз. Він співав ту саму пісеньку практично водночас зі Шполом, тільки зі свого «прекрасного далека». Бо комусь нари, а комусь – Канари. В смислі – Мюнхен і Гаржилес. Закарпатці перебули 37-й рік у більш демократичній державі, а коли вже потрапили під владу Сталіна, то теж якось проскочили. Режимові, очевидно, потрібен був невеличкий кавалочок Європи всередині власної держави. От Ерделі це і забезпечував. Розслабитися йому не давали, але і з'їсти теж не з'їли.

Ну а загадка Ерделі – в чому вона? Це своєрідний Мауглі світового живопису. Народився у лісовій глибинці, що і підкреслюється його прізвищем, але далі розвивався не в цьому традиційному середовищі, а потрапив до зграї вовків – європейських модерністів різних напрямків. Став там своїм. Зграї, щоправда, не очолив (хоча міг – і не раз), але врешті-решт повернувся до свого роду-племені, як і його літературний аналог. Життя Ерделі – казка наяву, вибудована за всіма композиційними законами цього жанру, із відповідними персонажами навколо нього. Мовляв, пройдеш цілий світ, а щастя знайдеш лише вдома. Правда, воно дуже специфічне, більше посмертне, ніж прижиттєве, а все ж.

У книжці-колажі, книжці-мозаїці вдалося створити дуже специфічний портрет справді великої людини – з окремим цяточок складається незнищенний життєлюб, який має що сказати людям і умів це зробити. Тож не дивно, що вже добрих 70 чи 80 років увесь закарпатський живопис розвивається під його знаком. Закодував.

Сергій ФЕДАКА,
«Закарпаття онлайн»

ЗАКАРПАТЕЦЬ ОТРИМАВ НАГОРОДУ НА КІНОФЕСТИВАЛІ «ВІДКРИТА НІЧ»

Як передає «Заголовок», стрічку В'ячеслава Бігуна «Найближчі до Бога» відзначено нагородою за найкращу операторську роботу на кінофестивалі «Відкрита ніч». Фільм показали у ніч із 25 на 26 червня на більш ніж 50 площадках в Україні та за кордоном. Про це повідомляють організатори кінофестивалю, які початково відібрали стрічку міжнародного режисера до 19 конкурсних фільмів із-поміж 116 заявлень.

Епічна стрічка «Найближчі до Бога» художньо змальовує сімейне жертвоприношення нової європейської війни, в якій опинилася Україна.

Єдиний син Олексій — юрист за фахом із забезпеченої сім'ї з міста на Дніпрі, — вирішує піти добровольцем на фронт. Чому? Яка доля чекає на нього, його родину? Про це розповідає його батько, дідусь Саша, який залишився з внучкою Анастасією.

Це вже 10-та фестивальна нагорода фільмів В'ячеслава Бігуна й друга – за найкращу операторську роботу. Вперше його відзначено в цій номінації за фільм «Лист Тарковському» навесні 2016 року на міжнародному кінофестивалі.

Коментуючи відзнаку, режисер зазначив: «Ми дякуємо журі за таку високу відзнаку, організаторам – за відбір стрічки. Такі трагічні фільми краще не робити. Та водночас зробити цей фільм було моїм громадянським, людським обов'язком. А планували ми його фільмувати разом із Борисом Уховим, який невдовзі пішов із життя. Тоді ми вирішили залучити місцевого оператора – з Дніпропетровщини. Але події розвивалися так швидко, що все довелося фільмувати самому. Додам, що невід'ємна частина фільму — зйомки побратимів Олексія Тищика, які захищали Донецький аеропорт. Водночас низький уклін героям фільму: дідусю Саші, внучці Насті, її мамі Юлії, які відкрили свою домівку й поранені серця, аби ми могли донести глядачу водночас біль і силу духу, які відчувають нині мільйони українців».

В'ячеслав Бігун – кіномитець і вчений-юрист, родом із Закарпаття. Народився в Тячеві, навчався й працював у провідних університетах і наукових установах світу (Львівський університет, Інститут держави і права НАН України, Гейдельберг, Сорбонна та ін.), юристом – в Європейському суді з прав людини. Кандидат юридичних наук, магістр кіномистецтв (режисер ігрового кіно). Автор більше 500 публікацій і більше 10 фільмів. Перші фільми В'ячеслава Бігуна «Пенальті правосуддя», «Мати. В ім'я мільйонів» та «Її хліб насущний» станом на червень 2016 року досягнули рекордної для режисера позначки 50 фестивальних показів у 28 країнах.

ФРОНТМЕН ГУРТУ «ROCK-Н» ВІКТОР ЯНЦО ЗАКЛИКАВ ДІТЕЙ І ЮНЬ ДО ЧИТАННЯ

22 червня до Чинадіївського замку «Сент-Міклош» завітав соціокультурний проект «Все Закарпаття читає дітям». Зустріч видалася направду особливою, і причин кілька: вперше проект виїхав за межі Ужгорода, побував у стінах одного з найпринадніших замків Закарпаття (на зміну навчальним аудиторіям і бібліотекам), а ще в читаннях узяла участь рекордна кількість слухачів – понад 90 відпочивальників обласного оздоровчого табору для обдарованих дітей «Гармонія».

Спеціальним гостем проекту став лідер знаного закарпатського рок-гурту «Rock-Н» («Рокаш») Віктор Янцо. Його присутність одразу ж викликала неабияке зацікавлення, адже діти та юнь добре знайомі з творчістю артиста, тим паче, значна частина з них здобуває музичний вишкіл і просто таки марить сценою. Але крім того, що Віктор Янцо – професійний музикант, він також має безпосередній стосунок до літератури, яку поглиблено вивчав на факультеті романо-германської філології УжНУ, тож знає не з чуток, які світоглядні глибини відкриває книга та наскільки потужний її вплив на особистість, надто ту, котра ще формується. Гість порадив дітям розвиватися читанням.

Враховуючи вікові особливості слухачів, цього разу презентували книгу «Не такий» Сергія Гриділа – одного з провідних сучасних українських авторів творів для підлітків. В анотації зазначено: «Ця повість вражає своєю відвертістю. Про школу, родину, суспільство, полишених самих на себе дітей і взагалі про життя, яким воно є – без прикрас і без купюр, сповнене суворих реалій і випробувань». Книга здобула схвальні відгуки критиків, увійшла до рейтингу «Книжки року-2013» у категорії «Підліткова та юнацька література» і до довгого списку премії «Дитяча Книга року ВВС-2013».

Віктор Янцо зачитав уривок із книги, а тоді запропонував слухачам самим дізнатися, чим закінчиться історія.

За традицією присутні на зустрічі координатор проекту представник Центру дослідження літератури для дітей та юнацтва письменниця Галина Малик і заступник начальника управління культури облдержадміністрації Ілдико Молнар подарували дітям бібліотечку сучасних українських книг для дітей і підлітків і теж узяли з відпочивальників обіцянку прочитати за час таборування всі ці твори.

Зі свого боку, Віктор Янцо доповнив презенти аудіодисками гурту «Rock-Н», а також виконав відомі композиції, акомпануючи на музейному фортепіано. Наостанок присутнім продемонстрували кліп на пісню «Юрику», що знятий на території Чинадіївського замку.

ВИЙШЛО ДРУКОМ ДРУГЕ ВИДАННЯ ПОВІСТІ «НЕЙМОВІРНІ ПРИГОДИ ІВАНА СИЛИ, НАЙДУЖЧОЇ ЛЮДИНИ СВІТУ»

У видавництві «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА» побачило світ друге видання «Неймовірні пригоди Івана Сили, найдужчої людини світу», обкладинку до якого намалював Іван Сулима.

Пригодницька повість відомого дитячого письменника Олександра Гавроша розповідає про яскраві пригоди неперевершеного гірського силача Івана Сили.

Прототипом головного героя повісті став легендарний закарпатський богатир Іван Фірцак, який виборов звання чемпіона Чехословаччини та Європи з кількох видів спорту і об'їздив півсвіту, виступаючи в цирку, де здобув чимало яскравих перемог.

2013 року на основі цієї повісті було знято перший у третьому тисячолітті український дитячий фільм «Іван Сила», графічними кадрами з якого проілюстроване це видання.

«Буквоїд»

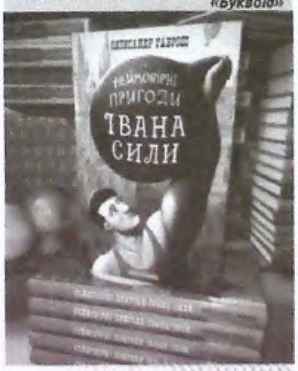

У ЯКИХ ВИПАДКАХ ПОЗОВ ЗАЛИШАЄТЬСЯ БЕЗ РУХУ ТА ПОВЕРТАЄТЬСЯ ЗАЯВНИКОВІ?

Протягом 2015 року на розгляді Крижопільського районного суду Вінницької області перебувало 726 справ цивільного судочинства, з яких тільки в 34 справах судді винесли ухвали про залишення позовних заяв без руху та надали строк для усунення недоліків. Ця статистика свідчить про результат складання позовної заяви пересічними громадянами, які не мають базових юридичних знань.

РОЗУМОВО-ПРОЦЕСУАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Стадія відкриття провадження в цивільній справі передбачає вчинення судом певних процесуальних дій з подальшою їхньою трансформацією у відповідні юридичні факти, зокрема винесення ухвал про залишення позовної заяви без руху, про повернення позовної заяви, про відмову у відкритті провадження чи відкриття провадження у справі.

Питання про відкриття провадження у справі або про відмову в його відкритті суддя вирішує не пізніше 3 днів із дня надходження заяви до суду або закінчення строку, встановленого для усунення недоліків, та не пізніше наступного дня після отримання судом інформації про місце проживання фізичної особи.

Про відкриття чи відмову у відкритті провадження суддя постановляє ухвалу. Ухвала про відмову у відкритті провадження невідкладно надсилається позивачеві разом із заявою та всіма доданими до неї документами. Відмова у відкритті провадження внеможливлює повторне звернення до суду з таким самим позовом.

Процедура залишення позовної заяви без руху визначена ч. 1 ст. 121 Цивільного процесуального кодексу. Вивчення змісту позовної заяви є складною розумово-процесуальною діяльністю судді, від належного виконання якої залежить подальший рух цивільного процесу та можливість повноцінної реалізації завдань, установлених ст. 1 ЦПК.

Одержавши позовну заяву, суддя детально вивчає її на предмет дотримання вимог, викладених у ст. 119 ЦПК, щодо форми та змісту такої заяви, з'ясовує, чи є документ, що підтверджує сплату судового збору. В разі подання позовної заяви представником позивача перевіряє наявність довіреності або іншого документа, що підтверджує його повноваження, а також додержання вимог, викладених у ст. 120 ЦПК, щодо надання копії заяви та копій усіх документів, що додаються до неї.

Насамперед суддя перевіряє, чи позивач дотримався вимог, установлених ч. 2 ст. 119 ЦПК, щодо зазначення суду, до якого подається заява, ім'я або найменування позивача і відповідача, а також ім'я представника позивача, якщо позовна заява подається представником, їхнє місце проживання або місцезнаходження, поштовий індекс, номери засобів зв'язку, якщо такі відомі. Також указуються ціна позову щодо вимог майнового характеру, обставини, якими позивач обґрунтовує свої вимоги, докази, що підтверджують кожну обставину, підстави (якщо такі є) для звільнення від доказування, називаються документи, які додаються до заяви. Особливу увагу суд приділяє правильному визначенню змісту позовних вимог, адже їхнє правильне формулювання сприятиме подальшому розвитку процесу. Пересічному громадянину, котрий не має базових юридичних знань, часто важко зрозуміти, що мається на увазі під словосполученням «зміст позовних вимог». Як результат, позовні вимоги, викладені в заяві, мають такий вигляд: «Прошу задовольнити позов». Це процесуальне порушення дає всі підстави для залишення заяви без руху та надання позивачу строку для усунення недоліків.

НЕДОЛІК ВІД РУКИ

Водночас іноді судді допускали порушення при застосуванні ч. 1 ст. 121 ЦПК, повертали позовну заяву, вказавши, що в ній «нечітко сформульовані позовні вимоги, заяву написано від руки». Були також випадки, коли позивач при поданні заяви додавав лише її копії для відповідача та третіх осіб без копій усіх необхідних документів, вважаючи, що подання таких копій лише для суду є достатнім (справи №134/2069/15-ц, №134/1821/15-ц).

У результаті в позовній заяві змінювалися кілька слів або їхня послідовність і її знову подавали до суду, чим підтверджувалося усунення позивачем недоліків. Хоча відповідно до роз'яснень Пленуму Верховного Суду, викладених в пп. 2, 7 постанови «Про застосування норм цивільного процесуального законодавства при розгляді справ у суді першої інстанції» від 12.06.2009 №2, не допускається відмова у відкритті провадження у справі з мотивів недоведеності заявленої вимоги, відсутності доказів, пропуску позовної давності та інших передбачених законом підстав. Подання доказів можливе на наступних стадіях цивільного процесу, тому через неподання доказів при пред'явленні позову не варто залишати заяву без руху та повертати заявнику.

Залишення позовної заяви без руху можливе й у випадку несплати або неправильної сплати позивачем судового збору, а відповідний порядок визначений

ст. 79 ЦПК та Законом «Про судовий збір» від 8.07.2011. У 16 цивільних справах за вказаний період суд виніс такі ухвали. В них називалися підстави залишення заяви без руху, вказувалося, які саме суми судового збору повинні бути сплачені позивачем і встановлювався строк для усунення недоліків, який не перевищував 5 днів із дня отримання позивачем ухвали.

Отже, недотримання перелічених вимог при поданні позовної заяви призводить до настання юридичного факту, який закріплюється в ухвалі про залишення заяви без руху. Якщо позивач не усунув недоліків позовної заяви, яку залишено без руху, вона підлягала поверненню. Зокрема, такі ухвали за проаналізований період виносились у справах про стягнення моральної шкоди, завданої злочином (№134/1587/15-ц, №134/1555/15-ц, №134/961/15-ц).

У наданий судом строк для усунення недоліків позивач не виконав вимог про усунення недоліків, тому відповідно до п. 8 ст. 207 ЦПК такий позов підлягав залишенню без розгляду та поверненню позивачу. В апеляційному порядку ухвали не оскаржувалися. Складних питань не виникало.

***Світлана ГУРАЧОК**, заступник керівника апарату Крижопільського районного суду Вінницької області*

ЩО РОБИТИ, КОЛИ НОТАРІУС НЕ ВИДАЄ СВІДОЦТВО ПРО СПАДЩИНУ?

За період із 1.01.2015 до 31.07.2015 в провадження Хмільницького міськрайонного суду Вінницької області надійшло 182 цивільні справи, 156 з яких були розглянуті з ухваленням рішення. Причому 154 — із задоволенням позову у справі про встановлення факту прийняття спадщини та визнання права власності на спадкове майно, а також про визначення додаткового строку для прийняття спадщини. Щодо справ, коли спадщина не прийнята протягом 6 місяців і відсутні правовстановлюючі документи на нерухоме спадкове майно, є потреба у відповідних роз'ясненнях Пленуму Верховного Суду.

ЗАПОВІТ ЗАМІСТЬ АКТА

Усі справи розглянуті в строки, передбачені стст. 129, 157, 203 Цивільного процесуального кодексу.

Так, справа, порушена за позовом представника С. за довіреністю З. до Хмільницької міської ради, про припинення права власності на будинок та визнання права власності на спадкове майно, що надійшла до суду 3.06.2015, була призначена до розгляду 22.06.2015.

В апеляційному порядку розглядалися 3 скарги на рішення суду в справах про спадкування. Зокрема, у цивільній справі, відкритій за позовом Б. до П., за участю третьої особи — Н., про встановлення нікчемності заповіту рішення Хмільницького міськрайонного суду Вінницької області від 30.10.2014 за апеляційною скаргою Б. було частково скасоване. У такий спосіб апеляційну скаргу Б. задоволено також частково.

Під час розгляду спорів щодо спадкування права на земельну ділянку та права на вклад у банку суд залучав як третіх осіб фінансові установи та підприємства, в оренді яких перебували земельні ділянки. При цьому враховувалися цільове призначення ділянок і права власності на житловий будинок.

Під час розгляду справ про право на вклади бралися до уваги вимоги ст. 1228 Цивільного кодексу.

При розгляді справ, порушених за позовами спадкоємців, які на час відкриття спадщини проживали разом зі спадкодавцем та не заявили про відмову від неї або прийняття протягом строку, передбаченого ст. 1270 ЦК, і за умови невидання нотаріусом свідоцтва про право на спадщину, суд установлював факти проживання разом із спадкодавцем і прийняття спадщини та визнавав право власності за спадкоємцями на спадкове майно.

Так, позивач Ш. звернувся до Хмільницького міськрайонного суду Вінницької області з позовом до відповідача — територіальної громади в особі Порицької сільської ради Хмільницького району Вінницької області та С., відповідно до якого просив визнати за ним право власності на житловий будинок із господарськими будівлями та спорудами вартістю 102 972 грн., посилаючись на те, що 1.09.2012 помер спадкодавець, батько позивача — С.

Із приводу оформлення спадщини позивач у визначений законом термін звертався до нотаріуса, однак йому було рекомендовано це питання вирішувати в судовому порядку в зв'язку з відсутністю правовстановлюючих документів. У судовому засіданні доведено, що позивач є спадкоємцем за заповітом, інші спадкоємці на спадщину не претендують, відповідач визнав позовні вимоги повністю, задоволення позову не суперечить вимогам та законним інтересам сторін та відповідає чинному законодавству, не порушує прав та інтересів третіх осіб. У результаті суд задовольнив позовні вимоги.

ПОТРІБНІ РОЗ'ЯСНЕННЯ

У 2015 році Хмільницький міськрайонний суд розглянув справи про визначення додаткового строку для прийняття спадщини, відкриті за позовами спадкоємців, які пропустили такий строк.

Наприклад, справа, порушена за позовом К. до Великомитницької сільської ради. Третя особа не заявляла самостійних вимог на предмет спору. Заява про визначення додаткового строку для подання заяви щодо прийняття спадщини надійшла в провадження суду 23.03.2015 і була подана спадкоємцем у зв'язку з пропущенням 6-місячного строку для прийняття спадщини через погіршення здоров'я, що вимагало постійного обстеження та лікування. Суд установив, що причина, з якої пропущено такий строк, була поважною.

Причини, які суд визнавав поважними при розгляді справ такої категорії: хвороба спадкоємця, неповноліття спадкоємця і відсутність над ним опіки та піклування,

перебування в тривалому закордонному відрядженні, обставини воєнного часу.

Підставами для визначення причин поважними визнавалися довідки сільських рад, медичних закладів, ЖЕКів, акти обстеження житлово-побутових умов, також бралися до уваги показання свідків.

При розгляді цивільних справ про спадкування, порушених за позовами спадкоємців, які фактично не проживали разом із спадкодавцем на час відкриття спадщини та не заявили відмову від неї або не прийняли спадщину протягом строку, передбаченого ст. 1270 ЦК, виникають труднощі, так само як і у разі відсутності правовстановлюючих документів на житловий будинок та на господарські будівлі.

Зокрема, виникають проблеми, коли спадщина не прийнята протягом 6 місяців і відсутні правовстановлюючі документи на житловий будинок. Вони потребують роз'яснення Пленуму ВС.

***Михайло ВОЙНАРЕВИЧ**, суддя Хмільницького міськрайонного суду Вінницької області*

ВЕРХОВНИЙ СУД НАЗВАВ ТРИ ОЗНАКИ НЕСПРАВЕДЛИВИХ УМОВ ДОГОВОРУ

Умови договору кваліфікуються як несправедливі, якщо вони, по-перше, порушують принцип добросовісності, по-друге, призводять до істотного дисбалансу договірних прав і обов'язків сторін, по-третє, завдають шкоди споживачеві.

Такого висновку дійшов Верховний Суд, аналізуючи положення п. 6 ч. 1 ст. 3 і ч. 3 ст. 509 Цивільного кодексу та норми ст. 18 Закону №1023-XII «Про захист прав споживачів» від 12.05.1991 щодо несправедливих умов договору в постанові від 8.06.2016 (справа №6-330цс16).

Так, визначення відповідного поняття закріплено в частині другій зазначеної статті. Зокрема, умови договору є несправедливими, якщо всупереч принципу добросовісності його наслідком є істотний дисбаланс договірних прав та обов'язків на шкоду споживачу.

Згідно з ч. 3 ст. 18 Закону №1023-XII несправедливими є також умови договору про:

1) виключення або обмеження прав споживача стосовно продавця, виконавця, виробника або третьої особи у разі повного або часткового невиконання чи неналежного виконання продавцем, виконавцем, виробником договірних зобов'язань, включаючи умови про взаємозалік, зобов'язання споживача з оплати та його вимог у разі порушення договору з боку продавця, виконавця, виробника;

2) установлення жорстких обов'язків споживача, тоді як надання послуги обумовлене лише власним розсудом виконавця (пп. 2, 3);

3) надання можливості продавцю, виконавцю, виробнику не повертати кошти на оплату, здійснену споживачем у разі його відмови укласти або виконати договір, без встановлення права споживача на одержання відповідної компенсації від продавця, виконавця, виробника у зв'язку з розірванням або невиконанням ним договору (п. 4).

У справі, що переглядалася, апеляційний суд, із висновками якого погодився суд касаційної інстанції, ухвалюючи рішення про відмову в задоволенні позову, виходив із того, що суд не встановив наявності одночасно всіх ознак, які свідчать про те, що умови договору є несправедливими відповідно до приписів ст. 18 Закону №1023-XII, тому правові підстави для визнання цього договору недійсним відсутні.

Адвокатське бюро «Срібна Земля»
НАДАННЯ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ ФІЗИЧНИМ ТА ЮРИДИЧНИМ ОСОБАМ
Адреса: 88000, Закарпатська область, м. Ужгород, вул. Гойди, 4, т./ф.: 8 (0312) 61-28-01, 8 (03122) 3-31-32; моб.: 050 611 36 34; 099 237 74 93; E-mail: aau_2006@ukr.net.ua

ВСТУП 2016 РОКУ: ВІСІМ ОСНОВНИХ ЗМІН

На вступників і вищі навчальні заклади в 2016 році чекає вісім базових змін, які відрізнятимуть цей вступний рік від попередніх. Про них під час регіональної наради-семінару з питань організації і проведення прийому на навчання вступників у 2016 році розказала перший заступник міністра освіти і науки Інна Совсун.

«НОВИЙ ЗМІСТ»: НОВИЙ ПЕРЕЛІК ГАЛУЗЕЙ І СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Цього року здійснюватиметься набір за новим єдиним переліком галузей і спеціальностей, який був затверджений 2015 року. «Раніше абітурієнт вступав на вужчу спеціальність, що обмежувало можливість змінити освітню траєкторію в майбутньому. Крім того, ця зміна відкриває нові можливості вишам для розробки власних освітніх програм», — підкреслила Інна Совсун.

«РІВНІСТЬ ПРАВ ГРОМАДЯН»: ВСТУП ТІЛЬКИ ЗА КОНКУРСОМ

Цьогоріч повністю прибрали норму про позаконкурсний вступ, котра суперечила Конституції України, а також цільовий прийом. Таким чином, усі учасники вступної кампанії проходитимуть конкурсний відбір.

Однак є категорії громадян, котрі з об'єктивних причин потребують підтримки держави. Ці абітурієнти вступатимуть за конкурсом, але на основі інших видів вступних випробувань. Так, окремі категорії громадян мають право:

– вступу за співбесідою,

– вступу за квотами та вступними іспитами;

– вступу за особливим порядком складання вступних іспитів і квотами для мешканців тимчасово окупованої території;

– вступу за особливим порядком складання вступних іспитів для мешканців непідконтрольної території та населених пунктів, в яких немає умов для здійснення стабільного освітнього процесу.

Зокрема, під час регіональної наради-семінару директор департаменту вищої освіти МОН Олег Шаров зазначив, що вступ за співбесідою здійснюватиметься лише для тих категорій громадян, перед якими держава в неоплатному боргу, а саме:

• учасники ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС і потерпілі від Чорнобильської катастрофи, що внаслідок катастрофи стали інвалідами, хворі на променеву хворобу та закінчили середні й професійно-технічні навчальні заклади з відзнакою або тільки з відмінними оцінками;

• особи, які стали інвалідами внаслідок поранень, каліцтва, контузії чи інших ушкоджень здоров'я, одержаних під час участі у масових акціях громадського протесту в Україні з листопада 2013 року по 21.02. 2014 року за Євроінтеграцію та проти режиму Януковича (Революція Гідності), за умови їхнього звернення за медичною допомогою у період з 21.11.2013 року по 30.04.2014 року;

• визнані інвалідами війни відповідно до пунктів 11–14 статті 7 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» (військовослужбовці, резервісти, військовозобов'язані, працівники силових структур, учасники добровольчих формувань та волонтери).

Вибирати між конкурсним відбором за результатами ЗНО та вступними іспитами, а також розраховувати на вступ за квотами на основі базової загальної середньої освіти (БЗСО) та повної загальної середньої освіти (ПЗСО) можуть такі вступники:

– особи, які мають захворювання, що можуть бути перешкодою для проходження зовнішнього незалежного оцінювання;

– діти-сироти, діти, позбавлені батьківського піклування, особи з їхнього числа;

– особи, звільнені з військової служби (зокрема демобілізовані) після 30 листопада 2015 року;

– особи, яких законом визнано учасниками бойових дій і які захищали незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України, брали участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, зокрема, які проходять військову службу (крім військовослужбовців строкової служби) в порядку, визначеному положеннями про проходження військової служби громадянами України.

Обсяг квот визначатимуть університети на власний розсуд, Міністерство освіти і науки встановило лише максимальний поріг, а саме ВНЗ на території Донецької та Луганської областей можуть відвести під квоти до 30% від державного замовлення, усі інші ВНЗ – 10%.

Перелік документів для вступників, які мають право на зарахування за співбесідою, на зарахування в межах встановлених квот і на першочергове зарахування можна знайти за посиланням.

«АДРЕСНІСТЬ ДЕРЖЗАМОВЛЕННЯ»: МІСЦЕ ЙДЕ ЗА ВСТУПНИКОМ

Завдяки цьому нововведенню місця у ВНЗ приноситимуть вступники, які їх вибороли.

«Минулоріч ми випробовували подібну модель, коли обсяг місць держзамовлення в університеті коригувався щодо популярності у студентів із вищими балами ЗНО. Тоді відбулося укрупнення потоків за державним замовленням, тобто сильніші університети отримали б більше місць, менш популярні – менше, що було закладено в основу закону про вищу освіту», – зазначила Інна Совсун.

У 2016 році ця модель реалізовуватиметься тільки на денній формі навчання (набір на перший курс) за всіма освітніми рівнями, крім набору на молодшого спеціаліста.

ДЛЯ ВСТУПНИКІВ ІЗ КРИМУ ТА ДОНБАСУ: СПРОЩЕНА СИСТЕМА

МОН розробило повноцінну стратегію підтримки вступників із Криму та Донбасу. Особливі умови для вступу, наприклад, для абітурієнтів із Донбасу дозволять їм вступати за іспитами в університети, що були евакуйовані з території антитерористичної операції.

У зв'язку з тим, що минулоріч у вступників із Криму та Донбасу були проблеми зі збором потрібних документів, МОН розробило правила, за якими вони зможуть вступати до українських вишів навіть якщо, наприклад, не можуть надати додаток до документа про базову загальну середню освіту тощо.

17 червня відбулася прес-конференція, на якій представник МОН, а також громадські організації розказали про нові можливості здобути вищу освіту школярам із Криму. Ознайомитися з цією інформацією можна за посиланням.

«УСУНЕННЯ ЧЕРГ»: ЕЛЕКТРОННА ПОДАЧА ДОКУМЕНТІВ

Цьогоріч прийом документів на вступ за результатами ЗНО здійснюватиметься лише в електронній формі. Кожен абітурієнт зможе завантажити свої документи сидячи вдома або у будь-якому іншому місці, де є комп'ютер і доступ до Інтернету.

Студенти, які з певних причин не матимуть можливості подати власні документи в електронному вигляді самостійно, зможуть це зробити у визначеному ними вищому навчальному закладі, де спеціалісти завантажать документи разом із абітурієнтом.

Це допоможе не лише спростити життя вступникам, а й зменшити черги, які щороку були біля приймомних комісій, та зняти непотрібне навантаження з вищих навчальних закладів.

«ПРОФОРІЄНТАЦІЯ»: 15 ЗАЯВ НА 5 СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Під час попередніх вступних кампаній абітурієнти мали можливість подавати 15 пакетів документ`в у п`ять університетів. Таким чином, замість того, щоб обирати улюблений напрям, вступник був змушений розподіляти свої заяви між різними спеціальностями в рамках одного університету.

Цьогоріч акцент буде змінено на профорієнтацію майбутнього студента.

У 2016 році абітурієнт зможе подати

15 заяв на 5 різних спеціальностей за держзамовленням на денну форму навчання у будь-які університети за власним бажанням.

«Якщо майбутній студент хоче стати лікарем й давно визначився зі своїм призначенням, навіщо йому подавати документи на інші напрямки? Логічніше, якщо він подасть усі п'ятнадцять заяв на вибрану спеціальність у різні університети, чим збільшить свої шанси на вступ. Саме це ми й зробили цього року», – пояснила Інна Совсун.

«ЗНО ДЛЯ ВСТУПУ В МАГІСТРАТУРУ»: ЕКСПЕРИМЕНТ ДЛЯ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 081

Цього року – це просто експеримент. Експерти, міжнародні організації та дев'ять університетів, що зголосились узяти участь у цьому пілотному проекті, практично весь рік розробляли тест для спеціальності 081 Право. До навчальних закладів, що брали участь у розробці, вступ у магістратуру на «Право» здійснюватиметься за результатами зовнішнього тесту.

У майбутньому це дасть можливість забезпечити більш рівні умови для вступників на цю спеціальність, зробити прозорішим вступ до магістратури.

«Мене часто запитують, чи можливо буде запустити подібний набір й на інші спеціальності. Особисто я вважаю, що при наборі на магістратуру на більшість спеціальностей запровадити подібну систему неможливо. Одна з ключових ідей реформи у сфері вищої освіти – розширення автономії вищих навчальних закладів, що насамперед стосується розробки освітніх програм. Уніфікований іспит на магістратуру може повністю знівелювати цю автономію. Але є спеціальності, за якими ступінь уніфікації є й має бути високим, наприклад, так звані регульовані спеціальності: медицина, військові спеціальності тощо. Тобто є перелік спеціальностей, для яких така форма іспиту виправдана й є сенс продовжувати роботу у вибраному напрямку далі», – зазначила Інна Совсун.

«ВІЛЬНІ ТРАЄКТОРІЇ»: СТУДЕНТ УПРАВЛЯЄ СВОЄЮ ОСВІТОЮ

Цьогоріч третій предмет для вступу за результатами ЗНО абітурієнт вибиратиме з «лінійки» предметів, запропонованих вищим навчальним закладом. Тобто 2 предмети фіксовано визначає ВНЗ, а третій серед запропонованих варіантів – вступник. «Лінійку» на власний розсуд визначатимуть вищі навчальні заклади.

Це нововведення доповнить новації попередніх років, коли запроваджувався «перехресний вступ», за якого абітурієнт має можливість вступати до магістратури або на молодшого спеціаліста за спеціальністю, відмінною від отриманої під час навчання на бакалаврі. Загалом усі ці зміни покликані зробити навчання студента більш вільним у виборі напрямків свого подальшого розвитку.

Це лише загальний перелік нововведень, які чекають на вищі навчальні заклади та вступників цього року. Більше можна дізнатися передивившись регіональну нараду-семінар із питань організації і проведення прийому на навчання вступників у 2016 році до вищих навчальних закладів усіх форм власності та підпорядкування.

На сайті МОН розміщені відповіді на типові питання, що ставили представники вищих навчальних закладів під час регіональної наради-семінару.

Як повідомили у Міністерстві освіти, протягом двох днів буде підготовлено більш детальний матеріал, що ширше розкриватиме всі особливості вступу в 2016 році як для вищих навчальних закладів, так і для вступників.

Ocaima.UA

В УКРАЇНІ СТВОРЯТЬ РЕЄСТР ВИШІВ

В Україні з'явиться реєстр вищих навчальних закладів, який має стати складовою частиною Єдиної державної електронної бази з питань освіти. Відповідний наказ підписаний міністром освіти і науки Лілією Гриневич.

Положенням про реєстр ВНЗ визначено, що реєстр вестиметься з метою забезпечення єдиного державного обліку вищих навчальних закладів, забезпечення їхньої ідентифікації та класифікації для отримання статистичної інформації.

У реєстрі містяться відомості про тип і форму власності ВНЗ, перелік його засновників, місцезнаходження, контактні дані, адреса веб-сайта прізвище керівника.

Реєстр також міститиме дані про ліцензії, видані вишу, сертифікати про акредитацію, свідоцтва про атестацію, правила прийому до вищого навчального закладу, обсяг державного замовлення на підготовку і випуск фахівців з вищою освітою.

Інформація, що міститься в Реєстрі, є відкритою та буде оприлюднена у формі відкритих даних. Доступ до реєстру здійснюватиметься через офіційний сайт Міністерства освіти і науки.

Ocaima.UA

УРЯД ДАВ БІЛЬШУ СВОБОДУ БЮДЖЕТНИМ НАУКОВИМ УСТАНОВАМ

Як зазначається на сайті Міністерства освіти і науки України, відтепер бюджетні наукові установи зможуть надавати ширше коло платних послуг і додатково поповнювати власний бюджет. Постанову «Про внесення змін до переліку платних послуг, які можуть надаватися бюджетними науковими установами» ухвалили на засіданні Кабінету Міністрів України.

Зокрема, відтепер вони зможуть надавати платні консультації з питань освіти, реклами, дизайну тощо, а також надавати послуги з використанням фондів бібліотек, музеїв та інших матеріальних цінностей, якими володіє установа.

«Це допоможе збільшити фінансові надходження до цих установ, фінансування яких тепер знаходиться на вкрай низькому рівні», – зазначив заступник міністра освіти і науки України – керівник апарату Роман Греба.

МОН сподівається, що це допоможе залучити додаткові позабюджетні кошти для науково-технічних розробок, а також сприятиме комерціалізації науки в Україні.

У КАРПАТАХ АРХЕОЛОГИ ЗНАЙШЛИ СТОЛИЦЮ ДРЕВНІХ БІЛИХ ХОРВАТІВ

Біля міста Миколаєва на Львівщині є територія, що вже кілька десятків років інтригує істориків.

Тут розкинулися залишки Стільського городища – колись великого міста слов'янських часів. Торік городище дістало визнання – на його території створили заповідник. Але директор новоствореного заповідника й багаторічний дослідник Стільського Орест Корчинський б'є на сполох – замість докладати всіх зусиль задля збереження, пам'ятку починають забудовувати.

ГОРОДИЩЕ БІЛИХ ХОРВАТІВ

«Стільське городище – це руїни найбільшого на Європейському континенті ранньосередньовічного міста VIII–X століть – столиці давніх слов'ян – карпатських хорватів», – стверджує археолог Орест Корчинський. Через цю територію від найдавніших часів пролягали важливі трансконтинентальні шляхи, що вели з мусульманського Сходу в Західну Європу і з Півночі через карпатські перевали в Паннонську долину на Балкани і в Середземномор'я.

«Це українські Афіни й український Рим, адже це найбільше місто Європи VIII–X століть, яке було центром слов'янства у передгір'ї український Карпат. 35 років досліджень пам'ятки дали розуміння і підтвердження, що так і є, – розповідає Орест Корчинський. – Воно має специфічну і неперевершену систему оборонних укріплень: стіни міста простягалися на 10 кілометрів. Його площа становить 250 га, що у 25 разів більше, ніж Київ часів Володимира Святославовича, який вважають столицею слов'янства. Про цю пам'ятку ми дізнаємось із арабсько-перських джерел, у руських літописах згадок про неї немає. Знаємо, що тут, у передгір'ї українських Карпат, знаходилася велика держава, яку називали Велика, або Біла Хорватія. Пізніше її згадує імператор Візантії Костянтин VII у книзі «Про управління імперією». Він згадує про те, що далматинські хорвати походять від нехрещених хорватів, які живуть за турками (так тоді називали мадярів)».

Щорічні розкопки тут тривали з 1982 до 2012 року. Щоправда, широкого розголосу вони набули не одразу. Орест Корчинський вбачає у цьому політичні чинники.

«Радянська наука завжди називала нашу територію периферією Київської Русі, проте зрозуміло, що це не так. Київ завжди був «мать городов Руских» і було небажано говорити про інші наукові відкриття, які змінюють напрямки в історії. Тому часто такі знахідки замовчували», – говорить дослідник.

Завдяки 35 рокам досліджень тепер історикам відомо, що місто складалося з дитинця площею 15 га (укріплена князівська фортеця) та укріпленого передмістя площею 235 га, що оточувало дитинець з усіх боків. На ньому проживали і працювали різні верстви міського населення: ремісники, купці, служителі релігії та ін. Тут також містилося торговище та торгові комори. У межах укріплень міста діяли два річкові порти.

Довкола ж міста в радіусі до 15 км виявлені руїни понад 65 приміських і сільських поселень, некрополів, святилищ і печерних храмів. Важливою складовою цього комплексу був штучно споруджений наприкінці VIII – на початку IX століття водний шлях на ріці Колодниці, який за допомогою потужних земляних гребель і шлюзів давав змогу невеликим річковим суднам безперешкодно рухатися як із міста за течією ріки до Дністра, так і у зворотному напрямку. Весь цей масив охоплював територію близько 200 км².

На розкопаній площі ж самого городища виявили та дослідили рештки понад трьох десятків житлових, господарських і оборонних будівель.

За словами Ореста Корчинського, на особливу увагу заслуговує мощений з каменю брук, званий «Білою Дорогою», що веде до міста, проїзд на дитинець, що зберіг назву «Золоті Ворота», залізоплавильний комплекс у північній частині передмістя. Виявлені у процесі розкопок речові знахідки – це предмети повсякденного вжитку, глиняний ліпний і кружальний посуд, різного роду господарські вироби, зброя, обладунки вершника й верхового коня.

«Маємо дуже цікавий посуд, який за технологічними характеристиками відрізняється від посуду Галича і Плісниська тощо. Маємо посуд, який доводить міжнародні культурні зв'язки, – це мадярський посуд», – зазначає Орест Корчинський.

На особливу увагу заслуговують святилища давніх слов'ян, розташовані в сусідніх селах Ілів і Дуброва, а також печерні храми на околицях районного центру міста Миколаєва. Вони функціонували напередодні прийняття християнства, а з його приходом були зайняті монахами-скитниками і переоблаштовані відповідно до християнських канонів.

Стільсько припинило своє існування, кажуть історики, близько 930 року.

«Якщо говоримо про цілий мегаполіс, то ми дослідили дуже мало насправді. Це лише 0,03% території. Коли я на конференціях кажу, що ми розкопали 12 тис. квадратних метрів площі, то всі кажуть, як це багато. Але для Стільська це ніщо, менше 1%», – розповів Орест Корчинський.

Аби дізнатися більше й популяризувати несправедливо забуту пам'ятку, тепер дирекція заповідника напрацьовує європейський проект допомоги Стільському городищу. Йдеться передусім про створення археологічного музею просто неба на території городища.

«Плануємо реконструювати життя наших предків: як вони жили, чим харчувались, як вдягались, як полювали тощо. Заповідник матиме два аспекти діяльності: збереження і широка популяризація пам'ятки», – прокоментував Орест Корчинський.

Вигляд на один із десяти скельних храмів VIII–X століття

СУЧАСНЕ ОЗЕРО БІЛЯ ДАВНЬОГО ДИТИНЦЯ

Від 2001 року давнє городище є пам'яткою національного значення (охоронний номер 130019-Н). А з листопада 2015-го ця територія має офіційний статус заповідника. 15 вересня 2015 року під час засідання сесії Львівської обласної ради депутати проголосували за створення історико-культурного заповідника «Стільське городище».

Але замість масштабних досліджень новостворений заповідник дістав радше проблему.

Майже у центрі заповідника нещодавно побудували озеро розміром із футбольне поле. Зробив це, всупереч чинному законодавству, Ігор Борисовський, який нині живе у Миколаєві і є колишнім жителем села Стільське», – розповідає Орест Корчинський.

Історія з озером зовсім не нова. Ще 2008 року дві земельні ділянки у селі Стільсько сільська рада та Миколаївська РДА передали у приватну власність мешканцю міста Миколаєва Львівської області Ігорю Борисовському.

«Голова сільської ради Іван Мончак, який є другом Ігоря Борисовського, зробив усе, аби виділити землю на території пам'ятки національного значення. Ділянку виділили під ведення ОСГ. Це дозволяє випасати худобу, копати город, садити картоплю, але не вести капітальне будівництво», – пояснює Орест Корчинський.

На території заповідника можна було посадити бульбу, але спритники вирили котлован під ставок.

Перед виділенням ділянки її обстежили фахівці Науково-дослідного центру «Рятівна археологічна служба» Інституту археології НАН України. Вони дали висновок, що у разі зміни цільового призначення ділянки, власник зобов'язаний повідомити археологів і провести за свій кошт повноцінні археологічні дослідження.

Але торік власник почав будувати там озеро без будь-яких попередніх розкопок.

«Вести сільськогосподарську діяльність на пам'ятці археології не заборонено. Але категорично заборонено будь-які будівельні роботи без попередніх археологічних досліджень. Будуючи став, власник ділянки порушує всі вимоги пам'яткоохоронного законодавства. Проведення будь-яких земляних робіт, тим паче таких масштабних, як будівництво озера, без попередніх розкопок – це руйнування пам'ятки», – прокоментував співробітник Рятівної археологічної служби Олександр Сілаєв.

Але власник, за словами Ореста Корчинського, не зважив на висновок і на закон та розпочав будівництво. У жовтні 2015 року за зверненням пана Корчинського ділянку обстежували представники ЛОДА спільно з фахівцями Рятівної археологічної служби.

«Виявлено, що безпосередньо в межах території городища у його південно-східній частині в урочищі «Підкоморище» в проміжку між валами (...) виконано земельні роботи з влаштування котловану, а також (...) вирізано і частково спалено дерева та чагарники на великій ділянці», – йдеться в акті обстеження.

«Усі наші звернення і ЛОДА залишилися наразі безрезультатними. Він зробив озеро і зрізав ліс, який впирається у княжий дитинець», – говорить пан Корчинський і додає, що це може бути перший, але далеко не останній випадок приватизації землі у заповіднику.

Нині справою займається прокуратура Золочівського району. Наново розбираються зі ситуацією і в Львівській обласній державній адміністрації.

«Орест Корчинський інформував нас про ситуацію, що склалась. Ми звернулись у Миколаївську РДА, щоб вони розібрались у ситуації і проінформували нас. Наступного тижня ми повинні отримати більше інформації. Проблема полягає у тому, що нам важко щось буде довести, поки заповідник не встановить свої межі і не буде документа, що це землі заповідника. При цьому треба розуміти, що законодавство дозволяє по-різному використовувати пам'ятки археології. Звісно, якщо просто в неї втрутитись, то зруйнують культурний шар і ніхто вже ніколи його не відновить. Такого робити не можна. Спершу ділянку треба ретельно дослідити, і лише тоді можна проводити якісь роботи. Будь-яку територію треба розвивати, досліджувати і розвивати», – сказала у коментарі zbruc.eu Оксана Ткачук, в. о. директора департаменту архітектури та розвитку містобудування Львівської обласної державної адміністрації.

Мирослава ІВАНИК,
«Карпатський об'єктив»

Глиняний посуд IX–X століття

Фрагмент земляного валу на передмісті

КЕРУЮЧИЙ КАРПАТСЬКОЮ ЄПАРХІЄЮ ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ ПРИВІТАВ ЄПИСКОПА УЖГОРОДСЬКОГО І ЗАКАРПАТСЬКОГО КИРИЛА МИХАЙЛЮКА З ДНЕМ АНГЕЛА

22 червня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, голова Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, привітав Преосвященнійшого Кирила Михайлюка, єпископа Ужгородського і Закарпатського, голову Комісії з канонізації святих УАПЦ, із Днем тезоіменитства, який він відсвяткував на честь святителя Кирила, архієпископа Олександрійського (444).

У ході відвідання владики Кирила та його вітання владика Віктор побажав сил тілесних і духовних, Божої допомоги та заступництва Пресвятої Богородиці на ниві його архіпастирського служіння на славу нашої прабатьківської, майже 2000-літньої відродженої Української Автокефальної Православної Церкви, доброголюбивої української нації та земної Вітчизни України.

Від Карпатської єпархії УАПЦ участь у вітанні також узяв старший референт керуючого єпархією чинець Максим Бережний.

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ УАПЦ ВІКТОР БЕДЬ, ЗА УЧАСТІ ГРОМАДСЬКОСТІ, ОЧОЛИВ ЛІТІЮ ЗА 45 МІЛЬЙОНАМИ УКРАЇНСЬКИХ ЖЕРТВ ЧУЖИНСЬКИХ ВІЙН XX–поч. XXI стст.

22 червня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією, голова Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви, за співслужіння протоієрея Романа Бобая та участі небайдужої громадськості, біля пам'ятника політично репресованим у сквері Героїв Майдану в Ужгороді відслужив заупокійну Літію за українськими жертвами чужинських війн на теренах і за межами України, що забрали десятки мільйонів життів українців у XX–поч. XXI стст.

У виступі після звершення заупокійної Літії владика Віктор наголосив, що 22 червня 1941 року війська фашистсько-гітлерівської Німеччини, за участі її військово-політичних союзників, розпочали військову агресію проти колишнього Союзу Радянських Соціалістичних Республік, у складі якого, будучи окупованою, на той час перебувала й Україна (Українська Радянська Соціалістична Республіка). Але для українців Друга світова війна розпочалася раніше, а саме 14 березня 1939 року, коли військово-політичний союзник фашистсько-гітлерівської Німеччини фашистсько-гортівське Угорське королівство віроломно і підступно розпочало військову агресію проти Карпатської України (Закарпаття) за участі сорокатисячного війська. Водночас слід пам'ятати і про те, що чужинськими імперіями (Австро-Угорською, Російською, СРСР, Третім Рейхом – Німеччиною), державами (Угорщиною, Польщею, Румунією, Чехословаккією та іншими) та їхніми окупаційними режимами внаслідок різних війн було пролито кров і знищено (вбито) понад 45 мільйонів українців тільки в XX–поч. XXI стст. За цей короткий історичний період із вини чужинських держав та їхніх окупаційних режимів українці та Україна пережили участь у цілій низці війн, а саме: Московсько-Японська війна 1904–1905 рр.; Перша світова війна 1914–1918 рр.; Московська окупаційна війна проти України 1918–1922 рр.; Польська окупаційна війна, за участі військово-політичного союзу Антанти (Західноєвропейських держав), проти України 1918–1921 рр. (з подальшою окупацією Західноукраїнських земель Галичини і Волині в 1921–1939 рр.); Румунська окупаційна війна, за участі військово-політичного союзу Антанти (Західноєвропейських держав), проти України 1918–1924 рр. (з подальшою окупацією Західноукраїнських земель Буковини та частково Мараморощини (Закарпаття) в 1918–1940 рр.), Анексія Західноукраїнських земель Закарпаття (Карпатської України) Чехословацькою Республікою в 1919–1939 рр., за участі військово-політичного союзу Антанти (Західноєвропейських держав); Московський окупаційний Голодомор (Голокост української нації) 1932–1933 рр.; Угорська окупаційна війна проти Карпатської України (Закарпаття) 1938–1944 рр.; Московсько-Фінська війна 1939–1940 рр.; Друга світова війна 1939–1945 рр.; Московська війна проти українців на Західноукраїнських землях 1944–1960 рр.; Польська окупаційна війна за підтримки Москви під назвою операція «Вісла» проти українців на Західноукраїнських землях 1947 р.; Московська війна в Афганістані 1979–1989 рр.; Московська війна проти України 2014 р. – по сьогодні... З вини чужинців за цей короткий історичний період, а саме з 1904 по 2016 рр., українці були втягнуті на 45 років у постійні війни. Внаслідок цих чужинських війн і діяльності окупаційних режимів українська нація тільки в XX–поч. XXI стст. втратила понад 45 мільйонів своїх співвітчизників. Жодна інша нація в Європі й у світі не зазнала таких колосальних і небачених втрат людських життів протягом практично одного століття, як українська нація. Тож пам'ятаймо про ці втрати і жертви нашого українського народу, що стались із вини чужинських держав, їхніх ненажерливих окупаційних режимів та безбожних імперсько-ординських амбіцій. Пам'ятаймо і робімо належні висновки, будьмо єдині національно, духовно, державно і церковно, бо тільки будучи єдиними, зможемо не допустити подальшої чужинської наруги над своєю нацією та нашими нащадками – наголосив владика Віктор. Відтак усі хвилиною мовчання вшанували світлу пам'ять полеглих українців в полум'ї чужинських війн XX поч. XXI стст.

Із поминальним і патріотичним словом до присутніх також звернулися голова координаційного комітету Закарпатського національно-патріотичного об'єднання «Україна Соборна» Орест Дідух і учасниця українських національно-визвольних змагань на Закарпатті кінця 80-х–початку 90-х рр. XX ст., літературознавець Антоніна Вчорашня.

ЛІТІЯ ЗА УКРАЇНСЬКИМ ЗАКАРПАТСЬКИМ ПАТРІОТОМ МИКОЛОЮ ДОЛИНАЄМ ДО 122-річчя З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ

22 червня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, відслужив ранкову заупокійну Літію за українським, закарпатським патріотом, політичним, державним, громадським і культурним діячем, лікарем, послом (народним депутатом) Сойму Карпатської України (1939–1944), міністром охорони здоров'я уряду Карпатської України (1939–1944), політично репресованим московським комуністично-радянським режимом Союзу Радянських Соціалістичних Республік (був заарештований у Празі московськими спецслужбами у 1945 році й ув'язнений у концтаборах ГУЛАГу СРСР), доктором медицини Миколою Петровичем Долинаєм (22.06.1894, Довге Поле, Мараморощина, історичні українські землі Закарпаття під окупацією Угорського королівства та Австро-Угорської імперії, на сьогодні Румунія – 30.03.1970, Прага, Чехія) до 122-річчя з дня його народження.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх земних провин, допущених небіжчиком із власної волі чи з примусу, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА УКРАЇНСЬКИМ ПАТРІОТОМ ТА ЖУРНАЛІСТОМ ІГОРЕМ ГАВРИЛІВИМ ДО 4-х РОКОВИН ІЗ ДНЯ ЙОГО СМЕРТІ

25 червня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, відслужив заупокійну Літію за українським патріотом, політичним і громадським діячем, учасником національно-визвольних змагань кінця 80-х–початку 90-х рр., головою управи Закарпатської крайової (надалі обласної) організації Народного Руху України (1991–1993), багаторічним генеральним директором концерну «Срібна Земля», журналістом газет «Карпатська Україна», «Срібна Земля», головним редактором газети «Трибуна» Ігорем Якимовичем Гаврилівим, який відійшов у вічність 25 червня 2012 року. Похований на цвинтарі с. Концово Ужгородського району.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх провин, допущених небіжчиком із власної волі чи з примусу, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

Інформація газети «Срібна Земля»

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР БЕДЬ ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА ПРЕМ'ЄР-МІНІСТРОМ УРЯДУ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ ЮЛІЯНОМ РЕВАЄМ ДО 117-річчя З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ

26 червня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді, відслужив заупокійну Літію за українським патріотом, міністром торгівлі, транспорту і праці (19.10.1938–15.03.1939), міністром закордонних справ, прем'єр-міністром уряду Карпатської України (15.03.1939–жовтень 1944), послом (народним депутатом) Сойму Карпатської України (12 лютого 1939–жовтень 1944), політично репресованим і переслідуваним фашистським окупаційним режимом Угорщини (14 березня 1939–жовтень 1944) та московським комуністично-радянським режимом Союзу Радянських Соціалістичних Республік (жовтень 1944–24 серпня 1991), головою Карпатського дослідного центру і директором Українського інституту Америки в Нью-Йорку (США), ініціатором будівництва пам'ятника Тарасові Шевченку у Вашингтоні Юліяном Івановичем Реваєм (26.06.1899, с. Мирча, українські, закарпатські землі під окупацією Угорського королівства та Австро-Угорської імперії, на сьогодні Великоберезнянський район Закарпатської області, Україна – 30.04.1979, Нью-Йорк, США) до 117-річчя з дня його народження.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх провин, допущених небіжчиком із власної волі чи з примусу, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

Сторінка підготовлена прес-службою Карпатської єпархії УАПЦ

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ, ГОЛОВА ДУХОВНО-ОСВІТНЬОЇ КОМІСІЇ УАПЦ ВІКТОР БЕДЬ ВІДСЛУЖИВ МОЛЕБЕНЬ ЗА БЛАГОПОЛУЧЧЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

26 червня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, голова Комісії з духовності, освіти та катехизації Української Автокефальної Православної Церкви, з нагоди святкування Дня молоді в Україні відслужив молебень за благополуччя української молоді.

У молитві до Господа Бога та Пресвятої Богородиці владика Віктор просив милості Божої та милосердя до української молоді, дарування їй миру, благополуччя та щастя у земному житті.

Особливі прохання владика Віктор підніс до Господа Бога за якнайшвидшу перемогу українського війська над підступними московсько-путінськими окупантами і терористами, за збереження і примноження життя кожного українського воїна, добровольця, волонтера, полоненого, політично репресованого і мирних співвітчизників, які нині боронять нашу землю, Богом дану нам Вітчизну Україну від незваних російських ординців.

НА ВСЕПРАВОСЛАВНОМУ СОБОРІ НА КРИТІ «НЕДОЕХАВШУ» РОСІЙСЬКУ ПРАВОСЛАВНУ ЦЕРКВУ ЗВИНУВАТИЛИ В ЄРЕСІ ЕТНОФІЛЕТИЗМУ

На Всеправославному Соборі на Криті 21 червня Російська Православна Церква була звинувачена в єресі етнофілетизму. Про це повідомив на своїй сторінці в Фейсбуці Andrey Shipilov, пишуть http://internetsobor.org.

У перекладі на російську – в тому, що вона зрадила церковні інтереси в ім'я інтересів національної правлячої верхівки. І проголосив це звинувачення Кіпрський архієпископ Хризостом II.

Це повідомлення викликало жваве обговорення в мережі.

ВІТАННЯ ГОЛОВИ ДУХОВНО-ОСВІТНЬОЇ КОМІСІЇ УАПЦ, РЕКТОРА КаУ ТА УБА ЄПИСКОПА ВІКТОРА БЕДЬ ДО ДНЯ МОЛОДІ!

Дорога українська молоде!

У дні важких випробувань, що на сьогодні випали і на долю української молоді, прийміть щирі вітання та благословення з нагоди святкування Дня молоді в Україні!

Під час Революції Гідності й на передових рубежах захисту земної, Богом даної нам Вітчизни України від підступних московсько-путінських окупантів і терористів українська молодь засвідчила свій високий патріотизм, громадську зрілість, духовну міць та готовність до самопожертви заради захисту конституційних прав, свобод і незалежності української нації та держави України.

Тож у День молоді хочеться побажати молодому поколінню українців миру та благополуччя, утвердження реальних засад правової держави і соціального захисту для кожного українського громадянина на нашій святій українській землі.

Особливі наші звернення і вітання до молодого покоління українських воїнів, добровольців, волонтерів, полонених, політично репресованих і всіх мирних співвітчизників, які у ці дні зі зброєю в руках чи в інший спосіб боронять і захищають державну незалежність, національну гідність українців та територіальну цілісність України від московських ординців. Нехай Отець наш Небесний збереже життя кожного із Вас та дарує Вам подальше мирне і щасливе життя.

Нехай Всемилостивий і Всемогутній Господь Бог і Покрова Пресвятої Богородиці завжди будуть із Вами, дорога наша українська молоде!

Із повагою і любов'ю у Христі
+ ВІКТОР Бедь,
єпископ Мукачівський і Карпатський, голова Комісії з духовності, освіти та катехизації Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії
м. Ужгород,
26 червня 2016 р.

КЕРУЮЧИЙ КАРПАТСЬКОЮ ЄПАРХІЄЮ УАПЦ ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ БЛАГОСЛОВИВ УЖГОРОДСЬКОГО ВІЙСЬКОВОГО КОМІСАРА ПІДПОЛКОВНИКА МИКОЛУ ЖУРАВЛЬОВА

23 червня в Кафедральному храмі імені апостола українського Андрія Первозваного Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в місті Ужгороді Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією, молитовно благословив Ужгородського міського військового комісара підполковника Миколу Журавльова на подальше служіння українському народу задля захисту нашої земної Вітчизни України та подарував йому освячену ікону святителя Миколая чудотворця, архієпископа Мир Лікійських, який є його небесним покровителем.

Подарована ікона, з благословення владики Віктора, була написана іконописцями Рівненщини та оздоблена українським бурштином на замовлення парафії на честь рівноапостольних Великого князя Київського Володимира та Великої княгині Київської Ольги в м. Ужгороді Карпатської єпархії УАПЦ (настоятель – протоієрей Сергій Уманців, голова громади – Іван Ворон).

Під час вручення ікони владика Віктор закликав Боже благословення на військового комісара, а також на всіх українських воїнів, добровольців, волонтерів і мирних співвітчизників, які в цей час боронять нашу землю, Богом дану нам Вітчизну Україну від московсько-путінських окупантів і терористів. Побажав підполковнику Миколі Журавльову, якщо у разі потреби йому і надалі доведеться брати участь у військових діях задля захисту України від підступного агресора, то щоб святитель Миколай і Божа Матір завжди були його молитовними заступниками перед Отцем нашим Небесним, оберігали його і кожного українського воїна під своїм небесним покровом.

Участь у благословенній зустрічі також узяли протоієрей Сергій Урста, канцлер Консисторії, благочинний Кафедрального храму апостола українського Андрія Первозваного в м. Ужгороді Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви, протоієрей Роман Бобай, економ Консисторії єпархії, священнослужитель цього ж храму, читець Максим Бережний, старший референт керуючого єпархією, Орест Дідух, голова єпархіального відділу в справах молоді, голова координаційного комітету Закарпатського національно-патріотичного об'єднання «Україна Соборна», Катерина Чомбокош, редактор відділу редакції газети «Срібна Земля», співробітник прес-служби єпархії та інші.

Нагадаємо, раніше за вияв мужності, військового професіоналізму та безпосередню участь у бойових діях із захисту українського народу від московсько-путінських ординців на сході України Преосвященнійший владика Віктор Бедь удостоїв Ужгородського військового комісара підполковника Миколу Журавльова ордена «20 років відновлення державної незалежності України».

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ УАПЦ ВІКТОР БЕДЬ НАГОРОДИВ ІВАНА ВОРОНА ОРДЕНОМ І БУЛАВОЮ ЗА ВИЯВ ВИСОКОГО УКРАЇНСЬКОГО ПАТРІОТИЗМУ ТА ЗАСЛУГИ ПЕРЕД УКРАЇНСЬКОЮ ЦЕРКВОЮ

23 червня в Кафедральному храмі імені апостола українського Андрія Первозваного Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в м. Ужгороді Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією, за вияв високого українського патріотизму, особистий внесок у відродження Української Автокефальної Православної Церкви та з нагоди 40-річчя з Дня народження, яке ювіляр відсвяткував 21 травня цьогоріч, провів урочисте нагородження Івана Степановича Ворона, голову релігійної громади УАПЦ парафії на честь рівноапостольних Великого князя Київського Володимира та Великої княгині Київської Ольги в м. Ужгороді, удостоївши його орденом «20 років відновлення Державної Незалежності України» та символом козацької слави – булавою, яка з давніх часів символізує незламність і силу українського духу, волі, честі, воїнської слави та незалежність влади української нації.

Вручаючи нагороди, владика Віктор побажав Іванові Степановичу щастя, сил духовних і тілесних та Божого благословення на життєвій ниві. Передав також вітання і найкращі побажання від Преосвященнійшого Лаврентія Миговича, єпископа Васильківського, вікарія Київської єпархії Української Православної Церкви Київського патріархату, який разом із владикою Вікторм, єпископом Української Автокефальної Православної Церкви, благословив і замовив виробления нагородної булави, тим

самим символізуючи добру волю і бажання представників різних юрисдикцій Українських Церков до подолання розділення українських православних та утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви.

Участь у благословенній зустрічі також узяли протоієрей Сергій Урста, канцлер Консисторії, благочинний Кафедрального храму, апостола українського Андрія Первозваного в м. Ужгороді Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви, протоієрей Роман Бобай, економ Консисторії єпархії, священнослужитель цього ж храму, читець Максим Бережний, старший референт керуючого єпархією, Орест Дідух, голова єпархіального відділу в справах молоді, голова координаційного комітету Закарпатського національно-патріотичного об'єднання «Україна Соборна», Катерина Чомбокош, редактор відділу редакції газети «Срібна Земля», співробітник прес-служби єпархії, дружина ювіляра Антоніна Іванівна Селменська та інші.

ВІДБУЛАСЯ ЗУСТРІЧ ГОЛОВИ ДУХОВНОЇ МІСІЇ КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ У ЧЕСЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ З ПРЕДСТАВНИКАМИ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ В ПРАЗІ

24 червня голова Місії Української Православної Церкви та Духовної місії Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в Чеській Республіці ієромонах Афанасій Шрамко в м. Празі (Чехія) провів зустріч із представниками української діаспори. В ході зустрічі, участь в якій узяли представники Міжнародної асоціації українських підприємців, Благодійного фонду на допомогу українцям та інших українських громадських організацій, було обговорено питання про участь Духовної місії Карпатської єпархії УАПЦ у духовному і національно-патріотичному вихованні молодого покоління українців, батьки яких працюють і проживають у Чехії. Зокрема, з благословення Преосвященнійшого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, було порушено питання про створення найближчим часом при Духовній місії недільної православної школи та реєстрації першої парафії Української Автокефальної Православної Церкви на честь Віленської Остробрамської Ікони Божої Матері в Чеській Республіці.

За активну участь у житті української громади, сприяння духовному збереженню православ'я на теренах Чеської Республіки та з нагоди річниці початку діяльності Місії Української Православної

Церкви в Чеській Республіці, за рішенням органу самоврядування української громади в Празі, член Духовної місії Карпатської єпархії УАПЦ ієрей Тарас Михайлів був нагороджений пам'ятною медаллю за безкорисне служіння Батьківщині «З Україною в серці». Вручення нагороди провів Андрій Гуль, представник Благодійного фонду на допомогу українцям, меценат і співзасновник «Українського народного дому» в Празі.

Зі свого боку, голова Місії Української Православної Церкви та Духовної місії Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в Чеській Республіці ієромонах Афанасій Шрамко також відзначив високі заслуги ієрея Тараса Михайлова на ниві духовного утвердження української православної громади в діаспорі та нагородив його Благословенною грамотою.

Прес-служба Духовної місії Карпатської єпархії УАПЦ у Чеській Республіці

Сторінка підготовлена прес-службою Карпатської єпархії УАПЦ

ВІТАННЯ КЕРУЮЧОГО КАРПАТСЬКОЮ ЄПАРХІЄЮ УАПЦ ЄПИСКОПА ВІКТОРА БЕДЬ ПРОТОІЄРЕЮ ІГОРЮ КОВАЛЬЧУКУ З ДНЕМ НАРОДЖЕННЯ!

27 червня День народження відсвяткував голова інформаційно-просвітницького відділу Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви, керівник прес-служби Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії доцент, протоієрей Ігор Ковальчук!

Ректорат, професорсько-викладацький склад, співробітники та студенти університету й академії, а також духовенство і вірники Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви сердечно вітають отця з Днем народження!

Бажаємо Вам, дорогий наш отче Ігоре, міцного здоров'я, земного щастя, сімейного благополуччя і Божого благословення на ниві богословської освіти та науки, журналістики, священицького служіння Церкві Христовій на славу нашої Української Церкви, земної, Богом даної нам Вітчизни України і нашої боголюбивої української нації! Із роси та води Вам, дорогий отче Ігоре, на довгі і благі літа!

Із повагою і любов'ю у Христі

+ ВІКТОР Бедь,
єпископ Мукачівський і Карпатський,
керуючий Карпатською єпархією
Української Автокефальної Православної Церкви,
ректор Карпатського університету імені Августина Волошина
та Української богословської академії
м. Ужгород,
27 червня 2016 р.

У БЕРЕГОВЕ В НЕДІЛЮ ВСІХ СВЯТИХ У ДОМОВОМУ ХРАМІ КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ ВІДСЛУЖИЛИ БОЖЕСТВЕННУ ЛІТУРГІЮ

26 червня, в неділю всіх Святих, із благословення Преосвященнішого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, в домовому храмі парафії на честь Успіння Пресвятої Богородиці в м. Берегові було відслужено Божественну літургію, яку очолив канцлер Консисторії єпархії, настоятель цієї парафії протоієрей Сергій Урста.

Під час богослужіння поминались імена православних ієрархів – Всесвятішого Варфоломія, архієпископа Константинополя – Нового Риму, Вселенського Патріарха, Блаженнішого Макарія, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, Преосвященнішого Віктора, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ.

Під час богослужіння згадувалися воїни АТО, добровольці, волонтери та мирні мешканці, а також ті, хто боронить Україну від московсько-путінських окупантів і терористів.

По завершенні Божественної літургії протоієрей Сергій Урста звернувся до парафіян із повчальною проповіддю.

Після проповіді протоієрей Сергій Урста також відслужив молитву за Україну та на замовлення парафіян – заупокійну Літію за спочилими у Бозі рідними.

Божественна літургія супроводжувалася читанням богослужбових текстів і церковним співом за участі студента Української богословської академії Карпатського університету іподиякона Владислава Лазаря.

КЕРУЮЧИЙ КАРПАТСЬКОЮ ЄПАРХІЄЮ УАПЦ ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ ПРИВІТАВ ВИСОКОПРЕОСВЯЩЕННІЙШОГО МСТИСЛАВА ГУКА, АРХІЄПИСКОПА ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО І ПОДІЛЬСЬКОГО, КЕРУЮЧОГО ТЕРНОПІЛЬСЬКОЮ ЄПАРХІЄЮ, З ДНЕМ ЙОГО ТЕЗОІМЕНИТСТВА

27 червня своє тезоіменитство відсвяткував Високопреосвященнійший Мстислав Гук, архієпископ Тернопільський і Подільський, керуючий Тернопільською єпархією, голова господарсько-ревізійної комісії Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Тернопільської духовної академії і семінарії.

Із цієї нагоди Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією, голова Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, надіслав вітальний адрес владиці Мстиславу.

У вітальному адресі від імені духовенства, кліру та парафіян Карпатської єпархії УАПЦ, а також колективів Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії владика Віктор побажав Високопреосвященнішому владиці Мстиславу примноження сил духовних і тілесних, подальших успіхів та Божого благословення на ниві архіпастирського служіння нашій відродженій прабатьківській, майже 2000-літній Українській Автокефальній Православній Церкві на славу боголюбивої української нації та земної Вітчизни України!

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР БЕДЬ ВІДСЛУЖИВ ПОДЯЧНИЙ МОЛЕБЕНЬ ЗА УКРАЇНУ І УКРАЇНСЬКИЙ НАРОД ІЗ НАГОДИ ДНЯ КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ

28 червня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією, голова Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви, відслужив подячний молебень за Україну й український народ із нагоди святкування Дня Конституції України.

У молитві до Господа Бога владика Віктор подякував Отцю нашому Небесному за дану нам святу українську землю, Українську Державу, Українську Автокефальну Православну Церкву та просив дарувати українському народу мир, благополуччя, відвернення війни та кровопролиття, збереження територіальної цілісності нашої земної Батьківщини, духовної та національної єдності української нації, якнайшвидшої перемоги українського війська над московсько-путінськими окупантами та доморощеними зрадниками, що терорізують схід України з метою реалізації своїх людиноненависницьких ординсько-імперських планів.

Владика Віктор також просив милості Божої та благословення щодо якнайшвидшого подолання розділення православних в Україні та їхнього об'єднання в єдиній Помісній Автокефальній Українській Православній Церкві.

Історична довідка:

День Конституції України — державне свято України. Святкується щорічно 28 червня на честь ухвалення Конституції України Верховною Радою України того ж дня в 1996 році.

День Конституції України — єдине державне свято, закріплене в самій Конституції: стаття 161. «День прийняття Конституції України є державним святом – Днем Конституції України».

У ДЕНЬ ПАМ'ЯТІ ВСІХ СВЯТИХ У СВЯТО-МИКОЛАЇВСЬКОМУ ЧОЛОВІЧОМУ МОНАСТИРІ КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ У СМТ ЧИНАДІЙОВО ВІДСЛУЖИЛИ БОЖЕСТВЕННУ ЛІТУРГІЮ

26 червня, в день пам'яті всіх Святих, у Свято-Миколаївському чоловічому монастирі Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви смт Чинадійово Мукачівського району відслужили Божественну літургію.

Божественну літургію очолив настоятель монастиря архімандрит Миколай Реквічак у співслужінні протоієрея Романа Бобая.

Під час богослужіння підносились імена православних Першоієрархів – Всесвятішого Варфоломія, архієпископа Константинополя – Нового Риму, Вселенського Патріарха, Блаженнішого Макарія, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, та Преосвященнішого Віктора, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ.

Із проповіддю до присутніх звернувся протоієрей Роман Бобай, під час якої, зокрема, отець Роман передав для парафіян вітання та благословення від Преосвященнішого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви.

Сторінка підготовлена прес-службою Карпатської єпархії УАПЦ

УКРАЇНСЬКА БОГОСЛОВСЬКА АКАДЕМІЯ
Карпатського університету
(вищий православний духовно-богословський навчальний заклад)

Підготовка бакалаврів і магістрів за спеціальностями:
- Богослов'я (священнослужитель; християнський місіонер);
- Теологія (християнський педагог);
- Регент церковного хору;
- Вищі курси дяків;
- Військове капеланство (додаткова спеціалізація).

Ужгородський богословський коледж

Підготовка молодших спеціалістів (на базі 9 класів) за спеціальностями:
- Катехізатор із православного богослов'я, дяк (із одночасним здобуттям другої вищої освіти за спеціальностями:
- Правознавство;
- Фінанси і кредит).

(Студенти академії при здобутті вищої духовної освіти одночасно здобувають і вищу світську освіту)

ПРИ УНІВЕРСИТЕТІ ТА АКАДЕМІЇ ДІЄ АСПІРАНТУРА І ДОКТОРАНТУРА

м. Ужгород, вул. Гойди, 4; тел.: + 38 099 369 33 77; (0312) 61 20 08; 61 29 45; www.kau.com.ua; www.uuba.org.ua

ВІТАЄМО

27 червня відсвяткував черговий День народження керівник прес-служби доцент, протоієрей *Ігор Ковальчук*. Приєднуючись до численних привітань близьких і рідних, колектив «Срібної Землі» вітає колегу такими рядками:

Дай Вам, Боже, днів щасливих,
Дай добра, здоров'я, сили,
Дай любові, злагоди і втіхи,
Змоги дай життєво радіти.
І ділитись словом щирим,
Теплим, лагідним, правдивим.
Хай Вас Бог благословляє
І многа літ Вам посилає.

29 червня – День народження у чергового помічника ректора, викладача кафедри богослов'я *Дмитра Юрійовича Бенака*. Із цієї нагоди колеги зичать:

Усміхнись глибоких, як дно океану,
Великого щастя без зла і обману,
Хай Матір Божа Вас оберігає,
А Господь – щастя і сили посилає,
Хай люди лиш добрі в житті зустрічаються
І задуми мрії усі хай збуваються!

30 червня у завідувача кафедри фінансів та економіки професора *Ігоря Геннадійовича Бріт-чейка* – День народження. Колектив Карпатського університету щиро вітає колегу з особистим святом і бажає:

Нехай завжди Вам усміхається доля,
Несуть тільки радість з собою роки.
Хай щастя й здоров'я не зрадить ніколи,
Хай збудуться мрії, бажання й думки!

ЗІРКА

Може, так би невидимо й жив —
та котроїсь липневої ночі
впала зірка з високих верхів
у дитячі незамкнені очі,
пролекла борозну межи брів
і засіяла пам'ять золою...
Затулитись од неї хотів —
та долоня була замалою.

***

Берег — високий, як ніч перемоги. В походах
купелі річки цієї чекав ти, як жниці.
Тиша по вінця стоїть у віках і народах.
Ти ж повернувся. І тишу, як жбан, сторожиш.

Чуєш тепло? — це Вітчизни пробуджений подих.
Трави розсунь! — хай зігріється, хто не дожив.
Води розсунь! Не руками — губами: на водах
відблиски ранніх ракет і свячених ножів.

Ліс нахилився до ватри... Зникає... Та ось він —
ніби травневий, — а вже повернуло на осінь,
в сосни густі повернуло... між них і твоя.

Відблиски юності сині на гіллі сосновім.
Те, що здавалося пам'яттю, тишею, словом, —
лиш тінями. Лиш любові й віків течія.

(1981)
Ігор РИМАРУК

ВІТАННЯ ГОЛОВИ ДУХОВНО-ОСВІТНЬОЇ КОМІСІЇ УАПЦ ВИКЛАДАЧА КАФЕДРИ БОГОСЛОВ'Я ВІКТОРА БЕДЬ ДО ДНЯ КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ

Дорогі співвітчизники,
возлюблені у Господі українці!

Прийміть щирі вітання зі святковим днем – Днем Конституції України! Перший конституційний акт в Україні – Договір Гетьмана України зі старшиною та козацтвом Війська Запорозького був написаний і проголошений Гетьманом України Петром Оряликом іще в 1710 році. Тож на сьогодні маємо святкування 306-ї річниці початку конституційного права на теренах нашої держави та 20-річчя з дня ухвалення чинної нині Конституції України, головний текст якої був затверджений Верховною Радою України 28 червня 1996 року.

Між задекларованими конституційними нормами та реаліями нашого життя існує на сьогодні досить велика прірва. Далеки ми ще від дотримання та повної реалізації проголошених конституційних свобод і прав, але не менш далекими залишаємося й від дотримання та виконання Заповідей Божих. Із цих причин часто і маємо безлад та свавілля на рівні державного життя та непорозуміння помж людьми.

Отож для того щоб проголошені конституційні свободи і права людини та громадянина були реалізовані, щоб кожен українець зміг відчути і гордо заявити на ввесь світ: я живу в правовій і соціально зорієнтованій вільній державі Україні, – потрібно зовсім не багато, потрібно бути українцем, перестати торгувати власною совістю, навчитись жити, дотримуючись норм права та Законів Божих!

Із Днем Конституції України, дорогі співвітчизники-українці!

І нехай Всемилостивий Господь Бог благословить мир і благополуччя в нашій державі та Покрова Пресвятої Богородиці завжди буде з нами!

Із найкращими побажаннями і любов'ю у Христі

+ ВІКТОР Бедь,
єпископ Мукачівський і Карпатський,
голова Комісії з духовності, освіти та катехізації
Української Автокефальної Православної Церкви
м. Ужгород,
28 червня 2016 р.

УКРАЇНСЬКА АВТОКЕФАЛЬНА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА
КАРПАТСЬКА ЄПАРХІЯ

СЛУЖБА ДОВІРИ

Тобі важко і ти не знаєш що робити, до кого звернутися, якщо виникли непорозуміння з рідними та близькими, проблеми на роботі чи службі, в школі чи у вищі та взагалі в житті – НЕ ВПАДАЙ У ВІДЧАЙ! Тобі допоможуть словом і порадою в православній службі довіри. Наші телефони цілодобово:

066-75-63-630 – МТС
068-48-11-600 – Київстар

На лінії служби довіри допомогу надасть православний священик. Є можливість отримати консультацію та пораду висококваліфікованого юриста та психолога. Пам'ятай, відчай – це гріх! За потреби дзвони!

Служба довіри
Карпатської єпархії УАПЦ
м. Ужгород, вул. Гойди, 4

Шеф-редактор
Віктор БЕДЬ
Головний редактор
Анатолій КОСТЮХ
Літредактори
Марина ГАЗА
Наталка ГУМЕН-БІЛАНИЧ
Редактори відділів:
Станіслав ДАНКО
Орест ДІДУХ
Ігор КОВАЛЬЧУК
Олексій ПАЙДА
Олексій ШАФРАНЬОШ
Катерина ЧОМБОКОШ
Верстка
Ігор ТОКАЧ
ЗАСНОВНИК
ПП «Адвокатське бюро «Срібна Земля».
ВИДАВЕЦЬ
Християнсько-народна спілка Закарпаття.
Ідентифікаційний код 20444130.
Номер свідоцтва в Інформаційному медіа-центрі Карпатського університету ім. А.Волошина
Друк: Відруковано видавництвом "А-прінт" ТОВ "ДМ". м. Тернопіль, вул. Текстильна, 28. тел.: 52 27 37. Моб. тел: (067) 350 17 94. a-print.com.ua
РЕДАКЦІЯ
Ужгород, вул. Гойди, 4
e-mail: txt_SZ@ukr.net
архів в Інтернеті: www.sribnazemlja.narod.ru
сайт: www.sz.uz.ua
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації – серія КВ № 5468 від 11.09.2001 р.
Передплатний індекс – 61159.
Умовний друк: А3 арк. 12.
Тираж – 2500
Номер замовлення: 267
Виходить один раз на тиждень.
Розповсюдження: Закарпатська область
Редакція залишає за собою право не публікацію та редагування матеріалів, яких не повертає, на них не відповідає і не пересилає до інших інстанцій. Редакція не завжди поділяє думку автора. **При передруку посилання на «Срібну Землю» обов'язкове.**

АФОРИЗМИ

- Досвід – син важких помилок.
- Доки зберігаю свою таємницю – вона моя полонена, а коли її випущу – стаю її полоненим.
- Допоки дихаю – надіюся.
- Позитивний приклад: можна часом бувати не у своїй тарілці, але це не завважає ні працювати із повною віддачею.
- Правда: правий не той, хто правий, а той, у кого більше прав.
- Ознака довіри: коли людина показує фото або ділиться своєю спогадами.
- Природа працює без вихідних.
- Шлях із біди завжди вузький, ніж поміж у біду.
- Дитині дали соску – так відбулася перша зустріч із несправедливістю.
- Народжений повзати – всюди проліже, народжений повзати – літати не буде.
- Найголовніше – мати не золото, а владу над тими, у кого воно є.
- Найбільш надійний спосіб подвоїти гроші – це загнути вдвоє і покласти до власної кишені.

(Із книжки Йосипа ГАНИЧА «Фрази з вулиці»)

***

Я — українець. Є у мене право
На рідну мову та свою державу,
На гордий прапор золотисто-синій,
На щастя жити у такій країні.
Я — українець. Право знати маю
Про тих, кого героями вважаю,
Що людство рятували від руїни, —
Синів і дочок, гідних України.
Я — українець. Хочу право мати
Завжди усе, що думаю, казати,
На незалежну та міцну державу,
На все, що гарантовано по праву.
Я — українець. І моє це право
Любити землю горду й величаву,
Та дух свободи набирати в груди.
Я — українець. Був ним, є і буду!

А. ЛИТВИН

ОГОЛОШЕННЯ

Шановні читачі!

Редакція приймає для друку на шпальтах нашої газети ***рекламу, оголошення,*** а також ***вітальні слова*** на адресу близьких і рідних вам людей.

За детальною інформацією звертайтеся на адресу: вул. Гойди, 4, 4-й поверх, кабінет **403** (Карпатський університет імені Августина Волошина) або телефонуйте: **066-53-38-745** (Станіслав) у будні **(9:00 – 17:00)**.

«До молитви забутих звернеться Він і молитви їхньої не осоромить» (Пс. 102, 18).

Срібна земля

ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСНА ГАЗЕТА

www.sz.uz.ua

№21 (990) від 7 липня 2016 року / ВИХОДИТЬ ЩОТИЖНЯ

ЧИТАЙТЕ НАС НА САЙТІ: http://sz.uz.ua

ВІРА ЧИ ЗЕМЛЯ, АБО ЯК ПРАВИЛЬНО «ВІДЖАТИ» ЗЕМЛЮ – ЗНАЮТЬ У МУКАЧІВСЬКІЙ ЄПАРХІЇ УПЦ МОСКОВСЬКОГО ПАТРІАРХАТУ

Земельне рейдерство – злочинний «віджим» землі в Ужгороді триває, причому при бездіяльності місцевої влади та особливо Ужгородського відділу поліції й Ужгородської місцевої прокуратури. А зло, яке не покаране, як відомо, породжує ще більше зло. Щодо незаконної приватизації, передачі в користування земельних ділянок у місті, області ледь не щодня повідомляють засоби масової інформації, але протидії процесу не бачимо. Яскравий приклад злочинного нехтування законом, приклад правового нігілізму і цинізму – боротьба за землю релігійної громади Української Церкви в Ужгороді на вулиці Минайській, 71, біля Залізничної лікарні. «Перцю» ситуації додає той факт, що боротьба йде за земельну ділянку, яка законно свого часу була виділена релігійній громаді Української Православної Церкви Київського патріархату (з 20 березня 2016 року у складі Української Автокефальної Православної Церкви), а шляхом шахрайства та використання корупції у владних коридорах цією земельною ділянкою хоче незаконно заволодіти поспіхом новостворена релігійна громада Мукачівської єпархії УПЦ Московського патріархату...

Стор.: 6–7

АКТУАЛЬНО

«БУРЯ» В ЄВРОПІ

Стор.: 2

КУЛЬТУРА

ДІД КУЗЬМА ТА ЮРБА

ЗАКАРПАТСЬКІ ЛЯЛЬКАРІ ЗАВЕРШИЛИ 35-Й ТЕАТРАЛЬНИЙ СЕЗОН

Стор.: 4

НОВИНИ ЮРИСПРУДЕНЦІЇ

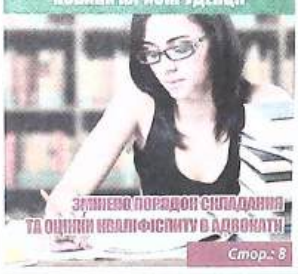

ЗМІНЕНО ПОРЯДОК СКЛАДАННЯ ТА ОЦІНКИ КВАЛІФІСПИТУ В АДВОКАТИ

Стор.: 8

ОСВІТА

У КАРПАТСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ АВГУСТИНА ВОЛОШИНА В УЖГОРОДІ ВІДБУВСЯ 19-Й ВИПУСК І ВРУЧЕННЯ ДИПЛОМІВ ВИПУСКНИКАМ 2016 РОКУ

Стор.: 9

ДУХОВНІСТЬ

ВСЕПРАВОСЛАВНИЙ СОБОР ЗАЯВИВ ПРО ЄДНІСТЬ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ ТА ОПРИЛЮДНИВ СВОЇ РІШЕННЯ

Стор.: 11

ОСОБИСТІСТЬ

УГАРМОНІ З НАВКОЛИШНІМ СЕРЕДОВИЩЕМ

Стор.: 5

КАРПАТСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Августина Волошина

Підготовка бакалаврів і магістрів за спеціальностями:

– Правознавство;
– Фінанси і кредит;
– ІТ-технології та програмування;
– Основи техніки та інженерного програмування;
– Філософія;
– Богослов'я;
– Психологія;
– Медична психологія;
– Підготовка офіцерів запасу.

Міжнародна програма подвійного диплома з університетами Євросоюзу за спеціальностями:

– Інформаційні технології (ІТ);
– Основи техніки та інженерного програмування;
– Міжнародні відносини та зовнішня торгівля;
– Управління бізнесом;
– Філософія;
– Психологія;
– Соціальна педагогіка;
– Англійська мова та література;
– Німецька мова та література;
– Туризм і готельна справа.

Ужгородський гуманітарно-економічний коледж

Підготовка молодших спеціалістів (на базі 9 класів) за спеціальностями:
– Правознавство;
– Фінанси і кредит.

ПРИ УНІВЕРСИТЕТІ ТА АКАДЕМІЇ ДІЄ АСПІРАНТУРА І ДОКТОРАНТУРА

м. Ужгород, вул. Гойди, 4; тел.: + 38 099 369 33 77; (0312) 61 20 08; 61 29 45; www.kau.com.ua; www.uuba.org.ua

НАШ КАЛЕНДАР

7 липня – День працівника природно-заповідної справи;

8 липня – День родини;

10 липня – День рибалки;

11 липня – Всесвітній день народонаселення.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

9 липня 1987 р. – помер Улас Самчук, український письменник.

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР

7 липня – Різдво святого Йоана Хрестителя;

12 липня – день святих апостолів Петра і Павла.

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС: 61159

РЕКОМЕНДОВАНА ЦІНА 2.00

«БУРЯ» В ЄВРОПІ

Із липня вперше Словаччина розпочинає піврічне головування в Раді Європейського Союзу – одному з його законодавчих органів. Країна безпосередньо долучиться до організації роботи Ради, контролюватиме виконання її завдань, сприятиме ухваленню політичних і правових рішень та буде посередником між державами-членами ЄС.

Про пріоритети під час головування Словаччини в Раді Європейського Союзу в Закарпатській ОДА розповіла Генеральний консул Словацької Республіки в Ужгороді Янка Буріанова. За словами дипломата, головування Словаччини припадає на нелегкі для Євросоюзу часи, спричинені терористичними загрозами, економічною кризою, безробіттям, зниженням довіри до Союзу. Саме тому серед пріоритетів під час головування – зламати бар'єри, мобілізувати Євросоюз до згуртованості й тим самим запобігти його фрагментації.

«Словаччина зосередиться на тому, що нас об'єднує – спільні цінності – людська гідність, безпека, процвітання, свобода, мир, демократія, добробут громадян. Цінності, які ми маємо завдяки Євросоюзу, треба розвивати і надалі, – каже Янка Буріанова. – Адже Словаччина переконана, що Євросоюз є найкращим шляхом для країни і для європейського континенту».

За її словами, серед пріоритетних сфер є також розвиток економічно сильної Європи, модернізація спільного ринку, контрольована міграційна політика. Під час свого головування в Раді ЄС Словаччина підтримуватиме і подальше розширення Європейського Союзу. «Особлива увага приділятиметься подальшому глибокому реформуванню України на шляху в цьому напрямку», – додала дипломат.

У зв'язку з цією важливою подією для України хочеться наголосити, що Словаччина приймає лідерство ЄС у не найкращий період існування самого Союзу. Навпаки, в один із найгірших. Адже, нагадуємо, зовсім недавно у Великій Британії відбувся референдум, на якому більшість громадян висловилася за вихід своєї країни зі Союзу. Ми не говоритимемо про спекуляції навколо результатів, про перемогу популістів, і навіть про економічні наслідки для Британії. Ми говоритимемо про факт, який відбувся, і про те, що він означатиме для світу в недалекій і далекій перспективі.

Олег Соскін, професор Національної академії управління, під час Міжнародної науково-практичної конференції «Мегатренди світового розвитку та перспективи України» заявив: «Коли говорять, що це дуже велика проблема для Великобританії — вихід із Європейського Союзу, то я прогнозував, що вона вийде, ще за півроку до цього, я був упевнений, з геополітичної та геоекономічної точки зору це дуже корисно для Великобританії в рамках світового господарства. Бо існує Британська Співдружність і офшорні зони, де перебувають офшорні банківські транснаціональні утворення, які належать Великобританії. Це Австралія, Нова Зеландія, Кайманові острови, Віргінські, Бермудські острови, певним чином Канада, Індія. Великобританія — це п'ята економіка в світі. Плюс вона має свою валюту, яка у Бреттон-Вудській системі була резервною після американського долара і золота. Таким чином, на сьогодні Великобританія має дуже потужну фінансову систему і відновлюватиме себе як світовий геополітичний та геоекономічний центр. Для України це надзвичайно позитивно, тому що Великобританія вийшла з-під Брюссельської бюрократії, яка, фактично, була орієнтована на формування суперімперії за прототипом імперії Карла Великого».

Водночас існує й інша думка щодо геополітичного значення виходу Великобританії з ЄС. У статті для «Обозревателя» журналістка Аліна Купцова написала, що для України Brexit (вихід – ред.) не матиме безпосередніх наслідків. Але непрямі можуть розбити вщент євроінтеграційні сподівання Києва. По-перше, перемога євроскептиків у Британії істотно поглибить економічну кризу в ЄС. Україна і так уже не на першій позиції порядку денного Брюсселя, а після Brexit Київ ризикує стати аутсайдером щодо залучення уваги Європи. Безвізовий режим технічно не пов'язаний із Brexit, але на ділі ЄС буде елементарно не до того. І рішення по Україні може щонайменше це затягнутися.

По-друге, у Кремля, фактично, будуть розв'язані руки. Москва позбавиться від самого послідовного противника в ЄС, адже саме уряд Великобританії постійно наполягав на продовженні санкцій проти Росії. І саме британський парламент збирається незабаром розглянути питання про заборону в'їзду на територію країни громадян Росії, що входять у так званий список Магнітського.

«Великобританія завжди займала окрему позицію як щодо своїх інтересів, так і з приводу інтересів України й агресії Росії. І зазвичай це була сильна позиція», – прокоментував дипломат, експерт «Майдану закордонних справ» Олександр Хара.

Пан Олександр також підкреслив, що Великобританія як стратегічний союзник США відігравала важливу роль у формуванні єдиної позиції Вашингтона і Брюсселя щодо стримування Росії.

Brexit же довірить долю європейських санкцій у руки франко-німецького тандему, в якому посилюються позиції прихильників політики пряника. Французький сенат, наприклад, нещодавно виступив за поступове скасування санкцій. А Соціал-демократична партія Німеччини завжди критично відгукувалася про санкції. До речі, її представник – міністр закордонних справ Франк-Вальтер Штайнмаєр не раз робив суперечливі заяви щодо Росії. Водночас він є найбільш популярним політиком у Німеччині – його рейтинг становить близько 70%. Термін повноважень нинішнього президента Йоахіма Гаука закінчується 2017 року, і Штайнмаєр розцінюється як один з найбільш ймовірних кандидатів на цю посаду. Отже, без скрупульозного британського втручання Росія цілком може домогтися якщо не скасування, то ослаблення санкцій.

Про ще один вагомий негативний наслідок Brexit в інтерв'ю «РИА Новостям» сказала політолог Олександра Решмеділова. Вона звернула увагу на те, що результатом рішення британців про вихід із Євросоюзу стане зупинка або значне уповільнення євроінтеграційного процесу для України, Європа змушена буде зайнятися собою. «Україні вистачить сприймати все лише через власну призму, (відмовитися) від україноцентризму... В нас вважають, що все залежить тільки від нас і навколо нас крутиться, але це не так. Те, що Україна давно перестала бути центром європейського порядку денного, те, що наші питання не є першочерговими, і те, що Україна буде відходити на другорядні ролі для європейців – це однозначно», – сказала Решмеділова.

Із усього вищесказаного очевидним є факт, що на цьому етапі найбільш виграє від виходу Великобританії з ЄС Росія. Адже крім того, що Україна втратить єдиного послідовного союзника в європейській адміністрації та може забути про перспективи членства в ЄС, загалом його розширення, про яке говорили в Закарпатській ОДА, Brexit зробив глибоку кризу в європейському суспільно-політичному колі. Кризу, яка показує слабкість європейських політиків перед загрозами, що вже тепер стукають у їхні двері...

Мало того, якщо вже говорити відверто остаточно, то ЄС вже кілька останніх років залишався єдиним цілим тільки на «папері». А події в Україні показали існування кількох центрів європейської політики, які по-різному реагують на геополітичні виклики. Франко-німецький союз показав себе відверто головним союзником Росії, консервативним, закритим і снобським дідусем, в голові якого справжня Європа закінчується на історичній області Сілезії. Цей дідусь на вирішення будь-яких потрясінь має однаковий підхід, який не змінювався від XIX століття, а тому легко готовий віддати обидва береги Дніпра під «стабільну» владу «імператора всеросійського».

Із іншого боку, існує Велика Британія, яка як стабільний союзник США у ЄС завжди лишалася в опозиції до російського лобі та виступала чи не єдиним прихильником України у колі «великих». Однак це не врятувало Україну від того, що адміністрація президента Обами все ж «віддала» вирішення українсько-російського конфлікту найбільш «проросійській» частині «сильних» гравців у Європі – Франції та Німеччині. Саме тому тепер ми маємо настільки вигідний для Росії «мінський формат» переговорів та умов перемир'я.

Словаччина, яка наразі головуватиме в ЄС, представляє ще одну вісь, що поступово виокремлюється в «дружній» європейській сім'ї. Ця вісь об'єднує балтійські країни, Польщу та в майбутньому стане основою для створення так званого Балто-Чорноморського союзу, якого однаково боїться як Росія, так і «старий дідусь» у ЄС.

Із огляду на все сказане можна з упевненістю підсумувати важливий факт: нова проблема – нові можливості. Особливо для України, яка на фоні кризи Європи старої може впевнено стати центром Європи нової, адже саме тут, у XIX столітті, за справжні європейські цінності була пролита справжня людська кров...

Станіслав ДАНКО

ПЛАН «МІЖМОР'Я». ГУРТОМ І РОСІЮ ЛЕГШЕ ЗУПИНИТИ

Цей план походить із Польщі, з'явився він поміж двома війнами – і тепер може допомогти країнам на кшталт України захиститися від Росії: угода про взаємну допомогу «країн між морями». Добре те, що Росія не може бачити в ньому серйозну загрозу собі, бо жоден із потенційних учасників не є ядерною державою.

Як вчергове продемонстрували доленосні події останніх двох років, деякі «між'європейські» країни, зокрема Грузія та Україна, опинилися з точки зору політики безпеки у «сірій зоні». Вони отримають шанс на вступ до НАТО лише тоді, коли зможуть досягти стійкого припинення своїх конфліктів із Росією, тобто якщо вони більше не потребуватимуть захисту Альянсу. Які можливості для дій залишаються у Києва та Тбілісі у середньостроковій перспективі відносин із західними структурами?

Принаймні часткове перехідне вирішення могло б полягати в здійсненні польського плану, який з'явився у часи між двома світовими війнами – створення так званого Інтермаріуму, або Міжмор'я (польською – Międzymorze), тобто альянсу «країн між морями». Ця ідея могла б означати сьогодні побудову нової Антанти або укладання угоди про взаємну допомогу держав між Балтійським та Чорним морями.

«Коаліція доброї волі» східних країн-членів Ради Європи могла б зібрати разом як членів, так і не членів Євросоюзу та НАТО центрального та південного сходу Європи. Їхні взаємні зобов'язання про допомогу могли би бути легшими, ніж відомий 5-й розділ Вашингтонської угоди (мається на увазі Угода про створення НАТО – прим. перекладача), але повинні бути значно сильнішими, ніж ті, які існують у межах ОБСЕ.

Першочерговим завданням такого альянсу було б висловлення чіткого послання не тільки російській владі, а й російському населенню. «Міжмор'я» сигналізувало б російській нації, що різноманітні окремі конфлікти, які Москва розв'язала, планує розв'язати або підтримує наразі на своїх західних та південно-західних кордонах, у майбутньому будуть означати не лише протистояння зі слабкими, поодинокими країнами, найімовірніше кожен уже розпочатий або майбутній конфлікт із Росією стане виливатися в багатосторонню конфронтацію з великою групою держав.

Подібна кооперація між потенційними країнами-членами «Міжмор'я» вже має місце на дво- чи тристоронній основі за допомогою різноманітних засобів, наприклад у вигляді розбудови польсько-литовсько-української бригади. Інтервенція Москви в Україну та анексія Криму не тільки посилили відчуття спільної солідарності у Східній Європі. Вони також привели до європейського контексту Туреччину та її інтереси.

Населення чорноморського півострова, яке домінувало там аж до пізнього XIX століття, – кримськотатарські мусульмани. Вони історично дуже тісно пов'язані з турками і прямо висловилися проти включення Криму до складу Російської Федерації і тому піддаються з 2014 року потужному тиску з боку Кремля. На певний час негативні ефекти нової авантюри Москви були пом'якшені великими до недавнього часу економічними інтересами Туреччини в Росії. Але з осені минулоріч почалось загострення, насамперед після того, як Туреччина збила 24 листопада 2015 року російський бойовий літак.

Ця тенденція, а також багато інших, які можна спостерігати біля західних та південно-західних кордонів Росії, створили підґрунтя для «Міжмор'я». Майбутня структура безпеки могла б приєднатися до старішого, схожого проекту – заснованої у 2001 році Організації демократичного та економічного розвитку, відомої як ГУАМ (Грузія, Україна, Азербайджан, Молдова) або заснованої в 2005 році Спільноти демократичного вибору (Естонія, Грузія, Латвія, Литва, Македонія, Молдова, Румунія, Словенія та Україна).

У 2010 році було підписано угоду про стратегічне партнерство та взаємну допомогу між країною-партнером Євросоюзу Азербайджаном та країною-членом НАТО Туреччиною. Ця угода передбачає військову допомогу між членом та не членом Північноатлантичного Альянсу та може бути використана як модель для багатостороннього пакту з безпеки вздовж російського західного кордону.

Подібний пакт не являв би собою загрози існуванню Росії, тому що до нього не входила б жодна країна, яка має ядерну зброю. Водночас подібний новий «проміжний» блок був би вигідним для ЄС та НАТО, він би зробив менш необхідними зусилля в галузі політики безпеки, яких докладає Захід у пострадянському просторі.

Брюссель повинен розглядати «Міжмор'я», яке зароджується, не як конкурента чи дратуючий фактор, а як шанс досягти негайної розбудови необхідної структури безпеки для Східної Європи та Чорноморського регіону, допоки Україну, Грузію та Молдову не буде включено до складу ЄС та НАТО. Утворення «Міжмор'я» звільнило б Захід від деяких болючих питань його амбівалентної подвійної ролі: з одного боку, як послідовного міжнародного захисника демократії, з іншого ж – як непевного гаранта європейської безпеки.

Андреас УМЛАНД, один із найвідоміших у Європі експертів з українських питань, науковий співробітник Київського інституту євроатлантичної інтеграції та автор серії книг «Soviet and Post-Soviet Politics and Society».

Український переклад – Борис Немировський.

Цей матеріал також вийшов у світ у фаховому політологічному журналі ФРН «Internationale Politik», який видає Німецька спілка зовнішньої політики (DGAP).

Джерело: Focus

У КАРПАТСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ АВГУСТИНА ВОЛОШИНА ПРЕЗЕНТУВАЛИ ЄВРОПЕЙСЬКУ ІТ-ПРОГРАМУ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

29 червня в м. Ужгороді в рамках міжнародного освітнього і наукового співробітництва між Карпатським університетом імені Августина Волошина та Вищою школою Бізнесу в м. Новий Сонч (Польща) відбулася презентація європейської ІТ-програми «CloudA» з впровадження дистанційної форми навчання, електронного адміністрування та організації і впровадження навчального, наукового і організаційного процесів у вищому навчальному закладі освіти.

Презентація програми, що відбулася у великій залі Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, була презентована представниками від Вищої школи бізнесу в м. Новий Сонч у складі: Пшемислава Боченека, віце-канцлера, Дар'юша Возняка, проректора з міжнародних питань, Артура Корнатка, декана факультету ІТ-технологій.

Від Карпатського університету імені Августина Волошина участь у презентації взяли: єпископ Віктор Бедь, ректор, Валерія Сіка, віце-ректор, Олексій Пайда, завідувач кафедри правознавства та канонічного права, Орест Дідух, директор Науково-дослідного інституту громадянського суспільства, Максим Бережний, старший референт ректора, Катерина Чомбокош, редактор відділу газети «Срібна Земля», та інші.

За результатами презентації сторони обмінялися думками та пропозиціями і обумовили порядок технологічного використання новітньої європейської ІТ-програми з дистанційної форми навчання, електронного адміністрування та організації і провадження навчального, наукового і організаційного процесів у рамках міжнародної програми подвійного диплома між вищезазначеними вищими навчальними закладами України та Польщі. Окремим протоколом також сторони домовилися про співпрацю в рамках міжнародних курсів із ІТ-технологій на базі польського вишу, зокрема і за програмою Microsoft.

Прес-служба КаУ

НЕГОДА НА ЗАКАРПАТТІ НАРОБИЛА БІДИ В 45 НАСЕЛЕНИХ ПУНКТАХ

4 липня закарпатські рятувальники проаналізували свою роботу за минулий місяць і намітили пріоритети в подальшій службі.

В оперативній нараді, яка відбулася під головуванням начальника У ДСНС України у Закарпатській області полковника служби цивільного захисту Романа Гудака, також узяли участь керівний склад Управління та начальники структурних підрозділів області.

Серед іншого увага присутніх акцентувалася на комплексі заходів, спрямованих передусім на недопущення виникнення надзвичайних ситуацій, випадків загибелі та травмування людей. Це насамперед профілактика загибелі людей на водних об'єктах області, під час пожеж, під час виявлення вибухонебезпечних предметів, посилення протипожежного захисту місць збирання, переробки та зберігання нового врожаю; недопущення пожеж у лісових масивах, комплекс організаційно-профілактичних заходів щодо забезпечення пожежної безпеки місць відпочинку та оздоровлення дітей.

Позитивом минуло місяця стало те, що зафіксовано зниження кількості пожеж. Так, у червні сталося 76 пожеж, а за аналогічний період минулого року їх було 92. Вогняна стихія призвела до загибелі людини, ще двоє осіб травмувалися. Трьох краян було врятовано від загибелі.

У краї протягом червня виникла одна надзвичайна ситуація природного характеру регіонального рівня, під час якої травмувалося 7 людей та було пошкоджено покрівлі 7312 будівель різного призначення та сільськогосподарські угіддя у 45 населених пунктах. Це все стало наслідком негоди, що пройшла територією Закарпаття 21 червня.

Не оминули увагою присутні й питання щодо безпеки відпочинку людей на воді. З початку 2016 року на водних об'єктах краю вже загинуло 16 осіб. Аналіз свідчить, що основними причинами загибелі людей є використання для відпочинку стихійних, непристосованих для цього місць; нехтування громадянами елементарними правилами поведінки на воді та купання в нетверезому стані.

Ішлося й про рівень боєздатності та реагування рятувальних підрозділів на резонансні події, співпрацю з органами місцевої влади щодо ефективного здійснення державної політики у сфері цивільного захисту. А для поліпшення роботи всіх структурних підрозділів Управління ДСНС в області та оптимізації шляхів вирішення викликів сьогодення відбулося ефективне та конструктивне обговорення проблемних питань оперативно-службової діяльності.

На нараді було вручено низку нагород і відзнак. Так, за представленням Закарпатської обласної ради ветеранів Всеукраїнської асоціації ветеранів війни та служби цивільного захисту, начальника Управління ДСНС у області Романа Гудака та першого заступника начальника Управління Володимира Ціцеля нагородили відзнакою «За службу державі». Від імені Державної служби з надзвичайних ситуацій України та Управління ДСНС області було вручено грамоти та подяки працівникам, які проявили себе з найкращого боку та показали високі досягнення в роботі. Окремі працівники отримали чергові спеціальні звання.

www.0312.ua

ЗАТВЕРДИЛИ НОВИЙ ПОРЯДОК ПРИЗНАЧЕННЯ СОЦВИПЛАТ ДЛЯ ВИМУШЕНИХ ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ

У Закарпатській області нині на обліку перебуває 3453 переселенці – 2035 сімей. Про це повідомила на брифінгу заступник директора департаменту соціального захисту населення облдержадміністрації Наталія Омелянюк, інформуючи про нововведення, які стосуються внутрішньо переміщених осіб.

За її словами, Кабінет Міністрів України затвердив новий порядок призначення соціальних виплат вимушеним переселенцям і контролю за проведенням соціальних виплат за місцем їхнього фактичного проживання, повідомляє прес-служба Закарпатської ОДА.

Згідно з постановою Кабміну, довідки вимушених переселенців про взяття на державний облік, видані до 20 червня п. р., стали безстроковими. Водночас довідки, в яких адресою фактичного проживання вказана адреса місцезнаходження органу державної влади, місцевого самоврядування або будь-якого іншого приміщення, за якою переселенець фактично не проживає, підлягають перереєстрації до 20 липня, після чого така довідка буде вважатися недійсною. «Якщо переселенці не можуть вчасно перереєструвати довідки, але на те є вагомі, обґрунтовані причини, відкласти термін можна на 60 днів», – каже посадовець. Довідку можуть анулювати, якщо скоєно злочин, громадянин повернувся до місця постійного проживання, виїхав на ПМЖ за кордон, подав завідомо недостовірні дані. У цих випадках МВС, Національна поліція, Державна міграційна служба, СБУ, Держприкордонслужба і Мінфін подають уповноваженому органу відповідну інформацію для ухвалення рішення про зняття переселенця з обліку.

Кабмін також постановив перевірити фактичне місце проживання та відомості, наведені у довідці про взяття переселенців на облік та скласти акти обстеження матеріально-побутових умов. Такі інспекції, які здійснять фахівці підрозділів із питань соціального захисту населення, проводитимуть лише у тих переселенців, які отримують соцвиплати, субсидії та пільги. Під час перевірки переселенців повинні інформувати про обов'язок у десятиденний термін письмово повідомляти про зміну місця фактичного проживання, а також про наслідки невиконання цього обов'язку.

Як зазначив радник Міністерства соціальної політики з питань внутрішньо переміщених осіб Геннадій Степанов, ці новації допоможуть уникнути шахрайства з державними виплатами, які мали місце в країні. «Реальні переселенці нічого не втратять. Чесним людям немає чого боятися, тільки шахраям», – наголосив він.

Геннадій Степанов також закликав звертатися за роз'ясненнями в місцеві управління соціального захисту населення або до нього особисто, зокрема через соцмережі.

ДЛЯ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ У СФЕРІ ПОВОДЖЕННЯ З ПОБУТОВИМИ ВІДХОДАМИ КРАЮ ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВИКОРИСТАТИ ПЕРЕДОВІ ЄВРОПЕЙСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ

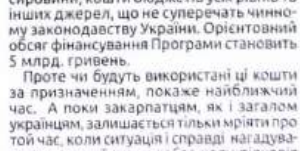

Про це йдеться у Програмі поводження з твердими побутовими відходами у Закарпатській області на 2016–2020 роки, яку депутати обласної ради затвердили на ІІ пленарному засіданні третьої сесії облради, повідомляє прес-служба Закарпатської обласної ради.

Адже на Закарпатті серйозне занепокоєння останні десятиріччя викликають проблеми, пов'язані з охороною довкілля та здоров'ям населення, однією з причин яких є низький рівень утилізації та переробки побутових відходів. Тверді побутові відходи, чи то ТПВ, утворюються у процесі життєдіяльності людини, а це харчові відходи, макулатура, скло, метали, полімерні матеріали тощо і накопичуються у жилих будинках та прибудинкових територіях, закладах соціально-культурного побуту, громадських, навчальних, лікувальних, торговельних та інших закладах. Особливістю ТПВ є те, що вони є змішаними, тобто сумішшю компонентів. Змішування ТПВ відбувається на стадії їхнього утворення, зберігання, перевезення та захоронення. Це призводить до утворення шкідливих хімічних сполук, які забруднюють навколишнє середовище.

Розрив між прогресуючим накопиченням відходів і заходами, спрямованими на запобігання їхньому утворенню, розширення утилізації знешкодження та видалення загрожує не тільки поглибленням екологічної кризи, а й загостренням соціальної ситуації в цілому. Звідси – необхідність подальшого вдосконалення та розвитку з врахуванням вітчизняного та світового досвіду всієї правової, нормативно-методичної та техніко-економічної системи поводження з відходами.

Ситуація, що склалася в Закарпатській області щодо розміщення місць концентрації побутових відходів, їхнього збору, сортування, утилізації та подальшого використання як вторинної сировини, підтверджує існування глобальної проблеми, яка впливає на екологічний та соціальний стан регіону.

За останні роки в області спостерігається тенденція зростання обсягів утворення відходів. Побутові відходи захоронюються на відкритих полігонах (звалищах). Переважна їхня більшість працює в режимі перевантаження, тобто з порушенням проектних показників щодо обсягів накопичення відходів.

Це призводить, з одного боку, до втрати значних обсягів вторинної сировини, а з іншого – створює екологічно небезпечні умови в районах розташування цих звалищ. Майже всі полігони потребують невідкладної санації та рекультивації. Через відсутність належного контролю утворюються несанкціоновані звалища побутових відходів на території області. Їхня кількість сягає на порядок більше ,ніж санкціонованих, що призводить до антисанітарного стану довкілля в області, зменшення її рекреаційного потенціалу. Існуючу проблему з побутовими відходами необхідно вирішувати з урахуванням досвіду інших держав у цій сфері, враховуючи при цьому забезпечення екологічної безпеки, а також маючи на увазі, що відходи – це, по суті, дешеві вторинні ресурси.

Для вирішення зазначеної проблеми передбачається використати передові європейські технології, які тепер практикуються в країнах Європейського Союзу.

Проблеми у сфері поводження з побутовими відходами потребують невідкладного вирішення за умови фінансування заходів на місцевому та державному рівнях, залучення інвестиційних ресурсів.

Реалізація заходів Програми передбачає зниження екологічної та соціальної напруги в області, відновлення рекреаційного потенціалу області.

Як зазначається в документі, метою ухвалення Програми є вирішення екологічних, санітарних, економічних і соціальних проблем у Закарпатській області.

Серед основних заходів Програми – будівництво полігонів для утилізації та переробки відходів; налагодження схем збору відходів від населення, підприємств та організацій; запровадження системи роздільного збору твердих побутових відходів (ТПВ) за фракціями: скло, папір, пластик тощо.

Фінансове забезпечення планується через отримання коштів за комунальні послуги від споживачів (збір і вивезення ТПВ), продаж відходів як вторинної сировини, кошти бюджетів усіх рівнів та інших джерел, що не суперечать чинному законодавству України. Орієнтовний обсяг фінансування Програми становить 5 млрд. гривень.

Проте чи будуть використані ці кошти за призначенням, покаже найближчий час. А поки закарпатцям, як і загалом українцям, залишається тільки мріяти про той час, коли ситуація і справді нагадуватиме європейську – тобто коли відходів не вистачатиме, як це, наприклад, вже є у скандинавських країнах.

ЗАКАРПАТСЬКІ ЛЯЛЬКАРІ ЗАВЕРШИЛИ 35-й ТЕАТРАЛЬНИЙ СЕЗОН

З липня улюблений дітлахами мистецький колектив – Закарпатський академічний обласний театр ляльок закрив черговий, але й особливий театральний сезон, який був насичений на цікаві для глядачів і знакові для «Бавки» події.

Відкрили сезон 30 серпня торік прем'єрою вистави «Співоче поросятко» Сергія Козлова (режисер – заслужена артистка України Наталія Орешнікова). Історію про Поросятко, яке жило-було у баби Одарки та полюбляло співати, майстерно втілили актори Світлана Кобзиста, Юлія Чеховська, Микола Карпенко та Олександр Бєліков. До речі, саме за виконання головної ролі у цій виставі актриса Юлія Чеховська була вдостоєна звання «Лауреат обласної премії ім. братів Ю.-А. та Є. Шерегіїв» у номінації «Найкраща акторська роль у виставі для дітей».

Мовлячи про відзнаки, колектив також пишається, що наприкінці минулого року провідній актрисі театру Світлані Кобзистій присвоєно звання «Заслужений артист України».

Яскравою подією жовтня в Ужгороді став XV Міжнародний фестиваль театрів ляльок «Інтерлялька», що на кілька днів перетворив площу Театральну на середньовічне місто майстрів, а у фойє театру було представлено неймовірну виставку ковдр для ляльок – колекція складалася з експонатів від рукодільниць із різних країн. Мистецтво сучасного театру ляльок демонстрували лялькарі з Болгарії, Словаччини, Угорщини та різних областей України. Крім професійних колективів, свою творчість презентували студенти театральних вишів Києва та Харкова, активну участь у дійстві брали і студенти Ужгородського коледжу культури і мистецтв, що стало для молоді важливим уроком майстерності на шляху до професіоналізму. За результатами фестивалю Закарпатський академічний обласний театр ляльок переміг у номінації «Найкраще режисерське втілення» з виставою «Тричі славний розбійник Пинтя» Олександра Гавроша (режисер Олег Жюгжда, Білорусь).

Оскільки для більшості малих глядачів перше побачення з театром ляльок відбувається у святковий новорічний період, актори «Бавки» рік у рік захоплюють глядачів новими тематичними постановками. Цьогоріч – театралізованою інтермедією «Свято Миколая», інтерактивними виставами «Справжня піратська історія» та «Подорож у Новий рік», які продовжувалися феєричними костюмованими дитячими концертами.

Унікальною подією у театральному житті краю став випуск книги «Театр граючої ляльки Срібної землі» – до 35-річчя «Бавки». Презентували книгу в Міжнародний день лялькаря, 21 березня. Це перше помітне видання про минуле і сьогодення талановитого мистецького колективу, історію проведення унікального фестивалю «Інтерлялька», персоналії творчих працівників, подорожі колективу, його репертуар. Примітно, що не так давно книгу відзначили на обласному конкурсі «Фест-книга» в номінації «Видання з мистецтвознавства».

Крім того, наприкінці березня відбулось урочисте святкування 35-річчя створення Закарпатського академічного обласного театру ляльок. Працівники колективу одержали численні відзнаки та привітання від друзів і колег із різних країн.

Безумовно, обличчям кожного театру є репертуар. У «Бавки» він нині налічує майже півсотні вистав. Найкращі з них живуть роками, адже покоління малих глядачів змінюється кожні три-чотири роки, і дбайливо збережені, відтворювані та відновлені вистави з «золотого фонду» знову оживають на сцені, не втрачаючи актуальності. Цьогоріч, наприклад, цілком оновили чудову виставу «Сніговички та сонечко» О. Веселова (режисер – заслужений артист України Олександр Куцик).

Один із основних напрямків роботи театру ляльок цього сезону – це практична реалізація знакового Міжнародного проекту «Мандрівні ляльки», у якому беруть участь театри ляльок Закарпатської області та Кошицького краю Словаччини. За умовами проекту, закарпатцям належало підготувати спільну театральну постановку, що ввійде в репертуари обох театрів. П'єсу «Чарівна повітряна куля» створили словацький режисер Павол Угер і драматург Іван Согел. Художником-постановником вистави є сценограф Ольга Філончук (м. Київ), автором музичного оформлення – Олександр Ухач (м. Ужгород). Уся матеріальна частина постановок для української та словацької сторони виготовлена в майстернях Закарпатського академічного обласного театру ляльок.

У реалізації української частини театрального проекту задіяні актори Закарпатського академічного обласного театру ляльок Олена Пишка, Юлія Чеховська, Микола Карпенко, Андрій Опіок та Дмитро Малий, асистент режисера – заслужена артистка України Наталія Орешнікова.

Проект не має аналогів, тож не дивно, що на шляху його реалізації виникали і труднощі, однак все ж робота йшла за всіма узгодженими планами і термінами під керівництвом директора театру Мирослава Петія. Тепер триває презентація вистави у місцях, із якими пов'язаний сюжет. В Ужгороді ж прем'єра спільної словацько-української вистави «Чарівна повітряна куля» відбудеться вже на початку наступного театрального сезону – 10 вересня.

Паралельно з роботою над новими творчими проектами, репетиціями і постановками колектив повсякденно працює на стаціонарі, виїздах і гастролях, обслуговуючи широке коло глядачів по всій області. Не забуває і про знедолених дітей, показуючи благодійні вистави та надаючи можливість безкоштовного відвідання театру сиротам і дітям із малозабезпечених сімей, дітям із особливими потребами, дітям переселенців із зони АТО й ін. Зокрема, до Міжнародного дня захисту дітей лялькарі підготували низку доброчинних заходів, якими охопили дитячі будинки, інтернати, спеціалізовані дитячі заклади за підтримки меценатів.

Уже декілька років поспіль при театрі ляльок працює дитяча театральна студія «Бавка» (керівник – Елла Григор'єва). Поряд із професіоналами діти беруть участь в обласних, загальноміських святах і театральних акціях. Наприкінці травня відбувся підсумковий перегляд робіт юних акторів – вистава-концерт «Мистецтво маленьких кроків». Крім того, проводилася творча і виховна робота, підготовлена цікава театралізована програма з дітьми ромської національності з благодійного фонду «Благо» (С. Кобзиста і Л. Кривчик).

Важливим аспектом творчої роботи колективу лялькарів є участь у форумах і фестивалях. Так, у травні на запрошення представників Самоврядування українців Будапешта театр виступив перед юними українцями Угорщини з виставою «Підкова на щастя» за мотивами казок Івана Франка. Долучився театр і до XVII Міжнародного фестивалю етнічних театрів національних меншин України, країн СНД та Єврорегіону «ЕТНО-ДІА-СФЕРА» в Мукачеві, презентувавши надзвичайно цікаву виставу «Коняги» Ради Москови. На Міжнародному фестивалі лялькових театрів «VIRVAR» у словацькому місті Кошице закарпатці резонансно презентували виставу «Чарівна повітряна куля» мистецького проекту «Мандрівні ляльки», після чого колектив вирушив і до Львова для участі у ювілейному X Міжнародному фестивалі театрів ляльок «Золотий Телесик» із виставою «У нашім раї на землі. Дитячий Кобзарик» за творами Т. Шевченка, що була високо оцінена критиками.

Отже, можна підсумувати, що до закриття 35-го сезону колектив прийшов із немалими здобутками, але театральний процес безперервний, і наразі вже триває підготовка до наступного сезону, відбуваються репетиції, готуються декорації та ляльки для майбутньої вистави.

Ніна МАЛИШКА, театрознавець

НЕВТОМНОМУ ВОЛОДИМИРОВІ ШЕЛЕПЦЮ – 80!

Дотримуючись філософської настанови батька Івана Шелепця «життя тяжке і складне, лем праця, все інше пусте», Володимир крокує все своє життя. Його наукові праці відображені майже в десятці авторських винаходів і свідоцтв, більш як у півсотні наукових статей, монографіях і доповідях на тодішніх республіканських та всесоюзних науково-технічних конференціях. За майже 20-річну трудову діяльність (1959–1978 рр.) в Українському науково-дослідному інституті електроніки, а також в Інституті прикладних проблем механіки і математики АН України (1978–1985 рр.) та за наукові здобутки Володимир Шелепець у 1981 р. здобув звання лауреата Державної премії в галузі науки і техніки.

Після наукової діяльності він повертається на Закарпаття і з 1986 р. очолює відділ економіки Закарпатського облвиконкому, а з 1991 по 1997 рр. працює заступником начальника облуправління статистики, а також викладає за сумісництвом на інженерно-технічному факультеті УжНУ.

Володимир Шелепець, кандидат технічних наук, інженер-конструктор, науковець, нині живописець, активний громадсько-політичний діяч, народився 6 липня 1936 р. у с. Ставне лемківської Березнянщини в сім'ї народних учителів. Після здобуття середньої освіти у Великому Березному закінчує в 1958 р. фізичний факультет Львівського державного університету ім. І. Франка, де його наставниками були відомий професор М. О. Зарицький та академік І. Р. Юхновський.

Наукову діяльність продовжує у Ленінградському електротехнічному інституті зв'язку та Київському політехнічному інституті.

Із теплотою і любов'ю як син Володимир оберігає пам'ять про своїх рідних учителів-просвітян – батька Івана, творця Карпатоукраїнської держави та матері Катерини, активістки «Жіночого Союзу» та «Карпатської Січі».

Крім Володимира, в сім'ї Шелепців ще виховувалася старша донька Ольга, в якої захоплення іноземними мовами перейшло у професію викладача латині в університеті.

Батько Володимира під впливом корифея української сцени Миколи Садовського, з яким познайомився в Ужгороді, заворожений його талантом, пізніше створив у Великому Березному драматичний гурток. Зазнаючи утисків від репресивної влади, Іван Шелепець був позбавлений можливості вчителювати, мусив трудитися на різних роботах, хоч був делегатом І з'їзду Народних комітетів Закарпатської України в Мукачеві.

А Катерині Шелепець заборонили викладати географію, однак вона не опускає рук і закінчує Львівський педагогічний інститут за спеціальністю «Викладач хімії», і, як пише Петро Часто у книзі «Високе поле» (1976): «Тільки вона, викладаючи хімію, була режисером учнівських, учительських і сільських вистав, художнім керівником танцювального гуртка, автором численних хореографічних картин, вела студію малювання, керувала народним театром, сходила з етюдником Верховину і Гуцульщину».

Любов до мистецтва Володимиру передалася від матері та друзів сімейства Шелепців – З. Шолтеса, А. Коцки, братів Контратовичів.

Володимир увесь свій вільний час присвячує живопису. Бере участь у пленерах, художніх виставках в Ужгороді (1981), у Києві (1983) та Львові (1985, 1986), «його твори свідчать про непересічне обдарування самодійського художника, науковця за фахом» («Закарпатська правда» від 30 жовтня 1981 р.). Його живописні та графічні роботи зберігаються у Львові, Ужгороді, в десятках приватних колекцій та за кордоном – Словаччині, Угорщині, Німеччині, Канаді та в Росії.

У листі до матері Володя зізнається: «Мамо, ти мене не питай, хто я справжній – інженер-електронік чи художник-пейзажист. Ночами сняться гори, й тоді ледве дочекаюся дня: малюю, малюю й годі насититися. Вже не кину – ти знаєш мене».

Так і сталося, Володимир Шелепець не зрадив мистецтву, малює і радує нас своїми творами до сього часу. Йдучи стезею батьків, Володимир бере участь у просвітянській діяльності краю, допомагає відродити районний осередок «Просвіти» у Великому Березному.

У Народному Домі Товариства «Просвіта» та Ужгородській міській бібліотеці з його ініціативи відбулися вечори пам'яті з нагоди 90-річчя від дня народження та Дня матері просвітянської діячки, народної художниці і педагога Катерини Шелепець із виставкою її художніх творів.

У січні 2004 р. в обласній бібліотеці відбувся вечір пам'яті, присвячений 100-річчю від дня народження культурно-освітнього і громадсько-політичного діяча Івана Шелепця. Це скромна данина пам'яті батьків, яку вписав в історію просвітянського руху Володимир.

У Великому Березному в 2005 р. з ініціативи Володимира Шелепця масово відзначено пам'ять про славетного земляка, всесвітньо відомого диригента, народного артиста України і республіки Татарстан Ігоря Лацанича, батько якого, Василь Лацанич, був обраний послом до Сойму Карпатської України.

До 15-річчя відродження Закарпатського крайового товариства «Просвіта» Володимиром оформлено фотовиставку 44 світлин, які відображають просвітницьку діяльність товариства.

Із грудня 2002 р. по травень 2010 р. Володимир – активний член ради Крайового товариства «Просвіта». Йому належить організація звернень з іншими активістами «Просвіти» проти нападків на «Просвіту» та на захист української мови. Його змістовні публікації про діячів Карпатської України виходять в різних періодичних виданнях.

У 2009 р. обраний заступником голови правління ЗОО ВУТ «Лемківщина». В лемківському календарі за 2016 рік опублікована цікава стаття «Лемківське зоряне село», присвячена 150-й річниці падіння на Лемківщині найбільшого в Європі метеорита 9 червня 1886 р. поблизу села Княгиня на Великоберезнянщині,

уламки якого зберігаються у Віденському природничо-історичному музеї.

Незважаючи на сімейні турботи, Володимир Шелепець бере активну участь у всіх громадських заходах, які проводить обласна організація «Лемківщина».

Закарпатське крайове культурно-освітнє товариство «Просвіта» та обласна організація Всеукраїнського товариства «Лемківщина» сердечно вітають нашого ювіляра і до дальших років зичать йому щастя, міцного здоров'я, родинного тепла, а особливо від внука Максимки, добра, творчої наснаги і надалі залишатися таким, яким був сердечний відгук про пана Володимира в журналі «Україна» за грудень 1976 р.: «Шелепець – запальний карпатець. Швидкий, рвучкий, рішучий, іноді категоричний. Непосидючий і нетерплячий, але водночас натура глибока, цілеспрямована».

Так тримати!

Від імені активістів товариств «Просвіта» і «Лемківщина»

Андрій КНЯЗІВСЬКИЙ, м. Ужгород

У ГАРМОНІЇ З НАВКОЛИШНІМ СЕРЕДОВИЩЕМ

Великі люди — це монументальні будівлі. Хто близько стоїть, величі їх не бачить. Треба відійти, щоб обкинути їх оком від гори аж до долу.
Богдан Лепкий

СПОГАДИ З ДИТИНСТВА

Із теплотою згадує пані Віра своє дитинство, перші успіхи та невдачі, мрії, фантазії та розчарування. Це був казковий світ із цікавими пригодами серед незайманої природи села Копашнова на Хустщині. Назавжди залишились у пам'яті гори, щедро вкриті кущами, деревами листяних і хвойних порід; поляни, застелені барвистим килимом із великою кількістю видів трав'янистих рослин та невеликих долин, де тісняться маленькі хатинки, вверх-вниз звиваються стежки та ґрунтові дороги, дзюркотять струмочки, несучи свою прохолодну, кришталевочисту воду до спокійної невеличкої річки Хустець.

А народилася Віра Тихонівна Фегер (дівоче — Кострець) 12 грудня 1965 року в сім'ї колгоспників. Із вересня 1973 р. почала навчатись у старенькій сільській школі з темними, сірими класами, просторим подвір'ям і великим фруктовим садом. Тут проводила майже весь свій час – приходила задовго до початку уроків і йшла додому, коли техпрацівниці починали прибирати приміщення. Прикро, що дуже любила навчатися, дісталася велике задоволення, коли вчителька доручала їй попрацювати з невстигаючими учнями, проконтролювати їхнє відвідування школи. Ці роки були, мабуть, найщасливіші в її житті. Ще й досі пам'ятає смак гарячого кип'яченого молока та запашних, із рум'яною скоринкою, начинених солодким повидлом пиріжків, які щодня заносили до класу на великій перерві.

Та навальний рік швидко минав, завершувався за традицією великим святом із нагоди останнього дзвоника. Цього дня до обіду вся освітянська спільнота займалась організацією урочистої лінійки, збиранням хмизу для багаття, яке запалювалося ввечері після покладання квітів до пам'ятника загиблим солдатам. Закінчувались урочистості салютом, який улаштовували запрошені військові. В цю мить дітвора стрімголов мчалася з гори, намагаючись утекти та сховатися від гучних пострілів і світла ракет, що зі свистом злітали в небо, а потім падали вниз, наздоганяючи галасливу юрбу.

Починалися літні канікули. Літо – пора сінокосів. Кожна сім'я тримала по можливості корівчину, яка була на прив'язі цілий рік, оскільки пасовищ не було. Влітку худобу годували принесеним із лісу молодим гіллям бука чи дуба та лісовим різнотрав'ям, а зимою – сіном, заготовленим у навколишніх селах, бо в Копашнові придатної землі для землеробства майже немає. Бувало, з сільською бригадою, до складу якої входили кілька подружніх пар та й Віра з татом, їхали в с. Новобарово на Тячівщині, де мали змогу викошувати міжряддя колгоспних садів. Основну фізичну роботу батько, звичайно, виконував сам. Та Віра у свої 8–10 років могла розтрясти свіжоскошені валки, перевернути їх кілька разів протягом дня, щоб швидше висихали, згрібати, утрамбовувати під час складання стогів, принести води з криниці, хліба та рибні консерви з крамниці. Спали на горищі сараю колгоспного бригадира, яке було вистелено товстим шаром запашного сіна.

Поки відростала трава у викошених садах, із татом їздила на велосипеді у с. Нанково, де заготовляли сіно на невеликих полянах серед лісу. Одного разу, коли проїжджали повз автобус на зупинці, водій відкрив двері, і вони впали з велосипедом. Удар припав татові по ключиці, яка після напруженого робочого дня вже нестерпно боліла, а тут ще й виявилася зламаною. Наступного дня Віра опинилася на поляні серед лісу сама. Батько дав настанову: «Буде сонце – розтруси сіно, нехай сохне, а побачиш на небі хмари — збирай, щоб не змокло». Їй було складно визначити, що робити, дивлячись на небо, де сонце то ховалось за хмаринку, то виринало! Коли вже не стало сил розтрушувати та збирати – перевтомлена Віра сіла та гірко-гірко заплакала. Та літо швидко минало і наставали довгоочікувані шкільні будні, які для неї були святом.

Недовго тривало, здавалось би, безтурботне дитинство, закінчилося щастя у райському куточку. За збігом обставин виникла потреба комусь із сім'ї переїхати до Виноградова, щоб не залишати без нагляду придбаний будинок на період, поки старший брат відслужить армію, одружиться та залишиться на старовині. Вибір був невеликий: мама няньчилася з двома маленькими дітками, тато працював на сільській раді посильним і техпрацівником за маму, старша сестра – хвороблива. Віра зразу вирішила, що вона переїжджає, і їй досить швидко вдалося переконати інших, що це оптимальний варіант. Так і сталося, у п'ятий клас вона пішла в елітну школу і такий же колектив, та все тут було чуже, неприв'ітне, жорстоке.

РОКИ НАВЧАННЯ

У 1977–1981 рр. уже навчалася у Виноградівській СШ №8, де здобула неповну середню освіту. Ці роки для неї стали справжнім випробуванням, боротьбою за місце під сонцем, роками самотності, розчарування, страждань. Нестерпно важко було від'їжджати з батьківської хати, куди їздила на вихідних, у пустку, де її ніхто не чекав, у школу, де потрібно було всім доводити, що ти не гірша, що заслуговуєш бути серед найкращих. Вона перестала їздити до батьків, щоб ніхто не бачив її сліз, щоб зайвий раз не хвилюватися.

Дівчина стала замкнутою, сама вирішувала свої проблеми, виховувалася на героях книжок і була переконана, що добро завжди перемагає, що в житті не місце брехні, зраді, підлості та іншим огидним якостям. Важко було розуміти, чому в житті не так, як у книжках. Гострим лезом різала серце фраза вчительки, яка її незлюбила з першого дня: «Чіткіше, сміливіше, сідай – «чотири». Та Віра з кожним днем ставала сильнішою і довела, що знає на відмінно.

Про трирічні митарства вдома у сім'ї ніхто не знав. Мабуть, лише тато здогадувався – він приїздив на кілька годин десь один-два рази на тиждень, щоб проконтролювати ситуацію. Дівчина не скаржилася нікому на труднощі, адже це був її вибір. Та коли на четвертий рік її сім'я переїхала до Виноградова, ім важко було ужитися разом, вже не розуміли одне одного, співіснування стало некомфортним. Та ще додалася сильна конкуренція в класі за майбутні медалі. Вона знала, що це буде брудна, несправедлива боротьба, у якій програє.

Тому вирішила після закінчення восьмого класу піти зі школи та заодно і подалі від сім'ї. Оскільки питанням вибору професії не займалася, чітких орієнтирів у неї не було, то взяла збірник для вступників, відкрила навмання. На сторінці була інформація про спеціальності, які можна здобути, навчаючись у Мукачівському радгоспі-технікумі. Серед запропонованих більш-менш знайомою виявилась «Агрономія». Та не судилося, бо під час здачі документів у приймальній комісії їй порекомендували «Ветеринарію», на що без вагань погодилась, адже їй було байдуже, де здобувати освіту.

Із 1981 по 1985 роки навчалась у Мукачівському радгоспі-технікумі на ветеринарному відділенні, який закінчила з відзнакою і здобула спеціальність ветеринарного фельдшера. Цей етап її життя кардинально відрізнявся від попереднього. Вона мала шалений успіх у навчанні – Ленінська стипендія впродовж усього навчання, фінансова незалежність, упевненість у собі, бурхлива громадська діяльність, визнання, всі двері відчинені – твори, дерзай. Все було б добре, якби ще підтримка рідних. Її докоряли за неправильний вибір, застерігали нерайдужним майбутнім, зв'язаним з професійною діяльністю, і постійно наполягали, щоб кинула навчання. Та вона була вперта і йшла обраним шляхом гордо та самотньо.

Закінчивши начальний заклад, працювала за направленням ветеринарним фельдшером у колгоспі «Іскра» Виноградівського району та готувалася до вступу в Київську ветеринарну академію, оскільки своє майбутнє пов'язувала з наукою. Однак доля розпорядилася по-іншому. В цьому колгоспі зустріла свого майбутнього чоловіка, з яким невдовзі поєднала свою долю, а навчання продовжила заочно на біологічному факультеті Ужгородського державного університету, який закінчила у 1991 році, одержавши кваліфікацію вчителя біології та хімії. Пропрацювавши трохи більше року ветфельдшером, перейшла працювати в середню школу с. Фанчиково, а через короткий час – у Новосільську восьмирічну школу, де обіймала посади піонервожатої, вихователя групи продовженого дня, вчителя початкових класів. Нарешті здійснилась її потаємна дитяча мрія – стати вчителем.

ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ

У 1994 році влилася в педагогічний колектив Вищого професійного училища №34 м. Виноградова, де займала посади викладача спецдисциплін, біології та хімії. З 2008 р. працює методистом училища. Зізнається, що дуже любить свою роботу, колектив, бо живе в оточенні великої кількості чудових дітей, цікавих людей. Тут є можливість творчо працювати, відчувати себе потрібною, сіяти добре і вічне. Вона вдячна Богу, що дав їй безмежне терпіння, сили вистояти, не зламатися від ударів долі, навчив жити в гармонії з природою, людьми, які її оточують, незважаючи на численні зради та спричинений біль.

Вище професійне училище №34 м. Виноградова (директор Володимир Петрович Гнатківський) — кращий у регіоні професійно-технічний навчальний заклад сільськогосподарського напряму. Підтвердженням цього стало почесне право у травні 2015 року приймати 23 учасників і гостей ІІІ етапу Всеукраїнського конкурсу фахової майстерності із професії «слюсар з ремонту сільськогосподарських машин та устаткування» серед учнів ПТНЗ України. Така поважна подія відбувалася вперше в історії Закарпатської області. Левова частка з проведення заходу лягла на плечі педагогічного колективу, який за оцінкою експертів, зумів виправдати довіру, забезпечивши високий рівень організації Конкурсу та створивши необхідні комфортні умови для всіх учасників цього дійства. Та все ж про найважливішу звитягу поважне журі оголосило після трьох днів змагань із професійно-теоретичної та професійно-практичної підготовки, яке засвідчило, що заклад готує спеціалістів високого рівня і перемога вихованця ВПУ №34 Івана Яцканича у вищезгаданому конкурсі – яскраве тому підтвердження.

Наведений факт у жодному разі не можна віднести до випадкового збігу обставин, оскільки таке вагоме визнання стало своєрідним логічним завершенням цілеспрямованої роботи педагогічного колективу, зокрема методиста Віри Фегер, протягом останніх п'яти років. Так, у 2011 р. Володимирові Унгуряну присвоєно стипендію Президента України за шосте місце у ІІІ етапі Всеукраїнського конкурсу фахової майстерності серед учнів професійно-технічних навчальних закладів із професії «слюсар із ремонту сільськогосподарських машин та устаткування». У червні 2014 року Степан Алексик виборов право називатися одним із найкращих трактористів-машиністів, зайнявши третє місце серед учнів професійно-технічних навчальних закладів України у ІІІ етапі Всеукраїнського конкурсу фахової майстерності.

Віра Фегер разом із усім педколективом училища усвідомлює, що вимоги часу диктують необхідність посилити увагу до розвитку людських якостей, спрямувати організацію навчально-виховного процесу на повноцінний розвиток учня, оскільки сучасна особистість повинна вміти мислити творчо, бути здатною жити у безперервно мінливому світі, відчувати себе комфортно при соціальних змінах, вправно зустрічати непередбачені ситуації, визначати проблеми та інноваційні шляхи їхнього вирішення. Для реалізації цих вимог в училищі ведеться планомірна робота педагогічного колективу в руслі проекту «Стимулювання творчої активності учнів у процесі професійного становлення». Залучення молоді до проведення масових культурологічних, мистецьких, художніх, історичних заходів здійснюється шляхом співпраці з місцевими громадськими організаціями, об'єднаннями та відомими творчими особистостями рідного краю. Треба зауважити, що до участі в проекті залучається все більше і більше педагогічних працівників, які беруть участь у запланованих заходах та самі ініціюють нові.

Вагому частку навчально-виховних факторів акумулює в собі та реалізовує методична служба училища, яку представляють В. Т. Фегер і В. В. Луканинець, викладачі вищої категорії з педагогічним званням «старший викладач». Працюючи на цій посаді з 2008 року, Віра Тихонівна не тільки виконує свої посадові обов'язки, а й проявляє творчу активність, бере участь в обласних та Всеукраїнських освітянських конкурсах: Всеукраїнський огляд-конкурс «Роль бібліотеки ПТНЗ у формуванні професійної компетентності робітничих кадрів», 2010 рік; творча робота «Формування кодексу професійної культури робітничої професії електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування» (автори: методист В. Т. Фегер, провідний бібліотекар Т. І. Телеп'янович, майстри виробничого навчання В. В. Шкопитко та К. В. Лихтей. Авторський колектив нагороджений Дипломом І ступеня).

У 2015 році, за результатами моніторингу методичної роботи за 2014–2015 н. р., ВПУ №34 стало переможцем конкурсу серед ПТНЗ області у номінації «Організація роботи педагогічного колективу над єдиною методичною проблемою навчального закладу».

У 2016 р. навчальний заклад брав участь у Сьомій міжнародній виставці «Сучасні заклади освіти», де були представлені матеріали з теми «Впровадження інноваційних технологій у навчально-виховному процесі – запорука якісної професійної підготовки кваліфікованих робітників», підготовлені творчою групою у складі методистів В. В. Луканинця, В. Т. Фегер та майстра виробничого навчання І. Д. Брича. Педагоги училища брали також активну участь в інших конкурсах.

Вірі Фегер завжди на допомогу приходять люб'язний чоловік і два сини. Старший син Петро працює інженером із комп'ютерних систем у *ПАТ «Закарпаттяобленерго» м. Виноградова. Молодший син Анатолій закінчив 11-й клас Виноградівської ЗОШ І–ІІІ ступенів № 8.*

Віра Тихонівна вважає, що перед нею, як і перед усіма педагогами України, стоїть невідкладне завдання — забезпечити спроможність освіти виховувати сучасних українських патріотів-державотворців і націотворців, ідеологів, політиків, інших національних лідерів народу на зразках Ярослава Мудрого, Петра Сагайдачного, Богдана Хмельницького, Івана Мазепи, Михайла Грушевського та інших великих українців. «Саме вони — наші вихованці — повинні будуть зберігати, відстоювати і боротися за волелюбні традиції, цінності батьків, дідів і прадідів, свого роду-народу, за рідну землю, Батьківщину й отримувати блискучі перемоги над загарбниками», — переконана пані Віра.

Віру Тихонівну непокоїть стан української мови. Попри гучні заяви не проводиться конкретна робота для піднятя її престижу. «Рідна земля і рідна мова, – стверджує вона, — це найцінніші національні скарби, найдорожчі святині, які дані нам Богом і попередніми поколіннями у вічну спадщину. Тому ми завжди повинні бути готові зі зброєю в руках захищати їх від будь-якого агресора. Необхідно, щоб усі представники національних меншин, що проживають в Україні, поважали мову, історію і культуру корінного, титульного, тобто українського народу, бо це означає бути культурною, вихованою, моральною людиною. І не тільки поважати, але й добре володіти українською державною мовою».

Характерною рисою Віри Фегер як досвідченого педагога є непереборне бажання осмислити, вивчити та впроваджувати в навчально-виховний процес училища все значуще з педагогічних надбань нашого народу, з чим вона успішно справляється.

Іван ХЛАНТА,
доктор мистецтвознавства,
академік Академії наук
вищої освіти України,
заслужений діяч мистецтв України

ВІРА ЧИ ЗЕМЛЯ,

або як правильно «віджати» землю – знають у Мукачівській єпархії УПЦ Московського патріархату

Земельне рейдерство – злочинний «віджим» землі в Ужгороді триває, причому при бездіяльності місцевої влади та особливо Ужгородського відділу поліції й Ужгородської місцевої прокуратури. А зло, яке не покаране, як відомо, породжує ще більше зло. Щодо незаконної приватизації, передачі в користування земельних ділянок у місті, області ледь не щодня повідомляють засоби масової інформації, але протидії процесу не бачимо. Яскравий приклад злочинного нехтування законом, приклад правового нігілізму і цинізму – боротьба за землю релігійної громади Української Церкви в Ужгороді на вулиці Минайській, 71, біля Залізничної лікарні. «Перцю» ситуації додає той факт, що боротьба йде за земельну ділянку, яка законно свого часу була виділена релігійній громаді Української Православної Церкви Київського патріархату (з 20 березня 2016 року у складі Української Автокефальної Православної Церкви), а шляхом шахрайства та використання корупції у владних коридорах цією земельною ділянкою хоче незаконно заволодіти поспіхом новостворена релігійна громада Мукачівської єпархії УПЦ Московського патріархату... От і виходить, що під гаслами проповіді Божого Слова окремі релігійні діячі Московського патріархату на Закарпатті насаджують далеко не християнські цінності – грабіж, введення в оману, підробка документів, примноження корупції, розпалювання ворожнечі. Отож як представники Московського патріархату намагаються «віджати» землю в релігійної громади Української Церкви в Ужгороді – в нашому матеріалі.

ПЕРЕДІСТОРІЯ

Розпочиналося все по-християнськи в 2002 році. Тоді в Ужгороді була зареєстрована нова релігійна громада святих рівноапостольних князя Володимира та княгині Ольги. Громада на момент заснування належала до Київського патріархату та отримала погодження (переуступку земельної ділянки) *від керівництва Львівської залізниці і дозвіл Ужгородської міської ради побудувати каплицю поряд із Залізничною лікарнею на вулиці Минайській, 71.* Настоятель цієї громади священик Сергій Уманців розповідає: «Сталося так, що в моєї дитини були серйозні проблеми зі здоров'ям. І коштів на лікування я не мав. Керівництво Мукачівської єпархії УПЦ Московського патріархату пообіцяло допомогти, якщо громада перейде до нього. Я запитав наших парафіян про це, вони, бажаючи посприяти лікуванню хворого мого сина, були не проти, і так ми опинилися в Московському патріархаті».

Усе було спокійно до кінця 2013 року, хоча обіцяної фінансової допомоги на лікування хворого сина сім'я Уманців від Мукачівської єпархії УПЦ Московського патріархату так і не отримала, простіше кажучи, їх та віруючих релігійної громади просто надурили. В листопаді – грудні 2013 року на хвилі національного піднесення Революції Гідності протоієрей Сергій Уманців і віруючі релігійної громади вирішили повернутися до Київського патріархату, але зіткнулися з абсолютним несприйняттям такого рішення з боку керівництва Мукачівської єпархії УПЦ Московського патріархату. Почались погрози, залякування, спроби незаконно заволодіти установчими документами громади та навіть згодом, заднім числом, було оголошено про виведення протоієрея Сергія Уманцева за штат Мукачівської єпархії УПЦ Московського патріархату. Та рішення віруючих релігійної громади було непохитним – геть від Московського патріархату. При цьому релігійна громада діяла в рамках чинного законодавства, яке намагались знехтувати «захисники» «русского мира» на Закарпатті від Мукачівської єпархії УПЦ Московського патріархату та їхні прихильники, не бажаючи враховувати те, що в Законі України «Про свободу совісті та релігійні організації» чітко визначено, що громадянин чи релігійна громада має виняткове право визнавати свою церковну приналежність (юрисдикцію) та у будь-який час її безперешкодно змінювати. Але закон, як виявилося, не для всіх. Тут же виникло суто «шкурне» питання захопити земельну ділянку релігійної громади-«відступниці», розміром 0,2787 га, розташовану в престижному районі Ужгорода. Ці майнові інтереси затьмарили розум і сумління багатьох рейдерів у московських церковних одежах.

«ВІДЖАТИ» ЗЕМЛЮ

Для того щоб отримати майже тридцять соток землі, слід використати певну технологію. Для досягнення неправдивої мети тут же «створюється паралельна громада, яка поряд із законно зареєстрованою і чинною з 2002 року релігійною громадою видає себе за «істинну і канонічну» громаду зі своїми особливими правами на вищезазначену земельну ділянку. При цьому, розуміючи, що така афера шита білими нитками, церковні рейдери від Мукачівської єпархії УПЦ Московського патріархату пропонують компроміс – розділити земельну ділянку 50% на 50%... А права і законні інтереси релігійної громади Української Церкви, якій ця земельна ділянка була виділена раніше, їх не цікавлять і до уваги не беруться. З «благословення» керуючого Мукачівською єпархією УПЦ МП владики Федора Мамасуєва на земельній ділянці з'являється священик Московського патріархату протоієрей Василь Мищак, який ніколи не був і не є членом нашої громади та жодного стосунку до неї не має. Отож Василь Мищак видає себе одночасно за настоятеля нашої громади, яка ніколи своїм настоятелем не приймала і до себе не допускала, та настоятеля новоствореної релігійної громади святої великомучениці Варвари Мукачівської єпархії УПЦ Московського патріархату. При цьому нову релігійну громаду Московського патріархату загадково і терміново реєструють за адресою: м. Ужгород, вул. Минайська, 71, за фактичною адресою Залізничної лікарні», – розповідає отець Сергій Уманців.

Будова УПЦ МП

Іван Ворон, голова релігійної громади, констатує: «12 грудня 2013 року відбулася перша спроба захопити ділянку громади. 28 лютого 2014 року, за підтримки тодішнього мера міста Віктора Погорєлова, підтримки міліції, автомобілем УАЗ було завезено будматеріали і почалося незаконне будівництво на нашій земельній ділянці тимчасової церкви представниками Мукачівської єпархії УПЦ Московського патріархату. На очах Ужгородської міської ради та правоохоронних органів відбувається злочинне захоплення чужої земельної ділянки – і жодного законного реагування з боку влади, міліції та прокуратури».

Потім відбулося відкрите і приземлене пограбування майна релігійної громади Київського патріархату. Злодії зламали замок на капличці, вкрали Євангеліє, купіль для новонароджених, рушник вишиваний – реліквію, кадильницю та інші речі. «Кримінальне провадження було відкрито, але потім на підставі відсутності фактів закрито. Жодного з реальних свідків із нашої громади навіть належним чином не було опитано, по суті, міліція (тепер уже поліція) та органи прокуратури бездіяли та потурали злочинцям, що продовжують робити і надалі», – каже Іван Ворон.

СУДИ-ТУДИ

Таким чином, у 2014 році на землі однієї релігійної громади де-факто з'являються дві: одна законна з 2002 року – релігійна громада УПЦ Київського патріархату, а інша рейдерська і злодійська, створена поспіхом у 2014 році від Мукачівської єпархії УПЦ Московського патріархату, причому, м'яко кажучи, з не дуже дружніми стосунками. Іван Ворон розповідає, що має докази того, що протоієрей Василь Мищак, священик УПЦ Московського патріархату, не маючи жодних юридичних підстав, писав звернення від первинної релігійної громади, яка вже перебувала у складі УПЦ Київського патріархату, на ім'я тогочасного Ужгородського міського голови Віктора Погорєлова про те, що хоче поділу землі на Минайській, 71. На його запит надійшла відповідь, де було рекомендовано звернутися до протокольного відділу, аби там, згідно з запитом, надали відповідні документи – свідоцтво про реєстрацію релігійної громади». Зрозуміло, жодних документів московський священик не міг пред'явити, бо в нього їх просто не було, оскільки він ніколи офіційно не був членом вищезазначеної первинної релігійної громади Української Церкви. «Наша релігійна громада як юридична особа свого часу у встановленому законом порядку була зареєстрована, всі установчі документи, статут громади, свідоцтво про реєстрацію статуту, печатка – завжди зберігались і зберігаються на сьогодні у законної парафії святих рівноапостольних князя Володимира та княгині Ольги», – зазначає Іван Ворон.

«Потім настала черга фальсифікацій документів та винесення дивних судових рішень за апеляційною скаргою представників Мукачівської єпархії УПЦ Московського патріархату. Так, в жовтні 2015 року Львівський адміністративний апеляційний суд, діючи упереджено в інтересах представників Мукачівської єпархії УПЦ Московського патріархату, умудрився винести рішення про відновлення щодо нашої релігійної громади дії якогось статуту від 22 серпня 2014 року, якого ніколи не існувало і не існує насправді», – акцентує пан Іван.

Для наочності подаємо частину тексту судового рішення: «Відновити державну реєстрацію статуту релігійної громади Української Православної Церкви святих рівноапостольних князя Володимира Великого і княгині Ольги, зареєстрованого розпорядженням Закарпатської обласної державної адміністрації від 30.03.2014 року за №155», а з такою датою жодна реєстрація Статуту в новій редакції в інтересах вищезазначеної релігійної громади ніколи не проводилась.

Сумно те, що в суд представниками Мукачівської єпархії УПЦ Московського патріархату були подані завідомо фальсифіковані документи з метою рейдерського і шахрайського захоплення землі, захоплення юридичного статусу не належної їм релігійної громади Української Церкви, і судді врахували неправдиві докази та ухвалили ганебне і неможливе до виконання судове рішення. Бо, за вищезазначеною датою, вказаною в цьому судовому рішенні, переслідувана Мукачівською єпархією УПЦ Московського патріархату релігійна громада ніколи не мала державної реєстрації установчих документів, отже, рішення суду не має жодного стосунку до релігійної громади УПЦ Київського патріархату (з 20 березня 2016 року вона належить до УАПЦ) святих рівноапостольних князя Володимира Великого і княгині Ольги. Окрім того, не враховано те, що жодним рішенням суду не можна зобов'язати будь-якого громадянина чи релігійну громаду насильно перебувати у складі тієї чи іншої церковної юрисдикції. Але цього ніяк не можуть зрозуміти в Мукачівській єпархії УПЦ Московського патріархату, керівний центр якої розташований у столиці країни-агресора в Російській Федерації.

При цьому слід зазначити, що у разі зміни церковної юрисдикції ця релігійна громада і надалі залишається тією ж самою юридичною особою з власним первинним ідентифікаційним кодом (26211875).

Незважаючи на рішення суду, яке фізично неможливо виконати, наші закарпатські чиновники його сприймають нормально і навіть посилаються на нього. Так, провідний спеціаліст відділу в справах національностей та релігій Маріанна Лендел на запитання про те, коли очікувати завершення реєстрації

План церкви громади УАПЦ

Статуту парафії у новій редакції та отримання нового свідоцтва про реєстрацію, відповіла, що реєстрація не буде проведена, оскільки рішенням Львівського суду скасовано реєстрацію Статуту релігійної громади Київського патріархату і вона належить до Мукачівської єпархії Московського патріархату! Але і цей задум зловмисників розбився об непохитну волю віруючих релігійної громади святих рівноапостольних князя Володимира і княгині Ольги в Ужгороді належати до своєї прабатьківської Української Церкви, а не служити інтересам чужого й окупаційного українському народу Московського патріархату.

Таким чином, дуже ймовірно, що ми маємо справу з непростим блокуванням діяльності законної релігійної громади Української Церкви та й права на земельну ділянку в м. Ужгороді на вулиці Минайській, 71, а також із цілеспрямованими та умисними діями організованої групи осіб, які шляхом фальсифікації документів та шахрайства намагаються узаконити самовільне і злочинне захоплення чужої земельної ділянки на користь представників Мукачівської єпархії УПЦ Московського патріархату.

Ще один промовистий факт на підтвердження цієї думки – реєстрація землі, яка всілякими методами гальмується. Ще 2003 року рішенням міськради громаді Київського патріархату виділили в оренду 0.2782 га землі для будівництва храму, відтак було укладено договір оренди. Після цього на цій земельній ділянці релігійною громадою парафії на честь святих рівноапостольних князя Володимира і княгині Ольги було зведено фундамент під майбутній храм, встановлено тимчасовий храм та побутовий вагончик, завезено будівельні матеріали. Сама земельна ділянка, відповідно, була занесена до земельного кадастру і числиться у користуванні цієї релігійної громади. Вже 11 липня 2014 року громада отримала рішення Ужгородської міської ради на збір документів та розробку проекту відведення ділянки з подальшою передачею її в постійне користування. 9 листопада 2015 року на сесії затвердили розроблений проект землеустрою щодо відведення вищезазначеної земельної ділянки, але за дивних і незрозумілих (та однозначно незаконних) обставин колишній Ужгородський міський голова, палкий прихильник Московського патріархату Віктор Погорєлов накладає вето на це рішення міської ради без будь-яких законних підстав!

ЩО ДАЛІ?

Хоча згідно із Законом України «Про свободу совісті та релігійні організації» держава не втручається в діяльність релігійних організацій, що здійснюється в межах закону, і визнає право релігійної громади на вільну зміну підлеглості різним релігійним центрам, ми бачимо тут зовсім іншу ситуацію. З одного боку, бездіяльність правоохоронних органів, які відверто заплющили очі на злочинні дії, крадіжку майна та рейдерське захоплення землі. З іншого – неправомірні рішення Львівського апеляційного адміністративного суду, які, крім того, що їх фізично неможливо виконати, грубо втручаються в життя релігійної громади. Так само бездіяльність чи протидію бачимо і в діях окремих обласних і міських чиновників, які не бажають діяти в рамках чинного законодавства та будь-яким чином затягують реєстрацію Статуту зазначеної громади в новій редакції та умисно блокують ухвалення рішення Ужгородською міською радою про кінцеве затвердження землевідведення вказаної ділянки на користь законного користувача, а саме релігійної громади парафії на честь святих рівноапостольних князя Володимира і княгині Ольги УПЦ Київського патріархату (з 20.03.2016 р. у складі УАПЦ). Здається, що це все далеко не просто так. Зрозуміло, головна причина цих митарств – земля в обласному центрі, яка незаконно захоплена представниками Мукачівської єпархії УПЦ Московського патріархату і яку ой як не хочеться віддавати.

Ця тяганина, що триває ось уже більше двох років, – це тільки частина шляху, який доведеться подолати релігійній громаді, щоб довести свою правоту і право на свою землю. На цьому прикладі – загальний, бездіяльний стиль роботи державних установ тоді, коли людина чи громада бореться за свої законні права. Людина зіштовхується з високочезною бюрократичною стіною, яку їй практично неможливо подолати.

Громада не отримала належної підтримки від Київського патріархату перед державною безвідповідальністю і з 20 березня 2016 року перейшла до Української Автокефальної Православної Церкви.

«Під час нещодавньої наради з цього питання, яка відбулася 29 червня 2016 року в Закарпатській обласній державній адміністрації, керуючий Мукачівською єпархією УПЦ Московського патріархату владика Федір Мамасуєв безцеремонно і без сорому заявив, що найдоцільніше поділити землю між двома громадами, – Московського патріархату й Української Церкви, – і конфлікт вирішиться. При цьому владику Федора Мамасуєва зовсім не хвилює те, що новостворена релігійна громада парафії на честь святої великомучениці Варвари Мукачівської єпархії УПЦ Московського патріархату не має жодного законного права на цю земельну ділянку. Звичайно, що наша релігійна громада не погоджується з таким відкритим, незаконним і цинічним намаганням представників Мукачівської єпархії Московського патріархату вкрасти виділену нам земельну ділянку. На законному врегулюванні ситуації, без порушення прав і законних інтересів нашої релігійної громади наполягає і керівництво Закарпатської обласної державної адміністрації. До цього ж слід додати, що мова йде про виділення першої за 25 років відновлення державної незалежності України земельної ділянки в Ужгороді для православної громади Української Церкви, в той час як для Московського патріархату в місті вже виділено понад 20 ділянок. Тож що то у нас за українська влада??? – дивується отець Сергій Уманців і далі запитує: – А як би Ви вчинили, якщо б до Вас у хату ввірвалися злодії, пограбували Вас, а потім запропонували поділити Вашу хату і забути про конфлікт?»

о. Сергій Уманців

Тяганина і боротьба триває і надалі. Низку документів передано до обласної прокуратури, наразі реакція безрезультатна. Але ніхто не збирається здаватись. Є надія, що більшість депутатів Ужгородської міської ради дослухається до голосу сумління та, відповідно до вимог чинного законодавства, нарешті ухвалить рішення про затвердження проекту землевідведення для релігійної громади парафії святих рівноапостольних князя Володимира і княгині Ольги в м. Ужгороді УПЦ КП (з 20.03.2016 р. у складі УАПЦ), яка єдина і має право на земельну ділянку розміром 0,02787 га на вулиці Минайській, 71.

Та в цій корупційно-заангажованій історії розквіту свавілля та неповаги до законодавства дивує і таке. В той час коли керівництво та низка представників у духовному сані Московського патріархату благословляють військову агресію московсько-путінського режиму проти України, благословляють російських військових, найманців та терористів загарбувати нашу святу українську землю та вбивати українців, наших співвітчизників, на сході України, коли Російська Православна Церква та її структурний підрозділ в Україні – УПЦ Московського патріархату з політичних імперських мотивів шляхом обману і шантажу протидіють утвердженню єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви. А українські ж православні, які належать до своєї прабатьківської Української Церкви, отримують від української влади й українських правоохоронних органів не підтримку, а протидію. Тож виходить, що частина наших можновладців та представників правоохоронних органів не просто порушує чинне законодавство України, але і свідомо діє на користь країни-агресора – Російської Федерації та її церковної структури Московського патріархату, який через пропаганду антиукраїнських ідей «руського мира» і надалі розділяє українців в Україні... *То що ж то у нас за влада, що називає себе українською??? Українська чи??? І як з цим боротись? А боротись треба!*

P.S.: Редакція газети «Срібна Земля» і надалі буде відслідковувати ситуацію навколо порушення прав і законних інтересів релігійної громади парафії на честь святих рівноапостольних князя Володимира і княгині Ольги в м. Ужгороді УПЦ КП (з 20.03.2016 р. у складі УАПЦ) представниками Мукачівської єпархії УПЦ Московського патріархату за співучасті окремих посадових осіб органів державної влади та Ужгородської міської ради, а також співробітників Ужгородської місцевої прокуратури та Ужгородського відділення поліції.

«Срібна Земля»

НОВА ПРОЦЕДУРА ДОБОРУ НЕ ГАРАНТУЄ УСПІХУ РЕФОРМІ

Процедура добору суддівських кадрів, запроваджена у 2010 році, була непоганою, хоча сама по собі не могла дати жодних гарантій незалежності вітчизняної Феміди. Таку оцінку висловив заступник глави Адміністрації Президента Олексій Філатов під час форуму Міжнародної асоціації правників. І хоча його тема була ширшою за судову реформу, «ЗіБ» насамперед з'ясовував, що ж вирішать кадри під час проведення цієї процедури.

ВЕЛИКІ МОЖЛИВОСТІ

«Нова процедура добору кандидатів на посаду судді є демократичною та оптимальною. Порядок добору є цілком зрозумілим, чітким та прозорим, і проходження кандидатами стадій призначення на посаду обґрунтовується виключно об'єктивними чинниками», – саме так у 2011 році охарактеризував упроваджений в Україні відповідний порядок експерт Ради Європи Карстен Манке на Міжнародній конференції «Вища кваліфікаційна комісія суддів України: досвід, актуальні проблеми та перспективи». Він також зазначив, що нормативні акти та запроваджені на їхній основі процедури є оптимальними й забезпечують об'єктивність та справедливість відбору кандидатів на посаду судді.

У зв'язку з цим «ЗіБ» поцікавився, чи є сенс розв'язувати проблеми правозастосування за допомогою нормотворчості та чи ухвалена парламентом судова реформа гарантовано забезпечить досягнення закладених у неї принципів?

«Сама по собі норма закону лише дає можливість, — прокоментував О. Філатов. — Цієї можливості може не бути, якщо норма або процедура не відповідає тим цілям, які ми перед собою ставимо». На думку заступника глави АП, саме це свідчить на користь необхідності конституційних змін. Адже, як він вважає, норми і процедури, закладені в Конституцію, самі по собі провокували певні проблеми, зокрема політичну залежність суддів, створювали вікна для корупції тощо.

ПИТАННЯ СКЛАДУ ВККС

Прикметно, що і GRECO, і USAID, і Венеціанська комісія свого часу схвально оцінювали процедуру добору суддів, введену після ухвалення у 2010 році реформованого Закону «Про судоустрій і статус суддів». Як з'ясувалося, О. Філатов також не вважає старий порядок добору поганим, а нововведення пояснює прагненням до досконалості: «Так, сама процедура, можливо, і була непоганою навіть тоді. Тепер вона краща... Річ у тому, як вона використовувалася».

Проблема належного правозастосування завжди лишалася актуальною для українських правників. Адже використання виписаної на папері процедури інколи давало результати, абсолютно протилежні очікуваним. Однак постійна зміна норм і процедур не є гарантією ані того, що вони працюватимуть автоматично, ані того, що спричинять реальні зміни.

У питанні належної імплементації представник АП покладається на людей, які застосовуватимуть нові норми і процедури, зокрема на тих, які входять до складу Вищої кваліфікаційної комісії суддів. Адже вони так чи інакше впливатимуть на здійснення добору, нова процедура якого поряд з іншими удосконаленнями спрямована на досягнення цілей реформи. Як гарантуватимуть її ефективність за рахунок суб'єктивного фактора – лишилося незрозумілим.

ІНША ДУМКА

А от голова ВККС Сергій Козьяков із високою оцінкою міжнародних інституцій не погодився. Він зауважив, що до березня 2015 року в Україні існувала процедура, що дозволяла переведення судді з одного суду в інший без будь-якого публічного конкурсу. «Голова комісії просто видавав судді довідку про те, що є вакансія в іншому, більш цікавому суді, і на її підставі президент видавав указ про призначення такого судді з дуже невеличкого міста десь у далекій області прямісінько у столичний суд», — нагадав голова ВККС.

Тобто, на його думку, далеко не всі процедури за участі ВККС були прозорими і публічними. Як виняток він назвав розгляд дисциплінарних скарг. Що ж стосується безпосередньо добору кандидатів на посаду судді, то, за словами С. Козьякова, перебіг іспиту, який за підтримки проекту USAID складався перед відеокамерами, міг сформувати в міжнародних експертів іншу думку. Яку саме, голова ВККС не уточнив, однак про претензії проекту з цього приводу нічого не відомо.

Натомість на міжнародному семінарі, присвяченому результатам першого національного добору 2011 року, керівник проекту USAID «Україна: верховенство права» Девід Вон, аналізуючи діяльність ВККС із добору суддівських кадрів, відзначив плідну співпрацю комісії з експертами USAID. Серед іншого спільно розробляли і порядок тестування кандидатів та провели 4 пілотних тестування, які довели об'єктивність і прозорість такого механізму роботи.

Тож питання про наявність дієвих механізмів і процедур для проведення судової реформи лишається відкритим. Утім, схоже, на Банковій не особливо вірять, що нова процедура добору суддів забезпечить її успішність.

Нестор БАКАЛЕЙКО

ВИЗНАЧЕНО ПОРЯДОК СЛУЖБОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ СТОСОВНО ДЕРЖСЛУЖБОВЦІВ

Кабмін визначив процедуру проведення службового розслідування стосовно керівника держслужби в державному органі чи державного службовця вищого органу. Таке розслідування проводиться Нацдержслужбою або її територіальним органом за фактом подання скарги держслужбовця у разі порушення його прав, встановлених Законом «Про державну службу», або створення перешкод у реалізації таких прав із метою перевірки фактів, зазначених у скарзі.

Відповідний порядок проведення службового розслідування затверджено постановою Кабміну від 24 червня 2016 р. №393.

Службове розслідування за фактом подання анонімної скарги не проводиться.

Строк проведення службового розслідування становить не більш ніж один місяць. У разі потреби цей строк може бути збільшений, але не більш ніж до двох місяців.

Із дати надходження скарги протягом трьох робочих днів територіальний орган Нацдержслужби ухвалює рішення про проведення службового розслідування або відмову в розгляді скарги. Рішення про проведення службового розслідування оформляється наказом терооргану, копія якого надсилається суб'єктові призначення особи, стосовно якої проводиться службове розслідування.

Комісія з проведення службового розслідування утворюється у складі не менше трьох осіб. Її членам забороняється розголошувати інформацію про проведення службового розслідування.

Перед початком службового розслідування члени комісії з його проведення вручають під розписку керівникові державної служби в державному органі, в якому проводиться службове розслідування, а у разі його відсутності особі, яка виконує його обов'язки, доручення та копію наказу про проведення службового розслідування. *Відповідний керівник зобов'язаний забезпечити роботу комісії з проведення службового розслідування.*

Державний службовець, стосовно якого проводиться службове розслідування, може бути відсторонений від виконання посадових обов'язків.

Державний службовець, стосовно якого проводиться службове розслідування, має право:

1) надавати пояснення (зокрема письмові), а також документи, матеріали та їхні копії щодо обставин, що досліджуються;

2) порушувати клопотання про одержання і залучення до матеріалів службового розслідування документів, додаткових пояснень від осіб, яким відомі обставини, що досліджуються;

3) бути під час вжиття відповідних заходів;

4) подавати скарги на дії членів комісії з проведення службового розслідування керівникові уповноваженого органу або до суду;

5) звертатися з обґрунтованим письмовим клопотанням до голови комісії з проведення службового розслідування або керівника уповноваженого органу про виключення зі складу комісії осіб, які особисто зацікавлені у результатах такого розслідування;

6) після завершення службового розслідування ознайомитися з його висновком та матеріалами;

7) подавати зауваження під час проведення службового розслідування та до висновку щодо його проведення.

За результатами службового розслідування складається висновок.

У разі виявлення за результатами проведення службового розслідування фактів порушення державним службовцем, стосовно якого проводилося таке розслідування, прав державного службовця, встановлених законом, або створення перешкод у реалізації таких прав державний службовець, стосовно якого проводилося службове розслідування, притягається до відповідальності у порядку, встановленому законом, порушені права підлягають безумовному поновленню, а перешкоди — усуненню.

Копія висновку щодо проведення службового розслідування надсилається суб'єктові призначення для ініціювання дисциплінарного провадження.

У разі виявлення за результатами службового розслідування ознак злочину або адміністративного правопорушення повідомляється відповідним правоохоронним органам.

ЗМІНЕНО ПОРЯДОК СКЛАДАННЯ ТА ОЦІНКИ КВАЛІФІСПИТУ В АДВОКАТИ

Особа, яка складає кваліфікаційний іспит в адвокати, має підготувати вказані в обраному нею екзаменаційному білеті три завдання із різних галузей права, а також письмовий висновок щодо правової позиції й тактики захисту або надання іншої правової допомоги по фабулі справи.

Такі зміни до Порядку допуску до складання кваліфікаційного іспиту, порядку складання кваліфікаційного іспиту та методики оцінювання результатів складання кваліфікаційного іспиту для набуття права на зайняття адвокатською діяльністю в Україні передбачені рішенням Ради адвокатів України від 11 червня 2016 р. №150.

Для виконання трьох завдань із різних галузей права особі, яка складає письмовий іспит, надаються підготовлені кваліфікаційною палатою КДКА фабули справ із зазначенням видів процесуальних документів, які мають бути складені цією особою, або матеріали (судові рішення, інші документи), необхідні для виконання завдань.

Процесуальні документи, складені особою, мають відповідати вимогам процесуального права та містити правове обґрунтування.

Письмовий висновок щодо правової позиції та тактики захисту або надання іншої правової допомоги по фабулі наданої справи повинен містити правовий аналіз проблемних правовідносин та пропозиції щодо способів і форм захисту прав гіпотетичного клієнта із зазначенням інших суб'єктів, до яких слід звертатися, назв, видів і основного змісту процесуальних документів, які слід подавати, а також очікуваного позитивного результату.

Оцінка кожного із чотирьох письмових завдань здійснюється двома членами кваліфікаційної палати і головою КДКА, якщо останній бере участь у її засіданні, за шкалою від 0 до 30 балів. Середній бал за результатами складання письмового іспиту, вирахуваний як середньоарифметичне число від сумарної кількості виставлених балів, не може перевищувати 120 і бути меншим за 80 балів.

Особа, яка за результатами складання письмового іспиту отримала 80 балів і більше, вважається такою, що успішно склала письмовий іспит.

Кваліфікаційна палата визначає оцінку (середній бал), що отримує особа, яка складала усний іспит, як середньоарифметичне число, вирахуване з сумарної кількості балів за відповіді на всі питання екзаменаційного білету, виставлених членами кваліфікаційної палати КДКА, які брали участь у її засіданні, та головою КДКА, якщо він брав участь у засіданні палати. Така оцінка не може перевищувати 60 та бути меншою за 45 балів.

Особа вважається такою, яка успішно склала усний іспит, якщо за результатами оцінювання вона отримала не менше 45 балів.

Особа, яка за результатами оцінювання письмового та усного іспитів отримала у сумі 125 балів і більше, вважається такою, яка успішно склала кваліфікаційний іспит.

Рішенням РАУ передбачено зміни до таблиці критеріїв, за якими здійснюється оцінювання завдань письмового іспиту.

Адвокатське бюро «Срібна Земля»
НАДАННЯ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ ФІЗИЧНИМ ТА ЮРИДИЧНИМ ОСОБАМ

У КАРПАТСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ АВГУСТИНА ВОЛОШИНА В УЖГОРОДІ ВІДБУВСЯ 19-Й ВИПУСК І ВРУЧЕННЯ ДИПЛОМІВ ВИПУСКНИКАМ 2016 РОКУ

30 червня у великій залі Карпатського університету імені Августина Волошина в Ужгороді відбулось урочисте зібрання, присвячене 19-му випуску та врученню дипломів випускникам 2016 року. Урочистості було розпочато з молитви та співу Державного гімну України. Відтак ректор університету Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, голова Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви, оголосив урочисте зібрання відкритим і запропонував хвилиною мовчання вшанувати світлу пам'ять усіх полеглих українців, які віддали своє життя в обороні нашої рідної України від підступних московсько-путінських окупантів і терористів.

У виступі владика ректор повідомив, що в 2016 році Карпатський університет імені Августина Волошина успішно закінчили 295 випускників за спеціальностями: «Філософія», «Правознавство», «Психологія», «Фінанси і кредит» та «Богослов'я». З них молодших спеціалістів – 25, бакалаврів – 198, магістрів – 72 випускників. 57 випускників здобули дипломи з відзнакою. Всі випускники отримали дипломи державного зразка, відповідні серія та номери яких внесені до офіційного реєстру Міністерства освіти і науки України. Серед випускників – громадяни України, Греції, Чехії, Угорщини, Білорусії Сполучених Штатів Америки та Російської Федерації.

Відтак владика-ректор щиро привітав усіх випускників із успішним завершенням навчання та врученням дипломів, а також побажав їм та їхнім рідним міцного здоров'я, щастя, благополуччя, мирного неба над головою, успіхів у житті та Божого благословення на життєвому шляху.

Із вітальними словами до випускників університету також звернулися: доцент Валерія Сіка, віце-ректор, доцент протоієрей Сергій Урста, декан богословсько-філософського факультету, доцент Євген Гайданка, проректор з наукової та методичної роботи, і доцент Марина Дуб, проректор із навчальної роботи.

Надалі відбулось урочисте вручення довгоочікуваних дипломів про вищу освіту державного зразка.

У ході урочистого зібрання доцент Валерія Сіка, віце-ректор, вручила найкращим випускникам університету Почесні грамоти за успіхи в навчанні та активну громадську позицію.

Після молитви та Державного гімну України урочисте зібрання було оголошено закритим.

ВІДБУВСЯ 19-Й ВИПУСК УКРАЇНСЬКОЇ БОГОСЛОВСЬКОЇ АКАДЕМІЇ В УЖГОРОДІ

30 червня у великій актовій залі Української богословської академії Карпатського університету в Ужгороді відбувся 19-й випуск студентів-богословів. Урочисте зібрання було розпочато з молитви та співу Державного гімну України. Відтак Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, голова Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, оголосив урочисте зібрання відкритим і запропонував вшанувати світлу пам'ять усіх полеглих українців, які віддали своє життя в обороні нашої рідної України від підступних московсько-путінських окупантів і терористів.

У виступі владика ректор повідомив, що в 2016 році академію успішно закінчили 37 випускників-богословів за спеціальностями і освітньо-кваліфікаційними рівнями «бакалавр богослов'я» і «магістр богослов'я» та відповідними спеціалізаціями: «Священнослужитель», «Християнський місіонер» і «Християнський педагог». Серед випускників є представники Української Автокефальної Православної Церкви, Грецької Православної Церкви, Російської Православної Церкви, зокрема Української Православної Церкви Московського патріархату. 5 випускників здобули дипломи з відзнакою. Всі випускники, крім здобуття вищої духовно-богословської освіти в академії, одночасно на базі університету здобули і вищу світську освіту за стандартами Міністерства освіти і науки України та отримали відповідно дипломи як церковного, так і державного зразка.

Відтак владика-ректор щиро привітав усіх випускників з успішним завершенням навчання та врученням дипломів, а також побажав їм і їхнім рідним міцного здоров'я, щастя, благополуччя, мирного неба над головою, успіхів у житті та Божого благословення на життєвому шляху.

Із вітальним словом і благословенням від Блаженнійшого Макарія Малетича, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, до присутніх звернувся протоієрей Дмитро Присяжний, член Патріаршої Ради УАПЦ.

Вітальні слова до випускників академії також виголосили: доцент Валерія Сіка, віце-ректор університету, доцент протоієрей Сергій Урста, декан академії, доцент Євгеній Гайданка, проректор із наукової та методичної роботи, доцент Марина Дуб, проректор із навчальної роботи та інші.

Надалі відбулось урочисте святкове вручення довгоочікуваних дипломів державного зразка.

Після молитви та Державного гімну України урочисте зібрання було оголошено закритим.

Сторінка підготовлена прес-службою Карпатської єпархії УАПЦ

ВСЕПРАВОСЛАВНИЙ СОБОР ЗАЯВИВ ПРО ЄДНІСТЬ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ ТА ОПРИЛЮДНИВ СВОЇ РІШЕННЯ

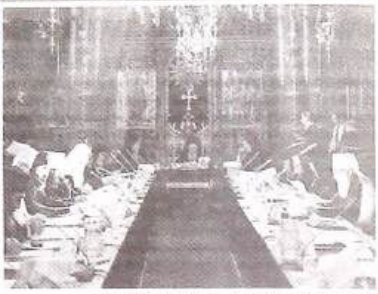

Православна Церква заявила, що вона є єдиною Церквою. Про це йдеться в Посланні за підсумками Всеправославного Собору, що відбувся з 16 по 27 червня на Криті.

Основні рішення Всеправославного Собору:

1. Православна Соборна Церква складається з чотирнадцяти Помісних Автокефальних Церков, всеправославно визнаних. Принцип автокефалії не може функціонувати на шкоду принципу соборності та єдності Церкви. Створення Єпископських Зборів у православній Діаспорі, сформованих з усіх канонічно визнаних єпископів у кожному зі встановлених регіонів, які продовжують належати до тих же канонічних юрисдикцій, що й наразі, є позитивним кроком у напрямку їхньої канонічної організації. Їхня послідовна робота гарантує повагу до еклезіологічного принципу соборності.

2. Місія Церкви – Апостольське служіння і проповідування Євангелія. «Ця місія повинна виконуватися не агресивно, а вільно, в повазі до культури кожної людини і народу. В цьому повинні брати участь усі Православні Церкви з належною повагою до канонічного порядку».

3. Православна Церква має намір вести діалоги з іншими християнськими Церквами, але це не означає відступ від віри.

4. Учасники Собору засудили війни, військові втручання, вбивства, руйнування християнських пам'яток, які відбуваються не тільки на Близькому Сході, але і в інших регіонах світу, зокрема й в Україні.

5. Православна Церква закликає всіх припинити військові дії на Близькому Сході, зупинити вигнання народів.

6. Церква висловилася і про шлюб – це союз між чоловіком і жінкою.

7. Православні лідери світу звернули увагу на проблеми екології. Вони наголосили: «Підхід до екологічної проблеми, заснований на принципах християнської традиції, диктує необхідність каяття за гріх експлуатації природних ресурсів планети, бережного ставлення до природи і велику відповідальність за збереження для наступних поколінь навколишнього середовища, придатного до життя».

8. Православна Церква не може залишатися осторонь обговорення антропологічних питань, досягнень у сфері біології і генетики. Існує небезпека перетворення людини в біологічний механізм, в безлику біологічну одиницю, апарат з підконтрольним мисленням, тому на Соборі погоджено: «Церква демонструє святість життя з моменту зачаття... Жодному відкриттю не дозволено принижувати гідність людини. Людина не визначається лише її генами».

9. На Соборі йшлося про те, як повинна вести себе Церква в умовах секуляризації. Сьогодні несправедливо Церкву ототожнюють з консерватизмом і як таку, що заважає прогресу і розвитку. Це все, як наголошують православні лідери, призводить до помилкового трактування християнських традицій.

10. Хвилювання єрархів викликає виховання сучасної молоді, як сказано у Посланні, «секулярна і індивідуалістична виховна модель, яка виснажує молоде покоління». В центрі пастирської опіки Православної Церкви є освіта, мета якої – вдосконалення людини, її духовна і психосоматична цілісність».

11. Окремий пункт присвячений відносинам із державою – Православна Церква не втручається в політику, але виступає на захист прав людини і гарантію соціальної справедливості.

ПРАВОСЛАВНІ ЦЕРКВИ СВІТУ МОЛЯТЬСЯ ЗА МИР І СПРАВЕДЛИВІСТЬ У СТРАЖДЕННІЙ УКРАЇНІ – ПОСЛАННЯ ВСЕПРАВОСЛАВНОГО СОБОРУ

За підсумками Всеправославного Собору, який відбувся на Криті з 16 по 27 червня, ухвалено офіційний документ – Послання, в якому визначена позиція Православних Церков із актуальних питань сучасності. Зокрема, мова йде про місію Церкви в світі, про те, як повинна вести себе Церква перед лицем сучасних викликів, перед лицем глобалізації, крайнього насильства і міграції. У документі йдеться і про Україну.

У п. 18 розділу VI «Церква перед обличчям глобалізації, крайнього насильства і міграції» Україна поставлена в низку тих країн, де існує гуманітарна криза, експансія насильства і збройні конфлікти. Православні єпископи світу моляться «за мир і справедливість в стражденній Україні».

«Православна Церква з болем і молитвою стежить і відзначає велику сучасну гуманітарну кризу, експансію насильства та збройних конфліктів, переслідування, вигнання і вбивства представників релігійних меншин, насильницьке вигнання сімей із їхніх домівок, трагедію торгівлі людьми, порушення основних прав окремих людей і народів і примус до зміни віросповідання. Вона беззастережно засуджує викрадення людей, тортури і жахливі страти. Вона засуджує руйнування храмів, релігійних символів і пам'ятників культури...

Отже, ми закликаємо всіх, залучених у цей конфлікт, незалежно від їхніх релігійних переконань, попрацювати в ім'я примирення і поваги до прав людини, передусім заради захисту божественного дару життя. Війна і кровопролиття повинні закінчитися, щоб запанувала справедливість, повернувся мир і стало можливим повернення вигнаних до рідних домівок. Ми молимося за мир і справедливість у країнах, які проходять через важкі випробування – країнах Африки, а також в стражденній Україні», – йдеться в підсумковому посланні Всеправославного Собору.

Нагадаємо, Предстоятелі Помісних Православних Церков прибули на грецький острів Крит для участі з 16 по 27 червня у Великому і Святому Соборі Православної Церкви. У Соборі взяли участь 10 із 14 Предстоятелів Православних Церков світу (на фото зліва направо): Архієпископ всієї Польщі Сава, Архієпископ всього Кіпру Хризостом, Патріарх Сербський Іриней, Патріарх Олександрійський Феодор, Патріарх Вселенський Варфоломій, Патріарх Єрусалимський Феофіл, Патріарх Румунський Даниїл, Архієпископ всієї Греції Ієронім, Архієпископ всієї Албанії Анастасій, Архієпископ Чеських земель і Словаччини Ростислав.

Відмовилися брати участь у Соборі Антіохійський, Московський, Грузинський і Болгарський Патріархи.

Учасники Всеправославного Собору, який не скликався понад тисячу років і готувався понад півстоліття, обговорили на Криті шість тем: відносини Православної Церкви з іншим християнським світом, піст, шлюб, церковна місія у сучасному світі, опіка над православними у Діаспорі, способи проголошення автономії Православних Церков.

ГОЛОВА ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОДА ГЕННАДІЙ МОСКАЛЬ ПРИЙНЯВ ІЗ РОБОЧИМ ВІЗИТОМ КЕРУЮЧОГО КАРПАТСЬКОЮ ЄПАРХІЄЮ УАПЦ ЄПИСКОПА ВІКТОРА БЕДЬ

1 липня голова Закарпатської обласної державної адміністрації Геннадій Москаль прийняв із робочим візитом Преосвященнійшого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви.

У ході зустрічі було обговорено робочі питання щодо взаємодії відповідних структурних підрозділів облдержадміністрації з єпархією під час проведення реєстрації статутів релігійних громад у рамках чинного законодавства України.

Участь у зустрічі також узяли: начальник відділу національностей і релігій ОДА Анатолій Салай і старший референт керуючого Карпатською єпархією УАПЦ читець Максим Бережний.

За результатами зустрічі, яка була дружньою і конструктивною, голова облдержадміністрації дав відповідні розпорядження.

КЕРУЮЧИЙ КАРПАТСЬКОЮ ЄПАРХІЄЮ УАПЦ ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ УЗЯВ УЧАСТЬ У НАРАДІ В ЗАКАРПАТСЬКІЙ ОДА З ПИТАНЬ ПОРУШЕННЯ ПРАВ ПАРАФІЯН РЕЛІГІЙНОЇ ГРОМАДИ РІВНОАПОСТОЛЬНИХ КН. ВОЛОДИМИРА ТА КН. ОЛЬГИ В М. УЖГОРОДІ

29 червня в Закарпатській обласній державній адміністрації під головуванням заступника голови – керівника апарату облдержадміністрації Олександра Петіка відбулася нарада зі з'ясування питань щодо порушення прав і законних інтересів парафіян релігійної громади на честь рівноапостольних Великого князя Київського Володимира та Великої княгині Київської Ольги Української Автокефальної Православної Церкви в м. Ужгороді (настоятель протоієрей Сергій Уманців, голова громади Іван Ворон) з боку представників Мукачівської єпархії Української Православної Церкви Московського патріархату.

Участь у нараді, крім заступника голови – керівника апарату ОДА Олександра Петіка, взяли: Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією УАПЦ, протоієрей Сергій Урста, канцлер Консисторії Карпатської єпархії УАПЦ, протоієрей Сергій Уманців, настоятель вищезазначеної парафії УАПЦ, читець Максим Бережний, старший референт керуючого Карпатської єпархії УАПЦ. Преосвященнійший Федор Мамасуєв, архієпископ Мукачівський і Ужгородський, керуючий Мукачівською єпархією УПЦ Московського патріархату, протоієрей Василь Міщак, священнослужитель храму с. Розівка Мукачівської єпархії УПЦ Московського патріархату, Анатолій Салай, начальник відділу національностей і релігій Закарпатської ОДА, Мар'яна Лєндел, співробітниця цього ж відділу, представники Ужгородської міської ради та інші.

У ході зустрічі Преосвященнійший владика Віктор Бедь виклав перелік порушень прав і законних інтересів парафіян релігійної громади на честь рівноапостольних Великого князя Київського Володимира та Великої княгині Київської Ольги в м. Ужгороді в частині користування та закріплення раніше виділеної Ужгородською міською радою земельної ділянки на вулиці Минайській, 71, внаслідок систематичних і незаконних дій представників Мукачівської єпархії УПЦ Московського патріархату. При цьому владика Віктор наголосив, що земельні питання щодо отримання нової земельної ділянки в інтересах Мукачівської єпархії УПЦ Московського патріархату не можуть вирішуватися шляхом порушення земельних прав і законних інтересів вищезазначеної релігійної громади Української Автокефальної Православної Церкви.

Зі згаданого питання було заслухано думку всіх присутніх.

За результатами засідання заступник голови – керівник апарату облдержадміністрації Олександр Петік заявив, що спірні питання, які були предметом цієї наради-зустрічі повинні вирішуватися лише в рамках чинного законодавства України без порушення прав вищезазначеної релігійної громади парафії УАПЦ на честь рівноапостольних Великого князя Київського Володимира і Великої княгині Київської Ольги в м. Ужгороді, який раніше вже було виділено цю земельну ділянку, і звернув на це увагу всіх присутніх, зокрема представників Ужгородської міської ради.

Сторінка підготовлена прес-службою Карпатської єпархії УАПЦ

ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ ВІДСЛУЖИВ ЗАУПОКІЙНУ ЛІТІЮ ЗА ГОЛОВНОКОМАНДУВАЧЕМ УПА, ГЕРОЄМ УКРАЇНИ РОМАНОМ ШУХЕВИЧЕМ ДО 109-річчя З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ

30 червня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, відслужив вечірню заупокійну Літію за українським патріотом, політичним і військовим діячем, одним із провідників Організації українських націоналістів, головнокомандувачем Української Повстанської Армії (листопад 1943 – 5 березня 1950), головою Секретаріату Української головної визвольної ради (липень 1944 – 5 березня 1950), незломним борцем за національну і державну незалежність України, політично репресованим і вбитим спецслужбами московського комуністично-радянського режиму Союзу Радянських Соціалістичних Республік, генерал-хорунжим, Героєм України Романом Осипом-Зіновійовичем Шухевичем (30.06.1907 – 05.03.1950) до 109-річчя з дня народження.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх провин, допущених небіжчиком із власної волі чи з примусу, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

КЕРУЮЧИЙ КАРПАТСЬКОЮ ЄПАРХІЄЮ УАПЦ ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ ПРИВІТАВ ПРЕОСВЯЩЕННІЙШОГО ВОЛОДИМИРА ЧЕРПАКА, ЄПИСКОПА ВИШГОРОДСЬКОГО І ПОДІЛЬСЬКОГО, ВІКАРІЯ КИЇВСЬКОЇ ЄПАРХІЇ, З ДНЕМ НАРОДЖЕННЯ

1 липня День народження відсвяткував Преосвященнійший Володимир Черпак, єпископ Вишгородський і Подільський, вікарій Київської єпархії, голова Комісії зі Збройних сил Української Автокефальної Православної Церкви.

Із цієї нагоди Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією, голова Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, надіслав вітальний адрес владиці Володимиру.

У вітальному адресі від імені духовенства, кліру та парафіян Карпатської єпархії УАПЦ, а також колективів Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії владика Віктор побажав Преосвященнійшому владиці Володимиру примноження сил духовних і тілесних, подальших успіхів і Божого благословення на ниві архіпастирського служіння нашій відродженій прабатьківській, майже 2000-літній Українській Автокефальній Православній Церкві на славу боголюбивої української нації та земної Вітчизни України!

ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА УКРАЇНСЬКИМ ФІЛОСОФОМ І ГРОМАДСЬКО-ПОЛІТИЧНИМ ДІЯЧЕМ МИХАЙЛОМ ДРАГОМАНОВИМ ДО 121-Х РОКОВИН ІЗ ДНЯ СМЕРТІ

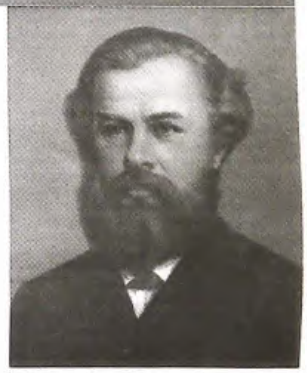

2 липня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, голова Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді, відслужив ранкову заупокійну Літію за українським філософом, економістом, істориком, літературознавцем, публіцистом, громадським і культурним діячем, політично репресованим російським і австро-угорським імперськими режимами за самостійницькі українські національні погляди та українську національно-визвольну громадсько-політичну діяльність, незломним борцем за національну і державну незалежність України Михайлом Петровичем Драгомановим (06 (18).09.1841, Гадяч, Полтавська губернія, Україна під окупацією Російської імперії, на сьогодні Полтавська область, Україна – 20 червня (2 липня) 1895, Софія, Князівство Болгарія на правах автономії під окупацією Османської імперії, на сьогодні Республіка Болгарія) до 121-х роковин із дня народження.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх провин, допущених небіжчиком із власної волі чи з примусу, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР БЕДЬ ВІДСЛУЖИВ МОЛЕБЕНЬ ЗА УКРАЇНУ ДО 1052-Ї РІЧНИЦІ ВЕЛИКОЇ ПЕРЕМОГИ ДАВНЬОУКРАЇНСЬКОГО ВІЙСЬКА НАД ХАЗАРСЬКИМ КАГАНАТОМ

3 липня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, відслужив післяобідній подячний молебень за Україну з нагоди 1052-ї річниці Великої Перемоги давньоукраїнського війська Русі-України на чолі з Великим князем Київським Святославом над розбійницьким військом Хазарського Каганату і знищення його столиці Ітиль 3 липня 964 року.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив миру, благополуччя, розквіту та щастя для Богом даної нам земної Вітчизни України й боголюбивого українського народу. Особливі молитви лунали до Всемогутнього Господа Бога з проханням даровати якнайшвидшу Велику Перемогу Українському війську над підступними московсько-путінськими окупантами і терористами на сході України та за збереження життя кожного українського воїна, добровольця, волонтера і мирних співвітчизників, які у наші дні боронять Україну й український народ від московських ординців. Владика Віктор молитовно просив для України, українського народу та рідного Закарпаття заступництва Пресвятої Богородиці перед Всемилостивим Отцем нашим Небесним, а також Божої допомоги на шляху до національної і духовної єдності української нації, подолання розділення українських православних та утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви.

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР БЕДЬ, У ДЕНЬ УСІХ СВЯТИХ, У ЗЕМЛІ УКРАЇНСЬКІЙ ПРОСЛАВЛЕНИХ, ОЧОЛИВ БОЖЕСТВЕННУ ЛІТУРГІЮ В ДОМОВОМУ ХРАМІ ПАРАФІЇ РІВНОАПОСТОЛЬНИХ КНЯЗЯ ВОЛОДИМИРА І КНЯГИНІ ОЛЬГИ В УЖГОРОДІ

3 липня, в День усіх Святих, у землі українській прославлених, у домовому храмі парафії на честь рівноапостольних Великого князя Київського Володимира та Великої княгині Київської Ольги Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в Ужгороді (вулиця Минайська, 71) було відслужено Божественну літургію.

Богослужіння очолив Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією УАПЦ, у співслужінні протоієрея Василя Бритвака, протоієрея Сергія Уманцева, протоієрея Романа Бобая та диякона Івана Жабляка.

Під час богослужіння поминались імена православних ієрархів – Всесвятійшого Варфоломія, архієпископа Константинополя – Нового Риму, Вселенського Патріарха, Блаженнійшого Макарія, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, Преосвященнійшого Віктора, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ.

Владика Віктор і духовенство піднесли молитви до Господа Бога з проханням даровати українському народу мир, національну і духовну єдність, благополуччя та утвердження єдиної Помісної Української Автокефальної Православної Церкви, а також перемогу Українського війська над московсько-путінськими окупантами і терористами. Особливі молитви до Господа Бога лунали за збереження життя кожного українського воїна, добровольця і волонтера, які нині боронять нашу святу українську землю від підступного московського ординця.

Із архіпастирською проповіддю до парафіян звернувся Преосвященнійший владика Віктор, який привітав усіх зі святом і зупинився на важливості вшанування наших українських святих, у землі українській прославлених. Бо саме вони є тими світочами та Божими угодниками, які прикладом свого подвижницького і патріотичного життя вказують шлях до спасіння душі у любові до Бога, своєї української нації та земної, Богом даної нам земної Вітчизни України.

Богослужіння супроводжувалося церковним співом під керівництвом регента читця Юрія Ропонича.

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР БЕДЬ ВІДСЛУЖИВ ЗАУПОКІЙНУ МОЛИТВУ ЗА БЛАЖЕННІЙШИМ ВОЛОДИМИРОМ САБОДАНОМ, МИТРОПОЛИТОМ КИЇВСЬКИМ І ВСІЄЇ УКРАЇНИ, ДО 2-Х РОКОВИН ЙОГО УПОКОЄННЯ

5 липня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, перебуваючи у відрядженні у Києві, відслужив ранкову заупокійну молитву за українським богословом, науковцем, громадським і церковним діячем, Героєм України Блаженнійшим Володимиром Сабоданом (23.11.1935, с. Марківці, Летичівський район Хмельницької області, Україна 05.07.2014, м. Київ), митрополитом Київським і всієї України, Предстоятелем Української Православної Церкви Московського патріархату (27.05.1992 – 05.07.2014), до 2-х роковин із дня його упокоєння.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх провин, допущених небіжчиком із власної волі чи з примусу, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

Сторінка підготовлена прес-службою Карпатської єпархії УАПЦ

УКРАЇНСЬКА БОГОСЛОВСЬКА АКАДЕМІЯ
Карпатського університету
(вищий православний духовно-богословський навчальний заклад)

Підготовка бакалаврів і магістрів за спеціальностями:
– Богослов'я (священнослужитель; християнський місіонер);
– Теологія (християнський педагог);
– Регент церковного хору;
– Вищі курси дяків;
– Військове капеланство (додаткова спеціалізація).

Ужгородський богословський коледж
Підготовка молодших спеціалістів
(на базі 9 класів) за спеціальностями:
– Катехізатор із православного богослов'я, дяк
(із одночасним здобуттям другої
вищої освіти за спеціальностями:
– Правознавство;
– Фінанси і кредит).

(Студенти академії при здобутті вищої духовної освіти одночасно здобувають і вищу світську освіту)
ПРИ УНІВЕРСИТЕТІ ТА АКАДЕМІЇ ДІЄ АСПІРАНТУРА І ДОКТОРАНТУРА
м. Ужгород, вул. Гойди, 4; тел.: + 38 099 369 33 77; (0312) 61 20 08; 61 29 45; www.kau.com.ua; www.uuba.org.ua

ЄДНАЙМОСЯ, БРАТЦІ!

Світанки ранкові,
Пісні колискові...
Тут мати водила мене на поля.

Моя це – країна!
Тут рідна родина
І наша з тобою найкраща земля!
Далекі дороги –
Батьківські тривоги,
Ще й плани підступні в далеким Кремлі.

Єднаймося, браття!
Бо, ми – українці!
Ми миру всі хочем на нашій землі.

Хай буде в нас хата
Щаслива й багата!
Лунають частіш колискові пісні!

Козацькому роду –
Нема переводу!
Хай дні будуть наші щасливі й ясні!

Ольга КАЛИНА

***

Мені снилось: я мельник в старому млині...
Уночі затихають колеса.
Я не сплю. Часом качка в повітрі дзвенить
Чи кажан проти місяця грає.
У млині щось гризуть і смакують щурі,
Під колесами падають краплі...
Щука кинеться десь, і півсонний ситняг
Заспокоїтись довго не може.
Десь підвода далека в полях гуркотить.
Хто, куди та для чого прямує?
Зірка пада ясна і дугу розкида
На широкому темному небі.
І летить вся земля, як підвода в полях, —
До мети, у простори незмірні, —
І далекі міста, і мій млин, і качки,
І щурі, і колеса, і люди.
(1911—1918)

Максим РИЛЬСЬКИЙ

ЗАКАРПАТСЬКЕ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ОБ'ЄДНАННЯ
УКРАЇНА СОБОРНА
СПІЛЬНО ІЗ КЛУБОМ АКТИВНОГО ВІДПОЧИНКУ «СТРІЛОК»
15-20 ЛИПНЯ
СТРІЛОК
КЛУБ АКТИВНОГО ВІДПОЧИНКУ
WWW.STRILOK.COM
ЗАПРОШУЄМО ВСІХ ОХОЧИХ ВЗЯТИ УЧАСТЬ В СПОРТИВНО-ПАТРІОТИЧНОМУ ТАБОРІ «ОЧИСТИМО УКРАЇНУ РАЗОМ»
0961430198
e-пошта: ukr.soborna@gmail.com

УКРАЇНСЬКА АВТОКЕФАЛЬНА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА
КАРПАТСЬКА ЄПАРХІЯ

СЛУЖБА ДОВІРИ
Тобі важко і ти не знаєш що робити, до кого звернутися, якщо виникли непорозуміння з рідними та близькими, проблеми на роботі чи службі, в школі чи у вищі та взагалі в житті – НЕ ВПАДАЙ У ВІДЧАЙ!
Тобі допоможуть словом і порадою в православній службі довіри.
Наші телефони цілодобово:

066-75-63-630 – МТС
068-48-11-600 – Київстар

На лінії служби довіри допомогу надасть православний священик.
Є можливість отримати консультацію та пораду висококваліфікованого юриста та психолога.
Пам'ятай, відчай – не гріх! За потреби дзвони!

Служба довіри
Карпатської єпархії УАПЦ
м. Ужгород, вул. Гойди, 4

ОГОЛОШЕННЯ

Шановні читачі!

Редакція приймає для друку на шпальтах нашої газети ***рекламу, оголошення,*** а також ***вітальні слова*** на адресу близьких і рідних вам людей.

За детальною інформацією звертайтеся на адресу: вул. Гойди, 4, 4-й поверх, кабінет 403 (Карпатський університет імені Августина Волошина) або телефонуйте: 066-53-38-745 (Станіслав) у будні (9:00 – 17:00).

Шеф-редактор
Віктор ВЕДЬ
Головний редактор
Анатолій КОСТЮХ
Літредактори
Марина ГАЗА
Наталка ГУМЕН-БІЛАНИЧ
Редактори відділів:
Станіслав ДАНКО
Орест ДІДУХ
Ігор КОВАЛЬЧУК
Олексій ПАЙДА
Олексій ШАФРАНЬОШ
Катерина ЧОМБОКОШ
Верстка
Ігор ТОКАЧ
ЗАСНОВНИК
ПП «Адвокатське бюро «Срібна Земля»
ВИДАВЕЦЬ
Християнсько-народна спілка Закарпаття.
Ідентифікаційний код 20444130.
Номер зверстано в інформаційному медіа-центрі Карпатського університету ім. А.Волошина.
Друк: Відділ оперативної поліграфії та видавництва "А-принт" ТОВ "ДМ", м. Тернопіль, вул. Текстильна, 28. тел.: 52 27 37. Моб. тел: (067) 350 17 94. a-print.com.ua
РЕДАКЦІЯ
Ужгород, вул. Гойди, 4
e-mail: bit_SZ@ukr.net
архів в Інтернеті: www.sribnazemlja.narod.ru
сайт: www.sz.uz.ua
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації – серія КВ № 5468 від 11.09.2001 р.
Передплатний індекс – 61159.
Умовний друк. А3 арк. 12.
Тираж – 2500
Номер замовлення: 282
Виходить один раз на тиждень.
Розповсюдження: Закарпатська область
Редакція залишає за собою право на публікацію та редагування матеріалів, їхнє не повертає, на них не відповідає і не пересилає до інших інстанцій. Редакція не завжди поділяє думку автора. При передруку посилання на «Срібну Землю» обов'язкове.

АФОРИЗМИ

- Зберегти надбання – не менше мистецтво, ніж його набути.
- Скільки мень, з чим ти прийшов, і я скажу, з чим ти підеш.
- Скільки потрібно грошей, щоб виховати їх та нехтувати ними?
- Слабкий просить, сильний перемагає.
- Країні давно вже потрібен інший народ.
- Ступінь розвитку: власний автомобіль, власна дача, власна думка.
- Затри випадкових бризки часу – і побачиш, що світ прекрасний.
- Щастя можна порівняти з годинником: чим простіший механізм, тим рідше він псується.
- Тільки сильні духом уміють пробачати.
- Праця підливає олії в лампу життя, а думка заправляє її.
- Хочеш приготувати яєчню не розбивши яєць?
- Ти мене, праце, не бійся, я тебе, пташенько, не торкатимусь.
- У вас є дивовижна властивість – ви завжди маєте рацію.

(З книжки Йосипа ГАНІЧА «Фрази з вулиці»)

МОЛИТВА ДО СВЯТОГО ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ

Святий Іване, Предтече і Хрестителю Господній! Про Тебе говорить святий євангелист, що Ти чоловік, посланий від Бога, щоб дати свідоцтво про Світло і щоб усі увірували в те правдиве Світло, яке прийшло на цей світ просвітити кожну людину. Після Тебе мало воно прийти, але воно було перше, ніж Ти, бо воно було від віків. Про Тебе, всехвальний пророче, свідчить сам Господь, коли каже, що Ти більший від усіх інших. Пророки провіщали Христа словами, а Ти вказав на Нього рукою і промовив: «Це Агнець Божий, що бере на себе гріхи світу». Ти – проповідник покаяння, Ти хрестив розкаяних у Йордані, Ти вдостоївся власною рукою торкнутися верху голови Царя Бога. Ти – перший мученик, Ти – посників і пустельників наставник, Ти – вчитель чистоти, Ти – близький друг Христа.

Тебе прошу, до Тебе припадаю: не відмов мені Твого заступництва, щоб душа моя відновилася покаянням, немов другим хрещенням, бо Ти був проповідником покаяння і хрестителем. Випроси мені ласку, щоб я міг (могла) одержати прощення гріхів і міг (могла) увійти колись туди, куди нічо скверне не може ввійти, – у Небесне Царство. Амінь.

«Господні слова – слова чисті, як срібло, очищене в глиняним горні...» (Пс. 12, 7).

Срібна земля

ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСНА ГАЗЕТА

www.срібна

№22 (991) від 14 липня 2016 року / ВИХОДИТЬ ЩОТИЖНЯ

ЧИТАЙТЕ НАС НА САЙТІ: sz.uz.ua

ЗАКАРПАТСЬКИЙ «ЕКВАТОР»

Наразі ми перетнули цьогорічний екватор і в запалі гарячого й спекотного літа можемо згадати основні події, які, на думку редакції, заслуговують на те, щоби ще раз зосередити на них свою увагу. Ці події так чи інакше вплинули на суспільно-політичне життя краю, життя пересічних закарпатців, соціальну кон'юнктуру тощо.

Стор.: 2

ПОДІЇ

Стор.: 3

КУЛЬТУРА

Стор.: 5

НОВИНИ ЮРИСПРУДЕНЦІЇ

Стор.: 8

ОСВІТА

Стор.: 9

ДУХОВНІСТЬ

Стор.: 10

ІСТОРІЯ

Стор.: 6–7

КАРПАТСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Августина Волошина

Підготовка бакалаврів і магістрів за спеціальностями:

- Правознавство;
- Фінанси і кредит;
- ІТ-технології та програмування;
- Основи техніки та інженерного програмування;
- Філософія;
- Богослов'я;
- Психологія;
- Медична психологія;
- Підготовка офіцерів запасу.

Міжнародна програма подвійного диплома з університетами Євросоюзу за спеціальностями:

- Інформаційні технології (ІТ);
- Основи техніки та інженерного програмування;
- Міжнародні відносини та зовнішня торгівля;
- Управління бізнесом;
- Філософія;
- Психологія;
- Соціальна педагогіка;
- Англійська мова та література;
- Німецька мова та література;
- Туризм і готельна справа.

Ужгородський гуманітарно-економічний коледж

Підготовка молодших спеціалістів (на базі 9 класів) за спеціальностями:

- Правознавство;
- Фінанси і кредит.

ПРИ УНІВЕРСИТЕТІ ТА АКАДЕМІЇ ДІЄ АСПІРАНТУРА І ДОКТОРАНТУРА

м. Ужгород, вул. Гойди, 4; тел.: + 38 099 369 33 77; (0312) 61 20 08; 61 29 45; www.kau.com.ua; www.uuba.org.ua

НАШ КАЛЕНДАР

16 липня – День бухгалтера;

17 липня – День працівників металургійної та гірничодобувної промисловості;

20 липня – Міжнародний день шахіста; День шахів в Україні.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

14 липня 1995 р. – помер Олесь Гончар, український письменник;

17 липня 1849 р. – народилась Олена Пчілка (Ольга Петрівна Косач), українська письменниця, мати Лесі Українки.

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС: 61159

РЕКОМЕНДОВАНА ЦІНА 2.00

ЗАКАРПАТСЬКИЙ «ЕКВАТОР»

Шановні читачі, наразі ми перетнули цьогорічний екватор і в запалі гарячого й спекотного літа можемо згадати основні події, які, на думку редакції, заслуговують на те, щоби ще раз зосередити на них свою увагу. Ці події так чи інакше вплинули на суспільно-політичне життя краю, життя пересічних закарпатців, соціальну кон'юнктуру тощо.

На початку 2016-го ми писали, що на цей рік покладаються чималі надії, проте вже очевидно навіть за перші півроку, що 2016 рік стає повністю ідентичний до попередніх – обнадіює на початку, але розчаровує вже на середині. Загалом за шість місяців відбулося те, що можна назвати «скиданням масок». Як в українському суспільно-політичному житті в цілому, так і в закарпатському зокрема відбулася своєрідна «деномінація» еліти, яка ще рік тому здавалася здатною хоча б до невеликих, але змін. Проте ідоли падали і падають, а рік триває.

«УКРАЇНА» В ОГНІ

Почати хотілося б не із цілком політичної події, яка сколихнула обласний центр, а саме з пожежі в ТЦ «Україна». Нагадаємо, 1 лютого ужгородців шокувала новина про масштабну пожежу в універмазі «Україна», можливо, навіть останню у його історії. Випадки, коли горіли різні великі споруди у нашій області, неподинокі. За кілька років пожежі вирували у видавництві «Закарпаття», ресторані «Алаверди», який збудований із дерева, на терасі поблизу площі Театральної… Схоже, що перелік таких випадків продовжуватиметься.

Універмаг «Україна» почав працювати ще наприкінці 60-х років і лише трохи недотягнув до 50-річного ювілею. За ці роки з ним траплялося різне. Наприклад, у липні 2012 року негода знесла дах будівлі. Тоді, на щастя, ніхто не постраждав, і торгівля з часом відновилася. Але трапилася нова біда — пожежа. «У моєї матері там є відділ сувенірів, – розповіла виданню «Карпатський об'єктив» ужгородка Вікторія. – Мати працювала там близько 40 років, пройшовши трудовий шлях від продавця до адміністратора. Там торгували різними виробами: картини, вази, годинники, статуетки. Працівники, які тут торгували, не виключають, що це підпал».

Як бачимо, «ідол» радянської епохи Ужгорода, який намагався модернізуватися, не витримав чи то тиску епохи, чи то тиску конкурентів, але своїм «падінням» порушив чимало гострих питань, спрямованих до влади міста щодо благоустрою. Наприклад, зосередилась увага над питанням про люки.

Цікавий факт розповів ужгородець Юрій Угрин: «Сьогодні бачив дуже сумну картину, як п'ятеро пожежників навпроти готелю «Закарпаття» ломиками роздовбували асфальт, шукаючи під ним люк із гідрантом… А на даху універмагу «Україна» – язики полум'я, все в диму…» Як пише у своїй статті Ярина Денисюк, люки на вул. Минайській мали бути відремонтовані ще у 2011 році. «Інша справа – підняття колодязів зливної каналізації, в проекті чомусь цього нема, і в деяких місцях вони не підняті, будемо це вирішувати. І я думаю, що до кінця року матимемо нову дорогу й зможемо їздити по ній із задоволенням», – казав у 2011 році тодішній мер Віктор Погорєлов. Однак, як часто буває в нашій країні, мер пішов, а люки і досі там. Жаль тільки, що для того аби звернути увагу на існуючу і всім давно відому проблему, завжди треба лихо.

ЇДЕ МАРШРУТКА…

Наступною подією, на яку ми б хотіли звернути увагу читачів, було очевидно невиправдане підняття тарифів на маршрутні перевезення в місті Ужгороді. Тут міська влада воістину рішуче взялася допомагати «касті» перевізників, наче перевізники єдині, на чому тримається вся повнота їхньої влади. Спочатку, як передає «Закарпаття онлайн», перший заступник міського голови Іштван Цап усім розповідав, що у сусідньому Мукачеві вже близько року ціна маршрутного перевезення – 4 гривні, а проект про підвищення тарифів в Ужгороді був готовий давно, але ще минулого року знімався з розгляду кілька разів. Зазначимо, що ужгородська міська влада часто зверталася до досвіду інших українських міст, проте завжди тільки задля власної вигоди. Потім, коментуючи ухвалене рішення журналістам після засідання виконкому, Іштван Цап повідомив, що до нього прийшло більше десятка перевізників і в ультимативній формі сказало, що або питання про підвищення тарифів вирішується, або вони перестають надавати послуги, повідомляли в Ужгородській міській раді. Така ситуація взагалі абсурдна та незрозуміла для міста, мер якого сам опосередковано є найбільшим перевізником у місті. Тому вийшло так, що мер Андріїв сам собі поставив ультиматум? А можливо, йому поставила ультиматум його дружина чи брат, які начебто офіційно і є власниками однієї з фірм перевезень. Одним словом, лишається тільки висловити співчуття Богданові Євстафійовичу з приводу таких глибоких сімейних проблем.

Уточнення з цього приводу попросила надати також представник прокуратури, згодом сказала, що питань у неї немає.

Щоб трохи пом'якшити ефект від підвищення тарифів, міський голова Богдан Андріїв «порушив» питання про пільгове перевезення школярів. На це представник перевізників сказав, що він представляє всіх підприємців, які займаються перевезеннями в місті, і вони готові школярів возити безкоштовно весь рік, а не лише впродовж навчального року.

І про виправданість перевезень. Представник перевізників Ярослав Куля наполягав: якщо у перевізників низька рентабельність, страждає якість перевезень, й ілюструє це тим фактом, що за останні три роки в місті купили лише два нові автобуси. Втім, слова про те, що перевізники працюють ледь не собі в збиток, викликають певний подив. Зокрема, й тому, що, як неодноразово інформували джерела, при розрахунках тарифів беруться до уваги дещо занижені показники кількості перевезених осіб, як-от лише за сидячими місцями. Та й запитання до вас, шановні ужгородці: чи помітили ви покращення якості перевезень, адже минуло кілька місяців із часу підняття тарифів? І запитання до пана Кулі: скільки мають платити ужгородці, щоб возитися у людських умовах – 5 гривень, 10, 20 чи може цілих 50? Чи відразу в доларах, євро?

І, до речі, зовсім недавно стало відомо, що пільгові перевезення для школярів усе ж відмінять.

Залишається тільки сподіватися, що наступного разу, легітимовуючи підняття тарифів, мер Андріїв не заявить про те, що це одна з вимог МВФ. Адже в Україні це діє безвідмовно…

«ЗАМІНОВАНА РЕЙХСРАДА» УЖГОРОДА

Для ухвалення наступного суперечливого рішення мер Андріїв, який стоїть на чолі «кліки» депутатів у міській раді, вдався до історичного досвіду не зовсім позитивного історичного персонажу. Для того щоб легітимізувати проект нового регламенту, який значно обмежує доступ громадян до засідань ради та не обмежує можливості маніпуляції самих депутатів разом із мером, було розпочато цілу епопею із «замінуваннями» ради. Свого піку вона досягла 14 квітня на черговій сесії, коли «вибухівку» знаходили навіть у туалеті. Однак як нацисти у 1933-му використали підпал рейхстагу для знищення своїх політичних ворогів, так і мер використав «мінування» для ухвалення суперечливого «драконівського» регламенту. Звичайно, що ні поліція, ні СБУ, ні прокуратура не знайшли «мінера», але виходячи з того, що після ухвалення необхідного регламенту та встановлення турнікету в міській раді епопея мінування відразу закінчилась, зрозуміло, що «жартівника» ніхто так і не знайде.

Битва за «Корону»

«Рейхсрада» Ужгорода

РЕФЕРЕНДУМ, АБО, НЕ ДАЙ БОЖЕ, «ЗНР»

Біда не ходить одна. Перед «епічною» сесією міської ради відбулась не менш «епічна» сесія обласної ради 5 квітня. «Епічна» вона тому, що саме 5 квітня поточного року своє чергове засідання обласна рада проводила у начебто замінованому приміщенні. Пізніше шквал негативних коментарів викликало загалом не тільки те, що ситуація в облраді дуже нагадувала останні сесії міської ради Ужгорода, а й те, які рішення були затверджені на ній під шум замінування. Насамперед це стосується найдискусійнішого рішення про звернення до центральної влади з вимогою внесення змін до Конституції України про відновлення на Закарпатті спеціальної економічної зони та надання в рамках децентралізації широких повноважень місцевим органам самоврядування. Прохання саме по собі нічого неординарного не передбачало, а застереження у громадськості викликав факт посилання на референдум 1991 року, на який до цього часу у своїх пропагандистських текстах посилалися або «русини» з Гецком, або представники угорської меншини, все ще зачаровані мріями про «Велику Угорщину» до Карпат. Така гра є дуже небезпечною не стільки з юридичної, скільки з політичної точки зору, адже для того щоб вимагати у «Києва» децентралізації, не обов'язково посилатися на закарпатський референдум, тим паче, що децентралізація – процес загальнодержавний і торкається всіх регіонів нашої Батьківщини. Інша справа, що за допомогою такої небезпечної гри наші депутати намагалися, як виявилось, тільки захистити власні економічні незаконні інтереси. Адже, як ми писали раніше, важко не помітити, що депутати облради цим рішенням зробили спробу зупинити тенденції переформатування функціональних органів, які є джерелом незбагненних для простого обивателя фінансових потоків. Мова йде про невідомий широкому загалу намір центральної влади об'єднати фіскальні та митні органи сусідніх областей із нашою у єдину систему Карпатського регіону з центром у Львові.

БИТВА ЗА «КОРОНУ»

Ще одна непересічна подія сколихнула Закарпаття цієї весни – стрілянина в центрі Ужгорода на площі Театральній, де зараз тривають ремонтні роботи.

Мова йде про депутата міської ради Івана Волошина, який під час сварки поранив із травматичної зброї Євгенія Рахімова, помічника іншого депутата міськради Романа Богуславського. Депутат і помічник прийшли на територію комплексу, аби, за їхніми словами, отримати інформацію щодо робіт, які там проводяться. У результаті відбулася сутичка з пострілами.

Слід зауважити, що довкола комплексу «Корона», який є історичною будівлею і розташований у самісінькому центрі Ужгорода на площі Театральній, протягом останніх років точиться судова боротьба, зокрема щодо правомірності купівлі комплексу, права власності.

Тепер, як наголошує видання «Uzhgorod.IN», комплекс уже не перший рік стоїть у напіврозібраному стані, а небайдужі активісти дорікають, що його приватизація та відтак руйнування – це злочин проти громади. Ось що розповідає про інцидент один із учасників Роман Богуславський, депутат міської ради: він разом зі своїм помічником Євгеном Рахімовим зайшов поцікавитися, на підставі чого з території архітектурної пам'ятки виїжджають вантажівки просто в пішохідний центр міста, і взагалі, що відбувається з об'єктом.

Утім, замість того, аби пояснити і показати документи, на двох чоловіків накинулися невідомі, а спровокував бійку Іван Волошин, якого вважають фактичним власником «Корони».

ГРАД

Останні тижні Закарпаття страждає від негоди природного характеру, яка все ж знову викриває проблеми соціально-політичного спектру. Нагадаємо, що внаслідок негоди (граду), що пройшлася Закарпаттям у червні, пошкоджено покрівлі понад 5000 житлових будинків, частково зруйновано інфраструктуру, знищено гектари садів, виноградників та інших насаджень. Загалом, як наголошує «Закарпаття онлайн», негативного впливу стихії зазнали Берегівський, Виноградівський, Іршавський, Мукачівський, Тячівський, Хустський та Ужгородський райони. За попередньою оцінкою, найбільшої шкоди завдано мешканцям Виноградівського району.

За інформацією голови Закарпатської ОДА Геннадія Москаля, 1200 будинків пошкоджено в 7 селах Хустського району та 6000 – в 14 селах Виноградівського району (зокрема об'єкти соціальної сфери: школи, дитсадки, фельдшерсько-акушерські пункти і т. д.). Крім того, госпіталізовано 7 жителів Виноградівського району, які під час падіння граду зазнали різних травм.

«Комісія класифікувала стихійне лихо як надзвичайну ситуацію природного характеру регіонального рівня. Цей статус дає підстави просити допомоги на ліквідацію наслідків негоди в уряду України. На сьогодні в резервному фонді обласного бюджету є 1,5 млн. грн. Я підписав розпорядження про виділення 500 тис. грн. Хустському і 1 млн. грн. Виноградівському районам. На ліквідацію наслідків стихії будуть залучені кошти і районних, і сільських бюджетів», – повідомив пан Геннадій. Проте як будуть використані ці кошти і чи виконають вони свою основну функцію, а саме відновлення нормального життя закарпатців, покаже час.

* * *

Такими ми побачили основні події, що відбулися на Закарпатті, та на які ми хотіли звернути вашу увагу. Можливо, друге півріччя матиме більш позитивне наповнення для цього року. Ми ж, зі свого боку, обіцяємо й надалі слідкувати за соціально-політичним життям краю та інформувати вас про важливі події, процеси та явища.

Станіслав ДАНКО

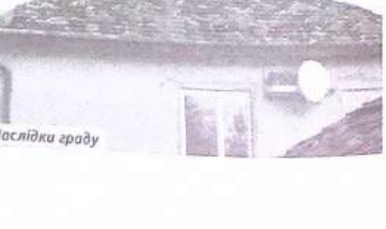
Наслідки граду

ПАРАФІЯ УПЦ КП В УЖГОРОДІ, ЯКУ ШЛЯХОМ ПРИМУСУ ТА ФАЛЬШУВАННЯ ДОКУМЕНТІВ НАМАГАЛИСЯ ДОЛУЧИТИ ДО МУКАЧІВСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УПЦ МП, ПЕРЕЙШЛА ДО СКЛАДУ КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ

Закарпатською обласною державною адміністрацією видано свідоцтво за №334/2912 від 5 липня 2016 року про реєстрацію Статуту у новій редакції релігійної громади Української Автокефальної Православної Церкви парафії на честь святих рівноапостольних кн. Володимира та кн. Ольги у м. Ужгороді Закарпатської області. Таким чином, відбулося завершення державної реєстрації Статуту у новій редакції вищезазначеної парафії, яка відповідно до рішення загальних зборів парафіян від 20 березня 2016 року офіційно перейшла до складу Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви.

До цього часу парафія належала до Закарпатської єпархії УПЦ Київського патріархату (2002–2004), згодом входила до складу Мукачівської єпархії УПЦ Московського патріархату (2004–2013). Під час Революції Гідності (2013–2014) віруючі цієї релігійної громади на чолі з настоятелем протоієреєм Сергієм Уманцевим заявили про вихід зі складу Мукачівської єпархії УПЦ Московського патріархату і перейшли до Закарпатської єпархії УПЦ Київського патріархату (2014–2016). Відтак згадану релігійну громаду шляхом примусу та підробки документів, а також незаконного захоплення частини виділеної їй земельної ділянки в районі вулиці Минайської, 71, всупереч волі віруючих та настоятеля намагалися знову долучити до Мукачівської єпархії УПЦ Московського патріархату. Але релігійна громада з цим не погодилась і за рішенням загальних зборів від 20 березня 2016 року увійшла

до складу Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви.

Керуючий Карпатською єпархією УАПЦ Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, привітав віруючих та настоятеля релігійної громади парафії на честь святих рівноапостольних кн. Володимира та кн. Ольги у м. Ужгороді з успішним завершенням державної реєстрації Статуту у новій редакції та побажав Божої допомоги на ниві служіння Церкві Христовій.

Прес-служба Карпатської єпархії УАПЦ

ЗАКАРПАТСЬКА 128-ма БРИГАДА ВІДЗНАЧАЄ 94-річний ЮВІЛЕЙ

Штаб бригади розміщений у Мукачеві, а підрозділи дислокуються на території Закарпатської області. 128-ма окрема гвардійська гірсько-піхотна Закарпатська бригада Сухопутних військ Збройних сил України — з'єднання механізованих військ України у складі оперативного командування «Захід».

Як передає «Голос Карпат», бригада веде свою історію від Туркестанських стрілецьких полків Російської імператорської армії, окремі з яких були засновані ще в XVIII ст. Офіційною датою заснування вважається 12 липня 1922 року, того дня був виданий наказ, згідно з яким 1-ша Туркестанська стрілецька бригада була розгорнута в 1-шу Туркестанську стрілецьку дивізію. Дивізія дістала статус гвардійської під час Другої світової війни, вона визволяла Крим, Закарпаття, Чехословаччину. Брала участь у вторгненні радянських військ до Угорщини в 1956-му та Чехословаччини в 1968-му.

Від початку війни на сході України бійці 128-ї бригади зайняли позиції в Луганській області, в районі Лисичанська, Сєвєродонецька та Рубіжного. 3 грудня 2014 року 200 військовослужбовців 128-ї гірсько-піхотної бригади прибули в Мукачево за ротацією для короткого відпочинку. Громадськість урочисто зустріла своїх героїв-захисників на площі Миру. Бійці 128-ї бригади брали участь у боях під Дебальцевим у районі Артемівська на початку 2015 року.

Бій на висоті 307,9 м біля села Санжарівка був одним із найбільш кривавих та складних для бійців бригади — 25 січня підрозділи 128-ї бригади зазнали серйозних втрат, було багато поранених, але висоту біля Санжарівки вони утримали. Проте цю висоту довелося залишити — у лютому вони разом з іншими військовими об'єднаннями відступили з-під міста. При цьому, за деякими даними, бригада зазнала значних втрат, зокрема, близько 200 бійців об'єднання потрапили у полон.

18 лютого 2015 року, згідно з указом Президента України № 93/2015, командиру бригади полковнику Сергію Олександровичу Шапталі було присвоєно звання «Герой України» з врученням ордена «Золота Зірка». Про це повідомив Президент України Петро Порошенко на брифінгу щодо виведення військ з оточення поблизу Дебальцевого. 1 березня 2015-го з полону бойовиків звільнили чотирьох військових 128-ї гірничо-піхотної бригади. 23

березня 2015 року звання «Герой України» з врученням ордена «Золота Зірка» було присвоєно командиру 15-го окремого гвардійського гірсько-піхотного батальйону 128-ї Мукачівської гірсько-піхотної бригади Василю Івановичу Зубаничу.

У червні 2015 року бійці 128-ї бригади на блокпосту біля Кондрашівки Луганської області затримали шість фур контрабанди, в якій знаходились їжа та алкоголь. Вантажівки їхали на територію «ЛНР».

СЛОВАЦЬКА КОМПАНІЯ «NAFTA» ШУКАТИМЕ ГАЗ НА УЖГОРОДЩИНІ

Словацька нафтогазова компанія «Nafta International B.V.» («Nafta») придбала в американської компанії «Cub Energy Inc.» за € 1,5 млн. 50% акції компанії «CNG Holdings Netherlands B.V.», якій належить 100% в ТОВ «CNG» («Сі-Ен-Джи») (Ужгородський район, с. Вовкове) – власника ліцензії на промислову розробку Ужгородської газової площі.

Про це йдеться в повідомленні Cub Energy, передає "Інтерфакс-Україна".

«Ми сподіваємося, що цей проект буде першим кроком у створенні портфеля проектів «Nafta в Україні», – зазначив генеральний директор словацької компанії Мартін Бартошович.

Згідно з держреєстром, дозвіл було видано в березні цього року підконтрольній «Cub Energy» компанії «Тисагаз» строком на 20 років – до 11 березня 2036 року, а в червні його власником стала новостворена «Сі-Ен-Джі».

Площа родовища – 301,4 кв. км. До цього «Тисагаз» мала 15-річний спецдозвіл на проведення пошукових і розвідувальних робіт на цій площі.

«Cub Energy» вказує, що в рамках підписаної угоди «Nafta» також профінансує 3D-сейсміку 100 кв. км протягом 20 місяців після закриття угоди і буріння протягом чотирьох років трьох свердловин з виділенням до 0,2 млн.

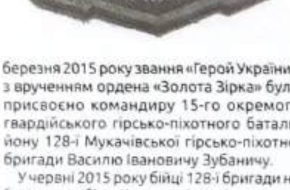

євро на додаткові супутні витрати для кожної свердловини.

Як повідомлялося, «Cub Energy» зі штаб-квартирою в Х'юстоні (Техас) і офісом у Києві відносить себе до числа п'яти найбільших приватних нафтогазових операторів України.

Найбільшим акціонером «Cub Energy» є бізнесмен Афендіков.

«ЛІТНІЙ ІНТЕНСИВ» ДЛЯ ВЧИТЕЛІВ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

Німецький культурний центр – Інститут Гете в Україні – у рамках співпраці з Міністерством освіти і науки України (відповідно до підписаного договору про співпрацю) вже протягом 4 років організовує на базі регіональних інститутів підвищення кваліфікації різноманітні методичні семінари і курси підвищення кваліфікації для вчителів німецької мови.

Ужгородський інститут післядипломної педагогічної освіти успішно співпрацює з Інститутом Гете в Україні. Тут вже неодноразово відбувалися семінари для вчителів німецької мови. Із 27 червня по 8 липня на базі цього ж таки Ужгородського інституту підвищення кваліфікації діяли курси «Літній інтенсив» для вчителів (викладачів) німецької мови. Вчителі та викладачі вищих навчальних закладів із 11 областей України мали змогу в інтерактивній формі покращити свої знання з німецької мови та методичні вміння.

Подібні курси дають можливість не тільки підвищити свою кваліфікацію, поспілкуватися з цікавими людьми, обмінятись досвідом, а й стимулюють працівників освіти до розвитку та самовдосконалення, адже спілкування під час занять відбувалося тільки німецькою мовою. Всі учасники залишилися задоволені проведеним часом та поїхали з надією на повернення. Семінари, які організовують інститути підвищення кваліфікації та Інститут Гете в Україні, – це рішучий крок у майбутнє, до висококласного розвитку освіти в країні на базі міжнародної співпраці та постійного обміну досвідом між представниками однієї з найблагородніших професій.

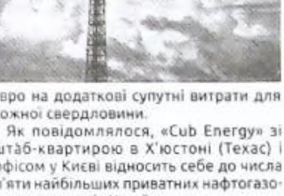

Як своєрідний бонус, заохочення постійно підвищувати свій рівень Інститут Ґете надає учасникам курсів можливість останнього дня їхньої роботи безкоштовно скласти міжнародний іспит із німецької мови й у разі його успішної здачі отримати міжнародний сертифікат.

Вікторія КИЧ

УЖГОРОДЕЦЬ ПРЕДСТАВИТЬ ОДНУ З НАЙВІДОМІШИХ КОМАНД У СВІТІ З DOTA 2 НА МІЖНАРОДНОМУ ТУРНІРІ

У Сієтлі з 25 липня по 13 серпня проводитиметься один із найпопулярніших турнірів з кіберспорту – «The International-2016», у якому братиме участь ужгородець Віктор Нігріні (GeneRaL), професійний гравець у DOTA 2, разом із командою «Na`Vi» (Natus Vincere) – однією з найбільш відомих команд світу, яка представляє Україну з DOTA 2. Завдяки своїм успіхам команда отримала безпосереднє запрошення на турнір, не проходячи кваліфікації. Запрошення дістали також OG, Team Liquid, Newbee, LGD Gaming та MVP Phoenix. Початковий призовий фонд становить 1 600 000 доларів США, триває також додатковий збір із квитків, який на сьогодні становить більше 17 мільйонів доларів США.

Вікторія КИЧ

ДІДІВСЬКЕ РЕМЕСЛО У СУЧАСНОМУ ВИГЛЯДІ ПОПУЛЯРИЗУЮТЬ НА ПОЛОНИНІ ҐРОПА НА РАХІВЩИНІ

Раціональний екотуризм і сталий розвиток Карпатського регіону – одна з ключових і першочергових стратегій, яка дозволить покращити соціально-економічне становище територіальних громад, зберегти довкілля та унікальну місцеву культуру.

Для цього є всі передумови, позаяк літній випас худоби на високогір'ї, виготовлення особливої овечої продукції – одне з найдавніших ремесел гуцулів, яке стало невід'ємною складовою матеріальної і духовної культури горян. Додаймо до всього автентичний архітектурний стиль, специфічний побут та інфраструктурне облаштування, промарковані маршрути високогірними ландшафтами, рекламну кампанію й дістаємо перспективу розвитку місцевості й залучення інвестицій на багато років наперед.

Щоправда, для досягнення бажаного результату наявних природних умов та багатовікових традицій і методики ведення полонинського господарства замало. Насамперед варто попрацювати над розвитком інфраструктури. Мова йде передусім про дороги як місцевого чи державного значення, так і високогірні, облаштовані й зручні пішохідні маршрути із зонами відпочинку. Не останню роль відіграє й культура ведення господарства, створення належних умов як для літувальників і відвідувачів, так й перебування худоби.

Краще діяти, як це зробили у Лазещині, підійшовши до справи комплексно. На сільській полонині Ґропа, через яку пролягає маршрут на найвищу гору країни, на місці старих приміщень упродовж півтора місяця виросла нова сучасна стая з окремою зоною відпочинку, де вже тепер подорожуючі можуть знайти прихисток від негоди або просто відпочити, познайомившись із полонинським ґаздівством. Побачити ж туристам на високогір'ї є що, адже нині тут літують близько 450 овець.

Зрозуміло, що статус показового полонинського господарства вимагає й удосконалення умов його ведення, розвиток інфраструктури високогір'я. Перші кроки зроблено: зведено притулок для туристів, установлено освітлення від сонячних батарей. Та найголовніше, що є бачення розвитку місцевості, отже, бажання робити наступні кроки, що сприятиме популяризації як ведення традиційного господарювання у горах, так і туризму, пише «Зоря Рахівщини».

ПРОКУРОРСЬКА ПЕРЕВІРКА. ЧИ ДОПОМОЖУТЬ АНКЕТИ ДОБРОЧЕСНОСТІ ОЧИСТИТИ ПРОКУРАТУРУ?

Таємна перевірка доброчесності українських прокурорів навряд чи стане системним інструментом очищення відомства, вважають опитані «DW» експерти й пояснюють, чому вони так думають.

Залишилося небагато часу до дати, коли спливає строк подання так званих анкет доброчесності прокурорами всіх рівнів. До 17 липня збір анкет завершиться, і вони будуть опубліковані на сайті Генеральної прокуратури України (ГПУ). На базі цієї інформації проведуть таємну перевірку доброчесності. Якщо будуть виявлені порушення, то на прокурорів чекатиме відповідальність. Перевірятимуть передусім на відповідність зазначеної інформації щодо доходів реальному рівню життя. Таким є план нового генерального прокурора України Юрія Луценка.

Відповідатиме за перевірки ветеран АТО Петро Шкутяк, якого напередодні призначення Луценко називав «чистильником». Як повідомив новий генеральний прокурор, робитиме це Шкутяк на чолі «групи внутрішньої безпеки ГПУ з перевірки доброчесності прокурорів у центрі та на місцях».

Варто зауважити, що ця перевірка проводиться вже після оновлення кадрового складу місцевої прокуратури, яке відбулося ще наприкінці минулого року. В рамках розпочатої попереднім керівництвом реформи прокуроський штат мав оновитися на конкурсній основі. Але вже через шість місяців після цієї ротації прокурорів вирішили перевіряти на доброчесність.

ПРОВАЛЕНА РЕФОРМА

Однією з причин такої поспішної перевірки експерти, яких удалось опитати «DW», назвали провал реформи прокуратури в частині оновлення кадрів. У крісла опинилися ті самі люди, що були в структурі відомства й раніше, розповідає Олександр Лєменов, менеджер групи антикорупційної реформи Реанімаційного Пакету Реформ. «Більше 90 відсотків – ті самі прізвища, – каже експерт. – Просто колоду перетасували, і ці люди обійняли інші посади в інших підрозділах прокуратури».

Ще гіршою є ситуація, коли йдеться про ключові кадри відомства. Так, голова правління Центру протидії корупції Віталій Шабунін повідомив, що, за результатами набору, який відбувався влітку – восени минулого року, на керівні посади в місцеві прокуратури не прийшло жодної нової людини. «Це просто була формальність, яка легалізувала старі корумповані прокурорські кадри», – розповідає Шабунін.

Однак подібні перевірки можуть не лише допомогти в пошуку та звільненні корумпованих прокурорів, але й мають потенціал стати засобом тиску генерального прокурора на незгодних, додає Лєменов. Принаймні цього, за його словами, побоюються самі співробітники прокуратури, серед яких авторитет Луценка є нижчим, навіть порівняно з попередником Віктором Шокіним. «Останній був із «системи», а новий генпрокурор навіть юридичної освіти не має», – пояснює причину такого ставлення експерт.

У декларації є пункт, в якому прокурор засвідчує, що він не здійснював втручання в діяльність прокурорів у випадках, непередбачених законодавством. Завдяки ньому Луценко може посадити на гачок усіх керівників усіх прокуратур. «Усі вони не змінилися і так чи інакше втручалися в діяльність прокурорів, які, згідно із законом, мають незалежний статус, – каже Лєменов. – Дуже багато випадків, коли задокументовано, як певний керівник дає ту чи іншу вказівку своїм підлеглим». Формально це не дає приводу для звільнення, але може бути інструментом тиску на тих, хто відхилятиметься від «лінії партії».

СУМНІВНИЙ ІНСТРУМЕНТ

Та з якою б метою не запроваджувалися перевірки доброчесності, їхня ефективність може бути сумнівною. За словами Шабуніна, ГПУ просто не зможе провести перевірку майнового стану прокурорів, адже не має доступу до реєстрів. Та й навіть якщо причиною звільнення стануть лише результати перевірки, людина зможе відновитися на посаді через суд. «За великого бажання, вбивши купу часу, можна зменшити цю вірогідність, – розповідає експерт. – Але цей інструмент не може бути системним і масовим».

Тому Шабунін вважає ініціативу перевірки доброчесності красивою картинкою для медіа, що, з точки зору її реального використання для звільнення корупціонерів, позбавлена юридичного сенсу. Але й особливої шкоди таємні перевірки навряд чи принесуть, визнає Лєменов: «Краще зробити можуть. Але це винятково залежить від Луценка».

Олександр ГОЛУБОВ, «DW»

ЯК УНИКНУТИ «ЗАМОРОЖЕНИХ КОНФЛІКТІВ»?

Так звані заморожені конфлікти на території Європи викликають все більшу тривогу в західних країн. Аналітики вважають, що не останню роль у розпалюванні й підтримці таких конфліктів грає Росія, і, на їхню думку, в Заході немає ефективного механізму протистояння такій поведінці.

«Заморожені конфлікти» процвітають там, де сторони виявляються не в змозі досягти мирного розв'язання кризи, а міжнародне співтовариство не визнає суверенітет нових територій, які при цьому виникли.

Цікаво, що більшість таких конфліктів зареєстровано в колишніх республіках Радянського Союзу. Експерти відносять цей феномен на рахунок того, що офіційна Москва докладає значних зусиль до того, щоб не послабляти свій контроль на пострадянському просторі. Для цього, вважають аналітики, влада Росії навіть сприяє виникненню «заморожених конфліктів» із метою посилення свого впливу.

За словами американського конгресмена Джеррі Конноллі, результатом такої політики Кремля стала, зокрема, і кримська криза: «Незаконна анексія Криму Росією підриває суверенітет України і встановлює небезпечний прецедент для сьогоднішньої Європи. Міжнародні юридичні органи зобов'язані не визнавати цей акт. Російська військова агресія дестабілізує і ставить під загрозу всі державні кордони Європи. Резолюції США і їхніх союзників повинні підкреслити незаконний характер цієї анексії та послати президенту Путіну чіткий сигнал: ми ніколи не визнаємо Крим нічим іншим, крім як частиною суверенної території України».

Чим довше триває «заморожений конфлікт», відзначають експерти, тим сильніше погіршується ситуація на його території: суспільство стає вкрай політизованим, збільшуються тертя між різними етнічними і політичними групами. Люди гинуть на війні, втрачають своїх близьких, втрачають своє майно...

У таких умовах важко вимагати від людей вибачення і закликати їх до світу. А ось анархічні, шовністичні та націоналістичні руки, навпаки, процвітають. Подібну ситуацію можна спостерігати тепер на Донбасі, де функціонують структури самопроголошених «ДНР» і «ЛНР».

Доктор Агнія Грігас, старший науковий співробітник «Atlantic Council», каже: «У тому, що стосується Луганська і Донецька, поки що це не «заморожений конфлікт». Навпаки, це дуже активний конфлікт, але ми всі повинні об'єднати сили і вирішити його невідкладно, щоб він не перетворився на заморожений. Інакше він стане довготривалою проблемою, яка негативно позначиться на решті регіонів України».

Як вказують автори дослідження, проведеного центром політології «Atlantic Council», територіальні анклави, утворені за сприяння Росії на Донбасі, в Придністров'ї, Південній Осетії і Абхазії, перетворилися в свого роду «сірі зони» з сумнівним юридичним статусом. Найчастіше вони стають центрами організованої злочинності, відмивання кримінальних грошей і торгівлі людьми, зброєю. Існування таких зон ставить під сумнів весь післявоєнний порядок, що склався в Європі. Це вкрай турбує владу США.

«Тут, у Конгресі, ми намагаємося домогтися того, щоб усунення «заморожених конфліктів» стало пріоритетом зовнішньої політики США, – каже конгресмен Джеррі Конноллі. – Ось чому я всіма способами намагаюся привернути увагу до цих питань і в комітеті із закордонних справ, і в парламентській асамблеї НАТО, і, коли є можливість, у Держдепартаменті США».

Аналітики сходяться на тому, що колишні методи політичного впливу не принесуть результату, якщо Кремль почне підтримувати черговий «заморожений конфлікт». Потрібні заходи, які дозволять обмежити або уникнути конфлікту. Це повинні бути як гуманітарна, так і фінансова допомога, а також посилення зв'язків на рівні громадських організацій. Необхідно допомогти населенню країн, де виникли «сірі зони», усвідомити всю глибину ризику, пов'язаного з сепаратистським шляхом розвитку, передає «Голос Америки».

САМІТ НАТО ПІДКРЕСЛИВ ФАКТИЧНУ ПОЗАБЛОКОВІСТЬ УКРАЇНИ

77% українців проголосували б тепер за вступ до НАТО, за даними фонду «Демократичні ініціативи». Однак немає жодного слова про перспективи членства України в альянсі в офіційних документах, ухвалених минулого тижня на саміті у Варшаві. Це природно, бо українська влада до НАТО не просилася.

Варшавський саміт та події довкола нього стали перевіркою євроатлантичної політики нинішнього керівництва держави. Україна ще не ухвалила рішення про вступ до НАТО – переказав позицію Порошенка після зустрічі з ним держсекретар США Джон Керрі. Такий же сигнал отримав від українського Президента й генеральний секретар НАТО Єнс Столтенберг. Порошенко тут чесний. У жодному українському законі чи стратегії не сказано, що країна хоче вступити до альянсу. Янукович ще 2010 року офіційно скасував плани з приєднання до НАТО. А його наступники спромоглися 2014-го лише на формальну відмову від позаблоковості, на чому й зупинилися. Нині переважна більшість українців хоче приєднання до альянсу. Проте ці прагнення не втілюються в політичні чи стратегічні рішення вищого керівництва держави.

Співробітництво з НАТО є для нас надзвичайно важливим і за таких умов. За результатами засідання комісії Україна – НАТО у Варшаві ухвалено декларацію, якою альянс висловлює політичну підтримку в протистоянні російській агресії. Домовлено про масштабну консультативну й технічну допомогу зі зміцнення війська, розмінування на Донбасі та іншого.

«Цей пакет передбачає стільки допомоги, скільки Україна зможе ефективно використати для реформування сектору безпеки, розбудови Збройних сил, проведення реформ», – каже Порошенко.

У цьому є певний ризик, уже не раз доведений відносинами з Євросоюзом. Багато можливостей Київ утрачає через небажання щось змінювати. Наприклад, 1,2 млрд євро кредиту від ЄС не можемо отримати вже півтора року через нездатність виконати необхідні для цього реформи. Те ж стосується понад 100 млн. євро можливої безоплатної допомоги в рамках «Контракту з розбудови держави». Ефективно скористатися пропозицією НАТО Україна зможе також лише в разі проведення реформ, а не їхньої імітації. «Важливою частиною змін є боротьба з корупцією. Це необхідно, адже корупція руйнує всі зусилля з модернізації і вдосконалення української армії та оборонних структур», – застеріг Єнс Столтенберг, коментуючи плани альянсу щодо допомоги Києву.

Загалом українцям знову дають зрозуміти, що протистояння з Росією – власне наша справа. У Варшаві НАТО ухвалило рішення про посилення своїх військ у країнах Балтії та Польщі. Зупиняти Кремль на Донбасі західні союзники схильні хіба що допомогою в реформуванні України та зміцненні її армії. За умови, що ми самі проявлятимемо волю і здатність до цього.

Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ

НАБРАЛО ЧИННОСТІ ЕМБАРГО УКРАЇНИ НА РОСІЙСЬКІ ТОВАРИ

Кабінет Міністрів у відповідь на продовження Російською Федерацією продовольчого ембарго продовжив дію українських контрсанкцій до кінця 2017 року. Про це йдеться у постанові Кабінету Міністрів №417 від 6 липня 2016 року.

«Уряд продовжив до 31 грудня 2017 року дію заборони ввезення на митну територію України товарів, що походять із РФ, перелік яких затверджено постановою Кабінету Міністрів від 30 грудня 2015 р. №1147 «Про заборону ввезення на митну територію України товарів, що походять із РФ», – ідеться у документі.

Як наголошується, рішення ухвалене для забезпечення національної безпеки України та у відповідь на продовження Російською Федерацією торговельних заборон та обмежень щодо України.

«Ухвалення постанови дозволить продовжити реалізацію заходів із економічної протидії країні, яка визнана агресором, і спрямоване забезпеченню захисту національних інтересів, безпеки, суверенітету і територіальної цілісності України, її економічної самостійності, а також відновленню порушених прав, свобод і законних інтересів громадян України», – зазначається у постанові.

Постанова набирає чинності з дня її опублікування.

Як відомо, 29 червня президент РФ Володимир Путін продовжив до кінця 2017-го дію продовольчого ембарго щодо держав, які ввели санкції проти Росії. Російське ембарго діє для українських товарів із 1 січня 2016 року.

У відповідь уряд України затвердив торгові контрзаходи і заборонив поставки російських продуктів харчування; а також низки інших товарів, сумарна вартість імпорту яких відповідає вартості забороненого РФ українського експорту.

Продуктове ембарго щодо країн ЄС, США, Канади, Австралії і Норвегії було введено у серпні 2014 року у відповідь на санкції Заходу, введені через дії РФ в Україні.

Пізніше Росія ввела ембарго щодо ще п'яти країн – Албанії, Чорногорії, Ісландії, Ліхтенштейну і (з 1 січня 2016 року) України.

УЖГОРОДСЬКА РОДИНА ШИЄ СЦЕНІЧНІ НАРОДНІ КОСТЮМИ

Оксана та Валерій Вовчики шиють народні костюми. Зазвичай це сценічний одяг. Але якщо б їх запитати, як їм спала на думку така ідея, вони не могли б сказати напевно. Просто дочка танцювала у «Джерельцях Карпат». І от дитячому колективу знадобилися нові сценічні костюми. Батьки взялися за цю роботу – і почалося...

Запрацювала «циганська пошта». Звістка про майстрів стала ширитися містом, Закарпаттям, Україною. Потім прийшли до них із ансамблю «Словенка» із смт Середнє, згодом завітав Закарпатський народний хор – реставрувати костюми. І закрутилося колесо щоденної праці. Починали шити вручну, й робота це була дуже копітка. Тільки три роки як перейшли на машинки.

А взагалі серед замовників мало таких, які знають, що саме вони хочуть. Це дуже рідкісні випадки. Щоправда, буває, принесуть старий костюм і просять пошити аналогічну річ. Тому доводиться все надолужувати власними знаннями.

Пані Оксана каже, що не дуже довіряє Інтернету, там можуть викласти будь-що. Орієнтується на праці фольклористів, особливо старі видання. Тепер практично немає кого запитати серед людей, як ці костюми виглядали насправді. Ця генерація вже відійшла. А нова не знає або має тільки приблизне уявлення про автентичну вишивку.

Це музеї – непогане джерело інформації, де можна наколупати знань, особливо в запасниках. Але там почали колекції збирати тільки після 1945-го, тобто є костюми приблизно початку минулого століття. А от із XIX ст. практично нічого немає.

Подружжя Вовчиків робить сценічний одяг і для колективів із інших областей. І там така ж картина: майже все автентичне – забуте. Ну, ще з Франківщини, з Косова буває наближеним до істини. Але якщо дивитися на вишивку на базарах, то там нитка нитку доганяє. Тільки щоб продалося, бо ж покупець хоче, аби ще й недорого вийшло в підсумку. Але колись у тих самих гуцульських вишивках на одному тільки рукаві могло поєднуватися кілька технік!

От тепер модна вишивка з маками. Але мало хто знає, що для наших предків це була невжиткова квітка, бо вона вважалася жалобною. Піон, лілея, гвоздика – так, вони побутували в різних інтерпретаціях.

Звичайно, нині існує комп'ютерна графіка, тому й будь-чого можна понавишивати. Але зазвичай вишиванки у магазинах – це просто декоративний одяг, який утратив свій символізм. Тому знання треба збирати буквально по крупинках. Коли закарпатському хору шили сценічний одяг, брали книжку одного науковця і з лупою роздивлялися візерунки, щоб їх відновити.

Одного разу завітав до Вовчиків народний колектив із угорського Дерцена. Дуже важко говорили українською. Звісно, дуже переживали, щоб зробити відповідний костюм, але не за якимось там шаблоном. Прийшли зі своїм малюнком, фотографіями, дуже докладно розповіли, що їм треба. Спочатку замовили тільки дівочі костюми. Але коли прийшли, щоб пошити ще й чоловічі, вже з порога сказали: ми вам довіряємо, знаємо, що зробите добре!

Так само – із відомим хором ім. Верьовки. Звідти тільки телефонують: чи зможете такий от костюм пошити? В усьому іншому покладаються на ужгородських майстрів.

Цікаво було працювати з керівником ансамблю «Ужгород», якому виповнилося тридцять років. Віктор Шостак наголошував, що костюм має бути автентичним. Але він, до того ж, працює в музеї, тому багато чого підказав і сам родині Вовчиків.

Валерій та Оксана кажуть, що їм боляче, коли серед сучасних сценічних костюмів бачать дуже мало справжніх народних. Адже зазвичай ті, хто шиє такий одяг, розробляють одну вишивку, а потім поміняють колір і з легкістю приліплять до іншого регіону. А це неприпустимо! Та, на жаль, сьогодні на сцені хочуть, аби все виглядало якнайяскравішим. Таке враження, що автентика в Україні потроху відмирає. І це на фоні нібито тотального захоплення вишиванкою та всіма народними атрибутами.

Бо як воно буває? Прийдуть до них із якогось колективу, якому треба доукомплектувати одяг. Подивишся на той ширвжиток, і не розумієш: чи у кравців совість спить, чи вони справді не знають, як це робити? Видно, взагалі не мають поняття про конструювання і технологію народного костюма. А замовникам теж хочеться розплакатися за грошима, які витратили. Бо бачать, як такий костюм має виглядати насправді.

Щоправда, проблем у цій справі багато. Наприклад, із тканинами. «Ми ж їх не самі виробляємо, а мусимо брати те, що є в нас на ринку, – каже пані Оксана. – Але буває, що ці тканини не дуже якісні. І ти не знаєш, як вони себе поведуть. Тому не люблю, коли кажуть: ми принесемо свої. Бо їх треба підбирати дуже ретельно. У радянські часи тканина була не такою привабливою, але вона не линяла, фарби були добротнішими. Тепер гірше. Коли кроїли для німців брюки, поки їх пошили, у всіх були червоні та чорні руки», – сміється пані Оксана. Та й нитки вже не мають таку добру славу, як колись. Проте

вони не настільки вигорають на сонці.

Багато колективів танцює та співає в одязі, пошитому родиною Вовчиків. Замовляли в них костюми і колективи зі Словаччини, Словенії, Канади, навіть один мексиканський ансамбль. Із комп'ютерними програмами працює Валерій, а Оксана розробляє ескіз, на ній – уся підготовча робота. Але навіть із машинками ця робота надто копітка. Так, після вишивки треба добре почистити нитку, особливо якщо це вишивання хрестиком, потім попрасувати тканину і тільки після цього викроювати.

Звичайно, Вовчики бувають на концертах своїх замовників. І це справді прекрасне відчуття, коли бачиш, як навколо вишитого тобою костюма розгортається цілий сюжет!

Мар'яна НЕЙМЕТІ

В'ЯЧЕСЛАВ БІГУН ПОКАЗАВ У ТЯЧЕВІ СВОЇ НОВІ ФІЛЬМИ

10 липня у кінотеатрі ім. Т. Шевченка в Тячеві відомий міжнародний кіномитець і правник В'ячеслав Бігун продемонстрував землякам свої нові фільми.

Як повідомляє інтернет-ресурс «Тячів», це була вже четверта кінозустріч режисера з глядачами у рідному місті. Загалом тячівці мали нагоду побачити шість фільмів В'ячеслава: три художні («Мати» за оповіданням О. Довженка, «Страсті» про сучасну ситуацію та окупацію в Україні, «Місто Ангела» про Тячів) та стільки ж документальних («Пенальті правосуддя», «Я і є вона» про закарпатську партизанку Василину та «Серце мами Гонгадзе»). Цього разу автор привіз три кінокартини – «Її хліб насущний», «Маруся» та кіно-есе «Лист Тарковському».

Перший фільм, презентований на кінопоказі, – «Її хліб насущний», присвячений пам'яті жертв Голодомору 1932–1933 років. Це спогади 95-річної українки Лідії, яка пережила Голодомор, перемежовані документальними кадрами тих трагічних в історії України часів.

Цей фільм режисер передав до Національного музею жертв Голодомору в Києві. Його вже показали на п'яти фестивалях і відзначили нагородою як «Кращий документальний фільм» на фестивалі «Зоряне містечко».

Друга кінострічка, презентована у Тячеві, – «Маруся». Перед показом В'ячеслав Бігун розповів про історію появи фільму «Маруся». Так, зняти фільм про непросту закарпатську долю його ще у 2014 році спонукала, зокрема, порада тренера з кікбоксингу Івана Куцини (нині депутата обласної ради).

«Далеко ходити не довелося, адже у кожного в родині є свій біль і трагедії, – сказав В'ячеслав Бігун. – Тому я вирішив зняти фільм про свою бабусю. Перед тячівською прем'єрою фільм «Маруся» бачили лише в Естонії. І там люди казали, що це не тільки доля окремої родини, а й їхня доля».

Головна героїня фільму – 82-річна бабуся В'ячеслава Марія Федорівна Свид також прийшла на показ.

У цій кіноісторії можна побачити мальовничі краєвиди захованого поміж гір села Округла та його мешканців. Бабуся автора – мати-героїня Марія Федорівна оповідає про своє життя: як 15-річною дівчиною їй довелося вийти заміж у друге село, бо «руські виселяли куркулів», як «руські» розбили побудований на заробітчанські гроші будинок їхньої сім'ї, найбільший у селі, забрали всю худобу

та запаси, а брата засудили на 7 років. Найзаможніша родина вимушена бідувати. Фільм також оповідає про наслідки землетрусу 2015 року в Округлій. Коли земні поштовхи сколихнули село, Марія Федорівна перебувала в лікарні. Перед її поверненням додому рідні відремонтували тріщини в оселі, щоб уберегти бабусю Марію від хвилювань.

Вслухаючись у щиру розповідь героїні, глядач співпереживає їй і відкриває для себе сторінки непростої історії Закарпаття.

Третя кінороботa – кіно-есе «Лист Тарковському».

«Це експериментальний для мене фільм, кіно-есе, трансформоване внутрішнє переживання у формі листа до відомого режисера Андрія Тарковського, написаний дорогою з Естонії до Франції», – так описав свою роботу автор.

Цей фільм уже демонстрували на шести кінофестивалях та відзначили двома нагородами.

Кожен з трьох фільмів по-своєму унікальний. Майстерна режисерська робота, значуща і близька тематика, вдало підібрана музика – все це гармонійно поєднується, проймає до глибини душі та спонукає до роздумів.

Після перегляду шанувальники винагородили автора оплесками, ділилися враженнями та дякували за гарне кіно. А В'ячеслав Бігун розповів про творчі плани, зокрема, про майбутню роботу над фільмом про відомого письменника та кіносценариста, вихідця з Дубового Івана Чендея. До речі, на тячівський кінопоказ приїхала дочка письменника Марія Чендей-Трещак з сім'єю.

Насамкінець зустрічі режисер пообіцяв і надалі знайомити земляків зі своїм творчим доробком на таких «домашніх» кінозустрічах.

ЗАКАРПАТСЬКИЙ ХУДОЖНИК ВАСИЛЬ СВАЛЯВЧИК ЗДОБУВ ЗВАННЯ НАРОДНОГО ХУДОЖНИКА УКРАЇНИ

У будь-які пори року художник з Ужгорода Василь Свалявчик – постійний гість Міжгірщини.

Звісно, сюди його манить незбагненна мальовнича краса, яку він витончено відображає на полотнах, і вони дійсно належать до розряду шедеврів. Василь Петрович визнає, що його творчі путівці справді найчастіше пролягають у верховинський край, який передусім своєю чарівністю додає йому наснаги і настрою у роботі, що саме ця глибинка – основна його творча лабораторія. Тут за своїх частих приїздів устиг познайомитися з багатьма місцевими людьми, які стали його друзями.

Громадське об'єднання спілки художників «Карпатські кольори», членами якого є здебільшого міжгірські майстри пензля і яким керує його засновник-синевирець Василь Шиндра, висунуло заслуженого художника України В. П. Свалявчика на здобуття вищого звання – народного художника України, яке йому було нещодавно присуджено Указом Президента України з нагоди відзначення Дня Конституції України. Звичайно, ця рекомендація, яка втілилася у дійсність на високому рівні, лише додає авторитету як «Карпатським кольорам», так і загалом Міжгірщині.

А самого Василя Свалявчика прихильники його таланту на Верховині від усієї душі щиро вітають із черговим вагомим визнанням, зичать сучасному метру закарпатської школи живопису міцного здоров'я і нових творчих злетів.

Василь ПИЛИПЧИНЕЦЬ

АВГУСТИН ВОЛОШИН – ЗА УКРАЇНУ ДО КІНЦЯ

Для молодих українців наша держава – доконаний факт, вона ніби існувала завжди. З одного боку, це добре, адже немає шлейфа стереотипів минулого, але з іншого – може видатися, що Україна – це те, що впало з неба просто так. Однак зовсім інакше це виглядало років 30 тому, коли ще була міцною і, здавалося б, незломною радянська «машина». Що взагалі можна казати про 20–30-ті роки XX століття, коли український народ виявився розірваний між Польщею, СРСР, Румунією та Чехословаччиною, без бачення швидкого чи навіть узагалі будь-якого відновлення державності, а відтак – падіння народу в прірву асиміляції та зникнення. Але важкі часи народжують великих людей. Августин Волошин – серед них.

Усіх шпальт нашої газети не вистачить, щоб бодай поверхнево перерахувати те, що зробив цей скромний чоловік для Закарпаття й України загалом. У час, коли на Закарпатті те, що хотіло бути елітою краю, безпомічно хворе на русофільську та мадяронську хворобу, пробувало вести закарпатців невідомо яким «путьом», отець-монсеньйор Августин Волошин займався просвітництвом закарпатського люду без пафосної політичної демагогії, популізму і закордонних грошей від чергових імперських «добродіїв». Тому й не дивно, що його діяльність, а також діяльність його колег мала відчутний відгомін серед закарпатців. А відтак – різкий спалах українського руху на найбільш віддаленій, забутій попередньою мадярською владою території – Підкарпатській Русі. Августин Волошин разом із діячами українського руху домігся майже неможливого – зумів відкрити людям очі на те, що відбувається в світі навколо, якого вони роду. Зрозуміло, що ця діяльність не була вигідна «добродіям»-сусідам українського народу, проте була критично необхідною для самого народу.

Як результат у середині XX століття посеред тоталітарних держав, які всіма силами готувалися з'їсти одна одну, виникає Українська Держава. І хто б міг подумати – в колишній Підкарпатській Русі! Причому оголосила про майбутнє з'єднання всіх Українських земель у соборній державі!

Зрозуміло, що це пробачити Волошину не могли. Особливу ненависть він викликав у радянських шовіністів, адже зазіхнув на Україну, без якої існування імперії втрачало сенс. Тому Волошина слід було ліквідувати. Імперія загалом побудована на страху, і її раби-виконавці, й ідеологи також зліплені були зі страху. Боялися сімдесятиоднорічного чоловіка, людини в літах, боялися вільної людини духу і чину. Цьогоріч, 19 липня, маємо 71-шу річницю з дня смерті Президента Карпатської України Августина Волошина, закатованого в московській тюрмі рабами системи. Але дух неможливо вбити, а справа, яка була зроблена Волошиним, вижила, зміцніла і, врешті-решт, перемогла.

У цій статті – короткий нарис останніх місяців життя Президента, від його арешту в Празі, в травні 1945, до смерті – 19 липня 1945 року.

ПРАГА

14 жовтня 1938 року Августин Волошин дістав титул доктора права в Українському вільному університеті (УВУ) в Празі на факультеті права та суспільних наук. Це відбулося через тиждень після проголошення автономії Підкарпатської Русі. Потім відбулися відомі політичні перипетії, Августин Волошин очолив автономний уряд Карпатської України, розпочалися державотворчі процеси на Закарпатті, відтак Волошин фізично не мав часу для роботи в університеті. Як свідчать архівні документи, опубліковані дослідницею Т. Беднаржовою, в зимовому півріччі 1940–1941 років Августин Волошин уже мав лекції на філософському факультеті Українського вільного університету. В 1944–1945 роках мав прочитати для студентів курси лекцій із таких предметів: «Методологія морального виховання», «Теорія навчання», «Педагогічна телеологія», «Уривки педагогічної освіти» та «Нова доба української освіти».

Відомо, що під час викладання в УВУ Волошин плідно займався й літературною діяльністю. Як відзначають дослідники Микола Вегеш та Маріан Токар, згідно зі «Списком праць професорського персоналу УВУ, готових до друку або які мали бути готові до 01.06.1945 року, видно, що Августин Волошин підготував до друку історичну драму «Фабіола», книги «Теорія виховання», «Педагогічна телеологія» і продовжував працювати над «Методологією морального виховання», «Педагогічною хрестоматією», «Педагогічною психологією».

Августин Штефан зазначав, що в Празі А. Волошин написав також історичну п'єсу «Князь Лаборець» і драму «Син Срібної Землі Юрій Довжа», але гітлерівська цензура не дозволила їхню публікацію. Така ж доля спіткала інші твори А. Волошина, зокрема оповідання з верховинського життя «У плаю», переклади творів св. Августина «Божий Град» та «Ісповідання». Августин Волошин багато працював над перевиданням своїх головних праць з педагогіки, адже необхідно було їх довести до рівня вищої академічної освіти. Рукописи «Педагогічної дидактики», «Педагогічної методики» та двотомної «Педагогічної хрестоматії» були передані видавництву «Пробоєм», яке очолював Степан Росоха, однак його власник був заарештований, а видавництво закрите. Яка подальша доля рукописів А. Волошина – невідомо.

Перебуваючи в еміграції, А. Волошин приділяв багато уваги залученню українських дітей до шкіл, гімназій. А. Штефан пригадував: «У липні 1940 р. Президент Волошин написав мені, щоб я переселився до Праги й перебрав, рятував Модржанську українську гімназію, бо чехи хочуть її зліквідувати... По двох тижнях мене найменовано директором Модржанської української гімназії». Врятувавши цей навчальний заклад від закриття, А. Волошин на цьому не зупинився, а часто його відвідував, тішився, що близько 90 карпатоукраїнських хлопців і дівчат та близько 120 молодих людей із інших українських земель мали там регулярну середньошкільну науку та жили в гуртожитках. Августина Волошина не раз можна було зустріти і в інших місцях, де проживали українські діти. Так, у 1940 р. він відвідав інтернат для дітей емігрантів у Мозтанах. Піклувався він і про долю студентів Торговельної академії, яка опинилася в Словаччині. Уряд цієї країни не дуже радо поставився до появи українських академістів у Братиславі. Михайло Ледида, який тепер проживає в Карлових Варах, пригадував: «Викладацький склад академії розпочав переговори з представниками словацьких властей про необхідність завершення навчального процесу для її студентів. Тільки після тривалих клопотань... їм було дозволено». І в цьому велика заслуга А. Волошина й А. Штефана.

Августин Волошин із сестрами-василіанками у Празі

В Українському вільному університеті Августин Волошин пройшов непростий шлях від рядового професора до ректора. За рішенням Сенату УВУ, ухваленому на своєму засіданні 16 квітня 1945 р., обов'язки ректора УВУ були покладені на А. Волошина.

Хоча в Празі Августин Волошин себе віддав педагогічній і науковій роботі, однак повністю політику не полишив. Протягом празького періоду він мав зустрічі з політичними діячами української еміграції Павлом Скоропадським і Андрієм Мельником.

АРЕШТ

...Закінчувався 1944 рік. Друга світова війна вступала в свою завершальну стадію. Четвертий український фронт ще перебував на Закарпатті, але своїм вістрям уже був спрямований на Європу. Попереду ще багато боїв, тисячі людей назавжди залишаться лежати в чужій землі, але те, що війні скоро кінець, знали, мабуть, усі. Разом із фронтом, немов його супроводжуючи, однак, будучи його складовою частиною, просувався вперед і так званий 4-й департамент «Смершу». Серед низки завдань, які були поставлені перед смершівцями, було «виловлення і знешкодження українських буржуазних націоналістів».

Перше знайомство А. Волошина з працівниками «Смершу» відбулося 11 травня 1945 р., однак тоді все обійшлося. У нього забрали ключі від ректорської канцелярії та архів (як нам тепер не вистачає матеріалів цього архіву!). Можливо, для того щоб «заспокоїти» похилого віку людину, Президентові видали «бумагу», згідно з якою він міг спокійно продовжувати займатися своєю роботою, не боячись арешту. Та все було далеко не так, як могло здатися на перший погляд. «Недрімлюче око» працівників «Смершу» уважно слідкувало за кожним його кроком, а біля будинку на вулиці Подлипками, 12, де він мешкав, постійно чергували смершівці.

15 травня 1945 р. біля цього ж таки будинку зупинилася машина чеської поліції. З неї вийшла людина у формі офіцера МДБ. Минула мить – і капітан Шибайлов (так звали чи це було псевдо смершівця) вже відкривав двері будинку. Переконаний у тому, що виникло якесь непорозуміння, господар показав документ і сказав, що його вже переслухали і звільнили. Офіцер запевнив, що турбуватись не потрібно, залишилось уладнати деякі формальності, незабаром його привезуть додому. Коли машина, в яку Шибайлов запропонував сісти Волошину, під'їхала до вулиці Делострелецької, колишній Президент,

Августин Волошин

імовірно, зрозумів, що він уже додому не повернеться. У будинку під номером 11 тимчасово розміщувався слідчий відділ «Смершу». Звичайно, вивіски, яка б про це говорила, на ньому не було.

В «Особовій справі Августина Волошина» знаходимо невелике повідомлення: *«Задержан 15 мая 1945 года в Праге-16, ул. Подлипками, 12. При задержании изъята круглая печать с подписью «Президия правительства Подкарпатской Руси».* До цього додамо, що Волошин був заарештований незаконно, адже співробітники МДБ СРСР навіть не пред'явили йому ордер на арешт. Названий документ був представлений Волошину слідчим головного управління «Смерш» майором Вайндорфом (№749) тільки 5 червня 1945 р., тобто тоді, коли він був в'язнем Лефортівської тюрми.

У 1948 р. в Німеччині були опубліковані спогади Івана Мондича (Н. Синевирського) «Смерш. Год в стане врага». Автор в 1945 р. працював перекладачем у контррозвідці «Смершу». Пропонуємо вашій увазі деякі уривки з цієї унікальної книги:

«Приїхало авто капітана Шибайлова.

– Здоров, Миколо! – Шибайлов усміхався. Його товсте і рожеве лице висловлювало вдоволення, що успішно виконав завдання.

– Пізнаєш?

Я подивився в сторону кругленького монсеньйора, що виступав з авто.

– Волошин!

– Так. Це він. Ваш бувший президент.

Старик Волошин якось непритомно подивився в мою сторону. Мабуть, він навіть не бачив мене. Його очі блудили десь далеко, в невідомих краях.

– Куда смотришь, поп? На небо? Поздно! Нужно было раньше Богу молиться, а не политикой заниматься.

Волошин слухав Шибайлова байдуже.

– Ну, валяй, валяй вот с этим бойцом в подвал! Быстрее!

Волошин поспішив. Він якби все ще не вірив, що його арештовано... Я подивився в сторону, куди Волошин віддалявся. Вояк ударив прикладом його в спину...»

ЛЕФОРТОВО

Через деякий час А. Волошина перевезли до Москви і помістили в одну з камер-одиночок Лефортівської тюрми. Якою ж була ця твердиня Міністерства державної безпеки? Споруджена ще при царизмі, ця тюрма була закрита в 1917 р. Однак після двадцятирічного «відпочинку» Й. Сталін у 1937 р. помістив у ній вищий командний склад армії на чолі з маршалом М. Тухачевським, і відтоді вона існує до наших днів. Відомий радянський розвідник Леопольд Треппер, який свого часу мав можливість детально ознайомитися з цією тюрмою, у своїх споминах «Велика гра» писав: «Споруда нагадує мені старовинну фортецю Сен-Жак д'Арк на Середземноморському узбережжі Палестини... Зсередини тюрма нагадує цирк, три поверхи колових галерей, вздовж яких розміщувались камери. Всередині – великий, пустинний плац, звідки можна наглядати за всіма поверхами».

Колишній військовий прокурор М. Ушов, який пройшов усі «кола пекла», так описав камеру, в якій він знаходився: «Камера, в яку я потрапив, являла собою довгу вузеньку кімнатку у вигляді кам'яного мішка. Віконечко прикрито незмінним залізним козирком. Світло з вулиці ледь-ледь пробивалось. Щодоби горіла вмонтована в стелю електрична лампочка. Біля стін наглухо прикріплений невеликий, продовгуватий залізний столик, а поряд з ним масивна табуретка. Зліва при вході в камеру прикріплений металічний унітаз, а поряд – водопровідний кран і маленька раковина. Стіни на півтора метра зафарбовані густо-зеленою фарбою. В дверях камери, як і в інших тюрмах, невелике віконечко, у вигляді кватирки, так званий собачник, через який ув'язненим подається їжа, вода і робляться зауваження... В камері холодно. Всього 6-7 градусів тепла. Довго сидіти на одному місці неможливо. Ми не тільки ходили, але буквально бігали по камері, намагаючись хоч трохи зігрітись...»

Слід зазначити, що про існування такої тюрми мало хто знав, хоча чутки про неї існували. Один із в'язнів пригадував: «В три години ночі я був доставлений у Лефортівську тюрму. Про те, що існує така тюрма, я, старий москвич, не мав жодного уявлення...» Інший в'язень пише, що «Лефортівська тюрма відрізняється від інших тюрем особливою жорстокістю і страшним режимом. Чутки про неї доходили до тюрем інших міст. Деякі ув'язнені, які побували в Лефортівській тюрмі, від однієї тільки згадки про неї починали труситися».

Перебування в тюрмі негативно впливало на нервову систему ув'язненого. Як пригадував Треппер, людина не мала ні хвилини спочинку. Протягом години по десять разів відчинялися двері камери і лунали попередження: ви забагато ходите, ви дуже довго сидите, ви недостатньо рухаєтесь тощо. Заснути було майже неможливо, бо щовечора близько десятої години починалось занадто бурхливе тюремне життя: безперестанне гримання дверима, кроки тих, кого вели на допит. Годували надзвичайно погано. Складалось враження, що все робилося для того, щоб повністю підірвати здоров'я людини.

Під час арешту Волошину виповнилось 70 років. Можливо, в читачів промайне думка, що похилого віку людина перебувала в кращих умовах, мала які-небудь привілеї. На жаль, мусимо вас розчарувати, вік для ув'язненого не був спасінням. Ученому-мікробіологу Надсону, якого повели на допит, було 73 роки. І коли через дві доби (!) він повернувся, то товариші по камері його не впізнали: «Виглядав він дуже погано. Лице земляного кольору, очі запалені. Від утоми він ледве тримався на ногах... навіть не міг їсти».

ДОПИТИ

У Волошина не посоромились відібрати при арешті навіть золоті речі, які по праву належали йому як каноніку. До речі, коли на прохання вчених Ужгородського державного університету з Москви вислали для тимчасового користування «Особову справу Августина Волошина», то з цих цінних речей нічого не збереглося. Безперечно, що вони поповнили колекцію когось зі слідчих. І як не погодитися з М. Ушовим, який писав, що «співробітники НКВС були, як правило, владолюбними, безчесними, дуже обмеженими і охочими до грошей і нагород, готовими в ім'я особистих інтересів здійснити будь-яку підлість, забувши про людську совість».

Перший допит Августина Волошина був 22 травня, після чого послідували наступні – 24 травня, 5,9,12,14,19 і 20 червня 1945 р. На останньому допиті йому було зачитано постанову про оголошення звинувачення. Уважно її прочитавши, Августин Волошин майже з усім погодився: «У чому мене звинувачують статті звинувачення мені зрозумілі... Винним себе визнаю». Можна собі уявити, до якого стану була доведена ця 70-літня людина, якщо вона визнавала себе винною навіть у тих «бідах», до яких не мала жодного стосунку. І дійсно, працівники МДБ могли примусити говорити навіть мертвого...

20 червня 1945 р. Августинові Волошину було пред'явлено обвинувачення, згідно з яким він «проводив ворожу діяльність проти Радянського Союзу». Наводимо його повністю:

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

(О предъявлении обвинения)

г. Москва, 1945, июня 20 дня

Я, следователь следственного отдела Главного управления «Смерш» майор Вайндорф, рассмотрев следственный материал по делу и приняв во внимание, что Волошин Августин Иванович достаточно изобличается в том, что являясь членом т.н. правительства Карпатской Украины и «Украинского народного объединения» проводил враждебную деятельность против Советского Союза,

постановил:

Руководствуясь стст.128 и 129 УПК РСФСР, привлечь Волошина Августина Ивановича в качестве обвиняемого по стст. 58-4 и 58—11 УК, о чем объяснить обвиняемому под расписку в настоящем постановлении.

«Согласен»

Начальник Отделения Следственного отдела

подполковник Кулешов.

«Утверждено»

Зам. начальника Следственного отдела

Главного управления «Смерш»

подполковник Флягин.

20 июня 1945 [3, Н-17681].

Після останнього допиту, який вів слідчий Вайндорф, здоров'я Августина Волошина різко погіршилося, і його перевели в Бутирську тюрму. Про перебування Волошина в Лефортові маємо свідчення В. Марчука з Житомирщини: «Сидів 8 місяців у Лефортівській тюрмі. Зразу після Дня Перемоги до мене в камеру-одиночку помістили Августина Волошина – Президента Карпатської України. Це був невисокий, повний чоловік років за 70. Він мав хворий шлунок і не міг їсти. Свою їжу віддавав мені. Потім до нас підсадили ще якогось Барковського, це був стукач, але ми цього не знали. Він заводив провокаційні розмови і потім доносив слідчому. Пам'ятаю такий випадок. Я не знав жодної молитви і Волошин учив мене «Отче наш». Коли наступного разу мене викликали на допит, слідчий сказав: «Ну, как, «Отче наш» выучил уже?» Тоді я не здогадався, звідки слідчий знає про молитву. Хто такий Барковський, дізнався в Бутирській тюрмі від одного викладача військової академії, до якого теж підсаджували Барковського.

Молодий Августин Волошин із сім'єю

Щодня Волошин розповідав про життя Ісуса Христа, також про себе, як він їздив до Рима, до Праги. Я дізнався, що Волошин зустрічався з Ріббентропом, Степаном Бандерою і Мельником, казав, що його звинувачують у германофільстві. Це слово я вперше почув від нього, і воно мені запам'яталося.

Одного разу в камері Волошин писав заяву на ім'я Молотова. У цій заяві він зазначив, що його заарештовано несправедливо, що він громадянин іншої держави. Пригадую початок заяви: «Премьер-министру господину Молотову от бывшего премьер-министра Закарпатской Руси доктора Волошина».

Із кожним днем Августин Іванович слабнув. Навіть сам вже не міг виходити на прогулянку. Ми брали його під руки і виводили гуляти. Одного разу він попросив його залишити. Коли ми повернулися з прогулянки, у камері його не застали. Два місяці був з нами. На все життя запам'ятав я цю добру і розумну людину».

Свідчення В. Марчука повністю підтверджуються даними заключення медичного персоналу Бутирської тюрми:

«Врачебное заключение 10 июля 1945 г.

Заключенный Волошин Августин Иванович 1874 г. рождения обратился впервые за медпомощью 23 мая 1945 г. с жалобами на боли в области сердца, одышку и общую слабость.

Объективно: заключенный правильного телосложения, с чрезмерным отложением жира, кожа и видимые слизистые бледны. Сердце – границы расширены во все стороны, тоны глухие, акцент на втором тоне аорты.

В легких ослабленное дыхание, сухие хрипы. Печень и селезенка не пульсируются, безболезненны.

В течение последнего времени заключенный резко ослаб, усилилась одышка и общая слабость, сильно отекли ноги, совершенно исчез аппетит. Заключенный встает и передвигается только с посторонней помощью.

Всевышеизложенное говорит за то, что у заключенного имеется кардиосклероз с упадком сердечной деятельности, вследствие чего он нуждается в немедленном направлении в больницу Бутырской тюрьмы для стационарного лечения.

Начальник санчасти Лефортовской тюрьмы НКГБ СССР

майор медицинской службы Яншин [3, Н-17681]».

Сучасні дослідники називали різні дати смерті Президента: 11, 14, 17 липня 1945 р. На основі «Справи Волошина» ми маємо можливість встановити точну дату смерті:

Акт

Заключенный Волошин Августин Иванович, 1874 г. рождения, находящийся в больнице с 11.VII.1945 по поводу декомпе сированного порока сердца, воспаления почек, хронического колита, 19.VII.1945 в 15 час. 20 минут умер от паралича сердца.

Так закінчилося життя славного сина українського народу, Президента Карпатської України Августина Івановича Волошина. У «Заповіті», написаному 19 серпня 1944 р. у Празі, Волошин вважав, що «лиш загальнохристиянська етика, що стоїть над народами й державами, може забезпечити й нашому народові почесне місце в родині цивілізованих націй». До цього ми повинні прагнути.

Олексій ШАФРАНЬОШ

У статті використаний матеріал праці: Вегеш М. М. Кляп М. І., Тарасюк В. Ю., Токар М. Ю. Августин Волошин. Життя і помисли президента Карпатської України.

А. Волошин (його прийомні діти

РОЗРОБЛЯЄТЬСЯ РЕГЛАМЕНТ ВИЩОЇ РАДИ ПРАВОСУДДЯ

У Вищій раді юстиції стартувала робота над регламентом Вищої ради правосуддя. Над документом також працюватимуть експерти Асоціації правників України та проекту ЄС «Підтримка реформ у сфері юстиції в Україні».

Як повідомили «ЗіБ» у ВРЮ, перше засідання робочої групи відбулось 4 липня.

Зауважимо, згідно зі змінами до Конституції, Вища рада юстиції має бути реорганізована у Вищу раду правосуддя.

Вища рада правосуддя займатиметься таким:

– вноситиме подання про призначення судді на посаду;

– ухвалюватиме рішення щодо порушення суддею чи прокурором вимог про несумісність;

– розглядатиме скарги на рішення відповідного органу про притягнення до дисциплінарної відповідальності судді чи прокурора;

– ухвалюватиме рішення про звільнення судді з посади;

– надаватиме згоду на затримання судді чи утримання його під вартою;

– ухвалюватиме рішення про тимчасове відсторонення судді від здійснення правосуддя;

– вживатиме заходів щодо забезпечення незалежності суддів;

– ухвалюватиме рішення про переведення судді з одного суду до іншого, виконуватиме інші функції відповідно до закону.

Для повноцінної реалізації цих змін необхідно, щоб набрав чинності Закон «Про судоустрій і статус суддів» (досі не підписаний Президентом України) та було ухвалено Закон «Про Вищу раду правосуддя», робота над яким триває.

Відзначається, що дискусія торкнулася проблемних питань законопроекту, зокрема щодо доцільності впровадження принципу змагальності у дисциплінарний процес, а також обсягу прав заявника та судді, процедури оскарження рішень дисциплінарних палат Вищої ради правосуддя та забезпечення права на захист, необхідності більш чіткого врегулювання строків розгляду дисциплінарних справ, зокрема в майбутньому регламенті Вищої ради правосуддя, та інших питань.

Від Проекту ЄС участь у першому засіданні робочої групи взяли міжнародний експерт проекту, суддя апеляційного суду Литви Артурас Дрюкас, національний експерт проекту Юлія Землицька, а також президент Асоціації правників України Денис Бугай, експерт проекту «Ефективність дисциплінарних органів в системі судочинства» Ярина Дупай. Від Вищої ради юстиції – члени секції ВРЮ з питань призначення суддів на посади та звільнення їх із посад Наталя Волковицька, Алла Олійник, члени дисциплінарної секції Андрій Бойко, Ірина Мамонтова, Анатолій Мірошниченко, а також працівники секретаріату: начальник відділу міжнародного співробітництва Владислав Гуртенко, начальник відділу взаємодії зі ЗМІ Оксана Лисенко, головний спеціаліст відділу міжнародного співробітництва Дар'я Богатчук.

ПРАКТИКА У НОРМАТИВНІЙ ЗАЛЕЖНОСТІ

Якщо Європейський суд із прав людини вказує на недоліки у рішенні, це ще не означає, що провина лежить на самому законнику. Саме такого висновку дійшла Вища рада юстиції, адже суддям доводиться застосовувати ті норми, які ухвалює парламент. І саме на цьому етапі й можуть виникнути труднощі.

ЗАХИСТ НЕ ПЕРЕДБАЧЕНО

Коли мова йде про роботу Тимчасової спеціальної комісії з перевірки суддів судів загальної юрисдикції, передусім згадуються скарги на взяття під варту учасників подій на Майдані та позбавлення посвідчень водія. Разом із Законом «Про відновлення довіри до судової влади в Україні» було передбачено, що до повноважень ТСК належала і перевірка суддів, «які ухвалили рішення з допущенням порушень Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, констатованих у рішенні Європейського суду з прав людини». Скарги на таких законників перейшли «у спадок» і до ВРЮ.

Зокрема, Українська Гельсінська спілка з прав людини звернулась зі скаргою на суддів Верховного Суду Анатолія Скотаря та Олену Кузьменко. Щоправда, за той час, доки матеріали чекали своєї черги, перший уже встиг піти у відставку, а тому скарга на нього мала залишитися без розгляду. А ось підстави для застосування санкцій стосовно О. Кузьменко, на думку скаржника, залишались.

Заява правозахисників була мотивована тим, що наслідком рішення суддів стало встановлення ЄСПЛ порушення конвенції у справі «Максименко проти України». Адже громадянину було відмовлено у наданні безоплатної правової допомоги під час розгляду справи у ВС.

Член ВРЮ Анатолій Мірошниченко зазначив, що ЄСПЛ дійсно констатував порушення ст. 6 конвенції.

Водночас у рішенні Суду зазначено, що відмова у наданні безоплатної правової допомоги обумовлена відсутністю «будь-якої процедури призначення захисника для надання безоплатної правової допомоги на тій стадії провадження, коли відповідно до Кримінального процесуального кодексу така юридична допомога вже більше не була обов'язковою». Таким чином, наголосив А. Мірошниченко, порушення прав людини є наслідком відсутності необхідних механізмів. Відповідно, воно не було наслідком дій суддів, які розглядали справу. У результаті і доповідач, і більшість членів Ради не побачили підстав для відкриття дисциплінарного провадження.

АВІАЦІЙНІ ПЕРЕСТОРОГИ

За результатами розгляду в ЄСПЛ із заявою звернулась профспілкова організація «Професійна спілка бортпровідників ЗАТ «Авіакомпанія «Аеросвіт». Вони скаржились одразу на 5 суддів із Бориспільського міськрайонного суду, Апеляційного суду Київської області та Вищого спеціалізованого суду з розгляду цивільних і кримінальних справ.

Ще у 2011 р. суд до першої інстанції задовольнив позов авіакомпанії про визнання страйку незаконним. Така позиція спиралась на ст.18 Закону «Про транспорт», відповідно до якої «страйк на підприємствах транспорту допускається у разі невиконання адміністрацією підприємства умов тарифних угод, крім випадків, пов'язаних з перевезенням пасажирів, обслуговуванням безперервно діючих виробництв, а також коли страйк становить загрозу життю і здоров'ю людини». Згодом цей вердикт витримав перевірку апеляційною та касаційною інстанціями.

Зі свого боку, ЄСПЛ ухвалив рішення у справі «Веніамін Тимошенко та інші проти України», в якому вказав на порушення ст. 11 конвенції, за якою право мирних зібрань і створення профспілок «не підлягає жодним обмеженням, за винятком тих, що встановлені законом і є необхідними в демократичному суспільстві в інтересах національної або громадської безпеки, для запобігання заворушенням чи злочинам, для охорони здоров'я чи моралі або для захисту прав і свобод інших осіб». При цьому у Страсбурзі встановили, що хоча заборона страйку і ґрунтувалась на національному законодавстві, закон «не був достатньо точним і передбачуваним».

«Таким чином, судді неправильно застосували норми матеріального права. Зокрема не була врахована ст. 11 конвенції. Водночас така позиція не може визнаватись як такою, що «ґрунтується на умислі або грубій необережності суддів. Адже вони посилались на закон», — наголосив А. Мірошниченко

Як наслідок, неправильне застосування норм не утворює складу дисциплінарного правопорушення, вважає член Ради. У цьому випадку більшість членів колегіального органу погодилися з такою позицією.

Розгляд цих скарг виявляє не лише недоліки в роботі законодавця, але й бажання сторін покласти провину за порушення своїх прав саме на суддів, хоча їм доводиться працювати з тією «матеріальною базою», яку вони отримують від Верховної Ради. І в результаті Україна продовжує обіймати лідируючі позиції за кількістю скарг до ЄСПЛ, хоча називати це провиною тільки суддів навряд чи доречно.

Олексій ПИСАРЕВ

ХТО СЛІДКУВАТИМЕ ЗА БАГАТОПОВЕРХІВКАМИ ДО ПРИЗНАЧЕННЯ УПРАВИТЕЛЯ?

У разі якщо об'єднання співвласників багатоквартирного будинку не створено, управителя цього будинку призначають за результатами конкурсу, проведеного місцевою владою. До обрання такого управителя за будинком слідкуватиме той виконавець послуг, який займався цим і раніше.

Відповідний Закон «Про внесення змін до статті 13 Закону України «Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку» опублікували в «Голосі України».

Зауважимо, у разі якщо місцевою радою або її виконавчим органом було ухвалено рішення про делегування іншому органу – суб'єкту владних повноважень функцій зі здійснення управління об'єктами житлово-комунального господарства, забезпечення їхнього утримання та ефективної експлуатації, управитель призначається на конкурсних засадах таким органом.

У такому разі ціна послуги з управління багатоквартирним будинком визначається за результатами конкурсу, який проводиться в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної житлової політики і політики у сфері житлово-комунального господарства, а договір про надання послуг з управління багатоквартирним будинком строком на один рік від імені співвласників підписує уповноважена особа виконавчого органу відповідної місцевої ради, за рішенням якого призначено управителя. Якщо за один місяць до закінчення зазначеного строку жодна зі сторін не повідомить письмово другу сторону про відмову від договору, договір вважається продовженим на черговий однорічний строк.

У період від оголошення конкурсу з призначення управителя багатоквартирного будинку до моменту визначення переможців конкурсу і укладення договорів про надання послуг з управління багатоквартирним будинком послуги з утримання будинків, споруд та прибудинкових територій продовжують надавати у відповідних багатоквартирних будинках виконавці таких послуг, які надавали відповідні послуги до початку проведення конкурсу.

Якщо протягом дії договору про надання послуг з управління багатоквартирним будинком, укладеного за результатами конкурсу, співвласники ухвалять рішення про зміну форми управління будинком або про обрання іншого управителя, співвласники мають право достроково

розірвати такий договір.

У разі зміни форми управління багатоквартирним будинком або обрання іншого управителя виконавець послуг з утримання будинків, споруд та прибудинкових територій має здійснити остаточне нарахування плати за послуги відповідно до фактичних нарахувань та обсягів наданих послуг.

Співвласники багатоквартирних будинків, утримання яких до дня набрання чинності цим Законом здійснювали житлово-будівельні (житлові) кооперативи, продовжують відшкодовувати витрати на утримання відповідних будинків, споруд та прибудинкових територій таким кооперативам до моменту створення в багатоквартирному будинку об'єднання співвласників багатоквартирного будинку (зокрема шляхом реорганізації кооперативу) або ухвалення співвласниками рішення про форму управління багатоквартирним будинком.

ВЕРХОВНИЙ СУД УКРАЇНИ ВИСЛОВИВСЯ ЩОДО ВИСЕЛЕННЯ

Постановою від 22.06.2016 у справі №6-197цс16 Верховний Суд висловив правову позицію щодо усунення перешкод у користуванні власністю шляхом виселення. Як виняток допускається виселення громадян без надання іншого жилого приміщення при зверненні стягнення на жиле приміщення, що було придбане громадянином за рахунок кредиту, повернення якого забезпечене іпотекою відповідного приміщення.

За змістом ч. 2 ст. 40 Закону «Про іпотеку» та ч. 3 ст. 109 Житлового кодексу УРСР у редакції, чинній на час виникнення спірних правовідносин, після ухвалення рішення про звернення стягнення на переданий в іпотеку житловий будинок чи приміщення шляхом позасудового врегулювання на підставі договору всі мешканці зобов'язані на письмову вимогу іпотекодержателя або нового власника добровільно звільнити житловий будинок чи жиле приміщення протягом одного місяця з дня отримання цієї вимоги. Якщо мешканці добровільно не звільняють житловий будинок або приміщення у встановлений або інший погоджений сторонами строк, їхнє примусове виселення здійснюється на підставі рішення суду.

Відповідно до ч. 2 ст. 109 ЖК УРСР громадянам, яких виселяють із жилих приміщень, одночасно надається інше постійне жиле приміщення, за винятком виселення громадян при зверненні стягнення на жилі приміщення, що були придбані ними

за рахунок банківського кредиту чи іншої особи, повернення якого забезпечене іпотекою відповідного жилого приміщення. Постійне жиле приміщення, що надається особі, яку виселяють, повинно бути зазначено в рішенні суду.

Аналіз зазначених правових норм дає підстави для висновку про те, що під час ухвалення судового рішення про виселення мешканців при зверненні стягнення на жиле приміщення застосовуються як положення ст. 40 Закону «Про іпотеку», так і норма ст. 109 ЖК УРСР.

Адвокатське бюро «Срібна Земля»

НАДАННЯ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ ФІЗИЧНИМ ТА ЮРИДИЧНИМ ОСОБАМ

Адреса: 88000, Закарпатська область, м. Ужгород, вул. Гойди, 4, т./ф.: 8 (0312) 61-28-01; 8 (03122) 3-31-32; моб.: 050 611 38 24; 099 237 74 93; E-mail: zem_2006@ukr.net.ua.

У ШКОЛІ ЗМЕНШУЄТЬСЯ ІНТЕРЕС ДО МАТЕМАТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Інноваційне виробництво та високотехнологічний бізнес, які є головними двигунами сучасної економіки, не розвиватимуться в Україні без належного рівня математичної та природничої освіти. Про це йшлося під час засідання Асоціації ректорів вищих технічних навчальних закладів, яке відбулося на базі Національного гірничого університету.

У засіданні взяли участь міністр освіти Лілія Гриневич, ректори і представники понад 25 ВНЗ України, керівники великих промислових підприємств і компаній.

«Ми всі розуміємо, що наша країна матиме майбутнє, якщо розвиватиме високотехнологічну інноваційну економіку. Тому якщо ми не виведемо на новий рівень інженерно-технічну та природничу освіту, то не зможемо рухатися далі», – зазначила міністр освіти.

Вона, аналізуючи загальні процеси в освіті, констатувала зниження інтересу до вивчення математичних і природничих дисциплін у середній школі, що негативно позначається на інженерно-технічній та природничій освіті у вищій школі.

«Це дуже небезпечно, оскільки технічні виші є джерелом для оновлення кадрів високотехнологічного бізнесу. Ми спільно повинні знайти точки росту, моделі, щоб вийти з цієї кризи», – підкреслила Лілія Гриневич.

Зі свого боку, ректор НТУ «Київський політехнічний інститут» Михайло Згуровський наголосив на необхідності визначення стратегічного значення технічної та природничо-математичної освіти.

«Ми маємо сформулювати завдання для країни – подвоїти ВВП до 450 млрд. доларів на рік, при цьому зберігаючи стабільність суспільної та культурної систем. Для досягнення таких результатів країна має перейти на високотехнологічний шлях розвитку. Це можна зробити тільки якщо активізувати головні кластери економіки, які є найбільш конкурентними. Такими кластерами для України, за даними Світового центру даних з геоінформатики та сталого розвитку, є: аграрний сектор, військово-промисловий комплекс, створення нових речовин і матеріалів, ІТ, нова енергетика, високотехнологічне машинобудування, науки про людину, транзитна інфраструктура, туризм. Очевидно, що без визнання стратегічного значення технічної та природничо-математичної освіти розвивати ці кластери буде просто нікому», – зазначив Згуровський.

Учасники засідання відзначили, що подолання кризових явищ у технічній і природничій освіті пов'язане з посиленням співпраці з інноваційним бізнесом. У ході засідання обговорювалися проблеми забезпечення потреб держави фахівцями технічного і природничого профілю, принципи формування державного замовлення, стан підготовки до європейської акредитації інженерних програм в Україні, принципи вдосконалення ЗНО, розширення співпраці між бізнесом, освітою і наукою тощо.

ЯК АБІТУРІЄНТАМ ПОДАТИ ЗАЯВУ НА ВСТУП ДО ВИЗ?

11 липня розпочалася вступна кампанія до вищих навчальних закладів України. Цьогорічні абітурієнти, які мають атестат про повну загальну середню освіту та сертифікат ЗНО 2016 року і бажають вступити на денну форму навчання за ступенями: молодший бакалавр, бакалавр (магістр і спеціаліст медичного, фармацевтичного або ветеринарного спрямувань), подаватимуть заяви через Інтернет. Кожен абітурієнт у 2016 році зможе подати 15 заяв на 5 різних спеціальностей у будь-який університет за власним вибором.

Із метою практичної допомоги вступникам Державним підприємством «Інфоресурс» розроблено спеціальну інструкцію, що містить пояснення, як правильно подати документи до вищих навчальних закладів.

Реєстрація вступників відбуватиметься на сайті: http://ez.osvitavsim.org.ua/.

Правильність і достовірність введених під час реєстрації даних є одним із визначальних факторів для успішного подання заяви про вступ. Наприклад, середній бал атестата про повну загальну середню освіту вступник має вводити вручну, а також завантажити сканкопію додатку до атестата. У випадку якщо навчальний заклад при перевірці виявить помилкові дані про середній бал атестата, він має право відмовити абітурієнту в участі у конкурсному відборі.

У Міністерстві освіти і науки розпочато роботу консультативних телефонних ліній із питань вступу абітурієнтів до вищих навчальних закладів.

Фахівці МОН і волонтери громадської організації «Фонд «Відкрита політика» консультуватимуть громадян із питань вступу до вищих навчальних закладів за номерами: (044) 481-32-15 та 068-951-25-13.

Для дзвінків з території Криму та тимчасово непідконтрольних територій Донецької та Луганської областей працюють такі номери: 050-550-54-11 та 0 800 504 425.

РЯД МАГІСТЕРСЬКИХ ПРОГРАМ НЕ ДІСТАЛИ АКРЕДИТАЦІЮ

Члени Акредитаційної комісії України відмовили в акредитації магістерських спеціальностей, за якими навчання здійснювалося лише один рік. Про це йдеться у повідомленні МОН.

За словами міністра освіти Лілії Гриневич, акредитувати магістерські спеціальності, за якими навчання відбувалося лише рік, не можна, оскільки законом передбачено півтора або два роки.

«Ті університети, які виконують норми закону, мають право на отримання диплома державного зразка, а ті, хто не виконують, нехай видають дипломи власного зразка. Потрібно обов'язково звернути увагу навчальних закладів на цю ситуацію», – зазначила Лілія Гриневич.

У Міносвіти повідомили, що єдиним винятком можуть бути лише магістерські спеціальності «Державна служба», де навчання триває рік, але здійснюється переважно на базі повної вищої освіти та щодо якої існує окрема, наразі не змінена Постанова Кабінету Міністрів України №789 від 29 липня 2009 року, що прямо передбачає річну тривалість навчання.

Як пропозиції щодо контролю за дотриманням норм про тривалість навчання члени Акредитаційної комісії запропонували більш уважно ставитися до процесу реєстрації умов прийому до навчальних закладів.

Акредитаційна комісія також застосувала рішення попереднього засідання щодо індивідуального підходу до акредитації спеціальностей у вищих навчальних закладах, переміщених із тимчасово окупованих територій. Зокрема, це стосується і контингенту студентів, оскільки в екстремальних умовах 2015 року такі вищі навчальні заклади просто не могли здійснити набір студентів, який би відповідав за кількістю встановленим нормативам.

УКРАЇНА ПОСИЛИТЬ МІЖНАРОДНЕ НАУКОВЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

5 липня набув чинності Закон України від 15 червня 2016 року №1418-VIII «Про ратифікацію Протоколу про внесення поправок до Угоди про створення Українського науково-технологічного центру». Про це повідомили у Міністерстві освіти і науки.

У відомстві зазначають, що цей крок дозволить посилити міжнародне науково-технічне співробітництво та з позитивного боку продемонструє Україну як передбачуваного, послідовного та надійного партнера.

«Із моменту свого заснування у 1993 році та до сьогодні Український науково-технологічний центр – одна з найбільш авторитетних та ефективних міжнародних організацій, яка працює у сфері науки», – повідомили у Міносвіти.

Центр діє на підставі міжнародної Угоди, яку було підписано Україною, США, Канадою та Швецією. У 1997 році до цієї Угоди було внесено зміни відповідним Протоколом, згідно з яким у складі засновників Швеція була замінена Європейським Співтовариством.

За 20 років своєї роботи УНТЦ надав підтримку для реалізації понад 2,5 тисячі наукових проектів, участь у яких узяли приблизно 18 тисяч учених і технічних спеціалістів, залучивши в Україну понад 240 млн. доларів США.

Окрім того, Центр надає безкоштовну допомогу в пошуку партнера за кордоном, що є також надзвичайно важливим на сьогоднішньому етапі інтеграції української науки у світовий простір.

УНТЦ – єдина міжнародна міжурядова організація, де Україна бере участь на паритетних засадах разом із США та ЄС.

«Ця ратифікація є запорукою подальшого розвитку міжнародного співробітництва між Україною, США, країнами Європейського Союзу в сфері науки», – наголосили у Міністерстві освіти і науки.

КАРПАТСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Августина Волошина

Підготовка бакалаврів і магістрів за спеціальностями:
– Правознавство;
– Фінанси і кредит;
– ІТ-технології та програмування;
– Основи техніки та інженерного програмування;
– Філософія;
– Богослов'я;
– Психологія;
– Медична психологія;
– Підготовка офіцерів запасу.

Міжнародна програма подвійного диплома з університетами Євросоюзу за спеціальностями:
– Інформаційні технології (ІТ);
– Основи техніки та інженерного програмування;
– Міжнародні відносини та зовнішня торгівля;
– Управління бізнесом;
– Філософія;
– Психологія;
– Соціальна педагогіка;
– Англійська мова та література;
– Німецька мова та література;
– Туризм і готельна справа.

Ужгородський гуманітарно-економічний коледж
Підготовка молодших спеціалістів (на базі 9 класів) за спеціальностями:
– Правознавство;
– Фінанси і кредит.

ПРИ УНІВЕРСИТЕТІ ТА АКАДЕМІЇ ДІЄ АСПІРАНТУРА І ДОКТОРАНТУРА

м. Ужгород, вул. Гойди, 4; тел.: + 38 099 369 33 77; (0312) 61 20 08; 61 29 45; www.kau.com.ua; www.uuba.org.ua

АРХІЄРЕЙСЬКИЙ СОБОР УАПЦ ЗВЕРНУВСЯ ДО ВСЕЛЕНСЬКОГО ПАТРІАРХА З ПРОХАННЯМ ПРО ПРИЙНЯТТЯ УАПЦ ДО КОНСТАНТИНОПОЛЬСЬКОЇ МАТЕРІ-ЦЕРКВИ НА ПРАВАХ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕРКВИ ДО 1686 РОКУ

5 липня під головуванням Блаженнійшого Макарія Малетича, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, в резиденції Київської патріархії в Києві відбулось чергове засідання Архієрейського Собору УАПЦ.

У ході роботи Собору було розглянуто такі питання:

1. Рішення Святого і Великого Собору Православної Церкви, який відбувся в червні цього року на о. Крит, та їхня підтримка.

2. Підтримка звернення Верховної Ради України до Всесвятійшого Вселенського Патріарха Варфоломія І про надання Православній Церкві в Україні автокефалії.

3. Звернення до Всесвятійшого Вселенського Патріарха Варфоломія І про упорядкування канонічного статусу Української Автокефальної Православної Церкви на міжцерковному рівні та входження УАПЦ до повноти Константинопольської Матері-Церкви на правах Української Церкви до 1686 року.

4. Повторне звернення до Президента України та прем'єр-міністра України з проханням про зустріч із архієреями УАПЦ.

5. Призначення виконуючого обов'язки керуючого Черкаську-Кіровоградською єпархією Високопреосвященнійшого Афанасія Шкурупія, архієпископа Харківського і Полтавського.

6. Звернення до українського народу з нагоди 25-річчя відновлення державної незалежності України.

7. Затвердження положень про ордени УАПЦ (благовірного Гетьмана Петра Сагайдачного та преподобного Іллі Муромця).

8. Різне.

За результатами засідання Архієрейський Собор Української Автокефальної Православної Церкви, зокрема, ухвалив:

Із метою консолідації всього православ'я на теренах України, подолання розділення українських православних та утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви звернутися до Всесвятійшого Варфоломія І, архієпископа Константинополя – Нового Риму, Вселенського Патріарха з проханням про прийняття Української Автокефальної Православної Церкви до складу Константинопольської Матері-Церкви на правах Української Церкви з центром Митрополії в Києві до 1686 року та, відповідно до рішень Святого і Великого Православного Собору на о. Крит цього року, про надання автономного статусу Церквам.

У своєму зверненні Архієрейський Собор наголосив на тому, що Українська Автокефальна Православна Церква бере початок церковного будівництва від апостольського благословення апостола українського Андрія Первозваного (33–70 рр. І ст.), Скіфської єпархії (II – середина IX ст. ст.), Української (Руської) Церкви з центром Митрополії в Києві (862 – 1686 рр.) та визнання в 988 році християнства державною релігією в Русі-Україні.

За новітніх часів XX століття повнота Української Автокефальної Православної Церкви має столітню історію від часу підтвердження проголошеного раніше (5 травня 1920 р.) свого відродження як незалежної Помісної Церкви на Всеукраїнському Православному Соборі в Києві 14–30 жовтня 1921 року, а також благословення на відновлення ієрархії УАПЦ під час Другої світової війни (1942–1944 рр.) Предстоятелем Автокефальної Православної Церкви в Польщі Митрополитом Діонісієм Валединським та третього відродження УАПЦ в 1989–1990 рр. за Предстоятельства Святійшого Мстислава Скрипника, Патріарха Київського і всієї України (який одночасно був і Першоієрархом УАПЦ в США та УАПЦ в Діаспорі, які наразі є у складі Вселенського Патріархату).

Повний текст звернення буде надруковано найближчим часом.

Участь у роботі Архієрейського Собору Української Автокефальної Православної Церкви взяли: Блаженнійший Макарій Малетич, Митрополит Київський і всієї України, Предстоятель УАПЦ, Високопреосвященнійший Андрій Абрамчук, митрополит Галицький, керуючий Івано-Франківською єпархією, Роман Балащук, митрополит Вінницький і Брацлавський, керуючий Вінницько-Брацлавською єпархією, Володимир Шлапак, архієпископ Житомирський і Поліський, керуючий Житомирською єпархією, Афанасій Шкурупій, архієпископ Харківський і Полтавський, керуючий Харківсько-Полтавською єпархією, Герман Семанчук, архієпископ Чернівецький і Хотинський, керуючий Чернівецько-Хотинською єпархією, Мстислав Гук, архієпископ Тернопільський і Подільський, керуючий Тернопільською єпархією, Преосвященнійші Кирило Михайлюк, єпископ Ужгородський і Закарпатський, керуючий Закарпатською єпархією, Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією, Борис Харко, єпископ Херсонський і Миколаївський, керуючий Таврійською єпархією, Геронтій Олянський, єпископ, настоятель Свято-Пантелеймонівського монастиря, та члени Патріаршої ради: протоієрей Дмитро Присяжний, протоієрей Ігор Прийдун, Роман Максимович, Петро Бекерук.

ПРЕДСТАВНИКИ ЄПИСКОПАТУ УАПЦ ВІДВІДАЛИ МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ З РОБОЧИМ ВІЗИТОМ

6 липня представники єпископату Української Автокефальної Православної Церкви на чолі з Блаженнійшим Макарієм Малетичем, Митрополитом Київським і всієї України, Предстоятелем УАПЦ, відвідали Міністерство культури України.

У ході візиту відбулась зустріч із заступником міністра культури Тамарою Мазур, відповідальними працівниками Департаменту в справах релігій та національностей і профільних підрозділів міністерства. Під час зустрічі було порушено питання ігнорування окремими представниками влади прав і законних інтересів вірних Української Автокефальної Православної Церкви.

Сторони з'ясували питання щодо довготривалої нереєстрації статутів єпархіальних управлінь Карпатської, Закарпатської та Житомирської єпархій УАПЦ й отримали відповідь про те, що статутні документи єпархіального управління Карпатської єпархії (Закарпатська область) після доопрацювання і належного погодження перебувають на офіційному підписанні. Щодо інших єпархій – триває робота з їхнього доопрацювання.

Заступник міністра погодилась також із зауваженнями Преосвященнійшого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, про недопустимість пересилання та передачі третім особам персональних даних осіб, які звертаються до обласних державних адміністрацій про реєстрацію статутів релігійних громад. Така практика, яка має місце, зокрема, на Закарпатті, з ініціативи відповідального працівника відділу національностей та релігій ОДА М. В. Лендєл, є незаконною і порушує конституційні права на свободу совісті, положення Закону «Про свободу совісті та релігійні організації» та Закону України «Про захист персональних даних». Щодо цього питання заступник міністра Тамара Мазур пообіцяла надіслати відповідні вказівки до обласних державних адміністрацій.

Одним із головних питань, порушених під час зустрічі, було продовження і підписання договору користування патріаршим собором на честь апостола українського Андрія Первозваного в Києві на таких же умовах, що діяли у попередні роки (зокрема протягом 11.03.2010– 11.03.2015).

Єпископат засвідчив повагу до Міністерства культури України та висловив прохання такого ж ставлення з боку державного відомства.

ГОЛОВА ДУХОВНО-ОСВІТНЬОЇ КОМІСІЇ УАПЦ ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ УДОСТОЇВ АКАДЕМІКА ІГОРЯ БРІТЧЕНКА МЕДАЛІ «НЕСТОРА ЛІТОПИСЦЯ» І СТУПЕНЯ

7 липня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, голова Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви, президент Міжнародної академії богословських наук, за багаторічну добросовісну роботу на ниві української вищої освіти і науки та заслуги перед Православною Церквою удостоїв відомого українського економіста, науковця, педагога, доктора економічних наук, професора, академіка МАБН Ігоря Геннадійовича Брітченка академічної медалі «Нестора Літописця» І ступеня.

Із цієї нагоди колектив Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді сердечно вітають Ігоря Геннадійовича та зичать життєвого щастя і подальших наукових звершень на ниві української вищої освіти та науки.

ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ ВІДСЛУЖИВ МОЛЕБЕНЬ ЗА УКРАЇНУ ТА УКРАЇНСЬКЕ ВІЙСЬКО ДО 357-РІЧЧЯ ВЕЛИКОЇ ПЕРЕМОГИ ГЕТЬМАНА УКРАЇНИ ІВАНА ВИГОВСЬКОГО НАД ОКУПАЦІЙНИМИ ВІЙСЬКАМИ МОСКОВСЬКОГО ЦАРЯ ОЛЕКСІЯ І

7 липня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді, відслужив вечірній подячний молебень за Україну й Українське військо до 357-річчя Великої Перемоги українського війська на чолі з Гетьманом України Іваном Виговським над окупаційними військами московського царя Олексія І з роду Кобили під Конотопом 7 липня 1659 року.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив миру, щастя та благополуччя для українського народу, Української Держави, якнайшвидшої перемоги Українського війська над підступними московсько-путінськими окупантами і терористами, збереження життя кожного українського воїна, добровольця, волонтера та мирних співвітчизників, які боронять нашу землю, Богом дану нам Вітчизну України від незвиних московських ординців.

Владика Віктор підніс також і заупокійну молитву за спасіння душ усіх полеглих у різні часи, віки й у наші дні українських воїнів і борців, які героїчно полягли за свободу української нації, національну і державну незалежність України.

У ДЕНЬ РІЗДВА ПРЕДТЕЧІ ТА ХРЕСТИТЕЛЯ ГОСПОДНЬОГО ІОАННА В УЖГОРОДСЬКОМУ КАФЕДРАЛЬНОМУ ХРАМІ КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ ВІДСЛУЖИЛИ БОЖЕСТВЕННУ ЛІТУРГІЮ

7 липня, у День Різдва Іоанна, славного пророка, Предтечі та Хрестителя Господнього, у Кафедральному храмі апостола українського Андрія Первозваного Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в Ужгороді було відслужено Божественну літургію.

Із благословення Преосвященнійшого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією, богослужіння очолив ігумен Антоній Хвіц у співслужінні протоієрея Сергія Урсти, протоієрея Романа Бобая та диякона Івана Жабляка.

Під час богослужіння поминались імена православних ієрархів – Всесвятійшого Варфоломія, архієпископа Константинополя – Нового Риму, Вселенського Патріарха, Блаженнійшого Макарія, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, та Преосвященнійшого Віктора, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ.

Духовенство піднесло молитви до Господа Бога з проханням дарувати українському народу мир, національну і духовну єдність, благополуччя та утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви, а також перемогу Українського війська над московсько-путінськими окупантами і терористами. Особливі молитви до Господа Бога були піднесені за збереження життя кожного українського воїна, добровольця і волонтера, які у наші дні боронять нашу святу українську землю від підступного московського ординця.

Із проповіддю до парафіян звернувся ігумен Антоній Хвіц, який привітав усіх із днем Святого Духа та зупинився на його духовній святості.

Хід богослужіння супроводжувався церковним співом під керівництвом регента Марії Жабляк.

Сторінка підготовлена прес-службою Карпатської єпархії УАПЦ

У ТРЕТЮ НЕДІЛЮ ПІСЛЯ П'ЯТИДЕСЯТНИЦІ В УЖГОРОДСЬКОМУ КАФЕДРАЛЬНОМУ ХРАМІ КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ ВІДСЛУЖИЛИ БОЖЕСТВЕННУ ЛІТУРГІЮ

10 липня, у третю неділю після П'ятидесятниці, у Кафедральному храмі апостола українського Андрія Первозваного Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в Ужгороді було відслужено Божественну літургію.

Із благословення Преосвященнішого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ, богослужіння очолив протоієрей Олександр Смолін у співслужінні ігумена Антонія Хвіща, протоієрея Романа Бобая та диякона Івана Жабляка.

Під час богослужіння поминались імена православних ієрархів – Всесвятішого Варфоломія, архієпископа Константинополя – Нового Риму, Вселенського Патріарха, Блаженнішого Макарія, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, та Преосвященнішого Віктора, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ.

Духовенство піднесло молитви до Господа Бога з проханням дарувати українському народу мир, національну і духовну єдність, благополуччя та утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви, а також перемогу Українського війська над московсько-путінськими окупантами і терористами. Особливі молитви до Господа Бога лунали за збереження життя кожного українського воїна, добровольця і волонтера, які нині боронять нашу святу українську землю від підступного московського ординця.

Із проповіддю до парафіян звернувся протоієрей Олександр Смолін, який привітав усіх зі святом.

Хід богослужіння супроводжувався церковним співом під керівництвом дяка Івана Хланти.

ЗАКАРПАТСЬКОЮ ОДА ЗАРЕЄСТРОВАНО СТАТУТ ЩЕ ОДНІЄЇ НОВОЇ ПАРАФІЇ КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ НА ЧЕСТЬ АПОСТОЛА АНДРІЯ ПЕРВОЗВАНОГО В УЖГОРОДІ

2 липня за №329/2907 Закарпатською обласною державною адміністрацією видано свідоцтво про реєстрацію Статуту нової релігійної громади Української Автокефальної Православної Церкви парафії на честь святого апостола українського Андрія Первозваного в м. Ужгороді Закарпатської області (вул. Гойди, 4).

На базі саме цієї парафії збудовано та діє Кафедральний храм апостола українського Андрія Первозваного Карпатської єпархії УАПЦ, настоятелем якого є Преосвященнішій Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий цією єпархією Української Автокефальної Православної Церкви в Закарпатській області.

Преосвященнішій владика Віктор привітав парафіян і священнослужителів кафедрального храму з державною реєстрацією Статуту релігійної громади та побажав Божої допомоги у служінні на ниві Церкви Христової.

ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ ВІДСЛУЖИВ ЗАУПОКІЙНУ МОЛИТВУ ЗА УКРАЇНСЬКИМ ПАТРІОТОМ, СВЯЩЕННИКОМ АНДРІЄМ БАНДЕРОЮ ДО 75-Х РОКОВИН ЙОГО РОЗСТРІЛУ МОСКОВСЬКИМ КОМУНІСТИЧНО-РАДЯНСЬКИМ РЕЖИМОМ СРСР

10 липня Преосвященнішій Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді, відслужив заупокійну молитву за українським патріотом, релігійним, культурним, громадським і політичним діячем, політично репресованим московським окупаційним комуністично-радянським режимом СРСР, батьком провідника Організації українських націоналістів Степана Бандери, незламним борцем за національну і державну незалежність України, розстріляного московським комуністично-радянським режимом СРСР у Лук'янівській в'язниці м. Києва (місце поховання невідоме) священиком Андрієм Михайловичем Бандерою (11.12.1882, Стрий, Західноукраїнські землі під окупацією Австро-Угорщини та Польщі, на сьогодні Львівська область, Україна – 10.07.1941, Київ, Україна під окупацією московського комуністично-радянського режиму СРСР, на сьогодні Україна) до 75-х роковин його упокоєння (вбивства).

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх провин, допущених небіжчиком із власної волі чи з примусу, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР БЕДЬ ЗДІЙСНИВ ЧЕРНЕЧИЙ ПОСТРИГ НАД ЧИТЦЕМ ІЛЛЄЮ МИХАЙЛОВИМ В УЖГОРОДСЬКОМУ КАФЕДРАЛЬНОМУ ХРАМІ КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ

11 липня, у переддень закінчення Петрового посту та вшанування святих славних і всехвальних первоверховних апостолів Петра і Павла, після Всенічної, в Ужгородському кафедральному храмі апостола українського Андрія Первозваного Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви було здійснено чернечий постриг над читцем Іллею Михайловим із іменем на честь біблійного пророка Іллі.

Таїнство чернечого постригу очолив і здійснив Преосвященнішій Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією УАПЦ, у співслужінні протоієрея Сергія Урсти, протоієрея Олександра Смоліна, протоієрея Сергія Уманцева, протоієрея Романа Бобая та диякона Івана Жабляка.

Чернець Ілля у білій сорочці, яка символізує чистоту душі, надав обітницю перед Господом Богом, яку повинен виконувати чернець упродовж усього свого земного життя.

По завершенні чернечого постригу Преосвященнішій владика Віктор звернувся до нововисвяченогоченця Іллі з архіпастирською проповіддю та духовними настановами.

Богослужіння супроводжувалося церковним читанням і співом під керівництвом регента читця Юрія Ропонича.

ВІДІЙШОВ У ВІЧНІСТЬ УКРАЇНСЬКИЙ ПАТРІОТ ВІКТОР РОМАХ (ДО 40 ДНІВ ІЗ ДНЯ УПОКОЄННЯ)

5 червня на 55-му році життя відійшов у вічність український патріот, один із активних учасників заснування та діяльності Народного Руху України за перебудову в Тячівському районі Закарпатської області, колишній голова Солотвинської селищної організації НРУ (1989–1992), педагог Віктор Іванович Ромах (21.06.1961, Шкроби, Старовижівський район, Волинська область, Україна – 05.06.2016, Дебрецен, Угорщина).

Віктор Іванович Ромах народився в с. Шкроби Старовижівського району Волинської області в Україні. Після закінчення Купичівської середньої школи в 1978 році вступив на навчання до Ужгородського державного університету (на сьогодні національного) на фізико-математичний факультет, який з відзнакою закінчив у 1983 році. Після закінчення університету працював на педагогічних посадах у Тячівському районі Закарпатської області: учителем з викладання початкової військової підготовки Солотвинської середньої школи №2 (1983–1986), завучем Солотвинського міжшкільного навчального комбінату (1986–1992). З 1992 по 1998 рр. обіймав відповідальні посади на Чопській митниці. Згодом знову перейшов на педагогічну роботу: вчителя української мови у Ратівській середній школі Ужгородського району (1998–1999) та викладача Закарпатського інституту Міжрегіональної академії управління персоналом у м. Ужгороді (1999–2006).

29 серпня 1981 року, навчаючись іще в Ужгородському державному університеті, Віктор Ромах одружився з однокурсницею, з якою щасливо прожив подружнім життям до дня свого упокоєння. Віктор та Марта Ромахи виховали та вивели у люди двох дітей – дочку Світлану (1983) та сина Віктора (1997).

У 2006 році подружжя Ромахів переїхало на постійне місце проживання до м. Дебрецена в Угорщині. Тут Віктор Іванович працював у Хосупалівській сільській раді.

Під час новітнього піднесення національно-визвольних змагань в Україні та, зокрема, на Закарпатті Віктор Іванович став активним учасником створення, розвитку та діяльності Тячівської районної організації Народного Руху України за перебудову та очолив Солотвинську селищну організацію НРУ (1989–1992). Виявив себе як непохитний борець за національну і державну незалежність України. Був одним із організаторів та учасників екологічних акцій протесту за винесення за межі смт Солотвина Тячівського району складу з отрутохімікатами та небезпечними для здоров'я людей добривами.

14 липня ц. р. минає 40 днів із дня упокоєння українського патріота, непохитного борця за національну і державну незалежність України кінця 80-х – початку 90-х років минулого століття, педагога і чесної людини – Віктора Івановича Ромаха.

Пам'ятаймо про своїх національних героїв!

Віктор БЕДЬ, м. Ужгород

У ДЕНЬ ВШАНУВАННЯ АПОСТОЛІВ ПЕТРА І ПАВЛА КЕРУЮЧИЙ КАРПАТСЬКОЮ ЄПАРХІЄЮ УАПЦ ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ ЗВЕРШИВ ТАЇНСТВО РУКОПОЛОЖЕННЯ В ІЄРОДИЯКОНИ ТА ЧИН ПОСТРИГУ В ЧИТЦІ

12 липня, у день закінчення Петрового посту та вшанування пам'яті святих славних і всехвальних первоверховних апостолів Петра і Павла, в Ужгородському кафедральному храмі апостола українського Андрія Первозваного Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви було відслужено Божественну святкову літургію та здійснено Таїнство рукоположення в ієродиякони.

Богослужіння очолив Преосвященнішій Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією УАПЦ, у співслужінні протоієрея Сергія Урсти, протоієрея Олександра Смоліна, протоієрея Романа Бобая та диякона Івана Жабляка.

Під час богослужіння поминались імена православних ієрархів – Всесвятішого Варфоломія, архієпископа Константинополя – Нового Риму, Вселенського Патріарха, Блаженнішого Макарія, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, Преосвященнішого Віктора, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ.

Владика Віктор і духовенство піднесли молитви до Господа Бога з проханням дарувати українському народу мир, національну і духовну єдність, благополуччя та утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви, а також перемогу Українського війська над московсько-путінськими окупантами і терористами. Особливі молитви до Господа Бога лунали за збереження життя кожного українського воїна, добровольця і волонтера, які нині боронять нашу святу українську землю від підступного московського ординця.

Під час святкового богослужіння парафіяни храму стали свідками великого Таїнства церкви. По волі Божій Преосвященнішій Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією УАПЦ, здійснив Таїнство рукоположення викладача Української богословської академії, співробітника Консисторії єпархіїченця Іллі Михайлова в ієродиякони.

Під час Божественної літургії також відбувся чин постригу в читця Ореста Дідука.

Із проповіддю до парафіян звернувся протоієрей Олександр Смолін, який привітав усіх зі святом й коротко розповів історію про святих апостолів Петра і Павла, які проповідували Слово Боже по світу в далекі часи.

Із вітальним словом та архієрейським благословенням до усіх присутніх звернувся і Преосвященнішій владика Віктор. У ході архіпастирського звернення владика також привітав ієродиякона Іллю Михайлова з Таїнством рукоположення та подарував йому святу просфору.

Богослужіння супроводжувалося церковним співом під керівництвом регента читця Юрія Ропонича.

Сторінка підготовлена прес-службою Карпатської єпархії УАПЦ

УКРАЇНСЬКА БОГОСЛОВСЬКА АКАДЕМІЯ
Карпатського університету
(вищий православний духовно-богословський навчальний заклад)

Підготовка бакалаврів і магістрів за спеціальностями:
– Богослов'я (священнослужитель; християнський місіонер);
– Теологія (християнський педагог);
– Регент церковного хору;
– Вищі курси дяків;
– Військове капеланство (додаткова спеціалізація).

Ужгородський богословський коледж
Підготовка молодших спеціалістів
(на базі 9 класів) за спеціальностями:
– Катехізатор із православного богослов'я, дяк
(із одночасним здобуттям другої
вищої освіти за спеціальностями:
– Правознавство;
– Фінанси і кредит).

(Студенти академії при здобутті вищої духовної освіти одночасно здобувають і вищу світську освіту)
ПРИ УНІВЕРСИТЕТІ ТА АКАДЕМІЇ ДІЄ АСПІРАНТУРА І ДОКТОРАНТУРА
м. Ужгород, вул. Гойди, 4; тел.: + 38 099 369 33 77; (0312) 61 20 08; 61 29 45; www.kau.com.ua; www.uuba.org.ua

ВІТАЄМО

10 липня у родині *Анатолія та Юлії Костохів* сталася новина – народився синочок-первісток. Із цієї чудової нагоди та важливої події сімейного життя вся редакція «Срібної Землі» із почуттям невимовної радості вітає редактора Анатолія В'ячеславовича та його дружину, бажаючи насамперед сили, а головне – Божого благословення, міцного здоров'я їм та їхньому малятку.

Нехай росне хлоп'ятко
І міцніє в кожний день.
Радіють мама й татко
Дару Божому в дитині.

Ми бажаємо сповна,
Щоб доля світлою була,
Хай вишку вам усім вам кожна мати,
І вночі сиочок хай ваш спить!!!

ДРІБНЕНЬКІ ГРУШКИ

Галя з мамою в садочку
Груші в кошичок збирає;
Себто — мама більш пильнує,
Доня ж — тільки помагає.
— Що ж ти, Галочко, минаєш?
Он же, бачиш, у травиці
Ще грушок зосталось зо три.
— То, матусенько, гниличі!
— А оці дві онде, бачиш?
— То, мамусю, дуже дрібні!
Нащо нам грушки такі?
Та хіба ж такі ми бідні?
— Мама вмовкла та в травицю
Все пильненько поглядає,
Нахиляється й помалу
Груші в кошичок складає.
Літо любе минуло!
Ох, недовго пробуває!
Десь лиха зима взялася,
Снігом землю укриває!..
Вже й Різдво якось надбігло,
Ось і Святвечір у хаті,
Всі клопочуться, радіють
І убогі, і багаті.
На столі і пиріжечки,
І кутя, й узвар укупці
— Все завдяки чи бабусі,
Чи матусеньці-голубці!
Тож і Галя коло мами
Їсть узварець, пожива;
З'їла зо дві, зо три грушки
Та уголос і питає:
— Де таки, матусю, добрих
Грушечок оце достала?
— А се тій, — каже мама, —
Що в садочку ти минала!..

Олена ПЧІЛКА

ОГОЛОШЕННЯ

Шановні читачі! Надворі довгожданий усіма період літнього відпочинку. Отож і ми беремо невеличку творчу паузу, для того щоб по-іншому глянути на звичні речі, щоб переосмислити акценти життя та повернутися до вас у вересні з цікавими темами, з хорошим настроєм. Адже нам небайдуже, що ви думаєте, як живете, що вас болить, про що мрієте. Щоразу, плануючи свіжий номер, ми відслідковуємо та підбираємо ту інформацію, яка була б вам потрібною та корисною. І саме тому, сподіваючись на вашу підтримку і розуміння, повернемося до вас, дорогі наші, з новими ідеями восени.

Наразі бажаємо всім приємного літнього дозвілля.

«Срібна Земля»

ЗАКАРПАТСЬКЕ НАЦІОНАЛЬНО ПАТРІОТИЧНЕ ОБ'ЄДНАННЯ
УКРАЇНА СОБОРНА

ТИ ГОТОВИЙ ДІЯТИ, А НЕ ТІЛЬКИ СКАРЖИТИСЯ?
У ТВОЇХ ЖИЛАХ ТЕЧЕ КРОВ НЕСКОРЕНОГО, ДУХ БОРЦІВ ТА ВІЛЬНОЇ ЛЮДИНИ?
ТИ ХОЧЕШ БОРОТИСЯ ЗА СВОЮ ГІДНІСТЬ. АДЖЕ БАЧИШ, ЯК ТЕБЕ І ТВОЮ РІДНУ УКРАЇНСЬКУ ЗАКАРПАТСЬКУ ЗЕМЛЮ ПРОДАЮТЬ ЧЕРЕЗ СВОЇ ПОЛІТИЧНІ ІНТЕРЕСИ ОЛІГАРХИ ТА ПОЛІТИЧНІ «ГОВНЯ», ЯКИМ БАЙДУЖЕ НА ТЕБЕ?
ТИ ОБУРЕНИЙ ФАКТАМИ, ЩО НА СЬОГОДНІ В НАШІЙ ДЕРЖАВІ ЧЕРЕЗ ГОРЕ-ДІЯЛЬНІСТЬ ЧОМУШ-ЗАПРОДАНЦІВ І ДЕПУТАТІВ-КАЗНОКРАДІВ НЕМАЄ ЖОДНОЇ ПОЛІТИЧНОЇ СИЛИ, ЯКА Б ЗАХИЩАЛА ІНТЕРЕСИ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ, ЩО Б ЯКИМ ЗНАННЯМ, ЯК ДИСКУСІЯМИ І НЕЛОГАВИ ТА ГЛУЗУВАННЯМ ПЕРЕД ВСЬОГО СВІТОВОЮ СПІЛЬНОТОЮ, ПЕРШ ЗА ВСЕ З ТЕБЕ, ДОРОГИЙ ПОБРАТИМЕ-УКРАЇНЦЮ?
ШУКАЮЧИ ПРАВДИ І СПРАВЕДЛИВОСТІ, ЧОМУСЬ НЕ БАЧИШ ІЇ?
ТВОЯ ДУША, РОЗУМ І СЕРЦЕ В ПОШУКАХ ДАВНО ЗАБУТИХ ЯКОСТЕЙ ЧОЛОВІКА, ТАКИХ ЯК МУЖНІСТЬ, ЧЕСТЬ, ГІДНІСТЬ ТА ВІДДАНІСТЬ БАТЬКІВЩИНІ, СВОЇМУ РІДНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДУ?
ТОБІ ДО НАС!
МИ ЗНАЄМО, ЩО РОБИТИ
0961430198 е-пошта: ukr.soborna@gmail.com

УКРАЇНСЬКА АВТОКЕФАЛЬНА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА
КАРПАТСЬКА ЄПАРХІЯ

СЛУЖБА ДОВІРИ
Тобі важко і ти не знаєш що робити, до кого звернутися, якщо виникли непорозуміння з рідними та близькими, проблеми на роботі чи службі, в школі чи у виші та взагалі в житті – НЕ ВПАДАЙ У ВІДЧАЙ!
Тобі допоможуть словом і порадою в православній службі довіри.
Наші телефони цілодобово:

066-75-63-630 – МТС
068-48-11-600 – Київстар

На лінії служби довіри допомогу надасть православний священик.
Є можливість отримати консультацію та пораду висококваліфікованого юриста та психолога.
Нам'ятай, відчай – це гріх! За потреби дзвони!

Служба довіри
Карпатської єпархії УАПЦ
м. Ужгород, вул. Гойди, 4

Шеф-редактор
Віктор БЕДЬ
Головний редактор
Анатолій КОСТЮХ
Літредактори
Марина ГАЗА
Наталка ГУМЕН-БІЛАНИЧ
Редактори відділів:
Станіслав ДАНКО
Орест ДІДУХ
Ігор КОВАЛЬЧУК
Олексій ПАЙДА
Олексій ШАФРАНЬОШ
Катерина ЧОМБОКОШ
Верстка
Ігор ТОКАЧ
ЗАСНОВНИК
ПП «Адвокатське бюро «Срібна Земля».
ВИДАВЕЦЬ
Християнсько-народна спілка Закарпаття.
Ідентифікаційний код 20444130.
Номер зверстано в інформаційному медіа-центрі Карпатського університету ім. А.Волошина.
Друк: Відрукувано видавництвом "Ажпринт" ТОВ "ДМ". м. Тернопіль, вул. Текстильна, 2В. тел.: 52 27 37. моб. тел: (067) 350 17 94. a-print.com.ua
РЕДАКЦІЯ
Ужгород, вул. Гойди, 4
e-mail: txt_SZ@ukr.net
архів в Інтернеті: www.snbnazemlja.narod.ru
сайт: www.sz.uz.ua
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації – серія КВ № 5468 від 11.09.2001 р.
Передплатний індекс – 61159
Умовний друк. А3 арк. 12.
Тираж – 2500
Номер замовлення: 293
Виходить один раз на тиждень.
Розповсюдження: Закарпатська область
Редакція залишає за собою право на публікацію та редагування матеріалів, яких не повертає, на них не відповідає і не переозває до інших інстанцій. Редакція не завжди поділяє думку авторів. При передруку посилання на «Срібну Землю» обов'язкове.

АФОРИЗМИ

- У тропічній зливі два стани: або їх нема, або їх катастрофічно не вистачає.
- Заглибився в себе і не міг знайти вихід назовні.
- Добре сміється той, хто сміється без наслідків.
- Часто трапляється так, що людина вважає щастя недосяжним для себе, а воно насправді знаходиться поруч.
- Чого не може бути, того і не буває.
- Справжньою людиною є не та, від якої плачуть, а та за якою плачуть.
- Людина ніколи не буває настільки нещасливою, як їй здається, або ж настільки щасливою, як їй хочеться.
- Не можна відпочивати від життя.
- Людина збільшує міру свого щастя рівно настільки, наскільки вона ощасливлює інших.
- Людина стає мудрою не завдяки сил, а завдяки читанню.
- Чим більше хвилювання щодо віку, тим швидше воно виправдовується.
- Честь не можна відібрати, її можна втратити.
- Щоб навчитися цінувати хвилини, потрібні роки.

(Із книжки Йосипа ГАНИЧА «Фрази з вулиці»)

СОБОР
(Уривок)

В'юниться стежка поміж очеретами, іде Єлька, куди сама стежка веде, — у плавневе безлюддя, у плавневу безгомінь. Вся природа тут повна злагоди і якогось таємномества. Чапля струнконога причаїлась під очеретом, не одразу й помітиш її... Деркач десь у траві дирчить, що пішки звідси, кажуть, ходить у Африку зимувати... Білі лілеї серед рясці, вабляче око своєю дивовижною чистотою... Ні, світ такий гармонійний, не все в ньому тільки розлад і хаос! Як оте небо, що сяє блакиттю, так і світ повен краси, лише зумій відчути її, розгледіти, навіть якщо тобі гірко й болячо.

Олесь ГОНЧАР

ОГОЛОШЕННЯ

Шановні читачі!

Редакція приймає для друку на шпальтах нашої газети ***рекламу, оголошення,*** а також ***вітальні слова*** на адресу близьких і рідних вам людей.

За детальною інформацією звертайтеся на адресу: вул. Гойди, 4, 4-й поверх, кабінет **403** (Карпатський університет імені Августина Волошина) або телефонуйте: **066-53-38-745** (Станіслав) у будні **(9:00 – 17:00)**.

«Коли праведні кличуть, то їх чує Господь...» (Пс. 34, 18).

Срібна земля

ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСНА ГАЗЕТА

www.sz.uz.ua

№23 (992) від 1 вересня 2016 року / ВИХОДИТЬ ЩОТИЖНЯ

ЧИТАЙТЕ НАС НА САЙТІ: sz.uz.ua

ПРИХОВАНЕ РОЗЧАРУВАННЯ

Промайнуло літо, більшість закарпатців, повертаючись із відпусток, учергове повернуться до свого звичного способу життя – на роботі, в університеті тощо. Повернуться і рутинні проблеми, які всі ми намагалися призабути, загораючи на гарячих пляжах, мандруючи гірськими масивами, вдихаючи чисте повітря свободи й відпочинку чи просто сидячи в якомусь затишному закладі за чашкою ранкової кави чи прохолоджуючого напою, радіючи і насолоджуючись з того, що поспішати цього дня, як і наступного, нікуди не треба. В багатьох зовсім дорослих людей по-дитячому живе у цей час надія, що за цей період щось зміниться на краще, і вже в новому, так би мовити, сезоні ми почнемо писати нову і чисту сторінку свого життя у хоч трішечки кращих умовах і там буде трішки більше позитивних моментів, ніж на попередніх сторінках. І так страшно повертатися у сувору реальність, яка повільно чи не дуже заганяє кожного з нас у класичну осінню депресію...

Стор.: 4

КНИГА ПРО ВИДАТНОГО МАЙСТРА ДЕРЕВ'ЯНОЇ СКУЛЬПТУРИ

Нещодавно з'явилася ошатна книжка «Василь Свида. Нетлінне. Життя і творчість» (Ужгород: Карпати, 2015. – 160 с.). Видання відкривається Постановою Верховної Ради України про відзначення 100-річчя від дня народження Василя Свиди, яке виповнилося 22 жовтня 2013 року. У книжці найповніше представлено вагомий доробок народного художника України, лауреата Державної премії України імені Т. Г. Шевченка Василя Івановича Свиди. Її упорядники: Ярослав Свида, голова благодійного фонду імені Василя Свиди, та Борис Кушнір, заслужений працівник культури України.

Стор.: 6

НОВИНИ ЮРИСПРУДЕНЦІЇ

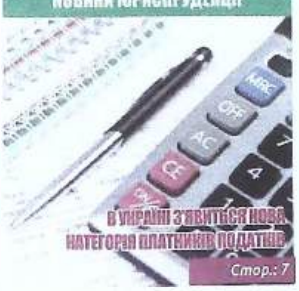

В УКРАЇНІ З'ЯВИТЬСЯ НОВА КАТЕГОРІЯ ПЛАТНИКІВ ПОДАТКІВ

Стор.: 7

ОСВІТА

ПІДСУМКИ ЗОВНІШНЬОГО ОЦІНЮВАННЯ-2016

Стор.: 8

ДУХОВНІСТЬ

У ДОМОВОМУ ХРАМІ КАРПАТСЬКОЇ СВАРКИ УЛАШТОВАНО УРОЧИСТЕ СВЯТО НА ЧЕСТЬ УСПІННЯ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ

В БЕРЕГОВІ ВІДБУЛОСЯ ХРАМОВЕ СВЯТО

Стор.: 11

АКТУАЛЬНО

УЖГОРОДСЬКА «ОНОВЛЕНА» ПОЛІЦІЯ, ЗА УЧАСТІ ЄПИСКОПА МОСКОВСЬКОГО ПАТРІАРХАТУ ФЕДОРА МАМАСУЄВА, СТАЛА СПІВУЧАСНИКОМ ПРОТИПРАВНИХ ДІЙ ЩОДО РЕЛІГІЙНОЇ ГРОМАДИ УАПЦ

Стор.: 3

НА ЧАСІ

ПРО ЗНАЧЕННЯ ПРАВДИ ЯК ОСНОВИ ХРИСТИЯНСТВА ІЗ ДИСКУСІЇ В СОЦМЕРЕЖАХ

Стор.: 4

КУЛЬТУРА

ВИСТАВКА «ФОТО-2016» В «ЦКО GALLERY»

Стор.: 5

НАШ КАЛЕНДАР

1 вересня – Всесвітній день миру; День знань;

4 вересня – День підприємця.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

2 вересня 1996 р. – введення в обіг української національної грошової одиниці – гривні;

4 вересня 1936 р. – народився Віктор Іларіонович Дзюба, український поет.

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС: 61159

РЕКОМЕНДОВАНА ЦІНА 2.00 грн.

НА ЗАКАРПАТТІ НА ХАБАРІ ЗАТРИМАНО НАЧАЛЬНИКА ОДНОГО З РАЙОННИХ УПРАВЛІНЬ ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ

Керівник одного з районних управлінь захисту населення в Закарпатській області вимагав від сина підлеглої хабара за незвільнення та непониження у посаді його матері. Жінка працювала начальником одного з відділів у цьому ж управлінні.

Про це інформують у департаменті захисту економіки Національної поліції України.

Як ідеться у повідомленні, посадовець з березня шантажував і на постійній основі щоп'ятниці отримував невеликі «внески» у власний добробут у сумі 500 гривень.

Загалом хабарник устиг отримати 13 тисяч гривень неправомірної вигоди.

Посадовця було затримано оперативниками управління захисту економіки (УЗЕ) в Закарпатській області разом зі слідчими обласної прокуратури після отримання чергової неправомірної вигоди у сумі 3 тисячі гривень. Предмет хабара вилучено.

За цим фактом прокуратурою Закарпатської області відкрито кримінальне провадження. Правопорушення передбачає від 5 до 10 років ув'язнення з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю строком до 3 років із конфіскацією майна.

Наразі тривають слідчі дії, вирішується питання щодо повідомлення посадовцю про підозру та обрання йому міри запобіжного заходу.

Нагадаємо, під час обшуків у квартирі затриманого на хабарництві т. в.о. ректора Національного авіаційного університету виявлено гроші у різній валюті у сумі понад 4,5 млн. у гривневому еквіваленті та 10 банківських карток.

ЗАКАРПАТСЬКІ СТАТИСТИ ДОСЛІДИЛИ ЗМІНИ ЦІН НА ЇЖУ

Їхні результати дослідження показали, що з початку року ціни на продукти харчування на Закарпатті зросли на 5,7%, тоді як, порівняно з червнем, у липні вони навіть зменшилися, але лише на 0,1%, пише «Karpatnews».

В основному здешевлення відбулося за рахунок овочів (мінус 12,3%). Мінімально подешевшали молоко, цукор, риба.

А от яйця, фрукти і олія, навпаки, подорожчали. На 3,2% також зросла ціна тютюну і алкоголю.

«У результаті за січень–липень цього року індекс споживчих цін по області на харчування становив 99,6%. Найбільше на це вплинуло здешевлення яєць на 46,1%, а також овочів і цукру. Хоча водночас фрукти, сир, макарони і масло подорожчали», – пише завідувач сектору реєстрації цін Головного управління статистики Е. Йордан.

УКОТРЕ – СЕСІЯ

30 серпня було відкрито засідання сесії Ужгородської міської ради. Серед питань – нова редакція деяких пунктів додатків до комплексної Програми відновлення історичного центру міста, зміни до Програми, за якою проводилася підтримка видання газети «Ужгород» (на видання виділені додаткові 369 тисяч гривень), затверджено Програму харчування дітей у загальноосвітніх навчальних закладах Ужгорода на 2017 рік, Програму «Безпека навчальних закладів міста на 2017–2019 роки», Програму підтримки дітей учасників АТО та дітей із сімей, переміщених із тимчасово окупованої території України та районів проведення АТО, у навчальних закладах міста, Програму матеріально-технічного забезпечення патрульної поліції, зміни до Програми благоустрою на 2015–2017 роки щодо необхідних обсягів фінансування на цьогорічний капітальний ремонт, реконструкцію доріг, тротуарів, двох транспортних мостів, внутрішньоквартальних територій, мереж, оновлення скверів, нанесення велодоріжок тощо. Затвердили також Звіт про виконання бюджету Ужгорода у першому півріччі цього року.

Ужгородські депутати також ухвалили рішення «Про доповнення до рішення II сесії міської ради VII скликання 21 квітня 2016 року № 178», а саме доповнили перелік об'єктів комунальної власності, які підлягають приватизації у 2016 році.

Із початку обговорення представник Ужгородської прокуратури роз'яснив, що «Червона Ружа» наразі є в історичному ареалі в центрі Ужгорода, вона перебуває під охороною, тому її приватизацію попросили відкласти. Депутати таку пропозицію підтримали 31 голосом і відправили пункт на довивчення.

А от хімчистку на вул. Бєлінського все-таки вирішили віддати у приватні руки ФОП Немеш. Відповідне рішення підтримало 29 ужгородських депутатів. Продадуть також і будівлю центрального теплового пункту на вулиці Добрянського, 6а («за» 30 депутатів).

123 тисячі гривень виділять із міського бюджету Ужгорода ще цього року на підтримку Управління патрульної поліції у містах Ужгороді та Мукачеві. 100 тисяч передбачається спрямувати на придбання комп'ютерної техніки, засобів зв'язку, GPS-навігаторів і відеореєстраторів, профілактику дитячого дорожньо-транспортного травматизму, обладнання дитячих майданчиків з правил дорожнього руху; випуск друкованої продукції. Ще 23 тисячі – на екіпіровку для велопатруля.

Розглянули рішення також «Про припинення права оперативного управління».

Воно стосувалося вилучення з оперативного управління будинкового комітету «Моноліт» (вул. Квітів, 1) нежитлового приміщення.

Як зауважив депутат Віктор Щадей, люди висловилися проти подібного рішення. Та і самі присутні мешканці будинку зауважили, що виграли вже три суди, які визнали їхнє право власності на приміщення.

«Це нежитлове приміщення має свідоцтво на право власності, яке зареєстроване за Ужгородською міською радою. Ми плануємо вивести це приміщення з оперативного управління і продати його через аукціон. Мешканці мають таке саме право викупити його», – пояснила в. о. директора департаменту міського господарства Ужгородської міської ради Оксана Пайда.

У результаті через загальний шум і сварки 30 депутатів таки відправили рішення на довивчення.

На сесії ужгородському олімпійцеві Анатолієві Герею присвоїли звання «Почесний громадянин Ужгорода».

Крім нього, посмертно депутати надали звання «Почесний громадянин м. Ужгорода» деяким учасникам АТО та колишньому директору Закарпатського театру ляльок Олександру Туряниці.

Пожиттєво звання отримали Лев Луцкер, відомий культурно-освітній діяч Ужгорода, та Анатолій Герей, ужгородський фехтувальник на шпагах, чемпіон світу та призер чемпіонатів Європи та світу.

А от Михайлові Сачку, керівнику ансамблю «Джерельця Карпат», і Олексію Кіндрату, директору ТОВ «Закарпатбуд» вирішили поки «Почесного» не давати, аби не нівелювати це звання.

Чимало ужгородців здобули також Почесну відзнаку Ужгородської міської ради.

ЯК ЛІСІВНИКИ ВІЙСЬКОВУ СПРАВУ ОПАНОВУВАЛИ

Неподалік від кордону зі Словацькою Республікою на військовому полігоні в селі Ярок військові та лісівники провели військові навчання. У них були залучені 40 чоловік. Участь у військових маневрах узяли директор ДП «Ужгородське ЛГ» Василь Кий, головний лісничий Валентин Геккер, лісничий Ужгородського лісництва Михайло Куштан, лісничий Кам'яницького лісництва Олександ Турянчич, лісничий Анталовецького лісництва Василь Синичка, лісничий Великодобронського лісництва Іван Помпель, загін територіальної оборони. Особливістю цього польового збору було суттєве коригування змісту навчальних програм із урахуванням отриманих інформаційно-аналітичних матеріалів щодо застосування підрозділів інженерних військ у зоні проведення АТО. Основні акценти під час вивчення тактичних і тактико-спеціальних дисциплін зроблено на поглиблене вивчення насамперед військово-спеціальних дисциплін: вибухової справи, інженерних загороджень, технічної підготовки, а також військової топографії, тактичної та тактико-спеціальної підготовки, фортифікації та маскування.

Значну увагу звернено також на особливості ведення бойових дій на замінованій місцевості, порядку ведення бойових дій у населених пунктах, організації засідок на дорогах і відкритій місцевості та боротьби з ними тощо. Лісівники вчилися підриванню ґрунтів і споруд, зокрема мостів. Усі навчальні заняття були спрямовані на вдосконалення та розвиток умінь і навичок щодо застосування озброєння й інженерної техніки відповідно до існуючих нормативів бойової підготовки. Перевірити хід бойового злагодження і навички захисників в умовах бойових дій приїхав на полігон військовий комісар Ужгородського ОМВК підполковник Микола Журавльов: «Основне завдання навчань – здобути практичні навички з вдосконалення використання бойової зброї. Я певен, військові навчання зроблять лісівників більш досвідченими, готовими до воєнного часу. Адже у всі часи лісівники допомагали військовим задля перемоги над ворогом», – заявив підполковник Микола Журавльов. Значна увага під час навчань, окрім удосконалення навичок застосування зброї, приділялася фізичному загартуванню лісівників з елементами

бойової системи виживання воїна. Такі завдання включали в себе навички добування вогню, добування, фільтрування і безпечного вживання води, облаштування укриттів, які захищатимуть від негоди, орієнтування на місцевості без компаса й мапи, виготовлення знарядь праці, побуту та оборони, полювання і рибальства, безпечне вживання в їжу рослин і тварин, здобутих у дикій природі, навички поводження в умовах специфічної місцевості та клімату тощо. Але такі завдання для лісівників – це вдосконалення тих знань, які вони використають у всі часи й навіть у мирний час», – резюмував Василь Кий.

Прес-служба Закарпатського ОУЛМГ

НА ЗАКАРПАТТІ СУДИТИМУТЬ СЕПАРАТИСТА

Слідчі управління СБ України в Закарпатській області завершили досудове розслідування та скерували до суду матеріали стосовно місцевого мешканця, обвинуваченого за посягання на територіальну цілісність і недоторканність України та розпалювання міжнаціональної ворожнечі.

Про це повідомляє прес-група УСБУ в Закарпатській області.

Уродженець області систематично бере участь у громадських масових заходах. Виступаючи на одному з таких мітингів у березні поточного року, цей громадянин публічно виголошував антиукраїнські заклики, зокрема про начебто незаконне приєднання Закарпаття до України, звинувачував українців та органи державної влади у нібито ворожому ставленні до представників корінних народів області та агітував за від'єднання Закарпаття від України.

Цьому місцевому мешканцю слідчі управління СБ України в Закарпатській області оголосили підозру за ч. 2 ст. 110 (посягання на територіальну цілісність і недоторканність України, поєднане з розпалюванням національної ворожнечі) Кримінального кодексу України. Суд уже арештував майно цього громадянина. За цей злочин зловмисникові загрожує від 5 до 10 років ув'язнення. Процесуальне керівництво у кримінальному провадженні здійснює обласна прокуратура.

Із початку 2016 року слідчі управління СБУ в Закарпатській області оголосили 8 підозр фігурантам кримінальних проваджень за злочини проти основ на-

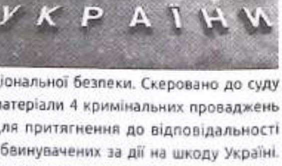

ціональної безпеки. Скеровано до суду матеріали 4 кримінальних проваджень для притягнення до відповідальності обвинувачених за дії на шкоду Україні. Розпочате 1 спеціальне досудове розслідування для притягнення до кримінальної відповідальності громадянина, який переховується від правосуддя за злочини проти основ національної безпеки.

УЖГОРОДСЬКА «ОНОВЛЕНА» ПОЛІЦІЯ, ЗА УЧАСТІ ЄПИСКОПА МОСКОВСЬКОГО ПАТРІАРХАТУ ФЕДОРА МАМАСУЄВА, СТАЛА СПІВУЧАСНИКОМ ПРОТИПРАВНИХ ДІЙ ЩОДО РЕЛІГІЙНОЇ ГРОМАДИ УАПЦ

28 липня, у день ушанування рівноапостольного Великого князя Київського Володимира, після 08.00 к.ч. представниками Мукачівської єпархії УПЦ Московського патріархату на чолі з правлячим єпископом Федором Мамасуєвим, який терміново повернувся із так званої московської хресної ходи на Київ, за співучасті численної групи співробітників Ужгородського міського відділку «оновленої» поліції, інших представників правоохоронних органів та «московських церковних титушок», було здійснено повторне протизаконне проникнення і захоплення частини земельної ділянки за адресою: м. Ужгород, вул. Минайська, 71, яка згідно з законом і документами, виданими Ужгородською міською радою, виділена для релігійної громади парафії на честь святих рівноапостольних кн. Володимира Великого та кн. Ольги Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви (що раніше належала до УПЦ Київського патріархату і яку шляхом фальсифікації документів намагались насильно долучити до УПЦ Московського патріархату, але громада не погодилась). Унаслідок таких протиправних дій, активну участь у яких на боці зловмисників взяли і представники правоохоронних органів, було вчинено цілу низку правопорушень: адміністративне правопорушення щодо захоплення чужої земельної ділянки та кримінальні правопорушення в частині порушення рівності прав громадян за релігійною приналежністю та перешкоджання релігійній діяльності стосовно віруючих Української Автокефальної Православної Церкви.

Представники Мукачівської єпархії УПЦ Московського патріархату, за наказом московського владики Федора Мамасуєва, організували з десяток попів та кілька десятків «московських церковних титушок» із різних районів міста Ужгорода, Ужгородського, Мукачівського, Перечинського та інших районів області. І вся ця зазомбована юрба, серед яких і одіозні московські священики, проповідники «ужерусского міра» і сепаратизму на Закарпатті, зокрема Дмитро Сидор (судимий за антиукраїнську й антидержавну діяльність), Василь Мищак (особа, яка безпосередньо в інтересах свого сина здійснює незаконне захоплення вищезазначено земельної ділянки, відведеної під будівництво храму), Митрофан Шимон (горезвісний і скандальний намісник «відомого» Ракошинського монастиря), Олександр Монич (єпархіальний двуликий прес-аташе), перебуваючи під охороною та супроводом співробітників Ужгородського міського відділку «оновленої» поліції, незаконно і злочинно здійснила відкрите рейдерське захоплення чужої земельної ділянки та вчинила перешкоду для здійснення вільного богослужіння і хресного ходу на своїй земельній ділянці духовенству та віруючим парафії на честь святих рівноапостольних кн. Володимира Великого та кн. Ольги у м. Ужгороді Карпатської єпархії Української Автокефальної Церкви, які цього ж дня і водночас звершували святкове богослужіння. Зазначимо той факт, що жодних законних підстав та документів (відповідних рішень Ужгородської міської ради) вищезазначені носії ідей «ужерусского міра» на Закарпатті не мали і не мають, про що добре відомо представникам Ужгородського міського відділку «оновленої» поліції, «очищеної» Ужгородської прокуратури та їхнім обласним керманичам. Тож чому так трапилось, що Ужгород став полігоном для цілковитої зневаги конституційних прав на свободу релігійної діяльності та щодо землекористування? А тому що всі ці незаконні дії з боку зухвалих представників Мукачівської єпархії УПЦ Московського патріархату з кінця 2013 року крішуються найвищими посадовими особами Ужгородської міської ради (у минулому – комунорегіоналом Віктором Погорєловим, а на сьогодні – теж колишнім регіоналом, але «новим» мером Богданом Андрієвим, парафіянином Московського патріархату) та правоохоронних органів (найперше поліції і прокуратури).

Іще вчора саме регіонал Богдан Андріїв брав активну участь в Ужгородському антимайдані та надавав фінансову підтримку Київському антимайдану, в результаті чого антиукраїнський режим Януковича та промосковські бандити мали можливість убивати українців у грудні 2013 – лютому 2014 рр., а надалі й по сьогодні – вбивати наших співвітчизників уже на сході України. Тож дивуватись не доводиться... Кадри у нас дійсно «оновлені» на всіх рівнях влади...

Водночас сумно було спостерігати, як під голубим покровом мундира правоохоронця в місті Ужгороді здійснюється привселюдне рейдерство та протидія свободі релігійної діяльності щодо Української Церкви, а саме відродженої, майже 2000-літньої Української Автокефальної Православної Церкви, під прикриттям Ужгородського міського голови Богдана Андрієва у виконанні московсько-гундяєвських служителів культу на чолі з Федором Мамасуєвим, єпископом Мукачівським і Ужгородським УПЦ Московського патріархату.

Хіба не закону та захисту конституційних прав і законних інтересів українців мають служити правоохоронні органи? Хіба не їхній службовий обов'язок – не допускати, а виявивши, припиняти правопорушення? Натомість ми лишень спостерігали за печальною картиною, як ужгородські правоохоронці стали на службу московсько-гундяєвським правопорушникам і сепаратистам та лицемірно бурмотали про те, що вони «забезпечують громадський порядок...» Видається, що ужгородські правоохоронці 28 липня в цій ситуації «забезпечили громадський порядок» із метою сприяння здійсненню відкритих адміністративно-кримінальних правопорушень? А чому не забезпечили законність і громадський порядок щодо прав парафії УАПЦ на свою земельну ділянку, безперешкодне користування нею, вільне богослужіння та проведення хресного ходу? За це чомусь забули. Оце так правова держава...

Тож як розганяти мирні мітинги, демонстрації та лубцювати і вбивати патріотів України на майданах, то залюбки, відмазуючись фразами: «Ой, та вибач, ти ж розумієш, у нас приказ», «Ми давали присягу», «Ми на службі» і тому подібні «соплі»... А як не допустити і припинити, – маючи на це право і будучи зобов'язаними виконувати свої безпосередні службові обов'язки, – протиправні і злочинні дії знахабнілих окремих представників Мукачівської єпархії УПЦ Московського патріархату, які начхали на Божі і державні закони, то в «оновленої поліції» та прокуратури, яка здійснює нагляд за її діяльністю, не вистачає ресурсів, законів, вказівок, наказів... І тільки чути нікчемні, лицемірні і пусті непрофесійні вислови: «Ми тут, щоб конфлікту не було», «Ми не можемо», «Ми не знаємо», «Ми не будемо», «Ми не маємо права...»

Даруйте, а з ким і між ким мав виникнути конфлікт? Хто його запрограмував і мав намір здійснити? Духовенство і вірні Української Автокефальної Православної Церкви, які цього дня відправляли богослужіння на своїй законній земельній ділянці на вул. Минайській, 71, вшановуючи рівноапостольного Великого князя Київського Володимира, жодних конфліктів не організовували, не планували і з цією метою не запрошували на свою територію представників Мукачівської єпархії УПЦ Московського патріархату. Їх під конвоєм привели і протизаконно завели на чужу земельну ділянку представники Ужгородського міського відділку «оновленої» поліції та інших правоохоронних органів. При цьому офіційних представників правоохоронних органів, зокрема Ужгородського міського відділку «оновленої» поліції, які би представникам Мукачівської єпархії УПЦ Московського патріархату забезпечили змогу вчиняти правопорушення, парафія УАПЦ теж не запрошувала. Тож хто тоді їх запросив і чию протизаконну волю виконали правоохоронці? Видається, що волю зловмисників та правопорушників із московсько-гундяєвської церковної структури...

Не відреагувало належним чином на виклик та необхідність звільнення незаконно захопленої земельної ділянки й Ужгородське відділення Державної служби охорони, з яким у парафії УАПЦ укладено відповідний договір з надання охоронних послуг. Представники цієї охоронної служби тільки розводили руками і говорили: «Ну що ми зробимо?..» «Не будемо ж людей розганяти», «Тут дуже багато міліцейського (поліцейського) начальства, представників прокуратури, СБУ...» і т. п. Частково зрозуміти можна, адже протиправна діяльність здійснювалась безпосередньо за співучасті офіційних правоохоронців, «московських слуг у різах..., які невідомо кому служать», московського єпископа Федора Мамасуєва та під прикриттям міського голови Богдана Андрієва (який декілька разів безпосередньо блокував ухвалення сесією Ужгородської міської ради кінцевого рішення щодо цієї ділянки на користь парафії УАПЦ, захищаючи незаконні інтереси Мукачівської єпархії УПЦ Московського патріархату).

Отож цінності і гасла про справедливість, верховенство права, конституційні права і законність, закони Божі – це лишень балаканина для «запудрення» розуму простих смертних українців, а для «володарів світу цього», корупціонерів, представників московсько-гундяєвської церковної структури на українській землі, переслідувачів відродженої Української Церкви, різного роду сепаратистів, «керманичів» антиукраїнських угруповань типу «Сойм Підкарпатської Русі», рейдерів, їхніх протеже і поплічників у правоохоронних органах, як говорять у народі, «Закони не писані»...

Одночасно зазначимо, що вказана земельна ділянка є першою в Ужгороді за 25 років відновлення державної незалежності України, яка виділена дійсно Українській Церкві та не має жодного стосунку до Московського патріархату. Першою і єдиною! І ту вже протягом маже 13 років представники Московського патріархату, їхні поплічники в органах влади та правоохоронній системі не дають цілковито узаконити. В той час як Мукачівська єпархія УПЦ Московського патріархату тільки в Ужгороді має близько 22 виділених земельних ділянок, на яких зведено відповідну кількість храмів, у яких щоденно моляться за Московського патріарха Кирила Гундяєва, який, зі свого боку, щоденно молиться за московсько-путінський тоталітарний режим і його військо, що убивають наших співвітчизників-українців на сході України. І що, всі православні в Ужгороді належать чи бажають належати до такої Московської Церкви? Звичайно, що ні...

Тож хто може пояснити, які такі «порушення» права 28 липня на вул. Минайській, 71 в інтересах Московської Церкви захищали представники поліції, прокуратури і СБУ? Чи може собі хтось уявити, що цього ж дня в Москві російська поліція та московська мерія вирішувала питання про виділення і передачу в користування бодай однієї земельної ділянки для українців, які хочуть належати до Української Церкви в Російській Федерації? УАПЦ чи УПЦ КП? Не можете уявити? Ми теж...

Якщо висловлюватися коротко, то у нас усе як завжди – «міліція з уродом», тепер і «оновлена поліція» теж... А про владу промовчимо, бо українською, зважаючи навіть на вищевикладені події, назвати її неможливо...

Хотілось би запитати й у тих наших закарпатців-православних із УПЦ Московського патріархату, які на заклик свого московського єпископа Федора Мамасуєва, нехтуючи Заповідями Божими, ввірвались на чужу земельну ділянку і разом із ним проповідували не Слово Боже, а показали приклад посягання на чуже, зневагу до законів, замах на відверту крадіжку та давали неправдиве свідчення. До якого «царства» з такими цінностями і такими «лжепровідниками» хочете увійти? Бо до Царства Христового словідників неправди, брехачів і злодіїв не приймають...

Та хочеться вірити у те, що різного роду запроданцям, корупціонерам, хабарникам, пройдисвітам «лжерусского міра» і співучасникам їхніх протиправних дій на нашій українській землі, зокрема і на Закарпатті, недовго доведеться чинити свавілля і привселюдно нехтувати Законами Божими і державними і що подібне ганебне явище, а саме відкрите порушення конституційних прав і свобод віруючих Української Автокефальної Православної Церкви, за протиправної співучасті представників Московського патріархату, органів місцевої влади та правоохоронців, свідками якого став Ужгород 28 липня, не буде тривалим та безкарним.

Просимо розглядати цей матеріал, видрукуваний у ЗМІ, як відкрите звернення до новопризначеного керівництва Закарпатської обласної прокуратури щодо належного розслідування всіх вищезазначених протиправних дій як з боку представників правоохоронних органів, так і з боку зловмисників із Мукачівської єпархії УПЦ Московського патріархату. Про результати прокурорського реагування просимо повідомити через відкриті ЗМІ та на адресу прес-служби Закарпатського національно-патріотичного об'єднання «Україна Соборна».

Прес-служба
ЗО «Україна Соборна»

ЗАКАРПАТСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ

УКРАЇНА СОБОРНА

ПРИХОВАНЕ РОЗЧАРУВАННЯ

Промайнуло літо, і більшість закарпатців, повертаючись із відпусток, учергове повернуться до свого звичного способу життя – на роботі, в університеті тощо. Повернуться і рутинні проблеми, які всі ми намагалися призабути, загораючи на гарячих пляжах, мандруючи гірськими масивами, вдихаючи чисте повітря свободи й відпочинку чи просто сидячи в якомусь затишному закладі за чашкою ранкової кави чи прохолоджуючого напою, радіючи і насолоджуючись з того, що поспішати цього дня, як і наступного, нікуди не треба. В багатьох зовсім дорослих людей подитячому живе у цей час надія, що за цей період щось зміниться на краще, і вже в новому, так би мовити, сезоні ми почнемо писати нову і чисту сторінку свого життя у хоч трішечки кращих умовах і там буде трішки більше позитивних моментів, ніж на попередніх сторінках. І так страшно повертатися у сувору реальність, яка повільно чи не дуже заганяє кожного з нас у класичну осінню депресію...

Узагалі, слово депресія стало чи не слоганом життя переважної більшості українців та й закарпатців зокрема. Реальність, із якою щодня доводиться зіштовхуватися пересічному мешканцю рідного краю, не може не продукувати у голові тривогу та страх за хліб насущний та день завтрашній. Бували часи, коли українському суспільству вдавалося виходити на певний час із цієї кризи, і ці нетривалі, але доволі яскраві моменти кожен із нас пам'ятає дуже добре – нові надії, віра в те, що вже завтра стане краще, що вже так, як було, не буде ніколи.. Але минає час, і знову ловиш себе на думці, що нічого не змінилося. Вкотре збираєшся на роботу, знову думаєш, як цього місяця заплатити за комуналку, знову вирішуєш шукати ще підробітки, а вже час і на машину накопичувати, але, зрозуміло, купувати доведеться недалеко за кордоном. А розмови про війну і чергові смерті вже якось навіть не зачіпають так, як мають зачіпати здорову людину, – за живе!..

Якщо проаналізувати літній період загалом із соціально-політичної точки зору, то справді можна з упевненістю сказати: стан прихованого розчарування в головах українців доволі виправданий та неминучий. У цьому контексті яскраво виражена саме його латентність, тобто прихованість від вияву назовні. Кількість пасіонарної енергії в суспільстві (тобто тої життєвої енергії, яка сама по собі акумулює певні рішучі процеси) дуже сильно впала, що підкреслює небажання громадян навіть хоч якось активно проявляти своє розчарування у вигляді соціального протесту через не те, що дії, а активні вербальні мотиви. Тобто українці стали вже не тільки слабко діяти, але й взагалі говорити про існуючу політичну реальність. Політична еліта ж взагалі стає все більш відірваною і від реальності, і від суспільства загалом. Усі ці фактори не можуть не турбувати перед початком нового етапу у російсько-українському протистоянні та перед лицем тих історичних та цивілізаційних викликів, які вже кілька років стоять перед Україною як суб'єктом історії.

Усі ці виклики, безумовно, потребують чималих мобілізаційних та енергетичних ресурсів, найперше волі та бажання їх вирішувати. Але якщо українці показали цю волю два роки тому, коли повстали проти злочинного внутрішнього режиму, а також дали бій наступаючому зовнішньому ворогу, то люди, які взяли на себе роль керманичів, цієї волі не проявили ще жодного разу. Все, що вони показали українству, – це вміння віртуозно імітувати будь-які справи, за які б вони не взялися.

Узагалі розвиток будь-якого державного утворення базується на взаємодії двох його основних частин – суспільства та його керманичів, тих людей, які взяли на себе роль та відповідальність працювати на загальне благо, адмініструвати ресурси та дії, кошти та багатства, які їм виділяє суспільство для досягнення основної цілі – справедливості, безпеки та блага. Для цього існує політична еліта, політичні інструменти, зокрема держава, для цього існує політика. Причому в умовах XXI століття політика та політична діяльність за загальним призначенням та умовами діяльності нічим не відрізняється від будь-якого іншого роду діяльності, крім того, що є основоположною у будь-якій соціосистемі. Це означає, що лікар лікує, вчитель навчає, прибиральник прибирає, а адміністрація адмініструє. За це кожен політик, який займає певну посаду, отримує заробітну плату, врешті-решт, яка йде з податків, що їх платить суспільство. Тому в цьому контексті особливо недоречними виглядають досить популярні в наш заклики, що базуються на маніпуляції суспільною свідомістю та фактами, типу «Все має робити саме суспільство», а ще найулюбленіша фраза наших чиновників: «Давайте робіть, а ми поможемо». Абсурд! У країні, де кожен має сплачувати 20% податку, такі слова та умовиводи є злочином. Для порівняння. Уявіть, що вас болить зуб. Ви йдете до стоматолога, даєте йому чималу суму, для того щоб він вам його чи вирвав, чи запломбував, чи поклав коронку. Ви даєте йому гроші, сідаєте в крісло, і тут стоматолог вам каже: «Давайте ви зробіть коронку, поставте, а я вам допоможу потримати». Дивний стоматолог, правда? А в Україні вже 25 років певна купка осіб, які назвали себе «профпесіоналами» і які щороку декларують своє вміння керувати країною, робити її європейською, через свою недієздатність та недалекоглядність усі свої «недоопрацювання» звалюють на таке чудове слово в українській політиці, як менталітет. Чому президент змінив Конституцію під себе? Бо менталітет такий. Чому досі нема «безвізового»? Менталітет. Чому великі тарифи? Менталітет. Чому досі не ув'язнені вбивці Небесної Сотні? Знову ж таки винен український менталітет.

Проте ми як громадянське суспільство несемо також важку і важливу ношу – ношу контролю. Єдиною нашою функцією, але найважливішою є контроль тих, хто взявся керувати країною та її багатствами, вести її до «світлого майбутнього». І так само, як вони не дають собі ради з вищезазначеними функціями, так само, на жаль, і суспільству не вдається впоратися зі своєю надважливою місією контролера власних коштів, багатств власної землі тощо. Контроль, зі свого боку, потребує досить раціонального підходу. Ми ж, українці, занадто емоційні у вирішенні стратегічних питань. Це наш сильний бік, коли мова йде про критичний момент для мобілізації ресурсів, і слабкий – у плані налагодження працюючої соціально-політичної системи. Ми одного дня можемо розривати тільняшку, а наступного – мовчки спостерігати. Одного дня можемо возвеличувати Савченко, а наступного – проклинати.

Наразі суспільство втомилося. Ми воліємо мовчки спостерігати та проклинати тих, у кому, наче в дзеркалі, бачимо себе: наївних, збуджених, але ще не навчених усім премудростям суворого життя, премудростям реальної політики. Адже нам тільки 25...

Станіслав ДАНКО

ПРО ЗНАЧЕННЯ ПРАВДИ ЯК ОСНОВИ ХРИСТИЯНСТВА (З ДИСКУСІЙ В СОЦМЕРЕЖАХ)

Сьогодні мільйони і мільйони людей в Україні та Російській Федерації, які вважають себе православними християнами, і не тільки, мов сліпі та німі падають у безодню та пащу лукавого ідучи за лжепровідниками «лжерусского мира», які надягнули на себе овечі шкури, зокрема в московських рясах, із хоругвами, іконами і хрестом у руках, а за Заповіді Божі забули...

Забули і зневажили прості і головні Заповіді: не сотворіть собі ідолів, шануйте батьків та прабатьків своїх, миріться з братом своїм, не дозволяйте чужинцям розділяти рід (націю) ваш і Державу вашу, не дозволяйте чужинцям руйнувати й очорнювати Церкву Вашу, не убивайте і не підтримуйте убивць, не свідчіть неправдиво (не брешіть), не бажайте чужого і не крадіть, не розділяйте свій народ, бережіть і захищайте Богом дану вам землю і Державу (для нас – Україну)...

Через злочинне мовчання і сприяння лжепророків у московських золотих шатах та рясах на сьогодні в Україні йде війна... Це з вини тих, що заливаються соловʼїним співом про любов у Христі з московських золотокупольних холмів, та їхніх підспівувачів сьогодні знову із ненавистю росіян протиставили українцям та благословили російське військо та найманців убивати наших мирних співвітчизників. Причому причетні до цього злодіяння та братовбивства лжепророки найвищих церковних титулів Російської Православної Церкви (та її структурного підрозділу – Української Православної Церкви Московського патріархату) «на людях» роблять вигляд, що сіють «добро» і «мир»... І лицемірно, мов німі, мовчать, не називаючи імена тих московських супостатів і боговідступників, які на сьогодні підвели увесь світ під небезпеку виникнення широкомасштабної третьої світової війни...

При цьому лжепророки у московських рясах як в Російській Федерації, так і в Україні, лицемірно вигукуючи про церковні канони, самі ці церковні канони століттями зневажають та їх не дотримуються. Порушуючи церковні канони та рішення Вселенських Соборів як у минулому, так і сьогодні, поро-джують розкол у Вселенському Православʼї. Продовжують нищити та розділяти Українську Церкву. Порушуючи церковні канони та рішення Вселенських Соборів, протидіють відродженню й утвердженню, майже 2000-літньої єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви. І цим самим заради своїх егоїстичних і ненажерливих інтересів, далеких від християнських Заповітів, і надалі розділяють українську націю, не допускають її єдності та націковують брата проти брата...

Тож якщо хочете високого богослов'я, миру душевного і любові у Христі, то спершу зніміть полуду з очей і омийте свій язик від отрути «лжесолодкого» меду зради і підступу, і якщо ви християнин (православний), істинний послідовник, учень і священнослужитель Церкви Христової, то найперше навчіться говорити і підтримувати правду... Навіть якщо ця правда є дуже і дуже гіркою... Бо де немає правди, там немає ні Бога, ні богослов'я...

+ ВІКТОР Бедь,
єпископ Мукачівський і Карпатський Української Автокефальної Православної Церкви
м. Ужгород,
25 липня 2016 р.

ВИСТАВКА «VOTO-2016» В «ILKO GALLERY»

Кілька днів тому в Ужгороді відкрилася нова виставка. «VOTO» в «ILKO Gallery» презентує роботи ужгородських митців уже вдруге.

– «VOTO-2016» – це продовження особливого проекту «VOTO-2015», котрий об'єднує різне: стилі, жанри, теми і техніки. А спільним є те, що в єдиній виставці зійдуться талановиті особистості, які протягом першого року життя кав'ярні-галереї експонувалися у «VOTO art-cafe» та ділилися своєю творчістю з його відвідувачами, наближаючи мистецтво до людей, – кажуть організатори.

Виставка «VOTO-2016» налічує близько сотні робіт молодих і знаних художників Закарпаття, таких як Людмила Корж-Радько, Надія Пономаренко, Одарка Долгош-Сопко, Влад Габда, Олена Кондратюк, Антон Ковач, Василь Когутич, Руслан Тремба, Емма Тремба, Тарас Корж, Леся Корж, Наталія Грабар, Петро Ряска, Віктор Мельничук, Михайло Ходанич, Едуард Приходько, Беата Корн, Наум Рєпкін, Надія Дідик, Світлана Кремінь, Віктор Дерда, Олена Дерда, Раїса Глюк.

Експонуються у рамках проекту також твори видатного закарпатського митця – Гаврила Глюка.

ЗАКАРПАТЦІ ПОБУВАЛИ НА ВІДКРИТТІ «КУРЕНЯ ЧОРНИХ ЗАПОРОЖЦІВ»

Нещодавно наша держава відзначала велике свято – 25-ту річницю проголошення незалежності України. По всій країні відбулись урочисті заходи та вшанування борців за волю України всіх часів.

20–21 серпня у Корсунь-Шевченківському Черкаської області у затишному сосновому лісі над казковою річкою Россю відбулись урочистості з нагоди відкриття «Куреня Чорних Запорожців». Чорні Запорожці (Чорношличники) – це легендарне військове формування армії УНР, яке своєю сміливістю і завзяттям наводило жах на ворогів.

Концерт козацько-стрілецької лірики, присвячений козакам, зібрав учасників із усіх регіонів України, а також із Канади та Польщі. Участь у цьому урочистому заході взяли співачка з Харкова Люцина Хворост, кобзарі з Києва Тарас Компаніченко і Тарас Силенко, барди Василь Лютий із Києва, Іван Корбабич з Канади та інші. Під час демонстрації експозиції «УПА – Армія Нескорених: минуле і сьогодення» представив свої нові книжки Роман Коваль із Києва.

На концерті виступили і закарпатці, які взяли участь за сприяння народного депутата України Василя Петьовки. Це – автори та виконавці музично-поетичних творів, артисти театру «Шарж» Роберт Голованенко, Сергій Соболь і Мирослав Голованенко. Вони презентували свою композицію «За Україну, за Волю і за Життя», присвячену боротьбі за незалежність України. Виступ супроводжували бурхливі емоційні оплески.

«Ми привезли незабутні враження від спілкування зі справжніми патріотами України зі світу, – розповідає керівник театру «Шарж» Роберт Голованенко. – Артисти театру «Шарж» уже не вперше беруть участь у різноманітних патріотичних фестивалях та пісенних конкурсах».

У ВИНОГРАДОВІ ВІДБУЛОСЬ УРОЧИСТЕ ВІДКРИТТЯ ФЕСТИВАЛЮ «КРИШТАЛЕВІ ГРОНА»

Цьогоріч «Кришталеві грона» відзначили своє повноліття – 18 років із часу першого фестивалю, який із районного масштабу переріс у міжнародний музичний проект і став беззаперечною візиткою Виноградова. Свого часу через кришталеву музичну «кузню» пройшли представники Індії, Нігерії, Ізраїлю та інших держав. У 2016-му він стане школою професійної майстерності для юних талантів із 7 країн (Білорусі, Молдови, Румунії, Угорщини, Польщі, Греції та України) і 12 областей України – це юні артисти віком від 6 до 21 року, загалом близько 150 учасників.

Міжнародний статус фестивалю підтверджує й інтернаціональний склад журі, до якого ввійшли представники Грузії, Білорусі, Молдови та України. Оцінюватиме учасників також Галина Голубєва – викладач вокалу на телепроектах «Х-фактор» та «Україна має талант».

Крім суто конкурсної програми, на гостей чекали вечори знайомств і відпочинку, екскурсії, визначення «Міс» та «Міні-міс фестивалю», церемонія нагородження лауреатів і володарів Гран-прі, а також великий Гала-концерт.

У ВЕЛЯТИНІ – ЯСКРАВИЙ «ПИНТЯ-ФЕСТ»

Днями в закарпатському селі Велятині відбувся колоритний фестиваль, на який з'їхалися не тільки жителі області, а й гості з-за її меж. «Пинтя-Фест» забезпечив рекордну дзяму, модерну криницю, летючу фарбу, музичний гурт Pur:Pur і ще багато цікавинок. Детальніше про захід повідомляє Uzhgorod.in.

Мальовнича глибинка Хустщини славиться як працьовитими людьми, так і цікавими ідеями. А ще має красиві легенди. Одна з них – про славного Пинтю Велета.

Власне, йому і присвятили дійство, котре відбувається вже вдруге. Торік відкрили пам'ятник герою казок, котрий, як кажуть у селі, був історичним персонажем. А нині привітали Велятино новою криницею. Твердять: вода – цілюща, бо не просто джерельна, а має значний вміст кремнію, адже село славиться своїми цілющими і термальними водами.

Розпочинали фестиваль пострілями з гармати. Саме вона є невід'ємним атрибутом, що асоціюється з Пинтею, адже він найбільше відомий тим, що буцімто влучив, стріливши з гори, у Хустських замок. А загалом Пинтя є класичним образом благородного розбійника-опришка, який грабував багатих і обдаровував бідних. У переказах ідеться, що Велет передав свою силу знаменитому Олексі Довбушу.

Вочевидь, у Велятині вважають, що і опришки, і загалом гості мають смачно і ситно їсти. Тому фест відзначили рекордною дзямою. Це – наваристий бульйон із курки, заправлений сметаною, і без дзями у селі не відбувається жодна гостина, а тим паче весілля. На «Пинтя-Фест» приготували дзяму богатирську і поставили рекорд України: 5872 літри дзями, звареної в одному казані. Як розповіла кухарка пані Марія, варили сам бульйон з сьомої ранку, протягом понад восьми годин, у рекордну дзяму пішло 160 домашніх курей.

А от апофеозом свята став масштабний концерт, на якому, окрім місцевих фольклорних колективів і солістів, виступили відомі закарпатські гурти, зокрема колоритна «Чаламада» та запрошені зірки – неземний гурт Pur:Pur і запальний Олег Скрипка зі своїми хлопцями з «Воплів Відоплясова».

Та спочатку всі охочі взяли участь у «кольорових боях» – обсипанні фарбами холі, що дійсно і весело, і колоритно. А знаменитий закарпатець Павло Чучка подарував Велятину дві скрипки – одну на згадку, на ній після концерту мав з'явитися автограф лідера ВВ, а інша пішла найменшому гостеві-велятинцю, 8-місячному малюку Тимофієві.

Після поживної дзями і під добру музику Велятино гуляло до пізньої ночі, втім, село запрошує гостей не лише на свята, а й щодня. До слова, у селі, окрім фестивалю, про який наразі мова, проводять також фестиваль косарів, фестиваль вишиванки, рок-фест «Велет».

«Пинтя-Фестом» ушанування знаменитого велятинця-Велета не завершується. Як розповіла сільський голова Велятина Жанна Микитюк, тепер з партнерами з Виноградівщини та повіту Бая-Маре Румунії розробляють туристичний маршрут «Стежками Пинті». За переказами, цей чоловік жив саме в регіоні, який об'єднував ці краї, й був офіцером, але потім подався в опришки. До слова, в горах на околиці села є скеля, так звана «кухня Пинті». А вже незабаром відкриють і «Пинтєву садибу». Загалом Велятино розвивається також у напрямку зеленого туризму, запрошує гостей до сільських хат, а також унікальної атракції села – на термальні води, котрі у Велятині знайдені досить давно, і тепер вже є змога цілий рік відвідувати цілющі басейни. Ну а щирість і гостинність селян, смачна кухня, прекрасні краєвиди й колорит Велятина є приємним до цього бонусом.

Родзинкою самого фестивалю стала його благочинна складова: організатори просто під час свята передали кардіограф районній лікарні. Досягнув фестиваль й іншої головної мети – показав багатьом людям, що в Велятино варто їхати: просто познайомитися з цим цікавим селом та якісно відпочити.

КНИГА ПРО ВИДАТНОГО МАЙСТРА ДЕРЕВ'ЯНОЇ СКУЛЬПТУРИ

Нещодавно з'явилася ошатна книжка «Василь Свида. Нетлінне. Життя і творчість» (Ужгород: Карпати, 2015. – 160 с.). Видання відкривається Постановою Верховної Ради України про відзначення 100-річчя від дня народження Василя Свиди, яке виповнилося 22 жовтня 2013 року. У книжці найповніше представлено вагомий доробок народного художника України, лауреата Державної премії України імені Т. Г. Шевченка Василя Івановича Свиди. Її упорядники: Ярослав Свида, голова благодійного фонду імені Василя Свиди, та Борис Кушнір, заслужений працівник культури України. З книги постає справді вдумливий, інтелектуальний, талановитий скульптор, який упродовж кількох десятиліть постійно працював для збагачення української духовної скарбниці нашого народу, будучи незгасним маяком вірності національним традиціям та ідеалам. Ми заглиблюємося у розкішне розмаїття творчості митця, його багатющий арсенал образності, зачудовуємося дивовижним талантом і незрівнянним оптимізмом. Перед нами постає Закарпаття в усій неповторній величі своєї краси. Кожен твір Василя Свиди – це гімн народній мудрості, духовній міцності в тисячолітній боротьбі, з якої українці Карпат вийшли переможцями, зберігши свій хист, високу патріотичну наснагу, все найдорожче в собі.

Книга досить оригінально вибудована композиційно. У передмові «Здобути світ – пішки і босим...» автори Валентина Мартиненко, Ярослав Свида подають лаконічні, характерні особливості, цікаві факти з життя і творчості самобутнього митця. З болем розмірковуєш про непросту долю цієї людини, про всепрощення, закони добротворення, про любов до ближніх – без цього, на думку авторів передмови, неможлива ні творчість, ні саме життя. Матеріал щедро проілюстрований рідкісними світлинами, які поглиблюють, доповнюють та увиразнюють його творчі можливості. Дослідники стверджують, що надзвичайна працьовитість і вимогливість В. Свиди до себе буквально вражають. Як засвідчують його колеги, міг, якщо треба, шліфувати твір не один місяць. От чому все, що він доносив до глядачів, ставало шедевром.

У розділі «Каталог» (основні роботи) подано твори від 1933-го до 1989 року, тобто їх розміщено за хронологічним принципом, що дає можливість простежити еволюцію зростання творчої майстерності митця. Справді, кожен новий оригінальний твір В. Свиди – це ще одна неповторно прекрасна квітка у вінок слави нашому талановитому народові. У примітках до переліку каталогу та виставок цілком слушно наводяться пояснення щодо назв виставок, робіт, років виконання твору і його розмірів. Наприклад, зазначається, що назви робіт вказуються за їхньою останньою хронологічною назвою. У випадку використання в різних виданнях різних назв менш поширена зазначається в дужках. До кожної роботи В. Свиди подано відповідний паспорт та її фото, що дає можливість читачеві мати певне уявлення про розмаїття творів митця і їхню художню довершеність.

Просто диву даєшся, скільки в уяві митця поставало нових сюжетів, народжувалося образів, що потім втілювалися у твори, які дивували сотні людей. Упевнено можна сказати, що саме різьба по дереву належить до найвитонченіших та психологічно складних царин виконавського мистецтва. Для неї властива економія засобів виразності та вишукана їхня деталізація. Тому й не дивно, що не так багато знайдемо тих, хто здатен усе своє життя присвятити цьому мистецтву.

Знайомлячись із творами В. Свиди, доходиш висновку, що його філософія ґрунтується на тезі: внутрішня гармонія має засновуватися на простих речах, що приносять задоволення. Здібності людини не мають меж, їх можна відновлювати та створювати нові. Відбувається процес відновлення себе, яким ти є насправді. Його скульптури – це маленькі всесвіти, він вкладає в них свій внутрішній стан, який опановує його у певний час, видобуваючи поетичну іскру з дерева, яке в його вмілих руках набуває високої художньої форми.

Кожна скульптура Василя Івановича має певне значення і нагадує нам про особливу визначну річ, яка є важливою для нашого мистецтва, свідчить про стиль життя творчої особистості – подвижництво. Для скульптора – це своєрідне перше кохання, якому ніколи не зраджував, і цю любов проніс у своєму серці через усе життя. Кожен його новий доробок – це хвилини натхнення, безсонні ночі, це пошук, а найбільше – це постійна копітка праця. Кожен сюжет – ніби якась істота, що проситься на волю з «клітки» мислення справжнього митця.

Ознайомитися з тими місцями, де експонуються нині твори видатного майстра, маємо можливість у розділі «Музеї, заклади та організації, в яких зберігаються твори В. Свиди». А це – Національний художній музей України, Національний музей українського народного декоративного мистецтва (обидва у Києві), Спілка художників Росії (Москва), Національний музей у Львові ім. А. Шептицького, а також у художніх музеях таких міст, як Харків, Чернігів, Суми, Чернівці, Хмельницький, Переяслав-Хмельницький, Херсон, Полтава, Луганськ, Запоріжжя, Ужгород та інших.

Ставши на самостійний творчий шлях, В. Свида брав участь у багатьох виставках, про що довідуємося з розділу «Виставки». Це насамперед персональні та групові, обласні, всеукраїнські, всесоюзні, зарубіжні.

Варто назвати хоча б участь митця у закордонних виставках. Це, зокрема, Польща, Франція, Болгарія, Угорщина, Німеччина, Канада, Чехословаччина, Румунія, Росія та інші країни. Його твори відкривають світ краси, безмежний дивосвіт справжнього мистецтва Закарпаття.

Заслуговує на особливу увагу розділ «Бібліографія», в якому подано нагороди, відзнаки та премії митця, окремі видання, вказуються публіцистичні статті В. Свиди у періодичних виданнях, а також чи не найповніше зібрано літературу про життя і творчість митця на сторінках преси з 1946-го до 2013 року. Так, про нього опубліковано статті в журналах «Народна творчість та етнографія», «Образотворче мистецтво», «Людина і світ», «Мистецтво», «Дніпро», «Соціалістична культура», «Культурологічні джерела», у газетах «Труд», «Вісті з України», «Радянська Україна», «Робітнича газета», «Культура і життя», «Молодь України», «Сільські вісті», «Друг читача», «Закарпатська правда», «Молодь Закарпаття», «Новини Закарпаття», «Срібна Земля», «Карпатська Україна» та інших.

Чимало цінного знайде читач і в підрозділах «Матеріали, надруковані в збірниках, каталогах, альбомах, довідкових виданнях», «Інтернет-посилання». Завершує книгу розділ «Використана література і джерела».

Багато зусиль до виходу у світ рецензованої книжки доклав син Василя Свиди Ярослав, який свято береже заповіти батька, щоб унікальна спадщина великого митця була увіковічена і ширилась в Україні та світі, працювала на духовність нашого народу. Це перша поважна книга про В. Свиду. Опираючись на власні багаторічні дослідження, ретельно й наполегливо відшукуючи, збираючи по крихтах величезний фактичний матеріал, назріла потреба видати його окремою книжкою, що стало можливим наприкінці 2015 року. Ця книга – чергове свідчення того, що в нашому краю є люди, які вміють вкласти в друковане слово всю свою любов, свою одержимість. Це й автори фоторепродукцій творів, технічний редактор, дизайнер тощо.

Книга увиразнено представляє досягнення закарпатської скульптури, зокрема В. Свиди. Вона створює цілісний образ видатного скульптора, розкриває сутність митця і людини, яка залишила непідвладний часові слід в українському мистецтві.

Основний мотив створення книжки – не лише сторічний ювілей митця, а й те, що вже виросло нове покоління, яке не бачило Василя Свиду, належним чином не знає його творчості. А так бути не може, бо те, що зробив обдарований скульптор, опромінюючи свою майстерність народними витоками і джерелами, – яскрава сторінка національного українського мистецтва. Він робив усе, для того щоб майбутні покоління могли слідувати його Заповіту: «Люди! Бережіть народне мистецтво. Це скарб, якому нема ціни!» Ярослав Свида разом із благодійним фондом мають чимало цікавих та оригінальних задумів щодо подальшого увічнення пам'яті славетного різьбяра, пропаганди його великого внеску до вітчизняного мистецтва.

У книзі зустрічаємо й прикрий недогляд. У розділі «Бібліографія» чомусь пропущено книжку Марії Свиди-Панько «Родовідними стежками» (Ужгород, 2010. – 112 с.), яка на багатому пошуковому фактичному матеріалі знайомить читача з відомим родом Свидів із села Пацканьово Ужгородського району).

Із появою книжки громадськість має можливість постійно знайомитися з творчістю самобутнього митця, а це свідчить, що видатний скульптор і нині перебуває у вирі життя.

Варто відзначити, що книга видана на належному поліграфічному рівні. Чимало вклейок у кольорі репродукують маловідомі твори. Вважаємо вдалим і принцип відбору ілюстрацій. Читач одержує в руки своєчасне й актуальне, цінне видання довідкового характеру, яке стане в пригоді наступним дослідникам життя і творчості В. Свиди, бо тут вони знайдуть невичерпний запас вказівок для своїх майбутніх пошуків і ґрунтовних студій. Тому розпочату роботу зі збирання й опрацювання матеріалів про майстра дерев'яної скульптури необхідно продовжувати.

Іван ХЛАНТА,
доктор мистецтвознавства,
академік Академії наук
вищої освіти України,
заслужений діяч мистецтв України

МОНОПОЛІЯ НАСТУПАЄ

30 вересня 2016 р. набере чинності ст. 131-2 Конституції, яка передбачає введення монополії адвокатів на представництво інтересів фізичних та юридичних осіб у суді. Ці нововведення починають якісно нову сторінку в сучасній законодавчій історії України. Однак не все так однозначно, оскільки будь-яка монополія, крім позитивних одначк, має в собі ще й негативні наслідки для суспільства. Адже, за загальним правилом, послуги адвоката коштують значно дорожче, ніж послуги звичайного юриста.

ТЕНДЕНЦІЇ ПРЕДСТАВНИЦТВА

Тенденція до монополії адвокатів на представництво в судах з'явилася не вчора і навіть не позавчора. Звернімо увагу на ч. 2 ст. 93 закону «Про судоустрій і статус суддів» від 7.07.2010 р. №2453-VI, яка передбачає: «Право на звернення зі скаргою (заявою) щодо поведінки судді, яка може мати наслідком дисциплінарну відповідальність судді, має будь-яка особа. Громадяни здійснюють зазначене право особисто або через адвоката, юридичні особи — через адвоката, органи державної влади та органи місцевого самоврядування — через своїх представників».

Отже, і до ухвалення Верховною Радою 2 червня цього року нової редакції закону «Про судоустрій і статус суддів» діяла монополія адвокатів під час звернення зі скаргами до Вищої кваліфікаційної комісії суддів і Вищої ради юстиції на дії (бездіяльність) судді у випадках, коли йшлося про представництво юридичних осіб. Тобто підґрунтя для впровадження монополії адвокатів було закладене не менш як 6 років тому. Хоча якщо розбиратися ґрунтовніше, то лобіювання адвокатами монополії на представництво в судах відбувалося значно раніше.

Прибічники нововведень можуть звернути увагу й на те, що нова редакція ч. 4 ст. 131-2 Конституції передбачає певні винятки, коли монополія адвокатів не застосовується (трудові, соціальні, виборчі, малозначні спори, а також спори щодо представництва осіб із обмеженою дієздатністю). Проте в абсолютній більшості випадків представництво інтересів осіб здійснюватиметься адвокатом.

Цілком слушними є прогнози експертів щодо стрімкого зростання серед правників попиту на отримання свідоцтва про право на зайняття адвокатською діяльністю. Нині, згідно з даними Єдиного реєстру адвокатів, в Україні налічується понад 33 000 адвокатів, а з набуттям чинності обговорюваними нововведеннями їхня кількість може збільшитись утричі. Водночас зростає вартість отримання згаданого свідоцтва, що є цілком закономірним у сучасних правових та економічних реаліях.

ОБМЕЖЕННЯ У ВИБОРІ

Очевидно, інтеграція в Україні світових стандартів (якими й передбачена монополія адвокатів на представництво в судах) є доцільною і необхідною. Однак виникають питання до особливостей національної реалізації такої монополії. Так, уже тепер стає зрозумілим, що як для простих людей, так і для бізнесу ухвалені зміни несуть обмеження свободи вибору осіб, котрі можуть представляти їхні інтереси в суді. Певна річ, що для великого та середнього бізнесу ці зміни здебільшого підуть на краще, а от для простих громадян та малого бізнесу не все так однозначно...

Крім того, виникає низка питань щодо прозорості та неупередженості під час допуску осіб до адвокатської професії, а також бюрократизації підтвердження адвокатами рівня кваліфікації. Це є цілком очевидним, оскільки зі зростанням попиту автоматично дорожчає послуга.

При цьому рівень кваліфікації адвоката оцінюватимуть насамперед органи адвокатського самоврядування, а вже потім клієнти, що також не додає демократичності змінам. Певна річ, в адвокатів значно вища відповідальність, порівняно зі звичайними юристами, і клієнт має більше важелів впливу на адвоката, ніж на юриста. Проте головним критерієм завжди залишається саме якість наданих послуг.

Нині в суспільстві виникають дискусії і щодо доцільності ухвалених змін, і щодо порядку їхнього запровадження в державі. Підтвердженням цього є петиція про скасування змін до Закону «Про судоустрій і статус суддів» та до Конституції в частині встановлення монополії адвокатури «як таких, що були ухвалені з грубим порушенням закону».

Невдоволення громадськості є зрозумілим, оскільки вказані зміни так чи інакше обмежать свободу вибору представника, що призведе до підвищення витрат на правову допомогу. А ця обставина в умовах сучасної економічної ситуації для пересічного українця є досить негативною. Людей можна зрозуміти: адаптація до нових умов завжди є досить складним процесом. Утім, те, що є злом, а що благом, покаже час.

Враховувати необхідно й ту обставину, що вищевказані ризики можуть стимулювати певну частину юристів «піти в тінь» і надавати свої послуги неофіційно, що матиме негативні наслідки для економіки. Однак це вимушене «зло», з яким вітчизняний законодавець змирився, приймаючи обговорювані зміни. Проте однозначно робити висновки поки що рано, час покаже, хто мав рацію та які рішення були правильними.

ДОСТУП ДО ПРОФЕСІЇ

Ще одним аспектом, вартим уваги, є шляхи отримання свідоцтва про право на зайняття адвокатською діяльністю. Перший — складання іспиту та стажування, а другий — робота помічником адвоката протягом року.

Позитивним у цій ситуації є те, що законодавець стимулює правників до постійного самовдосконалення та адаптації до умов юридичного ринку. Так, провідні юридичні та колекторські компанії вже вживають низку заходів щодо пристосування до нових реалій. Тож можна з впевненістю стверджувати, що для більшості компаній запровадження таких змін передбачає певні конкурентні переваги. Адже їхні клієнти зазвичай не мають у штаті достатньої кількості адвокатів і змушені будуть віддавати більші портфелі справ адвокатським об'єднанням.

Ця обставина зумовлює певні зміни у специфіці відносин між клієнтом і його представником, що також впливає на подальшу глобалізацію юридичного ринку України та віддзеркалює загальносвітові тенденції.

Із викладеного можна зробити висновок, що відсутність вибору спрощує вибір. Тому в сучасного правничого середовища залишається один шлях: шлях розвитку та вдосконалення наявних процесів.

Цікавим є й те, що запровадження монополії адвокатів при представництві інтересів осіб у суді в сукупності із введенням інституту приватних виконавців приведе до якісно нового рівня сучасних правовідносин. Однак питання приватних виконавців — це вже інша історія...

Вадим ЛИГІН, начальник відділу юридичного супроводу та регресної роботи ТДВ «Інтер-риск Україна»

СУДОВІ ЗБОРИ ТЕПЕР МОЖНА БУДЕ СПЛАЧУВАТИ ЧЕРЕЗ ТЕРМІНАЛИ

19 серпня 2016 року відбулося виїзне засідання - семінар учасників Програми «Право на справедливий суд для осіб з обмеженими можливостями» Всеукраїнської громадської організації інвалідів «Правозахисна спілка інвалідів».

Як повідомили «Закон і Бізнес» у Вищій раді юстиції, Програма «Право на справедливий суд для осіб з обмеженими можливостями» Всеукраїнської громадської організації інвалідів «Правозахисна спілка інвалідів» була започаткована на виконання Указу Президента України від 20 травня 2015 року №276/2015 «Про стратегію реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015–2020 роки» й схвалена рішенням Ради суддів України від 5 червня 2015 року №54.

Зокрема, Програма передбачає облаштування приміщень судів інформаційно-платіжними комплексами самообслуговування з метою поліпшення доступу до правосуддя, забезпечення рівних прав для всіх категорій громадян та інтеграції сучасних інформаційних технологій у роботу судів, а також для сплати громадянами безпосередньо в приміщеннях судів судового збору й адміністративних стягнень за вчинені адміністративні правопорушення.

Під час виїзного засідання відбулася презентація адаптованої моделі інформаційно-платіжних програмно-технічних комплексів самообслуговування (ІПТКС) на виробничих потужностях технічного партнера Програми ТОВ «Пласіс».

Голова Всеукраїнської громадської організації інвалідів «Правозахисна спілка інвалідів» Олександр Вознюк презентував ІПТКС, який можна використовувати всім відвідувачам суду, зокрема особам із обмеженими можливостями, для сплати судового збору та стягнень у справах про адміністративні правопорушення. Після офіційної презентації та оформлення належної документації такі термінали планується поставити у приміщеннях судів не лише столиці, а й усіх областей України.

Учасники семінару змогли протестувати ІПТКС, надати свої пропозиції та зауваження щодо поліпшення його роботи для максимальної зручності користувачів. Такий пристрій значно полегшить сплату судових платежів для всіх категорій осіб, які звертаються до суду або ж виконують судові рішення.

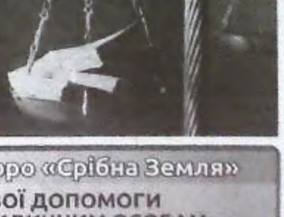

В УКРАЇНІ З'ЯВИТЬСЯ НОВА КАТЕГОРІЯ ПЛАТНИКІВ ПОДАТКІВ

Запроваджується нова категорія платників податків – фізособи, які займаються індивідуальною діяльністю без реєстрації підприємцем з річним обсягом доходу до 250 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного року.

Як повідомили виданню «Закон і Бізнес» у Державній регуляторній службі України, нещодавно Міністерство фінансів України презентувало новий проект податкової реформи. Відповідний документ «Про внесення змін до Податкового кодексу України», опубліковано на сайті Мінфіну.

Запропоновані для обговорення податкові нововведення прокоментувала днями голова Державної регуляторної служби України під час прямого ефіру радіо «Голос Донбасу».

«Зміни до Податкового кодексу – не є якась глобальна реформа, яка народить нову систему оподаткування. Система залишається досить типовою європейською, але вона має стати зрозумілою, однозначною, такою, яка не викликає різночитання у підприємців і податківців та простою у адмініструванні, що є найбільшою проблемою нашої системи оподаткування. Політика – це завжди мистецтво можливого. Тут потрібно віддати належне Міністерству фінансів України, яке розгорнуло широку дискусію серед експертів, представників ДФС, інших державних органів, підприємців, народних депутатів. Із такого обговорення виокремили ті пропозиції, які вже можна втілити у життя. Тому наразі говоримо про корекцію Податкового кодексу, яка полягає у спрощенні податкового адміністрування та впорядкуванні контрольних перевірок. Це те, що викликало найбільше нарікань у бізнесу, про що свідчить і аналітика Ради бізнес-омбудсмена, про це також неодноразово йшлося під час зустрічей бізнесу з прем'єр-міністром України», – зазначила Ксенія Ляпіна.

Відповідно до проекту реформи, податкову міліцію замінять на фінансову поліцію, яка буде підконтрольна Мінфіну, а не Державній фіскальній службі. Планується, що вся база даних ДФС буде перенесена в Мінфін.

Зокрема, податкову міліцію пропонується виключити зі складу контролюючих органів ДФС, але повноваження, покладені на підрозділи створюваної фінансової поліції, делегувати Міністерству фінансів України.

На Мінфін також перекладається вся методологія та адміністрування всіх баз даних. Поняття електронного кабінету платника податків передбачається закріпити на законодавчому рівні. За фіскальною службою закріплюються функції його забезпечення. При цьому право на письмові та електронні податкові консультації буде закріплено за Мінфіном, а ДФС надаватиме лише усні консультації.

Що стосується податкових перевірок, то проектом передбачено оприлюднення на сайті Мінфіну плану проведення таких перевірок. При цьому перевірка

проходитиме 30 днів, а попереджати про неї будуть за 15 робочих днів замість 10. Передбачається нова структура ДФС: перевірочна робота буде перенесена на обласний рівень, а районні податкові інспекції будуть виконувати лише сервісні функції.

Крім того, у документі йдеться про те, що міністерство забирає на себе функції з адміністрування податків, ведення реєстрів відшкодування ПДВ, обліку платників податків. Пропонується також об'єднати два реєстри відшкодування ПДВ в один, збільшити штраф за несвоєчасну реєстрацію податкових накладних до 50% ПДВ.

Буде також введена нова ставка податку на доходи фізосіб (ПДФО) – 10% від мінімальної заробітної плати для тих, хто займається індивідуальною діяльністю без реєстрації підприємцем.

Адвокатське бюро «Срібна Земля»
НАДАННЯ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ ФІЗИЧНИМ ТА ЮРИДИЧНИМ ОСОБАМ
Адреса: 88000, Закарпатська область, м. Ужгород, вул. Гойди, 4, т./ф.: 8 (0312) 61-28-01; 8 (03122) 3-31-32; моб.: 050 611 38 24; 099 257 74 93; E-mail: aav_2006@ukr.net.ua

ОЦІНЮВАННЯ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ БУДЕ ДЕМОКРАТИЧНІШИМ

Орієнтовні вимоги до оцінювання навчальних досягнень учнів 1–4-х класів та методичні рекомендації до оновлених програм початкової школи стали більш демократичними.

Як повідомляє прес-служба Міністерства освіти і науки, нововведення мають застосовуватись у школах вже з 1 вересня.

Відтепер оцінювання – це конфіденційна інформація, яка стосується лише вчителя, дитини та її батьків, тобто навчальні досягнення учнів не мають озвучуватися на батьківських зборах чи вивішуватися публічно у вигляді різноманітних рейтингів.

Знято також оцінювання каліграфії, вимоги до якої були занадто деталізовані в попередній редакції документа, залишено лише вимогу, що письмо має бути охайним та розбірливим. Учням не знижуватимуть оцінки за «неправильний» відступ кількості клітинок та рядків.

Вилучено вимоги та критерії щодо підписання зошитів та щомісячну оцінку за ведення зошитів – МОН відмовилося від радянської традиції регламентації настільки дрібних питань.

«Вчитель має навчити дітей культури письма і правил оформлення робіт, але кількість клітинок і форму підписання зошитів не повинно регламентувати Міністерство освіти і науки», – говорить головний спеціаліст департаменту загальної середньої освіти МОН Алевтина Лотоцька.

Домашні завдання не повинні задавати на вихідні, святкові та канікулярні дні (канікули), а їхній обсяг віднині обмежено. Так, у перших класах домашніх завдань не повинно бути зовсім, в 2-му класі – не більше, ніж дитина може виконати самостійно за 45 хвилин, у 3-му класі – за 1 годину 10 хвилин, у 4-му класі – за 1 годину 30 хвилин.

У методичних рекомендаціях наголошено на неприпустимості перевантаження учнів завданнями, які містяться у додаткових посібниках, зошитах із друкованою основою тощо.

Нагадується, що оцінювання в 1-му класі немає, а 2-й клас також може не оцінюватися за рішенням педагогічної ради школи.

До предметів, що не оцінюються за бальною системою протягом усієї початкової школи, додано «Трудове навчання» та «Я у світі». Тобто, загалом за бальною системою в 1–4-х класах не оцінюються «Інформатика», «Музичне мистецтво», «Образотворче мистецтво», інтегрований курс «Мистецтво», «Основи здоров'я», «Фізична культура», «Я у світі» та «Трудове навчання».

Для того, щоб полегшити вчителям роботу за новими програмами, в методичних рекомендаціях детально розписано методичні підходи, які можна використовувати для навчання, показано приклади інтерактивної роботи та компетентнісно-орієнтованих завдань.

Щоб понизити психологічне напруження у першокласників, за рішенням учителя, до сформування навички письма рекомендується користуватись простим олівцем. На розсуд учителя допускається виправлення або гумкою, або закресленням. При цьому наявність охайних виправлень, здійснених самою дитиною, не впливає на зниження бала за роботу, а час і етап переходу на кулькову ручку визначає сам учитель, індивідуально для кожної дитини.

Вчителям також не рекомендують користуватися червоною ручкою при перевірці письмових робіт в адаптаційному періоді (1-й клас). Колір ручки для виставлення оцінок у зошитах і щоденниках вчитель може вибирати самостійно.

ПІДСУМКИ ЗОВНІШНЬОГО ОЦІНЮВАННЯ-2016

16 серпня директор Українського центру оцінювання якості освіти (УЦОЯО) представив результати учасників зовнішнього незалежного оцінювання та державної підсумкової атестації, що відбулася у формі зовнішнього незалежного оцінювання.

Як повідомляє Український центр оцінювання, найкращі результати державної підсумкової атестації здобули випускники м. Києва, Львівської, Тернопільської та Харківської областей. Початковий і середній рівні навчальних досягнень переважають серед випускників Закарпатської та Чернівецької областей.

Більше половини (55,7%) випускників загальноосвітніх навчальних закладів поточного року отримали оцінки достатнього та високого рівнів навчальних досягнень із української мови, 31,1% – середнього, 13,2% – початкового.

2016 року випускники загальноосвітніх навчальних закладів мали змогу вибрати історію України або математику для проходження державної підсумкової атестації у формі зовнішнього незалежного оцінювання. Серед учасників зовнішнього незалежного оцінювання 64% надали перевагу історії України і лише 36% – математиці. До речі, математику обирали передусім випускники зі східних і південних регіонів України, історію України – західних.

«Найкращі результати продемонстрували випускники, які обрали математику, – 46,5% учасників отримали оцінки достатнього та високого рівнів навчальних досягнень. Із історії України результати цих рівнів мають 35% випускників. Водночас ці показники не дають підстав стверджувати, що рівень вивчення математики є вищим, порівняно з рівнем вивчення історії України. Адже кількість учасників зовнішнього незалежного оцінювання з математики не була тотожною кількості учасників, які виконували сертифікаційну роботу з історії України», – пояснює директор Українського центру оцінювання якості освіти.

Слід зауважити, що спостерігається певний зв'язок між типом навчального закладу (місцем його розташування), в якому учасники тестування здобули освіту, та результатами державної підсумкової атестації, які вони здобули. Так, випускники гімназій, ліцеїв і коледжів мають здебільшого результати достатнього та високого рівнів навчальних досягнень (українська мова – 79,1%, історія України – 56,9%, математика – 69,6%). У загальноосвітніх школах переважає середній рівень навчальних досягнень з історії України (64,5%) та математики (49,9%), середній та достатній – з української мови (35,8% та 33,0%).

У цілому достатній і високий рівні навчальних досягнень демонструють випускники міських загальноосвітніх навчальних закладів (українська мова – 68,3%, історія України – 44,9%, математика – 56,4%). Початковий і середній рівні переважають у навчальних закладах, які розташовані в селах (українська мова – 62,7%, історія України – 77,5%, математика – 72,3%). Випускники ЗНЗ, які мешкають у селищах міського типу, мають дещо інші результати: з української мови і літератури переважають достатній і високий рівні – 52,1%, з історії України й математики – початковий і середній (67,6% і 61,1% відповідно).

Аналізуючи результати проведення зовнішнього незалежного оцінювання, Вадим Карандій зауважив, що, порівняно з минулим роком, на 10% збільшилася кількість охочих проходити зовнішнє незалежне оцінювання з англійської мови, тоді як із деяких інших навчальних предметів показники реєстрації зменшилися, наприклад із фізики – на 30%.

Найкращі результати (від 160 до 200 балів) зовнішнього незалежного оцінювання майже з усіх предметів отримали учасники з м. Києва та Львівської області.

«Хімія – єдиний навчальний предмет, найвищі результати тестування з якого зафіксовані не в учасників зі столиці, а у Львівській області, де результат зовнішнього незалежного оцінювання від 160 до 200 балів отримали 42% учасників. У м. Києві цей показник становить 32,3%, у Волинській області – 30,3%», – зауважив Вадим Карандій.

Найкращі результати зовнішнього незалежного оцінювання з усіх предметів демонструють випускники загальноосвітніх навчальних закладів 2016 року, трохи нижчі – випускники минулих років, найнижчі – у випускників поточного року інших навчальних закладів системи загальної освіти (професійно-технічних навчальних закладах, спеціальних загальноосвітніх шкіл, спеціальних загальноосвітніх шкіл-інтернатів, шкіл соціальної реабілітації, коледжів, вечірніх шкіл).

Найбільший відсоток учасників, які не склали зовнішнє незалежне оцінювання з української мови і літератури та історії України, зафіксовано в Закарпатській (27,3%, 29,2% відповідно), Чернівецькій (20,9%, 29,1%) та Рівненській (14,9%, 18,3%) областях. Найбільше учасників не подолали поріг «склав/не склав» з:

- математики – у Чернівецькій (23,2%), Закарпатській (19,9%) і Житомирській (19,8%) областях;
- англійської мови – у Миколаївській (23,3%), Донецькій (22%), Одеській (19,7%) і Херсонській (19,7%);
- географії – у Закарпатській (7,4%), Одеській (6,2%) та Івано-Франківській (6,2%);

- біології – у Закарпатській (14%), Миколаївській (12,3%) та Одеській (12%);
- фізики – у Сумській (23,5%), Житомирській (21,2%), Запорізькій (20,6%) і Кіровоградській (20,6%) областях;
- хімії – у Миколаївській (17,6%), Кіровоградській (16,4%) і Херсонській (16,3%).

За словами Вадима Карандія, на формування показників навчальних досягнень впливає багато факторів. Один із основних – соціально-економічні умови. «Цьогоріч під час проведення зовнішнього незалежного оцінювання серед випускників загальноосвітніх навчальних закладів 2016 року проведено опитування щодо впливу соціально-економічного середовища учнів на результати їхнього навчання. Результати дослідження будуть оприлюднені у вересні поточного року», – повідомив директор Українського центру.

Візуалізована інформація про результати основної сесії зовнішнього незалежного оцінювання 2016 року з кожного навчального предмета представлена на сайті: stat.testportal.com.ua. Всі охочі мають можливість ознайомитися з результатами зовнішнього незалежного оцінювання за шкалою 100–200 балів та з результатами державної підсумкової атестації за шкалою 1–12 балів (з української мови, математики та історії України).

У 2016 році вперше оприлюднено повну базу даних із результатами основної сесії зовнішнього незалежного оцінювання учасників тестування. «Ця інформація є важливою насамперед для педагогічної спільноти, експертів, аналітиків, які проводять дослідження якості середньої освіти, а також аналізують рівень навчальних досягнень випускників загальноосвітніх навчальних закладів», – поінформував директор Українського центру. Він також зауважив, що у 2016 році запроваджено нову методику переведення тестових балів у рейтингову оцінку за шкалою 100–200, що значно відрізняється від методики попередніх років. Тому не варто порівнювати результати зовнішнього незалежного оцінювання 2016 року з результатами попередніх років.

Із офіційним звітом про проведення у 2016 році зовнішнього незалежного оцінювання результатів навчання, здобутих на основі повної загальної середньої освіти, можна ознайомитися на сайті Українського центру оцінювання якості освіти у розділі «Звіти ЗНО».

Osvita.UA

КАРПАТСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Августина Волошина

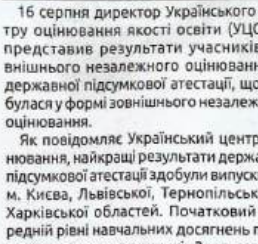

Підготовка бакалаврів і магістрів за спеціальностями:
– Правознавство;
– Фінанси і кредит;
– ІТ-технології та програмування;
– Основи техніки та інженерного програмування;
– Філософія;
– Богослов'я;
– Психологія;
– Медична психологія;
– Підготовка офіцерів запасу.

Міжнародна програма подвійного диплома з університетами Євросоюзу за спеціальностями:
– Інформаційні технології (ІТ);
– Основи техніки та інженерного програмування;
– Міжнародні відносини та зовнішня торгівля;
– Управління бізнесом;
– Філософія;
– Психологія;
– Соціальна педагогіка;
– Англійська мова та література;
– Німецька мова та література;
– Туризм і готельна справа.

Ужгородський гуманітарно-економічний коледж
Підготовка молодших спеціалістів (на базі 9 класів) за спеціальностями:
– Правознавство;
– Фінанси і кредит.

ПРИ УНІВЕРСИТЕТІ ТА АКАДЕМІЇ ДІЄ АСПІРАНТУРА І ДОКТОРАНТУРА

м. Ужгород, вул. Гойди, 4; тел.: + 38 099 369 33 77; (0312) 61 20 08; 61 29 45; www.kau.com.ua; www.uuba.org.ua

ВІДБУВСЯ АРХІЄРЕЙСЬКИЙ СОБОР УКРАЇНСЬКОЇ АВТОКЕФАЛЬНОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ

З липня під головуванням Блаженнішого Макарія Малетича, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, у приміщенні Київської патріархії відбулося чергове засідання Архієрейського Собору УАПЦ.

Під час засідання Собору було розглянуто та обговорено такі питання порядку денного:

1. Про підтримку рішення Синоду Константинопольської Церкви про створення комісії щодо вивчення питання про надання автокефалії Православній Церкві в Україні.

2. Про Кафедральний собор УАПЦ на честь апостола українського Андрія Первозваного в м. Києві.

3. Про відзначення 95-річчя Всеукраїнського Православного Собору Української Автокефальної Православної Церкви (14–30 жовтня 1921 р., м. Київ).

4. Різне.

Від Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви участь у роботі Архієрейського Собору УАПЦ узяв

Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий єпархією.

За результатами засідання Собору було увалено відповідні рішення.

У МІНІСТЕРСТВІ КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ ЗАВЕРШЕНО ОФІЦІЙНУ ПРОЦЕДУРУ РЕЄСТРАЦІЇ СТАТУТУ КОНСИСТОРІЇ КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ В ЗАКАРПАТСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Міністерством культури України завершено офіційну процедуру щодо реєстрації Статуту Консисторії (єпархіального управління) Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в Закарпатській області, про що за підписом міністра Євгена Нищука видано відповідний наказ за №519 від 08 липня 2016 року.

18 липня в приміщенні департаменту у справах релігій та національностей Міністерства культури України в Києві завідувач сектору реєстрації статутів та статистичного обліку релігійних організацій департаменту у справах релігій та національностей Мінкультури Іван Папаяні офіційно вручив реєстраційні документи Консисторії Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви Преосвященнійшому Віктору Бедь, єпископу Мукачівському і Карпатському, керуючому єпархією.

ІЗ ІНІЦІАТИВИ ОКРЕМИХ ЗМІ ТА СОЦІОЛОГІЧНИХ ЦЕНТРІВ, ШЛЯХОМ МАНІПУЛЯЦІЇ ТЕРМІНОЛОГІЄЮ ТА МОТИВАЦІЯМИ – СИМПАТІЇ УКРАЇНСЬКИХ ПРАВОСЛАВНИХ ДО УТВЕРДЖЕННЯ ЄДИНОЇ ПОМІСНОЇ АВТОКЕФАЛЬНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ ВИРІШИЛИ ПРИПИСАТИ ВИНЯТКОВО УПЦ КП...

Цікава соціологія, яку наводить приватний Київський міжнародний інститут соціології, тільки з певними недомовками...

Коли мова йде про симпатії українців до Київського патріархату, а точніше до того, щоб в Україні була єдина Помісна Автокефальна Українська Православна Церква, то потрібно правдиво зазначати про те, що із статусом проголошеного Київського патріархату в Україні на сьогодні діють дві Українські Церкви:

1. Відроджена прабатьківська, майже 2000-літня Українська Автокефальна Православна Церква (яка впродовж XX ст. мала три етапи відродження: 1918–1937; 1942–1944; 1989 – по нашчас), на Помісному Соборі якої 05–06 червня 1990 року і було вперше проголошено Київський патріархат. Саме Всеукраїнський Православний Помісний Собор УАПЦ 6 червня 1990 року обрав Святійшого Мстислава Скрипника першим Патріархом Київським і всієї України, Предстоятелем Української Автокефальної Православної Церкви. Із 5 червня 2015 року УАПЦ очолює Блаженнійший Макарій Малетич, Митрополит Київський і всієї України.

2. Новопроголошена 25–26 червня 1992 року Українська Православна Церква Київського патріархату. Із 22 жовтня 1995 року УПЦ КП очолює Митрополит Філарет Денисенко.

Тож зазначаючи, що 48,7% українських православних відносять себе чи симпатизують Київському патріархату, не слід голослівно і безпідставно заявляти про те, що тільки 0,8% підтримують автокефалістів... Бо виходить велика нісенітниця, оскільки, по-перше, в Україні під назвою «автокефали» взагалі не існує жодної офіційної церковної структури;

по-друге, як УАПЦ, так і УПЦ КП у своїх статутних документах вказують, що вони є Автокефальними Церквами...

Відповідно, можемо наразі констатувати, що згідно з травневими дослідженнями приватного Київського міжнародного інституту соціології серед 100% українських православних 48,7% – свідомі парафіяни та симпатиками Української Автокефальної Православної Церкви та Української Православної Церкви Київського патріархату. При цьому внаслідок умисних і незаконних дій посткомуністичної влади в 1992–1995 рр., спрямованих на заборону і протидію діяльності відродженої УАПЦ, чисельність зареєстрованих громад в УПЦ КП переважає чисельність зареєстрованих громад УАПЦ.

Щодо того, що тільки 12,4% православних в Україні підтримує УПЦ Московського патріархату, то цей процес є цілковито закономірним й особливого заперечення на сьогодні не викликає...

+ ВІКТОР Бедь,
єпископ Мукачівський і Карпатський
Української Автокефальної
Православної Церкви,
м. Ужгород,
18.07.2016 р.

https://www.youtube.com/watch?v=ic99X-ef18o

ПРЕОСВЯЩЕННІЙШИЙ ВІКТОР, ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ, ЗДІЙСНИВ ТАЇНСТВО ХРЕЩЕННЯ НАД НЕМОВЛЯМ АНДРІЄМ КОСТЮХОМ

24 липня, у день ушанування рівноапостольної Великої княгині Київської Ольги, у Кафедральному храмі апостола українського Андрія Первозваного Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в Ужгороді Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський УАПЦ, у співслужінні з протоієреєм Романом Бобаєм та ієродияконом Іллею Михайловим звершив чин хрещення над немовлям Андрієм, який народився у родині головного редактора газети «Срібна Земля» Анатолія Костюха та його дружини Юлії, які належать до парафії на честь святого великомученика Георгія Переможця в с. Сторожниця Ужгородського району.

Новонародженого, у хрещенні Андрія, іменовано на честь апостола українського Андрія Первозваного.

Хрещеними батьками новонародженого та охрещеного Андрія при здійсненні Таїнства Хрещення названі Віктор Бабура та Габріелла Хом'як.

Після звершення Таїнства Хрещення владика Віктор звернувся з вітальним і повчальним архіпастирським словом до батьків, хрещених батьків, родичів новонародженого та всіх присутніх у храмі.

Чин хрещення було відправлено у супроводі церковного співу читця Максима Бережного та читця Ореста Дідуха.

Духовенство Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви, професорсько-викладацький склад Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, а також редакція газети «Срібна Земля» сердечно вітають родину Анатолія та Юлії Костюхів із народженням сина Андрія та прийняттям ним Таїнства Хрещення.

У КАФЕДРАЛЬНОМУ ХРАМІ АПОСТОЛА УКРАЇНСЬКОГО АНДРІЯ ПЕРВОЗВАНОГО УАПЦ В УЖГОРОДІ ВІДБУЛОСЯ ВІНЧАННЯ КРІСТІАНА РУЩАКА ТА МАР'ЯНИ СУХАН

30 липня у Кафедральному храмі на честь апостола українського Андрія Первозваного Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в Ужгороді було здійснено Таїнство Вінчання над молодим подружжям Рущак Крістіаном і Мар'яною (у дівоцтві Сухан). Свідками (кумами) стали Максим Бережний і Вікторія Салиця.

Крістіан Рущак – випускник бакалаврату Української богословської академії Карпатського університету, який продовжує навчання в магістратурі.

Чин вінчання звершив Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, у співслужінні протоієрея Сергія Урсти та протоієрея Романа Бобая.

Таїнство Вінчання було відправлено українською мовою у супроводі церковного співу під керівництвом регента читця Юрія Попонича.

На Таїнстві вінчання були батьки, рідні, близькі, однокурсники та колеги наречених.

У вітальному слові-проповіді до молодят владика Віктор наголосив на величі Таїнства шлюбу, дав архіпастирські настанови та, привітавши, подарував їм святі образи Спасителя Нашого Ісуса Христа та Пресвятої Богородиці.

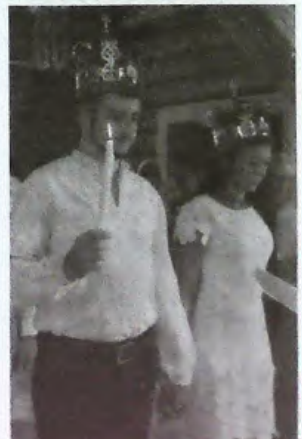

Сторінка підготовлена прес-службою Карпатської єпархії УАПЦ

ЄПИСКОПА УАПЦ ПРИЗНАЧЕНО РАДНИКОМ МІНІСТРА ОБОРОНИ УКРАЇНИ З РЕЛІГІЙНИХ ПИТАНЬ

17 серпня заступник міністра оборони України з питань європейської інтеграції Ігор Долгов провів зустріч із новопризначеним радником міністра оборони України з релігійних питань (на громадських засадах) єпископом Вишгородським і Подільським Української Автокефальної Православної Церкви Володимиром Черпаком.

Заступник міністра оборони України з питань європейської інтеграції вручив Володимирові Черпаку посвідчення радника міністра оборони України з релігійних питань та привітав із початком діяльності.

Під час зустрічі сторони обговорили актуальні питання процесу створення у Збройних силах України служби військового духовенства (капеланської служби).

Насамкінець Ігор Долгов подякував єпископу Вишгородському і Подільському Української Автокефальної Православної Церкви Володимирові Черпаку за підтримку та висловив сподівання на подальшу плідну співпрацю.

Київська патріархія УАПЦ

У НЕДІЛЮ СВЯТИХ ОТЦІВ ШЕСТИ ВСЕЛЕНСЬКИХ СОБОРІВ ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР БЕДЬ ЗВЕРШИВ ТАЇНСТВО РУКОПОЛОЖЕННЯ В ДИЯКОНИ

31 липня, в день ушанування пам'яті святих отців шести Вселенських соборів у Кафедральному храмі апостола українського Андрія Первозваного Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в Ужгороді було відслужено Божественну літургію, під час якої було звершено таїнство рукоположення читця Крістіана Рущака у диякони.

Богослужіння очолив Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією УАПЦ, у співслужінні протоієрея Олександра Смоліна, протоієрея Романа Бобая та диякона Івана Жабляка.

Під час богослужіння поминались імена православних ієрархів – Всесвятійшого Варфоломія, архієпископа Константинополя – Нового Риму, Вселенського Патріарха, Блаженнійшого Макарія, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, Преосвященнійшого Віктора, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ.

Владика Віктор і духовенство піднесли молитви до Господа Бога з проханням дарувати українському народу мир, національну і духовну єдність, благополуччя та утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви, а також перемогу Українського війська над московсько-путінськими окупантами і терористами. Особливі молитви до Господа Бога лунали за збереження життя кожного українського воїна, добровольця і волонтера, які нині боронять нашу святу українську землю від підступного московського ординця.

Під час святкового богослужіння парафіяни храму стали свідками великого таїнства церкви. По волі Божій Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією УАПЦ, здійснив таїнство рукоположення читця Крістіана Рущака в диякони.

Після проповіді протоієрея Олександра Смоліна та прийняття Святого Причастя до парафіян храму з архіпастирською проповіддю звернувся Преосвященніший владика Віктор, в якій привітав парафіян зі святом дня вшанування пам'яті святих отців шести Вселенських соборів, саме які визначили основу життєдіяльності нашої церкви та заклали канонічні основи. Під час свого архіпастирського звернення владика також привітав диякона Крістіана Рущака з таїнством рукоположенням та подарував йому святу просфору.

Хід богослужіння супроводжував церковний спів під керівництвом регента Марії Жабляк, а спів духовенства у вівтарі – під керівництвом регента читця Юрія Ропонича.

У ДЕНЬ УШАНУВАННЯ ВИНЕСЕННЯ ЧЕСНОГО ДРЕВА ЖИВОТВОРЯЩОГО ХРЕСТА ГОСПОДНЬОГО ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР ВІДСЛУЖИВ МОЛЕБЕНЬ ДО СВЯТА ТА ПЕРШОЇ РІЧНИЦІ АРХІЄРЕЙСЬКОЇ ХІРОТОНІЇ

14 серпня, у день ушанування винесення чесного древа Животворящого Хреста Господнього та Медового Спаса, Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, перебуваючи з робочим візитом у Белграді (Сербія), відслужив подячний молебень до Господа Бога з нагоди свята та першої річниці своєї архієрейської хіротонії (м. Київ, Кафедральний храм УАПЦ апостола українського Андрія Первозваного, 14 серпня 2015 р.).

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив миру і благополуччя для Української нації, Української Держави та Української Церкви. Особливі прохання було піднесено за якнайшвидшу перемогу Українського війська над підступними московсько-путінськими окупантами та терористами, за збереження життя українських воїнів, добровольців, волонтерів і мирних співвітчизників, які у наші дні боронять Україну від московських ординців, за національну і духовну єдність українців,

за подолання розділення українських православних та утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви.

ЄПИСКОП УАПЦ ВІКТОР БЕДЬ ВІДСЛУЖИВ ЗАУПОКІЙНУ МОЛИТВУ ЗА ПОЛЕГЛИМИ БОРЦЯМИ ПРОТИ МОСКОВСЬКОГО КОМУНІСТИЧНО-РАДЯНСЬКОГО ТОТАЛІТАРНОГО РЕЖИМУ СРСР ДО 25-х РОКОВИН ПОЧАТКУ «ГКЧП»

19 серпня Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, перебуваючи з робочим візитом у м. Салоніки (Греція), відслужив заупокійну молитву за всіма полеглими борцями проти московського комуністично-радянського тоталітарного режиму до 25-х роковин початку та спроби антиконституційного перевороту керівництвом Комуністичної партії Радянського Союзу та її філій у Союзних Республіках СРСР, Комітету державної безпеки СРСР, Збройних сил СРСР і Міністерства внутрішніх справ СРСР – іменованого в народі як «ГКЧП».

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх провин, допущених небіжчиками з власної волі чи з примусу, дарування їхнім душам вічного спокою та життя у піднебессі.

ПРО ЧЕРГОВИЙ НЕПРАВДИВИЙ НАПАД НА МОЮ АДРЕСУ З БОКУ РПЦ, УПЦ МП ТА УПЦ КП...

Прочитав за 15 серпня черговий напад на мою адресу наразі з боку УПЦ Київського патріархату в особі владики Варсонофія Рудніка, який сихронно був продубльований і на сайтах РПЦ та УПЦ Московського патріархату...

Цікаво читати, коли про тебе пишуть те, про що ти не маєш навіть уявлення...

Складається враження, що в РПЦ, її філії в Україні – УПЦ МП, а тепер уже і в УПЦ КП жодного дня не можуть прожити без згадки і молитви за мене, грішного...

При цьому за дивних обставин, а може, і не дивних, РПЦ, її філія в Україні – УПЦ Московського патріархату та УПЦ КП одностайно відкидають прабатьківську історію походження і розвитку Української Церкви від апостола українського Андрія Первозваного, відродження Української Автокефальної Православної Церкви в 1918–1921/1942–1945/1990 рр. і спільно мене лають за любов та відданість Українській Нації, Українській Державі та Українській Церкві...

Але поряд із вищевикладеним, якщо владика Варсонофій Руднік не знає чи має глибокі провали у пам'яті (і не тільки він), то можу повідомити таке:

1. Після упокоєння Блаженнійшого Митрополита Володимира Сабодана в липні 2014 року глава УПЦ КП Митрополит Філарет Денисенко офіційно й особисто запросив мене перейти до складу УПЦ Київського патріархату, а також очолити Закарпатську єпархію УПЦ КП. Із цього приводу зі мною велись переговори на найвищому рівні УПЦ КП та відбулось кілька зустрічей, зокрема, з Митрополитом Філаретом Денисенком.

2. На той час я перебував у клірі Лангадської митрополії Елладської Православної Церкви. Маючи намір залишатись і надалі в Україні та працювати над утвердженням єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви, згодом я вийшов за штат ЕПЦ.

3. Зваживши всі за і проти, весною 2015 року, до того часу як я звернувся із проханням прийняти мене до лона відродженої прабатьківської Української Автокефальної Православної Церкви, я офіційно (письмово) повідомив Митрополита Філарета Денисенка про свою відмову увійти до складу очолюваної ним новопроголошеної у червні 1992 року УПЦ Київського патріархату

і припинив подальші переговори з цього питання. У клірі УПЦ Київського патріархату я не перебував жодного дня.

4. Із жодним проханням чи заявою (усно чи письмово) я ніколи не звертався до єпископа Варсонофія Рудніка про прийом мене у клір Закарпатської єпархії УПЦ КП.

Тож справжня нісенітниця виходить одночасно з уст і сайтів РПЦ, УПЦ Московського патріархату та УПЦ Київського патріархату на мою адресу... При цьому синхронно...

Може, тисне літня спека...

+ Віктор Бедь,
єпископ Мукачівський і Карпатський,
керуючий Карпатською єпархією
Української Автокефальної
Православної Церкви
м. Салоніки, Греція,
16.08.2016 р.

У БЕРЕГОВІ ПРЕДСТАВНИКИ КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ МОЛИТОВНО ВШАНУВАЛИ ПАМ'ЯТЬ УКРАЇНСЬКИХ ВОЇНІВ-ГЕРОЇВ, ПОЛЕГЛИХ У БОРОТЬБІ З МОСКОВСЬКО-ПУТІНСЬКИМИ ОКУПАНТАМИ

21 серпня після відправлення Божественної літургії в домовому храмі на честь Успіння Пресвятої Богородиці ум. Берегові Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви, з благословення Преосвященнійшого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ, протоієрей Роман Бобай за участі вірників парафії відслужив біля пам'ятника Воїнам-Героям АТО заупокійну Літію.

У молитві до Господа Бога отець Роман просив прощення всіх провин, допущених небіжчиками із власної волі чи з примусу, дарування їхнім душам вічного спокою та життя у піднебессі.

Участь у літургії взяли вірники парафії на честь Успіння Пресвятої Богородиці в Берегові Карпатської єпархії УАПЦ та небайдужі мешканці міста.

До пам'ятника полеглим українським Воїнам-Героям, які віддали своє життя за національну і державну незалежність України у війні з московсько-путінськими окупантами й терористами, було покладено живі квіти та запалено поминальні лампадки.

Хід заупокійної Літії супроводжував церковний спів за участі студента Української богословської академії в Ужгороді – іподиякона В'ячеслава Лазаря.

Сторінка підготовлена прес-службою Карпатської єпархії УАПЦ

ПРЕДСТАВНИКИ ДУХОВНОЇ МІСІЇ КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ У ЧЕХІЇ ТА ПОСОЛЬСТВА УКРАЇНИ В ЧЕСЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ ВІДЗНАЧИЛИ ДЕНЬ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ ТА 25-річчя ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ

Представники Духовної місії Карпатської єпархії УАПЦ у Чеській Республіці (голова місії ієромонах Афанасій Шрамко) спільно зі співробітниками Посольства України в Чеській Республіці взяли участь у заходах української громади Чехії з відзначення Дня Незалежності України та 25-річчя відновлення багатотисячолітньої Української державності. За участі представників української громади, українського дипломатичного корпусу, Духовної місії Карпатської єпархії УАПЦ і ЗМІ в Чеській Республіці з нагоди українського національного і державного свята було піднесено квіти до пам'ятника українському поету і пророку Тарасові Шевченку, до монумента Мати-Україна на Ольшанах, меморіальних дощок філософу, письменнику і поету Іванові Франку та голові Центральної Ради Української Народної Республіки Михайлові Грушевському.

За активну участь у житті української громади Чехії та з нагоди Дня Незалежності України і 25-річчя відновлення Української державності, а також за особистий внесок у збереження української духовності й культури, з благословення Преосвященнійшого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, голова Місії – ієромонах Афанасій Шрамко нагородив орденом «Покрова Пресвятої Богородиці» та Грамотою Місії Юлію Миколаївну Клочко, другого секретаря з питань культури, освіти, зв'язків із українською діаспорою, пресою та інформації Посольства України в Чеській Республіці.

Прес-служба Духовної місії Карпатської єпархії УАПЦ у Чеській Республіці

ДРУГЕ ВИДАННЯ КНИГИ ЄПИСКОПА ВІКТОРА БЕДЬ «КОРОТКА ХРОНОЛОГІЯ АПОСТОЛЬСЬКОГО ПОХОДЖЕННЯ ТА РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ АВТОКЕФАЛЬНОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ»

У липні в Ужгороді вийшло з друку друге видання книги Преосвященнійшого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, «Коротка хронологія апостольського походження та розвитку Української Автокефальної Православної Церкви (до 95-річчя Соборного підтвердження відродження УАПЦ)».

Видання містить короткий хронологічний виклад відомостей про початки християнізації, церковного будівництва, розвитку та відродження Української Церкви у період із I ст. до наших днів, які висвітлено у семи розділах: «Початки християнізації та церковного будівництва (33 р. I – середина XVI стст.)»; «Нищення й переслідування Української Церкви чужинськими державами (імперіями) та їхніми церковними структурами (середина XVI–XX стст.)»; «Відродження прабатьківської Української Автокефальної Православної Церкви в Україні (1917–1990 рр. XX ст.)»; «Діяльність відродженої Української Автокефальної Православної Церкви в Україні в нові часи (1988 р. XX – 2016 р. XXI стст.)»; «Канонічно-правовий статус Української Автокефальної Православної Церкви на сьогодні»; «2016 рік – найбільш важливі церковно-історичні дати з життя Української Автокефальної Православної Церкви».

Книжка рекомендується всім тим, хто цікавиться правдивою історією церковного будівництва в Україні, зокрема відродженою прабатьківською Українською Автокефальною Православною Церквою, у період із I ст. по сьогодні.

Катерина ЧОМБОКОШ, «Срібна Земля»

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ УАПЦ ВІКТОР ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА ПОЛЕГЛИМИ УКРАЇНСЬКИМИ ВОЇНАМИ ПІД ІЛОВАЙСЬКОМ

30 серпня, у дні, коли Україна вшановує світлу пам'ять полеглих українських воїнів, які загинули в серпні 2014 року під Іловайськом на сході України, Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді, відслужив заупокійну Літію біля пам'ятника загиблим воїнам АТО на площі Віталія Постолакі в місті Ужгороді за полеглими українськими воїнами, які у наші дні віддали своє життя в обороні Богом даної нам Вітчизни України від підступних московсько-путінських окупантів і терористів.

Його Преосвященству співслужили представники духовенства єпархії: протоієрей Сергій Урста, протоієрей Олександр Смолін, протоієрей Роман Бобай, ієродиякон Ілля Михайлов, диякон Крістіан Рущак, а також читці Максим Бережний, Дмитро Беник, Орест Дідух і паламар Назар Дякович.

Участь у заупокійній Літії також узяли представники Карпатського університету імені Августина Волошина, Української богословської академії, Закарпатського національно-патріотичного об'єднання «Україна Соборна» та небайдужі мешканці Ужгорода.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх провин, допущених небіжчиками з власної волі чи з примусу, дарування їхнім душам вічного спокою та життя у піднебессі.

ПРЕДСТАВНИКИ КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ УЗЯЛИ УЧАСТЬ У СВЯТКУВАННІ ДНЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ ТА 25-річчя ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ В УЖГОРОДІ

24 серпня в Ужгороді у рамках відзначення Дня Незалежності України та 25-річчя новітнього відновлення багатотисячолітньої Української державності представники духовенства та кліру Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви взяли участь у загальній молитві за мир та благополуччя в нашій державі. З 6-ї ранку Закарпатський народний хор виконував духовні та народні пісні в Ужгородському замку.

Із благословення Преосвященнійшого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, який перебував із робочим візитом у Греції, в молитві за Україну та урочистих заходах від єпархії взяли участь: протоієрей Олександр Смолін, ігумен Антоній Хвіц та інші клірики.

Після виконання пісень священики різних конфесій провели екуменічну молитву різними мовами, а згодом всі присутні разом виконали Гімн України та зустріли схід сонця.

Відтак урочистості було продовжено на площі Народній, де духовенство різних

конфесій та громадськість міста молитовно і хвилиною мовчання вшанували пам'ять усіх полеглих у боротьбі за національну і державну незалежність України у різні часи та віки, зокрема й українських воїнів, добровольців, волонтерів та мирних співвітчизників, які нині віддали своє життя в обороні нашої Вітчизни від підступних московсько-путінських окупантів та терористів. Усі бажаючі на площі мали змогу цього дня дивитися пряму трансляцію військового параду до Дня Незалежності України зі столиці, а також виступ Президента держави Петра Порошенка.

У ДОМОВОМУ ХРАМІ КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ НА ЧЕСТЬ УСПІННЯ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ В БЕРЕГОВІ ВІДБУЛОСЯ ХРАМОВЕ СВЯТО

28 серпня, у день ушанування Успіння Пресвятої Владичиці нашої Богородиці, в домовому храмі Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви на честь Успіння Пресвятої Богородиці в м. Берегові було відслужено Божественну літургію з ушанування Успіння Пресвятої Владичиці нашої Богородиці.

Із благословення Преосвященнійшого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ, богослужіння очолив канцлер Консисторії єпархії, настоятель цієї парафії – протоієрей Сергій Урста у співслужінні протоієрея Романа Бобая, диякона Крістіана Рущака та іподиякона Владислава Лазаря.

Під час богослужіння поминались імена православних ієрархів – Всесвятійшого Варфоломія, архієпископа Константинополя – Нового Риму, Вселенського Патріарха, Блаженнійшого Макарія, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, та Преосвященнійшого Віктора, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ.

Духовенство піднесло молитви до Господа Бога з проханням дарувати українському народу мир, національну і духовну єдність, благополуччя та утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви, а також перемогу Українського війська над московсько-путінськими окупантами і терористами. Особливі молитви до

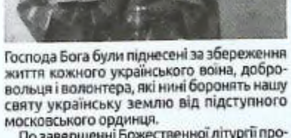

Господа Бога були піднесені за збереження життя кожного українського воїна, добровольця і волонтера, які нині боронять нашу святу українську землю від підступного московського ординця.

По завершенні Божественної літургії протоієрей Сергій Урста, який передав присутнім вітання та благословення від Преосвященнійшого владики Віктора, звернувся до парафіян із повчальною проповіддю та привітав усіх зі святом. Наприкінці богослужіння було нагороджено благословенними грамотами низку парафіян за працю та допомогу парафії УАПЦ, а саме: Галину Бернікевич, Еріку Беллу, Олену Фекете, Анатолія Цікала, Віру Січ, Вікторію Гортолані, Олену Білас. Від парафії також подяку було оголошено протоієрею Сергію Урсті, протоієрею Роману Бобаю, диякону Крістіанові Рущаку, регенту читцю Юрію Ропоничу та іподиякону Владиславові Лазарю.

Хід богослужіння супроводжувався церковним співом під керівництвом регента читця Юрія Ропонича.

Після завершення Божественної літургії відбулася братня трапеза.

У ДЕНЬ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ ДУХОВЕНСТВО КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ УЗЯЛО УЧАСТЬ У ВІДКРИТТІ ТА ОСВЯЧЕННІ ПАМ'ЯТНИКА ТАРАСОВІ ШЕВЧЕНКУ В БЕРЕГОВІ

24 серпня, у День Незалежності України та 25-ї річниці відновлення багатотисячолітньої Української державності, у Берегові відбулось урочисте відкриття пам'ятника незламному борцю проти московського імперського деспотизму та за національну і державну незалежність України, геніальному поету і художнику, громадському і культурному діячу XIX століття – українському пророку Тарасові Григоровичу Шевченку (09.03.1814, Моринці, Черкащина, Україна під окупацією Російської імперії – 10.03.1861, Санкт-Петербург, Російська імперія).

Автором бронзового пам'ятника Кобзарю став український, закарпатський громадсько-політичний і культурний діяч, художник-скульптор Василь Олашин.

Участь у заході взяли міський голова, представники виконавчого комітету та депутати Берегівської міської ради, районної державної адміністрації та ради, місцевих вишів і шкіл, священнослужителі від різних релігійних конфесій, інтелігенція, а також гості, серед яких були представники керівництва Закарпатської обласної державної адміністрації та депутатського корпусу Закарпатської обласної ради, військовослужбовці, діячі культури, викладачі й студенти закарпатських вищих навчальних закладів, зокрема Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, активісти національно-патріо-

тичних громадських організацій та небайдужі мешканці міста.

Із благословення Преосвященнійшого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, який перебував із робочим візитом в Греції, участь від єпархії в урочистому заході взяли: протоієрей Роман Бобай, диякон Крістіан Рущак, іподиякон Владислав Лазарь та інші.

Під час урочистого зібрання відбулися короткі виступи з декламуванням віршів Тараса Шевченка, а також виконання пісень на вірші великого Кобзаря. Після чого священики різних конфесій виголосили молитви різними мовами й освятили нововстановлений пам'ятник.

У ході відкриття пам'ятника лунали Державний гімн України та українські патріотичні пісні. До підніжжя монумента Тарасові Шевченку було піднесено багато букетів квітів.

Сторінка підготовлена прес-службою Карпатської єпархії УАПЦ

СПРАВДЖЕНА МРІЯ

Колись ми заздрили прибалтам, які на свої свята ходили містом у національних строях. Наша мрія справдилася – ми бачимо це на наших вулицях і в телерепортажах з усієї країни. І нині хочеться подякувати всім, хто втілював цю мрію в життя. Найперше – Надії Михайлівні Панчук, тоді провідному методисту Закарпатської універсальної наукової бібліотеки, яка заснувала і вела етноклуб «Літописи бабусиної скрині». Олені Іванівні Левко, директору дитячої бібліотеки «Казка» – гостинній господині наших посиденьок. Галині Василівні Ігнацевич – голові товариства «Бойківщина», яка доклала всіх сил, аби залучити до справи широкі маси. Габріеллі Василівні Андял, директору Закарпатського музею народної архітектури і побуту, яка сприяла проведенню етнографічних свят у цьому місці, наче створеному для того. І першим учасникам першого свята вишиванки, які відгукнулися на наш заклик і сім років тому прийшли до музейного «села». Розпочате ними підхопила молодь. Відчинивши бабусині скрині, бере найцінніше з давніх літописів – і разом зі старшими створює сучасні. Як писала Ліна Костенко:

Цінує розум вигуки прогресу,
Душа скарби прадавні стереже.

Наталя Дяченко

На фото: моменти свят вишиванки різних років.

НАША ЛЮБОВ – ЗАЛІЗНИЦЯ

Відродженню діяльності Ужгородської дитячої залізниці в День Незалежності України присвячується

Когось кличе вперед незвідність
І чарують в небі зірниці,
А у нас своя давня відданість –
Міська дитяча залізниця.

Не біда, що роки невгамовні
І летять, мов швидкі поїзди.
Життя – цінний дар неповторний.
І складне, і прекрасне завжди.

Для ужгородців мрія здійснилась,
Радісні й світлі бачимо лиця.
Слава Богу, відродилась
Ужгородська дитяча залізниця.

Полотно залізничне лежить
На набережній Ужа стороні,
Кінь залізний у далеч мчить,
Чудовий пейзажу вагонним віконці.

Вперед до мети експресом лети!
І Боже ім'я хай славиться.
Гідність, любов повернуться знов –
Працьой і радій, заліниче!

Василь ЩОМАК, Закарпатська регіональна Рада ветеранів війни та праці, м. Ужгород, серпень 2016 р.

ВІТАЄМО

Вітання голови духовно-освітньої комісії УАПЦ до 25-річчя відновлення Державної незалежності України!

Возлюблені у Господі браття і сестри! Дорогі співвітчизники, українці!

Із нагоди 25-річчя новітнього відновлення багатотисячолітньої Української державності та Дня незалежності України прийміть найтепліші та радісні вітання до нашого славного національного кобзаря!

Шлях до новітнього відновлення й утвердження раніше втраченої Української багатотисячолітньої державності був надзвичайно тернистий і важкий. За нашу національну і державну незалежність заплачено надзвичайно дорогу ціну – це ціна десятків мільйонів полеглих, замордованих і закатованих чужинцями життів українців: чоловіків і жінок, дітей і людей похилого віку, мирних мешканців і воїнів.

Нині на теренах нашої святої української землі й нині проливається кров і ведеться війна. Найкращі сини і дочки українського народу зі зброєю в руках вимушені боронити нашу свободу, національну і державну незалежність від підступного ворога, московсько-путінських окупантів на сході України. Честь і хвала їм, героїчним захисникам України!

Тож у день свята пам'ятаймо про ту велику і надзвичайно важку ціну, яку було заплачено й платиться сьогодні за нашу національну та державну незалежність України!

Низько схилімо голови за всіма полеглими, замордованими і закатованими нашими співвітчизниками, які у різні віки і роки віддали своє життя у боротьбі за національну і державну незалежність України. І у молитві та у хвилині мовчання увіковічмо їхню світлу пам'ять!

24 серпня, у день 25-річчя новітнього відновлення багатотисячолітньої Української державності та святкування Дня незалежності України, будьмо єдині національно і духовно, і пам'ятаймо і дорожімо тим, що ми українці! Постараймося подолати всі розділення і непорозуміння поміж собою та утверджуймо своє, українське: у стосунках і любові одне до одного, у відродженні й звеличенні власної історії, збереженні та поширенні рідної мови, утвердженні своєї духовної спадщини, культури і єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви, а також своєї свободи та національної і державної незалежності України!

І нехай Всемогутній і Всемилостивий Господь Бог благословить усіх нас, Українську націю, Українську Державу та Українську Церкву, дарує мир, благополуччя і розквіт!

Із 25-річчям новітнього відновлення багатотисячолітньої Української державності та з Днем незалежності України!

Слава Україні! Героям Слава!

Із повагою і любов'ю у Христі

+ ВІКТОР Бедь,
єпископ Мукачівський і Карпатський,
керуючий Карпатською єпархією,
голова Комісії з духовності, освіти та катехізації
Української Автокефальної Православної Церкви
м. Ужгород,
24 серпня 2016 року

Шеф-редактор
Віктор БЕДЬ
Головний редактор
Анатолій КОСТІХ
Літредактори
Марина ГАЗА
Наталка ГУМЕН-БІЛАНИЧ
Редактори відділів:
Станіслав ДАНКО
Орест ДІДУХ
Ігор КОВАЛЬЧУК
Олексій ПАЙДА
Олексій ШАФРАНЬОШ
Катерина ЧОМБОКОШ
Верстка
Ігор ТОКАЧ
ЗАСНОВНИК
ПП «Адвокатське бюро «Срібна Земля»
ВИДАВЕЦЬ
Християнсько-народна спілка Закарпаття
Ідентифікаційний код 20444130.
Номер зверстано в Інформаційному медіа-центрі Карпатського університету ім. А.Волошина
Друк: Відділ оперативно-видавничих робіт «Аграрій» ТОВ "ДІМ", м. Тернопіль, вул. Текстильна, 28, тел.: 52 27 37.
Моб. тел: (067) 350 17 94. a-print.com.ua
РЕДАКЦІЯ
Ужгород, вул. Гойди, 4
e-mail: txt_SZ@ukr.net
архів в Інтернеті: www.sribnazemlja.narod.ru
сайт: www.sz.uz.ua
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації – серія КВ № 5468 від 11.09.2001 р.
Передплатний індекс – 61159.
Умовний друк. арк. 12.
Тираж – 2500
Номер замовлення: 369
Виходить один раз на тиждень.
Розповсюдження: Закарпатська область

Редакція залишає за собою право на публікацію та редагування матеріалів, яких не повертає, на них не відповідає і не переглядає до інших інстанцій. Редакція не завжди поділяє думку автора. При передруку посилання на «Срібну Землю» обов'язкове.

ВІТАЄМО

1 вересня святкує День народження старший бухгалтер Карпатського університету ім. А. Волошина ***Надію Володимирівну Соколову***. З цієї нагоди до привітань близьких і рідних долучається колектив вишу, дарую ючи такі рядки:

Бажаємо щиро здоров'я міцного,
Безхмарного, мирного неба.
Душевної злагоди, щастя людського
І все, що до щастя Вам треба.

1 ВЕРЕСНЯ

Ще учора було літо.
Осінь вмить в календарі.
Майорять в руках квіти,
Галас у шкільнім дворі.

Знов за парти всім сідати,
Гей, великі і малі,
Щоб дзи наук долати,
Вчити букви в букварі.

Перший дзвоник ось лунає –
Радісний та заливний,
Школярам він сповіщає:
Розпочався рік новий.

Рік новий та незвичайний:
Потрудитись би до літа,
Щоб здолати в рік навчальний
Всі бар'єри – для освіти.

Аби все на світі знати,
Все на світі розуміти,
За шкільні сідають парти
Наші добрі, милі діти.

Ганна ТОМЕНЮК

УКРАЇНСЬКА БОГОСЛОВСЬКА АКАДЕМІЯ
Карпатського університету
(вищий православний духовно-богословський навчальний заклад)

Підготовка бакалаврів і магістрів за спеціальностями:
– Богослов'я (священнослужитель; християнський місіонер);
– Теологія (християнський педагог);
– Регент церковного хору;
– Вищі курси дяків;
– Військове капеланство (додаткова спеціалізація).

Ужгородський богословський коледж
Підготовка молодших спеціалістів
(на базі 9 класів) за спеціальностями:
– Катехізатор із православного богослов'я, дяк
(із одночасним здобуттям другої вищої освіти за спеціальностями:
– Правознавство;
– Фінанси і кредит).

(Студенти академії при здобутті вищої духовної освіти одночасно здобувають і вищу світську освіту)
ПРИ УНІВЕРСИТЕТІ ТА АКАДЕМІЇ ДІЄ АСПІРАНТУРА І ДОКТОРАНТУРА
м. Ужгород, вул. Гойди, 4; тел.: + 38 099 369 33 77; (0312) 61 20 08; 61 29 45; www.kau.com.ua; www.uuba.org.ua

ОГОЛОШЕННЯ

Шановні читачі!

Редакція приймає для друку на шпальтах нашої газети ***рекламу, оголошення,*** а також ***вітальні слова*** на адресу близьких і рідних вам людей.

За детальною інформацією звертайтеся на адресу: вул. Гойди, 4, 4-й поверх, кабінет **403** (Карпатський університет імені Августина Волошина) або телефонуйте: **066-53-38-745** (Станіслав) у будні **(9:00 – 17:00)**.

«Бо щире Господнє слово, і кожен чин Його вірний» (Пс. 33, 4).

Срібна земля

ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСНА ГАЗЕТА

www.sz.uz.ua

№24 (993) від 8 вересня 2016 року / ВИХОДИТЬ ЩОТИЖНЯ

ЧИТАЙТЕ НАС НА САЙТІ sz.uz.ua

ТОЛЕРАНТНА ЗНЕВАГА ДО УКРАЇНЦІВ ЗАКАРПАТТЯ ІЗ ПРИСМАКОМ «ЗАПРОДАНСЬКОГО ПІДЛАБУЗНИЦТВА»

Нещодавно в засобах масової інформації Закарпаття був опублікований анонс про приїзд 2 вересня до Ужгорода нащадків австрійської імперської династії Габсбургів, які прибудуть для участі у церемонії вручення ордена Марії-Терезії, імператриці Австрійської імперії (13.05.1717–29.11.1780), заснованого у 2015 році. Наразі невідомі «організатори заходу обіцяють здивувати гостей оригінальністю дійства та європейським шармом...»

Стор.: 3

У КАРПАТСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ АВГУСТИНА ВОЛОШИНА ТА УКРАЇНСЬКІЙ БОГОСЛОВСЬКІЙ АКАДЕМІЇ В УЖГОРОДІ УРОЧИСТО РОЗПОЧАЛИ НОВИЙ НАВЧАЛЬНИЙ РІК

5 вересня в Карпатському університеті імені Августина Волошина та Українській богословській академії в м. Ужгороді відбулися урочистості, присвячені початку нового 2016–2017 навчального року. Святкове дійство відбувалося у великій актовій залі університету й розпочалося з молитви та співу Державного гімну України.

Стор.: 9

НОВИНИ ЮРИСПРУДЕНЦІЇ

ТОВАРНА КОНТРАБАНДА ЗНОВУ СТАНЕ ЗЛОЧИНОМ?

Стор.: 8

ОСВІТА

ПЕРЕВЕДЕННЯ МАГІСТРАТУРИ НА ПЛАТНУ ОСНОВУ НЕ БУДЕ

Стор.: 9

ДУХОВНІСТЬ

КЕРІВНИЦТВО ЗАКАРПАТСЬКОЮ ЦЕРКВОЮ ВІДНОВИЛО ЄПИСКОПІВ ВИТОР, ЗВЕРШИЛО ТАЇНСТВО РУКОПОЛОЖЕННЯ В СВЯЩЕНИКИ ХРИСТИНА РИЦАКА

Стор.: 11

НА ЧАСІ

ПОРОЗУМІННЯ ЧИ ПОПУЛІЗМ?

Стор.: 4

КУЛЬТУРА

СВЯТИНІ ЖИВУТЬ У НАС САМИХ

Стор.: 5

СПАДЩИНА

ІСТОРІЯ ЗАКАРПАТТЯ НА СТОРІНКАХ «ЗОРІ ГАЛИЦЬКОЇ»

Стор.: 6–7

НАШ КАЛЕНДАР

8 вересня – Міжнародний день грамотності; Міжнародний день солідарності журналістів;

9 вересня – Всесвітній день краси;

10 вересня – День фізичної культури і спорту; День українського кіно;

11 вересня – День працівників нафтової, газової та нафтопереробної промисловості.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

9 вересня 1769 р. – народився Іван Котляревський, зачинатель нової української літератури;

10 вересня 1894 р. – народився Олександр Довженко, український письменник, кінорежисер, кінодраматург;

13 вересня 1945 р. – заснування Закарпатської обласної наукової універсальної бібліотеки ім. Ф. Потушняка.

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР

11 вересня – Усікновення глави Іоана Предтечі.

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС: 61159

РЕКОМЕНДОВАНА ЦІНА 2.00 грн.

ЗА ПІВРОКУ РОДИНА УЖГОРОДСЬКОГО «МЕРА» ЗАРОБИЛА НА ПІЛЬГОВИКАХ ПІВТОРА МІЛЬЙОНА ГРИВЕНЬ

Документи про компенсацію ужгородським підприємствам витрат на перевезення пільговиків оприлюднив громадський активіст Олександр Пересоляк.

Судячи з них, найбільший перевізник на ужгородському ринку ПАТ «Ужгородське АТП-12107», що належить родині Ужгородського міського голови Богдана Андрієва, отримав найбільший шмат компенсаційного пирога. За сім місяців це підприємство добуло з міської казни майже півтора мільйона гривень. Загалом же перевізникам заплатили 3 мільйони 600 тисяч гривень за безкоштовні перевезення громадян пільгових категорій.

За даними самих перевізників, їм ще й не доплатили більш ніж удвічі. Так, «мерське» «АТП-12107», котре працює на 9 маршрутах, нарахувало, що за 7 місяців роботи вони перевезли аж 776 303 пільговиків, тобто 3644 людини за день, а їм у межах квот заплатили лише за півтори тисячі ужгородців.

Та не варто засмучуватися, адже підприємство міського голови Богдана Андрієва ще претендує на 2 мільйони гривень компенсацій до кінця року. Це більше, ніж конкуренти отримають із казни за увесь рік. Найближчі конкуренти ТОВ «Панонія-автоцентр», котра працює на 5 маршрутах, та ТзОВ «Транс-Уж», що обслуговує 9 маршрутів, можуть претендувати лише на 1,7 мільйона гривень за увесь 2016 рік. Як бачимо, себе міський голова не обділив.

Нагадаємо, крім передбачених законодавством категорій громадян, в Ужгороді перевізники погодились возити школярів безкоштовно. Проте того ж дня ціна на перевезення зросла до 4 гривень.

Однак не всі перевізники відразу захотіли працювати за новими правилами. Водії «Ужгородського АТП-12107» відмовлялися безкоштовно перевозити школярів. Така ж ситуація трапилася й на іншому маршруті, що обслуговує ТОВ «Панонія-автоцентр» – повідомляє «GalagovTV».

БІЙЦІ 128-Ї ОГПБР БРИГАДИ ДОПОМАГАЮТЬ МІСЦЕВИМ У ЗОНІ КОНФЛІКТУ

Допомога місцевим мешканцям, школам, інтернатам – все це бійці 128-ї ОГПБр бригади намагаються робити постійно, але не завжди вдається самотужки. В таких ситуаціях на допомогу приходять волонтери та військовослужбовці підрозділу Цивільно-військового співробітництва.

Так, напередодні свята 1 вересня на прохання командування бригади про допомогу мирному населенню в зоні конфлікту волонтер Благодійного фонду «Громадяни Майбутнього» Сергій Листопад за підтримки ЦВС «Cimic» 128-ї бригади передав 2 ноутбуки для потреб бригади; комп'ютер у Первомайську загальноосвітню школу; комп'ютер, ноутбук, телевізор, DVD-програвач, іграшки та одяг у школу-інтернат для дітей із особливими потребами в с. Новоселанне. 2 тонни продуктів харчування отримали цивільні мешканці населених пунктів Невельське, Первомайське, Піски, Опитне, Водяне; вихованці інтернату в Новоселанному та бійці 128-ї бригади на своїй позиції. Борошно, крупи, м'ясо, хліб, сосиски, фрукти – все це було зібрано підприємцями Одеської області за ініціативи голови Арцизької районної адміністрації Сергія Парпулянського.

«Ми щиро дякуємо підприємцям Одеської області та особисто пану Сергію за турботу про військових та цивільне населення в зоні конфлікту. Ваша допомога виявилась дуже вчасною і була високо оцінена бійцями та мирними мешканцями. Ми пишаємось такими громадянами України і сподіваємося на подальшу плідну співпрацю з волонтерами та підприємцями у вирішенні гуманітарних проблем у зоні відповідальності бригади», – повідомляє прес-служба 128-ї ОГПБр.

НАСУВАЄТЬСЯ ВІРУС

У Словаччині на кордоні із Закарпаттям вирує епідемія гепатиту А. Наразі найбільше вірус поширений у словацькому місті Собранце, що за 18 кілометрів від Ужгорода. Найбільша кількість хворих зафіксована у Кошицькому краї – 582 людини, пише видання SME.sk.

Наразі відомо про 731 випадок захворювання. За словами представниці управління охорони здоров'я Зузанни Дробової, захворювання поширюється переважно серед людей, які живуть у незадовільних гігієнічних умовах. Навіть після хвилі імунізації та превентивних заходів кількість хворих зростає. Саме тому словацькі медики заборонили проводити масові заходи по всій території Східної Словаччини. Головний лікар міської лікарні міста Собранце повідомив, що таким чином вони хочуть вберегти людей від поширення вірусу гепатиту А.

Гепатит А (Хвороба Боткіна, Епідемічний гепатит) – гостре інфекційне захворювання, яке протікає із загальною інтоксикацією і переважно вражає печінку. Як наголошує ресурс «Karpatnews», зараження Гепатитом А відбувається через їжу, заражену водою

і контактно-побутовим шляхом. Насамперед вірус потрапляє в харчові продукти з рук, забруднених при користуванні телефоном, туалетом, поручнями трамвая, автобуса та інше.

НА ЗАКАРПАТТІ СМІТТЯ СОРТУЮТЬ ПРЯМО В ЦЕНТРІ КУРОРТНОГО СЕЛИЩА

Про це йдеться у відповіді селищної ради смт Ясіня на звернення місцевої жительки. Вона за допомогою сервісу «RakhivProblemMap» поскаржилась на стихійне сміттєзвалище прямо в центрі населеного пункту.

Раніше сміття, зібране з місцевих домогосподарств, вивозили на паспортизоване сміттєзвалище Ясінянської селищної ради в сусідньому селі Лазещина, яке на сьогодні закрите. Селищна рада поскаржилась, що не має до нього доступу. Основний вихід зі сміттєвої проблеми чиновники бачать у відкритті нового сміттєзвалища в селі Чорна Тиса. Наразі ж місцеві комунальники, які й розвели безлад на території свого підприємства, зробити нічого не можуть. На подвір'ї ВЖКП зібране у населення сміття сортують, далі його вивозить підприємець із районного центру. Проте хто саме і, головне, куди – не вказали.

Тема стихійних сміттєзвалищ на Рахівщині далеко не нова. У червні цього року активісти провели чергову акцію та висипали зібране сміття перед стінами Лазещинської сільради.

Нагадаємо, у липні цього року волонтери анонсували сервіс «RakhivProblemMap», за допомогою якого кожен мешканець району може відзначити проблемну ділянку, на яку потрібно звернути увагу чиновників. Наразі жителі району подали шість заявок, частина з яких вже перебуває на контролі районної адміністрації, решта знаходиться на розгляді у виконавців.

Варто зазначити, що на початку

липня міністр екології Остап Семерак анонсував створення в Україні інтерактивної карти сміттєзвалищ, інформацію до якої зможе вносити кожен громадянин, пише «Трибуна».

НА ХУСТЩИНІ ДОМАГАЮТЬСЯ СКАСУВАННЯ ДОЗВОЛІВ НА НЕЗАКОННУ ВИРУБКУ ДЕРЕВ

Хустською місцевою прокуратурою з метою попередження незаконної вирубки деревини подано позовну заяву про скасування дозволу та лісорубного квитка, виданого ДП «Хустське ЛДГ» на суцільну санітарну вирубку близько 700 дерев загальною кубомасою – 780 куб. м деревини на ділянках площею майже 3 га.

Як повідомляє прес-служба прокуратури Закарпатської області, встановлено, що в ході первинного відводу земельних ділянок під суцільну санітарну рубку на території одного з лісництв працівниками ДП «Хустське ЛДГ» було занижено кількість ліквідних дерев на понад 50 дерев, що призвело до заниження кубомаси ліквідного запасу деревини більш ніж на 50 куб. м.

У зв'язку з цим Хустською місцевою прокуратурою подано позовну заяву до суду про скасування дозволу на проведення суцільних санітарних рубок, який наданий ДП «Хустське ЛДГ» у частині проведення суцільних санітарних рубок на ділянці вказаного лісництва, та скасування як незаконного лісорубного квитка на суцільну санітарну вирубку лісу на ділянках загальною площею близько 3 га, на якій знаходиться близько 700 дерев.

Місцевою прокуратурою з метою забезпечення позову подано також заяву про заборону на проведення рубок на вказаних ділянках.

ТОЛЕРАНТНА ЗНЕВАГА ДО УКРАЇНЦІВ ЗАКАРПАТТЯ ІЗ ПРИСМАКОМ «ЗАПРОДАНСЬКОГО ПІДЛАБУЗНИЦТВА»

Нещодавно в засобах масової інформації Закарпаття був опублікований анонс про приїзд 2 вересня до Ужгорода нащадків австрійської імперської династії Габсбургів, які прибудуть для участі у церемонії вручення ордена Марії-Терезії, імператриці Австрійської імперії (13.05.1717–29.11.1780), заснованого у 2015 році. Наразі невідомі «організатори заходу обіцяють здивувати гостей оригінальністю дійства та європейським шармом…»

Щодо «здивувати», то й правда, здивували.., шармом другосортності та «запроданського підлабузництва»… Бо з таким підходом в Ужгороді можна поставити пам'ятники Адольфу Гітлеру, Йосипу Сталіну або ж іще комусь із наших поневолювачів у минулому, заснувати на їхню честь ордени, які приурочимо до їхніх днів народжень, та роздаватимемо тим, хто є прихильниками імперського шовінізму, нацизму, фашизму та комунізму, а також сім'ям тих, чиї батьки, діди та прадіди були закріпачені, закатовані, розстріляні чи заморені голодоморами всіма попередніми окупаційними режимами на теренах України: польським, угорським, австрійським, румунським, чеським, німецьким, московським… А на додаток, щоб осучаснити картину, ще, може, запровадимо й орден Володимира Путіна?! Тільки кому його буде вручати – живим українським воїнам чи полеглим, які у наші дні ціною власного життя захищають Україну від новітнього московського окупанта?!

А тепер пояснюємо для тих, хто ще не зрозумів, про що йде мова.

Марія-Терезія, австрійка за національністю, засновниця Лотаринзької гілки династії Габсбургів, імператриця Австрійської імперії. Очолювала Австрійську імперію з 1745-го по 1765 р. XVIII ст.

Із кінця XVIII – початку XX стст. Західноукраїнські землі Галичини, Буковини та Закарпаття потрапили під гніт та окупацію Австрійської імперії, а інша частина України опинилася під окупацією Московської імперії.

Як Австрійською, так і Московською імперіями поневолені наші прабатьки на століття були насильно перетворені на безправних рабів-кріпаків.

За безпосередньої участі та політичної волі правлячої австрійської імперської династії Габсбургів, зокрема за Марії-Терезії, на Закарпатті було заборонено православну віру, діяльність прабатьківської Української Православної Церкви, вбито останнього православного єпископа священномученика Досифея Угольського (Феодоровича), архієпископа Мараморошського, та насильно нав'язано католицизм. Як усі імперії, Австрійська імперія Габсбургів характеризувалась надмірною централізацією політичної влади, яка концентрувалася в особі імператора. Австрійські імператори не бажали і не відчували потреби брати до уваги національні погляди й бажання поневолених своїх підданих. Імператори та їхні урядовці вимагали від поневолених народів абсолютної покори й вірності, тобто всі мали бути їхніми рабами, обслуговуючи тільки їхні сімейні та вузьконаціональні австрійські інтереси, вважаючи це не лише політичним, а й моральним і релігійним обов'язком. За непокірливість, національну самоідентифікацію українцями (русинами), стремління відновити свою православну віру, Українську Церкву, Українську Державу наші прабатьки в умовах поневолення Австрійської, а згодом Австро-Угорської імперій розплачувалися втратою волі, прав, майна та, зрештою, життям.

Подібно до цього й на іншій території України, що опинилась в XVIII – початку XX стст. під гнітом Московської імперії та московської імперської династії Романових, інша частина української нації зазнавала тих самих утисків та поневірянь.

Відповідно, виникає запитання: хто ж так наполегливо, підступно і з якою метою постійно намагається й надалі розділяти українців та підкидує чужинські ідеї то австрійського, то угорського, то польського, то московського імперського минулого як якесь велике «благо» для нашого українського народу, при цьому навмисно замовчуючи і паплюжачи славну історію Української Нації, Української Держави й Української Церкви?

Хто ж і сьогодні в умовах війни Москвії проти України «диригує» такою антиукраїнською політикою, внаслідок якої ми, українці, з ініціативи запроданців та чужинських держав (колишніх окупантів) починаємо почувати себе чужими на своїй багатостраждальній святій українській землі, зокрема на Закарпатті?..

Чи не з таких кроків сіється сепаратизм та починається гібридна війна чужинців, спецслужб чужих держав, які марять імперським минулим, наслідком чого є кровопролиття та війна, що ми сьогодні переживаємо на сході України?..

Ганьба…

Координаційний комітет Закарпатського національно-патріотичного об'єднання «Україна Соборна» м. Ужгород, 1 вересня 2016 р.

ЗАКАРПАТСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ

УКРАЇНА СОБОРНА

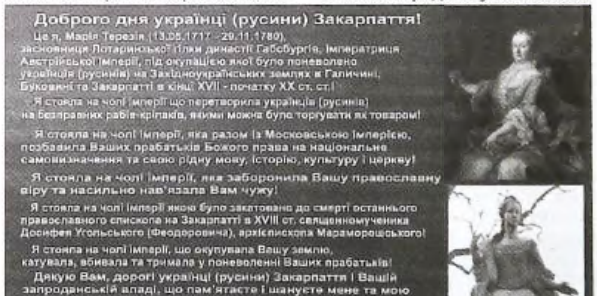

Фото зі сторінки «України Соборної» в соціальній мережі

ПОРОШЕНКО – ПРО ЗАХІД: ПРИКЛАД МЮНХЕНА НІКОГО НЕ НАВЧИВ

Президент України Петро Порошенко, відкриваючи нову сесію Верховної Ради, зазначив, що в Європі досі є сили, які прагнуть до співпраці з Володимиром Путіним, а не до боротьби з ним.

Петро Порошенко, виступаючи з промовою перед депутатами Верховної Ради України, вказав, що у відносинах Європи та України, незважаючи на загальний вектор взаємодопомоги і підтримки, досі існують розбіжності. Так, не всі країни Євросоюзу хочуть бачити Україну серед членів ЄС і НАТО, а є такі режими, які відкрито заграють із Володимиром Путіним замість того, щоб протистояти йому.

Президент України визнав, що Європа проходить дуже складний період через кризу мігрантів, референдумів у Нідерландах і Великобританії, а також зростання євроскептицизму й антиглобалізму.

Згадав у промові глава країни і про США, підкресливши, що Україна потребує своєї версії поправки Джексона–Веніка.

«Питання Криму, його мілітаризації, обмеження прав людини на півострові потрібно постійно тримати на міжнародному порядку денному і домагатися розширення відповідного санаційного пакета, як це минулого тижня зробили США. Порушення Росією прав людини на окупованих територіях, зокрема кримських татар, вимагає введення додаткових секторальних санкцій, і, думаю, був би не зайвим осучаснений діалог, щоб затвердити аналог поправки Джексона–Веніка», – заявив Порошенко.

ДОВІДКА: поправка 1974 року до Закону про торгівлю в США, яка забороняє торгівлю з країнами, що перешкоджають еміграції, а також

такими, які порушують інші права людини, була запропонована конгресменами Генрі Джексоном і Чарльзом Веніком. 2012 року її дію щодо РФ було скасовано Конгресом.

За даними розслідування, незважаючи на введені проти Криму санкції, міжнародні торгові судна продовжують заходити в порти півострова і здійснювати торгові операції. За останній рік таких набралося понад 600, повідомляє Delo.UA.

ПОРОЗУМІННЯ ЧИ ПОПУЛІЗМ?

Українсько-польські відносини – непроста тема для дискусії, особливо якщо враховувати шлейф усіх минулих образ і трагедій, які спідкали обидва народи протягом століть сусідства. Від початку незалежності України до сьогоднішнього часу офіційна Варшава позиціонує себе адвокатом України в Європі, державою, яка найбільш послідовно підтримує інтереси та цінності України на європейській арені. Поляки всіляко підкреслюють, що вони першими визнали незалежну Українську Державу, підтримують вони й боротьбу України проти спільного ворога – Росії.

В Україні діє Польський інститут, поляки витрачають чимало фінансових, медійних, рекламних ресурсів на популяризацію польського проекту, скажімо так, польського світобачення в Україні. Поляки шляхом громадських організацій фондів здійснюють грантову підтримку українського мистецтва, культурного продукту, творчих українців.

У виробничій сфері є ліберальна політика стосовно українських заробітчан, яким набагато легше відкрити візу, офіційно працевлаштуватися, ніж, наприклад, у тій самій Словаччині чи Чехії. Незважаючи на побутові ксенофобські настрої стосовно українських заробітчан, на офіційному рівні влада всіляко декларує свою лояльність до українців, які прагнуть заробити грошей в Польщі. Загалом у Польщі перебуває близько мільйона українців.

Останнім часом у процес рекрутування українців активно включилася польська освіта. Розширяється мережа польських вищих навчальних закладів, які розправляють свої сіті над українськими студентами та абітурієнтами. Ринок освітніх послуг у Польщі надзвичайно різноманітний, і український студент може потрапити як до дійсно класного вишу (які зазвичай не рекламуються, оскільки дефіциту кваліфікованих студентів не мають, навпаки), так і «одноразові» вищі навчальні заклади, які, по суті, займаються штампуванням дипломів. Українського ж студента вабить освіта за кордоном, все ж таки це вікно в Європу, недоасоційовану з Україною.

Таким чином, ми бачимо, що поляки дійсно багато що роблять для свого позитивного іміджу в Україні. Українським інституціям не завадило б повчитися, як слід «просувати» український бренд, інтелектуальний продукт, ідеї та цінності нашої держави за кордоном. Але…

ХТО «ВКУСИВ» ПОЛЯКІВ?

У цій радісній картині рішення Польського сейму про визнання кривавих подій 1943 року на Волині геноцидом польського населення від рук ОУН-УПА пролунало як грім серед ясного неба. Причому рішення майже одноголосне. І провладні депутати, й опозиціонери проявили в цьому питанні дивовижну одностайність і на ледь тліючу грань українсько-польського протистояння «підлили файну порцію масла».

Польський сейм у дуже «кострубато» написаному документі зазначив, що парламент хоче віддати данину «громадянам Другої Речі Посполитої, по-звірячому вбитим українськими націоналістами».

За резолюцію проголосували 442 депутати, 0 – проти, і 10 депутатів утрималися. Основою резолюції став проект правлячої партії «Право і справедливість». Після ухвалення поправок проект наголошує, що злочин мав місце у 1943—1945 роках.

Отже, поляки влізли в український історичний простір і українських героїв, які боролися в надзвичайно важких умовах проти двох тоталітарних держав за незалежну державу, звинуватили в масових злочинах проти людяності. Чи виправданий такий крок із боку поляків і що за ним може бути?

У плані внутрішньої політики бонуси провладна партія, без сумніву, дістала. Підтримка польським виборцем – такою собі польською «ватою» – забезпечена. Але градус відносин піднявся, і в добросусідство геноцид якось, м'яко кажучи, не дуже вписується. З української сторони симетричного рішення про визнання дій Армії Крайової в 40-х роках XX століття геноцидом українського населення не настало, але холод у репліках став очевидним.

Із часу рішення сейму минуло більше ніж півтора місяця. За цей час офіційна Варшава ухвалила низку кроків назустріч Києву в плані «зам'яти» одіозне рішення сейму. Анджей Дуда був єдиним іноземним головою держави на параді до Дня Незалежності 24 серпня. І мета візити очевидна – вирівняти відносини після сейму. Та от чи вдасться?

«ПОБРАТИМИ ДОРОГІ...»

Розкидуватися голосними словами та термінами може кожен. Українці пережили надзвичайно багато несправедливості та жорстокості від поляків. Часто мстили їм тим же. Історичне порозуміння між народами в нашому випадку надзвичайно є важливим, але воно не повинно базуватися на приниженні чи односторонньому звинуваченні когось у злодіяннях. Зрозуміло, кожен народ має своїх героїв, які для сусідніх народів геройського нічого не несуть. Але все ж таки розумні державні дії знаходять шлях до примирення або принаймні незагострення протистояння. Політики, що хочуть залишитися у владній «обоймі», робитимуть усе, щоб накрутити собі рейтинг. Схоже, наразі поляки пішли саме цим шляхом. І тепер їм важко з нього звернути, щоб зберегти собі лице.

Усе ж таки історія вчергове доводить, що всі міжнародні відносини є чітко побудованими на інтересі. Ось ну не просто так люблять поляки українців, так, що просто сорочки на собі рвуть від любові. І українці також. Як співала культова українська група «Брати Гадюкіни»: «Побратими дорогі, сусіди поляки, наші дружні почуття від самого серця».

Наразі є спільний ворог із давньою історією імперської хвороби. Ось і дружимо проти Росії. Якщо в першій половині XX століття Польська держава відігравала роль буфера Західної Європи проти більшовицької імперії, то тепер цю ношу тягне на собі Україна. І закриває собою ту саму Польщу від теплих обіймів «великого брата» ціною життя своїх найкращих людей.

У цей час спокійні поляки можуть ще декілька подібних рішень собі спокійненько ухвалити, а чого ж?!

У міжнародних відносинах ніколи не слід забувати: ні абсолютно добрих, ні абсолютно поганих немає. Є інтереси, які іноді збігаються, а інколи – ні.

Олексій ШАФРАНЬОШ

ВІД УКРАЇНЦІВ ЗАСЕКРЕТИЛИ РЕЗУЛЬТАТИ ПЕРЕВІРКИ СИТУАЦІЇ НАВКОЛО ЕЛЕКТРОННОГО ДЕКЛАРУВАННЯ

Національне агентство України з питань державної служби наклало гриф «Для службового користування» на довідку з результатами перевірки дій посадовців Національного агентства з питань запобігання корупції (НАЗК) і Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України (Держспецзв'язку) щодо запуску системи електронного декларування статків чиновників. Про це свідчить відповідь Нацдержслужби на інформаційний запит голови правління «Transparency International Україна» Андрія Марусова, повідомляє Тиждень.ua.

«За дорученням прем'єр-міністра України Володимира Гройсмана від 13 серпня Нацдержслужба мала провести вказану службову перевірку. Згідно з відповіддю на інформзапит «ТІ Україна» результати перевірки були направлені супровідним листом №20/196дск до Кабінету Міністрів України 19 серпня», – йдеться у повідомленні.

Зазначається, що в рамках перевірки Нацдержслужба направляла листи до Держспецзв'язку та НАЗК із проханням надати інформацію, на які було отримано відповіді. Щоправда, дізнатися про результати службової перевірки громадськість не може через гриф «Для службового користування».

«Своє рішення закрити від українців результати перевірки Нацдержслужба пояснює вимогами урядової Інструкції від 1998 року про порядок обліку, зберігання й використання документів, які містять службову інформацію. Згідно з ними копіювання для сторонніх організацій документів із грифом «Для службового користування» здійснюється за погодженням із авторами цих документів. Вочевидь, Держспецзв'язок такого погодження не надав», – сказано в тексті.

На думку старшого аналітика «Transparency International Україна» Олександра Калітенка, втаємничення Нацдержслужбою результатів перевірки є безпідставним із цілої низки причин. «Запит стосувався результатів перевірки. Згідно із законом України «Про доступ до публічної інформації» обмеженню доступу підлягає інформація, а не документ. Якщо документ містить інформацію з обмеженим доступом, для ознайомлення надається інформація, доступ до якої є необмежений (ч. 7 ст. 6 Закону). Простіше кажучи, чиновники Нацдержслужби могли надати суспільству документ із загальними висновками перевірки, викресливши з листа Держспецзв'язку інформацію з обмеженим доступом», – зазначив Калітенко.

«Окрім того, для обґрунтування втаємничення Нацдержслужба була б зобов'язана провести так званий трискладовий тест. Тобто врахувати, чи завдасть розголошення службової інформації істотної шкоди інтересам національної безпеки, територіальної цілісності, громадського порядку і з'ясувати, чи може шкода від оприлюднення інформації переважити суспільний інтерес (ч. 2 ст. 6 Закону). На жаль, відповідь Нацдержслужби жодним чином не згадує, чи проводили посадовці установи згаданий трискладовий тест», – зазначають у «ТІ Україна».

Тому «Transparency International Україна» оскаржуватиме рішення Нацдержслужби до Кабінету Міністрів України та Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини і наполягатиме на оприлюдненні результатів службової перевірки, оскільки «суспільний інтерес до результатів перевірки значно перевищує гіпотетичну шкоду від їхнього оприлюднення».

Як повідомлялося, 31 серпня Держспецзв'язок сертифікував систему електронного декларування, опівночі 1 вересня систему запустили. Проте виявилося, що вона доступна не для всіх користувачів, деякі браузери не дозволяють перейти до форми декларування, попереджаючи про проблеми з безпекою.

У представництві Євросоюзу в Україні заявили, що технічні проблеми, з якими зіткнулася система електронного декларування після запуску 1 вересня, мають бути розв'язані якнайшвидше.

1 вересня у НАЗК запевнили, що проблеми із е-декларуванням будуть вирішені протягом дня.

СВЯТИНІ ЖИВУТЬ У НАС САМИХ

Споконвіку в людях живуть творчі джерела, які дають силу, радість, натхнення, любов, навіть спокій і тишу; кожному окремо – відому казку або мелодію для глибокого сну. І дужчає правда, зачахає кривда. Самі по собі творчі джерела не бурують – їх дає нам усім Божий подих. Тож пам'ятаймо про це не тільки в роки нашого буття. Нехай все, що було з нами, розквітає в усі наступні віки й епохи.

Це думки, – а будуть вони багаті на людські міркування і гіркі спостереження, – стосуватимуться об'ємної, на 914 сторінок, книжки Івана Хланти «Казки та легенди з-під Хустського замку», що вийшла в Ужгороді у видавництві «Патент» (2016). До збірника ввійшли найкращі зразки українських народних казок усіх жанрових різновидів, зокрема казки про тварин, героїко-фантастичні та соціально-побутові, а також легенди, перекази, бувальщини, небилиці, притчі, записані у 1982 році фольклористом Іваном Хлантою від Юрія Баняса (1930–1984) із села Бороняво Хустського району. До слова, малюнки, які доповнюють книжку, зробив Мирослав Аронець, а рецензували працю доктори філологічних наук М. К. Дмитренко, В. А. Качкан та історичних наук – М. В. Олашин.

Юрій Баняс – із когорти казкарів-оповідачів Закарпаття. Такі, як він, за словами Івана Хланти, «нічим не поступаються талановитим майстрам слова минулих століть». Всевишній дав йому дар збирати перлини казок, зберігати й примножувати все національне. Народився і прожив нелегке життя у бідній селянській сім'ї, закінчив усього сім класів. Казки навчився оповідати від батька, який перейняв талант від свого батька. Юрій був у тяжкій роботі, в клопотах про себе і про рідну землю, бо без неї не було би людського життя, а просто існувати він не хотів, із маминим молоком усотав християнську духовність – провідним атрибутом у його житті стали справедливість, взаємодопомога. Слухав казки, запам'ятовував, потім і сам оповідав. Іван Хланта писав, що Юрієві Банясу «досить було раз почути і потім усе те міг відтворити навіть через двадцять і більше років». Пам'ятав усе, що бачив і чув, навіть під час військової служби на Сахаліні. «У мене склалося таке враження, – пише дослідник, – що Юрій Баняс – це сучасний Гомер. Я був здивований його розважливою мудрістю, тонкою спостережливістю, усебічним знанням побуту села». Науковець дійшов ще десятка висновків, один із них – що народні казки з їхніми надприродними пригодами й подіями, міфічними персонажами мали великий психологічний вплив, Юрій часто ототожнював себе із казковими персонажами. Протягом шести тижнів Івану Хланті пощастило записати від (на той час хворого) Юрія Баняса понад 210 текстів казок і чимало легенд, переказів, бувальщин, притч, коломийок... Його твори сприймаються як чисто джерельні перлини, живлені народним корінням, перейняті народним світобаченням. «Справді, кожного дня він з любов'ю починав розповідати, щоб подарувати диво, виплекане добрим серцем, натхненною душею», – пише Іван Хланта.

До збірника увійшли казки про тварин, героїко-фантастичні, соціально-побутові (антипанські, про попів, котрі заблудили від правди, про бідних і багатих), родинно-побутові...

Казки про тварин – не просто цікаві оповіді, як це думають ті, які бачать тільки зображуване, у великій площині це справжній духовний світ. Юрій Баняс спостеріг, що ці казки вчать, – передусім дітей, – пізнавати світ, любити рідну землю та працю, свою мову. Іван Хланта у своїх висновках додає: «Уже не одне століття казки про тварин мандрують по Карпатах і за їхніми межами, але аніскільки не старіють, не втрачають життєрадісності, правдивості й гумору». Звичайно, є розумні, є і підступні, але ми маємо завжди пам'ятати, що вони за допомогою алегорій зображують життя людей. Чимало з казок, які вміщено у книзі, не чекали з часу запису (з 1982 року) теперішнього випуску, а служили людям – друкувалися, зокрема у збірнику «Казки Карпат». Та варто знати, що літературні казки з Карпатського регіону писали Іван Франко (пригадайте: «Коли ще звірі говорили», «Лис Микита»), Іван Сільвай, Олександр Маркуш...

Героїко-фантастичні, або чарівні казки, годні видатись для декотрих людей легкими. Може, й прості, подеколи – розважальні. Юрій Баняс бачив у них мрії й бажання людини, ці казки увібрали в себе красиву мрію і правдиву реальність, любов до людини і всього прекрасного. Згадайте молодильну воду, що має в собі таємниці життя, цілющу, що

оживляє тіло й загоює рани.

Родинно-побутові казки теж привернуть увагу багатьох людей: про вродженого і спритного злодія, про розумних жінок, про жіночі хитрощі... Кінця-краю не видно народним перлинам. Але ми не можемо не сказати про болюче. Упродовж століть Україна була «ні державою, ні суспільством», культура, народнопоетична творчість зачахли, треба було, щоб нове покоління не знало свого коріння. Так легше правити всім. Згадайте-но лишень фразу «Національність у нас одна – ми радянські». І не дивно, що навіть у роки незалежності мало зроблено для відтворення культури українського народу. Юрій Баняс та Іван Хланта дали людям книгу казок і легенд – дорогоцінне надбання народнопоетичної творчості.

Василь ГРЕБА,
Василь ТАНЧИНЕЦЬ

ХОР ІЗ МУКАЧЕВА ВЗЯВ УЧАСТЬ У МІЖНАРОДНОМУ МОЛОДІЖНОМУ МИСТЕЦЬКОМУ ФЕСТИВАЛІ В НІМЕЧЧИНІ

Новою і цікавою мистецькою подією для хору хлопчиків та юнаків Мукачівської хорової школи після повернення з Італії з XII Європейського фестивалю молодіжних хорів стала участь в 66-му Байройтському міжнародному молодіжному мистецькому фестивалі в Німеччині з 13 по 23 серпня.

Фестиваль зібрав багато музичних колективів із країн Європи та Азії. Сольні й спільні концерти в Байройті й інших містах Верхньої Франконії, презентації, майстер-класи, творчі зустрічі й знайомство з іншими колективами — все це передбачала насичена програма фестивалю з 1 по 31 серпня.

Різноманітна концертна програма Мукачівського хору хлопчиків та юнаків з творів українських композиторів, західноєвропейської класики, американських композиторів, українських народних пісень викликала у численної німецької публіки великий інтерес і захоплення. Про це свідчили овації наприкінці концертів, схвальні рецензії в німецьких газетах і запис концертної програми хору на CD.

Щоденні репетиції, екскурсії в будинок-музей Ріхарда Вагнера, історичний музей, Маркграфський оперний театр, фестивальний оперний театр, побудований за проектом Вагнера, ермітаж, садові парки (Landesgar tenshau, Hofgar ten, Röhrensee), купання і відпочинок в аквапарку Байройта залишили в учасників хору незабутні враження. Приємними і важливими для хору були слова вдячності від оргкомітету і президента фестивалю пані Сісі Таммер.

Дорогою додому колектив зупинився в Празі, де дістав додаткові враження від чудового старовинного чеського міста-столиці з її неповторною архітектурою і самобутньою історією.

Позитивними емоціями і професійною сатисфакцією завершилося цьогорічне музичне літо для хору хлопчиків та юнаків Мукачівської хорової школи. Попереду нові творчі плани: 16 вересня в Мукачеві – Свято хорової музики під гаслом «Співають хори хлопчиків», 9 жовтня в Києві – Авторський концерт Володимира Волонтира з хором хлопчиків та юнаків в Національній музичній Академії України на XXVII Міжнародному фестивалі «Київ музик фест-2016».

УЖГОРОДСЬКИЙ РІЗЬБЯР ЗНОВУ РЕПРЕЗЕНТУВАВ СВОЇ РОБОТИ У ХОРВАТІЇ

Щороку протягом кількох десятиліть поспіль у Хорватії проводяться Дні культури русинів-українців. Обласний організаційно-методичний центр культури вже декілька років плідно співпрацює з Товариством русинів-українців Хорватії «Рушняк», яке очолює Владо Провчі.

Справжній патріот своєї прабатьківщини, він систематично організовує різні культурно-мистецькі акції за участі українців із різних куточків держави. Особливо тісні дружні стосунки у нього склалися з митцями Закарпаття.

Цього року, як, до слова, і минулого, в рамках відзначення Днів культури русинів-українців, окрім концертної програми, відбулася виставки робіт ужгородського різьбяра Костянтина Ковгана. Експозиція його робіт була розгорнута на площі в Матуї, Опатія. Майстер репрезентував свої рельєфи на народну тематику, а також круглу скульптуру. Його вироби, як відзначив організатор виставки Владо Провчі, користувалися жвавим зацікавленням відвідувачів виставки, адже вони оригінальні й самобутні, демонструють близьку

їм культуру.

На виставці також були представлені вироби українських майстрів народних художніх промислів і декоративно-прикладного мистецтва з власної колекції пана Владо.

Володимир МИШАНИЧ,
«Закарпаття онлайн»

ІСТОРІЯ ЗАКАРПАТТЯ НА СТОРІНКАХ «ЗОРІ ГАЛИЦКОЇ»

Періодика – це дзеркало суспільства, показник його культурного та соціально-економічного рівня, його громадської зрілості. А для дослідника – це цінне джерело, що не втрачає своєї наукової вартості. Середина XIX століття в історії Галичини і Закарпаття — дуже специфічний період. У той час на цій території, та й на всій Україні, діяли різноманітні й часто навіть різнобічні процеси щодо національного усвідомлення народу. Прикордонний статус Галичини й Закарпаття мав величезний вплив на самоідентифікацію населення, усвідомлення себе частиною того чи іншого народу. Протиборство різних течій не сприяло, а дуже часто й заважало культурному розвитку. «Весна народів» 1848–1849 років дала поштовх до культурного піднесення. Саме тоді спершу в Галичині, а згодом і на Закарпатті зароджується перша періодична література, що стала репрезентувати погляди представників тих чи інших течій. Одні чітко дотримувались москвофільських позицій, інші – україно-фільських, австрофільських чи мадярофільських. Та, незважаючи на таку різношерстість, зародження періодичної літератури справило величезний вплив на розвиток культури і науки. Саме газети і журнали на той час стали основним полем для досліджень різного типу. Особливо великою була роль періодичних видань у встановленні культурних відносин між Закарпаттям і Галичиною. Сторінки преси були тим полем, де розміщувались численні дослідження галицьких вчених про Закарпаття і де вміщувались також праці й розвідки закарпатських діячів. Періодика була тривалий час найчисленнішою серед літератури, обмін якою проводився по обидва боки Карпат. На Закарпатті галицька преса знаходила багато допису-вачів, і великий її обсяг розповсюджувався саме тут. Закарпатська періодика, хоч і меншою мірою, але також виписувалась в Галичині. На сторінках періодичної літератури галицькі і закарпатські вчені публікували свої дослідження, дискутували з приводу національного і культурного розвитку, проблем мови і літератури. Можна сміливо стверджувати, що періодичні видання були саме тим елементом, який тісно зв'язував між собою українські землі, розділені географічно і політично Карпатами. Історія заснування та розвитку періодичної літератури Галичини та Закарпаття має певну історіографічну базу. Однак цих досліджень, на жаль, надзвичайно мало і вони не дають повної характеристики проблеми. Ще наприкінці XIX століття галицький вчений Іван Левицький зробив спробу узагальнити відомості про те, що видається і публікується на українських землях Австро-Угорської імперії. Результатом його роботи стала обширна монографія «Галицко-руская библіографія XIX-го столітія сь угляднінемь изданій появившихся вь Угорщині и Буковині (1801–1860)». Це енциклопедичне видання надзвичайно важливе, оскільки містить оглядову інформацію про всі тогочасні видання.

Головна Руська Рада, 1848

ЗАКАРПАТСЬКА ПЕРІОДИКА

Періодична література XIX століття більш успішно почала досліджуватись у другій половині XX століття. Особливо це стосується закарпатської періодики, яка стала предметом дослідження для науковців Ужгородського національного університету. Ще в радянський час опублікували свої наукові розвідки такі відомі вчені, як П. Лінтур, П. Лісовий. У наш час проблемам вивчення періодики Закарпаття та Галичини присвячують свою наукову роботу такі ужгородські професори, як Д. Данилюк, О. Мазурок, С. Федака. Їхні роботи містять цінні джерельні дані та загальну інформацію з історії розвитку окремих періодичних видань. Найновішими ґрунтовними виданнями, з яких можна почерпнути інформацію про найбільш відомі періодичні видання XIX століття, є монографії М. Романюка «Українські часописи Львова 1848–1939 рр.: Історико-бібліографічне дослідження: У 3 т.» та А. Животко «Історія української преси». Однак уся ця різноманітна історіографічна література подає лише загальну інформацію про історію розвитку того чи іншого видання, майже не зачіпаючи змістовий аспект. Метою ж цього дослідження є звернення до змісту періодики другої половини XIX століття, а саме дослідження на сторінках галицьких видань публіцистики закарпатських вчених. На сьогодні проблема є майже не розробленою. Виняток хіба що становить публіцистика О. Духновича, окремі елементи якої вже доволі вивчені.

ВИХІД У СВІТ «ЗОРІ ГАЛИЦКОЇ»

Перший номер цієї газети тиражем 4000 примірників вийшов 15 травня 1848 року під офіційною назвою «Зоря Галицка. Письмо повременное для справ народних, политических и церковних». Це був перший національний український часопис саме українською народною мовою в Галичині та Україні в цілому. Тут же було надруковано звернення до українського народу «Одозва до рускаго народу», яка виразно проголосила єдність з усім українським народом і віддільність від польського: «Ми русини галіцкіи належимо до великого руского народу, котрий одним говорить язиком і 15 мільйонів виносить, з котрого півтретя мільйона землю галицку замешкує». Наголошували також на завданні дбати про майбутнє народу: «…заховати віру и поставити на ровни обрядокъ наш и права церкви и священниковъ нашихъ. Розвивати і вznосити народность нашу во всіхъ єи частехъ: выдосконаленьемъ языка нашого, запровадженьемъ єго въ школахъ низших и вижших, выдаваньемъ письмъ часовыхъ… розширенъемъ добрых и оужиточныхъ книжокъ въ языце рускомъ, впровадити и на ровни поставити языкъ нашъ зъ инними въ оурядахъ публічніхъ… права наши од всякои напасти и оскорбленя сталє и сильнє хоронити». Першим редактором видання (1848–1850) був Антін Павецький — один із засновників і активний член Головної Руської Ради. Для поширення часопису Головна Руська Рада зверталася до окружних рад, які, зі свого боку, зверталися до духівництва, щоб священики закликали народ передплачувати газету.

За 10 років існування газета декілька разів змінювала спрямування і характер. Українсько-народною за духом і мовою «Зоря Галицка» була у 1848–1850 роках, коли її редагував Антін Павецький, та з 1854 року, коли редактором став Микола Савчинський. У липні 1850 року (з 63 числа 1850 року) А. Павецький передав «Зорю Галицку» у власність Ставропігійському інституту. До 1852 року часопис містив численні матеріали про діяльність Головної Руської Ради («О деланю Головнои Ради Рускои во Львове…», «З Гол. Рады Рускои», «Засіданьє Рады Рускои Головнои»), публікував її статут, відозви, «прошенія» до сейму й міністерств, друкував статті про суспільно-політичні та народомовні питання, як-от: «О становиску русиновъ Галицкихъ и розвиваню ихъ житя народного» (1848.— Ч. 2, 4), «Вопрос поділу Галиції» (1850.— Ч. 48, 49), «Як тепер стоить справа наша Галицко-руска?» (1849.— Ч. 7–10).

ПОЛІТИКА ВИДАННЯ

1852 рік був останнім, коли часопис проявляв задекларовану під час заснування політичну активність. Із 1853 року він перетворився на літературний часопис. Із другої половини 1851 року та в 1852–1854 роках за редакторства І. Гошалевича, Б. Дідицького та С. Шеховича «Зоря Галицка» мала москвофільське спрямування й уже на початку 1852 року отримала урядове попередження, аби «не вживати московських слів під загрозою заборони». Якщо коли редактором був Богдан Дідицький (1853–1854) часопис ще друкував твори українських письменників і в дечому ще проявляв народне спрямування, то з приходом на посаду редактора Северина Шеховича 1854 року на сторінки «Зорі…» прийшло «язичіє», мовна хаотичність і негативне ставлення до всього народноукраїнського. У листопаді 1854 Ставропігія через

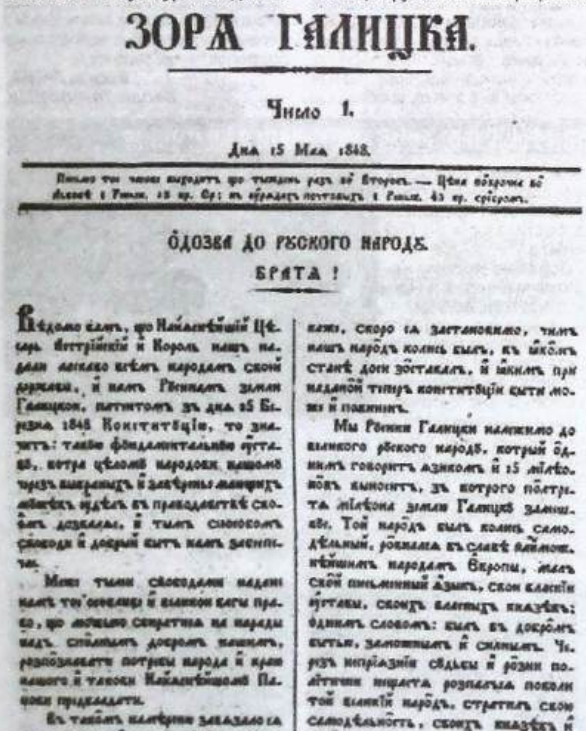

ЗОРЯ ГАЛИЦКА.

Чисто 1.

Дня 15 Мая 1848.

Писмо тое часы выходить що тыждень разъ въ Второкъ. — Цѣна повороча бо Львовѣ 1 Ринск. 15 кр. Ср.; съ пересылкою почтовою 1 Ринск. 45 кр. сребромъ.

ОДОЗВА ДО РУСКОГО НАРОДУ.

БРАТА !

Відомо єсть, що Найласкавѣйшій Цѣсарь Австрійскій и Король нашъ надав ласкаво всѣмъ народамъ своей державы, и намъ Рѣшеньемъ зимы Галицкои, потимъ зъ дня 25 Бѣзня 1848 Конституцію, то значить: такіе фундаментальные уставы, котрыи цѣлымъ народомъ вышлымъ чрезъ выбранныхъ и довѣрныхъ мужовъ обѣихъ избъ съ преложеньемъ Государя дозволены, и тымъ способомъ свободы и добрый бытъ намъ зъединяютъ.

Мимо тыми способами надѣи намъ то оповѣщаю и явною єсть рѣчью, що можемо сподѣятись на наряды надъ спѣлнымъ добромъ нашимъ, репрезентанты потребы народа и краю нашого и такожъ Найласкавѣйшому Пану предкладати.

Въ такимъ цѣлѣютомъ заходимо ся въ столицѣ нашей Львовѣ то-варзтво Рѣшеньемъ подъ назвиномъ „Рада народна рѣска", котра, опорожнѣючись съ народомъ, его завѣдѣвать, надъ его потребами промышляетъ и надъ его свободами чуваетъ вѣдно.

Конечна потреба такого дла насъ Рѣшеньемъ зкорѣ тымъ явнѣйша ся о-кажа, скоро ся заставимо, тымъ нашъ народъ колись сымъ, къ якомусь станѣ доси достигалъ, и якимъ при надалшой типъ конституціи сыти можемъ и повинны.

Мы Рѣшеньи Галицки належимо до великого рѣского народу, котрый одинымъ говоритъ азыкомъ и 15 мѣлѣонѣвъ сыносить, зъ котрого пѣтретя мѣлѣона земли Галицкѣ замешкує. Той народъ былъ колись самодѣльный, рожмаи въ славѣ вѣйсковыхъ народахъ Европы, мавъ свой письменный языкъ, свои власныи уставы, своихъ власныхъ князѣвъ; одинымъ словомъ: былъ въ добромъ бытѣ, заможномъ и силномъ. Чрезъ непріязни сѣдѣсы и розни политычни нещаста розлялыся поволи той власныи народъ, стратилъ свою самодѣльность, своихъ князѣвъ и рыбѣлемъ подъ чыи панованя.

Таки нещаста сполнили съ часомъ много можныхъ панокъ одъ рѣского осадѣвъ отецъ своихъ, а съ нимъ вмѣстна моцы рѣскои и обѣтницы свои народъ: хоть тая дѣти осадѣвъ народности пирлѣнити нимогли, и проть рѣска въ нихъ въ

Друге... Тестаментъ дѣлъ і въ другой своей части І, на почтокъ слова его Ш. ф. І. слова его Ч. с. а. обѣ бр. обр. читайте обѣ, обѣ. обр.

непрофесіоналізм Шеховича та тиск австрійського уряду, який вбачав у газеті симпатії до панрусизму, призначила редактором Миколу Савчинського. З першого ж номера (число 48 за 1854 рік) нова редакція повертається до народної мови, але частина авторів часопису (Іван Гушалевич, Яків Головацький, Михайло Малиновський) все ж була противниками цієї мови. Пізніше Іван Франко писав про цю зміну політики видання так: «Се не була така переміна, що зі старої хати виметено відразу старе сміте і зроблено зовсім нову обстанову». На початку 1856 року на сторінки «Зорі Галицкої» повернулася мовна «мішанина», що відлякувала передплатників. 1856 року видання мало 191 передплатника, а наступного року їхня кількість сягнула ледве 100. Отож 9 квітня 1857 року, на 13-му номері, «Зоря Галицка» припинила своє існування.

У РЕЗУЛЬТАТІ ІСНУВАННЯ

Незважаючи на певні мовні суперечки, часопис згуртував навколо себе визначних представників літературно-наукового та політичного світу на українських землях Австрійської імперії, які дописували до видання: Яків Головацький, Іван Гушалевич, Богдан Дідицький, Євген Згарський, Стефан Качала, Ксенофонт Климкович, Михайло Коссак, Платон Костецький, Йосип Левицький, Йосип Лозинський, Михайло Малиновський, Антін Могильницький, Рудольф Мох, Іван Наумович, Іван Озаркевич, Антоній Петрушевич, Микола Савчинський, Лев Трещаківський, Микола Устиянович, Володимир Шашкевич, Григорій Яхимович та інші. «Зоря Галицка» впродовж десяти років була провідним часописом для українців Австрійської імперії, сприяла становленню української мови та культури й стала поштовхом для розвитку преси на Галичині, Буковині та Закарпатті.

«Зоря Галицка» складалася з декількох частин: офіційної, де містилася інформація про державні справи; і неофіційної, де вміщувалися дописи з усіх провінцій Австрійської імперії, зокрема й Закарпаття. На сторінках «Зорі Галицкої» знаходимо численні згадки і розвідки про події на Закарпатті. З цим виданням також досить плідно співпрацювали закарпатські вчені, особливо О. Духнович, який мало не в кожному номері газети вміщував свої замітки. Невідомо, в якій кількості «Зоря Галицка» виписувалась на Закарпатті, але про факт її поширення в краї ми знаходимо відомості з листів закарпатських учених. Місце, яке в цьому виданні посідали проблеми, пов'язані із Закарпаттям, було досить вагомим. Головною причиною цього було загальне національне піднесення тих часів, спричинене закликами до об'єднання всіх русинських земель у єдину адміністративну одиницю. Саме тому на сторінках «Зорі Галицкої» розміщувались численні повідомлення про революційні події на Закарпатті, утиски населення з боку угорської влади, заклики до об'єднання галицьких і закарпатських русинів тощо. Так, у 98-му номері за 29 листопада 1849 року розміщені досить об'ємні повідомлення про революційні події на Закарпатті. Перше – присвячене діяльності А. Добрянського і його впливу на розвиток краю, а друге – сповіщає про Ужгородську гімназію і її розвиток. Ці повідомлення ознайомлювали галицького читача із закарпатською проблематикою, сприяли активізації взаємних досліджень. У номерах 90, 91 того ж року розміщена досить велика стаття під назвою «Памятникъ Русиновъ Угорскихъ», надрукована від імені редакції. В цій статті чітко показана культурна і національна єдність галицьких і закарпатських русинів, аналізується становище закарпатців в Угорщині («… обитають Русини Оугорскіи вь числі около 800,000 душь вь северно-восточной, неврожайной части Оугорщини…»).

Велика увага видання була звернена на післяреволюційні події в краї та політичну ситуацію, що склалася. Так, наприклад, у номері 86 за 1849 рік на першій сторінці газети міститься повідомлення про депутацію до цісаря з боку закарпатських русинів під керівництвом А. Добрянського, які вимагали збільшення прав русинів у краї. Тут же про закарпатських русинів сказано так: «…народь тоть є ще вь своїй природной девичой силе, не скажений, незаражений западними пороками сеговременними, простій но богобойний, щирій, верний Богу, цисареви и своимь обичаямь».

Олександр Духнович

ОСВІТА І НАУКА НА СТОРІНКАХ «ЗОРІ...»

Багато коротких повідомлень на сторінках «Зорі Галицкої» стосуються культурного становища закарпатців, розвитку освіти і науки. Так, наприклад, у 1-му номері за 1854 рік у рубриці «Известія наукова» знаходимо цікаву інформацію про Ужгородську гімназію і її роль для підвищення освіченості русинів. У цьому повідомленні поряд із загальним аналізом гімназії йдеться про предмети, які тут вивчають, кількість учнів, їхній поділ за національністю і т. д.: «Вь Ужгородской гімназії есть сего года 316 учениковь, межь ними 123 русинов». Таким повідомленням редакція звертає увагу на

Пожежа в Львівській ратуші, 1848

поширення мадяризації в краї.

Найактивнішим дописувачем до газети із Закарпаття був Олександр Духнович. Його статті вміщувались у «Зорі Галицкій» під заголовками: «Кореспонденція з Пряшева», «Допись з Пряшева», «Изь Пряшева» і т. д. Публіцистика О. Духновича досить велика, хоча в дечому й однобічна. Переглядаючи тодішні галицькі часописи, зустрічаємося з його іменем нерідко. Особливо активно він писав до газети в 50-ті роки, коли між «Зорею» і «Вестником» розпочалися мовні суперечки. Під своїми статтями О. Духнович підписувався А.Д.Д. або псевдонімом Архимадрить Спижскій, а деякі його статті з'являлися навіть анонімно. Усі дописи О. Духновича можна звести до двох категорій. Одні стосуються просвітнього руху в Угорській Русі, в них Олександр Васильович подає відомості про появу просвітніх книжечок на Угорській Русі, обговорює значення освіти для народу. Інші його дописи своїм об'ємом набагато ширші, тому що стосуються і Галичини. В них учений обговорює питання літературної мови. Першу статтю О. Духновича до «Зорі Галицкої» знаходимо в 31-му номері газети за 1849 рік під назвою «Состояньє Русиновь вь Угорщине». Тут автор аналізує становище русинів, їхній культурний розвиток, представляє закарпатців як «…до всього способныхь, пакь дуже оученыхь…, но тія при розложенномь способе присиловані были або закопати талента свои, або змадяршитись, або на чужины перейти…» Тут же О. Духнович закликає до об'єднання галицьких і закарпатських русинів. Він пише: «А однакожь не знаєть конституція о 700.000 русинахь оугорскихь! Народ сей чесный, котрий союзомь сь братьями своими в Галичині дуже желаеть, через конституцію впав опять до ярма азіятицкихь вороговь своіхь…» Галичан вчений називає «Братья Русины». Важливими з огляду на поширення у XIX столітті в краї москвофільства та модного сьогодні так званого політичного русинізму є публікації О. Духновича з приводу мови та літератури.

МОВНА ПРОБЛЕМА РЕГІОНІВ НА ШПАЛЬТАХ «ЗОРІ...»

Суперечки навколо літературної мови між регіональною інтелігенцією мали місце в досліджуваний нами період. Їхня невирішеність та штучне політичне забарвлення були головною перепоною на шляху зближення двох українських регіонів. На сторінках «Зорі Галицкої» неодноразово порушувалась ця проблема. Пише про неї й О. Духнович. Зокрема, він наголошує на необхідності мовного єднання чи часткової уніфікації, оскільки «…токмо симь способомь одно быти можем тело и одна душа…» Однак О. Духнович трохи лукавить, пишучи, що «…ихь сочинения, (тобто галицькі – Н.С.), не совсемь вразумительны для нашихь, бо якь известно, розличается подкарпатское наречие оть галицкого, кь тому же по польски редко кто у нась говорити знаеть… Мы стараемся сыскати некую-то середную меру вь рускомь слозе, и пишемь обыкновенно такь, чтобы нась и Галичане сразумили: пусть делають и Братия Галичане для нась таково уступление…» Ось такі мовні суперечки мали місце майже в кожному номері видання, ще більше загострюючи ситуацію навколо можливого культурного і політичного єднання двох регіонів. Як показала історія, ці мовні перипетії не тільки не сприяли культурній комунікації, а й дуже часто зводили її нанівець. Ця ситуація вигідною була тільки для влади, яка використала мовний розкол у власних інтересах, посилюючи мадяризаційні заходи в краї. Та вже сам факт, що закарпатська проблематика так широко обговорювалась у такому шанованому виданні, сприяв на користь культурного зближення.

«Зоря Галицка» стала тим осередком, який зближував інтелектуальні кола на шляху культурного і національного прогресу. Історія Закарпаття на сторінках видання посідала вагоме місце, стимулюючи тим самим більш ґрунтовні взаємні регіональні дослідження. Прикладом «Зорі Галицкої» скористалися й інші наступні галицькі видання, як-от, наприклад, «Вестникъ» чи «Слово». А найбільш глибоко історія краю висвітлювалась на сторінках видань Наукового товариства ім. Т. Г. Шевченка. Тому всі ці важливі проблеми ще потребують свого глибокого дослідження.

Неля СВІТЛИК
«Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Філологія. Соціальні комунікації». Випуск 27

АДВОКАТ НА ПРИВ'ЯЗІ

Гнучкий графік для юриста — благо чи зло? Якою не була б відповідь, зрозуміло одне: нині більшість працедавців не готова дати співробітникам велику свободу. В Європі для тих, хто хоче більшого балансу між роботою та особистим життям, створюють юркомпанії нового формату. Як з'ясувало право.ру, працювати, можливо, буде зручніше, але точно не менше.

БАЛАНС ПРАЦІ ТА ВІДПОЧИНКУ

Переробіток — норма життя для співробітника великої юрфірми, особливо якщо мова йде про компанію зі списку «Big Law». За даними американської Національної асоціації зайнятості юристів, із 2011-го кількість годин роботи на рік зросла з 1879 годин до 1892. Фактично ж асоціати в американських юрфірмах у 2014 році працювали в середньому 2199 год. Про жодний баланс праці та відпочинку при такому графіку говорити не доводиться. Формально можливість гнучкого графіка для юристів існує, зате на практиці відвоювати право розпоряджатися робочим часом удається не завжди.

26% британських компаній пропонують своїм співробітникам працювати за вільним графіком. Проте 46% працедавців поки що тільки роздумують про те, щоб дозволити співробітникам не сидіти в офісі з 9:00 до 18:00, а розпоряджатися своїм часом самостійно: працювати в зручний час, удома або зі скороченим робочим тижнем. Працедавці марно ігнорують вимоги про гнучкий графік, упевнений Джейсон Дауз із компанії «Powwownow». «Гнучкий графік став однією з основних умов під час пошуку роботи, і британські компанії втрачають цінних співробітників, коли відмовляються адаптуватися до нових реалій», — цитує його слова сайт «IBB Solicitors».

При цьому з 2014 року у Великій Британії діє спеціальний закон, що дозволяє кожному, хто пропрацював у компанії більш як 26 тижнів, звернутися до керівництва із заявою про зміну графіка. Раніше зробити це могли лише ті, хто виховує дітей або піклується про родичів.

66% опитаних підтвердили, що готові скористатися такою можливістю. Погоджуватися ніхто не зобов'язаний, але аргументи для відмови доведеться пошукати: їх у законодавстві близько десятка. Серед них — додаткові витрати, необхідність реорганізації роботи або найму додаткового персоналу, незручність для клієнтів. На розгляд заяви є 3 місяці, а в окремих компаніях передбачена й можливість апеляції.

НОВИЙ ФОРМАТ

Чи дійсно гнучкий графік потрібен співробітникам юрфірм і хто обирає роботу в новому форматі? Гнучкий графік бізнесу на користь, стверджують прихильники вільного підходу до роботи юристів. «Масштабна гонка озброєнь без необхідності, де юристам збільшують обсяг роботи тільки тому, що вони можуть із ним упоратися», — так характеризує в американському «The NewYorker» роботу у великій юрфірмі американський професор права Тімоті Ву. На тлі типових ознак зайнятості в юриспруденції — переробітку, переривання відпустки і професійного вигорання, а нерідко й депресії все більше західних юрфірм готові дати співробітникам відносну свободу в рамках так званих нових моделей юридичної практики.

У нових формаціях пропонуються два варіанти графіка: гнучкий фул-тайм, при якому юрист працює 40—50 год. на тиждень у зручний час, або ж часткова зайнятість — близько 10 год. на тиждень, тимчасова робота, що дозволяє не втрачати кваліфікацію. Проблема полягає в тому, що компанії, які практикують такий підхід, далекі від звичних, традиційних юрфірм.

У Європі багато з них — так звані зірники, котрі підбирають юристів з великих юрфірм для клієнтів, — як правило, юросіб. Вони або «здають в оренду» своїх співробітників командам інхаусів на короткостроковій чи довгостроковій основі, або аналогічним чином співпрацюють з невеликими та середніми юрфірмами, допомагаючи останнім упоратися з тимчасовим цейтнотом. Правда, при цьому доведеться змиритися зі скороченням заробітку: ті, хто допомагає інхаусам, наприклад, отримують $300—500 тис. на рік, що трохи менше, ніж зарплата у великих юрфірмах, де на $300 тис. мінімум може розраховувати вже старший юрист, а доходи партнерів «перевалюють» за позначку $0,5 млн.

Є й інші мінуси: невизначеність замість фіксованої стабільної зарплати, непередбачуваний потік роботи. Проте основної мети — балансу роботи та особистого життя — тим, хто зайнятий у подібних фірмах, досягти все ж таки вдається. І це дає їм серйозну конкурентну перевагу на ринку, стверджують західні рекрутери. Виявляється, що гроші не головне, а пріоритет — за якістю життя. Так, в Австралії і Новій Зеландії 40% тих, хто шукає роботу, заявили, що відхилять пропозицію у випадку, якщо вона не дає можливості гнучкого графіка. Для працедавців це як можливість зробити співробітників лояльнішими, так і варіант економії на просторому офісі та, як наслідок, зниження вартості послуг для клієнта.

ДОВІРЯТИ І ПЕРЕВІРЯТИ

Втім, навіть якщо працедавець зважився запропонувати співробітникові гнучкий графік, зробити це можна не завжди. Основна умова — довіра, переконані експерти. Відмовитися від контролю працівника і не сумніватися в тому, що час не витрачається даремно, виходить далеко не завжди: керівники до такого не готові.

«Працедавці можуть піти назустріч співробітникові й змінити його графік, але це робиться лише для перевірених і ефективних людей, які дуже високо цінуються в компанії. Виняток — кризові ситуації, коли працедавець сам ініціює перехід співробітника на гнучкий графік. Це робиться для оптимізації та економії коштів і супроводжується скороченням частини (або всіх) фіксованих виплат», — підтверджує старший консультант департаменту «Юридичні послуги» хедхантингової компанії «Cornerstone» Кирило Бахтігараєв.

Друге питання — звітність. Якщо ви готові відпустити юристів у вільне плавання, необхідно продумати систему звітності та контролю.

Однак часто неготовими до гнучкості виявляються й самі працівники.

ІНХАУС І КОНСАЛТИНГ: ДЕ ЗРУЧНІШЕ?

Гнучкий графік для юриста — рідкісне явище: специфіка бізнесу для цього не підходить, вважають юристи. «Допустимо, і ми це практикуємо, щоб при роботі над готельними завданнями юрист залишався вдома і працював віддалено. Але тільки над готельними завданнями. Думаю, для юридичної фірми важливий командний дух, творча атмосфера обговорень і суперечок», — зауважив партнер юридичної фірми «Westside Advisors» Сергій Водолагин. Проте якщо обирати між інхаусом і консалтингом, то більше свободи саме в юрфірмах.

В інхаусі робочий день більш нормований, і вночі за роботою зазвичай не сидять, але графік, хоч і стабільніший, проте менш гнучкий, говорить очільник «Norton Caine Legal Recruitment» Дмитро Прокоф'єв. У консалтингу ж партнери відчувають себе досить вільно: хоча обсяг роботи великий, розподілити її можна на власний розсуд, і з'являтися в офісі до 9:00 ніхто не змусить. Працюють зазвичай в американському стилі: приходять до 10—11 години, а йдуть в той самий час увечері, але графік протягом дня може бути гнучким і дозволяє розподіляти свої сили. В європейських, особливо німецьких, компаніях із графіком строго: до 10:00 – усі вже в офісі.

Насправді ж при всіх плюсах вільного графіка для більшості зайнятих в юриспруденції така можливість швидше виняток, ніж правило. Гнучкий графік залишається перевагою для затребуваних партнерів, у яких хоч і з'являється можливість перерозподіляти завдання, але залишається мінімум вільного часу. Решта членів команди просто підлаштовується під графік керівника. Це не завжди зручно, визнають юристи, але поки що працедавець іти на суттєві поступки не готовий.

ТОВАРНА КОНТРАБАНДА ЗНОВУ СТАНЕ ЗЛОЧИНОМ?

Контрабанду потрібно визнати кримінальним злочином, і прем'єр-міністр України Володимир Гройсман готовий ініціювати відповідні зміни до законодавства.

Відповідну заяву начебто зробив сам прем'єр під час засідання уряду 31 серпня. Новина про це з'явилася на Урядовому порталі 31 серпня о 16:27, втім, через певний час її текст зник зі сайта, однак вона поки що доступна у кеші Google.

«Ми маємо ініціювати з вами зміни до законодавства, щоб контрабанда стала кримінальним злочином. Бо контрабанда забирає у людей платежі у бюджет, зарплати, пенсії, у військових – заробітні плати і все інше», – заявив Гройсман.

Він також нагадав, що нещодавно співробітники департаменту боротьби з митними правопорушеннями на Одеській митниці затримали 9 контейнерів із цигарками, орієнтовною вартістю більше 100 млн. гривень. «Я думаю, там усі «по стелі ходили», щоб якимось чином залагодити цю історію. Але, як показує наша принципова позиція, ми безкомпромісні у цьому питанні – всі, хто займається контрабандою, матимуть величезні збитки», – підкреслив голова уряду.

Цікаво, що декриміналізація товарної контрабанди відбулася 2012 року з набранням чинності Закону №4025-VI про гуманізацію відповідальності за правопорушення у сфері господарської діяльності. Цей закон мав на меті змінити «правила гри» на митниці, коли від кримінальних розслідувань по товарній контра-банді (яка була раніше злочином) Україна не отримувала ані копійки до бюджету. Згідно із Законом про гуманізацію, суд мав один шлях – до державного бюджету зараховувати все, що конфісковано, плюс 100% штрафу як санкція за адміністративне правопорушення.

Станом на сьогодні злочином є контрабанда культурних цінностей, отруйних, сильнодіючих, вибухових речовин, радіоактивних матеріалів, зброї та боєприпасів (крім гладкоствольної мисливської зброї та бойових припасів до неї), а також спеціальних технічних засобів негласного отримання інформації. Кримінальну відповідальність за його вчинення передбачено ст. 201 КК.

Адвокатське бюро «Срібна Земля»
НАДАННЯ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ ФІЗИЧНИМ ТА ЮРИДИЧНИМ ОСОБАМ
Адреса: 88000, Закарпатська область, м. Ужгород, вул. Гойди, 4, т./ф.: 8 (0312) 61-28-01; 8 (03122) 3-31-32; моб.: 050 611 28 28, 099 257 74 99; E-mail: ava_2005@ukr.net.ua

У КАРПАТСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ АВГУСТИНА ВОЛОШИНА ТА УКРАЇНСЬКІЙ БОГОСЛОВСЬКІЙ АКАДЕМІЇ В УЖГОРОДІ УРОЧИСТО РОЗПОЧАЛИ НОВИЙ НАВЧАЛЬНИЙ РІК

5 вересня в Карпатському університеті імені Августина Волошина та Українській богословській академії в м. Ужгороді відбулися урочистості, присвячені початку нового 2016–2017 навчального року.

Святкове дійство відбувалося у великій актовій залі університету й розпочалося з молитви та співу Державного гімну України.

Урочисту зустріч відкрив Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією, голова Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, президент Міжнародної академії богословських наук, професор, академік, який привітав присутніх із початок навчального року, побажав успіхів та Божого благословення, а також передав усім студентам, їхнім батькам та рідним, професорсько-викладацькому складу та співробітникам університету й академії вітання та благословення від Блаженнійшого Макарія Малетича, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви. У своєму виступі владика ректор наголосив, що на базі Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії діють два багатопрофільні факультети: гуманітарно-економічний та богословсько-філософський, а також Ужгородський гуманітарно-економічний та Ужгородський богословський коледжі, відділення з підготовки військових офіцерів запасу та військових капеланів, аспірантура та докторантура. В університеті та академії проводиться підготовка фахівців за освітньо-кваліфікаційними рівнями «молодший спеціаліст» («молодший бакалавр»), «бакалавр» та «магістр» за спеціальностями: «правознавство», «психологія», «філософія», «богослов'я» («теологія»), «фінанси і кредит» та «інформаційні технології». Університет та академія успішно інтегровані у міжнародну програму «Подвійного диплома», згідно з якою студенти Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії мають можливість одночасно здобувати повну вищу освіту за освітніми стандартами України та Європейського Союзу, отримуючи, відповідно, дипломи державного та міжнародного європейського зразків.

На міжнародному рівні університет та академія підписали низку міжвишівських договорів із вищими навчальними закладами Польщі, Словаччини, Болгарії, Греції, Грузії та Російської Федерації.

Навчання в університеті та академії проводиться за денною, заочною і дистанційною формами навчання.

За підсумками вступної кампанії, в липні–серпні цього року до університету зараховано 235 нових студентів, до коледжу університету – 20, а до Української богословської академії – 32. Загалом у 2016–2017 н. р. в Карпатському університеті імені Августина Волошина та Українській богословській академії навчатиметься близько однієї тисячі студентів.

На пропозицію владики ректора присутні хвилиною мовчання вшанували світлу пам'ять всіх полеглих українських воїнів і патріотів, які у наші дні віддали своє життя в обороні земної, Богом даної нам Вітчизни України від підступних московсько-путінських окупантів та терористів.

Зі словами привітання до присутніх звернулися також віце-ректор Карпатського університету імені Августина Волошина доцент Валерія Сіка, декан Української богословської академії доцент, протоієрей Сергій Урста, проректор із навчальної роботи доцент Марина Дуб, проректор із наукової та методичної роботи доцент Євген Гайданка, директор Науково-дослідного інституту філософії, богослов'я та аналітики професор Майя Артьомова та інші.

Надалі професорсько-викладацький склад, співробітників, студентів та гостей привітали піснями у виконанні учениці 8-го класу ЗОШ І-ІІІ ст. №6 імені Гренджі-Донського м. Ужгорода Дарини Лесів – «Що для мене Україна» та народної артистки України Клари Василівни Попович-Лабик – «Добрий день, матусю-Україно».

За вагомий особистий внесок у розвиток української культури, багаторічну сумлінну працю та високий професіоналізм Преосвященнійший єпископ Віктор Бедь вручив Почесну грамоту Міністерства культури України видатному українському закарпатському скульптору, художнику, науковцю, педагогу, доктору мистецтвознавства, професору, академіку Михайлові Олексійовичу Беленю.

Після молитви та звучання Державного гімну України було проведено ознайомчу екскурсію для першокурсників приміщеннями університету й академії.

Прес-служба КаУ та УБА

ПЕРЕВЕДЕННЯ МАГІСТРАТУРИ НА ПЛАТНУ ОСНОВУ НЕ БУДЕ

«Хочу повідомити майбутнім магістрам добру новину! Після наради щодо бюджету, на якій я заслухав Мінфін, питання переведення магістратури на платну основу знято з порядку денного. Розумію прагнення Мінфіну знайти резерви в бюджеті і для реформи вищої школи. Але з деякими пропозиціями погодитися не можу», – наголосив Гройсман.

Він також зазначив, що освіта визначена як один із пріоритетів діяльності уряду.

«Я підтримуватиму рішення, які сприятимуть підвищенню якості освіти, але буду проти того, що обмежуватиме її доступність», – заявив прем'єр.

Як відомо, Міністерство фінансів раніше пропонувало Міністерству освіти і науки зробити магістратуру в усіх вишах лише платною.

ШКОЛИ ПРОВЕДУТЬ УРОКИ ПАМ'ЯТІ ТРАГЕДІЇ БАБИНОГО ЯРУ

Міністерство освіти і науки рекомендує навчальним закладам провести 29–30 вересня «Уроки пам'яті трагедії Бабиного Яру та «бабиних ярів» України». Відповідний лист підписаний заступником міністра освіти Павлом Хобзеєм.

У Міносвіти зазначають, що на цих заняттях учителям варто згадати події Другої світової війни та злочини тоталітарних режимів.

Відомством надано методичні рекомендації та список додаткової літератури до проведення уроку пам'яті, які можуть використовуватись вчителями та викладачами під час підготовки до уроку.

У МОН також повідомили, що Україна стала першою державою на пострадянському просторі, яка включила питання історії Голокосту до державних програм для загальноосвітніх шкіл зі всесвітньої історії та історії України. Відповідні матеріали знайшли відображення у шкільних підручниках історії.

Звітування та зворотного інформування робота з проведення уроку пам'яті не потребує.

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА ВИСОКОПРЕОСВЯЩЕННІЙШИМ АДАМОМ ДУБЦЕМ, АРХІЄПИСКОПОМ ПЕРЕМИШЛЬСЬКИМ І НОВОСОНЧІВСЬКИМ, ДО 40-х ДНІВ ІЗ ДНЯ УПОКОЄННЯ

1 вересня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, відслужив вечірню заупокійну Літію за Високопреосвященнійшим Адамом Дубцем, архієпископом Перемишльським і Новосончівським Польської Автокефальної Православної Церкви (14.08.1926, Флоринка, Західноукраїнські землі (Лемківщина) під окупацією Польщі – 24.07.2016, Сянок, Польща, похований у храмі рівноапостольного великого князя Київського Володимира у містечку Криниця, Польща), до 40-х днів із дня його упокоєння.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх провин, допущених із власної волі чи з примусу небіжчиком, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

У ДУХОВНІЙ МІСІЇ КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ У ПРАЗІ ПРИВІТАЛИ АКТИВІСТІВ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ В ЧЕХІЇ З ДНЕМ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ

28 серпня у Празі (Чехія) в рамках святкування Дня Незалежності України та 25-річчя відновлення Української державності голова Духовної місії Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в Чеській Республіці ієромонах Афанасій Шрамко, з благословення Преосвященнійшого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ, за безкорисне і віддане служіння Україні провів нагородження активістів української громади в Чехії.

Орденом Покрови Пресвятої Богородиці та благословенними грамотами нагороджено:

– Віктора Райченця, представника Української ініціативи в Чеській Республіці (УІЧР);

– Галину Андейцеву, керівника Євромайдану в Чехії та волонтера.

Благословенними грамотами нагороджено:

– Богдана Райченця, представника Української ініціативи в Чеській Республіці (УІЧР);

– Анатолія Крата, журналіста Європейського фронту опору (інформаційний відділ);

– Тараса Костюка, голову Української професійної спілки в Чеській Республіці;

– Оксану Чужу, голову пресслужби Місії УПЦ у Чеській Республіці;

– Тараса Якубовського, президента Українського бізнес-клубу.

Прес-служба Духовної місії Карпатської єпархії УАПЦ у Чеській Республіці

У КАФЕДРАЛЬНОМУ ХРАМІ КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ ЗВЕРШЕНО ТАЇНСТВО ХРЕЩЕННЯ НАД ДОНЬКОЮ БІЖЕНЦІВ ЗІ СХІДНОЇ УКРАЇНИ

31 серпня у Кафедральному храмі апостола українського Андрія Первозваного Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в Ужгороді звершино чин Хрещення над донькою біженців із зони антитерористичної операції на сході України (м. Брянськ, Луганська область) Мирославою Нікулін.

Чин Хрещення, з благословення Преосвященнійшого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ, здійснив голова єпархіального відділу з духовної опіки в правоохоронних органах, пенітенціарної системи та Збройних силах України, священнослужитель кафедрального храму протоієрей Олександр Смолін у співслужінні диякона Крістіана Рущака.

Після звершення Таїнства Хрещення отець Олександр звернувся з вітальним і повчальним пастирським словом до батьків, хрещених батьків новонародженої та присутніх у храмі.

Духовенство Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви сердечно вітають родину Олега та Ольги Нікулінів із прийняттям донькою Мирославою Таїнства Хрещення.

4 ВЕРЕСНЯ 1943 РОКУ КОМУНІСТИЧНО-РАДЯНСЬКИЙ ДИКТАТОР ЙОСИП СТАЛІН ДОЗВОЛИВ ОБРАННЯ МОСКОВСЬКОГО ПАТРІАРХА І ДІЯЛЬНІСТЬ РПЦ ПІД КОНТРОЛЕМ КПРС ТА НКДБ (НАДАЛІ КДБ) СРСР

(Із новітньої історії Російської Православної Церкви за часів КПРС і СРСР)

4 вересня 1943 року під час Другої світової війни у своїй московській резиденції в Кремлі Генеральний секретар Центрального комітету Всесоюзної комуністичної партії (більшовиків) та Голова Ради Народних Комісарів Союзу Радянських Соціалістичних Республік Йосип Сталін (Джугашвілі) прийняв митрополитів Російської Православної Церкви Сергія Старогородського, Олексія Симанського і Миколу Ярушевича. Участь у зустрічі також узяли народний комісар закордонних справ СРСР В'ячеслав Молотов та полковник Народного Комісаріату державної безпеки (надалі КДБ) СРСР Георгій Карпов.

У ході зустрічі Йосип Сталін:

1. Дозволив провести Собор Російської Православної Церкви та обрати Московського Патріарха, посада якого після вбивства (отруєння) представниками комуністично-радянського режиму 7 квітня 1925 року Московського Патріарха Тихона Беллавіна тривалий час залишалась вакантною. (У період із 20 вересня 1918 р. по 8 вересня 1943 р. московський комуністично-радянський режим не дозволяв скликання і проведення Соборів Російської Православної Церкви).

2. Дав розпорядження про надання у користування Московської патріархії РПЦ приміщення в Москві, Чистий провулок, 5 (колишня резиденція послів Німеччини).

3. Призначив дату скликання Собору Російської Православної Церкви на 8 вересня 1943 року в Москві у наданому Московській патріархії РПЦ приміщенні (на четвертий день після зустрічі).

4. Вирішив питання щодо розшуку та звезення (літаками та іншим транспортом) учасників майбутнього Собору РПЦ за узгодженим списком.

5. Погодив кандидатуру митрополита Сергія Старогородського на обрання Московським Патріархом і Предстоятелем Російської Православної Церкви.

6. Запровадив Раду у справах Російської Православної Церкви при Народному Комісаріаті (надалі Раді Міністрів) СРСР, яку очолив полковник державної безпеки (надалі генерал-майор) Георгій Карпов.

7. Запровадив подальший тотальний контроль за діяльністю Російської Православної Церкви (особливої її керівного складу та єпископату) з боку Комуністичної партії Радянського Союзу, державних органів влади та Народного Комісаріату державної безпеки (надалі Комітету державної безпеки) СРСР, зокрема через новостворену Раду у справах РПЦ при Народному Комісаріаті (надалі Раді Міністрів) СРСР.

На виконання ухвалених і оголошених рішень під час зустрічі 4 вересня 1943 року Йосипа Сталіна (Джугашвілі) з митрополитами РПЦ Собор Російської Православної Церкви, який відбувся 8 вересня 1943 року в Москві, вирішив таке:

1. Одноголосно обрав митрополита Сергія Старогородського Московським Патріархом і Предстоятелем Російської Православної Церкви.

2. Одноголосно відлучив від Російської Православної Церкви всіх єпископів і священнослужителів, які опинились під час Другої світової війни на окупованій фашистами території і продовжували богослужіння в умовах окупаційного режиму, позбавив їх духовного сану (зокрема за списками спецорганів комуністично-радянського режиму СРСР).

+ ВІКТОР Бедь,
єпископ Мукачівський
і Карпатський
Української Автокефальної
Православної Церкви
м. Ужгород,
4 вересня 2016 р.

Сторінка підготовлена прес-службою Карпатської єпархії УАПЦ

У ДОМОВОМУ ХРАМІ КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ У БЕРЕГОВІ ЗВЕРШЕНО ТАЇНСТВО ХРЕЩЕННЯ НАД НЕМОВЛЯМ ТАМАРОЮ ДАНЧ

4 вересня після відслуження Божественної літургії в домовому храмі Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви на честь Успіння Пресвятої Богородиці у м. Берегові було здійснено Таїнство Хрещення над немовлям Тамарою з родини Данч. Таїнство Хрещення звершив протоієрей Роман Бобай. Хрещеними батьками новонародженої та охрещеної Тамари названі Степан Буркуш та Єлізавета Кіш, а також Філіп Жолт і Шарка Розалія. Після звершення Таїнства Хрещення протоієрей Роман звернувся з вітальним словом до батьків, хрещених батьків, родичів новонародженої та всіх присутніх у храмі. Чин хрещення супроводжувався читанням і церковним співом за участі іподиякона Владислава Лазара, студента Української богословської академії.

Прес-служба парафії Успіння Пресвятої Богородиці в м. Берегові Карпатської єпархії УАПЦ

КЕРУЮЧИЙ КАРПАТСЬКОЮ ЄПАРХІЄЮ УАПЦ ЄПИСКОП ВІКТОР ЗВЕРШИВ ТАЇНСТВО РУКОПОЛОЖЕННЯ В СВЯЩЕНИКИ КРІСТІАНА РУЩАКА

4 вересня у Кафедральному храмі апостола українського Андрія Первозваного Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в Ужгороді було відслужено Божественну літургію, під час якої було звершено Таїнство рукоположення диякона Крістіана Рущака у священики.

Богослужіння очолив Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією УАПЦ, у співслужінні протоієрея Сергія Урсти, протоієрея Олександра Смоліна, диякона Івана Жабляка, диякона Крістіана Рущака (у ході служби рукоположеного) та ієродиякона Іллі Михайлова.

Під час богослужіння поминались імена православних ієрархів – Всесвятійшого Варфоломія, архієпископа Константинополя – Нового Риму, Вселенського Патріарха, Блаженнійшого Макарія, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, Преосвященнійшого Віктора, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ.

Владика Віктор і духовенство піднесли молитви до Господа Бога з проханням дарувати українському народу мир, національну і духовну єдність, благополуччя та утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви, а також перемогу Українського війська над московсько-путінськими окупантами і терористами. Особливі молитви до Господа Бога лунали за збереження життя кожного українського воїна, добровольця і волонтера, які нині боронять нашу святу українську землю від підступного московського ординця.

Під час богослужіння парафіяни храму стали свідками великого Таїнства церкви. Цього дня з волі Божої Преосвященнійший владика Віктор, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, здійснив Таїнство рукоположення у священики диякона Крістіана Рущака, випускника бакалаврату Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії.

Після проповіді протоієрея Олександра Смоліна та прийняття Святого Причастя до парафіян храму з архіпастирською проповіддю звернувся Преосвященнійший владика Віктор, в якій привітав вірників і виголосив вітання до ієрея Крістіана Рущака, в якому привітав його з Таїнством рукоположенням та подарував йому святу просфору.

Хід богослужіння супроводжувався церковним співом під керівництвом регента Марії Жабляк, спів духовенства у вівтарі – під керівництвом регента читця Юрія Ропонича, а спів дяків очолив Іван Хланта.

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ЗДІЙСНИВ ТАЇНСТВО ХРЕЩЕННЯ НАД НЕМОВЛЯМ ДАРІЄЮ УРСТОЮ

4 вересня у Кафедральному храмі апостола українського Андрія Первозваного Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в Ужгороді Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський УАПЦ, у співслужінні з протоієреєм Олександром Смоліном, протоієреєм Романом Бобаєм та ієродияконом Іллею Михайловим звершив чин хрещення над немовлям Дарією, яка народилася у родині канцлера Консисторії Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви, декана Української богословської академії Карпатського університету доцента, протоієрея Сергія Урсти та його дружини Катерини.

Після звершення Таїнства Хрещення владика Віктор звернувся з вітальним і повчальним архіпастирським словом до батьків, хрещених батьків, родичів новонародженої та всіх присутніх у храмі. Відтак Преосвященнійший єпископ Віктор, відзначивши Божий дар і великий подвиг материнства, подарував матушці (дружині) о. Сергія Урсти, мамі новонародженої Даринки, – Катерині (що стояла під храмом) спеціально привезену ним ікону великомучениці Катерини зі святої гори Афон.

Духовенство Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви, професорсько-викладацький склад, співробітники та студенти Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії сердечно вітають родину протоієрея Сергія та матушки Катерини Урстів з народженням донечки Дарії та прийняттям нею Таїнства Хрещення.

Сторінка підготовлена прес-службою Карпатської єпархії УАПЦ

З ДНЕМ НАРОДЖЕННЯ

7 вересня День народження у віце-ректора доктора філософії в галузі економіки, доцента *Валерії Василівни Сіки*. Із цієї нагоди, Валеріє Василівно, прийміть від колективу Карпатського університету найщиріші вітання та найкращі побажання міцного здоров'я і життєвої наснаги, миру та удачі, професійних успіхів та особистих творчих досягнень, добра і благополуччя, Господнього благословення на многая і благая літа.

Хай доля шле добро і радість,
Міцне здоров'я, море благ земних.
А щедрі дні та зорепад удачі
Нехай цвітуть в житті завжди.

11 вересня відзначатиме День народження *Тетяна В'ячеславівна Гуляй*, методист кафедри інформаційних технологій та аналітики, яка перебуває у декретній відпустці. Долучаючись до привітань близьких і рідних, колектив Карпатського університету імені Августина Волошина бажає:

Хай пливе щасливо
Ваш життєвий човен
І минає легко береги круті,
І любові буде хай завжди він повен,
То найголовніше у людському житті.
Нехай в душі завжди горять
Іскринки радості й чекання,
Нехай не знає серце зрад,
А тільки радість і кохання

ОГОЛОШЕННЯ

Шановні читачі!

Редакція приймає для друку на шпальтах нашої газети ***рекламу, оголошення,*** а також ***вітальні слова*** на адресу близьких і рідних вам людей.

За детальною інформацією звертайтеся на адресу: вул. Гойди, 4, 4-й поверх, кабінет **403** (Карпатський університет імені Августина Волошина) або телефонуйте: **066-53-38-745** (Станіслав) у будні (9:00 – 17:00).

ВІТАЄМО

Колектив Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії щиро вітає новостворену сім'ю ***Юрія та Тетяни Шаринських,*** які за власною згодою поєднали свої долі в єдину, прийнявши Таїнство Подружжя. З цієї нагоди вітаємо щасливих молодят і бажаємо:

Хай радість життєва повік не згаса,
Душею щоб завжди ви були прекрасні.
Бажаєм здоров'я на многі літа
І злагоди, й миру, і щастя.

Хай Бог вам дарує Свою благодать,
І згода навіки панує у хаті.
Хай буде кохання у серці співать,
Любов'ю щоб були багаті.

Шеф-редактор
Віктор БЕДЬ
Головний редактор
Анатолій КОСТЮК
Літредактори
Марина ГАЗА
Наталка ГУМЕН-БІЛАНИЧ
Редактори відділів:
Станіслав ДАНКО
Орест ДІДУХ
Ігор КОВАЛЬЧУК
Олексій ПАЙДА
Олексій ШАФРАНЬОШ
Катерина ЧОМБОКОШ
Верстка
Ігор ТОКАЧ
ЗАСНОВНИК
ПП «Адвокатське бюро «Срібна Земля».
ВИДАВЕЦЬ
Християнсько-народна спілка Закарпаття.
Ідентифікаційний код 20444130.
Номер зверстано в інформаційному медіа-центрі Карпатського університету ім. А.Волошина.
Друк: Відрухувано видавництвом "Аверон" ТОВ "ДМ", м. Тернопіль, вул. Текстильна, 28, тел.: 52 27 37, моб. тел: (067) 350 17 94, a-print.com.ua
РЕДАКЦІЯ
Ужгород, вул. Гойди, 4
e-mail: txe_52@ukr.net
архів в Інтернеті: www.sribnazemlja.narod.ru
сайт: www.sz.uz.ua
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації – серія КВ № 5468 від 11.09.2001 р.
Передплатний індекс – 61159.
Умовний друк. А3 арк. 12.
Тираж – 2500
Номер замовлення: 380
Виходить один раз на тиждень.
Розповсюдження: Закарпатська область
Редакція залишає за собою право на публікацію та редагування матеріалів, яких не повертає, на них не відповідає і не пересилає до інших інстанцій. Редакційне завжди поділяє думку автора. При передруку посилання на «Срібну Землю» обов'язкове.

ОСІНЬ, НАША ОСІНЬ

Осінь наша, осінь —
Золота година,
Неба ясна просинь,
Пісня журавлина,
Бабиного літа
Довгі, білі коси...
І дорослі й діти
Люблять тебе, осінь.
Та не тільки славна
За свою ти вроду —
Урожай іздавна
Ти несеш народу:
Щедра і дорідна,
Пахнеш ти медами,
Славиш край наш рідний
Зерном і плодами!

Марія ПОЗНАНСЬКА

МОЛИТВА ДО СВЯТОГО ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ

Святий Іване, Предтече і Хрестителю Господній! Про Тебе говорить святий євангелист, що Ти чоловік, посланий від Бога, щоб дати свідоцтво про Світло і щоб усі увірували в те правдиве Світло, що прийшло на цей світ просвітити кожну людину. Після Тебе мало Воно прийти, але Воно було перше, ніж Ти, бо Воно було від віків. Про Тебе, всехвальний пророче, свідчить сам Господь, коли каже, що Ти більший від усіх інших. Пророки провіщали Христа словами, а Ти вказав на Нього рукою і говорив: «Ще Агнець Божий, що бере на себе гріхи світу».

Ти проповідник покаяння, Ти хрестив розкаяних у Йордані, Ти вдостоївся власною рукою діткнутися верху голови царя Бога. Ти перший мученик, Ти посників і пустинників наставник, Ти вчитель чистоти, Ти близький друг Христа.

Тебе прошу, до Тебе припадаю: не відмов мені Твого заступництва, щоб душа моя відновилася покаянням, немов другим Хрещенням, бо Ти був проповідником покаяння і Хрестителем. Випроси мені ласку, щоб я міг (могла) одержати прощення гріхів і міг (могла) увійти колись туди, куди ніщо скверне не може ввійти, – у Небесне Царство. Амінь.

УКРАЇНСЬКА БОГОСЛОВСЬКА АКАДЕМІЯ
Карпатського університету
(вищий православний духовно-богословський навчальний заклад)

Підготовка бакалаврів і магістрів за спеціальностями:
– Богослов'я (священнослужитель; християнський місіонер);
– Теологія (християнський педагог);
– Регент церковного хору;
– Вищі курси дяків;
– Військове капеланство (додаткова спеціалізація).

Ужгородський богословський коледж
Підготовка молодших спеціалістів (на базі 9 класів) за спеціальностями:
– Катехізатор із православного богослов'я, дяк
(із одночасним здобуттям другої вищої освіти за спеціальностями:
– Правознавство;
– Фінанси і кредит).

(Студенти академії при здобутті вищої духовної освіти одночасно здобувають і вищу світську освіту)
ПРИ УНІВЕРСИТЕТІ ТА АКАДЕМІЇ ДІЄ АСПІРАНТУРА І ДОКТОРАНТУРА
м. Ужгород, вул. Гойди, 4; тел.: + 38 099 369 33 77; (0312) 61 20 08; 61 29 45; www.kau.com.ua; www.uuba.org.ua

«...Господь – Бог мій, освітлює Він мою темряву!» (Пс. 18, 29).

Срібна земля

ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСНА ГАЗЕТА

www.sz.uz.ua

№25 (994) від 15 вересня 2016 року / ВИХОДИТЬ ЩОТИЖНЯ

ЧИТАЙТЕ НАС НА САЙТІ: sz.uz.ua

«ХАРАШО ЗДЄСЬ, ТОЛЬКА МЄСНИХ МНАГАВАТО...»

...А ось площа Петефі і чудовий пам'ятник видатному угорському революціонеру і борцю за свободу ...А ось вулиця Ракоці, кафе «Ракоці», тераса «Ракоці». Ось вам Берчені, Другетів, а ось – легендарний птах-орел Турул, який показав угорцям дорогу до їхньої віднайденої батьківщини через Карпатські перевали. Ось гарний сучасний туристичний вказівник до центру міста, на якому білим по коричневому написано «Угорське місто» – сотні разів доводилося чути від екскурсоводів, «знавців історії та традицій краю». Складається враження, що ось нормальна земля собі європейська була і нормально тут європейський угорський народ пускав культурне коріння і все тут зробив і все побудував і полив своєю високою культурою не надто родючі буроземи землі, яку чомусь Срібною зовуть.

Стор.: 4

«УПЕРЕД У МИНУЛЕ!»

Цьогорічне літо та початок нового політичного сезону можуть точно ввійти у літопис міста, оскільки виявилися дуже насиченими на різні політичні події та скандали. А все тому, що склалася досить унікальна ситуація, яка і сформувала ту політичну кон'юнктуру міста, котру ми маємо нині. Вона також стає причиною більшості рішень і дій, які ухвалюються у владних кабінетах.

Стор.: 2

НОВИНИ ЮРИСПРУДЕНЦІЇ

МАТЕРЯМ ІНВАЛІДІВ ІЗ ДИТИНСТВА НАДАЄТЬСЯ ПРАВО ВИБОРУ ОСОБИ, ЯКА ОДЕРЖУВАТИМЕ ДОСТРОКОВУ ПЕНСІЮ ЗА ВІКОМ

Стор.: 7

ОСВІТА

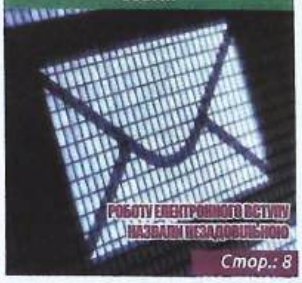

РОБОТУ ЕЛЕКТРОННОГО ВСТУПУ НАЗВАЛИ НЕЗАДОВІЛЬНОЮ

Стор.: 8

ДУХОВНІСТЬ

В УЖГОРОДІ ЗА СПРИЯННЯ ДУХОВНОЇ МІСІЇ КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ В ЧЕСЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ ВІДБУЛАСЯ ЗУСТРІЧ ІЗ ПРЕДСТАВНИКАМИ ДІЛОВИХ КІЛ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ ЧЕХІЇ

Стор.: 9

АКТУАЛЬНО

СТВОРЕНО ЗАКАРПАТСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ГРОМАДСЬКИЙ КОМІТЕТ ІЗ ВІДЗНАЧЕННЯ 25-РІЧЧЯ ВІДНОВЛЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ

Стор.: 3

КУЛЬТУРА

ЯК ДЛЯ БІЛОЧКИ ГОРІШКИ

Стор.: 5

СПАДЩИНА

УТРАЧЕНИЙ УЖГОРОД: ДРУКАРНЯ, ЗАРАДИ ЯКОЇ У ЗАМКУ ВИБИВАЛИ ВІКНА 24 ЗАРЯДАМИ ДИНАМІТУ

Стор.: 6

НАШ КАЛЕНДАР

15 вересня – Міжнародний день демократії;

16 вересня – Міжнародний день збереження озонового шару;

17 вересня – День рятівника; День винахідника і раціоналізатора; День фармацевтичного працівника;

21 вересня – Міжнародний день миру.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

17 вересня 1864 р. – народився Михайло Коцюбинський, письменник, громадський діяч, класик української літератури;

21 вересня 1709 р. – помер Іван Мазепа, гетьман України в 1687–1709 рр. (нар. 1639).

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР

21 вересня – Різдво Пресвятої Богородиці.

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС: 61159

РЕКОМЕНДОВАНА ЦІНА 2.00 грн.

«УПЕРЕД У МИНУЛЕ!»

Цьогорічне літо та початок нового політичного сезону можуть точно ввійти у літопис міста, оскільки виявилися дуже насиченими на різні політичні події та скандали. А все тому, що склалася досить унікальна ситуація, яка і сформувала ту політичну кон'юнктуру міста, котру ми маємо нині. Вона також стає причиною більшості рішень і дій, які ухвалюються у владних кабінетах. Ця ситуація полягає в тому, що зовсім недавно вибране керівництво (адже не минув навіть рік із часу місцевих виборів) перед лицем можливості нових майбутніх виборів, із одного боку, формувати власний позитивний імідж за рахунок виконання тих мінімальних управлінських функцій, які вони зобов'язані виконувати, а з іншого – встигнути забезпечити матеріальним достатком не тільки власне майбутнє, а й майбутнє власних дітей і внуків. Ці процеси, зі свого боку, є діаметрально протилежними між собою, а тому іноді виникають досить дивні для буденної логіки ситуації, дії та наслідки. Проте, перебуваючи в стані такого складного вибору, переважна більшість можновладців усе ж, урешті-решт, надає перевагу саме перспективі власного збагачення, яке, зі свого боку, вимагає від них порушення не тільки законів, а й деколи норм здорового глузду.

Дуже часто, якраз аналізуючи та стараючись якомога об'єктивніше висвітлювати явища, які відбуваються у місцевому політичному житті, особливо явища достатньо неоднозначні, згадується мені одна розмова. Вона мала місце майже три роки тому під час подій, які тепер гордо іменуються в нашій країні як Революція Гідності. Саме про гідність ми і говорили з одним із активістів ужгородського Євромайдану. Було це в будівлі ОДА, де, як пам'ятаєте, в останній період революції розмістився штаб активістів. Так ось, якраз майже в останні дні, коли Янукович уже втік до Ростова, а країну очолили нинішні «еліти», ми і говорили про те, чи можуть повторитися після всього того, що відбулося (особливо після вражень від розстрілів на інститутській), такі речі, які відбувалися при владі Януковича тощо. Я був переконаний, що після подій, очевидцем яких я був, будь-які подібні політичні явища, в яких народ ставлять за «дурнів» та знущаються з його гідності, не можуть повторитися, бо громада, яка зробила Євромайдан, цього просто не дозволить. Проте іншу точку зору висловив мій співрозмовник, який нагадав, що сам мав подібні думки та логіку після Майдану 2004 року, а тому тепер змушений досить скептично ставитися до всіх пафосних промов, які тоді вже лунали від нових керманичів.

Цю історію я мушу згадувати майже щоразу, коли потрапляю у владні кабінети, а особливо вона стає актуальною на сесіях нашої міської ради. ради, яку очолює людина, що стояла на протилежному боці барикад від громади, яка боролася за свою гідність. Ради, яка без краплі сумніву і страху розпродує землю та майно громади. Ради, яка може «замінуватися», для того щоб ухвалювати вульгарні та незаконні рішення. І все це вона робить із мовчазної згоди самої громади, тої самої, для якої ще три роки тому слово «гідність» не було порожнім звуком.

І ось черговий ляпас ужгородцям від нинішнього керівництва міста – відтепер щоб потрапити до приміщення на 3-му поверсі Ужгородської мерії, де знаходиться приймальня мера Ужгорода Богдана Андрієва, кабінет секретаря

Ужгородської міської ради, радника міського голови та мала зала засідань виконавчого комітету, потрібно дзвонити у кнопку виклику або знати секретний код, який відчиняє двері. Як прокоментував сам мер, рішення «закрити» двері ухвалили, бо бережуть документи з грифом «державна таємниця», а також таким чином хочуть навести порядок у мерії, мовляв, ужгородці дозволяють собі вриватися на засідання, надто голосно розмовляють у приймальні й не дуже шанують робочий процес посадовців. Віднині всі відвідувачі спершу дзвонять у двері приймальні, їм відповідає секретар, який бачить гостей на спеціальному екрані, й тоді вирішує – впускати людину чи ні.

Водночас, за словами юристів, установлення такого обладнання в мерії є спірним питанням щодо законності. З одного боку, це можна зробити, якщо довести, що в кабінеті мера зберігаються секретні документи тощо, а з іншого – робити такі перепони у будівлі, яка є комунальною власністю (тобто належить громаді міста) не зовсім правомірно.

Проте для нас, звичайних мешканців міста, стає вчергове зрозумілим те, що влада намагається дедалі збільшити прірву, яка вже досить глибоко і так розділяє керівництво міста від громади. І нехай мер Андріїв фантазує і далі з приводу того, що в його кабінет можуть увірватися терористи ІДІЛу та вкотре повторювати афірмації про священне для нього, але, мабуть, не зовсім зрозуміле слово «порядок», та очевидною є справжня причина таких рішень – намагання відгородитися, закритися для ухвалення наступних спірних рішень, які нічого не принесуть Ужгороду, але наповнять кишені керманичів. Чи буде це дозвіл на чергову терасу, чи буде це дозвіл на продаж землі позаду театру – неважливо. Важливо тільки те, що, схоже, ужгородці готові проігнорувати і цей ляпас їхній гідності, якщо вона, звичайно, залишилася.

***

Цього разу мер міста для легітимації своїх «параноїдальних» рішень навіть не покликав своїх попередників із радянських часів, як наприклад, Еміла Ландовського, який би доступно пояснив різницю між сучасною мерією та мерією в період «совка» і водночас окреслив би формат, до якого прагне нинішня влада, так би мовити, вперед у минуле!

Станіслав ДАНКО

ЗАКАРПАТТЯ ДІСТАЛО ВАКЦИНИ

Наприкінці минулого тижня в Закарпатську область надійшли вакцини БЦЖ проти гемофільної інфекції та проти дифтерії і правця.

Препарати закуплені за рахунок коштів Державного бюджету України.

Як повідомила лікар-епідеміолог Обласної клінічної інфекційної лікарні Лариса Заремба, вакцини передано на склад імунобіологічних препаратів ОКІЛ. Уже проведено розподіл вакцин між медичними закладами області. До кінця цього тижня вакцини повинні надійти у медичні установи кожного району.

Загалом отримано 94 360 доз вакцин БЦЖ, 26 460 доз – проти дифтерії та правця та 14 880 доз – проти гемофільної інфекції.

Головний лікар Обласної клінічної інфекційної лікарні Михайло Поляк зазначив, що насамперед вакциною БЦЖ щепитимуть дітей, які знаходяться у пологових будинках та віком до року. Лікар нагадав, що дітям, які старші за два місяці, перед вакцинацією БЦЖ обов'язково потрібно зробити пробу манту і тільки у разі негативної реакції – проводити щеплення БЦЖ, інформує прес-центр ОЦЗ.

ЩОМІСЯЧНО СЕРЕДНЬОСТАТИСТИЧНА ЗАКАРПАТСЬКА СІМ'Я ВИТРАЧАЛА НА ХАРЧУВАННЯ У І КВАРТАЛІ 2016-го ПОНАД 4,5 тис. грн.

Щомісячно середньостатистична закарпатська сім'я спрямовувала на продукти харчування 4624,27 грн. (включаючи вартість продуктів, отриманих із особистого підсобного господарства).

Найбільше грошей витрачали жителі області на м'ясо та м'ясопродукти (861,11 грн.), на хліб і хлібопродукти (хлібобулочні та макаронні вироби, борошно, крупи) – 666,54 грн., овочі – 589,38 грн., молоко, сир та яйця – 527,18 грн., цукор, джем, мед, сиропи, шоколад і кондитерські вироби – 412,46 грн., олію та жири (сало, масло тощо) – 339,47 грн., фрукти, ягоди, горіхи, виноград – 296,21 грн.

Однією особою області спожито в середньому за місяць: 18,2 кг – молока, молочних продуктів і масла (в перерахунку на молоко), 4,5 кг – м'яса, м'ясопродуктів та сала (в перерахунку на м'ясо), 18 яєць, 1,2 кг – риби і рибопродуктів, 1,9 кг – олії та інших рослинних жирів, 3,1 кг цукру (включаючи цукор, використаний на кондитерські вироби), меду, 4,1 кг фруктів, ягід, горіхів, винограду, 6,5 кг – картоплі, 6,7 кг овочів і баштанних та 9,9 кг хліба і хлібних продуктів.

Порівняно з січнем–березнем 2015 р., збільшилося споживання яєць, олії та інших рослинних жирів на 5,3–6,5%, овочів та баштанних, молока, молокопродуктів та масла – на 8,1–10,3%, м'яса, м'ясопродуктів та сала – на 21,6%, цукру (включаючи цукор, використаний на кондитерські вироби), меду, фруктів, ягід, горіхів, винограду – на 24,0–24,2% та риби і рибопродуктів – на третину. Зменшилося споживання картоплі – на 13,3%, повідомили «Закарпаттю онлайн» у ГУ статистики в Закарпатській області.

СТВОРЕНО ЗАКАРПАТСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ГРОМАДСЬКИЙ КОМІТЕТ ІЗ ВІДЗНАЧЕННЯ 25-річчя ВІДНОВЛЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ

12 вересня в м. Ужгороді за ініціативи представників обласних національно-патріотичних організацій, із числа учасників національно-визвольних змагань на Закарпатті в 1989–1991 рр. було створено Закарпатський обласний громадський комітет із відзначення 25-річчя відновлення державної незалежності України.

До складу комітету ввійшли:

• Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський Української Автокефальної Православної Церкви, голова Християнсько-народної спілки Закарпаття, голова Тячівської районної організації Народного Руху України за перебудову (1989–1991), голова Закарпатської крайової організації НРУ (1991–1992), народний депутат України першого скликання, член опозиційної антикомуністичної парламентської фракції «Народна Рада» та секретар її радикальної групи (1990–1994) – співголова;

• Павло Федака (старший), голова Закарпатського крайового культурно-освітнього товариства «Просвіта», голова Ужгородської міської організації Народного Руху України за перебудову (1989–1991), заступник голови Закарпатської крайової організації НРУ (1989–1991), депутат і голова опозиційної антикомуністичної фракції НРУ Ужгородської міської ради (1990–1994) – співголова;

• Антоніна Вчорашня, відповідальний секретар Християнсько-народної спілки Закарпаття, секретар канцелярії Закарпатської крайової організації Народного Руху України за перебудову (1991–1992) – секретар;

• Іван Коршинський, голова Закарпатського обласного товариства політв'язнів і репресованих, народний депутат України (1994–1998);

• Павло Федака (молодший), голова управи Закарпатського крайового культурно-освітнього товариства «Просвіта»;

• Микола Вовк, громадський активіст, секретар Ради Закарпатської крайової організації Народного Руху України за перебудову (1989–1991);

• Орест Дідух, голова Закарпатського національно-патріотичного об'єднання «Україна Соборна», учасник Революції Гідності на Київському Майдані (2013–2014).

Під час засідання комітету було розглянуто низку організаційних питань та ухвалено рішення провести обласне громадське відзначення 25-річчя відновлення державної незалежності України 29 жовтня цього року в м. Ужгороді за участі ветеранів національно-визвольних змагань на Закарпатті 1989–1991 рр., а також представників національно-патріотичних та демократичних організацій 1989–2016 рр.

Під час організаційного засідання було схвалено ескіз-проект ювілейної медалі з нагоди святкування, обговорено пропозиції щодо плану заходів із відзначення ювілею та призначено відповідальних комітету з підготовки до святкування в низці районів:

о м. Ужгород, Ужгородський район – Павло Федака (старший), Микола Вовк;

о Перечинський район – Василь Мулеса, Іван Бачинський;

о Великоберезнянський район – Віктор Ковач;

о Тячівський район – Михайло Носа, Андрій Шобей, Петро Дідух;

ЗАКАРПАТСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ

УКРАЇНА СОБОРНА

о Мукачево, Мукачівський район – Богдан Дикий.

В інших містах обласного підпорядкування та районах відповідальних за підготовку до святкування ювілею буде призначено на наступному засіданні комітету після проведення відповідних консультацій та узгоджень.

Прес-служба Закарпатського обласного громадського комітету з відзначення 25-річчя відновлення державної незалежності України

ФЕСТИВАЛЬ РИБАЛОК СЕРЕД СПОРТСМЕНІВ-ІНВАЛІДІВ ТА УЧАСНИКІВ АТО

9–10 вересня на базі готельно-рекреаційного комплексу «Дубки» в с. Оноківці з нагоди Дня фізичної культури і спорту проведено Відкритий Закарпатський обласний фестиваль рибалок серед спортсменів-інвалідів з ураженням опорно-рухового апарату та учасників АТО.

Організаторами змагань виступили Закарпатський обласний осередок Української федерації спорту інвалідів з ураженням опорно-рухового апарату (голова Олександр Лизанець), Ужгородська філія громадської організації «Українська асоціація інвалідів АТО» (керівник Микола Журавльов) та ЗОЦФКСІ «Інваспорт» (начальник Андрій Чегіль).

Ювілейний п'ятнадцятий за рахунком, цей захід зібрав близько тридцяти учасників із більшості районів Закарпатської області. Вперше до участі в подібному заході долучились учасники АТО.

Серед спортсменів-інвалідів з ураженням опорно-рухового апарату перше місце на турнірі посів Дмитро Шкріба, друге – Віктор Базько, а третє – Вадим Шутко.

Серед учасників АТО перше місце здобула Марина Шитманюк, друге –Ярослав Андрішко, а третє – Олег Гаврик.

У загальному заліку серед учасників змагань кубок за перше місце отримав спортсмен-інвалід з ураженням опорно-рухового апарату Дмитро Шкріба, кубок за друге місце – учасниця АТО Марина Шитманюк, кубок за третє місце – учасник АТО Ярослав Андрішко.

Голова Закарпатського обласного осередку Української федерації спорту інвалідів з ураженням опорно-рухового апарату Олександр Лизанець вельми задоволений цьогорічним фестом, бо він дає змогу не лише позмагатися, але й поспілкуватися, відпочити в приємній компанії рибалок із різних регіонів країни. Добре й те, каже Олександр, що традиційно фестиваль підтримують спонсори, які не відмовляють у допомозі інвалідам навіть у такі скрутні для української економіки часи. Приємно, що до фестивалю долучились учасники АТО.

Керівник Ужгородської філії громадської організації «Українська асоціація інвалідів АТО» Микола Журавльов задоволений проведеним турніром. Самі ж учасники АТО, на його думку, отримали масу позитивних емоцій і вражень та змогли на деякий час у чудовій атмосфері закарпатської природи забути про жахіття війна та позмагатись у рибальському ремеслі. Подібні заходи дуже корисні для учасників АТО, для них це своєрідна психологічна реабілітація. Микола Журавльов висловив прагнення частіше в майбутньому організовувати подібні турніри із залученням більшої кількості учасників АТО.

Організатори змагань висловлюють велику подяку генеральному спонсору змагань – депутату Ужгородської міської ради Михайлові Чурилу (за матеріальну допомогу в організації харчування учасників турніру), титульному спонсору турніру – рибальському магазину «Big Fish» (за рибальські подарунки переможцям і призерам фестивалю), ТОВ «ДКП «Фармацевтична фабрика» за надані призерам та переможцям змагань у подарунок препарати «Віпратокс» (професійне лікування спини та суглобів) та «Меморин» (для покращення пам'яті), начальнику управління молоді та спорту Закарпатської ОДА Віталію Ерфану за допомогу кубками, медалями та грамотами, першому заступнику Ужгородського міського голови Іштвану Цапу і начальнику відділу транспорту, державних закупівель та зв'язку Ужгородської міської ради – Петру Бобику за допомогу з транспортуванням учасників турніру, директору «Інтеркеш Україна» («Позика до зарплати») Олександрові Рімеку, керівництву готельно-рекреаційного комплексу «Дубки», супермаркетам «Сільпо», «Осетія», «Щодня» та іншим спонсорам і благодійникам за посильну допомогу в організації і проведенні цього чудового спортивного заходу.

Шановні читачі, у вас є можливість підтримати людей з обмеженими можливостями та сприяти їхній реабілітації, надавши допомогу:

ПАТ «Креді агріколь банк»
п\р 26008500046694
Код ЄДРПОУ 37231258
МФО 300614

За детальнішою інформацією можете звертатись за телефонами: +380997915415 або +380634688609.

ПРЕДСТАВНИКИ КООРДИНАЦІЙНОГО КОМІТЕТУ ЗАКАРПАТСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ОБ'ЄДНАННЯ «УКРАЇНА СОБОРНА» ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У ВШАНУВАННІ ПАМ'ЯТІ ЗАГИБЛОГО НА СХОДІ УКРАЇНИ ОФІЦЕРА ВАСИЛЯ БАЛОГА

9 вересня біля пам'ятника Воїнам-Героям АТО у місті Ужгороді представники координаційного комітету ЗО «Україна Соборна» за участі Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви та військовослужбовців Ужгородського гарнізону, Ужгородського об'єднаного військового комісаріату, рідних полеглих Воїнів-Героїв та небайдужої громадськості, патріотично налаштованої української молоді та журналістів узяли участь у вшануванні пам'яті всіх українських воїнів, які віддали своє життя в обороні України від московсько-путінських окупантів.

Відбулося також освячення нового надпису, викарбуваного на Меморіалі полеглим Героям – Василю Балогу, який загинув 30 липня 2014 року під Луганськом під час мінометного обстрілу.

Захід розпочався хвилиною мовчання за усіма загиблими на сході України, а далі зі словом до усіх присутніх звернувся підполковник Микола Журавльов, військовий комісар Ужгородського об'єднаного військового комісаріату, учасник бойових дій на сході України.

За вияв високого патріотизму, особистого героїзму і хоробрості представниками Карпатської єпархії Української Православної Автокефальної Церкви посмертно нагородили полеглого Воїна-Героя Василя Балога медаллю Святого рівноапостольного Великого князя Київського Володимира 1-го ступеня. Нагороду було вручено сім'ї загиблого капітана, який був командиром батареї 128-ї бригади.

Прес-служба ЗО «Україна Соборна»

«ХАРАШО ЗДЄСЬ, ТОЛЬКА МЄСТНИХ МНОГОВАТО...»

...А ось площа Петефі і чудовий пам'ятник видатному угорському революціонеру і борцю за свободу ...А ось вулиця Ракоці, кафе «Ракоці», тераса «Ракоці». Ось вам Берчені, Другетів, а ось – легендарний птах-орел Турул, який показав угорцям дорогу до їхньої віднайденої батьківщини через Карпатські перевали. Ось гарний сучасний туристичний вказівник до центру міста, на якому білим по коричневому написано «Угорське місто» – сотні разів доводилося чути від екскурсоводів, «знавців історії та традицій краю». Складається враження, що ось нормальна земля собі європейська була і нормально тут європейський угорський народ пускав культурне коріння і все тут зробив і все побудував і полив своєю високою культурою не надто родючі буроземи землі, яку чомусь Срібною зовуть.

Після таких розвідок про могутню так би мовити тисячолітньо-угорську історію Закарпаття постає єдине запитання: а що тут забули українці?

МАЛЕНЬКА ІМПЕРІЯ В ЦЕНТРІ ЄВРОПИ

Кожна нація витворює свій, притаманний тільки їй міф. Міф про себе, свою ідентичність, походження та призначення. Народ, який не витворив ідейну основу для свого життя ніколи не перетвориться на націю, а його територія стане простором для завоювання (національною міфологією теж) більш сильніших у цьому плані сусідів.

Угорці в плані міфу про свою історію не є унікальними, але показовими. Для їхнього великодержавного міфу не потрібно розбиратись у коренях народу, асиміляційних процесах, дійсній історії. Міф не потребує доказів, він служить зовсім іншим цілям. Об'єднання й возвеличення нації серед інших подібних – ось завдання, покладені на нього. Тому байдуже, що історична хроніка XII століття Gesta Hungarorum (Діяння Угорців) є більше художнім твором, ніж історичним свідченням, байдуже про дані археології, байдуже навіть про сучасні етнографічні дані. Для міфу це не потрібно.

Дуже добре, що угорці мають свій державний міф, але дуже погано, що він непогано почувається й активно процвітає на наших українських теренах. Які ж його риси, притаманні для Закарпаття? По-перше, угорський міф стосується не тої Угорщини, яку ми маємо тепер – практично моноетнічної держави з переважно угорським населенням. Міф стосується «Великої Угорщини», населеної мозаїкою народів – словаками, румунами, хорватами, сербами, українцями. Це «маленька імперія» в центрі Європи. І якщо стосовно інших державних народів угорський міф змушений грати за правилам, не виходячи за межі окремого культурного простору, то на Закарпатті, де, до речі, чисельність угорців, порівняно з меншинами в Румунії та Словаччині, набагато менша, він собі дозволяє масштабно грати і підігрувати місцевим політикам у політичній грі.

Угорський міф каже, що на Закарпатті більше тисячі років існувала угорська монархія. «Життя» цього трохи приглушеного міфу щороку оновлюється важливими ідейними символами: щорічне святкування переходу угорців через Карпати на Верецькому перевалі, встановлення нібито архітектурних, мистецьких скульптур сакрального птаха, одного з символів імперії – турула в найбільших закарпатських замках, носіях історії, влади та могутності на Закарпатті. В Ужгородському – він давно вже «звив гніздечко», а його встановлення в Мукачівському та за останній рік у Хустському замках – події нашої сучасності. І байдуже, що поряд височіє український прапор. Прапор же зняти й поміняти – справа декількох хвилин.

Угорський міф каже, що немадярське населення краю – жодні не українці, українці тут із 1945 року з'явилися. Насправді русини, руснаки, лемки, бойки, гуцули – то окремий маленький «народик» у передгір'ях і гірській частині Карпат, який вірно служив тисячоліття угорській короні й, у принципі, не проти послужити й далі. Тут логіка типова для імперій – розділяй і владарюй, отож частина українців відривається від свого народу, робиться наголос на їхній культурній, етнічній та ментальній окремішності. Але навіть назва русини, – давня, але все ж таки на позначення українського етносу, – тут не дуже підходить, тому віддавна проробляється гарна версія, що до приходу угорців Закарпаття було заселено невідомо ким, були якісь слов'яни й авари, і гунів залишки, одним словом – суміш народів, які перебралися свого часу через Карпати. А от русини з'являються тут уже після 1241–1242 років, після походу хана Батия в Центральну Європу, коли землі тут були спустошені монголами, а русини з-за Карпат почали їх активно освоювати. Таким чином, згідно з міфом, навіть русини з'являються тут щонайменше на 300 років пізніше, ніж угорці. Тому чия земля?

ВИСОКЕ – УГОРЦЯМ, ВСЕ ІНШЕ – РУСНАКАМ

Для угорського міфу шкідливі будь-які традиції державності, влади, національної свідомості на Закарпатті. Тому такі факти, як те, що остаточно вся територія Закарпаття ввійшла до Угорського королівства лише в XIV столітті, що тут зв'язок із Великою Україною був постійним і тривким, – непотрібні, про них краще не говорити. Так само не слід говорити про руських воєвод, феодалів, учених, митців, бо все, що стосується еліти, не може бути українським, руським – тільки мадярським.

Такою політикою займаються ледь не останні два століття, працюють над наповненням краю легендарністю угорської історії, традиціями, високою культурою. Натомість місцеве населення зі своїми героями, традиціями відтягується на задвірки сільського культурного простору, робиться своєрідна така собі закарпатська «шароварщина». Про забитість, замкнутість і безпросвітність становища закарпатських селян на межі XX–XXI століть яскраво свідчить звіт Едмунда Егана. Кінцевою метою такого стану, мабуть, була би така доля закарпатців, як американських індіанців – у культурних резерваціях, у «зоопарку» серед Карпатських гір, в диковинних для західної освіченої людини гунях, чунях і уйошах. Культурий закарпатець – угорець, а руснак – забитий селянин.

Слава Богу, того не сталося, клаптикова, втомлена своїм існуванням Австро-Угорщина розпалася, і в закарпатців пішла зовсім інша політична історія. Але тенденції культурного натиску та пріоритету в наших сусідів нікуди не ділися. Можливо, стали більш акуратними.

Я ПАТРІОТ ТАМ, ДЕ ГРОШІ ПЛАТЯТЬ

І благо для угорського міфу: є з ким у нас на Закарпатті працювати. Місцева політична еліта, корумпована і контрабандна, місцеві «рішали» і навіть бідна освітня сфера – ніхто не відмовиться від угорських грошей. Хай там прапор повисить чи створиться ще один маршрут, чи дослідження там об'єктивне проведемо, чи школу з паралельними класами, зате подвійною оплатою для вчителів організуємо – це ж дрібниці, а гроші ж то дають!

В умовах того, що держава, по суті, культурної політики не проводить, ефективність її діяльності в інших галузях часто сумнівна – кожен грає сам за себе. Закарпатці, як й інші українці, на порозі жебрацького існування, і до патріотизму банально справа не доходить. Але при цьому слід розуміти, що патріотизм працюватиме і процвітатиме на нашій землі. Правда, не наш.

Олексій ШАФРАНЬОШ

ВИХОВАНЕЦЬ ХУСТСЬКОЇ ДЮСШ ЗДОБУВ ПЕРЕМОГУ НА ЧЕМПІОНАТІ УКРАЇНИ З ПЛЯЖНОЇ БОРОТЬБИ

20 серпня у Виноградові відбувся відкритий чемпіонат України з пляжної боротьби.

У змаганнях узяли участь спортсмени не тільки з України, але й з Угорщини, Білорусі та Німеччини. Найприємнішим виявилося те, що у ваговій категорії до 30 кг здобув перемогу вихованець Хустської ДЮСШ Михайло Немеш. Він провів 4 сутички. 1 виграв за очками, а 3 – достроково. Щиро вітаємо Тебе, Михайле, з Твоєю перемогою і віримо, що це лишень початок Твоїх премог!

Прес-служба ЗО «Україна Соборна»

МАЙЖЕ 300 ЗАКАРПАТЦІВ ВОСЕНИ ПРИЗВУТЬ НА СТРОКОВУ СЛУЖБУ

У військкоматах Закарпатської області тривають планові заходи з підготовки до призову громадян України на строкову військову службу протягом жовтня–листопада 2016 року.

Незабаром майже 300 юнаків віком від 20 до 27 років поповнять лави Збройних сил та інших військових формувань України.

«Нині офіцери військових комісаріатів області, психологи, лікарі призовної комісії вивчають сімейний, психологічний стан, стан здоров'я призовників», – зазначив тимчасовий виконувач військового комісара області Петро Марко.

Перша відправка до війська з обласного збірного пункту відбудеться на початку жовтня.

Нещодавно в обласному військкоматі провели заняття з фахової підготовки для особового складу відділень комплектування районних (міських) військових комісаріатів. Офіцери ОВК довели до посадових осіб відділень основні положення та вимоги керівних документів, нормативно-правових актів, які регламентують організацію та проведення заходів приписки юнаків до призовних дільниць і призову громадян України на строкову військову службу. За підсумками занять учасники склали заліки з фахової підготовки.

Значна увага в організації та проведенні осіннього призову приділена також використанню програмного комплексу з автоматизації обліку призовних ресурсів. Військовими комісаріатами області налагоджена співпраця з правоохоронними органами щодо розшуку призовників, які ухиляються від виконання військового обов'язку.

Військовослужбовці строкової служби до зони проведення антитерористичної операції на сході України не відправлятимуться – наголошують у Закарпатському обласному військовому комісаріаті.

ЯК ДЛЯ БІЛОЧКИ ГОРІШКИ

Відволіктися нині від всепоглинаючого і виснажливого хаосу допомагає книжка. А тим паче, коли вона для наших дітей чи онуків, із якими разом читаємо. Наразі йдеться про творчість Маргарити Василівни Меденці — авторки одинадцяти збірок віршів, оповідань для малят, а ще історій та казок для учнів молодшого й середнього шкільного віку. Твори знаної письменниці підказують, як і чому необхідно берегти навколишній світ, вчать людяності, виховують у дітях благородство й кмітливість поміркованого господаря. Не кажучи вже про те, що від окремих її віршів, немовби сяйво духовного зцілення світить, наче після затяжних тривалих дощів сонячне проміння зігріває та звеселяє душу. Особливо зворушливо, образно й лірично пише Маргарита Меденці про життя у природі. Тваринний світ в оригінальних сюжетах — домінуюча тематика її поезій, що увійшли до збірок «Жменька дива світу чарівного» (2001), «Хто природі у пригоді» (2002), «У крокодила новосілля» (2006), «Там, де ельфи п'ють росу». Скажімо, з вірша про пташку читач дізнається усе про вид, спосіб її гніздування, що пташка їсть, перелітна вона чи осіла й наскільки корисна для довкілля. Бо кожен твір Маргарити Василівни — це пропущена через її розум і почуття наукова інформація, щоразу вміло доповнена емоційними, образно збагаченими її власними спостереженнями та свідченнями очевидців. Яскраві метафори, влучні й дотепні фрази, захоплюючі пригоди — вибудовують цілком реальні сюжети, змальовують дивні образи птахів і звірят, їхню поведінку в природі. За оцінкою члена Національної спілки письменників України Володимира Фединишенця, Маргарита Меденці — поетка «з виразною дитячою родзинкою. Сюжет змальовує свіжо, вірш будує майстерно, невимушено. Вправно володіє художнім словом; спокійно, без нав'язування та зайвого повчання, але з елементами гри й доброзичливого гумору авторка доступно й переконливо доводить користь різних птахів, звірят, мурашок, черв'яків і навіть... окремих видів павуків для навколишньої природи».

Спостережливі дорослі читачі приємно дивуються: як то Маргариті Василівні вдається заохочувати дітей до читання завжди вишуканою римою, влучними метафорами і жвавими образами? Тут варто буде назвати також збірки її віршів для малят «Як ведмідь будував дім» (2000), «Три сонечка» (2007) та «Шпак весну приніс на крилах». Очевидно авторка з пристрастю вивчає тему для захоплюючого сюжету, а потім працює над виразністю тексту, над емоційним та естетичним забарвленням слова. Й навряд чи хто заперечить важливість такого підходу до літературної творчості. Адже це необхідно насамперед для того, щоб індивідуальне читання стало душевною потребою дитини. Бо не побачить малеча усієї краси навколишнього світу, якщо не відчує магії слова, не усвідомить високої вартості прочитаного в книзі. Без друкованого художнього слова діти стануть байдужими до чарів природи, до гри її барв, звуків.

Підсумовуючи позитивні оцінки прихильників таланту пані Маргарити, коротко можна висловитися так: вірші її відзначаються виразністю ритму, глибокою емоційністю, простотою і доступністю викладу. Книжки її не залишать байдужим читача — ні на сюжетному, ні на художньому, ані на морально-етичному рівнях.

Не менш привабливою є і проза Маргарити Меденці, як-от збірка оповідань «Цуценя вибирає друзів» (2007), а також казки та історії для учнів молодшого та середнього шкільного віку, що склали дві окремі книжки — «Марципанові коржики» й «Де лихо безсиле». Тут у її казках простежується яскраве лірично-філософське втілення реалій сучасного життя, в якому авторка знаходить безліч див, багато цікавих пригод, які не суперечать дійсності. Більшість казок та історій Маргарити Василівни, хоч і проникають углиб минулого, але постають перед читачем вирішенням проблем сьогодення, зміцнюють людську гідність — передусім доброзичливістю й мужністю героїв, які дотримуються традицій, сповідують християнську мораль. Для казок авторка добирає історичні факти й просто звичайні події з життя і побуту. Не приховуючи, мовляв, як світ побудований із світла і темряви, так і людина — із доброго й поганого; життя наше — це вічне борсання між добром і злом. А між рядками в казках та історіях прочитується, що людина покликана не просто розмірковувати про зло, а боротися з ним уже тут і зараз. Наділена хистом аналізувати й зіставляти все, до чого прагне, з тим, що насправді є, Маргарита Меденці (аби не нашкодити) передусім зважує свій творчий задум з наслідками, які можуть виникнути в результаті, чи до яких здатні будуть спровокувати герої задуманого нею твору. Продовжує вивчати події, явища і предмети, шукати форми їхнього вираження у слові, а потім уже пише. Адже знає: щоб читач, а тим паче дитина, захопилися розповіддю, повірили казці, авторові треба бути ледь не фахівцем галузі, про яку йдеться у творі. Казки Маргарити Василівни подобаються і дітворі, і дорослим, бо в них є усе: цікаві динамічні сюжети, оригінальні образи, національна самобутність, винахідлива фантазія.

Наприклад, в останній казці зі збірки «Де лихо безсиле», що має назву «Про конокрадів, які розбагатіли з науки», — шахраї, цілеспрямовано схрещуючи чесність з обманом, таке творили, до чого легко й не підкопаєшся. Та головне, що, прочитавши казку, школяр засвоює поради: обманювати довго не можна, бо вдавана чесність зрештою перекреслюється і викривається злодіяннями. Звісно, що лиходії, шахраї скоро не зникнуть. А щоб уміти протистояти їхнім намірам, необхідно здобути знання, володіти практичними навичками й бути пильним.

В іншій казці з цієї ж збірки, що надрукована під заголовком «Гудзик з Червоної планети», крім усього іншого, роз'яснюється, мов світ не такий уже й великий. А порозуміння в ньому досягається зусиллям, ціною наполегливого й постійного самовдосконалення; важливими є взаємна щира дружба, чесність у стосунках. Й хоча зустріч дорослого з інакшим здебільшого оголює його власні страхи, упередження й стереотипи, то в дітей, навпаки, може виникнути потяг до спілкування, зацікавленість у подібних зв'язках; окремим дітям приємно бути поруч з інакшим ще й для того, аби щось порівнювати, щось протиставити, чогось навчитися і навчити. Світ дедалі уніфікується, глобалізується, але водночас зростає в ціні самобутність, зумовлена народною ментальністю.

Узагалі, у творах Маргарити Меденці, а передусім у її казках та історіях, тема національної гідності трансформується через особисте й, так би мовити, філософське та мистецьке осмислення. Приналежність і прив'язаність людей до конкретно означеної території авторка трактує через усталені традиції та вкорінені народні звичаї. Як це у казці, що увійшла до збірки «Марципанові коржики» під назвою «Мухо-пузир та його змій у пляшці», розповідається про існування країни, де кожен боїться кожного, де лихий повелитель не припиняє підкорювати, поневолювати сусідні держави. Тут, як і в чотирнадцятій казці збірки «Примхи князя Габора», прослідковується ще й така думка: молитва — це не лише прохання чогось для тебе важливого й необхідного, бо призначення молитви ще й слухати та здійснювати настанови Всевишнього. У цьому плані творче прагнення Маргарити Меденці схоже на джерело, яке б'є вгору й не скоряється навіть під важким камінням сірої буденності. Тож невипадково з-під її пера народилися такі твори, як «Перлина з дідового озера», де розповідається про вдячну онуку, яка відмовилася від власних бажань заради бабусиної подорожі в Індію, про що старенька мріяла вже багато років. А щодо казки «Жорна водяного млина», то роботу млина було відновлено зусиллями гномів: вони повернули в річку воду, попередньо вичерпану зловмисниками.

Отак авторка розкриває глибину любові до рідного краю, патріотичне вболівання за конкретну місцевість, де народився, виріс і живе її герой — хай це навіть буде гном. Схожі міркування та ідеї мають місце в казках-бувальщинах, що

увійшли до збірки «Марципанові коржики» під заголовками «Горе мужньої гори», «Диво завжди поряд», «Коли в серці будяк». А в казці «Чарівний верстат для зайчика Рокі» розповідається, зокрема, і про те, як важливо здобути ремесло, щоб чесно заробляти на достойне життя і бути шанованим серед рівних. А ще у збірці «Де лихо безсиле» любов до рідної землі сприяла дружбі хазяйської собаки з вовками в сусідньому лісі. Згодом вболівання за долю краю згуртувало вовків (під проводом собаки!) для спільної боротьби проти загарбницьких зазіхань із боку лиходіїв. В окремій казці пояснюється, за яких умов безсиле лихо. Решта історій про те, як вирішують свої життєво важливі проблеми комахи, тварини і птахи, що вчить дитину слухати і думати, підказує варіанти виходу зі скрутної ситуації.

Вражає новизною у творчості Маргарити Василівни й те, що в казках та історіях, які склали збірку «Де лихо безсиле», переважають кмітливість, практичність та діловитість героїв. Шляхетність, духовність і мужність, як і належить, протистоять у її творах зухвалості, віроломству, жорстокості й презирству. Більшість літературних героїв її казок досягають мети не чарами доброї феї, а фізичними зусиллями, душевними стражданнями, зрілими думками й конкретними діями. На сторінках збірок «Марципанові коржики» та «Де лихо безсиле» оживають, відроджуються традиції, утверджується національна самобутність й виховується відповідальне ставлення до природи та її багатств. Зворушливими є спроби авторки залучити юного читача у світ казки, щоб надати йому можливість відчути себе в ролі хороброго, доброзичливого, благородного чи смиренного учасника подій. Привабливі казки Маргарити Меденці ще й тим, що вони різні, наче марципанові горіхи, які бувають зі солодким або гірким ядром.

Іван ХЛАНТА,
академік Академії наук вищої освіти України, заслужений діяч мистецтв України

УТРАЧЕНИЙ УЖГОРОД: ДРУКАРНЯ, ЗАРАДИ ЯКОЇ У ЗАМКУ ВИБИВАЛИ ВІКНА 24 ЗАРЯДАМИ ДИНАМІТУ

Ужгородські старовинні друкарні – це окрема і дуже цікава тема для ознайомлення з історією міста. Нині «Про Захід» розкаже про одну з таких – видавництво «Общества св. Василія Великого», яке в подальшому переросло в модерний видавничий дім акціонерного товариства «Уніо».

Про історію своєї друкарні «Общество св. Василія Великого» розповідало у журналах «Мѣсяцословъ», які видавало в Ужгороді протягом багатьох років. Саме регулярне видання цього церковного журналу і спонукало «Общество...» придбати власну друкарню. Мовляв, один зі зрадників, колишніх членів товариства, склав на 1896 рік свій календар, який видало Егерське видавництво, після чого в Егері вже не хотіли друкувати справжній «Мѣсяцословъ» на той же рік. А в Ужгороді на той час журнал видати не було можливості, адже в місті працювали три єврейські друкарні й одна «изпустошена стара, не в состояніи сіе такъ здѣлати». Це, власне, і стало поштовхом для термінового збору коштів та пошуку обладнання. І перше, і друге було завданням непростим. Збір коштів із різних джерел затягнувся на кілька років. Члени товариства порахували, що для придбання друкарні їм знадобиться близько 8 тисяч золотих, у касі ж «Общества...» було всього дві тисячі. Тоді товариство взялося до випуску газети «Наука», передплата якої дозволила збільшити касу до 4 тисяч золотих. У той же час членам товариства вдалося домовитися з одним євреєм із Мукачева про купівлю його майже нового обладнання для книговидавництва. Обладнання коштувало 5 тисяч, тож решту суми «Общество...» почало збирати від благодійників. Як тоді писали, «5 сотъ загнали наші американскіе братья», тобто краяни, котрі виїхали до США на роботу або постійне проживання. Інші кошти потроху дарували священики, вчителі, землероби тощо. Врешті, наприкінці осені 1898 року гроші мукачівським євреєві були заплачені. Лишилося перевезти друкарню до Ужгорода.

Цілий тиждень у грудні члени товариства провели у Мукачеві, запаковуючи друкарську машину та інше приладдя, ледь умістивши усе на сім великих возів. Та щойно караван возів рушив дорогою з Мукачева до Ужгорода, почалася сильна заметіль. Це сьогодні відстань між цими містами навіть у хурделицю ми долаємо транспортом за 30–40 хвилин, а тоді вози їхали цілий день і до півночі ледве дісталися Середнього. Другого дня вже по засніженій дорозі караван із семи возів виїхав на дорогу до Ужгорода. Та на одному з горбків застряг, знесилені коні просто не могли витягнути вантаж на узвишшя. Довелося людям, котрі супроводжували караван, заночувати під голим небом у страшній холоднечі. Лише на третій день цінний вантаж таки дістався до Ужгорода. Для цього на порятунок каравану відправили 16 пар волів, котрі витягли вози на горбок і далі помаленьку дотягли їх до міста.

Розмістити друкарню вирішили в Ужгородському замку, де на той час діяла духовна семінарія. Точніше, приміщення виділили не в самому замку, а біля його мурів, де були розміщені службові будівлі. В одній такій «хижці» біля замкових воріт, де колись знаходилася пекарня, і підготували для друкарні 2 кімнати. Однак членам товариства вони спершу дуже не сподобалися, оскільки були вологими і зовсім без вікон. Вони найняли робітників, котрі у грудні 1898 року взялися у найкоротші терміни зробити приміщення світлим і сухим. Для цього навіть довелося проламувати замкові стіни. Зокрема в одному з матеріалів про історію «Общества...» у журналі «Мѣсяцословъ» згадується, що вікна (у тексті використовується слово «оболоки») у міцних мурах замку вдалося вибити лише 24 зарядами динаміту.

Нині достеменно невідомо, де саме на території замку була розміщена друкарня і які саме вікна вибивали динамітом. Навіть працівники краєзнавчого музею мають лише припущення. Зокрема, ці приміщення могли знаходитися у будиночку неподалік брами, де нині є кабінети наукових працівників музею, або десь поряд у будівлі, яка не збереглася до наших днів.

Власне, важкою доставкою друкарні та її непростим розміщенням складнощі не завершилися, адже в наборі були тільки угорські букви. Кириличні букви-шаблони коштували «Обществу...» ще три тисячі золотих, і лише після їхньої закупівлі видавництво могло почати роботу. Офіційно днем запуску своєї друкарні товариство вважало 1 січня 1899 року. Її фундаторами називали протоієрея Іоанна Яковича, каноніка Іоанна Туряя, директора препарандії о. Віктора Камінського, Емануїла Рошковича, Петра Гебея тощо.

Реклама видавництва за 1900 рік пропонувала звернутися до нього як до найкраще обладнаного для друку будь-якої продукції угорською, російською та грецькою мовами, світським або церковним шрифтом: наукових, прозових або віршованих творів, запрошень, альбомів, підручників, таблиць, блокнотів у паперовій, міцній шкіряній або дерев'яній палітурках. Крім того, у цей час там друкували популярну газету «Наука», угорськомовну газету «Грекокатолицький огляд», видавали підручники Волошина, молитовники Рошковича, Гебея та інших.

Не вдаючись у подробиці діяльності «Общества св. Василія Великого», про яке написано вже чимало, ми скажемо лише, що робота видавництва з різних причин не була надто успішною. У квітні 1902 року «Общество...» припинило діяльність і передало друкарню правонаступникам – акціонерному товариству «Уніо», засновником якого був Августин Волошин. Так почалося «друге життя» видавництва, яке змінило не лише підходи до роботи, а й місцерозташування.

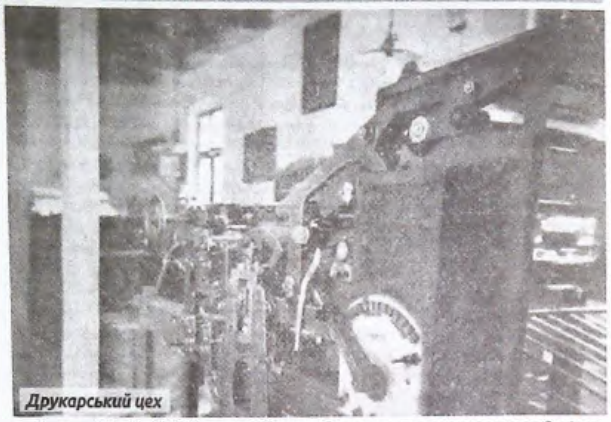

Друкарський цех

За 1917 рік «Мѣсяцословъ» надрукував статтю з унікальними світлинами, з якої можна дізнатися про те, як працювала друкарня в ті часи. Зокрема, у праці сказано, що друкарня є власністю акціонерного товариства «Уніо», яке створили у 1902 році на основі 400 акцій, кожна з яких коштувала 50 корун. Спершу друкарня продовжувала працювати у «хижці» на території замку, однак із кожним роком їй ставало там все тісніше, оскільки об'єми робіт і продаж, завдяки успішній підписці наших вихідців у США, постійно зростали. Кілька років керівництво друкарні виношувало ідею придбати будинок у центрі міста, аби влаштувати там не лише виробничий цех, а й книгарню, куди могли би приходити за виданою літературою городяни. Однак мрія ця втілилася у життя лише у 1915-му.

Узимку того року «Уніо» придбало для потреб друкарні дім на «маломъ пяцу». Нині – це вулиця Корятовича, тоді ж це була завжди велелюдна площа Сечені, просто посеред якої постійно торгували городиною і різним дрібним крамом. Там, під номером «10» знаходився будинок із додатковими приміщеннями у дворі. Все це раніше належало столяру Вейнбергеру, котрий і звів просторі приміщення, зручні для свого ремесла. Вони ідеально підійшли для облаштування друкарні. Комплекс будівель придбали за 28 тисяч корун, ще 7 – пішло на часткову перебудову та ремонт. Більше року знадобилося на те, аби підготувати будівлі, перевезти друкарню і налагодити її роботу. Врешті, 9 липня 1916-го будинок освятили, і видавництво, що складалося з власне друкарського цеху, зшивальної майстерні та книгарні, почало роботу.

Основна будівля товариства «Уніо» виходила на площу Сечені (вулицю Корятовича). На фото видно, що це була проста одноповерхова будівля, увійшовши до якої відвідувачі одразу потрапляли до книгарні. Там можна було придбати не лише видання, надруковані товариством «Уніо», а й інші книжки, підручники, папір тощо.

Скляні двері з книгарні направо вели до кабінету директора товариства – о. Іоанна Фленькова.

У ній на першому поверсі був друкарський цех та склад готової продукції.

А на другому поверсі знаходилися приміщення, у яких зшивали видання і виготовляли палітурки, а також кабінети набірників.

Реклама модерного видавництва «Уніо» за 1922 рік повідомляє, що друкарня товариства може виготовити будь-яку друковану продукцію церковнослов'янськими, руськими, угорськими, латинськими, грецькими і єврейськими буквами, швидко, добре і дешево; у книгарні можна придбати церковні й шкільні книжки, виписки з метрик, записні книжки, а також «аспідні дошки, лінії, церузи, тенту, папір і пера». Майстерня з переплітання пропонувала не лише виготовити «красні і моцні» палітурки для нових видань, а й оновити старовинні книжки.

Працювало видавництво товариства «Уніо» до листопада 1938 року, надрукувавши сотні різноманітних книжок і велику кількість номерів періодичних видань. За дослідженнями історика Олени Кобаль, в «угорський» період друкарня і логотип «Уніо» стали власністю Георгія Міравчика, котрий, як відомо з інших джерел, облаштував друкарський цех на тодішній вулиці Ракоці (нині це двір на вулиці Волошина, 15), а потім у будівлі «Медтехніки» на нинішній вулиці Корятовича. У радянські часи ця друкарня перейшла у власність держави. Георгій Міравчик ще якийсь час працював там, навчаючи молодь роботі на машинах. Потім його звільнили, а самі машини поступово замінили на сучасніші. Так і завершилася історія однієї з ужгородської друкарні, яка пережила разом із містом чотири етапи його історії: від Австро-Угорщини до Радянського Союзу.

Тетяна ЛІТЕРАТІ,
«Про Захід»

Кабінет директора товариства о. Іоанна Фленькова

Художники і керівництво друкарні

СТАЛИ ВІДОМІ ОСТАННІ ЗМІНИ В ПРОЕКТІ ПРО ВРП

Найближчими днями Президент подасть до Верховної Ради законопроект «Про вищу раду правосуддя» (ВРП), який має бути ухвалений до 30 вересня, коли наберуть чинності зміни до Конституції в частині правосуддя.

Рада з питань судової реформи на своєму останньому засіданні, що закінчилося пізно ввечері 6 вересня, схвалила відповідний законопроект, і, як передає кореспондент видання «Закон і Бізнес», який був на засіданні, цей проект зазнав змін, порівняно із попередньою редакцією, погодженою 27 липня.

Координатор Ради судової реформи, заступник Глави Адміністрації Президента Олексій Філатов підкреслив, що документ уже пройшов експертні обговорення. «Крім того, робоча група, яка працювала над цим проектом, дуже інтенсивно консультувалася з експертами, призначеними Радою Європи для надання експертної підтримки щодо цього законопроекту», – зазначив він.

Основні зміни в проекті, порівняно з попередньою редакцією, полягають у такому:

– деталізовано деякі повноваження ВРП у рамках забезпечення заходів щодо незалежності суддів та авторитету правосуддя (проект доповнено окремою главою);

– дещо змінюється підхід щодо кваліфікаційних вимог до членів ВРП. Зокрема, пропонується, щоб на певний, можливо, перехідний період була знята вимога щодо 10-річного досвіду на посаді судді. Але залишена вимога щодо 15-річного досвіду у правничій професії;

– деталізовано зміст критерію «політичної нейтральності», для того щоб не залишалось місця для правової невизначеності й різного трактування;

– внесені деякі зміни щодо скликання та проведення з'їзду адвокатів і науковців. Зокрема, визначається, що підрахунок голосів відбуватиметься відкрито;

– визначаються наслідки відмови особи, яка обрана членом ВРП, від складання присяги;

– уточнені підстави для звільнення члена ВРП, зокрема вилучена така підстава, як відмова від голосування з питань, що розглядаються;

– уточнені деякі питання щодо публічності роботи ВРП. Зокрема, відкориговано порядок оприлюднення дати, часу і місця проведення засідання, уточнено можливості щодо направлення інформаційного запиту до ВРП, уточнено положення щодо публікації окремої думки члена ВРП;

– запроваджена норма, котра передбачає: щонайменше половина, а якщо це неможливо, то значна частина кожної дисциплінарної палати має бути представлена суддями або суддями у відставці. Але остаточне рішення залишено на розсуд самої ВРП;

– встановлено що дисциплінарне провадження здійснюватиметься у розумний строк, який має бути визначений регламентом ВРП, але в будь-якому разі дисциплінарна палата має розглянути справу не пізніше 90 днів із дня її відкриття. Цей строк може бути продовжений самою палатою на 30 днів, але лише у виняткових випадках;

– визначено право учасників дисциплінарної справи подавати докази. Доповідачу в дисциплінарній палаті надано також право виступу на пленарному засіданні ВРП, у якому розглядатиметься скарга на рішення дисциплінарної палати.

МАТЕРЯМ ІНВАЛІДІВ ІЗ ДИТИНСТВА НАДАЄТЬСЯ ПРАВО ВИБОРУ ОСОБИ, ЯКА ОДЕРЖУВАТИМЕ ДОСТРОКОВУ ПЕНСІЮ ЗА ВІКОМ

Із 1.01.2006 дострокову пенсію за віком може отримувати сама мати дитини-інваліда, якщо вона досягла 50 років і має стаж роботи не менш ніж 15 років, або батько неповнолітньої людини, якщо він досяг 55 років і має не менш ніж 20 років страхового стажу.

Колегія суддів Вінницького апеляційного адміністративного суду звернула увагу, що закон не передбачає відсутності в батька інваліда з дитинства права на дострокову пенсію в разі відмови матері від неї на користь іншого виду дострокової пенсії. ВААС підтвердив, що відмова громадянинові в призначенні та виплаті пенсії як батьку інваліда з дитинства не ґрунтується на вимогах чинного законодавства.

Чоловік звернувся до Шепетівського об'єднаного управління Пенсійного фонду Хмельницької області із заявою про призначення йому пенсії за віком як батькові інваліда з дитинства, що передбачено ст. 17 Закону «Про пенсійне забезпечення». Проте у відповідь отримав відмову, зумовлену тим, що його дружина вже отримує пенсію за вислугою років із 16.08.2011 відповідно до п. «е» ст. 55 Закону «Про пенсійне забезпечення».

Проте колегія суддів ВААС не погодилася з таким твердженням і вказала, що дружина позивача отримує пенсію, яка жодним чином не стосується положень ст. 17 Закону «Про пенсійне забезпечення», а тому ця обставина не може впливати на реалізацію батьком дитини-інваліда з дитинства права, передбаченого законом, на отримання такого виду пенсії.

Суд зазначив, що 1.01.2004 набрав чинності Закон «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» №1058, п. 3 розд. XV «Прикінцеві положення» якого передбачає право багатодітних жінок на дострокову пенсію за віком. Законом «Про внесення зміни до закону «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» від 3.11.2005 №3058-IV, який набрав чинності 1.01.2006, внесено зміни до абз. 5 п. 3 розд. XV «Прикінцеві положення», згідно з якими за вибором матері або в разі її відсутності, якщо виховання п'ятьох або більше дітей чи дитини-інваліда здійснювалося батьком, йому призначається дострокова пенсія за віком, але не раніше ніж за 5 років до досягнення пенсійного віку, передбаченого ст.26 цього закону, за наявності не менше 20 років страхового стажу.

Отож закон №3058-IV поширив цю соціальну гарантію також на батька (за вибором матері) і не встановив обмежень матері в праві на вибір іншого виду пенсії.

ПРАВНИКИ ЗАКЛИКАЛИ КСУ «ПІДТЯГНУТИ ХВОСТИ» З ТЛУМАЧЕННЯ

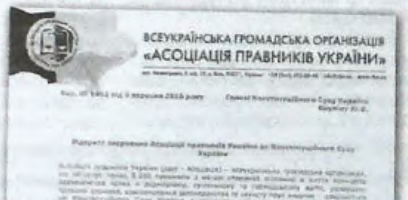
ВСЕУКРАЇНСЬКА ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
«АСОЦІАЦІЯ ПРАВНИКІВ УКРАЇНИ»

Із 30 вересня Конституційний Суд України не матиме повноважень щодо розгляду справ з приводу тлумачення законів, а також продовжувати розгляд справ за конституційними поданнями та зверненнями, поданими раніше.

На цьому наголошує Асоціація правників України у відкритому зверненні до Конституційного Суду України та просить завершити до цієї дати розгляд відповідних справ за зверненнями громадян України та юридичних осіб щодо офіційного тлумачення Конституції України та законів України, а також поданнями органів місцевого самоврядування щодо офіційного тлумачення законів України, передає видання «Закон і Бізнес».

Як відомо, 30 вересня цього року набувають чинності зміни до Конституції України, внесені Законом України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» від 2 червня 2016 року №1441-VIII, якими суттєво змінено юрисдикцію Конституційного Суду України.

Зокрема, відповідно до цих змін, Конституційний Суд України не даватиме офіційного тлумачення законів України, як це передбачено чинними положеннями Конституції України. До того ж внесеними змінами значно звужено перелік суб'єктів звернення до Конституційного Суду України щодо офіційного тлумачення Конституції України.

Із 30 вересня питання щодо офіційного тлумачення Конституції України можуть розглядатися Конституційним Судом України тільки за конституційними поданнями Президента України, щонайменше сорока п'яти народних депутатів України, Верховного Суду, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, Верховної Ради Автономної Республіки Крим.

При цьому перехідних положень щодо особливостей розгляду Конституційним Судом України відповідних конституційних подань та звернень, поданих до набрання чинності Законом України від 2 червня 2016 року №1441-VIII, не передбачено.

Неоднозначним із точки зору внесених змін до статті 150 Конституції України стає й розгляд (продовження розгляду) Конституційним Судом України справ щодо тлумачення Конституції України за поданими до 30 вересня цього року конституційними зверненнями громадян України.

Асоціація правників України переконана, що забезпечення конституційних прав громадян та повноважень органів місцевого самоврядування на звернення до Конституційного Суду України щодо офіційного тлумачення Конституції України та законів України, які гарантовані чинною Конституцією України та реалізовані відповідно до її положень, потребує завершення Конституційним Судом України розгляду відповідних справ.

На сьогодні на розгляді Конституційного Суду України на різних стадіях перебуває низка конституційних звернень громадян України та юридичних осіб щодо офіційного тлумачення Конституції України та законів України, а також конституційних подань органів місцевого самоврядування щодо офіційного тлумачення законів України.

Адвокатське бюро «Срібна Земля»
НАДАННЯ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ ФІЗИЧНИМ ТА ЮРИДИЧНИМ ОСОБАМ
Адреса: 88000, Закарпатська область, м. Ужгород, вул. Гойди, 4, т./ф.: 8 (03122) 61-28-01; 8 (03122) 3-31-32; моб.: 050 611 38 24; 099 237 74 93; E-mail: sau_2006@ukr.net.ua.

УМОВИ ПРИЙОМУ-2017 РОЗРОБЛЯТИМУТЬ СПІЛЬНО

Міністерство освіти і науки створить робочу групу, яка розроблятиме проект Умов прийому до ВНЗ у 2017 році. Про це під час наради з ректорами вишів повідомила міністр освіти і науки Лілія Гриневич.

Планується, що до складу групи увійдуть ректори та представники університетів України різних профілів.

«Створення робочої групи – це важливий підсумок розмови. Панують надзвичайно полярні думки. І тому нам у цій робочій групі потрібно досягнути консенсусного рішення, що буде представлено суспільству», – підкреслила пані Гриневич.

Найбільше пересторог у ректорів університетів викликали питання розвитку регіональної освіти, підготовки кадрів на фундаментальні спеціальності та відповідність державного замовлення реальним потребам української економіки.

У ході наради директор департаменту вищої освіти МОН Олег Шаров розповів про попередні підсумки кампанії 2016 року та висловив пропозиції Міністерства щодо покращення умов вступу у 2017 році.

Зокрема, серед проблем вступної кампанії цього року він назвав недосконалість системи надання місць державного замовлення пільговим категоріям населення.

«Основна кількість пільговиків визначається законом, що стосується державної цільової підтримки. Щоб цей закон запрацював, потрібно затвердити і прямо записати механізм розподілу», – додав Олег Шаров.

МОН доводилось розподіляти місця для пільгових категорій в ручному режимі. Планується, що цьогоріч після ухвалення постанови уряду всі аспекти вступу пільгових категорій, які претендують на державну цільову підтримку, будуть закріплені в Умовах вступу 2017 року.

Для того щоб зняти навантаження з системи, а також полегшити роботу приймальних комісій, Міністерство планує розмежувати в часі вступ для військових, бакалаврів та магістрів. Спочатку найкращих студентів набиратимуть профільні військові університети, за ними проводитиметься зарахування до інших ВНЗ для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр». Магістрів планують зараховувати пізніше.

РОБОТУ ЕЛЕКТРОННОГО ВСТУПУ НАЗВАЛИ НЕЗАДОВІЛЬНОЮ

Одним із пріоритетів підготовки до вступної кампанії 2017 року є вирішення проблеми незадовільної роботи ресурсу «Освіта всім», за допомогою якого абітурієнти подавали документи на вступ до вишів. Про це під час наради з ректорами ВНЗ щодо попередніх підсумків вступної кампанії 2016 року сказала міністр освіти і науки Лілія Гриневич.

«Ми добре розуміємо причини технічних проблем, що були цього року при подачі документів на вступ, і в нас є чітка візія того, як це можна вирішити», – зазначила міністр.

За її словами, для цього планується організувати підвантаження на сайт атестатів про повну загальну середню освіту до початку офіційної подачі документів у виші.

Буде також збільшено кількість запасних серверів, що мають покращити роботу системи електронного вступу до вищих навчальних закладів.

Як відомо, учасники вступної кампанії цього року повідомляли про численні збої у роботі системи електронного подання документів до ВНЗ. Зі свого боку, в Міністерстві освіти, посилаючись на статистичні дані, заперечували наявність проблем у роботі електронної системи подачі документів до вищих навчальних закладів.

МОН ПРОПОНУЄ ПІДВИЩИТИ СТИПЕНДІЇ ДЕЯКИМ СТУДЕНТАМ

Міносвіти виступає за збільшення стипендій студентам педагогічних, технічних, природничих та математичних спеціальностей. Про це на засіданні комітету Верховної Ради з питань науки й освіти повідомив перший заступник міністра освіти Володимир Ковтунець, інформує «Українська правда» з посиланням на «Українські новини».

«Збільшити загальний стипендіальний фонд, щоб довести стипендії до рівня прожиткового мінімуму, напевно, не вийде. Тому ми повинні запропонувати розумну формулу виплати стипендій, яка не була б дискримінаційною», – зазначив заступник міністра.

Він також наголосив, що вкрай необхідно суттєво збільшити стипендії студентам педагогічних, технічних, природничих та математичних спеціальностей у зв'язку з дефіцитом абітурієнтів для вступу на ці спеціальності.

Як відомо, під час виступу в парламенті Президент Петро Порошенко заявив, що не допустить скасування стипендій студентам.

«Я не пропущу бюджет на наступний рік, у якому буде скасування стипендій, скасування державного фінансування навчання на магістратурі та інші експерименти», – наголосив Президент України.

Раніше Міністерство фінансів пропонувало змінити підхід до виплати стипендій, посилаючись на досвід інших європейських країн, де стипендії отримують не всі студенти.

В УКРАЇНІ ПРОВЕДУТЬ ТИЖДЕНЬ ПРАВА

Кабінет Міністрів затвердив план заходів із проведення 5–9 грудня Всеукраїнського тижня права. Відповідне розпорядження підписано прем'єр-міністром Володимиром Гройсманом.

Відповідно до затвердженого плану, у навчальних закладах буде проведений Всеукраїнський урок «Права людини» з нагоди проголошення Загальної декларації прав людини.

У навчальних закладах буде також організовано і проведено тематичні заходи інформаційного, освітнього та виховного характеру, книжкові виставки, презентації видань про права людини та іншої літератури правового змісту.

Міністерство освіти у рамках тижня права має провести науково-практичні конференції, семінари, зустрічі за круглим столом, дискусії, майстер-класи провідних юристів, присвячені проблематиці прав людини, захисту прав учасників антитерористичної операції, членів їхніх сімей та внутрішньо переміщених осіб.

Зі свого боку, на Мінмолодьспорт покладено завдання проведення просвітницько-інформаційних лекцій-бесід у рамках всеукраїнських національно-патріотичних заходів, спрямованих на формування ціннісних орієнтирів і громадської самосвідомості.

У МОН РОЗ'ЯСНИЛИ, ЯК НАВЧАТИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Міністерством освіти і науки надано роз'яснення щодо організації навчально-виховного процесу у початковій школі. Відповідний лист підписаний заступником міністра освіти Павлом Хобзеєм.

Зокрема, у відомстві зазначають, що результати навчальних досягнень учнів не озвучуються в класі та на батьківських зборах – така інформація стосується тільки вчителя–учня–батьків.

На уроках у всіх класах початкової школи учитель має озвучувати тільки вербальну оцінку роботи учня на уроці. Це має робитися з детальним поясненням досягнень дитини і доброзичливими порадами щодо того, як можна її покращити у подальшому.

Натомість оцінка в балах, що відповідає озвученій учителем на уроці вербальній оцінці, ставиться в щоденник учня на перерві або після уроку.

На батьківських зборах інформація про бали, які одержують учні на уроках, не озвучується, а за умови запиту батьків готується у письмовому вигляді індивідуально для кожної родини. В інших випадках озвучується в індивідуальній бесіді з батьками.

Таким чином, зазначають у Міносвіти, під час оцінювання навчальних досягнень учнів акцент зміщується з «навчання для одержання високих балів, гарних оцінок» на «навчання для одержання якісної освіти».

Із цією ж метою навчальним закладам необхідно відмовитись від вибудовування рейтингів навчальних досягнень учнів одного класу або класів на паралелі для оприлюднення у класі, на батьківських зборах. Така інформація може використовуватись вчителями тільки для методичної роботи з метою підвищення ефективності навчального процесу.

У відомстві інформують, що потреба у роз'ясненні положення методичних рекомендацій про перевірку письмових робіт в адаптаційний період навчання в 1-му класі ручкою не з червоною пастою, а з пастою іншого кольору пояснюється тим, що вчителі початкової школи часто користуються для перевірок ручками двох кольорів: із червоною пастою для позначення помилок, із зеленою – для позначення правильно написаних букв, їхніх елементів, слів тощо.

«Звертаємо увагу, що саме для забезпечення можливості застосування такого ефективного прийому перевірки у методичних рекомендаціях зазначено, що в зошитах, а також у щоденниках можна використовувати колір ручки за вибором вчителя. Тож учитель може самостійно вибирати колір ручки для перевірок і оцінювання письмових робіт та фіксації у щоденниках або обговорити це питання з учнями, батьками й ухвалити спільне рішення», – йдеться у роз'ясненнях Міносвіти щодо організації навчально-виховного процесу у початковій школі.

Міністерством готується також проект наказу «Про затвердження Змін до Інструкції щодо заповнення Класного журналу для 1–4-х класів загальноосвітніх навчальних закладів», який буде подано на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.

В УЖГОРОДІ ЗА СПРИЯННЯ ДУХОВНОЇ МІСІЇ КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ В ЧЕСЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ ВІДБУЛАСЯ ЗУСТРІЧ ІЗ ПРЕДСТАВНИКАМИ ДІЛОВИХ КІЛ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ ЧЕХІЇ

5–6 вересня, з благословення Преосвященнійшого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, та за сприяння Духовної місії Карпатської єпархії УАПЦ у Чеській Республіці (голова Місії – ієромонах Афанасій Шрамко), до Карпатського університету імені Августина Волошина з робочим візитом прибула делегація представників ділових і громадських кіл української громади Чехії.

На зустрічі, що відбулася 5 вересня під головуванням Преосвященнійшого єпископа Віктора у великій актовій залі університету, було обговорено актуальні питання співпраці та співробітництва між українцями за кордоном та в Україні, зокрема на Закарпатті. З українського сторони участь у зустрічі взяли представники духовенства, науковців і середнього бізнесу, а з боку української громади в Чеській Республіці – Іван Боровець, президент Міжнародної асоціації працедавців, Андрій Гуль, засновник Благодійного фонду «Відродження», Валерій Адаменко, голова Профспілкової спілки Української діаспори в Чеській Республіці, Владислав Глеба, заступник голови Профспілкової спілки Української діаспори в Чеській Республіці, та Мілан Матишка, президент Празького міжнародного бізнес-клубу.

Із виступу пана Андрія Гуля учасники зустрічі довідалися про те, що новітня історія Української діаспори в Чехії є досить складною. Більшість тих наших співгромадян, які виїхали до цієї країни ще в 90-х роках минулого століття, опинялися в зовсім чужих для них умовах, які відрізнялися від тих, до яких українці звикли, живучи за комуністично-радянською «залізною завісою» СРСР. І попри те, що чехи також тривалий час існували в кордонах держави-сателіта СРСР, а також говорили близькою мовою, були, як і українці, слов'янами, однак уже тоді наші співвітчизники відчували іншу ментальність, що панувала в чеському суспільстві – ментальність західноєвропейську, де панує свобода думки, свобода ринку, дух «ненависного» капіталізму. З цими умовами доводилося зіштовхуватися першим українцям, які приїжджали до Чеської Республіки вже і після відновлення державної незалежності України. Саме тому чекати на допомогу своєї країни в цей нелегкий час не доводилося. Це, зі свого боку, спонукало їх об'єднуватися у спільні організації, створювати громадські об'єднання, допомагати одне одному.

Ці об'єднання існують і донині, і вже 20 з лишком років саме вони допомагають українцям, які у пошуках кращої долі волею-неволею опинилися в чужій країні. Таким українцям допомагають організації, представники яких із радістю відвідали Карпатський університет імені Августина Волошина та розповіли про життя українців у Чехії.

На сьогодні українські підприємці та активісти громадських організацій у Чехії об'єднуються, щоб допомагати українським воїнам і постраждалим на сході України від російської агресії.

Пан Андрій звернув увагу на те, що за всю історію незалежної України і на сьогодні представники української громади в Чеській Республіці здійснюють велику роботу щодо формування позитивного іміджу України та українців на теренах Європейського Союзу.

Під час зустрічі було порушено питання економічної співпраці між українськими підприємцями в Чехії та в Україні. Гості підкреслили можливості розвитку малого та середнього бізнесу в умовах європейських правил вільного ринку. Зі свого боку, підприємці з нашого краю, які були, наголосили на інвестиційній привабливості та можливостях закарпатського краю. Адже тепер у наш край активно залучаються інвестиційні кошти прикордонних країн-сусідів, таких як Угорщина, Словаччина, Польща, Чехія та Румунія. Завдяки таким інвестиціям на Закарпатті реалізовано цілу низку прибуткових проектів у сфері рекреації, сільського господарства та туризму.

За результатами зустрічі сторони ухвалили план подальшої співпраці між Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, представниками малого і середнього бізнесу із Закарпаття, науковцями Карпатського університету імені Августина Волошина та представниками ділових, громадських кіл української громади та Духовної місії Карпатської єпархії УАПЦ у Чеській Республіці.

Наприкінці зустрічі Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, подякував гостям за візит і відзначив важливу роль Церкви у налагодженні духовних, соціальних, економічних, культурних взаємовідносин і комунікації між українцями за кордоном та в Україні.

За підтримку Духовної місії Карпатської місії УАПЦ у Чеській Республіці та особистий внесок у розвиток української громади, підтримку позитивного іміджу України та примноження української культури в Чехії Преосвященнійший владика Віктор удостоїв високих гостей медалі Рівноапостольного Великого князя Київського Володимира ІІ ст., а саме: Івана Боровця, Андрія Гуля, Валерія Адаменка, Владислава Глебу та Мілана Матишка.

Гості подякували за організацію зустрічі, підтримку та нагородження, а також передали для Карпатської єпархії УАПЦ та Карпатського університету імені Августина Волошина цінні подарунки і книги для бібліотеки.

Засновник Благодійного фонду «Відродження» Андрій Гуль удостоїв Преосвященнійшого владику Віктора відзнакою Фонду за благодійну, духовно-просвітницьку та місіонерську діяльність.

Перебуваючи протягом двох днів на Закарпатті, представники української громади Чеської Республіки відвідали також історичні та культурні пам'ятні місця Ужгорода.

Прес-служба КаУ

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА УКРАЇНСЬКИМ ПАТРІОТОМ І ПОЕТОМ ВАСИЛЕМ СТУСОМ ДО 31-Х РОКОВИН УПОКОЄННЯ

4 вересня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді, відслужив вечірню заупокійну Літію за українським патріотом, борцем за національну і державну незалежність України, політично репресованим і вбитим московським комуністично-радянським режимом СРСР, правозахисником, літературознавцем, прозаїком і поетом Василем Семеновичем Стусом (06.01.1938, с. Рахнівка Гайсинського району Вінницької області, УРСР під окупацією СРСР – 04.09.1985, концтабір ВС – 389/36-1 біля с. Кучино Пермського краю, РРФСР у складі СРСР) до 31-х роковин передчасного і насильницького (вбивства) упокоєння.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх провин, допущених небіжчиком із власної волі чи з примусу, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА ЄПИСКОПОМ ІВАНОМ МАРГІТИЧЕМ ДО 13-Х РОКОВИН ЙОГО УПОКОЄННЯ

7 вересня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді, відслужив ранкову заупокійну Літію за українським патріотом, політично репресованим окупаційним угорським режимом (1942) та комуністично-радянським режимом СРСР (1951–1955), борцем за національну і державну незалежність України, релігійним і громадсько-політичним діячем, єпископом Мукачівської греко-католицької єпархії Преосвященнійшим Іваном Маргітичем (Іваном Антоновичем Маргітичем, 04.02.1921, с. Боржавське, Закарпаття під анексією Чехословацької Республіки, на сьогодні Закарпатська область, Україна – 07.09.2003, с. Пилипець Міжгірського району, Закарпатська область, Україна) до 13-х роковин із дня його упокоєння.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив простити всі провини, допущені з власної волі чи з примусу небіжчиком, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ ПОДЯКУВАВ ВЕРХОВНІЙ РАДІ ЗА ЗВЕРНЕННЯ ДО ВСЕЛЕНСЬКОГО ПАТРІАРХА ВАРФОЛОМІЯ ЩОДО АВТОКЕФАЛІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕРКВИ

Президент Петро Порошенко подякував народним депутатам за звернення до Патріарха Варфоломія щодо надання автокефалії Православній Церкві в Україні – йдеться у матеріалі risu.org.ua. Про це він заявив, виступаючи зі щорічним посланням до парламенту.

«Думаю, всім зрозуміло: ми не будемо байдуже споглядати за втручанням іншої держави в наші церковні справи, за її спробами використати у своїх інтересах почуття частини українських православних. Шановні народні депутати, хотів би подякувати вам за звернення Верховної Ради до Вселенського Патріарха Варфоломія як Предстоятеля нашої Церкви-матері щодо надання Томосу про автокефалію Православній Церкві в Україні. Такий крок був і є необхідним, виходячи із традиції, згідно з якою для Вселенського Патріарха в таких питаннях важливою є думка світської влади. Ми врахували цю традицію, і, сподіваюся, Його Всесвятість нас почув.

Узято до уваги й опитування громадян, громадська думка, яка показує, що дедалі більша кількість православних громадян України хоче мати, — як це заведено в більшості православних країн, — єдину Помісну Автокефальну Українську Церкву.

Водночас хочу запевнити, що автокефалія не означає появу державної Церкви. В конституційних принципах взаємодії держави з релігійними організаціями не зміниться жодної коми, і свобода совісті нічим, ніким і ні для кого не буде обмежена. Кожен українець має і матиме право вірити в Бога по-своєму і ходити до своєї Церкви», – зазначив П. Порошенко.

Як повідомлялося, 16 червня український парламент 245 голосами ухвалив проект постанови (№4793) «Про звернення Верховної Ради України до Святості Варфоломія, Архиєпископа Константинополя – Нового Риму, Вселенського Патріарха, про надання автокефалії Православній Церкві в Україні».

У своєму зверненні Верховна Рада закликає Варфоломія визнати недійсним акт 1686 року, згідно з яким «із порушенням канонів» Київська митрополія була приєднана до Московського патріархату.

Зазначимо, УАПЦ також висловила вдячність Верховній Раді України за вказане звернення, оскільки ще 14 грудня 2014 р. наша Церква звернулася до уряду із закликом зробити перший крок на офіційному рівні, ухваливши документ, із яким слід звернутися до Церкви-Матері – Константинопольської патріархії.

ВІДКРИТО САЙТ ДУХОВНОЇ МІСІЇ КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ У ЧЕСЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ

Для відкритого інформування про життєдіяльність Духовної місії Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в духовному окормленні Української діаспори в Чеській Республіці у вересні в мережі Інтернет було відкрито офіційний сайт місії muoccr.jimdo.com.

На сайті кожен охочий може ознайомитись із новинами з життя та діяльності Української Автокефальної Православної Церкви (предстоятель – Блаженнійший Макарій Малетич, Митрополит Київський і всієї України, предстоятель УАПЦ), Карпатської єпархії УАПЦ (правлячий архієрей – Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією УАПЦ), Духовної місії Карпатської єпархії УАПЦ у Чеській Республіці (голова Місії – ієромонах Афанасій Шрамко) та української громади в Чеській Республіці, а також із корисними публікаціями та інше.

Духовна місія Карпатської єпархії УАПЦ у Чеській Республіці була створена згідно з указом Преосвященнішого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ (із єпархіальним центром управління в Ужгороді та адміністративним офісом Місії в м. Прага, Чеська Республіка) за ініціативою православних християн східного обряду, вихідців із України, що проживають у Чеській Республіці, та у співпраці з Місією Української Православної Церкви в Чехії.

Головні завдання Духовної місії Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в Чеській Республіці:

– здійснення духовного окормлення та опіки представників української громади;

– надання консультативно-дорадчої допомоги та правового захисту представникам української громади;

– збереження, примноження та утвердження українських духовних, культурних, мовних, історичних і національних традицій;

– місіонерська діяльність;

– справи милосердя та благодійності, підвищення чуйності суспільства до справ страждених людей у дусі взаємної допомоги;

– відродження, збереження та утвердження духу любові серед людей, принципів поваги до гідності кожної людини;

– духовний захист зародженого життя, розробка і реалізація програм щодо захисту материнства та дитинства;

– культурно-просвітницька діяльність, релігійна освіта та духовне виховання;

– виявлення потреб страждених людей і надання їм допомоги, особливо через матеріальну і соціальну допомогу дітям-сиротам, хворим, інвалідам, самотнім людям похилого віку та іншим потребуючим, забезпечення їх медикаментами і речами першої необхідності;

– організація паломництва віруючих до християнських Святинь у Чехії та за її межами;

– залучення людей доброї волі до участі в практичних справах милосердя та добродійності;

– спонсорування талановитих людей, студентів і молодих учених для повноцінного прояву їхніх здібностей і діяльності, що включає організацію їхнього навчання та стажування в провідних університетах Євросоюзу;

– сприяння екологічному захисту природи, допомога релігійним і благодійним організаціям;

– екуменічна діяльність.

Адреса Духовної місії Карпатської єпархії УАПЦ у Чеській Республіці:

Praha Ocelkova, 643/20
Praha 9, 198 00
Tel.: +420 776 769 704

Адреса Карпатської єпархії УАПЦ:

88 000, Закарпатська область, м. Ужгород, вул. Гойди, 4
Тел.: + 38 (0312) 61 28 01; + 38 066 472 09 79
E-mail: aau_2006@ukr.net
Web-сторінка: www.keuapc.org

ГОЛОВА ДУХОВНО-ОСВІТНЬОЇ КОМІСІЇ УАПЦ ВЛАДИКА ВІКТОР БЕДЬ ВІДСЛУЖИВ ЗАУПОКІЙНУ МОЛИТВУ ЗА ІВАНОМ КОТЛЯРЕВСЬКИМ ДО 247-річчя З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ

9 вересня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, голова Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, перебуваючи з робочим візитом у м. Києві, відслужив ранкову заупокійну молитву за українським патріотом, поетом, драматургом, зачинателем сучасної літературної української мови, громадським діячем Іваном Петровичем Котляревським (29.08 (09.09).1769, Полтава, Полтавський полк, Україна під окупацією Російської імперії, на сьогодні Україна – 29.10 (10.11). 1838, Полтава, Полтавська губернія, Україна під окупацією Російської імперії, на сьогодні Україна) до 247-річчя з дня його народження.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх провин, допущених небіжчиком із власної волі чи з примусу, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР БЕДЬ ВІДСЛУЖИВ ЗАУПОКІЙНУ МОЛИТВУ ЗА ГЕНЕРАЛ-ХОРУНЖИМ УПА ВАСИЛЕМ КУКОМ ДО 9-х РОКОВИН ІЗ ДНЯ ЙОГО УПОКОЄННЯ

9 вересня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, перебуваючи з робочим візитом у Києві, відслужив ранкову заупокійну молитву за українським патріотом, генерал-хорунжим, головнокомандувачем Української Повстанської Армії (з 1950), політично репресованим комуністично-радянським окупаційним режимом СРСР, громадсько-політичним діячем Василем Степановичем Куком (11.01.1913, Красне, Західноукраїнські землі під окупацією Австро-Угорської імперії та Польщі, на сьогодні Львівська область, Україна – 09.09.2007, Київ, Україна) до 9-х роковин із дня його упокоєння.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх провин, допущених небіжчиком із власної волі чи з примусу, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

Сторінка підготовлена прес-службою Карпатської єпархії УАПЦ

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ УАПЦ ВІКТОР БЕДЬ УЗЯВ УЧАСТЬ У ПЕРШОМУ ЗАСІДАННІ КОМІСІЇ З ДЕРЖАВНОГО ВИЗНАННЯ ДОКУМЕНТІВ ПРО ВИЩУ ДУХОВНУ ОСВІТУ

8 вересня під головуванням Олега Шарова, директора департаменту вищої освіти Міністерства освіти і науки України, кандидата фізико-математичних наук, професора, в приміщенні МОН України відбулося перше засідання Комісії з державного визнання документів про вищу духовну освіту.

У ході засідання було розглянуто низку організаційних питань і персональні справи осіб, які подали заяви на визнання документів про вищу духовну освіту в період до 6 вересня 2014 року.

Від Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви, Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії на правах постійного члена комісії участь у засіданні узяв Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією УАПЦ, голова духовно-освітньої комісії УАПЦ, ректор університету та академії, президент Міжнародної академії богословських наук, доктор богословських наук, доктор юридичних наук, професор, академік.

Загальний склад Комісії складається з 16 осіб.

Чергове засідання Комісії заплановано провести 20 вересня в приміщенні Міністерства освіти і науки України.

ГОЛОВА ДУХОВНО-ОСВІТНЬОЇ КОМІСІЇ УАПЦ ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ УЗЯВ УЧАСТЬ У ПЕРШОМУ ЗАСІДАННІ КОМІСІЇ З ДЕРЖАВНОГО ВИЗНАННЯ ДОКУМЕНТІВ ПРО НАУКОВІ СТУПЕНІ ТА ВЧЕНІ ЗВАННЯ ВИЩИХ ДУХОВНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

8 вересня в приміщенні Міністерства освіти і науки України під головуванням Андрія Шевцова, директора департаменту атестації кадрів вищої кваліфікації та ліцензування МОН України, доктора педагогічних наук, професора, відбулося перше засідання Комісії з державного визнання документів про наукові ступені та вчені звання вищих духовних навчальних закладів.

У ході засідання було розглянуто низку організаційних питань і персональні справи здобувачів, які подали у встановленому порядку заяви про визнання наукових ступенів і вчених звань, здобутих ними у вищих духовних навчальних закладах у період до 6 вересня 2014 року.

Від Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви, Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії на правах постійного члена комісії участь у засіданні узяв Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією УАПЦ, ректор КаУ та УБА, президент Міжнародної академії богословських наук, доктор богословських наук, доктор юридичних наук, професор, академік.

До складу Комісії за поданням Карпатського університету імені Августина Волошина введено Миколу Стрельбицького, доктора юридичних наук, професора, академіка.

Загальний склад Комісії складається з 16 чоловік.

Наступне засідання Комісії заплановано провести 20 вересня в приміщенні Міністерства освіти і науки України.

ДУХОВЕНСТВО КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ ОСВЯТИЛО НАДПИС НА ЧЕСТЬ КАПІТАНА ВАСИЛЯ БАЛОГА НА ПАМ'ЯТНИКУ ПОЛЕГЛИМ ВОЇНАМ-ГЕРОЯМ АТО В УЖГОРОДІ ТА ВІДСЛУЖИЛО ЗАУПОКІЙНУ ЛІТІЮ

9 вересня у місті Ужгороді на площі Віталія Постолакі, за участі представників духовенства Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви, військовослужбовців Ужгородського гарнізону, Ужгородського об'єднаного військового комісаріату, Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, громадських організацій, зокрема Закарпатського національно-патріотичного об'єднання «Україна Соборна», Християнсько-народної спілки Закарпаття, небайдужої громадськості, патріотично налаштованої української молоді та журналістів, відбулося громадське вшанування Воїнів-Героїв АТО, присвячене освяченню нового надпису на честь полеглого капітана Василя Балога на пам'ятнику-меморіалі.

Захід розпочався з хвилини мовчання за всіма загиблими, які нині віддали своє життя в обороні України від московських ординців на сході України, а надалі зі словом до усіх присутніх звернувся підполковник Микола Журавльов, військовий комісар Ужгородського об'єднаного військового комісаріату, учасник бойових дій на сході України. У виступі військовий комісар розповів про героїчний військовий шлях полеглого капітана Василя Балога, на честь якого на пам'ятнику-меморіалі додатково було викарбовано його ім'я та прізвище, який загинув смертю хоробрих 30 липня 2014 року в бою з московсько-путінськими окупантами та терористами під Луганським.

Відтак із благословення Преосвященнійшого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, протоієрей Сергій Урста та протоієрей Роман Бобай відслужили заупокійну Літію за всіма полеглими українськими Воїнами-Героями, що у різні часи та віки віддали своє життя у боротьбі за національну і державну незалежність України, а також за полеглими українськими воїнами, добровольцями, волонтерами і мирними співвітчизниками, які в наші дні віддали своє життя в обороні нашої земної, Богом даної нам Вітчизни України від підступних московсько-путінських окупантів та терористів на Сході нашої держави в 2014–2016 рр.

За вияв високого патріотизму, особистого героїзму і хоробрості під час захисту України, з благословення Преосвященнійшого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Капатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, канцлер Консисторії єпархії – протоієрей Сергій Урста провів посмертне нагородження полеглого капітана Василя Балога благословенною медаллю рівноапостольного Великого князя Київського Володимира І-го ступеня. Нагороду було вручено сім'ї загиблого Воїна-Героя, який був командиром батареї 128-ї бригади.

Хід заупокійної Літії супроводжував церковний спів під керівництвом регента читця Юрія Попонича.

У ДЕНЬ УШАНУВАННЯ ПРЕДТЕЧІ Й ХРЕСТИТЕЛЯ ГОСПОДНЬОГО ІОАННА В КАФЕДРАЛЬНОМУ ХРАМІ КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ У М. УЖГОРОДІ ВІДСЛУЖИЛИ БОЖЕСТВЕННУ ЛІТУРГІЮ

11 вересня, у день ушанування Предтечі й Хрестителя Господнього Іоанна, у Кафедральному храмі апостола українського Андрія Первозваного Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в Ужгороді було відслужено Божественну літургію.

Із благословення Преосвященнійшого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ, богослужіння очолив протоієрей Олександр Смолін у співслужінні протоієрея Романа Бобая, ієрея Крістіана Рущака, диякона Івана Жабляка та ієродиякона Іллі Михайлова.

Під час богослужіння поминались імена православних ієрархів – Всесвятійшого Варфоломія, архієпископа Константинополя – Нового Риму, Вселенського Патріарха, Блаженнійшого Макарія, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, та Преосвященнійшого Віктора, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ.

Духовенство піднесло молитви до Господа Бога з проханням дарувати українському народу мир, національну і духовну єдність, благополуччя та утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви, а також перемогу Українського війська над московсько-путінськими окупантами і терористами. Особливі молитви до Господа Бога лунали за збереження життя кожного українського воїна, добровольця і волонтера, які нині боронять нашу святу українську землю від підступного московського ординця.

Із проповіддю до парафіян звернувся протоієрей Олександр Смолін.

Хід богослужіння супроводжувався церковним співом під керівництвом регента Марії Жабляк, а спів дяків очолив Іван Хланта.

КЕРУЮЧИЙ КАРПАТСЬКОЮ ЄПАРХІЄЮ УАПЦ ВЛАДИКА ВІКТОР ВІДСЛУЖИВ АКАФІСТ ДО ПРОРОКА, ПРЕДТЕЧІ Й ХРЕСТИТЕЛЯ ГОСПОДНЬОГО ІОАННА

11 вересня, у день ушанування Усічення голови пророка, Предтечі й Хрестителя Господнього Іоанна, Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, відслужив ранковий акафіст до святого.

У молитві владика Віктор просив у пророка молитовного заступництва перед Всемогутнім і Всемилостивим Господом Богом за мир в Україні, благополуччя українського народу та розквіт Української Держави. Молилися за якнайшвидшу перемогу Українського війська над підступними московсько-путінськими окупантами і терористами, за збереження життя всіх українських воїнів, добровольців, волонтерів і мирних співвітчизників, які нині боронять Богом дану нам земну Вітчизну Україну від московських ординців, за національну і духовну єдність української нації, за подолання розділення серед українських православних та утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви.

Сторінка підготовлена прес-службою Карпатської єпархії УАПЦ

ВІТАЄМО

12 вересня відсвяткував День народження *Микола Михайлович Дідик*, перший проректор Карпатського університету імені Августина Волошина, доктор юридичних наук, професор. Колектив університету приєднується до привітань родичів і близьких та, зі свого боку, щиро бажає:

Миру і злагоди, світлої долі,
Запалу, енергій, сили довголі.
Творчого вогнику, віри й наснаги,
Щедрості серця, людської поваги.
На довгих стежках Вашої ниви
Будьте здорові й повіки щасливі!

14 вересня відзначила День народження доктор філософії в галузі права *Ірина Петрівна Богаш*, старший викладач кафедри правознавства та канонічного права Карпатського університету імені Августина Волошина.

Колеги та друзі вітають зі святом і зичать:

Щастя людського й достатку
Безхмарного неба й тепла.
В усьому злагоди й порядку,
Щоб доля світлою була.
Хай проживається Вам день
Немов чарівна світла казка.
Хай буде в ньому добро людей,
А понад все – Господня ласка.

Катерині Кирилівні Бедь (Чаплай) – славних 90!

12 вересня світлий ювілей – 90-річчя з дня народження відсвяткувала Катерина Кирилівна Бедь (Чаплай), ветеран війни та праці, зв'язкова Чернігівського підпілля та учасниця бойових дій у роки Другої світової війни, мама Преосвященнійшого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, ректора Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, та Володимира Бедь, проректора з адміністративної роботи Карпатського університету імені Августина Волошина.

Із цієї нагоди духовенство, клір та численні парафіяни Карпатської єпархії УАПЦ, професорсько-викладацький склад, співробітники і студенти Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, а також творчий колектив редакції газети «Срібна Земля» вітають Катерину Кирилівну зі славним ювілеєм. Бажаємо Вам, вельмишановна Катерино Кирилівно, щастя, подальшого багатоліття та Божого благословення!

І нехай Покрова Пресвятої Богородиці буде завжди з Вами!

Многая і благая літа!

АФОРИЗМИ

• Совість Мудрості не коментується…

• Думати й говорити – споконвічно торкається всіх.

• …Плутанина, демагогія, словоблудство, пустослів'я густо обростає нетрібом.

• Із часів архаїки і до сьогодення найбільшим терпінням володіють жінки.

• Всесила Мудрості в тому, що вона знаходить свободу в Істині.

• Молодість делікатно, іноді віроломно ставить авторитети на полиці історії.

• Гострий розум – це боротьба індивідуумів із безкінечним невіглаством.

• Ліки на Любов і Надію не винайдено.

• Минуле втопило страх у собі, сьогодення невпинно бореться само з собою, майбутнє йде обнявшись з Надією, яка народилася в минулому.

• У будь-якому суспільстві дурнуватих бубнарів удосталь.

• Так, Час – усеперемагаючий суддя, тому частина світового письменства підлягає моральному викресленню, те саме торкається й образотворчого мистецтва.

• Еволюційність мислення зупинити неможливо.

• Віслюк – тварина робоча й уперта: одні його ведуть попереду, другі позаду підганяють або наказують за неслухняність, треті сидять верхом на ньому і дивляться на інших віслюків – який із них кращий. Так, мабуть, розпорядилася природа, що впродовж тисячоліть вибудовуються ієрархії людських спільнот.

• Мудрі з прадавен порозуміли, що Небеса попереджають про долі й безсмертя Смерті…

• Добро робили до нас, а ми зобов'язані – на майбутнє.

• Серед безмежної кількості правил, придуманих людством, є одне золоте правило: бути мудрою Людиною.

• Той, хто заплющує очі на несправедливість, є мерзотник і злочинець.

• Життя мудрих було і буде серед злих заздрощів і невдячності…

• Людина має два портрети: обличчя і руки, внутрішні озвучені й записані думки.

• Перше і друге завжди мінятимуться місцями.

• Істина, Справедливість явлені Небесами бути поруч…

Михайло БЕЛЕНЬ

ОГОЛОШЕННЯ

Терміново здається двокімнатна квартира з євроремонтом у центрі міста. Розглядаються варіанти короткострокової (130 грн./доба) та довгострокової (2000 грн./міс + комунальні послуги) оренди. Є вся необхідна побутова техніка, кабельне телебачення й Інтернет.

Андрій (050) 372-61-43 (цілодобово)

Шановні читачі!

Редакція приймає для друку на шпальтах нашої газети ***рекламу, оголошення,*** а також ***вітальні слова*** на адресу близьких і рідних вам людей.

За детальною інформацією звертайтеся на адресу: вул. Гойди, 4, 4-й поверх, кабінет **403** (Карпатський університет імені Августина Волошина) або телефонуйте: **066-53-38-745** (Станіслав) у будні **(9:00 – 17:00)**.

УКРАЇНСЬКА БОГОСЛОВСЬКА АКАДЕМІЯ
Карпатського університету
(вищий православний духовно-богословський навчальний заклад)

Підготовка бакалаврів і магістрів за спеціальностями:
– Богослов'я (священнослужитель; християнський місіонер);
– Теологія (християнський педагог);
– Регент церковного хору;
– Вищі курси дяків;
– Військове капеланство (додаткова спеціалізація).

Ужгородський богословський коледж
Підготовка молодших спеціалістів
(на базі 9 класів) за спеціальностями:
– Катехізатор із православного богослов'я, дяк
(із одночасним здобуттям другої вищої освіти за спеціальностями:
– Правознавство;
– Фінанси і кредит).

(Студенти академії при здобутті вищої духовної освіти одночасно здобувають і вищу світську освіту)
ПРИ УНІВЕРСИТЕТІ ТА АКАДЕМІЇ ДІЄ АСПІРАНТУРА І ДОКТОРАНТУРА
м. Ужгород, вул. Гойди, 4; тел.: + 38 099 369 33 77; (0312) 61 20 08; 61 29 45; www.kbu.com.ua; www.uuba.org.ua

Шеф-редактор
Віктор БЕДЬ
Головний редактор
Анатолій КОСТЮХ
Літредактори
Марина ГАЗА
Наталка ГУМЕН-БІЛАНИЧ
Редактори відділів:
Станіслав ДАНКО
Орест ДІДУХ
Ігор КОВАЛЬЧУК
Олексій ПАЙДА
Олексій ШАФРАНЬОШ
Катерина ЧОМБОКОШ
Верстка
Ігор ТОКАЧ
ЗАСНОВНИК
ПП «Адвокатське бюро «Срібна Земля».
ВИДАВЕЦЬ
Християнсько-народна спілка Закарпаття.
Ідентифікаційний код 20444130.
Номер зверстано в інформаційному медіа-центрі Карпатського університету ім. А.Волошина.
Друк: Відруковано видавництвом "Аграрій" ТОВ "ДМ", м. Тернопіль, вул. Текстильна, 28. тел.: 52 27 37. Моб. тел: (067) 350 17 94, a-print.com.ua
РЕДАКЦІЯ
Ужгород, вул. Гойди, 4
e-mail: bd_SZ@ukr.net
архів в Інтернеті www.sribnazemlja.narod.ru
сайт: www.sz.uz.ua
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації – серія КВ № 5468 від 11.09.2001 р.
Передплатний індекс – 61159.
Умовний друк: А3 арк. 12.
Тираж – 2500
Номер замовлення: 388
Виходить один раз на тиждень.
Розповсюдження: Закарпатська область
Редакція залишає за собою право на публікацію та редагування матеріалів, яких не повертає, на них не відповідає і не пересилає до інших інстанцій. Редакція не завжди поділяє думку автора. **При передруку посилання на «Срібну Землю» обов'язкове.**

ТИ ПАХНЕШ ЩАСТЯМ

Ти пахнеш щастям. Запах цей п'янить,
Я навіть уві сні його відчую.
Не знаю, куди зараз ти кочуєш,
Але спинись, будь ласка, хоч на мить!

Твій аромат усюди. Без вагань
Я би дістав тобі найвищу зірку.
І хай, можливо, буде мені гірко,
Та не відмовлюсь від своїх бажань.

Твоє тепло у мене і в мені,
А посмішка твоя найбільше гріє,
Моя збулася заповітна мрія,
Хоч зовсім я не лицар на коні.

Ти пахнеш щастям. Дай, ще раз вдихну…
Хай аромат наповнює легені,
Нехай тече по кожній моїй вені,
І навіть взимку створює весну.

Сергій ЗАВАЛКО

ВЕРЕСЕНЬ

Знову Вересень приїхав
На вечірньому коні
І поставив зорі-віхи
У небесній вишині.
Іскор висипав немало
На курний Чумацький Шлях,
Щоб до ранку не блукала
Осінь в зоряних полях.

Роман РОСІЦЬКИЙ

«Не стримуй добра потребуючому, коли в силі твоєї руки це вчинити» (Пр. 3, 27).

Срібна земля

ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСНА ГАЗЕТА

www.sz.uz.ua

№26 (995) від 22 вересня 2016 року / ВИХОДИТЬ ЩОТИЖНЯ

ЧИТАЙТЕ НАС НА САЙТІ http:// sz.uz.ua

Чому українці так вірять популістам? Чому з року в рік віддають на виборах перевагу людям, про яких нічого не знають і які обіцяють золоті гори і медові ріки? Чому потім гризуть лікті і посилають куди подалі власних же обранців, але на чергових виборах знову обирають таких же самих? Можливо, це карма якась висить над народом чи якась древня міфічна істота пускає оману на великий український народ. А можливо...

Стор.: 3

НОВІ ІМЕНА...

Нові імена в драматургії з'являються не так уже й часто. Як засвідчує історія, цей рід літератури найбільше поповнюється драматичними творами в періоди найвищих спалахів і загострень суспільно-політичних протистоянь соціальних груп у боротьбі за владу. Такі історичні події відкривають драматургу творчий простір для широкого вибору теми, конфліктів, нетрадиційних форм колізій, трактування людської долі у розкритті характерів.

Стор.: 4

НОВИНИ

«ЛЕСИНСЬКЕ ТАНГО» В МІСЬКІЙ РАДІ

Стор.: 2

АКТУАЛЬНО

НА ЗАКАРПАТТІ РОЗПОЧАВСЯ МІЖНАРОДНИЙ ТУРИСТИЧНИЙ ТИЖДЕНЬ

Стор.: 3

КУЛЬТУРА

НЕПОГАСИМЕ СЯЙВО КАЗКИ У БОРОЯНІ

Стор.: 5

НАШ КАЛЕНДАР

25 вересня – Міжнародний день глухонімих;

25 вересня – День машинобудівника;

26–30 вересня – Всесвітній день моря;

27 вересня – Всесвітній день туризму.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

23 вересня 1872 р. – народилася Соломія Крушельницька, оперна співачка;

28 вересня 1918 р. – народився Василь Сухомлинський, педагог, автор книги «Серце віддаю дітям».

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР

27 вересня – Воздвиження Хреста Господнього.

НОВИНИ ЮРИСПРУДЕНЦІЇ

НА ОФОРМЛЕННЯ СУБСИДІЇ НЕ ВПЛИВАЄ:

ЧЕРЕЗ ПРОДАЖ ЧИ КУПІВЛЮ КВАРТИРИ СУБСИДІЇ ТАКИ ПОЗБАВЛЯТИМУТЬ, АЛЕ НЕ ОДРАЗУ

Стор.: 8

ОСВІТА

БІЛЬШІСТЬ ВИПУСКНИКІВ НЕ ЗНАЄ, ЯКИМ ХОЧЕ СТАТИ

Стор.: 9

ДУХОВНІСТЬ

ДИРЕКТОР ДЕПАРТАМЕНТУ В СПРАВАХ РЕЛІГІЙ І НАЦІОНАЛЬНОСТЕЙ МІНКУЛЬТУРИ УКРАЇНИ ВІДВІДАВ КОНСИСТОРІЮ МАКАТСЬКОЇ СТАВРОПІГІЇЇ УПЦ ТА УКРАЇНСЬКУ БОГОСЛОВСЬКУ АКАДЕМІЮ В УЖГОРОДІ

Стор.: 10

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС: 61159

РЕКОМЕНДОВАНА ЦІНА 2.00 грн.

ПРО ОЛІМПІЙСЬКИЙ РУХ РОЗПОВІДАЛИ КОСТРИНСЬКИМ ДІТЯМ

У Костринській загальноосвітній спеціалізованій школі-інтернаті II–III ступенів з поглибленим вивченням окремих предметів учням розповіли про надзвичайно важливе значення у вихованні сучасної молоді, а саме про здоровий спосіб життя, дружбу і взаємоповагу. І саме така гуманістична місія покладається сьогодні на спорт і фізичне виховання.

Учням розповіли, що фізкультурно-спортивний рух у сучасному його тлумаченні виник в Україні наприкінці XIX століття. Що сучасна молодь знає про перші спортивні гуртки, клуби, що виникали на теренах нашої держави? Чи відомі їй імена перших українських богатирів? А чи знає вона тих ентузіастів фізкультурного руху, які закладали підвалини Його Величності Спорту, що збирає нині тисячі людей на спортивні арени, захоплює дух, змушує хвилюватися, пишатись їхніми досягненнями?

Історія Олімпійських ігор сучасності насичена цікавими подіями та фактами, читається як захоплюючий роман, чи не на кожній сторінці якого є імена українців. Глибокі корені має поширення в Україні олімпійських ідей. Актуальним воно є і сьогодні, настільки, що набуло загальнодержавного масштабу.

Про все це костринським дітям розповідали на олімпійському уроці в рамках олімпійського тижня.

МОСКАЛЬ: «ЖОДНА З НОВОСТВОРЕНИХ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД У БЮДЖЕТ 2017 РОКУ НЕ ПОТРАПИТЬ»

Перші вибори депутатів і голів об'єднаних територіальних громад, згідно з Законом «Про місцеві вибори» та Законом «Про добровільне об'єднання територіальних громад», призначає Центральна виборча комісія. Необхідні для цього витрати здійснюються за рахунок коштів місцевих бюджетів, отриманих як цільова субвенція з Державного бюджету України. Таким чином, однією з умов призначення перших місцевих виборів у об'єднаних територіальних громадах є наявність відповідних бюджетних призначень. У липні цього року ЦВК затвердила обсяг видатків для включення до бюджетного запиту на 42,6 мільйона гривень, передбачених для проведення перших виборів у 70 об'єднаних територіальних громадах. Натомість, як ідеться в повідомленні ЦВК України, реальна кількість територіальних громад, які можуть утворитися в Україні до кінця 2016 року, становить 224 (і ця цифра неостаточна).

Провести перші вибори у всіх громадах до кінця 2016 р. неможливо, оскільки у ЦВК немає для цього необхідних коштів.

«Із одного боку, територіальні громади закликають об'єднуватися, а з іншого – не виділяють для цього необхідних коштів, – коментує повідомлення ЦВК голова Закарпатської ОДА

УКРАЇНА
ЦЕНТРАЛЬНА ВИБОРЧА КОМІСІЯ

Геннадій Москаль. – Неможливість проведення виборів означає, що жодна з новостворених громад не потрапляє в бюджет на 2017 рік і не може розраховувати на дотації чи субвенції з Державного бюджету. Це можливо тільки на наступний 2018 рік».

«ЛЕНІНСЬКЕ ТАНГО» В МІСЬКІЙ РАДІ

16 вересня, у п'ятницю, міські обранці на чолі з мером, який боїться власних виборців, провели позачергову сесію міської ради. Своєю позачерговістю сесія «зобов'язана» поломці, яка виникла у каналізаційній системі міста. Саме для виділення коштів на вирішення проблеми та відновлення нормального водопостачання і зібрались депутати.

Нагадаємо, через забиття труби половина міста залишалася без води декілька днів. До того ж при попередніх каденціях землю над каналізацією продали під житлову забудову. Тепер же через це місту довелося терміново прокладати додаткову гілку в обхід непрацюючої основної. «За словами Карташова, там більше 20 тисяч кубічних метрів стоків, технологічно неможливо замінити забиту ділянку колектора, потрібно робити гілку в обхід, при цьому центральну магістраль виведуть за межі ділянки з приватною забудовою», – повідомляє Ужгородська міська рада.

Однак начебто однозначне питання викликало в залі доволі жваву дискусію між мером та частиною депутатів. Дехто з депутатів навіть згадав меру про його любов до фотографій на фоні нової бруківки, які, з'являючись на стрічці соціальних мереж, мали б показувати успіхи мерії та, зокрема, її керманича. Проте було зауважено, що бажано би меру фотографуватися не тільки на фоні «перемог», а й на фоні «проблем», хоча б того ж таки аварійного колектора.

Чимало запитань у депутатів спричинило і те, що кошти виділяються без належного оформлення кошторису. І хоч як намагався пояснити директор ужгородського «Водоканалу» Станіслав Карташов, що аварія цілком претендує на звання надзвичайної, адже і зараз на місці аварії буквально басейн із фекаліями, це не могло переконати деяких депутатів у тому, що виділені кошти із резервного фонду будуть цілком залучені саме на вирішення цієї ситуації, а їхня сума повністю вмотивована. Це водночас призвело до того, що з першого разу депутатам не вдалося ухвалити необхідне рішення. Ба навіть більше – навіть із другого разу щось пішло не так. У якийсь момент здавалося, що питання, заради якого і зібралися депутати, вирішене так і не буде. Однак, мужньо втираючи холодний піт із чола, долаючи тремор у руках та ком у горлі, наш мер, використовуючи всі набуті ним раніше навички усного переконання людей, таки зумів зломити опір «неслухняних» депутатів та провести рішення. У результаті більшість депутатів усе ж вирішила виділити на реконструкцію аварійної ділянки каналізаційного колектора 1,1 млн. грн. через Програму економічного і соціального розвитку м. Ужгорода на 2016 рік. Кошти взяли із резервного фонду бюджету Ужгорода. Стільки мотивації та сил із боку мера не було вкладено в жодне рішення, яке ухвалювала рада, навіть тоді, коли «компенсувала» Андрієву тарифи на перевезення. Що це – щирі переживання за людей, які опинилися без нормальних умов, чи чергова спроба нажитися на проблемі? Хотілося б вірити у перше, але досвід показує, що вмотивовано ухвалювати якесь рішення український чиновник починає тільки після конкретного визначення своєї «долі» з цього.

Із іншого боку, показовою є реакція тої ж таки частини депутатів. Причому тої частини, яка до цього часу слухняно, в тандемі з «мерською» більшістю в раді ухвалювала необхідні пану Андрієву рішення. А зауваження одного з цих депутатів меру з приводу його останнього захоплення фотографуванням прозвучали як завуальований натяк, що лаврами «переможця» треба ділитися. Ділитися… І не тільки лаврами переможця, а й «банальнішими речами».

Ще одним питанням, яке обговорювали у міській раді, було остаточне вирішення земельного питання навколо ділянки позаду облмуздрамтеатру. Нагадуємо, що зовсім недавно в Ужгороді виник потужний суспільний резонанс з приводу намагання забудовника почати активні роботи на цій ділянці. Спочатку були зрубані ялинки, а потім взагалі почалось риття котловану для будівництва, за словами власника цієї землі, підземного паркінгу. Наразі всі роботи саме через шалений тиск активістів зупинені. Водночас виконком міста скасував забудовнику всі дозвільні рішення. Зі свого боку, перший заступник мера Іштван Цап запевнив журналістів ще минулого тижня, що міська влада зробить усе від неї можливе, щоб повернути цю ділянку у власність громади.

Однак коли на сесії було винесено для обговорення питання про викуп цієї ділянки для суспільних потреб, мер відхилив таку ініціативу. «Під час обговорення йшлося, що ініціатива викупити для суспільних потреб ділянку, на якій нещодавно хотіли почати забудову, недоцільна, є інші юридичні механізми не допустити забудову. Зокрема, не зовсім правильне в цьому випадку формулювання для суспільних потреб чи у зв'язку з суспільною необхідністю», – повідомляє Ужгородська міськрада. Водночас представники юридичного відділу цілком підтримали ініціативу та дали їй позитивний юридичний висновок ще на сесії.

Отож замість того, аби в п'ятницю ухвалити просте рішення й остаточно розв'язати питання з ділянкою, міське керівництво «затягує» розгляд, шукаючи складніші та менш ефективні варіанти досягнення своїх «декларативних» заяв. Після сесії всім стало очевидно, що нинішня влада, як і попередні, не зацікавлена у вирішенні проблем міста, а тільки у власних фінансових питаннях через «домовленості» з власниками таких ділянок. Зрозуміло, що слова першого заступника ніяк не відображають загальний мотив діяльності міської влади, а тому не несуть жодної суспільної ваги.

Отже, міська влада продовжує свою діяльність у стилі «папєрєдніків», або «ленінського танго»: крок уперед, два назад; ми вам – одну «подачку» у вигляді тої ж таки бруківки, а ви нам – «зелену зону», комунальну власність, розарій тощо. Нерівний обмін, вам так не здається?

Станіслав ДАНКО

УКРАЇНСЬКИЙ ФУНДАМЕНТАЛЬНИЙ ПОПУЛІЗМ

Чому українці так вірять популістам? Чому з року в рік віддають на виборах перевагу людям, про яких нічого не знають і які обіцяють золоті гори і медові ріки? Чому потім гризуть лікті і посилають куди подалі власних же обранців, але на чергових виборах знову обирають таких же самих? Можливо, це карма якась висить над народом чи якась древня міфічна істота пускає оману на великий український народ. А можливо…

ОСЬ ВІН – НАШ! З НАРОДУ ЧОЛОВІК!

Роки незалежності впевнено доводять – популістів народ любить. І любить він їх, незважаючи на те що щоразу «намахується», все ж знову обирає. Типовий цикл українського політичного процесу: обіцянки, обіцянки, потім прихід до влади – показуха, двійко-трійко гучних корупційних скандалів, виправдовування і знову обіцянки, обіцянки, зрештою – падіння економічних показників і далі все наново. Здавалося б, ну скільки ж можна? Чи садизмом український народ страждає, чи, може, дійсно якесь зачароване коло.

У школі всі вивчають «Чорну Раду» Пантелеймона Куліша, де яскраво описаний прихід до влади одного з яскравих українських гетьманів-популістів Івана Брюховецького, якого дуже любили, адже він – чоловік із народу, наш! А потім через кілька років – вистрелили з гармати. Бо було за що – здав країну Москві, привів московські війська, які квартирували і жили за рахунок українських селян і посполитих, називав себе холопом царя і з великою пошаною цілував царську туфлю. Але ж спочатку вибрав його народ!

Так-от, цю класичну історію в тих чи інших варіаціях повторюють українські виборці. Повторюють і ті, хто за гречку чи 500 гривень голосують, і ті, хто не голосують, і ті, хто все ще вірить гучним словам.

Складається враження, що українці дуже легко ведуться на слова, творять кумирів. Анархічні й свободолюбні, українці тому кумирів довго не тримають і скидують, обирають нових. Самі ж в суспільно-політичному житті участі брати не хочуть і чітко відділяють сферу управління державою чи бодай контролю за її діяльністю від свого життя. Таким чином, з'являються дві автономні сфери: суспільно-політична і громадсько-обивательська, які одна з одною взаємодіють, але ніяк не поєднуються. Там, на верху, – всі злодії і паскуди, тут – бідний і нужденний український народ.

ЗАПИТ І ПРОПОЗИЦІЯ

Значною мірою творцем існуючого популізму є самі українці. Адже у суспільстві є стабільний попит на політичну силу, яка би:

- жаліла український народ і візуально була би близькою до нього (тут ідуть у хід вили і коси);
- забрала в бридких і жадібних олігархів нечесно накрадені гроші (байдуже, що українські популісти якраз є на прикормі у цих же багатих і жадібних);
- обіцяла прийти до влади і знизити / скасувати непомірні податки, платежі, зробити більшими соціальні стандарти;
- розробила нові пільги, повернула втрачені вклади (можна додати – і втрачену молодість).

Тут узагалі цікава історія виходить: збільшити виплати в соціальну сферу і зменшити податки. А гроші звідки?

Зважаючи на подібний соціальний запит, на політичному ринку є відповідна пропозиція. Отож щоб пролізти у парламент, у місцеві органи влади, слід, говорячи людям те, що вони хочуть, володіти водночас дуже серйозним капіталом, який піде на виборчі технології, прямі й непрямі методи впливу та підкупу.

ГОСТИНУ «НАЛАДИВ» НАМ НАРОД, СІДАЙТЕ ДО СТОЛУ, ПАНОВЕ!

Зайшовши до омріяних владних кабінетів, слід розраховуватися. Передусім перед поважними людьми, які виділили кошти і чекають їхнього повернення з прибутками. Нічого особистого – тільки бізнес. Отож ідуть у хід і перерозподіл цілі галузі промисловості, газові / нафтові / золоті / мармурові родовища, митниці, здравниці, сховища, ліси, державні монополії та інші «кормушки». Чого ж тут бути дріб'язковим – країна ж багата!

Але розрахувавшись із так би мовити меценатами, треба й себе не образити: трохи на хатинку, автомобільчик, на яхточку і на хлібчик з ікоркою мусить перепасти вірному народному слузі.

Яскраво і точно описав цю реальність уже покійний Каха Бендукідзе, ідейний наставник реформ у Грузії: «Україна на останньому місці у швидкості росту економіки серед усіх країн пост-СРСР із 1994 по 2012 роки. І це не лише тому, що в Україні крадуть – і в інших країнах крадуть, але вони все одно обігнали Україну, навіть країни, де були війни й етнічні конфлікти. Причина – крадійство і популізм. Чим більше кандидат наобіцяє людям, тим більше вкраде собі – й ось таке замкнене коло. Якщо в пострадянських країнах державні витрати в середньому 30%, то в Україні – 48%.

У вас популісти користуються популярністю – ви вибираєте не кращих правителів, а тих, хто більше обіцяє. Щоб виконати хоча б частину своїх обіцянок, популісти підвищують податки і бюрократію, яка призводить до руйнування багатства, і люди бідніють, а потім, щоб вибратися з цього кола, обирають ще більших популістів – і так по колу. Є дві сили, які можуть розірвати це замкнуте коло: хороша і погана. Перша – це український народ, а друга – це Володимир Путін. Або ви самі розірвете це коло і врятуєте країну, або це коло розірвуть інші шляхом зникнення вашої країни».

Жодна держава світу не почала процвітати при популістах, прихід до влади «обіцяльників» в тих чи інших країнах призводив до невиправних втрат, часто людських. Коли пройдається все, люди починають зжирати одне одного.

НОВІ ГОРИЗОНТИ РЕФОРМІСТСЬКОГО ПОПУЛІЗМУ

Після Революції Гідності український популізм був змушений узяти нову форму. У неймовірно важких політичних і економічних умовах, які постали перед країною, пораненою війною, він вижив. І не тільки… Як бачимо, з'явилося в нього ще одне лице. Забравши риторику успішних західних реформаторів, він ввійшов на політичний простір під лозунгом болючих та необхідних реформ. Найяскравішим утіленням цього феномену став товариш «кулявлоб» Яценюк, але насправді акторів і бажаючих зіграти в спектаклі не бракувало.

Біда в тім, що політичне життя під брендом «болючих реформ», а насправді – продовження старої політики «кормління державою» не витримує тривалого часу. Тому гравцям постійно слід змінювати команди, щоб, бува, не втонути в морі електоральних симпатій. Суспільство ж роздає надмірні очікування людям, які все зроблять, а потім розбиває ідолів вщент.

Весь цей плавучий і нетонучий пліт обіцянок і дерибану тримається на спинах простих українців. А дає йому життя проста річ – ми досі віримо, що хтось за нас вирішить, зробить, поділить, помножить. І це «політичніужі» прекрасно розуміють. Їм активний і прискіпливий громадянин не потрібен. Але він потрібен Україні…

Олексій ШАФРАНЬОШ

НА ЗАКАРПАТТІ РОЗПОЧАВСЯ МІЖНАРОДНИЙ ТУРИСТИЧНИЙ ТИЖДЕНЬ

Із 21 до 27 вересня в Ужгороді триватиме Міжнародний туристичний тиждень на Закарпатті. Він насичений різними заходами, спрямованими на популяризацію відпочинку та пошуки вирішення проблем, які нині існують у галузі.

Під час Міжнародного туристичного тижня на Закарпатті передбачається обговорення перспектив розвитку туристичної галузі області, запровадження нових проектів у туристичній сфері, презентація туристичного продукту областей України та іноземних держав, а також залучення інвестицій у туристичну галузь Закарпаття.

21 вересня у мистецькому центрі «Галерея Ілько» (вул. Кошицька, 28) розпочалася дводенна Міжнародна науково-практична конференція на тему «Три «Т» для Закарпаття: туризм, технології, транспорт». Під час заходу фахівці індустрії туризму, серед яких і представники Департаменту туризму та курортів Мінекономрозвитку, проведуть професійні дискусії. Серед тем обговорення: підвищення інвестиційної привабливості курортних територій, розвиток гастрономічного туризму в Західній Україні, збереження і розвиток малих вузькоколійок як туристичного транспорту. Відкриття конференції о 10:15.

23–24 вересня у приміщенні та на прилеглій території Ужгородського культурно-історичного центру «Совине гніздо» проводитиметься найбільша в області XV Міжнародна туристична виставка-ярмарок «Тур'євроцентр – Закарпаття-2016». Тут на близько сімдесяти локаціях представлять нові тенденції та актуальні можливості туристичної індустрії. У рамках виставки-ярмарку відбудеться представлення сільського туризму Закарпаття, майстер-класи з приготування національних страв і виготовлення виробів народних промислів, дегустація закарпатських вин, сиру та меду. Урочисте відкриття виставки-ярмарку «Тур'євроцентр – Закарпаття-2016» 23 вересня о 10:00.

Масштабний міжнародний інвестиційний форум «Закарпаття – бізнес в центрі Європи» відбудеться у суботу, 24 вересня, у приміщенні Закарпатської облдержадміністрації. Тема цьогорічного заходу «Інвестиційні проекти в туризмі на території Закарпаття». Представники закарпатських та європейських ділових кіл, інвестиційних компаній, провідні міжнародні експерти обговорять питання залучення інвестицій у туристичну галузь краю. Райони та міста Закарпаття представлять

інвестиційні можливості та успішні проекти, які нині реалізуються в туристичній сфері області.

Участь в інвестиційному туристичному форумі, в рамках візиту на Закарпаття, візьмуть представники дипломатичного корпусу – понад 40 глав іноземних дипломатичних місій в Україні, а також представники туристичних організацій і фірм із Польщі, Румунії, Словаччини, Угорщини, Хорватії, Чехії. Офіційне відкриття інвестиційного форуму о 10:00, повідомляють у прес-службі Закарпатської ОДА.

ЧИСЕЛЬНІСТЬ НАСЕЛЕННЯ У ЗАКАРПАТСЬКІЙ ОБЛАСТІ ЗМЕНШИЛАСЯ НА 340 ОСІБ

Більшість виїхала. Чисельність наявного населення на Закарпатті станом на 1 серпня цього року – 1258 818 осіб, пише Головне управління статистики у Закарпатській області.

Упродовж січня–липня чисельність населення зменшилася на 340 осіб. За рахунок природного скорочення – 78 осіб, водночас зафіксовано міграційне скорочення населення – 2621 особа.

НАЙМЕНШЕ ТОВАРІВ ЗАВОЗЯТЬ НА ЗАКАРПАТТЯ З РУМУНІЇ

Найбільше, традиційно, – з Угорщини. Про це повідомляє Закарпатська митниця ДФС.

«Традиційним лідером у експортно-імпортних операціях серед зарубіжних країн, що межують із Закарпаттям, є Угорщина. Обсяг імпорту та експорту з цією державою становить близько 7 млрд. 270 млн. грн., зі Словаччиною – понад 2 млрд. 953 млн. грн., із Польщею – майже 499 млн. грн. Найменший обсяг вищезгаданих операцій – із Румунією, він становить 354 млн. грн.», – йдеться у повідомленні.

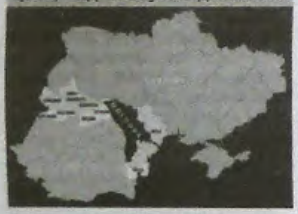

ЗАКАРПАТСЬКІ ДЕПУТАТИ ГОЛОСУВАТИМУТЬ ЗА КЕРІВНИКІВ МУЗЕЇВ

22 вересня під час чергової сесії Закарпатської обласної ради депутати з-поміж іншого розглядають і питання про затвердження на посадах керівників культурних закладів області.

«Винесені питання про затвердження директора Закарпатського обласного художнього музею ім. Й. Бокшая (Ерфана Франциска Павловича); директора Закарпатського обласного драматичного угорського театру (Качура Андрія Густавовича); директора Закарпатського обласного академічного камерного хору «Кантус» (Сокача Станіслава Петровича); директора Закарпатської обласної бібліотеки для дітей та юнацтва (Чіку Валентину Дмитрівну)», – йдеться у повідомленні прес-служби Закарпатської обласної ради.

НОВІ ІМЕНА...

Нові імена в драматургії з'являються не так уже й часто. Як засвідчує історія, цей рід літератури найбільше поповнюється драматичними творами в періоди найвищих спалахів і загострень суспільно-політичних протистоянь соціальних груп у боротьбі за владу. Такі історичні події відкривають драматургу творчий простір для широкого вибору теми, конфліктів, нетрадиційних форм колізій, трактування людської долі у розкритті характерів.

Нещодавно в ужгородському видавництві «Гражда» побачила світ соціально-психологічна п'єса на дві дії «Не зрадь!», яка народилась у контексті трагічних подій на Київському майдані 2014 року і присвячена пам'яті Героїв Небесної Сотні.

Її автором є Олеся Дмитрівна Чепелюк, учитель української мови та літератури Хустської гімназії-інтернату, керівник літературно-театральної студії «Джерельце», член Хустського ЛМО «Верховинська плеяда» та віднедавна член Всеукраїнського об'єднання «Письменники Бойківщини». Слід зазначити, що учнівська молодь Хустської гімназії-інтернату завжди була активною учасницею шкільного драматичного гуртка, основи та традиції якого заклав Іван Іванович Губаль, великий шанувальник театрального мистецтва, педагог, письменник і драматург. Відрадно, що традиції живуть і донині, а їхніми продовжувачами було декілька поколінь педагогів гімназії. На сьогодні це Олеся Чепелюк.

Окремі уривки з написаної нею драми «Не зрадь!» знайшли сценічне втілення саме серед гуртківців гімназії, що, на думку Олесі Дмитрівни як автора, мало важливе значення. По-перше, учні надзвичайно пройнялися темою Майдану, адже пропустили її крізь себе, втливши у сценічну гру. По-друге, оживлення п'єси на сцені відкрило авторці твір з іншого боку і вказало на потрібні корективи у контексті твору. «Події, що спалахнули в лютому 2014 року, сколихнули всю країну, весь світ.., – ділиться спогадами пані Олеся. – Вони настільки глибоко запали в мою душу, перевернули свідомість, що іншого способу, аби вивільнити той біль, від якого потерпав кожен свідомий громадянин країни, ніж написати твір, не було. Саме за таких обставин для мене вперше відкрився такий жанр, як драма. На мою думку, якщо описати національну трагедію прозою – втратиться емоційність і реальність відтворюваних подій, одним віршем – замало, а от драматичний твір – те, що треба». Олеся відклала на потім недописаний роман і розпочату повість і взялася до написання драми.

Перший варіант твору був близьким до жанру документальної кінохроніки, адже був насичений достовірними подіями, героями, які мали своїх прототипів у реальному житті. Очевидно, вибір цього жанру диктувався бажанням відтворити послідовність фактів, показати гостре протистояння поглядів осіб, які впливали на хід подій Революції Гідності. Після першого прочитання п'єси членами літературного мистецького об'єднання «Верховинська плеяда» було зроблено низку зауважень щодо жанру, форми та кількості дійових осіб у творі, які стали поштовхом для копіткої роботи авторки над п'єсою. За майже два роки роботи над твором Олесі Чепелюк удалося переформатувати документально-історичну хроніку в соціально-психологічну драму на дві дії, яку легко можна втілити на сценічному майданчику.

Разом із темою боротьби у творі розкрито характери дійових осіб, які пронизані надією примирення всіх тих, хто пережив цю драму, драму нації, бо революційні зрушення відбуваються не тільки на палаючих майданчиках, а насамперед у психології їхніх учасників.

В основі п'єси – традиційний для української драматургії любовний трикутник. Двоє юнаків – майданівець Микола і беркутівець Олексій – закохані у дівчину-гуцулку Ксеню. Кожен із них прагне до щастя по-своєму: Микола – чесною працею і щирістю почуттів, Олексій – будь-яким способом, аби тільки досягти високої посади. Події Майдану розводять парубків по різні боки барикад і розкривають не тільки їхні погляди на життєву істину, а й виявляють страшну таємницю, яка зберігалась історією їхнього роду. Це відкриття перекроює свідомість Олексія, ламає його життєві принципи стосовно простого люду і дає підстави сподіватися на примирення всіх учасників загальнонаціонального конфлікту. Саме тому, попри всю трагічність п'єси, у рецензії на драму «Не зрадь!» («Закарпатці на Київському майдані»), відомий письменник, доктор історичних наук, професор Сергій Федака визначає жанр твору як «оптимістична трагедія».

П'єса написана професійно, кожен епізод, мов цеглинка, яка складає міцну основу літературного твору, насиченого піснями та іншими музичними складовими, що підсилюють динаміку дії та художню якість майбутньої театральної вистави.

Драматичним твором «Не зрадь!» молода хустянка Олеся Чепелюк дебютує в драматургії, продовжуючи добрі традиції старших поколінь. Невеликий тираж книжки, який швидко розійшовся, отримав схвальні відгуки в обласних театрах Львівської, Івано-Франківської та Закарпатської областей, що дає нам підстави сподіватись на сценічну прописку драми та широке громадське визнання як твору, так і його автора.

Василь АНДРІЙЦЬО,
доцент кафедри філології та суспільних дисциплін, кандидат мистецтвознавства

НЕПОГАСИМЕ СЯЙВО КАЗКИ У БОРОНЯВІ

Нещодавно у клубі села Бороняво Хустського району відбулася презентація книжки «Казки та легенди з-під Хустського замку», яку підготував і провів Обласний організаційно-методичний центр культури за ініціативи Тетяни Спілко (Баняс) – наймолодшої доньки відомого казкаря Юрія Баняса (1930–1984).

Казки записані в 1982 році відомим фольклористом Іваном Хлантою від Юрія Баняса у селі Бороняво Хустського району. До книжки ввійшло понад 210 текстів. Зокрема, це казки про тварин, героїко-фантастичні, соціально-побутові та родинно-побутові. Окрім казок, вміщено також легенди, перекази, бувальщини, билиці, притчі та анекдоти. Загалом це понад 900-сторінкова фундаментальна унікальна книжка. Кілька текстів казок публікувалося раніше. З іншими читач знайомиться вперше.

Відкрила презентацію директор Боронявської загальноосвітньої школи I–III ступенів Василина Попадинець. Хвилиною мовчання вшанували пам'ять Юрія Баняса. Після цього двоє учнів, онуків казкаря, від імені учасників презентації віднесли вінок на його могилу.

Директор Обласного організаційно-методичного центру культури Ганна Дрогальчук відзначила, що з прочитаних творів презентованого збірника випливає справжнє благородство Ю. Баняса – великодушність, лицарство, шляхетність, аристократизм і водночас одвічний поділ на любов – ненависть, доброту – зло, милосердя – жорстокість, красу – потворність. А казкові образи захоплюють увагу слухачів високою безкорисливістю, самовідданим служінням народові, збагачують людські душі, ведуть до високої моральної чистоти і людяності.

Заслужений учитель України голова Хустського районного товариства української мови ім. Т. Шевченка «Просвіта» Христина Шкробинець помітила насамперед у казках пізнавальну та виховну функції, бо вони застерігають від зарозумілості й хитрості, лінощів і заздрості, ненажерливості й безсоромності, вчать співчутливо ставитися до скривдженого й допомогти йому. Зло багатолике, воно може виявлятися в недобрих учинках, думках і словах, злих намірах і бажаннях.

Академік Академії наук вищої школи України, заслужений діяч мистецтв України, провідний методист Обласного організаційно-методичного центру культури Іван Хланта розповів про свою роботу над книжкою, її упорядкуванням, підготовкою текстів до друку, про пошуки спонсорів, які б допомогли опублікувати згаданий фундаментальний збірник. Науковець відзначив, що життєвий шлях Юрія Баняса містить високий урок духовної посвяти, засвоїти який нам було б не зайве. Бо ж він не тільки зберіг любов до рідної землі, до духовних надбань народу, а й невтомно прищеплював ці святі почуття молоді і всім, хто слухав його розповіді, у які щиро, бентежно, повносило переливав свою чисту душу. Фольклорист звернувся з проханням до інтелігенції села Бороняво – створити в школі чи в будь-якому іншому приміщенні Музей закарпатських казкарів, для чого є достатньо матеріалів. Цю благородну думку підтримали всі присутні в залі.

Тому й боротьба зі злом повинна бути постійною й безкомпромісною і увінчуватися перемогою, утвердженням добра. Педагог відзначила величезну роботу, проведену науковцем, його змістовну передмову, а також високий поліграфічний рівень видання.

Голова Хустського районного літературного об'єднання «Верховинська плеяда» знаний поет Василь Білич переконливо стверджував, що казки презентованого збірника формуватимуть у дітей потребу бути чуйними, уважними, великодушними, морально красивими, працьовитими.

Викладач Виноградівського політехнічного державного коледжу поет Михайло Лісіцкі звернув увагу на те, що в казках показано важливість праці для суспільства як із погляду створення матеріальних і духовних цінностей, так і з позиції зростання людини фізично, морально, інтелектуально. У багатьох казках розповідається про трудівників-героїв, які у фізичному, інтелектуальному і моральному планах незрівнянно вищі від усякого роду нероб.

Член Національної спілки журналістів України керівник Виноградівського відділення громадської організації Міжнародної академії літератури і журналістики та літературного об'єднання «Диво моє калинове» Марія Конкіна резонно доводила, що твори у презентованій книжці читабельні, захоплюючі та інтригуючі. Як читач візьме її до рук, то вже не може випустити, не дочитавши до кінця. Відчувається, що творча фантазія оповідача просто невичерпна. Він добивається того, особливо у чарівних казках, щоб події розвивалися калейдоскопічно швидко, а картини і сцени – миготіли перед внутрішнім зором слухача-читача. Безумовно, для цього потрібний неабиякий хист, талант оповідача, певний досвід, добре знання законів жанру казки.

Педагог і поет із села Хижа Виноградівського району Іван Ісаєвич прочитав два вірші, присвячені Юрієві Банясу та Івану Хланті.

Директор Закарпатської рибоводної станції активний громадський діяч, спонсор презентованої книжки «Казки та легенди з-під Хустського замку» Василь Клованич справедливо наголосив, що казки Юрія Баняса беруть свої витоки з історії краю горян, від простої, але мудрої селянської філософії, в основі якої розум, доброта, внутрішній протест проти неправди, від високої родинної моралі, де на першому місці стоїть незрадлива любов до батьків. Він висловив побажання, що на таку змістовну і потрібну розмову про казки варто було запросити більше молоді.

Учениця восьмого класу Ужгородської загальноосвітньої школи №6 імені Василя Ґренджі-Донського Вероніка Хланта продекламувала вірші Василя Вовчка «У Копашнові на згірку» та Івана Гарастея «Народна казко! Світе колисковий!», присвячені народній казці та тим особистостям, які її шукають поміж обдарованих носіїв фольклору і популяризують.

Учитель української мови та літератури Боронявської загальноосвітньої школи I–III ступенів Мирослав Росоха пригадав той час, коли він ще з дитячих літ слухав казки Ю. Баняса і розповіді про нього односельчан та Івана Хланти.

Своїми спогадами про оповідача Юрія Баняса поділився й односельчанин Петро Ковчар. Він розповів також цікаву казку, яку йому довелося чути від знаного казкаря і яку добре пам'ятає ще й нині.

Донька казкаря Тетяна Спілко (Баняс) звернула увагу на доброту, щирість свого батька, його любов до народнопоетичної творчості, а також, як і переважна більшість виступаючих, висловила глибоку подяку всім присутнім на презентації книжки «Казки та легенди з-під Хустського замку» і насамперед спонсорам видання – голові Хустської міської ради Володимирові Кащуку та директорові Закарпатської рибоводної станції Василеві Клованичу.

Семен МЕЛЬНИК,
член Національної спілки фотохудожників України
Фото автора

МАНДРІВКА ЗА ФОЛЬКЛОРНИМИ СКАРБАМИ

Нещодавно автор цієї статті здійснив наукову експедицію до села Новоселиця Тячівського району. Основною метою було ознайомитися із сучасним станом побутування української народнопоетичної творчості, її талановитими носіями, самодіяльними поетами-коломийкарями, проблемами, із якими стикаються працівники культури. Нижче пропонуємо вашій увазі напрацювання науковця в результаті експедиції.

У всі часи українці Карпат, зокрема й села Новоселиця Тячівського району, з великою любов'ю передають як дорогоцінне надбання від покоління до покоління свою усну народну творчість, у якій відображена історія, досвід, побут, мрії і сподівання народу.

Село Новоселиця постає не одноликою масою. Живуть у ньому не просто чесні трударі, а насамперед талановиті носії народнопоетичної творчості. Це Василина Тяско (1941 р. н.), Христина Томишинець (1943 р. н.), Марія Тяско (1945 р. н.), Ганна Тяско (1946 р. н.), Олена Проданець (1949 р. н.) та інші. Коли зустрічаюся з талановитими співаками народних пісень, то спадають на думку слова одного з борців за нашу волю і долю – поета Олексія Веретенченка:

Давно б уже померла Україна,
Та співаки її вмерти не дають.

У правдивості цих слів переконуюся не раз, мандруючи селами рідного краю й записуючи народнопоетичні твори. У зафіксованих коломийках села Новоселиця підкреслюється прагнення прорватися крізь пітьму безнадії та розпачу. Вони змальовують драму самотності й боротьби за себе, за свою віру в життя, небажання коритися зрадливій долі. Те, що звучить у коломийках, несе на собі печать відкритого, чесного, повного любові до людини. У них відображено співчуття людям знедоленим і покривдженим, прагнення так представити звичайну людину, щоб викликати повагу до неї і до її нелегкої праці й долі.

У згаданому селі до самодіяльних поетів-коломийкарів, творців духовних цінностей належать Юлія Драгун (1955 р. н.), Марія Кубинець (1956 р. н.), Надія Танчинець (1959 р. н.), музикант-композитор Галина Гордійчук (1957 р. н.) та ін. Їх цікавить навколишня реальність, яку прагнуть по-своєму осмислити, зрозуміти, що саме приваблює їх у ній. Їм люба серцю краса гір та полонин, оповитих вранішнім туманом, крізь який пробиваються сонячні промені; бурхлива течія гірських річок; густа соковита трава, що жадібно всотує вранішню росу... Все це дихає, рухається, живе. Вони вміють дивуватись і дивувати поезією, перетворюючи буденність на художні образи.

Особливо приваблюють твори Юлії Драгун, яка узявши від фольклору жанр пісні, творчо користується поетикою й образною системою народної пісенності, її поезії полюбили читачі, а композитори чимало з них поклали на музику. Шанувальники пісень мають можливість долучити до своєї пісенної скарбниці передусім ті твори, які хвилюють, допомагають плекати в душі гуманістичні цінності.

Галина Гордійчук не тільки складає коломийки, а й поклала на музику чимало віршів Ю. Драгун, опублікованих у її збірниках «Зернятка мудрості» (2011), «Посміхайтесь добрим людям» (2012), «Веселіться, верховинці» (2014) та ін.

До талановитих оповідачів села варто віднести Івана Павлюка (1930 р. н.), якому не пощастило навчатися у школі. У його батьків було 12 дітей. Він завжди сумлінно виконував найрізноманітнішу роботу, тому став шанованою людиною в селі. Працював звичайним робітником у колгоспі, але найбільше вівчарив, то з людськими, то з колгоспними вівцями. Він мав можливість чути і розповідати чимало казок, легенд, переказів. У його репертуарі неабияку популярність здобули бувальщини про тварин, зокрема ведмедів, вовків, лисиць, оленів, зайців тощо, з якими йому доводилося зустрічатися на полонині і навіть оборонятися (передусім від вовків і ведмедів).

Не можна не згадати дружину Івана Павлюка – Ганну Михайлівну (1936 р. н.) Закінчила всього чотири класи. На жаль, кілька років тому відійшла у вічність. Вона мала Божий дар складати коломийки. Їх назбиралося цілий зошит і заслуговують того, щоб були надрукованими. Подаємо один із віршів Ганни Павлюк:

Поїхали мої діти в далекий край жити,
Мамко моя мила, люба, що знаю робити.
Не хотіли мої діти та й із нами жити,
Поїхали в Вкраїну щастя знаходити.
Не хотів син нас слухати та махнув рукою:
Не буду я більше жити, няньку, із тобою.
Та як вони полетіли із рідного краю,
Мої очі не всихають, за ними ридаю.
Ще й сусіди зажурились та за ними плачуть,
А я ходжу по прихаті й нікого не бачу.
Ой невістко моя мила, що ти наробила,
Кой за тобов, молоденьков, плаче вся родина.
Та повезла-сь моїх внуків у ту Україну,
Аби я їх не виділа ні вночи, ні вднину.

Розмовляючи в селі з носіями різних фольклорних жанрів, проглядається те, що вони тонко відчувають потреби слухачів (читачів) різних вікових категорій. Так, дітям можна й треба говорити й співати про все, але, відповідно до розвитку їхньої психіки, ще обмеженого життєвого досвіду, можна й треба говорити просто, ясно й зрозуміло. Знайти шлях до серця дітей можна лише тоді, коли духовно зіллєшся з ними й зумієш глянути на світ їхніми очима. І нині діти люблять слухати народнопоетичні твори, коли їх подавати цікаво, з захопленням. А для цього потрібний справді мистецький хист.

Нижче подано окремі пісні, записані в селі Новоселиця Тячівського району.

ЦАРИЦЕ НЕБЕСНА

Царице небесна, щиро Тебе молю,
Проси свого Сина за мою недолю.
Проси свого Сина і Тебе благаю,
Я на Твою поміч щохвилі чекаю.
Поможи ми, Мати, позбутися муки,
Тобі простираю свої грішні руки.
Мати моя, мати, яка Ти мні мила,
Щоб я всі молитви Тобі приносила.

(Записав І. Хланта 14.08.2016 року в селі Новоселиця Тячівського району від Марії Тяско, 1945 р. н., 7-й кл.)

ДУБ НА ДУБА ПОХИЛИВСЯ

*Дуб на дуба похилився, (2) **
Син із мамков посварився.
– Іди, мамко, геть від мене,
Бо прийдуть гості до мене.
Будут тебе та звідати:
Чия ото, куме, мати?
А я буду ся стидати
Ой вас мамков називати.
Пушла мати стежечками,
Вмивалася сльозочками.
Пушла мати доріжкою,
Стрітилася з донечкою.
– Та пуйду я лиш до тебе,
Та буду я мало в тебе.
– Не будете, мамко, в мене,
Лиха долька є у мене.
– Лихій дольці буду вгажати,
Ще й дитятко колисати.
– Лихуй дольці не вгодите,
Лиш життя ми вкоротите.
Мамка з дочков розмовляє
Та й синочок прибігає.
– Подьте, мамко, лиш до мене,
Божий гнів ся став у мене.
Вдарив грім у нашу хату,
Зробив біду пребагату.
Убив жінку молоденьку,
Ще й дитину малесеньку.
– Не громи тебе скарали –
Мої сльози на тя впали.
Не громи то наробили –
Мої сльози тебе вкрили.

** Кожний рядок повторюється двічі*

(Записав І. Хланта 14.08.2016 року в селі Новоселиця Тячівського району від Марії Тяско, 1945 р. н., 7-й кл.)

Поїздка за фольклорними скарбами села Новоселиця вдалася. Спілкування з народнопоетичною творчістю завжди цілюще, і потреба в ньому не зникає, бо людині доводиться все життя вирішувати віковічне питання про добро і зло, вона не може жити без справедливості особистої і соціальної. Людина під силою емоційно-художнього впливу фольклору бачить, як треба переборювати свої негативні риси, протистояти поганим впливам, критично ставитися до різних явищ життя.

Такі мандрівки дають змогу краще окреслити завдання Обласного організаційно-методичного центру культури на майбутнє, скоординувати шлях власного поступу заради утвердження духовності та Незалежності України. Треба пам'ятати, що народнопоетична творчість активно допомагає будувати Україну – соборну, українську, свідому своєї національної ідентичності.

Іван ХЛАНТА,
провідний методист Обласного організаційно-методичного центру культури, заслужений діяч мистецтв України

УТРАЧЕНИЙ УЖГОРОД: ІСТОРІЯ МІСЬКОЇ ЕЛЕКТРОСТАНЦІЇ

Нині у це складно повірити, однак якихось сто років тому Ужгород майже не освітлювався. Більшість міських будинків не була підключена до електричної мережі, а людей доводилося вмовляти, аби замість свічок і гасових ламп вони дозволили світити у хаті лампочці. Наразі розкажемо, як в Ужгороді відкривали надпотужну за тодішніми мірками паротурбінну електростанцію і покажемо, як вона виглядає на сьогодні.

Історію електрифікації Ужгорода до дрібниць розкопали у ПАТ «Закарпаттяобленерго». Його багаторічні працівники роками збирали в архівах і домашніх колекціях старожилів документи, фотографії, спогади – словом усе, що стосувалося цього профілю. Саме ці матеріали ми частково і використаємо в нашій статті, додавши також інформацію, взяту з газет, журналів і книжок, які виходили в краї у різні роки.

Отже, перша ужгородська електростанція була побудована 1902 року. Її звели для потреб, мабуть, найбільшого тогочасного міського підприємства – фабрики гнутих меблів «Мундус», яка у радянські часи стала фанерно-меблевим комбінатом. Восени 1902-го там запустили дві парові машини потужністю 60 і 80 кінських сил, створивши мережу постійного струму напругою 220 вольт. Оскільки електроенергії вироблялося з надлишком, її вирішили провести й до сусідніх будинків. Першими в Ужгороді «світло» отримали мешканці нинішніх вулиць Шумної та Підградської – всього 75 споживачів. Того ж року міська урядова рада ухвалила рішення, яким «Мундусу» на 40 років давали дозвіл освітлювати вулиці та площі міста, адміністративні будинки, великі магазини, приватні будинки та квартири.

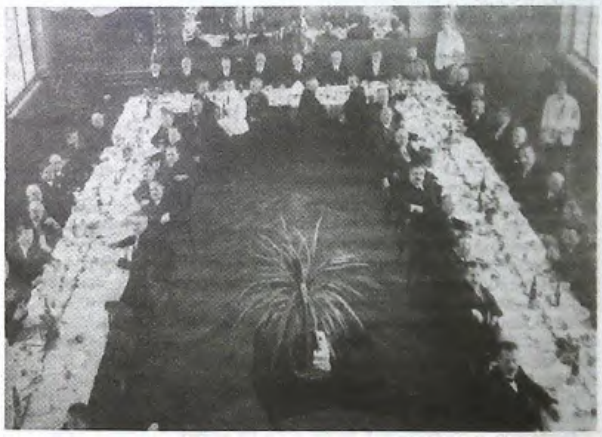

Поступово покриття міста електромережею розширювалося, «Мундус» додав до перших двох парових машин третю, потужністю вже 200 кінських сил. 1907 року інженер Йожеф Рац у доповіді міській управі зазначав, що у 16-тисячному Ужгороді вже встановлено 462 лічильники, тобто за 5 років кількість споживачів зросла з 75 до 462. Через рік, у 1908-му, електростанцію обладнали ще одним дизельним агрегатом потужністю 300 кінських сил. Далі ж у цій сфері певний час було затишшя, пов'язане з Першою світовою війною.

Уже у часи входження краю до складу Чехословаччини, у 1921-му, на базі «Мундуса» було створене акціонерне товариство «Ужгородські електрарні», акції якого у 1928-му скупила празька фірма «Чеськоморавська-Колбен-Данек». Ще через рік за протекції Міністерства суспільних робіт і уряду Підкарпатської Русі було створене акціонерне товариство «Підкарпаторуські електростанції», яке мало забезпечувати електроенергією весь край включно із частиною Словаччини. Першим же пунктом виконання цього плану стало будівництво в Ужгороді нової паротурбінної електростанції – потужної, модерної, суперсучасної.

Мешканці Ужгорода сприйняли таку новину дуже позитивно. В газетах тих часів писали, що потужностей існуючої електростанції для потреб міста явно не вистачає: якщо неподалік «Мундуса» лампочки у приміщеннях сяють яскраво, то на околицях Ужгорода (тодішні околиці нині легко вписуються в нинішній історичний центр міста) світять так тьмяно, що у кімнатах майже нічого не видно.

Збудувати нову електростанцію місто вирішило біля того ж таки «Мундуса» (нині це вулиця Електрозаводська). Роботи, якими, за даними офіційного видання «Урядові новини», керував празький будівельник В. Неквасил, провели у рекордно короткий термін. Восени 1929-го провели земляні роботи, підготували котловани для фундаментів головних стін, перечекали зиму і на початку березня 1930-го взялися до будівництва. Вже у травні у майже готових приміщеннях почали монтувати обладнання: котли, водяні й парові труби, мережу високої напруги тощо. А 1 грудня 1930-го на електростанції вже проводили пробний запуск турбоагрегатів.

За даними дослідників історії електрифікації краю, на повну потужність електростанцію запустили ще до її офіційного відкриття. Як згадували старожили, акціонери товариства, керівництво краю та міста, інші поважні ужгородці зібралися 30 грудня з цієї нагоди на вечерю в ресторані «Корона». Всі чекали миті, коли електростанція запрацює і лампочки засяють. Чекали довго, а світло все ніяк не вмикали. Енергетики досі переказують легенду, що це була помста працівників станції за те, що їх не запросили на свято. З цієї події енергетики навіть мають світлину, на якій справді видно тогочасну еліту Підкарпатської Русі за довгими столами у дзеркальній залі «Корони». Проте, на нашу думку, це фото було зроблене на іншому заході – святкуванні урочистого відкриття електростанції, яке відбулося 25 січня 1931 року.

Того дня на території біля нової паротурбінної електростанції зібралося чимало людей. Усі хотіли подивитися на диво техніки, яке дозволить подавати електроенергію у всі куточки Підкарпатської Русі. Як писала газета «Свобода», «є то великий комплекс будовиск при ужгородському парку. В будинках находяться всякого рода машини, зготовлені пражською фабрикою «Колбен-Данєк». Заряджене є наймодерніше, яке находиться лиш в більших городах западної Европи. Свято отворення одкрив віцепрезидент товариства міністр. радник Фр. Кнейдл, потім говорив секц. шеф з міністерства публ. робіт Карл Ваньовчек. Від імені магістрату говорив староста К. Грабарь, а од т-ва «Колбен-Данєк» головний директор В. Коула. За сим пустили в рух нові машини, які мають доставляти електр. енергію для цілої Підк. Русі. Свято кончилося гостиною в готелі «Корона».

На фото з урочистостей, які дійшли до наших днів, бачимо міського старосту (мера) Костянтина Грабаря, а також двох чоловіків, один з яких саме виголошує промову. Очевидно, це був хтось із перерахованих у газеті «Свобода» посадовців міністерства. А оскільки їх же ми бачимо біля Грабаря на світлині з «Корони», то можемо припустити, що це саме та «гостина», про яку згадує газета «Свобода».

Але повернімося до самої електростанції. Її потужність у ті часи сягала 5 тисяч кВт, парові же турбіни мали потужність у 4 тисячі кінських сил (лише порівняйте ці показники з першою електростанцією «Мундуса», яка мала парові машини потужністю 60 і 80 кінських сил). Парові турбіни живилися трьома водотрубними котлами, а воду для живлення в окремому приміщенні наперед пом'якшували содою та вапном, після чого дистилювали. Вода для живлення і вода для охолодження конденсаторів подавалися з Ужа старим відкритим каналом. Використана ж для охолодження вода знову скидалася в Уж – для цього під полотном залізниці провели закритий залізобетонний канал довжиною 170 метрів. Ще скажу про великий димар, який височіє над електростанцією і робить її такою впізнаваною на усіх світлинах з краєвидами Ужгорода. Його висота – 75 метрів, сам же димар має надміцну арматурну бетонну основну площину.

Продовження читайте у наступному номері.

Тетяна ЛІТЕРАТІ, «Про Захід»

КАБМІН ПЕРЕДУМАВ КРИМІНАЛІЗУВАТИ КОНТРАБАНДУ

Прем'єр-міністр України Володимир Гройсман, який раніше заявляв про необхідність уведення кримінальної відповідальності за контрабанду, доручив Міністерству фінансів України розробити пропозиції щодо підвищення лише майнової відповідальності.

Відповідне доручення було озвучене під час зустрічі з представниками бізнесу щодо розгляду системних проблем порушення прав суб'єктів господарювання, передає «Закон і Бізнес».

На думку В. Гройсмана, однією з головних корупційних схем, яка завдає збитків українській економіці, бюджету, порушує принципи конкурентності вітчизняної продукції, є заниження митної вартості. Іноді заниження митної вартості на українській митниці та контрабанда відбуваються під час безпосереднього «кришування» багатьох силових структур.

ЗАПРОПОНОВАНО НОВІ СТАНДАРТИ ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Проект Концепції вдосконалення юридичної освіти презентували на круглому столі на тему «Модернізація правничої освіти в Україні: здобутки експерименту з проведення в 2016 році ЗНО при вступі до магістратури за спеціальністю 081 «Право» та презентація проекту «Концепції розвитку юридичної освіти в Україні», передає видання «Закон і Бізнес».

Серед запропонованих нововведень – запровадження єдиного кваліфікаційного іспиту для всіх здобувачів юридичної освіти. Лише після успішного зовнішнього оцінювання майбутній юрист зможе отримати диплом магістра.

Адміністрування цього іспиту автори проекту Концепції пропонують здійснювати спеціальній державній правничій екзаменаційній комісії, що формуватиметься як незалежний колегіальний орган. До її складу пропонується залучити представників правничих професій, Міністерства освіти і науки України та Міністерства юстиції України, а також представників академічного самоврядування правничих шкіл.

Круглий стіл було організовано Міністерством освіти і науки України спільно з Міністерством юстиції України та за підтримкою координатора проектів ОБСЄ в Україні і Проекту USAID «Справедливе правосуддя».

ЛІКВІДАЦІЯ ЮРИДИЧНОЇ ОСОБИ: АЛГОРИТМ ДІЙ

Із розвитком корпоративного права в Україні слово «ліквідація» все міцніше й міцніше входило у життя українського бізнесу. То що ж таке ліквідація юридичної особи?

Ліквідація юридичної особи за рішенням власника – це припинення її існування. Ліквідація можлива за рішенням власників юридичної особи або ж у примусовому порядку за рішенням суду.

У цій статті ми поговоримо про ліквідацію юридичної особи за рішенням власників, про те, які саме дії та в якому порядку необхідно виконати на прикладі ліквідації товариства з обмеженою відповідальністю.

Для початку ліквідації необхідно ухвалити рішення про припинення юридичної особи. Таке рішення ухвалюється на загальних зборах учасників товариства з обмеженою відповідальністю. Для того щоб загальні збори були повноважними, а рішення, ухвалені на таких зборах, не можна було оскаржити з причини відсутності необхідного кворуму, на таких зборах мають бути учасники, які сукупно володіють не менше ніж 50% голосів. Саме ж рішення про ліквідацію ухвалюється простою більшістю голосів із присутніх на зборах.

Рішення оформлюється протоколом загальних зборів учасників. Окрім рішення про припинення юридичної особи, у протоколі зазначаються такі дані: хто буде ліквідатором чи які особи ввійдуть до складу ліквідаційної комісії, визначені повноваження ліквідатора/ліквідаційної комісії, строки ліквідаційної процедури, строки для пред'явлення кредиторами своїх вимог, визначення місцезнаходження ліквідатора/ліквідаційної комісії та порядку проведення ліквідаційної процедури.

Із цим протоколом необхідно звернутися до державного реєстратора, який, зі свого боку, внесе запис до Єдиного державного реєстру юридичних осіб і фізичних осіб-підприємців про те, що юридична особа перебуває в процесі припинення. Ці відомості не пізніше наступного робочого дня будуть передані державним реєстратором до податкової інспекції, управління пенсійного фонду, а також до управління статистики. Після внесення запису відбувається публікація оголошення про ліквідацію юридичної особи у бюлетені державної реєстрації. Це оголошення публікується державним реєстратором.

Після звернення до державного реєстратора наступає найголовніший момент усієї ліквідаційної процедури – перевірка податкового органу. Важливість цього етапу полягає в тому, що без довідки про відсутність заборгованості зі сплати податків та інших обов'язкових платежів державний реєстратор не внесе запис до Єдиного державного реєстру юридичних осіб і фізичних осіб-підприємців про те, що юридична особа припинена. Складність цього етапу також у тому, що податкова не проводить перевірку у встановлені податковим кодексом України строки, чим тільки затягує ліквідаційну процедуру.

Так, відповідно до п. 82.2 ст. 82 Податкового кодексу України, документальна позапланова перевірка має бути проведена протягом:

– 15 робочих днів для великих платників податків (може бути продовжена на 10 робочих днів);

– 5 робочих днів для суб'єктів малого підприємництва (може бути продовжена на 2 робочі дні);

– 3 робочих днів для фізичних осіб-підприємців, які не мали найманих працівників, за умов, зазначених у абзацах третьому–восьмому п. 82.2 ст. 82 Податкового кодексу України;

– 10 робочих днів для інших платників податків (може бути продовжена на 5 робочих днів).

Однак на практиці податкова дуже рідко дотримується цих строків.

Одночасно з перевіркою податкової проводиться перевірка пенсійного фонду. З практики рекомендую звертатися до пенсійного фонду, коли перевірка податкової добігає кінця. Оскільки строк дії довідки пенсійного фонду становить лише місяць, і у разі якщо пенсійний фонд закінчив перевірку, а податкова ще ні, юридична особа може зіштовхнутись із ситуацією, коли доведеться робити нову довідку з пенсійного фонду.

Одночасно зі зверненням щодо проведення перевірки податковою необхідно звернутися до банку, в якому в юридичної особи що ліквідується, відкриті рахунки, та закрити їх. Залишається тільки один рахунок, який матиме статус ліквідаційного рахунку. Він закривається вже після проведення розрахунків із кредиторами.

Після закінчення строку для пред'явлення вимог кредиторів на основі акта інвентаризації майна та його оцінки, яка проводиться протягом строку для пред'явлення вимог кредиторів, проводиться розрахунок із кредиторами. Кредитори, вимоги яких не були визнані ліквідатором/ліквідаційною комісією, мають право звернутися до суду з відповідним позовом.

Після отримання довідок із податкової та пенсійного фонду необхідно вдруге звернутися до державного реєстратора для внесення запису про те, що юридична особа припинена і виключена з Єдиного державного реєстру юридичних осіб і фізичних осіб-підприємців.

Відповідно до ст. 17 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань», після закінчення процедури ліквідації, але не раніше закінчення строку заявлення вимог кредиторами, державному реєстраторові подаються такі документи:

1. Заява про державну реєстрацію припинення юридичної особи в результаті її ліквідації.

2. Довідка архівної установи про схвалення документів, які, відповідно до закону, підлягають достроковому зберіганню та здачі в архів (зокрема кадрові документи).

Отримавши вищезазначені документи, державний реєстратор вносить запис про виключення підприємства з Єдиного державного реєстру юридичних осіб і фізичних осіб-підприємців. Після чого юридична особа вважається ліквідованою.

Ігор ДІДЕНКО,
арбітражний керуючий,
партнер юридичної фірми
«Профіт-Консул»

ЧЕРЕЗ ПРОДАЖ ЧИ КУПІВЛЮ КВАРТИРИ СУБСИДІЇ ТАКИ ПОЗБАВЛЯТИМУТЬ, АЛЕ НЕ ОДРАЗУ

Продаж квартири чи будинку не входить у перелік критеріїв, які позбавляють права на отримання субсидії. Про факт продажу квартири громадяни не зобов'язані інформувати органи соціального захисту.

Відповідне роз'яснення надало Мінсоцполітики з приводу можливості обмеження для оформлення субсидії у разі одноразової покупки, що перевищує 50 тис. гривень, передає видання «Закон і Бізнес».

Водночас дохід від продажу квартири має бути задекларований наступного року. Він враховуватиметься під час розрахунку розміру субсидії на наступний період. У Міністерстві запевняють, якщо родина здійснила покупку, що перевищує 50 тис. грн. на момент отримання субсидії, безповоротну державну допомогу у сплаті житлово-комунальних послуг їй не припинять надавати.

Однак факт такої купівлі впливає на право на призначення субсидії на наступний термін.

На оформлення субсидії також не впливає вартість майна, отриманого у спадок або у подарунок. Цей дохід не включається до сукупного доходу сім'ї і не береться до уваги під час розрахунку розміру субсидії.

У Міністерстві також звертають увагу, що наявність у власності двох житлових приміщень, двох автомобілів також не впливає на право отримання субсидії. Береться до уваги офіційний дохід, який приносить це майно.

Якщо сім'я придбала квартиру в кредит, то при визначені її права на субсидію враховується сума першого внеску. Якщо ця сума перевищує 50 тис. гривень, субсидія може бути призначена за рішенням Комісії на підставі акта обстеження матеріально-побутових умов проживання.

Винятком також є і медичні послуги. Якщо людина оплатила операцію і сума перевищує 50 тис. грн. – це не позбавляє її права на субсидію.

Субсидія не призначається у випадку, якщо будь-хто із зареєстрованих у житловому приміщенні членів сім'ї протягом 12 місяців перед зверненням за призначенням житлової субсидії здійснив купівлю земельної ділянки, квартири (будинку), автомобіля, будівельних матеріалів або одноразово оплатив послуги з будівництва, ремонту квартири чи будинку, автомобіля на суму, яка перевищує 50 тис. гривень.

Адвокатське бюро «Срібна Земля»
НАДАННЯ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ
ФІЗИЧНИМ ТА ЮРИДИЧНИМ ОСОБАМ

ПРОЕКТ УМОВ ПРИЙОМУ ДО ВНЗ ВИНЕСЕНИЙ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

Міністерством освіти і науки розроблено та винесено для громадського обговорення проект Умов прийому на навчання до вищих навчальних закладів України в 2017 році.

Документ після його затвердження стане обов'язковим для вищих навчальних закладів незалежно від форм власності та підпорядкування, крім вищих військових навчальних закладів.

Передбачається, що громадяни України матимуть право безоплатно здобувати вищу освіту в державних і комунальних вищих навчальних закладах на конкурсній основі, якщо певний ступінь вищої освіти громадянин здобуває вперше за кошти державного або місцевого бюджету.

Максимальні та мінімальні обсяги державного замовлення будуть оголошені вишами одночасно з затвердженням правил прийому до навчального закладу.

У 2017 році реєстрація електронних кабінетів вступників і завантаження додатків до документів про повну загальну середню освіту вступників, які вступатимуть на перший курс бакалавра, розпочнеться 29 червня та закінчиться 29 липня.

Рейтинговий список вступників, які вступатимуть на основі сертифікатів ЗНО, творчих конкурсів і вступних іспитів, із зазначенням рекомендованих до зарахування абітурієнтів, формуватиметься на основі конкурсного бала за кожною конкурсною пропозицією згідно з виставленими вступниками пріоритетами і буде оприлюднений не пізніше за 12:00 5 серпня.

Вступники, які отримають рекомендації, повинні виконати вимоги до зарахування на місця за державним замовленням до 18:00 9 серпня, на місця за кошти фізичних та юридичних осіб – не пізніше 14 серпня.

Зарахування вступників за державним замовленням відбудеться не пізніше 12:00 10 серпня, а за рахунок цільових пільгових державних кредитів, за кошти фізичних та юридичних осіб – не пізніше 15 серпня.

Наступного року вступники зможуть подати не більше дев'яти заяв до вищих навчальних закладів на закриті та відкриті конкурсні пропозиції та не більше ніж із чотирьох спеціальностей. Подання заяв на небюджетні конкурсні пропозиції не обмежуватиметься.

Заява в електронній формі подаватиметься вступником шляхом заповнення електронної форми в режимі он-лайн.

Передбачається, що вступники матимуть право до моменту закінчення прийняття документів на навчання подати заяву в електронному вигляді про скасування поданої заяви, але без права подання нової заяви.

Для конкурсного відбору осіб, які на основі повної загальної середньої освіти вступатимуть на перший курс бакалавра або магістра медичного, фармацевтичного та ветеринарного спрямувань, зараховуватимуться бали сертифіката ЗНО з української мови та літератури (перший предмет), математики або історії України за вибором вищого навчального закладу (другий предмет) і загальноосвітнього предмета, з якого проводиться ЗНО (вищий навчальний заклад може передбачити право вступника на вибір із двох чи трьох предметів), або творчого конкурсу (третій предмет).

Вищі навчальні заклади у 2017 році зможуть самостійно визначати мінімальне значення кількості балів сертифікатів ЗНО, результатів вступних іспитів, творчих конкурсів, із якими абітурієнти допускатимуться до участі у конкурсі.

Проект Умов прийому на навчання також містить інші вимоги до проведення вступної кампанії у 2017 році. Громадське обговорення проекту документа триватиме до 30 вересня. Пропозиції та зауваження можна надсилати на електронну адресу: t_panchenko@mon.gov.ua.

БІЛЬШІСТЬ ВИПУСКНИКІВ НЕ ЗНАЄ, КИМ ХОЧЕ СТАТИ

У Міністерстві освіти і науки розповіли про профорієнтаційну програму для старшокласників «Абітурієнт», яка має допомогти учню обрати подальшу життєву траєкторію.

Зокрема, у МОН зазначають, що одним із найважливіших завдань сучасної освіти є підготовка учнівської молоді до професійного самовизначення. Нині випускникам шкіл важко визначитися з майбутньою професією.

«Необхідно розвивати профорієнтаційний напрямок роботи у школах і шукати інноваційні підходи розв'язання цього питання. Як свідчать соціологічні дослідження, 78% одинадцятикласників не знають, ким хочуть стати, а 91% громадян України працює не у тій сфері», – зазначив радник міністра освіти і науки Олександр Чубатенко.

Програма комплексної профорієнтаційної діагностики підлітків і старшокласників «Абітурієнт», яка розроблена компанією «Cleverdia», спрямована на виявлення професійних інтересів і схильностей учнів старших класів. Ця програма має допомогти їм свідомо визначити саме ту професію, в якій вони зможуть самореалізуватися та стати професіоналами найвищого рівня кваліфікації.

За словами розробника програми Наталії Бельської, в основу методики програми «Абітурієнт» покладено науково обґрунтований достовірний прогноз професійної успішності особистості за різними видами діяльності. Отримані дані не потребують додаткового аналізу та присутності психолога.

Системність підходу у визначенні профорієнтації учня реалізується через тристороннє дослідження особистості – з трьох психодіагностичних тестів, які досліджують:

1) інтереси, схильності, цінності;

2) рівень розумового розвитку (IQ), структуру здібностей, ступінь засвоєння шкільної навчальної програми;

3) персональні особливості, характер.

За результатами опитувань, які проводила компанія «Cleverdia» серед українських школярів, близько 38% учнів у старших класах уже визначилися з обранням професії, 24% – не знають, ким стати, і 38% – вагаються між декількома варіантами. При цьому половина старшокласників вважає, що знає особливості професії, яку планує обрати, але більшість хоче знати ґрунтовніше і вважає важливою будь-яку додаткову інформацію.

Понад 80% учнів старшої школи вважають для себе найкращою професією ту, до якої у них є здібності, та хочуть дізнатися, які саме здібності допоможуть їм стати успішними у роботі і яка саме робота максимально їм підходить.

Тому основними завданнями профорієнтації, на думку розробників програми «Абітурієнт», є проведення діагностики (виявлення схильностей, інтересів і здібностей дитини до різноманітних видів професійної діяльності), складання прогнозу (визначення ступеня успішності дитини в тих або інших видах професій ще до етапу включення її в професійну діяльність) і надання допомоги у створенні «власного проекту» (тобто в плануванні дитиною свого трудового шляху, побудові кар'єри, духовному розвитку особистості та реалізації творчих ресурсів).

Планується, що протягом вересня–жовтня в апробації програми «Абітурієнт» за власним бажанням зможуть узяти участь учні 11-х класів 12 загальноосвітніх навчальних закладів м. Києва та Київської області, а також ЗНЗ м. Черкаси.

«Результати апробації будуть проаналізовані та винесені на розгляд Науково-методичної ради з питань освіти Міністерства для ухвалення рішення щодо подальшого застосування програми «Абітурієнт» у загальноосвітніх навчальних закладах України», – повідомив директор Департаменту загальної середньої та дошкільної освіти МОН Юрій Кононенко.

УРЯД ПІДВИЩУЄ ФІНАНСУВАННЯ ОСВІТИ НА 21 млрд.

Прем'єр-міністр Володимир Гройсман під час позачергового засідання уряду для розгляду проекту закону про Державний бюджет представив основні макроекономічні показники бюджету на 2017 рік.

Зокрема, уряд передбачає збільшення бюджету України у 2017 році до майже 876 млрд. грн., що більше за показник 2016 року на 16,9%.

Фінансування освіти наступного року планується підвищити на 21,1 млрд.

Передбачено також збільшення заробітної плати педагогічних працівників загальноосвітніх навчальних закладів у середньому більше ніж на 1400 грн.

Загальний обсяг видатків на стипендії збільшено на 576 млн. грн.: 2017 року передбачено 5,816 млрд. грн., порівняно з 5,24 млрд. грн. у 2016-му.

УСІ ВИПУСКНИКИ-ЮРИСТИ СКЛАДАТИМУТЬ ЗНО

У Києві відбулася презентація Концепції вдосконалення юридичної освіти, яка передбачає введення єдиного кваліфікаційного іспиту для всіх правників.

«Тепер ми повинні налагодити нормальне життя нашої країни. Це можливо тільки тоді, коли в нас буде справедливе правосуддя і буде дійсно забезпечено верховенство права. Якщо визначати пріоритети – це одне з першорядних завдань, і його неможливо здійснити без нової якості правничої освіти», – наголосила міністр освіти і науки Лілія Гриневич.

Концепція вдосконалення юридичної освіти містить низку запропонованих нововведень, зокрема запровадження єдиного кваліфікаційного іспиту для всіх здобувачів юридичної освіти. Передбачається, що лише після успішного зовнішнього оцінювання майбутній юрист зможе отримати диплом магістра.

Адміністрування цього іспиту автори проекту Концепції пропонують здійснювати спеціальній державній правничій екзаменаційній комісії, що формуватиметься як незалежний колегіальний орган. До її складу пропонується залучити представників правничих професій, Міністерства освіти і науки та Міністерства юстиції, а також представників академічного самоврядування правничих шкіл.

Концепція також містить вимогу до університетів із обмеження методики «постатейного відтворення нормативно-правових актів як такої, що негативно впливає на набуття студентами правничих аналітичних навичок».

Окремо в тексті проекту Концепції підкреслено важливість практичної підготовки студента. Зазначається, що навіть поза практикою – безпосередньо в навчальний процес – потрібно максимально вводити практичні завдання.

ДИРЕКТОР ДЕПАРТАМЕНТУ В СПРАВАХ РЕЛІГІЙ І НАЦІОНАЛЬНОСТЕЙ МІНКУЛЬТУРИ УКРАЇНИ ВІДВІДАВ КОНСИСТОРІЮ КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ ТА УКРАЇНСЬКУ БОГОСЛОВСЬКУ АКАДЕМІЮ В УЖГОРОДІ

14 вересня до Консисторії Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви та Української богословської академії Карпатського університету в Ужгороді з коротким робочим візитом завітав директор Департаменту у справах релігій та національностей Міністерства культури України Андрій Юраш, якого супроводжував начальник відділу у справах національностей і релігій Закарпатської обласної державної адміністрації Анатолій Салай.

Під час візиту високі гості провели зустріч із Преосвященнійшим Віктором Бедь, єпископом Мукачівським та Карпатським, керуючим Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, ректором Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, представниками духовенства і клиру – співробітниками Консисторії єпархії, а також із представниками студентів-богословів академії.

У своєму вітальному слові Андрій Юраш подякував за можливість побачитися і поспілкуватися та глибше зрозуміти життя і проблеми, які турбують представників релігійних громад Карпатської єпархії УАПЦ та студентів академії, адже безпосереднє спілкування є надзвичайно важливим. Бо очі людини – це дзеркало душі. «Українська богословська академія та Карпатська єпархія Української Автокефальної Православної Церкви під керівництвом єпископа Віктора Бедь без жодних перебільшень відіграють важливу роль у духовному, освітньому, науковому і суспільному житті нашого сьогодення, тому ви маєте більше можливостей, водночас і багато викликів. Українська Церква потребує та вимагає, щоб сьогодні священнослужитель був максимально освіченим. Україна нині потребує і накопичує цей потенціал, і тому середовище Української богословської академії – це середовище, яке може дати цей імпульс... Перевага цього середовища в тому, що тут є поєднання двох джерел: по-перше, це «повноводна ріка» богословської думки, а по-друге, це весь комплекс світських, гуманітарних та суспільних наук. Це є те гуманітарне класичне середовище, без якого навряд чи можливий розвиток богослов'я, тому що богослов'я на сьогодні в якомусь ізольованому середньовіковому стані, що заважає діяти та розвиватися», – зазначив пан Юраш.

До учасників зустрічі звернувся також і начальник відділу у справах національностей і релігій Закарпатської ОДА Анатолій Салай, який зазначив, наразі в Україні говорять про необхідність об'єднання усіх Православних Церков в єдину Помісну Автокефальну Українську Православну Церкву, але для цього потрібно не тільки розмови, а й дії. Пан Анатолій звернув увагу на те, що на Закарпатті авангардом об'єднавчих процесів є Карпатська єпархія Української Автокефальної Православної Церкви на чолі з керуючим єпископом Мукачівським і Карпатським Віктором Бедь, який у цьому напрямку здійснює велику роботу.

У ході зустрічі сторони обговорили низку важливих питань: про пошук шляхів із подолання розділення українських православних, про недопущення порушень конституційних гарантій та Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації», зокрема щодо Української Автокефальної Православної Церкви, про розвиток української богословської освіти та науки, про необхідність поглиблення співпраці між органами державної влади та церквами з метою консолідації українського суспільства та інші.

Директор Департаменту у справах релігій та національностей Мінкультури України Андрій Юраш відповів також на низку запитань, які лунали від присутніх.

Владика Віктор подякував гостям за відвідання Консисторії та академії, подарував пану Андрію кодифіковане видання «Служебника» в двох томах (українською та церковнослов'янською мовами, підготовлене та видане науковцями-богословами академії), низку друкованих видань академії з історії церковного будівництва в Україні, з історії апостольського походження та розвитку Української Автокефальної Православної Церкви та ікону Афонської Пресвятої Богородиці, яку нещодавно привіз зі Святого Афону (Греція). Відповідні друковані видання та ікона апостола українського Андрія Первозваного були також подаровані й пану Анатолію.

Відтак гості відвідали Кафедральний храм Карпатської єпархії на честь апостола Українського Андрія Первозваного в м. Ужгороді.

НА ЗАКАРПАТТІ ВЧИТЕЛІ ТА ДУХОВЕНСТВО ПОДІЛИЛИСЯ ДОСВІДОМ, ПРОБЛЕМАМИ Й ПЕРСПЕКТИВАМИ ВИКЛАДАННЯ ХРИСТИЯНСЬКОЇ ЕТИКИ В ШКОЛАХ

15 вересня в Будинку вчителя у м. Ужгороді відбувся XII Обласний науково-методичний семінар «Християнська етика: досвід, проблеми, перспективи».

Організаторами семінару виступили Департамент освіти і науки Закарпатської обласної державної адміністрації, Закарпатський інститут післядипломної педагогічної освіти, Карпатський університет імені Августина Волошина та Українська богословська академія, Інститут еколого-релігійних студій ДВНЗ «Ужгородський національний університет» і Центр національних меншин Закарпатської обласної державної адміністрації.

Участь у семінарі, крім представників установ-організаторів, узяли вчителі християнської етики, музичного мистецтва, педагоги-організатори загальноосвітніх шкіл області, представники духовенства Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви та Мукачівської греко-католицької єпархії.

Модератор семінару – Марія Баяновська, завідувач кафедри суспільно-гуманітарної та етико-естетичної освіти Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти, кандидат педагогічних наук, доктор філософії, доцент, член-кореспондент Міжнародної академії богословських наук.

Після співу «Отче наш» і «Боже Великий, Єдиний, нам Україну храни...», до учасників науково-методичного зібрання звернувся Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією, голова Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви, який молитовно благословив початок роботи семінару.

Відтак із вітальними словами виступили Тетяна Палько, директор Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти, кандидат психологічних наук, і Марія Гаврилешко, директор Центру національних меншин Закарпатської обласної державної адміністрації.

Із доповідями на семінарі виступили:

– Анатолій Салай, начальник відділу національностей і релігій Закарпатської обласної державної адміністрації, – «Релігійні організації на Закарпатті у XX столітті: посилення інституційного механізму регулювання міжрелігійних відносин»;

– Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією, голова Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, президент Міжнародної академії богословських наук, доктор богословських наук, доктор юридичних наук, професор, академік, – «Становлення та розвиток богословської освіти в Україні»;

– Марія Баяновська, завідувач кафедри суспільно-гуманітарної та етико-естетичної освіти Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти, кандидат педагогічних наук, доктор філософії, доцент, член-кореспондент Міжнародної академії богословських наук, – «Духовність у структурі ціннісних орієнтацій людини»;

– священик Павло Фіцай, заступник голови комісії у справах молоді Мукачівської греко-католицької єпархії, ліцензіат, – «Молодь і Церква у III тисячолітті»;

– Марія Жабляк, методист кабінету координаційно-методичної діяльності Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти, директор Інституту церковного хорового співу Української богословської академії Карпатського університету, – «Вивчення духовних творів у загальноосвітніх навчальних закладах» та інші.

Під час проведення семінару було розгорнуто тематичну виставку методичних матеріалів, навчальних посібників і спеціальної літератури.

Прес-служба КаУ та УБА

Сторінка підготовлена прес-службою Карпатської єпархії УАПЦ

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА ЗАСТУПНИКОМ ГОЛОВИ СОЙМУ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ ФЕДОРОМ РЕВАЄМ ДО 126-річчя З РОКУ НАРОДЖЕННЯ

14 вересня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді, відслужив вечірню заупокійну Літію за українським патріотом, політичним і державним діячем Підкарпатської Русі (1907–1938) та Карпатської України (1938–1944), головою Українського Національного Об'єднання (1939–1944), журналістом, послом (народним депутатом) і заступником голови Сойму Карпатської України (1939–1944), політично репресованим угорським (1939–1944) і комуністично-радянським (1944–1945) окупаційними режимами, закатованим до смерті в комуністично-радянській в'язниці часів СРСР в м. Єнакієве (1945), борцем за національну і державну незалежність України Федором Івановичем Реваєм (1890, с. Мирча, Унгський комітат, Закарпаття під окупацією Австро-Угорської імперії та Угорського королівства, на сьогодні Великоберезнянський район, Закарпатська область, Україна – 1945, Єнакієво, Сталінська область, УРСР під окупацією СРСР, на сьогодні Донецька область, Україна) до 126-річчя з року його народження.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх провин, допущених небіжчиком із власної волі чи з примусу, дарування його душів вічного спокою та життя у піднебессі.

Прес-служба КаУ та УБА

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА УКРАЇНСЬКИМ ПАТРІОТОМ ЄВГЕНОМ СТАХОВИМ ДО 98-річчя З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ

15 вересня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді, відслужив вечірню заупокійну Літію за українським патріотом, бійцем Карпатської Січі часів Карпатської України (Закарпаття) (1938–1939), організатором і керівником Організації українських націоналістів (ОУН) у Східній Україні у роки Другої світової війни (1941–1943), одним зі співзасновників Української Головної Визвольної Ради, багатопартійного парламенту й уряду воюючої України (УГВР) (1944) та головою УГВР у США (1949), політично переслідуваним угорським (1939–1944) та комуністично-радянським (1944–1991) окупаційними режимами, незломним борцем за національну і державну незалежність України Євгеном Павловичем Стаховим (15.09.1918, Перемишль, Галичина, Західноукраїнські землі під окупацією Австро-Угорської імперії та Польщі, на сьогодні Польща – 26.01.2014, Нью-Йорк, США) до 98-річчя з дня його народження.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх провин, допущених небіжчиком із власної волі чи з примусу, дарування його душі вічного спокою і життя у піднебессі.

РІЗДВО БОГОМАТЕРІ – ЦЕ ПОЧАТОК БОГОВТІЛЕННЯ І НАШОГО СПАСІННЯ

Різдво Пресвятої Богородиці – християнське свято, яке в Православній Церкві належить до числа Богородичних дванадесятих свят, із нього починається річне коло церковних свят, та святкується воно 21 вересн як день всесвітньої радості.

Преблагословенна Діва Марія народилася на рубежі Старого і Нового Завітів і була покликана від віку Божественним Промислом послужити таємниці втілення Бога Слова – стати Матір'ю Спасителя світу, Господа нашого Ісуса Христа.

Віруючі люди по всій землі гідно шанують піснями і хвалами Ту, Котра розсіяла у світі пітьму безблагодатності і принесла людству спасіння від вічної смерті.

Згідно з церковним переказом, який ґрунтується на апокрифічному Протоєвангелії Іакова, Пресвята Діва народилась у галилейському місті Назареті від праведних батьків Іоакима та Анни. Св. Єпіфаній говорить: «Іоаким — значить приготування для Господа, тобто від Іоакима приготувався храм Господа – Пресвятая Діва Марія; Анна — благодать, тому що Іоаким і Анна одержали благодать через зачаття від них благословенної Діви». По батькові Діва Марія походить із царського роду, по матері — від архієрейського, і таким чином вона увінчана славою і честю.

Батьки Діви Марії дожили до глибокої старості, але не мали дітей. Вони часто молилися Богові і просили про дитя. І при цьому дали обітницю: якщо в них народиться дитина, вони посвятять її на служіння Богові.

Зрештою бажання Іоакима та Анни здійснилося. У них народилась дочка Марія. Так назвав її ангел, який сповістив про народження. «Марія, або Маріам, — говорить св. Єпіфаній, — означає володарка і надія. Бо вона мала народити Господа, який є сподівання народів».

На спомин про Різдво Пресвятої Богородиці з давніх-давен, зокрема з IV ст., коли рівноапостольна княгиня Ольга збудувала храм на честь народження Матері Божої, встановлено церквою свято.

Святкуючи Різдво Пресвятої Богородиці, Церква і священики прославляють благодатне єднання Бога з людьми в образі Діви, народженої з благословення Божого. «Величаємо Тебе, Пресвята Діво, і шануємо Твоїх родителів, і всехвально славимо народження Твоє», — співаємо величальну пісню Богородиці.

Євангеліє оповідає про зустріч Діви Марії після благовіщення з праведною Єлизаветою, у якої заворушилась дитина (Іван Хреститель) в утробі. І Єлизавета, сповнившись Духом Святим, пророкувала: «Благословенна ти між жонами і благословен плід утроби Твоєї!», а Марія промовила: «Величає душа моя Господа, і зрадів дух мій у Бозі, Спасі моїм, бо зглянувся на смирення раби своєї, ось бо віднині ублажатимуть мене всі роди, бо вчинив мені велич Всемогутній, і святе ім'я Його» (Лк. 4, 39–49).

Про ублажання Богородиці засвідчує Євангеліє: «Одного разу прийшов Ісус до одного села; тут жінка на ім'я Марфа прийняла Його у свій дім. У неї була сестра, що звалася Марією, котра сіла біля ніг Ісуса і слухала Слово Його. Марфа ж клопоталася про велике частування і, підійшовши, сказала: «Господи, чи тобі байдуже, що сестра моя покинула мене одну слугувати? Скажи їй, щоб допомогла мені». Ісус же сказав їй у відповідь: «Марфо! Марфо! Ти турбуєшся і клопочешся про багато що. А потрібне ж тільки одне; Марія ж благу обрала частку, яка не відніметься від неї». Коли ж Він це говорив, одна жінка з натовпу, піднісши голос, сказала Йому: «Блаженна утроба, що носила Тебе, і груди, що годували Тебе!» А Він сказав: «Блаженні ті, що слухають Слово Боже і виконують Його» (Лк. 54, 38–42; 11, 27–28).

Різдво Богоматері – це початок неосяжної для людського розуму таємниці боговтілення і нашого спасіння. Бог подарував світові особу, перед Якою схиляється безліч людей, підноситься безліч молитов, перед Якою виливаються ріки людських сліз. Зміст усього її життя – прославляти Бога за мудрість творіння, за Його промисел, за любов і милосердя. І це попри скорботи та страждання, якими переповнювалось її материнське серце біля розіп'ятого Сина.

Вона бачила людські слабкості й пороки. Вона бачить їх і нині, і по-материнськи вболіває серцем, проте залишається на висоті споглядання вищої небесної святості, і дух її завжди радіє у Бозі Спасителі, який приніс себе в жертву заради спасіння усього людства. У цій Богородичній радості – джерело благодатного впливу Божої Матері на серця віруючих, які підносять до неї свої молитви. Дійсно, чимало людей, які з вірою благають її материнської домоги, одержують зцілення і розраду.

За прикладом Богоматері християнин повинен завжди величати Бога і радіти у Бозі. У цій радості не може бути місця для скорботи, смутку чи відчаю, самотності або відчуженості. Усіх любить Господь, і за всіх безнастанно просить Його Пречиста Матір.

Як часто в житті ми відчуваємо прагнення чистоти, оновлення та радості. І як часто наша негідність, наші гріхи закривають світло радості та слави Божої. У день Різдва Владичиці нашої Богородиці звернімось до Неї і просімо про допомогу в перемаганні гріхів і всякої нечистоти, щоб ми чистим серцем славити Бога і радіти у Ньому. Хто звертається до Неї з вірою і надією, не залишиться безутішним і непочутим, Їй дана благодать молитися за нас і допомагати нам.

Сторінка підготовлена прес-службою Карпатської єпархії УАПЦ

ВЕДИ НАС ДО БОГА

Матінко Божа, до Тебе йдемо ми
Святої напитись води,
Веди нас до Бога, до Господа Бога,
Веди нас до Нього, веди.

Матінко-зоре, втопи наше горе
У ріках живої води.
В молитві до Бога – Вкраїні дорога,
Веди нас до Нього, веди.

Без Господа Бога Донбас весь палає
У полум'ї лютих незгод.
Молімось до Бога, благаймо всі Бога –
Лиш Він захистить наш народ.

Благаймо за гори, молімось за море,
Просімо за села й міста,
Звертаймось до Бога, молімось до Бога –
Без Нього життя нам нема.

Просімо, щоб діти навчались молитви
І Слово щоб чули, і дзвін,
Молімось до Бога, благаймо всі Бога,
Бо Сонце любові – це Він.

Матінко миру, прийми любов щиру,
Прийми наші мольби і спів,
Просімо у Бога, молімось до Бога
За донечок і за синів.

Молися, о Мати, продовжуй благати
За людства усіх діточок,
З гаїв солов'їних несемо Тобі ми
Букети живих квіточок.

До Божого храму ведуть всі дороги,
Господні там дзвони гудуть,
До Божого храму, Господнього храму
Нехай всі народи ідуть.

Василь ЩОМАК

ОГОЛОШЕННЯ

Терміново здається двокімнатна квартира з євроремонтом у центрі міста. Розглядаються варіанти короткострокової (130 грн./доба) та довгострокової (2000 грн./міс + комунальні послуги) оренди. Є вся необхідна побутова техніка, кабельне телебачення й Інтернет.
Андрій (050) 372-61-43 (цілодобово)

Шановні читачі!
Редакція приймає для друку на шпальтах нашої газети ***рекламу, оголошення,*** а також ***вітальні слова*** на адресу близьких і рідних вам людей.
За детальною інформацією звертайтеся на адресу: вул. Гойди, 4, 4-й поверх, кабінет **403** (Карпатський університет імені Августина Волошина) або телефонуйте: **066-53-38-745** (Станіслав) у будні **(9:00 – 17:00)**.

ПРОГРАМА ВІДЗНАЧЕННЯ ДНЯ УЖГОРОДА

23 вересня

10.00 – Офіційне відкриття відреставрованої пам'ятки архітектури «Совине гніздо», XV Міжнародної туристичної виставки-ярмарку «Тур'євроцентр – Закарпаття-2016», вул. Ф. Ракоці, 2.

13.00 – Виставка дитячої творчості «СмачноФест. Їж. Твори. Дивуй» (композиції з осінніх овочів та фруктів на основі мистецтва «карвінг»), сквер на пл. Ш. Петефі.

17.00 – Кубок мера Ужгорода з футболу (збірна команда депутатів усіх рівнів Закарпатської області проти збірної команди аматорів м. Ужгорода), стадіон «Автомобіліст».

18.30 – «Night Ride», «Звірячий заїзд», збір на пл. Народній.

19.00 – «Ужгород – моє місто». Концерт гуртів «Відповідь ТО ВЕ...» та «Антитіла», Амфітеатр, вул. Орлина, 13.

23–25 вересня

11.00 – Міжнародні змагання з волейболу, СК «Юність».

11.00 – Міні-фестиваль від культурно-кулінарного об'єднання, наб. Незалежності.

24 вересня

10.00 – XV Міжнародна туристична виставка-ярмарок «Тур'євроцентр – Закарпаття-2016», «Совине гніздо», вул. Ф. Ракоці, 2.

10.00 – Сільськогосподарський ярмарок «Золота осінь», вул. Л. Толстого.

10.00 – Культурно-мистецький захід «Унгвартсайл», Закарпатський обласний художній музей імені Йосипа Бокшая, вул. Жупанатська, 3.

11.00 – Хореографічний флешмоб «Діти мають посміхатись», пл. Театральна.

11.00 – Виставка квітів «Квіткова феєрія дитячих мрій», Альпінарій.

11.05 – Відкриття фестивалю «Most City Fest», пл. Театральна.

12.00 – Фінал міського спортивно-розважального конкурсу «Тато, мама, я – спортивна сім'я», парк культури та відпочинку «Підзамковий».

15.00 – Урочисте міське віче. Вручення нагород лауреатам Почесної відзнаки та Почесної грамоти Ужгородської міської ради, Закарпатська обласна філармонія.

17.00 – Музичний флешмоб від оркестру ГУНП в Закарпатській області за окремим маршрутом.

18.00 – Святковий концерт до Дня міста за участі народного артиста України Василя Зінкевича, студії сучасного танцю «Blitz», оркестру радості «Ватага», рок-гурту «Триставісім», гурту «Rock-H», пл. Ш. Петефі.

25 вересня

10.00 – Святкова літургія в Горянській ротонді, мкр-н Гориани, пров. Музейний, 6.

10.00 – Сільськогосподарський ярмарок «Золота осінь», вул. Л. Толстого.

10.00 – Обласний турнір із великого тенісу, присвячений Дню міста, стадіон «Авангард».

11.00 – «Most City Fest», пл. Театральна – пл. Фенцика.

12.00 – «Sport Town» – фестиваль здорового життя (функціональний тренінг, крос-фіт, слек-лайн, «Карпатський ведмідь», студія «Казка»), пл. Театральна.

13.00 – Розважально-пізнавальне свято «Тобі, рідний Ужгороде, честь і любов», Міська бібліотека для дітей, пл. Б. Хмельницького, 3.

18.00 – Концерт до Дня міста – День гостей за участі гуртів «Ray Band», «Sun Groove», «Epolets», пл. Ш. Петефі.

21.00 – Fireshow від театру вогню «FireLife», пл. Ш. Петефі.

Шеф-редактор
Віктор БЕДЬ
Головний редактор
Анатолій КОСТЮХ
Літредактори
Марина ГАЗА,
Наталка ГУМЕН-БІЛАНИЧ
Редактори відділів:
Станіслав ДАНКО
Орест ДІДУХ
Ігор КОВАЛЬЧУК
Олексій ПАЙДА
Олексій ШАФРАНЬОШ
Катерина ЧОМБОКОШ
Верстка
Ігор ТОКАЧ
ЗАСНОВНИК
ПП «Адвокатське бюро «Срібна Земля»
ВИДАВЕЦЬ
Християнсько-народна спілка Закарпаття,
Ідентифікаційний код 20444130.
Номер зверстано в інформаційному медіа-центрі Карпатського університету ім. А.Волошина.
Друк: Відділ оперативного видавництвом "А-прінт" ТОВ "ДМ". м. Тернопіль, вул. Текстильна, 28. тел.: 52 27 37, моб. тел: (067) 350 17 94. a-print.com.ua
РЕДАКЦІЯ
Ужгород, вул. Гойди, 4
e-mail: txt_SZ@ukr.net
архів в Інтернеті: www.sribnazemlja.narod.ru
сайт: www.sz.uz.ua
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації – серія КВ № 5468 від 11.09.2001 р.
Передплатний індекс – 61159.
Умовний друк. А3 арк. 12.
Тираж – 2500
Номер замовлення: 398
Виходить один раз на тиждень.
Розповсюдження: Закарпатська область
Редакція залишає за собою право на публікацію та редагування матеріалів, якщо не погоджується з ними. Відповідає не переслідує дрібних інстенцій. Редакція не завжди поділяє думку автора. При передруку посилання на «Срібну Землю» обов'язкове.

ВІТАЄМО

25 вересня святкуватиме День народження завідувач канцелярії, прес-секретар ***Катерина Олександрівна Чомбокош***. Із цієї нагоди колектив Карпатського університету ім. Августина Волошина вітає такими рядками:

Бажаємо пісень, що лиш весна співає,
І музики, що награють ліси.
І квітів тих, що раз лиш розквітають,
І повні пригорщі любові та краси.
Хай квітнуть дні яскравим цвітом
І будуть в них сердечність і тепло.
Щоб у житті було чому радіти,
А смутку у душі ніколи не було!

АФОРИЗМИ

• Людина не може відпочивати від життя.

• Людина збільшує своє щастя настільки, наскільки обдаровує щастям інших.

• Людина стає мудрішою не силою, а читанням.

• Чим сильнішою є боязнь вікових змін, тим швидше вони настають.

• Честь не можна відібрати – її можна втратити.

• Чиновники усього світу радо користуються правилом трьох «Від...»: відписати, відмовчуватися, відмовити.

• Щоб життя не здавалося нестерпним, варто привчити себе до двох речей: до ран, яких завдає час, і до несправедливостей, які чинять люди.

• Щоб навчитися цінувати хвилини, потрібні роки.

• Щоб дійти до великого, треба починати з маленького.

(Із книжки Йосипа ГАНИЧА «Фрази з вулиці»)

УКРАЇНСЬКА БОГОСЛОВСЬКА АКАДЕМІЯ
Карпатського університету
(вищий православний духовно-богословський навчальний заклад)

Підготовка бакалаврів і магістрів за спеціальностями:
– **Богослов'я (священнослужитель; християнський місіонер);**
– **Теологія (християнський педагог);**
– **Регент церковного хору;**
– **Вищі курси дяків;**
– **Військове капеланство (додаткова спеціалізація).**

Ужгородський богословський коледж
Підготовка молодших спеціалістів
(на базі 9 класів) за спеціальностями:
– **Катехізатор із православного богослов'я, дяк**
(із одночасним здобуттям другої вищої освіти за спеціальностями:
– **Правознавство;**
– **Фінанси і кредит).**

(Студенти академії при здобутті вищої духовної освіти одночасно здобувають і вищу світську освіту)
ПРИ УНІВЕРСИТЕТІ ТА АКАДЕМІЇ ДІЄ АСПІРАНТУРА І ДОКТОРАНТУРА
м. Ужгород, вул. Гойди, 4; тел.: + 38 099 358 33 77; (0312) 61 20 08; 61 29 45; www.kau.com.ua; www.uuba.org.ua

«Великі Господні діла, – вони пожадані для всіх, хто їх любить» (Пс. 111, 2).

Срібна земля

ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСНА ГАЗЕТА

www.sz.uz.ua

№27 (996) від 29 вересня 2016 року / ВИХОДИТЬ ЩОТИЖНЯ

ЧИТАЙТЕ НАС НА САЙТІ: http://sz.uz.ua

ЗАКОРІНЕНИЙ В ІСТОРІЮ НАРОДУ СРІБНОЇ ЗЕМЛІ

Михайло Белень належить до тієї унікальної когорти митців, які осмислюють і відтворюють життя у багатьох вимірах й аспектах. Колись, ще в молоді роки, я познайомився з ним як із талановитим скульптором, художником – графіком, живописцем. До нього приходив зі своїми роботами тоді ще зовсім юний Дмитро Кремінь. І яке було приємне здивування, що нас об'єднує і літературне слово! У майстерні Михайла коло мольберта чи біля станка скульптора я завжди бачив записник, у якому він занотовував думки-роздуми, поетичні рядки, що зринали експромтом в процесі праці художника, скульптора. Мабуть, у цьому він брав приклад із молодого Шевченка. Адже саме в такому синтезі народжувався «Кобзар»...

Стор.: 6–7

СЕСІЯ ОБЛАСНОЇ РАДИ: «СЛОВАЦЬКЕ» АВТО – ДЛЯ НАЧАЛЬНИКА ПОЛІЦІЇ, «АФРИКАНСЬКА ЧУМА» ТА СПЕЦІАЛЬНА ЕКОНОМІЧНА ЗОНА – ДЛЯ «ЗЕМЛІ, НАБЛИЖЕНОЇ ДО НЕБА»

У четвер, 22 вересня, відбулося друге пленарне засідання четвертої сесії Закарпатської обласної ради VII скликання. На сесії розглядали чимало питань, проте хочеться зупинитися на найбільш вартісних увазі читачів. У цій статті ми спробуємо такі проаналізувати та зрозуміти, що все ж таки роблять депутати на цих сесіях і чи є від них якась користь узагалі.

Стор.: 2

АКТУАЛЬНО

МЕТОДИ ПОШИРЕННЯ «РУСНОГО МИРА» – ВБИВСТВО МІСЦЕВИХ МЕШКАНЦІВ ТА ЗНИЩЕННЯ ГУМАНІТАРНИХ КОНВОЇВ

Стор.: 3

КУЛЬТУРА

ВІДТВОРЕННЯ НАРОДНИХ ПОНЯТЬ ПРО КРАСУ

Стор.: 4

НАШІ

Іван Франко

УКРАДЕНЕ щастя

НОВЕ ЖИТТЯ «УКРАДЕНОГО ЩАСТЯ»

Стор.: 5

НАШ КАЛЕНДАР

29 вересня – День пам'яті жертв Бабиного Яру;

30 вересня – Всеукраїнський день бібліотек; День усиновлення; Міжнародний день перекладача;

1 жовтня – Міжнародний день музики; Міжнародний день людей похилого віку; День ветерана;

2 жовтня – Міжнародний день боротьби проти насилля; День працівників освіти;

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

29 вересня 1866 р. – народився Михайло Сергійович Грушевський, політичний діяч, видатний український історик;

30 вересня 1841 р. – народився Михайло Петрович Драгоманов, український учений і критик, публіцист, історик, фольклорист, громадський діяч.

НОВИНИ ЮРИСПРУДЕНЦІЇ

ПОБІЗМ ЗАКОНОДАВЧО ВРЕГУЛЮЮТЬ?

Стор.: 8

ОСВІТА

ВИПУСКНИКИ ДУХОВНИХ СЕМІНАРІЙ, АКАДЕМІЙ ТА УНІВЕРСИТЕТІВ ПРИРІВНЯНІ ДО СПЕЦІАЛІСТІВ ТА МАГІСТРІВ, А ВИПУСКНИКИ КАНДИДАТИ БОГОСЛОВ'Я ТА ДОКТОРИ БОГОСЛОВ'Я МОЖУТЬ ВИЗНАВАТИСЯ КАНДИДАТАМИ НАУК ІЗ БОГОСЛОВ'Я

Стор.: 9

ДУХОВНІСТЬ

ВІДБУЛИСЯ ПЕРШІ ПАТРІАРШІ ЧИТАННЯ УЛІЦ, ПРИУРОЧЕНІ ДО 100-РІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ СВЯТІЙШОГО ПАТРІАРХА ДИМИТРІЯ ПРЕМЕНА

Стор.: 10

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС: 61159

РЕКОМЕНДОВАНА ЦІНА 2.00 грн.

СОЛЯНІ ШАХТИ В СОЛОТВИНІ ДОСЛІДЖУЄ ЕКСПЕРТНА КОМІСІЯ З ЄС

Уже декілька днів на Тячівщині працює експертна комісія Європейського Союзу, яка проводить дослідження у селищі Солотвино.

У складі групи 16 осіб: науковці, гідрогеологи, інженери шахт та цивільної безпеки, експерти видобувної промисловості, оцінки ризику, планування регіонального розвитку та ін.

Команду сформовано з представників багатьох країн Європи – Угорщини, Франції, Словаччини, Греції, Нідерландів, Великобританії. Участь у дослідженні беруть і українські науковці, які вже вивчали карстові процеси у Солотвині, зокрема доктор геолого-мінералогічних наук Дмитро Хрущов, науковець Академії гірничих наук України (м. Львів) Анатолій Гайдін.

Минулої п'ятниці учасники проекту провели прес-конференцію для регіональних ЗМІ, де розповіли про мету свого перебування у Солотвині. А також ознайомили з умовами праці та основними заходами, що їх здійснюють на цій території. До речі, всі необхідні матеріали, апаратуру та технічні засоби експерти привезли з собою та розмістили їх у спалеоцентрі. Журналісти побували у робочих кабінетах та під час відбору проб води – на одному з утворених озер Солотвина. Слід відмітити, що обладнання у них надсучасне, зокрема комп'ютери та гідрологічна станція.

Участь у цій зустрічі також взяли представники влади, зокрема заступник голови Тячівської райдержадміністрації Віктор Погар, заступник директора Департаменту аграрної політики та продовольства України Володимир Пугачов, Солотвинський селищний голова Юрій Ухаль, директор державного підприємства «Виробнича дирекція з ліквідації Солотвинського солерудника» Олександр Пошту, а також перекладач, директор КП «Агенція регіонального розвитку Тячівського району» Олеся Рибар.

Як наголошувалося, мета цієї місії полягає в тому, щоб провести оцінку ризику та загрози соляних шахт та території навколо. На сьогодні гідрологічні та технічні умови родовищ мінеральної солі є дійсно критичними. В останні роки навколо покинутих шахт утворилося багато карстових та підземних печер, куди стікають поверхневі води. На сьогодні встановлено 24 карстові печери, найбільша з яких знаходиться на відстані 120 метрів від території шахти.

Інтенсивний розвиток екзогенних геологічних процесів (утворення карстів) не зупиняється, і це загрожує не лише населенню Солотвина, а й тягне за собою порушенням екологічної безпеки сусідніх країн. Адже, окрім активних карстоутворень, існує ймовірність потрапляння солоної мінералізованої води у річку Тису, що може спричинити загибель прісноводних організмів та вплине на її прибережні смуги. Не варто забувати, що Тиса є лівою й найбільшою притокою Дунаю, тож це може мати вплив на екологію кількох європейських держав.

Саме тому у січні цього року керівні органи українських та угорських організацій цивільного захисту звернулися до комісара Стайліанідеса та генерального директора ДГ «ЕКО» пана Монік Періата з листом щодо ситуації на соляних шахтах у Солотвині як такої, що є проблемою захисту навколишнього середовища на міжнародному рівні.

Таким чином, Союз Цивільної Оборони розпочав свою роботу в червні з метою розгорнути пошукову роботу для початкової оцінки ситуації та прокласти шлях для консультативної місії. Відтак було складено технічний звіт, з яким ознайомились представники ЄС та керівні органи України.

У результаті цих робіт до Солотвина і було скеровано консультативну команду, яка працюватиме тут до 7 жовтня. Після детального вивчення ситуації фахівцями буде розроблено рекомендації, що визначатимуть наступні кроки для правильного вирішення цієї проблеми.

Наталія МАДЖАРА, Tyachiv.com.ua

СЕСІЯ ОБЛАСНОЇ РАДИ: «СЛОВАЦЬКЕ» АВТО – ДЛЯ НАЧАЛЬНИКА ПОЛІЦІЇ, «АФРИКАНСЬКА ЧУМА» ТА СПЕЦІАЛЬНА ЕКОНОМІЧНА ЗОНА – ДЛЯ «ЗЕМЛІ, НАБЛИЖЕНОЇ ДО НЕБА»

У четвер, 22 вересня, відбулося друге пленарне засідання четвертої сесії Закарпатської обласної ради VII скликання. На сесії розглядали чимало питань, проте хочеться зупинитися на найбільш вартісних увазі читачів. У цій статті ми спробуємо таки проаналізувати та зрозуміти, що все ж таки роблять депутати на цих сесіях і чи є від них якась користь узагалі.

Найперше, як інформує пресслужба обласної ради, на початку засідання головуючий представив новопризначеного начальника Головного управління Національної поліції в Закарпатській області підполковника Романа Стефанишина. Призначення нового очільника поліції в нашому краї – завжди особлива подія, адже щоразу, можливо і наївно, але ми, мешканці Закарпаття, очікуємо на людину-офіцера, яка зможе повернути довіру до поліції не тільки «нової», але і «старої». З огляду на останні кілька подій, які відбулися в області, така необхідність актуалізувалася ще більше. Доречно чи ні, але у специфічному вигляді про це нагадав новопризначеному «начальнику» і «губернатор». Голова облради Михайло Рівіс, представивши головного поліцейського Закарпаття, побажав успіхів у роботі, а «губернатор» Геннадій Москаль одразу прокоментував. Він порадив новопризначеному начальнику Головного управління Національної поліції у Закарпатській області Романові Стефанишину купити машину в Словаччині, щоби «кожні 5 днів їздив». Чи купить пан Стефанишин автомобіль з іноземною реєстрацією покаже час, але своїм жартом пан «губернатор» нагадав про проблему, яка останнім часом вирує Закарпаттям досить часто, а минулого тижня вилилася радикально у «блокування» кордону. Саме за бездіяльність у справі блокування державного кордону «пересічниками» Геннадій Москаль із самого початку піддав нищівній критиці поліцію. Під час інтерв'ю телеканалу «Тиса-1» «губернатор» Закарпаття розповів, чому немає жодних зрушень у наведенні ладу на кордоні: «А в нас хіба є поліція? Поліція є де-юре, де-факто її немає. Це наче рештки після розгрому якогось партизанського загону... Якщо правоохоронні органи не здатні припинити блокування державного кордону й транспортних комунікацій, за яке передбачена кримінальна відповідальність, то навіщо взагалі в країні було проводити реформу? Якби я був начальником поліції, блокування кордону протрималося б не більше трьох хвилин», – сказав Москаль.

Сам Москаль кілька місяців тому досить активно приймав у себе, в «губернаторських» хоромах, активістів-«пересічників», обіцявши донести до центральних органів і до Президента, зокрема, суть наболілого. Тепер же він заявив, що акція з блокування кордону проводилась за участі мешканців Києва, які не мають автомобілів з іноземною реєстрацією, а також раніше судимих за шахрайство місцевих провокаторів, котрі роками ніде не працюють і автомобілів узагалі не мають.

Не забув Москаль нагадати і про свого політичного супротивника в образі «старого феодала» Балоги, що претендував на роль «нового Ракоці Закарпаття». Він наголосив, що обласним керівництвом підготовлено відповідний законопроект, який переданий на розгляд народних депутатів, митникам доручено лояльно ставитися до довідок про поломки автомобілів, які відтерміновують «пересічку» тощо. У результаті законопроект «украв» нардеп Балога з метою отримати за його ухвалення політичні дивіденди, однак своєю бездіяльністю тільки «заморозив» його розгляд у парламентських комітетах. Узагалі складається враження, що за останній рік будь-яка подія, що відбувається на Закарпатті, напряму пов'язана з «війною» Москаля і Балоги, а страждаємо ж – ми з вами.

Але повернімось до сесії. Після згаданого випадку депутатський корпус було поінформовано про основні події у міжпленарний період четвертої сесії, про хід розгляду депутатських запитів і стан реагування центральних органів державної влади на звернення Закарпатської обласної ради.

Фото Наталії Боднар

Потім пан Рівіс запросив до слова в. о. начальника Головного управління Держпродспоживслужби в Закарпатській області Зіновія Романовича, який поінформував депутатів та громадськість краю про необхідні заходи щодо недопущення спалаху «африканської чуми». Зі свого боку, голова профільної комісії облради Петро Голубка запропонував задля попередження епідемії встановити три блокпости на території області та необхідну організаційну допомогу від фермерів краю. За словами головного ветеринара краю, ситуація поки що контрольована, та все ж не можна виключати небезпеки захворювання.

Заслухали депутати доповідь прокурора області Володимира Гаврилюка щодо протидії злочинності цьогоріч. За його словами, порівняно з Україною, на території області рівень злочинності в розрахунку на 10 тисяч мешканців – менший, однак спостерігається ріст умисних убивств. Головний прокурор краю зазначив також, що з початку року зафіксовано вже 4 випадки перешкоджання законній діяльності журналістів. Правоохоронці фіксують спад рівня злочинності щодо посягання на власність – на 4,1%, але водночас є ріст кількості крадіжок – на 1,4% (по Україні – на 35%). Зросла і кількість випадків незаконних заволодінь автомобілями – на 32%.

У ході засідання крайові обранці затвердили туристичний бренд Закарпатської області. З цього приводу було заслухано директора Департаменту економічного розвитку ОДА Дениса Мана, який і презентував новий бренд та слоган. Відтепер новий туристичний слоган офіційно звучатиме так: «Закарпаття – земля, наближена до неба». За таке рішення проголосувало 45 депутатів.

Депутати ухвалили також рішення про створення робочої групи щодо просування ідеї спеціальної економічної зони Закарпаття. «Створити робочу групу з підготовки внесення змін до Закону України «Про спеціальну економічну зону Закарпаття» та затвердити її склад, що додається», – йдеться у рішенні. У додатку до складу групи пропонується увійти Віктору та Івану Балогам, Василю Брензовичу, Робертові Горвату, Михайлові Ланю, Валерію Лунченку, Валерію Пацкану, Василю Петьовці, Юрію Чижмарю, Вікторові Мікуліну, Йосипу Борто та кільком депутатам Закарпатської облради.

Наостанок надіслали низку звернень до вищих державних органів влади з болючих питань, повідомили у прес-службі Закарпатської облради.

Станіслав ДАНКО

МЕТОДИ ПОШИРЕННЯ «РУСКОГО МІРА» – ВБИВСТВО МІСЦЕВИХ МЕШКАНЦІВ ТА ЗНИЩЕННЯ ГУМАНІТАРНИХ КОНВОЇВ

«Найдемократичніша і найбільш праведна» Росія вкотре відзначилася. Втрутившись у збройний конфлікт далеко від своїх кордонів, нібито задля підтримки сирійського населення, а насправді для випробування своїх озброєнь, підтримки агресивного мілітарного духу в себе, в країні, Росія не гребує жодними засобами і чинить неймовірного розмаху жорстокості. Тепер мішенями стали шпиталі та гуманітарні місії. Звичайно, офіційний Кремль від цього всіляко відхрещується, адже не може «носій правди і світла» просто так знищити людей, які везуть гуманітарну допомогу і маленьких дітей у лікарні. Але, як виявляється, може.

21 вересня стало відомо про ще один авіаудар поблизу Алеппо, в районі, де діють тільки сирійська і російська авіації, в результаті якого були вбиті чотири медичні працівники та дев'ять повстанців. США знову заявили, що саме бомбардувальники Су-24 Військово-повітряних сил Росії в понеділок завдали удару по конвою ООН в Сирії, який призвів до загибелі 20 осіб і знищення 18 вантажівок із гуманітарною допомогою. Цієї ж думки дотримуються і блогери незалежної групи розслідувачів «Conflict Intelligence Team», які неодноразово знаходили важливу інформацію про приховані від громадськості деталі війни, що триває у Сирії.

Міноборони Росії розповсюдило відеокадри, зняті з безпілотника, на яких видно, що конвой ООН, який зазнав авіаудару в понеділок, супроводжувала машина сирійських повстанців із важким міномето м на причепі. Раніше російські військові заявили, що жодного бомбардування не було взагалі і що цей конвой просто загорівся. Що цікаво, незважаючи на все, Вашингтон заявляє, що угода з Москвою щодо припинення вогню «ще не мертва».

У ніч із 20 на 21 вересня в результаті ще одного авіаудару по медичному закладу в утримуваному повстанцями місті Хан-Тумен, на південь від Алеппо, були вбиті 13 осіб. Сирійський центр моніторингу за правами людини, розташований у Великій Британії, повідомив, що, окрім дев'яти бойовиків різних угруповань, зокрема з організації «Джебхат Фатах аш-Шам» (раніше називалася «Фронт ан-Нусра» і пов'язана з «Аль-Каїдою»), загинули також чотири медичні сестри. Хан-Тумен розташований неподалік місця авіаудару по вантажівках із гуманітарною допомогою ООН та складу, де 19 вересня загинули приблизно 20 цивільних осіб, що спонукало Організацію Об'єднаних Націй призупинити відправку до Сирії всіх гуманітарних конвоїв.

Американські експерти дійшли попереднього висновку, що колону ООН і «Червоного півмісяця», яка доставляла гуманітарні вантажі в район Алеппо, що перебуває під контролем сил опозиції, 19 вересня бомбардувала російська авіація.

Заступник радника президента США з національної безпеки Бен Родс офіційно заявив, що цей повітряний наліт міг бути здійснений лише російськими або асадівськими військово-повітряними силами: «Ми в будь-якому разі покладаємо відповідальність за ці авіаудари на російський уряд, з огляду на взяті ним на себе зобов'язання припинити повітряні операції під час доставки гуманітарної допомоги, зобов'язання в рамках угоди про припинення вогню».

В інтерв'ю CNN Бен Родс назвав цю атаку «обурливою» акцією, яка ставить під сумнів угоду про перемир'я. А генеральний секретар ООН Пан Гі Мун охарактеризував напад на колону з гуманітарною допомогою «нудотним, диким і, очевидно, навмисним». За даними американських радарів супутникової розвідки, тільки російські літаки могли перебувати в той момент у районі повітряного нальоту.

Найімовірніше, російська авіація знищила не терористів, а саме колону з гуманітарним вантажем. На одному з відео, яке було знято в момент нанесення авіаударів, чути гул літаків і чути також, як оператор говорить арабською мовою: «Російські військові літаки».

Є фотографія наслідків авіаудару, і на ній видно предмет, що нагадує хвостовий стабілізатор авіабомби, які активно використовуються в Сирії російськими літаками. Один із прихильників Асада в «Твіттері» о 20:15, буквально протягом години після бомбардування, написав, що, за інформацією, яку він отримав від бійців проасадівського «ополчення» «Бригади «Баас», російська авіація знищила колону терористів «Джебхат Фатах аш-Шам» із боєприпасами і зброєю саме на захід від Алеппо. Тобто можна зробити припущення, що оскільки про жодні інші конвої, знищені цього вечора, невідомо, ймовірно, його джерело помилилося щодо вмісту колони, і насправді російська авіація знищила не терористів, а саме колону з гуманітарним вантажем. Але якщо США говорили про наявність у цьому районі російських Су-24, то незрозуміло, звичайно, як вони могли визначити їхню приналежність, із урахуванням того, що бомбардувальники Су-24 є і на озброєнні ВПС Сирійської Арабської Республіки.

Фахівці зазначають, що між арміями Асада і Російськими силами рівень взаємодії настільки низький, що фактично цілевказування не залежить від того, що відбувається на землі. Незважаючи на те що ця гуманітарна колона за кілька годин до бомбардування пройшла через блокпости сирійського режиму, ті, хто займався цілеспрямуванням, могли не мати про це жодного уявлення.

Загалом ситуація максимально подібна до збиття «Боїнга» два роки тому над Україною, коли бойовики відразу кричали, що вони збили український військовий літак. У радіоефірі, у соцмережах лунала гучно інформація з сепарських каналів: «Ми збили чергову «укропську» пташку». А потім, коли дізналися, що збили Малазійський цивільний літак, поспіхом замітали за собою сліди.

Важливий ще один аспект – більше 2 років минуло з часу трагедії «Боїнга». Винні конкретно не вказані, реакції світової спільноти нема. Це ніби страшний сон, про який цивілізований світ воліє забути, щоб далі дружити і торгувати з новітнім «Мордором». Здається, так само відбудеться й тут – міжнародна спільнота проковтне й цей удар. Цікаво, коли вона схаменеться? – Тоді, коли полетять трансконтинентальні «голуби руського міра» на Лондон і Вашингтон?

Олексій ШАФРАНЬОШ,

(У статті використаний матеріал «Радіо Свобода»)

ВІДТВОРЕННЯ НАРОДНИХ ПОНЯТЬ ПРО КРАСУ

В Ужгородському коледжі культури і мистецтв відбулася зустріч-спомин, присвячена 80-річчю від дня народження видатного митця Юрія Іллєнка з ретроспективним показом українського поетичного фільму «Лісова пісня. Мавка» за драмою-феєрією Лесі Українки «Лісова пісня», а також із нагоди Дня українського кіно.

Ведуча (провідний методист Обласного організаційно-методичного центру культури Яна Касарда) коротко ознайомила глядачів із класикою українського поетичного кіно, де яскраві постаті кінематографу впродовж минулого століття створили власну яскраву кіношколу, яка гідно збагатила світове кіно. Мова йде про Олександра Довженка, Івана Кавалерідзе, Марка Донського, Сергія Параджанова, Леоніда Бикова, Леоніда Осику, Івана Миколайчука та Юрія Іллєнка.

Розповіла також про життєвий і творчий шлях лауреата Державної премії України імені Тараса Шевченка, народного артиста України, академіка Академії мистецтв України, професора кафедри кінорежисури і кінодраматургії, Почесного доктора Міжнародної кадрової академії Юрія Іллєнка (1936–2010). Він увійшов до списку ЮНЕСКО – «100 найкращих режисерів світу», був удостоєний численних міжнародних галузевих відзнак, державних звань і нагород. Його фільми стали класикою українського поетичного кіно.

У 1980 році уславлений кінорежисер екранізував драму-феєрію «Лісова пісня» в трьох діях знаменитої української поетеси Лесі Українки.

Про відому поетесу Лесю Українку, її творчість, драму-феєрію «Лісова пісня» цікаво і доступно розповів Іван Хланта, академік Академії наук вищої освіти України, заслужений діяч мистецтв України, фольклорист, провідний методист Обласного організаційно-методичного центру культури. Він цілком слушно наголосив, що в згаданому творі показано суперечність між високим покликанням людини і принизливими, невільницькими умовами її повсякденного життя. Чимало уваги приділив характеристиці таких фольклорних образів твору, як Мавка, Русалка, Лісовик, Перелесник, «Той, що греблі рве», «Той, що в скалі сидить», Водяник, Потерчата, Доля, Злидні. Науковець зазначив, що Леся Українка звернулася до фольклору, з яким знайомилася ще з дитячих літ. Знала сотні пісень, народні звичаї та обряди, що особливо побутували на Волині. Це допомогло надати образові Мавки нової глибини, оригінальної філософської наповненості, поетичної свіжості.

Пригадуються слова Олександра Довженка, сказані під час роботи над новим твором: «Нехай мій твір буде мов та рясна яблуня, з якої кожний може струснути по мірі сил своїх». Саме таким твором, відзначив Іван Хланта, і є драма-феєрія «Лісова пісня», яка лягла в основу написання балету М. Скорульського, гравюр на дереві О. Сахновської, кінофільму Юрія Іллєнка тощо. Справді красою віддавання свого щедрого, небуденного таланту, рясного на думки та образи, сповнені всі твори Лесі Українки.

Велич творчості Лесі Українки і її життя сьогодні надзвичайно очевидні саме завдяки показові вселюдської краси, наголосив Іван Хланта, письменниця сама була втіленням краси та інтелекту.

Іван Хланта звернув увагу слухачів на завершення драми-феєрії Лесі України. Як Мавка відродилась, так відродиться у своїй красі український народ, стане вільним і незалежним. Цим самим авторка утверджує його безсмертя. Нове життя неможливе без засвоєння духовних надбань попередніх поколінь. Саме музика підносить у молодих душах високі почуття народної спадщини багатьох поколінь, витвореної людським досвідом і народним розумінням краси.

Справжнє життя можливе тільки при повному розквіті людської особистості, тільки за умови розкриття всіх шляхетних і великих почуттів та пристрастей людини. Відомо, що життя складається не тільки з самих радощів, у ньому є місце для страждання – й особистого, й народного.

Науковець слушно підкреслив, що в образі Лукаша з його майстерною грою на сопілці Леся Українка бачить не лише людину праці, а й людину мистецтва, яка несе його в світ, щоб зробити навколишнє життя добрим, поетичним і величним. Насамперед драма «Лісова пісня» засвідчує, що Леся Українка є митцем національним, бо в цьому творі, як і в багатьох інших, є Україна, є в кожному епізоді, в кожному русі її героїв. У душі Лукаша містяться щедрі поклади поезії і краси, але вони покриті шаром буденщини, власницькими інстинктами, пробудженими у ньому матір'ю і вдовою Килиною.

У кінці твору Мавка просить Лукаша: «Грай же, коханий, благаю!» А це означає, резонно стверджує Іван Хланта, що український народ увійде в майбутнє зі своєю мовою, культурою, історією, з усім тим, що створив за віки свого життя. Леся Українка написала драму так, як міг тільки зробити митець, що безмежно палко любить свій народ, його духовні цінності.

Для підтвердження своїх роздумів Іван Хланта навів слова літературознавця Олега Бабишкіна: «Лісова пісня» – шедевр Лесі Українки. Це твір справді народний насамперед у геніальному відтворенні народних понять про красу, геніальний у любові до прекрасного, що заховане в житті і належить трудящій, творчо обдарованій людині, у відтворенні її нездоланного прагнення до краси, до перетворення самого життя у красу».

Продовженням цієї мистецької акції був ретроспективний показ українського поетичного фільму за драмою-феєрією Лесі Українки «Лісова пісня. Мавка».

Людмила ВЕКЛЮК,
завідувач відділу Обласного організаційно-методичного центру культури

В УЖГОРОДІ ВІДКРИЛИ ВИСТАВКУ ХУДОЖНЬОЇ РОДИНИ ДІДИКІВ

В атріумі Закарпатської ОДА панує особлива атмосфера гармонії кольору та форми – тут представлені художні полотна талановитого мистецького подружжя – учасників численних персональних і колективних виставок Івана та Надії Дідиків.

Яскраві кольори, сміливі композиції, стилізовані натюрморти та чудові закарпатські краєвиди – все це тішить око, змушує замислитися над сенсом життя та поринути у незбагненний світ фантазії та світобачення художників. Їхні роботи є у художніх музеях і приватних колекціях не лише багатьох міст України та країн ближнього зарубіжжя, а й Німеччини, Франції, Канади, Сінгапуру, Аргентини, Китаю, Індонезії.

Мистецьке подружжя Дідиків є випускниками Львівської академії мистецтв. Окрім активного і насиченого життя образотворців, вони передають свій талант і знання новому поколінню майбутніх художників краю в Ужгородському коледжі мистецтв ім. А. Ерделі.

Живописні техніки заслуженого художника України Івана Дідика є традиційними для образотворчого мистецтва загалом. Як представник закарпатської школи живопису, він закоханий у рідний край та його культурну спадщину, звідки й витікає більшість його тем. Один з улюблених прийомів художника – суха пастель, якою зображає здебільшого красу закарпатської природи. Художник виробив свою візуальну мову, саме тому його роботи легко впізнавані через характер мазка-штриха, спосіб моделювання бутонів квіток, які ніби світяться.

Майстер активно використовує техніку живопису на склі для створення релігійних сюжетів та абстракцій. Іван Дідик є учасником численних пленерів, зокрема й міжнародних. Особливий відбиток на художника справила подорож до Франції, у чудову природу та багатий культурний спадок якої він закохався. Це згодом відобразилося і в його творчості.

Художня майстерність члена Національної спілки художників України Надії Дідик особливо вирізняється естетикою модернізму, її притаманні обдумані й злагоджені композиції. Очевидно, що художньо-естетичний вплив на формування її творчої особистості мали мама Ірина Боднар – майстер народної творчості, вишивальниця, та рідний брат Ігор Боднар – український графік, професор Львівської національної академії мистецтв.

У своїй творчості Н. Дідик захоплюється акриловим та олійним живописом, а її почерк чітко вирізняється контрастною колористикою та вишуканістю. Особливо цікаві натюрморти Надії Дідик, які часто перегукуються з трактуванням кольорового об'єму та простору Сезана або ж із нотками французького модернізму початку XX століття.

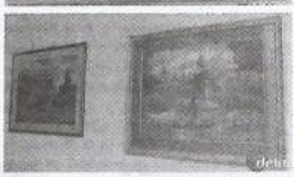

Подібно до А. Ерделі, А. Коцки чи Ю. Герца, твори яких також відчутно асоціювалися з французьким модернізмом цього періоду, на суд поціновувачів прекрасного Надія виставила цілу низку натюрмортів, котрі їй вдаються чи не найкраще.

Цікаво, що діти Івана та Надії Дідиків теж продовжують мистецьку сімейну традицію. Їхні доньки Іванка Войтович і Наталія Мирончук займаються живописом і викладають в Ужгородському коледжі мистецтв, тож наступного разу сімейний вернісаж Дідиків може бути більш об'ємним...

НОВЕ ЖИТТЯ «УКРАДЕНОГО ЩАСТЯ»

Досить символічно (як для ювілейного року Івана Франка) відкрився цьогорічний театральний сезон у Закарпатському обласному театрі драми та комедії (м. Мукачево) однією з прем'єр «Украдене щастя» видатного українського письменника. Як свідчать джерела, створив її Іван Франко під враженням від почутої випадково «Пісні про шандаря», яку 1878 року записала його знайома Михайлина Рошкевич у селі Лолин. Головним мотивом драми став – мотив украденого від кожного з головних героїв щастя.

Автор літературної версії цієї вистави – кандидат мистецтвознавства Василь Андрійцьо закцентував увагу на контактних основах епізодів безпосередньо причетних до головних дійових осіб – Миколи, Анни, Михайла, – стискаючи їх у дійову потужну пружину, чим обновив і загострив сюжет Франкової драми. Він відмовився від масових побутових сцен (вечорниці, гуляння молоді на пущення), активізуючи таким чином розвиток подій, надав перевагу психологічно вмотивованим стосункам і вчинкам головних героїв. За таких умов драма з сільського життя, яка у І. Франка складається із п'яти дій, у літературній версії В. Андрійця переформувалась у психологічну драму на дві дії. У жанровій трактовці київського режисера Костянтина Михайловича Дубініна вистава набуває визначення «народної притчі», лейтмотивом якої прислужилася «Пісні про шандаря». К. Дубінін є також автором музичного та художнього оформлення вистави.

Сценічне дійство починається зимового дня, коли ранкову тишу розривають звуки трембіти та церковні дзвони, сповіщаючи про збір громади. На сільському вічі війт разом із жандармом повідомляють, що від повітової служби надійшли сумні новини: «Сталося жахливе вбивство». Підозра падає на Миколу Задорожного. Після обшуку його помістя, за зіставленням речових доказів, його заарештовують. За таких обставин жандарму Михайлу Гурманові випадає нагода повернути до себе Анну, щоб з новою силою насолодитися втраченим колись коханням.

Автор літературної версії вводить у дійство нових персонажів і неочікувані колізії. Микола в криміналі від двох жандармів на допиті дізнається про жіночу зраду Анни, а також про те, що Михайло Гурман – «перевертень в пагонах» – може бути причетним (як це нерідко буває і в наш час) до дій злочинної банди. Події розвиваються стрімко та напружено. За таких умов театр досліджує не трагічну подію, яка мала місце, а її причинно-наслідковий зв'язок, ставлячи відоме поруч з невідомим, очевидне з прихованим.

У виставі мукачівців центральною постаттю опиняється молода жінка Анна у виконанні акторки Катерини Дунай. Їй довелося вирішувати долю трьох: милого серцю Михайла (актор Руслан Аітов), нелюба-чоловіка Миколи (актор Рудольф Ланьо) та свою власну. З одного боку – кохання, яке було вкрадене від них із Михайлом, з іншого – шлюбна обіцянка. Несподівана поява колишнього коханого розбурхує гарячу кров покірної жінки, що круто змінює характер героїні К. Дунай. Вона від покірної, дещо «сонної», «прибитої» умовами побуту перетворюється на тигрицю, що ладна будь-кого пошматувати, хто знову вирве від неї бодай «день, годину, одну хвилину» щастя. Її іронічна посмішка в бік сусідок-пліткарок виказує байдужість на кпини у неї за спиною, нахмурений погляд під час розмови з Миколою про їхнє спільне життя (з відомими трьома «ні») свідчать про глибоку прірву між ними.

У ролі жандарма – Михайла Гурмана – успішно виступив актор Руслан Аітов. Виконавець ролі чітко розуміє мету свого героя – відібрати від суперника кохану жінку – і робить все для того, щоб її реалізувати. Актор, гармонійно вжившись у роль жандарма, дає зрозуміти, що нелегка солдатська служба наклала на його характері свої відбитки. Свою деяку сумбурність і жорстокість Михайло виправдовує: «У мене украли щастя… Ся любов була моїм одиноким, найдорожчим скарбом, вона змогла би була з мене зробити доброго, порядного чоловіка». Нелегке казармене життя у війську та жандармська служба деформують юнацький характер. Цей персонаж є настільки харизматичним, що Анна не в змозі опиратися його силі та відчайдушності. Та коли Михайло дізнається, що Анна чекає від нього дитину, його характер різко змінюється, він стає замріяно добрим, бо щастя ще не зовсім украдене, є надія. Анна просить його виїхати звідси, на що Михайло якось загадково і пригнічено відповідає: «Не час!»

Зовсім протилежним до образу жандарма є Микола Задорожний у виконанні актора Рудольфа Ланя. Він постає перед глядачами порядною, чесною, працелюбною, побожною людиною, але фізично і духовно слабкою, боязкою, нездатною на ухвалення «чоловічого» рішення. Ця невпевненість проглядається в скованості та невиразності рухів, стриманій міміці, притишеній силі голосу. І тільки у фіналі вистави Микола проявляє свій прихований чоловічий характер справжнього господаря, намагаючись відвоювати своє право на сімейне щастя, навіть підсвідомо розуміючи, що це неможливо.

Не віддалені від подій і виконавці персонажів другого плану. Куми-пліткарки – Настя Бабич (акторка Тетяна Курта) та Настя Калинич (акторка Людмила Лайкова) – якнайповніше розкривають характери цікавих до чужого життя сільських «сорок». Добрий акторський ансамбль складають митці: Віктор Блажчук у ролі Олекси Бабича, Заслужений артист України Віктор Куниця у ролі кума Калинича (які чудово вписалися у ролі сусідів-порадників за чаркою оковитої) та Петро Коваленко у ролі Війта, який по-сучасному хизується недоторканістю влади, вкладаючи в її зміст іронічне зауваження: «Мене, владу, та суду!?»

Стримано, з якоюсь зовнішньою загадковістю ведуть свої ролі як на допиті в криміналі, так і в фіналі вистави цісарський радник (актор Валентин Тютюнник) і молодший жандарм (актор Павло Прижегодський), очевидно докопуючись до істини – зв'язків Михайла з кримінальним світом.

Важкий любовний психологічний трикутник вирішується фатальним закінченням. Кульмінація п'єси дійшла до свого логічного апогею. Все вирішує випадковий постріл Анни. Вона не могла розв'язати проблему любовного трикутника, тому довірила цю місію фортуні. Як і бідолашна жінка, куля обрала Михайла. Помираючи, він бере провину на себе, знімаючи тягар від розслідування з плечей Анни, і з'єднує докупи руки подружжя, яке хотів розлучити.

Простотою, з прихованим символізмом як засобом осягнення світу вражають глядача й елементи сценічного оформлення вистави. На передньому плані нависають важкі мотузки, уособлюючи в собі важкі сімейні пута. За ними кожна особистість цілком залежить від соціальних умов середовища і виховання, де людина не може бути вільною, мати право вибору, щоб творити свою долю. Розірвати такі пута важко, а жити з ними нестерпно. Тому і сіре стильове оформлення вистави та костюмів персонажів ототожнюється з причинами і наслідками такого життя.

Драма «Украдене щастя» Івана Франка в репертуарі Закарпатського обласного театру драми і комедії презентується вперше, тому і є своєрідним внеском у літопис Закарпатської театральної франкіани з нагоди 160-х роковин від дня народження великого Каменяра. Водночас літературна версія драми Василя Андрійця та режисера Костянтина Дубініна в стилі естетики театрального модернізму, безперечно, викличуть дискусії як серед викладачів та студентів, так і вчителів й учнів, оскільки запропонована глядацькій увазі драма включена до програмового матеріалу і вишів, і загальноосвітніх закладів. Запрошення до дискусій, як відомо, і є основним завданням сучасного театру.

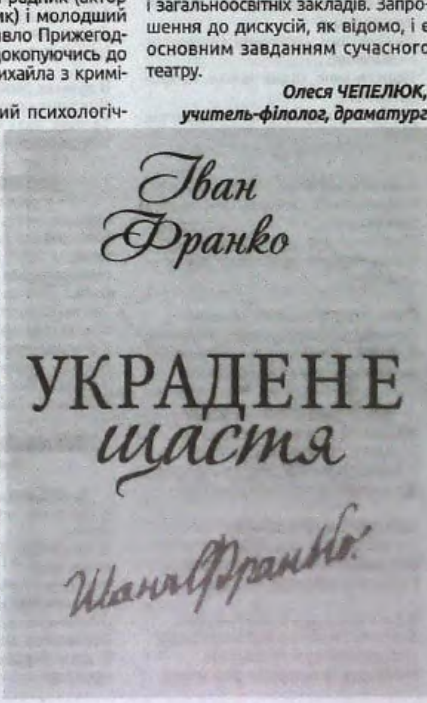

Олеся ЧЕПЕЛЮК,
учитель-філолог, драматург

ЗАКОРІНЕНИЙ В ІСТОРІЮ НАРОДУ СРІБНОЇ ЗЕМЛІ

Михайло Белень належить до тієї унікальної когорти митців, які осмислюють і відтворюють життя у багатьох вимірах й аспектах. Колись, ще в молоді роки, я познайомився з ним як із талановитим скульптором, художником – графіком, живописцем. До нього приходив зі своїми роботами тоді ще зовсім юний Дмитро Кремінь. І яке було приємне здивування, що нас об'єднує і літературне слово! У майстерні Михайла коло мольберта чи біля станка скульптора я завжди бачив записник, у якому він занотовував думки-роздуми, поетичні рядки, що зринали експромтом в процесі праці художника, скульптора. Мабуть, у цьому він брав приклад із молодого Шевченка. Адже саме в такому синтезі народжувався «Кобзар»…

Приємно, що для Михайла Беленя орієнтирами в житті і творчості завжди були особистості, які просто вражали своєю працелюбністю, жагою пізнання глибин людського життя і людської душі. Саме такі пориви спонукали його в далекі 70-ті роки взятися за створення унікальної галереї скульптурних портретів видатних закарпатців – Героїв праці. Як би ми до них тепер не ставились, але це були люди – справжні трударі-патріоти свого краю, які своїми мозолями примножували і добробут, і славу Срібної Землі. Своєю ж славою і возвеличенням турбувалися менше за все. Таких би нам героїв тепер, зі слів Михайла, про кожного із них можна написати повість з історії краю. Так-от, Михайло Белень об'їздив усю область, зустрівся з такими людьми і на полонинах, у далеких лісосіках, Притисянських і Боржавських полях. У його нотесах надзвичайно цінні записи розмов із ними, їхні судження, які не збігалися із тогочасною державною політикою. Вони народилися і пережили три влади на Закарпатті і не зреклися рідної землі. Можемо сказати, що наставниками у житті і творчості знаного, шанованого нині лауреата багатьох всеукраїнських і міжнародних відзнак були академіки, професори найпрестижніших мистецьких вишів, високодостойні майстри пензля, але були й прості трудівники, носії народної глибинної мудрості. Можливо, тому вся творчість Михайла Беленя надійно закорінена в історію рідного народу, рідної землі. Він прагне віддячити нашому багатостраждальному люду за силу духу, невмируще таланти, за все те, що наші пращури зробили в ім'я теперішнього і майбутнього покоління. Чи не у кожному районі Закарпаття, у багатьох містах і селах є його пам'ятники, меморіальні дошки. Та й в обласному центрі приходимо до монумента класику європейської педагогічної науки каноніку О. Духновичу, який створив Михайло Белень. А щодо майстерності медальєра, то тут справді йому немає рівних. Практично у більшості музеїв України і за кордоном вони стали цінними експонатами. Робота воістину титанічна. Але діяльність митця на цьому не обмежується. З року в рік зростає його літературний доробок – кількісно і якісно. Надзвичайно багато можна почерпнути з його філософських афоризмів, поетичних мініатюр, віршів. Окремі з них зібрані у книжках «Скарби предків», «Смерековий хрест». Але тільки окремі, бо видавати у наш час хоча б більшу частину написаного ним неможливо через фінансову скруту. Що ж і це потрібно пережити. Михайло Белень не зациклюється, як він каже, на таких деталях. Просто продовжує працювати з такою ж наполегливістю і натхненням, як у роки молодості. До них додалися життєвий досвід митця-професіонала, творча мудрість.

Приємно, що в запропонованій добірці читачі матимуть змогу глибше пізнати ще одну з граней таланту скульптора, художника, педагога Михайла Беленя. Цього разу із його літературним доробком.

Віриться, що ця зустріч буде приємною, пізнавальною, спонукатиме до роздумів над багатогранністю цього світу і, звичайно, до дій, які сприятимуть, щоб цей світ, наше життя були благороднішими, кращими, людяними…

Василь ГУСТІ, голова Закарпатської обласної організації Національної спілки письменників України, заслужений працівник культури України
22.09.2016
м. Ужгород

Є вічна симфонія… Зірок хоровод…
Я вірю у Небо й слов'янський Народ!

Михайло Белень

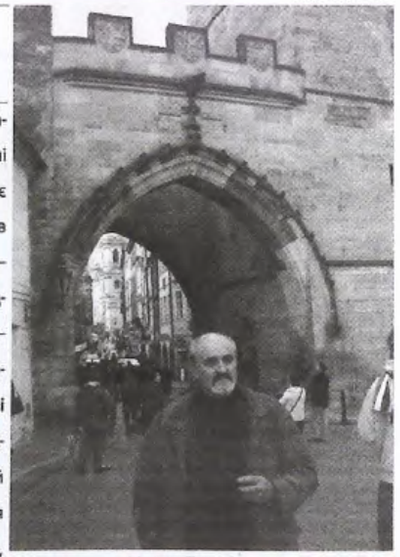

* * *

Ще не вмерли співаночки від роду до роду,
Притчі, казки та весілля у мого народу.
Хочу пам'ять відродити — зберегти криницю.
Скатертину, сорочину, рушничок — живицю.
Прости мені, рідна земле, прародичу мій…
До безтями зубожілий нащадочок твій.

* * *

У колисці небесній гойдаються мрії,
І плекається сонцем ця спрагла земля.
В неї очі — ікони й заплакані вії.
В безкінечних просторах Земля — немовля.

Коли у серці зацвіте кохання
Пришвидшено крутнеться і Земля.
О, День і Ніч поєднані світанням,
Як два крила у мого журавля.

ПОЕТУ ДМИТРОВІ КРЕМЕНЮ

Живий Ти друже стоголоссям,
З води й роси в Тобі Дніпро,
Й Карпатський Велес стоколоссям,
Цю мудрість гір несе Дмитро.

Твій дух і воля у обнові,
Із Небосхилу спів береш,
Все найсвятіше в Твоїм слові,
У пам'ять з Вічності несеш.

Всі ми нащадки в земнім раю,
З пісень Ти взяв у все в природу,
Від Горизонту й Небокраю,
Й священну мудрість родоводу.

З маленьких храмів горян-хат,
Ти стався духу гімну — Голос,
Могутній сине із Карпат,
Бо із зернини виріс Колос…

Нехай Всевидящеє Око
Тебе, мій друже, береже,
Дивись на Небо – синьооко,
Цей світ довічно – мереже…

В думках Твоїх – є світлий плин,
Духовним серцем Ти співай,
Та знай, що є Спаситель-Син,
І мудрість предків сповідай.

ДМИТРОВІ КРЕМЕНЮ

У світлий День народження

Куди не глянь – все біло навкруги,
Мов спокій тиші з чарами кларнетів,
Минають заздрість, помсти, вороги…
І не мине пергамент тих сонетів,
В яких підносиш мудрість догори,
З глибин століть ти чуєш крики,
Життя – це мить і свічка до пори…
У Слові – Бог, а в серці – Лики,
В Таланті – Сяйво, Небо, Кольори!!!

ГЕНІЙ УКРАЇНИ І ВСЬОГО СВІТУ

Національному пророку Тарасові Шевченку до 200-річчя від Дня народження

У псалмах, курганах козацьких могил,
В молитвах, престолах із ангельських крил,
У синьому небі – слов'янства світів,
Великий Пророче, від Бога узрів,
З лелечого крику до злетів вершин.
Козацького роду, безсмертя Ти син,
В душі українства – Господь розпростер,
Із роду й прароду, братів і сестер.
Не дав Ти, Тарасе, душі воротця
І ствердив у Слові своє майбуття
З пташиного співу в гаях і садах.
В бандурах і кобзах – волі розмах
З осіннього суму в суцвіття весни,
У муках-стражданнях – наспіви і сни,
Степи і лани з колоссям пшениці,
Очі Предтечі й Любові зіниці.
Ти синій Дніпро – Духовелет ріки.
Минають століття й прийдешні віки.
Премудрість святая нам грішним рече…
Все міниться в долях,
живе і тече..
Із всесвіту людства – мудрості доля,
Тебе не забудуть – Всевишнього воля.
Богу Ти вірив – воістину –
І в сокровенну Вічності Істину.
Є у молитвах ритми і коло
В одвічних піснях, ангельське соло…
Священна любов не знатиме міри
У дзвонах відлуння, бандури і ліри…
Геній Ти світу – писав, малював.
У Правді святій любові зазнав.
Пращури славні пісень не зреклись.
З прадавніх-давен, тепер і колись
Могутні душі у храми звелись.
У співах-відспівах за предків молились,
За матір і батька, – слізьми притулись, –
За те, що на світі ми возвелись
Великі й малі… не розбрелись.
Хай знають народи наше вкраїнство,
Бо тайна Землі – це Неба Таїнство.
Стокриллям живі думи, Тарасе, Твої,
Віднині й довіку несемо святі
Пам'яті квіти – слово і славу Тобі!

СИНОВІ СЛОВ'ЯНСЬКОГО СВІТУ МИКОЛІ МУШИНЦІ – 80

Таким на цьому світі стався,
Навік з минулим побратався
У праці нам усім зізнався.

У Часі, Долі, Волі – плин…
Звучить соборний клавесин,
З світів слов'янства стався Син.

Нам не збагнути велич-Вічність
І мегалітів гір цю міцність,
Земного розуму довічність.

У арфах Музи, Богинь – Коло…
Органний спів – священне соло,
Правічний дух – це Ви, Миколо!

Сірен жіночий символ Птах,
Лелек сріберний крик-розмах
Шукає з Істин Неба дах.

З Води й Коліс – в пісенний плин.
Каплиць, дзвініць, дитинства тин…
З слов'ян, Наук – і до вершин.

Наш пращур в пам'яті живе,
З карбів-віків нас береже…
Нащадків геній стереже.

У нім минуле з передзвонів,
Із казательниць і амвонів
І до Всевишнього поклонів.

Бо в Правді сонячне проміння,
Із боротьби – міцне коріння.
Ми з родоводів покоління.

Живу, люблю і не жалію,
Щедрот Душі я не розвію
Й сестру прароду – мою Мрію.

Я ще багато не зробив,
Втрачав, молився, недолюбив…
І не піддавсь на чиїсь зрив…

Моє життя є карб для всіх,
Для душ маленьких, Краси-втіх,
Писав, творив – інакше гріх…

Не минуться Правди кроки,
Й серце б'ється в нас, допоки
Були, є й будуть в нас Пророки…

З століть – віки, і так щоднини,
Небесна синь, з хвилин – години.

Зупинів мить – свята хвилинка,
З щедрот, чеснот – злетів Мушинка.

Любов сокровенна, з Волі і Долі,
Дарує здоров'я, наснаги Миколі.

І все воєдино: Початку й Кінця…
Ми тінь всюдисуща – це Мудрість Творця!

ПЕТРУ СКУНЦЮ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ

З усіх сторін Всевишній бачить,
Стокриллям Духу Небо голосить,
Сповідуй душу – Бог пробачить,
Хай меч дамоклів не висить…
В земних чеснотах доля суща,
І Ти у ній вершин узрів,
Краса прароду невмируща,
Цю сокровенність Ти довів.
Не всім дано оце збагнути,
Чому у світі так буває?
Як черству заздрість оминути?
Та вічність думки не минає.
Та що нам знати про Творця?
Від першої посудини, що з глини.
В брехні розчавлюють серця,
Так не визнавши провини…
Не може статись фальш великий,
Бо розсуд – в докір ворогам,
Підступність хитра і безлика.
Та не для неї – Білий Храм.
З глибин віків ти чуєш зойки.
Яка доба і часу плин?..
Так жили славні мирні бойки,
Й Ти стався – мудрий їхній син!
Ти не ходив кудись в екзилі
Повз чолобитні всіх лакеїв.
У правді слова – весь у силі.
Й не визнавав лжекорифеїв.
По волі долі – по прямій
Пішов у світ із предків роду,
З стежин століть – і по своїй
У спів пташиних хороводів.
Й допоки світ, і крутиться Земля,
І всі ми смертні і прості,
І вічна пісня – духу немовля –
Все йде по колу, по осі…
Віки ж зголосяться стократ:
Увись, у Всесвіт – без кінця…
Без буреломів – зеленню Карпат
Душа з пером і болями Скунця!..

ДУХ УКРАЇНИ У СЕРЦІ ВАСИЛЯ ГУСТІ

До 65-річчя поета

Дух України – слов'янські світи
З Трипілля Дажбога і до Руси,
У дзвонах, бандурах і лірах краси…
Боже великий, в Любові єси.
Із болю у волі усіх бережи
Грішних вонми… прости і спаси,
В молитвах пісні дух сохрани,
Оранті-Софії у дар принеси.
Престоли століть, князів віддаля…
Голод і холод – страждання Земля.
Вовіки віків безсмертне ім'я.
Хай мудре, здорове росте немовля…
У струнах бандури народ піднеси:
Ужгород–Київ в віках вознеси,
І в синього Неба щиро проси
Щастя і долю з води і роси…
Сиві фортеці – мури і стіни…
І Слово і Слава – дух України…
Хай щезнуть навіки горя руїни.
Молімось за волю всієї країни.
В трембітах, сопілках – Ти звідусіль,
Бойківський танець – священний «Крутіль».
Співа Україні – Густі Василь.

* * *

Прости мене, щаслива Доле,
Я бачу світу Небокрай,
Очей твоїх широке Поле,
І Землю, й Небо — Духу Рай!

Прости мене, моя рідненька,
Живице-крице, хоч у сні.
Ти — волі зіронька ясненька,
Дарунок Вічності —Весни!..

Ніщо не може порівнятись
З Священства колом цього знов,
Молитві й пісні — повертатись!
Така вже ти — свята Любов.

Візьми мене на крила Пісні,
Бо линуть Мислі, наче в млі,
В душі водночас — вільно й тісно,
Від співу Музи — у Лоралі.

Якщо на світі є Богиня.
Що водить в шторми кораблі,
То ти — небесна Берегиня,
Святий мій Ангел — Лоралі!

ЛЮБЛЮ Я ГОРИ…

У царствах духів – тишині
Відчув я спокій полонин,
Думки злітались в вишині,
У мріях щастя – часу плин.

Люблю я гори надмогучі,
Муки кохання зі страждань
Й весняні квіти – надпахучі,
З іконних Ликів сподівань.

За всіх би щиро помолитись
У чистій вірі «Отче Наш…»
За всіх і вся перехреститись,
Великий Роде сивий наш.

У снах я вперше закохався
В дівочі коси й синю даль,
Перед Тобою не зізнався…
Про рани серця і печаль.

Пройшло в горах моє дитинство,
З легенд нам пращур сповіщав:
В сорочках предків є килимство,
Любов й здоров'я Бог їм дав.

В гірській симфонії великій
Вечірнє Сонце золотить,
Знаходжу серця мого спокій
Й беру із Вічного цю мить.

* * *

Далеко, далеко — золота обрієм…
Шепочуться тихо мрії поетів.
Предків своїх ми не відроджуєм
Із чаші безсмертних сонетів.

Простими ж бувають слова,
І тільки крутими дороги
Сплітаються в низку тепла
Бездушні долати пороги.

* * *

О рідна мово, мила мово!
Душа моя — мов красне слово.
Є різна в серці глибина.
Й найглибша тайна не без дна.

* * *

Чия би не була могила —
Благословен минулий прах.
Не обрубай священні крила –
Літає ж пам'ять, наче птах.

Земний почув я голос Заповіту:
Гармонію оберігайте світу.
І що було під небом й не було,
Лишень не сій, а викорінюй вороже зло.

МАТЕРІ

В одній колисці всіх перегойдала.
А молоко — з ласкавої ріки.
Ще пісня лине й мрія не сконала,
Твоїх синів горять іще свічки.

Іще жива бліда надія наша,
Хоч і змія зневіри точить грудь.
Ще віща благодать з Твоєї чаші
Чужу погасить потаємну лють.

Куди нас кличе синя далечінь?
У вимірах яких душа літає?
Чия прозора невмируща тінь
З Тобою і про Тебе розмовляє?

У нас, було, відняли почуття,
Гуртуючи в якусь криваву зграю.
А німаків добили за життя,
Пообіцявши солодощі раю.

Скільки в світі є розлуки,
Смерті, радощів, і плачу?!
За пекельні творчі муки
І чужі борги я сплачу.

Довкруж, увись — простори голубі…
Те, що й живому треба!
Створивши Храм Землі,
З'єднайте з Храмом Неба.

* * *

А як самотньо в світі жити?
В гурті нелегко, так і знай.
Життя — це спрага, треба пити,
Лиш кухоль іншим передай.

БАТЬКОВІ

Мій няньку, вже давно Тебе нема.
Душа Твоя у вічність відійшла.
Сини Твої вже, няньку, постаріли,
Літа в далекий вирій відлетіли.

А ми, сини, так пізно зрозуміли
Твою любов і радість до життя
Й що чорне горе гострі має стріли,
І грішних всіх чекає забуття.

Усі в житті ми просто грішні, смертні.
Та страшно, що є душі-перевертні.
Невидиме Святого Духа Око
Пронизує добро і зло глибоко.

Та Бог єдиний нам усім дає
Можливість жити в сповіді душі.
Любов моя й добро – це все Твоє,
Усе Твоє, крім боягузтва й лжі.

В спасіння віра, няньку буде наша
Сини прожили чесно — пам'ять Ваша,
А доля — вона завше загадкова,
Бо доля не така собі підкова…

Життя дорога є невипадкова.
Мій Боже, нескінченна Твоя мова…
Про Тебе, няньку, пам'ять ще жива,
Бо вищого над Дух Святий — нема.

ДЕНЬ БУТТЯ

День зоріє, йдуть печалі
З глибини висот у далі…
Із любові йде буття
В німби нашого життя.

І немає зайвих віх.
По землі веде усіх
Мудрим кроком у безкрай
Молитовна віра в Рай.

* * *

Ніщо не ділить всіх так рівно,
Як це зробив на віки час,
Бо все живе — у світі тлінне,
Й на мить добро воскресне враз.

* * *

Де світ черствий, він вже погас –
Там вік призначено в пустині,
Прийде прозріння лише раз
На віки вічні і віднині!..

БОЖИЙ ДАР

Це треба мати Божий дар,
Щоб чесно жити і кохати,
Віддати ближнім серця жар,
Немічним душу лікувати,
І знати правду про життя,
Святе гріхами не мішати,
Бо не пройти повз небуття.
Про милосердя Бога треба знати
І знати мудрих чисте каяття.

Михайло БЕЛЕНЬ

ПЕНСІЙНІ ОБМЕЖЕННЯ ПРОДОВЖАТЬ НА 2017 РІК

Уряд вирішив не брати до уваги позицію Конституційного Суду і продовжити на 2017 рік обмеження максимального розміру пенсій чи взагалі їхньої виплати окремим категоріям держслужбовців.

Урядовий законопроект із непримітною назвою «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» було зареєстровано у Верховній Раді за №5130.

Пояснювальна записка до нього вельми лаконічна і не дає натяків на сферу регулювання документа. У кращих традиціях внесення непопулярних змін із тексту самого проекту можна дізнатися, що якісь дати замінюються на інші. І все...

Однак, виявляється, йдеться про продовження «заходів щодо економного та раціонального використання державних коштів та приведення до фінансових можливостей дії положень окремих законів». Зазвичай у проекті йдеться про обмеження у соціальному забезпеченні та розширення наглядових можливостей Міністерства фінансів.

Завдяки проекту, як підрахували у Міністерстві фінансів, вдасться недоплатити у 2017 році близько 3,7 млрд. грн., а також отримати майже 2,5 млрд. грн. додаткових надходжень за рахунок розширення бази сплати єдиного соціального внеску.

Серед іншого проект передбачає і надалі не виплачувати пенсії держслужбовцям, суддям, прокурорам, які продовжують працювати на «пільгових» посадах. До цього переліку спробують додати ще й нардепів, але не виключено, що цим доповненням, урешті-решт, «пожертвують», аби ухвалити закон у цілому.

Уряд планує також зберегти верхню межу пенсійного забезпечення у розмірі 10 740 грн. на місяць. Причому, попри рішення КС від 8.06.2016 №4-рп/2016, такі обмеження знову поширюються на суддів-пенсіонерів. І, навпаки, із закону приберуть норму щодо мінімального розміру стипендій та надбавок до них.

Адвокатське бюро «Срібна Земля»
НАДАННЯ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ ФІЗИЧНИМ ТА ЮРИДИЧНИМ ОСОБАМ

85% ЖІНОК-ЮРИСТІВ НЕЗАДОВОЛЕНІ ЧОЛОВІКАМИ-КОЛЕГАМИ

Гендерні проблеми судового розгляду спорів, дискримінаційне та недружнє стосовно жінок середовище, можливість суміщення батьківства з кар'єрою судового юриста – питання, що стали предметом для обговорення на щорічній конференції Міжнародної асоціації юристів (IBA), яка нещодавно відбулася у Вашингтоні.

Подробиці виданню «Закон і Бізнес» розповіла партнер Адвокатського об'єднання «СК Груп» Юлія Курило, яка брала участь у конференції IBA:

– Темою дискусії за сніданком групи жінок – літігаторів комітету судового розгляду спорів у межах річної конференції IBA було дуже незвичайне питання: гендерні проблеми судового розгляду спорів. Здавалося, що ця проблема не стосується України. Але презентація дослідження в межах сесії переконливо зазначила протилежне. Дискримінаційне та недружнє стосовно жінок середовище є як у країнах, що розвиваються, так і в розвинених країнах.

Статистика вражає: 85% жінок-юристів вважають, що вони піддаються дискримінації, недружньому та нерівному ставленню з боку своїх колег-чоловіків. Чим більша кількість жінок працює в офісі, тим справедливіша та сприятливіша атмосфера в колективі. Ще статистика: 76% жінок відчувають упереджене ставлення до себе з боку процесуальних опонентів-чоловіків, 64% – з боку клієнтів, 48% – з боку безпосередніх керівників, 43% – з боку співпрацівників. 66% жінок упевнені, що їхнє кар'єрне зростання менш імовірне, ніж у чоловіків (за інших рівних умов).

До поведінки, що вважається дискримінаційною, упередженої стосовно жінок, зараховують такі прояви:

– вислови чи дії, які фокусуються на характерних для жіночої статі особливостях зовнішності, фізіології;

– використання маніпуляцій, заснованих на статевих особливостях;

– висловлювання стосовно того, що жінки не мають бути правниками та є нездарами в плані адвокатури;

– дискримінація активності жінок на рівні адвокатського самоврядування;

Інша тема – можливість суміщення батьківства з кар'єрою судового юриста. В юридичній фірмі жінка, яка бажає стати матір'ю, викликає

сум та роздратування, особливо коли вона вирішує скористатися повною тривалістю відпустки по догляду за дитиною. З огляду на те що в більшості країн обов'язок батька брати відпустку по догляду за дитиною відсутній, необхідність переривати кар'єру стосується передусім жінок. Їм також необхідно докладати зусиль із організації свого робочого часу після закінчення відпустки, при цьому йдеться про скорочений робочий день, додаткові перерви, відпустки тощо. Водночас очікування клієнтів від адвоката незмінні – доступність 24 години на добу 7 днів на тиждень.

Враховуючи таку сумну статистику, стає очевидним, що юридичним компаніям необхідно багато змінити у своїх підходах до співпраці з жінками. Тон повинні задавати партнери, які не хочуть миритися з будь-якими проявами упередженого, негативного ставлення до жінок із боку колег та клієнтів.

ЛОБІЗМ ЗАКОНОДАВЧО ВРЕГУЛЮЮТЬ?

Пропонується законодавчо врегулювати лобізм. Автори ідеї відзначають, що нині лобізм тісно переплітається з корупцією. Натомість за його легалізації можна буде виявляти інтереси, що стоять за тим чи іншим проектом закону.

У парламенті зареєстровано проект Закону «Про лобізм» (№5144). Документом, зокрема, пропонується визначити правові та організаційні основи існування лобізму, його мети тощо.

Лобізм у проекті визначено як професійну діяльність суб'єкта лобізму, спрямовану на просування законів, інших нормативно-правових актів, їхніх проектів під час процесу розробки, ухвалення, скасування або їхньої зміни органами державної влади, органами місцевого самоврядування, іншими суб'єктами владних повноважень, посадовими та службовими особами, депутатами усіх рівнів, а також на представництво та захист інтересів замовника послуг із лобізму.

Із метою збирання, зберігання, обліку та надання інформації про суб'єктів лобізму передбачається створити Єдиний реєстр лобістів, який вестиме Мін'юст.

До методів лобізму належать, зокрема:

• пропонування до ухвалення об'єктом лобізму нового та/або до зміни, скасування чинного нормативно-правового акта;

• поширення через ЗМІ, Інтернет пропозицій щодо необхідності ухвалення, зміни або скасування акта;

• участь у розробці проектів нормативно-правових актів;

• контакти та зустрічі суб'єктів лобізму з об'єктами лобізму;

• виступи та висловлення своєї думки перед органами влади тощо.

На думку авторів проекту, легалізація лобізму допоможе виявити інтереси, що стоять за тим чи іншим проектом закону чи рішенням, визначити, хто його лобіює та хто стоїть за лобістами, викрити справжніх замовників державних рішень.

РУЙНУВАННЯ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ПРИРІВНЯЛИ ДО ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ ЛЮДЯНОСТІ

Міжнародний кримінальний суд вирішив розширити свою юрисдикцію. Тут мають намір проводити розслідування стосовно окремих осіб, а також цілих держав, відповідальних за екологічні правопорушення, які розглядатимуться як злочини проти людяності.

«The Guardian» відзначає, що МКС раніше неодноразово піддавали критиці за відмову розслідувати «серйозні екологічні та культурні злочини, які часто мають місце в мирний час». У зв'язку з цим суд у Гаазі ухвалив рішення про розширення своїх повноважень. Згідно з новими правилами, МКС приділятиме особливу увагу злочинам, які призвели до «руйнування навколишнього середовища», «експлуатації природних ресурсів» і «незаконної експропріації землі». Під юрисдикцію суду потрапить також незаконне захоплення земель.

При цьому, підкреслило видання, офіційно жодних змін у роботі суду не відбулося. Це рішення означає, що МКС тепер розглядатиме злочини проти людяності в ширшому контексті.

Розширення повноважень суду пов'язане зі справою 10 жителів Камбоджі, які звернулися до нього зі скаргою на керівництво країни. Позивачі заявили, що «правляча еліта держави», зокрема уряд і військові, з 2002 року «в гонитві за багатством і владою захоплювали

землі й насильницьки переселили близько 350 000 чоловік». Адвокат камбоджійців Річард Роджерс із міжнародної юрфірми «Global Diligence» заявив, що тепер ця справа підпадає під юрисдикцію суду і може бути розглянута МКС.

За словами адвоката, схвалені зміни також можуть дати зелене світло судовим переслідуванням, пов'язаним із глобальним потеплінням. Р. Роджерс пояснив, що великий відсоток викидів вуглекислого газу в атмосферу пов'язаний зі знищенням лісів у результаті незаконного захоплення земель.

ВИПУСКНИКИ ДУХОВНИХ СЕМІНАРІЙ, АКАДЕМІЙ ТА УНІВЕРСИТЕТІВ ПРИРІВНЯНІ ДО СПЕЦІАЛІСТІВ ТА МАГІСТРІВ, А ВИПУСКНИКИ КАНДИДАТИ БОГОСЛОВ'Я ТА ДОКТОРИ БОГОСЛОВ'Я МОЖУТЬ ВИЗНАВАТИСЯ КАНДИДАТАМИ НАУК ІЗ БОГОСЛОВ'Я

20 вересня в Києві відбулися чергові засідання комісій Міністерства освіти і науки України з державного визнання документів випускників вищих духовних навчальних закладів, а також документів про наукові ступені та вчені звання, виданих цими закладами.

Комісія з державного визнання документів про вищу духовну освіту під головуванням заступника голови комісії Юрія Решетнікова ухвалила рішення про державне визнання дипломів випускників духовних семінарій за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліста богослов'я, а випускників духовних академії та університетів, відповідно до отриманого диплома, – за освітньо-кваліфікаційним рівнем магістра богослов'я або з визнанням наукового ступеня кандидата наук у галузі богослов'я. Отож випускники духовних семінарій із нормативним терміном навчання чотири роки прирівняні до випускників університетів зі здобуттям повної вищої освіти за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліста (магістра).

Згідно з цим рішенням комісії документи випускників духовних училищ підлягають державному визнанню за освітньо-кваліфікаційним рівнем молодшого спеціаліста з богослов'я, а документи випускників духовних семінарій із нормативним терміном навчання менше чотирьох років та недостатньою кількістю кредитів – за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра богослов'я.

Таким чином, комісія схвалила концепцію про державне визнання всіх документів про вищу духовну освіту (духовних семінарій, академій та університетів) на рівні повної вищої освіти (спеціаліста, магістра) та відкрила шлях до державного визнання всіх документів про наукові ступені і вчені звання (духовних академій та університетів), виданих у період до 6 вересня 2014 року. Ця концепція у період із 2008 по 2014 рр. неодноразово пропонувалась Преосвященнійшим Віктором Бедь, єпископом Мукачівським і Карпатським, головою Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви, ректором Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії (на той час протоієреєм (2007–2010), архімандритом (2010–2015), Уповноваженим Української Православної Церкви з вищої освіти та науки (2011–2014)) під час засідань Громадської ради Міністерства освіти і науки України з питань співпраці з Церквами та релігійними організаціями і її робочих груп. Наразі під час засідання комісії концепція була підтримана представниками від Української Автокефальної Православної Церкви, Української Православної Церкви Київського патріархату, Української Православної Церкви Московського патріархату, Української Греко-Католицької Церкви у складі Католицької Церкви, протестантських церков, Громадської ради Міністерства освіти і науки України з питань співпраці з Церквами та релігійними організаціями, вищих навчальних закладів, Департаменту вищої освіти та Департаменту з атестації кадрів та ліцензування МОН України.

Під час засідання комісії також було ухвалено низку рішень щодо державного визнання документів випускників духовних семінарій та академій за освітньо-кваліфікаційними рівнями бакалавра богослов'я, спеціаліста богослов'я та магістра богослов'я.

Комісія з державного визнання документів вищих духовних навчальних закладів про наукові ступені та вчені звання під головуванням голови комісії Андрія Шевцова розглянула низку персональних справ здобувачів, які здобули відповідні наукові ступені та вчені звання у вищих духовних навчальних закладах у період до 6 вересня 2014 року, та ухвалила рішення про їхнє державне визнання з урахуванням положень вищезазначеної концепції про державне визнання повної вищої духовної освіти. Окремі справи відкладено для поглибленого вивчення.

Від Української Автокефальної Православної Церкви участь у роботі комісій узяв Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, голова Комісії з духовності, освіти та катехізації УАПЦ, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії.

Наступні засідання комісій заплановані на 25 жовтня.

Довідково:

1. Відповідно до Закону України «Про вищу освіту», освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста відповідає освітньо-кваліфікаційному рівню магістра.

2. Державне визнання документів вищих духовних навчальних закладів (академій та університетів), виданих у період до 6 вересня 2014 року про здобуття наукового ступеня кандидата наук з богослов'я та вченого звання доцента, може здійснюватись за наявності чи визнання, відповідно, документів про повну вищу світську чи духовну освіту (спеціаліста чи магістра).

3. Державне визнання документів вищих духовних навчальних закладів (академій та університетів), виданих у період до 6 вересня 2014 року про здобуття наукового ступеня доктора наук та вчене звання професора, може здійснюватись за наявності чи визнання, відповідно, попереднього наукового ступеня кандидата наук та вченого звання доцента.

Прес-служба Комісії з духовності, освіти та катехізації УАПЦ

У МОН ВИЗНАЛИ ПЕРШІ ДИПЛОМИ ПРО ДУХОВНУ ОСВІТУ

Комісія з державного визнання наукових ступенів і вчених звань визнала три дипломи кандидатів богословських наук, виданих різними духовними навчальними закладами, а також документ про присвоєння вченого звання доцента, виданого Київською православною богословською академією. Про це повідомили у прес-службі Міносвіти.

На засіданні Комісії з державного визнання документів про вищу духовну освіту також було визнано дипломи 15 випускників православних, греко-католицьких і протестантських вищих духовних навчальних закладів.

Обидві Комісії засідали разом і розподілили між своїми членами ще не розглянуті справи власників документів про вищу духовну освіту, наукові ступені та вчені звання, отримані у вищих духовних навчальних закладах, для підготовки відповідних висновків.

ЩО ТАКЕ КОНЦЕПЦІЯ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ?

Концепція Нової української школи простою мовою пояснює ідеологію змін, які закладені в проекті базового Закону «Про освіту», який знаходиться у Верховній Раді України та очікує на повторне перше слухання. Мета цього документа – зацікавити ідеєю реформування освіти та долучити до широкого суспільного діалогу батьків, учителів, організації, місцеві органи влади.

Затверджена концепція Нової української школи, підтримана всіма зацікавленими сторонами, потрібна для того, щоб сформувати чітке уявлення про мету шкільної реформи, її кінцевий результат і сформувати програму дій. Так, презентована концепція містить у собі як чіткі програмні моменти (наприклад, перехід до 12-річної шкільної освіти, структурний поділ школи-дванадцятирічки на 3 рівні), так і ціннісні, філософські поняття – орієнтацію виховного процесу в школі на загальнолюдські цінності, до яких належать: гідність, чесність, справедливість, повага до життя, повага до себе та інших людей, повага до прав людини, свобода, демократія, культурне розмаїття, патріотизм, повага до рідної мови, турбота про довкілля, солідарність, відповідальність.

Відповідно до презентованої концепції, формулу Нової української школи складатимуть 8 базових компонентів:

- Новий зміст освіти, заснований на формуванні компетентностей, необхідних для успішної самореалізації в суспільстві.
- Педагогіка, що ґрунтується на партнерстві між учнем, учителем і батьками.
- Умотивований учитель, який має свободу творчості й розвивається професійно.
- Орієнтація на потреби учня в освітньому процесі, дитиноцентризм.
- Наскрізний процес виховання, який формує цінності.
- Нова структури школи, яка дозволяє добре засвоїти новий зміст і набути компетентності для життя.
- Децентралізація та ефективне управління, які нададуть школі реальну автономію.
- Справедливий розподіл публічних коштів, який забезпечить рівний доступ усіх дітей до якісної освіти, незалежно від їхнього місця проживання, матеріального стану родини тощо.

Міністерство освіти і науки наголошує на тому, що представлений документ є відкритим до обговорення – кожен може долучитися до суспільного діалогу та надіслати свої пропозиції на електронну пошту novashkola@mon.gov.ua. В темі листа варто вказати «Обговорення концепції», а в самому листі обов'язково зазначити назву розділу, абзац і номер сторінки, щодо яких пропонуються зміни.

ДУХОВЕНСТВО КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ БЛАГОСЛОВИЛО ПОЧАТОК СВЯТКУВАННЯ 25-РІЧЧЯ ДІЯЛЬНОСТІ УЖГОРОДСЬКОГО ТОВАРИСТВА ІНВАЛІДІВ ПРАЦІ ТА ДИТИНСТВА «ОПТИМІСТ»

20 вересня 25-річчя відсвяткувало Ужгородське товариство інвалідів праці та дитинства «Оптиміст», діяльність якого спрямована на захист прав людей з обмеженими фізичними можливостями.

За роки своєї діяльності активісти товариства власною безкорисливою і самовідданою працею поступово змінювали суспільні стереотипи стосовно інвалідів, відстоювали їхнє право на повноцінне життя, навчання та працю.

Участь у відзначенні цієї ювілейної дати в житті товариства взяли представники обласних органів державної влади, місцевого самоврядування, духовенства, профспілок, громадських організацій, мистецьких колективів та широкої громадськості.

Із благословення Преосвященнійшого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, участь в урочистому зібранні, яке відбувалося в ПаДіЮні м. Ужгорода, взяв канцлер Консисторії Карпатської єпархії УАПЦ протоієрей Сергій Урста у супроводі голови єпархіального відділу з благодійності, соціального служіння та біоетики читця Юрія Ропонича.

У своєму виступі отець Сергій передав вітання та благословення учасникам урочистого зібрання від Преосвященнійшого владики Віктора, подякував представникам Закарпатського обласного товариства інвалідів і Ужгородського товариства інвалідів праці та дитинства «Оптиміст» за їхню багаторічну сумлінну і жертовну працю.

Відтак із благословення Преосвященнійшого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, за активну громадську позицію, особистий внесок у розвиток благодійного руху та з нагоди 25-річчя заснування Ужгородського товариства інвалідів праці та дитинства «Оптиміст» протоієрей Сергій Урста провів низку нагороджень. Отож високими церковними відзнаками були нагороджені:

• Марко Василина Михайлівна, ініціатор, співзасновник та голова товариства, – орденом Покрови Пресвятої Богородиці I ступеня;

• Іванов Олександр Геннадійович, активіст товариства, – медаллю Святого рівноапостольного Великого князя Київського Володимира II ступеня;

• Балог Христина Аладарівна, активістка товариства, – медаллю Святого рівноапостольного Великого князя Київського Володимира II ступеня.

На завершення вітального слова представники Консисторії Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви проспівали всім причетним до діяльності товариства активістам, а також присутнім на урочистому зібранні учасникам і гостям «Многії і благії літа».

ВІДБУЛИСЯ ПЕРШІ ПАТРІАРШІ ЧИТАННЯ УАПЦ, ПРИУРОЧЕНІ ДО 100-РІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ СВЯТІЙШОГО ПАТРІАРХА ДИМИТРІЯ (ЯРЕМИ)

24 вересня, з благословення Блаженнійшого Макарія (Малетича), Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, в м. Львові відбулися Перші патріарші читання, приурочені до 100-річчя від дня народження Святійшого Димитрія (Яреми) (09.12.1915–25.02.2000), Патріарха Київського і всієї України, Предстоятеля УАПЦ (07.09.1993–25.02.2000).

Організаторами цього наукового зібрання виступили: Комісія з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви, Карпатський університет імені Августина Волошина та Українська богословська академія Карпатського університету, Івано-Франківська православна богословська академія УАПЦ, Тернопільська духовна академія і семінарія УАПЦ, Львівська духовна семінарія УАПЦ, Міжнародна академія богословських наук та Львівське ставропігійне братство святого апостола Андрія Первозваного.

Перед початком пленарного засідання наукових читань в Успенській ставропігійній церкві Львівської єпархії УАПЦ було відслужено заупокійну Літію за спочилими у Бозі: Святійшим Мстиславом (Скрипником) (10.04.1898–11.06.1993), Патріархом Київським і всієї України, Предстоятелем УАПЦ (06.06.1990–11.06.1993), Святійшим Димитрієм (Яремою) (09.12.1915–25.02.2000), Патріархом Київським і всієї України, Предстоятелем УАПЦ (07.09.1993–25.02.2000), та Блаженнійшим Мефодієм (Кудряковим) (11.03.1949–24.02.2015), Митрополитом Київським і всієї України, Предстоятелем УАПЦ (14.09.2000–24.02.2015). Богослужіння очолив Блаженнійший Макарій (Малетич), Митрополит Київський і всієї України, Предстоятель Української Автокефальної Православної Церкви, у співслужінні Преосвященнійшого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ та духовенства.

Відтак в актовому залі Львівського музею історії релігії було розпочато роботу наукових читань, які відбувалися у формі двох пленарних засідань та підсумкового круглого столу.

Із вітальним словом та першосвятительським благословенням до учасників наукового зібрання звернувся **Блаженнійший Митрополит Макарій (Малетич), Предстоятель УАПЦ.**

Із науковими доповідями під час роботи наукового зібрання виступили:

• ***Преосвященнійший Віктор Бедь***, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією, голова Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, президент Міжнародної академії богословських наук, доктор богословських наук, доктор юридичних наук, професор, академік, – **«Історичні передумови ІІІ відродження Української Автокефальної Православної Церкви в XX ст.»;**

• ***Микола Хмільовський***, завідуючий науково-методичним відділом Львівського музею історії релігії, **– «Автокефальний Рух в Україні та його роль у відродженні української державності»;**

• ***митр. прот. Микола Кавчак***, кандидат богословських наук, викладач Львівської духовної семінарії УАПЦ, настоятель Петро-Павлівського храму м. Львова, викладач Львівської духовної семінарії УАПЦ, **– «Життєвий шлях Святійшого Патріарха Димитрія (Яреми), проголошення автокефалії Української Церкви 19 серпня 1989 р.»;**

• ***митр. прот. Ігор Бурмило***, кандидат богословських наук, викладач Львівської духовної семінарії УАПЦ, настоятель Успенської ставропігійної церкви в м. Львові, – **«Прот. Володимир Ярема – передвісник Української незалежної церкви»;**

• ***ієр. Василь Олевич***, викладач Івано-Франківської православної богословської академії УАПЦ, священик Кафедрального собору Покрови Пресвятої Богородиці м. Івано-Франківська, – **«Пастирські послання Патріарха Димитрія до молоді як крок до єдності поколінь»;**

• ***Микола Бандрівський***, доктор історичних наук, професор, старший науковий співробітник відділу археології Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, завідувач відділу Інституту релігієзнавства – філії Львівського музею історії релігії, – **«Роль Патріарха УАПЦ Димитрія в оздобленні Свято-Петро-Павлівського храму у Львові»;**

• ***митр. прот. Анатолій Залізницький***, проректор Тернопільської духовної академії і семінарії УАПЦ, старший капелан Тернопільської єпархії, – **«Пастирський вимір життя Святійшого Патріарха Димитрія (Яреми).**

Надалі під головуванням митр. прот. Василя Луцишина, ректора Львівської духовної семінарії УАПЦ, віце-президента Всеукраїнського біблійного товариства, відбулось засідання наукового круглого столу, під час роботи якого, з благословення Блаженнійшого Митрополита Макарія (Малетича), за заслуги перед Українською Автокефальною Православною Церквою та з нагоди проведення Перших патріарших читань, приурочених до 100-річчя від дня народження Святійшого Патріарха Димирія (Яреми), Преосвященнійший владика Віктор Бедь, голова Комісії з духовності, освіти та катехізації УАПЦ, провів низку нагороджень. Таким чином, було нагороджено:

– Хмільовського Миколая Андрійовича – медаллю Святого апостола українського Андрія Первозваного I ступеня;

– Ходькову Людмилу Павлівну – медаллю Святого апостола українського Андрія Первозваного I ступеня;

– Марковича Костянтина Петровича – медаллю Святого рівноапостольного Великого князя Київського Володимира II ступеня.

Модератором цього наукового зібрання виступив голова Львівського ставропігійного братства святого апостола Андрія Первозваного, координатор інформаційного відділу Львівської єпархії УАПЦ диякон ***Юрій Федів***.

Після нагородження владика Віктор підбив узагальнені підсумки роботи Перших патріарших читань.

Із заключним словом до учасників високого наукового зібрання звернувся Блаженнійший Макарій (Малетич), Митрополит Київський і всієї України, Предстоятель Української Автокефальної Православної Церкви.

Прес-служба Комісії з духовності, освіти та катехізації УАПЦ

ПРЕДСТАВНИКИ ДУХОВЕНСТВА КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ МОЛИТОВНО БЛАГОСЛОВИЛИ АКЦІЮ «ГОЛУБ МИРУ» В УЖГОРОДІ

21 вересня, у День святкування Різдва Пресвятої Богородиці та з нагоди Міжнародного дня миру, на площі Театральній в місті Ужгороді відбулася акція «Голуб миру».

Організаторами акції виступили Закарпатський інститут післядипломної педагогічної освіти, Карпатський університет імені Августина Волошина, Українська богословська академія та Консисторія Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви.

Захід розпочався із молебню за мир і благополуччя в Україні, який, з благословення Преосвященнішого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, відслужили священики єпархії протоієрей Сергій Урста, протоієрей Роман Бобай та ієрей Крістіан Рущак. Представники духовенства, освітян області, професорсько-викладацького складу вищих навчальних закладів, студентської молоді, небайдужі ужгородці та гості міста, які долучилися до акції, разом молилися за мирне майбутнє та благополуччя України і світу.

Молебень супроводжувався церковним співом духовенства під керівництвом старшого викладача Української богословської академії Карпатського університету, голови єпархіального відділу з благодійності, соціального служіння та біоетики Карпатської єпархії УАПЦ, регента читця Юрія Ропонича.

Після молитви вокальний колектив педагогів Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти під керівництвом провідного фахівця інституту та регента Кафедрального храму апостола українського Андрія Первозваного Карпатської єпархії УАПЦ в м. Ужгороді Марії Жабляк виконав добре відомі українському загалу духовні та патріотичні пісні, зокрема «Україна», «Молитва за Україну», «Ой, у лузі червона калина», а також заспівав Україні та її громадянам «Многая літа».

Михайло Басараб, заступник директора Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти, розповів: «Три роки тому, коли Російська Федерація напала на Україну, в нас виникла ідея заснувати таку акцію молитви за Україну. У заході беруть участь представники педагогічних колективів області, які проходять підготовку в інституті, представники низки ужгородських вищих навчальних закладів та духовенства Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви. Ми хочемо всім донести, що там, на східному кордоні України, українці захищають безпеку не лише нашої держави, а й усієї Європи. Сподіваємось, ця молитва й пісня долучаться до того, що відбувається в країні та світі, і ми скоро матимемо не тільки вільну, але і мирну та процвітаючу Україну».

Протоієрей Сергій Урста, канцлер Консисторії Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви, декан богословсько-філософського факультету Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії передав усім учасникам акції миру вітання та благословення від Преосвященнішого владики Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ, та наголосив: «Спільна молитва за мир і благополуччя в Україні є важливою і міцною основою укріплення духовної і національної єдності української нації. Спільна молитва є словесним і видимим вираженням тих душевних сподівань і прохань віруючих, звернених до Господа Бога у надії на Його батьківське заступництво та дарування всім мирного, благополучного і щасливого життя. Щоденно пам'ятаймо і молімося за наших українських воїнів, добровольців, волонтерів та мирних співвітчизників, які нині боронять Богом дану нам земну Вітчизну Україну від підступних московсько-путінських окупантів та терористів, за збереження життя всіх українських захисників та дарування всім нам якнайшвидшої перемоги над московським ординцем. Тож будьмо єдиними духовно і національно, живімо з вірою у Спасителя нашого Ісуса Христа і дотримуймось у повсякденному житті святих Заповідей Божих, тоді й Отець наш Небесний завжди буде з нами і мир та щастя пануватимуть на нашій святій українській землі».

Акція була душевно і радісно сприйнята і підтримана всіма її учасниками.

ПРЕОСВЯЩЕННІЙШИЙ ВІКТОР БЕДЬ ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА УКРАЇНСЬКИМ ФІЛОСОФОМ МИХАЙЛОМ ДРАГОМАНОВИМ ДО 175-річчя З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ

18 вересня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді, відслужив ранкову Літію за українським патріотом, істориком, філософом, економістом, літературознавцем, громадсько-політичним діячем і борцем за національну і державну незалежність України Михайлом Петровичем Драгомановим (06 (18).09.1841, Гадяч, Полтавська губернія, Україна під окупацією Російської імперії – 20.06 (02.07).1895, Софія, Князівство Болгарія, державне утворення на правах автономії у складі Османської імперії) до 175-річчя з дня народження.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх провин, допущених із власної волі чи з примусу небіжчиком, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

РЕКТОР УБА ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА УКРАЇНСЬКИМ УЧЕНИМ І БОГОСЛОВОМ АРХІЄПИСКОПОМ ФЕОФАНОМ ПРОКОПОВИЧЕМ ДО 280-річчя З ДНЯ УПОКОЄННЯ

19 вересня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді, відслужив ранкову Літію за українським письменником, філософом, математиком, богословом, ректором Києво-Могилянської академії (1710–1716), професором архієпископом Феофаном (Єлезаром, Єлисеєм) Прокоповичем (18.06.1681, Київ, Україна – 19.09.1936, Санкт-Петербург, Російська Федерація) до 280-річчя з дня його упокоєння.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх провин, допущених із власної волі чи з примусу небіжчиком, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА УКРАЇНСЬКИМ ПАТРІОТОМ І ЖУРНАЛІСТОМ ГЕОРГІЄМ ГОНГАДЗЕ ДО 16-х РОКОВИН ТРАГІЧНОЇ ЗАГИБЕЛІ

17 вересня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді, відслужив ранкову Літію за українським патріотом, опозиційним журналістом, громадсько-політичним діячем, борцем проти корупції, закатованим до смерті (убитим) із політичних мотивів за часів режиму Леоніда Кучми Георгієм (Гія) Руслановичем Гонгадзе (21.05.1969, Тбілісі, Грузинська РСР у складі СРСР – 17.09.2000, Київська область, Україна) до 16-х роковин трагічної загибелі.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх провин, допущених із власної волі чи з примусу небіжчиком, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА УКРАЇНСЬКИМ ПАТРІОТОМ І ЛІСОГОСПОДАРНИКОМ ІВАНОМ ГЕРЦОМ ДО 80-річчя З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ

19 вересня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді, відслужив ранкову Літію за українським патріотом, багаторічним головним інженером, відтак генеральним директором виробничого об'єднання «Закарпатліс» (1983–1992), народним депутатом України 1-го скликання (1990–1994), міністром зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі України (1992–1993), громадсько-політичним і державним діячем Іваном Івановичем Герцом (19.09.1936, Анталовці, Підкарпатська Русь (Закарпаття) під анексією Чехословацької Республіки, на сьогодні Закарпатська область, Україна – 07.04.2006, Київ, Україна) до 80-річчя з дня народження.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх провин, допущених із власної волі чи з примусу небіжчиком, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

Сторінка підготовлена прес-службою Карпатської єпархії УАПЦ

ВІТАЄМО

26 вересня відзначив 20-річчя черговий помічник ректора *Михайло Юрійович Беник*. Із цієї нагоди колектив Карпатського університету ім. А. Волошина та Української богословської академії бажає ювіляру:

Хай сміється доля, мов калина в лузі,
В колі щирих, вірних і хороших друзів.
Значить Вам щастя, радості, тепла,
Успіхів, здоров'я, злагоди й добра.
Хай кружляють поруч вірність і кохання,
Хай здійснюється мрій Ваші і бажання.

28 вересня День народження в старшого кухаря їдальні *Маріани Іванівни Батько*. Долучаючись до вітань близьких і рідних, колеги вітають такими рядками:

Добра і радощів бажаєм,
Здоров'я на усі літа,
Хай в серці квітне доброта.
Хай в неї сонце ніжно сяє,
Весела барвами заграє,
Щебечуть сезон'ї грайливо
На життя довге й щасливе!

Керуючий Карпатською єпархією УАПЦ, ректор КаУ та УБА владика Віктор Бедь привітав журналістку Катерину Чомбокош з Днем народження.

25 вересня День народження відсвяткувала прес-секретар і завідувач канцелярії Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, редактор відділу та фотокореспондент газети «Срібна Земля» – чарівна жінка Катерина Чомбокош.

Із цієї святкової нагоди Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, шеф-редактор газети «Срібна Земля», привітав Катерину. У вітанні владика Віктор побажав пані Катерині щастя, сімейного затишку та благополуччя, творчих успіхів та Божої допомоги на життєвому шляху.

До цих вітань також приєднуються колективи Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, редакція газети «Срібна Земля», рідні та друзі.

Прес-служба КаУ та УБА

ХРЕСТ – ТОЙ ЗНАК

(До свята Воздвиження Чесного Животворящого Хреста Господнього)

Хрест не тільки знак Божої смерті –
Ним Заповіт старий був роздертий,
Кров Христа з ребра текла водою,
Цілий світ умить покрився тьмою.

«О не згадай їм, Отче, того», –
Ще не віддавши Духа Свого,
Христос за грішників благав
У час важкий, як помирав.

Мати з Сином там прощалась,
Серце стислось, розривалось…
Під хрестом Пречиста Мати –
На хресті – Ісус розп'ятий.

Коли прийде ота година,
Прийми нас, Отче, як Свого Сина.
А Ти, страждальна Божа Мати
Проси для людства благодаті.

Василь ЩОМАК

УКРАЇНСЬКА БОГОСЛОВСЬКА АКАДЕМІЯ
Карпатського університету
(вищий православний духовно-богословський навчальний заклад)

Підготовка бакалаврів і магістрів за спеціальностями:
– Богослов'я (священнослужитель; християнський місіонер);
– Теологія (християнський педагог);
– Регент церковного хору;
– Вищі курси дяків;
– Військове капеланство (додаткова спеціалізація).

Ужгородський богословський коледж

Підготовка молодших спеціалістів
(на базі 9 класів) за спеціальностями:
– Катехізатор із православного богослов'я, дяк
(із одночасним здобуттям другої
вищої освіти за спеціальностями:
– Правознавство;
– Фінанси і кредит).

(Студенти вказаної при здобутті вищої духовної освіти одночасно здобувають і вищу світську освіту)
ПРИ УНІВЕРСИТЕТІ ТА АКАДЕМІЇ ДІЄ АСПІРАНТУРА І ДОКТОРАНТУРА
м. Ужгород, вул. Гойди, 4; тел.: + 38 099 389 33 77; (0312) 61 20 08; 61 29 45; www.kau.com.ua; www.uuba.org.ua

Шеф-редактор
Віктор БЕДЬ
Головний редактор
Анатолій КОСТОС
Літредактори
Марина ГАЗА
Наталка ГУМЕН-БІЛАНИЧ
Редактори відділів:
Станіслав ДАНКО
Орест ДІДУХ
Ігор КОВАЛЬЧУК
Олексій ПАЙДА
Олексій ШАФРАНЬОШ
Катерина ЧОМБОКОШ
Верстка
Ігор ТОКАЧ
ЗАСНОВНИК
ПП «Адвокатське бюро «Срібна Земля».
ВИДАВЕЦЬ
Християнсько-народна спілка Закарпаття.
Ідентифікаційний код 20444130.
Номер звернено в інформаційному медіа-центрі Карпатського університету ім. А.Волошина.
Друк: Відділ оперативно-видавничого друку "Аріал" ТОВ "ДМ", м. Тернопіль, вул. Текстильна, 28, тел.: 52 27 37.
Моб. тел.: (067) 350 17 94, a-print.com.ua
РЕДАКЦІЯ
Ужгород, вул. Гойди, 4
e-mail: bit_SZ@ukr.net
архів в Інтернеті: www.sribnazemlja.narod.ru
сайт: www.sz.uz.ua
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації – серія КВ № 5468 від 11.09.2001 р.
Передплатний індекс – 61159.
Умовний друк. А3 арк. 12
Тираж – 2500
Номер замовлення: 407
Виходить один раз на тиждень.
Розповсюдження: Закарпатська область
Редакція залишає за собою право на публікацію та редагування матеріалів, яких не повертає, на них не відповідає і не пересилає до інших інстанцій. Редакція не завжди поділяє думку автора. При передруку посилання на «Срібну Землю» обов'язкове.

Терміново здається двокімнатна квартира з євроремонтом у центрі міста. Розглядаються варіанти короткострокової (130 грн./доба) та довгострокової (2000 грн./міс + комунальні послуги) оренди. Є вся необхідна побутова техніка, кабельне телебачення й Інтернет.
Андрій (050) 372-61-43 (цілодобово)

Шановні читачі!

Редакція приймає для друку на шпальтах нашої газети ***рекламу, оголошення,*** а також ***вітальні слова*** на адресу близьких і рідних вам людей.

За детальною інформацією звертайтеся на адресу: вул. Гойди, 4, 4-й поверх, кабінет **403** (Карпатський університет імені Августина Волошина) або телефонуйте: **066-53-38-745** (Станіслав) у будні **(9:00 – 17:00)**.

АФОРИЗМИ

- Шумні ріки не бувають глибокими.
- Філософствувати завжди приємно, тому що безвідповідально…
- Знаю: на світі існує така сила слів, що великим справам дає поштовх.
- Зайві похвали схожі на отруту.
- Я такий зайнятий, що зовсім не маю часу працювати.
- Бачить око далеко, а розум – ще далі…
- Більше однієї істини не може бути.
- Бути розумним – це що?! Розумним усякий дурень може стати! А ось удачу – треба здобути!
- В нашім селі нема злодіїв – самі люди крадуть.
- Він належав до категорії людей, які і пишуть погано, і говорять тяжко, і думають рідко…
- Від великого до смішного – один крок.
- Влада крутить голову чоловікам, і це природно – вона жіночого роду.

(Із книжки Йосипа ГАНИЧА «Фрази з вулиці»)

«Моє серце бриніть добрим словом...» (Пс. 45, 2).

Срібна земля

ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСНА ГАЗЕТА

www.sz.uz.ua

№28 (997) від 6 жовтня 2016 року / ВИХОДИТЬ ЩОТИЖНЯ

ЧИТАЙТЕ НАС НА САЙТІ: http:// sz.uz.ua

«ЗОЛОТО КАРПАТ»

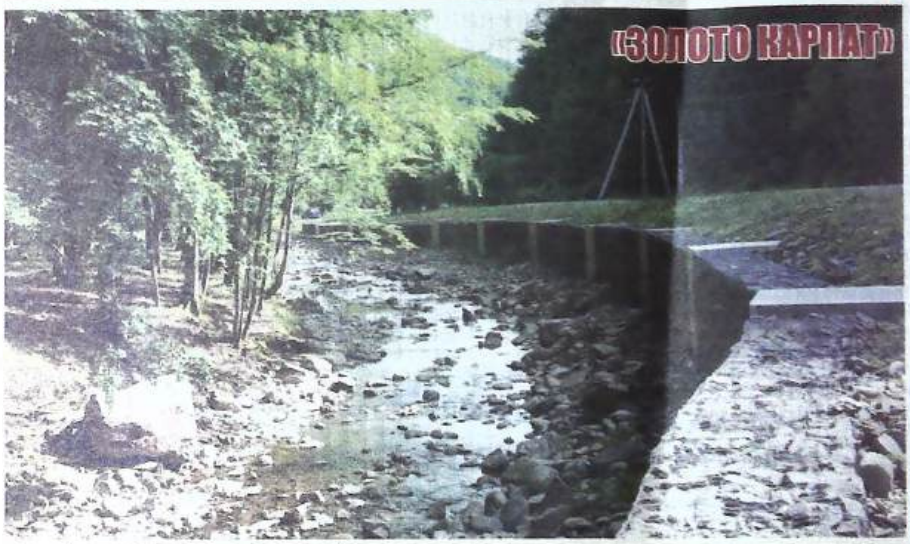

Уже більше ніж два роки на Закарпатті не вщухають суперечки щодо того, чи варто на карпатських річках будувати міні-ГЕС, які, з одного боку, за словами забудовників, мають забезпечити населення дешевою електроенергією, а край – розвитком інфраструктури, з іншого, за висновком екологів, повністю зруйнують екологічну структуру цього району та завдадуть непоправної шкоди річці та фауні екосистеми. Стор.: 2

НА ЧАСІ

ДЕУКРАЇНІЗАЦІЯ ЗАКАРПАТТЯ ТРИВАЄ...

Стор.: 3

НА ЧАСІ

ВАРЯГИ ВІДХОДЯТЬ

Стор.: 3

МОВНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ. АНТИУКРАЇНСЬКИЙ ЗАКОН ДОСІ ЧИННИЙ

Акція на підтримку української мови біля Адміністрації Президента України. Київ, 23 квітня 2014 року

Щоденник Петра Шелеста містить цікаві відомості про те, як радянські керівники, проголошуючи лицемірні промови про «братню дружбу російського й українського народів» і «гармонійну російсько-українську двомовність», насправді ставилися до української мови. Стор.: 4

КУЛЬТУРА

ПЕРЕД СЛУХАЧАМИ КУРСІВ ВИСТУПИВ НАУКОВЕЦЬ ІВАН ХЛАЙТА

Стор.: 5

НАШ КАЛЕНДАР

8 жовтня – День юриста;

9 жовтня – Міжнародний день поштової служби; Всесвітній день охорони психічного здоров'я; День працівників санітарно-епідеміологічної служби; День художника;

10 жовтня – Міжнародний день стандартизації;

12 жовтня – Міжнародний день зменшення ризику природних катастроф.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

6 жовтня 1992 р. – вийшов у світ перший номер газети «Срібна Земля»;

11 жовтня 1672 р. – народився Пилип Орлик, гетьман України.

НОВИНИ ЮРИСПРУДЕНЦІЇ

ЗАЛИШИЛИСЬ У МЕНШОСТІ

Стор.: 7

ОСВІТА

ВІТАННЯ ГОЛОВИ ДУХОВНО-ОСВІТНЬОЇ КОМІСІЇ УАПЦ ЄПИСКОПА ВІКТОРА БЕДЬ ДО ДНЯ ПРАЦІВНИКІВ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Стор.: 8

ДУХОВНІСТЬ

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР: ОСВІТНІЙ ХРЕСТ І ЗАКОНАЙМИТЬ НА БУДІВНИЦТВО СКИТУ-ХРЕСТОВОЗДВИЖЕНСЬКОГО МОНАСТИРЯ В С. ПОПІЛЬНЯ МІЖГІРСЬКОГО РАЙОНУ

Стор.: 9

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС: 61159

РЕКОМЕНДОВАНА ЦІНА 2.00 грн.

«ЗОЛОТО КАРПАТ»

Уже більше ніж два роки на Закарпатті не вщухають суперечки щодо того, чи варто на карпатських річках будувати міні-ГЕС, які, з одного боку, за словами забудовників, мають забезпечити населення дешевою електроенергією, а край – розвитком інфраструктури, з іншого, за висновком екологів, повністю зруйнують екологічну структуру цього району та завдадуть непоправної шкоди річці та фауні екосистеми.

Два роки тому великого розголосу ця проблема набула після початку будівництва такої ГЕС на р. Ріка біля с. Нижній Бистрий Хустського району, однак будівництво все ж почалося, і з часом емоції навколишнього вщухли. Нова хвиля резонансу піднялася вже цього літа, а особливо на початку осені, коли забудовник вирішив продовжити будувати на річці ГЕС нижче за течією, в сусідньому селі Березово. Але почнемо з початку...

ЯК УСЕ ПОЧИНАЛОСЯ?

Одразу після Революції Гідності, коли в країні мимоволі утворився своєрідний владний вакуум, особливо на місцях, жителі закарпатських сіл у пониззі річки Ріка дізналися про те, що на ній збираються будувати нові так звані міні-ГЕС. Незважаючи на суспільний резонанс, а також громадський підйом того часу, представники забудовника вирішили робити все за старою «дідівською» схемою часів Януковича і Ко. Тоді це не сподобалось активістам, які вимагали прозорості процесу, особливо щодо висновків екослужб і думки громади, яка мала дати дозвіл на будівництво такого важливого об'єкта на території свого населеного пункту.

На громадських обговореннях представник компанії-замовника «Акванова Девелопмент» Юлія Лістрова підготувала презентацію, де намагалася переконати присутніх, що будівництво міні-ГЕС у Нижньому Бистрому не завдасть жодної шкоди природі. «На жаль, останнім часом про малі ГЕС на території Закарпатської області ми чуємо багато нісенітниць від людей, які є некомпетентними в цьому питанні», – зазначила вона, акцентуючи, що цей проект цілком безпечний для екосистеми краю. Питання викликало жваву дискусію, оскільки Закарпаття вже має приклад міні-ГЕС у Тур'ї-Поляні Перечинського району, де через півроку після її спорудження у криницях зникла вода, а колись досить повноводна річка Шипіт перетворилася на тоненький струмочок. Окрім того, за словами лісників і мешканців села, через низький рівень води у річці повністю зник харіус європейський, який до запуску ГЕС був звичним представником водної фауни.

Критичну оцінку цьому проекту тоді, у 2014 році, надав і голова закарпатського відділення Національної екологічної ради України Олег Лукша: «Ці грандіозні плани не мають нічого спільного з інтересами закарпатців. Про жодну енергетичну незалежність не може бути й мови. Цей проект – просто бізнес і нічого іншого. То чому ми, живучи в XXI столітті, не маємо бережного ставлення до природи. В Україні протягом 23 років незалежності не хотіли слухати науковців. То давайте ми вже хоч тепер, після Революції Гідності, прислухаємося до думок компетентних екологів і спробуємо дійти об'єктивного висновку з цього питання. Наразі ніхто не порушує питання таким чином, що ми не хочемо цього будівництва і все. Ми не хочемо його, можливо, тому що на це є якісь причини, які мали б або заборонити це будівництво, або дозволили вдосконалити проект. Важливо, щоб все це робилося абсолютно прозоро».

Про причини, з яких спорудження міні-ГЕС у руслі р. Ріка завдасть колосальної шкоди природі краю, розповідала Оксана Станкевич, еколог, кандидат наук, президент Регіонального молодіжного екологічного об'єднання «Екосфера». Як писало «Дзеркало Закарпаття», нею було наведено більш як достатньо переконливих аргументів, через які будівництво повинне бути згорнуте, оскільки в разі спорудження цієї ГЕС наслідки для екосистеми будуть зовсім невтішні. Так, зокрема, наголошувалося, що цей проект не був погоджений із двома основними державними структурами з питань управління водними ресурсами. Крім того, до оцінки впливу не були залучені відповідні спеціалісти. Наголошено, що в разі будівництва малої ГЕС на гірській річці, фактично, створюється ділянка рівнинної річки, що може призвести до зникнення кількох десятків рідкісних видів риби, з яких майже всі занесені до Червоної книги України. «Згідно з висновком ОВНС, міні-ГЕС не завдасть жодної шкоди довкіллю. Скажіть, будь ласка, на основі чого роблятся відповідні висновки? Чому, коли розробляються подібні об'єкти, вони не узгоджуються з базовими стратегічними документами, які вже наявні в області? Адже відомо, що існує національний банк водних ресурсів Закарпатської області, за яким можна планувати будь-яке управління водними ресурсами. За ним визначено, що р. Ріка – це єдина ріка в області, яка, згідно з екологічною цінністю, має добру оцінку за п'ятибальною шкалою. Сюди входить екологічний стан річки та її високе біорізноманіття», — підсумовувала Оксана Ігорівна.

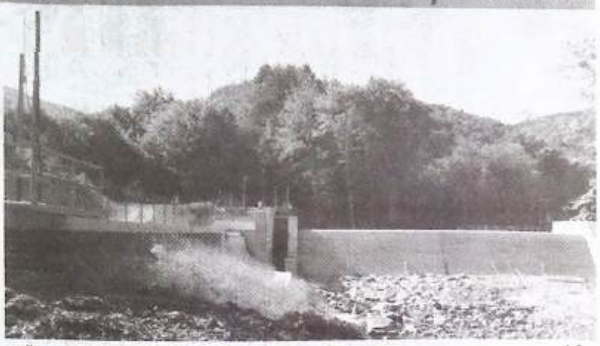

НОВА ХВИЛЯ

Отже, два роки тому забудовники зіштовхнулись із першими протестами громадськості. Але незважаючи на це, зведення об'єкта не припинилося. В червні цього року, як повідомляє прес-служба, прокуратурою області, за публікаціями та зверненнями мешканців Хустського району, організовано перевірку відповідними контро-люючими органами, а саме: Державною екологічною інспекцією області, Державною інспекцією сільського господарства області та Інспекцією Державного архітектурного-будівельного контролю в Закарпатській області щодо законності будівництва міні-ГЕС в с. Нижній Бистрий Хустського району. Відтак будівництво зупинено.

Наразі нова хвиля супротиву охопила Березово. Зокрема, 18 вересня у селі відбулися громадські слухання, під час яких сільський голова Василь Паш навіть склав повноваження очільника населеного пункту. Голова Хустської РДА Назарій Павлій прокоментував ситуацію для zakarpatpost.net так:

– Якщо громада проти – ніхто не примушує давати дозвіл. Усе в нас відбувається прозоро і демократично. Забудовник обіцяє покращити інфраструктуру села, дати гроші на ремонти проблемних об'єктів. Однак рішення повинні ухвалювати самі мешканці Березова.

Водночас, зі слів Василя Паша, в бюджеті відсутні кошти на елементарні речі, й крик по допомогу селян ніхто не хоче чути. Тому він вирішив достроково скласти повноваження сільського голови.

Громадський активіст Віталій Георг, який також побував на зібранні, зазначив, що ще на початку червня в с. Нижній Бистрий приїхала делегація з колишнім віце-прем'єр-міністром України, більш відомим як міністр палива і енергетики України в 2010–2012 рр., Юрієм Бойко та депутатом Закарпатської облради VI скликання Василем Ігнатком, аби обговорити питання можливості будівництва ГЕС у селах Березово, Горінчево, Липча Хустського району. Відтак 5 липня в Березово приїхали невідомі, які проводили якійсь обміри та складали план обстеження території присілку Красово та річки Ріка для будівництва ГЕС. На прохання громади надати дозвільні документи вони відмовилися.

Цікаво, що під час громадських слухань представник забудовника пан Ігнатко в ході свого виступу показав громадськості план-схему майбутнього об'єкта. Але за кілька хвилин. Коли журналісти попросили документ для детального ознайомлення і оприлюднення його в Інтернеті та у ЗМІ, то відмовився його показувати, заявивши, що документ службовий, і він цього робити не має права.

Як повідомляє «Закарпаття онлайн», мешканці підтвердили, що цим забудовникам наразі вже відмовлено на будівництво ГЕС і в сусідньому селі Горінчові. Основна причина — невиконання умов і зобов'язань у с. Нижній Бистрий, з приводу чого свого часу також був скандал.

Слід зазначити, що нову ГЕС планують розмістити на річці Ріка, яка через цінні види фауни, що знаходяться в ній, зокрема червонокнижні лососеві та коропові види риб, є кандидатом до об'єктів Смарагдової мережі (Європейська мережа природоохоронних об'єктів). Крім того, не виключена можливість і підтоплення розташованих поблизу будинків.

НАПРИКІНЦІ...

За інсайдерською інформацією, наданою мешканцями сусіднього села Горінчова нашим журналістам, забудовник здаватися не збирається, оскільки очевидно, що оборудка навколо міні-ГЕС є надзвичайно вигідною, причому сумнівно, чи для мешканців сіл, але однозначно для тих людей, які лобіюють будівництво на всіх рівнях. У Березові, попри незначний супротив мешканців та домовленості з керівництвом села, готується рішення районної адміністрації, яке має обійти дозвіл жителів села. Натомість уже йде «обробка» керівництва села Горінчово, яке також має дати дозвіл на будівництво наступної міні-ГЕС. Водночас небайдужі мешканці вже готові створювати громадський комітет супротиву та однозначно заявляють, що готові до останнього відстоювати власне право на здорове довкілля, якщо не собі, то своїм дітям. Тим більше, що досвід вони мають ще з далеких 90-х років...

Станіслав ДАНКО

ДЕУКРАЇНІЗАЦІЯ ЗАКАРПАТТЯ ТРИВАЄ...

В Ужгороді біля стін Закарпатської обласної філармонії почали монтувати величезну зірку Давида. Ще не відійшли від ярма комуністично-радянського режиму, до кінця не усвідомивши, що ми – Українці, як наше з вами Закарпаття оновилося чималою кількістю пам'ятних знаків чужинцям.

Ідеш містом, а там – пам'ятник австро-угорській імператриці Марії-Терезії, з іншого боку – пам'ятник героям угорської революції 1956 року, тепер буде ще і жидівська зірка Давида. І це лишень декілька прикладів того, як нас із вами та нашу історії зневажають чужинці й часто за участі української влади.

Мимоволі починаєш ставити собі логічні запитання. В якій же я країні живу? Чи є Україна для українців? А хто скаже: де в Ужгороді чи в іншій частині Закарпаття встановлено пам'ятники нашим землякам-українцям, незчисленним жертвам мадярського кріпосного права (XIV–XIX стст.), ущімленим у правах (XIX – поч. XX стст.) та масово вбитим гортівсько-угорським фашистським режимом українським закарпатським патріотамчасів Карпатської України (1939–1944 рр.)? Чому в Ужгороді немає пам'ятника жертвам штучно створеного Голодомору в Україні 1921—1923 рр., коли комуністично-радянський режим масово знищував корінне населення України, тобто українців, наших із вами дідів і прадідів? Чому в Ужгороді немає пам'ятника жертвам штучного Голодомору в Україні в 1932—1933 рр., який також був організований комуністично-радянським режимом для масового навмисного вбивства Українців тільки за те, що були Українцями?!

А тепер маємо новий приклад зневаги до нас, нашої історії, культури, та плювком у наші обличчя, а насамперед в обличчя наших славних предків українців, є новостворена жидівська зірка Давида біля підніжжя Закарпатської обласної філармонії в центрі Ужгорода.

Особливо цинічно та зневажливо стосовно нас, українців, є той факт, що ця «скульптура» встановлюється з огляду на нещодавній виступ президента Ізраїлю 27 вересня в стінах Верховної Ради України, в якому він звинуватив наших національних героїв ОУН у Голокості. До речі, цей виступ викликав невдоволення та бурхливу реакцію серед українського суспільства.

Тож поставимо собі запитання: чому ми дозволяємо чужинцям витирати ноги об нас і пам'ять про наших Українських прабатьків, які віддали своє життя за нашу з вами Українську Державу?

Координаційний комітет Закарпатського національно-патріотичного об'єднання «Україна Соборна» м. Ужгород, 03 жовтня 2016 р.

Фото: «Карпатський об'єктив»

ЗАКАРПАТСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ

УКРАЇНА СОБОРНА

ВАРЯГИ ВІДХОДЯТЬ

Цього року в українській політиці визрівають дві паралельні тенденції. З одного боку – нагальна необхідність у політичній силі, яка б повела дійсну антикорупційну війну, а не з-під батога МВФ, ЄС і США, з ув'язненнями, конфіскаціями, розстрілами, якщо хочете, а з іншого – розчарування частини української громади в тих людях, які, здавалося б, таку політичну силу могли згуртувати рік тому. І в контексті цієї тенденції – масовий відхід іноземців з української політики.

МІША ЇДЕ ДОДОМУ

Минулі вихідні знаменувалися новиною – Михайло Саакашвілі буде їхати в Грузію після парламентських виборів. Вони відбудуться в цій країні 8 липня і, як свідчить статистика, будуть надзвичайно запеклими, оскільки дві провідні політичні сили йдуть пліч-о-пліч. За даними соцопитування компанії GFK, за Єдиний національний рух, партію засновану Саакашвілі, готові проголосувати 26% виборців, за владну партію «Грузинська мрія», яку контролює мультимільярдер Іванішвілі – 25,4%. Дружина Саакашвілі – Сандра Руловс, яка балотується у мажоритарні депутати, заявила, що «представляє свого чоловіка, який обов'язково найближчим часом повернеться до Грузії».

Крім цього, згідно з заявою Саакашвілі, у разі перемоги на грузинських виборах він бачить керівником МВС Хатію Деканоїдзе, очільницю нашої Національної поліції. Таким чином, забирає з собою її, а також не виключено, що й інших грузинів із міністерств, Одеської ОДА, інших структурних підрозділів української виконавчої влади. Словом, якщо дотепер у нас жартували, що жодного чесного міністерства без грузина не може бути, то тепер усе буде навпаки.

Саакашвілі на батьківщині чекають – на нього там відкриті кримінальні провадження. Але позитивний результат виборчої кампанії, найімовірніше, внесе корективи у роботу правоохоронних органів Грузії. Справи як були відкриті, так і будуть закриті. Отож хто виграє вибори, той буде переписувати історію на свій лад. До виборів у Грузії так і ставляться, очікуючи від них стратегічне формування державного курсу на найближчі роки.

Заява Саакашвілі про прихід до Грузії має на меті максимальну мобілізацію свого електорату, мовляв, «братани, я з вами, я вас не здам, я ось тут відсидівся, на українській сторононьці, на сусідньому березі нашого Чорного моря, але, братки, я завжди був душею і думками з вами. Держіться, я йду до вас!» – це фінальний передвиборний удар по своєму головному супротивнику Іванішвілі за тиждень до волевиявлення на виборчих дільницях.

До українців, які вірять у чудодійну антикорупційну силу Саакашвілі, адресовані його слова: «Я не залишаю Україну. Поїхати в Грузію після виборів не означає, що я покину Україну назовсім. Факт у тому, що ми в Грузії перемагаємо у виборчій боротьбі проти російського олігарха, який керує Грузією. Я, як патріот України і Грузії, захищаю результати виборів у Грузії, тут немає нічого сенсаційного».

«ПОМАТРОСІЛ І БРОСІЛ»

Чомусь відразу згадуються сюжети українських каналів, де в Одесі після призначення Саакашвілі головою ОДА шикувалася черга громадян, які зі своїми турботами, проханнями йшли до «губернатора» або хоча би до його заступників. Віра в людей була в те, що ось цей чоловік все «порішає» і поганих «накаже», а добрим допоможе. Аналогію можна провести і до Закарпаття, де призначення Москаля багатьма сприймалося, якщо не приходом месії, то принаймні його посланця.

На жаль, не склалося в нас із «добрими героями». Хоча, правду кажучи, вони здебільшого в казках живуть. Незважаючи на це, дотепер у суспільстві надзвичайно сильну міць має віра в «доброго царя», який все «розрулить». А коли не «розрулює» – то «геть» і «зрада». Тепер і частина українців говоритиме: «ось відсидівся – і кинув нас».

Саакашвілі назбирав в Україні значну кількість електорату, яка повірила в антикорупційну платформу, харизму лідера. Взимку 2015–2016 року громадський рух, набираючи максимуми в рейтингах, виходив у топ-симпатій українських виборців, а Саакашвілі був імовірним претендентом на пост президента. Антикорупційний конгрес мусив розродитися політичною партією, громадську організацію він явно перетягував. Але, народжували, народжували політичну партію і не народили.

Політичні антикорупціонери не зійшлися, не домовилися і, зрештою, «злилися» на два проекти, які наразі мають аудиторію Фейсбуку і ту потрохи втрачають. А це – до 1% симпатій українських виборців. За рік ідея якогось спільного антикорупційного руху, фронту з іноземцями і нашими борцями втратила свій політичний капітал. Ось і Міша крапочку ставить. Таку, жирненьку.

ПОРЕФОРМУВАЛИ І «ДОСТА»

І він не один. У 2014 році зміни в Україні почали все частіше пов'язувати з іноземцями. Ну, мовляв, немає серед українців людей без гену корупції. Ті, які знають керувати, – крадуть, а ті, які не крадуть, – нічого не знають. Десант іноземних «технократів» був потужний і мав реформувати – Наталія Яресько, Айварас Абромавичус, Квіташвілі, Ека Згуладзе, Олександр Боровик, Давид Сакварелідзе – список можна продовжувати, особливо за рахунок грузинів.

Минуло два роки, і станом на жовтень цього року більшість із них – вже за бортом української великої політики. Хтось, як наприклад Квіташвілі, не зміг впоратися з вітчизняними «гідрами» медичної галузі і завалив там роботу, хтось досягнув певних успіхів (Сакварелідзе), наприклад справа «діамантових прокурорів», але потім – трясовина нашої прокуратури і судів. Отож лишається Деканоїдзе в МВС і американська українка Уляна Супрун, яку варягом все ж не дуже назвеш.

Результати роботи варягів в українській політиці чомусь не виявились грандіозними, натомість вражають «бабки» Міжнародного валютного фонду, вони – спонсор наших реформ.

Можна безкінечно говорити про те, що не дають працювати, але все ж... Видається, що не можна покладати на людей надсподівання. Тим більше, як показала практика, на іноземців, які буцімто відразу принесуть реальну реформістську практику – і все відразу зміниться. Надії на «доброго царя», хоч із-за кордону, хоч доморощеного, – це казки і навіть не радянські, а ще від «попередніків». Може, все ж, «доста» було в ці казки вірити?

Олексій ШАФРАНЬОШ

МОВНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ. АНТИУКРАЇНСЬКИЙ ЗАКОН ДОСІ ЧИННИЙ

Щоденник Петра Шелеста містить цікаві відомості про те, як радянські керівники, проголошуючи лицемірні промови про «братню дружбу російського й українського народів» і «гармонійну російсько-українську двомовність», насправді ставилися до української мови.

Описуючи засідання ЦК КПРС 2 вересня 1965 року, на якому йшлося про українські справи, Шелест зазначає: «У гарячці або навмисне було наговорено багато дурниць та образ, необґрунтованих звинувачень на адресу керівників республіки. Стверджувалося, що, мовляв, Україна претендує на особливе становище, проявляє місництво… Договорилися навіть до того, що в Україні забагато розмовляють українською і що навіть вивіски на магазинах і назви вулиць написані українською мовою. Севастополь же – місто російської слави, а в ньому є написи українською мовою. І взагалі дійшли деякі до того, що оголосили українську мову зіпсованою російською мовою. У всьому цьому виявився оскаженілий шовінізм, і особливо це було у виступах Шелепіна, Суслова, Демичева, Косигіна».

Варто порівняти стан функціонування української мови в УРСР, який так обурював радянських очільників, із сучасним. Адже з того часу минуло понад 50 років, із яких 27 років українська узаконена як державна мова своєї країни.

50 РОКІВ ПОТОМУ

Можна констатувати, однак, що якби Суслов, Шелепін і К° на чолі з винародовленим українцем Брежнєвим дожили до нашого часу, то були б вельми задоволені – їхні зусилля з деукраїнізації УРСР не минули марно. В незалежній Україні українською розмовляють менше, ніж у 1960-х роках, а в деяких мегаполісах її вживання наближається до точки неповернення. Українських вивісок на магазинах та інших написів навіть у міському просторі Києва все менше – їх витісняють російськомовні й англомовні написи. Ну а «місто російської слави» Севастополь нині повністю зачищене від слідів української мови і будь-яких знаків, які б нагадували про його перебування у складі України.

Відомо, що мовну політику держави визначає її керівна еліта. Отже, провина за такий стан функціонування державної мови лежить на всіх чотирьох президентах України. Жоден із них не оцінив належно роль української мови у формуванні української нації і держави, кожен знехтував потребою реального, а не декларативного утвердження її державотворчої функції.

Недостатньо було оголосити українську державною, необхідно було ввести механізми реалізації її статусу, що передбачало передусім створення у владних структурах спеціального органу з мовної політики, наділеного функціями контролю за виконанням мовного законодавства.

Такі заходи з підтримки державних мов запровадили з перших же років незалежності балтійські держави, що дало їм можливість успішно подолати наслідки радянської русифікації й утвердити свої мови як основу національних держав європейського типу.

УТРАЧЕНІ ШАНСИ

Юрій Андрухович в одному з останніх есе згадує свої враження від змін у мовній атмосфері Києва, які він спостерігав тричі: вперше – в часи масових незалежницьких рухів 1989–1991 років, вдруге – під час Помаранчевої революції і втретє – під час Євромайдану і початку війни з Росією. У ці періоди, зазначає письменник (і з ним, думаю, погодяться учасники цих подій), української мови в Києві ставало більше, кияни відчували потребу підкреслювати свою українськість – і через мову також.

Проте згодом, із поступовою втратою надій і загальним суспільним розчаруванням українська втрачала свої позиції, і панівне російськомовне тло відновлювалось.

Очевидно, найбільші претензії з приводу втрати надій на зміни, заради яких люди масово виходили на Майдан, українська спільнота може пред'явити Ющенку. Саме в Ющенкові свідома частина суспільства вбачала україноцентричного президента, здатного повести країну шляхом побудови національної демократичної держави, на противагу залежному від Росії Кучмі, який відверто зізнавався у своїй неспроможності зрозуміти, яку країну він має будувати.

Слабкість Ющенка як державного діяча виразно виявилась і у ставленні до мовної політики.

Акція на підтримку української мови біля Адміністрації Президента України. Київ, 23 квітня 2014 року

Акція на підтримку української мови біля Адміністрації Президента України. Київ, 23 квітня 2014 року

СУМНА ДОЛЯ КОНЦЕПЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ МОВНОЇ ПОЛІТИКИ

У цьогорічному третьому номері журналу «Право України» Сергій Головатий оприлюднив історію затвердження Концепції державної мовної політики, підготовку якої він ініціював у період свого перебування на посаді міністра юстиції. Концепцію випрацювала у 2006 році група юристів і мовознавців при Міністерстві юстиції під керівництвом Володимира Василенка.

Загальні засади Концепції визначали, що «загроза українській мові є тотальною загрозою національній безпеці України, загрозою самому існуванню української нації й Української Держави». Автори Концепції виходили з того, що «Україна – унітарна держава, в межах якої немає регіонів компактного проживання осіб, що належать лише до якоїсь однієї етнічної меншини і становлять переважну більшість населення України. Тому державний статус української мови несумісний з пропагандою чи іншою практичною діяльністю, спрямованою на запровадження другої державної мови, будь-яких форм регіональної мовної автономії або проголошення діалектів української мови окремими мовами».

У липні 2006 року Концепція була надіслана Ющенкові з пропозицією схвалити її й утворити при президентові Національну раду з мовної політики. При цьому в її авторів не виникало жодних сумнівів у позитивному вирішенні цього надзвичайно важливого питання.

Однак, отримавши Концепцію, президент самоусунувся від ухвалення рішення та в серпні того ж року надіслав її новопризначеному прем'єр-міністру Віктору Януковичу. Якою була подальша доля Концепції, неважко здогадатися.

За іронією долі, Ющенко все ж затвердив Концепцію своїм указом через три з половиною роки, 15 лютого 2010 року. На сайті президента вона з'явилась у значно урізаному вигляді 22 лютого, за два дні до закінчення його каденції.

Наводячи відповіді Секретаріату президента, пов'язані із відмовою затвердити запропоновану фахівцями Концепцію і створити спеціальний орган із державної мовної політики, Сергій Головатий зазначає, що вони є «промовистим свідченням того, що навіть на найвищому рівні державної структури послідовно і незмінно чинили опір унормуванню юридичного режиму належного функціонування державної мови».

Відсутністю державної підтримки української мови скористались представники п'ятої колони. Провал спроби утвердження реальної, а не декларативної державності української мови уможливив ухвалення за президентства Януковича антиконституційного Закону «Про засади державної мовної політики» Сергія Ківалова і Вадима Колесніченка. Метою Закону, автори якого по-шахрайськи використали «Європейську хартію регіональних і меншинних мов», є надання російській мові тих же прав, що й державній українській. В умовах функціональної нерівноправності двох мов, успадкованої від періоду колоніальної залежності України від Росії, це загрожує витісненням української мови з усіх сфер суспільного життя на більшій частині території країни.

Антиукраїнський Закон Ківалова–Колесніченка досі лишається чинним. І це означає, що й нинішнє керівництво, навіть в умовах розв'язаної Росією війни проти України, не усвідомлює чи не хоче усвідомити того незаперечного факту, що деукраїнізація мовно-культурного простору прокладає шлях «русскому миру» всередину країни.

Лариса МАСЕНКО

Біографічна довідка:
Лариса Масенко *– доктор філологічних наук, академік АН ВШ України, професор кафедри української мови Національного університету «Києво-Могилянська академія» і провідний науковий співробітник Інституту української мови НАН України; фахівець у галузі соціолінгвістики, історії української літературної мови, стилістики, ономастики.*

ЗАВЕРШЕНО ЗЙОМКИ УКРАЇНСЬКОЇ КОРОТКОМЕТРАЖКИ ЗА МОТИВАМИ КАФКИ,

що її знімали і в закарпатському Хусті

Держкіно прийняло завершений виробництвом фільм «Синагога» режисера та автора сценарію Івана Орленка. Продюсер фільму – Олена Єршова. Виробництво здійснювали українська компанія «ТАТОФІЛЬМ» та французька «КіноЕлектрон».

Стрічка є переможцем 7-го конкурсного відбору Держкіно і створювалася у копродукції з Францією. Бюджет фільму – 1515,2 тис. грн., за рахунок Держкіно – 900 тис. грн.

Трагікомічна картина хронометражем 30 хв. розповідає про внутрішні переживання дванадцятирічного єврейського хлопчика, який починає осмислювати навколишній світ. Синагога уособлює фундамент духовного життя. Він ходить туди на молитву, на навчання. Там, зрештою, відкриваються йому й суперечності світу, його тривоги і спокуси. Дія відбувається під час Голокосту.

Сценарій написаний за мотивами новели Франца Кафки «У нашій синагозі».

Основні зйомки картини відбувалися навесні й влітку 2016 року в Києві, Хусті й Страсбурзі

(Франція) на відкритих майданчиках та інтер'єрах, повідомляють у Держкіно.

НА ЗАКАРПАТТІ ВІДЗНАЧИЛИ СВЯТО ЗНАВЦІВ І ЛЮБИТЕЛІВ КНИГИ – ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ БІБЛІОТЕК

30 вересня – Всеукраїнський день бібліотек. На Закарпатті це свято відзначили майже півтисячі книгозбірень. Усі вони різняться за чисельністю фондів, кількістю працівників і користувачів, але призначення у них спільне – задовольняти інформаційні, духовні, естетичні запити всіх своїх відвідувачів.

Кожна крайова книгозбірня цього дня провела власні святкові заходи. Безумовні рекордсмени – Закарпатська обласна універсальна наукова бібліотека ім. Ф. Потушняка і Закарпатська обласна бібліотека для дітей та юнацтва, які ще на початку тижня розпочали цикл урочистих, просвітницьких, промоційних, мистецьких і розважальних акцій.

Зокрема, в головній книгозбірні краю – Закарпатській обласній універсальній науковій бібліотеці ім. Ф. Потушняка – відбулися святкові збори працівників книгозбірень краю, на які, зокрема, завітали заступник голови Обласної державної адміністрації Віктор Микулін, начальник управління культури ОДА Вікторія Фролова та голова обкому профспілки працівників культури Наталія Товтин, які нагородили найпрацьовитіших бібліотекарів грамотами та подяками своїх відомств.

Поряд із офіційними вітаннями прозвучало чимало теплих слів на адресу бібліотекарів і від тих, хто безпосередньо працює з книгою – видавців та письменників. Директор Всеукраїнського державного видавництва «Карпати» Віктор Браславець, письменники Василь Густі й Олександр Гаврош подарували Обласній універсальній науковій бібліотеці книжкові пакунки. Василь Густі, знаний і як майстер віршованих вітань, до всього потішив працівниць книгозбірні поетичною присвятою.

Із книжковим презентом до вітань долучився також депутат Ужгородської міськради Володимир Химинець.

Зі свого боку, директор книгозбірні Олена Канюка щиро подякувала присутнім ветеранам бібліотечної справи. Водночас відзначила, що рік у рік колектив поповнюють талановиті молоді фахівці, які неабияк піднімають престиж професії і обнадіюють: не всупереч, а навіть завдяки технічному поступу інститут бібліотеки нині виходить на новий рівень, виконуючи вже не просто скромну роль «місця для книгообігу», а стаючи справжнім інформаційно-культурним осередком життя громади, надаючи низку актуальних послуг і виконуючи надважливі просвітницько-соціальні завдання.

На доказ сказаного гостям продемонстрували фільм про цьогорічну роботу кожного з відділів книгозбірні, про активну співпрацю бібліотекарів із представниками влади і громадськості, колегами та літераторами з усієї України і з-за меж та, ясна річ, багатотисячною аудиторією користувачів.

Насамкінець святкового дня в обох обласних книгозбірнях відбулися презентації видань, творчі майстер-класи, тематичні флешмоби й інші цікавинки.

Управління культури Закарпатської ОДА

ПЕРЕД СЛУХАЧАМИ КУРСІВ ВИСТУПИВ НАУКОВЕЦЬ ІВАН ХЛАНТА

Днями провідний методист Обласного організаційно-методичного центру культури Іван Хланта за запрошення викладачів бібліотечного відділу Ужгородського коледжу культури і мистецтв Марії Гомоляк та Марії Стойки виступив перед працівниками центральних районних та центральних міських бібліотек – слухачами обласних курсів підвищення кваліфікації працівників культури Закарпатської області (завідувач курсів Наталія Корінець).

Оскільки тема заняття була «Сучасні засоби і процеси оперативного доступу до документованої інформації», то Іван Васильович поділився досвідом роботи як відомий бібліограф та відповів на низку запитань, пов'язаних із бібліографічною діяльністю. Зокрема, особливу увагу приділив розповіді про біобібліографічні покажчики знаних письменників Закарпаття «Семен Панько» (1991), «Дмитро Вакаров» (1992), «Юрій Керекеш» (1992), «Петро Угляренко» (1993), «Василь Вовчок» (1995), «Іван Чопей» (1998), «Юлій Боршош-Кум'ятський» (2000), «Пошуки та знахідки Василя Пагирі» (2006) та ін.

Змістовною і цікавою була розповідь про біобібліографічний покажчик «Літературне Закарпаття у XX столітті» (1995. – 967 с.!), над яким укладач працював понад 15 років. Високу оцінку цій книжці дав академік Національної академії наук України, директор Інституту літератури ім. Т. Шевченка Національної академії наук України Микола Жулинський. Він передусім відзначив, що покажчик «є для дослідників літератури, для працівників бібліотек, книголюбів, учителів унікальним помічником. Ви здійснили величезну роботу: короткі концентровані (бо є характеристики творів, діяльності письменника) літпортрети та література про життя і творчість роблять їх важливим джерелом осягнення літературного процесу... Гарну і потрібну справу Ви творите».

Іван Хланта наголосив, що, готуючи бібліографічний покажчик, укладач повинен опрацювати максимальну кількість літератури: книги, газетні, журнальні статті, описи Книжкової палати, Інтернет-видання.

Бібліографічні описи мають певну систему, якої необхідно дотримуватися. На жаль, вона досить часто змінюється, й укладачеві необхідно систематично слідкувати за нововведеннями.

Змістовні висококваліфіковані бібліографічні покажчики Івана Хланти сприяють кращому використанню книжок, а також допомагають теоретично розробляти питання джерелознавства, принципи бібліографічної роботи. Особливо цінні бібліографічні покажчики І. Хланти про окремих письменників. Він закликав присутніх активно долучатися до праці в цьому напрямку.

Іван Хланта також акцентував увагу на збірниках казок, які підготував та упорядкував за останні роки. Це «Правда і кривда» (1981),

«Казки Карпат» (1989), «Оскар Кольберг. Казки Покуття» (1991), «Розумниця» (1993), «Казки про бідних і багатих» (1994), «Володимир Гнатюк. Казки Закарпаття» (2001), «Казки про тварин» (2008). Найкращі записи текстів від талановитих сучасних оповідачів уміщено у збірниках «Добра наука» (1995), «Дарунки груші» (1997), «Золотий птах» (1998), «Усі скарби з лісу йдуть» (1999).

Найбільше уваги науковець приділив збірнику «Казки та легенди з-під Хустського замку», який побачив світ у 2016 році. Читач отримав можливість ще щільніше наблизитися до казкової традиції Закарпаття. У згаданому збірнику подано казки всіх жанрових різновидів. Іван Хланта слушно відзначив, що основні твори Ю. Баняса із виданням книги прийдуть до людей, збагатять їхні душі, стануть вкрай потрібними в духовному житті народу.

Ім'я Юрія Баняса, наголосив казкознавець, назавжди ввійшло в історію української фольклористики і посідає почесне місце в низці талановитих оповідачів сучасності. Його творчість – видатне явище в українському фольклорі.

Серед визначальних рис Ю. Баняса як оповідача І. Хланта цілком слушно називає те, що він глибоко відчував свою аудиторію, з повагою ставився до неї, як до близької і рідної. Для нього характерна висока культура спілкування. Під час розповіді надавав важливого значення інтонації, слову, жесту, погляду, поставі, виразу обличчя, манері триматися. Йому вдавалося впродовж усього часу знаходити й тримати слухачів мистецтвом живого слова, тобто, крім драматичного хисту, володів силою психологічного впливу. Перед нами, немов живі, постають картини описаних подій із галереєю характерних персонажів, талановито змальованих казкарем.

Іван Хланта відзначив, що у центрі сюжету – людина, яка, маючи безліч соціальних і національних прикмет, залишається близькою і зрозумілою іншим людям. У казках кожен знайде щось цікаве і повчальне для себе, тому їм судився довгий вік.

Можна тільки щиро подякувати організаторам курсів, що для виступів перед слухачами запрошують досвідчених знавців своєї справи.

Марина ОФІЦИНСЬКА,
завідувач редакційного сектору Обласного організаційно-методичного центру культури

УТРАЧЕНИЙ УЖГОРОД: ІСТОРІЯ МІСЬКОЇ ЕЛЕКТРОСТАНЦІЇ

Продовження. Початок у №26 (995) від 22 вересня.

Біля величної будівлі електростанції звели також допоміжні споруди: адміністративну будівлю, житловий корпус із квартирами для працівників електростанції, цехи з душовими кімнатами, складські приміщення тощо. Крім того, була проведена величезна робота з реконструкції вже існуючої мережі в Ужгороді, зведені нові трансформаторні станції і лінії електропередач, які тягнулися зі станції в бік Мукачева, Чопа, Перечина.

Однак не варто думати, що із запуском модерної станції доступ до електроенергії отримали всі мешканці Підкарпатської Русі. Освітленими були лише міста і частково великі села. Людей умовляли підключитися до мережі, але вони були неспроможні платити за енергію, тому по селах і далі працювали лише засвітла або підсвічуючи собі свічками і гасовими лампами. Загалом доступ до електроенергії у 30-ті роки мали лише близько 10% від усього населення краю. Найбільшими же споживачами були підприємства.

Історія Ужгородської електростанції не буде повною, якщо не згадати про її сусідку – гідроелектростанцію. Розташовані вони поруч, от тільки ГЕС є майже на двадцять років молодшою, бо втілення в життя цього проекту було непростим, потребувало багато часу, коштів і зусиль.

За основу роботи взяли старовинний канал між Кам'яницею та Ужгородом, який колись використовували для сплаву деревини і покинули з розвитком залізниці. Не маючи нинішньої потужної будівельної техніки, використовуючи, фактично, ручну працю, канал розширили, укріпили, побудували дамби і, врешті, звели каскад гідроелектростанцій – Оноківську та Ужгородську.

Роботи почали у 1926-му, а закінчили аж через шістнадцять років. Частково затримка сталася і через зміну влади в краї, тож завершували будівництво вже в часи, коли місто належало Угорщині.

Запустили дві ГЕС у 1942 році. Разом із розширеними потужностями паротурбінної станції весь енергетичний комплекс виробляв 16 мегават енергії. Цього з надлишком вистачало для потреб краю, однак нині така цифра сприймається енергетиками з посмішкою, бо, наприклад, у зимовий період область споживає цілих 550 мегават, і щороку потреби в електроенергії у нас тільки зростають.

Повертаючись до років Другої світової війни, зауважимо, що пережила війну наша електростанція дивом. За спогадами тодішніх працівників, німецькі й угорські солдати, відступаючи, мали намір її підірвати. На захист об'єкта став його тодішній директор Василь Грабар. Сам згадував, як на колінах просив офіцера не підривати станцію, казав, що це мирний об'єкт, який будували для блага людей і в який уклали стільки коштів і людської праці. Невідомо, що вплинуло на рішення офіцера, але своїх солдатів він з електростанції забрав.

Одразу після війни всі електростанції на території краю були націоналізовані. Треба визнати, що саме тоді Закарпаття й дізналося, що таке справді масова електрифікація, а світло поступово донесли до кожної сільської хати. Тоді ж у краї відкривалися все нові й нові підприємства, задовольнити потреби яких в електроенергії наші станції вже не могли. До 1964 року Ужгородська паротурбінна станція працювала ще по-старому. Від вугілля, яке тут спалювали, все навкруги було у попелі, станція гула, чаділа, а користі приносила все менше й менше. Аж ось у підкарпатському Бурштині відкрили потужну електростанцію, одна з найбільших ліній якої потяглася до Мукачева. Тепер Ужгород уже не віддавав енергію, а отримував її, тож стару паротурбінну «бабусю» вирішено було закрити. Старе обладнання демонтували, натомість установили нові котли і почали виробляти пару, яка йшла на обігрів правобережної частини Ужгорода. Так електростанція стала звичайною котельнею.

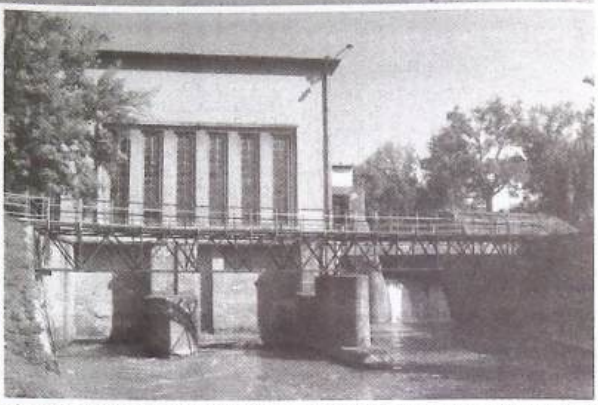

Коли ж Ужгород відмовився від централізованого теплопостачання, і ця котельня стала непотрібною. Обладнання знову демонтували, будівля ж десяток років стояла фактично закинутою. «Працювала» тут лише труба-димар, на якій мобільні оператори встановили своє обладнання. Нині вирішили подарувати будівлі нове життя. Технічний директор «Закарпаттяобленерго» Олександр Білак, проводячи екскурсію територією старої електростанції, показує роботи, які тут розпочали. Впізнавана зі старих фотографій будівля, хоч і сяє дірками вікон, але досі стоїть міцно. Її частину, там, де і за «чехів» були офіси керуючих товариством, нині вже відремонтували і перетворили на адміністративні приміщення. Далі візьмуться і за основну будівлю, яку хочуть зберегти в її історичному вигляді. За два-три роки тут хочуть обладнати нову потужну підстанцію, яка розвантажить мережу і збільшить можливості подачі електроенергії для правобережного Ужгорода. Силові установки змонтують збоку від будівлі, на відкритій території, а пульти управління та іншу автоматику «заховають» у відремонтовану будівлю старої електростанції. Водночас енергетики планують перетворити на облаштований парк територію навколо станції і навіть розглядають можливість того, що колись сюди водитимуть на екскурсію туристів.

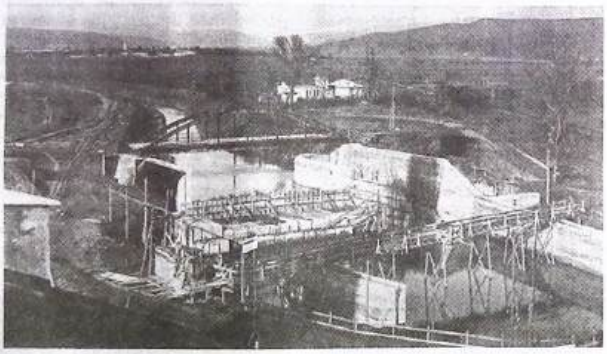

А що ж зі старою Ужгородською ГЕС? Вона, як не дивно, надовго пережила свою паротурбінну сусідку і працює досі, хоча за нормативами планувалося, що завершить службу в 70-х роках минулого століття. На ній досі стоїть оригінальне обладнання чеської фірми «Чесько-моравська-Колбен-Данек», яке з перебоями і ремонтами, та все ж працює. У «Закарпаттяобленерго» зізнаються: той мізер енергії, який виробляє Ужгородська ГЕС, нині не вистачило б і для потреб одного густонаселеного району міста. Однак закривати її не хочуть, хоч і усвідомлюють, що для кращої роботи ГЕС потребує модернізації. Можливо, незабаром вона теж стане лише пам'яткою промислової архітектури фактично в центрі міста і туди теж водитимуть туристів. Ідея справді цікава.

Тетяна ЛІТЕРАТІ, «Про Захід»

ЗАЛИШИЛИСЬ У МЕНШОСТІ

Зменшення чисельності суддів Верховного Суду вдарило по господарській палаті: через нещодавнє рішення парламенту зібрати кворум стало досить проблематично. При цьому очевидно, що кількість законників в установі й надалі зменшуватиметься. Так, у вересні Вища рада юстиції підготувала документи для звільнення у відставку ще 9 представників найвищого судового органу.

ДЛЯ КВОРУМУ ДОСТАТНЬО

Пленум Верховного Суду 16 вересня відбувався у напівпорожній залі Кловського палацу. Нині склад пленуму — 37 законників, а на засідання прийшло 29: на кілька осіб більше, ніж необхідно для початку роботи.

Як повідомляв «ЗіБ», останнім часом чимало представників найвищого судового органу вирішило завершити кар'єру, не чекаючи конкурсу до новостворюваного ВС. Та й парламент нарешті розблокував процес виходу законників у відставку. Зокрема, 8 вересня Верховна Рада проголосувала за звільнення відразу 500 суддів, із яких 7 — представники ВС. Так, із посад підуть Валентин Барбара, Леонід Глос, Михайло Гусак, Павло Колесник, Петро Панталієнко, Володимир Пивовар і Юрій Тітов.

Водночас нові подання до парламенту активно готує Вища рада юстиції. 14 вересня було ухвалено рішення про звільнення у відставку 5 представників ВС: Марини Кліменко, Віктора Маринченка, Анатолія Редьки, Олександра Терлецького та Івана Шицького. Так само прохання про відставку представників найвищого судового органу розглядалися під час засідання ВРЮ 19 вересня. Тоді Рада підтримала відповідні ініціативи ще 4 суддів ВС: Володимира Заголдного, Олександра Короткиха, Олександра Потильчака й Анатолія Яреми. Щоправда, остаточне рішення про звільнення цих законників має ухвалити Верховна Рада, а тому ці судді можуть продовжувати працювати, хоча очевидно, що скоро ВС очікуватимуть чергові кадрові втрати.

ПОСАДА НЕВИЗНАЧЕНОГО СТРОКУ

Незважаючи на кадрове «знекровлення», ВС намагається працювати у звичному режимі. Зокрема, було обрано нового секретаря пленуму. Раніше цю посаду обіймав Юрій Сенін, але він був звільнений у відставку ще у квітні, і його посада залишалась вакантною.

Новим секретарем Пленуму запропонували обрати Михайла Грицева. Як було відзначено, він має 30-річний стаж роботи в галузі права, з них 26 років працює суддею. Конкурентів у нього не виявилось, тому передбачувана більшість членів Пленуму проголосувала за його кандидатуру.

Цікаво, що, відповідно до правил голосування, законника було обрано на посаду на 5-річний строк. Хоча, як пояснили в Суді, насправді секретарем пленуму він буде тільки до ліквідації нинішнього ВС і появи нового. За найбільш оптимістичними прогнозами, новий найвищий судовий орган має запрацювати наприкінці осені. І, якщо виходити із цих прогнозів, М. Гриців перебуватиме на посаді кілька місяців. Хоча, зважаючи на непередбачуваність реформаторських процесів, цей час може суттєво затягнутися.

НОВИЙ СКЛАД

Так само всупереч очікуваній ліквідації судді спробували вдосконалити організацію роботи установи. А точніше, запустити її там, де вона майже зупинилась.

Через звільнення представників ВС у деяких палатах виникли труднощі з кворумом. Так, у господарській палаті числиться 7 осіб, необхідний для розгляду справ кворум — 5 суддів. До того ж, до палати входять звільнені В. Барбара і П. Колесник. Тому на роботі мають бути всі інші члени палати. Якщо ж хтось захворіє чи піде у відпустку, робота зупиниться.

Саме тому у представників палати виникла ідея зменшити її персональний склад до 5 осіб. Таким чином, розглядати справу зможуть навіть 3 її представники.

Водночас в Голови ВС Ярослава Романюка виникли сумніви щодо правильності таких змін. Мовляв, чи коректно, коли рішення 5 суддів касаційної інстанції розглядає менша кількість законників ВС? Щоправда, якби учасники пленуму підтримали таку позицію, то господарська палата, фактично, припинила б діяльність, особливо з огляду на чергові звільнення, адже І. Шицький та О. Потильчак входять саме до цієї палати. Отже, після того як парламент дозволить їм піти у відставку, в палаті залишиться 3 законники.

За те, щоб персональний склад палати все ж був відрегульований, рішуче виступив І. Шицький. «Нижчої межі чисельності колегії для розгляду справ закон не встановлює. А мінімальна чисельність палати законодавчо передбачає 3 суддів», — наголосив він. Тому, на його думку, ніщо не заважатиме суддям працювати і втрьох.

Як наслідок, Пленум підтримав саме його точку зору та проголосував за виключення зі складу палати в частині здійснення судочинства В. Барбари та П. Колесника.

Таким чином, ВС продовжив свою діяльність. Хоча очевидно, що вже найближчим часом він очікуватиме чергових кадрових втрат, а отже, проблеми з кворумом можуть виникнути і в інших палатах, після чого знову доведеться «латати дірки».

У якому ж складі ВС підійде до своєї ліквідації — залишається загадкою. Можливо, до того часу розглядати справи вже буде нікому.

Олексій ПИСАРЕВ

ЛОБІСТІВ ПІДПУСКАТИМУТЬ ДО НАРДЕПІВ ЧЕРЕЗ МІНЮСТ І ПІД ЗАПИС

Яким чином впливати на народних депутатів та органи влади, пропонується прописати у спеціальному законі. Буде визначено також і законні методи впливу.

Зміни передбачені законопроектом «Про лобізм» (№5144), який підготувала група народних депутатів. Ініціативою передбачено, що лобістський вплив можна буде здійснювати на депутатів усіх рівнів та органи влади. Обмеження стосуватимуться Президента, судової системи та Збройних сил.

Здійснювати ж лобістський вплив зможуть як фізичні, так і юридичні особи. Щоправда, для цього їм доведеться зареєструватись у Мін'юсті.

Послуги ж лобізму пропонується визначити як взаємодію з органами влади під час підготовки законодавства чи спонукання до його змін. Ініціативою передбачено низку обмежень для лобістської діяльності. Зокрема, зустрічі щодо змін законодавства можуть відбуватися або публічно, або приватно, але під аудіо- чи відеозапис.

Водночас суб'єкти лобізму отримають досить широкі права, для того щоб відстоювати свою позицію, зокрема доступ до адміністративних приміщень та гарантія взаємодії представників влади з ними.

АВАКОВ ХОЧЕ ВИБИТИ ПРАВО НА БЕЗЗАПЕРЕЧНЕ ПІДКОРЕННЯ ГРОМАДЯН ПОЛІЦІЇ

У Міністерстві внутрішніх справ збираються запропонувати парламенту запровадити «презумпцію правоти поліцейського». На думку очільника відомства Арсена Авакова, якою він поділився у Фейсбуку, це правило сприятиме безпеці громадян.

Міністр запевняє, що законодавчі зміни, які напрацьовуються у силовому відомстві, не можна розцінювати як обмеження громадянських свобод українців. За його словами, такий самий принцип працює у Німеччині, США, Великій Британії, Італії, Канаді та інших країнах.

«Імператив презумпції правоти поліцейського має стати соціальною нормою! Спочатку підкорися поліцейському — потім оскаржуй! Це правило безпеки діє через процедуру порядку лише на дуже нетривалий час, який відтерміновує право громадянина на апеляцію дій поліцейського», — написав А. Аваков.

Іншого шляху побудови ефективної правоохоронної системи міністр не бачить.

Утім, навряд чи нардепи легко погодяться на такі зміни насамперед з огляду на власну безпеку та збереження свого бізнесу. Адже у країнах, на які посилається міністр, спочатку привчили силовиків діяти лише у межах наданих повноважень, а вже потім взялися за громадян. Натомість в українських реаліях це, фактично, може призвести до сплеску випадків свавільного поводження із підозрюваними, необґрунтованих обшуків офісів та інших порушень прав і свобод людини і громадянина.

ДЕПУТАТИ ПРИДУМАЛИ, ЯК УНИКНУТИ ДЕКЛАРУВАННЯ

Схоже, що народні обранці шукають шляхи та лазівки, аби приховати власні доходи і майно від декларування. Для цього вони взялися вдосконалювати законодавство про запобігання корупції.

Вельми цікавий проект Закону №5187 з відповідною назвою був зареєстрований у Верховній Раді народними депутатами Мустафою Найємом, Світланою Заліщук, Оксаною Юринець та ін.

Документом, зокрема, пропонується удосконалити визначення поняття «члени сім'ї», запровадивши критерій спільного проживання.

Так, якщо буде ухвалено закон у запропонованій редакції його проекту, членами сім'ї вважатимуться особи, які перебувають у шлюбі, а також їхні діти, зокрема повнолітні, батьки, особи, які перебувають під опікою і піклуванням, інші особи, які станом на останній день звітного періоду або впродовж не менше 183 днів протягом попереднього року спільно проживали, були пов'язані спільним побутом, мали взаємні права та обов'язки (крім осіб, взаємні права та обов'язки яких не мали характеру сімейних), а також особи, які спільно проживали, але не перебували у шлюбі.

Фактично, ця норма надасть можливість чиновникам не відображати у декларації майно, оформлене на членів сім'ї, а в разі виявлення прихованого майна стверджувати, що ці особи не проживали спільно більш як півроку.

На сьогодні у Законі про запобігання корупції відсутній часовий критерій для віднесення осіб до членів сім'ї декларанта. Отже, чиновникам складно обґрунтовувати відсутність «взаємних прав та обов'язків», наприклад із дітьми.

Адвокатське бюро «Срібна Земля»
НАДАННЯ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ ФІЗИЧНИМ ТА ЮРИДИЧНИМ ОСОБАМ
Адреса: 88000, Закарпатська область, м. Ужгород, вул. Гойди, 4, т./ф.: 0 (0312) 61-28-01; 0 (05122) 3-31-32; моб.: 050 611 38 24; 099 257 74 93; E-mail: avu_2006@ukr.net.ua

ВІДБУЛОСЯ ЗАСІДАННЯ ВЧЕНОЇ РАДИ КАРПАТСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ АВГУСТИНА ВОЛОШИНА

30 вересня в малій актовій залі Карпатського університету імені Августина Волошина в Ужгороді під головуванням віце-ректора Валерії Сіки відбулося розширене засідання Вченої ради університету та академії.

Учена рада розглянула такі питання порядку денного:

– про результати роботи приймальної комісії університету з набору абітурієнтів на 2016–2017 навчальний рік;

– про проведення Міжнародної науково-практичної конференції «Утвердження українського цивілізаційного простору: духовно-історичні передумови, сучасні тенденції та перспективи розвитку», приуроченої до 25-річчя відновлення державної незалежності України;

– різне.

Прес-служба КарУ

ВИКЛАДАЧА КАРПАТСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ВОЛОШИНА ПОДЯКОЮ ВІД УЖГОРОДСЬКОЇ МІСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ СПІЛКИ ЖІНОК УКРАЇНИ

20 вересня доцент кафедри психології та педагогіки Карпатського університету ім. А. Волошина Світлана Іванівна Хоркава отримала урочисту подяку від Ужгородської міської організації Спілки жінок України. Особливо відзначили участь і допомогу Світлани Іванівни в проведенні семінару з питань гендерної рівності «Права і можливості жінок в Україні: реалії та перспективи».

ВІТАННЯ ГОЛОВИ ДУХОВНО-ОСВІТНЬОЇ КОМІСІЇ УАПЦ СПИСКОПА ВІКТОРА БЕДЬ ДО ДНЯ ПРАЦІВНИКІВ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Дорогі українські освітяни!

Дозвольте в дні початку золотої осені привітати всіх вас із Днем працівника освіти, який ми щорічно святкуємо в Україні у першу неділю жовтня!

Із цієї святкової нагоди бажаємо всім вам міцного здоров'я, духовної міцності, творчих успіхів і Божого благословення у вашій нелегкій, але такій необхідній праці на ниві розвитку та утвердження української освіти і науки.

Нехай Всемилостивий Господь Бог і Пресвята Богородиця завжди будуть із Вами та Вашими близькими у земному житті!

Нехай мир і благополуччя, щастя та радість панують на нашій святій українській землі, а виховані вами учні шкіл та випускники вищих навчальних закладів реалізують усі здобуті ними знання та Богом дані їм таланти на благо нашої боголюбивої української нації та Вітчизни України!

Хай над вами та вашими рідними завжди сяє зірка людської вдячності та пошани!

Закликаю на всіх вас, ваших рідних, учнів і студентів Боже благословення!

Із повагою та любов'ю у Христі

+ ВІКТОР Бедь,
єпископ Мукачівський і Карпатський,
керуючий Карпатською єпархією,
голова Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії
м. Ужгород, 02.10.2016 р.

ПРАЦІВНИКАМ МОН ДОРУЧИЛИ СПІЛКУВАТИСЬ УКРАЇНСЬКОЮ

Працівникам Міністерства освіти і науки доручено під час виконання службових обов'язків, спілкування з громадянами України вживати лише державну мову. Відповідний наказ підписаний заступником міністра – керівником апарату Романом Греба.

Доручення стосуватиметься працівників усіх категорій посад при спілкуванні як у Міністерстві, так і у регіонах України.

Керівникам структурних підрозділів відомства необхідно довести до відома необхідність виконання наказу у своїх підрозділах.

Це здійснено «У відповідь на нарікання щодо окремих випадків спілкування російською мовою працівниками Міністерства освіти і науки України під час виконання службових обов'язків – видали відповідний наказ. Працівники Міністерства мають обов'язково використовувати державну мову під час виконання своїх посадових обов'язків (ст. 8 ЗУ «Про державну службу»)», – написав заступник міністра освіти Роман Греба.

ПІДРУЧНИКИ ДЛЯ 8-Х КЛАСІВ ДОСТАВЛЕНІ ДО ОБЛАСТЕЙ

759 тис. примірників підручників для 8-х класів, тобто 98,7% від потреби навчальних закладів, уже доставлено до департаментів/управлінь освіти і науки обласних держадміністрацій. Ці підручники обласні управління мають передати школам. Про це повідомили у прес-службі МОН.

За інформацією відомства, станом на 26 вересня повністю доставлені підручники в Черкаську область, майже всі книжки для 8-х класів отримали Волинська область – 99,9%, Кіровоградська, Луганська, Миколаївська, Полтавська області та м. Київ – 99,8%. Найменша кількість підручників – 93,3% поки доставлена до Тернопільської області.

У Міносвіти також зазначають, що друк підручників для восьмих класів за кошти державного бюджету було повністю завершено до початку навчального року.

«Загалом було надруковано 120% примірників підручників від реальної потреби. Із 20% сформовано спеціальний резервний фонд, з якого можна буде брати підручники у разі збільшення кількості восьмикласників наступного року», – повідомляють у відомстві.

Якщо обласні управління освіти ще не передали нові підручники до загальних середніх навчальних закладів, то дитина тимчасово може користуватися підручниками попередніх років, яких достатньо в бібліотеках навчальних закладів.

Водночас досі лишається відкритим питання забезпечення підручниками учнів 4-х та 7-х класів. На 100% підручниками забезпечені лише діти Вінницької області. У середньому по Україні місцеві органи влади забезпечили підручниками школярів 4-го класу на 74,64%, а учнів 7-го класу – на 75,28%.

П'ять областей забезпечили підручниками учнів 4-х і 7-х класів трохи більше ніж на половину, зокрема Дніпропетровська, Львівська, Миколаївська, Одеська і Сумська області.

СТУДЕНТИ СПОСТЕРІГАТИМУТЬ ЗА ВИБОРАМИ РЕКТОРІВ

ГО «Студентське антикорупційне агентство» за підтримки Фонду сприяння демократії Посольства США в Україні оголошує відбір студентських активістів до пулу спостерігачів за виборами керівників вищих навчальних закладів. Про це йдеться у повідомленні агентства на Facebook.

У громадській організації зазначають, що ухвалення нового Закону «Про вищу освіту» запровадило низку демократичних практик у систему управління вищими навчальними закладами. Однією з них є виборність посади керівника ВНЗ.

«Водночас заскорузлість і консервативізм системи вищої освіти призводить до частих порушень як «букви» закону – у процедурних моментах, так і його «духу», тобто нівелювання самої ідеї активної участі всіх членів академічної громади в управлінні університетом», – зазначають у Студентському антикорупційному агентстві.

Одним зі способів вирішення цієї проблеми в агентстві бачать проведення громадського спостереження за виборами керівників ВНЗ, яке передбачає участь незалежних громадських спостерігачів на всіх етапах виборчого процесу.

Для відібраних учасників пулу 8–9 жовтня в Києві буде проведено навчальний семінар. Спостережні кампанії відбуватимуться протягом жовтня 2016 року – березня 2017 року (для кожного учасника передбачена участь щонайменше у двох кампаніях).

Спостерігачі здійснюватимуть свою діяльність на громадських засадах. Витрати, пов'язані з їхнім навчанням та участю у спостережних кампаніях (проїзд, харчування, проживання та роздаткові матеріали), покриватимуться за рахунок бюджету проекту.

Для участі у конкурсному відборі необхідно було заповнити онлайн-анкету до 15-ї год. 3 жовтня. Відібраним учасникам до 4 жовтня на вказані ними електронні адреси була надіслана детальна програма заходу в Києві.

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР ОСВЯТИВ ХРЕСТ І ЗАКЛАВ КАМІНЬ ПІД БУДІВНИЦТВО СВЯТО-ХРЕСТОВОЗДВИЖЕНСЬКОГО МОНАСТИРЯ В С. ПИЛИПЕЦЬ МІЖГІРСЬКОГО РАЙОНУ

27 вересня, у дванадесяте свято Воздвиження Чесного і Животворного Хреста Господнього, Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, відслужив Божественну літургію в селі Пилипець Міжгірського району на місці закладення та будівництва Свято-Хрестовоздвиженського монастиря.

Його Преосвященству співслужили канцлер Консисторії Карпатської єпархії УАПЦ протоієрей Сергій Урста, намісник Свято-Миколаївського чоловічого монастиря Карпатської єпархії УАПЦ (смт Чинадійово Мукачівського району) архімандрит Миколай Реківчак, намісник Свято-Хрестовоздвиженського монастиря ігумен Антоній Хвіц, протоієрей Роман Бобай, протоієрей Сергій Уманців та ієродиякон Ілля Михайлов.

Під час богослужіння поминались імена православних ієрархів – Всесвятійшого Варфоломія, архієпископа Константинополя – Нового Риму, Вселенського Патріарха, Блаженнійшого Макарія, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, Преосвященнійшого Віктора, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ.

Владика Віктор та духовенство піднесли молитви до Господа Бога з проханням дарувати українському народу мир, національну і духовну єдність, благополуччя та утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви, а також перемогу Українського війська над московсько-путінськими окупантами і терористами. Особливі молитви до Господа Бога лунали за збереження життя кожного українського воїна, добровольця і волонтера, які нині боронять нашу святу українську землю від підступного московського ординця.

Відтак після Божественної літургії Владика Віктор здійснив освячення місця, закладного каменя та встановленого хреста під будівництво Свято-Хрестовоздвиженського монастиря в с. Пилипець.

За заслуги перед Українською Автокефальною Православною Церквою та благодійництво (дарування земельної ділянки для будівництва монастиря) Преосвященнійший Віктор, єпископ Мукачівський і Карпатський УАПЦ, нагородив медалями сім'ю Пирчів: Пирча Василя Васильовича – медаллю рівноапостольного Великого князя Київського Володимира I ступеня; Пирч Анну Михайлівну – медаллю рівноапостольної Великої княгині Київської Ольги I ступеня.

Участь у Божественній літургії та освяченні хреста і місця під монастир, окрім вірників с. Пилипець та навколишніх сіл, узяли також

представники парафій Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви з м. Ужгорода, м. Берегова, м. Воловця, смт Чинадійова Мукачівського району, с. Сторожниці Ужгородського району, с. Сімера Перечинського району та Української богословської академії Карпатського університету.

У своїй проповіді Преосвященнійший єпископ Віктор передав усім присутнім вітання та благословення від Блаженнійшого Макарія (Малетича), Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, та подякував за молитву та благодійництво. Побажав, щоб на молитовно освяченому пагорбі в с. Пилипець, із Волі Божої, було збудовано величну чернечу обитель, яку буде видно з усіх навколишніх сіл і в якій будуть щоденно молитись за мир, благополуччя та добробут у нашій державі й на Закарпатті зокрема, за спасіння душ українських православних. Владика також зазначив: «Наша українська закарпатська свята земля споконвіку була під духовною опікою Божою, а наші предки завжди були віруючими. Прийнявши живе Слово Ісуса Христа від спасительної місії апостола українського Андрія Первозваного (33–70 рр. І ст.), наші богоносні прабатьки і батьки ввібрали Його в свою душу і серце, і в період лихоліть, і в період добробуту, і в період нещасть, і в період радостей наш народ завжди жив, живе і буде жити з молитвою до Отця нашого Небесного і в надії на спасіння і заступництво Спасителя нашого Ісуса Христа».

Хід богослужіння супроводжувався церковним співом духовенства та іподияконів під керівництвом регента читця Юрія Ропонича.

Найближчим часом на освяченому місці в с. Пилипець розпочнеться будівництво Свято-Хрестовоздвиженського монастиря Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви.

ВИКЛАДАЧІ-СВЯЩЕННОСЛУЖИТЕЛІ УКРАЇНСЬКОЇ БОГОСЛОВСЬКОЇ АКАДЕМІЇ ВІДСЛУЖИЛИ ЛІТІЮ ЗА МАМОЮ КОЛЕГИ-ВИКЛАДАЧА ДМИТРА БЕНИКА І СТУДЕНТА МИХАЙЛА БЕНИКА – НОВОПРЕСТАВЛЕНОЮ СВІТЛАНОЮ

28 вересня в Кафедральному храмі на честь апостола українського Андрія Первозваного Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією УАПЦ, у співслужінні священнослужителів, викладачів та випускників Української богословської академії Карпатського університету протоієрея Сергія Урсти, протоієрея Олександра Смоліна, протоієрея Романа Бобая, ієрея Крістіана Рущака та ієродиякона Іллі Михайлова відслужив заупокійну Літію за мамою колеги-викладача Дмитра Беника і студента КаУ та УБА Михайла Беника – новопреставленою Світланою Беник.

У молитвах до Господа Бога духовенство просило прощення всіх земних провин, допущених із власної волі чи з примусу небіжчицею, дарування її душі вічного спокою та життя у піднебессі.

Хід богослужіння супроводжувався церковним співом духовенства та іподияконів під керівництвом регента читця Юрія Ропонича.

На Літії були колеги та друзі братів Беників, а також представники

Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, які прийшли помолитися за спокій душі новопреставленої людини Божої – Світлани Беник.

СПІВЧУТТЯ РОДИНІ ВИКЛАДАЧА УКРАЇНСЬКОЇ БОГОСЛОВСЬКОЇ АКАДЕМІЇ ДМИТРОВІ БЕНИКУ І СТУДЕНТУ КаУ ТА УБА МИХАЙЛОВІ БЕНИКУ В ЗВ'ЯЗКУ ЗІ СМЕРТЮ МАТЕРІ

У ніч із 27 на 28 вересня передчасно відійшла у вічність мама викладача кафедри богослов'я Української богословської академії Карпатського університету Дмитра Беника і студента 4-го курсу Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії Михайла Беника – новопреставлена Світлана.

У зв'язку з цією смертю Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, ректор академії та університету, духовенство та весь клір єпархії, професорсько-викладацький склад, співробітники і студенти КаУ та УБА висловлюють щире співчуття родині спочилої у Бозі Світлани Беник і моляться за прощення всіх земних провин, допущених із власної волі чи з примусу небіжчицею, дарування її душі вічного спокою та життя у піднебессі.

КАРПАТСЬКА ЄПАРХІЯ УАПЦ СПІВПРАЦЮВАТИМЕ ЗІ ЗАКАРПАТСЬКИМ ТОВАРИСТВОМ ІНВАЛІДІВ НАД СТВОРЕННЯМ СОЦІАЛЬНОГО ЦЕНТРУ В УЖГОРОДІ

28 вересня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський та Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, провів робочу зустріч із головою Закарпатського обласного товариства інвалідів та головою Закарпатського обласного осередку Всеукраїнської організації інвалідів «Союз організацій інвалідів України» Денисом Сухотіном та волонтером громадського руху за права інвалідів Олександрою Сусик.

Сторони обговорили питання щодо розробки проекту зі створення соціального центру в м. Ужгороді з метою надання соціальної, реабілітаційної, психологічної, правової, комунікаційної допомоги та духовної опіки інвалідам.

Участь у зустрічі також узяли канцлер Консисторії Карпатської єпархії УАПЦ протоієрей Сергій Урста, керівник прес-служби єпархії протоієрей Ігор Ковальчук, настоятель парафії рівноапостольних князя Володимира та княгині Ольги в м. Ужгороді протоієрей Сергій Уманців та голова єпархіального відділу з благодійності, соціального служіння та біоетики читець Юрій Ропонич.

Сторони розглянули можливість будівництва соціального центру

для інвалідів на території парафії на честь рівноапостольних князя Володимира та княгині Ольги в м. Ужгороді (вул. Минайська, 71) за участі Консисторії Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви.

Сторінка підготовлена прес-службою Карпатської єпархії УАПЦ

ПРО НЕОБХІДНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ І ДУХОВНОЇ ЄДНОСТІ УКРАЇНЦІВ

Виступ президента Ізраїлю Реувена Рівліна 27 вересня в стінах Верховної Ради України з відкритою зневагою до української нації та історії українського державотворення є цинічним виявом політичного безкультур'я, хамства та безграмотності. І дивує те, що в українському парламенті – Верховній Раді України – не знайшлося жодного українського політика (Президента, народного депутата України, міністра) чи просто громадянина, який би хоча б спробував зупинити нахабно-жидівську зухвалість вияву публічної зневаги до української нації, її національних героїв та Української Держави в цілому. Натомість українці стали свідками того, як різнобарвна сьогоднішня політична «українська еліта» своїми оплесками схвалила антиукраїнський виступ жидівського державного провідника...

Тож доки ми, українці, будемо роз'єднані національно і духовно, доки не відновимо історичну правду про своє минуле та своїх богоносних батьків та прабатьків, доки не навчимося поважати самих себе, доки дозволятимемо різного роду «зайдам», запроданцям і чужинцям (значна частина яких нищила століттями українську націю, Українську Державу, Українську Церкву та українську культуру) зневажати нас, топтатись по нашій історії, придумовувати і поширювати безглуздні наклепи на українську націю, – доти на нашій святій українській землі не буде ні миру, ні благополуччя, ні розквіту.

Доти, доки об'єднана національно і духовно українська нація не переборе чужинське засилля та не стане правлячою політичною елітою, шлях становлення України як правової та соціально зорієнтованої, незалежної і суверенної Української Держави у світі буде дуже і дуже тривалим та тернистим.

+ ВІКТОР Бедь
28.09.2016 р.

ГОЛОВА ДУХОВНО-ОСВІТНЬОЇ КОМІСІЇ УАПЦ ВІКТОР БЕДЬ ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА ГОЛОВОЮ ЦЕНТРАЛЬНОЇ РАДИ УНР МИХАЙЛОМ ГРУШЕВСЬКИМ ДО 150-річчя З ДНЯ ЙОГО НАРОДЖЕННЯ

29 вересня в Кафедральному храмі на честь апостола українського Андрія Первозваного Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією, голова Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді, у співслужінні представників єпархіального духовенства – протоієрея Олександра Смоліна, протоієрея Романа Бобая, протоієрея Сергія Уманцева, ігумена Антонія Хвіца та ієродиякона Іллі Михайлова відслужив заупокійну Літію за українським патріотом, ученим, істориком, політичним і державним діячем, борцем за національну і державну незалежність України, головою Центральної Ради Української Народної Республіки (1917–1918), політично переслідуваним комуністично-радянським режимом СРСР, професором Михайлом Сергійовичем Грушевським (17 (29).09.1886, м. Холм, Західноукраїнські землі під окупацією Польського королівства та Російської імперії, на сьогодні Польща – 24.11.1934, м. Кисловодськ, Ставропольський край РРФСР у складі СРСР) до 150-річчя з дня його народження.

У молитві до Господа Бога духовенство просило прощення всіх провин, допущених небіжчиком із власної волі чи з примусу, дарування його душі вічного спокою і життя у піднебессі.

Участь у вшануванні пам'яті жертв Бабиного Яру взяли також представники Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, Закарпатського національно-патріотичного об'єднання «Україна Соборна» та Християнсько-народної спілки Закарпаття. Після відправлення Літії з поминальним і повчальним архіпастирським словом до присутніх звернувся Преосвященнійший владика Віктор, який наголосив на

важливості пам'ятати про трагічні сторінки з історії нашої боголюбивої української нації та закликав намагатися жити за Заповідями Спасителя нашого Ісуса Христа у любові одне до одного та повазі до наших богоносних прабатьків і батьків.

У КАРПАТСЬКІЙ ЄПАРХІЇ УАПЦ ВІДСЛУЖИЛИ ЛІТІЮ ЗА УКРАЇНСЬКИМИ ЖЕРТВАМИ КОМУНІСТИЧНО-РАДЯНСЬКОГО І НІМЕЦЬКО-ФАШИСТСЬКОГО РЕЖИМІВ У БАБИНОМУ ЯРУ (1921–1943 рр.)

29 вересня в Кафедральному храмі на честь апостола українського Андрія Первозваного Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді, у співслужінні єпархіального духовенства – протоієрея Олександра Смоліна, протоієрея Романа Бобая, протоієрея Сергія Уманцева, ігумена Антонія Хвіца та ієродиякона Іллі Михайлова відслужив заупокійну Літію за українськими жертвами московського комуністично-радянського та гітлерівського німецько-фашистського тоталітарних режимів в Бабиному Яру під Києвом в 1921–1943 рр.

У молитві до Господа Бога владика Віктор і духовенство просили прощення всіх земних провин, допущених небіжчиками з власної волі чи з примусу, дарування їхнім душам вічного спокою і життя у піднебессі.

Участь у вшануванні пам'яті жертв Бабиного Яру взяли також представники Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, Закарпатського національно-патріотичного об'єднання «Україна Соборна» та Християнсько-народної спілки Закарпаття. Після відправлення Літії з поминальним і повчальним архіпастирським словом до присутніх звернувся Преосвященнійший владика Віктор, який наголосив на важливості пам'ятати про трагічні сторінки з історії нашої боголюбивої української нації та закликав намагатися жити за Заповідями Спасителя нашого Ісуса Христа у любові одне до одного та повазі до наших богоносних прабатьків і батьків.

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР ВІДСЛУЖИВ ЗАУПОКІЙНУ МОЛИТВУ ЗА УКРАЇНСЬКИМ ПАТРІОТОМ І ЖУРНАЛІСТОМ ПАВЛОМ МОЧАРОМ ДО 59-річчя З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ

27 вересня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді, відслужив вечірню заупокійну молитву за українським патріотом, учасником національно-визвольних змагань у боротьбі за національну і державну незалежність України на Закарпатті 1989–1991 рр., журналістом Павлом Михайловичем Мочаром (27.09.1957, с. Буштино, Тячівський район, Закарпатська область, Україна під окупацією СРСР – 18.08.2012, смт Буштино, Тячівський район, Закарпатська область, Україна) до 59-річчя з дня його народження.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх провин, допущених із власної волі чи з примусу небіжчиком, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР ВІДСЛУЖИВ ЗАУПОКІЙНУ МОЛИТВУ ЗА УКРАЇНСЬКИМ ПАТРІОТОМ І БОГОСЛОВОМ о. АТАНАСІЄМ ПЕКАРЕМ ДО 5-х РОКОВИН ІЗ ДНЯ ЙОГО УПОКОЄННЯ

28 вересня Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді, відслужив ранкову заупокійну молитву за українським патріотом, уродженцем Закарпаття, науковцем, істориком і богословом, доктором теології, професором о. Атанасієм Пекарем (01.03.1922, м. Перечин, Підкарпатська Русь (українські землі Закарпаття) під анексією Чехословацької Республіки – 28.09.2011, м. Гленкові, похований у Кампбелл-Голл (Гемптон), штат Нью-Йорк, США) до 5-х роковин його упокоєння.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх провин, допущених із власної волі чи з примусу небіжчиком, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

Сторінка підготовлена прес-службою Карпатської єпархії УАПЦ

29 вересня виповнилося 150 років із Дня народження великого українця, історика, науковця, провідника руху за відновлення державної незалежності України в 1917–1921 рр., політичного і державного діяча, голови Центральної Ради Української Народної Республіки (1917–1918) Михайла Сергійовича Грушевського (17 (29).09.1866 – 24.11.1934).

150-річчя з Дня народження постаті, яка є однією з головних в історії відновлення і проголошення Української Народної Республіки у 1917–1918 рр. Ювілей особистості, з якою символізується Українська Держава в другому-третьому десятиріччі XX ст.

Цей ювілей мав би бути одним із головних в Україні в 2016 році, що мав би відзначатися на рівні всієї української нації, держави і світового співтовариства... Мав би бути.., якби ми були гідною нацією українців, які за Заповідями Божими пам'ятають і шанують своїх праведних і богоносних батьків і прабатьків. Якби ми, українці, були єдині національно і духовно та не стелились у покірливості перед нашими кривдниками, запроданцями, поневолювачами, чужинцями та різного роду пройдисвітами.

А так, наразі 29 вересня і 150-річчя з дня народження одного з головних провідників української нації у другому-третьому десятиріччі XX ст. Михайла Грушевського, а отже, і згадка про героїчну боротьбу українців за відновлення своєї національної і державної незалежності на початку XX ст. залишилися цілковито без ушанування на загальнонаціональному, загальнодержавному та світовому рівні. Українська нація у день 150-річчя з дня народження голови Центральної Ради Української Народної Республіки Михайла Грушевського виявилася німою, сліпою і глухою... Німими з приводу цього славного ювілею залишились і вуста представників офіційної державної влади в Україні, а отже, і самої України...

Зате цими днями ми приймали на найвищому державному рівні різного роду «зайдів» і чужинців,

які при цьому не соромилися виявляти неповагу до української нації та її історичного минулого, згадували про всіх, кого завгодно з інших етносів, а от за видатних українців та їхнє героїчне минуле згадати забули...

Навіть про трагедію Бабиного Яру 29 вересня умудрилися так сказати на державному і світовому рівні, що виглядає начебто не українців десятками і десятками мільйонів було закатовано, розкуркулено, замордовано голодомором, убито під час чужинських війн та піддано геноциду на своїй рідній українській землі в XX ст., зокрема і у великій українській могилі Бабиному Яру в 1921–1943 рр. з вини московського комуністично-радянського та гітлерівського німецько-фашистського режимів, а насамперед представників інших національностей і чомусь із особливим вип'яченням лише жидів. А українці так собі були з боку, не то теж якась частка їх загинула, не то роль палачів виконували. Навіть 95-ті роковини початків трагедії Бабиного Яру в Україні змінили в інтересах інших етносів на 75-ті...

Що ж за народ ми такий – українці? Що за нація?

Без пам'яті, без самоповаги та відчуття власної гідності...

Не знаю, як кому, а мені боляче і соромно за нас, українців...

+ Віктор БЕДЬ,
м. Ужгород,
30.09.2016 р.

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР БЕДЬ НАДІСЛАВ ВІТАННЯ БЛАЖЕННІЙШОМУ МИТРОПОЛИТОВІ МАКАРІЮ (МАЛЕТИЧУ), ПРЕДСТОЯТЕЛЮ УАПЦ, ДО ДНЯ НАРОДЖЕННЯ

1 жовтня День народження відсвяткував Блаженніший Макарій (Малетич), Митрополит Київський і всієї України, Предстоятель Української Автокефальної Православної Церкви.

Із цієї святкової нагоди Преосвященнійший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією, голова Комісії з духовності, освіти та катехізації УАПЦ, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, надіслав вітання Блаженнійшому Макарію (Малетичу).

У вітальному адресі від себе особисто, духовенства і вірних єпархії, а також колективів університету та академії владика Віктор побажав Його Блаженству примноження сил духовних і тілесних, подальших успіхів і Божого благословення на ниві Першосвятительського архіпастирського служіння нашій відродженій прабатьківській Українській Автокефальній Православній Церкві на славу боголюбивої української нації та земної Вітчизни України.

ПРЕДСТАВНИКИ ДУХОВЕНСТВА КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ ОСВЯТИЛИ МЕМОРІАЛЬНУ ДОШКУ НА ЧЕСТЬ ПОЛЕГЛОГО УКРАЇНСЬКОГО ВОЇНА-ГЕРОЯ ЮРІЯ БІРОВЧАКА

30 вересня в школі №17 в селі Доманинці Ужгородського району урочисто відкрили та освятили меморіальну дошку на честь полеглого в АТО українського Воїна-Героя Юрія Біровчака (01.06.1969–26.11.2015 рр.).

Захід розпочався зі звучання Державного гімну України та хвилини мовчання за всіма загиблими українськими воїнами, які нині віддали своє життя задля оборони України від підступних московсько-путінських окупантів і терористів на сході України.

Зі словом до присутніх звернулися підполковник Микола Журавльов, військовий комісар Ужгородського об'єднаного військового комісаріату, учасники бойових дій на сході України, представники учительського колективу та учнів Доманинської середньої школи №17, національно-патріотичних організацій та місцевого самоврядування. У виступі військовий комісар розповів про героїчний військовий шлях полеглого старшого солдата Юрія Біровчака, на честь якого було встановлено меморіальну дошку.

Із благословення Преосвященнійшого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, протоієрей Роман Бобай у співслужінні ієродиякона Іллі Михайлова відслужив заупокійну Літію за полеглим Воїном-Героєм та освятив пам'ятну меморіальну дошку на його честь. Участь у відправленні заупокійної Літії та освяченні меморіальної дошки також узяв настоятель Свято-Успенського храму с. Доманинці Мукачівської єпархії УПЦ МП протоієрей Іван Кемінь.

Хід богослужіння супроводжував церковний спів під керівництвом регента Кафедрального храму апостола українського Андрія Первозваного Карпатської єпархії УАПЦ у м. Ужгороді читця Юрія Ропонича.

Сторінка підготовлена прес-службою Карпатської єпархії УАПЦ

ВІТАЄМО

Старший методист навчальної частини Карпатського університету ім. А. Волошина *Ганна Володимирівна Чучмай* відзначатиме 8 жовтня ювілей.

Колектив університету щиро вітає ювілярку і зичить:

Злагоди, гармонії, достатку,
Хай все в житті буде в порядку.
Хай доля тішить, звеселяє,
Любов'ю душу зігріває.
А вік прекрасний, мов сузір'я,
Нехай добра та довголіття.

4 жовтня відзначив 20-річчя помічник ректора *Назар Олегович Дякович*. На адресу ювіляра лунають вітання від колективу Карпатського університету ім. А. Волошина та Української богословської академії.

Хай несуть тільки радість з собою роки,
Хай збудуться мрії, бажання й думки.
Щоб радісний настрій у серці не згас,
І долечка щедра всміхалась весь час.

7 жовтня відзначає День народження літредактор «Срібної Землі» *Марина Юріївна Газа*, кваліфікований філолог, оптиміст, життєрадісна особистість. Із цієї святкової нагоди колектив редакції газети і Карпатський університет у цілому щиро вітають співробітницю і бажають:

Міцного здоров'я, наснаги в роботі,
Хай сонячний настрій чарує щоднини
І в коштовній газетній роботі
Завжди цікаво манають години.
Хай в колі родини, колег, вірних друзів
Натхнення черпає душі гармонійність,
А в серці лірично, мов квітка в лузі,
Хай квітне кохання та ніжність.

8 жовтня святкуватиме День народження професор кафедри фінансів та економіки Карпатського університету ім. А. Волошина *Василь Іванович Мацола*. Колеги від усієї душі вітають Василя Івановича і бажають:

Нехай кожне Ваше починання
Буде успішно втілене в життя.
І людська повага та визнання
Крокують поруч з Вами в майбутнє.

АФІША

ЗАКАРПАТСЬКИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ОБЛАСНИЙ ТЕАТР ЛЯЛЬОК

РЕПЕРТУАР

на жовтень 2016 року

2 жовтня
«Приведи в театр дідуся і бабуся»
(до дня людей похилого віку)
Ірина та Ян Златопольські
ДЕРЕВ'ЯНЕ ДИВО
лялькова забава для дітей шкільного віку

9 жовтня
ПРЕМ'ЄРА
За мотивами казки Шарля Перро
СПЛЯЧА КРАСУНЯ
для дітей дошкільного та шкільного віку

16 жовтня
СПРАВЖНЯ ПІРАТСЬКА ІСТОРІЯ
для дітей дошкільного та шкільного віку

23 жовтня
Олександр ОЛЕСЬ
КОТИК І ПІВНИК
для дітей дошкільного та шкільного віку

Початок вистав об 11.00 та 13.00

30 жовтня
Марко Кропивницький
ПО ЩУЧОМУ ВЕЛІННЮ
для дітей дошкільного та шкільного віку

Головний режисер театру – заслужена артистка України Наталія Орешнікова
Тел.: +38(0312) 61-05-67, (0312) 61-50-01
Сайт театру: Http://banka.com
Каса (вул. Театральна, 1) працює щоденно з 10.00 до 18.00 (обід з 14.00 до 15.00)

Шеф-редактор
Віктор БЕДЬ
Головний редактор
Анатолій КОСТОХ
Літредактори
Марина ГАЗА
Наталка ГУМЕН-БІЛАНИЧ
Редактори відділів:
Станіслав ДАНКО
Орест ДІДУХ
Ігор КОВАЛЬЧУК
Олексій ПАЙДА
Олексій ШАФРАНЬОШ
Катерина ЧОМБОКОШ
Верстка
Ігор ТОКАЧ
ЗАСНОВНИК
ПП «Адвокатське бюро «Срібна Земля».
ВИДАВЕЦЬ
Християнсько-народна спілка Закарпаття
Ідентифікаційний код 20444130.
Номер звернувся в інформаційному медіа-центрі Карпатського університету ім. А. Волошина
Друк: Відруковано видавництвом "А-прінт" ТОВ "ДМ". м. Тернопіль, вул. Текстильна, 28. тел.: 52 27 37. Моб. тел: (067) 350 17 94. afprint.com.ua
РЕДАКЦІЯ
Ужгород, вул. Гойди, 4
e-mail: txt_52@ukr.net
архів в Інтернеті: www.sribnazemlja.narod.ru
сайт: www.sz.uz.ua
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації – серія КВ № 5460 від 11.09.2001 р.
Передплатний індекс – 61159.
Умовний друк. А3 арк. 12.
Тираж – 2500
Номер замовлення: 416
Виходить один раз на тиждень.
Розповсюдження: Закарпатська область
Редакція залишає за собою право не публікувати та редагувати матеріали, яких не поділяє, на них не відповідає і не пересилає до інших інстанцій. Редакція не завжди поділяє думку автора. При передруку посилання на «Срібну Землю» обов'язкове.

МАЄМО ВІД БОГА

Народ наш вороги вбивали, та зроду
Чужинець ніколи його не зборов,
Бо у нашого українського народу
Безмежна сила – Віра, Надія, Любов.

Тим, що полягли за Волю, за Свободу,
Щоб ясне сонце сяяло всім нам,
Від нашого, від християнського народу
Довічна пам'ять… – донькам і синам.

Маємо Карпати і Дніпро від Бога
І є мова й пісня – рідна і свята,
Бо у нашого великого народу
Є молитва щирая до Господа Христа!

Василь ЩОМАК

АФОРИЗМИ

• Гроші приносять щастя лише тим, хто знаходить щастя в їхньому заробляннi.

• Говориш, як чоловік, а робиш, як дурень.

• Говори мало, слухай багато, а думай ще більше.

• Головне у вірі не зовнішні прояви, а те, що носиш у серці.

• Дали полизати меду через скло.

• Дах є – розуму не треба!

• До вічної школи життя належать уроки помилок…

• За мале судитися – велике загубити.

• Зарплата вчителя – це помста політиків за зіпсоване дитинство.

• Знання своїх недоліків – це наша сила, їхне визнання – благородство, а виправлення – мудрість.

• Знання забуваються, а прогалини в них – ніколи.

• Інколи краще прикусити язика, ніж потім кусати лікті.

• Істину не змінити від того, що ми про неї мислимо…

(Із книжки Йосипа ГАНИЧА «Фрази з вулиці»)

ОГОЛОШЕННЯ

Шановні читачі!

Редакція приймає для друку на шпальтах нашої газети ***рекламу, оголошення,*** а також ***вітальні слова*** на адресу близьких і рідних вам людей.

За детальною інформацією звертайтеся на адресу: вул. Гойди, 4, 4-й поверх, кабінет **403** (Карпатський університет імені Августина Волошина) або телефонуйте: **066-53-38-745** (Станіслав) у будні **(9:00 – 17:00)**.

Індивідуальний навчальний план студента економічного факультету УжНУ ***Свистака Романа Сергійовича*** вважати недійсним у зв'язку з його втратою.

Індивідуальний навчальний план студента економічного факультету УжНУ ***Ільтя Віктора Вікторовича*** вважати недійсним у зв'язку з його втратою.

Індивідуальний навчальний план студента економічного факультету УжНУ ***Світлинця Ігоря Івановича*** вважати недійсним у зв'язку з його втратою.

Індивідуальний навчальний план студента економічного факультету УжНУ ***Паппа Віктора Вікторовича*** вважати недійсним у зв'язку з його втратою.

Індивідуальний навчальний план студентки економічного факультету УжНУ ***Вовчок Ірини Василівни*** вважати недійсним у зв'язку з його втратою.

УКРАЇНСЬКА БОГОСЛОВСЬКА АКАДЕМІЯ
Карпатського університету
(вищий православний духовно-богословський навчальний заклад)

Підготовка бакалаврів і магістрів за спеціальностями:
– **Богослов'я (священнослужитель; християнський місіонер);**
– **Теологія (християнський педагог);**
– **Регент церковного хору;**
– **Вищі курси дяків;**
– **Військове капеланство (додаткова спеціалізація).**

Ужгородський богословський коледж
Підготовка молодших спеціалістів (на базі 9 класів) за спеціальностями:
– **Катехізатор із православного богослов'я, дяк (із одночасним здобуттям другої вищої освіти за спеціальностями:**
– **Правознавство;**
– **Фінанси і кредит).**

(Студенти академії при здобутті вищої духовної освіти одночасно здобувають і вищу світську освіту)
ПРИ УНІВЕРСИТЕТІ ТА АКАДЕМІЇ ДІЄ АСПІРАНТУРА І ДОКТОРАНТУРА
м. Ужгород, вул. Гойди, 4; тел.: + 38 099 369 33 77; (0312) 61 20 08; 61 29 45; www.kau.com.ua; www.uuba.org.ua

«Блаженні непорочні в дорозі, що ходять Законом Господнім!» (Пс. 119, 1).

Срібна земля

ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСНА ГАЗЕТА

www.sz.uz.ua

№29 (998) від 13 жовтня 2016 року / ВИХОДИТЬ ЩОТИЖНЯ

ЧИТАЙТЕ НАС НА САЙТІ: http:// sz.uz.ua

«ЕДІТ ПІАФ» ОТРИМАЛА МУКАЧІВСЬКУ ПРОПИСКУ

Лаконічне оформлення сцени. Ліворуч у глибині видніється Ейфелева вежа, праворуч – диск-екран. Посередині на авансцені – мікрофон. Звучить музика. Глядач потрапляє в неймовірну атмосферу французького шансону 20–30-х років минулого століття. Так розпочинає свою розповідь Закарпатський обласний театр драми та комедії про життя і творчість відомої французької акторки, однієї з найвизначніших співачок світу – Едіт Піаф.

Стор.: 6

В УЖГОРОДІ ВІДКРИЛИ ПАМ'ЯТНИК УКРАЇНСЬКИМ ЖИДАМ ЗАКАРПАТТЯ – ЖЕРТВАМ МАДЯРСЬКОГО ОКУПАЦІЙНОГО РЕЖИМУ НА ТЕРЕНАХ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ (1939–1944)

У роки Другої світової війни, зокрема, на Закарпатті з 14 березня 1939 по 28 жовтня 1944 рр. за часів мадярського окупаційного режиму (Угорське королівство на чолі з регентом Міклошом Горті, військово-політичним союзником гітлерівсько-фашистської Німеччини) масовим переслідуванням, репресіям, катуванню, ув'язненню та фізичному знищенню було піддано сотні тисяч українців Карпатської України (1938–1944), а також десятки тисяч представників інших національних меншин, які проживали у нашому краї.

Стор.: 3

АКТУАЛЬНО

«А ТИ ЧОМУ УГОРСЬКОЇ НЕ ЗНАЄШ?»

Стор.: 3

МУДРІСТЬ МИТЦЯ

ФІЛОСОФСЬКИЙ ПОГЛЯД: РОЗСУД У МИСТЕЦТВІ КАРПАТСЬКОГО БОЙКА МИХАЙЛА БЕЛЕНЯ

Стор.: 4

СУСПІЛЬСТВО

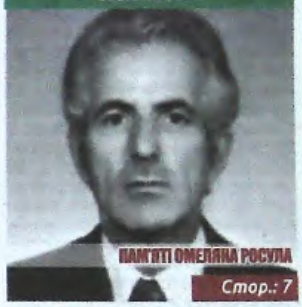

ПАМ'ЯТІ ОМЕЛЯНА РОСУЛА

Стор.: 7

НАШ КАЛЕНДАР

14 жовтня – День захисника України; День Українського козацтва;

16 жовтня – День працівників харчової промисловості; Всесвітній день продовольства;

17 жовтня – Міжнародний день боротьби за ліквідацію бідності.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

17 жовтня 1936 р. – народився Іван Федорович Драч, український поет, кіносценарист, драматург, перекладач.

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР

14 жовтня – Покрова Пресвятої Богородиці.

ВАЖЛИВЕ

ЧАСИ – ЯКІ, А МЕТОДИ ОБМАНУВАННЯ БУДЬМИ І ПОШИРЕННЯ БРЕХНІ – СТАРІ...

Стор.: 8

ДУХОВНІСТЬ

У ПРАЗІ ЗА СПРИЯННЯ ДУХОВНОЇ МІСІЇ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УПЦ У ЧЕСЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ ВІДБУВСЯ МІЖНАРОДНИЙ КОНФЕСІЙНО-ЕТНІЧНИЙ ФОРУМ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Стор.: 9

ДУХОВНІСТЬ

СВЯЩЕНИК КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УПЦ БЛАГОСЛОВИВ НОВОБРАНЦІВ ЗАКАРПАТТЯ НА ВІЙСЬКОВУ СЛУЖБУ ДО ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

Стор.: 10

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС: 61159

РЕКОМЕНДОВАНА ЦІНА 2.00 грн.

ЗАКАРПАТЕЦЬ ЦІНОЮ ВЛАСНОГО ЖИТТЯ ПОРЯТУВАВ ДІВЧИНКУ ПІД ЧАС ОБСТРІЛІВ ПІД ДОНЕЦЬКОМ

Трагічну й величну історію загибелі ще одного сучасного Героя родом із Закарпаття Віктора Брензовича, котрий ціною власного життя врятував дитину, розповів у мережі військовослужбовець 128-ї ОГПБ Іван Белецький.

«Віктор Брензович поїхав на будівельні роботи в село Первомайське, яке розміщене під Донецьком, ще перед війною. З початком важких боїв залишився допомагати місцевим жителям і 93-й бригаді.

До початку одного з обстрілів маленька Настя з мамою були недалеко від дому. Артилерія сепаратистів вдарила по її вулиці. Маму контузило, відкинувши від доньки, а маленька Настя стояла в сльозах посеред двору, навколо якого падали міни важкого калібру.

Віктор, почувши з укриття сусіднього дому плач дівчинки, вибіг її рятувати (хто відчував поряд приліт артилерії, той особливо розуміє його героїзм). Вхопивши Настю, він побіг до найближчого підвалу. Ввійти в двері не встиг, великий осколок розрізав його спину. Загинув, але врятував...» – розповідає історію загибелі закарпатця земляк.

Жителі вулиці повідомили матір полеглого Віктора, яка живе у Великих Лазах Ужгородського району, про смерть сина і попросили поховати його як героя їхнього краю в селі Первомайське. Мама дала згоду.

Ховали закарпатця воїни 93-ї бригади. Пізніше від контузії та психологічної травми померла і мама Насті.

Тепер дівчинці, як і всім жителям поряд з їхніми позиціями, допомагають бійці 128-ї бригади.

Повага до вихідців із Закарпаття тут особлива. І підняв її простий хлопчина, що жив у бідній закарпатській хатині села Великі Лази. Мама Віктора тримає цю історію в собі. І все, що в неї залишилося, – це фото в її кімнаті, пише «Закарпаття онлайн».

ОСІННІЙ ПРИЗОВ: ЩО РОБИТИ ЗАКАРПАТЦЯМ ПІД ЧАС ОТРИМАННЯ ПОВІСТКИ?

На Закарпатті триває призов на строкову військову службу. Повістки отримають молоді люди віком від 18 до 27 років. Однак, відповідно до Указу Президента України №122/2016, підписаного наприкінці березня 2016 року, до війська потрапити зможуть тільки юнаки, старші за 20 років. 18–19-річні ж можуть піти служити за контрактом.

У Закарпатському обласному військовому комісаріаті розповіли про особливості осіннього призову та як юнакам діяти у разі отримання повістки.

Так, за повідомленням заступника військового комісара області підполковника Юрія Величканича, солдати служитимуть в армії 18 місяців, юнаки з вищою освітою – 12 місяців. Однак потраплять до війська не всі призовники.

ЩО РОБИТИ, ЯКЩО ОТРИМАВ ПОВІСТКУ?

Виконання військового обов'язку обумовлено Законом України «Про військовий обов'язок та військову службу». Стаття 15 цього закону наголошує, що за викликом військового комісаріату по повістках зобов'язані з'явитися всі громадяни до призовної дільниці, а якщо повістку не доставили, то в 10-денний термін із моменту оприлюднення указу Президента в ЗМІ самому прийти до військкомату. Щоб не нести кримінальну відповідальність за ухилення від служби в армії, необхідно прийти до комісаріату в будь-який із робочих днів.

Тож після отримання повістки слід з'явитися до районного (міського) військового комісаріату за місцем реєстрації для проходження медичного огляду та уточнення військово-облікових даних. Якщо ж призовник має підстави на отримання відстрочки від призову, до військкомату потрібно представити всі потрібні документи, які це засвідчують.

Питання про ставлення до військової служби ухвалюється призовною комісією на чолі з головою (це зазвичай заступник голови районної державної адміністрації), до її складу входять також військком, представник правоохоронних органів і головний лікар призовної комісії.

Перед ухваленням рішення всі юнаки обов'язково проходять медичний огляд, під час якого профільні лікарі визначають їхню придатність до військової служби. Під час проходження медичного огляду при собі варто мати медичну книжку та не соромитися заявляти про захворювання. Якщо ж за рішенням лікарів призовника відправлять на додаткове медичне обстеження, то його варто пройти у строки, визначені направленням комісії.

У разі ухвалення комісією рішення про непридатність до служби, призовник або отримує відстрочку від призову за станом здоров'я, або звільняється від призову повністю. Якщо ж юнак визнаний придатним, він отримує повістку на відправку до війська. Призначення до відправки у конкретний рід військ відбувається на підставі стану здоров'я, психологічного відбору та бажання самого призовника.

До цієї повістки слід поставитися ще більш сумлінно, адже рівень відповідальності тут вищий. У строк, вказаний у повістці, слід прибути до військового комісаріату з документами та речами, вказаними у документі. Військові попереджують, що в жодному разі не варто вживати перед цим спиртних напоїв, святкуючи так звану відправку. Не варто спиртне брати з собою, адже його однаково виявлять і віддадуть батькам чи родичам.

Після цього на призовників чекає ще один так званий контрольний медичний огляд на обласному збірному пункті, куди юнаки прибувають із районних військкоматів. Тут лікарі перевіряють відповідність висновків районних призовних комісій. Після відправки з обласного збірного пункту призовники в обов'язковому порядку потрапляють до навчальних центрів. Саме тут для них підбирають військово-облікові спеціальності, які вони засвоюватимуть протягом усього курсу підготовки. Тільки після цього юнаки зможуть виконувати обов'язки за основним місцем служби.

ПРАВО НА ВІДСТРОЧКУ ВІД СЛУЖБИ МАЮТЬ:

1) ті, хто має на утриманні непрацездатних батька і матір чи самотнього непрацездатного батька (самотню непрацездатну матір), іншого родича, над яким призовник здійснює опіку чи піклування. Але тільки у разі якщо вони не мають інших працездатних осіб, зобов'язаних їх утримувати;

2) ті, хто має неповнолітніх рідних братів і сестер або непрацездатних рідних братів і сестер незалежно від їхнього віку, якщо їх немає кому утримувати;

3) ті, хто має самотнього батька або самотню матір, у яких на утриманні перебувають двоє чи більше неповнолітніх дітей, до досягнення старшим із них повноліття за умови офіційного працевлаштування призовника;

4) ті, хто має дитину віком до трьох років або дитину старшу за три роки, яка виховується без матері у зв'язку з її смертю або за рішенням суду;

5) ті, хто має двох і більше дітей;

6) ті, хто має дитину-інваліда;

7) ті, хто має дружину-інваліда;

8) ті, хто має вагітну дружину.

Крім того, відстрочка від призову на строкову військову службу за сімейними обставинами за власним бажанням може надаватися призовнику, який є особою з-поміж дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування.

У разі якщо призову на строкову військову службу підлягають кілька синів одночасно, то відстрочка може надаватися одному з них за їхнім бажанням із урахуванням пропозиції батьків на час проходження строкової військової служби братами, до звільнення в запас одного з них.

Отримати відстрочку від призову на строкову військову службу за станом здоров'я на строк до одного року можуть призовники, які визнані під час медичного огляду тимчасово непридатними до військової служби.

Призовникам відстрочка від призову на строкову військову службу для здобуття освіти надається на весь період навчання, якщо вони навчаються:

– у загальноосвітніх і професійно-технічних навчальних закладах з денною формою навчання. У разі досягнення такими призовниками 21-річного віку відстрочка втрачає силу;

– у вищих навчальних закладах з денною формою навчання;

– у середніх або вищих духовних навчальних закладах із денною формою навчання;

– в інтернатурі, аспірантурі або докторантурі з відривом або без відриву від виробництва.

ХТО МОЖЕ ОТРИМАТИ ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД ПРИЗОВУ НА СТРОКОВУ ВІЙСЬКОВУ СЛУЖБУ?

Крім отримання відстрочки, призовник може бути взагалі звільнений від строкової військової служби з низки причин:

– якщо він визнаний за станом здоров'я непридатним до військової служби в мирний час;

– якщо до дня відправлення на строкову військову службу досягнув 27-річного віку;

– якщо його батько або мати, рідний брат або сестра загинули, померли або стали інвалідами під час проходження військової служби або зборів військовозобов'язаних. Такі призовники, однак, можуть пройти строкову військову службу за власним бажанням;

– якщо призовник до набуття громадянства України пройшов військову службу в інших державах;

– якщо призовник був засуджений за скоєння злочину до позбавлення волі, обмеження волі, зокрема звільненням від відбування покарання;

– якщо після закінчення вищого навчального закладу призовнику присвоєно військове (спеціальне) звання офіцерського (начальницького) складу.

ЩО ЗАГРОЖУЄ ЗА УХИЛЕННЯ ВІД ВИКОНАННЯ ВІЙСЬКОВОГО ОБОВ'ЯЗКУ?

Ухилення від призову на строкову службу (ст. 335 ККУ) тягне за собою обмеження волі на строк до трьох років. Якщо ж призовник не з'явився за повісткою до військкомату, не повідомив у комісаріат про зміну місця проживання, йому загрожує штраф у розмірі 85–119 гривень. За повторне порушення – від 170 гривень до 255 гривень.

Варто додати, що згідно з законом про військову службу, призовникам призначена одноразова матеріальна допомога в розмірі двох мінімальних зарплат (2900 гривень).

У Закарпатському обласному військовому комісаріаті при цьому наголошують, що жоден «строковик» службу в зоні проведення антитерористичної операції не проходитиме. Всі служитимуть у військових частинах на мирній частині України. Однак, за словами Президента Петра Порошенка, «юнаки повинні добре навчитися військовій справі», – пише сайт «0312».

В УЖГОРОДІ ВІДКРИЛИ ПАМ'ЯТНИК УКРАЇНСЬКИМ ЖИДАМ ЗАКАРПАТТЯ – ЖЕРТВАМ МАДЯРСЬКОГО ОКУПАЦІЙНОГО РЕЖИМУ НА ТЕРЕНАХ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ (1939–1944)

Першої світової війни – Українським Січовикам (1914–1918 рр.), українським героям Карпатської України – січовикам Карпатської Січі (1938–1944), пам'ятників з нагоди рішень народних зборів із вимогою входження Закарпаття до складу України в Пряшеві (1918 р.), Сігеті (1918 р.), Сваляві (1918 р.), Хусті (21.01.1919 р.) та Мукачеві (26.11.1944 р.), послам (народним депутатам) Сойму Карпатської України (1939 р.), пам'ятників у місцях масового ув'язнення, катування та розстрілу мадярським і польським окупаційними режимами українців Карпатської України (Закарпаття) в 1939–1944 рр. та інші.

Іван ФІШКАРОШ, «СЗ»

У роки Другої світової війни, зокрема, на Закарпатті з 14 березня 1939 по 28 жовтня 1944 рр. за часів мадярського окупаційного режиму (Угорське королівство на чолі з регентом Міклошом Горті, військово-політичним союзником гітлерівсько-фашистської Німеччини) масовим переслідуванням, репресіям, катуванню, ув'язненню та фізичному знищенню було піддано сотні тисяч українців Карпатської України (1938–1944), а також десятки тисяч представників інших національних меншин, які проживали у нашому краї. Серед тих, хто потрапив під насильницьку мадярську депортацію та вивезення на жахливу загибель до фашистських концентраційних таборів у квітні–червні 1944 року, було близько ста тисяч українських жидів Карпатської України (Закарпаття), підданих Голокосту, що його організував і здійснив мадярський окупаційний режим Угорського королівства.

На знак ушанування загиблих внаслідок Голокосту українських жидів Карпатської України (Закарпаття) – на прохідній частині тротуару біля бокової стіни Закарпатської обласної філармонії (колишньої юдейської Синагоги), що веде до дитячої залізниці, 9 жовтня в м. Ужгороді відкрили пам'ятник. В основі пам'ятника закладено релігійно-духовний символ юдаїзму – зірку Давида та стовп, який зроблено із маленьких зірочок, що символізують душі закатованих людей.

Встановлення і відкриття пам'ятника здійснено за сприяння уряду Угорщини та Генерального консульства Угорщини в Ужгороді, офіційних представників Угорської держави, у минулому причетної до безпосереднього здійснення масових репресій і убивств українців Карпатської України (Закарпаття) в 1939–1944 рр. та, зокрема, Голокосту українських жидів Карпатської України (Закарпаття) в 1944 році. Правда, при відкритті цього пам'ятника присутні на урочистому зібранні так і не почули вибачення від офіційних представників Угорської держави за масовий терор, репресії та убивства українців, зокрема жидів та циган, Карпатської України (Закарпаття) в 1939–1944 рр. з боку мадярського окупаційного режиму.

Авторами пам'ятника стали скульптор Михайло Колодко та архітектор Петро Сарваш.

Участь у відкритті пам'ятника взяли представники жидівської спільноти, Генерального консульства Угорщини в м. Ужгороді, керівництва Закарпатської обласної державної адміністрації та Ужгородської міської ради.

Місце встановлення, форма, таємничість підготовки проекту (без врахування думки громадськості та фахівців) та поспішність встановлення пам'ятника спричинило неоднозначну оцінку з боку широкої громадськості Закарпаття щодо дій Обласної державної адміністрації, Ужгородської міської ради та державних установ чужої на території України держави Угорщини. Нагадаємо, що нещодавно подібний пам'ятник українським жидам Карпатської України (Закарпаття) – жертвам Голокосту, організованого мадярським окупаційним режимом на теренах Карпатської України (Закарпаття) в роки Другої світової війни вже було відкрито в м. Берегові та с. Білки Іршавського р-ну. Тоді підготовка та встановлення пам'ятників з боку влади також проводилась таємничо, без відома широкої громадськості та врахування висновків фахівців, проте за прямої участі уряду Угорської Республіки та Генерального консульства Угорщини в Ужгороді. Цей крок теж неоднозначно був сприйнятий широкою громадськістю Закарпаття.

Сподіваємося, що найближчим часом керівництво Закарпатської обласної державної адміністрації (Геннадій Москаль) та Ужгородської міської ради (Богдан Андріїв) зініціює чи підтримає встановлення пам'ятників українським жертвам Австро-Угорського й Угорського окупаційних режимів на теренах Закарпаття (XIV–XX стст.), українським героям

«А ТИ ЧОМУ УГОРСЬКОЇ НЕ ЗНАЄШ?»

Майже три роки минуло з часу Революції гідності, а принизливий закон Колесніченка–Ківалова «Про засади мовної політики» продовжує діяти. Ухвалений у 2012 році, незважаючи на хвилю протестів українського загалу, відомих людей, цей злочинний закон до сьогодні не скасований.

Спроба його скасування 23 лютого 2014 року не увінчалася успіхом, і рішення ВРУ не було підписано в. о. Президента України Олександром Турчиновим, щоб, мовляв, не «розхитувати човна» і не давати приводу проросійським силам поширювати сепаратистські настрої. Як бачимо, не допомогло. Від України нахабно Росія анексувала Крим, розпочала гібридну війну на Донбасі. Закон наразі не скасований, але й не можна сказати, що повністю задіяний. Але, однак, для України він є бомбою уповільненої дії. Особливо це стосується регіонів, де живуть етнічні меншини – безпосередньо Закарпаття з активними угорською та румунською громадами.

Виявилося, що пообіцяти додаткові права національним меншинам і, фактично, зрівняти їхні мови в певному регіоні з національною легко. Вернути ж не так просто, особливо коли й бажання нема у регіональному та державному політикумі. Тому відверте блюзнірство з української мови триває, закон сепаратистів Колесніченка і Ківалова продовжує діяти.

Не відстають у плані його підтримки й нацменшини, зокрема угорська, певні представники якої вважають, що її «притісняють». Ласло Брензович, розповідаючи про зустріч із Астрід Торс, верховним комісаром ОБСЄ із питань національних меншин, говорить: «Я розповів, що в Україні не завжди дотримуються, тобто не фінансують чинні закони про національні меншини, хоча це є необхідною умовою дотримання прав нацменшин. Наприклад, на сьогодні не зрозуміло – діє закон про регіональні мови чи ні. Справді, нині це законодавство стосовно закарпатських угорців не виконується так само, як не виконувалося і в часи президента Віктора Януковича. Багато проблем є в галузі освіти та з рівноправністю. Ми з нетерпінням очікуємо ухвалення нового Закону про освіту та децентралізацію. В обох питаннях сподіваємося, що візьмуть до уваги права національних меншин, зокрема закарпатських угорців».

Важливо в цій репліці, що угорці нібито вважають, що закон не дотримується, бо на реалізацію його немає фінансів від Української Держави, які підуть на мадяризацію українського адміністративного апарату в тих районах Закарпаття, де компактно проживає угорське населення!

Прецеденти з «качанням прав» національними меншинами не є поодинокими. Дуже часто в угорських селах значна частка людей

узагалі не розуміє української і ледь знає «общепонятную». При цьому питання постає: а яку мову захищати?! Дуже складно уявляється собі, що навіть у Румунії, де угорська громада сягає майже мільйона осіб, хтось би не знав із угорців румунської мови. Навчання, робота вимагають знання державної мови, і це тому, що держава має чітку політику в мовній галузі. В Україні все трохи інше, і здебільшого українську мову треба захищати від агресивного незнання і несприйняття.

Згадується одна історія з Виноградова, яку розповіла знайома. Прийшла угорка, яка ні слова не розуміла українською, до Пенсійного фонду і запитала співробітницю, та пішла шукати людину, яка б знала угорської. Знайшовся начальник відділу, «печений» угорець, і у відповідь співробітниці докоряє: «А ти чому угорської не знаєш?»

Олексій ШАФРАНЬОШ

Рідна мова російська за переписом 2001 р.

ФІЛОСОФСЬКИЙ ПОГЛЯД, РОЗСУД У МИСТЕЦТВІ КАРПАТСЬКОГО БОЙКА МИХАЙЛА БЕЛЕНЯ

(Вступне слово до книги автора «Таїна Вселенської Мудрості»)

Серед українських сучасних художників М. Белень із самого початку знайомства справляв на мене враження «кам'янистого острівця-бойка», густо вкритого пахучою гірською зеленню Карпат.

Він – завзята, багатогранна натура справжнього митця, з такими ж гранями талантів в одній особі, таким він стався від прародичів і таким його зростила сивина карпатських полонин.

Крім того, скульптор майже взірцево багатий на духовні щедроти у творенні мистецьких задумів-образів. Але насамперед хочу наголосити на його іншій стороні творчості – словесній. Себто афористичній, поетичній, філософській...

Внутрішній світ художника – синтез мислення, взятий і об'єднаний із реального життя. Це уявні простори дійств людини на землі, безкінечного, усіяного зорями Всесвіту. Його контекст думок занурений глибинами онтології душі у відблисках нашарувань давно минулих епох.

Михайла знаю зі студентських років навчання в інституті (нині Національна академія образотворчих мистецтв і архітектури). Будучи успішним студентом із фахових дисциплін і старостою курсу усі шість років, він часто заходив у мою майстерню монументального мистецтва. Виважено просив дозволу, коректно розпитував про технології виконання різних мозаїк, зокрема «флорентійської», настінних розписів, вітражів із великими модулями та храмового вівтарного іконопису.

Згодом приходив і показував мені свої етюди живопису з натури. Чесно кажучи, я був здивований, як точно і професійно він володіє кольором. У деяких його речах простежується осучаснене експресивне кольорознавство, це мене втішає... Ескізи до панорамних пейзажів. Читав мені свої коротенькі вірші про Україну, про тисячолітні світи слов'янських народів на теренах древньої і сучасної Європи.

Слухаючи Михайла, здавалось, що це метаморфози нечуваних ймень змін, символів, легенд. Там ніби відсутня смерть, а наявні абсолюти вимірних духів відродження із забуття, поглиблене відчуття тонких матерій – і це М. Белень добре розуміє...

Одного разу я йому запропонував перевестись на п'ятому курсі зі скульптурного факультету до мене, на монументалку, тому що у моїх студентів завжди бракує поглибленого відчуття пластики, трьохмірності об'ємів. Особливо це стосується вітражистів і рельєфного розпису.

Я йому сказав: «Повір, ти нічого не втрачаєш, і Вчена рада, і ректор на такий крок можуть піти...» Тим паче, що академіки О. Лопухов та В. Бородай угодять і заперечень не буде. Але все ж таки сталося так, як сталося...

Михайло розповідав мені про його улюблених філософів: Конфуція, Платона, Сократа, Емпедокла, Геракліта, Ціцерона, Сенека, Авіценна, Паскаля, Сковороду. Я добре запам'ятав ці імена, бо відчув, що він цим живе...

Ще більше говорив про геніальних поетів світу: Гомера, Вергілія, Данте, Петрарку, Омар Хаяма, Нізамі, Руставеллі, Гете, Шевченка, Петефі, Міцкевича, Шекспіра, Пушкіна, Байрона, Єсеніна, Бродського...

Михайло – людина скромна, розсудлива, виважена і терпляча, філософськи узагальнений, налаштований праархаїчно, прадуховно, мудро вдумливий. Ми не раз прилаштовувались на лавицях у дворі академії, іноді довго говорили про класичне, академічне і модерне мистецтво, про вічність Трипільської цивілізації, розвиток українського іконопису, жанрові багатофігурні картини і розписи. Навіть мої колеги – професори в академії дивувалися, що я так прихильно ставлюся до бородаївських скульпторів, до цього западення-карпатця? Глянь, мовляв, на його обличчі написано, що він людина з гірських країв, суворих місцин. Але жартуючи вибачались і посміхались, бажаючи гарного настрою.

Михайло подарував мені свої дві книги, а я йому – проілюстрований мною «Кобзар» Т. Г. Шевченка. Час від часу читав мені свої філософські висловиа-афоризми, які хоче видати окремою книгою. Одного разу мені сказав: «Шановний пане академіку, Слово, яке зійшло з Небес на Землю, – прийшло для перемоги...»

Микола СТОРОЖЕНКО,
академік Академії мистецтв України, лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка, народний художник України, професор Національної академії образотворчих мистецтв і архітектури, вчений секретар АМУ (відділення образотворчого мистецтва), художник-монументаліст, графік, портретист
м. Київ, червень 2011 р.

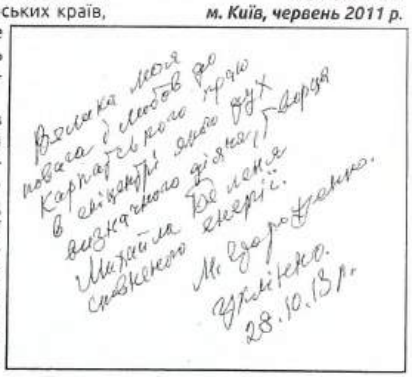

Етногенезис у праїдолах

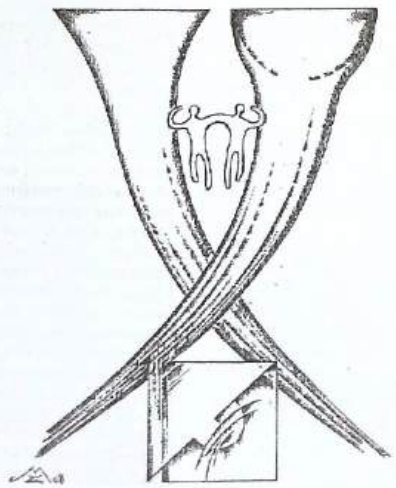

Роги достатку – роги отрути

Етногенезис думки

АФОРИЗМИ

Якщо безкінечність матеріальна, вона може збільшуватись, але чи є в цьому потреба? Кругла форма, в якій знаходиться наша душа, — вершина серед усіх форм. Маючи невичерпну кількість повторень, вона дає змогу робити добро, але так і не пізнати істину; як не визначити кінця чисел, так не зрозуміти всіх блаженств життя.

***

Віра — безкінечна, багатогранна і свята.

Тільки людський розум ділиться на смертне буття у вічності.

Багато чого можна вкрасти, тільки не долю.

Розкоші зробленими не бувають.

Горя, як і дурнів, завжди надміру.

Ризикують усі, тільки не всі собою.

Найбільше в нас добра, нажитого до нас.

Генії помирають, але і в сто літ це зарано.

Частину праці нашої душі ховаємо в землю.

Велике складається з малого, але не ділиться на дрібниці.

Тільки в мріях всі полюси однакові.

Думають усі, а мислять одиниці.

Про все ми мріємо, живемо надіями, але серед всього буття єдиноправедна — смерть.

Ворота народження і смерті однаково широкі.

Мудрість дивиться в два дзеркала: минулого і майбутнього.

Остерігайся, де хвалять те в тобі, чого не маєш.

Любов сама травмує і лікує.

Хто всіх обіймає, нікого не має.

Хто високо скаче, згодом гірко плаче.

Не їж чужої страви, не лізь у чужі справи.

Багато «святесеньких» плодять «гадючок» малесеньких.

Гасла прекрасні, то чому ж ми нещасні?

У кожного духа свої очі й вуха.

Великий розум пробачає, дрібненький – просто недобачає.

Не мороч і не пророч.

Малі кар'єристи обіцянки дали, великі кар'єристи обіцянки взяли.

Легко сон настає, коли ліжко твоє.

Щиро проповідують, чого не відають.

За хитруном пішов — біду знайшов.

Щоб дати, треба мати.

Спочатку вбили, потім героєм зробили.

Де влада, там і зрада.

Соловей не знає, кому співає.

Нас земля годує, а сама вже давно голодує.

Сваряться біля стола, а бруду — на півсела.

Лукава справа, лукава й слава.

Віз по бруківці гримить, гниле тліючи димить.

Храм просвітлює, розпутне — засліплює.

Тільки в порівнянні розпаду фізичного — зрозуміла нам велич вічного.

Все не таким буває, яким воно обіцяє.

Коні не сонні, коні голодні; щоб завтра робили — годуй сьогодні.

Реве по-телячому, риє по-свинячому.

Підійди до нього ближче: в голові аж свище.

Брехуна розсуд, що порожній посуд.

Одних горе навчає, других пригнічує, треті з нього наживаються, четверті зі світом прощаються.

Скільки ліжок не мати — на одному спати.

За похвалою йдуть із хулою.

Виховав гада зі свого чада.

Більша втіха — більше лиха.

Дують у труби віршобудьми, а звук – у нікуди.

Покійник — колишній мрійник.

Час не тільки карає, але і прощає.

Горбаті і вродливі однаково можуть бути нещасні і щасливі.

Те прекрасно, що більшості ясно.

Мале панство, та велике чванство.

Не всі безголові, хто голову втрачав від любові.

Кожній розумній дитині — по вишитій сорочині.

Часто в сумці більше, ніж у думці.

Розумний хоч і мовчить, багатьох навчить.

Піднімешся впору — здолаєш гору.

Ростуть діти, і все важче їх розуміти.

Чесну душу можна вбити, але не можна змінити.

По своїх трудах живи і душею не криви.

Останні дні завжди сумні.

Неук — що худоба: жиріє й дуріє.

Душу й тіло роз'єднав — сам себе в життя відняв.

Я знаю тепер і лівих, і правих, а ще краще — друзів лукавих.

У злодіїв, що говориться, те й твориться.

Не йому належить — знає, все одно хапає.

Трапила сварлива на брехливу.

Не знав, де діти силу, а вже пора в могилу.

Є любителі співати «Многая літа», перед тим як звести зі світа.

Нажебрав звань і нагород, а каже: оцінив народ.

Дурна розмова — що в яслах полова.

Великого злодія знають і не просто вітають.

Минуле забувають, а сьогодення просто не знають.

Першу помилку прощають, про другу — сповіщають, за третю — тумаками пригощають.

Хто «кусатися» привід знаходить, покусаний ходить.

Одному і гріш — на краще, другому й скарб — на пропаще.

Читаючи пророків мудрість — думками часто багатіють.

Коли думки ясні, плоди рясні.

Скільки заздрісників маєш, стільких ти перевершив.

Не шукай розгадки таїни Всесвіту у далеких світах — вона замкнута у тобі самому.

Якщо терпимо злочинну владу над собою, хочемо чи не хочемо, а ми її виконавці.

Хто вміє читати обличчя, вміє читати душу.

Хіба можна бути мудрим і талановитішим за народ? Виявляється, народ був і буде сокровенним зразком виваженої міри.

Біле легше зробити чорним, як чорне білим.

Слава — абсурд: якщо її придумали люди — вона минуща.

Спекулювати на культурі — що торгувати в храмі.

Праведних більше на тому світі. Світ відображає нас, а ми тільки гадаємо про його таїни.

Життя — мов частка небесної поезії, яку потрібно не тільки прийняти, але й пережити.

Божество створило світ, воно його і завершить.

Правда наша — дитинство, помилки — в молодості, а важіль гідності і мудрості — в старості.

Скарб завжди можна використати.

Часто білі руки роблять чорні справи.

Здебільшого намагаємося явити себе з того боку, де найменше знають.

Людяність і ворога не принизить.

Небеса не обливають брудом, а очищають...

Мабуть, кари за віру і правду — вічні.

Риє, бо на інше не здатний.

Терпіння Небо приймає першим.

Коли неправда привела до біди, тоді розум йшов за нею.

Спочатку дороги земні, потім небесні.

Якщо у тебе багато ворогів — не звертай уваги.

Як можна служити Богові через гроші нещасних?..

Люди не хочуть рівності між собою, тоді всіх вирівнює смерть.

Любов — тільки заспів до найдовшої пісні розлук.

Сльози — жива роса людських страждань.

Воно б не погано, якщо б ми народжувались двічі, якби не двічі вмирати.

Наша доля така ж недоступна для розуму, як Божа воля.

Душа — ото і все, що належить справді нам.

Перед вічністю ми однаково малі: на весь зріст стоїмо чи на колінах.

Долі й смерті не шукай: вони призначені.

Життя коротше за відповідальність.

Лис, гадюка і пес — триєдине лице кар'єриста.

Як у Небі, так і в середині Землі все розумно без нас.

Вік совісті і злодіїв — не визначено.

Біблія вже тому висока філософія, що не шкодить розуму.

Хто вчиться у мудрих, для того і небоскіл стає дахом.

І книги стають безсмертними, коли в них закладають душу.

Душа, яка хизується владою над гріхами, минуща, як і сама влада.

Можна знати в подробицях історію свого народу, але без любові не проникнути в її суть.

Добропорядні люди далеко не те саме, що добросовісні: добропорядні – чесні перед людьми, добросовісні — ще й перед собою.

Як можна осягнути Бога, коли Він — вершина досконалої вічності, а ми – тільки її маленький відрізок?

Лукаві з трьох причин переслідують талант: одні бояться, другі заздрять, треті не можуть його використати.

Міщанство і самодурство шукай під позолотою.

Розум – багато, а пам'ять — більше.

Нас більше в недоліках, ніж у достоїнствах.

Одних розумію найкраще зблизька, інших — чим більша відстань.

Зло використає добро настільки,

щоб зробити зла ще більше.

Чи падаєш, чи піднімаєшся — до неба однаково далеко.

Честь і совість живуть поряд, тому і втрачаємо їх одночасно.

Коли людей «заганяють у натовп», ними керують фальшиві.

Якщо не маєш правди в душі, не знайдеш її і в Біблії.

Не зважуй безчестя на терезах честі.

Хто руйнує внутрішню гармонію, руйнує все навколо.

Найважче переступити два пороги в житті: перший і останній.

Страх переслідує всіх, а нечесних щодня.

Якщо б люди робили, що говорять, біди стало б на світі менше.

Час не вимагає — дає можливість.

Брехня вічно клепатиме пута для правди.

Не шукай справедливості в інших, шукай в собі.

Божества народжуються і вмирають, а Бог над нами був і буде.

Бог велів кожному відійти на той світ вчасно і з порожніми руками.

У тобі живуть минулі й майбутні тисячоліття — отож і ти живеш у них, а не в приймальні якогось миршавого земного божка.

Поки віра в Бога і в мистецтво у нас другорядні, доти й ми другорядні.

Добрі справи йдуть попереду, почесті — позаду.

Людство не знає, з чого почалась несправедливість, але вже знає, що з нею народилося почуття справедливості.

Шляхи до вигоди позначені зрадою.

Якщо б тваринний світ охопила боротьба за справедливість, він би давно загинув.

Людська скверна, яка заради грошей і слави лізе в добрі справи, страшніша, як відверта злоба.

Не збагнувши велич краси, яку створив Бог, не намагайся здивувати світ мізерною красою, витвореною тобою.

Розум людини обмежений, але тягнеться в безкінечність безконечністю створюваних образів.

Біда не в тім, що плаває глупота зверху, а в тім, що плаває на спині розуму.

Михайло БЕЛЕНЬ

«ЕДІТ ПІАФ» ОТРИМАЛА МУКАЧІВСЬКУ ПРОПИСКУ

Лаконічне оформлення сцени. Ліворуч у глибині видніється Ейфелева вежа, праворуч – диск-екран. Посередині на авансцені – мікрофон. Звучить музика. Глядач потрапляє в неймовірну атмосферу французького шансону 20–30-х років минулого століття. Так розпочинає свою розповідь Закарпатський обласний театр драми та комедії про життя і творчість відомої французької акторки, однієї з найвизначніших співачок світу – Едіт Піаф.

«Наша вистава, – резюмує театр, – пронизлива, музична. Ми далекі від спроб прикрасити біографію головної героїні сучасним шоу. Для нас є важливим поетичне усвідомлення життя людини, ситуації, а передусім поезії її душі і кохання». За таких умов сценічне дійство побудовано на епізодах із мемуарів великої співачки, документальних кадрів її виступів та фрагментів художніх фільмів, що демонструються на диск-екрані, об'єднаних у єдине ціле інсценізацією Вероніки Тищук – акторки театру, вона ж і виконавиця головної ролі.

...Раптом оживає екран, звучить хвилююче, витворене, загадкове «Падам, падам, падам» – спів і пронизливий погляд Піаф ніби з метою виходу на сцену. Продовження цієї незвичайної експозиції доручено Вероніці Тищук.

Акторка з'являється із затемненої глибини сцени, рухаючись спочатку уповільнено, але з наближенням до мікрофона пришвидшує ходу, підкреслюючи важливість зустрічі з глядачем. Потім на мить завмирає, набираючись сил, щоб продовжити відоме «Падам». Рухи її постаті дещо сковані, проте виразні жести рук, міміка і пронизливий погляд (те, що ми бачили перед цим на екрані), адже вона хоче і вміє за одну мить побачити, оцінити і завоювати серця глядачів, а втім, і зачарувати серця гордих чоловіків.

Монтаж епізодів та кінофрагментів як за формою, так і за змістом охоплюють дійство в часі й просторі життя співачки у двох реальностях: реальність життя Піаф і реальність створеного нею культурологічного світу цілої епохи. Все це вимагало від театру широкого використання монологів, діалогів і полілогів.

Із монологу, яким В. Тищук починає розповідь про Едіт, дізнаємось про складне дитинство майбутньої співачки. Матір'ю Едіт була безталанна акторка Аніта Майяр, яка виступала під псевдонімом Ліна Марса. Батько – Луї Гассіон (актор Василь Булат) – вуличний акробат. Як виявилося, у дитинстві в Едіт почала розвиватися катаракта. Коли жодних надій не залишилося, бабуся відвела її у Лізьє до святої Терези, куди щорічно збиралися тисячі прочан із усієї Франції. Зустріч зі Святою Терезою відбулася 19 серпня 1921 року, а 25 серпня Едіт прозріла. Їй було шість років. Маленька Едіт у виконанні юної позаштатної акторки театру Христинки Мочані напрочуд схожа на юну Едіт на фото. Маленька акторка добре володіє пластикою тіла, емоційним сприйняттям того, що виконує на великій для неї сцені.

Поступово епізоди монологу замінюють діалоги, а відтак і полілоги, завдяки чому у виставі створюється відповідний плюралізм думок, при якому погляди, позиції, думки персонажів у виконанні акторів Станіслава Овдєєнка, Христини Мочані, Руслана Аітова, Рудольфа Ланя, Василя Булата, Валентина Тютюнника, Павла Прижегодського (які у виставі виконують декілька різнопланових ролей) дають змогу глядачеві знайти і свій погляд, свою позицію, свою думку, точку зору, стати своєрідним посередником. У більшості випадків через такий підхід глядач не ділить світ і вчинки героїні вистави на чорне і біле, а відчиняє для себе його багатогранність.

Заробляючи співом на вулицях, Едіт знайомиться з Луї Дюпоном. Через рік у них народжується донька Марсель. Луї – у виконанні актора Павла Прижегодського – домовитий господар, якого не влаштовує, що Едіт занадто багато часу приділяє роботі та нехтує домашніми справами, що і призводить до розлучення. Закоханий у Едіт, Луї Дюпон забирає дочку до себе з надією повернути таким чином кохану дружину. У той час у Європі лютує «іспанка». Марсель занедужала, потрапляє у лікарню. Відвідуючи доньку, занедужала й Едіт, якій усе ж вдалося вилікуватися, проте єдина дитина співачки помирає. У виставі мукачівців смерть аж ніяк не викликає в Едіт якогось материнського потрясіння. Акторка В. Тищук веде цю сцену стримано, навіть холоднокровно, з підкресленою байдужістю, жодних емоцій, жодних поривів. Можна тільки здогадуватись, що маленька Марсель не була «дитиною кохання».

Едіт продовжує виступати на вулиці, де її помічає Луї Лепле, власник кабаре «Жерніс» на Єлісейських Полях, і запрошує виступати у його програмі. Роль Луї Лепле блискуче виконує актор Станіслав Овдєєнко, створюючи образ людини з креативним почуттям подальших успішних вершин юної співачки. Неорганізовану і наївну Едіт він навчає співпраці з акомпанементом, режисерувати пісні, підбирати костюми, вміло і доречно використовувати жести і міміку. Перший виступ Едіт, коли вона не вагаючись виходить на сцену у недошитому костюмі, викликало у глядача іронічну посмішку і співчуття. Акторці В. Тищук у цьому епізоді вдалося довести, що крок від простого до смішного не такий уже й далекий. Саме Лепле створив для Едіт сценічне ім'я Піаф (мовою паризького арго це означає «горобчик»), на афішах друкується як «Маля Піаф». Успіх перших же виступів був тріумфальним.

Культурологічний контекст Парижа 20–30-х років – це наростаючий поділ на «паризьке» і «французьке» мистецтво. Перше – має потужні, вельми живлющі джерела в чималій кількості міжнародних художників і гендлярів, озброєних грошима і рекламою, друге – опирається на пробудженні самозбережувального інстинкту, промовляючи до національної амбіції. Едіт опинилася серед другого. Успішний її зліт перериває трагедія: пострілом у голову вбили Луї Лепле. Едіт виявилася з-поміж підозрюваних через невелику суму, яку покійник залишив їй у заповіті. Сцену прощання з убитим Луї Едіт-Вероніка проживає на грані зламу співачки – «пташки зі зламаними крилами», на яких вона навчилася літати.

Газети «роздули» історію вбивства, і відвідувачі кабаре, де виступала Едіт Піаф, поводяться вороже, вважаючи, що мають право «покарати злочинницю». За таких умов Піаф огортає найменш захищену частину суспільства. Потрапивши знову на вулицю, заробляючи мізер на прожиття, не втрачає почуття гідності, не піддається погрозам, шантажу, обирає і надалі свій вільний і незалежний шлях до вершин недоспіваної пісні. Невдовзі Едіт знайомиться з Реймоном Ассо (актор Рудольф Ланьо), який остаточно визначає подальший життєвий шлях співачки. Саме йому і належить заслуга появи на світ Великої Едіт Піаф. Він навчає її правил етикету, підбору сценічного костюму, елементів сценічної акторської техніки. Завдяки цьому вона вже опановує весь простір сцени, дух атмосфери і часу, мандрування думки, яка формує її як особистість і яка вже й надалі своїм мистецтвом формує інші молоді обдарування.

Тепер ми вже бачимо на сцені в образі Едіт-Вероніки зібраність, цілеспрямованість, твердий і ясний погляд, іноді час від часу жорсткі інтонації, короткі і яскраві спалахи темпераменту, які ототожнюються зі спалахами бенгальського вогню, і при всьому цьому – тонке жіноче зачарування, непідробне благородство, миловидне обличчя з м'якими, трохи розмитими рисами, мандруючу напівпосмішку, легкі котячі рухи, невимушені пози, що зачаровують чоловіків.

Реймон Ассо створив «стиль Піаф» виходячи з індивідуальності Едіт. Він пише пісні, які пасують тільки їй: «Париж – Середземномор'я», «Вона жила на вулиці Пігаль», «Мій легіонер». Він переконав її змінити сценічний псевдонім із «Мала Піаф» на «Едіт Піаф», на що преса відреагувала так: «Учора на сцені «АВС» у Франції народилася велика співачка». Розірвавши стосунки з Р. Ассо, Едіт зустрічається з відомим французьким режисером Жаном Кокто. Він запропонував зіграти їй у своїй невеликій п'єсі «Байдужий красень», що мала величезний успіх. Кінорежисер Жорж Лакомб зняв за цією п'єсою фільм, у якому Едіт одержала головну роль.

Повоєнний час став для Едіт періодом небувалого успіху і великих життєвих випробовувань. Незважаючи на прихильність чоловіків, серце її було самотнім у стилі «вільного вибору», а життя – повністю присвячене пісні. Жодного зобов'язуючого гасла, накинутого ззовні, лише пережите, відчуте, усвідомлене. Свобода стала для неї станом душі, повітрям, що забезпечує глибину віддиху.

До свого репертуару бере лише ті пісні, які надають їй змогу обіграти голосом власне відчуття світу. Воля дає розгін і динаміку експресії, автентичність оформлення думки, зрештою, свобода стає теплом її пісень, щоб трансформуватись у метафоричне відлуння сценічного та життєвого образу. «Я знаю, як знайти до свободи шлях короткий... Але серце не втримаєш на ланцюгу...»

Едіт Піаф закохується у відомого боксера Мерселя Сердана, який возвеличував усе, до чого торкалася її рука. Навколо їхніх стосунків літало багато пліток, оскільки він був одружений і мав трьох дітей. На екрані-диску глядач бачить кадри фізично і морально сильної людини і переконується, що його кохання до Едіт не випадкове. Виконавець ролі Сердана Руслан Аітов органічно вписується у сценічну дію. Журналістські напади на закохану пару відразу припиняються, коли Сердан публічно заявляє: «Едіт Піаф моя коханка. І коханка тільки тому, що я одружений». Після тривалої паузи репортери зааплодували. А ввечері Едіт принесли кошик квітів із запискою: «Жінці, яку кохають більше за все на світі. Від джентльменів». Часті розлуки – Едіт на гастролях, Сердан на боксерських турнірах – емоційно виснажували співачку. Перебуваючи з концертним турне в Америці, вона просить Сердана бути поруч. Він трагічно гине в авіакатастрофі, що стається перед самим виходом співачки на сцену. Едіт втрачає свідомість, та згодом знаходить у собі сили й підходить до мікрофона. На обличчі виконавиці ролі Едіт струмені сліз, сконцентрований погляд вдалечінь дає відчуття, що вона не на сцені, а на рингу, поруч із коханим. «Я буду співати на честь Мерселя Сердана. Тільки заради нього», – звучать вистраждані горем слова, а за ним – «Гімн коханню».

Життя триває... Із монологів вистави дізнаємося, що Едіт потрапила у дві автокатастрофи поспіль. Щоб полегшити страждання, спричинені переломами руки і ребер, лікарі роблять їй ін'єкції морфію. Едіт потрапляє в наркотичну залежність.

У виставі налагоджено до найтонших відчуттів контакт сцени і глядача, який не пропускає жодного слова В. Тищук, тримає у полі зору кожен рух акторки, кожну психологічну паузу. Біострум акторського творіння рухається безперервно від виконавиці ролі до глядача й у зворотному напрямку. Вероніка-Едіт постає джерелом цих енергетичних відчуттів, що дозволяє їй заглиблюватися в психологічну структуру сценічного образу, надавати йому найтонших відтінків мрій і сподівань уже важкохворої Едіт.

Вона, співачка, і надалі блискуче виступає в концертному залі «Олімпія», після чого вирушає в одинадцятимісячне турне Америкою. Фізичні й емоційні навантаження підривають її здоров'я. Під час виступу на сцені Едіт знепритомніла, згодом дізналася, що невиліковно хвора на рак.

На життя і творчість, які вона розглядає нероздільними, залишається зовсім мало часу. Едіт-Вероніка перед дзеркалом вдивляється у свій образ, швидше у свій пройдений шлях, і розуміє, що надходить усьому кінець. Акторка веде цю сцену у сповільненому ритмі, що нагадує горобчика, якого загнали у клітку. Несподівано з'являється молодий чоловік, стає навколішки і зізнається у коханні смертельно хворій жінці. Його любов-агапе згодом переростає у справжнє надлюдське кохання, перед яким знімають капелюха всі її попередні прихильники. Вона назвала його Тео. Співак Тео Сарафо (у виконанні актора Валентина Тютюнника) – замріяний романтик, залюблений у вічність життя. Незважаючи на різницю у віці (Тео молодший від Едіт на 20 років) та важку хворобу співачки, у жовтні 1962 р. вони одружуються. Молодий співак Тео разом з відомою дружиною Піаф виконують дуетом пісню «Для чого служить кохання?» Останній її виступ на сцені відбувся 18 березня 1963 року. Зал стоячи влаштував їй п'ятихвилинну овацію.

Прем'єра драми за мемуарами великої французької співачки, інсценізованої Веронікою Тищук, у постановці головного режисера Євгенія Тищука, сценографа Олександра Ступницького, з костюмами Тетяни Глухової, музичним оформленням Рудольфа Ланьо, відбулася 21 червня 2015 року. Цю дату, завдяки вдалій інсценізації мемуарів у блискучому виконанні головної ролі акторкою Веронікою Тищук, можна і треба вважати днем «прописки» Едіт Піаф у Мукачеві. Успіх вистави дає підставу стверджувати, що ця прописка буде тривалою.

Василь АНДРІЙЦЬО,
кандидат мистецтвознавства

ВІТАННЯ ГОЛОВИ ДУХОВНО-ОСВІТНЬОЇ КОМІСІЇ УАПЦ ЄПИСКОПА ВІКТОРА (БЕДЬ) ДО ДНЯ ЮРИСТА!

Шановні українські юристи!

8 жовтня в Україні традиційно відзначається День юриста – свято всіх українських правників, які щоденною своєю працею покликані захищати конституційні права і свободи українців: викладачі, науковці, адвокати, нотаріуси, юрисконсульти, судді, прокурори, слідчі, оперативні співробітники правоохоронних органів, силових структур, спеціальних служб та військової юстиції, співробітники державних органів влади і суду – всі, хто має честь іменувати себе високим титулом юриста.

Із цієї нагоди прийміть щирі вітання з професійним святом!

Нехай Всемилостивий Господь Бог і Покрова Пресвятої Богородиці завжди будуть із тими з Вас, хто, здобувши фах юриста, не заплямував свою совість і професійну честь під час виконання високого обов'язку захисника прав і свобод наших співвітчизників!

Успіхів, щастя та Божої допомоги всім тим із Вас, шановні українські юристи, хто зумів зберегти свою людську гідність та щоденною добросовісною працею утверджує законність, правопорядок, справедливість та віру українців у силу закону і державу Україну!

Із повагою

+ ВІКТОР (Бедь),
єпископ Мукачівський і Карпатський,
голова Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви,
ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії,
президент адвокатського бюро «Срібна Земля»
м. Ужгород, 08.10.2016 р.

ПАМ'ЯТІ ОМЕЛЯНА РОСУЛА

24 вересня цього року виповнилося би 90 років відомому громадському, культурному і політичному діячеві, колишньому в'язневі комуномосковських ГУЛАГівських таборів Омелянові Росулу.

Він народився в с. Невицьке 24.09.1926 року в сім'ї залізничника. Навчався в Ужгороді, спочатку – у вчительській семінарії, а потім – в українській класичній гімназії. В цих навчальних закладах Омелян був активним учасником «Пласту», його плідна діяльність на просвітянській ниві значно вплинула на формування його національної свідомості як патріота рідного краю й України. 22-річним юнаком у 1948 році, як учасник антирадянської організації ОУН «Смевор – У» (Смерть ворогам України), разом із приятелями був засуджений, а замість смертної кари отримав 25 років режимних таборів ГУЛАГу. В лютих морозах, каторжній, рабській праці на рудниках відбував Омелян ув'язнення, «помираючи з голоду, переносячи садистські знущання» (О. Р.). Його поневіряння в таборах знайшли відображення в різних статтях і спогадах, часто друкувалися в журналах, календарях «Просвіти», наукових збірниках та в книзі спогадів «Дорогою долі», яка вийшла друком ще за життя 2003 року. Повернувшись у 1957 році з ГУЛАГу на рідну землю, Омелян клякнув на коліна і цілував її плачучи, тому що знову побачив свою Срібну Землю.

Напередодні визвольних змагань кінця 80-х – початку 90-х р. XX століття Росул був ініціатором створення Народного Руху, Республіканської партії України, брав активну участь у відродженні крайового товариства «Просвіта». Разом із Василем Рогачем, Арсенієм Бабиченком, Іваном Коршинським, Степаном Кіндратом створив Закарпатську крайову організацію політичних в'язнів і репресованих. Будучи обраним відповідальним секретарем організації, до своїх обов'язків ставився відповідально та добросовісно.

Болючі питання під час розбудови української державності на початку 90-х рр. знайшли відголосок у його публікаціях. Пропонуємо одну з його статей «Чорний ворон кряче» (Газета «Карпатський край» від 03.03.1993 року, Ужгород), яка не втратила актуальності до сьогодні.

Микола ВОВК

Чорний ворон кряче...

Відповідь П. Гашуляку на статтю «Політв'язні просять... привілеї» («Карпатський край», 21 січня 1992 р.).

Щиро вдячний вам і іже з вами за таку «пошану» до моєї особи, що дев'ять разів акцентували на звертанні «пан Росул». В цьому відчувається колюча, як ГУЛАГівський дріт, іронія. А ще: «...пан Росул часто друкується на сторінках «Карпатського краю».

Повинен зауважити, що в першій демократичній газеті Закарпаття була опублікована єдина моя стаття — 29 жовтня 1991 р. (№ 42) в значно скороченому вигляді.

Отож, задовільняю Вашу вимогу відповіддю через «Карпатський край».

Навмисно залишаю осторонь наше Товариство та його членів, вважаючи, що відповідь від них була би для Вас занадто великою честю.

На своєму віку моє рідне робітне Невицьке, що на Ужгородщині, в різні часи знало, на жаль, і лжепатріотів та провокаторів. Згадати хоча б одного з них — Володимира Долчука, за зрадницької та активної допомоги котрого в 1946—48-х роках десятки з наших друзів - однодумців, особливо з Верховини та Рахівського району, опинилися в катівнях ГУЛАГу, в більшовицьких жорнах беззаконня.

А тепер — щодо компенсацій, привілеїв. Особно з нас ніхто їх не просив. Хоча доречно було би нагадати Вам, що Верховною Радою тодішньої УРСР, у квітні 1991 року були прийняті постанова і Закон «Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні». І не Вам судити про їх закономірність. Там, мабуть, є розумніші голови за нас з Вами.

Дійсно, згідно з Законом, частині реабілітованих політв'язнів, наприкінці 1991 року було видано компенсацію в розмірі 3000 крб., а в Ужгороді від цю суму — 70 відсотків купонів. Ці гроші нам, людям, які доживають свій вік, уже не дуже й допоможуть. Крім того, ці гроші повинні були виплачуватись реабілітованим політв'язням — це було б справедливо — за рахунок комуністичного Цетру, а не з бюджету пограбованої — до нитки — України.

Якщо хтось вважає, що ця компенсація є винагородою за нелюдські тортури в застінках НКВД, за скалічене життя, за каторжну працю, за втрачені молодість і здоров'я, за каліцтва, за сльози наших матерів, а ще — за тавро «изменника Родины», яке дамокловим мечем висіло над нами, ходило слідом жахливою тінню аж до кінця 80-х років, — той, гадаю, глибоко помиляється. Бо нема на світі таких скарбів, якими би можна винагородити кожного незаконно репресованого, та, зрештою, ми таких скарбів і не хочемо. Запевняю Вас, що дія Уряду, допомога ця для нас є передовсім моральною, аби ми бодай на схилі своїх літ відчули, що нарешті, через десятиліття згадали й про нас. Правда, про нас частенько згадували й раніше, але в газетах та журналах під рубрикою «Українські буржуазні націоналісти — люті вороги українського народу».

Проте Вам та деяким Вашим прибічникам, видно, цього не збагнути. Бо недостатньо лише прочитати про все в пресі чи літературі. Передовсім потрібно самому пережити. Вас оминула ця доля. Видно, Ви один з тих, про котрих Франко писав, що вони люблять рідний край лише «за кусень хліба й сала».

Чи відомо Вам, що всі грандіозні «стройки коммунизма» від Беломорканалу, шахт і рудників Воркути, Норильська, Караганди, Колими (всіх не перелічиш) густо вистелені трупами і кістками політв'язнів? Чи відомо Вам та вам подібним, скільки то, завдяки мученицькій крові, золота було надобувано на «приисках» та рудниках неосяжної, з 50—60-ти градусними морозами, Колими? А золото йшло в... «общую копилку Центра», в ім'я «счастливого и светлого будущего всего человечества — коммунизма». Це — мільярди, які, мабуть, ніколи й нікому так і не вдасться підрахувати. Трагедія в тому, що цими скарбами користувалась (бо, й нині ще користується) в основному компартійно - більшовицька еліта, після серпневого путчу перефарбована в де-

(Закінчення на 2 стор.).

Чорний ворон кряче...

(Закінчення. Початок на 1 стор.).

мократів. Хто ж то, як не вона та її вірне дитя — КГБ, грабували всі упрмлені народи «необъятной родины», особливо зневажливо, як колективну корову, видоюючи Україну. Факти цього «доїння» стали відомими широкому загалу лише зараз. Аби хоч трошечки пролити світло на ГУЛАГівську дійсність, дозволю собі процитувати в оригіналі слова «привітання» одного з советських підполковників спецвійськ охорони НКВД в порту Нечаєво - Магадан, після вивантаження нас, 8-ми тисяч політв'язнів парохода «Ногин», який роками тільки те й робив, що перевозив через Охотське море товар — рабів з материка на «чудную планету Колыма»: **«Ну, что, фашисты, националисты, прочая сволочь, изменники Родины! Вы попали на Колыму, отсюда возврата нету! Расстреливать вас не будем, вы сами подохнете. А пока подохнете, еще поработаете на Советскую власть. Ваше место под сопкой!»**

А тепер — щодо питання про прикріплення нас до спецпродуктових магазинів. Особно я вважаю, що це питання, можливо, було дійсно помилковим. Але запевняю Вас, що навряд хтось із нас скористався ними. Я, як і мої друзі по нещастю, — за негайне скасування виняткових всіх привілеїв і пільг, ліквідацію всіх «спецмагазинів», привілейованих закладів, крім спецмагазинів для інвалідів і немічних, одиноких старців, хоча доречно би нагадати Вам, що більшість реабілітованих політв'язнів знаходиться в цей час серед цієї категорії! А ще хотілося б нагадати вам, що велика кількість із персональної комуністичної еліти, тих, хто посилав нас на вірну смерть, які зараз ходять поміж нами, десятиліттями (і по сьогодні) користуються ними. Чому ж Ви, товаришу Гашуляк, ніколи і ніде не виступили проти них?

Не знаю, що Вам додали б до цього 75-річний Микола Шихоня з Колочави на Міжгірщині, який залишив свою відморожену ногу в таборах ГУЛАГу, чи паралізована Софія Данайканич зі Сваляви, чи відсидівший за церковну мишу 85 - річний Іванцьо з Келечина (радив би прочитати про нього в «Новинах Закарпаття» від 19 листопада 1991 року), який, між іншим, сказав: «Ніхто, ніколи за ці роки мене й не спитав, чи я снідав, чи полудував, чи вечеряв... Таких експлуататорів ще світ Божий не видів...»

Серце обливається кров'ю, що люди, які виборювали нашу незалежність, державність, на схилі своїх літ ледве зводять кінці з кінцями. Ось чому в Статуті нашого Товариства в розділі «Мета і основні завдання» в пункті 2—16 зазначено: «Товариство надає або організовує і координує всебічну гуманітарну (моральну, матеріальну, медичну, юридичну та іншу) допомогу політичним в'язням, а також депортованим за політичними мотивами, їх сім'ям, які знаходяться у скрутному становищі, де б вони не перебували». І все це, нагадую, за рахунок особистих внесків, ресурсів, доброчийних і спонсорських надходжень, а не з державної казни.

Що ж до Ваших слів, взятих останнім часом на озброєння вчорашньою партноменклатурою «ще до влади як слід не прийшли», — то вони залишаться на Вашій совісті.

Ще хотілося б звернути Вашу увагу на те, що ми не пікетували і не збираємось пікетувати місцеві чи Верхову Раду, виборюючи свої права, не ставили ніяких вимог і претензій, хоча в нас і є моральне право на це. Зрештою, всі заходи Уряду відносяться — і це добре — до незаконно репресованих громадян усіх національностей, хоча частина з них, можливо, не палала й не палає любов'ю до незалежної України.

Найбільшою ж винагородою і компенсацією для нас є здобуття Україною соборності, незалежності, здійснення наших мрій та ідеалів. Радіємо, що в боротьбу за вашу державність вклали і ми, реабілітовані політв'язні, свою маленьку частку.

Омелян РОСУЛ,
м. Ужгород.

Вирізка з газети «Карпатський край» від 03.03.1993 року, Ужгород

ЧАСИ – НОВІ, А МЕТОДИ ОБЛИВАННЯ БРУДОМ І ПОШИРЕННЯ БРЕХНІ – СТАРІ...

(Репліка на черговий опус Іллі Бея та його «кураторів» з УПЦ МП)

10 жовтня на сторінках Інтернет-видання «Релігія в Україні» з'явилася наклепницька стаття колишнього студента й наразі викладача Київської духовної академії і семінарії УПЦ МП Іллі Бея «Плагиатчик в госкомиссии, или Снова на те же грабли?»

У цій статті горе-науковця Іллі Бея (з команди «чорноморців» і «паканичів») викладено низку неправдивих відомостей стосовно мене особисто та Карпатського університету імені Августина Волошина:

1. «От частного высшего учебного заведения «Карпатский университет им. Августина Волошина» в состав Комиссии вошли ректор еп. Виктор (Бедь) (очень много титулов) и профессор кафедры истории Церкви и теоретичного богословия, член ученого совета, доктор богословских наук, архимандрит Гавриил (Кризина) (пруфлинк), который решил максимально отдалиться от своего основного места работы и назвался ведущим научным сотрудником Музея истории Десятинной церкви».

Насправді:

До складу Комісій МОН із визнання документів вищих духовних навчальних закладів особисто мене включено за поданням Української Автокефальної Православної Церкви як її офіційного представника.

Стосовно архімандрита Гавриїла Кризини, то він включений до складу Комісії з визнання дипломів випускників ВДНЗ за поданням Громадської ради при МОН України щодо співпраці з Церквами та релігійними організаціями, а не за поданням Карпатського університету імені Августина Волошина (м. Ужгород). Архімандрит Гавриїл Кризина не є на основній роботі й не є членом Вченої ради Карпатського університету імені Августина Волошина, він проживає в Києві, а не в Ужгороді.

При цьому під час голосування у справі архімандрита Гавриїла Кризини я «утримався» від голосування. Тож жодних конфліктів інтересів...

2. «Интересно, что входящий в состав обеих Комиссий проф. Виктор Бедь, желавший подтвердить свои кандидатство и докторство, и которому было отказано в удовлетворении его желания, не усмотрел конфликта интересов в отношении собственных документов».

Насправді:

Особисто я не звертався до Комісії МОН із визнання документів про наукові ступені й вчені звання вищих духовних навчальних закладів, оскільки мої наукові ступені та вчені звання здобуто у встановленому порядку для світських вищих навчальних закладів, наукових установ і спеціалізованих учених рад, тож необхідності в такому додатковому визнанні для мене немає, і таке додаткове визнання через рішення вищезазначеної Комісії не передбачено згідно з чинним законодавством України.

3. «Синод УПЦ 23 декабря 2014 г. определил:

«3. ...припинити діяльність Ужгородської української богословської академії імені святих Кирила і Мефодія шляхом ліквідації.

6. Звернутись до Департаменту у справах релігій та національностей Міністерства культури України про ліквідацію УУБА як самоврядної релігійної організації, засновником якої є Київська Митрополія Української Православної Церкви.

8. Єпархіальним архієреям... враховувати, що диплом Ужгородської української богословської академії імені святих Кирила і Мефодія не відповідає диплому вищого духовного навчального закладу Української Православної Церкви» (Журнал №94)».

Насправді:

Ухвалюючи політичне рішення, за вказівкою Московської патріархії РПЦ, 23 грудня 2014 р. Синод УПЦ МП припинив діяльність самоврядної релігійної організації Ужгородської української богословської академії імені святих Кирила і Мефодія Української Православної Церкви Московського патріархату, яка офіційно діяла на той час під керівництвом ректора Федора Мамасуєва, архієпископа Мукачівського і Карпатського. Я на той час уже не очолював цю релігійну організацію, відповідно до іншого політичного рішення Синоду УПЦ МП від 19 червня 2014 року, ухваленого також за вказівкою Московської патріархії РПЦ.

Усі дипломи, видані УУБА УПЦ МП у період із грудня 2003 по червень 2014 рр., за мого ректорства, були і є чинними, оскільки видавалися відповідно до рішення Синоду УПЦ МП від 29 грудня 2003 року, Статуту УУБА УПЦ МП, благословення Блаженнійшого Володимира Сабодана, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Православної Церкви Московського патріархату, та Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації».

Те, що видавили, визнавали чи не визнавали на рівні УПЦ МП після 19 червня 2014 року щодо УУБА УПЦ МП (як релігійної організації) за керівництва УПЦ МП митрополита Онуфрія Березовського, керуючого справами та одночасно ректора Київських духовних шкіл УПЦ МП митрополита Антонія Паканича (у підпорядкуванні якого перебуває Ілля Бей) та ректора УУБА УПЦ МП (релігійної організації) архієпископа Федора Мамасуєва, мені не відомо і до мене не має жодного стосунку, як не має жодного стосунку й до Карпатського університету імені Августина Волошина.

4. УУБА УПЦ МП «было реорганизовано в Богословско-философский факультет нынешнего Карпатского университета им. Августина Волошина».

Насправді:

УУБА УПЦ МП ніколи не була і не є богословсько-філософським факультетом Карпатського університету імені Августина Волошина. Цей факультет (січень 2002 р.) як структурний підрозділ Карпатського університету імені Августина Волошина був створений набагато раніше за УУБА УПЦ МП (грудень 2003 р.) і діє по сьогодні без будь-яких реорганізацій.

Цікаво також відзначити, що колишній студент, а наразі викладач Київської духовної академії і семінарії УПЦ МП Ілля Бей зазначає у своєму опусі про факт визнання Комісією МОН України диплома про науковий ступінь, виданий шановному архімандриту Гавриїлові Кризині Київською духовною академією УПЦ МП, а різні брудні звинувачення з цього приводу висловлює на мою адресу та адресу Карпатського університету імені Августина Волошина. А що Київська духовна академія і семінарія УПЦ МП уже теж «реорганізована» у структурний підрозділ Карпатського університету імені Августина Волошина?

При цьому слід зазначити, що один із «кураторів» і наукових «поводарів» Іллі Бея – Юрій Черноморець, представник Національного педагогічного університету імені М. Драгоманова (який вважає сам себе непереверщеним і першочерговим філософом та теологом в Україні), та представник Української Православної Церкви Московського патріархату єпископ Веніамин Погребний є також членом вищезазначеної Комісії та жодних зауважень щодо визнання диплома про науковий ступінь архімандрита Гавриїла Кризини під час засідання Комісії й ухвалення відповідного рішення не висловлювали і голосували «за». Але з приводу порушеного питання у магістра Іллі Бея жодних нарікань на адресу НПУ імені М. Драгоманова чи КДАіС УПЦ МП немає. А от до Карпатського університету імені Августина Волошина, який жодних наукових ступенів і вчених звань архімандритові Гавриїлу Кризині ніколи не присвоював, претензії від «переученого» представника різного роду МП-шних «чорноморців» та «паканичів» аж зашкалюють...

Дивна логіка чи може просто черговий вияв «командного» горя з розуму...

Щодо інших безкультурних і неправдивих нападів Бея та його «кураторів» на мою адресу та адресу Карпатського університету імені Августина Волошина, то від коментарів утримаюсь...

Хто уміє читати, сам зробить належні висновки...

P. S.: Що ж до вияву подяки на адресу минулого і теперішнього керівництва МОН України, то Ілля Бей одночасно дякує і мені, оскільки я був серед перших осіб, які на найвищому рівні свого часу наполегливо порушували питання про необхідність державного визнання документів випускників та науковців вищих духовних навчальних закладів. Та про це наш горе-науковець та його «куратори» забули... Не страшно, головне, що добра і богоугодна справа на сьогодні зрушила з місця...

+ ВІКТОР (Бедь),
єпископ Мукачівський і Карпатський,
керуючий Карпатською єпархією,
голова Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви,
ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії,
доктор богословських наук, доктор юридичних наук, професор, академік
м. Ужгород, 10.10.2016 р.

Адвокатське бюро «Срібна Земля»
НАДАННЯ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ ФІЗИЧНИМ ТА ЮРИДИЧНИМ ОСОБАМ
Адреса: 88005, Закарпатська область, м. Ужгород, вул. Гойди, 4, т./ф.: 8 (0312) 61-28-01, 8 (03122) 3-31-32; моб.: 050 615 38 28, 099 257 74 93; E-mail: sav_2006@ukr.net.ua

У ПРАЗІ ЗА СПРИЯННЯ ДУХОВНОЇ МІСІЇ КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ У ЧЕСЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ ВІДБУЛАСЯ МІЖНАРОДНА КОНФЕРЕНЦІЯ «ТЕРНИСТИЙ ШЛЯХ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ»

26 вересня у столиці Чеської Республіки Празі розпочала свою роботу Міжнародна конференції «Тернистий шлях українського суспільства до Європейського Союзу», присвячена актуальним проблемам трудової міграції з України, використання нелегальної праці українців у Чехії та проблемам сучасної работоргівлі. Одним зі співорганізаторів конференції, з благословення Преосвященнійшого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, виступила Духовна місія Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в Чеській Республіці.

Конференція розпочалася з молитви, відтак голова Місії ієромонах Афанасій (Шрамко) передав учасникам високого зібрання вітання та благословення від Преосвященнійшого владики Віктора (Бедь), надіслані листом-вітанням.

«Проблеми, що ставить і вирішує конференція, є важливими і доленосними як для України та громадянського суспільства, так і для української діаспори і Європейського Союзу, – йдеться у вітальному листі, якого надіслав Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією УАПЦ, президент Міжнародної академії богословських наук. – Шлях до Євроінтеграції – цивілізаційний і свідомий вибір України, що базується на тисячолітніх історичних, політичних, духовних та культурних традиціях української нації, українського державного, національного і церковного будівництва. Глибоко переконаний, що спільна праця науковців, представників громадських організацій, роботодавців, духовенства, органів чеської влади, українського дипломатичного корпусу та української діаспори в Чеській Республіці буде спрямована на пошук конструктивних шляхів для утвердження взаємно корисної співпраці між Чеською Республікою та Україною, стане запорукою зміцнення та примноження наукового, економічного, духовного, культурного потенціалу України та Української Церкви в рамках дружнього для нас Європейського Союзу».

Відтак, продовжуючи свій виступ, відкриваючи міжнародне зібрання, голова Місії ієромонах Афанасій (Шрамко) зазначив, що зловживання посередників, які за підтримки кримінальних угруповань, корумпованих посадовців як на території Чеської Республіки, так й України створили механізми залучення громадян України до кримінальних схем, є найгострішою проблемою для українських трудових мігрантів, і Церква вважає своїм обов'язком долучитися до її вирішення, незважаючи на прямі фізичні погрози та інформаційні протидії.

Із проблемами трудової міграції українців у Чехії коротко ознайомив усіх присутніх Андрій Гуль, засновник Благодійного фонду «Відродження», що став співзасновником та гарантом проведення міжнародної конференції. Українська діаспора в Чехії, за даними поліції Чеської Республіки, станом на січень 2016 року становить близько 130 тисяч осіб, які тимчасово та постійно проживають на території ЧР. Крім того, не менш ніж 100 тисяч громадян України перебуває тут за візами інших країн ЄС та паспортами громадян країн ЄС. Більша частина з них чесно працює на підприємствах та в установах Чехії, тим самим матеріально забезпечує рідних та близьких в Україні, наповнює скарбницю держави та активно підтримує боротьбу за відновлення незалежності та миру на сході України. Водночас існує велика проблема, що призвела до погіршення статусу українців у Чеській Республіці – проблема входження України до європейської спільноти. Цю проблему створюють непорядні підприємці-громадяни України, які, порушуючи законодавства обох країн, втягують чесних заробітчан у нелегальну працю та інші правопорушення, користуючись їхньою необізнаністю та недосконалою бюрократичною системою отримання робочих віз. Це веде до праці з погрозами, а часом і з реальним фізичним насильством. Видається неможливим звернення по допомогу до органів поліції через страх бути заарештованими та депортованим до України, де в багатьох випадках їх чекають поплічники нечесних підприємців, іншими словами – сучасних работорговців.

На сьогодні, за словами Андрія Гуля, українська діаспора Чехії є досить сильна та об'єднана, щоб почати боротьбу з проблемами трудової міграції, використанням нелегальної праці українців у Чехії та сучасною торгівлею людьми. Так, наприклад, Благодійний фонд «Відродження», Міжнародна асоціація працедавців, Український Національно-культурний центр уклали меморандум про співпрацю, об'єднавши свої зусилля для допомоги українцям у Чехії.

У конференції взяли участь представники правоохоронних органів Чеської Республіки, правозахисних організацій України, представники духовенства, науковців, українських підприємців Чехії, українських та чеських громадських організацій: Міжнародна асоціація працедавців, Український Національно-культурний центр, Профспілки Української діаспори в Чеській Республіці, Інтеграційний центр «Прага» та Східноєвропейська агенція розвитку (Východoevropská agentura pro rozvoj, Словаччина).

У ході конференції відбувся обмін практичними і теоретичними напрацюваннями учасників конференції, надано пропозиції щодо розробки реальних шляхів розв'язання проблем, пов'язаних із порушенням прав громадян України, які тимчасово перебувають на території ЧР, та покращення взаємодії між українськими та чеськими органами правопорядку із залученням до співпраці громадських організацій українців у Чехії.

Так, голова Українського національно-культурного центру в Празі Геннадій Базаєв звернувся із пропозицією створити робочу групу із представників державних та правоохоронних органів обох держав, консульських установ України в Чеській Республіці, українських громадських і волонтерських організацій, що діють на території Чехії, які би раз на 3 місяці збиралися і випрацьовували конкретні кроки для вирішення проблеми, наприклад ознайомлення українців, які приїхали до Чеської Республіки, із основами чеського законодавства, своїми правами й обов'язками, щоб людина знала, куди вона має звернутися для вирішення того чи іншого питання на території Чехії, навчання чеської мови у формі проведення мовних курсів, надання правових консультацій чи конкретної допомоги співвітчизникам, які опинилися в Чехії у скрутній матеріальній ситуації. Ці безкоштовні послуги, які спрямовані на підвищення юридичної грамотності українських мігрантів і, тим самим, є превенцією від можливих зловживань ділків, нечесних роботодавців і торговців людьми, можна надавати на базі вже існуючих громадських і волонтерських організацій. Кошти для цього можна отримувати з чеських грантів у цій сфері.

Про намагання вирішити проблеми із електронною системою «Visapoint» розповів Миколаш Мікоряк із некомерційної організації «Інтеграційний центр «Прага» (Integrační centrum Praha). Нині під егідою міністра з прав людини і рівних можливостей Чеської Республіки Їржі Діенсбіера створена робоча група з прав іноземців, членом якої є і пан Миколаш; вона працює над проблемою системи «Visapoint» в Україні. В останні 2 роки дуже складно українцям зареєструватися у системі «Visapoint», щоб подати документи для отримання чеських віз. Розміри хабарів зросли до 1000 євро. Але щоб побороти цю проблему на правовому рівні потрібні прямі докази правопорушень, тобто заяви людей, що заплатили хабар за отримання візи. Такі заяви не так просто дістати, бо люди бояться зізнаватися у цьому, щоб не втратити вже отриманої візи, тим самим створюючи надійне підґрунтя для діяльності хабарників. Одним із тимчасових способів боротьби із цією проблемою став наразі пілотний проект, схвалений чеським урядом, який дає можливість українським висококваліфікованим спеціалістам подавати заяви на робочі і сині карти до консульських установ Чеської Республіки в Україні без реєстрації в електронній системі «Visapoint», тобто оминаючи численних посередників та без зайвих грошових витрат.

Своїми напрацюваннями у сфері боротьби із нелегальною трудовою міграцією поділився словацький генерал Йозеф Задько зі Східноєвропейської агенції розвитку, яка співпрацює в рамках освіти та проблем безпеки з українськими правоохоронними органами, партнерами від Ужгорода, Києва до Одеси, з українськими навчальними закладами та вузькими спеціалістами в сферах економіки, менеджменту та права. Розповів, що таких проблем із отриманням робочих віз до Словаччини немає. Переконаний, що подолати корупцію і злочинну діяльність можна лише повідомленням органів Служби безпеки України та Чехії про кожен випадок незаконного вимагання сплати коштів за отримання віз. Як представник міжнародної організації з боротьби з організованою злочинністю, тероризмом і корупцією висловив бажанням співпрацювати із українською діаспорою в Чехії, щоб допомогти подолати цю проблему.

У ході наступних кілька днів усі пропозиції були опрацьовані оргкомітетом і ухвалено рішення про створення спільної робочої групи, яка випрацьовуватиме конкретні кроки для вирішення нагальних проблем трудової міграції з України. Підсумки конференції були підбиті на прес-конференції 30 вересня.

За активну участь у підготовці та проведенні конференції, з благословення Преосвященнійшого Віктора (Бедь), єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, ієромонах Афанасій від імені Духовної місії Карпатської єпархії УАПЦ в Чеській Республіці та Місії Української Православної Церкви в Чеській Республіці вручив голові Профспілок Української діаспори в Чеській Республіці Валерію Адаменкові орден Покрови Пресвятої Богородиці. Благословенною грамотою за плідну працю було відзначено голову пресслужби Духовної місії Карпатської єпархії УАПЦ в Чеській Республіці Оксану Чужу.

Прес-служба Духовної місії Карпатської єпархії УАПЦ у Чеській Республіці

Сторінка підготовлена прес-службою Карпатської єпархії УАПЦ

ПРЕДСТАВНИКИ ДУХОВНОЇ МІСІЇ КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ У ЧЕХІЇ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У МІЖНАРОДНІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ «БЕЗПЕКА, ЕКСТРЕМІЗМ, ТЕРОРИЗМ – ПРАГА-2016»

22–24 вересня Міжнародний комітет із боротьби з організованою злочинністю, тероризмом та корупцією (ICOCRIM) провів у столиці Чеської Республіки Празі Міжнародну наукову конференцію «Безпека, екстремізм, тероризм – Прага-2016», у якій, зокрема, взяла участь делегація науковців та представників силових структур з України та Української діаспори Чехії (Духовна місія Карпатської єпархії УАПЦ в Чеській Республіці, Місія Української Православної Церкви в Чеській Республіці, Благодійний фонд «Відродження», Український Національно-культурний центр).

Метою конференції був взаємний обмін науково-практичними знаннями в сфері безпеки, екстремізму і тероризму. ІКОКРІМ, діючи на основі партнерства, ставить перед собою завдання об'єднати зусилля, що вживають міжнародні громадські організації, об'єднання й рухи у взаємодії з органами державної влади й органами місцевого самоврядування для здійснення ними профілактичних заходів, спрямованих на недопущення екстремізму й тероризму у світі. Тому цьогорічне зібрання було присвячено обговоренню таких нагальних тем, як європейський, трансатлантичний та російський безпековий простір, Україна та вирішення її проблем безпеки в галузі реформування і міжнародної безпекової інтеграції, взаємини між Україною і країнами євроатлантичного регіону, нелегальна міграція до Європейського Союзу в поєднанні з організованою злочинністю і тероризмом, безпекові ризики сучасної міжнародної міграції в ЄС у співвідношенні з політикою надання притулку та пов'язані з цим проблеми, антикорупційна політика ЄС, сучасні проблеми у сфері безпеки та реформа сектору безпеки, розробка законодавчих та технічних нормативних правових актів у галузі безпеки та ін.

Виступаючи на відкритті конференції, представник Української діаспори в Чехії Андрій Гуль, засновник Благодійного фонду «Відродження», зауважив, що антитерористична діяльність представляє собою системну й цілеспрямовану діяльність не тільки органів державної влади, але й громадських організацій із формування у людей неприйняття будь-яких проявів корупції, організованої злочинності та тероризму, готовності до виконання громадянського обов'язку й конституційних обов'язків щодо захисту інтересів суспільства.

Із вітальним словом, із благословення Преосвященнійшого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, виступив голова Духовної місії Карпатської єпархії в Чеській Республіці ієромонах Афанасій (Шрамко), який, зокрема, зазначив: «Своїм завданням у боротьбі з організованою злочинністю, тероризмом та корупцією Церква вбачає цілеспрямоване й послідовне прищеплення підростаючому поколінню християнських цінностей та милосердя».

За чітку громадянську позицію, високу соціальну активність, формування в членів Української діаспори в Чехії громадянської відповідальності та підвищення рівня духовності ієромонах Афанасій (Шрамко) (Духовна місія Карпатської єпархії УАПЦ в Чеській Республіці), Андрій Гуль та Бланка Старкова (Благодійний фонд «Відродження»), Іван Боровець (Міжнародна асоціація працедавців) були нагороджені почесними медалями ІКОКРІМ.

Відзначивши важливість міжнародної діяльності з боротьби з організованою злочинністю, тероризмом та корупцією, голова Духовної місії Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в Чеській Республіці ієромонах Афанасій (Шрамко), з благословення Преосвященнійшого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ, вручив представникам ІКОКРІМ –генерал-лейтенанту Йозефові Затькоті та полковникові Ярославу Вондрі ордени Покрови Пресвятої Богородиці.

У ході зібрання було проведено й низку інших нагороджень, зокрема грамотами та медаллю «За любов до України».

Прес-служба Карпатської єпархії УАПЦ у Чеській Республіці

СВЯЩЕНИК КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ БЛАГОСЛОВИВ НОВОБРАНЦІВ ІЗ ЗАКАРПАТТЯ НА ВІЙСЬКОВУ СЛУЖБУ ДО ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

5 жовтня в Ужгороді в приміщенні збірного пункту Закарпатського обласного військового комісаріату розпочалася відправка на службу до Збройних сил та інших військових формувань України осінніх призовників – «Осінь-2016».

Участь в урочистих проводах перших осінніх призовників узяли представники Закарпатської обласної державної адміністрації, Закарпатського обласного військкомату, військових навчальних центрів і духовенства Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви.

Із благословення Преосвященнійшого Віктора (Бедь), єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, настоятель парафії святих рівноапостольних Володимира та Ольги в м. Ужгороді протоієрей Сергій Уманців благословив та окропив святою водою новобранців на військову службу і подарував кожному з них образ святого великомученика Георгія Побідоносця.

ВЕРХОВНА РАДА СКАСУВАЛА НЕАДЕКВАТНЕ ОПОДАТКУВАННЯ РЕЛІГІЙНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ТА ПРОДОВЖИЛА ПЕРЕРЕЄСТРАЦІЮ СТАТУТІВ

Верховна Рада України таки змогла виправити свої помилки, які були «заховані» в Податковому кодексі та які стосувалися всіх релігійних громад, а саме: передбачалося, що якщо релігійна організація розподіляє свої доходи навіть на статутні цілі, то податкова зможе виключити таку релігійну організації з Реєстру неприбуткових організацій, а отже, і таку організацію будуть оподатковувати на загальних підставах.

6 жовтня Верховна Рада внесла зміни у Податковий кодекс, зокрема:

– отримані доходи релігійної організації, спрямовані на утримання неприбуткової організації, реалізацію її мети, завдань та напрямків діяльності, не вважатимуться розподілом отриманих доходів релігійної організації;

– доходи релігійних організацій можуть використовуватися й для здійснення неприбуткової та доброчинної діяльності релігійної організації: здійснення гуманітарної допомоги, благодійної діяльності, милосердя.

Окрім того, Верховна Рада передбачила дуже позитивні зміни щодо перереєстрації релігійних організацій, згідно з яким крайній термін перереєстрації статутів релігійних організацій подовжується ще на рік, тобто до 1 січня 2018 року.

Сергій ГУЛА

У КАРПАТСЬКІЙ ЄПАРХІЇ УАПЦ ВІДСЛУЖИЛИ ПОДЯЧНИЙ МОЛЕБЕНЬ ЗА УКРАЇНУ ДО 395-РІЧЧЯ ПЕРЕМОГИ УКРАЇНСЬКОГО ВІЙСЬКА У БИТВІ З ВІЙСЬКАМИ ОСМАНСЬКОЇ ІМПЕРІЇ ПІД ХОТИНОМ

9 жовтня Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді, відслужив ранковий подячний молебень до Господа Бога за Україну та Українське військо з нагоди 395-річчя перемоги об'єднаного українсько-польського війська над окупаційними військами Османської імперії під Хотином (02.09–09.10.1621) та завершення Хотинської війни (1620–1621).

Великий і вирішальний внесок у перемогу над османами під Хотином (на сьогодні м. Хотин Чернівецької області) внесли саме українські козаки на чолі з благовірним Гетьманом війська Запорозького Петром Сагайдачним.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив миру та благополуччя для українського народу, дарування українцям національної та духовної єдності, утвердження Української Держави та єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви, а також якнайшвидшої перемоги Українського війська над підступними московсько-путінськими окупантами і терористами.

Відтак владика Віктор відслужив заупокійну Літію за всіма полеглими українськими воїнами-козаками, які віддали своє життя у боротьбі за національну і державну незалежність України в ході визвольної Хотинської війни 1620–1621 рр. проти Османської імперії.

Сторінка підготовлена прес-службою Карпатської єпархії УАПЦ

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР У ДЕНЬ УШАНУВАННЯ УПОКОЄННЯ СВЯТОГО АПОСТОЛА І ЄВАНГЕЛІСТА ІВАНА БОГОСЛОВА ОЧОЛИВ БОЖЕСТВЕННУ ЛІТУРГІЮ В КАФЕДРАЛЬНОМУ ХРАМІ м. УЖГОРОДА ТА МОЛИВСЯ ЗА НОВОБРАНЦІВ ОСІННЬОГО ПРИЗОВУ

9 жовтня, в День ушанування упокоєння святого апостола і євангеліста Іоана Богослова, у Кафедральному храмі апостола українського Андрія Первозваного Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в Ужгороді було відслужено Божественну літургію.

Богослужіння очолив Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією, у співсужінні протоієрея Сергія Урсти, протоієрея Олександра Смоліна та диякона Івана Жабляка.

Під час богослужіння поминались імена православних ієрархів – Всесвятійшого Варфоломія, архієпископа Константинополя – Нового Риму, Вселенського Патріарха, Блаженнійшого Макарія, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, Преосвященнійшого Віктора, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією.

Владика Віктор та духовенство піднесли молитви до Господа Бога з проханням дарувати українському народу мир, національну і духовну єдність, благополуччя та утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви, а також перемогу Українського війська над московсько-путінськими окупантами і терористами. Особливі молитви до Господа Бога лунали за збереження життя кожного українського воїна, добровольця і волонтера, які у наші дні боронять святу українську землю від підступного московського ординця.

Владика Віктор підніс також сугубу молитву-прохання за українських новобранців осіннього призову цього року до лав Збройних сил України та інших силових воєнізованих підрозділів.

Із проповіддю до парафіян звернувся протоієрей Сергій Урста, який доніс до присутніх зміст Святого Євангелія про даровані людині від Бога таланти.

Після завершення богослужіння до парафіян храму з архіпастирською проповіддю звернувся

і Преосвященнійший владика Віктор, він привітав присутніх зі святом, розповів про подвижницький шлях земного життя святого апостола і євангеліста Івана Богослова та наголосив на значенні Заповідей Спасителя нашого Ісуса Христа про любов до Бога, ближніх, свого роду, своєї української нації, Української Держави та прабатьківської, майже 2000-літньої Української Автокефальної Православної Церкви.

Хід богослужіння супроводжувався церковним співом під керівництвом регента Марії Жабляк, а службу дяків очолив Іван Хланта.

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА УКРАЇНСЬКИМ ПАТРІОТОМ І ХУДОЖНИКОМ МИХАЙЛОМ БАНИКОМ ДО 90-річчя З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ

9 жовтня Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді, відслужив Літію за українським патріотом, громадсько-політичним і культурним діячем, учасником українських національно-визвольних змагань на Закарпатті кінця 80-х – початку 90-х рр. минулого століття, членом Закарпатської крайової організації Народного Руху України за перебудову (1989–1992), художником, головою Закарпатської спілки народних митців Михайлом Івановичем Баником (09.10.1926, с. Вербовець Севлюського округу Підкарпатської Русі, українські землі Закарпаття під анексією Чехословацької Республіки, на сьогодні Україна – 30.09.2014, м. Ужгород, Закарпатська область, Україна) до 90-річчя з дня його народження.

У молитві до Господа Бога владика просив прощення всіх земних провин, допущених небіжчиком із власної волі чи з примусу, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР ВІДСЛУЖИВ ЗАУПОКІЙНУ МОЛИТВУ ЗА МІНІСТРОМ І ПОСЛОМ СОЙМУ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ ЮЛІЄМ БРАЩАЙКОМ ДО 61-х РОКОВИН УПОКОЄННЯ

9 жовтня Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді, відслужив заупокійну молитву за українським патріотом, співорганізатором народних зборів (з'їзду) українців Закарпаття у Хусті 21 січня 1919 року та Хустської Народної Ради, політичним, державним і культурним діячем, міністром фінансів і комунікацій та послом Сойму Карпатської України (1938–1944), який зазнав політичного переслідування і був репресований угорським і московським комуністично-радянським окупаційними режимами, борцем за національну і державну незалежність України доктором Юлієм Михайловичем Бращайком (19.04.1879, с. Глибоке, українські землі Закарпаття під окупацією Угорського королівства та Австро-Угорської імперії, на сьогодні Ужгородський район Закарпатської області, Україна – 09.10.1955, м. Ужгород, Закарпатська область, Україна) до 61-х роковин із дня його упокоєння.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх провин, допущених із власної волі чи з примусу небіжчиком, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

У КАФЕДРАЛЬНОМУ ХРАМІ КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ В УЖГОРОДІ ЗДІЙСНЕНО ТАЇНСТВО ХРЕЩЕННЯ НАД НЕМОВЛЯМ ТИМОФІЄМ БОГАШОМ

9 жовтня у Кафедральному храмі апостола українського Андрія Первозваного Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в Ужгороді, з благословення Преосвященнійшого Віктора (Бедь), єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ, канцлер Консисторії Карпатської єпархії протоієрей Сергій Урста у співслужінні з протоієреєм Олександром Смоліном звершив чин хрещення над немовлям Тимофієм, який народився у родині Юрія та Богдани Богашів.

Після звершення Таїнства Хрещення отець Олександр звернувся з вітальним і повчальним пастирським словом до батьків, хрещених батьків, родичів новонародженого та всіх присутніх у храмі.

Сторінка підготовлена прес-службою Карпатської єпархії УАПЦ

ВІТАЄМО

Помічник керівника прес-служби Карпатського університету ім. А. Волошина **Юрій Вікторович Шаринський** у день Покрова Пресвятої Богородиці святкуватиме черговий День народження. З цієї нагоди колектив університету щиро вітає і дарує такі рядки:

Хай квітне доля у роках прекрасних,
Господь дарує радість і здоров'я,
Хай кожен ранок з неба сонцем ясним
Вас осяває світлом і любов'ю.

Ростислав Васильович Дзвінчук, методист кафедр богословських дисциплін Карпатського університету ім. А. Волошина, відзначатиме День народження. Колектив університету й академії приєднується до привітань і побажань рідних та друзів і, зі свого боку, зичить:

Життя хай буде наче свято:
Родина, друзі, серця спів!
В здоров'ї й радості багато
Хай Бог дарує світлих днів!

Директор Науково-дослідного інституту розвитку громадянського суспільства, завідувач видавничого відділу **Орест Петрович Дідух** святкуватиме черговий День народження. Із нагоди особистого свята колектив Карпатського університету ім. А. Волошина щиро вітає такими рядками:

Хай завжди всміхається магідна доля,
Несуть позитив креативні думки.
Хай щастя й здоров'я не зрадять ніколи,
І в злагоді тішать сімейні роки!

БЛАГАННЯ ЗАХИСНИКА

Зізнаюся в молитві Богу,
Що найбільше всього на світі
Хочу, щоб ні війни, ні горя
Українські не знали діти.

Та щоби жили всі щасливо,
Із батьками радувались щиро,
Зі співгромадянами України
Ділом і словом прагнули миру.

Не прошу для себе нічого –
Лиш би квітнула Батьківщина
Й в дусі правди, добра, любові,
Жила кожна вкраїнська родина.

Вибачаймо людям невпинно –
І Господь пробачатиме нас.
Божий Закон діє повсюдно –
Чи мова про Крим, чи про Донбас.

Василь ЩОМАК

Єпископ Мукачівський і Карпатський, ректор КаУ та УБА Віктор (Бедь) привітав професора Василя Мацолу з Днем народження

8 жовтня 77-й День народження відсвяткувала шанована і відома на Закарпатті, в Україні та за її межами людина – Василь Іванович Мацола (08.10.1939 р. н., с. Калини Тячівського району, Закарпаття), доктор економічних наук, професор кафедри фінансів та економіки Карпатського університету імені Августина Волошина, академік, Почесний працівник туризму СРСР та України.

Із цієї святкової нагоди Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді, привітав Василя Івановича з 77-літтям.

У своєму вітанні владика Віктор побажав Василю Мацолі міцного здоров'я, земного щастя, подальших успіхів на ниві розвитку та утвердження української вищої освіти і науки, а також Божої допомоги для нього і його родини!

До цих вітань приєднуються колективи Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії.

Прес-служба КаУ та УБА

ЗАКАРПАТСЬКЕ НАЦІОНАЛЬНО – ПАТРІОТИЧНЕ ОБ'ЄДНАННЯ «УКРАЇНА СОБОРНА» ЗАПРОШУЄ НА УРОЧИСТОСТІ, ЯКІ ВІДБУДУТЬСЯ 14 ЖОВТНЯ В УЖГОРОДІ

14 жовтня в місті Ужгороді, у сквері Героям Революції Гідності (навпроти СБУ), о 18:00 (київський час) відбудуться урочистості, приурочені до свята Покрови Пресвятої Богородиці, Дня Українського козацтва, Дня створення Української повстанської армії та Дня захисника вітчизни.

Духовенством Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви буде відслужено молебень за Україну і заупокійну Літію за всіма полеглими українськими Воїнами-Героями, які у різні часи та віки віддали своє життя у боротьбі за національну й державну незалежність України.

Закарпатське об'єднання «Україна Соборна» запрошує всіх небайдужих громадян прийти та відзначити разом цей важливий для Українців день і, користуючись нагодою, вшанувати світлу пам'ять усіх полеглих за вітчизну Героїв-Українців, запаливши поминальні свічки та лампадки.

Прес-служба ЗО «Україна Соборна»

УКРАЇНСЬКА БОГОСЛОВСЬКА АКАДЕМІЯ
Карпатського університету
(вищий православний духовно-богословський навчальний заклад)

Підготовка бакалаврів і магістрів за спеціальностями:
– Богослов'я (священнослужитель; християнський місіонер);
– Теологія (християнський педагог);
– Регент церковного хору;
– Вищі курси дяків;
– Військове капеланство (додаткова спеціалізація).

Ужгородський богословський коледж
Підготовка молодших спеціалістів
(на базі 9 класів) за спеціальностями:
– Катехізатор із православного богослов'я, дяк
(із одночасним здобуттям другої вищої освіти за спеціальностями:
– Правознавство;
– Фінанси і кредит).

(Студенти академії при здобутті вищої духовної освіти одночасно здобувають і вищу світську освіту)
ПРИ УНІВЕРСИТЕТІ ТА АКАДЕМІЇ ДІЄ АСПІРАНТУРА І ДОКТОРАНТУРА
м. Ужгород, вул. Гойди, 4; тел.: + 38 099 369 33 77; (0312) 61 20 08; 61 29 45; www.kau.com.ua; www.uuba.org.ua

Шеф-редактор
Віктор БЕДЬ
Головний редактор
Анатолій КОСТЮХ
Літредактори
Марина ГАЗА
Наталка ГУМЕН-БІЛАНИЧ
Редактори відділів:
Станіслав ДАНКО
Орест ДІДУХ
Ігор КОВАЛЬЧУК
Олексій ПАЙДА
Олексій ШАФРАНЬОШ
Катерина ЧОМБОКОШ
Верстка
Ігор ТОКАЧ
ЗАСНОВНИК
ПО «Адвокатське бюро «Срібна Земля».
ВИДАВЕЦЬ
Християнсько-народна спілка Закарпаття.
Ідентифікаційний код 20444130.
Номер звернено в інформаційному медіа-центрі
Карпатського університету ім. А.Волошина.
Друк: Віддруковано видавництвом "А-прінт" ТОВ "ДМ".
м. Тернопіль, вул. Текстильна, 28, тел.: 52 27 37.
Моб. тел: (067) 350 17 94, a-print.com.ua
РЕДАКЦІЯ
Ужгород, вул. Гойди, 4
e-mail: txt_SZ@ukr.net
архів в Інтернеті: www.sribnazemlja.narod.ru
сайт: www.sz.uz.ua
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації – серія КВ № 5458 від 11.09.2001 р.
Передплатний індекс – 61159.
Умовний друк. А3 арк. 12.
Тираж – 2500
Номер замовлення: 427
Виходить один раз на тиждень.
Розповсюдження: Закарпатська область
Редакція залишає за собою право на публікацію та редагування матеріалів, яких не повертає, які може не відповідає і не переслідує ціннісних інсталяцій. Редакція не завжди поділяє думку автора. При передруку посилання на «Срібну Землю» обов'язкове.

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА СПОЧИЛИМ У БОЗІ ПРОТОІЄРЕЄМ ІЛЛІЄЮ ГАЛИЧЕМ

11 жовтня після тривалої хвороби на 61-му році життя передчасно відійшов у вічність благочинний м. Мукачева, настоятель Свято-Миколаївського храму селища Чинадійово Мукачівської єпархії УПЦ МП, гідна людина і християнин, митрофорний протоієрей Ілля Галич (16.05.1955, с. Карпатське, Турківський район, Львівська область – 11.10.2016, м. Мукачево, Закарпатська область).

Із цієї сумної події Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, відслужив ранкову Літію за спочилим у Бозі протоієреєм Іллею Галичем, з яким багато років був особисто знайомий і підтримував дружні стосунки.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх провин, допущених небіжчиком із власної волі чи з примусу, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

Владика Віктор також висловлює щирі співчуття родині та близьким спочилого у Бозі Іллі Галича у зв'язку з важкою і непоправимою втратою.

До цих співчуттів приєднуються духовенство Карпатської єпархії УАПЦ, а також колективи Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії.

Прес-служба Карпатської єпархії УАПЦ

ОГОЛОШЕННЯ

Індивідуальний навчальний план студентки економічного факультету УжНУ ***Кінч Людмили Федорівни*** вважати недійсним у зв'язку з його втратою.

Шановні читачі!

Редакція приймає для друку на шпальтах нашої газети ***рекламу, оголошення,*** а також ***вітальні слова*** на адресу близьких і рідних вам людей.

За детальною інформацією звертайтеся на адресу: вул. Гойди, 4, 4-й поверх, кабінет **403** (Карпатський університет імені Августина Волошина) або телефонуйте: **066-53-38-745** (Станіслав) у будні **(9:00 – 17:00)**.

«Радійте, праведні, Господом і славте Його святу пам'ять!» (Пс. 97,12).

Срібна земля

ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСНА ГАЗЕТА

www.sz.uz.ua

№30 (999) від 20 жовтня 2016 року / ВИХОДИТЬ ЩОТИЖНЯ

ЧИТАЙТЕ НАС НА САЙТІ: sz.uz.ua

КОЛИ СКАРБАМИ СТАЮТЬ КАРБИ-

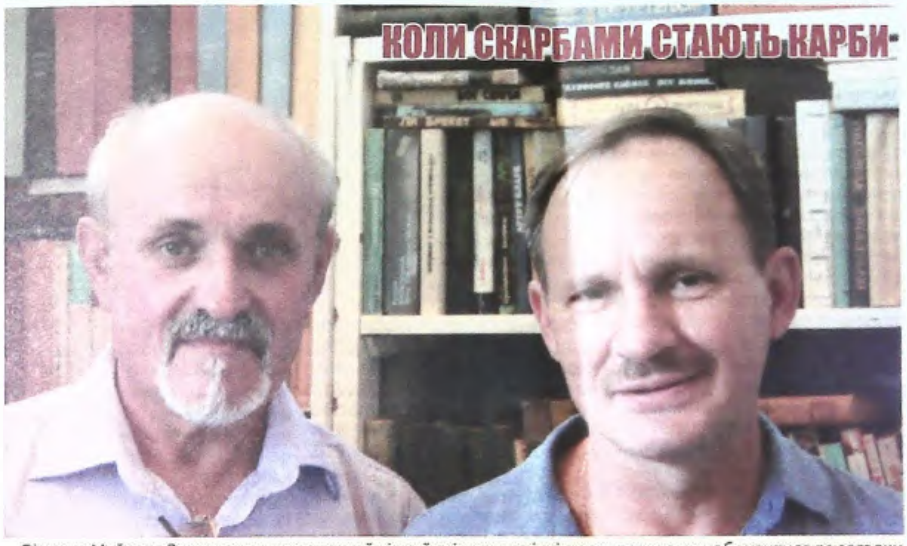

Відколи Майстер-Зиждитель утвердив цей вічний світ, ми, невічні люди, прагнемо наблизитися до загадки Вічності, а значить – до пізнання Слова. І ці солодко-болісні суспільні потуги, яко бджолина родина матку, – народжують митців нової якості, нової правди. І з-поміж них трапляються такі, яких сміливо й справедливо можна віднести до цеху великого Леонардо. До майстрів широкого і високого творення.

Стор.: 6

У ГОЛОВНОМУ ФОЙЄ ДВНЗ «УжНУ» ВІДКРИЛИ МЕМОРІАЛ УГОРЦЯМ ТА ЇХНІЙ РЕВОЛЮЦІЇ 1956 РОКУ

17 жовтня в головному фойє ДВНЗ «Ужгородський національний університет» відкрили меморіал угорській революції 1956 року. Виходить, декомунізація через призму мадяризації?!

Стор.: 3

ДУХОВНІСТЬ

ЄПИСКОПІ І ДУХОВЕНСТВО ВІДСЛУЖИЛИ ЧИН ПОХОВАННЯ ЗА УКРАЇНСЬКИМ ВОЇНОМ-ГЕРОЄМ ДАВИДОМ ГАМСАХУРДІЄЮ

Стор.: 9

ДУХОВНІСТЬ

У СВЯТО ПОКРОВА ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ ПРЕОСВЯЩЕННІЙШИЙ ВЛАДИКА ДІОНІСІЙ, ЄПАРХІЯЛЬНИЙ КАРПАТСЬКОГО СТАВРОПІГІЯ ЧИН ЧЕРНЕЦТВА СВЯТОСЛУЖИВ ТА ЗДІЙСНИВ ТАЇНСТВО РУКОПОКЛАДЕННЯ У СВЯЩЕННИЙ САН ІЄРОМОНАХА

Стор.: 10

АКТУАЛЬНО

ВІЧНА ПЕРИФЕРІЯ

Стор.: 2

НА ЧАСІ

ЗАКАРПАТСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ «УКРАЇНА СОБОРНА» ВІДЗНАЧИЛО СВЯТО ПОКРОВИ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ, ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОГО КОЗАЦТВА, ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОЇ ПОВСТАНСЬКОЇ АРМІЇ І ДЕНЬ ЗАХИСНИКА УКРАЇНСЬКОЇ ВІТЧИЗНИ

Стор.: 3

КУЛЬТУРА

ПРАЦІВНИКИ КУЛЬТУРИ УЖГОРОДЩИНИ ПОБУВАЛИ В НАРОДНОМУ ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКОМУ МУЗЕЇ В СЕЛІ КОЛАШНОВО

Стор.: 5

НАШ КАЛЕНДАР

20 жовтня – Міжнародний день авіадиспетчера; Всеукраїнський день боротьби із захворюванням на рак молочної залози;

24 жовтня – День Організації Об'єднаних націй; Міжнародний день шкільних бібліотек;

25 жовтня – Міжнародний день жінок за мир.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

20 жовтня 1912 р. – народився Дезидерій Євгенович Задор, музикознавець, фольклорист, заслужений діяч мистецтв України.

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС: 61159

РЕКОМЕНДОВАНА ЦІНА 2.00

ВІЧНА ПЕРИФЕРІЯ

Закарпаття – багато в чому унікальна місцина. І мова йде не тільки про природні багатства, рекреаційні можливості, потенціал туризму тощо. З огляду на своє розташування наш край має чимало специфічних особливостей, які стосуються, зокрема, і соціально-політичного життя. Все це і сформувало той комплекс елементів, які наразі є визначальними у спробі витворити загальний образ Закарпаття як для самих місцевих мешканців, так і для приїжджих. Ці особливості, безперечно, не просто впливають, але визначають суспільно-політичне життя краю, стають передумовами тих чи інших явищ, які відбуваються у політичному житті Закарпатського регіону. Всі ці фактори вам, дорогі читачі, давно вже добре відомі, проте хотілося б їх іще раз назвати та проаналізувати.

Першим фактором, який уже згадувався і є визначальним для нашої області, є розташування. Унікальність розташування як до України, так і до країн-сусідів впливало і впливає на суспільно-політичне життя краю найбільше. З одного боку, наша область межує з кількома європейськими країнами, що створює хороші можливості для співпраці, інвестування, перетворює Закарпаття у «європейські ворота» для України. З іншого, далеке розташування від «центру» з природним бар'єром – Карпатськими горами створює умови для того, що, за словами голови обласної ради пана Рівіса, область просто грубо і несправедливо недофінансовується центральним бюджетом країни.

Наступним фактором формування особливостей суспільно-політичного життя краю є його історія. Проте вона також в основному формувалася під впливом унікальності розташування, яке здебільшого є негативним фактором, ніж позитивним. Тривалий час Закарпаття перебувало у складі різних східноєвропейських королівств та імперій. Спочатку край став східним форпостом Угорського королівства, яке сформувалося в долині Дунаю після перекочування сюди з Уралу диких азійських орд угрів. Потім край потрапив під опіку «австрійської корони», яка, щоправда, також не була локомотивом європейської цивілізації, особливо в XIX столітті, коли цивілізаційне відставання імперії щодо інших європейських країн стало очевидним, а це призвело до революцій та утворення Австро-Угорщини. Але і в Австро-Угорщині Закарпаття опинилось на периферії стосовно центрального апарату, а тому ніколи не було об'єктом особливого економічного вливу. За всю свою величезну історію край сприймався тільки як відсталий сільськогосподарський регіон із русинами-скотарями, які не заслуговували особливої уваги ні в «угорської», ні в «австрійської корони». Винятком став хіба що період перебування в Чехословаччині, коли і справді, будучи третьою частиною передової на той час європейської держави, Закарпаття на короткий час привернуло увагу центрального керівництва та відчуло економічний поштовх. У всі інші ж періоди наш край та місцеве населення були об'єктами асиміляційної та поневолюючої політики угорців.

Наразі Закарпаття знову зіштовхується з наслідками вищезгаданих факторів, які, зі свого боку, формують нові, і так далі. Периферійне розташування до «державотворчого центру» впливає на ставлення цього ж таки центру до економічних та політико-культурних проблем регіону. А вони є, ще й за останні роки особливо актуалізувалися. І мова йде не тільки про системне недофінансування, про яке згадував на останній сесії голова обласної ради, а й про явища в політичному та соціальному житті. Корупція на митниці, трудова міграція, подвійне громадянство, активізація «ВеликоМадярщини» тощо – все це занадто великий комплекс проблем, який влада не хоче вирішувати в «далекому» регіоні.

Єдине, що може цікавити теперішню владу на Закарпатті, – це митниця, яка є безкінечним джерелом збагачення та корупції. Всі інші проблеми Закарпаття нікого не цікавлять.

Таке ігнорування «периферійного» регіону призводить до невтішних наслідків. За останні кілька років у регіоні активізувався «угорський» фактор. Але що поганого в іноземних інвестиціях – скажете ви? Нічого – відповім я. Але взагалі останнім часом тільки маєток Медведчука залишається такою місциною на Закарпатті, що не відновлювалася, не відреставровувалася за кошти угорського уряду. Звідси постає запитання (особливо до колег-політологів): який уряд панує на території – той, за чий рахунок усе будується, чи той, який за це отримує «відкати»? Тим паче, що взамін угорський уряд як подяку отримує угорські триколори на будівлях, пам'ятники угорським діячам, вулиці угорських постатей тощо. Як висловився один мій приїжджий друг із Києва, на Закарпатті все нагадує більше Угорщину, ніж у самій Угорщині. І для цього, як бачимо, не треба перекроювати кордони.

Савченко, можливо, вже і не є авторитетом суспільної думки, проте остання її заява щодо Закарпаття, безсумнівно, містить раціональну зернину. Закарпаття може піти шляхом «ДНР» та «ЛНР» – про це в ефірі телеканалу «Еспресо» заявила нардеп Надія Савченко. Вона також наголосила на тому, що Росія може дестабілізувати ситуацію на Закарпатті.

А ми додамо, що і в цивілізованій Європі друзів Путіна не так мало, як може видатися на перший погляд. Адже як колись Гітлер, Путін також може наобіцяти їм свій шматок із операції «виправити найбільшу трагедію XX століття: розпад СРСР».

Особливо дивно виглядає й остання новина, на яку натрапила наша редакції в мережі. Минулого тижня Нацрада з питань телебачення і радіомовлення проліцензувала супутниковий телеканал «Si SIRIUS» для етноменшин Закарпаття (ужгородська компанія «Сіріус медіа-продакшн»). Власник – якийсь Олег Колеба з смт Чабани Київської області, якому належить канал безпосередньо. Він вніс у статутний фонд компанії 500 тис. грн.

Телеканал мовитиме з Ужгорода в некодованому вигляді з супутника «Astra» компанії SES. Формат, прописаний в ліцензії, – «культурно-просвітницький із кінопоказом»; частка програм власного виробництва становитиме 10 годин на добу (41,7%); мінімальна частка національних програм – 17 годин на добу (71%), іноземного виробництва – 7 годин на добу (29%); в програмній концепції прописано 7 годин кінопоказу; ліцензія видана на 10 років. Компанія має намір почати цілодобове мовлення в найближчі 3–5 місяців.

Директор каналу Вікторія Василенко наголосила, що телеканал розповідатиме про культуру і побут етнічних меншин Закарпаття та Західної України. Він, мовляв, буде їх об'єднувати, а водночас і популяризувати Україну в Європі та доносити до нацменшин інформацію про Україну. Канал має намір знімати багато культурних програм, а також інформаційний продукт. Іноземним кіноконтентом із каналом поділиться якась австрійська Національна телерадіокомпанія з кінопродукції, з якою наразі ведуться переговори. У планах також обмін програмами з національними телерадіокомпаніями Австрії, Німеччини, Румунії, Польщі та Угорщини.

Власник каналу – приватний підприємець, рід діяльності якого далекий від медіа: він – м'ясник. Те, що м'ясник зареєстрований і перебуває за 600 км від місця «прописки» телеканалу, членів Нацради не зацікавило, хоча у них була юридична можливість покликатися на закон про прозорість медіавласності і повернути заяву, надавши компанії 10 днів на те, щоб довести прозорість володіння. Оскільки цього не сталося, залишається тільки повірити, що альтруїст із Київської області вирішив вкласти зароблене на вбивство худоби в таку неприбуткова справу, як супутниковий телеканал для етноменшин Закарпаття.

«А ви вірите в таку казку?» – закінчується повідомлення на «Медіаняня», що і передає цю новину. Ми не віримо, але що буде, коли казка стане реальністю, однак зовсім не казковою...

Станіслав ДАНКО

ТРИ ДНІ ЗАКАРПАТЦІ НЕ ПРАЦЮВАТИМУТЬ

У кінці жовтня й на початку листопада закарпатці отримають три вихідні поспіль – неділю, 30 жовтня, понеділок, 31 жовтня, та вівторок, 1 листопада. Натомість субота, 29 жовтня, буде робочим днем. Відповідне розпорядження підписав голова ОДА Геннадій Москаль.

Згідно з документом, головам райдержадміністрацій, керівникам підприємств, установ і організацій рекомендовано перенести робочий день із понеділка, 31 жовтня, на суботу – 29 жовтня. Робочий день перенесено для того, щоб мешканці Закарпаття могли відвідати могили своїх рідних і близьких у інших районах області чи регіонах України.

Як відомо, 1 листопада, в Україні відзначають День пам'яті померлих. Цього дня українці традиційно відвідують могили родичів та беруть участь у молитовних панахидах.

Прес-центр ОДА

ЗАКАРПАТСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ «УКРАЇНА СОБОРНА» ВІДЗНАЧИЛО СВЯТО ПОКРОВИ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ, ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОГО КОЗАЦТВА, ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОЇ ПОВСТАНСЬКОЇ АРМІЇ І ДЕНЬ ЗАХИСНИКА УКРАЇНСЬКОЇ ВІТЧИЗНИ

14 жовтня представники Закарпатського національно-патріотичного об'єднання «Україна Соборна» зібралися біля пам'ятника жертвам політичних репресій в Україні, в сквері Героїв Майдану в Ужгороді, де і відбулося громадське вшанування українських воїнів.

Участь у заході також узяли представники Християнсько-народної спілки Закарпаття, Закарпатської крайової «Просвіти», ГО «Молодь Закарпаття», Ужгородського міського об'єднаного військового комісаріату, Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви, патріотична молодь, воїни АТО та небайдужі мешканці міста.

Урочисте зібрання було розпочато зі співу Державного гімну України.

Із промовами до учасників хресної ходи звернулися військовий комісар Ужгородського об'єднаного військового комісаріату підполковник Микола Журавльов, голова Координаційного комітету ЗО «Україна Соборна Орест Дідух, відповідальний секретар Християнсько-народної спілки Закарпаття, учасник національно-визвольних змагань кінця 80-х – початку 90-х років на Закарпатті, літературознавець Антоніна Вчорашня, голова виконавчого комітету Закарпатської крайової «Просвіти» Павло Федака та інші.

Активістки ЗО «Україна Соборна» підготували декілька коротких тематичних віршів і пісень із нагоди свята.

Урочисті заходи завершилися традиційним виконанням Державного гімну України.

Прес-служба ЗО «Україна Соборна»

ЗАКАРПАТСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ

УКРАЇНА СОБОРНА

У ГОЛОВНОМУ ФОЙЄ ДВНЗ «УжНУ» ВІДКРИЛИ МЕМОРІАЛ УГОРЦЯМ ТА ЇХНІЙ РЕВОЛЮЦІЇ 1956 РОКУ

17 жовтня в головному фойє ДВНЗ «Ужгородський національний університет» відкрили меморіал угорській революції 1956 року.

Виходить, декомунізація через призму мадяризації?!

Із повагою до всіх, хто восени 1956 року в сусідній нам Угорщині повстав проти комуністично-радянського режиму, внаслідок чого загинуло близько 2400 угорських повстанців, хочу поставити запитання: який стосунок до України та Закарпаття мають ті події?

Натомість на території ДВНЗ «УжНУ» немає жодного пам'ятного знаку воїнам, які віддали своє життя в обороні нашої батьківщини від московсько-путінського окупанта, полеглим героям Революції Гідності, воїнам УПА, які також повстали проти комуністично-радянського режиму ще далеко до 1956 року, закарпатським героям, нашим землякам-українцям, численним жертвам мадярського кріпосного права (XIV–XIX стст.), тим, які зазнавали утисків у правах (XIX – поч. XX стст.), та українським закарпатським патріотам часів Карпатської України (1939–1944 рр.), які були масово вбиті гортівсько-угорським фашистським режимом, немає навіть пам'ятного знаку Президенту Карпатської України Августинові Волошину.

Виходить, так керівництво ДВНЗ «УжНУ» шанує історію своєї держави та свого краю? Маємо черговий приклад витирання ніг об нас із вами, об наших дідів та прадідів в обгортці «толерантних» мадярів під покровом національного університету, влади та запроданців чиновників.

А до чого призведе така «толерантна» окупація нашого краю? Коли ваша дитина йтиме містом, а довкола бачитиме лишень пам'ятники чужинцям, хіба в неї змалечку не визріватиме враження, що ніби живе не в Україні, а в Угорщині?

Війни починаються за багато років до того, як лунають перші постріли, і наразі через відсутність національної влади нас вміло «запаковують», просто цього разу «упаковка» чистіша, ніж зазвичай, а «начинка» така, як завжди, — розділити та зробити нас, українців, рабами.

Координаційний комітет ЗО «Україна Соборна»

АЕРОПОРТ «УЖГОРОД» НЕСПРОМОЖНИЙ САМОСТІЙНО ЗАБЕЗПЕЧУВАТИ СВОЄ УТРИМАННЯ ТА РОЗВИТОК ІНФРАСТРУКТУРИ

Лише фінансова і правова підтримка обласної влади дає можливість уникнути припинення діяльності єдиного на Закарпатті авіапідприємства.

На першому пленарному засіданні V сесії облради ухвалено важливе рішення «Про внесення змін до Програми підвищення ефективності функціонування Закарпатського обласного комунального підприємства «Міжнародний аеропорт «Ужгород».

Підставою для цього рішення стало звернення керівництва аеропорту та необхідність продовження виконання заходів, які визначені потребою у коштах на фінансування першочергових заходів із ефективності функціонування Закарпатського обласного комунального підприємства «Міжнародний аеропорт «Ужгород» на 2013–2016 роки, – зазначається в документі.

Пунктом 2.1.7 Стратегії розвитку Закарпатської області до 2020 року визначено завдання щодо модернізації Ужгородського аеропорту.

На сьогодні в аеропорту реалізуються заходи з реконструкції за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку та співфінансування з обласного бюджету, а саме: реконструкція огорожі території міжнародного аеропорту «Ужгород» – бюджет проекту становить 8 715,733 тис. грн.; капітальний ремонт будівлі ТП-2, Вогонькова підстанція міжнародного аеропорту «Ужгород» бюджет проекту становить 387,98 тис. грн.; капітальний ремонт будівлі ВОХОР міжнародного аеропорту «Ужгород» – бюджет проекту становить 822,571тис. грн.; капітальний ремонт будівлі накопичувача (термінала) міжнародного аеропорту «Ужгород» – бюджет проекту становить 928,447 тис. грн.

За всіма проектами фінансування: Державний фонд регіонального розвитку – 9760,0 тис. грн.; обласний бюджет – 1 094,731 тис. грн.; усього – 10 854,731 тис. грн. Рішенням обласної ради 05.01.2016 №134 «Про обласний бюджет на 2016 рік» в обласному бюджеті передбачено видатки на співфінансування реалізації зазначених проектів у сумі 1 095,0 тис. гривень.

Для подання на конкурсний відбір інвестиційних програм (проектів), які можуть реалізовуватися за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку в 2017 році змінами до програми передбачається реалізація проекту з капітального ремонту злітно-посадкової смуги аеродрому на загальну суму 13 150,0 тис. грн.

У зв'язку з припиненням із 6 червня поточного року виконання регулярних авіарейсів з аеропорту «Ужгород» для забезпечення фінансової підтримки, зокрема для погашення заборгованості з виплати заробітної плати, оплати за спожиті комунальні послуги та енергоносії, інших першочергових видатків для забезпечення безперебійної роботи комунального підприємства, збереження трудового колективу авіапідприємства збільшено видатки на зазначену мету.

Крім того, у зв'язку з введенням обов'язкового проходження навчання керівників аварійно-рятувальних робіт і персоналу ВОХОР для проведення контролю працівників аеропорту на авіаційну безпеку збільшено видатки за заходом потреби – проведення навчання персоналу аеропорту.

Необхідно зазначити, що загальний обсяг фінансування заходів на 2016 рік, визначений у Програмі, відкориговано у межах загального фінансування дії Програми і його проведено за рахунок перерозподілу фінансування між заходами у межах визначених видатків.

Внесення пропонованих змін до Програми сприятиме реалізації зазначених заходів, а відповідно, і створить умови для підвищення рівня безпеки авіаперевезень і сертифікаційної придатності інфраструктури аеродрому, поліпшить якість надання послуг пасажирам.

На сьогодні підприємство неспроможне самостійно забезпечувати утримання та розвиток інфраструктури аеропорту. Функціонування ЗОКП «Міжнародний аеропорт «Ужгород» потребує постійного підтримання його в належному стані, виконання вимог безпеки авіаперевезень і сертифікаційної придатності.

Фінансова і правова підтримка обласної державної адміністрації та обласної ради дає можливість уникнути припинення діяльності єдиного в області авіапідприємства, що є складовою авіаційної галузі України.

ТАРИФИ НА СВІТЛО ЗНОВУ ЗРОСТУТЬ

Експерти заявляють, що ціни на електроенергію можуть зрости ще на 30%. Але якщо громадяни переглянуть своє споживання, то можуть зекономити на 60%. Для цього слід провести енергозберігаючі заходи. До того ж заходи з енергозбереження технічно доступні кожному.

Як зазначає «Businessua», «найбільше електроенергії, пояснює менеджер з управління проектами ДТЕК ЕСКО Сергій Свистюк, споживає холодильник. При цьому на його енергоспоживання впливає кілька чинників: температура в приміщенні, близькість до стіни, а головне – клас енергоспоживання. Нові холодильники класу «А» і вище використовують менше електрики, а старі – більше. У середньому холодильник за місяць намотує від 30 до 70 кіловат/год».

«Найбільш енерговитратні побутові прилади: холодильник, плита (якщо вона є), мікрохвильова піч, пральна машина, духова шафа, електрочайник (кавоварка). Споживають багато також електрики телевізор, освітлення, комп'ютер, тахометр, кондиціонер, праска, музичний центр. Але все залежить від марки, року випуску, класу енергоефективності, кількості тощо», – розповідає експерт.

Сучасний телевізор, якщо ним користуватися не більше п'яти годин щодня, за місяць навряд чи намотає більше 20 кВт/год. (25,8 гривень).

А от геймерам доведеться заплатити значно більше, якщо

вони не зменшать час перебування за монітором. Так, за місяць проведеного часу за комп'ютером з потужним системний блоком доведеться заплатити близько 116 гривень.

ЗУБКО АНОНСУВАВ «НАЙАМБІТНІШУ» ГАЗОВУ РЕФОРМУ

Упровадження фонду енергоефективності може стати тим механізмом, який допоможе у майбутньому скоротити споживання газу на 9 мільярдів кубометрів.

Про це сказав віце-прем'єр-міністр – міністр регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства Геннадій Зубко на форумі «Енергонезалежність. Створення фонду енергоефективності», як повідомляє кореспондент Укрінформу.

«Реформа почалася ще у 2014 році, але найбільш глобальні зміни ми можемо зробити завдяки нашим партнерам. Це одна з найамбітніших реформ в Україні, яка могла б дозволити зекономити 9 млрд. кубометрів газу», – сказав Зубко.

За його словами, Фонд енергоефективності допоможе, з одного боку, зменшити витрати кожного окремого домогосподарства, а з іншого – позбутися Україні енергетичної залежності.

«Кожна українська родина може зменшити навантаження на родинний бюджет, отримати кращі послуги, а також позбутися енергетичної залежності», – наголосив Зубко.

Нагадаємо, Фонд енергоефективності розпочне повноцінну роботу з 2017 року. Мета нововведення полягає у поступовому перетворенні механізму субсидій на потік інвестицій до енергетичної галузі.

СПОЖИВЧИЙ КОШИК УКРАЇНЦІВ ЗМЕНШУЄТЬСЯ

Із 1 жовтня яйця подорожчали майже вдвічі. Фахівці стверджують, що це через зменшення виробництва, а також сезонність: кури восени менше несуть яєць.

Курятина теж дорожчає. На додаток до дорогих кормів цей рік став рекордним за вивезенням українських курей на експорт – в Африку й Азію, заявили в Союзі птахівників. В результаті куряче філе вже зрівнялося за ціною зі свининою.

Ціни на свинину також зросли, а наступний стрибок цін буде на зимові свята.

Як повідомляє Finance.ua, «не вдасться заощадити і на молочних продуктах. І ситуація погіршується, переконують молочники. Крім сезонного зменшення надоїв, падає молочне поголів'я. А відтворити його – справа непроста. Брак молока вже призвів до погіршення якості всієї «молочки». На вартість виробництва молока серйозно впливають тарифи на електроенергію, тому експерти прогнозують ще 10% збільшення цін на «молочку».

За підрахунками фахівців, споживчий кошик українця збільшився на 33 грн. за останні два тижні.

За таких умов скоро українці будуть як у таборах ГУЛАГу…

СУД ПРОДОВЖИТЬ РОЗГЛЯД СПРАВИ ЩОДО СТРІЛЯНИНИ У МУКАЧЕВІ

У п'ятницю, 21 жовтня, в Апеляційному суді Закарпатської області продовжать розгляд кримінальної справи щодо стрілянини у м. Мукачеві 11 липня 2015 року. Про це йдеться на офіційному веб-порталі Апеляційного суду Закарпатської області, повідомляє УНН.

Один з адвокатів обвинувачених Романа Мунчака, Володимира Бурчі, Родіона Горбенка та Сергія Деяка Роман Бухтояров на своїй сторінці у Facebook написав, що повідомлення про призначену дату розгляду справи своїх підзахисних отримав у телефонному повідомленні.

Нагадаємо, що до цього судові засідання, у яких обвинуваченими виступають четверо бійців «Правого сектору», проходили у Мукачівському міськрайонному суді. 21 вересня судове засідання щодо мукачівських подій 2015 року завершилося тим, що судді Мукачівського міськрайонного суду повернули обвинувальний акт прокурорам, тим самим задовільнивши клопотання захисту.

26 жовтня цього року збігає термін тримання під вартою чотирьох обвинувачених правосекторівців.

У ХУСТІ ПРОКУРАТУРА ПОСПРИЯЛА ПОВЕРНЕННЮ МАЙНА ВАРТІСТЮ У ПОНАД МІЛЬЙОН ГРИВЕНЬ ДЕРЖАВІ

За принципової позиції Хустської місцевої прокуратури Хустський районній раді повернуто у комунальну власність майно загальною площею понад 170 кв. м вартістю близько 1млн. 153 тис. грн.

Підставою для повернення комунального майна було те, що Львівський апеляційний господарський суд скасував рішення суду першої інстанції за позовом Хустської місцевої прокуратури в інтересах держави в особі Хустської районної ради до підприємства про розірвання договору оренди комунального майна, повернення майна та стягнення заборгованості щодо орендної плати.

Зокрема, постановою Львівського апеляційного господарського суду було визнано недійсним договір оренди комунального майна та зобов'язано повернути відповідача у комунальну власність майно загальною площею 171,08 кв. м вартістю близько 1 015 381 грн., як повідомляє прес-служба прокуратури Закарпатської області.

НАВІТЬ ПІСЛЯ ПОКУПКИ НА ПОНАД 50 ТИСЯЧ ГРИВЕНЬ ЩЕ Є ШАНС ДІСТАТИ СУБСИДІЮ

Згідно з умовами надання субсидій, особи, які здійснили покупку на суму понад 50 тисяч гривень, не можуть розраховувати на допомогу держави в оплаті комунальних послуг.

Що не впливає на оформлення субсидії?

1. Продаж квартири чи будинку не входить у перелік критеріїв, які позбавляють права на отримання субсидії. Про факт продажу квартири громадяни не зобов'язані інформувати органи соціального захисту.

2. Дохід від продажу квартири має бути задекларований наступного року. Він враховуватиметься при розрахунку розміру субсидії на наступний період, скажімо у 2017–2018 рр.

3. Якщо родина здійснила покупку, що перевищує 50 тис. грн. на момент отримання субсидії, безповоротну державну допомогу в сплаті житлово-комунальних послуг їй не припинять надавати. Підтвердження цьому є чинний нормативно-правовий акт. Факт такої купівлі впливає на право на призначення субсидії на наступний термін.

4. Вартість майна, отриманого у спадок або у подарунок. Цей дохід не включається до сукупного доходу сім'ї і не береться до уваги при розрахунку розміру субсидії.

5. Наявність у власності двох житлових приміщень, двох автомобілів. Береться до уваги офіційний дохід, який приносить це майно.

6. Якщо сім'я придбала квартиру в кредит, то при визначенні її права на субсидію враховується сума першого внеску. Якщо ця сума перевищує 50 тис. гривень, субсидія може бути призначена за рішенням Комісії на підставі акта обстеження матеріально-побутових умов проживання.

7. Винятком також є і медичні послуги. Якщо людина оплатила операцію і сума перевищує 50 тис. грн. – це не позбавляє її права на субсидію.

Субсидія не призначається у випадку, якщо будь-хто з зареєстрованих у житловому приміщенні членів сім'ї протягом 12 місяців перед зверненням за призначенням житлової субсидії здійснив купівлю земельної ділянки, квартири (будинку), автомобіля, будівельних матеріалів або одноразово оплатив послуги з будівництва, ремонту квартири чи будинку, автомобіля на суму, яка перевищує 50 тис. гривень. Однак і тут є винятки. Держава готова йти на зустріч тим сім'ям, які насправді потребують допомоги у сплаті житлово-комунальних послуг.

МУКАЧІВСЬКІ ТЕАТРАЛИ З «ЕДІТ ПІАФ» ТА «УКРАДЕНИМ ЩАСТЯМ» ТРІУМФУВАЛИ НА ЮВІЛЕЙНОМУ «HOMO LUDENS» У МИКОЛАЄВІ

У Миколаєві відбувся X Театральний фестиваль «Homo Ludens» («Людина, яка грає»), присвячений 160-річчю Івана Франка. У фестивалі взяли участь театри з Києва, Дніпра, Миколаєва, Коломиї, Мукачева.

Закарпатський обласний театр драми та комедії з Мукачева представив на фестивалі дві вистави: «Едіт Піаф» (драму за мемуарами великої французької співачки), режисер-постановник Євген Тищук, та «Украдене Щастя» за творчістю Івана Франка (притча на дві дії), режисер-постановник Костянтин Дубінін, заслужений діяч мистецтв України.

Позаяк фестиваль конкурсний, вистави театрів оцінювало професійне (художня рада) й альтернативне (журналісти) журі. Для обох різновидів журі мукачівці стали фаворитами.

Отож у номінації «Найкраща жіноча роль» здобула перемогу Вероніка Тищук, артистка Закарпатського обласного театру драми та комедії, за роль Едіт Піаф в однойменній виставі.

Спеціальним дипломом фестивалю відзначений Закарпатський обласний театр драми та комедії – «За яскраве сценічне втілення ідеї фестивалю «Homo Ludens» – у виставах «Едіт Піаф» та «Украдене щастя» (головний режисер – Євген Тищук)».

У номінації «Мистецька надія» дипломом відзначена Крістіна Мочані, учениця театрального відділення Мукачівської ДШМ №2, за роль маленької Едіт у виставі «Едіт Піаф» Закарпатського обласного

театру драми та комедії.

У номінації «За найкращий акторський дует» дипломом відзначені актриси Тетяна Курта за роль Насті, дружини селянина Олекси Бабича, та Людмила Лайкова за роль Насті Калинич, дружини селянина Калинича у виставі «Украдене щастя» за І. Франком, Закарпатського обласного театру драми та комедії.

У спеціальній номінації «За достовірне втілення історичної постаті» перемогу присудили Вероніці Тищук за роль Едіт Піаф в однойменній виставі Закарпатського обласного театру драми та комедії – інформують у театрі.

ХОР ХЛОПЧИКІВ ТА ЮНАКІВ ІЗ МУКАЧЕВА ПРЕДСТАВИВ УКРАЇНСЬКЕ ХОРОВЕ МИСТЕЦТВО У СЛОВАЦЬКІЙ СНІНІ

16 жовтня хор хлопчиків та юнаків Мукачівської хорової школи взяв участь у XXVI фестивалі духовної пісні в Словаччині у місті Сніні.

Колектив під керівництвом і за диригування Володимира Волонтира з успіхом представив українське хорове мистецтво духовними творами Д. Бортнянського, М. Лисенка, М. Леонтовича, О. Кошиця, В. Волонтира.

У ТЯЧІВСЬКІЙ ГАЛЕРЕЇ ВІДКРИТО ВИСТАВКУ «ГЕРОЇ НЕ ВМИРАЮТЬ»

У понеділок, 17 жовтня, з нагоди Дня захисника України у Тячівській галереї ім. Ш. Голлоші відкрили виставку під назвою «Герої не вмирають». Її присвячено учасникам АТО Тячівщини, які у час неоголошеної війни на Сході стали на захист незалежності та територіальної цілісності нашої країни.

Ініціатором заходу виступив представник Громадської ради при Тячівській РДА, учасник бойових дій із смт Тереса Віталій Бенчак. Мета виставки – показати і розповісти мешканцям району, а особливо молоді, про російську збройну агресію на Сході та її новітніх героїв як живих, так і загиблих.

Адже більше ніж три сотні мужніх чоловіків із Тячівщини пішли на фронт, п'ятеро, на жаль, загинули. Серед них – Роман Козичко з Тячева, Олександр Шимон та Володимир Цірик із Углі, Павло Дурунди та Віталій Бертолон із Буштина. Їхню пам'ять учасники заходу вшанували хвилиною мовчання. Адже Герої не вмирають, і ми не маємо права їх забути.

Саме про це наголосив під час відкриття виставки Віталій Бенчак.

– Мусимо разом об'єднатися і плекати нашу пам'ять. Треба, щоб у кожній школі, кожному селі знали імена Героїв – живих та тих, хто віддав життя за Україну, – зазначив активіст.

Водночас наголосив, що в Раді ПАРЄ напередодні визнали, що в Україні не АТО, а російсько-українська війна, де Російська Федерація є агресором.

На виставці представлені світлини та біографії загиблих Героїв, а також інших учасників АТО, які виконували бойові завдання на Сході й до сьогодні ще перебувають на

передовій. Серед них командир «Карпатської Січі» Олег Куцин та народний герой України з Тересви Йосип Менджул.

Окрім фотоматеріалів, тут можна оглянути експонати із зони бойових дій, які привезли волонтери Богдан Колодницький, Володимир Гапун та сам Віталій Бенчак.

Серед трофеїв – військове спорядження, зразки зброї, протитанкова радіокерована ракета (ПТУР) та залишки ворожих снарядів – осколки реактивної системи залпового вогню «Град», корпус гранатомета «Шмель», гільзи тощо, а також військова форма 2014 року, коли тільки починалася АТО, і новий камуфляж 2016 року «Варан ЗСУ».

Оглянути виставку «Герої не вмирають» можуть усі бажаючі. До 6 грудня – Дня Збройних сил України – її будуть розширювати і доповнювати. А відтак експонати покажуть у найбільших школах району, в подальшому планується організувати музей, повідомляє прес-служба Тячівської райдержадміністрації.

ПРАЦІВНИКИ КУЛЬТУРИ УЖГОРОДЩИНИ ПОБУВАЛИ В НАРОДНОМУ ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКОМУ МУЗЕЇ В СЕЛІ КОПАШНОВО

30 вересня разом із бібліотекарями Ужгородського району у народному літературно-мистецькому музеї села Копашново Хустського району, який діє у приміщенні місцевої загальноосвітньої школи I–III ступенів, побували директор Обласного організаційно-методичного центру культури Ганна Дрогальчук та завідувач народного етнографічного музею ООМЦК Наталія Стегура. Цікаву екскурсію провів Іван Хланта – відомий фольклорист, заслужений діяч мистецтв України, провідний методист Обласного організаційно-методичного центру культури. До слова, він виступив ініціатором поїздки. А допомогла йому здійснити задумане директор Ужгородської центральної районної бібліотеки Валентина Валієва, яка вирішила організаційні моменти.

Іван Хланта, уродженець села Копашново, не тільки висунув ідею створення музею, а й був його організатором та передав частину книг зі своєї приватної колекції для цієї благородної справи. Одним із важливих завдань створення музею було залучення дітей до книги, розвиток інтересу юних користувачів до читання. Музей відкрили 4 вересня 2005 року, а 8 жовтня 2013 року йому присвоїли почесне звання «народний». Нині тут зберігається понад 3000 цінних експонатів.

На урочистому дійстві гостей привітали голова місцевої сільської ради Юрій Гангур та директор Копашнівської загальноосвітньої школи I–III ступенів Василь Хланта, які висловили вдячність Іванові Васильовичу за створення музею та висловили надію на те, що надалі заклад тільки розширюватиметься й збагачуватиметься експонатами.

Директор Обласного організаційно-методичного центру культури Ганна Дрогальчук із захопленням розповіла про творчу і наукову діяльність Івана Васильовича. «Я неодноразово чула про існування цього музею, але краще один раз побачити, ніж сто разів почути», – наголосила вона.

Присутні мали нагоду побачити експозиції «Літературна Виноградівщина», «Літературна Іршавщина», «Літературна Тячівщина», «Літературна Хустщина», «Літературна Ужгородщина» та ін. В оформленні персоналій дотримано чіткого принципу: подається фото письменника, коротка біографічна довідка, далі – книги згаданого автора й література про його життєвий і творчий шлях. Гості переконалися, що саме музей стає основою виховання любові до художнього слова, батьківського роду, материнської мови і пісні, допомагає уникнути історичного безпам'ятства і бездуховності, створює сприятливі умови для творчого розвитку особистості, реалізації її здібностей, збагачення світогляду.

Чудовим доповненням музейної експозиції є вази з портретами українських письменників-класиків, саморобні шкатулки, присвячені Тарасові Шевченку та Іванові Франку, шкатулка «Кобзар» Тараса Шевченка, у якій справді зберігається «Кобзар» поета, який І. Хланта придбав 1967 року на Тарасовій горі у Каневі, а також мініатюрні роботи з дерева про життя і побут верховинців, виконані народним умільцем Петром Куртаничем із Великого Березного.

У великій пригоді вчителям та учням стають комплекти журналів «Народна творчість та етнографія», «Українська мова і література в школі», «Українське літературознавство», «Культурологічні джерела», газет «Літературна Україна», «Культура і життя», «Новини Закарпаття», «Срібна Земля», «Українське слово» та ін.

Музей допомагає педагогічному колективу школи плідно працювати на щедрій ниві українського відродження, відкривати відвідувачам очі на багатство художньої літератури та фольклору Закарпаття, запалюючи в душах молодого покоління вогонь патріотизму і любові до рідної землі, духовних надбань народу.

Юлія ШИПОВИЧ,
студентка ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

КОЛИ СКАРБАМИ СТАЮТЬ КАРБИ

Слово про дух і слово Михайла Беленя

Відколи Майстер-Зиждитель утвердив цей вічний світ, ми, невічні люди, прагнемо наблизитися до загадки Вічності, а отже, – до пізнання Слова. І ці солодко-болісні суспільні потуги, яко бджолина родина матку, – народжують митців нової якості, нової правди. І з-поміж них трапляються такі, яких сміливо й справедливо можна віднести до цеху великого Леонардо. До майстрів широкого і високого творення.

І ось один із них – Михайло Белень.

Непросто позначити сутність людини однослівно, і тут на гадку мені спадає давнє, містке і сильне слово — карбівничий. Якраз ним він і є – карбівничим пам'яті, мудрості й краси. Лицарем (за табелю Памви Беринди) трьох почесних орденів – Люботрудія, Любочестія і Любомудрія. Ніхто не владний пояснити загадку творення, бо чудо не підлягає поясненню. Але в кожному випадку величина таланту визначається мірою свободи духу. Тією свободою, що є не якістю вибору, а душевним станом. І цей дар ми стягуємо з дерева Роду і, як лист його, як цвіт, – покликані це дерево вінчати, розпросторювати крону понад світом. Така місія митця.

Так служить і Михайло Белень. А інструментарій у нього предивний і премногий. Як на мене, тут кульгає поняття «універсальність». Радше – це повнота, розпросторення в собі тієї ж свободи духу. Повнота всеохоплення сущого, культивована тим же маестро да Вінчі. «Ми – протяжність у просторі Часу» – такими категоріями мислить сам митець. «А цілісність наших знань – немов переливи органних звуків». Ось він – кодекс його творення. Цей художник не фіксатор, а передусім споглядач картини світу. Його праця не техніка, а «чиста сльоза пісні». Він не пояснює красу, а передає насолоду нею. Красу – як символ правди. І мудрість – як потребу краси.

Сорок дев'ять замків на нашому серці, казав Іоанн Богоміл, і поки хоча б один на внутрішній людині – марно вступати в спілкування з Богом. А скільки серце має прийняти карбів, аби дозріти до скарбів Творця! Карби – це знаки земні і небесні, зарубки істин, кроки на шляху поразок і перемог. І Михайло Белень їх ревно зчитує, осмислює і закарбовує на скрижалях пам'яті, аби «не відійшло не записане, недоспіване, не відмолене у вічність».

Карби віків. Від світостворення – до світогляду. Від космічного мороку – до євангельського світла. Від присмерку історії – до світлотіней трепетної доби. Від звичаїв буття – до законів Часу. Велике завдання поклав собі автор: дослідити животворну сув'язь людей та епох і передати це простими й вічними, як у Саваофа, засобами – глиною і словом. Бо ми й самі – Божа глина і Боже слово.

Такий титанічний труд, напевно, увінчався б поразкою (історія тим рясніє), якби огром матеріалу подавався голим описом і формальними ілюстраціями. У Беленя інакше. Тут міцна тканина тексту зшита духом і образом. Тим, що Сезанн називав «маленьким відчуттям», яке оживляє картину і текст, – і тоді душа твору, і душа читача починають говорити одна з одною. Сам Белень трактує чин образу як «перевтілення мислі в матеріальний світовитвір». Тоді образ має барву, енергію, тональність і аромат.

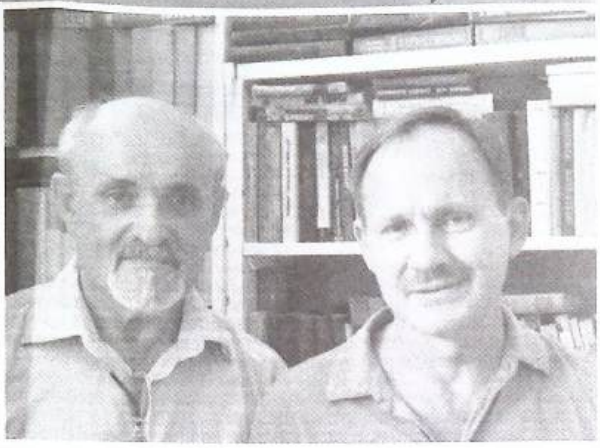

У кнігарні „Сяйво мудрості" в Бучачу. Фото. Мирослав Дочинець і Михайло Белень. Побор.

Його талант глибоко й органічно закорінений у Карпати. Він розкошує в розсипах його рукотворних, мислених і духовних скарбів. Ба більше, він витворює нову харизму Карпат, воскрешаючи стихію верховинського всесвіту, з його правдою старовіку, родовими цінностями, кодом етносів, звичаєвим ладом, неймовірною естетикою, скалами-мученою історією, виром емоцій і мирною мудрістю любові, що тягнеться від біблійних пастухів наших піднебесних полонин-верхів. Карпати – світ краси і тайни. Чертоги язичницької вольниці і колиска раннього слов'янського християнства. Витоки того ж слов'янського світу, Русі і Європи.

Крізь авторські розмисли, наче за таємничим серпанком, велично постають силуети оборонців і натхненників нації, будителі руського духу, які відкривали нас світові і мостили духовну твердь для нових переходів. Це – основа, серцевина незвичної і незвичайної праці Михайла Беленя. Сказати б, літопис духу, ферментація духу. А звідси й жанрова її рясноти – одкровення, роздуми, нотатки, біографічні розвідки, сентенції, історичні версії, медитації, поетичні мініатюри, афоризми, есе. Текстові блоки органічно переходять у візуальні ряди, наче ріка, що тримається берегів. Інакше як передати «велич і плинність духовних світів у нескінченних просторах Всесвіту»!

Ця книга – про Слово, але без словоблуддя. Про Дух, але без духовного проповідництва. Про Красу, але без красування. Про Подвиг, але без пафосу героїки. Про Життя, але без життєписів. І письмо це виважене, вивірене, зріле. Письмо вимогливого, самодостатнього майстра, який не збивається на фальшиві ерзаци й дешеву екзотику. І занурюючись у криничні глибини, обходить розцяцьковані пластикові бутлі.

Таких книг (не книжок, а книг!) бракує не тільки в крайовому й українському, але і в цілому в культурному просторі. Бо вони розсувають самі межі простору, а енергію духа, навпаки, концентрують. Такі книги міняють автора і читача. Адже одна свічка запалює тисячу вогнів.

Знаки. Коди. Прикмети. Заповіти й заповіді...

Карби, накреслені пером, пензлем і різцем. Від ретельного карбівничого Михайла Беленя. На щоденний пожиток і на віки. Карби, що на наших очах стають щирими скарбами... «Бо в нього те, що скарбом зветься, – у голові, а не в долоні». Так сказав свого часу про цього митця Петро Скунць, ще один талант Срібної Землі, який прозорливо бачив крізь Простір і Час.

Мирослав ДОЧИНЕЦЬ,
письменник, лауреат Національної премії імені Т. Шевченка

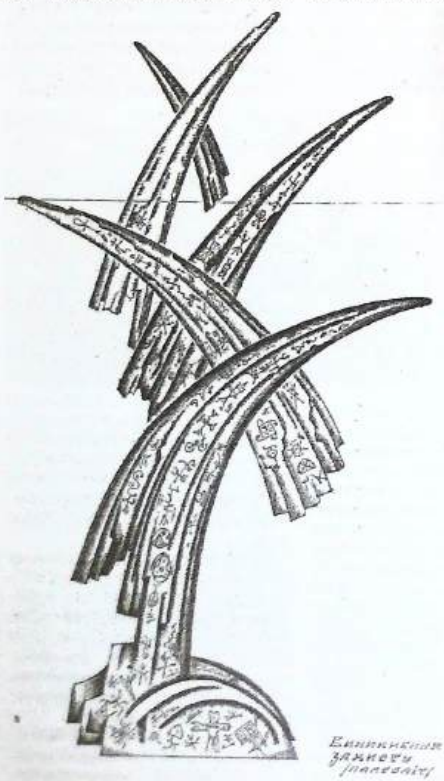

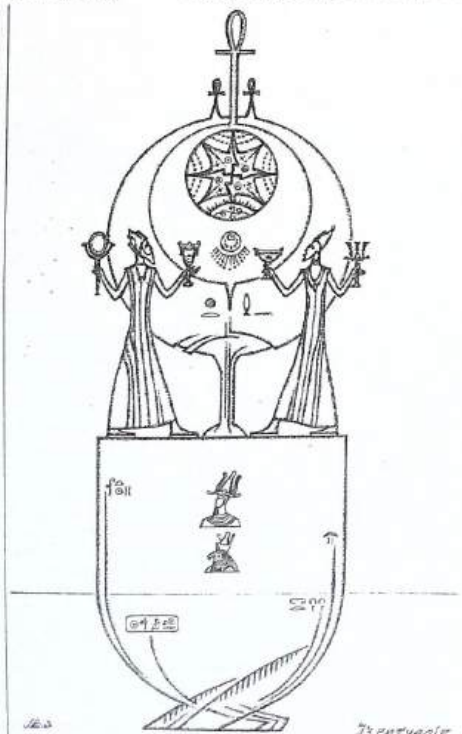

ДАВНІ МУРИ, МОНЕТИ ТА ЛЮДСЬКІ РЕШТКИ – БІЛЯ ГОРЯНСЬКОЇ РОТОНДИ ЗАВЕРШИЛАСЬ АРХЕОЛОГІЧНА ЕКСПЕДИЦІЯ

Ще у червні жителі Горян помітили, що на території старовинної ротонди – пам'ятки архітектури світового значення – почались якісь земельні роботи. Занепокоєні тим, що біля церкви копають і знаходять людські кістки, люди викликали поліцію. Патруль приїхав, та виявилося, що біля ротонди працюють археологи, котрі мають усі дозволи, а ще додатково – прохання від Мукачівської греко-католицької єпархії врятувати старовинні фрески ротонди, які руйнуються від вологи, що поглинається стінами.

Учасник тієї експедиції кандидат історичних наук і директор Археологічного музею Володимир Мойжес розповідає про пильність горянців із усмішкою. І каже: «Горянська ротонда – це унікальна споруда, оповита величезною кількістю легенд. Часом її зведення називають як IX, так і XII століттям, крім того, деякі дослідники активно пропагують думку, що саме у Горянах, де досі видніються руїни палацу, і знаходився той легендарний замок Унґ, яким правив князь Лаборець. Сам палац досліджували вчені ще наприкінці 80-х років минулого століття. Вони, до речі, не знайшли нічого, що дозволяло би стверджувати, що цей замок є древнішим за Ужгородський.

А от територія довкола ротонди досліджена не так добре, тому ми вирішили за три тижні експедиції (вона тривала з 22 червня по 12 липня) відпрацювати цілих чотири локації в різних кінцях охоронної зони урочища загальною площею 250 кв. м. Одна з цих локацій займала досить велику площу – близько 160 кв. м. Це зона між самою ротондою та залишками старої кам'яної стіни, яка колись огороджувала територію горянського храму. Проводити розкопки саме там ми вирішили з двох причин: по-перше, просто біля стін ротонди ще ніхто до нас не копав, а по-друге, Мукачівська греко-католицька єпархія попросила нас розчистити стіни ротонди до верхівки її фундаменту, оскільки вони ззовні були приблизно на 70 сантиметрів заглиблені у землю, тож вода тут по схилу від залишків муру стікала просто до церкви, від чого стіни сиріли, а старовинні фрески на вологих стінах псувалися.

Роботи на цій ділянці було справді багато, довелося нашим хлопцям добряче попрацювати лопатами. Відкриваючи закритий землею фундамент і стіни ротонди, виходячи на той горизонт, який був там від початку, ми знайшли багато цікавого. Найбільше, звісно, траплялося кераміки, були і цікаві польські монети 20-х рр. XVII ст., розсипані на досить великій площі, але на одному горизонті. Третьою ж цікавою знахідкою на цій ділянці став давній фундамент, під яким знаходилася зруйнована могила. Розташування решток людського тіла та виявлення інших археологічних знахідок дозволили припустити, що виявлена кам'яна кладка є залишком більш ранньої секрестії (службового церковного бокового приміщення), яка була зведена одночасно з нефом (датується другою половиною XIV ст.), а пізніше, у кінці XVII ст., перебудована, внаслідок чого східна її стіна зсунулася західніше і секрестія набула сучасних розмірів».

Людські рештки, які знайшли просто під стіною секрестії, археологи викопали для подальшого дослідження. Коли з цим матеріалом попрацюють антропологи (для цього вже залучили фахівця з Одеси), стане зрозуміло, у якому віці померла людина, ким за статтю був померлий, які мав вроджені хвороби, чим хворів за своє життя, як харчувався і навіть, можливо, від чого він помер. Це єдині рештки, які з-під стін Горянської ротонди забрали археологи, та далеко не єдині, які вони знайшли за три тижні розкопок.

Друга локація, яку розчищали викладачі та студенти, виявилася повною людських кісток. Це місце, яке розташоване трохи далі від ротонди і майже впритул до залишків муру, зацікавило археологів ледь помітними слідами від стін. Колись тут знаходилася будівля, можливо, дзвіниця церкви чи якесь зовсім невеличке господарське приміщення. Очевидно, після того як у 20–30-х роках минулого століття цвинтар біля ротонди закрили і, ймовірно, з санітарних причин перекопали, зруйнувавши старі поховання, всі кістки, які виявили, склали в одне місце та трохи присипали землею. Місцеві старожили розповідають, що таких поховань, так званих осаріїв, мало бути два. Один з них, найімовірніше, знаходиться поруч того місця, де нині на подвір'ї стоїть на горбочку хрест. Другий, схоже, якраз і знайшли археологи.

«Спершу ми подумали, що відкопали залишки зруйнованої крипти, – продовжує розповідь Володимир Мойжес. – Але потім звернули увагу на те, що кістки лежать не анатомічно, а хаотично, і їх дуже багато. Сказати точно, скільки фрагментів людських скелетів там знаходилося, досить важко. Я би припустив, що їх там було близько 30. Зрозумівши, що наштовхнулися на осарій, ми обережно вийняли з розкопу всі кістки і поскладали їх у великі мішки. Тоді то й місцеві викликали поліцію. Нас же цікавило, що знаходиться під цими похованнями, що то було за невеличке прямокутне приміщення, в якому вони знаходилися, тому ми продовжили копати. Яким же було наше здивування, коли під шаром глини ми виявили ще кілька поховань – явно старіших і ніким не пошкоджених. Деякі з цих поховань заходять під фундамент споруди, а це означає, що ці поховання давніші, а прямокутна споруда не є криптою.

Одна з могил була геть моторошною, бо у ній лежала доросла людина, ймовірно, жінка, біля ніг якої знаходився скелетик немовляти, а з іншого боку – скелет іншої дитини приблизно 6 років. Біля решток ми не виявили жодних речей, лише гвіздки, якими збивали труни. На цій ділянці працювали найдовше, бо всі рештки дуже обережно вичищали щіточками. Коли все розчистили і зафіксували, поховання зверху прикрили великими мішками і знову засипали землею. Якщо колись археологи захочуть повернутися до досліджень цих поховань, їм достатньо буде лише підняти верхній шар землі.

Кістки ж, які ми знайшли до цього, вирішено було перепоховати в іншому місці. Наприкінці експедиції ми попросили прийти місцевого священика і поховали рештки там, де їх уже не потурбують при нових розкопках, – у вже відпрацьованій нами траншеї, на фактично третій локації, трохи далі від ротонди».

У траншеї, де перепоховали людські рештки, археологи сподівалися знайти основи будівель, однак виявили артефакти доби неоліту, гальштату, пізньоримського часу та велику кількість кераміки XIV–XVII століття. Загалом же на всій території розкопок протягом лише трьох тижнів було виконано величезну кількість старожитностей: кераміку, зокрема й рештки горщиків, польські та угорські монети, красиві кахлі, бронзовий перстень, шпору тощо. Мідні дрібні угорські монети знайшли у траншеї в 20 метрах від ротонди, а прямо під її стінами лежали розсипаними польські гроші. Археологи припускають, що це міг бути скарб, який у результаті перекопування території розніссся по великій ділянці.

Можна сказати про низку важливих відкриттів, зроблених у Горянах. Так, на жодній із локацій розкопок не були виявлені матеріали IX–X століть, що вкотре спростовує міф про те, що там знаходився замок Унґ. Змінили археологи і датування самої ротонди. Якщо раніше вони думали, що відомий храм звели не раніше за XII століття, то тепер упевнено кажуть, що сталося це, найімовірніше, у другій половині XIII століття. Приблизно тоді ж (але точно не раніше) міг постати палац біля ротонди, а під стінами храму почали ховати померлих. У другій половині XIV століття до ротонди прибудували неф і секрестію, а також звели навколо церкви (а можливо, й палацу) мури з андезитового каменю, скріпленого вапняним розчином (уперше ці мури виявили у 2014-му, тепер же вдалося чіткіше окреслити їхнє місцезнаходження). Таким чином, ротонда з палацом об'єдналася в один закритий комплекс. Стіни почали розбирати приблизно у кінці XVII – на початку XVIII сторіч, очевидно, вони вже перестали виконувати свою функцію, і селяни їх розтягли на будівельні потреби.

На розчищеній ділянці між задньою півкруглою частиною церкви – ротонди і залишками старого муру Мукачівська греко-католицька єпархія хоче продовжити роботи. Спільно з фондом Ласло Телекі, який займається охороною культурних пам'яток, там проведуть дренаж, який відводитиме воду від стін храму, дозволивши старовинним фрескам зберегтися якнайдовше. Загалом же біля ротонди для археологів є ще дуже багато роботи. Місцеві жителі кажуть, що у своїх городах часто наштовхуються на старі фундаменти, невідомо також, як далеко заходять мури навколо церкви. Однак на наступне літо в істориків трохи інші плани. Зокрема, планують попрацювати в іншій частині Ужгорода – Радванці, де збереглися залишки старовинної Римо-Католицької Церкви зі скульптурою Яна Непомуцького.

Тетяна ЛІТЕРАТІ, www.archaeology.com.ua

ДЕПУТАТИ УЗГОДИЛИ ПОЯВУ НОВОГО СТРАХОВОГО ЗБОРУ

Роботодавцям невдовзі доведеться сплачувати збір на медичне страхування. Автори відповідного законопроекту розраховують на легалізацію тіньових доходів лікарів. Однак додаткове навантаження на фонд оплати праці може вплинути на розмір легальних зарплат працівників.

Комітет Верховної Ради з питань соціальної політики, зайнятості та пенсійного забезпечення рекомендував ухвалити за основу проект Закону «Про загальнообов'язкове соціальне медичне страхування в Україні» (№4981).

«Для громадянина проект безкоштовний. Він не сплачує внески. Сплачує той, хто страхує. Громадян, які працюють, страхуватиме роботодавець, а непрацюючих — місцеві органи виконавчої влади», — пояснила Людмила Денісова, автор проекту, народний депутат.

Згідно з проектом, страховий внесок буде однаковий для всіх. Проектом не встановлюються його розмір, натомість він має затверджуватися щорічно Кабміном разом із Програмою загальнообов'язкового соціального медичного страхування. За попередніми підрахунками, роботодавців зобов'яжуть сплачувати 290–350 грн. на місяць за кожного найманого працівника.

ВІДТЕПЕР ЗЕМЕЛЬНУ ДІЛЯНКУ МОЖНА ЗАРЕЄСТРУВАТИ ОН-ЛАЙН

12 жовтня 2016 року в Україні введена нова електронна послуга з он-лайн-реєстрації земельної ділянки. До кінця року послуга буде доступна в пілотному режимі для Києва та Чернігівської області, а з 1 січня 2017-го запрацює по всій Україні.

Про це виданню «Закон і Бізнес» повідомили в прес-службі Держгеокадастру.

Відтепер подати документи на реєстрацію земельної ділянки можна в он-лайн-режимі через e.land.gov.ua протягом декількох хвилин. За рахунок автоматизації значно прискорюється процес розгляду документів заявника та ухвалення відповідного рішення. Як підкреслили у відомстві, такі нововведення заощадять час і унеможливлять будь-які корупційні ризики.

Таким чином, на сьогодні громадянам і бізнесу доступні вже чотири електронні послуги у земельній сфері. Нагадаємо, що раніше запроваджено надання витягу з Державного земельного кадастру про земельну ділянку, витягу з технічної документації про нормативну грошову оцінку, доступ до інформації про право власності та майнові права на земельну ділянку он-лайн.

УРЯД НЕ МОЖЕ ВІДСТУПАТИ ВІД ДОТРИМАННЯ ПРАВ НАВІТЬ ПІД ВПЛИВОМ КОНФЛІКТУ

Аналіз судової практики щодо відновлення втрачених матеріалів проваджень у цивільних, кримінальних, адміністративних і господарських справах через воєнний конфлікт на сході та півдні України виявив прогалини у законодавчому регулюванні. Зокрема, в разі відступу держави від зобов'язання забезпечити своїм громадянам права і свободи в умовах проведення антитерористичної операції, які не є тотожними воєнному стану чи надзвичайній ситуації.

ПОЯСНИЛИ НА ПРИКЛАДАХ

Наприкінці вересня відбувся круглий стіл на тему «Функціонування правосуддя під впливом конфлікту на сході та півдні України: відновлення втрачених матеріалів судового провадження». Метою заходу був аналіз українського законодавства й відповідної судової практики, а також пошук можливих процесуальних рішень для розв'язання проблеми.

Як повідомили «ЗіБ» у пресслужбі ВСС, під час заходу суддя Верховного суду Хорватії, експерт Ради Європи Джуро Сесса поінформував про практику Європейського суду з прав людини та практику європейських країн щодо здійснення правосуддя під впливом конфлікту. Він наголосив, що держава повинна вживати всіх необхідних заходів для гарантування прав людини. Водночас ст.15 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод у виняткових випадках надає урядам держав-учасниць можливість відступу в обмеженому обсязі й під наглядом від зобов'язання забезпечити певні права та свободи.

Утім, як зазначив доповідач, це положення передбачає дотримання низки умов. Зокрема, право відступу може бути застосоване лише під час війни або іншої суспільної небезпеки, що загрожує життю нації, та лише в тих межах, яких вимагає гострота становища. Крім того, певні права конвенції не допускають будь-яких відступів.

Дж. Сесса на прикладі конкретних рішень ЄСПЛ проаналізував категорії справ, пов'язаних із відступом від зобов'язань під час надзвичайної ситуації та незастосуванням ст.15 конвенції за відсутності офіційного й публічного повідомлення про відступ. Він також назвав невід'ємні права, тобто права, відступ від яких неможливий.

У ЗВ'ЯЗКУ З АТО

Заступник голови ВСС Станіслав Кравченко під час виступу з доповіддю «Судова практика щодо відновлення втрачених матеріалів судового провадження у кримінальних справах» наголосив на важливості обговорення порушених питань і пошуку шляхів їхнього вирішення. Він зупинився на проблемах, пов'язаних зі здійсненням правосуддя в окремих регіонах України, наприклад в Автономній Республіці Крим, Донецькій і Луганській областях.

С. Кравченко нагадав, що Верховна Рада ухвалила Закон «Про здійснення правосуддя та кримінального провадження у зв'язку з проведенням антитерористичної операції». Цей акт визначає заходи правового реагування в районі проведення антитерористичної операції та спрямований на забезпечення доступу громадян і юридичних осіб до суду.

Проте, як підкреслив доповідач, закон не регулює низки питань, які виникають на практиці, не визначає порядку відновлення втрачених матеріалів кримінальних проваджень, подовження

строків тримання під вартою обвинувачених, які перебувають на території, контрольованій органами державної влади, а матеріали їхніх справ — у зоні проведення АТО. С. Кравченко звернув увагу на ключові позиції, що мусять бути врегульовані законодавцем, і запропонував конкретні шляхи вирішення питання щодо втрачених матеріалів судових проваджень та їхнього відновлення.

Учений секретар науково-консультативної ради ВСС Олег Ткачук також наголосив на необхідності забезпечення фундаментальних прав і свобод людини на непідконтрольних Україні територіях. Суддя відзначив, що тепер, на жаль, суди в багатьох випадках позбавлені можливості захистити права осіб, які проживають на сході та півдні України. На його думку, необхідно вносити зміни до законодавчих актів і запроваджувати дієві механізми захисту прав громадян.

Під час круглого столу йшлося також про практику відновлення втрачених матеріалів адміністративних і господарських справ, удосконалення національного законодавства щодо захисту прав внутрішньо переміщених осіб у цивільному, кримінальному, господарському та адміністративному процесах тощо.

Нестор БАКАЛЕЙКО

КОЛИ ПРАЦІВНИК НЕСЕ МАТЕРІАЛЬНУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПЕРЕД РОБОТОДАВЦЕМ?

Відповідальність працівника або підрядника настає лише у випадках, коли особа, з вини якої завдана шкода, перебуває з роботодавцем в офіційних трудових відносинах і шкода завдана ним у зв'язку з виконанням трудових (службових) обов'язків.

Таку позицію висловив ВСУ в постанові у справі №6-933цс16 від 21.09.2016 року, передає видання «Закон і Бізнес».

Згідно з частиною першою статті 1172 ЦК України, юридична або фізична особа відшкодовує шкоду, завдану їхнім працівником під час виконання ним своїх трудових (службових) обов'язків.

При цьому під виконанням працівником своїх трудових (службових) обов'язків розуміється виконання роботи, обумовленої трудовим договором (контрактом), посадовими інструкціями, а також роботи, яка хоча і виходить за межі трудового договору або посадової інструкції, але доручається юридичною або фізичною особою або викликаною необхідністю як на території роботодавця,

так і за її межами. Це можуть бути дії виробничого, господарського, технічного та іншого характеру, здійснення яких входить у коло службових обов'язків працівника.

ЧИ МОЖЛИВО, ВИНАЙМАЮЧИ ЖИТЛО, ОТРИМУВАТИ СУБСИДІЇ?

Переселенці, які винаймають житло, і люди, які живуть не за місцем реєстрації, можуть претендувати на отримання субсидій на житлово-комунальні послуги.

Про це повідомив директор Департаменту державної соціальної допомоги Міністерства соціальної політики Віталій Музиченко, передає видання «Закон і Бізнес».

«Саме для цих категорій населення, які проживають не за місцем реєстрації, є можливість оформлення субсидій з урахуванням договору оренди житла. Ми не вимагаємо якихось конкретних критеріїв, основне, щоб це був письмово складений договір із переліком осіб, які проживають в орендованому житлі, і було визначено, хто платить за житлово-комунальні послуги. Це і буде підставою для призначення субсидій», – сказав Віталій Музиченко.

Він зазначив, що сума субсидії в цьому опалювальному сезоні буде

досить високою: «Середній розмір субсидії, який ми прогнозуємо в цьому опалювальному періоді, становитиме приблизно до 2000 гривень на домогосподарство на місяць».

Адвокатське бюро «Срібна Земля»
НАДАННЯ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ ФІЗИЧНИМ ТА ЮРИДИЧНИМ ОСОБАМ
Адреса: 88009, Закарпатська область, м. Ужгород, вул. Гайди, 4, т./ф.: 8 (0312) 61-28-91; 8 (03122) 3-31-92; моб.: 050 611 30 24, 099 237 74 93; E-mail: adv_2006@ukr.net.ua

ЄПИСКОПИ І ДУХОВЕНСТВО ВІДСЛУЖИЛИ ЧИН ПОХОВАННЯ ЗА УКРАЇНСЬКИМ ВОЇНОМ-ГЕРОЄМ ДАВИДОМ ГАМСАХУРДІЄЮ

12 жовтня в Ужгороді біля Закарпатського обласного державного українського музично-драматичного театру попрощалися із загиблим в АТО військовослужбовцем 128-ї окремої гірсько-піхотної закарпатської бригади Давидом Михайловичем Гамсахурдією, який загинув від отриманих тяжких поранень під час обстрілу шахти «Бутівка» на Донеччині.

Провести в останню путь полеглого українського воїна і героя Давида Гамсахурдію прийшли єпископи та духовенство Карпатської та Закарпатської єпархій Української Автокефальної Православної Церкви, Мукачівської греко-католицької єпархії, представники Закарпатської обласної державної адміністрації, Закарпатської обласної ради, Ужгородської міської ради, Закарпатського обласного й Ужгородського об'єднаного міськрайонного військового комісаріатів, 128-ї окремої гірсько-піхотної закарпатської бригади, Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, Закарпатського національно-патріотичного об'єднання «Україна Соборна», Християнсько-народної спілки Закарпаття, громадської організації «Молодь Закарпаття», військовослужбовці, студентська і патріотично налаштована молодь та небайдужі ужгородці.

Духовенство Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви на чолі з керуючим єпархією Преосвященнішим Віктором (Бедь), єпископом Мукачівським і Карпатським, у співслужінні Преосвященнішого Кирила (Михайлюка), єпископа Ужгородського і Закарпатського, керуючого Закарпатською єпархією УАПЦ, Преосвященнішого Ніла (Лущака), єпископа-помічника, та духовенства Мукачівської греко-католицької єпархії відслужилочин поховання за українським Героєм-Воїном Давидом Михайловичем Гамсахурдією. У своїх молитвах духовенство просило у Господа Бога прощення всіх провин, допущених з власної волі чи з примусу небіжчиком, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

Преосвященнійший владика Віктор (Бедь) у своєму архіпастирському слові висловив глибоке співчуття рідним та близьким покійного, подякував мамі героя за належне виховання сина та зазначив, що вона сьогодні є прообразом Божої Матері, яка стояла перед розп'яттям Господа нашого Ісуса Христа заради спасіння всього світу. Владика Віктор наголосив також на важливості кожного християнина і громадянина бути готовим, за Заповідями Божими, у час війни та панування зла стати на захист своїх рідних, своєї нації, своєї Богом даної земної Вітчизни і держави України, а також своєї прабатьківської Української Церкви.

Із архіпастирським словом до присутніх звернувся також і Преосвященнійший владика Ніл (Лущак).

Після відслуження чину поховання керуючий Карпатською єпархією УАПЦ Преосвященнійший єпископ Віктор (Бедь) вручив матері Давида посмертну церковну нагороду Воїну-Герою – медаль святого рівноапостольного князя Київського Володимира I ступеня.

Труну з тілом загиблого Воїна-Героя пронесли центральними вулицями міста. Поховали Давида Гамсахурдію на Пагорбі Слави цвинтаря «Кальварія» з усіма військовими почестями.

Після завершення чину поховання до присутніх на цвинтарі з архіпастирським словом звернувся Преосвященнійший єпископ Кирило (Михайлюк), а також виступили підполковник Микола Журавльов, військовий комісар Ужгородського об'єднаного військового комісаріату, та підполковник Олег Поламарчук, командир військового батальйону, в якому служив Давид Гамсахурдія.

Богослужіння супроводжувалось церковним співом під керівництвом регента Кафедрального храму апостола українського Андрія Первозваного в м. Ужгороді Карпатської єпархії УАПЦ читця Юрія Ропонича.

Нагадаємо, 26-річний український воїн Давид Михайлович Гамсахурдія, уродженець і виходець із Грузії, отримав тяжкі поранення під час обстрілу шахти «Бутівка» на Донеччині у вересні. За його життя боролися лікарі Дніпропетровської обласної клінічної лікарні імені Івана Мечникова, однак через травми український військовий 8 жовтня помер.

Батько Михайло і мама Тетяна з сином Давидом колись утекли з охопленої війною Грузії, відтак Україна, зокрема Закарпаття, стали для їхньої сім'ї другою домівкою та Вітчизною. Поселилась родина в селі Анталовці під Ужгородом. Коли московський окупант розпочав військову агресію проти України, Давид вирішив зі зброєю в руках стати на захист своєї честі, честі своєї сім'ї та нової його Вітчизни. Добровольцем вступив на військову службу до Збройних сил України. Давид Гамсахурдія ніс службу в складі 128-ї окремої гірсько-піхотної закарпатської бригади на сході України.

За словами заступника командира роботи з особовим складом 15-го гірсько-піхотного окремого батальйону Вадима Ворони, Давид Гамсахурдія загинув як герой – захищаючи український народ і Україну.

Вічна пам'ять і блаженний спочинок полеглим Героям за національну і державну незалежність України.

КЕРУЮЧИЙ КАРПАТСЬКОЮ ЄПАРХІЄЮ УАПЦ ЄПИСКОП ВІКТОР (БЕДЬ) ЗУСТРІВСЯ З КОНСУЛОМ ГЕНЕРАЛЬНОГО КОНСУЛЬСТВА УКРАЇНИ У ГАМБУРЗІ (НІМЕЧЧИНА) ВАСИЛЕМ МАРУЩИНЦЕМ

13 жовтня Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, зустрівся у своїй резиденції в Ужгороді з новопризначеним консулом Генерального консульства України у Гамбурзі (Німеччина), ветераном національно-визвольних змагань за національну і державну незалежність України на Закарпатті кінця 80-х – початку 90-х рр. минулого століття, головою Іршавської районної організації Народного Руху України (листопад 1989 – грудень 1992 рр.) Василем Марущинцем.

У ході зустрічі сторони згадали минулі роки спільної боротьби за національну і державну незалежність України в лавах Закарпатської крайової організації Народного Руху України кінця 80-х – початку 90-х рр. XX ст. та обговорили питання співпраці Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви з представниками Української Діаспори Німеччини.

Під час зустрічі владика Віктор привітав Василя Марущинця з прийдешніми святами Покрова Пресвятої Богородиці, Днем українського козацтва, Днем Української повстанської армії та Днем захисника Української Вітчизни, а також подарував дорогому гостю ікону Покрова Пресвятої Богородиці, яку нещодавно привіз зі святої Гори Афон, і видану ним коротку історію початків християнізації та церковного будівництва в Україні.

Участь у зустрічі також узяли керівник прес-служби єпархії протоієрей Ігор Ковальчук, старший референт керуючого єпархією читець Максим Бережний та заступник директора Науково-дослідного інституту розвитку громадянського суспільства Карпатського університету імені Августина Волошина Антоніна Вчорашня.

ПРЕДСТАВНИКИ КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ УЗЯЛИ УЧАСТЬ У ВШАНУВАННІ ПОЛЕГЛИХ УКРАЇНСЬКИХ ВОЇНІВ-ГЕРОЇВ У БЕРЕГОВІ ДО ДНЯ ЗАХИСНИКА УКРАЇНСЬКОЇ ВІТЧИЗНИ

13 жовтня до Дня захисника Української Вітчизни біля меморіальної стели Героїв Революції Гідності та АТО в м. Берегові відбулося громадське вшанування полеглих українських воїнів-героїв, які в нашому сьогоденні віддали своє життя в обороні земної, Богом даної нам Вітчизни України від підступних московсько-путінських окупантів та терористів на сході України.

Участь в урочистостях взяли представники Берегівської районної ради та адміністрації, Берегівської міської ради, загальноосвітніх навчальних закладів міста, парафії на честь Успіння Пресвятої Богородиці в м. Берегові Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви, патріотично налаштована молодь та небайдужі мешканці Берегова.

Із благословення Преосвященнішого Віктора (Бедь), єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, ректора Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, участь у поминальному заході взяв паламар домового храму парафії

Успіння Пресвятої Богородиці в м. Берегові, іподиякон єпархії, студент Української богословської академії Владислав Лазар.

Під час ушанування полеглих українських воїнів-героїв до меморіальної стели було піднесено квіти та запалено поминальні свічки. Всі присутні хвилиною мовчання вшанували світлу пам'ять усіх полеглих за національну і державну незалежність України.

Сторінка підготовлена прес-службою Карпатської єпархії УАПЦ

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР ВІДСЛУЖИВ ЗАУПОКІЙНУ МОЛИТВУ ЗА МИХАЙЛОМ БРАЩАЙКОМ, ПОСЛОМ СОЙМУ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ, ДО 133-РІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ

14 жовтня Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді, відслужив заупокійну молитву за українським патріотом, громадсько-політичним, державним і культурним діячем, одним із ініціаторів возз'єднання Закарпаття у складі Західноукраїнської Народної Республіки з Українською Народною Республікою (1918–1921), послом і головою конституційно-правової комісії Сойму Карпатської України (1939–1944), політично переслідуваним і репресованим угорським і московським комуністично-радянським окупаційними режимами, борцем за національну і державну незалежність України, адвокатом, доктором права Михайлом Михайловичем Бращайком (14.10.1883, с. Балажер, Березького комітату, Закарпаття під окупацією Угорського королівства та Австро-Угорської імперії – 05.01.1969, м. Ужгород, Закарпатська область УРСР у складі СРСР, на сьогодні Україна) до 133-річчя з Дня його народження.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх провин, допущених небіжчиком із власної волі чи з примусу небіжчиком, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ УАПЦ ВІКТОР ВІДСЛУЖИВ МОЛЕБЕНЬ ЗА УКРАЇНУ ПІД ЧАС ГРОМАДСЬКОГО ВШАНУВАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ВОЇНІВ ДО ДНЯ ЗАХИСНИКА УКРАЇНСЬКОЇ ВІТЧИЗНИ В УЖГОРОДІ

14 жовтня з нагоди церковного свята Покрова Пресвятої Богородиці та державних свят Дня українського козацтва, Дня Української повстанської армії і Дня захисника Української Вітчизни за організаційної участі Закарпатського національно-патріотичного об'єднання «Україна Соборна» за підтримки керівництва Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви біля пам'ятника жертвам політичних репресій в Україні, в сквері Героїв Майдану в Ужгороді, відбулося громадське вшанування українських воїнів.

Участь у заході взяли представники Закарпатського національно-патріотичного об'єднання «Україна Соборна», Християнсько-народної спілки Закарпаття, Закарпатської крайової «Просвіти», громадської організації «Молодь Закарпаття», Ужгородського міського об'єднаного військового комісаріату, Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви, патріотичної молоді, воїни АТО та небайдужі мешканці міста.

Урочисте зібрання розпочалося зі співу Державного гімну України.

Відтак Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, у співслужінні протоієрея Сергія Урсти, протоієрея Олександра Смоліна та ієродиякона Іллі (Михайлова) відслужив подячний молебень за українську націю, Українську Державу, Українську Церкву, Українське військо, національну і духовну єдність українців та утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви.

По завершенні богослужіння Преосвященнійший владика Віктор звернувся до учасників з архіпастирською промовою та, зокрема, зазначив: «Сьогодні, 14 жовтня, вся Україна та український народ святково відзначає свято Покрова Пресвятої Богородиці, небесної заступниці нашої Української Держави, українського народу й Українського війська, цього ж дня ми відзначаємо День слави українського козацтва, День створення 1942 році легендарної Української повстанської армії та День захисника Вітчизни України.

Тож сьогоднішній святковий день стосується кожного громадянина і християнина, кожного українського воїна, працівника правоохоронних органів та інших силових структур. Цього дня всі ми повинні молитовно пам'ятати і за раніше полеглих наших українських воїнів-героїв, які у різні віки та часи віддали своє життя у боротьбі за державну і національну незалежність України й Української нації. Особливо ми повинні пам'ятати і молитись за сьогоднішніх наших українських воїнів, добровольців, волонтерів – захисників, які зі зброєю в руках та в інший спосіб боронять Україну від підступних московсько-путінських окупантів та терористів», – наголосив владика.

Із промовами до учасників хресної ходи звернулися також військовий комісар Ужгородського об'єднаного військового комісаріату підполковник Микола Журавльов, голова Координаційного комітету ЗО «Україна Соборна» Орест Дідух, відповідальний секретар Християнсько-народної спілки Закарпаття, учасниця національно-визвольних змагань кінця 80-х – початку 90-х років на Закарпатті, літературознавець Антоніна Вчорашня, голова виконавчого комітету Закарпатської крайової «Просвіти» Павло Федака та інші.

Студенти Карпатського університету імені Августина Волошина підготували короткі тематичні вірші та пісні з нагоди свята.

Урочисті заходи завершилися традиційним виконанням Державного гімну України.

У СВЯТО ПОКРОВА ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ ПРЕОСВЯЩЕННІЙШИЙ ВЛАДИКА ВІКТОР, КЕРУЮЧИЙ КАРПАТСЬКОЮ ЄПАРХІЄЮ УАПЦ, ОЧОЛИВ БОГОСЛУЖІННЯ ТА ЗДІЙСНИВ ТАЇНСТВО РУКОПОЛОЖЕННЯ У СВЯЩЕНИКИ ІЛЛІ (МИХАЙЛОВА)

14 жовтня, у день величних свят Покрова Пресвятої Богородиці, Дня українського козацтва, Дня Української повстанської армії та Дня захисника Української Вітчизни, у Кафедральному храмі апостола українського Андрія Первозваного Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в Ужгороді було відслужено Божественну літургію, під час якої було звершено таїнство рукоположення ієродиякона Іллі (Михайлова) у священики.

Богослужіння очолив Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією УАПЦ, у співслужінні протоієрея Василія Бритвака, протоієрея Олександра Смоліна, протоієрея Романа Бобая, ігумена Антонія (Хвіца), диякона Івана Жабляка та ієродиякона Іллі (Михайлова).

Під час богослужіння поминались імена православних ієрархів – Всесвятішого Варфоломія, архієпископа Константинополя – Нового Риму, Вселенського Патріарха, Блаженнійшого Макарія, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, Преосвященнійшого Віктора, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ.

Владика Віктор та духовенство піднесли молитви до Господа Бога з проханням дарувати українському народу мир, національну і духовну єдність, благополуччя та утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви, а також перемогу Українського війська над московсько-путінськими окупантами і терористами. Особливі молитви до Господа Бога лунали за збереження життя кожного українського воїна, добровольця і волонтера, які нині боронять нашу святу українську землю від підступного московського ординця.

Під час заупокійної ектенії владика Віктор молився за спокій та спасіння душ усіх раніше спочилих у Бозі українських воїнів, які у різні часи та віки віддали своє життя у боротьбі за національну і державну незалежність України, за раніше спочилих у Бозі наших рідних, учителів, друзів, близьких, полеглих в обороні України від московського ординця бійців Української Армії, добровольців, волонтерів та, зокрема, за спасіння душі новоспочилого українського воїна-героя Давида Гамсахурдію, який помер 8 жовтня від поранень, отриманих під час оборони нашої Вітчизни від московсько-путінських окупантів та терористів.

Під час богослужіння парафіяни храму стали свідками великого таїнства Церкви Христової. По волі Божій, Преосвященнійший владика Віктор, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, здійснив таїнство рукоположення у священики ієродиякона Іллі (Михайлова).

Після Святого Причастя до парафіян храму з архіпастирською проповіддю звернувся Преосвященнійший владика Віктор. Він привітав присутніх із церковним святом Покрова Пресвятої Богородиці, державними святами Днем українського козацтва, Днем Української повстанської армії та Днем захисника Української Вітчизни. Владика Віктор привітав також ієромонаха Іллю (Михайлова) з прийняттям священицького духовного сану, протоієрея Романа Бобая з Днем ангела і магістранта Української богословської академії Карпатського університету, паламаря храму, співробітника прес-служби та іподиякона єпархії, читця Юрія Шаринського з Днем народження.

Хід богослужіння супроводжувався церковним співом під керівництвом регента Марії Жабляк.

Сторінка підготовлена прес-службою Карпатської єпархії УАПЦ

ВІТАННЯ ГОЛОВИ ДУХОВНО-ОСВІТНЬОЇ КОМІСІЇ УАПЦ ДО СВЯТА ПОКРОВА ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ, ДНЯ УКРАЇНСЬКОГО КОЗАЦТВА, ДНЯ УПА ТА ДНЯ ЗАХИСНИКА УКРАЇНСЬКОЇ ВІТЧИЗНИ!

Високодостойний і богоносний український народе! Мужні та героїчні українські воїни – захисники Української Вітчизни!

У день величних свят Покрова Пресвятої Богородиці, Дня українського козацтва, Дня Української повстанської армії та Дня захисника Української Вітчизни прийміть щирі вітання з торжеством віри в Отця нашого Небесного, ушанування Вічно Діви Марії та прославлення українського воїнства, яке скрізь віки зберігало і зберегло вірність українській нації, державі Україні та Української Церкві!

Особливу пошану, повагу та вдячність усі ми висловлюємо нашим героїчним українським воїнам, добровольцям, волонтерам і мирним співвітчизникам, які нині зі зброєю в руках та в інший спосіб боронять нашу земну, Богом дану нам Вітчизну Україну від підступних московсько-путінських окупантів і терористів.

Українська нація, Українська Держава та Українська Церква єдині, єдині у вірі в Отця нашого Небесного і вірі в заступництво над усіма нами Покров Пресвятої Богородиці, єдині у пам'яті й повазі до праведних і богоносних прабатьків і батьків наших та єдині у гордості та пошані за героїчне минуле наших воїнів часів Скіфії, Русі й Руської держави, Українського козацтва, Українських січовиків, Українських воїнів Армії Української Народної Республіки, Січовиків Карпатської Січі, радянських воїнів, які брали участь у визволенні України від німецько-фашистських окупантів, але не брали участі у каральних операціях та репресіях проти українців, Української повстанської армії й Української Армії, єдині у вияві поваги і підтримки сьогоднішнього українського воїнства, добровольців, волонтерів – героїчних захисників Української Вітчизни! Пишаємося всіма ними і молимося за них!

Тож нехай наша національна і духовна єдність під Покрова Пресвятої Богородиці буде і надалі запорукою мирного і благополучного життя в Україні!

Зі святом Покрова Пресвятої Богородиці, Днем українського козацтва, Днем Української повстанської армії та Днем захисника Української Вітчизни всіх нас, дорогі співвітчизники українці!

І нехай Всемилостивий Господь Бог завжди буде з усіма нами!

Слава Україні! Героям Слава!

+ ВІКТОР (Бедь),
єпископ Мукачівський і Карпатський,
керуючий Карпатською єпархією,
голова Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви
14 жовтня 2016 р.,
м. Ужгород

КЕРУЮЧИЙ КАРПАТСЬКОЮ ЄПАРХІЄЮ ЄПИСКОП ВІКТОР УЗЯВ УЧАСТЬ У ВШАНУВАННІ ПОЛЕГЛИХ УКРАЇНСЬКИХ ВОЇНІВ ТА У СПІВСЛУЖІННІ ДУХОВЕНСТВА УАПЦ І МГКЄ ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ НА ПАГОРБІ СЛАВИ В М. УЖГОРОДІ

14 жовтня, у день церковного свята Покрова Пресвятої Богородиці та державних свят: Дня українського козацтва, Дня української повстанської армії та Дня захисника Української Вітчизни, на запрошення керівництва Закарпатської обласної адміністрації Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, у супроводі представників єпархіального духовенства узяв участь в офіційних заходах на Пагорбі Слави цвинтаря «Кальварія» в м. Ужгороді зі вшанування пам'яті полеглих у різні часи і віки українських воїнів, які віддали своє життя у боротьбі за здобуття та збереження національної і державної незалежності України.

Участь у заходах узяли представники Закарпатської обласної державної адміністрації та обласної ради, Ужгородської міської ради, єпархій функціонуючих в області Церков, обласного і міського військових комісаріатів, військових частин, правоохоронних органів, силових структур та судів, Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, Закарпатського обласного національно-патріотичного об'єднання «Україна Соборна», Християнсько-народної спілки Закарпаття, Закарпатського крайового товариства «Просвіта», ГО «Молодь Закарпаття», інших громадських організацій, засобів масової інформації, патріотично налаштована молодь та небайдужі мешканці Ужгорода.

Після офіційної церемонії покладання квітів і запалення поминального вічного вогню Преосвященнійший владика Віктор (Бедь) у співслужінні єпархіального духовенства Української Автокефальної Православної Церкви та Мукачівської греко-католицької єпархії відслужив заупокійну Літію за всіма раніше полеглими у різні віки та часи українськими воїнами: воїнами Скіфії, Русі, Руської держави, українськими козаками Української Держави, Українськими січовими стрільцями, українськими воїнами Армії Української Народної Республіки та Західноукраїнської Народної Республіки, Карпатськими січовиками Карпатської України, радянськими воїнами, партизанами і підпільниками, які полягли у роки Другої світової війни під час визволення України від гітлерівсько-фашистської Німеччини та її військово-політичних країн-союзників, українськими воїнами, партизанами і підпільниками Організації українських націоналістів та Української повстанської армії, українськими воїнами, добровольцями та волонтерами, які нині віддали своє життя в обороні України від підступних московсько-путінських окупантів і терористів.

Участь у співслужінні заупокійної Літії з владикою Віктором узяли:

– від Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви – протоієрей Сергій Урста та ієромонах Ілля (Михайлов);

– від Закарпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви – протоієрей Василь Бритвак;

– від Мукачівської греко-католицької єпархії – священик Владислав Будаш.

Під час богослужіння також були керівник прес-служби Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви протоієрей Ігор Ковальчук і генеральний вікарій Мукачівської Дієцезії Римсько-Католицької Церкви священик Іштван Погань.

У молитвах владика Віктор і духовенство просили у Господа Бога прощення всіх провин, допущених із власної волі чи з примусу полеглими українськими воїнами, дарування їхнім душам вічного спокою та життя у піднебессі.

У ДОМОВОМУ ХРАМІ М. БЕРЕГОВА КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ ВІДСЛУЖИЛИ БОЖЕСТВЕННУ ЛІТУРГІЮ ТА МОЛИЛИСЯ ЗА МИР І БЛАГОПОЛУЧЧЯ В УКРАЇНІ

16 жовтня в домовому храмі Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви на честь Успіння Пресвятої Богородиці в м. Берегові було відслужено Божественну літургію, під час якої молилися за мир і благополуччя в Україні.

Божественну літургію очолив Сергій Урста, канцлер Консисторії Карпатської єпархії УАПЦ, настоятель парафії, протоієрей.

Під час богослужіння поминались імена православних ієрархів – Всесвятійшого Варфоломія, архієпископа Константинополя – Нового Риму, Вселенського Патріарха, Блаженнійшого Макарія, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, Преосвященнійшого Віктора, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ.

Під час богослужіння також було піднесено молитви за перемогу Українського війська над підступними московсько-путінськими окупантами і терористами та за збереження життя кожного українського воїна, добровольця, волонтера, мирних співвітчизників, які нині зі зброєю в руках і в інший спосіб боронять нашу земну, Богом дану нам Вітчизну Україну від московських ординців.

По завершенні Божественної

літургії протоієрей Сергій Урста звернувся до парафіян із проповіддю, під час якої передав благословення всім присутнім від Преосвященнійшого Віктора (Бедь), єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, привітав причасників із прийняттям Тіла і Крові Господа нашого Ісуса Христа та зупинився на богословському розумінні Заповідей Божих.

Божественна літургія супроводжувалася читанням богослужбових текстів і церковним співом за участі іподиякона Владислава Лазаря.

Прес-служба парафії Успіння Пресвятої Богородиці в м. Берегові КЄ УАПЦ

Сторінка підготовлена прес-службою Карпатської єпархії УАПЦ

ВІТАЄМО

Методист кафедри психології та педагогіки Карпатського університету ім. Августина Волошина *Оксана Миколаївна Рошинець* відзначатиме День народження. Колектив університету щиро вітає пані Оксану з особистим святом і бажає:

Міцного здоров'я багато-багато,
Хай щастя і мир все панують у хаті,
Хай горе обходить завжди стороною,
А радість марує і ллється рікою!

ПОКРОВА

(14 жовтня)

Що розказував нам батько,
Не забудь до скону,
Про Покрову, Матір Божу,
Про святу ікону.
Сарацини підступили
Під мури Царграда,
Хоч відважно бились греки –
Не дали ім ради.
І кали вже воювали
за рубіж останній,
на всеношній святий Андрій,
а з ним Єлфаній
(його учень) раптом бачать
прямо перед ними
у повітрі Матір Божу
з багатьма святими.
І кали вже сил у греків
зовсім не ставало,
розпростерла Мати Божа
біле покривало,
омофор свій, над їх станом,
благаючи стиха
про спасіння того града
від біди та лиха.
Підбадьорені святими
словами молитви,
вийшли греки з небезпеки,
не програли битви.
Й нам в родині Мати Божа
додавала сили.
Богоматері ікону
ми дуже любили.
Ще й тепер прохаєм часто,
зустрівшися з зорем:
покрий же нас, Божа Мати,
своїм омофором.
Серед нашого народу
Надія не згине,
Поки молимся за грішних,
Свята Берегине.

Дмитро БІЛОУС

ОГОЛОШЕННЯ

Шановні читачі!

Редакція приймає для друку на шпальтах нашої газети ***рекламу, оголошення,*** а також ***вітальні слова*** на адресу близьких і рідних вам людей.

За детальною інформацією звертайтеся на адресу: вул. Гойди, 4, 4-й поверх, кабінет **403** (Карпатський університет імені Августина Волошина) або телефонуйте: **066-53-38-745** (Станіслав) у будні **(9:00 – 17:00)**.

Закарпатський обласний громадський комітет з відзначення 25-річчя відновлення державної незалежності України

Громадське Віче на честь 25 річчя відновлення державної незалежності України

29 жовтня, м. Ужгород, пл. Народна, біля пам'ятника Т.Шевченку

збір 10 : 45 початок 11 : 00

Інші програми відзначення новини оприлюднюватимуться на офіційних сайтах sz.uz.ua

В УЖГОРОДІ ВІДЗНАЧАТИМУТЬ 10-річчя НЛО «РОТОНДА»

22 жовтня о 19:00 в Ужгороді в Закарпатській обласній універсальній науковій бібліотеці ім. Ф. Потушняка відбудеться літературно-музичний вечір «Х років НЛО «Ротонда».

10 років уже діє неформальне літературне об'єднання «Ротонда» (горянська братія), яке з 2009 року утворило разом із художниками та музикантами однойменну Асамблею митців.

На літературно-музичному вечорі виступлять ротондівці-літератори та закарпатські музиканти.

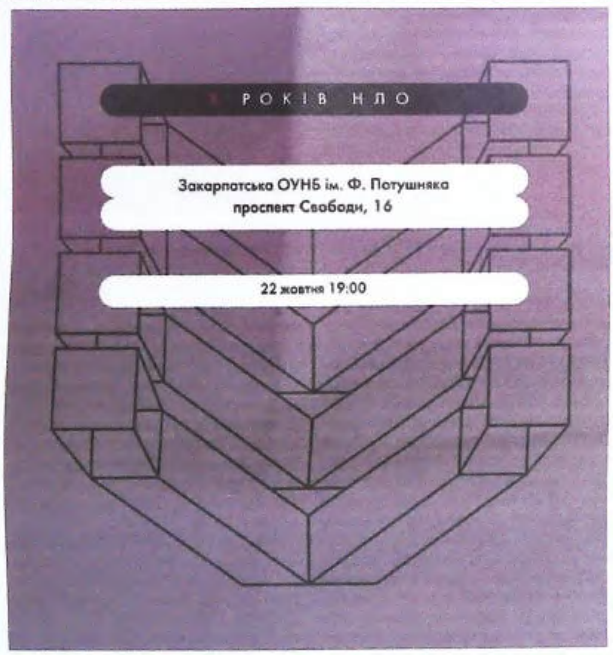

Шеф-редактор
Віктор БЕДЬ
Головний редактор
Анатолій КОСТЮК
Літредактори
Марина ГАЗА
Наталка ГУМЕН-БІЛАНИЧ
Редактори відділів:
Станіслав ДАНКО
Орест ДІДУХ
Ігор КОВАЛЬЧУК
Олексій ПАЙДА
Олексій ШАФРАНЬОШ
Катерина ЧОМБОКОШ
Верстка
Ігор ТОКАЧ
ЗАСНОВНИК
ПП «Адвокатське бюро «Срібна Земля»
ВИДАВЕЦЬ
Християнсько-народна спілка Закарпаття
Ідентифікаційний код 20444130
Номер звірстано в Інформаційному медіа-центрі Карпатського університету ім. А.Волошина.
Друк: Відділ оперативної поліграфії ТОВ "ДМ" м. Тернопіль, вул. Текстильна, 28. тел.: 52 27 37. Моб. тел: (067) 350 17 94. a-print.com.ua
РЕДАКЦІЯ
Ужгород, вул. Гойди, 4
e-mail: bt_52@ukr.net
архів в Інтернеті: www.sribnazemlja.narod.ru
сайт: www.sz.uz.ua
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації – серія КВ № 5468 від 11.09.2001 р.
Передплатний індекс – 61159.
Умовний друк. А3 арк. 12.
Тираж – *2500*
Номер замовлення: *434*
Виходить один раз на тиждень.
Розповсюдження: Закарпатська область
Редакція залишає за собою право на публікацію та редагування матеріалів, яких не повертає, на них не відповідає і не пересилає до інших інстанцій. Редакція не завжди поділяє думку автора. **При передруку посилання на «Срібну Землю» обов'язкове.**

СПІВЧУТТЯ

Друзі, ветерани Народного Руху України висловлюють щире співчуття Іванові Едмундовичу Бачинському з приводу смерті матері Катерини. Вічна їй пам'ять і блаженний спокій.

КЕРУЮЧИЙ КАРПАТСЬКОЮ ЄПАРХІЄЮ УАПЦ ЄПИСКОП ВІКТОР (БЕДЬ) ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА БАТЬКОМ ВАСИЛЕМ БЕДЬ ДО 5-Х РОКОВИН ІЗ ДНЯ ЙОГО УПОКОЄННЯ

17 жовтня Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, відслужив ранкову заупокійну Літію за спочилим у Бозі батьком Василем Івановичем Бедь (28.10.1930, с. Тюшка, Підкарпатська Русь, українські землі Закарпаття під анексією Чехословацької Республіки, на сьогодні Міжгірський район Закарпатської області, Україна – 17.10.2011, с. ім. Морозова, Всеволожський район, Ленінградська область, Російська Федерація) до 5-х роковин із дня його упокоєння.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх провин, допущених небіжчиком із власної волі чи з примусу, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

Прес-служба
Карпатської єпархії УАПЦ

УКРАЇНСЬКА БОГОСЛОВСЬКА АКАДЕМІЯ
Карпатського університету
(вищий православний духовно-богословський навчальний заклад)

Підготовка бакалаврів і магістрів за спеціальностями:
– **Богослов'я (священнослужитель; християнський місіонер);**
– **Теологія (християнський педагог);**
– **Регент церковного хору;**
– **Вищі курси дяків;**
– **Військове капеланство (додаткова спеціалізація).**

Ужгородський богословський коледж
Підготовка молодших спеціалістів (на базі 9 класів) за спеціальностями:
– **Катехізатор із православного богослов'я, дяк**
(із одночасним здобуттям другої вищої освіти за спеціальностями:
– **Правознавство;**
– **Фінанси і кредит).**

(Студенти академії при здобутті вищої духовної освіти одночасно здобувають і вищу світську освіту)
ПРИ УНІВЕРСИТЕТІ ТА АКАДЕМІЇ ДІЄ АСПІРАНТУРА І ДОКТОРАНТУРА
м. Ужгород, вул. Гойди, 4; тел.: + 38 099 369 33 77; (0312) 61 20 08; 61 29 45; www.kau.com.ua; www.uuba.org.ua

«Шукайте ж найперш Царства Божого й правди Його. ...» (Мт. 6, 33).

Срібна земля

ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСНА ГАЗЕТА

www.sz.uz.ua

№31 (1000) від 27 жовтня 2016 року / ВИХОДИТЬ ЩОТИЖНЯ

ЧИТАЙТЕ НАС НА САЙТІ: sz.uz.ua

НАШ МІЛЕНІУМ

1000 номерів – для вас! У цих словах не пафос, а складна історія боротьби за Україну, край та краян. Боротьба за власну думку та погляд на події у незалежній країні. Стор.: 2

ІВАН ЮРІЙОВИЧ КОРШИНСЬКИЙ: «УСЕ, ВРЕШТІ-РЕШТ, ЗАЛЕЖИТЬ ВІД ТОГО, ЯК ТИ СТАВИШСЯ ДО СВОЄЇ ПРОФЕСІЇ, НАСКІЛЬКИ ТИ ЇЇ ПОЛЮБИШ»

Розмовляти з Іваном Юрійовичем неймовірно цікаво. Людина міцного, як камінь, духу, висококласний лікар, патріот Батьківщини. На його долю випало чимало випробувань: участь у визвольній боротьбі проти радянських окупантів у 40-х роках, арешти, ув'язнення в таборах ГУЛАГу, боротьба за реабілітацію і за свою мрію – стати лікарем. Стор.: 6–7

НА ЧАСІ

УКРАЇНА СОБОРНА

ПРЕДСТАВНИКИ ЗО «УКРАЇНА СОБОРНА» ЗВЕРНУЛИСЯ ДО ВЛАДИ З ПРОПОЗИЦІЄЮ ВШАНУВАТИ ЖЕРТВ ДВОХ ОКУПАЦІЙНИХ РЕЖИМІВ – МАДЯРСЬКОГО ТА КОМУНІСТИЧНО-РАДЯНСЬКОГО НА ЗАКАРПАТТІ В XX СТ., А НЕ ЗДІЙСНЮВАТИ ПОЛІТИКУ ТИХОЇ МАДЯРИЗАЦІЇ КРАЮ

Стор.: 3

НОВИНИ

МАЙЖЕ П'ЯТЬ СОТЕНЬ ЗАКАРПАТЦІВ ПРОДОВЖИЛИ КОНТРАКТИ НА ВІЙСЬКОВУ СЛУЖБУ

Стор.: 4

КУЛЬТУРА

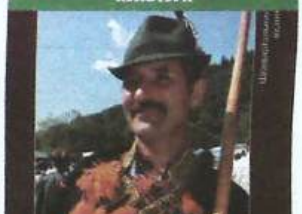

ЦІКАВИНКИ «КУЛЬТУРОЛОГІЧНИХ ДЖЕРЕЛ»

Стор.: 5

НАШ КАЛЕНДАР

28 жовтня – День визволення від фашистських загарбників;

30 жовтня – День автомобіліста і дорожника;

31 жовтня – Всесвітній день заощаджень.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

30 жовтня 1947 р. – помер Юрій Клен, український поет-неокласик;

31 жовтня 1803 р. – помер Петро Калнишевський, останній кошовий отаман Запорозької Січі.

ДУХОВНІСТЬ

ЗА ПОДАННЯМ СПИСКОПА ВИНТОРА (БЕДЬ) АРХІЄРЕЙСЬКИЙ СОБОР УЛПЦ ВНІС У МІСЯЦЕСЛОВ ІМЕНА СВЯЩ. ДОСИФЕЯ УГОЛЬСЬКОГО (ФЕДОРОВИЧА), СВЯЩ. ДОСИФЕЯ (ВАСИЧА), СВЯЩ. ВАСИЛЯ ЛИПИНСЬКОГО) ТА БЛАГОСЛОВИВ СТВОРЕННЯ МОНАСТИРЯ В С. ЛИПИНЕЦЬ МІЖГІРСЬКОГО Р-НУ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛ.

Стор.: 10

ДУХОВНІСТЬ

В УЛПЦ УРОЧИСТО ВІДЗНАЧИЛИ 95-ЛІТНІЙ ЮВІЛЕЙ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО ПРАВОСЛАВНОГО ЦЕРКОВНОГО СОБОРУ ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ АВТОКЕФАЛЬНОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ (14–30 ЖОВТНЯ 1921)

Стор.: 10

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС: 61159

РЕКОМЕНДОВАНА ЦІНА 2,00 грн.

НАШ МІЛЕНІУМ

1000 номерів – для вас! У цих словах не пафос, а складна історія боротьби за Україну, край та краян. Боротьба за власну думку та погляд на події у незалежній країні. Починаючи з 6 жовтня 1992 року, коли вийшов у світ перший номер «Срібної Землі», й донині газета є незалежною та україно творчою, про що, на жаль, не всі місцеві видання можуть заявити. А отже, впродовж усього цього часу «Срібна Земля» була і залишається своєрідною «душею» Закарпаття.

Ми були поруч у той час, коли зійшла нанівець економічна система, тисячі людей не мали роботи і будували своє нове життя, продаючи побутові дрібниці стоячи на тротуарах. Ми були поруч, коли місцевим правоохоронним органам у середині 90-х не вдавалося впоратися зі злочинністю, коли тисячі сімей залишилися без належної підтримки після паводку в 1998 році, були чи не єдині, хто, не боячись за власне життя, друкував правду про «Кучмівський авторитаризм». Про народне волевиявлення 2004–2005 років і Революцію Гідності й годі нагадувати. Увесь цей час ми були поруч і надалі залишаємося з вами, дорогі наші поціновувачі та борці за гідне спільне українське майбутнє!

Протягом усіх цих 1000 номерів змінювались колективи «Срібної Землі», новини та Закарпаття загалом, але незмінною залишається наша віра в Бога та Богом дану Україну.

Водночас у «Срібної Землі» є невеличка, але дуже важлива мрія, і вона не про мільйонну читацьку аудиторію, а про мирне небо і відсутність новин про трагічну загибель наших співвітчизників, які боронять Україну від московсько-ординських окупантів, які себе називають «русскімі»...

Із непереборною вірою в українців щиро ваш колектив «Срібної Землі»

ТАК ЗМІНЮВАЛАСЯ ГАЗЕТА

ПРЕДСТАВНИКИ ЗО «УКРАЇНА СОБОРНА» ЗВЕРНУЛИСЯ ДО ВЛАДИ З ПРОПОЗИЦІЄЮ ВШАНУВАТИ ЖЕРТВ ДВОХ ОКУПАЦІЙНИХ РЕЖИМІВ – МАДЯРСЬКОГО ТА КОМУНІСТИЧНО-РАДЯНСЬКОГО НА ЗАКАРПАТТІ В XX СТ., А НЕ ЗДІЙСНЮВАТИ ПОЛІТИКУ ТИХОЇ МАДЯРИЗАЦІЇ КРАЮ

ЗАКАРПАТСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ

УКРАЇНА СОБОРНА

9 жовтня Науково-художня рада при виконавчому комітеті Ужгородської міської ради, за поданням Товариства угорської інтелігенції Закарпаття, погодила встановлення в м. Ужгороді (біля входу на цвинтар на вул. Перемоги) пам'ятного знаку «Жертвам сталінського терору проти греко-католицьких священиків, громадсько-політичних діячів, розстріляних і замордованих у катівнях НКВС, уродженців Закарпатської області».

Із цього приводу представники Християнсько-народної спілки Закарпаття, Закарпатського національно-патріотичного об'єднання «Україна Соборна» та громадської організації «Молодь Закарпаття», підтримуючи ініціативу щодо встановлення пам'ятного знаку жертвам московського комуністично-радянського окупаційного режиму в Україні, зокрема і на Закарпатті, у повоєнний період, звернулися письмово на адресу керівництва Закарпатської обласної державної адміністрації (Г. Москаль) та обласної ради (М. Рівіс), художньої ради при ОДА (О. Петік), Ужгородського міського голови (Б. Андріїв) та Науково-художньої ради при виконавчому комітеті міськради (О. Білак) із пропозицією викарбувати на вищезазначеному пам'ятному знаку і згадку про українські жертви Карпатської України (Закарпаття) у довоєнний і воєнний період Другої світової війни, внаслідок репресій тоталітарного окупаційного і профашистського режиму гортівського Королівства Угорщини (листопад 1938 – жовтень 1944 рр.).

На думку представників українських національно-патріотичних організацій Закарпаття, на вищезазначеному пам'ятному знаку напис слід викласти таким чином:

«Українцям та представникам національних меншин, жертвам тоталітарного окупаційного профашистського гортівського режиму Королівства Угорщини у довоєнний і воєнний період Другої світової війни (листопад 1938 – жовтень 1944 рр.) і тоталітарного окупаційного московського комуністично-радянського режиму СРСР у повоєнний період (жовтень 1944 – серпень 1991 рр.) на теренах Карпатської України (1938–1944 рр.), Закарпатської України (1944–1946 рр.) та Закарпатської області (1946–1991 рр.), репресованим, розстріляним і замордованим у катівнях окупантів».

Одночасно у своєму зверненні українські патріоти акцентували увагу влади на недопустимості викарбування на пам'ятному знаку персональних імен тих осіб, які були співучасниками чи поплічниками злочинних окупаційних режимів профашистського гортівського Королівства Угорщини (листопад 1938 – жовтень 1944 рр.) та московського комуністично-радянського СРСР (жовтень 1944 – серпень 1991 рр.).

Зокрема, недопустимим є викарбування на вищезазначеному пам'ятному знаку імен співучасників тоталітарного окупаційного профашистського гортівського режиму Королівства Угорщини на теренах Карпатської України (листопад 1939 – жовтень 1944 рр.), які причетні до масових репресій проти українців та представників інших національних меншин у нашому краї (а саме таких осіб і пропонує Товариство угорської інтелігенції Закарпаття): Еде Бачинського (1880–1945), Юрія Бенце (1885–1947), Андрія Бровді (1895–1946), Михайла Демка (1895–1946), Едена Жегора (1893–1947), Бейла Рішка (1865–1946), Івана Шпака (1900–1946) та інших.

Недопустимим є і штучний поділ жертв окупаційних режимів на Закарпатті за їхнім віросповіданням та церковною належністю, як це у своєму проекті тексту-напису на пам'ятнику запропонували представники Товариства угорської інтелігенції Закарпаття.

До звернення додано відповідні історичні матеріали.

На думку підписантів, влада, проводячи політику увіковічення нашої історії та наслідків тоталітарних режимів на теренах Закарпаття, повинна робити це не кулуарно, а відкрито, виносячи відповідні проекти на обговорення широкої громадськості та пам'ятаючи про те, що Закарпаття – це Україна.

Відповідне звернення підписали: голова Християнсько-народної спілки Закарпаття Віктор Бедь, голова Координаційного комітету Закарпатського національно-патріотичного об'єднання «Україна Соборна» Орест Дідух та голова громадської організації «Молодь Закарпаття» Олександр Тригубов.

Та чи почує влада голос українських патріотів і не допустить одностороннього викривлення історичної правди про мадярські та комуністично-радянські масові репресії проти українців та інших представників національних меншин у нашому краї в 1938–1944 рр. та 1944–1991 рр., чи, як і раніше, зробить по-своєму і «підкилимно», свідомо проводячи антиукраїнську та чужинську політику тихої мадяризації нашого краю і, тим самим, загострюючи міжнаціональні відносини на Закарпатті?

Про результати розгляду звернення читайте в наступних матеріалах.

Іван ФІШКАРОШ, «СЗ»

ВІДБУЛОСЯ ЧЕРГОВЕ ЗАСІДАННЯ ЗАКАРПАТСЬКОГО ОБЛАСНОГО ГРОМАДСЬКОГО КОМІТЕТУ З ВІДЗНАЧЕННЯ 25-РІЧЧЯ ВІДНОВЛЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ

15 жовтня в м. Ужгороді відбулося чергове засідання Закарпатського обласного громадського комітету з відзначення 25-річчя відновлення державної незалежності України.

Участь у ньому взяли: Віктор Бедь (голова Тячівської районної (1989–1991) та Закарпатської крайової організації НРУ (1991–1992), голова Християнсько-народної спілки Закарпаття) – співголова; Павло Федака (голова Ужгородської міської організації (1989–1992) та заступник голови Закарпатської крайової організації НРУ (1989–1991), голова Закарпатського крайового товариства «Просвіта») – співголова; Антоніна Вчорашня (співробітник виконавчого комітету Закарпатської крайової організації НРУ (1991–1992), відповідальний секретар Християнсько-народної спілки Закарпаття) – секретар, Іван Коршинський (голова Закарпатського обласного товариства політв'язнів та репресованих), Микола Вовк (секретар установчої конференції Закарпатської обласної організації НРУ (1989), член виконавчого комітету Закарпатської крайової організації НРУ (1991–1992), Орест Дідух (учасник Революції Гідності та боїв на Київському Майдані (листопад 2013 – березень 2014), голова Координаційного комітету Закарпатського національно-патріотичного об'єднання «Україна Соборна») та Павло Федака (молодший) (помічник голови Закарпатської крайової організації НРУ (1991–1992), голова виконавчого комітету Закарпатського крайового товариства «Просвіта).

У ході засідання було розглянуто такі питання порядку денного:

1. Про затвердження персонального складу уповноважених оргкомітету в містах обласного підпорядкування та районах області.
2. Про визначення дати та місця проведення урочистого зібрання з громадського відзначення 25-річчя відновлення державної незалежності України.
3. Про затвердження персонального складу осіб, учасників національно-визвольних змагань на Закарпатті у період 1989 – 24 серпня 1991 рр., представлених до нагородження ювілейною медаллю «25 років державної незалежності України».
4. Про заснування книги пам'яті учасників національно-визвольних змагань на Закарпатті 1989 – 24 серпня 1991 рр.
5. Про затвердження програми урочистого святкування.
6. Різне.

Із усіх питань оргкомітет ухвалив відповідні рішення, зокрема:

1. Затверджено персональний склад уповноважених оргкомітету в містах обласного підпорядкування та районах області:
   - м. Ужгород, м. Чоп, Ужгородський район: Павло Федака (старший), Микола Вовк;
   - м. Мукачево, Мукачівський район: Богдан Дикий;
   - м. Хуст, Хустський район: Іван Мешко;
   - м. Берегово, Виноградівський район: Володимир Ньорба, Михайло Лісіцкі;
   - Тячівський район: Михайло Носа, Петро Дідух;
   - Рахівський район: Богдан Манівчук, Володимир Йосипчук;
   - Іршавський район: Василь Марущинець, Василь Кузан;
   - Міжгірський район: Михайло Лях;
   - Свалявський район: Михайло Турок;
   - Воловецький район: Володимир Пішко, Юрій Вішован;
   - Перечинський район: Іван Бачинський, Василь Мулеса;

   - Великоберезнянський район: Віктор Ковач.
2. Визначено провести урочисте обласне громадське відзначення 25-річчя відновлення державної незалежності України в м. Ужгороді 29 жовтня 2016 року, згідно із затвердженою програмою святкування, яку видрукувати в ЗМІ та довести до відома учасників урочистого зібрання.
3. Затверджено персональний склад осіб – учасників національно-визвольних змагань на Закарпатті 1989 – 24 серпня 1991 рр. та інших громадян, яких представлено до нагородження ювілейною медаллю «25 років незалежності України».
4. Схвалено пропозицію щодо створення книги пам'яті учасників національно-визвольних змагань на Закарпатті 1989 – 24 серпня 1991 рр.

Прес-служба організаційного комітету

ПРО «РОЗДУТИЙ» ФЕЙКОВИЙ МАТЕРІАЛ СТОСОВНО МОГО СИНА ЮЛІАНА З БОКУ ОКРЕМИХ СПІВРОБІТНИКІВ ПАТРУЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УЖГОРОДА ТА МУКАЧЕВА (ЗА 22 ЖОВТНЯ 2016)

Так звані «оновлені» поліцейські-професіонали затіяли клоунаду навколо імені та прізвища мого сина Юліана Бедь, а тепер намагаються щось пояснити: лікар не той, медичний висновок не такий, як їм хотілось би, машина не на тих номерах, права не тієї фабрики і т. д.

«Як дізналося Mukachevo.net (ЗМІ, що тісно працює з поліцією – авт.), правоохоронці запропонували юнаку продути «драгер», він погодився. Апарат показав перебільшення алкоголю у крові у два рази, а саме 0,46 проміле.

Опісля вони поїхали на засвідчення у найближчу лікарню, де у присутності лікаря повторили процедуру. Тоді вже «драгер» показав результат 0,44.

Але лікар, Тереш Василь Михайлович, який засвідчував результат, написав у висновку, що молодик повністю тверезий», – читаємо в Інтернеті.

Бачите, не громадянин чи молода людина, а «молодик» і лікар, який не піддався на незаконний тиск з боку новополіцаїв, уже їм не лікар... І хлопець виявився сином колишнього народного депутата України Віктора Бедь (1990–1994), що, на думку нової поліції, слід уже сприймати як правопорушення?

А про те, що лікар тричі підряд здійснював тестовий медичний огляд Юліана і тричі підтвердив відсутність ознак його сп'яніння, забули написати...

При цьому слід пам'ятати, що за наявності показника алкоголю в крові до 0,50 проміле можна розглядати це як результат прояву особливостей організму тієї чи іншої людини чи наслідок споживання їжі, фруктових соків, солодких напоїв чи ліків тощо. І звичайно, що в такому разі мова не йтиме про алкогольне сп'яніння. Окрім того, слід знати, що так званий апарат «драгер» може давати значну похибку в зв'язку з різними причинами, зокрема і внаслідок зловмисних маніпуляцій із ним.

А що так затурбувалися наші новополіцейські? А висновок простий – причин для зупинки авто не було, підсунули свій «драгер», але і він не дав бажаного результату, окрім того, Юліан наполіг на медичному огляді, бо чітко знав і заявляв, що не є у стані сп'яніння. Чи, може, було чиєсь неперебореное бажання «роздмухати» дешеву сенсацію?

Та горе-поліцейські (не знаючи чи не бажаючи знати) не врахували те, що стан сп'яніння визначається зазвичай від медичного показника 0,50 проміле та за результатами додаткового медичного огляду (про що зазначено і в поліцейських інструкціях). За відсутності медичних ознак сп'яніння (таких ознак є близько 18) та наявності показників до 0,49 проміле, за сукупністю результатів медичного огляду особа вважається такою, що не перебуває у стані сп'яніння, що і було підтверджено медичним висновком стосовно Юліана Бедь!

Але «оновленим» поліцейським типу Пуйка та його напарниці Косей, Лісницькому, колишньому працівнику ДАІ з Мукачівщини, та їхньому новопризначеному начальнику Марцинишину з Донецька, який теж раніше працював у ДАІ, закони України наразі не писані... Бажання сенсацій, фейків, красування в ЗМІ, вислужитись і порозказувати казки про нібито боротьбу з уявними «мажорами» – їх більше переймає, ніж чесно виконувати свій професійний обов'язок захисників конституційних прав і свобод громадян.

От вам і конкретний приклад тієї «презумпції невинності» для «оновлених» поліцаїв від Авакова, якої так добиваються «борці» зі своїм же народом...

Тож усім раджу ніколи не дути «новим» ДАішникам у їхні фейкові «драгери», а за їхніх намірів «пришити» невинним стан сп'яніння відразу вимагати проведення медичного огляду кваліфікованими лікарями.

До речі, до відома новопризначених поліцейських начальників та прокурорів: фотографування та поширення фото-, відеоматеріалів із медичного огляду осіб, а також присутність сторонніх осіб (зокрема поліцаїв) при медичному огляді людини є грубим порушенням чинного законодавства України...

Чи для керівництва «оновленої» поліції та прокуратури української закони теж не писані??? Адже здійснювати нагляд за законністю дій та виконання посадових обов'язків працівників поліції – це ваш прямий обов'язок!

+ ВІКТОР Бедь

МОСКАЛЬ: «РОСІЙСЬКИЙ ПЛАН ДЕСТАБІЛІЗАЦІЇ ЗАКАРПАТТЯ НЕРЕАЛЬНИЙ»

Нагадаємо, днями у мережі хакери оприлюднили плани росіян щодо дестабілізації політичної ситуації на Закарпатті шляхом створення тут «Народної Республіки».

Голова Закарпатської ОДА Геннадій Москаль запевняє, що цей план нереалістичний і не може бути виконаний.

– План дестабілізації на Закарпатті, оприлюднений хакерами начебто з електронного листування помічника Путіна, абсолютно нереальний, оскільки не відповідає тому, що насправді відбувається на Закарпатті, – заявляє Геннадій Москаль. – Сам текст написано безграмотно з численними граматичними та фактичними помилками, наведені дати виконання завдань, які давно минули, роль русинства занадто перебільшена, названі організації, яких узагалі немає насправді, приплетені якісь румунські русини, які ніколи не існували, й таких дурниць чимало. Тому або цей план складали люди, які не розбираються в ситуації на Закарпатті й, намагаючись вислужитися перед керівництвом Росії, подають йому спотворену картину, або ж це грубо сфабрикована фальшивка, – вважає «губернатор».

Геннадій Москаль також додав, що російські спецслужби працюють на Закарпатті й використовують частину русинів, але не вважає, що ці люди дійсно здатні що-небудь змінити.

Нагадаємо, раніше партія «Єдиний Центр» запропонувала СБУ поговорити з керівництвом області щодо сепаратизму. Хоча саме ця партія перед виборами 2015 року тримала по всьому краю дуже двозначні бігборди, які звинувачували владу в руйнації миру на Закарпатті.

УКРАЇНСЬКА АВТОКЕФАЛЬНА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА

КАРПАТСЬКА ЄПАРХІЯ

КАФЕДРАЛЬНИЙ ХРАМ АПОСТОЛА УКРАЇНСЬКОГО АНДРІЯ ПЕРВОЗВАНОГО

ОГОЛОШЕННЯ

ІЗ БЛАГОСЛОВЕННЯ ПРЕОСВЯЩЕННІЙШОГО ВІКТОРА, ЄПИСКОПА МУКАЧІВСЬКОГО І КАРПАТСЬКОГО, КЕРУЮЧОГО КАРПАТСЬКОЮ ЄПАРХІЄЮ УАПЦ, ЗДІЙСНЮЄТЬСЯ НАБІР ДІТЕЙ ДЛЯ ЗАНЯТЬ У НЕДІЛЬНУ ШКОЛУ. НА УРОКАХ ДІТИ ВИВЧАТИМУТЬ ОСНОВИ ПРАВОСЛАВНОГО КАТЕХІЗИСУ, ХРИСТИЯНСЬКОЇ ЕТИКИ, ОЗНАЙОМЛЮВАТИМУТЬСЯ З БІБЛІЙНОЮ ІСТОРІЄЮ СТАРОГО ТА НОВОГО ЗАВІТІВ, А ТАКОЖ ІЗ БОГОСЛУЖІННЯМ У ПРАВОСЛАВНІЙ ЦЕРКВІ.

ДЛЯ ЗАПИСУ ЗВЕРТАТИСЯ ЗА ТЕЛЕФОНОМ (068) -95-86-456 ЧИТЕЦЬ ВАСИЛЬ ЮСЕЙ, МАГІСТР БОГОСЛОВ'Я, ВИКЛАДАЧ КАФЕДРИ БОГОСЛОВ'Я УКРАЇНСЬКОЇ БОГОСЛОВСЬКОЇ АКАДЕМІЇ КАРПАТСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

МАЙЖЕ П'ЯТЬ СОТЕНЬ ЗАКАРПАТЦІВ ПРОДОВЖИЛИ КОНТРАКТИ НА ВІЙСЬКОВУ СЛУЖБУ

Станом на жовтень понад 450 закарпатців вирішили продовжити військову кар'єру в Збройних силах України. За вересень 2016-го контракти уклали майже 60 чоловік, тож можна говорити про позитивну динаміку.

Відповідну інформацію надали в Закарпатському обласному військовому комісаріаті. Такий стан справ дозволяє уникнути сьомої черги часткової мобілізації, про що Президент України заявив під час засідання Ради регіонального розвитку.

«Людина, яка зголошується підписати контракт для проходження військової служби в ЗСУ, отримує стабільне, конкурентоспроможне грошове забезпечення, а це від 7000 гривень для солдатського складу та від 8000 гривень і вище для сержантського, – зазначають у військкоматі. – Ці суми не враховують такі додаткові виплати, як матеріальну допомогу для вирішення соціально-побутових питань у розмірі місячного окладу та грошову допомогу на оздоровлення під час щорічної відпустки в розмірі місячного грошового забезпечення».

Крім цього, при переїзді на військову службу до іншого населеного пункту виплачується 100% місячного грошового забезпечення на військовослужбовця та 50% – на кожного члена сім'ї. Контрактникам передбачена й ціла низка пільг та гарантій, і завдяки цьому всьому служба стає популярнішою.

ЦІКАВИНКИ «КУЛЬТУРОЛОГІЧНИХ ДЖЕРЕЛ»

Днями вийшов у світ черговий номер щоквартального вісника «Культурологічні джерела» (№3 (35) Обласного організаційно-методичного центру культури.

На його сторінках традиційно знаходять відображення культурно-мистецьке життя нашого краю, знакові події, що заслуговують на увагу. Понад 20 авторів діляться своїм баченням подій, які відбуваються. Серед них відомі у краї культурологи: заслужений працівник культури України Василь Габорець, науковці Іван Хланта, Василь Коцан, письменник Василь Шкіря та інші.

У номері опублікована стаття відомого мистецтвознавця Андрія Будкевича про талановитого митця, педагога Василя Петрецького. До слова, пан Андрій пообіцяв і надалі співпрацювати з нашим закладом. Науковець Іван Хланта підготував ґрунтовний біографічний нарис про заслуженого працівника культури України, талановитого хореографа Михайла Сачка, відомого музиканта краю Василя Циганина, що роблять свій внесок у розвиток культури нашого краю та України загалом.

У номері також опублікована рецензія Василя Габорця «Любов і біль молодої поетеси» на книжку «Поділюсь неспокоєм» Марини Попович-Павлік. Він глибоко й професійно аналізує поезію молодої поетеси як за змістом, так і за формою, дає їй високу оцінку.

Цього року народний чоловічий ансамбль «Бетяри» відзначив своє тридцятиріччя. Статтю про творчий колектив підготували Марина Офіцинська та Оксана Ільченко.

У номері є також інтерв'ю Василя Бедзіра із Лесею Дубенко – керівником народного інструментального ансамблю «Рапсодія» з нагоди його десятиріччя та нарис про заслуженого журналіста України Василя Пилипчинця.

Відомий мистецтвознавець, театральний критик Василь Андрійцьо опублікував інтерв'ю із драматургом, режисером Закарпатського обласного театру драми та комедії Євгеном Тищуком. Він розкриває його як цікаву неординарну особистість, самобутнього митця, сповненого задумів та оригінальних ідей.

До 70-річчя Закарпатської обласної організації Національної спілки письменників України голова спілки письменник Василь Густі поділився спогадами про колег-спілчан, друзів.

Цікавий і захоплюючий нарис про життя і творчість художника з Іршавщини Юлія Мошака запропонував Михайло Ісак.

У рубриці «Відлуння подій» також знайдете інформацію про культурно-мистецькі акції, що відбулися протягом липня, серпня та вересня. А це, зокрема, звітний концерт художніх колективів Мукачівщини, виставка самодіяльних та професійних митців «Ужгород крізь віки», обласні фестивалі та інші публікації. Заслуговує на увагу змістовна оглядова стаття кандидата історичних наук Василя Коцана про виставку традиційного та сучасного одягу. Написана науковцем-етнографом, вона дає загальне уявлення про вплив традицій на формування стилів і моди на Закарпатті у певний період.

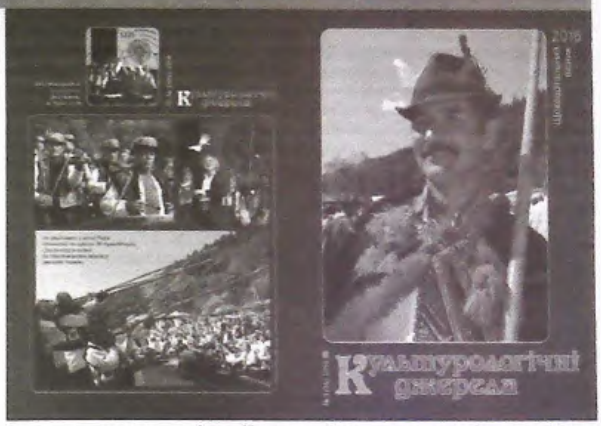

Серед дописувачів також Людмила Веклюк, Яна Касарда-Микита, Юлія Тетерюк-Кінч, Іван Коноловець, Леся Сливканич, Любов Токач та інші.

Загалом черговий номер журналу – насичений і пізнавальний, послугує в майбутньому не лише культурологам, але й усім шанувальникам народного мистецтва Закарпаття.

Володимир МИШАНИЧ,
провідний методист Обласного організаційно-методичного центру культури

ІВАН ХЛАНТА ЗНАЙОМИТЬ СЛУХАЧІВ КУРСІВ ІЗ ПІСЕННИМИ ЗБІРНИКАМИ ЗАКАРПАТТЯ

На запрошення методиста кабінету координаційної методичної діяльності Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти та керівника курсів Марії Жабляк провідний методист Обласного організаційно-методичного центру культури і заслужений діяч мистецтв України Іван Хланта виступив перед фахівцями з музичного мистецтва, які приїхали з усієї області. Він справедливо зауважив, що нині в житті людини важлива функція належить народній пісні, яка безпосередньо і чи не найактивніше виконує роль художньо-естетичного виховання, активно впливає на формування національної свідомості. Пісні відображають усі відтінки людської душі, розкривають внутрішні почуття, психологію людини.

Іван Хланта відзначив, що перші записи народних пісень із мелодіями нашого краю здійснив відомий музикознавець Філарет Колесса й опублікував у збірниках «Народні пісні з Південного Підкарпаття» (Ужгород, 1923), «Народні пісні з Підкарпатської Русі» (Ужгород, 1938). Тексти наступного збірника пісень із нотами «Народні пісні подкарпатских русинов» (1944) записали й опублікували Д. Задор, Ю. Костьо, П. Милославський. Пісенні тексти майже всіх жанрів опубліковано в збірниках «Закарпатські народні пісні» (Упоряд. та вступ. ст. М. Кречка, 1959), «Закарпатські народні пісні (Упоряд., передм. та приміт. З. І. Василенко, 1962), Особливу цінність має збірник В. Гошовського, «Украинские песни Закарпатья» (Москва, 1968, у перекладі українською мовою – Львів, 2003).

Слухачам курсів цікаво було довідатися, що найповніше народні балади Закарпаття, записані Петром Лінтуром, опубліковані у збірниках «Народні балади Закарпаття» (1959), «Народні балади» (1966), та Степаном Мишаничем – «З гір Карпатських» (1981).

Високо оцінив Іван Хланта такі видання збірників коломийок, як «Закарпатські пісні та коломийки» (1965), «Коломийки» (1969), «Як зачую коломийку» (1975), «Квіти полонини» та ін.

Із пісенних збірників Закарпаття Іван Хланта виокремив і на високому науковому рівні проаналізував фундаментальні видання «Ой видно село» (2003), «Пісні Іршавщини» (2005), «Співанки закарпатських гір і долин» (2009), «Пісня – то моє життя» (2013), «Пісенна хвиля Оглядова» (2015).

Із ґрунтовного аналізу, зробленого Іваном Хлантою пісенних збірників, слухачі дійшли висновку, що ретельно укладені й структуровані, добротно видані книжки мають свою «нішу» і свого читача, таки, напевно, численнішого за їхній тираж у 300 чи 500 примірників. Пісні збірників – щирі, вдумливі, безпосередні. Це згустки інтелектуальної енергії, довершені поетичні мініатюри. Варто звернути увагу на культурну викладу матеріалів у його вступних статтях до пісенних видань. Про що б він не писав, завжди нагадує нам про уже опублікувані праці (якщо є), звертає увагу на те, що він досліджує. Книги Івана Хланти дають поштовх науковцям до наступних досліджень.

Фольклорист відзначив, що в репертуарі віруючих людей важливе місце займають духовні пісні як пам'ятки моральних засад, які склались у народі з давніх часів. Вони несуть у собі прагнення людини до ідеалу, викликають у неї найрізноманітніші емоції, чарують її музикою слова, глибиною думки, красою образів, правдою життя. Це те, до чого так щиро тягнуться діти. Такі моральні якості, як любов до правди, великодушність, чуйність, безкорисливість, так само як і ненависть до всього протилежного, розвиваються у дитини внаслідок частого повторення в її свідомості, коли вона слухає пісні. Найповніше духовні пісні Закарпаття з нотами подано в унікальному збірнику «Співайте Богові нашому, співайте» (2008. – 848 с.!), а також у менших за обсягом виданнях «Колядки» (1998), «Богородичні пісні» (2003), «Покаянні та похоронні пісні» (2007).

Генетичне українство закарпатців ніколи не вмирало. Та найяскравіше проявилося в часи березневих подій 1939 року, коли було проголошено Карпатську Україну. Ці події, на думку Івана Хланти, знайшли яскраве відображення у збірнику «Минулося, та не забулось...: Карпатська Україна у піснях, легендах, переказах, бувальщинах та літературних творах» (2009).

У виступі Іван Хланта звернув увагу слухачів на те, що до пріоритетів держави на передньому плані повинно бути збереження і примноження духовних цінностей української нації, соціальний захист працівників культури і мистецтв. Потрібно передбачати кошти на зміцнення матеріально-технічної бази мистецьких закладів, закладів культури, особливо у сільських місцевостях, передбачати кошти на фольклорні експедиції та публікацію фольклорних матеріалів, щоб слово духовності було потужне і сильне завдяки нашим старанням і державній підтримці. Тоді можемо сказати, що живемо в оновленій, вільній і рівноправній Україні серед усіх держав світу.

Цінність згаданих Іваном Хлантою видань полягає в тому, що тепер читач має можливість знайомитися з усіма жанрами пісень, які йому потрібні. Збірники можуть бути корисними не лише окремим науковцям, дослідникам, студентам, а й усім, хто цікавиться народними піснями рідного краю.

Ольга ЛЮБКА,
с. Обава Мукачівського району

ІВАН ЮРІЙОВИЧ КОРШИНСЬКИЙ: «УСЕ, ВРЕШТІ-РЕШТ, ЗАЛЕЖИТЬ ВІД ТОГО, ЯК ТИ СТАВИШСЯ ДО СВОЄЇ ПРОФЕСІЇ, НАСКІЛЬКИ ТИ ЇЇ ПОЛЮБИШ»

Розмовляти з Іваном Юрійовичем неймовірно цікаво. Людина міцного, як камінь, духу, висококласний лікар, патріот Батьківщини. На його долю випало чимало випробувань: участь у визвольній боротьбі проти радянських окупантів у 40-х роках, арешти, ув'язнення в таборах ГУЛАГу, боротьба за реабілітацію і за свою мрію – стати лікарем.

На Закарпатті й далеко за його межами Іван Коршинський відомий найперше як лікар, на рахунку якого тисячі операцій, урятованих людських життів. Гідна поваги його громадянська позиція, яку ніколи не змінював, незважаючи на тиск тоталітарного режиму.

У 1994 році Іван Коршинський став народним депутатом України другого скликання. Був у парламенті заступником голови Комітету з охорони здоров'я, материнства і дитинства, а впродовж останнього року виконував обов'язки голови Комітету. Сьогодні Іван Коршинський – заслужений лікар України, голова Закарпатської крайової організації політичних в'язнів і репресованих, почесний громадянин Ужгорода.

– Іване Юрійовичу! Коли Ви зрозуміли, що треба продовжити навчання, піти у вищу школу?

– Правду кажучи, навчався я добре, був відмінником. У Буштині, де народився, була дирекція лісового господарства. На Закарпатті подібна була лише в Мукачеві. Нянько мій бачив, як живуть, працюють інженери. Я чув від нього й таке: «Іван ся файно учить, я його віддам у вищу школу, я б хотів, щоб він був інженером по лісу». Але доля склалася так, що я ним не став, але здобув фах лікаря. Зате моя дружина, на його радість, стала інженером лісового господарства.

Коли ж я захотів стати лікарем? Мені було 6-7 років. Серед ночі мамка захворіла, нянько викликав лікаря. Той приїхав, оглянув маму і визначив діагноз – апендицит. Мамку зразу повезли у Виноградово прооперувати. Звичайно, ми, діти, вже не спали, дуже переживали. На щастя, діагноз не підтвердився, але саме тоді мені захотілося стати лікарем, щоб допомогти своїм рідним.

– Як визначилася Ваша дорога до навчання в подальшому?

– У 1940 році я вступив до Хустської гімназії. На той час вона була серйозним культурним, навчальним осередком Закарпаття. Крім навчання, я активно займався спортом, особливо любив футбол, також брав участь у танцювальному гуртку, балалаєчному оркестрі, співав у церковному хорі, грав у театральних п'єсах, зокрема «Наталці Полтавці», мав роль у «Борисі Годунові».

Навчаючись у гімназії, на мене великий вплив мали буштинські студенти, які захоплювалися українством, за часів Чехословаччини виховувалися у «Пласті», «Просвіті».

У десятирічному віці я ще не міг стати пластуном, тому керівництво запропонувало мені організувати рух «вовченят». Після того як виповнювалося 12 років, «вовченята», «лисиченята» теж ставали повноправними пластунами. Про масовість буштинського «Пласту» свідчить фото, на якому мені випала честь тримати таблицю з написом «Український пластовий кіш, 1938, Буштино».

У такій атмосфері я виховувався. У 1944 році ми всі дуже захоплено очікували закінчення війни, очікували з надією, що радянська влада звільнить Закарпаття і скоро настане довгожданий мир. Нянько, як і все село, зустрічав визволителів із вином і хлібом… Пригадую перший удар: солдат у нас гостився, тут прибігли діти, кажуть, що по сусідству міна вбила двох угорських жандармів; солдат підвівся, пішов туди, ми, діти, – за ним, глянути, що солдат буде робити.

Дуже важко було дивитися, як він рвав на них одяг, як вибирав документи, як розкидав їхні фотокарточки, забрав тільки їхні посвідчення. Було дуже неприємно. А потім пішли арешти інтелігенції, людей чесних, порядних – учителів, лікарів, а особливо священиків.

– Тоді ж розпочався рух спротиву…

– Так, на теренах Тячівського, Хустського районів почала активізуватися Закарпатська крайова організація ОУН, створена ще в 1940 році для боротьби з угорською окупацією. Тепер її боротьба велася проти нового ворога, який із самого початку не приховував свого наміру – знищити все, що лише нагадує про боротьбу за самостійну Україну. Цього разу очолив організацію Дмитро Бандусяк родом із Ясіня. Організація почала готуватися до протидії комуністичному режиму, була створена підпільна школа біля Вишкова, на кордоні з Румунією. Користувалася організація нашою допомогою, молодих студентів 16-17 років. Все ж таки на нас падало менше підозри. Тому всю чорнову роботу виконували ми – пошук квартир, розповсюдження відповідної літератури, зв'язок, збирання і передача документів тощо. На останньому пізніше й погоріли.

Було і так, що ввечері, вночі – на завданні, проходили визначені відстані, а зранку милися, переодягалися і йшли на заняття. Було й так, що верхи на поїзді їхали, бо всередині не було місця.

У цей період мене вислідили. Референт проводу по службі безпеки Юрій Бандусяк викликав на «явочну» квартиру і сказав: «Івасю, є підозри, що тебе заарештують. Раджу терміново виїхати за кордон. Є людина, яка зможе тебе вивести». Я йому відповів: «Мені здається, Юрку, що я так обережно працюю, що ще можу допомогти». Він на це: «Мій обов'язок – тобі повідомити, а ти вже роби, як знаєш». Його доля була трагічною – він все ж виїхав у Прагу, там його з побратимами викрили, заарештували, засудили, ув'язнили в таборі ГУЛАГу, де він і загинув.

Після цього, 3 липня 1945 року, – мені тоді тільки-но виповнилося 17 років, – мене заарештували. Це було вночі. Оточили хату, провели обшук. Мама моя була дуже розумною жінкою. Уявіть собі, у липні дала мені зимнє пальто! Нас повезли до Хуста, тримали там на допитах три дні. Мене кинули в камеру, в якій нічого не було, крім закривавлених стін. Потім довідався, що там розстрілювали людей.

Виявилось, що дівчина, яка була зв'язковою і яку вони вже відслідковували, передала мені записку. Вона зізналася, що передала цю записку, і цього достатньо було для арешту. Потім мене перевели до Ужгорода, там я пробув 9 тижнів, 5 із яких – на карцерному режимі. У камері було 1 металеве ліжко, голий метал, без матраца. Ось тоді це пальто мене виручило! Не раз згадував маму.

Зрештою мене відпустили. Та я зрозумів, що зробили це з метою викрити більшу підпільну мережу. Я знав, що за нами слідкують, тому відповідно і поводив себе.

Після закінчення п'ятого класу гімназії нас перевели у восьмий клас Тячівської школи. Ми відчували – восьмий для нас замало. Попросили директора школи дозволити багатьом із нас скласти екзамени за 9-й клас для вступу в десятий. На жаль, йому цього не вдалося зробити, тому ми поїхали в село Росішку до Миколи Андрійовича Грицака, колишнього вчителя Буштинської народної школи, відомого філолога, котрий тоді працював завучем у Великобичківській середній школі. Він нас вислухав, одобрив наш задум і зразу поїхав до Ужгорода в обласний відділ освіти, де разом зі своїм другом Миколою Мандзюком нашу проблему вирішили. Через декілька днів повідомив: «Готуйтеся, хлопці, будете здавати екзамени за 9 клас і вступите у випусковий десятий». Так я ще з двома буштинцями став учнем Великобичківської середньої школи.

По закінченні 10-го класу я успішно склав іспити і вступив до Ужгородського державного університету на медичний факультет. Це було у 1947 році.

На нашому курсі більшість була зі Сходу, багато було колишніх військових. Загалом нас на курсі – близько 50 чоловік.

– Ким були Ваші викладачі?

– Більшість із них також – зі Сходу. З деяких дисциплін у нас була дуже гарна підготовка ще з доуніверситетських часів. Так, наприклад, із латинської мови ми пройшли чудову школу ще в гімназіях. Наша група склалась переважно з колишніх гімназистів. Тож на заняттях латинської мови скоріше розважалися.

Але моє навчання в УжДУ в 40-х роках виявилось недовгим. Студентом-другокурсником, тепер уже разом ще з чотирма випускниками Великобичківської школи, я був удруге заарештований як член антирадянської Організації українських націоналістів і засуджений на 10 років позбавлення волі та 5 років поразки в правах. Повинен додати, що вся справа проти нас була сфабрикована. Впродовж семи років перебував у тюрмах і таборах ГУЛАГу, в основному в таборі «Спаськ» (названому політв'язнями «Долиною смерті») Карагандинської області Казахстану. Дуже мені допоміг колишній директор Будапештського психоневрологічного інституту, табірний лікар професор Йосип Червені. Він «витягнув» мене з каменоломного кар'єру, вкрай виснаженого, а після лікування залишив мене працювати в лікарні.

У той час хірургічним відділенням лікарні (а вона була Центральною лікарнею Піщаного табору ГУЛАГу в Казахстані) керував відомий хірург професор Колесніков, із яким Йосип Червені мене познайомив. Останній вважав, що я більше досягну в медицині біля хірурга Колеснікова, тому й запропонував мені працювати в хірургічному відділенні. Тим, що я став лікарем-хірургом, значною мірою завдячую саме Сергієві Олексійовичу Колеснікову, з яким нас доля пов'язала на все життя.

До речі, до ув'язнення він був заступником міністра охорони здоров'я СРСР, головою Червоного Хреста і Червоного Півмісяця СРСР. Сергій Олексійович Колесніков – визначний лікар, я багато в нього

Із колегами, депутатами Верховної Ради України

навчився і горджуся, що мав можливість працювати з ним.

Коли він вийшов на волю, став директором Інституту серцево-судинної хірургії АМН СРСР у Москві, кілька викладачів медичного факультету Ужгородського державного університету за сприяння Сергія Олексійовича захистили кандидатські й докторські дисертації.

Після повернення з таборів я спробував поновитися в університеті на другому курсі, але це виявилось не так просто, оскільки не був реабілітований. Одержав звільнення «умовно достроково з поразкою в правах» – так званий вовчий паспорт. Зрозуміло, що зі мною в університеті ніхто й говорити не хотів. Наново вступити ніхто мені не забороняв, і я спробував усе ж вступити на перший курс. Однак, незважаючи на те що я подолав прохідний бал, до університету мене не зарахували. Це було в 1955 році. Та був професор Колесніков, за допомогою якого мене поновили на другий курс Вітебського медичного інституту в Білорусі. Як студенти, так і викладачі інституту залишили у моїй пам'яті дуже приємні спогади.

Із однокурсниками Вітебського медінституту, 1957 рік

Було складного знову ввійти в процес навчання, адже – перерва 8 років. Бувало, ночами непритомнів, але мусив учитися і стипендію отримувати. Після 3-го курсу у відповідь на мою скаргу з мене зняли судимість, що дало можливість поновитись на навчання в Ужгородському університеті. З великою вдячністю згадую свого наставника лікаря-хірурга, професора Олександра Фединця, який підтримував мене і постійно спонукав іти до вершин хірургічної майстерності. Він мені запропонував вступити й до аспірантури, а під його керівництвом став кандидатом медичних наук, згодом – доцентом.

– Як вдалося Вам зберегти себе в цих нелюдських перипетіях?

– Чому я це все переніс із оптимізмом? – Завдяки «спілкуванню» зі Всевишнім. Віра в Бога дає силу перенести всілякі труднощі, які б вони не були.

Крім того, мені дуже пощастило, що я зустрівся з моєю дружиною, коли їй було всього 13 років, а мені – 17. У той час я вже вийшов із тюрми (сміється). І уявіть собі, що ми з того часу по сьогодні разом. Вона закінчила у Львові лісотехнічний інститут, ми з нею тривалий час переписувалися, за що її ледь не відрахували з інституту. Щодо сімейного життя, то її дядьки, тітки все розпланували, після навчання вона мала відразу вийти заміж за іншого. А тут з'явився я – börtön töltelék, тюремщик. Стосовно наших батьків, то вони нам раділи, і ми в 1955 році одружилися.

Університет я закінчив у 1961 році. Таким чином, від вступу до випуску я навчався 14 років! Крім медичної практики, зайнявся і науковою роботою. У 1963 року вступив до аспірантури при кафедрі госпітальної хірургії УжДУ з прикріпленням до Інституту серцево-судинної хірургії АМН СРСР в Москві. Після захисту кандидатської дисертації працював асистентом кафедри, доцентом, старшим науковим співробітником УжДУ. Впродовж роботи в університеті я викладав чимало хірургічних дисциплін, упродовж 15 років керував доцентським курсом дитячої хірургії. Не полишав і свої давні вподобання – дотепер співаю в університетському хорі «Боян».

– Ким зі своїх студентів Ви особливо пишаєтеся?

– Багато було достойних молодих людей. Наприклад, Іван Антонович Яворський, який працює наразі в Обласному кардіологічному центрі. Йому я довірився, щоб він мене прооперував навіть на серці, за що йому вдячний. Горджуся нинішнім ректором ДВНЗ «УжНУ» Володимиром Івановичем Смоланкою. Він у нас на кафедрі проходив субординатуру, не був я байдужим і до його подальшого росту в хірургії. Він мені дуже добре запам'ятався своїм прагненням знань. Загалом дуже багато було сильних, здібних, талановитих студентів, які потім прославилися в хірургії. Зокрема, сьогодні вже професори Степан Михайлович Чобей, Іван Ілліч Курах, Іван Іванович Кайла та багато інших.

– Кожен викладач «бачить» аудиторію. Як Ви визначаєте, чи зі студента буде добрий фахівець?

– На лекціях я ніколи не читав, я завжди до них готувався. Відчувалося по студентах, у кого є тяга до хірургії, у кого ні. Були такі випадки, коли у студента – одна рука в кишені, другою прикладає фонендоскоп до серця, а дивиться в зовсім інший бік. Зрозуміло, що з нього нормального лікаря не буде.

Все, врешті-решт, залежить від того, як ти ставишся до своєї професії, наскільки ти її полюбиш. Працюй скрупульозно – і кваліфікація буде підвищуватися. Головне, щоб ти відкинув прагнення працювати з метою збагачення.

Родина І. Ю. Коршинського у повному складі: посередині вверху Маріанна, внизу дочки-близнята Анжеліка й Наталка

– Неможливо поєднати?

– Думаю, що ні. Коли я закінчив медичний факультет, поставив за мету: не те, що гроші, а й жодних подарунків не прийматиму протягом 2 років. Сміялися наді мною, але я від цього не постраждав.

До речі, мій уже із солідним стажем автомобіль із деякими неполадками лагодили в престижному автосервісі. Після завершення ремонту заходжу до керівника сервісу розраховатися. А він посміхається: «Уже заплачено, Іване Юрійовичу». «Як розуміти Вас?» – запитую. А він: «Тридцять років тому Ви оперували мою маму»...

– Що б Ви хотіли порадити молодим студентам у їхньому навчанні?

– Щоб вони чітко розбиралися, що для них головне, а що – другорядне. Якщо ти студент-медик, важливо полюбити хворого, якого лікуєш. Банально звучить, але факт: якщо ти сприймаєш хворого як свого родича, то зовсім інакше будеш до нього ставитися. Я особисто завжди намагаюся бути під контролем Всевишнього, намагаюся усвідомити, як Він дивиться, як оцінює мої дії.

– Іване Юрійовичу, в 1994 році Ви стали народним депутатом України...

– У Верховну Раду я пішов у 66 років. Мої друзі, побратими наполягли, щоб я йшов до Верховної Ради. Ми, закарпатці-депутати, працювали дуже злагоджено. Не було непорозумінь, ми сумлінно відповідали на всі запити. Боляче навіть згадувати дивлячись на те, як це тепер робиться. У парламенті я займав посаду заступника голови Комітету з питань охорони здоров'я, материнства і дитинства, а впродовж останнього року – виконував обов'язки голови комітету. Важким, але надзвичайно важливим було прийняття Конституції. Те, що відбулося після 21-ї години 26 червня до дев'ятої ранку 28 червня, варте шекспірівського пера!

Беззаперечно вважаю, що всім слід думати про Україну в собі, а не про себе в Україні. Виконувати основний закон! Наполегливо, почлідовно, відповідально! Прояснювати світлом Конституції усе наше життя, працю владних структур, їхніх служителів. Частіше запитувати самих себе: що зробив я для України? Бо це означатиме: що зробив я для себе, для ближніх і дальніх?

– Іване Юрійовичу, Вам пішов 89 рік. Дозвольте запитати, Ви щасливі?

– Звичайно, щасливий. Насамперед, очевидно, завдяки великій родині: трьом заміжнім донькам із їхніми чоловіками та 8 внукам і внучкам. Тішить нас із дружиною, що живуть вони в злагоді. Через старшу доньку та її чоловіка, які в нашому університеті завідують кафедрами, дізнаюся, чим живе наш славний вищий навчальний заклад, тішуся його успіхами та досягненнями.

А якщо бажаєте більше знати, про те, чи щасливий я наразі та чи був щасливим у житті взагалі, можете довідатися з моїх спогадів, записаних у моїх книгах «Сторінки життя» та «Скальпелем і пером».

– Іване Юрійовичу, дякую Вам за розмову. Дай, Боже, Вам міцного здоров'я і довгих літ життя!

Олексій ШАФРАНЬОШ

Із однокурсниками Вітебського медінституту, 1957 рік

ВСУ ВИЗНАЧИВ КРИТЕРІЇ ПОДІЛУ МАЙНА ПРИ РОЗЛУЧЕННІ

У разі придбання майна на особисті кошти одного з подружжя це майно не може вважатися об'єктом спільної власності подружжя, а є приватною власністю того, на кошти якого воно придбане.

Про це йдеться в Постанові Судової палати у цивільних справах ВСУ від 7 вересня 2016 року №6-801цс16, передає видання «Закон і Бізнес».

Статтею 60 Сімейного кодексу України визначено, що майно, набуте подружжям за час шлюбу, належить дружині та чоловікові на правах спільної сумісної власності, незалежно від того, що один із них не мав із поважної причини (навчання, ведення домашнього господарства, догляд за дітьми, хвороба тощо) самостійного заробітку (доходу).

Пунктом 3 частини 1 статті 57 СК України особистою приватною власністю дружини/чоловіка є майно, набуте нею/ним за час шлюбу, але за кошти, які належали їй/йому особисто.

Відповідно, належність майна до спільної сумісної власності подружжя визначається не тільки фактом придбання його під час шлюбу, але і спільною участю подружжя засобами або працею в придбанні майна. Застосовуючи норму ст. 60 СК України і визнаючи право спільної сумісної власності подружжя на майно, суд повинен встановити не тільки факт придбання майна під час шлюбу, але і той факт, що джерелом його отримання були загальні спільні кошти або спільна робота подружжя.

Враховуючи це, статус спільної сумісної власності визначається за такими критеріями:

– час придбання майна;

– кошти, за які таке майно було придбано (джерело придбання).

Норма ст. 60 СК України вважається застосованою правильно, якщо придбання майна відповідає цим факторам. У разі придбання майна хоча і в період шлюбу, але на особисті кошти одного з подружжя, це майно не може вважатися об'єктом спільної сумісної власності подружжя, а є особистою приватною власністю того з подружжя, на особисті кошти якого воно придбане.

Тому сам факт придбання спірного майна в період шлюбу не є безумовною підставою для віднесення такого майна до об'єктів права спільної сумісної власності подружжя.

НАБУВ ЧИННОСТІ ЗАКОН ПРО РЕСТРУКТУРИЗАЦІЮ КРЕДИТІВ ЮРОСІБ

Процедура добровільної реструктуризації застосовується до діяльності та активів боржника, зокрема і за межами України, і до грошових зобов'язань боржника, долучаючи і такі, що виникли на підставі договорів, врегульованих іноземним законодавством.

Про це йдеться в Законі від 14.06.2016 №1414-VIII «Про фінансову реструктуризацію», який набрав чинності з 19 жовтня, передає видання «Закон і Бізнес».

Відповідно до Закону, під боржником розуміється юридична особа – суб'єкт підприємницької діяльності, який має заборгованість хоча б перед одною фінансовою установою (яка не є особою, пов'язаною з боржником), сюди ж зараховуються і комунальні та державні підприємства, крім фінансових установ та казенних підприємств.

Установлено, що фінансова реструктуризація здійснюється з метою сприяння відновленню госпдіяльності боржників, які перебувають у критичному фінансовому становищі, шляхом реструктуризації їхніх грошових зобов'язань та/або їхньої фінансово-господарської діяльності; підтримання стабільності фінансової системи; забезпечення доступу боржників до фінансування для відновлення їхньої господарської діяльності.

На період дії цього Закону інші закони України діють з урахуванням особливостей, встановлених цим Законом. Незалежно від суб'єктного складу сторін спору, процедура вирішення спорів у арбітражі, передбачена цим Законом, регулюється положеннями Закону про міжнародний комерційний арбітраж з урахуванням особливостей, передбачених цим Законом.

Передбачено участь ФГВФО, держбанків і банків з участю держави у процедурі фінансової реструктуризації. Зокрема, встановлено, що Фонд і такі банки підписують рамковий договір і мають право брати участь у процедурах фінреструктуризації боржників, зокрема затверджувати план реструктуризації, укладати договір про відстрочку, здійснювати реструктуризацію своїх вимог і грошового зобов'язання боржника способом, передбаченим цим Законом, що може передбачати зміну валюти виконання зобов'язання, зміну розміру процентних ставок (їхнє встановлення на рівні, нижчому за собівартість залучення коштів банками, зокрема державними банками і банками з участю держави), повну зупинку нарахування відсотків, часткове прощення боргу та інші заходи, передбачені планом реструктуризації.

Визначено інституційну роль наглядової ради та секретаріату як спеціальних органів, що створюються для організації і проведення процедури фінансової реструктуризації та регламентують процес вирішення суперечок в арбітражі.

Згідно з документом, боржник може ініціювати здійснення процедури фінансової реструктуризації шляхом подання письмової заяви про реструктуризацію в секретаріат за умови відсутності стосовно нього порушеного провадження у справі про банкрутство або відсутності здійснення санації боржника до порушення провадження у справі про банкрутство.

Закон утратить чинність через 3 роки з дня набрання ним чинності, крім:

– змін до частини четвертої статті 559 Цивільного кодексу;

– змін у Законі «Про банки і банківську діяльність», Законі «Про іпотеку», Законі «Про забезпечення вимог кредиторів та реєстрацію обтяжень»;

– змін до статті 94 Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом».

Усі процедури фінансової реструктуризації, розпочаті протягом дії цього Закону, тривають до завершення, відповідно до вимог цього Закону.

ЗАМІСТЬ НАРОДНИХ ЗАСІДАТЕЛІВ ДО РОЗГЛЯДУ СПРАВ ЗАЛУЧАТИМУТЬ ПРИСЯЖНИХ

Як зазначають у Верховній Раді, суди змушені зупинити розгляд деяких категорій справ, оскільки до участі у них варто залучати народних засідателів. Хоча їхня участь у процесі не передбачена Основним Законом.

Відповідно до конституційних змін, у судочинстві ліквідовано інститут народних засідателів, передбачивши можливість залучення присяжних. Водночас Цивільним процесуальним кодексом передбачено низку категорій справ, які мають розглядатися за участі народних засідателів. Зокрема, так мають вирішуватися справи щодо обмеження цивільної дієздатності фізичної особи чи визнання її недієздатною, визнання фізичної особи безвісно відсутньою чи оголошення її померлою, усиновлення тощо.

Як наслідок, зазначають у парламенті, суди були змушені зупинити розгляд таких категорій справ. Для вирішення цієї проблеми нардепи підготували законопроект «Про внесення змін до Цивільного процесуального кодексу України (щодо розгляду справ за участю присяжних)» (№5271). Ініціативою пропонується передбачити, що там, де закон вимагає участі у процесі народних засідателів, замість них залучатимуться присяжні.

ІНСТИТУТ ПЕНІТЕНЦІАРНОГО СУДДІ ТА ЙОГО ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

Інститут пенітенціарного судді буде відповідальний за розгляд скарг засуджених або взятих під варту осіб і за вирішення деяких питань, пов'язаних із виконанням вироку, або тих, що виникають у процесі тримання особи під вартою.

Про це йдеться в законопроекті №4936 «Про превентивні і компенсаційні заходи у зв'язку з тортурами, нелюдським або принижуючим гідність поводженням чи покаранням відносно засуджених і осіб, узятих під варту, і введення інституту пенітенціарних суддів», передає видання «Закон і Бізнес».

Законопроектом закріплюється абсолютна заборона катувань чи нелюдського або принижуючого гідність поводження чи покарання; передбачається запровадження превентивних і компенсаційних заходів у зв'язку з неналежним поводженням стосовно засуджених і взятих під варту осіб, закріплюється їхнє поняття, види, процедури застосування, а також відповідальність суб'єктів.

Пенітенціарний суддя стане суб'єктом, відповідальним за застосування превентивних і компенсаційних заходів. Це суддя суду першої інстанції, який уповноважений здійснювати правосуддя за окремими категоріями справ.

Головною формою роботи пенітенціарного судді є судові засідання в установі попереднього ув'язнення або виконання покарання. Зазначені судді уповноважені, зокрема, розглядати питання про відстрочку виконання вироку, про умовно-дострокове звільнення, про застосування до засуджених примусового лікування.

Згідно з проектом, превентивними заходами є дії, що здійснюються на підставі відповідного рішення пенітенціарного судді і спрямовані на припинення або попередження катувань, нелюдського або принижуючого гідність поводження чи покарання; а компенсаційними заходами є дії, що здійснюються на підставі відповідного рішення пенітенціарного судді і спрямовані на відшкодування фізичної та (або) моральної шкоди жертвам катувань, нелюдського або такого, що

принижує гідність, поводження або покарання (грошова компенсація: 1–5 розмірів мінімальної зарплати за 15 днів утримання в умовах, які можуть розглядатися як катування).

У законопроекті вказується на процесуальну специфіку застосування превентивних і компенсаційних заходів. Наприклад, у разі подання клопотання про застосування превентивних заходів відповідне рішення ухвалюється якнайшвидше – не пізніше ніж три робочі дні з дня подачі клопотання. Приділяється значна увага доказам неналежного поводження і їхній фіксації.

Очікується, що реалізація положень цього законопроекту дозволить забезпечити належну компенсацію жертвам тортур, створити гарантії для недопущення тортур, зменшити кількість програних Україною справ у ЄСПЛ, урегулювати проблему підсудності скарг ув'язнених.

Адвокатське бюро «Срібна Земля»
НАДАННЯ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ ФІЗИЧНИМ ТА ЮРИДИЧНИМ ОСОБАМ
Адреса: 88000, Закарпатська область, м. Ужгород, вул. Гойди, 4, т./ф.: 0 (0312) 61-28-91, 0 (03122) 3-11-32; моб.: 050 611 30 24, 099 257 74 93, e-mail: adv_2008@ukr.net.ua

ВІЦЕ-РЕКТОР КАРПАТСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ АВГУСТИНА ВОЛОШИНА ВЗЯЛА УЧАСТЬ У ЗАСІДАННІ МІЖНАРОДНОГО КОНСОРЦІУМУ УНІВЕРСИТЕТІВ

18 жовтня в приміщенні ректорату ДВНЗ «Ужгородський національний університет» відбулося засідання Ради Міжнародного консорціуму університетів.

Раду відкрив ректор ДВНЗ «УжНУ» Володимир Смоланка, який у вступному слові привітав учасників засідання.

Від Карпатського університету імені Августина Волошина участь у засіданні Ради взяла віце-ректор університету Валерія Сіка.

Відтак відбулося підписання меморандуму про приєднання до структури консорціуму ще двох вишів, а саме: Донецького національного університету імені Василя Стуса та національного університету «Острозька академія»

Нагадаємо, підписання меморандуму про створення Міжнародного консорціуму відбулося у квітні 2015 року, тоді до складу цього об'єднання ввійшло 14 навчальних

закладів, серед яких і Карпатський університет імені Августина Волошина. Серед основних цілей такого об'єднання – налагодження і координація співпраці у сферах академічної мобільності, наукових досліджень, технологічних розробок та інновацій. Серед членів консорціуму, які представили себе на урочистому засіданні, були Пардубіцький університет (Чеська Республіка), Дармштатський університет прикладних наук (Німеччина), Західний університет імені Васіле Голдіша (Румунія), Кошицький технічний університет (Словаччина), Поморська академія у Слупську (Польща), Луцький національний технічний університет та інші.

Прес-служба КаУ

ЮРИСТИ ТА ПСИХОЛОГИ КаУ ВІДВІДАЛИ ПІДПРИЄМСТВО ТОВ «ГРОКЛІН-КАРПАТИ»

21 жовтня студенти кафедри правознавства та канонічного права й кафедри психології гуманітарно-економічного факультету КаУ в супроводі доцента кафедри правознавства та канонічного права Ірини Петрівни Богаш, старшого викладача кафедри психології Наталії Федорівни Сивній і доцента кафедри фінансів та економіки Миколи Миколайовича Бережанського відвідали Українсько-польське спільне підприємство ТОВ «Гроклін-Карпати».

Екскурсія була проведена в рамках навчально-виробничої практики. Як розповіла заступник голови правління, фінансовий директор Анна Валеріївна Каніболоцька, підприємство займається пошиттям чохлів для сидінь автомобілів марок «Опель», «Рено», «Мітсубісі», «Вольво», «Мерседес» та об'єднує 420 працівників, із яких 300 – швеї.

Прес-служба КаУ

31 ЖОВТНЯ СТАРТУЄ КОНКУРС «WORLDSKILLS INTERNATIONAL»

Професійна освіта України долучається до Міжнародного руху професійної майстерності «WorldSkills International» – найбільших у світі змагань професійної майстерності для учнів професійно-технічних училищ, коледжів, студентів університетів, молодих кваліфікованих робітників. Про це під час брифінгу повідомив заступник міністра освіти і науки Павло Хобзей. Він проінформував, що перший конкурс професійної майстерності за правилами цього міжнародного руху стартує в Києві 31 жовтня.

Заступник міністра також підкреслив значення конкурсів майстерності для підвищення рівня престижу робітничих професій.

«Необхідно показати батькам, учням, суспільству важливість та затребуваність робітничих професій, а також звернути увагу на якість підготовки робітників», – наголосив заступник міністра.

Він зазначив, що на ринку праці існує великий попит на висококваліфікованих робітників. Однак є розрив між якістю підготовки в навчальних закладах і потребою роботодавців.

«Завдання Міністерства освіти і науки, професійно-технічних закладів освіти разом із роботодавцями зробити так, щоб підготовка робітника відповідала вимогам часу. І цей конкурс – один із таких заходів, де надзвичайно талановиті фахівці можуть показати найвищий рівень своєї кваліфікації», – зазначив заступник міністра.

Тому Міністерство відгукнулося на пропозицію долучитися до Міжнародного руху професійної майстерності «WorldSkills International».

Зі свого боку, голова громадської організації «WorldSkills Ukraine» Сергій Рибак розповів про важливість участі України у Міжнародному русі «WorldSkills International», що підвищить рівень престижу робітничих професій серед молоді та сприятиме інтеграції професійної освіти України у міжнародну систему підготовки кадрів.

«Це перший конкурс в Україні, який відбуватиметься за правилами Руху, до якого приєдналося більш як 70 країн світу», – пояснив Рибак.

На конкурсі представлятимуть 11 професійних компетенцій. Із 31 жовтня по 2 листопада конкурс відбуватиметься за спеціальностями «кондитерське мистецтво», «кулінарне мистецтво», «ресторанний сервіс», «перукарське мистецтво», «дизайн одягу», «зварювальні роботи», «сухе будівництво та штукатурні роботи», «облицювальні роботи», «монтажні роботи санітарно-технічних систем та устаткування», а з 21 по 25 листопада – «мехатроніка» і «мобільна робототехніка». У конкурсі візьмуть участь 150 учасників із 25 регіонів країни.

Всеукраїнський конкурс «WorldSkills Ukraine» матиме два етапи: регіональний та всеукраїнський. Уже відбувся перший етап – регіональний відбір в областях України та Києві серед робітників (службовців), фахівців, учнів та студентів, які

здобувають професійно-технічну, середню спеціальну та вищу освіту віком від 18 до 22 років, а за компетенцією «мехатроніка» участь можуть брати особи до 24 років.

Відповідно до профільності, конкурс із різних робітничих професій відбудеться на майданчиках навчальних закладів, які виступили з пропозицією організувати професійні змагання. Зокрема, у Київському вищому професійному училищі будівництва й архітектури, Київському професійному ліцеї будівництва і комунального господарства, Київському регіональному вищому професійному училищі будівництва, Міжрегіональному вищому професійному училищі автомобільного транспорту та будівельної механізації, Київському вищому професійному училищі швейного та перукарського мистецтва, Київському вищому професійному училищі технологій та дизайну одягу, Київському національно-торговельному університеті, НТУУ «Київський політехнічний інститут», Київському національному університеті будівництва й архітектури.

УКРАЇНА БРАТИМЕ УЧАСТЬ У ПРОГРАМІ «ЄВРАТОМ»

Президент України підписав Закон України «Про ратифікацію Угоди між урядом України та Європейським Співтовариством з атомної енергії про наукову і технологічну співпрацю та асоційовану участь України у Програмі наукових досліджень та навчання «Євратом» (2014–2018)», яка була ратифікована Верховною Радою 22 вересня 2016 року. Про це повідомляє пресслужба МОН.

Набуття чинності Угоди забезпечить інтеграцію України до європейської наукової спільноти, посилить міжнародне науково-технічне співробітництво в галузі ядерної енергетики.

Завдяки цьому Закону українські науковці, які працюють у сфері ядерної енергетики, отримають широкий доступ до наукових інфраструктур ЄС, вітчизняні дослідницькі установки зможуть використовуватися у проектах «Євратома».

Нагадаємо, що дослідницька і навчальна Програма «Євратом» Європейського Співтовариства є комплементарною до програми Євросоюзу «Горизонт-2020», яку торік ратифікував парламент і за результатами якої Україна вже має перевищення коштів із грантів, які надійшли на українську науку (приблизно в 4 мільйони євро).

Згідно з Угодою, європейська сторона надає знижку на внесок України у розмірі 95% на весь період дії програми з перенесенням сплати Україною внеску за 2016 рік на наступні періоди. Внесок України за два роки становитиме приблизно 300 тисяч євро, а надходження на розвиток української науки будуть щонайменше в кілька разів більші.

НАУКОВІ УСТАНОВИ ЗАЛИШАТИМУТЬ ПРИБУТКИ У СЕБЕ

Чистий прибуток (дохід), отриманий за результатами фінансово-господарської діяльності, у повному обсязі залишиться в розпорядженні наукових установ та науково-технологічних комплексів. Відповідну постанову ухвалено на засіданні уряду, повідомляє пресслужба Міністерства освіти і науки.

За словами міністра освіти Лілії Гриневич, це рішення дасть можливість спрямовувати прибутки цих установ на провадження ініціативної наукової та науково-технічної діяльності, розширення їхньої власної матеріально-технічної бази та фінансування інновацій.

У МОН також зазначають, що зазначене рішення уряду продиктовано змінами, які впроваджує у життя ухвалений раніше Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність».

Зокрема, в рамках закону встановлюється, що ці наукові установи звільняються від сплати частини прибутку за результатами своєї фінансово-господарської діяльності до загального фонду Державного бюджету України.

Натомість Закон зобов'язує їх не менш як 50 відсотків чистого прибутку від своєї діяльності спрямовувати на проведення ініціативної наукової та науково-технічної діяльності, фінансування інновацій та розширення власної матеріально-технічної бази.

ПРЕДСТАВНИКИ ВІДДІЛУ З БЛАГОДІЙНОСТІ, СОЦІАЛЬНОГО СЛУЖІННЯ ТА БІОЕТИКИ КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ УЗЯЛИ УЧАСТЬ У РОЗНЕСЕННІ ГАРЯЧИХ ОБІДІВ ДЛЯ ЛЮДЕЙ З ОБМЕЖЕНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ

18 жовтня, з благословення Преосвященнійшого Віктора (Бедь), єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, представники відділу у справах із благодійництва, соціального служіння та біоетики у співпраці із Закарпатським обласним відділенням Фонду соціального захисту інвалідів узяли участь у рознесенні гарячих обідів для людей з обмеженими можливостями.

Від Карпатської єпархії УАПЦ участь у заході взяли голова вищезазначеного єпархіального відділу читець Юрій Ропонич, читець Орест Дідух та студенти Української богословської академії Карпатського університету.

Відтак учасники благодійного заходу обговорили подальші плани співпраці та волонтерської допомоги відділу у справах із благодійництва, соціального служіння та біоетики Карпатської єпархії УАПЦ людям з особливими потребами.

У КИЄВІ УАПЦ ПРОВЕЛА КРУГЛИЙ СТІЛ, ПРИСВЯЧЕНИЙ 95-Й РІЧНИЦІ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО ПРАВОСЛАВНОГО СОБОРУ УАПЦ

18 жовтня в «Ukrainian Crisis Media Center» духовентвом УАПЦ після Архієрейського Собору було проведено круглий стіл, присвячений 95-й річниці Всеукраїнського Православного Собору УАПЦ.

Участь у ньому взяли Блаженнійший Митрополит Київський і всієї України Макарій, Предстоятель Української Автокефальної Православної Церкви; Високопреосвященнійший Андрій (Абрамчук), митрополит Галицький, керуючий Івано-Франківською єпархією; Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією; Преосвященнійший Борис (Харко), єпископ Херсонський і Миколаївський, керуючий Таврійською єпархією; Роман Максимович, член Патріаршої Ради Української Автокефальної Православної Церкви.

У 9-Й ДЕНЬ УПОКОЄННЯ ДАВИДА ГАМСАХУРДІЯ, УКРАЇНСЬКОГО ВОЇНА-ГЕРОЯ, ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ НА МОГИЛІ УСОПШОГО

16 жовтня, у 9-й день упокоєння Давида Гамсахурдії, військовослужбовця 128-ї окремої гірсько-піхотної закарпатської військової бригади, мешканця с. Анталовці Ужгородського району, який загинув від важких поранень, отриманих під час обстрілу московсько-путінськими окупантами і терористами шахти «Бутівка» Донецької області, духовенством Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви було відслужено заупокійну Літію на могилі усопшого.

Очолив відправлення заупокійної Літії на ужгородському цвинтарі «Кальварія» Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією УАПЦ, у співслужінні протоієрея Олександра Смоліна, ієромонаха Іллі (Михайлова) та диякона Івана Жабляка.

У своїх молитвах духовенство просило у Господа Бога прощення всіх провин, допущених із власної волі чи з примусу небіжчиком, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

Під час заупокійного богослужіння біля могили українського Воїна-Героя були мама усопшого Давида – Тетяна Гамсахурдія, односельчани та представники кліру Карпатської єпархії УАПЦ.

Після завершення заупокійної Літії до присутніх з архіпастирським словом звернувся Преосвященнійший

владика Віктор, який наголосив на святості подвигу українського Воїна-Героя Давида Гамсахурдії.

Відтак у трапезному залі Української богословської академії Карпатського університету відбулася поминальна трапеза, на яку було запрошено маму полеглого – пані Тетяну та всіх присутніх на цвинтарі.

В УАПЦ УРОЧИСТО ВІДЗНАЧИЛИ 95-річчя ВСЕУКРАЇНСЬКОГО ПРАВОСЛАВНОГО ЦЕРКОВНОГО СОБОРУ ВІДРОДЖЕНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ АВТОКЕФАЛЬНОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ (14–30 ЖОВТНЯ 1921)

18 жовтня, відповідно до рішення Архієрейського Собору УАПЦ, у м. Києві урочисто було відзначено 95-річчя Всеукраїнського Православного Церковного Собору, на якому було підтверджено відродження 5 травня 1921 року в Українській Народній Республіці (1918–1921) прабатьківської Української Автокефальної Православної Церкви, проголошено її автокефалію та соборноправність. Собор відбувався у Святій Софії м. Києва з 14 по 30 жовтня 1921 року та 21 жовтня обрав Першоієрарха УАПЦ, яким став Василь Липківський, Митрополит Київський і всієї України, надалі розстріляного московським комуністично-радянським окупаційним режимом. На сьогодні Митрополит Василь Липківський прославлений у лику священномучеників.

Із ранку біля підніжжя Патріаршої Андріївської церкви представники єпископату, духовенства та віруючих Української Автокефальної Православної Церкви на чолі з Блаженнійшим Макарієм (Малетичем), Митрополитом Київським і всієї України, Предстоятелем УАПЦ, відслужили молебень за Україну, Український народ, Українське військо та Українську Церкву, а також заупокійну Літію за священномучеником Василем Липківським (07 (19).09.1864, с. Полудня, нині Монастирищенський район, Черкаська область – 27.11.1937, Київ), Митрополитом Київським і всієї України, Першоієрархом відродженої УАПЦ (21.10.1921–27.11.1937), та святими новомучениками українськими.

Відтак після засідання Архієрейського Собору в «Українському домі» за участі єпископату, представників єпархій і вищих духовних навчальних закладів УАПЦ було проведено урочисте засідання круглого столу. Під час засідання, яке очолив Блаженнійший Митрополит Макарій (Малетич), учасники високого зібрання обговорили історично-церковні, духовні та канонічні питання з нагоди 95-річчя Всеукраїнського Православного Церковного Собору Української Автокефальної Православної Церкви.

За результатами круглого столу було проведено прес-конференцію для ЗМІ, участь у якій узяли Блаженнійший Макарій (Малетич), Митрополит Київський і всієї України, Предстоятель Української Автокефальної Православної Церкви, Високопреосвященнійший Андрій (Абрамчук), митрополит Галицький, керуючий Івано-Франківською єпархією, Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією, Преосвященнійший Борис (Харко), єпископ Херсонський і Миколаївський, керуючий Таврійською єпархією, та член Патріаршої ради Роман Максимович.

ЗА ПОДАННЯМ ЄПИСКОПА ВІКТОРА (БЕДЬ), АРХІЄРЕЙСЬКИЙ СОБОР УАПЦ ВНІС У МІСЯЦЕСЛОВ ІМЕНА СВЯЩМ. ДОСИФЕЯ УГОЛЬСЬКОГО (ФЕОДОРОВИЧА), СВЯЩМ. ДОСИФЕЯ (ВАСИЧА), СВЯЩМ. ВАСИЛЯ (ЛИПКІВСЬКОГО) ТА БЛАГОСЛОВИВ СТВОРЕННЯ МОНАСТИРЯ В С. ПИЛИПЕЦЬ МІЖГІРСЬКОГО Р-НУ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛ.

18 жовтня в резиденції Київської Патріархії в Києві під головуванням Блаженнійшого Макарія (Малетича), Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля УАПЦ, відбулося чергове засідання Архієрейського Собору Української Автокефальної Православної Церкви.

Архієрейський Собор УАПЦ розглянув такі питання порядку денного:

1. Обговорення життєдіяльності УАПЦ.
2. Відзначення 95-річчя проведення Всеукраїнського Православного Церковного Собору Української Православної Церкви (14–30 жовтня 1921 р.).
3. Про видання церковного богослужбового календаря УАПЦ на 2017 рік.
4. Про реєстрацію єпархіальних статутів.
5. Різне.

У ході засідання, зокрема, за поданням Преосвященнійшого Віктора (Бедь), єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією, Собор постановив:

1. Внести в місяцеслов церковного календаря УАПЦ імена:

– священномученика Досифея Угольського (Феодоровича), архієпископа Мараморoського (+1733, день ушанування – перша неділя після дня пам'яті рівноапостольних Кирила і Мефодія);

– священномученика Досифея (Васича), єпископа Ніського і Карпаторуського (+13.01.1945, день ушанування – 13 січня);

– священномученика Василя Липківського, Митрополита Київського і всієї України (+27.11.1937, день ушанування – 27 листопада).

2. Благословити створення Хресто-Воздвиженського чоловічого монастиря Карпатської єпархії УАПЦ у с. Пилипець Міжгірського району Закарпатської області.

Собор також вирішив внести в молитвослов церковного календаря УАПЦ імена, за поданням Блаженнійшого Макарія (Малетича), Митрополита Київського і

всієї України, Предстоятеля УАПЦ, святого Іова Борецького, Митрополита Київського і всієї Русі (день ушанування – 15 березня), за поданням Високопреосвященнійшого Афанасія (Шкурупія), архієпископа Харківського і Полтавського, керуючого Харківсько-Полтавською єпархією, – святителя Іоанна (Максимовича), архієпископа Шанхайського і Сан-Франциського (дні вшанування – 19 липня (упокоєння), 19 жовтня (відкриття мощів)), а також за поданням Високопреосвященнійшого Андрія (Абрамчука), митрополита Галицького, керуючого Івано-Франківською єпархією, визначено день ушанування Ковалівської ікони Божої Матері в останню неділю липня.

Сторінка підготовлена прес-службою Карпатської єпархії УАПЦ

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР ВІДСЛУЖИВ ЗАУПОКІЙНУ МОЛИТВУ ЗА УКРАЇНСЬКОЮ ПАТРІОТКОЮ І ПОЕТЕСОЮ СОФІЄЮ МАЛИЛЬО ДО ПЕРШИХ РОКОВИН ЇЇ УПОКОЄННЯ

19 жовтня Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді, перебуваючи у відрядженні у Києві, відслужив заупокійну молитву за українською патріоткою, громадською діячкою, педагогом, політично репресованою московським комуністично-радянським режимом поетесою Софією Михайлівною Малильо (03.12.1926, Верхні Ворота (тоді Вишні Верецьки), Підкарпатська Русь (українські землі Закарпаття) під анексією Чехословацької Республіки – 19.10.2015, Мукачево, Закарпатська область, Україна) до перших роковин її упокоєння.

Похована Софія Михайлівна на цвинтарі в рідному селі Верхні Ворота Воловецького району Закарпатської області.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх провин, допущених із власної волі чи з примусу небіжчицею, дарування її душі вічного спокою та життя у піднебессі.

ЄПИСКОП УАПЦ ВІКТОР (БЕДЬ) ВІДСЛУЖИВ ЗАУПОКІЙНУ МОЛИТВУ ЗА ГЕНЕРАЛ-ХОРУНЖИМ АРМІЇ УНР ЮРІЄМ ТЮТЮННИКОМ ДО 86-Х РОКОВИН ЙОГО РОЗСТРІЛУ МОСКОВСЬКИМ КОМУНІСТИЧНО-РАДЯНСЬКИМ РЕЖИМОМ

20 жовтня Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді, відслужив заупокійну молитву за українським патріотом, військовим і громадсько-політичним діячем, генерал-хорунжим Армії Української Народної Республіки, політично репресованим і розстріляним московським окупаційним комуністично-радянським режимом СРСР Юрієм Йосиповичем Тютюнником (20.04.1891, Будище, Черкащина, Україна під окупацією Російської імперії – 20.10.1930, Москва, РРФСР у складі СРСР) до 86-х роковин його розстрілу.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх провин, допущених із власної волі чи з примусу небіжчиком, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР ВІДСЛУЖИВ МОЛЕБЕНЬ ДО СВЯЩЕНОМУЧЕНИКА ВАСИЛЯ (ЛИПКІВСЬКОГО), МИТРОПОЛИТА КИЇВСЬКОГО І ВСІЄЇ УКРАЇНИ, ДО 95-РІЧЧЯ ПЕРШОСВЯТИТЕЛЬСЬКОЇ ВИСВЯТИ

21 жовтня Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, відслужив ранковий молебень до священномученика Василя (Липківського) (07 (19).03.1864 – 27.10.1937), Митрополита Київського і всієї України, Першоієрарха відродженої прабатьківської Української Автокефальної Православної Церкви (21.10.1921–27.10.1937), до 95-річчя його митрополичого обрання та висвячення.

У молитві владика Віктор просив у святого молитовного заступництва перед Господом Богом за Українську націю, Українську Державу та Українську Церкву. Молився за те, щоб Всемилостивий Отець наш Небесний дарував мир і благополуччя, якнайшвидшу перемогу Українського війська над підступними московсько-путінськими окупантами і терористами, за збереження життя кожного українського воїна, добровольця, волонтера, мирних співвітчизників, які нині боронять земну, Богом дану нам Вітчизну Україну від московського ординця. Особливі молитви до Господа Бога лунали за якнайшвидше подолання розділення серед українських православних і утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви.

У КАРПАТСЬКІЙ ЄПАРХІЇ УАПЦ ВІДСЛУЖИЛИ АКАФІСТ ДО ПРЕПОДОБНОГО ОЛЕКСІЯ (КАБАЛЮКА) КАРПАТОРУСЬКОГО У ДЕНЬ ЙОГО ВШАНУВАННЯ

21 жовтня Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, відслужив ранковий акафіст до преподобного Олексія (Кабалюка) Карпаторуського у день його вшанування.

У молитві владика Віктор просив у святого молитовного заступництва перед Господом Богом за Українську націю, Українську Державу та Українську Церкву. Молилися за те, щоб Всемилостивий Отець наш Небесний дарував нам мир і благополуччя, якнайшвидшу перемогу Українського війська над підступними московсько-путінськими окупантами і терористами, за збереження життя кожного українського воїна, добровольця, волонтера, мирних співвітчизників, які нині боронять земну, Богом дану нам Вітчизну Україну від московського ординця. Особливі молитви до Господа Бога лунали за якнайшвидше подолання розділення серед українських православних і утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви.

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА МИТРОПОЛИТОМ ПОЛІКАРПОМ (СІКОРСЬКИМ), ПЕРШОІЄРАРХОМ УАПЦ У ДІАСПОРІ ДО 63-РІЧЧЯ УПОКОЄННЯ

22 жовтня Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, відслужив заупокійну Літію за українським патріотом, громадським і церковним діячем, борцем за національну і державну незалежність України та відродження Української Автокефальної Православної Церкви, учасником відновлення і висвяти нової єпископської ієрархії для відродженої Української Автокефальної Православної Церкви (1942–1944), адміністратором УАПЦ (1942–1944), політично переслідуваним московським комуністично-радянським і німецько-фашистським окупаційними режимами, Першоієрархом УАПЦ у Діаспорі (1945–1953) Митрополитом Полікарпом (Сікорським) (у миру Петром Дмитровичем Сікорським) (20.06 (02.07). 1875, с. Зеленьки, Київська губернія, Україна під окупацією Російської імперії – 22.10.1953, Ольне-су-Буа біля Парижа, Франція, похований на цвинтарі «Пер-Лашез») до 63-х роковин його упокоєння.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх провин, допущених небіжчиком із власної волі чи з примусу, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

ЄПИСКОП ВІКТОР (БЕДЬ) ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА ПОБРАТИМОМ ПО НАЦІОНАЛЬНО-ВИЗВОЛЬНІЙ БОРОТЬБІ РОМАНОМ ЛУБКІВСЬКИМ ДО ПЕРШИХ РОКОВИН УПОКОЄННЯ

23 жовтня Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді, відслужив вечірню заупокійну Літію за українським патріотом, письменником, державним, громадським і культурним діячем, борцем за національну і державну незалежність України кінця 80-х – початку 90-х рр. минулого століття, народним депутатом України першого скликання та членом опозиційної антикомуністичної Народної Ради у Верховній Раді України (1991–1994), дипломатом Романом Мар'яновичем Лубківським (10.08.1941, с. Острівець, Тереболянський район, Тернопільська область, УРСР під окупацією московського комуністично-радянського СРСР і фашистської Німеччини – 23.10.2015, м. Львів, Україна) до перших роковин його упокоєння.

Владика Віктор (Бедь) і спочилий у Бозі Роман Лубківський були побратимами по національно-визвольній боротьбі за національну і державну незалежність України кінця 80-х – початку 90-х рр. XX ст., зокрема, в лавах Народного Руху України (1989–1992) та в складі опозиційної антикомуністичної Народної Ради у Верховній Раді України першого скликання (1990–1994).

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх провин, допущених небіжчиком із власної волі чи з примусу, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

Сторінка підготовлена прес-службою Карпатської єпархії УАПЦ

ВІТАЄМО

28 жовтня відзначатиме День народження доцент кафедри практичного богослов'я Української богословської академії *Надія Іванівна Товтин*. Із нагоди особистого свята колеги бажають:

Закувала зозуля в саду,
Сповістила про радісну дату.
Хай дарує знову й знову весну
Ювілею урочисте свято.
Хай усміхається щастям життя
У безмежної краси і любові,
Хай довгі прекрасні літа
Квітнуть, наче проліски чудові.

ЩАСЛИВЕ МАЙБУТТЯ

Любов преображає того, хто любить, вона творить його заново.

Ансельм Грюм

Як засіять зерном поле,
Буде хліб нам на життя.
Вірте Богу – й буде доля,
Всім щасливе майбуття.

Край наш рідний всі будуймо –
Батьківщину дорогу
Й не міняймо на чужину
Україну золоту.

Прийде час – всміхнеться доля,
Буде злагода в сім'ї,
Буде рай для всіх народів
З хлібом-сіллю на столі.

Лиш любімо щиро Бога,
Як ті ангели у Небі,
І молім за Край у Нього
І за всі його потреби.

Василь ЩОМАК

ОГОЛОШЕННЯ

Шановні читачі!

Редакція приймає для друку на шпальтах нашої газети ***рекламу, оголошення,*** а також ***вітальні слова*** на адресу близьких і рідних вам людей.

За детальною інформацією звертайтеся на адресу: вул. Гойди, 4, 4-й поверх, кабінет **403** (Карпатський університет імені Августина Волошина) або телефонуйте: **066-53-38-745** (Станіслав) у будні **(9:00 – 17:00)**.

Закарпатський обласний громадський комітет з відзначення 25-річчя відновлення державної незалежності України

Громадське Віче на честь 25 річчя відновлення державної незалежності України

29 жовтня, м. Ужгород, пл. Народна, після пам'ятника Т.Шевченку

збір 10 : 45 початок 11 : 00

Щоб програти визначення новини слухайте за подальшими записами sz.uz.ua

ТУР НА ПІДТРИМКУ НОВОГО АЛЬБОМУ «ONCE»

З листопада вперше з концертом до Ужгорода приїде композитор і піаніст Єгор Грушин. Захід відбудеться у мистецькому центрі «Галерея ІЛЬКО» та в рамках туру на підтримку нового альбому «Once».

Новий альбом «Once», реліз якого відбувся 1 червня цього року, є четвертим альбомом Єгора Грушина (попередні релізи: «Inside», «Absolution», «Dominicano»). Кожна композиція з платівки «Once» є самодостатньою та розповідає свою історію, які за настроєм є дуже різними: ліричні композиції слідують за жвавими, меланхолійні – за танцювальними, драматичні – за медитативними... Така різноманітність у послідовності допомагає постійно фокусуватися на різних настроях та сприймати музику в різних її проявах і варіантах. Як і на записі, головними учасниками будуть рояль і струнний квартет.

Єгор Грушин – український композитор сучасної класики та піаніст. Стиль, в якому творить композитор, – сучасна класика (modern classical), поєднує академізм, мінімалізм і неокласицизм. За п'ять років творчості Єгор Грушин дав понад 200 концертів, видав чотири альбоми та став автором саундтреків до п'яти вітчизняних фільмів. Його попередній альбом «Dominicano» посідає перші місця в чарті інструментальної музики українського iTunes. З першого дня релізу новий альбом «Once» займає перші позиції чарту класичної музики Google Play.

Шеф-редактор
Віктор БЕДЬ
Головний редактор
Анатолій КОСТЮК
Літредактори
Марина ГАЗА
Наталка ГУМЕН-БІЛАНИЧ
Редактори відділів:
Станіслав ДАНКО
Орест ДІДУХ
Ігор КОВАЛЬЧУК
Олексій ПАЙДА
Олексій ШАФРАНЬОШ
Катерина ЧОМБОКОШ
Верстка
Ігор ТОКАЧ
ЗАСНОВНИК
ПП «Адвокатське бюро «Срібна Земля»
ВИДАВЕЦЬ
Християнсько-народна спілка Закарпаття.
Ідентифікаційний код 20444130.
Номер звертано в Інформаційному медіа-центрі Карпатського університету ім. А.Волошина.
Друк: Віддруковано видавництвом "А-прінт" ТОВ "ДМ", м. Тернопіль, вул. Текстильна, 28. тел.: 52 27 37. Моб. тел: (067) 350 17 94. a-print.com.ua
РЕДАКЦІЯ
Ужгород, вул. Гойди, 4
e-mail: txt_SZ@ukr.net
архів в Інтернеті: www.sribnazemlja.narod.ru
сайт: www.sz.uz.ua
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації – серія КВ № 5468 від 11.09.2001 р.
Передплатний індекс – 61159
Умовний друк: А3 арк. 12.
Тираж – 2500
Номер замовлення: 448
Виходить один раз на тиждень.
Розповсюдження: Закарпатська область
Редакція залишає за собою право на публікацію та редагування матеріалів, яких не повертає, на них не відповідає і не пересилає до інших інстанцій. Редакція не завжди поділяє думку автора. При передруку посилання на «Срібну Землю» обов'язкове.

АФОРИЗМИ

Епоха душить своїх мудрих людей руками нею ж вигодованого прислужницького бидла.

Якщо хтось хоче писати правила для совісті, не потрібно довго мізкувати, за тими правилами давно живе дурість.

Розум здатний заповнювати порожнечу між Небом і Землею.

Той уже пішов вперед, хто зрозумів людську недовершеність і гріховність.

Всі рвуться до вершин мудрості, а сягає їх найчастіше скромність.

Ми залежимо навіть від тих людей, яких немає серед живих уже тисячі літ.

Прозріння й терпіння ведуть до Бога тільки тих, хто через пороги черствих провів неушкоджено душу.

Всі ми несемо свій Хрест, чим важчий він, тим більше добра ми пронесемо по землі.

Тайни Великого Духа не зрозумілі для нас так само, як задуми геніїв, ще не втілені в життя.

Почуття обов'язку — міра мудрості.

Хто глузує над розумом ближнього, силкується вкрасти інтелектуальне багатство, рветься до дешевої слави, шукає втіхи в розвагах і алкоголі, зазіхає на чужих жінок, той говорить мовою зради й неправди, ніколи не відчує, ні вдень ні вночі, свого справжнього призначення в земному житті.

На цій землі нам треба одного: в день народження і смерті йти чистими до Всевишнього.

Інколи думаю, скільки отрути для власної душі назбирає людина в брудних заняттях, а життя минає, і ненаситні потреби вгамує неминуча смерть.

Хто хоче об'єднати в собі зовнішнє і внутрішнє в один світ, щоб ясно зрозуміти початок і кінець, той збагачує земне існування подихом вічності.

Михайло БЕЛЕНЬ

УКРАЇНСЬКА БОГОСЛОВСЬКА АКАДЕМІЯ
Карпатського університету
(вищий православний духовно-богословський навчальний заклад)

Підготовка бакалаврів і магістрів за спеціальностями:
– Богослов'я (священнослужитель; християнський місіонер);
– Теологія (християнський педагог);
– Регент церковного хору;
– Вищі курси дяків;
– Військове капеланство (додаткова спеціалізація).

Ужгородський богословський коледж
Підготовка молодших спеціалістів (на базі 9 класів) за спеціальностями:
– Катехізатор із православного богослов'я, дяк
(із одночасним здобуттям другої вищої освіти за спеціальностями:
– Правознавство;
– Фінанси і кредит).

(Студенти вкадемії при здобутті вищої духовної освіти одночасно здобувають і вищу світську освіту)
ПРИ УНІВЕРСИТЕТІ ТА АКАДЕМІЇ ДІЄ АСПІРАНТУРА І ДОКТОРАНТУРА
м. Ужгород, вул. Гойди, 4; тел.: + 38 099 369 33 77; (0312) 61 20 08; 61 29 45; www.kau.com.ua; www.uuba.org.ua

«Блаженні ті, що слухають Слово Боже і виконують його» (Лк. 11, 28).

Срібна земля

ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСНА ГАЗЕТА

www.sz.uz.ua

№32 (1001) від 10 листопада 2016 року / ВИХОДИТЬ ЩОТИЖНЯ

ЧИТАЙТЕ НАС НА САЙТІ: http:// sz.uz.ua

НЕГОДА НА ЗАКАРПАТТІ

Фото Павла Толтина

Інтенсивні дощі, які 5–7 листопада не припинялися на Закарпатті, спричинили різке підвищення рівня води в річках і потоках. Станом на ранок 7 листопада на Закарпатті почався паводок, спричинений сильними дощами (за два дні випала вже двомісячна норма опадів). Вода продовжувала прибувати. У низинних районах максимальний рівень води у річках був уранці 8 листопада.

Стор.: 2

НА ЧАСІ

ГРУЗИНСЬКИЙ ГАМБІТ: АБО ОСТАННІЙ ДЗВОНИК ДЛЯ ПОРОШЕНКА

Стор.: 2

НОВИНИ

ПРЕДСТАВНИКИ КООРДИНАЦІЙНОГО КОМІТЕТУ ЗАКАРПАТСЬКОГО ОБ'ЄДНАННЯ «УКРАЇНА СОБОРНА» ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У НАДАННІ БЛАГОДІЙНОЇ ДОПОМОГИ СІМ'Ї З МУКАЧЕВА

Стор.: 4

В УЖГОРОДІ ЗА УЧАСТІ ПРЕДСТАВНИКІВ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛЬНО-ВИЗВОЛЬНИХ ЗМАГАНЬ УРОЧИСТО ВІДЗНАЧИЛИ 25-РІЧЧЯ ВІДНОВЛЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ

29 жовтня в Ужгороді відбулось урочисте громадське відзначення 25-річчя відновлення державної незалежності України. Урочисті заходи було організовано і проведено Закарпатським обласним громадським комітетом, сформованим за ініціативи та участі представників українських національно-визвольних змагань кінця 80-х – початку 90-х рр.

Стор.: 7–10

НОВИНИ

БЕЗДУМОВНІСТЬ ЗЛЕВАГИ ДО ЛЮДСЬКОЇ ГІДНОСТІ ТА ВИПАДКОВИЙ ФАНАТИЗМ – РУШІЙНІ СИЛИ, ЩО ПЕРЕКРИВАЮТЬ ШЛЯХ УКРАЇНЦІВ ДО МИРУ, ЛЮБОВІ, БЛАГОПОЛУЧЧЯ І – БОГА...

Стор.: 4

НАШ КАЛЕНДАР

10 листопада – Всесвітній день молоді;

13 листопада – Всесвітній день сліпих;

14 листопада – Всесвітній день боротьби із захворюванням на діабет;

16 листопада – Міжнародний день толерантності; День працівників радіо, телебачення та зв'язку.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

13 листопада 1889 р. – народився письменник-сатирик Остап Вишня (справжнє ім'я Павло Михайлович Губенко);

16 листопада 1893 р. – у Львові відбулася прем'єра п'єси Івана Франка «Украдене щастя»;

16 листопада 1952 р. – померла Соломія Крушельницька, українська оперна співачка.

СУСПІЛЬСТВО

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР УДОСТОЇВ ЧЕСТЬ ЗАСЛУЖЕНОГО АКАДЕМІЧНОГО ЗАКАРПАТСЬКОГО НАРОДНОГО ХОРУ ВИСОКИХ ЦЕРКОВНИХ ВІДЗНАК ДО 70-РІЧЧЯ ПОЧАТКУ МИСТЕЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Стор.: 5

ОСВІТА

В УЖГОРОДІ НА БАЗІ НАУ ТА УБА ПРОВЕДЕНО V МІЖНАРОДНУ НАУКОВО-ПРАКТИЧНУ КОНФЕРЕНЦІЮ «УТВЕРДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО ЦИВІЛІЗАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ...»

Стор.: 12

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС: 61159

РЕКОМЕНДОВАНА ЦІНА 2.00

НЕГОДА НА ЗАКАРПАТТІ

Інтенсивні дощі, які 5–7 листопада не припинялися на Закарпатті, спричинили різке підвищення рівня води в річках і потоках.

Станом на ранок 7 листопада на Закарпатті почався паводок, спричинений сильними дощами (за два дні випала вже двомісячна норма опадів). Вода продовжувала прибувати. У низинних районах максимальний рівень води у річках був уранці 8 листопада.

Басейнове управління водних ресурсів річки Тиса повідомило, що за 24 години сумарна інтенсивність опадів становила до 120 мм. Із початку паводка – до 160 мм, що більше за 2-місячну норму. В результаті опадів відбулися підйоми рівнів води на закарпатських річках Тиса, Уж, Боржава, Ріка, Латориця.

Як повідомлає «Укрінформ», усі 5 міжрайонних управлінь водного господарства працювали в цілодобовому режимі. У можливі зони підтоплень потрапили села Іршавського, Виноградівського, Мукачівського та Перечинського районів.

В Обласному управлінні ДСНСУ повідомили, що за добу опадів підтоплено 30 дворогосподарств на Хустщині. Вранці в понеділок через негоду постраждав також чоловік: на його автівку, якою він їхав трасою з Ужгорода, впало дерево. «Швидка» відвезла чоловіка до обласної лікарні.

На сайті «губернатора» Закарпатської ОДА Геннадія Москаля повідомлялося, що область готувалася до можливих нових підтоплень в Ужгороді, Іршавському та Виноградівському районах, а пік опадів очікувався в ніч на понеділок, найбільше підняття води в річках – в понеділок і вівторок. На ранок 8 листопада стало відомо, що на Перечинщині вода підтопила вісім свердловин Перечинського водозабору, через що мешканці Перечина залишилися без води.

«Срібна Земля»

ГРУЗИНСЬКИЙ ГАМБІТ, АБО ОСТАННІЙ ДЗВОНИК ДЛЯ ПОРОШЕНКА

7 листопада «губернатор» Одеської області Міхеіл Саакашвілі нарешті подав у відставку, чутки про яку ходили серед українських ЗМІ останні півроку. Своє рішення він мотивував тим, що втомився від постійного обману і корупції, зокрема з боку влади в Києві.

Відразу після публічної заяви про складання своїх повноважень в Адміністрації Президента України встигли повідомити «Громадське», що голову Одеської облдержадміністрації Міхеїла Саакашвілі планували відправити у відставку влітку. В Адміністрації Президента також зазначили, що відставка не відбулася, бо було досягнуто домовленостей за особистим зобов'язанням Саакашвілі виконати низку вимог. Ідеться, зокрема, про будівництво траси Одеса – Рені, запуск «єдиного вікна» в Одеській області та інші вимоги. «Нічого з цього не було виконано. Саакашвілі просто зіграв на випередження, щоб це виглядало красивіше, сам пішов, а не відставили», – зазначили в Адміністрації Президента. Там також додали, що наказ про звільнення Саакашвілі буде готовий, коли Петро Порошенко повернеться зі Словенії. В Адміністрації Президента пояснили, що відставка Саакашвілі стане можливою після того, як Кабінет Міністрів внесе відповідне подання на розгляд Президента. В уряді відповіли, що готові погодити відставку Саакашвілі, але остаточне рішення ухвалить глава держави.

Як повідомляє «Новое время» тимчасовим главою Одеської облдержадміністрації стане 27-річна Соломія Бобровська.

Так чи інакше, але очевидно, що в понеділок відбулася не просто відставка чергового «губернатора» області, чи «варяга-реформатора» в уряді. 7 листопада почався процес відсторонення чинної влади, яка взяла на себе управління державними справами відразу після Майдану, на ейфорії та лозунгах Майдану і водночас почалася президентська кампанія Міхеїла Саакашвілі. Адже Президент Порошенко та вся його команда в уряді й парламенті, схоже, втратили останні крупиці довіри з боку не тільки українського народу, але й так званих західних партнерів. Кредити та гроші для проведення реформ розкрадаються так само, як і за часів Януковича, змінилися тільки персоналії, проте суть залишилася така сама. Тому європейські та американські куратори скомандували «на вихід» із владних структур своїм ставленикам. Мова йде насамперед про грузинських реформаторів та їхніх соратників.

Варто зазначити, що ті самі західні партнери за останні два роки досить чітко подавали сигнал для української влади з приводу того, що вона йде хибним шляхом для досягнення декларованих на Майдані цілей. Першими дзвіночками мали стати звільнення іноземних реформаторів типу Абрамавічуса та Квіташвілі, однак тоді все довольлі легко вдалося списати на «важкі українські реалії». Зате реформи не відбувалися і далі, а іноземні реформатори, які у своїх країнах та галузях довели власну ефективність та успішність, продовжували «здавати портфелі», посилаючись на тиск, корупцію. Водночас вони безапеляційно звинувачували найвищих посадових осіб держави у потуранні старим корупційним схемам і «договорнякам».

Проте звільнення Саакашвілі, який не просто пішов, але й звинуватив особисто Президента Порошенка в усіх вищезгаданих гріхах, усе ж, на думку багатьох експертів, матиме особливе значення для українського політичного життя. Адже ще у 2015 році Саакашвілі об'їздив майже всі обласні центри з антикорупційними форумами. Вже тоді, як наголошують журналісти «ВВС Україна», всі говорили про його майбутню партію, однак вона так і не була створена. Частина активістів форуму – Сергій Лещенко і Мустафа Найєм – приєдналися до «ДемАльянсу».

Соратник Саакашвілі Давид Сакварелідзе, якого звільнили з посади заступника генпрокурора, ще з літа займається створенням власної партії. До неї повинні приєднатися екс-заступник генпрокурора Віталій Касько і депутат Віктор Чумак. Хоча ще у вересні в одному з інтерв'ю Міхеїл Саакашвілі запевняв, що про жодну його партію не йдеться. «Яка партія? Немає жодної партії», – заявив він тоді журналістам.

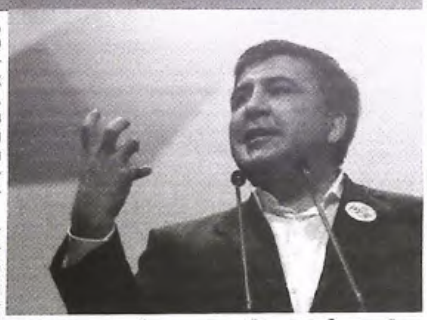

За даними опитування групи «Рейтинг», у вересні позитивне ставлення до політика Саакашвілі становило 22% (минулого року цей показник був удвічі більшим). Підтримка Саакашвілі тепер приблизно на рівні з Юлією Тимошенко.

Однак ситуація з рейтингами може змінитись, особливо після градуса заяв, які пролунали з уст Саакашвілі під час брифінгу. Брехня, корупція, продажність – такими словами нагородив екс-президент Грузії теперішнє керівництво України. «Мені це дійсно набридло, я від цього втомився… Від ще одної невиконаної обіцянки. Ми бачимо, що сили регресу атакують все прогресивне. Всі нові починання убиваються в зародку, – заявив грузинський політик. – Коли ми говорили, що хочемо все міняти, Президент Порошенко говорив мені, що йому заважає Яценюк. Ми створили «Рух за очищення» й допомогли йому позбутися Яценюка. І чим все закінчилося? Склад Яценюка був трохи скоригований складом Президента, в тих самих схемах як грабували, так і грабують. Мене так багато ще в житті ніхто не обманював».

«В Одеській області Президент особисто підтримує два клани: клан бандитський, кримінальний – убивць 90-х Труханова та Ізмаїльський корупційний клан Урбанського. І насправді всю владу в області віддали цим двом і ще їхнім союзникам – сепаратистам із «Нашого краю» Антона Кіссе», – заявив Саакашвілі.

***

Отже, українську політику чекає нова хвиля перепитій і скандалів. А за океаном уже обирають нового господаря Білого дому. Все це неодмінно вплине на подальшу долю нашої країни. Саакашвілі використовує свій останній шанс після програшу в Грузії, а для Порошенка це останній дзвоник. Дзвоник, перед тим як остаточно втратити довіру не тільки суспільства, але й останніх союзників за кордоном. А як ми знаємо з досвіду Януковича, союзники за кордоном необхідні, особливо в країні перманентного Майдану.

Станіслав ДАНКО

СТАТТЯ, ЯКА МАЛА ПОБАЧИТИ СВІТ ЩЕ ДВА МІСЯЦІ ТОМУ

11 вересня в Ужгородському СК «Юність» відбувся кубок Закарпатської області з гандболу серед чоловічих команд. Честь нашого міста захищала команда Закарпатського угорського інституту ім. Ф. Ракоці II, адміністрація якого вже протягом 16 років суттєво допомагає нашому гандбольному колективу.

Змагання відбувалися за олімпійською системою (програв – вибув). Основні гандбольні баталії почали розгортатися з напівфінальних ігор. За волею турнірної сітки зустрілися команди Хуста та цьогорічний чемпіон – Великий Березний. У другому півфіналі зустрілися колективи Берегова та Перечина. І ось вже перша гра принесла несподіванку – хустяни здолали своїх опонентів – 20:18. Другий півфінал приніс перемогу нашій команді – 18:13. На цьому несподіванки не скінчилися. У грі за 3-тє місце перечинці неочікувано здолали команду В. Березного – 17:16. Хотілося б розповісти більш детально за фінальну гру між командами Берегова та Хуста. Перед нею всі гандбольні фахівці, які завітали на цей турнір, віддавали перевагу хустянам, які підійшли до цього турніру в оптимальному складі та без травм. Наша ж команда, з огляду на низку об'єктивних причин, зазнала значних кадрових втрат, однак, незважаючи на це, хлопці згуртувалися і зуміли здолати своїх суперників – 20:18, хоча в першому таймі поступалися – 9:8. Не хотів би когось виокремлювати для відзначення, адже хлопці грали, як-то кажуть, один за всіх і всі за одного, проте одного гравця таки назву, бо ж він цього дня відзначав ювілей – 25-річчя і своєю неординарною грою зробив вагомий внесок у здобуття кубка. Мова йде про Валентина Шиповича.

І наостанок. Хотілось би запитати у нашого міського керівництва, до якого часу підтримуватимуться тільки пріоритетні види спорту, адже команда, готуючись до цих змагань ціле літо, самотужки, за власні кошти оплачувала спортивний майданчик для проведення навчально-тренувального процесу, не кажучи вже про м'ячі та спортивну форму, яких вони ніколи не отримували.

Сергій ШОСТАК,
тренер команди

ПРИКОРДОННИКИ МУКАЧІВСЬКОГО ЗАГОНУ ЗАВАДИЛИ ЧЕРГОВІЙ СПРОБІ ТЮТЮНОВОЇ КОНТРАБАНДИ

Днями в пункті пропуску «Вилок», що на кордоні з Угорщиною, прикордонники Мукачівського загону попередили чергову спробу тютюнової контрабанди. Під час проведення прикордонно-митного контролю автомобіля «Ніссан Прімера», за кермом якого був наш 29-річний співвітчизник, правоохоронці виявили більш ніж 400 пачок сигарет марки «Rothmans». Аби приховати контрабандний тютюн, чоловік запакував ним газовий балон, який знаходився у багажному відділенні його авто.

За фактом виявлення тютюнових виробів складено протокол. Сигарети у кількості 425 пачок вилучено та оцінено у 7225 гривень. Було також вилучено й оцінено майже у 34 тисячі гривень авто, за кермом якого українець намагався перетнути кордон, повідомляє прес-служба Мукачівського прикордонного загону.

МОСКАЛЬ: «НА ПІКУ ПАВОДКА УЖ ПРОПУСКАВ ПІД ТРАНСПОРТНИМ МОСТОМ 740 ТИСЯЧ ЛІТРІВ ВОДИ ЗА СЕКУНДУ»

Завдяки минулорічній розчистці русла Ужа паводкова хвиля пройшла через Ужгород більш-менш благополучно.

У ніч проти 8 листопада паводкова хвиля в більшості районів Закарпаття пішла на спад. Станом на 9:00 найвищий підйом води був у низовині Боржави (Виноградівський і Берегівський район) і Тиси, однак жодних критичних наслідків для області не зафіксовано.

У результаті паводка підтопленими залишаються сільгоспугіддя та кілька десятків дворогосподарств у різних районах Закарпаття, однак вода вже повільно повертається в русло річок. У Перечині станом на 8 листопада через затоплений водоканал відключено центральне водопостачання. Для підвезення води задіяні два автомобілі-водовози.

– Проблема центрального водопостачання в Перечині виникає по кілька разів на рік, як тільки вода в Ужі різко піднімається внаслідок опадів, – зазначає Геннадій Москаль. – Вирішити її можна раз і назавжди, якщо підняти водоканал принаймні на два метри. Для цього не потрібні великі зусилля й кошти, але міська влада має зрозуміти, що проблемою слід зайнятися – підготувати проект, передбачити кошти й виконати роботи. В Ужі в межах обласного центру рівень води за ніч знизився на два метри. Фахівці підрахували, що на піку паводкової хвилі річка пропускала під транспортним мостом 740 кубометрів (або 740 тисяч літрів) води за одну секунду. Пригадую, коли минулої осені після моєї вказівки водники розчистили русло Ужа, різні псевдонауковці ДВНЗ «УжНУ» зчинили крик, що це начебто знищить берегову флору. В результаті й флора залишилася цілою, і паводок пройшов через Уж більш-менш благополучно. Якби в руслі залишилися минулорічні острови з кущами, це підняло б рівень води принаймні на метр, і тоді наслідки паводка були би більш серйозними.

ГОЛІВ СІЛЬРАД, ЯКІ НЕ ЧИСТЯТЬ КАНАВИ, ЧЕРЕЗ ЩО ВОДА ЗАТОПЛЮЄ ВУЛИЦІ Й ДВОРИ, ПРИТЯГУВАТИМУТЬ ДО АДМІНВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

У багатьох населених пунктах наслідки теперішнього паводка можна було мінімізувати за умови елементарної прочистки стічних канав, дренажних каналів і підмостових переходів.

– Під час інтенсивних дощів вода з гір збирається в канави по узбіччях доріг і стікає в низовину, однак якщо канави захаращені гілками й сміттям, під мостовими переходами утворюються затори, які значно підвищують рівень води, – зазначає Геннадій Москаль. – Прориваючи такі штучні «плотини», вода разом зі сміттям несеться на дороги і в селянські двори. Якби сільські ради й місцеві мешканці слідкували за рівчаками, наслідки паводка були б набагато меншими.

Розчистка канав – обов'язок місцевих рад, який ті систематично не виконують. Більше того, в Перечинському районі техніку, за допомогою якої водники хотіли розчистити канаву від заторів, не пустили через свою ділянку місцеві селяни. Так далі тривати не може. Сільради зобов'язані чистити рівчаки (особливо у паводкові періоди), а тих, хто ігноруватиме цю роботу, притягуватимемо до адміністративної відповідальності й штрафуватимемо.

ЖИТТЯ ЗАГИБЛИХ – У ПАМ'ЯТІ ЖИВИХ

Відтепер у «Книзі пам'яті» публікуватимуться і матеріали про загиблих воїнів в АТО.

На розгляд депутатів облради вноситься проект рішення «Про Програму діяльності Закарпатського регіонального відділення Пошуково-видавничого агентства «Книга Пам'яті України» редакційно-видавничої групи обласної книги «Реабілітовані історією» і редколегії з підготовки та випуску «Зводу пам'яток історії та культури Закарпатської області» на 2017 рік».

Основною метою Програми є увічнення пам'яті співвітчизників, які стали жертвами Другої світової війни, нацистської окупації та репресій – уродженців (мешканців) усіх міст і районів Закарпатської області, а також співробітників органів внутрішніх справ, котрі загинули при виконанні службових обов'язків.

Заплановано опублікувати і додаткові біограми й інші матеріали про патріотів, котрі в наш час загинули під час АТО на сході України.

Із метою увічнення пам'яті безвинно репресованих мешканців краю, які постраждали у роки радянського тоталітарного режиму, редколегія обласної книги «Реабілітовані історією» планує розпочати пошук необхідних матеріалів до нового збірника архівних документів під назвою «Взаємодія партійно-радянського керівництва з репресивними органами на етапі соціалістичної розбудови Закарпаття. 1946–1952 рр.» Для всебічного вивчення й широкого використання архівних кримінальних справ головна робота редакційної групи і надалі зосереджуватиметься на документах як в обласних архівах – Державному, архівах обласних управлінь СБУ та МВСУ, так і в фондах Закарпатської обласної універсальної наукової бібліотеки імені Ф. Потушняка.

У ході виконання державної програми підготовки енциклопедичного видання «Зводу пам'яток історії та культури Закарпатської області» редколегія Зводу з огляду на концептуальні засади та критерії відбору нерухомих пам'яток повинна внести значні доробки й оновлення до текстів вже підготовлених статей.

Досліджуватимуться документи та матеріали про співробітників органів Міністерства внутрішніх справ України, котрі загинули при виконанні службових обов'язків, захищаючи життя людей і громадський порядок від посягань злочинців, та в інших екстремальних умовах.

Як і у попередніх роках, проводитиметься прийом громадян, котрі звертаються з проханнями щодо пошуку місць поховання й з'ясування долі своїх рідних, які загинули, зникли безвісти в роки Другої світової війни, а також під час проведення АТО на сході України в наші дні.

Передбачено дослідження нових архівних документів і матеріалів про широке залучення партійно-радянськими органами громадських організацій Закарпаття до реалізації заходів, які покладались на територіальні органи НКВС-МДБ – з депортації місцевих мешканців на території інших областей України та Росії, виселення «куркульського елемента» в Красноярський край та ін.

Проводитимуться також пошукова і дослідницька роботи над рукописом Зводу з метою уникнення істотних розбіжностей у датуванні, втратах на полі бою, географії конкретного розташування пам'яток, для того щоб нарис на кожну з них був збалансований, достовірний і максимально інформативний.

Фінансування напрямів діяльності та заходів Програми передбачається здійснювати за рахунок коштів обласного бюджету. Загальний обсяг коштів, необхідних на 2017 рік, становить 706,6 тис. грн.

Координацію та контроль за ходом виконання Програми здійснює обласна державна адміністрація, повідомляє прес-служба Закарпатської облради.

ПРЕДСТАВНИКИ КООРДИНАЦІЙНОГО КОМІТЕТУ ЗАКАРПАТСЬКОГО ОБ'ЄДНАННЯ «УКРАЇНА СОБОРНА» ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У НАДАННІ БЛАГОДІЙНОЇ ДОПОМОГИ СІМ'Ї З МУКАЧЕВА

Представники координаційного комітету Закарпатського національно-патріотичного об'єднання «Україна Соборна» долучилися до надання благодійної допомоги сім'ї з Мукачева, яку організував єпархіальний відділ із благодійності Карпатської єпархії УАПЦ.

7 листопада голова координаційного комітету ЗО «Україна Соборна» Орест Дідух та уповноважений представник військово-патріотичної організації «Карпатський Легіон» ЗО «Україна Соборна» Олексій Чепурний спільно з головами єпархіальних відділів Карпатської єпархії з благодійності соціального служіння та біоетики читцем Юрієм Ропоничем, помічником керівника прес-служби єпархії читцем Юрієм Шаринським і студентом І курсу Української богословської академії Євгенієм Матійчуком відвідали з благодійною місією сім'ю Анни Гасинець у Мукачеві.

Прес-служба ЗО «Україна Соборна»

ЗАКАРПАТСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНА СОБОРНА

БЕЗДУХОВНІСТЬ, ЗНЕВАГА ДО ЛЮДСЬКОЇ ГІДНОСТІ ТА ВУЛЬГАРНИЙ ФАНАТИЗМ – РУШІЙНІ СИЛИ, ЩО ПЕРЕКРИВАЮТЬ ШЛЯХ УКРАЇНЦІВ ДО МИРУ, ЛЮБОВІ, БЛАГОПОЛУЧЧЯ І – БОГА...

Упродовж століть різнопланові державно-політичні та державно-релігійні вожді різного роду деспотій, тоталітарних комуністичних, націонал-соціалістичних і фашистських режимів знищили сотні і сотні мільйонів невинних людських життів, і найстрашніше те, що ці злочини проти людяності і людства було здійснено за активної та безпосередньої участі самих цих жертв та їхніх нащадків.

Із огляду на минуле, здавалося б, що люди, творіння Боже, ми з вами, українці, в XXI столітті мали би зробити з трагічних подій минулих століть належні висновки. Мали би, але чомусь не робимо…

Наразі ми знову за нашої співучасті та байдужості зустрілись із безправністю, зневагою до людської гідності та прав людини, всеохоплюючою брехнею і підміною загальнолюдських цінностей, із поступовою денаціоналізацією та утвердженням знахабнілої сімейно-клановой олігархічної системи політичного управління. Найвищі цінності–життя людини, її гідність, недоторканість особи, свобода волевиявлення, соціальний захист громадян із боку суспільства і держави – невидимо розчинились у просторі та зникли з нашого життя. Що ж і чому з нами таке відбувається?

Чи не тому, що і сьогодні, як нерідко й у минулому, існують фарисейство і вульгарний фанатизм; показова публічна релігійність з одночасною відсутністю любові, співчуття та прощення до ближніх; ненаситна жадоба владарювати і споживати; матеріалізація душі й служіння «мамоні»; рабське і покірливе припадання до ніг тих, хто обкрадає, зневажає, перетворює мільйони українців на новітніх рабів, кріпаків та жебраків; запроданство і продажність на користь чужинців; підступність і брехня у взаєминах з ближніми; відсутність патріотизму і жертовності; зневага до своїх національних героїв та святих; надмірне піднесення тих, кого з часом зневажають і проклянуть; перетворення інститутів державної влади та місцевого самоврядування на інструмент і джерело брудного бізнесу та безкарного злодійства; незнання і небажання знати правдиву історію своєї нації та своїх праведних провідників; небажання вчитись та чути вчених мужів своїх; байдужість до питань державного і церковного будівництва; небажання жити по совісті і Заповідях Божих… Тож і виходить, що саме ці ганебні складові нашого державного та духовного розбрату і надалі перекривають шлях української нації до єдності, миру, любові, благополуччя, верховенства права і – Бога…

І відбувається все це з нашої мовчазливої згоди та колінопреклонного сприяння…

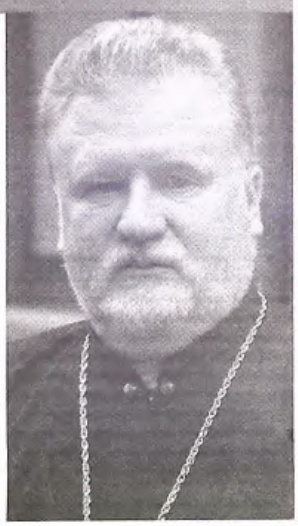

+ ВІКТОР (Бедь),
єпископ Мукачівський
і Карпатський
Української Автокефальної
Православної Церкви
м. Ужгород,
31.10.2016 р.

СТВОРЕНО ЗАКАРПАТСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ГРОМАДСЬКИЙ КОМІТЕТ ІЗ ВІДЗНАЧЕННЯ 3-Ї РІЧНИЦІ ПОЧАТКУ РЕВОЛЮЦІЇ ГІДНОСТІ

З листопада в м. Ужгороді з ініціативи представників обласних політичних партій, національно-патріотичних громадських організацій і громадськості, учасників Революції Гідності було створено Закарпатський обласний громадський комітет із відзначення 3-ї річниці початку Революції Гідності (2013–2014).

До складу оргкомітету ввійшли:

– Ірина Михайлівна Гармасій, заступник голови Закарпатської обласної організації політичної партії Всеукраїнського об'єднання «Свобода», голова Закарпатської філії Всеукраїнського об'єднання «Рух захисту української мови», член Національної спілки журналістів України, – співголова оргкомітету;

– Орест Петрович Дідух, голова Закарпатської обласної організації політичної партії «Україна Соборна», голова координаційного комітету Закарпатського національно-патріотичного об'єднання «Україна Соборна», заступник координатора Закарпатського підрозділу 7-ї сотні самооборони Майдану в місті Києві (2013–2014), – співголова оргкомітету;

– Антоніна Іванівна Вчорашня, відповідальний секретар Християнсько-народної спілки Закарпаття, секретар канцелярії Закарпатської крайової організації Народного Руху України за перебудову (1991–1992), – відповідальний секретар оргкомітету;

– Максим Вадимович Бережний, уповноважений представник колективів Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії;

– Віталій Леонідович Грегор, громадський діяч, координатор Закарпатського підрозділу 7-ї сотні самооборони Майдану в м. Києві (2013– 2014);

– Олександр Іванович Трегубов, голова Закарпатської обласної громадської організації «Молодь Закарпаття», учасник АТО;

– Олексій Максимович Чепурний, уповноважений представник військово-патріотичної організації «Карпатський Легіон» ЗО «Україна Соборна».

Оргкомітет є відкритим для входження до його складу представників інших політичних партій, громадських організацій та установ.

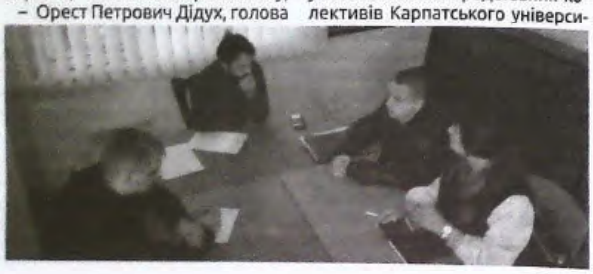

Під час засідання оргкомітету було ухвалено рішення провести обласне громадське відзначення 3-ї річниці початку Революції Гідності 21 листопада в м. Ужгороді за участі представників учасників «Революції Гідності» (2013 – 2014), національно-патріотичних організацій і широкої громадськості.

Про хід підготовки щодо відзначення 3-ї річниці початку Революції Гідності та план заходів надалі буде повідомлено в ЗМІ.

Прес-служба Закарпатського обласного громадського комітету з відзначення 3-ї річниці початку Революції Гідності

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР УДОСТОЇВ ХОРИСТІВ ЗАСЛУЖЕНОГО АКАДЕМІЧНОГО ЗАКАРПАТСЬКОГО НАРОДНОГО ХОРУ ВИСОКИХ ЦЕРКОВНИХ ВІДЗНАК ДО 70-річчя ПОЧАТКУ МИСТЕЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

З листопада в рамках X Міжнародної науково-практичної конференції «Утвердження українського цивілізаційного простору: духовно-історичні передумови, сучасні тенденції та перспективи розвитку», що відбувалася на базі Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії і була приурочена до 25-річчя відновлення Української державності (24 серпня 1991) та 95-річчя Всеукраїнського Православного Церковного Собору (14–30 жовтня 1921), в Кафедральному храмі на честь апостола українського Андрія Первозваного Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в Ужгороді заслужений академічний Закарпатський народний хор під керівництвом художнього керівника, головного диригента Наталії Петій-Потапчук виконав низку духовних творів.

Зокрема, духовно-музичні твори: Михайла Вербицького молитву «Отче наш», Станіслава Людкевича «Аллилуя», в обробці Олександра Кошиця молитву «Святий Боже», Сергія Рахманінова молитву «Богородице Діво, радуйся», Кирила Стиценка молитву «Благослови, душе моя, Господа», Миколи Лисенка та Олександра Конинського «Боже Великий, Єдиний, нам Україну храни» та інші духовні піснеспіви.

Під час духовного хорового співу були учасники вищезазначеної конференції, представники духовенства та студентської молоді.

Після завершення піснеспіву до хористів і присутніх у храмі з вітальним і подячним словом звернувся Преосвященнійший

Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією, голова Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви, який подякував колективу заслуженого академічного Закарпатського народного хору за їхню багаторічну мистецько-духовну і концертну діяльність та збереження української народної пісні, а також привітав їх зі славним ювілеєм – 70-річчям початку мистецької діяльності.

Відтак владика Віктор удостоїв кожного із хористів, а також художнього керівника, головного диригента Наталію Петій-Потапчук та директора-розпорядника хору Ольгу Свиду високої церковної відзнаки – Хреста «За заслуги» II ступеня.

Прес-служба Карпатської єпархії УАПЦ

АВТОРИТЕТ ЕТИКИ ХРИСТИЯНСЬКОЇ

Лише загальноукраїнська етика, що стоїть над народами і державами, може забезпечити й нашому українському народові почесне місце в родині цивілізованих націй.
Августин ВОЛОШИН

Поза сумнівом, моральна невизначеність сучасного українського суспільства породжує сьогодні в багатьох людей розгубленість і подив, хоч уже діють християнські церкви, попри свою розділеність, на жаль, на різні конфесії. Могутня колективістська радянська ідеологія, заснована на нав'язаній із московського центру системі уявлень і практик, упала, залишивши мільйони людей в Україні без витоків етичних норм і цінностей, якими вони звикли керуватися у приватному, діловому і політичному житті.

Водночас західний лібералізм як альтернатива комуністичній ідеології також не задовольняє сучасну людину в Україні. Практика лібералізму випливає із серйозних хвороб сучасного ліберального суспільства: з відсутності укорінення окремого індивіда в масовому суспільстві, деградації родини, росту злочинності, порнографії, – тобто з морального і культурного вакууму, до якого, ймовірно, призводять деякі варіанти плюралістичного лібералізму. В сучасному суспільстві стало практично неможливо укласти тривалий шлюб, заснований на взаємних зобов'язаннях.

Окрім того, чимало людей підпадає під вплив обставин, пов'язаних із побічними продуктами розвитку інформаційних технологій. Поряд із незаперечними благами є і свої негативні моменти. Не всі споживачі інформації спроможні зрозуміти цінність фактів, теорій, філософських і релігійних систем, про які дізнаються. Як наслідок, формування добре усвідомленої моральної системи поглядів не полегшується, а навпаки, ускладнюється через відсутність об'єктивної істини. Отже, ми не можемо правильно зрозуміти культури минулого або навіть сучасні, відмінні від нашої власної. Проте потрібно якось жити, а жити – означає постійно натрапляти на ситуації, коли необхідно ухвалювати моральні рішення. Совісній людині не потрібний спеціальний курс етики, аби зрозуміти, що чесно, а що ні. Це знання, зазвичай, взаємне – і ми очікуємо від інших людей чесного до себе ставлення. У нас можуть бути розбіжності з іншими людьми в деяких практичних ситуаціях, але зазвичай не виникає жодних проблем у визначенні самого поняття чесності. Друга проблема близька до першої, за винятком того, що вона тісніше пов'язана зі значенням слів, подібних до слова справедливість. Слова чесність і справедливість несуть у собі й ті смисли, які їм приписує якщо не кожен окремий індивід, то принаймні кожне окреме суспільство або культура. Старозавітні псалмоспівці і пророки, зазираючи далеко у майбутнє, говорили: Господь судитиме народи за справедливістю і правдою. У світлі цього може видатися дивним, що цивілізації XXI століття ставляться до значень слів справедливість, чесність як до абсолютно унікальних, не здатних передати той універсальний зміст, який одного чудового дня торкнеться всього людства. Проте можна сподіватися, що прогрес людського роду, який виражається в посиленні справедливості в родині, у соціальних мережах, у масштабах окремих держав і континентів, змусить людей замислитися над загальною справедливістю в Україні і світі, хоча б над тією справедливістю, що сформульована у загальній Декларації прав людини. Чому ж, попри визнання правдивості як універсальної об'єктивної моральної цінності, так багато людей каже неправду? Відомо, що навіть у тих культурах, де істину вважають об'єктивною моральною цінністю, люди, котрі грішать проти неї, намагаються приховати це, а коли їх виводять на чисту воду, вони шукають собі виправдання. Чому так багато культур, у яких неправда, брехня розглядається як нормальна, прийнятна практика (наприклад, наші північні сусіди)? Те саме стосується і багатьох інших моральних цінностей. Історія свідчить: основні моральні закони, які існували вже в далекій давнині, зберегли свою значимість аж до сьогодні. Отож спадає на думку, що моральні цінності об'єктивні й універсальні, через те що засновані на інстинкті, спільному для всього людства. Зрозуміло, інстинкт для людини потрібний, а навіть дуже необхідний. У нас безліч інстинктів, однак проблема полягає в тому, що вони іноді суперечать одне одному.

Давні народи добре розуміли, що обіцянку, домовленість порушити дуже легко, тому вимагали від обох сторін закликати Бога у свідки укладання договорів, аби порушник умов договору (якщо такий виявиться) був підданий Божественним санкціям. І дотепер у судах багатьох країн або перед засіданням парламенту клянуться казати правду, всю правду і нічого, крім правди. Порушення правди (клятви) вважається не тільки злочином, але й гріхом проти Бога. Однак у тому разі, якщо люди не вірять у Бога, а етичні закони розглядаються ними як просто створені людьми умовності, постає запитання: на чому, врешті-решт, ґрунтується обов'язок людини говорити істину, діяти справедливо, дотримуватися обіцянки і любити ближнього?

На рівні практичної етики не існує сумнівів, що всі досягнення максимальної кількості людей – ідеальний спосіб досягнення суспільної гармонії й добробуту. І якби кожний член цього гармонізованого співтовариства був зацікавлений у безкорисливому служінні загальному благу, то результат був би ідеальним. Однак виникає якась принципова складність: як розпочати «переговорний процес» і долучити людей до загального блага? А треба почати з біблійної етичної системи, яка протягом століть залишається основною, а навіть чи не єдиною етичною системою Європи. Біблійна етика зосереджена на Бозі, Його сутності. У Ньому міститься її авторитет. Моральний закон біблійної етики – це воля Триєдиного Творця. А послух людини, зрештою, не лише питання підпорядкування закону, а й послух перед Особистістю. Біблійна істина про те, що чоловіки і жінки були створені за образом і подобою Божими, означає, що ми також є особистостями. Ми здатні підтримувати особистісні стосунки у тих межах, що їх окреслив Творець у Заповідях.

Більше того, Закон Божий виражений не тільки у формі висловлювань. В Ісусі, Синові Божому, Боголюдині, Закон був пред'явлений через людське життя, не залишився просто теоретично-етичною системою. Підтвердженням цього стало Христове воскресіння з мертвих. І остання авторитетна оцінка моральності людей здійснюватиметься не Богом Отцем, а Тим же досконалим проявом Закону Божого, останнім Суддею – Ісусом Христом.

За будь-яких життєвих обставин справедливість, любов, а також усвідомлення того, що ти живеш і ходиш перед Богом, є конче необхідними. Без любові справедливість стає безсердечною і формальною. Без пізнання Бога ми випускаємо з уваги мету етики – догоджати Богові та прославляти Його і втрачаємо «запобіжник», який заважає нам робити зло. Тому потрібно знати давню християнську мудрість: «Спасіння – це милість, етика – це подяка». І для нашого спасіння слід вивчати християнську етику в усіх українських школах.

Василь ЩОМАК

КАЖЕТЕ, НЕМАЄ ГРОШЕЙ?

Данило Яневський під час обговорення декларацій наших високопосадовців поставив запитання: «А що з ними, з цими людьми робити? Варіант А – вішати, Б – розстріляти, В – топити». Думаю, подібне запитання виникло не в нього одного. Впевнений, воно спало на думку багатьом громадянам, обуреним астрономічними сумами «налічки», власністю, предметами розкоші та антикваріату, які потрапили до декларацій слуг народу. І це, найімовірніше, лише вершина айсберга.

У 2014 році український громадянин був щиро обурений розкішшю життя посадовців доби Януковича, золотим батоном, тисячами доларів у трилітрових банках, портретами Пшонки в образі цезаря. Але виявляється, що це не лише стиль життя диктатора і його «сім'ї». Це стиль життя всього українського політичного класу, не залежно від партійної ширми, в яку він одягнутий перед виборцем. «Вклалися» всі: і ліві, і праві, і євроцентристи, і єврооптимісти, і скептики, і комбати, вили з косами і навіть «передовики» боротьби з корупцією.

Масштаби того вже такі, що чимдалі, тим важче описувати їх цензурними словами. Ці люди живуть у зовсім іншій країні, ніж ми з вами. Це слід чітко розуміти й усвідомити.

ВРОДИЛО

Впровадження системи електронного декларування відбувалося довго і в муках. 15 березня цього року парламент усе ж проголосував закон, що відкрив зелене світло для електронного декларування. Закон був останнім у серії нормативних актів, які повинна була схвалити Верховна Рада для отримання безвізового режиму. Тобто сам документ був передусім вимогою Європейського Союзу. А чиновники там усе ж не дурні й добре розуміють, як за певні місця можна взяти політиків. Від самого ухвалення до закону були різноманітні спроби добратися, щоб вихолостити його зміст, усунути найбільш гострі норми й таким чином державному чиновнику і декларацію подати, і статки свої не заявити.

Усі спроби різко пресікалися. Причому зовсім не в Україні та зовсім ні владою, ні опозицією. Вони проявили в цьому дивовижну одностайність. Відстоювала закон Єврокомісія, МВФ і, як кажуть вітчизняні політики, «наші американські партнери». Його запуск називали умовою для отримання Україною чергового траншу МВФ, фінансової допомоги ЄС та результативного закінчення переговорів про скасування візового режиму з ЄС.

Навколо декларування тривали законодавчі суперечки. І в критичний момент, цього літа, коли через правки депутатів закон, по суті, втратив сенс, саме «партнери» змусили Президента та народних обранців усе ж, «стиснувши зуби», пустити електронне декларування. Таким чином, впровадження електронного декларування стало результатом шантажу – без декларацій жодного «безвізу» і жодних грошей не буде.

Нарешті декларування запрацювало з 1 вересня й тривало 60 днів, причому воно має кілька ключових відмінностей від подачі «традиційних» декларацій. Так, до нових форм подається значно більший обсяг даних, ніж раніше. Це 16 розділів, які дають повний зріз матеріального становища декларанта.

Наприклад, раніше вносити до декларацій готівку було не потрібно. Нині про всі наявні кошти обсягом понад 50 мінімальних зарплат (близько 69 000 грн.) станом на 1 січня звітного року потрібно відчитатися. Слід вносити також усе цінне майно, а не лише нерухомість і транспортні засоби, як це було раніше. Має також вказуватися недобудована нерухомість та інтелектуальна власність.

Таким чином, станом на 31 жовтня чиновники подали близько 120 тисяч декларацій. У результаті – шок від обсягу задекларованих коштів і матеріальних благ чиновників. Вони задекларували так багато, що експерти засумнівались у реальності цих цифр. Так, депутат Сергій Мельничук записав у декларацію трильйон гривень, а ця сума є більшою, ніж бюджет країни. 500 (!) суддів в Україні подали у відставку, щоб не відправляти свої декларації. На фоні всіх інших неважко здогадатися, чому вони це зробили.

ЗАКАРПАТСЬКІ СЛУГИ

Не пасуть задніх і закарпатські слуги народу, навпаки. Багато з них – у передовиках за кількістю готівки на руках. Отже, згідно з алфавітом:

Віктор Балога – зарплата як парламентаря становить за рік 78 909 гривень, крім того, 80 559 гривень йому виділено як кошти, пов'язані з виконанням депутатських повноважень, а ще готівкою він задекларував 190 000 гривень та 130 000 євро. Володіє депутат унікальними живописними роботами Ерделі, Кашшая, Єрмілова, Шиманського, Манайла, Габди, Бокшая, Коцки, Микити, Шолтеса та інших художників (загалом 26 унікальних творів мистецтва).

Іван Балога володіє готівкою 1 077 000 доларів, 2 750 000 гривень, дружина Лілія – 450 000 євро і 5 500 000 гривень. Син народного депутата Іван Балога володіє 20 тис. євро, 200 000 грн. Із цінного рухомого майна – картина Бокшая та дві мисливські рушниці.

Павло Балога задекларував за 2015 рік 1,3 млн. євро і 250 тис. доларів готівки, його дружина Віталія – 3,5 млн. гривень готівки. Дружина Балоги володіє 80 тисячами акцій приватного акціонерного товариства «Мукачівська автобаза», номінальна вартість яких становить 324 тисячі гривень. Віталія Балога також є кінцевим бенефіціаріем ТОВ «Закарпатсільгоспсервіс», ТОВ «Закарпатагрохолдінг», ТОВ «Мікро», ТОВ «Зет-Плант Україна», ТОВ «Форум», ТОВ «Барва», ТОВ «Закарпатська продовольча група» і ТОВ «Закарпатська продовольча компанія».

Роберт Горват, народний депутат від Ужгорода і району, фракція БПП, задекларував 1 072 000 гривень, 51 800 доларів і 21 100 євро готівкових коштів.

Михайло Ланьо, член депутатської групи «Відродження», задекларував 130 000 гривень і 450 000$ власної готівки. В нього, за декларацією, є 115 863 грн. на рахунку в банку та 710 000$ у власності дружини.

Валерій Лунченко, народний депутат від фракції «Народний фронт», а також «губернатор» Закарпаття у 2014 році, задекларував 1 800 000 гривень і 20 000 євро.

Валерій Пацкан, нардеп від БПП, задекларував усього 300 000 USD готівкою, а також має отриману позику в сумі 140 000 грн. Він отримав компенсацію вартості винайму готельного номера в розмірі 167 900 гривень.

Василь Петьовка народний депутат України, член фракції «Воля народу», вказав у власності дружини 54 515 грн. на банківських рахунках, готівкою у дружини – 70 000 $, 2 600 000 грн. і 130 000 євро. У сина нардепа, згідно з декларацією, 600 000 UAH на депозиті та 6170$ на банківських рахунках. Сам Василь Васильович вказав 2 600 000 грн., 130 000 євро та 70 000 $.

Це наші народні депутати. Що ж до обласних керівників, то Геннадій Москаль у електронній декларації вказав квартири в Чернівцях, Києві та навіть Румунії площею 98, 94 та 60 кв. м відповідно. У декларації очільника Закарпаття фігурують 2 квадроцикли «Bombardier» 2008 та 2011 років випуску і снігохід «Bombardier» 2007 року випуску. Геннадій Москаль зареєстрував заробітну плату 155 тис. 465 грн. і пенсію 198 тис. 748 гривень, отриману протягом року. В банку Геннадій Москаль тримає 75 тисяч гривень.

Ужгородський міський голова Богдан Андріїв має всього 5 земельних ділянок, три з них – в Ужгороді й на околицях, одна – у Виноградові і ділянка в селі Михайлівка-Рубежівка під Києвом. Дружина володіє сімома квартирами, будівлями й магазином, володіє трьома автобусами та легковиком. Вона співвласниця шести підприємств. Фінанси (21 мільйон гривень) родина Андріївих тримає у банку.

Заступник же мера Ужгорода Іштван Цап, згідно з декларацією, отримав 11 804 грн. заробітної плати за основним місцем роботи, а також 10 200 як стягнення боргу за рішенням суду. В готівці Іштван Юліусович тримає 27 тис. доларів.

Син Віктора Балоги – мер Мукачева Андрій Балога тримає готівкою 805 тис. євро. Водночас Андрій Балога задекларував 6 земельних ділянок у Мукачеві і поруч із містом, будинок на 314,1 кв. м, рибне господарство та гараж. Крім того, міський голова Мукачева володіє трьома автомобілями – «Land Rover Defender» (2008 року), «Audi A8» (2011), «Mercedes-Benz» (2015 року) і двома причепами.

За основним місцем роботи в мерії Балога задекларував зарплату 24 608 грн., а в фірмі «Мукачівський інститут меблів» – 67 338 грн. На рахунку в «ОТП-Банку» Андрій Балога тримає 45 369 грн.

Дружина Балоги задекларувала квартиру в Ужгороді. Крім того, вона має корпоративні права в трьох підприємствах і є кінцевим власником ще чотирьох. Водночас подружжя задекларувало значну кількість доходів від дивідендів і відсотків, а також «подарунки у негрошовій формі».

ЩО РОБИТИМЕМО?

Дані декларування є картиною тих, хто нами керує. Тут вам і відповіді, чому доріг нема, чому значна частина українців бажає виїхати за кордон назавжди, чому зарплати мізерні і ми всі – на порозі бідності. Тема декларування збурила не тільки українське суспільство, нею рясніють світові видання та агенції. Як пише «BBC», «це викриття не сприяє зміцненню суспільної довіри до політиків у країні, де мінімальна заробітна плата є мізерною $56,69», – зазначає видання.

Дуже влучно підмітив враження від декларацій програміст Руслан Хаврюта: «Вся ця історія з електронним декларуванням нагадала мені той момент, коли «Правий сектор» зайшов у Межигір'я. Зайшов і а... ів від того, що побачив. Страуси, колони, човни, десятиметрові люстри, лебеді й територія, на якій можна заснувати маленьку державу, тоді сильно вдарили по головах звичайних громадян. Я був там на третій день, після того як Яник звалив, і чітко пам'ятаю, як круглі очі здивування змінилися на засмучений погляд від болю і злості. Коли стало дуже сумно від того, що я живу в країні, де мої ж співгромадяни обрали президентом того, хто може хотіти жити от у цьому. А тепер ми всі через Інтернет потрапили в сотні межигірь сотень януковичів, де є мільйони доларів готівкою, машини, будинки, яхти, ікони і навіть власна церква. І ми всі колективно переживаємо ті ж емоції, що пережили тоді давно перші бійці ПС, які відкрили ворота резиденції колишнього президента. Тільки різниця в тому, що ці люди, чиї декларації ми побачили, нікуди не збираються тікати».

Національне агентство з питань запобігання корупції вже каже, що перевірка декларацій займе явно не один місяць. При цьому жаліються на фінансову скруту і на те, що працівники змушені працювати на своїх комп'ютерах. Як же ж, у країні ж грошей нема. Міжнародний валютний фонд та позики від США тримають нашу напівживу економіку. Ну, а в принципі, як би вона жила, маючи таких чудових хазяїв?

Кажуть, що насправді кількість готівки завищена і вона для того, щоб за цей рік мати змогу або щось ще дорожезне купити, або покрити майбутні афери. Чиновники ж і далі торочитимуть свої казки для населення держави. Головне запитання не до чиновників, депутатів, злодіїв. Головне запитання до нас – чи ми так просто це все проковтнемо?!

Олексій ШАФРАНЬОШ

В УЖГОРОДІ ЗА УЧАСТІ ПРЕДСТАВНИКІВ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛЬНО-ВИЗВОЛЬНИХ ЗМАГАНЬ УРОЧИСТО ВІДЗНАЧИЛИ 25-річчя ВІДНОВЛЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ

29 жовтня в Ужгороді відбулось урочисте громадське відзначення 25-річчя відновлення державної незалежності України. Урочисті заходи було організовано і проведено Закарпатським обласним громадським комітетом, сформованим за ініціативи та участі представників українських національно-визвольних змагань кінця 80-х – початку 90-х рр. минулого століття у складі: Віктора Бедь (співголова), Павла Федаки (співголова), Антоніни Вчорашньої (відповідальний секретар), Миколая Вовка, Івана Коршинського, Павла Федаки (молодшого) та уповноважених оргкомітету в районах: Павла Федаки (м. Ужгород, м. Чоп, Ужгородський р-н), Миколи Вовка (м. Ужгород), Богдана Дикого (м. Мукачево, Мукачівський р-н), Івана Мішка (м. Хуст, Хустський р-н), Володимира Ньорби (м. Берегово, Берегівський р-н, Виноградівський р-н), Михайла Лісіцкі (м. Берегово, Берегівський р-н, Виноградівський р-н), Михайла Носи (Тячівський р-н), Петра Дідуха (Тячівський р-н), Василя Марущинця (Іршавський р-н), Василя Кузана (Іршавський р-н), Михайла Ляха (Міжгірський р-н), Михайла Турка (Свалявський р-н), Володимира Пішка (Воловецький р-н), Юрія Вішована (Воловецький р-н), Івана Бачинського (Перечинський р-н), Василя Мулеси (Перечинський р-н), Віктора Ковача (Великоберезнянський р-н).

Участь у святкуванні взяли представники учасників українських національно-визвольних змагань кінця 80-х – початку 90-х рр. минулого століття на Закарпатті, зокрема Закарпатської крайової організації Народного Руху України (1989–1992), представники Ужгородського об'єднаного міжрайонного військового комісаріату, Закарпатського обласного Товариства політичних в'язнів і репресованих, Закарпатського національно-патріотичного об'єднання «Україна Соборна», Закарпатського крайового товариства «Просвіта», Християнсько-народної спілки Закарпаття, громадської організації «Молодь Закарпаття», товариства «Лемківщина» та інші.

Святкування розпочалось із покладання квітів до пам'ятників українському пророку Тарасові Шевченку (пл. Народна), Президенту Карпатської України Августинові Волошину (наб. Незалежності) та Жертвам політичних репресій в Україні (сквер Героїв Майдану) та вшанування всіх полеглих співвітчизників, які у різні віки та часи віддали своє життя у боротьбі за національну і державну незалежність України.

Відтак у Кафедральному храмі апостола українського Андрія Первозваного Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви було відслужено подячний молебень за українську націю, Українську Державу, Українську Церкву, мир і благополуччя, а також за найшвидшу перемогу Українського війська над підступними московсько-путінськими окупантами та терористами. Було також відправлено заупокійну Літію за всіма полеглими нашими співвітчизниками, які віддали своє життя в боротьбі за національну і державну незалежність України.

Богослужіння очолив Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, у співслужінні єпархіального духовенства: протоієрея Сергія Урсти, протоієрея Олександра Смоліна, протоієрея Романа Бобая, іеромонаха Іллі (Михайлова) та диякона Івана Жабляка.

Опісля у великій актовій залі Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії відбулось урочисте громадське засідання, приурочене до відзначення 25-ї річниці відновлення державної незалежності України.

Зі співдоповідями виступили: Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, народний депутат України першого скликання, член антикомуністичної опозиції «Народна Рада» у Верховній Раді України (1990–1990), екс-голова Тячівської районної і Закарпатської крайової організації Народного Руху України (1989–1991 рр. та 1991–1992 рр.), та Павло Михайлович Федака, голова Закарпатського крайового товариства «Просвіта». У своїх виступах доповідачі зупинилися на питаннях історії започаткування та розвитку українських національно-визвольних змагань на Закарпатті кінця 80-х – початку 90-х рр. минулого століття.

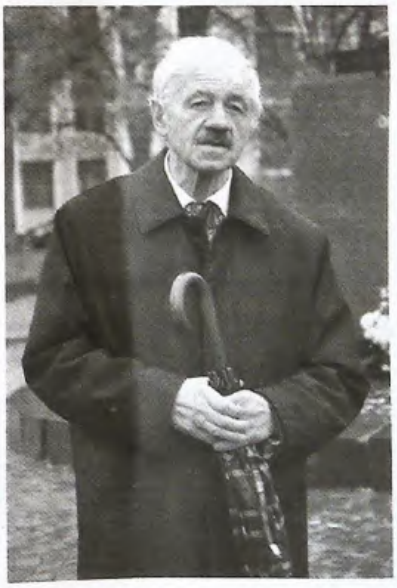

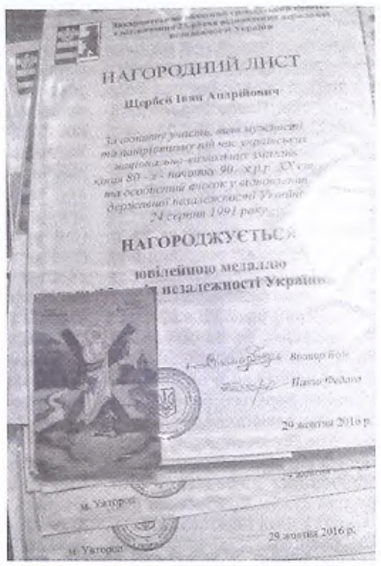
НАГОРОДНИЙ ЛИСТ
Щербей Іван Андрійович
НАГОРОДЖУЄТЬСЯ
ювілейною медаллю
29 жовтня 2016 р.

Учасники урочистого зібрання хвилиною мовчання вшанували світлу пам'ять спочилих у Бозі побратимів по національно-визвольній боротьбі минулого століття на Закарпатті, серед яких поіменно, зокрема, було згадано таких активістів та патріотів (посмертно):

Ужгород, Ужгородський район:
1.Бабиченко Арсен Васильович.
2.Баглай Йосип Олексійович.
3.Бандусяк Микола Михайлович.
4.Баник Михайло Іванович.
5.Божук Ганна Василівна.
6.Гаврилів Ігор Якимович.
7.Ганчин Василь Юрійович.
8.Зейкан Юлія Петрівна.
9.Кампов Павло Федорович.
10. Карбованець Юрій Іванович.
11. Коцур Іван Юрійович.
12. Леспух Дмитро Костянтинович.
13. Мандзюк Ганна Іванівна.
14. Матола Микола (Деонизій) Омелянович.
15. Мишанич Федір Васильович.
16. Орос Олександр Михайлович.
17. Пайкош Олександр Михайлович.
18. Пойда Степан Петрович.
19. Росул Омелян Іванович.
20. Сас Федір Олексійович.
21. Сімех Василь Зінов'евич.
22. Скунць Петро Миколайович.
23. Станіслав Іван Іванович.
24. Тегза Василь Васильович.
25. Товт Наталія Михайлівна.
26. Прот. Юрій Федака.
27. Худанич Василь Іванович.
28. Чендей Іван Михайлович.
29. Протоієрей Йосип Штелиха.
30. Протоієрей Іван Криванич.

Мукачево, Мукачівський район:
1.Бадзьо Іван Васильович.
2.Белей Василь Васильович.
3.Ердевді Михайло Йосипович.
4.Каричак Ярослав Дмитрович.
5.Петричко Михайло Петрович.
6.Поташник Агнеса Михайлівна.

Хуст, Хустський район:
1.Ващишин Богдан Ількович.
2.Ващишин Ярослав Ількович.
3.Герасимчук Ольга Іванівна.
4.Дочинець Іван Юрійович.
5.Жупан Михайло Степанович.
6.Купар Михайло Антонович.
7.Силер Юрій Іванович.

Берегово, Берегівський район:
• Гриць Микола Іванович.

Тячівський район:
1.Вайнагій Михайло Андрійович.
2.Ваканич Василь Васильович.
3.Драгун Аркадій Михайлович.
4.Левдар Михайло Петрович.
5.Мочар Павло Михайлович.
6.Павлюк Іван Дмитрович.
7.Пригара Дмитро Михайлович.
8.Ромах Віктор Іванович.
9.Протоієрей Василь Ряшко.
10. Черничко Василь Федорович.

Рахівський район:
1.Бечук Ніна Дмитрівна.
2.Тацяк Юрій Юрійович.

Виноградівський район:
1.Єпископ Іван Маргітич.
2.Бігун Іван Іванович.
3.Майданій Михайло Федорович.
4.Неймет Юрій Іванович.
5.Ньорба Федір Васильович.
6.Сочка Василь Юлійович.

Іршавський район:
1.Вдович Володимир.
2.Дочинець Дмитро.
3.Кебелеш Михайло Іванович.
4.Керечанин Юрій.
5.Шпак Данило.

Міжгірський район:
1.Малецький Роман Васильович.
2.Мандзюк Василь Юрійович.
3.Мокрянин Іван Михайлович.

Воловецький район:
1.Менда Василь Михайлович.
2.Стан Михайло Федорович.

Перечинський район:
1.Заяць Іван Михайлович.
2.Лабанич Михайло Михайлович.
3.Лабанич Олекса Михайлович.
4.Лешко Андрій Опанасович.

Великоберезнянський район:
• Рогач Василь Андрійович.

Після вшанування спочилих у Бозі побратимів учасники урочистого зібрання перейшли до виступів та процедури нагородження. Відповідно до рішення Закарпатського обласного громадського комітету, за активну участь, вияв мужності та патріотизму під час українських національно-визвольних змагань кінця 80-х – початку 90-х рр. XX ст. та особистий внесок у відновлення державної незалежності України 24 серпня 1991 року ювілейної медалі «25 років незалежності України» були удостоєні такі учасники:

Ужгород, Ужгородський район:
1.Басараб Михайло Михайлович.
2.Бедей Михайло Іванович.
3.Бедь Віктор Васильович.
4.Бедь Володимир Васильович.
5.Вовк Микола Іванович.
6.Вчорашня Антоніна Іванівна.
7.Мешко Іван Михайлович.
8.Мішко Олена Василівна.
9.Мойшевич Ярослав Матвійович.
10. Олашин Василь Степанович.
11. Петрище Христина Михайлівна.
12. Сарканич Іван Іванович.
13. Сімех Віра Василівна.
14. Скунць Олена Дмитрівна.
15. Федака Михайло Михайлович.
16. Федака Павло Михайлович.
17. Федака Павло Павлович.
18. Федорішко Андрій Андрійович.

Мукачево, Мукачівський район:
1.Деркач Євгенія Михайлівна.
2.Дешко Єлизавета Михайлівна.
3.Дикий Богдан Володимирович.
4.Дикий Роман Богданович.
5.Караванська Любов Юріївна.
6.Качур Борис Михайлович.
7.Качур Іван Дмитрович.
8.Мальчицький Нестор Антонович.

Хуст, Хустський район:
1.Буришин Федір Іванович.
2.Мельник Олег Всеволодович.
3.Мішко Іван Іванович.
4.Росоха Іван Васильович.

Тячівський район:
1.Борбель Шандор Шандорович.
2.Вайнагій Василь Дмитрович.
3.Дідух Зоя Петрівна.
4.Кий Василь Іванович.
5.Куцин Олег Іванович.
6.Маханець Андрій Андрійович.
7.Молнар Наталія Дмитрівна.
8.Мотичко Василь Петрович.
9.Рішко Василь Іванович.
10. Ромах Марта Степанівна.
11. Руснак Іван Іванович.
12. Рущак Василь Іванович.
13. Сойма Іван Михайлович.
14. Хром`як Василь Васильович.
15. Шобей Олена Андріївна.
16. Шуфрич Едуард Золтанович.
17. Шушвал Олександр Васильович.

Рахівський район:
1.Волічек Володимир Васильович.
2.Йосипчук Володимир Йосипович.
3.Манівчук Богдан Юрійович.
4.Михайлюк Микола Васильович.
5.Спасюк Марія Юріївна.
6.Ференц Петро Петрович.

Виноградівський район:
1.Лісіцкі Михайло Юрійович.
2.Майданій Микола Федорович.
3.Ньорба Володимир Федорович.
4.Роман Михайло Іванович.
5.Урста Віктор Юрійович.
6.Черкун Василь Кирилович.

Іршавський район:
1.Бегеш Іван Іванович.
2.Бісмак Юрій Петрович.
3.Гудь Ярослав Васильович.
4.Кополовець Василь Іванович.
5.Кузан Василь Васильович.
6.Марущинець Василь Іванович.
7.Пічугіна Марія Михайлівна.
8.Чорба Олександр Олександрович.

Свалявський район:
1.Груша Олексій Михайлович.
2.Мадрига Ірина Михайлівна.
3.Турок Михайло Іванович.
4.Хвуст Володимир Олексійович.

Міжгірський район:
1.Голуб Ганна Петрівна.
2.Лях Михайло Андрійович.
3.Пожар Федір Юрійович.
4.Шемет Володимир Федорович.

Воловецький район:
1.Варяниця Анатолій Анатолійович.
2.Вішован Юрій Юрійович.
3.Зюзя Юрій Іванович.
4.Коростовська Марія Федорівна.
5.Мадяр Петро Петрович.
6.Пішко Володимир Іванович.
7.Флуд Василь Васильович.
8.Щербей Іван Андрійович.

Перечинський район:
1.Бачинський Іван Едмундович.
2.Мулеса Василь Васильович.
3.Скрип Василь Дмитрович.

Великоберезнянський район:
1.Близнець Валентина Петрівна.
2.Волосянський Йосип Васильович.
3.Добромільський Йосип Васильович.
4.Ковач Віктор Ілліч.
5.Мацак Мирон Петрович.
6.Мороз Надія Вікторівна.

У ході нагороджень присутні були проінформовані про те, що раніше, згідно з указом Президента України, низка побратимів по українських національно-визвольних змаганнях уже була нагороджена ювілейною медаллю «25 років незалежності України», зокрема:

Ужгород:
1. Данко Ганна Михайлівна.
2. Децик Роман Андрійович.
3. Коршинський Іван Юрійович.

Мукачево, Мукачівський район:
1. Рубіш Федір Федорович.
2. Софілканич Василь Ілліч.

Тячівський район:
1. Бонка Андрій Андрійович.
2. Дідух Петро Петрович.
3. Носа Михайло Іванович.
4. Шобей Андрій Васильович.

Рахівський район:
1. Мирон Іван Васильович.
2. Тракслер Петро Петрович.

Рішенням оргкомітету ювілейною медаллю за вияв мужності, героїзму, високого патріотизму та особистий внесок у збереження державної незалежності України під час Революції Гідності (листопад 2013 – березень 2014) було нагороджено також двох учасників Київського Майдану:
• Банка Василя Васильовича;
• Дідуха Ореста Петровича.

За результатами виступів та обговорень учасники урочистого зібрання вирішили:

1.Підтримати ініціативу організаційного комітету щодо створення Книги пам'яті учасників українських національно-визвольних змагань кінця 80-х – початку 90-х рр. XX ст. на Закарпатті.

2.Створити організаційний комітет із підготовки установчої конференції зі створення Товариства учасників українських національно-визвольних змагань на Закарпатті в XX ст.

3. Доручити уповноваженим представникам організаційного комітету провести нагородження ювілейною медаллю «25 років незалежності України» тих осіб, які з поважних причин не змогли взяти участь в урочистому засіданні 29 жовтня 2016 року в м. Ужгороді.

Після закриття урочистого засідання відбувся святковий братський фуршет.

Прес-служба Закарпатського обласного громадського комітету з відзначення 25-ї річниці відновлення державної незалежності України

НА НОВОРІЧНІ СВЯТА УКРАЇНЦІ ВІДПОЧИВАТИМУТЬ НА ДВА ДНІ БІЛЬШЕ

Із огляду на те що 1 січня 2017 року (Новий рік) припадає на неділю, 2 січня буде вихідним днем. А 7 січня (Різдво) припадає на суботу, тому 9 січня 2017 року, понеділок, також буде вихідним.

Про це йдеться у повідомленні Міністерства соціальної політики України щодо перенесення робочих днів у 2017 році, передає видання «Закон і Бізнес».

Згідно з повідомленням, неробочими днями визначені:

- 1 січня — Новий рік;
- 7 січня — Різдво Христове;
- 8 березня — Міжнародний жіночий день;
- 16 квітня — Пасха (Великдень);
- 1 і 2 травня — День міжнародної солідарності трудящих;
- 9 травня — День перемоги над нацизмом у Другій світовій війні (День Перемоги);
- 4 червня — Свято Пресвятої Трійці;
- 28 червня — День Конституції України;
- 24 серпня — День Незалежності України;
- 14 жовтня — Дня захисника України.

Мінсоцполітики нагадує, що, згідно з частиною третьою статті 67 КЗпП України, у тому разі, коли святковий або неробочий день (ст. 73 КЗпП України) збігається з вихідним днем, вихідний день переноситься на наступний після святкового або неробочого.

Тому за графіком п'ятиденного робочого тижня з вихідними днями у суботу та неділю у 2017 році вихідний день у неділю 1 січня має бути перенесений на понеділок 2 січня, вихідний день у суботу 7 січня – на понеділок 9 січня, вихідний день у неділю 16 квітня – на понеділок 17 квітня, вихідний день у неділю 4 червня – на понеділок 5 червня, вихідний день у суботу 14 жовтня – на понеділок 16 жовтня.

Зазвичай, з метою створення сприятливих умов для святкування, а також раціонального використання робочого часу розпорядженнями Кабінету Міністрів України рекомендується переносити робочі дні для працівників, яким встановлено п'ятиденний робочий тиждень із двома вихідними днями у суботу та неділю.

У зв'язку з тим що зазначене розпорядження має рекомендаційний характер, рішення про перенесення робочих днів ухвалюється роботодавцем самостійно шляхом видання наказу чи іншого розпорядчого документа.

ПЕРЕЛІК СУДОВИХ РІШЕНЬ, ЯКІ ОСКАРЖУЮТЬ ПРОКУРОРИ, МОЖУТЬ РОЗШИРИТИ

Народні депутати пропонують дозволити прокурорам оскаржувати судові рішення в адміністративних справах, які стосуються низки корупційних вчинків. Доцільність новацій пояснюється неузгодженістю нинішніх норм.

Як зазначають у парламенті, положеннями Закону «Про прокуратуру» було внесено зміни до ч. 2 ст. 294 Кодексу про адміністративні правопорушення, що містять перелік суб'єктів, яким надано право оскарження постанови суду в справі про адміністративні правопорушення. Прокурор у переліку таких суб'єктів не зазначений.

Водночас участь прокурора у розгляді судом проваджень про адміністративні правопорушення, передбачені статтями 172-4—172-9 КУпАП (у цих положеннях ідеться про корупційні правопорушення), є обов'язковою.

У парламенті наголошують, що з часу набрання новаціями чинності у судовій практиці виникло неоднакове застосування норм щодо повноважень прокурора у таких випадках. На неузгодженості звертав увагу і Конституційний Суд.

Для вирішення цієї проблеми у парламенті було зареєстровано законопроект «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо визначення повноважень прокурора при оскарженні постанови місцевого суду» (№5322), відповідно до якого у справах про адміністративні правопорушення, передбачені ст.172-4—172-9 КУпАП, в яких участь прокурора

є обов'язковою, прокурор має право на апеляційне оскарження. Таким чином, у разі ухвалення новацій прокуратура зможе посилити свій контроль за розглядом корупційних проваджень.

ВІДТЕПЕР ПІДПРИЄМЦІ МОЖУТЬ ПОСКАРЖИТИСЯ ДО ДРС НА РЕВІЗОРІВ

До КУпАП внесено зміни, які чітко встановлюють повноваження Державної регуляторної служби щодо складання протоколів про адміністративні правопорушення на посадових осіб у разі порушення ними законодавства з питань державного нагляду (контролю).

Як повідомила виданню «Закон і Бізнес» прес-служба Державної регуляторної служби, Верховна Рада України ухвалила в цілому законопроекти, направлені на підвищення ефективності системи державного нагляду (контролю), зменшення зловживань посадових осіб органів державного нагляду (контролю) та, відповідно, підвищення захищеності суб'єктів господарювання.

Зокрема, Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства у сфері державного нагляду (контролю)» (реєстр. №2531а) передбачено внести зміни до Кодексу України про адміністративні правопорушення, які чітко встановлюють повноваження тільки Державної регуляторної служби щодо складання протоколів про адміністративні правопорушення на посадових осіб державних органів у разі порушення ними законодавства з питань державного нагляду (контролю), ліцензування та дозвільної системи у сфері господарської діяльності, на відміну від існуючого тепер стану, коли ці повноваження віднесені до функцій Мінекономрозвитку та Державної регуляторної служби, до того ж не зовсім чітко розділені.

Крім того, Законом «Про внесення змін до Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» щодо лібералізації системи державного нагляду» (реєстр. №2418а) передбачено:

– поширення дії Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» на відносини, що виникають під час здійснення заходів державного нагляду (контролю), які раніше були виведені з-під сфери його дії, а саме на заходи контролю, які здійснюються органами державної фіскальної служби, державного нагляду (контролю) в галузі цивільної авіації; державного архітектурно-будівельного контролю (нагляду), державного нагляду та контролю за додержанням законодавства про працю та зайнятість населення, але з урахуванням особливостей, встановлених спеціальними законами;

– усунення дублювання повноважень із реалізації державної політики у сфері державного нагляду та контролю між Мінекономрозвитку та Державною регуляторною службою, закріпивши ці повноваження за ДРС, тобто зі скаргами на дії органів державного нагляду (контролю) підприємці зможуть звертатись до Державної регуляторної служби, у якої якраз і будуть повноваження щодо перевірки цих органів;

– підвищення відповідальності посадових осіб органів державного нагляду (контролю);

– створення інтегрованої автоматизованої системи державного нагляду (контролю) з інформацією про всі заходи державного нагляду (контролю), до якої підприємці будуть мати вільний доступ, що сприятиме захисту від зайвого втручання посадових осіб контролюючих органів у діяльність суб'єктів господарювання при проведенні заходів державного нагляду (контролю);

– розміщення на офіційних веб-сайтах органів державного нагляду (контролю) нормативно-правових актів, дотримання яких перевіряється під час здійснення заходів контролю;

– встановлення єдиного порядку стягнення адміністративно-господарських санкцій, які застосовуються органами державного нагляду (контролю) за фактами встановлених порушень;

– розширення переліку основних принципів державного нагляду (контролю), зокрема закріплення необхідності трактування на користь підприємця норм законодавства, які допускають неоднозначне (множинне) трактування прав та обов'язків суб'єкта господарювання та/або повноважень органу державного нагляду (контролю), а також недопущення встановлення планових показників чи будь-якого іншого планування щодо притягнення

суб'єктів господарювання до відповідальності;

– розширення положень щодо консультативної підтримки суб'єктів господарювання органами державного нагляду (контролю), зокрема звільнення від відповідальності суб'єктів господарювання, якщо вони діяли відповідно до консультації органу державного нагляду (контролю).

«У результаті ухвалення змін до законодавства усунено дублювання повноважень із реалізації державної політики у сфері державного нагляду та контролю. Тепер ці повноваження закріплено за ДРС, тобто зі скаргами на дії органів державного контролю підприємці зможуть звертатись до Державної регуляторної служби, у якої будуть повноваження щодо перевірки цих органів. Крім того, ДРС зможе складати протоколи про адміністративні правопорушення на посадових осіб державних органів у разі порушення ними законодавства з питань державного нагляду (контролю), ліцензування та дозвільної системи у сфері господарської діяльності. Це важливо для збалансування відповідальності та можливість захисту бізнесу від свавілля контролерів», — прокоментувала нововведення голова ДРС Ксенія Ляпіна.

Адвокатське бюро «Срібна Земля»
НАДАННЯ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ ФІЗИЧНИМ ТА ЮРИДИЧНИМ ОСОБАМ
Адреса: 88000, Закарпатська область, м. Ужгород, вул. Гойди, 8, т./ф.: 8 (0312) 61-28-01; 8 (0312) 3-31-02; моб.: 050 61 138 24; 099 257 24 93; E-mail: asu_2006@ukr.net.ua

В УЖГОРОДІ НА БАЗІ КаУ ТА УБА ПРОВЕДЕНО X МІЖНАРОДНУ НАУКОВО-ПРАКТИЧНУ КОНФЕРЕНЦІЮ «УТВЕРДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО ЦИВІЛІЗАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ...»

3–4 листопада на базі Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді відбулася X Міжнародна науково-практична конференція «Утвердження українського цивілізаційного простору: духовно-історичні передумови, сучасні тенденції та перспективи розвитку», яка цьогоріч була приурочена до 25-річчя відновлення багатотисячолітньої Української державності (24 серпня 1991) та 95-річчя Всеукраїнського Православного Церковного Собору Української Автокефальної Православної Церкви (14–30 жовтня 1921).

Співорганізаторами конференції виступили:

1. Україна: Карпатський університет імені Августина Волошина, Українська богословська академія Карпатського університету, Науково-дослідний інститут богослов'я, філософії та аналітики КаУ, Науково-дослідний інститут політичної регіоналістики ДВНЗ «Ужгородський національний університет», Міжнародна академія богословських наук, Інститут модернізації змісту освіти Міністерства освіти і науки України, Закарпатський осередок Наукового товариства імені Тараса Шевченка та Комісія з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви.

2. Закордонні співорганізатори: Грецький інститут філософії Міжнародної академії богословських наук (м. Лангадас, Греція), богословський факультет Софійського університету (м. Софія, Болгарія) та економічний факультет Кутаїського університету (Грузія).

З листопада у великій актовій залі Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії було проведено урочисте відкриття та пленарне засідання конференції, яке розпочалося з молитви та звучання Державного гімну України.

Зі вступним словом до організаторів та учасників конференції звернувся Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський та Карпатський, керуючий Карпатською єпархією, голова Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, президент Міжнародної академії богословських наук, який привітав усіх присутніх із початком роботи конференції та передав вітання і благословення від Блаженнійшого Макарія Малетича, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви.

Після вітань учасники перейшли до виголошення доповідей пленарного засідання:

- **Преосвященнійший Віктор (Бедь)**, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією, голова Комісії з духовності, освіти і катехізації УАПЦ, ректор КаУ та УБА, президент МАБН, доктор богословських наук, доктор юридичних наук, професор, академік – ***«95-річчя Всеукраїнського Православного Церковного Собору в контексті відродження УАПЦ у XX столітті»;***
- **Майя Георгіївна Артьомова**, директор НДІ богослов'я, філософії та аналітики КаУ, доктор філософських наук, професор, член-кореспондент МАБН, – ***«Історико-філософські, синергетичні засади формування Української державності у контексті глобалізаційних процесів (XX–XXI ст.)»;***
- **Маріан Юрійович Токар**, директор НДІ політичної регіоналістики, кандидат історичних наук, професор кафедри політології і державного управління ДВНЗ «Ужгородський національний університет», – ***«Регіональні загрози України: внутрішні та зовнішні чинники»;***
- **протоієрей Василь Луцишин**, ректор Львівської духовної семінарії Української Автокефальної Православної Церкви, віце-президент Українського біблійного товариства, – ***«Духовна та історична спадщина відродженої Української Автокефальної Православної Церкви як основа подальшого утвердження Єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви»;***
- **Сергій Володимирович Захарін**, директор НДІ економічного розвитку (м. Київ), доктор економічних наук, професор, – ***«Філософські, соціальні і економічні ідеї Івана Франка»;***
- **Євгеній Іванович Гайданка**, проректор із наукової та методичної роботи КаУ, доктор філософії, кандидат політичних наук, доцент, член-кореспондент МАБН, – ***«10-річчя проведення Міжнародних конференцій в Карпатському університеті імені Августина Волошина та Української богословської академії: основні здобутки та досягнення».***

Після пленарного засідання в Кафедральному храмі апостола українського Андрія Первозваного Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви за присутності учасників конференції відбувся концерт-вітання духовного співу у виконанні заслуженого академічного Закарпатського народного хору. По завершенні концерту Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією УАПЦ, за багаторічну духовно-мистецьку діяльність та збереження української народної пісні, а також з нагоди 70-річчя творчої діяльності заслуженого академічного Закарпатського народного хору нагородив його солістів, головного диригента та директора церковними відзнаками – Хрестом «За заслуги» II ступеня.

Відтак роботу Міжнародної науково-практичної конференції було продовжено за секційними засіданнями:

Секція 1. Проблематика людини, держави та нації у філософському розрізі (керівник секції – Ю. М. Шикула, секретар секції – М. В. Бережний).

Секція 2. Зародження, розвиток і майбутнє українського православ'я та Православної Церкви (керівник секції – прот. Сергій Урста, секретар секції – Р. В. Дзвінчук).

Секція 3. Світові та вітчизняні процеси державного будівництва: історичний і політичний аспект (керівник секції – Є. І. Гайданка, секретар секції – Р. М. Коноловець).

Секція 4. Механізми православної системи в сучасні України: проблеми модернізації та оптимізації (керівник секції – А. М. Кич, секретар секції – І. П. Богаш).

Секція 5. Розвиток економічної системи України в умовах поглиблення процесів трансформації, євроінтеграції та регіоналізму (керівник секції – Р. І. Молдавчук, секретар секції – О. М. Ярема).

Секція 6. Інноваційні педагогічні технології та психологічна компонентна в системі освіти (керівник секції – К. Ю. Балега, секретар секції – Н. Ф. Сивній).

На секційних засіданнях було виголошено та обговорено близько 100 доповідей.

Конференція відбулася за участі (очно і заочно) представників 37 вітчизняних і зарубіжних вищих навчальних закладів, наукових установ та організацій, серед них:

- Бердянський університет менеджменту і бізнесу;
- богословський факультет Софійського університету (м. Софія, Болгарія);
- ВДНЗ «Буковинський державний медичний університет»;
- Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ;
- ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»;
- Грецький інститут філософії МАБН (м. Лангадас, Греція);
- ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»;
- ДВНЗ «Ужгородський національний університет»;
- ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»;
- Державна установа «Інститут всесвітньої історії НАН України»;
- Дипломатична академія України при МЗС України;
- ДНВЗ «Університет менеджменту освіти»;
- Донецький національний університет економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського (м. Кривий Ріг);
- економічний факультет Кутаїського університету (м. Кутаїсі, Грузія);
- Карпатський університет імені Августина Волошина;
- Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана;
- Київський національний торгово-економічний університет;
- Київський національний університет імені Тараса Шевченка;
- Київський університет імені Бориса Грінченка;
- Коломийський навчально-науковий інститут ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»;
- Львівська духовна семінарія Української Автокефальної Православної Церкви;
- Львівський національний університет імені Івана Франка;
- Міжнародна академія богословських наук;
- Мукачівський державний університет;
- Науково-дослідний інститут політичної регіоналістики ДВНЗ «Ужгородський національний університет»;
- Національна академія аграрних наук України;
- Національна академія внутрішніх справ;
- Національний технічний університет «Харківський політехнічний університет»;
- Національний транспортний університет;
- Національний університет «Львівська політехніка»;
- Національний університет «Острозька академія»;
- НТУУ «Київський політехнічний інститут»;
- Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка;
- Тяньцзінський університет іноземних мов (м. Тяньцзінь, Китайська Народна Республіка);
- Ужгородський торговельно-економічний інститут Київського національного торгово-економічного університету;
- Українська богословська академія Карпатського університету;
- Чорноморський національний університет імені Петра Могили.

4 листопада відбулося підбиття підсумків роботи та закриття конференції.

За результатами роботи конференції було ухвалено відповідні рекомендації та резолюцію, які будуть видруковані після редакційного опрацювання.

Прес-служба КаУ та УБА

У КАРПАТСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ АВГУСТИНА ВОЛОШИНА ВІДБУЛОСЯ ЗАСІДАННЯ ВЧЕНОЇ РАДИ

28 жовтня в малій актовій залі Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді під головуванням віце-ректора доцента Валерії Сіки відбулося розширене засідання Вченої ради університету та академії.

Вчена рада розглянула такі питання порядку денного:

– про хід акредитації та ліцензування нових напрямів і спеціальностей в університеті (доповідач: начальник навчальної частини доцент Юлія Кремер);

– про хід підготовки до X Міжнародної науково-практичної конференції «Утвердження українського цивілізаційного простору: духовно-історичні передумови, сучасні тенденції та перспективи розвитку», яка відбудеться 3– 4 листопада в КаУ та УБА (доповідач: проректор із наукової та методичної роботи, вчений секретар Вченої ради доцент Євген Гайданка);

– різне.

Із усіх питань порядку денного було ухвалено відповідні рішення.

Прес-служба КаУ

ПРЕОСВЯЩЕННІЙШИЙ ЄПИСКОП ВІКТОР (БЕДЬ) ОЧОЛИВ МОЛЕБЕНЬ І ЛИТІЮ ДО 72-Ї РІЧНИЦІ ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ ТА ЗАКАРПАТТЯ ВІД ГІТЛЕРІВСЬКО-НІМЕЦЬКИХ ТА ГОРТІВСЬКО-МАДЯРСЬКИХ ОКУПАНТІВ

28 жовтня, у 72-гу річницю визволення України та Закарпаття від гітлерівсько-німецьких та горті всько-мадярських фашистських окупантів, на запрошення керівництва Закарпатської обласної державної адміністрації Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, у супроводі представників єпархіального духовенства взяв участь у громадських заходах на Пагорбі Слави – цвинтар «Кальварія» в м. Ужгороді до відзначення Дня визволення України та вшанування пам'яті полеглих у роки Другої світової війни воїнів-визволителів: бійців Карпатської Січі Карпатської України, радянських воїнів Збройних сил СРСР, членів Організації українських націоналістів, воїнів Української повстанської армії, воїнів-добровольців Карпатської України (Закарпаття), партизан, підпільників та воїнів інтернаціональних військових з'єднань антигітлерівської коаліції, які віддали своє життя у боротьбі з фашизмом.

Участь у заходах взяли представники Закарпатської обласної державної адміністрації та обласної ради, Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви, Закарпатської єпархії Української Православної Церкви Київського патріархату, Мукачівської єпархії Української Православної Церкви Московського патріархату, Ужгородської міської ради, ветерани війни, представники Обласного військового комісаріату, військових частин, правоохоронних органів, силових структур, Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, інших вищих і середніх навчальних закладів, Закарпатського обласного національно-патріотичного об'єднання «Україна Соборна», Християнсько-народної спілки Закарпаття, громадської організації «Молодь Закарпаття», патріотично налаштована молодь та небайдужі мешканці Ужгорода.

Після церемонії покладання квітів та запалення поминального вічного вогню Преосвященнійший владика Віктор (Бедь) у співслужінні єпархіального духовенства Української Автокефальної Православної Церкви; протоієрея Сергія Урсти, протоієрея Романа Бобая, ієромонаха Іллі (Михайлова) та диякона Івана Жабляка відслужив подячний молебень до Господа Бога за мир, благополуччя в Україні та найшвидшу перемогу Українського війська над новітніми московсько-путінськими окупантами, а також заупокійну Літію за всіма полеглими бійцями Карпатської Січі Карпатської України, радянськими воїнами Збройних сил СРСР, членами Організації українських націоналістів, воїнами Української повстанської армії, воїнами-добровольцями Карпатської України (Закарпаття), партизанами, підпільниками та воїнами інтернаціональних військових з'єднань антигітлерівської коаліції, які віддали своє життя за визволення України і Закарпаття від гітлерівсько-німецьких та горті всько-мадярських фашистських окупантів напередодні й у роки Другої світової війни (1938–1944).

Відтак Преосвященнійший владика Віктор (Бедь) звернувся до присутніх з архіпастирським словом, у якому наголосив на важливості кожному християнинові й у цілому громадянинові бути готовому, за Заповідями Божими, у час війни та панування зла стати на захист своїх рідних, своєї нації, своєї, Богом даної земної Вітчизни – держави України, а також своєї Української Церкви, як робили це наші праведні прадіди та батьки.

До присутніх звернувся і голова Закарпатського обласного національно-патріотичного об'єднання «Україна Соборна» Орест Дідух, який привітав усіх із 72-ю річницею визволення України від гітлерівсько-німецьких та горті всько-мадярських фашистських окупантів і побажав якнайшвидшого звільнення Східної та Південної України від новітніх за своєю сутністю комуністично-фашистських, московсько-путінських окупантів.

У ДЕНЬ ПАМ'ЯТІ ПРОРОКА ОСІЇ В КАФЕДРАЛЬНОМУ ХРАМІ КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ У м. УЖГОРОДІ ВІДСЛУЖИЛИ БОЖЕСТВЕННУ ЛІТУРГІЮ

30 жовтня, у день пам'яті пророка Осії, у Кафедральному храмі апостола українського Андрія Первозваного Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в місті Ужгороді було відслужено Божественну літургію.

Із благословення Преосвященнійшого Віктора (Бедь), єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ, богослужіння очолив протоієрей Сергій Урста у співслужінні протоієрея Олександра Смоліна, ієромонаха Іллі (Михайлова) та диякона Івана Жабляка.

Під час богослужіння поминались імена православних ієрархів – Всесвятійшого Варфоломія, архієпископа Константинополя – Нового Риму, Вселенського Патріарха, Блаженнійшого Макарія, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, та Преосвященнійшого Віктора, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ.

Духовенство піднесло молитви до Господа Бога з проханням дарувати українському народу мир, національну і духовну єдність, благополуччя та утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви, а також перемогу Українського війська над московсько-путінськими окупантами і терористами. Особливі молитви до Господа Бога лунали за збереження життя кожного українського воїна, добровольця і волонтера, які нині боронять нашу святу українську землю від підступного московського ординця.

Із проповідями під час служби та наприкінці до парафіян звернувся ієромонах Ілля (Михайлов) і протоієрей Сергій Урста, які привітали всіх вірників зі святом та висвітлили богословське розуміння святості.

Хід богослужіння супроводжувався церковним співом під керівництвом регента Марії Жабляк, а спів дяків очолив Іван Хланта.

ВІТАННЯ ПРЕОСВЯЩЕННІЙШОГО ВІКТОРА (БЕДЬ), ЄПИСКОПА МУКАЧІВСЬКОГО І КАРПАТСЬКОГО УАПЦ, УКРАЇНСЬКИМ ГРЕКО-КАТОЛИКАМ ДО ДНЯ ВШАНУВАННЯ БЛАЖЕННОГО СВЯЩЕННОМУЧЕНИКА ТЕОДОРА РОМЖІ

Шановні представники духовенства, кліру та віруючі Мукачівської греко-католицької єпархії та Української Греко-Католицької Церкви!

31 жовтня та 1 листопада духовенство, клір та віруючі Мукачівської греко-католицької єпархії та Української Греко-Католицької Церкви у складі Римо-Католицької Церкви вшановують світлу пам'ять Блаженного священномученика Теодора Ромжі (11.04.1911, Великий Бичків – 01.11.1947, Мукачево), єпископа Мукачівської греко-католицької єпархії, уродженця нашого рідного Закарпаття.

Із цієї нагоди від імені духовенства, кліру та віруючих Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви прийміть щирі вітання та вияв поваги до світлої пам'яті Блаженного священномученика Теодора Ромжі, який, незважаючи на утиски та переслідування московського комуністично-радянського тоталітарного режиму СРСР, до останнього подиху життя залишався вірним сином українського народу, Церкви Христової та архіпастирем від Бога.

Пам'ятаємо і молимося разом із Вами!

Із повагою

+ ВІКТОР (Бедь),
єпископ Мукачівський
і Карпатський,
керуючий Карпатською єпархією
Української Автокефальної
Православної Церкви
м. Ужгород,
31.10.2016 р.

Сторінка підготовлена прес-службою Карпатської єпархії УАПЦ

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР УКЛОНИВСЯ ПРАХУ СПОЧИЛИХ У БОЗІ РІДНИХ І ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА СПАСІННЯ ЇХНІХ ДУШ ТА ДУШ УСОПШИХ СПІВВІТЧИЗНИКІВ

1 листопада, у День традиційного вшанування на Закарпатті спочилих у Бозі рідних, Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, відвідав міські цвинтарі «Кальварія» та «Барвінок», де вклонився праху похованих тут рідних і відслужив за ними заупокійну Літію.

Владика Віктор підніс також заупокійну молитву до Господа Бога за прощення і спасіння душ усіх усопших раніше наших співвітчизників.

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА УКРАЇНСЬКИМИ ДОБРОВОЛЬЦЯМИ І ВОЇНАМИ АРМІЙ ЗУНР ДО 98-х РОКОВИН ПОЧАТКУ ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

1 листопада Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, відслужив заупокійну Літію за українськими добровольцями і воїнами Армії Західноукраїнської Народної Республіки до 98-х роковин із дня початку польсько-української війни (01.11.1918 – 19 липня 1919), яка забрала життя понад 15 000 українських вояків.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх провин, допущених із власної волі чи з примусу небіжчиками, дарування їхнім душам вічного спокою та життя у піднебессі.

У КАРПАТСЬКІЙ ЄПАРХІЇ УАПЦ ВІДСЛУЖИЛИ ЛІТІЮ ДО 155-річчя З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ПОЕТЕСИ ЛЮДМИЛИ ВАСИЛЕВСЬКОЇ-БЕРЕЗІНОЇ – ДНІПРОВОЇ ЧАЙКИ

1 листопада Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді, відслужив заупокійну Літію за українською патріоткою, письменницею та поетесою Людмилою Олексіївною Василевською-Березіною (20.10(01.11).1861, с. Карлівка (Зелений Яр) – 13.03.1927, с. Германівці, похована в Києві на Байковому кладовищі) до 155-річчя з дня її народження.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх провин, допущених із власної волі чи з примусу небіжчицею, дарування її душі вічного спокою та життя у піднебессі.

У ПОМИНАЛЬНИЙ ДЕНЬ НА ЗАКАРПАТТІ ДУХОВЕНСТВО КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ ВІДСЛУЖИЛО ЗАУПОКІЙНІ ПАНАХИДИ НА ЦВИНТАРЯХ УЖГОРОДА

1 листопада, з благословення Преосвященнійшого Віктора (Бедь), єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, представники єпархіального духовенства Ужгородського благочиння відслужили на цвинтарях Ужгорода заупокійні панахиди за спочилими у Бозі рідними, учителями, друзями, близькими, полеглими патріотами під час Революції Гідності та українськими воїнами, добровольцями, волонтерами і мирними співвітчизниками, які у наше сьогодення віддали своє життя в обороні земної, Богом даної нам Вітчизни України від московсько-путінських окупантів і терористів.

За давньою духовною традицією на Закарпатті, в поминальний день

– 1 листопада – духовенство Карпатської єпархії УАПЦ відвідало ужгородські цвинтарі – «Кальварія», «Барвінок» та старий цвинтар на вулиці Капушанській, де відслужило заупокійні панахиди.

У молитві до Господа Бога священники просили прощення усіх земних провин, допущених із власної волі чи з примусу небіжчиками, дарування їхнім душам вічного спочинку та життя у піднебессі.

ЄПИСКОП УАПЦ ВІКТОР (БЕДЬ) ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА УКРАЇНСЬКИМ ВІЙСЬКОВИМ І ПОЛІТИЧНИМ ДІЯЧЕМ АНДРІЄМ МЕЛЬНИКОМ ДО 52-х РОКОВИН ІЗ ДНЯ УПОКОЄННЯ

1 листопада Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді, відслужив заупокійну Літію за українським патріотом, полковником Армії Української Народної Республіки, одним із засновників Української військової організації, головою Проводу Організації українських націоналістів (з 1938 року), політично переслідуваним московським комуністично-радянським і німецько-фашистським окупаційними режимами, борцем за національну і державну незалежність України Андрієм Атанасовичем Мельником (12.12.1890, Воля Якубова Дрогобицького повіту, Галичина, Західноукраїнські землі під окупацією Австро-Угорської імперії та Польського королівства – 01.11.1964, Клерво, Люксембург) до 52-х роковин із дня його упокоєння.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх провин, допущених із власної волі чи з примусу небіжчиком, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА УКРАЇНСЬКИМ ПИСЬМЕННИКОМ І ЕТНОГРАФОМ ОЛЕКСАНДРОМ МАРКУШЕМ ДО 125-річчя З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ

2 листопада Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді, відслужив заупокійну Літію за українським закарпатським журналістом, етнографом, письменником, політично переслідуваним гортівсько-мадярським окупаційним режимом (1939–1944) Олександром Івановичем Маркушем (02.11.1891, Хуст, Закарпаття під окупацією Австро-Угорської імперії та Королівства Угорщини – 27.10.1971, Хуст, Закарпатська область, Україна) до 125-річчя з дня його народження.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх провин, допущених із власної волі чи з примусу небіжчиком, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА ПОЛКОВНИКОМ УПА ДМИТРОМ-РОМАНОМ КЛЯЧКІВСЬКИМ ДО 105-річчя З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ

4 листопада Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді, відслужив вечірню заупокійну Літію за українським патріотом, борцем за національну і державну незалежність України, провідником ОУН м. Львова (друга половина 1941 року), крайовим провідником ОУН Північно-західних українських земель (ПЗУЗ) (січень 1942 – лютий 1945), організатором і першим командиром УПА на Волині (травень 1943 – листопада 1943), командиром УПА-Північ (листопад 1943 – лютий 1945), членом головного військового штабу УПА, політично переслідуваним і репресованим московським комуністично-радянським окупаційним режимом, полковником УПА Дмитром-Романом Клячківським (04.11.1911, м. Збараж, Західноукраїнські землі під окупацією Австро-Угорської імперії та Польського королівства, на сьогодні Тернопільська область, Україна – 12.02.1945, між селами Оржівські хутори та Суськ Рівненської області, Україна) до 105-річчя з дня його народження.

Дмитро-Роман Семенович Клячківський загинув 12 лютого 1945 року під час нерівного бою з переважаючими окупаційними військовими підрозділами Наркомату внутрішніх справ СРСР на Рівненщині.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх провин, допущених небіжчиком із власної волі чи з примусу, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

Сторінка підготовлена прес-службою Карпатської єпархії УАПЦ

КЕРУЮЧИЙ КАРПАТСЬКОЮ ЄПАРХІЄЮ УАПЦ ЄПИСКОП ВІКТОР (БЕДЬ) УЗЯВ УЧАСТЬ У ВШАНУВАННІ ПАМ'ЯТІ ПОЛЕГЛИХ ЗАХИСНИКІВ УКРАЇНИ ТА УДОСТОЇВ ЦЕРКОВНИХ НАГОРОД УКРАЇНСЬКИХ ВОЇНІВ І ВОЛОНТЕРІВ

4 листопада в Ужгороді у міському ПаДіЮні зібрались представники Ужгородського об'єднаного міськрайонного військового комісаріату, військових частин, духовенства Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви, Закарпатської єпархії Української Православної Церкви Київського патріархату та Мукачівської греко-католицької єпархії, учасники АТО, волонтери, громадські діячі, сім'ї полеглих українських Воїнів-Героїв, які віддали своє життя в обороні Богом даної нам Вітчизни України від підступних московсько-путінських окупантів та терористів.

Зібрання було приурочене до вшанування світлої пам'яті полеглих українських Воїнів-Героїв та тих українських воїнів і волонтерів, учасників АТО з Ужгорода та Ужгородського району, які наразі захищають нашу державу.

Організаторами заходу виступили

Ужгородський об'єднаний міськрайонний військовий комісаріат (військовий комісар підполковник М. Журавльов) та громадська організація «Українська асоціація інвалідів АТО» в Закарпатській області (секретар Р. Ференці).

Захід розпочався з хвилини мовчання та виконанням Державного гімну України.

Відкрив зібрання та звернувся до присутніх військовий комісар Ужгородського об'єднаного міськрайонного комісаріату підполковник Микола Журавльов. У своєму виступі військовий комісар висловив подяку сім'ям загиблих українських Воїнів-Героїв, зауважив на важливості проведення таких заходів, які змушують нас пам'ятати про те, що у країні – війна і наші співвітчизники віддають своє життя в обороні держави від московсько-путінських окупантів.

Відтак на сцену було запрошено волонтерів зі сходу України, які всіляко допомагали армійцям Закарпатської 128-ї гірсько-піхотної бригади. Зокрема, до присутніх звернулись Олександр Кононов разом із дружиною Вікторією, які за те, що надавали допомогу українським воїнам, були захоплені російськими спецслужбами у полон. Від тортур і знущань у полоні Олександр Кононов став інвалідом першої групи, проте не піддався залякуванню та не зрадив український народ і Україну.

У ході згадки про кожного полеглого українського Воїна-Героя, призваного з Ужгорода та Ужгородського району, військовим комісаром підполковником Миколою Журавльовим за вияв патріотизму, хоробрості та відданості Батьківщині було оголошено про нагородження посмертно 17 полеглих Воїнів відзнаками Генерального штабу Міністерства оборони України. Посмертні нагороди організатори заходу вручали близьким полеглих українських Воїнів-Героїв.

Відповідними нагородами Міністерства оборони України та громадських організацій було нагороджено учасників АТО шостого етапу мобілізації та волонтерів.

Із архіпастирським словом до присутніх звернувся Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, в якому він передав вітання та благословення від Блаженнійшого Макарія (Малетича), Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, який наразі перебуває з духовною та волонтерською місією на передовій лінії фронту на сході України. Владика Віктор висловив також співчуття та подяку сім'ям українських Воїнів-Героїв, які полягли за національну і державну незалежність України у війні проти московсько-путінських окупантів та терористів. Поряд із ушануванням полеглих Воїнів-Героїв владика Віктор подякував та відзначив патріотизм і мужність тих українських Воїнів та волонтерів, які ще перебувають на фронті.

За вияв патріотизму, мужності та героїзму в обороні України від московсько-путінських окупантів Преосвященнійший владика Віктор удостоїв високої церковної нагороди – Хреста «За заслугу» II ступеня таких українських Воїнів, учасників АТО:

- Адама Петра Петровича;
- Далекорія Сергія Петровича;
- Деяка Миколу Івановича;
- Каналоша Петра Васильовича;
- Папа Віктора Олександровича;
- Ференці Руслана Івановича.

Владика Віктор удостоїв медалі Рівноапостольного Великого князя Київського Володимира II ступеня волонтерів, які надавали і надають вагому допомогу воїнам Української Армії на сході України, а саме:

- Алмазову Галину Олексіївну;
- Андрішка Ярослава Васильовича;
- Глебу Еріка Юрійовича;
- Кобзаря Тимура Борисовича;
- Лопіта Василя Ілліча;
- Кононову Вікторію Володимирівну;
- Кононова Олександра Олександровича;
- Рошка Ласла Ласловича;
- Сідорова Олександра Вікторовича.

Захід відбувся на високому духовному і патріотичному рівні, з молитвою за полеглих українських Воїнів-Героїв і молитвою за перемогу Українського Війська над московсько-путінськими окупантами.

У ДМИТРІВСЬКУ ПОМИНАЛЬНУ СУБОТУ ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР ВІДСЛУЖИВ ЗАУПОКІЙНУ ЛІТІЮ ЗА СПОЧИЛИМИ У БОЗІ ПРАБАТЬКАМИ, БАТЬКАМИ, РІДНИМИ, БЛИЗЬКИМИ Й УКРАЇНСЬКИМИ ЗАХИСНИКАМИ

5 листопада Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, відслужив вечірню заупокійну Літію за спочилими у Бозі нашими праведними і богоносними прабатьками й батьками, всіма рідними, учителями, друзями і близькими, а також за полеглими у наші дні в обороні України від підступних московсько-путінських окупантів та терористів українськими воїнами, добровольцями, волонтерами і мирними співвітчизниками.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх земних провин, допущених небіжчиками з власної волі чи з примусу, дарування їхнім душам вічного спокою та життя у піднебессі.

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА УКРАЇНСЬКИМ ПАТРІОТОМ І ЖУРНАЛІСТОМ ДМИТРОМ ЛЕСПУХОМ ДО 72-річчя З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ

5 листопада Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді, відслужив ранкову заупокійну Літію за українським патріотом і журналістом закарпатських друкованих ЗМІ, обласного радіо й телебачення, учасником українських національно-визвольних змагань кінця 80-х – початку 90-х рр. XX століття Дмитром Костянтиновичем Леспухом (05.11.1944, с. Дубове, Карпатська Україна – 08.08.2006, м. Ужгород, похований у смт Дубове Тячівського району, Закарпатська область, Україна) до 72-річчя з дня його народження.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх земних провин, допущених небіжчиком із власної волі чи з примусу, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

Сторінка підготовлена прес-службою Карпатської єпархії УАПЦ

ВІТАЄМО

Завідувач кафедри психології та педагогіки Карпатського університету імені Августина Волошина доцент ***Катерина Юріївна Балега*** 7 листопада відзначила День народження. Долучаючись до привітань рідних та близьких, колектив університету бажає Вам, пані Катерино, здоров'я, успіху та натхнення у роботі. Хай рідні завжди оточують Вас любов'ю та розумінням, колеги — повагою, а доля – окриленим щастям.

10 листопада святкує День народження декан гуманітарно-економічного факультету Карпатського університету імені Августина Волошина доцент ***Арпад-Роберт Арпадович Драшковці***. Професорсько-викладацький склад університету зичить міцного здоров'я, особистого щастя, хай кожен день буде осяяний високим злетом душі, а добре самопочуття і гарний настрій стануть запорукою процвітання.

10 листопада 25-річчя відзначає провідний юрист юридичного відділу Карпатського університету імені Августина Волошина ***Михайло Іванович Товганин***. Колектив університету бажає здоров'я Вам, благополуччя, щедрої долі, щастя у житті, творчої наснаги у відповідальній роботі на благо держави!

10 листопада святкує День народження ***Ганна Василівна Ісаєвич***, старший викладач кафедри інформаційних технологій та аналітики Карпатського університету імені Августина Волошина. Із цієї нагоди колектив університету бажає Вам миру, злагоди, шани, любові та достатку, хай бажання і мрії стають реальністю, а в душі панує почуття задоволення від зробленого.

Проректор із навчальної роботи доцент кафедри інформаційних технологій та аналітики Карпатського університету імені Августина Волошина ***Марина Іванівна Дуб*** святкуватиме 11 листопада День народження. Професорсько-викладацький склад університету вітає Вас із прийдешнім особистим святом і бажає, щоб Ваша життєва чаша була переповнена щастям, здоров'ям і любов'ю, нехай усі задуми збуваються, великих успіхів і здобутків у роботі.

13 листопада черговий День народження святкуватиме ***Михайло Федорович Немеш***. Родичі і близькі щиро вітають із цією подією в особистому житті й бажають наснаги, міцного здоров'я, повсякчас світлих та радісних буднів, хай здійснюються задуми і втілюють здобутки.

Священнослужитель академічного Кафедрального храму на честь апостола українського Андрія Первозваного в Ужгороді протоієрей ***Олександр (Смолін)*** відзначатиме 13 листопада День народження. Українська богословська академія Карпатського університету імені Августина Волошина щиро вітає Вас і вимолює в Бога міцного здоров'я Вам, Божого благословення, довгих років земного життя у мудрому єднанні Божої істини.

Вітання Блаженнійшому Макарію (Малетичу), Митрополитові Київському і всієї України, Предстоятелю УАПЦ, до 20-річчя архієрейської хіротонії

Ваше Блаженство!

Блаженнійший Владико!

У цей святковий день, 3 листопада, духовенство та вірні Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви, ректорат, професорсько-викладацький склад, співробітники та студенти Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії щиросердечно вітають Ваше Блаженство зі славним ювілеєм – 20-річчям Вашої архієрейської хіротонії.

Хай Всемилостивий Господь Бог і заступництво Пресвятої Богородиці та всіх святих завжди будуть Вам на поміч у Вашому Першосвятительському служінні Матері-Церкві та на благо нашої Вітчизни України й українського народу.

Бажаємо Вам міцного здоров'я, милості Божої, наснаги і терпіння на шляху до подолання розділення православних в Україні та утвердження єдиної Помісної Української Автокефальної Православної Церкви.

За дорученням колективів, із повагою та любов'ю у Христі

+ ВІКТОР,
єпископ Мукачівський і Карпатський,
керуючий Карпатською єпархією,
голова Комісії з духовності, освіти та катехізації
Української Автокефальної Православної Церкви,
ректор Карпатського університету імені Августина Волошина
та Української богословської академії
м. Ужгород,
3 листопада 2016 р.

Вітання митрополиту Іоаннісу (Тассіасу), керуючому Лангадською митрополією Елладської Православної Церкви, з нагоди дня народження

3 листопада відсвяткував День народження Високопреосвященнійший Іоанніс (Тассіас), митрополит Лангадський, Літійський та Рентінівський Елладської Православної Церкви, почесний екзарх Центральної Македонії, доктор богослов'я, професор Української богословської академії Карпатського університету, член-кореспондент Міжнародної академії богословських наук. Із цієї нагоди Українська богословська академія Карпатського університету імені Августина Волошина в Ужгороді на чолі з ректором єпископом Мукачівським і Карпатським, керуючим Карпатською єпархією УАПЦ Віктором (Бедь) щиро вітають Високопреосвященнійшого Іоанніса (Тассіаса) та бажають міцного здоров'я, Божої допомоги та благословення у нелегкому труді на Господній ниві.

Шеф-редактор
Віктор БЕДЬ
Головний редактор
Анатолій КОСТЮХ
Літредактори
Марина ГАЗА
Наталка ГУМЕН-БІЛАНИЧ
Редактори відділів:
Станіслав ДАНКО
Орест ДІДУХ
Ігор КОВАЛЬЧУК
Олексій ПАЙДА
Олексій ШАФРАНЬОШ
Катерина ЧОМБОКОШ
Верстка
Ігор ТОКАЧ
ЗАСНОВНИК
ПП «Адвокатське бюро «Срібна Земля».
ВИДАВЕЦЬ
Християнсько-народна спілка Закарпаття.
Ідентифікаційний код 20444130.
Номер зверстано в інформаційному медіа-центрі Карпатського університету ім. А.Волошина.
Друк: Віддруковано видавництвом "А-прінт" ТОВ "ДМ", м. Тернопіль, вул. Текстильна, 28, тел.: 52 27 37, Моб. тел. (067) 350 17 94, a-print.com.ua
РЕДАКЦІЯ
Ужгород, вул. Гойди, 4
e-mail: txt_52@ukr.net
архів в Інтернеті: www.si.fotoexpert.com.ua
сайт: www.si.uz.ua
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації – серія КВ№ 5469 від 11.09.2001 р.
Передплатний індекс – 61150.
Умовний друк. А3 арк. 16.
Тираж – 2500
Номер замовлення: 468
Виходить один раз на тиждень.
Розповсюдження: Закарпатська область
Редакція залишає за собою право не публікувати та редагувати матеріали, яких не повертає, на них не відповідає і не пересилає до поштових станцій. Редакція не завжди поділяє думку автора. При передруку посилання на «Срібну Землю» обов'язкове.

ЩАСЛИВЕ МАЙБУТТЯ

...Дуже важливо запалити наприкінці
тунелю вогник надії...

В Україні всі дороги
Нехай Господь благословить.
І мандруючим в дорозі
Нехай завжди і скрізь щастить.

Опадає жовте листя.
Надворі осінь – листопад.
Так пройтися любо містом
І зазирнути в парк, у сад.

Життя – дар Божий цінний нам.
Й прекрасне, і складне завжди.
В бурхливий час то тут, то там
Воно так мчить, мов поїзди.

Хай сигнал на світлофорі
Скеровує швидкий той рух,
А Карпатські простори
Несуть у даль коліс тих звук.

Святкує наша залізниця
У листопаді – 25.
І добрим словом, як годиться,
Так хочем радо привітать.

Хай вітчизняная скарбниця
Повниться знову й знов щораз,
Щоб квітла людям залізниця
І економила наш час!

Василь ЩОМАК

УКРАЇНСЬКА БОГОСЛОВСЬКА АКАДЕМІЯ
Карпатського університету
(вищий православний духовно-богословський навчальний заклад)

Підготовка бакалаврів і магістрів за спеціальностями:
– **Богослов'я (священнослужитель; християнський місіонер);**
– **Теологія (християнський педагог);**
– **Регент церковного хору;**
– **Вищі курси дяків;**
– **Військове капеланство (додаткова спеціалізація).**

Ужгородський богословський коледж

Підготовка молодших спеціалістів
(на базі 9 класів) за спеціальностями:
– Катехізатор із православного богослов'я, дяк
(із одночасним здобуттям другої
вищої освіти за спеціальностями:
– Правознавство;
– Фінанси і кредит).

(Студенти академії при здобутті вищої духовної освіти одночасно здобувають і вищу світську освіту)
ПРИ УНІВЕРСИТЕТІ ТА АКАДЕМІЇ ДІЄ АСПІРАНТУРА І ДОКТОРАНТУРА
м. Ужгород, вул. Гойди, 4; тел.: + 38 099 389 33 77; (0312) 61 20 08; 61 29 45; www.kau.com.ua; www.uuba.org.ua

ОГОЛОШЕННЯ

Шановні читачі!

Редакція приймає для друку на шпальтах нашої газети ***рекламу, оголошення,*** а також ***вітальні слова*** на адресу близьких і рідних вам людей.

За детальною інформацією звертайтеся на адресу: вул. Гойди, 4, 4-й поверх, кабінет **403** (Карпатський університет імені Августина Волошина) або телефонуйте: **066-53-38-745** (Станіслав) у будні **(9:00 – 17:00).**

«Блаженні миротворці, бо вони синами Божими стануть» (Мт. 5, 7).

Срібна земля

ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСНА ГАЗЕТА

www.sz.uz.ua

№33 (1002) від 17 листопада 2016 року / ВИХОДИТЬ ЩОТИЖНЯ

ЧИТАЙТЕ НАС НА САЙТІ: http://sz.uz.ua

ПРО ЗНЕСЛАВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛЬНИХ ГЕРОЇВ ТА ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ В УЖГОРОДІ ЗА УЧАСТІ ВЛАДИ...

Фото: «Голос Карпат»

10 листопада мною було виставлено репліку щодо встановлення за участі влади (обласної і місцевої) так званого пам'ятного знаку на честь гетьмана України Богдана Хмельницького, який на фоні величних пам'ятників чужинцям на теренах Українського Закарпаття і в Ужгороді зокрема є, фактично, виявом зневаги до Великого українського державного і військового діяча України XVII ст.

Стор.: 3

НА ЧАСІ

ВНУТРІ ЧУЖИНЦІВ БЛИЖЧЕ ВЛАДНОМУ СЕРЦЮ, НІЖ ГЕРОЇ-УКРАЇНЦІ

Стор.: 3

ПОДІЇ

«ДРУГЕ ЖИТТЯ» ПОБУТОВИМ ВІДХОДАМ

Стор.: 5

«РУССКИЙ МИР»: ПОЧАТОК КІНЦЯ

4 листопада на Боровицькій площі Москви відбулася церемонія відкриття пам'ятника князю Володимиру. Про це повідомляє «Интерфакс». В урочистій церемонії взяли участь президент Росії Володимир Путін, прем'єр-міністр Дмитро Медведєв, патріарх Московський Кирило, міністр культури Володимир Мединський та міський голова Москви Сергій Собянін.

Стор.: 4

ІСТОРІЯ

Стор.: 6

НАШ КАЛЕНДАР

17 листопада – Міжнародний день студентів; Міжнародний день відмови від паління; Всесвітній день філософії;

19 листопада – День працівників гідрометеорологічної служби; День скловиробника;

20 листопада – Всесвітній день дітей; Всесвітній день іммігранта; День працівників сільського господарства;

21 листопада – День Гідності та Свободи; Всесвітній день телебачення.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

23 листопада 1983 р. – помер Микола Бажан, український письменник, філософ, громадський діяч, перекладач.

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР

21 листопада – Собор Архістратига Михаїла.

НА ЧАСІ

СЛОВО НА ЗАХИСТ ГРОМАДСЬКОГО АКТИВІСТА З УЖГОРОДА ПАВЛА ПАВЛОВА ВІД СКАВЛІННЯ ТА ПОЛІТИЧНОГО ЦЬКУВАННЯ ВЛАДИ І ПІДКОНТРОЛЬНИХ ЇЙ ОКРЕМИХ ПРЕДСТАВНИКІВ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

Стор.: 3

ДУХОВНІСТЬ

У СВЯТО-МИКОЛАЇВСЬКОМУ ЧОЛОВІЧОМУ МОНАСТИРІ В СМТ ЧИНАДІЙОВО КАРПАТСЬКОЇ СТАРОКИЇВЩИНИ ОСВЯЧЕНА ІКОНИЦЯ З НИВОДАЙНИМ ДЖЕРЕЛОМ

Стор.: 10

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС: 61159

РЕКОМЕНДОВАНА ЦІНА 2.00 грн.

ДВА ДЕСЯТКИ СКАЛІЧЕНИХ В АТО ЗАКАРПАТСЬКИХ БІЙЦІВ ПРОЙДУТЬ РЕАБІЛІТАЦІЮ У СЛОВАЧЧИНІ

Закарпатці, які дістали важкі поранення під час проходження військової служби у зоні проведення АТО, тепер пройдуть двотижневу реабілітацію у Земплінській Шираві в Словаччині.

Про це «Голосу Карпат» розповіла волонтер Мукачівського військового шпиталю Оксана Ремінець. За її словами, ця поїздка стала можливою завдяки співпраці Міноборони, волонтерів, спілок учасників АТО з Генеральним консулом Словацької Республіки в Ужгороді Янкою Бурівновою.

«Нарешті ми відправили на реабілітацію першу закарпатську групу наших героїв. Усі хлопці дістали надважкі поранення або й інвалідність, виконуючи військовий обов'язок у зоні АТО. На початку грудня, 5-го числа, до Словаччини поїде друга група наших захисників. Вона ще повністю не сформована. Маю також зазначити, що за цією програмою реабілітацію вже пройшли близько сотні бійців із різних куточків України», – розповіла Оксана Ремінець.

Волонтер зазначила, що наразі закарпатці вже дісталися до Земплінської Ширави та облаштувалися на новому місці. Тут, у комплексі «Граніт», який приймає наших захисників на реабілітацію, їм надаватимуть допомогу висококваліфіковані спеціалісти.

ЗАКАРПАТЕЦЬ ОШУКАВ ЛЮДЕЙ, ПРОПОНУЮЧИ РОБОТУ ЗА КОРДОНОМ

39-річний мукачівець під приводом влаштування на роботу за кордон ошукав 14 громадян на загальну суму 180 тисяч гривень. Серед постраждалих є і мукачівці, і мешканці таких міст, як Суми, Чернівці, Черкаси та Київ. Поліція за всіма фактами проводить розслідування. Суд обрав для шахрая запобіжний захід у вигляді домашнього арешту.

У квітні цьогорічного до Мукачівського відділу поліції з заявою звернувся 34-річний місцевий мешканець. Чоловік повідомив, що на початку січня 39-річний мукачівець узяв у заявника гроші начебто за працевлаштування в Швеції. Однак обіцянки чоловік не виконав і грошей не повернув.

У ході досудового розслідування працівники поліції дізналися, що впродовж декількох місяців 39-річний мукачівець привласнив собі грошові кошти ще й інших громадян, яким також обіцяв працевлаштування за кордоном. Зрозуміло, що жодних документів він не виготовляв і грошей не повернув.

Наразі поліція розпочала кримінальне провадження за ч.1 та 2 статті 190 Кримінального кодексу України (шахрайство). Стосовно підозрюваного суд обрав запобіжний захід у вигляді домашнього арешту. Розслідування триває і надалі, повідомляє Відділ комунікації поліції Закарпатської області.

СКІЛЬКИ КОШТУЄ НА ХУСТЩИНІ КУПИТИ ОСТРІВ?

У світі найдешевший острів можна купити за 30 тисяч доларів, на Закарпатті ж – офіційно не можна. Та й острівці у нас маленькі, переважно на невеликих водоймах і річках, часто підтоплюються і непридатні для проживання. Утім, як пише «Mediakhust.net», штучні та природні озера в нашому краї інтенсивно «обростають» оздоровницями, відпочинок у яких не з дешевих, тож і виходить, що неофіційно придбати острівець таки можна…

РАЙСЬКА НАСОЛОДА – ВСЬОГО ЗА 3 ТИСЯЧІ УМОВНИХ ОДИНИЦЬ

Особливим попитом на Хустщині користується курортний Шаян. Гектар землі у мальовничому селі коштує від 3 тисяч доларів, хоча можна й поторгуватися. Місцеві мешканці, безумовно, знають собі ціну і враховують той фактор, що охочих стати володарями земельної ділянки у серці Карпат, де з крана тече не звичайна, а цілюща мінеральна вода, чимало. Багато столичних олігархів, депутатів і міністрів щороку лікується саме в Шаяні, однак чимало чиновників вищого рангу має у селі дачі. Добре пам'ятають жителі «райського куточка» і конфлікт друга Януковича Яна Табачника з родиною Мелай через «Гніздо голубки», коли акордеоніст-гастролер вирішив «повісити» на хустського підприємця 300 тисяч доларів «боргів». Аби не опинитися за ґратами, пану Святославові з сім'єю довелося виїхати з України. Тож земельні апетити киян справді вражають. Проте платять вони корінному населенню за ділянки зовсім не щедро. Навпаки, стараються всіма законними та незаконними шляхами збити ціну, іноді вдаючись навіть до шантажу. Якщо немає затишного рівнинного шматка землі, купують навіть лісові масиви, що теоретично заборонено чинним законодавством. Нещодавно, до речі, саме довкола вирубок у Шаяні й розгорівся скандал, про який почула вся Україна. Проте фігурантом резонансної справи виявився представник силового відомства, тож справу тихо «зам'яли»…

– Кияни половину села вже купили. Інколи якщо комусь «впаде в око» певна земельна ділянка, а господарі не хочуть її продавати, вдаються до залякування, погрожують, виманюють хитрощами, – зауважує місцева мешканка пані Марія.

Інші шаянці слова жінки підтверджують і додають, що чимало людей із села вже виїхало, а останні кілька десятиліть їхній рідний населений пункт активно забудовується людьми, яких часто можна побачити з екранів телевізорів.

ДІЛЯНКА З ВИХОДОМ ДО ОЗЕРА

Вважається, що найдорожчою на Закарпатті є земля у Шаяні. Чому Хустщина користується таким попитом серед столичного бомонду – невідомо, однак населений пункт уже давно називають селом для обраних, або закарпатськими «Карловими Варами».

Загалом у Шаяні продається чимало будинків і земельних ділянок. Ціни варіюються залежно від місця розташування. Найдорожчими є неподалік від санаторіїв, біля водойм, у яких можна повудити рибу.

Зокрема, серед оголошень можна знайти вакантне «місце під сонцем» на березі озера Силуамська купальня. Власник зауважує, що сусіди всі з Києва та розхвалює привілеї – сад, місце під стоянку, яке охороняється, близькість до місць для розваг, однак ціну називати відмовляється, хоче бачити реального покупця.

Водночас інший господар люб'язно пропонує чотири земельні ділянки по 2700 євро, кожна з яких має площу 42 сотки. Ще один мешканець Шаяна готовий продати 1,76 га землі за 3 тисячі доларів.

А от дерев'яний триповерховий будиночок у рекреаційному селі можна придбати за… 290 000 дол. Але й це ще не все… Виявляється, за 6000 доларів можна взяти в оренду 17 соток землі, правда, невідомо на який термін і на яких умовах.

Отже, чим не безлюдний острів, та ще й неподалік від усіх благ цивілізації.

ЕПІДЕМІЧНА СИТУАЦІЯ ЩОДО ГРИПУ ТА ГРІ В ЗАКАРПАТСЬКІЙ ОБЛАСТІ

45-й календарний тиждень (07.11.2016–11.11.2016)

Як повідомила завідувач відділу епідеміологічного нагляду (спостереження) та профілактики інфекційних захворювань Закарпатського обласного лабораторного центру МОЗ України Вікторія Тимчик, у Закарпатській області рівень активності грипу та ГРІ залишається низьким та аналогічний до показників цього періоду протягом попередніх сезонів.

За минулий тиждень на гострі респіраторні інфекції захворіли 3153 особи, показник захворюваності – 250,41 на 100 тис. населення перебуває нижче за визначений епідемічний поріг 345,1 на 100 тис. населення на 27,44%. Порівняно з попереднім тижнем, кількість захворілих збільшилася на 17%.

Найнижчі показники захворюваності на грип і ГРІ зареєстровані серед жителів Тячівського та Рахівського районів, а найвищі – в Ужгородському районі та м. Ужгороді.

Захворіло 2109 дітей віком до 17 років. Порівняно з попереднім тижнем, найбільше зросла кількість захворілих дітей у віковій групі 15–17 років.

При дослідженні зразків матеріалу від захворілих на базі вірусологічної лабораторії ДУ «Закарпатський обласний лабораторний центр МОЗ України» та клінічної лабораторії ОДЛ м. Мукачева збудники сезонних респіраторних вірусних захворювань (Rs-вірус, аденовірус та віруси парагрипу) були виявлені у 24 осіб. Серед позитивних результатів здебільшого домінують Rs-вірус та аденовірус.

Серед осіб, які звернулися по медичну допомогу частка госпіталізованих перебуває на рівні попередніх тижнів і становить 4,2%.

Спостереження за перебігом епідемічної ситуації в області триває.

ПОСТАЧАЛЬНИКИ Ж/К ПОСЛУГ ЗОБОВ'ЯЗАНІ ЗАРАХОВУВАТИ ЕКОНОМЛЕНІ СУБСИДІЇ У РАХУНКИ НАСТУПНИХ ПЛАТЕЖІВ

Якщо виконавець житлово-комунальної послуги «ігнорує» економлену субсидію і нараховує інакше, він порушує чинне законодавство. Зокрема, постанову КМУ №848 «Про спрощення порядку надання населенню субсидій для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг, придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива». У такому випадку потрібно звертатися зі скаргами до керівників органів влади на місцях або ОМС.

Про це повідомили у Мінсоцполітики України та надали відповідні роз'яснення. «Сума субсидії, яку держава надала громадянам для оплати комунальних послуг у розмірі соціальних нормативів і яка не використана минулого місяця родиною внаслідок економії електроенергії, газу чи води, має зараховуватися постачальником послуги у рахунок плати за послуги наступних розрахункових періодів, зокрема обов'язкової частки платежу. Скажімо, у жовтні обов'язковий платіж становить 1000 гривень за соціальною нормою 400 кубів газу, а фактично використано лише 100 кубів. Залишок – 300 кубів – можна використати у більш холодні місяці, наприклад у грудні–січні. При цьому не потрібно нікому нічого повідомляти – ці суми зазначаються у платіжці як переплата (з мінусом)», – зауважили у міністерстві.

Крім того, сума зекономленої субсидії не впливає на розрахунок розміру обов'язкової плати за комунальні послуги. Він визначається з огляду на сукупний дохід сім'ї та інформацію про тарифи від надавачів послуг і не змінюється протягом періоду отримання субсидії.

У разі порушення таких прав українці можуть звертатися зі скаргами до керівників органів влади на місцях або органів місцевого самоврядування. Там допоможуть урегулювати ситуацію з неправомірним нарахуванням коштів у разі, якщо на рахунку домогосподарства числиться зекономлена субсидія, повідомляє «Голос Карпат».

ПРО ЗНЕСЛАВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛЬНИХ ГЕРОЇВ ТА ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ В УЖГОРОДІ ЗА УЧАСТІ ВЛАДИ...

10 листопада мною було виставлено репліку щодо встановлення за участі влади (обласної і місцевої) так званого пам'ятного знаку на честь гетьмана України Богдана Хмельницького, який на фоні величних пам'ятників чужинцям на теренах Українського Закарпаття і в Ужгороді зокрема є, фактично, виявом зневаги до Великого українського державного і військового діяча України XVII ст.

Проте, як не прикро, навіть цей так званий пам'ятний знак на сьогодні вже повалений на сміх людям та чужинцям...

Добре, маємо корумповану, денаціоналізовану та запроданську владу, яка не шанує славну історію української нації на нашій українській землі.

Але ж цей глум над нашими праведними і богоносними прабатьками та батьками чиниться на наших очах та з нашої мовчазної байдужості...

Тож чиї ж ми тоді з Вами нащадки і чиїх прабатьків, батьків діти?!

+ ВІКТОР Бедь,
11 листопада 2016 р.

СЛОВО НА ЗАХИСТ ГРОМАДСЬКОГО АКТИВІСТА З УЖГОРОДА ПАВЛА ПАВЛОВА ВІД СВАВІЛЛЯ ТА ПОЛІТИЧНОГО ЦЬКУВАННЯ ВЛАДИ І ПІДКОНТРОЛЬНИХ ЇЙ ОКРЕМИХ ПРЕДСТАВНИКІВ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

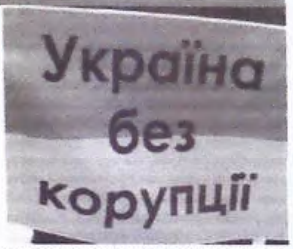

Шановний пане Павле!

У Вас наразі нелегкий період у житті, але дії та вчинки Ваші правильні й порядні! Народ Вас підтримує і розуміє!

Ви висловлюєте відкрито те, про що говорять мільйони українців, зокрема сотні тисяч мешканців Закарпаття.

Тримайтеся! Будьте стійким, обережним і не піддавайтеся на провокації.

Знайте, що широка громадськість засуджує провокаційні і явно незаконні дії влади, продажних суддів та окремих представників правоохоронних органів, які організували політичне цькування, залякування та обшуки стосовно Вас та Вашої родини.

Дивуватися не потрібно, бо при владі ті ж самі, що 25 років поспіль були причетними до створення та захисту сімейно-олігархічного політичного режиму в Україні.

Тож владі, яка не чує свій народ і ганебно застосовує брудні методи для залякування свободи слова та громадської позиції стосовно своїх громадян шляхом використання правоохоронних органів та продажних судів, – ГАНЬБА!

Але ця влада, точніше її склад, який спадково зберігся від попередніх режимів і прийшов до чергового владарювання на крові Героїв Майдану та Воїнів-Героїв, які боронять Україну від московсько-путінських окупантів на Східному фронті, вчергове засвідчує, що це не влада українського народу!

Ми маємо справу з перевертнями і добре замаскованими вчорашніми комуняками, регіоналами, запроданцями і різнобарвними казнокрадами...

Щодо глуму над українцями в частині встановлення непомірних комунальних тарифів, завищеної оплати за енергоносії, створення перепон у веденні підприємництва і фермерства, програмуванні штучних складностей у питаннях землевідведення і землекористування та, зокрема, щодо утримання завищених зборів на придбання вжитих імпортних авто і змушування до рабського, майже щоденного пересікання автомобілістами державного кордону для збереження права власності на авто, то до якого часу ці знущання повинен терпіти український народ??? У той час коли корумповані чиновники і депутати всіх рівнів, зловживаючи довірою народу та наживаючись на створених ними ж економічних труднощах, не хочуть чути своїх виборців.

Якщо влада не чує і не розуміє український народ – головного носія державної влади в Україні, тоді народ має конституційні права прикликати таку владу до порядку чи замінити її.

Будьте правдивим і стійким у захисті своїх конституційних прав та права на гідне життя, тоді і Господь Бог буде з усіма нами. Бо Бог там, де правда і праведний народ!

І про це повинні пам'ятати всі!

Із повагою

+ Віктор (БЕДЬ),
єпископ Мукачівський
і Карпатський,
керуючий Карпатською
єпархією
Української Автокефальної
Православної Церкви
м. Ужгород,
11 листопада 2016 р.

УКОТРЕ ЧУЖИНЦІ БЛИЖЧЕ ВЛАДНОМУ СЕРЦЮ, НІЖ ГЕРОЇ-УКРАЇНЦІ

Чергове відкриття в Ужгороді за участі місцевої та обласної влади (в особі перших осіб) пам'ятника чужинцю Мілану Штефаніку, який не мав жодного стосунку до духовної, культурної, державотворчої та національної історії українців Закарпаття та Українського Закарпаття в цілому!

При цьому, згадуючи Паризьку мирну конференцію 1919–1920 рр. та участь у ній Мілана Штефаніка, забули згадати, що саме на цій конференції європейськими державами (зокрема країнами військово-політичного союзу Антанти) було цілковито проігноровано питання захисту, соборності та територіальної цілісності Української Народної Республіки (1918–1921), внаслідок чого Україну було вчергове насильно і проти політичної волі українців розділено поміж чужинськими державами шляхом окупації та анексії. Галичину і Волинь було віддано Польщі, Закарпаття – Чехословаччині, Буковину – Румунії, а решта України була загарбана московським комуністично-радянським СРСР.

Тож чия у нас на сьогодні влада на Закарпатті і в Україні загалом і хто та в чиїх інтересах так планомірно, нахабно і цілеспрямовано проводить антиукраїнську політику, викривлення української історії на теренах Українського Закарпаття й України в цілому, до того ж за участі перших осіб обласної державної влади та місцевого самоврядування під німе мовчання самих українців?!

+ ВІКТОР Бедь,
10 листопада 2016 р.

МОСКАЛЬ: «НОВА ПОЛІЦІЯ В УКРАЇНІ БУЛА ПСЕВДОРЕФОРМОЮ, ЯКУ ВИДАЛИ ЗА СПРАВЖНЮ»

Патрульні поліцейські не здатні приборкати хвилю насильства в Україні через погану підготовку та профанацію реформи МВС з боку керівництва цього відомства.

Про це в ефірі хард-ток-шоу «В очі» на телеканалі «ZIK» заявив голова Закарпатської ОДА, генерал-лейтенант міліції та екс-заступник міністра внутрішніх справ України Геннадій Москаль.

«У нас навіть у ПТУ вчать два роки, а не три місяці, як у поліції. Випустити людей на вулиці, де нині великий неконтрольований обіг зброї, привезеної із зони бойових дій, – це щонайменше не професійно. Не можна випускати на вулиці озброєних людей із тримісячною підготовкою, які не вміють говорити з людьми, не можуть себе захистити. І при цьому ви ще хочете, щоби вони захистили вас, мене?» – обурився Геннадій Москаль.

На його переконання, реформа міліції вийшла удаваною.

«Я особисто нічого не маю проти пані Деканоїзде, однак можу констатувати, що організатор із неї «нульовий». Вона чекає, щоб хтось похвалив нову поліцію, виставив відео в Ютубі, зробив селфі. І це для Деканоїдзе та її молодої команди є найприємнішим. Народ хотів щось нове замість старої міліції, а вийшло щось незрозуміле. Нова поліція не здатна приборкати теперішню хвилю насильства. У нас псевдореформу видали за справжню», – переконаний колишній заступник міністра внутрішніх справ.

Нагадаємо, голова Національної поліції України Хатія Деканоїдзе оголосила про свою відставку. «Моя функція виконана, і я заявляю про свою відставку», – сказала Деканоїдзе.

Вона повідомила, що за час її діяльності на цій посаді було проведено переатестацію, відкрито нову структуру з контролю над поліцією, з'явилося Управління захисту прав людини.

Глава МВС Арсен Аваков задовольнив відставку керівника Національної поліції Хатії Деканоїдзе. Принагідно він відзначив ефективну роботу в команді та чималий внесок Деканоїдзе у реформу МВС.

«Це був складний, але дуже важливий етап, який увійде в історію української поліції. І я радий, що поруч із нами був ефективний менеджер і однодумець – Хатія Деканоїдзе», – пише Аваков.

«РУССКИЙ МИР»: ПОЧАТОК КІНЦЯ

ВОЛОДИМИР «МОСКОВСЬКИЙ»

4 листопада на Боровицькій площі Москви відбулася церемонія відкриття пам'ятника князю Володимиру. Про це повідомляє «Интерфакс». В урочистій церемонії взяли участь президент Росії Володимир Путін, прем'єр-міністр Дмитро Медведєв, патріарх Московський Кирило, міністр культури Володимир Мединський та міський голова Москви Сергій Собянін.

У своєму виступі Путін заявив, що російське суспільство повинне протистояти «сучасним викликам і загрозам», дотримуючись духовних заповітів князя Володимира. Російський президент підкреслив, що Володимир Великий ввійшов в історію як збирач руських земель і далекоглядний політик, який заклав підвалини сильної, єдиної та централізованої держави.

Крім того, за повідомленням «Української правди», російський президент назвав Київського князя «нашим видатним предком» і «духовним засновником держави Російської». Ось як це звучало: «Це велика, значна подія і для Москви, і для всієї нашої країни, і для всіх наших співвітчизників. Новий пам'ятник – данина поваги нашому видатному предкові, особливо шанованому святому, державному діячеві та воїну, духовному засновнику держави Російської», – відзначив Путін.

Варто також зазначити, що урочисте відкриття було приурочене до Дня народної єдності Росії – свята, яке запровадили в 2005 році на честь вигнання польських військ із Москви у 1612 році, завдяки чому згодом на московський престол зійшов цар Михайло Романов.

Після виступу Путіна патріарх Кирило освятив монумент Володимиру. При цьому патріарх всіляко підкреслював «єдність народів історичної Русі»: «Пам'ятник князю Володимиру – це символ єдності всіх народів, батьком яких він є. А це народи історичної Русі, що нині проживають у межах кордонів багатьох держав. Пам'ятник батькові може бути всюди, де живуть його діти, в цьому немає жодної суперечності, але погано, коли діти забувають, що в них один батько», – передає слова глави російської церкви «Говорит Москва».

Міністерство закордонних справ України відреагувало на факт відкриття пам'ятника Володимирові Великому в Москві з іронією. «Не забувайте, як виглядає справжній монумент князю Володимиру. Київ приніс православ'я на Русь. Добре нагадування для Росії», – цей запис ретвітнули українські дипломати на офіційну англомовну сторінку МЗС у «Твіттері».

Пам'ятник князю Володимирові Великому постав з ініціативи Російського військово-історичного товариства та московської влади. Відповідне рішення міської думи з'явилося в лютому 2015 року. Остаточно з місцем встановлення – Боровицькою площею московські урядовці визначилися 9 вересня 2015 року. Протягом першої половини 2016 року тривали консультації з ЮНЕСКО та правки в проект монумента, відповідно до рекомендацій організації. Остаточно було затверджено спорудження пам'ятника заввишки 17,75 м за проектом Салавата Щербакова.

ДУМКИ ПРО ІСТОРИЧНУ СПАДЩИНУ

Українські історики ще у 2014 році, коли в Москві лише заговорили про такі аспірації, називали плани спорудження пам'ятника Київському князю Володимиру черговою ознакою боротьби Росії за історичну спадщину Київської Русі.

Нагадуємо, що київському пам'ятнику князеві Володимиру вже 161 рік й він є чи не найстарішим у столиці України. Його збудували на схилах Дніпра 1853 року. Згодом цю гору назвали Володимирською, а вулицю під пам'ятником – Володимирським узвозом.

Як жартував керівник Інституту національної пам'яті України Володимир В'ятрович у своєму інтерв'ю «ВВС Україна», пам'ятник Володимиру в Москві – це добре, мовляв, «українці в Росії зможуть відвідати пам'ятник одному з найвизначніших діячів української історії». «Якщо серйозно, то це продовження політики ще Російської імперії – бажання приватизувати історію Русі, щоб представляти свою державу як древню і як таку, що претендує на вплив у регіоні», – розповів «ВВС Україна» пан В'ятрович. Він нагадав, що князь Володимир не мав жодного стосунку до Москви, адже в часи його життя і правління її не існувало. «У часи Російської імперії пам'ятник Володимиру ніхто не думав ставити в Москві чи Петербурзі. Зараз цей пам'ятник є заявкою, щоб претендувати на спадщину Київської Русі», – вважає Володимир В'ятрович.

Відомий культуролог та історик Вадим Скуратівський також не бачить нічого дивного у пам'ятнику Володимирові в Москві, адже це вкладається в сучасну ідеологію Росії. «Еволюція російської державної ідеології за останні 10–15 років, а особливо останні півтора роки, мене як нормальну людину лякає», – заявив «ВВС Україна» Вадим Скуратівський. «За такої логіки не виключено, що з часом у Москві можуть встановити і пам'ятник Чингісхану, адже російська державність із ним теж тісно пов'язана», – припускає історик. Він розповідає про державницький і православний міфи Володимира, й обидва вони, за його словами, багато у чому не відповідають реальним подіям давнини. «Але якщо в Росії одночасно роблять культ Сталіна і Денікіна, Романових і СМЕРШа, то чому не поставити пам'ятник Володимиру», – визнає Вадим Скуратівський.

Проте українським сегментом Інтернету гуляє ще більш витримана позиція щодо вищезгаданої події. Наприклад, Роман Мельник пише для «Zaxid.net», що влада Володимира поширювалася на величезні простори від Карпат і аж далеко за Волгу. Поруч із Києвом та околицями головними культурними та політичними центрами цієї держави були не лише українські Чернігів, Любеч, Переяслав, Овруч, Володимир на Волині чи Перемишль, але й північніші Полоцьк, Смоленськ, Вітебськ, Новгород, Псков чи навіть Ростов. Після Київського хрещення

перші храми та монастирі відкривались одночасно у всіх цих містах. Відповідно, всі ці землі мають право на той спадок, який залишив по собі Володимир. Навіть якщо ті землі ще власної державності на той час не мали.

Якщо врахувати те, що православ'я є одним із наріжних каменів для сучасної та історичної Росії (майже як УГКЦ для галичан), а прийшла нова віра на російські землі саме за Володимира і саме завдяки йому, – то хто може заборонити нинішнім росіянам вшановувати людину, яка принесла на їхні землі християнську цивілізацію? Тож, мабуть, у гордій заяві Володимира Путіна на нещодавній церемонії відкриття пам'ятника, що Володимир «был духовным основателем российского государства», частка правди все ж таки є. Лише частка, адже не «государства», а радше майбутнього «народу».

Та все ж експерти погоджуються в одному: варто чекати певної суперечки між країнами за історичну спадщину князя Володимира між Україною та Росією.

ВІД МИНУЛОГО ДО МАЙБУТНЬОГО БЕЗ «РУССКОГО МИРА»

Так чи інакше, а встановлення величезного пам'ятника князю Володимирові у Москві є примноженням ідей «Русского мира» як цивілізаційної моделі та міфу російської державності. У головах російських «небожителів» та їхніх підданих постав ще один міф про власну величність та винятковість, власне месіанство, про яке вони згадуватимуть щоразу, коли економіка країни буде перебувати в попередній стадії краху, а простим росіянам не буде чим годувати своїх дітей, хіба що черговими міфами про «велікую та магучую».

А що робити нам, українцям? Як убезпечити себе від посягань великодержавних шовіністів, які своїми міфами намагаються довести всьому світу не тільки власну велич, але й державницьку неспроможність українців – «failed state»? Як протидіяти пропаганді та міфологізації нашої історії?

Передусім варто змиритися з тим, що Росія на багато років «зависла» у тому стані, в якому наразі перебуває, і цей стан ніяк не може бути змінений при пануванні путінської кліки. Єдиним шляхом змінення політичного та ідеологічного курсу Росії є зміна її політичної еліти, а також процесії вестернізації, повне відкриття для «колективного Заходу» та його цінностей. Все це не зможе бути здійснене без участі самої України, яка може та має стати локомотивом цивілізаційного прогресу на всьому пострадянському просторі. Звичайно, що для цього і самій Україні та українцям треба осягнути зміст власного існування через погляд крізь призму минулого та сьогодення до виокреслення чіткої картинки майбутнього.

Ми зробили свій цивілізаційний вибір: між «Русским миром» та загальнолюдськими цінностями, ми вибрали останні. Ми вибрали західну модель існування як найпрогресивнішу наразі цивілізаційну модель. У рамках неї мусимо реагувати і на ті виклики, з якими нам доводиться зіштовхуватися, зокрема щодо агресивної інформаційної політики східного сусіда.

Очевидно, що згадана інформаційна політика та загалом державницький концепт «Русского мира» побудований на відвертій міфологізації історії та сьогодення, іноді на грані фолу та відвертого обману. Визнання (тут, до речі, слово «визнання» вжите у подвійному значенні: і як визнанНя, і як визнАння) такої системної політики прозвучало з уст недавно призначеного міністра освіти і культури пані Васильєвої, яка підтвердила, що «в історії без міфологізації ніяк». Отже, історія з позиції російської еліти сприймається не як предмет вивчення з метою отримання досвіду для уникнення помилок, а як засіб їхнього виправдання.

Зовсім протилежним є ставлення до історії в західній культурі, де суспільство не живе міфами, а старається якомога об'єктивніше вивчати власне минуле, якраз із метою отримання досвіду минулих поколінь, уникнення помилок, а відповідно, виокреслення картинки майбутнього. Це і творить велич країни та її людей, критичне ставлення до минулого, теперішнього і навіть майбутнього. Саме тому коли одна «наддержава» ставить пам'ятники власному неіснуючому минулому, то інша – запускає електрокари та планує колонізувати Марс у недалекому та цілком чітко окресленому майбутньому.

Яке майбутнє хочемо та яке матимемо – залежить знову ж таки тільки від нас. А щоб боротися із казками «Русского мира» треба робити найлегше – вивчати історію та говорити правду.

Станіслав ДАНКО

КЕРУЮЧИЙ КАРПАТСЬКОЮ ЄПАРХІЄЮ УАПЦ ЄПИСКОП ВІКТОР (БЕДЬ) ПРИВІТАВ КОЛЕКТИВ ЗАКАРПАТСЬКОГО ІНСТИТУТУ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ З 70-РІЧЧЯМ

10 листопада в приміщенні Закарпатської обласної філармонії в Ужгороді відбулось урочисте зібрання з нагоди відзначення 70-річчя заснування та початку освітньої та наукової діяльності Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти.

Участь у високому зібранні взяли ветерани, керівництво, професорсько-викладацький склад і співробітники Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти, представники Міністерства освіти і науки України, Закарпатської обласної ради, Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви, Управління освіти Закарпатської обласної державної адміністрації, Обласного комітету профспілок працівників освіти, Ужгородської міської ради, ДВНЗ «Ужгородський національний університет», Мукачівського державного університету, Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, низки регіональних інститутів післядипломної педагогічної освіти, інших вищих навчальних закладів з України та з-за кордону.

Відкрила урочисте зібрання директор інституту Тетяна Василівна Палько, яка у своєму виступі привітала колег зі славним ювілеєм та розповіла всім присутнім про історичний шлях професорсько-викладацького складу та співробітників інституту за 70 років його функціонування.

Учасники зібрання хвилиною мовчання вшанували світлу пам'ять усіх співробітників інституту, які на сьогодні вже відійшли у вічність.

Під час вітань, виголошених учасниками урочистого зібрання, низка представників інституту була нагороджена почесними грамотами органів державної влади, місцевого самоврядування, обкому профспілки та керівництва інституту.

Із вітальним словом та благословенням до колективу Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти звернувся Преосвященніший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, голова Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії. У своєму виступі владика Віктор високо оцінив науково-освітні та педагогічні здобутки професорсько-викладацького складу та співробітників інституту на ниві збереження, розвитку та утвердження української педагогічної освіти.

Із вітальними словами також виступили віце-ректор Карпатського університету імені Августина Волошина доцент Валерія Сіка та канцлер Консисторії Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви, декан Української богословської академії доцент протоієрей Сергій Урста.

За багаторічну педагогічну діяльність, особистий внесок у розвиток української освіти та з нагоди 70-річчя заснування Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти Преосвященніший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією, голова Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви,

удостоїв високої церковної нагороди – Хреста «За заслуги» II ступеня таких представників інституту:

- Баяновську Марію Романівну;
- Басараба Михайла Михайловича;
- Герцога Юрія Вільгельмовича;
- Забляк Марію Дмитрівну;
- Зелик Оксану Іванівну;
- Палько Тетяну Василівну;
- Талапканича Михайла Івановича.

Владика Віктор вручив також Благословенну грамоту низці співробітників інституту, зокрема:

- Бокоч Ользі Сергіївні;
- Глюдзик Галині Богданівні;
- Опачко Оксані Іванівні;
- Петерчук Катерині Михайлівні;
- Сергійчук Юліані Павлівні;
- Сивохоп Валентині Іванівні;
- Турок Катерині Юріївні.

Відтак від Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії Преосвященніший єпископ Мукачівський і Карпатський Віктор (Бедь) передав у дар науковій бібліотеці Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти унікальне видання факсимільної копії Пересопницького Євангелія (середина XVI ст.), яке було перевидано Українською богословською академією до 1150-річчя заснування Української (Руської) Церкви з центром Митрополії в Києві у складі Вселенського патріархату (862–2012).

Із великою концертною програмою перед учасниками святкового зібрання виступили заслужений академічний Закарпатський народний хор, творча група Ужгородського міського палацу для дітей та юнацтва «ПаДіЮн» та інші мистецькі колективи міста.

Прес-служба Карпатської єпархії УАПЦ

«ДРУГЕ ЖИТТЯ» ПОБУТОВИМ ВІДХОДАМ

15 листопада відзначається Всесвітній день вторинної переробки. Головна мета свята — звернути увагу влади, громадськості та промислових структур до цієї теми.

Уперше проблемою переробки сміття зайнялися в Англії 200 років тому. В кінці XIX століття там з'явився перший завод зі спалювання сміття. Сьогодні в Європі під утилізацією сміття розуміється його сортування і використання як вторсировину. Найкраще зі своїм сміттям порядкує Швеція, переробляючи 52% від загальної кількості відходів. За нею йдуть Австрія (49,7%) і Німеччина (48%).

Скидання відходів у море в контейнерах не гарантує, що вода не буде забруднена, оскільки матеріал контейнерів схильний до корозії. Металеві контейнери руйнуються в морському середовищі за десять років, а бетоновані – протягом тридцяти. Якщо в море кинути паперову серветку, то вона зникне через три місяці, сірники розчиняться через шість місяців. Кинутий недопалок проплаває в морі від одного до п'яти років, а пакет із поліетилену – від десяти до двадцяти років. Вироби з нейлону розчиняться через тридцять-сорок років, а консервна банка – через п'ятсот! Пройде тисяча років, і тільки після цього зникне стандартна скляна пляшка.

Найпоширеніше сміття на планеті – сигаретні недопалки. Щороку їх викидається 4 500 000 000 штук. На смітник також викидається 7 000 000 тонн одягу, з яких тільки 12% переробляється і повторно використовується.

У всьому світі щорічно більше 100 000 ссавців, птахів і риб гинуть через викинуті поліетиленові пакети. Тварини з'їдають їх або задихаються.

«Сміття треба грамотно утилізувати, а ще краще — переробляти, даючи вже використаній сировині друге життя», — вважають екологи. Найперше, на їхню думку, вихід із критичної ситуації потрібно шукати на рівні держав. Це може бути створення певної стратегії роботи з відходами, переведення виробничих потужностей на маловідходні технології та інші способи, які дозволять більш інтенсивно переробляти відходи або зменшувати їхню кількість.

Дизайнери також звертають увагу до проблеми сміття на планеті шляхом оригінальних проектів. У Нью-Джерсі (США) відкрито музей сміття. Там зберігаються зразки нестандартного, цікавого і небезпечного сміття.

Наразі у нашій країні відбувається Всеукраїнська акція зі збору пластику для допомоги у протезуванні постраждалим в АТО: «Те, що ти викидаєш у сміття, може повернути бійця до нормального життя».

Уже стало традицією організовувати у Закарпатському обласному краєзнавчому музеї ім. Т. Легоцького тематичні заходи з учнівськими колективами м. Ужгорода, присвячені природоохоронній

діяльності.

11 листопада Закарпатський обласний еколого-натуралістичний центр і відділ природи музею проводили екологічний квест «Друге життя побутовим відходам». До цього свята юннати підготували дуже цікаву виставку до Дня вторинної переробки, з якою зможуть ознайомитися не тільки учні шкіл міста, але й численні відвідувачі музею.

Виставку відкрили директор музею В. С. Шеба, завідувачка відділу природи Р. В. Джахман та директор ЗОЕНЦу В. О. Геревич. Юннати, гості свята та відвідувачі оглянули чудові вироби з пластику, целофану, картону, фанери та різного непотребу, який міг опинитися в урні для сміття. Заслуговуть на увагу сукні, виготовлені зі старих газет, целофану, обрізків тканини. Дуже цікавими вийшли капелюшки, прикраси. На виставці можна побачити посуд із пластикових пляшок, багато цікавих виробів з кришечок. Усі ці вироби виготовлені вихованцями ЗОЕНЦу та учнями 7–9-х класів Коритнянської ЗОШ I–III ст.

Після огляду виставки відбувся екологічний квест: вікторина, «Екологічні проблеми Закарпаття», «Сортуємо сміття правильно», «Знайди зайве», «Намалюй плакат «Мої кроки до збереження довкілля». Під час виконання квесту діти фотографували кожен крок своєї роботи, щоб потім удома зробити колаж.

15 листопада на виставку завітали учні 5-А класу Ужгородської ЗОШ №12, для яких було проведено тематичну екскурсію, а також учні ДНЗ «Ужгородський центр професійно-технічної освіти», яким науковий співробітник відділу природи М. М. Біланич прочитав лекцію «Проблема відходів: приреченість чи можливість для людства».

Олена БУЧМЕЙ,
старший науковий співробітник відділу природи Закарпатського краєзнавчого музею ім. Т. Легоцького

УКРАЇНА І РОСІЯ. КНЯЗЬ ВОЛОДИМИР І ПОХОДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Довоєнне фото, 2009 рік. Акція протесту проти візиту до України патріарха Московського Кирила

«Історія культурних зв'язків між Україною і Росією – це історія великої і ще не закінченої війни», – писав Юрій Шевельов в есе «Москва, Маросейка» у 1954 році, коли в СРСР помпезно відзначали 300-річчя Переяславської ради як «свято возз'єднання» України з Росією. Натомість Шевельов мав інший погляд на цю подію: «Переяслав у перспективі трьох сторіч уявляється нам початком великої трагедії».

Війна на полі культури супроводжує й нинішній, уже збройний наступ Росії на Україну.

Підтвердженням цього є відкриття в центрі Москви пам'ятника Київському князю Володимирові Великому.

Урочистий характер події визначив і день, обраний для неї, – 4 листопада, який в Росії святкують як День народної єдності, і участь у ній найвищих осіб – президента Путіна і патріарха Московського Кирила.

Ідея народної єдності була провідною і у виголошених промовах. У виступі Путіна Київський князь Володимир постав як «збирач і захисник руських земель, як далекоглядний політик, який створив основи сильної, єдиної, централізованої держави, яка об'єднала в результаті в одну величезну сім'ю рівні між собою народи, мови, культури і релігії».

Ілюстраційне фото. У День захисника України, Київ, майдан Незалежності, 14 жовтня 2016 року

На єдності народів, буцімто об'єднаних князем Володимиром, наголошував і патріарх Кирило, дещо змістивши акценти. Він назвав Київського князя «символом єдності всіх народів, батьком яких він є, а це народи історичної Русі, які нині проживають у межах багатьох держав. Пам'ятник батькові може бути скрізь, де живуть його діти, в цьому немає жодного протиріччя. Але погано, коли діти забувають, що у них один батько».

Як бачимо, Московський патріарх намагався згладити когнітивний дисонанс, спричинений тим, що пам'ятник Володимирові Великому встановлено в Москві, на місці якої в часи його правління була лише болотиста річка, а Московське царство виникло через кілька століть після його смерті. Відтак Володимир не міг бути «збирачем земель руських» у тому геополітичному значенні, яке вкладає в це поняття очільник Кремля.

Цей новітній артефакт російської монументальної пропаганди свідчить про те, що імперське трактування Київської Русі як «колиски трьох братніх народів – російського, українського і білоруського» – лишається в Російській Федерації канонічною історичною схемою.

Варто нагадати, що саме завдяки концепції «спільної колиски» Росія привласнила стародавню Українську Державу, її писемну спадщину і навіть її назву, замінивши первісне наймення росіян «московити» на дивне прикметникове утворення «русскіе».

Натомість для українців і білорусів «колиска трьох братніх народів» загрожує перетворитися на труну, бо один із «братніх народів», подібно до клептопаразитичного птаха, робить усе, щоб викинути із гнізда його справжніх господарів і посісти їхнє місце.

КОНЦЕПЦІЯ «ОБЩЕРУССКОГО ЯЗЫКА» ОЛЕКСІЯ ШАХМАТОВА

Претензії Росії на Київську Русь обґрунтовувала спеціальна лінгвістична теорія походження мов «трьох братніх народів». Її творцем був російський мовознавець Олексій Шахматов. Згідно з його концепцією, російська, українська і білоруська мови певний період існували у формі єдиної спільної мови (в російській термінології – «общерусского языка»). Як самостійні мови вони буцімто сформувалися уже після розпаду цієї спільної мови лише у XII – XIV століттях.

Аргументація Шахматова була доволі плутаною, у час своєї появи вона викликала дискусію і була прийнята далеко не всіма вченими. Але ті переваги, які вона надавала для виправдання російських претензій на Київську Русь, сповна використав совєтський тоталітаризм. Більшовики впровадили схему Шахматова як догму в усі гуманітарні науки. Концепція єдиного для українців, росіян і білорусів «общерусского языка», яка, фактично, продовжила втілення імперського проекту формування «триєдиного російського народу», стала ефективним інструментом зросійщення й винародовлення українців і білорусів із перспективою остаточного їхнього розчинення у російській етнічній спільноті.

Показово, що в російській «Вікіпедії» назву «Київська Русь» замінили на «Древнерусское государство», а стаття «древнерусский язык» тлумачить цю мову відповідно до концепції Шахматова як мову східних слов'ян, що є «спільним предком білоруської, російської та української мов». Порушуючи принцип енциклопедичної об'єктивності, російська «Вікіпедія» не наводить іншу теорію, яка б спростовувала існування такої спільної східнослов'янської мови.

ДОСЛІДЖЕННЯ ШЕВЕЛЬОВА ПРО ПОХОДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Хиткість теоретичних побудов Шахматова і помилковість його висновків довів Юрій Шевельов у дослідженнях з історії слов'янських мов, які завершились його фундаментальною працею «Історична фонологія української мови», що була опублікована англійською мовою у Гайдельберзі в 1979 році.

Видатний славіст на основі дослідження писемних пам'яток і діалектних фактів спростував теорію про існування єдиної мови східних слов'ян у середньовічний період і довів, що українська мова, як і інші слов'янські мови, почала формуватися як окреме мовне утворення безпосередньо зі спільнослов'янської мовної єдності після її розпаду у VI–VII століттях.

На це фундаментальне дослідження Шевельов витратив багато років своєї плідної наукової діяльності в еміграції. Попри те, що вченому належить багато досліджень у різних галузях філології, саме цю працю він вважав найважливішою справою свого життя.

Близька приятелька Юрія Шевельова Оксана Соловей згадувала: «Колись давно, коли ще незрушно стояла глуха стіна між еміграцією й Батьківщиною, Юрій Володимирович промовив: «Те, що Грушевський зробив для української історії, я зробив для української мови».

Завдяки дослідженню з історії української мови видатний славіст став persona non grata в Совєтському Союзі. На батьківщині функціонери від мовознавства обкидали його ім'я, що на той час уже здобуло високий авторитет у колах зарубіжної славістики, брутальними лайками – «фашистський прихвостень», «гітлерівський прихвостень», «український буржуазний націоналіст».

Єдиною підставою для таких звинувачень були публікації Шевельова в харківських виданнях «Нова Україна» та «Український засів» у 1941–1943 роках. Жодних доказів колаборантства його наукова-популярні статті з різних питань українського мовознавства та літературознавства не містили, але, оскільки ці видання у радянський час перебували у закритих спецсховищах, перевірити слушність обвинувачень ніхто не міг.

Нині завдяки зусиллям харківського мовознавця Сергія Вакуленка та його учениці Катерини Каруник, які розшукали в архівах та оприлюднили у 2014 році згадані публікації Шевельова в книзі «Дорогою відрадянщення», кожен, хто цікавиться спадщиною Шевельова, має можливість ознайомитися з текстами, що спричинились до паплюження його чесного імені.

Сергій Вакуленко у співпраці з Андрієм Даниленком здійснив також переклад «Історичної фонології української мови». Книга обсягом понад тисячу сторінок вийшла в 2001 році в харківському видавництві «Акта».

Значення цієї праці для поширення правдивих знань про історію української мови важко переоцінити. «Книга рішуче відходить від деяких кліше і не вкладається до офіційно прописаної схеми, – писав Шевельов у передмові до неї. – Автор здає собі справу з того, що в наші дні провідна роль у ширенні певних наборів ідей належить атомовим бомбам, танкам, засобам пропаганди та відвертому пристосовництву – як за доби Середньовіччя вона належала вогнищам інквізиції, пропаганді та тому ж таки пристосовництву. І все ж хочеться вірити, що неперекручені факти й обґрунтовані думки зрештою вторують собі шлях».

Лариса МАСЕНКО,
«Радіо Свобода»

Плакат «Мова – це надбання тисячоліття» під час футбольного матчу між збірними України і Чехії, 2012 рік

МУКАЧІВСЬКИЙ РОК-ГУРТ «БЕЗ ОБМЕЖЕНЬ» ВРАЗИВ «Х-ФАКТОР»

Гурт «Без обмежень» («Without Limits»), що існує вже понад 17 років, нарешті показав себе. Хлопці, стільки років ховаючись за простими шанувальниками свого містечка, зрештою вирішили постати перед великою публікою і завоювати шоу «Х-Фактор». Ця подія стала для них винятковим шансом заявити про себе і надалі підніматись вище.

7-й сезон шоу-програми «Х-Фактор» є адаптацією британського проекту «The X-Factor». Суддями цього сезону стали продюсер Костянтин Меладзе, співачка й учасниця групи «The Hardkiss» Юлія Саніна, колишній учасник групи «Quest Pistols» і наразі лідер гурту «Агонь» Антон Савлепов та композитор і шоумен Андрій Данилко.

24 жовтня цей гурт підкорив і змусив встати на ноги всю присутню публіку в залі, виступаючи з авторською піснею «Без неї ніяк». Здивовані таким приголомшеним виступом, члени журі оголосили своє одностайне позитивне рішення – і, таким чином, музиканти отримали 7 «так», один із членів журі – Костянтин Меладзе сказав, що віддає їм відразу 4 своїх «так» і оцінив їхній виступ такими словами: «Справжні чоловіки грали справжню рок-музику. Прекрасна пісня, що буває вкрай рідко у нас. Гідна, щоб подобатися мільйонам».

Хоч склад гурту часто змінювався, та, на щастя, розпаду не сталося. Тепер у цих хлопців лідируючі позиції у вітчизняних хіт-парадах, мають із десяток кліпів та нову студійну платівку «ДИХАЮТОБОЮ», яка вийшла протягом останніх двох років. Цей альбом вміщує в собі 10 авторських композицій гурту.

Ганна ДРАГУН, студентка І курсу філологічного ф-ту відділення журналістики ДВНЗ «УжНУ»

«КАРБИ ВІКІВ» І МИТЕЦЬ

(Вступ до книги М. Беленя «Карби віків»)

Михайло Белень (1951 р. народження) — найпродуктивніший сучасний скульптор, медальєр та академічний маляр Закарпаття. На своєму рахунку він має понад півтисячі медалей, майже два десятки пам'ятників, кілька десятків меморіальних дощок та багато творів живопису і графіки. Та він ще й визначний краєзнавець, етнограф, музейник, педагог, автор кількох поважних наукових і науково-популярних книжок. Найоб'ємнішою з них є книга «Александр Духнович» (Ужгород, 2003. – 344 с.), ілюстрована майже тисячею рисунків, фотографіями та репродукціями документів. Це – хрестоматія про класика європейської педагогічної науки, одного з найвидатніших громадсько-культурних і просвітницьких діячів II пол. XIX ст. – Олександра Духновича і про історію та культуру карпатських русинів.

Вершиною літературно-наукової діяльності Михайла Беленя є його книга «Карби віків». У двадцятьох її розділах автор провадить читача історією та культурою Закарпаття від найдавніших доісторичних часів майже до наших днів. Кожен розділ побудований на конкретних матеріалах та фактах, причому автор свої твердження документує прекрасними ілюстраціями описуваних тем.

М. Белень заводить читача у таїни праісторії (описуючи окремі символи), археології (пояснюючи, яким було житло і культура наших найдавніших предків), наближає нам епоху бронзи (за посередництвом прикрас, посуду), заліза (за посередництвом знарядь праці, зброї) тощо. Окремі розділи він присвячує впливам чужих етносів на культуру автохтонного руського населення Карпатського регіону, еволюції його світогляду від поганства (пережитки якого знаходимо і в сучасних обрядах і звичаях) до християнства. На прикладах вишивок, писанок та хатніх оздоб він пояснює виникнення первісного образотворчого мистецтва, як і чому наші далекі предки оздоблювали житло, знаряддя праці, засоби транспорту, посуд; як будували городища, фортеці, палаци, як виникало церковне мистецтво (дерев'яні та муровані храми, дзвіниці, каплиці, придорожні і надмогильні хрести, ікони, рукописні пам'ятки, різні архітектурні стилі).

Кілька розділів він присвятив питанням етнографії (матеріальній та духовній культурі), розглядаючи народне будівництво, пастушество, сільське господарство, ремесла, одяг, обрядовість, словесний та музичний фольклор.

У книзі М. Белень виступає як уважний спостерігач і дослідник, але і як бездоганний художник. Його ілюстрації разом із текстами становлять одне ціле. Книга, таким чином, відповідає вимогам наукового видання, але однаковою мірою задовольняє і смак широкого читача, якому пояснює предмети і явища, над якими він раніше не задумовувався. Отже, книга М. Беленя має не лише художньо-естетичну вартість, але й дидактичне значення.

Водночас книга значно зможе вплинути на національне виховання русько-українського населення Карпатського регіону, який охоплює територію нинішньої Закарпатської області України, Північно-Східну Словаччину (Пряшівщину), Лемківщину в Південній Польщі, русько-українські поселення Південної Румунії (Мараморощина) та Північно-Східної Угорщини (колишня Гайдудорозька єпархія), частково теж русинів-українців Сербії та Хорватії.

На конкретних прикладах книга спростовує думку, поширювану чужоземними панівними колами (зокрема німецькими та угорськими) з приводу того, що закарпатські русини є людьми «нижчої категорії», здатними лише до некваліфікованої фізичної праці. «Карби...» М. Беленя переконливо доводять, що народна культура закарпатських русинів нічим не поступалася перед народною культурою інших народів та етнічних груп.

Медаль Блаженного єпископа-мученика Теодора Ромжі (1911–1947)
Автор: скульптор М. О. Белень
Медаль знаходиться у приватній колекції папи Івана-Павла II у Ватикані

Книга М. Беленя нанизує творчість закарпатських будителів XIX століття: Олександра Духновича, Олександра Павловича, Анатолія Кралицького, Адольфа Добрянського та інших. Михайло Белень, як і вони, закликає широкі маси населення: «Не зрікайтеся спадщини своїх предків, які, живучи у важких економічних, соціальних та політичних умовах, творили високу культуру, що дійшла до нас у формі шедеврів народної дерев'яної архітектури (сакральної і світської), способів обробітку землі, тваринництва, але й високохудожніх пісень, казок, обрядів! Пізнавайте цю спадщину, плекайте її і передавайте своїм нащадкам!»

Та якщо закарпатські будителі були переважно сільськими священиками, відірваними від центрів культури, М. Белень, здобувши високу фахову освіту в Ужгороді, Києві та Москві, свої знання та досвід щедро передає своїм співвітчизникам, свідченням чого і є його остання книга.

Віримо, що вона, як й інші праці М. Беленя, знайде дорогу до читачів і стане для них надійним джерелом пізнання своєї історії та культури.

Микола МУШИНКА, проф., д-р філол. наук, академік НАН України, Пряшів (Словаччина), 2016 р.

ЧИ ЗАХИЩАЄ АДВОКАТСЬКА ТАЄМНИЦЯ В УКРАЇНІ?

Питання додержання професійних прав і гарантій адвокатської діяльності стало одним із найбільш обговорюваних під час Всеукраїнської конференції з кримінального права та процесу.

Як передає кореспондент видання «Закон і Бізнес», консультант Ради Європи Ерік Сванідзе висловив думку, що адвокатська таємниця не є абсолютною. За словами експерта, якщо принцип справедливості судового розгляду не буде порушений, а докази, здобуті відповідним неналежним чином, не порушуватимуть права особи, ЄСПЛ, зокрема, вважатиме обшук адвокатського офіса виправданою мірою.

Зі свого боку, керуючий партнер АО «AVER LEX» Ольга Просянюк під час дискусії наполягала на тому, що, згідно з чинним законодавством, адвокатська таємниця є абсолютною та безумовною, отже, прокурор або детектив НАБУ не може прийти і вилучити в адвоката те, що згодом може бути використано проти нього в суді.

Робота силовиків у цьому випадку полягає саме в тому, щоб шукати докази самостійно, а вже після того, як у суді буде доведено, наприклад, співучасть адвоката, вилучати в нього гроші й матеріальні цінності, як це робиться тепер через підозру в отриманні неправомірної вигоди.

У ході обговорення керуючий партнер ЮФ «Fomin&Partners» Ігор Фомін зауважив: за сучасних реалій адвокат ототожнюється з клієнтом, що призводить до невизначеності його процесуального статусу в процесі. Зокрема, він розповів, що на його запитання, стосовно кого з учасників процесу силовики вчиняють процесуальні дії під час обшуку адвокатського офіса, почув у відповідь: «стосовно адвоката». Таке формулювання викликає низку запитань, зокрема щодо захисту захисника у процесі і процесуальної визначеності такого захисту.

Ерік Сванідзе та низка експертів вважають, що закріплення професійних прав і гарантій адвокатської діяльності рівні КПК та допоможе уникнути відповідної невизначеності.

РУБРИКА «ЗАПИТАННЯ–ВІДПОВІДІ ВІД МІНІСТРА»

Доброго дня! У зв'язку з проведенням бойових дій у нашому рідному місті нам із родиною довелося виїхати з Луганської області. Чоловік знайшов роботу, однак зарплата невелика. Я через хворобу не можу допомогти йому забезпечити сім'ю. Ми чули, що переселенці можуть отримати одноразову грошову допомогу. Скажіть, будь ласка, чи це правда і що нам потрібно, аби отримати таку допомогу?

Олександр

Уряд дійсно ще 2014 року затвердив Порядок використання коштів для надання одноразової грошової допомоги постраждалим особам та внутрішньо переміщеним громадянам. Для цих цілей використовуються кошти, які Міністерство соціальної політики України отримує у вигляді благодійних внесків.

Право на отримання такої грошової допомоги мають громадяни у складних життєвих обставинах, які частково або повністю втратили можливість самостійно піклуватися про особисте чи сімейне життя і брати участь у суспільному житті.

Для отримання допомоги Вам необхідно звернутися до місцевого структурного підрозділу з питань соціального захисту населення. При цьому не важливо, зареєстровані Ви за місцем проживання чи ні. З собою слід мати:

1) заяву, в якій зазначаються причини необхідності надання грошової допомоги та реквізити рахунку, відкритого в банківській установі;
2) копію документа, що засвідчує особу;
3) копію ідентифікаційного коду платника податків;
4) копію документів, які підтверджують родинні стосунки;
5) для внутрішньо переміщених осіб – копію довідки про взяття на облік;
6) медичну довідка про стан здоров'я (у разі необхідності).

Заява пишеться у довільній формі. При написанні заяви варто не забути зазначити всі факти, які підтверджують наявність складних життєвих обставин та додати підтверджуючі документи. Такими документами можуть бути, наприклад, медичні висновки лікарів, направлення на лікування, документи, які підтверджують статус пільгових категорій, розрахунки, рецепти та інші.

Цей пакет документів працівники соцзахисту передадуть до місцевої комісії з призначення одноразової грошової допомоги, яка має бути утворена місцевою державною адміністрацією або виконкомом міської ради.

Комісія ухвалює рішення про доцільність надання такої допомоги та її розмір. Обсяг допомоги залежить від наявності коштів та характеру життєвих складнощів конкретного заявника.

Строки розгляду питання про надання грошової допомоги, на жаль, законодавством не визначені.

Варто зазначити, що комісіям рекомендовано насамперед надавати допомогу сім'ям загиблих в антитерористичній операції, сім'ям внутрішньо переміщених осіб, сім'ям учасників АТО, які отримали тяжкі поранення та потребують тривалого лікування.

Наші юристи охоче допоможуть Вам із оформленням усіх паперів. Дізнатися, де розташований найближчий центр чи бюро правової допомоги, можна за телефоном гарячої лінії 0-800-213-103 або ж на сайті Мін'юсту (https://minjust.gov.ua) в рубриці «Новини».

Павло ПЕТРЕНКО,
міністр юстиції

«ЕЛЕКТРОННИЙ КАБІНЕТ» ЗАПРОВАДЯТЬ У СУДАХ УЖЕ НАСТУПНОГО РОКУ

Уже у 2017 році у низці українських судів буде запроваджено «електронний кабінет». Наразі розробляється відповідне програмне забезпечення.

Про це на Вінницькому регіональному судовому форумі розповів голова Вінницького апеляційного адміністративного суду Віталій Кузьмишин, передає кореспондент видання «Закон і Бізнес».

Він зазначив, що спершу проект буде реалізовано у пілотних судах. Передбачається, що кожна особа зможе зареєструватись у системі та отримати доступ до особистого кабінету. В ньому можна буде отримати інформацію щодо справ, у яких особа бере участь.

У ньому можна буде побачити приклади заяв до суду та подати її, заповнивши форму. «Персональні кабінети активно використовуються за кордоном, зокрема у США та Німеччині», – повідомив Кузьмишин.

При цьому, за його словами, у Вінницькому апеляційному адміністративному суді деякі елементи електронного судочинства вже запроваджені.

Передбачається, що на початку наступного року буде ухвалено необхідні зміни до законодавства, потім до травня вони відпрацьовуватимуться у модельних судах, а з липня «електронний кабінет» має діяти у всіх судах країни.

СТАЖУВАННЯ ДЛЯ ОТРИМАННЯ СВІДОЦТВА АДВОКАТА МОЖЕ СТАТИ БЕЗКОШТОВНИМ

Організацію та проходження стажування органами адвокатського самоврядування пропонується зробити безкоштовними. Запропоновано також обмежити плату за складання кваліфікаційного іспиту в розмірі не більше за дві мінімальні заробітні плати.

Про це йдеться у проекті Закону №5359 «Про внесення змін до Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» щодо створення рівних можливостей для отримання свідоцтва про право на зайняття адвокатською діяльністю та недопущення дискримінації особи за майновою ознакою», що зареєстровано у Верховній Раді, передає видання «Закон і Бізнес».

На думку авторів законопроекту, наразі в адвокатурі створюються механізми, які за своїм змістом порушують основоположні норми Конституції України, обмежують права та свободи людини і громадянина.

Оскільки органи адвокатського самоврядування самостійно встановлюють розмір внеску за проходження стажування, то в окремих регіонах він становить 20 мінімальних заробітних плат. Враховуючи наявний розмір мінімальної заробітної плати (з 1 січня – 1550,00 гривень), особа за проходження стажування повинна сплатити 31 000 гривень.

У зв'язку з цим ініціатори наголошують, що, згідно зі статтею 24 Конституції України, громадяни мають рівні конституційні права і свободи та є рівними перед законом. Не може бути привілеїв чи обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками.

Крім того, держава гарантує рівні можливості у виборі професії та роду трудової діяльності (частина друга статті 43 Конституції України).

Для виправлення такої ситуації пропонується доповнити Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» положенням, відповідно до якого, плата за організацію та проходження стажування органами адвокатського самоврядування не стягується. Водночас розмір винагороди за керівництво стажуванням може встановлюватися окремо за домовленістю між стажистом адвоката та адвокатом – керівником стажування, але не більше за три мінімальні заробітні плати.

Адвокатське бюро «Срібна Земля»
НАДАННЯ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ
ФІЗИЧНИМ ТА ЮРИДИЧНИМ ОСОБАМ
Адреса: 88000, Закарпатська область, м. Ужгород, вул. Гойди, 4, т./ф.: 0 (3122) 61-28-01, 0 (3122) 3-31-32,
моб.: 050 511 38 38, 099 227 74 93; E-mail: ava_2006@ukr.net.ua

РЕКТОР КаУ ТА УБА ВІКТОР (БЕДЬ) ПРИВІТАВ ДЕКАНА ГУМАНІТАРНО-ЕКОНОМІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ КАРПАТСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМ. А. ВОЛОШИНА АРПАДА-РОБЕРТА ДРАШКОВЦІ З ДНЕМ НАРОДЖЕННЯ

10 листопада черговий День народження відсвяткував Арпад-Роберт Арпадович Драшковці, декан гуманітарно-економічного факультету Карпатського університету імені Августина Волошина, адвокат, доктор юридичних наук, доцент.

Із цієї нагоди Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді, привітав Арпада-Роберта Арпадовича зі святом.

У вітанні владика Віктор побажав Арпаду-Роберту Арпадовичеві міцного здоров'я, наукових успіхів, сімейного благополуччя та Божої допомоги на життєвій ниві.

До цих вітань приєднуються колективи Карпатського університету імені Августина Волошина, адвокатського бюро «Срібна Земля» та редакція газети «Срібна Земля».

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР, РЕКТОР КаУ ТА УБА, ПРИВІТАВ СПІВРОБІТНИКІВ БУХГАЛТЕРІЇ З МІЖНАРОДНИМ ДНЕМ БУХГАЛТЕРА

10 листопада Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, привітав працівників бухгалтерії університету, академії та Консисторії єпархії з Міжнародним днем бухгалтера.

У вітанні владика Віктор побажав проректору з фінансів, головному бухгалтеру доценту Ларисі Лугош, старшому бухгалтеру-касиру Любові Зозулинець і старшому бухгалтеру Надії Соколовій міцного здоров'я, щастя, успіхів та Божої допомоги на життєвій ниві.

РЕКТОР КаУ ТА УБА ВІКТОР (БЕДЬ) ПРИВІТАВ ПРОРЕКТОРА З НАВЧАЛЬНОЇ РОБОТИ КАРПАТСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМ. А. ВОЛОШИНА МАРИНУ ДУБ ІЗ ДНЕМ НАРОДЖЕННЯ

11 листопада День народження відсвяткувала Марина Іванівна Дуб, проректор Карпатського університету імені Августина Волошина, доктор економічних наук, доцент.

Із цієї святкової нагоди Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, привітав Марину Іванівну з Днем народження.

У вітанні владика Віктор побажав міцного здоров'я, наукових успіхів, щастя, благополуччя та Божої допомоги на життєвій ниві.

До цих вітань також долучаються колективи Карпатського університету імені Августина Волошина, Української богословської академії та редакція газети «Срібна Земля».

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР (БЕДЬ) НАДІСЛАВ ВІТАННЯ ЄПИСКОПУ ВИШГОРОДСЬКОМУ І ПОДІЛЬСЬКОМУ ВОЛОДИМИРОВІ (ЧЕРПАКУ) З НАГОДИ РІЧНИЦІ АРХІЄРЕЙСЬКОЇ ХІРОТОНІЇ

16 листопада річницю архієрейської хіротонії відсвяткував Преосвященнійший Володимир (Черпак), єпископ Вишгородський і Подільський, голова Комісії зі Збройних сил Української Автокефальної Православної Церкви.

Із цієї нагоди Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією, голова Комісії з духовності, освіти та катехізації УАПЦ, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, надіслав вітання владиці Володимиру.

У вітальному адресі від себе особисто, духовенства і вірних єпархії, а також колективу університету й академії владика Віктор побажав владиці Володимиру примноження сил духовних і тілесних, подальших успіхів та Божого благословення на ниві архіпастирського служіння нашій відродженій прабатьківській, майже 2000-літній Українській Автокефальній Православній Церкві на славу боголюбивої української нації та земної Вітчизни України.

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР ПРИВІТАВ ГОЛОВУ ЄПАРХІАЛЬНОГО ВІДДІЛУ ПРОТОІЄРЕЯ ОЛЕКСАНДРА СМОЛІНА З ДНЕМ НАРОДЖЕННЯ

13 листопада День народження відсвяткував протоієрей Олександр Смолін, голова відділу з духовної опіки в правоохоронних органах, пенітенціарній системі та Збройних силах України, священнослужитель Кафедрального храму апостола українського Андрія Первозваного в м. Ужгороді Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви, доцент Української богословської академії Карпатського університету, кандидат богослов'я.

Із цієї святкової нагоди Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, привітав протоієрея Олександра Смоліна.

У вітанні владика Віктор побажав міцного здоров'я, щастя, успіхів та Божої допомоги на життєвій ниві та у священицькому служінні Церкві Христовій.

ВІТАННЯ ГОЛОВИ ДУХОВНО-ОСВІТНЬОЇ КОМІСІЇ УАПЦ І ПРЕЗИДЕНТА МІЖНАРОДНОЇ АКАДЕМІЇ БОГОСЛОВСЬКИХ НАУК ДО 98-Ї РІЧНИЦІ ЗАСНУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ

Шановні представники української академічної науки!

14 листопада вся українська наукова еліта відсвяткувала 98-му річницю заснування Національної академії наук України. Заснована згідно з указом гетьмана України Павла Скоропадського від 14 листопада 1918 року, Українська академія наук відразу зайняла вагоме і гідне місце в світовому академічному науковому просторі. Багатовікові численні досягнення українських учених різних поколінь, які збагатили і примножили світову наукову думку як до 1918 року, так і дотепер, стали надбанням усього людства на шляху до прогресу та цивілізаційного розвитку.

Тож, шановні науковці, представники Національної академії наук України, галузевих і регіональних підрозділів НАН України, інших академічних наукових установ та організацій в Україні, прийміть щирі вітання з черговою річницею академічного свята й побажання міцного здоров'я, щастя, подальших наукових звершень та Божої допомоги на життєвій ниві.

Із повагою

+ ВІКТОР (Бедь),
єпископ Мукачівський
і Карпатський,
голова Комісії з духовності,
освіти та катехізації
Української Автокефальної
Православної Церкви,
президент Міжнародної
академії богословських наук

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР (БЕДЬ) НАДІСЛАВ ВІТАННЯ АРХІЄПИСКОПУ АФАНАСІЄВІ (ШКУРУПІЮ), КЕРУЮЧОМУ ХАРКІВСЬКО-ПОЛТАВСЬКОЮ ЄПАРХІЄЮ УАПЦ, ІЗ НАГОДИ 7-Ї РІЧНИЦІ АРХІЄРЕЙСЬКОЇ ХІРОТОНІЇ

15 листопада Високопреосвященнійший Афанасій (Шкурупій), архієпископ Харківський і Полтавський, керуючий Харківсько-Полтавською єпархією, голова Інформаційно-видавничої комісії Української Автокефальної Православної Церкви, відсвяткував 7-му річницю архієрейської хіротонії.

Із цієї нагоди Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією, голова Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, президент Міжнародної академії богословських наук, надіслав вітання Високопреосвященнійшому владиці Афанасію (Шкурупію), в якому від імені духовенства та вірних Карпатської єпархії УАПЦ, а також професорсько-викладацького складу, співробітників і студентів Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії побажав міцного здоров'я, примноження сил духовних і тілесних, успіхів та Божої допомоги на ниві архіпастирського служіння Церкві Христовій на благо нашої боголюбивої української нації, Богом даних нам Української Держави й Української Церкви.

Сторінка підготовлена прес-службою Карпатської єпархії УАПЦ

У СВЯТО-МИКОЛАЇВСЬКОМУ ЧОЛОВІЧОМУ МОНАСТИРІ В СМТ ЧИНАДІЙОВО КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ ОСВЯЧЕНА КРИНИЦЯ З ЖИВОДАЙНИМ ДЖЕРЕЛОМ

6 листопада, у День пам'яті ікони Божої Матері «Всіх скорботних Радість», у Свято-Миколаївському чоловічому монастирі Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в смт Чинадійово Мукачівського району була відслужена Божественна літургія, яку очолив Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією УАПЦ.

Його Преосвященству співслужили: архімандрит Миколай Реківчак (намісник монастиря), протоієрей Сергій Урста, ігумен Антоній (Хвіц) та ієромонах Ілля (Михайлов).

Під час богослужіння поминались імена православних ієрархів – Всесвятійшого Варфоломія, архієпископа Константинополя – Нового Риму, Вселенського Патріарха, Блаженнійшого Макарія, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, Преосвященнійшого Віктора, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ.

У молитві до Господа Бога владика Віктор та духовенство просили миру, щастя і благополуччя для українського народу й України, якнайшвидшої перемоги Української Армії над підступними московсько-путінськими окупантами і терористами, збереження життя кожного українського воїна, добровольця, волонтера і мирних громадян, які нині боронять земну, Богом дану нам Вітчизну Україну від московських ординців, дарування українцям національної і духовної єдності та утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви.

Із архіпастирським словом до парафіян звернувся Преосвященнійший єпископ Віктор (Бедь), який привітав та благословив усіх присутніх у храмі, наголосив на необхідності пам'ятати і молитовно вшановувати світлу пам'ять усіх спочилих наших батьків, прабатьків та рідних, а також намагатися жити за Заповідями Божими і в любові одне до одного. Водночас владика Віктор подякував архімандритові Миколаю (Реківчаку) за його жертовне служіння Церкві Христовій, подвижницький чернечий земний шлях та належне управління монастирем.

Після Божественної літургії духовенство освятило новозбудовану криничку з живодайним джерелом біля Свято-Миколаївського храму-обителі, вода у якій є живодайною та зцілює віруючих від різних недуг.

Закладена і збудована з благословення Преосвященнійшого владики Віктора, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ, живодайна криниця в Свято-Миколаївському чоловічому монастирі в смт Чинадійово, водне джерело якої витікає з-під землі, на якій розташований святий храм монастиря, має чудотворну силу. Вже на сьогодні відомо про низку чудотворних зцілень тих, які з вірою у Спасителя нашого Ісуса Христа споживали чудотворну воду та омивалися нею.

Богослужіння супроводжувалось співом церковного хору монастиря під керівництвом єпархіального регента читця Юрія Ропонича.

Відтак відбулася святкова братня трапеза.

У ДЕНЬ УШАНУВАННЯ ПРАВЕДНОГО І БАГАТОСТРАЖДАЛЬНОГО СВЯТОГО ПЕТРА КАЛНИШЕВСЬКОГО В КАФЕДРАЛЬНОМУ ХРАМІ КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ В М. УЖГОРОДІ ВІДСЛУЖИЛИ БОЖЕСТВЕННУ ЛІТУРГІЮ

13 листопада, у День ушанування праведного і багатостраждального святого Петра Калнишевського, останнього Кошового отамана України, у Кафедральному храмі апостола українського Андрія Первозваного Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в Ужгороді було відслужено Божественну літургію.

Із благословення Преосвященнійшого Віктора (Бедь), єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ, богослужіння очолив протоієрей Сергій Урста у співслужінні протоієрея Олександра Смоліна, ієромонаха Іллі (Михайлова) та диякона Івана Жабляка.

Під час богослужіння поминались імена православних ієрархів – Всесвятійшого Варфоломія, архієпископа Константинополя – Нового Риму, Вселенського Патріарха, Блаженнійшого Макарія, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви та Преосвященнійшого Віктора, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ.

Духовенство піднесло молитви до Господа Бога з проханням дарувати українському народу мир, національну і духовну єдність, благополуччя та утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви, а також перемогу Українського війська над московсько-путінськими окупантами і терористами. Особливі молитви до Господа Бога були піднесені за збереження життя кожного українського воїна, добровольця і волонтера, які нині боронять святу українську землю від підступного московського ординця.

Із проповідями в ході служби та наприкінці до парафіян звернувся ієромонах Ілля (Михайлов), привітавши усіх зі святом та висвітливши богословське розуміння святості.

По завершенні Божественної літургії протоієрей Сергій Урста від імені Преосвященнійшого владики Віктора, духовенства єпархії та парафіян храму привітав протоієрея Олександра Смоліна з Днем народження, яке він святкує саме 13 листопада.

Хід богослужіння супроводжувався церковним співом під керівництвом регента Марії Жабляк, а спів дяків очолив Іван Хланта.

БЛАГОДІЙНА ДОПОМОГА МАЛОЗАБЕЗПЕЧЕНІЙ СІМ'Ї З МУКАЧЕВА

7 листопада, з благословення Преосвященнійшого Віктора (Бедь), єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, голова єпархіального відділу з благодійності, соціального служіння та біоетики читець Юрій Ропонич, помічник керівника пресслужби єпархії, іподиякон читець Юрій Шаринський, іподиякон читець Орест Дідух, студент першого курсу Української богословської академії Карпатського університету Євгеній Матійчук та парафіянин Кафедрального храму апостола українського Андрія Первозваного в м. Ужгороді Олексій Чепурний відвідали з благодійною місією

малозабезпечену сім'ю Анни Гасинець у м. Мукачеві.

ГОЛОВА ДУХОВНО-ОСВІТНЬОЇ КОМІСІЇ УАПЦ ЄПИСКОП ВІКТОР (БЕДЬ) ВІДСЛУЖИВ ПОДЯЧНИЙ МОЛЕБЕНЬ ЗА УКРАЇНСЬКУ НАЦІЮ ДО ДНЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПИСЕМНОСТІ ТА МОВИ

9 листопада Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією, голова Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви, відслужив ранковий подячний молебень до Господа Бога за українську націю до Дня української писемності та мови.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив миру та благополуччя для української нації, а також підніс прохання за якнайшвидшу перемогу Українського війська над московсько-путінськими окупантами та терористами, за збереження життя кожного українського воїна, полоненого, добровольця, волонтера та мирних співвітчизників, які сьогодні боронять Богом дану нам Вітчизну Україну від підступних московських ординців.

Особливі молитовні прохання владика Віктор підніс до Всемогутнього Отця нашого Небесного за дарування нам духовної і національної єдності, подолання розділення серед українських православних та утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви.

Сторінка підготовлена прес-службою Карпатської єпархії УАПЦ

КЕРУЮЧИЙ КАРПАТСЬКОЮ ЄПАРХІЄЮ УАПЦ ЄПИСКОП ВІКТОР (БЕДЬ) УДОСТОЇВ ВІЙСЬКОВОГО ПСИХОЛОГА – УЧАСНИЦЮ АТО ОКСАНУ МАЗУР ВИСОКОЇ ЦЕРКОВНОЇ ВІДЗНАКИ

10 листопада Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, у своїй резиденції в Ужгороді зустрівся з Оксаною Мазур, військовим психологом, учасницею бойових дій на сході України у війні з московсько-путінськими окупантами та терористами, старшим лейтенантом. Під час зустрічі також були канцлер Консисторії Карпатської єпархії УАПЦ протоієрей Сергій Урста, представники кліру Кафедрального храму апостола українського Андрія Первозваного в м. Ужгороді та Консисторії Карпатської єпархії УАПЦ, староста парафії рівноапостольних князя Київського Володимира та княгині Київської Ольги в м. Ужгороді Карпатської єпархії УАПЦ Іван Ворон, Ужгородський міськрайонний військовий комісар, учасник АТО підполковник Микола Журавльов, заступник військового комісара майор Сергій Журавель, голова управи Закарпатського крайового товариства «Просвіта» Павло Федака, голова Закарпатського національно-патріотичного об'єднання «Україна Соборна», учасник бойових дій на Київському Майдані під час Революції Гідності Орест Дідух, голова ГО «Молодь Закарпаття», учасник АТО Олександр Трегубов, відповідальний секретар Християнсько-народної спілки Закарпаття, учасник українських національно-визвольних змагань на Закарпатті кінця 80-х – початку 90-х рр. минулого століття Антоніна Вчорашня, представники студентських колективів Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії.

У ході зустрічі було обговорено актуальні питання духовної та психологічної підтримки українських воїнів у зоні бойових дій на сході України, а також учасники АТО поділилися своїми спогадами про героїзм і мужність українських воїнів в обороні України від московських ординців у наші дні.

Відтак у Кафедральному храмі апостола українського Андрія Первозваного Преосвященнійший владика Віктор за вияв мужності та патріотизму при захисті України від московсько-путінських окупантів урочисто удостоїв Оксану Іванівну Мазур, учасницю бойових дій в АТО, військового психолога, старшого лейтенанта високої церковної відзнаки – Хреста «За заслуги» II ступеня.

Зустріч і нагородження відбулися в задушевній, духовно і патріотично піднесеній обстановці.

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР (БЕДЬ) ПРИВІТАВ КЕРУЮЧОГО ЧЕРНІВЕЦЬКО-ХОТИНСЬКОЮ ЄПАРХІЄЮ УАПЦ АРХІЄПИСКОПА ГЕРМАНА (СЕМАНЧУКА) З 7-Ю РІЧНИЦЕЮ АРХІЄРЕЙСЬКОЇ ХІРОТОНІЇ

16 листопада 7-му річницю архієрейської хіротонії відсвяткував Високопреосвященнійший Герман (Семанчук), архієпископ Чернівецький і Хотинський, керуючий Чернівецько-Хотинською єпархією, голова Комісії зі зовнішньоцерковних відносин Української Автокефальної Православної Церкви.

Із цієї нагоди Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією, голова Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, надіслав вітання владиці Герману.

У вітальному адресі від себе особисто, духовенства і вірних єпархії, а також колективу університету й академії владика Віктор побажав примноження сил духовних і тілесних, подальших успіхів та Божого благословення на ниві архіпастирського служіння нашій відродженій прабатьківській, майже 2000-літній Українській Автокефальній Православній Церкві на славу боголюбивої української нації та земної Вітчизни України.

ВІТАННЯ ГОЛОВИ КОМІСІЇ З ДУХОВНОСТІ, ОСВІТИ ТА КАТЕХІЗАЦІЇ УАПЦ ЄПИСКОПА ВІКТОРА (БЕДЬ) ДО ДНЯ ПРАЦІВНИКІВ КУЛЬТУРИ ТА МАЙСТРІВ НАРОДНОГО МИСТЕЦТВА

Шановні працівники культури та майстри народного мистецтва!

Прийміть щирі вітання та подяку за вашу важливу й одухотворену працю на ниві збереження, розвитку та примноження багатовікової української культури та народного мистецтва!

Українська духовність і культура – це споконвічні високі цінності та категорії, які відображають спадковість та сутність усієї нашої багатотисячолітньої української історії націотворення, державного і церковного будівництва!

Тож нехай Всещедрий Господь Бог та Пресвята Богородиця завжди будуть із вами, примножують ваші таланти, дарують вам міцного здоров'я, успіхів та щастя в житті!

Із повагою

+ ВІКТОР (Бедь),
єпископ Мукачівський
і Карпатський,
керуючий Карпатською
єпархією,
голова Комісії з духовності,
освіти та катехізації
Української Автокефальної
Православної Церкви
м. Ужгород,
9 листопада 2016 р.

ВІТАННЯ ЄПИСКОПА МУКАЧІВСЬКОГО І КАРПАТСЬКОГО ВІКТОРА ДО МІЖНАРОДНОГО ДНЯ БУХГАЛТЕРА!

Шановні бухгалтери Закарпаття і всієї нашої Вітчизни України!

Сьогодні, у свято Міжнародного дня бухгалтера, прийміть щирі вітання та подяку за вашу щоденну, копітку і важливу працю бухгалтера!

Жодне підприємство, установа, організація не можуть функціонувати без допомоги висококваліфікованих бухгалтерів, які забезпечують своєю щоденною працею належну організацію бухгалтерського обліку та звітності.

У День міжнародного професійного свята бухгалтера бажаю вам, українським бухгалтерам, міцного здоров'я, успіхів у житті та роботі!

Нехай Всемилостивий Господь Бог і заступництво Пресвятої Богородиці завжди будуть із вами та вашими рідними на життєвій ниві!

Із повагою

+ ВІКТОР (Бедь),
єпископ Мукачівський
і Карпатський,
керуючий Карпатською
єпархією
Української Автокефальної
Православної Церкви
м. Ужгород,
10 листопада 2016 р.

ВІТАННЯ ГОЛОВИ ДУХОВНО-ОСВІТНЬОЇ КОМІСІЇ УАПЦ ЄПИСКОПА ВІКТОРА (БЕДЬ) ДО ВСЕСВІТНЬОГО ДНЯ НАУКИ!

Шановні українські науковці!

Сьогодні уся наукова спільнота світу відзначає Всесвітній день науки!

Із цієї нагоди прийміть щирі вітання та подяку за вашу титанічну, жертовну і богоугодну наукову діяльність та особистий внесок у розвиток наукового прогресу!

Висока духовність та передова наукова думка завжди йшли нога в ногу і стали невід'ємною основою прогресивного розвитку людської цивілізації.

Міцного здоров'я, наукових успіхів, щастя у житті та Божої допомоги вам!

Нехай Всемогутній Господь Бог та Покрова Пресвятої Богородиці завжди будуть із вами та вашими рідними на ниві розвитку та утвердження прогресивної світової науки!

Із повагою

+ ВІКТОР (Бедь),
єпископ Мукачівський
і Карпатський,
керуючий Карпатською
єпархією,
голова Комісії з духовності,
освіти та катехізації
Української Автокефальної
Православної Церкви
м. Ужгород,
10 листопада 2016 р.

ГОЛОВА ДУХОВНО-ОСВІТНЬОЇ КОМІСІЇ УАПЦ ЄПИСКОП ВІКТОР (БЕДЬ) ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА УКРАЇНСЬКИМ ПИСЬМЕННИКОМ ІВАНОМ КОТЛЯРЕВСЬКИМ ДО 178-Х РОКОВИН ЙОГО УПОКОЄННЯ

10 листопада Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією, голова Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви, відслужив вечірню заупокійну Літію за українським письменником, зачинателем сучасної української літературної мови, громадським діячем та борцем за національну і державну незалежність України Іваном Петровичем Котляревським (29.08 (09.09).1769, Полтава, Україна під окупацією Російської імперії – 29.10 (10.11).1838, Полтава, Україна під окупацією Російської імперії) до 178-х років з дня його упокоєння.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх провин, допущених небіжчиком із власної волі чи з примусу, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

ГОЛОВА ДУХОВНО-ОСВІТНЬОЇ КОМІСІЇ УАПЦ ЄПИСКОП ВІКТОР (БЕДЬ) ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА УКРАЇНСЬКИМ ПРОСВІТИТЕЛЕМ І БОГОСЛОВОМ ГРИГОРІЄМ СКОВОРОДОЮ ДО 222-Х РОКОВИН ЙОГО УПОКОЄННЯ

9 листопада Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією, голова Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви, відслужив заупокійну Літію за українським просвітителем, філософом, поетом, педагогом і богословом Григорієм Савичем Скороводою (22.11 (03.12).1722, Чорнухи, Лубенський полк, Полтавщина, Україна під окупацією Російської імперії – 29.10 (09.11).1794, Іванівка, Харківщина, Україна під окупацією Російської імперії) до 222-х років із дня його упокоєння.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх провин, допущених небіжчиком із власної волі чи з примусу, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

Сторінка підготовлена прес-службою Карпатської єпархії УАПЦ

ВІТАЄМО

18 листопада відзначає черговий День народження *Вадим Вадимович Бережний*. Із цієї нагоди друзі та близькі вітають такими словами:

Життя хай буде наче свято:
Вітання, друзі і пісні!
Щастя і радості багато
Несуть прийдешні дні!

ДОСИТЬ РОЗПИНАТИ УКРАЇНУ

В Україні негаразди і всяке зло
Гуляють у перефарбованій обнові.
Все залишається отак, як і було,
Хоча базікають, що наче в розбудові.

І лине вгору все трибунний солоспів…
Внизу – блекотно-осоружний видно морок,
В Донбасі визвірився і осатанів
Імперсько-варварський, московський справжній молюк.

Зринають в пам'яті століття лихоліть,
Де кожний поступ залишає слід кривавий,
Тож нам би, українцям, в мирі жить,
З Богом, вільними в омріяній державі.

Не будували таборів ми ні в'язниць,
Не створювали смертоносних ми імперій,
Із хлібом-сіллю до своїх світлиць
Гостинно відчиняли свої двері.

За нашу правду, за наш хліб і нашу сіль
На шиї нам щосили зашморг закрутили.
В гостинну нашу хату нечисть звідусіль
Налізла дико, розплодилась, розжиріла.

І керувала досі, й брала хабарі,
І красти вчила всіх своїх синів-мутантів
Партноменклатура, партсекретарі
Та тисячі дрібніших дилетантів.

Брехали, що з Москвою щастя ми знайшли
І просторікували радо про «Єдину».
Невже ще мало нам блюзнірства і хули?
Та досить, досить розпинати Україну!

Василь ЩОМАК

Закарпатський обласний громадський комітет із відзначення 3-ї річниці початку Революції Гідності

Програма заходів із відзначення 3-ї річниці початку Революції Гідності
м. Ужгород, 21 листопада

11:00 – збір і покладання квітів до пам'ятника Тарасові Шевченку, пл. Народна;
11:10 – громадське віче, пл. Народна, біля пам'ятника Тарасові Шевченку;
12:30 – покладання квітів до пам'ятника Президенту Карпатської України Августинові Волошина, набережна Незалежності;
13:15 – покладання квітів до пам'ятника жертвам політичних репресій в Україні, Сквер Героям Майдану;
13:40 – молебень за Україну, заупокійна Літія за всіма полеглими Героями Революції Гідності. Кафедральний храм апостола українського Андрія Первозваного Карпатської єпархії УАПЦ, вул. Гойди, 4;
14:00 – реєстрація учасників урочистих зборів, приурочених до 3-ї річниці початку Революції Гідності; Великий актовий зал Карпатського університету імені Августина Волошина, вул. Гойди, 4;
14:15 – початок урочистих зборів, приурочених до 3-ї річниці початку Революції Гідності;
16:00 – Братська трапеза. Трапезна Карпатського університету імені Августина Волошина, вул. Гойди, 4.

Прес-служба організаційного комітету

Шеф-редактор
Віктор БЕДЬ
Головний редактор
Анатолій КОСТЮХ
Літредактори
Марина ГАЗА
Наталка ГУМЕН-БІЛАНИЧ
Редактори відділів:
Станіслав ДАНКО
Орест ДІДУХ
Ігор КОВАЛЬЧУК
Олексій ПАЙДА
Олексій ШАФРАНЬОШ
Катерина ЧОМБОКОШ
Верстка
Ігор ТОКАЧ
ЗАСНОВНИК
ПП «Адвокатське бюро «Срібна Земля».
ВИДАВЕЦЬ
Християнсько-народна спілка Закарпаття.
Ідентифікаційний код 20444130.
Номер звернено в Інформаційному медіа-центрі Карпатського університету ім. А.Волошина.
Друк: Віддруковано в видавництві "Аграрій" ТОВ "ДІМ" м. Тернопіль, вул. Текстильна, 28. тел.: 52 27 37. Моб. тел: (067) 350 17 94. a-print.com.ua
РЕДАКЦІЯ
Ужгород, вул. Гойди, 4
e-mail: txt_52@ukr.net
архів в Інтернет: www.sribnazemljaarod.ru
сайт: www.sz.uz.ua
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації – серія КВ № 5468 від 11.09.2001 р.
Передплатний індекс – 61159
Умовний друк: А3 арк. 12.
Тираж – 2500
Номер замовлення: 480
Виходить один раз на тиждень.
Розповсюдження: Закарпатська область
Редакція залишає за собою право на публікацію та редагування матеріалів, яких не повертає, на них не відповідає і не пересилає до інших інстанцій. Редакція не завжди поділяє думку автора. **При передруку посилання на «Срібну Землю» обов'язкове.**

1. Живи чесно, не гріши, у Бога мудрості проси.
2. Не кривдь слабкого – будеш посоромлений.
3. Не впадай у крайність – після неї безодня.
4. Коли грішиш – Бога гнівиш.
5. Скойли гріха – кайтеся сто раз і так, щоб на Небесах почули вас.
6. Якщо ти людина з великої літери, не ставай поруч із пігмеями.
7. До Господа одні йдуть через хвороби і погані звички, а дехто – через покаяння, страх і боязнь гніву Його.
8. Межу не переорюй чужу – загубиш душу свою.
9. Ледар на печі мріє про калачі.
10. Не лічи гроші чужі – наживеш собі немочі.
11. У лежибока нивють боки.
12. Свободу душиш – страждати будеш.
13. Гріха уникай – Господа шукай.
14. Якщо хочеш жити в мирі – готуйся до бою, за тобою стоїть правда і Господь з тобою.
15. Правду звеличаєш – гріха не маєш.
16. Якщо збився з правдивої дороги, проси у Господа допомоги.
17. Якщо зі столу господаря насущний хліб жуєш, чому Богу і господарю хвалу не віддаєш?
18. На вулицю не винось сімейне сміття з хати, бо недобру славу будеш мати.
19. Священнослужителі – Богопомазані вчителі.
20. У світі багато віросповідань, але Господь лише один.
21. Не впадай у гріх – наживеш хвороб міх.
22. Хвороби, страждання дані для навчання.
23. Гріхи напередодні ведуть до безодні.

Іван ТЕГЗА, ветеран праці

УКРАЇНСЬКА БОГОСЛОВСЬКА АКАДЕМІЯ
Карпатського університету
(вищий православний духовно-богословський навчальний заклад)

Підготовка бакалаврів і магістрів за спеціальностями:
– Богослов'я (священнослужитель; християнський місіонер);
– Теологія (християнський педагог);
– Регент церковного хору;
– Вищі курси дяків;
– Військове капеланство (додаткова спеціалізація).

Ужгородський богословський коледж
Підготовка молодших спеціалістів (на базі 9 класів) за спеціальностями:
– Катехізатор із православного богослов'я, дяк
(із одночасним здобуттям другої вищої освіти за спеціальностями:
– Правознавство;
– Фінанси і кредит).

(Студенти академії при здобутті вищої духовної освіти одночасно здобувають і вищу світську освіту)
ПРИ УНІВЕРСИТЕТІ ТА АКАДЕМІЇ ДІЄ АСПІРАНТУРА І ДОКТОРАНТУРА
м. Ужгород, вул. Гойди, 4; тел.: + 38 099 369 33 77; (0312) 61 20 08; 61 29 45; www.kau.com.ua; www.uuba.org.ua

ОГОЛОШЕННЯ

Шановні читачі!
Редакція приймає для друку на шпальтах нашої газети ***рекламу, оголошення,*** а також ***вітальні слова*** на адресу близьких і рідних вам людей.
За детальною інформацією звертайтеся на адресу: вул. Гойди, 4, 4-й поверх, кабінет **403** (Карпатський університет імені Августина Волошина) або телефонуйте: **066-53-38-745** (Станіслав) у будні **(9:00 – 17:00).**

«Все робіть в славу Божу» (1 Кор. 10, 31)

Срібна земля

ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСНА ГАЗЕТА

WWW.SZ.UZ.UA

№34 (1003) від 24 листопада 2016 року / ВИХОДИТЬ ЩОТИЖНЯ

ЧИТАЙТЕ НАС НА САЙТІ: http:// sz.uz.ua

В УЖГОРОДІ ЗА УЧАСТІ УЧАСНИКІВ РЕВОЛЮЦІЇ ГІДНОСТІ ТА ГРОМАДСЬКОСТІ ВІДЗНАЧИЛИ ТРЕТЮ РІЧНИЦЮ РЕВОЛЮЦІЇ ГІДНОСТІ

21 листопада за організації Закарпатського обласного громадського комітету з відзначення 3-ї річниці початку Революції Гідності біля підніжжя пам'ятника Тарасові Григоровичу Шевченку на площі Народній у м. Ужгороді відбулося громадське віче, присвячене 3-й річниці початку Революції Гідності. Стор.: 3

КУЛЬТУРА

ПІЗНАННЯ ІСТИНИ ЗАВЖДИ ВАЖКЕ

Стор.: 5

ДУМКИ ВГОЛОС

20 ЛИСТОПАДА УКРАЇНА СТАЛА СВІДКОМ ЗАСТОСУВАННЯ БРУДНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЧАСІВ СРСР: ЮРС-КДБ ІЗ БОКУ ТЕ КОЛОМОЙСЬКОГО «1+1» ЩОДО ЦЬКУВАННЯ НЕУГОДНИХ – НАРАЗІ УКІВ

Стор.: 7

В УКРАЇНІ ПОВИННА УТВЕРДИТИСЬ ЄДИНА АВТОКЕФАЛЬНА УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВА, Й АЛЬТЕРНАТИВИ ЦЬОМУ НЕМАЄ. АЛЕ БЕЗ ПРАВДИ ДОСЯГНУТИ ЦЬОГО ДУЖЕ І ДУЖЕ ВАЖКО...

Фрагмент телепередачі «Територія свободи»

Із цікавістю переглянув відеосюжет телепередачі «Територія свободи» на тему «Ідейний вибір: що робити з Московським патріархатом?» за 16 листопада (ведучий Олесь Доній, якого пам'ятаю з часів Революції на граніті (2–17 жовтня 1990): він – один із лідерів революційного студентства, я – народний депутат України, член антикомуністичної опозиції «Народної Ради» у Верховній Раді України. Обоє брали участь в акції політичного голодування). Стор.: 6–7

ТЕМА

РЕВОЛЮЦІЯ ГІДНОСТІ: ТРИ РОКИ ПОТОМУ

Стор.: 8

ОСВІТА

У КАРПАТСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ВІДБУЛИСЯ ЩОРІЧНІ НАУКОВІ ЧИТАННЯ ДО 146-Ї РІЧНИЦІ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО НАУКОВЦЯ-ПРАВНИКА СТАНІСЛАВА ДНІСТРЯНСЬКОГО

Стор.: 9

ДУХОВНІСТЬ

У ДЕНЬ 26-Ї РІЧНИЦІ ІНТРОНІЗАЦІЇ СВЯТІЙШОГО МСТИСЛАВА (СКРИПНИКА), ПЕРШОГО ПАТРІАРХА КИЇВСЬКОГО І ВСЕЇ УКРАЇНИ, ПРЕДСТОЯТЕЛЯ УАПЦ, ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ ПРОГНОРУВАВ УАПЦ І НЕ ЗАПРОСИВ НА ЗУСТРІЧ ІЗ ЧЛЕНАМИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ РАДИ ЦЕРКОВ

Стор.: 10

НАШ КАЛЕНДАР

25 листопада – Міжнародний день боротьби за ліквідацію насильства стосовно жінок;

26 листопада – День пам'яті жертв голодоморів; Всесвітній день інформації;

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

24 листопада 1806 р. – народився Олекса Стороженко, український письменник, етнограф, драматург;

27 листопада 1918 р. – народився Борис Патон, учений у галузі металургії і зварювальних процесів;

29 листопада 1778 р. – народився Григорій Квітка-Основ'яненко, український прозаїк і драматург.

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС: 61159

РЕКОМЕНДОВАНА ЦІНА 2.00 грн.

НА РАХІВЩИНІ СТАЛАСЯ НІЧНА ПЕРЕСТРІЛКА КОНТРАБАНДИСТІВ

Як повідомив відділ комунікації поліції Закарпатської області, уночі 19 листопада до Рахівської районної лікарні привезли двох чоловіків із вогнепальними пораненнями. Лікарі викликали поліцію до потерпілих.

Як виявилося, ті є мешканцями Закарпаття, а саме селища Солотвино і Біла Церква. 44-річний і 31-річний чоловіки дістали досить серйозні поранення. В одного з них куля навиліт пройшла через ногу, а іншому роздробила кістку ноги. Писати заяви з цього приводу або звертатися у поліцію не схотіли ні родичі потерпілих, ні самі закарпатці. Тепер вони обоє лікуються за межами нашої області.

Поліція, однак, зайнялась інцидентом і виявила, що випадок цей стався близько третьої ночі 19 листопада в центрі села поблизу автобусної зупинки. Там мали місце «розборки» контрабандистів, які не змогли поділити між собою борги. Вдалося з'ясувати і особу того, хто стріляв у людей. Ним виявився 41-річний мешканець Білої Церкви. Саме він заборгував гроші постраждалим і стріляв у них. Як доказ на місці поліція знайшла майже десять гільз.

Сам підозрюваний наразі перебуває у розшуку і ховається від поліції. Триває слідство.

У 2017 РОЦІ ОБІЦЯЮТЬ ВІДКРИТТЯ БЕСКИДСЬКОГО ТУНЕЛЮ

Будівництво Бескидського тунелю відбувається згідно з графіком, і в кінці наступного року плануються перші пробні проходи поїздів.

«Інфраструктурні проекти – це довготривалі проекти. Повинна бути стабільна політика держави, прогнозованість і розвиток. Бескидський тунель –.... яскраве тому свідчення. Дуже приємно, що компанія дотримується графіків. Ми сподіваємося до кінця наступного року мати вже пробні поїзди, які пройдуть через новий Бескидський тунель», – заявив міністр інфраструктури України Володимир Омелян.

Він наголосив, що наразі ціла низка великих інфраструктурних проектів, які здатні вирішити проблеми окремих регіонів і поліпшити сполучення на державному рівні, перебуває на стадії проектування.

Тепер також ведуться переговори з європейськими партнерами щодо уніфікації залізничних шляхів.

«На Західній Україні є багато ідей щодо єврошляху, про продовження українського стандарту колії на Європейський Союз. Але поки це на стадії переговорів», – додав міністр.

НА ЗАКАРПАТТІ СУДИТИМУТЬ СІЛЬСЬКОГО ГОЛОВУ

На Закарпатті судитимуть сільського голову, котрий надав у оренду земельну ділянку на 50 років, підробивши рішення сесії.

Хустською місцевою прокуратурою скеровано до суду обвинувальний акт за підозрою сільського голови у службовому підробленні – ч. 1 ст. 366 КК України.

Як повідомили у Хустській місцевій прокуратурі, сільський голова, будучи службовою особою, наділеною правом посвідчувати документи, діючи умисно, всупереч інтересам служби, усвідомлюючи, що складає завідомо неправдивий офіційний документ, вніс завідомо неправдиві відомості до рішення виконавчого комітету сільської ради. Цим підробленим рішенням було передано в оренду на 49 років земельну ділянку площею 0,300 га в с. Осій Іршавського району з правом викупу у власність. Таке рішення сільський голова посвідчив своїм особистим підписом і завірив печаткою сільської ради.

Відтак, як наголосили в місцевій

прокуратурі – вже суд вирішить долю сільського голови, проте, санкція статті передбачає обмеження волі на строк до трьох років, з позбавленням права обіймати певні посади та займатися певною діяльністю.

ЗАКАРПАТЦІВ «АТАКУЄ» ГРИП

Як повідомила завідувач відділу епідеміологічного нагляду (спостереження) та профілактики інфекційних захворювань Закарпатського обласного лабораторного центру МОЗ України Вікторія Тимчик, згідно з інформацією, що надійшла з закладів охорони здоров'я, в Закарпатській області за минулий тиждень на гострі респіраторні інфекції захворіло 3177 осіб, показник захворюваності – 252,31 на 100 тис. населення перебуває нижче за визначений епідемічний поріг 370,1 на 100 тис. населення на 31,9%. Порівняно з попереднім тижнем, кількість захворілих збільшилася на 0,75%.

Показники захворюваності на грип та ГРІ по адміністративних територіях перебувають нижче за епідемічні пороги в межах від 17% до 58%.

Захворіло 2149 дітей віком до 17 років. Порівняно з попереднім тижнем, на 10% зросла кількість захворілих дітей у віковій групі 5–14 років.

Серед осіб, які звернулися по медичну допомогу, частка госпіталізованих перебуває на рівні попередніх тижнів і становить 4,8%.

В області розпочалася щеплювальна кампанія проти грипу. У Виноградівському районі щеплено 210 осіб із групи медичного ризику вакциною корейського виробництва Джі Сі Флу.

Нагадуємо, що до реалізації через аптечну мережу дозволяються лише вакцини, які зареєстровані в Україні й мають висновок про відповідність медичного імунобіологічного препарату відповідно до показників якості. Громадяни можуть придбати вакцини лише за умови наявності в них термоконтейнера з холодоелементами, що забезпечує зберігання первинної якості препаратів.

Кожна доза супроводжується інструкцією про застосування вакцин українською мовою та обов'язково видається касовий чек із датою та годиною продажу.

Відповідальний за продаж в аптеці вакцин працівник зобов'язаний пояснити покупцю умови зберігання вакцини і необхідність проведення вакцинації лише в лікувально-профілактичному закладі.

Придбана вакцина дозволена до застосування в кабінетах щеплення лікувально-профілактичних

закладів при дотриманні умов зберігання і санітарно-гігієнічних вимог.

Вакцинацію проводять відповідно до інструкції з застосування вакцини.

Перед щепленням обов'язково проводиться медичний огляд лікарем. Після проведення профілактичного щеплення повинно бути забезпечене медичне спостереження протягом терміну, визначеного інструкцією про застосування відповідної вакцини. Якщо в інструкції про застосування вакцини не вказано термін спостереження, особа, якій було проведено щеплення, повинна перебувати під наглядом медичного працівника не менше за 30 хвилин після вакцинації

Спостереження за перебігом епідемічної ситуації в області триває.

В ОБЛАСТІ ЗАВЕРШИВСЯ ТИЖДЕНЬ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ

Із 14 до 20 листопада на Закарпатті, як і у всій Україні, проводився Тиждень безпеки дорожнього руху, під час якого поліція посилила профілактичні заходи, покликані знизити аварійність у краї. Управління превентивної діяльності провело низку зустрічей на тему посилення знання правил безпеки дорожнього руху.

Особлива увага зверталася на навчання дітей у школах і садочках краю. Вихованцям навчальних закладів розповідали про правила поведінки дітей поблизу автомобільних доріг, адже за 10 місяців цього року на території Закарпаття сталося вже 9 дорожньо-транспортних пригод із вини неповнолітніх. У цих аваріях було травмовано 10 дітей. Загалом же за участі неповнолітніх трапилося 103 ДТП, в яких загинуло 4 дітей і 104 було травмовано. Інспектори відділу безпеки дорожнього руху закарпатської поліції провели акцію для школярів «Засвітись! Захистись!» Малолітнім пішоходам поліцейські дарували світловідбивні наклейки, щоб дітей було видно в сутінках і вони не створювали аварійних ситуацій. Загалом із аварійністю ситуація в області така: за 10 місяців поточного року на автошляхах області сталося 677 аварій із потерпілими. У цих ДТП 116 осіб загинуло та 859 отримали тілесні ушкодження. Майже половина аварій на території нашої області стається через перевищення встановленої швидкості руху.

За видами ДТП більше за 40% є наїздами на пішоходів і велосипедистів. На території області за 10 місяців було скоєно 10 ДТП із тяжкими наслідками, в яких 7 осіб загинуло та 51 людина дістала тілесні ушкодження. Порівняно з аналогічним періодом минулого року, кількість летальних наслідків аварій знизилася на 12,5%. У 39 випадках на Закарпатті водії зникали з місць автопригод, проте більшість із них працівники поліції розшукали. Загалом правоохоронці на території краю виявили за 10 місяців 9885 порушень правил дорожнього руху, з яких 683 випадки – керування автомобілем у стані алкогольного сп'яніння.

Для зниження аварійності в краї з початку року під час здійснення контролю за експлуатацією пасажирських транспортних засобів на автошляхах Закарпаття працівниками Головного управління Національної поліції було проведено 20 профілактичних відпрацювань, під час яких виявлено та задокументовано п'ять десятків порушень законодавства. У поточному році працівниками поліції було виявлено 5 випадків підробки водійських документів та 10 фактів підробки номерів агрегатів автомобілів. Затримано 165,3 куб. м лісоматеріалів, 77,4 тонн брухту, 275 л алкогольних напоїв, 106,5 тисячі пачок цигарок, 200 кг бурштину, 68,8 тонн паливно-мастильних матеріалів, які незаконно перевозилися автодорогами Закарпаття. Крім того, правоохоронці затримали 10 нелегальних мігрантів, виявили по два факти перевезення зброї та наркотиків. На контроль поліції за дотриманням правопорядку дуже вплинуло створення груп швидкого реагування в області, які приступили до роботи з 1 серпня.

Щоденно на добу в регіоні заступають 36 таких груп. Із початку діяльності ГШР забезпечено виїзди на 12 958 повідомлень, зокрема 658 – про дорожньо-транспортні пригоди. За наслідками реагування до адміністративної відповідальності за порушення правил дорожнього руху, що спричинили ДТП без травмованих, притягнуто 248 водіїв. Під час проведення тижня безпеки дорожнього руху забезпечено реагування на 34 повідомлення про керування транспортним засобом у стані алкогольного сп'яніння. До відповідальності за цей час притягнуто 17 осіб.

В УЖГОРОДІ ЗА УЧАСТІ УЧАСНИКІВ РЕВОЛЮЦІЇ ГІДНОСТІ ТА ГРОМАДСЬКОСТІ ВІДЗНАЧИЛИ ТРЕТЮ РІЧНИЦЮ РЕВОЛЮЦІЇ ГІДНОСТІ

21 листопада за організації Закарпатського обласного громадського комітету з відзначення 3-ї річниці початку Революції Гідності біля підніжжя пам'ятника Тарасові Григоровичу Шевченку на площі Народній у м. Ужгороді відбулося громадське віче, присвячене 3-й річниці початку Революції Гідності.

У святкуванні узяли участь представники учасників Майданів як на Закарпатті, так і в Києві, духовенство Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви, студентство Карпатського університету імені Августина Волошина, Української богословської академії в м. Ужгороді та громадськість.

Святкування розпочалось із покладання квітів до пам'ятників українському пророку Тарасові Шевченку (площа Народна), Президенту Карпатської України Августинові Волошину (набережна Незалежності) та жертвам політичних репресій в Україні (сквер Героїв Майдану) та зі вшанування всіх полеглих співвітчизників у дні Революції Гідності у боротьбі за національну і державну незалежність України. Біля пам'ятника жертвам політичних репресій було відправлено заупокійну Літію за всіма полеглими за національну і державну незалежність України.

Відтак у Кафедральному храмі апостола українського Андрія Первозваного Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви було відслужено подячний молебень за українську націю, Українську Державу, Українську Церкву, мир і благополуччя.

Богослужіння очолив Преосвященніший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, у співслужінні єпархіального духовенства: протоієрея Сергія Урсти, протоієрея Олександра Смоліна, протоієрея Романа Бобая, ігумена Антонія (Хвіца), ієромонаха Іллі (Михайлова) та диякона Івана Жабляка.

Надалі у великій актовій залі Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії відбулось урочисте засідання, приурочене до громадського відзначення 3-ї річниці з дня Революції Гідності.

Зі вступним словом до присутніх звернувся Преосвященніший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, який благословив початок заходів із нагоди відзначення другої річниці Революції Гідності, Дня Гідності й Свободи та вшанування світлої пам'яті всіх полеглих Героїв Революції Гідності. На пропозицію владики Віктора всі присутні хвилиною мовчання вшанували всіх полеглих Героїв Революції Гідності.

Учасники урочистого зібрання хвилиною мовчання вшанували світлу пам'ять спочилих у Бозі побратимів по національно-визвольній боротьбі минулого століття на Закарпатті.

Після вшанування спочилих у Бозі побратимів учасники урочистого зібрання перейшли до виступів і процедури нагородження.

ЗАКАРПАТСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ

УКРАЇНА СОБОРНА

Відповідно до рішення Закарпатського обласного громадського комітету з відзначення 3-ї річниці початку Революції Гідності, за активну участь, вияв мужності та патріотизму під час Революції Гідності активісти були нагороджені Орденами за заслуги.

Після закриття урочистого засідання відбувся фуршет.

Прес-служба Закарпатського обласного громадського комітету з відзначення 3-ї річниці початку Революції Гідності

ДО НАШОГО КРАЮ НАЙБІЛЬШЕ ТОВАРІВ НАДХОДИТЬ ІЗ КИТАЮ ТА НІМЕЧЧИНИ

Обсяг експорту товарів на Закарпатті за січень–вересень становив 848,3 мільйона доларів, а обсяг імпорту – майже 825 мільйонів.

Порівняно з минулим роком, обсяги експорту та імпорту збільшилися на 5,6% та 10,2% відповідно, повідомляє ГУС у Закарпатській області.

Зовнішньоторговельні операції проводились із партнерами зі 114 країн світу. Найвагоміші експортні поставки товарів серед країн – членів ЄС здійснювалися до Угорщини (52,2% загального обсягу), Німеччини (8,1%), Словаччини (6,3%), Австрії (5,4%), Польщі (5,0%) та Чехії (4,1%).

Водночас найбільші імпортні надходження за цей період були з Китаю (14,6%), Німеччини (14,2% загального обсягу), Угорщини (11,3%) та Чехії (8,9%).

Імпорт товарів із країн Європейського Союзу становив 491,4 млн. дол., або 59,6% від загального обсягу.

НА ПІВМІЛЬЙОНА ГРИВЕНЬ ОШТРАФУВАЛИ СПОЖИВАЧІВ, ЯКІ НЕЗАКОННО СПОЖИВАЛИ ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЮ

ПАТ «Закарпаттяобленерго» інформує, що за період із 14 по 20 листопада поточного року працівниками Товариства виявлено 80 фактів крадіжок електричної енергії.

Зокрема, було складено 62 акти про порушення Правил серед населення та 18 актів – у юридичному секторі (приватні підприємці, фізичні особи підприємці, підприємства, фірми тощо).

Найбільше фактів незаконного втручання в електромережі серед населення впродовж останнього тижня було виявлено в Рахівському районі (12 порушень). Найчастіше побутові споживачі незаконно споживали електроенергію шляхом пошкодження та зриву пломб енергопостачальника (19 випадків). Частим порушенням також за останній період є вплив на роботу засобу обліку з метою зміни його показів та підключення розетки прихованої електропроводки.

У юридичному секторі (приватні підприємці, фізичні особи підприємці, підприємства, фірми тощо) факти крадіжок було виявлено у 9 районах. Найбільше порушень при цьому спостерігається у м. Ужгороді та у Виноградівському районі (4 та 3 випадки відповідно). Так, найпопулярнішим порушенням стало пошкодження засобу обліку (пошкодження корпусу лічильника, розбите скло та інше), використання електричної енергії для підприємницької діяльності, яка повинна сплачуватися за відповідним тарифом, та пошкодження індикаторів впливу змінного магнітного та електричного полів.

При цьому впродовж минулого тижня Комісіями з розгляду актів

про порушення Правил нараховано штрафів на загальну суму 520,29 тис. грн., із яких у побуті – на суму 421,51 тис. грн., у юридичному секторі – на суму 98,78 тис. грн.

ЗАКАРПАТСЬКІ СЛІДЧІ ОТРИМАЛИ ВІД ЄВРОСОЮЗУ НОВІТНЮ КРИМІНАЛІСТИЧНУ ТЕХНІКУ

Слідчі-криміналісти з відділень поліції області отримали новітню техніку, яка суттєво допоможе в документуванні й розкритті злочинів. Цю апаратуру Україні надала Консультативна місія Євросоюзу.

– Тепер наші слідчі працюватимуть із обладнанням європейського рівня. Вони також отримали закуплену обласним управлінням поліції фотоапаратуру та спеціальну пересувну автолабораторію, аналогів якій в Україні поки немає, – зазначив заступник начальника ГУНП у Закарпатській області – начальник слідчого управління полковник поліції Степан Довгунь.

«Це обладнання дозволить нашим слідчим працювати швидко і якісно, – наголошує заступник начальника слідчого управління ГУНП області Володимир Мага».

Полковник Степан Довгунь також представив особовому складу нових заступників начальника слідчого управління ГУНП області. Ними стали Володимир Мага і Михайло Химинець. Оксану Данько призначено заступником начальника відділу по злочинах проти життя та здоров'я СУ ГУНП в Закарпатській області, а Віталій Цільо очолив слідчий відділ Ужгородського ВП ГУНП в Закарпатській області, повідомляє відділ комунікації поліції Закарпатської області.

НЕВИННІ ПОМИЛКИ ВИКОНАВЦІВ ЧИ МАСШТАБНІ ФАЛЬСИФІКАЦІЇ НА НИВІ РОЗПОРЯДЖЕННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ НА ТЕРЕНАХ СТОРОЖНИЦЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ РАДИ!?

Усім відомо, що земельне питання завжди було заплутаним і зрозумілим тільки організаціям й особам, які безпосередньо керували, ділили чи розпоряджалися землями в інтересах громадян та організацій.

Та чи завжди тільки в інтересах громадян та організацій? Це, як виявляється, досить дискусійне питання.

Бо чим, як не приватними інтересами службових осіб цих землевпорядних організацій, пояснити численні «помилки» та невідповідності, а в деяких випадках і відкриту фальсифікацію документів в інтересах тих чи інших осіб, що є нічим іншим як посадовим злочином.

Саме про такий випадок, про який нам стало відомо зовсім не давно, йтиметься в нашій сьогоднішній статті, якою ми відкриємо цикл публікацій щодо земельних питань.

У результаті журналістського розслідування редакції газети «Срібна Земля» вдалося виявити факт безпідставної видачі державного акта на право власності земельної ділянки на теренах Сторожницької сільської ради в Ужгородському районі на ім'я Касинець В. М. Відразу зазначимо, що початки цієї детективної історії сягають уже десятиріччної давності, але за своєю тяглістю дійшли і до наших днів.

Достеменно відомо, що кожен документ, його форма і зміст повинні відповідати вимогам закону чи відповідним підзаконним нормативно-правовим актам.

У нашому випадку, беручи до рук державний акт на право власності на землю, відразу впадає у вічі відсутність номера рішення органу місцевого самоврядування на підставі якого виданий акт, що є обов'язковою вимогою згідно з Постановою Кабінету Міністрів України.

Дивує, що численна прокурорська «братія», в повноваження якої входив донедавна нагляд за дотриманням земельного законодавства, таких порушень не бачила, що теж наводить на думку їхнього вибіркового бачення таких порушень. Але якщо правоохоронці прогавили, то ті, хто готував, провіряв, провіряв провіряючих та фальсифікував документи, просто не міг не бачити, що робить. А далі цікавіше, виявилося, що рішення органу місцевого самоврядування, на який іде посилання в акті, є актом архітектурно-будівельного характеру, а саме дослівно «Про повторну видачу документів на виготовлення «Будівельного паспорта». А де ж саме рішення про виділення земельної ділянки?

І що найцікавіше, що в процесі журналістського розслідування з'ясувалося, що в цьому випадку взагалі не існує рішення сесії відповідного органу місцевого самоврядування щодо надання дозволу на збір документів та виготовлення технічної документації та її затвердження. Відсутня також і сама технічна документація. Хоча чинне земельне законодавство передбачає наявність всіх зазначених документів для розгляду питання про надання земельної ділянки у власність чи користування.

Натомість в отриманій нами документації з землеустрою взагалі дива, починаючи з титульної сторінки. Як виявилося, зазначена технічна документація виготовлена у 2006 році через два роки після дати рішення Сторожницької сільської ради, на яке йде посилання в акті.

У технічній документації взагалі відсутні рішення органу місцевого самоврядування про дозвіл на збір та затвердження цієї технічної документації, що є обов'язковою та єдиною підставою для присвоєння кадастрового номера. А далі більше. Наприклад, висновок головного архітектора Ужгородського району посилається на рішення Сторожницької сільської ради, якого не існує, та в ньому зазначено, що на земельній ділянці відсутні обмеження і сервітути, хоча, фактично, вони є. Так само і висновок Ужгородського районного відділу земельних ресурсів посилається також на неіснуюче рішення Сторожницької сільської ради з цього питання.

У сумнівній із правової точки зору технічній документації навіть не зазначені фактичні суміжні землекористувачі. І таких ляпів та невідповідностей там безліч.

А головними фігуранти цієї земельної оборудки, що граничить із нормами Кримінального кодексу України, є землеупорядник Сторожницької сільської ради І. О. Ганич та спеціаліст першої категорії Закарпатської філії державного підприємства Центр державного земельного кадастру Я. П. Вовканич. Без сумніву, з мовчазного потурання як їхнього керівництва, так і численних провіряючих та візуючих відповідні документи осіб.

Наразі сподіваємось на те, що якщо органи державної влади та місцевого самоврядування не здатні навести лад у питаннях землекористування, то може правоохоронні органи займуться належним розслідуванням щодо цієї справи.

Відкриваючи рубрику журналістських розслідувань зловживань у земельній сфері Закарпаття, редакція газети і надалі викриватиме зловживання і правопорушення в цій галузі. І кожний, хто вважає, що його право було порушено на землевідвід і землекористування чи став свідком корупційних дій із питань розпорядження земельними ресурсами, може звертатися до відділу журналістських розслідувань газети «Срібна Земля».

Відділ журналістських розслідувань газети «Срібна Земля»

НА РАХІВЩИНІ ВІДБУЛОСЯ СВЯТО ТАНЦЮ ІМЕНІ ВИДАТНОГО КРАЙОВОГО ХОРЕОГРАФА ЙОСИПА ВОЛОЩУКА

20 листопада в Будинку культури селища Великий Бичків Рахівського району відбувся V Обласний фестиваль народного хореографічного мистецтва ім. Й. Волощука.

Відкрили фестиваль начальник Управління культури Закарпатської облдержадміністрації Вікторія Фролова, голова Рахівської райдержадміністрації Павло Басараба та голова Великобичківської селищної ради Йосип Божук, які у своїх виступах наголосили, що такі фестивалі мають високе призначення – відроджувати і популяризувати народні танці Закарпаття.

Усе життя Йосип Волощук віддав вихованню молодих танцюристів, які надалі ставали учасниками багатьох селищних колективів художньої самодіяльності.

Танцювальні колективи народних ансамблів пісні й танцю «Лісоруб» та «Ялинка», якими він керував, стали творчою лабораторією балетмейстера, котрий не зупинявся на досягнутому, не використовував уже загальновідомий матеріал, а відроджував і популяризував у власній обробці стародавні народні танці Рахівщини, хореографічні елементи старовинних обрядів, вивчав та обробляв етнографічний матеріал, по крупинках «збирав» елементи народних танців у старожилів Великого Бичкова, Луга, Водиці та інших сіл краю.

Історично так склалося, що на Закарпатті протягом віків сформувався і багатонаціональний репертуар народного хореографічного мистецтва, тож цілком закономірно, що на обласному фестивалі були представлені справжні перлини не тільки закарпатських народних танців, але й усіх найбільш численних національностей, які населяють наш край.

Цьогоріч учасниками свята танцю стали 13 колективів, які представили дев'ять районів Закарпаття. Запрошеними гостями стали артисти народного аматорського ансамблю танцю «Тайстра» (м. Івано-Франківськ) та дівочого вокально-хореографічного ансамблю «Панночка» (м. Львів).

Усі учасники фестивалю були нагороджені подяками і цінними подарунками від Управління культури Закарпатської облдержадміністрації.

У рамках фестивалю відбувся обласний відбірковий тур V Всеукраїнського фестивалю-конкурсу народної хореографії ім. П. Вірського. Конкурсні виступи тривали близько трьох годин. Компетентним журі було відібрано 11 колективів, які в березні наступного року представлятимуть Закарпаття на Другому регіональному турі в м. Львові.

Насамкінець свята начальник відділу культури Рахівської райдержадміністрації Володимир Шепета, голова журі фестивалю – заслужений працівник культури України Іван Пастеляк та член журі – заслужений працівник культури України Мирон Герман подякували всім учасникам чудового хореографічного дійства. Своїми враженнями поділилась і дружина видатного хореографа Мирослава Волощук, яка теж висловила щиру вдячність колективам за справжнє свято танцю.

Закарпатський обласний організаційно-методичний центр культури

ПІЗНАННЯ ІСТИНИ ЗАВЖДИ ВАЖНЕ

Кожна людина, яка має в собі бодай і маленьку, але життєдайну духовність, шукатиме можливості глибше пізнати світ, у котрому багато краси, що дає силу жити самому для себе й творити в ім'я інших.

Ця думка напливла знову, коли я став читати один за одним твори, присвячені 160-річчю з Дня народження звичайної і водночас незвичайної людини – геніального Івана Франка: півсотні авторів – членів Всеукраїнського об'єднання «Письменники Бойківщини», Національної спілки письменників й Української асоціації – у своїх творах (публіцистиці, прозі та поезії), багато в чому співзвучних з Іваном Франком, роблять «екскурс у неосяжний світ Великого Каменяра з силою його таланту і непоборного духу».

А зібрані ці твори від авторів України (майже десять із них – закарпатці), Молдавії, Німеччини. Вони склали книгу «Світ осяяний світочем» (головний редактор-упорядник Любов Рудавська-Вовк). Власне, це п'ятий том «Антології Бойківського краю» Всеукраїнського об'єднання «Письменники Бойківщини», присвяченого 160-річчю від Дня народження Івана Франка. Автори прагнуть наблизити до пізнання «унікального людського і культурно-історичного феномена», який «створив безсмертну містерію духу». Може, й високо це сказано, але визначення дуже точне, божественне, правдиве.

Оскільки говоримо про 160-річчя з дня народження, треба бодай «вихопити» кілька рис із життя Івана Франка. Народився в Нагуєвичах на Дрогобиччині в сім'ї коваля. Вчився у сільській школі, гімназії, на філософському факультеті Львівського університету.

Входив Франко у літературу в ті часи, коли панувала руська мова, а не українська, і взявся «заповнити той страшний вакуум», створювати літературу для свого народу рідною мовою. І це бачимо вже у першій збірці «З вершин і низин». Її називали другим Кобзарем... Відтак народжувалися поетичні, прозові, публіцистичні твори, інші шедеври багатогранного таланту. Іван Франко знав п'ятнадцять мов (кажуть, що – всі сімнадцять!), і робив переклади з різних літератур. І цілком природно думає про це один із авторів книги – журналіст, краєзнавець Йосип Созанський, що, якби зібрати всі твори, перекладені, «... можна було б укласти багатотомну антологію світової літератури. За обсягом перекладених творів з різних літератур Іван Франко не мав собі рівних не тільки в нашій, але й у світовій літературі».

Дуже глибоко досліджує літопис життя і творчості Івана Франка професор кафедри української літератури Дрогобицького державного педагогічного університету ім. Івана Франка, письменник, упорядник і редактор багатьох книг, серед яких і томи про Каменяра, – Михайло Шалата. Можна взяти для себе, але надто для літератури – десятки нових визначень, для цього треба уважно прочитати його статтю «Вічний у вселюдському поступі», – про виняткову скромність Франка. На своєму ювілеї в 1896 році він казав: «...Не вважаю себе ані таким великим талантом, ані жодним героєм, ані таким взірцевим характером, щоб моя особа могла загріти всіх до себе...» Він ніколи не дозволив би сказати про себе на зразок «Я – геній».

Захопить нас і молодість Івана Франка, його кохання. Листи, в яких він освідчувався Ользі Хорунжинській, приніс у Дрогобицький держпедінститут онук Франка – Роланд. Вщерть повний зал не міг наслухатися гарячих і чесних слів. А повідомляє про це письменник, журналіст, поет-пісняр Йосип Фиштик. Немало штрихів до життя й величезної літературної діяльності в дослідженнях доктора економічних наук Ореста Фурдичка, письменниці Лесі Пилип'юк, доктора філологічних наук, професора Львівського національного університету ім. Івана Франка Миколи Ільницького та інших.

На рівень із ними вийшли науковці Закарпаття. Зокрема, плідно працює доктор філологічних наук, професор, академік Академії наук Вищої школи України, зав. кафедри держпедуніверситету ім. І. Франка Микола Зимомря. Він, ще й як письменник, почесний член Всеукраїнського об'єднання лемків, написав глибокуї об'єктивну працю «Переклад – сфера духовності Івана Франка», де наголошує, що, усвідомлюючи суспільну роль перекладу як одного з найважливіших факторів міжнаціональної взаємодії літератур, Іван Франко «вперше у вітчизняному літературознавстві науково розробив, *творчо обґрунтував і засвоїв теоретичні принципи мистецтва художнього перекладу, критерії оцінки якості інтерпретації першотвору...*» Микола Зимомря відстоює створення цілісного монографічного дослідження, з якого на повен зріст постав Франко «як теоретик і майстер художнього перекладу, основоположник українського наукового перекладознавства».

Дещо незвичайне дослідження видав у книжці «Світ осяяний Світочем» – про коломийки Закарпаття – академік Академії наук вищої освіти України, кандидат філологічних наук, заслужений діяч мистецтв Іван Хланта. У рідному селі Копашново Хустського району заснував Народний літературно-мистецький музей, став його директором і меценатом. Іван Васильович відомий як дослідник народної української культури, фольклору, має праці з сусідніх держав. Глибоко знає, як Франко поважав народні пісні, ретельно досліджував їх, чимало творів присвятив пісням. Уже після смерті Каменяра побачили світ збірники народних пісень «Коломийки в записах Івана Франка».

«Як дослідник фольклору, Іван Франко багато уваги приділяв найновішим, свіжоскладеним творам та їхнім авторам у живому фольклорному процесі», – пише І. Хланта у своїй праці й поступово переходить до аналізу багатого коломийкарства Закарпаття. У ньому «... стільки національного запалу й духу, народної правди й величі, що їх не викреслити з історії й культури України», – пише науковець і називає імена творців

народної пісні минулого й сучасного, їхній талант у створенні й у виконанні коломийок. Іван Франко не залишив поза увагою вивчення літератури, історії, етнографії й фольклору Закарпаття. І про це пам'ятали коломийкарі краю, вони продовжували процес розвитку народнопоетичної творчості як важливої складової народної культури.

І дуже багато в книжці поезій закарпатців, присвячених 160-річчю з Дня народження Івана Франка, зокрема, Олена Пекар з Ужгорода, Марія Грицан з с. Красна на Тячівщині, її землячка Юлія Драгун, Василь Білич із Хуста, Василь Малета з Міжгір'я, Маріанна Салай-Пак із с. Великі Лази Ужгородського району, Ганна Розман з Буштина.

...І трохи статистики: твори Івана Франка заледве вмістилися у 50 томах, більше десятка його праць – про Закарпаття, а про зв'язки з нашим краєм – півсотні. «Він ходив по Верховині», «Іван Франко на Закарпатті» написав журналіст Юрій Качій ще минулого століття. І ще треба пам'ятати, що з Іваном Франком були особисто знайомі й підтримували з ним зв'язки наші літератори А. Кралицький, Ю. Жаткович, Г. Стрипський...

Василь ГРЕБА,
член Національної спілки письменників України

В УКРАЇНІ ПОВИННА УТВЕРДИТИСЬ ЄДИНА АВТОКЕФАЛЬНА УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВА, Й АЛЬТЕРНАТИВИ ЦЬОМУ НЕМАЄ. АЛЕ БЕЗ ПРАВДИ ДОСЯГНУТИ ЦЬОГО ДУЖЕ І ДУЖЕ ВАЖКО...

Із цікавістю переглянув відеосюжет телепередачі «Територія свободи» на тему «Ідейний вибір: що робити з Московським патріархатом?» за 16 листопада (ведучий Олесь Доній, якого пам'ятаю з часів Революції на граніті (2–17 жовтня 1990): він – один із лідерів революційного студентства, я – народний депутат України, член антикомуністичної опозиції «Народна Рада» у Верховній Раді України. Обоє брали участь в акції політичного голодування).

У телепередачі порушено надзвичайно актуальну тему – ставлення до Московського патріархату в Україні і пошук шляхів утвердження єдиної Автокефальної Української Православної Церкви.

Зрозуміло, що в Україні повинна утвердитись єдина Автокефальна Українська Православна Церква, сумніву і заперечень цього немає і не повинно бути. Тим паче, що Українська Церква має більш ніж 1980-річну історію.

Більшість українців ставлять запитання: чому в Україні не існує єдина Автокефальна Українська Православна Церква, як це є в усіх державах, де діють Помісні Православні Церкви? І відповідь на це запитання у кожного своя. І дуже часто далека від правди...

Хоча відповідь на запитання: чому українські православні і надалі є церковно розділеними? – є на поверхні, і її можна побачити та почути навіть при перегляді згаданої телепередачі. І для цього достатньо правдиво проаналізувати склад учасників дискусії та зміст їхніх виступів щодо окремих церковно-історичних питань. І тоді стане зрозуміло, що головною причиною подальшого розділення українських православних є відсутність правди на міжцерковному рівні. А без правди об'єднати Українські Церкви дуже і дуже важко...

Маю на увазі таке:

1. Учасниками дискусії виступили представники Української Православної Церкви Київського патріархату (створена в червні 1992 року) та неофіційно Української Православної Церкви Московського патріархату за участі громадських активістів, які належать до УПЦ КП.

А представників відродженої прабатьківської Української Автокефальної Православної Церкви – Церкви-Мучениці, відродженої понад 95 років тому, забули чи не захотіли запросити... Чому???

2. Під час передачі жодним словом не згадали про те, що в Україні в XX столітті історично і канонічно було відроджено прабатьківську Українську Автокефальну Православну Церкву (головні етапи відродження: грудень 1917 – листопада 1938 рр., 1942–1944 рр., 1945–1989 рр., червень 1990 – по сьогодні). Так само не згадали і про те, що Київський патріархат було проголошено 6 червня 1990 року на Всеукраїнському Православному Церковному Соборі в Києві, коли відбулося третє відродження діяльності УАПЦ в Україні та було обрано Святійшого Мстислава (Скрипника) Патріархом Київським і всієї України, Предстоятелем Української Автокефальної Православної Церкви (06.06.1990–11.06.1993).

3. А в цей час митрополит Філарет (Денисенко), Екзарх Російської Православної Церкви в Україні, а відтак Глава Української Православної Церкви Московського патріархату (14 травня 1966 – 27 травня 1992), всіма своїми силами і можливостями протидіяв відродженню та діяльності Української Автокефальної Православної Церкви в Україні та зневажливо ставився до постаті Святійшого Мстислава (Скрипника), Патріарха Київського і всієї України, Предстоятеля УАПЦ, Першоієрарха УАПЦ в США та Діаспорі.

4. Жодним словом учасники дискусії не згадали і про те, що 16 листопада 1990 року на Архієрейському Соборі Української Автокефальної Православної Церкви, що відбувався у Святій Софії в Києві під головуванням Святійшого Патріарха Київського і всієї України Мстислава (Скрипника), було проголошено єдність єпископату УАПЦ в Україні, УАПЦ в США та Діаспорі. УАПЦ була проголошена як єдина Автокефальна Українська Православна Церква у світі. І всім, хто хотів відродження та утвердження прабатьківської, майже 2000-літньої єдиної Автокефальної Української Православної Церкви потрібно було зробити тільки один крок – приєднатися до УАПЦ. Але не всі це зробили...

5. Глава Української Православної Церкви Київського патріархату Патріарх Філарет (Денисенко) заявив, що у червні 1992 року при проголошенні новоствореної УПЦ КП (за політичного сприяння президента-комуніста Леоніда Кравчука) з ним із УПЦ МП залишився тільки один єпископ – Яків (Панчук). Тож своєю заявою під час дискусії Патріарх Філарет (Денисенко) сам підтвердив відомий факт того, що жодного об'єднання УПЦ МП з УАПЦ в 1992 році не могло бути взагалі, бо соборні органи управління УПЦ МП (Помісний Собор, Архієрейський Собор чи Синод) не підтримали на той час митрополита Філарета (Денисенка) і жодних рішень про об'єднання з УАПЦ не ухвалювали. Водночас митрополит Філарет (Денисенко) не звертався і до керівництва відродженої Української Автокефальної Православної Церкви з проханням бути прийнятим до її кліру. Тож про яке тоді «об'єднання» 24 роки поспіль говорить глава УПЦ КП? Відповідно, твердження Патріарха УПЦ КП Філарета (Денисенка) про так зване об'єднання УАПЦ та частин УПЦ МП у червні 1992 року не відповідає дійсності. І свідченням цього, зокрема, є такі історичні факти:

• Помісний чи Архієрейський Собор Української Автокефальної Православної Церкви в 1990–1992 рр. не ухвалював жодного рішення про об'єднання з частиною Української Православної Церкви Московського патріархату на чолі тоді з митрополитом Філаретом (Денисенком). Не ухвалював і не благословляв так зване об'єднання і Предстоятель УАПЦ Святійший Мстислав (Скрипник), Патріарх Київський і всієї України.

• Жодного об'єднавчого Собору (Помісного чи Архієрейського) за участі обраних представників

Фрагмент телепередачі «Територія свободи»

Української Автокефальної Православної Церкви та Української Православної Церкви Московського патріархату як на початку 90-х років минулого століття, так і надалі ніколи не відбувалось.

• При переході з УАПЦ в УПЦ КП єпископів Володимира Романюка та Антонія Масендича (згодом вилучених із диптиху єпископів УАПЦ) відбулося їхнє перевисвячення у єпископи митрополитом Філаретом (Денисенком) з поминанням Московського Патріарха Олексія II, Предстоятеля Російської Православної Церкви.

6. Глава УПЦ КП Патріарх Філарет (Денисенко) заявив також про те, що ніби в червні 1992 року при проголошенні Української Православної Церкви Київського патріархату її главою і патріархом було обрано Святійшого Мстислава (Скрипника), але забув сказати про таке:

• Святійший Патріарх Київський і всієї України Мстислав (Скрипник), Предстоятель Української Автокефальної Православної Церкви, не потребував нового обрання, бо з такими титулами він уже був обраний на Всеукраїнському Православному Церковному Соборі 6 червня 1990 року.

• Святійший Патріарх Мстислав (Скрипник) ніколи не визнавав так зване об'єднання УАПЦ з частиною УПЦ МП та, зокрема, з митрополитом Філаретом (Денисенком) в 1992 році, вважав такі дії з боку посткомуністичної влади України на чолі з президентом-комуністом Леонідом Кравчуком незаконними.

• Святійший Патріарх Мстислав (Скрипник) ніколи не давав згоду на своє обрання главою Української Православної Церкви Київського патріархату, ніколи не визнавав себе Першоієрархом УПЦ КП і не брав участі у діяльності цієї Церкви.

• Святійший Патріарх Мстислав (Скрипник) за своє життя не відслужив із митрополитом Філаретом (Денисенком) жодного богослужіння та після початку ганебного політичного переслідування проти УАПЦ в 1992 році не зрікся посади Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви.

• У період із червня 1992 року до середини 1995 рр. посткомуністичною владою на чолі з президентом-комуністом Леонідом Кравчуком, за активної участі митрополита Філарета (Денисенка) та з грубим порушенням Конституції і законодавства України з державної реєстрації було знято Статут відродженої Української Автокефальної Православної Церкви. У цей же період з примусу посткомуністичної влади близько 70% парафій УАПЦ було переведено до складу новопроголошеної Української Православної Церкви Київського патріархату (значна частина яких і на сьогодні згідно з зареєстрованими статутами іменується парафіями УАПЦ).

7. У травні 1992 року Святійший Патріарх Мстислав (Скрипник) завершував переговори зі Вселенським Патріархом Варфоломієм і про визнання Української Автокефальної Православної Церкви, але цей процес було зупинено, після того як посткомуністичною владою України на чолі з президентом-комуністом Леонідом Кравчуком та за активної участі митрополита Філарета (Денисенка) незаконно було знято з державної реєстрації Статут УАПЦ (1992–1995).

8. Після незаконної спроби на початку 90-х рр. минулого століття посткомуністичної влади в Україні вчергове знищити відроджену прабатьківську Українську Автокефальну Православну Церкву в 1992–1993 рр. Святійший Мстислав (Скрипник), Патріарх Київський і всієї України, Предстоятель УАПЦ, оскаржував незаконні дії щодо УАПЦ та, зокрема, пропонував митрополиту Філарету (Денисенку) канонічно ввійти до складу УАПЦ, очолити Одеську єпархію і не робити розбрату та розколу в Українському Православ'ї. Та митрополит Філарет (Денисенко) відкинув ці пропозиції і згодом уже безпосередньо очолив новопроголошену Українську Православну Церкву Київського патріархату (якою він і так, фактично, керував із самого початку її створення – з червня 1992 року).

9. Відновлення державної реєстрації Статуту відродженої прабатьківської Української Автокефальної Православної Церкви відбулося тільки в середині 1995 року, після того як Леоніда Кравчука не обрали на новий строк президента. Але до того часу відійшов у вічність Святійший Патріарх Мстислав (Скрипник), а єдності та авторитету відродженої прабатьківської Української Автокефальної Православної Церкви було завдано великої шкоди.

10. Під час зазначеної вище дискусії не було згадано також і про те, що сьогоднішній єпископат Української Автокефальної Православної Церкви зберігає визнану апостольсько-єпископську спадковість по єпископській лінії відродженої і чинної в XX–XXI стст. УАПЦ, зокрема, через: Константинопольського Патріарха Мелетія IV – Константинопольського Патріарха Григорія VII – митрополита Діонісія (Валединського) – митрополита Полікарпа (Сікорського) – Патріарха Мстислава (Скрипника) – митрополита Антонія (Щерби) – митрополита Макарія (Малетича) – єпископа Віктора (Бедь) – єпископа Бориса (Харка). Те, що у питаннях ведення переговорів та визнання Української Церкви на міжцерковному рівні з урахуванням церковних догматів і канонів, відіграє не останню роль. Але ця обставина щодо ролі і місця Української Автокефальної Православної Церкви у процесі відродження Української Церкви, ведення міжцерковних переговорів та об'єднання Українських Церков, а відтак і визнання Української Церкви керівництвом Української Православної Церкви Київського патріархату й окремими представниками вищої політичної влади в Україні – умисно, як бачу, та систематично замовчується, ігнорується.

11. Поза увагою учасників дискусії також залишився і той важливий факт, коли у липні 2008 року Константинопольський Патріарх Варфоломій прибув до Києва і був готовий вирішити питання визнання Української Церкви. Для цього потрібно було дати згоду УАПЦ та УПЦ КП увійти до складу Вселенського Патріархату на правах Української Церкви, якими вона користувалась до 1686 року. Відтак Українська Православна Церква відновила би свій церковний статус визнання на міжцерковному рівні і надалі отримала би Автокефалію від Константинопольської Церкви. З такими рішеннями Вселенського Патріарха Варфоломія був готовий погодитись і Блаженніший Володимир (Сабодан), Митрополит Київський і всієї України, Предстоятель Української Православної Церкви Московського патріархату та Московський Патріарх Олексій II (Рідігер). Надалі в лоні визнаної Української Православної Церкви під духовним омофором Вселенського Патріарха відбулось би об'єднання Української Автокефальної Православної Церкви, Української Православної Церкви Київського патріархату та переважної частини Української Православної Церкви Московського патріархату, а відтак об'єднана Українська Православна Церква отримала би Автокефалію.

У той період згоду на входження до складу Константинопольського патріархату дала Українська Автокефальна Православна Церква, а керівництво Української Православної Церкви Київського патріархату, зокрема її Предстоятель Патріарх Філарет (Денисенко), відмовились пристати на пропозиції Вселенського Патріарха Варфоломія.

Таким чином, вдруге після 1992 року керівництвом Української Православної Церкви Київського патріархату, і зокрема її Предстоятелем, Патріархом Філаретом (Денисенком), було зірвано завершення переговорів з Константинопольським патріархатом щодо визнання та подальшого надання Автокефалії Українській Православній Церкві.

12. Щодо виступу протоієрея Георгія Коваленка, клірика Київської єпархії Української Православної Церкви Московського патріархату, то, звичайно, цікаво послухати роздуми філософа протоієрея Георгія Коваленка, довідатися про те, що у свої юні роки, будучи у 1990 році студентом Київського національного університету імені Тараса Шевченка, він духовно збагачувався слухаючи богослужіння українською мовою в патріаршому храмі апостола українського Андрія Первозваного в Києві Української Автокефальної Православної Церкви (храм до якого на сьогодні через протидію з боку влади і керівництва УПЦ КП єпископат та духовенство УАПЦ не допускається). Але не можна жодним чином із церковно-канонічної точки зору сприйняти заперечення протоієрея Георгія Коваленка про те, що ніби він не належить до Російської Православної Церкви (друга назва – Московський патріархат). Протоієрей Георгій Коваленко, дуже достойна людина і священик, є офіційним клініком (священиком) Київської єпархії УПЦ Московського патріархату, а отже, канонічно і юридично належить до Російської Православної Церкви (Московського патріархату) в Україні. Інакше така належність на церковному і міжцерковному рівні не може трактуватись. А якщо протоієрей Георгій Коваленко хоче належати до Української Церкви давньої Київської традиції, яка не підпорядкована Москві, тоді він повинен зробити простий крок – перейти у клір Української Автокефальної Православної Церкви або Української Православної Церкви Київського патріархату. Бо все інше, даруйте, – це звичайне словоблудство...

ВИСНОВОК

Шукаючи діалогу і шляхів подолання розділення українських православних, утвердження єдиної Автокефальної Української Православної Церкви та ведучи переговори щодо визнання Української Церкви з Константинопольським патріархатом, представники Українських Церков та уповноважені представники вищої політичної влади в Україні повинні навчитися говорити правду, бо тільки дотримуючись правди зуміємо зрозуміти одне одного, зможемо по-братськи попросити вибачення і простити одне одного, об'єднатися й утвердити єдину Автокефальну Українську Православну Церкву, яку визнає увесь світ.

+ ВІКТОР (Бедь),
єпископ Мукачівський
і Карпатський,
керуючий Карпатською
єпархією,
голова Комісії з духовності,
освіти та катехізації
Української Автокефальної
Православної Церкви
м. Ужгород,
17 листопада 2016 р.

Джерело:
Ідейний вибір: Що робити з Московським Патріархатом? https://www.youtube.com/watch?v=NrVETttY2Lg

20 ЛИСТОПАДА УКРАЇНА СТАЛА СВІДКОМ ЗАСТОСУВАННЯ БРУДНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЧАСІВ СРСР-КПРС-КДБ ІЗ БОКУ ТБ КОЛОМОЙСЬКОГО «1+1» ЩОДО ЦЬКУВАННЯ НЕУГОДНИХ – НАРАЗІ УАПЦ

Показаний 20 листопада в новинах ТСН ТБ «1+1» (телебачення олігарха Ігоря Коломойського) телесюжет під заголовком «Домашнє покаяння з чужою жінкою: ТСН перевірила, як спокутує гріхи архієпископ Мстислав», за задумом замовників і виконавців мав би нанести непоправимий удар по відродженій Українській Автокефальній Православній Церкві. І на перший погляд, якщо не вникнути в телесюжет із людської, християнської, законної і церковної точки зору, може скластися враження, що ми стали свідками нової жахливої картини з життя архієрея Церкви.

А на справді, що побачив телеглядач?..

Найперше 20 листопада телеканал «1+1» Коломойського і працююча наразі на замовлення Філарета (Денисенка) ТСН, зазираючи телекамерою у приватне помешкання й особисте життя людини, продемонструвала свою зневагу до конституційних прав і свобод громадян України і не більше. Спочатку людини і громадянина України, а далі вже єпископа...

Водночас цей телеканал грубо переступив закон і людську межу втручання у внутрішні справи Церкви і навіть «рекомендував» яке саме покарання мав би Архієрейський Собор УАПЦ застосувати стосовно владики Мстислава ще раніше – відлучити від Церкви і позбавити сану.

А що побачили камери Коломойського??? Живого владику Мстислава (Гука) під час вечері на кухні у власній квартирі і те, що у нього перебуває якась людина (причина такого перебування наразі невідома), яка є заміжньою жінкою і мамою двох дітей? І це є злочином – церковним чи світським?

Шукали монастирі. До одного не доїхали... А чи всі таки перерахували разом зі скитами? Наприклад, про два на Закарпатті взагалі не згадали, а є ще й інші області в Україні. Чи експертом із цього питання та «біографом» владики Мстислава (Гука) слід визнати авантюристку Наталію Шевчук, яка не має жодного офіційного стосунку до УАПЦ, хоча і представляється чомусь від імені УАПЦ і проти якої родина спочилого у Бозі Митрополита Мефодія (Кудрякова) веде судові процеси за сумнівне привласнення нею майна колишнього очільника Церкви, і яка на сьогодні вже «вірою і правдою» прислуговує Філаретові (Денисенку) з УПЦ КП, який не приховує власної ненависті до відродженої УАПЦ іще з часів СРСР.

А може, спочатку слід би дочекатись подальших рішень Архієрейського Собору УАПЦ щодо виконання чи невиконання владикою Мстиславом визначеної йому спокути чи бодай почути пояснення самого владики Мстислава (Гука), чого це він «шарпається» у своїй власній квартирі без погодження з Коломойським, ТБ «1+1» та Шевчук, а не поширювати надумані домисли та припущення про те, що з ким, куди, коли і чому він ходить та їздить. Чи журналістська етика та професійні обов'язки журналіста, а не тільки права, в Україні вже не діють узагалі?

Я уважно і з болем у серці передивився цей телесюжет і наразі, даруйте, ні як людина, ні як християнин, ні як архірей, ні як юрист не помітив жодної крамоли в поведінці владики Мстислава (Гука) для чужого ока. А про те, як він виконує покуту, накладену на нього, він звітуватиме перед Архієрейським Собором УАПЦ, і це питання ніхто в Церкві не знімав із порядку денного. При цьому на сьогодні рішенням Архієрейського Собору УАПЦ владика Мстислав (Гук) уже усунутий із посади правлячого єпископа Тернопільської єпархії і не керує нею, про що забули наголосити в телесюжеті.

Не побачив я в упередженому і злобному, відверто замовленому телесюжеті ТБ «1+1» і якусь негідну поведінку владики Мстислава (Гука) у його квартирі. Зате вся Україна побачила застосування брудної технології часів СРСР-КПРС-КДБ з обливанням брудом, цькування людини і наразі відродженої Української Автокефальної Православної Церкви. Бо так звані замовники і викривачі на догоду негідникам знехтували Конституцією України, людською совістю та Заповідями Божими.

Прости їх, Боже, бо не знають, що творять...

+ ВІКТОР (Бедь),
єпископ Мукачівський
і Карпатський
Української Автокефальної
Православної Церкви
м. Ужгород,
20 листопада 2016 р.

https://ovva.tv/tyzhden/tsn-za-20161120-domashnee-pokayanie-s-chuzhoy-zhenoy-tsn-proverila-kak-iskupaet-grehi-arhiepiskop-mstislav

РЕВОЛЮЦІЯ ГІДНОСТІ: ТРИ РОКИ ПОТОМУ

Цього тижня вся Україна відзначає річницю початку Революції Гідності. Майже по всіх містах відбулись акції, на яких збирались учасники тих подій, активісти з яких починався Майдан, та згадували 21 листопада 2013 року, як усе починалось: згадували емоції, людей, мрії, сподівання, страх, злість й ненависть до системи, дружбу і жертовність побратимів, дух взаємодопомоги, що зразу став присутнім серед великого збору досі не знайомих людей.

Акції відбувались як під знаменами «верхів» – влади, для якої стало мейнстрімом відзначення подібних заходів у стилі «неосовєтікус»: квіти, пафосні промови, нагороди і нові обіцянки… З іншого боку, варто зазначити, що в деяких містах під заклики волонтерів та активістів збиралися і окремі від офіціозної частини мітинги, на яких, крім згаданої вище ностальгії, панувало і відверте невдоволення. Невдоволення тим, що система, проти якої і згуртувався врешті-решт Майдан, досі живе.

Протести 21 листопада 2016

Мало того, вона успішно функціонує та розвивається. Чому? Бо люди, які обіцяли знищити цю систему, її очолили, напевно, хибно протрактувавши відомий вислів: «Не можеш перемогти ворога – зроби його своїм другом».

Усе це не могло не вилитись у те, що на третю річницю згаданих подій, 21 листопада, у Києві на майдані Незалежності сталися сутички між активістами різних громадських рухів і силовиками. На Хрещатику, як відзначають журналісти «Еспресо», відбувалось одразу кілька мітингів, у яких узяло участь кілька тисяч людей. Зокрема, на Майдані були представники «Чорного комітету» та «Правого сектору».

Мітингувальники підпалили кілька шин під стелою Незалежності. Вулицю Хрещатик у напрямку до Європейської площі перекрила велика кількість силовиків. Вони намагалися не дати активістам принести шини до стели.

За даними київської поліції, під час сутичок троє осіб зазнали тілесних ушкоджень. В одного з постраждалих – забої від падіння з парапету, в другого – різана рана руки. Ще одна людина звернулася по допомогу до лікарів швидкої допомоги, попередньо з реакцією на стрес. Крім того, учасники акції до річниці Революції Гідності розбили вікна в будівлі на вулиці Велика Васильківська, 23-Б, де, за їхніми словами, розташований офіс Віктора Медведчука. Частина мітингарів також скоїла погром відділення російського «Сбербанку» біля станції метро «Льва Толстого».

Очевидно, що в погромах брали участь здебільшого представники праворадикальних рухів. Однак вони самі по собі були би неможливі без відповідних настроїв у суспільстві. Вся країна вже третій рік воює, проте для більшості громадян стає все більш очевидним, що найжорстокіша війна триває не на Східному фронті, а на Печерських пагорбах, де старе наполегливо намагається задушити будь-які прояви нового і прогресивного.

Можливо, саме тому через 3 роки після початку Революції Гідності, за даними опитування «Kantar TNS Online Track», більшість респондентів вважає, що вона наразі не досягла поставленої мети. Протилежної думки дотримується 5% респондентів.

Щодо вікового розподілу, то старша вікова категорія частіше, ніж вибірка в цілому, вважає, що Майдан не досягнув поставленої мети (82%), тоді як молодь частіше ухилялася від відповіді (26%).

Чому ж, на думку опитаних, Революція Гідності не досягла своєї мети? Основним аргументом респондентів, які вважають, що мета не досягнута, є відсутність вагомих змін у країні (28%). 16% вказують на загальне погіршення ситуації, а кожен десятий відмічає зростання цін і зниження рівня життя, 7% називає війну як причину, чому Революція Гідності не досягла поставленої мети. Серед українців, які вважають мету Революції Гідності досягнутою, основним аргументом є відчутність змін у країні (63%).

Репрезентативність таких даних підтверджує і моніторинг лідерів суспільної думки в країні. Провівши аналіз дописів у соціальних мережах 21 листопада цьогоріч, присвячених революційним подіям трирічної давнини, більшість блогерів, громадських діячів, відомих активістів та волонтерів, експертів та політологів відзначає наявність змін, які відбулися в країні, та водночас їхню крайню недостатність, в окремих випадках імітаційність та відверту фейковість, фасадність. Багато експертів також відзначило, що ті зміни й реформи, які все ж відбулися за три роки, стали можливими тільки завдяки тиску громадськості

зсередини та західних партнерів ззовні, проте здебільшого всупереч неймовірному опору з боку владних структур.

Можливо, саме через таке відчуття, наприклад, у своєму дописі часто згадував слово «контрреволюція» Мустафа Наєм, журналіст, нині народний депутат від пропрезидентської партії в парламенті, з допису якого три роки тому і почалася, фактично, Революція Гідності. Пан Наєм, який 21 листопада 2013 року кликав усіх «на чай з хорошим настроєм» під стелу Незалежності, тепер аналізує можливість реваншу не просто колишніх «регіоналів», а цінностей «павшого режиму». «Контрреволюція – в повзучому відродженні системи цінностей, яка три роки тому привела до Євромайдану. Вона в тій атмосфері, яка витає в багатьох кабінетах, куди під прикриттям політичного даху стрімко повертаються і міцніють гієни, знову почали забирати бізнес, сміятися в обличчя жертвам, дзвонити суддям і тиснути на прокурорів. Контрреволюція – в небажанні тих, від кого залежить можливість радикальних змін, чути голос власних громадян; вона в нескінченній впевненості, що люди нічого не бачать, нічого не розуміють, і якщо не можна знайти винних і відповідальних, то ніхто не розуміє, хто за чим стоїть», – пише на своїй сторінці в Фейсбуку Мустафа.

Із іншого боку, Олексій Арестович, військовий експерт, блогер, у своєму дописі, приуроченому до Майдану, зауважує, що такі процеси і є лише частиною боротьби, яка все ще триває. «Це протистояння ідей з розкладами, – пише пан Олексій. – Майданівці билися за ідею і коли, нарешті, підпалили автобуси на Грушевського, стало зрозуміло, що ідеї перемагають». Він також додає, що розклади нікуди не поділися: Кернес сьогодні вітає харків'ян із річницею Революції Гідності, у придушенні якої він брав активну участь, а на трибуні промовляють промови колишні «регіонали». Але в пана Арестовича більш оптимістичні сподівання та висновки: «Ідеї нездоланні, доки є люди, що готові за них вмирати… Хай які то будуть ідеї (а вони ще часто-густо незрілі, смішні, моторошні, наївні), але Майдан утворив умови, коли ціла країна вирвалася, нарешті, за межі «Залізної Завіси» Москви».

Отже, як бачимо, третю річницю початку Революції Гідності країна зустріла в атмосфері невдоволення соціально-економічним станом у країні загалом, а мусимо відзначити, що і більш раціональним його аналізом. Український народ стає дорослішим, що підтверджується останніми подіями навколо протестів біля «Нацбанку». Суспільство готове до відсічі будь-яким «шатунам» Суркова з Москви, усвідомлюючи, що всі реальні «шатуни» за три роки зібрались тут, на Печерських пагорбах.

Станіслав ДАНКО

Чи вважаєте Ви, що Революція Гідності досягла поставлених цілей?

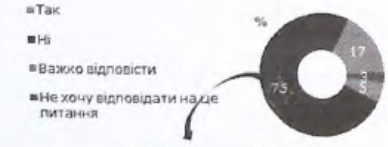

Чому Ви так вважаєте?

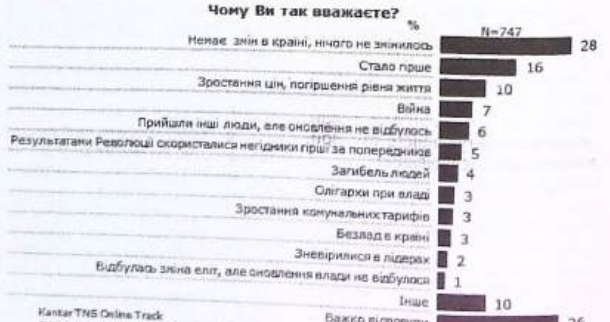

Kantar TNS Online Track
Q96. Чи вважаєте Ви, що Революція Гідності досягла поставлених цілей?
Q97. Чому Ви так вважаєте? (відкрите запитання)
Вибірка: квітень 16'16, N=1000

У КАРПАТСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ТА УКРАЇНСЬКІЙ БОГОСЛОВСЬКІЙ АКАДЕМІЇ ВІДБУЛАСЯ ВІДКРИТА ЛЕКЦІЯ ДО ДНЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПИСЕМНОСТІ ТА МОВИ

9 листопада в Україні – День української писемності та мови. Це свято відзначається в нашій державі вже 19-й рік поспіль.

Святкування Дня української писемності та мови 9 листопада не випадкове, адже саме цього дня Православна Церква вшановує пам'ять Преподобного Нестора Літописця (бл.1050–1114). Він у сімнадцять років прийшов у Києво-Печерську Лавру послушником. Головним його послухом у монастирі була книжкова справа, яка стала змістом життя Нестора.

До Дня української писемності та мови в Карпатському університеті імені Августина Волошина та Української богословській академії під керівництвом завідувача кафедри філософії та гуманітарних наук професора Олени Шимко відбулася відкрита лекція з української мови, в ході якої представники професорсько-викладацького складу та студенти І курсу гуманітарно-економічного та богословсько-філософського факультетів ознайомилися з подвижницьким життям Нестора Літописця та зупинилися на дослідженні його основної праці – «Повісті минулих літ».

«Повість минулих літ» Нестора Літописця – це пам'ятка України-Русі XII століття, в якій історія Української Держави показана на широкому тлі світових подій. Цей твір був і залишається найвидатнішою пам'яткою літописання. Всі наступні літописці лише переписували уривки з праць преподобного Нестора, наслідуючи його, але перевершити так і не змогли. Мощі святого покояться у Ближніх печерах Києво-Печерської Лаври у Києві.

Прес-служба КаУ та УБА

ДУХОВЕНСТВО КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ ВІДСЛУЖИЛО ЛІТІЮ ЗА УКРАЇНСЬКИМ НАУКОВЦЕМ-ПРАВНИКОМ СТАНІСЛАВОМ ДНІСТРЯНСЬКИМ ДО 146-річчя З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ

14 листопада в рамках щорічних наукових читань на честь українського державного, політичного і громадського діяча, науковця, юриста, філософа права, політолога, доктора права, професора Станіслава Северіновича Дністрянського (13.11.1870, Тернопіль, Західноукраїнські землі під окупацією Австро-Угорської імперії та Польського Королівства – 05.05.1935, Ужгород, Підкарпатська Русь (Закарпаття) під анексією Чехословацької Республіки, на сьогодні Закарпатська область, Україна), які відбулися на базі Карпатського університету імені Августина Волошина, духовенством Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви було відслужено заупокійну Літію за Станіславом Дністрянським до 146-річчя з дня його народження.

Із благословення Преосвященнішого Віктора (Бедь), єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, ректора Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, заупокійну Літію очолив протоієрей Роман Бобай у присутності представників Консисторії Карпатської єпархії УАПЦ, Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії. Богослужіння було відправлено біля могил спочилого подружжя Станіслава та Софії Дністрянських на міському цвинтарі «Кальварія».

Під час відправлення заупокійної Літії було запалено поминальні лампадки і піднесено кошики із живими квітами до надгробних плит небіжчиків, постійний догляд за могилами яких уже тривалий час здійснюють Карпатський університету імені Августина Волошина та Українська богословська академія.

Прес-служба КаУ та УБА

У КАРПАТСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ВІДБУЛИСЯ ЩОРІЧНІ НАУКОВІ ЧИТАННЯ ДО 146-Ї РІЧНИЦІ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО НАУКОВЦЯ-ПРАВНИКА СТАНІСЛАВА ДНІСТРЯНСЬКОГО

14 листопада в Карпатському університеті імені Августина Волошина відбулись наукові читання до 146-ї річниці від дня народження видатного українського вченого, юриста, філософа, політолога, державного і громадського діяча першої половини XX століття, доктора права, професора Станіслава Северіновича Дністрянського (13.11.1870, Тернопіль, Західноукраїнські землі під окупацією Австро-Угорської імперії та Польського Королівства – 05.05.1935, Ужгород, Підкарпатська Русь (Закарпаття) під анексією Чехословацької Республіки).

Зі вступним словом до присутніх звернувся ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії професор, єпископ Віктор (Бедь). Він, зокрема, зазначив, що постать та наукові праці Станіслава Дністрянського, як одного з видатних українських науковців-юристів та конституціоналістів першої половини XX століття, й по сьогодні зберігають актуальність та є прикладом для наслідування.

Традиційно вже впродовж багатьох років у Карпатському університеті імені Августина Волошина у день народження професора Станіслава Дністрянського не просто вшановують його пам'ять, а й наголошують на його історичній ролі та значимості в державотворчих процесах у межах складних історичних періодів історії України – відновленні Української державності в 1917–1921 рр.

Владика-ректор розповів також про те, що останні роки свого життя Станіслав Дністрянський прожив в Ужгороді. Помер 5 травня 1935 року і похований на міському цвинтарі «Кальварія». В новітні часи відновлення Української державності поряд із могилою Станіслава Дністрянського за ініціативи українських національно-патріотичних організацій було перепоховано і прах його дружини – Софії Дністрянської. Тривалий період належного догляду за могилою Станіслава Дністрянського не було. Згодом з ініціативи керівництва, викладачів та студентів Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії було ухвалено рішення щодо постійного догляду за могилою видатного українського правника, а після перепоховання його дружини – і за її могилою. За кошти вишу було відновлено пошкодженні вандалами надмогильні плити та упорядковано місцевість навколо них. Щорічно на могилах, у дні народження та упокоєння подружжя Дністрянських, духовенством Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви відправляються заупокійні богослужіння.

Відтак із доповідями-повідомленнями виступили студенти 2-го курсу юридичного факультету:

• Денис Пренко: «Автобіографічні моменти життя та діяльності С. С. Дністрянського»;

• Віктор Симканинець – «Правові погляди С. С. Дністрянського»;

• Володимир Гарус – «Наукові праці С. С. Дністрянського»;

• Юліан Вовчик – «Станіслав Дністрянський, як один із авторів проекту Конституції Західноукраїнської Народної Республіки».

Із науковою доповіддю на тему «Внесок Станіслава Дністрянського у розвиток української політичної та правової думки» виступила також Майя Георгіївна Артьомова, директор Науково-дослідного інституту богослов'я, філософії та аналітики Карпатського університету імені Августина Волошина, вчений секретар Міжнародної академії богословських наук, доктор філософських наук, професор, академік.

Після закінчення наукових читань, з благословення Преосвященнішого Віктора (Бедь), єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ, протоієрей Роман Бобай у присутності представників Консисторії Карпатської єпархії, Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії відслужив заупокійну Літію на могилах Станіслава та Софії Дністрянських на міському цвинтарі «Кальварія» в Ужгороді.

Прес-служба КаУ та УБА

У 40-й ДЕНЬ УПОКОЄННЯ ДАВИДА ГАМСАХУРДІЇ, УКРАЇНСЬКОГО ВОЇНА-ГЕРОЯ, ПРЕДСТАВНИКИ КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ ВІДСЛУЖИЛИ ЛІТІЮ НА МОГИЛІ УСОПШОГО

16 листопада, у 40-й день упокоєння Давида Гамсахурдії, військовослужбовця 128-ї окремої гірсько-піхотної закарпатської військової бригади, мешканця с. Анталовці Ужгородського району, який загинув від важких поранень, отриманих під час обстрілу московсько-путінськими окупантами і терористами шахти «Бутівка» Донецької області, духовенством Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви було відслужено заупокійну Літію на могилі усопшого.

Із благословення Преосвященнійшого Віктора (Бедь), єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ, заупокійну Літію відправив протоієрей Бобай Роман на міському цвинтарі «Кальварія».

Богослужіння супроводжувалося церковним співом під керівництвом єпархіального регента читця Юрія Ропонича.

Під час богослужіння, окрім представників Карпатської єпархії УАПЦ, були мама солдата, Тетяна Гамсахурдія, близькі та друзі Давида.

ІЗ ІСТОРІЇ ДРАМАТИЧНОГО РОЗВИТКУ УПЦ МП ТА ФАКТИЧНОГО ВНУТРІШНЬОГО РОЗБРАТУ НА ДОГОДУ МОСКОВСЬКИМ КЕРМАНИЧАМ ПІСЛЯ БЛАЖЕННІЙШОГО МИТРОПОЛИТА ВОЛОДИМИРА (САБОДАНА)...

Відкрите Звернення Синоду УПЦ МП до Президента України коментує митрополит Олександр (Драбинко)

За своєю формою згадане Звернення дещо нагадує «печалування», тобто відсилає нас до церковної традиції ще візантійських часів, коли Константинопольські патріархи мали право «печалуватися» (тобто заступалися) перед імператором за засуджених або тих, хто з тих або інших причин, часто несправедливо, піддавався утискам із боку держави.

Із належною шаною ставлюся до Блаженнійшого митрополита Онуфрія і жодним чином не заперечую його архіпастирське право «печалування». Як християнин та священик молитовно бажаю депутату Вадимові Владиславовичу Новинському, на захист якого виступили члени Священного Синоду, миру з Богом та спасіння душі. Водночас, оскільки у Зверненні Священного Синоду згадане моє ім'я, вважаю за необхідне публічно заявити про таке:

1. Щодо звинувачення мене у співучасті у «резонансному злочині». Очевидно, тут йдеться про кримінальне провадження, яке отримало у засобах масової інформації назву «справа черниць» та було внесене до Єдиного реєстру досудових розслідувань за №12012110060005375. Як відомо, будь-яке публічне звинувачення особи у скоєнні злочину має спиратися на встановленні її вини у законному порядку — шляхом прилюдного судового розгляду. Проте стосовно мене суд не виносив і не міг винести жодних обвинувачувальних вироків. У вказаному провадженні я був свідком, а не звинуваченим. Крім того, воно було закрите ще 11 червня 2014 р. Що ж стосується показів, які були здобуті незаконним шляхом та опубліковані останнім часом у деяких ЗМІ, то хочу зауважити, що вони надані під жорстким психологічним тиском, у стані сильного душевного хвилювання, коли я, зрештою, не усвідомлював змісту запропонованих мені слідством тверджень та формулювань і не мав можливості скористатися послугами адвоката. Таким чином, беручи до уваги все сказане, вважаю вислів «небезпідставні підозри у співучасті в резонансному злочині» хибним із фактичної точки зору та таким, що не відповідає чинним у світі та в нашій країні правовим нормам, згідно з якими особа вважається невинуватою у вчиненні правопорушення доти, доки її вину не буде доведено у передбаченому Законом порядку (див: ч. 1. ст. 11 Загальної декларації прав людини, ст. 62 Конституції України, ст. 17 КПК України).

2. Щодо інформування церковної влади про обставини останнього періоду життя митрополита Володимира. Як стверджується у Зверненні, я начебто не довів до відома церковної влади, що мені «відомі якісь важливі факти, а вирішив через засоби масової інформації розповсюджувати нічим не підтверджені плітки та наклепи». З цього приводу хочу зазначити, що вся інформація, оприлюднена мною особисто, збігається зі свідченнями у справі, наданими мною Генеральній прокуратурі України. В разі якщо інформація, яку я надав та оприлюднив, буде визнана лжесвідченням (завідомо неправдивим показанням), як про це заявляє один із фігурантів справи, то я несу кримінальну відповідальність (ст. 384 КК України). Таким чином, кваліфікувати сьогодні, коли ще не відбувся судовий розгляд справи, мої покази та свідчення як «непідтверджені плітки та наклепи» є некоректним із юридичної та моральної точки зору. Починаючи з моменту незаконного позбавлення мене волі та до сьогодні я неодноразово інформував своїх співбратів-архієреїв та вищу церковну владу про спроби деяких державних та церковних діячів усунути з посади Блаженнійшого митрополита Володимира. Зокрема, й письмово — у рапорті Місцеблюстителю Київської Митрополичої кафедри та членам Священного Синоду УПЦ від 18 червня 2014 р.; у конфіденційному рапорті на ім'я Блаженнійшого митрополита Київського і всієї України Онуфрія, який був мною переданий адресатові влітку 2014 р., та у листі до Святійшого Патріарха Московського і всієї Русі Кирила (від 22.01. 2015).

3. Щодо збереження пам'яті про блаженноспочилого Предстоятеля нашої Церкви. Митрополит Володимир ніс послух Предстоятеля 22 роки, спілкуючись як зі своїми найближчими помічниками, так і з багатьма клириками і вірними Української Православної Церкви. У кожного з нас був свій послух у Предстоятеля, і кожен із нас мав честь спілкуватися з Блаженнійшим на теми, які він вважав доцільними та корисними для спільного обговорення.

Вважаю природним, що у різних людей із кола спілкування блаженноспочилого зберігся свій образ митрополита Володимира та своя пам'ять про цього видатного церковного діяча. Не заперечуючи прав інших, хотів би зазначити, що й у мене як у найближчого помічника митрополита Володимира впродовж 16 років також є право свідчити про його церковне служіння, оприлюднюючи ті слова та діяння спочилого владики, про які мені достеменно відомо.

Джерело: http://ol-drabinko.livejournal.com

У КАРПАТСЬКІЙ ЄПАРХІЇ УАПЦ УШАНУВАЛИ СВІТЛУ ПАМ'ЯТЬ СВЯТІЙШОГО МСТИСЛАВА (СКРИПНИКА), ПЕРШОГО ПАТРІАРХА КИЇВСЬКОГО І ВСІЄЇ УКРАЇНИ, ПРЕДСТОЯТЕЛЯ УАПЦ, ДО 26-Ї РІЧНИЦІ ЙОГО ПАТРІАРШОЇ ІНТРОНІЗАЦІЇ

18 листопада в малій актовій залі Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в м. Ужгороді за участі представників Консисторії Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви, університету, академії, Закарпатського національно-патріотичного об'єднання «Україна Соборна», Християнсько-народної спілки Закарпаття та ГО «Молодь Закарпаття» було проведено науковий круглий, приурочений до 26-ї річниці патріаршої інтронізації Святійшого Мстислава (Скрипника), першого Патріарха Київського і всієї України, Предстоятеля УАПЦ.

Засідання круглого столу розпочалося з молитви «Царю Небесний...» та зі вступного слова Преосвященнійшого Віктора (Бедь), єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, ректора університету та академії, який у своїй промові зупинився на основних історичних етапах відродження УАПЦ у XX столітті та участі в цих процесах Святійшого Патріарха Мстислава (Скрипника).

За пропозицією владики Віктора всі присутні хвилиною мовчання вшанували світлу пам'ять Святійшого Мстислава (Скрипника), першого Патріарха Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви (06.06.1990–11.06.1993).

Відтак із доповідями, присвяченими висвітленню життєвого і подвижницького життя Святійшого Патріарха Мстислава (Скрипника), виступили студенти І курсу Української богословської академії Карпатського університету:

– Євген Матійчук – «Біографічні дані та життєвий шлях Святійшого Мстислава (Скрипника)»;

– Олександр Трегубов – «Обрання Святійшого Мстислава (Скрипника) Патріархом Київським та всієї України на Всеукраїнському Православному Помісному Соборі УАПЦ (м. Київ, 5–6 червня 1990 рік) та його Першосвятительська діяльність».

Із заключним словом до присутніх звернувся канцлер Консисторії Карпатської єпархії УАПЦ, декан

богословсько-філософського факультету Української богословської академії Карпатського університету доцент, протоієрей Сергій Урста.

Після обговорення доповідей і молитви всі присутні перемістилися до Кафедрального храму апостола українського Андрія Первозваного, де було відслужено заупокійну Літію за спочилим у Бозі Святійшим Патріархом Мстиславом (Скрипником).

Богослужіння очолив Преосвященнійший єпископ Віктор (Бедь) у співслужінні протоієрея Олександра Смоліна, протоієрея Романа Бобая та ієромонаха Іллі (Михайлова).

Хід богослужіння супроводжувався церковним співом за участі протоієрея Сергія Урсти та єпархіального регента читця Юрія Ропонича.

Сторінка підготовлена прес-службою Карпатської єпархії УАПЦ

У ДЕНЬ 26-Ї РІЧНИЦІ ІНТРОНІЗАЦІЇ СВЯТІЙШОГО МСТИСЛАВА (СКРИПНИКА), ПЕРШОГО ПАТРІАРХА КИЇВСЬКОГО І ВСІЄЇ УКРАЇНИ, ПРЕДСТОЯТЕЛЯ УАПЦ, ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ ПРОІГНОРУВАВ УАПЦ І НЕ ЗАПРОСИВ НА ЗУСТРІЧ ІЗ ЧЛЕНАМИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ РАДИ ЦЕРКОВ

18 листопада Президент України Петро Порошенко зустрівся з представниками Всеукраїнської ради церков і релігійних організацій. Однак на цю зустріч не було запрошено представників Української Автокефальної Православної Церкви.

Цього ж дня Українська Автокефальна Православна Церква відзначала 26-ту річницю патріаршої інтронізації Святійшого Мстислава (Скрипника), першого Патріарха Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви (06.06.1990 – 11.06.1993), яка відбулася 18 листопада 1990 року в соборі Святої Софії у Києві.

Чим викликаний вибірковий підхід щодо запрошення до зустрічі з Президентом України з-поміж членів Всеукраїнської ради церков, до якої входить і Українська Автокефальна Православна Церква, наразі не відомо. Можна тільки здогадуватися...

Так чи інакше, але проводячи зустріч із членами Всеукраїнської ради церков та ведучи розмову про необхідність утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви, не запросивши УАПЦ, Президент України Петро Порошенко відкрито виявив неповагу щодо відродженої найстарішої в Україні Української Автокефальної Православної Церкви (головні етапи відродження в XX ст.: 1917–1937; 1942–1944; 1945– 1989; 1989 – по сьогодні), зокрема у День 26-ї річниці патріаршої інтронізації Святійшого Мстислава (Скрипника), першого Патріарха Київського і всієї України, Предстоятеля УАПЦ.

До речі, про 26-ту річниці патріаршої інтронізації Святійшого Патріарха Мстислава (Скрипника) та її історичне значення в житті української нації, Української Держави і Української Церкви під час високої зустрічі Президента України Петра Порошенка із вибраними представниками Всеукраїнської ради церков жодним словом не було згадано...

Сумно...

+ ВІКТОР (Бедь),
єпископ Мукачівський
і Карпатський,
голова Комісії з духовності,
освіти та катехізації
Української Автокефальної
Православної Церкви

У ПОЛЬЩІ КАТОЛИКИ ТА ВЛАДА ОГОЛОСИЛИ ІСУСА ХРИСТА КОРОЛЕМ...

Участь у такому дивному дійстві взяли найвищі посадові особи держави, єпископат, духовенство та вірні Римо-Католицької Церкви.

От і маємо черговий приклад масового психозу та вияву ідолопоклонства, які не мають жодного стосунку до християнства... Світ став свідком того, коли ті, що іменуються іменем Спасителя нашого Ісуса Христа, не чують і не розуміють його Заповідей.

Вияв надмірного релігійного фанатизму та віри у невідомі голоси на підґрунті зростаючого шовінізму...

Взагалі ми переживаємо період якогось дивного повсемістного отуплення людей із виявом взаємоворожості, взаємонетерпимості та претензій до всього світу...

Нездорова і небезпечна тенденція...

Прости і спаси нас, Господи Боже!

+ ВІКТОР (Бедь),
єпископ Мукачівський
і Карпатський
Української Автокефальної
Православної Церкви
20.11.2016 р.

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА УКРАЇНСЬКИМИ ЖЕРТВАМИ ГОЛОДОМОРУ-ГЕНОЦИДУ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ ДО 84-Х РОКОВИН ПОЧАТКУ ЙОГО ОРГАНІЗАЦІЇ МОСКОВСЬКИМ КОМУНІСТИЧНО-РАДЯНСЬКИМ ОКУПАЦІЙНИМ РЕЖИМОМ

20 листопада Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, відслужив вечірню заупокійну Літію за українськими жертвами Голодомору-Геноциду української нації до 84-х роковин початку його організації московським комуністично-радянським окупаційним режимом.

18 листопада 1932 року, за прямою вказівкою керівництва Всесоюзної Комуністичної партії (більшовиків) із Москви, вийшла постанова Центрального комітету Комуністичної партії України (більшовиків), структурного підрозділу ВКП(б), «Про заходи щодо посилення хлібозаготівель» та постанова Політбюро Центрального комітету Комуністичної партії України (більшовиків) «Про ліквідацію контрреволюційних гнізд та розгром куркульських груп», а відтак 20 листопада Рада народних комісарів Української Радянської Соціалістичної Республіки ухвалила рішення про затвердження безбожних натуральних штрафів проти українського селянства. В результаті виконання цих документів в Україні в 1932–1933

рр. московським комуністично-радянським окупаційним режимом було штучно організовано Голодомор-Геноцид української нації, в результаті якого страшною смертю було знищено понад 13 мільйонів українців.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх провин, допущених із власної волі чи з примусу небіжчиками, дарування їхнім душам вічного спокою та життя у піднебессі.

У 22-ГУ НЕДІЛЮ ПІСЛЯ П'ЯТИДЕСЯТНИЦІ В КАФЕДРАЛЬНОМУ ХРАМІ КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ В М. УЖГОРОДІ ВІДСЛУЖИЛИ БОЖЕСТВЕННУ ЛІТУРГІЮ

20 листопада, у 22-гу неділю після П'ятидесятниці, в Кафедральному храмі апостола українського Андрія Первозваного Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в місті Ужгороді було відслужено Божественну літургію.

Із благословення Преосвященнійшого Віктора (Бедь), єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ, богослужіння очолив ієромонах Ілля (Михайлов) у співслужінні протоієрея Сергія Урсти, протоієрея Олександра Смоліна та диякона Івана Жабляка.

Під час богослужіння поминались імена православних ієрархів – Всесвятійшого Варфоломія, архієпископа Константинополя – Нового Риму, Вселенського Патріарха, Блаженнійшого Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, та Преосвященнійшого Віктора, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ.

Духовенство піднесло молитви до Господа Бога з проханням дарувати українському народу мир, національну і духовну єдність, благополуччя та утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви, а також перемогу Українського війська над московсько-путінськими окупантами і терористами. Особливі молитви до Господа Бога лунали за збереження життя кожного українського воїна, добровольця і волонтера, які нині боронять нашу святу українську землю

від підступного московського ординця.

Із проповіддю до парафіян звернувся ієромонах Ілля (Михайлов).

Хід богослужіння супроводжувався церковним співом під керівництвом регента Марії Жабляк, а спів дяків очолив Іван Хланта.

Сторінка підготовлена прес-службою Карпатської єпархії УАПЦ

ВІТАЄМО

24 листопада святкуватиме День народження **Віктор Вікторович Бедь**, юрист юридичного відділу Карпатського університету імені Августина Волошина. З цієї нагоди колектив університету щиро вітає такими рядками:

Нехай життя квітує буйним цвітом
І День народження приходить знов і знов,
А Бог нехай дарує з кожним роком
Міцне здоров'я, щастя і любов!
Бажаєм успіхів великих у роботі
Й побільше творчих Вам натхнень.
Нехай завжди вам буде щастя, доброти,
І радість хай дарує кожен день.

25 листопада – День народження у ветерана праці, колишнього літературного редактора «Срібної Землі» *Анни Петрівни Островської*. Увесь редакційний колектив на чолі з Карпатським університетом імені Августина Волошина сердечно вітає Анну Петрівну зі святом і бажає міцного здоров'я, подальшого оптимістичного і веселого настрою, щоденної бадьорості, безперестанної потіхи від дітей, внуків, уважності від чоловіка, позитивних емоцій від спілкування з друзями, а також завжди ніжного спомину про колег та роки праці у редакції.

Хай Вам Господь зішле благословення,
А Мати Божа омофором огорне.
Хай світлим у душі буде щодення
І кожна працюшка – наче сонром пронизне.
Хай тішать Вас прожитий день і час,
Приносячи душі корисний плід.
Всі просимо у Господа для Вас
В здоров'ї й щасті кожен, кожен літ.

ДЗВЕНІТЬ, ПІСНІ

Хай людям усміхаються пісні.
Червона руто, пий їх з водограю!
Дзвінкі, веселі, радісні й сумні…
Я залюбки їх серцем заспіваю.

Чомусь коли сумую день при дні,
Тривожною душею розквітаю.
І вже не знати спокою мені –
Допоки про красу не заспіваю.

Про рідного краю вічну красу
Й Кохану безмежно ніжну вроду.
Я в пісню переллю і піднесу
Карпатську, дану Богом нам природу.

Дзвеніть навсібіч, українські пісні,
Стокрило летіть аж до небозводу.
Лише оминайте пастки навісні –
Московську брехню для народу.

Василь ЩОМАК

Публічне обговорення стану розслідування та притягнення до відповідальності за злочини проти виборчих прав на Закарпатті на місцевих виборах 2015 року

В Ужгороді відбудеться публічне обговорення стану розслідування та притягнення до відповідальності за злочини проти виборчих прав громадян, скоєних протягом виборчого процесу на місцевих виборах 2015 року.

Під час заходу представники «ОПОРИ» презентують загальнонаціональний звіт і спеціальний регіональний огляд результативності розслідування виборчих злочинів.

До участі в публічному обговоренні запрошено:
- представників Головного управління Національної поліції;
- представників обласної прокуратури;
- суддів, які ухвалювали рішення щодо злочинів на місцевих виборах;
- представників ключових територіальних виборчих комісій;
- представників місцевих організацій політичних партій;
- журналістів, громадські організації, спостерігачів на місцевих виборах.

Публічна зустріч має на меті активізувати діалог між правоохоронними органами, виборцями, експертним середовищем, політиками у питаннях забезпечення принципу невідворотності покарання за виборчі злочини, напрацювання рекомендацій щодо вдосконалення законодавчого регулювання та попередження відповідних правопорушень.

- 13:00, 25 листопада;
- Ужгород, готель «Дует-Плюс» (вул. Кошицька, 6, конференц-зал на 2-му поверсі);

Додаткова інформація за телефоном +38 066 317 36 13.

Шеф-редактор
Віктор БЕДЬ
Головний редактор
Анатолій КОСТІОК
Літредактори
Марина ГАЗА
Наталка ГУМЕН-БІЛАНИЧ
Редактори відділів:
Станіслав ДАНКО
Орест ДІДУХ
Ігор КОВАЛЬЧУК
Олексій ПАЙДА
Олексій ШАФРАНЬОШ
Катерина ЧОМБОКОШ
Верстка
Ігор ТОКАЧ
ЗАСНОВНИК
ПП «Адвокатське бюро «Срібна Земля».
ВИДАВЕЦЬ
Християнсько-народна спілка Закарпаття.
Ідентифікаційний код 20444130.
Номер звернено в інформаційному медіацентрі Карпатського університету ім. А.Волошина.
Друк: Відділ оперативно-видавничої "А-прінт" ТОВ "ДМ", м. Тернопіль, вул. Текстильна, 26, тел.: 52 27 37, Моб. тел: (067) 350 17 94. a-print.com.ua
РЕДАКЦІЯ
Ужгород, вул. Гойди, 4
e-mail: bit_52@ukr.net
архів в Інтернеті: www.sribnazemlja.narod.ru
сайт: www.szuz.ua
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації – серія КВ № 5468 від 11.09.2001 р.
Передплатний індекс – 61159.
Умовний друк. А3 арк. 12.
Тираж – 2500
Номер замовлення: 487
Виходить один раз на тиждень.
Розповсюдження: Закарпатська область
Редакція залишає за собою право на публікацію та редагування матеріалів, яких не повертає, на них не відповідає і не пересилає до інших інстанцій. Редакція не завжди поділяє думку автора. При передруку посилання на «Срібну Землю» обов'язкове.

АРХАНГЕЛ ЗА КОМАНДИРА

До свята Собору Архістратига Михаїла і всіх безплотних небесних сил та до Дня Гідності і Свободи України

За Гідність і Волю України –
В Небі, щоб Богу присягнуть,
Земні покинули родини,
Вони пішли в останню путь.

Тепер же там за командира
Архангел Михаїл їм став,
Бо їх вела незламна віра
І торжество великих справ.

Всі на Майдані розступились,
Щоб «Сотня» в Небо піднялась.
Темні хмари розходились,
Хоч ще весна не почалась.

І не одна вже «Сотня» в Небі
Із ангелами там жива,
Молитва наша – у потребі
Чи то є осінь, чи зима.

Правда й Гідність із Майдану –
Мов наші стали хоругви,
Хай же віра, Богом дана,
З'єдна вкраїнські церкви!

Василь ЩОМАК

АФОРИЗМИ

- Ми приходимо й відходимо, а все інше збувається в своїх циклах.
- Аби служити Всевишньому Духу, спочатку вчаться розуміти людей.
- Світостворенню любові належить загадкова протилежність.
- Створений Богом розум Всесвіту — довічне джерело можливостей.
- Що ми, власне, маємо? Вчинки і слова святих та пророків, перевірені часом здобутки великих людей та безліч шляхів до Законів Неба.
- Духовність із роками висвітлює темні плями – нетінник, старіючи, плямує всіх.
- Власне «Я» не утвердити знищенням чужого.
- Хто мудро ставиться до всього живого, ніколи не сплутає дороги до Небесного Розуму.
- Сила простоти в тому, що вона зобов'язує кожного зрозуміти, що в житті все має право на життя.
- Якщо б ми змолоду зрозуміли, що після всіх земних благ залишається нам найсвятіше почуття — простягнена рука до Христа…
- Свята і найдорожча посудина Господня, яка наповнюється тільки чистими душами.
- Небо всім світить вчасно.
- Віра, Совість, Розум – ті сили, які відкидають обмудність, докір, загрозу, щоб у серце людини не вселився розпач неповноцінності.

УКРАЇНСЬКА БОГОСЛОВСЬКА АКАДЕМІЯ
Карпатського університету
(вищий православний духовно-богословський навчальний заклад)

Підготовка бакалаврів і магістрів за спеціальностями:
– Богослов'я (священнослужитель; християнський місіонер);
– Теологія (християнський педагог);
– Регент церковного хору;
– Вищі курси дяків;
– Військове капеланство (додаткова спеціалізація).

Ужгородський богословський коледж
Підготовка молодших спеціалістів
(на базі 9 класів) за спеціальностями:
– Катехізатор із православного богослов'я, дяк
(із одночасним здобуттям другої
вищої освіти за спеціальностями:
– Правознавство;
– Фінанси і кредит).

(Студенти академії при здобутті вищої духовної освіти одночасно здобувають і вищу світську освіту)
ПРИ УНІВЕРСИТЕТІ ТА АКАДЕМІЇ ДІЄ АСПІРАНТУРА І ДОКТОРАНТУРА
м. Ужгород, вул. Гойди, 4; тел.: + 38 099 369 33 77; (0312) 61 20 08; 61 29 45; www.kau.com.ua; www.uuba.org.ua

«Любіть один одного, як Я вас полюбив» (Йо. 15, 12).

Срібна земля

ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСНА ГАЗЕТА

www.sz.uz.ua

№35 (1004) від 1 грудня 2016 року / ВИХОДИТЬ ЩОТИЖНЯ

ЧИТАЙТЕ НАС НА САЙТІ: http://sz.uz.ua

ТАК ЗНИЩУВАЛИ ТВІЙ НАРОД

СКЛИМО У МОЛИТВІ ГОЛОВИ НАШІ ПЕРЕД УКРАЇНСЬКИМИ ЖЕРТВАМИ ГОЛОДОМОРУ-ГЕНОЦИДУ (УКРАЇНСЬКОГО ГОЛОКОСТУ) УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ В XX СТОЛІТТІ ТА ПАМ'ЯТАЙМО ПРО ЇХНІХ КАТІВ

26 листопада українська нація завмерла у скорботі та молитовному вшануванні світлої пам'яті понад 13 мільйонів наших співвітчизників, які відійшли у вічність унаслідок безбожного і страшного вбивства одним із найстрашніших і нестерпно болючих методів – методом штучного і насильницького позбавлення життя голодом у роки Голодомору-Геноциду (Українського Голокосту) 1932–1933 рр. в Україні…

Стор.: 11

НА ЧАСІ

СТАРИЙ ЯНУКОВИЧ ЧИ НОВИЙ ЧЕЧАТКО?

Стор.: 3

ІСТОРІЯ КРАЮ

ДАВНІ СЛОВ'ЯНИ ЗАКАРПАТТЯ У ПРАЦЯХ ФЕДОРА ПОТУШНЯКА

Стор.: 6

ПРОМЕРСЬКА БІЛЬШІСТЬ ПРОГОЛОСУВАЛА ЗА НАДАННЯ ФІРМІ РОДИНИ МЕРА УЖГОРОДА ПОНАД 22 МІЛЬЙОНИ ГРИВЕНЬ ІЗ МІСЬКОГО БЮДЖЕТУ

Більшість депутатів Ужгородської міськради, які підпорядковані меру Богданові Андрієву, проголосувала за виділення з бюджету 22,7 мільйона гривень на так звані компенсації пасажирських перевезень пільговиків.

Стор.: 2

НОВИНИ ОСВІТИ

У КАРПАТСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ Й УКРАЇНСЬКІЙ БОГОСЛОВСЬКІЙ АКАДЕМІЇ ПРОВЕДЕНО НАУКОВІ ЧИТАННЯ, ПРИУРОЧЕНІ ДО 84-Х РОКОВИН ГОЛОДОМОРУ-ГЕНОЦИДУ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ В 1932–1933 РР. В УКРАЇНІ

Стор.: 7

НОВИНИ ЮРИСПРУДЕНЦІЇ

ВІДКРИТО ПЕРШІ КРИМІНАЛЬНІ ПРОВАДЖЕННЯ ПІСЛЯ ПЕРЕВІРКИ Е-ДЕКЛАРАЦІЙ

Стор.: 8

ДУХОВНІСТЬ

СПИСКОМ УЛЯЦ ВІКТОР (БЕДЬ) ОСВЯТИВ НАРЕЧНИЙ КАМІНЬ МАЙБУТНЬОГО ПАМ'ЯТНИКА УКРАЇНСЬКИМ ЖЕРТВАМ ГОЛОДОМОРУ-ГЕНОЦИДУ ТА ВІДСЛУЖИВ ЖИТНЮ ЗА ВОЛЕГЛИВИХ СПІВВІТЧИЗНИКІВ

Стор.: 10

НАШ КАЛЕНДАР

1 грудня – Всесвітній день боротьби зі СНІДом; День працівників прокуратури;

2 грудня – Міжнародний день боротьби за скасування рабства;

3 грудня – Міжнародний день інвалідів;

5 грудня – Міжнародний день волонтерів; День працівників статистики;

7 грудня – Міжнародний день цивільної авіації.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

1 грудня 1946 р. – народився Геннадій Шкляр, український письменник;

6 грудня 1913 р. – народився Микола Амосов, відомий хірург.

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР

4 грудня – Введення в храм Пресвятої Богородиці.

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС: 61159

РЕКОМЕНДОВАНА ЦІНА 2.00

УЖГОРОД ПОЗИЧАТИМЕ БІЛЬШЕ НІЖ 10 МЛН. ЄВРО?

29 листопада на засіданні сесії Ужгородської міської ради ухвалили рішення, згідно з яким місто позичатиме дуже серйозну суму. Мова йде про 10.6 млн. євро.

Кредит, аргументують у міськраді, потрібен для ремонту соціальних об'єктів – усього понад півсотні.

Позичальником є ЄІБ (Європейський інвестиційний банк). Гарантувати виконання зобов'язань буде не тільки місто, а й структури Кабміну. Пільговий період кредиту – 5 років, а загальний – триватиме 22. Скільки в результаті цього всього заплатить міський бюджет – поки не повідомляється.

МОСКАЛЬ ОПУБЛІКУВАВ НЕТОЧНИЙ СПИСОК ДЕЗЕРТИРІВ

Очільник Закарпатської облдержадміністрації Геннадій Москаль оприлюднив список дезертирів ЗСУ.

До списку ввійшли прізвища військовослужбовців, призваних військовими комісаріатами Закарпатської області, які самовільно залишили військові частини й тепер розшукуються правоохоронцями.

Москаль зазначив, що ці особи є боягузами, які у важкі роки бойових дій на сході країни тікають у той час, коли їхні побратими гинуть, захищаючи свою державу.

«Область має знати не тільки своїх героїв, але й боягузів, котрі заслуговують на ганьбу й кримінальну відповідальність. Тому надаємо список самовільників та дезертирів, переданий із обласного військового комісаріату для ознайомлення громадськості та повідомлення про їхнє місцезнаходження правоохоронним органам», – ідеться в повідомленні на сайті голови Закарпатської ОДА.

Але, виявляється, список не є точним. Як повідомив учасник АТО Микола Марчишак: «Нині на офіційному сайті Г. Г. Москаля був оприлюднений список, так би мовити, «дезертирів».

Усе би нічого, але у списку є і мій товариш, який добросовісно виконав свій обов'язок перед батьківщиною, – це Райніш Віталій.

Його помилково внесли в ці списки ще у 2014 р., коли він із пораненням та контузією потрапив у госпіталь, є всі документи які спростовують те, що він «дезертир».

У мене тепер запитання: як «перша» особа краю може публікувати не перевірені списки? І хто тепер нестиме за це відповідальність?»

ПРОМЕРСЬКА БІЛЬШІСТЬ ПРОГОЛОСУВАЛА ЗА НАДАННЯ ФІРМІ РОДИНИ МЕРА УЖГОРОДА ПОНАД 22 МІЛЬЙОНИ ГРИВЕНЬ ІЗ МІСЬКОГО БЮДЖЕТУ

Більшість депутатів Ужгородської міськради, які підпорядковані меру Богданові Андрієву, проголосувала за виділення з бюджету 22,7 мільйона гривень на так звані компенсації пасажирських перевезень пільговиків.

Виділення додаткових коштів на пільгові перевезення в Ужгороді вже були в центрі уваги.

Мова йде про те, що підприємства, які здійснюють перевезення, перебувають у власності родини мера Богдана Андрієва. Раніше влада міста вже підвищила тарифи на перевезення, а потім ще й виділила з бюджету понад 13 мільйонів гривень на перевезення пільговиків. І ось тепер уже депутати вирішили виділити 22 мільйони гривень.

Звичайно, що у залі звучали заперечення. Сам Богдан Андріїв сказав, що не буде голосувати через конфлікт інтересів, але він добре знав, що має необхідну кількість голосів серед депутатського корпусу, – повідомляє видання «Прозак».

Залежний від мера керівник Управління соцзахисту Ужгородської міської ради Андрій Біксей переконував, що в місті 26 тисяч пільговиків (кожен 4?), тому такі гроші потрібні, і промерська більшість із 20 депутатів таки проголосувала за те, щоб 22 мільйони грошей ужгородців перейшли в приватні кишені родини мера.

Найімовірніше, мер Богдан Андріїв розуміє, що довго такі фінансові афери з маршрутними перевезеннями проводити не вдасться, тому пообіцяв, що ще цього року в місті буде створене комунальне підприємство пасажирських перевезень, як це було зроблено в Мукачеві.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ЗАСТЕРІГАЄ ВІД ЛІКУВАННЯ ГРВІ ТА ГРИПУ В ДІТЕЙ АНТИБІОТИКАМИ

Міністерство охорони здоров'я України застерігає лікарів від призначення дітям, хворим на ГРВІ та грип, антибіотиків, противірусних препаратів, імуномодуляторів, інтерферонів, вітамінів тощо. Повний список груп препаратів викладений у заяві міністерства.

«Міністерство охорони здоров'я України стурбоване поширеною практикою надмірного та необґрунтованого призначення безрецептурних ліків для симптоматичного лікування неускладнених ГРВІ у дітей», — ідеться у заяві.

У висновках МОЗ опирається на доказові клінічні настанови, протоколи та рекомендації «The National Institute for Health and Care Excellence», «American academy family practice», «Cochran library, Medscape» та інших установ.

Згідно з заявою МОЗ, під час лікування ГРВІ та грипу в дітей серед групи препаратів, визначених у переліку, не рекомендовані антибіотики та противірусні препарати.

Інтерферони, антигістаміни, вітаміни та рослинні препарати не мають доведеної ефективності, а імуномодулятори, «сиропи від кашлю», «комбіновані ліки від застуди» можуть бути для дітей шкідливими.

МОЗ рекомендує лікарям проводити роз'яснювальну роботу з медичним персоналом і пацієнтами щодо неефективності та потенційної шкоди від використання цих груп препаратів у дітей.

Зокрема, МОЗ просить узяти до відома інформацію щодо застосування груп препаратів при ГРВІ:

- антибіотики – не рекомендовані;
- противірусні препарати – не рекомендовані (крім «Озельтаміріву» та «Занаміріву» за показаннями);
- імуномодулятори – не рекомендовані. Можуть бути шкідливі;
- інтерферони – не рекомендовані. Ефективність співрозмірна з плацебо;
- антигістаміни – не рекомендовані. Ефективність при лікуванні ГРВІ не доведена;
- «сиропи від кашлю» – не рекомендовані. Можуть бути шкідливі у дітей до 4 років;
- «комбіновані ліки від застуди» – заборонені дітям молодшого віку. Полегшують симптоми у дорослих;
- вітаміни – не рекомендовані. Ефективність не доведена;
- рослинні препарати – ефективність не доведена.

Міністерство охорони здоров'я рекомендує лікарям проводити роз'яснювальну роботу з медичним персоналом і пацієнтами щодо неефективності використання цих груп препаратів у дітей та потенційної шкоди самолікування. А також здійснювати широку просвітню роботу серед населення про заходи профілактики грипу і гострих респіраторних вірусних інфекцій.

1 ГРУДНЯ – ВСЕСВІТНІЙ ДЕНЬ ПРОФІЛАКТИКИ ТА БОРОТЬБИ ЗІ СНІДом

Із 1988 року вся світова спільнота відзначає 1 грудня Всесвітній день боротьби зі СНІДом, метою якого є підвищення рівня глобальної поінформованості про ВІЛ/СНІД і демонстрація міжнародної солідарності перед обличчям пандемії. Цього дня людство згадує про те, яку серйозну загрозу для життя людей несе ця глобальна проблема. Цього дня мільйони людей у всьому світі об'єднуються, щоб звернути увагу небайдужих до цієї проблеми, а також вшанувати пам'ять людей, які померли через СНІД та СНІД-асоційовані хвороби.

Всесвітній день боротьби зі СНІДом став одним із найбільш визнаних міжнародних днів здоров'я і можливістю для підвищення рівня обізнаності про це захворювання і його профілактику. Вперше захворювання на СНІД (синдром набутого імунного дефіциту) було виявлено в 1980 році в Нью-Йорку і Каліфорнії. За декілька років поширення СНІДу набуло характеру всесвітньої епідемії, що охопила населення практично усіх країн. До 1996 року у світі налічувалося вже більш як 21 млн. інфікованих. Нині ця цифра зростає. В Україні з метою профілактики і надання допомоги людям, які живуть із ВІЛ/СНІДом, у вересні 2003-го був заснований Фонд Олени Пінчук «АНТИСНІД». Це перша в Україні благодійна організація, яка працює за рахунок приватних коштів. Фонд прагне працювати на усіх рівнях: від загальнонаціональних проектів до адресної допомоги людям, постраждалим від епідемії СНІДу. Фонд також регулярно надає допомогу дитячим будинкам, в яких перебувають ВІЛ-позитивні діти, і медичним установам. Найбільш ураженими ВІЛ-інфекцією регіонами є Дніпропетровська, Донецька, Київська, Миколаївська й Одеська області, а також Київ. Україна залишається лідером у Європі за масштабами поширення ВІЛ-інфекції. Наразі в Закарпатській області захворюваність на ВІЛ є однією з найнижчих порівняно з іншими регіонами. Символом боротьби зі СНІДом є червона стрічка, яка була задумана весною 1991 року. Її ідея належить художникові Франку Муру. Вже в 70-х роках вірус імунодефіциту людини став мов снігова куля поширюватися по планеті, зачепивши абсолютно всі її куточки, за винятком хіба що Антарктиди. Соціальна напруженість украй загострилася, люди з захворюванням на ВІЛ або СНІД були гнані суспільством і залишалися сам на сам зі своєю бідою. У 1988 році на зустрічі міністрів охорони здоров'я було вирішено, що людям необхідно дати більше інформації, закликати їх бути більш терпимими до носіїв вірусу, адже подібне нещастя може торкнутися абсолютно будь-кого. З того часу щорічно 1 грудня у кожній країні відзначають Всесвітній день боротьби зі СНІДом.

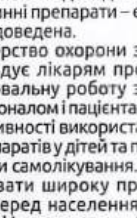

Підготував Василь БІКСЕЙ, викладач кафедри богослов'я УБА–КаУ

ПРЕДСТАВНИКИ КООРДИНАЦІЙНОГО КОМІТЕТУ ЗАКАРПАТСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ОБ'ЄДНАННЯ «УКРАЇНА СОБОРНА» ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У НАУКОВИХ ЧИТАННЯХ, ПРИУРОЧЕНИХ ДО 84-Х РОКОВИН ГОЛОДОМОРУ-ГЕНОЦИДУ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ В 1932–1933 рр. В УКРАЇНІ

ЗАКАРПАТСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНА СОБОРНА

24 листопада у великому актовому залі Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в м. Ужгороді за організаційної участі університету, академії, Міжнародної академії богословських наук та Консисторії Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви було проведено наукові читання, приурочені до 84-х роковин початку Голодомору-Геноциду (Українського Голокосту) української нації, підступно організованого московським комуністично-радянським режимом СРСР в 1932–1933 рр.

Представники координаційного комітету Закарпатського об'єднання «Україна Соборна» також узяли участь у вищезгаданих наукових читаннях.

Головою Закарпатської обласної громадської організації «Молодь Закарпаття» та представником координаційного комітету Закарпатського об'єднання «Україна Соборна» Олександром Трегубовим, була зачитана розгорнута доповідь на тему «Голодомор 1932–1933 рр. в Україні, його причини та наслідки».

Відтак усі присутні переглянули документальний фільм, присвячений Голодомору-Геноциду проти української нації в 1932–1933 рр. в Україні.

Прес-служба ЗО «Україна Соборна»

СТАРИЙ ЯНУКОВИЧ ЧИ НОВИЙ «ШАТУН»?

Останній тиждень у політичному житті країни відзначився двома діаметрально протилежними подіями чи пак трендами суспільно-політичного руху. З одного боку, в Києві в неділю, 27 листопада, відбувся мітинг-віче нової політичної сили команди Саакашвілі, яка відтепер називається «Рух нових сил», а з іншого боку, українцям нагадали про політичні «трупи» забутого старого – 25 листопада «легітимний» екс-президент Янукович провів прес-конференцію з Ростова-на-Дону. Прес-конференція не була спонтанною, стосувалася допиту у справі «беркутівців», яких звинувачують у розстрілах активістів на Майдані три роки тому. Як передає «Українська правда», допит Януковича як свідка мав відбутися в п'ятницю за допомогою відеозв'язку з Ростовським обласним судом Росії. Зв'язок було налагоджено і Янукович прибув до суду, однак допит не відбувся, оскільки представники «Правого сектору» блокували виїзд бійців «Беркуту», яких звинувачують у справі, з Лук'янівського СІЗО.

Продовження епопеї відбулося вже в понеділок, 28 листопада, під час допиту Януковича, який тривав шість годин. За повідомленням «Радіо Свобода», Янукович попросив вибачення у родин загиблих на Майдані активістів та наголосив, що суд має брати до уваги також сторону загиблих на Майдані правоохоронців. Янукович запевнив, що шукав мирного розв'язання конфлікту, однак, за його словами, винуватцями провокацій були «радикали». Він також декілька разів згадав про обстріл його кортежу 21 лютого. На запитання про логіку звернення до Володимира Путіна щодо залучення військ Російської Федерації Віктор Янукович заявив, що це «філософське питання».

Під час допиту Янукович також зауважив, що винними у дестабілізації ситуації в країні були його соратники з Партії регіонів – Сергій Тігіпко, Дмитро Фірташ та Сергій Льовочкін. Останній, за припущенням Януковича, міг бути причетний до розгону Майдану 30 грудня.

***

Поява Віктора Януковича в інформаційному просторі викликала чималий резонанс, адже востаннє ми бачили його у неформальній обстановці, коли колишній президент України розповідав журналістам про страусів, яких він так не хотів покидати під час втечі в 2014 році. Але прес-конференція в п'ятницю та допит у понеділок зуміли затьмарити всі попередні «перлини» Віктора Федоровича та нагадати нам, якого президента ми втратили. Так чи інакше, але як телеміст із Ростова, так і самі ж «одкровення» екс-президента не могли вийти на загал без погодження Кремля. А це означає, що у російських «суркових» визрів новий план дестабілізації політичної ситуації в Україні. Вкотре на арену запущено чергового «шатуна» старої української політики.

Такі думки відразу після появи Віктора Януковича висловили й українські експерти та політичні оглядачі. Наприклад, політолог, викладач КНУ імені Тараса Шевченка Петро Олещук заявив, що поява екс-президента-втікача Віктора Януковича доводить, що Кремль намагається вплинути на політичну ситуацію в Україні зсередини, оскільки до права та правосуддя «нове пришестя» колишнього президента має лише частковий стосунок, і додав, що кремлівські очільники, випускаючи Януковича «в ефір», переслідували три основні цілі: «По-перше, публічного допиту екс-президент домагався вже давно. По-друге, трансляцію проводили російські ЗМІ, через які президент-утікач потрапив на низку українських телеканалів. По-третє, відбувається цей допит у досить непрості часи для України, на тлі розчарування в євроінтеграції після нещодавнього саміту Україна – ЄС, чергового «відкату» рішення щодо безвізового режиму»,– повідомив Олещук для видання «НВ». На думку політолога, Янукович мав посилити суспільне розчарування ідеями Євромайдану, однак цього не трапилось.

Водночас видання «Знай.ua» повідомляло, що адвокат родин Небесної Сотні Віталій Титич зазначив, що поява Януковича пов'язана із бажанням Кремля дискредитувати Україну на міжнародній арені.

За словами Віталія Портникова, прес-конференція екс-президента України Віктора Януковича в Ростові-на-Дону – не його рішення, а задум Кремля нагадати українцям про втікача. «Кремль все ще розраховує, що колишній президент України Віктор Янукович повернеться в політику на хвилі розчарування українців у постмайданній владі. Очевидно, це не власне рішення колишнього президента. Янукович вже в останні місяці свого перебування в Україні перетворився на неповоротну маріонетку Володимира Путіна. А вже після того як змушений був тікати до Росії, зовсім став заручником колишнього колеги і його оточення. Він робить не те, що хоче, а те, що йому говорять. І його поява стане знаком того, що в Москві знову вірять у можливість повернення втікача в велику гру», – вважає Портников.

Розрахунок російської влади може будуватися на тому, що після Майдану минуло три роки, економічна ситуація в Україні непроста, а при Януковичі «долар був по 8 грн. і війни не було», продовжує він.

«Але в ситуації Януковича є одна цікава особливість, яка може не бентежити Путіна, але навряд чи влаштує багатьох українців: він відповідальний за побиття і вбивства на Майдані, за свою втечу до ворога, за участь в окупації Криму та Донбасу. Він закликав окупантів на рідну землю, він досі живе серед ворогів, підпорядковується ворогам, допомагає їм. Подумаєш, злодій! Злодіїв в Україні наразі вистачає. Але він ще й зрадник!» – наголосив Віталій Портников.

Одразу після публічного допиту в ефірі «Громадське радіо» політолог Михайло Басараб прокоментував, що вся ця історія з допитом Януковича – «чистої води» провокація і змова між патронами Януковича і суддею, що ухвалював рішення про те, щоб заслухати Януковича як свідка. Янукович повернувся в інформаційне поле – а отже, це провокація, спрямована на легітимацію Януковича в нових політичних реаліях. Це персонаж, про якого вже всі почали забувати. Сьогодні ж Янукович сприймається як наша нинішня політична реальність. Крім того, ми маємо розуміти, що Янукович розповідатиме тільки те, що йому продиктують у ФСБ. Він буде використаний як додатковий інструмент для дестабілізації ситуації в Україні і нарощення суспільної недовіри до української влади.

Про те, що поява в медійному просторі «легітимного» є черговою кампанією Кремля, пише і військовий експерт Олексій Арестович. На своїй публічній сторінці в Фейсбуку він пише: «Усі ці шоу з Януковичем є нічим іншим, аніж початком стратегічної кампанії з легітимізації в Україні Третього москвоцентричного дискурсу. Перший – провалився на Тузлі-Майдані (2003–2004), другий – у 2014-му. Висновки ними зроблено, провал зараховано. Тепер розпочинається нова «Смуглянка» на наступні 10 років. Створена програма, надані кошти, підібрані персоналії. Чекайте появи наступних каналів легалізації: від нових флешмобів та Інтернет-ТБ, де «...в інтересах глядача представлені усі думки», до нових політсил (гасел) та медійних проектів центральної та регіональної влади типу теперішнього «допиту».

Підбиваючи підсумки всього вищезазначеного українськими експертами та оглядачами, можна з упевненістю стверджувати, що на нас чекає чергова цікава епопея з безуспішних намагань очільників Кремля реалізувати в Україні черговий план із дестабілізації суспільно-політичного життя, розгортання проросійських сил на політичному спектрі та, зрештою, повернення геополітичного курсу країни в русло «Русского мира». Однак глобальні історичні процеси диктують нові умови, в яких кремлівські очільники через певний час виглядатимуть так само смішно, як і Янукович на прес-конференціях.

Станіслав ДАНКО

БАНК «САШІ-СТОМАТОЛОГА» ПРИ НИНІШНЬОМУ ПРЕЗИДЕНТОВІ НЕ ЛІКВІДУЮТЬ

Фонд гарантування вкладів фізичних осіб продовжив процедуру ліквідації ПАТ «Всеукраїнський банк розвитку» Олександра Януковича аж до 22 грудня 2020 року.

Про це повідомляє прес-служба ФГВФО.

«На підставі пункту 2 частини п'ятої статті 12, частини першої статті 35, частини п'ятої статті 44, частини третьої статті 48 Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» (далі – Закон) виконавча дирекція Фонду гарантування вкладів фізичних осіб (далі – фонд) ухвалила рішення від 21 листопада 2016 р. №2513 про продовження строків здійснення процедури ліквідації ПАТ «ВБР» строком на один рік до 22 грудня 2020 включно», – йдеться в повідомленні.

Водночас, відповідно до зазначеного рішення, повноваження ліквідатора ПАТ «ВБР» Сергія Міхна продовжено до 22 грудня 2020 включно.

Як повідомлялося, процедура ліквідації «Всеукраїнського банку розвитку» розпочалася 22 грудня 2015 року. В листопаді 2014-го Нацбанк ухвалив рішення про віднесення «ВБР» до категорії неплатоспроможних через застосування ЄС санкцій до єдиного акціонера банку – Олександра Януковича.

УКРАЇНСЬКІ БАНКИ ЗНИЖУЮТЬ СТАВКИ ЗА ДЕПОЗИТАМИ

В Україні процентні ставки для банківських заощаджень за минулий тиждень знизилися.

«Короткострокові вклади подешевшали мінімально або залишилися без змін. Істотніше знизилася доходність довгострокових заощаджень для всіх валют», – повідомляє «ЛІГАБізнесІнформ».

Зокрема, знизили депозитні ставки «БТА Банк», «Конкорд», «Прокредитбанк». А «ПриватБанк» знизив доходність доларових вкладів і депозитів в євро на короткі терміни, а довгострокові вклади в євро, навпаки, підвищив у ціні.

Згідно з даними моніторингу, середня процентна ставка в гривні максимально знизилася за депозитами на термін від 3 до 6 місяців (на 0,13 п. п. до 15,16%). Троки менше подешевшали вклади строком від 6 до 12 місяців (на 0,11 п. п. до 16,04%). Вклади періодом понад 12 місяців упали в ціні на 0,08 п. п. до 15,61% річних. Мінімально знизилася ставка за депозитами строком від 1 до 3 місяців (0,03 п. п. до 12,54% річних).

На попередньому рівні залишилася доходність вкладів на строк до 1 місяця (13,27%), а також безстрокових заощаджень (8,30%).

ЗОЛОТОВАЛЮТНІ РЕЗЕРВИ УКРАЇНИ ЗМЕНШИЛИСЯ

Міжнародні резерви України на кінець листопада 2016 року становили 15,2 млрд. доларів, тоді як на кінець жовтня – 15,5 млрд. доларів.

Про це розповів співрозмовник агентства з посиланням на інформацію голови НБУ Валерії Гонтаревої, яку вона озвучила під час зустрічі з представниками найбільших банків у понеділок, – повідомляє «Інтерфакс-Україна».

За словами глави НБУ, нинішній прогноз валютних резервів – 17,5 млрд. доларів на кінець року – буде переглянутий, оскільки Україна до кінця року не отримає четвертий транш за програмою EFF Міжнародного валютного фонду 1,3 млрд. доларів.

«На планований раніше рівень не вдасться вийти, поки ситуація не критична, але наступного року вона може стати загрозою для фінстабільності», – підкреслила Гонтарева.

Глава «Центробанку» нагадала, що Україна ще повинна виплатити наступного року понад 1 млрд. доларів МВФ і 1,6 млрд. доларів за зовнішнім держборгом.

Раніше Гонтарева заявила, що Україна стоїть перед загрозою залишитися без підтримки міжнародних організацій.

ГОНТАРЕВА ВСЕ ЩЕ СПОДІВАЄТЬСЯ НА ТРАНШ МВФ «ПІД ЯЛИНОЧКУ»

Національний банк допускає, що Україна може отримати наступний транш від Міжнародного валютного фонду до кінця 2016 року в разі, якщо державний бюджет буде схвалений Верховною Радою на початку грудня.

Про це голова НБУ Валерія Гонтарева повідомила в ефірі одного з телеканалів, цитують «Українські новини».

«Головною відправною точкою буде схвалення збалансованого нашого бюджету з тим дефіцитом, що схвалений МВФ, і якщо цей бюджет буде схвалений на початку грудня, то в нас є всі шанси до кінця року отримати ще один транш», – сказала вона.

Зі слів голови НБУ, базовий прогноз полягає в досягненні резервів до 17,5 млрд. доларів на кінець року в разі одержання траншу МВФ.

Як повідомлялося, місія МВФ працювала в Україні з 3 по 17 листопада.

За результатами роботи місії, МВФ закликав владу схвалити погоджений із програмою співпраці держбюджет на 2017 рік.

Місія повідомила, що українській владі потрібно більше часу для виконання поточного етапу програми співробітництва.

У вересні МВФ схвалив надання Україні траншу на 1 млрд. доларів.

В оновленому меморандумі співробітництва Україна зобов'язалася перед МВФ провести земельну реформу й ухвалити закон про поступове підвищення пенсійного віку громадян.

На початку жовтня Рада продовжила мораторій на відчуження сільськогосподарських земель строком на 1 рік до 1 січня 2018 року.

Раніше Національний банк очікував надання наступного траншу МВФ у розмірі 1,3 млрд. доларів до кінця поточного року.

20% БАГАТОПОВЕРХІВОК В УКРАЇНІ ВЖЕ СТВОРИЛИ ОСББ

Жителі 20% українських багатоповерхівок уже створили Об'єднання співвласників багатоквартирних будинків (ОСББ), з яких близько половини об'єдналися за останні півроку.

Про це повідомила прес-служба Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства (Мінрегіон) із посиланням на віце-прем'єр-міністра – міністра регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства Геннадія Зубка.

«Процес створення ОСББ увійшов у геометричну прогресію. Зі 120 тис. будинків багатоповерхового фонду об'єдналися майже 24 тис.», – цитує Зубка прес-служба відомства.

Згідно з повідомленням, стимулюючи створення ОСББ, відомство не прагне ліквідувати ЖЕКи, а лише надає людям можливість вибрати кращу ціну і якість на конкурсній основі. «Муніципалітети багатьох міст гроші на підтримку житлового фонду виділяють для ОСББ. Як ефективний власник, ОСББ здатне контролювати якість і вартість робіт, організовувати конкурс для фірм-виконавців і підписувати договір щодо гарантійного зобов'язання. Тому ми створили законодавчу базу для такого ефективного власника, який може отримувати гроші з державного бюджету та Фонду енергоефективності», – наголосив Зубко.

Нагадаємо, в Україні з липня 2015 року набув чинності Закон «Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку». Згідно з документом, якщо співвласники багатоквартирного будинку, в якому не створено об'єднання співвласників, до липня 2016 року не ухвалили рішення про форму управління багатоквартирним будинком, управління таким будинком здійснюється управителем, який призначається на конкурсній основі виконавчим органом місцевої ради, на території якого розташований будинок, а створення об'єднань співвласників багатоквартирних будинків дасть можливість доступу до державних, місцевих програм міжнародної технічної допомоги з реновації житлового фонду.

ОСББ

ЧЕРЕЗ БОРГИ ЗА КОМПОСЛУГИ МОЖУТЬ ЗАБРАТИ КВАРТИРУ. ЯК ЦЬОГО НЕ ДОПУСТИТИ?

Ризиковий розмір заборгованості за комунальні послуги – 20 мінімальних заробітних плат. У такому випадку квартиру можуть забрати, навіть якщо вона є єдиним житлом людини. Якщо ж вона не єдина нерухомість боржника, позбутися її можна за меншу заборгованість.

Така норма прописана в ст. 48 частини 7 Закону України «Про виконавче провадження» №1404-19 від 02.06.2016 року, пише портал «Domik.ua».

Видання дає рекомендації, як не втратити квартиру:

1. Не накопичувати борги. Слід оформити субсидію на оплату комунальних послуг і намагатися платити за рахунками вчасно.

2. Якщо у споживача немає грошей на оплату всіх рахунків, потрібно платити частину суми або якусь одну послугу оплачувати повністю (газ, воду або світло). Головне – стежити за тим, щоб заборгованість не перевищувала 20 мінімальних зарплат. До кінця 2016 року ця сума становитиме 32 000 грн., а з 1 січня 2017 р. після підвищення мінімальної зарплати – 64 000 грн.

3. Якщо компанія-постачальник послуги несумлінно виконувала свої зобов'язання – не забезпечувала належного опалення або температура гарячої води не відповідала нормам, потрібно зафіксувати це. Слід викликати представника постачальника і документально оформити ненадання тієї чи іншої послуги. В такому випадку споживач буде звільнений від оплати за той період, коли послуга була відсутня.

4. Якщо компанія-постачальник послуги звернулася до суду, щоб стягнути зі споживача борг, не варто ухилятися від отримання судового наказу. Його можна оскаржити протягом 10 днів, відлік яких починається з дати відправлення. У цьому випадку краще звернутися по допомогу до юристів, які допоможуть відстояти право на житло і «домовитися» з постачальником послуги про спрощену процедуру погашення боргу, наприклад, домовившись про реструктуризацію боргу.

В УЖГОРОДІ ПРЕЗЕНТУЮТЬ ПРОЕКТ «КЛЕПАЧ»

В Ужгороді відбудеться техноґвалт позакарпатськи. 3 грудня на другому поверсі готелю «Інтурист-Закарпаття» презентують якісно новий проект «Клепач».

Подібного Україна ще не бачила. Клепачем у народі називають молоток. Це унікальний інструмент Карпатської школи ковальського мистецтва України. Саме удар клепача об метал поклали в основу закарпатської техномузики.

Олександра КУЗНЕЦОВА, ГО «Культурна платформа Закарпаття»:

– Достатньо важко покласти народний ритм, народний колорит, особливо наш регіональний, на щось нове, на техно, на стандартний розмір. І ми впоралися, тому що кожен трек у результаті у нас – накладання одного ритму на інший, але при цьому звучання, цілісність у нас залишається. І десь воно цим резонансом усе ж чіпляє.

Це буде цілісний перфоменс. Під ритми техно танцюватимуть досвідчені хореографи. Важливою складовою є також їхній одяг. Це будуть дизайнерські речі із закарпатськими етномотивами.

Євген ЗАБАРИЛО, ГО «Культурна ініціатива «Коло»:

– Головне його завдання – бути оригіналом, а не копією. Дуже мала увага і дуже малий продакшн щодо культурних кодів, які має наша земля. Чому клепач? Клепач – це історичний артефакт, якому вже не одна тисяча років. Він прийшов ще з Куштиницької епохи, залізної, тому ми взяли його в основу. І з нього створили музику.

Мистецьке дійство має на меті через концепт коваля презентувати закарпатцям специфіку української культури. Обрядову частину техноґвалту створили завдяки партнерству з науково-дослідницькою лабораторією української літератури та фольклору Закарпаття при «Ужгородському національному університеті». Дійство розпочнеться о 21:00.

УжІнформ

ОСОБЛИВИХ ЛЮДЕЙ ЗАПРОШУЮТЬ ДО УЧАСТІ В ХУДОЖНІЙ ВИСТАВЦІ У ГОЛОВНІЙ АДМІНБУДІВЛІ КРАЮ

2 грудня, з нагоди Міжнародного дня інвалідів, в атріумі будівлі Закарпатської облдержадміністрації відбудеться урочисте відкриття виставки творчих робіт особливих людей Закарпаття. Початок об 11:00.

Організовують експозицію обласне товариство інвалідів Всеукраїнської організації інвалідів «Союз організацій інвалідів України» та Закарпатський регіональний центр соціально-трудової та професійної орієнтації інвалідів «Вибір» за підтримки Управління культури облдержадміністрації.

Візьмуть участь усі охочі люди з інвалідністю, надавши власні вироби декоративно-ужиткового мистецтва (живопис, кераміка, вишивка, лозоплетіння, різьба по дереву, чеканка й ін.), а також літературні твори (видання чи рукописи будь-яких жанрів).

Управління культури Закарпатської ОДА

МИСТЕЦЬКА ЗУСТРІЧ ІВАНА ХЛАНТИ З МОЛОДДЮ МУКАЧЕВА

Я буду повсюди за правду стояти І чесно, і вперто трудитись завжди.
Іван Хланта

У читальній залі бібліотеки гуманітарно-педагогічного коледжу Мукачівського державного університету відбулася мистецька зустріч, гостем якої був знаний у Карпатському краї та далеко за його межами збирач народних скарбів, науковець, бібліограф, поет, педагог, академік Академії наук вищої освіти України, доктор мистецтвознавства, заслужений діяч мистецтв України Іван Васильович Хланта. Це людина, яка своєю невтомною працею і пошуками фольклорних скарбів здобула велику кількість нагород, почесних звань і грамот від держави та різних організацій. Проте найбільшою подякою за всі старання є безмежна повага від краян за збереження безцінних зразків народнопоетичного багатства України.

Іван Хланта об'їздив-сходив чимало сіл Закарпаття, Львівщини, поселень українців у Румунії, Сербії, Росії, де записав дивовижні казки та пісні нашого народу, які знайшли своє місце у десятках виданих ним книжок. Іван Васильович і досі у творчих пошуках самобутніх фольклорних зразків рідної землі. Не менш вагомий внесок зроблено науковцем у літературознавство Закарпаття. Він опублікував чимало біобібліографічних покажчиків, нарисів життя і творчості відомих краян, що є неоціненним набутком як для знавців слова, так і для широкого загалу. А ще Іван Хланта написав, упорядкував й опублікував понад 100 книг різного спрямування.

Захід розпочався із виконання студентами Мукачівського державного університету чудової коломийки «Наше рідне Закарпаття», записаної фольклористом у селі Лазещина Рахівського району, що створило святковий настрій усім присутнім у залі.

Упродовж зустрічі організатори зуміли вдало поєднати бібліографічні дані науковця з цікавими, емоційними розповідями самого гостя. Неповторного колориту святу надало майстерне виконання студентами гуманітарно-педагогічного коледжу народної пісні «Мила моя, де ти була вчора» (Данієла Зан, Валентин Маліков, Ярослав Лозан, Олександр Лукін), а також виступ внучки Івана Хланти учениці 9-Б кл. Ужгородської ЗОШ №6 ім. В. Ґренджі-Донського Вероніки. Вона виразно продекламувала вірші поетів Василя Вовчка «У Копашнові на згірку» та Івана Гарастея «З Копашнова від отчого порога».

Загалом життя Івана Хланти насичене багатьма подіями, які важко охопити однією зустріччю. Працівники бібліотеки (завідуюча Надія Абельчакова, Марія Галько, Ірина Горват) намагалися зосередитись на основних віхах творчості вченого-фольклориста. Організатори поінформували глядачів про захоплюючі факти із творчого життя поета, довели до відома присутніх історії про своєрідні експедиції у пошуках безцінних народних скарбів. Науковець ознайомив аудиторію з виданими фундаментальними збірниками українських пісень, вгамував цікавість студентів та викладачів щодо власної творчості.

Яскравістю, закарпатським почуттям гумору відзначилася інсценізація народної казки «Водичка допомогла» (Андріана Годьмаш, Ельвіра Келемен, Тетяна Штефаньо, Галина Щербей, Олександр Воробок, Руслан Негода), записаної Іваном Хлантою у с. Бороняво Хустського району від талановитого оповідача Юрія Баняса.

Належне місце у творчій біографії Івана Васильовича займають літературні портрети, біобібліографічні покажчики відомих особистостей краю, а також власні вірші, які дуже гарно лягли на мелодії багатьох закарпатських композиторів. Свідченням цього стало виконання пісні «Пожовкле листя» на слова Івана Хланти, музика Миколи Попенка зі збірника «Карпатський діамант» (2015) (виконавці: Василь Кінаш, Артем Кулеша, Олександр Лукін, Валентин Маліков).

Аудиторія з великою прихильністю сприймала інформацію ведучих заходу Ігоря Жукова (III-Ж) та Валерії Орос (III-Г) про жертовну подвижницьку, зокрема патріотичну, соборну діяльність Івана Хланти. Більше того, найпалкіше сприймався його заклик займатися збиранням, вивченням та публікацією народнопоетичної творчості.

Фольклорні видання науковця заслуговують, безперечно, високої оцінки. Вони суттєво доповнюють наші уявлення про жанровий склад народнопоетичної творчості Закарпаття, актуалізують питання подальшого їхнього вивчення й популяризації.

Василь ТАНЧИНЕЦЬ,
член Національної спілки журналістів України

ДАВНІ СЛОВ'ЯНИ ЗАКАРПАТТЯ У ПРАЦЯХ ФЕДОРА ПОТУШНЯКА

Оцінюючи внесок Ф. Потушняка у вітчизняну археологію, потрібно врахувати її реальний стан у перші повоєнні десятиріччя, а також те, що на Закарпатті вона перебувала у стадії нагромадження джерельної бази. За вказаний період ним було відкрито і частково досліджено низку раніше не відомих старожитностей кам'яного віку, епохи міді–бронзи, ранньослов'янського і давньоруського часу.

Серед багатогранних наукових інтересів Ф. Потушняка, які залишалися поза увагою, значне місце займає вивчення історії давніх слов'ян Закарпаття. Якщо у роботах вченого у 40-ві роки XX ст. головна увага приділялася етнології слов'янського населення краю (фольклор, звичаї, вірування), у розробці якої він здобув певних успіхів, то з кінця 1940–1950-х рр., перейшовши на роботу на кафедру загальної історії Ужгородського державного університету (тепер ДВНЗ «Ужгородський національний університет»), серйозно зайнявся первісною історією, зокрема і давніх слов'ян.

Проблема часу появи давніх слов'ян у Карпатській улоговині постала ще у середині XIX ст., коли над її розв'язанням працювали такі всесвітньо відомі славісти, як П. Шафарик та Л. Нідерле. На Закарпатті свій внесок у її розробку зробив засновник археологічної науки краю Т. Легоцький і його послідовники Й. Янкович, брати Е. і Є. Затлукали, чеські вчені Я. Бем та Я. Ейснер (друга половина XIX – 20–30-ті роки XX ст.). Після возз'єднання й у перші повоєнні роки слов'янські старожитності стали темою наукових зацікавлень К. Бернякович.

Пальма першості у пошуку археологічних старожитностей давніх слов'ян Верхнього Потисся належить Т. Легоцькому. В 1894 р. він розкопав курганний могильник у Краловському Холмці (Східна Словаччина), у 1896 р. – могильник у Зняцеві Мукачівського р-ну. Вчений безпомилково відніс ці курганні могильники до пам'яток давніх слов'ян. Слов'янськими він вважав також низку пам'яток, виявлених у Кошицькому округу (Задільська долина, Східна Словаччина), а також у Берегові, Мукачеві та інших пунктах.

Польові дослідження слов'янських пам'яток Закарпаття у 30-х роках минулого століття продовжив колишній директор Мукачівського земського музею Й. Янкович. У 1932 і 1938 роках він провів розкопки курганного могильника біля села Червеньова Мукачівського р-ну, дослідивши 13 курганів. Історична наука дістала достовірні матеріали про ритуал поховання давніх слов'ян VII–IX ст. У 1950 р. К. Бернякович здійснив перші розкопки поселення в Ужгороді на Радванці. Ним було досліджено напівземлянкове житло з піччю-кам'янкою VIII–IX ст.

Із такою джерельною базою зустрівся Ф. Потушняк, розпочавши у 50-х роках XX ст. вивчення слов'янських і давньоруських старожитностей Закарпаття. Вчений добре розумів, що без продовження археологічних розкопок неможливо відтворити історію слов'янських племен краю, тому вони стали пріоритетними у його роботі.

Протягом першого повоєнного десятиріччя Ф. Потушняком було виявлено, обстежено і частково розкопано ранньослов'янські й давньоруські пам'ятки в Ужгороді (ур. Галаго), Лісковому, Дерцені, Лавках, Чинадійові (Мукачівського р-ну), Оріховиці, Глибокому (Ужгородського р-ну), Осої (Іршавського р-ну).

Серед відкритих Ф. Потушняком пам'яток ключове значення мав безкурганний могильник із тілоспаленням празької культури в Ужгороді (кар'єр цегельно-черепичного заводу на вул. Загорській). За свідченням вченого, тут у 1951 р. робітники на глибині 1,5 м натрапили на велике вогнище, від якого залишилися сліди у вигляді скупчення попелу, деревного вугілля та обпаленої глини.

У центральній частині вогнище було вимощене кам'яними плитами, мало округлу форму діаметром 3 м, товщина шару в найбільшому скупченні вугілля і попелу – 0,25 м. Посередині вогнища стояв глиняний горщик, наповнений перепаленими людськими кістками і попелом. На відстані 50 м від першого було виявлено друге поховання, яке знаходилося на глибині 2 м від сучасної поверхні у стерильному наносному піщаному шарі. Урна, наповнена перепаленими людськими кістками, лежала на вимощеній кам'яними плитами площадці, а поряд із нею знаходився розбитий горщик.

Кремація небіжчика, як думав учений, здійснювалася на місці поховання, про що свідчить наявність великої кількості деревного вугілля. Рештки трупоспалення складалися у горщики – урни, які за формою нагадують урни празького (корчакського) типу. Відсутність земляного насипу над похованням дало підставу віднести поховання до безкурганних могильників із трупоспаленням і датувати VI–VII ст.

Які причини спонукали нас так детально зупинитися на описі безкурганного могильника з трупоспаленням в Ужгороді? Річ у тому, що цей могильник і наступні нововідкриті ранньослов'янські пам'ятки кінця V–VI ст., досліджені у 70–80-х роках XX ст. С. Пеняком (Холмок, Галоч, Берегове), виявилися тими визначальними пам'ятками, які заповнили існуючий хронологічний розрив між старожитностями першої половини I тис. н. е. (культура карпатських курганів, пшеворська культура) і давньослов'янськими пам'ятками VI–IX ст.

У 1954 р. Ф. Потушняк відкрив слов'янське поселення поблизу с. Ліскове Мукачівського р-ну, де зафіксував шість чорних плям зі шматками вугілля, печини, уламків кераміки, попелу. Як свідчить документація, науковець одержав часткові дані тільки про два напівземлянкові житла (№1 та №6 за його нумерацією. Обидва житла знаходилися на глибині 0,25–0,3 м від сучасної поверхні, орієнтовані зі сходу на захід. Вони мали продовгувату овальну форму, похилі стінки. Розміри житла 4×2 м, долівка знаходилася на глибині 0,36 м від стародавнього горизонту. Переважна більшість знахідок представлена уламками кераміки. Вони походять від горщиків, виготовлених від руки. Це невисокі опуклобокі посудини з шершавою поверхнею, нерівномірним випалом, плавно відігнутими вінцями, більшість фрагментів неорнаментована, а окремі прикрашені хвилястими п'яти- і семирядними лініями. Поселення датоване VII–IX ст. за аналогіями керамічного матеріалу.

На південь від с. Осій Іршавського р-ну в ур. Хомовиця Ф. Потушняк у 1954 р. зібрав фрагменти ліпного і гончарного посуду. Вони походять від горщиків з відігнутими назовні вінцями. Посуд орнаментований хвилястими і горизонтальними лініями, у тісті зустрічаються домішки крупно- і дрібнозернистого піску. Хронологічні рамки існування поселення за Ф. Потушняком сягають VIII–X ст.

У 1955 р. Ф. Потушняк недалеко с. Оріховиця Ужгородського р-ну з правого боку дороги Ужгород – Оріховиця, вур. Шугов зафіксував землянкове житло прямокутної форми розмірами 3,2×2,5 м. Долівка житла знаходилася на глибині 1,4 м від сучасної поверхні й була викладена грубим камінням, у деяких місцях – плоскими плитами. Вхід у землянку чітко прослідковувався з південно-західного боку. В північному куті житла знаходилося вогнище розміром 0,5 м в діаметрі. Біля південної стінки виявлено стовпову яму діаметром 0,26 м, глибиною 0,2 м. У заповненні житла знайдено тільки кружальну кераміку, у тісті якої є домішки дрібнозернистого піску. Фрагменти кераміки походять від горщиків середньої величини з добре профільованими вінцями, плавно відігнутими назовні, заокругленими або косозрізаними краями вінець. За характером керамічного матеріалу Ф. Потушняк датував поселення IX ст.

Під час насаджень виноградників Ф. Потушняк у 1953 р. виявив поселення в ур. Болоцо в південно-східній частині с. Дерцен Мукачівського р-ну. Він відкрив 25 виразних чорних плям, які пов'язував із існуванням у цих місцях житлових і господарських споруд. Вони були розташовані безсистемно на площі близько 1,5 га. На поверхні землі, особливо на чорних плямах, зібрано уламки кераміки давньоруського часу, які походять від горщиків різної величини.

У 1955 р. Ф. Потушняк натрапив на сліди слов'янського поселення в околицях с. Ратівці Ужгородського р-ну. Дослідник розкопав два об'єкти, визначивши їх як житла. Довжина першого – 2,5 м, глибина 0,5 м, другого – відповідно 3,1 і 0,53 м, овальної форми, зі слідами вогнищ.

Заповнення жител складалося з чорнозему, перемішаного з деревним вугіллям, фрагментами кружального посуду пізнього випалу. У тісті кераміки – домішки дрібнозернистого піску. Фрагменти походять від горщиків з відігнутими і заокругленим або косозрізаними вінцями, прикрашених хвилястими і горизонтальними лініями, защипами. Вчений датував поселення IX–XI ст.

Біля с. Чинадійова Мукачівського р-ну у 1959 р. Ф. Потушняк відкрив сліди давньоруського поселення. На правому березі р. Латориці, на відстані 0,1 км від русла, археолог знайшов кілька десятків уламків кераміки, які походили від одного горщика. Його розміри: діаметр денця 9,5 см, горла 11,6 см. Стінки посудини прямі, плавно переходять у значну опуклість, вінця відігнуті назовні, на плічках орнаментовані горизонтальними лініями. Тісто зроблене з добре обробленої глини з домішками дрібнозернистого піску, випал пічний, рівномірний. На основі керамічного матеріалу дослідник датував поселення X–XI ст.

У 1959 р. Ф. Потушняк продовжив розкопки курганного могильника в околицях с. Червеневе Мукачівського р-ну. Ще у дорадянський період було визначено слов'янську етнічну належність могильника, який належав до періоду, що передував приходу угорців у Тисо-Дунайський басейн.

В ур. Козуптове дослідник розкопав курган правильної округлої форми діаметром 8 м, що підносився над сучасною поверхнею на 0,5 м. На глибині 0,35–0,45 м на захід від центру кургану зафіксовано шматки деревного вугілля, попіл, окремі фрагменти кераміки. У центрі кургану на глибині 0,6 м у неглибокій округлій ямі (діаметром 0,25 м, глибиною 0,15 м від давньої поверхні) знаходилася купка кальцинованих людських кісток. Попіл, деревне вугілля, обпалену глину, уламки кераміки відкрито в північній, південно-західній, а також північно-східній частинах кургану. Виявлені фрагменти кераміки походять від однієї ліпної посудини середньої величини, з опуклими бочками і відігнутими назовні вінцями, без орнаментації. У тісті зустрічається крупнозернистий пісок.

Елементи слов'янського ритуалу Ф. Потушняк вбачав у курганних могильниках ранньозалізного віку в Білках, Горбку, Осої, Колодному Іршавського р-ну. Наявність слов'ян на території краю у I–IV ст. учений пов'язував із старожитностями культури «полів поховань», зафіксованих в Ужгороді, Бобовому Виноградівського р-ну. Нині частина вчених вважає, що ці пам'ятки належать германським племенам пізньоримського часу. Щодо часу появи слов'ян на Закарпатті, то Ф. Потушняк був прихильником концепції про їхню ранню появу в краї. Виявлений і досліджений ним безкурганний могильник у Великому Березному було віднесено до «скіфо-лужицької» культури, принесеної сюди, на думку вченого, слов'янськими племенами у VIII–VI ст. до н. е.

Значення описаних вище поселень, відкритих і часткового досліджених Ф. Потушняком у 50-ті роки XX ст., а також тих, які були зафіксовані у 1970–80-х роках, полягає в тому, що між ними немає хронологічного розриву, як це намагалися твердити окремі вчені. Найбільш цінним у його пошуках є виявлення нових ранньослов'янських і давньоруських пам'яток на теренах краю. Проте через обмежені можливості вчений не зумів ґрунтовно проаналізувати та інтерпретувати їх. Тому при їхній характеристиці зустрічаються деякі суб'єктивні моменти. Вони були породжені тодішнім станом археологічної науки загалом і славістичної – зокрема. Час роботи Ф. Потушняка припав на період нагромадження джерелознавчої бази, аналіз якої відбувся у кінці XX ст.

Павло ПЕНЯК

У КАРПАТСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ Й УКРАЇНСЬКІЙ БОГОСЛОВСЬКІЙ АКАДЕМІЇ ПРОВЕДЕНО НАУКОВІ ЧИТАННЯ, ПРИУРОЧЕНІ ДО 84-Х РОКОВИН ГОЛОДОМОРУ-ГЕНОЦИДУ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ В 1932–1933 рр. В УКРАЇНІ

24 листопада у великому актовому залі Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді за організаційної участі університету, академії, Міжнародної академії богословських наук і Консисторії Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви було проведено наукові читання, приурочені до 84-х роковин початку Голодомору-Геноциду (Українського Голокосту) української нації, підступно організованого московським комуністично-радянським режимом СРСР у 1932–1933 рр.

Зі вступним словом до присутніх звернувся Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, президент Міжнародної академії академії богословських наук, який зупинився на жахливих наслідках Голодомору-Геноциду української нації в 1932–1933 рр. в Україні, що настали з вини московського комуністино-радянського режиму колишнього СРСР.

Відтак після оголошеної владикою-ректором хвилини мовчання за всіма українськими жертвами Голодомору-Геноциду в Україні 1932–1933 рр. учасники наукового зібрання заслухали низку доповідей, із якими виступили:

• Вікторія Сіка, студентка 3-го курсу Ужгородського гуманітарно-економічного коледжу Карпатського університету, – «Голодомори в Україні»;

• Олександр Трегубов, студент 1-го курсу богословсько-філософського факультету Української богословської академії, – «Голодомор 1932–1933 рр. в Україні: його причина та наслідки».

Із підсумковою доповіддю-оглядом щодо Голодомору-Геноциду в Україні в 1932–1933 рр. виступила Майя Артьомова, директор Науково-дослідного інституту богослов'я, філософії та аналітики Карпатського університету імені Августина Волошина, вчений секретар Міжнародної академії богословських наук, доктор філософських наук, професор.

Опісля всі присутні переглянули документальний фільм, присвячений Голодомору-Геноциду проти української нації в 1932–1933 рр. в Україні.

Науковий круглий стіл було проведено під головуванням віце-ректора Карпатського університету імені Августина Волошина доцента Валерії Сіки.

Прес-служба КаУ та УБА

У РАМКАХ АКЦІЇ «16 ДНІВ ПРОТИ НАСИЛЬСТВА» СТУДЕНТИ-ПСИХОЛОГИ КаУ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ ЯК ВОЛОНТЕРИ У ФЛЕШМОБІ

25 листопада в рамках проведення щорічної акції «16 днів проти насильства» студенти-психологи Карпатського університету імені Августина Волошина як волонтери взяли участь у флешмобі, присвяченому цій темі.

Участь у флешмобі також узяли Центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, Відділ сім'ї та молоді, Управління культури Ужгородської міської ради та організація Спілки жінок України.

Прес-служба КаУ

ГРИНЕВИЧ: «У НОВИЙ РІК ТРЕБА ВВІЙТИ БЕЗ БОРГІВ»

Місцеві органи освіти мають провести моніторинг упровадження оновлених програм, підбити підсумки року за питаннями, що стосуються опорних шкіл, та остаточно закрити питання з забезпечення шкіл підручниками для 4-х та 7-х класів. Про це, виступаючи перед керівниками обласних управлінь освіти і науки в Рівному, сказала міністр освіти Лілія Гриневич.

Міністр зазначила, що на шляху створення нової української школи робиться дуже багато. «І мені б хотілось, щоб у кінці цього року ми провели для себе самооцінку за певними показниками, які справді відчувають діти, відчувають наші батьки», – підкреслила Лілія Гриневич.

Міністр наголосила на відповідальності місцевих управлінь освіти у сфері впровадження нових освітніх реформ.

«Відстань між вами і пересічним класом вашої області значно менша, ніж між цими дітьми та МОН. Тому від вас значною мірою залежить успішність усіх змін, які впроваджує міністерство. Саме ви, маючи безпосередній контакт із учителями, можете зробити так, щоб більше педагогів почало використовувати сучасні методики викладання», – зауважила міністр.

Щодо закупівлі підручників 4-х і 7-х класів, то Лілія Гриневич наголосила, що затримки є лише в тих областях, що пізно зробили замовлення на друк. Тепер, коли майже всі підручники надруковані, найважливіше – оперативно довезти їх до школи до Нового року.

«Давайте ввійдемо в новий рік без боргів перед громадою та ретельно проаналізуємо всі напрямки нашої співпраці. Ми – команда і працюємо на спільну справу, тому нам важливо все робити разом та обмінюватись інформацією», – підкреслила Лілія Гриневич.

Керівники управлінь освіти отримали доручення проаналізувати, скільки було відкрито шкіл, скільки кабінетів для вивчення природничих наук та як здійснювались закупівлі автобусів.

«Відчуйте свою відповідальність. Від вашої фахової позиції, вміння робити роботу над помилками залежить якість освіти наших сільських дітей», – наголосила міністр.

УРЯД ПОВИНЕН СУТТЄВО ПІДТРИМАТИ ВЧИТЕЛІВ

У 2017 році вдасться підняти зарплату педагогічним працівникам, але цього недостатньо, оскільки лише від учителів залежить успіх реформування середньої освіти. Про це заявила міністр освіти Лілія Гриневич під час відвідання Рівненської області.

За її словами, місцеві ради не розглядають нові надходження до місцевих бюджетів, які вони отримали в результаті децентралізації як потенційні видатки на освіту.

«Ми постійно живемо між бажаним і можливим. Наступного року вдасться підняти зарплату педагогічним працівникам на 50%, але цього недостатньо. Ми маємо суттєво підтримати вчителів – лише від них залежить успіх змін, які ми починаємо. Оновлення програм початкової школи, впровадження нової української школи – всі ці зміни залежать від того, чи зможемо ми працювати разом єдиною командою», – зазначила Лілія Гриневич.

Вона також наголосила, що дуже важливо передбачити в місцевих бюджетах гроші на підвищення зарплат для педагогічних працівників, яким зарплатню платить місцева влада. Зокрема, працівникам дошкільної освіти, зарплата яких фінансується з місцевих бюджетів.

Як відомо, в уряді планують підняти заробітні плати українським учителям, зокрема, з 1 січня 2017 року вчитель вищої категорії має отримувати від 5266 грн. до 6841 грн., учитель без категорії отримуватиме від 3960 до 4853 грн.

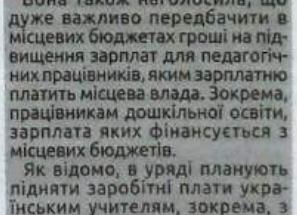

ТЕСТ ПРОБНОГО ЗНО У 2017 РОЦІ КОШТУВАТИМЕ 120 грн.

Вартість пробного зовнішнього незалежного оцінювання у 2017 році з одного предмета становитиме 120 грн. Відповідна інформація оприлюднена на сайтах регіональних центрів оцінювання якості освіти.

Під час пробного ЗНО абітурієнти матимуть можливість ознайомитися з процедурою проведення тестування та виконати тестові завдання, що будуть максимально наближені до завдань, які виконуватимуть учасники ЗНО під час основної сесії тестування.

У пробному ЗНО зможуть узяти участь лише зареєстровані особи. Реєстрація учасників триватиме з 10 до 31 січня 2017 року на сайтах регіональних центрів оцінювання якості освіти.

Пробне ЗНО з української мови і літератури відбудеться 1 квітня 2017 року. Тестування з інших предметів, зокрема з біології, географії, історії України, математики, фізики, хімії, а також із англійської, німецької, іспанської, французької або російської мов буде проведено 8 квітня. Відповідно, учасник пробного ЗНО матиме можливість скласти один або два пробні тести – українську мову і літературу та один предмет за вибором.

Запрошення на пробне тестування, в якому буде вказано інформацію про пункт і час проведення тестування, учасники

ПЗНО зможуть роздрукувати з власної персональної сторінки на сайті свого регіонального центру оцінювання якості освіти.

Після виконання тестових робіт усім учасникам пробного зовнішнього незалежного оцінювання буде виданий тестовий зошит із відповідями на тестові завдання та схемами підрахунку тестових балів.

ВІДКРИТО ПЕРШІ КРИМІНАЛЬНІ ПРОВАДЖЕННЯ ПІСЛЯ ПЕРЕВІРКИ Е-ДЕКЛАРАЦІЙ

НАБУ відкрило перші кримінальні провадження за фактами незаконного збагачення на підставі аналізу е-декларацій: два провадження – стосовно народних депутатів України й одне – стосовно представника судової гілки влади.

Як повідомила виданню «Закон і Бізнес» прес-служба Національного антикорупційного бюро України, досудові розслідування тривають, вживаються заходи для швидкого, повного та неупередженого встановлення усіх обставин вчинення кримінальних правопорушень.

Бюро нагадує, що 30 жовтня збіг термін подання е-декларацій особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування (державні службовці категорії «А» та «Б»).

Відповідно до ст. 48 Закону «Про запобігання корупції», контроль та перевірку е-декларацій здійснює Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК). Зокрема, НАЗК здійснює контроль щодо своєчасності подання, правильності та повноти заповнення, а також логічний та арифметичний контроль. Окрім того, НАЗК проводить повну перевірку декларацій у випадках, визначених ст. 50 цього Закону, яка полягає у з'ясуванні достовірності задекларованих відомостей, точності оцінки задекларованих активів, перевірці на наявність конфлікту інтересів та ознак незаконного збагачення.

Водночас частиною 5 статті 216 Кримінального процесуального кодексу України, підслідність кримінальних правопорушень, передбачених ст. 366-1 (декларування недостовірної інформації), ст. 368-2 (незаконне збагачення) КК України, у разі їхнього вчинення вищими посадовими особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, покладається на детективів НАБУ.

У разі надходження до Бюро заяв і повідомлень, які містять достатні дані про вчинення кримінальних правопорушень, відповідні відомості вносяться до Єдиного реєстру досудових розслідувань. Зазначені три кримінальні провадження щодо фактів незаконного збагачення відкриті за результатами розгляду звернень народних депутатів та відповідних інформаційно-аналітичних перевірок, проведених із залученням Управління аналітики та обробки інформації НАБУ.

ЯКИМ МАЄ БУТИ ВИСНОВОК У СПРАВАХ ПРО ПРИМУСОВЕ ВИКОНАННЯ ОБОВ'ЯЗКУ В НАТУРІ?

У практиці судів загальної юрисдикції поширеними є справи за позовами про зобов'язання вчинити певні дії. Проте в таких справах суди інколи не зовсім коректно формулюють висновки.

Відповідно до ч. 1 ст. 509 Цивільного кодексу «зобов'язанням є правовідношення, в якому одна сторона (боржник) зобов'язана вчинити на користь другої сторони (кредитора) певну дію (передати майно, виконати роботу, надати послугу, сплатити гроші тощо) або утриматися від певної дії, а кредитор має право вимагати від боржника виконання його обов'язку».

Згідно з ч. 2 ст. 11 ЦК «підставами виникнення цивільних прав та обов'язків, зокрема, є:

1) договори та інші правочини;

2) створення літературних, художніх творів, винаходів та інших результатів інтелектуальної, творчої діяльності;

3) завдання майнової (матеріальної) та моральної шкоди іншій особі;

4) інші юридичні факти».

Крім того, цивільні права та обов'язки можуть виникати безпосередньо з актів законодавства, а у випадках, встановлених ними, — з рішення суду (чч. 3, 5 ст. 11 ЦК). Натомість деякі судові рішення через ужиті в них формулювання можуть ускладнювати захист прав та інтересів осіб.

Так, у справі №911/1285/15 (див. постанову Вищого господарського суду від 8.08.2016) господарські суди встановили, що відповідач (державне підприємство) згідно з низкою положень Цивільного та Господарського кодексів зобов'язаний повернути позивачеві (фізичній особі — підприємцю) передане на відповідальне зберігання майно, проте цього не зробив. Як наслідок, недобросовісного зберігача зобов'язали повернути майно, хоча він і так був до цього зобов'язаний. Тобто, фактично, суди продублювали норми законодавства.

Так само у справі №523/18231/13-ц (див. ухвалу Вищого спеціалізованого суду з розгляду цивільних і кримінальних справ від 25.07.2016) суди встановили, що відповідач здійснив реконструкцію свого помешкання шляхом демонтажу несучої стіни, внаслідок чого у квартирі позивача з'явилися тріщини на стінах і стелі. Відповідно до п. 1.4.6 Правил утримання жилих будинків та прибудинкових територій, затверджених наказом Державного комітету з питань житлово-комунального господарства від 17.05.2005 №76, правопорушник зобов'язаний своїм коштом відновити стіну до попереднього стану, проте цього зроблено не було. Рішеннями судів відповідача, фактично, повторно зобов'язано власними силами й за власний рахунок відновити стіну.

Водночас метою звернення до суду є захист особистого немайнового або майнового права та інтересу. При цьому до способів такого захисту належить, зокрема, примусове виконання обов'язку в натурі (чч. 1 та 2 ст. 16 ЦК). Таким чином, зобов'язання відповідача до вчинення певних дій можливе в тому випадку, коли воно виникає на підставі самого судового рішення та не існувало до моменту ухвалення останнього.

В іншому разі суди мають констатувати факт порушення вже існуючого зобов'язання та у зв'язку із цим вирішувати питання щодо усунення такого порушення. Наприклад, шляхом забезпечення примусового виконання відповідачем зобов'язання, яке покладатиметься на органи державної виконавчої служби, а з 2017 року — також на приватних виконавців.

Наприклад, у справах щодо порушення грошових зобов'язань суди ухвалюють стягнути кошти з відповідача, тобто отримати їх у примусовому порядку, не застосовуючи формулювання «зобов'язати відповідача сплатити кошти».

Владислав ПЕНЬОНЖКО,
юрист, м. Тернопіль

СУДОВИЙ ЗБІР, СПЛАЧЕНИЙ ЧЕРЕЗ СУДОВІ ПОМИЛКИ, ПОВЕРТАТИМУТЬ

Пропонується повертати сплачений судовий збір у разі задоволення апеляційної або касаційної скарги на ухвалу суду, якщо справа направлена на новий розгляд або для продовження розгляду.

Відповідний законопроект №5402 «Про внесення змін до статті 7 Закону України «Про судовий збір» (щодо повернення судового збору за наслідками оскарження ухвал)» зареєстровано у Верховній Раді, передає видання «Закон і Бізнес».

Документом пропонується запровадження нової підстави для повернення судового збору: задоволення апеляційної або касаційної скарги на ухвалу суду, задоволення заяви про перегляд ухвали суду у Верховному Суді України, якщо за наслідками задоволення скарги або заяви справа направлена на новий розгляд або для продовження розгляду.

На думку авторів проекту закону, чинні підстави для повернення судового збору призводять до вкрай несправедливих наслідків.

Вони пояснюють це тим, що під час судового розгляду часто виникає необхідність оскарження ухвал, які не перешкоджають провадженню у справі, а також ухвал, які перешкоджають провадженню у справі, але не є такими, що вирішують справи по суті. Судовий збір за таке оскарження становить одну мінімальну заробітну плату.

У разі задоволення апеляційної, касаційної скарги, заяви про перегляд у Верховному Суді України цей судовий збір не повертається. Теоретично за наслідками судового розгляду особа, яка програла справу, повинна буде сплатити стороні, яка виграла справу, повний розмір усього сплаченого судового збору, зокрема і збору, витраченого на оскарження ухвал.

Ініціатори законопроекту наводять приклади: суд залишив позовну заяву без розгляду через повторну неявку позивача до суду. Відповідач міг бути навіть проти цього, але суд виніс ухвалу. Позивач її оскаржив, навів докази, що його не викликали на судове засідання – ухвалу скасували, а справу направили на новий розгляд. Позивач мав рацію, коли подав апеляцію. Але тепер якщо позивач виграє – відповідач буде винний йому не лише судовий збір за подання позовної заяви, але й судовий збір за оскарження ухвали. Хоча в цьому випадку помилки допустився суд.

Другий приклад – суд незаконно зупинив провадження у справі. Сторона оскаржила цю ухвалу і виграла. Але за наслідками всього судового розгляду ця сторона програла. Таким чином, вона подала апеляційну скаргу, виграла, довела помилку суду, але судовий збір назад узагалі не отримала.

Третій приклад – позивач звернувся до суду, а суд відмовив у відкритті провадження. Позивач оскаржив таку ухвалу, сплатив мінімальну заробітну плату, виграв апеляційний розгляд – тепер у разі, якщо позивач виграє – відповідач буде винний йому цю мінімальну заробітну плату, хоча на момент, коли ця ухвала виносилася, відповідач навіть не знав про існування справи і не має жодного стосунку до судової помилки.

Автори проекту закону вважають, коли апеляційна або касаційна інстанція скасовує ухвалу і направляє справу на новий розгляд або для продовження розгляду, це є наслідком саме помилки у судовій системі.

Адвокатське бюро «Срібна Земля»
НАДАННЯ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ ФІЗИЧНИМ ТА ЮРИДИЧНИМ ОСОБАМ

У КАРПАТСЬКІЙ ЄПАРХІЇ УАПЦ УШАНУВАЛИ СВІТЛУ ПАМ'ЯТЬ СВЯТІЙШОГО ПАТРІАРХА ДИМИТРІЯ (ЯРЕМИ) ДО 101-Ї РІЧНИЦІ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ

22 листопада, з благословення Преосвященнішого Віктора (Бедь), єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, під головуванням доцента, протоієрея Сергія Урсти, декана богословсько-філософського факультету Української богословської академії Карпатського університету, канцлера Консисторії Карпатської єпархії УАПЦ, у малій актовій залі Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в м. Ужгороді за участі представників єпархії, університету, академії, Закарпатського національно-патріотичного об'єднання «Україна Соборна», Християнсько-народної спілки Закарпаття та ГО «Молодь Закарпаття» було проведено наукові читання, приурочені до 101-ї річниці з дня народження Святійшого Димитрія (Яреми), Патріарха Київського і всієї України, Предстоятеля УАПЦ.

Із доповідями, які були присвячені життєвому та подвижницькому життю Патріарха Димитрія (Яреми), виступили:

– Василь Біксей – «Життєвий шлях, наукова діяльність та особистість Патріарха Димитрія (Яреми)»;

– Єромонах Ілля (Михайлов) – «Діяльність Патріарха Димитрія (Яреми) у часи третього відродження УАПЦ».

Із заключним словом до присутніх звернувся канцлер Консисторії Карпатської єпархії УАПЦ, декан богословсько-філософського факультету Української богословської академії Карпатського університету доцент, протоієрей Сергій Урста.

Після доповідей та молитви всі присутні перейшли до Кафедрального храму апостола українського Андрія Первозваного у м. Ужгороді Карпатської єпархії УАПЦ, де було відслужено заупокійну Літію за спочилим у Бозі Святійшим Патріархом Димитрієм (Яремою).

Літію очолив протоієрей Олександр Смолін у співслужінні ієромонаха Іллі (Михайлова) та ігумена Антонія (Хвіца).

Хід богослужіння супроводжувався церковним співом за участі протоієрея Сергія Урсти та єпархіального регента читця Юрія Ропонича.

ПРЕДСТАВНИК УКРАЇНСЬКОЇ БОГОСЛОВСЬКОЇ АКАДЕМІЇ ТА ГОЛОВА ЄПАРХІАЛЬНОГО ВІДДІЛУ КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ УЗЯВ УЧАСТЬ У МІЖНАРОДНІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ В ЛЬВА УПЦ КП

24–25 листопада у Львівській православній богословській академії Української Православної Церкви Київського патріархату відбувалася IX Міжнародна конференція: «Християнська сакральна традиція: віра, духовність, мистецтво», яка щороку збирає науковців із різних навчальних та дослідницьких установ.

Цього року своїми напрацюваннями ділилися дослідники із України, Білорусі, Німеччини та Польщі. Доповіді, які ввійшли до збірника матеріалів, торкалися широкого спектру тем: богословських, історичних, філософських, культурологічних, мистецьких тощо.

24 листопада конференція відбувалася у формі пленарного і секційних засідань.

Пленарне засідання відкрив ректор академії протоієрей Ярослав Ощудляк.

До учасників наукового зібрання з вітальним словом та благословенням звернувся Високопреосвященнійший Димитрій (Рудюк), митрополит Львівський і Сокальський, керуючий Львівсько-Сокальською єпархією УПЦ КП.

Відтак було розпочато робочі засідання конференції.

25 листопада роботу конференції було продовжено у формі відвідання храмів Львова і передмістя, під час якого учасники наукового зібрання оглянули та проаналізували твори сакрального мистецтва.

Із благословення Преосвященнійшого Віктора (Бедь), єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією, голови Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви, участь у конференції взяв голова відділу з духовної опіки в правоохоронних органах, пенітенціарній системі та Збройних силах України Карпатської єпархії УАПЦ, викладач Української богословської академії Карпатського університету (м. Ужгород) кандидат богослов'я, доцент, протоієрей Олександр Смолін, який виступив із доповіддю на тему «Вплив християнства та юдаїзму на формування менталітету та самоідентифікації сучасного українського суспільства».

ПРЕДСТАВНИКИ ДУХОВЕНСТВА КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ ВІДСЛУЖИЛИ ЛІТІЮ Й ОСВЯТИЛИ ВИКАРБУВАНЕ ІМ'Я УКРАЇНСЬКОГО ВОЇНА-ГЕРОЯ ДАВИДА ГАМСАХУРДІЇ НА ПОСМЕРТНОМУ МЕМОРІАЛІ В УЖГОРОДІ

24 листопада на площі імені майора Віталія Постолакі в Ужгороді, на посмертному меморіалі на честь полеглих в обороні України від московсько-путінських окупантів і терористів українських Воїнів-Героїв було викарбувано ім'я загиблого на сході України Воїна-ужгородця Давида Гамсахурдії.

Участь у вшануванні полеглого українського Воїна-Героя і патріота взяли представники Ужгородського об'єднаного військового комісаріату, духовенства та кліру Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви, Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, військової кафедри ДВНЗ «Ужгородський національний університет», Дошкільного навчального закладу №30 м. Ужгорода, воїни-ветерани АТО, побратими та друзі загиблого.

Зі вступним словом до присутніх звернувся Ужгородський міськрайонний військовий комісар підполковник Микола Журавльов.

Із благословення Преосвященнійшого Віктора (Бедь), єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, представники єпархіального духовенства відслужили заупокійну Літію за всіма полеглими українськими Воїнами-Героями на сході України та освятили викарбуваний надпис імені нещодавно полеглого Воїна Давида Гамсахурдії на посмертному меморіалі.

Богослужіння очолив протоієрей Роман Бобай у супроводі церковного співу за участі протоієрея Сергія Урсти та єпархіального регента читця Юрія Ропонича.

Під час відправлення заупокійної Літії й освячення надпису була і мама полеглого українського Воїна-Героя Тетяна Гамсахурдія.

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР ВІДСЛУЖИВ АКАФІСТ ДО СВЯТОГО МУЧЕНИКА-ВОЇНА ВІКТОРА ДАМАСЬКОГО, СВОГО НЕБЕСНОГО ПОКРОВИТЕЛЯ

24 листопада Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді, відслужив акафіст до святого мученика-воїна Віктора Дамаського (бл. 138–161), свого небесного покровителя, у День ушанування святого.

У молитві владика Віктор просив молитовного заступництва у святого мученика-воїна Віктора перед Господом Богом за український народ, державу нашу Україну та Українську Церкву. Молився за дарування українській нації миру, благополуччя, національної і духовної єдності та утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви, за якнайшвидшу перемогу Українського війська над підступними московсько-путінськими окупантами та терористами і збереження життя кожного українського воїна, добровольця, волонтера, полоненого і мирних співвітчизників, які нині боронять Богом дану нам Вітчизну Україну від московських ординців.

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА СПОЧИЛИМ У БОЗІ БЛАЖЕННІЙШИМ МИТРОПОЛИТОМ ВОЛОДИМИРОМ (САБОДАНОМ) ДО 81-річчя З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ

23 листопада Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді, відслужив ранкову заупокійну Літію за Блаженнійшим Володимиром (Сабоданом) (23.11.1935 –05.07.2014), митрополитом Київським і всієї України (27.05.1992 –05.07.2014), до 81-річчя з дня його народження.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх провин, допущених небіжчиком із власної волі чи з примусу, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

Сторінка підготовлена прес-службою Карпатської єпархії УАПЦ

ЄПИСКОП УАПЦ ВІКТОР (БЕДЬ) ОСВЯТИВ НАРІЖНИЙ КАМІНЬ МАЙБУТНЬОГО ПАМ'ЯТНИКА УКРАЇНСЬКИМ ЖЕРТВАМ ГОЛОДОМОРУ-ГЕНОЦИДУ ТА ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА ПОЛЕГЛИМИ СПІВВІТЧИЗНИКАМИ

26 листопада, в день пам'яті українських жертв Голодомору-Геноциду української нації 1932–1933 рр. в Україні, в Ужгороді на набережній Незалежності встановили й освятили наріжний камінь під будівництво пам'ятника жертвам Українського Голокосту.

Сотні ужгородців пройшли з лампадками пам'ятною ходою від площі Поштової до набережної Незалежності, де встановлено наріжний камінь пам'яті.

Участь у пам'ятному заході взяли представники Закарпатської обласної державної адміністрації та обласної ради, Ужгородської міської ради, духовенства різних конфесій, правоохоронних органів та військових підрозділів, вищих навчальних закладів, середніх навчальних закладів, політичних партій, громадських і профспілкових організацій, засобів масової інформації та небайдужі ужгородці. Серед них, зокрема, представники духовенства Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви, Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, Ужгородського гуманітарно-економічного та Ужгородського богословського коледжів Карпатського університету, Закарпатської обласної партійної організації «Україна Соборна», Закарпатського національно-патріотичного об'єднання «Україна Соборна», Християнсько-народної спілки Закарпаття, Закарпатської обласної громадської організації «Молодь Закарпаття» та інші.

Відкрив зібрання голова Закарпатської обласної державної адміністрації Геннадій Москаль, який вніс пропозицію вшанувати хвилиною мовчання полеглих українських жертв під час Голодомору-Геноциду (Українського Голокосту) в 1932–1933 рр. та під час інших Голодоморів в Україні.

Після низки виступів Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий

Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, у співслужінні протоієрея Романа Бобая, у супроводі церковного співу за участі студентів Української богословської академії під керівництвом єпархіального регента читця Юрія Ропонича молитовно освятив наріжний камінь під будівництво майбутнього пам'ятника українським жертвам Голодомору-Геноциду (Українського Голокосту) 1932–1933 рр. в Україні, спланованого і реалізованого московським безбожним комуністично-радянським окупаційним режимом СРСР.

Відтак присутні на зібранні підносили до освяченого пам'ятного каменю запалені лампадки та поминальні колоски зерна.

Урочисте зібрання супроводжувалося духовним хоровим співом у виконанні Ужгородського хору імені Августина Волошина під керівництвом Ярослава Кирлика.

Після завершення офіційної частини зібрання духовенство та клірики Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви на чолі з владикою Віктором відслужили на місці встановлення наріжного каменю заупокійну Літію за всіма жертвами Українського Голокосту 1932–1933 рр. в Україні.

У ДОМОВОМУ ХРАМІ НА ЧЕСТЬ УСПІННЯ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ В м. БЕРЕГОВЕ ПІДНЕСЛИ МОЛИТВИ ЗА НОВОМУЧЕНИКІВ УАПЦ ТА УКРАЇНСЬКИХ ЖЕРТВ ГОЛОДОМОРУ-ГЕНОЦИДУ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ 1932–1933 рр.

27 листопада у домовому храмі Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви на честь Успіння Пресвятої Богородиці в м. Берегові було відслужено Божественну літургію, яку з благословення Преосвященнійшого Віктора (Бедь), єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ, очолив ієромонах Ілля (Михайлов).

Під час богослужіння поминались імена православних ієрархів – Всесвятійшого Варфоломія, архієпископа Константинополя – Нового Риму, Вселенського Патріарха, Блаженнійшого Макарія, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, Преосвященнійшого Віктора, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією.

Отець Ілля підніс молитви до Господа Бога з проханням даровати українському народу мир, національну і духовну єдність, благополуччя та утвердження єдиної Помісної Української Автокефальної Православної Церкви, а також перемогу Українського війська над московсько-путінськими окупантами і терористами. Особливі молитви до Господа Бога були піднесені також за збереження життя кожного українського воїна, добровольця і волонтера, які боронять нашу святу українську землю від підступного московського орднця.

Божественна літургія супроводжувалась читанням богослужбових текстів та церковним співом під керівництвом іподиякона Владислава Лазаря.

Відтак після Божественної літургії ієромонах Ілля (Михайлов) відслужив заупокійну Літію за священномучеником Василем Липківським, митрополитом Київським і всієї України, убієнними новомучениками відродженої Української Автокефальної Православної Церкви, закатованими інородцями московського безбожного комуністично-радянського окупаційного режиму в 20– 30-х рр. минулого століття, та

усіма українськими жертвами Голодомору-Геноциду (Українського Голокосту) 1932–1933 рр. в Україні, спланованого і реалізованого тими ж інородцями московського безбожного комуністично-радянського окупаційного режиму СРСР.

Прес-служба парафії Успіння Пресвятої Богородиці в м. Берегові КЄ УАПЦ

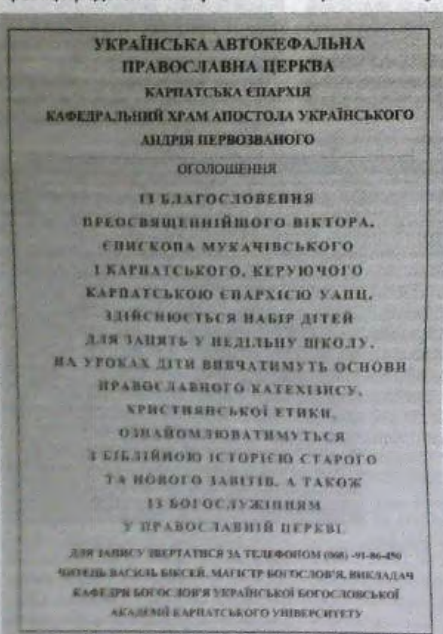
УКРАЇНСЬКА АВТОКЕФАЛЬНА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА
КАРПАТСЬКА ЄПАРХІЯ
КАФЕДРАЛЬНИЙ ХРАМ АПОСТОЛА УКРАЇНСЬКОГО АНДРІЯ ПЕРВОЗВАНОГО
ОГОЛОШЕННЯ
ІЗ БЛАГОСЛОВЕННЯ ПРЕОСВЯЩЕННІЙШОГО ВІКТОРА, ЄПИСКОПА МУКАЧІВСЬКОГО І КАРПАТСЬКОГО, КЕРУЮЧОГО КАРПАТСЬКОЮ ЄПАРХІЄЮ УАПЦ.
ЗДІЙСНЮЄТЬСЯ НАБІР ДІТЕЙ ДЛЯ ЗАНЯТЬ У НЕДІЛЬНУ ШКОЛУ.
НА УРОКАХ ДІТИ ВИВЧАТИМУТЬ ОСНОВИ ПРАВОСЛАВНОГО КАТЕХІЗИСУ, ХРИСТИЯНСЬКОЇ ЕТИКИ, ОЗНАЙОМЛЮВАТИМУТЬСЯ З БІБЛІЙНОЮ ІСТОРІЄЮ СТАРОГО ТА НОВОГО ЗАВІТІВ, А ТАКОЖ ІЗ БОГОСЛУЖІННЯМ У ПРАВОСЛАВНІЙ ЦЕРКВІ.
ДЛЯ ЗАПИСУ ЗВЕРТАТИСЯ ЗА ТЕЛЕФОНОМ (068) -91-86-450
ЧЕПЕЛЬ ВАСИЛЬ БІБСЕЙ, МАГІСТР БОГОСЛОВ'Я, ВИКЛАДАЧ КАФЕДРИ БОГОСЛОВ'Я УКРАЇНСЬКОЇ БОГОСЛОВСЬКОЇ АКАДЕМІЇ КАРПАТСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

ПРЕДСТАВНИКИ ПАРАФІЇ НА ЧЕСТЬ УСПІННЯ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ В м. БЕРЕГОВЕ КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У ВШАНУВАННІ ПАМ'ЯТІ УКРАЇНСЬКИХ ЖЕРТВ ГОЛОДОМОРУ-ГЕНОЦИДУ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ 1932–1933 рр. В УКРАЇНІ

26 листопада, в день вшанування пам'яті українських жертв Голодомору-Геноциду (Українського Голокосту) проти української нації 1932–1933 рр. в Україні, спланованого і реалізованого інородцями московського безбожного комуністично-радянського окупаційного режиму СРСР, в м. Берегові на площі Героїв Революції Гідності зібралися представники місцевої влади, громадських організацій, небайдужої громади міста, щоби вшанувати пам'ять мільйонів і мільйонів убитих голодом українців.

Із благословення Преосвященнійшого Віктора (Бедь), єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, участь у заходах узяли і представники парафії на честь Успіння Пресвятої Богородиці в м. Берегові на чолі з головою єпархіального відділу з міжконфесійних і міжнародних відносин ієромонахом Іллею (Михайловим) за участі іподиякона Владислава Лазаря та парафіян.

До присутніх із поминальною промовою звернувся Берегівський міський голова Золтан Бабяк.

Відтак представники духовенства різних конфесій відслужили заупокійну Літію за усіма українськими жертвами Голодомору-Геноциду (Українського Голокосту) 1932–1933 рр. в Україні.

На знак пошани до полеглих українських жертв страшного Українського Голокосту 1932–1933 рр. учасники зібрання запалили поминальні лампадки, піднесли до стели Героям Революції Гідності квіти та символічні пучки із колосками пшениці.

Прес-служба парафії Успіння Пресвятої Богородиці в м. Берегові КЄ УАПЦ

Сторінка підготовлена прес-службою Карпатської єпархії УАПЦ

СХИЛИМО У МОЛИТВІ ГОЛОВИ НАШІ ПЕРЕД УКРАЇНСЬКИМИ ЖЕРТВАМИ ГОЛОДОМОРУ-ГЕНОЦИДУ (УКРАЇНСЬКОГО ГОЛОКОСТУ) УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ В XX СТОЛІТТІ ТА ПАМ'ЯТАЙМО ПРО ЇХНІХ КАТІВ

26 листопада українська нація завмерла у скорботі та молитовному вшануванні світлої пам'яті понад 13 мільйонів наших співвітчизників, які відійшли у вічність унаслідок безбожного і страшного вбивства одним із найстрашніших і нестерпно болючих методів – методом штучного і насильницького позбавлення життя голодом у роки Голодомору-Геноциду (Українського Голокосту) 1932–1933 рр. в Україні…

У XX ст. українці пережили не один Голодомор, але один Голодомор-Геноцид (Український Голокост) української нації у 1932–1933 рр. в Україні, який був по-особливому безбожним, жорстоким, нелюдським, штучно спланованим і вчиненим московським комуністично-радянським окупаційним режимом колишнього Союзу Радянських Соціалістичних Республік.

Хто ж стояв за цим звірством і цілеспрямованим знищенням українців, саме українців як представників української нації за своїм етнічним походженням від народження? Адже під час Голодомору-Геноциду (Українського Голокосту) 1932–1933 рр. в Україні безбожним московським комуністично-радянським окупаційним режимом СРСР українців убивали голодом саме зате, що вони були українцями…

Головним організатором Голодомору-Геноциду (Українського Голокосту) в Україні в 1932–1933 рр. виступила злочинна організація – Комуністична партія Радянського Союзу (на той час Всесоюзна комуністична партія (більшовиків). При цьому кадрову основу цієї злочинної організації у своїй переважній більшості становили далеко не українці, а різного роду інородці, серед яких одну з головних ролей відігравали, зокрема, особи жидівської національності (як із терен колишньої Російської імперії, так і світового жидівства із-за меж України). Саме жиди у вищих політичних колах тогочасного СРСР відігравали провідну роль в ідеологічному та каральному корпусах ВКП(б) (надалі КПРС). Спеціально створені політико-каральні спеціальні органи ЧК, ГПУ, НКВС так звані судові органи та позасудові трійки у переважній більшості були вкомплектовані різного роду інородцями, серед них жиди, латиші, росіяни (мордвини, калмики інші народності), мадяри, китайці і т. д. Навіть політкомісарський корпус тогочасних Красної Армії та Флоту складався майже на 100% лише з жидів.

Тож українська нація повинна знати та пам'ятати, що Голодомор-Геноцид (Український Голокост) у 1932–1933 рр. в Україні був спланований і втілений у життя не українцями, а новітньою навалою орди різного роду інородців та їхніми ідеологічними представниками – носіями так званої інтернаціональної і нелюдської марксистсько-ленінсько-сталінської комуністичної ідеології. Тими, хто з тих чи інших причин ненавидів українську націю, хотів її приборкати, полонити та масово знищити заради захоплення й окупації України. Коли нищилась, руйнувалась, палилась, морилась голодом та вбивалась українська нація, Українська Держава і Українська Церква, в горнилі страшної московської комуністично-радянської окупації в XX ст., то це робилось не волею і руками української нації, а нашими ворогами та інородцями. І той, хто з українців цього не розуміє і не хоче розуміти, буде приречений пережити подібне іще не один раз… у новітніх умовах та відчувши на собі новітні методи руйнування, пригнобления та нищення українців.

Тож пам'ятаймо про катів української нації.

Шануючи всі народи світу, як боголюбива і миролюбива українська нація, любімо людей усіх національностей, бо всі ми є творінням Божим. Але при цьому не забуваймо, за Заповідями Божими, любити своїх ближніх – українців.

Шануючи і співживучи у єдиній та цивілізованій сім'ї українського громадянства, незалежно від етнічного походження того чи іншого нашого співвітчизника, не забуваймо і про свої природні та національні права української нації на своїй, Богом даній нам святій і омитій кров'ю наших прабатьків Українській Землі. Будьмо готовими і не біймось захищати свою українську націю, Українську Державу і Українську Церкву.

Пам'ятаймо про жахливі уроки Голодомору-Геноциду (Українського Голокосту) української нації та про тих, хто скоїв цей злочин проти людяності та наших праведних і богоносних прабатьків і батьків у 1932–1933 рр. минулого століття в Україні.

Вічна пам'ять і блаженний спокій душам спочилих у Бозі усім українським жертвам Голодомору-Геноциду (Українського Голокосту) 1932–1933 рр. і подальших Голодоморів в Україні в XX ст. І нехай Всемилостивий Господь Бог прийме їхні світлі душі…

Схилимо у молитві та хвилині мовчання голови наші…

+ Віктор (БЕДЬ),
єпископ Мукачівський
і Карпатський
Української Автокефальної
Православної Церкви
м. Ужгород

У ДЕНЬ УШАНУВАННЯ СВІТЛОЇ ПАМ'ЯТІ НОВОМУЧЕНИКІВ УАПЦ І ДО 84-Х РОКОВИН ПОЧАТКУ ГОЛОДОМОРУ-ГЕНОЦИДУ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ 1932–1933 рр. ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР ВІДСЛУЖИВ БОЖЕСТВЕННУ ЛІТУРГІЮ

27 листопада, у День ушанування світлої пам'яті священномученика Василя Липківського (07(19).03.1864–27.11.1937), митрополита Київського і всієї України, Першоієрарха відродженої прабатьківської Української Автокефальної Православної Церкви (1921–1927), всіх українських новомучеників (єпископів, духовенства, віруючих) відродженої УАПЦ, які тисячами були піддані репресіям, ув'язненню, нелюдським тортурам і розстрілам московським безбожним комуністично-радянським окупаційним режимом СРСР в Україні в 20–30-х рр. минулого століття, та до 84-х роковин початку Голодомору-Геноциду (Українського Голокосту) проти української нації 1932–1933 рр. у Кафедральному храмі апостола українського Андрія Первозваного Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в Ужгороді було відслужено Божественну літургію.

Богослужіння очолив Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією УАПЦ, у співслужінні протоієрея Сергія Урсти, протоієрея Олександра Смоліна та протоієрея Романа Бобая.

Під час богослужіння поминались імена православних ієрархів – Всесвятійшого Варфоломія, архієпископа Константинополя – Нового Риму, Вселенського Патріарха, Блаженнійшого Макарія, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, Преосвященнійшого Віктора, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви.

Владика Віктор із духовенством підніс молитви до Господа Бога з проханням дарувати українському народу мир, національну і духовну єдність, благополуччя та утвердження єдиної Помісної Української Автокефальної Православної Церкви, а також перемогу Українського війська над московсько-путінськими окупантами і терористами. Особливі молитви до Господа Бога лунали також за збереження життя кожного українського воїна, добровольця і волонтера, які нині боронять нашу святу українську землю від підступного московського ординця.

Під час заупокійної Літії владика Віктор молився за спасіння душ новомучеників відродженої прабатьківської Української Автокефальної Православної Церкви, замордованих і розстріляних інородцями та ординською навалою московського безбожного комуністично-радянського режиму за віру Христову, Українську Церкву, Українську Державу і українську націю в 20–30-х рр. минулого століття та всіма полеглими українськими жертвами Голодомору-Геноциду (Українського Голокосту) в 1932–1933 рр. в Україні, спланованого і реалізованого тими ж інородцями та ординцями московського безбожного комуністично-радянського окупаційного режиму СРСР.

Із проповіддю до парафіян звернувся протоієрей Сергій Урста, який доніс до вірників тлумачення на недільне Євангеліє.

Після завершення Божественної літургії та відправленої Літії до парафіян храму звернувся владика Віктор, який розповів про трагічну долю священномученика Василя Липківського та інших новомучеників відродженої прабатьківської Української Автокефальної Православної Церкви, які зазнали жорстокого переслідування, тортур та вбивства від інородців московського безбожного комуністично-радянського окупаційного режиму в 20–30-х рр. минулого століття в Україні, залишившись непохитно вірними вірі Христовій, Українській Церкві, Українській Державі та українській нації. Владика Віктор розповів і про тернистий, і жертовний шлях українських жертв Голодомору-Геноциду (Українського Голокосту) проти української нації 1932–1933 рр., спланованого і реалізованого тими ж інородцями московського безбожного комуністично-радянського окупаційного режиму СРСР в Україні.

Хід богослужіння супроводжувався церковним співом під керівництвом єпархіального регента читця Юрія Ропонича, а спів дяків очолив Іван Хланта.

Сторінка підготовлена прес-службою Карпатської єпархії УАПЦ

ВІТАЄМО

4 грудня відзначатиме 35-річний ювілей доцент кафедри фінансів та економіки *Віталій Йосипович Ерфан.*

Ювілей – це не просто свято,
Це здобутки всіх років в житті,
Тож хай у Вас їх буде ще багато,
Щоб здійснилися задуми всі!
Щастя хай щомиті сприяє
Мати успіх, достаток й добро,
Серце радість й любов зігріває,
Друзі й рідні дарують тепло!

Колеги

Колектив Карпатського університету ім. А. Волошина вітає старшого методиста кафедри філософії та гуманітарних наук, старшого викладача *Іину Федорівну Шаркань* із Днем народження.

Хай усміхається щастям життя
У безмежності краси і любові,
І хай довгі, прекрасні літа
Квітнуть, наче проліски, чудові!

30 листопада святкує сімейний ювілей – 55-річчя *Петро Васильович Богаш*. Із цієї святкової нагоди дружина Ірина, донька Ірина, сини Юрій та Андрій, онук Тимофій вітають рідного ювіляра такими рядками:

Нехай вогні вам цвітуть літа прекрасні,
Нехай здійсняться тисячі бажань,
Щоб доля дарувала тільки щастя,
Ні грама бід, ні краплини страждань.
Життя хай квітне, мов казковий сад,
І кожен день усміхнено родіє,
Хай Бог дарує зорепад
Здоров'я, віднову сповіл, вдач!

ВВЕДЕННЯ ПРЕЧИСТОЇ У ХРАМ

Введення Пречистої у Храм.
Розступились люди і століття.
Йде Вона – взірець і приклад нам –
Палестинська Дівчинка тріліття.

Вже окреслена в цій юній чистоті
Місія жертовності і болю,
Що стражданням на Голгофському Хресті
Випаде на Материнську Її долю.

Вона іде – маленька і Свята,
Щоб знайти велику ласку в Бога:
Стати Богоматір'ю Христа
І Заступницею скривджених і вбогих.

Нині, як і в той далекий час,
Божий Храм осанною світліє:
В ореолі святості до нас
Йде маленька Дівчинка Марія.

Білокрилі ангели мовчать,
І собор душі благоговіє,
На обличчях – радості печать:
Йде Пречиста, йде Свята Марія…

Надія КМЕНЮК

ЗАКАРПАТСЬКЕ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ОБ'ЄДНАННЯ

УКРАЇНА СОБОРНА

ОБ'ЄДНАНІ УКРАЇНОЮ ЗАРАДИ УКРАЇНЦІВ

ДОЛУЧАЙСЯ ДО НАШОГО РУХУ

+380961430198

e-пошта: ukr.soborna@gmail.com

РЕПЕРТУАР
ЗАКАРПАТСЬКОГО АКАДЕМІЧНОГО ОБЛАСНОГО ТЕАТРУ ЛЯЛЬОК
На ГРУДЕНЬ 2016 року

4 ГРУДНЯ
Корній ЧУКОВСЬКИЙ
ЧУКОКОЛА
Казки Дядечка Корнія
вийдодзр. телефон.
айболить
для дітей дошкільного
та шкільного віку

11 ГРУДНЯ
За мотивами казки
Шарля Перро
СПЛЯЧА КРАСУНЯ
для дітей дошкільного
та шкільного віку

18 ГРУДНЯ
СВЯТО
СВ.МИКОЛАЯ
Інтермедія
для дітей дошкільного
та шкільного віку

25 ГРУДНЯ
НОВИЙ РІК У
КРАЇНІ КАЗОК
Новорічна
вистава-інтермедія
для дітей дошкільного
та шкільного віку

Початок вистав об 11.00 та 13.00

УКРАЇНСЬКА БОГОСЛОВСЬКА АКАДЕМІЯ
Карпатського університету
(вищий православний духовно-богословський навчальний заклад)

Підготовка бакалаврів і магістрів за спеціальностями:
– Богослов'я (священнослужитель; християнський місіонер);
– Теологія (християнський педагог);
– Регент церковного хору;
– Вищі курси дяків;
– Військове капеланство (додаткова спеціалізація).

Ужгородський богословський коледж

Підготовка молодших спеціалістів
(на базі 9 класів) за спеціальностями:
– Катехізатор із православного богослов'я, дяк
(із одночасним здобуттям другої
вищої освіти за спеціальностями:
– Правознавство;
– Фінанси і кредит).

(Студенти академії при здобутті вищої духовної освіти одночасно здобувають і вищу світську освіту)

ПРИ УНІВЕРСИТЕТІ ТА АКАДЕМІЇ ДІЄ АСПІРАНТУРА І ДОКТОРАНТУРА

м. Ужгород, вул. Гойди, 4; тел.: + 38 099 369 33 77; (0312) 61 20 08; 61 29 45; www.kau.com.ua; www.uuba.org.ua

Шеф-редактор
Віктор БЕДЬ
Головний редактор
Анатолій КОСТЮХ
Літредактори
Марина ГАЗА
Наталка ГУМЕН-БІЛАНИЧ
Редактори відділів:
Станіслав ДАНКО
Орест ДІДУХ
Ігор КОВАЛЬЧУК
Олексій ПАЙДА
Олексій ШАФРАНЬОШ
Катерина ЧОМБОКОШ
Верстка
Ігор ТОКАЧ
ЗАСНОВНИК
ПП «Адвокатське бюро «Срібна Земля».
ВИДАВЕЦЬ
Християнсько-народна спілка Закарпаття.
Ідентифікаційний код 20644130.
Номер звернано в інформаційному медіа-центрі Карпатського університету ім. А.Волошина.
Друк: Відділ оперативно-видавничих послуг ТОВ "ДІМ". м. Тернополь, вул. Текстильна, 28, тел.: 52 27 37.
Моб. тел: (067) 350 17 94, a-print.com.ua
РЕДАКЦІЯ
Ужгород, вул. Гойди, 4
e-mail: bd_52@ukr.net
сайт в інтернеті: www.sribnazemlja.narod.ru
сайт: www.sz.uz.ua
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації – серія КВ № 5468 від 11.09.2001 р.
Передплатний індекс – 61159.
Умовний друк: А3 арк. 12.
Тираж – 2500
Номер зсновлення: 498
Виходить один раз на тиждень.
Розповсюдження: Закарпатська область
Редакція залишає за собою право на публікацію та редагування матеріалів, яких не повертає, на них не відповідає і не вирсилає до інших інстанцій. Редакція не завжди поділяє думку автора. При передруку посилання на «Срібну Землю» обов'язкове.

СПІВЧУТТЯ

Колектив «Срібної Землі» висловлює щире співчуття літредактору Наталії Гумен-Біланич та її сім'ї з приводу смерті матері Верони. Вічна їй пам'ять і блаженний спокій.

ВВЕДЕНА І ПОСВЯЧЕНА

В тринчнім віці ведена батьками,
Посвячена на службу в храмі цім,
Молилась, вчилася, служила Богу
Й росла до зрілості своїх років.

Вона була Давидового роду,
Із цього роду був і Йосиф сам.
Її, Пречисту, Бог Отець Предвічний
За Матір Свого Сина був обрав.

Це тоді було, як у наступнім році
Величне свято відбулось у них –
Закладено підвалини будови
Нового храму із руїн святих.

Проте не знали ті, що будували,
Ні книжники, читали що Письмо,
Ані священики, своїми що руками
Допомагали будувати Дім Його,

Не знали, не догледіли, що в храмі,
У прибудові між дітьми росла
Свята людина і жива святиня –
Марія Діва, Чиста, Пресвята.

Так Бог подбав про Свого Сина,
Про шану й честь, належну Божеству,
Що повелів звести нову святиню
На зміну тій, що була в давнину.

Василь ЩОМАК

ОГОЛОШЕННЯ

Втрачену круглу печатку Закарпатської обласної організації Народного Руху України вважати недійсною.
Оргкомітет Закарпатської облорганізації НРУ

«Будьте милосердні, як і Отець ваш милосердний» (Лк. 6, 36).

Срібна земля

ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСНА ГАЗЕТА

WWW.SZ.UZ.UA

№36 (1005) від 8 грудня 2016 року / ВИХОДИТЬ ЩОТИЖНЯ

ЧИТАЙТЕ НАС НА САЙТІ: http:// sz.uz.ua

КОРИФЕЇ ТЕАТРУ СРІБНОЇ ЗЕМЛІ

(Микола Садовський, Олександр Загаров, Ярослав Барнич, Микола Аркас, Юрій Шерегій)

Професіональний український театр на Закарпатті, або, як його називають, «Театр Срібної Землі», наближається до свого 100-річного ювілею заснування – 2021р. Нині театральна громадськість краю має щасливу нагоду пригадати свою історію, усвідомити внесок до духовної скарбниці імена талановитих митців. Адже саме на 2016–2017 рр. припадає низка ювілеїв видатних театральних діячів, із творчістю яких пов'язане становлення професіонального театру краю.

Стор.: 6–7

АРХІЄРЕЙСЬКИЙ СОБОР УАПЦ ПРИЗНАЧИВ ПРЕОСВЯЩЕННІЙШОГО ЄПИСКОПА ВІКТОРА (БЕДЬ) КЕРУЮЧИМ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЮ ЄПАРХІЄЮ

6 грудня під головуванням Блаженнійшого Макарія (Малетича), Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, в м. Києві відбулося засідання Архієрейського Собору УАПЦ.

На Архієрейському Соборі було розглянуто питання щодо стану справ у Тернопільській і Хмельницькій єпархіях УАПЦ і постановлено вивести Високопреосвященнійшого архієпископа Мстислава (Гука) з числа єпископів УАПЦ.

У зв'язку з рішенням і зверненням єпархіального собору Тернопільської єпархії (від 1 грудня 2016 року) до Архієрейського Собору Української Автокефальної Православної Церкви призначили правлячим єпископом Тернопільської єпархії Преосвященнійшого Віктора (Бедь), єпископа Мукачівського і Карпатського, зі збереженням за ним керівництва Карпатською єпархією, повідомляє прес-служба Карпатської єпархії УАПЦ

ЧЕРГОВА «ФЕЙКОВА АВТОНОМІЯ» ДЛЯ «ФЕЙКОВИХ УГОРЦІВ»

1 грудня вся Україна відзначала чергову річницю загальнодержавного референдуму, на якому більшість українців підтвердила прагнення до розбудови незалежної та суверенної держави. Водночас очевидним є те, що за 25 років від того часу залишилось чимало сил, які досі не можуть змиритися з фактом існування України як самостійного суб'єкта міжнародного права. В 2014 році ці сили в особі північно-східного «сусіда» зробили спробу «виправити», за словами президента Росії В. Путіна, «найбільшу трагедію XX століття (розпад СРСР)», одначе вкотре зазнають поразки. Вже більш ніж два роки українці успішно, хоч і ціною тисячі життів, захищають право, успадковане від батьків – право на незалежність.

Стор.: 3

НОВИНИ

УЖУ ТА УБА ЗА УЧАСТІ НАРЕЧАНСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ ВІДБУЛАСЯ ВІДКРИТА ЛЕКЦІЯ ДО ВСЕСВІТНЬОГО ДНЯ ПРОФІЛАКТИКИ ТА БОРОТЬБИ ЗІ СНІДом

Стор.: 2

ТЕМА

ЯКОЮ МАЄ БУТИ ПОМІСНА ЦЕРКВА?

Стор.: 4

ОСОБИСТІСТЬ

ПЛАСТИ ЖИТТЯ

Стор.: 9

НАШ КАЛЕНДАР

8–12 грудня – Всеукраїнський тиждень права;

9 грудня – Міжнародний день боротьби з корупцією;

10 грудня – День захисту прав людини;

11 грудня – Міжнародний день гір;

12 грудня – День Сухопутних військ України;

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

9 грудня 1863 р. – народився Борис Грінченко, український письменник;

13 грудня 1856 р. – народився Микола Карпович Садовський (справжнє прізвище Тобілевич), український письменник, перекладач, театральний діяч;

14 грудня 1996 р. – створено Національну академію мистецтв України.

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС: 61159

РЕКОМЕНДОВАНА ЦІНА 2.00 грн.

ЕПІДЕМІЧНА СИТУАЦІЯ З ГРИПУ ТА ГРІ НА ЗАКАРПАТТІ

Як повідомила завідувач відділу епідеміологічного нагляду (спостереження) та профілактики інфекційних захворювань Закарпатського обласного лабораторного центру МОЗ України Вікторія Тимчик, за минулий тиждень зі симптомами гострої респіраторної інфекції до закладів охорони здоров'я області звернулося 3536 осіб, захворюваність становить 280,82 на 100 тис. населення та знаходиться нижче за визначений епідемічний поріг 351,4 на 20%. Приріст захворілих щотижнево коливається в межах 5–6% та відповідає показникам минулих сезонів. Серед захворілих – 2419 дітей віком до 17 років, що становить 68,4%.

Спостерігається збільшення кількості захворілих серед вікових груп 65 років і старших на 26%, 15–17 років – на 23%, 30–64 років – на 16%.

За минулий тиждень 197 осіб потребували госпіталізації з приводу респіраторних інфекцій. Серед лабораторно обстежених осіб підтверджена циркуляція сезонних збудників респіраторних інфекцій: парагрипу, аденовірусів та RS-вірусів.

Із початку сезону захворюваності на грип та ГРІ в Закарпатській області щеплено проти грипу 695 осіб, зокрема 152 дітей та 36 медичних працівників. Спостереження за перебігом епідемічної ситуації в області триває.

Прес-центр ОЦЗ у Закарпатській області

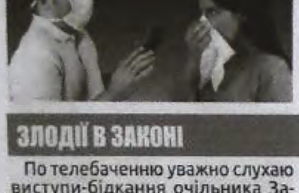

У КаУ ТА УБА ЗА УЧАСТІ КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ ВІДБУЛАСЯ ВІДКРИТА ЛЕКЦІЯ ДО ВСЕСВІТНЬОГО ДНЯ ПРОФІЛАКТИКИ ТА БОРОТЬБИ ЗІ СНІДом

30 грудня, з благословення Преосвященнійшого Віктора (Бедь), єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, ректора Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в м. Ужгороді, у великій актовій залі університету та академії відбулася відкрита лекція до Всесвітнього дня профілактики та боротьби з ВІЛ/СНІДом, який щорічно проводиться у світі 1 грудня.

Метою заходу було привернути увагу молоді до цієї проблеми, а також проявити міжнародну солідарність перед обличчям епідемії і тих людей, які у своєму житті зіштовхнулися з цією проблемою. Цього дня мільйони людей у всьому світі об'єднуються, щоби вшанувати пам'ять тих, які померли через СНІД.

Участь у лекції взяли представники духовенства Консисторії Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви, професорсько-викладацького складу та студенти Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії.

Відкрив захід молитвою та благословенням Преосвященнійший владика Віктор (Бедь), ректор університету та академії.

Відтак із доповіддю виступив викладач кафедри богослов'я читець Василь Біксей, який розповів про історію походження вірусу імунодефіциту, шляхи інфікування, тестування на ВІЛ та про статистику ВІЛ-інфікованих в Україні, зокрема на Закарпатті.

Далі виступили:

• студентка 2-го курсу факультету психології Карпатського університету імені Августина Волошина Юліана Гриб, яка розповіла про психологічну підтримку людей, що зіштовхнулися з цією проблемою у своєму житті;

• голова відділу з духовної опіки в правоохоронних органах, пенітенціарній системі та Збройних силах України священнослужитель Кафедрального храму апостола українського Андрія Первозваного в м. Ужгороді Карпатської єпархії УАПЦ, доцент Української богословської академії Карпатського університету імені Августина Волошина, прото-ієрей Олександр Смолін, який розповів про вчення Церкви Христової у питаннях співчуття та надання допомоги хворим людям, зокрема інфікованим ВІЛ\СНІДом;

• правозахисник Михайло Човганин, який у своїй доповіді висвітлив основні юридичні права ВІЛ-позитивних людей та зупинився на кваліфікації кримінальної відповідальності за поширення вищезазначеного вірусу.

Відкрита лекція супроводжувалася демонстрацією пізнавальних відеосюжетів щодо проблеми.

У підсумковому слові Преосвященнійший владика Віктор (Бедь) закликав усіх вести здоровий та моральний спосіб життя і наголосив, що здоров'я – найбільший дарунок від Господа Бога.

На завершення заходу присутні хвилиною мовчання вшанували всіх людей у світі, які померли через СНІД.

Організатори відкритої лекції висловили подяку Закарпатському обласному центру профілактики та боротьби зі СНІДом за надану пізнавальну інформацію з питань ВІЛ/СНІДу.

Прес-служба КаУ та УБА

ЗЛОДІЇ В ЗАКОНІ

По телебаченню уважно слухаю виступи-бідкання очільника Закарпатської ОДА пана Геннадія Москаля, який із болем і обуренням викриває злодіїв-губителів природи, які вирубують і нищать наші ліси і вивозять за кордон, зокрема в Румунію, Угорщину – цінні породи деревини: дуб, ясен, смереку і навіть бук, що занесений до Червоної книги й охороняється Законом України.

За останні десятиліття ми стали сировинним придатком Європи. Якщо і продавати деревину за кордон, то тільки у переробленому вигляді. Це дасть можливість збільшити кількість робочих місць і наповнить місцеві бюджети.

Безгосподарність, неконтрольовані загальні вирубки лісів часто призводять до стихійного лиха, ерозії ґрунтів і катастрофічних руйнівних повеней, які затоплюють і нищать оселі громадян області, розмивають дороги, зносять мости та інші споруди. Для відновлення зруйнованого повенями Україна витрачає мільярди гривень за рахунок платників податків. Невиправдані витрати коштів на відбудову зруйнованого! Адже держава могла б на ці кошти створювати нові підприємства і збільшити кількість робочих місць.

Потрібно найперше навести лад у державі, рішуче боротися з викрадачами лісу і назавжди припинити незаконні вирубки.

Історія нічому не вчить ні владу, ні громадян. Кричущих неподобств із вирубкою лісів на Закарпатті могло б і не бути, якби місцева влада, керівники лісогосподарств, поліція, прокуратура, СБУ виконували покладені на них обов'язки і дотримувалися чинного законодавства України, притягаючи злочинців до відповідальності.

Безкарністю, бездіяльністю та свавіллям названих вище установ і користуються крадії деревини і так вільно себе почувають, руйнуючи природоохоронні зони Карпат.

Крадіжки деревини – незаконний бізнес і збагачення нечестивців, які нищать природу, обкрадають народ і місцеві бюджети.

На превеликий жаль, чинуші високого рангу міцно пов'язані з кримінальними структурами незаконного бізнесу і разом нищать економіку держави, уникають оподаткування.

Місяць тому я випадково опинився на Оноківському поліцейському блокпосту. Поліція зупинила два КаМаЗи, один із яких мав ще й причіп. Кузови автомобілів були доверху наповнені діловою деревиною бука. Затримка автомобілів тривала 25–30 хвилин, а потім їх відпустили. Підійшовши до працівників поліції, я привітався і запитав їх, чому не затримали крадіїв деревини, занесеної до Червоної книги. Мені чемно відповіли, що був дзвінок зверху – автомобілі не затримувати. Це була правда, бо я добре бачив, як один із працівників поліції спілкувався з кимось по телефону. В нашій державі вже давно ведеться, що телефонне право «волохатої» руки чиновника має більшу силу, ніж закони України.

На вулиці, де мешкають сусіди й моя сім'я, у зв'язку з подорожчанням ціни на газ будинки опалюють дровами, хто – частково, а хто – повністю. Вартість 10 метрів кубічних дров коштує від 4500 до 5000 гривень, які викладаємо з власних кишень.

За моїми скромних підрахунками, мешканці вулиці закупили близько 130 метрів кубічних букових дров. Якщо додати кількість закуплених дров мешканцями Ужгорода в цілому, то вийде декілька тисяч кубометрів лісу і сотні тисяч гривень, які б могли поповнити бюджет міста і районних рад, а не власні кишені крадіїв. Пишу цей допис і переживаю за те, що буде з нами – громадянами і чим ми будемо обігрівати оселі, якщо поліція, прокуратура, СБУ зупинить незаконний бізнес. У часи комуністичної доби у місті Ужгороді працювали на повну два паливні склади, де мешканці могли купити дрова і вугілля.

Відсутність складів комусь дуже вигідна, бо на незаконних вирубках лісу і його продажу нагрівають руки і збагачуються, обкрадаючи і так жебрачий бюджет міста і районних рад.

Потрібна централізована заготівля дров, а підпільні робочі місця – узаконити. Очільнику ОДА Геннадієві Москалю раджу не плакати в жилетку і по телебаченню не розчулювати громадян області свавіллям чиновників, а, як казав дідусь Крилов, «где нужно – власть употребить».

Іван ТЕГЗА, ветеран праці

ЧЕРГОВА «ФЕЙКОВА АВТОНОМІЯ» ДЛЯ «ФЕЙКОВИХ УГОРЦІВ»

1 грудня вся Україна відзначала чергову річницю загальнодержавного референдуму, на якому більшість українців підтвердила прагнення до розбудови незалежної та суверенної держави. Водночас очевидним є те, що за 25 років від того часу залишилось чимало сил, які досі не можуть змиритися з фактом існування України як самостійного суб'єкта міжнародного права. В 2014 році ці сили в особі північно-східного «сусіда» зробили спробу «виправити», за словами президента Росії В. Путіна, «найбільшу трагедію XX століття (розпад СРСР)», одначе вкотре зазнають поразки. Вже більш ніж два роки українці успішно, хоч і ціною тисячі життів, захищають право, успадковане від батьків – право на незалежність.

Варто наголосити, що у спробах показати неспроможність проекту «Україна» антиукраїнські сили не покладаючи рук намагаються «грати» на різного рівня конфліктних ситуаціях, здебільшого так само штучно створених. Проте з часом у міру росту громадянської обізнаності українського суспільства доступних проблем стає все менше, а тому вищезгаданим силам доводиться йти на крайнощі – створювати фіктивну реальність від початку до кінця. Але якщо таким могли до цього часу себе «побалувати» здебільшого тільки російські ЗМІ всередині РФ, то віднедавна до подібних технологій почали вдаватися і в Україні. Очевидно, що об'єднує ці «українські» ЗМІ з російськими не тільки спільні технологічні прийоми, а й дещо більше, наприклад спільна ціль.

Отож дуже символічно в річницю референдуму на сайті «Коментарии. UA» була розміщена новина про нібито засідання угорської громади Закарпаття, яке відбулося в Ужгороді. Ця громада виступила з вимогою «створення територіальної автономії угорців у регіоні».

Далі йде мова про те, що угорці Закарпаття представили договір про розмежування повноважень з центральною владою, який повинен наділити громаду необхідними інструментами для створення автономної території. У заході взяли участь депутати місцевих рад і громадські працівники. Депутати, зокрема, зажадали ввести 20-відсоткову квоту на представництво угорців у Закарпатській обласній раді, збільшити мовлення угорською мовою в ефірі обласного телеканалу «Тиса-1», а також встановити стандарти обов'язкового викладання їхньої мови в системі середньої та вищої освіти. Особливою вимогою угорців Закарпаття стало створення Комітету із закордонних справ, який представлятиме інтереси угорської громади на міжнародному рівні.

У статті також подається пряма мова кількох осіб, зокрема депутата Виноградівської райради Михайла Світлика, який запропонував Києву, як пише видання, укласти договір про розмежування повноважень, що дозволить угорському населенню гідно жити в Україні. Не забули автори статті й про відомі слова голови облради пана Рівіса, на словах якого почали спекулювати. «Підтримуємо думку голови Закарпатської обласної ради Михайла Рівіса, який заявив про наявність об'єктивних передумов для можливого виходу зі складу України», – йдеться в коментарях пана Світлика, хоча нічого подібного Михайло Рівіс не заявляв. «Якщо Київ хоче бачити регіон у складі держави, ми вимагаємо 20-відсоткової квоти представників угорських громад у Закарпатській облраді, а також телемовлення передач угорською мовою»; «угорське населення має законне право на подання власних інтересів на міжнародній арені, для чого ми ініціюємо створення Комітету із закордонних справ. Цей Комітет захищатиме наші інтереси»; «ми вимагаємо, щоб угорська мова була обов'язковою для викладання в системі освіти, починаючи з 1-го класу», – подібними фразами, які приписують автори статті різним діячам наповнена вищезгадана новина. Як зазначається в кінці статті, за підсумками заходу учасники затвердили проект договору про розмежування повноважень із Кабінетом Міністрів і направили його на підпис керівництву країни. Делегати зазначили, що юрисдикція договору поширюється на весь регіон Закарпаття, оскільки там проживає значна частина угорського населення.

Зрозуміло, що подібна інформаційна «утка» не могла не привернути увагу компетентних органів, адже автори статті компонували речення у найкращих традиціях російських телеканалів. Уже 2 грудня прес-група УСБУ в Закарпатській області прокоментувала цей інформаційний закид та пояснила, що мова йде про черговий «фейк» від початку до кінця з боку антиукраїнських сил та спроби розхитати ситуацію в регіоні. «Управління СБ України в Закарпатській області вбачає в таких діях ознаки ведення інформаційної війни, створення «картинки» на догоду агресорові, спроби посіяти ворожнечу в багатонаціональному регіоні. СБУ встановила всіх причетних до створення цього «фейкового» повідомлення та подібних інформаційних закидів і провела з ними відповідні роботи у рамках чинного законодавства», – йдеться у повідомленні.

Цікавим є також той факт, що прес-служба УСБУ повідомила, що медіа-ресурси, на яких була розміщена ця інформація, наближені до корпорації «Індустріальний союз Донбасу». Зі свого боку, ключовою особою в цій корпорації, фактично її засновником, є український мільярдер Сергій Тарута. Нагадаємо, що в 2014 році пан Тарута встиг деякий час пробути в кріслі голови Донецької ОДА. Під кінець року в мільярдера та нової української влади на чолі з Президентом Порошенком виникли розбіжності, а вже у 2016 році холдинг «ІСД» почали звинувачувати у фінансуванні тероризму на Донбасі. Очевидно, що після опублікування вищезгаданої статті такі звинувачення набувають раціонального змісту.

Наразі незрозуміло, чи ці закиди є лише частиною чергової війни між олігархами, чи цілеспрямованою кампанією проросійських сил, однак уже зрозуміло, що українське суспільство протягом війни все менше і менше реагує на подібні провокації. А це не може не радувати.

Станіслав ДАНКО

ПАТРІАРХ УПЦ КП ФІЛАРЕТ (ДЕНИСЕНКО) Й АРХІЄПИСКОП УГКЦ СВЯТОСЛАВ (ШЕВЧУК) ПІДТРИМАЛИ ФОРУМ, ІНІЦІЙОВАНИЙ КОЛИШНІМИ СОРАТНИКАМИ КРАВЧУКІВСЬКО-КУЧМІВСЬКОГО РЕЖИМІВ ТА ЕКС-РЕГІОНАЛАМИ ЯНУКОВИЧА

1 грудня в столичному концерт-центрі «Український дім» в Києві помпезно і безбідно відбувся черговий так званий національний форум «Трансформація України», організований і проведений колишніми високопосадовцями всіх антинародних і посткомуністичних режимів в Україні.

За повідомленнями засобів масової інформації, участь у форумі взяли Анатолій Кінах, соратник кравчуківсько-кучмівського режиму, екс-комуніст, екс-регіонал, соратник режиму Януковича, на сьогодні голова Антикризової ради громадських організацій (???), незмінний президент Українського союзу промисловців і підприємців (так званого союзу червоних директорів), модератор і співголова форуму, Патріарх Філарет (Денисенко), глава Української Православної Церкви Київського патріархату, Архієпископ Святослав (Шевчук), глава Української Греко-Католицької Церкви Римського понтифікату, низка народних депутатів, представники уряду та бізнесу, міжнародні експерти та представники дипломатичного корпусу.

Форум обговорив низку питань щодо стратегії виходу України із кризи, в якій наша держава опинилася за останні 25 років, зокрема внаслідок антиукраїнської та корупційної діяльності урядів за президентства Леоніда Кравчука, Леоніда Кучми, Віктора Януковича та їхніх прем'єр-міністрів, серед яких у свій час був і Анатолій Кінах (колишній соратник посткомуністичних режимів Кравчука, Кучми, Януковича).

Головними організаторами форуму виступили практично всі колишні можновладці.

У своєму виступі екс-комуніст і екс-регіонал Анатолій Кінах, зокрема, зазначив: «Україна проходить безпрецедентні випробування, які не мають аналогів за всі роки незалежності, захищаючи свій цивілізаційний вибір, євроінтеграційний шлях та територіальну цілісність. Заради перемоги в цих випробуваннях треба консолідувати волю, всі сили та ресурси – кадрові, організаційні, промислові, наукові, об'єднати зусилля суспільства, влади та міжнародного співтовариства. Україна повинна розвиватися як демократична держава, економічно зміцнюватися, щоби не перетворитися на геополітичний об'єкт чи сировинний придаток, постійно захищати власні національні інтереси».

Не менш риторично висловився і Патріарх Філарет (Денисенко), глава Української Православної Церкви Київського патріархату, який сказав: «Щоб повернутися в сім'ю європейських народів, нам необхідно провести реформи, тобто піднятися до рівня європейських держав. Із нашої точки зору, нам треба найперше подолати корупцію. Проти корупції повинен повстати весь народ. Тому що в корупції винен не тільки той, хто дає, а й той, хто бере».

А Першоієрарх Української Греко-Католицької Церкви Римського понтифікату Архієпископ Святослав (Шевчук) згадав і про Бога, наголосивши: «Як ми сьогодні шукаємо світла серед темних, невтішних подій, які сьогодні відбуваються в Європі чи на Донбасі? Саме Божий Закон є тим, на чому ми повинні будувати новий суспільний договір України. Тому віруючі люди беруть участь у цій дискусії».

Правда, ніхто з учасників форуму – ні Патріарх Філарет (Денисенко), ні Архієпископ Святослав (Шевчук) – так і не спитали із колишніх можновладців руйнівних та корупційних режимів в Україні, присутніх на форумі, зокрема з Анатолія Кінаха, а хто має відповісти за ту руїну і війну, яку на сьогодні проживає Україна й українська нація?

І чи можна взагалі зі вчергове перефарбованими колишніми представниками антинародних і корупційних режимів побороти корупцію та досягнути прогресивний і демократичний розвиток (реформування) в Україні?

Та, певно, на таку постановку питання сили духу і чесності, як не прикро, у керманичів УПЦ КП і УГКЦ наразі не вистачило…

Тож постає запитання: а що робили керманичі Української Православної Церкви Київського патріархату (Патріарх Філарет (Денисенко) та Української Греко-Католицької Церкви Римського понтифікату (Архієпископ Святослав (Шевчук) серед нечестивців у овечих шкурах на так званому національному IV форумі «Трансформація України»? Невже і в цьому випадку, як говорять у народі, гроші не пахнуть?..

Петро СКЕЛЯ

ЯКОЮ МАЄ БУТИ ПОМІСНА ЦЕРКВА?

Об'єднання гілок українського православ'я набуло особливої актуальності у зв'язку з агресією Росії та незмінністю позиції церковної «п'ятої колони» (УПЦ МП).

Щоб зрозуміти проблеми, з якими пов'язане створення української Помісної Церкви, треба визначити місце і роль у цьому процесі кожного зі суб'єктів об'єднання.

На жаль, до цього процесу намагаються долучитися окремі політики і так звані церквознавці зі своїми сценаріями та симпатіями. А біда в тому, що вони практикують Церкву як формацію, в якій все мають вирішувати єпископи, а тому в справі об'єднання орієнтуються на персоналії і на те, хто має більшу силу і впливи, а також із ким зручно і корисно домовлятися.

Політики й урядовці знають, що у Церкві, як і в суспільстві, мають місце деякі ганебні явища, які переважно замовчуються, і це дає їм (політикам) підстави відповідно поводитися з церковними верхами, не переймаючись зайвими ідеалізаціями. Тому таке об'єднання, яке пропагують світські діячі, не може передбачати якісні зміни у церковному житті, а стане лише політичним актом на догоду церковним і державним бюрократам.

Справжнє об'єднання на користь українського православ'я повинно базуватися на прагненні зберегти і примножити його кращі ознаки, а не орієнтуватися на інтереси та міркування лише церковних верхів. Шлях до християнського об'єднання пролягає через демократичні церковні собори із залученням священиків і мирян, зі спільною і відкритою підготовкою статуту, в якому матимуть місце інтереси всіх складових церковного організму. І тільки тоді можуть бути обрані органи управління та очільник об'єднаної Церкви.

Щодо місця і ролі в об'єднавчому процесі УПЦ КП, то ця роль у теперішніх її проявах є вкрай негативною, бо зосереджується на поширенні влади свого нинішнього очільника (який, зрештою, не вічний). Захопившись ідеєю приєднання інших конфесій, Київський патріархат не дбає про створення противаги активній діяльності УПЦ МП, яка є помітнішою в радіо- і телепрограмах, організовує гучні заходи (напр., кінофестивалі) тощо.

Треба визнати, що Київський патріархат – це перелицьована колишня кравчуківсько-філаретська формація, яка свого часу зневажила і виштовхала, скориставшись силою атеїстичної влади, Патріарха Мстислава та спробувала «затоптати вогнище» відродження української автокефалії. А далі вона «приватизувала» ідею незалежності української Церкви та зайнялась дискредитацією і знищенням УАПЦ. А сьогодні ця церковна «номенклатура» намагається відродити своє панівне становище, не гребуючи брудними засобами. Отже, постає риторичне запитання: якою буде «об'єднана» під егідою і за планами УПЦ КП майбутня Церква?

Місце УПЦ МП в Україні є цілком зрозумілим, а участь її членів в об'єднанні буде залежати від появи «критичної маси» священиків, які в душі є патріотами України, та від того, якими будуть засади самого об'єднання. Єпископат, старанно підібраний московським «митрополітбюро», виглядає безнадійним.

Щодо УАПЦ, то вона займає справедливу позицію – об'єднання повинно бути об'єднанням за суттю. Але ідучи далі, не можна оминути запитання:

А що несе УАПЦ із собою в майбутню об'єднану Церкву?

Складні для УАПЦ 90-ті роки не дали їй можливості до кінця самовизначитися щодо засад церковного життя й утвердити соборноправність, яка сьогодні була б першим і потужним аргументом при відстоюванні своєї самобутності і перешкодою для чергових зазіхань на неї.

УАПЦ декларує свою спадкоємність Церкви митр. Василя Липківського, але це не йде глибше, ніж сама назва. Єдине, чим відрізняється УАПЦ від інших, це наявність (але не завжди і не в усьому для духовенства бажана) Братства св. ап. Андрія Первозваного. Тому актуальність вивчення і усвідомлення здобутків Церкви митр. Василя Липківського не зменшується. І треба визнати, що тільки втілення у життя її головних засад може стати моральною підставою для продовження історії сьогоднішньої УАПЦ. Інакше вся справа виглядатиме непотрібною метушнею, яку збоку називатимуть «протидією створенню Помісної Церкви» та «змовою з УПЦ МП».

Тому не буде зайвим пригадати, як виглядало повернення українського православ'я до справді християнських засад церковного життя і управління. Ще у 2003 році у грудневому номері «Успенської вежі» був опублікований матеріал «Українське православ'я – що далі?», в якому мовилось про стан українського православ'я та тезисно висвітлювались основні здобутки Автокефалії 20–30-х рр. І треба пам'ятати, що тодішній церковний рух був ненависним не лише для більшовиків-атеїстів, а й для синодальної московської церкви та її князів-єпископів. Дух синодаїзму (тобто авторитарного управління) й досі панує в українському православ'ї, не даючи йому розвиватись.

Редакція повторно публікує згаданий вище матеріал (зі скороченням):

«Де шукати орієнтирів українському християнству?

Відповідь є, і досить переконлива. Її дав нам свого часу український церковний рух, що виник і розвинувся на хвилі революційних процесів разом зі спалахом національної свідомості.

Цей рух вилився у створення Української Автокефальної Православної Церкви, а найяскравішою її постаттю був митрополит Василь Липківський.

Загальновідомими є лише дві ознаки цього руху – відокремлення та унезалежнення від РПЦ, а також українізація богослужінь. Мало хто знайомий із третьою, найважливішою ознакою автокефального руху — розрив із феодально-монархічним церковним укладом, демократизація церковного життя, його онародовлення через повернення мирянам головного місця у земній церковній будові.

УАПЦ 20–30-х рр. – це український феномен, яким можна і слід пишатися. УАПЦ була утворена Першим Всеукраїнським Православним Церковним Собором, що відбувся 14–30 жовтня 1921 року в Києві. Особливістю Собору було те, що священики та миряни мали рівні права. Були відсутні єпископи, і не з вини Собору, а тому що РПЦ цього не допустила.

Для повноти Церкви необхідно було сформувати єпископат. Після тривалого і ґрунтовного обговорення ситуації вирішили скористатися традицією Олександрійської Церкви, за якою допускалася висвята єпископів через групове рукопокладення священиків. Кандидати на владик були ретельно визначені Собором та проголосовані. Так було створено єпископат, до якого увійшли найвидатніші священики.

Собор проголосив, що монархічний уклад Церкви, який виник, суперечить Духові Христа – в Церкві жодного панування не повинно бути. При апостолах були повноцінні Собори, апостоли не самі вирішували, а закликали всю церковну спільноту. Єпископи повинні мати не владу, а авторитет.

Собор зробив сміливу спробу наблизити Церкву до вимог часу. Він намагався повернутися до духу першохристиянства. Але цей дух був поступово втрачений унаслідок державних впливів, з'явилась церковна панівна верства, духовенство з покликаних перетворилось на «фахівців».

Найвищим керівним органом УАПЦ було Собором визначено Всеукраїнську Православну Церковну Раду, яку обирає Собор, і до якої входять митрополит, єпископи, представники парафій та повітових церковних зібрань (по священику та по 2 мирян).

Було ухвалено, що кожна парафія повинна йти до відбудови повноти церковного життя, до відновлення всіх складових Церкви перших віків християнства – місцевого єпископату, пресвітерів та дияконів, дбати про підготовку кандидатів священства та проповідників.

Духовенство УАПЦ набуває право на служіння шляхом обрання його відповідними церковно-релігійними організаціями та церковного висвячення. Кандидати повинні мати належну шкільну освіту та своєю попередньою діяльністю заслуговувати бути пастирями Церкви. Єпископи також обираються. Висвячення священнослужителів виконується на місці їхнього парафіяльного служіння.

Парафією (церковною громадою), церковним життям і парафіяльним господарством керують її загальні збори. Право голосу мають всі правомочні члени громади, вписані в парафіяльні реєстри. Збори мають право виключати з громади окремих членів за невідповідні вчинки. Зборами обирається парафіяльна рада, що є виконавчим органом. За такою ж схемою діють волосні, повітові та єпархіальні збори та відповідні ради (тобто на засадах демократичного централізму – авт.).

Утримання духовенства повинно здійснюватись таким чином, який би не принижував його духовного сану і не викликав би непорозумінь між ним та людністю. Священики не мають входити в жодні грошові справи з парафіянами, треби і молитви виконувати без окремої платні. Водночас парафія має дбати про гідні умови життя і побуту священика.

Українська Церква є народною, а тому жодна окремішність духовенства у ній неприйнятна. Поза службою священики не мають нічим відрізнятись від народу. Священство – не у тілі та зовнішньому вигляді, а в душі та її гідності.

Головним здобутком УАПЦ 20–30-х років було відновлення християнської громади як живого та діяльного організму та основи земної Церкви. Другий її важливий здобуток – це повернення до апостольського трактування стану єпископів.

УАПЦ митрополита Василя Липківського, палко підтримана всіма верствами віруючих, зокрема інтелігенцією, стрімко розвивалась. Однак більшовицький режим поступово знищив Автокефальну Церкву, додавши до числа своїх жертв 3 тисячі її священиків та 30 єпископів.

Синодальна РПЦ зробила все, для того щоб скомпрометувати ідею церковної соборноправності та стерти з пам'яті українців здобутки УАПЦ».

Україна повинна мати свою Помісну Церкву, але не будь-яку, створену заради сумнівної мети, і не обов'язково вже завтра, їй потрібна Церква не формальна, а здатна служити духовним притулком, виховувати усвідомлену, творчу віру і через таку віру та переконливий власний приклад впливати на загальний стан суспільства.

Святослав ЯРЕМА, перший редактор часопису «Успенська вежа» http://stavropigia.lviv.ua/

«ЧОТИРИ ЛІТА» ЛЮДМИЛИ КОРЖ-РАДЬКО ВЖЕ ЗІГРІВАЮТЬ У ГАЛЕРЕЇ «УЖГОРОД»

Виставку навздогін цьогорічному ювілеєві презентувала в Ужгороді яскрава представниця крайового художницького колективу Людмила Корж-Радько – заслужений художник України, член НСХУ, лауреат обласної премії ім. Й. Бокшая та А. Ерделі.

Ознайомитись із творчими звершеннями авторки за останні 4 літа (саме стільки минуло з часу попередньої персональної виставки) завітали віддані поціновувачі та численні колеги – як по пензлю, так і по науково-освітній роботі – Людмила Корж-Радько є деканом факультету образотворчого мистецтва Закарпатської академії мистецтв. Ректор останньої Іван Небесник шанобливо відгукнувся про педагогічну діяльність художниці, яка фахово і радо ділиться власними знаннями та досвідом із талановитою молоддю. Творчість же Людмили Корж-Радько професор означив не менш прихильно, назвавши мисткиню «одним із найпрофесійніших сучасних художників не тільки Закарпаття, а й України».

Управління культури Закарпатської ОДА

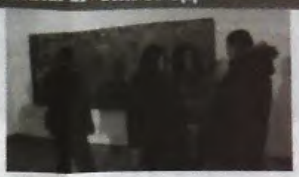

ЧИЇМИ ІМЕНАМИ НАЗИВАТИ ВУЛИЦІ ХУСТА?

Вулиці міст і сіл, як і люди, мають свої імена, а в них відображена славна історія міста, держави, імена людей, які достойні того, щоб бути увіковіченими у пам'яті свого народу. Адже не все одно, якою мовою ми розмовляємо, чиї імена носять наші вулиці. Як і кожен народ, ми маємо шанувати себе, своє минуле, бо без нього у нас не може бути майбутнього.

За роки незалежності України Хуст чи не одне з найперших міст, яке майже повністю позбулося тих старих назв вулиць, які не мали нічого спільного з історією нашого краю. Натомість у місті з'явилися вулиці, названі іменами відомих політичних та громадських діячів України, славних синів Верховини – письменників, художників, акторів, композиторів тощо...

Настав час, щоб у місті Хусті була і вулиця Івана та Мирослава Дочинців натомість вул. Пролетарської, яка, на думку багатьох жителів міста, асоціюється передусім із відомим комуністичним лозунгом. А ми повинні виконувати Закон України про декомунізацію.

Ми впевнені, що ці люди (батько і син Дочинці) заслужили такої честі, щоб вулиця носила їхні імена. Іван Юрійович Дочинець (батько) уже покійний 12 років тому відійшов у вічність. Він був уродженцем с. Нижнє Болотне, що на Іршавщині. Однак із шести років разом із батьками мешкав у місті Хусті, де здобув освіту. Після закінчення Хустської реальної гімназії (нинішня ЗОШ №1) деякий час працював коректором у редакції районної газети м. Хуста. У 1950 році за участь у національно-визвольному русі 17-річний юнак був заарештований агентами НКВС і на 25 років засланий на каторжні роботи, відбуваючи незаслужене покарання в таборах ГУЛАГу. Отже, він – репресований політв'язень сталінських таборів, справжній патріот України, борець за її незалежність. Після повернення у 1956 році працював на Хустському лісозаводі. Одночасно навчався на філософському факультеті Київського університету, який закінчив у 1965 році з відзнакою. Продовжив навчання в аспірантурі при Інституті філософії Академії наук. Працював учителем Нижньобистрянської школи-інтернату, згодом – заступником директора цієї ж школи, далі був викладачем суспільних дисциплін у ПТУ №10 м. Хуста. З 2001 року – методист цього училища. Мав педагогічне звання – викладач-методист, відмінник освіти України.

Іван Юрійович – людина активної життєвої позиції. У 90-х роках брав активну участь у всіх державотворчих процесах, пов'язаних із боротьбою краян за встановлення незалежності України. За патріотичну діяльність у розбудові незалежності України йому присвоєно звання «Почесний громадянин міста Хуст». Прекрасний оратор, ерудит, мав одну з найбільших домашніх бібліотек у місті, інтелігент, зразковий сім'янин, чудовий педагог і вмілий вихователь підростаючого покоління. Його любили й шанували не тільки колеги, але й вихованці ПТУ, серед яких були підлітки з нелегким норовом, але навіть вони його слухали, вражені розумом, волею і силою авторитету улюбленого наставника, який їх добре розумів, за потреби захищав від несправедливості. Разом із дружиною (учителем-істориком і другом-соратником) Емілією Михайлівною на вулиці Пролетарській власними силами збудували невеликий будинок, де прожили понад 40 років. Звідси пішли у світ їхні діти, двоє чудових синів: Тарас – лікар за фахом, живе і працює в Ужгороді, та Мирослав – український письменник (прозаїк, журналіст) і видавець, член Асоціації українських письменників, член Спілки письменників України. У 1998 році заснував у Мукачеві видавництво «Карпатська вежа», в якому як головний редактор і директор підготував і видав упродовж десяти років понад 300 видань, крім того, як журналіст працював власкором газет «Карпатський край», «Срібна Земля», «Срібна Земляфест», друкував власні оповідання та повісті в журналах та альманахах «Відлуння», «Витоки», «Володарі долі», «Славою овіяні», «Карпатський світ», «Зелені Карпати» та інших. Перша його книжка «Гірчичне зерно» побачила світ у 1989 році. За 27 років на творчій ниві, а разом із журналістською діяльністю – 37 ним досягнуто вагомих здобутків. Свідченням цього стали високі нагороди і визнання не лише в Україні, але і за кордоном. Нині він один із найбільш успішних українських письменників, твори якого перекладені російською, угорською, словацькою, румунською, польською, французькою, італійською, англійською, японською мовами. Ми можемо плекати надію, що з Божою поміччю в його особі Україна в недалекому майбутньому отримає лауреата Нобелівської премії, яку, на жаль, ще досі не має, хоч претендентів – достойних письменників наших було чимало. А поки що ми пишаємось тим, що нашому талановитому землякові присуджено міжнародну літературну премію «Карпатська корона», Національну премію України ім. Т. Шевченка за романи «Криничар» та «Горянин».

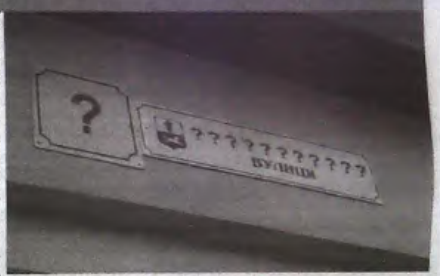

У 2012 році він став лауреатом всеукраїнської літературної премії Зореслава та літературної премії клубу «Ярославів Вал», а також отримав лауреатську нагороду «Золотий письменник України», яку дають письменникам, чиї твори сумарно видано накладом 100 тисяч примірників (точка відліку 2000 рік). Окрім цих відзнак та високих нагород, він має ще чимало інших, але найголовніша – це любов десятків тисяч читачів, які з нетерпінням чекають від нього все нових творів. Літературні критики дають дуже високу оцінку його творам, ставлячи його в один ряд із найсильнішими новелістами – Стефаником, Буніним, Бейлем, Паустовським, Тютюнником. Неоціненим є його афористичний набуток, який влучно названо «зубочистками для мозку», а також чимало публікацій із краєзнавства. Це його унікальна книга «Душа Мукачева» (2008 р.), «Енциклопедія Мукачева» у співавторстві з В. Пагирею. Надіємося, що письменник може щось подібне створити і про наш старовинний та унікальний Хуст – одну зі столиць України. Це його данина рідному місту.

А поки що сподіваємося, що в Хусті якнайшвидше з'явиться вулиця, названа іменем почесного громадянина м. Хуста – Івана Дочинця та його унікального сина Мирослава, які справді заслуговують на це своєю великотрудною патріотичною діяльністю на благо рідної України та її багатостраждального народу.

Христина ШКРОБИНЕЦЬ, голова Хустського міськрайонного товариства «Просвіта» ім. Т. Г. Шевченка, заслужений вчитель України

КОРИФЕЇ ТЕАТРУ СРІБНОЇ ЗЕМЛІ

(Микола Садовський, Олександр Загаров, Ярослав Барнич, Микола Аркас, Юрій Шерегій)

Згадайте предків ваших, щоб історія перед вами не згасла,
і золотої нитки не губіть.
О. Кобилянська

Професіональний український театр на Закарпатті, або, як його називають, «Театр Срібної Землі», наближається до свого 100-річного ювілею заснування – 2021р. Нині театральна громадськість краю має щасливу нагоду пригадати свою історію, усвідомити внесок до духовної скарбниці імена талановитих митців. Адже саме на 2016–2017 рр. припадає низка ювілеїв видатних театральних діячів, із творчістю яких пов'язане становлення професіонального театру краю.

Микола Садовський

Майже тисячолітнє соціальне та національне поневолення закарпатських українців позбавляло їх змоги жити повноцінним творчим життям. Після розпаду Австро-Угорської монархії за Сен-Жерменською угодою від 10 вересня 1919 р. Закарпаття на правах автономії з офіційною назвою «Підкарпатська Русь» увійшло до складу Чехословаччини. Уряд молодої Чеської держави зобов'язався задовольняти національні права та потреби народу.

На жаль, зміна угорського режиму на чехословацький не вирішила ні національного, ні мовного питання. Спершу чехословацький уряд проголосив офіційною мовою Підкарпатської Русі місцеву руську мову. Згодом у 1920 році урядова комісія, Академія наук у Празі внесла уточнення в мовне визначення з нетермінологічним сполученням – руська (малоруська) мова. Таке багатозначне формулювання з його розмитим середньовічним означенням «руський» завдало чимало клопоту і шкоди українській культурі, а отже, й українському театру. Питання про етнічну належність закарпатців до українців чи до росіян або й до угорської національності розпалило політичні чвари і розкололо місцеву інтелігенцію на три ворожі табори, три мовні течії: україно-філів, русофілів і русинофілів. До цих таборів приєдналася частина політичних утікачів із Галичини, Наддніпрянської України та Росії, які пішли в різні культурні товариства, такі як «Просвіта», Товариство імені О. Духновича та інші з різними мовними орієнтаціями. Кожне з цих товариств залучало прихильників і намагалося посісти головне місце в культурно-національному житті народу й насамперед – театру.

Драматичні гуртки «Просвіти» ставили вистави українською мовою і закликали наслідувати традиції українського класичного мистецтва, аматори товариства ім. О. Духновича – російського.

У той час коли між товариствами точилися мовні суперечки, сільські драматичні колективи ставили п'єси О. Духновича, І. Коритнянського тутешньою русинською мовою. Постало кардинальне запитання: під якою назвою та якою мовою має діяти професіональний театр Закарпаття?

Товариство «Просвіта», театральну комісію якого очолював Августин Волошин, вже 15 січня 1921 року виставою «Ой, не ходи, Грицю, та й на вечорниці» за драмою Михайла Старицького відкриває перший професіональний театр Закарпаття під назвою «Руський театр» Товариства «Просвіта» в Ужгороді. Перед початком вистави з блискучою промовою виступив голова театральної комісії «Просвіта» Августин Волошин, який епіграфом до своєї промови бере відомі слова Тараса Шевченка – «Наша дума, наша пісня не вмре, не загине...»

На початку діяльності «Руським театром» керували Михайло Біличенко, Борис Крживецький, Марія Приємська. Актори працювали без зарплати, заробляючи на прожиток гастролями по краю. Фінансова скрута позначилася і на доборі репертуару, бо не вистачало коштів як на придбання костюмів, так і на художнє та музичне оформлення вистав. І лише тоді, коли «Просвіта» все ж таки одержала грошову допомогу фонду президента Масарика, вдалося поставити театр на професіональну основу, а до керівництва театром було вирішено запросити корифея українського театру – Миколу Карповича Садовського (Тобілевича), який на той час був у Львові.

Микола Карпович Садовський (13.12.1856–04.02.1933) народився в с. Кам'яно-Костувате, тепер Братського району Миколаївської області. Навчався в Херсонській гімназії (1868–1869) та реальному училищі в Єлисаветграді (тепер Кропивницьке) (1869–1877). Учасник російсько-турецької війни 1877–1878 років. У 1880–1881 роках служив у м. Бендери, тут грав в аматорському гуртку при офіцерському зібранні. Демобілізувавшись 1881 року, пов'язав своє життя з українським театром.

Грав у таких містах України, як Київ, Одеса, Катеринослав (Тепер Дніпро), Миколаїв, Херсон, Полтава. В містах Росії: Москва, Петербург, на Закавказзі (Баку, Тбілісі, Кутаїсі). У 1905–1906 рр. М. Садовський – директор і режисер Театру Товариства «Руська бесіда» у Львові.

М. Садовський разом із М. Заньковецькою 1906 р. заснував у Полтаві мандрівну трупу, яка 1907 року переїхала до Києва і стала першим українським постійним стаціонарним театром. Під впливом революційних подій 1918 р. М. Садовський у 1919 р. зі своєю трупою виїхав з Києва у Галичину з показом вистав у Станіславі (тепер Івано-Франківськ), Тернополі, Львові. У 1921 році безробітним опинився у Львові.

Після майже семимісячних листувань із Головним відділом «Просвіти», коли було узгоджено всі умови контракту на посаду директора й актора «Руського театру», Микола Карпович вирушає зі Львова до Ужгорода.

Обвіяний степовими вітрами Наддніпрянщини в боях з російським царизмом за створення українського національного театру, відчувши на собі постійні утиски цензури, але діставши народне визнання неперевершеного актора під час гастролей по Україні і Росії та спільно здобутий досвід з корифеями українського театру М. Кропивницьким, М. Старицьким, І. Карпенком-Карим, переносить його спочатку в Галичину, а згодом через Карпатські бескиди і на Закарпаття, глибоко усвідомлюючи нелегкий шлях творення нової сторінки історії українського професіонального театру тепер вже на теренах Срібної Землі.

Про своє перебування на Закарпатті в 1921–1923 рр. М. Садовський описує в спогадах «Підкарпатщини», з часу написання яких до їхньої повної публікації в журналах «Кур'єр Кривбасу» в 2014 році минуло 90 років.

Прибув М. Садовський зі Львова до Ужгорода 19 серпня 1921 року – на самого Спаса. «Подорож це була, – згадує корифей, – не скажу, що приятна, але досить цікава... Приїхавши в чужий, хоч і маленький городок, я не знайшов на вокзалі візника, пішов пішки». Випадково на вулиці М. Садовського впізнала акторка «Руського театру» і повідомила про його приїзд М. Бращайка, який відшукав для майбутнього директора помешкання на вулиці Берчені, 43.

Микола Садовський

Про приїзд М. Садовського до Ужгорода відгукнулася преса. «Руська Нива» (25.08.1921 р.) писала: «Наша публіка тепер матиме змогу переконатися, хто такий Микола Садовський. Ми щиро вітаємо його на нашій землі й бажаємо йому в цій справі такого самого успіху, який мав дотепер. Ми сподіваємося, що з його приїздом наш театр стане на європейській висоті».

На зустрічі з керівництвом «Просвіти» у невимушеній жвавій розмові йшлося про організацію роботи. Голова театральної комісії Августин Волошин висловив надію, що «театр ставить важку, але гарну задачу в культурному і національному житті народу». У відповідь М. Садовський сказав: «Ваша нива, мої панове, як я бачу, ще не орана і не сіяна, коли мені удасться провести хоч кілька глибоких борозен і засіяти їх справжнім національним зерном, а воно зійде і дасть свій колос, з якого ви наберете більше національного зерна на радість вам і всьому вашому досі мадярщиною обезодоленому в національній свідомості люду, я буду себе лічити щасливим і матиму повне задоволення з своєї праці. А ви, може, колись згадаєте мене нелихим тихим словом!»

...Товариство «Просвіта», запросивши до «Руського театру» М. Садовського, прагнуло використати його досвід як педагога. Уже 1 вересня 1921 р. головний відділ «Просвіти» дав на шпальтах газет оголошення: «Для доповнення кадру артистів «Руського театру» місцевими силами оголошує товариство «Просвіта» конкурс. А вже 16 вересня конкурсна комісія відібрала в члени театру: Єлену Павлинчак та Павла Мешки.

Як бачимо, охочих спершу були одиниці, тому для масових сцен залучались учні учительської семінарії, котрі готувалися у Руському національному хорі під керівництвом Олекси Приходька, диригента й актора «Руського театру».

У складі новоствореної професіональної трупи в сезон 1921/1922 рр., організованої М. Садовським, було двадцять чоловіків і дванадцять жінок, із якими був складений контракт на співпрацю. Театральний сезон 1921/1922 років складався з двох частин: осіннього (вересень–грудень), весняного (березень–червень).

Свій новий сезон «Руський театр» відкрив 22 вересня 1921 року комічною оперою С. Гулака-Артемовського «Запорожець за Дунаєм» у постановці М. Садовського. Він також грав головну роль – Івана Карася. На закарпатській сцені ця опера була показана вперше. Сам М. Садовський згадував: «Я рішив поставити п'єсу співучу, тим паче, що в складі ужгородської публіки було багато чехів, мадяр, мадярських євреїв і обмадяреної карпаторуської інтелігенції, яка, звичайно, мало що розуміє українську мову, і їй легше, хоч нічого з слів не розуміють, а все ж таки вухом відчуватимеш насолоду з українського співу, тому я і вибрав п'єсу «Запорожець за Дунаєм», де і сам мав участь». Преса писала: «Це був перший виступ славного актора й нового директора театру «Просвіта» Миколи Садовського. Садовський, хоч не молодий, грає з надзвичайною рутиною. Дикція, рухи й характеризація у нього природно мистецькі. Його партнерка Іванова засвідчила, що є темпераментною акторкою (Одарка). Пані Цьоканова (Оксана), Шевченко (Андрій) та інші своїми ролями відповідно доповнювали успіх вистави...»

Тогочасні літописи не оминали увагою жодної прем'єри, які йшли одна за одною. Постановку комедії «Мартин Боруля» І. Карпенка-Карого та оперету «Чорноморці» М. Старицького з музикою М. Лисенка рецензувала «Руська Нива», де головна увага приділялася М. Садовському: «Не критикуємо його гру (у ролі Мартин Боруля), лише скажемо, що в ній хиб найти ми не могли... Знаменито грали ще пані Іванова і Біличенко (Марися й Омелько). Публіка бачила на сцені справжнє мистецтво».

Театр кожною новою виставою зацікавлює глядача і неухильно підвищує свій професіональний рівень. У виставі «Дай серцю волю, заведе в неволю» М. Кропивницького М. Садовський виконує роль Івана Непокритого. У ролі Микити блискуче виступив Микола Певний.

Вочевидь, авторитет Садовського як неперевершеного майстра сцени, підкріплений на Закарпатті ще й режисурою вистав «Запорожець за Дунаєм», «Мартин Боруля», «Чорноморці», «Дай серцю волю, заведе в неволю», підказав Товариству «Просвіта» ідею вшанування 40-річної сценічної діяльності корифея (відлік – із осені 1881р.), а крім того, 13 грудня 1921 р. припадало його 65-річчя. З одного боку, це мав бути доказ, що керівництво «Руським театром» перейшло в добрі руки, а з іншого – свого роду реклама театру.

Була створена організаційна комісія, котру очолив Юлій Бращайко – голова «Просвіти», водночас директор Підкарпатського банку в Ужгороді.

19 грудня 1921 року в приміщенні ужгородського театру було урочисто, святково і людно. Ювілей видатного митця вилився у загальне національне свято. Після доповіді про життя і діяльність М. Садовського на ниві українського театрального мистецтва, що її виголосив Михайло Бращайко, показано виставу «Наталка Полтавка», в якій ювіляр виступав у ролі Макогоненка. Преса писала: «Коли Садовський появився на сцені, вся публіка, яка битком наповнила театр, з невимовним ентузіазмом, з бурею оплесків, з окликами «слава» привітала його».

Після першої дії вистави «Наталка Полтавка» у присутності всіх акторів «Руського театру» та представників Товариства «Просвіта» Миколі Садовському передали привітання троє дівчат в українському національному одязі: Маргарита Бращайко, учениця школи – від Закарпатської України, Альона Дутка – від Галичини та Ольга Приходько – від Наддніпрянської України, що символізувало єднання трьох частин української землі, українського народу та українського театрального мистецтва. Потім Августин Волошин від імені Товариства «Просвіта» після короткої гарної промови вручив ювілярові лавровий вінок із написом «Миколі Карповичу Садовському на 40-літній ювілей артистичної діяльності – Товариства «Просвіта», Ужгород, 23. 12.1921», а також від імені громадськості – діамантовий перстень. Від колективу «Руського театру» виступив артист Микола Певний, прочитавши поетичне послання «батькові» й «вчителю» – Миколі Садовському.

Отже, громадськість Закарпаття велично і гідно відзначила ювілей корифея українського театру Миколи Садовського. За свідченням тогочасної преси: «Такого свята ще у краї не було».

Слава про неперевершену гру М. Садовського долетіла аж до Праги. Під час запланованої поїздки до Ужгорода голова чехословацького уряду Є.Бенеш побажав відвідати театр з виставою «Запорожець за Дунаєм».

30 грудня 1921 року д-р Бенеш о 20-й годині був у театрі й був захоплений виставою. Висловив особисту подяку директорові театру, пообіцяв фінансову підтримку та запросив «Руський театр» на гастролі до Праги. Зі спогадів «Підкарпатщини» дізнаємося, що гастролі відбулися в червні 1922 р., під час яких було здійснено успішний показ дев'яти вистав.

У контракті між «Просвітою» і М. Садовським передбачалося питання підготовки кадрів. У газетах «Вперед» та «Свобода» 9 березня 1922 року з'явилися оголошення про «Організацію тримісячного театрального курсу під дирекцією Садовського. Предмети навчання: 1. Руський язик. 2. Деклама-ція. 3. Історія драматичної штуки з особливостями штуки руської. 4. Постанова аматорських вистав».

Іван Тобілевич з братом Миколою, учнем Херсонської гімназії. 1868 р.

Відомо, що слухачами курсів були переважно учні чоловічої учительської семінарії та члени Руського національного хору, яких у театрі залучали до масових сцен, зокрема у виставах музичного репертуару. Микола Садовський, вправне, лекцій не читав, а проводив жваві бесіди, особливо щодо репертуару з української класичної драматургії та з питань акторської майстерності, залюбки читав своїм учням уривки з творів Тараса Шевченка та Лесі Українки. Серед слухачів був і Юрій Шерегій, майбутній засновник театру Карпатської України «Нова Сцена». Дебютував Юрій Шерегій у ролі Грома у виставі за п'єсою Спиридона Черкасенка «Вечірній гість».

В основу репертуару «Руського театру» М. Садовський закладав історико-побутовий репертуар української драматургії. Під час гастролей у Празі столична преса, відзначаючи позитив національно-патріотичних вистав з народними піснями і танцями, сентиментальних жіночих драм, комедій з конфліктами між освіченими дітьми і неосвіченими батьками, визнала, що для празької театральної публіки в плані «європеїзації» цього замало. Тому сезон 1922–1923 рр. ознаменований постановками новітньої української та європейської драматургії: «Казка старого млина» С. Черкасенка, «Панна Мара» В. Винниченка, «Примари» Т. Ібсени та ін.

Садовський намагався зробити театр здобутком широких народних мас. Із цією метою, а також бажаючи поліпшити фінансові справи, він з театром виїжджає на гастролі по Закарпаттю. Разом з акторами бере участь у недільних богослужіннях в церкві, що само собою сприяло зближенню театру з простим людом. У Рахові глядачі влаштували Миколі Карповичу урочисте вітання. На виставу приїхали делегації з карпатських сіл. У спогадах «Підкарпатщини» він описує це так: «...несподівано, коли піднялась завіса, при повній вщерть залі публіки на сцену виходять двоє маленьких дітей в гуцульському уборі, хлопчик і дівчинка, кожному років, може, по десять, з квітами в руках, і хлопчик звертається до мене з такими словами: «Батьку наш, спасибі тобі, що ти згадав про нас, бідних, із далекої своєї великої України, завітав і до нас, щоб і нам очі прояснити. Дякуємо тобі і щиро просимо: не кидай ти нас», – і подає мені квіти. Дівчинка теж. Вся зала затрусилася від оплесків, а вже не знаю, що йому й казать: сльози мені затуманили очі, і я взяв його і дівчинку на руки, підняв і поцілював. Ся промова дитини глибоко запала мені в серце, я відчув, що зерна, які я почав сіяти в тім, Богом забутім краю, марно не пропадуть, а зійдуть колись і дадуть урожай, бо устами младенців, як кажуть, Господь глаголить».

І коли гуцули дізналися, що М. Садовський залишає «Руський театр», до голови «Просвіти» Ю. Бращайка надійшов протест від гуцулів Рахова та Ясіня, щоб не відпускати Садовського.

У сезонах 1921–1923 рр. Микола Садовський поставив близько п'ятдесяти прем'єр, в яких у переважній більшості грав головні ролі.

За цей час йому вдалося створити міцний професіональний колектив театру та засвоїти з ним естетику сценічного реалізму, зробити перші кроки до його європеїзації.

По закінченні дворічного контракту з Товариством «Просвіта» у серпні 1923 р. М. Садовський залишає Закарпаття, перебирається до Праги, де робить декілька спроб створити українські театральні трупи, та знімається в кінострічці «Чарівний перстень» у ролі князя Корятовича за сценарієм Василя Пачовського. В Празі Миколу Садовського відвідав Гнат Юра, на той час мистецький керівник театру ім. Івана Франка, запропонував йому повернутися на Батьківщину і співпрацю в очолюваному ним театрі. Через деякий час М. Садовський перебрався на тимчасове проживання у село Горні Мокрописи неподалік Праги, а звідти у квітні 1926 року повернувся на Україну.

Микола Садовський у сценічному вбранні

Постать Миколи Садовського у долі українського театру Срібної Землі знакова. Як організатор театру, він створив першу професіональну трупу, мобілізував її у міцний мистецький колектив, унормував його діяльність, визначив головний його напрям як музично-драматичного театру, поклавши в основу його репертуару українську класичну драматургію, з яким виступав у найвіддаленіших містах і селах Закарпаття. М. Садовський як режисер дотримувався принципів естетики сценічного реалізму, як актор брав за основу роботи образ мистецького сценічного перевтілення, першим на Закарпатті набрав курси підготування з місцевих мистецьких сил – майбутнього українського театру на Закарпатті.

Через десять років після від'їзду М. Садовського з Ужгорода в пресі Закарпаття з'явився некролог «Микола Садовський (1856–1933)», в якому зазначалося: «В першій половині лютого 1933 р. наспіла сумна вістка про смерть Миколи Садовського, цього найбільшого артиста й режисера, якого знає донині наш театр. Він дібрав перший репертуар, своїм режисируванням і грою, і добром сил дав такі початки, що захопили відразу інтелігенцію і ширші класи та збудили приспану ще тоді національну свідомість. І коли ми у великій мірі через театр і пісню знайшли свою відроджену народну душу, то, як і на Україні Наддніпрянській, величезна роль в цьому належить великому артистові Миколі Садовському. Безперечно, в історії відродження Підкарпатія він займає визначне місце... Дух його творчий і чинний буде завжди з нами».

Василь АНДРІЙЦЬО,
кандидат мистецтвознавства

БРОНЮВАННЯ ЗАЛІЗНИЧНИХ КВИТКІВ ЧЕРЕЗ ІНТЕРНЕТ СКАСОВАНО

На період новорічних свят із 1 грудня ПАТ «Укрзалізниця» припинила надання послуги резервування місць у поїздах через веб-сайт. Таким чином, квитки через Інтернет тепер можна тільки купити, а не зарезервувати.

Як повідомила виданню «Закон і Бізнес» прес-служба УЗ, рішення призупинити операцію резервування місць у поїздах через мережу Інтернет ухвалено його керівництвом, враховуючи численні звернення пасажирів щодо проблеми з придбанням квитків на період масових перевезень, зокрема, на зимові свята.

У відомстві сподіваються, що такий експеримент дозволить запобігти зловживанням, пов'язаним із незаконним перепродажем проїзних документів.

«Укрзалізниця» нагадує, що зарезервувати місця в поїздах через Інтернет можна було з самого початку введення продажу квитків через всесвітню мережу. До 1 грудня квитки можна було зарезервувати на 24 години, і коштувала ця послуга пасажиру 17 грн.

У ЖИТЛОВИХ БУДИНКАХ ЗАБОРОНЯТЬ ВІДКРИВАТИ ОФІСИ І ГОТЕЛІ

Як відзначають народні депутати, в Україні поширюється практика використання не за призначенням квартир у багатоквартирних житлових будинках, зокрема як офісів, готелів та інших закладів тимчасового проживання.

Причина полягає в тому, відзначають парламентарі, що, відповідно до ст. 383 Цивільного кодексу, власник житлового будинку чи квартири не має права використовувати їх для промислового виробництва. Однак інша діяльність під обмеження не підпадає.

Змінити цю практику пропонується законопроектом «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо використання квартир в багатоквартирних житлових будинках» (№5473). Ініціатива передбачає, що «використання не за призначенням квартир у багатоквартирних житлових будинках, зокрема як офісів, готелів та інших закладів тимчасового проживання, забороняється». Винятки пропонується встановити лише для «здійснення господарської діяльності (без використання найманої праці) лише особами, які є їхніми власниками або місце проживання яких зареєстроване в цій квартирі». Але лише якщо ця діяльність нікому не заважає.

Водночас залишається незрозумілим, яким чином дотримання обмежень контролюватиметься. Адже ніхто не перевірятиме, чи не відкрився раптом у квартирі офіс.

МІНІНФОРМПОЛІТИКИ МОЖУТЬ ЛІКВІДУВАТИ

На думку нардепів, аналіз діяльності Міністерства інформаційної політики України свідчить про систематичне неналежне виконання покладених на нього завдань у сфері інформаційного суверенітету країни.

Відповідний проект Постанови Верховної Ради України «Про рекомендацію Кабінету Міністрів України ліквідувати Міністерство інформаційної політики України» зареєстровано у парламенті, передає видання «Закон і Бізнес».

«Останнім фактом неналежного виконання покладених на Міністерство інформаційної політики України завдань у сфері забезпечення інформаційного суверенітету держави стала повна бездіяльність Міністерства щодо порушення вимог законодавства та загрози національній безпеці України в процесі трансляції пресконференції В. Ф. Януковича, яка відбулася 25 листопада», — йдеться у пояснювальній записці до проекту постанови.

Автори документа вважають, що міністерство не вжило жодних заходів реагування, зокрема, щодо запобігання поширенню «антиукраїнської пропагандистської інформації з території держави-агресора». На цій підставі депутати хочуть рекомендувати КМУ ліквідувати Міністерство інформаційної політики України.

ПЕРШІ ПРИВАТНІ ВИКОНАВЦІ З'ЯВЛЯТЬСЯ У ЛЮТОМУ

У грудні розпочнеться навчання перших груп приватних виконавців. До роботи вони зможуть приступити вже у лютому 2017 року.

Про це в інтерв'ю «UBR» повідомив заступник міністра юстиції України з питань виконавчої служби Сергій Шкляр, передає видання «Закон і Бізнес».

Він уточнив, що на завершальній стадії перебуває розробка технічної програми, якою займається держпідприємство «Національні інформаційні системи», що допомагає з проведенням іспитів серед претендентів. Із затвердженням програми Інститут права та післядипломної освіти оголосить набір.

«Розраховуємо, що це відбудеться найближчим часом і вже в грудні, максимум початок 2017 року, почнеться навчання 3 груп за 70 осіб. Передбачається місяць навчання і місяць стажування. Від стажування звільнені колишні виконавці, адвокати, нотаріуси, арбітражні керуючі. Всі, хто не проходитиме стажування, через місяць після початку навчання (у разі успішних випробувань) приступлять до роботи», — розповів Шкляр.

Крім технічної бази, завершується підготовка екзаменаційних запитань.

«Це складний процес, оскільки всі запитання проходять неодноразову апробацію та рецензію в режимі суворої конфіденційності, щоб уникнути витоку інформації», — повідомив заступник міністра.

Іспит складатиметься з трьох блоків. Перший — 100 запитань, із яких 80% щодо виконавчого провадження, 20% — загальноправові, які апробовані в таких відомствах, як НАБУ і Прокуратура. Другий блок — 4 ситуативні завдання і третій блок — практичне завдання.

«Під час практичного завдання на прикладах із реального життя претенденти повинні правильно відповісти, що робити в подібній ситуації, а також підготувати процесуальний документ. Наприклад, постанова про накладення арешту або клопотання до суду про заборону на виїзд за кордон боржника. Будуть запропоновані нестандартні ситуації», — зазначив Сергій Шкляр.

Він уточнив, що прийомом документів осіб, які бажають стати приватними виконавцями, займається Інститут права та післядипломної освіти. За приблизними оцінками, вже близько 500 чоловік виявили бажання пройти навчання.

ЗАПИТАННЯ МІНІСТРУ

Доброго дня, пане міністре! Минулого року мій чоловік був призваний на службу в армію. До цього він мав свою справу, на яку було взято кредит у банку. Через те що він пішов захищати Батьківщину і вже не має тих доходів, які в нього були раніше, сплачувати за кредитом нашій сім'ї немає з чого. Ми чули, що є певні пільги для військових щодо сплати кредиту. Роз'ясніть, будь ласка, як нам впоратися з цією ситуацією.

Олександр

В Україні триває антитерористична операція на Сході та протистояння зовнішньому агресорові. Наші військовослужбовці мужньо відстоюють землі Батьківщини. Саме тому держава визначає на законодавчому рівні додаткові пільги військовослужбовцям для забезпечення їхнього соціального захисту.

Так, 26 квітня 2014 року Верховною Радою було ухвалено Закон «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення оборонно-мобілізаційних питань під час проведення мобілізації».

Серед змін визначено, що військовослужбовцям із початку і до закінчення особливого періоду, а резервістам та військовозобов'язаним – з моменту призову під час мобілізації і до закінчення особливого періоду штрафні санкції, пеня за невиконання зобов'язань перед підприємствами, установами й організаціями усіх форм власності, зокрема банками, та фізичними особами, а також проценти за користування кредитом не нараховуються.

Таким чином, якщо особа призвана на військову службу і має непогашену кредиторську заборгованість, вона має право звернутися до банку з письмовою заявою про проведення реструктуризації. Для цього необхідно додати документи, що підтверджують проходження військової служби або участь в антитерористичній операції, а також скрутне матеріальне становище, наприклад, копію довідки про розмір заробітної плати. При цьому остаточне рішення про проведення реструктуризації ухвалює банк.

Крім того, така особа має право письмово повідомити банк про проходження нею військової служби та надати відповідні підтверджуючі документи з метою припинення нарахування банком штрафних санкцій, пені та процентів за користування кредитом. У разі якщо нарахування вже були здійснені, банк зобов'язаний їх списати.

Міністерство оборони України в листі від 21 серпня 2014 року роз'яснило, що документами, які підтверджують проходження військовослужбовця військової служби під час особливого періоду є військовий квиток, у якому в відповідних розділах здійснюються службові відмітки. Призов військовозобов'язаних на військову службу під час мобілізації може підтверджувати довідка про призов військовозобов'язаного на військову службу, видана військовим комісаріатом або військовою частиною, а для резервістів – витяг із наказу або довідка про зарахування до списків військової частини, які видаються військовою частиною.

Зазначені документи можуть видаватися родинам військовозобов'язаних та резервістів для пред'явлення їх за місцем вимоги.

Зрозуміло, що особа, призвана на військову службу, не має змоги особисто звернутися до банку чи фінансової установи із зазначеними заявами, тому краще надати право родичу або довіреній особі (наприклад, адвокатові) представляти інтереси шляхом оформлення нотаріально посвідченої довіреності.

У разі відмови банку особа, призвана на військову службу, може захищати свої права шляхом звернення з позовною заявою до суду.

Павло ПЕТРЕНКО,
міністр юстиції

Адвокатське бюро «Срібна Земля»
НАДАННЯ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ ФІЗИЧНИМ ТА ЮРИДИЧНИМ ОСОБАМ
Адреса: 88000, Закарпатська область, м. Ужгород, вул. Гойди, 4 т./ф.: 8 (0312) 61-28-61; 8 (093122) 3-31-32;
моб.: 050 611 38 24; 099 257 74 93; E-mail: ava_2006@ukr.net.ua

ПЛАСТИ ЖИТТЯ

Божественно пахне життя усіма медами, — мовлять люди в червні. А йому – Юрію Керекешу – таких слів ніхто не казав, бо народився в сім'ї емігранта, разом із матір'ю потрапив до Америки. Лише заробітчанство чатувало на нього — у 30-х роках минулого століття ніщо інше й не могло чекати.

Із роками знову опинився на рідній землі, у Великих Лучках. Але до звичного людського життя було ще багато важких років. Він сприйняв їх без страху — був молодий, заповзятливий, енергійний. Вступив до Мукачівської гімназії, вчився щонайкраще. І почав писати вірші. Ні, не альбомні, а про важке життя людей, про гірку долю тих, які на своїй землі стали поневоленими, жебраками. Вірші з'явилися в прогресивних газетах, у часописі. З часом змушений був друкувати їх під різними псевдонімами. Йому в різних формах нашіптували, щоб писав «солодкі» поезії, «бо задушать у тобі талант», «ти змінюєш людину в часі й підносиш її над часом...» Він тільки посміхався. Знав, що слово може ранити і вбити, але не похитнувся.

Закінчив гімназію. Розумів: це не хліб, родина Керекешів немала, але всім їсти треба. І в 1940 році вступає на медичний факультет Будапештського університету. Те, що голову мав світлу, сприйняли і викладачі, і студенти і були певні, що лікар із нього вийде з іменем. У 1943 році він із такими ж безстрашними поетами, як сам — Йосипом Архієм та Кирилом Галасом — випускають поетичну збірку «Перед сходом»...

Війна «розстрілює» його навчання в університеті. Він полишає Угорщину, їде у визволене Закарпаття. З листопада 1944 року працює в редакції газети «Закарпатська правда». Як і всі люди краю, вірить визволителям. Вступає в 1945-му в партію.

Прокидається в ньому і драматургійний талант — стає артистом Закарпатського українського музично-драматичного театру. Коли треба було директора кінотеатру в рідних Великих Лучках — їде, стаючи водночас позаштатним кореспондентом «Закарпатської правди», правдиво й енергійно пише статті з села і з Мукачівського району. Матеріали його часто критичні, він не мириться з недоліками, прагне, щоб життя ставало повноцінним, як налитий колос. Його запідозрили в «наклепництві на радянську дійсність» і перестали друкувати, звільнили з посади директора кінотеатру, виключили з партії. Друкування кореспонденцій, віршів чи якихось прозових творів йому було заборонено. Добре, що не визнали ворогом народу. У 1949 році почав учителювати в селах гірської Хустщини. Пощастило також навчатися на українському відділенні філологічного факультету Ужгородського університету.

Закінчив університет. На педагогічній роботі протримався досить довго, тим більше, що й дружина Галя, родом із Житомирщини, була педагогом. До того ж він самотужки вивчився на скрипаля, грав із таким азартом, як гуцули в горах. А вечорами писав новели, оповідання. Кілька з них потрапили до рук знаного в Україні письменника Петра Панча. Він рекомендував їх літературному альманаху «Радянське Закарпаття». Та йому відмовили, мовляв, – ненадійний.

Обставини складалися не на його користь. Розумів це. Але ж не опускати рук! Віддавав себе художній самодіяльності. І писав твори. Вірив — настане час!

Він грав на скрипці, дружина співала. Підготували програми для хористів, декламаторів, танцюристів. Ізівська семирічка на районному огляді художньої самодіяльності шкіл була першою! Та й Керекеші облаштувалися, люди горнулися до них. А тут «зверху» прийшло розпорядження звільнити його з роботи.

Завідуючий райвно Тихон Пристая порадив «походити» місяць-два без роботи, а потім, як забудеться, знову призначить його учителем. Так і було. Правда, дали всього кілька уроків української мови й призначили діловодом школи.

Здавалося, не буде кінця-краю вибрикам «верхів» влади, та життя змусило їх визнати, що двоє Керекешів безплатно, але успішно розвивають художню самодіяльність – разом із учителями підготували п'єсу І. Карпенка-Карого «Безталанна» і поставили її на сільській сцені.

Згодом Юрій Керекеш працював у Нижньому Бистрому цього ж району учителем української мови та літератури, завучем школи... І про художню самодіяльність не забував. Безплатно. Керував разом зі своєю Галиною самодіяльними артистами лісопункту, Тереблеріцької ГЕС. І не відкладав пера. Відчував жагу до літератури. Написав оповідання «На присілку». Сюжет простий: фельдшер Діденко взяв хабаря від пацієнта...

Дав твір члену редколегії альманаху Михайлові Томчанію. Письменник схвалив твір, його помістили в альманасі №1 за 1954 рік. Треба було тільки радіти — крига скресла. Та письменники, котрі прибули зі східних областей, вчинили гамір: як це — людина, яка прийшла будувати соціалізм, хабарник? На захист Юрія Керекеша стали письменники — той же Михайло Томчаній, Іван Чендей, Юрій Гойда, Петро Лінтур...

Після 1956 року, коли відбувся XX з'їзд КПРС, на якому було засуджено культ особи Сталіна, Юрій Керекеш став «пожавленим», писав плідно, відвідував засідання літоб'єднання в редакції Хустської районної газети.

На початку 1959–1960 навчального року Юрія Керекеша переводять до Мукачева вихователем школи-інтернату. Десять років роботи в підгірних та гірських селах були своєрідними університетами для людини, яка входила в літературу. Отримав багатий верховинський матеріал про людей, природу, побут, тим більше, що записував народні пісні, казки, легенди. У 1958 році нарешті видав у Закарпатському обласному видавництві першу збірку оповідань «Парубкова дочка». Її одразу відзначив Петро Панч, а на пленумі Спілки письменників, на якому йшлося про суттєві проблеми в зображенні сучасності у жанрі оповідання та нарису, він дав високу оцінку книжці. До слова, в час роботи пленуму Юрій Керекеш став членом Спілки письменників України.

Пощастило і в сімейному житті: одержав в Ужгороді трикімнатне житло, споруджене на кошти Укрлітфонду. Це після десятиріч поневірянь на приватних квартирах. Перевівся на роботу в Ужгород до школи-інтернату. Тут працював шість років. І теж безплатно готував із дітей самодіяльних артистів, які посідали призові місця.

Згодом йому запропонували посаду організатора Бюро пропаганди художньої літератури Спілки письменників.

Працював майже рік. Обласна письменницька організація добилася платної посади літературного консультанта, яку й запропонували Юрієві Керекешу. Слід було створити літературні студії при всіх редакціях газет, надавати їм організаційну і творчу допомогу, читати й оцінювати написане молодшими і старшими. Добре, що знав українську, російську, угорську мови — допомагав усім.

Організовував обласні конкурси на кращі поетичні й прозові твори. Двадцять переможців щороку отримували безплатні путівки в піонерський табір «Юний літератор», де проводилося літературне навчання, рецензування написаного, кращі твори друкувалися в газетах (саме з цих літературних сил вийшли майбутні письменники — Андрій Дурунда, лауреати Шевченківської премії Петро Мідянка, Мирослав Дочинець).

...Я познайомився з Юрієм Керекешем у 1963 році. Письменником я тоді не був, вчився заочно на третьому курсі факультету журналістики Львівського державного університету імені Івана Франка й працював кореспондентом міськрайонної газети «Прапор перемоги» (в Мукачеві). Свої новели й оповідання представив у видавництво «Карпати». Порадили звернутися до літературного консультанта обласної організації Спілки письменників.

«Я – Юрій Керекеш...» – зустрів мене словами літконсультант. Отак ми сиділи у вільному кабінеті, говорили про життя і літературу, попрощалися під вечір. Я тільки не сказав, що знаю про всі його книжки.

Невдовзі я знову зустрівся з Юрієм Керекешем. Він сказав, що прочитав рукопис моїх новел і оповідань, знайшов чимало хорошого, але я не показав формування характерів. Я був молодий, не з усім погоджувався (така вже психологія молодих), але сказав, що ознайомлюся з усіма зауваженнями, зважу на них у процесі роботи над рукописом.

Я таки попрацював над рукописом. Та у видавництві відібрали всього кілька новел до літературного альманаху («Письменники видають книжки раз на п'ять-шість років, а неписьменники — рідше», — почув я в редакції художньої літератури). Вони казали правду. Я надрукував кілька новел у видавництві. Надсилав у журнали.

Із Юрієм Юрійовичем я зустрічався часто, говорили про літературу і труднощі у виданні. Зі мною вже клопоту не було. Зате я познайомився з письменниками. Це були Михайло Томчаній, Іван Чендей,

Петро Угляренко, Володимир Ладижець, Василь Микитась, Ласло Балла, Фелікс Кривін, Василь Басараб, Василь Вовчок, Василь Поп, Петро Скунць та інші.

Тим часом Юрій Керекеш у видавництві «Молодь» у Києві видав «Оповідання з Верховини», а згодом в Ужгороді — повість «Христина», тиражем у 30 тисяч примірників, а через п'ять років — повість та оповідання «Незвичайна любов». Я був перший, хто написав рецензію.

У 1972 р. вийшла, нарешті, моя повість «Зрушений пласт» про шахтарів Карпат. Дещо згладжена (щось із неї викинули редактори видавництва), тому я ще раз повернувся до неї, перевидав. Юрій Керекеш щиро привітав мене. Написав і вступне слово до новел, згадавши визначення першого секретаря правління Спілки письменників України, лауреата Державної премії імені Т. Г. Шевченка Василя Козаченка на республіканській нараді молодих літераторів, що «у повісті талановитого автора є життєві конфлікти, невигадані люди»

Юрій Юрійович шукав таланти по всій області, їздив по містах і селах. Він знав, що важко їм буде видати книжки, але наполегливо вводив у літературу здібних хлопців і дівчат.

Я видав у «Карпатах» повість «Гомін ранку», у «Радянському письменнику» — повість «Вже сходить сонце» (тиражем у 30 тисяч примірників), нариси про наших сучасників — у Києві, а до Спілки письменників не приймали. Двічі Закарпатська організація Спілки сама запрошувала мене на збори по прийому, але не набирав потрібної кількості голосів: декотрі так звані місцеві класики (серед живих їх уже немає) або не приходили на збори, або звично голосували проти, щоб не дати можливості комусь, зокрема молодому, обігнати себе!

Юрій Юрійович завжди підтримував молодих, казав, що треба йти вперед, писати більше, глибше, не здаватись, не гасити в собі сили. Я видав повість та оповідання «Зелені висоти» — 208 сторінок, 15 тисяч тираж... Був прийнятий до Спілки письменників України. Ще через якийсь час вийшли повісті у книжці «Честь», у Києві побачив світ роман «Спаленої землі не буде»... А Юрій Керекеш порадував романом «Блукання в порожнечі», художньо-документальними оповідями «Зустрічі без прощань», драматичними творами та перекладами.

Років немало прожив письменник, багато зробив, завжди дарував людям радість.

Василь ГРЕБА,
член Національної спілки письменників України

ПІД ГОЛОВУВАННЯМ БЛАЖЕННІЙШОГО МИТРОПОЛИТА МАКАРІЯ ВІДБУЛОСЯ ЗАСІДАННЯ СОБОРУ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ТА ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ЄПАРХІЙ УАПЦ

1 грудня під головуванням Блаженнійшого Макарія (Малетича), Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, в Тернополі відбулося засідання Собору Тернопільської та Хмельницької єпархій УАПЦ.

Участь у засіданні, крім Блаженнійшого Митрополита Макарія, взяли: Високопреосвященнійший Андрій (Абрамчук), митрополит Галицький, керуючий Івано-Франківською єпархією, тимчасово керуючий Тернопільською та Хмельницькою єпархіями, Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією, та духовенство Тернопільської та Хмельницької єпархій.

До участі в Соборі для надання пояснень було також запрошено Високопреосвященнійшого Мстислава (Гука), архієпископа Тернопільського і Подільського, який рішенням Архієрейського Собору УАПЦ відсторонений від керівництва Тернопільською та Хмельницькою єпархіями.

Собор розглянув поточні питання щодо життєдіяльності Тернопільської та Хмельницької єпархій та звернувся до Архієрейського Собору Української Автокефальної Православної Церкви з питань призначення нових керуючих єпископів єпархій і висловив свої міркування щодо персональних кандидатур.

Собор одноголосно звернувся до Архієрейського Собору Української Автокефальної Православної Церкви призначити правлячим єпископом Тернопільської єпархії Преосвященнійшого Віктора (Бедь), єпископа Мукачівського і Карпатського, зі збереженням за ним і керівництва Карпатською єпархією.

Щодо призначення керуючого Хмельницькою єпархією питання залишено на розгляд Предстоятеля та Архієрейського Собору УАПЦ.

Собор висловив думку про те, що Високопреосвященнійший архієпископ Мстислав (Гук) внаслідок ситуації, що склалася, надалі не може очолювати Тернопільську та Хмельницьку єпархії.

У своєму виступі владика Мстислав (Гук) попросив пробачення перед Собором Тернопільської та Хмельницької єпархій за допущені ним провини, подякував за співпрацю та співслужіння, повідомив, що найближчим часом вимушений лікуватись у зв'язку з погіршенням здоров'я та заявив, що смиренно прийме рішення Архієрейського Собору УАПЦ щодо подальшої його долі.

Пропозиції Собору Тернопільської та Хмельницької єпархій буде винесено на розгляд найближчого засідання Архієрейського Собору Української Автокефальної Православної Церкви.

Поряд із вищевикладеним Собор Тернопільської та Хмельницької єпархій засвідчив єдність і відданість

Української Автокефальній Православній Церкві.

Під час засідання Собору також було з'ясовано і те, що недавно Українською Православною Церквою Київського патріархату було поширено неправдиву інформацію про те, ніби велика група клірників Хмельницької єпархії УАПЦ перейшла до УПЦ КП. Ця інформація не відповідає дійсності.

Насамкінець Блаженнійший Митрополит Макарій подякував клірикам Тернопільської та Хмельницької єпархій за їхнє жертовне служіння Церкві Христовій та вірність Українській Автокефальній Православній Церкві.

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР (БЕДЬ) ЗУСТРІВСЯ ІЗ ПОБРАТИМОМ ПО НАЦІОНАЛЬНО-ВИЗВОЛЬНІЙ БОРОТЬБІ ІВАНОМ БЕГЕШЕМ ТА ВРУЧИВ ЙОМУ ЮВІЛЕЙНУ МЕДАЛЬ «25 РОКІВ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ»

25 листопада після відправлення Божественної літургії Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, у своїй резиденції в Ужгороді зустрівся з ветераном українських національно-визвольних змагань кінця 80 – початку 90-х рр. минулого століття на Закарпатті, одним із засновників та керівників Іршавської районної організації Народного Руху України (1989–1992), громадським і культурним діячем, поетом і журналістом Іваном Івановичем Бегешем.

Цими днями Іван Іванович приїхав на рідне Закарпаття зі Сполучених Штатів Америки, де проживає останній період. Цього недільного дня відвідав Кафедральний храм апостола українського Андрія Первозваного в м. Ужгороді Карпатської єпархії УАПЦ, узяв участь у Божественній літургії та заупокійній Літії за новомученики Української Автокефальної Православної Церкви, закатованими інородцями московського безбожного комуністично-радянського режиму в 20–30-х рр. минулого століття, та усіма українськими жертвами Голодомору-Геноциду (Українського Голокосту) 1932–1933 рр., спланованого і реалізованого тими ж інородцями московського комуністично-радянського окупаційного режиму СРСР в Україні.

Відтак владика Віктор (Бедь) та Іван Бегеш провели дружню зустріч, згадали минулі роки спільної боротьби за національну і державну незалежність України кінця 80 – початку 90-х рр. минулого століття та початки третього етапу відродження Української Автокефальної Православної Церкви в цей же період в Україні.

За вияв патріотизму, мужності та героїзму під час українських національно-визвольних змагань на Закарпатті кінця 80 – початку 90-х рр. XX ст. та особистий внесок у відновлення державної

незалежності України 24 серпня 1991 року владика Віктор (Бедь), як співголова Закарпатського обласного громадського комітету з відзначення ювілею державності, урочисто вручив Іванові Івановичу Бегешу ювілейну медаль «25 років незалежності України».

ПОШИРЕНА УПЦ КП ІНФОРМАЦІЯ ПРО НІБИТО ПЕРЕХІД ДО ЇЇ КЛІРУ ГРУПИ ДУХОВЕНСТВА ТЕРНОПІЛЬСЬКО-ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ Є ДЕЗІНФОРМАЦІЄЮ ТА НЕ ВІДПОВІДАЄ ДІЙСНОСТІ

24 листопада прес-служба Хмельницької єпархії Української Православної Церкви Київського патріархату (правлячий єпископ – митрополит Антоній (Махота) та прес-служба Української Православної Церкви Київського патріархату (Предстоятель – Патріарх Філарет (Денисенко) повідомили про те, що нібито група священиків Тернопільсько-Хмельницької єпархії Української Автокефальної Православної Церкви 23 листопада ухвалили рішення та перейшли до кліру Хмельницької єпархії УПЦ КП.

Як з'ясувалося, поширене Українською Православною Церквою Київського патріархату повідомлення виявилося дезінформацією, яка не відповідає дійсності.

Дійсно, 23 листопада на запрошення священика Миколая Фатича, за його особистої ініціативи, на зустріч до Свято-Покровського храму м. Волочиська було запрошено правлячого єпископа Хмельницької єпархії УПЦ КП митрополита Антонія (Махоту). Про таке запрошення та мету приходу представника УПЦ КП переважній більшості духовенства Волочиського благочиння Хмельницької єпархії Української Автокефальної Православної Церкви не було відомо. В ході зустрічі митрополит УПЦ КП агітував представників духовенства Волочиського благочиння Хмельницької єпархії Української Автокефальної Православної Церкви перейти до кліру Української Православної Церкви Київського патріархату. Підтримали митрополита УПЦ КП тільки протоієрей Миколай Фатич та протоієрей Миколай Пасечка, інші священнослужителі Волочиського благочиння Хмельницької єпархії УАПЦ такі пропозиції відхилили і не погодилися на зміну своєї юрисдикційної церковної приналежності. Таким чином, духовенство Хмельницької єпархії Української Автокефальної Православної Церкви, зокрема Волочиського благочиння, жодного соборного рішення про перехід до кліру Хмельницької єпархії Української Православної Церкви Київського патріархату не ухвалювало.

Під час зустрічі з керуючим Хмельницькою єпархією Української Православної Церкви Київського патріархату митрополитом Антонієм (Махотою) 23 листопада в м. Волочиськ жодні представники кліру Тернопільської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви не брали участі.

Окрім того, слід звернути увагу на те, що в структурі Української Автокефальної Православної Церкви не існує Тернопільсько-Хмельницької єпархії, а діють окремі дві єпархії: Тернопільська та Хмельницька.

Щодо виставленого прес-службами Української Православної Церкви Київського патріархату фото від 23 листопада, на якому присутні священики Волочиського благочиння Хмельницької єпархії Української Автокефальної Православної Церкви та митрополит УПЦ КП Антоній (Махота), то воно було зроблено тільки як пам'ятне фото про зустріч і не більше.

Факт дезінформації з боку Української Православної Церкви Київського патріархату, з приводу вищевикладеного питання було підтверджено 1 грудня священиками Хмельницької єпархії Української Автокефальної Православної Церкви, зокрема Волочиського благочиння під час їхньої присутності на Соборі Тернопільської та Хмельницької єпархій УАПЦ у Тернополі.

На фото, що додається до

матеріалу, зробленого 1 грудня в м. Тернополі після засідання Собору Тернопільської та Хмельницької єпархій Української Автокефальної Православної Церкви, можна побачити тих самих священиків Волочиського благочиння Хмельницької єпархії УАПЦ, які є й на фото з митрополитом УПЦ КП за 23 листопада.

Фото: Блаженнійший Макарій (Малетич), Митрополит Київський і всієї України, Предстоятель Української Автокефальної Православної Церкви, Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією, та представники духовенства Хмельницької єпархії УАПЦ (м. Тернопіль, 01.12.2016 р.).

Сторінка підготовлена прес-службою Карпатської єпархії УАПЦ

КЕРУЮЧИЙ КАРПАТСЬКОЮ ЄПАРХІЄЮ УАПЦ БЛАГОСЛОВИВ ВІДКРИТТЯ ВИСТАВКИ ТВОРЧИХ ЗДОБУТКІВ МИТЦІВ ІЗ ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ ДО МІЖНАРОДНОГО ДНЯ ЛЮДЕЙ ІЗ ОБМЕЖЕНИМИ ФІЗИЧНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ

2 грудня, напередодні Міжнародного дня людей із обмеженими фізичними можливостями, який щорічно відзначається у світі 3 грудня, в атріумі адміністративної будівлі Закарпатської обласної державної адміністрації та Закарпатської обласної ради в Ужгороді відкрили експозицію-виставку, на якій було представлено творчі здобутки митців із-поміж людей із особливими потребами.

Близько сотні митців із-поміж людей із особливими потребами з різних куточків Закарпаття презентували об'ємну та розмаїту добірку з майже 300 творів, виконаних у різних жанрах літератури, образотворчого, декоративно-прикладного мистецтва та художньої фотографії.

Привітали митців та учасників виставки очільники Закарпатської обласної державної адміністрації та Закарпатської обласної ради, керівники Департаментів культури, освіти і науки та соціального захисту населення облдержадміністрації, представники Ужгородської міської ради, дипломати та духовенство і, звісно ж, голови громадських організацій людей із особливими потребами та небайдужі громадяни.

Із вітальним словом і благословенням до учасників заходу звернувся Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією, голова Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви, який відзначив велику силу духу митців із-поміж людей із особливими потребами та наголосив на їхніх талантах, які даровані їм Отцем нашим Небесним. Поряд із владикою Віктором привітати учасників виставки прибули канцлер Консисторії Карпатської єпархії протоієрей Сергій Урста, керівник прес-служби єпархії протоієрей Ігор Ковальчук, старший референт керуючого єпархією читець Максим Бережний і голова єпархіального відділу з благодійності, соціального служіння та біоетики читець Юрій Ропонич. Духовенство піднесло молитву «Царю Небесний» і проспівало всім «Многая літа».

Виставка ж в атріумі діятиме до 16 грудня. Завітавши на неї, кожен зможе переконатися, що ці експонати не просто результати арт-терапії особливих людей, а цілком конкурентоспроможні мистецькі витвори, які, до слова, можна і придбати, звернувшись до Закарпатського товариства інвалідів (м. Ужгород, пл. Народна, 4, каб. 151).

ЄПАРХІАЛЬНА РАДА КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ РОЗГЛЯНУЛА НИЗКУ КАДРОВИХ ПИТАНЬ ТА УХВАЛИЛА РІШЕННЯ СТВОРИТИ ДУХОВНУ МІСІЮ В КАНАДІ

2 грудня в м. Ужгороді під головуванням Преосвященнійшого Віктора (Бедь), єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, відбулося чергове засідання єпархіальної ради.

У ході засідання було обговорено поточні питання стану справ та розвитку Карпатської єпархії в Закарпатській області.

За результатами розгляду порядку денного єпархіальна рада ухвалила:

1. Інформацію Преосвященнійшого Віктора (Бедь), єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ, про рішення Собору духовенства Тернопільської і Хмельницької єпархій, який відбувся у м. Тернополі 1 грудня цього року під головуванням Блаженнійшого Макарія (Малетича), Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля УАПЦ, взяти до відома.
2. Схвалити рішення керуючого єпархією про звільнення з посади голови Духовної місії Карпатської єпархії УАПЦ в Чеській Республіці ієромонаха Афанасія (Шрамко).
3. Схвалити рішення керуючого єпархією про звільнення з посади заступника голови Духовної місії Карпатської єпархії УАПЦ в Чеській Республіці ієрея Тараса Михайліва.
4. Рекомендувати керуючому єпархією призначити тимчасово виконуючим обов'язки голови Духовної місії Карпатської єпархії УАПЦ в Чеській Республіці ієромонаха Іллю (Михайлова).
5. Звільнити з посади голови відділу місіонерства та паломництва Карпатської єпархії читця Василя Біксея.
7. Рекомендувати керуючому єпархією створити Духовну місію Карпатської єпархії УАПЦ в Канаді.
8. Рекомендувати керуючому єпархією призначити головою Духовної місії Карпатської єпархії УАПЦ в Канаді протоієрея Василя Кмітя.
9. Схвалити рішення керуючого єпархією про виведення за штат та виключення із кліру Карпатської єпархії УАПЦ протоієрея Зіновія Пілата, ієромонаха Афанасія Шрамка, ієрея Тараса Михайліва та ієрея Крістіана Рущака.

Участь у засіданні єпархіальної ради, окрім владики Віктора, взяли: протоієрей Сергій Урста, канцлер Консисторії єпархії, декан Української богословської академії, протоієрей Ігор Ковальчук, голова інформаційно-просвітницького відділу, керівник прес-служби єпархії, протоієрей Роман Бобай, економ Консисторії єпархії, читець Максим Бережний, старший референт керуючого єпархією, Орест Дідух, голова єпархіального відділу у справах молоді.

До участі в засіданні єпархіальної ради були запрошені ієромонах Ілля (Михайлов), голова єпархіального відділу з міжконфесійних та міжнародних відносин, та читець Василь Біксей, новопризначений голова єпархіального відділу місіонерства та паломництва.

У БЕРЕГОВІ ДУХОВЕНСТВО УАПЦ ВІДСЛУЖИЛО ЛІТІЮ ЗА НЕБЕСНОЮ СОТНЕЮ ТА УКРАЇНСЬКИМИ ВОЇНАМИ

4 грудня в м. Берегові Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, у співслужінні протоієрея Сергія Урсти та ієромонаха Іллі (Михайлова) відслужив заупокійну Літію за Небесною сотнею та українськими воїнами, повідомляє прес-служба Карпатської єпархії УАПЦ.

Детальніше читайте в наступному номері.

БОЖЕСТВЕННА ЛІТУРГІЯ В ДОМОВОМУ ХРАМІ ПАРАФІЇ НА ЧЕСТЬ УСПІННЯ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ В М. БЕРЕГОВІ

4 грудня, у свято Введення в храм Пресвятої Богородиці, в домовому храмі парафії на честь Успіння Пресвятої Богородиці Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в м. Берегові була відслужена Божественна літургія, яку очолив Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією УАПЦ.

Його Преосвященству співслужили: протоієрей Сергій Урста та ієромонах Ілля (Михайлов). Під час богослужіння поминались імена православних ієрархів – Всесвятійшого Варфоломія, архієпископа Константинополя – Нового Риму, Вселенського Патріарха, Блаженнійшого Макарія, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, Преосвященнійшого Віктора, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією.

За вірність Церкві Христовій, особистий внесок у відродження прабатьківської Української Автокефальної Православної Церкви на Закарпатті та з нагоди першої річниці заснування парафії на честь Успіння Пресвятої Богородиці в м. Берегові низка парафіян була відзначена грамотами.

Більш детально читайте в наступному номері.

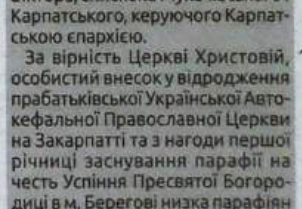

Сторінка підготовлена прес-службою Карпатської єпархії УАПЦ

ВІТАЄМО

4 листопада День народження відзначає *Микола Іванович Павлюк*, науковий співробітник Карпатського університету ім. Августина Волошина. Із нагоди особистого свята колектив університету щиро вітає пана Миколу такими рядками:

Хай щастя панує у Вашому домі
І радість у ньому живе,
Здоров'я міцного і щирої долі!
Хай Бог Вас повік береже!

9 листопада старший методист кафедри богословських дисциплін Карпатського університету ім. Августина Волошина *Тетяна Василівна Баран* святкує День народження (наразі перебуває у декретній відпустці). Колектив університету, долучаючись до родинних привітань, зичить міцного здоров'я, щоденної життєвої радості і просто людського щастя. Хай Вам, пані Тетяно, завжди всміхається сонячне небо, а теплом родинного затишку хай гріється серце!

В СУТІНКИ

(Уривок)

Поночіє в нашій хаті рано, особливо взимку. Це тому, що ліс під боком. Ще ото у верховітті жевріє ожеледець, а поміж стовбурами і в заліплених снігом кущах уже снуються тіні, лізуть у причілкові вікна і стають по кутках — німі і холодні. Хата враз меншає, нижчає стеля. Моторошно гуде ліс, видзвонює крижаними кайданами, цокотять обмерзлими кігтями кури у сінях і, висвистуючи крильми, злітають на сідало. Упоравшись надворі, мати пхають у дворі в'язку соломи і кидають біля грубки. Солома їжиться від паморозі і аж рипить. Долівку встилає холодна хвиля.

—Береться морозець, — хваляться мати і, зсутулившись, довго хукають у долоні, умочають пальці в цеберку з водою, щоб вашпори позайшли. — Нудьгуєш, сину? — питають і з якимось приниженим острахом заглядають мені у вічі. Я бачу їхні чорні у темряві губи і зморшки попід очима, злиті в округлі плями…

Григір ТЮТЮННИК

ОГОЛОШЕННЯ

Шановні читачі!

Редакція приймає для друку на шпальтах нашої газети ***рекламу, оголошення,*** а також ***вітальні слова*** на адресу близьких і рідних вам людей.

За детальною інформацією звертайтеся на адресу: вул. Гойди, 4, 4-й поверх, кабінет **403** (Карпатський університет імені Августина Волошина) або телефонуйте: **066-53-38-745** (Станіслав) у будні **(9:00 – 17:00)**.

Вітання Преосвященнійшого єпископа Віктора (Бедь) до дня Збройних сил України

Сердечно вітаю всіх українських військовослужбовців із Днем Збройних сил України!

Бажаю всім нам в Україні мирного життя, благополуччя та Божого благословення!

Сьогодні мільйони і мільйони українців шанобливо підносили свої молитви до Отця нашого Небесного та Пресвятої Богородиці в надії на милість Господню та дарування нам щасливого і мирного життя! Молитви за Україну та її захисників – українських воїнів, які наразі боронять рубежі нашої держави від московських ординців!

Вірю, що ці молитви будуть почуті Господом Богом, бо підносяться вони чистими і вистражданими серцями нашого українського народу!

Не забудьмо цього дня низько схилити свої голови та помолитися за спасіння душ усіх спочилих у наші дні українських воїнів, які віддали своє життя в обороні нашої землі. Богом даної нам Вітчизни України від підступних московсько-путінських окупантів і терористів, а також за всіх раніше полеглих українських воїнів, які у попередні віки та часи полягли у боротьбі за національну і державну незалежність України.

Нехай Всемилостивий Господь Бог благословить Україну, Українське військо й українську націю та з'єднає нас у єдиній Помісній Автокефальній Українській Православній Церкві на многая і благая літ!

Із професійним святом Вас – українські воїни!

Із повагою і любов'ю у Христі

+ ВІКТОР (Бедь),
єпископ Мукачівський і Карпатський,
керуючий Карпатською та Тернопільською єпархіями
Української Автокефальної Православної Церкви
5 грудня 2016 р.

Етномузиколог Віктор Шостак презентує книгу «Тисячолітнє дерево»

8 грудня у приміщенні Ужгородської центральної міської бібліотеки (вул. Волошина, 20) – презентація книги «Тисячолітнє дерево» Віктора Шостака, історика, етномузиколога, провідного дослідника інструментальної музики Закарпаття, музиканта, керівника народного фольклорно-етнографічного ансамблю «Ужгород» міського центру дозвілля – Будинку культури.

На сторінках видання допитливий читач знайде унікальні факти про єдність слова і музики у фольклорі Закарпаття, про музичні інструменти й музичну комунікацію в пастушій традиції краю, про типи закарпатських народних інструментальних ансамблів, про роль народного музичного інструментарію у місцевих традиційних обрядах русинів-українців, угорців, румунів, які, маючи спільну багатовікову історію, продовжують плекати тисячолітнє дерево пізнання світу, – анонсують в Ужгородській центральній міській бібліотеці.

Початок о 15:00.

Шеф-редактор
Віктор БЕДЬ
Головний редактор
Анатолій КОСТЮХ
Літредактори
Марина ГАЗА
Наталка ГУМЕН-БІЛАНИЧ
Редактори відділів:
Станіслав ДАНКО
Орест ДІДУХ
Ігор КОВАЛЬЧУК
Олексій ПАЙДА
Олексій ШАФРАНЬОШ
Катерина ЧОМБОКОШ
Верстка
Ігор ТОКАЧ
ЗАСНОВНИК
ПП «Адвокатське бюро «Срібна Земля».
ВИДАВЕЦЬ
Християнсько-народна спілка Закарпаття.
Ідентифікаційний код 20444130.
Номер звернтано в інформаційному медіа-центрі Карпатського університету ім. А.Волошина.
Друк: Віддруковано видавництвом "А-прінт" ТОВ "ДМ". м. Тернопіль, вул. Текстильна, 28. тел.: 52 27 37. Моб. тел: (067) 350 17 54. a-print.com.ua
РЕДАКЦІЯ
Ужгород, вул. Гойди, 4
e-mail: txt_52@ukr.net
архів в Інтернеті: www.sribnazemlja.narod.ru
сайт: www.sz.uz.ua
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації – серія КВ № 5468 від 11.09.2001 р.
Передплатний індекс – 61159
Умовний друк. А3 арк. 12
Тираж – 2500
Номер замовлення: 512
Виходить один раз на тиждень.
Розповсюдження: Закарпатська область
Редакція залишає за собою право на публікацію та редагування матеріалів, яких не повертає, на них не відповідає і не пересилає до інших інстанцій. Редакція не завжди поділяє думку автора. При передруку посилання на «Срібну Землю» обов'язкове.

АФОРИЗМИ

- Через пізнання і досвід набираємося мудрості.
- Радіти можна і в скорботі, якщо людина досягла духовної досконалості.
- Собі не може дати ради – лізе в депутати.
- Усяку нову роботу починаймо з молитви.
- І переможці бувають героями.
- Не підрізуй гілку, на якій сидиш, – під фанфари загримиш.
- Озеро без притоку і витоку – гниле болото.
- Ніщо так не принижує людську гідність, як байдужість.
- Байдужість – вибір безвідповідальних людей.
- Упевненість і рішучість – в молодості, а зневіра і сумніви – в старості.
- Після Майдану Гідності народ живе у бідності.
- Господь творить чудеса через людей.
- Голого – одягни, голодного – нагодуй, а подвигом це не вважай.
- Усе плинне – Господь вічний.

Іван ТЕГЗА, ветеран праці

ЖЕРТВИ БЕЗ ЧИСЛА

До Дня пам'яті жертв Голодомору-Геноциду українського народу в 1932–1933 рр. XX ст.

Всі разом пом'янімо тих,
Що сплять не у могилі –
В краю своїм розкидані
Або десь на чужині.

Імен їхніх не знаємо
Ні прізвищ, ні портретів,
А їх насильним голодом
Заморили в тридцять третім.

І костей, і тіл же їхніх
У труни не вкладали,
А мов непотріб у ровах
Трактори позаривали.

Усім тим жертвам без числа
В пошані уклонімся,
За їхній вічний упокій
До Бога помолімся.

Василь ЩОМАК

УКРАЇНСЬКА БОГОСЛОВСЬКА АКАДЕМІЯ
Карпатського університету
(вищий православний духовно-богословський навчальний заклад)

Підготовка бакалаврів і магістрів за спеціальностями:
– Богослов'я (священнослужитель; християнський місіонер);
– Теологія (християнський педагог);
– Регент церковного хору;
– Вищі курси дяків;
– Військове капеланство (додаткова спеціалізація).

Ужгородський богословський коледж
Підготовка молодших спеціалістів
(на базі 9 класів) за спеціальностями:
– Катехізатор із православного богослов'я, дяк
(із одночасним здобуттям другої
вищої освіти за спеціальностями:
– Правознавство;
– Фінанси і кредит).

(Студенти академії при здобутті вищої духовної освіти одночасно здобувають і вищу світську освіту)
ПРИ УНІВЕРСИТЕТІ ТА АКАДЕМІЇ ДІЄ АСПІРАНТУРА І ДОКТОРАНТУРА
м. Ужгород, вул. Гойди, 4; тел.: + 38 099 369 33 77; (0312) 61 20 08; 61 29 45; www.kau.com.ua; www.uuba.org.ua

«...Блаженні ж і ті, хто слухає Божого Слова і його береже» (Лк. 11, 28).

Срібна земля

ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСНА ГАЗЕТА

www.sz.uz.ua

№37 (1006) від 15 грудня 2016 року / ВИХОДИТЬ ЩОТИЖНЯ

ЧИТАЙТЕ НАС НА САЙТІ: sz.uz.ua

УЖГОРОДСЬКИЙ «ШАТУН», АБО НОВИЙ ДЕРИБАН МІСЬКОЇ ЗЕМЛІ

12 грудня, в понеділок, у сесійному залі Ужгородської міської ради відбулися громадські слухання щодо розробки детального плану території для виділення 170 ділянок під забудову на вулиці Загорській. На ці слухання були запрошені журналісти, активісти, а найголовніше – учасники бойових дій, із якими міська влада вступила в конфлікт, пов'язаний якраз-таки з виділенням ветеранам заслужених земельних ділянок.

Стор.: 2

КОРИФЕЇ ТЕАТРУ СРІБНОЇ ЗЕМЛІ

Із іменем Олександра Леонідовича Загарова, видатного українського актора, режисера та педагога, пов'язаний новий етап злету першого професіонального українського театру на Закарпатті – «Руського театру» Товариства «Просвіта» в Ужгороді, від естетики сценічного реалізму, закладеної Миколою Карповичем Садовським упродовж 1921–1923 років, до освоєння О. Загаровим принципів психологічного реалізму з досягненням ним рівня європейських вершин естетики модернізму.

Стор.: 6–7

НОВИНИ ЮРИСПРУДЕНЦІЇ

СТРОК ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ПРОПОНУЮТЬ ЗБІЛЬШИТИ

Стор.: 8

ДУХОВНІСТЬ

ЄПАРХІЯ ВІТАЄ ВЛАДИКУ ВІКТОРА ВІДСЛУЖИВ ЛИТВУ ЗА НЕБЕСНОЮ СОТНЮ ТА ЗА УКРАЇНСЬКИМИ ВОЇНАМИ У М. БЕРЕГОВЕ

Стор.: 9

ДУХОВНІСТЬ

НЕРІЧОЧКИ КАРПАТСЬКОЮ СПАРХІЄЮ УЛІТЦІ ВЛАДИКА ВІКТОР УДОСТОЇВ УКРАЇНСЬКОГО ВОЇНА-ДОБРОВОЛЬЦЯ В'ЯЧЕСЛАВА КАРЧЕНКА ВИСОКОЇ ЦЕРКОВНОЇ ВІДЗНАКИ – ХРЕСТА «ЗА ЗАСЛУГИ» II СТУПЕНЯ

Стор.: 9

НОВИНИ

ЮНІСЕФ ЗАЛУЧИТЬ ДЛЯ УКРАЇНИ ВАКЦИНИ НА $23 МЛН.

Стор.: 2

АКТУАЛЬНО

ВІД ТЕЛЕСЮЖЕТІВ ДО ФІЗИЧНОГО ЗАЛЯКУВАННЯ

Стор.: 4

КОНФЕРЕНЦІЯ

ДУХОВНО-ЕСТЕТИЧНИЙ РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ У КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Стор.: 5

НАШ КАЛЕНДАР

15 грудня – День працівників суду;

18 грудня – Міжнародний день мігрантів; День енергетика;

19 грудня – День адвокатури;

20 грудня – Міжнародний день солідарності людей.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

19 грудня 1959 р. – народилася Марія Матіос, українська письменниця, лауреат Шевченківської премії з літератури 2005 року.

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР

19 грудня – День Святителя Миколая Чудотворця, архієпископа Мир Лікійських.

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС: 61159

РЕКОМЕНДОВАНА ЦІНА 2.00 грн.

УЖГОРОДСЬКИЙ «ШАТУН», АБО НОВИЙ ДЕРИБАН МІСЬКОЇ ЗЕМЛІ

12 грудня, в понеділок, у сесійному залі Ужгородської міської ради відбулися громадські слухання щодо розробки детального плану території для виділення 170 ділянок під забудову на вулиці Загорській. На ці слухання були запрошені журналісти, активісти, а найголовніше – учасники бойових дій, із якими міська влада вступила в конфлікт, пов'язаний якраз-таки з виділенням ветеранам заслужених земельних ділянок. Хочеться, звичайно, помилятися, але така проблема, напевно, є у кожному місті й області України, де ветерани повертаються з фронту та відразу зіштовхуються зі свавіллям влади у найбуденніших питаннях. Однак в Ужгороді ця проблема набула особливої гостроти, адже саме в нашому місті одним із основних джерел збагачення депутатів і міського голови є розподіл міської території, виділення земельних ділянок корупційними схемами.

Ще більшої гостроти ця проблема набула після того, як про «схеми» нашої міської влади дізналась уся країна. Програма «Гроші» в одному зі своїх сюжетів показала, як ужгородська влада дерибанить землі в центрі міста. Шокуюче відео, в якому йдеться про схему, опубліковане також у YouTube. В сюжеті журналісти розповідають про те, як міські чиновники використовують учасників АТО для подолання мораторію на перерозподіл земельних ділянок для їхнього продажу зацікавленим особам. Спочатку ці ділянки виділяють солдатам, а вже через деякий час вони опиняються у власності інших громадян.

Саме після опублікування подібних фактів на сесії 29 листопада до міських депутатів і мера звернувся військовий комісар міста пан Журавльов, який представляв позицію присутніх учасників бойових дій та попросив міського голову створити комісії для вивчення цього питання. Однак тоді ж на сесії міський голова Богдан Андріїв зауважив, що міська влада виділила вже близько 600 ділянок для учасників бойових дій. Проте відразу був виправлений секретарем ужгородської філії «Асоціації інвалідів АТО» Русланом Ференці, який нагадав меру, що в Ужгороді всього не більше за 200 таких осіб, притому ділянки реально отримали всього 50. На запитання, кому ж виділені інші 550 ділянок, ні мер, ні начальники відповідних відділів міської ради відповісти не змогли.

Не відповіли вони на це запитання і наступного дня, коли мер та його помічники проводили окрему зустріч із ветеранами бойових дій із приводу цієї проблеми. На цій зустрічі учасники порушили ще кілька питань стосовно того, як виділяються земельні ділянки для учасників АТО. Наприклад, одним міська рада виділила ділянки на місці очисних споруд, натякаючи, певно, на те, що люди, які ризикували своїм життям заради Батьківщини, нічого кращого від неї не заслуговують. Не заслуговує на це і мати захисника, яка більше року топтала пороги міської ради, для того щоб врешті оформити земельну ділянку для сина, але замість обіцяних 10 соток після року принижень перед чиновниками отримала менше ніж 7.

Про свою історію вона розповіла меру в понеділок на вищезгаданих громадських слуханнях. Однак у міського голови на такі історії завжди є одна відповідь: «Я вас почув». Хочеться нагадати вельмишановному меру, що у його функціональні обов'язки входить не просто чути, а прислухатися та вирішувати проблеми ужгородців. Натомість у реальності складається враження, що, крім дерибану землі та комунальної власності, а також мільйонів на «золоті» маршрутки свого брата, мер більше нічого робити нездатний.

Можливо, саме щоб нагадати міському голові про його функціональну неспроможність наприкінці громадських слухань від активістів йому було вручено символічний шатун із георгіївською стрічкою. Зі слів активіста Руслана Ференці, саме мер є символом «шатуна» в Ужгороді. Адже, крім всього іншого, тепер міська влада на чолі з мером земельну ділянку, яка належить релігійній громаді УАПЦ, розділила і частину передала у власність громаді Московського патріархату, особисту прихильність до якого мер не один раз показував.

Варто зазначити, що мер «подарунок» прийняв, однак потім спішно покинув публіку. Активісти ж обіцяють не зупинятися та вимагати від міської влади прозорого вирішення цих питань навколо виділення землі учасникам АТО. А почати мерії пропонують з оприлюднення списку тих 577 осіб, яким влада Ужгорода вже виділила земельні ділянки як учасникам АТО, адже нагадуємо, що зареєстрованих у військкоматі близько двох сотень. Звідки взялися ще 300 осіб, до цього часу міська влада так і не повідомила. Та й чи повідомить?

Станіслав ДАНКО

УКРАЇНСЬКІ ЗАРПЛАТИ ОЧОЛИЛИ АНТИРЕЙТИНГ ЗАРПЛАТ В ЄВРОПІ

Україна за рівнем заробітних плат посідає останнє місце серед країн Європи.

Про це сказав міністр соціальної політики Андрій Рева під час години запитань до уряду у Верховній Раді.

«За рівнем заробітної плати Україна посідає ганебне останнє місце в Європі, куди ми всі так прагнемо. А серед країн колишнього СРСР ми випереджаємо лише Таджикистан», – заявив Рева.

Міністр соціальної політики спростував звинувачення про «зрівняльку» оплати праці кваліфікованих і некваліфікованих працівників після підвищення мінімальної зарплати.

«Під час зростання мінімальної заробітної плати одночасно пропонують підвищити розмір мінімального окладу працівника першого тарифного розряду до 1600 гривень. Тобто до розміру затвердженого прожиткового мінімуму для працездатних осіб. Посадовий оклад працівника першого тарифного розряду з січня 2017 року зросте на 44%. Ліквідують 265 гривень розриву, який існує між цим показником і затвердженим прожитковим мінімумом. Це вперше за 20 років», – наголосив Рева.

Із січня 2014 року по жовтень 2016-го середня зарплата українців зросла на 69%. Мінімальна зарплата збільшилася на 31%.

У проект держбюджету на 2017 рік заклали підвищення мінімальної зарплати до 3200 грн, передає «Business.ua.com».

ЮНІСЕФ ЗАКУПИТЬ ДЛЯ УКРАЇНИ ВАКЦИНИ НА $23 млн.

ЮНІСЕФ планує здійснити поставки вакцини, придбаної за програмою держзакупівель за бюджетні кошти 2016 року, вже у другому кварталі 2017-го.

Про це повідомила голова представництва ЮНІСЕФ в Україні Джованна Барберіс на конференції, присвяченій підсумкам держзакупівель за кошти держбюджету 2015–2016 рр., повідомляє «Укрінформ».

«Щодо вакцини угоду (з МОЗ – ред.) підписано 18 жовтня і було отримано фінансування на 23 млн. доларів. Чотири кошториси вже передані в міністерство, і є плани поставити всі вакцини у другому кварталі 2017 року», – сказала Барберіс.

Вона зазначила, що пришвидшення процесу поставок стало можливим через те, що ті вакцини, які ЮНІСЕФ закуповував за кошти бюджету 2015 року, пройшли реєстрацію в Україні.

За словами голови представництва, поставки препаратів для антиретровірусної терапії, які ЮНІСЕФ закуповуватиме за кошти держбюджету 2016 року, здійснюватимуться двома циклами. Попередньо строк поставок визначено у I та II кварталі наступного року.

Нагадаємо, що МОЗ уклав угоду з ЮНІСЕФ щодо закупівель вакцин і лікарських засобів за кошти держбюджету 2015 року в жовтні 2015-го. Згідно з контрактом, ЮНІСЕФ закуповував для України 22 антиретровірусні препарати та 8 вакцин, із яких шість – БЦЖ, АДП (AD), АКДП (DTP), вакцина від сказу, ОПВ, АДП-М (Td) – були зареєстровані в Україні через прискорений механізм. За даними ЮНІСЕФ, 99,5% вакцини вже доставлено до України. Остаточні поставки ЮНІСЕФ планує здійснити до кінця грудня 2016 року.

Коштом держбюджету 2016 року ЮНІСЕФ буде здійснювати закупівлі препаратів проти СНІДу (АРВ-терапія) для лікування дорослих, дітей і підлітків на загальну суму 9 млн. 950 тис. доларів США, а також вакцини згідно з національною програмою імунізації та товарів для терморегулювання імунобіологічних препаратів на загальну суму понад 23 млн. доларів США.

ЗА ЗАВДАННЯ ТІЛЕСНИХ УШКОДЖЕНЬ ПОЛІЦІЯ ЗАТРИМАЛА ЖИТЕЛІВ УЖГОРОДЩИНИ І ТЯЧІВСЬКОГО РАЙОНУ

У понеділок опівночі в поліцію надійшло повідомлення від лікарів про поранення ножем чоловіка в смт Середнє Ужгородського району. На місце події прибула слідчо-оперативна група.

Потерпілим виявився 49-річний ужгородець. Чоловік приїхав у гості до свого знайомого в смт Середнє. Під час розпивання алкогольних напоїв між гостем і 44-річним господарем виникла сварка, яка переросла в бійку. П'яний господар схопив ніж і вдарив ним у груди гостя.

Поранений чоловік перебуває в лікарні. Стосовно його кривдника розпочато слідство. Експертиза зафіксувала в крові чоловіка 2,42 проміле алкоголю. Тепер із ним працюють слідчі.

Друге тілесне ушкодження сталося на Тячівщині. В с. Грушево щось не поділили між собою два чоловіки. Інцидент трапився на вулиці. 20-річний молодик схопив дерев'яну палицю й кілька разів ударив нею по голові свого 28-річного суперника. У результаті той отримав тяжкі черепно-мозкові травми.

Потерпілий лежить у реанімації, за його життя борються лікарі. А на його кривдника очікує кримінальна відповідальність. За цим фактом поліція розпочала кримінальне провадження за ст. 121 Кримінального кодексу України («Вмисне тяжке тілесне ушкодження»). Фігуранта справи затримано в порядку ст. 208 Кримінально-процесуального кодексу України, він перебуває в ІТТ, повідомляє Відділ комунікації поліції Закарпатської області.

КРИВЕ ДЗЕРКАЛО «1+1»

Відеосюжети телеканалу «1+1» уже третій тиждень хвилюють українське суспільство, нібито маючи за мету викривати страшні «злочини» архієпископа УАПЦ Мстислава. Насправді ж ми з вами бачимо чітко продуману та організовану інформаційну кампанію, спрямовану на дискредитацію УАПЦ – Церкви, яку творять сотні тисяч віруючих по всій Україні. Серед відвертого перекручування і брехні в останньому телесюжеті важко віднайти правду. До уваги читачів сайта інформаційно-видавничої комісії УАПЦ подаємо власне розслідування Інтернет-ресурсу «pro-kyiv.in.ua».

ПІДЛЕГЛІ КОЛОМОЙСЬКОГО ВИКОНУВАЛИ ЗАМОВЛЕННЯ

Неможливо обійти увагою «резонансний» телесюжет каналу «1+1» від 20 листопада, бо від нього аж смердить, вибачте за жаргонізм, «заказухою». Це видно неозброєним оком, а пересічним глядачам мусимо допомогти очі «озброїти»…

Як відомо, 18 жовтня Архієрейський Собор УАПЦ увільнив владику Мстислава від керівництва Тернопільською і Хмельницькою єпархіями і відправив його на покаяння до одного з монастирів церкви. Мстислав смиренно прийняв рішення Собору і, наскільки нам відомо, виконував його. Але

20 листопада в інформаційній програмі «ТСН» вийшов сюжет, що радше нагадував детектив, автори якого стверджували, що Мстислав нібито в жодному з монастирів так і не з'явився. Журналісти телеканалу розіграли на камеру справжню драматично-пригодницьку історію: мовляв, ми заметеними снігом дорогами, винаймаючи джипи-позашляховики, не шкодуючи здоров'я і мало не ризикуючи життям, об'їздили п'ять монастирів – і владику там не знайшли. А отже, зробили гучний, «викривальний» висновок – Мстислав рішення Собору ігнорує…

Телевізійні слідопити забули щонайменше про два важливі журналістські правила: дати можливість висловитись людині, яку критикуєш, і, якщо вже взявся, дослідити ситуацію детально, а не поверхнево.

Натомість зустрічі або ж бодай телефонного спілкування з Мстиславом автори сюжету навіть не шукали. А з відвідуваннями монастирів узагалі «оконфузились» – самі ж зізналися в ефірі, що побували тільки у чотирьох, а до п'ятого монастиря, бачите, не доїхали, бо сніг дуже глибокий… Не дістались і до шостого монастиря…

Маємо підстави стверджувати, що «не доїхали» тільки з однієї причини: знали – саме там владика і відбуває покаяння. Це скит Угорницького Спасо-Преображенського монастиря на Франківщині. І доїхати туди можна було. Аби тільки захотіти. Але, судячи з усього, вказівка керівництва була іншою.

Не є великою таємницею, що канал «1+1» належить олігарху Коломойському. І навряд чи «розслідування», пов'язане з монастирями і покаянням, могло відбутися без його схвалення, а то й безпосередньої вказівки. Жоден редактор телеканалу не ризикнув би у цій ситуації ухвалювати самостійне рішення. Отже, знімальна група у відрядженні банально виконувала вказівку «найвищого» шефа. Треба віддати належне – «заказуху» реалізували на «відмінно»…

Маємо намір оцінку «відмінно» перекреслити. Бо реальні факти свідчать про інше: покараний Собором архієпископ справді відбував покаяння у «недоступному» для «ТСН» Святопокровському скиті, але у зв'язку із загостренням хронічної хвороби змушений був тимчасово повернутися до Тернополя для лікування. Владика Мстислав особисто розповів про це, бо ми, на відміну від столичних гостей, знайшли можливість із ним зустрітися. Зрештою, також маємо можливість і бажання перевірити версію з його перебуванням у скиті і хворобою. Дотримуючись правил журналістики, вже робимо це. А про результати, обов'язково повідомимо…

СВЯЩЕНИК УАПЦ ВИКРИВАЄ НЕПРАВДУ

Опублікувавши матеріал «Підлеглі Коломойського виконують замовлення», редакція поставила під сумнів незаангажованість і професійну компетентність журналістів телеканалу «1+1», які у сюжеті «ТСН» від 20 листопада виголосили, що архієпископ Тернопільський і Подільський владика Мстислав начебто не виконує рішення Собору УАПЦ, уникаючи визначеного для нього покаяння в одному з монастирів церкви. У власній публікації ми також пообіцяли ретельно дослідити ситуацію і з'ясувати, чи був Мстислав на покаянні і, якщо підкорився Собору, то де саме спокутував провину…

Наразі з упевненістю можемо сказати: підозри з приводу того, що телевізійники каналу Коломойського виконували звичайнісіньку «заказуху», справдились. Знімальна група «1+1» не змогла (читайте: не захотіла) доїхати до Угорницького Спасо-Преображенського монастиря, де, ймовірно, перебував архієпископ, а ми зробили простіше – використали елементарну технічну можливість і просто зателефонували до ігумена Святопокровського скита отця Ювеналія. Запитання було тільки одне: «Владика Мстислав був у вас?»

Отець Ювеналій розповів, що архієпископ Мстислав був у Святопокровському скиті протягом двох днів: 10 та 11 листопада. Зокрема, 11 листопада Мстислав відслужив у скиті літургію і водоосвятний молебень, а наступного дня виїхав до Тернополя, і пов'язаний від'їзд із хворобою та медичним обстеженням.

Отець Ювеналій повідомив також, що телефонував авторові телесюжету «ТСН» Сергію Гальчинському, аби поінформувати його про це. Але, за словами ігумена, журналіст Гальчинський *не захотів вислухати його і лише кинув у телефонну слухавку: «Ви брешете…»*

Але факти свідчать про те, що до відвертого перекручування і брехні у телематеріалі вдалися якраз телевізійники. Бо перебування архієпископа у скиті підтвердив не лише отець Ювеналій, а й один із вірян, який був 11 листопада на літургії і надіслав до редакції фото, де чітко видно, що молебень служив саме Мстислав…

Аби не уподібнюватися до недобросовісних журналістів і не подавати неправдиву інформацію, будемо до кінця послідовними й обов'язково з'ясуємо, чи справді у владики Мстислава були проблеми зі здоров'ям, які змусили його залишити скит. Уже працюємо у цьому медичному напрямку, а відтак – продовження буде…

МЕДИКИ ПІДТВЕРДИЛИ ХВОРОБУ ВЛАДИКИ МСТИСЛАВА

Сказавши «А», мусимо виголосити і «Б». Послідовно продовжуємо журналістське розслідування, пов'язане з рішенням Собору УАПЦ, який відправив на покаяння архієпископа Тернопільського і Подільського владику Мстислава. Йдеться про виконання цього рішення, адже у сюжеті «ТСН» каналу «1+1» від 20 листопада йшлося про те, що покараний священнослужитель начебто проігнорував вказівку керівництва церкви і в жодному з монастирів задля покути не з'явився. Тепер уже достеменно знаємо, що це неправда…

У двох попередніх публікаціях – «Підлеглі Коломойського виконують замовлення» і «Священик УАПЦ викриває неправду», оперуючи свідченнями ігумена Ювеналія та фотографією, надісланою одним із вірян, ми довели, що, попри твердження телевізійників, владика Мстислав насправді перебував у Святопокровському скиті на покаянні протягом двох днів: 10 та 11 листопада і навіть відслужив там молебень, що власне фотографія і підтверджує.

12 листопада через загострення хронічної хвороби архієпископ Мстислав змушений був залишити скит і виїхати до Тернополя для лікування. *Ми перевірили і цю версію, яка після дослідження набула статусу документального факту.*

Маємо у редакційному розпорядженні медичну довідку, яка засвідчує, що ще 10 листопада Мстислав був визнаний хворим, але, незважаючи на недугу, все-таки поїхав до скита. Однак за кілька днів його стан суттєво погіршився і він поїхав долковуватися. Зрозуміло, що з етичних міркувань конфіденційну інформацію, пов'язану з результатами обстеження і діагнозом, ми не оприлюднюємо, бо не маємо на це право…

Натомість маємо право стверджувати, що архієпископ Тернопільський і Подільський владика Мстислав сумлінно підкорився рішенню Собору, покаяння відбував, і тільки проблеми зі здоров'ям змусили його тимчасово залишити Святопокровський скит.

ВІД ТЕЛЕСЮЖЕТІВ ДО ФІЗИЧНОГО ЗАЛЯКУВАННЯ

УКРАЇНСЬКА АВТОКЕФАЛЬНА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА

інформаційно-видавнича комісія

Кампанія, спрямована на ліквідацію УАПЦ, набирає злочинного спрямування.

Вакханалія дискредитації Української Автокефальної Православної Церкви, розгорнута недругами в українських ЗМІ, переходить у фазу фізичного переслідування духовенства Церкви, тобто залякування. Так, 30 листопада близько 22-ї години вечора якийсь невідомий чоловік (записано камерою спостереження) скоїв підпал автомобіля настоятеля кафедрального собору – церкви Різдва Христового в Тернополі о. Ігоря Прийдуна, члена Патріаршої ради УАПЦ. Хоча, як зазначив потерпілий, у нього ворогів немає. Тож хто тоді скоїв цей злочин? Незадовго до цього інциденту іншому авто, яке належить владиці Мстиславу і використовується для потреб Консисторії, вночі також завдали шкоди – порізали шини. З усього, що нам доводиться спостерігати останнім часом, можна зробити конкретний висновок, як висловився архієпископ Мстислав, «проти нас працює система».

Як по-іншому розцінювати такі факти: тиск представників влади як у центрі, так і на місцях на священнослужителів із метою примусити їх до переходу в УПЦ Київського патріархату, пояснюючи це бажанням створити єдину Помісну Церкву, тобто державну релігійну організацію, підконтрольну владі (втручання держави в діяльність Церкви!). Шантаж урядовцями та дирекцією державного заповідника «Софія Київська» непродовженням оренди Андріївської церкви – кафедрального собору УАПЦ, надання сумнівній особі, яка іменує себе «першою помічницею» (абсурд!) митрополита Мефодія, телеефіру та місця на шпальтах друкованих ЗМІ для компрометування Церкви і провокативних закликів до повноти УАПЦ виступати проти священиків та архієреїв і, знов же таки, переходити до Київського патріархату (!!!). Без вказівки «згори» таке просто неможливе.

Варто згадати, що вперше ТБ цього року не транслювало навіть епізодично Пасхального богослужіння з Андріївської церкви. І, як пишуть, теде… і тепе… А де ж воно, оте «де» і де ж оте «пе», звідки ноги ростуть брутального переслідування великої церковної спільноти, яка за майже сто років свого існування й безкомпромісної боротьби за автокефалію українського православ'я так і не має й дня спокійного служіння українському народу?! А все переслідування… переслідування… і переслідування… Що чекати далі – нового етапу компрометації в дусі фашиста Другої світової війни Гебельса із більшим охопленням «жертв»? Чи щось крутіше – скажімо, отруєння, травми чи й смерті непоступливих архієреїв у дорожньо-транспортних аваріях? Адже в боротьбі за владу й панування будь-які методи згодяться.

http://uaoch.org/

ДЕСЯТА КНИЖКА – ДЕБЮТНА

Щоб у наш терпкий час видати десять книжок, бодай і не обсяжних, прирівняних до тонких, дитячих, треба мати не тільки літературні здібності, але й (що не потрібно було раніше), комерційні. Не будемо дорікати за це ні прозаїкам, ні поетам. Тепер без цієї здібності (чи без такого пориву!) не обійтися. Можемо з цим погодитися чи й ні, але змиритися зістиною треба. І я не здивувався, що дитяча поетеса з Тячівщини, з Новоселиці (я народився недалеко – в селі Нересниця), Юлія Драгун зверталася з проханням видати чергову книжку для дітей до голови Тячівської районної державної адміністрації, начальника управління освіти й начальника відділу культури цієї ж адміністрації. Вони виступили в ролі спонсорів. А ще допомогли два сини. І висловлено подяку голові Тячівської районної ради за те, що долучився разом зі згаданими керівниками, щоб книжка вийшла у Всеукраїнському державному видавництві «Карпати».

Книжка називається інтригуюче – «Мереживо чудесних мрій». Авторка її знайома, як було сказано, за цілою когортою книг для юних читачів, правда, поетичних книг, а ця – прозова, з ознакою, що це «Оповідання про серйозні і кумедні, повчальні і веселі пригоди дітей, звірят, рибок, пташечок, квіток і дерев». Вступне слово «Мова любові» до книжки написав і порекомендував письменник Дмитро Кешеля, він не без підстав відзначив: «У книзі «Мереживо чудесних мрій» засвітилася ще одна грань обдарування Юлії Юріївни – вміння майстерно ліпити людські характери».

Справді, Юлія Драгун намагається подати кожну деталь книжки образно, з тонкою філософією. Втім, у цій книжці не може обійтися без поетичних образів, без м'якої пісенності, але робить це розумно, переспівуючи прозовий текст поетичними, пісенними деталями. У першій частині «Чудеса у лісі та у підводному річковому царстві» авторка одразу каже: «Ось і подарував нам Господь червень з пишним буянням трав, цілющим повітрям, наповненим п'янкими запахами пишних квітів…» У Пригоді другій малята ще глибше проникають у красу природи, годують рибок із річки. Діти чистять кринички. Але вже заходить сонце, можна й не встигнути. І тут хлопчик Михайлик згадав про бобрів, яким допомагав їжею, покликав їх. Вони взялися допомагати. Пішли й до другої кринички. По дорозі запросили й зайченят. І тут вони несподівано почули голос Кринички: «Дякую вам за вашу турботу. Мене вже так закидали, що не мала, чим дихати». Коли ж нежданно-негадано здійнявся сильний вітер і почав усіх піднімати, діти зрозуміли, що він розгнівався за те, що очищають криниці. І почали молитись Богу, щоб вгамував його. І це допомогло.

Авторка часто вдається до молитви. Книжку відкривають Десять заповідей Закону Божого, які можуть прочитати всі або які можна озвучити для найменших, і далі у збірці оповідань часто зустрічають юні читачі немало релігійного. Дуже видно це в «Зіроньці на ім'я Різдво», «Найкращій писанці» та в інших оповіданнях.

Другу частину книжки складають твори під назвою «Моє багатство», тут – і весняне диво, і казки лісу, і «Люби Природу – Матінку», і «Найкращі руки», і «Шукачі добрих справ.». І знову – «Яскравість сяйва Божої Матері» на довершення книжки.

Можна сказати, що прозовий дебют Юлії Драгун вдався. Звичайно, довелося долати певні бар'єри в створенні образів, деколи поступатися описовості. Авторка книжки має всі права й можливості зробити свої твори справді художніми.

Василь ТАНЧИНЕЦЬ,
член Національної спілки журналістів України

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР УДОСТОЇВ АКАДЕМІКА МИКОЛУ ЗИМОМРЮ ОРДЕНА СЛАВИ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ ДО 70-річчя З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ

5 грудня у малій актовій залі Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді відбулась урочиста зустріч представників Консисторії Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви, професорсько-викладацького складу та студентів університету й академії з українським патріотом, науковцем, письменником, літературознавцем, членом Національної спілки письменників України та Національної спілки журналістів України, одним зі співзасновників Християнсько-народної спілки Закарпаття (спадкоємниці Християнсько-народної партії Карпатської України, яку свого часу очолював Августин Волошин), доктором філологічних наук, професором, академіком Академії наук вищої школи України – Миколою Івановичем Зимомрею.

Зустріч відкрив Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією, голова духовно-освітньої комісії Української Автокефальної Православної Церкви, ректор університету та академії, президент Міжнародної академії богословських наук. Владика представив дорогого гостя та розповів про його достойний життєвий, науково-педагогічний і громадський шлях, який він розпочав із рідного села Голятина Міжгірського району на Закарпатті. 30 листопада Микола Іванович зустрів 70-й рік із Дня свого народження.

Із коротким словом до присутніх звернувся академік-ювіляр Микола Іванович Зимомря, а відтак владика Віктор урочисто привітав пана Миколу та за вияв українського патріотизму, багаторічну педагогічну діяльність, особистий внесок у розвиток української вищої освіти і науки та з нагоди 70-річчя з Дня народження удостоїв ювіляра високої нагороди – ордена Слави Карпатської України. Бажаючи міцного здоров'я, подальших творчих, наукових та життєвих успіхів, Преосвященнійший єпископ Віктор (Бедь) також подарував Миколі Івановичу Зимомрі ікону Афонської Пресвятої Богородиці, яку нещодавно привіз зі Святого Афона.

Ювіляра привітали також директор Науково-дослідного інституту церковного хорового співу Карпатського університету імені Августина Волошина Марія Жабляк та віце-ректор університету доцент Валерія Сіка.

Представники духовенства та присутні проспівали на честь Миколи Зимомрі «Многая і балагая літа…»

Надалі за чашечкою кави владика Віктор і Микола Іванович провели дружню бесіду та згадали період спільної боротьби за відновлення державної незалежності України наприкінці 80-х – початку 90-х рр. минулого століття.

Прес-служба КаУ та УБА

ДУХОВНО-ЕСТЕТИЧНИЙ РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ У КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Сучасний світ переживає гострі проблеми духовно-морального та історико-культурного розвитку. Визначальна роль у їхньому розв'язанні належить освіті, яка закладає духовний фундамент у формуванні особистості, а в ній – педагогові. В цьому контексті нам імпонує поезія заслуженого вчителя України, доктора педагогічних наук, професора кафедри педагогіки Рівненського державного гуманітарного університету Степана Пальчевського:

Учителі приходять і відходять,
Як все, що суще на оцій землі.
Одні себе як Божий дар знаходять,
А інші – мов загублені в імлі…
І поки що утішить їх не в силі
Країна, що спинається з колін.
Спинімо сіре слово неумите.
Погляньмо в небо – царство вічних гроз.
Згадаймо: слово радісне «Учитель»
Приніс на землю сам Ісус Христос.

Без сумніву, що від рівня духовного розвитку вчителя значною мірою залежить духовне здоров'я нації, її прогресивний поступ. Педагог своєю діяльністю покликаний одухотворювати, гуманізувати й естетизувати внутрішній світ молоді, утверджуючи ідеали Істини, Добра і Краси. Саме ці питання порушувалися на III Міжрегіональній он-лайн-конференції «Духовно-естетичний розвиток особистості у контексті євроінтеграційних процесів» 5 грудня в Закарпатському інституті післядипломної педагогічної освіти, проведеній на пошану професора кафедри германських мов і перекладознавства Дрогобицького педагогічного університету ім. І. Франка, доктора філологічних наук, професора, академіка АН вищої школи України Миколи Івановича Зимомрі.

Її організатор – кафедра суспільно-гуманітарної та етико-естетичної освіти Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти.

До роботи конференції зголосилися представники державних наукових установ, вищих навчальних закладів, творчих спілок, організацій із різних куточків України, зокрема Інститут проблем виховання НАПН України, ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» НАПН України, вищі навчальні заклади (Черновцова, Конін, Польща), ДВНЗ «Ужгородський національний університет», Мукачівський державний університет, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, Закарпатський інститут післядипломної педагогічної освіти, Закарпатська академія мистецтв, Карпатський університет імені Августина Волошина, Кропивницький інститут регіонального управління і економіки, Інститут еколого-релігійних студій ДВНЗ «Ужгородський національний університет», КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти», Закарпатська організація Національної спілки письменників України, Національна ліга українських композиторів, Закарпатська організація Національної спілки майстрів народного мистецтва України, Закарпатська організація Національної спілки краєзнавців України, Товариство словаків Закарпаття імені Людовіта Штура, вчителі християнської етики, української мови і літератури, вихователі групи подовженого дня Закарпатської області, духовенство Срібної Землі, працівники Закарпатського краєзнавчого музею імені Тиводара Легоцького.

Роботу конференції модерувала автор цієї статті, котра у вступному слові оголосила мету та завдання конференції, окреслила напрями її роботи, привітала ювіляра – Миколу Івановича Зимомрю з його сімдесятиріччям.

Із вітальним словом до конференції та до ювіляра, почесного гостя, звернулися: від адміністрації ЗІППО – Михайло Басараб, заступник директора з науково-дослідної роботи та міжнародної діяльності Закарпатського інституту ППО, доцент кафедри суспільно-гуманітарної та етико-естетичної освіти Закарпатського інституту ППО, кандидат історичних наук, і Василь Густі, голова Закарпатської організації Національної спілки письменників України.

Привітання прозвучали також від обласного крайового культурно-освітнього товариства «Просвіта».

Пленарне засідання конференції відкрила автор цієї статті, виголосивши доповідь на тему «Цілісність духовності стосовно особистості в умовах євроінтеграції».

Професор кафедри менеджменту та інноваційного розвитку освіти Закарпатського інституту ППО, доктор фізико-математичних наук, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, заслужений винахідник України Василь Химинець виступив із доповіддю «Наукові константи професора М. І. Зимомрі у вимірі євроінтеграційної політики України».

Перед учасниками конференції виступили відомі письменники Закарпаття: Юрій Шип, член Національної спілки письменників України, лауреат двох крайових (ім. Ф. Потушняка (тричі), ім. Героя України о. Августина Волошина) та трьох Всеукраїнських (ім. Леоніда Глібова, Зореслава та Івана Сварника) премій, нагороджений урядовою медаллю «За відвагу на пожежі» і медаллю Національної спілки письменників України «За вагомий внесок у розвиток української літератури», а також медаллю Преподобного Нестора Літописця «За особистий внесок у розвиток духовності», сконцентрувавши увагу присутніх на проблемі «Духовне слово поета – важливий чинник європейського єднання», і Петро Ходанич, доцент кафедри суспільно-гуманітарної та етико-естетичної освіти Закарпатського

інституту ППО, кандидат педагогічних наук, доцент, член Закарпатської організації Національної спілки письменників України, член Закарпатської організації Національної спілки майстрів народного мистецтва України, член Закарпатської організації Національної спілки краєзнавців України, котрий висвітлив тему «Ліричні обрії письменника Миколи Івановича Зимомрі».

Почесний гість конференції Микола Зимомря ґрунтовно виголосив тему «Корінь життя: час теперішній у сполуці з минулим» та подякував присутнім за високу оцінку його науково-педагогічної, культурознавчої діяльності.

Свою авторську духовну програму *«Благослови, душе моя, Господа»* подарувала конференції та ювілярові *Юстина Дідик, золотий голос Срібної Землі, лауреат премії братів Шерегіїв та Дезидерія Задора* (концертмейстер – Лариса Голуб'єва, викладач Ужгородського державного музичного училища ім. Д. Задора, відмінник освіти України. Партія скрипки – Діана Малашина, студентка II курсу Ужгородського державного музичного училища ім. Д. Задора).

Окрасою конференції зі своїм музичним вітанням стала студентка Ужгородського державного музичного училища ім. Д. Задора Рената Бірта (викладач з вокалу – Валентина Степанівна Зелінка), котра виконала авторську пісню «Тополя», а також чотири мініатюри на вірші Т. Г. Шевченка.

Упродовж роботи конференції на пошану почесного її гостя Миколи Івановича Зимомрі її учасники співали «Многая літ…», що створювало неповторно теплу атмосферу, своєрідну духовно-естетичну ауру.

Джерелом духовного збагачення конференції слугувала фотокопія Пересопницького Євангелія, подарованого 10 листопада Карпатським університетом імені Августина Волошина на честь 70-ліття Закарпатському інституту післядипломної педагогічної освіти.

Форум відбувся за участі міжнародних гостей – доктора педагогічних наук, професора Яна Греженсяка (Конін, Польща) і доктора г. к., професора Владислава Грежчука (Ченстохова, Польща).

Працювали дві секції: секція I «Світ і людина: духовно-естетичні засади» та секція II «Духовно-естетична цінність слова». Під час роботи цих секцій, як і на пленарному засіданні, порушувалися не лише проблеми зі сфери науки, культури, мистецтва, релігії, пов'язані з духовно-естетичним розвитком особистості в умовах євроінтеграційних процесів, а й здійснювався творчий пошук їхнього розв'язання. У роботі III Міжрегіональної он-лайн-конференції «Духовно-естетичний розвиток особистості у контексті євроінтеграційних процесів» узяло участь *10 докторів наук, професорів, 33 кандидатів наук, доцентів, 15 старших викладачів і магістрантів.*

До проблематики конференції виявили інтерес і долучилися до її роботи, зокрема, доктор історичних наук, професор кафедри історії України ДВНЗ «УжНУ» Сергій Федака, викладач Ужгородської греко-католицької богословської академії імені бл. свмч. Теодора Ромжі отець Андрій Долинич, член Закарпатської організації Національної спілки письменників України Олександр Гаврош, самобутній закарпатський поет Василь Щомак та інші.

У подарунок учасникам конференції та вельмишановному ювілярові – почесному гостеві конференції – Миколі Івановичу Зимомрі, його родині прозвучала акапельно пісня «Молитва дитяти» (муз. автора статті, сл. Юлії Драгун) у виконанні Марії Жабляк, методиста кабінету координаційно-методичної діяльності Закарпатського інституту ППО, та автора цього матеріалу.

У підсумку на другому пленарному засіданні була затверджена ухвала конференції.

Марія БАЯНОВСЬКА,
завідувач кафедри суспільно-гуманітарної та етико-естетичної освіти ЗІППО, кандидат педагогічних наук, доктор філософії (PhD), доцент, член-кореспондент МАБН, член Національної ліги українських композиторів

КОРИФЕЇ ТЕАТРУ СРІБНОЇ ЗЕМЛІ

КУРС НА ЄВРОПЕЇЗАЦІЮ): ОЛЕКСАНДР ЗАГАРОВ І ЗАКАРПАТТЯ

До 130-річчя від дня народження

Із іменем Олександра Леонідовича Загарова, видатного українського актора, режисера та педагога, пов'язаний новий етап злету першого професіонального українського театру на Закарпатті – «Руського театру» Товариства «Просвіта» в Ужгороді, від естетики сценічного реалізму, закладеної Миколою Карповичем Садовським упродовж 1921–1923 років, до освоєння О. Загаровим принципів психологічного реалізму з досягненням ним рівня європейських вершин естетики модернізму.

Народився Олександр Загаров (справжнє прізвище – фон Фессінг) 17 січня 1887 року в м. Єлисаветграді (тепер Кропивницьке), де минули перші десять років його життя. Мати – Олія Павлівна Похитонова (сестра українсько-російського художника Івана Похитонова (1850–1923). Спочатку Олександр навчався в підготовчому класі Охтирської гімназії (1887), звідки 1888 року перейшов до другого класу Харківського реального училища. Театральну освіту здобув у музично-драматичній школі (з правами консерваторії) при Московському філармонійному товаристві (1895–1898) драматичний клас В. Немировича-Данченка. З перервами працював у Московському художньому театрі (1898–1906), у Російській антрепризі Лебедєва в Херсоні (1909–1910), в Александринському театрі в Петербурзі (1911–1915), очолював російський Військово-народний театр в Одесі (1917) та Херсоні (1918), заснував український Державний драматичний театр у Києві (1918–1919), перейменований у 1919 р. на Перший театр Української Радянської Республіки ім. Т. Шевченка (1919–1921); одночасно був професором Музично-драматичного інституту ім. М. Лисенка в Києві. З жовтня 1921 року по червень 1923 р. О. Загаров очолював стаціонарний Український народний театр Товариства «Українська бесіда» у Львові.

10 серпня 1923 року між Головним виділом «Просвіти» та О. Загаровим був підписаний контракт на співпрацю, згідно з яким «пан Загаров як директор, режисер і артист дістає місячну платню 2400 кч., єго жінка (Марія Морська) остає при платні 1200 кч... Директор має право предложити до затвердження Головного відділу внутрішній правильник театру. Весь персонал підчиняється директорові. Директорові театру ставиться в обов'язок створити і вести за окремую винагороду драматичну школу. На внесення пана Загарова буде доповнено театральну трупу».

Творчий склад «Руського театру» сезону 1923–1924 рр. під керівництвом Загарова поповнився акторами-співаками, яких у його складі налічувалося тридцять чотири особи, та 12 особами складу оркестру. До гуртових сцен залучались співаки Руського національного хору (керівник Олекса Приходько) та слухачі Драматичної школи – курсу, яку вів О. Загаров.

В Ужгороді О. Загаров презентував себе постановками української модерної драматургії, зокрема неореалістичними п'єсами В. Винниченка.

Відкриття театрального сезону під керівництвом О. Загарова відбулося 22 вересня 1923 року прем'єрою драми В. Винниченка «Гріх», на що широко відгукнулася преса, зокрема газети «Русин», «Свобода», «Руська Нива». На думку рецензента Ю. Сірого (Ю. Тищенка), Загаров у ролі жандармського підполковника Сталінського – це артист, який своєю уявою доповнив самого автора й представив стільки нових елементів сатанізму, без чого драма була би бліда й безкровна. Кожна роль – це для артиста рамка, щоб виявити свою індивідуальну творчість. Світові європейські сцени можуть заздрити «Руському театру», що має Загарова. Руку Загарова як режисера можна було зауважити на найдрібніших рухах усіх інших артистів.

26 вересня 1923 року Головний виділ розглянув перспективний план із питань репертуару, що охоплював десять оновлених і тринадцять нових прем'єр.

Спочатку визначили репертуар на жовтень: комедію «Міс Гобс» Джерома-Клапка-Джерома, драму «Натусь» В. Винниченка, історичну драму «Ясні зорі» Б. Грінченка, оперету «Заручини при лампашах» Ж. Оффенбаха, оперу «Ноктюрн» М. Лисенка. До репертуару також входили опери «Запорожець за Дунаєм» С. Гулака-Артемовського, «Наталка Полтавка», «Різдвяна ніч» М. Лисенка, музична картина «Вечорниці» П. Ніщинського, «Катерина» М. Аркаса, «Продана наречена», «Поцілунок» Б. Сметани, «В студні» В. Блодека; оперети «Вій» М. Кропивницького, «Королева чардашу» І. Кальмана і драми «Гріх» В. Винниченка, «Чорт-жінка» К. Шенгера, «Батько» А. Стріндберга, «R.U.R.» К. Чапека, «Візник Геншель» Г. Гауптмана, «Гайдамаки» за Т. Шевченком Л. Курбаса, комедії «Мірандоліна» К. Гольдоні, «Тартюф» Ж.-Б. Мольєра, «Колотнеча» А. Коцебу, «Панна Мара» В. Винниченка.

Отож із приходом О. Загарова побутова українська п'єса поступилася місцем творам світової драматургії, що дало змогу «Руському театру» витримувати конкуренцію з єврейськими й угорськими театрами, які гастролювали в Ужгороді.

Оперою «Продана Наречена» Б. Сметани, оперетами «Циганський барон» Й. Штрауса, «Барон Кіммель» В. Колло, «Королева чардашу» І. Кальмана О. Загарову вдалося закріпити в «Руському театрі» концептуально цілісну репертуарну політику співіснування драматичних й оперно-оперетно-драматичних світових постановок на засадах принципів європейського модернізму.

Проблемним виявилося художнє оформлення вистав, бо сцена міського театру не мала доброго обладнання. За таких обставин О. Загаров використовув сірі полотна, своєрідні конструкції та кольорове світло так, як це робили в театрі Леся Курбаса. Йому допомагала дружина Марія Морська – полячка за національністю, чудова драматична актриса українського театру, перекладачка творів із польської та англійської мов, талановита художниця. Її картини, ескізи декорацій, костюми під прізвищем Марія Кітчнер експонувалися на виставках у Києві та Львові.

На одному із засідань Головного виділу театру було затверджено розроблений О. Загаровим «Правильник «Руського театру». В основу документа покладено питання юридичного забезпечення творчої діяльності трупи, зокрема, укладання контрактів, вивчення прав і обов'язків адміністрації й акторів. У матеріальному (цивільному) праві, регламентації морально-етичних стосунків всередині трупи на документі позначається моральний дух празьких столичних театрів, доповнених естетикою МХТу часів його становлення. «Правильник...» складається з 8 розділів та 99 параграфів. За регламентом «Правильника» члени театру мали певний соціальний захист. Частково оплачувався період хвороби; хворобою вважалися та оплачувалися вагітність і післяпологовий період. Але в основній своїй частині «Правильник» був спрямований на фіксацію обов'язків членів трупи, оркестрантів, хористів. Будь-яка провина каралася штрафом.

Обраний О. Загаровим курс на постановки творів європейських драматургів підтвердився показом комедії «Мірандоліна» К. Гольдоні. Згодом було зіграно комедію «Тартюф» Ж.-Б. Мольєра.

Такий підхід до формування репертуару був не до вподоби культурному референту шкільного відділу К. Коханому, який не схвалював «європеїзації» репертуару і надіслав «Просвіті» наприкінці 1923 року відповідний циркуляр, що спрямовував театр на зниження мистецького рівня і зведення його до аматорства. З іншого боку, культурний референт К. Коханий був ідеологом Аграрної партії, яка здійснювала русофікацію закарпатського села і намагалася спрямувати в це русло український театр.

Початок 1924 р. відзначився новими подіями: «Просвіта» оголосила конкурс на літературні твори, зокрема й на «народну драму в 1–3 актах», та відкриття Драматичної школи – курсу. За умовами конкурсу, драми мають бути написані народною мовою і мусять бути оригінальними. Визначено було і премії: за одноактівку – 500 кч., за триактову – 1000 кч. Термін – до 01.05.1924 р.

Головний виділ «Просвіти» на цьому ж засіданні затвердив іще одне рішення: «Справу Драматичної школи доручити директорові Загарову, а саме розробити статут школи, програму, склад професорів і т. д.» Передбачалося викладання таких предметів: «1. Дикція. 2. Декламація. 3. Практика драматичного мистецтва. 4. Постановка голосу. 5. Мистецтво артиста. 6. Грим. 7. Техніка будови сцени». Викладач на курсах – Ганна Совачева (вища музична освіта й драматична школа Московського філармонійного товариства). Практики – О. Загаров, М. Морська (середня освіта, консерваторія, клас «фортепіано», Московська академія малярства), М. Певний (середня освіта, драматична школа в Петрограді). Строк навчання поетапно був визначений на три роки. Завдання курсів: «...Подати початки фахового знання артиста й інструктора сільського театру на Підкарпатській Русі».

На відкриття 6 лютого 1924 р. з'явилося 94 особи, яких було поділено на три групи. Закінчило Драматичну школу 42 особи. За час навчання було виголошено 160 лекцій і поставлено з курсантами «Ревізора» в перекладі М. Садовського.

Свій діючий репертуар «Руський театр» під керівництвом О. Загарова поповнював і творами чеських авторів. До 100-річного ювілею від дня народження Б. Сметани відбулася прем'єра опери «Продана наречена» (3 березня 1924 року), на що відреагувала газета «Свобода». Рецензент писав: «Успіх прем'єри здобув симпатії нашому театру і в крузі чеського громадянства, яке високо оцінило музичний і вокальний рівень нашого театру».

Успішною була і друга ювілейна вистава (на честь А. Волошина) опери М. Аркаса «Катерина». Угорське видання «Uj Közlöny» повідомило: «Хор і оркестр під проводом Гаєвського виконали добру роботу. Режисура хвалить роботу Загарова».

На початку квітня 1924 р. Ужгород сколихнула ще одна прем'єра. Вшановуючи пам'ять Т. Шевченка, «Руський театр» показує «Гайдамаки» за інсценізацією Л. Курбаса.

Надзвичайно сміливим і рішучим, але актуальним і виправданим був крок О. Загарова до принципів «театру негайного впливу» з виставою «Гайдамаки» в умовах політично-національних протистоянь, мовних течій, відродження української культури, мови та гідності української нації на Закарпатті.

Крім того, О. Загаров як актор блискуче зіграв одного з головних персонажів – Гонту. Газета «Свобода» визнала інсценізацію сенсацією театру.

У травні 1924 року «Руський театр» здійснює гастролі до Праги, про що оголосили на своїх сторінках провідні видання, зокрема «Právo Lidu», «Národní Politika», «Ceské Slovo», відзначаючи, що посланці Підкарпатської Русі покажуть у Празі «Гріх» В. Винниченка, «Батьки» А. Стріндберга, «Тартюф» Ж.-Б. Мольєра. По закінченні гастролей ці ж видання писали: «Якщо «Руський театр» здавався при минулому гостюванні (за часів М. Садовського) якоюсь ретроспективою, то наближається тепер при цих гастролях значно до висоти, яку вимагає культура сучасного європейського театрального смаку».

Серед українців, які були глядачами гастрольних вистав «Руського театру» в Празі, де на той час перебувала делегація діячів культури Радянської України, був і Павло Тичина, який схвально писав О. Загарову: «Вельмишановний Олександре Леонідовичу! Захоплений, просто захоплений Вашою грою. Ну, їй-бо, прекрасно!»

Перебуваючи в Празі О. Загаров знявся в головні ролі Івана, закарпатського селянина, у німецькому фільмі «Золотий вовк» (1924 р. «Карпатфільм»). Прем'єра стрічки відбулася 24 липня 1924 року в Празі.

Другий сезон «Руського театру» (1924–1925 рр.) під керівництвом О. Загарова був чи не найкращим у його мистецькі діяльності. Склад трупи було сформовано з двадцяти чоловіків і чотирнадцяти жінок. Функції диригента спочатку виконував ужгородець Йозеф Воска, згодом – Карел Моор із Праги. Очевидно, спрацював факт «слов'янської дружби», і в репертуарі театру ставилися опери чеських авторів. Але і К. Моор ненадовго затримався в Ужгороді. Йому на зміну прийшов Ярослав Барнич із дружиною – балериною Сонею Кривецькою. Сезон відкрився прем'єрою драми В. Винниченка «Брехня» з режисурою О. Загарова. Наступною була прем'єра драми В. Винниченка «Між двох сил».

Проте державна дотація «Руського театру» різко скоротилася. Нові прем'єри фінансового покращення не принесли. Театр впадає в фінансову кризу. Новопризначений міністр шкільництва й освіти в уряді ЧСР І. Маркевич, через місцевого чиновника шкільного відділу К. Коханого заявив, що тепер має ставити п'єси і російською мовою. Відповідь О. Загарова як мистецького керівника була такою: «Театр наш не може давати російські п'єси з тих причин: 1. Грає для народа. 2. Тут немає великоросів. 3. При такій субвенції неможливо тримати і російських артистів. 4. Бажання таке противиться постановам Генерального статуту. 5. Народної ренегації від нас вимагати не можна. 6. Не бачили і не знаємо, якою мовою грає товариство Духновича».

Отже, український театр щодо зміни свого мовного статуту був непідкупний, хоча його фінансові справи бажали кращого.

Ярослав Барнич дебютував в «Руському театрі» музичними виставами П. Ніщинського «Вечорниці», М. Лисенка «Ноктюрн», лібрето Л. Старицької-Черняхівської; прем'єра – 23 листопада 1924 р.

Недостатнє фінансування – як дотація з боку держави – спричинило затримку платні акторам на 3–4 місяці, що викликало серед творчого складу протест, який вилився у страйк на чолі з О. Загаровим. Це стало не до вподоби керівництву «Просвіти» і не сприяло продовженню контракту на співпрацю.

За два сезони (1923–1925) мистецького керівництва «Руським театром» О. Загаровим було зіграно 329 вистав, зокрема 67 прем'єр. Кожну виставу давали два, три, іноді чотири рази.

О. Загарову так і не вдалося поставити опери «Євгеній Онєгін» П. Чайковського, «Дві вдови» Б. Сметани, «Сільська честь» П. Масканьї, «Паяци» Р. Леонкавалло, «Кармен» Ж. Бізе та «Аїда» Дж. Верді, які було заплановано до репертуару.

Туга за Батьківщиною, підсилена зустріччю з Павлом Тичиною у Празі, листування з Марією Заньковецькою, офіційне запрошення *на посаду режисера й актора до Державного драматичного театру ім. Марії Заньковецької вселили надію на майбутнє. О. Загаров вирішив повернутися на Україну.*

Після Ужгорода О. Загаров і М. Морська опинилися в Празі, де в цей час перебував Микола Садовський. Це використали українські студенти – вихідці з Закарпаття, і на користь цих видатних корифеїв сцени організували виставу драми М. Старицького за М. Гоголем «Тарас Бульба», яка відбулася 16 листопада 1925 р. Режисером вистави був Микола Садовський, помічником режисера – М. Миленко. У виставі брали участь О. Загаров, М. Морська, В. Іванова, Г. Совачева, Ф. Базилевич, М. Кричевський. Вистава мала високий мистецький рівень і була чи не єдиною, де одночасно грали Садовський і Загаров.

Нетривала діяльність О. Загарова – мистецького керівника «Руського театру» (1923–1925 рр.) засвідчує, що особистість цього режисера, педагога і актора акумулювала в собі високий рівень освіти і професіоналізму, широкий досвід сценічної практики і знання нових художніх прийомів на шляху створення в 20-х роках XX ст. українського модерного театру європейського рівня.

Далі буде...

В. АНДРІЙЦЬО, кандидат мистецтвознавства

ЯКІ ПРОБЛЕМИ СУДОВОГО РОЗГЛЯДУ КОНКУРЕНЦІЙНИХ СПОРІВ?

На відміну від багатьох інших актів, які тяжіють до детальної регламентації, законодавство України щодо захисту економічної конкуренції відповідає світовим стандартам. Водночас основна проблема полягає не в якості законодавчих норм, а в недостатньому досвіді їхнього застосування.

На цьому акцентувалась увага під час семінару щодо захисту конкуренції органами правосуддя, організованого генеральною дирекцією Європейської комісії з питань політики сусідства і розширення переговорів та Вищим господарським судом. Мета зустрічі — запозичення європейського досвіду з імплементації та практичного застосування законодавства, пов'язаного з захистом конкуренції, ознайомлення з практикою розгляду справ цієї категорії.

Як свідчить статистика, за 9 місяців поточного року місцевими господарськими судами розглянуто 516 справ щодо застосування конкуренційного законодавства, в апеляційній інстанції — 224. Що ж стосується ВГС, то його показники за цей самий період становили 144 справи, що на 7% більше, ніж за весь попередній рік. При цьому більшість позовних вимог стосувалася визнання недійсними рішень Антимонопольного комітету.

Водночас дотепер дуже актуальним залишається питання визначення юрисдикції у таких справах. Адже протягом 2008–2015 рр. їх розглядали як адміністративні, так і господарські суди. За цей час судді втрачали спеціалізацію, досвід, а від цього страждали і суб'єкти господарювання. І лише торік Верховний Суд закріпив юрисдикційну належність таких спорів тільки за господарськими судами.

Як повідомили «ЗіБ» у пресслужбі ВГС, учасники семінару обговорили питання щодо відносин між національними органами з питань конкуренції та судами в державах-членах Європейського Союзу, зокрема в Нідерландах, Хорватії та Румунії, а також труднощів запровадження законодавства з захисту конкуренції в Європі. Крім того, розглянуто процедурні аспекти об'єднання підприємців (картелів), визначення відповідного ринку; зловживання монопольним (домінуючим) становищем; дотримання правил конкуренції державними та приватними установами, кількісне вираження збитків, установлення штрафів і санкцій.

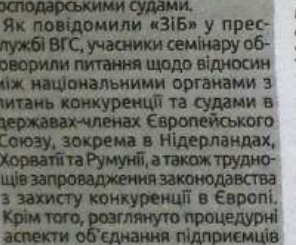

СТРОК ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ПРОПОНУЮТЬ ЗБІЛЬШИТИ

Парламентарі планують збільшити строки досудового розслідування. Як пояснюють народні обранці, тепер силові органи у визначений час не вкладаються.

Наразі процесуальне обмеження максимального строку досудового розслідування становить 12 місяців. Це, на думку народних обранців, в окремих випадках не дає належним чином дослідити обставини кримінального провадження, дати належну правову оцінку, встановити всіх співучасників злочинів. Причина полягає у складності справ і тривалості експертиз.

«Це, зі свого боку, призводить до помилок у правовій кваліфікації, поспішного направлення кримінальних проваджень до суду або закриття кримінальних проваджень по збігу максимального дванадцятимісячного строку розслідування», — зазначають у Верховній Раді.

У зв'язку з цим група парламентарів підготувала законопроект «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України (щодо вдосконалення механізмів забезпечення завдань кримінального провадження)» (№5490). Відповідно до нього, загальний строк досудового розслідування не може перевищувати 18 місяців із дня вручення підозри у тих випадках, коли йдеться про скоєння особливо тяжкого злочину. Нині цей строк обмежено 12 місяцями.

Проектом запропоновано також збільшити до 18 місяців максимально допустимий строк тримання під вартою для випадків, коли йдеться про особливо складні кримінальні провадження щодо особливо тяжких злочинів. Зміни мають спростити роботу органів слідства, хоча і погіршать права підозрюваних.

ЗІ ЗМІН ДО ПК ВИЛУЧИЛИ НОРМУ ПРО ЗАБОРОНУ БЕЗПІДСТАВНИХ ПЕРЕВІРОК

Парламентський комітет із питань податкової та митної політики виключив із пакета «антикорупційних» податкових законопроектів норму про недопущення проведення державних перевірок на підприємствах без належних правових підстав.

Зокрема, відповідна норма містилась у проекті «Про внесення змін до Податкового кодексу України (щодо покращення інвестиційного клімату в Україні)» (№5368).

За словами голови комітету Ніни Южаніної, причиною стало те, що положення було сформульовано юридично недосконало. Так, у нормі була нова підстава для недопущення проведення виїзної або фактичної перевірки – «відсутність у контролюючого органу законних підстав для здійснення перевірки».

Водночас, вважає народна обранця, поняття «законні підстави» в цьому контексті надто загальне, й буде важко встановити, чи є такі підстави в Державної фіскальної служби, чи ні. Залишається й питання, хто та як повинен довести законність підстав.

Отже, Н. Южаніна вважає, що норма має маніпулятивний характер і українські підприємці нею зловживатимуть, не допускаючи податківців до перевірок. При цьому, за її словами, подібна норма могла би бути доречною, якщо б «у нас була інша податкова культура». Натомість в Україні компанії активно використовують механізми оптимізації.

ЧИ ПОТРІБНО ЄДИНОМУ УЧАСНИКОВІ ТОВ ПОВІДОМЛЯТИ САМОГО СЕБЕ ПРО ПРОВЕДЕННЯ ЗБОРІВ?

Товариство з обмеженою відповідальністю є однією з найбільш поширених організаційно-правових форм ведення бізнесу в Україні. Проте вітчизняне корпоративне законодавство несповна відповідає потребам сьогодення, що ускладнює можливість ведення бізнесу в Україні.

ЗАЙВІ ФОРМАЛЬНОСТІ

Після набуття чинності Цивільним і Господарським кодексами з'явилася важлива норма щодо можливості заснування ТОВ однією особою, яка стає його єдиним учасником. Адже це дає змогу громадянам самостійно займатися підприємництвом, відповідаючи за зобов'язаннями не всім своїм майном, а тільки часткою в статутному капіталі. Водночас поза увагою законодавця залишилися деякі важливі питання, що потребують додаткового правового врегулювання.

Так, чинним законодавством не передбачено особливостей порядку ухвалення та оформлення рішень вищого органу ТОВ (загальних зборів учасників), що належить одній особі. При цьому має місце як недоцільна заформалізованість (необхідність повідомлення учасником самого себе про скликання зборів, проведення реєстрації учасників, обрання голови зборів тощо), так і правова невизначеність, коли учасник, який одночасно займає посаду директора товариства, позбавлений можливості вести протокол або коли відсутній секретар зборів для реєстрації присутніх учасників, що вимагається ч. 3 ст. 60 Закону «Про господарські товариства». У таких випадках до участі в загальних зборах доводиться залучати (з одних лише формальних міркувань) сторонню особу, яка може не здійснювати жодного впливу на ухвалення рішень.

Відповідно до ст. 4 директиви 2009/102/ЕС від 16.09.2009 у сфері корпоративного права про компанії з обмеженою відповідальністю, які мають одного учасника (ухваленої на заміну 12-ї директиви Ради європейських співтовариств 89/667/ЕЕС від 21.12.89 про приватні компанії з обмеженою відповідальністю, які мають одного учасника), він виконує повноваження загальних зборів компанії.

Із метою гармонізації національного законодавства із зазначеною директивою до Закону «Про господарські товариства» доцільно було б включити статтю під назвою «Особливості проведення загальних зборів учасників товариства з обмеженою відповідальністю, яке має одного учасника» такого змісту:

«Єдиний учасник товариства з обмеженою відповідальністю здійснює повноваження загальних зборів учасників. Рішення, що ухвалені єдиним учасником товариства, викладаються письмово та підписуються таким учасником».

Додатково, беручи приклад із ч. 1 ст. 49 Закону «Про акціонерні товариства», слід виключити поширення на ТОВ, яке має одного учасника, положень щодо порядку скликання та проведення загальних зборів учасників.

Крім того, серед норм чинного законодавства відсутні положення про те, що ТОВ може мати єдиного учасника не тільки з моменту створення, а й унаслідок набуття всіх часток у статутному капіталі одним з учасників, хоча на практиці такі випадки непоодинокі.

Водночас, відповідно до п. 1 ст. 2 директиви 2009/102/ЕС, компанія може мати одного учасника при створенні, а також у результаті переходу всіх її часток до однієї особи (компанія з одним учасником). Схожу норму було би доцільно включити до вітчизняного законодавства.

СТАТУТНИЙ КАПІТАЛ У КРЕДИТ?

Частиною 3 ст. 86 ГК, положення якої кореспондуються з приписами ч. 3 ст. 13 Закону «Про господарські товариства», встановлено заборону формування статутного капіталу ТОВ за рахунок коштів, одержаних у кредит та під заставу. Як наслідок засновники (учасники) позбавлені права формувати статутний капітал грошима, самостійно отриманими в кредит та під заставу, з можливістю їхнього повернення за рахунок, наприклад, дивідендів від діяльності ТОВ.

У випадку формування статутного капіталу кредитними або отриманими під заставу коштами стороною кредитного договору чи договору застави виступатиме засновник (учасник), а не товариство, тож останнє не обтяжуватиметься жодними зобов'язаннями. Тому існування таких обмежень навряд чи виправдане.

Отже, окремі правові норми щодо діяльності ТОВ потребують удосконалення, зокрема, шляхом ухвалення Закону «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю», проект якого перебуває на опрацюванні в парламентських комітетах.

Владислав ПЕНЬОНЖКО,
юрист, м. Тернопіль

Адвокатське бюро «Срібна Земля»
НАДАННЯ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ
ФІЗИЧНИМ ТА ЮРИДИЧНИМ ОСОБАМ

У СВЯТО ВВЕДЕННЯ В ХРАМ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ В КАФЕДРАЛЬНОМУ ХРАМІ КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ В М. УЖГОРОДІ ВІДСЛУЖИЛИ БОЖЕСТВЕННУ ЛІТУРГІЮ

4 грудня, у дванадесяте свято Введення в храм Пресвятої Владичиці нашої Богородиці, в Кафедральному храмі апостола українського Андрія Первозваного Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в місті Ужгороді було відслужено Божественну літургію.

Із благословення Преосвященнійшого Віктора (Бедь), єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ, богослужіння очолив протоієрей Олександр Смолін у співслужінні диякона Івана Жабляка.

Під час богослужіння поминались імена православних ієрархів – Всесвятійшого Варфоломія, архієпископа Константинополя – Нового Риму, Вселенського Патріарха, Блаженнійшого Макарія, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, та Преосвященнійшого Віктора, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ.

Духовенство піднесло молитви до Господа Бога з проханням даровати українському народу мир, національну і духовну єдність, благополуччя та утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви, а також перемогу Українського війська над московсько-путінськими окупантами і терористами. Особливі молитви до Господа Бога були піднесені за збереження життя кожного українського воїна, добровольця і волонтера, які сьогодні боронять нашу святу українську землю від підступного московського ординця.

Із проповіддю до парафіян звернувся протоієрей Олександр Смолін, який розповів про історичне та догматичне значення свята Введення в храм Пресвятої Богородиці.

Хід богослужіння супроводжувався церковним співом під керівництвом регента Марії Жабляк, а спів дяків очолив Іван Хланта.

У РІЧНИЦЮ СТВОРЕННЯ РЕЛІГІЙНОЇ ГРОМАДИ КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ У М. БЕРЕГОВЕ ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР ВІДСЛУЖИВ БОЖЕСТВЕННУ ЛІТУРГІЮ

4 грудня, у свято Введення в храм Пресвятої Богородиці, в домовому храмі парафії на честь Успіння Пресвятої Богородиці Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в м. Берегові була відслужена Божественна літургія, яку очолив Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією УАПЦ.

Його Преосвященству співслужили: протоієрей Сергій Урста та ієромонах Ілля (Михайлов). Під час богослужіння поминались імена православних ієрархів – Всесвятійшого Варфоломія, архієпископа Константинополя – Нового Риму, Вселенського Патріарха, Блаженнійшого Макарія, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, Преосвященнійшого Віктора, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ.

У молитві до Господа Бога владика Віктор та духовенство просили миру, щастя і благополуччя для українського народу й України, якнайшвидшої перемоги Української армії над підступними московсько-путінськими окупантами і терористами, збереження життя кожного українського воїна, добровольця, волонтера і мирних громадян, які нині боронять землю, Богом дану нам Вітчизну Україну від московських ординців, дарування українцям національної і духовної єдності та утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви.

Із проповіддю до парафіян звернувся протоієрей Сергій Урста, який розповів про свято Введення в храм Пресвятої Богородиці.

Відтак із архіпастирським словом до парафіян промовив Преосвященнійший владика Віктор, який привітав вірників із дванадесятим святом Введення в храм Пресвятої Богородиці та з річницею створення парафії у м. Берегові.

За заслуги перед Українською Автокефальною Православною Церквою, особистий внесок у її відродження та з нагоди 75-річчя з Дня народження Преосвященнійший владика Віктор удостоїв парафіянина Василя Васильовича Січа високої церковної нагороди – медалі преподобного Олексія Карпаторуського (Кабалюка) І ступеня.

За вірність Церкві Христовій, особистий внесок у відродження прабатьківської Української Автокефальної Православної Церкви на Закарпатті та з нагоди першої річниці заснування парафії на честь Успіння Пресвятої Богородиці в м. Берегові низка парафіян була відзначена архієрейськими благословенними грамотами, зокрема Наталія Арапова, Станіслав Бернікевич, Галина Бернікевич, Світлана Варга, Євгеній Лазар, Світлана Лазар, Владислав Лазар, Віра-Марта Січ, Лойош Фекете та Олена Фекете.

Богослужіння супроводжувалось церковним співом під керівництвом єпархіального регента читця Юрія Ропонича.

КЕРУЮЧИЙ КАРПАТСЬКОЮ ЄПАРХІЄЮ УАПЦ ВЛАДИКА ВІКТОР ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА НЕБЕСНОЮ СОТНЕЮ ТА ЗА УКРАЇНСЬКИМИ ВОЇНАМИ У М. БЕРЕГОВЕ

4 грудня в м. Берегові Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, у співслужінні протоієрея Сергія Урсти та ієромонаха Іллі (Михайлова) після Божественної літургії відслужив заупокійну Літію за Героями Небесної Сотні та полеглими українськими Воїнами-Героями, які віддали своє життя в обороні Богом даної нам земної Вітчизни України від підступних московсько-путінських окупантів та терористів.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх провин, допущених із власної волі чи з примусу небіжчиками, дарування їхнім душам вічного спокою та життя у піднебессі.

У своєму зверненні до присутніх на Літії Преосвященнійший єпископ Віктор закликав молитися за полеглих Героїв Революції Гідності та українських Воїнів-Героїв, які віддали своє життя за свободу і права української нації.

Владика Віктор закликав також усіх бути вірними Церкві Христовій, намагатися жити і діяти за Заповідями Божими та молитися за мир, благополуччя в нашій державі, за якнайшвидшу перемогу Українського війська над підступними московсько-путінськими окупантами та терористами і збереження життя кожного українського воїна, добровольця, волонтера.

КЕРУЮЧИЙ КАРПАТСЬКОЮ І ТЕРНОПІЛЬСЬКОЮ ЄПАРХІЯМИ УАПЦ ВЛАДИКА ВІКТОР ВІДСЛУЖИВ ПОДЯЧНИЙ МОЛЕБЕНЬ ЗА УКРАЇНСЬКИХ ВОЇНІВ ДО ДНЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

6 грудня Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською і Тернопільською єпархіями Української Автокефальної Православної Церкви, перебуваючи з робочим візитом у Києві, відслужив вечірній подячний молебень за українських воїнів до Дня Збройних сил України.

У молитві до Отця нашого Небесного владика Віктор просив благословення і Божої допомоги для якнайшвидшої перемоги Українського війська над підступними московсько-путінськими окупантами та терористами, молився за збереження життя кожного українського воїна, добровольця, волонтера та мирних співвітчизників, які нині боронять нашу землю, Богом дану Вітчизну Україну від новітніх московських ординців.

Після відновлення державної незалежності України владика Віктор (Бедь) як тогочасний народний депутат України першого скликання був одним зі співавторів нового Закону України «Про Збройні сили України», який ухвалила Верховна Рада нашої держави 6 грудня 1991 року.

КЕРУЮЧИЙ КАРПАТСЬКОЮ ЄПАРХІЄЮ УАПЦ ВЛАДИКА ВІКТОР УДОСТОЇВ УКРАЇНСЬКОГО ВОЇНА-ДОБРОВОЛЬЦЯ В'ЯЧЕСЛАВА ХАРЧЕНКА ВИСОКОЇ ЦЕРКОВНОЇ ВІДЗНАКИ – ХРЕСТА «ЗА ЗАСЛУГИ» ІІ СТУПЕНЯ

5 грудня у малій актовій залі Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді відбулася зустріч представників Консисторії Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви, професорсько-викладацького складу та студентів університету й академії з українським патріотом, учасником Революції Гідності, воїном-добровольцем В'ячеславом Харченком, який приїхав додому в Ужгород у коротку відпустку зі Східного фронту.

Зустріч відкрив Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви, ректор університету та академії. Владика Віктор представив дорогого гостя та розповів про мужній та патріотичний вибір В'ячеслава Харченка, який у свої 53 роки добровольцем мобілізувався до лав Збройних сил України для захисту Богом даної нам Вітчизни від підступних московсько-путінських окупантів та терористів.

Відтак В'ячеслав Харченко звернувся до присутніх із розповіддю про героїчну та саможертовну боротьбу Українського війська проти новітньої московської орди на сході нашої держави.

Вітальні слова та подяку на адресу українських воїнів і, зокрема, В'ячеслава Харченка також виголосили голова управи Закарпатського крайового товариства «Просвіта» Павло Федака та віце-ректор університету доцент Валерія Сіка.

За вияв мужності та патріотизму

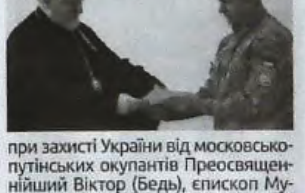

при захисті України від московсько-путінських окупантів Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською єпархією Української Автокефальної Православної Церкви удостоїв українського воїна-добровольця В'ячеслава Харченка високої церковної відзнаки – Хреста «За заслуги» ІІ ступеня.

Представники духовенства та присутні проспівали на честь українських воїнів «Многая і балагая літа…»

СОБОР ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ РОЗГЛЯНУВ ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПИТАННЯ ТА ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО УВІКОВІЧЕННЯ ПАМ'ЯТІ БЛАЖЕННІЙШОГО МИТРОПОЛИТА МЕФОДІЯ (КУДРЯКОВА)

8 грудня під головуванням Преосвященнійшого Віктора (Бедь), єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською і Тернопільською єпархіями Української Автокефальної Православної Церкви, в Тернополі відбулося засідання Єпархіального Собору Тернопільської єпархії.

Собор було скликано відповідно до Статуту Української Автокефальної Православної Церкви, Статуту Консисторії Тернопільської єпархії УАПЦ, указу новопризначеного керуючого єпархією та визначеної ним квоти делегування учасників Собору.

На початку роботи учасники Собору хвилиною мовчання вшанували світлу пам'ять спочилого у Бозі Блаженнійшого Мефодія (Кудрякова) (11.03.1949–24.02.2015), митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви (14.09.2000–24.02.2015).

Канцлер Консисторії Тернопільської єпархії ієрей Петро Заяць довів до відома присутніх Указ Блаженнійшого Макарія (Малетича), Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви від 6 грудня 2016 року за №204 про призначення Преосвященнійшого Віктора (Бедь), єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючим Тернопільською єпархією (відповідно до рішення Архієрейського Собору та Патріаршої Ради УАПЦ від 06.12.2016 р.).

Преосвященнійший владика Віктор подякував духовенству Тернопільської єпархії за виявлену довіру та передав присутнім благословення і вітання від Блаженнійшого Митрополита Макарія, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви.

Відтак у ході засідання та обговорення питань порядку денного Єпархіальний Собор Тернопільської єпархії УАПЦ одноголосно ухвалив такі рішення:

1. Обрати Єпархіальну раду (вищий виконавчий орган управління єпархії, який діє в період між Єпархіальними Соборами) у складі:

• Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською і Тернопільською єпархіями, настоятель чоловічого монастиря в м. Тернополі (вул. Руська, 22) – голова;

• протоієрей Тарас Дручок, декан Бучацького районного деканату;

• протоієрей Анатолій Залізницький, декан Тернопільського районного деканату;

• протоієрей Дмитро Лисак, священнослужитель;

• протоієрей Володимир Простак, духівник єпархії;

• протоієрей Петро Скрип, декан Тернопільського міського деканату;

• протоієрей Володимир Якубишин, обласний декан Тернопільської єпархії, декан Теребовлянського районного деканату;

• ієромонах Ілля (Михайлов), виконуючий обов'язки намісника чоловічого монастиря Різдва Христового в м. Тернополі;

• ієрей Петро Заяць, канцлер Консисторії Тернопільської єпархії;

• Максим Бережний, старший референт керуючого єпархією;

• Богдан Антонюк, старший іподиякон.

2. Задовольнити прохання протоієрея Дмитра Лисака про увільнення від виконання обов'язків обласного декана Тернопільської єпархії за сімейними обставинами.

3. Обрати обласним деканом Тернопільської єпархії протоієрея Володимира Якубишина, декана Теребовлянського районного деканату.

4. Обрати духівником Тернопільської єпархії протоієрея Володимира Простака.

5. Обрати Єпархіальний церковний суд у складі:

• Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською і Тернопільською єпархіями;

• протоієрей Степан Бачинський, декан Монастирського районного деканату;

• протоієрей Петро Скрип, декан Тернопільського міського деканату.

6. Обрати Контрольну ревізійну комісію Тернопільської єпархії у складі:

• протоієрей Петро Скрип, декан Тернопільського міського деканату – голова;

• протоієрей Анатолій Задоровський, декан Чортківського районного деканату;

• протоієрей Володимир Ільчишин, священнослужитель.

7. Створити комісію з проведення інвентаризації храмів, будівель, майна і земельних ділянок Тернопільської єпархії (зокрема щодо церковного майнового комплексу Кафедрального храму Різдва Христового в м. Тернополі (вул. Руська, 22) та Консисторії єпархії (вул. Руська, 22) у складі:

• Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською і Тернопільською єпархіями – голова;

• протоієрей Володимир Якубишин, обласний декан Тернопільської єпархії, декан Теребовлянського районного деканату;

• протоієрей Петро Скрип, декан Тернопільського міського деканату;

• протоієрей Анатолій Залізницький, декан Тернопільського районного деканату;

• ієрей Петро Заяць, канцлер Консисторії Тернопільської єпархії;

• ієромонах Ілля (Михайлов), виконуючий обов'язки намісника чоловічого монастиря Різдва Христового в м. Тернополі.

8. Створити комісію з оптимізації діяльності Тернопільської духовної академії і семінарії у складі:

• Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською і Тернопільською єпархіями УАПЦ, ректор академії і семінарії;

• протоієрей Володимир Якубишин, обласний декан Тернопільської єпархії, декан Теребовлянського районного деканату;

• протоієрей Петро Скрип, голова Контрольної ревізійної комісії Тернопільської єпархії, декан Тернопільського міського деканату;

• протоієрей Анатолій Залізницький, декан Тернопільського районного деканату, проректор академії і семінарії;

• ієрей Петро Заяць, канцлер Консисторії Тернопільської єпархії.

9. На виконання Духовного заповіту Блаженнійшого Мефодія (Кудрякова), митрополита Київського і всієї України, та з метою увіковічення його світлої пам'яті підтримати пропозицію Преосвященнійшого Віктора (Бедь), єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською і Тернопільською єпархіями:

• про початок діяльності на базі церковного майнового комплексу Кафедрального храму Різдва Христового Української Автокефальної Православної Церкви в м. Тернополі (вул. Руська, 22) чоловічого монастиря Різдва Христового (заснованого раніше за ініціативною та з благословення Блаженнійшого митрополита Мефодія (Кудрякова);

• про підготовку питання щодо відкриття в м. Тернополі меморіального музею Блаженнійшого Мефодія (Кудрякова), митрополита Київського і всієї України;

• про передачу Тернопільській духовній академії та семінарії Української Автокефальної Православної Церкви бібліотеки Консисторії Тернопільської єпархії, зібраної спочилим у Бозі Блаженнійшим митрополитом Мефодієм (Кудряковим), керуючим Тернопільською єпархією та Предстоятелем УАПЦ.

10. Визначити церковний майновий комплекс Кафедрального храму Різдва Христового в м. Тернополі (вул. Руська, 22) як місце головної резиденції правлячого архієрея та розміщення Консисторії Тернопільської єпархії УАПЦ.

11. Визначити церкву Різдва Христового в м. Тернополі (вул. Руська, 22) як головний Кафедральний храм Тернопільської єпархії УАПЦ.

12. Доручити Консисторії налагодити належну роботу прес-служби, електронних та друкованих засобів інформації єпархії.

13. Підтримати ініціативу протоієрея Дмитра Лисака про підготовку питання щодо створення фонду соціальної підтримки священнослужителів Тернопільської єпархії.

Собор розглянув низку інших питань із життя єпархії та ухвалив відповідні рішення.

КЕРУЮЧИЙ КАРПАТСЬКОЮ І ТЕРНОПІЛЬСЬКОЮ ЄПАРХІЯМИ УАПЦ ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА СВЯТІЙШИМ ПАТРІАРХОМ ДИМИТРІЄМ (ЯРЕМОЮ) ДО 101-Ї РІЧНИЦІ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ

9 грудня в Кафедральному храмі Різдва Христового в Тернополі Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською і Тернопільською єпархіями Української Автокефальної Православної Церкви, у співслужінні протоієрея Петра Скрипа, протоієрея Анатолія Залізницького, ієромонаха Іллі (Михайлова) та ієрея Петра Зайця відслужив заупокійну Літію за Святійшим Димитрієм (Яремою, 09.12.1915–25.02.2000), Патріархом Київським і всієї України, Предстоятелем УАПЦ (07.09.1993–25.02.2000).

У молитві до Господа Бога владика Віктор і духовенство просили молитовно прощення всіх провин, допущених із власної волі чи з примусу небіжчиком, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

ПРЕОСВЯЩЕННІЙШИЙ ЄПИСКОП ВІКТОР, КЕРУЮЧИЙ КАРПАТСЬКОЮ І ТЕРНОПІЛЬСЬКОЮ ЄПАРХІЯМИ УАПЦ, ВІДСЛУЖИВ У ТЕРНОПОЛІ ЛІТІЮ ЗА ГЕРОЯМИ НЕБЕСНОЇ СОТНІ ТА ПОЛЕГЛИМИ УКРАЇНСЬКИМИ ВОЇНАМИ В АТО

11 грудня в м. Тернополі після Божественної літургії Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською і Тернопільською єпархіями Української Автокефальної Православної Церкви, у співслужінні представників духовенства Тернопільської єпархії відслужив заупокійну Літію за полеглими Героями Небесної Сотні та українськими воїнами, добровольцями, волонтерами і мирними співвітчизниками, які у наші дні віддали своє життя в обороні української нації, Української Держави й Української Церкви від підступних московсько-

путінських окупантів та терористів.

У молитві до Господа Бога владика Віктор та духовенство єпархії просили прощення всіх провин, допущених із власної волі чи з примусу небіжчиками, дарування їхнім душам вічного спокою та життя у піднебессі.

Сторінка підготовлена прес-службою Тернопільської єпархії УАПЦ

ВІДБУЛОСЯ ЗАСІДАННЯ НОВООБРАНОЇ ЄПАРХІАЛЬНОЇ РАДИ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ

8 грудня в Тернополі під головуванням Преосвященнійшого Віктора (Бедь), єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською і Тернопільською єпархіями Української Автокефальної Православної Церкви, відбулося засідання новообраної Єпархіальної ради Тернопільської єпархії.

Участь у засіданні, окрім владики Віктора, взяли:

- протоієрей Тарас Дручок, декан Бучацького районного деканату;
- протоієрей Анатолій Залізницький, декан Тернопільського районного деканату;
- протоієрей Дмитро Лисак, священнослужитель;
- протоієрей Петро Скрип, голова Контрольної ревізійної комісії єпархії, декан Тернопільського міського деканату;
- протоієрей Володимир Якубишин, обласний декан Тернопільської єпархії, декан Теребовлянського районного деканату;
- ієромонах Ілля (Михайлов), виконуючий обов'язки намісника чоловічого монастиря Різдва Христового в м. Тернополі;
- ієрей Петро Заяць, канцлер Консисторії Тернопільської єпархії;
- Максим Бережний, старший референт керуючого єпархією.

У ході розгляду та обговорення питань порядку денного Єпархіальною радою було ухвалено такі рішення:

1. Про створення єпархіальних відділів:
   - інформаційно-просвітницького;
   - у справах духовності, освіти та катехізації;
   - видавничого відділу;
   - з духовної опіки в правоохоронних органах, пенітенціарній системі та Збройних силах;
   - місіонерства та паломництва;
   - міжконфесійних і міжнародних відносин;
   - благодійності, соціального служіння та біоетики;
   - у справах молоді;
   - церковного мистецтва та духовної культури;
   - з адміністративно-господарської роботи та церковної архітектури;
   - юридичного відділу;
   - бухгалтерії.

Питання призначення і звільнення керівників та персонального складу відповідних відділів залишено на розгляд правлячого архієрея.

Єпархіальна рада розглянула низку інших поточних питань із життя єпархії та ухвалила відповідні рішення.

КЕРУЮЧИЙ КАРПАТСЬКОЮ Й ТЕРНОПІЛЬСЬКОЮ ЄПАРХІЯМИ ЄПИСКОП ВІКТОР (БЕДЬ) ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА БЛАЖЕННІЙШИМ МИТРОПОЛИТОМ МЕФОДІЄМ (КУДРЯКОВИМ) НАД МОГИЛОЮ В ТЕРНОПОЛІ

8 грудня Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською і Тернопільською єпархіями Української Автокефальної Православної Церкви, відслужив панкову заупокійну Літію за Блаженнійшим Мефодієм Кудряковим, митрополитом Київським і всієї України, Предстоятелем УАПЦ, над могилою в м. Тернополі.

Його Преосвященству співслужили ієрей Петро Заяць, канцлер Консисторії Тернопільської єпархії, єпархіальні священики протоієрей Ігор Прийдун та ієромонах Ілля (Михайлов).

У молитві до Господа Бога владика Віктор і духовенство просили прощення всіх провин, допущених небіжчиком із власної волі чи з примусу, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

КЕРУЮЧИЙ КАРПАТСЬКОЮ І ТЕРНОПІЛЬСЬКОЮ ЄПАРХІЯМИ УАПЦ ЄПИСКОП ВІКТОР ВІДСЛУЖИВ ЗАУПОКІЙНУ МОЛИТВУ ЗА ОКРУЖНИМ ПРОВІДНИКОМ ОУН ЗАКАРПАТТЯ АНДРІЄМ ЦУГОЮ

10 грудня Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською і Тернопільською єпархіями Української Автокефальної Православної Церкви, у єпархіальній резиденції в Тернополі відслужив вечірню заупокійну молитву за українським патріотом, незламним борцем за національну і державну незалежність України, політично переслідуваним і репресованим гортівсько-мадярським профашистським (1938–1944) і московським комуністично-радянським (1944–1945) окупаційними режимами, окружним провідником Організації українських націоналістів Закарпаття (1940–1942), заступником крайового провідника і військовим референтом ОУН Закарпаття (1944–1945) Андрієм Цугою (1914, Малий Березний, Українські землі Закарпаття під окупацією Австро-Угорської імперії та Королівства Угорщини – грудень 1945, Мукачево, Закарпатська Україна у складі УРСР) до 71-х роковин його упокоєння.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення за всі провини, допущені з власної волі чи з примусу небіжчиком, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

КЕРУЮЧИЙ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЮ ЄПАРХІЄЮ УАПЦ ВЛАДИКА ВІКТОР ОЗНАЙОМИВСЯ ЗІ СТАНОМ СПРАВ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ДУХОВНОЇ АКАДЕМІЇ І СЕМІНАРІЇ В ТЕРЕБОВЛІ

10 грудня Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською і Тернопільською єпархіями Української Автокефальної Православної Церкви, прибув до м. Теребовля, де ознайомився зі станом справ Тернопільської духовної академії і семінарії УАПЦ.

Під час перебування в академії і семінарії владику Віктора супроводжували протоієрей Петро Скрип, голова Контрольної ревізійної комісії єпархії, декан Тернопільського міського деканату, протоієрей Анатолій Залізницький, декан Тернопільського районного деканату, проректор академії і семінарії, протоієрей Андрій Яцюк, настоятель парафії Архістратига Михаїла с. Дубівці Тернопільського районного деканату, протодиякон Петро Рубльовський, інспектор академії і семінарії, та старший референт керуючого єпархією читець Максим Бережний.

За результатами відвідин і вивчення стану справ надалі будуть ухвалені відповідні рішення щодо оптимізації діяльності академії і семінарії.

ПРЕОСВЯЩЕННІЙШИЙ ЄПИСКОП ВІКТОР, КЕРУЮЧИЙ КАРПАТСЬКОЮ І ТЕРНОПІЛЬСЬКОЮ ЄПАРХІЯМИ УАПЦ, ВІДВІДАВ СВЯТО-ВОЛОДИМИРІВСЬКИЙ ХРАМ У м. ТЕРЕБОВЛІ

10 грудня Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською і Тернопільською єпархіями Української Автокефальної Православної Церкви, в ході робочого візиту до м. Теребовлі зустрівся з протоієреєм Володимиром Якубишином, обласним деканом єпархії, деканом Теребовлянського деканату, настоятелем храму рівноапостольного Великого князя Київського Володимира в м. Теребовлі.

У ході зустрічі владика Віктор ознайомився з храмом та обговорив із обласним деканом протоієреєм Володимиром першочергові питання життєдіяльності деканатів Тернопільської єпархії.

Під час відвідання храму рівноапостольного Великого князя Київського Володимира в м. Теребовлі владику Віктора супроводжували протоієрей Петро Скрип, голова Контрольної ревізійної комісії єпархії, декан Тернопільського міського деканату, протоієрей Анатолій Залізницький, декан Тернопільського районного деканату, проректор академії і семінарії, протоієрей Андрій Яцюк, настоятель парафії Архістратига Михаїла с. Дубівці Тернопільського районного благочиння, протодиякон Петро Рубльовський, інспектор академії і семінарії, та старший референт керуючого єпархією читець Максим Бережний.

КЕРУЮЧИЙ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЮ ЄПАРХІЄЮ УАПЦ ЄПИСКОП ВІКТОР ОЧОЛИВ ПЕРШУ БОЖЕСТВЕННУ ЛІТУРГІЮ В КАФЕДРАЛЬНОМУ ХРАМІ РІЗДВА ХРИСТОВОГО В ТЕРНОПОЛІ

11 грудня Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською і Тернопільською єпархіями Української Автокефальної Православної Церкви, очолив першу Божественну літургію в Кафедральному храмі Різдва Христового в м. Тернополі як керуючий єпархією.

Владиці Віктору співслужили: протоієрей Петро Заяць, канцлер Консисторії єпархії, ієромонах (а в ході літургії – ігумен) Ілля (Михайлов), в. о. намісника чоловічого монастиря Різдва Христового в м. Тернополі, протоієрей Роман Наконечний, протоієрей Юрій Свідерський, ієромонах Семеон (Волошин), протодиякон Іван Заяць та протодиякон Петро Рубльовський.

Під час богослужіння Преосвященнійший владика Віктор за заслуги перед Українською Автокефальною Православною Церквою возвів ієрея Петра Зайця в протоієрея, а ієромонаха Іллю (Михайлова) – в ігумена.

У проповіді владика Віктор зупинився на значенні любові до ближніх як однієї із головних Заповідей Спасителя нашого Ісуса Христа, дотримання якої веде до Отця нашого Небесного та спасіння душі для життя вічного.

Хід богослужіння супроводжувався співом церковного хору Кафедрального храму Різдва Христового в м. Тернополі під керівництвом регента Галини Іванової.

КЕРУЮЧИЙ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЮ ЄПАРХІЄЮ УАПЦ ПРИЗНАЧИВ ГОЛІВ НИЗКИ ЄПАРХІАЛЬНИХ ВІДДІЛІВ

11 грудня Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською і Тернопільською єпархіями Української Автокефальної Православної Церкви, відповідно до рішення Собору Тернопільської єпархії від 8 грудня 2016 року, видав укази про призначення голів низки єпархіальних відділів:

- протоієрея Петра Скрипа – головою відділу зі взаємодії з органами державної влади та місцевого самоврядування;
- протоієрея Анатолія Залізницького – головою відділу з духовної опіки в правоохоронних органах, пенітенціарній системі та Збройних силах України;
- ігумена Іллю (Михайлова) – головою відділу міжконфесійних і міжнародних відносин;
- протодиякона Петра Рубльовського – головою відділу з духовності, освіти та катехізації;
- іподиякона Богдана Антонюка – головою відділу у справах молоді.

Сторінка підготовлена прес-службою Тернопільської єпархії УАПЦ

ВІТАЄМО

13 грудня відзначив День народження священик *Богдан Антонович Щерба*, який нині перебуває на пенсії. З цієї нагоди колектив Карпатського університету й Української богословської академії щиросердечно вітає Богдана Антоновича і бажає міцного здоров'я, родинного благополуччя, Божої ласки та Господнього благословення на многії і благії літа.

Нехай цвітуть під небом синьооким
Ще довго-довго дні й літа.
А тиха радість чиста і прекрасна
Щоденно хай до хати завітає.
Нехай Господь завжди у помочі буде,
А Мати Божа береже від зла.
Бажаєм Вам удачі, успіхів і сили,
Радості земної і тепла.

16 грудня відзначатиме День народження референт ректора *Ілля Олександрович Михайлов*. Долучаючись до прийдешніх вітань, колеги бажають:

Хай поручниця Божа не полишить
І від біди буде всюди.
Нехай несе Вам радість кожна мить
І благодать Господня з Вами буде.
Хай оминають Вас тривоги,
Хай Бог дасть щастя на путі.
Хай світла, рідненька дорога
Завжди Вам стелиться в житті.

ЧУДОТВОРЦЮ МИКОЛАЮ

Ми молимось не для того, аби щось випросити,
а для того, щоб відчувати,
розпізнавати й пізнавати Ісуса.
Станіслав Луцаж

Святий Миколаю, поглянь на цю країну,
Поглянь на нашу землю, милу Україну,
Проси в Бога для нас талану-долі,
Ти в нас і вдома, і в Церкві, й у школі.

Молися до Бога за нашу Вкраїну,
Щоби подолала велику руїну,
Хай гідністю й честю навіки засяє,
І мир хай, і радість довкола витає.

Любий Миколаю, в нашім краю тута,
Велика Божа ласка не напа заслуга,
Те, що нині маєм, лиш Господь розсудить
І у всіх народів хай любов пробудить.

Будьмо всі собою, як одна родина –
Чи добро, чи горе, чи лиха година.
В мирі жити треба – всі ми в Бога люди –
Хай же поміж нами Божа любов буде!

Василь ЩОМАК

Вітання Преосвященнійшого єпископа Віктора (Бедь), керуючого Карпатською і Тернопільською єпархіями УАПЦ, до Дня вшанування апостола українського Андрія Первозваного

13 грудня – День ушанування святого апостола українського Андрія Первозваного.

Святий апостоле український Андрію Первозваний, моли Бога за Українську Націю, Українську Державу та утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви!

Зі святом святого апостола українського Андрія Первозваного!

Із любов'ю у Христі

+ ВІКТОР (Бедь),
єпископ Мукачівський і Карпатський,
керуючий Карпатською
і Тернопільською єпархіями
Української Автокефальної Православної Церкви.
Ужгород – Тернопіль,
13 грудня 2016 р.

Шеф-редактор
Віктор БЕДЬ
Головний редактор
Анатолій КОСТЮК
Літредактори
Марина ГАЗА
Наталка ГУМЕН-БІЛАНИЧ
Редактори відділів:
Станіслав ДАНКО
Орест ДИДУХ
Ігор КОВАЛЬЧУК
Олексій ПАЙДА
Олексій ШАФРАНЬОШ
Катерина ЧОМБОКОШ
Верстка
Ігор ТОКАЧ
ЗАСНОВНИК
ПП «Адвокатське бюро «Срібна Земля».
ВИДАВЕЦЬ
Християнсько-народна спілка Закарпаття.
Ідентифікаційний код 20444130.
Номер звернано в Інформаційному медіа-центрі Карпатського університету ім. А.Волошина.
Друк: Віддруковано видавництвом "А-принт" ТОВ "ДІМ", м. Тернопіль, вул. Текстильна, 28. тел.: 52 27 37. Моб. тел.: (067) 350 17 94, a-print.com.ua
РЕДАКЦІЯ
Ужгород, вул. Гойди, 4
e-mail: txc_SZ@ukr.net
архів в Інтернеті: www.sribnazemlja.narod.ru
сайт: www.sz.uz.ua
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації - серія КВ № 5468 від 11.09.2001 р.
Передплатний індекс – 61159.
Умовний друк. А3 арк. 12.
Тираж – 2500
Номер замовлення: 521
Виходить один раз на тиждень.
Розповсюдження: Закарпатська область
Редакція залишає за собою право на публікацію та редагування матеріалів, яких не повертає, на них не відповідає і не пересилає до інших інстанцій. Редакція не завжди поділяє думку автора. **При передруку посилання на «Срібну Землю» обов'язкове.**

СПІВЧУТТЯ

10 грудня на 88-му році життя помер Павло Павлович Чучка, доктор філологічних наук, професор, учасник національно-визвольних змагань на Закарпатті кінця 80 – початку 90-х рр. минулого століття. У зв'язку з важкою і непоправною втратою Рада Християнсько-народної спілки Закарпаття висловлює щире співчуття родині та близьким покійного. Вічна йому пам'ять і блаженний спокій душі.

Голова – Віктор БЕДЬ
Відповідальний секретар – Антоніна ВЧОРАШНЯ

ОГОЛОШЕННЯ

17 грудня об 11:00 у приміщенні Української богословської академії Карпатського університету за адресою: ***вул. Гойди, 4***, відбудуться сумісні збори членів Закарпатської крайової та Ужгородської міськрайонної організацій політв'язнів і репресованих для внесення змін до статутів згідно з новими вимогами. ***Реєстрація — о 10:00.*** На збори запрошуються члени організацій. Прохання мати при собі паспорт та ідентифікаційний код.

25 грудня у Виноградівській районній державній адміністрації відбудеться конференція-презентація першої книги про Голокост ромів у Виноградівському районі «Вікно в минулі роки» («Фекстра андо прагі бершн»). Видання здійснене за фінансової підтримки Ромського освітнього фонду. Автори книги: Микола Бурмек-Дюрі (наразі студент Карпатського університету імені Августина Волошина) та Ласло Ласлович Дюрі.

Утрачений студентський квиток на ім'я студента 2-го року навчання ОС «Магістр» денного відділення історичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет» Павлюковича Богдана Васильовича вважати недійсним.

УКРАЇНСЬКА БОГОСЛОВСЬКА АКАДЕМІЯ
Карпатського університету
(вищий православний духовно-богословський навчальний заклад)

Підготовка бакалаврів і магістрів за спеціальностями:
– Богослов'я (священнослужитель; християнський місіонер);
– Теологія (християнський педагог);
– Регент церковного хору;
– Вищі курси дяків;
– Військове капеланство (додаткова спеціалізація).

Ужгородський богословський коледж
Підготовка молодших спеціалістів
(на базі 9 класів) за спеціальностями:
– Катехізатор із православного богослов'я, дяк
(із одночасним здобуттям другої
вищої освіти за спеціальностями:
– Правознавство;
– Фінанси і кредит).

(Студенти академії при здобутті вищої духовної освіти одночасно здобувають і вищу світську освіту)
ПРИ УНІВЕРСИТЕТІ ТА АКАДЕМІЇ ДІЄ АСПІРАНТУРА І ДОКТОРАНТУРА
м. Ужгород, вул. Гойди, 4; тел.: + 38 099 369 33 77; (0312) 61 20 08; 61 29 45; www.kau.com.ua; www.uuba.org.ua

«Господь милостивий та справедливий...» (Пр. 116, 5).

Срібна земля

ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСНА ГАЗЕТА

www.sz.uz.ua

№38 (1007) від 22 грудня 2016 року / ВИХОДИТЬ ЩОТИЖНЯ

ЧИТАЙТЕ НАС НА САЙТІ: sz.uz.ua

КОРИФЕЇ ТЕАТРУ СРІБНОЇ ЗЕМЛІ

Серед корифеїв театру Срібної Землі особливе місце належить Ярославові Барничу – диригенту, режисеру опер та оперет, який упродовж 1924–1926 рр. працював у «Руському театрі», на той час молодий, маловідомий музикант, згодом автор популярних оперет «Гуцулка Ксеня», «Шаріка», «Пригоди в Черчі», «Дівчата з Маслосоюзу» та композиції для хорів, солістів і оркестрів.

Народився Ярослав Барнич 30 вересня 1896 року в с. Балинці Снятинського району Івано-Франківської області в учительській родині. Навчався в Коломийській гімназії, в Музичному інституті ім. М. Лисенка у Львові. Під час Першої світової війни служив в Українських січових стрільцях, був учасником Листопадового чину у Львові, після якого постала ЗУНР.

Уже з гімназійних років керував різними хорами, оркестрами, був диригентом театру «Руська бесіда» у Львові, звідки у кінці 1924 р. переїхав до Ужгорода.

Ярослав Барнич дебютував у «Руському театрі» музичними виставами «Вечорниці» П. Ніщинського, «Нюктюрн» М. Лисенка (*лібрето Л. Старицької- Черняхівської*), прем'єра якої відбулася 23 листопада 1924 р. Вистави були повторені 22 грудня 1924 р.

Прихід у кінці 1923 р. до влади у Підкарпатській Русі Аграрної партії негативно відбився на відносинах між «Руським театром» і місцевою владою. На початку 1925 р. відомості щодо коштів про санацію театру з боку держави так і не надійшли, тому театр і надалі продовжував самостійні пошуки виходу з фінансової кризи. З огляду на це було запроваджено на лютий перехід показу вистав за абонементну плату.

Продовження на Стор. 6

НОВИНИ

У 2017-му ТАРИФИ НА ЕЛЕКТРИКУ ЗНИКУВАТИМУТЬ УДВІЧІ

Стор.: 2

КУЛЬТУРА

ДО АКЦІЇ «ПИСЬМЕННИК ЗА ПРИЛАВКОМ» В УЖГОРОДІ ДОЛУЧИВСЯ Й МАРІАН ТОКАР

Стор.: 5

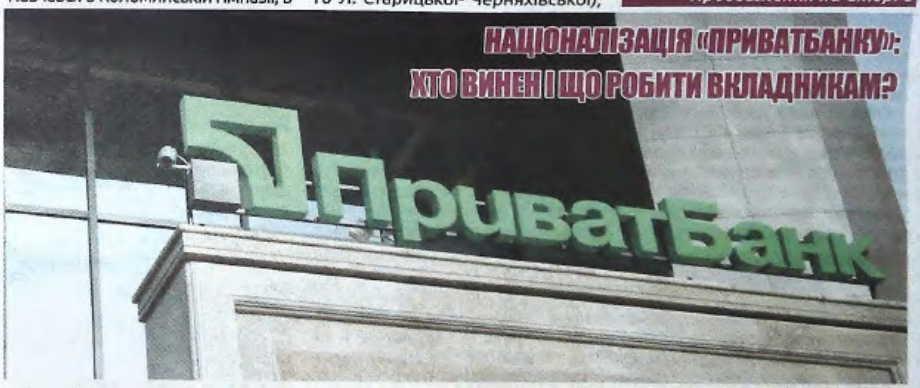

НАЦІОНАЛІЗАЦІЯ «ПРИВАТБАНКУ»: ХТО ВИНЕН І ЩО РОБИТИ ВКЛАДНИКАМ?

У неділю ввечері інформаційний простір сколихнула новина про націоналізацію «Приватбанку» – найбільшого за розмірами активів українського банку. Поки українці у соцмережах жартують, що це «Миколай приніс владі подарунок під подушку», фінансові експерти констатують, що тепер «проблеми не у банку, а у держави», адже саме за рахунок державного бюджету потрібно закрити величезну «діру» в близько 150 млрд. грн., яка утворилася у резервах цього банку.

Стор.: 3

НАША ІСТОРІЯ

ЩО ХОВАЄТЬСЯ ЗА «ЯЗИКОВИМ ПЛЕБІСЦИТОМ»?

Стор.: 7

НОВИНИ ЮРИСПРУДЕНЦІЇ

ДОГОВОРИ МОЖНА БУДЕ ПІДПИСУВАТИ НА СЕНСОРНОМУ ЕКРАНІ

Стор.: 8

ДУХОВНІСТЬ

ДО ДНЯ СВЯТОГО МИКОЛАЯ ПРЕДСТАВНИКИ КАРПАТСЬКОЇ ЕПАРХІЇ УПЦ ВІДВІДАЛИ З ПОДАРУНКАМИ АМБУЛАТОРНО В С. МИЛЯЙ УЖГОРОДСЬКОГО РАЙОНУ

Стор.: 10

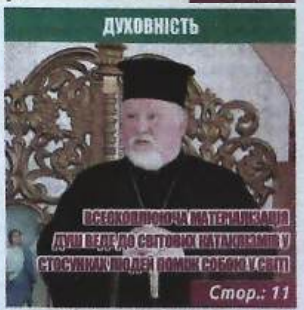

ДУХОВНІСТЬ

ВСЕОСЯЙНА МАТЕРИНІЗАЦІЯ ДУШ ВЕДЕ ДО СВІТОВИХ КАТАКЛІЗМІВ У СТОСУНКАХ ЛЮДЕЙ ЛОМИК СОБАКУ З'ЇВ

Стор.: 11

НАШ КАЛЕНДАР

22 грудня – День енергетика; День працівника дипломатичної служби;

24 грудня – День працівників архівних установ.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

23 грудня 1873 р. – у Львові засновано Літературне товариство ім. Тараса Шевченка (з 1892 р. – Наукове товариство ім. Т. Шевченка, НТШ).

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР

22 грудня – Зачаття Анною Пресвятої Богородиці.

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС: 61159

РЕКОМЕНДОВАНА ЦІНА 2.00 грн.

550 ЗАКАРПАТЦІВ УЖЕ УКЛАЛИ КОНТРАКТИ НА ВІЙСЬКОВУ СЛУЖБУ

Станом на грудень понад 550 закарпатців уклали контракти на продовження військової служби. Про це 20 грудня під час брифінгу повідомили представники Закарпатського обласного військового комісаріату.

За озвученою інформацією, наразі близько 40 осіб на місяць звертаються у військкомати області для укладання контракту.

Більшість контрактників, прийнятих цьогоріч на військову службу, поповнила ряди 128-ї окремої гірсько-піхотної бригади. Ще частина проходить службу в складі військової служби правопорядку.

УРЯД ЗМІНИВ ПОСТАНОВУ ПРО ВИХІД НА ПЕНСІЮ

Кабінет Міністрів вніс зміни до постанови №989, яка регламентує право виходу на пенсію за вислугою років асистентам вихователів у інклюзивних закладах освіти та керівникам дошкільних навчальних закладів.

Відповідна постанова Кабміну №954 розміщена на Урядовому порталі.

«Із метою забезпечення гарантованого державою права педагогічних працівників інклюзивних груп дошкільних навчальних закладів на пенсійне забезпечення урядом ухвалено рішення про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 4 листопада 1993 р. №909 «Про перелік закладів і установ освіти, охорони здоров'я та соціального захисту і посад, робота на яких дає право на пенсію за вислугу років», відповідно до якого надається право на пенсію за вислугу років асистентам вихователів, які працюють в інклюзивних групах, і директорам (завідуючим) дошкільних навчальних закладів», – ідеться у повідомленні.

Крім того, право на пенсію за вислугою років мають вихователі-методисти, вихователі, вчителі-дефектологи, вчителі-логопеди, практичні психологи та музичні керівники.

У 2017-МУ ТАРИФИ НА ЕЛЕКТРИКУ ЗНИЖУВАТИМУТЬ УДВІЧІ

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (НКРЕКП), оприлюднила деталі формування оптово-ринкової ціни електричної енергії на наступний 2017 рік.

Про це повідомляється на сайті відомства.

«Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, підготовлено презентацію щодо формування оптово-ринкової ціни електричної енергії на 2017 рік, що включає:

• вимоги порядку формування прогнозованої оптової ринкової ціни електричної енергії;

• ключові складові прогнозованої оптової ринкової ціни електричної енергії на 2017 рік: структуру виробництва електричної енергії; тарифи найбільших виробників електричної енергії за фіксованим тарифом; обсяг дотаційних сертифікатів; складові прогнозованого тарифу компаній, що працюють за ціновими заявками».

Зазначається, що проектом постанови «Про затвердження прогнозованої оптової ринкової ціни на 2017 рік» передбачено зниження ОРЦ:

• із 1 січня 2017 року – на 10% (до 1 341,57 грн. за 1 МВт/год. (без ПДВ));

• із 1 квітня 2017 року – на 5,8% (до 1 263,76 грн. за 1 МВт/год. (без ПДВ)).

Загальне зниження від наявного рівня ОРЦ (1 490,63 грн. за 1 МВт/год. (без ПДВ) становитиме 15,2%.

ПОЛІЦІЯ ВИКРИЛА ТА ЗААРЕШТУВАЛА ДВОХ УЖГОРОДЦІВ, ЯКІ ОБКРАДАЛИ ПОМЕШКАННЯ МУКАЧІВЦІВ

До поліції Мукачева у кінці листопада почали надходити заяви від місцевих мешканців щодо крадіжок із їхніх помешкань. Проаналізувавши інформацію про крадіжки, оперативники встановили, що їх скоїли одні і ті ж особи. До помешкань громадян невідомі проникали методом підбору ключа або ж за допомогою відмички. Злочини зазвичай скоювались у спальних районах міст у першій половині дня. Викрадали тільки гроші, золоті вироби та техніку.

У ході проведення оперативно-профілактичних заходів, спрямованих на розкриття квартирних крадіжок, працівники кримінальної поліції Мукачева спільно з працівниками Управління кримінальної поліції області затримали в місті Ужгороді двох місцевих мешканців віком 32 та 34 років, які підозрюються у серії крадіжок на території Мукачева. Зі собою вони мали сумку, в якій правоохоронці виявили відмичку та викрадені речі.

Правоохоронці встановили, що у чоловіків був ще один спільник – 34-річний мешканець обласного центру.

Усіх трьох фігурантів затримано та поміщено до ізолятора тимчасового тримання Ужгородського відділу поліції.

Поліцейські підозрюють чоловіків у чотирьох крадіжках, учинених із помешкань мукачівців, також перевіряється їхня причетність до скоєння інших крадіжок на території області.

За цими фактами відкриті кримінальні провадження за ч. 3 ст. 185 («Крадіжка») Кримінального кодексу України. Досудове розслідування триває, повідомляє Відділ комунікації поліції Закарпатської області.

У СЕЛІ ІЗА НА ІРШАВЩИНІ ВОДІЙ «VOLKSWAGEN PASSAT» ТРАВМУВАВ 8-РІЧНОГО ХЛОПЧИКА ТА ЙОГО МАМУ

19 грудня в селі Іза через ожеледь автомобіль «Volkswagen Passat» після гальмування вилетів на зустрічну смугу та наїхав на двох місцевих мешканців: 8-річного хлопчика та його 29-річну маму.

Співробітники Хустського відділу поліції на місці події з'ясували, що водій «Volkswagen Passat» з чеською реєстрацією не впорався з керуванням, збив двох пішоходів та в'їхав у огорожу. Внаслідок автопригоди дитину та його маму госпіталізовано до районної лікарні. Жінку після надання медичної допомоги відпущено додому. За попереднім діагнозом, у хлопчика виявлено закриту черепно-мозкову травму, перелом передньої третини правого стегна та колінного суглобу, а також тупу травму живота.

У водія взято аналіз на вміст алкоголю в крові, авто поміщено на спецмайданчик Хустського відділу поліції. За цим фактом розпочато кримінальне провадження за ст.

286 Кримінального кодексу України, тобто порушення правил безпеки дорожнього руху, повідомляє Відділ комунікації поліції Закарпатської області.

В УЖГОРОДІ ВІДБУЛАСЯ МІЖНАРОДНА КОНФЕРЕНЦІЯ «РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА ТА АДМІНІСТРАТИВНА РЕФОРМА В УКРАЇНІ»

Протягом двох днів, 14–15 грудня в ДВНЗ «УжНУ» відбувалася Міжнародна науково-практична конференція «Регіональна політика та адміністративна реформа в Україні: уроки європейського досвіду впровадження і реалізації».

До організації заходу долучилися представники словацьких вишів, зокрема Владімір Бенч, представник дослідницького центру Словацької асоціації зовнішньої політики (м. Братислава), Іріна Дудінська, директор Інституту політології філософського факультету Пряшівського університету, та Владіслав Дудінський, завідувач кафедри громадянської освіти філософського факультету Пряшівського університету. Від ДВНЗ «Ужгородський національний університет» організацію наукового заходу здійснювали представники факультету суспільних наук та факультету міжнародної політики, менеджменту та бізнесу – Юрій Остапець, декан ФСН, Михайло Зан та Михайло Шелемба.

Конференція відбувалася на основі грантового проекту, до якого долучилися представники Норвегії, Словаччини та України. Серед головних цілей конференції – дослідження проблем адміністративного реформування в Україні, особливості адмінреформи в регіональному аспекті. На зустрічі також досліджували впровадження європейського досвіду в Україні.

Учасники конференції оцінили високий рівень її проведення, актуальність тематики. Голова правління ГО «Асоціації політологів та міжнародників УжНУ» Іван Барчій зазначив: «На конференції зібралися як науковці, так і практики, які напряму мають стосунок до адмінреформування. Моя доповідь стосувалася досвіду реформ у Румунії. Основна ідея – головним чинником реформування став зовнішній фактор, євроінтеграція. На мою думку, це є важливим висновком для України».

Родзинкою конференції став

круглий стіл «Уроки практичної реалізації адміністративно-територіальної реформи в Україні: хто і чому заважає об'єднанню територіальних громад та процесам децентралізації?» Його учасниками стали керівники управлінь Закарпатської обласної та районних адміністрацій, голови сільських рад, журналісти, науковці. На круглому столі учасники, зокрема голови сільських рад Закарпаття, розповіли про труднощі та перспективи, які виникають у процесі децентралізації.

Прес-служба ДВНЗ «УжНУ»

МОСКОВСЬКИЙ ПАТРІАРХ КИРИЛО ГУНДЯЄВ БЛАГОСЛОВЛЯЄ ВБИВСТВО УКРАЇНЦІВ ТА ПРЕДСТАВНИКІВ ІНШИХ НАРОДІВ ПОЗА РОСІЙСЬКОЮ ФЕДЕРАЦІЄЮ...

А частина українців і надалі підносить йому хвалу...

Московський Патріарх Кирило Гундяєв, глава Російської Православної Церкви та її структурного підрозділу УПЦ Московського патріархату в Україні, у своєму різдвяному інтерв'ю відкрито благословляє і закликає убивати невинних мирних людей у державі Сирії.., Сирії, яка не має жодного стосунку до Російської Федерації та Російської Православної Церкви.

Московський Патріарх Кирило Гундяєв вважає, що світ оголосив війну Російській Федерації і тому, на його думку, московський тоталітарний режим Путіна може убивати представників інших народів поза межами Московії, бо зовнішня агресія росіян проти інших держав на сьогодні є оборонною і справедливою війною, під час якої виправдані будь-які людські жертви.

А значна частина українців, зокрема парафіян і священнослужителів Української Православної Церкви Московського патріархату, ніяк не може зрозуміти, що на сході України російські окупанти і терористи також убивають наших співвітчизників – українців, братів і сестер, із благословення того ж таки керівництва Російської Православної Церкви.

Значна частина українців ніяк не може зрозуміти, що якби в Україні було утверджено єдину Помісну Автокефальну Українську Православну Церкву, то війни на сході України сьогодні не було би, оскільки московський тоталітарний режим Путіна і Гундяєва не наважився б виступити проти національно і духовно об'єднаної української нації та України, а також не міг би спекулювати на тому, що захищає права своїх вірнопідданих віруючих.

Значна частина українців, які є віруючими, але належать до лона Російської Православної Церкви в Україні, УПЦ МП, щоденно у молитві прославляючи Московського Патріарха Кирила Гундяєва, а з ним – і правлячий путінський режим у Російській Федерації, навіть не здогадується, що тим самим порушує Заповіді Божі, згідно з якими слід найперше виявляти любов і пошану до своїх прабатьків, батьків, рідних, близьких, своєї Української Нації, Української Держави й Української Церкви, а не служити на догоду чужинців та окупантів, які як раніше, так і тепер намагаються знищити наш народ та перетворити українців на своїх рабів.

Тож чи може Господь Бог прийняти молитви тих, хто, порушуючи Заповіді Божі, відрікається від своїх близьких, від Богом даних нам Української Держави й Української Церкви? Звісно, що ні. Бог не чує тих, хто не виконує Його Святих Заповідей!

І ви ще запитуєте, чому потрібно українцям належати до своєї відродженої прабатьківської, майже 2000-літньої Української Автокефальної Православної Церкви?!

+ ВІКТОР (Бедь),
єпископ Мукачівський і Карпатський,
керуючий Карпатською і Тернопільською єпархіями Української Автокефальної Православної Церкви
Ужгород – Тернопіль, 18.12.2016 р.

ДО $716 МІЛЬЯРДІВ ЗРІС ВАЛОВИЙ ЗОВНІШНІЙ БОРГ УКРАЇНИ

Валовий зовнішній борг України в третьому кварталі 2016 року, порівняно з попереднім, другим кварталом, зріс на 1,053 мільярда доларів США, або ж на 0,9%, – до 116,015 мільярда доларів.

Згідно з даними на сайті Національного банку України, з початку року валовий зовнішній борг України скоротився на 2,714 мільярда доларів США, або на 2,3%.

Як повідомлялося, валовий зовнішній борг України у другому кварталі 2016 року, порівняно з попереднім, першим кварталом, скоротився на 2,391 мільярда доларів США, або на 2%, – до 114,966 мільярда доларів. У 2015 році валовий зовнішній борг України, порівняно з 2014 роком, скоротився на 7,6 мільярда доларів США, або на 6%, – до 118,729 мільярда доларів.

НАЦІОНАЛІЗАЦІЯ «ПРИВАТБАНКУ»: ХТО ВИНЕН І ЩО РОБИТИ ВКЛАДНИКАМ?

У неділю ввечері інформаційний простір сколихнула новина про націоналізацію «Приватбанку» – найбільшого за розмірами активів українського банку. Поки українці у соцмережах жартують, що це «Миколай приніс владі подарунок під подушку», фінансові експерти констатують, що тепер «проблеми не у банку, а у держави», адже саме за рахунок державного бюджету потрібно закрити величезну «діру» в близько 150 млрд. грн., яка утворилася у резервах цього банку.

Кабмін ухвалив рішення про перехід ПАТ «Приватбанк» у стовідсоткову державну власність у неділю пізно ввечері. Цей крок пояснили тим, що акціонери не виконали програму докапіталізації, а це означає, що в банку немає достатньо коштів для виконання своїх зобов'язань.

Міністр фінансів України Олександр Данилюк пообіцяв запевнити, що гроші вкладників «Приватбанку» захищені державою. Про збереження коштів на поточних й депозитних рахунках заявили і в самій фінустанові, а також пообіцяли, що банк працюватиме у стандартному режимі.

Водночас стало відомо, що «Приватбанк» на день призупинить корпоративні платежі, що є технічною необхідністю, обумовленою процедурою зміни контролю.

Для ліквідації дефіциту капіталу «Приватбанку» Мінфін планує випустити облігації (на першому етапі – 43 млрд. грн.), а після того як робота банку буде стабілізована, має намір його продати.

Інформагенція «ZIK» зібрала думки фінансових експертів про те, хто винен у ситуації, в якій опинився найбільший у країні банк, якими можуть бути наслідки його приватизації і чи варто панікувати вкладникам банку.

Екс-заступник глави НБУ, ректор Міжнародного інституту бізнесу **Олександр Савченко:**

– Націоналізація «Приватбанку» – це вимушений крок держави, тому що банк не зміг виконати програму докапіталізації і реструктуризації кредитів.

Наслідки такого кроку залежатимуть від професійності роботи Національного банку і нового менеджменту «Приватбанку».

Якщо менеджмент зможе опанувати цю високотехнологічну машину, то для клієнтів банку нічого не має змінитися. Проблема лише в тому, що це дуже дорого коштуватиме державі. До нового року держава має влити в цей банк близько 25 млрд. грн. А взагалі, аналізуючи портфель «Приватбанку», я думаю, що це «задоволення» коштуватиме для держави 100 млрд. грн.

Водночас мають понести відповідальність ті, хто привів до такої ситуації. А це і наглядові структури Національного банку, і економічний блок уряду.

Можна заливати грошима будь-який поганий менеджмент, що держава і робить в останні два-три роки. А все це потім призводить до інфляції та девальвації. Але, наприклад, для фахівців десь упродовж місяця стане зрозуміло, що буде з цим банком. Тепер клієнтам не треба турбуватися. Так, банк може працювати більш повільно, менш технологічно, але гроші принаймні впродовж місяця-два ніхто не втратить.

Панічних настроїв і масового зняття коштів очікувати не варто. Нині проблеми не у банку, а у держави. І все залежить знову ж таки від якості менеджменту. Так сталося, що ми маємо не дуже фаховий менеджмент як Нацбанку, так і Мінфіну. Там, де тонко, там і рветься.

В. о. президента Київської школи економіки **Тимофій Мілованов:**

– Є кілька «міфів» про «Приватбанк», які поширюються нині у зв'язку з його націоналізацією.

Держава «віджала» банк собі, щоб заробляти. Це не так. У банку залишилися одні зобов'язання, тому комерційно ця операція не може бути прибутковою. Насправді банк націоналізований, щоб його не закривати, оскільки його функціонування важливе для економіки країни.

Тепер у держави є база даних операцій малого бізнесу і податкова може цими даними скористатися. Насправді ж у держави ця база даних є і без націоналізації. Законодавство не дозволяє передати цю базу даних податковій.

Держава – це неефективний власник, тому націоналізація призведе до зниження якості роботи банку. Альтернатива націоналізації в цьому випадку – ліквідація банку, оскільки він не має достатнього капіталу, щоб виконати зобов'язання.

Тепер курс буде 40–100. Гроші, влиті в банк, виходитимуть на ринок поступово протягом декількох років. Певний тиск на курс та інфляцію може бути, але за умови правильної політики держави ці ефекти можуть бути компенсовані (на жаль, більш жорсткою монетарною політикою).

Декан факультету фінансів Львівського інституту банківської справи УБС НБУ **Віталій Рисін:**

– «Приватбанк» – це не лише системно важливий, а й на цей момент найбільший банк України. У ньому сконцентровано значну частку депозитів як населення, так і малого та середнього бізнесу. Тому якщо би держава допустила банкрутство «Приватбанку», це могло мати надзвичайно критичні наслідки не тільки для банківського сектору, але і для економіки загалом. Відповідно до тих цифр, які були оприлюднені Національним банком України, у «Приватбанку» була доволі серйозна проблема щодо недостатнього формування резервів під кредитні ризики. Сума озвучена близько 160 млрд. грн. І зрозуміло, що за незмінних умов це могло призвести до набагато серйозніших проблем, які би мали не тільки економічні, але й соціальні наслідки, оскільки зачепили би значну частину населення.

Якщо бралися ризиковані кредити або неадекватно оцінювалося забезпечення за цими кредитами, то це є безпосередня провина власників і менеджменту банку.

Тепер же наслідки націоналізації

залежатимуть від того, наскільки ефективно працюватиме новий менеджмент банку.

У «Приватбанку» було доволі багато і позитивних напрямів діяльності, зокрема сервіс «Приват24», безготівкові розрахунки. Думаю, що тепер в інтересах держави є принаймні забезпечити належний рух коштів і доступ власників рахунків до їхніх грошей. І тому на цей момент найважливіше – це запобігти паніці, яка має властивість поширюватися в лавиноподібному порядку, якщо би раптом якісь зобов'язання банку перестали виконуватися. Відповідно, тепер слід говорити про тактичні завдання – насамперед зберегти нормальне функціонування банку.

Ну а запитання, як відбуватиметься подальше управління, має вирішуватися згодом, після того коли для суб'єктів ринку стане зрозуміло, що банк працює у попередньому режимі й жодних загроз для вкладених коштів немає.

Гроші на стабілізацію «Приватбанку» після його націоналізації братимуться з доходів державного бюджету, тобто це гроші платників податків. Тому зрозуміло, що певний негатив для економіки тут може бути.

Звичайно, такий механізм є не зовсім соціально справедливим. Але він є допустимий в тому випадку, якщо, скажімо, банк буде виведений на нормальний рівень діяльності та в подальшому проданий приватним інвесторам, для того щоб компенсувати державні затрати.

Підготувала Тетяна ШТНФУРКО, «ІА ZIK»

У СТУДЕНТСЬКОМУ ГУРТОЖИТКУ КАРПАТСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ АВГУСТИНА ВОЛОШИНА ПРОВЕДЕНО ВИХОВНУ ЛЕКЦІЮ З ДУХОВНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ

14 грудня, з благословення Преосвященнійшого Віктора (Бедь), єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською та Тернопільською єпархіями Української Автокефальної Православної Церкви, ректора Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді, помічник ректора з духовно-патріотичного виховання читець Юрій Ропоничу малій залі для зібрань студентського гуртожитку провів виховну лекцію з духовно-патріотичного виховання для студентів університету, які проживають у гуртожитку.

Під час лекції студенти порушували важливі питання з духовності, моралі, етики, патріотичного виховання та поведінки. В ході зустрічі читець Юрій Ропонич повідомив про тематику майбутніх виховних зустрічей, під час яких розглядатимуться такі питання:

1) посилення військово-патріотичного виховання, проведення днів та місячників захисника Вітчизни України;

2) вивчення історії, культурних та духовних традицій української нації, Української Держави й Української Церкви;

3) ознайомлення з творчістю вітчизняних, зокрема закарпатських, митців, творчих та фольклорних мистецьких колективів, сучасної української естради та духовної спадщини;

4) виховання культури поведінки, поваги до старшого покоління, правової свідомості, турботливого ставлення до природи;

5) створення відповідних умов і залучення молоді до занять фізичною культурою й спортом, направлення набутого фізичного виховання на підготовку до праці й захисту Вітчизни.

Під час зустрічі читець Юрій Ропонич передав усім присутнім вітання та архіпастирське благословення владики ректора Віктора (Бедь), а також привітав усіх із прийдешніми святами – Новим Роком та Різдвом Христовим, побажав студентам та їхнім рідним міцного здоров'я, щастя, сімейного благополуччя та миру в Україні.

На завершення всі присутні проспівали «Многая і благая літ».

Прес-служба КаУ

ЗИМОВІ ЗМАГАННЯ

До закінчення 2016 року залишаються лічені дні. Це гарний час, щоб підбити підсумки року, що минає, намітити плани на прийдешній рік і знайти місце, щоб зустріти новорічну ніч.

Закарпатські прихильники бігу з компасом і картою за традицією проводжають старий рік змаганнями на «Призи від Святого Миколая», що мають статус відкритого Кубка Закарпаття. Неабияким сюрпризом для їхніх учасників стала нова карта мікрорайону поблизу проспекту Свободи, що її підготував представник Закарпатського центру туризму і спорту учнівської молоді, майстер спорту з рогейну Георгій Фечо. Майже 160 учасників із Ужгорода, Мукачева, Іршавського, Ужгородського та Хустського районів, розподілених за віковими категоріями, визначали найкращих на дистанціях від одного до п'яти кілометрів.

Незважаючи на холод і засніжені траси, атмосфера змагань була святковою, теплою, родинною. Підтримати юних спортсменів прийшло й чимало вболівальників: батьки, друзі. На фініші солодкі подарунки всім учасникам вручав 80-річний ветеран спорту Костянтин Сас, а найкращі отримали ще й додаткові призи від голови Закарпатського відділення Національного олімпійського комітету України Івана Риляка, провідного спеціаліста відділення Комітету фізичного виховання і спорту Міністерства освіти України Анатолія Плеханова та представника Олімпійської академії України в Закарпатській області Михайла Молнара.

У категорії наймолодших перемогу серед дівчат на трасі протяжністю майже кілометр святкували десятирічні Євгенія Секова (10:26) та Олена Семенюк (10:30) – представниці ужгородського «Траверсу», а також Іванна Павлій із Хуста (10:51). На тій же дистанції найшвидшими серед хлопців виявилися представники мукачівського клубу «Товариш» Владислав Цепурдей (4:54) та Іван Солонець (5:02), третій результат – в ужгородця Івана Дебелого з пригодницького клубу «Lупх».

Завдання для 12-річних було складнішим: на двокілометровій трасі вони повинні були відшукати 7 контрольних пунктів. Першими фінішу дісталися представниці мукачівського «Товариша» Людмила Калчева (14:50) і Яна Брунцвик (15:42), третьою фінішну лінію перетнула Анастасія Пєскова з «Траверсу» (15:44). У змаганнях хлопчиків цього віку до призової трійки ввійшли тільки ужгородці: переміг Денис Кононов (14:41), друге місце – в Олега Пеприка (16:11), третє – в Андрія Михайліна (27:17).

У 14-річних дистанція була ще довшою. Під час забігу було й чимало падінь і технічних помилок, адже в азарті боротьби і швидкості на засніжених і ковзких вулицях нелегко утриматися на ногах. Із сімнадцяти дівчат цього віку успішно подолати трасу зуміли тільки мукачівки Валерія Смочко (30:10) та Ганна Солонець (30:24). Хлопці виявилися більш стійкими: переміг Олександр Ткачук із Мукачева (18:39), слідом за ним фінішували ужгородці Олександр Самсонов (18:48) і Костянтин Гутич (19:38) – представники клубу «Максимум».

16-річні спортсменки змагалися на тій самій трасі, що й дорослі. Найкращий результат показала 19-річна мукачівка Наталія Шозда, учасниця цьогорічних чемпіонатів світу та Європи з гірського бігу: трикілометрову дистанцію, що проходила через 11 КП, вона подолала за 20 хвилин і 47 секунд. Другий результат на цій дистанції (і перший – у категорії Ж-16) у 12-річної чемпіонки України зі спортивного орієнтування серед дівчат Катерини Цепурдей (23:38), третій – у 16-річної Крістіни Бобер зі СК «Кам'яниця» (26:01). Четвертою (і третьою в категорії Ж-16) фінішувала іршавчанка Олександра Осійська (26:24).

У змаганнях чоловіків майстри спорту з Мукачева також не дали суперникам жодного шансу: першим із чотирикілометрової дистанції фінішував цьогорічний чемпіон України з гірського бігу Сергій Расчупкін (20:55), слідом за ним – Олександр Касьянов, чемпіон України з велоорієнтування (21:36). Третій результат – у Олександра Дулкая з ОДЮСШІ (25:28). Першими серед юніорів стали Мар'ян Осійський (25:55), Андрій Василина з «Максимуму» (26:01) та ще один представник Іршавщини – Едуард Сушанин (26:03).

Не залишилися без нагород і ветерани спорту, найкращими серед яких стали Петро Назаренко, Ольга Захарова, Геннадій Ведерніков, Ольга Боднар, Василь Павлишин, Олександр Осійський, Руслан Касьянов і Віктор Малетич.

ВІДПОВІДЬ МІНІСТРА

Вітаю Вас та хочу попросити допомогти мені порадою. Мені необхідно внести до свідоцтва про народження – батька дитини. Так сталося, що після народження сина ми посварилися з його батьком і його не було записано до свідоцтва. Як правильно вчинити в такій ситуації?

Наталія

Походження дитини від батьків, які не перебувають між собою в зареєстрованому шлюбі, встановлюється шляхом подачі спільної заяви батьком і матір'ю дитини до органів РАЦСу. Якщо такої заяви подано не було, батьківство може бути встановлено судом. Робиться це за заявою одного з батьків, опікуна дитини, особи, на утриманні якої перебуває дитина, а також самої дитини після досягнення повноліття. Позов про визнання батьківства може бути також пред'явлений особою, яка вважає себе батьком дитини, якщо його батьківство не визнається матір'ю дитини або іншими особами.

Підставою для визнання батьківства є будь-які відомості, що засвідчують походження дитини.

Позов про визнання батьківства приймається судом, якщо запис про батька дитини у Книзі реєстрації народжень вчинено відповідно до вказівок матері. При цьому суд бере до уваги спільне проживання та ведення спільного господарства матір'ю дитини і відповідачем до народження дитини, спільне виховання чи утримання ними дитини або докази, що з достовірністю підтверджують визнання відповідачем батьківства.

У судовому порядку може також встановлюватися факт батьківства. Ці справи розглядаються в порядку окремого провадження. Встановлення факту батьківства в судовому порядку відрізняється від визнання батьківства за рішенням суду за такими критеріями:

- відсутність спору щодо батьківства дитини;
- смерть особи, яку заявник визнає батьком чи матір'ю дитини;
- час народження дитини.

Заява про встановлення факту батьківства подається до суду першої інстанції за місцем проживання заявника, який має сплатити судовий збір – 20% від розміру мінімальної зарплати.

Передумовою звернення до суду із заявою про встановлення батьківства є смерть особи, батьківство якої встановлюється, або оголошення її померлою.

При засвідченні походження дитини від певної особи надаються такі докази:

- пояснення сторін, третіх осіб, їхніх представників;
- показання свідків;
- письмові докази;
- речові докази, зокрема звуко- та відеозапису;
- висновки експертів тощо.

Заяви про встановлення фактів батьківства чи визнання батьківства розглядаються судом, якщо у свідоцтві про народження певна особа не зазначена батьком дитини, і можуть бути подані матір'ю, опікуном, піклувальником дитини чи нею самою після досягнення повноліття.

Факт визнання батьківства або факту батьківства встановлюється, зокрема, з метою отримання пенсії на дитину через втрату годувальника, у зв'язку з наявністю спадщини, а також для внесення змін до запису про батька в актові книги та в свідоцтво про народження дитини.

Встановлення судом факту батьківства померлого чоловіка є підставою для внесення відповідних змін до актового запису в Книзі реєстрації народжень.

Варто зазначити, що згідно з пунктом 18 постанови Пленуму Верховного Суду України від 31.03.1995 р. №5 «Про судову практику у справах про встановлення фактів, що мають юридичне значення» відповідне судове рішення не замінює собою документів, що видаються органами РАЦСу, а є лише підставою для їхнього отримання.

Більш детальні роз'яснення та адвокатську допомогу під час супроводження справи можна отримати в одному з наших центрів чи в бюро правової допомоги. Дізнатися, де розташований найближчий пункт допомоги, можна на сайті Мін'юсту або за телефоном гарячої лінії 0 (800) 213-103.

Павло ПЕТРЕНКО,
міністр юстиції

ДО АКЦІЇ «ПИСЬМЕННИК ЗА ПРИЛАВКОМ» В УЖГОРОДІ ДОЛУЧИВСЯ Й МАРІАН ТОКАР

Передостаннім учасником акції «Письменник за прилавком» став кандидат історичних наук, професор кафедри політології і державного управління факультету суспільних наук ДВНЗ «Ужгородський національний університет» Маріан Токар. Гість книгарні «Кобзар» розповідав про презентовані книги, літературні вподобання та молодих закарпатських науковців, а також про те, що бере участь в акції не вперше, вважає її цікавою і радо приймає запрошення.

Трохи нарікає: останнім часом у країні проблемно з видавничою справою. Автори мусять власним коштом публікувати книги, але приємно, що видавництва намагаються сприяти. Сам Маріан Токар давно співпрацює з «Лірою», де побачили світ важливі для нього праці. Серед таких – спільна з колегами із Чернівецького національного університету робота політологічного змісту «Закарпаття в незалежній Україні (1991–2016 роки)». До слова, в майбутньому планує видавати праці такої тематики, оскільки бачить потребу презентувати наш край серед інших регіонів держави.

Гість розповідає, що за фахом – історик, колись працював учителем у школі в Сторожниці, написав культурно-релігійний екскурс в історію цього села. Після того як почав працювати на кафедрі політології, звернувся до наукової діяльності цього напрямку. Свої дослідницькі праці пише у популярному стилі, щоб було цікаво й легко для розуміння будь-якому читачеві, повідомляє медіацентр ДВНЗ «УжНУ».

ПОНАД 800 ДІТЕЙ СТАНУТЬ УЧАСНИКАМИ ФЕСТИВАЛЮ КОЛЯДОК НА ТЯЧІВЩИНІ

Учасники фестивалю – вихованці дитячих садочків та школярі-початківці шкіл району.

27 грудня у Тячеві стартує фестиваль колядок, що матиме кілька етапів, участь у ньому візьмуть вихованці дитсадків та учні 1–4-х класів шкіл району.

Так, стартує фестиваль колядок у Тячівській школі №3 ім. Ш. Голлоші. Наступний етап фестивалю відбудеться 10 січня 2017 року в Тячеві у Будинку культури. 11 січня у Буштинській школі відбудуться виступи в рамках третього етапу. Черговий тур фестивалю відбудеться 12 січня у Будинку культури села Нересниця. 13 січня фестиваль – у Дубовому, а відтак 16 січня – у Нижній Апші.

Загалом у фестивалі візьмуть участь 830 дітей: 260 вихованців із 26 дитячих садочків та 570 учнів 57 шкіл району, повідомляє «Закарпаття онлайн».

У ХУСТІ ВІДКРИЛИ УНІКАЛЬНУ ВИСТАВКУ «ДИТЯЧИХ» ІКОН

16 грудня у Хустській міській картинній галереї розпочала свою роботу унікальна виставка ікон та творів сакрального живопису з нагоди 20-річчя відкриття Авторської дитячої художньої школи імені Ласла Гайду.

Унікальність вернісажу в тому, що його ідейними натхненниками та авторами більшості робіт стали саме учні цього ексклюзивного мистецького закладу, що діє як філія школи мистецтв міста Хуста на базі творчої майстерні члена Національної спілки художників України Ласла Гайду.

«Я дуже радий, що маю так багато талановитих учнів. Наразі навчаю більш ніж 50 діток. Точну кількість вихованців за 20 років діяльності авторської школи вже й не скажу. Знаю, що більш ніж сотня має вищу художню освіту. Добре пам'ятаю перший свій клас у 1996 році – 6 дівчаток. Їхні роботи – іконки на склі – зберігаю як реліквії», – розповів член Національної спілки художників України Ласло Гайду.

Понад вісім десятків творів духовної тематики представили на розсуд хустян та гостей міста юні майстри пензля, серед яких як уже досвідчені художники, які неодноразово брали участь у різних конкурсах, виставках, так і початківці. Наприклад, 9-річний Анатолій Когутич уперше на такий широкий загал виставляє свій витвір. Експонує ікону на склі під назвою «Маленький Ісусик». Юний талант неабияк хвилюється, адже як-не-як – дебютує та із захопленням розповідає про свою творчість. Каже, особливо полюбляє предмет «Іконопис».

«Мені дуже подобається займатися в художній школі Ласла Гайду. Наразі я опановую техніку малювання на склі, традиції якої сягають сивої давнини. Роботу «Маленький Ісусик» створив протягом двох днів. Маю багато цікавих задумів, які вчитель радо допомагає реалізовувати; вдома, зізнаюся, вже не вистачає місця для власної колекції творчого доробку», – каже юний художник Анатолій Когутич.

Цього дня метра та його вихованців прийшло привітати чимало поціновувачів мистецтва, зокрема, теплі слова адресували митцям директор картинної галереї Орест Цюпко, мистецтвознавець Василь Андрійцьо, голова профкому школи мистецтв Володимир Грицько, вихованець авторської школи, популярний художник-графіст та співак Василь Полажинець тощо. А начальник Управління культури, молоді і спорту Хустської міської ради Володимир Власюк виконав приємну місію – вручив Ласлові Івановичу почесну грамоту міської ради *за виховання підростаючого покоління, зберігання кращих традицій української культури, народного мистецтва.*

«Авторська дитяча художня школа імені Ласла Гайду – це своєрідна школа, яка дозволяє викладачеві фантазувати, експериментувати, пробувати себе та учнів поза встановленими програмами. Про неї знають не тільки в Україні, але й за кордоном. Її вихованці – переможці конкурсів різних масштабів. І сьогоднішня виставка, ці чудові ікони – теж результат успішної діяльності. 20 років – це юнацький творчий етап, його запал та енергетика передається дітям, об`єднує нас усіх із духовним відродженням, якого так бракує у цей складний час», – ділиться мистецтвознавець Василь Андрійцьо.

В особливий спосіб, а саме музичними та пісенними композиціями, що додали всім присутнім святкового настрою, привітали винуватців вагомої арт-події вихованці школи мистецтв; зокрема, юні вокалістки Анастасія Горбата та Вероніка Гряділь (викл. – Олена Маринець) подарували пісні, лауреат Всеукраїнських та обласних конкурсів Олександр Порада (викл. – Світлана Паштецька) – майстерну гру на акордеоні, а юні театрали Олександра Кривська та Денис Рокос (викл. – Наталія Гержик) чудово продекламували дотепну гумореску та ліричний вірш.

Унікальна виставка триватиме впродовж Новорічно-Різдвяних свят.

КОРИФЕЇ ТЕАТРУ СРІБНОЇ ЗЕМЛІ

Продовження. Початок на стор. 1.

Наступною прем'єрою у постановці Я. Барнича була комічна опера Й.Штрауса «Циганський барон», яка відбулася 15 січня 1925 р., що стала найголовнішим досягненням «Руського театру». Угорська газета «Uj Közlöny» зазначала: «Український театр поставив учора ввечері (15.01) в дуже відомій інтерпретації Й. Штрауса виставу «Циганський барон». Душею вистави був новий диригент Я. Барнич. Серйозний музикант, митець, диригує ритмічно, тримає в купі ансамбль. Декілька сцен прискорив, але випродукував гармонійну виставу. З-поміж учасників мала великий успіх Анда Остапчук в ролі Зафф... Партію циганського барона співав Базилевич». У весняному репертуарі театру найбільший резонанс викликала прем'єра опери Ж. Галеві «Жидівка», яка відбулася у переповненій вщерть глядачами залі. Преса знову відзначила Анду Остапчук: «Темнозабарвлене драматичне сопрано звучало трохи втомлено, але прецизно. В ролі кардинала виступив Іван Рубчак. Він добрий актор і добрий співак. Його голос – металевий бас, глибина якого звучить гарно». Рецензент також підкреслив добру роботу диригента Я. Барнича з оркестром і хором, наголошуючи, що його режисура теж відповідала вимогам. Наступною прем'єрою у постановці Я. Барнича була оперета М. Кропивницького «Пісня в особах».

У березні 1924 р. «Руський театр» повертається до творчості Б. Сметани. Диригент Я. Барнич здійснює нову постановку опери «Продана наречена», оперети «Барон Кіммень» В. Колло у спільному перекладі з В. Ґренджою-Донським, опер «Галька» С. Манюшка та «Поцілунок» Б. Сметани.

Зменшення державних дотацій змусило керівництво «Просвіти» реформувати «Руський театр». На засіданні Головного виділу «Просвіти» було затверджено проект Юлія Бращайка щодо реформування театру, за яким посаду директора було анульовано. Його функції Головний виділ «Просвіти» делегував дирекції в складі трьох осіб: Юлія Бращайка – голови дирекції, Ярослава Барнича – режисера опери й оперети, Олександра Левицького – режисера драми. Дирекція і надалі підпорядковувалася театральній комісії Головного виділу «Просвіти», яку очолював Августин Волошин.

Дещо скоротився і склад трупи. Разом із О. Загаровим театр залишили М. Мрська, Т. Чугай, Г. Підгірний, С. Кривецька та інші. В театрі нараховувалося п'ятнадцять чоловіків та десять жінок. Оркестр складався з дванадцяти музикантів.

До підготовки нових прем'єр було включено декілька опер та оперет, режисуру яких було покладено на Ярослава Барнича. Це були такі опери, як «Відьма» Я. Ярославенка, гранд-опера «Фавст» Ш. Гуно, оперети «Пташник» К. Цеплера, «Циганська любов» Ф. Легара.

Оскільки на осінь 1925 р. приміщення Ужгородського міського театру винайняли «Східнословацький театр» (чеськомовний) із Кошиць, на листопад – угорський театр, тому до кінця поточного року «Руський театр» перебував на гастролях по Закарпаттю. У підсумку протягом 1925 року було дано сто тридцять шість вистав, із яких оперних – тридцять п'ять і оперет шістнадцять.

Новий календарний 1926 рік для «Руського театру» став обтяженим новими фінансовими проблемами. Фінансова допомога з боку держави була зменшена на 70 000 крон від потреби театру. Проте весна 1926 року для колективу була творчо плідною. 1 березня виставили оперу П. Масканьї «Кавалерія рустікана» та оновлену оперету Ж. Оффенбаха «Заручини при лампашах». «Руський театр» у постановках Я. Барнича відкрив весняний сезон. Із промовою про п'ятирічний шлях театру виступив В. Гренджа-Донський. Через день відбулася прем'єра оперети К. Целлера «Пташник з Тиролю» у перекладі Я. Барнича і В. Ґренджі-Донського.

Творчим здобутком театру стала опера «Відьма» Я. Ярославенка на лібрето С. Черкасенка. Історію цієї постановки засвідчує лист Я. Барнича до Я. Ярославенка, що знаходиться в одному зі львівських архівів. «Високоповажний пане інженере! Звертаюся до Вас з гарячою просьбою прислати мені негайно відворотною поштою фортепіанний витяг «Відьми», яку хочу ставити.

Відповідні сили до її постановки маю, навіть кращі чи не у Львові. Остаю з високим побажанням і щирим побажанням щасливого Нового року». Про успіх прем'єри «Відьма» у постановці Я. Барнича на сторінках видання «Свобода» Василь Ґренджа-Донський писав: «Давно не чули ми такої чудової музики... Мелодії на мотив народних пісень знаменито опрацьовані Я. Ярославенком, який доказав, що є виробленим правдивим поетом музики. Ця опера може славитися однією з найліпших руських опер. Для нас, карпатських русинів, стоїть вона близько, своя, рідна, немов легенда верховинських гір; і дід нічник-лісовик, і веселі повітрулі-русалки (друга дія), що танцюють коло лісовика, як сон... Диригував з чуттям вмілою рукою пан Барнич. Панна Анда Остапчук (відьма) дуже добре диспонувала голосом. Її теплий, милий, вишколений голос і техніка першокласні... Пани Рубчак і Базилевич в ролі козаків співали знаменито... особливо звернула на себе увагу балетом пані Морозова. Радимо їй в тім напрямі працювати й надалі».

Поставлена Ярославом Барничем гранд-опера «Фавст» Ш. Гуно викликала загальний подив ужгородських глядачів, прем'єра якої відбулася 20 березня 1926 року. Ще до неї угорський тижневик «Rusinszkoi Magyar Hit Lap» зазначав: «З програми будучого тижня вважаємо за виняткову виставу опери «Фавст» в суботу й неділю... По-перше, матимемо нагоду бачити на цій сцені визначний твір великого французького композитора Гуно – «Фавста». Це для Ужгорода справжня сенсація... Дотеперішні успіхи «Руського театру» дають надію, що це сміле підприємство добре ведеться. Публіка проявляє велике зацікавлення вже наперед!»

У головних партіях прем'єри виступали: Фавст – Федір Базилевич, Мефісто – Іван Рубчак, Маргарита – Анда Остапчук, Марта – Ганна Совачева, Зібель – Ольга Дівнич, Валентин – Іван Данчак, Вагнер – Роман Кирчів... На прем'єру відгукнулося й угорське видання «Uj Közlöny» позитивною оцінкою. Найбільш детально про виставу «Фавст» написав В. Ґренджа-Донський у «Свободі», починаючи 25 березня 1926 р. у чотирьох її номерах поспіль: «Велику сенсацію викликала опера «Фавст», яку поставив вперше в Ужгороді пан Барнич. Вистава з великим успіхом пройшла 20 і 21.03. ц. р. Рідко який з провінційних театрів одважиться на такий великий крок, як-то зробив наш театр «Просвіта», при теперішніх відносинах. Навіть мадярські театри в Ужгороді не посміли виставити «Фавста», хоч стояла до їхньої диспозиції, крім усяких засобів, ще й матеріальна піддержка театральної публіки, якою наш театр, на жаль, не може хвалитися, бо жителі головного города Срібної Землі помадяризовані, а решта – разом з другою слов'янською публікою відноситься до театру – з відомих причин – ворожо або сваряться, гризуться, чи той має з бородою ходити, чи без...

Народна просвіта йде вперед, дуже гарно розвивається. Особливо наш театр здобув гарних успіхів, його визнали й ті, які не дуже радо дивляться на розвиток рідної культури. Наш театр, хоч помалу, але все-таки має свою публіку, яка високо цінить діяльність театру. «Фавстом» викликав наш театр сенсацію і подив в Ужгороді і цим ступив на найвищу степінь свого розвитку. «Фавстом» свої успіхи завершив, окоронував. І коли наші внуки, описуючи історію нашого культурного відродження, згадують про день першої вистави «Фавста» в Ужгороді як про дату найвищого розвою нашого театру, бо за ці дотеперішні три вистави дійсно заслужив наш театр, щоб уважали його за святиню рідної пісні. «Фавстом» наш театр доказав, що працює, змагається і хоче працювати далеко понад рівень пересічних театрів. Не треба було замовляти спеціальних співаків, як-то роблять другі театри, не маючи своїх сил... Чудесні голоси, які родять тільки гори і широкі степи руської землі... Насамперед мусимо згадати самого режисера, диригента – пана Барнича. Чоловік молоденького вигляду, все з актівкою в руках, без капелюха, виглядає на дуже пильного урядника, хіба з його ритмічного ходу можна догадуватися, що це є наш славний диригент і музика театру «Просвіти»... скромний занадто. Але хоче доказати перевагу над всіми й забрати лаври. Це йому цілком вдалося. Всі старання, заходи і вивчення «Фавста» можемо завдячувати тільки пану Барничеві».

У 1926 році Закарпаття спіткала економічна криза. Державна фінансова дотація «Руському театру» стає обмеженою, що вимагало термінової чергової реорганізації. З проектами реорганізації виступили Я. Барнич і М. Певний. Проте комісія Головного виділу «Просвіти» їхні проекти відсторонила і подала свій. Ознайомившись з його умовами, частина провідних акторів заявила про свій вихід із трупи. На засіданні дирекції театру 20 серпня 1926 року голова повідомляє, що пан Барнич подав заяву, що йде з театру на студії до Німеччини.

Серед музичних керівників, диригентів і режисерів опер, які впродовж 1921–1926 рр. працювали в «Руському театрі», а саме Й. Воска, М. Рошахівський. О. Приходько, Е. Паржизек, К. Моор, Ю. Гаєвський, тільки Я. Барнич постановкою «Фавста» досягнув найвищих висот оперного мистецтва Срібної Землі, які іншим недоступні й на сьогодні.

У календарі «Просвіта» Федір Базилевич зазначає про відхід Я. Барнича з «Руського театру» так: «Через відсутність коштів Головний виділ «Просвіти» був змушений скоротити творчий склад, розпустити оркестр, який залишився без диригента, і обмежитися в доборі репертуару».

У Берліні Я. Барнич поглиблює знання з диригування на курсах «Стершен консерваторіум» у відомого професора Вільгельма Гросса.

Із часом Я. Барнич повернувся на Україну. Працював у театрах Галичини, керував симфонічним оркестром у Станіславі (нині Івано-Франківськ), учителював у Самборі та Коломиї, а з 1939-го до 1941 р. працював диригентом Львівського оперного театру. Він один із засновників Гуцульського ансамблю пісні й танцю (1940 р.), з 1944 р. до 1949 р. жив і працював у Німеччині. 1949 р. емігрував до США, де 15 років був художнім керівником хору ім. Т. Шевченка.

1966 року українська діаспора США широко відзначила 70-річчя Ярослава Барнича, йому було вручено «Золоту булаву із слонової кістки із золотим окуттям». Своє вітання-благословення йому надали Папа Римський Павло VI та глава Української Католицької Церкви Йосип Сліпий.

У селищі Балинці композитору відкрито меморіальну дошку, а в м. Коломиї його іменем названо одну із вулиць.

В аматорських українських театрах Канади, Австралії в 60–70-х роках минулого століття оперета Я. Барнича «Шаріка», написана на матеріалах із життя закарпатців, посідала значне місце в їхньому репертуарі та користувалася великою популярністю серед глядачів.

Оперета «Шаріка» займає провідне місце і в репертуарі Львівського театру ім. Марії Заньковецької, впродовж десяти років не сходить зі сцени цього провідного театру на теренах України. Тому є надія, що найближчим часом оперета Я. Барнича «Шаріка» поповнить і репертуар театрів Срібної Землі, що вчергове нагадає закарпатцям про одного з корифеїв українського театру.

Василь АНДРІЙЦЬО,
кандидат мистецтвознавства

ЩО ХОВАЄТЬСЯ ЗА «ЯКИЗИКОВИМ ПЛЕБІСЦИТОМ»?

Уже 18 років панує в закарпатському шкільництві хаос і «мовна боротьба». В українських школах навчають дітей всякими злісно покрученими язичіями, поганою «русскою» мовою, незважаючи на те, що все це не згідно з принципів педагогіки.

Чехословацьке міністерство, що мало би респектувати принципи педагогіки й згідно з ними чинити, робить навпаки: замість підручників рідною, материнською, цебто українською мовою, затверджує злісно жахливу писанину москвофілів «русскіе учебнікі та граматікі» Сабовів і Василєнковів. Очевидно, ухвалення цих неграмотних «учебніков» збільшило хаос в українському шкільництві. Цього чехословацькому міністерству було мало…

Воно підлило спирту в вогонь: ввело «мовний плебісцит».

Ще ця комедія не скінчилась, як уже всілякі чеські, а вслід за ними й «русскіе» газети вихваляють чехословацького міністра Франке.

Якийсь Л. П. з «Soboty» вигукує: «Перед кількома літами написав десь Іван Ольбрахт, що міністр, який зробив би порядок із мовним хаосом Підкарпатської Руси, заслужив би собі бути блаженним… тепер вдалося міністрові Франке в основі розв'язати те важке завдання, й заслуговує на здивування, яким звичайним і демократичним способом те зробив. Виходячи з того, що школа є основою всієї єдності й всього мовного хаосу, дав право голосувати батькам підкарпатських дітей про те, якою мовою мають навчати в школах… плебісцит, що дасть мовну єдність, – вигукує далі писака, – має одне глибоко культурне побічне значення, а саме: стається передумовою для основи й розвитку самостійної русинської літератури, що була дотепер у незначних зародках». Ось яка мета «мовного плебісциту»!

Однак проти вигукувань писаки говорить чеська Академія наук, а весь культурний світ знає, що на Закарпатті живе частина великого 50-мільйонного українського народу, а не якісь «карпатороси» чи «русіні».

20 тисяч представників усього українського населення Закарпаття в Ужгороді дня 17 жовтня знову гордо показали перед всім світом, що закарпатські українці є частиною великого українського народу, й рішуче домагалися українських підручників для своїх дітей. Бо ж закарпатські українці говорять однією українською мовою з українцями Галичини, Буковини, Бессарабії й Східної України.

Про «підтримку» українців з боку Польщі свідчать польські шибениці, тюрми й безконечні судові процеси проти українського населення Галичини!

Джерело: Стилос проти стилетів: Карпатська Україна у журналі «Пробоєм» (1934–1943) / Упорядкування, передмова та примітки Леся Белея; Дизайн серії Надії Пономаренко. – Серія Ucrainica: ad fontes. Книга 5. – Ужгород: Ґражда, 2009. – 232 с.: іл.

Підготував Андрій РЕБРИК

СТЕПАН ПАП. УРИВОК ЗІ СПОГАДІВ «ВЕЛИКА БОРОТЬБА»

Задумуюсь над тим, що мадяри у своїй державі, у якій мають свою армію, жандармерію, тайну поліцію, втікачів з Румунії, що називають себе мадярами, що перебігають в Мадярщину з патріотизму, дають за дроти.

Зразу по приході випускають лише тих, що мають в Мадярщині рідню або певних мадярських громадян, що за них ручають. А всіх інших ставлять за дроти, записують їх дані, фотографують їх, передають те все своїй розвідці, яка в Ерделі перевіряє, що то за люди, чи не шпигуни.

А до перевірення кожного зістають втікачі за дротами, всюди йдуть, допроваджувані сторожею, є рівні нам, в'язням, з тою лише різницею, що вони дістають порядну військову страву, не голодують, як ми. Про кого по кількох тижнях мадярська розвідка дасть добру характеристику як особи надійної, того випускають. Про все це ми спочатку не знали. І нам було дивно, що часом декотрого втікача з Ерделю нагло зв'язували, били, відводили ба й розстрілювали. Розвідка подала дані, що дотичний з румунським шпигуном.

А ми цього на Карпатській Україні не робили. Багатьох втікачів з Галичини ми не дали за дроти. Правда, це ідейні, великі сини України, але було між ними й багато польських шпигунів, яких ми викрили лише випадково. Ми мали всіх перевіряти докладно. У Галичині ми могли легко перевірити дані про біженців. А справді ідейні люди це були б зрозуміли. І цю прикрість були б стерпіли для добра України. Тому так багато небезпек, стільки шпигунів, що могли спокійно ходити й збирати дані та фотографії не лише місць і осіб, але й самі фотографувати потрібні їм особи…

Одного дня нам оголосили, що всі галичани о півгодини від'їдуть транспортом до Німеччини. Вони не мали що пакувати, та ж ніхто з нас, крім одягу, на собі не мав нічого. Настає розлучення. Ми, закарпатці, зістаємо далі в таборі, за дротами.

Сидимо всі в купі і майже не говоримо. Тут-там дещо поодні переказують знайомим, приятелям чи рідним.

Сиджу з найстаршим Самітнім Рисем Беркутом – Богданом Рубиновичем, при нас Самітній Рись – Крикун. З великої родини Самітніх Рисів ми три ув'язнені, *Лис і Карась – в еміграції, а інші полягли… Так багато треба б нам тепер поговорити, а уста мовчать.* Здається, говорили наші серця.

Беркут був ув'язнений зразу по приході мадярів, пережив усі страхіття Хустської в'язниці, бачив, як ночами з його камери виводили в'язнів, ніколи їх не приводили назад, знав що сталося з багатьма ув'язненими, бо завжди був у камері для більше осіб.

Тишу нашої мовчанки перервав голос прощання. В дверях став професор Корній Заклинський.

– Брати-закарпатці! – зачав він. – Наш транспорт через п'ять хвилин відійде, і я не можу від'їхати, щоб не сказати до вас кілька слів. Двадцять років тому ми, по боротьбі за волю нашої землі, були вимушені покинути наш край і доля принесла нас на Закарпаття. Хоч останні місяці були для нас, старих, важкими, ми з щастям будемо згадувати наше життя на Закарпатті і дану поміч у вашій праці над національним самоусвідомленням прибитого багатостолітнім мадярським поневоленням Закарпаття. Закарпатський народ є народом українським, це він славно виявив в останніх подіях, які б гордо вписав в історію хоч котрий з народів світу. Нерівною боротьбою боронили ми свою волю, але поразка фізична не значить, що нас перемогли. Наша боротьба не скінчена. Український народ ніколи не забуде Закарпаття, воно – невід'ємна частина Української Держави.

Коли прибудете додому, передайте Закарпаттю нашу подяку, передайте йому нашу любов, несіть на Закарпаття віру, що грядуть дні й нашого щастя, нашої свободи, дні з'єднання всіх українських земель в Соборній Українській Державі. Щасти нам, Боже, в сій святій праці! До побачення, браття!

Тихі обійми.

– Прощай, Беркуте! – в обнятті прощаюсь з великим Самітнім Рисем. Здоровлю Лиса, Карася, Рибалку та всіх знайомих.

Потім стою при дротах і дивлюся на довгу колону, що йшла в напрямі станції… Ворог знову нас роздвоїв!..

Самітній Рись Крикун, що стоїть при мені й махає рукою на прощання тим в транспорті, здається, відгадав мої думки.

– Не надовго! Степане, знай, що не надовго роздвоїв ворог їх і нас!

Джерело: Пап Степан. Велика боротьба. – Ужгород: Ґражда, 2015. – 380 с.

Підготував Андрій РЕБРИК

ГОЛОВНИМ ЗАВДАННЯМ ЗАЛИШАЄТЬСЯ ДОТРИМАННЯ СТРОКІВ РОЗГЛЯДУ СПРАВ

Проблема якості й оперативності розгляду справ залишається актуальною. Причинами її існування є не тільки об'єктивні чинники, а й недоліки в організації роботи деяких місцевих судів. На цьому наголосив очільник Апеляційного суду Херсонської області Олександр Коровайко під час робочої наради з головами місцевих судів Херсонщини.

Керманич апеляційної інстанції зауважив, що головним завданням здійснення судочинства в області залишається дотримання строків розгляду справ і недопущення тяганини. Як повідомили «ЗіБ» у прес-службі суду, під час наради велику увагу було приділено питанням роботи слідчих суддів, відводів і самовідводів суддів, визначенню підсудності, кримінальним провадженням стосовно осіб, які перебувають під вартою більш як 6 місяців та рік, належному повідомленню учасників процесу та їхній доставці, роботі народних засідателів.

О. Коровайко закликав голів судів належним чином підготуватися до підбиття підсумків роботи підпорядкованих їм судів і відзвітувати про виконання планів.

Зі свого боку, заступники голови апеляційного суду Олена Кузнєцова та Володимир Заїченко звернули увагу присутніх на питаннях щодо стану здійснення правосуддя місцевими судами області у справах цивільної та кримінальної юрисдикції, дали компетентні методичні поради з приводу вирішення складних питань правозастосування, які виникають під час розгляду цивільних і кримінальних проваджень.

Головам місцевих судів було рекомендовано більш вимогливо ставитися до виконання службових обов'язків, системно підвищувати професійний рівень, оптимізувати роботу суддів і працівників апарату, постійно аналізувати причини скасування судових рішень із метою недопущення помилок у майбутньому. Присутні також обговорили останні рішення Ради суддів.

Завершуючи нараду, О. Коровайко зазначив: «Головним у судовій діяльності повинен стати принцип верховенства права, передбачуваності судових рішень, їхньої справедливості».

Василь КОЛІШНИЙ

БІЛЬШІСТЬ СУДІВ В УКРАЇНІ ВЗАГАЛІ НЕ ОХОРОНЯЄТЬСЯ

Судова влада вкотре звертає увагу, що питання охорони судів досі не вирішено та просить Президента України та прем'єр-міністра сприяти врегулюванню ситуації, оскільки ризики терористичної загрози значно зросли.

Про це йдеться у зверненні керівників судів, інших органів та установ у системі правосуддя до Президента України та прем'єр-міністра України, опублікованому Державною судовою адміністрацією, передає «Закон і Бізнес».

«Неодноразові звернення органів судової влади до Кабінету Міністрів України та Міністерства внутрішніх справ України, а також проведені міжвідомчі наради з метою вирішення порушеного питання позитивного результату не дали», — йдеться у зверненні.

Керівники вищих органів судової влади у своїх листах просили Президента України та прем'єр-міністра України сприяти врегулюванню ситуації, що склалася, для забезпечення виконання в повному обсязі Закону України «Про судоустрій і статус суддів».

Судді зазначають, що подальше зволікання з вирішенням питання щодо забезпечення належної охорони судів, інших органів та установ у системі правосуддя може мати непередбачувані наслідки, особливо нині, коли значно зросли ризики терористичної загрози.

Як раніше повідомляла ДСА, на сьогодні зі 763 апеляційних і місцевих судів правосуддя здійснюють 675. Зазначені суди, інші органи та установи у системі правосуддя розташовані у 801 будівлі, з яких 453 (56%) не охороняються взагалі, 197 (25%) – тільки вдень, 5 (1%) – лише вночі, цілодобовою охороною підрозділами Національної поліції України забезпечується 146 (18%) приміщень.

ДОГОВОРИ МОЖНА БУДЕ ПІДПИСУВАТИ НА СЕНСОРНОМУ ЕКРАНІ

Пропонується на законодавчому рівні визнати підпис особи на сенсорному екрані та дозволити таким чином завіряти договори. Ініціатори посилаються на європейський досвід, але ігнорують вітчизняні реалії.

У парламенті зареєстровано законопроект «Про внесення змін до статті 207 Цивільного кодексу України щодо укладання правочинів шляхом електронного підпису на сенсорному екрані» (№5529).

Як ідеться в пояснювальній записці до проекту, його завданням є визначення правового статусу аналога власноручного підпису, виконаного на сенсорних екранах планшетів, смартфонів, касових пристроїв тощо або іншим способом, узгодженим сторонами правочину, без необхідності укладання окремої угоди на паперовому носії.

Відповідно, пропонується внести зміни до ч. 3 ст. 207 Цивільного кодексу «Вимоги до письмової форми правочину» в частині, що регулює питання застосування факсиміле. При цьому якщо нині останнє може використовуватись у передбачених законом випадках або в разі відповідної домовленості сторін, то пропонується, аби «сенсорний підпис» визнавався навіть без окремої домовленості про його визнання, але якщо правочин виконано повністю або частково.

Автори проекту посилаються на міжнародний досвід, зокрема Великої Британії. Щоправда, забувають про вітчизняні реалії, в яких навіть обов'язкова наявність оригіналу підпису та печатки часом не рятує від шахрайських дій.

ДІЯЛЬНОСТІ ГЕНЕРАЛЬНОЇ ІНСПЕКЦІЇ ГПУ ЗАГРОЖУЮТЬ ПРОРАХУНКИ В РЕГУЛЮВАННІ

Для повернення довіри громадян до правоохоронних органів у Генеральній прокуратурі вирішили створити підрозділ із особливим статусом, який має виявляти злочини та корупційні прояви всередині системи. Водночас недоліки регулювання діяльності підрозділу можуть ускладнити його роботу і внаслідок – нівелювати позитивні зрушення.

Прихована мета

16 червня цього року наказом Генпрокурора №204 було затверджено положення про генеральну інспекцію ГПУ. Хоча цей підзаконний нормативний акт недосконалий, але в ньому визначені основні положення щодо діяльності органу. Однак залишається низка недоліків, на яких варто зупинитися.

Положення про генеральну інспекцію не містить вказівки на мету діяльності цього підрозділу. Метою останнього, на моє переконання, є вжиття законних заходів, спрямованих на виявлення корупційних проявів у діях прокурора під час виконання ним функцій держави, реагування на них і забезпечення притягнення прокурора до відповідальності за вчинені ним порушення закону, що має повернути довіру суспільства до правоохоронних органів. Ця мета розкривається через завдання, окреслені в положенні про генеральну інспекцію, але загалом діяльність будь-якого підрозділу без визначення мети не може сприяти якісним змінам.

Не врегульовано також порядок реалізації окремих норм. Зокрема, п. 1.3 передбачає, що структурні підрозділи органів прокуратури та їхні працівники зобов'язані сприяти інспекції під час виконання нею своїх функцій. Проте немає роз'яснення, яким має бути таке сприяння.

Положення містить перелік завдань і функцій інспекції, а тому виникають певні запитання. Наприклад, чи повинні структурні підрозділи органів прокуратури та їхні працівники сприяти ГІ під час виконання нею своїх завдань? Адже завдання і функції окреслені в одному контексті, хоча це різні за своєю суттю поняття. Тому об'єднувати їх не варто.

Немає й інформації про правові наслідки, які виникатимуть якщо структурні підрозділи органів прокуратури та їхні працівники відмовляться сприяти інспекції. Що, зі свого боку, нівелює обов'язковість виконання такого положення.

Слід звернути увагу й на те, що в положенні про генеральну інспекцію немає порядку виконання покладених на неї завдань. Так, п. 5 як одне із завдань передбачає забезпечення взаємодії інспекції з оперативно-розшуковими підрозділами. Але не визначено, з якими саме підрозділами та яких органів. Не зрозуміло, що мається на увазі: взаємодія при обміні інформацією чи під час проведення слідчих (розшукових) дій? Наявні неузгодженості внеможливлюють виконання покладених завдань.

Не вистачає закону

Хочу звернути увагу також на недостатнє законодавче регулювання діяльності інспекції. Так, ст. 7 Закону «Про прокуратуру» характеризує систему прокуратури, але положення про неї немає. Якщо ж генеральна інспекція є відокремленим підрозділом, то було б логічно включити її до системи. Хоча з огляду на те, що інспекція — це підрозділ Генпрокуратури, немає необхідності виокремлювати її як окрему складову системи.

Крім того, основні завдання генінспекції повинні бути відображені в Законі «Про прокуратуру», в іншому разі її функціонування та виконання завдань можуть бути під питанням.

Слід акцентувати увагу на відсутності законодавчого регулювання добору кадрів. Адже добір працівників інспекції має бути закріплений у Законі «Про прокуратуру».

Відповідно до положення про генінспекцію, одним із її головних завдань є проведення службових розслідувань щодо прокурорів і працівників органів прокуратури (крім Спеціалізованої антикорупційної прокуратури). Водночас, згідно зі ст. 44 згаданого закону, дисциплінарне провадження стосовно прокурора здійснює Кваліфікаційно-дисциплінарна комісія прокурорів. Тому цю колізію слід усунути.

Я окреслив тільки частину проблем, які можуть виникнути в процесі функціонування генінспекції. Тому їх слід розв'язати до початку її роботи. Адже, незважаючи на зауваження, генінспекція є важливим і необхідним органом, мета якого — повернення довіри суспільства до органів прокуратури.

Олег ОСТРІЙЧУК,
прокурор Полтавської місцевої прокуратури Полтавської області

Адвокатське бюро «Срібна Земля»
НАДАННЯ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ ФІЗИЧНИМ ТА ЮРИДИЧНИМ ОСОБАМ

У ДЕНЬ ПРЕСТОЛЬНОГО СВЯТА В КАФЕДРАЛЬНОМУ ХРАМІ АПОСТОЛА УКРАЇНСЬКОГО АНДРІЯ ПЕРВОЗВАНОГО В УЖГОРОДІ КЕРУЮЧИЙ КАРПАТСЬКОЮ ТА ТЕРНОПІЛЬСЬКОЮ ЄПАРХІЯМИ ЄПИСКОП ВІКТОР ВІДСЛУЖИВ БОЖЕСТВЕННУ ЛІТУРГІЮ

13 грудня, у День ушанування світлої пам'яті святого апостола українського Андрія Первозваного, у Кафедральному храмі на честь святого апостола Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в Ужгороді було відслужено Божественну літургію.

Богослужіння очолив Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською та Тернопільською єпархіями УАПЦ, у співслужінні протоієрея Сергія Урсти, канцлера Консисторії Карпатської єпархії, благочинного Кафедрального храму, архімандрита Миколая (Реківчака), намісника чоловічого монастиря на честь Святителя Миколая Чудотворця в смт Чинадійово Мукачівського району, ігумена Антонія (Хвіца), намісника чоловічого монастиря на честь Воздвиження Животворящого Хреста Господнього в с. Пилипець Міжгірського району, ігумена Іллі (Михайлова), в. о. намісника чоловічого монастиря на честь Різдва Христового в м. Тернополі, протоієрея Олександра Смоліна, настоятеля парафії на честь Покрови Пресвятої Богородиці в с. Шишлівці Ужгородського району, протоієрея Романа Бобая, настоятеля парафії на честь святого Івана Богослова в м. Ужгороді, протоієрея Сергія Уманцева, настоятеля парафії на честь рівноапостольних князя Володимира і княгині Ольги в м. Ужгороді, та диякона Івана Жабляка.

Під час богослужіння поминались імена православних ієрархів – Всесвятійшого Варфоломія, архієпископа Константинополя – Нового Риму, Вселенського Патріарха, Блаженнійшого Макарія, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, Преосвященнійшого Віктора, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською та Тернопільською єпархіями УАПЦ.

Владика Віктор із духовенством піднесли молитви до Господа Бога з проханням дарувати українському народу мир, національну і духовну єдність, благополуччя та утвердження єдиної Помісної Української Автокефальної Православної Церкви, а також перемогу Українського війська над московсько-путінськими окупантами і терористами. Особливі молитви до Господа Бога були піднесені за збереження життя кожного українського воїна, добровольця і волонтера, які нині боронять нашу святу українську землю від підступного московського ординця.

За заслуги перед Українською Автокефальною Православною Церквою та з нагоди престольного свята Кафедрального храму на честь апостола українського Андрія Первозваного Преосвященнійший єпископ Віктор провів низку церковних нагороджень: ігумен Антоній (Хвіц) удостоєний носіння палиці та хреста з прикрасами, а диякон Іван Жабляк удостоєний правом носіння подвійного орара.

Із проповіддю до парафіян звернувся ігумен Ілля (Михайлов), в. о. намісника чоловічого монастиря на честь Різдва Христового в м. Тернополі Тернопільської єпархії, який доніс до парафіян тлумачення на недільне Євангеліє.

Після завершення богослужіння з вітальним архіпастирським словом до вірників звернувся Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ

Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською і Тернопільською єпархіями, який розповів про подвижницький життєвий шлях апостола українського Андрія Первозваного, який приніс Слово Боже на українську землю, та привітав усіх парафіян із престольним святом. У своїй промові владика Віктор наголосив на тому, що саме завдяки апостольській місії апостола українського Андрія Первозваного в Скіфії-Русі-Україні (33–70-ті рр. І ст.) наші праведні й богоносні прабатьки вже понад 1980 років тому прийняли християнство та розпочали церковне будівництво Апостольської Української Церкви. За цих умова Українська Церква є з-поміж найдревніших Помісних Церков у світі. Тож недарма Київський Собор Української Церкви 1621 року проголосив святого апостола Андрія Первозваного апостолом українським (у тогочасній термінології – апостолом руським), – підкреслив владика Віктор.

Хід богослужіння супроводжувався церковним співом під керівництвом єпархіального регента читця *Юрія Ропонича* та *кафедрального регента Марії Жабляк*. Спів дяків очолив Іван Хланта.

Після цілування хреста і мирування відбулася братська святкова трапеза.

КЕРУЮЧИЙ КАРПАТСЬКОЮ І ТЕРНОПІЛЬСЬКОЮ ЄПАРХІЯМИ УАПЦ ВІДСЛУЖИВ В УЖГОРОДІ ЛІТІЮ ЗА СПОЧИЛИМИ У БОЗІ ЛІКВІДАТОРАМИ АВАРІЇ НА ЧАЕС

14 грудня, у день ушанування пам'яті учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській атомній електростанції, Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською та Тернопільською єпархіями Української Автокефальної Православної Церкви, відслужив заупокійну Літію біля пам'ятника ліквідаторам аварії на ЧАЕС.

Його Преосвященству співслужили протоієрей Сергій Урста, канцлер Консисторії єпархії, і протоієрей Роман Бобай, настоятель парафії на честь святого Івана Богослова в м. Ужгороді, у супроводі церковного співу під керівництвом єпархіального регента читця Юрія Ропонича.

Участь у Літії також узяли представники Закарпатського національно-патріотичного об'єднання «Україна Соборна», Християнсько-народної спілки Закарпаття та громадської організації «Молодь Закарпаття».

До пам'ятника ліквідаторам аварії на ЧАЕС було піднесено кошик із живими квітами та запалено поминальні лампадки.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх провин, допущених із власної волі чи з примусу небіжчиками, дарування їхнім душам вічного спокою та життя у піднебессі.

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР ВІДСЛУЖИВ ЧИН ПОХОВАННЯ УКРАЇНСЬКОГО ВОЇНА-ГЕРОЯ МИХАЙЛА ДЗАКА

15 грудня в с. Оноківці Ужгородського району попрощалися із загиблим в АТО українським військовослужбовцем Михайлом Володимировичем Дзаком.

Чин поховання відслужив Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською і Тернопільською єпархіями Української Автокефальної Православної Церкви, у співслужінні протоієрея Романа Бобая.

Провести в останню путь полеглого українського Воїна і Героя Михайла Дзака прийшли представники Закарпатського обласного та Ужгородського об'єднаного міськрайонного військових комісаріатів, 128-ї окремої гірсько-піхотної закарпатської бригади, сільської ради, близькі, друзі, сусіди, односельчани і патріотично налаштована громадськість.

Під час богослужіння владика Віктор у своїх молитвах просив у Господа Бога прощення всіх провин, допущених із власної волі чи з примусу небіжчиком, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

Під час архіпастирського заупокійного слова Преосвященнійший владика Віктор (Бедь) висловив

глибоке співчуття мамі, батьку, брату та близьким покійного, подякував батькам українського Воїна-Героя за належне виховання сина, а також наголосив на важливості кожного християнина і громадянина бути готовим, за Заповідями Божими, у час війни та панування зла стати на захист своїх рідних, своєї української нації, Богом даної земної Вітчизни, держави України, своєї прабатьківської Української Церкви.

Зі словами співчуття та прощення до рідних спочилого у Бозі українського Воїна та всіх присутніх звернувся і підполковник Микола Журавльов, військовий комісар Ужгородського об'єднаного військового комісаріату.

За вияв героїзму і хоробрості при захисті України від московсько-путінських окупантів Преосвященнійший владика Віктор удостоїв українського Воїна Михайла Дзака медалі святого рівноапостольного Великого князя Київського Володимира І ступеня посмертно. Нагороду було вручено мамі, батьку та рідному брату полеглого українського Воїна-Героя.

Відтак після завершення чину поховання в с. Оноківці Михайло Дзак був похований з усіма військовими почестями на Пагорбі Слави цвинтаря «Кальварія» в м. Ужгороді.

Хід заупокійного богослужіння супроводжувався церковним співом під керівництвом єпархіального регента читця Юрія Ропонича та за участі протоієрея Сергія Урсти, канцлера Консисторії Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви.

Вічна пам'ять і блаженний спочинок полеглим українським Воїнам-Героям!

ДО ПАРАФІЇ НА ЧЕСТЬ УСПІННЯ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ В М. БЕРЕГОВІ ПРИБУЛА ЧУДОТВОРНА ІКОНА СПАСИТЕЛЯ НАШОГО ІСУСА ХРИСТА

15 грудня, з благословення Преосвященнійшого Віктора (Бедь), єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською та Тернопільською єпархіями Української Автокефальної Православної Церкви, до парафії на честь Успіння Пресвятої Богородиці в м. Берегові прибула старовинна чудотворна ікона Спасителя Ісуса Христа.

Спасительний образ привезли з чоловічого монастиря на честь Воздвиження Животворящого Хреста Господнього с. Пилипець Міжгірського району Карпатської єпархії УАПЦ у супроводі намісника обителі ігумена Антонія (Хвіца).

Ікона буде перебувати в храмі Успіння Пресвятої Богородиці м. Берегова до свята Різдва Христового. Кожен охочий може прикластися до святині (адреса храму: м. Берегово, вул. Івана Франка, 18).

Матеріал підготовлено прес-службою Карпатської єпархії УАПЦ

ГОЛОВА ДУХОВНО-ОСВІТНЬОЇ КОМІСІЇ УАПЦ ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА УКРАЇНСЬКИМ ПИСЬМЕННИКОМ ЄВГЕНОМ ГРЕБІНКОЮ ДО 168-х РОКОВИН УПОКОЄННЯ

15 грудня Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською і Тернопільською єпархіями Української Автокефальної Православної Церкви, відслужив ранкову заупокійну Літію за українським письменником, педагогом, видавцем Євгеном Павловичем Гребінкою (21.01.(02.02).1812, Убіжище, Пирятинський повіт, Полтавська губернія, Україна під окупацією Російської імперії – 03 (15).12.1848, Петербург, Московія, Російська імперія) до 168-х роковин із дня його упокоєння.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх провин, допущених із власної волі чи з примусу небіжчиком, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

ПРЕДСТАВНИКИ ДУХОВЕНСТВА КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ ПРИВІТАЛИ ВОЇНІВ УЖГОРОДСЬКОЇ ВІЙСЬКОВОЇ ЧАСТИНИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ З ПРИЙДЕШНІМ ДНЕМ СВЯТИТЕЛЯ МИКОЛАЯ ЧУДОТВОРЦЯ

16 грудня, з благословення Преосвященнійшого Віктора (Бедь), єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською і Тернопільською єпархіями Української Автокефальної Православної Церкви, голова відділу з духовної опіки в правоохоронних органах, пенітенціарній системі та Збройних силах України протоієрей Олександр Смолін до свята святителя Миколая Чудотворця, яке відзначається 19 грудня, відвідав військову частину 3002 Західного оперативно-територіального об'єднання Національної гвардії України в Ужгороді.

Отець Олександр зустрівся з командуванням і військовослужбовцями військової частини, провів із ними душпастирську бесіду, передав їм архіпастирське благословення та вітання від Преосвященнійшого владики Віктора, а також вручив святкові подарунки для діточок військовослужбовців із іконою Різдва Христового.

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА УКРАЇНСЬКИМ ПАТРІОТОМ І ПОБРАТИМОМ МИКОЛОЮ БАНДУСЯКОМ ДО 107-річчя З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ

16 грудня Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською і Тернопільською єпархіями Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в м. Ужгороді, відслужив вечірню заупокійну Літію за українським патріотом, політичним і громадським діячем часів Карпатської України (1938–1944), борцем за національну і державну незалежність України, просвітянином, політично переслідуваним гортівсько-мадярським і московським комуністично-радянським окупаційними режимами, учасником українських національно-визвольних змагань на Закарпатті кінця 80-х – початку 90-х рр. минулого століття, адвокатом, доктором права Миколою Михайловичем Бандусяком (16.12.1909, Ясіня, Українські землі Закарпаття під окупацією Австро-Угорської імперії та Королівства Угорщини – 09.03.2002, Ужгород, Закарпатська область, Україна) до 107-річчя з дня його народження.

У кінці 80-х – на початку 90-х рр. XX століття Микола Бандусяк і владика Віктор (Бедь) були побратимами у боротьбі за відновлення національної і державної незалежності України, перебуваючи у лавах Закарпатської крайової організації Народного Руху України.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх провин, допущених із власної волі чи з примусу небіжчиком, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

КЕРУЮЧИЙ КАРПАТСЬКОЮ І ТЕРНОПІЛЬСЬКОЮ ЄПАРХІЯМИ УАПЦ ЄПИСКОП ВІКТОР ПРИВІТАВ в. о. НАМІСНИКА ЧОЛОВІЧОГО МОНАСТИРЯ НА ЧЕСТЬ РІЗДВА ХРИСТОВОГО В м. ТЕРНОПОЛІ ІГУМЕНА ІЛЛЮ МИХАЙЛОВА З ДНЕМ НАРОДЖЕННЯ

16 грудня День народження відсвяткував в. о. намісника чоловічого монастиря на честь Різдва Христового Тернопільської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви (м. Тернопіль), викладач Української богословської академії Карпатського університету ігумен Ілля (Михайлов).

Із цієї святкової нагоди Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською та Тернопільською єпархіями Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії, привітав отця Іллю з Днем народження.

У вітанні владика Віктор побажав ігумену Іллі міцного здоров'я, успіхів і Божої допомоги на ниві чернечого служіння Церкві Христовій на благо боголюбивої української нації, Богом даної нам земної Вітчизни України та відродженої прабатьківської Української Автокефальної Православної Церкви.

До цих вітань приєднуються представники духовенства Карпатської і Тернопільської єпархій УАПЦ, професорсько-викладацького складу університету та академії, а також парафіяни Кафедрального храму Різдва Христового у м. Тернополі.

ДО ДНЯ СВЯТОГО МИКОЛАЯ ПРЕДСТАВНИКИ КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ ВІДВІДАЛИ З ПОДАРУНКАМИ АМБУЛАТОРІЮ В с. МИНАЙ УЖГОРОДСЬКОГО РАЙОНУ

16 грудня, з благословення Преосвященнійшого Віктора (Бедь), єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською та Тернопільською єпархіями Української Автокефальної Православної Церкви, за підтримки завідувача амбулаторії загальної практики сімейної медицини с. Минай Ужгородського району Олени Іванівни Рогач дітям із малозабезпечених сімей, дітям з інвалідністю та дітям медичних працівників амбулаторії було вручено подарунки до Дня Святителя Миколая Чудотворця, єпископа Мир Лікійських.

Від Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви участь у заході взяли голова єпархіального відділу з благодійності, соціального служіння та біоетики читець Юрій Ропонич, помічник керуючого прес-службою єпархії читець Юрій Шаринський, іподиякон Назар Дякович та студент Української богословської академії Карпатського університету В'ячеслав Пантлик.

Під час зустрічі читець Юрій Ропонич передав вітання та архіпастирське благословення від керуючого Карпатською і Тернопільською єпархіями Української Автокефальної Православної Церкви Преосвященнійшого владики Віктора та привітав усіх присутніх із найулюбленішим святом дітей і дорослих – Днем пам'яті Святителя Миколая Чудотворця, побажав міцного здоров'я, щастя, сімейного благополуччя, заступництва святого Миколая перед Отцем нашим Небесним і мирного та благополучного життя в Україні.

Відтак присутнім діточкам, а за їхньої відсутності – рідним було вручено святкові подарунки та іконки Різдва Христового з архіпастирським благословенням владики Віктора.

Сторінка підготовлена прес-службами Карпатської та Тернопільської єпархій УАПЦ

У 9-й ДЕНЬ УПОКОЄННЯ УКРАЇНСЬКОГО ВОЇНА-ГЕРОЯ МИХАЙЛА ДЗАКА З С. ОНОКІВЦІ ПРЕДСТАВНИКИ ДУХОВЕНСТВА КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ ВІДСЛУЖИЛИ ЛІТІЮ НА МОГИЛІ УСОПШОГО

17 грудня, у 9-й день упокоєння Михайла Дзака, українського військовослужбовця Закарпатської 128-ї окремої гірсько-піхотної військової бригади, мешканця с. Оноківці Ужгородського району, який загинув 9 грудня в обороні України від московсько-путінських окупантів і терористів на Сході нашої держави, представниками духовенства Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви було відслужено заупокійну Літію на могилі усопшого.

Із благословення Преосвященнійшого Віктора (Бедь), єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською та Тернопільською єпархіями Української Автокефальної Православної Церкви, заупокійну Літію відправив протоієрей Роман Бобай у співслужінні протоієрея Олександра Смоліна на Пагорбі Слави міського цвинтаря Ужгорода «Кальварія».

Богослужіння супроводжувалося церковним співом під керівництвом єпархіального регента читця Юрія Ропонича.

Під час богослужіння, крім представників Карпатської єпархії УАПЦ, були мама, тато, рідний брат, родичі й близькі полеглого українського Воїна Михайла Дзака.

ВСЕОХОПЛЮЮЧА МАТЕРІАЛІЗАЦІЯ ДУШ ВЕДЕ ДО СВІТОВИХ КАТАКЛІЗМІВ У СТОСУНКАХ ЛЮДЕЙ ПОМІЖ СОБОЮ У СВІТІ

Світ на сьогодні переживає чергову надзвичайно велику кризу духовного і морального падіння. Матеріалізація душ, помислів і бажань стали головнішими, ніж вияв любові, взаємоповаги, взаємотерпіння і прагнення жити за Заповідями Божими.

Ця біда охопила як Російську Федерацію, так і Україну, так й інші держави світу...

Матеріалізація душ – це матеріалізація свідомості та світогляду, за яких бажання здобути матеріальні блага та необмежену владу перевищують бажання і прагнення дотримуватися загальнолюдських й духовних цінностей. А без дотримання загальнолюдських і духовних цінностей людина перетворюється на двоногу тварину. Зовні розумну, але за своєю сутністю жорстоку і підступну тварину-хижака.

І найстрашніше, коли синдром матеріалізації душі, знецінення людських і духовних цінностей охоплює маси. Тоді підступність, ненависть, зневага, корупція, порушення прав людини, війни, взаємознищення набирають небачених і всеохоплюючих масштабів.

Саме ці негативні та небезпечні тенденції ми і переживаємо на сьогодні у світі...

Та за таку поведінку рано чи пізно наступає неодмінно важка розплата – перед Богом і людьми.

+ ВІКТОР (Бедь),
єпископ Мукачівський і Карпатський,
керуючий Карпатською
і Тернопільською єпархіями
Української Автокефальної
Православної Церкви
Ужгород – Тернопіль,
18.12.2016 р.

У ДЕНЬ УШАНУВАННЯ ВЕЛИКОМУЧЕНИЦІ ВАРВАРИ КЕРУЮЧИЙ КАРПАТСЬКОЮ ТА ТЕРНОПІЛЬСЬКОЮ ЄПАРХІЯМИ УАПЦ ВЛАДИКА ВІКТОР ВІДСЛУЖИВ ЗАУПОКІЙНУ ЛІТУРГІЮ ЗА УКРАЇНСЬКИМ ВОЇНОМ-ГЕРОЄМ МИХАЙЛОМ ДЗАКОМ ІЗ С. ОНОКІВЦІ

17 грудня у Кафедральному храмі апостола українського Андрія Первозваного Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в Ужгороді, в день ушанування святої великомучениці Варвари, було відслужено заупокійну літургію за полеглим українським Воїном-Героєм Михайлом Дзаком із с. Оноківці Ужгородського району до 9-го дня його упокоєння.

Богослужіння очолив Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською та Тернопільською єпархіями УАПЦ, у співслужінні ігумена Антонія (Хвіца), намісника чоловічого монастиря на честь Воздвиження Животворящого Хреста Господнього в с. Пилипець Міжгірського району, протоієрея Олександра Смоліна, настоятеля парафії на честь Покрови Пресвятої Богородиці в с. Шишлівці Ужгородського району, та протоієрея Романа Бобая, настоятеля парафії на честь святого Івана Богослова в м. Ужгороді.

Під час богослужіння поминались імена православних ієрархів – Всесвятійшого Варфоломія, архієпископа Константинополя – Нового Риму, Вселенського Патріарха, Блаженнійшого Макарія, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, Преосвященнійшого Віктора, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською і Тернопільською єпархіями.

Владика Віктор та духовенство піднесли молитви до Господа Бога з проханням дарувати українському народу мир, національну і духовну єдність, благополуччя та утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви, а також перемогу Українського війська над московсько-путінськими окупантами і терористами. Особливі молитви до Господа Бога лунали за збереження життя кожного українського воїна, добровольця і волонтера, які нині боронять нашу святу українську землю від підступного московського ординця.

Під час сугубої заупокійної ектенії владика Віктор молився за спасіння душі новоспочилого у Бозі українського Воїна-Героя Михайла Дзака та всіх полеглих українських воїнів, добровольців, волонтерів та мирних співвітчизників, які віддали своє життя в обороні нашої земної, Богом даної нам Вітчизни України від підступних московсько-путінських окупантів та терористів.

Участь у заупокійній літургії зі вшанування полеглих українських воїнів, захисників земної нашої Вітчизни України від московських окупантів узяв також голова Закарпатської обласної державної адміністрації Геннадій Москаль.

Після завершення богослужіння до рідних полеглого українського Воїна Михайла Дзака та парафіян храму з архіпастирською проповіддю звернувся Преосвященнійший владика Віктор, який зупинився на героїчному, угодному Богу і жертовному життєвому шляху спочилого у Бозі захисника Вітчизни. Владика Віктор наголосив на тому, що не має більшої честі та достоїнства будь-якому християнину, а тим паче воїну, як у час біди і війни віддати своє життя за своїх рідних, друзів та близьких, а також за свою земну Вітчизну Україну. Тож світла душа українського Воїна Михайла Дзака в очах Отця нашого Небесного має перебувати там, де праведні спочивають. Єпископ Мукачівський і Карпатський Віктор звернувся зі словами співчуття та подяки до мами і батька полеглого Воїна Михайла за їхнє належне патріотичне і християнське виховання сина-героя, а також до його брата, близьких та усіх присутніх на богослужінні.

Хід богослужіння супроводжувався церковним співом під керівництвом єпархіального регента читця Юрія Ропонича, спів дяків очолив Іван Хланта.

У НЕДІЛЮ ПРЕПОДОБНОГО САВИ ОСВЯЧЕНОГО В КАФЕДРАЛЬНОМУ ХРАМІ КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ В М. УЖГОРОДІ ВІДСЛУЖИЛИ БОЖЕСТВЕННУ ЛІТУРГІЮ

18 грудня, у неділю Преподобного Сави Осяченого, в Кафедральному храмі апостола українського Андрія Первозваного Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в місті Ужгороді було відслужено Божественну літургію.

Із благословення Преосвященнійшого Віктора (Бедь), єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською та Тернопільською єпархіями, богослужіння очолив протоієрей Олександр Смолін у співслужінні диякона Івана Жабляка.

Під час богослужіння поминались імена православних ієрархів – Всесвятійшого Варфоломія, архієпископа Константинополя – Нового Риму, Вселенського Патріарха, Блаженнійшого Макарія, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, та Преосвященнійшого Віктора, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською та Тернопільською єпархіями УАПЦ.

Духовенство піднесло молитви до Господа Бога з проханням дарувати українському народу мир, національну і духовну єдність, благополуччя та утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви, а також перемогу Українського війська над московсько-путінськими окупантами і терористами. Особливі молитви до Господа Бога лунали за збереження життя кожного українського воїна, добровольця і волонтера, які наразі боронять нашу святу українську землю від підступного московського ординця.

Із проповіддю до парафіян звернувся протоієрей Олександр Смолін, який розповів про Преподобного Саву і привітав вірників із прийдешнім святом Святого Миколая, єпископа Мир Лікійських.

Хід богослужіння супроводжувався церковним співом під керівництвом регента Марії Жабляк.

У свято святителя Миколая Чудотворця керуючий Карпатською і Тернопільською єпархіями УАПЦ єпископ Віктор відслужив святкову літургію в чоловічому монастирі смт Чинадійово

19 грудня, у свято святителя Миколая Чудотворця, єпископа Мир Лікійських, Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською та Тернопільською єпархіями Української Автокефальної Православної Церкви, відслужив Божественну літургію у Свято-Миколаївському чоловічому монастирі смт Чинадійово Мукачівського району.

Владиці Віктору співслужили намісник

обителі архімандрит Миколай (Реківчак), протоієрей Сергій Урста, канцлер Консисторії Карпатської єпархії, та протоієрей Роман Бобай, настоятель парафії на честь святого Івана Богослова в м. Ужгороді.

Під час богослужіння поминались імена православних ієрархів – Всесвятійшого Варфоломія, архієпископа Константинополя – Нового Риму, Вселенського Патріарха, Блаженнійшого Макарія, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, Преосвященнійшого Віктора, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською та Тернопільською єпархіями УАПЦ.

За богослужінням Преосвященнійший владика Віктор підніс сугубу молитву за даровану нам Отцем нашим Небесним землю Вітчизну Україну, за перемогу Українського війська над московсько-путінськими окупантами і терористами, за мир на нашій святій українській землі та благополуччя українського народу, за подолання розділення православних та утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви.

Після відпусту владика Віктор звернувся з вітальним і повчальним архіпастирським словом і привітав парафіян зі святом дня вшанування святителя Миколая Чудотворця та престольним святом цієї святої обителі. Під час проповіді Преосвященнійший єпископ Віктор закликав вірників дотримуватися Заповідей Божих і любити одне одного, як заповідав нам Господь і Спаситель наш Ісус Христос. Владика Віктор також наголосив на тому, щоб під час молитов і богослужінь всі ми молилися за життя наших українських воїнів-захисників, які боронять мир і спокій в Україні від новітніх московських окупантів.

Відтак Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською та Тернопільською єпархіями Української Автокефальної Православної Церкви, нагородив намісника монастиря архімандрита Миколая (Реківчака) медаллю преподобного Олексія Карпаторуського (Кабалюка) II ступеня.

Після архіпастирського благословення та вітального слова єпископ Віктор за участі

духовенства та присутності вірників відслужив молебень до Пресвятої Богородиці біля життєдайного джерела на території святої обителі.

Хід богослужіння та молебню супроводжувався церковним співом під керівництвом єпархіального регента читця Юрія Ропонича.

Надалі після освячення цілющої води життєдайного джерела та присутніх, цілування хреста, прикладення до списку ікони Почаївської Божої Матері та мирування на запрошення архімандрита Миколая відбулась братня святкова трапеза.

Прес-служба Карпатської єпархії

Шеф-редактор
Віктор БЕДЬ
Головний редактор
Анатолій КОСТЮК
Літредактори
Марина ГАЗА
Наталєя ГУМЕН-БІЛАНИЧ
Редактори відділів:
Станіслав ДАНКО
Орест ДІДУХ
Ігор КОВАЛЬЧУК
Олексій ПАЙДА
Олексій ШАФРАНЬОШ
Катерина ЧОМБОКОШ
Верстка
Ігор ТОКАЧ
ЗАСНОВНИК
ПП «Адвокатське бюро «Срібна Земля».
ВИДАВЕЦЬ
Християнсько-народна спілка Закарпаття.
Ідентифікаційний код 20444130.
Номер свідоцтва в Інформаційному медіа-центрі Карпатського університету ім. А.Волошина.
Друк: Віддруковано видавництвом "Ажурін" ТОВ "ДІМ". м. Тернопіль, вул. Текстильна, 2В, тел.: 52 27 37.
Моб. тел: (067) 350 17 94. a-print.com.ua
РЕДАКЦІЯ
Ужгород, вул. Гойди, 4
e-mail: bit_52@ukr.net
архів в Інтернеті: www.sribnazemlja.narod.ru
сайт: www.sz.uz.ua
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації – серія КВ № 5468 від 11.09.2001 р.
Передплатний індекс – 61159.
Умовний друк: А3 арк. 12.
Тираж – 2500
Номер замовлення: 533
Виходить один раз на тиждень.
Розповсюдження: Закарпатська область
Редакція залишає за собою право на публікацію та редагування матеріалів, яких не повертає, на ліст не відповідає і не вступає до жодних інстанцій. Редакційне завжди подібне думку автора. При передруку посилання на «Срібну Землю» обов'язкове.

ЗАЧАТТЯ ПРАВЕДНОЮ АННОЮ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ

Кондак: Святкує в цей день вселенна зачаття Анни, що було від Бога, бо народила вона Ту, що Слово невимовно породила.

Тропар: Сьогодні неплідність розв'язується, бо, почувши Йоакима і Анну, Бог понад сподівання обіцяє їм народження Богоотроковиці, що від Неї Він Сам, Неосяжний, родився, тіло прийняв, коли ангелу звелів привітати її: «Радуйся, Благодатна, Господь з Тобою!»

МОЛИТВА ДО БОГОРОДИЦІ

О Пречиста Діво, Богородице, надіє всіх християн, які живуть на землі! Не відвертайся від мене грішного, бо я непохитно надіюсь на Твоє милосердя. Погаси в мені полум'я багатьох пристрастей і запали мене любов'ю до виконання заповітів Сина Твого і Бога нашого. Викоріни, Пречиста, з мого затьмареного розуму і з мого жорстокого серця безнадійність, недбалість, лінощі та безглуздя, і всі темні і брудні думки та наміри. Зціли мої тяжкі духовні й тілесні рани, не допусти, щоб зло перемагало мене, і Твоїми материнськими молитвами прихили до мене милість Сина Твого, Господа нашого Ісуса Христа, бо Ти благословенна від усіх родів і славиться пречисте ім'я Твоє на віки віків. Амінь.

ЗАКАРПАТСЬКЕ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ОБ'ЄДНАННЯ
УКРАЇНА СОБОРНА
ОБ'ЄДНАНІ УКРАЇНОЮ ЗАРАДИ УКРАЇНЦІВ
ДОЛУЧАЙСЯ ДО НАШОГО РУХУ
+380961430198
e-пошта: ukr.soborna@gmail.com

АФОРИЗМИ

• Віра, Совість, Розум – ті сили, які відкидають облудність, докір, загрозу, щоб у серце людини не вселився розпач неповноцінності.

• Світотворенню любові належить загадкова протилежність.

• Створений Богом розум Всесвіту — довічне джерело можливостей. То ми приходимо й відходимо, все інше збувається в своїх циклах.

• Аби служити Всевишньому Духу, спочатку вчаться розуміти людей.

• Що ми, власне, маємо? Вчинки і слова святих та пророків, перевірені часом здобутки великих людей та безліч шляхів до Законів Неба.

• Духовність із роками висвітлює темні плями, негідник, старіючи, плямує всіх.

• Власне «Я» не утвердити знищенням чужого.

• Хто мудро ставиться до всього живого, ніколи не сплутає дороги до Небесного Розуму.

• Сила простоти в тому, що вона зобов'язує кожного зрозуміти: що в житті все має право на життя.

• Якщо б ми змолоду зрозуміли, що після всіх земних благ залишається нам найсвятіше почуття — простягнена рука до Христа.

• Свята і найдорожча посудина Господня, яка наповнюється тільки чистими душами.

• Небо всім світить вчасно.

Михайло БЕЛЕНЬ

УКРАЇНСЬКА БОГОСЛОВСЬКА АКАДЕМІЯ
Карпатського університету
(вищий православний духовно-богословський навчальний заклад)

Підготовка бакалаврів і магістрів за спеціальностями:
– Богослов'я (священнослужитель; християнський місіонер);
– Теологія (християнський педагог);
– Регент церковного хору;
– Вищі курси дяків;
– Військове капеланство (додаткова спеціалізація).

Ужгородський богословський коледж
Підготовка молодших спеціалістів (на базі 9 класів) за спеціальностями:
– Катехізатор із православного богослов'я, дяк
(із одночасним здобуттям другої вищої освіти за спеціальностями:
– Правознавство;
– Фінанси і кредит).

(Студенти академії при здобутті вищої духовної освіти одночасно здобувають і вищу світську освіту)
ПРИ УНІВЕРСИТЕТІ ТА АКАДЕМІЇ ДІЄ АСПІРАНТУРА І ДОКТОРАНТУРА
м. Ужгород, вул. Гойди, 4; тел.: + 38 099 360 33 77; (0312) 61 20 08; 61 29 45; www.kau.com.ua; www.uuba.org.ua

«Блаженні непорочні в дорозі, що ходять Законом Господнім» (Пс. 119; 1).

Срібна земля

ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСНА ГАЗЕТА

www.sz.uz.ua

№39 (1008) від 29 грудня 2016 року / ВИХОДИТЬ ЩОТИЖНЯ

ЧИТАЙТЕ НАС НА САЙТІ: http:// sz.uz.ua

Послання Преосвященнійшого Віктора, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською і Тернопільською єпархіями Української Автокефальної Православної Церкви, до Різдва Христового та Новоліття 2017 року!

Возлюблені у Господі дорогі брати і сестри!

Різдво Твоє, Христе Боже наш, засвітило світові світло розуміння: в ньому бо ті, що звіздам служили, від звізди навчилися поклонятися Тобі – Сонцю правди, і пізнавати Тебе – Схід з висоти. Господи, слава Тобі.
(Тропар Різдва Христового)

Нині з цими радісними словами і молитвами вся повнота Святої прабатьківської Української Автокефальної Православної Церкви разом із усіма християнами в Україні та світі святкує величне свято Різдва Господа й Спасителя нашого Ісуса Христа.

Радіють ангели на небі та веселяться люди на землі, тому що заради нас і нашого спасіння на землю приходить Господь наш Ісус Христос. Понад дві тисячі років тому велика таємниця була відкрита людству: Бог з'явився у плоті, став такою ж людиною, як ми, прийняв на себе спокуту за всі гріхи людські, заради того щоб відновити втрачений зв'язок людини з Богом і встановити мир у душах наших, щоб усі побачили в Ньому світло любові, спасіння та надію на життя вічне.

Цьогорічне свято Різдва Христового та Новоліття 2017 року всі ми з Вами зустрічаємо в дуже непрості часи для Української Нації, Української Держави й Української Церкви. На долю нашого покоління українців, незалежно від віку, за останні роки випало зазнати втрат із-поміж найкращих синів і дочок українського народу – Героїв Небесної Сотні, українських воїнів, добровольців, волонтерів і мирних співвітчизників, які віддали своє життя під час Революції гідності та в обороні України від підступних московсько-путінських окупантів й терористів. Важкою ношею для переважної більшості наших співвітчизників стали і соціально-економічні випробовування та негаразди в суспільно-політичному житті країни. Не подолали ми і негативні наслідки насадженого нам у минулому чужинцями церковного розділення серед українців. І від цього всі страждаємо і залишаємося не до кінця об'єднаними. Тому і надалі важким та тернистим залишається наш шлях до утвердження єдиної Помісної Української Автокефальної Православної Церкви. Шлях, який ми неодмінно маємо подолати. Бо тільки досягнувши духовної єдності з вірою і любов'ю новонародженому Христі, зможемо домогтись і єдності національної та утвердити й зберегти на віки нашу українську ідентифікацію, Богом дану нам земну Вітчизну Україну й Українську Церкву.

Завдяки вірі в Отця нашого Небесного та прагненню жити за Його Святими Заповідями ми здатні подолати будь-які труднощі, досягти миру, благополуччя і щастя та зберегти свої душі для життя вічного. Саме заради збереження душ наших і їхнього спасіння для життя вічного й прийшов у світ Спаситель наш, Син Божий, Ісус Христос.

Прославляючи нині новонародженого Христа в молитві, колядках і щедрівках, просячи Боже благословення для себе та своїх рідних, ми також повинні молитовно згадати і про долю українських воїнів, добровольців, волонтерів і мирних співвітчизників, які в ці дні ціною власного життя боронять й оберігають нашу Україну та всіх нас від новітніх московських ординців та окупантів. Повинні згадати про українських воїнів-захисників і молитовно попросити у Господа Бога дарувати їм якнайшвидшу перемогу та благополучне повернення додому до своїх рідних і близьких живими та неушкодженими.

Водночас нехай тимчасові негаразди, випробовування та труднощі у нашому житті не закриють перед нами світло та радість Різдва Христового – Світло Віри, Надії та Любові!

Тож усі будьмо готові гідно і з любов'ю одне до одного прийняти дари Святого Різдва Христового, щоб через Божу благодать і Світло новонародженого Спасителя нашого Ісуса Христа серця всіх наших співвітчизників в Україні та людей доброї волі у світі, зокрема і недругів наших, просяяли любов'ю, добром, миром і благодаттю.

Щиросердечно вітаю всіх із Різдвом Христовим і Новоліттям 2017 року!

Христос Рождається!
Славімо Його!

+ ВІКТОР (Бедь),
єпископ Мукачівський і Карпатський,
керуючий Карпатською і Тернопільською єпархіями,
голова Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви
Ужгород – Тернопіль,
Різдво Христове та Новоліття 2017

ПОДІЇ-2016

РІК, ЩО МИНАВ

Стор.: 2

НА ЧАСІ

ВІДБУЛАСЬ УСТАНОВЧА КОНФЕРЕНЦІЯ ЗАКАРПАТСЬКОГО ОБЛАСНОГО ТОВАРИСТВА БОРЦІВ ЗА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ УКРАЇНИ В XX СТОЛІТТІ

Стор.: 3

ПОЕТИЧНЕ СЛОВО

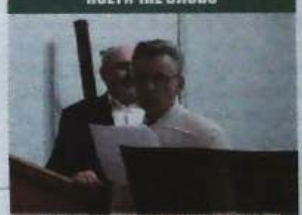

ВОЛЬФОНІЯ ЛЮБОВІ, ВІРИ І СВОБОДИ – СИЛЬ ПОЕЗІЇ ВАСИЛЯ БЛИЧА

Стор.: 6–7

НАШ КАЛЕНДАР

1 січня – Новий рік; Всесвітній день миру;
8 січня – День метро.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

6 січня 1938 р. – народився Василь Стус, український поет («Круговерть», «Зимові дерева», «Веселий цвинтар», «Час творчості»);
8 січня 1935 р. – народився Василь Симоненко, український поет («Лебеді материнства», «Ти знаєш, що ти людина?», «Україні»), журналіст, один із активістів руху «шістдесятників».

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР

6 січня – Святий вечір;
7 січня – Різдво Христове;
14 січня – Обрізання Господнє.

НОВИНИ ЮРИСПРУДЕНЦІЇ

СКОРОЧУВАТИ ПРАЦІВНИКІВ МЕНШЕ НІЖ ЗА 3 РОКИ ДО ПЕНСІЇ МОЖУТЬ ЗАБОРОНИТИ

Стор.: 8

ОСВІТА

У ЗАКАРПАТСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ АВГУСТИНА ВОЛОШИНА ТА УКРАЇНСЬКІЙ БОГОСЛОВСЬКІЙ АКАДЕМІЇ ВІДБУЛОСЯ ПІДСУМКОВЕ ЗАСІДАННЯ ВЧЕНОЇ РАДИ

Стор.: 9

ДУХОВНІСТЬ

КЕРУЮЧИЙ КАРПАТСЬКОЮ І ТЕРНОПІЛЬСЬКОЮ ЄПАРХІЯМИ УАПЦ СИНОДОМ ВІКТОР ОСВЯТИВ ПРЕСТОЛ ТА ВІДСЛУЖИВ БОЖЕСТВЕННУ ЛІТУРГІЮ В ХРАМІ УСПІННЯ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ В С. НОШИЛІВЦІ НА ТЕРНОПІЛЬЩИНІ

Стор.: 11

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС: 61159

2.00

РІК, ЩО МИНАЄ

Наближається до закінчення 2016-й – рік великих успіхів і не менш великих розчарувань, рік піднесення та падіння ідолів. Водночас не можна не відзначити, що 2016-й, як і попередні роки, продовжив тенденцію глобальних протиріч не тільки в українському, але й у світовому соціумі. З одного боку, розвинуті цивілізації невпинно рухаються до нових відкриттів, до нового технологічного укладу, а світ – на порозі подорожі до Марса та створення штучного інтелекту. Прискорюється час. Із

іншого – одночасно ті ж розвинуті суспільства не позбавлені тягаря безглуздих убивств, війн і падіння людського виду. Тому не дивно, що рік, який минає, для нащадків буде вкладений усього у дві картинки – сльозами радості Ілона Маска після запуску ракет «Space X» та сльозами сирійських дітей після знищення Алеппо.

Дуже багато подій, які відбулися в 2016-му, запам'ятаються як нам, так і цілому світові. Чимало цих подій пов'язано безпосередньо і з Україною. В цій статті хотілося б згадати найяскравіші з них.

***

«Євробачення-2016». 15 травня цього року Джамала з піснею «1944» посіла перше місце на пісенному конкурсі «Євробачення-2016», за що пізніше була нагороджена званням народного артиста України. 61-й пісенний конкурс «Євробачення» відбувся у шведській столиці Стокгольмі після перемоги Монса Сельмерлева з піснею «Heroes» у попередньому пісенному конкурсі, який провели у Відні (Австрія).

Цього року Україна відновила в ньому участь після річної перерви у 2015-му. Після національного відбору представляти Україну на конкурс поїхала співачка Джамала (Сусана Джамаладінова), українська виконавиця кримськотатарського походження. На конкурсі вона емоційно виконала свою пісню про трагічні події 1944 року – виселення кримських татар із Криму радянською владою. За словами Джамали, ці історичні події безпосередньо торкнулися і її родини, зокрема бабусі, історію якої вона і хотіла розповісти всьому світові в своїй пісні. Емоційне виконання забезпечило перемогу Джамалі. Водночас із самого початку Росія заявила про заполітизованість конкурсу через пісню української співачки, оскільки, на думку російських представників, сама пісня має на меті перегляд історії з політичної точки зору та пов'язана зі сучасними подіями в Криму 2014 року.

Проте навіть після масштабних інформаційних атак Росії «Євробачення-2017» залишили за Україною, і вже навесні наступного року воно вдруге за історію відбудеться в Києві.

***

Президентські вибори у США 2016 року відбулися у вівторок, 8 листопада, і стали 58-ми виборами президента США. Виборці обрали президентських виборників, які, своєю чергою, оберуть нового президента і віце-президента США через колегію виборників. Дональд Трамп здобув більше необхідних 270 голосів колегії та має стати наступним президентом.

Результати цьогорічних виборів у США стали найнеочікуванішими за останні десятиліття. Адже, попри прогнози як американських, так і світових експертів, перемогу на них здобув мільярдер Дональд Трамп, проти кандидатури якого виступав чи не весь американський істеблішмент. Незважаючи на це, Трамп завоював симпатію пересічних американців радикальною та популістською риторикою, обіцянками зробити Америку знову великою і могутньою державою, якою, на думку Трампа, вона перестала бути. Водночас Трампу закидають активні зв'язки з російською адміністрацією, а наприкінці року в США почали ширитися заяви про те, що Трамп переміг не без втручання російських спецслужб у виборчий процес.

Для України Трамп як президент союзної держави виглядає не дуже привабливо. Багато експертів, враховуючи членів команди вибраного президента, роблять висновок, що майбутня адміністрація Трампа готова «здати» Україну до сфери впливу Росії взамін на спільну протидію ІДІЛу. Проте стосовно Трампа, як ми змогли вже переконатися, жодні прогнози експертів не є стовідсотковими, а тому реальну ситуацію можна буде оцінювати лише після того, як Трамп офіційно ввійде в Білий дім.

***

Наприкінці року відновились активні бойові дії на Сході. **Бої на Світлодарській дузі** — епізод війни на сході України на південь від міста Світлодарськ (Донецька область, Україна). Світлодарська дуга — лінія оборони, на яку на початку 2015 року відійшли з Дебальцевого сили АТО. Місто Світлодарськ, розташоване на північ від Світлодарського водосховища, має стратегічне значення: на північ від «дуги», на підконтрольній Україні території, знаходиться Вуглегірська ТЕС, на південь — місто Дебальцеве.

18 грудня російсько-сепаратистські угруповання вчинили спробу атаки позицій українських Збройних сил. Було здійснено три вогневі нальоти тривалістю від трьох до шести годин кожен. У результаті обхідної контратаки в районі селища Луганське українські війська силами взводу і трьох БМП відтіснили противника з займаних позицій. Завдяки цьому українські війська дістали додаткову перевагу над ворогом у цьому секторі оборони. Цього дня ЗСУ зазнали значних втрат: загинули п'ятеро військовослужбовців, шестеро були поранені й 10 травмовані, один боєць зник безвісти. Ці втрати виявилися найважчими, що їх зазнали ЗСУ впродовж однієї доби за останні п'ять місяців боїв. За даними розвідки, втрати противника становили щонайменше 25 осіб убитими та до 30 — пораненими.

19 та 20 грудня терористи намагалися відбити свої позиції і здійснювали масовані обстріли українських військ. 23 грудня у селище Новолуганське, що тривалий час перебувало в «сірій зоні», ввійшли підрозділи батальйону «Донбас – Україна». За словами Юрія Бутусова, селище було важливим вузлом контрабандної торгівлі, що використовували обидві сторони конфлікту.

***

Отже, як бачимо, рік видався насиченим і суперечливим. Що нас очікує у 2017 році та чи буде продовження тенденцій 2016-го, покаже час. Нам залишається тільки зробити правильні висновки, засвоїти головні уроки року, що минає, та сподіватися на краще.

Станіслав ДАНКО

ВІДБУЛАСЬ УСТАНОВЧА КОНФЕРЕНЦІЯ ЗАКАРПАТСЬКОГО ОБЛАСНОГО ТОВАРИСТВА БОРЦІВ ЗА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ УКРАЇНИ В XX СТОЛІТТІ

23 грудня в м. Ужгороді в малій актовій залі Карпатського університету імені Августина Волошина, відповідно до рішення Закарпатського обласного організаційного комітету з відзначення 25-річчя відновлення державної незалежності України, відбулась установча конференція Закарпатського обласного товариства борців за незалежність України в XX столітті.

Учасники установчого засідання ухвалили рішення про створення Закарпатського обласного товариства борців за незалежність України в XX столітті та обрали керівні органи. Головою Товариства обрано Віктора Бедь, народного депутата України 1-го скликання, члена опозиційної Народної Ради у Верховній Раді України (1990–1994), голову Тячівської районної (1989–1991) та Закарпатської крайової організації Народного Руху України (1991–1992). Відповідальним секретарем Товариства обрано учасника українських національно-визвольних змагань кінця 80-х – початку 90-х рр. минулого століття на Закарпатті, відповідального працівника виконавчого комітету Закарпатської крайової організації Народного Руху України (1991–1992) Антоніну Вчорашню. До складу Президії Товариства обрано: Віктора Бедь (голова), Антоніну Вчорашню (відповідальний секретар), Богдана Дикого, Івана Коршинського, Михайла Ляха, Михайла Носу, Павла П. Федаку та Петра Ференца – учасників українських національно-визвольних змагань у XX столітті на Закарпатті.

Головними завданнями Товариства визначено проведення роботи щодо подальшого утвердження української національної ідеї, відстоювання національної і державної незалежності України та захист прав учасників українських національно-визвольних змагань, перелік яких визначено Законом України «Про правовий статус та вшанування пам'яті борців за незалежність України у XX столітті» (у період до 24 серпня 1991 року).

Прес-служба ЗО Товариства борців за незалежність України в XX столітті

ЧУТКИ ПРО «ВИТОКИ» БАЗ ДАНИХ БАНКУ ПОШИРЮЮТЬ ШАХРАЇ

Інформацію про «крадіжку» баз даних банку поширюють шахраї, які прикриваються цими чутками, щоб змусити клієнтів «захиститися» шляхом передачі номерів карт й інших особистих даних. Про це повідомила Служба безпеки «Приватбанку» з посиланням на дані Кіберполіції України.

«Вся інформація в базах даних банку надійно захищена, система захисту інформації виключає можливість її несанкціонованого копіювання або стороннього доступу навіть працівників банку, – йдеться в повідомленні «Приватбанку». – Ми звертаємо увагу наших клієнтів на зафіксовані випадки спроб шахрайського отримання особистих даних і просимо бути уважними, відповідаючи на подібні дзвінки від невстановлених осіб».

Як повідомила прес-служба Кіберполіції України, шахраї телефонують потенційній жертві, не обов'язково клієнту «Привабанку», представляються працівниками Служби безпеки «Ощадбанку» і з'ясовують, чи є у людини картковий рахунок «Приватбанку». Якщо співрозмовник відповідає позитивно, то шахраї повідомляють, що «Приватбанк» буде приєднаний до «Ощадбанку», тому клієнту необхідно терміново здійснити переказ грошових коштів з картки «Привату» на нову, оформлену в «Ощаді». Для цього у жертви просять номер банківської карти, CVV-код, пароль до Інтернет-банкінгу та інші дані. Після цього відбувається перерахування коштів на рахунки, підконтрольні шахраям.

«Шахраї, використовуючи методи соціальної інженерії, вчиняють злочинні дії не тільки стосовно клієнтів «Приватбанку». Дізнавшись, що довірливий громадянин є клієнтом іншого банку, вони створюють аналогічну до зазначеної вище ситуацію заволодіння коштами громадян», — наголошується в повідомленні Кіберполіції.

ЗАКАРПАТЦЯМ РАДЯТЬ ЗАЗДАЛЕГІДЬ ПОДБАТИ ПРО КВИТКИ НА АВТОБУСИ

Закарпатські перевізники спільно з автостанціями розробили та узгодили графіки руху автобусів на міжміських маршрутах області на свята. Відповідний розклад розміщено на офіційному сайті Закарпатської ОДА в розділі «Транспорт» та на веб-сайті ПрАТ «Закарпатавтотранс» http://zakavto.com.ua.

«1 та 7 січня, зокрема, пасажирів обслуговуватимуть міські та приміські автобуси. Між містами транспорт вирушатиме лише у напрямках, які користуються попитом у населення (за спостереженням минулих років), – повідомив директор Департаменту житлово-комунального господарства, будівництва та інфраструктури Закарпатської ОДА Едуард Маляр. – Водночас ПрАТ «Закарпатавтотранс» рекомендовано у разі збільшення пасажиропотоку в святкові дні забезпечити додаткові рейси автобусів».

ПрАТ «Закарпатавтотранс» також має забезпечити належний рівень поінформованості людей про обслуговування маршрутів у святкові дні та забезпечити дотримання перевізниками його виконання. «Якщо ж перевізники не виконуватимуть узгоджених графіків руху в святкові дні, облдержадміністрація передбачає можливість розірвання договорів із ними в односторонньому порядку», – наголосив Е. Маляр.

Тож пасажирам, які мають намір скористатися громадським транспортом у період новорічно-різдвяних святкових днів, варто заздалегідь спланувати поїздки. Зокрема, придбати квитки в касах автостанцій задля організації при потребі додаткових рейсів.

У разі виникнення запитань щодо перевезень, слід звертатися у диспетчерську службу ПрАТ «Закарпатавтотранс» за номерами телефонів: 050-434-66-20 та 067-370-70-96.

ЗАКАРПАТСЬКІ ПІДПРИЄМСТВА ЗА ДЕСЯТЬ МІСЯЦІВ ОСВОЇЛИ ПОНАД ДВА МІЛЬЯРДИ ГРИВЕНЬ КАПІТАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ

Підсумки соціально-економічного становища Закарпатської області за 11 місяців

За даними Головного управління статистики Закарпатської області, станом на 1 листопада 2016 року чисельність населення Закарпаття становила 1 мільйон 259 тисяч 700 чоловік. Упродовж січня–жовтня в області народилося 13 тисяч 487 людей, померло – 12 тисяч 530. Природний приріст населення становить 957 людей – це один із кращих показників в Україні.

ЗАРОБІТНА ПЛАТА

У жовтні цього року середня номінальна зарплата становила 4 тисячі 465 гривень. Розмір середньої зарплати в 3,1 раза перевищував рівень встановленого державного соціального стандарту (1450 гривень). Водночас загальна сума заборгованості з виплати заробітної плати протягом жовтня зменшилась на 18,6%.

ПРОМИСЛОВІСТЬ

У листопаді цього року, порівняно з попереднім місяцем та листопадом 2015-го, виробництво промислової продукції становило, відповідно, 102,9% та 108,6%. За підсумками січня–листопада виробництво промислової продукції порівняно з відповідним періодом 2015 року збільшилося на 105,9%.

БУДІВНИЦТВО

У січні–листопаді 2016 року підприємства та організації області виконали будівельних робіт на суму 562 з половиною мільйона гривень. Індекс будівельної продукції, порівняно з відповідним періодом минулого року, становив 102,9%.

КАПІТАЛЬНІ ІНВЕСТИЦІЇ

Протягом січня–вересня 2016 року підприємствами та організаціями області освоєно за рахунок усіх джерел фінансування 2 мільярди 267 мільйонів гривень капітальних інвестицій.

Фінансовий результат великих та середніх підприємств до оподаткування за січень–вересень 2016 року був позитивним і становив 385,2 мільйона гривень прибутку. (За аналогічний період минулого року цей показник був негативним і становив 504,7 мільйонів гривень збитків).

ТРАНСПОРТ

Підприємства транспорту Закарпаття протягом січня–листопада 2016 року перевезли 5 мільйонів 965 тисяч тонн вантажів. Вантажообіг, порівняно з відповідним періодом минулого року, зріс на 0,7%.

Послугами пасажирського транспорту у січні–листопаді цього року скористалося 42,4 мільйона людей. Пасажирообіг, порівняно з відповідним періодом минулого року, зріс на 217,3%.

КОЛЯДКИ

Бог ся рождає...

Бог ся рождає, хто ж Го може знати!
Ісус му ім'я, Марія му Мати!
Приспів:
Тут ангели чудяться,
Рож денного бояться,
А віл стоїть, трясеться,
Осел смутно пасеться,
Пастиріє клячуть,
Бога в тілі бачать.
Тут же, тут же, тут же, тут же, тут!
Марія му Мати прекрасно співає,
А хор ангельський їй допомагає.
Приспів.
І ми днесь, браття, к'Ньому прибігаймо,
Богу рожденному славу-честь віддаймо.
Приспів.

В Вифлеємі – новина...

В Вифлеємі новина:
Діва Сина породила,
Породила в благодати,
Непорочна Діва-Мати,
Марія.
Положила на сіні
В Вифлеємській яскині,
Йосиф Діву потішає,
Повивати помагає
Марії.
Слава Божа і хвала
У вертепі настала:
З неба ангели злітають,
З Сином Божим прославляють
Марію.
Серед темної ночі,
Дивне світло б'є в очі –
Ясна заря засвітила,
Де Дитятко породила
Марія.
Недалеко пастирі
Пасли стадо в долині,
До вертепу прибігають
І з Дитятком прославляють
Марію.

Небо і земля

Небо і земля (2) нині торжествують,
Ангели й люди (2) весело празнують.
Приспів:
Христос родився,
Бог воплотився,
Ангели співають,
Царіє вітають,
Поклін віддають,
Пастиріє грають,
«Чудо, чудо!» – повідають.
Во Вифлеємі (2) – весела новина:
Пречиста Діва (2) породила Сина.
Приспів.
Слово Отчее (2) взяло на ся тіло:
В темностях земних (2) Сонце засвітило.
Приспів.

Бог предвічний

Бог предвічний народився,
Прийшов весь із небес,
Щоб спасти люд свій весь.
І утішився (2).
В Вифлеємі народився
Месія, Христос наш,
І Бог наш для всіх нас,
Нам народився (2).
«Слава Богу!» заспіваймо,
Честь Сину Божому,
Господу нашому
Поклін віддаймо (2).

РІЗДВЯНІ ЦІКАВИНКИ У КРАЇНАХ СВІТУ

Австрійці традиційно відзначають Різдво в колі сім'ї, прикрашають ялинку не іграшками, а шоколадом і мармеладом.

Готуватися до Різдва в **Болгарії** починають заздалегідь. Жінки печуть хліб і готують різноманітні страви, чоловіки ріжуть порося. Господар будинку готує товсте поліно для святкового вогнища, яке уособлює «Молодого Бога». Коли він приносить його в дім, то запитує домочадців: «Чи славите ви Молодого Бога?» – на що вони обов'язково відповідають: «Славимо, славимо, ласкаво просимо!» Після урочистої вечері починаються колядки.

У **Великій Британії**, де понад усе цінують традиції, неодмінним атрибутом Різдва є коротка промова королеви, яку вона вимовляє відразу після різдвяного обіду. Перед тим як зібратися за святковим столом, уся сім'я йде до церкви. Діти тут замовляють подарунки у Батька Різдва (Father Christmas). Йому треба написати лист із перерахуванням бажаного і кинути його в камін. Дим із труби донесе список бажань прямо за призначенням. У Великобританії на другий день Різдва вшановують святого Стефана; це день, коли розкривають спеціальні ящики для пожертвувань і роздають їхній вміст тим, які потребують.

У переддень Різдва в **Греції** малі діти ходять від хати до хати, щоб привітати з Різдвом, та співають «kallanda» (традиційні різдвяні пісні), за що отримують солодощі та сухі фрукти.

Святкування Різдва в **Данії** розпочинається за чотири тижні перед Різдвом – із різдвяного посту. Для кожної неділі посту в церкві ставиться окрема свічка – червона або біла. Перед самим Різдвом прикрашають хату. Привілеєм голови сім'ї є вбирати різдвяне дерево. Опівночі господиня подає на святковий стіл величезну миску солодкої рисової каші з секретом. Особливість цієї каші в тому, що на дно миски захований горішок або мигдаль на щастя.

Готуватися до Різдва **естонці** починають заздалегідь. Увечері всі вони йдуть до церкви на Різдвяну службу. Багато хто плете різдвяні вінки з ялини, сосни або ялиці, прикрашає їх стрічками й дерев'яними фігурками. У Святвечір естонці зазвичай ходять у гості, а на Різдво вони збираються за багатим столом усією родиною. Традиційним подарунком на Різдво є глиняний або ганчірковий сажотрус, забруднений сажею, як елемент віри в щастя.

В **Ірландії** Різдво є родинним святом, де всі члени сім'ї з'їжджаються, щоб разом святкувати народження Христа. Цікавою традицією в переддень Різдва є запалювати у вікні свічку як знак готовності прийняти Йосифа і Марію, які в цю морозну ніч не можуть знайти місця для народження Сина Божого. Всі обмінюються невеликими подарунками. В переддень Різдва не споживається м'ясо. Традиційною стравою є ірландська юшка.

Перед початком Різдвяної меси **іспанців** збираються перед храмом, щоб танцювати, взявшись за руки. Після богослужіння багато іспанців їде до улюбленого ресторану, щоб відзначити Різдво в колі родичів та друзів.

Характерним для **Італії** є вироблення різдвяних вертепів різного розміру, різної величини. В багатьох містечках перед північчю організовують театралізовані дійства Народження Христа, опісля вітають одне одного з Різдвом Христа під звуки церковних дзвонів. Згодом цілою родиною сідають за святковий стіл. Серед традиційних страв – пиріг із горіхами, баккала, приготовлена з помідорами, святкова «паста» (макарони, присмачені соусом).

Різдво в **Німеччині** – свято сімейне. Вся родина повинна неодмінно зібратися за святковим столом. У цей день відбувається церемонія вручення подарунків, що навіть має свою назву – die Bescherung – Бешерунг. Апофеозом бенкету є der Lebekuchen – пряник. У Південній Німеччині й Австрії часто дарують скляних або порцелянових поросят, які являють собою скарбнички. У Німеччині обов'язково подають яскраво розфарбовану тацю з яблуками, горіхами. Яблуко символізує плід пізнання добра і зла, горіхи зі своєю твердою шкарлупою і смачною серцевиною символізують таємниці й труднощі життя. У Німеччині говорять: «Бог дав горіх, а людина повинна розколоти його». Саме Німеччині ми зобов'язані традицією прикрашати ялинки. Скляні ялинкові іграшки й штучні ялинки теж прийшли звідти. А от звичай робити подарунки прийшов із Древнього Рима, де першими подарунками були лаврові галузки як символіка щастя й удачі.

У **Польщі** напередодні Різдва вся сім'я святково одягається і збирається за урочистою вечерею. Усі діляться «облатками» – тонкими прісними коржами, які символізують єдність. За традицією в усіх чотирьох кутках кімнати ставлять снопи хліба, під скатертину кладуть сіно. За столом усі співають колядки. На святковому столі можна нарахувати рівно дванадцять пісних страв, серед них грибний суп або борщ, каша ячмінна з чорносливом, галушки з олією, обов'язково риба, на солодке – шоколадний торт.

Різдво в Греції

Португальці напередодні Різдва дарують «королівський пиріг». Окрім цукатів і мигдалю, в ньому запечена одна медалька або фігурка. Той, кому пощастило її знайти, зовсім не зобов'язаний ковтати сюрприз, а просто розуміти це як побажання: мир будинку твоєму! Різдвяна літургія називається Літургією «півня», бо люди вірять, що в момент народження Христа співав півень. На Святу вечерю приготовляється спеціальна страва «consoada» з баккали та інших риб, які є символами посту.

У **Фінляндії** в день Різдва вся сім'я вранці прикрашає ялинку і будинок, вдень спершу йде до храму, а потім – у сауну. Ввечері всі збираються за святковим столом. Головний різдвяний напій – глінтвейн. Традиційна різдвяна страва – запечена шинка. До неї подається морквяна або рисова каша, причому символічно з секретом (мигдалевим горішком) – на щастя. У Фінляндії, як і у Великобританії, святкується другий день Різдва – день святого Стефана, який загинув за Христа і вважається покровителем коней. Однією з головних фігур фінського Різдва є і свята Люсія.

На Різдво **французи** люблять зображати саму подію, тому всюди: у вітринах магазинів, у будинках у ці дні є безліч сцен народження Христа. У Франції на Noel (Різдво) дарують все, що заманеться, хоча є й певні обмеження. Так, подарувати парфуми своїй дружині може тільки чоловік, такий подарунок від іншого джентльмена вважається не дуже пристойним.

У **Швеції**, як і в Фінляндії, на Різдво відводиться почесне місце Святій Люсії. Її ще називають Королевою світла, тому що це саме вона надягала корону зі засвіченими свічками, коли носила їжу гнаним християнам, які були вимушені ховатися в темних підземних печерах. Різдво по-шведськи триває цілий місяць: з 13 грудня по 13 січня. І так ось уже тисячу років. Шведи традиційно дарують одне одному саморобні свічки.

За матеріалами ЗМІ

У МІСТІ НАД УЖЕМ ПРЕЗЕНТУВАЛИ НОВЕ ВИДАННЯ КНИГИ Я. ДОСТАЛА «ЄВРОПЕЙСЬКЕ КОРІННЯ» ПРО ЧЕХОСЛОВАЦЬКЕ ЗАКАРПАТТЯ

Унікальне видання про Закарпаття побачило світ у видавництві «Карпати» – книга чеського автора Ярослава Достала «Європейське коріння».

Упорядником став кандидат медичних наук, доцент кафедри хірургічних дисциплін факультету післядипломної освіти ДВНЗ «УжНУ» Юрій Фатула, який здійснив переклад із чеської мови, творчо доповнив доробок автора, проілюстрував видання багатим фотоматеріалом.

Основою видання є путівник-довідник Ярослава Достала «Підкарпатська Русь», який уперше побачив світ ще у 1936 році. Цей довідник є виданням, що знайомить із багатьма аспектами життя нашого краю, який із 1919-го по 1939 рр. входив до складу Чехословацької Республіки під назвою Підкарпатська Русь, – демографічним та економічним описом більше п'ятиста населених пунктів, розвитком промисловості, освіти, культурного та релігійного життя. Особлива увага у виданні приділена туристично-оздоровчим об'єктам нашого краю, який у той час із гордістю називали «Підкарпатським Давосом» та «Малою Швейцарією».

Директор видавництва «Карпати» Віктор Браславець розповів про книгу, зазначивши, що видання вже є другим. «Перше видання побачило світ у 2014 році, але, як ми бачимо, до нього є великий інтерес, і це мене дуже тішить. Це видання виграло державний конкурс та профінансовано загальнодержавною програмою «Українська книга-2016». Книга буде централізовано розповсюджена по обласних бібліотеках усієї України. Дуже важливо, щоб про наш край більше знали в державі, розуміли нашу специфіку. Мета видання – підкреслити європейськість нашого краю».

Період 20–30-х років XX століття став важливим для економічного розвитку краю, з'являються нові промислові, інфраструктурні об'єкти, якими можна справді пишатися. Так, у 1929 р. був відкритий Ужгородський аеродром, який приймав як внутрішні (Прага – Ужгород), так і міжнародні рейси (Прага – Ужгород – Клуж – Бухарест) та (Прага – Ужгород – Клуж – Ясси – Київ – Брянськ – Москва). Були механізовані солевидобувні роботи на Солотвинських шахтах, збудована нафтова вишка біля Ясіня (в присілку Стебний) тощо. Велика роль надавалася розвитку освіти та медицини: відкрита значна кількість початкових, господарських, спеціалізованих шкіл, де діти могли навчатися шістьма мовами залежно від своєї національності,

збудовані дві лікарні (у Мукачеві та Берегові), акушерська школа в Ужгороді. Значна роль відводилася розвиткові туризму й рекреації, були побудовані 17 туристичних готелів і хат, відкрито 50 туристичних станцій. Основними центрами туризму стали Воловець, Рахів та Ужок. Завдяки потужній інформаційній роботі Підкарпатська Русь стала відомою в Європі як цікавий, новий туристичний регіон.

Завершуючи свій виступ, Юрій Фатула зазначив: «Із огляду на сьогодення, коли ми прагнемо до європейського вибору, приємно усвідомлювати, що у закарпатців є свій позитивний історичний досвід життя у європейській спільноті, що дає нам надію на наше європейське демократичне майбутнє», – повідомляє прес-служба ДВНЗ «УжНУ».

ЖИВОПИСНИЙ «РІДНИЙ КРАЙ» ВАСИЛЯ СВАЛЯВЧИКА ПРЕДСТАВИЛИ В УЖГОРОДІ

Виставка картин відомого закарпатського митця Василя Свалявчика відкрилася в Ужгороді в обласному музеї імені Й. Бокшая.

Експозицією, що має назву «Рідний край», майстер пензля підсумовує знаковий для себе рік: відсвяткував 65-літній ювілей, а ще здобув звання народного художника України.

На відкриття виставки прийшло багато шанувальників таланту закарпатського живописця: велика зала музею була переповнена. Що й не дивно. Василь Свалявчик – людина, яка не уявляє себе без Закарпаття. Вміє радіти життю, любить рідний край, його природу, людей, котрих зустрічає у прекрасних селах під час своїх творчих подорожей, шанує їхню нелегку працю. І передає цю любов у своїх полотнах.

Що це справді так, переконуєшся, споглядаючи його живопис. На персональній виставці – майже 90 робіт, написаних Василем Свалявчиком у різні роки, починаючи з 1970-х і до сьогодні. Виставка працює щодня з 10-ї до 17-ї години, повідомляють в Ужгородській міській раді.

У СЛОВАЦЬКИХ КОШИЦЯХ УКРАЇНСЬКІ «КАРПАТИ» З ГОСТЯМИ ВЖЕ ВДЕСЯТЕ ПРИНОСИЛИ РАДІСНУ НОВИНУ

Зал історичної ратуші в Кошицях у суботу, 17 грудня, вже вдесяте поспіль став місцем прекрасної різдвяної зустрічі національних меншин.

На ювілейному різдвяному концерті «Різдвяні традиції національних меншин в Кошицях» перед заповненим залом і цього року прозвучали колядки й різдвяні віншування українською, чеською, угорською і словацькою мовами у виконанні Українського народного хору «Карпати» і його гостей – дитячого фольклорного колективу «Розмарінгшарй» із села Сеня, Еми Салокової, Ніколаса Корманика, співацької групи «Богдановчанка» з Богдановець, чоловічої співацької групи «Поляна» і відомого жіночого тріо з Ряшева.

Організатором концерту, який реалізовано під захистом мера міста Кошиці Ріхарда Рашіго та за фінансовою підтримкою уряду влади Словацької Республіки з програми «Культура національних меншин-2016», були Союз скаутів «Пласт» українсько-русинської національності в Словаччині, громадське об'єднання «Карпати Кошиці» та Регіональна рада СРУСР у Кошицях.

На початку концерту на сцену вийшов хор «Карпати» з запаленими свічками в руках, співаючи під звуки дзвонів колядку «В Вифлеємі новина». Конферансьє концерту Марія Побегова і Людмила Гарянська привітали учасників концерту тисячолітнім поздоровленням русинів-українців «Христос раждається», і такими словами: «Нашим концертом хочемо пригадати тисячолітні різдвяні традиції і під звуки прекрасних колядок різних народів перенестись думками і серцем в духовну атмосферу найкращого свята року – народження нашого Спасителя Ісуса Христа».

Після того вже на сцені звучали колядки і віншування мовами національних меншин, які проживають у Кошицях. Першими радісну новину вістували «гостите лі» вечора – «Карпати». Після них заповнений зал своєю скрипкою, співом і віншуванням зачарував 8-річний Ніколас Корманик із Великого Шариша, якого неперевершений музичний талант організатори об'явили в цьогорічному літньому таборі молодіжної організації «Пласт». Маленький митець є найяскравішим прикладом того, що доля української нацменшини в Словаччині є в руках батьків, і тому батькам Ніколаса належить щира подяка за те, що своїх дітей виховують у дусі тисячолітніх традицій нашого народу. Якби б було таких батьків якнайбільше.

Угорські традиції у різдвяному вертепі у зал принесли діти з дитячого фольклорного колективу «Розмарінгшарй» із села Сеня. Чеську спілку в Кошицях репрезентувала студентка третього «річника» Гімназії на Шробаровій вулиці в Кошицях Ема Салокова, яка зачитала різдвяне оповідання «Чому казки?» авторки Марії Корандової-Майтанової. Наступним возвістителем радісної новини була співацька група «Богдановчанка» зі села Богданівці.

Уже традиційним гостем різдвяних концертів була і чоловіча співацька група «Поляна» з Кошиць зі солісткою Марією Побеговою. Ще перед їхнім виступом мистецький керівник «Карпат» Левко Довгович разом із членом ради хору Оксаною Господар передав художньому керівникові «Поляни» Ярославу Діргові з нагоди 20-річного ювілею діяльності маленький подарунок і вітального листа: «З нагоди круглого ювілею Вашої діяльності прийміть від хору «Карпати» якнайщирішу подяку за довгорічну співпрацю на поширюванні та пропаганді пісенного багатства нашого народу. До дальших років діяльності бажаємо багато успіхів».

В останній частині концерту присутніх модерними українськими колядками потішили гості з лемківського села Ряшів Бардіївського округу – жіноче тріо під керівництвом Евеліни Гвать, а після них другим колом колядок виступив хор «Карпати», який заспівав і відому щедрівку «Щедрик, щедрик», мелодія якої часто звучить у різдвяних фільмах Західної Європи й Америки.

Насамкінець концерту зі свічками в руках вийшли на сцену всі колективи, щоб заспівати в цілому світі відому різдвяну колядку «Тиха ніч» трьома мовами – українською, угорською і словацькою. Концерт закінчено словами: «Дай нам, Боже, у щасті, здоров'ї прожити од Рождества до Нового року, од Нового року до Богоявління, од Богоявління до Воскресіння, од Воскресіння до Вознесіння, од Вознесіння до Святого Духа, од Святого Духа до сто літ!». Виконавців зі сцени відпровадили оплески вдячної публіки, для якої і цього разу «Карпати» підготували, крім концерту, і дрібні подарунки та келишок «Карпатського пуншу».

Наступного дня, в неділю, 18

грудня, «Карпати» в рамках проекту «Лети, моя пісне», фінансово підтриманого урядом влади Словацької Республіки з програми «Культура національних меншин-2016», понесли радісну новину у Свидник. Концертом колядок і народних пісень порадували серця пенсіонерів у місцевому Будинку пенсіонерів, жителі якого співали окремі колядки й пісні разом із хором «Карпати» та зі вдячністю, зі сльозами на очах сприйняли рідне слово і рідну пісню. Після обіду «Карпати» були у Будинку культури як гості на 22-му Благодійному різдвяному концерті, організованому православною парафією у Свиднику і містом Свидником. За поширювання національної культури пріматор міста Свидник Ян Голодняк вручив мистецькому керівнику хору «Карпати» Левкові Довговичу «Плакету подяки» мера міста.

Із нагоди успішного закінчення календарного року хор «Карпати» висловлює щиру подяку всім своїм прихильникам з побажаннями: Хай щастя і радість у Вашому домі, не згаснуть ніколи у Році Новому!

Святослав ДОВГОВИЧ

ПОЛІФОНІЯ ЛЮБОВІ, ВІРИ І СВОБОДИ – СІЛЬ ПОЕЗІЙ ВАСИЛЯ БІЛИЧА

Поетичні твори хустянина Василя Білича легко, швидко і обґрунтовано вплітаються в культурологічний простір літературної України.

Серед надбань поета збірки поезій: «Знак пророчий»,«Птах і камінь», «Не суди», «Три чесноти», «Земне долаючи тяжіння», «За першим подихом душі», «Двобій», «Метаморфози почуттів», «Dum Spiro Spero» («Пока живу надеюсь») «По фен-шую», «Ноша».

Хоча тематика цих збірок різна, проте основу кожної з них складають твори громадянського звучання, патріотичного духу, пронизливої любові до рідного краю, батьківського дому, вірою у силу і свободу народу незалежної України.

Окрім того, збіркою «Янголи на мітлах» Василь Білич успішно дебютував у новому для себе жанрі сатири і гумору: усмішками, мініатюрами, лірико-гумористичними байками. А вже поезіями «Палай, любове, без кінця» зарекомендував себе як автор тексту композицій, покладених на музику знаним композитором і співаком Срібної Землі – народним артистом України Петром Матієм.

Літературна критика чи то всерйоз, чи то жартома стверджує, що пронизлива сила поезій Василя Білича черпає енергетику зі шандрівської соляної криниці (село, в якому народився поет), яка віками живила закарпатців ропою, а тепер, коли переведена в ранг екскурсійного об`єкта, надихає творчою енергією окремих особистостей на шлях до Парнасу, адже Ім`я і Сіль – це два крила талановитої людини. В англійській мові стійкий блок «Self made-man», тобто людина, котра вибудувала свій шлях до визнання і входить в історію.

...А починалося все з любові до книги. В шкільні роки, до безтями зачитуючись художньою літературою, майбутній поет часто забував про шкільні домашні завдання та виконання господарських робіт, покладених батьками на сімейному обійсті.

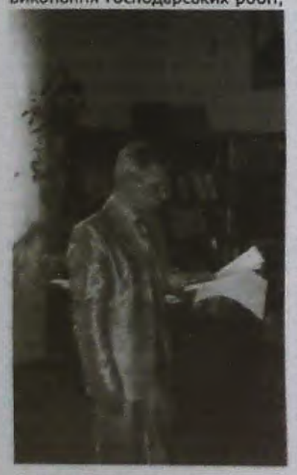

Шкільна бібліотека поступово ставала для нього своєрідним храмом мудрості. Спершу, як і багатьох підлітків його віку, захоплював світ казок, згодом – романтичних пригод, а відтак – і світ поезій. Він досконало вивчив книжковий фонд бібліотеки, знав його розміщення на полицях.

А на час хвороби або відпустки бібліотекаря дирекція школи довіряла ключі від цього шкільного храму саме учневі Василю Біличу.

Віршів, написаних тоді, ніхто не читав, хоча їх було чимало. По закінченні школи був призваний на строкову військову службу. Там, у Москві, продовжував творчість російською мовою. Вчергове, знайшовши безлюдний куточок казарми, поринав у творчість, втративши контроль над ситуацією. Несподівано побачив свої віршовані сторінки у руках замполіта роти, який уважно вчитувався в текст, написаний рядовим В. Біличем. Їхні погляди зустрілися, запанувала тривожна пауза. Рядовий Білич очікував суворе засудження. Натомість офіцер запропонував підлеглому з Карпат подати написане до Московського гарнізонного часопису, де згодом і з'явилися поетичні рядки молодого автора. Тепер стає зрозумілим, чому поетична творчість юнака з Олександрівки Хустського району на літературному полі була вперше опублікована російською мовою.

Цей стартовий етап поетичного шляху Василь Білич аж ніяк не приховує і не відкидає, а стверджує, що на цей час у його творчому надбанні було вже чимало поезій, написаних рідною українською мовою.

Друзі-однополчани частину творів вислали до газети «Вісник Хустщини», а частину, написаних російською мовою, – у відомий і популярний в СРСР журнал «Юність». Із журналу до військової частини надійшов лист із підписом відомого і популярного поета (вже давно покійного, тому не будемо згадувати його ім`я), в якому містилися короткі рекомендації щодо необхідності більш глибоко вивчати російську мову («родную речь») та літературу тощо. Як наслідок, майже все написане В. Білич банально спалив, бо від таких рекомендацій бажання творити відразу щезло.

На щастя, один із товаришів по службі, будучи добре знайомим із відомим і популярним актором, співаком і поетом В. Висоцьким (який у ті роки перебував в опалі й організовував свої виступи у невеличких залах для друзів і близьких – поціновувачів його творчості), допоміг В. Біличу потрапити на такий вечір та представив метру залишки написаного поетом-початківцем, коротко розповівши про перипетії та рекомендації

із журналу «Юність». Будучи за вдачею різким і прямолінійним, Володимир Семенович виказав усе, що думав, а молодому поетові порадив якнайшвидше забути про все і продовжувати писати й, безумовно, вчитися. Час усе відшліфує.

Повернувшись із війська, допомагав батькам по господарству, бо у багатодітній сім`ї був найстаршим. Виїжджав на сезонні роботи, де було тяжко і мало вільного часу, але продовжував поетичне письмо, розуміючи, що самовіддана праця робить людину зрілою і майстром обраної справи.

У 1975 році Василь Білич вступає до Чернівецького юридичного технікуму, згодом у проміжку 1978–1988 роках продовжує навчання в Харківському юридичному інституті (нині академія ім. Ярослава Мудрого), по закінченні здобуває фах юриста.

Працював Василь Білич у різних державних установах. А коли очолив Хустську податкову інспекцію, робота відбирала багато часу й енергії, проте з поезією не прощався, хоча дехто з колег, особливо високопосадовці, скептично ставилися до його літературних захоплень, бо це, на їхню думку, може негативно впливати на його кар'єрний ріст.

За таких обставин він вирішив присвятити своїм поетичним захопленням чергову відпуску. Скориставшись можливістю, поїхав у Шаян. Там, на базі відпочинку працівників харчової промисловості, які пообіцяли йому спокій від службових обов`язків та ізоляцію від відвідувачів, віддавався улюбленій справі.

Розклавши в кімнаті, де тільки було місце, роздруковані аркуші поезій, взявся за правку, пам'ятаючи поради Феофана Прокоповича, який, укладаючи підручник для Києво-Могилянської академії, зазначав, що без допомоги риторики філософія та поезія не зможуть вийти на денне світло, а залишаться у вузьких межах розуму одної людини.

Очевидно, голосна читка зацікавила сусідів, які непомітно увійшли до кімнати і стали першими слухачами його риторичних виступів. Це була київська сім`я, яка відпочивала у Шаяні, – начальник Дарницького райвідділу міліції полковник С. Г. Сіпунов із дружиною Іриною, які відразу нагородили читця оплесками.

Недовго думаючи, незваний гість зателефонував до столиці, попросивши переглянути почуті поезії відомого редактора і за позитивної оцінки посприяти випуску збірки. Так невдовзі з'явилися книжки «Знак пророчий» та «Птах і Камінь».

Збірки привернули увагу фахових літературознавців регіону та столичних фахових видань.

Головний редактор історико-краєзнавчого журналу «Карпатський край» та літературно-мистецького часопису «Тиса», член Спілки письменників України Василь Кухта на шпальтах журналу «Вітчизна» зазначив, що юристу за фахом, людині з великою любов'ю до рідного краю, до України, але заклопотаній щоденними неприв'язливими реаліями нашого життя, як поету нелегко долати життєву прозу сірої дійсності.

Потомлений народ мовчазно
гнів ковтає,
Блукає манівцями, кляне в думках усіх:
І сильних світу цього... І матір проклинає!
За це життя нужденне. За долю, як на сміх.

Не треба бути особливо проникливим, спадає на думку авторові статті, щоб не звинуватити поета у синівській зраді. Василь Білич сам явно здригається від свого узагальнення. Бо присвятив рідній матері одну зі своїх найзворушливіших поезій:

Безжалісні роки глибокі зморшки
Зорали на змарнілому лиці,
І вибіліли очі кольору волошки...
Не розімнуться пальці на руці.

У цих словах, на думку заступника головного редактора журналу «Вітчизна» Леоніда Єфімова, поет просто вимірює наше гірке життя тим, що йому найдорожче. А це ні що інше, як трагічна експресія думки, сприйняття дійсності крізь магічний кристал творчості, який безмежно загострює всі людські почуття, стає для поета істиною сьогодення.

Філософічність поетичного слова Василя Білича, засудження зла і недосконалості світу не стає самоціллю, а робить автора прихильником узагальнення соціальної і мистецької поліфонії, хоча шлях до неї не встелений трояндами. Це відомо кожному, а сам він проходить цей шлях через конструкції з Добра і Зла, надихаючи читача енергетикою істини (від джерел соляної криниці) бути більш активним щодо «архітектури» життя, творення його соціальної атмосфери, частіше замислюватися над власною долею і долею України, шукаючи пігменти порятунку в християнській моралі, будуючи на цій основі систему власних цінностей.

Через очищення в стражданні
За серця покликом іду
До світла і вогню кохання...
Що втрачу я? І що знайду?
Самозбереження й інстинкти
Я геть відкину без жалю...

Ці та інші слова зі збірки поезій «Двобій» виражають основну ідею творчості поета, де автор підноситься до поетичного узагальнення життєвих негараздів, які можна побороти у двобої зі Злом, де Страх допоможуть здолати Надія, Віра і Любов.

На думку авторитетних літературознавців, а саме Івана Хланти, Василя Танчинця та Маргарити Меденці, оприлюднених на сторінках часопису «Срібна Земля» (5 грудня 2009 р.), збірка «Двобій» відкрила для нас ще одну важливу лінію творчості поета – тонкого лірика, де чуття й поетична уява переповнені багатством образів, виявлена сутність його ліричної натури. Так само назва другого розділу збірки – «Метаморфози почуттів» сама говорить за себе мовою інтимної лірики, хвилюючих чистих почуттів. Лірична мова поета добірна, чепурна, фрази короткі. «Кохання – це вихор і вогонь», «Кохання – це подарунок неба», «Дотепер так ніхто не кохав. А хто цього почуття не звідав, Той і не жив – проіснував».

Привертає увагу ліричною тематикою і збірка поезій «Dum spiro spero», де головне «Я» – мужній, сміливий, відвертий чоловік, котрий підносить кохання вже на п'єдестал символу щастя. Втім, поезії збірки оспівують любов чоловічого «Я» не лише до жінок, але й до природи, надихаються очікуванням весни або ж пізньої осені (кохання, яке обіцяє зимову казку). Літо у віршах поета – суспільне свято зростання благодаті.

Дивно те, доходять висновку рецензенти книжки Маргарита Меденці та Василь Танчинець («Нарцисова долина» 18.10.2011), що у його віршах про кохання майже завжди і несподівано зраджують жінки. І найчастіше з їхньої ініціативи закохані розлучаються, але у чоловіків вистачає мудрості змиритися з гіркотою поразки з гідністю, а тому отримують винагороду – нове кохання.

Василь Білич спробував свої сили і в гуморі. Потяг до цього жанру визрівав давно, бо з гумором уміє жартувати й оцінити жарти співрозмовників. Іронічний і водночас доброзичливий та по-народному мудрий гумор і сатира завжди були в народній пошані. Сюжети до збірки «Янголи на мітлах» узяті автором зі самої пущі народу.

Тому гумористичні та віршовані усмішки про кохання, жіночі проблеми, сімейні негаразди знайомі і близькі кожному читачеві. Взяти хоча би мініатюру «Дівчата», де автор показує, що всі вони – «ніби янголи у місті чи селі», але якщо їм зламати крила, то «в небо линуть на мітлі».

І темами, і образами, і сюжетами Василь Білич, на думку Івана Хланти, є гумористом народним. Ось порада стоматолога жінці, яка виходить із його кабінету:

«Щоби ліки засвоїлись, слід
запам`ятати:
Три години вам не можна рота
відкривати».

Чоловік цієї жінки аж розцвів в
усмішці,
Схопив лікаря за
руки: «Я ваш боржник вічний».

А тут батькова порада синові, який не знає, на кого йому краще вчитись: на лікаря «зубного чи очного»: « Що тобі казати хлопче, сам мусиш дивитись – В чоловіка двійко очей, зубів понад тридцять».

Є в автора і так звані кризові байки, бо ця тематика близька йому за професійною діяльністю. Вони про несправедливість судової системи, славнозвісний споживчий кошик, про вибори, запеклі суперечки політичної еліти, негаразди в податковій системі, державному бюджеті, який, як усім відомо, – «Трикутник із Бермуд! Не стрінеш сенсу тут земного, хіба фінансовий «капут»!

...О Боже, зверху Ти все
бачиш,
То розум нашим дай верхам,
Бо навіть це життя
собаче –
Вже добре виношений
крам.

У його гуморі все просто сказано, природно й образно. Тут немає вигаданої поезії, а є душа народу, наш біль і віра у злети духу над негараздами.

...У надбаннях поезій Василя Білича багато мелодійних ліричних текстів, що і привернуло увагу члена Національної ліги українських композиторів, знаного співака, народного артиста України, композитора Петра Матія. Вибрані з попередніх збірок поезій твори покладені на музику і лягли в основу книжки «Палай, любове, без кінця».

Поезія-пісня є завжди над потоком літ, має постійне місце прописки, рідну землю, своїх виконавців, прихильників. Справжня пісня не засиджується вдома – її підхоплюють, розносять по рідному їй простору. Ліриці Василя Білича притаманні високі регістри, широкий діапазон почуттєвої шкали з домішками-експресами болю та любові, що зливаються в єдине почуття, часто озвучене в тексті ним разом із мелодіями Петра Матія. Усе це створює потужну емоційну «ударну хвилю»:

Кохання – подарунок неба,
Сердець нестримний водограй,
Молись, шануй, а є потреба –
Життя за нього віддавай.

Композитор-пісняр Петро Матій чудово знає можливості людського голосу і на цьому будує інтонаційну палітру кожного твору з присутнім колоритом карпатського інтонування, що забезпечує передачу глибин емоційного змісту кожної пісні.

Написані в зручному для переважної більшості співаків діапазоні музичні композиції П. Матія на слова В. Білича поступово знаходять своїх виконавців сольного співу, вокальних ансамблів, хорових колективів. Хороша пісня завжди знаходить дорогу до серця.

...Про Василя Білича в літературних колах Срібної Землі, культурологічному просторі України говорять як про поета, який себе створив, який кожною наступною поетичною книжкою розширює мистецький простір, у якому живе і творить.

Як член Всеукраїнського об`єднання «Письменники Бойківщини» (2012 р.) В. Білич нагороджений Почесною грамотою за значні досягнення у літературно-мистецькій творчості та громадсько-суспільній діяльності й поіменований достойником Золотого фонду Бойківщини.

На Хустщині Василь Петрович Білич очолює літературно-мистецьке об`єднання «Верховинська плеяда», до складу якого входять письменники, художники, музиканти, науковці...

Члени «Верховинської плеяди» щомісячно збираються в читальному залі Хустської міської бібліотеки, обговорюють свої творчі надбання та спроби молодих поетів, виїжджають на такі зустрічі в села регіону.

Василь Білич переповнений як творчою, так і організаційною енергією, що і є добрим прикладом для літераторів-початківців та митців у цілому. Можна впевнено стверджувати, що ця скромна, зовні спокійна, завжди зосереджена й добра людина, особистість, поет на досягнутому не зупиниться.

Отже, «Self made-man» – сіль Землі, людина, котра вибудувала свій шлях:

Триматися, іти, не впасти,
Не скиглити, гасити біль,
Не загубитись. Не пропасти.
Боротися, йдучи по сіль!
Без страху! Вперто. Проти вітру!
Нехай до крові мозолі.
Відчути смакову палітру
Життєвих радощів. Жалів.
Без лжі. Ненависті. Без гніву
І без поклонів. Хай жура
Розтане снігом в переспівах.
На все свій час, свята пора.
Триматися. Іти. Не впасти.
Зціпивши зуби. Через біль.
В надії тихій. Не пропасти.
Із вірою йдучи. По Сіль...

Василь АНДРІЙЦЬО,
кандидат мистецтвознавства

СКОРОЧУВАТИ ПРАЦІВНИКІВ МЕНШЕ НІЖ ЗА 3 РОКИ ДО ПЕНСІЇ МОЖУТЬ ЗАБОРОНИТИ

Працівникам, яким залишилося менше за три роки до настання пенсійного віку, пропонується надати переважне право на залишення на роботі при скороченні чисельності або штату працівників у зв'язку зі змінами в організації.

Відповідний законопроект про внесення зміни до статті 42 Кодексу законів про працю України щодо захисту трудових прав працівників передпенсійного віку №5564 зареєстровано у Верховній Раді, передає «Закон і Бізнес».

Документом пропонується внести зміни до статті 42 Кодексу законів про працю України, доповнивши частину другу статті новим пунктом, відповідно до якого, до переліку категорій працюючих, яким надається переважне право на залишення на роботі при скороченні чисельності або штату працівників у зв'язку зі змінами в організації виробництва і праці, додається категорія працівників, яким залишилося менш як три роки до настання пенсійного віку, при досягненні якого особа має право на отримання пенсійних виплат.

Як наголошують автори законопроекту, це запровадить додаткові гарантії захисту трудових прав літніх працівників у разі зміни в організації виробництва і праці, посилення їхнього соціального захисту в період досягнення передпенсійного віку.

МІН'ЮСТ ПОЗБАВИЛИ ФУНКЦІЙ ПЕРЕВІРКИ ДЕРЖУСТАНОВ

Кабмін вніс зміни до Положення про Міністерство юстиції та виключив зі списку повноважень проведення перевірок діяльності міністерств, органів виконавчої влади, місцевих державних адміністрацій, державних підприємств, установ та організацій.

Про це під час прес-конференції повідомив заступник міністра юстиції Павло Мороз, передає «Закон і Бізнес».

«Мін'юст відмовився від функцій перевірок міністерств, державних підприємств та організацій, а також інших установ. Таке рішення зумовлене тим, що дані повноваження є пережитком минулого, які невластиві для нашого відомства та можуть нести в собі корупційні ризики і зайве навантаження на суб'єкти перевірки», – наголосив заступник міністра юстиції.

Водночас Міністерство юстиції втратило повноваження перевіряти навчальні заклади щодо питань правової освіти населення та здійснювати перевірку дотримання вимог щодо провадження освітньої діяльності вищими навчальними закладами, які готують юристів.

КАБМІН ПРОПОНУЄ ЗАБИРАТИ «НЕОБҐРУНТОВАНІ» АКТИВИ ДО ВИРОКУ СУДУ

Уряд пропонує запровадити інститут стягнення в дохід держави необґрунтованих активів до закінчення кримінального провадження, під час якого й були виявлені такі активи.

Відповідний законопроект про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо механізму стягнення необґрунтованих активів на користь держави у порядку цивільного судочинства №5577 зареєстровано у Верховній Раді 22 грудня, передає «Закон і Бізнес».

Документом пропонується передбачити, що стягнення необґрунтованих активів у дохід держави до закінчення кримінального провадження здійснюється за результатами розгляду позовної заяви генерального прокурора України (виконувача обов'язків генерального прокурора України) або заступника генерального прокурора України – керівника Спеціалізованої антикорупційної прокуратури.

Проектом уточнюється, що стягувати можна буде грошові кошти, цінні папери, платіжні документи, банківські метали і дорогоцінне каміння, якщо їхня вартість перевищує одну тисячу розмірів мінімальної заробітної плати. Відповідно до ухваленого Радою Держбюджету-2017, такий розмір становитиме 3,2 млн. гривень.

«На відміну від об'єктів спеціальної конфіскації, об'єктами стягнення необґрунтованих активів є майно, яке не має безпосереднього зв'язку зі злочином, у ході розслідування якого воно виявлено. При цьому, на відміну від конфіскації, стягнення необґрунтованих активів не є санкцією за вчинення правопорушення», — зазначено у пояснювальній записці до законопроекту.

Процедуру стягнення необґрунтованих активів проектом пропонується встановити у Цивільному процесуальному кодексі України з застосуванням загальних засад цивільного судочинства та особливостей, передбачених окремою главою цього кодексу.

Проектом Закону пропонується передбачити дві стадії розгляду справи про стягнення необґрунтованих активів у дохід держави: попереднє судове засідання та розгляд справи по суті. На кожній із цих стадій судом вирішуватимуться різні питання, від яких залежатиме хід судового розгляду справи.

«Зокрема, відповідач, який є підозрюваним у кримінальному провадженні, має довести наявність у нього права власності на

активи, зазначені у позовній заяві прокурора, правомірність підстав виникнення права власності на такі активи у відповідача, а також правомірність походження майнових прав відповідача на блага, зокрема грошові кошти, за рахунок яких відповідачем були набуті активи, зазначені у позовній заяві прокурора», — уточнюється у пояснленні до проекту Закону.

Зазначені справи пропонується доручити розглядати апеляційним судам у термін не більше як три місяці. Рішення апеляційного суду може бути оскаржене у Вищому спеціалізованому суді з розгляду цивільних і кримінальних справ.

Крім того, проектом Закону пропонується звільнити органи прокуратури від сплати судового збору при поданні позову до суду про стягнення необґрунтованих активів у дохід держави до закінчення кримінального провадження.

ОПЛАТА ПОСЛУГ БВПД ЗРОСТЕ ВДВІЧІ З 2018 РОКУ

Уряд підтримав збільшення вдвічі рівня оплати послуг адвокатів за годину роботи надання БВПД із 1 січня 2018 року – до 5% прожиткового мінімуму на місяць, розрахованого відповідно до закону для працездатних осіб.

Як повідомляє Координаційний центр з надання правової допомоги, Кабмін підтримав пропозиції Мін'юсту щодо внесення змін до постанови КМУ від 17.09.2014 №465 «Питання оплати послуг та відшкодування витрат адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу», передає «Закон і Бізнес».

Підтримані Урядом зміни стосуються низки ініціатив, які дозволять збільшити і збалансувати умови оплати праці та відшкодовати витрати адвокатів за надання БВПД, а саме:

– з 1 січня 2018 року розмір оплати за годину роботи адвоката за надання правової допомоги становитиме 5 відсотків розміру прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб на момент подання адвокатом акта надання безоплатної вторинної правової допомоги до відповідного центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги;

– уніфіковано структуру викладення інформації щодо обчислення розміру винагороди адвокатів за надання правової допомоги шляхом перенесення механізму оплати послуг адвоката за надання правової допомоги, передбаченої пунктами 2, 3 частини другої статті 13 Закону України «Про безоплатну правову допомогу», з Порядку оплати послуг та відшкодування витрат адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу, до Методики обчислення розміру винагороди адвокатів, що надають безоплатну вторинну правову допомогу та викладення його за допомогою відповідних формул. За аналогією з іншими випадками надання БВПД, при розрахунку розміру винагороди адвоката враховано фактор особливої категорії клієнта (неповнолітні, особи, які мають фізичні чи психічні вади, і т. д.), що у попередній редакції постанови не брався до уваги;

– об'єднано підхід до оплати послуг адвокатів за надання правової допомоги: особі, до якої застосовано адміністративне затримання та/або адміністративний арешт; особі, яка, відповідно до положень кримінального процесуального законодавства, вважається затриманою та/або стосовно якої обрано запобіжний захід у вигляді тримання під вартою; у разі залучення до окремої процесуальної дії; у процедурах, пов'язаних із видачею особи (екстрадицією), запроваджено уніфіковану формулу розрахунку;

– спрощено порядок застосування коефіцієнта повноти розгляду доказів судом;

– у зв'язку з неоднозначним застосуванням положень кримінального процесуального законодавства в частині визначення терміна «завершене судове засідання» запроваджено коефіцієнт, що передбачає врахування кількості днів, протягом яких адвокат брав участь у судових засіданнях. Зазначений коефіцієнт застосовуватиметься на всіх стадіях судового провадження у разі, коли на відповідній стадії провадження було понад п'ять таких днів (у попередній редакції постанови цей фактор враховується лише на стадії розгляду в суді І інстанції у разі, якщо відбулося понад 10 судових засідань);

– із метою уникнення двозначного трактування поняття «епізод злочинної діяльності» для потреб розрахунку наводиться визначення епізоду злочинної діяльності та особливості врахування кількості таких епізодів у разі продовжуваного злочину.

Крім того, за наявності підтверджуючих документів адвокатам відшкодовуються витрати, пов'язані з наданням правової допомоги, зокрема на придбання пально-мастильних матеріалів, відповідно до нормативів, визначених для бюджетних установ, у разі використання власного транспортного засобу в нічний час або сільській місцевості чи за відсутності сполучення транспортом загального користування з урахуванням відстані від місця проживання адвоката або його робочого місця до місця надання правової допомоги та в зворотному напрямку.

Як очікується, реалізація Постанови потребуватиме понад 100 млн. гривень додаткових видатків із державного бюджету на рік.

Адвокатське бюро «Срібна Земля»
НАДАННЯ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ ФІЗИЧНИМ ТА ЮРИДИЧНИМ ОСОБАМ

У КАРПАТСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ АВГУСТИНА ВОЛОШИНА ТА УКРАЇНСЬКІЙ БОГОСЛОВСЬКІЙ АКАДЕМІЇ ВІДБУЛОСЯ ПІДСУМКОВЕ ЗАСІДАННЯ ВЧЕНОЇ РАДИ

22 грудня в малій актовій залі Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді під головуванням Преосвященнішого Віктора (Бедь), єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською і Тернопільською єпархіями, голови Комісії з духовності, освіти та катехізації Української Автокефальної Православної Церкви, ректора університету та академії, відбулося розширене засідання Вченої ради.

Під час засідання Вченої ради з доповідями про підсумки діяльності університету та академії за осінньо-зимовий семестр та 2016 рік у цілому виступили: професор єпископ Віктор Бедь, ректор; доцент Валерія Сіка, віце-ректор; доцент Марина Дуб, проректор із навчальної роботи; доцент, протоієрей Сергій Урста, декан богословсько-філософського факультету; професор Майя Артьомова, директор Інституту богослов'я, філософії та аналітики, та професор Олена Шимко, проректор із міжнародної роботи, директор Інституту міжнародної освіти.

За результатами обговорення доповідей ухвалено відповідні рішення.

На завершення засідання владика ректор Віктор Бедь привітав усіх колег із прийдешнім Різдвом Христовим та Новоліттям 2017 року, побажав усім миру, здоров'я, успіхів в особистому житті та на науково-педагогічній ниві, а також Божої допомоги.

Прес-служба КаУ та УБА

ЗАРПЛАТИ ВЧИТЕЛІВ ЗРОСТУТЬ ВІД 1672 ДО 2140 ГРН. – ОБІЦЯЮТЬ В УРЯДІ

Прем'єр-міністр України Володимир Гройсман на засіданні уряду представив головні пріоритети Державного бюджету на 2017 рік, що затверджений уже Верховною Радою.

«У центрі уваги цього бюджету є людина», – наголосив прем'єр-міністр.

За його словами, уряд ухвалив рішення про збільшення вдвічі мінімальної заробітної плати з 1 січня до 3200 грн. «Це був сміливий, але перший крок за усю історію незалежності країни, коли вдвічі підвищується мінімальна заробітна плата для працюючих громадян», – зазначив він.

Змінено і формування заробітної плати для українських освітян, її підвищили на два тарифні розряди. Перший тарифний розряд також змінено з 1335 грн. до 1600 грн.

«Середня заробітна плата педагогічних працівників загальноосвітніх навчальних закладів зросте майже на 50%. Зарплати підвищаться у середньому щомісячно від 1672 до 2140 грн. додатково до заробітної плати 2016 року. З першого дня це питання було пріоритетом роботи уряду», – додав Володимир Гройсман.

Бюджетом також запланована зміна підходів до виплати академічних та соціальних стипендій студентам. Гройсман повідомив, що загалом уряд збільшив фінансування видатків на стипендії на 576 млн.

Він висловив переконання, що стипендії мають стимулювати успіхи у навчанні, слугувати додатковою мотивацією здобути якісну освіту і бути конкурентними.

ОСВІТА БАТЬКІВ ВПЛИВАЄ НА УСПІШНІСТЬ ДІТЕЙ – СВІДЧАТЬ ДОСЛІДЖЕННЯ

Рівень освіти батьків є ключовим фактором, який має безпосередній зв'язок із рівнем успішності дітей. Про це йдеться у звіті за результатами дослідження Інституту освітньої аналітики, що було проведено за сприяння Українського центру оцінювання якості освіти і присвячено впливу соціально-економічного середовища на результати навчання школярів.

Звіт складений за результатами опитування випускників шкіл 2016 року. В анкетуванні взяли участь 51 тисяча випускників середніх шкіл, ліцеїв, гімназій, коледжів, колегіумів, спеціалізованих шкіл та НВК.

Результати опитування свідчать про те, що абсолютна більшість випускників (86,9%) цілеспрямовано готувалася до складання зовнішнього незалежного оцінювання. Найбільше випускники готувались до складання ЗНО з української мови та літератури, найменше – з російської мови та географії.

Учні зазвичай поєднують кілька способів підготовки до ЗНО, найпоширенішими з яких були самостійна робота, заняття з репетитором та підготовка під час уроків за ініціативою вчителя.

Найпопулярнішими репетиторами є фахівці з англійської мови. Випускники, які готувалися до тестування з математики, фізики та іноземних мов, окрім російської та англійської, надавали перевагу підготовчим курсам при університетах та коледжах.

Способи підготовки до ЗНО, які вибирали учні міських та сільських шкіл, відрізняються. Зокрема, частка тих, хто готувався з репетитором або відвідував підготовчі курси у місті, значно більша, ніж серед випускників сільських шкіл. Учні зі сільської місцевості частіше навчалися самостійно або під час занять за ініціативою вчителя.

Результати дослідження свідчать про те, що способи підготовки по-різному вплинули на результати зовнішнього незалежного оцінювання. Так, середній бал випускників, які готувались із репетитором, є вищим порівняно зі середнім балом тих, хто використовував інші способи підготовки. Найвищий бал із математики дістали учасники анкетування, які відвідували підготовчі курси при вищих чи професійно-технічних навчальних закладах.

Найбільша частка випускників, які здійснювали підготовку до тестування за допомогою батьків, родичів чи знайомих, не подолала порога 100 балів, а також дістала результат у межах від 100 до 139 балів.

Дослідження також містить дані щодо результатів ЗНО випускників та умов їхнього навчання. Зокрема, вибираючи навчальний заклад для своєї дитини, батьки враховують багато чинників. Часто заможніші родини з сіл чи прилеглих до мегаполісу містечок вирішують щодня возити дитину до школи заради кращих освітніх послуг.

Результати ЗНО учнів міських навчальних закладів є значно кращими, ніж сільських. Середній бал з усіх предметів ЗНО в межах від 180–200 дістали 12,6% випускників міських ЗНЗ, у той час як цей показник у селах становить лише 3,5%.

Родинні зв'язки, психологічна атмосфера та матеріальне становище сім'ї також є важливими чинниками в соціалізації випускника, впливають на досягнення у навчанні.

Автори дослідження зазначають, що опитування випускників підтвердило відомий у соціології та економіці факт зв'язку рівня освіти батьків із рівнем навчальних результатів дитини.

«Чим вищий рівень освіти мають батьки, тим вищий результат ЗНО дістають випускники, причому зв'язок є однаково сильним з усіх предметів», – повідомляється у звіті.

Рівень освіти батьків також пов'язаний із планами випускників щодо подальшого навчання. Серед дітей із освіченіших родин більша частка тих, хто планує продовжувати навчання у вищому навчальному закладі тут або за кордоном, і менше тих, хто хоче навчатися у коледжах, училищах або технікумах.

«Цікаво, що з випускників, які планують навчатися за кордоном, 71% становлять діти з родин, де обоє батьків або хоча б один із них мають вищу освіту. І навпаки, професійно-технічну освіту переважно вибирають діти з родин, де батьки також мають професійно-технічну чи середню освіту», – наголошують автори дослідження.

Зокрема, опитування показало, що найвищі бали ЗНО дістали діти, чиї батьки працюють у сферах зайнятості, які потребують кваліфікованої праці.

«Найкращі результати ЗНО у дітей, чиї батьки працюють у сфері ІТ, освіти, журналістики та реклами. Найнижчий бал виявився у респондентів, чиї батьки працюють у сільському господарстві, будівництві, сфері транспорту та зв'язку, а матері – у промисловості, будівництві та сільському господарстві», – йдеться у звіті Інституту освітньої аналітики.

КЕРУЮЧИЙ КАРПАТСЬКОЮ І ТЕРНОПІЛЬСЬКОЮ ЄПАРХІЯМИ УАПЦ ЄПИСКОП ВІКТОР НАДІСЛАВ СПІВЧУТТЯ РІДНИМ СПОЧИЛОГО У БОЗІ МИТРОФОРНОГО ПРОТОІЄРЕЯ ПАВЛА ДЖИДЖОРИ, СВЯЩЕННОСЛУЖИТЕЛЯ ЗАЛІЩИЦЬКОГО ДЕКАНАТУ

19 грудня відійшов у вічність митрофорний протоієрей Павло Джиджора, священнослужитель і настоятель парафій сіл Дорогичівка, Садки і Шутроминці Заліщицького деканату Тернопільської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви.

Протоієрей Павло Джиджора народився 18 жовтня 1957 року в селі Заставці Монастириського району Тернопільської області. Навчався в Ленінградській духовній семінарії. В 1985 році був рукоположений у сан диякона і священика. В 1988 році отець Павло був призначений священиком і настоятелем парафій сіл Дорогичівка, Садки і Шутроминці Заліщицького деканату. У вересні 2016 року за станом здоров'я *припинив священицьке служіння і після тяжкої хвороби* 19 грудня відійшов у вічність.

Із приводу важкої, передчасної і непоправимої втрати Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською і Тернопільською єпархіями Української Автокефальної Православної Церкви, надіслав своє *співчуття родині спочилого у Бозі митрофорного протоієрея Павла Джиджори* та дав відповідні архієрейські благословення по єпархії щодо належної організації похоронів.

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР ВІДСЛУЖИВ ЛІТІЮ ЗА УКРАЇНСЬКИМ ПАТРІОТОМ І ГРОМАДСЬКО-ПОЛІТИЧНИМ ДІЯЧЕМ АДОЛЬФОМ ДОБРЯНСЬКИМ ДО 199-РІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ

20 грудня Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською і Тернопільською єпархіями Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді, відслужив вечірню заупокійну Літію за українським патріотом, політичним і громадським діячем, істориком, публіцистом, борцем за національну єдність українців у складі Австро-Угорської імперії Адольфом Івановичем Добрянським (19.12.1817, Рудлов, Пряшівський край, Українські землі Закарпаття під окупацією Австрійської імперії та Королівства Угорщини – 19.03.1901, Інсбрук, Австро-Угорщина) до 199-річчя з дня його народження.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх провин, допущених небіжчиком із власної волі чи з примусу, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

У ДЕНЬ СВЯТИТЕЛЯ МИКОЛАЯ ЧУДОТВОРЦЯ В КАФЕДРАЛЬНОМУ ХРАМІ РІЗДВА ХРИСТОВОГО УАПЦ У ТЕРНОПОЛІ ВІДСЛУЖИЛИ БОЖЕСТВЕННІ ЛІТУРГІЇ ТА РОЗДАЛИ ПОДАРУНКИ НАЙМОЛОДШИМ ПАРАФІЯНАМ

19 грудня, у День ушанування святого Миколая Чудотворця, архієпископа Мир Лікійських, у Кафедральному храмі Різдва Христового Тернопільської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви в Тернополі було відслужено дві Божественні літургії.

Із благословення Преосвященнійшого Віктора (Бедь), єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською та Тернопільською єпархіями, раніше Божественну літургію очолив протоієрей Петро Заяць у співслужінні протодиякона Івана Зайцева, а пізню – протоієрей Ігор Прийдун у співслужінні протоієрея Романа Наконечного та протодиякона Петра Рубльовського.

Під час богослужінь поминались імена православних ієрархів – Всесвятійшого Варфоломія, архієпископа Константинополя – Нового Риму, Вселенського Патріарха, Блаженнійшого Макарія, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, та Преосвященнійшого Віктора, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською та Тернопільською єпархіями УАПЦ.

Духовенство піднесло молитви до Господа Бога з проханням дарувати українському народу мир, національну і духовну єдність, благополуччя та утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви, а також перемогу Українського війська над московсько-путінськими окупантами і терористами. Особливі молитви до Господа Бога лунали за збереження життя кожного українського воїна, добровольця і волонтера, які нині боронять нашу святу українську землю від підступного московського ординця.

Хід богослужіння супроводжувався церковним співом під керівництвом регента Галини Іванової.

Після Божественних літургій представники духовенства кафедрального храму передали архіпастирське благословення та вітання від Преосвященнійшого Віктора (Бедь), єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською і Тернопільською єпархіями, привітали вірників зі святом та розповіли про доброчесне життя святителя Миколая Чудотворця.

Відтак, із благословення владики Віктора, за українською християнською традицією було роздано наймолодшим парафіянам кафедрального храму святкові подарунки.

ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І КАРПАТСЬКИЙ ВІКТОР ВІДСЛУЖИВ ЗАУПОКІЙНУ ЛІТІЮ ЗА УКРАЇНСЬКИМ ПАТРІОТОМ ТА ЦЕРКОВНИМ ДІЯЧЕМ ЗАКАРПАТТЯ ЄПИСКОПОМ АНДРІЄМ БАЧИНСЬКИМ ДО 207-Х РОКОВИН УПОКОЄННЯ

20 грудня Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською і Тернопільською єпархіями Української Автокефальної Православної Церкви, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії в Ужгороді, відслужив вечірню заупокійну Літію за українським патріотом, церковним діячем, педагогом і науковцем, єпископом Мукачівським Андрієм Бачинським (14(24).11.1732, с. Бенятина, Михайлівський округ, Українські землі Закарпаття під окупацією Австро-Угорської імперії та Королівства Угорщина – 07.11(19.12).1809, м. Ужгород, Українські землі Закарпаття під окупацією Австро-Угорської імперії та Королівства Угорщина) до 207-х роковин його упокоєння.

У молитві до Господа Бога владика Віктор просив прощення всіх провин, допущених небіжчиком із власної волі чи з примусу, дарування його душі вічного спокою та життя у піднебессі.

У ДОМОВОМУ ХРАМІ ПАРАФІЇ УСПІННЯ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ В М. БЕРЕГОВІ КАРПАТСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ ВІДСЛУЖИЛИ БОЖЕСТВЕННУ ЛІТУРГІЮ

25 грудня, у День ушанування праведних і богоносних наших прабатьків, у домовому храмі парафії на честь Успіння Пресвятої Богородиці в м. Берегові Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви було відслужено Божественну літургію.

Із благословення Преосвященнійшого Віктора (Бедь), єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською і Тернопільською єпархіями Української Автокефальної Православної Церкви, богослужіння очолив протоієрей Роман Бобай.

Під час богослужіння поминались імена православних ієрархів – Всесвятійшого Варфоломія, архієпископа Константинополя – Нового Риму, Вселенського Патріарха, Блаженнійшого Макарія, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, Преосвященнійшого Віктора, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською і Тернопільською єпархіями УАПЦ.

У ході Божественної літургії священик молився за мир і благополуччя в Україні, за якнайшвидшу перемогу Українського війська над підступними московсько-путінськими окупантами та терористами, за збереження життя українських воїнів-захисників і утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви.

По завершенні Божественної літургії протоієрей Роман Бобай звернувся до парафіян із проповіддю, під час якої передав усім присутнім архієрейське благословення та вітання від Преосвященнійшого владики Віктора, а також привітав усіх із Днем ушанування праведних і богоносних наших прабатьків, причасників – із прийняттям Тіла і Крові Господа нашого Ісуса Христа, а також звернувся з вітанням до всіх християн, які святкують Різдво Христове з 24 на 25 грудня.

Хід богослужіння супроводжувався читанням богослужбових текстів і церковним співом за участі іподиякона Владислава Лазаря.

Прес-служба парафії Успіння Пресвятої Богородиці в м. Берегові КЄ УАПЦ

Сторінка підготовлена прес-службами Карпатської та Тернопільської єпархій УАПЦ

ПАРАФІЯ УСПІННЯ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ У М. ТЕРНОПОЛІ ДОЛУЧИЛАСЯ ДО АКЦІЇ «ПОДІЛИСЬ КУТЕЮ З УКРАЇНСЬКИМ СОЛДАТОМ»

26 грудня, з благословення Преосвященнійшого Віктора (Бедь), єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською і Тернопільською єпархіями Української Автокефальної Православної Церкви, парафія церкви Успіння Пресвятої Богородиці в Тернополі на прохання депутата Тернопільської обласної ради Романа Нитки і волонтерської служби взяла участь в акції «Поділись кутею з українським солдатом».

За організаційної та безпосередньої участі митрофорного протоієрея Петра Скрипа, настоятеля храму, декана міста Тернополя, громада зібрала продукти харчування для різдвяного столу, які були передані українським воїнам у зоні АТО на сході України.

Волонтери деканату міста Тернополя Тернопільської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви, єпархіальних відділів у справах молоді та з духовної опіки в правоохоронних органах, пенітенціарній системі та Збройних силах України продовжують збирати продукти, які є необхідними для приготування куті для українських воїнів-захисників. Вакуумні пакунки з уже готовою різдвяною стравою надалі будуть передані на передову лінію фронту українським бійцям, які зустрічатимуть Різдво Христове захищаючи українську націю, Українську Державу й Українську Церкву від московсько-путінських окупантів і терористів на сході України.

КЕРУЮЧИЙ КАРПАТСЬКОЮ І ТЕРНОПІЛЬСЬКОЮ ЄПАРХІЯМИ УАПЦ ЄПИСКОП ВІКТОР ОСВЯТИВ ПРЕСТОЛ ТА ВІДСЛУЖИВ БОЖЕСТВЕННУ ЛІТУРГІЮ В ХРАМІ УСПІННЯ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ В С. КОШИЛІВЦІ НА ТЕРНОПІЛЬЩИНІ

25 грудня, у неділю святих Праотців, Преосвященнійший Віктор (Бедь), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Карпатською і Тернопільською єпархіями Української Автокефальної Православної Церкви, освятив престол та відслужив Божественну літургію в храмі Успіння Пресвятої Богородиці Тернопільської єпархії в селі Кошилівці Заліщицького району Тернопільської області.

Перед початком Божественної літургії Преосвященнійший єпископ Віктор звершив чин освячення престолу й оновлення храму.

Його Преосвященству співслужили: митрофорний протоієрей Леонід Горошко, настоятель храму Успіння Пресвятої Богородиці, митрофорний протоієрей Олексій Паленичка, декан Заліщицького деканату, митрофорний протоієрей Анатолій Задорівський, декан Чортківського деканату, митрофорний протоієрей Петро Коробій, митрофорний протоієрей Василь Хребтак, митрофорний протоієрей Ігор П'ятниця, митрофорний протоієрей Іван Войтович, протоієрей Григорій Бубель, протоієрей Михайло Коробій, ієрей Михайло Горошко та протодиякон Петро Рубльовський.

Під час богослужіння поминались імена православних ієрархів – Всесвятійшого Варфоломія, архієпископа Константинополя – Нового Риму, Вселенського Патріарха, Блаженнійшого Макарія, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Автокефальної Православної Церкви, Преосвященнійшого Віктора, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською єпархією УАПЦ.

Владика Віктор і духовенство піднесли молитви до Господа Бога з проханням дарувати українському народу мир, національну і духовну єдність, благополуччя та утвердження єдиної Помісної Автокефальної Української Православної Церкви, а також якнайшвидшу перемогу Українського війська над московсько-путінськими окупантами і терористами.

Особливі молитви до Господа Бога лунали за збереження життя кожного українського воїна, добровольця і волонтера, які нині боронять нашу святу українську землю від підступного московського ординця.

За заслуги перед Українською Автокефальною Православною Церквою Преосвященнійший єпископ Віктор удостоїв ієрея Михайла Горошка права носіння жовтого наперсного хреста.

Після завершення Божественної літургії з архіпастирським словом до вірників звернувся Преосвященнійший єпископ Віктор, який привітав настоятеля парафії та парафіян із неділею святих Праотців, освяченням престолу й оновленням храму. Подякував настоятелю та парафіянам за їхню жертовну велику працю, духовну та благодійну підтримку в розбудові відродженої прабатьківської Української Автокефальної Православної Церкви та цього храму в с. Кошилівці.

Відтак за заслуги перед Українською Автокефальною Православною Церквою Преосвященнійший владика Віктор нагородив митрофорного протоієрея Леоніда Горошка, настоятеля храму Успіння Пресвятої Богородиці в с. Кошилівці, медаллю святого рівноапостольного Великого князя Київського Володимира II ступеня, а релігійна громада цієї парафії була удостоєна архієрейської «Благословенної грамоти».

Із подячним і вітальним словом до владики Віктора та парафіян звернувся й настоятель парафії митрофорний протоієрей Леонід Горошко.

Надалі відбулася братська трапеза.

ДО КАФЕДРАЛЬНОГО ХРАМУ РІЗДВА ХРИСТОВОГО В М. ТЕРНОПОЛІ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УАПЦ ПРИБУВ ВИФЛЕЄМСЬКИЙ ВОГОНЬ МИРУ

25 грудня до Кафедрального храму Різдва Христового в Тернополі Тернопільської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви завітали представники Тернопільського пласта. По завершенні раннішньої Божественної літургії пластуни передали духовенству храму Вифлеємський вогонь.

Із благословення Преосвященнійшого Віктора (Бедь), єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Карпатською і Тернопільською єпархіями Української Автокефальної Православної Церкви, делегацію пластунів урочисто зустріли та прийняли від них лампадку з Вифлеємським вогнем протоієрей Петро Заяць, канцлер Консисторії єпархії, протоієрей Ігор Прийдун, протоієрей Юрій Свідерський і протодиякон Іван Заяць.

Під час зустрічі протоієрей Ігор Прийдун передав архієрейське благословення, вітання та слова подяки пластунам від імені Преосвященнійшого єпископа Віктора, а протоієрей Петро Заяць вручив їм іконки та солодкі подарунки.

Надалі за доброю християнською традицією присутні у храмі парафіяни запалили свої лампадки від лампадки з Вифлеємським вогнем і рознесли благодатне світло Вифлеємського вогню миру по своїх домівках.

Запалення та перенесення по всьому світу Вифлеємського вогню миру — міжнародна щорічна акція до днів святкування Різдва Христового, яку проводять молодіжні організації пластунів і скаутів, суть якої полягає у поширенні символічного вогню, запаленого на місці народження Ісуса Христа.

Сторінка підготовлена прес-службою Карпатської єпархії УАПЦ

НА РІЗДВО

Народилося Боже Дитя,
яке дасть вам справжню свободу.
Бруно Ферреро

У яслах Дівa свого Сина-Бога
Трепетно сіном прикриває,
Народжений у стайні край дороги,
Йому вітер коляду співає.

А в небі несозорім – зорі.
«Народився!» – заспівали світу.
Під Небесами: на суші і на морі
Посвист куль і вибух динаміту.

Щоночі страшно гудуть гармати,
Вороги з нами б'ються у двобою,
А царі не йдуть Дитя вітати,
Їм ніколи, бо зайняті війною.

Дай, Боже, щоб війни уже не стало,
Бо ревуть гармати, свищуть кулі.
Лише вітер – «Нова радість стала»,
А Чиста Мати – «Ляолі, сину, ляолі!»

Василь ЩОМАК

У ЧАС ЖАЛОБИ СВІТЛОЇ ПОРИ

Жертвам Голодомору в Україні

У час жалоби світлої пори
Схилімо синьо-жовті прапори
За наших мирних дочок і синів,
Що мерли з голоду від рук катів.

Голодомор! То справжній геноцид,
Як напад, ітративши свій стид,
Гнобив, калічив честь, свободу
Мого стражденного народу.

Ту смерть вчинив кремлівський сатана,
З народу кров'ю пив упир до дна.
Та дух народу невмируший,
Як Слово Боже, хліб насущний.

За промислом Божим з ясних небес
Народ із гробу темного воскрес!
І в пам'яті лунає передзвін:
Уже встає Вкраїна із колін.

Іван ТЕГЗА, ветеран праці

Вітання Карпатської і Тернопільської єпархій УАПЦ Всесвятійшому Варфоломію, Архієпископу Константинополя – Нового Риму, Вселенському Патріарху, з нагоди річниці архієрейської хіротонії

Ваше Всесвятійшество!
Всесвятійший Владико!

У цей святковий день, у день народження немовляти Ісуса Христа, духовенство та вірні Карпатської і Тернопільської єпархій Української Автокефальної Православної Церкви, ректорат, професорсько-викладацький склад, співробітники та студенти Карпатського університету імені Августина Волошина та Української богословської академії щиросердечно вітають Ваше Всесвятійшество з нагоди річниці Вашої архіпастирської хіротонії.

Нехай Всемилостивий Господь Бог і заступництво Пресвятої Богородиці та всіх святих завжди будуть Вам на поміч у Вашому Першосвятительському служінні Матері Церкви на благо усього світу!

Бажаємо Вашій Всесвятості міцного здоров'я, милості Божої, наснаги і терпіння та просимо ваших щирих Першосвятительських молитов за мир і благополуччя в Україні, подолання розділення українських православних та утвердження єдиної Помісної Української Автокефальної Православної Церкви.

+ВІКТОР (Бедь),
єпископ Мукачівський і Карпатський,
керуючий Карпатською і Тернопільською єпархіями
Української Автокефальної Православної Церкви,
ректор Карпатського університету імені Августина Волошина
та Української богословської академії
25 грудня 2016 р.,
Ужгород – Тернопіль, Україна

Вітання керуючого Карпатською і Тернопільською єпархіями, голови духовно-освітньої комісії УАПЦ єпископа Віктора всім християнам, які святкують Різдво Христове з 24 на 25 грудня

Із 24 на 25 грудня православні Константинопольської (окрім Афона), Антіохійської, Александрійської, Кіпрської, Болгарської, Румунської, Албанської, Грецької Церков, вірники Римо-Католицької Церкви та низки протестантських Церков святкують величне християнське свято – Різдво Христове, народження Ісуса Христа, Спасителя світу і Відкупителя людей із полону гріха.

Із цієї нагоди вітаю всіх християн, дорогих братів і сестер наших, які наразі прославляють Спасителя нашого і святкують Різдво Христове!

Зичу всім християнам і людям доброї волі в Україні та у всьому світі миру, щастя, радості і спасіння душі для життя вічного! І нехай Всемилостивий Отець наш Небесний і Спаситель наш Ісус Христос, і Святий Дух перебувають з усіма нами!

Христос Рождається! Славімо Його!
З любов'ю у Христі

+ ВІКТОР (Бедь),
єпископ Мукачівський і Карпатський,
керуючий Карпатською та Тернопільською єпархіями,
голова Комісії з духовності, освіти та катехізації
Української Автокефальної Православної Церкви
25 грудня 2016 р.,
Ужгород – Тернопіль

Шеф-редактор
Віктор БЕДЬ
Головний редактор
Анатолій КОСТЮХ
Літредактори
Марина ГАЗА
Наталка ГУМЕН-БІЛАНИЧ
Редактори відділів:
Стзаніслав ДАНКО
Орест ДІДУХ
Ігор КОВАЛЬЧУК
Олексій ПАЛІДА
Олексій ШАФРАНЬОШ
Катерина ЧОМБОКОШ
Верстка
Ігор ТОКАЧ
ЗАСНОВНИК
ПП «Адвокатське бюро «Срібна Земля»
ВИДАВЕЦЬ
Християнсько-народна спілка Закарпаття.
Ідентифікаційний код 20444130.
Номер звернено в інформаційному медіа-центрі Карпатського університету ім. А.Волошина.
Друк: Відрукувано видавництвом "А-прінт" ТОВ "ДІМ", м. Тернопіль, вул. Текстильна, 28, тел.: 52 27 37, моб. тел: (067) 350 17 94, a-print.com.ua
РЕДАКЦІЯ
Ужгород, вул. Гойди, 4
e-mail: txl_SZ@ukr.net
Архів в Інтернеті: www.sribnazemlja.narod.ru
сайт: www.sz.uz.ua
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації – серія КВ № 5468 від 11.09.2001 р.
Передплатний індекс – 61159.
Умовний друк: А3 арк. 12.
Тираж – 2500
Номер замовлення: 559
Виходить один раз на тиждень.
Розповсюдження: Закарпатська область
Редакція залишає за собою право на публікацію та редагування матеріалів, яких не повертає, що них не відповідає і не пересилає до інших інстанцій. Редакція не завжди поділяє думку автора. При передруку посилання на «Срібну Землю» обов'язкове.

Гурт «VINKO» – колоритний музичний колектив, який своїм неперевершеним вокальним та інструментальним виконанням стане чарівним музичним супроводом вашого весілля.

Наша музика гармонійно поєднує традиційні народні мотиви зі сучасними музичними тенденціями. В репертуарі також присутні авторські пісні та обробки популярних пісень, що зроблять ваше свято незабутнім і винятковим.

Контакти:
(066) 533 87 45,
(097) 698 43 05 (Станіслав)

УКРАЇНСЬКА БОГОСЛОВСЬКА АКАДЕМІЯ
Карпатського університету
(вищий православний духовно-богословський навчальний заклад)

Підготовка бакалаврів і магістрів за спеціальностями:
– Богослов'я (священнослужитель; християнський місіонер);
– Теологія (християнський педагог);
– Регент церковного хору;
– Вищі курси дяків;
– Військове капеланство (додаткова спеціалізація).

Ужгородський богословський коледж

Підготовка молодших спеціалістів
(на базі 9 класів) за спеціальностями:
– Катехізатор із православного богослов'я, дяк
(із одночасним здобуттям другої
вищої освіти за спеціальностями:
– Правознавство;
– Фінанси і кредит).

(Студенти академії при здобутті вищої духовної освіти одночасно здобувають і вищу світську освіту)

ПРИ УНІВЕРСИТЕТІ ТА АКАДЕМІЇ ДІЄ АСПІРАНТУРА І ДОКТОРАНТУРА

м. Ужгород, вул. Гойди, 4; тел.: + 38 099 369 33 77; (0312) 61 20 08; 61 29 45; www.kau.com.ua; www.uuba.org.ua

ОГОЛОШЕННЯ

Шановні читачі!

Редакція приймає для друку на шпальтах нашої газети ***рекламу, оголошення,*** а також ***вітальні слова*** на адресу близьких і рідних вам людей.

За детальною інформацією звертайтеся на адресу: вул. Гойди, 4, 4-й поверх, кабінет **403** (Карпатський університет імені Августина Волошина) або телефонуйте: **066-53-38-745** (Станіслав) у будні **(9:00 – 17:00)**.